PRIMUM [-QUARTUM] VOLUMEN CONSILIORUM DIUINI ATQUE...

Pier Filippo Corneo

Digitized by Google

R. BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE V. E. II
ROMA
1
52 L
9

Digitized by Google

1.52.L.9

5

Tabula Quarti voluminis conſilio-rum domini Petri philippi cornei.

4

Digitized by Google

Digitized by Google

¶ Tabula quarti voluminis conſiliorum accutiſſimi. U. J. interpetris dñi Petriphilippi cornei de Peruſio eodē ordine per eundem dñm Sepulchrum condita ⁊ elimata.

A eſt nota ſeparationis conſi.cclxxix.incip.in hac char.241.in littera a.

Abſolutio preſupponit obligationē conſilio.lx.incipiē.in hac char.61.in littera d.
¶ Et abſolutus vigore ſnīe que tranſiuit in rem iudicataꝫ ne teneatur reddere rationem adminiſtrationis poſſit cogi vt dictam rōnem reddat conſi.cclxxiiij.incip.premittenduꝫ char.236.in lr̄a a ⁊ per totum.

Acta geſta per actorē datū a mr̄e cui non erat decreta tutela ſeu adminiſtratio tutele per iudicē an valeant conſi.clxiiij.incip.vī char.138.per totum.

Actio actiue ⁊ paſſiue tranſit in heredem cōſil.8.incip.licet char.9.in littera d.
¶ Et actio de dolo non cōpetit vbi eſt cōſultū alio remedio.d.cōſi.viij.ea.char.in lr̄a g.
¶ Et actio pſonalis non pōt alteri queri per liberā perſonam cōſi.lxxvj.incip.lꝫ char.72.in littera e.
¶ Et vt actio mādati oriatur ſufficit ſemel intereſſe.d.cōſi.lxxvj.ea.char.in littera m.
¶ Et actiones hr̄ditarie non cōpetunt aduerſus ſingulares ſucceſſores ſed aduerſus ſucceſſores vl̄es cōſi.cc.incip.ad euidentiam char.165.in littera e.
¶ Et qūo agatur cōtra obligatū ad factum vel eius hr̄des conſi.ccxlvj.incip.in hac char.203.per totum.
¶ Et modi agendi contra obligatos ad factum.d. cōſilio ccxlvj.ea.char.in littera a.
¶ Et actio vniuerſalis dr̄ petitio hereditatis conſil.cclxv.incip.circa char.221.in littera b.
¶ Et actio iniuriarum requirit dolum conſil.cclxxx. incip.laborioſa char.242.in littera d.
¶ Et actio non requirit per liberam perſonā ſine ceſſione conſi.cclxxxix.incip.circa char.252.in lr̄a ꝫ.
¶ Et agens petitione hr̄ditatis petit ꝓnunciari ſe hr̄dem conſi.ccxcj.incip.vr̄ char.255.in lr̄a i.

Actus dꝫ propoſſe interpetrari vt valeat ⁊ vt aliqd operet̄ ꝯſi.ccxxxvij.inci.viſo ch.194.in lr̄a f.
¶ Actus ſequentes demonſtrant aīum actus precedentis cōſi.cxxiij.incip.vī char.106.in lr̄a c.
¶ Et nemo preſumit̄ facere actum in caſſum cōſi.ccxxxvij.incip.viſo char.194.in lr̄a l.
¶ Et actus voluntarij nō extendunt̄ vltra q̄ gerant̄ cōſil.cclj.incip.lꝫ char.207.in lr̄a b.
¶ Et actū faciens cenſet̄ velle facere ſcḋm ꝙ eſt ꝯſuetū fieri cōſi.cclxj.incip.de duobus char.214.in lr̄a n.
¶ Et ex vicinitate actus preſumit̄ res geſta cōſil.cclxxxiij.incip.pars char.247.in lr̄a b.

Aditio hereditatis mr̄ne an cenſeat̄ facta per filiaꝫ que donauit iura hr̄ditatis materne.an vo. per hoc cenſeat̄ dictam hereditatē repudiare conſi.ccxxxix.incip.in hac char.197.per totum.⁊ conſi.ccliij.incip.principalis char.209.per totum.
¶ Et an ius adeundi poſſit cedi.d.conſi.ccxxxix.ea.char.in lr̄a e ⁊.d.cōſi.ccliij.ea.char.in lr̄a a.
¶ Aditio hr̄ditatis preſumit̄ facta ab illo qui relinqt alteri partē hr̄ditatis ſibi delate vel qui cōſtituit ꝓcuratorem ad donandū cōſi.lxxix.incip.in hac char.75.in lr̄a m ⁊ n.
¶ Et aditio qn̄cunqꝫ facta trahit̄ retro ad tp̄s mortis.d. conſi.lxxix.ea.char.in littera o.
¶ Et filia habitās domū pr̄is an cenſeat̄ adire eius hr̄ditatem cōſi.cliij.incip.in hac char.129.in lr̄a a b ⁊ c.
¶ Et ius adeundi non dr̄ eſſe in bonis conſil.ccliij.incip.principalis char.209.in lr̄a a.
¶ Et an qs poſſit adire hr̄ditatem ſi ſtatutum dictat ꝙ nō poſſit contrahere ſine conſenſu conſanguineorum.d.conſi.ccliij.ea.char.in littera l.
¶ Et an maritus retinendo dotē cēnſeat̄ adire hereditateꝫ conſi.cccxij.incip.vī char.273.in lr̄a b ⁊ c.

Adulterium ſtante ſtatuto puniēte adulteriū nulla facta mētione inceſtus an poſſint vba ſtatuti adaptari ad cōmittentē inſimul inceſtuꝫ ⁊ adulteriū cōſi.xix.incip.conſtat char.20.per totum.
¶ Et adulterij pena ⁊ inceſtus eſt capitalis.d. conſili.xix.eadem char.in principio.

Adultus an adulti facti maiores poſſint agere ꝯ̄ emptores bonoꝝ curatoris ipoꝝ q̄ erāt ipſis hypothecata pro adminiſtratione a dicto curatore facta nō reddita rōne nō obſtāte ꝙ dicta bona ſint pſcripta ⁊ ꝑ eccleſiā alienata cōſi.cxlv.inci.in ſupraſcripto ch.122.ꝑ to.

Agens rei vendica. ꝯ̄ tertiū emptorē ſi nō ꝓbat ſe dn̄m an dēat ſuccūbere ⁊ reus poſſeſſor ſit abſoluēdus cōſi.ccxix.incip.vī char.177.per totum.

Alienatio ꝓhibitio alienationis eius rei in qua eſt relictus vſuſfruct⁹ facit cēſeri eſſe relictā ꝓprietatē cōſi.lxiiij.incip.in caſu char.64.in lr̄a a.
¶ Et alienatio bonorum ſtabilium pupilli an valeat nō facta diſcuſſione an extarent bona mobilia ꝯſi.xcij.incip.licet char.87.in littera d.
¶ Et alienatio rei dotalis nō vꝫ nec validat̄ iuramēto ſolius mariti cōſi.clxx.incip.qr char.141.in littera b ⁊ c.
¶ Et prohibitio alienationis imobilium trahit̄ ad alienationem actionū ad imobilia cōpetētium cōſi.ccxxxvj. incip.diligenter char.293.in littera i.

Alimēta pſumit̄ pſtita ab eo q tenebat̄ alimētare cōſi.xlv.incip.lꝫ char.94.in littera d.
¶ Et q̄ntum ſint eſtimanda alimenta alicui debita.d.cōſil.xlv.ea.char.in littera e.
¶ Et an filia poſſit cogere hr̄dem vt ſibi pſtet alimēta pterita ⁊ futura ex̄ domū cū ipſe hīs fuerit grauatus per teſtōrē ꝙ filiam ſuā reciperet in domo ⁊ iuxta facultatem hr̄ditatis eam alimentaret ſi ipſa vnq̄ꝫ remanſerit vidua ⁊c. ſtante ꝙ ipſa diu ſteterit vidua anteq̄ꝫ hr̄et notitiaꝫ talis relicti cōſi.clvj.incip.lꝫ char.131.per totum.
¶ Et an expēſe facte per mr̄eꝫ in alimētis filioꝝ poſſint per eam repeti cōſi.clxv.incip.viſo char.138.in littera f.

Alio eſt nota ſimilitudinis cōſi.ccxxxvj.incip.diligenter char.193.in littera b.

Amicus ſatis eſt in aliqbus amico ſubueniri cōſil.cclxvij.incip.in hac char.224.in lr̄a b.

Anima tutior via eſt eligenda vbi agitur de periculo anime conſi.lxxj.incipien. ad euidentiam char.68.in littera g.
¶ Si cura aīarum ptinet ad pl̄es ptinet ad quēlibet inſolidum cōſi.cccxvij.incip.vr̄ char.260.in littera f.
¶ Et relictū pro aīa cenſet̄ relictū ad pias cauſas ꝯſi.cccij.incip.premittendum char.264.in lr̄a b.
¶ Et anima cūctis rebus eſt preponenda cōſi.cccxx.incip.dubia char.280.in littera n.

Animus nō applicatur ad ignorata in genere nec in ſpecie conſilio.cclxxxiij.incipiē. pars char.247.in littera b.

Appellatio an per caput nullitatis principaliter deducte ſiue per appellationē deuoluatur negocium principale necne conſi.xj.incipien.in preſenti char.11.per totum.
¶ Et cōis ſtilus appellantiuꝫ eſt dicere ſnīam nullam: ⁊ ſi qua eſt appellare.d.cōſi.xj.ea.char.in prin.
¶ Et appellari pōteſt a ſententia nulla dictō cōnſilio.xj.ea.char.in littera a.
¶ Et an liceat tertio ꝓuocare ſtantibus tribus ſnījs cōformibus cōſi.xxxviij.incip.videtur char.42.per totum.
¶ Et an poſſit appellari ad papam a ſnīa dn̄i non recognoſcentis ſuperiorem ſaltem rōne peccati conſi.xlviij. incipit̄.preſupponitur char.52.in lr̄a b.
¶ Et appellatio a ſecunda ſnīa an valeat cōſil.lxxxv.incip.vr̄ char.81.in prin.⁊ per totum.
¶ An poſſit vel dēat appellari a proceſſu ad vlteriora tanq̄ꝫ ꝓnūcia trāſeat in rē iudicatā.d.cōſi.lxxxv. ea.char.in lr̄a p.
¶ An appellatio a ſnīa lata ſup executione inſtr̄i valeat ꝯſi.xciij.incip.qr char.88.per totum.
¶ Appellatio facta viua voce lꝫ fuerit dictū ꝙ appellat̄ in ſcriptis an teneat cōſi.xcv.incip.viſo char.89.per totum.
¶ Appellatio dꝫ fieri in ſcriptis ſit fuit appellatuꝫ tp̄e late ſnīe.d.cōſi.xcv.ea.char.in lr̄a a b ⁊ c.
¶ An poſſit appellari ſeu recurri a ſnīa executionis inſtrumenti ſtante cōuentione de qua in prin.conſi.cxliij. incip.lꝫ char.120.per totum.
¶ A iudicio ſortis non appellatur dicto conſilio.cxliij.ea.char.in littera l.
¶ De iure canonico a quolibet grauamine appellat̄ conſi.clxiiij.incip.vr̄ char.138.in lr̄a c.
¶ An clericus poſſit appellari a cōſilio ſapiētis ſtante con

filio laycoꝝ ꝙ a tali ſnia non poſſit appellari conſi.clxxxvij.
incip.in hac char.153.in lr̃a m n ⁊ ſeq.
¶Papa ⁊ deputatus ab eo eſt gñalis iudex appellationuꝫ
etiam primarum.d.conſi.clxxxvij.ca.char.in lr̃a d.
¶An poſſit appellari ab executiõe ſentẽtie ſeu inſtrumen-
ti guarentigiati conſi.ccxxj.incipiẽ.in hac char.178.per to-
tum vſqꝫ ad litteram f.
¶In cauſa appellationis pñt fieri probationes qr in appel
latione dicit̃ non probatum probabo ⁊c.conſi.ccxlj.incipiẽ.
in cauſa char.198.in littera b.
¶A ſententia nulla poteſt appellari dicto conſilio.ccxlj.ea.
char.in littera m.
¶Qñ appellatio eſt deſerta ſnia tranſit in rem iudicatã ⁊
firmat̃ conſi.cclxij.incip.pro euidentia char.218.in lr̃a l.
¶Appellatio ab interlocutoria nõ reſcindit ipſaꝫ interlo-
cutoriam.d.cõſi.cclxij.ea.char.in lr̃a m.
¶Appellatio confeſſi ⁊ conuicti an admittat̃ conſil.cclxxxj.
incip.in hac char.243.in lr̃a q.
¶Appellationis cauſa an dicatur deſerta vigore ſtatuti de
quo in littera e conſil.cccxxiij.incipiẽ.animaduertens char.
283.in littera d e ⁊ ſeq.
¶In cã appellationis põt incidenter deduci cã nullitatis
d.conſi.cccxxiij.ea.char.in lr̃a f.

Argumentum fortius eſt a paritate ratiõis
ꝙ̃ argumentuꝫ a ꝯ̃trio ſenſu
conſi.cl.incip.viſo char.127.in lr̃a f.
¶Argumentũ a maioritate rõnis eſt validuꝫ conſi.clxxvj.
incip.in cã char.145.in lr̃a a.
¶Argumentũ a cõiter accidentibus vꝫ cõſi.ccxxvij.incip.
in primo char.185.in lr̃a f.
¶Argumentum ab ethymologia vocabuli qñ valeat cõſil.
cclxij.incip.pro euidentia char.218.in lr̃a a ⁊ g.
¶An liceat ſumere argumentum a contrario ſenſu ad cor-
rectionem alterius iuris conſilio.cclxvj.incipiẽ.circa char.
222.in littera d ⁊ f.
¶An per argumentum a ꝯ̃trio ſenſu corrigat̃ vel reuocetur
diſpoſitio ſeu deciſio contraria conſil.cccviij.incipien.ꝙ di-
cta char.270.in littera b.

Arma an appellatiõe armoꝝ veniãt fuſtes ⁊ lapides
cõſi.cxcix.incip.licet char.165.in lr̃a a ⁊ f.

Ars que dicatur conſilio.xxj.incipiente videtur chart.
23.in littera r.
¶Et an exercitiuꝫ notariatus ſit ars dicto conſilio.xxj.ea.
char.in dicta littera r.

Aureus an aurei legales dicantur maioris eſtima
tionis ꝙ̃ moderni conſi.liiij.incip.in the
mate char.57.in littera c.

Auunculus an excludat fr̃es patruelles ab he
reditate fr̃is patruellis decedẽtis
ſine deſcendentibus ⁊ aſcendẽtibus ſtante ſtatuto ꝙ dece-
denti ſine deſcendẽtibus ⁊ aſcendentibus ex linea pr̃na nõ
ſuccedat aliquis ex linea mr̃na niſi in certis bonis cõſi.lxj.
incip.licet char.61.per totum.

Auus pr̃nus ſeu auia pr̃na an pariter ſuccedant cum
auo mr̃no ſeu auia mr̃na in oibus bonis nepo
tis cõſi.cclxv.incip.circa char.221.per totum.
¶Et auia mr̃na tutrix ſue neptis ſi poſt mortẽ dicte neptis
iterum poſſeſſionem bonoꝝ ipſius accipit an incidat in pe-
nam ſtatuti ꝓhibentis aliquem ad quem ſucceſſio defuncti
nõ ſpectat ingredi poſſeſſionẽ alicuius defuncti cõſi.cclxvj.
incip.circa char.222.per totum.
¶Et an auia pr̃na excludat̃ a fratre patruelle ab hr̃ditate
ſui nepotis ex filio ſtãte ſtatuto excludẽte deſcendẽtes ex la
tere mr̃no conſi.cccvij.incip.in hac char.269.per totum.

Bannitus ſtatutum diſponens ꝙ bãnitus poſſit
impune offendi an ſi aliqs occidit bã-
nituꝫ procedat ita ꝙ occidens nõ debeat puniri cõſi.cxxij.
incip.viſo char.106.per totum.
¶Et quomodo dictum ſtatutũ procedat dicto cõſil.cxxij.
ea.char.in littera b d ⁊ h.
¶Et ſtatutũ diſponẽs ꝙ bãnit⁹ poſſit ipune occidi an in-
telligat̃ de vẽ bãnito cõſil.cclxxxj.ici.in hac ch.243.i lr̃a e.
¶Et an ficte bãnitus ex forma ſtatuti ſit infamis.d.cõſil.
cclxxxj.ea.char.in littera f.

Beccharia ſtante ſtatuto ꝙ carnes nõ poſſint
vendi ex̃ domũ beccharie ſollite:an
poſſint vẽdi ex̃ dictã domũ beccharie ꝯ̃ volũtatẽ emẽtis da
tiũ beccharie cõſi.clxxij.incip.in hac char.142.per totum.

Bona fides appellatione meoꝝ ſuoruꝫ ⁊ tuo-
rum veniũt ea que bona fide poſ-
ſidentur licet dominium non habeatur conſilio.cciiij.in-
cip.licet char.28.in littera e.
¶Et bona fides an preſumat̃ ex longo tpe conſil.ccxxxix.
incip.in hac char.196.in lr̃a b.
¶Et an mala fides defuncti preſumat̃ ex lapſu longiſſimi
tpis ⁊ tranſeat ad hr̃des cõſil.cclxxvij.incip.ad euidentiam
char.239.in littera b ⁊ g.
¶Et bona fides preſumit̃ ex lapſu longiſſimi tpis.d.cõſi.
clxxvij.ea.char.in lr̃a b.
¶Et inter bonã ⁊ malã fidem eſt dare mediũ cõſil.ccxciij.
incip.egregie char.258.in lr̃a f.

Capitulum congregare pertinet ad ſuperioreꝫ
conſilio.lxxiiij.incipiente premitto
char.71.in littera d.
¶Et congregatio capituli ſpectat ad priorem al's pertinet
ad digniorem in capitulo ⁊ in dubio ad antiquioreꝫ.d.cõſi.
lxxiiij.ea.char.in littera e.
¶Et dicta in vno caplo cẽſent̃ repetita in alio caplo cõſi.
lxxxiij.incip.circa char.78.in littera e.

Cardinalis emens aliqua bona an pſumat̃ eme
re ex ꝓprijs pecunijs acquiſitis ex
officijs:an ex pecunijs bñficiorũ: ⁊ an dicta bona potuerint
per cardinalem donari conſilio.lxxix.incip.in hac char.75.
per totum vſqꝫ ad litteram b.

Caſtrum an dñi caſtroꝝ poſſint alienare dñiuꝫ ca-
ſtroꝝ ꝙ hñt in dictis caſtris irrequiſitis
ſubditis ita ꝙ ſi dñs vnius caſtri donauit pmo ſine ſubdi-
toꝝ cõſenſu alicui ⁊ poſtea alteri cũ cõſenſu coꝝ ſit pferen-
dus qui hꝫ cõſenſum ſubditoꝝ:⁊ an in dicta donatione ve-
niant nemora ⁊ paſcua ⁊ oia alia ptinentia ad dictũ caſtrum
conſi.cccxxj.incip.in hac char.282.per totum.

Caſus fortuiti qui dicantur conſilio.xij.incipiẽ.licet
char.12.in littera f.
¶Et an guerra ſit caſus inſolidus.d.ꝯſi.xij.ea.char.in lr̃a e.
¶An pluuie ⁊ niues inſolite aſcribant̃ caſui fortuito cõſi.
cclxxxij.incip.in hac char.245.in lr̃a l.
¶Caſus contingens nocet domino conſi.cccxviij.incipiẽ.
pro dicto char.278.in prin.

Cauſa qcqd eſt cauſa cauſe eſt cã cauſati conſil.ccxix.
incip.videtur char.177.in lr̃a a.
¶Cauſa proximior eſt efficacior ꝙ̃ remotior conſil.cclxvj.
incip.circa char.222.in lr̃a q.
¶Quando due cãe inſtant ob quas põt cenſeri eſſe factam
aliquã tranſlationẽ rei ſue in alteram interpetrat̃ eſſe factaꝫ
in cãm que erat magis dura ipſi a ſe abdicãti rem ſuã conſi.
cclxxxiij.incip.paro char.247.in lr̃a f.

Cenſus ⁊ tributum ſunt ſymonia qñ debent̃ fiſco
cõſi.cclxiiij.incip.vĩ char.220.in littera d.
¶An q tenet̃ ſoluere ppetuũ cẽſum liberet̃ nõ ſoluẽdo per
xl.annos cõſi.cclxviij.incip.in hac char.225.in lr̃a u ⁊ ꝫ.
¶An res probet̃ cenſualis ſi illa reperit̃ deſcripta in libro
cenſuali ꝓbata ſolõne cenſus alicuius rei per teſtes conſil.
cccxv.incip.vr̃ char.276.per totum.

Citatio an tres citationes hẽant vim perẽptorij ꝯſi.
lij.incip.in hac char.54.in lr̃a c.
¶Citatio ad domũ nõ ſufficit niſi prius diſcutiat̃ an poſſit
fieri pſonalis.d.cõſi.lij.ea.char.in lr̃a d.
¶Statutũ diſponẽs ꝙ citatio dẽat fieri ad domũ dꝫ intel
ligi ad domũ ſolite habitationis ipſius citati tpe citationis
d.conſi.lij.ea.char.in lr̃a e.
¶An valeat citatio ſi nũcius refert ſe citaſſe ad domũ ſoli-
te habitationis.d.cõſi.lij.ea.char.in.d.lr̃a e.
¶In graui piudicio an qui ledit̃ ſit citãdus conſil.lxxxiij.
incip.circa char.78.in lr̃a a.
¶De commiſſione ⁊ relatione citationis an ſtetur nuncio
conſi.xcv.incip.viſo char.89.in lr̃a f.
¶Citatus domi non dr̃ verus contumax conſil.xcv.incip.
viſo char.89.in littera f.
¶Citatus ad locũ peſtiferũ non tenet̃ cõparere cõſi.cxxxj.
incip.in hac char.112.in lr̃a g.

Ciuitas conſiliũ repñtat totã ciuitatem cõſi.xxxiij.
incip.viſa char.36.in lr̃a b.
¶An muri ciuitatis dicantur ſacri ⁊ ſancti.d.conſi.xxxiij.
ea.char.in littera g ⁊ i.
¶Bona ciuitatũ poſſidentur ⁊ preſcribuntur a priuatis.d.
conſi.xxxiij.ea.char.in littera k.

¶Ciuitas

Digitized by Google

¶ Ciuitas poteſt facere viam publicam in loco priuati. d. conſi. xxxiij. ea. char. in littera l.

¶ Ciuitatis intereſt ne ſui hoies male vtantur rebus ſuis conſi. lxxij. incip. in hac char. 69. in littera c.

¶ An ciuitas propinquior mari hēat iuriſditiones in mari conſi. clij. incip. pñs char. 128. in lr̃a o.

¶ Ciuitas hñs primam et ſecundam appellationem poteſt ſtatuere q̄ nequeat appellare conſi. cclxij. incip. pro euidentia char. 218. in littera i.

¶ An ciuitas ſinogalie poſſit cogē ad noua datia et collectaſ hoies ciuitatis mōtiſbodij p̄ bōis ſitis in territorio ſinogalie ꝯſi. cclxviij. ici. in hac ch. 225. p totū. vſq̄ ad lr̃am d la. ij.

¶ An ciuitates que ſubſunt p̄ncipi poſſint imponere noua datia et que ad h requiranf. d. cōſi. 268. ea. char. in lr̃a o.

¶ Ciuitates regulariter cenſentur loco priuatorū. d. conſi. cclxviij. ea. char. in littera t.

¶ Hodie quelibet ciuitas cenſetur vna prouincia. d. conſi. cclxviij. ea. char. in lr̃a m la ſcđa.

¶ Statutum loquēs in ciuibus an verificef in his qui hñt pro ciuibus cōſi. cclxxxj. incip. in hac char. 243. in lr̃a r.

¶ In alienatione reꝝ ciuitatis reqrunf plures ſolēnitates cōſi. cclxxxiiij. incip. copioſe char. 248. in littera e.

Clauſula gñalis non v3 referri ad maiora exp̄ſſis cōſi. xij. incip. l3 char. 12. in lr̃a m et n.

¶ Cl'a nō obſtātibus ꝯſtōnibus et alijs q̄buſcūq̄ qd iporter cōſi. lxxxiij. incip. circa char. 78. in littera t.

¶ Cl'a ius et iuſticiā adminiſtrari an ampliet libellū conſil. xcj. incip. in cā char. 85. in littera b.

¶ Clauſula non obſtante quid operetur et an tollat ſtatuta conſi. cxxxv. incip. l3 char. 115. in lr̃a a et d. et cōſi. clxxij. incip. in hac char. 142. in littera f.

¶ Cl'a ſi tibi conſtiterit condēnes etc. quid importet conſi. cxlvj. incip. vr̃ char. 123. in littera a.

¶ Clauſula derogatoria teſti quid operef conſil. clxj. incip. ſubtilis char. 136. in littera a.

¶ Cl'a ex certa ſcia et cl'a ſupplentes oēs defectus qd operentur cōſi. clxxxix. incip. q̄q̄ char. 156. in lr̃a g i et k.

¶ Cl'a in fine poſita qñ ſit ad oīa p̄cedentia referēda cōſil. cclx. incip. allegat char. 213. in littera e.

¶ Cl'a codicillaris appoſita per verbū p̄ſtis tpis an valeat cōſi. ccxcvij. incip. v3 char. 260. in littera d.

¶ Cl'a motus proprij et cl'a ex certa ſcia an excludat ſubreptionem cōſi. cccxiij. incip. aſs char. 274. in lr̃a k.

¶ Et cl'a vt petif appoſita in ſignatura reſcripti qd operef d. conſi. cccxiij. ea. char. in lr̃a m.

¶ Et cl'e abſolute magis afficiunt p̄cedentia q̄ ſequētia. d. conſi. cccxiij. ea. char. in lr̃a m.

¶ Et an cl'a codicillaris operef circa inſtōnem vel directā ſubſtōnem que viciaf rōne p̄teritiōis vel exhr̃dationis ꝯſi. cccxx. incip. dubia char. 280. in littera b.

Clericus clerici tenenf cōtribuere qñ gñaliter tractaf de cōi vtilitate laycoꝝ et clericorum cōſi. lxxij. incip. in hac char. 69. in littera o.

¶ Clerici tenenf vigilare p̄ cuſtodia et tuitione ciuitatis. d. cōſi. lxxij. ea. char. in lr̃a p.

¶ Clericus venditor in quo foro teneaf defendere emptorem in cauſa euictionis conſilio. lxxix. incipien. in hac char. 75. in littera p q et ſeq.

¶ Clericus nō d3 capi ex ſola p̄ſumptione criminis conſi. cccxxv. incip. q̄tum char. 285. in littera d.

¶ Clericus emendo aliquā rem pro alio an p̄ſumaf emiſſe ex pecunia ſue eccl'ie cuius erat rector adeo q̄ ipſa res empta queraf eccleſie et poſſit vendicari per ſucceſſorē in dicta eccleſia ſeu per hypothecariam abuocari cōſilio. cclxxxviij. incip. q̄q̄ char. 250. per totum.

Codicillus an codicilli minus perfecti valeant inter liberos cōſi. xxj. incip. videtur char. 23. in littera e et f.

¶ In codicillis ſufficiūt qnq̄ teſtes ēt non rogati cōſi. ccij. incip. q̄q̄ char. 166. in littera b.

¶ Codicilli facti ab eo qui erat poſitus in anguſtia mortis et qui diceba nō ſane mētis: an valeant maxie cū illos ſcripſerit notarius ad relationē alterius nō audiēdo vocē codicillantis cōſi. ccxvj. incip. l3 char. 76. per totum.

Collecta an poſſit imponi forēſibus poſſidētibus bona in territorio pro refectiōe muroꝝ cōſi. lxxij. incip. in hac char. 69. in lr̃a m et n.

¶ An fanēſes poſſidentes bona indiſtrictu mundanij poſſint cogi ad collectas per hoies de mundauio cōſil. lxxxiiij. incip. circa char. 78. in lr̃a i et per totum.

¶ Forenſes ſunt collectandi in loco vbi hñt predia. d. cōſi. lxxxiij. ea. char. in littera i.

¶ Ciuitates an poſſint imponere collectas forēſibus cōſil. cxciiij. incip. l3 char. 161. per totum.

¶ Forenſes de iure cōi non tenentur ad collectas. d. conſi. cxciiij. ea. char. in littera a et c.

¶ Incole an teneātur ad collectas et alia munera perſonalia. d. cōſi. cxciiij. ea. char. in littera d.

¶ In dubio preſumitur contra onera collectarum. d. cōſi. cxciiij. ea. char. in littera b.

¶ Inſtitutus in re certa an teneatur ad datia et collectas reſpectu bonorum ſibi relictorum conſilio. cclxiiij. incipiente videtur char. 22. per totum.

¶ Collecte cenſenf onera mixta. d. conſi. cclxiiij. ea. char. in littera g. et conſi. cclxviij. incip. in hac char. 225. in lr̃a a.

¶ Solutiones collectarū habent cām diſcontinuā. d. cōſi. cclxviij. ea. char. in littera b.

¶ Collecte imponuntur de tempore in tempus. d. conſilio cclxviij. ea. char. in littera d.

¶ An collecte poſſint induci nō ſubditis. d. conſi. cclxviij. ea. char. in littera r.

¶ Ius collectandi preſcribif ad ſimilitudinem vſuſfructus d. conſi. cclxviij. ea. char. in lr̃a g la ſcđa.

Colonus ſi h3 ius in re an poſſit expelli a ſucceſſore etiam voluntario conſil. vj. incipiē. licet char. 8. in littera c.

Comparitio an in cauſa capitali qs poſſit comparere pro alio ꝯſi. cclxxxj. incip. in hac char. 243. in lr̃a c l et ſeq.

Compēſatio eſt debiti et crediti ꝯtributio ꝯſi. cxj. incip. v3 char. 99. in lr̃a a.

¶ Cōpenſatio aſſimilaf ſolōni. d. cōſi. cxj. ea. char. in lr̃a c.

¶ Cōpenſatio fit inuito creditore q̄primū fuit oppoſita per debitorē. d. cōſi. cxj. ea. char. in lr̃a b.

¶ Compenſatio de quantitate ad ſpēm non admittif conſi. ccxxiij. incip. l3 char. 179. in lr̃a a.

Compromiſſum an p̄nūcia iudicis de cōpromiſſo faciēdo iter cōſanguineos ſit iuſta cōſi. lxv. incip. qm̄ char. 64. per totum.

¶ Nemo de iure communi cogitur compromittere. d. cōſi. lxv. ea. char. in littera c.

¶ Statutū diſponens q̄ cāe cōpromittanf non h3 locū in rebus liquidis. d. cōſi. lxv. ea. char. in lr̃a d.

¶ Cōpromiſſum ipedif per illas exceptiones que ipediūt litis ingreſſum. d. cōſi. lxv. ea. char. in. d. lr̃a d.

¶ An heredes patris qui ſtipulatus fuit dotem ſibi reddi poſſint petere compromiſſum ſup dicta reſtitutiōe et cogere heredes mariti vt illam ſibi reſtituant conſil. cxxxvij. incip. videtur char. 116. per totum.

Cōmunitas mutiliane an ſit ſubdita cōi florētie ita q̄ ligef ſtatuto eiuſdē ciuitatis et ſic an potuerit appellari ad p̄tātes cōis florentie obmiſſis prioribus mutiliane conſi. clxxxvij. incip. in hac char. 153. per totum vſq̄ ad lr̃am m.

¶ Licet aliq̄ cōitas ſit alteri recōmendata et in ſignū p̄eminentie det brauiū nō p̄pea cenſef ſubdita nec de diſtrictu ſꝫ aliquā ſubiectionē hēat. d. cōſi. clxxxvij. ea. char. in lr̃a g.

Condēnatio condemnatus a. l. vel ſtatuto an dicaf vere cōdēnatus adeo q̄ in eo vendicet ſibi locum ſtatutū dictans q̄ condēnatus poſſit impune offendi conſil. cclxxxj. incip. in hac char. 243. per totum condēnati de crimine publico dicunf infames cōſi. lv. incip. v3 char. 57. in lr̃a e.

Conditio an poſiti conditione cenſeanf ex mente teſtatoris inuitati conſil. xx. incip. vr̃ char. 21. in littera r s et ſeq. et conſilio. ccxxvj. incipiente q̄q̄ char. 183. in littera b et e.

¶ Inuitatus ſub conditione ſi alius non extet an excludaf illo extante cōſi. lxj. incip. l3 char. 61. in lr̃a a.

¶ Cōditio hñs plura copulatiue vt ipleaf dn̄t illa oīa copulatiue verificari cōſi. lxxv. incip. circa char. 71. in lr̃a c.

¶ Conditio prolata a lege h3 vim diſpōnis conſil. lxxxiiij. incip. in hac char. 80. in lr̃a b.

¶ Si poſiti in cōditione ſunt onerati an cenſeanf inuitati a teſtatore cōſi. ccxxvj. incip. q̄q̄ char. 182. in lr̃a f et conſil. cclxxiij. incip. dubia char. 235. in lr̃a a. et per totum.

Digitized by Google

¶ Natura conditionis eſt ſuſpendere conſil.ccxxvij.incip. in primo char.185.in lr̃a i.
¶ Conditio debet impleri ſcienter ⁊ animo implendi non fato quaſi dependet a voluntate onerati conſilio.cclxxxiij. incip.pars char.247.in littera c.⁊ l.
¶ Tempus mortis onerati vel tertij facit cōditionē conſi. ccxcviij.incip.circa char.261.in littera b.
¶ Verbum conditio qn̄q; ſignificat onus ⁊ modum cōſil. ccj.incip.circa char.163.in littera d.

Conductor ſuſcipiens in ſe periculū caſuū fortuitorū an vltra obligetur conſi.xij. incip.licet char.12.in littera c ⁊ d.
¶ Si cōductores vel emptores patiunt̄ dānum pp guerrā motā p ipſuz vēditorē an vēditor teneat̄ ad id qđ ēptor pcepiſſet tpe pacis.d.cōſi.xij.ea.char.in lr̃a g h i ⁊ ſeq.
¶ An mercatores conducētes ſeu ementes venā ferri que fodi cōſueuit: an ſint excuſandi a ſolōne pcij ſeu mercedis pp bellum per qđ dicti mercatores fuerunt impediti aſportare per mare venam cum lignis paruis conſi.clij.incipien. preſens char.128.per totum.

Conceſſio ⁊ promiſſio de concedendo ſunt diuerſa conſilio.lxxiij.incipiē. premitto char.71.in littera b.
¶ Quis nō cenſet̄ cōcedere in gn̄ali cōceſſiōne ꝙ ſpāliter nō eſſet cōceſſurus cōſil.lxxxiij.incip.circa char.78.in lr̃a b.
¶ An cōceſſio facta per papā de caſtro maſſe de lombardia cuidam cum ſuis pertinentijs vſq; in viā nouam cum parte terreni vltra ꝑiudicare potuerit cōitati Imole que ſemper poſſedit dicta viam nouā vſq; ad antiquos confines conſil. clxxxix.incip.ꝗꝫ ꝗꝫ char.156.per totum.
¶ Princeps cōcedendo caſtrū cenſet̄ cōcedente oimodam iuriſditionem.d.conſi.clxxxix.ea.char.in lr̃a a.
¶ Quando aliquid alicui conceditur licet ad aliquem vſum an cenſeatur conceſſa proprietas conſi.ccxcv.incip.videtur char.258.in littera b.

Confeſſio emanans inter ꝑſonas ꝓhibitas cenſet̄ ſuſpecta ⁊ nō releuat cōſil.xxxvij. incip.in hac char.41.in littera a.
¶ Et cōfeſſio in iudicio facta reddit rē notoriā cōſi.xliiij. incip.deueniendo char.48.in littera a.
¶ Confeſſus in iudicio de crimine publico hr̄ pro cōdēnato conſi.lv.incip.vr̄ char.57.in littera f.
¶ Et ficta cōfeſſio quo ad infamiā habet̄ pro vera.d.conſi. lv.ea.char.in.d.lr̃a f.
¶ Cōfeſſio ficta reſultās ex cōtumacia hr̄ pro ficta cōdēnatione.d.cōſi.lv.ea.char.in lr̃a g.
¶ Et cōfeſſio recepti inter virū ⁊ vxorem dr̄ ſuſpecta cōſi. lxxxvj.incip.circa char.82.in littera k.
¶ Confeſſio ficta in vna cā non ꝑiudicat in alia cōſil.xcvij. incip.licet char.91.in littera g.
¶ Et confeſſio ficta non nocet niſi confitenti.d.cōſil.xcvij. ea.char.in littera b ⁊ e.
¶ Et cōfeſſio debiti iurata inter ſocerū ⁊ generū an teneat cōſi.cviij.incip.ad euidentiā char.98.in littera c.
¶ Confitens in cā capitali nō hr̄ pro condēnato cōſi.cxxij. incip.viſo char.106.in lr̃a g.
¶ Confeſſio procuratoris an noceat domino conſil.cxliiij. incip.ſuperioribus char.121.in littera p.⁊ cōſil.clxxv.incip. videtur char.144.in littera e.
¶ Cōfeſſio minoris.xx.annis ſine curatoris auctitate an teneat cōſi.cxcviij.incip.licet char.164.in lr̃a c ⁊ per totum.
¶ Cōfeſſio ſupat omne genus ꝓbatiōis cōſi.ccxxiij.incip. cōſiderata char.280.in lr̃a c.
¶ Confeſſiones debent ita interpetrari vt nihil contineant contrarietatis vel impoſſibilitatis conſilio.ccl. incip.in hac char.206.in littera c.
¶ Et concordia confeſſionum eſt fienda dicto conſilio.ccl. ea.char.in littera e.
¶ Confeſſio partis eſt pleniſſima probatio ꝯſi.cclxj.incip. de duobus char.214.in lr̃a f.
¶ Confeſſio an dicat̄ erronea probando rem aliter ſe habere.d.conſi.cclxj.ea.char.in lr̃a l.
¶ Confeſſio dꝫ eſſe certa ⁊ neceſſario concludens vere vel preſumptiue.d.cōſi.cclxj.ea.char.in lr̃a o ⁊ cōſil.cclxxxviij. incip.ꝗꝫ ꝗꝫ char.251.in lr̃a d.
¶ Et an quiſ poſſit venire cōtra propriā confeſſionē cōſi. cclxxxi.incip.in hac char.243.in lr̃a b.
¶ Confeſſio in criālibus trāſfert onus ꝓbandi in cōfitentem.d.cōſi.cclxxxj.ea.char.in lr̃a p.
¶ Confeſſio patris facta in teſtamento an probet conſilio cccx.incip.ꝙ dicta char.272.in lr̃a l.

Confiſcatio an poſſeſſiones particulariū hominum de montebodio poſſidentium in diſtrictu ſinogalie cenſeant̄ confiſcate dicte ciuitati ſinogalie ex quo non docuerunt de eoꝝ iuſtis titulis ſtante bulla Sixti de qua in littera a conſil.cccxiij.incip.als char. 274.per totum vſq; ad litteram k.

Coniunctio natura coniunctionis eſt poni inter diuerſa cōſi.xlvij.incip. in preſenti char.51.in littera a.
¶ Natura cōiunctionis eſt repetere q̄litatem p̄cedentiū in ſequētibus ⁊ poni inter diuerſa ꝯſi.ccxlvij.inci.cōſult⁹ char. 204.in lr̃a e ⁊ cōſi.cclxvij.incip.in hac char.224.in lr̃a q.

Conſenſus ꝯſentiēs oneri ſibi iniūcto in teſtō a teſtatore cenſet̄ obligari ex teſtō ꝯtu mandati cōſi.lxxvj.incip.licet char.72.in lr̃a d.
¶ Et an vbi agit̄ de oblōne hincinde tacens cenſeat̄ conſentire conſi.cxxxix.incip.viſo char.118.in lr̃a e.
¶ Et qui cōſentit alienationi rei ſui non pōt rem repetere conſi.ccviij.incip.vr̄ char.171.in lr̃a a.
¶ Conſenſus adhibet̄ ne dum ſpāliter ſed noiatim ⁊ plus eſt conſentire in indiuiduo ꝗꝫ ſpāliter conſi.ccxxxvij. incip. viſo char.144.in lr̃a p ⁊ q.

Conſuetudo an poſſit permittere ꝓuato habere edificiū ſupra muros cōſi. xxxiij.incip.viſa char.36.in lr̃a c.
¶ Et conſuetudo gn̄alis probatur per duos doctores eam allegātes conſi.lxxxiij.incip.circa char.78.in lr̃a k.
¶ Conſuetudines que ſunt facti ſunt probande.d.conſilio lxxxiij.ea.char.in littera o.
¶ Conſuetudo ſpecialis derogat generali.d.conſil.lxxxiij. ea.char.in littera p.
¶ Conſuetudo ⁊ ſtatutum non aſtringūt extra territoriū d.conſi.lxxxiij.ea.char.in lr̃a q.
¶ Et cōſuetudo longa requirit labi longū tps ⁊ dr̄ ſumere initium a tpe primi actus inductiui conſuetudinis conſilio cxxv.incip.als char.107.in lr̃a f.
¶ Et ꝓut per cōgregationem eccleſiaſticā non pōt contra ius canonū ſtatuere ita nec per cōſuetudinē cōſil.clv. incip. ex quo char.130.in lr̃a d.
¶ Vbi cōſuetudo inducit̄ ſciente ⁊ patiente eo qui pōt eo caſu ſtatuere valebit conſuetudo decēnalis lꝫ ſit contra ius d.conſi.clv.ea.char.in littera e.
¶ Conſuetudo eſt lex nō ſcripta conſi.cclxviij.incip.in hac char.225.in littera o.
¶ Et an conſuetudo poſſit tolli tacito conſenſu populi.d. conſi.cclxviij.ea.char.in lr̃a p.
¶ Conſuetudo inducitur ex actibus negatiuis.d. conſilio cclxviij.ea.char.in littera o.
¶ Geſta cuiuſq; interpetrant̄ ex eius conſuetudine conſil. cclxxxiij.incip.pars char.247.in lr̃a g.
¶ Quātomagis mala cōſuetudo protendit̄ tātomagis eſt deteſtanda cōſi.ccxcvj.incip.circa char.259.in lr̃a e.
¶ Conſuetudo fundat̄ in tacito conſenſu populi.d. conſil. ccxcvj.ea.char.in lr̃a f ⁊ g.
¶ Siquis iuit per decēniū ad molendinū vel ad furnū an inducat̄ cōſuetudo.d.cōſi.ccxcvj.ea.char.in lr̃a b.
¶ Conſuetudines extendunt̄ ad caſus ſimiles cōſi.cccxxj. incip.in hac char.282.in lr̃a g.

Contractus emptionis ⁊ venditionis quō diſcernat̄ a ꝯtu locationis ⁊ cōductionis cōſi.xij.incip.lꝫ char.12.in lr̃a a ⁊ b.
¶ Et an ꝯtus inter abſentes teneat ſi ꝯhitur cū in certis perſonis cōſi.xxix.incip.conſi.char.32.in lr̃a a ⁊ b.
¶ In contractibus falſa demonſtratio an viciet conſil.lix. incip.lꝫ char.60.in littera c.
¶ Et in ꝯtibus impſonalitas ex pte onerati viciat ſec⁹ in vltimis volūtatibus cōſi.lxix.incip.ꝗꝫ ꝗꝫ char.66.in lr̃a a.
¶ Cōtractus fact⁹ cū muliere ſine ſolēnitate ſtatuti an firmet̄ iuramento ⁊ ſi ꝯtus non vꝫ an fideiuſſores mulieris teneant̄ cōſi.cxxj.incip.vr̄ char.105.per totum.
¶ In ꝯtibus ſtricti iuris an hēat locum remediū.l.ij.C.de reſcin.ven.cōſi.ccxl.incip.p̄ſuppoſitis char.197.in lr̃a b.
¶ Et an poſt factā executionem ꝯtus cōpetat actio ad reſcindendū ꝯtum.d.cōſi.ccxl.ea.char.in lr̃a b.
¶ Qui vult reprobare ꝯtum: quia non fuerunt adhibiti
conſanguinei

Digitized by Google

conſanguinei ex forma ſtatuti dȝ probare q̃ tpe contractus erat conſanguineus habilis ad conſentiendum conſi.cclij. incip.circa char.199.in littera d.
¶ Non implens perfecte ɔ̃ctuȝ ex parte ſua an poſſit agere vt ſibi impleatur ꝛ q̃n dicatur quis impleuiſſe ɔ̃ctum cõſi. cclv.incip.in p̃nti char.202.per totum.
¶ Et q̃n ɔ̃ctus eſt reciprocus et q̃ ſit noiatus niſi qs impleat ex parte ſua vel ſit paratus implere an poſſit agere.d. conſi.cclv.ea.char.in littera b.
¶ Anteq̃ quis impleat contractuȝ ex parte ſua an incipiat currere tempus datum ad ſoluendum.d. conſilio.cclv.ea. char.in littera k ꝛ l.
¶ Contractus ſunt facti conſi.cclvj.incipente in hac char. 203.in littera a.
¶ Contractus ex cõſuetudine interpetrant̃ conſi.cclviij. incip.deciſionem char.204.in littera c.
¶ Contractus ſeu promiſſio an videtur pp cãm ſeu modũ turpem ꝛ an talis promiſſio firmetur iuramento conſil.cclv. incip.lȝ char.209.per totum.
¶ Si ɔ̃ctus celebrat̃ ex turpi cã ſonante in delictuȝ reddit̃ ɔ̃ctus ipſo iure nullus.d.conſilio.cclv.ea.char.in lr̃a b ꝛ c.ꝛ conſi.cclvij.incip.vt̃ char.210.in littera d.
¶ In contractu innominato eſt locus penitẽtie.d.cõſil. cclvij.ea.char.in littera i.
¶ Contractus pignoratitius iudicat̃ ex ineq̃litate p̃ecij conſi.cclxxiij.incip.pars char.247.in littera g.
¶ Et ɔ̃ctus hñtis p̃tãtem legis cõdende hr̃ pro lege cõſi. cclxxiij.incip.copioſe char.248.in lr̃a g.
¶ Quando ɔ̃ctus annullat̃ ſtatuto vel aliqua.l. ciuili fauore iurãtis vel ob varias vtilitates boium tunc ɔ̃ctus firmat̃ iuramento: ſi iuramentũ põt ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne cõſi.cclxxvij.incip.tota char.249.in lr̃a c ꝛ d.
¶ Statutum improbans ſimpliciter cõtractum an intelligatur illuȝ improbare ſi eſt iuratus dicto conſilio.cclxxxvij. ea.char.in littera o.
¶ In contractibus qui gratia vtriuſq̃ celebrantur leuis culpa imputatur non leuiſſima conſilio.cccxvij.incipiẽ.pro dicto char.278.in littera b.
Contumax quis dicat̃ cõſil.clxxxiiij.incip. poſt char.152.in littera d.
Creditor adiens hereditatẽ debitoris an cenſeat̃ remittere ſeu repudiare creditũ cõſil.j. incip.circa char.2.in lr̃a b ꝛ ſcd̃a.
¶ Et an credita veniãt appellatione mobiliũ ꝛ imobilium conſi.lxiiij.incip.in caſu char.64.in littera c.
¶ Quando oblatio per creditorẽ facta creditori poſſidenti de ſoluendo ſibi ſuum debitum valeat conſi.lxxxv.incip.vt char.81.in littera d ꝛ ſeq.
¶ Creditor hñs pignus põt agere cõtra debitorẽ vt ſoluat cõſi.cviij.incip.ad euidentiã char.98.in lr̃a f.
¶ Et vbi cõpetũt plura remedia electio eſt creditoris ɔ̃ſi. clxvj.incip.vt̃ char.139.in littera e.
¶ Creditor vel debitor an dicatur ille qui poteſt conuenire vel conueniri actione reali conſilio.cclxxviij.incip.reperio char.195.in littera r.
¶ Extat ſtatutũ q̃ creditor poſt.xv. annos ſuum creditum exigere nõ poſſit an hmõi preſcriptio iuuet debitorẽ ꝛ eius heredes ſi creditũ non fuit petitũ.j.dictũ tp̃s cõſi.cclxxvij. incip.ad euidentiã char.139.per totum.
¶ Si creditor ſuccedit vni ex duobus inſolidum principaliter obligatis an liberetur conſilio.ccciij. incipiente in hac char.265.in littera f.
¶ Poſtq̃ res eſt factã creditoris an deſinat eẽ pignus ɔ̃ſi. cccvij.incip.in p̃nti char.283.in lr̃a b ꝛ c.
Cultura pretendens habere ius paſturãdi animalia in quibuſdam paludibus an poſſit impedire dominum paludium ita q̃ dominus non poſſit reducere tales paludes ad culturam conſilio.clxxxviij.incipiẽ.q: char.154.per totum.
Curator ſeu fideicõmiſſarius adulti in teſtamento datus an teneatur conficere inuentarium ꝛ ſi non fecit an poſſit contra eum iurari in litem: ꝛ an ipſe teneatur reddere rationem de neglectis conſi.lxxxj.incipiẽ. q̃q̃ char.76.per totum.
¶ Et curator in teſtamento dari non poteſt.d. conſi.lxxxj. ea.char.in littera b.
¶ Datio curatoris facta filio in poteſtate an valeat ꝛ patri preiudicet ꝛ an pater debeat conſentire conſilio.xcv.incipi. viſo char.89.in littera l ꝛ m.
Damnũ an qs teneat̃ de dãno dato ceſſante omni culpa ɔ̃ſi.xij.incip.lȝ char.12.in lr̃a l.
¶ Et an hoies vnius caſtri poſſint dare dãnuȝ cũ ꝓꝑ aialibus in poſſeſſiõibus ciuitatis ſtãte quodã cõpromiſſo inter eos cõſi.lxxxiij.incip.circa char.78.per totum.
¶ Et dare dãnũ eſt delictũ.d.conſi.lxxxiij.ea.char.in lr̃a c.
¶ Damnũ inferens ſine culpa ad nihil tenet̃ cõſi.cclxxxij. incip.in hac char.245.in littera k.
¶ Et damnũ regulariter aſcribitur dño.d. conſili.cclxxxij. ea.char.in littera a.
¶ Et cui incũbat onus ꝓbandi damnũ eſſe datuȝ.d. conſi. cclxxxij.ea.char.in littera r o ꝛ ſeq.
¶ Et q̃n poſſit damnũ paſſus petere damnum ſibi reſarciri d.cõſi.cclxxxij.ea.char.in lr̃a u ꝛ ſeq.
Debitor ex pluribus cauſis an poſſit compenſare ſuum creditũ in quam cãm vult cõſil.cxj. incip.vt̃ char.99.per totum.
¶ Et debitor fugitiuus ad hoc vt poſſit capi que requirant̃ conſi.cxxxvj.incip.viſis char.115.in littera d.
¶ Debitor liberat̃ ſoluta ſpecie q̃n q̃titas debet̃ reſpectu certe rei cõſi.cxlix.incip.viſo char.125.in littera b.
Decretum primũ ſeu tenuta vel imiſſio in poſſeſſionẽ nõ ſeruata ſolẽnitate ſtatuti an valeant cõſi.lij.incip.in hac char.54.per totum.
¶ Et imiſſio in poſſeſſionẽ ex p̃io decreto nõ pt̃ fieri niſi facta citatione perẽptoria.d.cõſi.lij.ea.char.in lr̃a c.
¶ Decretũ non vȝ q̃n eſt ſubreptũ iudici conſi.xcix.incip. magnum char.92.in littera c.
¶ Et primũ ꝛ ſcdm decretũ dationis inſolutũ nõ ſeruatis ſeruãdis an teneat cõſil.cxxxij.incip.lȝ char.113.per totum.
¶ Decretum ſubreptitiũ ex nõ vera cã interpoſitũ non vȝ cõſi.clxxxv.incip.ſup char.152.in littera d.
Defenſio clericus volens defendere aliũ coram iudice layco non audiatur conſi.lxxix. incip.in hac char.75.in littera [illegible]
¶ Tertius defenſor ꝑ ſua cã vl̃ intereſſe dȝ remitti ad ſuũ iudicem.d.cõſi.lxxix.ea.char.in lr̃a v.
¶ Defenſor neceſſarius an poſſit vti bñficio ſibi cõpetẽti d.cõſi.lxxix.ea.char.in lr̃a x.
¶ Et defenſor neceſſarius ex perſona ſua an poſſit mutare iudicẽ.d.cõſi.lxxix.ea.char.in.d.lr̃a x.
Delictum qs rõne delicti ſortit̃ forũ cõſi.lxxxiij. incip.circa char.78.in lr̃a g.
¶ Palam delinquens an magis puniatur conſilio.lxxxviij. incip.viſo char.83.in lr̃a c.
¶ Delinquẽs non ſolũ ſi dolo ſed et ſi culpa delinquit eſt puniendus.d.cõſi.lxxxviij.ea.char.in lr̃a f.
¶ Contumacia dicitur delictum conſil.xcvij.incip.lȝ char. 91.in littera c.
¶ Et an ſit delictum aliquem expellere cõſi.clviij.incip.videtur char.132.in littera f.
¶ Et qui delicto vel maleficio cãm prebet pari pena punit̃ cõſi.cxcij.incip.viſo char.159.in lr̃a a.
¶ Delicta ex pſumptionibus ꝛ violẽtis cõiecturis ꝓbant̃ d.cõ.cxcij.ea.char.in lr̃a b.
¶ In delictis minor etas non iuuat conſil.cxcviij.incip.lȝ char.164.in littera a.
¶ Ratificans delictũ cõmiſſum cenſet̃ ipſe deliq̃ſſe conſil. ccxiij.incip.conſiderata char.180.in lr̃a f.
¶ Si delictum de nouo inducitur a ſtatuto an trahatur ad actum extra territorium perpetratuȝ conſi.ccxxij. incipien. circa char.189.in littera c.
¶ In delictis mandans ꝛ mandatarius pari pena puniunt̃ conſi.ccxlj.incip.in cã char.198.in lr̃a g.
¶ Et vt qs puniat̃ ex delicto an requirat̃ dolus cõſil.cclxx. incip.laborioſa char.242.in lr̃a d.
Dictio Et: denotat ſubſtantiam rei conſil.j.incipiẽ. circa char.2.in lr̃a q.
¶ Dictio niſi quomodo accipiatur conſilio.iij. incipiente in cauſa char.6.in littera b ꝛ conſilio.cxciij. incip.viſo char. 160.in littera c ꝛ conſilio.cclxj.incipiente de duobus char. 214.in littera ꝛ.ꝛ y.
¶ Et dictio licet eſt aduerſatiua ꝛ implicatiua conſilio.xxj. incip.videtur char.23.in littera f.
¶ Dictio ſaltem quid importet conſil.lxv.incipi.quoniam char.64.in littera c.
¶ Et dictio plerũq̃ denotat regulam conſilio.lxviij.incip.

Digitized by Google

licet char.66.in littera c.
¶ Dictio ⁊ copulat magis proxima ꝙ̃ remota conſili.lxxj.intip.ad audientiam char.68.in littera c.
¶ Dictio vȝ dicitur premiſſorum reſtrictiua cõſi.xc.incip.in cã char.84.in littera a ⁊ f.
¶ Dictio tũc ſignificat extremitatem temporis cõſi.lxxvij.incip.licet char.72.in littera o.
¶ Dictio ſecundum an faciat conditionem conſil.cj.incip.licet char.94.in littera f.
¶ Dictio aliqua ampliat conſilio.cvij. incipiente videtur char.97.in littera b.
¶ Dictio ſeu ⁊ ſiue diſiungit verba ⁊ non ſenſuȝ cõſi.cxiij.incip.circa char.100.in littera b.
¶ Dictio tanq̃ʒ denotat improprietatẽ cõſi.ccxxix.incip.ad euidẽtiã char.110.in lr̃a p ⁊ cõſi.cclxj.inci.de duobus char.214.in lr̃a x ⁊ conſil.cccxxij.incip.in pñti char.283. in lr̃a g.
¶ Dictio ſub improprietatur conſilio.clxxxvij. incipi.in hac char.153.in littera k.
¶ Dictio ad minus quid ſignificet conſil.cxcij. incip.viſo char.160.in littera a.
¶ Dictio ⁊ vltra quid ſignificet conſil.cxcvj. incipien.licet char.162.in littera f.
¶ Dictio ⁊ ſi ponitur inter perſonas an inducat repetitionem prout quando ponitur inter res conſil.cciij. incip.licet char.167.in littera a ⁊ f.
¶ Dictio taxatiua quandoq̃ʒ extenditur cõſil.ccxxxj.incip.in preſenti char.188.in littera a.
¶ Dictio vtriuſq̃ʒ requirit cõcurſum pluriũ de propria ſignificatione cõſi.ccxxxiij.incip.in hac char.190.in lr̃a m.
¶ Et natura dictionis aduerſatiue vel cõſi.ccxxxvij. incip.viſo char.194.in littera b.
¶ Dictio ſeu ꝓprie ſumpta eſt expoſitiua cõſi.cclxj. incip.de duobus char.214.in littera o ⁊ u.
¶ Natura dictionis iuxta.d.cõſi.cclxj.ea.char.in lr̃a y.
¶ Et natura dictionis autem conſil.cclxv.incip.circa char.221.in littera e.
¶ Dictio ex tunc quid ſignificet conſil.cclxxix incip.in hac char.241.in littera d.
¶ Dictio per denotat actum perfectum conſi.cclxxx.incip.laborioſa char.242.in littera c.
¶ Dictio ne in dubio facit modum conſil.cclxxxvij. incip.tota char.249.in littera e.
¶ Dictio ex denotat cãm proximam conſil.ccxc.incip.tota char.254.in littera b.
¶ Dictio prout eſt precedentium reſtrictiua ⁊ moderatiua conſi.cccij.incip.premittendũ char.264.in lr̃a f.
¶ Dictio pro facit modum conſili.ccciij.incip.in hac char.265.in littera p.
¶ Dictio vt multotiens denotat veritatem conſil.cccv.incip.in hac char.267.in lr̃a r ⁊ conſi.cccxxij.incip.in preſenti char.283.in littera g.
¶ Dictio alioquin quid ſignificet conſil.cccxlij. incip.aſo char.274.in lr̃a b e ⁊ g.
Dies interpellat pro homine conſil.cxcvj. incip.licet char.162.in principio.
¶ Dies naturalis ⁊ dies artificialis conſil.cclxxix.incipi.in hac char.242.in lr̃a b.
Diſpoſitio interpetratꝰ ex cõſuetudine loquẽdi ipſius diſpõnẽtis cõſi.ccxliij.incip.in hac char.201.in lr̃a b.
¶ Et diſpõ gñalis nõ ſolet trahi ad ea que in ſpẽ ſunt prouiſa cõſi.ccxlix.incip.qm̃ char.205.in lr̃a b.
¶ Et dicta cã demonſtrationis non diſponunt conſil.lix.incip.lȝ char.60.in lr̃a d.
¶ Et an ṽbum diſpõ ſignificet liberã voluntatẽ cõſi.lxiiij.incip.in caſu char.64.in lr̃a c.
¶ Diſpoſitio gñalis ⁊ ſpãlis equiparanꝰ ⁊ an ꝓuiſio ſpãlis plus aſtringat in ſua ſpẽ ꝙ̃ generalis cõnſi.cclxvij. incip.in hac char.65.in lr̃a c.
¶ Cauſa ſeu modus reſpiciens fauorem honorati cui adijcitur an inducant diſpoſitionem conſi.cccix.incip.ex pluribus char.271.in littera b.
Diuiſio an pactũ diuiſionis iuratũ ꝙ clauſtruȝ remaneat cõe tollat petitionẽ diuiſiõis clauſtri cõſi.xiij.incip.vꝫ char.13.per totum.
¶ Et diuiſio eſt quedam tranſmutatio conſil.xlij. incip.vr̃ char.46.in littera b.
¶ Diuiſio facta cũ cl̃a de non veniendo ꝯ per ſubſtitutos filio qui pubes deceſſit ſupſtite mr̃e: an obſtet mr̃i ne poſſit rẽpetere vna cũ filia ſubſtituta bõa obuẽta cũ ſubſtituto per diuiſionem cũ dicta filia ratificauerit dictã diuiſionem per maritum factã cõſi.ciiij.incip. cõſtat char.96.per totum.
¶ Diuidens tenetꝰ de euictione ſi res euincatur conſi.l.cv.incip.lȝ char.96.in littera b.
¶ Fundus relictus filijs an ſit diuidẽdus ad mẽſuram an proportionabiliter ad bonitatẽ ⁊ extimationem cõſil.cciij.incip.circa char.167.in lr̃a g ⁊ h.
¶ Et an per diuiſionẽ ſeu aſſignationẽ bonoꝝ factaȝ filijs per patrẽ cenſeatꝰ eis ius queſitũ conſi.ccxxviij.incip.ꝙ dictus char.194.in lr̃a c d ⁊ ſeq.
¶ Diuiſio vicem emptionis obtinet.d.conſili.ccxxviij.ea.char.in littera k.
¶ Et an in contractu diuiſionis habeat locũ remedium.l.ij.C.de reſcin.ven.cõſil.ccxl.incip. preſuppoſitis char.197.in prin.⁊ in littera a b ⁊ c.
¶ Contractus diuiſionis reputatur bonefidei.d.cõſi.ccxl.ea.char.in littera b.
¶ Et an ex diuiſione cauſetꝰ titulus conſi.cclxxviij.incip. in cauſa char.240.in lr̃a m n ⁊ o.
Doctor doctoribus nõ creditꝰ ſine iuramento cõſi.lxxxiij.incip.circa char.78.in lr̃a p.
¶ Et doctor tenetur conſultantibus conſulere conſilio.cl.incip.viſo char.127.in littera a.
Dolus actio de dolo durat biẽnio conſi.viij.incip.lȝ char.9.in littera b.
¶ Dolus bonus omnino obligat doloſum.d.conſi.viij.ea.char.in littera e.
¶ Juris ignorantia an faciat ceſſare dolum conſilio.xxxiij.incip.viſa char.36.in lr̃a d.
¶ Et quelibet cauſa etiam beſtialis excuſat a dolo.d.conſi.xxxiij.ea.char.in littera n ⁊ q.⁊ conſi.cclxj. incip.de duobus char.214.in littera n.
¶ Dolus cauſatur ex enormiſſima leſione cõſi.cxlvij.incip.obmiſſo char.124.in lr̃a d.
¶ Paria ſunt adeſſe dolum ex propoſito ⁊ re ipſa.d.conſi.cxlvij.ea.char.in.d.littera d.
¶ Dolus eſt delictum ⁊ punitꝰ crimine ſtellionatus conſil.clxxxij.incip.vꝫ char.150.in lr̃a a.
¶ Dolus futurus an poſſit remitti cõſil.ccxl.incip.preſuppoſitis char.197.in littera e.
¶ Si non reſtituuntur reliqua an aſcribatur dolo.d.cõſil.ccxl.ea.char.in littera f.
¶ Circunſcriptio preſupponit dolum conſil.ccxliiij. incip.videtur char.202.in lr̃a b.
¶ Dolus ⁊ metus paria ſunt conſilio.cclviij.incipiẽ. ꝙ̃ char.211.in littera i.
¶ Et vt quis excuſetꝰ a dolo an dẽat cãm excuſationis ꝓbare cõſi.cclxxx.incip.laborioſa char.242.in lr̃a f.
¶ Dolus re ipſa reſultat vbi eſt diſproportio collata inter contrahentes hincinde cõnſilio.cclxxxiij.incipiẽ.pars char.247.in littera h.
¶ Dolus ⁊ culpa non preſumunꝰ conſi.cccxviij. incip.pro dicto char.278.in littera a.
Dominium ſeu factum antiquũ quas ꝓbatio neceſſitat ⁊ an ex ꝓbatione dñij de preterito inferatur preſumptiue ad dñium de pñti cõſi.xxiiij.incip.lȝ char.26.per totum.
¶ Dominiuȝ vnius ptis plani an probetꝰ ex inq̃ſitionibus dãnoꝝ datoꝝ factis per annos quinquaginta ab officialibus caſtri cuius ps dicti plani eſt cõſil.xlviij.incip.preſupponitꝰ char.52.per totum vſq̃ʒ ad lr̃am b.
¶ Dñium in aliũ põt tranſferri ex cã de futuro ꝯſil.lxxiiij.incip.premitto char.71.in lr̃a f.
¶ Et dñium rei vẽdite ſub cõditione trãſfertꝰ in emptoreȝ ſi interim hȝ rem.d.cõſi.lxxiiij.ea.char.in lr̃a g.
¶ Et dñium trãſfertꝰ ſi probatꝰ poſſeſſionẽ habitã a dño vel eius volũtate.d.cõſi.lxxiiij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et an dñiuȝ retranſferatꝰ ex nudo pacto vel reſolutione ꝯtrus conſi.xc.incip.in cã char.84.in lr̃a b.
¶ Dominium ſpecialiter retranſfertur per pactum.l.commiſſorie vel adiectionis in diem dicto conſilio.xc.ead.char.in littera g.
¶ Et an dominium veniat appellatione domus cõſil.cliij.incip.lȝ char.130.in lr̃a d.
¶ Et an habens cãm ab alio poſſit referre queſtionem dñij conſi.ccxix.incip.vr̃ char.177.in lr̃a a ⁊ g.

¶ Quaſi

Digitized by Google

¶ Quaſi dñium ex quo cauſatur publiciana requirit tradi- tionem poſſeſſionis conſil.cclxxxviij.incipiente q̄ꝗ chart. 251.in littera b.
¶ Dominium quandoq; ſignificat q̄ndam preeminentiam cōſi.cccxiij.inci.alſ char.274.in littera q.
¶ Et an dñium probeť ex precedenti poſſeſſione ꝯſi.cccxv. inci.videtur char.276.in littera f.
¶ Dominium non transfertur ex cōtractu inutili ꝯſil.ccc- xxj.inci.in hac char.28e.in littera i.

Domus in iure q̄nq; poniť pro agnatiōe ꝯſil.xx- vj.inci.vř char.29.in lr̃a a.
¶ Lippus domus quis dicatur.d.conſi.xxvj.eadeȝ.chart. in.d.littera a.
¶ Domus in iure vario modo accipiť ꝯſi.xlj.incipiē.videť char.45.in littera a ⁊ d.
¶ Et an filius legitimatus vel eius filij dicanť eſſe de late re ⁊ domo patris conſi.cc.incipiē.ad euidentiam char.165. in littera i ⁊ k.

Donatio facta filio a matre an cēſeať per filiū re miſſa matri ex eo ꝙ filius pluries dixit ſe velle remittere mr̄i dictā donationē ⁊ ipſaȝ ponere in p- ſtinum ſtatum cōſi.viij.inci.licet char.9.per totum.
¶ Heres prohibitus alienare bona ſibi ex hereditate ob- uenta an poſſit illa donare ſuo filio emancipato conſil.xxv. inci.circa char.28.in lr̃a q ⁊ ſeq.
¶ Donatio iurata an reuocetur propter ſuperuenientiam filiorum conſi.xxx.inci.in hac char.33.per totum.
¶ Donatio ob cauſaȝ an dicatur proprie donatio ita ꝙ cō- prehendať in ſtatuto de donationibus non faciendis ſine certa ſolēnitate⁊ an dicta donatio reuocetur pp nō preſti- ta alimenta conſi.xlv.inci.licet char.49.per totum.
¶ Et donatio ob cauſam requirit inſinuationem prout ⁊ donatio in premium emancipationis.d.conſi.xlv.ead.char. in littera m ⁊ n.
¶ Donatio oīum bonoꝝ facta a fratre nepoti ex fratre an valeat⁊ an donatio non inſinuata teneat conſi.liiij.inci.in themate char.56.per totum.
¶ Donatio oīum bonoꝝ ſimpľr cōprehendit bona futura d.cōſi.liiij.ea.char.in lr̃a a.
¶ Et iura ⁊ actiones nō veniunt in donatione mobiliuȝ ⁊ immobilium.d.cōſi.liiij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Donatio nō inſinuata excedēs ſumaȝ an firmeť iuramē to.d.ꝯſi.liiij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Donatio facta apud acta nō indiget inſinuatiōe.d.cōſi. liiij.ea.char.in lr̃a g.
¶ Et donatio nō reſcindiť ſi donatori nō remāſit vſq; ad legitimā filij ſed agitur ad ſupplementuȝ.d.conſi.liiij.ead. char.in littera b.
¶ Et mandatum ad donādum que comprehendat conſil. lxxix.inci.in hac char.75.in lr̃a b i ⁊ k.
¶ Si donatarius nō ſeruat cōditiōem appoſitam in dona tiōe an bona donata deueniāt ad heredeȝ donātis cōſil.xc. incip.in cā char.84.per totum.
¶ Donatio bonoꝝ datoꝝ inſolutuȝ an valeat ꝯſi.xcij.inci. lȝ char.87.in littera b.
¶ Donans rem alienaȝ an teneať de euictiōe.d.conſi.xcij. ead.char.in.d.littera b.
¶ Donatio dȝ inſinuari ad inſtātiā donatoris nō ſolū ad inſtātiā donatarij cōſi.xcix.inci.magnū char.92.in lr̃a k ⁊ l.
¶ Et an donatio pp nuptias debeat inſinuari.d.cōſil.xcix. ea.char.in littera l.
¶ Donatio facta mulieri a cōſanguineis viri an debeat re- manere apud heredes viri vel mulieris cōſi.ciij.incipiē.vř char.95.in littera c.
¶ Et donatio oīum bonoꝝ facta cū iuramēto filio in pote ſtate an reuoceť per teſtamētum poſtea per patrē factū cōſi. cviij.incip.ad euidētiam chart.98.in prin.⁊ in littera a ⁊ b.
¶ Captus pro crimine capitali pro quo fuit ſuſpenſus an potuerit donare locis pijs cōſi.cx.incipiē.lȝ char.99.in lite- tera b.⁊ per totum.
¶ Donatio facta ſponſe per ſpōſum ſocerū vel ſocrum ma xime quo ad iocalia ⁊ perlas collanā ⁊ veſtes an valeat ꝯſi. cxiiij.incip.in hac char.108.in lr̃a e f ⁊ g.
¶ Donator peſte infirmus protulit hec verba io do ⁊ do- no ogni mio bñ alla Franceſca mia mogliera ⁊ reuoco ogni altro teſtō p me facto ⁊c.an intelligať donare cā mortis vel inter viuos ꝯſi.cxxiiij.incip.in hac char.107.per totum.
¶ Donatio inter virū ⁊ vxoreȝ ꝯfirmatur morte ſi interue- nit traditio.d.cōſi.cxxiiij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et an donatio cā mortis reuoceť p clāȝ appoſitā ĩ teſtō videlȝ caſſans irritās ⁊ annullās omne aliud teſtm̄ ⁊c.cōſi. clviij.inci.vř char.132.in littera m ⁊ n.
¶ Si donať foreſi prediũ non tributariū ex priuilegio conceſſo donatori ꝙ nō teneretur ad collectas an donata- rius vel eius heredes poſſint cogi ad collectas pro dicto p- dio prefato priuilegio nō obſtante cōſi.cxciij.incipiē.licet char.161.per totum.
¶ Donator cuidam ſuo nepoti donauit centū flore.⁊ p ob- ſeruatione donatiōis obligauit oīa ſua bona poſtea de ſuis bonis donauit vnā poſſeſſiōeȝ ſue filie ⁊ ꝯſtituit ſe p̄carío noie dicte filie eā poſſidere:an nepos donatarius qui obti nuit licētiam ꝯ̄ donatorē poſſit eā exeq ꝯ̄ dictam filiā dona tariam cōſi.ccxv.inci.vř char.175.per totum.
¶ Donatio cā mortis hodie ꝑficitur nudo pacto cōſi.ccx- xxvij.inci.viſo char.194.in lr̃a c.
¶ Clauſula ſi nō valet iure teſti ⁊c.an opereť vt diſpoſitio validetur in donationem cauſa mortis.d.conſi.ccxxxvij.ea. char.in littera e.
¶ Donatio cā mortis nuda voluntate donantis pōt reuo cari ⁊ hoc reſpectu pōt dici vltima voluntas.d.ꝯſi.ccxxxvij. ead.char.in littera g.
¶ Appľe donatiōis in dubio venit donatio ſimplex.d.cō- ſil.ccxxxvij.ea.char.in lr̃a o.
¶ Et an in generali cōceſſiōe diſponēdi veniat donatio.d. cōſi.ccxxvij.ea.char.in lr̃a n.
¶ Si vnus donatarioꝝ retrocedit iura donatori an poſſit donator agere ꝯ̄ aliū donatariū vt ei p̄tē dicti donatarij re- ſtituat ꝯſi.ccxxxix.incip.in hac char.197.per totum.
¶ Donatio facta per filium patri cū eius cōſenſu an valeať cōſi.ccxlij.inci.circa char.217.in lr̃a a ⁊ b.
¶ Donatio cā mortis an reuoceť per ſuperueniētiā filiorū conſi.ccxliij.incip.videtur char.199.in lr̃a g.
¶ Et an donatio cā mortis eq̄pareť legatis ⁊ alijs relictis in vltima volūtate.d.ꝯſi.ccxliij.ead.char.in.d.littera g.
¶ Donatio facta ſine ꝯſenſu patris per filiumfamilias iu- rāteȝ nō venire cōtra an teneat⁊ an heredes donātis poſ- ſint cogi ad obſeruātiam cōtractus in quo donator ꝓmiſit de ꝯfeſſione facienda ſtāre ſtatuto de quo ibi in lr̃a a conſil. cclij.inci.ꝙ ꝯtractus char.207.per totum.
¶ Mulier donās bona ſua ⁊ hr̄ditatē ſui frīs aſſerens in inſtrumēto donatiōis ſe eſſe fratris hr̄dē an cenſeať ita do- nando adiuiſſe hr̄ditatē ita ꝙ donatarius poſſit petere bo- na donata ꝯſi.ccliiij.inci.ꝑncipalis char.208.per totum.
¶ Et an donatio ſit propter contractus cōſi.cclix.incip.di- cta char.213.in lr̃a a.
¶ Si ſit mētio mortis ĩ donatiōe an dicať donatio cā mor tis vel inter viuos dicto ꝯſi.cclix.ea.char.in littera g.
¶ Donator omniuȝ bonoꝝ p̄ntiū ⁊ futuroꝝ reſeruato ſibi vſufructu:an teneať tāq; vſufructuarius cauere de vtēdo ⁊ fruēdo arbitrio boni viri ⁊ deſcribere bona ad petitionē do natarij ꝯſi.cclxvij.incip.in hac char.223.per totum.
¶ Nec minor reuerētia debeť donāti q̄ꝫ pr̄i ⁊ minꝰ exigiť a donāte q̄ꝫ a pr̄e.d.ꝯſi.cclxvij.ea.char.in littera b ⁊ i.
¶ Donatio hodie perficiť nudo pacto conſi.cclxxxviij.in- cip.q̄ꝗ char.251.in lr̃a n.
¶ Donās dimidiaȝ ſuorum bonoꝝ an cenſeať illā donare deducto ere alieno cōſi.cclxxxix.incipiē.circa char.252.per totum vſq; ad litteram n.
¶ Donatarius volēs ſuccedere ab inteſtato donāti an te- neať bona donata ꝯferre alijs veniētibus ab inteſtato ꝯſil. cclxxxix.incip.circa char.252.in lr̃a o p q ⁊ ſeq.
¶ Qñ donanť vel relinquuntur res ſingulares non dedu- ciť es alienū.d.ꝯſi.cclxxxix.ea.char.in lr̃a c.
¶ Ubi donantur vel legantur bona mobilia vel immobi- lia non habetur conſideratio eris alieni.d.conſili.cclxxxix. ea.char.in lr̃a d ⁊ b.
¶ Donatio inter viuos an ſit ꝯferenda.d.ꝯſil.cclxxxix.ea. char.in lr̃a q ⁊ ſeq.
¶ Donatio cā mortis recipit finalem ⁊ oimodā ꝯfirmatio- nem in vita.d.ꝯſi.cclxxxix.ea.char.in lr̃a t.
¶ Et donatio inter p̄rem ⁊ filiū firmať iuramēto.d.conſi. cclxxxix.ea.char.in lr̃a ȝ ⁊ ⁊.
¶ Donatio facta filio ob merita an dicať aduentitia.d.cō- ſi.cclxxxix.ea.char.in lr̃a ꝯ ꝑ ⁊ ſeq.
¶ Pactū ꝙ vxor lucreť donationeȝ pp nuptias an teneať conſi.ccciij.inci.in hac char.265.in lr̃a r s ⁊ ſeq.

¶ Et an in donatiõe caſtri veniant nemora ⁊ paſcua ⁊ oīa alia pertinētia ad caſtrum cōſi.cccxxj.incipien. in hac char. 287.in littera m n o ⁊ ſeq.

Dos aſcēdēs ad legitimā an dicat̃ ꝯgrua ꝯſil.j.incip. circa char.2.in lr̃a l ⁊ m.

¶ Promiſſio dotis habet tacitam ꝯditionem ſi nuptie ſequātur ꝯſi.xxxij.incip.lȝ char.35.in littera b.

¶ Dos data filie per patrē viuo auo an imputetur in partem filij ꝯſi.xxxiij.inci.qꝛ char.79.in lr̃a c.

¶ Pater an teneat̃ dotare filiaȝ iam nuptā nulla facta dotis promiſſione ꝯſi.xxxv.incip.dn̄s char.40.in lr̃a a.⁊ cōſil. xxxix.incip.adeo char.42.in lr̃a a.

¶ Augmentū dotis an poſſit fieri ꝯſtāte matrimonio.d. cōſi.xxxv.ead.char.in lr̃a d.

¶ Dos ſeu actio dotis an p̄ſcribat̃ de iure longiſſimo tp̄e ſeu iure municipali cōſi.lvj.inci.in hac char.58.per totum.

¶ Actio de dote tollitur ſpacio.xxx.annorum.d. conſil.lvj. ead.char.in littera c.

¶ Extraneus dotando mulierem quatenus non ſtipulatur dotem ſibi reddi cēſetur dotare de ſuo cōſi.lxvj.incip.q̄ȝq̄ȝ char.65.in littera b.

¶ Debitor mulieris dotādo mulierem preſumit̃ facere aīo cōpenſandi.d.cōſi.lxvj.ea.char.in.d.lr̃a b.

¶ Dans dotē de bonis mulieris cenſet̃ de bonis mulieris dotare.d.cōſi.lxvj.ead.char.in lr̃a c.

¶ Confeſſio de dote recepta cenſetur facta ſpe future numerationis.d.cōſi.lxvj.ea.char.in lr̃a d.

¶ Dos aduētitia in caſu reſtōnis eſt reſtituenda filie non patri.d.cōſi.lxvj.ea.char.in lr̃a e.

¶ Pater pōt ſtipulari dotem reſtitui filie.d.cōſi.lxvj.ead. char.in.d.littera e.

¶ Filia an poſſit remittere doteȝ maternā cum iuramento nō ſeruata ſolemnitate ſtatuti volētis ꝙ mulier non poſſit donare inter viuos ſine preſentia iudicis conſi.lxvij.incip. in hac char.65.per totum.

¶ Relicto dotis facto per iſta verba io voglio ⁊ comando ſe traga la dota deli miei denari ⁊ ſe non baſtaſſeno ſe tragbino de fructi delle poſſeſſione ⁊ miei beni:qūo intelligātur iſta verba ⁊ miei beni.itē ſi denarij teſtatoris extant apud tertiuȝ an de illis ſolui debeat tale relictum cōſil.lxxj. inci.ad euidētiā char.68.in lr̃a a b c ⁊ d.

¶ Uſure dotis an debeant̃ ⁊ q̄ȝte ſint.d.cōſil.lxxj.ea.char. in littera e f ⁊ ſeq.

¶ Et vſure dotis non ſolute ſunt licitē qꝛ dicunt̃ alimenta dotis.d.cōſi.lxxj.ea.char.in lr̃a e.

¶ Maritus propter dotem tenetur ſubire onera matrimonij.d.conſi.lxxj.ea.char.in.d.lr̃a e.

¶ Uſure dotis in ciuitate peruſij ſm̄ cōſuetudinē extimātur ſeptē vel octo ꝑ cētinario.d.ꝯſi.lxxj.ea.char.in lr̃a h.

¶ Dos ſeu debituȝ dotale q̄ȝto tp̄e preſcribat̃ cōſi.xcij.incip.lȝ char.77.in littera f.

¶ Fundus datus in dotē ꝑ centuȝ an dicat̃ fundus dotalis.d.ꝯſi.xcij.ea.char.in lr̃a g.

¶ Reſtitutio dotis an ſit facienda de pecunia currenti tp̄e ꝯfeſſiōis dotis nō obſtāte ꝙ dos fuerit poſtea ꝓmiſſa ſolui in diuerſis tp̄ibus ꝯſi.cix.inci.viſo char.98.in lr̃a a ⁊ ꝑ to.

¶ Statutū ꝙ vir lucret̃ dimidiā dotis vxore predecedente an procedat ſi vir accepit vxorē nulla promiſſione dotis ſibi factā ſed bene vxori facta ꝓmiſſiōe de ſoluēdo ſibi ſuaȝ portionē hereditaris ex cā ti ſactiōis conſi.cxxvij.incipiē.licet char.109.per totum.

¶ Mulier nō preſumit̃ dare in dotem bona ſua.d.conſil. cxxvij.ea.char.in lr̃a b.

¶ Pro dote reſtituēda ſunt ipſo iure obligata oīa bōa mariti ꝯſi.clj.incip.vr̃ char.128.in lr̃a c.

¶ Actio ad petendū dotē an ſit dāda vxori vel marito heredi vxoris ꝯſi.cliij.inci.in hac char.129.per totum.

¶ Heredes mariti an poſſint petere vſuras dotis non ſolute ab heredibus ſoceri ꝯſi.clxv.incip.viſo char.138.in prin. ⁊ in lr̃a a b c ⁊ ſeq.

¶ Uſure pro parte dotis nō ſolute an poſſint peti maxime cū maritus ꝓpter hoc fuerit coactus accipere pecuniaȝ ſub vſuris ꝯſi.clxvj.inci.vr̃ char.139.per totum.

¶ Stāte ſtatuto ꝙ dos debeat reſtitui patri mortua vxore: an verſiculus dicti ſtatuti loquentis in dote aduentitia ſub his v̄bis vȝ ꝙ ſi extarent filij poſt mortē vxoris ⁊ eos mori contigerit.i.x.annos a tempore mortis matris dos integre reſtituat̃ patri vel eius heredibus procedat ēt in dote ꝓfectitia ꝯſi.clxxiij.incip.q̄ȝq̄ȝ char.143.per totum.

¶ Soror dotata a fratribus in ducentis qnquaginta ducatis eidē ſolutis an cenſeatur dotata aīo compēſandi cum relicto ſibi per patrē facto de.ccl.ducatis an vero poſſit dictū relictū petere in quo ipſa fuit inſtituta a patre cōſi.clxxv.incip.videtur char.144.per totum.

¶ Extraneus dotādo mulierē cēſet̃ dotare animo donādi d.conſi.clxxv.ea.char.in lr̃a a ⁊ b.

¶ Conſtitutio dotis incerte an teneat cōſi.ccxxij.inci.circa char.189.in lr̃a b.

¶ Statutū diſponēs ꝙ dimidia dotis debeat reuerti ad patrem ſtipulātem dotem ſibi reſtitui ſi filij ſuperſtites tempore mortis vxoris decederēt ſine filijs quomō intelligatur:⁊ an maritus hn̄s filiorū poſſit retinere totā dotē nō obſtāte dicto ſtatuto ꝯſi.ccxlvij.inci.conſultus char.204.per totū.

¶ Dos congrua que dicatur cōſi.cclviij.incipiē.q̄ȝq̄ȝ char. 230.in littera a.

¶ Ubi quis ſoluit in vita doteȝ quā legauerat cēſetur ſoluere ex cā legati cōſi.cclxxiij.inci.dubia char.235.in lr̃a r.

¶ Si a p̄ncipio fuit ꝓmiſſa dos ⁊ ex interuallo fuit cū iuramēto ꝓmiſſaȝ ꝑ virū illā extraneo reſtituere q eam ſoluit an hmōi promiſſio valeat in p̄iudiciū vxoris ⁊ eius hr̄dum cōſi.cclxxxv.inci.pn̄s char.248.per totum.

¶ Eoipſo ꝙ dos eſt data vel promiſſa marito cenſet̃ actuȝ inter maritum ⁊ vxorem ꝙ reſtituatur ſoluto matrimonio. d.ꝯſi.cclxxxv.ea.char.in lr̃a a.

¶ Promiſſio ſeu fideiuſſio de dote reſtituenda cum iuramēto facta per tertium qui ſe vt principalis obligauit an teneat contra titulū.C.ne fideiuſ.dot.dent̃ conſi.cclxxxvij.incip.tota char.249.per totum.

¶ Filius accipiēdo dotē de cōſenſu ⁊ iuſſu patris ab vxore an obliget patreȝ ad dotis reſtōnem ita ꝙ ſi pater inſtituit dictum filiū vna cuȝ alio ſuo filio heredes vniuerſales eos adinuicem ſubſtituēdo teneantur heredes patris iſtius filij ad reſtōnem dicte dotis non obſtante ꝙ ipſe filius inſtituerit vxorem ſuam heredem vniuerſalem que eius hereditatem adiuit ꝯſi.ccciij.inci.in hac char.265.per totum.

¶ Quādo pater ⁊ filius ſimul recipiunt dotē qūo obligentur.d.cōſi.ccciij.ea.char.in lr̃a l.

¶ Cui debeat reſtitui dos ſoluta per fratrē pro filia ſui fratris ea filia defuncta:⁊ an dicat̃ dos ſoluta animo eam repetendi nō obſtante diuiſione de qua in lr̃a a:cōſi.cccxvj.inci. in conſultatione char.277.per totum.

¶ Dos ſoluta viuo auo pro filia alterius fratris an veniat aſcribenda vtriqȝ.d.conſi.cccxvj.ea.char.in lr̃a d.

Dubium probabile iuris equiparatur errori facti conſilio.x.incipiente preſuppoſito cha. 11.in littera c.

¶ In dubio v̄iſimiliora v̄o proxima ⁊ que nature negocij conueniūt attendunt̃ ꝯſi.ccxxxviij.inci.reperio char.195.in lr̃a d.⁊ cōſi.ccxlv.inci.in preſenti char.202.in littera e.

Eccleſia an prelatus poſſit ꝯſenſu capituli ⁊ ſine gerere negocia eccleſie conſil.vj. incipiē. lȝ char.8.in lr̃a d.

¶ Eccleſia an poſſit petere reſtōnem in integruȝ aduerſus aditionem hereditatis cōſi.lxj.inci.lȝ char.62.in lr̃a f.

¶ Et an ⁊ quando eccleſia vel clerici teneātur contribuere pro conſtructione murorum conſi.lxxij.incipiē.in hac char. 69.in littera o.

¶ Clericus rector ecc̄ſie querens bona an debeat illa poſt eius morteȝ reſeruare eccleſie conſi.lxxix.incip.in hac char. 74.in littera a.

¶ Prelatus vel rector eccleſie qcquid reperit̃ habere poſt prelaturam cenſetur habere de bonis eccleſie.d.conſi.lxxix. ea.char.in.d.littera a.

¶ Prelatus eccleſie dȝ ſm̄ qualitateȝ ſuā de redditibus eccleſie expēſas detrahere.d.cōſi.lxxix.ea.char.in lr̃a c.

¶ Et prelatus eccleſie pōt donare ea que acqſiuit ex ſuis officijs ⁊ doctrina cui vult.d.cōſi.lxxix. ea.char.in littera d.

¶ Et an ⁊ qñ eccleſia debeat ſuccedere p̄lato in bonis ſuis d.cōſi.lxxix.ea.char.in lr̃a g.

¶ Papa in bonis eccleſie hȝ plenitudinem p̄tātis cōſil.xc. inci.in cā char.85.in lr̃a m.

¶ Et an papa poſſit ius vnius eccleſie tollere ⁊ dare alteri. d.conſi.xc.ea.char.in lr̃a l ⁊ n.

¶ Rector eccleſie an preſumatur habere ea que hȝ ex bōis eccleſie ꝯſi.cclxxxviij.inci.q̄ȝq̄ȝ char.251.in lr̃a a.

¶ Et res empta ꝑ rectoreȝ de pecunia ipſius eccleſie efficit̃

ipſius

ipſius eccleſie.d.conſi.cclxxxviij.ead.cbar.in lr̃a a ⁊ ſeq.
¶ Bona clerici regularis ter in dubio ptinent ad ſuam eccle ſiam.d.cõſi.cclxxxviij.ea.cbar.in lr̃a e.
¶ Et nõ eſt veriſiſe ꝙ qui oĩa abnegauerunt propter deũ velint pro eccleſia mouere iniuſtã cãm conſil.cccix.incip.ex pluribus cbar.271.in lr̃a d.

Edificatio in muro cõi qñ fieri poſſit cõſil.lxxviij.inci.in hac cbar.74.per totum.
¶ Et an in loco publico liceat de permiſſu pñcipis aliquid edificari vel cõſtrui ꝙ alteri noceat conſi.cvij.incipiẽ.viſo cbar.170.in littera e.
¶ Edificans iuxta edificium priuatum ſeu publicũ ꝙ ſpacium debeat relinquere conſilio.cclxxxij.incipi.in hac cbar.245.in littera b.
¶ Et quis poteſt facere in ſuo opus ꝙ noceat vicino dummodo non faciat animo iniuriandi vel nocendi.d.conſi.cclxxxij.ea.cbar.in lr̃a c.

Emãcipatio an filius emãcipatus renũciãs emãcipatiõi reintret ſub patria poteſtate ꝯſi.ccxxviij.incip.ꝙ dictus cbar.294.in littera f.

Emphyteoſis incrementũ factũ ꝑ alluuionẽ in re emphyteotica an q̃ratur dño vel emphyteote cõſi.xv.inci.lʒ cbar.14.per totũ.
¶ Et an pro dicto incremento teneat̃ ſoluere emphyteota alius canõ.d.conſi.xv.ea.cbar.in pñ.⁊ in lr̃a b.
¶ Emphyteote ſoluẽti canonẽ pro anno preterito pro quo ceciderat ab emphyteoſi an videat̃ remiſſa pena amiſſionis cõſi.xl.inci.viſo cbar.43.in lr̃a i.
¶ Filia dotata an ſuccedat in bonis emphyteoticis excluſo patruo ſtãte quadã diuiſione facta per prẽm dicte filie ⁊ dictũ patruũ ⁊ ſtãte ſtatuto ꝙ filia dotata non ſuccedat exiſtentibus maſculis cõſi.xliij.incipit.vr̃ cbar.46.per totum.
¶ Qñ qs ſtipulatur emphyteoſiʒ pro ſe filijs ⁊ nepotibus vſqʒ in tertiã gñationeʒ cenſet̃ ſtipulatus ordine ſucceſſiuo ꝯſi.xlvij.incip.in preſenti cbar.51.in littera d.
¶ Emens ab emphyteota cui fuit promiſſa confirmatio a dño ⁊ interim a dño fuit ſibi conceſſa licentia intrandi poſſeſſionem bonorũ an preferatur ei cui dr̃ facta cõceſſio dictoꝝ bonoꝝ a canonicis ſine conſenſu abbatis ꝯſi.lxxiiij.incip.premitto cbar.71.per totum.
¶ Res eccleſie ſemel conceſſe in emphyteoſim demũ pñt ſine ſolẽnitate alienari.d.cõſi.lxxiiij.ea.cbar.in lr̃a a.
¶ Nepotes repudiãtes hr̃ditatem prĩs an poſſint cõſequi bona emphyteotica ab auo queſita ꝑ filijs ⁊ nepotibus nõ obſtante ꝙ pr̃ dictorum nepotũ dicta bona alienauerit ꝯſi.c.inci.viſa cbar.93.per totum.
¶ Emphyteoſis eccleſiaſtica an ſit trãſitoria ad hr̃dem.d.ꝯſi.c.ea.cbar.in littera a.
¶ Pater an poſſit preiudicare filio emphyteoſi.d.cõſil.c.ea.cbar.in littera b.
¶ In cõceſſione emphyteoſis an veniãt deſcẽdentes ex femina nullis maſculis extantibus ⁊ an filia excludat in emphyteoſi nepotes ex filia an ſimul ſuccedant cõſi.ccxxxiij.incip.in hac cbar.390.in lr̃a c d ⁊ per totum.
¶ Maſculi ⁊ femine pariter ſuccedunt de iure cõi ⁊ in ſtipulatione emphyteotica ſtipulãs cenſet̃ ſe cõformare cum diſpoſitione iuris cõis.d.cõſi.ccxxxiij.ea.cbar.in lr̃a k.

Emptio ⁊ vẽditio an ꝓbatur ex his verbis vis tu emere ⁊ ille rñdit volo emere pro iuſto ꝓcio cõſi.xxv.incip.circa cbar.28.in pñ.⁊ in lr̃a a ⁊ ſeq.
¶ Et emptio ſolo cõſenſu ꝑficit̃.d.cõſi.xxiiij.ea.cbar.in pñ.
¶ Emens dãnum datũ in pte diſtrictus cuiuſdaʒ ciuitatis ſi facit abolitiões de damnis datis in alijs locis an debeat puniri pena ſtatutaria nõ obſtãte quadaʒ cõſuetudine cõſi.lxxxviij.inci.viſo cbar.83.per totum.
¶ Emptio facta per maritũ adminiſtrantem bona vxoris tanq̃ hr̃dem prĩs vxoris ſue an intelligat̃ facta noĩe vxoris conſi.cxxix.inci.ad euidentiam cbar.110.in lr̃a m n ⁊ ſeq.
¶ In ꝯctũ emptionis ⁊ venditionis fructus pcepti ẽt ante traditioneʒ dʒ non ſit ſolutũ precium pertinent ad emptorem ex die contractus celebrati conſilio.cl.incipi.viſo cbar.127.in littera b e ⁊ g.
¶ Dñium rei vendente an transferatur in emptoreʒ facta traditione per emptorem non ſoluto precio.d.conſilio.cl.ea.cbar.in littera c.
¶ De iure periculum rei vendite ptinet ad emptorem ꝯſi.cliij.incipien.preſens cbar.128.in littera e.
¶ In cõtractu emptionis ⁊ venditionis cõſiderat̃ ab initio dãnum rei ipſa.d.ꝯſi.cliij.ea.cbar.in lr̃a f.
¶ Conſuetudo an tollat certas ſolẽnitates reqſitas in cõtractu emptionis ⁊ venditionis per ſtatutũ cõſi.clv.inci.ex quo cbar.130.per totum.
¶ Emptores aque lacus peruſini an poſſint piſcari in ripis ⁊ portu dicti lacus cum retibus vocatis tramachie nõ obſtãte banno lato per locũtenenteʒ conſi.ccxj.incip.videt̃ cbar.172.per totum.
¶ Emens cũ pacto de reuẽdẽdo iurauit reuẽdere an poſſit cogi preciſe ad reuẽdendũ: an vero liberet̃ ſoluendo intereſſe ꝯſi.cclvj.incip.primus cbar.109.per totum.
¶ Emens ſolum iuxta turrim an prope ipſam poſſit licite edificare relicto cõdecenti ſpacio ita ꝙ ſi ipſa turris longo tẽpore poſt edificationẽ ruat nõ teneat̃ ipſe emptor eam reficere: ⁊ an dictus emptor poſſit retinere rudera dicte turris lapſe ſup ſuo edificio pro dãno ſibi illato ꝯſi.cclxxxij.incip.in hac cbar.245.per totum.

Epiſcopus debet facere obſeruari pias ⁊ bonas ꝯſuetudines cõſi.ccxcvj.inci.circa cbar.259.in lr̃a c ⁊ d.
¶ Epiſcopus cõcedens ſaluũconductuʒ canonico ſue maioris eccleſie ⁊ multuʒ beneficiato in ſua dyoceſi rumpẽdo ipſum ſaluũcõductũ faciẽdo capere dictũ canonicũ cũ multitudine armatoꝝ: an inciderit in excõicationeʒ ꝯſi.cccxxv.inci.q̃niam cbar.285.per totum vſqʒ ad litteram k.
¶ Et que reqrant̃ ad hoc vt eps̃ poſſit capere ⁊ incarcerare clericum.d.ꝯſi.cccxxv.ea.cbar.in lr̃a c ⁊ d.
¶ Ad epm̃ pertinet corrigere exceſſus clericorum.d.conſi.cccxxv.ead.cbar.in lr̃a a.
¶ Epiſcopus dʒ eſſe clemẽs ⁊ ſeruare regulaʒ apoſtoli.d.cõſi.cccxxv.ea.cbar.in.d.lr̃a a.

Error calculi nõ remittit̃ qñ ſup eo emanauit ſententia ꝯſi.lxij.inci.q̃ q̃ cbar.62.in lr̃a a.
¶ Error iuris non dr̃ iuſtus error ꝯſi.lxx.incip.duo cbar.67.in littera b.
¶ Error apparẽs in petitione an cenſeat̃ apparere in ſententia cõſi.xciij.inci.qr cbar.84.in littera b ⁊ l.
¶ Mala fides preſumitur potiuſq̃ error ꝯſi.lxx.incip.duo cbar.67.in littera b.
¶ Error in facto proprio nõ eſt ꝓbabilis ꝯſi.ccl.incipit.in hac cbar.206.in littera f.
¶ Error iuris multum dubij equiparatur probabili errori facti ꝯſi.cclxvj.inci.circa cbar.222.in litterã l.

Exceptio rei iudicate an ⁊ qñ obſtet aduerſario conſi.lxij.incip.q̃q̃ cbar.62.in lr̃a e ⁊ conſi.cxxvj.incip.viſo cbar.108.in lr̃a f.
Sup exceptione an cẽſeatur pronũciatũ ꝑ pceſſum ad vlteriora ꝯſi.lxxxv.incip.vr̃ cbar.81.in littera k l ⁊ ſeq.
¶ Exceptio diſcuſſionis dicitur anomala.d.cõſi.lxxxv.ea.cbar.in littera b.
¶ Exceptio diſcuſſionis nõ facte ꝯtra debitorem an poſſit opponi poſt litem conteſtatam ⁊ poſt ſentẽtiam.d.conſilio.lxxxv.ea.cbar.in littera a b ⁊ i.
¶ Tutor ⁊ curator an poſſint renũciare exceptionibus declinatorijs.d.ꝯſi.lxxxv.ea.cbar.in lr̃a o.
¶ Exceptio declinatoria excludit̃ ꝑ proceſſum ad vlteriora.d.ꝯſi.lxxxv.ea.cbar.in lr̃a p.
Exceptio cõpenſationis cõpetens principali an proſit fideiuſſori ꝯſi.cxj.incip.vr̃ cbar.99.in littera c.
¶ Exceptio rei iudicate in vno iudicio qñ obſtet ĩ alio ꝯſi.cxxvj.incip.viſo cbar.108.in lr̃a b ⁊ r.
¶ Exceptio taciti pacti an noceat ꝯſil.ccxlvij.incip.conſultus cbar.204.in lr̃a f.
¶ Exceptio tibi non competit ius nõ eſt proprie exceptio cõſi.ccxcj.inci.vr̃ cbar.255.in lr̃a k.
¶ Exceptio nõ numerate pecunie an tollat̃ ꝑ renunciationem niſi excipiẽs aſſumere velit in ſe onus probãdi conſil.ccxciij.inci.in hac cbar.257.in lr̃a a.

Executio inſtrumẽti dotalis petita in vna inſtãtia vno mõ tanq̃ ab heredibus vnius ⁊ in alia inſtantia tanq̃ ab heredibus alterius an admittat̃ cõſi.cxxxj.inci.in hac cbar.112.in pñ.⁊ in lr̃a a b ⁊ c.
¶ Executio laudi an impediatur ratiõe nullitatis laudi ſtãte ſtatuto ꝙ de nullitate ſententie ⁊ laudi debeat cognoſci intra.xxx.dies a die lati laudi conſi.cxl.incipien.viſo cbart.119.per totum.
¶ Executio inſtrĩ confeſſionati an poſſit peti ex forma ſtatuti conſilio.cxliij.incipiente.licet cbarta.120.per totum.

Executor teſtamentarius iuſſus ſoluere legata pro medietate an teneatur ſoluere de ſua pecunia an de bonis teſtatoris cuȝ dictus executor fuerit pīus ⁊ acceptauerit ⁊ fuerit hrdi vltimo morienti ſubſtitutus cōſi.lxxvj.inci.lȝ char.72.per totum.

Factum fieri libere non dr̄ vbi requiritur alterius factum conſil.liiij.incipiente. in themate char.57.in littera f.
¶ In facto alieno an cadat iuſta ignorātia cōſi.lxxij.incip. in hac char.69.in lr̄a g.
¶ Ad hoc vt aliqd ceſſet pp meum factū reqrit̄ ꝙ deducat̄ ꝙ ſi meū factum nō fuiſſet illud qḋ defecit fuiſſet factū ꝯſi. cxliij.inci.lȝ char.120.in lr̄a c.
¶ Factuȝ corā tali dr̄ factum qn̄ p̄ſite ⁊ intelligente illo tali eſt factū cōſi.ccxxxviij.incip.reperio char.295.in lr̄a b.
¶ Factū incōtinenti promiſſum cenſet̄ pars pcij ꝯſil.cclvj. incip.primus char.209.in lr̄a c.
¶ An qs cogat̄ preciſe ad factū ſi in ꝯtu cōtinet̄ guarentigia vel eſt obligatus ex ſnīa decreto vel precepto iudicis.d. conſi.cclvj.ea.char.in lr̄a d ⁊ i.
¶ Ex factoꝝ qualitate preſumit̄ ſcia conſil.cxxviij.incip.in hac char.246.in lr̄a b.

Falſitas ſcriptor apl'icus ad cuius manus peruenerunt quedā bulle imperfecte alterius ſcriptoris qui illas ſic vrebat̄ vt celerius expediret bullas: ſileas perfecit ⁊ ſuo nomine preſentauit an inciderit in crimē falſi conſi.clxxxij.incip.vr̄ char.150.per totum.
¶ Ubi etiam quis falſum perpetratur non incidit in crimen falſi ſi falſitas nulli preiudicat dicto conſilio.clxxxij.ea. char.in littera e.

Fama an pbet in factis āntiqs ⁊ recentibus ꝯſil.xlviij.incip.preſupponit̄ char.52.in lr̄a f ⁊ g.
¶ Quomodo debeat probari fama conſi.cxxvij.incip.licet char.109.in lr̄a g ⁊ h.
¶ Fama an iuuet alias pbationes ⁊ faciat ſemiplenā pbationem.d.cōſi.cxxvij.ea.char.in.d.lr̄a b.
¶ Fama nō probat qn̄ agitur de probando dn̄io ꝯſil.cxxx. inci.eleganter char.111.in lr̄a d.
¶ Et fama nō probat niſi habeat ortū ex pbabilibus cauſis.d.cōſi.cxxx.ea.char.in lr̄a f.

Familia in relicto facto familie an veniant oēs de familia an pferant̄ proximiores cōſi.clix. incip.in hac char.133.in lr̄a g.
¶ In relicto facto familie an inuitati veniant ſm ordinem ſucceſſionis cōſi.ccxxxiij.inci.in hac char.190.in lr̄a o.

Femina an excludatur per fratrem minorem ſancti franciſci conſilio.xlij. incipien.videtur char.46.in littera g.
¶ Deſcendētes ex femina an dicant̄ eſſe de ſanguine cōſil. ccxxxiij.inci.in hac char.190.in lr̄a c.
¶ Femina an principaliter gn̄et ſicut maſculus.d.cōſil.ccxxxiij.ea.char.in lr̄a b.
¶ Femina nō eſt fundamentum domus ⁊ agnationis ꝯſil. cclxxiij.incip.dubia char.235.in lr̄a i.

Fictio ſemper nititur equitate ⁊ vbi ceſſat eqtas ceſſat fictio conſilio.cccv.incipiente in hac char. 267.in littera q.
¶ Diffinitio fictionis.d.conſi.cccv.ea.char.in lr̄a e.

Fideicōmiſſum cōditionale an cēſeat̄ remiſſum per diuiſionē factā inter hrdes adinuiceȝ ſubſtitutus cum clā de nō veniendo cōtra cōſi.cij.inci.lȝ char.94.per totum.
¶ Et an in reſtōne fideicōmiſſi veniat plegatuȝ factū hrdi ⁊ pro qua rata cōſi.cv.inci.lȝ char.96.per totum.
¶ An fideicōmiſſum eſt factuȝ ſub noīe hrditatis non veniunt in reſtōne plegata.d.cōſi.cv.ea.char.in lr̄a a.
¶ Fideicōmiſſum an tranſmittat̄ ad hrdes vl'es cum ſubſtitutus obierit ante euentuȝ cōditionis ꝯſi.clxxx.incip.multitudo char.148.in lr̄a a b ⁊ c.
¶ In reſtōne fideicōmiſſi an veniant bona queſita p filiuȝ d.cōſi.clxxx.ea.char.in lr̄a x.
¶ Prelegata an veniant in reſtitutione fideicōmiſſi vide in verbo legatum.
¶ In reſtōne fideicōmiſſi vl'is an veniāt bona ppria heredis ⁊ bona obuēta ad hrdem ex ꝯtu inter viuos cōſi.ccxxviij.incip.ꝙ dictus char.294.in lr̄a b.
¶ Fideicōmiſſum an relinquatur per verbum volo conſil. ccxxxj.incip.in preſenti char.188.in littera b: ⁊ conſi.ccxxxij.incip.dubia char.180.in littera m.
¶ Et an dubitetur de validitate fideicommiſſi vniuerſalis propter es alienum conſil.ccxxxij.incipien.circa char.189. in littera o ⁊ p.
¶ Fideicōmiſſario vniuerſali poſt factam reſtōnem incumbit onus ſatiſfaciendi legatarijs conſi.ccxlij.incipien.circa char.199.in littera l.
¶ Ea que pr̄ aſſignat filijs in eius vita inter eos ea diuidēdo an veniant in reſtōne fideicōmiſſi cōſi.cclxxiij.incip.dubia char.235.in littera q r ⁊ ſeq.

Filius relictū factū filie dotate excluſe a ſtatuto a legitima ad interrogationeȝ alterius an valeat ſaltē quo ad legitimā ꝯſi.j.inci.circa char.2.i lr̄a a b c ⁊ ſeq.
¶ Filij naturales qui dicantur ⁊ an veniant appellatione filiorum conſi.ix.inci.memini char.10.in lr̄a b ⁊ c.
¶ Statutū ꝙ contractus initus per filiūfamilias ſine cōſenſu patris ſit ipſo iure nullus an debeat intelligi non ſolum qn̄ filius cōtrahit proprio nomine ſed etiaȝ qn̄ alieno ꝯſi.xvj.incip.in preſenti char.16.per totum.
¶ Filia an dicatur de domo ⁊ gente patris cōſi.xlj.inci.vr̄ char.42.in lr̄a a ⁊ g.
¶ Filia dotata an excludat fratres patrueles ſtante ſtatuto ꝙ filia dotata nō ſuccedat ſtātibus maſculis: ⁊ an intelligatur excluſa ab hereditate dotantis ꝯſil.xliij.incip. videt̄ char.47.per totum.
¶ Bona empta per filium ex qbus pecunijs preſumantur empta ꝯſi.liiij.inci.in themate char.57.in lr̄a i.
¶ Filie an cēſeātur poſite in cōditione ita ꝙ excludāt ſubſtitutū ꝯſi.cj.inci.lȝ char.100.per totum.
¶ Filius prohibēs patrem teſtari an teneat̄ damnum paſſis ꝯſi.cx.incip.lȝ char.94.in prin.
¶ Filij deſcēdentes ex filio ſpurio an ſuccedāt auo cōſi.cc. inci.ad euidentiā char.165.in lr̄a b.
¶ Filius occidēs patreȝ cui per patrē fuit aliqd relictū iure inſtōnis ⁊ iuſſus ne plus peteret an poſſit agere ad ſupplementum legittime vel aliqd conſequi: an vero fiſcus ab eo poſſit auferre tanꝙ ab indigno ſtante ſtatuto de quo in lr̄a b.conſi.ccxxij.inci.vr̄ char.179.per totum.
¶ Filia excluſa a ſtatuto decedēs an trāſmittat hereditateȝ in nepotes ſi ipſi non fuerunt concepti in vita aui conſi.ccxxxiij.inci.in hac char.190.in lr̄a q.
¶ Filius inſtitutus in aliquo minimo an debeat imputare in legittimā prelegatuȝ ſibi factū cōſi.cclxx.inci.ſuper char. 230.in littera a b c ⁊ d.
¶ Filie teſtatoris q oīa ſua bona reliquit extraneo an poſſint petere ſupplemētuȝ legittime ꝯſi.cclxxxix.incipiē.circa char.252.in littera n.
¶ Si filius cōtrahit ſine iuſſu patris an pater teneatur ꝙ iuſſu ꝯſi.ccciij.inci.in hac char.265.in lr̄a e.⁊ f.
¶ Filia dotata a frē q ſucceſſerat eius pr̄i an poſſit ſuccedere dicto fratri ab inteſtato decedēti nullis relictis filijs ſed tm̄ altero fratre ex cōi pr̄e ⁊ dicta filia ſtante ſtatuto de quo in cōſi.in prin.ꝯſi.cccv.incipi.in hac char.267.per totum.
¶ Filij poſiti in cōditione an cēſeant̄ tacite a teſtatore inuitati ꝯſi.cccvj.incip.vr̄ char.268.in lr̄a c.
¶ Filijfamilias an poſſint inter ſe obligari cum iuramento cōſi.cccx.inci.ꝙ dicta char.272.in lr̄a a b ⁊ ſeq.

Finis fines ⁊ termini quare ponant̄ ꝯſil.ccxiij.incipi. viſo char.174.in lr̄a a ⁊ c.
¶ Finis qs dicat̄ ꝯſi.ccxcv.inci.vr̄ char.258.in lr̄a d.

Fiſcus an poſſit auferre a filio q occiſit patreȝ bona ſibi relicta a patre vide in verbo filius in verſiculo ⁊ filius occidens ⁊c.
¶ Fiſcus aufert bona ab eo q pnat̄ bonis pp ſuū delictuȝ cōſi.ccxij.inci.vr̄ char.179.in lr̄a a ⁊ b.
¶ Ad hoc vt fiſcus auferat que reqrant̄.d.cōſi.ccxij.ead. char.in lr̄a d ⁊ e.
¶ Licet fiſcus nō ſit heres qn̄ aufert hrditatē ab indigno tn̄ hȝ petitionem hereditatis conſil.cclxxviij.incip.in cauſa char.240.in littera l.
¶ Fiſcus qn̄ admittat̄ ad ſuccedēdū ꝯſi.cccxxliij.incip.cum in puncto char.784.in lr̄a i k ⁊ ſeq.

Forenſis nō pōt cogi ad cuſtodiam ciuitatis ꝯſi. lxxij.inci.in hac char.69.in lr̄a m.
¶ Forēſes nō tenent̄ ad refectionem muroꝝ vel ꝯſtructionem de nouo.d.ꝯſi.lxxij.ea.char.in lr̄a n.
¶ Forenſes tenent̄ ad onera realia ꝯſi.cxcliij.inci.lȝ char. 161.in littera c.

¶ Forenſis varijs modis ſumitur in iure.d.conſi.cxcliij.ea.
char.in littera e.
¶ Datio inſolutum facta contra forenſem ſi non fuit legit
time citatus an valeat conſi.cccxxiij.incipiē.animaduertens
char.284.in littera a b ⁊ c.
Fouea ⁊ puteus differunt cōſi.cclxxxij.incip.in hac
char.245.in littera d.
¶ Quātum ſpatium dēat relinqui vt qs poſſit facere foueā.
d.conſi.cclxxxij.ea.char.in.d.lr̄a d e ⁊ ſeq.
¶ Fouea que dicaꝛ.d.conſi.cclxxxij.ea.char.in lr̄a b.
Fraternitas laycoꝝ an dicaꝛ locus pius ꝯſil.
xviij.inci.circa char.18.in lr̄a c.
⁊ i.⁊ cōſi.ccxcvij.incip.vr̄ char.260.in lr̄a c.⁊ cōſi.cccvij.in-
cip.in hac char.269.in lr̄a o.
Frater an repetat panem ⁊ vinum ꝙ poſuit in com
mune conſi.lviij.incipiē.ad euidentiam char.
59.in littera k.
¶ Si vnus fratrū qui ſimul habitant plus poſuit in victu
ꝙ̄ alter an repetat.d.cōſi.lviij.ea.char.in lr̄a k.
¶ Frater hn̄s bona cōia cum fratre ⁊ nepotibus ex alio fr̄e
inſtituit heredē filium fratris viui ⁊ in dicto teſtō reliquit
ſue filie vſumfructum omnium bonorum carini ⁊ caſtellu-
tij ſi remanſerit vidua:an ſi dicta filia remanſit vidua poſſit
petere vſumfructū oium predictoꝝ bonorum conſi.ciij.in-
cip.videtur char.95.per totum.
¶ Frater an excludatur ab hereditate fratris defuncti a fi-
lia ipſius fratris ſtante quadam conſuetudine ⁊ ſtatuto ꝙ
ſtantibus maſculis filia femina non ſuccedat conſi.cxxv.in-
cip.oīs char.107.per totum.
¶ Frēs patruelles an excludāt amitas ⁊ ſorores ꝯſobrinas
ſtāte ſtatuto ꝙ agnati excludant cognatos excepta q̄rta ⁊c.
conſi.clxix.incip.multum char.141.per totum.
¶ Stante ſtatuto ꝙ frater conſanguineus excludat ſoro-
rem vtrinqꝫ coniunctam an procedat ſi concurrunt frater
conſanguineus ſoror vtrinqꝫ coniuncta ⁊ mater.d.conſilio.
clxix.ea.char.in lr̄a a.
¶ Unus fratrum communiter habitantium qui nō habuit
filios inuita ex officijs lucratus fuit que lucra poſtq̄ redijt
domum expendit in refectione domorum communium an
poſſit repetere ea ſic expenſa a fratribus:⁊ an poſſit repete-
re expenſas factas per ſuos fratres in nuptijs ſuarum vxo-
rum ⁊ in educando filios de redditibus cōmunibus conſi.
ccxiiij.incip.in hac char.175.per totum.
¶ Equalitas inter fratres ſeruāda eſt ne inter eos inuidia
oriaꝛ ꝯſi.ccxxviij.incip.ꝙ dictus char.194.in littera c.
¶ Per aſſignationem bonorum factam per patrem inter
fratres an ceſſet occaſio litium ⁊ diſcordiarum.d.conſil.cc-
xxviij.ea.char.in lr̄a i.
¶ Quomō ſint diuidēda bona fratris condemnati empta
a ſuo fratre inter ipſos fratres vide in verbo inſtitutio in
quarto verſiculo.
¶ Fratres maiores ſimul habitando cuꝫ minoribus an cē-
ſeantur cōtrahere ſocietatem poſſidendo cōiter bona cōia
ac etiā propria ⁊ bona dotalia ⁊ bona empta cōi nomine: ⁊
cuius debeant eſſe fructus rerum dotaliū in diuiſione cōſi.
cclj.incip.licet char.267.per totum.
¶ Fratres vterini an p̄ferantur cōſanguineis in bonis mr̄-
nis ⁊ eꝯ conſilio.cclxv.incip.circa char.221.in principio.
¶ Frater patruelis an excludat amitam conſi.cclxxj.incip.
de hac char.231.in littera b.
¶ Unus ex tribus fratribus cōmuniter viuentibus cōmu
nicando ea q̄ ſua opera ⁊ induſtria lucratus eſt an debeat in
diuiſione maiorē pteꝫ habere ſi erat induſtrioſior alijs vel
totū ſibi appropriare ac ſi inter eos non dicaꝛ cōtracta ſocie
tas cōſi.ccxcix.inci.premittendum char.262.per totum.
¶ Frater cōſanguineus an poſſit dotare ſuā ſororē cōſan-
guineā in vitam vt eā ab inteſtato excludat ab hr̄ditate fra-
tris vtrinqꝫ cōiuncti ipſi ſorori ſi pater ea non dotauit in te
ſtamento ſuo de ea nō faciens mentionem ſtante ſtatuto de
quo in prin.cōſilij conſi.ccc.incip.viſo char.262.per totuꝫ.
¶ Fratres cōſanguinei mulieris dotate an excludant prēm
filie eiuſdeꝫ mulieris dotate in pupillari etate defuncte cuꝫ
dicti fratres fuerint nati poſt mortem dicte mulieris ſtante
maxime ſtatuto de quo in conſilio in prin.cōſi.cccxiiij.inci.
videtur char.275.per totum.
¶ Frater ꝯſanguineus an excludat ſororem vtrinqꝫ ei cō-
iunctam ⁊ matrem eius ſtātibus ſtatutis ꝙ vnus frater cō-
ſanguineus excludat ſororem vtrinqꝫ coniunctam ⁊ altero
ſtatuto ꝙ excludat patrem:⁊ ſi dictus frater cōſanguineus
fuit dicto defuncto p fideicōmiſſum ſubſtitutus an heredes
ipſius poſſint detrahere legitimam ⁊ trebelleanicam cōſil.
cccxvij.incip.lꝫ char.277.per totum.
¶ Fratres ⁊ ſorores vtrinqꝫ cōiuncti an pariter ſuccedant
cū filijs ex fratribus vel ſororibus vtrinqꝫ ꝯiūctis ſtante ſta
tuto de quo in lr̄a i.cōſi.cccxix.incip.in hac char.279.in lit-
tera h i ⁊ ſequen.
Fructus percepti ante reſtōnem fideicōmiſſi ꝑtī-
tinent ad rogatum cōſi.lx.incipiente in
hac char.60.in lr̄a b.
¶ Bonefidei poſſeſſor an lucretur fructus ex benignitate
an iuris rigore cōſi.lxxxvj.incip.circa char.82.in lr̄a i.
¶ Fructus bonorū parafrenaliuꝫ extātes an dēant reſtitui
vxori per heredem mariti ⁊ ſi non extant an dicti hr̄des te-
neantur ad eorum extimationem cōſi.cxxix.inci.ad euiden-
tiam char.110.per totū.vſqꝫ ad lr̄am m.
¶ Fructus naturales ⁊ induſtriales qui ſint ⁊ q dicanꝛ.d.
conſi.cxxix.ea.char.in prin.⁊ in lr̄a a.
¶ Fructus rei legate an pertineāt ad legatariū ꝯſil.cc.inci.
ad euidētiaꝫ char.165.in lr̄a f g ⁊ m.
¶ Plante ſolite poni in fundo vt alibi plantenꝛ an ſint in
fructu cōſi.cciiij.inci.circa char.167.in lr̄a f ⁊ g.
¶ Fructus rei mee mihi queruntur ꝯſi.cclj.incip.licet char.
207.in littera d.
¶ Fructus rerū dotaliuꝫ ⁊ bonoꝝ cōi noīe emptorū cuius
ſint.d.ꝯſi.cclj.ea.char.in littera e.
Fundus in vno fundo pn̄t eſſe plures res nume-
ro ſpecie differentes conſi.xxiiij.incipiē.
videtur char.25.in lr̄a c.
¶ Locꝰ an differat a fundo.d.ꝯſil.xxiiij.ea.char.in littera d.
¶ Appellatiōe fundi qd ꝯtineaꝛ ꝯſil.ccxxxv.inci.viſa char.
192.in lr̄a a ⁊ ꝯſi.ccxxxvj.incipiē.diligēter char.193.in lr̄a g.
Funeralia an poſſint exigi ab vniuerſitate p epi
ſcopum cuius preceſſores ea exigerūt
ab hominibus dicte vniuerſitatis tanq̄ per dictas exactio-
nes ſit inducta conſuetudo conſilio.ccxcvj.incipiente circa
char.259.per totum.
¶ Et funeralia an ſint a iure permiſſa ⁊ que dicanꝛ.d.cōſil.
ccxcvj.ea.char.in lr̄a a.
¶ Et an aliqd exigere pro funeralibus ſit ſpecies ſymonie
d.cōſi.ccxcvj.ea.char.in lr̄a c.
Furor ſeu dementia per quos actus pbeꝛ cōſi.xxij.
inci.viſis char.24.per totum.
¶ Licet furor ⁊ inſania mentis non videatur tamen perci-
pitur ex ſermonibus qui cōueniunt furioſis ⁊ fatuis.d.ꝯſi.
xxij.ea.char.in littera e.
Furtum lege humana ⁊ diuina eſt permiſſum furē
nocturnum telo ſe defendentem occidere
cōſi.xxvij.inci.in primo char.30.in lr̄a i.
Gabella ſi aliqs accipit vxoreꝫ forēſem ⁊ in domi
cilio dicte vxoris cuꝫ ea cōſumat mr̄imo
nium ⁊ ibi ſoluit gabellā dotiuꝫ:an teneaꝛ ſoluere iterū ga-
bellam in ꝓprio domicilio poſtq̄ ibi trāſduxit vxoreꝫ ſtan-
te ſtatuto domicilij mariti volente ꝙ qui acciperent vxoreꝫ
extra territoriuꝫ teneantur ad ſolutioneꝫ gabelle dotiū ꝯſ.
cvj.inci.q̄ꝫ q̄ char.97.per totum.
¶ Gabella pro eadem re vel pro eodeꝫ ꝯtractu nō dꝫ pluries
ſolui.d.ꝯſi.cvj.ead.char.in lr̄a f.
¶ Emens gabellam pro alio cui poſtea ceſſit iura dicte ga-
belle cum hoc ꝙ ipſe indēnis conſeruaretur an poſſit agere
cōtra dictū ceſſionariuꝫ ad penā ⁊ intereſſe in inſtrō cōten
tam cuꝫ ceſſionarius nō ſoluerit ſorteꝫ principalem debito
tpe cōſi.cxcvj.inci.lꝫ char.162.per totum.
¶ Statutuꝫ peruſinum ꝙ cōmitatiui recedentes de cōmi
tatu ⁊ deinde reuerſi ſint īmunes ab oībus gabellis per.x.
annos an deroget alteri ſtatuto gn̄aliter dictanti ꝙ gabel-
le ſoluanꝛ ⁊ qn̄ dicti.x.anni incipiant currere conſi.ccxxvij.
inci.primo char.185.per totum.
¶ In executione gabelle ⁊ vectigaliuꝫ attendiꝛ cōſuetudo
cōſi.cclxviij.inci.in hac char.225.in lr̄a l m ⁊ ſeq.
¶ In ſolutione gabelle ⁊ ſimiliuꝫ an conſuetudo differat a
preſcriptione.d.cōſi.cclxviij.ea.char.in lr̄a n.
Genitiuus ſolet etiam adaptari ad aliud q̄ ad
dominium conſilio.xxiiij.incipien.
licet char.25.in littera f.
¶ Et genitiuus ſolet denotare dominium ꝯſi.cclxxxij.in-
cip.in hac char.246.in lr̄a p.

Generatio qd cōprehendat cōſi.ccxxxiij.inci. in hac char.196.in lr̄a d ⁊ i.

¶ Deſcendentes ex femina an dicant̄ de gn̄atione aui ⁊ pri.d.cōſi.ccxxxiij.ea.char.in lr̄a e.

¶ Generatio eſt nomē verbale ⁊ hꝫ ſignificationē actiuam ⁊ paſſiuam.d.cōſi.ccxxxiij.ea.char.in lr̄a f.

Genus duo hn̄tia ſe tanq̄ excedentia ⁊ exceſſa dicunt̄ ſe habere tanq̄ genus ⁊ ſpecies conſi.lxxij.inci.q̄uia char.70.in lr̄a f.

¶ An vocabulū ſe hꝫ ad genus ⁊ ſpēm ⁊ poſtea ſequunt̄ ſpēs ſuadet rō ꝙ vocabulū equocum ponat̄ pro ſpē conſil.ccxxix.inci.lꝫ char.187.in lr̄a i.

Gerundium relatum ad verbum futuri tēporis importat conditionem cōſil.xc.inci.in cā char.84.in lr̄a e ⁊ cōſi.cxliij.incipiē.licet char.120.in littera e ⁊ f.

¶ Gerundiū in ablatiuo caſu de ſui nā determinat ⁊ qualificat verba quibus adijcitur conſi.ccxxiij.incipiē.cōſiderata char.180.in littera t.

Gradus in mā̄ ſucceſſiōis cōputatur ſ꞉ ius ciuile cōſi.ciiij.incipiē.cōſtat char.95.in lr̄a b.

¶ Computatio gradus de iure canonico hꝫ locū in matrimonio.d.conſi.ciiij.eadem char.in littera c.

Habitatio an ſolitus habitare dicatur qui ſemel habitauit conſili.lij.incipiente in hac char.52.in littera b.

¶ Que dicat̄ ſolita habitatio.d.conſi.lij.ea.char.in lr̄a f.

¶ Habitatio de iure cōpetens alicui eſt quedā ſeruitus pſonalis cōſi.cliij.incip.lꝫ char.129.in lr̄a d.

Hebreus an hebrei portātes pignōra tranſacta ⁊ recaduta extra ciuitatē incidāt in penam ſtātibus captis ꝙ iudei nō poſſint trāſportare pignora extra ciuitatem ſub certa pena conſi.cccxxij.incipi.in pn̄ti char.283.per totum.

Heres poſſidens bona cōia cū coherede an cēſetur poſſidere quedā bona donata coheredi cōſi.ij.inci.viſo char.5.per totum.

¶ Heres ꝓhibitus alienare bōa hr̄ditaria irreq̄ſito coherede regrēs coheredē an vellet emere q̄ acceptauit emere pro iuſto ꝑcio: an poſſit ex his p dictū coheredē ad ſibi vendendū cogi ⁊ an ex talibus dicat̄ ꝯcta emptio ⁊ vēditio: ⁊ an dictus hr̄s offerēs ſe ⁊ bona ꝑdicta monaſterio videat̄ alienaſſe ⁊ venire ꝯ ꝓhibitionē teſtantis: ⁊ an p talē obligatiōē hereditas poſſit dictus coheres ēt ipſe vt ſ̄.ꝓhibitus donare ſibi obuenta filio ſuo emancipato ꝯſi.xxv.incipien.circa char.28.per totum.

¶ Heres in foro cōſcie an teneat̄ vltra vires hereditarias cōſi.xxxix.inci.adeo char.42.in lr̄a f.

¶ Hereditas adita repudiari non pōt conſi.lxj.incipiente licet char.61.in littera f.

¶ Portio minoris recuſata an accreſcat coheredi.d.conſi.lxj.ea.char.in littera g.

¶ Portio vacās p repudiationē accreſcit cohr̄di.d.conſi.lxj.ea.char.in d.lr̄a g.

¶ Scōi hr̄des an teneant̄ ſoluere legatū annuū dicēte teſtatore ꝙ infraſcripti eius hr̄des ſoluerent ⁊c.cōſi.lxix.incip.q̄q̄ char.66.per totum.

¶ Magis eſt fauēdū hr̄di grauato q̄ legatario cōſil.lxxj.inci.ad euidentiam char.68.in lr̄a b.

¶ Per mandatū ad donandū an declaret̄ volūtas adeundi hr̄ditatē cōſi.lxxix.incip.in hac char.75.in lr̄a l m n ⁊ o.

¶ Heres an poſſit venire cōtra factū defuncti cōſi.xcij.incip.lꝫ char.87.in lr̄a i.

¶ Iſta vba iure hr̄ditario importāt ius ſuccedēdi ꝯſ.xciij.incipiente cōſuluit char.88.in ſubſcriptione in littera d.

¶ Appellatione hr̄ditatis an veniat hr̄ditas fideicōmiſſaria.d.cōſi.xciij.ea.char.in ſubſcriptione in lr̄a d.

¶ Heredes ab inteſtato qui expulerūt vxorē teſtatoris relictam ab ipſo vſufructuariā cum hoc ne poſſet ab aliquo in dicto vſufructu moleſtari an inciderint in penam.l.ſiquis in tantā.C.vn̄ vi cōſi.clviij.incipien.videtur char.152.per totum vſq̄ ad lr̄am m.

¶ Filioꝝ hr̄des an poſſint detrahere dotem maternam ex quo dicti filij fuerūnt grauati reſtituere hereditatem conſi.clxxx.incip.multitudo char.148.in lr̄a q ⁊ r.

¶ An heredes poſſint vendere bona hereditaria in preiudicium vſufructuarij omnium bonorum conſi.cxcv.incipi.circa char.162.per totum.

¶ Ad obtinendā hereditatē alicuius ab inteſtato an ſufficiat probare ſe fratrē vel ſororē vel matertera ⁊c.an vero aſtringat̄ probare ſe eſſe proximiorē cōſi.cxcvij.incip.licet char.163.per totum.

¶ Heredes pupilloꝝ eis proximiores an debeant hr̄e totam dotem.ſ.q̄ ſunt proximiores ⁊ q̄ ſunt heredes dotantis: ſtante ſtatuto ꝙ vxore ꝑcedēte in mr̄imonio cū filijs q̄ filij poſtea in pupillari etate deceſſerint ab inteſtato medietas dotis redeat ad dotatam vel eius heredes ⁊ alia medietas deueniat ad proximiores conſi.ccv.incipien.q̄q̄ char.168.per totum.

¶ Heredes adminiſtratoris bonoꝝ mr̄ieris an poſſint repetere ab ipſa illud qḋ per ipſum adminiſtratorē fuit ſibi in dotem ſolutū tanq̄ ſolutū aīo repetēdi cōſi.ccxxiij.inci.lꝫ char.179.per totum.

¶ An heres teneat̄ ſatiſdare legatario vel fideicommiſſario reſtituere eidē ꝙ ſibi debet̄ vigore legati vl̄ fideicōmiſſi cōſi.ccxxxij.inci.circa char.189.in littera m.

¶ Is cui delata eſt hr̄ditas ſiue paterna ſiue alia pōt illam recuſare citra oēm ꝯctum conſi.ccxxxvj.incipiente diligenter char.193.in littera a.

¶ Hereditas ꝓprie loquēdo an veniat appellatione bonorum immobiliū.d.cōſi.ccxxxvj.ea.char.in lr̄a b.

¶ Quid ſit hr̄ditas ⁊ an dicatur eſſe in nr̄is bonis cōſi.ccxxxix.inci.in hac char.197.in lr̄a c.

¶ Recuſatio hr̄ditatis in iure non appellat̄ renūciatio ſed repudiatio.d.cōſi.ccxxxix.ea.char.in lr̄a d.

¶ Heres rogatus reſtituere hr̄ditatē que ſuperit a ſupradictis legatis an teneat̄ reſtituere id qḋ ſupererit tp̄e mortis ſue: an vero oīa quatenus ſupſunt ſupra ſeu vltra legata cōſi.ccxlij.inci.circa char.199.in lr̄a f g ⁊ ſeq.

¶ An heres rogatus reſtituere poſſit bona hereditaria alienare in vltima volūtate.d.cōſi.ccxlij.ea.char.in lr̄a p.

¶ An hr̄s rogati poſſit aliqd retinere ſi rogatus in vita nihil retinuit.d.cōſi.ccxlij.ea.char.in lr̄a q.

¶ Heres rogatus reſtituere qcqd ſuperit vel ꝙ ſuperit an poſſit aliqd retinere vel poſſit alienare dodrantem.d.conſi.ccxlij.ea.char.in lr̄a q ⁊ r.

¶ An heres nō implens ōnus ſibi iniunctū a teſtatore infra terminū cadat ab hereditate: ⁊ an heres inſtitutus poſſidēdo bona hereditaria cēſeat̄ hereditatem adire cōſi.ccl.inci.in hac char.206.per totum.

¶ Si hr̄s grauatus ſi deceſſerit ſine filijs ingrediat̄ monaſteriū ⁊ decedat ſine filijs ſit locus fideicōmiſſo cōſil.ccliij.inci.ardua char.208.in lr̄a a b ⁊ ſeq.

¶ Verbū hr̄s ponit̄ ꝓ liberis.d.conſi.ccliij.ea.ch.in lr̄a e.

¶ Hr̄ditatis petitio an competat poſtq̄ heres eſt naptus poſſeſſionem ⁊ ab ea cecidit conſi.ccliiij.incipiē.principalis char.208.in littera b.

¶ Quō procedat ꝙ heres gn̄aliter teneatur ſatiſdare legatario honorato in diē vel ſub cōditione conſi.cclxvij.inci.in hac char.224.in lr̄a k.

¶ Filius inſtitutus hr̄s cum hac conditione ꝙ non poſſit alienare bona hereditaria aliquo mō nec teſtādo codicillādo legādo vel al̄r diſponendo anteq̄ puenerit ad.xl.annos ⁊ ſi alienaret bona deuenirent ad ſuos frēs cohr̄des ⁊ ſibi ſubſtitutos ſi deceſſerit ſine filijs an potuerit teſtari ⁊ legare ante dictum tp̄s ad pias cauſas in ꝑiudiciū ſubſtitutoꝝ ⁊ an appellatione hr̄dum in ſubſtōne veniāt heredes extranei cōſi.cclxxij.inci.in hac char.273.per totum.

¶ Hr̄dū plures ſunt ſpēs.d.ꝯſi.cclxxij.ea.char.in littera b.

¶ Teſtator noīando heredes de quibus intelligat̄.d.cōſi.cclxxij.ea.char.in lr̄a c.

¶ Appellatione heredum qui comprehendant̄.d.conſi.cclxxij.ea.char.in lr̄a a f g ⁊ ſeq.

¶ Heres inſtitutus qui non hꝫ voluntatē defuncti cenſet̄ indignus.d.cōſi.cclxxij.ea.char.in lr̄a k.

¶ Hr̄des ab inteſtato venientibus cenſent̄ rogati reſtituere hr̄ditatē hr̄di ſcripto ſi teſtm̄ vitiat̄ virtute clē codicillaris cōſi.cclxxiij.incip.dubia char.235.in lr̄a n.

¶ An ſuccedētes ex diſpōne auctēnce bona dānatoꝝ poſſint agere petitione hr̄ditatis tanq̄ hr̄des dānati ſnia capitali cōſi.cclxxviij.inci.in cā char.240.per totum.

¶ Hereditatis petitio non cōpetit cōtra titulo poſſidentē d.cōſi.cclxxviij.ea.char.in lr̄a i ⁊ l.

¶ Heres grauatus cōicare coheredi certas res per ipſum heredem emptas an ſoluendo legata in dicto teſtamento relicta dicatur habere notitiam dicti oneris cōicandi: ita ꝙ cōicando

cõicando dictas res videaṫ ſatiſfacere dicta cõditione ⁊ nõ vt conſequereṫ quietationem bonoꝝ per eum alienatorum conſi.cclxxxiiij.incip.pars char.247.per totum.
¶ Heres grauatus dare pro elemoſynis ſi qua bõa ſuperfuerint pro aīa teſtatoris ſuo arbitrio ⁊ prout ei videbitur ⁊ placebit an cadat ab hr̃ditate ſi non diſtribuit infra annum omnia que ſupra legatis ſunt conſi.ccciij.incipiē.premittendum char.164. per totum.
¶ Illi qbus teſtõr reliqt gubernīū ſuoꝝ bonoꝝ an dicanṫ inſtituti hr̃des ꝯſil.cccxx.incip.dubia char.280. in lr̃a e ⁊ t.

Homicidium an pcutiens cuz claua ſi mors ſequaṫ puniaṫ de homicidio conſi.lviij.incip.egregie char.58.in lr̃a b.

Impēſa an ipenſe facte in rē alienā repetanṫ ꝯſil. lxxxvj.incip.circa char.82.in lr̃a a.
¶ Impenſe facte ab aſcendēte in bonis deſcendētis an repetantur.d.cõſi.lxxxvj.ea.char.in lr̃a c.
¶ Uſufructuarius an repetat ipēſas factas ad ꝑpetuā vtilitatē ⁊ quo remedio.d.cõſi.lxxxvj.ea.char.in lr̃a d ⁊ e.
¶ Impēſe neceſſarie q̃ ſint.d.ꝯſi.lxxxvj.ea.char.in lr̃a f.
¶ Uſufructuarius ad quas expenſas teneatur.d. conſilio lxxxvj.ea.char.in littera f.
¶ Bone fidei poſſeſſor an repetat impenſas.d.cõſi.lxxxvj. ea.char.in littera l.
¶ Impenſe facte a negociorum geſtore habente vel nõ habente mandatū an preſumantur facte aio donandi.d.cõſil. lxxxvj.ea.char.in littera n.
¶ Impēſe fcē in rebus legatis p filios an p hr̃des filioꝝ repeti poſſint cõſi.clxxx.incip.multitudo char.148.in lr̃a p.

In iſta prepoſitio ponitur qñqꝫ pro de. conſilio.ccxxxv. incip.viſa char.192.in lr̃a g.

Indefinita oratio cēſetur obſcura cõſi.lxxxiij. incip.circa char.78.in lr̃a d.
¶ Et maioris virtutis eſt oratio vl̃is q̃ʒ indefinita conſil. clxxij.incip.in hac char.142.in lr̃a b.
¶ Indefinita qñ equipolleat vl̃i conſi.ccxxiiij.incip. conſiderata char.180.in littera c ⁊ p.
¶ Indefinita eſt minoris potentie q̃ʒ vl̃is conſi.ccxliij.incip.in hac char.201.in lr̃a f.

Inditium que inditia ſufficiāt ad torturā conſi. cvij.inci.vr̃ char.97.in lr̃a i k ⁊ ſeq.
¶ Et inditiū dʒ ꝓbari p duos teſtes.d.ꝯſil.cvij.ea.char.in lr̃a k.⁊ cõſi.cxcij.incip.viſo char.159.in lr̃a b.
¶ An inditia nõ debeāt ꝓbari.d. ꝯſi.cvij.ea.char. i lr̃a m.
¶ Teſtes examiati contra non citatū an faciant inditiū cõſil. cxxxiiij.incip.in cā char.114.in lr̃a e.
¶ Unus teſtis an faciat inditiuz dicto conſilio.cxxxiiij. ea. char.in littera f.
¶ Confeſſio ptis aduerſe in extiudicialibus facit ſolū inditium cõſi.clxxvj.incip.in cā char.145.in lr̃a b.
¶ Inditia videnṫ eſſe quedā probabiles ſuſpitiones cõſi. cxcij.incip.viſo char.159.in lr̃a c.

Induſtria perſone in arduis negocijs ⁊ iuriſditionalibus cenſetur electa cõſi.cclvij. incip.videtur char.210.in lr̃a f.

Inquiſitio an inquiſitus de fractione murorum ciuitatis ⁊ de vi turbatius dēat puniri preſuppoſita licētia edificandi in dictis muris cõceſſa dicto inquiſito a cõſilio ſeu prioribus ciuitatis cõſil.xxxiij. incip.viſa char.36.per totum.
¶ Inquiſitio de iure cõi paſſim non admittitur.d.conſilio xxxj.ea.char.in littera a.
¶ Inqſitus ⁊ carceratus nõ ꝓcedētibus inditijs cõfitens cõmiſiſſe delictū:an dēat puniri ſi nõ ꝓbaṫ lr̃ie ipſuz cõmiſiſſe delictū conſil.cxxxiiij.incip.in cā char.114. per totum.
¶ Inditia debent precedere inquiſitionem dicto conſilio cxxxiiij.ea.char.in littera b.
¶ Inquiſitus de preſtatiõe auxilij ⁊ fauoris tribus vulneribus datis ⁊c.ſi confitetur dediſſe fauorez vni percuſſori an potuerit per iudicē condēnari tanq̃ʒ dictis tribus vulneribus preſtiterit auxilium cõſilium ⁊ fauorem cõſilio.cxcij. incip.viſo char.159.per totum.

Inſinuatio quare ſit inducta cõſil.xlij.incip.vr̃ char.13.in lr̃a c ⁊ f.
¶ Defectus inſinuationis nõ viciat donationem niſi quatenus excedit ſummam a iure taxatam conſilio.liiij. incip.in themate char.57.in littera d.
¶ Inſinuatio requirit factum iudicis dicto conſilio.liiij. eadem charta in littera f.
¶ An intelligatur renunciatum exceptioni inſinuationis per illa verba generalia promittens non venire contra.d. conſilio.liiij.eadem char.in.d.lr̃a f.
¶ Inſinuatio an poſſit fieri ex interuallo cõſi.xcix.incipiē magnum char.93.in littera f ⁊ l.
¶ An inſinuatio poſſit fieri poſtq̃ʒ eſt dictum ex nullitate contractus.d.conſi.xcix.ea.char.in littera b.
¶ Statutū ꝙ donatio dēat inſinuari an cõprehēdat donationē cā mortis cõſi.cvij.incip.vr̃ char.97.per totum.

Inſtātia cauſe an perimatur de iure canonico lapſum trienij conſi.ccx.incip.viſis char. 171.in littera f.

Inſtitutio in re certa inſtituto an accreſcat tota hereditas etiam vbi heres vl̃is a principio fuit inſtitutus qui poſtea repudiauit cõſi.xxxj.incipi. circa char.34.per totum vſqꝫ ad litteram f.
¶ Uerba iure inſtitutionis videnṫ hodie apponi ex quadā cõſuetudine notariorū.d.cõſi.xxxj.ea.char.in littera b.
¶ Inſtitutio hr̃dis facta per teſtātorem ad interrogationem alterius valet cõſi.lxxvij.incip.viſo char.73.in lr̃a d.
¶ Dilectus in inſtõne cēſeṫ dilectus in ſubſtõne ꝯſi.xciiij. incip.cõſuluit char.88.in ſubſcriptione in lr̃a c.
¶ Inſtitutio poſt mortem alterius dicitur conditionalis conſi.clviij.incip.videtur char.132.in littera c.
¶ Filius inſtitutus vna cū ſuo filio ⁊ grauatus reſtituere hereditatem ſi decederet ſine filijs an poſſit de bonis hereditarijs teſtari conſil.ccxxvj.incipien.q̃ʒ char.183.per totum vſqꝫ ad litteram m.
¶ Quando plures inſtituunṫ copulatiue inter quos cadit ordo charitatis ſeu affectionis ⁊ ordo debiti nãlis ⁊ ordo ſcripture cēſentur inuitati ordine ſucceſſio.d.cõſi.ccxxvj.eadem charta in littera a ⁊ k.
¶ Portio quaz vnus frater hʒ iure inſtõnis in re certa an ſuccedat in locū portionis quā hʒ iure vl̃is inſtõnis cõſil. ccxxviij.inci.ꝙ dictus char.194.in lr̃a d.
¶ Patruus inſtituit hr̃dem quēdam ſuū nepotez qui emerat bona ſui fratris cõdēnati cū hoc ꝙ dictus nepos cõicaret fratri dicta bona empta queritur ex quo dictus nepos ea cõicauit qūo debeant inter eos diuidi cõſi.ccxxxv.incip. viſa char.210.per totum.
¶ Inſtitutus hr̃s in hr̃ditate vel aliqua eius parte ſi illam alteri relinquat an cenſeaṫ eam acceptare conſi.ccxxxix.incip.in hac char.192.in lr̃a f.
¶ Uerbum relinquo adiectum vniuerſitati bonorum an inducat heredis inſtitutionem conſilio.cclix.incipien.dicta char.213.in littera c ⁊ k.
¶ Inſtitutus ſub cõditione poteſt petere bonorum poſſeſſionem ſm tabulas conſilio.cclxj.incipiē.de duobus char. 214.in littera c la ſecunda.
¶ Dilecto in inſtitutione preſtat non leuem coniecturam circa interpetrationem ſubſtitutionis conſi.ccxc.incip.tota char.255.in littera f.
¶ Inſtitutio in re certa trahiṫ ad vniuerſuz euacuata inſtitutiõe vniuerſali ꝯſi.ccxcvij.inci.vr̃ char.260.in littera d.
¶ Inſtitutio facta de vxore ſub his verbis.itez reliqt ſuaz heredem vl̃em in omnibus ſuis bonis dñam Catherinam vxorem ſuam cuz hac conditione ꝙ ſi dicta vxor deceſſerit ante filiam teſtatoris ꝙ omnia bona deueniant ad dictam filiam ⁊ ſi dicta filia ſine filijs decederet ante vxorem tunc dicta hereditas deueniat ad vxorem cõſi.ccc).incipiente circa char.263.per totum.
¶ Inſtitutio in parte trahit ad ſe totum ⁊ omnis non ſcit dicere heredem inſtituo conſilio.cccxix.incipien.in hac cha. 278.in littera b.

Inſtrumentum hebrei an debeat executioni mandari vigore capitulorum hebreis conceſſorum conſilio.ij.incipiente in cauſa char.6.per totum.
¶ Pro inſtrumēto ⁊ eius vitate ⁊ his q̃ in eo continentur ꝓſumitur cõſi.xxij.incipien.viſis char.24.in lr̃a a ⁊ cõſilio. cclxj.incip.de duobus char.214.in littera k.
¶ Fides inſtrumentorum excedentium metam centuz annorum an ſufficiat quo ad faciendam plenam probationem cõſi.xxiiij.incip.lʒ char.26.per totum.
¶ Que requirantur vt tranſumptum inſtr̃i cenſeaṫ legittime ſumptum.d.cõſi.xxiiij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Tranſumpta inſtrumentorum antiquiſſima an probent

ſi non apparet de notorietate eorum qui cõfecerunt origina lia.d.conſi.xxiiij.ea.char.in littera i.
¶ Locus conditi inſtri an debeat inſeri in ipſo inſtrumen to conſi.lx.incip.in hac char.61.in littera c.et conſilio.ccxvj. incip.l3 char.176.in littera b.
¶ Signum notarij an requirat ad eſſentiam inſtri autenti ci conſi.lxx.incip.duo char.67.in lra a et conſi.cxviij.incip. placet char.104.in littera d.
¶ Inſtrm defuncti an preſumat pueniſſe ad hredem conſi. lxxiij.incip.in hac char.69.in lra g.
¶ Et inſtrm non v3 niſi notarius ipſum legerit corã teſti bus et partibus conſi.lxxvij.incip.viſo char.73.in lra l.
¶ Inſtrm in pncipio corroſum in inditione an valeat ꝯſi. xciij.incip.q2 char.88.per totum.
¶ Et an valeat inſtrm ſine inditiõe.d.cõſi.xciij.ea.char.in lra c et ſeq.et cõſi.cxviij.incip.pl3 char.104.in lra f.
¶ Inſtrm an vicietur ex eo ꝙ notarius nõ appoſuit ſignũ conſil.xciij.incip.cõſuluit char.88.in pain.et in ſubſcriptio ne in littera a b c et ſeq.
¶ Inſtrm non poteſt extrahi ſeu exemplari mortuo nota rio niſi eius protbocollum ſit autenticum.d.conſi.xciij.ea. char.in ſubſcriptione in lra c.
¶ Cancellatio ſeu interlineatio in inſtro teſtamenti appa rens an viciet et qd in alijs contractibus conſi.cxviij.incip. placet char.104.per totum.
¶ Si notarius nõ appoſuit ſignum cõſuetũ in inſtro an inſtrm faciat fidem.d.cõſi.cxviij.ea.char.in lra e.
¶ Plura reqrunt ad hoc vt inſtrm notarij poſſit exemplari per alriũ cõſi.cxxxij.incip.l3 char.113.in lra c.
¶ Inſtrm ꝙ h3 relationem ad aliud nihil pbat cõſil.cxliij. incip.l3 char.120.in lra g.
¶ Tranſumptum antiquum atteſtationũ extractũ ſine ci tatiõne partis et ſine reqſitione aliquarum partiũ an teneat et probet dictas atteſtationes conſilio.cxliiij.incip.ſuperio ribus char.121.per totum.
¶ In exemplatione inſtri an reqrat citatio partis.d.conſi. cxliiij.ea.char.in lra a b et i.
¶ Inſtrm hñs executionẽ paratam h3 vim rei iudicate ꝯſi. cxlix.incip.viſo char.125.in lra o.
¶ Nullum verbũ inſtri d3 interpetrari appoſitu3 qn hẽat aliqd operari cõſi.cclix.incip.dicta char.213.in lra b.
¶ Inſtrm an vacillet qñ vnus teſtis inſtrarius ꝯriat inſtro cõſi.cclx.incip.de duobus char.214.in lra i et m.
¶ Si in inſtro dr talis ſanus mente an probet ſana mens d.cõſi.cclx.ea.char.in lra r.

Intellectus l.proſperit.ff.qui et a qbus cõſi. liij.incip.in hac char.55.in lra i.
¶ Intellectus.ſ.duo fratres.l.qui rome.ff.de ver.ob.cõſi. cij.incip.l3 char.94.in lra b.
¶ Intellectus.l.fideiuſſor euictionis.ff.de excep.do.cõſil. cxlix.incip.viſo char.125.per totum maxime in lra k.
¶ Intellectus.l.na3 ꝙ liquide.ſ.fi.de penu.lega.et intelle ctus.l.plautius.ff.de auro et argen.lega.conſi.ccxviij.incip. videtur char.177.per totum.
¶ Intellectus.l.quidam teſtõ proculum cõſi.cxxxvj.incip. ꝙꝙ char.133.in littera p.
¶ Intellectus.l.cum precario.ff.de preca.conſilio.ccxxxvij. incip.viſo char.194.in lra e.
¶ Intellectus.l.predia.ff.de ꝯben.emp.conſil.cclv.incip. in pñti char.202.in lra c et d.
¶ Intellectus.ſ.finauit.l.ꝙ ſcitis.C.de boniſꝙ lib.conſil. cclxv.incip.circa char.221.in lra c d et ſeq.
¶ Intellectus capli non eſt obligatoriu3 de reg.iur.in.vj. conſi.cccxiij.incip.egregie char.258.in lra b.
¶ Intellectus capli cu3 eſſes de teſta.an procedat in cauſa propbana qñ nõ iteruenit pſbyter parrochialis cõſi.cccvj. incip.vr char.268.in lra d.

Interdictum in interdictõ vti poſſidetis nõ obtinet niſi qui iuſte poſſidet cõſi.cclxxx.incip.laborioſa char.242.in lra b.

Intereſſe appellatione venit damnum et lucrum ceſſans conſilio.xlvj.incipiente in hac char.50.in littera d.
¶ Intereſſe extrinſecum an poſſit peti conſil.clxvj.incipiẽ. vr char.139.in littera l.

Inuẽtarium an beneficium inuentarij poſſit opponi in executione ſnie cõſi. xiiij.incip.in hac char.13.in littera i.

Irregularitas incurritur et pro homicidio meritorio ꝯſi.lvij.inci.egre gie char.58.in littera i.

Iudex delegatus an poſſit ſubdelegare cõſi.xj.in cip.in pñti char.12.in lra d.
¶ Iudex preſumit motus ex illis actis que concludunt ad ſniam cõſi.xlvj.inci.in hac char.50.in lra c.
¶ Et iudex pcedẽdo ad vlteriora dr tacite pnũciare cõtra vim exceptionis cõſi.lxxxv.incip.vr char.81.in lra p.
¶ An iudex dicit hac exceptione neglecta nõ dr ſup excep tione cognoſcere.d.cõſi.lxxxv.ea.char.in.d.lra p.
¶ Si iudex obmittit pronunciare ſuper emergẽtibus et ad vlteriora procedit an poſſit appellari et an valeat proceſſus d.cõſi.lxxxv.ea.char.in lra p et q.
¶ Si iudex nõ pnũciat ſup exceptione incõpetẽtie an p ceſſus reddat nullus dicto ꝯſi.lxxxv.ea.char.in littera r.
¶ Iudex ſine libello nõ põt procedere et fatigare reũ cõſil. xcj.inci.in cã char.85.in lra c.
¶ Iudex an poſſit reuocare ſniam interlocutoriã qua pnũ ciauit ſe iudicẽ cõpetentẽ ꝯſ.cxvij.incip.viſo ch.103.p totũ.
¶ Iudicis arbitrio ſunt remittenda que in iure nõ ſunt de terminata cõſi.cxxxj.inci.in hac char.112.in lra b.
¶ An poſſit iudex ſupplere defectu3 cõſenſus reqſiti ꝯſi. cclij.incip.circa char.199.in lra e.
¶ Declaratio iudicis ſolet idẽ importare ꝙ ꝯdẽnatio cõſi. cclxiij.inci.pro euidẽtia char.218.in lra e.
¶ Quis preſumatur iudex conſilio.cclxxxviij.incipien.in cã char.240.in littera f.
¶ Iudex non debet interponere officium ſuum nemine pe tente quando poteſt aliter ſuccurri parti conſi.cccxiij.inci. in hac char.257.in lra f.
¶ Iudex nec etiam priuati tenent credere ꝙ lex nõ credit d.cõſi.cccxiij.ea.char.in lra n.

Iuramẽtum an tollat remedium.l.ij.C.de re ſcin.ven.conſi.xvij.incipiẽ.cir ca char.17.in lra o p et ſeq.
¶ Iuramenti vinculũ nõ trahit ad heredes cõſil.xxvij.in cip.in primo char.30.in lra e.
¶ Iurame ntu3 an recipiat eaſdẽ ꝯditiões quas recipit ꝯ ctus ſup quo interponit cõſil.xxx.inci.in hac char.33.in lra f.et cõſi.cclvj.inci.primus char.210.in lra e et f.
¶ Iudeorum iuramẽtũ et aliorũ infideliũ an firmet ꝯctus alꝯ inualidos cõſi.xxxvij.inci.in hac char.44.in lra d.
¶ Iuramentu3 in litem ob dolum aduerſarij preſtat conſi. lxxxi.inci.ꝙꝙ char.41.in lra e.
¶ Quando iuramentum in litem preſtetur.d.cõſi.lxxxj.ea. char.in lra f g et h.
¶ An iuramentũ obliget et cõfirmet actũ cõſi.xcix.incipi. magnũ char.93.in lra a b et d.
¶ Et an et qñ iuramẽtum firmet ꝯctum cõſil.cxxxix.incip. viſo char.118.per totum.
¶ Iuramentu3 an inualidet ꝯctum factu3 cõtra pmũ iura mentũ cõſi.clxx.inci.q2 char.141.in lra e.
¶ Iuramẽtũ ſupplet vbi eſt magna leſio et tollit remedium l.ij.C.de reſcin.vendi.conſil.ccxxxvj.incipiente diligenter char.193.in littera d.
¶ An ſubeſt enormis leſio an inſit dolus lra ꝙ poſſit ve niri cõtra iuramentũ.d.cõſi.ccxxxvj.ea.char.in lra b.
¶ Iuramentũ h3 vim cſe rato manente pacto conſi.cclvj. inci.in hac char.203.in lra c.
¶ Iuramentũ regulr validat ꝯctum ſup quo interponit ſi põt ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne cõſi.cclij.inci.ꝙ ꝯ ctus char.207.in littera a.
¶ Statutum non poteſt infringere vires iuramẽti.d.cõſi. cclij.ea.char.in.d.lra a.
¶ Lex in remittendo iuramentum h3 vim capli.d.conſili. cclij.ea.char.in littera b.
¶ Statutũ an poſſit annullare ꝯctum et iuramentũ.d.cõſi. cclij.ea.char.in littera c d e et ſeq.
¶ Petens iuramenti relaxatione3 an cenſeat fateri ſe ob ligatũ.d.cõſi.cclij.ea.char.in littera d.
¶ Iuramentu3 an det robur ꝯctui qñ ꝯctus vitiatur odio alterius ꝙ iurantis.d.cõſi.cclij.ea.char.in littera e.
¶ Iurans an cogatur precise ad factum iuratũ ꝯſi.cclvj.in cip.primus char.209.in lra a et f.
¶ Aliud ẽ iurare aliõ pſtare fidẽ.d.ꝯſi.cclvj.ea.ch.in lra g.
¶ Virtus iuramenti an impediatur ex enormi leſione ꝯſi. cclviij.incip.ꝙꝙ char.211.in littera e et f.

¶ Iuramentum

¶ Iuramentum an validet contractum alſ de iure inualidum vbi iurans enormiter ſeu enormiſſime leditur. d. conſi. cclviij. ea. char. in littera b.

¶ Et iuramentũ non trahiſ ad caſum ad quẽ non trahitur promiſſio ſup qua emanat nec tollit remediũ iuris cauſatuʒ ex enormi leſione. d. cõſi. cclviij. ea. char. in lr̃a l.

¶ Minor iurans nõ venire ↄtra rõne minoris etatis vel alia rõne an poterit venire contra ratione enormis leſionis d. conſi. cclviij. ea. char. in lr̃a m.

¶ Iuramentũ an relaxetur qñ filia iurat ob nimiã reuerentiam patris. d. cõſi. cclviij. ea. char. in lr̃a n.

¶ Iuramentum dolo extortum an liget. d. conſilio. cclviij. ea. char. in littera x.

¶ Et an iuramentũ firmet ↄtrum importatũ odio recipientis cõſi. cclxxxvij. incip. tota char. 249. in littera m ⁊ ſeq.

¶ Iuramentũ an ſit ſeruandũ donec petaſ abſolutio cõſil. ccxcj. incip. vr̃ char. 255. in littera q.

¶ Iuramentũ an poſſit relaxari ſi inſtat tp̃s ſoluti deſtinatum cõſi. ccxciij. incip. in hac char. 257. in littera c.

¶ Epiſcopus an poſſit abſoluere a quolibet iuramento. d. conſi. ccxciij. ea. char. in lr̃a f.

¶ Generalis renunciatio ⁊ omni alij legum ⁊ iuris auxilio an tollat ius petendi abſolutionem a iuramento. d. conſilio ccxciij. ea. char. in lr̃a g ⁊ k.

¶ Iuramentum an validet ſtipulonem penalẽ conſi. ccxciiij. incip. egregie char. 258. in littera a.

¶ Iuramentum hʒ vim cl'e vt actus valeat eo mõ quo melius valere põt. d. conſi. ccxciiij. ea. char. in lr̃a b.

¶ Iuramentũ eſt exoneratio ab onere ꝓbandi ↄſi. cccxviij. incip. pro dicto char. 278. in littera d.

¶ An ſteſ iuramẽto eius qui dicit ſe nõ hr̃e ſi nõ appet ad aliquẽ perueniſſe. d. cõſi. cccxviij. ea. char. in lr̃a c.

¶ Et an ſteſ iuramẽto ptis ſi nõ p̃ſumiſ reo amiſſa culpa vel dolo accipientis. d. cõſi. cccxviij. ea. char. in lr̃a g.

Iuriſditio an queraſ p̃ſcriptione conſi. clxxxix. incip. q̃ q̃ char. 156. in lr̃a n o ⁊ ſeq.

¶ Et an iuriſditio q̃raſ ⁊ pbeſ ex cõſuetudine ↄſi. cclxviij. incip. in hac char. 225. in lr̃a d ⁊ e. la. ij. ⁊ ſeq.

¶ Licet iuriſditio nõ p̃ſcribaſ per vtentẽ: tñ amittiſ p eũ qui prio ea vtebaſ. d. cõſi. cclxviij. ea. char. in lr̃a f. la. ij.

¶ Iuriſditio an poſſit alienari ſeu p̃ſcribi. d. conſi. cclxviij. ea. char. in littera i ⁊ l. la ſcda.

¶ Et iuriſditio eſt quid indiuiduuʒ dicto conſilio. cclxviij. ea. char. in littera m.

Ius fauet validitati actus conſilio. liij. incipien. in hac char. 52. in littera b.

¶ Iura canonica nõ derogant iuri ciuili niſi incõtum imineat pctm̃ conſi. lvj. incip. in hac char. 58. in littera f.

¶ Ius non deficit licet deficiat probatio conſil. lxxij. incip. in hac char. 69. in littera g.

¶ Ius in re non queritur ſine traditione cõſi. clxxxviij. incip. qꝛ char. 155. in littera b.

¶ Ius derogans iuri exorbitanti eſt ampliandum conſilio ccxxvij. incipiẽ. in primo char. 185. in littera d. ⁊ conſi. ccxlij. incip. circa char. 199. in littera n in fi.

¶ In iure nimie ſubtilitates aufugiende ſunt cõſi. ccxxxvij. incip. viſo char. 194. in littera l.

¶ In iuribus exorbitantibus vbi eſt eadem rõ ibi ideʒ ius conſi. ccxliij. incip. in hac char. 201. in littera k.

¶ Ius multũ conficit de eo qui hʒ curã aiarum cõſil. cclxj. incip. de duobus char. 214. in littera d. la ſcda.

¶ Iuris ignorantia an preſumatur ⁊ qñ proſit cõſil. cclxiij. incip. conſtat char. 221. in littera f ⁊ g.

¶ Iura extẽdunſ a paritate rõnis ⁊ de filiabus ad filios cõſi. cclxviij. incip. in hac char. 224. in littera k.

¶ Qui hʒ ius plura reſpiciens ſi vtiſ vno cõſeruat ſibi ius in oibus cõſi. cclxviij. incip. in hac char. 225. in littera e.

¶ Omnis receſſus a iure eſt odioſus conſil. cclxxj. incip. de hac char. 231. in littera m.

Ius accreſcendi an impediatur per teſtatorem conſi. xxxj. incip. circa char. 34. in littera c.

¶ Et an ius accreſcẽdi hẽat locũ inter ſuccedẽtes diuerſo iure. d. cõſi. xxxj. ea. char. in littera a ⁊ d.

¶ Ius accreſcendi non hʒ locũ in ↄtribus conſi. xlij. incip. videtur char. 16. in littera a.

¶ Et ius accreſcendi reſpicit rem non perſonam conſi. lxj. incip. lʒ char. 61. in littera g.

Latinitas mala ⁊ inepta non viciat conſi. ccxxxv. incip. viſã char. 192. in littera b.

Laudum lauda put ſnie ſunt ſtricti iuris ⁊ ſtricte interpetrãda: ⁊ ſi in laudo dr̃ vnam petiam terre partim vineatam ⁊ partim aratoriaʒ an debeat ſumi pro vna petia terre an pro pluribus conſili. xxiij. incip. videtur char. 25. per totum.

¶ Laudum latũ vltra id qd̃ eſt in cõpromiſſo eſt ipſo iure nullũ conſi. lxxxiij. incip. circa char. 78. in littera e.

¶ Et laudum nullũ non venit appellatione laudi cõſi. cxl. incip. viſo char. 118. in littera a.

¶ Laudũ nullũ an poſſit ex emologatione partiũ valere in vi pacti. d. cõſi. cxl. ea. char. in littera g.

¶ Reclamans ⁊ petẽs recurſum cõtra laudũ an incidat in penã cõpromiſſi iurati ⁊ an laudũ in quo dr̃ ꝙ poſſit edificari ⁊ offuſcari lumina vigore reſeruatiõis facte ſup venditione an ſit nullũ cũ arbitro fuerit data ptãs ꝙ de iure tm̃ ſententiaret conſi. cxlvj. incip. vr̃ char. 123. per totum.

¶ Pronunciã iudicis ꝙ laudũ dẽat mãdari executioni an teneat cõſi. clxxxiiij. incip. poſt char. 152. per totum.

¶ Laudum non tribuit ius conſilio. clxxxviij. incipiente qꝛ char. 154. in littera d.

¶ Et laudũ latum nõ ſeruato ordine ſtatuti puſini de ſoluendo decimo in cõpromiſſis de quo in cõſil. in lr̃a b an ſit exequendũ ſtante quodaʒ reſcripto locũtenentis de quo in d. lr̃a b. cõſi. cxc. incip. viſo char. 157. per totum.

¶ Laudum latũ vigore cõpromiſſi facti acceptatũ per vnuʒ ex fratribus an p̃iudicet alijs fratribus conſil. ccxcv. incip. videtur char. 298. in littera l ⁊ m.

Legatum factum heredi non valet pro ſua hereditaria portione conſil. iiij. incipien. in hac char. 14. in littera i.

¶ Legata particularia an veniant in ſubſtõne fideicõmiſſaria conſi. xx. incip. vr̃ char. 21. in littera n.

¶ Legatũ q̃titatis dotis an valeat ⁊ dẽat preſtari ab hr̃dibus teſtãtoris conſi. xxxj. incip. circa char. 34. in lr̃a f g ⁊ h.

¶ Aliud eſt legare ſeu dñiũ ↄcedere ⁊ aliud obligare bona d. cõſi. xxxj. ea. char. in lr̃a g.

¶ Legatum alimentoꝝ ⁊ legatuʒ vſuſfructus ſunt diuerſa d. cõſi. xxxj. ea. char. in littera b.

¶ Relictum in diem vel ſub conditione tantominus extimatur quanto venit extimanda dilatio temporis conſilio. xxxij. incip. lʒ char. 35. in lr̃a d.

¶ Legatum factum filie nupte pro equamento dotis cum hac conditione ꝙ ſi qua earꝫ deceſſerit ſine filijs pars decedentis deueniat in ſuperuiuentem ⁊ eius filios an mortua dicta filia ſine filijs debeatur filie ſuperuiuenti conſi. xxxv. incip. dominus char. 40. per totum.

¶ Legans rem in qua hʒ vſumfructũ cenſeſ relinquere ius ſuum cõſi. lxiiij. incip. in caſu char. 64. in lr̃a c.

¶ Legatũ alimẽtoꝝ factũ legatario ſi noluerit ſtare cũ hr̃dibus an trãſeat ad hr̃des legatarij ſi legatarius ſemp vixit in domo cũ hr̃dibus cõſi. lxxv. incip. circa char. 71. per totum.

¶ Legatum cõditionale non debeſ nõ purificata cõditiõe d. conſi. lxxv. ea. char. in lr̃a a.

¶ Cõditio adiecta legato cẽſeſ deficere ſi legatarius moriſ interim pendẽte cõditiõe. d. cõſi. lxxv. ea. char. in. d. lr̃a a.

¶ Si teſtator legauit rem alienaʒ in totũ vel in partem an cenſeaſ voluiſſe onerare hr̃dem onere redimẽdi conſil. ciij. incip. vr̃ char. 95. in littera d.

¶ Si legatur res que tp̃e teſtamenti non erat teſtãtoris ſed eſt facta ſua tempore mortis an legatum valeat. d. conſi. ciij. ea. char. in littera e.

¶ Legatum largius interpetraſ qñ filius teſtatoris eſt legatarius. d. conſi. ciij. ea. char. in lr̃a f.

¶ Legatũ factũ creditori an cenſeaſ factũ aio cõpenſandi cum debito cõſi. cxv. incip. q̃ q̃ char. 102. per totum.

¶ Legatarius cui fuit relicta pecunia cuʒ hoc ꝙ poſſet ſibi ſoluere de bonis teſtãtoris put ſibi placuerit an poſſit ſibi ſoluere de bonis teſtãtoris non obſtante ꝙ hr̃s offerat pecuniaʒ conſi. cxxxij. incip. lʒ char. 113. in lr̃a l k ⁊ ſeq.

¶ Legatum domus factum ne poſſit alienari nec ad manus matris legatarij deuenire al's ſit nullum an dicaſ annullatum ex eo qꝛ mater in domo habitauit ⁊ partem dicte domus obligauit pro dote ſororis dicti legatarij conſilio. cliij. incip. lʒ char. 129. per totum.

¶ Legatũ factũ ſub his v̈bis: iteʒ reliquit Baptiſte libros debitorum ⁊ creditoꝝ ⁊ ad exigendum quaſcũq; quãtitates

benariorum: ⁊ ad faciendū calculum rōnis' prout ſibi Bapriſte videbit an cōprebendat oēs debitores ex quacunqȝ cā conſi.clxxiij.incip.in bac cbar.143.per totum.
¶ Legatis libris an veniant noīa debitoꝝ ⁊ ſoccite deſcripte in dictis libris.d.cōſi.clxxiij.ea.cbar.in lr̄a b.
¶ Si relinquit vna res an cenſeat relictū id qd̄ in ea continetur.d.cōſi.clxxiij.ea.cbar.in lr̄a d.
¶ De legato vſuſfructus oium bonoꝝ an detrahat es alienum cōſi.cxcv.incip.circa cbar.161.in littera b.
¶ Legatū fundi ſeu iardini relictū per prēȝ tribus ſuis filiabus donec nubent ⁊ poſtea filijs an vna nubēte expiret pro ſua portione ⁊ quid veniat in.d.legato cōſi.ccuij.incip. circa cbar.167.in prin.⁊ in littera a b c ⁊ ſeq.
¶ Legatū factū vxori ſub bis ṽbis: iteȝ reliqt vxori ſue veſtes ⁊ annulos ⁊ perlas ⁊ indumēta quecūqȝ precioſa ⁊ non ṗcioſa ad vſum vxoris ṗdicte bactenus facta excepto quodam agnuſdei an cōprebēdat quaſdā perlas in br̄ditate inuentas afr non apparēte an ſint ad vxoris vſuȝ cōſi.ccxviij. incip.videtur cbar.177.per totum.
¶ Prelegata an veniant in rōne fideicōmiſſi qñ teſtōr diuiſit fere totū patrimoniū inter br̄des faciendo eis ṗlegata cōſi.ccxxviij.incip.ꝙ dictus cbar.194.in littera d.
¶ Legatū pro dote factū ab extͣneo an ſit purū vel cōditionale cōſi.ccxxix.incip.lȝ cbar.187.in prin.⁊ in lr̄a a b ⁊ c.
¶ Legatū factū ſub ṽbo pecunia que cōprebendat.d.cōſi. ccxxix.ea.cbar.in lr̄a e f ⁊ ſeq.
¶ Legatum non deſinit eſſe purum pp modum.d.conſil. ccxxix.ea.cbar.in littera a.
¶ Relictum in certam cām vr̄ collatuȝ in tp̄s cauſe.d.cōſi. ccxxix.ea.cbar.in littera b.
¶ Si pr̄ qui ꝓmiſerat dotē pro filia eidē legat prediū pro reſiduo dotis an cēſeat legare aio cōpenſandi cū dote promiſſa cōſi.ccxxx.incip.viſo cbar.188.per totum.
¶ Si pater legat aliquid filie pro dote ⁊ poſtea eaȝ in vita maritat ⁊ dat ei dotem an cenſeat ſatiſfactū legato.d.conſi. ccxxx.ea.cbar.in littera a.
¶ Si vxor legat marito cui ex forma ſtatuti debet aliq̄ ps dotis an compenſetur cum illa quota dotis.d.conſil.ccxxx. ea.cbar.in littera b.
¶ Legatarius vel fideicōmiſſarius an poſſint capere ṗpria auctoritate poſſeſſionem rerum ſibi relictarum cōſi.ccxxxij. incip.circa cbar.189.in littera l ⁊ n.
¶ In legato bonoꝝ mobiliuȝ ⁊ imobiliū an veniant iura ⁊ actiones ꝯſil.ccxxxvj.incip.diligenter cbar.193.in littera b.
¶ An quis priuet legatis pp demerita cōſi.ccxl. incip.preſuppoſitis cbar.198.in littera d.
¶ Si legatarij bn̄tes notitiā de legatis ſibi factis ea nō petierunt ita ꝙ eſt decurſum longiſſimum tp̄s ⁊ ſic eſt cauſata preſcriptio: an ſtante ṗſcriptione poſſint legata petere cōſil. ccxliiij.incip.vi cbar.202.per totum.
¶ Legata an cōſeruent ſi teſtm̄ viciat ṗteritione vel exberedatione.d.cōſi.ccxliiij.ea.cbar.in littera a.
¶ Legatum ſpāle factum in teſtō an cenſeatur reuocatum per legatum generale factum in codicillis cōſi.ccxlix.incip. quoniam cbar.205.per totum.
¶ Quando ſunt facta plura legata an poſſit legatarius vnū legatum acceptare ⁊ alia repudiare dicto conſilio.ccxlix.ea. cbar.in littera g ⁊ b.
¶ Legatarius an teneat ad onera ipoſita poſtq̄ ceſſit dies legati conſi.cclxiiij.incip.vi cbar.220.in littera e.
¶ Quando in legatarium vere tranſeat dominium.d.cōſil. cclxiiij.ea.cbar.in littera i.
¶ Legatarius ⁊ bis in re certa an bēant titulū ab br̄dē vl̄ d.cōſi.cclxiiij.ea.cbar.in littera l.
¶ Pro implemēto legati ſufficit qñocūqȝ res perueniat ad legatariū cōſi.cclxxxiij.incip.pars cbar.247.in littera m.
¶ Relicta conditionalia non tranſmittūtur conſil.ccxcviij. incip.circa cbar.261.in littera c.
¶ Relicta incerta facta ad pias cās intelligunt cū moderatione inſpecta q̄titate pr̄imonij ⁊ perſonaꝝ qualitate conſi. cccij.incip.premittendū cbar.264.in littera g.
¶ In relictis cōditionalibus nō currit tp̄s ad exequendū ad euentū cōditionis vel diei.d.cōſi.cccij.ea.cbar. in lr̄a m.
¶ Relicta ab inteſtato an requirant aditionē br̄ditatis cōſi. cccxxiiij.incip.in puncto cbar.284.in littera k.

Legittima an in legittima imputet capitale poſituȝ in morte puellaꝝ florentie pro dotibus an ſolū lucrum ex dicto capitali proueniens cōſi.j. incip.circa cbar.2.in littera o p ⁊ ſeq.
¶ Statuta an poſſint tollere legittimaȝ dicto conſilio.j.ea. cbar.in littera i.
¶ Legittima ⁊ trebelleanica pn̄t detrabi diuerſo tp̄e cōſil. ciiij.incip.cōſtat cbar.96.in littera f.
¶ Legittima ſi fuit ſoluta per errorē iuris poteſt repeti.d. conſi.ciiij.ea.cbar.in littera b.
¶ Et an legittima debeat in bonis aui nepotibus ex filia ⁊ de qbus bonis ſit detrabenda: ⁊ an in dicta ltīa cōputet dos mr̄is ṗfecta ab auo cōſi.cxlviij.incip.circa cbar.124.p totū.
¶ De legittima omne onus legatoꝝ ⁊ fideicōmiſſoruȝ remouet.d.cōſi.cxlviij.ea.cbar.in littera a.
¶ Pro ſupplemento legittime cōpetit conditio ex lege.d. conſi.cxliiij.ea.cbar.in littera b.
¶ De qbus rebus dēat fieri ſupplementū legittīe an de legatis ⁊c.d.cōſi.cxlviij.ea.cbar.in littera e ⁊ f.
¶ Neptes an iputent in legittimā dotē mr̄nam cōſi.clxviij. incip.pro pn̄tis cbar.140.in prin.⁊ in littera a b ⁊ ſeq.
¶ Et an fratri debeatur legittima conſil.clxxvj.incipien.in cauſa cbar.145.in littera d.
¶ Damnum ſocietatis contracte per filios iuſſu patris vel teſtatoris an minuant eorum legittimam conſil.clxxx.incip. multitudo cbar.148.in littera n.
¶ Heredes filiorum an poſſint detrabere legittimaȝ de bonis legatis ipſis filijs tanq̄ melioribus dicto conſil.clxxx. ea.cbar.in littera o.
¶ Legittima an perdat per filios pp non cōfectionē inuentarij.d.cōſi.clxxx.ea.cbar.in littera s.
¶ Qui ſuccedunt in legittima nō ſubeunt onera br̄ditaria conſi.cclxiiij.incip.vr̄ cbar.221.in littera a.
¶ Supplementum legittime an fiat ipſo iure dicto conſil. cclxiiij.ea.cbar.in littera f.

Legittimatio an poſſit fieri a papa in terris impij vl̄ ab imparatore in terris eccleſie cōſi.ix.incip.memini cbar.10.in littera d.
¶ An ſit dr̄ia inter legittimatos a papa vel ab babēte ab eo auc̄itatem.d.conſi.ix.ea.cbar.in littera d ⁊ e.
¶ Ex bmōi grē nō ſunt ltimationes ſed diſpēſatiōes que ſunt ſtricte interpetrande.d.cōſi.ix.ea.cbar.in lr̄a f ⁊ g.
¶ Filius preſbyteri legittimatus an papa an dicatur reſtitutus vel diſpenſatus ita ꝙ poſſit ſuccedere patri preſbytero ⁊c.conſilio.cc.incipiente ad euidentiaȝ cbar.165.per totum vſqȝ ad litteram i.

Lex ſi quis maior.C.de tranſac. an babeat locuȝ in venditione ⁊ alijs contractibus ita ꝙ intentās tale remedium in venditione foueat iuſticiam conſilio.xl.incipiē. viſo cbar.43.per totum.
¶ Et lex extenditur a paritate rationis conſil.lxxxij. incip. licet cbar.77.in littera b.
¶ Et vt.l.ſi.C.de acq.poſ.babeat locū quid requirit conſi. lxxxv.incip.videtur cbar.80.in littera c.
¶ Legum correctio an inducat ſi in lege noua ſunt ṽba taxatiua cōſi.clxxij.incip.in bac cbar.142.in lr̄a e ⁊ f.
¶ Lex correctiua an extendatur conſilio.cxcviij.incipi.licet cbar.164.in littera i.
¶ Legum correctio an inducatur ex mente cōſil.ccv.incip. q̄ſq̄ cbar.168.in lr̄a i.
¶ Et autentica ſacra puberum ⁊ fil'ia iura limitant in caſibus in qbus argui pōt de iniqtate ⁊ dolo ⁊c ipſa ex perſpicuis inditijs cōſi.xxvij.incip.in primo cbar.30.in lr̄a d.
Diſpoſitio legis qñ dicat odioſa vel fauorabilis conſil.ccxxxvi.inci.diligenter cbar.193.in lr̄a b.
¶ Ubi lex probibet iure ſpāli actum ⁊ imponit penam cōtrabenti actus non redditur nullus conſilio.cclvij.incipiē. videt cbar.210.in littera b.
¶ Lex correctiua an ſit extendēda a paritate rōnis conſili. cclviij.inci.q̄ſq̄ cbart.211.in lr̄a d.⁊ conſi.cclxxj.incipiente de bac cbar.231.in lr̄a k.
¶ Et an.l.ij.C.de reſcin.vendi.bēat locuȝ in ꝯtu ſtricti iuris cōſi.cclxxxiiij.inci.copioſe cbar.248.in lr̄a c.
¶ Qui venit ꝯtra.l.ṗbibitiuam peccat mortal'r ꝯſi.cclxxxvij.incip.tota cbar.249.in lr̄a b ⁊ f.
¶ Lex antiqua an limitet.l.nouam ex interuallo emanatā: an vero tollatur lex antiqua per nouaȝ cōſi.cccviij.incip.ꝙ dicta cbar.270.in lr̄a e.

Libellus in petitorio reqrit ꝙ intentet ꝯtra poſſeſſoreȝ vel eum qui dolo deſijt poſſidere conſi.x.inci.ṗſuppoſito cbar.10.in lr̄a e.

¶ Tota

¶ Tota vis libelli conſiſtit in concluſione conſil.xcj. incip. in cauſa char.85.in littera d.
¶ Libellus ambiguus interpretaē per libellantem.d.conſi. xcj.ea.char.in littera g.
¶ Qui ponit diem in libello accuſationis dʒ illum ꝓbare conſi.cxxxiiij.incip.in cā char.114.in littera b.
¶ Si libello aliqd addiē vel detrahitur an dicaē alius ꝯſi. ccxxxviij.incip.reperio char.195.in littera l.
¶ In libello accuſationis ꝛ inquiſitionis requiritur ꝙ exprimatur annus ꝛ menſis cōmiſſi delicti cōſi.ccxlj. incip.in cauſa char.198.in littera b.
¶ Libelli forma in cauſa appellationis dicto conſilio.ccxlj. ea.char.in littera c.

Liber an libro rationuʒ adminiſtratoris detur fides de magnis expenſis conſilio.lxxxj.incip.q̄ꝗ char.76.in littera m n ꝛ ſeq.

Lis non eſt ita latum verbū prout verbum cōtrouerſia cōſi.lxv.incip.qm̄ char.64.in littera a.
¶ Cui litis pendentia nocet:nocet etiā ſnīa conſil.cxxxvij. incip.vī char.116.in littera a.
¶ Pendente lite cū hr̄de ſocij ſuper reſciſſione ꝯtus initi cū conſocio an poſſit opponi litis pendentia legatarij ſocij predefuncti ꝛ inhiberi per vicariū epi ne ꝓcedat cōſi.ccxx. incip.lʒ char.178.per totum.
¶ Appellatione litis quid veniat conſi.cclxvij.incip.in hac char.224.in littera q.
¶ Intereſt noſtra litibus non vexari conſil.cclxxxiij. incip. pars char.247.in littera i.

Lucrum non dʒ aliqs cōſeqi ex ſuo delicto ꝛ ſatis dr̄ lucrari qui volūtatē ſuā adimplet cōſi.viij.incip.lʒ char.8.in littera a.

Mandatum an mandans ſit puniendus eadē pena qua delictū cōmittēs ſtante ſtatuto ꝙ mādans puniaē pari pena ꝓut cōmittēs delictū: ꝛ ſi nō venit cōdēnandus tanq̄ mandās qua pena dēat cōdemnari conſi.lvij.incip.egregie char.58.per totum.
¶ Mandās de iure cōi punitur pari pena ꝓut cōmittens delictum.d.cōſi.lvij.ea.char.in lr̄a b.
¶ Mandās ei qui minatus fuit nō teneē ſi delictū ſequiē d.cōſi.lvij.ea.char.in littera e.
¶ Quando eſt per inimicitiā cū faciente mandāte ꝛ offenſo preſumitur potius conſilium q̄ mandatum dicto conſil. lvij.ea.char.in.d.littera e.
¶ Mandans alio facturo non tenetur dicto conſilio.lvij. ea.char.in littera f.
¶ Et factū voluntate mea an cenſeaē factū me mandāte.d. conſi.lvij.ea.char.in littera g.
¶ Mandatarius ꝯhens noīe alterius debet docere contrahentes ſecum ſe eſſe talem qualē ſe facit conſi.lxxij.incip. in hac char.69.in principio.
¶ Et mādatarius expendēs aliqd pro implēdo mādatum pōt illud repetere cōſi.lxxvj.incip.lʒ char.72.in littera e.
¶ Mandatū an extinguaē morte mandātis ſi eſt collatum poſt mortē cōſi.lxxxvj.incip.circa char.82.in lr̄a m ꝛ n.
¶ Habens mandatū contra oēs perſonas vel cōtra omnes hoies cenſetur habere illud cōtra vniuerſitatem cōſi.ccxiij. incip.viſo char.174.in littera e.

Maritus obligās ſe pro vxore tanq̄ eius ꝓcurator pro debito vxoris hr̄ditario an pro illo teneaē ꝑſuppoſito ꝙ vxor adiuit hr̄ditatē cū bn̄ficio.l. ꝛ inuētarij conſi.xxxvj.incip.vī char.40.per totum.
¶ Marito obligato pro vxore an proſit bn̄ficiū inuentarij cōpetens vxori.d.cōſi.xxxvj.ea.char.in lr̄a a.
¶ Confeſſio facta a marito cōſtante mr̄imonio ſe recepiſſe aliquā q̄titatē pro dote an cenſeaē facta in fraudē creditoꝝ conſi.xxxvij.incip.in hac char.41.per totum.
¶ Scd̄s vir an dēat hr̄e tm̄ q̄tum eſt legittima vnius nepotis primi viri cōſi.lj.incip.viſo char.54.in littera c.
¶ Maritus vxore ꝑdecedēte in mr̄imonio relicto filio q duoꝝ annoꝝ deceſſit an poſſit petere dotē ſibi promiſſam ex pſona filij vel ſaltē qnquaginta ducatos vxori relictos pro dote cōſi.lxvj.incip.q̄ q̄ char.65.per totum.
¶ Quātum poſſit petere maritus pro vſuris pro cētinario dotis nō ſolute nō dr̄ determinatū in iure: iō relinquiē arbitrio iudicis cōſil.lxxj.incip.ad euidentiā char.68. in lr̄a i.
¶ Hr̄des mariti q fecit ipenſas vtiles neceſſarias ꝛ volūtarias an poſſint illas petere ab vxore:ꝛ an poſſint ab vxore repetere qngentos flo.ſolutos pro reſtōne certe dotis de pecunia ꝓpria dicti mariti q ad dictā reſtōnē erat ꝓcurator in vita ꝛ in morte cōſi.lxxxvj.incip.circa char.82.per totum.
¶ In qbus cenſeaē maritus hr̄e mādatū ab vxore cōſi.xcj. incip.in cā char.85.in littera v.
¶ Fructus reꝝ parafrenalium an cedāt lucro mariti conſil. cxxix.incip.ad euidentiā char.110.in pn̄.ꝛ in littera a.
¶ Maritus q recepit in dotē fundū cōuenit poſtea cū ſocero ꝙ ꝓ illo fundo dareē ſibi certa q̄titas pecunie an poſſit petere dictū fundū dicēs ſe hr̄dem vxoris ex quo a pmo ꝯtu receſſit cōſi.clxx.incip.q꞉ char.141.per totum.
¶ Marit⁹ an poſſit ſine volūtate vxoris mutare ius cōpetens vxori ad fundū cū pecunia.d.cōſi.clxx.ea.char.in lr̄a a.

Maſculinum in vltimis volūtatibus an concipiat femininū cōſi.vij. incip. reperio char.8.in littera b ꝛ i.
¶ In ſtatutis an maſculinū ꝯcipiat femininū ſi ſtatuta requirūt ꝯſenſuʒ ꝯſanguineoꝝ ꝯſi.clj.inci.vī ch.127. in lr̄a a.
¶ Et in pactis ꝛ in ꝯtibus an maſculinū cōcipiat femininum cōſi.clxxvij.incip.circa char.146.in littera a.
¶ Maſculinuʒ an cōcipiat femininū cōſi.ccxxxiij.incip.in hac char.190.in princi.ꝛ in lr̄a a.ꝛ conſil.cclxxj.incip.de hac char.231.in littera a k m ꝛ ſeq.
¶ Maſculinū nō trahiē ad femininū ex vi v̄boꝝ ſed ex interpetratione cōſi.cclxxv.incip.in pn̄ti char.237.in lr̄a e ꝛ f.
¶ In mā differenti an maſculinū cōcipiat femininū.d. ꝯſi. cclxxv.ea.char.in lr̄a k ꝛ l.

Mater ꝛ ceteri aſcēdātes per lineā femininā excluſi a ſucceſſiōe an cenſeanē ēē excluſi a legittima conſi.j.incip.circa char.2.in littera k.
¶ Et an mr̄ poſſit repetere expēſas factas in educādo filiū conſi.xxviij.incip.circa char.31.in littera c.
¶ Mater an priueē ſucceſſione ſi illi qbus competebat tutela illam infra annum non acceperunt conſil.lxxxiiij.incip. in hac char.80.in littera b.
¶ Et mr̄ tranſiens ad ſcd̄a vota nō petito tutore an priueē ſucceſſione filioꝝ conſi.cxiij.incip.circa char.101.per totum.
¶ Mater tranſiens ad ſcd̄a vota tribus rōnibus remoueē a tutela.d.cōſi.cxiij.ea.char.in lr̄a e.
¶ Et an mr̄ poſſit petere legittimā filiorū in pupillari etate defunctoꝝ excluſa auia pr̄na ꝛ patruo nō obſtante ſtatuto ꝙ maſculina ꝓles excludat femineū ſexū ꝛ nō obſtāte ſubſtitōne fcā ab auo dictoꝝ pupilloꝝ conſi.cxiij.incip.in hac char. 101.per totum vſq; ad lr̄aʒ e.
¶ Mater que tranſiuit ad ſcd̄a vota non accepta tutela an ꝑdat hr̄ditatē ſuoꝝ filioꝝ defunctoꝝ in pupillari etate ex eo q꞉ vna cū auo ꝛ auia rupiē quādā caſſam ꝛ aſportauit ꝓpria auc̄tate iſtr̄a ꝛ ſcripturas ꝛ alias res hr̄ditarias ſtāte ſtatuto ꝙ intrās aliquā tenutā vel hr̄ditatē ꝓpria auc̄tate ꝑdat iura ſua cōſi.cxlj.incip.videtur char.119.per totum.
¶ Matre excluſa a ſucceſſione filioꝝ impuberū pp trāſituʒ ad ſcd̄a vota non petito tutore: an ſuccedāt dictis filijs patrui coꝝ:an vero filij ex ſecundo mr̄imonio conſil.ccxxxiiij. incip.pro deciſione char.192.per totum.
¶ Excluſa mr̄e an cenſeanē excluſi oēs cōiuncti mediante mr̄e.d.cōſi.ccxxxiiij.ea.char.in lr̄a e f ꝛ ſeq.
¶ Filij hr̄ditas eſt debita mr̄i nō collateralibus ꝯſi.cclxxvj. incip.conſtat char.238.in littera d.

Matrimonium eſt ſacruʒ ſacrm̄ inſtitutuʒ a deo in paradiſo terreſtri conſi.viij.incip.lʒ char.7.in lr̄a c.
¶ Matrimonia debent eſſe libera conſil.clxxix.incip. licet char.147.in littera e.
¶ Pena adiecta ſi ſponſalia ꝛ mr̄imoniuʒ non ꝯhentur an poſſit peti per illū qui ſe offert paratuʒ adimplere ex pte ſua ꝛ an ſit talis ſtipſo contra bonos mores cōſil.ccxciij.incip. egregie char.258.per totum.

Mens diſponētis deprehendiē ex prefatione conſi. ccxxxvij.incip.viſo char.194.in lr̄a d.
¶ Mentis ſanitas quō probeē ꝛ cognoſcaē per teſtes ꝯſil. cclxj.incip.de duobus char.214.in lr̄a o.
¶ Ut v̄ba mēti teſtātis accōmodenē an poſſint pati aliquā violentiā cōſi.cclxxiij.incip.dubia char.235.in lr̄a m.

Mercator inter certos mercatores fuit initus ꝯtus ꝛ inſtrm̄ celebratū ꝙ alter eorum deberet exigere debitores ꝛ ſoluere pecuniā cōſocio an per pactū poſtea his v̄bis ſecutum vʒ Franceſco quello ho facto lo facto per ſarue vtile ꝛ li debitori ve ho conſignate ſe non ſe riſcoterāno ve prometto de ripigliarmeli al fin del

ſempſo per quella q̄ſtita reſtarãno ⁊c. obligetur ipſe ꝓmittens ad recipiendum dictos debitores non obſtante inſtr̄o conſi.ccvj.incip.in hac char.169.per totum.

Minor in venditiõe re℞ mino℞ an req̄raſ ſubaſtatio cõſi.xxix.incip.cõſilio char.32.in littera c.

¶ Que requirant in alienatione bonorum minorũ conſil. cclix.incip.dicta char.213.in littera a ⁊ b.

Miſericordia ⁊ pietas ſunt virtutes q̄ laus deo ⁊ fauores merent conſil. ccxcvj.incip.circa char.259.in littera b.

Molendinũ ex quo flumine licite poſſit trahi aqua ad molẽdina conſi.cclxviij. incip.in hac char.225.in littera o ⁊ p la ſcda.

¶ Molẽdina an cẽſeant cõceſſa cõceſſo caſtro cõſi.cccxxj. incip.in hac char.282.in littera m ⁊ n.

¶ Promittẽs reficere molendinũ ita q̄ erit aptũ ad maci nandũ:an teneaſ ad itereſſe ſi infra tp̄s nõ refecit ſtãte difficultate de qua in lr̄a ex cõſi.ccvij.incip.viſo char.170.p to.

Mora purgatio more ceſſat vbi eſt facta executio ꝯſi. xl.incip.viſo char.43.in littera f.

¶ Purgatio more qñ fieri poſſit cõſi.cxlix.incip.viſo char. 125.in littera b c d.⁊ ſeq.⁊ per totum.

¶ Qñ plura copulatiue debent nõ admittiſ purgatio more.d.cõſi.cxlix.ea.char.in lr̄a p.

¶ Ubi ius creditoris eſt factũ deterius nõ admittiſ purgatio more.d.cõſi.cxlix.ea.char. in lr̄a r.

¶ Ad cõſtituendũ debitorẽ in mora an ſufficiat iterpellatio extraiudicialis cõſi.clxvj.incip.vĩ char.139. in lr̄a d.⁊ cõſil. cxcvj.incip.lꝫ char.162.in littera d.

¶ Mora non eſt ſine dolo ⁊ culpa conſi.cccxij.incip.videtur char.273.in littera c.

¶ Et mora ceſſat vbicũq; ceſſa petitio dicto conſilio.ccxij. ea.char.in littera d.

¶ Debitor qui ſoluit hr̄ditate iacente an incurrat moraꝫ.d. conſi.cccxij.ea.char.in littera e.

Mors mortis piculũ dr̄ quotiẽs eſt iuſta ſuſpitio mortis cõſi.liij.incip.in hac char.55.in littera e.

¶ Mors alicuiꝰ qũo ꝓbeſ cõſi.xcvj.inci.lꝫ ch.90. in lr̄a e.

¶ Habitans in loco peſtifero cẽſeſ eſſe in periculo mortis cõſi.cxxxj.incip.in hac char.112.in lr̄a f ⁊ g.

Mulio ſeu vecturalis pdens ſiue aſſerẽs ſe pdidiſſe quãdam ſacculã in qua erat argentũ ⁊ aurũ in maſſa quaꝫ dictus mulio acceperat a mercatore peruſino vt eã portaret mercatori florentino:an teneaſ reſarcire tale dãnum ipſis mercatoribus ⁊ qũo probeſ dicti auri ⁊ argẽti amiſſio cõſi.cccxviij.incip.pro victo char.278.per totum.

¶ Mulio an teneaſ de furto cõmiſſo in re ſibi data ad portandum.d.cõſi.cccxviij.ea.char.in lr̄a e.

Negociorũ geſtor an teneaſ de neglectis cõſi.lxxxj.incip. q̄ſq; char.76.in littera i ⁊ k.

¶ Et negocio℞ geſtor nõ teneſ niſi de dolo ⁊ lata culpa.d. conſi.lxxxj.ea.char.in littera l.

¶ Negocio℞ geſtor an poſſit ꝓbare expẽſas magnas per librum rõnum.d.cõſi.lxxxj.ea.char.in lr̄a m ⁊ ſeq.

Nepos neptis ex filia an dicatur eſſe de domo ſeu cippo domus vt ſuccedat vna cũ nepote ex filio cõſi.xxvj.incip.vĩ char.29.per totum.

¶ Neptes napte an poſſint petẽ q̄ſtitatẽ dotis ſibi relictã a teſtõre auo ita q̄ q̄libet hr̄s teneaſ pro portione illud ſatiſfacere cõſi.xxxix.incip.adeo char.42.per totum.

¶ Nepotes ꝓprie loquendo ſunt filij ⁊ nõ filij fratris ꝯſi. xlvij.incip.in pñti char.51.in littera e.

¶ Nepotes nõ pñt ex eo℞ pſonis in bonis aui ſuccedere ſi fuerũt poſt mortẽ aui cõcepti cõſi.lxx.ici.duo ch.67.i lr̄a i.

¶ Neptis ex fratre an ſuccedat patruo excluſis agnatis exiſtẽtibus in remotiori gradu q̄ſ neptis ſtãte ſtatuto q̄ agnati excludant feminas cognatos ⁊ matrem conſi.lxxxij.incip. licet char.77.per totum.

¶ Et neptis ex fratre vtrinq; coniuncto dr̄ agnata.d.conſi. lxxxij.ea.char.in littera g.

¶ Neptes ex filia ſuccedẽtes auo an dẽant in legittimã cõputare dotem maternã ⁊ q̄ dicto auo ſunt ſubſtitute quam portionẽ conſequi dẽant iure fideicõmiſſi cõſi.clxviij.incip. pro pñtis char.140.per totum.

¶ An nepotes ex filia perſone defuncte excludant fratrem vtrinq; coniunctũ dicti defuncti ab iteſtato ſtãte ſtatuto q̄ alicui pſone decedenti ab inteſtato ſine liberis ſupſtitibus ſibi aliq̄bus vel aliqua perſona vſq; in tertiũ gradũ de ſua agnatiõe incluſiue ſuccedat ꝓximior de ſua agnatione cõſi. cclx.incip.allegat char.214.per totum.

¶ Nepos an dicaſ filius ſm̄ ꝓpriã ſignificationẽ cõſi.ccxc. incip.tota char.255.in littera a ⁊ d.

¶ Nepotes veniunt appellatione filiorum.d.conſilio.ccxc. ea.char.in littera b ⁊ c.

¶ Prouiſio facta filijs nõ trahiſ ad nepotes in vltima voluntate.d.conſi.ccxc.ea.char.in lr̄a e.

Notarius an notario credaſ de his que per ipſuꝫ aſſerũtur in ſuo inſtr̄o conſi.liij. incip. in hac char.55.in littera f.

¶ Rogitus notarij non preſumitur conſilio.lxx.incip.duo char.67.in littera c.

¶ Notarius ſubſcribens ſe tanq̄ nõ notarius non pſumiſ rogatus.d.cõſi.lxx.ea.char.in lr̄a d.

¶ Uerbũ publicaui poſitũ a notario nõ verificaſ niſi eſſet rogatus.d.cõſi.lxx.ea.char.in.d.lr̄a d.

¶ Notarius ꝯficiens inſtr̄m ad interrogationẽ alterius an poſſit puniri de falſo cõſi.lxxvij.incip.viſo char.73.in lr̄a e.

¶ Notarius aſſerẽs in inſtr̄o q̄ fuit facta donatio cã mortis ⁊ per teſtes ꝓbatur q̄ fuit facta donatio inter viuos an debeat puniri de falſo conſilio.cvij.incipien. videtur char. 97.in princip.⁊ per totum.

¶ Et notarius non põt aſſerere niſi q̄ ſit in ſua pñtia ꝯſi. cxliij.incip.licet char.120.in littera a.

¶ An notarius videatur ſibi preiudicaſſe faciendo inſtrumentum donationis rei ſibi obligate conſil.ccvij.incip.videtur char.170.in littera a ⁊ e.

¶ Notarius an veniat condẽnandus crimine falſi ex eo q̄ in inſtr̄o teſti ſcripſit multa que per teſtes nõ probanſ nec per confeſſionẽ ipſius notarij conſil.cclxj.incip.de duobus char.214.in littera a b c ⁊ ſeq.

¶ Notarius cõficiens publicuꝫ inſtr̄m falſum an incidat in penã falſi.d.cõſi.cclxj.ea.char.in littera a ⁊ b.

¶ Et notarius cõficiens inſtr̄m teſtamẽti q̄ debitis ſolemnitatibus caret an pſumatur ficte ⁊ doloſe celebraſſe dicto conſi.cclxj.ea.char.in littera b.

¶ Notarius non poteſt conficere inſtr̄m publicum niſi de his que coram eo ⁊ teſtibus inſtr̄arijs geſta fuerũt.d.conſi. cclxj.ea.char.in littera c ⁊ d.

¶ Non preſumiſ q̄ notarius alᷣs legalis cõmittat falſitatẽ d.conſi.cclxj.ea.char.in littera h.

¶ Notarius non põt infringere virtutẽ ſui inſtr̄i ꝯtriuꝫ poſtea aſſerendo.d.cõſi.cclxj.ea.char.in lr̄a b la ſcda.

Notorium plus in ſe hꝫ q̄ſ publicum cõſil.xliij. incip.deueniendo char.48.in lr̄a f.

Oblatio quando releuet ⁊ qũo ⁊ per quos ſit fienda conſili.lxxxv. incipiente videtur char. 81.in littera f g ⁊ h.

¶ Oblatio rei euicte an tollat actionẽ que cõpetit ad intereſſe cõſi.cxlix.incip.viſo char.125.in littera b ⁊ i.

¶ An ſufficiat oblatio rei euicte ad penaꝫ dupli euitandam d.conſi.cxlix.ea.char.in littera l.

Obligatio quis nõ poteſt obligari ſibiipſi conſilio.lxxj.incipi. ad euidentiam char. 68.in littera b.

¶ In obligationibus facti difficultas excuſat conſilio.lxxij. incip.in hac char.69.in littera b.

¶ Obligationes ⁊ actiões nõ claudunſ loco cõſi.clxxxviij. incip.q̄ char.155.in littera f.

¶ Obligatio precedens an nouetur per penam ſtante clauſula rato manente pacto conſi.ccxlvj.incipiente in hac char. 203.in littera b ⁊ c.

¶ In obl̄onibus facti an ſuccedat obl̄o ad intereſſe conſi. cclvj.incip.primus char.209.in lr̄a a ⁊ b.

¶ Quis obligaſ in foro aie rõne nãlis obligationis.d.ꝯſi. cclvj.ea.char.in lr̄a b.

Obliuio preſumiſ ex lapſu longi tp̄is ꝯſi.cclxxviij. incip.in cauſa char.240.in lr̄a d.

Occaſio q̄d importet ⁊ an differat a cã ꝯſil.cclxiij. incip.cõſtat char.221.in lr̄a a ⁊ m.

Offenſa ⁊ iniuria irrogaſ dño ex ſimplici furto nedum ex violenta derobatione conſi.xliij. incip.deueniendo char.48.in lr̄a c.

Officialis qui ſtetit officio finito in ciuitate vbi geſſit officium per decē dies datos ad ſindicãdum ⁊ nõ fuit abſolutus a ſindicatoribus:an ſi poſt

dictum

dictum tempus diſceſſit dicatur legittime ſindicatus ⁊ abſolutus vt debeat habere ſalarium totius anni conſil.v.incip.in hac char.7.per totum.
¶ An officialis qui diſceſſit cum licentia propter peſtem de loco vbi gerebat officium debeat habere ſalarium pro tempore quo non ſeruiuit durante peſte dicto conſi.v.ea.char.in littera e f g ⁊ ſequen.

Officium quãdo quis poſſit ſeruire in officio per alium conſilio.cclvj.incipiente videtur char.210.in littera g.
¶ Et officium non debet alicui eſſe dãnoſum conſi.cclxvj.incip.circa char.222.in littera o.

Omnis exponitur.i.tota quando refertur ad vnam rem conſilio.cclxxj.incipiente de hac char.231.in littera b.

Opera vnius vt habeatur pro opera alterius quot regrantur conſilio.cclvij.incip.videtur chart.210.in littera e.

Opinio vltima cenſet in dubio ab auctore approbata ⁊ q̃ſi prima opinio approbari cenſeatur cõſi.lxx.incip.duo char.97.in littera c.

Ordo ſcripture q̃ñ cõcurrit cũ ordine charitatis quõ cenſeantur inuitati qui ſic inuitantur cõſil.xlvij.incip.in p̃nti char.51.in littera b.

Origo filij ſequuntur originem patris ⁊ ſunt de ciuitate patris conſilio.clxxvij.incipiẽ.circa char.146.in littera b.

Pactum quid ſit conſilio.xxv.incipiẽ.circa char.28.in littera a.
¶ Pactum de nõ veniendo cõtra intelligitur rebus ſic ſe habentibus cõſi.cv.incip.lz char.96.in littera e.
¶ Mulier que pmiſit per pactũ in caſu mortis mariti ſoluere centũ ſexaginta florenos hẽdibus mariti quos maritus promiſit ſoluere certis auũculis vt poſſet ꝯhere matrimonium cũ dicta muliere ꝙ dicti auunculi impediebant an poſſit venire contra ſtante ſtatuto ꝙ mulier nõ poſſit ꝯhere ſine conſenſu mariti ⁊ duorũ propinquorum conſi.clxxix.incip.lz char.147.per totum.
¶ Pactum de nõ ſuccedendo firmatũ iuramẽto an valeat cõſi.cclviij.incip.q̃q̃ char.211.in littera a b ⁊ ſeq.
¶ Pactorum v̈ba interpetrantur contra paciſcentẽ cõſi.cclxiij.incip.conſtat char.221.in littera l.
¶ Pactum habentium poteſtatem.l.condende habet vim legis ⁊ trahitur ad alios conſilio.cclxviij.incip.in hac char.225.in littera y.
¶ Ubi plura pacta ſiunt eodẽ inſtanti inter partes cenſentur correſpectiua vnum propter aliud conſilio.cclxxxiij.incip.reperio char.247.in littera a.
¶ Pactum de non alienando an reddat in efficatẽ alienationem poſtea factam conſilio.cccxxj.incipien.in hac chart.282.in littera a ⁊ b.

Papa an poſſit concedere alteri bona donata in preiudicium heredis donantis conſilio.xc.incipi.in cã char.84.per totum.
¶ Et an papa poſſit diſponere de bonis priuatorũ ⁊ an dicatur dominus bonorum temporalium.d.conſil.xc.eadem char.in littera l m ⁊ ſeq.
¶ An preſumatur papam ignorare ſpãlia priuilegia ab eo conceſſa cõſi.cxxxv.incip.lz char.115.in littera c.
¶ Papa in terris ſibi ſubiecti tpali ſubiectione oĩa poteſt ex certa ſcia nec poteſt ſibi dici cur ita facis conſili.clxxxix.incip.q̃q̃ char.156.in littera a.⁊ conſilio.xc.incip.in cauſa char.84.in littera l m ⁊ ſeq.

Pater an teneatur ſoluere legittimã p delicto filij ⁊ an cõſideretur legittia ſm tp̃s delicti vel cõdẽnationis cõſi.j.incip.circa char.2.in littera n.
¶ An pater offerendo ſoluere oĩbus creditoribus filiũ videatur ꝯhere cũ abſentibus conſi.xxix.incip.conſi.char.32.in prin.⁊ in littera a b ⁊ c.
¶ Pater an teneatur ſoluere condẽnationẽ pro filio ſi filius fuit condemnatus ex contumacia ⁊ deceſſit ſtante ſtatuto ꝙ pater teneatur ſoluere cõdẽnationẽ pro filio vſq; ad legittimã cõſi.xcvij.incip.lz char.91.per totum.
¶ Et pater aſſignans aliqua bona filio in poteſtate an cenſeatur eidem aſſignare in peculium conſil.ccxxviij.incip.ꝙ dictus char.194.in littera a ⁊ l.

Pater an teneatur reddere rationem adminiſtrationis bonorum aduentitiorum conſi.ccxl.incip.preſuppoſitis char.197.in littera e.
¶ Et an p̃r poſſit alienare bona aduentitia in p̃iudiciũ filij cõſi.ccxlv.incip.in p̃nti char.202.in l̃ra b.
¶ Statutum ꝙ p̃r teneatur ſoluere penã pro delicto filij quõ intelligatur cõſi.cclxxxj.incip.in hac char.243.in l̃ra g.
¶ Pater obligatus ex ꝯtu filij an habeat b̃ñficium cedendarum vel actionem negociorum geſtorum conſil.ccciij.incipi.in hac char.165.in littera m.

Patruus filij patruorum naturaliũ tantum an excludant filium filie dotate a ſucceſſione fratris ipſius dotate ab inteſtato decedentis ſtante ſtatuto ꝙ mulieres dotate ⁊ deſcẽdentes ex eis non ſuccedãt tranſuerſalibus ab inteſtato decedentibus ſine filijs ſtantibus fratribus ⁊ filijs fratrum maſculinis conſilio.ix.incipiente memini char.9.per totum.
¶ Patruus an excludat m̃rem ſeu auũ maternũ ab h̃ditate filiorum ſtante ſtatuto ꝙ proximiores maſculi excludãt feminas cõſi.cxiij.incip.circa char.101.per totum.
¶ Filij patruorum ſeu patruus an excludãt materterã ab h̃ditate filiorum decedentiũ ab inteſtato ſtante ſtatuto ꝙ ſi caſus euenerit ꝙ filij maſculi morirentur ab inteſtato non exiſtente aliquo deſcendẽte vel aſcẽdẽte ꝙ h̃ditas eorum deueniat ad fratres eorum ⁊ filios fratrũ ſi ſupſunt vel ad patruos ⁊ filios patruorũ ⁊ tũc auunculi nõ ſuccedãt ſed excluſi intelligantur cõſi.cclxxj.incip.de hac char.231.per totum.

Pax an dicatur fracta auferendo aliquid de manibus alterius per violentiã conſi.xliiij.incip.deueniendo char.48.in littera k ⁊ l.
¶ Et pax nõ rũpitur p adulteriũ.d.ꝯſi.xliiij.ea.char.in l̃ra l.
¶ Stante pace inter duas ptes ſi poſt pacẽ pa vna ab altera offendatur an ps offenſa offendẽdo poſtea alterã prẽ que p̃mo poſt pacẽ offendit incidat in penã pacis fracte conſi.ccxlviij.incip.deciſionẽ char.205.per totum.
¶ Statutũ dictans ꝙ de oĩbus poſſit fieri concordia ⁊ pax p̃terq̃ de homicidio an intelligatur de vero homicidio conſi.cclxxxj.incip.in hac char.243.in l̃ra f.

Pecunia ſi deterioratur poſt debitũ ꝯtũ an cedat dãno debitoris vel creditoris conſi.cix.incip.viſo char.98.in prin.
¶ Pecunia quot modis in iure accipiatur conſilio.ccxxix.incip.licet char.187.in littera e.

Pena remiſſio pene in ſimplicibus delictis an trahatur ad mixta conſi.xix.incipiente conſtat char.20.in littera a.
¶ Et penã.l.ſi qs in tantã.C.vñ vi q̃ſi quis dicatur incurrere cõſi.clviij.incip.vĩ char.132.per totum.
¶ An pena de iure canonico exigatur conſi.cxcvj.incipien.licet char.162.in littera c.
¶ Nemo ſue liberalitatis penam pati dz cõſi.cclxvij.incip.in hac char.224.in littera i.
¶ An pene conuentionales ꝯhentibus applicentur conſil.cccxxij.incip.in p̃nti char.283.in l̃ra m.

Peritus perito in arte ſua creditur conſil.cclxvj.incip.circa char.222.in l̃ra l.

Permutatio in iure dr̃ diſtincta a venditione conſilio.lxxiij.incip.q̃uis char.70.in littera a ⁊ b.

Petitio ſeu executio via ordinaria an impediatur per ſequeſtrum factũ conſi.cviij.incip.ad euidentiã char.98.in l̃ra e ⁊ f.
¶ Non vr̃ poſſe peti ꝙ euitari põt mediãte exceptione ꝯſi.cxv.incip.q̃q̃ char.102.in l̃ra d.
¶ Qui petit etiam extra ordinem dr̃ petere cõſilio.cclxvij.incip.in hac char.224.in littera p.

Piſcatio an liceat piſcari cuilibet in lacu alieno prout in fundo alieno aucupari ⁊ venari conſi.ccxj.incip.vĩ char.272.in l̃ra b.
¶ Piſces lac9 ſunt ĩ eorum libertate.nã piſces q ſunt ĩ ſtagno meo nõ ſunt mei nec a me poſſeſſi.d.ꝯſil.ccxj.ea.ch.in l̃ra a.

Pluralitas reſpiciẽs plures effectus reſoluitur in ſingularitatem conſi.lxviij.incip.licet char.66.in littera c.
¶ Plurale duobus contentatur conſil.ccxxxviij.incip.reperio char.295.in littera f.
¶ Illa pluralitas ſi deceſſerit ſine filijs ⁊ filiab9 reſoluẽda eſt in ſingularitates cõſi.cccvj.incip.vi char.168.in l̃ra a.

Populus ſubditus an poſſit ſtatuta cõdere ſine conſenſu ſuperioris conſil.v.incipien.

in hac char.7.in littera a.
¶ Quod facit maior pars populi totus populus feciſſe vr̃ conſi.ccxxiiij.cõſiderata char.180.in lr̃a a.
¶ Populus cõuocat ad ſonũ cãpane vel tube vel per vocẽ preconis.d.cõſi.ccxxiiij.ea.char.in lr̃a c.
¶ Ubi populus eſt coadunatus & cõmittit delictũ an requiratur ſolemnis conuocatio vt poſſit puniri.d.conſi.ccxxiiij.ea.char.in.d.lr̃a c.
¶ Voluntas populi facto demonſtratur dicto conſilio.ccxxiiij.ea.char.in.d.lr̃a c.
¶ Populus eſt quoddam corpus imaginarium dicto cõſi. ccxxiiij.ea.char.in littera r.
¶ Noticia populi non poteſt faciliter probari cõſi.cclxviij. incip.in hac char.225.in littera i.

Poſſeſſio facultas data alicui intrãdi poſſeſſionẽ alicuius rei quanto tpe duret & an ille cui eſt data dicta facultas poſſit poſſeſſionẽ ingredi propria auctitate cõſi.xxvij.incip.in pmo char.30.in lr̃a g h & i.
¶ Introitus & exitus poſſeſſionis an ſit actus turbationis poſſeſſionis cõſi.xxxiij.incip.viſa char.36.in littera o.
¶ Ille qui hʒ recentiorẽ poſſeſſionẽ preſumit hr̃e iniuſtam d.cõſi.xxxiij.ea.char.in littera p.
¶ Uſuarius hʒ quaſi poſſeſſionẽ vſus & hʒ directũ interdictum ſi in ea turbat.d.cõſi.xxxiij.ea.char.in lr̃a r.
¶ Poſſeſſio an perdat per illũ qui nõ timet ſe poſſe repelli a poſſeſſione ſed timet de perſona conſi.xlviij.incip.ſupponitur char.52.in littera c.
¶ Et poſſeſſio non probat ex vſu amicoꝝ conſil.lxiij.incip. & ſi char.63.in littera f.
¶ Poſſeſſio defuncti non tranſit in heredes ꝯſil.xcj.incip. in cauſa char.85.in littera b.
¶ Semel poſſidens hodie preſumitur poſſidere.d.conſilio xcj.ea.char.in littera i.
¶ Poſſeſſio non probatur ex recollectione fructuum & ex alijs actibus qui ſolent fieri iure familiaritatis dicto conſil. xcj.ea.char.in littera p & q.
¶ Et poſſeſſio ponitur pro detentatione dicto conſilio.xcj. ea.char.in littera r.
¶ Poſſidens nãliter non põt in ea turbari niſi per hñtem ciuilem.d.conſi.xcj.ea.char.in lr̃a v.
¶ Qui poſſidet alieno nõie an dicat poſſidere conſi.cclxvj. incip.circa char.222.in littera a.
¶ Predo in poſſeſſione ſua tuendus eſt dicto conſi.cclxvj. ea.char.in littera p.
¶ Agens de turbata poſſeſſione narrando in libello ſaltem virtualiter oĩa neceſſaria & ea pbando an debeat obtinere cõſi.cclxxx.incip.laborioſa char.242.per totum.
¶ Ex quibus actibus turbatur poſſeſſio.d. conſilio.cclxxx. ea.char.in littera a & b.
¶ Qui detinet pſ̃umit poſſidere.d.ꝯſi.cclxxx.ea.ch.i lr̃a m.
¶ Poſſeſſio magis antiqua preſumit iuſtior conſi.cclxxxij. incip.in hac char.245.in littera q.
¶ Et poſſeſſio tãti tpis cuius initij memoria hoiuʒ nõ exiſtit hʒ vim ꝯſtituti ꝯſi.cclxxxiiij.ici.copioſe ch.248.in lr̃a a.
¶ An qs probare cogat ſeu allegare titulũ ſue poſſeſſionis cõſi.cccxij.incip.aſs char.274.in littera d.
¶ Poſſeſſio an pbet per receptionẽ penſionis cõſi.cccxv. incip.vĩ char.276.in littera a & c.

Poſſeſſoriũ an in poſſeſſorio retinende ſit locus appellationi cõſil.x.incip.preſuppoſito char.10.in littera b & d.
¶ Qñ heres dicat intentaſſe poſſeſſoriũ retinẽde vl̃ recuperande cõſi.xcj.incip.in cã char.85.per totum.
¶ Negatio facta ſup poſſeſſorio inducit turbationẽ poſſeſſionis.d.cõſi.xcj.ea.char.in lr̃a o.
¶ In poſſeſſorio quoꝙ bonoꝝ an obſtet exceptio dolo fatis petere &c.cõſi.cxxxiij.inci.circa char.189.in lr̃a l m & ſe.

Poteſtas ſeu manus regia an ſit arrata ad obſeruandum ius ciuile conſil.lxv. incipien. quoniam char.62.in littera b.
¶ Patria poteſtas non preſumit conſi.ccxlv.incip. in pñti char.202.in littera b.
¶ Poteſtas illaqueandi ad petiñ non ptinet ad laycũ cõſi. cclxxxvij. incip.tota char.249.in littera g.

Precarium rei ſue nõ valet cõſil.vj.incip.licet char.8.in littera g.
¶ Pactũ ꝙ pcariũ nõ poſſit reuocari ad libitũ cõcedentis non vʒ cõſi.xxvij.incip.in primo char.30.in lr̃a c.
¶ Per clauſulam precarij appoſitam in ꝯtu venditionis an tollatur obligatio ex ipſa venditione reſultans cõſilio.xl. incip.viſo char.43.in littera d.

Preſcriptio ꝙ̃to tpe acquirat cõtra remediũ l.ij.C.de reſcin.vendi.conſil.xvij. incip.circa char.16.in lr̃a l vſqꝫ ad lr̃am r.
¶ Preſcriptio.xxx.vel.xl.an. de iure ciuili pcedit cuʒ mala fide cõſi.lvj.incip.in hac char.58.in littera e.
¶ Et an pſcriptio currat aduerſus ius adeũdi vel imiſcẽdi cõſi.lxx.incip.duo char.67.in lr̃a f.
¶ Preſcriptio longi tpis non currit iacente hereditate.d. conſi.lxx.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et an pſcriptio impediat currere pp peſtem vel guerrã cõſi.xcij.incip.lʒ char.87.in lr̃a g & b.
¶ Preſcriptionce.xxx.an. de iure ciuili obligãt ẽt in debito dotali cõſi.xciij.incip.qꝛ char.88.in lr̃a i.
¶ Remedium pſcriptionis vr̃ iniquũ cõpendiũ cõſi.cxlv. incip.in ſupraſcripto char.122.in lr̃a b.
¶ Quadriẽnium cõceſſum poſt decurſam preſcriptionẽ ꝙ cõpetit ad implorandã reſtõnẽ an incipiat currere durãte ignorãtia cõſi.ccxxiij.incip.vr̃ char.202.in lr̃a c & d.
¶ Perſona priuilegiata cui competit reſtitutio in integrũ an ſit imunis a pſcriptione quadragenaria.d.conſi.ccxliij. ea.char.in littera e.
¶ Jura hñtia cãm diſcontinuam an pſcribant cõſi.cclxvij. incip.in hac char.225.in littera c.
¶ Qñ incipiat currere pſcriptio in debitis cõditionalibus d.cõſi.cclxvij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Et an pſcriptio currat cum mala fide ẽt lege municipali cõſi.cclxxvij.incip.ad euidentiam char.239.in lr̃a a.
¶ In pſcriptione longi tpis requirit titulus & bona fides d.cõſi.cclxxvij.ea.char.in lr̃a g.
¶ Preſcriptio longiſſima procedit cum mala fide.d.conſil. cclxxvij.ea.char.in littera b.

Preſumptio iuris lʒ non requirat pbationẽ tñ reqrit allegationẽ conſil.xxix. incip.cõſilio char.32.in lr̃a g.
¶ Aduerſus pſumptionẽ iuris & de iure admittit probatio per cõfeſſionẽ ptis cõſi.xxxix.incip.adeo char.42.in lr̃a g.
¶ Preſumptio ſonat in ſpecialitatem quandam conſi.xlv. incip.lʒ char.49.in littera a.
¶ Et preſumptio operatur ꝙ vbi ſunt pares probationes ille obtineat qui hʒ preſumptionem pro ſe conſil.xcj. incip. in cauſa char.85.in littera ʒ.
¶ Propter antiqtatẽ pſumunt ſolẽnitates extrinſece cõſi. cxliij.incip.ſuperioribus char.121.in lr̃a d.

Preteritio ſi mater eſt preterita an habeat querelam conſil.lxxxuij.incip.char.80. incip.in hac littera b.
¶ Preteritio mris an vicieť teſtm̃ ſi tpe teſti cõditi ſupererat filia teſtãtis cõſi.cxxxij.incip.circa char.189.in lr̃a f.
¶ Et an pteritio mris hẽat obſtare codicillo vel alteri vltie volũtati excepto teſtõ ꝯſi.cclix.incip.dicta char.213.in lr̃a i.

Princeps inferior a principe an poſſit ſtatuere ꝙ nulla exceptio poſſit opponi cõtra ſcripturas vel contra legem principis conſilio.iij. incipien. in cauſa char.6.in lr̃a a.
¶ Conceſſio pncipis qñ intelligat ſine preiudicio alterius cõſi.lxxxij.incip.circa char.78.in lr̃a r.
¶ Princeps ex cã põt diſponere circa ea que conſiſtunt in iure diuino cõſi.clxxxix.incip.ꝙ̃ꝙ̃ char.156.in lr̃a b.
¶ An princeps poſſit dñium alicui ſine cauſa auferre cõſi. cccxij.incip.aſs char.274.in lr̃a c.

Priores hñtes auctitatẽ delegãdi aliquam cãm an poſſint illã cõmittere cuʒ cl̃a ſimplr̃ & de plano cõſi.x.incip.pſuppoſito char.10.in lr̃a g h & i.

Priuilegium priuilegiatus non vtit̃ pͥuilegio aduerſus ſilr̃ pͥuilegiatũ conſi. xxj.incip.videtur char.23.in lr̃a a & k.
¶ Priuilegiũ cõceſſuʒ terre Saxoferrati per papã ꝙ oẽs prime cãe & ẽt ſcde ciuiles & criminales debeãt audiri & cognoſci per officiales dicte terre nec inde quoquo mõ exhi an ſit reuocatũ per aliã bullã pape diſponentẽ ꝙ in cãis hoͥmicidij nõ poſſit appellari niſi ad gubernatorẽ conſil.cxxxv. incip.licet char.115.per totum.
¶ Et an pͥuilegiũ cõceſſum patri & filijs cõprehẽdat ẽt filias & filios eaꝝ ẽt ſi filie ſint nupte conſi.clxxvij.incip.circa char.146.in littera k & per totum.

Pro

Pro iſta ꝑpoſitio nõ denotat ſubſtantiam ſed cãm vel modũ cõſi.xxxij.incip.lʒ cbar.35.in lr̃a e.ꝛ conſi. xxxv.incip.dñs cbar.40.in littera c.

Probatio in ciuilibus due preſumptiones ſole probant cõſil.cxcij.incipien.viſo cbar. 159.in littera l.

¶ An probatio eſt difficilis admittunť probatiões minus integre.d.cõſi.cxcij.ea.cbar.in lr̃a k.

¶ Obſcura probatio nõ releuat probantē conſil.ccxxxviij. incip.reperio cbar.195.in littera f.

¶ Probatio incerta non releuat conſi.ccliiij.incip.princi palis cbar.28.in littera g.

¶ Et ꝓbatio dʒ concludere tp̃s actus celebrati cõſil.cclxj. incip.de duobus cbar.117.in littera v.

¶ Probatio per teſtes ꝛ ꝓbatio per inſtr̃a parem vim hñt conſi.cclxvj.incip.circa cbar.xxx.in littera b.

¶ Quis artatur probare negatiuã ſi in ea ſe fundat conſil. cclxvij.incip.in hac cbar.224. in littera o. ꝛ conſil.cclxviij. incip.in hac cbar.225.in littera f.

¶ Probationes p̃ſumptiue admittunť pp longinquitateʒ tp̃is.d.cõſi.cclxvij.ea.cbar.in littera k.

¶ Probatio dominij eſt difficilis conſi.cclxxxij. incipiē.in hac cbar.245.in littera p.

¶ Qui dicit ſe amiſiſſe rem ſibi datã dʒ probare amiſſionē cõſi.cccxviij.incip.pro dicto cbar.278.in lr̃a c.

¶ Quõ probetur extimatio rex conſignatarum in ſacculo. d.cõſi.cccxviij.ea.cbar.in lr̃a f.

¶ Fundãs ſe in iure exorbitãti dʒ ꝓbare q̃litates que ſunt in ipſo cõſi.cccxxiij.incip.aiaduertēs cbar.283.in lr̃a b.

Procurator in criminalibus vbi venit iponē da pena capitis an debeat admit ti cõſi.cxxij.incip.viſo cbar.106.in littera a d e ꝛ f.

¶ Scientia procuratoris an noceat dño cõſil.cxliiij.incip. ſuperioribus cbar.121.in littera l.

¶ Procurator hñs mandatũ ad exigendũ ꝛ quietandũ an preiudicet dño ſi cõfiteť ſe exegiſſe ꝛ quietaſſe conſi.cxciij. incip.viſo cbar.160.in littera f.

¶ Et procurator cõſtitutus a marito tanq̃ ꝓcuratore ꝛ le gittimo adminiſtratore vxoris an poſſit petere cõpromiſſuʒ fieri cõſi.ccix.incip.viſa cbar.171.per totum.

¶ Et an ꝓcuratori poſſit ſolui.d.cõſil.ccix.ea.cbar. in lr̃a c. ꝛ cõſi.cclxiij.incip.conſtat cbar.221.in littera g.

¶ Et ꝯtu procuratoris an acq̃rať actio dño.d.cõſi.cclxiij. ea.cbar.in littera c ꝛ d:ꝛ conſi.cclxxiij.incip. premittendum cbar.136.in littera b ꝛ c.

¶ Si procurator noīe ſuo ſtipulať an nulla actio acquira tur domino ſine ceſſione.d.cõſi.cclxxiij.incip.premittenduʒ cbar.239.in littera b c ꝛ ſeq.

Promiſſio ad liberandum ſine cauſa an teneat conſilio.lxvij.incipien.in hac cbar. 65.in littera d.

¶ Promiſſio facta alieni non valet conſi.cxlix. incipiē.viſo cbar.125.in littera g.

¶ Ex promiſſione facta vni de dando alteri an oritur ob ligatio ad intereſſe poſt moram conſi.cxcvj.incip.licet cbar. 162.in littera a.

¶ Aliud eſt ꝓmittere aliud ꝓmittenti cõſentire cõſi.ccciij. incip.in hac cbar.265.in littera a.

Proteſtatio an ꝛ quando releuet proteſtantem conſilio.clxj.incipiē.ſubtilis cbar. 136.per totum.

¶ An proteſtatio remouens cõſenſum ab actu vicitt actuʒ d.conſi.clxj.ea.cbar.in lr̃a a ꝛ l.

¶ Proteſtatio an tollatur per ꝯ̃rium actum.d. conſil.clxj. ea.cbar.in littera b.

¶ Et an p̃teſtatio emanãs contra executiua actus ex iuris diſpõne tm̃ valeat.d.cõſi.clxj.ea.cbar.in lr̃a k.

Prothocollum prothocollo nõ publicato an detur fides cõſilio.lxx. incip.duo cbar.67.in littera b.

¶ An ſufficiat publicare prothocolla ſeu quinternum con tinens plura inſtr̃a in fine quinterni conſil.cxviij.incip.ꝓlʒ cbar.103.in littera a ꝛ b.

Proximitas an attendatur quo ad ſtipitem an quo ad vltimũ decedenteʒ conſi. xliij.incip.vi cbar.46.in littera c ꝛ d.

¶ Proximus quis dicatur conſil.ccxxvij.incipiē. in primo cbar.185.in littera b.

Publiciana vel rei vendicatio competit ratio ne dominij vel quaſi conſilio.xcj. incip.in cauſa cbar.85.in littera b.

¶ Et an ex titulo ſnie cenſetur publiciana cõſil.cxxx.incip. eleganter cbar.111.in littera b.

¶ Titulus habilis ad tranſlationē dominij ſine poſſeſſione an ſit habilis ad cauſandam publicianam conſil.ccclxxxviij. incip.q̃q̃ cbar.251.in littera i.

¶ Qui non põt vſucapere non hʒ publicianã ꝛ econuerſo d.cõſi.cclxxxviij.ea.cbar.in lr̃a b.

¶ Publiciana nõ ſolet cõpetere cõtra aliũ titulo poſſiden tem.d.cõſi.cclxxxviij.ea.cbar.in lr̃a l.

Quarta debita vxori ex diſpõne autētice p̃terea.C. vñ vir ꝛ vxor an extorqueať ēt cõtra volun tatē teſtõris cõſi.iiij.incip.vltra cbar.6.in lr̃a b c d ꝛ ſeq.

¶ Res alienata an cõputeť in quartã inuito fideicõmiſſa rio cõſi.cxxxiij.incip.in pñti cbar.113.in lr̃a f.

¶ Filia grauata reſtituere hereditatem an poſſit detrahere duas quartas cõſi.ccxxxj.incip.circa cbar.189.in lr̃a k.

Quaſi iſta dictio ſepe eſt expꝛ̃ſſiua veritatis cõſi.ccxx iiij.incip.cõſiderata cbar.180.in lr̃a b.

Querela an fotoꝛ vtrinq̃ ꝯiuncta poſſit querelare teſtm̃ ſui fratris vtrinq̃ coniuncti ex eo q2 inſtituerit turpem perſonã conſilio.clxxvj.incip. in cauſa cbar.145.per totum.

¶ Si frater inſtituiť in portione cõdigna ꝛ in reſiduo in ſtituatur turpis perſona an poſſit querelari teſtm̃.d. conſil. clxxvj.ea.cbar.in littera c.

¶ Agnoſcens iudiciuʒ defuncti an excludatur a querela.d. conſi.clxxvj.ea.cbar.in lr̃a f.

¶ Teſtm̃ querelať tanq̃ factũ ab hoīe nõ ſane mētis cõtrã officiũ pietatis.d.cõſi.clxxvj.ea.cbar.in lr̃a o.

Queſtio hoc verbum an trahatur ad extraiudicia lem moleſtiam conſil.cclxvij. incip.in hac cbar.224.in littera q.

Quicũqʒ eſt dictio vniuerſalis ꝛ ſui nature nihil excludit conſi.ccxxxvij.incip. viſo cbar. 194.in littera g ꝛ p.

Quiſqʒ eſt dictio collectiua conſi.ccxlviij.incip.de ciſionē cbar.205.in lr̃a i.

Ratihabitio an finiať morte cõſi.ij.incip.viſo cbar.5.in littera b.

¶ Etiam ante ratificationē ex ſtipſone notarij queriť ius ꝛ actio.d.cõſi.ij.ea.cbar.in lr̃a c.

¶ Oblatio facta per p̃rem de ſoluendo oibus creditoribus filij an opereť ratificationē geſtoꝝ per filiũ ita ꝙ p̃r teneať inſolidũ cõſi.xxix.incip.cõnſi.cbar.32.in lr̃a d e ꝛ ſeq.

¶ Regula ꝙ non poſſum ratificare illud qđ non eſt geſtum nomine meo an ꝓcedat in geſtis per filium ꝛ ſeruum dicto cõſi.xxix.ea.cbar.in littera f.

¶ Ratihabitio mãdatũ opať ꝛ ratificãs geſtũ noīe ſuo ceń ſeť ipſe geſſiſſe cõſi.ciiij.incip.conſtat cbar.96.in lr̃a f ꝛ g.

¶ Quando quis promittit ꝙ alius ratificabit dʒ ſequi ra tificatio q̃primum poteſt alr̃s qui habet ratificare ꝛ tacet in his que p̃nt preiudicium generare cēſetur improbare ſi ſtat per non breue temporis ſpacium conſil.ccxlviij.incip.deci ſionem cbar.205.in littera f.

¶ In ſubſidium poſſum habere ratam venditioneʒ factam noīe meo vt queram actionē ad preciuʒ cõſi.cclxxiij.incip. premittendum cbar.236.in lr̃a d.

Ratio ꝛ non auctoritas eſt attendendacõſil.lij.incip. viſo cbar.54.in littera b.

¶ Ratio ſemel reuiſa an debeat p̃textu erroris calculi ite rum reuideri nõ obſtante ſententia lata ſuper dicta reuiſio ne que tranſiuit in rem iudicatã conſi.lxij.incip. q̃q̃ cbar. 62.per totum.vſq̃ ad lr̃am g.

¶ Et ratio dicitur illa que continet data ꝛ accepta.d.conſi. lxij.ea.cbar.in littera c.

¶ Plures rationes vincunt vnam conſi.lxiij.incip.in caſu cbar.64.in littera c.

¶ Remiſſio redditionis rõnis an liberet a dolo ꝛ reſtõne relinquoꝝ ꝯſi.ccxl.incip. p̃ſuppoſitis cb.197.in lr̃a d e ꝛ ſe.

¶ Ubi non poteſt aſſignari niſi vna rõ an poſſit ex ea argui cõſi.ccliij.incip.ardua cbar.208.in lr̃a f.

¶ Que dicatur ratio finalis ꝛ que impulſiua.d. cõſi.ccliij. ea.cbar.in littera g.

¶ Cautela q̃ñ aliq̃ teneť reddere rõnē ꝛ reſtituere reliq̃ ne incidat in penã cõſi.ccxxij.inci.ꝑ euidētia cbar.218.in lr̃a o.

Rebellis permutantes bona rebellium cũ particularibus pſonis q emerãt dicta bona á cóe an hẽant regreſſum cõtra ſuum auctorẽ an contra cõe conſi.lxxiij.incip.Quis cbar.70.per totum.

¶ Donatio bonorum rebelliũ an valeat ⁊ quomodo quis probetur rebellis ⁊ qui dicatur rebellis conſi.xcvj. incipit. licet cbar.90.per totum.

¶ Aliud eſt eſſe rebellis aliud haberi pro rebelle.d. conſil. xcvj.ea.cbar.in littera a.

¶ Quis non põt eſſe rebellis niſi ſit condẽnatus.d.conſi. xcvj.ea.cbar.in littera b.

Refutatio ſeu qetatio an trahat ſoluʒ ad ea que tpe refutationis debebant ipſi refutanti vigore adminiſtrationis ſuoꝝ bonoꝝ an vo extendat ad ea que poſtea fuerũt geſta per adminiſtratorẽ ꝯſil.cclxiij. incip.conſtat cbar.221.per totum.

¶ An refutatio ſeu quietatio ſine cauſa artet cõſil.lx.incip. in hac cbar.60.in littera e.

¶ Quietatio redditũ ⁊ remiſſio iurium cuiuſdam abbatie facta fratribus ſancti Franciſci cõuentualibus de aſiſio ab eo qui aſſerebat ſe ad h̃ habere mandatũ an teneat ⁊ ſi non vʒ an dictus procurator teneat dictos fratres cõſeruare indemnes cõſi.ccxvij.incip.in iſta cbar.176.per totum.

Relatiuum reſoluitur in quatenus conſil.xxiij. incip.vi cbar.25.in prin.⁊ in lr̃a b.

¶ Quando relatiuum eſt ſine copula limitat conſi.ccxxiij. incip.cõſiderata cbar.180.in littera b.

Relictum caducat ſi honoratus ſub conditione moriẽ ante euentuʒ cõditionis conſi. lxviij.incip.lʒ cbar.66.in littera a.

¶ In relictis ad pias cãs ſeruat ius canonicuʒ ẽt in terris imperij cõſi.lxxxix.incip.multa cbar.84.in lr̃a f.

¶ Relictum factum ſub cõditione ſi religionem ingrediat an teneat cum preſupponatur interlineatuʒ conſilio.cxvij. incip.placet cbar.104.in littera g.

Reliqua que dicantur conſil.lxij. incip.Q̃ cbar. 62.in littera d.

Remiſſio ſeu ex gratuatio mercedis an dẽat fieri emptoribus gabellaꝝ pp guerrã ſupueniẽtem lʒ emptores ſuſceperint in ſe periculũ caſuũ fortuitorum cõſi.xij.incip.lʒ cbar.12.per totum.

Renunciatio facta cũ iuramento per ſorores fratribus eam dotãtibus de oi iure ꝙ ipſa hẽbat in h̃reditate pr̃is an teneat ita ꝙ dicta ſoror decedẽtibus fratribus ſine filijs maſculis nõ poſſit venire ad h̃reditatem pr̃nam petita abſolone a iuramẽto ſtante ſtatuto ꝙ filia dotata nõ ſuccedat donec extant maſculi ꝯſi. lxxx.incip.placet cbar.76.per totum.

¶ Mulier renũcians oi iuri h̃reditario ſibi debito ⁊ de eo faciens qetationẽ an intelligat de iure fideicõmiſſi vl̃ ꝯſi. xciiij.incip.cõſuluit cbar.88.in lr̃a c d ⁊ ſeq.

¶ Soror minor.xxv.an.renũcians h̃reditateʒ pr̃nam fr̃ibus pro dote ꝓmiſſa eius.marito cũ iuramẽto an poſſit nõ petita abſolone a iuramẽto contra talẽ ꝯctum venire cõſil.xcix. incip.magnam cbar.93.per totum.

¶ Renũciatio facta p vxorẽ de certis petijs terraꝝ relictis ſibi a marito p ſuis dotibus an teneat cũ dicat dictã vxorẽ ignoraſſe teſtm̃ cõſi.inci.viſo cbar.118.per totum.

¶ Filia renũcians oibus bonis pr̃nis ipſi pr̃i ſcdo loco eã dotãti cũ dote.ccc.flo. in bonis ſtabilibus an cenſeat ẽt renũciaſſe bonis m̃rnis: an vero tanq̃ leſa poſſit petere bona m̃rna cõſi.cxlvij.incip.obmiſſo cbar.124.per totum.

¶ Enormi leſioni an poſſit renũciari cõſi.clxxix.incip.licet cbar.147.in littera b.⁊ conſilio.ccxxxvj. incipiente diligenter cbar.193.in littera d ⁊ l.

¶ Renunciatio cũ iuramento facta de bonis pr̃is per filiã minorẽ.xxv.an.eius patruo eam dotãti:an noceat filijs ſilie quominus poſſint venire ad bona aui ipſa filia mortua ſtantibus ſtatutis de qbus in cõſi. in lr̃a f conſil.ccxxxvj.incip. diligenter cbar.193.per totum.

¶ Quando renunciat iuribus ſibi cõpetentibus vel cõpetituris non dr̃ renũciatio ſed dr̃ repudiatio vel abſtenſio.d. conſi.ccxxxvj.ea.cbar.in littera f.

¶ Renũciatio facta per filiã pr̃i de ſucceſſiõe pr̃na ⁊ m̃rna iuramẽto valiata an teneat ita ꝙ filij filie nõ poſſint venire ꝯ deaʒ renũciationẽ:⁊ ad reſcindẽdã dictã renũciationẽ an h̃des filie dẽant prius petere abſolonem a iuramẽto conſi. cclviij.incip.Q̃ cbar.211.per totum.

¶ Et an renũciatiõ facta per filiã future ſucceſſioni pr̃is ⁊ matris cũ iuramẽto an ſit ſeruãda ita ꝙ dicta filia alijs non ſupexiſtẽtibus excludat a ſorore ſui pr̃s vigore talis renũciationis cõſi.cccxj.incip.vl̃ cbar.255.per totum.

¶ Et quis poteſt per pactũ renunciare iuri futuro.d.cõſi. cccxj.ea.cbar.in littera g.

¶ Renunciãs cũ iuramẽto exceptioni nõ numerate pecu. an poſſit petita abſolone a iuramẽto cũ ſit.j. bienium cõfeſſionem mutui rũpere aſſerens illã feciſſe ſpe future numerationis cõſi.cccxiij.incip.in hac cbar.257.per totum.

Repreſalie cõceſſe cõtra puſinos p ſeneſes an cõprehẽdat ciuẽ ſenenſem originaliter peruſinũ ſtãte priuilegio eidẽ cõceſſo ꝙ ipſe nõ poſſit capi pro repreſalijs cõceſſis cõtra peruſinos cõſi.clxxvj.incip.circa cbar.146.per totum.

Reſcriptum gratioſum per ſubreptionẽ impetratũ eſt ipſo iure nullũ cõſil. xxxiij.incip.viſa cbar.36.in littera b.

¶ Et reſcriptũ impetratũ non expr̃ſſa bulla cõtra quã impetratũ fuit nec facta mẽtione appellationis an dicat ſubreptitium conſi.cxxxvj.incip.viſis cbar.117.per totum.

Reſiduum appellatione reſidui ẽt totũ cõtinet cõſi.xxxix.inci.adeo cbar.42.in lr̃a b ⁊ cõſi.ccxxvj.incip.Q̃ cbar.133.in littera n.

¶ Et an reſiduum ſit verbũ excluſiuum conſil.ccxcv.incip. videtur cbar.158.in littera b ⁊ l.

Reſponſio que ſit articulis dʒ interpetrari vt concordet nõ vt diſcordet ꝯſi.xcj. incip.in cauſa cbar.85.in littera r.

¶ Rñſiones exigunt ad releuãdum articulãtem ab onere probãdi cõſi.clxxv.incip.vl̃ cbar.144.in littera f.

¶ Et rñſio correſpectiuatur ad interrogata cõſilio.cclxxx. incip.laborioſa cbar.242.in littera m.

Reſtitutio in integrum eſt in priſtinum ſtatum repoſitio conſi.lxj.incipiẽ.licet cbar. 61.in littera f ⁊ g.

¶ Et reſtitutio in integrum non datur niſi leſo.d. conſili. lxj.ea.cbar.in littera g.

¶ Reſtitutio in integrum competit ex iuſta cã leſis conſil. lxxij.incip.in hac cbar.69.in lr̃a b.

¶ Tempus petẽdi reſtõnem in integrũ non currit ignorãti cõſi.lxxxvij.incip.circa cbar.82.in littera d.

¶ An reſtõ in integrũ poſſit peti per cõitatẽ ſi pcurator vl̃ ſindicus cõitatis habuit ſciam de aliq̃ re conſil.cxliij.incip. ſupioribus cbar.121.in littera k l ⁊ ſeq.

Reus eſt fauorabilior q̃ actor cõſi.lxxj.incip.ad cuidentiã cbar.68.in littera b.

¶ Et reus cõuentus põt dici obtinere victoriã ex duplici capite cõſi.lxxxvij.incip.circa cbar.82.in littera f.

¶ Rei debẽdi an hẽant bñficiũ diuiſionis qñ negociuʒ ad amboſ ptinet cõſi.cxxxvij.incip.vl̃ cbar.160.in lr̃a c.

¶ Quando plures rei debẽdi promittãt ex cã lucratiua an cenſeatur ꝙ vnus intercedat pro alio conſil.cccxvj. incip.in conſultatione cbar.277.in lr̃a a ⁊ b.

Rubrica ex verbis rubrice an liceat argui ad nigri interpetrationem conſilio.xxxiij. incipi. viſa cbar.36.in littera f.

¶ A verbis rubrice diſpoſitiuis lʒ argui cõſi.cccxiij.incip. vl̃ cbar.275.in littera b ⁊ g.

Salarium collateralis pr̃tis electus a prioribus ⁊ cõſi.cõitatis ex priuilegio conceſſo cõitati:an dẽat hr̃e ſalarium a pr̃te vel a cõitate:ſtãte bulla ꝙ collaterali ſic electo debeat ſolui ſalarium per poteſtateʒ conſi.ccj.incip.viſo cbar.166.per totum.

Scriptura an ſcripte facte manu notarij adhibeat fides cõſi.lxx.incip. duo cbart. 67.in prin.⁊ in littera b c ⁊ d.

Sententia an de nullitate ſnĩe poſſit dici princi paliter officio iudicis nobili cõſi.xj. incip.in pñti cbar.12.in prin.

¶ Sententie an cẽſeant cõformes ſi vna eſt lata ſup negocio principali alia ſuper deſertione appellationis ſtãte ſtatuto ꝙ nequeat appellari vbi ſunt due ſnĩe cõformes cõſil. cxiiij.incip.in hac cbar.101.per totum.

¶ Sententia lata ſuper deſertione appellationis an ſit interlocutoria dicto conſilio.xiiij.ea.cbart. in littera b principalis finis ſententie diffinitiue eſt diffinire controuerſiaʒ ⁊ declarare iura partium.d.conſi.xiiij.ea.cbar.in littera c.

¶ Sententia

¶ Sententia dicitur continere expreſſum iuris errorem quando in ſententia dicitur cauſa propter quam ſententiatur et illa eſt erronea ut conſi.xxiij.ea.char.in lra f.
¶ Sententia lata pretextu falſi inſtrumenti an veniat reſcindenda conſil. xlvj.inci.in hac char.50.per totum.
¶ Sententia ratione erroris quando ſit nulla conſil.lxij.inci.quidquid char.62.in lra a.
¶ Et ſententia et mere interlocutoria tranſit in rem iudicatam quo ad partes dicto conſi.lxij.ea.char.in littera b.
¶ Et ſententia reſcinditur licet tranſiuerit in rem iudicatam quando pars que obtinuit fatetur cognoſci de iniquitate vel quando conſtat de iniquitate per euidentiam facti.d.conſilio. lxij.ea.char.in lra f.
¶ Sententia conditionalis an teneat conſi.clxxxi.incipiente vi ſo char.150.per totum et conſili.cclxij.inci.pro euidentia char. 218.in littera a.
¶ Et ſententia lata contra pupillum indefenſum non valet conſi.clxxxiiij.inci.poſt char.152.in lra b.
¶ An ſententia que tranſiuit in rem iudicatam poſſit ex permiſſione reuideri et retractari conſi.cxcviij.incipien.li char. 164.in littera n.
¶ Pro ſententia iudicis preſumitur maxime ſi eſt antiqua conſil. ccx.inci.viſis char.171.in lra b.
¶ Sententia lata ſup executione inſtrumenti an ſit diffinitiua vel interlocutoria conſi.ccxxj.inci.in hac char.178.in lra f.
¶ Et ſententia lata ſine ſcriptis an valeat ſtante ſtatuto quod in cauſis minorum et conſanguineorum procedatur ſummarie et de plano ordine et ſolennitate et ſubſtantialitate iudicij obmiſſis conſil. ccxliij.inci.in hac char.201.per totum.
¶ Quo iure ſit inductum quod ſententia feratur in ſcriptis.d.conſi.ccxliij.ea.char.in littera a.
¶ Et an ſententia poſſit ferri ſine ſcriptis in caſibus in quibus proceditur ſine iuris ordine vel ſolemnitate iudiciali.d.conſil. ccxliij.ea.char.in lra b.
¶ An procedatur manu regia an ſententia debeat ferri in ſcriptis d.conſi.ccxliij.ea.char.in lra d et e.
¶ Sententia lata contra notarium an preiudicet eius heredibus ſi fuerunt citati ſi ſua putauerint intereſſe conſi.cclx).incipie.de duobus char.218.in littera x et z.
¶ Et ſententia lata contra teſtes ſup falſitate ſuarum atteſtationum an probet contra partem pro qua teſtificatum fuit.d.conſi.cclxi.ea.char.in littera z.
¶ Quando ſententia lata contra vnum preiudicet alteri.d.conſilio. cclxi.ead.char.in lra a la ſcda.
¶ Sententia iudicis ſententiantis quod ſup dubitatione interpretationis certorum ordinamentorum debeat fieri declaratio per conſilium quod dicta ordinamenta condidit et quod interim ante declarationem captiuus debeat ſtare in palatio:an ſit diffinitiua vel interlocutoria et an ab ea potuerit appellari ſtante ſtatuto de quo in principio conſilij conſi.cclxij.incip.pro euidentia char.218.per totum.
¶ Et ſententia lata ſup queſtione emergenti vel incidenti non eſt diffinitiua.d.conſi.cclxij.ea.char.in lra d.
¶ Et ſententia ab obſeruatione iudicij an poſſit ferri in ſcriptis. d.conſi.cclxij.ea.char.in lra f.
¶ Sententia lata ſup deſertione appellationis dicitur interlocutoria.d.conſi.cclxij.ea.char.in littera b.
¶ Et aliqua ſententia diffinitiua non poteſt proferri non precedente petitione conſil.cclxvij.incipiente in hac char.224. in littera c.
¶ Sententia nulla conſenſu partium roborata adimpletur virtute conuentionis.d.conſi.cclxvij.ea.char.in lra l.
¶ Sententia ſui natura habet neceſſariam relationem ad petitionem conſi.cclxxiiij.inci.premittendum char.23c.in littera a.
¶ Pratica ſententie in maleficijs conſi.cclxxxj.incipi.in hac cha. 243.in littera c.

Seruitus an cenſeatur ius paſcendi aialia conſil. lxiij.inci.et ſi char.63.in lra b et conſil. clxxxviij.inci.quia char.135.in lra a b c et e.
¶ An colligere fructus et ſimilia cadant in ſeruitutem.d.conſi. lxiij.ea.char.in lra g.
¶ Aliud eſt ſeruitus aliud obligatio perſonalis.d.conſilio. lxiij.ea.char.in.d.lra g.
¶ Reſeruatio ſeruitutis an debeat fieri generaliter vel ſpecialiter conſi.cxlvj.inci.videtur char.123.in lra f et g.
¶ Seruitus prediorum quare ſit inducta.d.conſilio.cxlvj. ea.char.in lra h.

Solennitas an preſumatur interueniſſe ex lapſu temporis conſi.cclxxxiiij.inci.copioſe ch. 248.in littera b.

Solutio ſoluens debitum alienum ſolutum repetit conſil.lxxvj.inci.li char.72.in lra l.
¶ Datio inſolutum facta tutore auctorante an valeat conſil. xcij.inci.li char.87.per totum.
¶ Solutio debiti an debeat fieri de pecunia currenti tempore contractus conſi.cix.inci.viſo char.98.in prin.
¶ Appellatione ſolutionis omnis liberatio continetur conſi.cxj. inci.videtur char.99.in littera i.
¶ Solutio an in dubio preſumatur facta in antiquius debitum conſi.cxxviij.inci.quoniam char.110.in prin.et in lra a.
¶ Cautela quando quis teneatur ſoluere certum quod conſi.cclxij.incip.pro euidentia char.218.in lra p.
¶ Solutio et promiſſio equiparantur conſi.cclxxxv.incip.preſens char.248.in littera c.
¶ Qui promiſit vel ſoluit indebitum et renunciauit exceptioni vel conditioni indebiti non ſibi preiudicat.d.conſil.cclxxxv. ead.char.in littera f.
¶ Succeſſio an loco ſolutionis habeatur conſi.ccciij.incip.in hac char.265.in lra a b m et n.

Soror ſorores patrueles ſubſtitute nepoti vulgariter pupillariter et per fideicommiſſum an excludant matrem ſtante ſtatuto quod fratres patrueles excludant matrem conſi.xlix.inci.viſo char.93.per totum.
¶ Sorores vtrinque coniuncte fratri defuncto:quarum vna erat dotata et altera non quo ei ſuccedant ſtante et matre defuncti et an ſoror dotata que renunciauit hereditati materne poſſit matri ſuccedere cum alia ſorore conſi.lx.inci.in hac char.61.per totum.
¶ Soror non dotata an ſuccedat patruo vel fratribus ab inteſtato decedentibus non obſtantibus certis ſtatutis de quibus in prin.conſilij:conſi.clxxj.inci.li char.142.per totum.
¶ Amitina ſoror an excludat nepotes vel neptes ex fratribus vel ſororibus conſobrinis ab hereditate matris ipſius ſororis amitine conſi.clxxxvj.inci.li char.153.per totum.
¶ Soror vtrinque coniuncta fratri defuncto ab inteſtato an excludat ab eius hereditate patruum et filios patruorum ſtante ſtatuto peruſino quod mulier non ſuccedat etc.conſil.cxcj.incip. videtur char.158.per totum.
¶ Sorores vltimi maſculi decedentis ab inteſtato an excludant matrem dicte filie premortue ab inteſtato a quadam domo relicta maſculis cum hoc quod non poſſint illam alienare ſed ad mares deſcendentes omnino in perpetuum deuenire voluit conſi.cciij.inci.li char.167.per totum.
¶ Et ſorores carnales defuncti an excludant fratres patrueles ab hereditate dicti defuncti ab inteſtato conſi.ccxxv.incip.clariſſima char.182.per totum.
¶ Soror conſanguinea an excludat ab hereditate fratris conſanguinei matrem et fratres vterinos ſtante ſtatuto quod mater non ſuccedat ab inteſtato exiſtente fratre vel ſorore perſone defuncte conſi. cclxix.inci.conſtat char.229.per totum et conſi.ccccxj.incipi.hec conſultatio char.273.per totum.
¶ Sorores et fratres conſanguinei an ſuccedant fratri in bonis a patre prouentis excluſis fratribus vterinis.d.conſi.cclxix.ead.char.in littera e.

Societas quando contrahatur inter patruum et nepotes et quomodo inter eos diuidatur conſil.xxxiiij. inci.quia char.39.in lra d e et f.
¶ Natura ſocietatis eſt quod partes cenſeantur equales inter ſocios.d.conſi.xxxiiij.ea.char.in lra e.
¶ Impuberes non contrahunt ſocietatem.d.conſil.xxxiiij. ead.char.in lra f.
¶ Societas contracta inter filios viuente patre et poſt eius mortem durans que dicatur et quomodo ſi vnus eſt induſtrioſior altero vel plus expendit quam alter ſit inter eos diuidenda conſil.lviij. inci.ad euidentiam char.59.per totum.
¶ Et ſocietas omnium bonorum an tacite contrahatur.d.conſil.lviij. ea.char.in lra a.
¶ Impenſum in bonorem vnius ex ſocijs omnium bonorum an imputetur in ſocietatem.d.conſi.lviij.ea.char.in lra g et i.
¶ Dos data per ſocium ſue filie an cadat ad onus patris vel ſocietatis.d.conſi.lviij.ea.char.in littera b.
¶ Que ſocietas inter fratres cenſeatur contracta et quomodo inter eos diuidatur conſi.xcviij.incipi.li char.92.per totum et conſi.ccxcij.incip.multi char.256.per totum.
¶ Societas tunc preſumitur contracta tacito conſenſu quando eſt conformis actibus et induſtrie.d.conſi.xcviij.ead.char.in lra c.
¶ Si ſocius emit predia proprio nomine de qua pecunia preſumantur empta.d.conſi.xcviij.ea.char.in lra f et g.

¶ Socius administrās negocia societatis si nō fuit appositū pactū q̄ deberet habere aliq̄d salariū an possit petere salariū a cōsocijs vel plus hēre lucri rōne sue opere ⁊ industrie ɔsi.cxvj.inci.lʒ cbar.102.p totum.
¶ Cōuentio facta inter socios ⁊ matrem tutricem pupillorū q̄ eorū lites debeāt decidi per vnum vel duos mercatores an liget minores vel pupillos cum qbus fuit ɔtracta societas consi.cxix.inci.Q̄ḡ cbar.104.per totum.
¶ Si vnus ex fratribus cōiter habitantibus accipit pecuniā mutuo ⁊ cū ea lucrat̄ in societate pecudum noīe suo ꝓprio an teneatur cōicare dicta lucra fratri qui domi ruralia exercebat ɔsi.ccxij.inci.vē cbar.173.per totum.
¶ An inter fratres ex sola habitatiōe ꝓsumat̄ contrahi societas.d.ɔsi.ccxij.ead.cbar.in littera a ⁊ b.
¶ Partes lucri debent esse corrñdentes ei q̄ immittit̄ vel in societatem ɔfertur.d.ɔsi.ccxij.ea.cbar.in līa c ⁊ d.
¶ Societas est ɔtractus qui solo ɔsensu ɔtrahit̄ cōsil.cclj.incidʒ cbar.207.in littera a.
¶ An societas censeatur ɔtracta inter fratres maiores cum minoribus simul habitando ⁊ possidēdo bona cōia vide in verbo frater in quarto versic.
¶ Ex qbus actibus contrahatur societas.d.consi.cclj.ead.cbar.in littera a.
¶ Contractus societatis reqrit cōsensum vtriusq̄ partis.d.cōsi.cclj.ea.cbar.in littera b.
¶ Ex possessione bonorū cōium vel cōi noīe emptorumʒ an censeat̄ ɔcta societas.d.ɔsi.cclj.ea.cbar.in līa c.
¶ Societas an censeat̄ ɔcta inter fratres simul habitātes ad vnā mēsam ⁊ possidentes hereditatem patris indiuisam cōsi.ccxcix.inci.premittendum cbar.262.in līa a.
¶ Si vnus fratrū negociat̄ alter nō ān cēseatur contracta societas.d.ɔsi.ccxcix.ea.cbar.in līa b ⁊ seq.
¶ Societas oīum bonorū cōtracta p fratres viuēte eorum patre duratura per cētum annos ⁊ iuramēto firmata an teneatur an heredes vnius dictorū fratrum debeāt in diuisione habere ꝓcipuos mille florenos quos cōfessus fuit in testō pater dictorū fratrum habuisse ab eo ⁊ quos ꝓsuit in societatē ⁊ que bona veniant diuidenda inter heredēs dictorū fratrū sociorū ɔsi.cccx.incip.q̄ dcā cbar.272.p totū.
¶ Et societas dʒ esse equa ⁊ iusta arbitrio boni viri.d.ɔsil.cccx.ea.cbar.in līa d.
¶ Societas finitur morte alterius cōtrahentium.d.consi.cccx.ea.cbar.in līa c.
¶ Partes in societate an debeāt esse equales.d.cōsil.cccx.ea.cbar.in līa a h l ⁊ seq.

Statutum disponens id qd̄ ius cōe intelligitur sm̄ ius cōe: q̄a satis est q̄ producat nouū remediū ɔsi.j.inci.circa cbar.2.in līa g.
¶ Et vtrū statutū interpetrat̄ ⁊ declarat aliud ɔsil.xix.incip.ɔstat cbar.20.in līa b.
¶ Statutū disponens q̄ mulier nupta extra territoriū nō succedat in territorio non hʒ locum in nupta extra territorium post aditam hereditatem consil.xxx.incipiente in hac cbar.33.in littera e.
¶ Statuta debent interpetrari ita vt nequeāt a sapiēte reprehēdi ɔsi.xliiij.inci.deueniēdo cbar.48.in līa e.
¶ Stante statuto q̄ filij ⁊ vxores exercentis teneantur ꝓ exercētibꝰ extra bononiā negocia societatis an filij teneant̄ creditoribus ꝓ exercēte negocia bononie ⁊ an bona exercētis sint obligatā creditoribꝰ ɔsi.l.inci.in hac cb.53.p totū.
¶ Statuta excludētia feminas pp masculos ita demū habent locum si illi pp quos fit exclusio succedunt consil.lxj.inci.licet cbar.61.in littera b.
¶ Statuta laycorum an prosint clericis.d.cōsil.lxj.eadem cbar.in littera c.
¶ Ut statutū ꝓcedat sufficit q̄ habeat aliqd̄ motiuum rōnabile ɔsi.lxxiij.inci.Quis cbar.70.in līa i.
¶ Statutū exclusiuū feminarū vt factum ad cōseruatiōem cippi domus cōsi.lxxxij.incip.la cbar.77.in littera b.vbi vide de istis statutis exclusiuis.
¶ Et statuta potius debēt intelligi sm̄ cōsuetudinē q̄ḡ ius ɔsi.lxxxiij.inci.circa cbar.78.in līa l.
¶ Statutū dictās q̄ patruus excludat matrem an ꝓcedat q̄n supsunt mater ⁊ sorores filie in pupillari etate defuncte cum dicat̄ q̄ ipse patruus non acceperit tutelam cōsil.lxxxiiij.incip.in hac cbar.80.per totum.
¶ Et statutum disponens q̄ mater nō succedat stantibus agnatis an inuitet agnatos.d.ɔsi.lxxxiiij.ea.cbar.in līa c.
¶ Statutū puniēs ɔdēnatū non verificat̄ in ɔdēnato vigore ficte ɔfessionis ɔsi.xcvij.inci.lʒ cbar.91.in līa d.
¶ Et statuto disponēte q̄ vxor bānitī non possit stare in ciuitate poterit vxor redire mortuo viro.d.cōsi.xcvij.eadē.cbar.in littera m.
¶ Et an statutū valeat si non est ligatū in volumine statutorū.ɔsi.cxiij.inci.in hac cbar.101.in līa d.
¶ Statutū disponēs q̄ qs non possit ɔtrahere sine cōsen su ɔsanguineorū qūo intelligat̄ consil.cxxxj.incipien.in hac cbar.112.in līa c ⁊ d.
¶ Statutū excludēs dotatas an ꝓcedat si non sunt dotate tempore delate hereditatis ɔsil.clxxj.incipien.licet cbar.141.in līa c ⁊ d.
¶ Et hmōi statuta excludētia feminas nō hēnt locū q̄n dotant̄ de ꝓprio ipsarū mulierū.d.ɔsi.clxxj.ea.cbar.in līa e.
¶ Statutū an debeat intelligi vt aliqd addat iuri cōi consi.cxcj.inci.vē cbar.158.in līa g.
¶ Si statutū excludit matrem pp patruum an excludatur sororē.d.ɔsi.cxcj.ea.cbar.in līa k.
¶ Stante statuto q̄ nulla persona audeat facere adunatam cum armis vltra quattuor sub pena.xxv.ducatorum: an si aliqui cucurrerunt ad rumorem insultus cū zappis ⁊ securibus ⁊ filibus debeāt puniri pena dicti statuti tanq̄ illi insultātes fecerint adunatā ɔsi.cxcix.inci.lʒ cbar.164.p totū.
¶ Statutū prohibitoriū in ꝑsonā si est fauorabile comprehendit subditū vbiq̄ actum exercentē cōsi.ccxxxj.inci.circa cbar.189.in littera a.
¶ Et statutum loci attendit̄ vbi actus celebrat̄ circa ea que respiciunt essentiā ipsius actus seu ordinatiōem ipsius.d.consi.ccxxxj.ea.cbar.in līa d.
¶ Si statutum dictat q̄ de testō debeāt rogari duo notarij an vendicet sibi locum in testō ɔdito per subditos extra territorium.d.ɔsi.ccxxxj.ea.cbar.in līa e.
¶ Stāte statuto fanēsi q̄ nullus possit extrahere granū de territorio fani sine expssa lnīa ɔsilij gn̄alis: an extrahēs granum cū lnīa priorum q̄ fuit cōdēmnatus potuerit appellare ɔsi.ccxlj.inci.in cā cbar.198.per totum.
¶ Statutū iuris correctoriū est strictissime interpetrādum ɔsi.ccxlvij.inci.ɔsultus cbar.204.in līa c.
¶ Statuta recipiunt interpetrationem passiuam a iure cōi cōsi.ccliiij.inci.principalis cbar.209.in līa f.
¶ Statutū disponens q̄ in cōtractibus vel vltimis volūtatibus requirat̄ aliqua solēnitas non trahit̄ ad contractus vel vltimas voluntates initas ad pias cās cōsi.cclix.incipi.dicta cbar.213.in līa d.
¶ Statutū an extendat̄ ex rōne non scripta in statuto ɔsi.cclxxj.inci.de hac cbar.230.in līa g.
¶ Exclusiōnes statutorū dicunt̄ quedā exheredationes dicto ɔsi.cclxxj.ea.cbar.in līa l.
¶ De statutis exclusiuis feminarū vide in.d.consi.cclxxj.eadem cbar.per totum vbi disputatur de statuto q̄ patruus excludat matrem.
¶ Stāte statuto q̄ si quā ꝑsona decesserit sine filijs ab intestato succedant primiores ex latere patris vsq̄ ad quartum gradum ⁊ q̄ mater succedat solum in quarta parte bonorum an agnatus excludat mr̄ēm ⁊ amitā persone defuncte ɔsi.cclxxvj.inci.cōstat cbar.238.per totum.
¶ Statuta exclusiua mr̄is seu aliarū feminarum quādo ꝓcedant.d.ɔsi.cclxxvj.ea.cbar.in līa b ⁊ c.
¶ Et statutū exclusiuū matris ⁊c.hʒ duo capita.d.cōsi.cclxxvj.ea.cbar.in līa g h ⁊ seq.
¶ Statutum dictans q̄ verba statuti intelligant̄ vt iacent qūo procedat ⁊ an tollat̄ arg.a cōtrario.sensu.d.ɔsi.cclxxvj.ea.cbar.in līa l ⁊ m.
¶ An statutum excludēs matrē trahat̄ ad exclusionem aui paterni ɔsi.cccvij.inci.in hac cbar.269.in līa g.
¶ Statuta excludentia feminas pp masculos quomodo limitētur ⁊ restringantur consi.cccxiij.incipiē.videtur cbar.275.in līa e h k ⁊ l.
¶ Si statutū ꝓhibet virū succedere vltra octauā partem ab intestatō an succedat vir cessantibus oībus consanguineis cōsi.cccxxiij.inci.cum in pūcto cbar.284.in līa n.

Stipulatio rōne erroris calculi remittit̄ cōsil.lxij.inci.Q̄ḡ cbar.62.in līa a.
¶ In stipulatione sine cā an presumatur causa donationis cōsi.lxvij.inci.in hac cbar.65.in līa c.
¶ Et stipulatio sine cā ad obligādum est inefficax.d.consi.lxvij.ead.cbar.in littera d.

¶ Stipulatio

¶ Stipulatio facta alteri cū ſtipulatione penali ſi nō valet pⁱma valet penalis conſi.lxxij.inci.in hac char.79.in lr̃a d.
¶ Verba dubia in ſtipulatiōibus interpretant̃ ꝯ̃ ſtipulantem ꝯſi.cclxxix.inci.in hac char.241.in lr̃a e.
¶ Verbū ꝓmiſit poſitū in ſtipulatiōe importat ſtipulatiōnem.d.ꝯſi.cclxxix.ea.char.in lr̃a f.
¶ An ex ſtipulatiōe mariti queraē actio vxori cōſi.ccclxxxv.inci.pñs char.248.in lr̃a a.

Subreptio
qn̄ reſultet cōſil.cclxvj.incipi.circa.char.222.in lr̃a i.
¶ Quādo littere ceſſant̃ ſubreptitie ꝯſi.cccxiij.incipit.aſs char.274.in lr̃a k l m n ⁊ o.

Subſtitutio
an ſup exiſtentia filie faciat deſiᵭcere ſubſtōnē3 conſi.j.incip.circa char.2.in lr̃a 3 ⁊ ꝯ ⁊ ſeq.
¶ In ſubſtōne vulgari ēt collata poſt mortē3 nō ſubintelligit̃ cōditio ſi deceſſerit ſine filijs.d.ꝯſil.i.ea.char.in lr̃a x.
¶ Subſtitutio vel inſtitutio de patre ⁊ filijs an ordine ſucceſſiuo ſm̄ ordinem charitatis intelligatur.
¶ Et ſi pater alienat iura q̄ h3 vel hr̄e ſperat: an videatur alienaſſe iua q̄ ſperabant filij vel nepotes ꝯſi.xvij.incipit.circa char.16.per totum vſq̄ ad litteram l.
¶ Si ē facta ſubſtitutio ſi heres deceſſerit ſine liberis qd ſi inſtitutus ingreditur monaſterium an dicatur purificata cōditio ⁊ quid ſit dicendu3 quando eſt ſubſtituta pia cauſa conſi.xviij.incip.circa char.18.per totum.
¶ An poſſit ſubſtitui per teſtatore3 filio ingreſſo in monaſteriū.d.conſili.xviij.ea.char.in littera l.
¶ Subſtitutio facta pluribus fratribus inſtitutis ſub hac forma v3 ſi ipſi vr̄ ipſoꝝ liberi oēs maſculi deceſſerit ſine liberis maſculis qn̄cūq̄ vtꝝ ſit locus ſubſtōni ſi alter decedat cū filio maſculo ⁊ filius alteri⁹ fr̄is decedit cū filia femina quo ad portionē filij fr̄is ꝯſil.xx.inci.vr̄ char.21.per totum.
¶ Et ſubſtitutio pupillaris expꝛ̄ſſa an admittat̃ ꝯtra matrē ſi ſubſtitutus nō adiuit hereditatē ex ſubſtōne conſi.xxviij.inci.circa char.31.per totum.
¶ Subſtitutio cōpendioſa facta p̄ verba cōia filijs impuberibus ſine temporꝫ diſtributione an ſit omni tp̄e fideicōmiſſaria.d.ꝯſi.xxviij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et ſubſtō pupillaris expreſſa excludit matre3 cōſi.xxxij.incipien.licet char.35.in littera a.
¶ Subſtō vulgaris ⁊ fideicōmiſſaria an cadant in relictis ſingularibus put in vſibus.d.ꝯſi.xxxij.ea.char.in lr̃a c.
¶ An ſubſtō facta p̄ hec verba ſi filius meus heres inſtitutus in pupillari etate vel poſtea ſine liberis deceſſerit dicta hereditas deueniat ⁊ cedat ad cippum an valeat dato ꝙ filius deceſſerit poſt pupillare3 etatē matre exiſtente in medio ꝯſi.xlj.inci.vr̄ char.41.in lr̃a b ⁊ c ⁊ per totum.
¶ Subſtō facta titio de iacobo ⁊ eius liberis an verificet̃ in vnica filia dci iacobi cū dict⁹ iacob⁹ deceſſerit añq̄ euenerit cōditio ſubſtōnis ꝯſi.lxviij.inci.l3 char.66.per totū.
¶ Prima ſubſtituta decedens ante euentum ꝯditionis an traſmittat iue ſubſtōnis ad filios ita ꝙ dicti filij excludant pia loca ſubſtituta ſtāte teſtō heredis inſtituti ꝯſi.lxxxix.incip.multa char.84.per totum.
¶ An ſubſtituti poſſint reuocare bona alienata ignoranter per heredem que erāt ſubiecta reſtōni conſi.cxxxiij.incipi.in pñti char.113.per totum.
¶ Subſtō vltimo loco facta per hec verba ⁊ ſi p̄dicte filie vna vel plures morirentur in pupillari etate vel poſtea qñcunq̄ inteſtate ſuccedant.j.ſcripti ſubſtituti: an ſit directa pupillaris an fideicōmiſſaria cū alique ex dictis filiabus ſin pupillari etate deceſſerint ⁊ ſiſr̄ inſtituti ⁊ pⁱmo loco cōpēdioſe ſubſtituti ꝯſi.cxxxviij.inci.nulli char.117.per totu3.
¶ Cōpendioſa cōprehendit plures ſubſtōnes.d.cōſi.cxxxviij.ea.char.in lr̃a a.
¶ In fideicōmiſſaria in ſubſtōne veniūt queſita ex pupillari ſubſtōne.d.ꝯſi.cxxxviij.ea.char.in littera b.
¶ Subſtitutus pupillaris grauatus a teſtatore an detrahat legittima3.d.ꝯſi.cxxxviij.ead.char.in littera c.
¶ Subſtitutus duobus filijs vni impuberi ⁊ alteri puberi qui adinuicem erāt ſubſtituti quō moriēte pⁱmo impubere ⁊ poſtea alio pubere cenſeatur ſubſtitutus ⁊ an excludat auiā maternā ꝯſi.cxlij.inci.vr̄ char.119.per totum.
¶ Subſtō facta p̄ hec v̄ba v3 ꝙ extātibus filijs maſculis ipſi ſuccedāt alꝫ ſuccedāt femine: an expirauerit q̄t maſculi deceſſerūt tp̄e mortis ipſoꝝ teſtatoꝝ ⁊ ſic an femine q̄ ſolū ſupſunt excludant̃ a mr̄e ꝯſi.clx.inci.l3 cha.135.per totum.
¶ Locus fratrū minoꝝ ſubſtitutus ſi inſtitutus decederet ſine filijs maſculis: ita ꝙ ex eo nulla ꝓles maſculina reperiret an excludat filios maſculos ex filiabus feminis ipſius inſtituti extātes ꝯſi.clxij.inci.l3 char.137.per totum.
¶ Filia an excludat ſubſtitutu3 ex tacita voluntate defuncti.d.ꝯſi.clxij.ead.char.in littera e.
¶ Subſtō facta pluribus legatarijs ꝙ ſuperuiuentes ſuccedāt mortuo ſine filijs equali portiōe an mortuo vno ſine filijs extēdatur ad omnes ſuperuiuentes conſi.clxvij.incip.vr̄ char.139.per totum.
¶ Filie teſtatoris vltimo loco ſubſtitute an admittant̃ poſt mortem oīum ꝯſi.clxxx.incip.multitudo cha.148.in lr̃a d.⁊ ſeq.vſq̄ ad littera n.
¶ Subſtituti an poſſint agere cōtra tertios poſſeſſores ad predium permutatu3 per heredē cum quadā domo ſubiecta reſtōni cum non ſuperſint alia bona dicti heredis non obſtantibus ſtatutis de quibus in littera b ꝯſi.ccviij.incip.videtur char.171.per totum.
¶ Primis ſubſtitutis decedētib⁹ an hēditas deuoluat̃ ad ſcōos ſubſtitutos: an vero ad piā cām vltio loco ſubſtitutā ꝯſi.ccxxvj.inci.q̄ꝙ̄ char.183.in lr̃a m n ⁊ ſeq.
¶ Subſtitutio facta pluribus ſub conditione ſi heredes non erūt nō purificat̃ in aliqua pte l3 alter inſtitutus heres nō ēēt dicto ꝯſi.ccxxvj.ea.char.in littera q in fine.
¶ Cōſideratio an ſupſit pſona q̄ ex viſimili mēte teſtōris excludat ſubſtitutū quō ꝓcedat.d.ꝯſi.ccxxvj.ea.cha.in lr̃a r.
¶ Subſtō pupillaris ⁊ datio tutoris facte in teſtō minus ſolēni an probentur per tres teſtes quorum vnus non dicit̃ ydoneus licet teſtm̄ ſit inter liberos conſi.ccxxxviij.incipit.reperio char.195.per totum.
¶ In ſubſtōnibus quō interpretētur verba pleno iure ꝯſi.ccxlij.inci.circa char.199.in littera i ⁊ k.
¶ Subſtitutus ſub hac conditione ſi inſtitutus deceſſerit ſine filijs legittimis ⁊ naturalibus ex eo natis an excludat̃ per monaſterium qui habet loco filij cum inſtitutus ingreſſus fuerit monaſterium ⁊ in eo deceſſerit ſine filijs conſili.ccliij.inci.ardua char.208.per totum.
¶ Subſtō pupillaris cenſetur teſtm̄ filij pupilli conſi.cclxvj.incip.circa char.222.in littera b.
¶ Sup exiſtētia filiaru3 an faciat ceſſare ſubſtōnem conſil.cclxxij.inci.dubia char.235.in littera h ⁊ i.
¶ Subſtō facta vltimo moriēti ex ꝑuribus filijs que ſubſtitutio dicatur.d.ꝯſi.cclxxij.ea.char.in littera b.
¶ Et ſubſtitutus ſi inſtitutus.deceſſerit ſine filijs: an ſi inſtitutus decedat cum filia femina ceſſet ſubſtitutio ꝯſi.cclxxv.inci.in pñti char.237.per totum.
¶ Subſtō facta p̄ patrem tribus ſuis filijs p̄ hec verba v3 ſubſtituit eis ſuperuiuentes filios mares dicti teſtatoris: an cōprehendat nepotes teſtantis ita ꝙ filius vltimo loco ſuperuiuēs non potuerit de dicta hereditate teſtari conſi.ccxc.incip.tota char.255.per totum.
¶ Subſtō cōpēdioſa cōprehēdit vulgarē expꝛ̄ſſa3 v̄bis generalibus ꝯſi.cccxcvij.inci.vr̄ char.260.in littera g ⁊ h.
¶ An ſubſtō facta heredi in ꝑlegato ſibi relicto de tribus ſuis filiabus quas inuicem ſubſtituit: ⁊ ſi omnes dicte filie morient̃ ſine filijs ſubſtituit illis coheredem.habeat locū ſi ſunt mortue due ex dictis filiabus altera ſuperſtite ita ꝙ dictus coheres ſubſtitutus excludat dictā filiā ſuperſtitē ꝯſi.cccxcviij.inci.circa char.261.per totum.
¶ Si in ſubſtōne pluribus filijs facta verificat̃ conditio in pſona pⁱmo decedentis non admittit̃ ſubſtitutus ſecus ſi in perſona vltimi.d.cōſil.cccxcviij.ea.char.in littera f.
¶ Quando ſubſtō vulgaris ſit pluribus ſub conditione ſi illi non ſuccedent requiritur ꝙ ipſi oēs non ſuccedant.d.cōſi.cccxcviij.ea.char.in lr̃a i.
¶ Subſtō facta hēdi ſi deceſſerit ſine filijs vel nepotibus maſculis de filia teſtōris procedat ſi duo filij hēdis deceſſerint ſine filijs poſt mortē hēdis ſupſtite dicta filia ⁊ altero filio dicti teſtōris ⁊ an de dicta ſubſtōne detrahat̃ trebellenica cōſi.ccciij.incip.q̄ꝙ̄ char.266.per totum.
¶ Subſtō facta pluribus inſtitutis ſi oēs deceſſerint ſine filijs de cippo domus que ſit ſolu3 probat̃ per quattuor teſtes ⁊ non per inſtrm̄ teſti an valeat ita ꝙ neptis teſtantis admittat̃ nullis alijs exiſtentibus de cippo domus conſili.cccvj.inci.vr̄ char.268.per totum.
¶ Et an ſubſtitutio facta de pia cauſa ſub conditione ſi filius maſculus ipſi teſtōri naſcat̃ ⁊ deceſſerit ſine liberis an teneat ſi naſcat̃ femina que reperit̃ in dicto teſtō preterita

¶ an hoc caſu operetur clã codicillaris cõſi.cccxx.incip.dubia cbar.280.per totum.
¶ In ſubſtõnibus directis ſubſtõ facta in vnũ caſum trahitur tacite ad aliũ.d.conſi.cccxx.ea.cbar.in lrã c.
¶ Subſtõ ita reſultat ex tacita volũtate ꝑut ex expreſſa.d.conſi.cccxx.ea.cbar.in lrã e & f.
¶ Appellatione ſubſtõnum in dubio veniunt ſolũ directe d.conſil.cccxx.ea.cbar.in lrã l.

Succeſſio ſucceſſor volũtarius an teneaſ ſtare colono ꝯſi.vj.inci.lʒ cbar.8.in lrã a.
¶ Quis ſuccedat filio decedenti ab inteſtato relictis filijs & pře cõſi.ccciiij.inci.qꝛ cbar.42.in lrã a & b.
¶ Qui nõ ſuccedit in aliquo nõ facit partem cõſil.lxj.inci.lʒ cbar.61.in littera d.
¶ Excluſus ſub conditione ſi alius ſuccedit an dicatur tacite inuitatus illo ſuccedẽte.d.cõſi.lxj.ea.cbar.in lrã e.
¶ Filia & filij filie excluſi ex primo capite tanꝙ filij an ſuccedãt ex ſcdo tanꝙ legittimi in bonis pris & fratris ab inteſtato defunctoꝝ non obſtante pſcriptione quadragenaria cõſi.lxx.inci.duo cbar.67.in lrã e f & ſeq.
¶ Quis non põt ſuccedere in locũ alterius niſi ſit de deſcendẽtibus ꝯſi.lxxxiiij.incip.in hac cbar.80.in lrã g.
¶ Succedẽs ab inteſtato an cẽſeaſ ſuccedere de voluntate defuncti ꝯſi.cclx.inci.allegat cbar.214.in littera c.
¶ Succeſſor bonoꝝ non dr̃ heres conſi.cclxxviij.incip.in cã cbar.240.in littera k.
¶ Vxore decedẽte ſupſtitibus filia pupilla patre vxoris & marito qui retinuit dotẽ per quinquẽnium:an decedẽte dicta filia pupilla in pupillari etate ei ſuccedat přvxoris an maritus:& ſi non apparet ꝙ maritus adiuerit hereditatem dicte pupille ꝯſi.ccxij.inci.vr̃ cbar.273.per totum.
¶ Pater preferetur marito in ſucceſſione dicto conſi.cccxij.ea.cbar.in littera a.
¶ In mã ſucceſſionis iura affinitatis non ſunt in ꝯſideratione ꝯſi.cccxiiij.inci.vr̃ cbar.275.in lrã c.
¶ Inter ſuccedẽtes diuerſo iure an hẽat locum ius accreſcẽdi ꝯſi.cccxiiij.inci.cũ in pũcto cbar.284.in lrã c d & p.

Tempus immunitatis ꝑ.x.annos ꝯceſſum foren ſibus qñ incipiat currere cõſili.ccxxvij.inci.in primo cbar.185.in lrã e f & ſeq.
¶ Lapſus tpis cauſat obliuionem conſi.cclxxviij.incip.in cauſa cbar.240.in littera d.
¶ Tempora regulariter currũt de momẽto ad momentuʒ cõſi.cclxxix.inci.in hac cbar.241.in lrã d.

Terminus aſſignatus partibus per iudicem ad producẽdum acta in reaſſumptione ſtatus cauſe ſuper tenuta per plures annos prius agitate an teneat ꝯſi.ccx.inci.viſis cbar.171.per totum.
¶ Dies termini an cõputetur in termino ꝯſi.cclxxix.inci.in hac cbar.241.in littera a.

Teſtamẽtum ſi teſtõr dicit io li laſſo quello li toccha di ragione quid importent iſta verba ꝯſi.j.inci.circa cbar.2.in littera f.
¶ Teſtm̃ ad interrogationẽ alterius an valeat.d.ꝯſil.j.ead.cbar.in littera c & d.
¶ Primũ teſtamentum an tollatur per ſcdm̃ inualidum ita ꝙ ſcdm̃ ſaltem valeat iure codicilloꝝ conſi.vij.incip.reperio cbar.8.per totum.
¶ Secũdum teſtm̃ in quo filius vel filia in prẽte eſt preterita nõ rũpit primum qꝛ reuocatio primi non valet niſi fiat ſcdm̃ validũ.d.ꝯſi.vij.ea.cbar.in lrã f & g.
¶ Primo teſtõ inter liberos valido in quo aliq filij fuerũt magis dilecti ꝙ alij an derogetur ꝑ ſcdm̃ minus perfectum in quo filij in primo minus dilecti fuerũt magis dilecti ꝯſi.xxi.inci.vr̃ cbar.23.per totum.
¶ Teſtm̃ inter liberos factuʒ non reuocaſ per aliud teſtm̃ niſi pater declaret coraʒ ſeptẽ teſtibus nolle tale teſtm̃ valere.d.ꝯſi.xxj.ea.cbar.in lrã b & c.
¶ Furioſus an poſſit teſtari conſil.xxij.incipiẽ.viſis cbart.24.per totum.
¶ Quãdo plures ſunt inuitati a teſtatorẽ inter quos cadit ordo affectionis an cenſeanſ ſimul inuitati vel ordine ſucceſſiuo ꝯſi.xlvij.inci.in pñti cbar.51.per totum.
¶ Teſtm̃ factum tpe peſtis a muliere ſine ꝯſenſu cõſanguineoꝝ prout requirit ſtatutuʒ an valeat cõſi.cxxxj.incip.in hac cbar.112.in littera c d & ſeq.
¶ Mulier exiſtẽs in periculo mortis an poſſit teſtari cum cõſenſu duoꝝ cõſanguineoꝝ nõ pximiorum ſtãte ſtatuto ꝙ mulier nõ poſſ.teſtari ſine cõſenſu duoꝝ pximioꝝ ꝯſanguineoꝝ: & an tale teſtm̃ valeat ſi euaſit & nõ mutauit illud cõſi.liij.inci.in hac cbar.55.per totum.
¶ Tempus teſti inſpicit quo ad ea que cõcernũt ſolẽnitatẽ teſti.d.ꝯſi.liij.ea.cbar.in lrã d.
¶ Teſtm̃ ſolẽniter factũ an intelligatur reuocatum ꝑ aliam vltimaʒ volũtateʒ factam ad piam cãm cum tribus teſtibus cõſi.lv.inci.vr̃ cbar.57.per totum.
¶ Verbum placuerit poſitũ in teſtõ quõ interpretet cõſi.lxiij.inci.in caſu cbar.64.in lrã b.
¶ Teſtator dicens impſonalr̃ volo ꝙ detur & ſoluaſ intelligiſ ab herede cõſi.lxix.inci.ꝙꝙ cbar.66.in lrã.
¶ Teſtm̃ factum tpe peſtis ad ſuggeſtionem ſeu ad interrogationem alterius an valeat conſil.lxxvij.incipien.viſo cbar.72.per totum.
¶ Teſtamẽtum nõ lectum a notario corã teſtibus nõ valet lʒ illud ſubſcripſerit de voluntate teſtatoris dicto conſilio.lxxvij.ea.cbar.in littera c.
¶ Teſtm̃ factuʒ per eũ q dicebaſ inſanus an valeat conſil.xci.incip.in cã cbar.85.in lrã x & y.
¶ Teſtamẽtuʒ primũ ſolẽniter factum an tollatur per ſcdm̃ ꝙ probatur per teſtes examinatos ad perpetuam rei memoriam ꝯſi.clvij.inci.de pluribus cbar.131.per totum.
¶ Si nullus ex teſtõ adit hereditateʒ oĩa in teſtõ ꝯtẽta regulariter ruunt.d.ꝯſi.clvij.ea.cbar.in lrã c.
¶ Quãdo teſtator errat in filiatione vel cõſanguitate eius quem honorat non valet eius diſpoſitio ꝯſi.clviij.incip.videtur cbar.132.in lrã a.
¶ Teſtm̃ factum inſimul per tres fratres inſtituẽdo & ſubſtituẽdo ſe & eorũ filios adinuicem an poſſit reuocari per duos fratres ſupuiuentes poſt mortem fratris decedentis in preiudicium filiarũ dicti fratris defuncti ꝯſi.clix.incipiẽ.in hac cbar.133.per totum.
¶ Mulier an poſſit teſtari de bonis ſuis & dote de conſenſu mariti ſtante ſtatuto ꝙ muliere decedẽte in matrimonio ſine filijs vir lucreſ tertiaʒ partẽ dotis & poſſit dicta mulier dimittere eo caſu duas ptes dotis cui noluerit & ſi vltra diſponat nõ valet ꝯſi.clxxviij.inci.vr̃ cbar.147.per totum.
¶ Excõicatus non plene abſolutus an poſſit teſtari conſil.clxxx.inci.multitudo cbar.148.in lrã v & x.
¶ Teſtm̃ an probeſ ꝑ teſtes eẽ factum: & an ſi teſtes diſcordant inter ſe ſalteʒ valeat vt codicillus ꝯſi.ccij.incipiẽ.ꝙꝙ cbar.166.per totum.
¶ Iſta verba ſi viueret heres an ſint referenda ad tpꝰ mortis teſtõris cõſi.ccxxvj.inci.ꝙꝙ cbar.183.in pñ.& in lrã b.
¶ Plures inuitati ꝑ teſtatoreʒ per vnicuʒ verbuʒ inſtituit an debeãt pariter terminari a dicto verbo.d.cõſil.ccxxvj.ea.cbar.in prin.& in littera i.
¶ An anima teſtatoris ſit magis proficuum relinquere pie cauſe ꝙ filijs.d.ꝯſi.ccxxvj.ead.cbar.in lrã e.
¶ Pater diuidens bona inter filios emãcipatos an poſſit ſup illis teſtari & grauare eos ꝑ fideicommiſſum ita ꝙ dicta bona veniãt in reſtõne fideicommiſſi ꝯſi.ccxxviij.incipi.ꝙ dictus cbar.194.per totum.
¶ Teſtator in bonis ſtabilibus inſtituit heredes vniuerſaleꝫ & in bonis mobilibus ad interrogationeʒ alterius dixit hec verba el mobile elvoglio per me & per la mia moglie:an per iſta verba videaſ reliquiſſe mobilia vxori ita ꝙ heredes cẽſeãtur grauati per fideicõmiſſum ad reſtituẽdũ bona mobilia vxori ꝯſi.ccxxxj.inci.in pñti cbar.188.per totum.
¶ Inſtrm̃ teſti celebratũ extra territoriuʒ ꝑ notarium forẽſem nõ ſeruata formata data a ſtatuto an teneat cõſi.ccxxxij.inci.circa cbar.189.in prin.& in lrã a b & ſeq.
¶ Teſtm̃ an ſubſtenteſ virtute cle codicillaris dato ꝙ filius diceret pteriti.d.ꝯſi.ccxxxij.ea.cbar.in lrã g h & ſeq.
¶ Si teſtõr diſponit ꝙ vna reſvadat de liberis in liberos: ſi vnꝰ ex liberis decedit pluribꝰ relictis filijs quõ tales res deuoluaſ ad deſcẽdẽtes ꝯſ.ccxxxiij.ici.i hac cb.190.in lrã n.
¶ Teſtm̃ a filiafamilias ꝯditum cum ꝯſenſu patris & mariti an valeat vt codicillus vel ſaltem vt donatio cã mortis virtute cle codicillaris ita ꝙ poſſint peti legata in tali teſtamẽto relicta ꝯſi.ccxxxvj.inci.viſo cbar.194.per totum.
¶ Qui nõ poteſt teſtari pariter non põt codicillari.d.ꝯſil.ccxxxvij.ea.cbar.in littera a.
¶ Regulariter q nõ põt teſtari non põt donare cã mortis fallit in filiofamilias.d.ꝯſi.ccxxxvij.ea.cbar.in lrã b.
¶ Teſtm̃ filijfamilias an valideſ vt donatio cã mortis dicto ꝯſi.ccxxxvij.ea.cbar.in lrã i.

¶ Teſtm̃

¶ Teſtũ inter liberos citra oẽm iuris poſitiuſ ſolẽnitateȝ an valeat ꝯſi.ccxxxviij.inci.reperio char.195.in lr̃a a.

¶ An reqraſ ꝙ teſtis ſit pn̄s toti teſtõ ⁊ an debeat ꝓbare totũ tenorem teſti.d.ꝯſi.ccxxxviij.ea.char.in lr̃a c.

¶ Si maritus inſtituiſ hrẽs ab vxore an ipſe poſſit preſtare ꝯſenſuȝ vxori teſtãti ſtãte ſtatuto ꝙ vxor ñ poſſit teſtari ſine ꝯſenſu mariti ꝯſi.ccxlij.ici.circa cha.199.i p̃n.⁊ lr̃a a b ⁊ ſe.

¶ Iſta verba ſtãte teſtimonij come io do ⁊ laſſo tutti emiei beni de po lamorte mia alla mia capella che ho i ſancto agu ſtino che con intẽdo fu la volũta de mio auo ⁊ de mio padre:an inducãt teſtũ vl' aliã vltimã volũtatẽ cũ dcã v̄ba fuerint ꝓlata p minore ꝯſi.cclix.inci.dicta char.213.per totum.

¶ An in teſtamẽto reqratur rogitus teſtium.d.conſi.cclix. ead.char.in littera c.

¶ Deſcripti i teſtõ ꝙ dr̃ falſum an poſſint vigore dicti teſtamenti obtinere hrẽditatẽ teſtoris an debeãt venire ab inteſtato ꝯſi.cclxj.inci.de duobus ch.214.in lr̃a b i ⁊ per totuȝ.

¶ Teſtator q nõ põt articulate loq nõ põt teſtari niſi ſcribendo.d.ꝯſi.cclxj.ea.char.in lr̃a g ⁊ y.

¶ In teſtõ de iure canonico an ſufficiãt tres teſtes ſine p̃ſbytero parrochiali.d.ꝯſi.cclxj.ea.char.in lr̃a b.

¶ Teſtũ factum ad interrogationem notarij rogati an valeat.d.conſi.cclxj.ea.char.in littera q.

¶ An ad teſtãdum ſufficiat non perfectus ſenſus.d.conſi. cclxj.ea.char.in littera r.

¶ Teſtũ oȝ habere teſtes legitimos in ſufficienti numero ab initio ꝯſi.cclxvj.inci.circa char.222.in littera b.

¶ Ex quibus appareat ꝙ teſtator noluerit ꝙ appellatione liberorum nõ veniat filia femina filij conſi.cclxxiij.incipit. dubia char.235.in littera i.

¶ Si aliqs dat in vita relicta in teſtõ cenſeſ dare cã implẽdi ipſa relicta potiuſqȝ cauſa donationis.d.ꝯſi.cclxxiij.ead. char.in littera r.

¶ Executor in teſtõ deputatus ad ſoluendum debita an poſſit ſoluere debitũ preſcriptũ cũ bona fide conſi.cclxxvij incip.ad euidentiam char.239.in littera f.

¶ Teſtamentum dãnati an valeat cõſi.cclxxviij.incip.in cã char.240.in prin.⁊ in littera a.

¶ Qui hȝ notitiaȝ vnius particule teſti an cẽſeãtur habere notitiã totius teſti cõſi.cclxxxiij.inci.po char.240.in lr̃a d.

¶ Iurãs nõ reuocare teſtũ an ligeſ iuramento cõſi.ccxciij.inci.egregie char.258.in littera c.

¶ Teſtũ ſcd̃o loco factũ a teſtatore q inſtituit filiuȝ ſuum premortuũ quẽ credebat viuere ⁊ ei qñcũqȝ deceſſerit ſubſtituit fraternitatem quãdaȝ ⁊ filias inſtituit in dotibus an valeat ita ꝙ dicta fraternitas tanqȝ ſubſtituta poſſit ſuccedere teſtatori p̃ſuppoſito ꝙ filie ſunt mortue ſine filijs relicta matre ꝯſi.ccxcvij.inci.vr̃ char.260.per totum.

¶ In teſtõ in quo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato ſufficiunt quinqȝ teſtes.d.ꝯſi.ccxcvij.ea.char.in lr̃a a.

¶ Teſtũ factuȝ inter liberos admixta perſona extranea an valeat.d.ꝯſi.ccxcvij.ea.char.in lr̃a b.

¶ Teſtator cenſeſ ſe ꝯformare cum diſpõne iuris cõis vel municipalis cõſi.ccxcviij.incip.circa char.261.in lr̃a g.

¶ Si teſtator nõ mutauit teſtũ ⁊ vnus ex heredibus inſtitutis mortuus eſt in vita teſtantis an pars ſua deuolua͏ſ ad coheredes ꝯſi.ccciij.inci.premittẽdum char.264.per totuȝ.

¶ Si teſtõr cõmiſit extremam volũtatem diſpoſitioni titij vl' cõmiſit diſpõnẽ ſuoꝝ bonoꝝ tali an cenſeatur eũ facere hrẽdẽ noie ⁊ teſtari ad pias cãs.d.ꝯſil.ccciij.ea.char.in lr̃a c.

¶ Volũtas teſtatoris ambigua an interpetretur per heredes.d.ꝯſi.ccciij.ea.char.in littera c.

¶ An teſtũ valeat ſine heredis inſtõne conſi.ccccxx.incip. dubia char.280.in prin.

Teſtis rogitus teſtium quare reqraſ ⁊ omnes nõ intelligunt ꝙ dicere ſitis teſtes ſit rogare cõſi. vij.inci.reperio char.8.in littera b ⁊ c.

¶ Super eiſdẽ articulis poſt didicita teſtificata an ſit ꝓhibitum ꝓducere teſtes.d.ꝯſi.vij.ea.char.in lr̃a d.

¶ Dicta teſtium regulãtur a cauſa ſcientie ꝯſi.xlv.incip.lȝ char.49.in littera g.

¶ Teſtis ſup fama vel ſup notorio probat ſine redditione cauſe ꝯſi.liij.inci.in hac char.54.in lr̃a e.

¶ Teſtis ſingularis quando dicatur conſi.lv.incip.videtur char.57.in littera c.

¶ Teſtes q poſſunt eẽ ſingulares nõ ꝓbãt.d.ꝯſi.lv.ea.cha. in lr̃a d ⁊ ꝯſi.ccxxxviij.inci.reperio char.195.in littera e.

¶ Infamis infamia iuris non põt eſſe teſtis.d.conſi.lv.ea. char.in littera e.

¶ Infamia canonica iure canonico repellit teſtem a teſtimonio.d.ꝯſi.lv.ea.char.in lr̃a b.

¶ Infamis infamia facti an repellaſ oĩno a teſtimonio.d. conſi.lv.ea.char.in lr̃a i.

¶ An teſtes ſint admittẽdi vel nõ relinquiſ arbitrio iudicis.d.ꝯſi.lv.ea.char.in lr̃a k.

¶ Teſtes deponẽtes per dictionem vel circa ⁊ hmõi an ꝓbent ꝯſi.lix.inci.lȝ char.60.in lr̃a e.

¶ Teſtes ꝓbãtes teſtũ an habeãt neceſſe ꝯcordari in effectu verboꝝ ꝯſi.lxxvij.incip.viſo char.73.in littera f.

¶ Teſtes ſatagẽs ꝓbare negatiuaȝ que nõ cadit in ſenſuȝ preſumiſ ſuſpectus:⁊ volens probare negatiuaȝ nõ cohartatam loco ⁊ tpe cõmittit falſum ꝯſil.cxxv.incip.aſs char. 107.in littera c ⁊ d.

¶ Teſti periuro nulla daſ fides ꝯſil.clvij.inci.de pluribus char.131.in littera e.

¶ Fratres ſci Frãciſci an ſint ydonei teſtes pro cã loci ſci Frãciſci ꝯſi.ccxvij.inci.iſta char.176.per totum.

¶ Dictũ teſtis ambiguũ interpetraſ cõtra ꝓducentẽ cõſi. ccxxxviij.incip.reperio char.195.in lr̃a f.

¶ Diuerſitas in qualitate facti ſuper quo teſtes deponũt reddit teſtes ſingulares.d.cõſi.ccxxxviij.ea.char.in lr̃a b.

¶ Particeps criminis an ſit ydoneus teſtis cõſi.ccxlj.incip.in cã char.198.in lr̃a a ⁊ f.

¶ Exceptiões qbus repellunſ teſtes pp crimina quo iure ſint cauſate.d.ꝯſi.ccxlj.ea.char.in lr̃a f.

¶ Solẽnitas teſtium quo iure ſit inducta ꝯſi.cclix.incipit. dicta char.213.in lr̃a f.

¶ Teſtibus veriſimiliora deponẽtibus magis eſt credendum ꝯſi.cclxj.incip.de duobus char.214.in lr̃a g.

¶ Dicta teſtium ſunt concordanda dicto conſi.cclxj.eadeȝ char.in littera p.

¶ Heres inſtitutus in teſtõ an ſit legitimus teſtis teſtamentarius cõſi.cclxvj.inci.circa char.222.in lr̃a g.

¶ Verbum credulitas reddit dictum teſtis nõ ydoneũ ꝯſi. cclxxviij.inci.in cã char.240.in lr̃a c.

¶ Verba teſtium nõ ſunt calũnianda ꝯſi.cclxxx.inci.laborioſa char.242.in littera n.

¶ Stãte ſtatuto ꝙ teſtes forenſes nõ admittanſ ꝯtra terrigenam nõ preſtita prius ſatiſdatiõe de ſoluendo quinquaginta libras:an ſtatutum ꝓcedat ſi teſtes fuerũt examinati per aliũ iudiceȝ de cõmiſſione iudicis loci ſtatuti ꝯſi.cclxxxvj.inci.in cã char.249.per totum.

¶ Teſtis variãs in ſuo dicto an incidat in falſum cõſi.ccxcvij.inci.vr̃ char.260.in littera o.

¶ Rogitus teſtiuȝ an ſit neceſſarius ad pias cãs vt diſpoſitio valeat ꝯſil.cccix.inci.ex pluribus char.271.per totum.

¶ Teſtes an debeant deponere totũ tenoreȝ teſti.d.conſi. cccix.ea.char.in littera c.

¶ Veriſimilitudo ⁊ dignitas multuȝ iuuãt teſtes.d.conſil. cccix.ea.char.in littera e.

¶ Teſtes q vadũt ad deponenduȝ non citati an ſint ſuſpecti.d.ꝯſi.cccix.ea.char.in lr̃a i.

Tortura confeſſio facta in tortura non precedentibus inditijs an valeat ꝯſi.cxxxiiij.incipit. in cã char.114.in littera a.

¶ Suſpitio ſeu metus torture equiparantur torture.d.cõſil.cxxxiiij.ea.char.in littera b.

¶ Teſtes examinati nõ citata parte non faciũt inditium ad torturã.d.ꝯſi.cxxxiiij.ea.char.in lr̃a c.

¶ Inditia ſupuenientia poſt torturaȝ nõ ſufficiũt ꝯfeſſiõeȝ factã metu torture p̃cedẽtis.d.ꝯſil.cxxxiiij.ea. char.in lr̃a d.

¶ Cõfeſſio facta in tormẽtis ſeu metu tormẽtoꝝ per minorem xx.an.ſine p̃ñtia curatoris an poſſit retractari p ipſum ꝯfitẽtẽ ex quo fuit ꝯ ipuȝ lata ſñia vigore dcẽ ꝯfeſſiõis ſtãte ſtatuto de quo in lr̃a b ꝯſi.cxcviij.inci.lȝ char.164.per totũ.

Tranſactio pretextu enormis leſiõis an veniat reſcindenda ꝯſi.xxvij.inci.in p̃mo char.30.per totũ vſqȝ ad litteram g.

¶ Trãſigẽtes vel coꝝ hrẽdes an teneanſ exhibere mãdatuȝ eis datũ ad trãſigẽdũ p ſuã cõitatẽ ad penã in trãſactiõe cõtentã euitãdã ꝯſi.lxxij.inci.in hac char.69.per totum.

¶ Trãſactio intelligitur rebus ſic ſtantibus.d.conſili.lxxij. ead.char.in littera k.

¶ Trãſactio pactuȝ ⁊ priuilegiuȝ differunt.d.cõſi.lxxij.ea. char.in littera l.

¶ Modus impoſſibilis an vitiet trãſactiõem vel aliuȝ cõ

fractum ꝯſi.cclv.inci.lʒ cbar.209.in lr̄a a.
¶ Trāſactio generalis reſtringit̄ ad res in lite deductas ꝯſi. cclxvij.inci.in hac cbar.224.in lr̄a d.
¶ Trāſactio fit de lite incerta ⁊ re dubia.d.cōſil.cclxvij.ea. cbar.in dicta lr̄a d.
¶ Trāſactio pōt fieri pro euitāda lite futura.d.conſi.cclxvij.ead.cbar.in lr̄a r.
¶ Et trāſactio facta p mādatarios cuiuſdam caſtri an poſſit p̄textu enormis vel enormiſſime leſiōis reſcindi cōſil. cclxxiiij.inci.copioſe cbar.244.per totum.
Trāſmiſſio legata ⁊ fideicommiſſa nō agnita an transmittantur conſi.xxvij.incipiē. circa cbar.31.in littera a.
¶ Filia nō nupta an trāſmittat legatuʒ dotis ad eius heredem an vero remaneat penes filiū teſtatoris ei ſubſtitutum conſi.xxxij.inci.lʒ cbar.35.per totum.
¶ Hereditas non adita non trāſmittitur conſi.lx.incipien. in hac cbar.60.in littera a.
¶ Trāſmiſſio hereditatis fit iure ſuitatis cum p̄tāte abſtinēdi ꝯſi.cliij.inci.in hac cbar.129.in lr̄a d.
¶ An trāſmiſſio fiat per deſcendentem in aſcendētem ꝯſi. ccexiiij.inci.vr̄ cbar.275.in littera l.
¶ Minor decedēs hereditate non adita an trāſmittat ius ad eundē.d.ꝯſi.ccexliij.ea.cbar.in lr̄a m.
Trebelleanica an poſſit prohiberi per teſtatorem ꝯſi.xvij.incip.circa cbar.18.in lr̄a r ⁊ ſeq.vſqʒ ad littera y.
¶ De relictis ad pias cauſas nō detrahitur trebelleanica. d.conſi.xvij.ead.cbar.in littera o ⁊ conſi.cclix.incipiē.dicte cbar.213.in littera m.
¶ Quāta ſit trebelleanica ⁊ an poſſit repeti ſi per errorem iuris fuit ſoluta cōſi.cxiij.incip.cōſtat cbar.96.in lr̄a g ⁊ h.
¶ Trebelleanica an amittat̄ p heredes nō cōficiētes inuentariū ꝯſi.clxxx.incip.multitudo cbar.148.in lr̄a t ⁊ u.
¶ In trebelleanicam an imputent̄ fructus percepti iudicio teſtatoris.d.ꝯſi.clxxx.ea.cbar.in lr̄a y.
¶ An ſubiecta reſtōni alienatā debeant in trebelleanicam imputari ꝯſi.cclxx.inci.ſup cbar.230.in lr̄a e.
¶ Que in trebelleanicam ⁊ falcidiā cōputētur.d.ꝯſi.cclxx. ead.cbar.in littera d.
¶ An trebelleanica ⁊ legittima poſſit detrahi de fideicommiſſo nō obſtātibus verbis teſti integre ⁊ ſine aliqua diminutione ꝯſi.ccexvij.inci.lʒ cbar.277.in lr̄a e f ⁊ ſeq.
Treugua dies appoſitus in treugua an incipiat currere de momento ad momentuʒ an die ſequenti poſt treuguaʒ factam ꝯſil.cclxxix.incipiente in hac cbar.242.per totum.
Tutor cōfeſſio tutoris an noceat pupillo conſil.xvij. inci.circa cbar.17.in littera y ʒ ⁊ ſeq.
¶ An tutor debeat habere ſalarium pro tpe quo adminiſtrauit tutelam ꝯſi.lxij.inci.Qꝫ cbar.63.in lr̄a g.
¶ Actio tutele dr̄ ꝯtinere reuiſionem rōnis ſi generalr̄ eſt intētata.d.ꝯſi.lxij.ea.cbar.in lr̄a c.
¶ An iudex vel ꝯtutores poſſint cōſtituere ſalarium tutori.d.ꝯſi.lxij.ea.cbar.in lr̄a g.
¶ Si ſubſtituti pupillariter non petierunt tutorē dari pupillo.j.annum:an excludantur ab hereditate pupilli decedētis poſt annum: ⁊ an etiam cenſeantur excluſi auus ⁊ auia materni a dicta hereditate conſilio.lxxxvij.incipiente circa cbar.82.per totum.
¶ Soli matri olim erat impoſita neceſſitas petendi tutorē dari filio ſuo impuberi.d.ꝯſi.lxxxvij.ea.cbar.in lr̄a c.
¶ Negligentia nō petentis tutoreʒ an noceat oibus.d.ꝯſi. lxxxvij.ead.cbar.in littera c ⁊ g.
¶ Mater trāſiēs ad ſcḋa vota quo ad tutelaʒ habetur pro mortua ꝯſi.cxiij.inci.circa cbar.101.in lr̄a f.
¶ Auus maternus eſt legittimus tutor nepotis ſui.d.cōſi. cxiij.ea.cbar.in littera f.
¶ Tutor qui adminiſtrat non cōfecto inuētario punitur.d. cōſi.cxiij.ea.cbar.in lr̄a f ⁊ g.
¶ Tutor non pōt remittere gratis debitam liquidum cōſi. cxliij.inci.lʒ cbar.120.in lr̄a d.
¶ Stāte ſtatuto ꝙ matre trāſeunte ad ſcḋa vota non poſſit aliqs ex latere matris dari tutor pupillis:an matre minore. xxv.an.petente tutorē dari filio poſſit dari auus maternus an auia materna conſi.clxiij.incip.viſo cbar.138.per totuʒ.
¶ Mater an preferatur auo in tutela.d.conſi.clxiij.eadem cbar.in principio.
¶ Quādo datur pupillo tutor:es an debeāt citari cōiuncti ⁊ amici.d.ꝯſi.clxiij.ea.cbar.in lr̄a e.
¶ Et mater poſſit adminiſtrare bona pupilli an requirat̄ de neceſſitate ꝙ iudex ei decernat adminiſtratoreʒ cōſi.clxiij.inci.vr̄ cbar.138.in lr̄a a b ⁊ c.
¶ Que reqrantur anteqꝫ tutor poſſit adminiſtrare.d.ꝯſil. clxiij.ea.cbar.in lr̄a d.
¶ Mater mortuo vno tutore teſtamētario ⁊ alio remoto vt ſuſpecto an debeat ſuccedere in tutela conſi.clxxxiij.inci. in hac cbar.151.per totum.
¶ Tutor extātibus bonis mobilibus ⁊ noibus debitorum exigēdis an poſſit vēdere domū vel alia bōa ſtabilia pupilli.
¶ Et an tutor poſſit cogere auum maternū vt reſtituat ſibi pupillum, vt eum apud ſe alat conſil. clxxxv.incipien.ſuper cbar.152.per totum.
¶ Tutores dati in teſtō minus ſolemni an excludāt eniam iam datā a iudice in tutriceʒ ꝯſil.ccxxxviij.incipien.reperio cbar.195.in littera o.
¶ Tutor datus in teſtō minus ſolemni ꝯfirmatus a iudice an preferat̄ matri.d.ꝯſi.ccxxxviij.ea.cbar.in lr̄a p.
¶ An tutor debeat cōficere inuētariuʒ anteqꝫ adminiſtret ⁊ ſi adminiſtrat ante ꝯfectuʒ inuētariuʒ an re moueat̄ vt ſuſpectus.d.ꝯſi.ccxxxviij.ea.cbar.in littera q.
Venditio an quis obliget̄ ad vēdendum pro iuſto precio ꝯſi.xxv.inci.circa cbart.28. in prīn.⁊ in littera b.
¶ Vendēs petiū terre ad mēſuraʒ ſi nō eſt talis ⁊ tāte menſure an teneat̄ ſupplere vſqʒ ad mēſuram ꝯdecentem ꝯſi.lix. incip.lʒ cbar.60.per totum.
¶ Venditor an teneat̄ emptori ſi aſſerit aliqd circa qualitatem rei ꝙ nō eſt verū.d.ꝯſi.lix.ea.cbar.in prīn.
¶ Fundus duobus modis dr̄ vendi ad mēſurā.d.cōſi.lix. ea.cbar.in littera b.
¶ Menſura fundi vēditi qn̄ cenſeatur appoſita ad demonſtrationē.d.conſi.lix.ea.cbar.in littera c.
¶ Venditor re euicta factis legittimis denūciatiōibus tenetur emptori ad integruʒ intereſſe conſi.lxxiij.incip.Qꝫuis cbar.70.in littera e.
¶ Venditor tenet̄ defendere emptorem coram ſuo iudice cōſi.lxxix.inci.in hac cbar.75.in lr̄a p.
¶ Venditor pōt implorare beneficiuʒ perſonale.d.conſil. lxxix.ea.cbar.in lr̄a q.
¶ Heres venditoris ſi nō defendit vel eius heredes an incidat in penaʒ in ꝯctu venditiōis cōtentam conſi.xcv.incip. viſo cbar.89.in littera g h i ⁊ ſeq.
¶ Vēditio facta per patreʒ ⁊ filiū per quos fuit iuratū ſeruare oīa in inſtr̄o ꝯtenta an poſſit per filiū reſcindi in totuʒ dicenteʒ dictam venditioneʒ eſſe factā vltra dimidiam iuſti precij ꝯſi.cxij.inci.eleganter cbar.100.per totum.
¶ Promiſſio facta vxori per maritum de faciendo ſibi fieri inſtr̄m vēditiōis an teneat ꝯſuppoſita ꝯfeſſiōe mariti aſſerētis ſe emiſſe p vxore ꝯſi.cxx.inci.lʒ cbar.104.per totum.
¶ Venditor tenet̄ facere emptori inſtrumētum venditiōis d.ꝯſi.cxx.ea.cbar.in lr̄a e.
¶ Venditio an cenſeat̄ celebrata p iſta vba volme tu vēdere el tuo cellaio ⁊ vēdēs rn̄dit ꝙ ſicze che nevoleua quattro cento fiorini ⁊ volēs emere dixit ⁊ io tene voglio dare quattrocēto fiorini abolognini dieci p fiorino ⁊ vēdēs rn̄dit tu me hai inteſo ꝯſi.cxxij.inci.vr̄ cbar.106.per totum.
¶ Vendēs domū an poſſit ſibi ⁊ alteri reſeruare ſeruitutē cōſi.cxlvj.inci.vr̄ cbar.123.in littera e.
¶ Heres vēditoris q paſſi ſunt euinci rem ab emptore qui eos certiorauit de lite ſibi mota an poſſint purgare moram ita ꝙ nō teneant̄ ad penam in inſtr̄o cōtentaʒ nec ad aliud intereſſe ꝯſi.cxlix.inci.viſo cbar.125.per totum.
¶ Fructus rei vendite an pertineāt ad venditorem vel ad emptorem p rata precij nō ſoluti ſtantibus inſtr̄is de qbus in cōſi.cl.inci.viſo cbar.127.p totum.
¶ Venditor nō tenetur ementi ſcienter rem alienaʒ de euictione cōſi.cclxx.inci.qz cbar.141.in littera d.
¶ Venditio caſtellanantie facte per caſtellanum an teneat ſtante ſtatuto de quo in lr̄a c.
¶ Et ſi nō valet an caſtellanus teneat̄ emptori ad intereſſe cōſi.cclvij.inci.vr̄ cbar.210.per totum.
¶ Verbo venditiōis oīs alienationis ꝯtractus ꝯtinetur.d. cōſi.cclvij.ea.cbar.in littera k.
Verbum verba enūciatiua propter aliud prolata regulariter nō diſponūt ꝯſi.v.incipi.in hac cbar

hac char.vij.in lr̃a k ꝛ conſil.ccliiij.incip.principalis chart. 209.in littera e.

¶ Verbũ res eſt latiſſimũ ↄſi.xx.incip.vr̃ char.21.in lr̃a o.

¶ Verbũ aliqua iũctum verbo portiõem vel verbo ptem quid operet̃ ↄſi.xxx.inci.in hac char.30.in littera b ꝛ conſil.xxxiij.inci.viſa char.36.in littera u.

¶ Verbum derobando qũo accipiatur cõſi.xliiij.inci.deueniendo char.48.in lr̃a i.

¶ Verba improprijãtur vt cõcordent ſe cum iure cõi ↄſi.lij.inci.in hac char.55.in littera e.

¶ Verbum libere importat ſine aliqua ſolẽnitate ↄſil.liiij.inci.in themate chart.57.in lr̃a f ꝛ cõſi.cdxvij.incip.in hac char.224.in littera n.

¶ Verbum modicum varijs modis ſumitur ↄſil.lix.incip.licet char.60.in littera f.

¶ Verbum de facto importat oẽm amplam poteſtatez cõſil.lxv.inci.qm̃ char.62.in littera b.

¶ Et iſta verba che ſi traghenо delli mei beni qũo intelligant̃ cõſi.lxxj.inci.ad euidentiam char.62.in lr̃a a.

¶ Verbum volo quid importet conſilio.lxxvij.incipiente viſo char.73.in littera i.

¶ Verbum decerno eſt noui iuris promulgatorium cõſil.xcvj.incipien.licet char.90.in littera c ꝛ d.

¶ Verbum ſuccedo an ſit directum vel commune cõſi.cj.incip.lȝ char.94.in littera b ꝛ g.

¶ Verbum põt habet tractum in futuruȝ conſi.cxxxiij.incip.in preſenti char.113.in littera g.

¶ Verba de ſtirpe eorum qũo intelligantur ↄſil.clix.incip.in hac char.133.in lr̃a o.

¶ Verbũ ſpõdeo ꝛ verbũ polliceor an equipolleant ꝟbo promitto cõſi.clxj.incip.ſubtilis char.136.in littera i.

¶ Verbum pertinere eſt verbum latiſſimum cõſi.clxxxviij.incip.qꝛ char.155.in littera g.

¶ Vis verborum ampliatur per geminationem conſi.ccxxvij.incipiente in primo char.185.in littera a ꝛ conſili.ccxlix.incip.quoniam char.205.in littera d. ꝛ conſi.cclxvij.in hac char.224.in littera l.

¶ Verba aſſigno ꝛ cõſigno an importẽt dñij trãſlationem ↄſi.ccxxviij.inci.ꝙ dictus char.194.in littera b ꝛ k.

¶ Verbum diuido ad quid adaptetur.d.cõſi.ccxxviij.ead.char.in littera b.

¶ Verba iudicauit ſeu adiudicauit quid importent.d.ↄſil.ccxxviij.ea.char.in littera h.

¶ Verba pro dote ſeu dotis noĩe cu idem ſignificent cõſi.ccxxix.inci.lȝ char.187.in lr̃a a.

¶ Verbum reliquit an accõmodetur donationi cã mortis conſi.ccxxxvij.inci.viſo char.194.in lr̃a r.

¶ Qualitas adiecta verbo intelligit̃ ſm̃ tempus cõſil.ccxlij.inci.circa char.199.in lr̃a g.

¶ Verba ſolent magis influere in ſequentia ꝙ̃ in precedentia.d.ↄſi.ccxlij.ead.char.in littera b.

¶ Verbum ſtatuo ꝛ verbũ volumus ſunt iuris noui promulgatoria ↄſi.ccxliij.incip.in hac char.201.in lr̃a c.

¶ An per verba ſummaria ꝛ de plano ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij ſint ſublate alie ſolẽnitates iuris poſitiui preter illas de qbus in clemẽ.ſepe de verb.ſig.d.conſi.ccxliij.ead.char in littera b c ꝛ ſeq.

¶ Verba preteriti tpis quid ſignificent cõſi.ccxlv.incip.in preſenti char.202.in littera a ꝛ c.

¶ Verbum relaxare ꝛ verbum dimittere quid denotent.d.cõſi.ccxlv.ea.char.in littera a.

¶ Verbum poſſit adaptatur ẽt ad futura ↄſi.cclxiij.incipi.conſtat char.220.in lr̃a b.

¶ Verba nunc ꝛ in futurum quid importent.d.ↄſil.cclxiij.ead.char.in littera i.

¶ Verbum dr̃is an intelligat̃ in extraiudiciali contentiõe cõſi.cclxvij.inci.in hac char.224.in lr̃a q.

¶ Iſta verba pactum trãſactionem ꝛ cõuentiõẽ qũo intelligãtur.d.ↄſi.cclxvij.ea.char.in littera r.

¶ Verbũ permittimus eſt iuris noui demõſtratiuum cõſi.cclxxj.inci.de hac char.231.in lr̃a l.

¶ Et verbũ habeatur ſonat in fictiõem cõſi.cclxxxj.incipi.in hac char.243.in littera e ꝛ i.

¶ Verbum ſit eſt expreſſiuum veritatis.d.cõſi.cclxxxj.ead.char.in littera b.

¶ Verbum inuiolabiliter quid importet cõſi.cclxxxvij.incip.tota char.249.in lr̃a l ꝛ ſeq.

¶ Verbuȝ vr̃is diſtributiuum non operat̃ quin diſpõ cẽſeatur vr̃is ↄſi.cclxxxix.incip.circa char.252.in lr̃a f.

¶ Verbum reuocare eſt generale dicto conſil.cclxxxix.ea.char.in littera x.

¶ Verbũ dederunt denotat dñij trãſlationẽ ↄſil.ccxcv.incip.vr̃ char.258.in lr̃a a ꝛ g.

¶ Verbũ vr̃ ꝛ verbũ intelligat̃ denotant quãdam improprietatem ↄſi.cccv.incip.in hac char.267.in lr̃a p ꝛ s.

¶ Verbũ perpetuum quomõ interpetretur ↄſi.cccx.incip.ꝙ dicta char.272.in littera g.

¶ Verbum volo an inducat mãdatum ↄſi.cccxix.incipi.in hac char.279.in littera f.

¶ Verbum reliquit adiectum certe rei quid importet cõſil.cccxx.inci.dubia char.280.in lr̃a a ꝛ k.

¶ Verbum ita denotat ſilitudinem.d.conſilio.cccxx.eadẽ char.in littera o.

¶ Et verbum intelligitur ſolet denotare veritatem ↄſi.cccxxij.inci.in pñti char.283.in lr̃a g.

Vero iſtius aduerſatiue natura ponit̃ in conſi.ccxxiij.incip.in hac cha.190.in lr̃a d ꝛ ↄſi.ccxlvij.incip.ↄſultus char.204.in lr̃a c ꝛ d.

Via an liceat edificare in via publica ꝛ ſi eſt edificatum an edificans debeat edificiuȝ remouere cõſil.cclxxxij.inci.in hac char.245.in lr̃a y ꝛ ſeq.

¶ Conceſſio.x.pedum pro via facta per arbitros compromiſſarios an cẽſeatur dare proprietatem dictorum decez pedum an vero ſeruitutez tantum illi cui fuit facta conceſſio.ꝛ ſi proprietas dicte vie intelligitur cõceſſa an potuerit dicta via laborari inuito proprietario cõſi.ccxcv.incipiẽ.vr̃ chart.258.in lr̃a a ꝛ per totum vſqȝ ad lr̃am l.

¶ Via quid ſignificet.d.ↄſi.ccxcv.ea.char.in lr̃a f.

Victus hoc verbum comprehendit alia ꝙ̃ cibaria puta veſtitum ꝛ habitationeȝ ſine quibus cõmode corpus ali non poteſt conſilio.xlv.incipiente licet char.49.in littera b.

Violentia an auferens per violentiã aliquid de manibus alterius ſit puniendus pena ſtatuti loquẽtis de pena derobantis aliquem conſi.xliiij.inci.deueniendo char.48.p totum vſqȝ ad lr̃am k.

Uniuerſitas per actus paſturandi ꝛ ſimiles in territorio vicine vniuerſitatis factos an acqrat iuriſditioneȝ ↄtra dictam vniuerſitateȝ cõſi.lxiij.inci.ꝛ ſi char.63.per totum.

¶ Et vniuerſitas non querit poſſeſſioneȝ ex actibus particularium hominũ.d.ↄſi.lxiij.ea.char.in lr̃a a.

¶ Uniuerſitas nõ acqrit poſſeſſionẽ per liberam perſonaȝ ſine mandato.d.ↄſi.lxiij.ea.char.in lr̃a b.

¶ Et vniuerſitas differt a particularibus hominibus.d.cõſi.lxiij.ead.char.in littera c ꝛ cõſi.ccxxiij.inci.cõſiderata char.180.in littera l.

¶ Actus geſti ab vniuerſitate qui dicantur.d.conſili.lxiij.ea.char.in dicta littera c.

¶ Poſſeſſio q̃ſita p vniuerſitatẽ retinet̃ ex actibus pticularium hominũ eiuſdẽ.d.ↄſi.lxiij.ea.char.in lr̃a e.

¶ Uniuerſitas ſeu cõitas vendens paſcua cuiuſdam tenimenti terre ꝛ faciẽs prohibitiões ne animalia immitterent̃ in dictis paſcuis ꝛ bonis ſciente ꝛ patiente tertio q ptendebat habere ius in dicto tenimẽto an ex pdictis actibus acqſiuerit dñium dicti tenimẽti ↄ̃ dictum tertiũ ↄſi.cxxx.incip.eleganter char.111.per totum.

¶ Uniuerſitas caſtri valli an poſſit poſſidere omnia que poſſidebat verſus aliud caſtrum ꝛ in eis ligare non obſtante quadam ſententia poſtea lata conſilio.ccxiij. incipiẽ.viſo char.174.per totum.

¶ Illud qđ eſt vniuerſitatis nõ eſt bonum ipſius vniuerſitatis.d.ↄſi.ccxiij.ea.char.in lr̃a b.

¶ Uniuerſitas ſeu communitas an intelligatur deliquiſſe ita ꝙ ex delictis veniat condẽnanda ↄſil.ccxxiij.incip.conſiderata char.180.per totum.

¶ Uniuerſitas ꝛ cõmunitas repreſentatur p ↄſilium adeo ꝙ geſta per cõſilium cenſentur geſta per totaȝ vniuerſitatẽ.d.ↄſi.ccxxiij.ea.char.in lr̃a a g ꝛ b ꝛ cõſi.ccxlj.incip.in cauſa char.198.in lr̃a d ꝛ n.

¶ Ubi due partes vniuerſitatis vel collegij ſunt ibi tota vniuerſitas vel collegium adeſſe cenſetur.d.conſili.ccxxiij.ead.char.in littera b.

¶ Uniuerſitas poteſt delinquere ꝛ ex delicto puniri.d.cõſil.ccxxiij.ea.char.in lr̃a d.

¶ Et vniuerſitas condemnatur ex delicto municipum ſeu

cõſilij eam repreſentantis.d.conſilio.ccxliij.ead.char.in dicta littera d.

Uniuerſitas debet cõuocare conſilium auctoritate preſi dis.d.conſi.ccxxiiij.ead.char.in littera i.

Homines vniuerſitatis debẽt cõgregari in loco cõgruõ ⁊ ꝯſueto.d.cõſi.ccxxiiij.ea.char.in lra n.

Uoluntas vltima quare dicatur cõnſil.ccxxxvij. incip.viſo char.194.in lr̃a f.

Ubi voluntas generalr promittentis deprehenditur ex qualitate perſonarum vel alia ratione ſcilicet ꝙ veriſimiliter permiſiſſet etiam donare: tunc in generali conceſſione facultatis diſponendi veniret etiam donatio.d.conſi.ccxxxvij.ead.char.in littera n.

Uoluntatis mutatio nõ preſumitur conſi.cclix.incipiẽ. quoniam char.206.in littera a.

Uoluntates hominum varie ſunt cõſi.cclxxv.incipi.in preſenti char.237.in littera c.

In vltimis voluntatibus voluntas teſtatoris eſt preceteris amplectenda.d.cõſi.cclxxv.ea.char.in littera d.

Ultima voluntas facta per vxorem ad mariti ſuggeſtionem an teneat ſi in ea eſt inſtitutus maritus pro medietate ⁊ p alia medietate eccleſia: ⁊ an hoc probetur p tres teſtes in verbis diſcordantibus: ⁊ ſi non valet an filij ſororis premortue vna cum fratre ⁊ nepote ex altero fratre ſuccedant ſtante ſtatuto de quo in littera i conſil.cccxix.incipiẽ.in hac char.279.per totum.

Uſura omnis de iure canonico eſt prohibita conſil. lxxj.inci.ad euidentiam char.72.in lr̃a f.⁊ ꝯſ. clxvj.incip.vr̃ char.68.in lr̃a a ⁊ g.

Uſure in reſtitutione dotis nõ debentur.d.cõſi.lxxj.ea. char.in littera g.

Uſure alteri ſolute per creditorem an debeãt ei reſarciri per debitorem moroſum conſi.clxvj.incipiẽ. videtur cha. 139.in littera f.

Inſtrumentum hebrei an poſſit dici vſurarium ſtãte ſtatuto de quo in prin.conſilij non obſtãtibus certis capitulis per papam hebreis conceſſis conſilio.cxciij.incipiente viſo char.160.per totum.

Uſuſfructus formalis nõ venit appellatiõe bonorum ſtabilium ꝯſil.cxlvij. inci.obmiſſo char.124.in lr̃a b.

Aliud eſt vſuſfructus aliud ipſa bona ſtabilia.d.conſilio. cxlvij.ead.char.in littera a.

An vſufructuarius regulariter teneatur ſatiſdare conſi. cclxvij.inci.in hac char.224.in lr̃a a.

Uſuſfructus oium bonorum vltimo loco relictus vxori an tollat alia legata eidem vxori facta in eodẽ teſtõ ꝯſi.cccviij.inci.ꝙ dicta char.270.per totum.

Et vſuſfructus formalis proprie dr̃ vſuſfructus.d.cõſil. cccviij.ea.char.in lr̃a a.

Uſufructuarius oium bonoruꝫ an teneaẽ ſoluere legata cõſi.cxcv.inci.circa char.162.in lr̃a d e f ⁊ ſeq.

Uulnus vulnerans aliquem an cenſeatur turpis perſona conſili.clxxvj.incipiente in cauſa char.145.in littera i.

Quando quis dicaẽ decedere ex vulnere conſili.cclxxxij. inci.in hac char.245.in lr̃a n ⁊ o.

Uxor relicta facta vxori an tollantur per quartam ei debitam ex diſpoſitione auc.preterea.C.vnde vir ⁊ vxor, ⁊ an relicta facta alijs perſonis minuant dictam quartam debitaꝫ vxori cõſi.iiij.inci.vltra char.6.per totuꝫ.

Uxor ſequitur virũ quo ad foruꝫ ⁊ coruſcatur dignitate mariti ꝯſi.xxvj.inci.vr̃ char.29.in lr̃a b.

Et relictum plus ſecundo viro q̃ nepotibus ex primo viro factum ab vxore quomõ inter eos diuidatur conſi.lj. inci.viſo char.54.per totum.

Uxor vſufructuaria oium bonorum cum poteſtate alienandi prout ſibi placuerit an legare poſſit aliqua de dictis bonis ad pias cauſas in preiudicium heredis inſtituti ꝯſil. lxiiij.inci.in caſu char.64.per totum.

An vxor poſſit petere aduerſus emptorem predium ſibi expreſſe pro reſtitutiõe dotis obligatum ⁊ a marito alienatum ꝯſi.clj.incip.vr̃ char.128.per totum.

Uxor relicta vſufructuaria ⁊ dominã omnium bonoruꝫ in vita tm̃ inſtitutis per teſtatorem pauperibus chriſti an cẽſeatur heres vel vſufructuaria ꝯſi.clxxx.incipi.multitudo char.148.in littera a ⁊ b la ſecunda.

Et vxor tranſiens ad ſecũda vota an dicatur vſufructuaria ex voluntate teſtatoris ſtãte ſtatuto ꝙ vxore tranſeũte ad ſecũda vota expiret vſuſfructus.d.conſi.clxxx.ea. chart. in littera c la ſecunda.

Uxor trãſiens ad ſecũda vota.j.tempora luctus an amittat legata ſibi facta conſili.cccviij.incipiente ꝙ dicta chart. 270.per totum.

Et vxor vſufructuaria ⁊ maſſaria iſta verba q̃uo intelligantur vide in.d.ꝯſi.cccviij.ea.char.in lr̃a f ⁊ g.

Uxor inops an poſſit petere quartã in bonis mariti diuitis defuncti: ⁊ an vxor excludat fiſcũ ſi non ſuperſunt alie perſone coniuncte dicto marito conſi.cccxxiiij.incip.cuꝫ in puncto char.284.per totum.

Hypotecha ſi ſucceſſor voluntarius nõ vult ſtare colo: an colonus poſſit retinere bona locata iure hypothece ex eo qꝛ in inſtr̃o locationis oia bona locatoris fuerunt hypothecata pro obſeruatione ꝯctus cõſi.vj.inci.lꝫ char.8.per totum.

Tertius poſſeſſor bonorum an poſſit hypothecaria conueniri non diſcuſſo principali conſilio.lxxxv.incip.videtur char.80.in littera a.

Mulieri agẽti hypothecaria ſuper bonis ſui viri defuncti pro dote ſibi reſtituenda an obſtet exceptio rei iudicate ſuper prioritate iurium aduerſus eam late: maxime cum cõtractus dotalis dicatur ſimulatus conſi.cxxvj.incipien. viſo char.108.per totum.

Hypothecam anteriorẽ dr̃ habere qui hꝫ anterioreꝫ cõtractum.d.cõſi.cxxvj.ea.char.in lr̃a d.

Res aliena non põt hypothecari ꝯſi.cxxviij.incipiẽ.q̃ uis char.110.in littera c.

Hypotheca an cẽſeatur prohibita ſi eſt prohibita alienatio cõſi.cliiij.incip.lꝫ char.129.in lr̃a a.

In generali hypothecatione non veniũt ꝓhibita hypothecari.d.ꝯſi.cliiij.ea.char.in lr̃a e.

Hypotheca non põt aduerſus tertios poſſeſſores intentari ſi principalis eſt ſoluẽdo ⁊ exigibilis ꝯſi.ccxlvj.incipiẽ. in hac char.203.in littera a.

Hypotheca an cõſtituatur a quaſi dño conſil.cclxxxviij. incip.q̃ q̃ char.258.in littera l.

Iſtud verbuꝫ hypotheca põt verificari in ſpeciali ⁊ generali hypotheca cõſil.cccxxj.incipiẽ.in hac char.281.in lr̃a c.

Finis tabule quarti voluminis.

Quartum volumen conſiliorum pre-
clariſſimi iuriſtarum principis domi
ni Petriphilippi cornei de Peruſia.

¶ Quarta pars conſiliorum iuris ceſarei pontificijq̄ iter petris accutiſſimi dñi Petriphilippi cornei peruſini.

¶ Relictum factū ad interrogationē alterius filie dotate excluſe a ſtatuto a legittima an valeat ſaltem quo ad legittimam. Item qd importent illa ṽba io li laſſo quello gli tocca di ragione. Et dos aſcendens ad legittimā. an dicaẜ congrua. Itē capitale poſitum in monte puellarum florentie ꝓ dotib⁹: an ſolū iputeẜ in legittimam an ēt lucruʒ ex capitali ꝓueniēs. Et an ſup exiſtētia filie facit deficere ſubſtōnem.

Conſilium primum.

Nnomie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Circa primū ꝯſultationis queſitum vr̄ prima facie dicēduʒ ꝙ probetur ꝙ dictus do. Ant. reliqnerit legittimā dñe Lionore eius filie legittime ⁊ nāli.

a ¶ Nam relictū factuʒ filie ꝓbatur ltie per duos teſtes per. l. fi. C. fa. her. ⁊. l. hac ꝯſultiſſima. §. ex ipfecto. C. de teſta. Ideo cum dictum relictum legittime videatur probari per duos teſtes inductos pro parte dicte dñe Lionore videaẜ in ꝯñam ꝓbatū dictuʒ relictum ltie factū dicte filie: qꝛ ꝓ pte dicte dñe Lionore inter cetera capl'a ſit tale caplm. xxij. in ordine vʒ. Itē ꝙ dictus do. Anto. fili⁹ dni. d. Jo. de canigianis de pñti āno. Mcccclxxxviij. de mēſe Maij prime preteriti. dū eſſet infirmus infirmitate qua deceſſit voluit ⁊ diſpoſuit inter alia ꝙ dcā dña Lionora ei⁹ filia de bonis ipſius. d. Ant. hr̄et ⁊ conſequereẜ ⁊ legittimā ꝯſequi deberet ſup quo capl'o frater euāgeliſta ordinis obſeruantie ſancti Frāciſci deponit vera eſſe ꝯtenta in dcō articulo reddēdo cāʒ ſcie: qꝛ predictis interfuit audiuit ⁊ preſens fuit ⁊ ſic reddit ſufficientem cām ſcie ſubiungendo ꝙ ipſe teſtis dicto. d. Ant. dixit hec verba vʒ: meſer Antonio volete voi laſſare nulla q a madona Lionora vr̄a figliola: ⁊ ꝙ tūc. d. Ant. rñdit ꝙ ſic. Et ꝙ tūc dictus frater Euāgeliſta reqſiuit dictū dñm Ant. che gli volete voi laſſare: ⁊ ꝙ dictus. d. Ant. rñdit quello che gli tocca de ragione: ⁊ ꝙ tunc dict⁹ fr̄ Euāgeliſta dixit dict⁹. d. Ant. io nō intendo quello volete dir: voi voleti forſi dire dela legittima: ⁊ ꝙ tūc dict⁹ d. Ant. rñdit ꝙ ſic: ⁊ ꝙ dictus frater Euāgeliſta dixit dicto d. Ant. ſe voi gli volete laſſare la legittima pare che voi gli voliate laſſare q̄llo che nō gli potete togliere: ⁊ ꝙ tūc dcūs d. An. dixit poſſeglielo togliere: ⁊ cū dictus fr̄ Euangeliſta rñdit non ſo: ma mi credo de norma qñ voi gli la toglieſſe parebe che foſſe baſtarda ⁊ non ltia. ⁊ ſic iſte teſtis per dcā verba vr̄ ꝓbare voluntatē dicti. d. Ant. ꝙ volebat dicte dñe Lionore reliquere legittimā qḋ ēt deduciẜ ex his que ſubdit dictus frater Euāgeliſta deponēs ꝙ poſtea ex interuallo dixit dicto. d. Ant. hec ṽba vʒ. io ho inteſo che ceuno ſtatuto in fiorenza che filie dotate morēte pr̄e ab inteſtato nihil pñt petere. Et che ſtāte queſto ſtatuto q̄lla nō potereb de dimādare nulla. ⁊ ꝙ tūc dictus. d. Ant. rñdit voglio che labbia q̄llo glie tocca de ragione. Et ꝙ tunc. d. fr̄ Euāgeliſta intēdete voi la legittima. ⁊ ꝙ. d. Ant. rñdit ꝙ ſic. ⁊ dixit volo ꝙ illā hēat. Sup eodeʒ capl'o deponit ēt Nicola⁹ laurentij qui vr̄ in effectu ꝯcordare cū dicto fratre Euāgeliſta deponēdo ꝙ dictus fr̄ Euangeliſta dixit hec ṽba vʒ. meſer Antonio in caſu che meſer domenedio faceſſe piu vna coſa che laltra de voi volete voi fare nulla per laia voſtra ⁊ qui ala Lionora figliola vr̄a diſporre nulla. ⁊ ꝙ tūc rñdit dict⁹ d. Ant. hec ṽba vʒ ſi: ⁊ ꝙ dictus fr̄ Euāgeliſta dixit q̄ volete voi fare. Et ꝙ dict⁹. d. Ant. rñdit ⁊ dixit q̄llo che gli tocca de ragione. Et ꝙ tūc dictus fr̄ Euāgeliſta rñdit che volete voi far: voleti forſi dire dela ltia. ⁊ ꝙ dictus. d. Ant. rñdit ſi. Et ꝙ poſtea dictus fr̄ Euāgeliſta dixit meſere Antonio voi gli laſſate q̄llo che nō gli potete togliere. Et ꝙ dictus. d. Ant. rñdit io nō glie la voglio togliere anze voglio che labbia. Itē ſubdit ꝙ poſtea ꝓ interuallū tpis fr̄ Euāgeliſta. ⁊ matheus acceſſerāt. Itē ex ad. d. Ant. ⁊ dictus fr̄ Euāgeliſta dixit dicto. d. Ant. hec ṽba: vʒ voi meſer Antonio vefete acōcio cū meſer domenedio oggi voi laſſaſti che Lionora vr̄a figliola haueſſe la ltia hora me fare intēdere che gli ſtatuti glie ne togliono. ⁊ che morēdo el pr̄e ab inteſtato la figliola nō po domādare la ltia hora guardate q̄llo che voi volete fare: ⁊ ꝙ tūc rñdit. d. Anto. io non gli la voglio torre anzi voglio che labbia: ⁊ ſic in effectu vr̄ concordare cuʒ dicto fr̄e Euāgeliſta ⁊ vr̄r ambo ꝓbare ꝙ voluntas dei dñi Ant. fuit ꝙ. d. dña Lionora hr̄et legittimam de bonis dicti dñi Ant. qꝛ ṽba vr̄r id importare. Et ꝙ habuit intentionē relinquendi ⁊ diſponēdi: ⁊ non ꝓtulerit illa ṽba aio nō diſponendi: deduciẜ qꝛ interrogatus dictus. d. Anto. a quodā Antonio ſymōis per hec ṽba vʒ: meſer voleti voi fare piu vna coſa che vna altra ꝓ lamore de dio per lanima vr̄a o de q̄ſta brigata. ⁊ ꝙ dictus. d. Anto. rñdit ⁊ dixit io ho facto ⁊ lo ſa qui frate Euangeliſta ꝓut hͦ deponunt. d. Nicolaus ⁊ ſer Franciſcus lābertini: ex quibus verbis deprehendiẜ ꝙ ipſe. d. Ant. ſupraſcripta verba ꝓlata ad interrogationē fratris Euangeliſte ꝓtulerat aio diſponendi. qḋ ēt vr̄ oñdi: qꝛ dicti fr̄ Euāgeliſta ⁊ Nicolaus deponūt ꝙ poſt verba prio loco ꝓlata inter fratrē euāgeliſtā. ⁊. d. Ant. de quibus. ſ. tūc Frāciſcus tanai de narlis volete voi che fr̄e Euāgeliſta ne facia recordo ⁊ ꝙ dictus. d. Ant. rñdit hec ṽba vʒ ſi hñ. ⁊ ex his vr̄ inferri ad deciſionē ſcdi queſiti vʒ. ꝙ dictus. d. Ant. voluerit relinq̄re dicte Lionore ſimpl'r legittimā quā poterat de iure cōi petere ex quo de legittima vr̄ expreſſe diſpoſuiſſe ⁊ vr̄ ēt concludendū ꝙ intelligaẜ dictum relictū de legitima quā dicta Lionora hr̄et ꝯſequi ſm ius cōe nō habito reſpectu ad formaʒ ſtatutoꝝ qꝛ ſm verba ſtatutorū nihil habitura erat ab inteſtato ⁊ ꝯñr ſm formā ſtatutoruʒ nulla eſſet ltia: attento ꝙ ltia eſt olim quarta hodie tertia vel dimidia eius qḋ qs eſt habiturus ab inteſtō. l. cuʒ queritur. ⁊ l. parentibus. ⁊ auc. nouiſſima. C. de inoffi. te. ⁊. l. papinian⁹. §. qm̄ aūt quarta. ff. eo. ti. Si itaqꝫ in nihilo eſt ſucceſſura ab inteſtō non pōt cadere aliqua quota eius qḋ nihil ē. qꝛ nō entium nulle ſunt cauſe ſm phm ⁊ probaẜ in. l. eius qui in ꝓuinciā ver. qm̄ tunc. ff. ſi cer. pet. ⁊ in. l. ij. ff. de vſufruc. ⁊. l. adeo. §. ꝙ ſi toto. ff. de acq. re. do. ita ꝙ non vr̄ dictum relictum poſſe referri ad legittimam ſm formam ſtatutorum: ⁊ ideo vt actus valeat ⁊ non cenſeaẜ ludibrio geſtus cēſeatur eſſe relicta legittima que de iure cōi ſibi deberetur: ⁊ ꝓ hec videtur etiam decidi tertium queſitum conſultationis.

b ¶ His tñ nō ob. ꝯriū puto rñdendū vʒ ꝙ non ſit probata legittime vltima volūtas. d. Antonij: adeo ꝙ cenſeatur dcē Lionore relicta ltia que eidem debereẜ ſm terminos iuris cōis. nam aiaduerto ꝙ ex atteſtationibus teſtiū ꝓductoruʒ pro ꝑte matthei vr̄ ſatis deprehēdi ꝙ intētio dicti. d. Ant. nō fuit relinquere dicte Lionore niſi illud qḋ ſibi tangebat.

c ¶ Nā prio eſt aduertēdū qḋ nō eſt expeditum de iure quo valeat teſtm̄ factū ad interrogationē alterius. nam Pileus in ſuis q̄ōnibus tenuit ꝙ nō ⁊ ſil'r Ja. de are. in. l. heredes palā in prin. de teſta. qḋ ⁊ tenuit Nicolaus de mat. ⁊ ideʒ tenebat Albertus papienſis ea inter cetera ratiōe qꝛ alꝭ dareẜ mā fabricandi falſum qꝛ infirmus mortis ⁊ cogitatione turbatus de facili applauderet oibus: ⁊ oibus de quib⁹ interrogaẜ rñdet ꝙ ſic ꝓut euʒ refert Jo. an. in additionibus Spec. in ti. de teſta. §. j. ver. qd ſi is. qui Joā. an. prout dicit d. Ant. in. c. cū tibi de teſt. approbat dictam opi. ⁊ ita etiam dicit Pau. de ca. in. d. l. hac ꝯſultiſſima. C. qui teſt. face. poſ. Solent. n. infirmi cōiter applaudēre cōſanguineis ⁊ eoruʒ interrogationib⁹ rñdere qḋ ſic ꝓut dicit Jo. an. in. d. addi. lʒ ipſe Jo. an. nō firmet preciſe hāc opi. ſ. qḋ abſolute teſtm̄ factū ad interrogationē alterius nō valeat: tñ ꝙ nō teneat voluit. d. Ant. in. d. c. cū tibi. ⁊ bal. in. l. iubemus. C. de teſta. qḋ ⁊ voluit Bal. ibi niſi ſit interrogatus a tabellione rogato a teſtōre qꝛ tunc eſt quedā ſuggeſtio ſm eum ⁊ idem voluit ibi Pau. de ca. dicens ꝙ tunc vr̄ quedā ſubgeſtio ⁊ nō vr̄ mens teſtōris: ideo nō valet ſm eum q dicit ita ſe conſuluiſſe aretij: ⁊ lʒ dictaʒ opi. preciſſe nō teneant maxime vbi non agiẜ de inſtōne heredis ꝓut non agiẜ in caſu iſto: tamē dicta opi. ⁊ dicta rō per eū aſſignata nō puto ꝙ ſit oino ſpernenda: ita ꝙ qñ ex cōiecturis ⁊ circūſtantijs pōt iuuari ꝓbabiliter puto ꝙ teneri poſſit ⁊ maxie vbi ṽba ſunt ambigua. In caſu aūt noſtro plura vr̄r cōcurrere que ſuadent ꝙ voluntas. d. dñi Ant. nō fuerit relinquere dcē Lionore eius filie vltra q̄ʒ ipſa deberet conſequi. Nam prio eſt aduertendū ꝙ ipe. d. Ant. erat grauiter infirmus. adeo ꝙ die ſeq. deceſſit. Itē ꝙ ipſe. d. Anto. fuit pluries interrogatus ⁊ multotiens nihil rñdit: ⁊ fuit interrogatus a pluribus vʒ a Mattheo eius fratre cui nihil rñdidit prout deponūt plures teſtes. Itē a Lionora ei⁹ filia cui qñqꝫ nihil rñdit: ꝓut deponūt Nicolaus ⁊ Jo. bapti. Item vno ſemel tu hai habuta la

parte tua. Itē Ioā. baptiſta deponit ꝙ dicta Lionora dixit ſemel: ecco qui ſer Frāceſco vr̄o volere voi che lo ſcriua: tūc dictus .d. Ant. videri ipſius teſtis dixit ꝙ nō. itē plures teſtes deponūt ꝙ poſtq̄ꝫ dictus fr̄ Euangeliſta ſcripſerat de quo in articulis aīo ſimil̄r ſcribēdi volūtatē ipſius domini Ant. ⁊ incepit interrogare dictū dn̄ꝫ Ant. ipſe .d. Ant. aſpexit ſuſus matheuꝫ: ⁊ voluit ſpatulas ⁊ nihil rn̄dit: ex quo deprehendit̄ ꝙ ipſe moleſte ferebat dictas interrogationes. Itē fuit ēt interrogatus ab Ant. qd velit relinquere dicte Lionore cui nihil rn̄dit. Itē Nicolaus olim vencilai deponit ꝙ dict⁹ .d. Ant. dixit Lionore tu hai auta la parte tua. Item Io. baptiſta ⁊ Benedictus deponūt ꝙ ipſi arbitrantur ꝙ dictus .d. Ant. nolebat diſponere. Nec aliquid relinquere dicte dn̄e Lionore: ⁊ Odoardus deponit ꝙ arbitratur ꝙ dictus .d. Ant. egre ferebat dictas interrogationes: ex qbus atteſtationib⁹ ſatis deprehendit̄ ꝙ dictus .d. Ant. non hēbat intentionem ꝙ dicta Lionora hr̄et vltra q̄ꝫ ſibi debebat̄ de bonis ipſius dn̄i Ant. vel ſaltē prebent magnā ſuſpitionē ne dictus .d. Ant. verba que ꝓtulit non protulerit aīo relinquendi aliqd dicte dn̄e Lionore: ſed potius ad ſubgeſtionē alterius ꝓtulit ⁊ arbitrantur Ioānes baptiſta ⁊ bn̄dictus teſtes q interfuerunt ſbis prolatis per .d. Anto.

d ¶ Ita ꝙ p̄dictis circūſtātijs ꝯcurrētib⁹ pōt ꝓbabiliter teneri opi. Bal. et Alber. papiē. Nico. de mat. Bal. ⁊ Paul. de caſt. ꝙ non cenſeatur infirmus reſpondens interrogationi rn̄dere aīo diſponēdi: ſed potius ad ſubgeſtionē ⁊ gr̄a remouendi moleſtatie. Et ꝙ in caſu nr̄o dictus .d. Ant. nō cēſeatur voluiſſe aliqd relinquere dicte Lionore niſi ſolum ⁊ dūtaxat id qḋ alias debuiſſet habere de bonis ſuis: attento maxime ꝙ ſba ipſius .d. Ant. nō ſignificāt aliud: quia legittima dicte dn̄e Lionore nō debet̄. Attenta forma ſtatutorū vt .j. deducam. Et qḋ non eſt nō poteſt relinqui. Et deprehenditur mens dicti dn̄i Ant. ex ſbis precedentibus ꝙ volebat eideꝫ relinquere id qḋ eidem tāgebat de iure per que ſba p̄cedentia declaranda veniunt verba ſequentia. ar. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. .i. ⁊ l. heredes palā. §. ſed ſi notā de teſt. ⁊ l. qui filiabus de leg. .i. ⁊ ſic ꝙ intendebat eideꝫ relinquere legittimam quatenus de iure ſibi debebatur.

e ¶ Et ſi dicat̄ ſbū de iure ſeu vulgari ſermone de ragione intelligendū eſt in potiori ſignificatu: ⁊ ſic de iure cōi inſt. de iure natu. gen. ⁊ ci. §. ſed ius q̄dē ciuile ver. ſed quotiēs. rn̄detur ꝙ ius ciuile diſponit ꝙ ſtatuta derogantia iuri cōi ſint ſeruanda per ea que hn̄r in. l. oēs populi de iuſti. ⁊ iur. cum. ſi. Et iō tpe dictoꝝ verboꝝ ꝓlatoꝝ p .d. Ant. de iure ciuili non debebatur legittima dicte Lionore.

f ¶ Et ſic illa verba quello che gli tocca de ragiōe que ſunt verba pn̄tis tpis ſm̄ vim verboꝝ non important id qḋ tangeret ei de iure ciuili ſi ſtatutū non vigeret. Et ꝓpea vltia verba ꝓlata per dictū .d. Ant. io voglio che labbia intelligūtur ꝙ volebat ꝙ hr̄et legittimā que ſibi tāgebat de iure: attentis verbis p̄cedentib⁹. Et attēto ꝙ illa ſba vltima pn̄t referri ēt ad verba p̄cedentia vꝫ dū dixit qllo che gli tocca de ragiōe. Et lꝫ ad interrogationē fr̄is Euāgeliſte iterrogātis ꝙ forte intelligebat de ltia rn̄didit ꝙ ſic: tn̄ pōt itelligi ꝙ intelligebat de ltia ſi ſibi tāgebat ⁊ maxīe qꝛ p̄mittit nō gli voglio torre. Nā per dicta ſba nō gli voglio torre deprehendet̄ ꝙ ipſe itelligebat de ltia q̄ ſibi tāgebat cū priuatio p̄ſupponat habitū. l. decē. de ver. ob. ⁊ l. non pōt videri deſinere. ff. de reg. iur. Et lꝫ in ſcḋa vice in qua fr̄ Euāgeliſta interrogauit dcm̄ .d. Ant. dict⁹ frat̄ Euāgeliſta nō deponat ꝙ dictus .d. Ant. ꝓtulerit illa ſba nō gli voglio torre: tn̄ de dcis ſbis deponit .d. Nicolaus: nec ſunt alij teſtes q de dcis ſbis p̄ia facie ⁊ ſcḋa vice ꝓlatis p dcm̄ .d. Anto. ad iterrogationē fr̄is Euāgeliſta io voglio che labbia deponāt niſi dci duo teſtes vꝫ frater Euāge. ⁊ Nico. lāberti ⁊ cū dicto Nicolao ſatis ꝯcordat Io. bapti. q deponit ꝙ dictus .d. Ant. ad iterrogationē dci fr̄is. Euāge. factā ſcḋo loco dixit io nō gli voglio torre nulla. Itē dict⁹ ali⁹ Nicolaus olī villanelli deponit ꝙ dict⁹ .d. Ant. rn̄dit fratri Euāge. loq̄ntis de ltia qllo nō gli po eſſer tolto: ⁊ ſil̄r Odoardus deponit ꝙ dict⁹ .d. Ant. rn̄didit dcō fratri Euāgel. ⁊ dixit io nō gli voglio torre nulla: ⁊ ſil̄r Bn̄dict⁹ deponit ꝙ dict⁹ .d. Ant. rn̄didit dcō fratri Euā. dixit io nō gli voglio torre nulla d̄ qllo che e de ragiōe ex qb⁹ oib⁹ ſatis apte meo iudicio deducit̄ ꝙ intētio dci .d. Ant. nō erat aliqd de nouo relinq̄re ſ. vltra id qḋ ipſa petere potuiſſꝫ: ſꝫ nō adimere ſibi aliqd ⁊ idcirco puto apta fronte ꝯcludendū attētis oibus .ſ. deductis ꝙ dcā Lionora vigore dci aſſerti relicti non poſſit aliquid petere niſi forte vſq ad integrā ⁊ ꝯgruam dotē ſi qd deeſt de quo tn̄ dicetur in ſeq. queſtione: ⁊ licet reperiā i apoſtillis factis ſup dictis teſtiū pro parte Mathei ꝓductorū nonnulla que impingunt̄ eorū atteſtationibus que longuꝫ eſſet recēſere ⁊ ſigillatim rn̄dere tn̄ puto ꝙ non habeāt obſtare p̄dictis. Nec obſtant adducta in ꝯtrium qꝛ ſatis apparent ſublata per adducta pro hac parte: lꝫ .n. aliqua innuant ꝙ dictus .d. Ant. voluerit aliqd relinquere dicte Lionore ⁊ ꝙ verba ꝓtulerit aīo diſponendi: tn̄ plura vīr innuere ꝯtrium vel ſaltem ꝙ noluerit diſponere ꝙ ipſa hr̄et vltra q̄ꝫ al's habitura eēt: nec cēſeret̄ actus iualidus ſeu ludibrio geſtus ſi ſibi reliq̄ſſet id qḋ al's legittime ſeu de iure ſibi competeret: nā ſaltem operat̄ ꝙ vbi alias poſſet cōſequi illō idē p̄ter vel ꝯ voluntatē diſponētis vigore dicte diſpōnis poterit illud petere ex volūtate ipſius defuncti ita ꝙ poterit illud petere actione pſonali ⁊ actione hypothecaria p .l. .j. ⁊ .ij. C. cōia de leg. ⁊ ſatis eſt ad validitatē actus ne cenſeatur ludibrio factus ꝙ actus producat nouum remedium.

g ¶ Prout in ſiſi voluit Panor. in. c. cāmq̄ꝫ de reſcri. dicēs ꝙ ſtatutuꝫ diſponēs id qḋ ius cōe intelligit̄ ſm̄ ius cōe qꝛ ſatis eſt qḋ ꝓducat nouū remediuꝫ ⁊ ſatis idē vīr ibi velle Inno. Hoſt. Cōpoſt. ⁊ Io. an. qḋ maxime vī dicendum in caſu iſto qꝛ nō eſt paruū intereſſe hr̄e dictas actiones maxime hypothecariā: ⁊ lꝫ ſi legittima nō debet̄ ex forma ſtatutorū dicta diſpō non producat ad legittimaꝫ dictas actiōes ſed potius videat̄ non valere: tamen non vī qḋ habeat obſtare predictis: qꝛ ſatis eſt ſi voluit relinquere caſu quo deberetur ltia prout verba ſua videntur ſonare vel dicam⁹ qḋ legittima poſſit ſumi pro eo qḋ a lege debetur arguendo ab ethymologia vocabuli ꝓut de iure lꝫ arguere. l. .ij. §. appellata. ff. ſi cer. peta. ⁊ l. tigurij. ff. de verb. ſig. ⁊ inſti. de dona. §. eſt ⁊ aliud cum ſi. ⁊ prout heredes dicuntur legittimi qꝛ ll. duodecim tabularum vocentur ad hereditatem: vt patet in titulis de legittimis heredi. ff. ⁊ C.

h ¶ Et h̄ reſpectu id qḋ deberet̄ filie pro ſupplemēto dotis lege cōi ſeu lege municip. poſſit non immerito vocari legittima quaſi lege debita ⁊ in ea operetur dicta diſpō cāu quo diſpō reſultaret ex verbis de quibus teſtes deponūt ſupra hincinde ponderatis ⁊ hoc modo intellecta diſpoſitio non cenſeretur ludibrio facta nec eſſet omnino inutilis.

i ¶ Qḋ aūt legittima nō debeat̄ filie ex forma ſtatuti excluſe a ſucceſſione ab inteſtato deducit̄ ex eo qꝛ cōis opi. doct. eſt qḋ ſtatuta poſſint tollere legittimam ēt filiorū ꝓut diſputant ⁊ ꝯcludunt Dyn. ⁊ Io. an. in regula indultum in. vj. ⁊ Io. an. in addi. Spe. in rubrica de ſucceſ. ab inteſt. ⁊ Ang. in. l. papinianus. §. qm̄ quarta. ⁊ in. §. vnde ſiqs. ff. de inoſ. te. ⁊ in. l. plane. §. ſi duobus de le. .j. ⁊ in. l. qḋ de bonis. §. ſi. ad legē fal. ⁊ in repe. l. pr̄ filiū de inoffi. teſta. ⁊ bal. in auc. h̄ amplius. xxxviij. q. C. de fideicō. ⁊ in. l. ſi defunct⁹ in p̄n. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ Imo. in. l. titio centū. §. titio genero. ff. d̄ cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. d. l. plane. §. ſi coniunctim. ⁊ Pon. in. l. ſeq. gradus ad ſyl. ⁊ Bo. de ſancto gemi. in. c. q̄uis d̄ pac. i. vj. ⁊ maxīe hoc ꝓcedit quādo ſtatutū loqueret̄ de filia dotata qꝛ tūc intelligit̄ pot⁹ diminuere q̄ꝫ penit⁹ tollere ⁊ aſſumere dotē loco ltie prout voluit bar. in. d. §. titio genero.

k ¶ Poſſet ēt fieri aliqua extēſio: an mater ⁊ ceteri aſcendētes per lineā femininā excluſa a ſucceſſione cenſeant̄ excluſi ēt a ltia: nam videbatur dōm ꝙ non: qꝛ legittima vī ſuccedere loco alimentorū ⁊ qui denegat alimenta vī necare. l. necare de agno. lib. ⁊ ſic ſtatutū ſi denegaret legittimā tendere videretur ad delictū perpetrandū. Item a ltia non vī qs excludendus niſi expreſſe de ltia caueatur. l. ſi quādo. §. gn̄aliter. C. de inoffi. teſt. ⁊ hoc velle videbat̄ Saly. in auc. nouiſſima. C. de inoffi. teſt. ⁊ ēt diſputando ⁊ conſulendo idē dicat̄ tenuiſſe: tamen ꝯtrium eſt tenenduꝫ efficaci rōne: qꝛ ltia eſt portio eius qḋ qs eſt habiturus ab inteſtato oliꝫ quarta hodie tertia vl̄ dimidia. l. papinianus. §. qm̄ aūt quarta debite portionis. ff. de inoffi. teſta. ⁊ l. parentibus. C. eo. ti. ibi qḋ deeſt legittime portioni. i. quarte parti ſucceſſionis ab inteſtato ⁊ in. l. que nuper. e. ti. ibi legittime portiōi. i. quarte parti ab iteſtato ſucceſſiōis. ⁊ in. c. raynutius. verſ. qꝛ ſo ibi legittimā ipſam vꝫ eius partis que ſibi debebat̄ ab inteſtato extra de teſta. ſi itaq̄ꝫ in nihilo eſt mater ab inteſtato ſucceſſura vigore ſtatuti ⁊ nō entiū nulle ſunt q̄līe vt inq̄t philoſophus ⁊ probat̄ in. l. adeo. §. qḋ ſi toto de acquir. re. do. ⁊ in. l. .ij. de vſufru. ⁊ in. l. eius qui in ꝓuinciā ſi cert. pet. ⁊ naturali rōne eſt euidens qḋ nō ens nō pōt diuidi nec datur pars eius qḋ nihil eſt: iō ſimpl̄r diſponens ꝙ non ſucceda.

⁊ ſi.

⁊ ſic tollens ſucceſſionẽ ab inteſtato tollit etiam legittimam
qđ ⁊ pꝫ qꝛ nemo in iure reperitur qui excluſus a ſucceſſiõe
ſuccedat in legittima: ecce deportatus ſpurius emãcipatus
reſpectu iuris antiqui ⁊ plures hmõi qui de iur̃ ciuili exclu
duntur a ſucceſſione excluduntur ẽt a legittima vt eſt notũ
ꝑ iura vulgaria ⁊ ita quottidie practicaĩ ꝙ excluſi ꝑ ſtatu-
ta a ſucceſſione inteſtati excludantur ẽt a legittima ⁊ hoc in
terminis ↄſuluit Ang. in ↄſi. ſuo. cv. ſm ordinem informis
incipiẽte ſtatuto caueĩ ꝙ ſi aliqs. Nec obſtant adducta in ↄ̃-
rium ⁊ pꝛio nõ obſtat ꝙ dicebaĩ ꝙ legittima ſit loco alimẽ
torum qm̃ hoc iure non caueĩ ⁊ multa diſſimilia videmus
nã diuiti nõ debenĩ alimẽta. l. ſiqs libertis. §. ſed ⁊ ſi fili⁹ ⁊
§. ſeq. de lib. agno. ſed legittima pariter debeĩ diuiti ⁊ ino-
pi. item alimẽta debenĩ in vita pr̃is legittima poſt mortem
legittima ẽ vniformis nobili ⁊ ruſtico viro ⁊ femine infan-
ti ⁊ iuueni ⁊ nõ ita cõtigit in alimẽtis ⁊ de iure ca. ſpurius
eſt alẽdus. c. cũ haberet qui filij ſint leg. ⁊ non debeĩ legittima:
itaqꝫ multa diſſimilia danĩ ⁊ pauca ſimilia. itẽ qui tenetur alere ⁊
nõ alit: lꝫ cẽſeaĩ necare factione iuris: tñ nõ necat ⁊ ſtatutũ
põt tollere fundamentũ qđ nõ teneaĩ alere quo caſu ceſſat
d. l. necare nõ ob. §. ⁊ gñalr̃. qꝛ loqtur in pacto non in ſtatu
to vel ⁊ melius is q renunciat ſucceſſioni ſimplr̃ anq̃ illaꝫ
acceptet vel facit pactũ de non ſuccedendo caſu quo valeat
nõ ſuccedit in legittima cap. q̃uis. ⁊ que ibi hñr de pact. in
vj. ⁊ ibi Do. ſꝫ qui ſuccedit ſi facit pactũ de non petẽdo he
reditatẽ nõ referĩ ad legittimã: ⁊ ita loquaĩ. d. §. ⁊ gñaliter.
itẽ ſtatutũ excludit fundamentũ ltie tollendo ſucceſſionem
ab inteſtato cum legittima vt dixi ſit portio ſucceſſionis ab
inteſtato vt. s̃. ꝓbatũ eſt ꝙ nõ ita cadit in pacto in quo lo-
quiĩ. d. §. ⁊ gñaliter ⁊ ꝑ h̃ ſit r̃nſum ad prima tria queſita.

l ¶ Circa quartũ aũt queſitũ memini me pluries conſuluiſ-
ſe ꝙ in terminis hmõi ſtatutorũ dos cõpetẽs in dubio nõ
cenſeaĩ eſſe minor legittima debita de iure cõi: quia alio nõ
docto bonus vir nõ deberet arbitrari minorẽ dotem eſſe cõ
gruam fretos maxime auc. Bald. ⁊ Saly. qui hoc tenent ⁊
d. Bñdictus in ↄſulendo dictas auctoritates paſſim ſeque
baĩ: qui fuit doc. ſua tẽpeſtate maxie auctoritatis ⁊ integer-
rimi iudicij ⁊ p̃ceptor meus in canonibus ⁊ hoc idem. ſcꝫ ꝙ
alio nõ docto cõueniat arbitrio boni viri id iudicare cõſu-
luimus apud florẽtiã in ardua qõne dñs Bal. de bartholi-
nis ⁊ ego ꝑꝑ quã vt arbitror fui deuentũ ad nouã ↄſtõnẽ
mihi trãſmiſſaꝫ q̃ appellaĩ lex platonica nec ſaltẽ circũſcri-
pta. d. l. platonica ſum ad pñs alteri⁹ opinionis: ſemꝑ tñ fui
in ea ſñia q̃ nuper repio ↄſulendo retentã ꝑ excellentiſſi-
mos doc. d. Bartholo. ſozꝫi. ⁊. d. Jo. baptiſtam caccialupũ.

m ¶ Valet ꝙ dos debeat in hmõi ſtatutis excludentibus fi-
lias dotatas a ſucceſſione alr̃ conſiderari q̃ ltia: qꝛ in legit-
tima ſolũ ↄſideraĩ q̃titas pr̃imonij ⁊ in dote ⁊ de iure cõi
⁊ de iure municip. hr̃ conſideratio nõ ſolũ q̃titatis pr̃imo-
nij: ſed ẽt qualitatis perſonarũ vt ipſi late. declarant ⁊ iura
ſunt clarariõ in allegationib⁹ nõ inſiſto: ſꝫ ↄſiderabã ꝙ ẽt
in hmõi ſtatutis põt haberi ↄſideratio qualitatis ꝑſonaruꝫ
retenta ẽt opiniõe ꝙ dos nõ debeat eẽ minor legittima qꝛ
põt ↄſiderari qualitas ꝑſonarũ ꝙ ſi ſm qualitatẽ ꝑſonaruꝫ
q̃titas ltie non ſit ↄgrua dos qꝛ maritus ⁊ vxor mereãtur
maiorẽ dotẽ attenta eorũ ↄditione: tũc ↄſidereĩ eorũ quali
tas vt dos maior legittima ↄſtituaĩ. itẽ putabã ꝙ non eſſet
ſtãdũ p̃ciſe ſñie bal. ⁊ Saly. Adeo ꝙ ſi doceret ꝙ ſm mo-
rẽ ciuitatis cõiter ſoleret dari minor dos q̃ eſſet legittima
indiuidua de qua agereĩ. qꝛ hoies ſil'is ↄditionis ⁊ non mi
nus diuites ſolerent dare non maiore dotẽ q̃ illam de qua
agebaĩ illa dici deberet ↄgrua dos: adeo ꝙ cuꝫ caſus ſemel
occurreret in territorio nr̃o pro quodam meo intimo dedi
operã vt pro eo ↄſuleret p̃fatus p̃ceptor meus qui ſimplici
ter tenuit ꝙ dos minor legittima nõ cenſereĩ congrua dos
⁊ ſuo cõſilio nolui me ſubſcribere qꝛ mihi innotuerat ꝙ in
illo oppido illa erat reputanda ↄgrua dos ſm morem loci:
lꝫ eſſet ſatis minor legittima. Et ꝑpea dum ↄſului apud flo
rentiã locutus fui ↄditionalr̃ alio nõ docto ⁊ pariter ĩ alijs
ↄſilijs cum ſili moderatione locutus fui ita ꝙ in hac ↄſul-
tatione pariter ↄcludo ꝙ ſi ſm morẽ ciuitatis florẽtie dos
data dñe dñe Lionore fuit dos ↄgrua nõ debeat hñi reſpe-
ctus ad q̃titatẽ ltie: ita ꝙ nequeat agi ad ſupplementũ do
tis qđ maxie obꝫ arbitror ſtãte diſpõne legis platonice qua
diſponiĩ ꝙ a ꝑncipio vſqꝫ ad finẽ obſerueĩ inuiolabilr̃ put
iacet ⁊ ſcriptũ eſt ad vnguẽ, ⁊ attẽto ꝙ poſtea ꝓhibet agi ad
ſupplementũ ltie vel congrue dotis lꝫ loquaĩ ſtãte cã teſta-
ti vel alterius ꝑtie voluntatis ⁊ attento maxie qđ ſubdiĩ in

ſtatuto ſub rubrica qualr̃ mulier ab inteſtato ſuccedat qua-
tenus dĩ in eo. ſi v̾o tales mulieres inueniãĩ fuiſſe dotate
cõpetenter ⁊ ↄuenienter a patre vel auo vel ab alio aſcẽdẽ-
te maſculo nihil de bonis illi⁹ de cuius hr̃ditate agiĩ ab in
teſtato occaſione dotium ſuarũ: vel quacũqꝫ alia de cã poſ-
ſint recipere vel hr̃e ponderãdo ꝙ pꝛio loquiĩ ſtatutũ de
mulieribus cõpetẽter ⁊ ↄuenĩẽter dotatis: ⁊ poſtea ſubdiĩ
ꝙ nihil de bonis illius de cuius hr̃ditate agiĩ poſſint reci-
pere vel hr̃e occaſione dotiũ ſuarum. Si. n. fuerunt cõpetẽ
ter dotate non vĩ ꝙ aliquo colore poſſent vltra petere occa
ſione dotiũ ſuarũ niſi allegando ꝙ dotes ſue nõ aſcendunt
ad q̃titatem ltie ⁊ hoc cenſeaĩ tollere dictum ſtatutũ maxi
me ſtante dicta lege platonica diſponente vt ſupra ꝙ totuꝫ
dictuꝫ ſtatutũ inuiolabilr̃ obſerueĩ prout ſcriptũ eſt ad vn
guẽ: pro quo ẽt facit qꝛ dictũ ſtatutũ in dicto ver. loquitur
ſi mulieres inueniantur fuiſſe dotate cõuenienter ⁊c. Et ſic
loquiĩ per verba preteriti pluſq̃ perfecti tꝑis ⁊ ↄñr ſatis vi
detur eſſe ꝙ tꝑe quo dotate fuerunt: ⁊ ſic retro cenſerentur
congrue ⁊ competẽtes dotes quo tꝑe non hr̃ conſideratio
ltie: quia ltia conſideratur reſpectu tꝑis quo deferĩ ſucceſ
ſio ex quo vt dictũ eſt ſupra eſt portio eius qđ quis eſt ha-
biturus ab inteſtato. Et qualitas adiecta verbo intelligitur
ſm tꝑs verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxa. cũ cõ-
cor. qđ eſt plurimũ ponderandum ad deciſionẽ quinti que-
ſiti: ⁊ ſic caſu quo dos debeat deſcendere vſqꝫ ad legittimã
debeat conſiderari tꝑs dotis conſtitute: ⁊ ſic q̃ta eſſet tũc
legittima ſi dotans tũc ab inteſtõ decederet: lꝫ poſtea tẽpo-
re mortis reperiaĩ ꝙ maior eſſet ltia de iure cõi: ſatis videĩ
ſm verba ſtatuti ꝙ mulier reperiaĩ fuiſſe aliqñ ↄgrue dota
tam hoc eſt tꝑe dotationis. licet tꝑe mortis, eius de cuius
hereditate agitur non eſſet cenſenda congrua dos. hoc enĩ
vñr ſignificare verba dicti ſtatuti vt eſt ſupra deductum.

n ¶ Pro quo facit qđ alias no. Bal. in. l. q̃ q̃. C. ad legẽ fal
cidiam ⁊ in. l. ij. C. de adop. in qbus iurib⁹ vult ꝙ ſtãte ſta-
tuto ꝙ pater teneatur ſoluere legittimam pro delicto vel cõ
demnatione filij conſideretur legittima ſm tꝑs delicti vel
condemnationis: ⁊ ſic ↄſideraĩ legittima non habito reſpe
ctu ad tꝑs mortis eius de cuius hr̃ditate agiĩ: lꝫ tunc legit
tima nõ debeaĩ: ⁊ lꝫ poſſit augeri ⁊ minui: ita ⁊ in ſimili in
iſto ſtatuto ↄſidereĩ tꝑs dotis cõſtitute quo ad ↄſideratio
nem ↄgrue dotis attẽtis v̾bis dicti ſtatuti q̃ ↄſiderant tꝑs
preteritũ ⁊ diſponunt ꝙ poſt mortẽ nihil vltra dotate poſ-
ſint hr̃e de bonis defuncti: ⁊ ꝑpea cum tꝑe dotis conſtitu
te dicte dñe Lionore dict⁹. d. Ant. hr̃et alterũ filium ⁊ ↄñr
ltia filie de iure cõi nõ eſſet niſi ſexta ps oium bonoruꝫ ſi
tũc deceſſiſſet dictus. d. Ant. ꝑ. d. auc. nouiſſima: iõ dos tũc
tꝑis cenſenda fuiſſet ↄgrua habito reſpectu ad legittimam
ſi aſcendebat ad ſextã ptẽ bonorũ. d. dñi Ant. lꝫ dictus fi-
lius poſtea deceſſerit: ⁊ ſic veniret augenda legittima filie.

o ¶ Deueniendo ad ſextum queſitum memini me alᷓs con-
ſuluiſſe apud ciuitatem Florentie vna cuꝫ prefato domino
Baldo de bartholinis qđ in hmõi dotibus montis habea
tur conſideratio ſolius capitalis immiſſi per patrem in mõ
te nec cenſeaĩ dos profecta a pr̃e quatenus excedit dictum
capitale. Tunc aũt non innotuerat ꝙ ſi filia decedebat an-
teq̃ nuberet vel ante tꝑs quo dos venit a mõte danda cõe
florentie lucraĩ illud capitale prout nunc innoteſcit nec ẽt
qđ per pr̃em emuntur credita mõtis aſcendentia ad q̃tita-
tem dotis dande poſtea ꝑ montẽ filie. Qui denarij montis
ſm leges montis de anno in annũ augenĩ. Ita qđ dicti de
narij montis ſubijciunĩ periculo. Nam pr̃ non tenebaĩ do
tare filiã in caſu quo deceſſerit non nupta. cũ dos non poſ
ſit eẽ ſine matrimonio ꝓpꝛie ſumpta. l. ſi. C. de do. anĩ nup.
⁊. l. ſtipulationem. ⁊. l. ꝓmittendo cum ſi. ff. de iure dot. Ita qđ
ſaltẽ quatenus eſt extimabile illud ꝑiculum cenſeaĩ eſſe ꝓ-
fectũ a pr̃e vltra q̃titatẽ quam pr̃ expoſuit ꝓ emendo dcm̃
creditũ montis. Et veriſimilr̃ reſpublica florentina ꝑꝑ ſpem
dicti lucri mota fuit ad diſponendũ dictum montẽ puella-
rũ. Si nõ in totũ ſeu ea ſola rõne. Saltẽ magna ex pte. Et
ꝑ ↄñs non cenſeaĩ dicta dos tota vltra q̃titatem per pr̃em
expoſitam dicta dos ꝓfecta a republica florentina. Sed cẽ-
ſeaĩ profecta a pr̃e quatenus extimandũ venit dictũ ꝑiculũ
dãni. Et ↄñr illud augumentũ cedat ad cõmodũ patris. ra
tio. n. nãlis ſuadet ꝙ q ſubijt ꝑiculũ participet ẽt de cõmo
do. l. ſm nãꝫ. ff. de re. iu. ⁊. l. manifeſtiſſimi. C. de fur. ibi. vbi
enĩ ꝑiculũ ibi ⁊ lectũ collocaĩ. ⁊. l. ſi is qui. §. ſi quẽ queſtuꝫ
ff. cõmo. ⁊ facit. l. ſi non fuerit. §. ita cohiri iuncta glo. ſuper
verbo dãnuꝫ. ff. pro ſocio. vbi extimaĩ ꝑiculũ dãni ad cõmo

ſecutionē maioris lucri: et ideo puta apertā frōte concludē dū ꝙ quatenus aſcēdit extimatio dicti piculi cenſeaſ pfectuȝ a pře ⁊ nō a republica florentina nec cenſeatur vſura.

p ¶ Nec ob. c. nauigāti extra de vſu. vbi piculū qd ſubijt mutuans nō excuſat ab vſura: qꝛ loquiſ in mutuo in quo phibenſ omnes ſpes lucri p. c. ꝯſuluit extra de vſu. ⁊ luce. vj. c. in quo dř mutuum date nihil inde ſperātes. Jn alijs autēȝ ꝯtctibus non prohibeſ ſpes lucri put in mutuo put videmꝰ in ꝯtcu ſocietatis emptionis ⁊ venditionis ⁊ hmōi ſiquid igitur mutuans ſperat periculū non contingere ⁊ ppea mutuat non immerito cenſendus eſt vſurarius ſperans eo caſu aliqd recipere vltra ſortē: ſed qd emit credita mōtis. Et inde conſtituit dotē p filia nō mutuat aliqd reipublice florētine: nec ſperat ceſſante piculo rehabere id qđ expoſuit. Jđ non incurrit vſuram ēt ſi aſcribatur ad eius cōmodū hoc eſt ad cōputationem ltie. Jtem quatenus illud creditū montis emptum a dicto dño Ant. ſi fuiſſet retentū apud dictū. d. Anto. apud ſe fuiſſet lucratū effectualiter. ⁊ ſic ꝯtum extimaretur illud lucrū illud iudicari dꝫ eſſe pfectum occaſione rei a patre pfecte qꝛ illud creditum negari nequit eſſe pfectuȝ a patre ⁊ ꝯceſſum filie ſub illa cōditione ſi maritabitur ⁊ peruenerit ad tpꝰ deputatum ⁊ ſic peruentū ad filiā occaſiōe crediti montes empti ꝑ patrem. Et jđ militare vr ꝙ in ſimili tex. in. l. oīmodo. §. iputari ibi occaſione militie. C. de inoffi. teſt. ⁊ tex. in. l. pfectitia iuncta gloſ. ſuper verbo facto. ff. de iure do. ⁊ qđ hř in. l. ſed ⁊ ſi plures. §. in arrogato. ff. de vulga. ⁊ pup. Et qꝛ conſilium qđ in ꝯtium adducitur fundat latius hanc partem ne nimis ſim prolixus non me extendo: ſed inſiſtam in rñdendo ad obiecta in ꝯtium. Non eni obſ. ꝙ primo loco dř ꝙ ſtatutum requirit ꝙ mulieres debeant congrue dotari de bonis patris vel aui.

q ¶ Et dicto de denotat ſubſtantiam rei cui adiungiſ. Et dictio ex denotat cām immediatam ⁊ dictum lucrum montis non eſt de ſubſtātia patris: dato ꝙ imediate deſcenderet ex ſubſtantia patris: qꝛ rñdetur primo ꝙ dictiones impropriātur ſm ſubiectaȝ mām. l. ſi vno. ff. loca. ⁊. l. eas cauſas. ⁊. l. pater ſeuerinam in prin. ⁊. §. conditionū verba de condi. ⁊ demon. jđ cum dos cenſeatur data a pře etiam ſi nō procedat de bonis ſeu ſubſtantia patris. d. l. pfectitia. Et ſimiliter legittima. d. §. imputari ſuadet rō ꝙ etiam in terminis dicti ſtatuti cenſeaſ ſatiſfactum ſi dos deſcendat ex bonis patris vel aui: vł ſi volumus tenaciter verbis inherere ſtatutū quatenus requirit mulieres dotari de bonis patris vel aui: loquitur qñ non ſunt dotate in vita patris vel aui: ſed veniūt dotande poſt eorum mortem. Dum aūt loquitur in mulieribus dotatis inuita eius de cuius hěditate agitur ⁊ ſic patris vł aui non loquiſ per ſimilia verba ſed loquiſ in mulieribus dotatis a pře vł auo: ſic nil confert ſignificatio prepoſitionis. de. ad propoſitum nřm cum ſimus in dote data in vita přis de cuius hereditate agiſ ⁊ ab ipſo pře profecta quatenus dcīn lucrum ſit aſcribendum patri. Nec ſcđo ob. ꝙ hoc lucrum habitū a cōi Florentie nulla lege exprimitur ſpecialiter ꝙ ſit in legittima imputandum: ergo non ſit imputandum in ltia. l. illud. §. hec aūt regula cum ibi no. C. de colla. qꝛ rñdetur ꝙ legiſlator non potuit de hoc lucro non inuento ſuo tpe facere mentioneȝ. tñ ſatis eſt ꝙ expreſſit ꝙ dos in legittimā imputaſ per. l. qñ nouella in caſu itaqꝫ noſtro non agiſ ꝙ lucrum montis vt lucrū montis imputeſ in legittimam: ſed ꝙ dos ipſa in legittimam imputeſ vel vt actius loquamur non agiſ in caſu nřo de imputatiōe in legittimam cum ltia vt dictum eſt non debeaſ: ſed agitur de congruitate dotis preſuppoſito ꝙ dos debeat commenſurari cum ltia ⁊ fatuum eſſet dicere ꝙ illud lucrum non imputetur in dotem ex quo non imputatur in legittimam.

r ¶ Nec tertio ob. ꝙ ltia eſt quota bonoꝝ eius quod quis fuiſſet habiturꝰ ab inteſtato. d. l. papinianus. §. quarta. ⁊. d. auc. nouiſſima cum ſi. Sed tale lucrū non pōt dici fuiſſe in bonis parentū que fuiſſet filia ab inteſtato habitura cū nullo iure amplius ſpectaret ad patrem per legē rem in bonis de acqui. re. do. ⁊. l. bonoꝝ. §. in bonis. ff. de verb. ſig. qꝛ rñdetur ꝙ ſi dos datur per přem filie cuȝ hoc ꝙ reſtitutio ſit ſienda filie ſoluto ma. illa dos nō eſt amplius reddituta ad patrem ⁊ tñ abſurdum eſt dicere ꝙ non imputeſ in legittimam per gñalitatem. d. l. qñ nouella quinimo ⁊ ſi dos eſſꝫ profecta a patre habente filiam in ptāte ſi pater decedit cōſtante matrimonio filie filia non eſt habitura dotem ab inteſtato nec dos erat in bonis patris ⁊ tamen nulli dubium ꝙ imputaſ in legittimā quo ſit vt nō inferaſ datuȝ in dotē non eſt in bonis patris nec illud filia eſſet ab inteſtato conſecutura: ergo filia non imputat in legittimā: ratio autē videtur ꝙ pře ab inteſtato decedente filia eſt conſecutura dotem: dꝫ non vt ſuccedens přī ab inteſtato tanqꝫ in bonis patris: ſed ſatis eſt ꝙ cenſeaſ eſſe pfecta a patre ſaltem in dote in qua gñaliter eſt ſancitū ꝙ in legittimā imputetur ⁊ legittima ipſa conſideraſ habito reſpectu ad bona que conſecutura fuiſſet filia de bonis patris computata dote. Nec obſt. ꝙ talis dos reſpectu implementi non ſperatur ꝯſolidari in patrem iuxta no. in. l. ij. §. ꝙ ſi in přis. ff. ſol. ma. ⁊ non fuerit tale incrementū pfectum a patre vel de ſubſtantia patris put dř in adductis in ꝯtium qꝛ rñdetur ꝙ imo cenſetur pfectum a patre ſm conſiderationem quam ſupra feci.

o ¶ Nec conſideratur ꝙ non ſperaſ conſolidari in patreȝ qꝛ dos data filie emancipate non ſperaſ conſolidari in preȝ: ⁊ tñ nulli dubium ꝙ computaſ in legittimā ⁊ ſi dicta ro attēderetur ēt capitale immiſſum non eſſet in legittimā imputādum qđ eſſet abſonum nec de illo ſit dubiū nec eſt verum ꝙ př potuiſſet ab initio prouidere ꝙ ad euȝ reuerteretur tale capitale qꝛ hoc negaſ: qꝛ. ll. cēdite ſuper illo monte dotiū puellarum dāt formaȝ qualiter dotes ipſe conſtituātur nec officiales montis habent facultatē alr accipiendi dotes predictas. Preterea negari pōt ꝙ nō ſpereſ dictas dotes conſolidari in přem: ſi. n. matrimoniū ſolutereſ per mortem mariti viuo pře tunc dicta dos quatenus cenſeretur profecta a pře veniret reconſolidāda in patrē per. d. §. qđ ſi in přis ⁊. l. dos a pře profecta. C. ſol. ma. cum cōcor. tota igiſ vis eſt quatenus cenſeatur a pře profecta. Nec ob. ꝙ ſi tale lucrum cenſeretur deberi ex pecunia poſita per patrem tale lucrum videtur eſſe non licituȝ ⁊ repetibile tanquā vſura. ⁊ ſi foret repetibile non eſſet imputādum in legittimā ⁊ ne dicaſ lucrum illicitum cenſendū eſt prouenire ex prouiſione legis fauore pupillarum non ex pecunia pꝛioꝛ: ⁊ hoc vž principaliter ponderandum: ſi enim cenſereſ vſura quatenus cenſeretur a patre profectum tunc meo iudicio fatendū eſſet ꝙ nō deberet imputari in legittimā nec cenſeri profectum a pře prout ⁊ per nos in conſi. ſupra relato ponderatum fuit: ſed prout ſupra deduxi negādum eſt ꝙ illud incrementuȝ quatenus cenſeatur profectum a pře iudicari debeat vſura videtur enim ſimile ꝙ ſi pž emeret vnuȝ fundum ⁊ illū daret cuidā tertio cum hoc pacto ꝙ ſi filia viueret. xv. ann. ⁊ nupſerit debeat ſoluere p eius dote tantā ꝙtitatem alſ fundus eſſet ipſius tertij tunc. n. nō eſſet iudicāda vſura nec ꝯctus illicitus ſaltem quatenus extimāda eſſet ſpes lucrādi dictum funduȝ ⁊ fructus medij tpis. Conſtat. n. ꝙ ſpes eſt in cōſideratione ⁊ precio extimāda. l. ſpē. C. de do. ⁊. l. ſi in ea re. ff. de ꝯhen. emp. ⁊ facit. d. l. nō fuerint. §. ſi ita cohiri. ff. p ſocio ⁊ negādum eſt ꝙ principalis intētio ſtatuētium fuerit velle fauere mulieribus dotādis. Saltem in totum non. n. eſt veriſiſe ꝙ reſpublica florentina in tm̃ faueret dotibus puellaꝝ niſi ſperaret aliqđ commodū: ⁊ lꝫ non ſit cenſendū ꝙ ſine magna maturitate fuerint fctē tot leges ſup dicto mōte puellarū ⁊ ꝙ intelĺm fuiſſet ſi prauitatē vſurarū induceret ⁊ ꝙ intentio dictarū leguȝ nō fuerit inducere vſurarum prauitatē: tñ vſuraria prauitas euitaſ per ſuā dictā interpretationē. ſ. ꝙ cēſeanſ dicte. ll. facte pp ſpem dicti lucri capitalis imiſſi ⁊ incremēti medij tpis ſaltem quatenus predicta ſunt extimāda. Siqd aūt ſup ſlui reſtat cenſeatur forte tcā fauore dotium puellarū audio tñ ꝙ reſpublica florentina oībus bene ꝯſideratis nihil aut parum deterioraſ. ſeu amittit pp dictum montem dotiū puellaruȝ ꝙ ſi ita eſſet de plano fatenduȝ foret ꝙ ncā reſpublica florētina nō vſa fuiſſet liberalitate erga puellas maritādas nec fatendū eſt ꝙ dicte. ll. cōis florentie ſole cenſeanſ eſſe cauſe imediate dicti lucri: ſed ꝯcurrit ēt factum přis ponentis ſuum creditum in dcō monte quaſi cenſeaſ ipſe pater ꝯhere cuȝ cōitate: vt communitas lucreſ redditus ipſius crediti currentis tempore ſtatuto in dictis legibꝰ ⁊ caſu quo filia non perueniret ad dictum tempus ſtatutum vel non nupſerit commune florentie lucretur etiam dictum creditum.

t ¶ Cenſeſ enim pater vigore. d. legis ponens dictum creditum communi florentie contrahere per id qđ habetur in. l. quod ſemel. ff. de decre. decuri. ⁊ in. l. ceſar. ff. de publi. ⁊ per Barto. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ ideo prout ſi pater contraxiſſet cum cōitate dictum lucrum non cenſeretur proceſſiſſe a communitate ſaltem in totum: ita etiam dicendum eſt in caſu iſto in quo tacite contrahitur cum idem ſoleat operari tacitum ⁊ expreſſum: itaqꝫ negatur ꝙ pater

cenſeatur

cenſeatur cā remota dicte dotis: nec oīno fatendū eſſet ꝙ ſi pater fuiſſet cā remota dos non eſſet imputāda in legitti mā attento ꝙ tex.in.d.§.imputari loquit̄ per verbum occa ſione qđ verbum denotat cām remotā vt no.Jo.an.in.c.ſo lite de ma.ꝛ obe.ꝛ fatet̄ qui in ꝯrium inſtat ꝛ in terminis. d.l.ꝛ ſi plures.§.in arrogato de vulg.ꝛ pup.ꝛ.d.l.ꝓfectitie cū ſua gl.in verbo facto que alſat.d.§. in arrogato cenſetur pater cā romota nō cā proxima nec ſemp militat fictio que in ꝯrium allegatur ꝙ breui manu cenſeat̄ datum pr̄i ꝛ per p̄rem filie per id quod habetur in ſimili in.l.iij.§.ſi debito rem.ff.de don.inter virum ꝛ vxo.ꝛ.l.ſingularia.ff.ſi cer.pe. nā dicta fictio quādoq; ceſſat per legeꝫ qui negocia.ff.mā dati prout ꝛ no.per glo.ꝛ doct.in.d.l.ſingularia.Item pro ut in.d.§.imputari militia que prebet occaſionem lucri fuit profecta a pr̄e:ita in caſu iſto illud creditum montis ꝙ pre bet occaſionem illius incrementi proficiſcit̄ a pr̄e ita ꝙ ne gat̄ ꝙ termini.d.§.īputari ſint diuerſi ſeu diſſimiles a ter minis caſus noſtri.Nec bꝫ obſtare conſilium Ja.bu.quate nus concludit ꝙ ſi parens hn̄s in ptāte filiā dedit dotem cum pacto ꝙ dos cedat lucro viri filia ꝓmoriente dicto cāu nepos ex filia ꝓmortua non imputet ſibi dotē in legittimā.

u ¶ Ad primo conſiderat ꝙ illud qđ eſt imputādum in ltia debet apud filiā eſſe ſine dilatione ꝛ grauamen.l.qm̄ in ꝓo ribus.ꝛ.l.ſcimus.§.cum autem.C.de inoffi.teſt.dꝫ eſſe ſine diminutione huius fructus vt in auctētico de triē.ꝛ ſemiſ. §.i.ꝛ debet ēt hr̄e ex diſpoſitione defuncti ꝛ in bonis eius. Unde non imputat̄ id qđ a lege vel caſu quodā aduentitio aduenit.d.l.ſcimus.§.replectionem propterea non compu tant̄ fructus qn̄ certum tp̄s non eſt appoſituꝫ a teſtōre:qꝛ percipiunt̄ caſu non diſpōne defuncti per no.in.d.l. papi nianus.§.vn̄ ſiquis.ff.de inoffi.teſt.ꝛ in.l.mulier.§.ſi heres ff.ad treb.ſubdens ꝙ in caſu premiſſo oīa deficere videbā tur qꝛ non hēbant nec hr̄e poterāt nepotes ex filia dotem: qꝛ ex pacto cedebat lucro eorum pr̄is:item nec hēbant nec hr̄e poterāt vſumfructuꝫ nec re:nec ſpe:tēpore mortis aui redit ad filiā ſeu nepotes ex ipſius aui diſpōne:ſꝫ ex legis bn̄ficio.preterea nunꝗ̄ imputat̄ mulieri dos cuius exitus eſt inutilis ſine culpa mulieris vt in auc.qđ locū.C.de col. ſm̄ eum qui ex premiſſis concludit dotem in dicto caſu nō eſſe imputādā in ltia caſus.n.predictus Ja.bu.eſt ſatis di uerſus a caſu noſtro qꝛ ibi nepotes ſuccedebāt auo nec ha buerunt dotē ab eo:nec agebat̄ de ltia filie que dotem ha buit.Nec tp̄e mortis aui erat amplius dos que non cadūt in iſtis terminis.nā agit̄ de conſideratione ltie ipſius filie que doteꝫ habuit ꝛ cuius dotis vigore maritus ſubijt one ra m̄rimonij.Fructus.n.dotis lucrat̄ maritus pro oneribꝰ m̄rimonij.l.ꝓ oneribus.C.de iure dotium.ꝛ.l.dotis fructꝰ in prin.ff.e.ti.ꝛ hoc reſpectu filia cenſet̄ habere quodāmo do vſumfructū dicte dotis ꝛ ſi ſecus diceremus nulla dos conſtāte m̄rimonio imputaret̄ in ltiam cum fructus dotis pertineāt ad maritū:item in caſu iſto tp̄e mortis pr̄is dotā tis tota dos ſperabat̄ redire ad filiā.ſ. ſi maritus ꝓmoreret̄ ꝛ inſuper dcā dos non cenſet̄ ꝓfecta ex mero legis bn̄ficio ſed ex puiſione ꝛ tacito pacto pr̄is:nec dcā dos eſt inutilis mulieri ꝛ ſicut nulla ex rōnibus Ja.bu.militat in caſu iſto. Nec ēt ob.deciſio bal.in.d.l.qm̄ nouella in vlti.q. cōcludē tis ꝙ ſi pr̄ dotat filiā ꝛ ſtipulatur eā reddi ſibi ꝛ heredibus ſuis talis dos non imputat̄ in ltiam:qꝛ ltia dꝫ queri.adeo ꝙ non poſſit ab eo auferri vt in.d.§.replectionem:qꝛ rn̄de tur ꝙ in caſu iſto dos non eſt reditura ad pr̄em:ꝛ lꝫ in caſu iſto dos veniat querenda viro ex forma ſtatuti ꝛ filia ꝓmo riente nō poſſit ad heredes trāſmitti ꝑ mulierē: non ꝑpea ſequit̄ ꝙ dos debeat imputari in ltiam alſ ſequeret̄ ꝙ nul la dos īputaret̄ in ltia vbi ex forma ſtatuti vł ex pacto ma ritus lucraret̄ dotē vel p̄rem dotis vxore predecēte qꝛ ſta tutū diſponēs ꝙ vir lucret̄ dotē vt mihi pſuadeo nō magis loquit̄ in dotibus montis ꝗ̄ in alijs dotibus.nā vidi plu res leges ſup dicto monte dotiū puellarū editas que nihil de h̄ diſponūt ꝛ abſurdū putarē ꝙ ſtante dicto ſtatuto nul la dos conſtāte matrimonio cōputaret̄ in ltiaꝫ ꝛ dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ dos ꝑdicta non eſſet in ltiam impu tanda ꝑp lucrum deuoluendū ad viruꝫ:non tn̄ ſequeret̄ ꝙ non deberet cenſeri congrua dos:nō.n.agimus de imputa tione in ltiam:ſꝫ de dotis ꝯgruitate cum ſtatutū diſponat in dotata ꝯgruent̄ a pr̄e:vn̄ intelligendū eſt ſm̄ nām ꝛ ꝯdi tionē dotis.ꝛ iō nō dꝫ cēſeri ꝯgrua dos vigore ſtatuti gn̄a liter diſponētis ꝙ maritus lucret̄ dotem vxore ꝓmoriēte.

x ¶ Et lꝫ dos eſſet commenſuranda ltie quo ad ꝗtitatē nō ꝑpea cenſeret̄ cōparāda quo ad oēs qualitates maxime ꝗ̄ ex natura dotis reſultāt vt deprehendit̄ ex dcis per Bar. ꝛ doc.in.d.l.titio centū.§.titio genero ꝛ in.l. ſancimus.C. de nup.ꝛ vidimus ꝙ ltia debetur de bonis defuncti tēpo re mortis:ꝛ tn̄ dos non erat defuncti tp̄e mortis. Iteꝫ per legittimā querit̄ dn̄um de pr̄i ꝛ tn̄ res dotalis conſtante matrimonio non eſt vxoris.l.doce ancillaꝫ.C.de rei vendi. Preterea ſi talis rō eſſet in ꝯſideratiōe nec capitale imiſ ſum eſſet imputandū in legittimam nec aſcribendum con gruitati dotis ꝙ eſſet abſonū nec in dubium vertitur.

y ¶ Nec multū confert ad ꝓpoſitū ꝙ lucrū dotis qđ ꝑcipit maritus premoriēte vxore ex pacto vel ex diſpōne legis cē ſeat̄ filio aduentitiū ꝛ nō cōferendū frībus ſi vxor decedit poſt mortem pr̄is ꝑ ea que hn̄r per gl.ꝛ Bar.in.l.dotis.ff. de caſtren.pec.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ doc.in.l.ſi cū dotē.§.ſi tranſgre diamur:lꝫ illud lucrū concedat̄ marito ꝑp onera matrimo nij iuxta no.in.l.ſi donaturus.ff.de cōdi.ob cām ꝛ in.l. ſite maxime per Saly.C.de pac.inter emp.ꝛ vē, qꝛ in caſu illo poſt mortē pr̄is onera matrimonij ſupportant̄ ꝑ filium.iō filio querunt̄:vnde nō mirū ſi iudicat̄ aduentitiū. Si aūt vxor decedit in vita pr̄is Bar.poſt glo.vult ꝙ illud lucrū frībus conferat̄ tanꝗ̄ profectitiū ꝑp onera que ipſe pater ſupportauit vſq; ad tp̄s mortis dicte vxoris ꝛ ſm̄ hoc illa deciſio gl.ꝛ Bar.vi facere potius pro ꝗ̄ ꝯ.Sed caſus eſt ſatis ſeparatus:ꝛ ſeparatoꝝ nō eſt illatio.l.ſi.ff.de calū.ꝛ.l. ſi maritus.C.de dona.inter vir.cū cōcor.Et ꝑ hec meo iu dicio ſatis clare tollunt̄ omnia que in ꝯrium reperio addu cta.Tota aūt vis pr̄tis conſultationis conſiſtit in hoc:vtꝝ dictū incremētū cenſeat̄ ꝓuenire ex mera liberalitate cōis florentie in fauore puellaꝝ:an vero ſit aſcribendū ꝓuiſioni paterne ꝛ eius tacito pacto.Et ꝓfecto cū cōe florentie ſpe ret ēt commodū aliquo caſu non vꝫ vllo pacto illud incre mentū mere liberalitati:magis aūt rōnabilē arbitror:hn̄dā conſideratione ſupradeductā.Deueniendo aūt ad.vij.que ſitum ꝓmitto ꝙ lꝫ in pūcto non declaret̄ ꝙ dicta reciproca ſubſtō vulgaris ꝛ fideicōmiſſaria fuerit collata poſt mortē.

3 ¶ Et qn̄ pater confert fideicōmiſſariā ſubſtōnē poſt mor tem filioꝝ ſubintelligit̄ conditio ſi deceſſerit ſine liberis ꝑ l.cū auus.ff.de condi.ꝛ demō.ꝛ.l.gn̄aliter.C.cuꝫ aūt.C.de inſti.ꝛ ſubſt.ſub cōdi.fac.ꝛ.l.cū acutiſſimi.C.de fideicom. Cū aūt.d.d.Ant.deceſſerit relicta filia.Nō vꝫ deceſſiſſe ſine liberꝭ cū deceſſerit relicta filia Lionora ꝑ.l.nō ē ſine liberis. ff.d v.ſig.ꝛ.l.i.C.de ꝯdi.iſer. Et lꝫ dcā filia nō ſit ſucceſſu ra dcō dn̄o Antonio ꝑp ſuperſtitēnā dci Mattheij:q cū ex forma ſtatuti excludit a ſucceſſione ab inteſtato:tn̄ vꝫ ꝙ fa ciat deficere conditionem per no.per glo.in.l.ex facto.§.ſi. ff.ad treb.ꝛ quod per Bar.Imo.ꝛ Pau.de caſt.ibi qui vo lunt ꝙ etiam filij non heredes faciant deficere conditionē ſi deceſſerint ſine liberis.

e ¶ Et inſuper videmus ꝙ filij nāles ipſius rogati qn̄q; fa ciunt deficere cōditionē ſi rogatus deceſſerit ſine liberis. l.ex facto.§.ſiqs rogatus ad treb.ꝛ tn̄ filij nāles non ſucce dunt de iure antiquo:ſꝫ ſolum ſunt vocati ꝑ ius nouiſſimū auctenticorū incerta quota ꝛ ſub certis conditionibꝰ auc.li cet.C.de nat.lib.Et alſ in ſiḿ cōſultus fui in ciuitate ful ginei ꝛ viſum fuit ꝙ ſuperexiſtentia filie excluderet ſubſti tutū licet ex forma ſtatuti ſubſtitutus excluderet ab iteſtō filiā erat tn̄ illo caſu cōditio exp̄ſſa ſi decederit ſine filijs ꝛ rogatꝰ inſtituerat filiā:itaq; in caſu iſto ſatis ꝑplexus ꝛ am biguus fui in quā p̄tem me vertere tādem oibus hn̄ pen ſatis vꝫ dōm ꝙ dcā ſuperſtitia filie ſi facēt deficē ꝯditionē.

? ¶ Nā ex quo ſtatutū excludit filiā ꝑp exiſtentiaꝫ ſubſtituti non vꝫ ꝙ impediat̄ ſucceſſio vigore ſubſtituti: vn̄ eni filij poſiti in conditione vt eis reſeruet̄ ſucceſſio ab inteſtato vt vult tex.iuncta gl.ꝛ qđ ibi per doc.in.l.lucius in ſi.ff.de he re.inſti.facit.l.vel ſingulis.ff.de vulg.ꝛ pup.ſi ergo filia nō eſt ſucceſſura ab inteſtō ceſſare vꝫ mens teſtōris merito ꝛc. Ad h̄ que tradit Bar.in.l.ſiiuſſu.§.cū quis de leg.j. Ubi dicit ꝙ licet liberi qui non ſuccedunt voluntate ſua vel vo luntate teſtōris:vt qꝛ repudiāt hereditatem vel ſunt a teſta tore exheredati excludunt ſubſtitutū ſub cōditiōe ſi roga tus deceſſerit ſine filijs.Tn̄ ſecus eſt ſi excludit̄ ex legis diſ ſpoſitione ſm̄ eū ꝙ multū cōfert ad ꝓpoſitū.Et lꝫ bar.exē plificet in fratre minore ꝛ indeportato:tn̄ exēpla non artāt regulā.l.damni infecti ſtipulatio competit.ff.de dam.infe. ꝛ.c.).ne cle.vel mo.cū ſi.Confert etiam qꝛ verba conditio nalia ſubſtōnis impropriātur vt ſit locus ſubſtōni qn̄ per ſona ſubſtituti eſt talis que ex veriſiḿ mente defuncti nō

exclu**d**eret ſubſtitutū ⁊ illa que ab inteſtato nō ex excludeꝛet ſubſtitutū non cenſeͭ eſſe pſona que ex ꝯiecturata mente defuncti excludat ſubſtitutū: ꝓut voluit By. conſulēdo vt referunt ⁊ ſequunͭ Bar. ⁊ Ang. in. d. §. cū ita. ⁊ ibi etiaꝫ Raph. cu. ⁊ Pau. de ca. in lec. paduana ⁊ Pet. de ancha. in cle. ij. de deci. ⁊ Jmo. in. l. fi. de ꝯdi. ⁊ demō. Cenſetur. n. teſtatoꝛ ſe ꝯformare cum iure cōi vel cū iure municip. ſi extat ꝓut ꝯcludit Bar. in. l. iuſiurādi. §. ſi liberi. de op. li. ⁊ Pe. de an. poſt Bal. in tres fratres. ff. de pac. ⁊ Bar. in ꝯſil. incip. qdam accepit a quodā abbate ⁊ And. de iſer. in. c. j. i qbus caſibus ſeu admit. ⁊ qd no. glo. in. l. cū ita relictū. §. in fideicōmiſſo de le. ij. quā Bar. ⁊ cōiter doc. ſequunͭ ⁊ i infinitis ſili. Et ppea cum in caſu nr̄o ius municipale pferat Mattheum ſubſtitutū dicte Lionoꝛe ſuperexiſtētia ipſi⁹ nō faciat deficere ſubſtōnem: ⁊ maxime cū in ſubſtōne predicta nō fuerit adiecta cōditio ſi deceſſerit ſine liberis: ⁊ ſic non opꝫ verba ipꝛopꝛiare. lꝫ enim in ſubſtōne fideicōmiſſaria collata poſt mortē filij ſubintelligaͭ conditio ſi deceſſerit ſine liberis vt. ſ. in ꝯꝛium dictū eſt tn̄ illa ſubintelligitur ex verifili ꝯiecturata mente ſubſtituentis vt. d. l. gn̄aliter. §. cum aūt cum concoꝛ. ſ. alleg. tn̄ exquo ſm pdicta coniecturata mens defuncti que cenſeͭ ſe conformare cuꝫ lege municipali vr̄ voluiſſe preferre filiū ſubſtitutū nepti ex filio ex altero filio vr̄ ꝙ ceſſat hoc caſu diſpō dictorum iuriū attenta ſupradicta rōne ⁊ concurrente ēt alia ratione ꝙ teſtatoꝛ ſubſtituendo cumulauit ſubſtōnem vulgarē ⁊ ſubſtōnē fideicōmiſſariā ſubſtituēdo vulgariͭ ⁊ p fideicōmiſſuꝫ.

b ¶ Et in ſubſtōne vulgari ēt collata poſt mortē non ſubintelligiͭ ꝯditio ſi deceſſerit ſine liberis: tū qꝛ nō reperiͭ hoc iure cautuꝫ ⁊ regl'r non recedimus a vbis per. l. non aliͭ de leg. iij. cū concoꝛ. nec militat rō que militat in ſubſtōne fideicōmiſſaria: non. n. deferͭ hereditas filijs inſtituti ſi inſtitutus repudiat vel ſe abſtinet ab hereditate pr̄is teſtatoꝛis ſed deuolviͭ ad coheredem vel ſubſtitutuꝫ. l. vnica. §. is ita C. de cad. tol. ⁊ l. cū hereditate. ff. de acq. here. cū ſi. ⁊ ſi conditio ſi deceſſerit ſine liberis non cenſeͭ adiecta in vulgari ſubſtōne: ſuadet rō ꝙ non cenſeatur ēt adiecta in ſubſtōne fideicōmiſſaria: qꝛ qn̄ vnum determinabile determinat plura determinabilia iterpetraͭ ꝙ illa pariter determinat. l. iā hoc iure. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. hereditate. ⁊ l. qꝛuis. C. e. tit. ⁊ fi. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iud. ex qbus oibus ſimul iunctis puto hanc interpetrationē magis iuri conſonā. l. ꝙ non obſtāte ſupexiſtētia Lionoꝛe ſit loc⁹ dicte fideicōmiſſarie ſubſtoni. nec ob. que in ꝯꝛium adduxi qꝛ rn̄ſuꝫ eſt ad id quod dicebaͭ ꝙ ſubintelligebaͭ ꝯditio ſine liberis in fideicōmiſſaria ſubſtōne facta filio collata poſt mortē ⁊ ꝙ decedēs cū vna filia non dicaͭ decedere ſine liberis: qꝛ illud ꝓcedit regulariter tn̄ non militat in caſu iſto in quo eſt ſubſtituta pſona filij teſtatoꝛis que de iure excludit filiam ⁊ a ſucceſſione aui teſtatoꝛis ⁊ a ſucceſſione pr̄is rogati: ⁊ non vr̄ habuiſſe voluntatem teſtōꝛis nec habuit voluntātem pr̄is rogati ꝓut habuit in caſu in quo apud fulgineū conſultus fui. nec ob. ꝙ qn̄qꝫ filius nālis excludit ſubſtitutū: qꝛ lꝫ qn̄qꝫ excludat ſubſtitutuꝫ qn̄ eſt adiecta expſſa ꝯditio ſi deceſſerit ſine liberis prout loquiͭ tex. in. d. §. ſi qs rogat⁹ tn̄ negari pōt ꝙ excludat vbi ex legis interpetratione ſubintelligiͭ dicta ꝯditio ſi deceſſerit ſine liberis qꝛ ꝯꝛiuꝫ vr̄ pbare tex. in. d. l. gn̄aliͭ. §. cū aūt ꝓut ⁊ vr̄ velle gloſ. in. d. §. ſi qs rogatus. ⁊ in d. §. cū aūt qd ⁊ vr̄ ſequi By. ⁊ dictaꝫ dr̄iam inter conditionem expreſſam ⁊ ſubintellectā tenēt bal. ⁊ Ang. ⁊ Ricciar. ⁊ Barto. de ſaly. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. cū aūt. ⁊ Ray. de for. ⁊ Franciſ. de rāpo. ⁊ Jmo. quoꝝ maxima eſt auctoꝛitas nec vr̄ ſpernenda. lꝫ Bar. ⁊ multi alij dictā dr̄iam reprobent: ⁊ ppea illam aliter non cōpꝛobem gn̄aliͭ: ſed voluīt Bar. i. d. §. cum aūt ⁊ Cy. ibi in addi. ⁊ glo. in. d. §. ſi qs rogatus ꝙ regulariter nālis ſi ij ſuperexiſtentia non excludit ſubſtitutū itē non loquiͭ. d. §. ſi qs rogatus qn̄ ſubſtitutus erat alꝰ ſucceſſurus ab inteſtato: nec apertr ꝙ filius nālis eo caſu nō ſit ſucceſſurus ab inteſtato. Conſtat. n. ꝙ filij nāles etiam ante ius auctēticoꝝ ſuccedebat ab inteſtō parētib⁹ ꝓut ſunt nāles concepti in ſeruitute ſub coloꝛe mr̄imonij vt inſti. de ſeruili cgna. p totuꝫ. itē nālis ſuccedebat matri. l. ſi qua illuſtris. C. de oꝛſi. quinimmo ēt ſpurius ſuccedebat matri non illuſtri vt. d. l. ſi qua illuſtris ⁊ inſti. e. ti. §. nouiſſime. ⁊ inſti. de ſucceſ. cogna. §. vulgo. Et lꝫ tex. d. §. ſi qs rogatus videaͭ loqui ſub verbis maſculini ſexus non refert qꝛ maſculinuꝫ cōcipit femininū per iura vulgaria: maxime qn̄ eſt tale verbum qd requirit aliud ſubſtantiuū. nam tunc magis ꝓpe compꝛehendit genus femininū per no. per Bar. in. l. j. ff. d verb. ſig. cū quo ꝯcoꝛdat Bal. in. l. ſi fugitiui. C. de ſer. fug. ⁊ ideo dictum fideicommiſſum tanqꝫ es alienum videtur ꝙ cenſeatur diminuiſſe bona. d. domini Anto. l. irritum. C. ad legem falcid. ita ꝙ in bonis domini Anto. nō cenſeatur remanſiſſe de bonis dicti. d. Jo. niſi qꝛtum aſcendit legitima ⁊ trebelleanica: ita ꝙ quo ad ꝯgruitatē dotis dcē Lionoꝛe bona dci. d. Ant. nō ſunt ꝯſiderāda niſi detracto fideicōmiſſo ſi bꝫ ꝯſideratio ad ꝯgruitatē dotis ſꝫ tpe mortis.

a ¶ Nec ob. ſi dict⁹ Mattheus pꝛimo adiuit hereditatē dci dn̄i Antonij qꝫ acceptauerit fideicōmiſſum cum poſſidēdo ſimpl'r hereditatē ſibi delatā iure directo ⁊ iure fideicōmiſſi vl'is cenſeatur poſſediſſe vt heres ⁊ adiuiſſe hereditatem non iure fideicōmiſſi vl'is cuius vigoꝛe nō poterat bona apprehendere ꝓpꝛia auctoꝛitate ꝓut late concludit Ponta. in ꝯſi. mihi. xxv. incip. pꝛio dici pōt cheticū: ⁊ ſic cenſeaͭ euanuiſſe fideicōmiſſum ⁊ ꝯñr de eo non ſit hn̄da cōſideratio qꝛ rn̄detur ꝙ dies fideicōmiſſi ceſſit immediate moꝛtuo. d. dn̄o Antonio: ⁊ ſic purificata conditione fideicōmiſſi. l. j. §. ſinaūt ſub conditione. C. de ca. tol. cuꝫ multis ſi. ita ꝙ tunc oꝛte fuerunt actiones pſonales ⁊ hypotecaria que cōpetiūt pro legatis ⁊ fideicōmiſſis ſingularibus ⁊ vl'ibus. l. j. ⁊. ij. C. cōia de leg. ⁊ ſic hereditas dn̄i Antonij habuit annexuꝫ illud onus fideicōmiſſi: ⁊ ſic tpe moꝛtis in bonis. d. Antonij cenſebaͭ eſſe tantominus. ⁊ ſic diminuebat hereditatem ⁊ bona defuncti tanqꝫ es alienū qd es alienum diminuit legitimam. l. papinianus. §. quarta de inoff. teſta.

b ¶ Nec aditione hr̄ditatis facta p creditoꝛem cenſeͭ remiſſum ſeu repudiatū creditum: ſed cenſeͭ ſolutū: qꝛ aditio hr̄ loco ſolutionis. l. vrannius. ff. de fideiuſ. ibi ſolutionis iure ⁊ l. ſi debitoꝛi creditoꝛ. e. ti. ⁊ h̄ qn̄ ex h̄ ꝙ cenſeaͭ loco ſolonis hr̄s non patiͭ damnū prout ꝯcludit Bar. in. d. l. vrannius ⁊ Jmo. ibi ⁊ in. d. l. ſi debitoꝛi. ⁊ in. l. heres a debitoꝛe §. fi. e. ti. ſi ergo in caſu iſto aditio hr̄ditatis cenſeͭ loco ſolutionis exquo ē vtile non dānoſuꝫ hr̄di nō video qua rōne poſſit attētari nedū ꝯcludi ꝙ cēſeaͭ repudiatū. nec ob. ꝙ cēſeaͭ adiuiſſe ⁊ poſſſionē apphendiſſe tanqꝫ hr̄s qꝛ citra aditionē nō poterat fideicōmiſſarius apphēdere poſſſionē licite ꝓut dicit ipſe Pō. ⁊ ad h̄ tendūt oīa ſua dcā. non aūt dicit nec aliqua ei⁹ rō facit ꝙ cenſeaͭ repudiaſſe fideicōmiſſum merito ei⁹ dicta nihil ad propoſituꝫ conferunt. Et p h̄ ſit rn̄ſum ad vltimum queſitum. Laus deo

¶ Poſſidens bona communiter cum coherede: an cenſeatur etiam poſſidere quedam bona donata coheredi ſtante maxime tranſactione de qua in conſilio.

¶ Conſilium. ij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Viſo ſupꝛaſcripto puncto ⁊. d. donatione ⁊ inſtrō trāſactionis ⁊ atteſtationibus teſtiū per dictā Jacobam pductoꝝ: ⁊ ēt preſuppoſito ꝙ dictus. d. Leonardus in quadam cā contra tertium noīe ſuo. ⁊. d. Jacobe dixit ꝙ. d. bona olim ſapoꝛoſi tenebanͭ ⁊ poſſidebantur per ipſum do. Leonardum ⁊. d. Jacobā conſidero ꝙ dictis partibus eſt aſſignatus terminus ad pducēdū iura ſua generaliter: ⁊ ſic tam ſuper proprietate qꝫ ſuper poſſeſſione. ideo quid circa vtrūqꝫ dōm ſit eſt diſcutiendum ⁊ maxime qꝛ ex ti. precedēti cauiatur pſcriptio circa poſſeſſionēꝫ. l. ij. C. de acqui. poſ. ⁊ l. j. C. de impo. lucra. deſcri. li. x. maxime inter cōiunctos in quibus pōt cadere pſumptio ꝙ actus poſſeſſionis indicatiui cenſeantur facti iure familiaritatis per. l. qui iure familiaritatis. ff. de acqui. poſ. que pſumptio poterat cadere ī his terminis qꝛ dicti. d. Leonardus ⁊. d. Jacoba erant coniuncti in pmo gradu affinitatis aggrediēdo: itaqꝫ pꝛimo articulum ꝓpꝛietatis circa quē ꝯterit qtuoꝛ inſtra vitum donationis qꝫ fecit ſapoꝛoſus. d. Leonardo clerico ſuo tn̄ cū pacto ꝙ. d. bona donata. d. Leonardus ſibi redderet ad petitionē ipſius ſapoꝛoſi ⁊ eius deredū ſm inſtrm quo ꝯtinetur traditio qꝫ ſapoꝛoſus fecit. d. Leonardo de bonis donatis in quo pmittit ꝙ. d. bona pure libere ſimpl'r nulla ꝯditiōe adiecta donauerat ꝓut dicit apparere publico inſtrō: ⁊ ſic vr̄r aduerſari vna pe dicit pactū de reddēdo in inſtrō donationis ꝯtentū fuiſſe falſo additum p notariū: altera vero pe dicit ſm inſtrm falſo fabꝛicatū ⁊ vna dicit vnū: alia aliud pualere ſup quo articulo vidi ꝯſultū pro pte. d. Leonardi

⁊ mihi

e mihi pſuaſu3 ꝙ veritatē fouebat quare cōſultus in eius parte inclinaba3 poſtea plenius rei ſerie intellecta decreui ſup hō articulo dictoꝝ inſtrumentoꝝ nō me intromittere maxime viſis motiuis cōſulentiū ꝑ pte.d.Leonardi vnu3 ꝑfiteor ꝙ negari neq3 quin reſultaret ex pdictis aliqua ꝓbabilis dubitatio in iure ꝛ in facto attenta dcā ꝓrietate ꝛ attento ꝙ ꝑ inſtro pſumit.l.cū pcibus.C.de fide inſtru.ꝛ ſtāte veritate ꝑmi iſtri pōt eē verū ſcōm inſtrm q2 ſcōm iſtrm narrat aſſertionē ptiū nō ipſam donationē alio tpe factam. Et q2 donatio nō fuit cōditionalis verificari pſit illa vba nulla cōditiōe adiecta ꝓprie ſumpta. Et q2 prima ſui facie ſimplr donauit:l3 adiecerit illud pactū potuerūt ptes putare ꝙ pure libē ꝛ ſimplr donauerit. Et vba ſepe iꝓpriant ꝛ diuerſimode ſumunt vt ſunt iura vulgaria ꝛ īfinita3. Nō aūt firmo ꝙ ita ſint cōcordāda. S3 ꝙ reo habebat aliqua3 dubietatē. idcirco nō mir ſi orta fuit cōtrouerſia inter dictos.d.Leonardū ꝛ Camillā filiā ſaporoſi ſup bonis olim cōibus inter dictos dnm Leonardū ꝛ ſaporoſu3 que cōtrouerſia fuit deciſa per trāſactionē que ſup dicta cōtrouerſia emanauit inter dictū dnm Leonardum ex vna parte ꝛ Ludouicū ſocerū ꝛ troilū maritu3 dne Camille noie ipſius camille ex altera pte.pro qua de rato ꝓmiſerūt in qua trāſactione cōuentū fuit ꝙ medietas bonoꝝ cōmuniu3 foret libē dicti dni.Leonardi ꝛ alia medietas ſit dne camille reſeruata cōmoditate vtēdi ꝛ fruēdi medietate dicte camille ꝑ tertia parte:ita ꝙ dicta bona olim cōia inter dnm Leonardū ꝛ ſaporoſu3 h3 dictā trāſactionē ptinere dnī ad dcm Leonardū q̄ ad plenā ꝓprietatē ꝑ duab⁹ ptib⁹ ꝛ ꝑ tria pte dcē dimidie quo ad nudā ꝓprietatē ptinē ad dictā camillā.

a ¶ Que trāſactio vallata maxie iuramēto ſeruāda eſt ꝛ imponit ſui naturā finē litī ꝛ cōtrouerſie.l.ſi friō.ꝛ.l.cāo.ꝛ lites trāſactione finitas.C.de trāſac. Nec ob.qd in ꝯtrm allegat.ſ.ꝙ dicta camilla cuius noie Ludouic⁹ ꝛ troilus trāſegerāt ꝛ ꝑ ea ꝓmiſerāt de rato nunꝗ̄ ratificauit ꝛ defuncta ē.ꝛ ꝓnter ampli⁹ ratificare nō pōt ꝛ act⁹ geſti ꝑ pcuratores nō hntes mādatū ſunt nulli.l.l3.C.de pcu.ꝛ.l.ſi ego de neg.geſt.ꝛ.l.eius q in ꝓuinciā.ſi cer.pe.cum ſi.

b ¶ Et put mandatū finit morte mādatarij ꝛ morte mādantis.l.inter cauſas.ſ.morte.ff.mādati.l.mandatū.C.eo.ti.ꝛ ſic nō trāſit ad hrdē:ita ꝛ ratihabitio q̄ mādato cōparat.l.ſi.C.ad mace.ꝛ.c.ratihabitionē de reg.iur.in.vj.nō trāſeat ad hrdē. Rā ad hec rndet duobus modis.vno ꝙ pōt ratificari ꝑ hrdem geſtū noie ſui auctoris in hijs que ſunt ad heredē trāſitoria put voluit Dy.in.c.ratū.de reg.iur.li.vj.in penul.q.ꝛ Barto.in.l.bonoꝝ rem ratam haberi.p.l.ſi fine.ſ.ſi pcuratori eo.ti.ꝛ idem ſentiūt gl.ꝛ Bar.in.l.ſi is cui.ꝛ.ti.itē mandatū re nō integra nō finit morte mādātis.l.mādatū.C.mādati.ꝛ ſic trāſit ad hrdē:ita ꝛ trāſeat facultas ratificādi:nō eſt aūt res integra cū actus ratifiādus ē geſtus. Et ſuadet rō q2 heres cenſet eadē ꝑſona cū defuncto.ſ.j.in auc.de inreiu.a mo.pſti.ꝛ ſuccedit in hrditate ꝛ iura hereditaria querit.hrditas aūt ē ſucceſſio in vniuerſu3 ius defuncti.l.nihil aliud de ver.ſig.ꝛ.l.hrditas de reg.iur.

c ¶ Preterea ius ꝛ actio querit ex ſtipulatiōe notarij ēt añ ratificationē.l.ij.ꝛ.iij.in ꝑn.ff.rē pupil.ſal.fore.ꝛ.l.j.ſ.exigere verſi.plane.ff.de magiſ.cōue.ſtipulat.n.tanꝗ̄ ſeruus publicus vt dictis iuribus.ꝛ.l.nō aliter.ff.de ado.iō prout ſeruus ſtipulādo querit ſtatim directā actione3 dño.ff.de ſtip.ſeruo.quaſi ꝑ totu3.ꝛ inſti.e.ti.ita ꝛ ſeruus publicus ſtipulādo alteri querit ſtatim illi vtilē.d.l.iij.in ꝑn.ꝛ.d.ſ.exigere vſi.plane.ꝛ querit infanti vt ꝓbat in.d.l.iij.iūcta d.l.ij.ꝛ in.d.vſi.plane iuncto tex.ī.ſ.ꝓximo.ꝛ tñ infans nō ratificat:q2 qcqd videt ignorat:cōcludo itaq3 ꝙ dicta trāſactio tenet nō obſtante ꝙ non appareat ratificata in vita dne camille ſiue donatio fuerit facta cū illo pacto deredēdendo ſiue abſq3 illo pacto ſaltē ſi aliter falſitas non ꝓbat. veriſile aūt eſt ꝙ cōtrouerſia inter partes nō ex alio eſſet niſi vigore dictoꝝ inſtrumentoꝝ.ꝛ ſi ſup hoc erat controuerſiā.ꝓpterea fuit trāſactū nō poſſet amplius reſuſcitari lis ſup falſitate inſtrumenti iter trāſigentes.l.ſi ex falſis in ſi.C.de trāſac.iūcta.l.cauſas ꝛ lites.eo.ti.ꝛ ex his vr ꝙ dicta bona ptineāt vignore trāſactionis ad dominā Jacobā heredem.d.Camille ſue filie.ꝛ q2 datus ē terminus ad ꝓbādu3 de iuribus ptiū gnaliter vr ꝙ cenſeat datus tā ſuper petitorio ꝗ̄ ſup poſſeſſorio ꝛ qñ deducit petitorium ꝛ poſſeſſoriū ſi vnus haberet potiora iura in poſſeſſorio ꝓualēt iura in petitorio.c.cū eccleſia ſutrina.de cauſa poſ.ꝛ ꝓprie.ꝛ.c.cū dilectus.e.ti.tñ viſis atteſtatiōib⁹ dne Jacobe que ꝓduxit ſexdecim teſtes q quaſi oēs deponūt ꝙ dicta Jacoba ibat ad domū fracte poſt mortē ſaporoſi ꝛ qñq3 ſtabat ꝑ mēſem qñq3 ꝑ aliquos dies.ꝛ maxie tpe meſſiū ꝛ vendemie ꝛ dña Romanella.xij.teſtis deponit ꝙ dña Jacoba adminiſtrabat bona domus vt ſua ꝛ berardin⁹.xiij.teſtis ipſius deponit ꝙ adminiſtrabāt poſt mortē ſaporoſi.d.leonardus ꝛ dña Jacoba ꝛ ſimul poſſidebāt domū ꝛ poſſeſ.ita ꝙ ex atteſtatiōibus iſtoꝝ ꝛ alioꝝ teſtiū ſatis plene ꝓbat ꝙ dicta dña Jacoba ꝑ aliqua pte poſſidebat dictā domū. Et attēto tenore teſti ſaporoſi q ipſa3 Jacobā inſtituit in tertia pte ꝛ filiā in tertia pte ꝛ attenta forma trāſactiōis ꝑ quā bona ſaporoſi attribuunt camille filie iacobe.ꝛ ꝓnter hodie ipſi Jacobe que ſucceſſit ſue filie nō ē cōiecturādū ꝙ iure familiaritatis poſſederit:ꝛ maxie q2 nō ſolet eē tanta familiaritas cū vxore fratris ꝑmortui ꝙ adminiſtret bona tanꝗ̄ ſua maxime poſtꝗ̄ nō ſupſunt filij fratris. Et regłr pſumit ex detentatiōe animus poſſidēdi q2 ex detētatiōe pſumit poſſeſſio.dicit Jnn.in.c.olim.de ꝓui.ꝛ moderni in rubrica.ff.de noui op.nū.iō ex actib⁹ poſſeſſorijs ꝓbat poſſeſſio ꝛ ꝓnter animus poſſidēdi ꝑ notata ꝑ gl.ꝛ doct.in.l.ſtipulatio iſta.ſ.hec quoq3.de vb.ob.ꝛ pſertim in caſu iſto nō cenſet feciſſe dicta Jacoba iure familiaritatis ꝓpter alios actus quos feciſſe ꝓbāt teſtes in locādo poſſeſſiōes in recipiēdo renūciatiōes laboratoꝝ in recolligēdo fruct⁹ ꝛ ſiles actus q nō ſolēt fieri iure familiaritatis recollectionē.n.fructuu3 plures teſtes deponūt inter alios blaſi⁹donati quartus teſtis dne Jacobe deponit ꝙ pluries ꝛ pluries ꝛ inter cetera inteſtate pſentis anni tpe meſſium vidit dictā dña3 Jacobā ſtare in domo p.xv.dies ꝛc.ꝛ recolligere granū ꝛ ſuam partem mittere ꝛc.vidēte ꝛ patiente dño Leonardo. Et ꝙ in vindemijs ꝓxime preteritis qdē Andreas famulus dicte Jacobe ſtetit per plures dies ad recolligēdum vuas in dictis poſſeſ.ꝛ portabat ad canales ſtātes in dcā domo ad inſtantiam dicte Jacobe vidēte ꝛ patientie dcō dño Leonardo. Jtē moricon⁹.vj.teſtis dne Jacobe deponit ꝙ poſt mortē d.Camille vidit.d.Jacobā recolligere granū ꝛ laboratoribus de dictis poſſeſſionib⁹ de fracta ꝛ muſtu3 ꝛ coquere ꝛ colere vt q̄s rem ſuā. Et vidit hoc anno famulū dcē Jacobe recipere granū a laboratorib⁹ ꝛ tēpore vindemiaꝝ cu3 equa carigiare vuas ad dictā domu3 ꝓnte dño leonardo ꝛ cōſentiēte. Et dicebat illa portare ꝑ dña Jacoba. Jtē Berardinus.viij.teſtis dne Jacobe vidit poſt mortē Camille ꝑ menſes habitare dictas domos vt qs habitat in domo ſua ꝓpria. Et multotiēs tpe recollectiōis fructuū ibi erat ipſa iacoba laboratores reſtituebāt fructus dicte Jacobe vinū ꝛ granū.ꝛ ſimiliter famuli apportantes a laboratorib⁹. Jtē ꝑ Joānes.ix.teſtis.d.Jacobe ꝙ ipſe rndidit de fructu recollecto in quodā fundo de fracta dicte Jacobe. Thomas.x.teſtis vidit hoc anno rnderi de fructibus dictaꝝ poſſeſſionu3 dicte Jacobe. Jtē per Jacobus.xj.teſtis ꝙ vidit rnderi de fructibus dicte dne Jacobe tpe quo dñs Leonardus erat rome. Jtē Romanella.xij.teſtis ꝙ ſimul recolligebāt fruct⁹ d.Jacoba.ꝛ.d.Leonard⁹. Jtē Berardin⁹ ꝙ vidit reſtitui fruct⁹ dcē iacobe ꝛ ipē ſibi reſtituit tāꝗ̄ dne ꝛ duo alij teſtes ſe ꝗnteſ dponūt ēt d recollectiōe fructuū q̄ fiebat p.d.Jacobā p recollectionē fructuū ꝓbat poſſeſſio i.l.titia.ff.d ſolu.ꝛ ꝑ gl.bar.bal.ꝛ doc.in.l.iij.C.finiū regū.ꝛ.d.berardinus.xij.teſtis dpōit expſſe ꝙ ſimul poſſidebāt domū ꝛ poſſeſſiōes ꝛ ꝙ ſibi ꝛ frī mutuauit certū granū de grano recollecto in dictis bonis iſta qdē nō ſolēt fieri iure familiaritatis ꝓbat ēt ꝑ quoſdā teſtes ꝙ ipſa locauit poſſeſſiōes ꝛ ꝙ laboratores eidē renūciauerūt pdia.itē ꝙ ipſa faciebat pacta cū laboratoribus:ita ꝙ ſatis plene ꝓbat ꝑ dictos teſtes poſſeſſio dicte domus ꝛ poſſeſſionū de fracta. Et pſuppono ꝙ loquant de poſſeſſiōibus q̄ oli fuerāt cōia inter dñ3 Leonardū ꝛ ſaporoſum:q2 vt audio nihil aliud h3 agere dicta Jacoba i dictis locis de fracta niſi rōne bonoꝝ pdictoꝝ tanꝗ̄ ſucceſſor dicti Saporoſi.ꝛ forte articuli id ſpecificāt ꝛ teſtes in dicta domo ꝛ i dictis bonis ſunt referēdi ad articulos:nec ſup hoc ſit extitatio.iō extātibus dictis inſtrumētis donatiōis ꝛ trāſactiōis.ꝛ maxie trāſactionis cuius vigore pſumit ꝙ pdicta fierēt poſt ipſa3 trāſactionem iuxta.l.ij.ꝛ q̄ ibi habent.C.de acq.poſ.ꝛ i.d.l.j.C.de ipo.lucra.deſcrip.lib.x.ꝛ in.l.qdā mulier.de rei ven.ſatis lucide ꝓbata vr poſſeſſio dicte Jacobe:que ꝓbatio iuuat ex confeſſione dicti dni Leonardi:q2 licet in alio iudicio ipſe nomine ſuo ꝛ vt procurator dicte Jacobe:ꝓfitet dicta bona poſſideri per ꝛ ſe dictam Jacobam:ideo ſaltem facit ſemi

plenam ꝓbationem ſaltem ꝯfeſſio facta abſente parte iuxta
ea que habentur in.c.ſi cautio de fide inſtru.⁊ in.l.admonē
di.ff.de iureiurã.quis poſſet attentari ꝙ cenſeatur fcã pre
ſente parte:exquo ipſe erat procurator.Jacobe ⁊ vt procu-
rator in eo actu ſe exercebat:ſed non inſiſto.ſatis autem iu-
uat faciendo ſemiplenam probationem iunctis alijs proba
tionibus ſupra deductis. Laus deo.

¶Inſtrumentũ hebrei.an debeat executioni mandare vi
gore capitulorum hebreis conceſſorum.

¶Conſilium. iij.

Repetito diuio numi-
ne.¶In cã ſuprascripta ꝯ dictum hebreum
reperio fuiſſe ꝯſultum ⁊ iniatuz eo precipuo
fundamento vt percipio qm̃ dicta capitula
non fuerunt confirmata a papa.

a ¶Et inferior a ꝑncipe non poteſt ſtatuere ꝙ nulla excep
tio poſſit opponi ꝯ ſcripturas ⁊c.nec aliqd contra legem
principis.ar.c.cum inferiore de maio.⁊ obe.cum ſi.⁊ proba
tur in.l.formam.C.de offi.prefec.illirici.⁊ no.glo.ſinglr no
tanda in.c.ſi.de here.lib.vj.pari ratione non põt tollere ſta
tuta ꝯfirmata a papa:q: cenſent facta a papa:oĩa enim nr̃a
facimus qbus noſtram auctoritatẽ impartimur.l.j.ver.oĩa.
C.de vet.iure enucle.Ego aũt in ꝯſilio meo p̃ſupponebaz
capl̃a fuiſſe ꝯfirmata p ſummum pontificẽ ꝓut ⁊ confirma
ta erant:lz in dictis iudicijs principalis cãe ⁊ cauſe appl̃o
nis non fuerat de ꝯfirmatione deductum vel ꝓbatum nup
in tertia inſtantia producit confirmatio tũc factũ per liga
tum que ẽt in alijs p̃mis cauſis ꝓducta fuit per quã ſimplr̃
confirmant dicta capitula hebreorũ.⁊ inſuper ꝓducta eſt
bulla Innocẽtij in quo ꝯfirmant conceſſa per dictum lega
tum.⁊ de nouo inqntum opus ſit pontifex in dicta bulla cõ
cedit de nouo.itaqz dictum fundamentuz qȯ erat principa
le ⁊ ſatis ꝓbabile ꝑ parte aduerſa eſt ſublatum.Et militat p̃
ſuppoſitum qȯ faciebam in initio conſilij.ſ.ꝙ capitula fue
rint confirmata p ſummum pontificẽ:primũ aũt fundamẽ
tum qȯ in conſilio faciebã non video confutatũ per tenen
tes ꝯtiam ptem ſi non mouit eorũ mentẽ nȯ miror:qm̃ eſt
aliqualiter ſubtile.⁊ eſt ſatis rigoroſum. Et licet in puncto
iuris mihi videat ſubſtentabile:tñ in eo ſolo non firmaſſez
conſiliũ qm̃ aiaduertebã ꝙ nȯ de facili caſurũ erat in men
tem cuiuſlibet iudicis:ſed principaliter me mouit capitulũ
quo diſponit qȯ ꝯ inſtr̃a ⁊ ꝑuatas ſcripturas dictorum he-
breorũ nȯ poſſit opponi aliq̃ exceptio iuncto maxime capi-
tulo precedenti diſponente ꝙ dcã inſtr̃a ⁊ priuate ſcriptu-
re hẽant executionem paratã non obſtãte aliquo ſtatuto in
ꝯtrium facienti ⁊ ſequenti capl̃o qȯ ſilr̃ diſponit ꝙ dcã ſta-
tuta intelligãtur puro intellectu.non obſtãte quecũqz ſta-
tuto fcȯ vel ſiẽdo quibus expreſſe derogat:exquo ergo ſta
tutum ꝙ non det fides inſtr̃o facto de pluri ſumma q̃ vide
rent ꝯhentibus numerari:⁊ a ꝯhentibus accipi ⁊ ſecũ por-
tari.ar̃s preſumat factum in fraudem vſurarum ſi iſtud ſta
tutũ non eſſet iſtud inſtr̃m mereret executionẽ.capitula he
breorum volunt ꝙ inſtr̃a mãdent executioni:non obſtante
aliquo ſtatuto in ꝯtrium faciente.⁊ aliud capl̃m vult ꝙ dcã
capitula inuiolabiliter obſeruent:non obſtãte aliquo ſtatu
to fcȯ vel fiendo:ergo per capitula derogat huic ſtatuto ex
quo aduerſarius nititur.⁊ cum capitula ſint confirmata p
papã per ꝯñs ſtatutum illud non releuat ⁊ maxime vigore
breuis nuper editi in quo de nouo confirmãtur dcã capitu
la ⁊ mãdant obſeruari inuiolabiliter:non obſtãtibus con-
ſtitutionibus ſtatutis ⁊c.etiã apoſtolica auctoritate robora
tis ⁊ preſertim ſtatuto ciuitatis fani poſito in ſecũdo libro
ſtatutorum ſub rubrica de inſtrumentis feneratorum capi-
tulo.xxxiij.cuius tenore ⁊c.Quod ſtatutuz eſt vt preſuppo
no iſtud ſtatutũ de quo agit:ideo papa expreſſe derogat di
cto ſtatuto quatenus impediat executionẽ inſtrumenti ⁊ pa
raret exceptionem ꝯ dictum inſtrumentum dicti hebrei:nã
aliud capitulum diſponit ꝙ nulla exceptio poſſit opponi cõ
tra inſtrumentum dictorum hebreorum:⁊ licet contra hoc
allegetur ꝙ ſtatutum ponit dictum vt ſupra ⁊ fallentiam ſe
non quanto foſſe contracto de chriſtiano propterea:prout ad
ducebam in princip.mei conſilij.

b ¶Quia dictio niſi poſita poſt precedentem orationez ne-
gatiuam ponit contrariam affirmatiuam per gloſ.⁊ doct.in
l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cautio.⁊ in.l.actione.
C.de tranſac.ſed cõtra chriſtianũ admitteret exceptio vi-
gore dicti ſtatuti ergo ⁊ ꝯ hebreũ que quidẽ allegatio mili-
taret ſi capitulũ vltra nȯ procederet:ꝓut ꝓcedit dicẽdo ne
niuna altra exceptione ſi non ſoluto o falſo.eſt eniz ſenſus
ꝙ non poſſit opponi exceptio alia q̃ ſolutiȯis ⁊ falſitatis.
⁊ ille nȯ poſſent opponi niſi quatenus opponi poſſit prout
cȯtra chriſtianuz prout late declaro in conſilio.⁊ ibi dictis
addo ꝙ coadiuuat vltimum capitulũ quatenus cȯtinet ꝙ
capitula p̃dicta intelligant ſm purũ intellectũ hoc eſt ſm
ꝓprium intellectum verborũ.Et hoc nȯ reperio pondera
tum ab aduerſa parte vz circa illam particulã ne niuna al-
tra ⁊c.Forte freta illa reſponſione ꝙ capitula nȯ fuerunt
per pontificem confirmata que rñſio ceſſat p p̃dicta.nam
fuerunt per bullam apoſtolicã confirmata ⁊ nuper breue.
Quod vltra bullam derogat in ſpecie dicto ſtatuto in quo
ſtat fundamentũ partis aduerſe:nec obſtat ꝙ papa nȯ põt
permittere vſuras.per.c.ſuper eo.de vſuris:q: reſpondet
ꝙ dato ꝙ etiam hebreis de quorũ animabus nihil ad nos
q: foris ſunt.c.gaudeamus.de diuor.tamen tollendo dictũ
ſtatutũ nȯ permittit vſuras:q: remanent prohibite veteri
⁊ nouo teſtamẽto ⁊ lege diuina ⁊ humana.⁊ ꝓut erãt ante
dictum ſtatutum.Quod quidem ſtatutũ non prohibet fe-
nus.ſed inducit preſumptionem fenoris ⁊ fraudis feneran
tis quã preſumptionem cui dubiuz ꝙ princeps poteſt tol-
lere.item poſſet attentari ꝙ dato ꝙ nȯ poſſit permitti vſu
ra etiã hebreis per pontificem p.d.c.ſuper eo in generalita
te ſui.tamen poſſit ſtatui ꝙ inſtrumentis talis nȯ poſſit op
poni exceptio vſuraria ad impediendum executionem. põt
enim hoc induci per iuramentum priuati.c.debitores.de
iureiuran.⁊.c.ſignificauit.de pigno.ergo ⁊ per ſtatutũ ma
xime principis apoſtolici.facit quod not.glo.in rubrica.C.
de decretis decu.lib.x.concludo itaqz ꝙ dictũ inſtrumen-
tum ſit executioni mandandum ſiue abſolutio a iuramen-
to ſit conceſſa ſiue non ſiue iuramentum liget heredẽ ſiue
non liget. Laus deo.

¶Relicta facta vxori:an tollantur per quartã que ſibi de-
beret ex diſpoſitione auctentice preterea. Itẽ relicta facta
alijs perſonis:an minuant dictaz quartam.

¶Conſilium iiij.

In noĩe dñi noſtri ieſu
chriſti.¶Ultra punctum mihi p̃ſupponit
i ꝙ dos dicte dñe Simone erat ita parua ꝙ
ex ea dicta dña Simona ẽt cum operis ſuis
ſibi cȯuenientibus nȯ potuiſſet ſumere vi-
ctum ⁊ veſtitum quin mendicaret.Super puncto autẽ ſu-
praſcripto reperio belliſſime ⁊ accuratiſſime allegatum per ex
cellentem legũ doctorẽ.d.Raynalduz dñi Franciſchini de
mãnozinis de mathelica cuius ſingularem doctrinam diu
noui ⁊ expertus ſum. Et in ſuis egregijs allegationibus
clariſſime oſtendidit ꝙ non ſufficit oſtendere ſeu probare
vxorem ſuperſtitem fuiſſe pauperẽ ſed requirit ꝙ ſit pro-
batum ꝙ ſit in nouiſſima inopia adeo ꝙ abſqz bonis mari-
ti non poſſet viuere quin mendicaret qȯ minime probatũ
preſupponebatur.⁊ idem.ego reſpondebã anteq̃ mihi p-
ſupponeretur ꝙ non erat tanta dos ꝙ per eã ceſſaret men
dicatio:quod ſi fuiſſet deductum allegãti forraſſe aliter re
ſpondiſſet.Et licz aliqua vltra adducat per que aliqualiter
innuant ꝙ etiam tunc idẽ reſpondiſſet non refert qm̃ ſatis
eſt firmanti allegando vel cȯſulendo vnam cȯcluſionem ſi
habet vnum ſolidum fundamentũ ſepe adducũtur alia me
dia colorata ad ornãdum allegationes vel cȯſiliũ ⁊ vt ma-
gis alliciat mentem iudicis:q: nȯnunq̃ multa mouent ⁊
non ſingula quin inſuper quãdoqz ratio non vigens mo
uet iudicem ⁊ non illa que viget.ideo ſepe rationes addu-
cuntur colorate lz ille non concludant.Et maxime hoc p-
mittit allegãti.Nam multa tollerant in allegatiȯibus que
nȯ tollerantur in conſulendo vel iudicando habebat itaq̃
allegãs ſolidum fundamentum:q: non preſupponebatur
in puncto ꝙ dicta domina Simona foret tempore mortis
mariti cȯſtituta in nouiſſima inopia ita ꝙ coacta fuiſſet
mendicare ſi in nihilo ſucceſſiſſz in bonis mariti.quicquid
autem vltro allegatum eſt id reputo accurate factuz ex cau
ſis ſupra enarratis.Nec eius doctrine eſt quicq̃ detrahen
dum ſi preſuppoſitum nouiter eo qȯ eradicat clarum funda
mentũ cȯcluſionis facte p allegãtez ꝯ illam concluſionem
conſulatur

conſulatur vel iudicetur aggrediendo itaq͂ punctū cōſultationis cū preſupponatur dotē eſſe adeo paruā attenta qualitate perſone ꝙ nō faceret ceſſare nouiſſimā inopiā ex quo ea nō obſtante cogeret mendicare qđ attenditur vt cōpetat diſpoſitio dicte auctentice.preterea.C.vñ vir ꝛ vxor put clare deprehedit ex adductis p dominū allegātē doc.enim cōiter in hoc cōcordant prout ꝛ referendo doc.dico in.d. auten.preterea.itaq͂ in hoc vlterius non laboro.

a ¶ Sed ſuper duobus eſt inſtādū p̄mo an dictam quartam de qua puidet dicta auctentica p̄terea tollant relicta facta ipſi vxori p dictū teſtōrē. Secūdo an relicta facta alijs perſonis minuāt dictā quartā.pro quoꝝ deciſione p̄mittendū duxi. Qđ lz quidā dicāt ꝙ dicta quarta inducta per.d.auc. preterea militet ſolū vbi coniunx diues deceſſit ab inteſtato tñ cōiter tenet ꝙ imo militet ēt ſi deceſſit teſtatus put in.d.auc.tenēt Nico.de mat.Bal.Saly.Rapha.ful.Pau. de caſt.ꝛ Rōta.q vltra alios ponderātes tex.qui loquitur de legato adducit tex.in auc.de exhi.reis i fi.ibi aut aliquā inſtitutionis partem reliquerit.inſtitutio enim non poteſt fieri in codicillis.l.nō codicillū.C.de teſta.l.ij.C.de codi.ꝛ l.qđ pmanus.ff.eo.ti.ſecus forte in legato qđ vr̄ poſſe fieri in codicillis ab inteſtato prout ꝛ dicūt Bald.ꝛ Ange.in.d. auc.p̄terea ad.l.ſi quis cū nullū.ꝛ.l.ab iteſtato.ff.e.ti.iūcta l.ij.C.cōia de leg. Cōiter aūt oēs tenent ꝙ dicta quarta debeat etiā vbi cōiunx locuplex deceſſit teſtatus.ꝛ hoc clarū.

b ¶ Sed aliqua eſt dubitatio vtrū dicta quarta extorqueat etiā cōtra volūtatē teſtatoris.nā Ang.in.d.auc.p̄terea.dicit ꝙ ſi deceſſiſſet teſtatus cōiunx ſupſtes nō poſſet ſuccedere cōtra voluntatē defuncti. Et ſic videt ſentire ꝙ ēt ſi nō ſit phibita dicta quarta.tamen ſi defunctus de oībus bonis ſuis teſtatus fuit dicta quarta detraheret ꝯ volūtatē teſtatoris.ideo detrahi nō pōt put ipſe Ang.videt velle Salyc. aūt in.d.auc.p̄terea.vult ꝙ tūc poſſit quaſi cēſeat tūc detrahi p̄ter volūtatē teſtatoris.vult tñ ꝙ poſſit dicta quarta phiberi p teſtatorez.iō ſi qđ legauit ꝛ phibuit plus petere non debebit dicta quarta ſm eū.dicta eni quarta debet cōtingenter nō neceſſario ꝛ deuoluit ne cōiunx cogat mendicare in verecūdiaz defuncti quaſi eſſet ei iniuria.

c ¶ Sed iniuria nō infert volenti.l.j.§.vſq͂ adeo.ff.de iniurijs.ideo de ea nō curat ſi teſtōr phibuit ſm eum.pro quo facit q̄z.d.auc.p̄terea venit a.d.l.C.additiue. ſed lex.C.loquitur in ſucceſſiōe inteſtati nō in ſucceſſiōe ꝯ teſtm̄ merito ꝛc. ſm Bal.ibi q tñ poſt Nic.de mat.tenet ꝙ dicta portio habeat etiā ꝯ teſtm̄ ſiue ſint inſtituti filij ſiue extranei.ꝛ idez tenēt ibidē Raph.ful.ꝛ Pau.de ca.qđ ꝛ firmat Ponta.in l.ſi diuortio in p̄n.ff.ſol.ma.ꝛ in.d.auc.p̄terea:vbi ad h adducit gl.in vbo hr̄dē in.§.ſi vo expſſim.i auc.de here.ꝛ fal.

d ¶ Que gl.vult ꝙ teſtōr ēt expſſ.nō poſſit phibē iſtā quartā.ꝛ Ang.ibi eā nō ipugnat.vñ ſatis vr̄ acquieſcere illi determinatiōi illius gl.ꝛ nc eſt ibi gl.in terminis ēt ꝯ deciſionē. Saly.cōfirmat etiā Rōta.p aliqua ſimilia vz p ea que habent in.l.qđ de bonis.§.j.ff.ad.l.fal.ꝛ que habentur in.l. ſcire in fi.C.vt in poſ.leg.poſſunt ēt vltra eum adduci alia ſilia q ponit dicta glo.in dicto vbo hr̄dē adducit ēt Raph. rōnē:q̄z alr̄ eſſet dare viā fraudādi diſpoſitionē dicte auc. que via eſt amputāda.l.in fundo.ff.de rei ven.ꝛ.c. deteſtanda.de cōceſ.pben.lib.vj.ſm eū.ꝛ ſic ꝙ dictā quartā nō poſſit phibē teſtator firmāt glo.coiter.ꝛ idē legendo tenui in d.auc.p̄terea adducendo ꝙ dicta auc.p̄terea ꝛ in corpore vnde ſumit tex.ſimplr̄ dicunt ꝙ ſupſtes accipiat quartam ꝛ loquunt ēt in cā teſtati.ꝛ ſiue ſit ſupſtiti aliqđ relictuz ſiue nihil.ergo generaliter intelligat ſiue preter ſiue ꝯ volūtatez teſtatoris p̄terea tex.in corpore eqparat iſtā quartam ꝛ illā quartā que debet qñ cōiunx ſua culpa diuertit.ſed illa debet ꝯ volūtatē.ergo ēt iſta debeat ꝯ volūtatē.ꝛ doc.in.d. auc.p̄terea ꝛ alibi vbi tractāt articulū an legatū cōpenſetur cuz credito diſtinguūt iter debitū ex cā neceſſaria ꝛ debitū ex cā volūtaria.ꝛ iſtā quartā applicant debito ex cā neceſſaria.ꝛ ſic ꝯ id qđ dicit Saly.dū dicit ꝙ iſta quarta debetur cōtingenter nō debet neceſſario.nā imo debet neceſſario ex quo ex cā neceſſaria put dicūt doc.nec obſtat ratio alia Saly.q̄z lz nō fiat iniuria volēti:tñ verecūdia ſepe reſultat ex actu volūtario puta ex furto ꝛ adulterio voluntarie cōmiſſis.ita ꝛ ſi maritus in vita pmitteret volūtarie mendicare vxorē eſſet verecundia.ita ꝛ potuit iuriſlator puidere verecūdie marito diuiti defuncto ſi vxor ſupſtes mendicat:lz negari poſſit ꝙ verecūdia defuncti ſit principalis rō illius diſpoſitiōis.nec ob.qđ dicit bal.ꝙ dicta auc.p̄terea veniat ad legē.C.additiue.q̄z id negari poteſt.naz lz Irnerius videat venire additiue ꝛ illā ibi poneret dicēdo p̄terea.tñ in corpore nulla fit relatio ad.d.l.C.nec Irnerius habebat facultatē cōdende conſtōnis p̄terea ſatis addit ſi diſponit ꝙ ſuccedat ab iteſtato ꝛ ꝯ vr̄ p̄ter teſtm̄. Remanet ergo cōcluſio ꝙ dicta quarta nō pōt expſſe vel tacite ipediri p teſtōrē:ꝛ hāc ꝯcluſionē puto marie i practica tenēdā p ſupradcā.

e ¶ Et put nō pōt in totū ipediri.ita nec in pte q̄z idē iuris eſt de toto quo ad totū qđ de pte quo ad ptē.l.que de tota ff.de rei vendi.ꝛ.l.q ſcit.de euic.ꝛ.c.paſtoralis.§.itez cū totū.de offi.dele.iō legādo ſibi vel alteri nō pōt impedire teſtator dinꝰ quominus vxor ſupſtes laborās nouiſſima inopia hēat integrā quartā ſiue ex volūtate teſtōris ſiue ꝯ volūtatē ex volūtate dico qñ legaret vxori aliqđ.nā illud imputat in dictā quartā vt ē expſſum in.d.auc.p̄terea.ꝛ in corpore quo caſu parti hz ex volūtate parti ꝯ volūtatē teſtatoris. Et his infert ꝙ lz ſint facta multa legata alijs perſonis nihilominus vxor ſupſtes cōſequet integrā quartā de bonis teſtōris alr̄ poſſet teſtator totā quartā phibē diſtribuēdo legatarijs vniuerſuz ſuū p̄imoniuz marie ſi expſſe phiberet falcidiā quā phibere pōt auctentica ſz cū teſtōr. C.ad legē fal.ꝛ in.d.§.ſi vo expſſim.ꝛ lz nō ſit expſſim.ꝛ lz nō ſit ſpecifice cautū ꝙ dicta quarta detrahat de bonis legatis.tñ gn̄aliter cautū ꝙ piūx iops hēat quartā p̄te bonoꝝ teſtōris nō diſtiguēdo an nō ſint bona alteri relicta.an vo ſint alteri relicta iure iſtōnis vel legati.ꝛ ſic ſub gn̄alitate cautū ē ꝙ dcā q̄rta dbeat ēt ſi bōa ſint alteri relicta.alr̄ nō hēet vxor quartā ſbe teſtōris put iura ſibi tribuūt. Et maxime q̄z vxor accipit hāc quartā a ſeipſa.§.q̄z vo.i auc.vt liceat mrī ꝛ auie ꝛ accipit vt hr̄s in auc.de exhib.reis.§.fi.iō nō expectat additionē hr̄ditatis faciēdā p iſtitutos put regrūt legata i teſtō.relicta.l.eā quā.C.de fideic.ꝛ.l.ſi nemo. ff.de teſt.tut.nec ꝙ adeāt veniētes ab iteſtō.put regrūt relicta ab iteſtō.vt p gl.ſing.ꝛ doc.in.l.q filio.§.j.de hr̄.inſti.

f ¶ Ita ꝙ deuoluit ad vxorē itegrā quarta anteꝗ̄ debeant legata q̄z anteꝗ̄ ſint cōfirmata aditione hr̄ditatis:nec iure caueat ꝙ legatarij habeāt regreſſuz ꝯ vxorē ſuccedētē in dicta quarta:optime facit eqparatio que vt.s.dixi fit vt quartā quā vxor accipit ō ſubſtātie viri q ſui culpa diuertit que ſine dubio nō minuit pp lēgata a marito facta:ex qbus cōcludo ꝙ vxor cōſequit itegrā quartā:nō obſtātibus legatis factis de bonis hr̄ditarijs in teſtamento defuncti:non obſtat ꝙ alr̄ ꝛ cōſulendo ꝛ legendo in.d.auc.p̄terea in.iij. col.dicebā ꝙ geſta in fraudē huiꝰ quarte nō reuocant ar. l.nō vſq͂ adeo.ff.ſi qs a parē.fuerit manumiſ.ꝛ alijs rōnibus:q̄z loquit de alienatis in vita eius de cuius ſubſtantia agit poſt mortē ipſius p qbus reuocādis ſolet cōpetere fauiana ꝛ caluiſiana actiōe de qbus loquit.d.l.nō vſq͂ adeo nō aūt loquit nec pcederet in relictis in vltima voluntate prout nec diminueretur quarta parētis de qua loquit.d.l. nō vſq͂ adeo per.l.qm̄ in prorbus.C.de inoffi.teſtō.ꝛ put nō p̄t teſtōr diminuē quartā legādo alijs ita nec p̄t legādo ſibi ex quo hec quarta extorquet ꝯ voluntatē teſtōris ex cā neceſſaria vt ſupra deductū eſt.legatū eni imputat in hāc quartā.d.auc.p̄terea prout ꝛ imputātur in legittimā filiorū vel parentum:nō autē illam tollit vel minuit.l.oimodo.l.ſi qñ.ꝛ.l.ſiquis ſuo.C.de inoffi.teſtō.

g ¶ Et lz qñ vxor habet tantū in bonis ꝙ nō cogat mendicādo ſuſcipere victū ꝛ veſtitū nō querat illā quartā vigore d.auc.p̄terea.ꝛ ſic ad impediēdū dictā quartam ſufficiat ꝙ tempore mortis habeat vnde poſſit ſe alere nō mēdicādo. tamen ſi nō habet tūc nō ponit ea meta in acquiſitiōe ſubſtātie teſtōris:adeo ꝙ licz quarta bonorū teſtōris ſibi non ſufficeret q̄z laboraret tali morbo ꝙ idigeret ampliori ſubſtantia vel q̄z eſſet debitis iuoluta tñ non cōſequeret vltra quartā ne mendicaret:ꝛ ex aduerſo ſi coniunx defunctus adeo fuiſſet diues ꝙ cēteſima pars ſue ſubſtātie ſatis eſſet vt:vxor ſupſtes nō mēdicaret tamen debebit eidez integra quarta totius ſubſtātie:ideo quo ad ea que conſequit poſt mortē viri de bonis mariti nō cōſiderat mēdicitas h ē ꝙ ſi cōſequat tm̄ ꝙ nō mēdicet.ſed ſtatuit certa ꝛ determinata quota.ideo licet ſit legatū vxori tm̄ ꝙ exinde poſſit cōmode ꝛ honorifice viuere ſi nō aſcēdit ad quartā debet ſuppleri vſq͂ ad integrā quartā vt ꝛ pbat tex.in.§.qm̄ vo in auſtētico ō exhib.reis ibi ſi tñ legatū aliqđ reliquerit ei vbi minus quarta pte ſuppleri:nā i gn̄alitate ſui cōphēdit ēt caſuz i quo legata ſunt alimēta vl̄ tm̄ ꝙ ſufficeret p alimētis ꝛ ſic ē ibi caſus vt.s.iducꝰ p hac cōcluſiōe.ꝛ p̄t adduci rō

ſatis ꝑſuaſiua vltra lā dcā qꝛ quartā põt accipere ꝑ ſuas ma nus et anteꝗ̃ iſtituti adeāt vt ſumi põt ex tex.d.§.qm̃ vo. ⁊.§.ſi.de exhib.reis.⁊.§.qꝛ vo.de equal.dotis dū dicit acci pere ⁊ dū dič ex hac lege hẽs extiterit:legatū aũt maxie cõ ſiſtẽs in q̃titate hꝫ hẽre ⁊ cõſeq ꝑ manꝰ hẽdis.l.j.quoꝝ leg. ⁊ hꝫ expectare ꝙ hẽs adeat ⁊ iterim poſſet forte mẽdicare: ex his cõcludo ꝙ dcā Symona ſi ꝓbat ſufficiẽtẽ iopiā ſm ꝓſuppoſitā.ſ.in ſcõ dꝫ ð ſubſtãtia viri ꝯſeq integrā q̃rtā ſub ſtãtie ſui oli viri:cõputata tñ dote ſua parua ⁊ ſibi relictis nõ obſtãtibus legatis factis eidem vel alijs. Laus deo.

¶ Officialis qui ſtetit finito offõ in ciuitate vbi geſſit offi ciū p.x.dies datos ad ſindicãdū ⁊ nõ fuit abſolutus a ſin dicatoribus.an ſi poſt dcm̃ tp̃s diceſſit dicaſ lrie ſindica tus ⁊ abſolutus.⁊ ſic an debeat habere ſalariũ totiꝰ anni.

¶ Conſilium v.

In noie dñi noſtri ieſu

i xpi. ¶ In hac ꝯſultatiõe vr̃ de duobꝰ dubi tãdū.pmo an ſit legittie ſindicatꝰ ⁊ abſolu tus.ſcõo an debeat hẽre itegrū ſalariū totiꝰ anni:circa pmū vr̃ dõm ꝙ nõ fuerit dictus capitaneꝰ legittie ſindicatꝰ ⁊ abſolutio nõ tenuerit:qꝛ nõ vr̃ ꝙ cõitas cãpli hẽat ptãtẽ ꝯſtituẽdi iudices q habeãt iu riſditionẽ ꝯdẽnãdi eū q fuit deputatꝰ a regia maieſtate vt quodãmõ vice regis p̃eſſet illi vniuerſitati:⁊ ſic vniuerſitas que ſubeſt officiali ſtatuat in eū ac.c.cū inferior.de maio.⁊ obe.⁊.n.dcā cõitas q̃ nõ recognoſcit aliā cõitatẽ ⁊ ſuus offi cialis merū ⁊ mixtū iperiū loco ꝓuicie.⁊ ꝯñter eius pnci palis officialis loco p̃ſidis p no.p gl.i.l.ſi.C.de p̃ſcrip.lõ. tẽp.abſit ãt ꝙ dicamꝰ ꝙ ꝓuicia poſſit ſtatuẽ i p̃ſidẽ q poſt pncipẽ maius oibꝰ hꝫ iperiū p̃ter pncipẽ.l.p̃ſes.ff.ð offi. preſi.ideo nõ vr̃ ꝙ dicta cõitas potuiſſet diſponere de ſin dicatoribus niſi quatenus eſt eis cõceſſuꝫ per ſuperiorem.

a ¶ Licet alr̃s ſit dubiū an populi ſubditi poſſint ſtatuta cõde re ſine cõſenſu ſuperioris vel eius cõfirmationeꝫ ſup quo articulo doc.variãt.nã Inno.in.c.cū.p.tabellio.de fi.inſtr. ⁊.d.Ant.ibi.Cõpo.ꝯriū i.c.cū oẽs.de cõſti.Bal.in.c.q̃ in eccleſiarū in pn̄.de cõſti.dicit ꝙ in terris eccleſie ſeruatur opi.Cõpo.in alijs ſeruaſ opi.Inno.bar.iſtat in.l.oẽs ppl̃i de iuſti.⁊ iur.⁊ vr̃ tenere opi.Cõpo. Gui.⁊ bal.ẽt ibi tan gũt ⁊ Panor.i.c.qõ clr̃icis.de foro cõpe.⁊ Pe.de anch.in latiſſima ſua repe.c.canonū.de cõſti.in antiqs.ix.q.princi pali col.xlvij.nõ aũt eſt neceſſaria dcā diſcuſſio i p̃ſenti cõ ſultatiõe p ſupradcā ⁊ maxie qꝛ ſup hoc extat diſpõ ſupe rioris q̃ diſponit qualr̃ ꝓcedẽ dū ſit ſup ſindicatu capitanei ⁊ ꝯcedit cõitati facultatẽ eligẽdi ſindicatores capitanei.vñ ipſi eligũt vigore facultatis eiſdẽ ꝯceſſe p ſupiorẽ nõ vigo re ſuorū ſtatutoꝝ:diſpoſitio aũt ſupioris ꝙ i ſindicatu iter uenire debeat regiꝰ officialis ſucceſſor in officio v̓bū dẽat ſui nã iportat neceſſitatẽ.no.gl.in.l.ſepe.de offi.p̃ſi.glo.in verbo debeãt in cle.ij.de ſtatu.mona.⁊ gl.in v̓bo valeãt in cle.diſpendioſam.de iudi.Si ergo erat neceſſariū ꝙ iter ueniret regius.officialis ergo ſi deficit videtur ꝙ vnum de neceſſarijs ⁊ actus ſit nullus.

b ¶ Tamen his nõ ob.ꝯriuꝫ puto.de iure reſpondendum. nã ſuperioris diſpoſitio in hac parte plura facit ⁊ vt melius diſcernatur duxi eius tenore deſcribere q eſt talis videli cet capituli.xxij.in ordine deſcripti tenoris ſequentis.Iteꝫ ꝙ dictus capitaneus ⁊ tota eius curia ⁊ familia debeant ſta re ad ſindicatū poſt cõpletum eorū officium de geſtis per eos coram ſindicatoribus deputandis ⁊ ordinãdis p cõita tẽ cãpli:in quo qdem ſindicatu interuenire debeat regius officialis ſucceſſor in dicto officio ⁊ ſucceſſiue rõnẽ redde re diebus octo extra palatiū terre p̃dicte ⁊ debeãt ſatiſface re de oi eo qõ iuſte fuerint cõdẽnati appellatiõe poſtpoſita debẽt p̃ſtare idoneā fideiuſſionẽ cautionẽ de ſtãdo iuri co ram dictis ſindicatoribus de ſoluendo quicqd de quo fue rint cõdẽnati placet illuſtriſſimo dño pncipi.⁊ videſ de iu re dicendū ⁊ ꝓ firma ⁊c.Que cõſtitutio plura facit pncipa liter diſponit ꝙ capitaneus cū tota eius familia debeat ſta re ad ſindicatū ⁊ ſucceſſiue rõnem reddere diebus octo ex tra palatiū.itẽ ꝙ corã ſindicatoribus eligendis p cõitatem campli.⁊ ſic concedit dicte cõitati facultatẽ eligendi ſindi catores.tertiõ diſponit ꝙ in dicto ſindicatu iteruenire de beret regius officialis ſucceſſor in officio.principales autẽ in ſindicatu videntur eſſe ipſi qui ligũtur a cõmunitate:ex quo ipſi nominanſ ſindicatores ⁊ corã eis ſindicaſ ſm v̓ ba dicti capituli ⁊ ſubdiſ in dicto capitulo ꝙ debeat preſta re fideiuſſoriā cautionem de ſtando iuri corã dictis ſindi catoribus non dicit ⁊ officiali. Et ponderandum qõ nõ te neſ ſtare ad ſindicatum niſi per octo dies ex forma dicti ca pituli qõ a cõtrario ſenſu ꝓbat qõ poſt octo dies nõ teneſ ſtare ad ſindicatū nec poſt octo dies teneſ reddere rõnem de geſtis vl̃ obmiſſis in officio: ⁊ ſic poſt octo dies videtur liberatus a ſindicatu ⁊ redditiõe dicte ratiõis in qua ver ſaſ ſindicatus.argumẽtū eni a cõtrario ſenſu eſt fortiſſimū l.j.§.huius rei.ff.de offi.eius cui manda.eſt iuriſdi.⁊.l.qui teſtamento.§.mulier.de teſta.cū multis ſimilibus.⁊ illa ver ba intra octo dies in fine poſita referunſ ad omnia prece dentia.l.talis ſcriptura.de leg.j.c.ſcõo requiris.⁊.c.inquiſi tioni.de appel.cum concor.ideo nõ teneſ amplius ſtare ad ſindicatū ex quo ſtetit p octo dies ad ſindicatū coram ſin dicatoribus.⁊ non ſtetit per eū quominus interueniret offi cialis:adeo ꝙ lꝫ abſolutio nõ tenuiſſet.tñ poſſet dici ꝙ nõ teneatur ſtare amplius ad ſindicatum ⁊ ſuadet equitas ad euitandum expenſas ⁊ incõmoda que ſubiret officialis ſi ꝓ lixo tempore arctareſ ſtare ad ſindicatū.idcirco vbiqꝫ loco rum ſunt limitata tempora ſindicatibus ⁊ qdẽ breuia puto tamen ꝙ ſententia abſolutoria tenuerit.nam dictum capi tulum diſponens ꝙ debeat interuenire officialis intelligi tur ſi poteſt interuenire.ſecus ſi non poteſt interuenire qꝛ non ſit regius officialis.

c ¶ Sicut in ſili dicimus in ſtatuto ꝙ in cõtractu mulieris vel minoris debeant interuenire cõſanguinei vel ꝙ nõ poſ ſint ꝯhere ſine conſenſu conſanguineoꝝ ꝙ intelligiſ ſi cõ ſanguineos habeat alr̃s ꝯtctus valeret:put de iure cõi put voluit Bal.in.l.j.C.vnde vir ⁊ vxor.in.l.tranſactiõe.C.de trãſac.⁊ in.l.cõiũctiõe.C.de nup.⁊ in.l.turpia.de le.j.qõ ⁊ voluit Pet.de anch.in repe.c.canonum.de conſtit.xiiij.q. principali col.xlvj.idẽ Ponta.in.l.ſi quis mihi bona.§.pr̃ ſilio.de acqui.here.idẽ Pau.de caſt.in quodã ſuo cõſil.qõ incipi.in cauſa que vertiſ.⁊ ita vidi cõſultum per clariſſimū doc.⁊ integerrimi iudicij preceptorem meū.d.Benedic.ca prã.⁊ ego alr̃s cõſului.⁊ legendo.d.l.j.vnde vir ⁊ vxor cum hoc tranſiui.ita in h̃ ſtatuto idẽ dicamus ⁊ maxie qꝛ ex quo eſt ſindicãdus ifra octo dies minus malū eſt ꝙ ſindicetur ſine officiali qui nõ poterat iteruenire qꝛ nõ erat in rerum natura q̃ꝫ ꝙ finirenſ octo dies ſine ſindicatu attẽto ꝙ erãt ſindicatores ad quos pncipalr̃ ſpectabat ſindicatus. vt.ſ. deduxi.⁊ de duobus malis minus malū eſt eligẽdū.c.duo mala.⁊.c nerui.xiij.diſt.⁊.l.quotiẽs nihil:de re.iur.⁊.l.ij.C. de car.edic.Nec ob.ꝙ verbū debeat iportat neceſſitateꝫ qꝛ nemo neceſſitaſ ad ipoſſibile.l.ipoſſibiliū.de regu.iur.⁊ illa neceſſitas hꝫ tacitã conditionẽ ſi interuenire poteſt per ſu pradicta.itẽ ex p̃dictis inferſ ꝙ finitis octo diebus nõ te neſ ſtare in ſindicatu a ꝯrio ſenſu ſtatuti ⁊ eqtas idẽ ſuadet nõ dꝫ ſibi iputari ſi expectatis octo diebus ⁊ expectatis ex abundanti etiam pluribus alijs inde receſſit.

d ¶ Abſurdum enim eſſet ꝙ officialis cum ſua familia tenere tur multo tempore ſtare in aliena terra ſuis maxime expen ſis expectando poſt tempus ſtatutū ſindicatui ꝓpter negli gentiā ſindicatorū.⁊ ar.abſurdo eſt efficaciſſimū in iure.l. nam abſurdū.de bonis liber.⁊.l.ſcire opꝫ.§.aliud.ff.de ex. tuto.facit illud vulgatum ad tempus pmiſſum cẽſetur poſt tp̃s ꝓhibitū.l.cū q ita.§.q ita.de v̓.ob.l.iij.in princ.de ſer. ⁊ ibi Bal.⁊.l.titia cum teſtõ.§.ſi.in ſi.de le.ij.cum ſi.⁊ plura circa h̃ poſſent.⁊ aliqua adducit dñs allegans q̃ briuitatis obmitto ⁊ qꝛ arbitror rem claram.

e ¶ Reſtat aliud dubiū vꝫ an dictꝰ.d.Petrucius oliꝫ capi taneus debeat habere ſalariū ꝓ toto anno ſecũde inditio nis.⁊ ſic ꝓ tp̃e quo nõ ſeruiuit.⁊ hoc eſt duplex.nã defecit ſeruitiū i pn̄.anni dicte ſcõe iditiõis qꝛ nõ inchoauit offm̃ in prin.anni qꝛ tũc temporis nõ fuerat ad offm̃ deputatus ⁊ in fine anni receſſit ipſe de licentia.⁊ deinde ſua familia ꝓpter peſtem receſſit circa primū tẽpus dixi conſultanti ꝙ nolebam me intromittere.nam lꝫ allegans egregie conetur ꝓbare ꝙ etiam ꝓ illo tempore debeat habere ſalariū cuius motiua nõ iprobo.tñ nõ me p̃ciſe mouent ⁊ ſubſiſtam ꝓut alr̃s dicit iuriſcõſultus Vlpi.in.l.ſeruū quoqꝫ in pn̄.ff.de ꝓ cu.⁊ celſus in.l.ſi me ⁊ titiū.ff.ſi cer.peta.clarum autẽ puto ꝙ pro tempore quo ipſe receſſit cū licentia cõmunitatis ⁊ ſeruiuit per familiam ⁊ officiales ſuos ⁊ tempore quo fami lia diſceſſit propter peſtem.

f ¶ Peſtis enim prebet iuſtam cauſam recedendi de loco

⁊ non

& nõ accedẽdi ad locũ in quo vel in quẽ ſtare vel accedere aſs tenebaẽ.l.de etate.§.fi.& ibi gl.& bar.ff.ad treb.gl.in.c. cõis filius.xxiij.diſt.c.ex'pte.de ap.c.ad ſupplicationes de renũ.l.de pupillo.§.fi qs riuos.ff.de no.oper.nũc.fuerunt ergo impediti ſeruire pp'caſum peſtis & vr caſus cõtingere ex pte coitatis q nõ fuit infecta familia capitaneiſque bo bebat ſeruire.ied illi de cõmunitate cui deſeruiebatur.

g ¶ Et ſic aſſimilãdus eſt iſte caſus caſui qñ nõ deſeruiẽ pp caſum cõtingentẽ in perſonaz cõducentis quo caſu debent pſtare opas lz nõ pſtet dz pſequi ſalariũ ẽt vbi ex pctu de beẽ.l.qui opas.ff.loca.& p gl.Bart.& doc.in.l.ſi vno.§.cuz qdã eoꝛit.& per Bart.& doc.in.l.diẽ functo.de offi.aſſeſ.& tex.in.d.l.ſi opas.dicit generalr q ſi nõ ſtat per locatoꝛem quominus pſtet operas debet cõiꝗ ſalariũ.ergo ſi ſtat per caſuz dz illud hre dũmodo nõ cõtingat in pſona ſua vel rei ſue multoſoꝛtius in caſu nro in quo debeẽ ex legis diſpoſi tione quo caſu magis fauet dñi pſtare opas prout tradit Bar.in.d.§.cũ qdã.& lati'in.l.j.§.diuus de varijs & extra oꝛ.cog.& in.l.diẽ functo.& in.l.ſi.C.de profecto.& dome.& ibi Ang.& Bar.in quodã ſuo cõſi.qd incipit qdam de ca ſtello in oꝛdie mihi.cclxxiiij.& Pe.de an.& Jmo in.c.q pp ſterilitatẽ de loca.qui cõcoꝛdẽt cuz diſtinctione Bar.cum qua in effectu cõcoꝛdant ẽt Saly.& Ponta.in.d.l.diez fun cto.& Saly.in.l.ſed & addeſ.§.ſi.ff.loca.

b ¶ Qui bar.vult q i iſtis officialibus principalibus in loco qui hñt merũ & mixtũ imperium & ſi aſſimilanẽ preſidibus iuxta ea que hñtur in.l.ſi.C.de longi tempoꝛis pſcrip.per glo.debeẽ ſalariũ totum etiam plurium annoꝛũ lz non ſer uiat etiã ſi pp caſum cõtingentẽ in pſona ſua in alijs in ferioꝛibus vult q debeaẽ p vno anno integre ſi ſalariũ nõ datur pncipaliter p laboꝛe:ſed p induſtria & virtute alie. Bar.ad quodlibet membꝛum iura que obmitto cauſa bꝛe uitatis in caſu iſto omnia cõcurrunt. pmo caſus non con tingit in pſona ipſius capitanei nec in ptinentibus ad pẽ ſuã:ſed potius quodãmodo ex pte cõitatis vt ſupra dixi ſa lariũ nõ daẽ pncipaliter pp laboꝛez.& cenſeẽ de maioꝛibus iudicibus & agitur de vno ſalario nõ de pluribus: offm eſt vnius anni vnũ & vnũ ſalariũ:lz rõne facilioꝛis pſtationis diuiſa fuerit ſolutio ad hoc.l.ſi cũ pꝛeſinitiõe ſcdo rñſo.ff. qñ dies leg.ced.& ſic ex multiplici capite ddudcẽ dz hre in tegrũ ſalarium:nõ obſtante receſſu officialiũ contingẽte ex caſu peſtis pbente iuſtaz cauſam recedendi per ſupꝛadicta: nec obſtat receſſus perſone capitanei. q & ille fuit timoꝛe peſtis vt inuitur ex themate.

i ¶ Et dato q nõ fuerit tantus timoꝛ q pberet iuſtã excuſa tionem excuſat cũ licentia ſibi data per cõitatez.l.hac.l.C. de prepo.ſacro.ſcri.lib.xij.vbi h in indiuiduo determinat Bar.& inſup iuuaẽ dictus capitaneus ex ſpãli.c. municipa li cuius tenoꝛ dẽ eſſe talis videlz q dictus cipꝛianus durã te tpe ſui officij debeat ſeruire in dicto officio perſonaliter non per ſubſtitutũ:alr ſalariũ pdictũ liceat vniuerſitati re mittere tpe ſindicatus p rata tpis quo p ſubſtitutũ ſerui uerit placet illuſtriſ.dño pncipi niſi de licentia vniuerſita tis.&c.Jlla eni dictio niſi ponit pꝛiũ eius qd poniẽ in pce dentibus p ea q hñtur p gl.& doc.in.l.ſi eũ.§.q iniuriaruz in.ſi.ff.ſi qs cau.& in.l.actiõe.C.de trãſ.lz pmittitur q non habeat ſalariũ ſi nõ ſeruit pſonalr & pariter loquiẽ ſiue ſer uiat p ſubſtitutũ ſiue nõ ſeruiat id pmo diſponiẽ p pncipẽ ſcdo.ſubdiẽ niſi de licentia cõitatis.ſ.nõ ſeruiat:& ſic diſpo nit q ſi de licẽtia cõitatis nõ ſeruit dẽat hre ſalariũ:& q ita gñalr dẽat interpꝛetari.d.l.municipalis.facit q ſe confoꝛ mat cũ iure cõi p dicta.s iura.n.iuribus ſunt cõfoꝛmanda ar.l.vnice.C.de inof.dotib'.& c.cũ expediat de elec.li.vj.& facit qd p bar.in.l.iuriſiurãdi.§.ſi liberi de ope.li.& plura ſilia poſſent adduci:lz nõ ẽ opus q ex cõſenſu & puiſione cõitatis loco ſui ſubſtituit aſſeſſoꝛes.& ſic de licẽtia cõitatis ſeruiuit p ſubſtitutũ:nec ob.qd alleẽ p dictũ dñm petrutiũ ſcilz qd ipſe nõ põt petere ſalariũ niſi p anno cũ dimidio: q ita ipe.d.petruti' pfeſſus ẽ apd acta i qdã oblone p ipm facit apud acta eiuſdẽ dñi auditoꝛis tũc exiſtẽtis i.d.terra capli tenoꝛis ſequentis vz die.xv.auguſti.iij.idi.cũ vſa fue rit lis & qd & vtebaẽ corã magnifico capitãeo terre capli & hoibus deputatis p dcãm cõitatẽ bar.de teſtis Jacobo bal daſſaris Andrea andree pappãcis & mecomedici ſindicato ribus magnifici & eximij.ll.doc.d.Pe.de leopardis de ama trice ſup adminiſtratiõe officij capitaneatus p ipſum admi niſtrati.d.terra p vno anno cũ dimidio.i.ij.idi.inter ſind cũ & pcuratoꝛẽ dcẽ vniuerſitatis ex vna & ipſuz.d.petrutiũ & ſuã oli familiã ex altera cã & cãis vt in actis dicti ſindica tus appetiõ ipſe dñs Petruti' pſonaliter cõſtitut' in cu ria & penes acta curie. M.J.B.doc.dñi michaelis curige de capua egregij & ducalis cõmiſſarij & sereniſſimi pncipis capue auditoꝛis volẽs ſup predictis bonã fidez recogno ſcere & cũ ipſa cõitate amicabiliter agere cõſtituit & reco gnouit ſe debitoꝛẽ hieronymo dñi Jabbe de bõcoꝛdibus camerario dicte vniuerſitatis & notario Joãni nãtij iacobi de dicta terra vt ſindico & ſindicatoꝛio nomie dicte vniuer ſitatis pſtibus & p illa recipientibus & confeſſio ſe debere vigoꝛe & ex eo q in pmo anno ſui officij nõ retinuit iudicẽ & aſſeſſoꝛez vt tenebaẽ vigoꝛe capli dicti capitaneatus &c.& ſic p eũ põderanẽ illa verba p vno anno cũ dimidio qſi cõ ſentiat q tñ p vno anno cũ dimidio dz habere ſalarium.

k ¶ Sed reſpondeẽ q illa ſunt verba enũciatiua pp aliud plata que regulariter nõ diſponũt nec pbãt vt late p bar. & doc.in.l.ex hac ſcriptura de dona.p bal.& doc.in.l.ex his verbis.C.de teſta.mili.p Jo.an.in.c.nõnulli.§.ſunt & alij de reſcrip.ad hoc.c.ſi papa.de priui.lib.vj.& ibi habeẽ.& in cle.lrãs.de pba.& l.vba.C.de teſta.& multis ſimilibus iuri bus.Preterea & ſcdo ſi ſeruiuit p biẽniũ ſeruiuit p annuz cũ dimidio q in longioꝛi tpe cõtinet bꝛeuius patet ad ſen ſum.& pbaẽ q qd pluris eſt vtriꝗ tãti eſt.l.cum furti.ff.de in litẽ iur.plus eni cadit circa moꝛã tempoꝛis.§.plus.& §. tempoꝛe.inſti.de acti.put circa res & circa quãtitates.

l ¶ In qbus dicimus q in maioꝛi ſumma ineſt minoꝛ.l.j.§. ſi ſtipulãti.de vb.ob.& l.diẽ pferre.§.ſi plures.de arbi.cuz cõcoꝛ.& de re ad tps pcedit.argumentũ.l.miles.ita heredẽ §.& q diximus.ff.d mili.teſtã.& p hoc qd notabiliter dicit Bar.in.l.ſi cũ dies in pn.ff.rerũ amo.volens q ſi dico tu debes mihi cẽtũ niſi adijciã dictionẽ taxatiuã nõ cẽſeoꝛ di cere q nõ debeas pſa.Propterea nõ tractamus vtrũ admi niſtrauerit & ſindicareẽ p biẽniũ ĩtegrũ q certũ ẽ q nõ q nõ adminiſtrauit in pncipio anni ſcde idictiõis p tpe quo nõ adhuc intrauerat nec p illo tpe erat ſindicãdus ſiir nõ adminiſtrauit poſt diſceſſum ſue familie pp peſtez & p illo tempoꝛe nõ ſindicabaẽ.& illa vba p vno anno cuz dimidio determinãt verba pcedẽtia que loquunẽ de adminiſtratiõe & ſindicatoꝛibus. Strãt aũt h ſimul q nõ adminiſtrauerit & nõ ſindiceẽ niſi p anno cũ dimidio.& tñ debeaẽ ſibi ſala riũ p maioꝛi tpe p.d.ã.id dcã vba nihil obſtãt. Laus deo.

¶ Succeſſoꝛ voluntarius ſi nõ vult ſtare colono:an colo nus ſiue conductoꝛ poſſit retinere bona locata iure hypo thece ex eo q in inſtrõ locationis oĩa bona dicti locatoꝛis fuerunt hypothecata pro obſeruatione contractus.

¶ Conſilium. vj.

In noie dñi noſtri ieſu chꝛiſti. ¶ Licet in hac cõſultatiõe pma facie videaẽ dicẽdũ q dicti monaci q ſucceſſerũt in dictis bonis datis ad cõtumum ſeu loca catis vt in inſtrõ cõtineẽ:nõ teneanẽ ſtare dicte locationi.fuerũt eni ſucceſſoꝛes voluntarij.

a ¶ Et ſucceſſoꝛ voluntarius nõ teneẽ ſtare colono:ſed põt ipſuz colonuz expellere nõ obſtãte locatiõe ſui auctoꝛis.vt eſt tex.i.l.emptoꝛẽ.C.locati. & l.q fundũ & l.ſi merces.§.q fundũ.ff.loca.& l.iulianus.§. penul.& l.nihil.§.j.ff.de le.j. Et id vr q dicti monaci tãꝗ ſucceſſoꝛes volũtarij poſſint auferre ipſa bona ipſis pceſſa a dictis cõductoꝛibus. Pre terea vr q in dicto cõtractu locatiõis monaſteriũ fuit le ſum.Jdeo videtur q poſſit reſtitui aduerſus dictuz cõtra ctum ſi dictus cõtractus trãſiret in dictos monachos q ec cleſia reſtituitur aduerſus cõtractus & quibus leditur vt in titulo de in integ.reſtit.in antiqs.& in.vj.quaſi per totos. Preterea allegaẽ q dictus cõtractus cõtinet ceſſionez iu dictoꝛũ bonoꝛũ potiuſꝗ locationẽ & cõductionez & maxime q cõductoꝛ nõ poſſidet rẽ cõductã.l.ſi rẽ aliquã.de acqui. poſ.& l.interdũ.§.ſi.e.titu.cuz ſimilibus.& l.certe.§.is qui rogauit.ff.de pca.Jdeo nõ poteſt alteri cõcedere q preca rio noie ſuo poſſideat per Barr.& doc.in.d.l.interdum.§. ſi.& in.l.qd meo eo.titu.in principio.& q nemo cõcedit q nõ habet.l.traditio.ff.de acqui.rerum dominio.& l.nemo plus iuris.ff.de regu.iuris.& q vbi precarium ſequitur cõ ductionez euaneſcit conductio & remanet precariuz.l.ſi qs ante.ff.de acqui.poſ.precarium autez poteſt reuocari nutu concedentis.l.j.ff.de precario.

b ¶ Tn̄ his non obſtātibus ɔtriū puto apertā fronte rn̄dēn
dū.ſ.ꝙ dicti mōaci nō poſſint expellere dictos ɔductores.
nā in dicto inſtrumēto locatiōis ⁊ ɔductiōis fuerūt hypo
thecata ꝑ obſeruantia ɔctus oīa bona dicti monaſterij.⁊
ɔſequenter in dicta gn̄alitate comprehēduntur etiā dicta
bona locata ⁊ ſucceſſiue cōceſſa dictis monacis.⁊ ſic dicti
ɔductores hn̄t nō ſolū ius pcipiēdi fruct⁹ ex dictis bonis
ɔductis ⁊ ſic ius perſonale:ſʒ ēt ius reale in dictis bonis.

c ¶ Et quādo colonus hʒ ius in re ⁊ vult ſe tueri dicto iure
quod habet in re nō pōt expelli a ſucceſſore etiā volunta-
rio vt voluit Bart.⁊ doc.poſt eū in.l.ſi filia el.j.§.ſi vir in
gnquēnio.ff.ſo.ma.⁊ in.l.q fundū.ſ.alleg.⁊ idem habetur
ꝑ doc.in.d.l.emptorem.⁊ in.l.j.§.qꝺ autē.ff.de ſupfi.cum
itaq; dicti cōductores habeant vigore dicti cōtractus ius
in re ⁊ prout preſupponitur velint ex eo iure niti non pn̄t
expelli. Non obſtāt adducta in cōtrarium.nō enim obſtat
d.l.emptorem.⁊ ſimiles ſupra adducte.qꝛ loquūtur in ſim
plici ɔductore nō in habente ius in re prout habent dicti
ɔductores put volūt Bart.⁊ Bal.⁊ ceteri doctores in.d.
§.ſi vir in quinquennio ⁊ in alijs iuribus ſupra adductis.
Nec etiam obſtat ſi probaretur ꝙ dictum monaſteriū fuit
leſum.qꝛ licet monaſterium leſum poſſit reſtitui ſi leſio ꝓ-
baretur tamē dicti monaci nouiter imiſſi in dicta abbatia
nō habent adminiſtrationem dicte abbatie quam admini-
ſtrationeʒ habebant antiqui mōaci.ſed illa erat commiſſa
reuerēdiſſimo cardinali ſancti marci:quod demonſtratur
ex dicto ɔtractu locationis qui fuit celebratus nomine di
cti cardinalis nō noīe capituli monacorum. Si enim non
ptinuiſſet adminiſtratio ad cardinalem nō inſurgerēt mo
naci tanq̄ leſi vel tanq̄ eſſet ceſſio nō locatio.

d ¶ Licet autē regulariter prelatus negocia eccleſie debeat
gerere cum ɔſenſu capituli qn̄q; cum cōſilio.vt in.c.j.ij.⁊
c.nouit de his q̄ fiūt a pla.ſine ɔſenſu capituli cuʒ multis
ſimilibus. Tamen ſtāte cōſuetudine poteſt ſolus prelatus.
c.iij.de ɔſue.li.vj. Item ſufficit ꝙ capitulum ſciat ⁊ taceat
ſaltem ꝑ ſex menſes ꝑ ea que habentur in.d.c.ij.⁊ maxime
in locatione ad modicum tēpus put fuit dicta locatio ⁊
ɔductio.qꝛ nō agitur de magno p̄iudicio.ar.eorū que ha
bentur in.d.c.j. Nec mihi ſit dubium quin.reuerēdiſſimus
dn̄s cardinalis ſeu dictus ꝓcurator q ɔtraxit haberet fa-
cultatem locādi ad quinquēnium. Nec de paulina ſit diffi
cultas.qm̄ aduerſus illaʒ preſupponitur legitīe ꝓuiſum.
quicqd autem ſit de paulina ſuper qua nō me intromitto
multi aūt attentant dicere ꝙ illa neminem ligat. Item pre
ſuppoſito mādato ſufficienti ad locanduʒ.hoc enim dico
qꝛ mādatum nō vidi. Dico ꝙ dicti monaci nō poſſunt ve
nire ɔtra.nec ea rōne qꝛ nō teneātur ſtare colonis ſeu cō
ductoribus.nec ea rōne qꝛ monaſterium fuerit leſum per
ſupradicta ac etiam qꝛ ipi monaci noui nō fuerint leſi:qꝛ
ad eos nihil tūc attinebat nec ipi repreſentāt totum mona
ſterium:nam eis eſt aſſignata certa ps bonorum monaſte
rij.nō autem ſunt eis aſſignata iura vel adminiſtratio iu-
rium eccleſie put eſt ius petēdi reſtōnē in integ.iura enim
que ſunt icorporalia nō veniūt appellatiōe bonorum mo-
biliū ⁊ imobiliū.l.a diuo pio.§.in vēditiōe.ff.de re iud.⁊
l.q̄ tuberonis.§.i peculio.ff.de pecu.⁊ nō.Jac.de are.i.l.
mouētiuʒ.ff.de verbo.ſi.⁊ Bar.ibi.⁊ in.l.pōt.ff.de aucto.
tu.⁊ Spec.in ti.de fruc.⁊ intereſſe.§.j.ver.ij.queritur qꝺ
⁊ volūt Bar.⁊ docto.in.l.j.C.ſi aduerſus vēdi.⁊ Specu.
in dicto vſi.ij.querit̄ aſſignat rōnem.qꝛ noīa debitoꝝ nō
veniūt ſub ſpecie bonoꝝ imobilium.qꝛ ſunt tertie ſpecies
de ꝑ ſe ꝑ no.in.d.§.in vēditiōe.qꝺ ⁊ tenēt bar.⁊ doc.in.d.
l.j.dicētes ꝙ de ꝓprio ſignificatu actio nō ē res mobilis
neq; imobilis.ſed quedam tertia ſpecies de per ſe.

e ¶ Et pluries ɔſuluit Bal.ꝙ etiaʒ in materia fauorabili.
puta vltimarum voluntatū appellatiōe bonorū mobilium
⁊ imobilium nō veniāt iura competētia ad mobilia ⁊ imo
bilia.nam hoc firmat i cōſilio mihi.lxxij.incip.ſi cōſidere-
mus legatum factū pepo ⁊ in cōſi.mihi.cxe.incip. mathio
lus petri.⁊ in cōſi.cxxv.qꝺ incipit viſo teſtamēto martini
⁊ ꝑ eum in.l.cēturio.de vulg.⁊ pupil.⁊ ego pluries conſu-
lui ⁊ legendo tenui i.d.l.j.C.ſi aduer.tranſac.pariter ſi aſſi
gnātur fundi certi nō veniūt iura ⁊ actiones ſeu officium
iudicis:⁊ ſic incorporalia ad reuocandum contractum fa-
ctum ſuper ipſis fundis. Cum aliud ſint ipſi fundi cōceſſi
dictis monacis.⁊ aliud dicta iura icorporalia ꝑ iaʒ dicta ⁊
de ſe pʒ: ideo cum nō ſint generaliter ſubrogati in locum
primi capituli reſpectu bonoꝝ monaſterij:nō competunt
eis dicta iura. Et ſi fuiſſent generaliter ſubrogati nō com
peteret ſine capite ideſt ſine prelato.

f ¶ Cum capl̄m tanq̄ membra ⁊ platus tanq̄ caput faciant
vnū corpus.c.ij.de his que fiūt a pla.⁊ can.nō decet.xiij.
diſt.⁊ in auc.de eccle.ti.in pn̄.⁊ in can.celebritatē de cōſe.
di.iij. Nec ob.qꝺ dr̄ ꝙ cōtinet ceſſionē:qm̄ eſt falſum:qꝛ v-
ba ɔctus repugnāt omnino:qꝛ ſonāt in locationē ⁊ cōdu-
ctionē ⁊ a verbis nō eſt recedendū.l.j.§.ꝑſpexit de exerci.
⁊.l.nō aliter.⁊.l.ille aut ille.§.cū in vbis de le.iij. Et maxie
qꝛ vt ꝑ alterā partē allegat̄ ceſſio nō valeret.⁊ interpretatio
dʒ fieri vt actus valeat nō aūt vt nō valeat.l.quotiēs i ac-
tiōibus de reb⁹ dubijs.c.ſi papa de pui.li.vj.cū ſi. Nec ob
ſtat cl̄a p̄carij:qꝛ ꝓcurator nō poſſidebat nō poterat ɔſtitue
re ſe p̄cario noīe poſſidere put dicūt Bar.⁊ doc.in.d.l.qꝺ
meo.in pn̄. Et ſi dicat̄ poſſidebat mādās rn̄det̄ ꝙ ipſe ɔſti
tuit ſe p̄cario noīe poſſidere nō poſſidere dn̄m ⁊ act⁹ ꝓcura
toris dʒ in ꝑſonā ꝓcuratoris recipe fundamētale initiū.l.
quecūq; gerim⁹.ff.de ac.⁊ ob. Preterea ⁊ clarius illa cōſtō
p̄carij nihil valuit:qꝛ ē dn̄iū ⁊ poſſeſſio erat ex pte rogātis.
qꝛ apud dominum cuius nomine celebratur contractus.

g ¶ Et p̄cariū rei ſue nō valet niſi ad cōcedētē poſſeſſio pti
neat.l.ſi aliquā rē.ff.de acq.poſ.⁊.l.certe.§.ſi.cū.l.ſequenti
ff.de p̄ca. Et ſi dicamus iō vt p̄cariū valeat interpretemur
fuiſſe ceſſionē.i.alienationē.rn̄det̄ ꝙ nō p̄cedebat cā habi
lis ad trāſlationē dn̄ij ⁊ traditio ſine cā nō trāſfert dn̄ium
l.nūq̄ nuda de acq.reꝝ dn̄:o. Preterea alienatio eēt nulla
⁊ ſucceſſiue ēt p̄cariū eēt nullū. Et minus malum eſt inter-
petrari ꝙ ſolū p̄carij cl̄a ſit nulla q̄ precariuʒ ⁊ principalis
ɔctus. Et de duob⁹ malis minus malū eſt eligendū.l.quo
tiens nihil de reg.iur.⁊ can.duo mala ⁊ can.nerui.xiij.diſ.
Et ꝓterea nō obſtat ꝙ ꝑ ſequens p̄cariū recedit̄ a locatio-
ne ⁊ cōductione per.d.l.ſi qs ante qꝛ intelligi dʒ in p̄cario
valido.ar.l.iin.§.cōdemnatū de re iud.⁊ cle.paſtoralis eo.
ti.preterea.d.l.ſi quis ante loquit̄ qn̄ cōducens p̄cario ro
gat nō qn̄ locās prout cōtingit in caſu noſtro. Laus deo.

¶ Teſtamentū primū an tollat̄ per ſecundū inualiduʒ:ita
ꝙ ſecundū ſaltem valeat iure codicillorum.

¶ Conſilium vij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

l chriſti. ¶ Reperio me cōſuluiſſe ꝓ pte ad-
uerſa ſub caſu figurato apud viterbium ⁊ lʒ
nō perpenderim tunc reſpicere hāc cām qꝛ
nō cōſuluiſſem.nō aūt ea rōne qꝛ id qꝺ tūc
cōſului nō potuiſſet iuſte cōſului ⁊ cuʒ parua dubitatione
ſtāte ēt firma cōcluſiōe facta in ſupraſcripto meo cōſilio.
Sed abſtinuiſſem vt euitarē vanas voces ppl̄i q̄ lʒ nō ſint
exaudiende.l.decurionū.C.de penis.tn̄ cautius ē abſtine
re nō ſubſiſtente vrgēti cā.⁊ ego ſoleo abſtinere cōiter lʒ
qn̄q; ex cā ſciēter faciā ɔſulēdo iuſte ꝓ vtraq; pte variata ſa
cti narratiōe ex q̄ facti varietate variat̄ ēt iuris diſpoſitio.
Nō ambigēs id facit nō eē dānabile apud bonos ⁊ graues
⁊ viros doctos in caſu itaq; nr̄o ex varietate pūcti iminet
aptiſſima rō variādi iuris deciſionē. Nā in themate huius
p̄mi ɔſilij p̄ſupponit̄ caſuʒ ɔtigiſſe puſiue put ē rei vitas
vbi ſubeſt ius municipale ꝙ in teſtō ſufficiant qnq; teſtes
maſculi:in themate aūt alterius ɔſilij p̄ſupponit̄ caſuʒ cō-
tingē apud viterbiū vbi ſeruādū ē ius cōe nō p̄ſuppoſito
alio ſtatuto:put nō p̄ſupponit̄.de iure aūt cōi nō ſufficiūt
in teſtō qnq; ſʒ requirunt̄.vij.teſtes maſculi.l.hac ɔſultiſſima
in pn̄.⁊.§.ꝑ nūcupationē.C.de teſt.⁊ i.l.i teſtis.e.ti.cū cō-
cor. Et iō cū i dcō teſtō nō interuenerit niſi.v.teſtes maſcu
li ⁊ vna femia poterat ɔſuli cl̄is oculis ꝙ illō teſtm̄ viterbij
ſcḿ ſi valebat.⁊ i h̄ feci fundamētū i illo ɔſilio ⁊ erat clarū.

a ¶ Et h̄ vbi cōſulens hʒ vnū fundamētū firmū plerūq; nō
curat imo conat̄ adducē alia fundamēta colorata ad oſten-
tādū igeniū ⁊ ad ornādū cōſiliū.⁊ qꝛ nōnunq̄ iudices nō
ꝑpēdūt ſorōnē.⁊ iō qn̄q; media colorata ⁊ nō firma mouēt
mētē iudicis ad quē ſinē q̄runt̄ ɔſilia. Et ita mihi ɔtigit in
ꝓpoſito:qꝛ in illa ɔſultatiōe viterbiēſi vigebat fundamētū
firmū ⁊ in dubiū. Et ſi illud ſolū adduxiſſeʒ nihil igenij in
erat qꝛ id erat notū ēt nouitijs ſtudētib⁹.iō ne cōſiliū appe
ret:ita vt dixeri ſiccū:viſū fuit cōueniēs iſerere aliud funda
mētū vʒ ꝙ nōnulli ex dictis teſtib⁹ dicebāt ſe nō rogatos
⁊ poterat eē ꝓ ɔcordia teſtiū ꝙ pl̄es dici⁹ pantoni⁹ ꝓtule
rit ſil̄ia vba ⁊ vna vice fuerit teſtes rogati ⁊ alia vice ſi fue
rint

rint rogati.⁊ ꝗdam deponunt de vno teſtõ quidam alij de alio.⁊ ſic nedũ ſeptẽ ſed nec ꝗnqȝ ꝓbent idẽ teſtm̃ ꝓut requirit.ꝓut dico in alio ꝯſilio.qđ ꝗdem mediũ erat ſatis coloratum:ſed non ſtabile ꝗn poſſet ſubuerti:nec ſup illo fundaſſem ꝯſilium:nam poterat rñderi ꝙ ſi nulla alia concordia poſſet fieri.⁊ alr idẽtitas non probaret dictum mediuȝ fuiſſet ſatis probabile.tñ q: aliter dicta teſtium poſſunt cõcordari pluribus modis quos in.ſ.ſcripto conſilio aparui.

b ❡ Et inſup ꝑſone idiote non oẽs intelligũt ꝙ dicere ſcitis teſtes ſit rogare.nã dicta vͣba nõ magis ſonant in deprecari ⁊ rogare ꝙ̃ in ꝑcipere ſeu mãdare.que oĩa ad ꝓpoſitũ pro eodẽ aſſumunt ⁊ qđlibet ſufficit.ſufficit.n.ꝙ teſtõr habeat ipos ad id ⁊ ad finẽ vt ſint teſtes in teſtõ.iõ tex.in.d.l.hac ꝯſultiſſima in ꝑn.dicit teſtõrẽ exigere ⁊ teſtes adbibere inſti.e.ti.§.fi.dicit teſtibus adbibitis:⁊ ſilr in.l.hẽdes palam in prin.ff.e.ti.dicit adbibitas.⁊ in.§.fi.e.ti.l.dicit rogatis exquo deꝑhẽdit ꝙ cẽſent rogati teſtes eoipſo ꝙ ſunt a teſtõre habiti ꝙ ſit teſtes teſtõ ꝗbuſcũqȝ vͣbis id exprimat lȝ nõ roget ꝓprie ſumendo verbuȝ rogo lȝ large loquendo dicat rogare ad ꝑdicta tex.cũ glo.in.l. nullum.ff. de diuor.

c ❡ Item facit rõ q: rogitus teſtiũ vr reqſitus q: per illum oſtendit ꝙ teſtõr profert verba deliberate aĩo teſtandi non ioco ſe ſeu blandiẽdo vel perfunctorie:ar.l.diuus.ff.de mili.teſtõ.qui animus ſatis oñditur ſi teſtõr dixit aſtantibus ſitis teſtes.⁊ hoc interpetrat ꝯſuetudo gñalis.q: cõiter teſtes non rogant.ſed vtplurimũ dicit ſitis teſtes ⁊ qñqȝ añ actum ⁊ qñqȝ poſt actum immediate. Et ſemp cenſent rogati:ſi itaqȝ aliqui teſtes dicũt ſe non rogatos pñt intelligi de ꝓprio rogamine q: nõ fuit dictũ rogo te vel rogo vos: lȝ fuerit dictuȝ ſitis teſtes.Cum igit dicta teſtium poſſent aliter ꝯcordari ⁊ ꝗdem diuerſis vijs ⁊ rogitus ꝓbetur per duos teſtes ⁊ in caſu nr̃o tres deponãt ꝙ teſtõr dixit aſtãtibus ſitis teſtes.⁊ ſic probet rogitus teſtiũ per ea hñr per gl.⁊ doc.in.l.ij.C.de bono.poſ.ſm tab.non poſſumus deuenire ad illam ꝯcordiam ꝙ deponãt de diuerſis teſtamentis.Cum pluralitas non ꝑſumat.c.cum ioannes heremita.⁊ que ibi hñr extra de fi.inſtr.ſaltem vbi concurrũt plures demonſtrationes.nam primo ꝙ duo ſimul inuicem ſe inſtituerint eodem contextu raro ꝯtingit idẽtitas loci tp̃s peſtis idẽtitas conteſtiũ.ex pluribus aũt demonſtrationibus probat idẽtitas.arg.l.forma.ff.de cẽſibus.⁊ notant Bar.⁊ doc.in.l.demonſtratio.ff.de ꝯdi.⁊ demon.⁊ ad abundantẽ cautelam:prout dĩ eſt nup ꝓbatũ ꝙ dicti teſtes in illo loco de quo deponũt ſeu cũ illis teſtibus de ꝗbus deponſit non interuenerunt teſtõ dicti pantonij niſi ſemel ⁊ per h̃ oĩno tollit illud fundamẽtũ ꝙ poſſint ꝯcordari ꝙ loquant de diuerſis teſtis:lȝ ⁊ ſine alia probatione idem dõm putareȝ ꝑ ſam dicta. Ex ꝗbus ꝯcludendum eſt ⁊ quideȝ intrepide ꝙ non obſtant dicto Jacobo ⁊ concluſiõibus .ſ. firmatis in conſilio ſibi reddito varietas teſtium ſuper rogitu eorũdẽ nec ea que dixi in alio ꝯſi.ſub themate viterbiẽſi ⁊ ꝯñr nec ſcõm dubiũ nuper datũ dicto Jac. Super ꝑmo aũt dubio non inſiſtã q: fuerũt mihi lecte atteſtatiões ⁊ viſum fuit ꝙ oẽs vocarẽt ſe in ꝯteſtes:q: interrogati de pñtibus noiant alios qui deponũt.⁊ dato ꝙ aliquos obmitterẽt nõ obſtaret q: nõ oñt ⁊ nõ alij.itẽ pñt nõ recordari de ꝯteſtib⁹ maxime oibus q: ꝓut in ꝯſi.dicebã memoria hoĩum eſt labilis maxime poſt lõgum tp̃s:vt probaui nõ repeto ⁊ inſup ꝙ teſtis tpe teſti non aduertat ad ſingulos teſtes aſtantes vel non cognoſcat:ita ꝙ ſi deponat ſoluȝ de teſtõ ⁊ non de conteſtibus maxime oibus nõ viciat eius dictum dummõ duo ſaltẽ deponerẽt de ſufficiẽti numero teſtiũ ꝙ interuenerit.nã teſtes ſunt de ſolẽnitate teſti nõ de ſubſtantia teſtamenti ⁊ ſolẽnitatẽ teſti ſufficit probari per duos teſtes vt ſupra deductũ eſt.nec iure cautũ reperit ꝙ teſtes debeãt ſe vocare in cõteſtes ⁊ ſepe interrogati dñt ſe non recordari de cõteſtibus ⁊ non repellunt.interrogant aũt vt deducat quedam ꝯiectura:an de eodẽ actu an de diuerſo deponant vel vt facilius poſſint eorũ dicta reprobari que in caſu nr̃o ceſſant per ea que ſupra dixi ſuper idẽtitate. Qđ aũt potuerint teſtes in h̃ iudicio examinari ſuper declaratiõe loci nõ obſtante publicatione iã facta in alio iudicio puto eſſe alienum a notabili dubietate:q: non fuit vnq̃ alr̃s deductum ꝙ caminata ⁊ ſalecta de ꝗbus teſtes deponunt forent ideȝ locus nec fuit articulatum alr̃s qđ eſſent diuerſa loca.

d ❡ Nam ſup eiſdẽ articulis vel ꝯrijs eſt prohibitum teſtes produci poſt diđicita teſtificata non autẽ ſuper nouis.fraternitatis extra de teſtib.qđ.c.lȝ loquat in cauſa appellonis tñ idẽ eſt in cã principali q: eſt idẽtitas rõnis ⁊ probat tex.in cle.teſtib⁹.e.ti.⁊ qđ ẽt in cã principali poſt publicationẽ proceſſus ⁊ diđicita teſtificata poſſint teſtes produci ẽ tex.i c.ex tenore de teſt.vbi ẽt ſup ꝯrijs permittuntur teſtes examinari ea rõne q: añ publicationẽ nõ poterat ps inſtrui ꝙ eſſet ſibi oportunum ꝓbare id qđ vult poſtea ꝓbare prout voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de teſt.§.ſepe.in prin.⁊ in ver.porro prout eſt qñ ex atteſtationibus deprehendit qđ expediebat ꝓbari:q: non poterat diuinari qđ teſtes dicturi erãt ita ꝙ non eſt ei iputanduȝ ſi id prius nõ ꝓbauerat ſm eum qđ ⁊ voluerunt Jmo.⁊ Panor.in.d.c.ex tenore ita intelligentes illum tex.quod ⁊ cõiter tenetur prout ibi preceptor meus dñs Bñdictus capra que rõ militat in caſu noſtro q: Jacobus non poterat diuinare ꝙ aliqđ teſtes dicerent caminatã ⁊ aliqui loquentes de eodẽ loco appellarent ſalectã ⁊ tãtofortius q: iſte articulus eſt penitus nou⁹ neqȝ idẽ neqȝ directe vel indirecte ꝯriꝰ ⁊ prefati doct.loquunt ẽt in articulis directo ꝯrijs quod eſt fortius ꝑ.d.c.fraternitatis.⁊ ꝑ dicta cle.teſtibus. Ulterius imminere dĩ aliud dubium q: preſupponit ꝙ Antonius pr̃ dicti iacobi ⁊ fratruȝ ꝯdidit teſtm̃ in quo paulũ eius filiũ inſtituit in rebus certis ⁊ iacobum ⁊ perantoniũ alios eius filios hẽdes vlẽs inſtituit.itẽ druſilianã alterã eius filiã inſtituit in certa ꝗ̃titate ⁊ eidẽ ſubſtituit poſt ei⁹ mortẽ dcm̃ iacobũ.deinde fuerunt examinati plẽs teſtes q ꝓut vr̃ ꝓbant ꝙ poſtea dict⁹ Ant.infirmus peſte fuit interrogat⁹ a quodã fr̃e bernabeo alr q: fr̃ bernabeus dixit ⁊ ꝓtulit erga.d.Anto.infraſcripta vͣba vel ſilr̃a idẽ ipoꝛtantia vȝ ãtonio io ho iteſo che tu hai facta vna certa ſcripta ouero teſtõ facta de tua mano ꝓpria ꝑ loquale dice che tu priue Paulo de la ſua hẽditate ⁊ nõ vole tu che Paulo tuo figliolo ſia hẽde inguale pte colli altri toi figlioli caſſando ⁊ cancellando omne ſcripta ⁊ teſtõ ſcripto de tua ꝓpria o ꝑ mano de qualũche notario iſino ad q̃ſto pñte di ⁊ allora el dicto antonio reſpoſe ⁊ repilogando ⁊ diſſe ſe io voglio che paulo ſia hẽde inuguale pte colli altri mei figlioli ⁊ voglio che paulo venga ad habitare qui in caſa ſua ꝑ che lui e mio figliolo.nã lȝ bernarbeus non bene ꝓbet.tñ alij tres teſtes id ꝓbant.nã ſer Symon deponit ꝙ dictus Ant.dixit dicto fr̃i bernabeo vͣba in articulo contẽta ⁊ alij duo teſtes deponunt vͣa eſſe contenta in articulo ⁊ oẽs tres dicti teſtes reddunt idoneam cauſam ſcientie.

e ❡ Et q: inter liberos ſufficiũt duo teſtes.d.l.hac conſultiſſima.§.ex iperfecto idcirco ꝓbat dictum teſtm̃.⁊ vñr verba ſonare qđ ipe Antoni⁹ reuocabat ſimplr omne aliud teſtm̃ rñdendo ſcilicet eam ſine exꝑſſa reuocatione faciendo ſcđȝ cenſeat reuocare primum teſtm̃ per.§.poſteriore.inſti.qui.mod.teſtamenta infirmant.⁊.l.j.⁊.ij.ff.de iniuſt.teſta.⁊ ꝑꝑ ea videtur reuocatum relictum factum in primo teſtamento dicte ſue filie ⁊ ſubſtitutio ſibi facta.

f ❡ Sed his non ob.ꝯriũ vr̃ verius q: in ſcđo teſtõ non fuit facta mentio de filio ⁊ ꝯñr fuit preterita. Et ſcđm teſtm̃ in quo filius vel filia in ptãte eſt preterita non rumpit primũ teſtm̃.l.ſi filius in ptãte.ff.de lib.⁊ poſth.iõ remanet dictuȝ primum teſtm̃ ⁊ que in eo continent non ob.dicto ſecundo teſtõ inualido ⁊ per ꝯñs ſubſiſtit dicta inſtõ facta de dicta filia in dicto primo teſtõ.⁊ ſubſtõ eidem facta de dicto Ja. Nec ob.ſi dicatur ꝙ licet non valeat dictum ſcđm teſtm̃ tñ exquo dixit ſe reuocare primuȝ videatur facta reuocatio primi q: rñdetur pluribus modis. primo ꝙ licet dictus frater Bernardus appoſuerit illa verba caſſando ⁊ cancellando oĩa ſcripta ⁊ teſtõ ⁊c.⁊ dictus Ant.rñdiderit ſi voglio che Paulo ſia herede inuguale parte ⁊c.Non cenſeatur rñdiſſe ad illa verba caſſando ⁊ cancellando ⁊c.ſed ad id qđ principaliter propoſitum fuerat ſcilicet ꝙ dictus paulus eẽt heres equaliter cum alijs filijs ⁊ hoc propter verba ſequentia poſt illud ſi quia ex ſequentibus precedẽtia declarant.l.ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.⁊.l.heredes palam.§.ſed ſi notam ff.de teſtamentis.⁊ q: non eſt veriſimile ꝙ teſtator voluerit nihil relinquere dñe druſiliane eius filie ⁊ maxime etiã q: cenſetur veriſimile ꝙ noluerit reuocare contenta in primo teſtõ nihil valeat ſcđm teſtm̃ per.l.ſi iure.ff.de lega.iij.

g ❡ Et inſuper non vȝ reuocatio primi niſi fiat ſm validum ẽt ſi expreſſe reuocat primuȝ niſi forte in ſcđo dicatur ꝙ reuocat ꝑmũ q: vult decedere inteſtatus per no.per Bar.in d.l.ſi iure.⁊ per Bal.in repe.l.j.C.de ſacroſan.eccl.⁊ ꝑ do.in.l.ſancimus.C.de teſtis.⁊ per Jmo.⁊ Pe.de ancha.in.c.cum eſſes extra eo.ti.⁊ Rap.cu.in repe.l.ſi filius.xxvij.col.de liberis ⁊ poſthu. Nec etiam obſtat ſi dicatur. ꝙ dictus

Anto.dicẽdo io voglio de Paulo ſia herede in vguale par te collaltri mei figli cẽſeatur inſtituiſſe et dictam filiam.

b ¶ Quia maſculinũ in vltimis volũtatibus concipit femininum.l.qui dos.de leg.ij.⁊.l.ſeruis legatis.de leg.iij.cum ſi.⁊ maxie vt actus valeat ⁊ nõ pereat.ar.l.quotiẽs in actionibus.ff.de reb.du.⁊.l.quotiens in ſtipulõibus.ff.de ver. ob.⁊.c.ſi papa de puil.li.vj.q2 rñdet ꝙ ex quo in pͥo teſtõ teſtõr non inſtituit hidem vrem dictã ſuã filiã.lz ſoluz maſculos Jacobũ ⁊ perantoniũ ⁊ ff bernabeus nihil dixit de filia ſed ſolũ de paulo.⁊ iõ non eſt veriſiſe ꝙ dict⁹ teſtator voluerit applõne filiorum comprehẽdere et filiã.nã in mente teſtatoris erat mã differens inter maſculos ⁊ feminam q2 nõ erat ita dilecta.put maſculi ⁊ in mã differenti maſculinũ nõ ꝯcipit femi.vt no.bar.in.l.j.ff.de ꝟb.ſig.⁊ doc.in.c.generali.de ele.li.vj.qđ ⁊ pbat ꝑ ea q̃ boratius articulat in quarto arti.⁊ deponũt ſup eo duo teſtes in quo dꝫ ꝙ.d.Anto. teſtator poſt dictũ ſcõm teſtm̃ dixit:io ho dechiarato ⁊ voglio che paulo mio figliolo ſia herede in vguale parte cum Jacobo:⁊ perantonio ratificãdo la dicta ſua volũta ꝑ q̃ ꝟba declarat apte ꝙ mẽs dicti teſtõris fuit ꝙ applõne dictorum verboꝝ colli mei figlioli vt.ſ.ꝓlatoꝝ in dicto ſecundo teſtõ.noluerit comprehendere niſi filios maſculos.

f ¶ Et cõſtat ꝙ mẽs ꝓualet ꝟbis.l.cũ vir.C.de fideicom.⁊ l.in ꝯditiõibus ꝑmũ locũ.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.cum multis ſi. lz et verba in ꝓpͥa ſignificatione nõ cõprehẽdat feminas ſm no.p Bar.in.d.l.j.de ꝟbo.ſig.ex qbus elicienda eſt cõcluſio ꝙ dicta ſcḋa vltima volũtas nõ valuit vt teſtm̃ propter ꝑteritionẽ filie nec valuit vt codicillus pp verbum ciuile herede p.l.nõ codicillum.C.de teſt.⁊ per ꝯñs primum teſtm̃ ſubſiſtit in q̃libet ſui parte.ex qb⁹ et infert ꝙ ea q̃ relicta fuerunt.d.druſillane delata fuerint poſt eius mortẽ in dictũ Jac.ſubſtitutũ ⁊ hoc inſolidũ ſi locũ habuit ſubſtitutio pupillaris.Si ꝟo fideicommiſſaria ex ſubſtitutiõe fuit deuoluta portio que ſup erat a legittima.ſ.Utrum autem militauerit ſubſtõ pupillaris.an vero fideicommiſſaria: qa ad pñs nonvidi verba teſti nec tpꝰ quo deceſſit dicta domina druſiliana.ideo non decido.Infertur etiã ex predictis ꝙ dictus Paulus nõ ſucceſſit dicto antonio niſi in his q̃ ſibi relicta fuerunt in primo teſtamento ſi ſibi ſufficiebant ad legittimam alſ vſq ad legittimaz per.l.omnimodo.⁊.l.ſi quãdo.⁊.l.ſcimus.C.de inoffi.teſta. Laus deo.

¶ Donatio facta filio a matre:an cenſeatur per filium matri remiſſa ex eo ꝙ filius pluries dixit ſe velle remittere matri donationem ⁊ ipſam reponere in priſtinum ſtatum.

¶ Conſilium viij.

In nomie domini noſtri ieſu xpi.¶ Lz in hac ꝯſultatione videatur pͥo congreſſu dõm ꝙ dicta dña Julia nequeat effectualiter petere aduerſus dictam berardinã ſeu aduerſus ſer Joannem eius legittimũ adminiſtratorẽ vt patrẽ ⁊ vſufructuariuz ꝑ l.j.C.de bo.mater.q2 dicta donatio fuit doloſa facta aĩo decipiendi dictũ ſer Joãnẽ ⁊ berardinã eius filiã q nolebant ꝯhere matrimonium cũ dicto perdominico. Et ſi ſciuiſſet dictam ꝯuentionem de remittendo dictã donationem non fuiſſet ꝯctum dictũ matrimoniũ cum dictus ſer Joãnes recuſaſſet dcm̃ matrimoniũ ꝯhi cũ ſua filia niſi fieret donatio ꝑdicta. Et pp dictam donationẽ quã dictus ſer Joãnes putabat eſſe ſimplicem ⁊ non reuocandum.d. ſer Joannes deuenit ad conſentiendum dicto matrimonio ſine cuius conſenſu veriſimiliter non fuiſſet contractum.

a ¶ Nõ ergo dꝫ lucrari dicta iulia ex ſuo delicto.l.j.in prin. ⁊.l.ne ex dolo.ff.de dolo.ſatis aũt lucratur q voluntatẽ ſuã adiplet.l.pe.ff.de condi.ob cãz ne ergo lucret ex ſua maligni tate ⁊ doloſitate dõm ſit ꝙ dictum pactũ ſibi nõ profit ⁊ dicto ſer Joanni non noceat.vñ enim ꝙ noceret ſi dcã tertia pars donata repeti poſſet:q2 ſi non fuiſſet factũ illud pactum dicta Berardina libere ꝯſequeretur dictaz tertiã partem donatam.Nec teneretur ad reſtõnem.Nec ad aliquod intereſſe.dolus autem non debet eſſe alicui damnoſus.⁊ ſi eſt prouidetur damnum paſſo per actionem. de dolo.l.j. in prin.ff.de dolo cum ſimilibus.

b ¶ Et lz actio de dolo duret biẽnio dumtaxat.l.ſi.C.de dolo.tñ per viam exceptiõis durat perpetuo:q2 q̃ perpetua ſunt ad agendũ ꝑpetua ſunt ad excipiendũ.l. pure in prin. ff.de exce.doli inſup dictum pactũ nõ fuit vallatuz ſtipulatione ⁊ ex pacto nudo nõ orit actio.l.legem.C.de pac.l.iurigentium.§.ſed cũ nulla cã.§§.ſeq.ff.eo.ti.Itẽ.d.Criſpoltus qui deponit ſuper dicto pacto eſt affinis forte dicti matri.perdominici cum in themate dicatur affinis dicti perdominici.Item forte fuit particeps dicti doli. ideo non videt idoneus teſtis.c.j.cum ibi no.de teſti.lib.vi.

c ¶ Tamẽ predictis minime refragãtibus ꝯtriã partẽ arbitror magis iuri cõſentaneam. Nam primo ⁊ ante oĩa premitto ꝙ dicta ꝓmiſſio facta per.d.p dñicum ſue matri de remittendo dictam donationẽ ⁊ reponendo eã in rebus donatis in priſtinũ ſtatũ probat plene p tres teſtes ꝯteſtes quoꝝ duo ſunt omni ex pte idonei ⁊ duo ſoli ſufficerẽt.l.vbi numer⁹. ff.de teſt.⁊.c.in omni.e.ti.cũ ꝯcor.Itaq et ſi Criſpolt⁹ repelleretur nõ obſtaret lz nõ ſit repellẽdus.nõ eñi repellũtur oĩno affines lz ſm gradus affinitatis aliq̃tum plus vel minus detraheret de fide ꝑ ea que hñr p Bal.⁊ alios in.l. parẽtes.C.de teſt.Itẽ nõ deponit in quo gradu affinitatis attineret filio ita ꝙ ex hoc ⁊ alſ poſſet ꝯtingere ꝙ fuiſſz affinis filio ⁊ nõ ſit matri.Itẽ non agit de probãdo crĩe quo caſu pticeps crĩs repellitur.ſed ꝓbando pacto.⁊ dict⁹ Criſpoltus deponit ꝯ ꝓpͥũ cõmodum attenta ꝓmiſſione pena li quã ipſe fecit ſer Joannis:in caſu quo dcã donatio reuocaret per dictam dñam iuliaz pp qđ dꝫ augeri eius fides lz poſſet dici ꝙ dicta iulia non reuocat donationẽ:ſed petit fieri nouã redonationẽ ⁊ ipleri modum ſub quo fuit facta donatio.aliud eñi eſt reuocari donationẽ aliud eſt iplere modum ⁊ ꝯuentionem appoſitã donationi.videmus eñ diuerſum eſſe titulũ.C.de reuo.do.⁊ titulũ de do.que ſub mõ ⁊ ſi poſt ipſo non durat amplius donatio ex ꝯuentione applicat tractatui ⁊ titulo de do.que ſub mõ vt pꝫ in.l.ij.e. ti.Non tñ p hoc firmo ꝙ criſpoltus incidat vel nõ incidat ex hoc in penam ꝯuentam.Q2 non eſt pñtis conſultatiõis ſed ꝯcludo ꝙ dicta ꝯuentio eſt plene ꝓbata.Itẽ ſcḋo ꝯcludo ꝙ dicte iulie cõpetit actio aduerſus hrdẽ dicti perdñici vt reponat in pſtinũ ſtatũ:put ꝯuẽtũ fuit ⁊ ſi nõ reponitur eidẽ intereſſe.n.dicamus iſtã eſſe ꝓmiſſionez facti.q2 ꝯtractus ſunt facti.l.conſilio.ff.de cu.fu.⁊ tũc regulare eſt ꝙ in oblõnibus facti ſuccedit oblõ ad intereſſe.l.ſtipulõnes non diuidunt ver.cel.de verb.ob.⁊.l.traditio.C.de acti.emp.cũ multis ſi.ſiue dicamus eſſe oblõnem reddendi.⁊ ſic retro dandi ⁊ tunc lz in oblõne intereẽ nõ ſit.ſed agat preciſe ad dandum tñ fallit in ꝯctibus innoiatis in quibus lz ꝯuentũ de dando tñ ſi non dat agit ad intereſſe nõ vt det id quod dari eſt ꝯuentuz.l.nãlis.§.j.ff.de pſcrip.ver.⁊ iſte eſt caſus noſter q2 dicta Julia promiſit donare cũ hoc vt ipſe fili⁹ donatarius ꝓmitteret remittere dictã donationez ⁊ ponere dictam donatricẽ in priſtinũ locũ ſuuz ⁊ ita filius ꝓmiſit ⁊ ſic fuit ꝯuentio reciproca ⁊ ꝯctus innoiatus ⁊ ex parte iulie fuit ꝯctus impletus ⁊ ſic pactũ prius nudũ rei interuẽtu veſtitũ:iõ competit actio preſcriptis verbis ad intereſſe.d. l.nãlis quaſi p totam.⁊.l.ex placito.C.de re.permu.⁊ ſi dicamus pactũ fuiſſe appoſitũ incontinẽti iuxta ꝯctum donationis ⁊ eſſe ꝯctũ noiatum ipſam donationẽ.put multi tenent dici poſſet ꝙ eſſet pactum veſtitũ coherentia ꝯct⁹ per ea que hñr in.l.in bonefidei ⁊ in.l.petẽs.C.de pac.⁊ in.l.lecta ſi cer.pe.lz pactum de donãdo non ſit ꝯctus noiatus vt p bar.i.l.iuriſgẽtiũ in pn.ff.de pac.qcqd aũt ſit ſiue veſtiat coherẽtia ꝯctus:ſiue rei interuẽtu nõ refert quo ad effectũ actiõis ꝓducende q2 vtroq caſu orit actio ex pacto vt in iuribus pal.⁊ ſic ꝯcludit ꝙ dcẽ dñe Julie cõpetebat actio ꝯ dictũ Perdñicũ donatariũ vt ipleret qđ ꝯuenit vl ꝙ preſtet intereſſe dcẽ Julie h̃ eſt q̃tum ſua intereſt ꝙ remitteretur ⁊ retrãſferret in eã dcã tertia pars bonoꝝ donata.

d ¶ Et dicta actio trãſit in heredẽ q2 actiões actiue ⁊ paſſiue tranſeunt in heredẽ.l.j.C.ſi cer.pe.⁊.l.p hrditarijs.⁊ p totum titulum.C.de hẽ.acti.cenſet.n.perſona heredis eadem pſona cũ pſona defuncti in autentico de iureiurando ⁊ morte.preſti.in.§.j.idcirco illa eadẽ actio trãſit in heredẽ ipſi⁹ perdñici.⁊ ſic ꝯ dictã Berardinã que pretẽdit ſe heredẽ dicti perdñici mediãte pſona cõis filij:⁊ q2 vt audio ipſa detinet ſi ageret ꝯ eam ex ꝯctu donationis poſſet obijcere exceptionem dolo facis petere ꝙ immediate reſtiturus eo.l. dolo.ff.de excep.doli.facit.l.vẽdicantẽ.de excep.doli.Cautius tñ eſſet ꝯſtituere aduerſarios in mora pp fructus interim percipiendos.Non ob.adducta in ꝯtrium.non eñ lz obſtat ꝙ dicebatur de dolo dñe Julie q2 negari põt ꝙ dicta Berardina heres dicti Perdñici fuerit decepta dolo dñe Julie

Julius q2 nõ appet ꝙ ipſa habuerit aliquã noticiã de dicta donatione vel ꝙ mota fuerit ad ꝯhẽdũ dictũ mr̃imonium virtute dicte donatiõis nec dicta dñã Julius quicꝙ ꝑſuaſit nec appet ꝙ vba fecerit de hoc cũ dicta dñã Berardina q̃ eſt principalis cũ ipſa ſit heres ⁊ ꝓprietaria nec cũ dicto ſer Joãne patre ⁊ inſup ipſa nõ fecit dictã donationẽ ita quali ficatam aio decipiendi dictã Berardinã aut eius patrẽ: ſed vt cõplaceret filio pui ipſam rogabat ⁊ forte ꝙ eſſet bonũ inducere ad ineundũ dictũ matrimonium.

e ¶ Cũ mr̃imoniũ ſit ſacrũ ſacim iſtitutũ a deo in paradiſo terreſtri geneſis prio ⁊ bonus dolus oino obligat doloſum l.j.§.j.de dolo.⁊ quelibet ẽt iniuſta ⁊ irrõnabil' cã excuſat a dolo.l.igit de libera.cã.l.ſ3 ⁊ ſi lege.§.ſcire de peti.hẽ.⁊ no. glo.in.l.vnica.§.ſi.ff.ſi qs ius dicẽ.nõ obtẽ.⁊ in.l.ſatis ħ in ſuo vo. Preterea ſi dolus fuiſſet nõ põt illũ iputare hr̃e di cti Perdominici q fuit ꝑncipalis i dolo ⁊ fuit inſtigator ⁊ ex eo lucratus fuit iplẽdo votũ ſuũ ⁊ ꝯſequẽdo ꝙ anelabat ar.l.cũ in fundo.§.ſi mulier.ff.de iure do.⁊ ſi dictũ pactum nõ ſeruaret ipſa Julius eẽt i dãno ⁊ ps Perdñici lucraret qui fuit cã doli ⁊ ſic lucraret ex ſuo dolo cũ aliena iactura contra.d.l.j.in prin.⁊.d.l.ne ex dolo de dolo.

f ¶ Et minor dolo2 ꝯfundit ⁊ maior ꝑualet.ar.eius qḋ not. per gl.⁊ doc.in.l.ſi mora ſolu.ma.q2imo ps doli ꝯfundunt l.viro atꝙ vxore.ff.ſolu.ma.⁊.l.ſi in arena.C.ḋ inoffi.teſtõ. Item dictus ſer Joãnes noluit ſtare dicte donationi voluit ſibi ꝓuidere per promiſſionem criſpolti.

g ¶ Et qñ alicui põt eſſe cõſultum alio remedio ceſſat actio de dolo.l.j.§.ſi.cũ.ll.ſequẽtibus.ff.de dolo. inſup actio de dolo competit ad intereſſe decepti.l.ſi plures.⁊.l. arbitrio de dolo ꝙ intereſſe foret q̃ŧum intereſſet nõ ꝯtrẽxiſſe tale ma trimoniũ ſine libera donatione ꝙ intereſſe nõ appet nec ħ facili põt appere nõ aũt eſt q̃ŧum intereſt nõ fuiſſe appoſi tũ tale pactũ q2 ſine illo pacto nõ fuiſſet ꝯcta donatio nec ſecutũ mr̃imoniũ:⁊ pdicti ſer Joãnes ⁊ berardina nõ fuiſ ſent ꝯſecuti dictã hr̃ẽ Perdñici ⁊ ſic nec dictã tertiã ptẽ donatã de qua agit:iõ rõne doli nõ poſſet reperi dicta ter tia ps bono2 de qua agit.⁊ ſic ceſſat exceptio dolo facis pe tere ꝙ reſtituturus es nec ẽt ob.exceptio cõpenſationis de non liqdo ad liqdũ.l.ſi.C.de cõpen.⁊ ſic pluribus vijs eui tari põt allegatio doli ad ꝯtrium ꝙ ex pacto nudo non orit rñdet ꝙ nõ ẽ nudũ vt deductũ eſt. Laus deo.

¶ Stãte ſtatuto ꝙ mulieres dotate ⁊ deſcendentes ex eis nõ ſuccedãt tranſuerſalibus ab inteſtato decedẽtibus ſine filijs ſtantibus fratribus ⁊ filijs fratrũ maſculis:an filij pa truo2 naturalũ tm̃ excludãt filiũ filie dotate a ſucceſſione fratris ipſius filie dotate ab inteſtato decedẽtis.

¶ Conſilium ix.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Memini primis dieb' me ſub ſcripſiſſe ꝯſi.dñi bal.de bartholinis clariſſi mi doctoris p̃is ⁊ ꝯciuis mei cõſulẽtis ſup dictis ſtatutis cõcludẽdo ꝙ in dicto ſtatuto prio nepotes cij ꝑut videnť eẽ dicti comes lãcilotus ⁊ co mes antonius nepotes dñi balduini patrui dicti magnifici Joãnis frãciſci ħ cuius hẽditate agit cõprehẽdant ſub illis verbis vſꝙ in tertiũ gradũ ſumẽdo gradũ ſm ius canonicũ quibuſdã motiuis ꝯferẽtib' ad caſuꝫ noſtrũ l3 regulariter ſaltẽ in mã ſucceſſiõis ſumať ſm ius ciuile ꝑut ⁊ ius exce llẽtia nõ negabat ⁊ ẽ cla2 ⁊ ego ꝯclusi ꝙ ẽt ſumẽdo gradus ſm ius ciuile pñt dcã vba cõprehẽdere dictos nepotes pa trui referẽdo illa vba vſꝙ in tertiũ gradũ ad pricipiũ diſcẽ dentes imediate primum ⁊ ſi nõ equoco mihi vi ꝙ in co pia ſtatuti ꝙ fuit nobis oñſum erat conſanguineos maſcu los ꝙ verbum maſculos eſt magnifaciẽdum ad excluſionem feminarũ vel deſcendentiũ ex ipſis feminis:ſed ſuper ħ nõ intẽdo inſiſtere neꝙ recedere a iam dictis in dicta ſubſcri ptione nec eſt ſup ꝑmo ſtatuto inſtãdũ: qm̃ ſtatutum pro uidet circa bona:bona aũt ħ qbus agit ſunt quaſi oĩa q̃ſita per dictũ Joãnẽfrãciſcum:bona aũt paterna prout aſſeritur ſunt parui momẽti ſcdm̃ aũt ſtatutũ ſub rubrica de mulieri bus dotatis nõ ſuccedẽtibus magis aſtringit: q2 reſpicit ⁊ cõprehẽdit oĩa bona ⁊ vba ſunt multũ lata:⁊ l3 aliqua circa interpretationẽ dicti ſtatuti dici poſſint:tñ nõ aliud ſentio quã vt.ſ.retuli ꝯſulrũ fuerit nihilominus q2 in illo caſu ꝑ ſupponebamus ꝙ filij ⁊ nepotes patrui eſſent legittimi: q2 nõ narrabať eos fore in legittimos idcirco nõ pudet aliud ħ caſu ꝯſulere q̃tenus aliud dicter iuris cẽſura:circa ꝙ pmit tendum eſt ꝙ hmõi ſtatutũ eſt exorbitãtiſſimuꝫ ⁊ in ſui ge neralitate plurimũ irrõnabile.nã ꝙ mulier dotata a p̃re ex cludať ab hẽditate p̃ris dotãtis ⁊ aui p̃rni nõ dotantis pp patruũ forte fratrẽ vterinũ patris ⁊ pp nepotes ipſius pa trui q i lineo trãſuerſali attinet patri i gradu quarto ⁊ filia in p̃io gradu linee deſcẽdentis ⁊ auo ſiſr cẽſetur eẽ in p̃i mogradu ꝑmortuo patre cũ filia intret in locũ ſui patris.§. cũ filius.inſti.de ſucceſ.ab inteſt.⁊ in autẽtico.co.ti.§.j.⁊ illi trãſuerſales in qnto ⁊ ꝙ peius ẽt eſt ꝙ dotata a matre vel auo mr̃no excludať ab hẽditate p̃is vł aui p̃rni pp pdictos eſt plurimũ irrõnabile ⁊ Juſtinianus reputat maximũ vi cium ꝑferre mares deſcendẽtes feminis deſcendentibus in l.maximum vicium.C.de libe.ꝑtere.

a ¶ Et iſte excluſiones ſtatutarie cẽſenť q̃dã exhẽdationes. iõ odioſe ⁊ reſtringẽde dicit bald.in.l.illã.C.de coll.⁊ ſi qs dixerit illud ꝓcedit qñ excluderet ſimplr̃:ſecus ſi excludat dotatã quaſi dos ſuccedat loco lrie.arg.l.qm̃ nouella.C.de inof.teſt.rñdeť ꝙ id foret colorate dictuꝫ ſi ſolũ excluderet dotatas ab hẽditate dotãtis:ſ3 dotata a mr̃e nullã cõcomi tantiã h3 cũ lrie hẽditatis p̃ne:iõ pp dotẽ nõ ceſſat ꝯſilie ratio bal.⁊ alr̃ dicit ſignãter bal.in.l.qcũꝙ.C.de ſuis fugi. ꝙ ſi ſtatutũ excludit auũ maternũ pp patruũ q2 ẽ odioſum odio irrõnabili non excludeť auia mr̃na.⁊ ſic dcã rõne ma ſculinũ nõ ꝯcipit femininũ ſm cũ ch̃roſto' d3 cẽſeri odio irrõnabili ħ ſtatutũ in quo neduꝫ pp patruũ:ſ3 ẽt pp filios ⁊ nepotes patrui excludit filiã in ſuitate ꝯſtitutã ab hẽdita te patris ad quã de iure cõi antiquo nouo ⁊ nouiſſimo ad mittiť tanꝙ ad rẽ ꝑus ſuã.l.in ſuis.ff.de li.⁊ poſth.⁊.l.ij.ff. pro hẽde.⁊.l.nihil.C.e.ti.ex qbus ꝯcludẽdũ eſt q̃ illud ſta tutũ eſt ſtrictiſſime interpetrãdũ:nec ob.ſi dicať in cãu nr̃o nõ agiť de ſucceſſione aſcẽdẽtiũ vł deſcẽdẽtiũ: ſ3 de ſucceſ ſione trãſuerſaliũ in qua nõ cadit hmõi exhẽdatio nec filiis irrõnabilitas:q2 rñdeť ꝙ dictũ ſtatutũ p eadẽ vba excludit deſcẽdẽtes ⁊ trãſuerſales ⁊ in ſuitate ꝯſtitutos ⁊ nõ ꝯſtitu tos.ita ꝙ vba de quo2 interpetratione agendũ eſt ſi ſtricte aut ſtrictiſſime ſunt interpetrãda reſpectu deſcẽdẽtiũ i ſuita te exiſtẽtiũ eodẽ mõ ſunt iterpetrãda reſpectu trãſuerſaliũ. q2 vnicũ vbũ plura determinãs illa d3 pariter determinare l.ſi.C.de ſentẽtijs.⁊.l.iam hoc iure de vul.⁊ pu.⁊.l.hẽditatẽ ⁊.l.q̃uis.C.e.ti.⁊ maxĩe vt minus recedať a iure cõi ad qḋ pro poſſe conãdũ eſt ẽt ſi opus eſt vba iꝓpꝛiare vt ẽ text. ⁊ doc.ibi in.c.cũ dilectus de ꝯſue.fecit.c q a iure cõi exorbi tãt de regu.iur.lib.vj.⁊.l.ius ſingulare ⁊.l.qḋ vo ꝯ.ff.de.ll. cum ſi.his ꝓſuppoſitis ſtatutũ excludit feminas dotatas a patre ⁊c.⁊ deſcẽdẽtes ex ea ita ꝙ ex ħ capite excluſiuo com ꝓhẽdiť ipſa comitiſſa dotata a p̃re ⁊ cõprehẽdiť eius fili'. itẽ ſtatutũ excludit a ſucceſſiue patris ⁊ aui ⁊ deſcendentiũ ex eis p lineã maſculinã ⁊ ſub illo capite ẽt dictus Joãnes franciſcus.q2 deſcendens a predictis per lineaꝫ maſculinã. Item ex capite excluſiuo ſtatutum includit inter ceteros pa truum ⁊ filios ⁊ nepotes patrui dicti comites Lancilotus ⁊ Antonius ſunt nepotes maſculi Nicolai patrui dicte co mitiſſime dotate:ideo etiam ex hoc capite excluſiuo videń tur verba ſtatuti verificari ſi dicti Chriſtophorus ⁊ domi nus Balduinus eo2 patres fuiſſent filij legittimi dicti Ni colai.ſed q2 preſupponuntur fuiſſe natos in legittimos ap pellantur autem in thematĩe filij naturales.

b ¶ Sed aduertẽdum eſt ꝙ nõ oẽs qui nati ſunt ex ſoluto ⁊ ſoluta dicuntur de iure filij naturales:ſed illi qui nati ſunt ex concubina pro concubina retẽta animo ſobolis procreã de ex indubitato affectu prout voluit Jo.an.in addi.Spe. in rubrica qui filij ſint legi.quẽ refert ⁊ ſequitur Pau.ħ ca. in cõſi.incip.in cã in qua qriť in pnc.in ordine.clxxxiij.ſm nouã impſſionẽ regriť ẽt ꝙ ſit in domo retẽta:put volunt glo.⁊ Bar.in.l.ſi.de ꝯcubi.⁊ bal. in.l.eã quã.C.de fideicõ. xiij.colũ.⁊ Bald.ẽt predicta requirit in rubrica de ſucce.ab inte.§.nãlis filius ⁊ in.l.parẽtes.ff.de in ius vocã. ⁊ Ang. in conſi.incip.pro deciſione cõſultationis ſcda colũ.conſi. cccxiij.ſm ordinẽ informis regriť ẽt ꝙ ſit vnica ſm eum ꝙ ⁊ ꝓbať in auc.qbus mo.natu.eff.legi.§.ſinautem effuſa cõ cupiſcẽtia ⁊ oẽs regrũt indubitatũ affectum.ſ.ꝙ retinere ve concubinaꝫ.ſ.pro ſobole ꝓcreanda:iõ natus ex ſe ⁊ famula ſua:l3 ſint ſoluti nõ eſt filius nãlis.dicit Bar.in.l.ſi.de cõ cubi.⁊ ad oſtendendũ dictũ affectũ regriť ꝙ ꝓcedat preſta tio ꝙ illã retinebat vt cõcubinã.dicit Bal.in.d.l.eam quam xiij.colũ. ⁊ cum dictus Nicolaus fuerit magnus armo2um

conducterius ⁊ vt aiunt habuerit dictos filios ex diuerſis matribus nõ puto pdicta ꝯcurriſſe ⁊ ſi ꝯcurrerũt nõ poſſe probari itaq; nõ arbitror dictos Chriſtophoꝝ ⁊ dñm Balduinum fuiſſe filios naturales dicti Nicolai: ſ; potius eſſe cenſendos filios ſpurios. ſ; poſito ꝙ eſſent naturales.

c ¶ Videndum eſt an veniãt appellatione filioꝝ ⁊ in iure qdã ll. probãt ꝙ veniãt ẽt filij naturales vt parẽtes naturales appellatione filioꝝ ⁊ parẽtũ: vt. d. l. parẽtes. ff. de in ius vocã. ⁊. l. hos accuſare. §. oibus. ff. d accuſa. l. lutius in fi. de leg. ij. quedã. ll. ꝙ nõ veniãt: ſ; ſoli filij legitimi. i. nati ex viro ⁊ vxore vt. l. lege iulia. §. nec diſtinguit. ff. d ritu nup. ⁊. l. filiũ diffinimus. ff. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. ⁊. l. verba. ff. de adul. qñq; lex diſtinguit qualitatẽ perſonaꝝ. in. l. ex facto. §. ſi qs rogatus ad treb. pro queꝝ iuriũ cõcordia Gui. diſtinguit ꝙ aut lex ꝯſiderat cãm naturalẽ vt reuerẽtiã ⁊ affectionez tunc cõprehendunt nãles: vt. d. l. parẽtes. ⁊. d. §. oibus. qñq; lex ꝯſiderat cãm accidentalẽ. ⁊ tunc veniunt ſolum legitimi. d. l. filium diffinimus. ⁊. d. l. verbis. ⁊. d. §. nec diſtinguitur ſm eundem Gui. prout eũ refert ⁊ ſequitur Bal. in d. l. parẽtes quã theoricã Gui. cõmendat ibidem Ange. recitat. tñ eum per alia verba v; ꝙ in ordinatio a rã vel qſi naturales veniũt appellatione filioꝝ ⁊ parẽtũ. Secus in ordinatis ex iuris diſpõne ⁊ hoc niſi lex vltra ꝓcedat. l. iij. C. de adul. ⁊. l. gñaliter. §. cũ aũt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub cõdi. fac. ſm eundem Ange. qui ita reſidet dictam etiam theoricã tradunt Jac. but. ⁊ Pe. de bel. pti. prout eos refert Jmo. in. d. §. ſi quis rogatus. ⁊ ſeqtur licet latius diſtinguat itẽ Paul. de caſt. in. d. l. parentes. dicit ꝙ in materia in qua cõſiderat potius nãq; ius poſitiuum veniũt nãles. l. adoptio. §. fi. C. de ritu nup. ⁊. d. §. omnibus. Secus in mã in qua ꝯſiderat potius ius poſitiuum. l. lege iulia. §. hoc capite de ritu nup. itẽm Ponta. dicit ꝙ in mã in qua ꝯſiderat eqtas ⁊ rõ naturalis veniat nãlis filius vel parens. Sentiens ꝙ alſs nõ veniãt que omnes tendũt ꝙ hoc caſu in dicto ſtatuto appellatiõe filioꝝ nõ venirẽt dicti Chriſtophorus ⁊ dominus Balduinus. Nam equitas ⁊ ratio nõ attẽditur in hoc ſtatuto. nã nulla equitas nec nãlis ratio ꝙ filie excludatur ab hereditate patris etiam propter trãſuerſales ẽt in quinto gradu: ſed eſt fundatũ ſtatutum in ſic volo ſic iubeo ſit pro rõne volũtas: prout alſs dicit Bald. in rubrica epm vel abbatẽ in vſibus feu. ꝙ ſtatuta cõmuniter fundant. Et ſic cõſiderat merum ius poſitiuum: ideo cõcurrũt theorice Pon. ⁊ Paul. de caſt. nec ꝯſiderat cã naturalis vt affectio vel reuerentia: q: nullã reuerẽtiam debet mulier dotata deſcendẽtibus ex perſonis noiatis in dicto ſtatuto maxime deſcendẽtibus ex fratre patruo vel auũculo: nec reuerẽtia conſideratur circa ſucceſſionez ratio affectionis militat pro filio ⁊ nepte ⁊ pro magis ꝯiũcta ꝗ pro trãſuerſalibus minus cõiunctis: vnde conſtat ꝙ nõ ꝯſiderant reuerentia vel affectio nec cã i ã ſo que ita ſe h; ad dotatã: prout ad nõ dotatã: ſed cõſideratur cauſa accidẽtalis prout eſt dotatio: nec vllo pacto eſt diſpoſitum a natura vel quaſi: ſ; ex mera iuris municipalis diſpoſitione. ita ꝙ militãt omnes ſupradicte theorice doc. ꝙ ſub verbo filijs in dicto ſtatuto non cõprehendãtur filij nãles: ideo dicti Chriſtophorus ⁊ dñs Balduinus non excluſiſſent dictam comitiſſam dotatam vel deſcẽdentes ex ea pari ratione nec debent excludere ipſorum filij qui non attinẽt Joãnifrãciſco aut Nicolao niſi mediãtibus Chriſtophoro ⁊ Balduino. ⁊ ſic attinẽt ex radice corrupta: ideo nõ veniũt per ea que habent in. d. l. illã. ⁊ in. d. l. maximum vicium. vbi tradit theorica ꝙ excluſa vna pſona a ſucceſſione cenſentur excluſi oẽs qui attinẽt defuncto ſolũ ex ea. ⁊ ita intelligunt qđ no. Bar. in. l. ij. videndum. ff. ad treb. Facit etiam. l. ſi viua matre. §. nepotibus. C. de bo. ma. Cõcurrit ẽt ꝙ dictum ſtatutũ eſt ſtrictiſſime interpretandum per ſupradicta: ita ꝙ reputo clariſſimum ꝙ nõ ꝓbat aliqua legitimatione facta de dictis Chriſtophoro ⁊ dño Balduino non militaret dictũ. Et lõge fortius nõ cõſtito ꝙ illi nati fuerint ex licito concubinatu ſm theoricã ſupraſcriptã qui licitus cõcubinatus vt arbitror nunq̃ ꝓbabit: ſed ꝓbata legitimatione conſiderandi ſunt duo caſus: aut. n. legitimatio fuit facta ab imperatore vel ab habente auctoritatem ab eo: aut fuit facta a papa vel ab habente auctoritatẽ ab ipſo papa. Si. n. eſt facta ab imperatore vel ab habẽte ab eo auctoritatem.

d ¶ Licet ſit non parua diſceptatio an papa poſſit in terris imperij legitimare vel imperator in terris eccleſie. Nam Jac. de bel. in auc. quib. mo. na. effi. leg. ꝯcludit ꝙ ſic quã vltimo loco recitat Bar. in cõſi. xvj. ſm ordinẽ cõſi. ꝯcorum non ſi formis inci. viſo inſtrõ locationis in fine: vbi dicit ꝙ Jo. an. in. c. ꝑ venerabilẽ qui fi. ſint le. vĩ ſequi opi. Jo. an. ſ; cõtrariã ptẽ dĩ tenere Ja. but. in. l. iij. de offi. preſi. ⁊ idẽ ſ; . d. Anto. de bu. in. d. c. per venerabilẽ dicẽs ꝙ h vĩ ibi ſentire Jo. an. ꝙ ẽt vult ibi Panor. qui poſt Jo. an. vñr loq in imperatore legitimãte ſubditũ eccleſie ⁊ ſilr Bald. in. l. eam quã. C. de fideicõ. Jdeo diſtinguẽdũ eſt ꝙ ſubditũ eccleſie legitimare nõ põt ⁊ ꝓcedat opi. Jac. but. ⁊. d. Ant. ⁊ panor. Bar. ⁊ bal. vbi. ſ. ꝙ ⁊ ſ; Bal. in. l. j. C. de aur. anu. opi. autez Ja. de bel. ⁊ ſequaciũ ꝓcedat qñ in terris eccleſie legitimaret ſuũ ſubditum: ⁊ ita cõcordat opiniones Pet. de peruſio in ſuo ꝯſilio icipiẽte hieronymus petri de puſio ⁊ ſup eodẽ facto ꝯſuluit collegiũ bononiẽſe. idẽ ſup hoc articulo ꝯcludens cuius cõſilij fuit auctor ſaly. q idẽ ꝯcludit in pria ꝯſti. C. idẽ vĩ velle Pe. de puſio in. d. c. ꝑ venerabilem gñalr dicens ꝙ v; legitimatio imperatoris ſi pſona ⁊ bona ſunt de terris iperij nec põderat locu; vbi ſit legitimatio ⁊ a ꝯrio: ſecus vult ſi pſona aut bona ſunt de terris eccleſie: idẽ pau. de ca. in ꝯſi. incip. ſup prio dubio i. j. col. in ordine. ccxxviij. ſm nouã ipreſſionẽ ſimplr dicẽs ꝙ legitimatio iperatoris non trahitur ad bona ſita in terris eccleſie ⁊ ad hoc allegat Barto. in. l. cũctos populos. C. de ſum. trini. circa medium ver. ecce. dicit ſtatutũ ꝙ filiusfami. nec diſtinguũt pfati doc. an legitimatio fiat ꝯſenſu prio necne: put ſimilẽ diſtinctionẽ. facit Bal. in ꝓhe. C. ⁊ repio relatũ idẽ voluiſſe Pau. de caſt. in cõſi. incip. prio dubitat. S; gñalr loquuntur: nõ vident gñalr intelligẽdi maxime q: vident ꝯſiderare deficiẽtem ptãtez ſeu iuriſdictionẽ nõ pиudiciu; tertij: ⁊ maxime in terminis hui⁹ ſtatuti ſi litiatio traheret ad excluſionẽ feminarũ: ⁊ ſi limitarent pallegata dcã doc. niſi pater cõſentiret d. ã limitatio eẽt reſtringẽda ad bona ſita put vĩ voluiſſe Pau. de ca. in ſupradicto cõſil. ccxxviij. dicẽs in dicta pma col. ꝙ legitimatio illa ſi fuerat fcã auctoritate ceſarea valebat ꝑ vniuerſum romanũ imperiũ et quo ad bona paterna vbiq; ſita ſm eũ qui ex his facit dñiam inter bona paterna ⁊ alia bona ⁊ illa legitimatio fuit fcã eius mandato in caſu noſtro nõ agit de bonis paternis merito ⁊c.

e ¶ Si aũt legitiati a papa ſeu ab habẽte auctoritatẽ a papa circa ꝙ aduertẽdũ eſt ꝙ de ſtilo romane curie eſt laycos ad ſucceſſionem habilitare ad ſucceſſionẽ ex teſtõ ⁊ ab inteſtato non ob. defectu natalũ cũ cla ſine pиudicio veniẽtium ab inteſtato vel ſub aliqua ſimili cla: ego qdẽ vidi q̃plures legitimationes vt vulgari ſermone vtar ⁊ nullã vidi alr emanaſſe ex curia romana niſi ẽt quo ad ſpiritualia legitimaret ⁊ ſolet papa vti verbo diſpenſamus.

f ¶ Et hmõi grẽ nõ ſunt legitimatiões ſ; diſpẽſatiões: defectus. n. natalũ nõ ẽ abolitus p litiationẽ: ſ; tollat obſtãtia per diſpẽſationẽ apoſtolicã: vñ ſilrem dñiam inter diſpenſationẽ ⁊ legitimationẽ: facit. d. Ant. in. c. ꝑ venerabilẽ. q filij ſint leg. in pe. char. v. nũc vltimo videamus. circa pmũ effectum. idẽ no. Pau. de ca. in. l. ſ; ſi hac lege. §. patronũ de in ius vocã. ꝑ illũ tex. dicẽs ſe pluries cõſuluiſſe idem Pe. de anch. in cõſi. ccxliij. incip. ex tenore ꝑuilegij ⁊ Pau. de caſt. in cõſil. ccxix. incip. ſup illo puncto plura. vbi dicit ꝙ hmõi diſpenſatio eſt ſtricti iuris ⁊ differt a legitimatione. idem no. Bal. in quodã ꝯſi. ꝙ incipit in xpi noie amẽ: vbi cõcludit ꝙ iſta eſt quedã diſpenſatio nõ legitimatio: q: nõ ẽ reſtitutus nature ⁊ legitimati antique: ſ; ſolũ modo habilitatus ad ſuccedendu;. Unde põdero ad ꝓpoſitum noſtrũ ꝙ ipſe Bal. vult ꝙ ſit diſpenſatio.

g ¶ Diſpenſatio aũt eſt ſtricte intelligenda ⁊ interpetranda tanq̃ odioſa. c. j. in fi. de filijs preſby. lib. vj. ⁊. c. non põt cu; ſua glo. ſuper verbo modicũ de pbẽ. eo. lib. ⁊ not. in his terminis Pet. de anch. in. d. conſilio. ccxlij. dicens ꝙ legitimatio eſt fauorabilis diſpenſatio hmõi eſt odioſa ⁊ ꝙ taliter diſpenſatus non eſt legitimatus. ⁊ ſic remanet illegitimus ⁊ ex quo nõ agnoſcit patri nõ venit appellatione filij: put in legitimus non venit maxime in ſtatuto: nõ odioſo ⁊ exorbitantiſſimo ⁊ irrõnabili: vt oſtẽſum eſt ⁊ maxime q: iſti excluderentur de iure cõi dato ꝙ iure ſpãli diſpenſatiuo eẽnt ſucceſſibiles ⁊ ſtatutũ expreſſe prouidet ꝙ mulieres dotate non excludantur: nec deſcendentes ab eis ſi dicti filij vl nepotes excludunt de iure cõi vel municipali ⁊c. que pticula ſtatuti vt odioſitas ſtatuti reſtringat patit hãc interpetrationem facit etiam ad predicta. l. fi. ⁊ qđ ibi habetur. C. de his qui veniam etatis impetra. ex quibus concludo ꝙ dicta diſpenſatiua vt ita dixerim legitimatio non habet obſtare dicto filio comitiſſe. Laus deo.

¶ An in

¶ An in poſſeſſorio retinende ſit locus appellationi. Item an priores hñtes auctoritatem delegãdi aliquã cãm poſſint illam cõmittere cũ clauſula ſimpliciter ⁊ de plano.

¶ Conſilium x.

IN nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Preſuppoſito ſtatuto ciuitatis Firmane huius tenoris: videlicet rubrica ſm que iura cãe ciuiles debeant terminari ſequitur nigrum. Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ in oibus ⁊ ſingulis cãis negocijſqꝫ ciuilibus decidẽdis ⁊ terminãdis per rectores ⁊ iudices ciuit atis Firmi. pmo ⁊ ante oia decidãt ⁊ ſeruẽt ſtatuta ⁊ ordinamẽta ciuitatis Firmi: deinde ſucceſſiue in eoꝝ defectũ cõſtitutiões gñales puincie marchie tertio ⁊ ſucceſſiue in eaꝝ defectũ ius ciuile. quarto ius canonicũ ⁊ in oibus deficiẽtibus ꝯſuetudines ⁊c. Itẽ pſuppo nendũ eſt vigere ſacrã ꝯſtõnẽ puincie q̃ eſt in viridi obſeruãtia expſſe diſponẽtẽ ꝙ in cã momentanee poſſeſſiõis appellari nõ poſſit niſi notoriũ d grauamine cõſtaret ita ſunt verba formalia ꝯſti. ⁊ viuis nõnullis geſtis ⁊ actitatis i cõtrouerſia ⁊ cã vertẽte inter cõmune caſtri repagnani ex vna ⁊ Antoniũ Nicolai Chriſtophori ex alia ſup poſſeſſorio retinẽde poſſeſ. icboata vigore cõmiſſiõis magnificoꝝ dñoꝝ firmãoꝝ acceptata p ptes ab articulis vtriuſqꝫ ptis in qbꝰ vtraqꝫ ptiũ pdictaꝝ affirmat ſe poſſidẽ ac ẽt longo tpe poſſediſſe addendo poſſeſſionem ad ipſos ſpectare iure dñij ⁊ ꝯcludendo declarari ſe poſſeſſores ⁊ ſilentiũ apponi parti aduerſe ne de cetero moleſtet ⁊ turbet ⁊c. Tandem factis hincinde pbationibus fuit per pratem ⁊ cõmiſſarium ⁊ habitis cõſilijs ſapientũ pronunciatũ ⁊ ſniatũ dictũ Antoniũ hñe meliora ⁊ potiora iura in poſſeſſorio retinende in poſſeſſione predicta imponẽdo ſilẽtiũ cõitati Repagnani vt de cetero nõ moleſtet dictũ antoniũ poſſeſſorẽ put in ea a qua ſnia fuit pro parte dicte cõmunitatis Repagnani appellatũ ad magnificos dños cõmittentes qui ſolum admiſerunt ſi de iure erat dicta appellatio admittẽda querit pmo an dicta appellatio ſit admittenda necne.

a ¶ Circa quam cãm memini me alias conſuluiſſe circa merita cãe. ſ. p pte dicti Antonij: nec circa hunc articulũ: an potuerit a dcã ſnia lata ſup poſſeſſorio appellari vidi elegãs cõſilium excellentiſſimi legũ doctoris dñi Amici de ſcagnarellis de mõte milone mihi viri fratris bono. plene diſcutiẽtis hãc ꝯſultationẽ. idõ ob eã rẽ ⁊ qꝛ ad pña paꝝ daſ ocij cõctatiue ⁊ breuiter pcedã aliqua ex pre gerẽs morẽ ſubſcribentis: qꝛ nõ dubito habẽti in hac re iudicare ⁊ illud pñtabit ⁊ profecto in pfato ꝯſilio plene diſcutit articulus an in poſſeſſorio retinende ſit locus appellationi d iure canonico q non eſt alienus a dubitatione: qꝛ nõ ſunt tex. apte pbantes ꝙ poſſit appellari nec de facili inducat diſcrepãtia inter ius canonicum ⁊ ciuile ar. c. cum expediat iura iuribus concordari de elec. lib. vj. ⁊ l. vnice. C. de inoffi. do. ⁊ per doc. in. c. j. de noui opis nũcia. ⁊ ẽt qd de iure ciuili dicendũ ſit cum ſit cõis ſnia gl. ⁊ doc. ꝙ p. d. l. j. C. ſi de mo. poſ. inhibeat appellatio in cã poſſeſſorij ſiue recuperãde ſiue retinẽde: licet tex. ille poſſet cauillari ꝙ nõ tollat appellationẽ: ſed effectum appellationis. ſ. ꝙ nõ ſuſpendat executionem: tñ lꝫ h oia conferãt ſatis ad huius cõſultationis deciſionẽ maxime attenta cenſura iur municipal diſponentis: put in thẽmate pſupponit nihilominus nõ ſunt neceſſaria cuꝫ dictuꝫ ius municipale clare ⁊ expreſſe puideat ꝙ vbi ius municipale nõ puidet: put cõtingit in h caſu. tũc ante omnia ſeruentur ꝯſtones puincie: ⁊ idõ vbi p cõſtitutiones predictas aperte ⁊ clare puidetur ſuperfluum vr̃ inſiſtere qd. naꝫ diſponat in eo caſu vel ius ciuile vel canonicum.

b ¶ In caſu aũt noſtre cõſultationis pſupponit conſtitutio clare ⁊ apte diſponens ꝙ in cã momẽtanee poſſeſſiõis nõ poſſit appellari ſup qua cum verba ſint clara non eſt locus interpretationi ⁊ diſcuſſioni. l. ille aut ille. §. cum in verbis ff. de leg. iij. ⁊ l. cõtinuus. §. cuꝫ ita de vbo. ob. cũ ſi. maxime qꝛ ſi inter poſſeſſoria eſſet diſtinguendum nõ exceptuaret ab illa regula poſſeſſorium retinende: ſꝫ potius poſſeſſoriũ recuperãde attentis his que habentur in. c. cum ad ſedẽ de reſti. ſpo. ⁊ que diſcutit pfatus conſulens. cũ igit ſnia diffinitiua de qua agitur fuerit lata ſuper mero poſſeſſorio retinende poſſeſſionis intrepide cõcludendum eſt ꝙ appellari non poſſit niſi forte diceret ꝙ notorie conſtaret de grauamine quo caſu dicta cõſtitutio puidet excipiẽdo a ſupradicta regula conſtitutionis caſum iſtum qñ de grauamine notorie conſtaret cũ natura exceptionis ſit aduerſarij regule: vt. ſ. diuerſuꝫ diſponat in caſu exceptuato q̃ diſponatur in regula iuxta ea que habentur in rubrica de reg. iur. lib. vj. ⁊ in. l. j. ff. eo. ti. ⁊ in. l. nam qd liquide. §. ſi. de penu. lega. ⁊ natura dictionis niſi ſit ponere cõtrariũ eius ꝙ in pcedenti oratione diſponit iuxta no. in. l. ſi cũ. §. qui iniuriarũ in ſin. ff. ſi quis caut. ⁊ l. in actione. C. de trãſac. ideo ſi de grauamine notorie cõſtaret nõ eſſet dubitandũ quin poſſet appellari. Acta aũt cauſe reddunt rem notoriã notorietate. ſ. iuris: vt in. c. vr̃a. ⁊ in. c. ſi. de cohabi. cle. ⁊ mulie. ⁊ propterea ſi ex actis conſtaret poſſet inſtari qd ſatis dicat notorie conſtare de grauamine adeo ꝙ appellari poſſet: non autem poſſet iuſtificari appellatio ex nouis actis: qꝛ tunc tempore quo agebatur de potentia appellandi non poterat dici ꝙ notorie cõſtaret de grauamine ⁊ qualitas adiecta verbo intelligit ſm tempus verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxa. ⁊ l. qd ait. §. iulianus eo. ti. ⁊ l. ſi tutoris. §. ſi ff. qd iuſſu. ⁊ profecto ſi ex actis euidenter conſtaret ꝙ iudex grauaſſet: qꝛ iniquã tuliſſet ſniam poſſet pbabiliter inſtari ꝙ tũc potuerit appellari: lꝫ ẽt tũc res nõ trãſiret abſqꝫ diſcuſſione ⁊ probabili dubietate: tñ h non ꝯtingit in caſu noſtro in quo circa merita cãe acta demonſtrant iuſtitiã eſſe pro parte Antonij pro qua extitit ſentẽtiatuꝫ put alias ſup hac cã cõſulens late oſtendi di ponderando atteſtationes teſtium ⁊ pbationes vtriuſqꝫ partis ⁊ in mea ſnia concurrit famoſiſſimus. V. I. doctor dñs Bal. de Barbolinis.

c ¶ Et ſi forte alij ẽent in ꝯtria ſnia. tñ ſaltẽ nullus ſani ꝯſilij negare poſſet rẽ nõ eſſe claram ⁊ euidẽtem ſeu notoriã pro parte aduerſa. ⁊ ſaltẽ per ea que diximus in pfato cõſilio q̃ nõ intẽdit in pſentiaꝝ recẽſere negari nõ põt reddi rẽ ſaltẽ in iure pbabiliter dubiã ⁊ vbi eſt pbabile dubiũ nõ poteſt dici euidenter ſeu notorie ꝯſtare qnimo pbabile ⁊ dubium iure eqparat dubio facti ⁊ error iuris pbabilis cõparatur errori facti iuxta no. per glo. ⁊ doc. in. c. j. de poſtu. ple. li. vj. ⁊ per. d. Anto. ⁊ Imo. in. c. cũ dilectus de ꝯſue. qui notabiliter dicũt per illũ tex. ꝙ vbi eſt caſus de iure dubitabilis reſultat iuſtus error ſufficiẽs ad vſucapionẽ ⁊ longi tpis preſcriptionẽ ⁊ ſic limitat regula. l. nunq̃ꝫ in prin. ff. de vſucapio. ⁊ idẽ tꝫ Imo. in. c. ſi diligẽti de pſcri. ⁊. d. Ant. in. c. de quarta eo. ti. allegãtes. d. c. cũ dilectus. ⁊ no. per Ioã. an. in. d. c. j. de poſtula. prelatoꝝ. Nec poteſt dici notorium vbi cadit iuſtus error ſeu iuſta dubitatio cum ſit lata culpa venire ꝯ notoriũ no. Bar. in. l. omnes. C. de agri. ⁊ cenſi. lib. xj. ⁊ no. in. l. j. C. qui aduerſus quos. ⁊ in. l. ſi. C. de decretis ab ordine faciẽdis. ⁊ in. l. j. ff. de receptatoribus faciunt itaqꝫ acta rem notoriam qñ ſunt adeo apta ⁊ clara ꝙ ſint extra dubitationẽ. Alias. n. lꝫ dici poſſit cõſtare ex actis: tñ nõ diceret manifeſte ꝯſtare ſi merito poſſet in dubiũ reſricari: ⁊ multominus poſſet dici notorie ꝯſtare cũ in plus ſe hñeat notorium q̃ꝫ manifeſtuꝫ vt notat glo. in. l. ciues. ⁊ incole. C. de appel. ⁊ p Specu. in titu. de notorio crimine. §. ſequitur de manifeſto in pn. ⁊ p Bar. in. l. hẽdes palã in pn. ff. de teſtamentis dicens ꝙ notoriũ eſt illud qd omnibus ptꝫ ⁊ qd per bal. in. l. cũ fratrẽ. C. de his qbus vt indignis nec põt cenſeri notoriũ illud qd aliqua tergiuerſatiõe celari põt pbat in. d. c. ſi. in ſi. de coha. cle. ⁊ mulie. ⁊ de officio ordi. c. ordinari. §. ceterum. nemo autem qui videret acta probatoria huius cãe dicere acta pbatoria cauſe dicere auderet iuſtitiam partis appellantis taliter exactis cõſtare ꝙ nulla poſſit tergiuerſatio ne celari. Et propterea nemo diceret notorie exactis conſtare de grauamine. ⁊ ſic non obſtant. d. c. veſtra. ⁊. d. c. ſi. que iura non probãt quelibet acta reddere reꝫ notoriã: ſed probant ꝙ notorium reddunt ſentẽtia ⁊ confeſſio in iure facta que cõfeſſio pro iudicat habet. ff. de cõfeſ. l. j. ⁊. C. eo. titu. l. vnica. ⁊ ideo nemo deberet audere dicere notorie conſtare de grauamine vbi iuſtitia ſi qua eſſet pro parte appellante poteſt non ſolum tergiuerſatione aliqua celari: immo efficaciſſimis rõnibus offuſcari: et adeo ꝙ mouerunt mẽtem non ſolum iudicis. ſed etiam plurium conſulentium pro parte Antonij: intrepide itaqꝫ cõcludẽdũ eſt ꝙ de grauamine nõ conſtat notorie per predicta ⁊ ſic nõ ſumus in caſu in dicta cõſtitutione exceptuato: ſed in caſu regule dicte conſtitutionis. ⁊ vbi eſt caſus. l. ſeu cõſtitutionis nulla dꝫ fieri dubitatio. l. ancille. C. de furtis. ⁊ l. illam verſi. de modo. C. de colſ. ⁊. l. ꝙ labeo ad carbo.

d ¶ Cum itaqꝫ dicta ſententia fuerit manifeſte lata ſuper poſſeſſorio retinende poſſeſſionis clariſſime concludenduꝫ eſt

ꝙ nō potuerit appellari: ⁊ lꝫ poſſet in dubium reſricari an fuerit inere intēptatū poſſeſſoriū retinēde: an ēt fuerit intēptatū petitoriū: qꝛ pro parte dicti Antonij deducit̄ in .xxvj. articulo ⁊ ēt in ꝑratione dictoꝝ articuloꝝ ꝙ ipſe Antonius eſt verus dñs dicte rei de qua agit̄ ⁊ hꝫ potiora iura ⁊ ꝙ dicta res ad eū ſpectat iure dñij vl̄ quaſi ⁊ ꝓprietatis vl̄ quaſi ⁊ ꝯcludit ꝙ ita dꝫ ꝑ iudicem ꝓnunciari. ⁊ ita ꝓut arbitror fuit dictū in libello ſeu qualiquali petitione que adhibet̄ in hmōi cauſis ſummarijs iuxta cle. ſepe poſt prin. de v̄b. ſig. q̄ petitio nō fuit ad me trāſmiſſa tñ de ea fit mētio in ꝑratione ſnie. ⁊ ſic vr̄ annullatū poſſeſſoriū ⁊ petitoriū. Tamē nō pōt dici ſniam fuiſſe latā niſi ſup poſſeſſorio: qꝛ verba ſnie nullatenus adaptant̄ ad petitoriuꝫ: ſꝫ dūtaxat ad poſſeſſorium: itaqꝫ ſnia fuit lata dūtaxat ſuper poſſeſſione ⁊ nō ſup proprietate nec appellat̄ a petitione: ſꝫ a ſnia ⁊ ēt vbi petitoriū ⁊ poſſeſſoriū legittime annullant̄: lꝫ vtraqꝫ cā debeat ſimul terminari. c. cū dilectus de cā poſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ c. cuꝫ eccleſia ſutrina in fi. eo. tit. tñ ſi altera terminat̄ nō viciat̄ ꝓut vult do. Anto. poſt Cal. in. d. c. cum dilectus.

e ¶ Et lꝫ poſſet dici grauata pars appellās ſi ꝓbaſſet de dominio: ideo ꝙ ſnia fuiſſet pro ſe ferēda in petitorio. Tamen qꝛ nō ꝓbauit aliqd de ſuo dñio non vr̄ ꝙ ex hoc poſſit dici leſa ⁊ grauata. ⁊ inſup dato ꝙ leſa cenſeret̄ ex eo qꝛ diceret ꝙ veniebat in illo petitorio abſoluenda. l. qui accuſare. C. d̄ eden. ⁊ d. c. cum eccleſia ſutrina: nihilominus nō intulit grauamen ſnia lata que nō grauauit ſꝫ intuliſſet grauamē ipm non ſentētiare ſuper petitorio. ita ꝙ obmiſſo grauaſſet non ſententia: ſed ab obmiſſione predicta non fuit appellatum: ſed ab omiſſa ſententia merito dicta appellatio nō tꝫ nec ē recipienda per predicta ⁊ in vero in caſu iſto nō poterat cumulari petitoriuꝫ ⁊ poſſeſſoriū retinēde que regulariter nō cumulant̄. l. ordinarij. C. de rei ven. ⁊ ibi per doct. in. l. naturaliter. §. nihil cōe de acq. poſſeſ. ⁊ in. l. incerti. C. d̄ interdi. ⁊ in. d. c. cū dilectus. ⁊ in. l. edita. C. de eden. ⁊ iō ſi v̄ba dicte qualiqualis petitionis pn̄t aliquo modo id pati debēt interpetrari ꝙ dominium vel quaſi cenſeatur deductuꝫ ad coadiuuandū poſſeſſoriū nō ad inducendū iudicium petitorium cū v̄ba debeāt adaptari ad naturā rei ſuper qua ꝓferuntur. l. ſi vno in prin. ff. loca. l. eas cauſas. ⁊ l. pr̄ ſeuerinā in prin. ⁊ §. conditionū verba. ff. de cōdi. ⁊ demon. cum ſi. ⁊ debēt ita interpetrari vt valeat id quod agitur. l. quotiēs de rebus. dubijs. ⁊ l. quotiens in ſtipulationibus de verborum obligatio. Sed libellus in petitorio requirit ꝙ intētentur ꝯ poſſeſſorem ſeu eum qui dicat̄ poſſidere vl̄ dolo ſeu culpa deſijſſe poſſidere iuxta. l. j. C. de alie. iudi. mut. cā fac. ⁊ l. ſi culpa ⁊ l. is qui dolo. ff. de rei ven. ſꝫ nihil de ꝑdictis vt puto fuit dictū in caſu nr̄o cū quelibet pars pretenderet ſe poſſidere ⁊ negaret partē aduerſam poſſidere merito nō ꝓcederet petitio in petitorio ꝓpter ea dꝫ aliter fieri interpetratio ita vt nō cēſeat̄ inepte petitū: attēto ēt ꝙ v̄ba libelloꝝ veniūt interpetrāda per partē libellantē. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudi. Si itaqꝫ libellās. ſ. Antonius deduxit dominium ⁊ dixit ſe habere potiora iura ſup proprietate pōt interpetrari deductum ad iuuandum poſſeſſorium cū dñium nō impertinēter deducat̄ in cā poſſeſſorij retinende vt per Bart. in. l. ſi duo. ff. vti poſſi. per docto. in. c. lꝫ cauſam de proba. in. d. §. nihil cōmune.

f ¶ Et lꝫ articuletur ꝙ per iudicem dꝫ ꝓnunciari ſuper dominio ⁊c. pōt intelligi. ſ. interlocutorie ad finem iuuādi poſſeſſoriū nō autem per diffinitiuam ſniam. Et licet dicta interlocutoria nō ſit neceſſaria non ꝓpterea eſt impertinens. Et articuli nō cauſam poſſeſſorium vel petitorium: ſed petitio ad quā ⁊ nō ad articulos neceſſario eſt referēda ſentētia iuxta. d. cle. ſepe. ⁊ l. vt fundus. ff. cōi di. ⁊ c. licet hely. de ſymo. ⁊ c. qualiter ⁊ qñ el grāde de accuſ. Ex quibus oībus cenſeo intrepide ꝯcludēdum nō potuiſſe appellari ⁊ appellationem interpoſitam non tenere.

g ¶ Fit prout dr̄ alia dubitatio ſup eade cā: qꝛ dicitur ſniam nullā eē ex defectu iuriſdictiōis ex defectu ꝑtātis cōmittētium quē articulum deſerit ēt prelibatus dñs cōſulēs: ideo etiam breuiter pertrāſeam preſupponendo ea que ſua dominatio in ꝯſilio tradit. Sꝫ animaduerto ꝙ in proceſſu cāe fuit pro parte illorum de rapagnano petitum ꝓnūciari per ipſos cōmiſſarios ſe eſſe in cā iudices cōpetentes. Et ita ad eoꝝ inſtātia ꝑfati iudices cōmiſſarij ꝓnunciarunt ſe iudices cōpetētes ⁊ ſnia illa tranſiuit in rē iudicatā quo ad partes. c. cuꝫ dilecti de elec. ⁊ no. in. l. ꝙ iuſſit de re iudi. ⁊ in. c. cū ceſſante de appellatiōibus: vnde iam inter ptes ꝑdictas eſt ꝓnunciatū ꝙ cōmittentes pn̄t facere ſimilē cōmiſſionē. Nam ex quo tanqꝫ cōmiſſarij ꝓnunciauerūt ſe iudices cōpetentes ⁊ nō potuerint eē iudices cōpetētes niſi cōmittētes haberēt facultatē cōmittēdi. iō cēſent̄ ſup dcā facultate ⁊ ꝑtāte cōmittēdi ꝓnūciaſſe. ar. l. illō. ff. d̄ acq. hē. ⁊ l. ij. ff. de iuriſdi. om. iudi. ⁊ l. ad legatum. ⁊ l. ad rem mobilem. ff. de procu. ⁊ c. preterea de offi. deleg.

b ¶ Nō tñ dico ꝙ ꝑ hoc ſit ꝓnūciatū poſſe ꝓcedere obmiſſis ſubſtātialibus iudicij: qꝛ ſtāt hec ſimul ꝙ potuerint cāꝫ cōmittere. ⁊ ſic iuriſdictionē trāſferre ī delegatos nō tñ cū clā ſimplr̄ ⁊ de plano ⁊c. ꝓut cōtingit in legato ⁊ ſimilibus vt no. gl. quā doc. ſequunt̄ in. c. fi. de here. li. vj. q̄ dr̄ ſingularis ſꝫ eſt alia gl. in v̄bo. mādamus in. d. cle. ſepe in pn̄. vnde eo caſu putareꝫ valere cōmiſſionem reſpectu iuriſdictionis trāſlate in cōmiſſarios ⁊ nō tenere quo ad illam clām. ⁊ ſic cōmiſſarios ipſos potuiſſe cognoſcere ſꝫ nō ſimpliciter ⁊ d̄ plano ⁊c. qꝛ vtile ꝑ inutile nō dꝫ viciari qñ pōt vnuꝫ ab altero ſeparari vt in regula vtile ꝑ inutile in. vj. ⁊ ff. d̄ ſtatuliſ. in. l. grece. §. illud cōe iūcta gl. ⁊ ibi no. ꝑ Bar. ⁊ docto. itaqꝫ ſm̄ h̄ nō eſſet diſcutiēdū de defectu iuriſdi. nec de nullitate ex tali defectu deſcēdēte. Sꝫ de nullitate reſultāte ex defectu ordinis iudiciarij nō ſeruati iuxta. l. ꝓlatā. C. de ſen. ⁊ c. j. de litis ꝯteſt. cū ſi. vtrū aūt cōmittētes potuerint talē cōmiſſionē facere depēdet ex facultate ꝯceſſa prioribus ⁊ cernite ⁊ ꝯſilij ſeu ꝓoribus ⁊ ſolēni cernite ꝯceſſa vel ex ꝯſuetudine vel ex forma ſtatutoꝝ dicte ciuitatis: qꝛ nō eſſet dubiuꝫ de iure cōi nō poſſent illud facere ⁊ diſpēſare ſup iure ſtatuto per ſuperiorem ꝙ nullus officialis facere pōt iuxta. l. formā. C. de offi. ꝑfecti ꝑtorio illirici ⁊ qd no. per glo. d. c. ꝑ. debere. Potēteſ autem hmōi officialiuꝫ ſolēt ꝑ iura municipalia ampliari iuxta no. per Barto. in. l. ambitioſa. ff. de decre. ab or. fac. ⁊ ꝯſilia ciuitatū ſolēt populū oēm repreſentare vt no. in. l. aliud. §. refert̄. ff. de re. iur. ⁊ C. que ſit lon. ꝯſue. ſup rubri. ⁊ ꝑ Barto. in repe. l. oēs populi in. ij. q. pn̄. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ per eum ⁊ doc. in. l. v. in pn̄. ff. de vbō. ob. Conſtat aūt ꝙ populus pōt ſtatuere ꝯ iura cōia: vt. d. l. oēs populi cū cōcor. ideo ſicut illud poſſet ꝯſiliū populū ipſum repreſentās ꝓut hr̄ in dictis iuribus: ideo illa cernita que vt audio eſt ꝯſiliū populi firmani repn̄tat ipſum populum vel vt melius loquar ipſi ꝓores vna cū cernita populū repreſentant dicendum eſt ꝙ ꝓut populus poſſet iuri cōi derogare ita ēt poſſent priores vna cum dicta cernita. ⁊ per ꝯñs poſſent cām cōmittere appellatione remota: qꝛ geſta ꝑ eos qui habēt ꝑtātem. l. condēde habēt vim legis iuxta. l. ceſar. ff. de publicanis. ⁊ l. pe. C. de do. inter virū. Hec tñ dependent a iure municipali ſtatutario vel ꝯſuetudinario ꝙ mihi alr̄ nō innoteſcit: mihi aūt perſuadeo ꝙ illud facere potuerint cū ſit veriſimile ꝙ alr̄ nō feciſſent cū ſit res q̄ plerūqꝫ verſabit̄ de facto ꝯtingit ⁊ nō videaꝫ ꝙ apte fuerit in ꝓceſſu oppoſitum ⁊ plures ſiles lr̄e emanarūt ēt in hac cauſa.

i ¶ Hoc tñ eſt potius facti qꝫ iuris: ideo non inſiſto: primo aūt reſpectu dubitabā: qꝛ lꝫ cōmiſſio ꝑmo facta ꝑtāti ⁊ capitaneo nō fuerit tpe limitata: tñ cōmiſſio poſtea facta dño Frāciſco ꝑtāti fuit limitata ad mēſem ⁊ ſnia poſtea fuit per eum ſolū lata elapſo menſe: vnde videbat̄ ꝙ fuerit expirata eius iuriſditio cuꝫ tps̄ illud ſm̄ verba cōmiſſionis videret̄ adiectū iuriſditioni potius qꝫ iudici: vnde poſt lapſum tpis ceſſare videbat̄ iuriſditio commiſſa ipſi ſoli ꝑtāti per text. in terminis in. c. de cauſis in pn̄. extra de officio delegati. facit l. diligēter. ff. mandati. ⁊ c. cū dilecta de reſcriptis: tamen qꝛ per ꝓcuratores ptium haberētes ad id mādatuꝫ ſufficiēs fuit dictū tps̄ ꝓrogatū ceſſat dictus defectus: qꝛ pōt hmōi iuriſditio delegata ad tps̄ de conſenſu ptium ꝓrogari ad vlterius tps̄ vt eſt expreſſum in. d. c. de cauſis. valet. n. ꝓrogatio iuriſditionis de tpe ad tps̄ ꝓut de re ad rem ſeu de loco ad locum: vel de ꝑſona ad ꝑſonam: ꝓut no. glo. ⁊ doc. poſt eaꝫ in. c. p. ⁊ g. e. ti. ⁊ Bal. in. l. ſi q ex ꝯſenſu. C. de epi. au. vbi dicit ꝙ ꝓrogatio dꝫ fieri in eadē forma ⁊ nō in alia quam ſit prima iuriſditio per notata in. c. hij qui de preben. in. vj. ꝙ ⁊ no. Panor. in. d. c. p. ⁊ g. vnde talis ꝓrogatio cēſeatur facta cū eadē qualitate. ſ. ꝓcedēdi ēt nō ſeruatis ſubſtātialib⁹ iudicij ꝓut ēt id ſonāt ipſa verba ꝓrogationis: lꝫ hoc non ſit neceſſarium in caſu iſto cum dicta ꝓrogatio fuerit facta tali tempore ꝙ non erant poſtea adhibenda alia ſubſtantialia iudicij niſi forte peremptorium ad ſententiam audiendam ꝙ licet non interuenerit: tamen interuenit monitio iudicis facta in preſentes que habet vim peremptorij: vt. l. ij. ⁊ qd ibi per glo. ⁊ docto. C. quomodo ⁊ quando iu. ſtēꝫ interuenerunt

nerunt ſolẽnitates que requiruntur in ſnia diffinitiua: qꝛ lata fuit in ſcriptis ⁊ iudice pro tribunali ſedente: ita ꝙ poſt dictam prorogationẽ nihil de ſubſtãtialibus obmiſſuz fuit: iõ ex hoc capite non poteſt dici nulla ſententia cum nõ ſit nulla ſed valida vt predixi. Laus deo.

¶ An poſſit dici de nullitate ſnie pncipalr officio iudicis nobili. Itẽ an caput nullitatis deducte: ſiue pncipalr ſiue p appellationẽ deuoluat negocium pncipale necne.

¶ Conſilium xj.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ In pñti ꝯſultatiõe appellãs nitit ex duplici capite. ſ. nullitatis ⁊ iniuſtitie. nã cõis ſtilus eſt appellantium dicere ſniam nullã ⁊ ſi qua eſt appellare: vt p glo. in. l. j. C. qñ p uo. non eſt neceſ. ⁊ ita pſuppono factũ eẽ in caſu nr̃o. Cõſtat. n. ꝙ põt dici de nullitate ſnie pncipalr officio iudi. nobili. l. ſi expſſim. ⁊ ibi bart. ⁊ Imo. ff. de app. ⁊ gl. in. l. j. in verbo qõnis. ff. q̃ ſnie ſine ap. reſcin. ⁊ ibi Bar. Inno. in. c. ſepe. de ap. ⁊ ibi bal. colũ. pe. ⁊ bal. in repe. l. tale pactũ. §. qui prouocauit. ff. de pac. col. xvj. ⁊ bar. in. l. q̃ ſub ꝯdi. in ſi. ff. de cõdi. inſti. ⁊ iõ tex. in. l. ſi ꝯſtat. ff. de appel. dicit ꝙ ſupuacuo appellaſ. ⁊. C. qñ puocare nõ ẽ neceſſe fere p totũ. dicit nõ eſſe neceſſariã prouocationẽ qꝛ põt dici de nullitate ſupple principalr vt dixi ⁊ incidẽter officio iudicis mercenario: vt no. glo. in dicto verbo qõnis in. d. l. j. que ſnie ſine app. re. ⁊ Bar. ibi ⁊ in. d. l. ſi expreſſum. colũ. pe. ⁊ in. l. de pupillo. §. ſi quis riuos. de no. ope. nun. ⁊ in. d. l. que ſub condi. in ſi.

a ¶ Itẽ a ſnia nulla põt appellari. d. l. ſi expſſim ꝟſic. vnde ſi quis p quẽ tex. h̃ tenẽt Inn. ⁊ Io. an. c. dilecto. d̃ ap. ⁊ bart. in. d. l. ſi expſſim. ad h̃ tex. in. c. ſignificãtibus. de offi. delega. ⁊. c. cũ cãm. eo. tit. ad h̃ ẽt tex. in. c. exhibita. de iudi. prout ⁊ ibi no. Panor. in. iiij. no. ad h̃ ẽt tex. d. c. dilecto prout ⁊ ibi no. panor. in. iij. col. ex illo tex. ⁊ inſup appellatio ſimplr interpoſita hꝫ in ſe incluſam ẽt cãm nullitatis. l. q̃dã. mulier ff. fami. her. ⁊. l. carmelia pia. ff. de iure patro. Ex qbus pꝫ ꝙ prefati Petrus ⁊ Mãnes appellãtes pñt eoꝝ appellationẽ iuſtificare ex capite nullitatis ⁊ ex capite iniuſtitie ⁊ ſufficit ꝙ ex altero capite eoꝝ intẽtionẽ iuſtificẽt. Circa caput aũt nullitatis ẽ aduertẽdũ ꝙ lꝫ Guil. dicat ꝙ qñ filius citat patrẽ nõ petita venia nõ ſit nulla citatio ⁊ ꝯñter pceſſus inde ſecutus qꝛ lex iponit penã ⁊ nõ annullat actũ put referunt Bar. ⁊ bal. in. l. Quis. ff. de in ius vo. Tñ ꝯtrũ tenuit Cy. in l. pe. ff. ne qs eũ. ⁊ ꝯtrũ ẽt ſimplr dicit bal. in vna lec. in. d. l. Quis. p. l. pe. §. o filius. ⁊ idẽ ẽt ꝯcludũt bar. Ange. Pau. de ca. ⁊ Põta. in. d. l. Quis. p. d. §. o filius eo cãu quo pr cõparuit ⁊ oppoſuit vel nõ cõparuit: ſi ꝟo nõ cõparuerit ⁊ non oppoſuerit pcedat opi. Guil. ſm eos. ⁊ idẽ tꝫ ibi Frã. tigrini dicẽs ꝙ Guil. adhibuit ẽt candẽ diſtinctionem.

b ¶ Reperio aũt ex actis trãſmiſſis ꝙ in exceptionibꝰ productis ꝯ libellum ptis petẽtis in. ix. exceptione opponit ꝙ non eſt petita venia: ideo ſm diſtinctionẽ pfatoꝝ doctoruꝫ reſtare vꝫ ꝙ dictus pceſſus ſit nullus: qꝛ tñ nõ video qualr fuerit in cã pceſſum vtrum. ſ. ſup dicta exceptione fuerit tacite vel expſſe pnunciatũ cũ nõ fuerint ad me trãſmiſſa generaliter acta cãe: iõ nõ poſſum ꝑcile concludere ex hac cã reddi pceſſum nullũ: ſed ex alio vꝫ poſſe deduci nullitas dicte ſnie: qꝛ dicta ſnia fuit lata vigore cuiuſdam reſcripti illuſtris dñi comitis p qõ cõmittit vicario ptãtis vt iuſtitiaꝫ faciat in cã vertente inter ptes vigore cuiuſdam reſcripti ⁊ cõmiſſionis facte per eundẽ illuſtrẽ dñm vice poteſtati ꝙ ſcdm reſcriptũ fuit datum die. xj. Aprilis. Mcccclxxij. ⁊ primum reſcriptum ad me trãſmiſſum ad qõ vr̃ relationeꝫ habere dictũ ſcdm reſcriptuꝫ fuit datũ die. ix. Ianuari eiuſdẽ milleſimi nec preſupponitur alia reſcripta emanaſſe dictum autem primũ reſcriptũ nõ vr̃ ꝙ committeret hãc cãm. ſ. ſup declaratione iuris ipſoꝝ ſupplicantium. nam iſtud non deducebatur in ſupplicatione: vt pꝫ euidẽter ex eius tenore ⁊ iõ ſignatura per quã ſimplr rñdetur ꝙ cõmiſſarij ſe informent ⁊ prouideant indẽnitati ſupplicantium ⁊ ꝙ iuſtũ fuerit decernãt vr̃ interpetrãda ſm petita in ſupplicatiõe. ar. c. inter dilectos verſi. ceteꝝ. ibi Quis ex forma petitionis q̃ in ipſo priuilegio declaratur ⁊ qõ hr̃ ibi ⁊ in. c. ſup lr̃is. de reſcrip. ⁊ facit. l. titia reſpondit. §. idem reſpondit. ff. de ꝟb. oblig. ⁊. l. ſi. ff. de here. inſti. cum ſimi.

c ¶ Preterea per dictum primũ reſcriptũ ſit cõmiſſio locuꝫtenenti ⁊ ptãti Egubij qui erãt diuerſe pſone vt denotant verba pluralis numeri dicti reſcripti informent prouideant decernant iuxta regulam pluralis locutio in. vj. ⁊ in. l. inter illã. §. ſi. ff. de verb. ſig. ⁊ tñ preſentatio dicti reſcripti apparet facta dũtaxat dño Paulo viceptãti ciuitatis Egubij q aſſeruit dictũ dñm locũtenentẽ cõmiſiſſe ſibi vices ſuas in cognoſcendo ſup pdictis nec de dicta cõmiſſione video ꝙ aliqd aliud appeat ⁊ cõſtat ꝙ ſue ſimplici aſſertiõi nõ ſtaſ: itaqꝫ ſi alr nõ apparet de cõmiſſione ſine dubio geſta p euꝫ ex hoc capite viciãtur: qꝛ cognouit tanq̃ ſubdelegatus dicti locũtenẽtis cũ nõ appareat ſubdelegatꝰ ⁊ paria ſunt nõ eſſe ⁊ nõ apparere l. duo ſunt titij de rebus dubijs. ⁊. l. cum res. §. itaqꝫ de leg. j. cũ concor. ⁊. l. ei qui dicit cum ſimi. ff. de proba. dato aũt ꝙ appareret ſubdelegatus a locotenẽti: nõ autem aſſerit ſe ſubdelegatũ a ptãte nec põt vnus delegatꝰ de cã cognoſcere qñ eſt ſimplr delegata duobus. c. cãm matrimonij. ⁊. c. vno delegatorum de officio deleg. ⁊. lxiij. diſt. obeuntibus. ⁊. l. duo ex tribus. ff. de re iudica. nec ob. ꝙ ipſe erat vice poteſtas: qꝛ tanq̃ viceptãs habebat iuriſditioneꝫ ordinariam nõ delegatam. C. de officio eius qui vicem alterius gerit. l. ſubgerente ⁊ notant docto. in. l. ⁊ quia. ff. de iuriſdi. om. iudi. prout ẽt de vicario no. per Io. an. ⁊ doc. in. c. tua nobis extra de officio vicarij. vnde iuriſditio ordinaria ptãtis erat deuoluta in viceptãtem nõ autem delegata quã ipſe ptãs habebat nõ ratione ſui officij ſed fingebatur in ea parte iuriſditione delegãtis. l. j. §. qui mandatã. ff. de officio eius cui man. eſt iuriſdi. ⁊. l. ⁊ ſi pretor eo. tit. ideo ex hoc capite videtur ꝙ eius proceſſus non tenuerit.

d ¶ Poſſet etiam dubitari an dicti delegati potuiſſent ſubdelegare cauſam cũ delegatus regulariter non ſubdelegat l. a iudice. C. de iu. Fallit in delegato principis ⁊ in delegato proconſulis: vt ibi ⁊ in. l. cum pretor. §. j. ff. eod. titu. proconſules aũt equiparantur legatis de latere ⁊ preſides equiparantur legatis non de latere. c. ij. de officio legati. lib. vj. quia ſatis videtur ꝙ iſti qui habent terras in vicariatum a pontifice. ⁊ ſic pontificem in temporalem ſuperiorem recognoſcunt comparentur circa hoc preſidibus quorum delegati non ſubdelegãt: qꝛ tamen iſti domini temporales ſolẽt ſe gerere tanq̃ princeps ⁊ ſolent etiam exercere reſeruata principi forte non eſſet tutum niti hoc fundamento ꝙ dicti delegati non potuerunt ſubdelegare: ideo in hoc medio nõ facio fundamentum: ſed precedens medium ſi de ſubdelegatione aliter nõ apparet vr̃ indubitatum. ſ. ꝙ geſta per dictum vicepoteſtatem pretextu dicti reſcripti non tenuerint ꝙ ⁊ videtur dicendum ex alio. ſcilicet quia commiſſio non videtur ſe extendere ad cognitionem iuris ipſorum ſupplicantium cum de hoc non fuerit ſupplicatum: vt ex tenore ſupplicationis euidenter apparet ⁊ huiuſmodi delegatiões ⁊ ſimpliciter facte. cenſeantur odioſe tanq̃ derogatiue iuriſdictiones ordinarie ⁊ per ꝯſequẽs ſint reſtringende vt p glo. ⁊ doct. in clemẽ. ſi. de offi. ordi. ⁊ in. c. j. de reſcrip. lib. vj. ⁊ per docto. in. c. ſedes. eo. titu. in antiquis. ⁊ multofortius videntur reſtringende quando derogant ordini iudiciario ⁊ ſic exorbitent a iure communi iuxta no. per glo. in. c. ſi. de hereticis. lib. vj. iuncta regula que a iure communi exorbitant ⁊ regula que propter neceſſitatem. eo. tit. in. vj. ⁊. l. ius ſingulare. ⁊. l. ꝙ vero contra. de legibus.

e ¶ Facto aũt hoc fundamẽto ꝙ geſta p dictum viceptãtem ſint nulla reſtat ꝙ ẽt ſnia poſtea lata p vicariuꝫ ſit nulla: qꝛ lata nõ precedentibus actis validis que cõſequẽter nõ merentur dici acta ar. l. iiij. §. cõdẽnatum. de re. ⁊ cle. paſtoralis eo. ti. ⁊ ſnia ſine actis eſt ipſo iure nulla. l. prolatã cũ ſua materia. C. de ſentẽ. ⁊ interlocu. om. iud. vnde ſnia dicti vicarij non poteſt iuſtificari ſeu validari actis geſtis per dominuꝫ vicepoteſtatem acta aũt geſta coraꝫ dicto vicario non ſunt trãſmiſſa: ſed ſolum copia ſecũdi reſcripti ⁊ ſnia copia itaqꝫ alio nõ apparente puto ex hoc capite reddi dictã ſniam nullam pro quo ẽt facit qꝛ dictum ſcdm reſcriptum refert ſe ad ſupplicationem ⁊ reſcriptum factum per illuſtreꝫ dominationem domini comitis vicepoteſtati cum in vero nulla cõmiſſio per dominum comitem appareat facta dicto vicepoteſtati. Caput autem nullitatis deducte: ſiue principaliter: ſiue per appellationem deuoluit negocium principale put appellatio ex capite iniquitatis: itaqꝫ conſtito de nullitate ſententie ipſe iudex aditus cognoſcit de negocio principali d. c. exhibita. in ſi. ⁊ ibi per Imol. ⁊ per Barto. in. d. l. ſi expreſſim. ⁊ per Inno. in. d. c. dilecto. ⁊ per dominos de rota in deciſione. ccclxj. que incipit. item fuit dubitatum vtrum

appellatur.⁊ per Archi.Joã.monaci. ⁊ Jo.an.in.c.ſi.de re iudi.lib.vj.⁊ per Lapum in ſua magna allegatione que inci pit appellatio dicens ꝙ appellatio a ſnia nulla deuoluit cognitionem ⁊ deciſionem principalis negocij per iudicem appellationis ſub hac forma: qꝛ ſi ſententia foret nulla vicio actorum ſubſtantialiuꝫ habet ipſe cognoſcere de nouo hoc eſt a principio ⁊ ex integro omnia fient: ſed ſi ſententia eſt vna ex vicio ſolius ſnie ipſe habet eam reformare ex primis actis vt in.l.cum querebatur cum ibi notatis.ff. de reg.iur. ⁊ per glo.⁊ docto.in.d.l.ſi expreſſim.ſm eundem Lapuꝫ.⁊ per conſequens ſi ſnia fuit nulla habet iudex ad quẽ cognoſcere de iuſtitia cauſe principalis non eſt faciẽda magna vis an ſentẽtia fuerit nulla necne: attento ꝙ etiam ſi eſt valida eſt euidenter iniqua ſm acta ad me trãſmiſſa qꝛ nullatenus probatur de iure ipſorum agentium.

f ¶ Cum qꝛ teſtes per dictũ vicepoteſtatẽ examinati fuerunt nulliter examinatiita ꝙ dicte atteſtationes ſunt nulle ſm ea que.ſ.dixi circa proceſſum agitatum coram dicto vicepoteſtate pretextu dicti primi reſcripti:tuꝫ etiam quia ſi dicte atteſtationes fuiſſent rite ⁊ per iudicem cõpetentẽ recepte: tamen nõ probarẽt:nam originarius actor ⁊ in hac cauſa appellatus:videlicet Thomas procurator domine Catherine pretendit bona de quibus agitur pertinere ad dictam dominã Catherinã ea rõne:qꝛ executores teſtamẽtarij cuiuſdam domine Nicolelle tradiderint amore dei in totum vel ſaltem ꝓ dimidie dicte domine Catherine ⁊ domine Bartholomee eius ſorori bona de quibus agit̃ amore dei. ⁊ ſic pretendit titulum ex dicta aſſerta conceſſione amore dei facta predictis dominabus. Et tamen teſtes ſuper hoc deponentes nõ deponũt niſi de auditu. videlicet Andreas mei Nannes Lancelotti Sanctes Nolice ⁊ Antonius cennis. Omnes eniꝫ predicti teſtes interrogati in cauſa ſciẽtie deponunt ꝙ audiuerunt de dicta conceſſione. Conſtat autem ꝙ teſti ponenti de auditu non creditur.c.tam litteris in principio extra de teſtibus.⁊.c.ſuper eo de eo qui cognouit cõſanguineam vxoris ſue.⁊.l.ij.§.idem labeo cum ſua gloſ.de aqua pluuia.arcẽda.⁊ capituli inquiſitionis.§.queſiuiſti.de accuſa.cum ſimilibus. Angelutius autem Lancilotti de caſtro coſtacciarij videbatur ꝙ probaret qꝛ interrogatus in cã ſcientie dixit qꝛ audiuit vidit ⁊ preſens fuit:⁊ tamen primo videtur ꝙ depoſuerit de dicta cõceſſione. Sꝫ nihilominus iſte teſtis non magis probat q̃ alij:qꝛ non eſt veruꝫ ꝙ ipſe depoſuerit de dicta cõceſſione facta per dictos executores dictis dominabus ſꝫ ſolũ ꝙ audiuit dici ab angelo ceccioli ⁊ arebouccello õ coſtacciario ꝙ dicta conceſſio fuit facta vnde poſtea interrogatus in cauſa ſcientie dicendo ꝙ audiuit ⁊ preſens fuit vt ſupra dixi non intelligitur ꝙ fuerit preſens ipſi conceſſioni:ſed ꝙ fuit preſens quãdo illi dicebãt ⁊ quatenus dicit ꝙ vidit poteſt referri ad poſſeſſionẽ ⁊ detentationem dictorum Petri ⁊ Nannis de qua ſupra depoſuerat:ratio eniꝫ teſtis intelligitur ⁊ interpetratur ſm eius dictum.argu.l.ſi defenſor.§.qui interrogatus.ff.de interrogatorijs actionibus prout ibi no.Bal.⁊ in repetitione.l. de quibus circa finem.ff.de.ll.⁊ Barto.in.l.labeõ.§. idem tubero.de ſuppel.leg.quod maxime videtur dicendum: quia ſubdit dictus teſtis h̃ verba vt ſupra. ⁊ ſic expreſſe ſe refert ad dicta ſupra.⁊ ipſe ſupra dixerat ꝙ vidit ⁊ plenus fuit quo ad poſſeſſionem dictorum cõuentoruꝫ ⁊ quod audiuit quo ad dictam conceſſionem.

g ¶ Itaqꝫ cõſtat ꝙ dicti teſtes nullatenus probãt intẽtionẽ dictorum agentium.⁊ hoc medium eſt in iure clariſſimum. Unde partes iudicis ſunt in pronunciando male iudicatuꝫ ⁊ in abſoluẽdo dictos reos cõuentos ab in petitione dicti actricis ⁊ dicti ſui procuratoris. Et quia h̃ caput.ſ. partem agentem non fundaſſe ſuam intentionem ⁊ propterea conuentos abſoluendos eſſe.l.qui accuſare.C.de eden.cũ ſimi. vulgaribus eſt multum clarum non inſiſtendum multũ ſup alijs poſſet etiam adduci ꝙ ꝓbato ꝙ dicta actrix eſt ſub patria po.non pertinet ad eos mouere litem ſuper bonis aduenticijs:ſed ad patrem.l.j.C. de bonis mater.non inſiſto. ſed concludo ꝙ res eſt adeo clara ꝙ pars eſt etiam in expẽſis condemnanda.

¶ Exgrauatio mercedis.an debeat fieri emptoribus gabellarum propter guerram ſuperuenientem: licet dicti emptores in ſe ſuſceperint periculum caſuum fortuitoꝝ.

¶ Conſilium xij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Licet diffuſe ⁊ egregie diſcutiat preſentem conſultationẽ preſtantiſſimus.U.J.doctor dominus Barto.de Bartholinis pater ⁊ dominus meus. Tamen pro preſenti clariori deciſione.

a ¶ Primo inueſtigandũ duxi an dictus ꝯtus cẽſendus ſit cõtractus emptionis ⁊ vẽditionis an vero ꝯtus locatiõis ⁊ cõductionis:circa ꝙ eſt aduertẽdũ ꝙ Bar. in ſua diſputatione que incipit publicanus vult ꝙ ad diſcernẽdũ an ſit cõtractus locationis ⁊ ꝯductionis. an vͦ ꝯtus emptionis ⁊ vẽditionis dꝫ attẽdi an ſit vnũ preciũ ſemel.ſ.ſoluẽdum: an vero plures annue preſtationes fieri debeãt ex forma cõuentionis. Nam dicit ſi hꝫ ex forma ꝯuẽtiõis fieri vna ſolutio erit iudicãda emptio. Si vero ſolutio venit diuidẽda ꝑ ſingulos annos vel mẽſes erit iudicãda locatio ⁊ cõductio ita dicit velle gl.in.l.j.§.i.ff.de ſupſi.quam ita declarat in dicta diſputatione circa deciſionem diſputatiõis. Et dicit nõ curãdum ꝙ ꝯhentes vnde fuerint verbo emptio ⁊ venditio ſeu emit ⁊ vẽdidit ⁊ verbo precio nõ verbo mercede: qꝛ ſolent plerũqꝫ equiuocari ⁊ poni vnum ꝓ altero vt latius ibi probat Bar.nõ recẽſeo gratia breuitatis.⁊ idem ſentit in.l. cotem ferro.§.qui maximos quatenus ſe remittit ad dictam diſputationẽ circa hũc articulum qñ preſtatio preciJ eſt diuiſa. Nec Bar.in dicta diſputatiõe facit differẽtiam an precium annuũ ſit ab initio cõſtitutũ an vero ſit cõuẽtum pro toto tẽpore de tanta quãtitate pro precio ſi poſtea preſtatio talis q̃titatis eſt diuiſa per ſingulos annos.⁊ ita dicit velle gloſ.in.l.i.C.de iure emphyteotico. Et lꝫ ipſe loquatur de annua ꝑſtatiõe. Tñ eadẽ eſt rõ in ꝑſtatione mẽſtrua vel bimeſtrali ſeu trimeſtrali ⁊ ipſe idẽ ſentit in ver. hoc ẽt pꝫ ꝯ̃ponderat ꝙ oẽs.ll.loquẽtes de locatiõe fundi regulariter loquũtur cum merces ãnua vel mẽſtrua cõſtituitur:idem voluit Pet.de ancha.in cõſilio.ccccij.ſm ordinem informis incipiente pluribus rationibus videtur vbi ſequitur dicta Bar. Et ad propoſitum in.iiij.col.ſic inquit ad litterã. Ad propoſitum ergo cum in caſu noſtro ex forma ꝯtractus appareat ꝙ ſolutio precij fieri debet quolibet mẽſe loquendo apparet ꝙ iſte cõtractus eſt locationis non emptionis. Et tamẽ ex precedẽtibus verbis cõſilij apparet ꝙ fuerat verbum vẽdidit ⁊ verbum precium ⁊ vnica quãtitas conuẽta. Et circa predicta idem tenet Pet.de peruſio in.c. propter ſterilitatem extra de locato ſequendo dicta Barto.in dicta diſputatione publicanus: prout refert Jmo.in.d.c.propter ſterilitatem in penul.charta Pau.de caſt.etiam in.d.§. qui maximos ſe remittit ad dictam diſputationem. Et etiã ſpecifice facit dictam differẽtiam an ſit preſtatio ãnua an vero ſit vnicum precium ſemel preſtãdum. Et ſm iſtam theoricam cõtractus iſte de quo agitur eſt iudicãdus locatio ⁊ cõductio ex quo lꝫ in pũcto nõ dicat̃. Tñ ꝑſupponit̃ ꝙ preſtatio vniformis ſit quolibet bimeſtri.

b ¶ Et inſuper cõcludit Bar.in dicta diſputatiõe ꝙ quãdo preſtatio precij diuidit̃ in plures annuas vel mẽſtruas preſtationes dato ꝙ eſſet emptio ⁊ vẽditio nihilominus eſſet idẽ rñdẽdũ ꝙ ꝓbet per plura media vt per eum ibi in ver. poſito tamẽ ꝙ tanq̃ꝫ iudeus nolẽs a vbis recedere ⁊c.queꝫ ſequit̃ Pe.de peruſio in.d.c. propter ſterilitatem vt ibi refert Jmo.vbi.ſ. Et pro hoc etiã optime facit ꝙ inquit bal. in.l.lꝫ.C.locati.vbi in.iij.col.verſi.v.quero dicit ꝙ ſi venduntur fructus futuri ſit remiſſio prout in locatione ⁊ conductione. Nam ſm eum equiparati in legis ratione equiparantur in legis beneficio.l.j.§. ſi quis ſeruuꝫ.ff.depoſiti. ⁊ nominis differẽtia nõ mutat ſubſtãtiam de preſcriptis verbis.l.inſulam ſm eum. Et ſm dictas theoricas tãtorum doctorum maxime Bartoli qui fuit ſpeculuꝫ veritatis in iure noſtro deberet fieri exgrauatio mercedis pro bimeſtribus quibus fuit tãta paucitas obuẽtuum dicte gabelle ꝙ aſcribẽdum eẽt ſterilitati. Et hoc preſuppoſito ꝙ nõ obſtet vis verboꝝ qbus late ſuſcipit̃ periculuꝫ ꝑ ipſos publicanos de quibus verbis in ſi.imediate ſubijciet̃. Itẽ ꝑmittẽduꝫ duxi ꝙ tempore dicti cõtractus erat ita inquiete vniuerſa italia. Et ita ſteterat per plures annos.

c ¶ Suſceptio autem periculi poteſt operari hoc caſu.ꝙ lꝫ commoditas ꝑtinere ſoleat ad ꝯductorem ſine periculo caſuum fortuitorum qui ſpectant ad locatorem ratione ſalteꝫ remiſſionis faciende ratione ſterilitatis:vt.l.ex conducto.in princip.⁊.§.ſi vi.⁊.l.ſi vno.§.cum quidam. ⁊.l.ſi merces.§. vis maior.

vis maioꝛ.⁊.l.habitatores.ff. locati. ⁊ dicto capitulo ꝓpter ſterilitatem.⁊ no.Bal.in.l.ſi ea.l.ij.col.C. de vſuris. Tamē hoc caſu cenſeatur prouiſum circa iſtos caſus foꝛtuitos qui non cauſantur ab ipſo venditoꝛe.

d ¶ Et ſm hoc nō obſtat theoꝛica Bar.Ang.⁊ ſequaciū in l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum.ff.ſi quis cautio.volentium ꝙ ſuſceptio periculi operet̃ ſemp aliquid tñ id qḋ eſt ꝓximum ei qḋ ex natura ꝯtus ſpectabat ad ipſum ſuſcipiētem periculum: poteſt etiam dici ꝙ licet dicta ſuſceptio periculi ⁊ caſuum foꝛtuitoꝝ ſit ḡnalis.tñ trahat̃ ad caſus foꝛtuitos ſolitos nō ad caſus penitus inſolitos qui vt ita dixeriꝫ in mille annis ſemel nō ꝯtingeret iſte eſt tex.ſm vnum intellectum in.l.fiſtulas.§.frumenta.ff.de ꝯtrahen.emp.ita illū tex. allegat Bar.in.l.ſeyo.§.medico.ff.de annu.leg.⁊ in.d.l.ſed ⁊ ſi quis §.queſitum.⁊ dictū intellectum ad illum tex. tāgit ēt Bar. in.d.§.frumenta.lꝫ ibi ponat ēt alium intellectum ad illum tex.ſ.ꝙ qui ſe obligat ad caſus foꝛtuitos tenetur ad inſolita ⁊ inconſueta quaſi cōſueta non aſcribātur caſui foꝛtuito ⁊ Bald.⁊ Ludo.in.d.§.queſitum.referūt ita per tex.d.§.frumenta dicere Bart. in.d.§.queſitum: ⁊ ad hoc illum tex.vt ſingularem allegat Ange.in.d.§.queſitum ⁊ ēt Raph.ibi ⁊ re vera iſte intellectus vr̃ magis confoꝛmis illi lr̃e tñ vtraqꝫ lec.eſt in ſe vera ⁊ pro prima adducitur tex.in.d.§.medico. prout ⁊ vult Pau.in.d.§.queſitum.

e ¶ Profecto iſta guerra vr̃ poſſe applicari ad hmōi caſum inſolitū atteñta oꝛigine ⁊ cā ex qua mouet̃ ſummus pontifex: nam ꝙ floꝛētini ſuſpēdiderint de facto:lꝫ foꝛte nō immeritū archiepiſcopum in habitu exiſtēteꝫ ſine alia cauſe cognitione ⁊ reuerendiſſimum dominum Cardinalem nepotē ſanctiſſimi dñi noſtri inſontem quaſi in carcere detētuꝫ diu tenuerint ſpretis oratoꝛibus ſedis apoſtolice hec quideꝫ vere poſſunt aſcribi caſibus inſolitis qui in mille ānis ſemel nō acciderent: ⁊ ita etiam ꝙ ſummus pōtifex dum pacata eſſet Italia tempoꝛe.ſ.dicti cōtractus ⁊ turcus tanqꝫ rugiens in faucibus italie exiſteret ⁊ moueret bellū ꝓpter qḋ tota fere italia cōmoueret̃ ſiſr caſui foꝛtuito penitus inſolito aſcribēdum vr̃. Nec credēdum ꝙ ſine maxima ⁊ intollerabili cauſa mota fuerit mens ſue ſanctitatis que quidem nullo pacto cogitāda erāt tpe dicti cōtractus.⁊ ideo ad hūc caſum penitus inſolitum non trahatur dicta generalis ſuſceptio periculi ſm theoꝛicam Bartholi in locis p̄allegatis.⁊ licet in illa ſuſceptione periculi fiat mētio de caſibus p̄uiſis ⁊ non p̄uiſis tñ ⁊ inter nō p̄uiſos pñt eſſe multi qui non ſunt ita preter oēm ſpēm ⁊ veriſimilitudineꝫ. Potuiſſet.n.ꝯtingere aliqs caſus nō p̄uiſus ab ipſis ꝯtrahētibus. Qui tamen a viro diligētioꝛi potuiſſet p̄uideri. Et etiāꝫ talis qui a diligētiſſimo non fuiſſet vnqꝫ p̄uiſus.

f ¶ Prout aīs in ſimili circa materiā auc.ex cā.C.de liberis preteritis in illo articulo an ꝯferunt̃ legata teſtamēto nullo preteritione poſthumi ſit a pleriſqꝫ differētia vtrū haberet vxoꝛem ſterilem:ita ꝙ nulla eēt ſpēs habēdi filium. An vero aīs nō cogitauerit de poſthumo: put ſumit̃ ex dictis Bald.in.l.filio preterito de iniuſto teſtō.⁊ in.l.titiue.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊ alias in terminis.l.ſi ſocietatem.§.arbitroꝝ.ff.pro ſocio.⁊.c.quintaualle de iureiurādo.⁊.l.ſi quis cum aliter de verboꝝ obligatio. ſit differētia per modernos inter leſionem enoꝛmem enoꝛmioꝛem ⁊ enoꝛmiſſimaꝫ de qua ēt per do.Anto.⁊ Jmo.in.c.cū cōtingat eo.titu. Ita etiam inter incōſuetos vel nō p̄uiſos poſſunt dari diuerſi gradus. Caſus.n.foꝛtuiti omnes poſſunt dici caſus inſoliti vt eſt tex.in.d.§.frumēta ſm vnaꝫ lec.tñ aliqui ſunt magis inſoliti ⁊ aliqui in ſuperlatiuo gradu inſoliti ⁊ de iſtis ſaltē qui in ſuperlatiuo gradu ſunt inſoliti intelligat̃ Bar.ꝙ nō veniāt in ſuſceptione caſuum foꝛtuitoꝝ. Et huic membro poteſt applicari caſus noſter qui.ſ.non fuiſſet veriſimiliter cogitatus nec in ſpecie nec in genere attentis circūſtantijs p̄narratis. Et cle.ſanctiſſimi domini noſtri. Multi auteꝫ ſunt caſus inſoliti qui lꝫ foꝛte non fuiſſent p̄uiſi in ſpecie poterāt p̄uideri ⁊ ſciri in genere prout de iſta ſciētia ⁊ prudentia in genere eſt bonus tex.in.l.qui iure militari.ff.de militari teſt.⁊ habet̃ in.l.tres fratres.ff.de pactis.⁊ in.l. ſub pretextu ſpecierum.C.de trāſac.⁊ ibi Bar.⁊ per eundeꝫ in Laurelio.§.gayus de li.leg.⁊ Ang.⁊ Pau.de ca.in.d.auc.ex cauſa ⁊ Ang.in.l.filio preterito.ff.de iniuſto teſtamēto duꝫ loquunt̃ de p̄teritione ignoꝛāter facta ⁊ ad iſtos pōt trahi illa clauſula. Sunt ēt alij caſus improuiſi ⁊ in ſpecie ⁊ in genere hoc eſt de qbus nō fuiſſet veriſiſr cogitatū in ſpē nec in genere ⁊ ad iſtos nō trahat̃ hmōi ſuſceptio periculi ⁊ caſuum foꝛtuitoꝝ:⁊ ita p̄cedat ꝙ voluit Bar.in.d.§.medico ⁊ in.d.§.queſitum per.d.§.frumēta ſm vnā lec.⁊ ſaltem nō veniant iſte caſus:qꝛ guerra moꝛa eſt per ipſum venditoꝛeꝫ ⁊ a vēditoꝛe emanarūt littere o qbꝰ in pūcto ⁊ ipſa guerra ⁊ p̄narrate littere fuerūt cā pretenſi intollerabilis damni dictoꝝ ſeu conductoꝝ dicte gabelle.

g ¶ Et qñ emptoꝛes vel cōductoꝛes patiunt̃ dānuꝫ propter guerram moꝛā per ipſum vēditoꝛem tenet̃ vēditoꝛ ad id qḋ emptoꝛ p̄cepiſſet tempoꝛe pacis prout dicit bal. in.l.ſi ea lege col.ſi.C.de vſuris.idē ſi moueat̃ a ſuis inimicis innuit ibi Bald.⁊ videtur tex.in.l.ſi merces.§.culpe.ff.locati ⁊ ibi idem notant ſpecifice Bar.Bald.⁊ Pau.de caſt.dicētes poſt gloſ.ibi ꝙ procedit ſiue inimicitia ſeu guerra cauſetur ſui culpa ſiue ſine culpa dicentes hoc eſſe notabile. ⁊ idem voluit Barto.in.l.cotem ferro.§.qui maximos de publi.dicens nō curat ſiue guerra moueat̃ iuſte ſiue iniuſte ꝙ ⁊ foꝛmaliter etiam dicit Barto. in dicta diſputatione incipiēte publicanus col.antepenul.⁊ loquitur Bar.etiam quādo eſſet vnicum preciuꝫ:ita ꝙ eſſet certum ꝙ non eſſet locatio ſed venditio.⁊ idem voluit ſequendo Bar. Pet.de ancha. in conſilio.cccxv.incipiente viſo inſtrumento.⁊ idem vult Bald.in.d.l.ſi ea lege ſi venditoꝛ vel locatoꝛ poteſt remouere guerram ⁊ non remouetur.l.ſi fundus.ff.locati cuꝫ itaqꝫ papa potuerit remouere guerrā ⁊ nō remouerit. Quinimo guerram intulerit ex qua cauſatur ꝙ gabella fuerit intollerabili damno affecta. Et ꝓpter litteras prefatas vr̃ ꝙ dicti publicani: cum fuerint leſi facto pape veniant reſtaurandi ſaltem in exgrauatione mercedis.

h ¶ Nec curet̃ ꝙ iuſte mouerit bellum floꝛētinis ꝓut eſt preſumendum in principe ar.eoꝛum que notant doc.in.c. que in eccleſiarum de conſti.ex quo docto.volunt ꝙ etiam ſi ab inimicis moueatur guerra iniuſta: ita ꝙ venditoꝛ ſe defendat licet defenſio omni iure ſit iuſtiſſima nihilominus venditoꝛ teneatur multofoꝛtius ſi moueatur guerra per ipſum venditoꝛem. Quantumcunqꝫ guerra fuerit licita:tamē imputatur ei qui guerram mouit.

i ¶ Facit optime qḋ habetur in.l.nam ſeruius in prin.ff.de neg.geſt.vbi notat Bald.ꝙ ſi iniuria ſit mihi propter te repeto a te ⁊ Barto.ibi notat ꝙ ſi ſit mihi iniuria propter factum meum ad id oꝛdinatum debes mihi reſarcire damnuꝫ ⁊ loquitur ibi etiam in facto non reprobato ⁊ videtur poſſe dici ꝙ licet abſolute loquendo ceſſet culpa tamen quoad emptoꝛem habeatur pro culpa.

k ¶ Prout in ſimili diceremus hoc caſu ponamus ꝙ vni nobili auferreret vnum caſtrum vel vna ciuitas ipſe hꝫ gentes per quas i ipſo inſtāti pōt recuperare ⁊ ſi ſuperſederet ſecus eſſet ducit gentes ſuas per fundū ticij ⁊ illidat dānū in.x.⁊ non poteſt de facili alibi tranſire.⁊ ſi voluiſſet euitare illud damnum ticij veriſimiliter amiſiſſet ſuam ciuitateꝫ que valebat centum milia ꝑfecto ille nobilis fecit id quod quilibet prudētiſſimus ⁊ diligētiſſimus feciſſet. Quia non curaſſet paruū dānum ticij pro euitādo maximo dāno ſuo: ideo faciēdo id qḋ quilibet diligentiſſimus ⁊ prudentiſſimus feciſſet eſt ſe motus ab omni culpa iuxta theoꝛicā bar. ⁊ alioꝝ in.l. ꝙ nerua.ff.depoſiti.⁊ tamen nemo dixerit vt arbitroꝛ eū nō teneri ad reſarciendū damnū predictū per ipſum datum ticio:qꝛ licet habito reſpectu ad cām qua motus fuit nō videat̃ in culpa tñ reſpectu ticij dādo ſibi dānū ⁊ in ſe illud dare dānū vr̃ aſcribi debere culpe.

l ¶ Et iniquiſſimum eēt illum nō teneri de dāno dato licet de dāno dato quis nō teneat̃ ceſſante omni culpa.l.in lege acqlia leuiſſima ad.l.acquil.⁊ aliquādo etiāꝫ ex culpa nō teneatur.l.ſi cuius.§.deniqꝫ.ff.de vſufruc. Ita dicamus in ꝓpoſito lꝫ vēditoꝛ vel locatoꝛ non teneantur niſi de culpa ⁊ abſolute loquendo non ſit in culpa qui ab illicito bello vel inimico ſe defendit: ⁊ etiam ſi iuſte mouet bellum. Tamen ſi ex hoc facto emptoꝛ vel conductoꝛ damnificatur reſpectu emptoris ⁊ cōductoris cenſeatur ipſe venditoꝛ vel locatoꝛ in culpa. Et iſta ſit ratio.d.§.culpe. ⁊ que ibi tradunt doct. Prout etiam in terminis glo. ⁊ docto.in.d.l.nam ſeruius. licet captus a latrūculis ⁊ dimiſſus bene faciat non reuerti quārūcunqꝫ promiſerit prout dicit ibi Ange. Tñ qꝛ ex illo facto ſuo alij carcerati fuerūt dānificati ⁊ factū ſuum: licet iuſtuꝫ erat ad illud oꝛdinatū quo ad illos ei imputat̃ illud factum ſuum prout ibi notabiliter habet̃. Cum itaqꝫ guerra quārūcunqꝫ iuſta ⁊ illi lr̃e deſtinate vt floꝛētini retinerētur eſſent oꝛdinate ad h̄ dānuꝫ publicanoꝝ:qꝛ qlibet potuiſſet dānum hmōi imaginare dato ꝙ pontifex mouendo guer-

ram ꝑpter maius ſuū vel eccleſie intereſſe fuerit imunis ab omni culpa: put ꝛ credēdū ꝛ pſuppōnēdū eſt. Tū reſpectu iſtoꝝ qui ab eo cā habēt iudicādus eſt ac ſi fuiſſet in culpa.

m ¶ Facit ēt. l. ſi vina. §. ſi in aduerſione de pīcu. ꝛ cōmo. rei vēdite. vbi lȝ emptoꝛ ſuſcipiat in ſe periculū: tñ tenetur ad cuſtodiā vt ibi eſt tex. ſm vnā lecturā ꝛ pōt ea eſſe rō quaſi ſit lata culpa nō curare ꝙ emptoꝛ q̄rū in ſe eſt nō patiatur dānum in re empta. Licet ille tex. aliā patiat̄ lectu. ꝛ alia rō poſſit aſſignari in illo tex. Qualitercūq̄ ſūt intelligatur ille tex. facit ꝙ lȝ caſus fortuiti ptineāt ad emptoꝛē. Tū vēditoꝛ habet curare quanto in eo eſt ne emptoꝛ in re empta careat. Et ideo dȝ a clemētina ſue ſanctitatis dānum reſarciri ſeu exgrauatio mercedis fieri: pꝛout tangit pꝛimus ꝯſulēs nec obſtat id qd̄ dī de aduētu gētiuȝ eccleſie: qꝛ vltra rñſionem datā per dñm ꝯſulērē: pōt dici ꝙ dicti emptoꝛes forte non curauerūt ſuſcipere in ſe piculuȝ aduētus gētiū armigeroꝝ S. D. N. vł cōis tudertin: qꝛ nō putabāt veriſiłr eis afferre magnū dānum. Et generalis cłā nō vȝ ad maioꝛa explīſis referri: ar. c. ſedes de reſcriptis ꝛ clemē. ij. de ꝓcuratoꝛibus ꝛ facit. l. ſi. §. cui dulcia de vino tritico ꝛ oleo legato. Ita notatur in. d. §. queſitum p Gui. Bar. Bald. Ange. Ricciar. ꝛ Barto. de Saly. ꝛ cōmuniter omnes.

n ¶ Ideo cū guerra cuȝ maximo apparatu ſit longe grauioꝛ caſus q̄ ſimplex aduētus gētiū: ac ēt quā caualcata vel etiā trāſitus alicuius hoſtis ſeu exercitus. Saro ſine pꝛiudicio ꝙ intelligat̄ de caualcata vel exercitu eccleſie: merito dicta generalis cłā nō trahat̄ ad iſtū caſum lōge maioꝛeȝ ꝛ longe magis inſolitū ꝛ qui erat nō veriſiłr cogitādus nec in ſpecie nec in genere p ſupꝛadicta. Poſſet ēt dici ꝙ pdicta vba per hoſte o caualcata nō determinent̄ p ſequentia verba de noſtro ſignoꝛe o del cōmuno de todi. Sȝ referūt dicta vltima verba de noſtro ſignoꝛe ſoluȝ ad ꝓxima ad que vt recte intuēti pȝ ē magis ꝯgrua relatio: qꝛ nō ſolet dici la caualcata del tale. Sȝ la caualcata facta del tale. Et verba ꝯtū ſolent interpetrari cōtra ſtipulātem ſeu eum qui ex contractu vult niti. l. quicquid aſtringēde. §. j. de verbo. oblig. ꝛ. l. veteribus de pac. ꝛ labeo de contrahē. empt. Concludo itaq̄ vna cum dño cōſulēte ꝙ dictis emptoꝛibus ſeu conductoꝛibus debet fieri reſtauratio damni ſeu exgrauatio mercedis vel precij ſm iam dicta. Laus deo.

¶ Diuiſionis pactū iuratū ꝙ clauſtruȝ remaneat cōmune an tollat petitionem diuiſionis clauſtri.

¶ Conſilium xiij.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Videt̄ in pñti ꝯſultatiōe pꝛima facie dicēdū ꝙ dictū clauſtrū debeat ad inſtātiā alterius ptis diuidi qꝛ hoc eſt regulare ꝙ res inter plures cōis altero nolēte ſtare in cōione dȝ ad diuiſionē deueniri: qꝛ nemo inuitus cogit̄ in cōione detineri. l. in cōione. C. cōi diuidundo. hinc ēt ꝙ ſi alter nō vult rē cōem diuidere dat̄ ꝯ eū iudiciū cōi diuidūdo vt titulo cōi diuidūdo. ff. ꝛ. C. quaſi per totū: nec vł obſtare ꝯtus initus inter dictas partes de quo in themate in quo quidē ꝯtu diſponit̄ ꝙ dictū clauſtrū debeat remanere cōmune pro indiuiſo: nam ad hoc rñdetur duobus modis vno modo ꝙ verba dicti ꝯtus nō vident̄ artare ꝙ dictum clauſtrū nō debeat diuidi: ſȝ ꝙ lȝ domus diuidant̄ tñ dictū clauſtrū remaneat indiuiſum hoc eſt ꝙ per illā diuiſionem domoꝝ nō cēſeat̄ diuiſuȝ ēt clauſtrū quaſi clauſtrū accedat domibus: ita ꝙ qlibet cenſeat̄ habere ptem clauſtri a latere ſuaꝝ domoꝝ. arg. l. arboꝛ in pn. ff. cōi diuidūdo. ꝛ. l. ꝓ regione. ff. de acq. re. do. ꝛ. l. adeo. §. inſula. ꝛ. §. ꝙ ſi toto. ff. eo. ti. ꝛ inſti. de rex diui. §. at inſula in flumine. ꝛ. §. ꝙ ſi nāli. vnde verba dicti ꝯtus quatenus dicunt ꝙ dictū clauſtrū remaneat ꝛ remanere dēat. ꝛ intelligat̄ pro indiuiſo intelligi pōt ꝙ tūc remaneat pro indiuiſo nō obſtāte dcā diuiſione domoꝝ nō aūt ꝙ in futurū dēat ſtare indiuiſum ēt altera pte in vita: qꝛ verba nō vident̄ ad id artare neceſſario.

e ¶ Et maxime qꝛ ēt ſi ad id vba artarēt nō vȝ ꝙ dcā ꝯuētio artaret ad nō diuidēdum: nam non valet ꝯuētio ſine tpis limitatione fcā ꝙ qs non diſcedat a cōione: ꝛ ſic res remaneat oīno pro indiuiduo: vt eſt expꝛeſſum in. l. in hoc iudicium. §. ſi conueniat. ff. cōmuni diuidūdo. ꝛ facit. l. ſi cōuenerit. ff. pro ſocio. ꝛ pōt ea eē ratio: qꝛ mā communionis ſolet diſcoꝛdias excitare ēt inter coniunctos. l. cum pater. §. dulciſſimis. ff. de leg. ij. ꝛ. l. ij. C. q̄ñ qbus quarta pars debetur lib. x. Saro igitur ꝙ fuiſſet expꝛeſſe conuentum ꝙ dictum clauſtrū nō diuiderer ex quo non eſt ſtatutū certū tēpus in ipſa cōuentione nō videret̄ ꝙ dicta ꝯuentio releuaret nec impediret diuiſionē ꝓ pdicta maxie p dictū. §. ſi conueniat. Et ex hoc ſumit̄ ſecūda reſponſio q̄ſ foꝛtius hoc dicēduȝ eſt in terminis noſtris in quibus nihil vł dici de diuiſione nō faciēda: nec vident̄ ita īterpetrāda vt ꝯuētio nō teneat. l. quotiēs in ſtip. de vb. oblig. ꝛ. ff. de rebus dubijs. l. quotiens in actionibus cū ſi. ꝛ ēt verba cōuentionum in dubio interpetrant̄ cōtra eum qui ex cōuentione nitit̄ notāt glo. Barto. ꝛ doc. in. l. veteribus. ff. de pac. facit. l. labeo. ꝛ. l. ſi in emptione. in pꝛin. ff. de ꝯhēda emptione. ꝛ. l. quicqd aſtringende. §. j. ff. de verbo. oblig.

b ¶ His tamen non ob. cōtrarium puto de iure reſpōdēduȝ ſcilicet ꝙ dictū clauſtrū nō debeat diuidi altera pte in vita: pꝛimo ex natura rei per tex. in. d. l. arboꝛ. §. de veſtibulo vbi veſtibulum qd̄ eſt inter duas domos ꝛ ſic cōe duarū edium non dȝ inuito altero dño diuidi: vt eſt ibi expꝛeſſum ꝛ pari ratione idem vȝ dicendum in clauſtro qd̄ eſt cōe dictis domibus: ꝛ maxime cū per dictuȝ clauſtrum habeat̄ introitus ad dictas domos ſeu ad alteram ipſarum vt depꝛehenditur ex themate. ꝛ ſic in iſto clauſtro videtur militare ratio dicti §. de veſtibulo ibi ſi alias aditū nō habeat. Et ſi intelligat̄ ꝙ per illa verba reſtringantur omnia pꝛecedentia in illo. §. licet putarem magis de mente illius littere ꝙ illa verba ſi alias aditum non habeat referantur ad pꝛoxime pꝛecedentia: dum dī ꝙ interdum habeat neceſſe facere pꝛeciū totarū edium: nō aūt reſtringat dictum poſitum in pꝛin. illius. §. ꝛ ſic ſit ſenſus ꝙ veſtibulum binarum edium regulariter nō diuidat̄ inuito altero dño eo qꝛ ſi diuideret̄ poſſet aliq̄ꝯtingere ꝙ quia per indirectū cōpelleret̄ vendere ſuas domos pꝛout hoc ꝯtingeret ſi alſ ad ſuas domos aditum non haberet dictū ergo ponit̄ gn̄aliter ne aliq̄ ꝯtingat illē incōuenies pȝ ꝙ dicto īterdū nō denotat regulā ſȝ caſuȝ ſpālē ꝛ ſic regulā in ꝯriū put notāt Saly. ꝛ Rapha. in. l. interdū ff. de cōdi. indebiti. per tex. ibi ꝛ in. l. interdum. ff. de verbo. ſigni. ꝛ Bal. in lec. peruſina in. l. legittima. ff. de pac. ꝛ raph. ꝛ Pau. de caſt. ibi. ꝛ Saly. in. l. admonendi in pꝛincip. ff. de iureiurā. que dictio ponitur in ratione dicti. §. de veſtibulo ꝛ tñ pꝛemittit̄ dictū generale ſic ꝛ alſ dictuȝ eſt generalius rōne vt in. l. pſpexit. ff. qui ꝛ a quibus ꝛ videmus alſ ꝙ ne fraudes fieri ꝯtingāt requiritur magnus numerus teſtium in teſtamētis ſeu in vlti. volūtatibus. l. hac conſultiſſimi. in ſi. C. qui teſta. fa. poſ. ꝛ. l. ſi. C. de fideicom. ꝛ tamen licet conſtaret ceſſare omnem fraudem tamen actus ſine ſufficienti numero teſtium celebratus non valeret.

c ¶ Itē alias inſinuationes reqrunt̄ in magnis donationibus ne fraudes adhibeant̄. l. data. C. de donationibus ꝛ tñ licet pꝛeſupponeret̄ fraudē ceſſare in aliqua donatione excedente legitimaȝ metam in qua ceſſaret inſinuatio donatio ipſa cenſeret̄ inualida qꝛ. l. generaliter puidet ꝙ tales donationes inſinuent̄. l. ſancimus. C. de dona. cuȝ ſi. ſimile ēt videmus in. c. ſi. extra de pꝛiuilegijs. vbi dat̄ gn̄alr vna interpetratio pꝛiuilegijs: qꝛ alias non vnq̄ ꝯtingeret ſimile pꝛiuilegiū plus diſpēdij q̄ vtilitatis afferre: ꝛ tñ ſi aliquod pꝛiuilegium in illis terminis ēt alias interpetratuȝ afferret plus vtilitatis q̄ diſpendij nihilominus illud pꝛiuilegiuȝ illam interpetrationem de qua in. d. c. ad qd̄ etiam alia ſimilia adduci poſſent que gratia breuitatis obmitto.

d ¶ Scdo alia rōne videt̄ ꝙ dicta diuiſio peti non poſſit: qꝛ ita vł inter ptes fuiſſe ꝯuentū cū ſimpłr inter ptes cōuenerit ꝙ dictū clauſtrū ꝛ ciſterna remaneāt ꝛ remanere debeāt pro indiuiſis inter dictas partes que verba reſpiciūt tēpus futurū ꝛ indefinite loquunt̄ ꝛ pñter indefinite diſponunt ꝙ in futuꝝ debeāt eſſe indiuiſa cuius ꝯriū foret ſi poſt illū ꝯtū potuiſſet peti diuiſio put pꝛius: nō. n. verificarent̄ illa verba ꝙ debeāt remanere indiuiſa qꝛ verbum debeat ſolet īpoꝛtare neceſſitatē cle. diſpēdioſam ꝛ ibi glo. de iudicijs. ꝛ glo. in vbo debeāt in cle. ff. ij. ō ſtatu mona. ꝛ in. l. ſolet. ff. de offi. pꝛeſidis ꝙ ꝛ demōſtrat illa dictio ex nūc p quam datur intelligi ꝙ ab illo ꝯtu impoſterū deberēt remanere pro indiuiſo ꝛ a cōtrario ſenſu innuitur ꝙ aliud erat ante illum contractum: ꝛ tamen ēt ante ſteterāt communis pro indiuiſis vt ergo ſit dria inter tpe poſt ꝯtractū ꝛ anterius opȝ dicere ꝙ pro tpe poſteriori cōio ꝓ indiuiſo ſit neceſſaria vbi antea fuerat voluntaria: ꝛ cōſtat. n. ꝙ ēt in cōtractibus locuȝ habet arg. a contrario ſenſu. l. inter ſocerum. §. cuȝ inter. ff. de pac.

de pac. dotalibus. t. l. cū qui ita. §. q ita. ff. de verbo. obli.

e ¶ Nec ob. d. l. in hoc iudiciū. §. ſi ꝯueniat in ꝯriuz adducto q: vr̄ ꝙ d. l3 aſs dictū pactuʒ nō valeret tñ firmeſ iuramēto apposito in. d. cōtractu q: cōſtat qd̄ iſtud pactū ⁊ ꝯſequēter iuramentū ſup eius obſeruantia interpoſitū pōt ſeruari ſine diſpēdio ſalutis eterne ergo ſit ſeruandū ⁊ ſubſequēter validet pactū aſs inualidū p regulā. c. cuʒ cōtingat de iureiu. ⁊. c. q̄uis de pac. in. vj. ⁊. c. l3 mulieres de iureiur. li. vj. ⁊ ꝙ habeſ in autē ſacramēta pu. C. ſi aduerſus ven. ⁊ p bar. in. l. ſiqs pro eo. ff. de fideiuſ. vbi bar. cōcludit ⁊ doc. ſequuntur eius theoricā qd̄ qñ ꝯtus a iure viciaſ pp varias vtilitates ſubditoꝝ ꝯtus firmētur iuramēto. Et idē tenēt doct. in iuribus ꝑallegatis ex quo inter alia infertur qd̄ l3 de iure donatio nō inſinuata nō teneat. d. l. ſancim⁹. ⁊. d. l. dota. ⁊. l. donatio eo. tit. adeo ꝙ nō pōt huiuſmodi ſolēnitati inſinuationis renūciari ꝑut voluit Simō vicen. in. d. l. ſancimus. ⁊ Ja. de bel. in quadā ſua diſputatiōe ꝑut eos refert ⁊ ſequitur Jo. an. in additionibus ſpeculi in titulo de inſtrumētoꝝ editiōe. §. poſto in vltima additiōe ꝙ ⁊ tenuit bar. in. l. mo deſtin⁹. ff. de do. ⁊ Bal. in. l. illud. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ Saly. in l. antepe. C. d don. ⁊ Jmo. in. d. c. cū ꝯtingat in ſũpe. charta.

f ¶ Ea rōne q: inſinuatio vr̄ īducta ne fraudes fiāt potiuſq̄ fauore donātiuʒ. d. l. dota. tñ Jo. an. in. d. additiōe t3 ꝙ donatio nō inſinuata foueſ iuramēto p id qd̄ habeſ in. d. c. cuʒ ꝯtingat. ⁊ in. d. c. q̄uis. ⁊ in. d. autē. ſacramēta puberuʒ ⁊ q: donatio nō inſinuata nō eſt ex toto ꝓhibita q: intra certam ſummā t3. d. l. ſancimus. ⁊ nō h3 ꝑpetuaʒ cām prohibitiōis. d. l. ante penultima de dona. h3 cū ꝙ ⁊ firmat Jmo. in. d. antepenultima charta. ⁊ idē t3 in. c. ſi. de dona. ⁊ ēt Panoz. in eo. c. cū ꝯtingat ea rōne q: l. ciuilis nō ꝑſumit firmiter dolū ſed inducit illā diſpōnē vt euiteſ fraus q̄ poſſet interuenire ſine inſinuatiōe. d. l. dota ſm eā. ⁊ ſic l3 ſit ſuſpecta donatio facta ſine inſinuatiōe ⁊ inſinuatio ſit īducta ne fraudes fiāt nō tamen ex hoc tollitur virtus iuramenti vt deprehenditur ex eorum dictis ⁊ per no. per gl. in. c. ſi vero de iureiur. ⁊ in. d. c. q̄uis.

g ¶ Hinc ēt dicit Jmo. in. d. c. cū cōtingat in. xlviij. charta cōcludit ꝙ licet nō valeat datio fideiuſſoris in dote. C. ne fideiuſſores dotiū denſ i rubro ⁊ nigro tñ valideſ iuramēto l3 nō ꝓhibitiue cēſeaſ ēt ne oriaſ pſidia inter cōiuges. l. ij. eo. ti. q: ſm Jmo. nō dr̄ ibi ꝙ ſemper ⁊ directe deſ cā pſidie ſ3 interdū ⁊ occaſionaliter ꝙ nō attēdiſ ad impediēdū virtutē iuramēti p no. per glo. in. d. c. ſi vo ⁊ Jo. an. in. d. c. q̄uis h3 cū. hinc ēt dicimus ꝙ l3 donatio inter viruʒ ⁊ vxorē non teneat inter cetera ea rōne ne faciat ceſſare ſtudiū alimētandi vt colligiſ ex tex. l. ij. in ꝑin. de dona. inter virū tñ firmaſ iuramēto ⁊ rñdetur ad dictam rōneʒ q: illud nō ſemp ⁊ directe ſed interdū ⁊ occaſionaľr induciſ: iō nō attendiſ p not. in dictis iuribus prout rñdet Fed. de ſenis in ꝯſi. cxl. alias. cxxiij. prout ⁊ eum refert ⁊ ſequiſ in. d. c. cum contingat.

h ¶ Jta ⁊ in propoſito noſtro l3 pactū ꝙ res non diuidatur ſed remaneat communis de iure vicietur forte ne ꝓbeat eam diſcordie: tñ tale pactū firmeſ iuramento: q: nō ſemper cōis cauſa: diſcordiam. Sed interdum ⁊ occaſionaliter: ideo talis occaſio remota non impediat virtuteʒ iuramenti que eſt quod firmet contractum a iure reprobatum per not. in. d. c. ſi vero ⁊ in. d. c. q̄uis. ⁊ prout ſupra proxime dictuʒ eſt poſt Fede. ⁊ Jmo. ⁊ poſt Jo. an panormitanus. Et maxime quia huiuſmodi pactum non eſt ex toto prohibitum ſeu de iure vicioſum: q: pactum tempoꝛale tenet vt in codeʒ. §. ſi conueniat. ⁊. d. l. ſi conuenerit. item non habet perpetuam cauſaʒ prohibitionis per. d. §. de veſtibulo. ideo militāt rōnes. ſ. adducte per Jo. an. circa donationem non inſinuatam ꝙ ⁊ ſuadet ratio q: ſi non curaſ dicta ratione diſcordia oriaſ pp eam rationem ne quis cogatur vendere ſuam domū fortius non debet conſiderari ne quis veniat contra iuramētum. ⁊ potiſſime cum dato ꝙ q̄ntumcunq pactum valeat nihilominus ſi diſcordia emanaret ꝓpter culpam vnius partis poſſet alius ad diuiſionem prouocare prout contingit quando cōuenit ad tempus ne res ſeu ſocietas diuidatur ꝙ tale pactum interpretratur niſi ſocius ſit ita iniurioſus: aut q: non expediat eum pati: vt probat tex. in. d. l. ſi conuenerit.

i ¶ Poſſ3 ēt pōderari ꝙ nō fuit ꝯuentū qd̄ oino ſeu ſup res ꝑmaneret indiuiſa ꝑut loqſ. d. §. ſi ꝯueniat: l3 ſimpľr ⁊ indefinite nec ſp indefinita eq pollet vl̄i. l. iulian⁹ de. le. iij. cū ibi no tatis ⁊ ꝙ per glo. notabilem in. c. vt circa de electione libro. vj. ⁊. iō ſi iuramentū non validaret hmōi pactum qñ fuiſſet expſſum ꝙ nūq̄ diuidereſ nihilominus q: iuramētum h3 virtutē clauſule ſi nō valet ꝙ ago vt ago valeat vt valere poteſt. l. cum pr̄. §. filijs mr̄em de le. ij. operetur tale iuramētum ꝙ nō cēſeaſ pactū perpetuū ſ3 ꝑpale: ⁊ ſic arburio boni viri ar. l. j. ff. de iu. deli. ⁊. c. de cauſis de offi. dele. ⁊. l. cum poſt. §. gener de iu. dot. arguēdo de re ad tp̄s ꝙ licet l. ꝙ in herede. §. ⁊ q: diximus. ff. de militari teſtō ꝓcedēs. tamen reſpōſio magis placet. Nec ob. id qd̄ in contrarium dicebatur ꝙ verba dicti contractus non videbātur artare ad impediendā diuiſionem q: rñdetur ꝙ immo artant per dicta. ſ. vbi fuerunt ponderata verba contractus pro ſundanda hac parte non repeto. Laus deo.

¶ Stāte ſtatuto ꝙ nequeat appellari vbi ſunt due ſentētie cōformes: an debeāt cēſeri cōformes ſi pria eſt ſuper negō principali alia ſuper deſertione appellationis.

¶ Conſilium xiiij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu chriſti. ¶ Jn hac conſultatione primo eſt videndum que ſint ptes iudicis addidi ſup cā appellatiōis vltimo loco interpoſite a ſnīa qua fuit ꝑnūciatū appellatiōeʒ nullā q: lateret āt due ſnīe ꝯformes: ſi. n. ꝑnūciabitur potuiſſe appellari ⁊ appellatiōem ꝑmā nō fuiſſe deſtā: ⁊ p ꝯñs primā ſniam nō trāſiuiſſe i rē iudicatā reſtabit i ꝯñtiā ꝙ i cā appellationis interpoſite ab ipa prima ſnīa diffinitiua potetū oppōi exceptiōes ēt pemptorie oppoſite ⁊ ſi oppoſite i pria iſtātia ⁊ ēt fieri potuerūt ꝓbatiōes ipugnatiue prime ſnīe diffinitiue q: nō ꝓbatū ꝓbabo ⁊ ſi deductū deducā i cā appellationis. l. p hanc ⁊ ibi per glo. ⁊ doct. C. de tempo. appel. ⁊. c. fraternitatis extra de teſti. ⁊. l. eos. §. ſi qs autem. C. de app. ⁊ cle. teſtibus de teſti. ſi autem prima ſententia tranſiuiſſet in rem iudicatam non poſſet amplius opponi exceptio pimens ſniam. l. ad peremptorias. C. ſnias reſcin. non poſ. ideo tūc eſſet videndū: an exceptio inuētarij impugnaret ſniam: ⁊ ꝯñter an poſſit opponi ad impediendum executionē ſnīe vr̄ itaq ꝑma facie dēs ꝙ ptes iudicis ꝓdicti ſint in ꝑnūciando male appellatū ⁊ bñ iudicatū: naʒ ex quo fuit i ſcḋa ſnīa ꝑnūciatū appellationē deſertā ⁊ ꝑmam ſniam mandare debere executioni vr̄ ſcḋa ſnīa ꝯformis prima. n. in effectu per ſcḋaʒ ſniaʒ cōfirmaſ prima maxime ex quo ꝑnūciaſ primā ſniam mandandā executioni: vtraq. n. ſnīa eſt lata p eadē pte ⁊ vtraq tēdit ad eundē finē: non. n. ferſ ſnīa niſi ad finē vt mandeſ executioni: itaq prima tendit ad fineʒ executionis ipſius ſnīe ⁊ ſcḋa ſnīa ſiſr reſpicit executionē ipſius ꝑme ſententie: iō ex quo tēdūt in eūdē rei finē ſatis videnſ conformes arg. l. q ſententiā. C. de penis.

a ¶ Tamen his nō ob. ꝯriā arbitroꝛ partē eſſe de iure veriorem ⁊ quidem in dubiā: ꝑmittendū enim eſt quodā ius municipale diſponens qd̄ nequeat appellari vbi ſunt due ſnīe conformes qd̄ ꝑſupponiſ vigere apud fulgineū prout ⁊ viget h̄ ꝑuſie eſt derogatorium iuris communis per qd̄ permittitur ſecunda appellatio licet prohibeatur tertia appellatio. C. ne liceat tertio prouo. in rubro ⁊ nig. ⁊. ij. q. vj. ſiqs in quacun. extra de app. c. directe. ⁊. c. ſua nobis. iō ſi prima ſentētia ferſ ꝯ vnū puta reū ꝯuentū. ⁊ a. d. ſententia appellat ⁊ in cā appellatiōis ꝑma ſentētia ꝯfirmaſ. ⁊ ſic ſunt due ſnīe ꝯformes ⁊ a dicta ſcḋa ſnīa appellaſ erit iſta appellatio ſcḋa appellatio. ⁊ p ꝯñs de iure cōi permiſſa: ⁊ tamen de iure municipali reprobata ergo in hac parte derogatur in iuri cōmuni: ideo dictū ius municipale eſt quātomagis fieri pōt reſtringendū. l. precipimus. C. de appel. ⁊. l. ius ſingulare. ⁊. l. qd̄ vero ꝯ. ff. de legibus ⁊ in regula que a iure cōi exorbitant ⁊ in regula que ꝓpter neceſſitatem in. vj. adeo qd̄ hmōi iura exorbitantia ⁊ fortius correctiua reſtringēda ſunt ſi reſtringi pñt ēt ſi opoꝛteret vba ipꝛoprie: ⁊ ſic recedere a vi verboꝝ. c. cū dilectus extra de conſue. multofortius ſunt reſtringēda qñ ꝓ ꝓpria via vboꝛuʒ tēdit ad reſtrinctionē in ꝓpoſito itaq nr̄o dicte ſnīe nō ſunt cōformes inherēdo ⁊ rei veritati ⁊ verboꝝ ꝓprie iterpretatiōi. pꝛima. n. ſnīa eſt lata ſup cā ⁊ negocio pncipali altera ſuper ꝓceſſu ⁊ negligentia in ꝓſequēdo appellationē prima itaq ſup meritis cauſe ⁊ iuſtitia ⁊ iniuſtitia partium altera ſuper negligentia non enim ſequitur eſt negligens in appellando vel proſequēdo appellationem ergo fouet vel non fouet iuſtitiam: pōt. n. appellans ex alijs cauſis nō proſeq: iō ſentētie ꝓdicte nō reſpiciūt eūdē finē nec deſcēdūt ex eiſdē cāis nō

ſunt igr̄ ꝯformes q̄o ad v̄ba ſniarū nec reſpectu eoꝝ ſup
quibus ferunt̄.prima.n.ſup petitiōe ⁊ meritis cāe :ſcđa ſup
negligētia appellātis nec ſup qualitate q: pria ē ſnia diffini
tiua q: p eā deciditur negocium principale ⁊ hoc conſtat.

b ℭ Scđa vo ē iterlocutoria q: nō tēdit ad diffiniēdū nego
ciū pncipale:ꝫ articulū iuſtū an ſint elapſa fatalia appella
tiōis ꝓut h̄.ſ.ꝙ talis ſnia ſup deſertiōe appl̄onis ſit inter/
locutoria firmat bal.in.l.ij.C.de epi.aud.⁊ idē tꝫ in.l.eos in
pn.C.de ap.eo q: hꝫ cū ē lata ſup ꝓceſſu ñ ſup negocia pn.
adducit no.i.cle.ñ.ō ap.facit ēt optie capl̄m iua nobis extra
e.tit.vbi ꝓbat̄ ꝙ ſnia q̄ ꝓnūciat̄ nō licuiſſe tertio appellare
ē iterlocutoria nō diffinitiua:cū itaqꝫ iſta ſnia ſit iterlocuto
ria ⁊ iter ocutoria ꝓprie loquēdo nō dicat̄ ſnia q: appl̄one
ſnie in dubio venit ſnia diffinitiua vt probat̄ in rubrica.C.
de ſnijs ⁊ interlocutiōibus ⁊ in.l.j.ſ.ꝙ in ſnijs.ff.qñ appel
lādū ſit nō ē dōm qđ iſte ſentētie cēſeant̄ ꝯformes ex quo al
tera ꝓprie loquēdo nō ē ſnia ⁊ ſaltē ñ ē eiuſdē ſpēi. ⁊ ꝯñter
nō ē eiuſdē forme.⁊ ſic nō ē ꝯformis ſaltē quo ad terminos
nr̄os in qbus tractat̄ de correctiōe iuris cōis.⁊ ſic ſumus in
materia plurimū reſtringēda vt ſuperius demonſtratuꝫ eſt.

c ℭ Nec ob.qđ dicebat̄ ꝙ tēdit ad eūdeꝫ finē cū pria q: h̄ ne
gat̄:nā pria ſnia tēdit directo ad diffiniendū negociū pnci
pale.⁊ iſta ſcđa ſnia iterlocutoria tēdit ad dclarādū deſertio
nē appl̄onis.⁊ ſic ad remouēdū obſtaculū appl̄onis nec iſta
ſcđa ꝓnūcia reſpicit diffinitionē negocij pricipalis nec exe
cutionē ſnie directo lꝫ reſpiciat in q̄ſdā ꝯſequētiā q: remo
to obſtaculo appl̄onis q̄ ipediebat executionē p̄me ſnie in
ꝯñtiā reſultat ꝙ pria ſnia meret̄ executionē : qnimo negari
pōt pncipalē finē ſnie diffinitiue tēdere ad executionē:nam
pncipalis finis ſnie diffinitiue ē diffinire ꝯtrouerſiā ⁊ dcla
rare iura ptiū ar.l.ſicuti.ſ.ſi q̄rat̄.ff.ſi ſerui.vē.⁊.l.ſi pro: in
pn.ff.de iudicijs.⁊.l.qđ tñ.ſ.ſi arbiter.ff.de arbitris.⁊ iſup
executio ſnie differt ab ipſa ſnia ꝓut in ſimili differt ſolutio
ab obligatiōe nec poſſunt ꝓprie dici ꝯformes ſolutio ⁊ obl
ligatio maxime q: tendit ad obligandū altera ad liberandū
ſic ⁊ ſententia obligat ⁊ executio liberat ab obligatione que
reſultauit ex ſententia in qua ſentētia quaſi cōtrahitur . l.iij.
ſ.idem ſcribit.ff.de peculio ⁊ ſubſequenter ex ea oritur ob
ligatio ⁊ actio iudicati.ff.de re.iu.l.miles.ſ.ſi.

d ℭ Et hinc eſt ꝙ lꝫ in dicta ſcđa ſnia ſubdat̄ dictam p̄mam
ſniam mandandā executioni nō propterea dōm eſt illā eſſe
conformē prime ſnie p p̄dicta.fuit.n.pronunciatū mādādaꝫ
eſſe executiōi ex eo q: appl̄o erat deſerta ⁊ ꝓpea illud ſcđm
caput dicte ſnie dependebat ex p̄mo capite:⁊ iō cū primum
caput non ſit cōforme prime ſnie nec ēt ſm caput depēdēs
ex primo dꝫ cenſeri conforme ſaltē hoc reſpectu nec negari
poteſt ēt quo ad dictā pronunciā eſſe interlocutoriā q: pro
nuncia ſuper executiōe eſt interlocutoria nō diffinitiua per
ea que h̄ntur in.l.ab executiōe.ff.de appel.⁊ probatur in.l.a
diuo pio.ſ.in venditione verſi.ꝙ ſi nulla.ff.de re iu.

e ℭ Ex qbus euidenter ⁊ clariſſime pꝫ qđ dcā ſa ſnia non dꝫ
cenſeri cōformis prime ſnie ita qđ ab ea nō poſſet appellari
⁊ per ꝯñs dicta ſnia per quam fuit pronunciatuꝫ nō potuiſ
ſe appellari ⁊ appl̄onem fuiſſe nullā ea rōne q: erāt due ſen
tentie ꝯformes fuit iniq̄ ⁊ iniuſta ⁊ hoc clarū.Dubitari aūt
poſſet an dcā ſnia fuerit nulla ⁊ ꝑfecto ſi cōſtaret ꝙ iudex
illo mō pronūciauerit eo q: fuerit ꝯformes dicte ſnie.ſ. pria
diffinitiua ⁊ ſcđa interlocutoria ſuper deſertiōe appellatiōis
putarē dictā ſniam fuiſſe nullā q: ꝯtineret in ſe expreſſuꝫ iu
ris errorē:cū de iure dicte ſententie nō ſint cēnſende ꝯfor
mes ⁊ ſnia que cōtinet in ſe iuris errorē eſt ipſo iure nulla.
l.j.ſ.itē cum contra.ff.que ſnie ſine appellatiōe reſcindant̄.
⁊.l.ij.⁊.l.certa rōne.ſ.j.C.eo.ti.ſimiliter ⁊ qñ apparet error
ſententie habita relatione ſententie ad libelluꝫ vel habita re
latiōe ſnie ſuper appel.late ad p̄mā ſniaꝫ a qua extitit appel
latū que relatiōes ſunt neceſſarie.⁊ ſic quodāmodo intrin
ſece:iō tūc error cenſet̄ in ipſa ſnia ꝯtineri ⁊ propterea ſnia
reddit̄ nulla prout voluit bar.in.l.j.C.de errore calculi. ⁊ in
l.ſi expreſſim de ap.⁊ Ang.⁊ Raph.cu.in.l.j.ſ.j.ff. que ſen
tentie ſine appel.reſcin.⁊ idē volūt Ja.butri.Cy.⁊ Bald.in
d.l.j.C.de errore calculi ⁊ canoniſte in.c. in pñtia renuncia
tiōe.⁊ in.c.inter ceteros de re iu.vbi maxime per panor.

f ℭ Et dicitur continere expreſſum iuris errorem qñ in ſen
tentia redditur cauſa propter q̄ſ ſententiatur ⁊ illa eſt erro
nea vt ꝓbatur in.d.l.j.ſ.j. que ſententie ſine appel . reſcin.
prout ⁊ ibi notant doc.maxime Raph.cum. dicens qđ ideo
malefaciunt iudices qui in eorum ſententijs cauſas expri
munt ad hoc capl̄m ſicut extra de re iud.⁊ ibi per Joannem

and.⁊ Panor.⁊ per Spe.in.tit.de ſententijs.ſ. ⁊ qualiter
ver.verum.ſi autē nō apparet ꝙ iudex in dicta vltima ſen
tentia loquutus fuerit de p̄ma ſnia diffinitiua tūc nō redde
deretur ſententia nulla q: nō appareret de expreſſo erro
re cum poſſibile foret ꝙ fuiſſent late plures ſnie cōformes
ſuper deſertione appel.dato ꝙ foret ex alijs actis cauſe de
prehenderetur mens iudicis ꝙ intellexerit de prima ſnia
diffinitiua:naꝫ Ang.⁊ Raph.cu.in.d.l.j.ſ.j. volunt ꝙ tunc
nō cenſeatur error expreſſus in ſnia lꝫ de illo appareat per
relationem ad acta:iō tunc nō redditur ſententia nulla ſm
eos q̄uis vltramontani cōtrarium tenuerint arg.l.in ſum
ma.ſ.ſi.de re iu.⁊.l. ſiquis ad exhibendum de excep. rei iu
dicate :tamē ſnia de qua agitur lata fuit ſuper appellatione
que fuerat interpoſita aduerſus ſniam diffinitiuam : ita ꝙ
nō vr̄ poſſe intelligi niſi de ſnia illa diffinitiua ⁊ de ſenten
tia lata ſuper deſertiōe appellatiōis:ſi.n.fuiſſet alia ſenten
tia lata ſuper deſertione appellatiōis cēt neceſſe ꝙ iſta ſe
cunda ſnia ſuper deſertione lata fuiſſet lata ſuper appella
tione interpoſita ab illa ſentētia lata ſuper deſertione :non
aūt fuiſſet lata ſuper appellatiōe interpoſita a prima ſentē/
tia q: ſuper eadem appellatiōe nō ferunt̄ due ſnie ex eadeꝫ
ſ.inſtantia iuxta notata per bar.in.l.j.C. qñ prouo. non eſt
neceſſe.Et iudex ipſe ſniando.appellationē deſertam eſſet
functus officio ſuo cum lꝫ illa ſnia ſit interlocutoria tñ hꝫ
vim diffinitiue prout volunt domini de rota in deciſione.
cccxxiiij.que incipit item ſi a diffinitiua ⁊ Bal.in.l.ij.C.de
epi.aud.⁊ tacite pronunciat ſe iudicē incōpetentē que pro
nuncia ſuper incompetentia non pōt per iudicem reuocari
vt eſt caſus notabilis in.c. ſignificantibus de offi.dele. vñ
iam vr̄ functus offō ſuo.l.iudex poſtq̄ de re iud.lꝫ ꝓut di
cit bal.in.l.ſi preſes quaſi deſertam.C.qūo ⁊ qñ iu.ille tex.
d.c.ſignificantibus loquat̄ in iud de delegato vt ibi p eum
tñ dato ꝙ poſſet reuocari ab ordinario nihilominus ſi due
fuiſſent ab eodē late ſnie ſup ipſa deſertiōe ſnia altera eēt
inefficax ar.l.q bis ideꝫ de ver.ob.iuncto.d.ſ.ideꝫ ſcribat:
itaqꝫ dictum ſtatutum exorbitans ⁊ correctiuuꝫ non verifi
caretur hoc caſu ⁊ hoc clarum non inſiſto.

g ℭ Itaqꝫ arbitror ſatis apparere ex neceſſaria relatiōe ſnie
ad tenorem appl̄onis que apparet interpoſita a diffinitiua
ꝙ de ſententia diffinitiua ⁊ de ſnia ſup deſertione lata loq
tur iſta ſnia de qua agit̄.⁊ ſic ſatis dicat̄ ꝯtinere expreſſum
errorē ⁊ ꝯñter ſit nulla:lꝫ nō viderim aliter acta nec verba
ſententie niſi quatenus ex puncto deprehēdit̄:nō aūt mul
tum expedit inueſtigare an ſit nulla cū ſnia ſit ferenda pro
appellante ſiue ſit nulla ſiue valida ex capite iniuſtitie ⁊ ini
quitatis ꝙ caput iniquitatis eſt longe magis clarum ⁊ liq
dū:ideo nō oportet intrare illam difficultatē an fuerit nul
la vel iniqua:nā ⁊ ſi valida:tñ reſciſſa per appl̄onem.l.j. in
ſi.ad turpi.⁊ reciſſio ꝯfirmab.tur p ſniaꝫ ſup iniquitate fe
rēdaꝫ ⁊ caput nullitatis deducte ſiue pncipalr̄ ſiue per ap
pellationē deuoluit negocium pncipale ꝓut appellatio ex
capite iniqtatis:ita ꝙ ꝯſtito ō nullitate ſnie ipe iudex adi
tus ſuper.ea cognoſcet de negocio principali.c.exhibita in
ſi.extra de iudic.vbi p Jmo.⁊ p Bar.in.l.ſi expſſim de ap.
⁊ p Inn.in.c.dilecto extra.e.ti.⁊ p dños de rota i deciſiōe
ccclxj.q̄ incipit itē fuit dubitatū vtꝝ ſi appellet̄ ⁊ p archi.
Jo.mo.⁊ Jo.an.in.c.ſi.de re iud.lib.vj.⁊ per Lapum in al
legatione ſua que incipit appellatio dicens ꝙ appellatio a
ſententia nulla deuoluit ad iudicem appellationis cogni
tionē ⁊ dciſionē pncipalis negocij ſub hac forma q: ſi ſnia
foret nulla vicio actoꝝ ſ haliuꝫ tūc ipe hꝫ de nouo cogno
ſcere ⁊ ex integro oia ſitēt:ſꝫ ſi ſnia eſt nulla ex vicio ſolius
ſnie ipe hꝫ eam reformare ex primis actis vt in.l.cū q̄reba
tur cū ibi no.ff.de rei iu.⁊ per doct.in.d.l. ſi expreſſum ſm
eūdem Lapū.⁊ per ꝯñs cū ēt ſi.d.ſnia fuerit nulla iudex ad
quē hꝫ cognoſcere de iuſtitia cāe h̄ eſt an appellatio fuerit
deſerta necne ⁊ ſi in v̄o nō fuerit deſerta hꝫ cognoſcere de
iniqtate p̄me ſnie diffinitiue.⁊ ſic de negocio principali:iō
nō eſt magna vis an te dicta vltima ſnia fuerit nulla necne
attento ꝙ eſt euidenter iniqua vt dictum eſt.

h ℭ Et ex predictis infertur qđ ſiue.d.vltima ſententia fue
rit valida ſiue inualida ipſe iudex appellationis cognoſcet
an dicta appel.a diffinitiua ſententia interpoſita fuerit de
ſerta necne.⁊ ſi reperierit eam nō deſertā nō eſt dubiuꝫ ꝙ
poterit opponi exceptio inuentarij ⁊ inuētariū ꝓduci ex
quo inuētario legitie ꝯfecto cauſet̄ bñficium : q: hrđi re
ſeruant̄ ſua credita illeſa ac ſi nō adiuiſſꝫ vt eſt expſſum i.l.
ſi.ſ.i cōputatiōe v̄.ſinuero ⁊ ipe.C.ō iure dcli.ita ꝙ ſi ſuū
creditū

creditũ p̄ualeret credito dicti actoris ꝓut ↄſtat qd̃ p̄ualet ſi
nõ apparet ꝙ debeat niſi vigore dicti teſti cũ tũc nõ debeat niſi
tanq̃ legatũ.l.j.ij.ⁱ.iij.C.ↄ falſa cã adiecta le.ꝛ credita lega
tis p̄ferunt.d.l.ſi.§.licẽtia el .j. tũc ſine dubio poſſet dictus
appellãs niti ex bñficio inuẽtarij ꝛ retinere dcã bona tanq̃
ſibi hypothecata pro ſuo credito.ꝛ ſi hereditas nõ eſſet ſol
uẽdo poſſet dcm̃ agentẽ repellere per ea que hñtur in.d.l.
ſi.in.§.ꝛ ſi prefatã.ꝛ.d.§.licẽtia.ꝛ.d.§.in ↄputatione.attẽto
maxie ꝙ legata vltra vires hereditarias ẽt de iure. antiquo
nõ debent.l.ſi vniuerſe.C.de le.ꝛ.l.j.§. ſi is q quadringẽta
ff.ad tre.ꝛ fortius hodie poſt cõfectionẽ iuẽtarij cuiꝰ p̄tex.
legata nõ debent ẽt ſi hereditas deſierit eẽ ſoluẽdo poſt mor
tẽ teſtãtoris abſq; culpa heredis ꝑ dcm̃.§.licẽtia.ꝛ lʒ nõ fue
rit i cã p̄ncipali deductũ: ↄſtet tñ ꝙ deduci põt in cã applõ
nis.d.l.ꝑ hanc cũ ibi notatis ꝓut dixi in prin.conſilij.

l ¶ Eſt ẽt aduertẽdũ ꝙ bñficiũ inuẽtarij põt oppõi ẽt in exe
cutiõe ſñie ꝓut ↄcludit bar.i.l.ex diuerſo.§.ſi.ꝛ ibi doc.poſt
eũ maxie Pau.de ca.ff.ſo.ma.ar.illiꝰ tex.ꝛ no. Bal. in.l.ab
executore.C.quoꝝ applõnes ꝛ Jo.an.in additiõibꝰ ſpe.i ti.
de inſtrõꝝ editiõe.§.ſi.in ſi. ꝛ h̃ circa deducta in pũcto dcã
ſufficiãt. Dubitari aũt põt de p̄legato fcõ dicte dñe Gẽtili
ne de.l.flo.vtꝝ illud p̄ualeat legato fcõ dicto Joãniantonio
circa ꝙ ẽ aduertendũ ꝙ p̄allegatũ factũ heredi nõ vʒ ꝑ ſua
portiõe hereditaria:vñ ſi eſt hr̃s inſolidũ nihil valʒ tanq̃ le
gatũ.l.ꝛ qdẽ.ff.de le.j.ꝛ.l.legatũ.§.i.e.tit. tñ q2 ↄfeſſio facta
in p̄ſentia ptis ꝓbat debitũ ꝛ factũ in abſentia ptis nõ ꝓ
bat.l.ſi.ff.de iterrogatorijs ac.ꝛ.l.certũ.§.ſi qs abſente de cõ
feſ.ꝛ qd̃ no ꝑ gl.in.l.j.in ſi.de interrogatorijs ac.ꝛ p̄ſuppo
nat ꝙ dcã dña Gentilina fuit p̄ſens dicto teſtõ in quo te
ſtator ↄfeſſus fuit ↄſumpſiſſe bona parafrenalia ipſius vxo
ris ꝛ dictus Joannes antonius fuit abſens vr̃ ꝙ dicta con
feſſio ꝓbat dictã ↄſumptionẽ ꝛ nõ ꝓbet creditũ dicti Joã
nisantonij.Et ꝓpterea videatur ꝙ p̄ualeat dictũ p̄legatũ
factũ dicte dñe Gentiline:nõ qdeʒ tanq̃ p̄latũ ſʒ tanq̃ cre
ditũ reſultãs ex ↄſumptiõe bonoꝝ parafrenaliũ ſup quo vl
teriꝰ nõ iſiſto nec alr̃ firmo exquo i pũcto nõ q̃rit nec mihi
innoteſcat an circũſcripto dicto crediti.l.flo.dicte dñe Gen
tiline hereditas ſit ſoluenda ꝙ debeant legata nec ẽt appa
reat an ↄputato dicto credito.l.flo.hereditas ſit nõ ſoluẽdo
ita ꝙ ex hoc vicientur legata.   Laus deo.

¶ Cui queratur incrementum factum per alluuionem rei
emphyteotice an dño vel emphyteote.

¶ Conſilium. xv.

In noie dñi noſtri ieſu

l chriſti. ¶ Lʒ clarã cẽſeã p̄ſentẽ ↄſultationeʒ
tñ ꝓ pte eccl̃ie p̄ma facie dici pt ꝙ dictũ ter
renũ auctũ ptineat ad eccleſiã. Et nõ ad di
ctos deſcẽdentes dicti ſiordi. Nã dictũ terre
nũ nõ fuit dicto ſiordo ↄceſſuʒ. Nec ↄctꝰ trahi ſolet ad aliã
rẽ q̃ ad rẽ in eo deductã.l.ſi vnus.§.añ oĩa.ff.de pactis pro
quo ẽt facit q2 dicta eccleſia nõ vr̃ recepiſſe cẽſuʒ ꝓ dcõ ter
reno aucto ꝙ nõ poſſidebat ꝑ ipſuʒ ſoluẽtẽ exquo ꝑ capitu
lũ ipſius eccl̃ie ꝓteſtatũ fuit ꝙ nõ intẽdebat recipere cẽſuʒ
niſi ꝓ bonis ꝑ ipſos ſoluẽtes poſſeſſis vñ ꝓ dicto terreno
aucto nõ poſſeſſo nõ vr̃ facta ſolutio cenſus cũ actus agẽtiũ
nõ operent vltra eoꝝ intentionẽ.l.nõ oĩs.ff.ſi cer.pe. Et in
tentio demonſtrat ex verbis.l.labeo.§.ideʒ tubero de ſup.
leg.ꝛ.c.ij.requiſitis de appella.ꝛ.xxij.q.v.humane.

a ¶ Nõ ex alio ꝛ tertio vr̃ dcm̃ q2 exquo maxia quãtitas ter
reni eſt aucta videret iniquum ꝙ dictus Fiordus vel eius
deſcẽdens cõſequerent dictã magnã q̃ñtitatẽ terreni ꝓ par
ua quãtitate pecunie quã dictus Fiordus expoſuit pro cõſe
quẽda dicta emphyteoſi ꝛ pro paruo annuo cenſu deputato
pro dicta re emphyteotica conceſſa cũ iuſtus cenſus rei em
phyteotice videat eſſe ille q in.xx. annis aſcẽderet ad p̄tiũ
rei vt no.gl.cũ qua doc.trãſeũt in auc.ꝑpetua.C. de ſa.ſan.
eccle. itaq; reſultare videret magna leſio ſi pro paruo p̄tio
ꝛ paruo annuo cenſu reptret fcã conceſſio tam magne quan
titatis terreni:vnde videretur vel ꝙ dicta magna quantitas
terreni aucti non veniat in dicta emphyteotica conceſſione
vel ꝙ pro dicto augumẽto augeri debe:et annuus canon em
phyteoticus:et q2 non extitit ſolutus neq; oblatus canõ niſi
quatenus extitit ab initio cõſtitutus vr̃ ꝙ res ipſa ceciderit
in commiſſum propter nõ ſolutionem canonis iuxta.l.ij.C.
de iure emphy.ꝛ.c.potuit extra de locato.

b ¶ Quarto hoc idẽ dicẽdum vr̃ ꝑ tex. i.c.j.§. ſi vo quis de
mãſo in v. niſi dñs de ↄtrouerſia inueſtiture.x.colla. vbi
dr̃ ꝙ ſi dñs ↄceſſit aliquã rem in feudum ꝛ rei feudali ali
qd accreuit illud incremẽtũ in eo caſu ptinet ad dñm non
ad feudatarium:vnde ita in ſimili dcm̃ vr̃ in emphyteota.

c ¶ Quito ꝓ hoc fac.l. itẽ ſi fundus.§. ſʒ ſi iſula. vbi pʒ ꝙ
incrementum inſule que accidit fundo vicino ptinet ad do
minum ꝛ ſic accedit proprietario non vſufructuario:ita in
ſimili iſtud incrementum ꝙ accedit rei emphyteotice per
tineat ad dominum non ad emphyteotam.

b ¶ Sexto h̃ ꝓbari videt per.l.in agris limitatis.ff.de acq.
re.domi.vbi dicitur qd̃ in agris limitatis non habet locum
ius alluuiõis: agri aũt limitati vñr quibus limites.i. fines
ſunt aſſignati:vñ in ꝓpoſito cũ in cõceſſione dicte rei em
phyteotice ſint deſignati fines:iõ dictus ager emphy.limi
tatus cenſeatur adeo ꝙ ceſſet ius alluuionis.

c ¶ His tñ nõ ob.in ↄtrariũ arbitror iuſtitiã lucidã ꝛ aptam:
ↄſtat.n.ꝙ regulr̃ icrementũ ꝙ fit ꝑ alluuionem ſpectat ad
eũ ad quẽ ſpectat ager cui adijcit vt inſti. de rerũ. di.§. p̄te
rea.ꝛ.l.adeo.§.j.ff.eo.tit.ſiue ſpectet iure plene ꝓprietario
ꝓut loq vñr iura predicta ꝛ.C.ꝺ alluuiõibꝰ.l.j.ij. ꝛ.iij. ſiue
ſpectet iure quaſi dñij vt eſt tex.in.l.ſi ego.§.idẽ ait v̾ſic.ꝙ
tñ per alluuioneʒ.ff. de publiciana hic ẽt ꝙ ſi ager titulo ꝛ
boãfide ꝑ lõgũ tp̃s poſſidet:ꝛ ſic q̃rit vtile dñiuʒ agri me
diãte lõgi tp̃is p̄ſcrip.ꝑ ea que hñr in auc.niſi triennalis.
C.de bõis mr̃nis q̃rit ẽt vtile dñiũ eius ꝙ iterim accreuit
ꝑ alluuionẽ:lʒ illud icremẽtũ nõ fuerit lõgo tp̃e poſſeſſuʒ
vt ꝓbat gl.notabilis quã approbat ibi Ang.ꝛ alij tranſeunt
in.l.q fundũ.§.ſi fundum.ff. ꝓ ẽptore ſiue ſpectet iure vſu
fructus vt ẽ tex.i.l .itẽ ſi fundi.§. huic vicinus. ff. de vſuf.
ſiue ſpectet iur̃ pignoris. ff.ꝺ pi.ac.l.ſi ↄuenerit.§.ſi nuda
ꝛ.ff.de pi.l.ſi fundꝰ in p̄n.ſiue ptineat reſpectu adminiſtra
tionis.l.quotiens.§.ff.de admi.tu ſiue pertineat iure vtilis
dñij ſubalterni ꝓut eſt vtile dñiũ feudatarij vt eſt tex. ꝛ ibi
glo.ꝛ Bal.in.d.§.ſi vero quis de manſo.

f ¶ Ex qbus pʒ ꝙ icremẽtũ ex alluuiõe ꝓcedẽs talr̃ accepit
fundo qd̃ iudicat ꝑ oĩa ꝓut iudicat ipſe fundus ꝛ ideʒ ius
in vtroq; cẽſetur:ꝛ ꝓpea ꝓut ipſe ager antiquus in emphy
teoſiʒ cõceſſus ſpectat iure vtilis dñij ſubalterni ad filios
dicti fundi:ita ẽt ptinet dictum incrementũ ꝙ ex alluuioe
ꝓceſſit ꝙ ꝛ voluit gl.ſi.in.l.j.C.de iure ẽphy.ꝛ ideʒ voluit
ibi bar.ar.illius.l.ꝑ locũ a ↄtrꝰ ꝛ arg.l.j.ꝛ.ij.C. de alluuio
nibus.ꝛ alij trãſeũt ꝛ eſt clariſſimũ:ꝛ iõ intrepide ↄcluden
dũ eſt ꝙ dictũ augumẽtũ factũ ꝑ alluuionẽ ſpectat ad di
ctos ẽphyteotas eo iure quo ſpectat ager emphyteoticus
de quo cantat inſtrm̃ emphyteoticum non obſtantibus ad
ductis in contrarium que vere non obſtant.

g ¶ Nõ.n.obſtat p̄mũ ar.de.§.añ oĩa q2 rñdet ꝙ acq̃ſitio hu
ius augumẽti nõ deſcẽdit ex dicto ↄctu imediate:ſʒ deſcẽdit
ex alluuiõe ꝑ quã fit acq̃ſitio ẽ iuregẽtiũ vt dicto.§.p̄terea
ꝛ.d.l.adeo.§.j.illõ.n.icremẽtũ cẽſet quodãmodo a flumie
ↄceſſuʒ:flumia.n.cẽſitoꝝ iure fungunt.l.ergo.§.alluuio.ff.
de acq.rex do.q2 ꝓut cẽſitores p̄dia ↄcedebãt ꝛ auferebãt
ita ꝛ flumia cẽſent p̄dia ↄceder̃ ꝛ auferre ꝓut dicta v̾ba cẽ
ſitoꝝ iur̃ fungunt declarat ibi gl.ſup v̾bo cẽſitores. Que v̾
ba ẽt declarat Azo.i ſumma inſti.de rerũ.di.ꝛ Bar.i tracta.
tiberiadis i.j.lib.de alluuiõe i.§.acq̃rit nobis ꝛ ꝑ ↄſequẽs
dicta acq̃ſitio cẽſet ꝓcedere a flumine nõ ſimplr̃ a ↄctu: ꝛ
ſic non obſtat dictus.§. ante oĩa vel dicamus ꝙ diſpoſitio
illiꝰ.§.limitet in hoc caſu in quo id quod accedit per allu
uionẽ tanq̃ acceſſoriũ ad agrũ de quo loquit ↄctus funga
tur iure ipſius agri ar.regule acceſſorium in.vj. cum ſi.iun
ctis iuribus p̄allegatis ꝛ dictis ſupra.

b ¶ Nec ẽt obſtat ſcdm̃ ar.q2 eſt aduertẽdũ ꝙ ꝓ dicto augu
mẽto non debebat ſolui alius canõ neq; debebat canõ ſeu
penſio augeri prout notat glo.ſi.in.d.l.j .de iure emphy.ꝛ
ibi Bar.nã ꝓut eẽ ſi res emphyteotica ꝓ pte fuiſſet dimi
nuta illõ cederet ad merũ dãnuʒ emphyteote vt eſt tex. in
d.l.i.adeo ꝙ nõ deberet pẽſio augeri vt notãt glo. Bart.ꝛ
Bal.in.d.l.j.ẽt ſi res fuerit reducta ad ſterilitatem ꝓut ex
p̄mit ibi Bal.ꝛ de mẽte gl.ꝛ Bar.dũmõ aliqs fructus per
piat ꝓut dicit ibi bar.ꝛ ita a ↄtrio ſi res recipit augumẽtum
ẽt maximũ nõ dʒ pẽſio augeri cũ ↄtrioꝝ eadeʒ ſit nã.l. ſi ex
toto in prin.de leg.j.ꝛ.l.ꝛ ſi ↄ.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ.l.j.ff.de his
q ſunt ſui vl̃ alie.iur.cũ ſimi.ꝛ maxime cũ incrementũ allu
uionis paulatim fiat adeo qd̃ dum augetur diſcerni nequit
vt eſt text. in dicta.l.adeo.§.j. ꝛ in .d.§. preterea. vbi dicit
text.per alluuionem autem videtur adijci ꝙ ita paulatim

adijcitur vt intelligere non poſſimus quātum quoquo momento tēporis adijciatur. Que verba reaſſumit ⁊ declarat Bar. in dicto tractatu tiberiadis. §. per alluuionem. ⁊ ideo illud qḋ primo loco acceſſit fundo emphyteotico fuit parum adeo qḋ pro illo pauco ſine dubio non debuit penſio augeri prout ⁊ in ſimplici ⁊ pura locatione pro paruo augumento vel diminutione non augetur vel minuit̄ merces ff. locati. l. ſi vno. §. cū qdā. ⁊ l. ſi merces. §. vis maior ⁊ ex̄ co. ti. c. pp ſterilitatē ⁊ iam cedit eē ager emphyteoticus cū illo augumēto pro quo illa prima pēſio dūtaxat ſolui debeat ⁊ ſucceſſiue alio paruo tpe paruū qd fuit auctum adeo ꝙ ēt ꝓ illo paruo augumēto non debuiſſet pēſio augeri ⁊ vnius ager fact⁹ eēt. ⁊ ſic ſucceſſiue ſingulis tpib⁹ dōꝫ eēr.

i ¶ Sꝫ qcqd eēt circa ꝓpriā locationeꝫ circa quā nil opꝫ ad pñs firmare: circa ꝯtum aūt emphyteoticū nō ꝯſideratur magnū augumentū vel magna diminutio ēt ſiſ ꝓueniens vt ꝓbat tex. Et ibi gl. ⁊ doc. in. d. l. j. ⁊ iō cū non dēret ſolui niſi canō de quo cātat inſtrꝫ ſine aliquo augumēto canōis ⁊ ille canon integer preſtitus fuerit ꝓ dicta re emphyteotica ſolutū fuit id qḋ debebat̄ rōne dicti canonis: iō ſublata fuit ois obligatio ſoluēdi canonē p̄dictum qꝛ ſolutio ei⁹ ꝙ debet̄ ois tollit̄ obligatio inſti. quibus modis tollit̄ obligatio in pñ. nec pōt facere creditor recipiēs ſolutionē ꝙ ex ſolōne nō ſequatur liberatio integri debiti ſoluti: magis n. ſpectat ad debitorē in quam cām velit cedere ſolōnē ꝙ̄ ad creditorē. l. j. ff. ꝺ ſolu. ⁊ dato ſine preiudicio qḋ ex dicta ſolōne nō fuiſſet ſecuta liberatio obſtante ꝓſtatione recipientis ſolutionē non poſſent emphyteote cenſeri fuiſſe in mora ſoluēdi cū p eos nō ſteterit quominus legitime ſoluerēt id qḋ dēbāt: ſꝫ potius mora cēſeret̄ ēt ex pte eccl'ie denegātis recipe ſolōnē in eā cāꝫ in quā recipi dēbat: vñ mora dñi nō dꝫ nocere emphyteote. ſed ipſi moroſo arg. l. bominē. ff. mādati. ⁊ l. illud ſciēdū de piculo ⁊ cōmodo rei vēdite cū ſi. ⁊ lꝫ al's dño recuſante recipet ſolōnē emphyteote iniūgat̄ vt pēſionē ipſam ꝯſignet ⁊ deponat vt ē expſſuꝫ in. l. ij. in ſi. C. de iure ēphy. hoc nō fuit neceſſe in caſu nr̄o cū ipſa eccleſia ꝓprietaria ipm canonē recepit a ſoluēte ꝓ dcā re emphyteotica: ita ꝙ ipſa eccleſia fuit loco depoſitarij ⁊ longe plus fuit eccleſie ſoluere ⁊ apud eam ſeu apud deputatū a capl'o eccleſie dimittere ⁊ relaxare ipſam pecuniā ꝙ̄ ſi fuiſſet depoſita ⁊ ꝯſignata apḋ tertiū vt de ſe ꝯſtat cū h̄ mō fuerit trāſlatum dñium in eccleſiā ⁊ pecunia ipſa apud eā fuerit nec hēat neceſſe illā ab alio querere nec ad aliū finē fiat depoſitio ⁊ ꝯſignatione niſi vt creditor volēs rē debitā cōſeq hēbat conſequendi facultatem qua conſequendi facultate non indiget ſi illam penes ſe habet.

k ¶ Nec ob. tertiū qꝛ imo nulla reſultat iniqtas nec aliqua leſio cēſet̄ reſultaſſe cū p̄ſupponat̄ qḋ a prin. ꝯtus nō fuit iniuſtus ⁊ eccleſia leſa nō extitit ⁊ ex poſt facto potuit ꝯtingere diminutio ex flumine ꝓut augumētū ⁊ ſic cōpēſabat̄ ſpes augumēti cū timore diminutionis: iō lꝫ augumētū poſtea ꝯtingat nō dꝫ iudicari ꝯtus iniquus neqꝫ alterā ptē; fuiſſe leſam vt. l. de fideicō. C. de trāſac. ⁊ l. j. ⁊ l. cū ꝓponas C. ꝺ pa. ⁊ qḋ no. Bar. i pria ꝙſtōne. C. ⁊ facit. l. ſi pr̄ puelle ⁊ ꝙ ibi hr̄ de inofficioſo teſtō. ⁊ ꝓpterea nō eſt i ꝯſideratione ſi qd poſt ꝯtū augumēti vel diminutiōis accidit vt in terminis ꝓbat̄ in. d. l. j. C. de iure emphy. ⁊ ꝙ ibi per gl. ⁊ doc. de quo. s̄. ꝓut ⁊ al's poſt ꝯtū emptiōis ⁊ vēditionis cōmodū ⁊ incōmodū rei vēdite a emptorē ptinet vt in titulo de piculo ⁊ cōmodo rei vē. ff. ⁊ C. q̄ſi p totū. attēdit̄. n. iuſtitia ipſius ꝯtu⁹ vl' iniuſtitia habita ꝯſideratiōe tpis i quo celebrat̄ ꝯtus nō ꝯſideratiōe ꝓſperi vel min⁹ ꝓſperi euētus vt hr̄ in. l. ij. C. de reſcindēda vē. ⁊ in. c. cū cām. ⁊ i. c. cū dilecti extra ꝺ emp. ⁊ vēdi. icertitudo. n. futuri euētus reddit ꝯtū iuſtū ⁊ licitū probat tex. in. l. ſi ea. l. C. de vſuris.

l ¶ Et ex his clare pꝫ ꝙ eccleſia nō debꝫ cēſeri leſa ⁊ ꝯñter nec reſtituenda p predicta ⁊ ſi leſa fuiſſet non debuit ſibi ius dicere ꝓpria auctoritate iuxta. l. nō eſt ſingl'is de reg. iur. nec pp dcm̄ augumētū debuit pēſio augeri vt ſupius dictum eſt. ⁊ iō res non incidit in cōmiſſum pp non ſolutionem maioris penſionis.

m ¶ Nec ob. quartū qꝛ dictus. §. ſi vero quis de manſo facit pro non contra. nam augumentum ſpectat ibi ad feudatarium quando ſimpliciter feudum conceſſit licet aliud ibi dicatur q̄ñ dñs aliquid ſibi reſeruauit vltra directum dominium qḋ retinet concedens ex nā feudi. ⁊ ideo cū in caſu noſtro eccleſia ſimpl'r conceſſerit agrum in emphyteoſim nihil ſibi reſeruans niſi id qḋ reſeruandum veniebat ex natura emphyteoſis dꝫ augumentū ad emphyteotaꝫ pertinere ar. illius tex. ⁊ maxime in incremēto ex alluuione procedente per id qḋ dicitur ibi per glo. ⁊ per dicta. s̄.

n ¶ Nec ob. quintū qꝛ. d. §. ſed ſi inſula loquit̄ in alijs terminis qꝛ illud incrementū ꝓcedens ex inſula facta in tiberi q̄ accedit fundis vicinis differt quoad terminos illius tex. ad incremēto deſcēdente ex alluuione vt ꝓbat̄ ibi iuncto. §. pcedenti in quo ꝯtriū decidit̄ in alluuione ab eo qḋ ibi decidit̄ in inſula ⁊ ſilem dr̄iam in feudo facit gl. in. d. §. ſi vero quis de māſo. lꝫ doc. ibi maxime Bal. dictaꝫ dr̄iam in feudo non admittant: qꝛ volunt ꝙ lꝫ inſule incrementuꝫ non cedat ad cōmodū vſufructuarij tn̄ cedat ad cōmoduꝫ feudatarij qui hꝫ plenius ius. ſ. vtile dñium ꝙ ēt hꝫ emphyteota. ff. ſi ager ve. vel emphy. pe. l. j. §. ſi. de incremento itaqꝫ alluuionis nō ſit dubium nec per glo. nec per doc.

o ¶ Nec ob. ſextū ar. in ꝯtriū adductū qꝛ. d. l. in agris limitatis nō loq̄t̄ in iſtis termis. nā appoſitio finiū nō reddit agrū limitatū ꝓut ꝯcludit bal. in. d. §. ſi vō qs de māſo. ⁊ iuriſcōſultus in. d. l. i agris ſeipſuꝫ declarat dicēs agrū eē limitatū q̄ñ captus ab hoſtib⁹ ⁊ diuiſus ē inter milites vt ſciret̄ ꝙ cuiqꝫ datū eēt qdqꝫ veniſſet ⁊ qd i publico relictū eēt ſi ergo pñnceps vnū integrū agrū aſſignaſſet nō eēt ager limitat⁹ pꝫ; qꝛ nō eſt diuiſus inter rēpublicā ⁊ ꝓuatū ꝓut ibi ꝓbat̄ vt declarat bar. in dcō prio li. tractat⁹ tiberiadis aſſignās varias rōnes q̄re in fundis limitatis nō ꝯſiderat̄ alluuio nec hꝫ locū incremētū alluuionis q̄ nō militāt in caſu nr̄o nec dict⁹ ager ꝯceſſus cēſet̄ ager limitatus vt ceſſet alluuio p p̄dicta.

p ¶ Nec ob. ꝙ dcā eccl'ia retinuit p. xx. annos dcm̄ incremētū alluuionis tanq̄ rē ad eccleſiā ſpectātē iure pleni dñi. qꝛ nō hūit eccleſiā iuſtā cām capiēdi poſſſionē dicti incremēti cū ad eaꝫ nullo iure ſpectare poterat niſi eo ꝓtextu qꝛ hēbat ibi agrū vicinū quē tn̄ agrū in emphyteoſim ꝯceſſerat ⁊ ꝓtextu dci agri emphyteotici nō poterat ꝓtēdere incrementuꝫ ad eā ſpectare niſi forte ex errore iuris illud ſibi pſuaderet: error aūt iuris nō opitulat̄ eā lōgi tpis p̄ſcriptionē. l. nunq̄ in vſucapionib⁹. ff. de vſuca. ⁊ l. ſi fur. §. j. e. ti. ⁊ in. l. ij. §. ſi a pupillo in ſi. ff. ꝓ empto. ꝓterea dcā eccl'ia nō hꝫ titulū in dicto incremēto niſi reſpectu directi dñij ſepati ab vtili dñio: vñ nō potuit longo tpe p̄ſcribere aduerſus vtile dñiū emphyteote cū p̄ſcriptio lōgi tpis nō ꝓcedat ſine ti. l. diutina poſſeſſio. C. de lōgi tpis p̄ſcriptione. ⁊ l. celſus. ff. e. ti. cū ſi.

q ¶ Et lꝫ tex. in. c. j. de p̄ſcri. li. vi. ⁊ gl. in. c. ſi diligēti dicāt ꝙ preſcriptio ꝓcedat ēt ſine titulo. ⁊ ſufficiat bona fides q̄ñ ꝯ poſſidētē nō eſt ius cōe tn̄ loquat̄ in p̄ſcriptiōe rez eccl'iaſti caz. i. in p̄ſcriptiōe rez q̄ pri⁹ ad eccl'ias ſpectabāt. ⁊ ſic in p̄ſcriptiōe q̄ emanat aduerſus eccleſiā quo caſu reqrit̄ p̄ſcriptio q̄dragēnaria vt i auc. q̄s actiōes. C. de ſa. ſan. ec. canonizata. xvj. q. iij. §. q̄s actiones. ⁊ in. c. de q̄rta extra de p̄ſcript. Et ſic non ꝓcedunt in longi tpis p̄ſcriptione de qua agit̄.

¶ Stante ſtatuto ꝙ ꝯtus initus per filiūfa. ſine conſenſu patris ſit ipſo iure nullus: an debeat intelligi ſolū q̄ñ filius contrahit proprio vel etiā quādo contrahit nomine alieno.

¶ Conſilium xvj.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ In pñti ꝯſultatione nō querit̄ a me qcq̄ circa ꝓceſſus rititudinē ⁊ ordinē iudicij nec vidi aliter libellum ⁊c. acta iudicij preſuppone libellum productum ⁊ exceptiones aduerſus libellū oppoſitas ⁊ ſup eis tacite vel expreſſe pronūciatū ⁊c. deinde ſ'balia iudicij adhibita ſm formā iuris ſeu ꝯſtōnū ſinodaliū ſup qbus me nō intromitto ex quo acta nō vidi vt p̄miſi: ſed ſolū ꝯſultus ſum ſup iuſtitia priū reſpiciēte merita cāe ex rōnibus deductis in themate. Circa qḋ vr̄ pria facie dōm ꝙ ptes iudicis ſint in abſoluēdo dictā do. Fauſtinā a ꝯtēris in petitione dicti magr̄i Frāciſci: qꝛ nō vr̄ ꝙ poſſit ex rōnib⁹ in pūcto deductis ꝓnūciari dictaꝫ ꝯuētionē fuiſſe nullā ⁊ nulli⁹ valoris vel effectus ꝓut petit̄ in pria pte libelli. Nec ex deductis in pūcto nō appet aliqd de dolo vel fraude ſeu machinatiōe nec de piculo aīe dicte dñe pp qḋ dicta ꝯuētio q̄tenus eēt valida veniat reſcindēda vel reducēda ad debitū ⁊ equū modū: lꝫ ꝓut extra punctū inibi dr̄ ſit ꝓbata enormis leſio dicte ꝯuentionis ex q̄ enormi leſione reſultat dolus re ipſa. l. ſiqs cū aliter. de v̄. ob. ex qua enormi leſione ⁊ dolo re ipſa reſultat p̄ſumptio doli ex ꝓpoſito ꝓut no. doc. in. d. l. ſi qs cū alr̄. ⁊ in. l. ſi ſocietatē. §.

arbitros

arbitroꝝ maxime Bar.ff.pro ſocio.ꝛ in.c.quintauallie.extra de iureiur. Sed qꝛ nó vidi ſuper hoc ꝓbationes factas me aliter nó intromitto circa ſcḋm ca.dicte petitionis in pũcto deducte ex quo ꝓut dixi in pũcto nihil adducitur ꝓpter qḋ partes iudicis poſſint eſſe in ꝓnunciando pro actore.

a ¶ Circa ſcḋm ca.petitionis. Et rónes adducte circa primũ cap.ipſius petitionis nó videnꝭ prima facie vrgere. Nam lꝫ ius municipale diſponat ꝙ filiuſfa.nó poſſit ꝯhere ſine cóſenſu patris. Et ſi ꝯhat ꝯctus ſit nullus ipſo iure ꝓut preſupponiꝭ in themate ꝛ etiã vidi ipſum ius municipale nihilominus dictũ ſtatutum videꝭ intelligendũ qñ filius pro ſe cótraheret ꝛ nomine ſuo.ſecus autẽ videꝭ qñ cótrahit noie alieno ad cómodũ ꝛ incómodũ alienũ ar.l.cogi.§.hij qui ſolidum.ff.ad treb.in qbus iuribus diciꝭ ꝙ quãdo aliquis eſt incapax bonorũ ſeu a.l.eſt ꝓhibitus capere ſolidũ poſſunt capere quãdo ſunt rogati alteri reſtituere adeo ꝙ nihil cómodi vel incómodi ſit penes eũ remanſurũ. Et ideo cũ in caſu noſtro filius ꝯheret noie matris ad cómodũ ꝛ incómodũ maternũ. Nec aliqd cómodi vel incómodi videatur ex dicta cóuentione apud filium fore remanſurũ.propterea videtur ꝙ dictũ ius municipale non militet in caſu noſtro maxime cum talem iuſſit a iure cómuni exorbitans ꝛ correctiuum. ꝛ ꝓpterea reſtringendũ iuxta.l.ius ſingulare.ꝛ.l. qḋ vero ꝯtra.ff.de legibus.ꝛ.l.precipimus.C. de appel.ꝛ.c. cum dilectus.extra de conſuetudine cum ſi.

b ¶ Preterea ꝛ ſcḋo ex alio vr̃ dicendũ dictũ ius municipale non habere obſtare in caſu noſtro:nã ipſum ſtatutũ municipale diſponit ꝙ pater poſſit quãdocũqꝫ cótractũ filij ratificare ꝛ cótractus filij a patre ratificatus valeat ꝛ teneat:ideo dato ꝙ als cótractus nullus nequeat ratificari ſup quo poſſet inſiſtari per ea que habenꝭ in.l.ij.C.de procu. ꝛ in.l.ij.ff. de iu.ꝛ in.c.cum cóſuetudinis extra de cóſue.lꝫ tandẽ cócludendũ eſſet in caſu iſto nó poſſe ex poſtfacto per patrẽ ratificari cótractũ nulliter per filium celebratũ nihilominus ex quo ſtatutum qḋ nullitatẽ inducit expreſſe diſponit ꝙ caſu quo poſtea per patrẽ ratificetur teneat ꝛ valeat dicẽdum eſt aperta fronte ꝙ poſſit per patrẽ ratificari ꝛ approbari non obſtante ꝙ a prin.fuerit nullus:non enim poteſt dictũ ſtatutum diſponens ꝙ cótractus ratificatus per patrẽ valeat ꝛ teneat intelligi niſi de cótractu ab initio nullo cũ ipſum ſtatutũ primo generaliter diſpoſuerit ꝙ cótractus a filio celebratus ſine paterno conſenſu ſit nullus ipſo iure ꝛ poſtea ſimpliciter diſponat ꝙ talis ꝯtractus poſſit poſtea ex interuallo ratificari per patrẽ ꝛ ratificatus per patrẽ valeat ꝛ teneat:vnde ſtamus claro ꝙ ipſum ſtatutũ in ſecũda parte loquitur de cótractu in prima parte ſtatuti reddito nullo.ꝛ ſic ſtatutũ validat ꝓpter patris ratificationẽ contractum prius ipſo iure nullum. Et ꝓpterea de hoc eſt caſus legis municipalis ꝛ vbi caſus.l.non eſt inſtandũ.l.ancille.C. de furtis. ꝛ.l.illam.verſi.de modo.C.de colla.

c ¶ Ex quibus reſtat ꝙ prima ꝛ principalis ratio in pũncto deducta pro dicto actore ipſum nó releuet. ꝛ per ꝯſequens nec tertia que tendit ad iuuandũ primam ꝛ preſupponit cótractum eſſe inualidũ ex parte filij qḋ preſuppoſitũ non videtur verũ per iam dicta. Secũda etiam ratio non videꝭ iuuare dictum actorẽ qꝛ lꝫ non poſſit quis alteri ſtipulari.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de ver.obli.ꝛ.§.alteri.ꝛ.§.ſi quis alij inſti.de inutil.ſtipu.neqꝫ paciſci.l.ſi tibi.x.milia.§.ſi pactus. ff.de pac.ꝛ.l.quo tutela.§.fi.ff.de reg.iur.tñ poteſt qs ſtipulari ſeu paciſci ſibi ꝓcuratorio nomie alterius quo caſu ſibi querꝭ obligatio ꝛ actio que nó tranſit in aliũ ſine ceſſione l.poſſeſſio.§.ꝛ ſi poſſeſſio.ff.de acq.poſ.ꝛ.l.ꝓcurator q pro euictione.ff.de ꝓcu.ff.de ac.emp.l.iulianus.§.ſi ꝓcurator.

d ¶ Preterea gl.in.d.§.ſi qs alij dicit eſſe ſpále in ꝓcuratore vendente ꝙ poſſit alteri ſtipulari ꝛ pari róne videꝭ idem dicendũ in locante cũ locatio aſſimuleꝭ venditioni.l.j.ꝛ.ij.ff. locati.ꝛ lꝫ iſta cóuentio non fuerit ꝓprie locatio ꝛ cóductio cum nó interuenerit merces in pecunia numerata prout requiriꝭ ad eſſe locationis ꝛ cóductionis.d.l.ij.ſed fuit quidã cótractus innominatus tñ aſſimilandus eſt cótractui locationis ꝛ cóductionis ꝛ ſapere vr̃ eandẽ naturã qꝛ ꝯtractus innominati aſſumũt naturam ꝯctuũ nominatoꝝ qbus magis aſſimilanꝭ.l.naturalis.§.fi.ff. de p̃ſcrip.verbis.vñ idem vr̃ dicendũ quoad hoc in hoc ꝯctu innominato ꝙ in ꝯctu emptionis ꝛ venditionis cũ de ſimilibus idem ſoleat eſſe iudicium.l.nó poſſunt.ff.de.ll.ꝛ.c.inter ceteras.extra de reſcrip.ꝛ.c.inter corporalia de tranſla.prela.

e ¶ Nec ẽt vr̃ iuuare dictũ agentẽ:quarta ró in themate deducta ex eo quia nó vr̃ ꝙ fuerit in libello deducta:licet.n. ꝯctus inominatus per penitentiã reuoceꝭ.l.ſi pecuniam in prin.ff.de códi.ob cauſam tñ nó eſt ab initio nullus ſaltẽ ante penitentiã nec in libello dr̃ ꝙ dictũ actorem penituerit:ꝛ ꝓut mihi dr̃ iſta penitẽtia interuenit circa finẽ cauſe ꝛ ſm hoc non erat dictus ꝯctus inualidus ex hoc capite tpe porrecti libelli:nó hec inualiditas nó vr̃ fuiſſe in libello intẽtata ꝛ ſnia nó pót fundari in eo ꝙ in libello non eſt deductũ nec in iure ſuperueniẽte perdẽte lite.l.non pót videri.ff.de iudi. ꝛ.l.nó quẽadmodũ.eo.tit.p̃terea. ꝛ ſcḋo lꝫ de iure ciuili ſit re integra locus penitẽtie in ꝯctu innominato per.d.l.ſi pecuniam.qꝛ ꝯctus inominati ſunt inefficaces ante implementũ cũ nullã interim actionẽ producãt l.ex placito.C.de reꝝ ꝑmu.ꝛ.l.j.ff.eo.tit. ꝓut ꝛc.pacta nuda actionẽ non producũt.l.legẽ.C.de pac.ꝛ.l.iuriſgentiũ §.ſed cũ nulla.§.igiꝭ nuda.ꝛ.§.qñimmo.ff. de pac.tamẽ de iure cañ.ſecus dicẽdum vr̃.naꝫ de iure illo ex pactis quãtũcunqꝫ nudis actio oritur vt eſt text. in.c.j.ex̃ de pac.ſm cóem lec.fere ab oibus approbatam. Et ꝓpterea ſilr̃ vr̃ ꝙ ex ꝯctibus inominatis lꝫ nudis actio oriatur:ꝛ per ꝯñs ſint efficaces ẽt re integra:adeo ꝙ nó poſſint per penitentiam reuocari cũ non videanꝭ debiles de iure cañ.ꝓut de iure ciuili prout hec videtur velle Bal.in rubrica.C.de rerum permu.ꝛ Ange.in.l.in traditionibus.ff.de pac.

f ¶ His tñ nó ob.in ꝯtrũ arbitror fore iuſtitiã: nã dictus ꝯctus p filiũfa.celebrat⁹ vr̃ ꝙ ab initio fuerit nullus vigore. ſ̃.dicte.l.municipalis que ꝓut dictũ eſt gñalr̃ diſponit ꝙ ꝯct⁹ celebrati a filiofa.ſine pr̃is cóſenſu ipſo iure nó valeãt ꝛ loqꝭ ſtatutũ ſimplr̃ de inualiditate ꝯct⁹ nó magis ex vna pte ꝗꝫ ex altera ꝛ ſic inualidat nó ſolũ ex pte filijfa.ſed ẽt ex pte ſecũ ꝯhentis ꝙ ꝛ ſuadet ró qꝛ ꝯctus nó deberet irregulariter claudicare.l.j.in fi.ꝛ.l.ſi id qḋ.§.fi.ff.de reſcin.ven.ꝛ l.iul.§.ſiqs colludẽte.ff.de acti.empti.ꝛ.l.ſicuti.§.penul.ff. de arbi.iḋ cũ ſtatutũ clare in hoc loquaꝭ nó eſt inſtandum ꝙ contractus per filiũfami.celebratus ſine cóſenſu patris ſit ipſo iure nullus cum prout.ꝛ.ſ̃.dixi ſuper caſu legis nó ſit extiandum dicta.l.ancille cum ſi.

g ¶ Nec hñt huic fundamẽto obſtare ea que circa hoc in cótrarium adduxi:non.n. obſtat ꝙ iſte ꝯctus vr̃ concernere cómodũ ꝛ incómodum mr̃is:nam imo lꝫ filius ꝯxiſſe noie mr̃is:tñ ſaltẽ ab initio nó obligauit matri:ſed ſe filium cum nó hẽret mandatum ꝛ ꝓmiſerit de rato ꝛ ipſa cóuentio recipit ab initio ſubſiſtentiam in perſona ꝓcuratoris.l.quecunqꝫ gerimus.ff.de acti.ꝛ obli. ꝛ obligatio ꝛ actio actiue ꝛ paſſiue ſaltem directa reſidet in perſona procuratoris ẽt hñtis mandatũ.d.l.quecunqꝫ.ꝛ.d.l.ꝓcurator qui pro euictione.ꝛ.d.§.ſi ꝓcurator.ꝛ.l.j.in fi. de inſti.ꝛ.l. qḋ ꝓcurator.ff.de ꝓcu.iuncta glo.quãdo itaqꝫ ſine mãdato ꝯbit ipſe effectualr̃ obligareꝭ ſi ſtatutũ non militaret ſaltem ex quo ꝓmiſit de rato:nó mens ſtatuti militat hoc caſu. Et etiam ꝟba militãt merito dicamus ꝙ ſtatutum hoc caſu militet: nó ita in caſu.d.§. hij qui ſolidum. qꝛ in caſu illo nullo cãu pót cómodũ aliqḋ remanere penes incapacem:ꝛ iḋ ponderatur ꝙ coactus adit quaſi a ꝯtio ſecus ſi ſpóte adiret.naꝫ lꝫ adiſſet aio reſtituendi:hr̃ditatem ẽt integrã:tñ qꝛ poſſet nó reſtituere fideicómiſſario nolẽte recipe fideicómiſſum: ideo ꝓhibeꝭ cape vt ibi a ꝯtio ſenſu a quo ſenſu ꝯtio licita eſt argu.l.j.§.huius rei.ff.de officio eius cui man. eſt iuriſdi.ꝛ.l.qui teſtó.§.mulier.ff.de teſta.ꝛ.c.cum apoſtolica. ff.de his que fiunt a prela.ſine ꝯſen.ca.cum ſi.p̃terea loquitur de ꝓhibito:lꝫ non dr̃ cape q alteri ẽ reſtituturus vt eſt expreſſum in.l.alius eſt cape.ff.de verbo.ſign. ꝛ facit.ff. de vul.ꝛ pup.l. ex facto.§. iulianus.ꝛ.ff. de regu.iur.l. non vr̃ cepiſſe.ꝛ.l.nó vr̃ qſiꝫ.ideo nó mĩrũ ſi eo caſu ꝓhibitus capere pót accipe qñ in oẽm euẽtũ ẽ alteri reſtituitur⁹. ſed in caſu nr̃o filiuſfami.nó eſt ꝓhibitus cape ſed eſt quodãmodo ꝓhibitus ꝯhere qꝛ redditus eſt inhabilis ad ꝯhendum ſine ꝯſenſu patris ꝛ ꝯtractus eſt per filiũ celebratus:licet cómodum ꝛ incómodũ reſpiceret aliam pſonam: ideo caſus iſti ſunt ex pluribus ſeparati merito ꝛc.

h ¶ Nec ob.alia ró qꝛ lꝫ ex poſt fuerit adhibitus conſenſus pr̃is tñ tpe porrecti libelli ꝯctus erat nullus ea róne qꝛ nó fuerat adhibit⁹ ꝯſenſus pr̃is ꝛ inſup ex ipſa libelli porrectióe appꝫ ꝙ ipſe magiſter Frã.ſtare nolebat dcẽ ꝯuentioni ex quo ipſe in libello petit ꝓnunciari dictam cóuentionem nullã ꝛ ſi qua erat petit reſcindi ꝛc. Euidẽter.n.ex his demóſtraꝭ ꝙ ipſe nolebat ſtare dicte ꝯuẽtói eo mó quo contracta erat ꝛ erat male ꝯtẽtus eã feciſſe nil aliud ẽ penitere

niſi eſſet male ꝯtentus de geſtis de quibus penitet ar.ca͞n. ecce verſi. penitentia vera eſt dolor cordis ⁊ aie amaritudo ⁊c.de peni.diſt.j.⁊ vr̄ ſufficere ꝙ nõ duret amplius eadem voluntas:ſed ceſſet ipſa voluntas ꝙ fiat id.qḋ cõuentum eſt q: vr̄ ꝙ ꝯctus innominati reuocentur ex capite penitẽtie ꝑ mortem alterius ex contrahẽtibus ꝯtingentem re integra arg. ſi ego.§.j.ff. de iure do. ſumpto ar.a ſpãli iunctis no.per doc.ibi ⁊ que ꝑ illũ tex.dicunt doc.in.d.l.ſi pecuniã in prin.⁊ hoc firmat Ponta.ibi in antepe.col.❡Clare autem demõſtrat ex deductis in libello ꝙ dictus magiſter Franciſcus hẽbat amaritudinem in corde ꝑꝑ dictã cõuentionẽ:nã ſi fuiſſet ea ꝯtentus nõ mouiſſet litẽ cũ intereſſet ſua litibus non vexari.l. minoribus.xxv. annis ſubuenitur ff.de minor.⁊.l.q: poterat ibi vexationẽ ⁊c.ff.ad treb.⁊ facto dat voluntas intelligi.l.reꝑhẽdendi.C.de inſti. ⁊ ſubſti.⁊ ſub condi.fact.⁊.l.de qbus in fine.ff.de legi.nec refert qualiter certa appareat voluntas ꝯhentis ꝙ non vult ſtare contractui ar.l.certum.ff.ſi cer.peta.cum ſimilibus.

i ❡Et qlibꝫ viſo dcõ libello ⁊ eiꝰ ꝓductione ⁊ inſtãtiã q̃ ſuper eo fiebat dicere dcm̄ magiſtrum Franciſcũ penituiſſe de dicta conuẽtione ⁊ ꝯñter ꝑꝑ penitẽtiam que ipſo facto tunc demonſtrabatur(⁊ vt opinor)fuerat demonſtrata ex conditionẽ facta in exceptionibus productis ꝯ libellũ dicte dn̄e ſi exceptiones ꝓducte fuerũt.ita dictus ꝯctus fuerat annullatus ⁊ redditꝰ inefficax ⁊ reſciſſus ⁊ hoc reſpectu vr̄ poſſe ꝓcedere dcm̄ libellũ quatenus petit ꝓnunciari dictam conuẽtionem nullam ⁊ nullius efficacie ⁊ quatenus petitur reſcindi id eſt reſciſſam pronunciari prout alſo caſſari ponitur pro caſſa denunciari vt eſt tex.⁊glo.in verbo caſſetis ⁊ Inno.ibi ſuper eodem verbo in.c.cum dilecti. extra de elec. preſupponit enim qñq; actum nullum vt ibi ⁊ in.c.inotuit eo.ti.⁊ in.c.gratum de poſtu.pla.⁊ dum dicit ſi qua ẽ põt exponi reſpectu initij:nõ.n. caret ꝑmordio veritatis.l.cum filius.§.heres.ff.de lega.ij.iuncta.l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudi.⁊ maxime quia petitur iuſtitiam miniſtrari omni meliori modo ⁊c.Nam exquo ex ſerie libelli apparet contractũ fuiſſe innoiatum ⁊ penitere ipſius actorẽ ⁊ per penitentiam contractus inoiatus reſcinditur ⁊ ꝯñter iuſtitia eſt ꝙ cõtractus ipſe reddat inefficax ⁊ cenſeat reſciſſus:nõ petit ꝓnunciari reſciſſum ⁊c.Licet ex primo capite libelli ẽt ſuſtentet ⁊ verba melius adaptentur q: exquo reſciſſus fatis poteſt dici hodie nullus ⁊ maxime ſtante nullitate ex eo q: defecit conſenſus prĩnus ⁊ licꝫ hodie adhibeatur:tamen non adhibetur tempore cõgruo exquo iam pnia reuocatus.⁊ per ꝯñs ꝯſenſus prĩs non repit contractuꝫ ꝯfirmabile:nã tunc actus ille nõ poterat ineſſe produci ſtantibus terminis q hodie ſtant ar.l.bonorum.ff. rem ratam haberi intelligẽdum.n.vr̄ dcm̄ ſtatutum rebus in eodẽ ſtatu manẽtibus ar.l.ꝯtinuus.§.cũ qs.ff.de verb. ob.⁊.l qḋ ſeruius cũ ſua glo.ff.de ꝯdi.ob.cãm. ⁊ .xxij.q.ij. ne quis.⁊.ff.de ſolu.l.cum quis.

k ❡Nec obſt.qḋ caſus iſte verſat in terris eccleſie in qbus ſeruat ius ca͞n.⁊ de iure ca͞n.dicat nõ eſſe locũ penitẽtie in ꝯctibus innominatis q: reſpõdet ꝙ imo vr̄ ꝙ etiã de iure canonico ſit locus penitẽtie in ꝯctibus innominatis q: nõ vr̄ ꝙ ſit inducẽda diſcrepãtia inter ius ca͞n.⁊ ciuile quatenus nõ reperitur expreſſe diſpoſitũ in vno q̃ in altero ar. c.cum expediat de elect.in.vj.⁊.l.j.C. de inofficioſis dotibus.nec ob.d.c.j. de pac. q: habet locum in pactis nudis a ſolemnitate verborꝫ :non in pactis nudis reſpectu cauſe.⁊ ideo de iure canonico contractus innominati non pariunt actionem ante veſtimentum rei interuentus prout hec no.Bald. in.l. ſiue apud acta.C. de tranſac. vnde omnia iura ciuilia loquentia de contractibus innominatis habent locũ etiam de iure ca͞n. ſm eum ibi. ⁊ ſic ex hoc vult ꝙ iura ciuilia que diſponunt de penitentia in cõtractibus innoiatis vendicãt ſibi locum etiam de iure ca͞n.Licet idẽ Bal.in.l.petens.C.de pac.in vltimis verbis in quibuſdã lec.de hoc tangat ⁊ non determinet ⁊ hanc partem firmat Pontanus in.d.l.ſi pecuniã in prin.dicẽs ꝙ.c.cuꝫ inter.r. ſeniorẽ de elec.per ꝙ ſe fundat Bal. in.d. rubrica de rerũ permu.nõ ꝓbat eius dictũ:ideo eſt ſtãdũ iure ciuili exquo de iure ca͞n.nõ reperit diſpoſitũ ꝯrñ ſm eũ ⁊ ibi hãc partem latius ꝓſequendo firmat dñs Ioã.petrutius de mõte ſperello qui hoc ideꝫ indubitanter firmat in.l.iuriſgentiũ. §.igitur nuda.ff.de pactis.

l ❡Nec ob.qḋ ipſe Bal.dicit in.d.rubrica de rerum permu. quia non dicit Bal.ꝙ poſt penitentiam poſſit agi.ſed ſimpliciter dicit ꝙ non lꝫ penitere de iure ca͞n. Multa aũt fieri non lꝫ que facta tenent vt in.c.ad apoſtolicã de regularibus ⁊.xj.q.iij.c.j.⁊ in.c.vnico in fi.de voto lib.vj.⁊ facit.l.nepos proculo de ver.ſig. ⁊ ita poſſunt cõcordari dicta Bal.q: nõ eſt licita penitentia tñ ſi penitentia adhibeatur operat effectum quẽ diſponit ius ciuile. Preterea dictũ.c.cum inter.r. nullatenus ꝓbat eius dictũ q: loquit in alijs terminis q: in electione non in ꝯctibus innoiatis ⁊ in electione etiaꝫ ante electionẽ perfectã non eſt locus penitentie dũmodo ſcrutinium ſit publicatũ.c.publicato de elec.ꝑut ⁊ no.glo.in.d.c. inter.r. Preterea illa electio ſit ibi per clericos ⁊ clericis eſt prohibita variatio magis q̃ laycis.c.qḋ aut. ⁊ ibi per glo.⁊ doc.de iure patro.ideo poſſet intelligi dictũ Bal.in.d.rub. de rerũ permu.ꝙ nõ ſit licita penitentia de iure ca͞n.ſ.in clericis ſeu perſonis eccleſiaſticis in qbus non eſt licita variatio ⁊ in quibus generaliter hꝫ locum ius canonicũ ⁊ non in laycis in qbus licita eſt variatio. ⁊ in qbus generaliter ⁊ regulariter hꝫ locuꝫ ius ciuile:lꝫ regula illa fallat in terris eccleſie iuxta ea que habent in.d.c.j.de no.oper.nun. ⁊ in.c.ij. de arbi.lib.vj.⁊ in.l.priuilegia.⁊.l.placet.C.de ſac.ſan.eccle. vt ſic minus recedat a iure ciuili ⁊ facit q: dicta doc.intelliguntur ſm iura que allegant prout no.Bar.in.l.non ſolus. §.liberationis verba.ff.de lib.leg.

m ❡Nec ob.dictũ Ang.q: dicendũ eſt ꝙ nõ recte ſentit:nititur.n.q: nãlis obligatio de iure ca͞n.ꝓducit actionẽ per.d. c.j.de pac.que rõ non vrget q: nõ eſt diſpoſitũ ꝙ ois nãlis producat actionẽ:lꝫ ſit diſpoſituꝫ ꝙ pactũ nudum ꝓducat actionẽ ⁊ inſuper iſta naturalis que oritur ex ꝯctu innoiato eſt magis debilis q̃ illa que orit ex pacto ſimplici iuxta no. per glo.⁊ doc.in.l.petens.C.de pac.ideo non ꝓducat actionem vel ſi producat ſit adeo debilis ꝙ tollatur penitentia.

n ❡Nec ob.vltima rõ q: regula videt eſſe ꝙ non liceat etiaꝫ procuratori alteri paciſci vt in iuribus.ſ.adductis. ⁊ eſt bonus tex.loquens in procuratore in.l.cuꝫ qui.§.iulianus.de cõſti.pecu. ⁊ lꝫ ſit forte ſpecia e in venditione non videt ꝙ trahat ad contractũ innominatũ:nam ſimilitudo ſi qua eſt: eſt multũ remota:ſed quicqd ſit in hac ratione non inſiſto: q: ſunt varij modi quibus põt quis pro altero ſtipulari vel paciſci ⁊ quibuſdã modis cõcipiuntur qbus valent cõuentiones pro alio facte ⁊ quibuſdaꝫ modis cõcipiuntur qbus non valent ⁊ quedã cõceptiones ſunt dubie. ⁊ quedam cõceptiones recipiunt multos caſus ſpãles de quibus oibus late per Bart. ⁊ doc.in.d.l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ideo in hac ratione nõ facio fundamentum ſed attentis alijs rationibus.ſ.ponderatis cõcludo partes iudicis fore in pronunciando pro parte actoris. Laus deo.

❡Inſtitutio vel ſubſtitutio de patre ⁊ filijs:an ordine ſucceſſiuo ſm ordinem caritatis intelligatur ⁊ ſi pater alienat iura que habet vel habere ſperat:an videat alienaſſe ius ꝙ ſperabant filij vel nepotes ⁊ q̃to tempore preſcribat remedium.l.ij.C.de reſcin.ven.⁊ an trebel.poſſit per teſtatorem prohiberi ⁊ an tutoris confeſſio noceat pupillo.

❡Conſilium. xvij.

In noĩe dñi noſtri ieſu chriſti.❡Circa p̃ſentem cõſultationeꝫ eſt diſcutiendũ primo ⁊ ante omnia qualiter ⁊ quo ordine cenſeantur ſubſtituti dicti Hierony.⁊ eius filij ⁊ nepotes:an.ſ.cenſeant ſimul oẽs ſubſtituti:an vero ordine ſucceſſiuo:an aũt ſolus Hieronymus ſubſtitutus cenſeat ex quo tẽpore quo ceſſit dies ſubſtitutionis ſolus Hieronymus reperiebat eſſe in rerũ natura q: tunc nullus prout dicit fuerat ex eo natus filius. ⁊ primo videtur dicendũ ꝙ cenſeantur dicti Hieronymus filij ⁊ nepotes inuitati ordine ſucceſſiuo.nam quãdo plures perſone honorantur in vltima voluntate inter quas cadit ordinata caritas videtur ille perſone inuitate ordine ſucceſſiuo: vꝫ primo cenſetur inuitata perſona magis cõiuncta ⁊ ea deficiente cenſetur inuitata poſterior in gradu vt probatur in l.cum pater.§.fratre de lega.ij.⁊.l.gallus.§. quidam recte.ff. de libe.⁊ poſthu.⁊.l.heredes mei.§.peto.ff.ad trebel.⁊ facit etiam.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.⁊.l.cum ita legatur.§.in fideicõmiſſo.eo.titu.quando enim relinquitur aliquid in vltima voluntate pluribus perſonis inter quas cadit ordinata caritas ſaltem ſi cum ordine caritatis concordat ordo ſcripture cenſentur inuitati ordine ſucceſſiuo prout concludit Bar.

Bar.p dcã iura in.d.§.qdã recte.⁊ iõ vr̃ ꝙ prius fuerit ad dictã ſubſtõnẽ vocatus dictus Hierony.in eius vita ⁊ poſt eius mortẽ filij ⁊ ſucceſſiue poſt mortẽ filiorũ nepotes ꝓut ita dicta bar.opi.declarat Pau.de ca.in.d.§ qdã recte.⁊ facit optime.d §.fre.vbi pꝫ ꝙ primus ſuccedit ſolus rñ cauet de reſtituẽdo ſequẽtibus facit ẽt.l.ſuggeſtionẽ.C.de vb.ſig. ibi ⁊ hoc vꝫ gradatim fieri vt poſt eius liberti ꝑueniãt ⁊c.⁊ tũc dr̃ ſubeſſe ordinata caritas iter aliquos qñ eſt inter eos ordo ſucceſſionis ꝓut dicit bar.in.d.§.qdã recte.iõ in ꝓpoſito nr̃o cũ Hierony.nepos ex fr̃e dictis teſtõris ⁊ eius filij ⁊ nepotes fuerint honorati dcã ſubſtõne ⁊ iter eos ſit ordo ſucceſſiõis ⁊ ꝑ ꝯñs ordo caritatis ſm.õ.dictã theoricã vr̃ in ꝯñ:iã dõm ꝙ cẽſeanᷓ iuitati ordie ſucceſſiuo.⁊ ꝑ ꝯñs dict⁹ Hierony.vr̃ ꝙ fuerit admiſſus i eius vita ad dictã ſubſtõnẽ ⁊ poſt ei⁹ mortẽ admittanᷓ filij ipſius Hierony.⁊ ſucceſſiue poſt mortẽ filioꝝ veniãt admittẽdi nepotes ⁊ ſm hoc cũ hodie ſupſint filij dicti Hiero.Hierony.mortuo vr̃ ꝙ ad ipſos pertineat inſol.dũ dcm̃ fideicõmiſſum detracta.ſ.ltima vel alia quarta quatenus veniat detrahẽda de qua.j.dicetur.

a ¶ Ex aduerſo aũt vr̃ poſſe dici ꝙ filij dicti Hierony.nõ cẽſeanᷓ inuitari ad dcm̃ fideicõmiſſuꝫ:nã qñ inſtituunᷓ filij ⁊ nepotes qñ cẽſenᷓ inuitari ordine ſucceſſiuo cenſeᷓ tũc ⁊ eo caſu nepos inuitat⁹ in caſu quo fili⁹ nõ ſupſit tpe mortis teſtatoris vt ẽ tex.cũ gl.in.d.§.qdaꝫ recte.⁊ ſic cẽſenᷓ inuitari ordine ſucceſſiuo q꞉ cẽſeᷓ inuitat⁹ prio fili⁹ ſolus ſi ſuperit ⁊ ſucceſſiue ſi filius tpe mortis teſtõris nõ ſuperit cẽſeᷓ ſcꝺs ſolus nepos honorat⁹ adeo ꝙ caſu quo filius admittaᷓ nõ admittiᷓ ampli⁹ ipſe nepos ẽt poſt mortẽ filij.⁊ ita ẽt vr̃ intelligendus ille ordo ſucceſſiuus i terminis.d.l.cũ pr̃.§.a te peto.⁊.d.l.heredes mei.§.peto.⁊ ita põt intelligi theorica bar. in.d.§.qdam recte.quatenus gñaliter dicit ꝙ qñ plures in vltima volũtate copulatiue honoranᷓ ſi inter eos cadit ordinata affectio cẽſenᷓ inuitati ordine ſucceſſiuo qð ⁊ ꝑſuadeᷓ q꞉ Bar.id qð ibi dr̃ in tex.⁊ gl.trahit gñaliter ẽt ad alios caſus vbi cadit ſola dicta ordinata caritas:ſꝫ tex.ibi ⁊ gl.interpretanᷓ filiũ ⁊ nepotẽ cenſeri vocatos ordine ſucceſſiuo ſuo predicto mõ.ſ.ꝙ nepos admittaᷓ ſolũ eo caſu quo filius nõ põt admitti ⁊ nõ admittaᷓ poſt mortẽ filij eo caſu quo filius primũ admiſſus fuerit:ergo opi.Bar.vr̃ ita intelligenda cũ adducat illũ tex.⁊ dicta doc.intelligãᷓ ſm terminos iuriuꝫ que allegãt vt no.idẽ Bar.in.l.nõ ſolũ.§.liberationis vba de lib.leg.qð ⁊ ꝑſuadeᷓ ex alio q꞉ bar.dicit ꝙ eo caſu ꝯiũcta reſoluiᷓ in diſiunctã.⁊ ad veritatẽ diſiũctiue ſufficit alteraꝫ partẽ verificari nec ſolet admitti ꝯcurſus vt i regula in alternatiuis in.vj.⁊.l.ſi hr̃di plures de cõdi.inſti.cũ ſi.Si.n.ſi filij ⁊ nepotes cẽſerenᷓ inuitati oẽs vnus.ſ.poſt altez nõ reſolueretᷓ copulatiua in alternatiuã exquo oẽs cẽſerenᷓ inuitari lꝫ diuerſis tpibus vñ cũ bar.dicãt ꝙ reſoluiᷓ in alternatiuã vr̃ intellexiſſe ꝙ alter eoꝝ admittaᷓ ⁊ nõ ambo.⁊ per ꝯñs ſi filius admittiᷓ nõ admittaᷓ nepos ⁊ eꝯ͂ hoc ẽ ꝙ nepos admittaᷓ ſolũ eo caſu quo filius nõ admittiᷓ.⁊ ſic nõ ꝯcurrãt.

b ¶ Et eſt aduertẽdũ ꝙ gl.in.d.§.qdã recte loquiᷓ ẽt eo caſu quo fuerit inuitatus nepos naſciturus. Et doc.ẽt ita tranſeunt loquẽdo in terminis glo. Vñ nõ eſt vis ſi in caſu pro ſubſtituunᷓ filij ⁊ nepotes naſcituri ex dicto Hierony. Et pro hac interpetratione etiã facit q꞉ ꝓut mihi dr̃ tpe mortis teſtõris ⁊ tpe quo euenit caſus dicte ſubſtõnis:q꞉ filie teſtatoris deceſſerũt nõ ſuperat niſi Hieronymus q nõ habuerat tũc tpis filios nec nepotes vñ ſolus ipſe vr̃ inuitatus cũ ſolus ipſe eſſet in rerũ nã tpe quo fuit dclata fideicõmiſſaria hr̃ditas ꝓut qñ deferᷓ hr̃ditas attendiᷓ illud tpe ad videndũ cui qrãᷓ ius ſucceſſiõis.l.ſi qs filio exhr̃dato in prin. de iniuſto teſtõ.⁊.l.ſuã.§.in extraneis de here.inſti.⁊.§.in extraneis.inſti.de here.quali.⁊ dif.itez qñ relinquiᷓ aliqd cognatis vel ꝯſanguineis nõ veniũt q naſcunᷓ ſeu cõcipiũtur poſt mortẽ teſtõris.l.ſi cognatis.de reb.dub.⁊ ibi ꝑ Bar.⁊ tangit ẽt Bar.in.d.§.qdã recte.iõ nõ veniãt filij ⁊ nepotes cõcepti poſt mortẽ teſtõris ⁊ ſaltẽ nõ veniãt cõcepti poſtq͂ ceſſit dies ſubſtõnis ꝓ quo facit q꞉ Bar.in.d §.qdeꝫ recte dicit ꝙ ordinata caritas cenſeᷓ eſſe inter eos inter quos eſt ordo ſucceſſionis ab inteſtato. Sed illi q cõcipiuntur poſt mortẽ alicuius nõ hñt ius ſuccedendi.ff.vñ cognati.l.j.§.ſi quis ꝓximior.ff.de bo.libertorũ.l.paulus.§.paulus merito quo ad iſtos filios ⁊ nepotes qui fuerũt cõcepti poſt mortem filiaruꝫ non cadebat ordo ſucceſſionis ergo non cadet ordo ille caritatis ⁊ ſic ſi cenſenᷓ inuitati ordine ſucceſſiuo ſm ordinem caritatis non veniant iſti poſtea concepti qð non abſurde dici poſſet pro quo facit glo.in.d.§.quidaꝫ recte volẽs ꝙ qñ teſtõr inſtituit filiũ ⁊ nepotẽ naſciturũ cẽſeᷓ inſtituiſſe cũ nepotẽ q naſceᷓ itra.x.mẽſes a morte teſtatoris. ⁊ ſic nepotẽ q potuit eſſe conceptus in vita ipſius teſtatoris.ergo inſtõ predicta nõ trahitur ibi ad conceptum poſt morte teſtatoris ſm dictã glo.cum qua tranſeunt ibi doc.

c ¶ Eſt aũt alia opio ꝙ qñ honoranᷓ i vltima voluntate aliqs ꝯiunct⁹ teſtõri ⁊ eius filij ⁊ nepotes licꝫ inter eos cadat ordo ſcripture ⁊ ordo caritatis ſi tñ non ꝯcurrit neceſſitas debiti nãlis ⁊ timor ne teſtm̃ rũpaᷓ nõ cẽſeanᷓ iuitati ordine ſucceſſiuo ſed oẽs ſimul:q꞉ ꝓpria vis vboꝝ ad hoc tendit:q꞉ nã copule eſt ſepatos cõiungere nõ ſepare ⁊ pariter copulatos iuuare.l.duos.§.cũ i tabulᷓ õ duo.re.⁊.l. ſi mihi ⁊ ticio i ꝑn.de v̾.ob.⁊.l.vnica.§.is itaqꝫ.õ cad.tol.⁊.ff.de vſufr.accre.l.ſi qs ticio.⁊.l.ſi ꝓꝑetas cl.j.e.ti. ꝑ que iura ⁊ ſilēs Ja.õ are.tenebat ꝙ ẽt vbi ꝯcurrit neceſſitas debiti nãlis ⁊ timor ſubuerſiõis teſti cẽſeanᷓ ſilᷓ inuitati qñ ꝑ copulaꝫ pſes honoranᷓ cui⁹ opi.õ rigore iuris ſeq vr̃ Jmo.i.d. §.qdã recte ꝑ dcã iura.⁊.l.codicilᷓ.⁊.l.iſt.tuto de le.ꝗ.iuncta l.nõ aliᷓ de le.ij.⁊.l.j.§.ſi is q naue de exer.Tñ reiecta hac opi.Ja.de are.qð qñ nõ ſubeſt neceſſitas debiti nãlis ⁊ timor ſubuerſiõis teſti lꝫ ſubſit ordinata caritas:nihilomin⁹ cẽſeanᷓ ſilᷓ iuitari vr̃ velle glo.i.d.§.qdã recte:qð ⁊ voluit Cy.⁊ cõiter doc.ꝓut dicũt Bal.⁊ Ange.i.d.§.qdã recte.q idẽ tenẽt Pro gb⁹ vr̃ caſus i.c.raynu.⁊ i.c.Re.y.ex̃ de teſt. ꝓut.⁊ dicit Jmo.i.d.§.qdã recte q idẽ tenuit i.d.c.Ray.in vij.col.Nec ab hac opi.vr̃ recedẽdũ cũ ꝯcurrat ſnia gl.que alijs ꝑualet in auctate iuxta no.ꝑ Jaco.bu.in.l.j.C.q:pro ſua iuriſdi.Et ꝯcurrat ẽt cõis doc.ſnia.Nec idcirco eſt a cõi ſnia doc.recedẽdũ iuxta no.ꝑ gl.in.l.ois diffinitio.ff. de reg.iur.⁊ ꝑ Bar.in.l.ij.C.de ſen.iu.q male iud.⁊ ꝑ bal. in.l.precibus.C.de impu.⁊ docto.in.c.ne innitaris de conſti.⁊ in.l.cum prolatis.ff de re iudi.

d ¶ Nec ob.iura bar.q꞉ loquunᷓ in iuitatis ꝑ alternatiuam de cuius nã eſt ꝙ alter ⁊ nõ oẽs admittanᷓ vt ꝑdixi vel loquunᷓ in iuitatis ꝑ collectiuuꝫ familiã q꞉ onerat⁹ vt in familiã reliquat,ſatiſfacit ẽt ſi vni relinquat.l.filiuſfa.§. cum pr̃ def.j.No ſic qñ pluribus ꝑ copulatiuã reliqſſet. Et lꝫ diſiuncta reſoluaᷓ in ꝯiunctã ne aliena ſoboles ꝓprie preferatᷓ.l.gñaliᷓ.C.de inſti.⁊ ſubſt.⁊ ſiliᷓ ne extnei preferanᷓ iuris ꝯiunctis ⁊ filijs in portiõe relicta eoꝝ pr̃i ꝯiũcto teſtõri in l.iur⁹ de her.inſt.Nõ ita reſoluiᷓ in diſiũctã ꝯiũcta ne poſterior in gradu admittaᷓ ſilᷓ cũ priore:q꞉ nõ ẽ eadẽ rõ:ꝗ q꞉ ambo ſunt ꝯiũcti lꝫ nõ eodẽ gradu:⁊ ꝗ q꞉ nõ agiᷓ de excluſioe totali merito ⁊c.Et ſm hoc Hierony.cẽſetur inuitat⁹ ad vnã portionẽ ⁊ filij ad alterã ⁊ nepotes ad aliã:vt ꝓbatur in.d.l.ſi qs ticio.⁊ in.d.l.ſi mulieri.q꞉ inuitati ſub noie collectiuo hñt ꝓ vno vt dictis iuribus.⁊.l.ſi pr̃ filio.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.ſi ita⁹.⁊.l.iterũ.ff.de here.inſti.⁊ ſm hoc dictus Hierony.ꝯſecutus fuit ſaltẽ tertiã ꝑtẽm abſqꝫ onere reſtõnis.vꝫ ãt ꝯſecut⁹ fuerit alias duas ptes ea rõne quia tpe quo ceſſit dies ſubſtõnis nõ erant nati nec cõcepti filij vel nepotes:pt ꝓbabiliᷓ dubitari ꝑ ea q̃ ſupra tetigi circa pcedẽtẽ opinionẽ bar.nec ad plene ſup h̃ aliqd firmo:ſꝫ ꝓ conſtãti pſuppono ꝙ ſaltẽ tertia ps fuerit q̃ſita dcõ Hieronymo ſine aliquo onere reſtõnis etiã poſt mortẽ ſuaꝫ ⁊ per conſequens dictã tertiam partem potuerit libere alienare.

e ¶ Et ex his cẽſeᷓ rñſum ad ſcðm ⁊ tertiũ queſita in thema:te q꞉ rñdet ꝙ filij dicti Hiero.non admittunᷓ in aliquo ſaltẽ vltra tertiã pte nec ad maiorẽ ptẽ agere pñt ⁊ ꝙ Hierony.ſaltez ſuã tertiã ptẽ potuerit libere alienare vt ꝑdixi.

f ¶ Circa quartũ aũt queſitũ dõm eſt ꝙ ꝑmum caput ipſius queſiti pendet ex iam dictis q꞉ dicta venditio iuriuꝫ valuit ſaltẽ pro tertia pte vt dcm̃ eſt ꝓ qua pte Hierony.filij dicti Hierony.ſiue ſint eius hr̃des:ſiue nõ nequeunt venire ꝯ͂ dictã vẽditionẽ:q꞉ nõ remãſerũt illa iura i bonis ſuis nec hr̃des i eis iurib⁹ ſucceſſerũt:nec poſſent agere niſi ex pſona defuncti:iõ cũ defunctus ipſe repelleretᷓ:ergo ⁊ ipſi hr̃des q cẽſenᷓ eadẽ pſona cũ defuncto i aũt.de iureiu.a mo. pſti.in.§.j.⁊ iura actiua ⁊ paſſiua in eis trãſeũt.l.j.C.ſi cer. peta.⁊.l.hr̃ditas de re.iur.cũ ſi.lib⁹.⁊ hoc clarũ quinimo ſi adiuerũt vl̃ immiſcuerũt ſe hr̃ditati dicti Hierony.nõ ſcõ inuẽtario nõ pñt effectualiᷓ venire ꝯ͂ ẽt ꝓ eoꝝ portiõe ſi qua portio eis competit:nam dictus Hieronymus ꝓmiſit ꝙ ſi contingat eum habere filios ⁊ nepotes ſe acturum ⁊ curaturum ꝙ ipſi eius filij ⁊ nepotes ratificabunt dictam venditionem etiaꝫ ſimileꝫ ꝯtuꝫ venditionis facient ſine interuentu alterius pretij.⁊ ſi non facerent promiſit dcm̃ lucam conſeruare indẽnẽ ſi itaqꝫ dicti filij ⁊ nepotes recuſant id

implere hereditas ipſius hieronymi tenetur lucam predi-
ctū conſeruare indēnem: ideo aut dicti filij heredes repel-
luntur ſi volunt agere arg. l. vendicantem. ff. de euic. vel ꝙ
magis placet tenebūtur ad intereſſe. ⁊ ſic in effectu ad exti/
mationem portionis quam ipſi extorquerēt vel ſi qd aliud
intereſſe probabile caderet: nam in obligatiōibus facti ſuc
cedit obligatio ad intereſſe. l. ſtipulationes nō diuidunt̄. ꝟ.
celſus de verbo. ob. cū ꝯcor. ⁊ per ꝯſequēs Lucas ꝑdictus
haberet regreſſuʒ ꝯ̄ hereditatem dicti hieronymi que ſuc-
cedit in dicta obligatiōe paſſiua ⁊ ꝯ̄ bona eiuſdeʒ que ſunt
hypothecata ad id qd euinceretur vigore dictorum iurium
que haberent dicti filij nepotes. ⁊ ſi ipſi adiuerunt heredi-
tatem vel ei ſe imiſcuerūt. ⁊ tūc ſi inuentariū ꝯfecerūt ſolē-
ne ad predicta tenebunt̄ quatenus ſuppetunt vires heredi
tarie ⁊ nō vltra. l. ſi. §. ⁊ ſi prefatā. ⁊. §. i computatione. C. de
iure deli. ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ doc. ⁊ bona hieronymi erūt piter obli
gata ſi autem nō confecerint inuentarium. ⁊ tunc tenebū
tur ſimplr̄ ⁊ abſolute ad obſeruantiā dicti ꝯctus prout te-
nebatur dictus hieronymus ⁊ conſequēter ad integruʒ in
tereſſe ſi noluerint ſimilē venditionē facere de dictis iuri
bus p. d. l. ſi. §. cū igit̄. ⁊ in aūt. de here. ⁊ fal. §. ſi vo nō con
fecerit inuētariū cū multis ſimilibus: ad idem. l. cū a matre.
C. de rei ven. cum concor. ibi per glo. adductis.

g ¶ Sʒ circa h inſurgit dubiū qꝛ dicti filij poſſent inſtare ꝙ
ipſi volūt ſeruare ꝯctū paternū ⁊ nolūt venire ꝯ̄ ꝗn dicunt
ꝙ hieronymus ꝑdict⁹ vēdidit iura q̄ habebat vel hēre ſpe
rabat ipſe hieronymus ⁊c. Nō aūt vēdidit iura q̄ habituri
erāt eius filij vel nepotes: ſi itaqꝫ ipſi filij vel nepotes agūt
pro portionibus eis cōpetentibus retento ꝙ tertia portio
pertineat ad filios: tertia ad nepotes: tertia pertinuerit ad
Hieronymū nō vr̄ ꝙ aliqd tangāt de iuribus vēditis per
hieronymū ⁊ ſucceſſiue nō veniāt ꝯ̄ ꝯctū defuncti. ⁊ ſi dica
tur ꝙ in dicto inſtr̄o paterno ſubiungit̄ ꝙ ſi ꝯtinget dcm̄
hieronymū hēre filios ipſe ꝓmiſit ſe acturuʒ ⁊ curaturꝫ ꝙ
dicti ſui filij naſcituri ratificabūt dictā vēditionē ⁊c. ⁊ non
veniēt ꝯ̄: rn̄det̄ ꝙ ratificatio ipa reſpicere hʒ vēditionē iu
riū dicti hieronymi. ⁊ ſic ꝓut vēditio non reſpiciebat iura
dictoꝝ filioꝝ: ita ēt nō vr̄ ꝙ ratificatio ad ipſa iura filioruʒ
trahat̄ ⁊ pariter vr̄ poſſe dici ꝙ nō cēſeant̄ venire ꝯ̄ vēditio
nē ⁊ ceſſionē ꝑdictā ſi petāt eoꝝ portionē: qꝛ ſi dicta vēdi-
tio nō trahit̄ ad illā portionē filioꝝ petēs illā portionē nō
veniūt ꝯ̄ vēditionē: nā ſi vēdo dimidiā vnius rei ⁊ poſtea
peto aliā dimidiā aduerſus emptorē nō venio ꝯ̄ vēditionē
qꝛ alia eſt res que petit̄: alia fuit res vēdita ar. l. ſi vnus. §.
ān omnia. ff. de pac. ⁊ quatenus in dicto inſtr̄o ſubdit̄ ⁊ ſi-
milē cōceſſionē ⁊ vēditionē faciēt ſimiliter vr̄ intelligēduʒ
ꝙ faciūt ſimilē vēditionē de reb⁹ vēditis ꝑ dictū hierony-
mū ⁊ nō de alijs reb⁹ ⁊ ꝑ ꝯſequēs ꝙ faciēt vēditionē de iu
ribus dicti hieronymi: nō aūt de iurib⁹ eoꝝ ꝓprijs rn̄det̄
ad ꝑdicta ꝙ lʒ ſm corticē verboꝝ ꝑdicta poſſent ꝓbabili-
ter tollerari tn̄ ſm mētē aliter ꝑdicta intelligunt̄ ⁊ mēs ꝓ-
ualet verbis. l. in cōuētionalibus. ff. de ver. ſig. ⁊. c. intelligē
tia extra eo. ti. cū ſimilibus. Nō. n. erat opus ꝙ dicti filij ra
tificarēt vēditionē ⁊ ꝯceſſionē factā ꝑ dcm̄ hieronymū nec
ꝙ facerēt ſimilē venditionē ſi intelligeret̄ ſolū de iuribus
dicti hieronymi cū abſqꝫ aliqua ratificatiōe habebat dicta
venditio efficaciam nec ratificatio filioꝝ aliquid operabat̄
reſpectu iuriū conceſſorū ⁊ multominus venditio vel con-
ceſſio de eiſdem iuribus fienda per filios cū illa iura eēnt
iā trāſlata in dictum Lucā per ꝯtractū ⁊ ceſſionē factā per
dictum hieronymum nec iura ipſa erāt trāſitura in filios
predictos. ⁊ ſic non poterant concedere ꝙ non habebant.
l. traditio. ff. de acquirenda rerum dominio. ⁊ l. nemo plus
iuris. ff. de regularis cum ſimilibus.

h ¶ Et cum ipſa iura fuerint facta dicti Luce non valuiſſet
emptio rei ſue. l. cum res ⁊. l. ſi mater. C. de ꝯtrahen. empt.
⁊. l. ſue rei. ff. eo. ti. ⁊. l. debitor. ff. de pignora. acti. vnde vt
predicte ꝓmiſſiones facte per dictum hieronymum aliqd
operent̄ vt decet ar. l. ſi quādo. ff. de le. j. ⁊. c. ſi papa de pri-
uile. li. vj. ⁊ ꝙ per Bal. in rubrica. C. de cōtrahen. emp. vbi
dicit ꝙ nullum verbum contractus debet interpetrari po/
ſitum ſine virtute aliquid operandi predicta vident̄ inter-
petranda ꝙ dicti filij facient ſimilē venditionem ⁊ ꝯceſſio-
nem. ſ. de iuribus ipſis filijs competētibus ſi qua iura eis
competerēt. ⁊ ſic ſimilitudo verſet̄ in hoc: qꝛ prout dictus
hieronymus vendidit ⁊ conceſſit iura ſibi competentia vi
gore dicte ſubſtitutionis: ita ſimiliter facient filij qꝛ ven-
dent ⁊ concedent iura eis competentia vigore dicte ſubſti

tutionis de eis facte ⁊ hoc ſatis apte deprehēdit̄ ex verbis
ſequētibus dicti inſtr̄i dū ſubdit̄ ꝓmittēt nō venire ꝯ̄ vigo-
rem alicuius iuris ꝙ ꝑtenderent virtute alicuius ſubſtōnis
de eis facte. ⁊ ſic apte ſe retulerūt dicti ꝯhētes ad iura ipſis
filijs cōpetentia rōne ſubſtōnis de eis facte: iura aūt cōpe-
tentia Hieronymo nō cōpetebant rōne ſubſtōnis facte de
ipſis filijs: ſed rōne ſubſtōnis facte de ipſo Hieronymo vt
de ſe cōſtat: nec vigore iuriū ipſis filijs cōpetentiū poterāt
venire ꝯ̄ conceſſionē factā per Hieronymū de iuribus ſuis
preſuppoſito ꝙ diuerſa forēt iura Hieronymi ⁊ iura filioꝝ
qꝛ ſeparate forent portiones cū vigore vnius portionis nō
veniat̄ cōtra in alia apparet itaqꝫ euidenter mens ꝯhentiuʒ
ꝙ intēdebant ꝙ filij nō poſſent ꝑetere portionē eis cōpetē
tem vigore dicte ſubſtōnis. ⁊ per ꝯn̄s ꝙ venditio ⁊ cōceſſio
per eos fieret de iuribus eis cōpetentibus vigore eoꝝ ſub-
ſtitutionis ⁊ nō de iuribus cōceſſis que nō cōpetebant eis
ſed Hieronymo nec cōpetebant vigore ſubſtōnis facte de
ipſis filijs: ſed vigore ſubſtōnis facte de ipſo Hieronymo:
vn̄ mens eſt aperta que ꝑualet vt dictū eſt ⁊ etiā verba pn̄t
interpetrari vt ſe cōforment ipſi menti ſm ſupradicta.

i ¶ Et ēt qꝛ dicti Hieronymus ⁊ filij ſunt coniuncti in dicto
fideicōmiſſo re ⁊ verbis ⁊ inter ꝯiunctos re ⁊ verbis eſt lo-
cus iuri nō decreſcendi ꝓut voluit Bar. in. l. re cōiuncti. de
leg. iij. per. l. cōiunctim. eo. ti. vbi ideʒ tʒ ⁊ eſt cōis opi. glo. ⁊
doc. ⁊ dicunt̄ ꝯiuncti re ⁊ verbis qn̄ duobus copulatiue eſt
vna res ſimplr̄ legata puta legat̄ titio ⁊ ſempronio fundus
dicunt̄ ꝯiuncti re ⁊ verbis ipſi titius ⁊ ſempronius ſecus ſi
adderet̄ equis portionibus vel ſilia verba: tacita. n. diſtribu
tio partiū non impedit cōiunctionē realeʒ: lʒ expreſſa ſit vt
hec ꝓbant̄ in. l. ſi duobus. §. ſi titio. ⁊ qd ibi per glo. ⁊ doc. ff.
de leg. j. vbi doc. cōiter oēs hoc tenent. ⁊ Bar. in. d. l. re cō-
iuncti. ⁊ eſt bonus tex. in. l. quidā. §. ſi. cū. l. ſeq. ⁊ ꝑin. l. vtrū.
ff. de reb. dub. Itē facit. l. triplici de verb. ſig. ⁊ glo. in verbo
ſeparatum in. l. j. in ſi. ff. de vſuf. accre. ſi eſt locus ius non de-
creſcendi: ergo qui primo admittit̄ cenſet̄ vocatus ad ſoli-
dum ita ꝙ ſi alius non admittit̄ nihil accreſcit ſed nō decre-
ſcit ꝓut decreſceret ſi alius admitteret̄ vt. l. vnica. §. ſi vero
non oēs. C. de cadu. tol. ⁊ ſi hoc eſt Hieronymus qui ſolus
erat in rerū natura de ſubſtitutis tpe dicte venditionis erat
inuitatus ad ſolidū: ſi. n. non cenſeret̄ inuitatus ad id ad qd
inuitati erant alij ſubſtituti nō eſſent cōiuncti remā ex quo
eſſent diuerſe res ſeu diuerſe portiones cuilibet relicte nō
eſſet cōiunctio in eadē re. Item vr̄ ſm hoc ꝙ alijs ſubſtitu-
tis nō extantibus ipſe interim haberet iura inſolido fidei/
cōmiſſo ⁊ filij poſtea venientes ſi ad partē veniūt faciūt de-
creſcere de portiōe dicti Hieronymi ⁊ pro his theorica quā
tradit Bal. quē doc. ſequunt̄ in. d. l. ſi duobus. in ꝑin. dicēs
ꝙ ius accreſcēdi non hʒ locū qn̄ cōiunctus non admittit̄ ad
partē ſed ſperat̄ admitti. ſecus dicit ipſe in iure non decre-
ſcendi ꝓut ſubtilr̄ dixit glo. in. l. ij. ff. ſi pars here. pe. ſm eū
ſm quā theoricā Bal. ⁊ doc. ibi: habemus ꝙ dictus Hiero-
nymus anteqꝫ filij ſibi naſcerent̄ habebat iura in tota here-
ditate detractis. ſ. quartis detrahendis. Et ideo ſm hoc di-
cta ſua cōceſſio fuit facta de ſolida hereditate delata vigore
ſubſtōnis predicte: lʒ poſtea eſſet aliqua portio decreſcenda
caſu quo filij naſcerent̄. Et tūc ſi ita eſſet magis adaptarent̄
verba ꝙ filij ratificarent ⁊ ſimilē venditionē facerēt de eiſ-
dem iuribus ex quo ipſi admittunt̄ ſm hoc ad eadeʒ iura q̄
tempore dicte venditionis cōpetebant dicto Hieronymo.

k ¶ Iſta aūt vltio loco dicta ſunt ſubtilia ⁊ nō trāſeunt ſine
dubitatiōe prior aūt ꝯſideratio eſt magis plana q̄ ſola ſuffi-
ceret dato ꝙ alia poſtea adducta nō ꝓcederent: rō cōcluden
dum eſt ex oibus ꝑdictis ꝙ dicti filij nō pn̄t effectualr̄ veni
re ꝯ̄ dictā venditionē dicti Hieronymi ſi hereditati Hiero-
nymi ſe imiſcuerūt incōſulte: ſaltē quominus teneant̄ reſar
cire oē intereſſe dicto emptori vel eius ſucceſſori. Et ſi cō-
ſulte cū bn̄ficio inuētarij ſe imiſcuerūt pariter nō poterunt
cōtrauenire quatenus ſuppetūt vires hereditarie. Et pari
rōne ſi hereditas nō eſt adita ⁊ dicti filij veniunt ꝯ̄ hr̄ditas
tenet̄ ad oē intereſſe ꝙ ꝑtenderent heredes dicti dn̄i Luce
emptoris ꝑ iam dicta. Et pariter eſſent obligata bona here-
ditaria cum dictus Hieronymus oia bona hypothecauerit
pro obſeruatione oium ⁊ ſinguloꝝ que cōuenit vt ex tenore
inſtr̄i apparet. Et oia tranſeunt cū ſuo onere in hereditateʒ
prout erant apud defunctū arg. l. hereditas de regu. iur. ⁊. l.
nihil aliud de verb. ſig. ⁊ ſubit hereditas iacens vices de-
functi. l. cū hereditas. C. depoſiti. ⁊. l. hereditas. de acq. rerū
do. Et per hoc pʒ rn̄ſum ad quintum queſitum.

l ¶ Circa

l ¶ Circa ſextum aūt queſitum dicendum eſt ꝙ aduerſus di
ctū vs petendi reſciſſionē dicti ꝯctus cenſeꝛ eſſe pſcriptū.
nam ad reſciſſionē predictā competit actio pſonalis.ſ.ↄdi
tio ex.d.l.ij.C.de reſcin.ven.put qdam tenent ꝛ alij dicūt
actionem ex eo ꝯctu cōpetere put ſunt Bar. ꝛ Bal.ſꝫ nō
refert qꝛ aduerſus oēm actione quin etiaꝫ aduerſus oē vs
ſiue ſit actio ſiue officiū iudicis vel quid ſilr maxime ſi com
petat ad aliqd ab alio extorquendum pſcribiꝛ ſpacio.xxx.
vel.xl.an.l.ſicut.ꝛ.l.oēs.C. de preſcri.xxx.vel.xl.an.accedat
qđ habeꝛ in.l.ſꝫ.C.de iure deli.vbi glo.ꝛ doc.cōiter volunt
ꝙ aduerſus ius adeundi ꝛ ius imiſcendi preſcribaꝛ ſpacio
xxx.an.lꝫ non ſit actio:ꝛ lꝫ non cōpetat ꝯtra alium ꝛ nemo
ſit qui preſcribat indubitatum eſt igitur ꝙ aduerſus ius
cauſarū vigore.l.ij.C. de reſcin.ven. ꝛ ſimiliū pſcribiꝛ ſpa
cio.xxx.an.ꝛ lōge magis ſpacio.xl.ꝛ.lx.an.Et hoc niſi pba
reꝛ malafides dicti dñi Luce vel ſuoꝝ heredū.Nā cū mala
fide nullo tpe currit pſcriptio.c.poſſeſſor malefidei de reg.
iu.li.vj.ꝛ.c.qm̄ oē ō pſcrip.i antiqs:iō donec duraſſet mala
fides nō decurriſſe pſcriptio:tñ malafides nō pſumiꝛ: ſed
pſumiꝛ bonafides.ar.l.verius.ff.de pba.ꝛ.l.pe.C.de euic.ꝛ
ibi gl.ꝛ gl.i.c.ſi diligēti ō pſcrip.ꝛ facit.l.merito.ff.p ſocio
ꝛ.l.dolū.C.de dolo. ꝛ.l.quoties.§.qui dolo.ff. de pba. Et
maxie cōcurrēte tam longiſſima poſſeſſiōe.ar.l.ſi.C. vñ vi.
ꝛ qđ p eā no.Bar.ibi in ſi.Et ſi dicaꝛ quilibet pſumiꝛ ſcire
vires ſui patrimonij ꝛ qlitatē ꝛ valoreꝫ ſue rei.l.quiſqs.C.
de reſcin.ven.ꝛ ſic preſumitur ꝙ dictus dñs Lucas habue
rit notitiam valoris rei quaꝫ emit ſaltem ſucceſſu temporis
cum res fuerit facta ſua:ꝛ ſic poſtea dum rem emptam ha
buit veriſimiliter nouit rei valorem ꝛ ſi nouit in ꝯſequētiā
nouit rem emptam minus dimidia iuſti precij ꝛ ſucceſſiue
ꝙ venditori competit ius agendi ad reſciſſioneꝫ dicte ven
ditionis.ergo per conſequens videtur fuiſſe in malafide.

m ¶ Rñdeꝛ ꝙ dicta preſumptio eſt leuis: nam videmus ꝙ
ille vēdit minus dimidia iuſti precij nō preſumiꝛ ſcire:qꝛ ſi
ſciens venderet cenſereꝛ illud plus donare ꝛ non compete
ret illud remediū dicit glo. in .d.l.quiſquis. ꝛ cum illa glo.
tranſeunt doc.put dicit ibi Bart.ideo videꝛ tolli alia pre
ſumptione.ſ. ꝙ preſumiꝛ bonafides ꝛ non mala ꝛ maxie p
lapſum tā lōgiſſimi tpis ar.eius qđ habeꝛ in.d.l.ſi.C.vñ vi.
Et maxie hoc cāu inquo nō fuit empta res certa ſꝫ iura cō
petētia dicto Hieronymo i hrditate dicti hal.i qua hrditate
poterat eē es alienū latēs:ꝛ illud ēt hꝫ cōuentiōes ex pactis
cedebat dāno ꝛ oneri ipſius emptoris.ita ꝙ ſemp potuit p
babiliter dubitare de valore rei empte.Et ēt qꝛ emebat iura
vēditori cōpetētia poterat excitari ō efficatia iurū ſaltē verū
teſtator feciſſet aliud teſtm̄ vel quid ſimile ita ꝙ qualitas
rei empte ſuadet ꝙ poterat de facili ignorari valor rei em
pte.Et maxime qꝛ fuit adiectū pactū ꝙ venditor non tene
retur ſuſcipe aliquā defenſioneꝫ.Nec teneretur de euictione
aliqua niſi vſqꝫ ad ꝯcurrentē qn̄titatē.ccl.iſta.n. reddebant
rem dubiam pp̄ter quas qlitates ptium erat in equiuoco ꝛ
varij vario modo extimaſſent.Et ēt pp̄ter aliquā qualitatē:
quia ſperabanꝛ admitti ad dicta iura filij ꝛ nepotes naſcitu
ri. Et lꝫ promiſerit ipſe venditor curare ꝙ illi ratificarent.
Tamē qꝛ illi nō aſtringebanꝛ ꝛ poterāt nō immiſcere here
ditati.itē poterat Hieronymus eſſe vel fieri non ſoluendo
ꝛ poterat ignorari vires bonoꝝ ipſius vēditoris iſta oia di
minuebant ptiū rei vendite ꝛ reddebāt etiā ptiū dubium:
qꝛ non ita de facili hꝫ extimanꝛ put certa domus vel aliquis
alius fundus certus qui extimari pñt de facili vel ex red
ditib9 vel ex venditionib9 factis de ſimilib9 reb9 que nō oc
currebāt in rebus de quibus agiꝛ.vt.ſ.vēditis ita ꝙ nō be
ne diſcerni poterat vera reꝝ venditaꝝ extimatio. Et ea de
re nō debemus interptari malamfidem ex illa leui preſum
ptione gñali de qua in.d.l.quiſquis accedat qđ in ſimili di
cit Imo.in.d.c.penul.de emp.ꝛ ven.dicens ꝙ rari ſunt qui
ſciāt extimare dubium euentum litis ꝛ pp̄terea non cōpete
re ſaltē de facili remediū.d.l.ij.ꝛ.l.ſi qs cū aliter de ver.ob.

n ¶ Et inſuper ab initio.ſ.tpe ꝯctus celebrati ꝯſtat ꝙ dictus
emptor non cenſetur habuiſſe notitiam cum res non eſſet
ſua:ſed erat venditoris:ꝛ licet poſtea ſuperueniſſet notitia
leſionis vltra dimidiam iuſti precij non videtur ꝙ ex hoc
fuerit in malafide qꝛ nō teneba rem ipſaꝫ ſimpliciter relaxa
re niſi reſtituto ſibi ptio p eū numerato. vt.d.l.ij.habet.n.
emptor electionem vel reſtituere rem recepta qn̄titate per
eum preſtita pro precio vel ſupplere id quod deeſt de iuſto
precio vt ibi probatur ꝛ forte venditor voluiſſet prius di
mittere dicta iura vendita qꝫ reddere pecuniam numeratā
pro dicto precio:iō ſi emptor ſciens deceptionē re ipſa con
tingentē in reū tacet nō vr̄ eſſe in malafide.ꝛ p ꝯñs non vr̄
in hoc correctū ius ciuile cui derogaꝛ p ius canonicū ſolū
eo caſu quo verſaꝛ periculū aie pp malāfidem.d.c.qm̄ oē iū
cta.l.precipimus.C.de appe. ꝛ.l.ſancimus.C. de teſta.ꝛ.c.
cum expediat in prin. de elec.lib.vj. Prima tñ rō eſt magis
clara.ſ.ꝙ nō preſumatur ſcia cauſans malamfidem.

o ¶ Ex qb9 ꝯcludēdū apta frōte ꝙ dictū remediū dicte.l.ij.
C.de reſci.vēdi. nō poſſit a dño intētari obſtāte obſtaculo
pſcriptiōis cauſate ex lapſu lōgiſſimi tpis.lx.annoꝝ.Obſtat
ēt ad ipediēdū dictū remediū iurꝫ qꝛ.d.Hieronym9 adult9
iurauit dcm̄ ꝯctū vēditiōis ꝛ oia ꝛ ſingula in eo pmiſſa p
petuo rato ꝛ firma habere tenere attendere ꝛ obſeruare ꝛ
nō venire ꝯ rōne minoris etatis vl' aliq alia rōne vl' cā iurꝫ
autē tollit remediū.d.l.ij.qꝛ pōt ſuari ſine diſpēdio ſalutis
eterne.d.c.cū ꝯtigat.ꝛ.d.c.qm̄uis.ꝛ.d.auc.ſacramēta puberū
put tenēt gl.bar.Bal.ꝛ doc.cōiter i.d.l.ij.ꝛ gl.ꝛ doc.cōiter
in.c.penu.extra de emp.ꝛ vēdi.ꝛ hoc cōiter teneꝛ iuramēto
maioris in iuramēto aūt adulti ſunt opiniōes:nam Io.an.
ꝛ Do.de ſcō Ge.in.d.c. qm̄uis de pactis in.vj.dicunt ꝙ ille
tex.loquiꝛ in iuramēto puberis ꝛ ſic volūt ꝙ iuramentum
puberis validet illū ꝯctum alſ inualidū ex alia cā qꝫ rōne
minoris etatis ꝛ in quo ſolēt occurrere maxime leſiones ꝛ
idē vr̄ velle Pau.de ca. in.d.auc. ſacramēta puberū in re
pe.in tertia col.dicēs ꝙ licet.de iure ciuili iuramentum mi
noris nō tollit alias inualiditates niſi ꝯtingētes rōne mino
ris etatis qꝛ illas alias nec iuramentum maioris tolleret:tñ
ſecus de iure canō:qꝛ iuramētum etiā minoris tollit oia re
media ꝯ factū iuramētū alſ cōpetentia:qꝛ in oibus militet
rō iuris canonici ſm eum.ꝛ ideo iuramētū minoris ſimplr
pſtatum nō ſeruādo ꝯctū ꝛ nō veniēdo ꝯ tollit remediū.d.
l.ij.C.de reſcin.vē.prout volunt Ange.ꝛ Saly.in.d.auc.ſa
cramēta puberū dicētes ꝙ doct.ita volunt prout eos refert
Imola in.d.c. cum ꝯtingat.char.xxviij.quoꝝ opi. pcedere
poſſet qñ nō eſſet facta mentio minoris etatis nec aſpectus
iudicaret eſſe minorē ipſum iurātem put ipſe Imola tāgit
ibidē char.xxix.Si vo aſpectus iudicaret eſſe minorem vel
alr appareret ꝙ inoruerat ꝯhenti cū minore ꝙ iurans erat
minor tūc iuramētū ſimplr pſtatū a minore non tollit illud
remediū qꝛ cēſeꝛ preſtitū ſolū ſup etate hꝫ eſt de nō venien
do ꝯ rōne minoris etatis put volunt glo. Bar.Bal.Ang.
ꝛ doc.cōiter in.d.l.ij.de reſcin.vēd.iſta.n. eſt cōis opi.put
ꝛ dic.Imo.in.d.c.cū ꝯtigat chartis pdictis ꝛ charta.xxxij.

p ¶ Tñ qñ iurauit nō venire ꝯ rōne miōris etatis vl' alia rō
ne pmū iurm̄.ſ. quatenus iurat nō venire ꝯ rōne minoris
etatis repſentat cū maiorē ꝛ ſcōꝫ iurm̄.ſ.quaten9 ſubiūgit
vl' alia rōne facit ꝙ ſit pinde ac ſi maior iuraſſet:vñ i caſib9
in qbus iurm̄ maioris firmaret ꝯctū ſilr firmabit iurꝫ hui9
minoris put hꝫ volūt bar.ꝛ Raph. ful.i.d.autē. ſacramēta.
iō put maioris iurm̄ firmat ꝯctū vt nequeat reſcindi reme
dio.d.l.ij.C.de reſcin.vend.ſm cōem opi. vt ſupra dictum
eſt:ita etiam iuramentū minoris opereꝛ hunc effectū qñ iu
rat non venire ꝯ rōne minoris etatis vel alia rōne put vr̄
eſſe cōis opi,vt ꝛ dicit ipſe Imola in.d.c. cū ꝯtingat char.
xxxij.ꝛ hoc hꝫ p indubitato Bar. in.d.l.ij. ꝛ vr̄ ēt de men
te Ang.ibi ꝛ ideo cum in caſu noſtro dictus Hieronymus
iurauerit ſub dicta forma dicamus ꝙ nō poterat itētari re
mediū dicte.l.ij.ꝛ maxime qꝛ dictus Hieronymus renūcia
uit exceptioni doli mali exceptioni ſine cā exceptiōi nō nu
merate pecunie ꝛ remedio reſtōnis in integ.ꝛ oi alij legum
iuris auxilio ꝛ ſic pꝫ ꝙ nō ſe reſtrinxit ad remedia cōpetē
tia rōne minoris etatis:ſꝫ renūciauit ēt alijs remedijs com
petentibus ēt maiorib9 vt pꝫ ex ſpecificatis ꝛ etiā illa gñali
clā qua renūciauit ai iuris auxilio:nam q omne dicit nihil
excludit.c. ſolite de maio. ꝛ obe. ꝛ canone ſi romanoꝝ.xix.
diſt.ꝛ.l. iulianus.de le.iij.ꝛ cuꝫ iurauerit poſtea oia ꝛ ſingu
la rata ꝛ firma habere ꝛ ſeruare ꝛc. nō venire ꝯ certe iura
uit non venire ꝯ hāc gñalem renunciationē ꝛ illam ſeruare:
ideo per dictum iuramentum videtur fuiſſe ſublatum di
ctum remedium dicte.l.ij.ꝛ maxime cū interuenerit auctori
tas curatoris ꝛ decretum iudicis quibus curatori ꝛ iudici
veriſimiliter erat notum beneficiū vulgare dicte.l.ij. ꝛ quā
notitiam curatoris conſiderat Bal.in.d.l.ij.

q ¶ Et licet nōnulli aliud teneāt in hoc articulo :nā iuramē
tum tollat remedium.d.l.ij.C.ſi aduer.vend.tñ ſupradicta
vr̄ cōis opi.ſ.ꝙ tollat in his terminis ꝛ hoc ſaltem negari
poteſt quin res ſaltem ſit pbabiliter dubia ꝛ pbabile du
bium iuris cauſat bonamfidem ꝛ iuſtum errorem ſuffi

cita ad preſcriptionem non ſolum longiſſimi temporis:ſed
etiam longi tpis cauſandum.c.cum dictus de conſue.& no
tata per Jo.an.in.c.j.de poſtu.pla.lib.vj.& p An.& Jmo.in
d.c.cū dilectus.& d.An.in.c.de quarta de preſcri. & Jmo/
lā in.c.ſi diligēti eo.tit.itaqȝ res eſt luce meridiana clarior
qd ceſſat remediū.d.l.ij.reſultans ex leſione vltra dimidiā
iuſti precij & hec circa.vj.dubiū dictā ſufficiant.

r ¶ Circa primum autem queſitum eſt primo aduertēdū ꝙ
dicte filie non potuerunt grauari in legittima per.l.qm in
prioribus.C.de inoffi.teſtamēto.& l.ſcimus.§.cū aūt.eod.
& propterea non eſt dubium qd ex perſona dictarū filiar uȝ
venit detrahenda legittima que debetur heredibus dicti
domini Luce ex perſonis earūdem filiarū que iura ſua ceſ
ſerūt dicto domino Luce & in hoc nulla eſt dubitatio per
predicta & etiam quia teſtator prohibuit detrahi trebellica/
nicam non autem legittimā cum diſpoſuerit qd hereditas
deueniat integra ſine detractiōe legittime vel trebelleani/
ce &c. Sed vtrum detrahenda veniat trebelleanica cadit ꝓ
babile dubiū & iminēt plura dubia ſatis vulgata & trita:nā
eſt dubium non mediocre:an ꝓut falcidia poteſt per teſta/
torem prohiberi:ita etiam prohiberi poſſit trebelleanica:nā
glo.in auc.ſed cum teſtator.C.ad.l.fal.& in.l.ſi vt allegas.e.
ti.vult ꝙ prohiberi non poſſit & eam ſequitur Jac.de belui
ſio in corpore & idem voluit Jac.butri.in.d.auc.ꝓut ibi re
fert Saly.quod & cōcludit Jmo.in.l.marcellus.§.qd autē
ff.ad treb.& Pōta.in ampla repe.auc.ſimiliter in ſi.C. ad
l.fal.reſpondēs ad rationes que in contrarium adducūtur
ſuper quo aliter non inſiſto qꝛ non intendo hanc partē ali
ter firmare. Eſt autem ſcḋm dubiū vtrū de legatis ad pias
cauſas non detrahatur trebellianica prout nec detrahit fal
cidia vt in.d.auc.ſimiliter nam tex.in.c.ſi pater de teſtamē/
tis li.vj.a contrario ſenſu facit ꝙ detrahatur vbi per illum
textum & per plures rationes firmant Archi.& Joā.an. in
glo.& in nouella ibidem quod & tenet ibi Zēzelinus vt ibi
refert Domi.de ſancto gemi.qd etiam tenuit Jac.butri. vt
refert Saly.in.d.auc.ſimilr. ſm quē hec opinio eſt de rigo
re iuř.verior & pro hac parte conſuluerunt ſatis tamen per
generales rationes Jo.cal.& Joan.de ligna.ſm eum & hoc
eſt verius de rigore iuris ſm Jmo.in.d.§.quod autē per
d.c.ſi pater a contrario ſenſu & vt ceſſet.ll.correctio & hanc
partem latius proſequendo firmat Ponta.in.d.auc.ſimi/
liter colū.lxxiiij.in.xl.ſpecialitate circa vltimas voluntates
& reſpondent Saly.Jmo.& Ponta.ad rationes Bar.& ſe
quacium vt latius per eos in dictis iuribus:que gra bre/
uitatis obmitto maxime cum non intendam hanc partem
alr firmare licet ſatis placeat in puncto iuris prout etiā alias
conſulendo dixi & profecto retentis ſupra dictis opinioni
bus in prenotatis dubijs.ſ.qd non poſſit trebelleanica pro
hiberi per teſtatorem.

s ¶ Et qd in relictis ad pias cauſas non detrahatur trebel/
leanica remanet aliud dubium non leue vtrū poſſit aduer/
ſus primum ſubſtitutum detrahi trebelleanica:nam prima
fronte videtur dicendum ꝙ nō per text.in.l.auia.§.titio de
condi.& demonſtra.vbi per illum tex.notat Bald.ꝙ idē fa/
uor debetur medie perſone qui debetur illi pſone ad quā
deuenit finale cōmodum ita ſumens illuȝ tex.ꝙ ſi legatur
mihi & rogor reſtituere amore dei dicitur eſſe ad pias cau/
ſas non ſolum fideicommiſſum mihi iniunctū ſȝ ēt legatū
mihi factū & idē in effectu vult ibi ang. Et id dicit Pon/
ta.in.d.auc.ſimiliter in dicta.xl.ſpālitate qd tunc nō detra
hitur trebelleanica aduerſus priuatū rogatū reſtituere pie
cauſe retenta.ſ.opi.qd de relictis ad pias cauſas nō detra/
hatur trebelleanica:pro quo eſt tex. melior q ſit in iure in
l.cum dotē marito.ff.ad.l.fal.ſm eūdē Pō.i.d.auc. ſimilr
co.lxxviij.hoc firmātē ibi & i.d.§.qd aūt.vbi dič ſe hoc cō
ſuluiſſe p dcm̄ bal.de quo.ſ.ꝓ q̄ allegauit caſum i.d.l.cum
dotē.& idē ſȝ pau.ō ca.i.d.l.cū dotē.qd eſt ſumme notādū
ſi ꝓcedit:& ſatis vr̄ tollerabile & forte ꝓcederet qn̄ ſimplr
& pure fuiſſet a primo legatario relictū pie cāe vel ſub ea/
dem conditione ſub qua eſt relictū ipſi pmo legatario ꝓut
videntur loqui Bal.Pau.& Pon.vbi.ſ.& ꝓut cōtingit i
d.§.titio.vbi viget ēt alia rō:qꝛ alias fieret fraus legi & p idi/
rectū apta via ipedirenť nuptie cui fraudi lex.obuiat vt ibi
& clarius in.l.heres meus.§.ſi.de cōdi.& demō.& Bald.in
mea lec.loquitur arguēdo nō decidēdo in.d.titio. ſȝ Pon
ta.aliter eum videatur allegare. Et ſȝ tex.d.l.cū dotē mari/
to ſatis vrgebat:tn̄ non minus vrgent in ꝯtrarium iura que
ibi gloſ.adducit pro cōtrarijs.l.ij.§. idē querit.ff.de dote
prelegata.& l.j.§.ſiqs creditori.ff.ad.l.fal.& ſcio quam dat
glo.in.d.l.cuȝ dotē ad dicta ꝯtra:pro quo etiā facit qd no.
Bar.in.l.ſi.ff.de his que ꝓ nō ſcrip.habenť volēs qd pri
mus fideicōmiſſarius nō pōt vti pꝛiuilegio pie cauſe ꝙ di/
ctū bar. Pe.de peru.vt quā referūt cōſulēdo firmauit pro
cedere qn̄ ex interuallo dȝ fieri reſto pie cāe ſecus ſi incō
tinēti adeo ꝙ eſſet nudus miniſter:qꝛ tūc vr̄ datus tanq̄
executor ad dictū legatū & eius officiū videť pediſſequum
ad dictū legatū ar.c.ſi ſuper gratia de reſcri.li.vj.ideo ꝓut
valet legatū factū eccleſie corā duob⁹ teſtib⁹ per.c.relatū
de teſt.ita & vȝ dicta datio executoris ſm eundem Pe.cu/
ius vltimū dictū plurimū dependet a no.per gloſ.Bar. &
alios in.l.ſi quis titio de leg.ij.& no.per glo.in.l.eam quā.
C.de fideicō.quā ibi tenent Bar.Bal.& doc.cōmuniter.

t ¶ Et nō vlterius inſtādo in illis terminis dcm̄ bar. ſatis
cōfert ad caſuȝ noſtrū.ſ.ꝙ heredes dcē dn̄e Pere nō poſ
ſint in hoc vti priuilegio pie cauſe. Et etiā plurimū cōfert
dcm̄ cōſiliū Petri & etiā no.per gloſ.in.l.eam quam. Que
oia faciunt ꝙ heredes predicti nō poſſunt allegare de iure
tertij quo ad excluſionē dicte quarte ꝓut eſt regula vulga/
ris qꝛ pōt dicere ſucceſſor dicti Hieronymi quo ad te libe/
ras edes habeo ar.l.loci corpus.§.cōpetit.ff.ſi ſeruit⁹ vē.
Et maxime videť hec ꝓcedere qꝛ eſt incertū an pie cāe ali
quid veniat debendū. Nā ſi cōditio deficiet cenſebitur ni
hil relictū pie cāe & dici poterit vere nihil eſſe pie cauſe re/
lictū vt ꝓbat tex.in.l.j.i pꝛin.ff.de reg.catho.interim ergo
non dȝ impediri detractio trebelleanice cuȝ regula ſit qd
trebelleanica detrahať & pro regula pſumať adeo ꝙ ei ſtan
dū eſt donec ꝓbatur exceptio iuxta no.per Bar.in.l.quo/
tiēs.ff.ſiqs cau.& p glo.& doc.in cle.ſi.de reſcri. Et ex quo
eſt dubiū an ſit futurus caſus exceptionis ſeu iuris exor/
bitātis ſufficit illa dubietas vt ſtemus iuri regulari:ar.l.ſuf
ficit.ff.de ꝯdi.inde.iūctis.ſ.ꝓxime dictis. Et qꝛ iura exor
bitantia ſunt reſtringēda vt quātominus pōt legať ius cōe
c.cū dilect⁹ de ꝯſue.& l.ius ſingulare.& l.qd vo.ff.de.ll. Et
maxime cū nō verſatur fauor pie cāe. Nā ſȝ interim detra
hatur trebelleanica aduerſus dictum Hierony.tn̄ eueniēte
caſu ſubſtitutionis facte de pia cā illa trebelleanica detra/
cta debebit dari per ipſum heredem ipſi pie cauſe & ſic ſer
uabitur voluntas teſtōris quatenus diſpoſuit ꝙ dicta bo/
na & hereditas integra deueniat ſine detractiōe trebellea/
nice ad ipſa pia loca. Et Bal.in quodā ſuo cōſi.qd inci.in
qōne que vertitur inter ſcholem ſancte Marie vr̄ preſup/
ponere pro cōſtanti ꝙ in ſimilibus terminis trebelleanica
detrahať aduerſus rogatū ſub cōditiōe reſtituere pie cau/
ſe:& ita alias legēdo dictā auc.ſilr viſum fuit & ēt alias conſu/
lēdo. Et ita etiam ad preſens vr̄ licet in hoc cāu verſari vi
deatur maius dubiū. Attēto qd eſt ꝓhibitū detrahi trebel
leanicam & ipſe Hierony.ſubſtitutus & ſic primus fideicom
miſſarius eſt rogatus reſtituere pie cauſe & fideicōmiſſari⁹
non hȝ ipſe detrahere trebelleanicā:qꝛ falcidia & trebellea
nica detrahunť a ſolo herede.ff.ad.l.fal.lex falcidia.§.nūq̄
&.ff.ad treb.l.mulier.§.ſi.ita ꝙ illa ꝓhibitio trebelleanice
non poteſt reſpicere niſi heredem & heres hȝ trebelleani/
cam detrahere aduerſus primum fideicōmiſſariuȝ cui ipſe
hȝ reſtituere hereditatē & p ꝯñs cū illam reſtituere habue/
rit dicto Hieronymo & nō pijs locis nō vr̄ qd illa prohibi
tio poſſit vńficari niſi in dicta reſtōne que facta fuit ſeu fie
ri debuit dcō Hierony.& ꝯñr videať ꝓhibita detractio tre
belleanice ēt aduerſus dictum Hierony. Et facit etiam qꝛ
illa ꝓhibitio ſimpliciter in fine poſita vr̄ referēda ad oia ꝓ
cedentia ar.l.talis ſcriptura de.le.j.& l.j.C.de libe.preteri.
& c.ij.requiris de appel.cum ſi.

v ¶ Tn̄ his non obſtantibus teneo.ſ.dictam concluſioneȝ
qꝛ non eſt ſimpliciter ꝓhibita trebelleanica ſed eſt diſpoſi
tum per teſtatorē qd dicta bona & dicta hereditas integra
deueniat ad dicta pia loca ſine detractione trebelleanice:&
hoc ſub cōditione ſi Hieronymus vel eius liberi deceſſe/
rint ſine liberis:ideo adhuc non ſortitur effectum dicta di
ſpoſitio cum non ſit purificata eius conditio merito inte/
rim ſtandum eſt iuri cōi eueniente conditione poterit ad/
impleri eum modum qui.ſ.narratus eſt. Et ſatis tunc de/
ueniet integra ipſa hereditas ad dicta pia loca ſi poſt pu/
rificatam conditionem illa trebelleanica detracta reſtitue/
tur ipſis pijs locis vel ipſi Hieronymo vel eius heredibus
ad quos tranſiuit onus reſtituendi dictam hereditatem.
Et per hanc viam operatur ipſa prohibitio effectum ſuuȝ.
quia heres prohibetur detrahere trebelleanicam ſub illa
conditione

conditione. ſcilicet ſi Hieronymus vel eius filij deceſſerint
ſine liberis. Et ob illã finalẽ cãʒ ⁊ ꝙ hereditas integra deue
niat ad piam cãm: nõ purificata cõditiõe heres nõ detrahet
trebellianicã ad hoc vt deueniat ad pia loca integra hꝛ̃ditas
nec refert cui illã reſtituat: lʒ poſſet nõ abſurde dici ꝙ recta
via illã reſtituat dictis pijs locis cũ heres cenſeat̃ ipſe roga
tus ſatiſfacere legatarijs ⁊ fideicõmiſſarijs vt ꝑ bar. ⁊ doc.
in. l. marcellus in prin. ad trebel. ⁊ per eundẽ Bar. in. l. codi
cillis de vſufru. lega. ⁊. ff. de lega. iij. in. l. ſed ⁊ ſi ſic. ⁊ in. l.
qui duos. ff. de vulga. ⁊ pup. nec refert ſi Hieronymus fuit
rogatus: qꝛ poſſunt concurrere in illo onere: ita ꝙ quilibet
cenſeatur rogatus reſtituere hereditatẽ ⁊ bona dictis pijs
locis quatenus habeat. quid. n. ſi Hieronymus deceſſiſſet
ſine liberis in vita heredum vel in vita teſtatoris vel recu
ſaſſet fideicõmiſſum teneretur ipſe heres ad illa onera ⁊ te
neri poſſet non ſolum ex prouiſione iuris de qua in. l. vni
ca. §. pro ſcdo. ⁊. §. in nouiſſimo. C. de ca. tol. Sed etiam ex
prouiſione teſtatoris. ⁊ ita põt cenſeri factũ in caſu iſto. Et
maxime quia teſtator prius diſpoſuit ꝙ hereditas integra
deueniat ad dicta pia loca demum rogauit dictum Hiero
nymum vt dicta bona reſtitueret dictis pijs locis: ita ꝙ põt
intelligi ꝙ illud venerit ampliatiue non reſtrictiue ad pre
cedentia prout eſt natura copule iuxta tex. communiter ſin
gularem in. l. ea tamen adiectio. ff. de leg. iij.

x ¶ Et per hec patet reſponſum ad id qꝺ prio loco in ꝯriũ
ſubdebat̃. Nec ob. aliud in ꝯriũ adductũ qꝛ negãdũ eſt ꝙ
ſit ſimpliciter prohibita trebelleanica. Naʒ ſolum eſt diſpo
ſitũ ꝙ hereditas deueniat integra ſine detractiõe trebellea
nice ad dicta pia loca: ⁊ ſic non refert̃ ad reſtitutionẽ facien
dam Hieronymo. Et illa verba ſine detractione trebellea
nice non ſunt poſita in fine nec in principio nec ẽt in medio
inter plura capitula ſeu inter plures ſubſtitutiones: ſed in
medio vnius oratiõis ⁊ ſic in medio vniꝰ capituli ⁊ vniꝰ
ſubſtitutionis vt de ſe patet merito non refertur ad aliam
ſubſtitutioneʒ per tex. in. l. iij. §. ſi filius. ff. de liberis ⁊ poſt
hu. Et hec de primo dubio dicta ſufficiant.

y ¶ Reſtat admodo deuenire ad. vij. ⁊ vltimum queſitum
circa quod paucis inſiſtendum duxi. Tum quia multa circa
alia queſita dicere oportuit ita ꝙ nimia prolixitas tedium
lectori eſt ablatura. Tum qꝛ non arbitror eſſe neceſſarium
per ea que dicta ſunt circa ſextum queſitum. Et qꝛ non cre
ditur probari dictam leſionem vltra dimidiam iuſti precij.
Dico itaqꝫ ꝙ voluntaria confeſſio tutoris nõ ꝓbat contra
pupillum. l. certum. §. ſed an ipſos. ff. de ꝯfeſ. ideo lʒ tuto
res in dictis diuiſionibus dicant illa bona in ipſa diuiſiõe
ſpecificata fuiſſe cõia pretextu hereditatum Bald. ⁊ Putij
nõ propterea id probat̃ aduerſus ipſos pupillos ⁊ dato ꝙ
ꝓbarent aduerſus pupillos inter eos pupillos ⁊ eoꝝ here
des nõ tñ probaret in fauorẽ vel ꝑiudicium extranei qꝛ res
inter alios acta ⁊c. per iura vulgaria: itaqꝫ cũ hic agat̃ vtrum
probatio redundat aduerſus dñm Lucã emptorẽ qꝛ ꝓdu
citur inſtrm̃ diuiſionis ⁊ ꝯfeſſio in eo contenta ad proban
dam leſionẽ aduerſus ipſum emptorem qui fuit abſens ipe
illius cõfeſſionis itaqꝫ ꝯfeſſio etiã venditoris ſibi non opi
tularet̃. d. l. certũ. §. ſi qs abſente. ⁊. l. ſi. cũ ſua glo. ff. de in
terroga. acti. multofortius non dꝫ eidẽ nocere confeſſio ſui
aduerſarij. ridiculũ. n. videtur ꝙ ꝯfeſſio mei aduerſarij ſibi
ꝓſit ⁊ mihi noceat: itaqꝫ tanqꝫ cõfeſſio ⁊ aſſertio ꝙ illa bo
na remãſerint in bonis ⁊ hꝛ̃ditatibus ꝑdictis nullo modo
probat dictũ inſtrm̃ ꝑ predicta ⁊ maxime qꝛ quo ad h̄ ſunt
vba enunciatiua ꝓpter aliud ꝓlata quia inſtrm̃ ſit de diui
ſione. nõ autẽ ſit inſtrm̃ ad videndũ ⁊ docẽdũ que ſint bo
na dictoꝝ hereditatũ. verba aũt ꝓpter aliud ꝓlata non ita
ꝓbant prout qñ ꝓferuntur ꝓpter ſe iuxta. c. ſi. de ſucce. ab
inteſt. ⁊. l. ex his verbis. C. de teſta. mili. ⁊ qꝺ ibi per Bald.
⁊ doc. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. ex hac ſcriptura de donat.

3 ¶ Licet itaqꝫ dicta bona in illo inſtrõ diuiſionis deſcripta
diuidantur tanqꝫ bona hereditaria per tutores pupilloꝝ
non ꝓpterea ꝓbant̃ fuiſſe hereditaria in preiudicium dicti
dñi Luce ⁊ ſuoruʒ heredum emẽtis poſtea a dicto Hiero
nymo iura ſua in dictis hereditatibus ⁊ maxime hoc dicen
dum eſt: qꝛ ſi tertius dicta bona euinceret tanqꝫ non here
ditaria nõ haberet regreſſum de euictione dictus dñs Lu
cas vel eius heredes aduerſus venditorẽ cũ non vendant̃
niſi iura que cõpetunt venditori ⁊ inſup non apparet ꝙ di
ctus Hieronymus vel dña Piera poſſederint dicta bo
na vigore dicte diuiſionis ꝗ̃tum eſt in ipſo inſtrõ diuiſio
nis. ſi autẽ doceretur aliter ꝙ predicti poſſederint vigore

diuiſionis aliquid conferret ex illo capite quia in venditio
ne dictoꝝ iurium exprimunt̃ iura que venditor habebat in
rebus obuentis in partem dicte Piere vigore illius diui
ſionis: licet etiam circa hoc dici poſſet ꝙ dato ꝙ venirẽt in
partem in illa diuiſione tanqꝫ hereditaria ſi non erant he
reditaria non veniunt in ſubſtitutione fideicommiſſaria: qꝛ
nõ veniunt ea que heres ſibi querit ſua ꝓuiſione: lʒ querat
tanqꝫ heres. l. ita tñ. §. ſi ſeruum maxime ibi ſtipulatus fuiſ
ſet. ⁊. l. in fideicõmiſſo. ff. ad treb. ideo ſi nõ erant heredita
ria non hẽbat ius ipſe venditor occaſione dicte ſubſtõnis.

t ¶ Fatendum tñ eſt ꝙ lʒ predicta vera ſint: nihilominus
quia dicta Piera ꝯſecuta fuit dicta bona tanqꝫ hereditaria
⁊ vigore arbitramenti diuiſorij ⁊ vigore diuiſionis ⁊ ex his
reſultabat aliqua probatio plena vel nõ plena nõ determi
no aliter aduerſus heredes dicte dñe Piere ꝙ ꝓpter hoc
maioris extimationis ſunt dicta iura vendita ꝗ̃ ſi predicta
inſtrumẽta diuiſionis ⁊ arbitramenti ꝑdictoꝝ nõ eſſent qꝺ
totum iudicis arbitrio relinquenduʒ eſſet. arg. l. ſi quod ex
pamphila ⁊ quod ibi per Bar. ff. de lega. iij. ⁊ quod per eun
dem in. l. vnica. C. de confeſ. ⁊ in. l. ſemper. §. in hoc interdi
cto. ff. quod vi aut clam. Laus deo.

¶ Si ẽ facta ſubſtitutio ſi heres deceſſerit ſine liberis qd
ſi inſtitutus ingredit̃ monaſteriũ: an dicatur purificata con
ditio ⁊ quid ſit dicendum quando eſt ſubſtituta pia cauſa.

¶ Conſilium. xviij.

IN noie domini noſtri
Jeſu chriſti. ¶ Circa hanc ꝯſultationem vi
detur primo aſpectu dicendum ꝙ nõ ſit lo
cus dicte ſubſtitutioni: nam ſubſtitutio fuit
facta de dña Pelegrina vxore teſtatoris ſub
conditione que preſupponitur expiraſſe ⁊ in defectum ſub
ſtitutionis facte de dicta dña Pelegrina fuit ſubſtituta fra
ternitas ſancte Marie ⁊ conuentus preſbyteroꝝ ⁊ ſubſti
tutio facta de predictis fuit ꝯcepta ſub conditione: ſi Fran
ciſca filia teſtatoris heres inſtituta deceſſerit ſine filijs que
conditio lʒ prima facie videatur eueniſſe ex quo dicta Frã
ciſca nunqꝫ peperit filios: ⁊ ſic vere ſine filijs deceſſit tamẽ
qꝛ ipſa intrauit monaſterium ⁊ in eo perſtiterit vſqꝫ ad eius
interitum ibidemqꝫ deceſſit videtur iuris interpretatione
non deceſſiſſe ſine filijs: ideoqꝫ videtur iuris interpretatio
ne dicta conditio defecta: non aũt purificata per text. in ca
pitulo in preſentia extra de probationi. vbi eſt expreſſuʒ in
ſimili ſubſtitutione facta ſub conditiõe ſi deceſſerit ſine he
redibus h̄ eſt ſine liberis iuxta. l. ex facto ad trebel. ſi roga
tus ingreſſus eſt monaſtrium ⁊ ibi deceſſit: lʒ veros filios
nõ habuerit: ⁊ ſic vere ſine liberis deceſſerit tñ nõ dicit̃ ſine
filijs deceſſiſſe iuris interpretatiõe ⁊ ſubſequẽter cenſet̃ cõ
ditionẽ expiraſſe: nõ autem fuiſſe purificatam vt ibi eſt ex
preſſum qꝺ ⁊ probatur in auten. niſi rogatus. C. ad trebel.
⁊ in corpore de ſanctiſſimis epiſcopis. §. ſed ⁊ hoc preſenti.

a ¶ Nec videtur huic concluſioni refragari ſi dicatur ꝙ di
cta diſpoſitio fallit qñ eſt ſubſtituta pia cauſa per tex. in. d.
§. ſed ⁊ hoc preſenti. verſi. ſi tñ in redemptionem ⁊ ꝓpterea
cum in caſu noſtro cenſeatur ſubſtituta pia cauſa ex quo
ſunt ſubſtituti fraternitas ⁊ conuentus clericorum: quia ad
hoc videtur poſſe pluribus modis reſponderi primo ꝙ di
ctus verſi. ſiue. §. ſi tñ in redemptionẽ non excipit omnẽ di
ſpoſitionẽ ad pias cauſas: ſed ſolũ duos caſus. ſ. quãdo eſt
factum relictum in redemptionẽ captiuorum aut in alimen
ta egentium perſonarum. ergo in alijs non exceptuatis ſtan
dum videtur regule ⁊ ꝯſequenter caſus noſter videtur ap
plicandus regule non fallentie. ſecundo videtur reſponden
dum ꝙ dicta ſubſtitutio principaliter fuit facta de. d. dña
Pelegrina vxore teſtatoris ⁊ in defectum ſubſtitutionis
predicte fuerunt quodãmodo in ſubſidium ſubſtituti fra
ternitas ⁊ conuentus predicti: ſed conſtat ꝙ ſubſtitutio fa
cta de dicta dña Pelegrina comprehendebatur ſub regu
la predicta: ⁊ ſic ſi dicta dña Pelegrina non tranſiuiſſet ad
ſcda vota ⁊ vixiſſet honeſte monaſterium excluſiſſet dictam
dñam Pelegrinam ⁊ reſpectu dñe Pelegrine non dicere
tur dicta Franciſca deceſſiſſe ſine liberis: ⁊ ſic monaſteriuʒ
excluſiſſet ſm̃ hoc dictam dñam Pelegrinam ſi alie con
ditiones ſue ſubſtitutionis fuiſſent purificate. ergo pari
ratione ⁊ multofortius videtur ꝙ excludere debeat frater
nitatem ⁊ conuentum predictos in ſubſidium ſubſtitutos

ex quo dcã dña Pelegrina fuit magis dilecta a teſtatore ⁊
magis ab eo honorato ꝙ dicti fraternitatis ⁊ cõuẽtus vt
de ſe cõſtat:⁊ ſic ſi monaſterium preferreretur perſone ma
gis dilecte ⁊ honorate a teſtatore fortius videtur ꝑferen/
dum perſonis minus dilectis.

b ¶ Preterea ex quo fraternitas ⁊ conuentus ꝑdicti ſubſti
tuti in defectum conditionis appoſite prime ſubſtitutioni
q: prima ſubſtitutio fuit cõcepta ſub cõditione ſi domina
Pelegrina honeſte vixerit ⁊ vidualem ſeruauerit ⁊ ſubdat
al's hoc eſt ſi dicta Pelegrina nõ ſeruauerit vitã viduale;
aut nõ vixerit caſte ſubſtituunt fraternitas ⁊ conuentus:
⁊ iõ fraternitas ⁊ ꝯuentus cenſent quodãmõ ſubrogati in
locum dñe Pelegrine ſi ipſa nõ perſeuerauerit in honeſta
viduitate.⁊ propterea eorum ſubſtitutio debet eodem mo
do cenſeri ⁊ eſſe eiuſdem nature:q: ſubrogatũ aſſumit na/
turã eius in cuius locũ ſubrogatur iuxta.l.cũ qui.§.qui in
furtarũ.ff.ſi q's cautionibus cum cõco:.⁊ ideo prout ſubſti
tutio que domine Pelegrine ſi honeſtam viduitatem ſer/
uaſſet videretur expiraſſe propter ingreſſu; monaſterij q:
dicta franciſca eo reſpectu nõ cenſeret deceſſiſſe ſine libe/
ris ita etiã videtur dicendum ꝙ non cenſeat deceſſiſſe ſine
liberis reſpectu ſubſtitutionis facte de dictis fraternitate
⁊ cõuentu ſubrogatis in defectũ ſubſtitutiõis Pelegrine
qd ⁊ dicendum videtur alia ratione:q: ſubſtitutio ꝑdi/
cta in eadẽ oratione eſt facta ⁊ ſub eodem determinabili õ
omnib⁹ predictis ſcilicet de Pelegrina fraternitate ⁊ cõ/
uentu ergo debẽt pariter terminari ex quo oẽs ꝑdicti ſub/
ſtituti ab eodẽ determinabili terminantur per regulam.l.
iam hoc iure de vulgari ⁊ pupillari.⁊.l.hereditatem.⁊.l.ꝙ
ius eo.ti.⁊.l.in teſtamẽto.C.de teſta.milit.idcirco ꝑut re/
ſpectu domĩe Pelegrine dcã cõditio ſi deceſſerit ſine filijs
cenſeret defecta ſm ſupradicta:ita etiam cẽſeat defecta re/
ſpectu fraternitatis ⁊ cõuentus per regulam ꝑnarratam.

c ¶ Quinimo ceſſantibus etiã ꝑdictis vr dcã ſubſtõ defecta
reſpectu fraternitatis ea rõne:q: fraternitates ſecularium
ꝑut arbitror eſſe dictã fraternitatẽ ſubſtitutã nõ iudican/
tur eſſe pia loca:dicit Bald.in auc.hoc iue porrectũ.C.de
ſac.ſan.eccl.Ideo relicta hmõi fraternitatib⁹ nõ cenſentur
relicta ad pias cauſas:ꝑut no.Bal.in quodã ſuo conſilio
qd incipit in dicto teſtõ in ordine.clx.Ea rõne concludẽs
ꝙ de relictis factis fraternitati detrahit trebellcãica.Et ſi/
mili ratione Bal.in.l.ſi quis ad declinãdã ver.denuo que
ritur.xvij.col.C.de epi.⁊ cle.videt cõcludere ꝙ de relictis
fraternitati epũs non detrahit quartã quã ſolet detrahere õ
relictis ad pias cãs:⁊ idẽ firmat idẽ Bal.in quodã ſuo cõ/
ſil.quod incipit fraternitatũ in ordi.cccxvj.Et idẽ latius ꝑ
ſequẽdo cõcludit Imo.in.c.officij de teſt.idcirco reſpectu
fraternitatis videt defecta dicta conditio ſi deceſſerit ſine
filijs.ergo ſimiliter cẽſeatur defecta reſpectu cõuentus:ex
quo ambo ſunt pariter ſubſtituti in vltimo capite ſubſtitu
tionis per dictã regulã dicte.l.iam hoc iure cum concordã.
Et ſi dicatur ꝙ dicta regula.l.iam hoc iure verificet in ca
ſu noſtro per aliã viam v; ꝙ prout cenſet purificata reſpe/
ctu ſubſtõnis facte de cõuentu ꝑdicto:ita etiã cenſeat pu/
rificata reſpectu fraternitatis vt ſic pariter determinẽtur.
Reſpõderi poteſt ꝙ ex quo defectus dicte cõditionis re/
gulariter reſultat ꝑ igreſſum mõaſterij ⁊ a regula exceptus
tur pia cã potius videt ceteris parib⁹ inherẽdũ regule ꝙ
exceptioni iuxta no.per Bar.in.l.quotiens.ff.ſi q's cautio/
nibus ⁊ per glo.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcrip.Et in rubrica de
reg.iur.in.vj.⁊ maxĩe conſiderato primo capite ſubſtõnis
facte de pelegrina ⁊ dictis.ũ.circa illud.Et ſi diceremꝰ qd
regula.d.l.iam hoc iure cum ſi.nõ militaret in caſu noſtro
ꝑut plerumq; fuit dicta regula vt patet ex his que habent
in.l.ij.ff.de officio proconſulis.⁊ in.l.ſi cum dotem in prin.
ff.ſo.ma. Videretur dicendum ꝙ pro pte fraternitatis de
ficeret dicta ſubſtitutio nec portio fraternitatis accreſceret
dicto conuentui:dato etiam ꝙ pro parte conuentus ſubſti
tutio ſubſiſteret tanꝙ purificata.q: quãdo quis admittit
ad relictum iure ſingulari contra iuris regulas ceſſare vide
tur ius accreſcendi per text.ſingularem.l.ſi mulieri ⁊ titio.
ff.de condi.⁊ demon.

d ¶ Nec videt predictis refragari ſiquis inſtaret ꝙ licet in/
greſſus monaſterij faciat deficere conditionem ſi rogatus
deceſſerit ſine liberis:prout vident loqui dictum.c.in pre
ſentia ⁊ dictus.§.ſed ⁊ hoc pñti.Tamen non facit defi/
cere cõditionẽ ſi deceſſerit ſine filijs legittimis ⁊ naturali
bus ꝑut cõtingit in caſu nr̃o q: dicti fraternitas ⁊ conuen
tus ſunt ſubſtituti ſub cõditione ſi Frãciſca deceſſerit ſine
filijs legittimis ⁊ naturalibus non ſub conditione ſi deceſ
ſerit ſine filijs:⁊ ideo dicta iura que ſunt exorbitãtia non
trahant ad hunc caſum in quo nõ loquunt ar.l.ius ſingu/
lare ⁊.l.q vo ꝯ.ff.de.ll.⁊ regule q a iure cõi exorbitãt ⁊ re
gule que ꝑpter neceſſitatẽ in.vj.Et maxime q: nõ vr eẽ ea
dẽ rõ:q: cõſtat ꝙ monaſteriũ nõ eſt filius nãlis.Et li late
hr ꝑ filio cẽſeri o; filius legittim⁹ nõ filius nãlis.ꝑut di/
cimus in adoptato qui a iure cẽſet filius.l.j.⁊.ij.⁊ quaſi ꝑ
totũ.ff.⁊.C.de adoptionibus.Et ſic cenſeat filius ſimpl'r
ſumptus ⁊ non filius naturalis.Quis ad hec rñdetur qd
monaſteriũ facit deficere cõditionẽ ſi deceſſerit ſine filijs
non ea ſimplici rõne q: monaſteriũ cenſeat filius.Sed ea
ſi.rõne:q: hmõi cõditiones rejiciunt tanꝙ inualide ⁊ pro
nõ ſcripte quatenus ſunt ꝯtie ⁊ ſeruantie caſtitatis ⁊ re/
ligioni ꝑut hanc rõnem ponderare videt text.in.d.§.S;
⁊ hoc pñti.Et prout hãc rõnem aſſignat Ricciardus ma/
lumbre dicens nullo iure cautũ reperiri qd monaſteriũ di/
catur filius vel habeatur loco filij.Et ide; firmat Bar.in
d.auc.niſi rogatus.⁊ vbiq; nec ſm eundẽ Bart.obſtat di/
ctum.c.in preſentia.q: non dicitur ibi qd non cenſet dece/
dere ſine filio ſed ꝙ non cenſet decedere ſine hrde ſm eũ
⁊ hec ratio plurimũ conuenit littere in.d.§.Sed ⁊ hoc pre
ſenti ſm Rapha.ful.in.d.auc.niſi rogati.

e ¶ Vel dicamus ꝙ rõ eſt:q: teſtator apponendo hmõi cõ/
ditionẽ nõ cenſet cogitaſſe de igreſſu monaſterij:ideo ius
ꝑſumit ꝙ ſi de hoc caſu cogitaſſet idẽ diſpoſuiſſet prout ⁊
ius diſponit prout hãc rõnẽ aſſignat pa.de ca.in.d.auc.niſi
rogati dicẽs ſe ita cõſuluiſſe que rõnes pariter militãt vbi
eſt appoſita ꝯditio ſi deceſſerit ſine liberis legittimis ⁊ na
turalibus ꝑut ⁊ qñ eẽt ſimpl'r appoſita ꝯditio ſi deceſſerit
ſine liberis.Et ꝑpterea idẽ ius cenſeat vtroq; caſu ꝑpter
rõnis idẽptitatẽ ar.l.illud.ff.ad legẽ acq.⁊.l.a titio.ff.de v.
obli.cũ ſimi.ꝑut ⁊ hãc partẽ.ſ.ꝙ monaſteriũ faciat defice/
re hmõi ꝯditionẽ ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpore na/
tis firmauit Ricciardus malũbre per dictã rõnem magis
enim obuiat vite contẽplatiue ꝯditio ſi deceſſerit ſine libe
ris ex ſuo corpe natis quã ſimplex ꝯditio ſi deceſſerit ſine li
beris ſm eũ quẽ ſequit Raph.ful.in.d.autẽ.niſi rogati di
cens ꝙ dicta Ricciard. malumbre ſunt omni ſanctitate ⁊
equitate veriſſima . Et iſta eſt vera ratio quã ponit text.in
corpore ſ; Bar.in.d.autẽ.q hãc pte firmat ibi.⁊ in.l.ſi ita
qs.§.ſi.de le.ij.Et in pluribus conſilijs vnum incipit qui/
dã noie titius in ordine.cxl.ſm ordinẽ qui habetur hic pe
ruſie aliud incipit.ſcti ſpiritus adſit gratia querit an mo/
naſteriũ in ordi.cxxx.al's forte incipit narnienſis quidam
filium licet habeã pro diuerſis ꝯſilijs ⁊ non refert in quo
cõſilio vltra predicta adducit ꝙ vos preſupponit mr̃imo/
niũ carnale.l.ſi C.de donatio.ꝑpter nup.cũ ſimilibus.Et
tñ licet relictũ pro dote hẽat cõditionẽ tacitã vel expreſſa;
ſi nãles nuptie emanauerint prout ipſe latius ibi probat.
Et nihilominus per ingreſſum monaſterij eſt locus ſub/
ſtitutioni fcẽ in dote ſub tacita vel expreſſa cõditione ſi nu
bet.Et tñ non poteſt dici purificata ſupradicta conditio ſi
nubet.Ideo conditio rejicitur nõ aũt hẽtur pro purificata
ſm eum cuius cõſilio incipienti ſcti ſpũs ⁊c.ſe ſubſcripſe/
runt Frãciſcus tigrini de piſis ⁊ Bal.⁊ rõnes Bar. ⁊ re/
fert ⁊ ſequitur Panormi.in.d.c.in preſentia.vbi idẽ tenet
dñs Anto.de butri.Et idẽ voluit Cy.in.d.l.ſi ita quis.§.
ſi.ea rõne q: in conditione ſi deceſſerit ſine liberis ſeu ſine
filijs tacite ineſt ꝙ intelligatur de liberis nãlibus vt ibi ⁊
in.l.fideicõmiſſum.ff.de conditionibus ⁊ demonſtrationi
bus ⁊ expreſſio eorũ que tacite inſunt nihil operatur.l.iij.ff.
de leg.j.⁊.l.non recte.C.de fideiuſſo.cum ſimilibus ſm eũ
cum quo trãſit Cy.in.d.auc.niſi rogati ⁊ hãc ptem ſequi/
tur Benedictus de plumbino in.d.auctẽ.per rõnem Bar
to.ſ.q: conditio habetur pro non ſcripta q: obuiat vite cõ
tẽplatiue ⁊ hec rõ.ſ.qd habeatur pro nõ ſcripta eſt de iu/
re ciuili verior ꝙ illa:q: monaſterium habetur loco filio/
rum ꝑut dicit Imo.in.l.ſi ita quis.§.fin.Et ſupradicta opi
nio videtur amplectenda:q: fauet religioni:argu.l.ſunt
autem perſone.ff.de reli.⁊ ſump.fu.

f ¶ His tñ non obſtantibus contrariam partem arbitror
de iure veriorẽ duplici ratione.Prima q: caſus noſter de
bet applicari fallentie poſite in.d.verſi.ſi tamẽ in redem/
ptionem.Nã l; dictus verſi.ſi tamen excipiat duos caſus
pios ſcil; quãdo relinquitur in redemptionem captiuorũ
⁊ quando in alimenta egentium:tamẽ trahitur ex ſimilitu
dine

dine rationis etiā ad alia relicta ad pias cauſas:et ſic quando re in quib9 pijs locis prout voluit glo. ſi.circa ſi. in.d.auc. niſi rogati.et glo.in.d.c.in pñtia in verbo inſtituit.et doc.in dictis iuribus:et ex quo cōiter oēs ꝯcordāt nō eſt hoc inde ciſiuis in dubio reſlicādū:arg.l.minime.ff. de legibus.et.c. ne initaris de ꝯſtōnibus.Et.l.oīs diffinitio de reg.iur.prout no.glo.ibi et Bar.in.l.ij.de pena iudicis q male iudicauit.et Bal.in.l.ꝑcibus.C.de impuberū.et doc.in.l.cū ꝓlatis de re iudi.Et ꝓpterea nō ſit dubiū quominus ſubſtō fcā de ꝯuētu clericoꝝ cenſeaẜ fcā pio loco et ad pias cauſas ſaltem hoc reſpectu cenſeaẜ defeciſſe dictā ꝯditionē ꝓut defecit qr ꝯſtat.d.frāciſcā de deceſſiſſe ſine filijs lrīs et nālibus. iō ſit locus dcē ſubſtōni cū ſic ſit ꝯditio ſubſtōnis purificat :et ſit par cā fauoris cū ex vtraqꝫ pte imineat loc9 pius.

g ¶ Nec huic rōni refragaẜ adducta ſupra in ꝯtrium in hac pte:nā attēta rōne cōi Bar.et ſequaciū monaſteriū excludit ſubſtitutū nō ea rōne qr ꝯditio interpetreẜ vno mō vel altero :ſꝫ qr ꝯditio tanqꝫ turpis reijciẜ iuris diſpōne fauorem monaſterij:ideo dicta cōditio appoſita in.d. ſubſtōne pariter reſpicit et determinat oēs ſubſtitutos et quo ad diſpoſita p teſtatorē.Et ꝗrū fuit in ipſo teſtatore:et ꝗtū reſpicit interpetrationē diſpōnis teſtatoris nō aliter cenſenẜ vltimo ſubſtituti ꝗ primo loco ſubſtituta pp que recte intuenti ceſſanẜ in ꝯtrium adducta vigore.l.iam hoc iure cum ꝯcor.et vigore.§.qui iniuriarū cuꝫ ſi. Et eo reſpectu qr dña Peregrina fuerit magis dilecta a teſtatore. Jlla.n. dña et diuerſitas inter ſubſtitutos dependet ex iuris diſpōne non fundata aliter i mēte diſponētis:ſꝫ i fauore pie cāe q fauor ceſſit i pſona dñe Peregrie:et iō ceſſant adducta i ꝯtrū ꝓut et ꝯtingeret in detractiōe trebelleanice:nā aduerſus ꝯuētū clericoꝝ nō detraheẜ trebelleanica q̄ nō detrahiẜ de relictis ad pias cās p autē.ſimilr.C.ad.l.fal.retēta illa cōi opiniōe q̄ hꝫ ꝙ illa autē.trahaẜ ēt ad trebelleanicā a paritate rōnis et p ꝯñalitatē tex.d.l.ſi qs ad declinādā de quo i dictis iuribus et in.l.marcellus.§.q aūt.ff.ad trebel.ſup quo vlterius nō inſiſto qr in pūcto nō ꝗriẜ.Et tñ aduerſus dñam Peregrinā fuiſſet detracta trebelleanica. Et ēt aduerſus dictā fraternitatē ſi pſupponaẜ relictū factū fraternitati ꝑdicte non cenſeri factū ad pias cauſas. Et p ꝯñs hoc reſpectu diuerſimode cenſerenẜ dicti ſubſtituti:ita etiā nō inconuenit ſi reſpectu purificationis ꝯditionis cenſerenẜ diuerſo iure. Et ſi pro pte fraternitatis dicta ſubſtitutio euaneſceret putarem eius ptē accreſcere ſeu nō decreſcere dicto conuentui. Et ſic ꝯuentū clericoꝝ tunc deberet admitti ad totā hereditatem detractis.ſ. detrahendis:nam dicta fraternitas et dictus ꝯuentus ſunt ꝯiuncti in dicta ſubſtitutione verbis vel re et verbis.Et legatū vel fideicommiſſum qd̄ efficitur caducum in pſona vnius ex ꝯiunctis accreſcit cōiuncto ſeu non decreſcit.l.vnica.§.ſinaūt ſub conditione verſic.ꝙ ſi forte. et.§.vbi aūt legatarij.C.de cadu.tol.et.l.ſi duobus.§.ſi.de lega.j.et in.l.re coniuncti et ibi late per Bar.de leg.iij.

b ¶ Nec obſtat.d.l. mulieri et titio qr loquitur qñ qs admittitur ad legatū vel fideicōmiſſum de iure ſpāli ꝯ volūtatem defuncti. Qñ aūt admittiẜ de iure ſpāli ſm voluntatē defuncti hꝫ locū ius accreſcēdi qñ dbeẜ ab eo q ſilr hꝫ defuncti voluntatē.l.filiū.§.ſi.ff.de le.preſtādis ꝓut hec oīa notant Bar.Bal.Jmo.et doc.in.d.l.mulieri et titio.et p Bar. in.l.re ꝯiuncti de leg.iij.ideo cū in caſu nro dictus ꝯuentus preſbyteroꝝ ꝯſequaẜ fideicōmiſſuꝫ ſm volūtatē teſtatoris aduerſus illū q ſilr hꝫ volūtatē teſtatoris eſt locus iuri accreſcendi quantūcūqꝫ diceremus eū admitti de iure ſpāli ſm ſupradictā theoricā :poſſet etiā dici ꝙ dictus ꝯuentus nō admittaẜ ad dictū legatū de iure ſpāli et d iure cōi qr iuitat9 ſub ea ꝯditiōe q̄ vere fuit purificata et habēs legatū vel fideicōmiſſum ꝯditiōale purificata poſtea cōditiōe regulariter:et ſic d cōi iure admittiẜ ad legatū ſeu fideicōmiſſuꝫ fallit dicta regula in cōditiōe ſi deceſſerit ſine liberis vl ſimili qñ grauat9 ingrediẜ mōaſteriū et iſtud negari nō pt cū ſit ius ſpāle inductū in fauorē mōaſterij ſeu religiōis:ius aūt limitās dictū ius ſpāle reducit caſuꝫ dicte limitatiōis ad ius cōe ex quo limitat exorbitātiā et ſpālitatē:et iō dꝫ cēſeri dicta limitatio rē poti9 de iur cōi ꝗ de iure ſpāli accedat ꝙ notat gl. cū qua doc.trāſeūt in.c.ſtatutū el.j.de prebē.lib.vj. notabiliter volens ꝙ ius exorbitans a iure exorbitāti eſt amplianndum nō reſtringēdū:lꝫ iura exorbitātia ſint reſtringēda vt in regula que a iure cōi exorbitant et in regula que propter neceſſitatem in.vj.cum concor.et hoc nō eſt ex alio niſi qr dictum vltimū ius exorbitans reducit rem ad ius commune:

ideo eſt ampliādū et cēſendū ꝓut ius cōe:ita ꝯtingit in caſu nro qr qñ ē honorata pia cā limitat ſpālitas inducta p.d.§. ſꝫ et hoc pñti in prin.et dictū.c.in pſentia:iō dicta limitatio dꝫ cēſeri ius cōe nō ſpeciale et dꝫ ampliari potiuſqꝫ reſtrigi per dictā rōnē:et ꝓpterea non dꝫ ad hoc trahi diſpoſitio dicte.l.mulieri et titio vbi inter cetera dicitur per Jmo. ꝙ ratio eſt quia iura ſpecialia ſunt reſtringenda nō amplianda.

i ¶ Jdeo ex his eſt concludendum ꝙ dato ꝙ.d. fraternitas ſancte Marie non cenſeatur locus pius nec relictuꝫ ſibi factum cenſeatur ad pias per ea que circa hoc in contrarium adducta ſunt.Et propterea diceremus relictum euaneſcere quo ad dictam fraternitatem propter ingreſſum monaſterij dicte dñe Franciſce nihilominus eius portio accreſceret dicto conuentui preſbyterorum per ſupradicta qd̄ multoſortius dicendum foret ſi diceremus militare in caſu iſto ius nō decreſcendi potiuſqꝫ ius accreſcendi:nam dicta fraternitas et dictus conuentus ſunt coniunctim inuitati ad hereditatem dicti teſtatoris.Et conſtat eos eſſe coniunctos verbis in dicto fideicommiſſo vniuerſali.Jtē videntur coniuncti re ex quo ſimpliciter inuitati ad eandem hereditateꝫ et licet cenſeaẜ quilibet inuitatus pro parte per.l.reos.§ cū in tabulis de duobus reis et.l.ſi mihi et titio de verbo.obli. cum ſi.tamen dicta diſtributio partium eſt tacita et tacita diſtributio partium non impedit coniunctionem realem ꝓut notant glo.Bar.et Bald. et doc.cōiter in.l.ſi duobus.§.ſi. ff.de lega.j.et Bar.in.d.l.re coniuncti et inter coniunctos re et verbis eſt locus iuri non decreſcendi.l.coniunctuꝫ de leg. iij.et ibi per glo.et Py.et Barto. per eundem Barto.in.d.l. re ꝯiuncti et doc.i.d.l.ſi duobus.§.ſi. et vbi eſt locus iuri nō decreſcendi admittitur quis ad totum iure ſuo quaſi totū ſit ſibi relictū nō quaſi aliquid ſibi accreſcat.d.l. ꝯiunctim. et.l.vnica.§.ſinuero nō oēs.C.de cadu.tol. vtrum autem dictum fideicommiſſum debeatur fraternitati necne non eſt preſentis ſpeculationis quia cōſilium poſtulatur pro parte fraternitatis et conuentus nec prout audio eſt inter eos controuerſia.Et relictum pro anima iudicatur relictum ad pias cauſas vt eſt glo.quedam ſingularis in.l. ſiquis titio de leg. ij.quam doct.cōiter approbant quilibet autem vt arbitror. iudicaret dictum relictum factum fraternitati non eſſe factum niſi timore dei et pro anima ipſius teſtatoris.et ſic ad pias cauſas et ſic cenſeretur ad pias cauſas ſubſtentaretur fideicommiſſum quo ad dictam fraternitateꝫ prout quo ad dictum conuentum clericoꝝ pro quo facit id qd̄ ſupra dictū eſt.ſ.quod dicta limitatio inducta per dictum verſiculum. Si tñ in redemptionē eſt amplianda nō reſtringenda ſup quo tamē aliquid non firmo ſcilicet an dictū fideicomiſſum debeatur in totum dicto conuentui.An vero debeatur pro parte dicte fraternitati :tanqꝫ etiam reſpectu fraternitatis habeat dictum relictum priuilegium relicti ad pias cauſas.

k ¶ Secunda autem ratione principali dicendum videtur eſſe locum dicte ſubſtitutioni quo ad dictum conuentum et dictam fraternitatem etiam ſi non cenſeretur facta ad pias cauſas reſpectu fraternitatis quia dicta ſubſtitutio nō fuit ſimpliciter facta ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis:ſed ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis legitimis et naturalibus. Nec iſto caſu loquuntur dicti §§.ſed et hoc preſenti et dictum capitulum in preſentia que inducunt illam exorbitantiam a iure communi contra voluntatem defuncti.Jdeo tanqꝫ exorbitantia non ſunt trahenda extra terminos ſuos. Et ſic non trahantur ad caſum noſtrum in quo repugnant omnino verba teſtatoris que tantum loquuntur de filijs naturalibus.et ideo in eis tantum debent intelligi prout voluit Mar.ſili.quē ſequitur Jo.but.in.d.autēti ca niſi rogati et idem diſputando tenuit Jaco.de beluiſo:qr textus in dicto.§.ſed et hoc preſenti procedit interpetrando et fingendo monaſterium eſſe loco filij vt.d.c. in preſentia que interpetratio locum habet quando teſtator expreſſe vel tacite committit ſuam voluntatem iuris interpetrationi. Secus autem quando apparet ꝙ teſtator voluit ſua verba naturaliter intelligi ſm eum prout refert et ſequitur Bal.in.l.deo nobis.C.de epi.et cle.

l ¶ Eſt.n.in ptāte teſtōris ſubſtituere etiam filio ingreſſo in monaſteriū vt eſt tex.notabilis in.d.l.deo nobis.§.hoc etiā ibi hoc eius voluntati concedimus ſm eundē Bal. et idem tenuit Ja. de beluiſo in.d.§. ſꝫ et hoc preſenti prout ibi refert et ſequitur Ange.et idem tenet Ricciar.malum.preſuppoſito ꝙ monaſterium habeatur loco filij prout hoc cōmuniter tenetur vt videtur text.in.d.c.in preſentia et prout di

erunt Cy. Saly.ꝛ Raph.ful.in.d.auc.niſi rogati.ꝛ ꝙ mo-
naſteriũ habeaẗ loco filij ẽ opinio gl.ꝛ eſt in iudicijs ſequẽ
da.ſm Raph.fulg.in.d.auc.niſi rogati.vide tunc verba te
ſtatoris idu͂cunt reſtitutionẽ fideicomiſſi ꝑut ſi teſtator di
xerit ſi deceſſerit ſi nõ filijs ex hac vxore reſtituat heredi-
tatẽ.nã tũc ſi decedit cum filijs ex alia vxore tenebiẗ reſti-
tuere ſm eundẽ Jac.de bel.Et hãc opinionẽ.ſ.ꝙ hoc caſu
ſubſtitutus admittaẗ tenuit Jo.an.in.d.c.in p̃ñtia.ꝛ eſt ve
rior ſm Saly.in.d.auc.niſi rogati ſm quẽ moderni reſpõ
dẽtes ad rõnẽ Cy.dicũt ꝙ monaſteriũ habeẗ pro filio ci-
uiliter nato ꝛ eſt ſpãle ꝙ filius ciuilis faciat deficere condi
tionẽ ſi deceſſerit ſine liberis ſm eum ꝛ pro hac parte eſt
cõmunis opinio ꝛ cõmunis obſeruantia ꝑut dicit Bald.
in.d.l.ſi ita quis.§.ſi.in fi.ita trãſiens ꝛ huic opinioni vi-
detur etiã inherere idẽ Bal.in quodã ſuo cõſilio icipiẽte
inter ſcholã ſancte Marie vbi dicit ꝙ hec opinio cõſue-
uit vſu approbari ꝛ hãc opinionẽ tenet etiam Hoſt.in.d.c.
in p̃ñtia vt refert Jmo.i.d.l.ſi ita quis.ꝛ eſt de iure verior
q2.d.§.ſed ꝛ ħ p̃ñti tanq̃ exorbitãs non eſt extendendus
per iura vulgaria ſm Jmol.in.d.c.in p̃ſentia.Quod ꝛ te-
nent Joã.and.ꝛ dñs Flo.in.c.Raynaldus de teſtamentis.
Et procedit de iure canonico ꝑ rationẽ.tex.dicit.c.in p̃ñtia
qui vult ꝙ habeatur loco filij: ideo hec opinio eſt ſeruan-
da in terris eccl'ie ſm Jmo.in.d.l.ſi ita qs.§.ſi.

m ¶ Et hanc opinionẽ.ſ.ꝙ hoc caſu ſubſtitutus admittatur
firmat etiã Pau.de ca.in.d.auc.niſi rogati non ꝑ dictã rõ
nẽ:q2 monaſteriũ habeaẗ loco filij:ſed q2 teſtat or appõẽ
do hmõi cõditiones nõ cenſeẗ cogitaſſe de ingreſſu mona
ſterij:ideo ius p̃ſumit ꝙ ſi de hoc caſu cogitaſſet diſpoſuiſ
ſet id qd̃ diſponit ius cõe iſta eſt rõ dicti. §. ſed ꝛ hoc p̃ñti
ꝑut ipſe dicit in.d.auc.ꝛ etiã cõſulẽdo ꝑut ꝛ ipẽ ibi refert
ideo quãdõ ſe declarat ꝙ vult excludere ſubſtitutũ ſolum
propter exiſtentiã filiorũ naturalium videtur ceſſare dicta
rõ:ideo etiam ceſſat diſpoſitio ſm eum.

n ¶ Nec ob.dicta ratio Cy.ꝛ ſequacium q2 tenendo rõnem
Pau.de ca.nihil facit.Et tenẽdo dictã rationẽ gl.ꝛ cõmu
nẽ ꝙ ſcʒ monaſteriũ habeatur loco filij reſpondetur vt ſu
pra pʒ ex dictis Saly.ꝛ ꝑut etiã dicebat Jac de bel.in cor
pore vt refert Raph.ful.in.d.auc.niſi rogati.ſcilʒ ꝙ mona
ſteriuʒ habetur loco filij ciuilis.Et licet filius ciuilis regu
lariter nõ faciat deficere fideicõmiſſum relictum ſub con-
ditione ſi deceſſerit ſine liberis:tamẽ fallit fauore pie cauſe
Et ideo quando exprimiẗ de filio naturali non exprimitur
eo modo quo ineſt ſm eos.

o ¶ Nec ob.ꝙ tex.in.d.§.ſed ꝛ hoc p̃ñti nõ aſſignat rõnẽ q2
monaſteriũ loco filij.Et ſic nõ fingit defeciſſe cõditionem
eo q2 monaſteriũ fingaẗ filius:ꝛ ſic decedẽs i monaſterio
cenſeaẗ deceſſiſſe cũ filijs:ſed tex.videẗ reijcere hmõi cõdi-
tiones tanq̃ turpes:q2 retrahentes a vita cõtẽplatiua ꝑut
hanc rationẽ aſſignãt Ryccidr.malũ.ꝛ Bar.nã tex.in cor-
pore nõ dicit cenſeri cõditiones expiratas ſed inualidas
ꝛ pro nõ ſcriptas.Quia ad hoc rñdeẗ ꝙ licet tex.in corpo-
re dicat cõditiones inualidas ꝛ pro nõ ſcriptas eſſe: nõ tñ
exprimit qua ratione diſponat eẽ inualidas ꝛ pro non ſcri-
ptis.Poniẗ enim dictũ ꝛ nõ exprimiẗ ratio ideo cum ius
canonicũ videaẗ exprimere rõnẽ quã non exprimit ius ci-
uile vr̃ ſtandum rõni iuris canonici iuxta ea que tradũt do
cto.i.c.j.de noui ope.nun.ꝛ ſparſe in multis locis.

p ¶ Nec ob.rñſio quã dat bar.ad tex.in.c.in preſentia ſcʒ ꝙ
tex.ibi nõ dicit ꝙ nõ dr̃ decedere ſine filijs:ſʒ dicit ꝙ non
dr̃ decedere ſine herede ſm eum facit:q2 monaſterio quę-
riẗ dñium bonorũ monaci ꝛ heres idem ſignificat qd̃ dñs
§.ſi.inſti.de here.quali.ꝛ diẗ.Jdeo nõ imerito monachus
nõ dr̃ dcedere ſine herede.ſʒ rñdetur ꝙ ſi ita iuxta corticẽ
verba illa intelligerẽtur nõ cõferrent ad thema.Jbi ꝑpoſi
tũ:nec rõ adaptaretur ad dictũ:ꝛ ſic eſſet fruſtratoria ꝛ de
riſoria:iõ illa verba ſine herede ibi poſita intelligi debent
i.ſine filijs prout als fit ſimilis expoſitio in.l.ex facto.§.ſi.
ff.ad trebel.ꝛ.c.j.§.hoc quoq3 de ſuc.feu.ꝛ.c.j.de fratribus
de nouo bñficio inueſtitis.Jdeo rõ glo.ꝛ doc.poteſt me-
rito ſuſtentari ꝛ eſt de mente tex.d.c.in p̃ñtia pro quo fa-
cit:q2 rõ Ryccidr.malũ.ꝛ Bar.ꝛ ſequacũ tenẽtiũ partem
cõtrariã ſcilʒ ꝙ cõditiones hmõi cenſenẗ turpes eo quia
retrahunt a vita contẽplatiua ꝛ a religione non vr̃ rationi
conſentanea eo q2 is qui ingrediẗ monaſterium renunciat
ſeculo ꝛ habetur quo ad ſeculum pro mortuo.l.deo nobis.
verſic. nã ꝛ maritis ꝛ vxoribus qui ſeculo renunciant ꝛ in
verſic.ꝛ hoc tantũmõ.C.de epiſco.ꝛ cleri.ꝛ in cañ.placuit;
el ſecundo.xvj.q.j. ꝛ renunciant proprie voluntati: q2 non
cenſentur habere velle nec nolle.c.quorũdã.ꝛ.c.ſi religio
ſus de elec.lib.vj.ꝛ.xij.q.j.non dicatis ꝛ in ſpecie renũciãt
proprio:q2 nihil poſſunt habere proprij.c.ij.c. ſuper quo-
dam ꝛ.c.cum ad monaſterium de ſtatu.mona.

q ¶ Jtaq3 nõ eſt veriſimile ꝙ quis retrahatur ab eligẽda vi
ta contemplatiua ex eo q2 per electionẽ talis vite bona ſua
poſt eius mortẽ ſint deuoluẽda ad ſubſtitutũ vel ad alium
in teſtamento honoratũ.Et non remaneat apud monaſte-
rium:nam ex quo eligendo talem vitaʒ renũciat ſeculo ac ſi
mortuus eſſet non eſt veriſimile ꝙ multum de bonis cogi-
tet.Et maxime attento ꝙ non agitur de preiudicio filiorũ
ad quos bona deuoluunẗ ex voto parentis ꝛ ſtimulus na-
turalis ad illud trahit non ita vt deuoluãtur ad alios.l. nã
ꝛ ſi parentibus in principio de inoffici.teſtamen.ꝛ.l. ſcri-
pto.ff.vnde liberi.ꝛ.l.cũ ratio in principio de bonis dãna.
Attento etiam ꝙ non eſt certum ꝙ conditio als purifica-
retur:q2 poſſit fideicommiſſarius decedere ante rogatũ:ad
purificationem enim cõditionis attẽditur mors naturalis
nõ ciuilis.l.ex ea parte.§.in inſulam de verborũ.ſignifica.
Mors enim ciuilis non comparãtur morti naturali niſi i
caſibus in iure expreſſis dicit notabiliter glo.in.c.ſuſceptũ
de reſcriptis lib.vj.ꝛ in.d.cañ.placuit.Jta ꝙ bona nõ ve-
niunt ad fideicõmiſſariũ añ mortẽ naturalẽ ipſius ingreſſi.

r ¶ Et ꝑpterea non eſt veriſimile ꝙ timor euentus dcẽ cõ
ditionis vel ſimilis retrahet quẽpiã ab ingreſſu religionis
per predicta ꝙ ꝛ perſuadeẗ ex eo:q2 ꝑut ſupra dictum eſt
non reijciuntur huiuſmodi conditiones quãdo eſt hono-
ratum aliuẽ monaſterium vel alius pius locus. Abſonum
autem eſſet ꝙ monaſteriũ vel pius locus vellet heredi ſeu
alteri imputare. Quare non impleuerit turpem condi-
tionem vel quare vitam cõtemplatiuam elegerit ex quo da
tur itelligi ꝙ nõ fuerit ea ratio illius diſpoſitiõis:q2 hmõi
cõditiones cenſeanẗ turpes tanq̃ retrahẽtes hoĩes a lau-
dabili vita cõtẽplatiua:nec eſt verũ ꝙ tex.d.§.ſʒ ꝛ ħ p̃ñti
exprimat dictã rõnem ꝛ ex quo ratio nõ eſt expreſſa nõ vr̃
ꝙ poſſimus niti ex rõne ad ampliationẽ ipſi⁹.l.exorbitan
tis ꝑut in ſimili dicit Bar.in.l.liberorũ de verbo.ſig.ſal-
tẽ ex quo ſumus in caſu in quo poſſunt alie rõnes excogita
ri ꝑut eſt illa quã videẗ ponderare tex.in.d.c.in preſentia:
ꝛ quã aſſignat gloſe ꝛ pleriq3 doc.adeo ꝙ forte faciãt cões
opinionẽ:vʒ q2 cẽſeaẗ cõditio purificata:q2 mõaſteriũ cen
ſeaẗ loco filior ꝛ aliã rõnẽ aſſignat pau.de ca.õ qua ſupra.

s ¶ Et ſic non ob.ꝙ no.Bal.per tex.cum glo.ibi in.l.q̃uis
ſimpliciter.C.de fideicommiſſis.ꝛ in.l.maximum vitium.
C.de liberis preteritis.

t ¶ Nec ob.ꝙ tex.dicit inualidas cõditiones.q2 ſatis cenſe-
tur inualida diſpoſitio ſi eſt effecta caduca ꝑpter defectũ
cõditionis:ꝛ lʒ tex.dicat cõditiones inualidas intelligitur
quo ad terminos noſtros ꝙ ſit inualida diſpoſitio condi-
tionalis.Si eniʒ cõditio eẽt inualida remaneret fideicom
miſſum purũ ꝛ validũ remota ꝯditione inualida etiã ſi ſim
pl'r fuiſſet dictũ ſi deceſſerit ſine liberis qd̃ eſt contra men-
tem illius tex.ꝛ contra dictum.c.in preſentia.

u ¶ Et qd̃ ſubdiẗ ꝙ habeanẗ pro nõ ſcriptis debet intelligi
ꝙ ſit illo caſu peride ac ſi nõ fuiſſet ſcriptũ.quãdo.n.aliqd
relinquiẗ ſub cõditione q̃ poſtea euaneſcit illd̃ relictũ nõ
debeẗ ea rõne:q2 cenſeẗ nõ datũ potiuſq̃ q2 cenſeaẗ inuti
liter datũ vt eſt tex.in.l.j.in princi.de regula catoniana:vñ
nõ eſt mirũ ſi defecta cõditione põt hr̃i pro nõ ſcripto:nõ
aũt põt itelligi eſſe pro nõ ſcriptũ ꝑut ſumiẗ in.l.vnica. §.
in primo.C.de cadu.tol.vbi illud diciẗ pro nõ ſcriptuʒ qd̃
ab initio nõ valuit vt ibi ꝛ in.l.iij.ꝛ que ꝑ totũ de his que
pro nõ ſcriptis habenẗ:nam in his terminis hmõi ſubſti-
tutio cõſtat ꝙ a principio nõ fuit nulla:nã ſi inſtituta non
fuiſſet igreſſa monaſteriũ ꝛ ſine filijs deceſſiſſet ſine dubio
fuiſſet locus ſubſtitutioni:ita ꝙ ex poſtfacto caducaẗ caſu
quo per ingreſſum monaſterij efficitur inualida.

x ¶ Cum itaq3 dictus.§.ſʒ ꝛ hoc p̃ñti ſit plurimũ exorbitãs
ꝛ nõ ſit exp̃ſſa ratio:nec etiã eſt certa rõ nec põt adduci rõ
multum aſtringẽs ad dictã diſpoſitionẽ inducẽdam. Con
cludenduʒ videtur ꝙ ſolũ intelligi debeat his caſibus qui
bus loquitur ꝛ nõ trahi ad alios caſus in quibus põt ali-
qua ratio differentie aſſignari prout eſt caſus noſter per ſu
predicta. Et ideo attentis hac ratione ꝛ alia ratione ſupra
ꝑmo loco principaliter adducta ſaltẽ ſimul iunctis cõcludo
eſſe locum dicte ſubſtitutioni quo ad vniuerſam heredita-
tem detractio.ſ.detrahẽdis. Laus deo.

¶ Statutum

¶ Statutũ puniẽs adulterium nulla facta mẽtiõe inceſtus: an poſſint verba ſtatuti adaptari ad committentem inſimul inceſtum: ⁊ adulterium.

¶ Conſilium. xix.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Cõſtat ꝙ de iure cõmuni dict⁹ Petrus eſſet capitali pena plectendus. Naʒ in maſculo pena adulterij eſt pena capitis. l. Quis in fine. C. de adulterijs ⁊ leuitici. c. ij. ⁊ ſic pena inceſtus eſt pena capitis vt notat̃ in. l. ſi adulteriũ cũ inceſtu in principio. ff. de adul. ꝑ gl. ⁊ Bar. inceſtus eni eſt maius crimẽ ꝙ̃ adulteriũ notat gl. in. c. at ſi clerici. §. de adulterijs extra de iudicijs ⁊ eſt tex. in. d. l. ſi adulteriũ cum inceſtu. §. ſtuprũ ibi ꝙ̃ꝙ̃ grauiora ſunt ⁊ notat Ang. in. l. ij. in ꝑncipio de vbo. multofortius niſi cõcurrũt adulteriũ ⁊ inceſtus: nã ex quo cõcurrit in eodẽ facto duplex delictum cenſet̃ ⁊ eſt grauius vt de ſe ↄſtat ⁊ facit. l. vim paſſam. §. preſcriptiõe. ff. de adul. ⁊ l. qm̃ multa facinora. C. ad. l. iul. de vi. ⁊ qd̃ notãt Bar. ⁊ doc. in. l. ij. in ꝑncipio. ff. de vbo. ob. ⁊ qd̃ alr̃s habet̃ in auc. itaq̃. C. cõmunia de ſucceſ. cũ itaq̃ dict⁹ petrus cõmiſerit ſimul adulterium ⁊ inceſtuʒ nõ eſt dubiũ ꝙ attento iure communi venit capitis pena afficiendus.

a ¶ Nec videntur refragari ſtatuta trãſmiſſa: nam ſtatutuʒ non ſtatuit penã in inceſtu: ⁊ lʒ limitet penã adulterij tñ vr̃ minorare penã i ſimplici adulterio nõ in adulterio cui inhereret ẽt qualitas inceſtus: nã remiſſio pene facta i ſimplicibus delictis nõ trahit̃ ad mixta ar. d. §. ꝑſcriptiõe. ⁊ notat Bar. ibi ⁊ in. l. ij. in ꝑncipio. ff. de vbo. ob. ⁊ in. d. l. ſi adulteriũ cũ inceſtu. §. liberto. vbi dicit ꝙ ſtatutũ loquẽs in homicido ꝑſtãte impunitatẽ intelligitur in homicido ſimplici: nõ autẽ in homicido cui inheret aliqua qualitas aggrauãs homicidium ſaltem ſi illa qualitas cauſat etiam aliã ſpeciem delicti ſm̃ eum ꝓut ⁊ contingit in caſu noſtro in quo qualitas aggrauans adulterium cauſat aliud delictum. ſ. inceſtum. d. §. ſtuprum. ⁊ l. quin etiam. ⁊ l. ſi. ff. de ritu nup. ⁊ per glo. in rubrica. C. de inceſtis nup.

b ¶ Et licet Barto. in. l. ij. in principio ſepius allegata dicat ꝙ in fauorabilibus ſub ſimplicib⁹ mixta cõprehẽdunt̃. ar. l. ſi ita ſcriptũ de lib. ⁊ poſthu. tñ ipſe ibi loquit̃ qñ diſpoſitio loquitur in quolibet ſimplici ⁊ duo ſimplicia contenta in diſpoſitione fauorabilia concurrunt in aliquo caſu vtruʒ ille caſus in diſpoſitione comprehendatur ⁊ cõcludit ꝙ ſic: tñ nõ ſunt termini pares in caſu noſtro: quia ius municipale licet minoret penam in ſimplici adulterio non minorat expreſſe in ſimplici inceſtu: ⁊ ſic nõ loquitur in ſimplicibus prout contingit in. d. l. ſi ita ſcriptum. Et etiam in terminis Bar. tenet contra Bar. Petrus de an. in. d. l. ij. in principio allegando Jo. cal. diſputando idem velle ⁊ hoc per. d. §. preſcriptione. ⁊ etiam idem voluit Bald. in. c. naturales ſi de feu. fuerit controuer. x. col. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. in rubrica qui filij ſint legi. Quod ⁊ in ſimilibus terminis voluerunt Jo. an. d. Ant. ⁊ Jmo. in. d. c. ⁊ ſi clerici. ⁊ Jmo. diuerſis annis cõtraria firmauit in. d. l. ij. ſed quicquid ſit in illis terminis in caſu noſtro vr̃ tenẽdum qd̃ dixi ꝑ rõnem iam dictã. Et ẽt qꝛ lʒ attenuatio pene ſit i ſe fauorabilis: tñ correctio legũ eſt ſtricti iuris. ar. l. precipimus. C. de appel. ⁊. c. cum dilectus de conſue. ⁊. c. que a iure cõmuni exorbitant in. vj. cum concor. ⁊ probatur in. c. j. de filijs presbyterorum vbi diſpenſatiões iudicantur ſtricti iuris eo reſpectu: qꝛ iuri derogãt. Et in materia ſtricti Bar. ⁊ alij volunt in. d. l. ij. ꝙ ſub ſimplicibus non comprehenduntur mixta.

c ¶ Ex quibus concludendum videtur ꝙ in caſu iſto non cenſeatur pena ſtatuta per ius municipale limitãs penas in cognoſcẽtibus mulieris vltimo loco deſcriptã in themate: ideo ſtemus in terminis alterius ſtatuti ſub rubrica de maleficijs de quibus nõ eſſet pena determinata qd̃ diſponere videtur ꝙ pena imponatur per ptãtem ſm̃ ius commune.

d ¶ His tamen nõ obſtantibus contrariam arbitror ſniam veriorem. Et quidem eſt aduertendum qd̃ dictũ vltimũ ſtatutum non punit adulterium vel ſtuprum vel ſacrilegium ⁊ ſic nõ loquitur per verba ius vel effectum ſeu nomen delicti ſignificantia: qꝛ non dicit ſi q̃s cõmiſerit adulteriũ vel ſtuprum vel ſacrilegium puniatur tali pena nec dicitur pro adulterio imponatur talis pena vel pro ſtupro vel pro ſacrilegio coitu talis pena imponatur ſed loquitur per verba denotantia factũ: qꝛ dicit ſi q̃s cognouerit aliquã virginem vel maritatã ⁊c. que vba in ſui gn̄alitate adaptant̃ ad hunc caſum quia dictus Petrus cognouit dictã mulierẽ maritatam merito vis verboꝝ trahat̃ ad hunc caſum iuncta regula iuris que dictat ꝙ indefinita equipollet vniuerſali. l. ſi pluribus de leg. ij. c. quia circa de priuilegijs canone ſi romanoꝝ. xix. diſtin. cũ ſimi. Nõ ⁊ videt̃ ꝑſuaderi poſſe ex eo qꝛ ſtatuens preſequit̃ plura membra. ſ. qñ q̃s cognouit maritatã ⁊ qñ cognouit virginẽ ⁊ qñ viduã ⁊ qñ aliaʒ honeſte viuẽtẽ ⁊ qñ non religioſam ⁊ qñ religioſam ⁊ qñ per vim ⁊ qñ de volũtate mulieris: itẽ qñ in vno loco ⁊ quãdo i alio loco ita ꝙ ex quo ita diſtincte plures caſus ↄſiderando loquuti ſunt ſtatuentes vr̃ ꝙ ſtatuens ↄſiderauerit oẽs qualitates ꝓp q̃s volebat penã aggrauari: nõ autẽ ↄſiderauit qualitatẽ inceſtus: qꝛ forte noluit ex ea q̃litate penã augere ꝙ potuit ex duplici rõne voluiſſe vel qꝛ nõ ita frequẽter occurrit fieri ꝓut alie fornicatiões: alie aũt q̃litates q̃ magis frequẽtantur: iõ forte voluit acrius puniri ꝙ̃ pro qualitate inceſtus: nã ratione frequẽtie qñq̃ auget̃ pena vt. l. multis craſſantibus locus ſit exemplo. l. aut facta. §. ſi. ff. de penis.

e ¶ Et ſi quis dixerit immo ⁊ inceſtus frequẽter comittit̃: ſaltem nõ venit frequẽter in lucẽ ratio maioris ↄuerſatiõis ⁊ maioris habilitatis occurrit ꝙ de facili qñq̃ perpetratur ⁊ hoc etiã potuit ↄſiderare ipſe ſtatuens: ſed ꝓut dixi nõ ita in apertũ deducit̃ qꝛ perpetrantes magis curãt ſecrete agere ⁊ maior dat̃ opportunitas rem habendi occulte ⁊ minor oritur ſuſpitio ata ꝙ hoies nõ aduertunt ita ꝓut qñ fornicatio cõmittit̃ cũ ꝑſona nõ ↄiũcta: ideo forte iuriſlator voluit inceſtũ nõ ↄſiderare in ſpẽ ſʒ cõprehẽdere ſub gnãlitate: nõ aũt qꝛ voluerit ipſum crimẽ inceſtus puniri pena iuris cõis que eſt pena capitis vt. s. dictũ eſt qd̃ parſuadet̃ ex eo qꝛ nemo negaret qn cognoſcere religioſam ⁊ ſic quodãmodo ſponſam xpi ſit grauius delictũ ꝙ̃ cognoſcere ↄſanguineã ⁊ ſic inceſtum ꝑpetrare iuxta ea q̃ habent̃ in. l. ſi q̃s nõ dicã rapere. ⁊ in. l. raptores. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ tñ fornicatio cũ ſponſa xpi nõ punit̃ pena capitali: ſʒ leuiori pena ex forma ſtatuti: ergo eſt veriſimile ꝙ nõ fuerit de mente ſtatuentium ꝙ inceſtus puniretur pena capitis.

f ¶ Et lʒ predicta habeãt aliq̃d dubitationis adeo ꝙ ſi non forent alia capitula ſtatutoꝝ ſupra deſcriptorum in themate nõ auderem decidere ꝙ ꝑ hec cenſeret̃ eſſe receſſum a pena capitis de iure cõi hoc caſu ſtatuta per ea que deducta ſunt in ↄtrarium: tñ cõcurrente etiã diſpõne que ↄtinet̃ in alijs partibus dictoꝝ iuriũ municipaliũ cõcurro in hãc ſniaʒ ꝙ pena huius delicti debeat ſtatui ⁊ imponi ſm̃ determinationem dñi ptãtis ⁊ iudicis maleficioꝝ cum deliberatione dñi ſindici ſi extat alr̃s eo nõ extãte ſm̃ deliberationem dñorum prioruʒ vigore ſtatuti primo loco in themate deſcripti ſub rubrica in q̃bus caſib⁹ poſſit ⁊ debeat ꝑ inq̃ſitionẽ ꝓcedi in quo expreſſe diſponat̃ ꝙ vbi ſtatuta nõ loquuntur circa penarũ impoſitionẽ tũc pene imponunt̃ ſm̃ determinationẽ ⁊ deliberationẽ predictoruʒ: ⁊ per ↄñs ſtatutũ non remittit tunc ad penas a iure cõi inductas: quinimmo moderat cõmiſſionẽ ⁊ auctoritatem predictam conceſſam dictis poteſtati ⁊ ſindico aut prioribus ſtatuendo ꝙ propterea non recedant a moderatione ſtatutorum dicte ciuitatis: ⁊ licet videatur ſonare in repugnantiam ꝙ vbi ſtatuta non loquuntur pene imponuntur ſm̃ moderationem ſtatutorum: nam ſi ſtatuta non loquuntur non poſſunt moderationem inducere: tamen qꝛ nihil in iure debet eſſe contrarium in prima conſti. C. §. quibus. ⁊ facit. l. vbi repugnantia de regu. iur. ⁊ maxime in eodem capitulo ſtatuti ⁊ in eadẽ oratione arg. l. non ad ea. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ ſint iura iuribus concordanda. l. vnica. C. de inoffic. dotibus. ⁊. c. cum expediat de elec. in. vj. multofortius concordandum eſt vna particula eiuſdem ſtatuti ⁊ eiuſdem orationis cum altera.

g ¶ Jdeo interpetrandum ⁊ intelligendũ eſt ſane dictũ ſtatutum. ſ. ꝙ in caſibus in quibus ſtatuta non loquunt̃ qꝛ nõ ſtatuunt in illis caſibus penas tunc pene imponuntur ſm̃ determinationẽ ⁊ ſm̃ deliberationẽ poteſtatis ⁊ ſindici vel priorũ: tamen poteſtas ⁊ ſindicus vel priores in dicta deliberatione non debent recedere a moderatione penarum facta per ſtatuta loci non facta in ſpẽ in eo caſu de quo agit̃ cum in eo caſu non loquantur dicta ſtatuta: ſed in caſibus ſimilibus: nam prout ſtatutum in vno caſu ſimili penam capitalem iuris cõis moderat ad penã pecuniariã. ccccc. flo. ſimiliter moderabũt ptãs ⁊ ſindicus ſeu ptãs ⁊ dñi priores in caſu quo ſtatuta nõ ſtatuũt penas: ⁊ ꝙ ita intelligendum ſit apparet ex tenore alterius ſtatuti ſub rubrica de maleficijs

cijs de quibus pena nõ eſſet determinata in ſi.ibi ꝛ modifi cationẽ penarũ ꝑcientiũ ſtatutorũ de ſimilibus ad ſilia ꝓcedendo:lʒ.n. ſtatutum illud loquaꝛ vbi pena nõ eſt ꝑ ius municipale determinata:tñ ſtatuit ꝙ imponaꝛ ſm modificationẽ ſtatutorũ ꝓut diſponit ꝑcedẽs ſtatutũ tñ illud dictum declarat ꝙ modificatio illa fiat procedẽdo de ſilibus ad ſilia quatenus in ſcḋo preallegato ſtatuto dr̃ non recedẽdo a iure cõi intelligiꝛ ꝙ dñs pt̃as ꝛ ſindicus debeant penas ſtatuere ſm ius cõe ſimplr̃ vbi nõ cadit aliqua moderatio fcã ex forma ſtatutorũ in aliquo caſu ſimili.item ꝙ regulr̃ debeãt hr̃e reſpectum ad penas in iure cõi ſancitas ꝛ illas moderare ſm moderationẽ ſtatutorũ ꝓcedendo.ſ.de ſilibus ad ſilia:nec in illa moderatione oĩno recedit a iure cõi:cũ etiã de iure cõi pene ſint arbitrarie etiã ille que ſunt a iure determinate vt in.l.hodie.ff.de penis.ꝛ i.l.qd ergo §.pena grauior.ff.de infami.

b ℭ Et ſm hãc interpretationẽ verificanꝛ oĩa verba dictoꝝ ſtatutorũ:ita vt nihil habeãt repugnãtie vt decet ꝑ iura ꝑ allegata.Et vnũ ſtatutũ interpetraꝛ ꝛ declarat aliud arg.l.ſi ſerui veſtri de noxa.ꝛ.l.nõ eſt nouũ.ꝛ.l.nã ꝛ poſteriores ff.de legi.cũ ſi.ideo cõcludendũ eſt qḋ in caſu nr̃o pt̃as cũ deliberatione dñorũ prioꝝ ſi nõ extat ſindicus dꝫ determinare dictã penã ꝛ ſm ꝓuiſionẽ ꝑ ipſos factã dꝫ puniri dictus petrus ꝛ in dicta determinatiõe ꝛ ꝓuiſiõe ꝑ dñm poteſtatẽ ꝛ dños priores faciẽda debẽt cõſiderare penã iuris cõis que eſt pena capitis:ꝛ ſic pena mortis nãlis vt.ſ̃.dictum eſt.item debẽt cõſiderare ꝙ in ſimilibus fornicationibus nõ violentibus pena capitis moderaꝛ ad penã pecuniariã ꝓut contingit in pena adulterij que in maſculo eſt pena capitis.d.l.q̃uis.in ſi.ꝛ per ius municipale reducitꝛ ad penã.ccccc.librarũ ſeu ducenarũ ꝛ ſimiliter in pena ſacrilegij in cognoſcere monialẽ deo deſponſatam qñ cognouit extra monaſteriũ.Et ſic in actu venereo ſtatuta cõiter moderãt penã mortis ad penas pecuniarias:ideo etiã in iſto caſu debent dñs pt̃as ꝛ dñi priores moderare penã mortis ad penã pecuniariã.Et ſi reputãt eſſe grauius delictũ propter duplicẽ qualitatẽ concurrentẽ in aggrauãdo delicto vel qꝛ inceſtũ reputent maius adulterio vel maius ſacrilegio cõmiſſo cum ſponſa xp̃i imponãt aliquãto maiorẽ penã pecuniariã:ꝫ ꝛ qñ duo incipiunt peccare ſimul in actu venereo ſi datur poſtea cõmoditas de facili labũtur ad iterum ꝛ iterũ ſimili modo peccãdũ vt docet ipſa experientia rerũ omniũ magiſtra.ar.q̃ fit in ꝓin.de elec.li.vj.ꝛ.c.ſtatutum.in ꝓin.e.ti.ꝛ lib.ꝛ.l.legatis.§.ornatricibus de leg.iij.ideo eſt facilius eis miſerẽdũ in hoc ꝙ propter reiterationem non veniendum ad irrogationem pene capitalis:ſed ad augumentationem pene pecuniarie.Et iſta interpetratio eſt benignior ergo amplectanda.l.benignius.ff.de legibus ꝛ maxime in penalibus regula in penis in.vj.ꝛ.l.ſi preſes.ꝛ.l.interpetratione.ff.de penis.ꝛ.ar.l.abſentem.e.tit.

i ℭ Cũ itaqꝫ a me queraꝛ an ſimplr̃ ſit iponẽda pena iuris cõis que eſt pena mortis an vo ſit irrogãda pena ſm determinationẽ dñi pt̃atis vna cũ dñis prioribus.Cõcludo qḋ eſt imponẽda pena determinationẽ dñi pt̃atis vna cũ prioribus ciuitatis per iura ꝛ rõnes.ſ̃.adductas.non ob.adductis in contrarium que re vera non obſtant.

k ℭ Nõ.n.ob.ꝙ in ꝯtrariũ dicebaꝛ qḋ dcm̃ ſtatutũ tertio loco in themate deſcriptũ loquiꝛ in ſimplici carnali cognitione maritate virginis vidue vel religioſe:nõ aũt loquiꝛ qñ cognoſceretur conſanguinea:tñ non videtur verificari qñ cõcurrit qualitas cõſanguinitatis que aggrauat delictũ ꝛ cãt aliã ſpeciẽ delicti:ꝛ ꝙ lʒ loqueref etiã qñ cõcurrit duplex qualitas.ſ.qꝛ cognita erat maritata ex qua q̃litate cãtur adulteriũ:ꝛ qꝛ erat ſoror ex qua qualitate cãtur inceſtus ꝓut hec oĩa ſ̃.deducta ſunt pro ꝯtria parte:qꝛ rñdetur qḋ dato ꝙ oĩa predicta procedãt:ꝛ ſic ꝙ hoc caſu non ſit pena determinata a ſtatuto:ꝛ per ꝯñs nõ trahaꝛ ad caſum nr̃m dictũ tertiũ ſtatutũ nõ ob.ſupradicte cõcluſioni:imo illã iuuat.nã ſi ꝑdictũ tertiũ ſtatutũ traheretꝛ ad hunc caſum eẽ pena ſtatuta ab ipſo iure municipali:adeo ꝙ ille eſſet irrogãda nec eſſet locus dictis alijs ſtatutis in themate deſcriptis que loquunꝛ qñ pena non eſt ex forma ſtatutorũ determinata:itaqꝫ non adducitur ſupra pro concluſione predicta dictum tertium ſtatutum:ſed dicta concluſio firmatur per dcã duo prima ſtatuta pꝛ ſuppoſito ꝙ dictum tertiũ ſtatutũ nõ loquaꝛ in caſu iſto ne ſit trahẽdũ ad hũc caſuꝫ.

l ℭ Sed firmata cõcluſione predicta ꝙ.ſ.pena ſit ſtatuenda ſm determinationẽ dictorũ poteſtatis ꝛ prioꝝ ꝛ hoc vigore primi ꝛ ſecundi ſtatutorũ tũc ad inſtruẽdũ poteſtateꝫ ꝛ priores quã penã debeãt determinare põderatis verbis eorũdem ſtatutorum adduciꝛ dictum tertium ſtatutum vt ad ſimilitudinẽ moderationis facte ꝑ ſtatuẽtes in caſibus in illo tertio ſtatuto ſpecificatis etiã ipſi in hoc cãu moderẽt penã iuris cõis nõ irrogãdo penaꝫ capitis ſeu mortis:ſed aliam penã prout eis videbiꝛ ponderatis ꝛ penſatis qualitatibus dicti delicti de quo agitur ꝛ delictorũ de quibꝰ in dicto tertio ſtatuto.Et in ſimili ꝓut ſtatutũ ꝑdictũ tertio in ordine moderat penas iuris cõis reducẽdo penas mortis ad penas pecuniarias:ita ẽꝛ dicti poteſtas ꝛ priores penã mortis moderẽt in caſu iſto inceſtus ꝓcedẽdo in hac moderatione de ſimilibus ad ſimilia.

m ℭ Et ſm hanc conſiderationẽ ꝓut dixi non obſtant ea q̃ dixi ꝙ caſus mixtus nõ cõprehenditur ſub ſimplici ſeu ſub ſimplicibus:licꝫ in illo articulo an ſub ſimplicibus mixta cõprehẽdũtur iura ꝛ doc.videãtur aduerſari.nã ꝙ cõprehendãtur vt in.l.ij.in ꝓin.cũ ſua glo.de verg.obli.ꝛ in.§.omnium inſti.de acti.ꝛ in.l.clemẽs.ff.de here.inſti.ꝛ in.l.ſi ita de iniu.teſt.ꝛ cõcludit i.d.l.ij.in ꝓin.Bar.in illa q̃one an habẽs licẽtiam legitimãdi ſpurios:etiã inceſtuoſos vigore poſſit legitimare ſpurios inceſtuoſos:ſ hoc eſt natũ ex adulterio ꝛ inceſtu:ꝛ idẽ in illis terminis tenẽt ibi Ange.ꝛ Pau.ꝛ etiã Jmol.vltima vice idẽ ibi concludit ꝛ facit ꝓ hoc preſertim quia verba dicti tertij ſtatuti referũtur ad factũ ꝛ nõ ad ius ꝛ ſunt potius naturalia q̃ ciuilia:vba qꝛ ſtatutũ loquitur ſiquis cognouerit mulierẽ maritatã ꝛc.puniaꝛ tali pena ꝛ ſiquis cognouerit viduã vel virginalẽ tali pena ꝛc.ideo magis nãliter q̃ ciuiliter ſint itelligẽda vt iacẽt iuxta.l.titiam ꝛ que ibi ꝑ bar.ff.de capi.dimi.nihilominus in hoc me fundo:ſʒ in his que primo loco dixi ſcilʒ qḋ iſtud tertium ſtatutum trahatur ad caſum noſtrum per ar.a ſimili iunctis primo ꝛ ſcḋo ſtatutis vt.ſ̃.inductis.

n ℭ Nec obſtant illa verba in ſcḋo ſtatuto appoſita nõ recedendo a iure cõi qꝛ ſunt intelligẽda ꝓut.ſ̃.declaraui ne inducatur repugnãtia cũ verba imediate ſequentibus ꝛ cum verbis primi ſtatuti.voluerunt.n.ſtatuentes ꝙ lʒ remittaꝛ ad determinationẽ dñi poteſtatis vna cũ prioribus:tñ nõ debeat penitus recedi a iure cõi niſi quatenꝰ ſuaderet moderatio que fieret in ſimili in alijs ſtatutis:ꝛ ꝑ ꝯñs remanet firma cõcluſio iam dicta.ſ.ꝙ pena in cãu noſtro imponi debeat ſm determinationẽ dñi poteſtatis ꝛ dñorũ priorum qui habent cõſiderare moderationẽ que ſit in tertio ſtatuto vt ſepe dcm̃ eſt. Laus deo.

ℭ Pluribus fratribus inſtitutis ꝛ eis facta ſit ſubſtitutio ſub hac forma vʒ ſi ipſi vel ipſorum liberi oẽs maſculi deceſſerint ſine liberis maſculis q̃ritur vtrũ ſit locus ſubſtitutioni ſi alter decedit cum filio maſculo ꝛ filius alterius fratris decedit cũ filia femina quo ad portionem filij fratris. Jtẽ an preallegata veniant reſtitutione fideicommiſſi.

ℭ Conſilium. xx.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xp̃i.ℭ Videtꝛ prima facie dicẽdũ ꝙ dicti ſubſtituti vʒ filij dicte Gentiline nõ admittanꝛ ad dictas fideicõmiſſarias ſubſtitutiones qꝛ ſubſtitutiones predicte ſunt concepte ſub conditionibus que non videntur purificate:ſed potius defecte tã quo ad verba ipſaꝝ cõditionũ q̃ quo ad mẽtẽ maxime atteto ꝙ cõditiones debẽt impleri in forma ꝓpria.l.meuiꝰ.ꝛ.l.qui heredi.in ꝓin.ff.de cõdi.ꝛ demõ.capiendo enim primo verba ſcḋe ſubſtitutionis dcã ſubſtitutio fuit fcã de dcã dña Gentilina ꝛ eius deſcẽdẽtibus ſub hac cõditione formali ſi oẽs dicti ſui fratres vel eorũ liberi maſculi ſine liberis maſculis deceſſerit q̃ñcũqꝫ ꝛc.vnde dicta conditio vr̃ concepta ſub cõditiõe ſi omnes liberi dictorũ fratrũ deceſſerint ſine liberis maſculis.nã illa dictio oẽs in ꝓin.orationis poſita vr̃ referẽda ad ipſos fratres ꝛ eorum liberos cum ad omnes referri poſſit ar.l.talis ſcriptura de leg.j.ꝛ.l.ſiquis ex argẽtarijs.§.ſi initiũ tabularum ff.de eden.ꝛ qḋ habetur in.l.ſi idem cum eodem in ſi.ff.de iuriſdict.om.iudic.ſed omnes dicti liberi non deceſſerunt ſine liberis:nã Jacobutius deceſſit cum Andrea eius filio maſculo adhuc ſuperſtite.ideo non verificãtur verba dicte ſubſtitutiõis.cum natura vniuerſalis ſit omnia includere ꝛ nihil excludere.c.ſolite de maio.ꝛ obe.ꝛ caũ.ſi romanoꝝ.xix.diſtin.

xix.diſt.ꝛ in.l.iulianus.de leg.iij.
a ¶ Et inſup dato ꝙ illa dictio oēs referatur tm̄ ad prima.
ꝛ non ad ſecundū caput alternatiue.ꝛ ſic nō referaꝭ ad ver
bum liberi:nihilominꝰ idē vr̄ dicēdū qꝛ indefinita oratio
equipollet vniuerſali.l.ſi pluribus.de leg.ij.ꝛ.c. qꝛ circa.de
pri.ꝛ.d.cañ.ſi romanorū. Et inſup pluralis loquutio non
eſt cōtenta vno:vt in regula pluralis loquutio in.vj. ꝛ in.l.
vbi numerus.ff.de teſti.ꝛ in.l.inter illā.§.ſi.ff.de ver.ſi.vñ
cū ſolus vnus eſt liberis dictorū fratrū deceſſerit ſine libe
ris maſculis vꝫ vānutius nō verificanꝭ verba dicte ꝯditio
nis:iō non vr̄ dicta cōditio purificata qꝛ nō eſt in dubio a
verbis recedendum.l.nō aliter.de leg.iij.ꝛ.l.j.§.ſi is q nō
uē.de exercito.nec ēt videꝭ purificata dicta cōditio ſm mē
tem teſtōris:tum qꝛ mens non ſolet diſcrepare a verbis qꝛ
verba ſunt expreſſiua cōceptus mentis.c.ij.requiris.de ap.
ꝛ.l.labeo.§.idē tubero.ff.d ſupplle.le.ꝛ in cañ. is qui.xxij.
q.ij.ꝛ facit.d.l.nō aliter.ꝛ.l.ille aut ille.§.cuꝫ in verbis. co.
ti.tū ēt qꝛ ſupeſt Andreas filius Jacobutij qꝛ ex mēte de
functi eſt in bonis de quibus agiꝭ magis dilectus ꝙ ſit di
cta dña gētilina cū appareat ꝙ voluit eam admitti ſi maſcu
li nō ſuperſint.nam liberi poſiti in ꝯditiōe videnꝭ a teſtō
re preferri ſubſtituto.pbat tex.in.l.lutius i ſi.ff de hr̄.inſti.
ꝛ glo.in.l.filiuſfa.§.cū quis.de le.j.ꝛ in hmōi ſubſtōnibꝰ.
Qñ.ſ.aliquis ſubſtituiꭍ poſt mortē plurium ꝛ purificaꭍ cō
ditio in perſona vnius ꝛ non in pſonis oium tradūt doct.
theoricā ꝙ tunc ſubſtitutus admittaꭍ qñ nō ſupeſt perſo
na que eſt veriſimili mēte:defuncti excludat ſubſtitutum:
ſed qñ ſupereſt perſona que ex veriſimili mēte defuncti ex
cludit ſubſtitutum ſubſtitutus non admittiꭍ vt hec theori
ca pbaꭍ in.l.pe.C.de impuberum.ꝛ in.l.heredes mei.§.cū
ita ad tre.ſimul iunctis.ꝛ doc.cōiter oēs ita ibi tradūt per
hanc theoricam concordantes dicta iura.
b ¶ Jdeo cum in caſu noſtro ſuperſit perſona Andree ma
gis dilecta a teſtatore vt ſupradictum eſt. Concludendum
videꭍ ꝙ filij dicte gentiline ſubſtituti excludantur tam ex
mente ꝙ ex verbis teſtatoris:ꝛ qꝛ filij poſiti in conditione
non cenſentur inuitati ex teſtamento ſed ab inteſtato. ar.l.
ſi qs ſub ꝯditiōe.ff.ſi qs obmiſſa cā teſti.ꝛ eſt cōis ſnia doc.
in.d.l.lutius.ꝛ in.d.§.cuꝫ qs.ꝛ in.l.j.C.de condi. inſertis.
licet nonnulli contrarium teneant ſed non curandum : qꝛ
hec eſt communis ſnia a qua in deciſiuis non eſt receden
dum.iuxta glo.in.l.omnis diffinitio.de regulis iuris.ꝛ per
Bar.in.l.precibus.C.de impuberū.ꝛ Bar.in.l.ij.C.de pe
na iu.qui male iu. ꝛ doc.in.l.cum prolatis.de regu.iur.ꝛ in
c.ne initaris extra de conſtitutionibus. Et ab inteſtato nō
admittitur dictus Andreas ad portionem relictam dicto
Thome.qꝛ hereditas Thome ab inteſtato deuenit ad Vā
nutium eius filium ꝛ poſt mortē Vannutij ad filiā ipſius
Vannutij cum in ſucceſſione ab inteſtato prima cauſa ſit li
berorum.vt in auc.de hereditatibus ab inteſtato venien.§.
j.ꝛ in auc.in ſecceſſione.C.de ſuis ꝛ legitimis.ꝛ.ff. ſi tabu
le teſtamēti nul.exta.l.j.§.j.cum ſi.ideo videtur ꝙ dicta fi
lia admittatur excluſo dicto Andrea ꝛ dictis ſubſtitutis.
nam ſup exiſtentia Andree excludere videtur ſubſtitutos
lꝫ andreas non admittatur prout alſ contingit in terminis
auc.lꝫ.C.de naturalibus libe.vbi coniunx ab inteſtato ex
cludit filios naturales:lꝫ ipſa coniunx nō admittaꭍ:ſed ab
alijs excludatur qui tamen fuiſſent excluſi a filijs naturali
bus ſi coniunx non ſupereſſet ſic ꝛ alſ contingit in.l.ij.§.
ſi ſit agnatus.vbi agnatus excludit patrē naturalē in ado
ptiua familia cōſtitutū.ꝛ tñ ipſe nō admittiꭍ qꝛ excludiꭍ a
mr̄e que mr̄ a dicto pr̄e excluderetꭍ.ꝛ in.l.eqſſimum.§. ſi ex
filio.eo.ti.vbi pr̄ excludit mr̄em.ꝛ tñ ipſe non admittiꭍ: qꝛ
admittitur auus manumiſſor qui fuiſſet excluſus a matre ſi
pr̄ non ſupereſſet ex quo pꝫ ꝙ ſepe contingit ꝙ vna perſo
na excludit aliam ab inteſtato:lꝫ ipſa perſona excludēs nō
admittatur:ſed admittatur alia que alſ fuiſſet excluſa vt pꝫ
in iuribus preallegatis.vnde non mirum ſi idē contingit
in caſu noſtro ſcilꝫ ꝙ propter exiſtentiam Andree excludā
tur ſubſtituti.licet ipſe Andreas non inuitetur ſed inuite
tur dicta filia Vannutij.
c ¶ Nec refragatur ſi dicatur quod ſunt ſubſtituti etiam de
ſcendentes ex altero fratre predefuncto ipſi decedēti. ſine
liberis vt videtur expreſſum in ſecunda ſubſtitutione ibi
dum dicit.ꝛ ipſius liberos maſculos:qꝛ ad hoc rñdetur ꝙ
liberi maſculi ſunt ſubſtituti ſi alter ipſorum Thome ꝛ Ja
cobutij deceſſerit ſine liberis:quo caſu ipſi erāt inuicē ſub
ſtituti.ꝛ ſic nō erat facta reſeruatio ſucceſſiōis ab inteſtato.

Sed liberi ipſorum Thome ꝛ Jacobutij non erant inuicē
ſubſtituti. Jſte autem caſus non euenit:qꝛ ambo deceſſerit
cū liberis:lꝫ vnus ex eorū liberis deceſſit ſine liberis.ſub
qua ꝯditiōe nō ſunt inuitati ipſi liberi ſuperſtites merito ꝛc.
d ¶ His tñ non obſtantibus in ꝯtrariam partem arbitror fore
iuſticiā:nā ſupradicta pcederet ſi dictus Andreas admit
tereꭍ ad dicta bona pro portione dicti Vannutij:quia eidē
ab inteſtato ſuccederet. Nā tunc militaret illa theorica ſu
pra tradita a doc.ſcilꝫ ꝙ ſubſtitutus repellaꭍ:eo qꝛ ſupereſt
perſona que ex veriſimili mēte defuncti ſubſtitutum exclu
dit:verū qꝛ dictus Andreas non ſuccedit in dictis bonis
pro portione dicti Vannutij:qꝛ excludiꭍ a filia dicti Vā
nutij prout.ſ.dictum eſt. Jdeo ſuperexiſtētia andree non
eſt in conſideratione prout hoc firmat in proprijs terminis
vel quaſi proprijs terminis Pau.de caſt.poſt Ric.de mar.
ꝛ in.l.pe.de impuberū dicēs etiā in fideicōmiſſaria ſubſtō
ne ꝙ ſi duobus fratribus eſt facta ſubſtitutio ſub cōditio
ne ſi vterqꝫ deceſſit ſine liberis tūc ſi primus deceſſit ſine
liberis condito teſtamento.ꝛ inſtituto extraneo:quia tunc
frater ſuperſtes non ſuccedit ab inteſtato.ideo tunc ſubſti
tutus de equitate admittitur. Volunt enim generaliter pre
fati doc.ibi.ꝛ etiam Raf.ful.ꝙ quando is qui ſupereſt non
ſuccedit defuncto:tunc qꝛ ceſſat ratio veriſimilis mentis
teſtatoris:ideo non excludiꭍ ſubſtitutus ſm prefatos doc.
Pro quibus facit id qd alſ dicitur circa ſtatuta diſponen
tia ꝙ extantibus maſculis femine non ſuccedant: qꝛ dicta
ſtatuta intelliguntur ſi maſculis qui ſunt cauſa excluſionis
defertur ſucceſſio prout voluit Bald.in.l. maximum vitiū
C.de libe.prete.ꝛ in.l.j.ſubſtitutione.ff.de vulg.ꝛ pupil. in
auc.ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.ꝛ in.l. ſi quis filium.C. de
inoffi.teſt. Et in quodam ſuo conſi.quod incipiē.quia ſta
tutum diſponit.ꝛ in.l.omnes populi. de iuſti.ꝛ iure. quod
ꝛ firmant Bar.ꝛ Ange.in.l.j.§.filium.ff.de contratabu. ꝛ
Pe.de anch.in repe.c.canonum.de conſtitu.xiij.q. prin.
clīj.co.ꝛ.d.§.ſi ſit agnatus.ꝛ.d.§.ſi ex filio.poſſunt induci
pro ſicut ꝯ:nam in.d.§.ſi ſit agnatus pater nō excludit ma
trem qꝛ ipſe non ſuccedit excluſus ab agnato.ꝛ in.d.§.ſi ex
filio mater nō excludit auum manumiſſorem ea ratione qꝛ
ipſa excluditur a patre naturali.
e ¶ Nec ob.id qd hr̄ in dicta auc.lꝫ qꝛ rñdetur ꝙ naturales
filij non excluduntꭍ ibi ppter vxorem patris ea rōne qꝛ lex
voluerit vxorē admitti ad ſucceſſionem:ſed alia rōne pura
ta ppter iniuriā que videtur illata ipſi vxori ex illicito coi
tu mariti:que ratio vel ſimilis propter quam filius natura
lis excludiꭍ a lege pp cōiugem patris pariter militant ſiue
coniunx ſuccedat ſiue nō:ſed in caſu noſtro teſtator ea rō
ne noluit ſubſtitutos admitti extantibus liberis maſculis
quia volebat ipſos liberos maſculos preferri in ſucceſſione
ipſorum bonorum prout in ſimili probaꭍ in.d.l.lutius.ꝛ p
glo.in.d.§.cū quis.ꝛ per notata per doc.in.d.l.penu.C.de
impuberū.vbi bonus tex.in ſimili.ꝛ per notata etiā p doc.
in.d.§.cum ita.que veriſimilis mens teſtōris principaliter
ponderatur in his terminis:vt patet ex theorica doc.in di
ctis iuribus.ſ.relatatō ceſſante cauſa qꝛ liberi maſculi non
admittunꭍ ceſſat cauſa quare ſubſtituti repellebanꭍ ppter
maſculos:ideo ſubſtituti ſunt admittēdi.ꝛ in hoc meo iu
dicio ſtat punctus pñtis cōſultatiōis:nā poſſet qs inſtare in
ꝯtrarium p theoricā Bart.in.d.§.filiū in.ij.q.vbi in ſimili ma
teria qñ.ſ.ſunt tres quorum vnus excludit alterum. ꝛ alter
alterum.ita ꝙ quilibet prima facie excludit.ꝛ excluditur p
ut in his terminis filia Vānutij excludere videtur Andreā
ꝛ Andreas videtur excludere ſubſtitutos ꝛ ſubſtituti vidē
tur excludere dictā filiā Vānutij ipſe Barto.diſtinguit ꝙ
qñ ille qui excluditur a me excludit eum qui me excludit.ꝛ
ſuccedit in locum eius.tūc ego excludor.ꝛ ad hoc membrum
applicat.d.l.eqſſimum.§.ex filio.ꝛ.l.ij.§.obijciꭍ ad tertu. ꝛ
iſte nō eſt caſus noſter qꝛ andreas nō ſuccedit in locū ſub
ſtitutorū nec ſubſtituti in locū dicte filie nec dicta filia i lo
cum dicti andree aut vnus non ſuccedit in locū alterius.
ꝛ tunc aut ille q me excludit.ideo me excludit qꝛ habet po
tentius ius in ſucceſſione.ꝛ tūc ego nō excludor.ſi ille qui
me excludebat ab alio excludiꭍ.ꝛ ad hoc mēbrum applicat
tex.in.l.ij.§.ſi ſit cōſanguinea ad ter.ſupple tu ꝛ pariter ap
plicādus venit tex.d.§.ſi ſit agnatus ſm mētem Bart.aut
non me excludit ex eo qꝛ habeat potētius ius i ſucceſſiōe:
ſed ex eo qꝛ deficiat cōditio qua ego vocabar ad ſucceſſio
nem.ꝛ tūc ego excludor lꝫ ille non admittatur.ꝛ ad hoc mē
brum applicat dictā auc.lꝫ ꝛ dicta Bar. ſequitur ibi Ang.

f ¶ Et ex his infert Bar. ad ſtatutum diſponẽs q̄ extante fratre ſoror nõ ſuccedat ↄcludens q̄ q: illi ablatiui abſoluti extãte fratre faciũt nõ ſolũ ↄditionẽ. ſ; inducãt et᷑ diſpoſitionẽ. ideo ſoror non excludit᷑ ſi frater nõ ſuccedit. nã ex quo frater cenſet᷑ a ſtatuto inuitatus ſoror excludit᷑ a fratre q: frater h; potẽtius ius ⁊ idcirco ſi ius fratris deficit nõ excludit᷑ ipſa ſoror: ex quibus vr̃ velle q̄ ſi illi ablatiui abſoluti nõ inducerẽt diſpoſitionem: ſed ſolã conditionẽ prout facere ſolẽt ablatiui abſoluti. l. a teſtatore. ff. de condi. ⁊ de mõ. ⁊. l. euictis agris de vſuris. tũc ſoror excluderet᷑ etiã ſi frater non ſuccederet. ⁊ h̄ et᷑ voluit Bal. in. l. ſi defunctus. C. de ſuis ⁊ legitimis. vñ applicãdo p̄dicta ad caſu; nr̃m vr̃ dõm q̄ dicti ſubſtituti repellant᷑ eo q: ſunt inuitati ſub cõditione ſi liberi maſculi nõ extabũt. iõ liberis extantibus deficiat ↄditio l; liberi maſculi nõ ſuccedãt q: illa cõditio ſi deceſſerit ſine liberis nõ facit diſpoſitionem q: liberi nõ cẽſent᷑ inuitati iuxta notata per gl. ⁊ doc. in. d. l. lucius. ⁊ in iuribus ſupra adductis. ideo non videt᷑ curãdu; an andreas ipſe ſuccedat necne ſm̃ ſupra dictam theoricã Bar. ⁊ Bal. ⁊ in hoc vr̃ extare difficultas huius ↄſultationis. ſed pp̄ hoc non recederẽ ab auctoritate Nico. de mat. Bal. ⁊ Pau. de ca. de qua ſupra cũ qua trãſiui legendo in d. l. pen. nã l; dicti liberi maſculi nõ ſint poſiti in diſpõne tñ ex mente teſtatoris veniebãt admittẽdi q: putabat eos ab inteſtato ſuccedere nõ cogitãdo forte hũc caſu;. iõ voluit ſubſtitutos repellere vt filij maſculi bona ipſa p̄ciperẽt l; ipſos filios maſculos teſtõr ipſe nõ inuitaret ⁊ hũc caſum non conſiderat Bar. q̄ nitit᷑ per dcã auc. l; vbi nõ excludũtur naturales ea rõne vt admittant᷑ coniunx ⁊ theorica bar. p̄cederet qñ poſiti in cõſideratione nõ ſunt in diſpoſitione etiã ex mente diſponentis hoc eſt quia nõ excludunt vt ipſi admittant᷑ ea lege vel alia. nõ enim videt᷑ vis an excludant ea rõne q: admittant᷑ eadẽ lege vel ea rõne quia ſperant᷑ admitti alia lege in caſu nr̃o filij maſculi excludũt ſubſtitutos q: ipſi maſculi ſperabant᷑ admitti ad ſucceſſionem l; nõ ex diſpõne teſtõris. tñ ex diſpõne legis. ſ. ab inteſtato. iõ hoc caſu attẽdat᷑ iſta veriſilis mẽs diſponẽtis.

g ¶ Et p̄cedat dcã ſnia Nico. de mat. Bal. ⁊ Paul. de ca. ex mẽte teſtatoris que in huiuſmodi conditionibus preualet. l. in conditionibus primum locum. ff. de condit. ⁊ demon. cum ſi. ⁊ maxime quia in noſtris terminis doc. ſi ↄſiderãt an v̄ba ſubſtõnis v̄ificent᷑ ſ; an ſuperſit pſona q̃ ex veriſili mẽte defuncti excludat ſubſtitutũ necne adeo q̄ vbi pſona talis nõ ſubeſt admittit᷑ ſubſtitut⁹ et᷑ ſi v̄ba ↄditiõis nullatenus v̄ificent᷑. qũo. n. pñt v̄ificari v̄ba ↄditiõis que dic̃ ſi vterq; deceſſerit vel ſi oẽs deceſſerint qñ vnus tñ deceſſit ſi tñ ſi non ſupeſt pſona que excludat ſubſtitutũ admittitur ſubſtitutus cẽſetur cõditio purificata prout probat᷑ in d. §. cu; ita ſũcta prenarrata theorica doc. ibi. ⁊ in. d. l. pen. nõ ita cõtingit in terminis dcã auc. licet. vnde lex p̄ quam fundat Bar. loquitur in caſu penitus ſeparato.

h ¶ Et licet ipſe Bar. decidat caſum ſtatuti qñ pſona excludens eſt poſitus in diſpõne. non tñ determinat caſum qñ ſtatutũ poſuiſſet pſonã excludentẽ ſolũ in cõditione quem obmittit q: vr̃ velle q̄ qñ excludit vnã pſonam que alr̃s admittebatur pp̄ aliã pſonã cẽſet᷑ admittere eã pſona in cuius fauorẽ excludit. qñ aũt non admittit cẽſet᷑ perſona appoſita in cõditione nõ ob eius fauorem ſed alia de cã merito forte Barto. obmiſit eũ caſum ⁊ qñ cõſideraſſet caſum in quo perſona que eſt cauſa excluſionis eſſet poſita ſolu; in conditiõe tamen excluſio fieret eius fauore. vt ſc; ipſa perſona que eſt cã excluſionis alio iure admitteretur. tũc Bart. forte non aliud dixiſſet h̄ caſu q̄̃ dicat eo caſu quo poſita eſt diſpoſitione q: videtur eadem rõ reſpõdẽdi. iõ non eſt trahẽda dicta theorica Bar. ad terminos noſtros in quibus habemus auctoritates claras ⁊ inheremus magis menti teſtatoris q̄̃ iudex debet ſemper ſequi p̄ut venator ſequitur leporẽ. dicit bal. in. c. cum qdã. C. de neceſ. ſer. hered. inſti. ⁊ mẽrie dicere debemus h̄ caſu q: verba cõditionis nõ repugnãt q: illõ v̄bũ oẽs non repetit᷑ in ſcda pte alternatiue ⁊ ſi non repetit᷑ pt̃ dici q̄ illa pluralitas reſoluit᷑ in ſingularitates. l. falſa. §. ſi. de ↄdit. ⁊ demõ. ⁊. l. lucius §. gayo ad tre. ⁊ ponem⁹ q̄ alter frater deceſſiſſet ſine filijs alter cum filio q̄ filius deceſſiſſet ſine liberis certe non eẽt niſi vnus filius qui deceſſiſſet. ⁊ ſic non eſt pluralitas. ⁊ tamen verificaret᷑ diſpoſitio q̄ ideo eſt q: reſoluit᷑ in ſingularitatem vel ſingularitates ⁊ q̄ illa dictio oẽs referat᷑ ad p̄mã ptem alternatiue non ad ſequẽtẽ pſuadet᷑: q: in proxima ſimili ſubſtõne facta eiſdẽ pſonis ⁊ de eiſdem ſubſtitutis verbũ ambo adiectũ in prima parte alternatiue nõ repetitur nec põt congrue referri ad ſcda; partem alternatiue: itaq; ſi refert᷑ ad dictã ſcdam partẽ ita non. ⁊ a ſili non cenſeatur relatum ſimile verbum omnes poſitum in ſecunda ſubſtitutione cum tantum erat dicere ambo fratres: q̄̃tum omnes fratres cum ſi eſſent niſi duo.

i ¶ Et ſup illa theorica Bar. quã tradit in hac materia qñ vnus intrat locum alterius vel q: excludat ex eo q: habeat fortius ius q̄̃ excluſis ab eo nõ hñ p̄bat᷑ iure maxime primum membrũ. qõ enim apparet in terminis. §. ſi ſit agnatus. ⁊. §. ſi ex filio. ⁊. c. auctoritate de cõceſ. p̄bend. lib. vj. q̄ vnus ſuccedat intrando vel nõ intrãdo locũ alterius ⁊ nõ aſſignat᷑ iſta: ſed videt᷑ alia rõ põderari in. d. §. ſi ex filio in ſi. ibi qui. ⁊ ↄ̄ ſcriptos hr̃des bonoꝝ poſ. recipere ſolet que v̄ba nõ videnť appoſita ſine v̄tute aliqd̃ opandi. ar. l. ſi qñ. de le. j. ⁊. c. ſi papa. de p̄ui. li. vj. cũ ſi. itaq; alr̃s cõſulẽdo epõ fulgineũ dicebã q̄ in his terminis. ⁊ in hac perplexitate. ſ. qñ ſunt tres perſone quarũ quelibet excludit vnã ⁊ excluditur ab vna: ita q̄ quelibet videt᷑ excludere. ⁊ excludi. Cõſiderant᷑ circũſtantie. ⁊ qs cenſeatur habere efficacius ius. ita q̄ ex circũſtantijs vel ab effectu iudicet᷑ eam perſonam preferenda;: nam vna; decet admitti. ⁊ alijs preferri vt p̄bant iura preallegata: ideo in. l. equiſſimũ in ſi. conſiderat᷑ q̄ auus h; ↄ̄ tabulas quas nõ habent alij: vñ arguẽdo ab effectu iudicat᷑ q̄ ipſe habeat potentius ius. ⁊ ea rõ ſuadet q̄ ipſe p̄ferat᷑ alijs ita videret᷑ eſſe dicendũ in alijs caſibus occurrẽtibus q̄ qñ iminent hmõi perplexitates attendant᷑ circũſtantie. ⁊ que perſona habeat vrgẽtiores rõnes ex quibus arguatur pre alijs in ea perplexitate eligenda.

k ¶ Et p̄fecto q: iura multũ fauent vltime voluntati defunctorũ. ar. l. j. C. de ſa. ſan. eccle. ⁊. l. cũ quidã. de ſeruis neceſſarijs hr̃. inſti. ⁊. l. anteq̄̃. C. cõia. de ſucce. cũ ſi ſibus. vnde decet q̄ p̄ferat᷑ illa pſona quã teſtõr voluit admitti ad iſta bona potiuſq̄̃ pſona que ab inteſtato ſuccederet in his bonis cũ fauorabilior ſi volũtas teſtõris q̄̃ ſucceſſio ab inteſtato. ⁊ q: andreas h; tacitã q̄̃dã volũtatẽ teſtõris illa volũtas teſtõris potuiſſet facere q̄ Andreas ſuccederet ab inteſtato dcõ Vãnutio p̄ut habuit in mẽte q̄ ſuccederet putarẽ q̄ rõnes vrgerẽt magis pro eo q̄̃ pro alijs: ſed q: dcã volũtas teſtõris ſi potuit facere q̄ ſucceſſio ab inteſtato deferat᷑ dcõ Andree: nec dici⁹ Andreas põt ab inteſtato ſuccedere in his rebus. ⁊ nõ in alijs iuxta. l. j. cu ſi. ff. de acqr. here. ideo ipſe non põt admitti: non. n. ex teſtõ q: nõ inuitatus ex teſtõ nec ab inteſtato p̄ rõnes prenarratas: iõ ipſe nullaten⁹ admittit᷑ reſtãt ſubſtituti ⁊ filia Vãnutij ipſi ſubſtituti habẽt volũtatẽ teſtõris in caſu quo nõ ſint impedimẽto liberi maſculi. merito detẽrius ẽ q̄ admittant᷑ ad iſta bona ipſi ſubſtituti quos teſtõr magis dilexit q̄̃ filia dicti Vannutij minus dilecta a teſtõre. ⁊ iſtis mediis p̄nto iuuari ſnia; Nic. d̃ ma. bal. ⁊ Pau. d̃ ca. ⁊ ↄfutari adducta in ↄ̄rariũ que ſatis patent ſublata per ſupra adducta p̄ hac parte.

l ¶ S; vlterius poſſet iſtari cũ dicta ſubſtõ videat᷑ fcã ipſis liberis maſculis dictorũ Thome ⁊ Jacobutij cũ ſubſtõ ſit facta ſi ditti liberi maſculi deceſſerint ſine liberis maſculis ideo ſi ipſi non ſunt honorati a teſtõre. ⁊ tunc non potuerunt onerari fideicõmiſſaria ſubſtõne. iuxta. l. ab eo. C. de fideicom. cum concor. iõ fideicõmiſſaria ſubſtõ foret ineſſicax prout ⁊ tenebant in hmõi terminis Ricciar. ⁊ Ray. de for. in. l. centurio. de vulg. ⁊ pup. per. l. ſi ſic. de le. j. ſ; vt nõ ſit ineſſicax interpetrant᷑ ipſi liberi poſiti in conditione inuitati ⁊ ſubſtituti primo loco qñ ſunt onerati prout concludit Bar. in. d. l. centurio in penultima charta. ver. vlterius quero quid ſi teſtator. ⁊ hoc per. d. l. deniq;. §. interdum de pecu. lega. ⁊ quo no. in. l. alio in ſi. prime gl. de ali. ⁊ ciba. le. item per. l. ſi ita ſtipulatus in prin. de ope. li. ad h̄ vltra eum tex. in. l. titia ſcio teſſerã. §. ſeia. de lega. ij. qui eſt ſingularis ſm̃ Bar. ⁊ Jmo. ibi itaq; dicendũ vr̃ aut ſm̃ opi. Ricciar. ⁊ Ray. q̄ ſubſtõ iſta fideicommiſſaria non teneat aut ſm̃ opi. Bart. q̄ teneat: tñ liberi maſculi cenſeant᷑ ſubſtituti dictis Thome ⁊ Vãnutio quo caſu Andreas ipſe tanq̄̃ ſubſtitutus a teſtõre abſq; dubio oĩbus p̄ferreret᷑. ⁊ per ↄñs nullo mõ videant᷑ admittendi dicti filij Gentiline. tñ dicẽdũ eſt q̄ imo admittant᷑ dicti filij Gẽtiline ſm̃ opi. Bart. nã h̄ caſu negatur dictam ſubſtõnem eſſe factam liberis maſculis dictorum Jacobutij ⁊ Thome. ſed cenſet᷑ facta ipſis Jacobutio ⁊ Thome ſub duabus conditionibus alternatiue conceptis. vna ſcilicet ſi deceſſerint ſine liberis maſculis dict

lis dicti Jacobutius ⁊ Thomas alia ſi liberi maſculi eoꝛuȝ
deceſſerint ſine liberis maſculis. Nam primus honoꝛatus
cenſet ſub duplici conditione oneratus in his terminis.ſ.
qñ quis eſt honoꝛatus. ⁊ ſi deceſſerit ſine liberis vel eius
liberi ſine liberis deceſſerit alius eſt ſubſtitutus pꝛout vo
luit Bar.in.l.codicillis in prin.de vſufru.leg.per tex.ibi q
idem voluit in.l.ſi ſic.de leg.iij.⁊ idem in effectu voluit in
d.l.centurio dicto ver.vlterius quero quid ſi teſtatoꝛ. vbi
idē cōcludit Jmo.⁊ per ꝯñs in hoc caſu videnť concurrere
Ricciar.⁊ Cy.ex vna parte ⁊ Bar.⁊ Jmo.ex altera parte i
hoc.ſ.ꝙ dicti liberi nō cēſeanť ſubſtituti lȝ i alijs diſcoꝛdēt
⁊ ſi dicať imo ipſi liberi ſunt expꝛeſſe ſubſtituti ibi dū dicit
ſubſtituit ſuperuiuentem ⁊ ipſius liberos maſculos reſpō
deť ꝙ dicta ſubſtō de liberis maſculis eſt facta ſub condi
tione ſi ipſi fratres ſeu aliter eoꝛum deceſſerit ſine liberis
que conditio defecit non autē eſt facta ſi liberi deceſſerint
ſine liberis,pꝛout eſt caſus noſter.

m ¶ Circa ſcōm autem queſituȝ pꝛemittendum eſt ꝙ in ſub
ſtōne ſecundo loco facta de dictis Gentilina ⁊ eius deſcē
dentibus nō veniant dicta centum ꝓpter illa verba in his
rebus que ꝓxime relicta ſunt appoſita in dcā ſcōa ſubſtō
ne.nam dicta centum non erāt pꝛoxime relicta dictis Tho
me ⁊ Jacobutio.ſed erant alia plura relicta eis poſt relictū
dictoꝛum centū ⁊ ante dictā ſcōm ſubſtōnem.iō dicta cen
tuȝ non poſſunt dici res pꝛoxime relicte.ar.l.pꝛoximus. de
verbo.ſig.⁊.l.j.§.pꝛoximus.ff.vnde cog.⁊ inſtitu. de legiti
ma agna.ſuc.§.ſi plures cum ſi.

n ¶ Circa pꝛimā aūt ſubſtōnem videtur dicendum ꝙ dicta
centum nō veniant eo q2 videmus ꝙ in ſubſtōne fideicō.
non veniūt legata particularia.l.ſextiliam.⁊.l.ſi titius.ff. de
leg.iij.⁊.l.miles ad ſoroꝛē.§.pꝛo parte.ff.de lega.ij.itē vř ꝙ
dictis Thome ⁊ Jacobutio ſubſtituit gentilinam vel eius
deſcēdētes in dictis rebus.⁊ ſic reſtrīgit ſubſtōnem ad res
pꝛedictas.⁊ ꝓpēa vř referri ad res quas in ſpē reliq̄rat nō
ad ꝗtitatē centū q2 in illo relicto cētū non erāt relicte iſte
pecunie vel ille in ſpē.⁊ ſic nō erāt relicte vel dicte alique
res in ſpē.iō dicta ſubſtō vř reſtringēda ad dictas res que
ſi expꝛeſſe ⁊ dicte erant particulariter ⁊ in ſpē ⁊ nō trahen
da ad pꝛimū relictū factū in ꝗtitate. Quod maxime vř di
cēdū q2 imediate poſt dictū relictū factū ð dictis rebus in
ſpē ſubſequuta fuit ſubſtō ⁊ pꝛimū relictū fuerat foꝛte ſatis
antea hoc eſt in anterioꝛi pte per.c.certe relictuȝ.iō ſubſtō
magis ad pꝛoxima referri videť ꝗ̄ ad remota.ar.l.ſi idē cū
eodē in ſi de iuriſ.om.iud.⁊ in.l.cum delanionis.§. aſinaȝ
ibi pꝛoxima ꝗ̄ copulata ſuccedāt. de fundo inſtruc. ⁊ facit
q2 ſubſequens ſubſtō referť ad pꝛoxima.iō congruit ꝙ ⁊
pꝛecedēs.arg.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.de lega.j.l.qui filiabus
eo.ti.cū ſi.⁊ maxime q2 fruſtra adieciſſet teſtōꝛ in ſcōa ſub
ſtōne illa verba in his rebus que ſupꝛa pꝛoxīe relicta ſunt
per que verba dať intelligi ꝙ nolebat ſubſtituere in omni
bus rebus ſed ſi pꝛima ſubſtō ad omnia pꝛimo relicta tra
heretur in oībus eſſet facta ſimilis ſubſtō merito ⁊c.

o ¶ Mea tñ non ob.ꝯtrariam arbitroꝛ ſniam verioꝛem ⁊ multū
claram ⁊ lucidam.nā obmiſſa ſecunda ſubſtōne que reſtrin
gitur ad res ꝓxime relictas. Pꝛima ſubſtō fuit ſimpliciter
facta non reſtricta ad res pꝛoxime relictas:ſed in dictis re
bus certe verbum rei verbum eſt latiſſimum ⁊ refertur ad
quātitates ⁊ ad res in genere pꝛout ad res in ſpecie vt in
rubꝛica.⁊.l.j.ff.de rebus creditis ⁊ ſi certum petatur.credi
tum enim in mutuo eſt ⁊ creditum quātitatis venit appel
latione rerum creditarum.ad idem.l.rei appellatione.ff.de
verbo.ſign.ideo illa verba in dictis rebus non reſtringunt
ſubſtōnem quominus veniant centuȝ pꝛius relicta exquo
pariter adapranť ad ipſa centum pꝛout ad alias res in ſpe
cie relictas.ideo illa indefinita in dictis rebus videť equi
pollere vniuerſali arg.l.ſi pluribus de lega.ij.c.q2 circa. de
pꝛiuileg.cañ.ſi romanoꝛū.xix.diſt.cum ſi.⁊ ſic perinde cen
ſeť ac ſi dixiſſet in oībus rebus ſupꝛa relictis.⁊ ſi illo modo
dixiſſet non eſſet dubiū.merito ⁊c.item facit q2 cl'a in ſi. vř
in medio vel in pꝛin.poſita ad omnia referť.l.talis ſcriptu
ra.de lega.j.l.j.C.de liberis pꝛeteritis.l.iij.§. ſi filius.ff.eo.
tit.⁊.c.ſecundo requiris extra de app.cum ſimilibus: ideo
dicta inſtitutio facta poſt plura relicta ad omnia refertur
nec ob.d.l.ſi idem cum in eodeȝ in ſi.cum ibi notatis quia
ibi non poterat ad omnia referri quia induceretť repugnā
tia.ideo refertur ad pꝛoxima ita not.ibi doc.hic vero poteſt
ad omnia referri nec reſultat aliqua repugnātia merito ad
omnia referatur. Et ſi ad omnia refertur etiam ad pꝛoxima

⁊ ſic pꝛoxima copulata ſuccedūt.⁊ non obſtat.d.§.aſinam.
⁊ lȝ ſecunda ſubſtitutio ſit reſtricta ad pꝛoxima non eſt re
ſtricta pꝛima ⁊ pꝛout in ſecunda dixit:illa verba:ita ⁊ dixiſ
ſet veriſimiliter in pꝛima ſi voluiſſet iuxta.c.ad audientiaȝ
de decimis.⁊.l.ſi ſeruum.§.nō dixit pꝛetoꝛ de acquiren. he
redi. Et ſi dicatur cur adiecit illa verba in ſecunda ſubſtitu
tione ex quo pariter erat ſm hoc facta ſubſtitutio in omni
bus:reſpondetur ꝙ in ſecunda foꝛte ita dixit ne videretur
fruſtra adijcere ſecundam ſubſtitutionem vt denotaretur
ꝙ pꝛima erat facta in rebus pꝛimo relictis.⁊ ſcōa in alijs vl
timo relictis vel ſecundo reſpondeť ꝙ ſecunda ſubſtitutio
differt a pꝛima q2 in pꝛima non ſunt ſubſtituti liberi alte
rius ſi alter deceſſerit ſine liberis maſculis:in ſecunda vero
ſic:vñ ſecundam voluit foꝛte reſtringere ad pꝛoxima. ⁊ pꝛi
mam ad alia.ā.relicta.q2 in rebus pꝛimo relictis noluit foꝛ
te ſubſtituere liberos:licet autem in ſecunda ipſos liberos
ſubſtituere voluerit:non tamen ſub cōditione que euenit
ſed ſub alia pꝛout.ā.deductum eſt.

q ¶ Nec ob.d.l.ſextiliam.quia loquitur in ſubſtitutione vul
gari facta heredi.quia in ea venit hereditas.non autem le
gata vel fideicōmiſſa vt eſt ibi caſus ſingularis pꝛout dicit
Jmol.in.l.marcellus.§.quidā liberis ad trebe. ſed eſt ſimi
lis in.l.miles ad ſoroꝛem.§.pꝛo parte. de lega.ij. ⁊ Barto.
ibi tractat.⁊ in.l.qui filiabus.§.ſi.cum.l.ſequē.⁊.l. filio cum
l.ſequen.de leg.j.

q ¶ Nec obſtat.d.l.ſi titius in ꝯtrarium allegata:quia loquitur
quando in ſubſtitutione fideicommiſſaria facta heredi ſit
mentio hereditatis vel poꝛtionis hereditarie. nam tunc in
ea non veniunt pꝛelegata nec fideicommiſſa facta ipſi here
di.ſecus autem ſi ſubſtitutio fideicommiſſarie facta here
di fiat ſimpliciter non facta mentione hereditatis:naȝ tūc
veniunt etiam pꝛelegata.⁊ fideicommiſſam.vt.d.§.quidam
liberis.⁊.l.cum virum.C.de fideicom.nec ſubſtitutio. refer
tur ad pꝛoxima nec refert vtrum pꝛelegata ſiant immedia
te ante ſubſtitutionem an vero ſint aliqua vel plura inter
media necne. Multofoꝛtius quando ſubſtitutio fideicom
miſſaria non ſit heredi.ſed legatario non vniuerſali ſed ſin
gulari legatario quo caſu non poteſt ſubſtō referri niſi ad
legata ſingularia.ideo ſimpliciter facta refertur pariter ad
omnia per ſupꝛadicta. Poſt completum autem conſilium
fuit mihi oſtēſum teſtm̄ quo lecto vidi ꝙ in ſupꝛadicta pꝛi
ma ſubſtōne facta dictis fratribus ſunt appoſita hec verba:
ita ꝙ nullo caſu dicte res deueniant ad feminas deſcendē
tes ex dictis ſuis fratribus. Nec ad extraneos heredes vl
tra verba ſubſtōnis in themate relata:que quidem verba
plurimum conferunt ad deciſionem conſultationis reddē
dam ꝯ dictam dominam Marinam filiam dicti Uannutij
pꝛout.ā.reddita fuit.

r ¶ Reddunt aūt dubiam concluſionem.ā.factam pꝛo here
dibus dicte gentiline.quia poſſunt plurimum ponderari
pꝛo ſupꝛadicto andrea filio Jacobutij.vt.j.deducam veruȝ
q2 conſultans ſolum intendit excludere dictam dominam
marinam filiam vannutij nec multum curat an admittan
tur heredes dicte domine gentiline.an vero admittatur di
ctus andreas. Ideo aliqua addam vltra iam dicta ad exclu
ſionem dicte domine marine ponderando verba.ā.pꝛoxi
me lineata.que quidem verba aperte demōſtrant mentem
ipſius teſtōꝛis ꝙ nolebat ꝙ dicta bona deuenirēt ad femi
nas deſcēdētes ex dictis fratribus nec ad extraneos here
des.ſed vel ad liberos maſculos dictoꝛū fratruȝ vel ad di
ctā gētilinā vel eius heredes ſeu deſcēdētes.⁊ ꝓpēa dȝ di
cta ſubſtō.ita ⁊ taliter interpetrari ꝙ femina deſcendēs ex
altero ex dictis fratribus excludantur a dictis bonis vt ſic
mens dicti teſtatoꝛis obſeruetur que regit ⁊ gubernat vlti
mas voluntates.l.cum queſtio.in ſi.C.de legatis.⁊.l. in cō
ditionibus pꝛimum locum de cōdi.⁊ demon.cum ſimi. Et
maxime in caſu noſtro in quo mēs eſt verbis expꝛſſa. ita ꝙ
hoc reſpectu concurrūt mēs ⁊ verba:itaq3 eſt aduertēdum
ꝙ lȝ ſit cōmunis ſententia ꝙ liberi poſiti in cōditiōe non
cenſeātur inuitati:adeo ꝙ inuitentur velut ex vltima volū
tate tñ multi ſunt in ꝯtria ſnia:nā ea depꝛehēdiť mēs teſtato
ris ꝙ voluerit in eos admitti:nō in cōditiōe poſuerit:vt ꝓ
bať in.l.lutius.ff.de here.inſti.⁊ no.glo.in.l.filiuſfa.§.cum
qs.de leg.i.⁊ q2 volūtas teſtōꝛis ēt tacita pꝛeualet:vt dictū
eſt:iō plerīq3 tenent ꝙ liberi cenſeanť ſubſtituti ex tacita
voluntate pꝛout in ſimili in.l.fideicōmiſſa.§.hec verba.de
leg.iij.iūcta.l.cū ꝓponereť.de leg.ij. pꝛout voluit Ponta.
in.l.ſi cum dotem.in pꝛn.ff.ſolu. ma.inherēs huic opinioni

per dicta iura.⁊ per.l.j.C.de pac.⁊ idem tenuit Oldra.in.l. C.de códi.inſertis.⁊ etiã Bal.ibi in lec.antiqua per pul‑chras rónes vt refert Pau.de ca.i.d.§.cũ qs cũ dicés q̄ h̄ opi.ſemp ſibi multũ placuit de iure.⁊ q̄ ſi habuiſſet cóteſte quem potuiſſet oſtẽdere libenter cóſuluiſſet pro hac parte q: credit veriſſimam:ſed dicta lec.cóiter non habetur no‑luit cóſulere pro ea parte.

ſ ¶Hanc etiã partem ſaltem ſi poſiti in códitione ſint de li‑beris teſtatoris tenuit expreſſe Saly.in.d.l.j.de códi.inſer‑tis ⁊ reperio a ſolemnibus doc.allegatũ idem conſuluiſſe. Pe.de anch.in conſi.lxx.incipiente ꝯ Philippã.itẽ repe‑rio allegatũ Bal.idẽ voluiſſe in cóſilio incipiente Petrus heredẽ.itẽ idẽ conſuluiſſe Frãciſcum de albergottis.⁊ eius conſilio ſe ſubſcripſerunt fere omnes aduocati florentini. item Benedic.de plum.in.d.l.ſi cum doté in prin.in repe‑titione tenet liberos in códitione poſitos oino admitten‑dos ex diſpóne.l.ꝑpter coniecturatã mentem teſtatoris.⁊ idem ſolẽniter dicit cóſuluiſſe in ꝯſilio incipiẽte pro decla‑ratióe predictoꝝ q̄ filij admittant.⁊ videt etiã nr̃o tẽpore pro hac parte conſultum a ſolẽnibus doc.⁊ adduci multas modernas auctoritates.⁊ nónulli ꝑ hac parte allegãt gloſ. in.d.§.cũ quis.ita q̄ nó eſt oino ſpernẽda hec opinio que tñ in puris terminis nunq̄ putaui in deciſiuis eſſe tenen‑dam:lz multa in ea argumenta ⁊ auctoritates ꝑ ea adduci poſſint nihilominus ꝯcurrẽte aliqua alia coniectura ſtan‑te etiã in puris terminis dictã dubietate ⁊ varietate doc. de facili eſt deueniẽdũ in eã ſniam q̄ liberi poſiti in condi‑tione admittant ex tacita voluntate defuncti non tanq̄ ab inteſtato heredes ꝑut ⁊ videmus eos admitti in caſu text. ſingu.l.titia ſeyo teſſerã.§.ſeya.de leg.ij.⁊ quando eſt ſub/ ſtitutio facta poſt mortẽ ipſorum liberoꝝ qui ſunt poſiti in conditióe ꝑut fuit fcã.in caſu noſtro dubitat bar.in.l.cen‑turio.de vulga.⁊ pupil.in penul.charta.an ipſi liberi poſi‑ti in códitione cenſeant ſubſtituti ⁊ non decidit ſed ſe re‑mittit ad dicẽda per eũ in.l.q duos.eo.ti.vbi nó clare deci‑dit hãc dubitationẽ ⁊ pñt induci dicta ibi per eũ.⁊ maxie illa.l.q duos ad quã.l.in ſiſibus terminis ſimiliter ſe remit‑tit Jmo.in.l.coheredi.§.cum filia.eodem titulo.

t ¶Et vidi hoc anno a clariſſimo doctore domino Francī/ ſco de aretio in quodã conſilio reddito hic peruſie allega‑ri Bartol.in dicta penul.charta.d.l.centurio tenere hanc partem:ita q̄ hoc caſu magis de facili tenenda eſt ſupradi‑cta opinio q̄ poſiti in conditione cenſeant inuitati ex taci‑ta voluntate defuncti aliter q̄ ex legali ſucceſſione ab inte‑ſtato.⁊ q̄uis etiam hoc caſu qñ.ſ.ſubſtitutio eſt facta etiam poſt mortem liberorũ apud me ſit dubia dicta opinio nec illã conſulendo tenerẽ nihilominus ſupradicta verba te‑ſtamẽti interlineata preſtãt vltra iã dicta vrgentẽ coniectu‑ram ⁊ rónem plurimũ arctãtem q̄ ipſi liberi cẽſeant a teſta‑tore inuitati.dcã.n.verba importãt q̄ dictus teſtator faciẽ‑do dictas ſubſtõnes gerebat in mente eas taliter facere q̄ ex frãtibus maſculis deſcẽdentes femine deſcẽdentes ex dcis fratri‑bus excluderent a dictis rebus vigore dictarũ ſubſtõnum ⁊ hoc omni caſu euenientẽ:ſed ſi liberi maſculi poſiti in có‑ditione nó cẽſerẽtur a teſtatore inuitati:ita q̄ ad dicta bo‑na admitterẽtur alr̃ q̄ ꝑ ſucceſſiõem ab inteſtato de facili ⁊ plerũq; ꝯtingere poterat q̄ filie admitterent puta aliquo ex dcis fratribꝰ decedẽte cũ liberis maſculis ⁊ feminis vt ſi eorũ liberi deceſſiſſent cũ maſculis ⁊ feminis.tũc.n.ex‑preſſa ſubſtitutio ſine dubio ceſſat q: deficit ꝯditio ſubſti‑tutionis:ita q̄ ſi liberis maſculis cenſetur reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato ⁊ ab inteſtato ſuccedũt pariter fe‑mine cũ maſculis.vt in auc.in ſucceſſióe.C.de ſuis ⁊ legiti‑timis.ideo illa verba ita q̄ nullo caſu ſupra interlineata nó ſortirentur ſuum effectũ ex quo dicto caſu ſuccederẽt in di‑ctis bonis femine vna cum maſculis.ideo vt dicta v̄ba vi‑ficentur dñt dicte ſubſtitutiões interpetrari q̄ liberi ma‑ſculi cẽſeantur inuitati ab ipo teſtatore:ita q̄ in dictis re‑bus ſuccedãt nó ab inteſtato:ſed ex vltima volũtate: itaq; cẽſeantur ipſi ſubſtituti in caſu quo ipſi fratres vel eorum liberi deceſſerint cum filijs maſculis.nam hoc caſu tria có‑currunt ſcilicet quia apparet filios maſculos eſſe predile‑ctos a teſtatore eo quia poſiti ſunt in conditione propter quod ſolum multi tenent quod cenſeantur ſubſtituti vt ſu‑pra dixi. Secundo quia ſubſtitutio eſt facta non ſolum ſi ipſi fratres deceſſerint ſine liberis maſculis: ſed etiam ſi ipſi liberi maſculi ſine liberis deceſſerint: adeo quod vi‑dentur ipſi liberi maſculi rogati prout no nnulli volunt.

de quo.ſ.dixi.Tertio ⁊ fortius vrgent ſupradicta verba in‑ter lineata vt ſupra inductã:ita q̄ cócurrẽtibus his tribus videt eliciẽda hec cóclusio q̄ liberi maſculi cenſeant in‑uitati:adeo q̄ excludãt feminas:cũ igit ſuperſit. Andreas vnus ex liberis maſculis alterius ex dictis fratribus dicta Marina deſcendens ex altero ex dictis fratribus excludat a dicto Andrea vigore dicte tacite ſubſtõnis ex qua viden‑tur inuitati liberi maſculi non ſolum in portióe eorum pa‑tris:ſed in portióe patrui.ex quo teſtator voluit q̄ femine ex fratribus deſcendentes nullo caſu admitteret.⁊ ex quo nó ſubſtituit poſt mortem alterius ex liberis decedẽtibus ſine liberis:ſed ſub códitione ſi ipſi liberi deceſſerint ſine liberis maſculis.⁊ ſic per indefinitam que ſolet equipolle‑re vniuerſali.l.ſi pluribus de lega.ij.⁊ capi.ſi romanorũ.xix. diſt.cum ſi.⁊ in his terminis eqpollet qñ ſupereſt perſona que ex veriſimili mente teſtatoris excludit ſubſtitutũ iuxta theoricã.doc.ſ.relatam.de qua in.d.l.hdes mei.§.cũ ita. ⁊ in.d.l.pe.C.de impub.⁊ id ſi alter deceſſerit cum liberis maſculis ⁊ alter poſtea ſine liberis maſculis liberi maſculi ſuperſtites ex altero predefuncto cenſent inuitati ad exclu‑ſionem feminarum ex vltimo ſuperſtitu.

v ¶Unde ex his puto clariſſime decidẽdũ eẽ q̄ dicta Ma‑rina nullatenus admitta ad bona que reſpiciũt ſubſtõnes primo loco facte vbi ſunt appoſita dicta verba interlinea‑ta.ſed q̄tum ad alia bona ſuper quibus ſunt facte ſubſtõ‑nes ſcđo loco poſite.q: ibi nó ſunt reperta dicta verba.nó eſt ita clarum q̄ dicta Marina excluda.nihilominus etiã in illis bonis eſt tandẽ concludẽdũ q̄ excluda per ea que ſ.in cóſilio deduxerã.⁊ ẽt q: ex quo filij maſculi poſiti in códitione in ſubſtõnibus primo loco factis cenſent ex taci‑ta voluntate defuncti inuitati preſtat coniecturam q̄ teſta‑tor voluerit liberos maſculos in códitione poſitos inuita‑re etiã in alijs ſubſtõnibus ſcđo loco poſitis.⁊ per ſimilia verba facta.nam ex precedẽtibus ſequẽtia declarant.l.ſi ſer‑uus plurũ.§.fi.de leg.⁊.l.heredes palã.§.ſed ſi notam.de teſta.⁊ in.l.legatorũ in fi.de lega.ij.cũ ſi.id ex quo teſtator in prima parte teſti vſus fuit ex verbis códitioalibus libe‑ros maſculos inuitare ita cenſeat ẽt in ſcđa parte teſti per verba conditionalia ipſos liberos maſculos in conditione poſitos inuitaſſe per dicta iura ⁊ per.d.l.ſi ſeruus plurium §.fi.ibi ipſius patris cóſuetudo per quam Bar.in.d.l.cen‑turio in antepe.char.arguit ad ſimilem verborum interpe‑trationem in ver.vel quid ſi in precedentibus verbum illud cóe accipitur pro directo certe.⁊ in ſequentibus accipiã ꝑ directo.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de le.j.

x ¶Et ſic vult Bar.q̄ verba in vna parte teſtamẽti vno mo‑do poſita ſi poſtea ſimpliciter in alia parte teſti apponan‑t: lz ſint equiuoca.⁊ in dubio aliter interpetrarent nihilomi‑nus tũc interpetrant in ſcđa pte.ꝑut interpetrarent i ꝑma pte ⁊ cũ illo dicto Bar.trãſeũt ibi doc.ita ergo interpetre‑mur in caſu nr̃o q̄ ꝑut in prima pte teſti liberi maſculi di‑ctorum fratrũ poſiti in conditione cenſent a teſtatore inui‑tati:ita etiã cenſeantur inuitati in ſecũda parte teſti vbi pari‑ter ſunt poſiti in conditione concurrentibus alijs duobus ſ.ponderatis circa primas ſubſtõnes.ſ.qđ etiam in puris terminis ⁊ nihilo extrinſeco cócurrente multorũ extat opi‑nio q̄ liberi poſiti in conditione cenſeantur inuitati maxi‑me ⁊ ſic ſecundo quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortem ipſorum liberorum prout cótingit in caſu nr̃o circa primas ⁊ ſecundas ſubſtõnes:hec aũt que poſt oſtenſum teſtiũ ad‑didi tendunt q̄ dicta Marina excludatur.⁊ Andreas in‑ſiſtetur.ea autem que in conſilio premiſeram tendunt vt deſcendentes domine Gentiline admittant ⁊ nó andreas ſed q̄ pariter dicta Marina excluda.⁊ per ꝯñs cócludo q̄ dicta marina in omnem euentum excluda.vtrum autem admittatur andreas an heredes dñe Gentiline conſultãs non magnifacit nec curat declarari.ideo aliter nó decido. ⁊ hec circa primum conſultationis articulum.

y ¶Circa ſcđm aũt cóſultationis articulũ:lz ea q̄ in cóſilio dixi ꝓcedere videant de rigore iuris.tñ me dubium reddi‑derũt dicta verba ſupra interlineata ne alia fuerit mẽs teſtõ‑ris q̄ ſupra cócluſerim.idcirco lz adhuc inclinẽ in eandem ſniam.tñ illã remitto iudicio hñtis iudicare. Laus deo.

¶Facto primo teſtõ inter liberos valido.tñ in quo magis dilecti fuerint aliqui filij q̄ alij.an per ſecundũ minus per‑fectum in quo filij in primo minus dilecti fuerint magis di‑lecti cenſeatur primo derogatum.

¶Conſilium

¶Conſilium. xxj.

In nomine dn̄i noſtri

1 ieſu xp̄i.¶Uı̄r in hac conſultatione prima
facie dicendū ꝙ dictū primū teſtm̄ non ſit
reuocatū per dictā ſecundā vltimā volunta
tem.nam primum teſtamentū fuit ꝓut pre
ſupponit perfectum ⁊ de iure cōi validum.ſecunda autem
vltima voluntas fuit imperfecta de iure cōi inualida quia
non interuenit ſolemnitas numeri teſtiū de iure cōi reqſi-
ta in teſtamento.ſ.ſeptem teſtiuȝ.l.heredes palam in prin-
cipio.ff.de teſtis.⁊.l.hac cōſultiſſima in prin.C.e.ti.nec re
quiſita in alia vltima voluntate.ſ.v.teſtiū.l.fi.§.in oī.C.de
codicillis.iō non videt decens ꝙ validū omni iure tollan
tur per aliud validum ſolum iure ſpeciali cū ſint efficacio-
ra iura cōmunia ꝙ̄ ſpecialia.l.eius militis.§.militia miſſus
ff.de mili.teſtō.⁊.l.fi.C.de pac.conuen.

2 ¶Secūdo vr̄ idē dicendū ex eo qꝛ priuilegiatus non vtit
priuilegio aduerſus ſibi priuilegiū ꝑtendēs in auc. de ſan-
ctiſſimis epiſcopis.§.ſed ⁊ hoc preſenti.ideo ꝓuilegiū cō-
petēs filijs ꝙ valeat inter eos teſtamentū ſeu vltima volū-
tas imperfectum ſeu imperfectū.d.l.hac cōſultiſſima.§.im
perfecto cū auc.ibi poſitis.⁊.l.fi.C.fa.hercis.non videt ꝙ
debeat hr̄e locū in ꝑiudiciū aliorū filiorum:ideo cum filij
ſint honorati in ꝑmo teſtō ꝓut in ſcdo.⁊ lȝ ſcdm reſpiciat
fauorē quorūdā filiorū:tn̄ pariter reſpicit incōmodū alioꝝ
filiorū.nā tm̄ eſt cōmodū filiorum qbus magis fauet dicta
ſcda vltima voluntas ꝙ ſcda valeat ⁊ reuocet ꝑmā ꝙ̄trū eſt
incōmodū filiorū qbus magis fauet prima vltima volun-
tas.iō nō cōſideret fauor filiorū p ꝑdcā ⁊ iuxta illud vul-
gare nō dȝ diſcooperiri vnū altare vt aliō cooperiat iuxta no.
in.l.aſſiduis.C.qui po.in pig.habe.⁊ in.c.cum cauſam ex-
tra.de preben.⁊ facit qō no.in.c.apoſtolice.de dona.

b ¶Qō ⁊ tertio videt ꝓbari per tex.in auct.hoc inter libe-
ros.C.de teſtis vbi decidit ꝙ teſtm̄ inter liberos factum
non reuocat p aliud teſtm̄ niſi parēs corā.vij.teſtibus de-
claret ſe nolle tale teſtm̄ valere ⁊ aliā diſponat voluntatem
vel in teſtamento ſcripto vel non ſcripto ⁊ perfecta volūta
te prout ſunt formalia verba illius text.iō cum in caſu nr̄o
non interuenerint.vij.teſtes nec fuerit ꝑfecta volūtas:naȝ
etiā vbi voluntas inter liberos vȝ ſine ſolemnitate teſtiuȝ
dicitur imperfecta.vt in.d.§.ex imperfecto.⁊ etiaȝ teſtator
non expreſſit ſe nolle primum teſtamentum valere videtur
ꝙ ibi ſit caſus contra conſultantem.

c ¶Et lȝ glo.in corpore dicat diſpoſitioneȝ non procedere
quando in ſecundo teſtamento ſunt inſtituti liberi ⁊ eā ſe-
quant aliqui doc.tn̄ non bn̄ loquit qꝛ tex.in corpore loqui
tur generaliter prout voluit Jac.de rauēna:ſm Cyn. in.d.
auc.hoc inter liberos.⁊ lȝ Bal. Saly. Raph.fulg. ⁊ Pau.
de ca.ſaluēt glo.in eo caſu in quo ſm eſt filijs fauorabilius
primo.tn̄ hoc nō cōtingit in caſu nr̄o in quo ſecūdū nō eſt
fauorabilius filijs ꝙ̄ primum:ſed habēt ſe vt excedentia ⁊
exceſſa reſpectu.ſ.diuerſorū filiorū ⁊ tandē pōt dici abſolu
te loquēdo ꝙ ea que fauēt filijs vnū ſicut alterum. ⁊ ꝯñter
nō ſumus in caſu in quo doc.ſaluāt illā gl.que glo.etiā nō
multū preciſe loquit.ſed ſub dubio forte ⁊ inſup ſi dcā gl.
procederet vr̄ intelligenda qn̄ primū teſtm̄ erat imꝑfectuȝ
prout eo caſu loquit tex.ſuper quo eſt poſita illa glo.ſecus
alīs ꝓut voluit Jo.an.in addi. Spe.in ti.de inſtru.edic.§.
cōpēdioſe vſi.qd ſi ꝑmo.vbi videt velle poſt mediū ꝙ mi
nus ſolēnis volūtas inter liberos ita demū vȝ ſi eā nō pre
cedit teſtm̄ ſolēne in quo ipſi filij ſint inſtituti qm̄ p illam
nō reuocat ꝑcedēs teſtm̄ ſm eū cuius dcī rō ſumi pōt ex
dictis.ſ.in prīo arti.cū itaqȝ primū teſtm̄ de quo agit fue-
rit ſolēne.⁊ ſcdm teſtm̄ ſeu vltima volūtas ſit minus ſolē-
nis dicēdū vr̄ ꝙ primū valeat ⁊ nō ſcdm.⁊ maxime attēto
ꝙ in prīo teſtō eſt appoſita cl'a derogatoria que ſolet ope-
rari ꝙ non valeat ſcdm teſtm̄ niſi de prīo faciat ſpālem mē
tionē.per.l.ſi qs in pri.ff.de le.ij.ꝓut ⁊ doc.ibi not. cōiter
oēs.⁊ ēt hı̄.l.ſi mihi.⁊ tibi.§.in legatis de le.j. ⁊ in.l.ſanci-
mus.C.de teſtis.⁊ in.l.humanū.C.de.ll.⁊ iō cū i ſcda vlti
ma volūtate nulla ſiat mētio maxime ſpālis de primo teſtō.
ideo vr̄ ꝙ non valeat in derogationē primi teſtamenti.

d ¶His tn̄ nō ob.ſalua meliori ſnīa puto ſtādū eſſe dicte ſe-
cūde vltime volūtati.nā que in ꝯtriū adducta ſunt loquunt
qn̄ agit de reuocatiōe ꝑmi teſti.qō ſi ꝯtingeret in caſu nr̄o
non auderē aliud dicere maxime ꝑpter auctoritatem Jo.
an.⁊ ꝑpea nō me intromiſiſſem nō ꝙ ꝑpea aliud tenerā ꝓ
cōſtanti ꝓut.⁊.j.ſubnectā.ſed in caſu nr̄o nō puto ꝙ agē-
dū ſit de reuocatiōe primi teſti qꝛ nō apparet ꝙ ſcda vlti-
ma volūtas ſit teſtm̄ nec debemus eā interpetrationeȝ rei
dubie adhibere per quā actus reddatur inualidus.l. quo-
tiēs in ſtipulationibus.ff.de ver.ob.⁊.l.quotiēs in actiōi-
bus.ff.de reb.du.cū ſi.ſi.n.eēt teſtm̄ aut tolleret primū:qꝛ
nemo paganus pōt decedere cū duobus teſtis.inſt.q.mo.
teſta.infir.§.poſteriore.⁊.ff.de iniu.teſt.l.cū in ſcdo in ꝑn.
⁊ tūc haberemus intētū aut ſcdm teſtm̄ nō valeret per eā-
dē regulā.⁊ tūc militat.ar.ſ.ꝙ nō dēat interpetrari teſtm̄ ſi
pōt aliter valere ꝓ quo ēt facit qꝛ v̄ba cōia tūc demū indu
cūt inſtōnē qn̄ nō eſt alius hr̄s inſtitutus.vt no.p gl.⁊ doc.
in.l.his v̄bis in pri.ff.de hr̄.inſti.iō cū in caſu nr̄o ſint hr̄e-
des al'ıs inſtituti ⁊ in dicta ſcda vltima volūtate nō ſit facta
exp̄ſſa inſtō ſed p v̄ba pariter cōueniētia legato ſeu fidei-
cōmiſſo ꝓut inſtōni. Et ſic p v̄ba hoc reſpectu cōia dōm
vr̄ ꝙ dicta ſcda vltīa volūtas nō ſit cēſenda teſtm̄:qō ⁊ di
cēdū vr̄ ex alio qꝛ nō ꝑſumit mutatio volūtatis niſi quate
nus mutata appet.l.eū q mutatā.ff.de ꝓba.⁊.l.nō ad ea.ff.
de cōdi.⁊ demō.⁊ facit qō habet in.l.cēa poſſidere.§. q ad
nūdinas.ff.de acq.poſ.⁊.l.ſancimus.C.de teſt.iō cū teſtōr
voluerit diſpoſita in primo teſtō nec appareat mutaſſe vo-
lūtatē niſi quatenus p primū teſtm̄ vnus filius in plus vel
in minus ſuccedebat ꝙ̄ alter. ergo in alijs.cēſet durare in
eadē volūtate.Ex quo infert ꝙ ſi in primo teſtō erat etiā
alia diſpoſita puta electio ſepulture vel aliquid ꝓ aīa reli-
ctū vel alicui priuato alteri ꝙ̄ filijs valebit ⁊ ſortiret effectū
ex primo teſtō qō non ita ꝓcederet ſi ſcda vltima volūtas
eſſȝ teſtm̄ qꝛ tunc primū teſtm̄ eēt reuocatū vt dictum eſt.
Et p ꝯñs reuocata viderent ēt in eo cōtēta ad hoc.l.ſi iure
ff.de leg.iij.⁊ ſaltē nō deberent ex primo teſtō.argu. inſtit.
quibus mo.teſta.infir.§.imperatores in ſi.

e ¶Hoc itaqȝ ꝑmiſſo.ſ.ꝙ dicta ſcda vltima volūtas non ſit
teſtm̄ ⁊ ꝯñr nō tollat primū teſtm̄ vr̄ dōm ꝙ valeat lȝ defi
ciat ſolēnis numerus teſtiū. Nā generalr̄ eſt diſpoſitum ꝙ
teſtm̄ codicillus ⁊ alie vltīe volūtates min⁹ ſolēnes valeāt
inter liberos.l.ſi.C.fa.her.⁊ in auc. de teſt.iperfec.in prin.
vbi declarat ꝙ diſpō cōſtātini de qua in.d.l.ſi.q̄ loquet ad
in filijs ſuis vel emācipatis.⁊ ꝯñter in parētibus maſcul.s
ex linea maſculina extēſa fuit p theodoſiū ēt ad alios parē
tes ⁊ ſubſequēter ēt ad liberos nec ſuos nec emancipatos:
que qdē extēſio theodoſij dicit facta i.d.§.ex imꝑfecto:qꝛ
aliā.l.theodoſij nō hēmus de mā tractātem. Et p ꝯñs cuȝ
cōſtātinus loqueret nō ſolū in teſtō imperfecto:ſȝ ēt in co
dicillis ⁊ alīs vltimis volūtatibus:lȝ videat loq in ſucceſ-
ſione inteſtati ibi lȝ ab inteſtato ⁊c.Tn̄ p theodoſiū trahit
etiā ad ſucceſſionē teſtati:ꝓut tradunt doc. in dictis iuri-
bus.lȝ Raph.ful.in.d.l.ſi.dicat diſputādo teneri poſſe ꝙ
de iure.C.teſtm̄ imꝑfectū nō volebat iure teſti.Et ſi valet
teſtm̄ imperfectū vt teſtm̄ ⁊ codicillos vȝ ab iteſtō.vbi nō
eſt factū teſtm̄:ꝓut hec aperte ꝓbant in dictis iuribus nō
eſt rō quominus codicillus non valeat facto teſtō cum co
dicilli facti cōdito prius teſtō cēſeant a teſtō ꝯfirmari.l. ab
inteſtato in ſi.ff.de iure codicil.⁊ inſti.eo.ti.§. nō tm̄ cum
ſua glo.Et tex.dicti.§.non tm̄ vr̄ ꝓbare recte intuēti ꝙ co
dicilli fortius ſeu magis de facili fieri pñt ⁊ efficaciā habēt
facto teſtō ꝙ̄ eo nō facto. Et tex.in.d.auc.de teſta.imꝑfec.
in prin.referēs diſpōnē conſtātini ⁊ theodoſij de quibus
ſupra generaliter loquit ꝙ valēt vltime voluntates ēt mi-
nus ꝑfecte nō ſe reſtringens ad cām inteſtati vel ad teſtm̄.
iō dat intelligi ꝙ dicte diſpōnes ſunt generalr̄ intelligēde
in qualibet vltima voluntate ſiue ſucceſſio deferat ab inte-
ſtato ſiue deferat ex teſtō.Et h̄ ſcdo caſu ſiue minus perfe-
cta volūtas ſit teſtm̄ ſiue ſit alia vltima volūtas. Et ſuadet
rō qꝛ pōt teſtari ſub tali ſolēnitate minus plena forti⁹ pōt
codicillari.ar.l.ij.cū ibi not.de le.j.⁊.l.ſi.§.in oī.de codicil.
iūcta.d.l.hac cōſultiſ.in prin.cū ſi.Et a paritate ſeu maio-
ritate rōnis optimum eſt argu.l.illud ad.l.acqui.⁊.l.a titio.
de ver.ob.⁊.l.poſthumi poſt principium.ff.de iniu.teſta. ⁊
auc.multomagis.C.de ſac.ſan.ec.cum ſi.

f ¶Ex qbus oibus cōcludēdum arbitror ꝙ valent codicilli
min⁹ ꝑfecti iter liberos dato ꝙ ꝑcedat teſtm̄ ſolēne:qꝛ co
dicilli nō tollunt teſtm̄.ſȝ ab eo depēdētiā hn̄t ⁊ cōfirma-
tionē recipiunt.l.quod per manus.de iure codicil.⁊.l. con-
ficiuntur in prin.⁊.l.ab inteſtato in ſi.eo.titul.Nec obſt. ꝙ
d.l.ſi.fa.herci.de codicillis mentionē faciens loquatur d e
ſucceſſione ab inteſtato quia reſponſio patet ex iaȝ dictis.

Et inſuper attentari poſſet ꝙ ēt tpe ↄſtātini idē fuiſſet in ſucceſſiōe teſtari. Tū q᷑ iuſtinianus diſpoſitionē cōſtātini gnāliter refert. vt ſupra deductū eſt. Tū quia dictio licet eſt aduerſatiua ⁊ implicatiua. ꝓut de dictione quāuis no. per gl. in. l. q iuraſſe in pri. ⁊ in. §. fi. gl. pe. de iureiur. ⁊ per glo. ꝗ in. c. porro de priui. ⁊ gl. in vbo quāuis in. c. venerabilem de elec. ⁊ i. l. ingnu. §. ſiqs cū iudici. ff. ad exbibē. Et iō poſſet dici ꝙ dū cōſtantinus dicit lꝫ ab inteſtato innuat ꝙ fortius valuiſſet ipa vltima volūtas ex teſtō h̄ eſt vbi ex teſtō ſuccedereť. ⁊ ſic vbi ipſa vltia volūtas minus perfecta depēderet ex teſtō ⁊ ab eo cōfirmareť tacite vel expreſſe. Et ita arbitror dicēdum in caſu noſtro. ſ. ꝙ dicta ſecunda vltima volūtas minus ſolēnis reſpectu numeri teſtiuꝫ. Et ſic hoc reſpectu imperfecta fuerit codicillus ⁊ valeat ⁊ a teſtō depēdentiam cēſeať habere. ⁊ per cōſequēs cēſeať ꝑ ipſam vltimā voluntatem tātum de bonis teſtatricis relictum filijs quibus in teſtō minus relictum fuerat qō reducanť ad equalitatē cū filijs qui in teſtō fuerāt plus honorati. ⁊ per hāc vi. equaliter ſuccedāt in bonis teſtatricis: lꝫ nō ſuccedāt eodē modo: q᷑ ex quo fuerāt in teſtō inequaliter iſtituti. nec per codicillos pōt inſtō retractari. ff. de iure codi. d. l. qō ꝑ manus. ⁊ C. eo. ti. l. heredıtatē. ⁊ l. ſi idē codicilli. erūt diſpariter heredes: ſed id qō vnus plus altero cōſequetur vt heres reſtituet alteri vt ſic equaliter ſuccedāt. Et ſimiliter quatenus alter in pmo teſtō iure legati ↄſequutus fuit plus q̄ alius filius catenus ↄſequenť alius vigore dictorū codicillor. Et per hāc viā nō recediť a teſtō nec reuocātur relicta in teſtō. ſed heredes nouo onere legatoruꝫ vľ ſideicōmiſſorum oneranť ꝓut ⁊ cōīter contingit qn̄ facto teſtō adducuntur poſtea codicilli. Nā ſi in codicillis aliqua relinquunť ꝓut cōīter ↄtigit illa cedūt ad onera heredum ⁊ tn̄ nō pp ea dicitur tolli aut viriari teſtamentū aut ab eo receditū vt dixi codicilli ↄfirmētur a teſtō vt in iuribus. ſ. deductis. ⁊. in. l. ſiquis cū nullum in fi. de iure codi. Nec pñt teſtamentū annullare. d. l. qō per manus.

g ¶ Ex quibus elicienda eſt concluſio ⁊ reſponſio ad conſultationē qō dicta ſecūda vltima voluntas valet ⁊ tenet ⁊ ſortiri debet effectū iuxta formā ſuper traditā non ob. ſ. adductis in ↄ̄trium que prout videtur non obſtant.

h ¶ Non eni ob. id qō prio loco in ↄ̄trium adducebatur qō ſcilicet ſcōa vltima voluntas fuit minus ſolēnis: q᷑ reſpondetur qō non eſt in ↄſideratione: q᷑ emanauit iter liberos per. d. l. ſi. fa. her. ⁊. d. §. ex imperfecto. ⁊. d. auc. de imperfectis teſtamentis quaſi per totum.

i ¶ Nec ob. ꝙ minus ſolēne non debeat tollere magis ſolēne q᷑ rn̄deri poſſet illud negādo qn̄ vtrunq3 hꝫ ſolēnitateꝫ neceſſariā ad ipſius efficaciā. q. d. n. ſi in pmo teſtō interuenerūt. x. teſtes ⁊ in ſo. vij. dicet ne qſpiā q iure noſtro vīeť ꝙ ſm nō tollat pmū: abſit ⁊ tn̄ pmū maiorē hēbat ſolēnitatē numeri teſtiū ſatis aūt eſt ad h̄ vt ſcōm teſtm̄ tollat pmū ⁊ ipſaꝫ ſecundū teſtm̄ ſit tale ꝙ ex eo poſſit hereditas adiri: nec alš requiriť qualē aut q̄tā habeat ſolemnitatem d. l. cū in ſo. ⁊. d. §. poſteriore. adeo ꝙ ſi miles pmo teſtatꝰ fuiſſet iure cōi ⁊ poſtea teſtareť iure militari ſcōm licet minus ſolemne tolleret pmū per regulā. d. l. cum in ſecundo ⁊ h̄ idē dicēdū videť in ſcōo teſtō impfecte celebrato inter liberos ꝙ tolleret primum ſolēne in quo fuiſſent extranei inuitati. Et idē poſſet attētari ēt ſi in prio teſtō fuiſſent inſtituti ſoli liberi per eādem regulam ex quo ſcōm eſt tale ꝙ ex eo poſſit hereditas adiri ⁊. d. auc. hoc inter liberos procedat q᷑ ſcōm ꝓpter defectū numeri teſtiū eſt tale ꝙ ex eo nequeat adiri hereditas ꝓut regulariter contingit ⁊ h̄ vt non derogeť regula. d. l. cum in ſcōo. ⁊ ita generaliter ſubſtēteretur. d. glo. in vbo imperfecta in. d. auc. de teſtis imperfec. ⁊ lꝫ dicať ꝙ Joā. an. in addi. in. d. §. compendioſe. v. qd ſi in primo videtur contrariū velle quādo preceſſit teſtm̄ ſolēne: tamen nō clare loqtur ſed multū cōfuſe ⁊ mouetur per. d. §. ex iperfecto. ⁊. §. fi. eiuſdē legis q parū faciunt. Et inſup in caſu noſtro ſcōm videť magis fauorabile filijs q̄ pmū: q᷑ ſcōm fauet plus q̄ pmum maiori numero filiorū. Itē ſi ſcōm valeret tolleret primū ⁊ in ↄſequentiā forraſſe tollerenť relicta extraneis in primo teſtō ⁊ ſi h̄ eſſet i h̄ faueret filijs ēt in ↄcreto eis omnibus ſimul ↄſideratis ⁊ ſic militaret theorica quā tradunt Bald. Saly. Raph. fulgo. Paul. de ca. ⁊ inſignis doc. d. meus. d. Joānes petrutij in d. auc. hoc inter liberos dicentes ꝙ qn̄ ſcōm teſtm̄ minus ſolēne ē magis fauorabile filijs q̄ pmū tūc ſcōꝫ tollat pmū in quo ēt ſunt iſtituti filij ⁊ h̄ cāu approbāt opi. gl. pall. c.

k ¶ Nec ꝙ priuilegiatus non vtiť priuilegio ↄ̄ priuilegiatum q᷑ hoc negať: nā minor leſus a minore reſtituiť aduerſus. l. ſi iudex circūuento. ff. de minoribus. ⁊ ſi miles in teſtamento minus ſolēni exheredaret filium militeꝫ nemo diceret teſtamentum nō tenere. item ſi filius primi gradus grauatur hereditatem poſt tēpus reſtituere alteri filio primi gradus non computabit fructus in trebelleanicā vigore. l. iubemus C. ad trebel. ⁊ in proprijs terminis ſi minus ſolēni volūtate vnus filius oneratur de dando alteri minus q̄ recipiat ſeruanda eſt: lꝫ agatur de preiudicio filij magis honorati. d. l. ſi. fami. herciſ. maxime ibi ſeruato ſenatuſcōſulti auxilio ⁊c. ⁊ per raro ſortirentur effectū dicta iura ſpecialitatem hanc inducentia in liberis ſi ſolum vendicarent ſibi locuꝫ qn̄ nō plus honoraretur vnus q̄ alter ⁊ quaſi de rēto ſeruiret ex quo etiam nulla facta vltima voluntate erant equaliter ſucceſſuri ⁊ maxime dictam. l. fi. que loquitur in ſucceſſione inteſtati prout ſupra dictum eſt. ⁊ ſi procedunt dicta iura etiā ſi vnus filius in plus honoratur q̄ alter. ⁊ per conſequens ille alter in plus oneratur. ergo pꝫ ꝙ in hac materia priuilegiatus vtitur hoc priuilegio aduerſus priuilegiatū vel poſſumus dicere ꝙ filij non ſunt priuilegiati in hoc ꝙ non valeat teſtamentum minus ſolemne in eorum preiudicium: ſed ſunt priuilegiati quod valeant in eorum fauorem prout alš conſulendo dicebam pia cauſa non detrahit falcidiam aduerſus piam cauſam per auc. ſimiliter. C. ad. l. falcid. quia pia cauſa non eſt priuilegiata in detractione falcidie. ſed eſt priuilegiata vt aduerſus eam non detrahatur prout ⁊ alš dicitur in auc. quas actiōes. C. de ſacroſan. eccle. ꝙ eccleſia nō preſcribit aduerſus eccleſiam minori ſpacio. xl. annoruꝫ per ſimilem rationem vt de his ibi per Barto. ⁊ Bald. ⁊ in eodem caſu cōſuluit etiam per dictam rationem celeberrimus iuriſcōſultus pater ⁊ dñs meus dñs Joānes ꝓnominatus.

l ¶ Nec ob. dicta. l. aſſiduis quia ibi vtraq3 eſt pariter priuilegiata in prelatiōe. vnde preferetur is qui preualeret citra priuilegium. in caſu autem noſtro non verſatur equale priuilegium circa prelationeꝫ: ſed eſt ius cōmune ꝙ ſcōm teſtamētum validum preualeat primo per. d. §. poſteriore. ⁊ in. d. l. cum in ſecundo. nec obſt. d. §. ſed ⁊ hoc preſenti q᷑ illud eſt ius nouum in quo eſt conceſſum priuilegium cū illa limitatione poſita in eadem lege. ⁊ ſic eſt datum priuilegium limitatum merito non vltra extenditur.

m ¶ Nec obſt. tertium argu. de dicta auctē. hoc inter liberos quia reſpondetur vt ſupra ꝙ non tollitur per ſecundum inualiduꝫ ſcilicet tale quod ex eo nequeat adiri hereditas alš. ſecus per regulam. d. l. cum in ſecundo vel non tollitur niſi ſecundum contineat parem vel ſaltem niſi contineat maiorem fauorem filiorum ⁊ maxime hoc procedit quia dicta auctenti. hoc inter liberos loquitur in teſtamēto imperfecto: nec poteſt perſuaderi ratione ꝙ teſtamentum inter liberos factum coram duobus teſtibus non poſſit reuocari per aliō teſtamentum factum inter liberos coram duobus alijs teſtibus vel coram ſex teſtibus contra regulam. l. nihil tam naturale. ff. de regulis iuris. cum concordan. ⁊ contra dictam regulam dicto. §. poſteriore. ⁊ dicta. l. cum in ſecundo. itaq3 ratio aſtringit ꝙ dicta auctenti. hoc inter liberos intelligatur in teſtamento taliter imperfecto ꝙ nequeat etiaꝫ alš ex eo adiri hereditas.

n ¶ Vel dicamus ⁊ in hoc facio principale fundamentuꝫ ꝙ non agimus de reuocatiōe teſtamenti ſed agimus de codicillo per quem adijcitur nouū grauamen heredibus qui magis fuerunt honorati in teſtamento nec diciť propterea receſſum a teſtamento: ſed dicitur eſſe aditum teſtamento codicillum confirmatum per teſtamentum per. d. l. ſiquis cum nullum. §. fi. ⁊. d. l. conficiuntur. in prin. ⁊. d. l. ab inteſtato. §. fi. de iure codicil.

o ¶ Nec obſtat clauſula derogatoria appoſita in teſtamento per quam videtur derogari omni alij vltime voluntati quam contingeret teſtatricem poſtea facere ſine ſolemnitate citationis filiorum primi matrimonij qui in illo teſtamento fuerunt magis honorati ⁊ non interpoſitis verbis illis: aue maria gratia plena dominus tecuꝫ. Nam ad hoc reſpondetur vt ſupra proxime ad precedens contrarium vltimo loco reſponſum eſt ꝙ per codicillum ſecundo loco factum non reuocatur in aliquo nec annullať primuꝫ teſtm̄ a quo recipit fomentū ⁊ cōfirmationē prout ſepius dictū. nō eniꝫ diciť reuocari nec annullari primum legatum factum in quo Titio legatur Pamphilus ſeruus: ſi poſtea ipſe idem Pamphilus legare ſeyo. ſed ſunt coniuncti re ⁊ faciunt

ſibi partes per cõcurſum.l.vnica.§.ſineautẽ diſiunctim.⁊.§.ſinuero nõ oẽs.C.ð cadu.tol.nec dr̃ reuocari vel annullari inſtitutio ſi heres rogatur vt reſtituat totam vel partem hereditatis vt patet per totum titulum.ff.⁊.C.ad treb.

p ¶ Preterea dicta cl'a derogatoria nõ vr̃ efficax duabus rõnibus vna q꜡ nõ fuit apte ꝯcepta.nã aduerſaƚ potẽtie nõ volũtari.nã teſtatrix fuit vſa his verbis ⁊ volunt dicta teſtatrix hoc ſuũ pñſens teſtm̃ vllo vnq̃ tpe non poſſe quoquomõ p ipſam reuocare:neq꜡ quolibet ãnullare nõ citatis ⁊c. ⁊ ppea dicendũ eſt ꝙ dicta clauſula nihil operatur:q꜡ non põt qs ſibi legẽ iponere a qua ñ liceat ſibi recedere.l. ſiqs in prin.teſtamenti.ff.de leg.iij.⁊ iõ predicta clauſula nõ eſt impedimento quominus ſcða vltima voluntas tollat primã quatenus prime aduerſareƚ prout hoc.ſ.ꝙ lꝫ in prima vltima voluntate ſit cl'a derogatoria tñ reuoceƚ p ſcðam vltimã voluntatẽ generaliter tenuerunt Jac.de are.⁊ Jac.de beluiſo.quorũ tñ opinio ꝓcedit qñ cl'a primi teſtamenti eſt derogatoria potentie ꝓut eſt in caſu nr̃o ſecus ſi eſſet derogatoria voluntatis:puta q꜡ diceret ſi cõtingat me aliud teſtm̃ facere nolo ipſum valere vel p ſil'ia v̾ba que reſpiciãt volũtatẽ nõ potẽtiã quo caſu ꝓcedit opi.By.Cy.⁊ Ray.de forliuio quos refert.⁊ ſequiƚ Saly.in.l.ſancimus.C.de teſta. ꝓut dictã cõcordiã ⁊ diſtinctionẽ predictã approbat Bar. in d.l.ſiquis in prin.teſti.⁊ in.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis.de le.j.vbi idẽ voluit Bal.qð ⁊ voluit idẽ Bal.⁊ Raph.fulg. in d.l.ſancimus.⁊ idẽ in effectu volũt Bal. Raph.⁊ Pau.de caſt.in.l.humanũ.C.de.ll.⁊ hoc videƚ eſſe magis cõe ꝓut ⁊ vr̃ dicẽ imo.i d.§.i legatis:lꝫ ipẽ ð rigore iuris aliõ ſentiat.

q ¶ Scðm ẽt rõne vr̃ dicendũ dictam cl'am derogatoriã nõ eſſe efficacem ⁊ hoc vigore iuris municipalis.de quo in thema te.nã in.xxxiij.capitulo ſtatutoꝝ dicti cõis camereni diſponitur ꝙ ſtatuta ⁊ deliberationes artium dicte ciuitatis ſeruenƚ prout ſtatuta ꝓpria ciuitatis ⁊ inter ſtatuta ⁊ deliberatiões artis notarioꝝ eſt ſpecifice ſtatutũ ꝙ nullus notarius in aliqua vltima volũtate ſcribat ſeu ponat aliqua verba derogatoria ꝓpter que ipſe teſtõr ſuã voluntatẽ mutare nequeat ⁊ ſi ꝯfactũ fuerit nõ valeat ipſo iure.iõ tale ordinamẽtũ tanq̃ ius municipale ciuitatis concurrẽte alio ſtatuto prenotato ſeruãdũ vr̃ iuxta.l.oẽs populi.ff.de iuſti.⁊ iure cum cõcor.iõ cuꝫ in teſtõ de quo agiƚ ſit appoſita cl'a derogatoria pp quã ſi cl'a foret efficax ipſa teſtatrix nõ potuiſſet mutare voluntatem ſaltem ſimpl'r ⁊ abſolute prout al's mutare potuiſſet.ergo dicta cl'a ſit ipſo iure nulla vigore dicti iuris municipalis:preſertim cũ ſit appoſita talis cl'a que nõ poterat de facili ſeruari.nã ꝓut audio illi tres filij q ſm̃ dictam cl'am derogatoriã erãt citãdi raro vl' nunq̃ ſtabãt oẽs pñtes in ciuitatẽ predicta.itẽ poterat de facili dicta cl'a trãſire in obliuionẽ q꜡ labilis eſt hoĩum memoria iuxta.l. peregre cũ ibi no.ff.de acq.poſ.⁊.l.ij.circa mediũ.C.de veteri iure enucle.⁊ maxime tpe teſti quo tpe memoria hoĩs turbaƚ cogitatione mortis ꝓut dicit tex.in.l.hac conſultiſſima ver. at cũ humana fragilitas.C. q teſtã face. poſ.⁊ ſi trãſiuiſſent in obliuionẽ nõ poterant illa verba apponi in ſcðo teſtõ ea intentione vt ppea valeret ſcðꝫ ⁊ nõ primũ ita ꝙ in effectu vr̃ h̾ caſu militare dicta diſpõ municipal' ⁊ ſi dicaƚ.⁊.d.l.municipalis loquiƚ qñ v̾ba derogatoria ſunt alia ꝙ generaliter ſeu indefinite inducũt ꝙ teſtator voluntatem ſuam mutare non poſſit ⁊ nõ qñ v̾ba derogatoria ſonãt ꝙ mutare poſſit ſꝫ nõ ſine tali ſolẽnitate vel nõ appoſitis talibus v̾bis ꝓut cõtingit in caſu nr̃o ꝓ quo facit q꜡ iſtud idẽ cõtingit i duobus caſibus p̾cedẽtibꝰ poſitis in ea.l.municipali vꝫ qñ põſita eſſet donatio vel iuramentũ de hñdo ratũ reſpondeƚ:ꝙ lꝫ pðicta poſſint colorate dici attẽto maxime ꝙ dictum ſtatutũ eſt exorbitãs ⁊ penale ⁊ per ꝯñs reſtringẽdum p iura vulgaria nihilominus q꜡ ſi vellemus ſimpl'r iherere verbis dicte.l.dicta.l.nunq̃ in hac pte ſortireƚ effectũ.⁊ ſic cẽt cluſoria ꝙ nõ eſt dicendũ.ar.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c.ſi papa.ð pui.li.vj.⁊.c.cõmiſſa.de ele.e.li.ꝙ.n.ſi vellemus v̾bis inherere d.l.nunq̃ in hac pte ꝓcederet deduciƚ q꜡ nulla v̾ba pñt in teſtõ apponi pp q̃ teſtõr ſuã vltimã volũtateꝫ mutare non poſſit.vt ꝓbaƚ in.d.l.ſiqs in pñ.teſti ꝓut ⁊ doc.ibi no.⁊ in d.l.ſancimus.⁊ in.d.§.in legatis i.d.l.humanũ.q꜡ ſaltẽ mutare poterit faciẽdo ſpãlẽ mẽtionẽ primi teſti vel cl'e derogatorie ꝓut oẽs cõcordãt ⁊ ꝓbaƚ p tex.in.d.l.ſiqs in pñ.teſti ex quo pꝫ ꝙ v̾ba.d.l.nõ ſunt.ita vt iacẽt iudaice intelligenda.ſꝫ ciuil'r vt deſeruiãt intẽtiõi ſtatuẽtiũ ꝓut fieri opꝫ iuxta.c.intelligẽtia ð v̾.ſig.cũ infinitis ſi. Vñ.d.l. vr̃ trahẽda ẽt ad caſuꝫ nr̃uꝫ:i q̃ cl'a derogatoria ñ fuit ex alio appoſita niſi vt nõ poſſit teſtm̃ reuocari.Et veriſil'r vĩ ꝙ fuerit taliter cõcepta vt euitarenƚ v̾ba.d.l.⁊ mens oſtenderetur quo caſu dr̃ eẽ factũ ꝯ.l.ꝓut ⁊ qñ offendunƚ v̾ba ⁊ mẽs.l.nõ.dubiũ.C.de.ll.Fit.n.fraus legi.l.ꝯ legẽ.⁊.l.fraus legi.ff.e.ti.⁊ fraudibus iura ꝓ poſſe obuiãt.l.in fundo.ff.de rei ven.⁊.c.q̃ꝛto extra de diuor.cũ ſi.maxime qñ adeo faciliter fieri poſſent ꝙ de facili diſpõ eludereƚ.d.c.q̃ꝛto.⁊.d.c.cõmiſſa.⁊ ar.l.j.§.exceptiones.ff.quarum actio non datur.⁊.l.ſin.§.ſi.C.de vſuris rei iudicate.

r ¶ Poſſet ẽt qs inſtare ꝙ dictũ ordinamẽtũ notarioruꝫ nõ preiudicet teſtõri nõ notario tanq̃ non ſubdito ſtatuentibus.Et nõ cõfirmeƚ p ſtatutũ pðictũ cõtrariis:q꜡ ſtatutum illud loquiƚ ð ſtatutis ſeu deliberatiõibus artiũ intitãdo ꝙ exercitiũ notariatus nõ ſit ars:ſꝫ aliud vr̃ dicẽdũ q꜡ ꝓut audio in ea ciuitate hr̃ ꝓ arte qð ⁊ põt iure ꝓbari.Nam artes dicunƚ nõ ſolũ que meccanice exercenƚ:ſꝫ ẽt ille que intellectu ⁊ doctrina verſanƚ pꝫ q꜡ ſeptẽ artes liberales depẽdẽt a vij.ſcientijs q̃ appellanƚ artes liberales ⁊ q in eis magiſterium accipiũt dicunƚ magri artiũ.Et tex.in cañ.ſi quis grãmaticã: grãmaticã appellãt artẽ.Et ius etiã dr̃ ars:q꜡ ius eſt ars boni ⁊ equi dicit tex.in.l.j.§.ius.ff.de iuſti. ⁊ iure. ⁊ ibi etiã tãgit gl.ꝗd ſit ars. Jtẽ theologia ars cenſenƚ cũ regimen aiarũ qð a theologia plurimũ depẽdet dicaƚ ars artiũ c.cũ ſit ars artiũ in pñ.de eta.⁊ quali.Si igiƚ ſcia nr̃a ⁊ exercitiũ nr̃m dĩ ars ⁊ grãmatica qua oĩno indigent notarij ius noſtrũ qð ẽt plurimũ cõfert ad exercitiũ notariatus hñ adminiſtrãduꝫ theologia ⁊ phia ⁊ hmõi ẽt artes appellanƚ ſil'r ⁊ notariatus dꝫ artis appellatiõe cõprehẽdi qnimo notariatus ⁊ predicte ſcie magis dꝫ cẽleri ars q̃ artes meccanice q꜡ q̃ꝛto magis verſaƚ doctria ⁊ intellectus in aliquo exercitio tãtomagis dꝫ eiꝰ exercitiũ ars cẽleri q̃ꝛto magis ex arte dicunƚ fieri illa que depẽdẽt ex pſpicacia intellectꝰ q̃ illa que nõ depẽdẽt ex perſpicacia intellectus:ſꝫ magis cõſiſtunt in exercitio ⁊ labore corporis quinimo il'a q̃ ſine induſtria ⁊ doctrina in labore corporis cõſiſtũt nõ veniũt artis appellatione.vt probat text.iuncta gloſ.illa in verbo labore ſuo in.l.lex que tutores poſt mediũ.C.de excu.tu.prout itaq꜡ ordinamenta mercatorũ cerdonũ ſutorũ barbitonſorũ ⁊ hmõi dicunƚ ſtatuta artiũ.ita ⁊ fortius ſtatuta notarioꝝ debẽt dici ſtatuta artiũ.ſꝫ in ciuitate nr̃a aliud forte ex conſuetudine iudicãdũ eſſet.ſed de iure dicẽduꝫ eſt vt dixi ⁊ multofortius ſi in ciuitate illa habetur pro arte.

s ¶ Sup hoc añt ſtatuto non facio magnum fundamentuꝫ eo maxime q꜡ non arbitror ſtatutum illud annullare ipſam cl'am derogatoriã ſed ſcripturaꝫ ⁊ inſtrm̃ notarij. Nã iſtud meo iudicio ſonant verba ordinamẽti recte intuẽdo. ⁊ qualitas ſtatuentiũ hoc etiaꝫ ſuadet.Et ſtatutum eſt ſui natura reſtringendum non ampliandum.Sup quibus non inſiſto maxime q꜡ non conferunt conſultanti. Laus deo.

¶ Furioſus an poſſit teſtari.Jtẽ quomõ ⁊ per quos actus ſufficiat probari furor vel dementia.

¶ Conſilium xxij.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi.

t ¶ Viſis nõnullis atteſtationibus teſtiũ extraiudicialiter examinatorũ deponentiũ timorẽ cuiuſdã excõicationis que atteſtationes lꝫ non probẽt in pñiudiciũ partis. Tñ pſupponiƚ qð idẽ ⁊ forte melius deponẽt dũ in iudicio legitime deponẽt.Et pſuppoſito publico inſtr̃o teſti qð dr̃ eẽ ꝯditũ p ſer vãnutiũ matthiutij qð ꝓut crediƚ appet ex inſpectione inſtr̃i ſolẽniter editũ.Quæriƚ an ex his que dicti teſtes deponũt poſſit dictũ teſtm̃ viciari.⁊ ꝓfecto duo videnƚ adduci ꝯ dictũ teſtm̃.Vnũ qð teſtes nõ fuerit rogati: ꝓut reqriƚ de ſolẽnitate teſti.l.hac cõſultiſſima in pñ.C.ð teſt.⁊.l.hẽdes palã in ſi.ff.e.ti.⁊.l.ſi.§.ſi.C.ð codi. Scðm ꝙ dictus teſtõr teſti nõ erat ſane mẽtis.⁊ ꝓpterea teſtari non poterat.l.furioſum.C.q teſt.fa.pñt.⁊ in inſti.e.ti.§.iteꝫ nec furioſi.⁊.ff.ð teſt.l.q teſtã.§.itẽ nec furioſus.⁊.§.nec teſtm̃. Et pſupponiƚ ꝙ vxor hr̃s inſtituta in dicto teſtõ poſſidet bona hereditaria dicti ſer vannutij iam defuncti.Et coniũcti dicti teſtatoris tanq̃ heredes ab inteſtato petunt bona predicta aduerſus dictam heliſabettam vxorem dicti teſtatoris in teſtamento inſtitutam.

s ¶ Et videƚ prima facie dicenduꝫ ꝙ dicta vxor foueat iuſticiã q꜡ dctm̃ teſtm̃ nõ vr̃ vitiari ex his q̃ ðponũt dicti teſtes.

Eſt enim fundāta intētio ipſius beliſabette:q₂ producit inſtrumētū ſolemne in quo apparēt deſcripte oēs ſolemnitates teſtamētarie.⁊ inſtrumētarie.Et vt arbitro₂ dr in pn. inſtri ſer vānutius ſane mētis ⁊c.put eſt de more tabelionū cōficiētiū iſtrumēta de teſtamētis.Et p inſtrumēto ⁊ his que in inſtro cōtinent preſumit.l.cū pcibus.C.de pb. Et certū eſt ꝙ ſi per atteſtatiōes teſtiū nō ipugnaret dcm̄ teſtm̄ dcm̄ inſtrm̄ ſufficienter pbaret.⁊ iuuaret dcāȝ Beliſabettā:q₂ publicū ⁊ auctenticū vt in.c.j.⁊.ij.de fide inſtrumētoꝝ ⁊ quaſi p totū ti.⁊.ff.⁊.C.⁊ in auctēticis eo.ti.quaſi per totos ſolū itaqȝ eſt inſtādum an dicte atteſtatiōes releuent ſucceſſores ab inteſtato q intēdunt infringere dictū teſtm̄.Et circa primū qđ aduerſus dcm̄ teſtm̄ adducitur.ſ. de defectu rogit⁹ teſtiū vr apta fronte dōm ꝙ nihil eſt probatuȝ pp qđ dcm̄ teſtm̄ habeat vitiari:q₂ teſtes nō depoſnūt ꝙ nō fuerūt rogati ſed ſolū deponūt qđ ipſi nō audiuerūt ꝙ teſtes fuerūt rogati.Et q₂ quilibet deponit ſolum de ſuo nō auditu ſunt in ea atteſtatiōe ſingulares.Et conſequenter nō probātes iuxta.l.iuriſiurādi.de teſtibus.⁊.l. vbi numerus.ff.eo.ti.⁊.c.tam litteris in pn.extra eo.ti.cuȝ ſi.q2imo ⁊ ſi preciſe dixiſſent ſe nō fuiſſe rogatos nō releuarent dcā rōne:q₂ ſingulares vt eſt in ſimili expſſum in c.cū dilecti de electiōe:ideo cū inſtrumētuȝ notarij aſſerat ſe ⁊ teſtes fuiſſe rogatos ſtandum eſt in hoc ipſi inſtrumēto ex quo ꝯ₂rium non probatur per dictas atteſtationes.

b ¶ Similiter ⁊ ſcdm̄ nō videt releuare dictos agētes aſſertos ſucceſſores ab inteſtato:q₂ nō videt ſufficienter pbatum de furore dicti ſer vānutij pro cuius rei euidētia premittēdū eſt qđ furo₂ eſt quid inuiſibile qđ cognoſcitur iudicio intellectus non ſenſu corporis.Et circa talia que nō percipiunt ſenſu corporis nō credit teſti niſi reddat cauſam ſciētie per ſenſuȝ corporis etiā nō interrogatus prout eſt theorica Inno.⁊ doc.in.c.cum cauſam que extra de teſtibus.⁊ Bar.Bal.⁊ doc.in.l.ſolā.C.eo.ti.⁊ Spe.i tit.de teſte.§.nūc tractādū vſi.qd ergo ſiquis.Et Bar.in.l.q teſtō.§.ſi.ff.de teſtis.teſtis.n.dȝ deponere p ſenſuȝ corporis dcō.§.ſi.⁊.l.teſtiū.C.de teſtib⁹.Et nō per iudiciū intellectus qđ ptinet ad iudicē pot⁹ ꝙ̄ ad teſtē put not.doct.in locis preallegatis idcirco cū in caſu noſtro teſtes deponētes in hac parte deponere videantur de iudicio intellectus. tū q₂ deponūt de inſania mentis dicti ſer Vānutij q̄ put dicti eſt inuiſibilis:⁊ iō directe non cadit in ſenſuȝ corporis prout ēt in ſimili dicit Bal in.l.j.§.itē ſciēdū.de edili. edic.ꝙ teſtis qui deponit aliquem ebrium non probat niſi reddat cauſam ſciētie ſui dicti per ſupradictam theoricam. Tum etiam q₂ cōmuniter dicti teſtes in hac parte loquuntur per verba iudicium intellectus denotantia non ſenſuȝ corporis:q₂ quidam dicunt a ſuo parere prout eſt bernardinus Joannis primus teſtis.Et dominicus andree tertius teſtis.Et d omia dionira quarta teſtis.Item porphyrius vgolini deponit per hec verba in ꝯſciētia ſua ⁊ de laſnima ſua ⁊ ſimiliter chriſtophorus vannutij deponēdo dicit ſecundo la conſcientia ſua.Jdeo cum deponant de iudicio intellectus non videntur quicq̄ȝ probare per ieȝ dicta cum nullus reddat cauſam ſcientie per ſenſum corporis:⁊ de teſte qui deponit per verbum videtur quod regulariter non probat notat Bar.in.l.j.in pri.de ventre inſpi.⁊ in.l. quid tamen.§.ſi arbiter.ff.de arbitris.

c ¶ Et lȝ teſtes dicāt ꝙ dict⁹ ſer vānuti⁹ ſpuebat in faciem ſer mathei:⁊ quidā ꝙ ſpuebat in faciē pſonaꝝ nō videt ex hoc ſolo ꝙ fuerit iudicādus furioſus.nā qdā iocoſe ſpuūt in faciē alterius qdam ad iniuriā lȝ ſint ſane mentis ita ꝙ ille actus nō videbat ſufficiēs ad iudicandū illū eſſe furioſum nōnulli aūt teſtes ſubdūt ꝙ interrogatus parū rn̄debat.hoc ēt potuit pcedere multis de cauſis:puta q₂ graui morbo detētus paꝝ audiebat vel erat ſibi laborioſum ⁊ tedioſum loq prout ſepe numero contingit infirmis ⁊ qn̄qȝ prudens ad cautellā non reſpōdet vel cogitat qd reſpōdere expediat.⁊ ppterea ſuſpēdit reſpōſionē vt magis accurate reſpōdeat.ideo iſta nō videtur probare inſaniam mētis quia nō probat hoc eſſe id qđ ab hoc contingit abeſſe l.nō hoc.C.vnde cognati.⁊.c.in pñtia extra de proba.⁊.l. neqȝ natales ⁊.l.ad probationem.C.de proba.cum ſi.⁊ ſitr lȝ quidā teſtes dicāt ꝙ nō reſpōdebat ad propoſitum ſed vacillabat.nihilominus nō videt pbata inſania mētis q₂ alio reſpectu potuit vacillaſſe ⁊ nō rn̄diſſe ad ppoſitū ad aliqua q̄ interrogabant.forte.n.ſibi non placebant ⁊ nolebat denegare.ita ꝙ prudenter potuit id facere ⁊ qn̄ it terrogabat de eo qđ ſibi placebat forte rn̄debat ꝙ ſic.⁊ ideo ēt hoc non videtur concludenter probare mentis inſaniam.

d ¶ Et ex his reſtare videt ꝙ remaneat teſtm̄ validum ⁊ cōſequenter ſit pnunciandū pro inſtantia in teſtō q₂ allegant furorē ſeu mentis inſaniā incūbit onus pbandi.l. nec codicillos.⁊ ibi glo.⁊ doc.C.de codicillis.⁊ glo.in cano.iudicas hermānū.iij.q.ix.⁊ tex.in.c.cū dilectus.de ſucceſ.ab inteſt. maxime ſtant aſſertione inſtri ⁊ poſſeſſione heredis inſtitute cū in re dubia ſit pro poſſeſſore pronūciandū vt in regula cum ſunt partium iura obſcura in.vj.⁊ in regula fauorabiliores eo.ti.⁊ in.l.q accuſare.C.de edendo cū ſi.⁊ inſup quilibet inſanus mente nō pptera dicit furioſus.nam quidam ſunt furioſi:quidam fatui:quidā dementes ſeu mentecapti.⁊ dria inter furioſum ⁊ dementē.facit tex.in auc.vt hi qui poſt mediū ibi aut furioſorū aut demētiuȝ ⁊ inter furioſum ⁊ mentecaptū ſeu dementem.facit tex.in.l.ſi furioſi.C. de nup.ibi exēplo mentecapti ⁊ furioſis.⁊ ibi nō ſolum dementis ſed etiam furioſi ⁊ de mente eſt bonus tex.in.c.j.de cle.egro.lib.vj.⁊ differentiam inter predictos ponit Bart. in tractatu de teſte ſub rubricella ꝯ₂ria prudentie.§.oppoſita prudētie ver.mentecapti vbi ponit de mentecapto de fatuo ⁊ de ſtulto qui ſint pprie ſumpti.⁊ qualiter differant ⁊ de furioſo dixerat in prin.§.adeo ꝙ Bar.in.d.l.ſi furioſi dicit per illum text.ꝙ furioſi ⁊ dementes ⁊ alij hmōi differunt inter ſe adeo ꝙ ſtatutum loquens in vno non verificat in altero.ideo videtur ꝙ cū.d.l.furioſum.⁊.d.§.item furioſi.⁊ d.l.qui teſtō loquant in furioſis non vident trahēda ad dementem vel fatuum prout cenſeri debebat iſte ſer Vannutius ſi cenſeatur fuiſſe inſanus mente.non enim deponunt teſtes ꝙ aliquem actum furoris faceret lȝ videant deponere de actibus fatuis ſeu demētie.

e ¶ His tamen non ob.ꝯ₂rium arbitro₂ intrepide concludendum q₂ imo dicte atteſtationes vident concludere mentis inſaniam ⁊ cōſequēter dictum teſtatorem fuiſſe inteſtabilē tempore teſtamenti.naȝ eſt aduertēdum qđ lȝ furo₂ ⁊ inſania mentis nō videat tamē percipit ex ſermonibus que cōueniunt furioſis fatuis vel dementibus pbat in.l. quidam in ſuo.ff.de conditionibus inſti.⁊ ibi glo.⁊ tex.in.l.ob que vicia.ff.de edili.edic.⁊ tex.⁊ gl.in.l.is qui.§.diuus.ff. de tu. ⁊ cu.dan.ab his.⁊ glo.in.d.l.nec codicillos.itē ex geſtis cognoſcit inſania vt eſt tex.⁊ glo.in.d.§. diuus. nam ex factis exterioribus dignoſcit mens interio₂.l. reprehendenda.C. de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.factis.⁊ in.l.ij.C.de iudeis ibi ſaxis aut alio furoris genere qui tex.allegat ꝙ proijciens lapides preſumit furioſus.⁊.d.l.ob que vicia in prin.⁊ ad reddendum quem inteſtabileȝ ſufficit quecūqȝ mentis inſania. vt notat glo.in.d.§.item nec furioſi per tex.ibi iuncta.l. a ſi tio.de ver.ob.rō enim aſſignat ab imperatore quare furioſi nequeunt teſtari ſcilicet q₂ mente carēt que ratio militat ēt in mentecapto de mente fatuo ⁊ huiuſmodi merito etiaȝ tales reputantur inteſtabiles prout vult illa gloſ. loquens in mentecapto quod ⁊ probat tex.in.d.c.cum dilectus.vbi eſt expreſſum ꝙ alienatus a mente vt quia freneticus nequit teſtari ſeu codicillare.

f ¶ Ex quibus patet ꝙ licet text.iuris ciuilis in hac materia communiter loquantur in furioſo tamen trahuntur etiam ad quoſlibet alios inſanos mente qualitercūqȝ ſint a mente alienati.⁊ licet ſm proprietatem verborum ſupradicti differant inter ſe tamen iura ſepe abutuntur huiuſmodi vocabulis prout dicit Bartol.in dicto tractatu.de teſte.dicto.§.oppoſita circa finem.⁊ ideo cuȝ plures teſtes deponant quod dictus ſer Vannutius ſpuebat in faciem dicti ſer matthei tēpore quo agebatur de faciendo teſtamentum ſatis deprehenditur ꝙ ipſe erat alienus mente ⁊ maxime attento qđ Berardinus deponit ꝙ dn̄a belliſabetta opponebat manus cum vno panno ne ſpueret in dictam faciem ⁊ ſer Vānutius remouebat manus quia nolebat ꝙ illa ſe opponeret vt ſupra ⁊ Alexander herculani deponit ꝙ non iuuabat aliquid dicere ne ille ſpueret.vt ſupra ex quibus deprehenditur magis aperte ꝙ illud ſpuere non procedebat niſi ex dementia.item plures teſtes deponunt ꝙ dictus ſer Vannutius vacillabat prout eſt Berardinus ⁊ Dominicus. Item domina Dominica dicebat ꝙ non reſpondebat ad propoſitum ⁊ etiam nonnulli teſtes deponunt ꝙ parum reſpondebat:licet hoc non multum aſtringat ſunt etiam aliqui teſtes qui deponunt ꝙ poſt factum ipſe teſtato₂ dicebat ſe nō feciſſe teſtamentum ⁊ oſtēdebat ſe nō intellexiſſe facere teſtamentum que omnia conferunt ad oſtendendum ꝙ erat

alienus

alienus a mente tpe dicti conditi teſtamenti confert ẽt qꝛ ante infirmitatem multo tpe fuerat in quadam ſpẽ fatuitatis conſtitutus:lꝫ forte non in totum:ita qꝺ magis de leui cenſetur poſtea deuenire ad furorem ⁊ plenam fatuitatem ſeu amentiam prout ⁊ voluit Rapha.in.l.furioſum. C.qui teſta.facere pñt ⁊ ſumi põt ex dictis Pau.de ca.⁊ Ponta. ⁊ ſuadet ipſa rõ quã ſolã ſufficit allegare.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.ff.de excu.tut.⁊ facit.l.cum rõ in prin.ff.de bonis dãna.

g ¶ Itaqꝫ oibus predictis ponderatis nulli dubium ꝙ quilibet iudex credere ⁊ opinari deberet dictum ſer Vannutium fuiſſe alienum a mente tpe dicti aſſerti conditi ⁊ non huiſſe animum faciendi ea que dr̃ diſpoſuiſſe nec in alio cõſiſtit probatio niſi in deducendo ea per que probabilr̃ trahatur mens iudicis ad opinanduꝫ id de quo agitur.l.iij.§.eiuſdẽ.ff.de teſt.ibi ſed ex ſnĩa animi tui te extimare ꝙ aut credas:aut parũ probatum tibi opinaris qs.n.non iudicaret inſanum mente eũ qui tpe quo agiꝫ de condendo teſtõ ſtudioſe ſpuit in facieꝫ notarij qui habebat rogari de teſtõ. ⁊ maxime non obſtante ꝯria monitiõe que ſibi fiebat ⁊ nõ obſtante ꝙ vxor ſe opponeret.⁊ maxime cõcurrentibus ẽt alijs circunſtantijs ſupra deductis. Et concurrente etiã ꝙ ipſe nihil ex ſe dicebat ſed interrogatus rñdebat ſic ⁊ qñqꝫ tacebat non rñdebat prime interrogationi que res ẽt inducit ſuſpitionem.nam plurimuꝫ extitaꝫ:an valeat teſtm̃ eius qui non alr̃ a ſeipſo diſponit:ſed interrogatus: an velit ita diſponere puta an velit talem facere heredẽ rñdet ꝙ ſic qꝛ dñt doc.⁊ experientia docet ꝙ infirmi qñqꝫ ſemimortui.l.qm̃ indignum.C.de teſt.⁊ ſaltem mortis cogitatione turbati de facili cuilibet interrogationi rñdent ſic itaqꝫ pleriqꝫ tenent non valere hmõi teſtm̃ de q̃ qõne p gl.⁊ doc.in.l.iubemus.C.de teſt.in.l.heredes palam in prin.ff.e.ti.in.c.cũ tibi extra.e.ti.per Jo.an.in addi.Spe.§.j.in addi.que incipit pilleus per Pontanum in.d.§.at cum humana fragilitas.⁊ in.l.gerit.ff.de acqui.here.⁊ lꝫ notarius ſoleat reputari fidelis nihilominus attento ꝙ ſaltem vnus teſtis deponit ꝙ ipſemet notarius dixit tpe teſti aie a que ve ſciete cõducto che me pare coſtui non ſtia in ſentimento ⁊c.itaqꝫ dictus notarius non vꝫ in hac parte vſqꝫquaqꝫ alienus a ſuſpitione attento ẽt ꝙ appet ex ſuis dictis ⁊ ex dictis alioꝝ ꝙ ipſe notarius non habebat alr̃ notã voluntatẽ ipſius teſtatoris niſi qꝛ ad eius interrogationem.ita rñdebat de notario aũt vñr ꝯſidere doc.in dictis iuribus qꝛ eſt veriſile ꝙ ipſe nõ ſe roget de teſtõ niſi habeat bñ notã voluntate dicti teſtõris vt deprehendiꝫ ex dictis doc.in dictis iuribus.

h ¶ Ex quibus omnibus ſimul conglutinatis puta intrepide concludendum dictum teſtm̃ non valere.Nam ⁊ ſi forte non proſunt ſingula ſaltẽ multa iuuant iuxta.l.excuſanꝫ in princ.cum concor.ibi in gl.adductis.ff.de excu.tu.Non ob.adductis in ꝯtrium que vere non obſtant.Non.n.obſtat primum de rogitu teſtium.ſ.ꝙ vꝫ probari negatiua:quia lꝫ fatendum ſit ꝙ ſi teſtes in iudicio examinati alr̃ non deponent.Non probeꝫ defectus rogitus teſtium ſi ex inſtrõ probaꝫ teſtes fuiſſe rogatos:tñ mihi dꝫ ꝙ teſtes ſuper hoc in iudicio examinandi ltie deponẽt de non rogitu ꝙ ſi factuꝫ erit clariſſimum teſtm̃ non valere per.d.l.hac conſultiſſima in princi.C.de teſt.⁊ ad.d.l.heredes palam de teſta. ⁊ circa hoc erit aduertendum ꝙ non ſufficit quẽlibet rogare teſtes vel notariuꝫ ſed debent rogari a partibus facientibus actũ de quo agiꝫ prout notat Bald.poſt Nico. de ma.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.in hoc tamen non facio magnum fundamentum:quia dependet ex futuro euentu hoc eſt futuris atteſtationibus:ſed in alio fundamento ſcilicꝫ amentie teſtatoris ⁊ alijs circunſtantijs.ſ.ad plenum deductis.

i ¶ Nec circa dictum fundamentum obſtant ea que in ꝯtrio ſunt adducta.Non.n.ob.ꝙ furor ſeu amentia non percipiꝫ ſenſu corporis:ſꝫ iudicio intellectus ⁊ in his que pcipiunꝫ iudicio intellectus non crediꝫ teſti niſi reddat ſufficientem cauſam ſcie prout.ſ.in ꝯtrium deductũ eſt.⁊ i indiuiduo ꝙ hoc procedat in probatione furoris firmat Bal.⁊ poſt euꝫ Raph.ful.in.d.l.furioſum.nec aliquis teſtis reddit cauſaꝫ ſcientie per ſenſum corporis:ideo non probent ⁊c.Ad hoc reſpondeꝫ ꝙ negari poteſt furorem ſeu amentiam eſſe talis nãe ꝙ requiraꝫ ꝙ teſtes reddant cauſam ſcie etiaꝫ non interrogati.Nam ꝯtrium ſpecifice firmat Barto.in trac.de teſte in.d.§.oppoſita. Nam ſm eum furor eſt res que facili diſcurſu intellectus cognoſciꝫ ex his que ſenſu corporis percipiunꝫ.Et ideo tunc attendiꝫ potius ſenſus corporis q̃ꝫ iudiciuꝫ intellectus propterea vult quod furor probetur per teſtes abſqꝫ aliqua redditione cauſe.

k ¶ Hoc ẽt vꝫ de mente Bar.in.l.ſi.ff.de bono. poſ.furioſi ⁊ infanti delata in hoc tñ non eſt inſiſtendum:qꝛ teſtes predicti non ſolum deponunt ſimplr̃ de furore : ſed ẽt deponunt de actibus qui cadũt directo in ſenſum corporis qꝛ deponunt ꝙ ſpuebat ⁊ vacillabat nõ rñdendo ad propoſitum.ita ꝙ deponunt de actibus per quos trahunꝫ ad iudicandum illum teſtõrem fuiſſe dementem ⁊ ſuper illis actibus qui directo cadebãt in ſenſus corporeos nõ erat opꝰ reddere cãm ſcie ſi non interrogabanꝫ de ipſa cã ſcie ſatis probant ipſos actus:ex qbus reſultat probatio inſanie mẽtis:ideo ſatis probaꝫ ipſa inſania mentis.Nam iudex hꝫ ita iudicare ex actibus ⁊ verbis probatis iuxta not.in. d.l.his qui ⁊.d.l.quidam in ſuo.⁊.d.l.ob que vicia.⁊.d.ſ.Et ideo non refert ſi quidam teſtes dñt ꝙ vꝫ vel in ꝯſcia ſua. Naꝫ circa furorem iudicant:tñ iudicium coꝝ dependent ex actibus de quibus deponunt ſuper quibus actibus non deponunt per verbum vꝫ vel verba in ꝯſcia vel ſilr̃:ſed directe ⁊ ſimplr̃ deponunt de ipſis actibus qui cadunt in ſenſus corporeos:iõ non curanduꝫ de dictis verbis:exquo vt dictum eſt actus ipſi probanꝫ ⁊ ex eis reſultat ꝓbatio dementie.Nec poterãt alr̃ magis accurate loqui.Facit qꝛ qñ teſtis deponit per verbũ vꝫ vel verbuꝫ credo ⁊ prius vel poſtea reddit ſufficientem cãm plene probat:vt no.Bar.in.l.quid tamẽ.§.ſi arbiter.ff.de arbi.Preterea ſunt ⁊ alij teſtes qui non deponunt per dicta verba ſed ſimpliciter. Et per hec reſpondetur ad primum ⁊ ſecundum principale fundamẽtum in contrarium adductum contradictas atteſtationes.

l ¶ Nec etiaꝫ ob.ꝙ dicti actus pñt proceſſiſſe ex alijs cauſis que ex furore vel dementia vt in ꝯtrium deductuꝫ fuit. Qꝛ rñdeꝫ ꝙ immo dicti actus conueniunt inſanie mentis.Et lꝫ poſſibile ſit illos actus emanaſſe ẽt ab hoie ſane mentis. Tamen non eſt veriſimile:qꝛ ſm cõmuniter accidentia illi actus non fiunt ab homine ſane mentis. Et in mã ꝓbationis argu.a communiter accidentibus optime concludit vt per gl.Bal.⁊ doc.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.⁊ in.l.non hoc.C.vñ cognati.facit.l.qꝺ ſi nolit.§. qui aſſidua.de edili.edic.cum multis concor.alr̃ raro probareꝫ furor. qꝛ ſapiẽs ſemper poſſet fingere furoreꝫ ⁊ facere actus ⁊ proferre verba indicantia furorem vel fatuitatem:ſed qꝛ eſt de raro cõtingentibus:ideo talis quis preſumitur qualia verba profert. Et quales actus facit vt probatur ex iuribus.ſ. adductis pro hac parte non repeto cauſa breuitatis.

m ¶ Nec ob.ꝙ iura reddentia inteſtabilem inſanum mente loquunꝫ in furioſo nõ in fatuo mẽtecapto ⁊ hmõi qui differunt a furioſis prout.ſ.adductum fuit. Quia rñdeꝫ qꝺ immo oẽs alieni a mente ſunt inteſtabiles:vt probat ratio tex.⁊ ibi glo.in.d.§.item nec furioſi.⁊ tex.in.d.c.cum dilectus.⁊ eſt de mente tex.in.d.l.furioſuꝫ ibi qui in ipſo actu teſti aduerſa valitudine tentus eſt iuncto inferiori tex.ibi: ⁊ ſi ſana mẽte nullo tali morbo interueniente ⁊c. Qui tex. probare videꝫ ꝙ ad validitatem teſti requiriꝫ teſtõreꝫ eſſe ſane mentis.Et ꝙ inſanus mẽte ſiue ex morbo ſiue aliunde procedat iſania large loquendo dici poſſit furioſus.Nec quiſq̃ꝫ dubitat quominus quilibet inſanus mente ſiue fatuus ſiue demẽs ſiue mẽtecaptꝰ ſit iteſtabilis ꝓut ⁊.ſ.deductum eſt.Nec ob.ſi inſtrm̃ dicit talis ſanus mẽte.Exquo contra inſtrm̃ probatur per plures teſtes :⁊ probatio per teſtes contraria inſtrõ tollit probationem inſtrumenti vt in.c.cum Joãnes heremita.⁊ ibi per glo.⁊ doc.de fide inſtru.⁊ in.l.in exercẽdis.C.e.tit.⁊ maxime qꝛ notarius non rogatur de ſanitate mentis vel inſania. Et verba illa ſunt enũciatiue prolata ⁊ hoc etiam clarum.Nec ob. ꝙ in re dubia fauetur reo.d.c.fauorabiliores cũ ſi.qꝛ nõ ſumus in re dubia attentis dictis teſtium.ſ.deductis. ⁊ maxime qꝛ eſt veriſimile ꝙ examinati poſtea iudice pito melius ꝓbabũt maxime in redditiõe cãe q̃ꝫ fecerit in depoſitiõe ſimplr̃ facta per modũ reuelationis timore excõicatiõis.Circa ſcõꝫ aũt queſitũ.ſ.qua actiõe ſit agẽdum non inſiſtenduꝫ duxi. Nam exquo pretendunt teſtamentum eſſe nullum ⁊ ſe eſſe heredes ab inteſtato habent intentare petitionem hereditatis petendo ſe declarari heredes ab inteſtato dicti ſer Vãnutij ⁊ dictam dñam poſſidentem pro herede bona hereditaria condemnari ad reſtituendũ bona hereditaria que poſſidet exprimendo res ipſas hereditarias vel aliquã ex eis.l.iij.cum.ll.ſeq.⁊.l.regulariter.⁊.l.licet minimam de pe.hereditã.prout notant docto.in dictis iuribus.⁊ in.l.j.§.j.ff.de eden.non inſiſto ſuper re clara. Laus deo.

¶ Lauda prout ſnie ſunt ſtricti iuris ⁊ ſtricte interpetranda:⁊ dicendo vnã petiam terre partim vineatã ⁊ ptim aratoriam. An dẽat ſumi pro vna petia terre an pro pluribus.

¶ Conſilium xxiij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Uꝫ prima facie dõm ꝙ in dicto laudo non veniat niſi dicta petia terre quatenus eſt vineata ex quo de petia terre vineate tantummõ ſit mẽtio in laudo ⁊ lauda ipſa prout ⁊ ſnie ſunt ſtricti iuris ⁊ ſtricte interpetrãda.l.paul⁹ rñdit cos.ff.de re iu.⁊.l.j.C.ſi plures vna ſnia prout ⁊ no. doc.in dictis iuribus ṽba.n.ſnie interpetrãtur prout iacẽt dato ẽt ꝙ tenor libelli ⁊ nã obl'onis aliam ſuadeat interpetrationem prout probar in dictis iuribus.iõ cum in dicto laudo nõ fiat mẽtio niſi de dicta terra vineata nõ vr ꝙ dictum laudũ ſit trahendum ad terram aratoriã ꝗ̃tũcũqꝫ in libello ⁊ in actis aſſerar pariter eſſe obligatam petiaꝫ terre aratoriam prout vineatã. Pro quo ẽt facit qꝛ illud verbum vineata vꝫ exponẽdũ.i.in qua eſt vinea.⁊ ſic reſoluẽdũ in relatiuum ⁊ verbũ ⁊ relatiuũ ſolet exponi pro quatenus.l. ſtichum qui meus erit de le.j.⁊ ſic vꝫ perinde acſi in laudo dictum fuiſſet dictã petiaꝫ terre quatenus eſt vineata quo caſu verba fuiſſent clara quod non veniſſet in dicto laudo dicta petia terre quatenus eſt aratoria ⁊ non vineata.

a ¶ Quod maxime ⁊ tertio dõm videtur qꝛ in libello dicir eſſe obligata bona in plurali:⁊ tñ nõ refertur niſi ad dictã petiam terre vineatam ⁊ petiam terre aratoriam vt pꝫ in.d. libello in pluribus locis.⁊ maxime ibi dum dicit item exponunt ꝙ dictus Leonardus poſſidet dicta bona vꝫ dictam vineam cum terra pluralis aũt locutio nõ eſt cõtenta vno ſed reqrit numerũ ſaltem duoꝝ vt in.c.pluralis locutio de reg.iur.in.vj.⁊.l.vbi numerus.ff.de teſtibus.⁊.l.inter illã in fi.ff.de ver.ſig.ſꝫ in dicto laudo loquir de petia terre in ſingulari.⁊ ſic de vna nõ de pluribus petijs terre:ergo dictum laudum nõ eſt referendũ ad plures petias terraꝝ ad quas nõ adaptar numerus ſingularis merito nõ intelligar de petia terre aratoria facit ẽt qꝛ in dicto libello pluries ſeparatim noiantur vinea ⁊ terra qꝛ dꝫ vinea cũ terra ⁊c.vñ cum arbitri qui ſe retulerũt ad libellum vt pꝫ in prefatiõibus laudi ſolũ ad vineã tradendã loco pignoris cõdẽnent vñr denegare ꝯdẽnationẽ in terra:nã cũ plura premittunr ⁊ de vno affirmatur de alio cẽſetur negari.c.nõne extra de preſumpt.⁊.l.cum pretor.ff.de iudicijs cum concordan.

b ¶ Hiis tñ non ob.ꝯtiam arbitroꝝ ſniam veriorẽ pro cuius rei euidẽtia eſt premittendũ ꝙ dicta vinea ⁊ terra aratoria apud libellãtem ⁊ apud ipſos arbitros non hẽbar niſi pro vna petia terre vt pꝫ ex verbis libelli in ṽ.⁊ bona que peruenerunt ſunt.j.ſcripta vꝫ vnã petiã terre partiꝫ laboratoriã ⁊ ptim vineatã poſitã ⁊c.Ex qbus ṽbis appꝫ ꝙ loquar in plurali:bona tñ poſtea loquir in ſingulari petiã terre ⁊ adijcit verbũ vnã.⁊ ſic dum facit ſpecificã mentioneꝫ de petia terre loquir in ſingulari ⁊ exprimit eſſe vnaꝫ ⁊ ſubiũgit qõ illa vna eſt pro pte aratoria ⁊ pro pte vineata:vñ ille qualitates vineatã ⁊ laboratoriã reſpiciũt qualitates partiũ vni⁹ petie terre non reſpiciunt qualitates duarum petiaꝝ terre vt hec euidenter ſonant ſupradicta verba libelli.

c ¶ Et lꝫ dixerit in plurali bona põt illud plurale verificari:qꝛ in vna petia terre ⁊ in vno fundo pñt eſſe plures res numero ⁊ ſpẽ differẽtes:nã ſunt plures vites numero differẽtes ſunt forte plures arbores diuerſaꝝ ſpẽrũ ſunt plurime glebe terre.ita ꝙ multũ bñ põt ſtare ſingularitas vni⁹ petie terre ⁊ vnius fundi ⁊ nihilominus adaptetr ad idẽ ẽt plurale bona maxime cuꝫ fundus iudicer vnus vel plures ſola deſtinatione dñi.l.ꝙ in reruꝫ.§.fi.ff.de leg.j.⁊.ff.cõia prediorum.l.ſi qs duas.§.ſi qs pres.⁊.l.locus.ff.de ver.ſig. Similiter ⁊ arbitri in prefationibus hñt dictã petiam terre pro vna nõ pro duabus petijs terre ibi dum dr Alexandrum tãꝗ̃ poſſeſſorẽ bonoꝝ ⁊ dicte petie terre vineate partim ⁊ partim laboratorie de qua latius patꝫ in petitione ⁊c. Et ſic de dicta petia terre ſit mentio in ſingulari dum dicit petie terre ⁊ poſtea dum illam refert per relatiuum qua ⁊ ſubduntur verba que demonſtrant qualitates ſupradicte reſpicere partem terre ⁊ non totam vnam terram dum dicitur vineate partim ⁊ partim laboratiue.

d ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ illa vinea eſt ps petie terre nõ vna petia terre ſcḋm ꝙ eam capiũt ipſi arbitri prout aſo differt locus a fundo vt in.d.l.locus.vbi locus dr pars fundi:non aũt dꝫ fundus:iõ cũ poſtea dicti arbitri ꝯdẽnent ad dãdũ dictos.xxxiiij.flore.petitos vel ſaltem ad tradẽdũ dictã petiã terre ⁊ nõ dñt ad ptẽ dicte petie terre vꝫ ꝙ itellexerint de petie terre itegra:nõ aũt de eius pte cũ appꝛone rei tota res nõ eius ps ſoleat ꝯtineri.l.ſi qs cũ totũ.ff.de exce.rei iu.⁊.l.recte dicim⁹.ff.de ver.ſig.⁊.l.ſi alij fundũ.ff.d vſufr.le.⁊ maxime cũ ſe referant ad dicta.ẽ.vt demõſtrat illud pꝛincipiũ dictam ⁊.ẽ.noiauerit ipſam petiã terre ſumẽdo pro tota vna petia terre hñte diuerſas qualitates in partibus ſeparatis.

e ¶ Pro quo ẽt facit qꝛ pro dictis.xxxiiij.flore.non dicebar eẽ magis obligata ps dicte petie terre vineata ꝗ̃ ps aratoria ⁊ ex actis ꝓut arbitroꝝ.lꝫ acta nõ percũctauerim niſi ꝙ vidi libellum ⁊ laudũ ſilr nõ appꝫ eſſe magis obligatã illã petiã terre vineatã ꝗ̃ petiã terre aratoriaꝫ: ita ꝙ nõ eſt rõ quare magis arbitri voluerint ꝯdẽnare ad tradẽdũ ptẽ terre vineatã ꝗ̃ reſciduum ipſius terre ⁊ ſnia dubia venit declaranda ex actis per no.p gl.⁊ doc.in.l.ſi qs ad exhibendũ ff.de excep.rei iu.⁊ in.l.ij.C.de ſnia que ſine certa ꝗ̃titate ⁊ per Bar.⁊ doc.in.l.iulianus verũ debitorem.ff.de cõdi.inde.ad idẽ ẽt facit id qõ allegar in puncto.ſ.ꝙ dicta petia terre quatenus eſt vineata eſt parui valoris reſpectu debiti:qꝛ ꝓut dꝫ eſt forte extimationis.xij.florenorum.ita ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ pro debito.xxxiiij.floreñ. voluerint arbitri alternatiue ꝯdemnare debitoreꝫ ad ipſos.xxxiiij.flore.ſoluendos vel ad dãduꝫ dictã terrã quatenus eſt vineata loco pignoris cũ ſit ita parue extimationis qꝛ pignus ſolet dari pro cautione.l.plus cautiõis.ff.de reg.iur.⁊ cautio pigneratitia ſolet dici ydonea cautio.l.ſancim⁹.C.de ver.ſig.ſed non eſſet cautũ pro.xxxiiij.flore.hñte in pignus rem extimationis.xij.flore.vt de ſe ꝯſtat in rebus aũt dubijs interpetrandis plurimũ attẽdir illud qõ eſt veriſiꝭe vt in.l.in obſcuris inſpici qđ veriſiꝭius eſt ⁊c.ff.de reg.iu.⁊ in.l.ſemper in ſtipulatiõibus.e.ti.⁊ in.c.inſpicir in obſcuris.e.tit.li.vj. ſic ⁊ alſs per exiguaꝫ ꝗ̃titatem aſſumitur interpetratio dubij cõtractus vt notar per gl.in.l.j.§.j.ff.de ſuperficiebus.

f ¶ Ex qbus oibus puto aperta fronte ꝯcludendũ ꝙ dictũ laudũ ſit interpetrandũ ꝙ ſi nõ ſoluunr dicti.xxxiiij.flore. tradar loco pignoris dicta petia terre integra nõ ſoluꝫ ps vineata ſed ẽt pars aratoria:qꝛ hec interpetratio conuenit verbis dicte ſentẽtie ⁊ ẽt mẽti laudantium q̃ mens pcipue eſt attẽdenda ar.c.intelligẽtia de ver.ſi.⁊ in.l.in ambiguis de regu.iur.⁊.l.in conditionibus primũ locum de condi.⁊ demon.cum ſimilibus non obſtantibus adductis in contrarium que vere non obſtant.

g ¶ Non.n.ob.ꝙ verba ſnie ſunt interpetrãda vt iacent:qꝛ in caſu nr̃o propria vis ṽboꝝ tẽdet in ſupradictã interpetrationem vt ſupra deductum eſt ⁊ ſic nõ.ob.⁊ maxime qꝛ concurrit veriſimilis mens laudantium que ſolet preualere verbis vt dictum eſt.

h ¶ Nec obſt.ꝙ verbũ illud vineata vr ſignificare.i.in qua eſt vinea ⁊ relatiuũ qñqꝫ reſoluir in quatenus:qꝛ illud nõ deſcẽdit ex ꝓpria vi vocabuli:ſed ex quadã mẽtis interpetratione ⁊ in caſu noſtro veriſimilis mẽs laudantis tendit ĩ ꝯtrariũ vt pdixi:preterea hic nõ ſumus in relatiuo qꝛ illud verbũ vineatã eſt adiectiuuꝫ nec hꝫ incluſum neceſſario relatiuũ ſubſtãtie:⁊ vñ vider a dictũ ad demõſtrationem nec demõſtratio rei de qua ſit diſpoſitio artat ipſam diſpoſitionẽ ſi qualitas adiecta ad demõſtrationẽ nõ reſpicit vniuerſam rẽ ſed eius partẽ ar.l.demõſtratio.ff.de cõdi.⁊ de. ſi enim demõſtratio.que nõ adaptar ad aliquam partẽ rei nõ artat diſpoſitionẽ pariter ſi nõ adaptar niſi ad partem arguẽdo de toto ad partem arg.l.que de tota.ff.de rei vẽ.⁊ c.paſtoralis verſi.ſi quis cum totum de re iudicata.⁊.l.qui ſcit.ff.de euictiõibus.⁊ maxime cũ plerũqꝫ res denominar a parte digniori iuxta no.per gl.in.l.j.in prin.ff.de ver.oblig.vinea autem vr dignior ꝗ̃ terra non vineata:ideo non eſt mirum ſi dicta terra denominatur a pte digniori.⁊ ſic a vinea facit.l.cũ diuerſis.ff.de reli.⁊ ſump.fu.

i ¶ Nec obſtat ꝙ in libello ſit mẽtio de bonis in plurali lꝫ referatur ſolũmodo ad dictã vineã ⁊ terrã aratoriaꝫ qꝛ ſupra reſponſum eſt qꝛ immo in libello.ſ.porrecto corã iudice ad quẽ libellũ ſit relatio in pfationibus laudi ſit mẽtio de petia terre in ſingulari adũcir verbũ vnã.⁊ ſic clare demõſtrar intẽtio libellãtis ꝓut ⁊ ſupra deductũ eſt ⁊ eſt ſupra reſponſum ad plurale bona nõ repeto:⁊ lꝫ in dicto libello pluries dicar dicta vinea cuꝫ terra:nõ tñ ex his ṽbis deſignar qõ habear ꝓ pluribus petijs terrarũ denotat.n.dñã

inter

inter vineaꝫ ⁊ terrã nō vineatã:tñ non ꝑpea intẽdebat libellans ꝙ eſſet niſi vna petia terre que cõſtaret ex pte vineata ⁊ nō vineata:vñ vinea ⁊ terra ſumunł in dictis locis tanꝗ ptes ſepate vnius petie terre ,put ⁊ ſumunł in ꝓſatione dicti laudi:ſꝫ pluralitas ptiũ adaptał ad vnũ totuꝫ.⁊ ſic ad vnã petiã terre ,put pła loca adaptanł ad vnũ fundũ d.l.loc⁹.⁊ ſic remãet defenſata cõcluſio.ſ.ſcã. Laus deo.

¶ Que ꝓbatio reqrał ad ꝓbãdũ dñium ſeu factuꝫ antiquũ. Jtẽ an ex ꝓbatione dñij de pterito inferał preſumptiue ad dñium de pñti. Jtẽ an fides inſtrõꝝ excedẽtiũ metam centũ annoꝝ ſufficiat quo ad faciendã plenã probationeꝫ.

¶ Conſilium xxiiij

In nomie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Lꝫ in themate de trib⁹ querał:tñ ↄſulrans mutauit ſniaꝫ poſtulauit.n. ſolũ ↄſiliũ reddi ſup ſcdo queſito ⁊ aliquid ſuper tertio. Circa qđ vĩ prima facie dꝫ ꝙ dicta inſtrã ꝓbent directũ dñium intẽtatũ per dictũ preceptorem. Pro cuius rei euidẽtia eſt ꝓmittendũ ꝙ dcã inſtrã ſunt antiqſſima ⁊ de antiqſſimo facto excedente metã.c.annoꝝ loquunł ita ꝙ agi vĩ de ꝓbatione facti antiqſſimi cui⁹ initij non extat hoiuꝫ memoria nec eius facti ꝓbatio eſt facilis ⁊ in caſibus in qbus ꝓbatio eſt difficilis admittuntur probationes alias minus lꝛie vt probatur in.l.ↄſenſu.C.de repudi.⁊ in.c.tertio loco de proba.⁊ in.c.illud de ꝓſumpt. in.c.ad nr̃am de emp.⁊ ven.per Hoſt.⁊.d.Anto.⁊ in.c.illo vos de pig.⁊ i.c. trãſmiſſa q filij ſint legi.⁊ i.l.filiũ diffinimus de his qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ in .l. non omne .§. a barbaris.ff.de re mili.⁊ in.c. per tuas ď ſymonia.⁊.c.vnde vi in.l.ſi quando.⁊ in.c.ſi.extra ꝙ metus cauſa.⁊ per gl.in l.in actionibus in ſi.⁊.§.alie.inſtit.de act.⁊ in cañ.xiij.qō. ij.⁊.xxxv.queſtio.ij.extraordinaria ⁊ in infinitis ſimilibus.

a ¶ Et ſpãliter in ꝓbãdis factis antiqs excedẽtibus memoriam hoiuꝫ:qꝛ ꝓbatio viſa eſt impoſſibilis per.l.ſi. C.de ſa.ſan.ec.⁊ in auc.ħ ↄſtõ innouat poſt princi. Jō relaxał legittimus modus ꝓbandi alꝛ neceſſarius:qꝛ ſufficit ꝓbatio per auditum ſm theoricã gl.⁊ doc.in.c.j.de ꝓſcri. li.vj.⁊ hꝛ in.l.ſi arbiter.ff.de ꝓba.ad ħ ẽt tex.in.c. lꝫ ex quadã de teſti.vbi Hoſt.⁊ Jo.an.⁊ alij doc.ħ no.per illũ text.qui lꝫ loquał in ꝓbãda ↄſanguinitate:tñ doc. extendunt ad ꝓbandum omne fcm̃ antiquũ. Optime facit tex.in.c. cuꝫ cãm de proba.⁊ qđ not.per gl.in.l.cũ aliqs.C.de iure delib.ad ħ ⁊ no.per Jnn.in.c.veniẽs de ver.ſig.in.vj.⁊ ibi per.d.Ant.⁊ Panor.⁊ per bal.in.l.ↄuenticulã.C.de epi.⁊ cle. ⁊ in.l.proprietatis.C.de proba.⁊ in.l.at qui nã.§.cuꝫ me abſñte.ff.de ne.ge. Et hinc eſt ꝙ lꝫ ad ħ vt inſtrm̃ notarij probet requiratur probatio ꝙ auctoꝛ inſtri ſit notarius iuxta no.per gl. in.l.gñali de decu.li.x.⁊ per doc.in.c.ij. de fide inſtr.⁊ per Jnn.in.d.c.veniẽs.⁊ bal.in.l.barbarius.de off.preto.⁊ ſpe. in ti.de inſtr.edic.§.reſtat.ver.ſꝫ nunqd ſi ꝓducił alꝛs ver. Jllud aũt notãdũ. Et iō ↄſuetudo eſt ꝙ qñ ꝓducunł inſtrã confecta manu notarij de alieno territoꝛio oꝛiundi nō dał fides iſtro niſi fiat fides de notariatu ,put ⁊ no.doc.maxĩe Jmo.in.d.c.ij. Tñ ħ fallit qñ ꝓduceret inſtrm̃ antiqſſimũ vt no. Bal.in auc.quas actiones.C.de ſa.ſan.ecc.⁊ Spe.in ti.de inſtru.edic.§.reſtat.ver.ſed nunqd ſi ꝓducitur.⁊ Jo. an.in.d.§.reſtat ver.⁊ ſcias prope finẽ magne addi.ſiłr allegat ſed non inuenio. Vñ cũ in caſu nr̃o agał de fcõ antiquiſſ̃no nō exigitur exqſita ꝓbatio nec vĩ exigi ꝓbatio ꝙ auctores inſtroꝝ fuerint notarij ⁊ ꝑpea vĩ ꝙ dcã inſtrã ꝓbent dictũ antiqſſimuꝫ dñium dicte ꝓceptorie:qꝛ ſcriptura libꝛoꝝ antiquoꝝ vĩ facere plenã fidẽ qñ reperiũtur in loco vbi ſunt ſcripture auctentice vt in.c.ad audientiã de ꝓſcri. ⁊ in.c.cũ cãm de proba.⁊ ibi per gl.j.vbi Panor.dicit ꝙ ẽt qñ agitur de magno ꝓiudicio. Et liber vel ſcriptura eſt talis cui ab antiqs nr̃is creditur vel reperił in loco vbi ſunt ſcripture auctẽtice faciũt plenã fidẽ per.d.c.ad audiẽtiã facit gl.in ṽbo.proſtris in.l.ij.ff.de oꝛi.iur.⁊ tex. in auc.ad ħ de ſi.inſtr.vbi dał fides ſcripture extracte de archiuio publico vbi ſolẽt teneri ſub fida cuſtodia ſcripture auctentice.

b ¶ Et ꝑpea ſcriptura extracta de regiſtro rodiano ⁊ illa extracta de regiſtro prioꝛatus rome vĩ ꝙ faciãt plenã fidem. Et maxime ↄcurrente antiqtate tpis.c.anno.⁊ vltra. Et lꝫ producãtur trãſumpta ⁊ nō oꝛiginalia ⁊ in illis trãſumptis extractis de dictis regiſtris non appeat interueniſſe ſolẽnitates que in hmōi exẽplationibus exiguntur de quibus in.c.cum.p.tabellio.⁊ in.c.ſi.de ſi.inſtr.⁊ in auc.ſiqs in aliquo.C.de eden.⁊ in.c.albericus extra de teſti.nihilomin⁹ ꝑp antiqtateꝫ vĩ preſumi ꝙ oia fuerint ſolẽniter actaꝫ.l. in aliena.ff.de acqui.here.⁊ in.l.ſi filius.C.de pe.here.melius facit id qđ in ſnia dĩ per doct.in.l.iiij.§.condẽnatũ de re iu.⁊ in.c.cum in iure pitus de of.dele.⁊ per Jnn.⁊ doct. in.c.innotuit de eo qui furtiue coꝛdi.ſuſce.⁊ per Bar.in.l. ſciendum de verb.obl.⁊ per doc.in auc.ſiqs in aliquo.⁊ in d.c.albericus.⁊ in.d.c.ſi.de ſi.inſtru.per Bart.in.l.acta de reg.iur.⁊ per Cy.⁊ Bal.in.l.emãcipatione.C. de ſi.inſtru. Cum itaqꝫ producał vnum inſtrm̃ publicum exemplatũ ex regiſtro rodienſi ⁊ aliud exemplatuꝫ ex regiſtro prioꝛatus rome ⁊ in quolibet aſſeratur caſtellarium ſancti michaelis cum terris cultis ⁊ incultis ⁊ pratis vineis cãnetis ſiluis ⁊ nemoꝛibus qbus pro ↄſinibus aſſignãtur quattuoꝛ ↄſines in quolibet inſtro ⁊ ſint inſtrã antiquiſſima ſatis vĩ probari de antiqſſimo dñio dicte ꝓceptoꝛie.⁊ maxime ↄcurrente alio inſtro in quo bernardus ⁊ albericus comites ſoluerũt penſionem pro dicto caſtellario cum ſuis ptinentijs terris ⁊ oliuis ⁊ cum arboꝛibus fructiferis ⁊ infructiferis poſitis infra hec latera vꝫ ⁊ ſubijciuntur ſiłr quattuoꝛ ↄſines qui vñr eſſe ijdem cum ↄſinibus de quibus.ſ.in alijs inſtris.⁊ per reos ↄuentos non ꝓſupponił probari aliqs titulꝰ:exquo fundent eoꝝ intentionem ſup dñio:ideo intẽtio dicti actoꝛis vĩ ſufficienter fundata ⁊ probata per dicta inſtrã.

c ¶ Tñ his non obſtãtium vĩ de iure rñdendũ ex pluribus ⁊ pꝛimo ꝓſupponẽdũ eſt ꝙ nō agitur ad pñs de probãdo dñio tpis antiqſſimi:ſed de probãdo dñio pñtis tpis. Nã agens vigoꝛe dñij prout ↄtingit in libellãte ſuper rei vendicatione vel ſi agat publicianaꝫ ſic ſe fundet in quaſi dñio hꝫ neceſſario deducere dñium vel quaſi tpe quo agit iuxta c.abbate ſane de re.iu.li.vj.⁊ in.l.in rem actio.ff. de rei vẽ. ⁊.l.j.C.de alie.iu.mu.cã fac.⁊ ꝙ hꝛ in.l.⁊ an eãdem.§.actiones.ff.de excep.rei iu.⁊ idcirco ad fundãdã eius intentionem opꝫ ꝙ legittime probetur dñium de pñti. Nec releuat probatio dñij de preterito niſi quatenus ex illo preſumptiue eneruaretur probatio de pñti. Et attento ꝙ dñium de pñti ſolet poſſe aliter probari ꝗ̃ per illegittimas ꝓbationes. Et lꝫ ſit difficilis probatio:nihilominus non reputał adeo probatio difficilis qđ ad illud probãdum admittãtur probationes minus plene iuxta ea que hñr in.l. cum res.⁊ in.l.proprietatis.C.de proba.iō non vĩ ꝙ ꝑp antiquitateꝫ dꝫ at tollerari probatio minus legittima ad probãdũ dñiuꝫ hodiernum. Nec ob.ſi dicatur antiquitas probatur ad ſupplendã probationem antiqui dñij.ita ꝙ dñium antiquum probatur per hmōi minus plenã probationem ⁊ probato dñio antiquo deuenitur ad probationeꝫ dñij hodierni mediãte iuris preſumptione diſponẽt ꝙ ſemel dñs preſumił hodie dñs. Et ſic preſumitur continuatio dñij.l.ſine poſſeſſio.C.de proba.⁊ ibi per gl.⁊ doc.⁊ per doc.in.c.cum ad ſedem.⁊ in.c.olim de reſt.ſpo.qꝛ rñdetur ꝙ lꝫ ad probãdũ dictũ dñium antiquum ꝑp ſe tolleretur defectus probationis ea rõne qꝛ ꝑp antiquitatẽ nō põt probari directa ⁊ plena probatione non tñ dꝫ tollerari defectus dicte probationis ad finem vt reſultet probatio ſufficiens dñij hodierni ꝙ dñiuꝫ hodiernũ põt alr̃ probari legittime. ⁊ ſic in dñio moderno ceſſat rõ ꝑp quã tollerał defectus probationis circa dñium antiquum merito ceſſante cã ceſſet effectus ar. l.adigere.§.ꝗ̃uis de iur.pa.⁊.c.cum ceſſante de app.⁊.l.ꝙ dictuꝫ de pac. Et iō minus plena probatio dñij antiq non ſufficiat ad probãdum dñium hodiernum ꝗ̃tũcunqꝫ foret talis quod ſoleat ſufficere probandis rebus antiquiſſimis.

d ¶ Qđ deducitur qꝛ alꝛs ↄcurreret due ſpecialitates ad ſi. hñdẽ vnius ꝓbationis. Nã primo admitteret defect⁹ probationis ꝑp antiqtatem ⁊ difficultatem probatiõis ad probãdum dñium antiquũ ad ſi.vt deueniremus ad probationem dñij hodierni. Et negari non põt qn ħ ſit vna ſpãlitas nō modica tendens ad finẽ probãdi dñij intentati. Et ſic dñij de pñti alis eſt ſpãlitas ꝙ admittał probatio ꝓſum prius que non eſt regularis ⁊ propꝛia probatio .l. iulius.ff. de ↄdi.⁊ demon.iuncta.l.filium diffinimus.ff.de his q ſunt ſui vel alie.iu.ad qđ faciũt no.per bart.ff.de pac.in.l.ſi tibi x.milia in prin.⁊ Ray.Gui.de cu.Bal.⁊ Ang.in.l.iuriſgẽtium.§.ſed cuꝫ nuda.c.ti.⁊ Bal.in.l.ſi pacto quo penã.C. e.ti.⁊ Ang.in.l.ij.§.circa.ff.de excep.doli volentes ꝙ lex ſi quis argentum.C.de dona.diſponẽs ꝙ ex pacto nudo donationis hodie oꝛiatur actio non vendicet ſibi locũ in do

natione preſumpta ea rõne qꝛ concurrerent due ſpālitātes
vna ꝙ ex pacto nudo actio oriaṫ altera ꝙ p̄ſumatur dona
tio ꝫ.l.j.C.de dot.promiſ.ſm eos.vñ ita in propoſito non
concurrat probatio preſumptiua cum alia.ſpālitate ad pro
bādum dñium de pñti.Cum igitur ex dictis inſtr̄is nõ re
ſultet plena ⁊ lr̄ia probatio vt infra deducā non vꝫ in caſu
nr̄o tollerādus defectus probationis pp antiqtatē ad ſinē
vt iuncta p̄ſumptiua probatione reſultet ſufficiens proba
tio dñij de pñti:ꝙ aūt dicta inſtr̄a non inducant lr̄iam pro
bationem deduciṫ ex eo qꝛ nõ appet qḋ ſint ↄfecta per per
ſonam publicā prout eſt neceſſe prout dictū eſt. Item non
apparet qḋ ſint lr̄ie trāſumpta adhibitis reqſitis a iure ad
hoc vt tranſumptum cenſeaṫ lr̄ie ſumptuꝫ adeo ꝙ inducat
plenam probationem prout reqriṫ ⁊ iudicis interuētus ⁊
auctoritas ⁊ citatio eius qui pretendit intereſſe ꝑut ħ hr̄
in.d.c.cum.p.tabellio.⁊ in.d.c.ſi.de ſi.inſtr.⁊ in.d.c. alberi
cus.⁊ in.d. aūt.ſiqs in aliquo documēto.vbi cōiter teneṫ
citationem reqri:lꝫ quidam ꝫ.Et oēs tenent reqri iudicis
interuentuꝫ prout ⁊ probaṫ in.d.c.cum.p.tabellio.⁊.d.c.ſi.
ita ꝙ dicta tranſumpta patiunṫ duplicēꝫ defectuꝫ ⁊ dictū
inſtr̄m ſolonis dicte p̄ſionis patiṫ vnū.ſ.ꝙ non appet de
notariatu ↄficientis illud inſtr̄m:vñ dato ſine p̄iudicio ve
ritatis ꝙ antiqtas ſuppleret dictos defectus ad ꝓbationeꝫ
facti antiqui:ſi non ſuppleat ad ſinem vt probetur dñium
de pñti:facit ēt qḋ alī no.Bar.in.l.quidam in ſuo.ff.de cõ
di.inſti.vbi dicit ꝙ lꝫ vbi dñiuꝫ deduciṫ incidenter ex poſ
ſeſſione preſumaṫ dñium ⁊ ſufficit ad dicti dñij ꝓbationeꝫ
l.ſicuti.§.ſi queraṫ.ff.ſi ſeruitus ven.⁊.l.j.cum ſua gl. ff.fa.
herc.⁊ per Inn.in.c.olim de priuile.⁊ modernos in rubri/
ca.ff.de no.ope.nun.tñ non ſufficit probare poſſeſſionē an
tiquam ad ꝓbādū dictū dñium incidēter deductū ⁊ eū ſe
quiṫ ibi Bal.adducendo.l.añ oia.ff.de ꝓba.⁊ ꝙ plene no.
per Cy.in.l.cū res.C.que res pig.ob.poſ.Exquo ēt demõ
ſtratur qḋ magis artat ad probationem dñij de pñti actus
de preſenti exquo innuitur dominium ꝙ̄ actus antiquus.

e ¶ Ex alio ēt vꝫ dicta inſtr̄a exemplata non ꝓbent dñium
dicte p̄ceptorie agentis qꝛ non dr̄ in dictis inſtr̄is qḋ dicta
bona pertināt ad dictam p̄ceptoriam iure dñij ſꝫ in primo
inſtr̄o dꝫ ꝙ hꝫ pro mēbro ⁊ bona mēſe.Uerbū āt hr̄e ada
ptatur ēt ad id qḋ nõ hr̄ iure dñij.l. ſtipſo iſta.§. hr̄e de v̄.
ob.⁊.l.hr̄e pōt.ff.de v̄.ſig.itē in alio inſtr̄o dꝫ queſta ſie co
pia de le poſſeſſiōe e mēbra de la mēſa de la comādaria ⁊c.
vñ attribuunṫ dicta bona menſe dicte p̄ceptorie ſub virtu
te genitiui caſus qui genitiuus caſus nõ ſemꝑ adaptaṫ ad
dñiuꝫ:ſꝫ varijs modis ſumiṫ in iure:nā qñqꝫ denotat cāꝫ
efficienteꝫ vt.l.librorꝫ.§.ſi homeri de le.iij.⁊.l.ij.§.j. de ori
iur.qñqꝫ cām mālem vt in rubro principij cuiuſlibet libri
ffoꝝ.⁊ no.Bar.⁊ doc.in rubrica de no.ope.nun.qñqꝫ de
notat p̄eminentiā ſeu iuriſditionē vt in.c.j.de poſtu.prela.
in tex.⁊ gl.que incipit bona fuit ⁊ gl.ſuper v̄bo ſanctioneꝫ
in prima ↄſtōne ffoꝝ.in prin.itē qñqꝫ ſignificat poſſeſſionē
⁊ detentationē vt.l.j.§.ait p̄tor cū ſeq.ff.nau.caup.ſta.⁊.l.j.
§.ij.ff.arboꝝ furtim ceſaꝝ.⁊.l.j.§.domum.ff.de alcato. ⁊.l.
lex cornelia.§.domū.ff.de iniurijs.⁊.l.ſiquis domuꝫ.ff.de
adul.itē meoꝝ ſuoꝝ ⁊ tuoꝝ appōne veniunt ēt ea que bo
na ſide poſſidenṫ:lꝫ dñium nõ hēatur.l.ſuos in prin.ff.de
le.iij.⁊ qꝛ genitiuus pluribus modis in iure ſumiṫ qñ repi
tur ſimpl̄r poſitum intelligiṫ prout magis ↄuenit ſubiecte
mãe ar.l.quotiens idē ſermo.ff.de re.iu.⁊.l. quotiēs in ſti
pulationibus de ver.ob.⁊ ꝙ ibi per gl.⁊ facit.l. ſi vno.ff.lo
cati cū ſi.prout no.Bar.in.d.rubrica de no.ope.nū.cū quo
doc.trāſeunt qui Bart.infert qḋ ſi ſtatutū dicit ꝙ quicūqꝫ
accepit rem alterius puniaṫ tali pena verificatur ille geniti
uus alterius ēt in poſſeſſore ⁊ detentatore de lata ſignifi
catione genitiui ⁊ de cōi vſu loquendi per dicta iura:⁊ per
id qḋ not.gl.in.l.ij.§.j.ff.de orig.iur.quod ⁊ tenuit Spec.
in tit.de proba.§.videndum.verſi.ſed pone. ⁊ idem ſentit
Bar.in prohemio.C.licet quidam allegent in contrarium.

f ¶ Et qcqd ſit in dicto ſtatuto penali ſup quo moderni ibi
inſtant ſatis eſt qḋ apparet ꝙ genitiu⁹ adaptaṫ ēt ad aliud
ius ꝙ̄ ad dñium:ita ꝙ verificaṫ ēt in detentatione.Et ma
xime v̄ificaṫ in bonefidei poſſeſſione ⁊ ſubiecta mā de qua
agitur ſuadet ꝙ in caſu nr̄o in poſſeſſione ſalteꝫ bonefidei
verificetur ſaltē.qñ hr̄ iure putatiui dñij:nā ↄſtat ꝙ ſiquis
prelatus vellet facere deſcribi bona ſue eccleſie vel ēt aliqs
priuatus bona ſua nõ alr̄ docebit ſeu inueſtigabit de dñio:
ſed deſcribi faciet oia que poſſidētur pro ſuo ſeu tanꝙ̄ ſua
nec ſi verum fateri volumus poſſumus ħ negare:itaqꝫ qñ
dicta bona fuerunt deſcripta in regiſtro rodienſi ⁊ in regi
ſtro prioratus rome pro bonis menſe dicte p̄ceptorie ſan
cte Marie p̄dicte non fuit aliud veriſil̄r inueſtigatū niſi ꝙ
bona poſſidebanṫ pro mēſa dicte p̄ceptorie:nec vllo pacto
eſt veriſile qḋ tūc fuerit ꝓbata dñis dictoꝝ bonoꝝ ⁊ ꝓpea
non video quo pacto poſſit attētari qḋ p dicta regiſtra pro
betur dñium eſſe dicte p̄ceptorie.Et ꝙ eſt fortius non vꝫ
vllo pacto ꝓbari per dicta regiſtra ēt ſi originalia produce
rentur qḋ tpe illo fuerint ſub dñio dicte p̄ceptorie ſꝫ ſoluꝫ
dicta regiſtra tendunt ad probādū qḋ dicta bona ⁊ alia de
ſcripta pro bonis mēſe dicte p̄ceptorie tunc tpis tenebanṫ
⁊ poſſidebanṫ p dictā p̄ceptoriā tāꝙ̄ bōa propria:nā ħ ſo
lum erat ſufficiens ad faciendū ſieri illā ſcripturā.igitur ſi
qua probatio reſultat ex dictis regiſtris ſolū reſultat hmōi
probatio qḋ dicta bona tenebanṫ pro bonis dicte menſe qꝛ
ħ ſuadet ſubiecta mā vt ex predictis euidenter deduciṫ:iō
non concludit dicta probatio ad dñium dato ēt qḋ pe con
uenta fatereṫ contenta in dictis regiſtris vera eſſe:lꝫ ħ nõ
ſit neceſſarium ſirmare nec alr̄ ſirmē:tñ recte inuenti in/
fertur ex iam dictis cum probatio que hꝫ ſe adeſſe ⁊ nõ eſſe
non reuelet.l.nõ ħ.C.vnde legittimi.⁊.c.in pñtia extra de
proba.⁊.l.neqꝫ natales.⁊.l.matreꝫ tuam.⁊.l.ad probationē
C.de proba.cum ſi.cum igitur verba dictoꝝ inſtr̄oꝝ dato
ꝙ lr̄ia ⁊ auctentica eſſent inſtr̄a non probarent dñium niſi
quatenus ex poſſeſſione deducitur probatio dñij ⁊ non ſu
mus in terminis in qbus poſſeſſio inducat ꝓbationē dñij:
tum qꝛ dñium principaliter non incidenter deducitur quo
caſu non ſufficit probatio poſſeſſionis vt hr̄ in.d.l.cū res.⁊
in.d.l.proprietatis.⁊ in.d.l.qdam in ſuo.⁊ per Pe.⁊ Cy.in
l.ij.C.que ſit longa ↄſue.⁊ in.l.j.C.de alie.iu.mu.cā facta.⁊
l.ob maritoꝝ.C.ne vxor pro marito.⁊ p Inn.in.c. illud ex
tra de p̄ſump.tū ēt qꝛ poſſeſſio de p̄terito ⁊ nõ de pñti nõ
infert ad probationē dñij vt.ſ.deductuꝫ eſt ex notatis per
bar.⁊ bal.in.d.l.qdā in ſuo reſtat ꝙ dicta regiſtra nõ pro
bant dñium de pñti ⁊ longe fortius dicta exēpla regiſtroꝝ.

g ¶ Qḋ ēt deducitur ex alio qꝛ nõ dr̄ in dictis regiſtris qḋ
oia bona poſita intra dictos ↄſines ſint bona dicte menſe:
licet.n.deſcribantur illi quattuor conſines ⁊.ſ.deſcribatur
caſtellare cū terris cultis ⁊ incultis ⁊c.tñ non dr̄ cum om
nibus ⁊ pluralis loquutio verificari pōt in duob⁹ iuxta re
gulā pluralis loquutio in.vj.⁊.l.inter illā.§.ſi.de v̄.ſi. ⁊.l.
vbi numerus.ff.de teſti.nec īdeſinita locutio eqpollet vni
uerſali in mā ꝓbationis cū ꝓbatio dubia interpetreṫ ꝫ ꝓ
bātē.d.c.i pñtia.⁊ no.maxie p Imo.in.l.inter ſtipulātē.§.
ſi ſtichū.ff.de v̄.ob.⁊ facit.d.l.nõ ħcū ſi.vñ cū p̄ſupponat
tur ꝙ multa ſint bona intra dictos cōſines que etiā hodie
ſint dicte p̄ceptorie ⁊ ab illa teneātur quedā iure plene ꝓ
prietatis quedā ſint cōceſſa in emphyteoſim:ſatis v̄ba di
ctorum regiſtrorum poſſunt verificari in dictis bonis que
hodie ſunt dicte preceptorie:⁊ iō nõ artēt dcā regiſtra re
ſpectu bonoruꝫ que hodie a dictis reis conuētis vt ꝓpria
poſſidentur.Quod maxime dicendum eſt quo ad inſtrumē
tum ſcḋo loco deſcriptū in puncto in quo nõ affirmātur p̄
ciſe dicti conſines:ſed ꝙ dicūtur eſſe tales cōſines:⁊ ꝓpte
rea nõ probat exquo quodāmodo deponit de dicto alieno
dcm̄ inſtrumētum arg.eius ꝙ hr̄ in.c.tam litteris de teſti
bus.⁊.in.l.ij.§.idē labeo de aqua plu arcē.cū ſi.iuncta.l.in
exercēdis.C.de fide inſtrumētorum.ex alio ēt non probāt
dicta exempla qꝛ prout in puncto preſupponitur ex dictis
regiſtris fuerūt primo extracta tranſumpta:⁊ ſic fuerūt
exemplata iam longiſſimo tempore excedente vitam ho
minū deinde nuper fuerūt dcā exempla iterū exēplata.Et
ſic iſtud exēplū ꝙ eſt in actis productum eſt exemplum ex
exēplis extractū:ſed lꝫ exēplū ſolēniter ex originali extra
ctū legitimā faciat probationem vt in iuribus ſupra addu
ctis tamē exēplū ex exemplo extractum quātūcūqꝫ ſolēni
ter extrahaṫ nõ probat vt eſt tex.ſin.ſm lec.Ric.ma.⁊ Cy.
in.l.ſancim⁹.C.de diuerſis reſcriptis quam lec.ſequiṫ bal.
ibi.⁊ in.d.auc.ſi quis in aliquo.⁊ videṫ etiā de mente bar.
in.d.auc.⁊ ſm hoc apparet ꝙ dictum inſtrumētū ꝓductū
nihil ꝓbat tanꝙ̄ exēplū exēpli ꝙ etiaꝫ impugnatur ex alio
qꝛ nõ fuerūt citati illi de quoꝝ p̄iudicio agiṫ ꝑut talis ci
tatio reqriṫ ꝑut.ſ.dcm̄ eſt ꝑut ⁊ voluit Inno.in.d.c.albe
ricus.⁊ in.c.j.⁊.ij.de ſide inſtr̄oꝝ ꝑut refert ⁊ ſequr bal.
in.d.auc.ſi quis in aliquo ꝙ ⁊ vult ibi Bar.referēs Guil.
de cu.Petr.⁊ Cy.idem volentes.⁊ ita cōmuniter tenetur
prout ibi dicit Pau.de ca.idem tenēs ꝙ ⁊ voluit Joā. an.
poſt Egydium ⁊ Boatinuꝫ in.d.c.cū.p.tabellio. ⁊ ita ſer
uatur

natur in practica ſm Jmo.ibi.⁊ per ɔña multis medijs de⸗
ducitur ꝙ per dictũ inſtrm̃ extractũ de dictis regiſtris nõ
inducit plena probatio ſufficiens in hac lite ad victoriam.
b ¶ Et pluribus medijs pꝫ eſſe ſublatũ illud fundamentum
ſ.factũ pro pte ɔtra.ſ.ꝙ rõne vetuſtiſſime antiqtatis ſub⸗
ſtentet hmõi probatio:lꝫ et vbi pdicta deficerẽt nõ ſit ex⸗
peditum ꝙ rõne antiqtatis ſubſtentaret ſilr̃s pbatio:nã lꝫ
bal.poſt Spe.dixerit ꝙ antiqtas ſuppleat defectũ proba⸗
tionis qd̃ auctor inſtri fuerit tabellio tñ Jnn.in.d.c.veniẽs
de ver.ſig.li.vj.vĩ requirere probationeꝫ ꝙ habebatur cõi
opinĩoe pro publico notario ꝙ ⁊ vĩ velle Spe.in ti.de pro
ba.§.j.ver.veruꝫ.⁊ facit qd̃ no.idẽ Spe.in ti.de inſtr.edic.
§.reſtat verſ.illud aũt.Et ſic non vĩ velle qd̃ indifferenter
ſufficiat ſola antiqtas qñ negatur auctorem inſtri fuiſſe no
tariuꝫ pro quo et facit tex.in aũt.h̃ ɔſtõ innouat poſt mediũ
dicens ꝙ poſt centum annos perit integritas inſtroruꝫ:ꝙ
non vĩ contingere ex alio niſi qꝛ non eſt facile probare qd̃
auctor fuerit tabellio.item bal.in.l.data opera.C.qui accu⸗
ſare non poſ.in penul.char.vtitur his verbis poſt centum
annos vacillãt oĩa:vñ nec teſtiũ memoria.nec inſtroꝝ inte
gritas vtplurimũ duret:qs.n.nouit ꝙ ſcribens fuerit no⸗
tarius in aũt.hec ɔſtõ innouat poſt prin. ⁊ ita audiui fuiſſe
obſeruatum in ciuitate aſiſij per officiales eccleſie hec ſunt
verba ipſius Bal.qui ɔcludit qd̃ et vbi cõcurrit antiqtas
non preſumit auctoreꝫ inſtri fuiſſe notariũ et vbi plura ſua
manu reperiunt inſtra:qd̃ et voluit bal.in repe.l.barbarius
ff.de off.preto.xiij.col.ver.qualr̃ probetur ꝙ qs ſit tabellio
vbi ɔcludit ꝙ ad probanduꝫ notariatum in inſtris antiqs
de qb⁹ pt eẽ fama ſufficit inueterata fama p notata p Jnn.in
d.c.veniens.Et ſi eſſet adeo antiquũ ꝙ nõ eſſet fama ſuffi⸗
cit ꝙ reperiant plura ſua inſtra in locis auctẽticis puta in
archiuio publico.C.de ſi.inſtr.aũt.ad hec.Jtem ſufficit ma
tricula:qꝛ preſumit pro matricula ſm euꝫ qui ex predictis
ſatis apte vult ꝙ ſola antiqtas non releuet quo ad pbatio
nem notariatus.Et idẽ ſentit in.l.j.C.ad macedo.ſe remit⸗
tens ad notata per eũ in.d.l.barbarius ad que et ſe remit⸗
tit in.l.ſi ſolẽnis.C.de ſi.inſtr.ad h̃ et qd̃ no.bar.in.l.herẽ⸗
nius.ff.de eui.⁊ qd̃ ſola antiqtas nõ probet fuiſſe notarius
illũ cuius inſtrm̃ publicũ pducit vidi h̃ anno ɔſultũ apud
ſenas per excellentiſſimũ doc.dñm Bal.ſer Cole de barto
linis ɔciuẽ nr̃m qui profitebat qd̃ antiquitas in h̃ nõ ſuffi
ceret circa cõem opinionẽ vt per.d.Ant.de but.poſt Jnn.
⁊ Jo.an.⁊ ibi per abbatẽ ſiculũ circa.xij.reqſitũ ⁊ per Jnn.
in.d.c.veniẽs.Et adducebat.c.ad audiẽtiã de preſcriptio⸗
nibus per ar.a ſpẽli.⁊.c.cũ cãm de proba.⁊ qd̃ ibi abbateꝫ
ſiculum ⁊ ɔcludendo dicebat h̃ eſſe certiſſimum qd̃ ſola an
tiquitas non ſufficit profitẽdo ſe idẽ ɔſuluiſſe apud fanuꝫ.
f ¶ Uidi et anno pterito ɔſultũ per egregiũ doctorẽ in qua
dam cã ɔ cardinalẽ bononiẽſem apud fulgineũ qd̃ quedaꝫ
publica tranſumpta antiqſſima non probarent ex eo qꝛ nõ
apparebat de notariatu eoꝝ qui exẽplauerant nec de nota⸗
riatu eoꝝ qui ɔfecerũt originalia nec qd̃ qui pſtitit auctori
tatem fuerit iudex nec qd̃ in exẽplatione fuerint citati citã⸗
di ⁊ ego ipſe ɔſulẽdo apud ſenas h̃ anno dicebã non repiri
vt arbitror iure cautũ nec doctoꝝ auctoritatibus roboratũ
qd̃ antiqtas ſit tãte efficacie ꝙ oĩa ſuppleat:nã lꝫ in varijs
locis reperiat doctores dicere antiqtatẽ aliquem defectuꝫ
probationis ſupplere nõ aũt ex h̃ dõm eſt ꝙ ppea oẽs de⸗
fectus ſuppleat ita ꝙ vt ita dixerim ſit oĩpotẽs vt ipſe de⁹
nam cõſtat plures defectus magis efficere ꝙ̃ alter de per ſe
ar.auc.itaqꝫ.C.cõia de ſucceſ.⁊ hr̃ i.l.diu⁹.ff.de i iteg.re⸗
ſti.⁊ in.l.excuſant in pri.cũ notatis ibi gl.ff.de excu.tu.Ac⸗
cedat et qd̃ ille ſcripture regiſtrorũ fuerunt veriſilr̃ cõfecte
in fauorẽ illas fieri ɔficientiũ:vnde ſalteꝫ debilitat fides ⁊
ſunt inter alios acta prout ſuper h̃ plura ⁊ egregie tangun⸗
tur per allegantem que breuitatis cauſa obmitto.
k ¶ Uñ ex his oĩbus vr̃ intrepide concludendum ꝙ per di
ctum inſtrm̃ in quo apparent exemplata exempla dictoruꝫ
regiſtrorum nullatenus inducat probatio dñij in hoc iudi⸗
cio intẽtati.Nec et reſultat pbatio dicti dñij ex alio inſtro
continente ſolonem penſionis pro caſtellario ſancti Mi⸗
chaelis cũ ſuis ptinẽtijs terris ⁊c.ſub ãno dñi.Mcclxxix.
quia ɔ hoc inſtrm̃ põt adduci id qd̃.ſ̃.dicebat de defectu
notariatus.Jteꝫ ꝙ nõ ɔtinet formaliter eoſdẽ ɔfines ⁊ for
te hodie non poſſet doceri quales tunc fuerint dicti ɔfines
quia qs probabit vbi fuerit tũc fundus ſcornaberbecci vr̃
fundus magliani vel fundus ronchi:nam nõia propria va⸗
riantur ex tpe iuxta.l.j.C.de emendatione nõis.⁊ ꝙ hr̃ in

l.ſi quis in fundi vocabulo de le.j.⁊ fundi deſtinatione pa⸗
triſfa.amplianturminuũtur ⁊ multiplicantur iuxta.l.qd̃ in
rex.§.ſi.de le.j.⁊.ff.cõis predioꝝ.⁊.l.ſi qs duas.§.ſi qs par
tem.Jtem lꝫ enunciatiue nõiẽtur ibi preceptor ſancte Ma
rie tñ premittitur nomen proprium ꝙ vĩ preualere alio nõ
doc.ar:eius ꝙ hr̃ in.l.ſi ſeruus cõis meuꝫ de ſtip.ſeruoꝝ.
⁊ in.c.qm̃ abbas de offi.deleg.⁊ illud verbum preceptoris
põt eſſe poſitum enunciatiue grã demonſtrationis. Et ver
ba enunciatiua ob aliud nõ pp ſe principaliter prolata nõ
probant nec diſponunt iuxta.l.ex his verbis.C.de teſ.mili.
⁊ qd̃ ibi per Bal.⁊ per Bar.in.l.ex hac ſcriptura.ff.de do⸗
na.Jtem ad dictum inſtrm̃ dici põt ꝙ non loquitur de om
nibus terris:ſed indefinite prout hec.ſ̃.circa alia inſtra di⸗
ctum fuit.item dici põt ꝙ dicta indefinita locutio reſtrin⸗
gitur per relatiuum que appoſitum ſine copula ibi que con
ſitentur poſſidere de iure dicte eccleſie:nam relatiuum que
ſine copula poſitum reſtringit indefinita verba preceden⸗
tia vt eſt tex.in ſe ſingularis in.l.ea tñ adiectio.ff. de le.iij.
vnde põt intelligi fuiſſe factã ſolonem pro illis terris que
poſſidebant de iure dicte eccleſie cõprehenſis ſub illis con
finibus non ppea fuerit facta ſolo predicta pro oĩbus ter⸗
ris ſub dictis ɔfinibus comprehenſis.Et cum non appeat
que fuerint ille terre poſſeſſe per illos comites ſoluentes
in ɔſitiam non appet pro qbus bonis fuerit facta dicta ſo⸗
lutio penſionis ad h̃ tex.in.l.titius hẽs.ff.de act.emp.⁊ qd̃
no.Bar.in.l.ſi ſic.§.j.de le.j.⁊ in.l.emptor.ff.pro emptore.
⁊ qd̃ no.Spe.in ti.de locato.§.nunc aliqua ver.lix.Et iſus
per inſtrm̃ ſolonis pẽſionis non probat dñiũ eſſe vel fuiſ⸗
ſe penes recipientem vt probatur in.c. inter dilectos extra
de ſi.inſtru.quinimmo nec probat ſemper poſſeſſionem:nã
ſi alius poſſidet:lꝫ ſoluatur poſtea per colonum alteri pen⸗
ſio non probatur ppea qd̃ recipiens penſionem ſeu merce
dem poſſideat.l.q̃uis.§.j.ff.de acqui.poſ.⁊ no.doc.ibi.⁊ in
l.qui vniuerſas.§.qd̃ per colonum.ff.de acqui. poſ.volunt
tñ ꝙ in dubio per receptionem mercedis probetur poſſeſ⸗
ſio qñ nõ apparet alium poſſidere vñr tñ loqui qñ per co⸗
lonum vel inqlinum ſoluit penſio:nõ.n.eſt veriſilr̃ ꝙ mer
cedem ſoluat niſi rem pro qua ſoluit detineat ⁊ inde fruct⁹
ſeu commoditatem percipiat nec ſolet alr̃ pẽſio ſolui.⁊ ar.
a veriſilr̃ ⁊ a cõiter accidentibus validum eſt in mã proba
tionis vt no.per gl.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.⁊
per gl.⁊ doc.in.l.nõ h̃.C.vñ legittimi.merces.n.ſolet cõi⸗
ter eſſe correſpectiua ⁊ equiualens commoditati que perci
pitur ex re locata prout precium ſolet eſſe correſpectiuum
ad extimationem rei vendite cum locatio ⁊ ɔductio aſſimi⸗
letur emptioni ⁊ venditioni.l.j.⁊.ij.ff.locati ad h̃ et qd̃ no.
aũt.perpetua.C.de ſa.ſan.ec.ita ꝙ nõ de facili veriſilr̃ ſol⸗
uit a non percipiente fructus. Et fructus ſolent cõiter per
cipi per poſſeſſores:⁊ ɔñr et merces ſolet poſſeſſoribus ſol
ui:vñ ſuadet rõ ꝙ per receptionẽ mercedis in dubio pro⸗
betur poſſeſſio:lꝫ ſolo caſi.que ſolet fieri pro rebus emphy
theoticis ſm ɔſuetudinẽ hodiernã nõ ẽ correſpectiua ad
fructus:ſed pro re magne extimationis ex qua magna com
moditas percipitur ſolet ſolui res minima:ita qd̃ magis de
facili proceditur ad ſolonem canonis ꝙ̃ ad ſolonem mer⸗
cedis:⁊ maxime qꝛ non ſolo canonis generare põt maius
preiudiciuꝫ iuxta.l.ij.C.de iure emphy.⁊.c. potuit extra de
locato.vñ ſepe cõtingit ꝙ et vbi res per alium poſſidet ille
qui pretendit hr̃e iura emphyteotica ſoluit canonem ne
res incidat in commiſſum.Et cum ſolo ſit rei minime non
hr̃ tanta conſideratio an debeatur recipienti necne prout
qñ ſoluitur merces condigna.Et iõ ar.ſumpto a veriſimi⸗
li ⁊ a cõiter accidentibus non eſt eadem rõ in ſolone cano
nis ⁊ in ſolone mercedis:vñ attenta qualitate rei que appa
ret ſoluta in dicto inſtro que erat minime extimationis:⁊ at
tento ꝙ poſſidetur dicta res per aliuꝫ ⁊ fuit longiſſimo tpe
poſſeſſa:lꝫ non appareat ꝙ tpe dicti celebrati inſtri poſſide
retur per eoſdem vel eoꝝ auctores ⁊ attento ꝙ vnica dum
taxat ſolutio rei minime probatur accedat qd̃ no. Bald.in
aũt.quas actiones in ſi.de ſa.ſan.ec.dicẽs ꝙ probabit poſ
ſeſſio illa longiſſima per inſtra ſucceſſiua facta ſuper reddi
tibus:nam ex recollectione fructuum ⁊c. Et ſic ponderat
inſtra ſucceſſiua quaſi non ſufficiat vnum inſtrm̃ ſuper re⸗
collectione redituum ꝙ̃to fortius vnum inſtrm̃ ſuper ſo⸗
lutione rei minime:ex his alijs ⁊ alijs ſupra deductis puta
rem ex eo ſolo non probari poſſeſſionem dicte preceptorie
lꝫ h̃ alr̃ non firmẽ nec expediat firmare:cum dato ꝙ poſſeſ
ſio illius tpis probaretur non propterea reſultaret proba⸗

tio dominij de preſenti prout ſupra deductum eſt.
l ¶ Ex qbus remanet ꝯcluſio ꝙ vigore dictoꝝ inſtroꝝ non
probatur dñium dictaꝝ reꝝ eſſe penes dictam preceptoriã:
nec inſtra predicta releuant dictũ actorẽ circa probationẽ
dñij. Et ꝑpea ptes iudicis dñt eſſe in abſoluendo reos cõ
uentos petitorio. Qd maxime dõm eſt ſi dicti ꝯuẽti poſſe
derunt tanto tpe ꝙ memoria hoium non exiſtat in ꝯtrũ ꝑ
ut vt i pũcto deducit: nam ſi h eſſet nulli dubium ꝙ h pro
batio preualeret probationi que reſultaret ex illis inſtris:
nam poſſeſſio tanti tpis hꝫ vim ꝯſtituti dicit tex. in. l. h iur
§. ductus aque. ff. de aqua quotti. ⁊ eſti. ⁊. l. j. in ſi. ff. de aqua
plu. arcẽ. ⁊ ſic operat perinde acſi dicta bona fuiſſent legit
time ꝯceſſa dictis ꝯuẽtis: facit tex. in. c. j. de preſcri. li. vj. vbi
admittit hmõi ꝑſcriptio ẽt in caſibus in qbus nõ procedit
preſcriptio ſine titulo: ⁊ ſic cenſet preceſſiſſe titulũ: qnimo
mo cenſet interueniſſe ꝯceſſionem principis qñ illa eſt ne
ceſſaria vt eſt tex. ⁊ gl. in. c. ſuper quibuſdam de ver. ſig. no.
Ange. in. d. §. ductus aque. Imo. in. d. l. j. §. deniqꝫ de aqua
plu. arcẽ. ad h qd no. Bar. in. l. ſi publicanus. §. ſi. ff. de pu
bli. Et hinc eſt ꝙ ẽt dicat eſſe prohibitã per ſummũ ponti
ficem alienationem reꝝ dicte preceptorie nullatenus tollit
dicta preſcriptio cuius nõ extat initij memoria: quin nec vr
inter dicta preſcriptio longiſſima. xxx. vel. xl. an. per ſimpli
cem prohibitionem alienatiõis per gñalitatem. l. ſicut. ⁊. l.
oẽs. C. de ꝑſcri. xxx. vel. xl. an. ⁊ aũt. quas actiões. C. de ſac.
ſan. ec. nam ⁊ res minoꝝ ⁊ eccleſiaꝝ regulariter ſunt inter
dicte de iure cõi. ⁊ tñ preſcribũtur dicto tpe. ſed quicquid
ſit de hmõi preſcriptione. xxx. vel. xl. ann. de illa autem pre
ſcriptione cuiꝰ initij memoria non extat non eſt dubiũ cuꝫ
per illa querantur ẽt ea que nõ pñt haberi niſi permiſſu ⁊
priuilegio principis. d. c. ſuper qbuſdã. ⁊ ſupra dictum eſt.
m ¶ Et per h rñſuꝫ ſit ad id qd tertio loco querebat: lꝫ h nõ
arbitror neceſſariũ. ſ. ꝓbare ꝑſcriptionẽ tãti tpis cuius nõ
eſt memoria initij attẽto ꝙ non ꝓbat aliquid cõcludenter
pro parte dicte preceptorie. ⁊ ſi quid probaret ſolũ ꝓbaret
de antiquiſſima poſſeſſione que non releuat in petitorio: nam
ſi eccleſia habuit olim poſſeſſionẽ ⁊ ꝯuenti hñt hodie que
preualet in petitorio cũ in pari cã potior ſit ꝯditio poſſeſ
ſoris vt in regula in pari in. vj. cum ꝯcor. hinc eſt ꝙ titulo
poſſidens regulariter non ꝯuenit publiciana. l. ſiue aũt. §. ſi
duobus. ff. de pub. hinc ẽt eſt ꝙ petitio hereditatis nõ dat
contra titulo poſſidentem. l. regulariter. ⁊. l. nec vllam. ff. de
peti. here. ⁊. l. ſi hereditatis. ⁊. l. cogi. C. e. tit. ex quibus ſine
pluri. Concludo ꝙ dicta preceptoria non probauit intẽtio
nem ſuam in iſto petitorio intentato: ideo ſuccumbere dꝫ.

¶ Heres prohibitus alienare bona hereditaria irrequiſi
to coherede requirens coheredẽ: an vellet emere qui cohe
res acceptauit emere pro iuſto ꝓcio: an poſſit ex his per di
ctum coheredem cogi ad ſibi vendendum: ⁊ an ex talibus
dicatur contracta emptio ⁊ venditio. item an dictus heres
offerẽs ſe ⁊ bona predicta monaſterio videatur alienare ⁊
venire ꝯ voluntatem teſtãtis: ⁊ an per talem oblõnem he
redis poſſit dictus coheres etiam ipſe vt ſupra prohibitus
donare bona hereditaria ſibi obuenta filio ſuo emãcipato.

¶ Conſilium xxv.

In nomie domini no
ſtri ieſu xpi. ¶ Circa primum cõſultationis
articulum vr prima facie dõm ꝙ reſultaue
rit perfecta emptio ⁊ vẽditio inter Andreã
⁊ Ambroſium: nã emptio ⁊ venditio eſt ꝯ
ctus qui ſolo conſenſu initur. l. conſenſu. ff. de act. ⁊ obli. ⁊
l. j. ⁊. ij. C. qñ liceat ab emptione diſcedere cuꝫ ſi. ⁊ ꝑpea cũ
dicti Andreas ⁊ Ambroſius oſtenderint verbis eoꝝ volũ
tatem ⁊ conſenſum circa venditionem ⁊ emptionem quia
Andreas obtulit ſed velle vẽdere ⁊ Ambroſius velle eme
re pro ꝯdecenti ſeu iuſto precio: ergo reſultet perfecta em
ptio ⁊ venditio que vt dixi ſolo conſenſu perficitur vt di
ctis iuribus. ⁊. l. ab emptione. ff. de pact. interueniſſe. n. vñr
non ſolum conſenſus: ſed ẽt res ⁊ precium quibus mediã
tibus deuenitur ad venditionem ⁊ emptionem que eſt que
dam permutatio ſpecierum cum precio conſiſtente in qñti
tate pecunie. l. j. ff. de reruꝫ permu. Et inſtituta de emptio.
⁊ venditio. §. ſed ⁊ precium. ſatis enim vr expreſſum preciũ
ex quo ſe retulerunt ad iuſtum precium ex quo dictus An
dreas obtulit vendere pro condecẽti precio ⁊ Ambroſius
declarauit ſe velle emere pro illo precio quo valebit ꝙ nõ
eſt aliud niſi velle emere pro condecenti precio: nam illud
quod res valet eſt condecens precium vt de ſe conſtat. Et
licet non ſit declaratum ſpecifice ipſum precium vr nihilo
minus obligatio reſultare ar. l. ⁊ ſi equo. ff. de lega. j. poterit
enim poſtea declarari quid ſit iuſtum precium maxime cuꝫ
videatur ꝙ iuſtum precium ſit in ſe certum ſm doctrinam
l. precia rerum. ⁊ que ibi hñr. ff. ad legem falcidiam. ⁊. ff. de
dona. cã mortis. l. mortis cã capimus. § ſi. cum ſua gloſ. ⁊. l.
ipſa que dat robur ꝯtribus eſt in ſe certa de omni eo quod
certa eſt natura. l. cum quidam. §. ſuam cum ibi notatis. ff.
de acqui. here. ⁊ ꝙ hr in. l. antiqui. ff. ſi pars here. pe. ⁊ in. l.
ſi. ff. de condi. inſti. ⁊ in. l. reſtituentium. ff. ſi certuꝫ petatur.
a ¶ Ad idẽ ẽt facit qꝛ pactuꝫ nil aliud vr eſſe niſi duoꝝ plu
riũue placitus ⁊ conſenſus. l. j. §. j. ff. de pac. id inter dictos
Ambroſium ⁊ Andream vr interueniſſe pactum cum placi
tus ⁊ conſenſus hincinde interuenerit eodem contextu de
vendendo ⁊ emendo eadem bona pro iuſto precio: vnde ſi
pactum interuenit ⁊ ꝯñr ꝯctus debemus noiare dictuꝫ ꝯ
ctum emptionem ⁊ venditionem: ex quo videntur interue
niſſe oia ad venditionem ⁊ emptionẽ requiſita per predi
cta ꝙ ⁊ tertio confirmatur per regulam philoſophicam re
citatam ⁊ approbatam per Bart. ⁊ doc. in. l. ſerui electione
in prin. ff. de le. j. que theorica dictat ꝙ qñ agens eſt hñ di
ſpoſitum agere ⁊ patiens bene diſpoſitum patiuolens age
re ſemper agit in propoſito aũt nr̃o ſi Andreas ⁊ Ambro
ſius qui dñt cenſeri agentes quo ad contractuꝫ emptionis
⁊ venditionis vellent emere ⁊ vendere ⁊ ipſa bona de quo
rum venditione agebatur erant diſpoſita patienduꝫ vendi
tionemqꝫ vendi poterant vr ergo ꝙ vẽditio reſultauerit.
b ¶ Dato ẽt ꝙ non reſultauerit perfecta emptio ⁊ venditio
nihilominus vr qd ſaltem reſultauerit pactum ⁊ promiſſio
quedam de emendo ⁊ vendendo ꝙ differt ab ipſa venditio
ne. l. neceſſarias. §. de vendẽdo. ff. de pignoraticia act. ⁊ pa
ctum lꝫ cadat in ꝯctum innoiatum nihilominus vr qd de
iure canonico producat actionem per gñalitatem. l. j. C. de
pac. ⁊ cõem ſniam doc. que dictat per illum text. ꝙ pactum
qñtũcunqꝫ nudum ſit de iure canonico efficax ad agendum
⁊ lꝫ de iure ciuili in ꝯctibus innoiatis onerolis ſit re inte
gra locus penitentie. l. ſi pecuniam in princ. ff. de condi. ob
cauſam tamen ſecus vr dicẽdum de iure canonico de quo
iure ꝯctus innominati videt ꝙ producant actionẽ anteqꝫ
veſtiant implemento per generalitatem dicti. c. j. licet con
trarium ſit de iure ciuili per. l. j. ff. de rerũ permu. ⁊. l. ex pla
cito. C. eo. ti. Et ideo cũ de iure canonico habeant ab ipo
initio maiorem firmitatem ⁊ efficaciam qꝫ habeant de iure
ciuili non vr ꝙ eo iure tollantur ſola contraria voluntate
te vnius tantum cum ſint efficaciter contracti voluntate
duorum per regulam legis nihil tam naturale. ff. de regul.
iur. ⁊. c. primi extra eod. ti. cum concor. Et hoc videt velle
Bal. in rubrica. C. de rerũ permu. ⁊ Ange. in. l. in traditio
nibus. ff. de pac. ex quibus vr inferri ꝙ ſaltẽ dictus Andr.
ſit obligatus ⁊ compelli poſſit ad vẽdendũ ꝓ iuſto pretio.
c ¶ His tamen non ob. contrarium puto de iure reſponden
dum: nam ex quo dictus Andreas non poterat alteri ven
dere preter vel contra conſenſum dicti Ambroſij ſi dictꝰ
ambroſius emere volebat: ideo dictus Andreas requiſi
uit dictum Ambroſium ſi volebat emere partẽ ſuã bonorũ
ſtabilium hereditatis Alberti alſ ipſe vẽderet cui ſibi pla
cebit illa requiſitio ex hoc deprehendit facta vt intellige
ret voluntatem dicti Ambroſij an emere vellet cã exequẽ
di voluntatem teſtatoris: qꝛ ſi dictus Ambroſius declara
bat ſe nolle emere habilitabatur ad vendendũ impune cui
cũqꝫ ſibi placebat alſ dicta requiſitio oſtendit mentem di
cti Andree paratam eſſe ad vendendum dicto Ambroſio
non qd per illam requiſitionem oſtenderet conſenſuꝫ cir
ca venditionem tũc pñtem adeo ꝙ ille conſenſus eẽt pars
venditionis: ſed oſtendebat animum faciendi poſtea ven
ditionem adhibendo poſtea cõſenſum ipſi venditioni tpe
contractus celebrãdi ita eſt conſenſus ille reſpicit futuruꝫ
cõtractum: nõ aũt pñtem: qꝛ verba non artant ad oſtẽdẽ
dum cõſenſum de preſenti circa venditionem qd ⁊ ſine du
bio deprehẽditur qꝛ nullum fuit declaratum aliquo modo
pretiuꝫ in dicta requiſitiõe fcã ꝓpte dci Andree: nec ẽt in
ꝑma rñſione fcã per dictũ Ambroſiũ q ſimplr acceptauit
⁊ dixit ſe velle emere ⁊ qd nõ ꝯſentiebat ꝙ alter emeret: ⁊
ſic hactenꝰ nulla ẽ fcã mẽtio ꝓcij ſine quo nulla init ẽptio
vel vẽditio. d. §. pciũ ⁊. d. §. ſed ⁊ pciũ. ⁊. l. ſi. C. e. ti. cũ ſi. lꝫ
per viam

per viam rõnis quare non ꝯſenſit ꝙ vendat alteri ſubdet illa verba per le coſe ragione urle: ſubditur aũt poſtea ꝙ dictus Andreas obtulit ⁊ offert eidẽ Ambroſio vendere pro condecenti precio ſed vult denarios que dictio ſed: eſt ſui natura aduerſatiua ad precedentia: ⁊ ſic videtur innuere dictus Andreas quod non intendit eidem vendere niſi in venditione denarios haberet: ⁊ ſic incontanti.

d ¶ Et pp̃ h̃ non vr̃ dictus Andreas ſimplr̃ ⁊ abſolute hr̃e tunc voluntatem vendendi pro ꝯdecenti p̃cio: ſ3 ita demũ ſi eius volũtas impleref in hn̄do denarios tp̃e venditiõis ꝙ non fuit impletum ⁊ ꝓpea ex p̃te dicti Andree nõ vr̃ interueniſſe ꝯſenſum circa venditionẽ q: v̾ba ad id nõ artãt necq̃ reperif in iure qđ meminerim qđ oblatio inducat promiſſionem de faciẽdo id qđ offerf: ſaltez q̄ñ offerf id ad qđ offerens tenebaf: prout.n. noĩe differunt oblatio ⁊ ꝓmiſſio ita ẽt vr̃ qđ differãt effcũ ar.l.ſi idẽ codicilli.C.d̃ codicillis: vr̃ igif oblatio potius quedã declaratio ⁊ intimatio voluntatis ipſius offerẽtis ⁊ quedã proteſtatio potiuſq̃ promiſſio: iõ nõ vr̃ ꝙ ex dicta oblatione dato ꝙ iuiſſet ſimplr̃ per alterã p̃tem acceptata reſultaret oblĩo attento qđ dict⁹ Andreas erat aſtrictus ad vẽdẽdũ dicto Ambroſio vigore dicti teſti ſi dicta bona volebat alienare prout ſi debitor offert creditori ſoluere debitum ex dicta oblatiõe nemo diceret oriri nouam oblĩonem facit qđ hr̃ in.l.acceptã.C.de vſuris.⁊ in l.oblatione.C.de ſolo.in.l.ſi.x.ff.e.ti. Et ex predictis vr̃ dñm ꝙ ⁊ dicta reqſitio primo loco facta ⁊ oblatio ſequuta ex p̃te dicti Andree emanauerint ad extorquendã voluntatem dicti Ambroſij an vellet emere ⁊ cã exequẽdi voluntatem teſtõris ſi dictus Ambroſius volebat emere ⁊ denarios ſoluere q̃ cã ꝯhendi nouam oblĩonem. Et h̃ ex parte Andree ſucceſſit rñſio Ambroſij qui dixit denarios ⁊ tibi dabo: ⁊ ſic loquutus fuit per verba de futuro: ⁊ ſubdidit volo pro illo precio quo valebit: nec ſe refert ad tp̃s tũc p̄ñs: ſed ad tp̃s futuꝝ: ⁊ vr̃ de mente ꝙ ſe retulerit ad tp̃s future vẽditionis q̄ſi diceret volo pro illo p̃cio quo valebit tp̃e quo vendes alias illud futuꝝ tp̃s deſignatũ per verbũ valebit non h3 congruam relationẽ: nec vllo pacto ꝯuenit emptioni de p̄ñti: nam ineptiſſima fuiſſet emptio ſi fuiſſet ſpecifice ꝯcta pro precio qđ in futurum valebit: nã illud futurum tp̃s poſſet verificari poſtea in mileſimo anno prout in ſequenti die vel ſequẽti hora: ideo dicta verba ſatis euidenter oſtendunt ꝙ dictus Ambroſius nõ gerebat in aĩo qđ tunc reſultaret perfecta emptio ⁊ venditio ſed gerebat in animo ꝙ de futuro venditio ꝯheretur pro precio condecenti ſm̃ tp̃s quo venditio ꝯheretur cũ precia variẽtur ex tp̃e.d.l.precia rerum ⁊ doceat experientia rerum magiſtra. c.q̃ ſit in prin.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutu3 in prin.e.ti. ⁊ lib.

e ¶ Ex quibus intrepide ꝯcludendũ eſt attẽtis v̾bis hincinde prolatis ⁊ rõnibus.ſ.deductis ꝙ non fuerit ꝯcta emptio ⁊ venditio inter predictos Andrea3 ⁊ Ambroſiũ nec cauſata noua oblĩo ꝙ ⁊ demonſtraf per v̾ba emanata in ſequenti proteſtatione ⁊ reqſitione facta per procuratorẽ dicti Ambroſij die.x.mẽſis Junij.Mcccclxxj. q̃ v̾ba oſidũt venditionem non factã: ſ3 eſſe faciẽdam dũ primo dr̃ ꝙ intereſt ꝙ dictus Andreas dicta bona vendat ⁊ alienet dicto Ambroſio ſm̃ formam dicte prime proteſtationis ⁊ reqſitionis ⁊ diſpõnis teſtãris: ſi.n.vẽdidiſſe eo q: vẽditio reſultaſſet ex geſtis in dicta reqſitiõe ⁊ proteſtatione nõ ẽẽt alia venditio celebranda ſm̃ formam ipſius proteſtationis ſed venditio facta fuiſſet executioni mandanda ad idẽ tendunt verba ſequentia dum dr̃ ꝙ dictus Ambroſius offert ſe paratum emere ⁊c. ſinantem iam emiſſet non obtuliſſet ſe paratum iterato emere accedat.l.qui bis idẽ de ver.obli.

f ¶ Pro quo ẽt facit q: qui nititur ex ꝯctu d3 concludenter probare ipſum ꝯtractum ⁊ ea que neceſſario requirũtur ad ꝯctum perficiendu3 ſed verba vt.ſ.prolata non neceſſario concludunt emptionem ⁊ venditionem de p̄ñti prout exigitur adeſſe dicti ꝯctus merito ⁊c. preſertim cum verba dubia interpetrentur ꝯ eum qui ex eis nititur arg.eius ꝙ hr̃ in.l.quicquid aſtringẽde.§.j.de ver.ob.⁊ in.l.veteribus.ff. de pac.⁊ in.l.labeo de contrahen.empt.⁊ ideo cum negari nequeat quin dicta verba ſaltem ſint dubia an ſcilicet demonſtrent conſenſum circa venditionem de preſenti necne merito interpetrentur contra eum qui ex eis nititur: ⁊ ſic ꝙ non inducant tunc ꝯctum emptionis ⁊ venditionis.

g ¶ Nec ob.prima rõ in ꝯtium adducta que apparet ſublata ex iam dictis ex quibus demonſtratum eſt ꝙ non interuenit ꝯſenſus circa venditionem de p̄ñti prout loquuntur iura in ꝯtium adducta. Et dato ꝙ interueniſſet ꝯſenſus tñ non fuit declaratum certum preciu3 prout vr̃ de iure reqri p.d.§.p̃ciũ.⁊.d.§.ſ3 ⁊ p̃ciũ. nec vr̃ ſatis declaratũ ſi vẽdif pro iuſto precio: l3.n.lex cẽſeatur forte certa de ipſo precio ⁊ precij q̄ñtitate tñ non ſunt certi ꝯhentes quoꝝ conſenſu perficitur emptio ⁊ venditio: cõſtat.n.ꝙ ſi res vendif ꝓut ticius arbitrabitur ticius d3 arbitrari iuſtum preciũ: ⁊ ptes cenſentur habuiſſe reſpectum ad iuſtum precium q: d3 arbitrari precium iuſtum arbitrio boni viri iuxta ea que hñr in.l.fideicommiſſa.§.q̃ q̃ de lega.iij. ⁊ in.l. ſi ſic de lega.j. ⁊ in.c.quintauallis de iureiuran.⁊ in.l.ſiquis arbitratu de verbo.obliga.cum multis ſimili.⁊ nihilominus antẽq̃ ticius arbitretur non eſt perfecta emptio ⁊ venditio.l. fina. C.de contrahen.emp.⁊.d.l.ſiquis arbitratu.

b ¶ Nec ob.d.l.⁊ ſi equo.q: non negaf quin poſſit qs obligari ad vendendum pro equo ſeu iuſto precio q̄ñ precedit cã habilis ad inducẽdam oblĩonẽ prout ꝯtingit in caſu.d.l. ⁊ ſi equo.vbi precedit legatum ſeu fideicommiſſum exquo oblĩo ⁊ actio reſultat.l.j.⁊.ij.C.cõis de le.⁊.l.filiuſſa.§.alijs. ff.de le.j.cum ſi.ita ẽt ſi emanaſſet ſtiplĩo de vendendo pro iuſto precio reſultaſſet oblĩo ⁊ actio ad vẽdendu3 pro iuſto precio ⁊ non eſſet oblĩo ad tradendum rem vendendaz vel ad ſoluendum precium ſed eſſet oblĩo ad ineundum ꝯctu3 emptionis ⁊ venditionis.⁊ ſic ad factum cu3 ꝯctus ꝯſiſtãt in facto.l.cõſilio.ff.de cura.furio. nec poſſent ipſi ꝯhentes precise compelli ad dictum factum ſed ſuccederet oblĩo ad intereſſe.l.ſtiplĩones non diuidũtur ver.celſus de ver.ob. ꝙ intereſſe reglr̃ in his terminis eſt inter paru3 ⁊ nihil cũ cõiter parum interſit hr̃e rem vel iuſtam extimationem facit optime.l.ſi ſtipulatus es opus.ff.de fideiuſ.⁊.l.ſi ita fideiuſſorem accepero.ff.e.ti.⁊ maxime in caſu nr̃o in quo dictus Ambroſius alteri donauit ⁊ donator de euictione nõ tenetur.l.ariſto.§.ſi.ff.de dona.l3 ſũt reſultaſſet tunc oblĩo non tñ reſultaſſet emptio ⁊ venditio ex qua ex parte ementis oritur oblĩo ad dandum.⁊ ſic non ad factum ex p̃te vendentis ad tradendum que traditio l3 ꝯſiſtat in facto.l.ſi rẽ tradi.ff.de ver.ob.⁊.l.traditio.C.de acti.emp.⁊.l.j.in ſi.ff. eo.ti.tamen ſi venditor habet facultatem tradendi cogitur precise ad tradendum iuxta not.per gloſ.⁊ docto. in.d.l.j. de acti.emp.⁊ per Barto.⁊ docto.in.d.verſicu.celſus.

i ¶ Nec ẽt ob.d.l.j.§.j.ff.de pac. q: primo negari põt ꝙ interuenerit in idem placitus ⁊ ꝯſenſus plurium attento eo ꝙ dictum eſt ꝙ dictus Ambroſius ſe refert ad iuſtum preciũ de futuro ⁊ dictus Andreas nõ ſe refert ad tp̃s futuꝝ nec ſimplr̃ cõſenſit vendere: ſed ita demum ſi denarios hẽbat vt predixi.item non ex cõi ꝯſenſu plurium reſultat pactũ: nam ſi plures ꝯſentimus in eundo roma3 vel in eundo ad lectionem vel in emendo aliquam rem vel quid ſile nõ reſultat inter nos aliqđ pactum nec aliquis ꝯctus q: ille conſenſus plurium non tendit ad obligandũ prout ẽt ſi tu vẽdis rem meam ⁊ ego ꝯſentio ego non obligor neq̃ cenſeor ꝯhere vt de ſe ꝯſtat.⁊ facit.l.aliud eſt vendere.ff. de re.iur. ita in propoſito iſti ꝯſenſus qui dñr interueniſſe non tendebant ad obligandum ipſos ꝯſentientes: ſed ad oſtendendum eorũ mentem ⁊ animum circa futuram emptionem ⁊ venditionem ſi ꝯhenda erat nec ponitur in.d.§.j.diffinitio pacti: ſed quedam deſcriptio: nec ſequif pactũ eſt in idẽ placitus ⁊ ꝯſenſus plurium ergo oĩs placitus ⁊ ꝯſenſus plurium in idem eſt pactũ prout ſi dicam homo eſt animal nõ ſequitur omne animal eſt homo: vel homo eſt animal rõnale non ꝯuertitur animal rõnale eſt homo q: differũt vt genus ⁊ ſp̃ẽs ⁊ poſita ſp̃ẽ ponif genus ⁊ non eꝯ ſm̃ regulas logicales.l.ſiqs ex.§.interẽptū.ff.de leg.iij.l.j.ff.ſi cer.pe.

i ¶ Et ex his ẽt rñdetur ad illam philoſophicam rõnem in ꝯtium adducta3: q: l3 oĩa eſſent hñ diſpoſita: ita ꝙ ſi dicte partes voluiſſent agere h̃ eſt facere ꝯctum emptiõis ⁊ venditiõis illud egiſſent ſi preciũ declaraſſent tñ illud nõ egerũt: tũ q: nõ d̾clararũt p̃ciũ.tũ ẽt q: nõ voluerunt tũc agẽ l3 vn⁹ alteri ⁊ alter alteri ſuã volũtatẽ declarauerit vt dixi.

k ¶ Ex his itaq̃ rñdetur ad queſitum ꝙ ex dictis reqſitione ⁊ oblatiõibus hincinde nullatenus reſultauit perfecta emptio ⁊ venditio: ⁊ hoc arbitror clariſſimum nec ẽt vt puto reſultaſſet aliqđ pactũ de vendendo vel emendo: ⁊ dato ſine veritatis preiudicio ꝙ aliqđ pactum de emendo ⁊ vẽdendo reſultaſſet non vr̃ ꝙ ex illo pacto reſultaſſet efficax obligatio ſaltem ſequuta penitentia: nam illud pactũ eſſet ꝯctus innominatus hincinde reciprocus ⁊ oneroſus ⁊ de iure ciuili non eſt dubiu3 ꝙ ex hmõi ꝯctibus innominatis

non reſultat efficax obligatio ante implementum vt.ſ.di-
ctum eſt adeo ꝙ re integra eſt locus penitentie.d.l.ſi pecu
niaȝ.⁊ iura ciuilia loquentia ⁊ ꝯtribus innoiatis non ſunt
immutata de iure canonico prout dicit bal. in.l. ſiue apud
acta.C.de tranſac.vbi propterea dicit ꝙ ꝯctus innoīnati non producunt actionem niſi implementum rei interuen
tus alſat.c.cū iter.R.ſeniorē de elec.⁊ lȝ ille tex.nō videat
id neceſſario probare tñ dictam ſniam Bal.firmat Pone
ta.in.d.l.ſi pecuniam in prin.ij.col.ea rōne qꝛ vbi caſus nō
reperitur de iure cañ.ſpecifice determinatus ⁊ reperit de-
terminatus de iure ciuili:ſtatur ēt in foro cañ.iuri ciuili ſ̄ȝ
ea que hñr in.c.j.de no.ope.nun.⁊ per Bar.⁊ Bal.in.l.plȝ
⁊ in.l.priuilegia.C.de ſa.ſan.ec.⁊ qꝛ iuriuȝ correctio eſt eui
tanda per iura vulgaria:⁊ h̄ pro indubitato firmat clariſſi-
mus doctor ⁊ integerrimi iudicij dñs Joānes petrutij de
monte ſperello dñs meus ⁊ in.d.l.ſi pecuniam.⁊ in.l. iuris
gentium.§.igitur nuda.ff.de pac.⁊ hec opinio ſemper mihi
placuit in puncto iuris ⁊ ſalteȝ negari non poteſt quin res
ſit dubia cum ſint opiniones hincinde ⁊ iura non ſpecifi-
ce determinantia ⁊ in dubijs pro reo eſt reſpondendum iu
xta regulam cum ſint partium iura obſcura in.vj.⁊.l.inter
pares.ff.de re iudi.⁊.c.ſi.extra codeȝ.titu.⁊.l.arianus.ff.de
acti.⁊ obliga.cum ſimili.⁊ hec circa primum.

l ¶ Circa tertium aūt ꝯſultationis articulum obmiſſo ſcdo
qui cōcernit vltimum queſitum vr̄ prima facie dōm ꝙ per
dictam oblationem bonoꝝ de qua in themate dicat dictus
Andreas venire ꝯ dictum teſtm̄ ⁊ prohibitionem teſtōris
⁊ incidiſſe in penas in teſtō oppoſitas:ita ꝙ ipſe act⁹ alie-
natiōis ſit ipſo iure nullus ⁊ bona dicti teſtōris cenſeant
deuoluta ad dictum Ambroſium qui emere volebat.prohi-
buit.n.dictus teſtōr alienationem ⁊ tranſlationem dñij in
alium ꝗ̄ in coheredem dummō ipſe coheres reqſitus eme
re voluerit que oia vr̄ adaptari ad cām nſaȝ qꝛ dict⁹ Am
broſius reqſitus declarauit ſe velle emere ⁊ inſtetit vt ſibi
venderetur ⁊ eo non obſtante fuit per dictum Andreā de-
uentu poſtea ad alienationem ⁊ tranſlationem dñij dictoꝝ
bonoꝝ que erant prohibita alienari qꝛ per dictam oblatio-
nem dictus Andreas tranſtulit dñium oium bonoꝝ ſuorū
in dictū monaſteriū:nā per talem oblationē factā monaſte
rio regulari cenſetur mutaſſe vitam:adeo ꝙ bona ēt ſi non
fuiſſent expreſſe oblata tranſiuiſſent in monaſteriuȝ prout
volunt doc.maxime Jmo.in.c.in pñtia extra de proba. pro
quo facit qđ no.gl.ibi.⁊ in.§.ſed ⁊ h̄ pñti in aūt.de ſanctiſ-
ſimis epi.⁊ iō cuȝ dictus teſtōr indefinite prohibuerit alie
nationem ⁊ tranſlationem dñij in alteꝝ fieri ꝗ̄ in cohere-
dem ⁊ indefinita eqpolleat vl'i iuxta.l.ſi pluribus de le.ij.⁊
c.qꝛ circa extra de priui.⁊ cañ.ſi romanorū.xix.di. ⁊ in caſu
nr̄o per dictū Andreā fuerit facta alienatio ⁊ dñij trāſlatio
in aliū ꝗ̄ in coheredē volentē emere reſtare vr̄ ꝙ dcā alie-
natio ſit facta ꝯ ꝓhibitioneȝ teſtōris ⁊ ſucceſſiue ipſe alie-
nans inciderit i ſupra dcās penas in dicto teſtō appoſitas.

m ¶ His tñ non ob.ꝯrium arbitror de iure rñdendū ex plu
ribus ⁊ primo qꝛ ꝯueniūt verba dicte ꝓhibitionis teſtārie
huic alienationi de qua agit ⁊ a verbis in dubio nō eſt re-
cedendum.l.non aliſr de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauem.ff.de
exercito.cum ſi.⁊ maxime ad inducendam pene cōmiſſione
cum in penalibus ſit ſtricta interpetratio facienda.l.regu-
la in penis in.vj.⁊.l.ſi preſes.⁊.l.interpetratione.ff. de pe-
nis ꝙ aūt verba dicti teſti non ꝯueniant huic oblatiōi de
qua agit ꝓbat qꝛ verba dicti teſti non ꝓhibent ſimpl'r alie
nationem vel dñij tranſlationē:ſed prohibent alienari ali
cui perſone:ſed monaſterium non eſt pſona ꝓprie ſumpta
vt de ſe ꝯſtat ⁊ no.Bal.in rubrica.ff.ad treb.ergo dicta pro
hibitio non trahatur ad hanc oblationem factā eccleſie cū
non ſit tranſlatum dñium vel proprietas ꝯceſſa alicui per-
ſone prout alſ dicebat bal.in.d.rubrica ꝙ procurator hñs
mandatum ad agenduȝ ꝯ quaſcunqȝ perſonas non poterit
agere ꝯ monaſterium vel eccleſiaȝ que non eſt pſona vera
⁊ propria:⁊ qcquid dōm ſit in caſu Bal.tñ h̄ vr̄ dōm in ca
ſu nr̄o ad h̄ vt mitior ſiat interpetratio in penis ⁊ ēt qꝛ nō
videret honeſta interpetratio ꝙ dictus teſtōr voluerit pro
hibere ingreſſum monaſterij per id qđ hr̄ in. d.§. ſed ⁊ h̄
pñti.⁊ in aūt.niſi rogati.C.ad treb.⁊ in.c.in pñtia.maxime
attenta lectura ⁊ rōne Bar.ad dicta iura qui Bart.voluit
ꝙ in terminis dictoꝝ iurium eccleſia nō habeatur ſimpl'r
loco filioꝝ:ſed ille conditiōes de quibus in dictis iuribus
reijciantur tanꝗ̄ turpes retrahentes ab ingreſſu monaſte-
rij ⁊ vita contemplatiua ⁊ ſniam Bart.multi ⁊ multi doct.
ſequuntur que rō vr̄ etiā militare in caſu nr̄o ſi diceremus
ꝙ cenſeretur prohibita alienatio que reſultaret ex ingreſ-
ſu in monaſterium:naȝ ⁊ oblatus monaſterio dr̄ ingreſſus
in monaſterium ⁊ in eum militant dicta iura prout voluit
gl.in.d.§.ſed ⁊ h̄ pñti.⁊ in.d.c.in pñtia cum quibus tran-
ſeunt cōiter doc.Preterea ⁊ tertio qñ eſt prohibita aliena
tio ſimpl'r non reſtricta ad certas perſonas vel ad certum
genus perſonaꝝ non cenſetur prohibita alienatio in eccle-
ſiam vt no.gl.in.l.ſi ita quis.§.ea lege de ver.ob.quam glo.
lȝ magis generaliter loquatur ſaluat in h̄ caſu Bar. ibi fa-
cit qđ no.per eum ⁊ alios in.l.peto.§.fratre.ff. de le.ij.ſȝ in
caſu nr̄o alienatio eſt ſimpl'r prohibita in aliuȝ h̄ in cohere
dem nec eſt reſtricta ad certum genus perſonarum:ideo
non videtur prohibita iſta generalis alienatio facta per in-
greſſum monaſterij prout ⁊ volunt doct.in dictis iuribus.

n ¶ Et cum dicta prohibitio non trahatur ad hunc caſum
oblationis vt ſupra deductum eſt non vr̄ rō quare per di-
ctam oblationem dicti Andree dictus Ambroſius cenſeat
liberatus a diſpōne dicti teſtatoris:ita ꝙ pretextu dicte ob
lationis dictus Ambroſius potuerit vel poſſit impune alie
nare contra dictam prohibitionem.Que quidem prohibi-
tio vr̄ inter cetera ea rōne facta qꝛ prout dr̄ dicti heredes
erant poſt mortem inuicem ſubſtituti:ita ꝙ dicta bona te-
ſtatoris veniebant alteri reſtituenda iure fideicommiſſi ca-
ſu quo alter predeceſſerit ſine liberis qđ fideicommiſſum
adhuc pōt euenire in perſona dicti Andree ſi dictus Am-
broſius viuo Andrea ſine liberis decederet qꝛ dictus An
dreas h̄ reſpectu non cenſetur mortuus ſm ea que haben
tur in.l.deo nobis.C.de epiſco.⁊ cleri.⁊ in.c.ſuſceptum de
elec.lib.vj.⁊ in.l.ab ea parte.§.inſulam de verbo.obli.ita ꝙ
ratio dicte prohibitionis videtur adhuc durare:ideo vide-
tur concludendum quod dicta oblatio non liberauerit di-
ctum Ambroſium a dicta prohibitione teſtatoris:ita quod
potuerit vel poſſit impune alienare contra dictam teſtato-
ris prohibitionem ⁊ minus dicta liberatio ⁊ impunitas
reſultat ex oblationibus ⁊ requiſitionibus vt.ſ. factis in-
ter dictos Andream ⁊ Ambroſium attento quod prout
ſupra concluſum eſt circa primum dubium nulla reſulta-
uerit emptio ⁊ venditio inter predictos. Et dato quod
reſultaſſet nō propterea cēſet aliqua liberatio vel impuni
tas qꝛ implemētum fcm̄ ex vna parte non cauſat liberatio-
nem alterius partis imo potius vr̄ magis firmare obliga-
tionem alterius partis ar.eius ꝙ habet in.l.iulianus.§.of
ferri de actio.emp.⁊.l.quero.§.interlocutorē.ff.locati cum
ſi.Et licet dictus Andreas vendidiſſet partem ſuam dicto
Ambroſio nihilominus intererat ſua ꝙ dictus Ambroſi⁹
non poſſet ptem ſuā alienare alteri ꝗ̄ ipſi Andree ⁊ mili-
tāt ēt dcā rō:qꝛ ſperabat poſſe purificari fideicōmiſſum in
eius pſona quo ad partem bonorum que obuenerant di-
cto ambroſio ex teſtamento dicti teſtatoris:merito ēt mi-
litet dicta ꝓhibitio ⁊ pena dicte alienationi prohibite ap-
poſita ꝓ quo etiā faciūt verba appoſita in ipſa penarū im-
poſitione ibi in caſu quo ipſi heredes vel alter ipſorum:nā
illa pluritas ipſi heredes videt adaptari ad caſuȝ quo quo
vnus primo alienauerit ⁊ poſtea alius:ita ꝙ propter cōuē-
tionē vnius nō parat pmiſſio ⁊ ipunitas alteri qđ facit vl-
tra.ſ.dcā ꝙ oblatio i monaſteriū fcā nō cauſet ipunitatē.

o ¶ Jdcirco ex pdcis cōcludēdū ē circa ſcdm cōſultationis
articulū ꝙ p dcām oblationē factā monaſterio vel p dcās
oblationes ⁊ ꝓſtationes emanatas inter dcōs Ambro-
ſiū ⁊ Andreā nō reſultat aliq̄ ipunitas neqȝ liberatio dci
Ambroſij:ita ꝙ nō pōt neqȝ potuit poſt predicta alienare
partē ſuā magiſꝗ̄ ꝓus potuerit ⁊ pdcā reputo ſatis clara.

p ¶ Reſtat quartus conſultationis articulus plurimū du-
bitabilis:nā pro parte dicti Ambroſij videtur ꝙ per dona
tionem fcāȝ dicto ſuo filio emācipato de dictis bonis nō
inciderit in penas in dcō teſtō appoſitas adduci poteſt ꝙ
verba dicti teſtamēti nō vident trahi ad iſtum caſum quo
ad vltimā penā vȝ ꝙ ipſa bona propter ipſam alienationē
cenſeantur deuoluta ad Andream attento ꝙ verba dicti
teſti dicūt ꝙ dcō caſu deueniāt ⁊ deuenire debeant ad di-
ctum heredem qui predicta emere vellet que non videtur
verificari in perſona dicti Andree qꝛ ipſe nunꝗ̄ oſtēdidit
voluntatem volendi emere a dicto Ambroſio:ita qđ in eo
non videntur verificari illa verba qui pdicta emere vellet
⁊ relatiuū ſubſtātie qui vel q̄ poſitū ſine copula eſt pcedē-
tium reſtrictiuū ⁊ limitatiuum in materia fauorabili vt eſt
tex.in ſingulari.l.ea tñ adiectio.ff.de le.iij.iūcta.l.in teſtis.

ff.de reg.iur.⁊.c.cum dilecti in fi.extra de donat.⁊ ſi dica-
tur lȝ dictus Andreas nõ voluerit hactenꝰ emere tñ pote-
rit impoſterũ velle emere ⁊ ſaltẽ tũc in eo verificabant̃ dicta
vba cum verbum vellet ꝙ eſt tpis pteriti impfecti optati-
ui vl' ſubiũctiui trahat̃ ẽt ad futuꝝ tpꝯ.l.ſi debitor.§.veri
ſiſe.ff.de ꝯbẽ.emp.⁊.l.cũ certus.ff.de vino tri. ⁊ oleo leg.
⁊ facit.l.rome.§.augerius.ff.de vbo.ob. Rñdet̃ ꝙ lȝ qñq3
vbũ pteriti impfecti tpis modi ſubiũctiui trahat̃ ad tpꝯ
futurũ vt i iuriꝰ pallegatis h̃ eſt qñ nõ põt vificari i tpe
pñti ita ꝙ ſi ad futuꝝ nõ traheret̃ actꝰ redderet̃ inutilis vt
in iuribus preallegatis tñ de ꝓpria vi vborũ ⁊ vbi dcã rõ
ceſſat hmõi vborũ pteriti impfecti ſignificat tpꝯ pñs nec
trahit̃ ad futurũ vt eſt tex.ſm vnã lrãȝ in.l.cũ ſtipulamur.
ij.de vo.ob.⁊ ibi Bart.⁊ eſt ẽt tex.ſatis apertus in.l.ſcri-
bit.§.idem ſcribit.ff.de peculio legato.⁊ ideo cũ dicta ver-
ba potuerint verificari in tempore preſenti habito.ſ.reſpe-
ctu ad tpꝯ ⁊ alienatiõis per alterũ fcã qꝛ qualitas adiecta
vbo intelligit̃ ſȝ tempus vbi.l.in delictis.§.ſi extraneus
de noxa.⁊.l.ꝙ ait.§.iulianꝰ.c.xi.⁊.l.ſi alienũ.de here.inſti.
⁊.l.ſi tutoris eſt.§.ſi.ff.ꝙ iuſſu.preterea religioſus non ha-
bet velle nec nolle cañ.nõ dicatis.xij.q.ij.⁊.c.quorundã.⁊
c.religioſus i pñ.d ele.li.vj.⁊ ſi nõ hȝ velle nõ pñt i eo ve-
rificari illa vba emere vellet merito nõ verificet̃ dcã pena
vltima lȝ poſſit vificari pena pcedens.ſ.nullitatis q̃ actus
annullatio pena cẽſet̃.l.ſi.C.de poſtu.hrdi.inſti.⁊.l.ſena-
tus cenſuit ſi mihi biblyothecaȝ.de ꝯhen.emp.Itẽ ꝙ neu-
tra vificet̃ põt põderari ꝙ dcẽ pene ſunt appoſite ſub cõ-
ditiõe ſi dcãm venditionẽ vel venditiões fecerit pter vl'
ꝯ ⁊c.ita expſſe ſonant vba thematis.nõ aũt verificari vñr
dcã vba cõditiõis in donatiõe:iõ nõ cẽſeat̃ purificata cõ-
ditio q̃ debet purificari in forma ꝓpria ⁊ ſpecifica.l.q he-
redi.⁊.l.meuiꝰ.d cõdi.⁊ demõ.⁊.l.iulianus.⁊.l.iuriꝰ.c.ri.
q ¶ Ex aduerſo facit ꝯ dcm̃ Ambroſiũ qꝛ vr̃ clarũ ꝙ hmõi
alienatio cenſeat̃ ꝓhibita:naȝ licet fiat ſpecialis mẽtio vẽ-
ditionis in dicta ꝓhibitione tñ ſubiungit̃ generalis clau-
ſula ⁊ generalia vba vel dominiũ ſeu ꝓprietateȝ alteri cõ-
cedere que vba adaptant̃ ad donationeȝ prout ad vendi-
tioneȝ.itẽ precedit generale verbũ alienare ꝙ non minus
adaptat̃ ad donationẽ ꝙ̃ ad vẽditionẽ vt de ſe patet ad h̃
§.alienatiõis in auc.de nõ alie.aũt pmuta.⁊ facit.l.aliena-
tiõis.de vb.ſig.⁊.l.ſtatu liber a ceteris.§.qntus.ff.de ſtat.
liberis.⁊.l.ex h̃ edicto.§.alienare.in fi.ff.de alie.iudi.mu.
cauſa facta cuȝ multis ſimilibus.Et lȝ in cõditionis appo-
ſitione fiat mentio ſoluȝ venditionis:tamen poſtea repe-
tit omnia in ꝓhibitione deſcripta qꝛ annullat venditionẽ
alienationẽ permutationeȝ iurium cõceſſionẽ ſecus fcãm
⁊ ſubdit ꝙ talis res vendenda alienãda ſeu pmutanda ꝑ-
ueniat ad cohereden ⁊c.q̃ vba ſequẽtia appoſita in ipſaꝝ
penaruȝ appoſitione euidenter oſtendunt ꝙ teſtator vba
illa venditionem ſeu venditiones fecerit late aſſumpſit vt
comprehenderet permutationem ⁊ alias alienationes alr̃
nullatenus adaptaretur diſpoſitio que ſub illa cõditiõe cõ-
cipitur qꝛ ſi vẽdidit qũo redditur nulla alia alienatio:⁊ ꝙ
confert ad nullitatem permutationis vel alterius alienatio-
nis ſi vendidit vel non vendidit.
r ¶ Dicendum eſt itaq3 ꝙ teſtator aſſumit vbũ vẽditiõis ꝓ
oĩ alienatiõe ꝓut aperte apparet ex pcedentibus ⁊ ſequẽ-
tibus q̃ cõferunt ad interpetrationem medioꝝ.l.ſi ſeruus
pluriũ.§.ſi.de leg.j.⁊.l.heredes palam.§.ſȝ ſi notaȝ.ff.de
teſta.nec inconuenit quia ita aſſumitur in lege.xij.tabulaꝝ
vt eſt expſſuȝ in.d.§.qntus.vbi optimus tex.ad ꝓpoſituȝ
maxime ſm primã lec.glo.ſi itaq3 eſt ꝓhibita alienatio iſta
de qua agitur ⁊ vr̃ verificari dicta cõditio vt ſupra dedu-
ctũ eſt ergo pene predicte vident̃ verificari ⁊ ad illã rõnẽ
que plurimũ videtur vrgere ſcilicet ꝙ non verificant̃ illa
verba qui emere vellet reſponderi poteſt ꝙ illa verba fue-
runt veriſimil'r appoſita ea ratione quia qñ alter requiſi-
tus noluiſſet emere tũc erat permiſſa alienatio:⁊ licet iſta
reſponſio nõ conueniat omnino verbis prout ⁊ ſepe nu-
mero cõtingit ꝙ teſtatores qui quandoq3 ſemimortui te-
ſtantur.l.quoniaȝ indignũ.C.de teſta.⁊ ſaltẽ cogitant de
morte dum teſtãtur ⁊ mortis cogitatio intellectum ⁊ men-
tem obtenebrat.l.hac cõſultiſſima.§.at cuȝ humana fragi-
litas.C.qui teſt.facere poſſunt:ideo nõ ſemper accurate lo-
quunt̃ nec exprimunt conceptũ mentis per verba propria
⁊ accõmodata:tamen mens eſt preferenda verbis.l.in cõ-
ditionibus primum locũ.⁊.l.eas cãs.ff.de condi.⁊ demõ.
⁊.c.intelligentia.de verbo.ſigni.cum ſimilibus.

s ¶ Et ſi oĩno volumus more hebreoꝝ verbis tenaciter
inherere poſſunt verba verificari referendo illa verba qui
emere vellet ad verba proxime precedentia deueniat ⁊ de-
uenire debeat ad dictum heredem ⁊c.⁊ ſic vbum illud vel-
let adaptatur ad tempus quo deueniat vt ſit ſenſus ꝙ qñ
alter heres vellet emere reperirentur bona alienata ita ꝙ
non poſſent ita cõmode emi a coherede prout ſi nõ fuiſſȝ
facta alienatio tunc ⁊ eo caſu deueniat ipſo iure ad ipſum
heredẽ q emere vellet:⁊ ita ſm rigorẽ verboꝝ ſunt dcã v-
ba intelligenda ⁊ verificat̃ ꝙ qualitas adiecta verbo intel-
ligit ſm tempus verbi.d.§.ſi extraneus cum cõcor.⁊ veri-
ficant̃ mens ⁊ verba:non enim videtur de mente teſtato-
ris ꝙ impune poſſit alter heredũ alienare irrequiſito alte-
ro coherede ⁊ ſola reſultaret forte nullitas actus que non
eſt ꝓprie pena quia non priuatio patrimonij ⁊ qñq3 cõtin-
git ꝙ intereſt vendentis ꝙ vẽditio nõ teneat.nec ob.ꝙ re-
ligioſi nõ hñt velle nec nolle qꝛ dato ſine preiudicio veri-
tatis ꝙ illud verificetur ẽt in oblatis nihilominus habent
velle ⁊ nolle cum licentia ſuperioris vt ꝓbatur in.d.c.nõ
dicatis:iõ cũ licentia abbatis dicti monaſterij poſſet ipſe
oblatus velle emere:ita ꝙ dcã verba in eo verificarent̃ ⁊
in rei veritate qꝛ religioſus quo ad veritatẽ hȝ velle ⁊ nol-
le ⁊ ſm iuris diſpoſitionẽ ex quo interuenit ſuperioris au-
ctoritas ſeu licẽtia ⁊ inſuper illa verba qui emere vellet ſi
volumus ꝙ per ea reſtringantur precedentia ꝓut ſuadet
rigor verboꝝ tũc inducũt cõditioneȝ:vt.d.l.ea tñ adiectio
⁊ in.l.ſtichuȝ qui meus erit.de leg.j.⁊.l.j.ff.de condi.⁊ de-
mon.⁊ ꝙ ibi per Bar.⁊ conditio q̃ non poteſt impleri de
iure ſatis eſt ꝙ de facto impleatur.l.meuius.ff.de condi.⁊
demon.⁊.l.mulier.ff.de condi.inſti.itaq3 ſatis purificatur
dicta conditio ſi habetur voluntas dicti oblati cum aucto-
ritate ſuperioris h̃ eſt abbatis ipſius monaſterij:⁊ ideõ ri-
gor verborum videtur adaptari ad hanc concluſionem.ſ.
ꝙ dictus Ambroſius inciderit in penam nec alienum vi-
detur ſed potius cõforme veriſimili mẽti teſtatoris:adeo
ꝙ ſi non eſſemus in penalibus intrepide concluderẽ dcãȝ
ſniam:ſed quia ſumus in penalibus aliquantuluȝ ſubſiſto
tamen rigor iuris ſuadere vr̃ dictaȝ ſententiam ⁊ conclu-
ſionem predictam cui tandem inhereo. Laus deo.

¶ Neptis ex filio an dicat̃ eſſe d domo ſeu cippo domus
ad hoc vt ſuccedat vna cum nepote ex filio.

¶ Conſilium. xxvj.

In nomine dñi noſtri
ieſu xpi.¶ Vr̃ dicẽdũ ꝙ dcã neptis cẽſeat̃
ſubſtituta:nam ipſa vr̃ eſſe de domo pñs ⁊
aui pñi ex quo a patre ẽ genita ⁊ ex auo de-
ſcẽdit ꝑ lineã maſculinam ꝑ.l.ꝓnunciatio
circa fi.ff.de vb.ſig.ibi q ex eadẽ domo ⁊ gẽte ꝓditi ſunt.
Cõſtat.n.neptẽ ex filio eſſe de gẽte ⁊ ꝓgenie aui:⁊ ꝯñter
de eius domo oẽs.n.de eadeȝ ꝓgenie dicunt̃ de eadẽ do-
mo.l.j.C.ſi quacunq3 preditus ptãte ⁊ ibi per bal.⁊.l.j.C.
ne liceat potẽtioribus ibi potentioꝝ domoꝝ opibus.⁊.c.j.
in prin.de ſciſmaticis lib.vj.ibi domus de columna.facit
tex.in.l.j.in pñ.iuncta gl.in vbo domeſticis.ff.ad ſill.⁊ ibi
Jac.de are.exponit domus.i.agnatio q̃ expoſitio eſt vera
ꝓut ibi dicit Bart.qui vltimo loco ſubdit ꝙ domus in ꝑ-
tibus tuſcie accipit̃ pro oĩbus deſcendẽtibus ab vno ſtipi-
te:⁊ ſic ẽt ꝓ nepte ex filio que ab auo deſcendit per maſcu-
linaȝ lineam:⁊ ſil'r domũ ꝓ agnatione exponit bar.in.d.l.
ꝓnũciatio adducens ẽt tex.cũ gl.in verbo domũ in.l.cuȝ
vnus in prin.ff.de ali.⁊ ci.le.ſȝ nõ eſt dubiuȝ ꝙ neptes ex
filio ſunt agnate auo qꝛ deſcendẽtes per lineã maſculinaȝ
ff.de le.tu.l.ſunt autem agnati.⁊ inſti.eo.tit.in prin.iuncta
l.ij.poſt prin.ff.vñ legiti.⁊.l.poſt cõſanguineos.§.agnati
ff.de legiti.hered.iõ cum ipſa ſit agnata ⁊ ꝯſiter cenſeatur
de domo aui vr̃ ꝙ ipſa veniat appellatione domus ⁊ ſub-
ſequenter appellatione cippi domus.
s ¶ His tñ non ob.ꝯriaꝝ ſniam arbitror eſſe veriorem.ſ.ꝙ
ad dictam ſubſtõnem admittatur ſolum dictus nepos ex
filio.lȝ enim domus in iure ponat̃ qñq3 ꝓ agnatiõe iuxta
dictam.l.ꝓnũciatio.⁊ ibi tangit Bar.⁊ Jac.de are.⁊ bar.
in.d.l.j.in prin.ad ſill.prout ⁊ ſupra dictum eſt ꝯ̃uis va-
rio modo in iure ſumat̃ vt pȝ in.d.l.j.in princi.ſm q̃ cõi-
ter ille tex.itelligit̃ ⁊ i.§.cũ vir ea.l.⁊ ẽt in.d.l.j.C.ſi q̃cũq3
pdictus ptãte.⁊ in.d.l.j.C.ne liceat potẽ.alr̃ põt ſumi ꝓut

⁊ tāgiꝉ in dcis iuribus ⁊ qñq3 ſumiꝉ ꝑ deferētibus eadem
arma ſeu inſignia ꝑut no. Bart. in. l. tutelas. ff. de cap. di.
⁊ ita vr̄ ſumi in. d. c. vnico. in prin. de ſciſmaticis. nam ſepe
videmus ꝙ dicuntur de eadem domo ⁊ de eadē ꝯſortaria
ſeu caſſata illi qui ſanguine nihil inter ſe attinent ita ſe h3
cōis vius loquendi tñ cōiter plures de eadem domo ſunt
inuicem agnati:nō mirum ſi domus pro agnatiōe ſumiꝉ
maxime in vltima voluntate cu3 agnati veriſilr ſunt magis
dilecti teſtatori ꝗ̄ ceteri de domo nō agnati. Et dato ꝙ do
mus late ſumereꝉ ꝑ agnatis ⁊ nō agnatis deferētibus ea
dē arma tñ ēt inter eos eēt ordo:nā primo muttarētur ꝯiū
cti ſanguine tāꝗ̄ magis ꝓximi. arg. l. cū ita legaꝉ. §. in fidei
cōmiſſo. ⁊. d. l. peto. §. fratre cū concor. ⁊ qui ſunt de domo
⁊ ꝯiūcti ſanguine ſunt cōiter agnati:ideo ſiue ꝑ agnatiōe
ſumereꝉ domus ſiue ꝑ cōſortibus deferētibus eadē arma
nō refert q2 idē quo ad ꝓpoſitū noſtrū reſultat effectus hñ
refert qñ nō reperirētur agnati vel reperti recuſarēt ⁊ eēnt
aliq̈ ꝯſorteſ:ūrē forte referre poſſet ꝑ baſtardis filijs ⁊ pro
filijs ſpurijs filij legittimi:ſed h̄ nō attigit caſu3 noſtrum:
iō nō curādū q̄ iq3 ſumiꝉ pro ſimul habitātibus in eadem
domo a ſeo ꝙ famuli ⁊ ſui veniūt ꝑut hr̄ i. d. l. j. ad ſilſ. ⁊
in. d. l. j. ne lice. poté. ⁊ i. d. l. j. C. ſi quacūq3 p̄. po. ſed nō eſt
ita ſumēdū i caſu nr̄o q2 nō eſt credēdū ꝙ voluerit ſubſti
tuere familiares ⁊ ſeruos nec eſt h̄ mos:⁊ iō ſine dubio cre
dēdu3 eſt i caſu nr̄o agnatos fuiſſe ſubſtitutos. tñ quia ne
ptis ex filio eſt agnata h̄ reddit rem dubiā:⁊ tñ q2 per ma
ſculos familia ⁊ agnatio ꝯſeruatur nō ita per feminas. d. l.
ſunt autem agnati cū ꝯcor. ā. ad ſuccis. Et propterea extāt
cōiter per italiam ſtatuta excludētia feminas pp maſculos
qñq3 ſimplr ⁊ qñq3 dotatas ēt filias ⁊ ſimile ſtatutum ex
tat et aſiſij ꝑut arbitror:⁊ rō ſiſtu3 ſtatutoꝝ cēſeꝉ eſſe vt cō
ſerueꝉ familia ⁊ agnatio que ꝑ maſculos cōſeruaꝉ nō per fe
minas dicūt Jac. de are. ⁊ Cyn. in. l. publico. C. de adult. ⁊
bal. in. l. cūctos populos. C. de ſum. tri. ⁊ i. l. maximum
vitium. C. de lib. p̄. ⁊ tāgit Bar. i. l. liberoꝝ. de verb. ſigni.
⁊ l3 Bar. nō videatur ſequi Jac. de are. nō propterea dicit
nō eſſe hāc rōnem ſ3 dicit nō eſſe ſcriptā:⁊ doc. cōiter ſo
lent dicere hāc eſſe rōnem ſtatutoꝝ. vñ qñ agiꝉ de cōſer
uādo familiam ⁊ agnatiōe3 hr̄ potior reſpectus ad mares
ꝗ̄ ad feminas:femine. n. licet ſint de familia tñ finitur fa
milia in eis. d. l. pronūciatio in fi. ⁊ ibi per Barto. ⁊ in du
bijs mens teſtōris interpetraꝉ cōformari mēti iuriſlatoris
ſiue ſit ius municipale ſiue ius cōe iuxta notata per Bart.
in. l. iuriſiurādi. §. ſi liberi. ff. de ope. lib. ⁊ i. d. l. hr̄des mei.
§. cū ita. ⁊ ꝑ Jno. in. c. potuit. de loca:. qui refert ⁊ ſequitur
dcm̄ Bar. in. d. §. ſi liberi. iō mēs teſtōris ꝑut credēdu3 eſt
fuit ſubſtituere illos ꝑ quos ꝯſeruareꝉ dignitas ſue familie
⁊ ſue domus ꝑut ⁊ mens iuris municipalis multum ad h̄
tendit:ideo potius credēdum eſt voluiſſe ſubſtituere nepo
tem ꝗ̄ neptē:attento etiā ꝙ nō ſubſtituit domū ſed cippū
domus:⁊ ſic non vr̄ ſubſtituere ſimpliciter illos de domo
ſed illos in qbus ꝯſiſtit firmamētū ⁊ ſtabilitas ⁊ ꝯſeruatio
domus. nā cippus arboris ⁊ denotat ⁊ ſignificat eā ꝑtem
arboris in qua ſubſtentatur tota arbore ⁊ non veniunt pal
mites ⁊ frondes ⁊ fructus qui ſtāt in arbore l3 omnia ſint
ps arboris ⁊ de arbore dici poſſint arg. ad h̄. l. fructus pen
dentes. ff. de vſuf. ⁊ ſic in effectu poni ſolet ꝑ ſtipite ſeu pro
pedali iuxta vulgare nr̄m ⁊ ſolet dici qñq3 cippus domus
māſis vel cippus palatij fundamentum domus vel palatij
⁊ parietes ꝑncipales propinq3 ſolo tramedia ⁊ terrata ſeu
ſolaria nō ſolent venire appellatiōe cippi domus:vñ cippi
appellatione ſolent in ſiſi venire ea in quibus principalr
cōſiſtit firmamentū ⁊ ſtabilitas rei de cuius cippo agitur
⁊ non omnia que ſunt pars rei de qua agitur ita ⁊ i ſimili
appellatione cippi domus ſumpte pro familia agnatiōe ⁊
cōſortaria non veniant omnes de domo vel agnatione vel
conſortaria:ſed ille perſone per quas familia ſeu conſorta
ria potiſſime recipit ſtabilitatem fundamentum ⁊ maiorem
perpetuitate3 capiendo cippum ꝓprie procedendo de ſimi
libus ad ſimilia prout licitū eſt de iure. ar. l. non poſſr. ff. de
leg. ⁊. c. inter ceteras. de reſcriptis cum ſi. ⁊ h̄ mō teſtator
voluit ꝓuidere magis agnationi ⁊ cōſortiarie prout latores
iurium municipaliū ſolent etiam velle prouidere:⁊ q2 fir
mamentum domus ⁊ ꝑpetuitatis ipſius reſideꝉ in maſcu
lis non ita in feminis prout ⁊ dicunt doc. vbi. ſ. iō appel
latione cippi venire debent maſculi nō femie quo ad agna
tionem ⁊ ꝯſortariam quaſi femine aſſimilentur palmitibus
⁊ frōdibus arboris ⁊ q̄ magis de leui caducanꝉ ꝗ̄ caducē
tur ſtipites arborū:⁊ maxime h̄ dōm dr̄ ſi dicta neptis tpe
quo ceſſit dies ſubſtōnis nupſerat marito alterius agnatio
nis ſeu domus.

b ¶ Uxor. n. ſequiꝉ viꝝ quo ad foꝝ. l. cū q̄dā puella in ꝑn. ff.
de iu. om. iu. ⁊ de iudi. l. exigere. ⁊. ff. de manu. l. ea que. ij. ⁊
l. fi. ⁊ efficitur ciuis ciuitatis viri vt no. bar. in. l. fi. §. ide3 re
ſcripſerūt. ff. e. ti. pōſt gl. in. l. ciues. C. de incoꝉ. li. x. ⁊ deſi
nit eē de prio foro nō ſolū rōne incolatus:ſ3 ēt rōne origi
nis. l. origine. C. de muni. ⁊ origi. li. x. ꝑut dicūt bar. ⁊ Bal.
in. d. l. cū quedā puella i ꝑn. de quo ꝑ bar. in. d. §. idē reſcri
pſerūt ⁊ coruſcāt radijs ⁊ dignitate maritoꝝ i auc. de con
ſul. §. h̄ itaq3. ⁊. l. femine in ꝑn. ff. de ſena. ⁊ perdit dignita
tē ⁊ nobilitatem quā a parēte fuerat ꝯſequuta ſilia que nu
bit ignobili. d. l. femine. §. pentes. l3 itaq3 nupta remaneat
ſub pr̄ia ptāte. l. ſi vxorē. C. de ꝯdi. inſtis. ⁊ inſti. ad tertul.
§. j. in fi. ⁊ nō deſinat eē agnata:tñ in plurimis ſequiꝉ viꝝ:
itaq3 ꝑut ad ciuitatē ⁊ foꝝ ⁊ dignitatē ſequiꝉ magis viru3
ꝗ̄ parētē:ita ēt quo ad domū ſumēdū domū naturalr ꝑut
vulgariter ſumiꝉ ꝑ his q deferūt eadē arma ꝑut dicit bart.
nālr ſumi in. d. l. tutelas. ⁊ ꝑut ſumiꝉ in. d. c. j. de ſciſma. ⁊ h̄
ꝓpṡie dicunꝉ de eadē domo ꝯſortes oēs deferūt eadē arma
⁊ cognomianꝉ eodē cognomine. ⁊ ſolēt hic ꝓpṡie mulieres
nupte cōiter cognominari de domo mariti ⁊ nō de domo
pr̄is ⁊ vti armis mariti i his i qbus mulieres vtunꝉ armis
ꝑut ꝯtingit i ſigillādo lr̄as ⁊ indeferēdo anulos cū armis
⁊ hmōi:mulier itaq3 nata i vna domo ⁊ nupta in altera nō
ſolet h̄ vt plurimū cognomiari de domo pr̄is ſed de domo
viri. ⁊ ita eſt ꝟiſimile ꝙ ita ēt occurrat aſiſij:⁊ iō cū ꝟba dci
teſti ſint naturalr ꝓlata ⁊ nō ciuilr q2 ꝟbū cippū nō ē ꝟbū
ciuile:dōm vr̄ ꝙ debeat ſumi ꝑ his qui deferunt eadem ar
ma ⁊ noianꝉ eode3 cognomie ꝑut no. bar. i. d. l. tutelas. vñ
ſi mos viget aſiſij ꝑut h̄ ꝙ filie nupte nō cognominētur
de domo patris ſed de domo viri poſſet ex hoc capite dici
ꝙ. d. neptis nupta nō veniat appellatiōe dom⁹ teſtatoris
⁊ ꝯñter multominꝰ veniat appellatiōe cippi dom⁹ ⁊ ꝓpea
nō admittaꝉ vigore dcē ſubſtōnis ꝙ ⁊ pſuadeꝉ ex eo q2 di
ctus teſtō: hēbat filias que erāt ſibi agnate:⁊ tñ ipſas non
honorauit vt filios:immo iuſſit eas eē tacitas ⁊ ꝯtētas ſpe
cialibus relictis ſibi factis:vñ eſt ꝟiſimile ꝙ ſimilr nolue
rit ita honorare alias feminas:l3 deſcēdētes ex maſculis:⁊
ſic agnatas ꝑut maſculos agnatos ex eo deſcendētes:ex q
bus oibus ꝯcludendū eē ſeo ꝙ dcā neptis nō admittaꝉ ad
d. ſubſtōnē:ſed admittaꝉ ſolus. d. nepos teſtōris nō obſtā
tibus adductis in ꝯtrū que vere nō obſtāt quia ſatis patet
eis rñſu3 ꝑ adducta pro hac pte q2 l3 dicta neptis ſit agna
ta ēt ſi ſit nupta. ⁊ per ꝯñs ſumendo domum pro agnatiōe
poſſit dici de domo tñ non vr̄ ꝙ veniat appellatione cippi
domus q2 nō eſt firmamētum domus maxime ſumēdo di
cta verba naturaliter non ciuiliter prout naturaliter ꝓla
tum videtur illud verbum cippum ⁊ ſubſequēter ſumēdo
domum pro deferentibus eadē arma ⁊ eis qui vocātur eo
dem cognomine per ſupra latius dcā. Laus deo.

¶ Tranſactio pretextu enormis leſionis:an veniat reſcin
denda. itē an ⁊ qñ eſt data alicui facultas itrādi in poſſeſ
ſionem alicuius rei poſſit illam ingredi propria auctoritate
⁊ quāto tempore duret dicta facultas.

¶ Conſilium xxviij.

In noie dñi noſtri ieſu
xpi. ¶ In primo cōſultationis articulo vr̄
pria facie dōm ꝙ dcā trāſactio tenuerit nec
poſſit ꝑtextu enormis leſiōis reuocari. nam
trāſactio fit timore litis future ⁊ rei dubie.
l. j. ff. de trāſac. Dubius eſt. n. litis euētus. l. ꝙ debeꝉ. de pe
culio ⁊ itereſt nr̄a litibꝰ nō vexari. l. minoribus. xxv. annis
ſubuenitur. ff. de mino. ⁊ l3 ꝯhētibus iter ſe decipere. ff. de
mino. l. in cāe. §. pe. ⁊. l. idem. §. quēadmodū. ff. l. certi. ⁊ hac
niſi deceptio excedat dimidiā iuſti pretij vt. l. ij. ⁊. l. ſi volun
tate. C. de reſcin. vēdi. ⁊. c. pe. extra de emp. ⁊ vēdi. ⁊. l. ſi qs
cū alr de ver. ob. tñ non vr̄ hoc attendēdum in tranſactiōe
ꝑ ſupradcā pp que vr̄ ꝙ remedia dictorū iurium nō hēant
locū in tranſactione ꝑut voluerūt gloſ. ⁊ Jo. an. in. d. c. pe.
⁊ ſpec. in ti. de emp. ⁊ vend. §. nunc videndum verſic. quid
de tranſac. ꝙ ⁊ tenuerūt cōiter antiqui ꝑut hr̄ in dictis iu
ribus ꝙ ⁊ voluerunt Bald. ⁊ Saly. in. d. l. ij. ⁊ Bald. in. l.
fi. C. de ꝯhen. emp. ⁊ ſic nō vr̄ attendenda enormis leſio.

¶ Sȝ ⁊ vꝛ ex alio dñm qꝛ dcã tranſactio fuerit iuramento vallata ⁊ iuramentũ ſaltez maiorum ꝓut erat dictus porphyrius tollit remediũ dcõꝝ iuriũ ꝓut voluerũt gl. Jo.an. ⁊ cõiter doc.in.d.c.pe.ꝙ ⁊ voluerũt gl. Bar.bald.⁊ cõiter oẽs in.d.l.ij.facit ad ꝑdicta tex.in auc.ſacramẽta pubeꝝ.C. ſi aduerſus ven.in vbo inuiolabiꝉr ꝑ quẽ tex.vꝛ dñm ꝙ ẽt nõ poſſit peti abſolo a iuramẽto qꝛ tũc ꝯtus ſeu iuramẽtũ nõ ſeruaretꝛ inuiolabiꝉr ⁊ facit ẽt tex.in.c.q̃uis.de pactis in.vj.dũ dicit oĩno ꝙ eſt vbũ ꝑciſuȝ ꝓut ⁊ ibi doct. põderant ꝙ ⁊ ponderat Jmo.in.c.cũ cõtingat.de iureiu.ſȝ quẽ hoc voluit Archi.in terminis.d.c.q̃uis põderans dcm̃ verbum oĩno ⁊ cũ ẽt allegat ibi Panor.col.xv. ꝙ ⁊ tenẽt do. Ant.imo.⁊ Panor.in.d.c.cu cõtingat ⁊ tñ ibi contractus nõ reprobabatur niſi rõne veriſiꝉis magne leſionis ⁊ gñalitas illius.c.vꝛ trahẽda ẽt vbi magna leſio reſultaret ꝓut ⁊ cõiter in illis terminis reſultat:vnde pari rõne ⁊ fortius in iſtis terminis in q̃bus ꝯtus de iure valet: lȝ pp magnã leſionem poſſet peti reſciſſio ꝙ eſt minus q̃ȝ vbi ꝯtus eſt ipſo iure nullus vt de ſe pȝ. Preterea ⁊ tertio videtur dici poſſe ꝙ nõ fuerit dictus porphyrius deceptus in dicta trãſactione:nam primo ipſe porphyrius promiſerat dotẽ que erat.xl.floꝛenoꝝ poſt mortem filij reſtituere dicto flordemonti. Et ille ꝯtus fuerat ſimplex nõ onerosus ⁊ iurauerat ꝯtum illum ſuare:vñ ꝯtus ille videbatur valere ſaltẽ iuuatus vinculo iuramenti per regulam.d.c.cũ cõtingat ⁊.d.c.q̃uis.⁊.d.auc.ſacramẽta pubeꝝ.nec vꝛ obſtare dcm̃ ſtatutũ ꝙ in puncto allegaꝛ qꝛ illud ſtatutuȝ vꝛ fcm̃ in fauorem mulieris vel eius ſucceſſoris nõ in fauorem mariti:iõ vꝛ intelligendum qñ promiſſio fuiſſet taliter concepta ꝙ de iure preiudicaſſet mulieri ⁊ eius ſucceſſori prout ſolet contingere qñ repromiſſio dotis reſtituende fieret tpe ꝓmiſſionis vꝉ dationis dotis iuxta id qd̃ hꝛ in.l. ex morte in ſi.C.de pac.cõuen.⁊ in.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo.act. ⁊ in.l.quotiẽs.ff.ſo.ma.⁊ in.l.ſi auia.C.de iure dotium.ꝙ nõ cõtingit in caſu noſtro.qꝛ dcã dos erat reſtituẽda heredibus mulieris nec ꝑ promiſſionẽ.poſtea fcãȝ dcõ flordemonti preiudicabatur heredibus mulieris:bene aũt potes rat dictus porphyrius ſibi preiudicare vt obligatus ad dãdum vni obligareꝛ ẽt ad dandũ alteri:iõ cũ ex predictis videreꝛ eſſe obligatus dicto flordemõti vigore dcẽ promiſſionis ad.xl.floꝛenos ⁊ erat ſine dubio obligatus vt preſupponiꝛ in alia manu ad.viij. floꝛenos ⁊ videbatur eſſe obligatus de ꝑſenti.ꝙ eſt plus q̃ȝ obligari poſt mortem per.§. plus.inſti.de act.⁊.l.in lege falcidia non hꝛ pro puro.ff.ad l.fal.⁊ in.l.ſi conſtante.§.quotiens.ff.ſo.ma.iõ ſi obligatus ſine dubio ad.viij.floꝛenos de preſenti ⁊ q videbaꝛ ẽt obligatus de preſenti ad.xl.ſi tranſigẽdo dedit.xl.poſt mortẽ ſuã non vꝛ ꝙ debeat iudicari enormis leſio.quimmo ſvꝛ ꝙ nulla leſio reſultauerit attentis ꝑdictis ⁊ ꝙ hꝛ in.l.ꝑ diuerſas.C.mãdati.⁊ cõſideratio ẽt ꝙ dictus flordemõtes ꝓut vꝛ erat potentior.⁊ magis ſagax q̃ȝ dictus porphyrius. ita ꝙ erat magis extimandus ille dubius euentus qꝛ ruſtici ⁊ ſimplices ⁊ paꝝ potentes de facili perdunt lites ⁊ longe magis eoꝝ intereſt in litibus nõ verſari q̃ȝ intereſt ciuiũ q magis poſſunt ⁊ plura ſciunt ⁊ magis de facili victoriã ſperant ⁊ cum minori incommoditate in litibus verſanꝛ vt docet experientia que eſt rerũ magiſtra.c.q̃ȝ ſit in prin.de ele. lib.vj.⁊.c.ſtatutum.in princi.eo.titu.⁊ lib.

b ¶ His tñ nõ obſtantibus ꝯrium puto de iure reſpondenduȝ:nam premittendũ eſt dicta prima promiſſio non tenuit nõ ſolũ ex eo ꝙ diſponit ſtatutum in themate deductũ: ſed ẽt quia interpetraꝛ ſuper re aliena poſt eius mortez qꝛ dos illa ſpectabat ad filium ⁊ per patrem promittitur alteri dari poſt mortez filij:vnde ꝓmiſſio illa vꝛ nulla qꝛ plena triſtiſſimis euentibus per tex.in.l.ſi.C.de pac.pp qd̃ illa ꝓmiſſio iudicaꝛ eſſe ꝯ bonos mores ꝓut eſt ibi tex.⁊ ibi doc.⁊ ꝓpterea ibi reddiꝛ nulla vel ex odio vel fauore tertij:nõ autez fauore ipſoꝝ ꝯhentiũ vt de ſe patet ⁊ ꝓpterea non firmatur iuramento per theoricas quas tradit Barto.in.d.l.ſi qs ꝓ eo de fideiuſ.⁊ doc.in.d.c.cũ contingat.⁊ in.d.auc.ſacramenta pubeꝝ:ad hoc ꝙ notant in proprijs terminis illius.l.ſi. Bar.⁊ Bal.ibi dicentes ꝙ pactũ ibi reprobatuȝ reprobaꝛ qꝛ cenſeꝛ ꝯ bonos mores qꝛ inducit votuȝ captande mortis ⁊ reputaꝛ turpe ꝙ ⁊ dicunt ibi cõiter doc.⁊ ideo primo cõcludendũ eſt ꝙ dcã prima promiſſio fcã dcõ flordemonti nõ tenuit:nã militat in caſu nr̃o diſpõ illius.l.ſi.q̃ nõ ſolũ loquitur in hereditate alterius poſt illius mortem certo modo diſponẽda:ſed ẽt in re particulari prout expreſſe ſonant vba illius tex.in ſi.ibi cũ in alienis rebus ꝯ dñi voluntatẽ ⁊c.⁊ faciunt ẽt vba illius text.in ꝑn.⁊ ſentiunt doc.in ſolutionibus nõnullorũ ꝯriorũ gl.ꝓut ⁊ ibi notaui in textualibus:ꝑterea ſtatutũ in themate deductũ loquiꝛ gñaliꝉr:iõ vꝛ generaꝉr intelligẽdũ:⁊ licet vigeat maior rõ qñ promiſſio illa fcã tertio tolleret ſeu impediret obligationẽ d reſtituendo dotẽ mulieri:tamen ẽt quando nõ tollit nec impedit quominus mulier vel eius pars poſſit agere preſtat aliquale impedimentuȝ ex eo qꝛ non ita de facili inducetur debitor ad ſoluendum mulieri vel eius ſucceſſori ſi tenebatur alteri ſoluere prout ſi non tenebatur alteri ſoluere:ideo ſtatutum generaliter loquens generaliter intelligatur. argu.l.j.§.⁊ generaliter.de leg. preſtan.⁊ can. ſi romanorum xix.diſtin.⁊.l.iij.de offi.preſi.cum ſi.⁊ cum dictus porphyrius ſucceſſerit filio ⁊ ex ꝑſona filij ipſi vxori erat dicta ꝓmiſſio ſibi remittenda.⁊ per ꝯñs erat ꝯ eum inefficax. Hoc ꝑſuppoſito eſt premittendũ ꝙ in tranſactione ꝑdicta fuit dictus porphyrius enormiſſime leſus:nam ſolum debebat conſequi.viij.floꝛenos ⁊ habebat pro ſe illaȝ ꝓmiſſionẽ de xl.flo.nullam vel inefficacem ⁊ teſtm̃ ſine dubio de iure inualidũ:⁊ i illa trãſactiõe ipſe extorſit ꝓmiſſionẽ ⁊ cõceſſionem boneꝝ ſtabiliũ valoris.xl.vel circa:⁊ cõuentionem ꝙ teſtm̃ valeret:⁊ lȝ nõ potuiſſent teſtm̃ vt teſtm̃ confirmare tñ illud cõfirmare potuerunt vt pactum ꝓut aꝉs in ſiꝉr dꝛ in ſnĩa in.l.ij.C.cõia.v.iudi.eſt.n.eadẽ rõ hic in teſtõ ꝓut ibi in ſnĩa.ergo idẽ ius per iura vulgaria. Et iõ flordemõtes extorſit in illa tranſactione cõceſſionẽ rerũ immobiliũ valoris.xl.vel circa ⁊ pactuȝ de obſuantia iuramenti forte non minus extimandũ pro octo clare debitis ⁊ pro inani dubio inefficatis debiti quadraginta ꝙ dubium erat paruifaciendum attentis ſupradictis:iõ leſio fuit nedũ vltra dimidiaȝ iuſti precij iudicanda:ſed longe magis exceſſiua ẽt conſiderato dubio litis euẽtu ⁊ expenſis futuris in lite q̃ ſunt cõſiderãda in contractu tranſactiõis per notata per gloſ.in.d.l.iurius.in ſi.⁊.d.l.per diuerſas prout ⁊ declarat Bart.in.d.l.ij.de reſcin.ven. ⁊ ipſe ⁊ Jmol.in.d.l. ſi quis cum aliter.⁊ in.d.l.iurius.in fine fortaſſe.n. iſta vna cum illis octo non aſcendunt ad ſextaȝ vel ſeptimã partẽ eius ꝙ conuenitur in fauorez dicti Flordemõtis in dicta trãſactione cõſiderata, conceſſione clara rerum que concedũtur tranſactione ⁊ confirmatione cõtentorũ in teſtõ quatenus reſpiciunt cõmodum Flordemontis nec eſt cenſenda minor leſio ex eo qꝛ conceſſio illaruȝ rerũ cenſeaꝛ collata poſt mortem porphyrij:nam eſt aduertendum ꝙ conceſſio illa fuit ſimplex ⁊ pura non collata poſt mortẽ porphyrij:⁊ ſiꝉr cõſtõ precarij fuit de ꝑñti ⁊ non collata poſt mortez.dicit.n.cõſtituens ⁊c. Et ſic per participiuȝ p̃ñtis tẽporis ſubdit per ſe ⁊c.precario nomine ⁊c.poſſidere certe per ſe non poſſidetur poſt mortez cuȝ mors omnia ſoluat in auc.de nup.§.deinceps. Poſt mortem autem fuit collatum tempus quo habebat durare precarij cõſtõ qꝛ cõſtituit per ſe ⁊ ſuos heredes precario nomine Flordemõtis tenere ⁊ poſſidere donec dictꝰ Flordemõtes poſt mortem tñ porphyrij poſſeſſionez acceperit:quã accipiendi ⁊ intrandi ꝓpria auctoritate poſt mortem tamen dicti porphyrij facultatem dedit.ita ꝙ poſt mortem porphyrij fuit collata facultas intrandi poſſeſſionem propria auctoritate Flordemontis precarium concedentis ⁊ poteſtas reuocandi precarium per apprehenſionez poſſeſſionis:non autez fuit collata poſt mortem conſtitutio precarij ⁊ conceſſio dictarum rerum ſtabiliuȝ vt aperte ſonant verba dicte tranſactionis ⁊ ſi dicatur etiam ꝓpter hoc ꝙ dictus Flordemontes non poterat precarium reuocare nec poſſeſſionem apprehendere propter dictuȝ pactum dicta conceſſio ſibi facta eſt minori precio extimanda.

c ¶ Reſpõdeꝛ id nõ eſſe veꝝ ea rõne qꝛ nõ vȝ pactũ ꝙ precariũ nõ poſſit reuocari ad libitũ precarij cõcedentis qꝛ eſt ꝯ naturã ipſius ꝑcarij vt eſt tex.⁊ eius rõ in.l.cuȝ ꝑcario. ff.de precario ⁊ not. Bart.⁊ Jmo.in.l.vbi ita donatur.ff. de dona. Ex quibus reſtat ꝙ dcũs porphyrius fuerit in dicta tranſactiõe enormiſſime leſus ⁊ propterea videtur ꝙ ipſe vꝉ eius hr̃s potuerit ⁊ poſſit ſe tueri aduerſus dictam tranſactionem non obſtante etiam vinculo iuramenti:nã licet iuramentum ſuper obſeruantia contractus interpoſitum a contrahente ſit regulariter inuiolabiliter obſeruandum ⁊ firmet contractuȝ aꝉs inualidum ⁊ inefficacez quãdo ſeruari põt ſine diſpendio ſalutis eterne vt dicto.c. cuȝ contingat cum concordantijs.ſ.adductis adeo ꝙ tollis

tur remedium dicta.l.ij.de reſcind.vendi.⁊.d.l.ſi quis
cum alr cum ſi.prout.C.deductum eſt:tñ fallit qñ dolus
aduerſarij.interuenit qꝛ tũc iuramẽtũ nõ firmat ꝯ̃ctũ ỏ iure
inualidũ vel ineſſicace qꝛ reſcindi poſſit aliquo iuris reme⸗
dio per tex.d.c.cũ contingat.⁊.d.c.q̃uis dicentium.ꝙ iu⸗
ramẽtũ nõ metu vel dolo preſtitũ eſt ſeruãduʒ ſi ⁊c.⁊ facit
tex.dicta auc.ſacramẽta puberũ circa ſi.⁊ nõ ſolũ fallit qñ
appet interueniſſe doluʒ ex propoſito ſed ẽt qñ interuenit
dolus re ipſa q reſultat ex enormi leſione qꝛ in enormi leſio
ne qꝛ in enormi leſione preſumit̃ dolus ⁊ ſubeſt cã p̃ſumẽ⸗
di dolũ.l.oẽs.§.luci⁹.ff.q̃ i frau.cre.put ħ dic̃.d.An.i.d.c.
cũ cõtingat.⁊ idẽ qñ interuenit enormis leſio ꝯcludit Pe.
de ancb.in ſua latiſſima repe.c.canonũ.de ꝯſti.in.xj.q.col.
lxxvij.dicens ſe contuliſſe ſenis vbi viget ſtatutũ ꝙ null⁹
ꝯ̃ctus finis vl̃ quietatio fcã per minorem.xxv.annis valeat
nec de eo ius reddat̃ niſi intercedat certa ſolẽnitas:occur⸗
rerat.n.ꝙ patruus dotauerat neptẽ in quingẽtis ⁊ neptis
cũ iurõ renũciauit dicto patruo oĩa iura ſibi cõpetentia in
dcã hr̃ditate pr̃na q̃ valebat in quadruplo ſup quo caſu
ꝯſulẽdo ꝯcluſit ꝙ poſſet petere relaxationem a iurõ ⁊ veni
re ꝯ̃ ꝯ̃ctũ prio per reglam qꝛ iurm nõ dʒ eẽ iniquitatis vĩ
culũ.c.inter cetera.xxij.q.iiij.⁊.c.q̃to.de iureiur.itẽ dʒ ha
bere tres comites.c.⁊ ſi chriſtus.de iureiu.⁊ cañ.aduerten
dũ.xxj.q.iiij.⁊ no.gl.in auc.ꝙ eis.C.de nup.inter quos eſt
iuſticia vt dictis iuribus ſed dcõ cãu non eſt iuſticia ſʒ eui
dens iniquitas ergo ⁊c.itẽ paria ſunt ineſſe dolũ ex ꝓpoſi
to vel re ipſa.d.l.ſi qs cum alr ⁊.l.ij.§.circa.de excep.doli.
cũ ergo videret̃ in illo caſu eẽ dolus re ipſa pp graue dam
num:iõ rõne euidentis iniq̃tatis ⁊ doli ſaltem re ipſa vr̃
iuramẽtum relaxandum ſm eũ qui ꝯſiderat ꝙ in illo caſu
concurrebat ⁊ minor etas ⁊ ſexus fragilitas q̃bus iura ſub
ueniunt:lʒ non videatur propter id ſe artare.

d ¶ Cõcludit.n.ꝙ auc.ſacramenta puberum ⁊ iura ſimilia li
mitari debẽt in caſibus in q̃bus argui poteſt de iniq̃tate ⁊
dolo re ipſa ex perſpicuis indicijs.l.dolum.C.de dolo.vt
latius per eum in dicto conſi.⁊ in dicta repe.cuius verba
ſatis placent Panormitano in.d.c.cuʒ contingat col.xxvj.
Uult autem Pe.de ancb.⁊ ipſe Panor.ꝙ iuramẽtum ſit
relaxandũ.ſʒ.d.An.vult ꝙ non reqrat̃ abſolutio ſeu rela⸗
xatio iuramenti:nã iuramentũ de ſeruãdo ꝯ̃ctũ vel de nõ
veniendo ꝯ̃ nõ trahit̃ ad enormẽ leſionẽ qꝛ enormis leſio
⁊ remedia exinde cõpetẽtia vñr excepta ab hmõi iuramen
tis p ea que hñr in.c.q̃ntauallis.de iureiu.vbi cõiter dr̃ ꝙ
ſi qs iurat nõ venire ꝯ̃ lauduʒ iuratũ nõ trahit̃ ad enormẽ
leſionẽ q ẽt adducit ꝙ.d.c.cuʒ ꝯtingat.⁊.d.c.q̃uis.exce⸗
ptuãt iurm dolo extortũ ſiue ergo dol⁹ ſit ex ꝓpoſito ſiue
re ipſa rõne enormis leſionis vr̃ exceptio ꝓcedere ſm eũ
qui dicit ħ ꝓcedere nõ ſolum in minore iurãte ſʒ ẽt in ma
iore.dũmõ maior nõ iuret non venire ꝯ̃ etiam rõne enor
mis leſionis cuius dcã in effectu ſequit̃ Panor.ibi.xxxj.⁊
xxxij.col.qꝛ preſumit̃ dolus ⁊ qꝛ iurãs nõ preſumitur talẽ
caſum cogitare arg.d.c.q̃ntauallis.⁊.c.veniens.de iureiur.
⁊ qꝛ iura cõiter excipiunt dolũ ſm eũ q dicit predicta ꝓce
dere non ſolũ ſi ſint v̾ba indefinita:ſʒ ẽt ſi ſint v̾ba genera
lia.vt qꝛ iurauit nõ venire ꝯ̃ vlla rõne vel cã qꝛ dcã verba
ſunt itelligenda ciuiliter ⁊ excipi dñt ab eis graues leſiões
argumẽtũ optimũ in.l.ſi creditor.§.lucius.ff.mandati.⁊.l.
aurelio.§.i.de liberat.le.ſm eũ qui ẽt ꝯcludit ꝙ ẽt ſi maior
iuraſſet nõ venire ꝯ̃ rõne enormis leſionis poterit tamen
tũc venire ꝯ̃ rõne enormiſſime leſiõis ſaltẽ petendo abſo⸗
lutionẽ a iuramẽto ꝓut.n.põt qñ interuenit dolus ex ꝓpo
ſito.d.§.lucius.ita ⁊ qñ re ipſa.d.l.ſi qs cũ alr ⁊ ħ niſi appa
reret ex aliq̃bus circũſtãtijs ꝙ vere donare voluerit id in
quo fuit leſus.⁊ ſic põt intelligi.l.ſi quis donationis cã.ff.
de ꝯ̃hen.emp.in dubio aũt q̃tumcunq; ſint v̾ba late con⸗
cepta nõ preſumit̃ aĩus donãdi ſm eũdẽ Panor.q pro ħ
adducit notabile dcm̃ Spe.in ti.de emp.⁊ ven.§.nunc vi
dendũ ver.ꝙ ſi vendẽs,⁊ lʒ Jo.de Jmol.inſurgat in.d.c.
cum cõtingat.in.xxviij.charta ꝯ̃ dicta.ſ.per.d.Ant.ea ma⸗
xime rõne qꝛ ſm eũ ex dictis dñi Anto.ſi vera eſſent ſeque
ret̃ ꝙ p iuramentũ ẽt p maiorem interpoſitum ſup ꝯ̃ctu in
quo qs eſt leſus nõ tolleret̃ remediũ.l.ij.de reſcin.vendi.
cuius ꝯ̃rium ibi volunt gl.Bar.Bal.⁊ doc.cõiter omnes
⁊ glo.⁊ doct.in.d.c.pen.de emp.⁊ vend.ſm eũ.⁊ ſentit ẽt
gl.in auc.ſacramenta puberuʒ in v̾bo ꝯ̃tribus.⁊ etiã Ang.
⁊ Salyc.ibi tamen poſtea idem Jmola.in.xxxj.⁊.xxxij.⁊
xxxiij.chartis nonnulla adducit pro hac parte dñi Anto.⁊
ꝙ iuramentum nõ tollat remedium.d.l.ij.dicit articulum

eſſe dubium attentis rõnibus adductis hincinde.⁊ vadit
caſpitando nec figit pedes videtur autẽ velle ꝙ in minore
muliere ⁊ ruſtico in quibus preſumit̃ ignorãtia etiam iuris
iuramentũ tollat dictuʒ remediũ ẽt ſi verba ſint generalia
vt ibi latius per eũ ⁊ ſm hãc opiniõem qꝛ dictus porphy⸗
rius erat ruſticus ⁊ ſimplex homo eius iuramẽtum nõ tol
leret huiuſmodi remedium.d.l.ij.⁊.d.l.ſi quis cũ alr nihilo
minus dubiũ arbitrarer ⁊ nõ tenẽduʒ in practica qñ fuiſ
ſet exceſſus ſeu leſio ſolũ vltra dimidiã iuſti precij i aliquo
leui nec ħ caſu vt arbitror ſunt intelligẽda dicta do.Ant.
Pe.de anc.⁊ Panor.nã ex tali leſione iura non p̃ſumunt
dolũ ex ꝓpoſito nec cum petit actio de dolo ꝙ perſuadet̃
qꝛ vbi eſt deceptio in dimidia iuſti precij a iure ſaltem ciui
li licita reputatur per.d.l.in cauſe.§.pen.cũ cõcor.nec ſua⸗
det ratio ꝙ exceſſus in vno obolo inducat preſumptiõem
doli:adeo ꝙ iuramentum nõ ſit neceſſario ſeruãdũ maxie
cum doc.cõiter oẽs dicant ꝙ iurm tollat remedium.d.l.ij.
vt.ſ.ſepius dcm̃ eſt:lʒ dicta.d.Ant.Pe.de ancb.⁊ Pan.
intelligãtur nõ ſolum eſt exceſſus in aliquo vltra dimidiaʒ
iuſti pcij:ſed ẽt eſt exceſſus ⁊ leſio longe magis vltra dimi
diã:puta in quadruplo prout erat in caſu Petr.de ancb.⁊
ꝓut ẽt dcm̃ eſt ꝙ eſt i caſu noſtro attẽtis.ſ.deductis ⁊ in
leſiõe plurimũ exceſſiua vidi ẽt ħ ꝯſultũ p clariſſimos do⸗
ctores integerrimi conſilij.d.Jo.de monte ſperello ⁊ do.
Benedictũ de bñdictis patres ⁊ dños meos lʒ in illo cãu
eſſet minor ⁊ mulier tñ rõ ſuadet idem in maiore ſaltem ru
ſtico maxime qꝛ minor iurans non venire ꝯ̃ rõne minoris
etatis propter tale iuramentuʒ cenſetur maior:vnde ſi ad⸗
dit vel alia quacunq; rõne tale iuramẽtum prouidet aduer
ſus remedia maiori competentia prout no.doc.in.d.l.ij.⁊
in.d.c.cum ꝯtingat.maxime Jmo.⁊ doct.etiam in.d.auc.ſa
cramenta pubex.⁊ ideo ſtãte dcõ duplici iuramento videt̃
eadem rõ in maiore ⁊ minore ſaltem ruſtico nõ ſagaci ⁊ rõ
ne que p eos adducunt̃ ẽt adaptant̃ ad maiorẽ.Ex quibus
vr̃ ꝯcludendũ ꝙ rõne hmõi enormiſſime leſionis potue⸗
rit dictus porphyrius venire ꝯ̃ dictã tranſactionem nõ ob
ſtante iuramento ſaltem petita relaxatione iuramenti que
relaxatio fuiſſet ſibi cõcẽda ſi ab eo petita fuiſſet p p̃dicta.

e ¶ Tñ qꝛ vinculum iuramẽti nõ trahitur ad heredem:vt
in.c.veritatis.de iureiu.non puto poſt mortem iurãtis eſſe
neceſſariam petitionem abſolutionis a iuramento.Et ſi cõ
cederetur conceſſio eſſet ſuperuacua ⁊ eluſoria:qꝛ.non ab⸗
ſoluitur nõ ligatus.arg.l.x.de ver.obl.cum ꝯcor.ꝓut ergo
venire poſſet porphyrius abſolutus a vinculo iuramẽti:⁊
ſic a timore reatus periurij.ita ⁊ eo abſoluto a iuramento
per eius mortem poſſet venire ꝯ̃ tale iuramentuʒ eius ſuc
ceſſor qui eſt immunis a reatu talis periurij.Non aũt hoc
dicerem vbi eſſet ſola leſio in aliquo minimo vltra dimidiã
iuſti precij:qꝛ tunc per iuramentum eſt ſublatum illud re⸗
medium nec eſt concedenda relaxatio iuramenti ⁊ talis vir
tus tranſit etiam ad heredem.Sed nos loquimur in caſu
in quo propter leſionem longe magis exceſſiuam erat con
cedenda abſolutio a iuramento vt iurãs ſine metu periurij
poſſet venire ⁊ contractum rõne huiuſmodi enormis ſeu
enormiſſime leſionis ita ⁊ poſſit eius ſucceſſor in quo non
cadit metus periurij vt dictum eſt.

f ¶ Nec ob.adducta in ꝯ̃rium.Et prio inquãtũ dr̃ ꝙ reme⸗
dium.d.l.ij.non hʒ locũ in trãſactione:qꝛ vex eſt attenta le
ſione reſpectu valoris eius ꝙ remittit̃.Naʒ lʒ iura actoris
valerent centum ⁊ reus liberaret̃ ꝓ.xl.non ex hoc compe⸗
teret remedium.d.l.ij.qꝛ illa iura pp expenſas litis ⁊ vexa⸗
tionem iudicis ⁊ litis euentuʒ non valebãt centũ:ideo nõ
reſultat tũc.d.leſio.ſ.vltra dimidiã iuſti precij:prout ⁊ vult
gloſ.in.d.l.lucius in fin.⁊ Barto.⁊ imo.ibi.⁊ in.d.l.ſi quis
cum aliter.⁊ Barto.in.d.l.ij.Sed quando haberetur cõ⸗
ſideratio dictarum expenſarum ⁊ vexationis litis ⁊ dubie⸗
tatis euentus litis.Et his conſideratis nihilominus eſſet
leſio vltra dimidiam iuſti precij vt volũt prefati doc.quos
multi moder.ſequuntur locum habeat remedium.d.l.ij.vl̃
dicamus qd̃ licet non habeat locum dictum remedium in
tranſactione:quia eſt contractus ſtricti iuris ⁊ in cõtractu
ſtricti iuris tenetur ꝙ nõ habeat locum dictum remediũ.
d.l.ij.ſed remedium.d.l.ſi quis cũ alter ꝓut late ibi tradit.
Jmo.concludens tñ poſt Bart.ꝙ competat nõ ſolum re
medium exceptionis de quo videtur loq.d.l.ſi qs cum alr:
ſed ẽt actionis vt ibi latius per eum.Et hoc non pñr ꝯcor
dari opi.preterea dato ſine preiudicio ꝙ ſola leſio vltra di
midiã nõ eẽt ſufficiẽs ad veniendũ ꝯ̃ trãſactionem:tñ non

ꝓpterea

ꝓpterea ſeqtur leſio longe magis exceſſiua non ſit ſufficiēs ad id inducendo vt ꝑ dicta. ſ. Nec ēt ob. ꝙ tradūt doct. in d. l. ij. ⁊ in. d. c. pe. ꝙ. ſ. iuramentū tollit remediū dcōꝝ iurium qꝛ fatendū eſt niſi ſit leſio multum exceſſiua prout. ſ. late dcm̄ eſt nō repeto. Nec ēt ob. ꝙ tertio loco in ꝯtriū dicebaſ ad demonſtrandū nō reſultaſſe leſionē: qꝛ imo. ſ. ꝓbatum eſt ꝙ enormiſſima emanauit leſio: qꝛ dicta repromiſſio dotis fuerat ineffica dcā cōceſſio fuit pura non in diē ⁊ vltra interueniēte pactū in effectu de obſeruantia iuramēti in fauorē dicti flordemontis q̄ oia. ſ. latius deducta ſunt nō repeto. Jd aūt qḋ. ſ. in ꝯtriū pōderatur ꝙ dictus flordemontes erat potentior ⁊ magis ſagax: licet aliqualr̄ rendat ad diminutionē leſionis tn̄ ex aduerſo facit ꝓ hac ꝑte qꝛ eſt magis veriſile ꝙ exquo tranſegit cum ruſtico ſimplici ⁊ nō ſagaci ⁊ minus potenti ipſū induxerit ad trāſigendū dolo vel metu: ideo hoc nō minus facit pro ꝙ̄ contra.

g ¶ Deſcēdēdo aūt ad ſcdm̄ cōſultatiōis articulū vr̄ primo aſpectu dcm̄ ꝙ dictus flordemontes licite potuerit dcām poſſeſſionem apprehendere propria auctoritate: ⁊ ꝯñr fuerit nō licitū dicto Bartholomeo ⁊ frībus ſibi reſiſtere. Nā dictus porphyrius dn̄s dcē vinee i quā. d. flordemōtes intrauit dedit eidem flordemōti licentiā ⁊ auctoritatē dcām poſſeſſionē ꝓpria auctoritate apprehendēdi ⁊ intrandi dictā rē eſt q̄ quidē cōceſſio ꝓbet facultatē rē apprehendēdi ſine iudice vt eſt tex. in. l. creditores. C. de pig. cū cōcor. ibi in gl. ad lucrū. ⁊ virtus talis pacti ⁊ talis ꝑtis ingrediēdi durat ēt re alienata ⁊ ſic ipſa re exiſtēte penes ſucceſſorem ēt ſingularē ꝓut cōcludit gl. circa fi. in. d. l. creditores ꝓut vr̄ eā referre ibi Bar. dicēs ꝙ idem tenent ibi Pe. ⁊ Cy. ⁊ Spe. in ti. de pig. §. j. ver. itē qd ſi debitor refert alios tenere ꝯtriū ipe aūt bar. ꝓ cōcordia facit ſuā diſtinctionē ꝑ quā in caſu nr̄o vr̄ dcm̄ ꝙ licuerit dcō flordemōti intrare dcām poſſeſſionē ꝓpria auctē exquo dict⁹ flordemōtes vr̄ ꝙ habeat ius in re: ꝗ qꝛ de dcā trāſactiōe fuit cōfectum inſtrm̄ manu publici notarij ⁊ in inſtris ſolet ſemp apponi gn̄alis hypotheca bonoꝝ. Jtē exquo eſt cā ꝑcarij ꝺ qua. j. dicā vr̄ fuiſſe trāſlatū dn̄iū ꝑ id qḋ hr̄ in. l. iterdū. ꝺ acq. poſ. ⁊ in. l. qḋ meo in prin. eo. ti. iuncta. l. j. ⁊. l. quiſqs. C. de don. ⁊ no. per glo. ⁊ doc. in. l. ab emptione. ff. de pac. ⁊ inſtra ſolent ex forma ſtatutoꝝ hr̄e executionē paratam ad inſtar ſnīe. Et inſtrm̄ illud cōtinebaſ rē liqdā. Et vt arbitror nō vtebaſ in dubiū ꝙ dicti Bartholomeus ⁊ frēs poſſidebāt tanꝙ hn̄tes cām ex dcō porphyrio: qbus cōcurrētib⁹ bar. cōcludit ꝙ liceat ingredi propria auctoritate ēt ſingulari ſucceſſore poſſidente. ⁊ lꝫ glo. Bar. ⁊ doc. ibi velint ꝙ vigore talis licētie non poſſit poſſeſſionē ingredi ꝙ̄ inuenit reſiſtētē ne ſcādalū inde oriaſ ar. l. nō ex ſingulis. de reg. iur. ⁊. l. eqſſimū in prin. de vſufr. ⁊ ꝙ not. in ex. l. ſtipulatione. ff. de acq. poſ. Tn̄ non vr̄ imputandum dicto flordemonti qui forte ignorabat futuram reſiſtentiam ⁊ forte ne reſiſtētiā inueniret acceſſit de nocte quo tpe non videbatur veriſimile ꝙ aliquem in vinea inueniret reſiſtentē. Preterea ⁊ clarius illa cōcluſio glo. ⁊ doc. ꝓcedit qñ eſt ſola cōceſſa licētia intrandi ꝓpria auctoritate nō aūt eſt tranſlata poſſeſſio. Nā qñ eſt tranſlata poſſeſſio ꝑ cōſtitutionē ꝑcarij ꝓut tranſlata fuit in caſu noſtro cū dictus porphyrius conſtituerit ſe nomine dicti flordemontis precario poſſidere: tum qꝛ ꝑ talē cōſtitutionē ꝑcarij transferſ in dubio poſſeſſio ciuilis ⁊ poſſeſſio naturalis remanet penes ꝑcario cōſtituētē. l. ⁊ habet. §. eū qui. ff. de ꝑcario ⁊ no. doc. in. d. l. interdū. ⁊ Bar. in. d. l. creditores. q̄ quidē poſſeſſio ciuilis remanet penes ipſum ꝑcario cōcedentē ēt poſtꝙ̄ ꝑcario rogās ſeu cōſtituens ſe poſſidere alteri tradiderit poſſeſſionē: qꝛ illa poſſeſſio ciuilis ſtat penes ſe apud ipſū ꝯcedētē nec reſidet penes naturalē poſſeſſionē que pertinet ad conſtituentē. iō pro defenſione ſue ciuilis poſſeſſionis licet ipſam rem ingredi ⁊ repellere reſiſtentem ne ſuam ciuilē admittat per ea que hn̄tur in. l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ff. de acqui. poſ. ꝓut hec poſt Jac. bu. cōcludit Barto. in repeti. dicte. l. creditores. ⁊ ēt in lec. Et qꝛ dictus flordemontes hꝫ hoc licite videtur intraſſe apprehendidiſſe dictā poſſeſſionē in ꝯtriā videſ ꝙ dicti Bartholomeus ⁊ frēs non potuerunt licite reſiſtere. Et expellere ipſum legittime ingredientem ⁊ apprehendentem poſſeſſionem dicte rei.

h ¶ His tn̄ non obſtantibus in ꝯtriū arbitror ſnīā veriorē ꝓ cuius rei euidētia ꝑmittendum eſt ꝙ dcī Bartholomeus ⁊ frēs poſt coꝝ titulū habitū a dcō porphyrio pluribus annis poſſederunt ſciente ⁊ patiēte dicto flordemōte ꝓut in themate ꝑſupponiſ exquo cauſaſ amiſſio poſſeſſionis. Nā lꝫ ciuilis poſſeſſio animo retineaſ iuxta. l. iij. §. in admittēda. ⁊. l. quēadmodū. de acq. poſ. ⁊. d. §. qui ad nūdinas cū ſi. Et iō alio occupāte poſſeſſionē abſente vl̄ ignorante ipſo ciuiliter poſſidēte poſſeſſio ciuilis nō amittaſ nihilominus ſi ipſe ciuiliter poſſidēs reuertiſ ⁊ ſcit rē ab alio poſſideri ita ꝙ hꝫ facultatem intrandi actualiter ipſā rem. Si permittit illam naturaliter poſſidentē pacifice rē poſſidere amittit ſuā ciuilē poſſeſſionē ꝑ negligentiam ipſius ciuiliter poſſidentis. ꝑ. l. ſi ꝺ eo. §. ſi forte. ff. de acq. poſ. ꝓut ibi no. doc. maxime Bar. ⁊ Jmo. Et ideo cū ꝓut ꝑſupponiſ dicti Bartholomeus ⁊ frēs dcās res poſſederint ꝑ plures ⁊ plures annos ſciente ⁊ patiente dicto flordemōte vr̄ ꝙ dictā poſſeſſionē amiſerit. Preterea lꝫ Bar. in. d. l. creditores voluerit ꝙ ſi ꝑcario poſſidens alienat ⁊ tradit rē alterius vel deijciſ de poſſeſſione ꝑ. l. ſi de feudo. ff. de vi ⁊ vi ar. qꝛ poſſeſſio ciuilis precario cōcedentis nec coheret naturali poſſeſſiōi nec in ea regeſcit: tn̄ ꝯtriū vr̄ velle Ang. in l. ſi. C. ꝺ acq. poſ. ⁊ in. l. pretor ait. §. hac actiōe. ff. vi bo. rap. dicens poſt Ja. bu. ⁊ obertū de bobio ꝙ ſi is q conſtituit bona ꝑcario nomine alteri⁹ poſſidere ⁊ poſtea alienat agit ad recuperādā illam poſſeſſionē ꝯ eū in qua eſt facta alienatio cōditione. d. l. ſi. nec regriſ alia diſcuſſio debitoris pn̄cipalis. ⁊ idē notat bal. in. l. j. C. de his q̄ in frau. cre. ꝙ ⁊ ſentit idem Bal. in rubꝛ. C. de ꝯhen. emp. q. xvj. ver. qnimmo ⁊ in. l. ij. ff. ꝓ ſocio in antiq̄ lec. ⁊ in. l. filioſa. el ſecūdo ver. ſinautē alius. ff. ſo. ma. ⁊ ſic videnſ velle ꝙ per illā traditionē priueſ ciuiliter poſſidēs ſua poſſeſſione qꝛ remediū. d. l. ſi. militat qñ is cuius noīe poſſideſ priuaſ ſua poſſeſſiōe ex dolo vel negligētia eius q ſuo noīe poſſidet vl̄ detinet: ergo ſi ꝑ illā traditionē ꝑcario rogātis nō priuareſ ꝑcariū cōcedēs ſua ciuili poſſeſſiōe nō videreſ cōpetere remediū illius. l. nec vrget. d. l. ſi de fundo cū ſua gl. qꝛ loquiſ i nāli poſſeſſiōe vſufructuarij ⁊ ciuili poſſeſſiōe ꝓprietarij i qb⁹ nō vr̄ eadē rō qꝛ vſufructuarius nō poſſidet noīe ꝓprietarij nec eius poſſeſſio depēdet a ꝓprietario ſꝫ fundaſ i iure ipſius vſufructuarij cuius ius cenſeſ ꝑs dn̄ij. vt. l. iiij. ff. de vſufruc. ⁊ ſic ē diuerſa rō ꝙ̄ in ꝑcario rogāte ⁊ ꝑcario ꝯcedēte qꝛ rogās dr̄ noīe ꝯcedētis poſſidere adiecta qlitate ꝑcarij: nec eius poſſeſſio fundaſ i aliquo iure ipſi⁹ rogātis: ſꝫ in mera volūtate ⁊ liberalitate cōcedētis. l. j. ⁊. l. cū ꝑcario. ff. de ꝑcario. ⁊ ſic caſus ſunt ſeparati ſeparatā rōnē habentes. iō de vno ad alterū rō inferſ. ar. l. ſi. ff. de calūnia. ⁊. l. ſi maritus. C. de don. inter virū ⁊. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acq. poſ. vnde ſaltē cōcurrente. ſ. dicta prima rōne dicendum eſt ꝙ dictus Flordemontes nō poſſidebat amplius ciuiliter dicta bona tradita dictis Bartholomeo ⁊ fratribus ⁊ ꝑ eos multis annis poſſeſſa ꝓprie coꝝ nomine ⁊ ſic ceſſant termini bar. in. d. l. creditores in rep. ⁊ in lectura quatenus concludit ꝙ precario concedens rōne ſue ciuilis poſſeſſionis poteſt ingredi poſſeſſionem propria auctoritate etiam ſi inuenerit reſiſtentem ⁊ hoc pro tuenda ⁊ defenſanda ſua ciuili poſſeſſione ne illam admittat: nam exquo ꝑſupponitur illam non breui interuallo temporis intermedio amiſiſſe non cadit dicta ratio defenſionis ſue ciuilis timore ne admittatur cum fuerit iam admiſſa: ſed agitur de ea recuperanda que non poteſt propria auctoritate ſaltem ex interuallo recuperari iuxta. l. iij. §. eū igitur. ⁊. l. cum fundus. ⁊. l. colonus. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊. l. qui poſſeſſionem. eo. titu. ideo ex his concludendum eſt ꝙ dictus Flordemontes inuenta reſiſtentia non potuit propria auctoritate dictam poſſeſſionem velle apprehendere ⁊ dicti Bartholomeus ⁊ fratres qui naturaliter ⁊ ciuiliter poſſidebant ex iuſto titulo donationis ⁊ qui veriſimiliter ⁊ probabiliter ignorabant iura dicti Flordemontis cum penderent ex facto penitus alieno. argumen. l. finali. ff. pro ſuo. ⁊ l. verius. ff. de probatio. ⁊. l. qui in alterius. ff. de regulis iuris. ⁊. c. ꝑſumiſ ignorantia. ⁊. c. cū quis in iuo. e. ti. lib. vj. potuerunt licite ꝓ defenſione coꝝ poſſeſſionis reſiſtere ⁊ repellere ingrediētes per. l. j. cū ibi notatis. C. vn̄ vi. ⁊ dcō. §. cū igiſ. ⁊ dcā. l. q poſſeſſionē. ⁊. l. vt vim. ff. de iuſticia ⁊ iure cum ſimi. ⁊ maxime cū illi de nocte armati occuparent poſſeſſionem illam ⁊ vuas ex vinea aſportare vellent quas illi Bartholomeus ⁊ fratres putabant ex iuſta cauſa probabiliter eſſe ſuas ⁊ ſaltē quaſi dominiū habebant: quinimmo bonefidei poſſeſſor conſequitur dominium fructuū induſtrialium ratione cure ⁊ induſtrie coipſo qḋ ſunt a ſolo ſeparati a quocunqꝫ ſeparentur. lege qui ſcit. ff. de vſuris. §.

ſiq̄s aũt a nõ dño inſti. de rer. diuiſio. ⁊ idõ cũ dcũs Flordemontes ⁊ ſocij ↄ̄ctarent dcãs vuas ad dcõs Bartholomeum ⁊ fratres ſpectãtes iure dñij ſaltẽ eoꝝ opinione ex h erãt fures nocturni cũ pdicta de nocte agerent̃ vl ſaltẽ dci Bartol. ⁊ frẽs pbabiliter ⁊ iuſtis moti rõnibꝰ veriſimiliter putabãt illos eẽ fures nocturnos ⁊ ſe armis defendebant idõ licite potuerũt nedum expelli ſed etiam vulnerari.

b ℭ Cum lege humana ⁊ etiam lege diuina ſit permiſſum furem nocturni telo ſe defendentem occidere. l. itaq̃. ff. ad. l. acqui. ⁊ c. ſi perfodiẽs extra de homici. ⁊ exodi. xxij. c. ⁊ ff. ad. l. corneliã de ſiccarijs. l. furẽ. multo ergo fortius licuit paruũ vulnuſculũ inferre. nõ. n. põt qs ſine piculo tueri rẽ ſuã aduerſus eum qui armis reſiſtit ſi vult ſe abſtinere ab offenſa alterius: vñ attentis dictis circũſtãtijs bonus vir arbitrari dꝫ dcm̃ paruũ vulnus nõ eẽ punibile ex cauſis ⁊ rõnibus preallegatis ⁊ dictis Bartholomeo ⁊ frĩbꝰ licuit ſe repellere ẽt p vim dictos Flordemontẽ ⁊ ſocios per pdicta nõ obſtãtibus adductis in ↄ̄triũ que vere nõ obſtãt ⁊ ſatis apparẽt ſublata p adducta pro hac parte nõ. n. licuit dcõ flordemonti dcãm poſſeſſionẽ intrare inuẽto reſiſtẽte ⁊ multominus vuas que in totũ vl in partẽ pertinebãt ad bonefidei poſſeſſores per induſtria cura ⁊ cultura poterat ſibi appropiare ⁊ aſportare: ⁊ lꝫ forte ab initio ignoraret futurã reſiſtentiã rõne tpis quo acceſſit nihilominus inuenta reſiſtentia debuit deſiſtere ⁊ retro cedere per notata i. l. creditores. ⁊ in. d. l. ex ſtipulatiõe. ⁊ in. d. l. equiſſimũ. ⁊ in d. l. nõ eſt ſingularis. preterea quicquid ex pte flordemontis cui põt impingi acceſſus de nocte iuxta illud qui male agit odit lucem. ⁊ ꝙ no. in. l. j. C. de interdicto mrĩmonio: tñ ex parte Bartholomei ⁊ frũm licuit reſiſtẽtiã facere p tuẽda eoꝝ poſſeſſiõe maxĩe cũ penitꝰ ignoraret ⁊c. Laus deo.

ℭ Pupillaris expſſa an admittat̃ ↄ̄ matrẽ ſi ſubſtitutus non adiuit hereditatem ex ſubſtitutione.

ℭ Conſilium xxviij.

I **In noĩe dñi** nrĩ ieſu xpi. ℭ Circa pñtem ↄ̄ſultatione principaliter eſt videndũ: an dicta ſubſtitutio facta dictis filijs impuberibus õ dcã domina Agnete eoꝝ amita fuerit directa. an vo fuerit obliqua: nã ſi dicta ſubſtõ in pupillari etate interpetratur ꝙ fuerit directa ſi dicta dña Agnes ſubſtituta adiuit hereditatẽ dci vici tunc illã trãſmiſiſſet ad eius heredes ⁊ mr̃ in nihilo ſuccederet qꝛ per pupillarem ſubſtitutionẽ mr̃ in totũ excludit̃ ab hr̃ditate filij. l. papi. §. ſed nec impuberis. ff. de inoffi. te. ⁊ in. l. pcibꝰ. C. de impu. ⁊ in. l. in teſtõ. C. de te. mi. nec tunc eẽt agendũ de aliqua legitĩa vl trebelleanica qꝛ mr̃ ab oĩ legitĩa excludit̃ p ſubſtitutũ vulgarem p dicta iura ⁊ p. c. ſi pr̃. de te. lib. vj. nec trebellianica reſpicit pupillarem ſubſtõnem vt de ſe eſt notiſſimum ⁊ hoc ſi pupillaris eſt expſſa: ſi aũt eſt oĩno tacita illa admittit̃ ↄ̄ mrẽm: vt. d. l. pcibus. ⁊ l. ſi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub cõdi. fac. tñ pupillaris comprehenſa in cõpendioſo cenſet̃ expreſſa verbis. ſ. gñalibus ita ꝙ excludit mrẽm vt pbatur i d. c. ſi pr̃. ⁊ not. p doc. cõiter oẽs in. d. l. precibus. ⁊ in. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ in. c. Raynutius. ⁊ in. c. Raynaldus. de teſtis. ⁊ hec ſunt in iure notiſſima. ſi autẽ nõ adiuit hr̃ditatem illã minime trãſmiſit p. l. qm̃ ſorores. C. de iure delibe. ⁊ l. j. §. in nouiſſimo. C. de cad. tol. ⁊ tunc mr̃ ſuccederet in vniuerſa hereditate onus aũt pbãdi ꝙ ſubſtituta adiuerit ſine dubio ſpectat ad hr̃des dicte Agnetis q dñt illã adiuiſſe ⁊ ſunt actores p regulã. l. ei qui dicit. ff. de proba. ⁊ l. qui accuſare. C. de eden. cũ infinitis ſil'ibus ⁊ in proprijs terminis hr̃ in. l. gerit. ⁊ in. l. p hr̃de. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. j. C. de repu. her. ſi nã aũt interpetraret̃ fideicommiſſaria tunc nõ eẽt agendum de aditione hr̃ditatis cũ illa non adeat̃ p fideicõ. ſꝫ per heredem.

a ℭ Lz̃ legata ⁊ fideicõmiſſa trãſmittunt̃ ẽt non agnita vt d. §. in nouiſſimo. ⁊ lꝫ gl. in. l. cum filio. ff. de leg. j. aliud videat̃ velle in legato vniuerſali: tñ cõiter a doc. reprobatur. ſed tunc mr̃ hr̃et detrahere legitimã ⁊ trebelleanicam ex quo diuerſis tpibꝰ detrahunt̃. d. c. raynutius. ⁊ d. c. raynaldus. ⁊ d. c. ſi pr̃. ⁊ p gl. in. l. ꝗ̃ꝗ̃. C. ad. l. fal. ⁊ lꝫ de rigore iuris ciuilis hoc dubium reputet̃ tñ exquo eſt de iure can. expreſſe deciſum eſt ſeruãdum maxĩe in terris eccleſie vbi cã vertit̃ put oẽs tenent ⁊ reſiduũ hr̃et reſtituere hr̃dibꝰ dcẽ agnetis fideicõmiſſarie. ⁊ h niſi ſit elapſum longiſſimũ tps xxx. vel. xl. an. ita ꝙ eſſet pſcriptũ aduerſus ius petendi reſtõnem fideicõmiſſi per. l. ſicut. ⁊ l. oẽs. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. cum dicta mr̃ fuerit in bonafide pretendẽs iuſtã ignorãtiã dcẽ ſubſtitutionis que cõſtabat ex facto alieno. l. ſi. ff. pro ſuo. ⁊ l. q i alterꝰ. ff. de re. iu. cũ ſi. cũ itaq̃ dicatur dcãm dñam agnetẽ nõ adiuiſſe hr̃ditatẽ dci vici ⁊ ẽt dicat̃ poſt mortẽ dci vici eẽ elapſum lõgiſſimũ tps nec fuiſſe interruptã pſcriptionẽ reſtat ↄ̄cludẽdũ ꝙ ex vtroq̃ capite dicta mr̃ ſit tuta ⁊ poſſit licite retinere vniuerſã hr̃ditatẽ ſm dicti pſuppoſita: tñ poſſet put dixi pbabiliter dubitari: an dicta ſubſtitutio fuerit pupillaris an fideicommiſſaria.

b ℭ Eſt tritũ dubiũ an. ſ. compendioſa fcã per verba cõis ſine tpoꝝ diſtributione filijs impuberibus ſit oĩ tpe fideicõmiſſaria an ſit pupillaris intra pupillarẽ etatẽ: lꝫ articulus ſit plixus ⁊ ſatis tritus ⁊ dubius: tñ pp nunc feſtinãtiã ⁊ qꝛ cã eſt leuis vt dr̃ breuiter me expediã. Nam in hac q̃ne doc. cõiter añ Bar. fuerũt in ea opi. ꝙ oĩ tpe eſſet fideicomiſſaria bar. aũt tenuit regłr ↄ̄triũ per. d. c. ſi pr̃. Fallit ſm eum quando mater eſſet in meo. Nã fauore matris ſubſtõ hmõi interpetrat̃ ſemp fideicommiſſaria tamẽ cõis ſnĩa moder. eſt ꝙ ẽt matre pupilli exiſtente in medio interpetret̃ directa intra pupillarem etatẽ per tex. d. c. ſi pater. maxime in rõne ſui attento ꝙ ibi mater erat in medio. Et hanc opi. dr̃ tenuiſſe glo. in. §. qua rõne. inſti. de vulg. ⁊ pu. quã glo. ſeqtur. Cy. ⁊ idẽ tenuit Joã. an. in. d. c. ſi pr̃. in nouella. ⁊ Jo. de ſan. ibidẽ vt ibi refert Dñicus de ſancto ge. idẽ tenens. Et lꝫ pdicti gl. ⁊ doc. loquantur gñalr nõ exprimentes ſit mr̃ in medio necne. Nihilominus Jo. an. ⁊ Jo. de fantu. ⁊ ſiles qui ſe fundant per tex. d. c. ſi pr̃. vbi mater erat in medio ſatis aperte videntur idẽ vellet ẽt eo caſu quo mater ſit in medio. Et idem ſiue mr̃ ſit in medio ſiue non. Firmat Saly. Fran. de rãpo. ⁊ Raph. ful. in. d. l. precibus. Nõ ⁊ tenuit florẽ. in. d. c. raynutius ⁊ Jmo. in. d. l. cẽturio. ⁊ ẽt. d. c. raynutius. dicẽs ꝙ hoc eſt ſatis determinatũ. per d. c. ſi pr̃. ⁊ exquo eſt ita determinatũ hec opi. ſeruãda eſt in terris imperij ⁊ in foro ſeculari ſm eũ quã opi. tenuit ẽt. d. Nico. ſiculus. Et hec opi. firmat̃ ẽt per Pe. de anc. b. in. d. l. pcibus p tex. illi ⁊ dicit ꝙ ſepe ↄ̄ſuluit ita ⁊ ꝙ cõiter tenetur per doc. ⁊ do. Ant. in. d. c. raynutius. col. xviij. dicit ꝙ hec opi. eſt hodie cõis opi. canoniſtaꝝ. ⁊ ita reperio ꝙ cõiter tenet̃ in ſcholis. Et inter ceteros hoc firmat celeberrimus. doc. d. Jo. petrucij pr̃ ⁊ d. meus in. d. l. precibus. ⁊ ita ibi legendo tenui ⁊ tenendum duxi in preſenti cõſultatione in qua due ↄ̄iecture cõcurrũt p hac cõcluſiõe eliciẽda: prima qꝛ dcã mater trãſiuit ad ſcđa vota pp q̃ ſecunda vota non eſt ita fauendũ in mã excludende ſubſtõnis pupillaris prout ſi non trãſiuiſſet ad ſcđa vota: prout habet̃ per Ange. in. d. l. moribus in prin. ff. de vul. ⁊ pu. qui voluit qđ pp tranſitum ad ſcđa vota ẽt tacita pupillaris admittat̃ ↄ̄ matrem. Scđa ↄ̄iectura eſt qꝛ teſtõr. ĩ. pxime dictos ſuos filios inuicem ſubſtituerat ſub eadẽ forma ⁊ in illo mẽbro vr̃ ꝙ intra pupillarem etatem comprehenderet̃ pupillaris ſub illa compendioſa: qꝛ ſubſtitutus eo caſu erat talis pſona que ex veriſili mente teſtõris erat matri pupilli preferẽda. Et hoc ẽt attendatur vt pupillaris ẽt tacita que ſub verbis non poteſt cõprehendi excludat matrem vt per Bar. ⁊ doc. in. d. l. ij. ad hoc glo. ſi. in ſi. in. d. l. precibus. ꝙ ⁊ tenuit Ang. ibi. ⁊ in. d. l. ſi. de inſti. ⁊ ſubſti. Et ſi hec pcedũt in pupillari oĩno tacita lꝫ nõ tranſeant abſq̃ dubitatione qꝛ nõ nulli ↄ̄triũ tenent fortiꝰ dõm eſt in pupillari nõ oĩno tacita que põt comprehẽdi ſub verbis gñalibus compendioſe. Et ſi in precedenti pxima ſubſtõne verbum cõe ſubſtituo trahitur ad pupillarẽ ſubſtõnem preſtat coniecturã: ꝙ ẽt in alio mẽbro ſubſtõnis eã cõprehẽdat put eſt theorica bart. cũ quo doc. trãſeũt in. d. l. cẽturio poſt mediũ. Ubi Bart. ↄ̄cludit ꝙ lꝫ qñ mr̃ eſt in medio cõpẽdioſa fcã verbis cõibus interpetret̃ fideicommiſſaria ẽt intra pupillarẽ etatem. Et alias. ſecus tñ dicit alr̃ eſſe dõm quando militarent alique coniecture id ſuadentes. Ex quibus oĩbus cõcludo ꝙ in caſu noſtro dicta ſubſtõ ſit interpetranda pupillaris. ⁊ per ↄ̄ñs non adita hereditate p ſubſtitutam nihil debet̃ eius heredibus: ſed integra hereditas pertineat ad dictam matrem pupillorum. Que in hereditate vltimi decedentis inuenit hereditatem etiã fratris: quia vltimus decedens erat ſuus heres fratri prout patri per regulam. l. ſed ⁊ ſi plures §. quos poſſum. ff. de vul. ⁊ pup. ad h. l. qui duos. eo. ti. cuꝫ ſi. ⁊ hanc concluſionem puto magis expedire dcẽ matri cõſultãti: exquo pro claro preſupponit̃ ꝙ nunq̃ fuerit hereditas

ditas adita p dictã agnetã ſubſtitutã. Et ſi ita eſt nõ remanet extratio circa alia q̃ſita. Nã exquo ipſa eſt hẽs inſolidũ ſi qd ſibi debebat ex hẽditate vel a teſtore vl̃ ab hẽde illud cõſtat eſſe cõfuſum: q2 nec põt ſibiipſi deberi p iura vulgaria. Si aũt dicta agnes adiuiſſet cõſtat ꝙ ipſa mr̃ deberet cõſeq. xvij. florenos relictos ſibi tanq̃ dotales in teſtõ patris teſtõris ſiue fuerint dati in dotẽ ſiue non. l. j. ⁊ l. ſi non deſignata. C. de falſis cã adiecta leg. ⁊ ẽt duos ducatos aureos ſibi relictos. Et etiã poſſet repetere ea que de ſuo expoſuit pro ſoluendis relictis ad pias cauſas factis in dicto teſtõ: q2 ſoluendo vtiliter geſſit negocia heredis. l. ſoluẽdo ff. de neg. geſt. ⁊ l. ſi quid poſſeſſor. ff. de peti. here.

c ¶ Circa expẽſas aũt q̃ fuerũt facte ꝓ victu dicti filij eſt aduertendũ ꝙ in pũcto dr̃ ꝙ fuerũt facte p vitricũ dicti pupilli q in dubio nõ cẽſet feciſſe animo donãdi ſ3 aĩo repetẽdi. l. ſi pr̃no affectu. C. de neg. ge. ⁊ ibi p gl. ⁊ doc. iõ nõ repeteret ipſa mr̃ ſ3 vitricus q expẽdidit. Si aũt ipſa mr̃ expẽdidiſſet diſtinguit̃ aut fecit aĩo repetẽdi ⁊ repeteret aut aĩo nõ repetẽdi ⁊ nõ repeteret. l. alimẽta. C. de ne. ge. ⁊ d. l. nẽſenius i dubio regl̃r nõ repetit: q2 cẽſet expẽdidiſſe aĩo nõ repetẽdi dictis iuribus. ⁊ facit. l. ꝙ in vxorẽ. C. e. ti. fallit qñ mr̃ gerit negocia filij. Nã tũc cẽſet poti⁹ expẽdidiſſe vt negocioꝝ geſtrix q̃3 animo donando: vt. d. l. nẽſenius. ⁊ bar. ibi. ⁊ bal. in. l. ſi. C. d dot. ꝓmi. ⁊ doc. in dictis iuribus. ⁊ in. d. l. alimenta. Et maxime h̃ procedit ſi mater erat pauper prout audio ⁊ expenſa nõ modica prout habetur in dictis iuribus maxime in. d. l. alimenta per gloſ. ⁊ docto. Tamen q2 mihi dr̃ ꝙ fuit facta a vitricis non eſt inſiſtendu3 circa alimenta que preſtantur a matre. Laus deo:

¶ Pater offerens ſe paratum ſoluere omnibus creditoribus filij legittime iura ſua oſtendentibus an per iſtam oblationem videatur contrahere cum abſentibus. Et an iſta oblatio operetur ratificationem geſtoru3 per filiu3. Ita ꝙ pater teneatur inſolidum actione ꝙ iuſſu.

¶ Conſilium. xxix.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Cõſilio. ã. reddito i cã Joãnis de bergamo ſe ſubſcripſerunt dñs Baldus dñs Petrus de eubaldis ⁊ dñs balionus i ↄ̃triũ prout dr̃ cõſuluerũt domin⁹ andreas barbatius ⁊ dñs Alexãder de Jmo. eo medio quia ſ3 eos illa oblatio facta per dictũ magr̃m Leonardum ad interrogatoriũ cuiuſdã franciſci trãſiuit in ↄ̃tu ⁊ obligat dcm̃ magiſtrum leonardum ſm eos: q2 dictus magiſter leonardus rñdendo interrogatorio dixit ⁊ obtulit ſe paratũ ſoluere ⁊ ſatiſfacere tã principali ipſius euangeliſte q̃3 quibuſcunq3 alijs creditoribus oli3 dicti bartholomei ſui filij dũmodo ipſi oñdãt legittime de iurib⁹ eoꝝ: ⁊ ſic ꝓmiſit dcõ ſer euãgeliſte ⁊ notorio ſtipulãti ⁊ recipiẽti vice ⁊ noĩe dci frãciſci ſoluere ⁊ ſatiſfacere oẽ id qd̃ lr̃ie ipſe franciſcus ꝓbauerit ſe debere hr̃e a dcõ ſuo filio vigore cuiuſcũq3 ꝓmiſſionis ſibi fcẽ p dcm̃ ei⁹ filiũ. Ita ꝙ p dcã3 oblationẽ quã retulit ad perſonas incertas vr̃ ↄ̃traxiſſe cum pſonis incertis.

a ¶ Et qñ cũ pſonis incertis ↄ̃hit̃ valet ↄ̃tus inter abñtes celebratus ⁊ ẽt q̃trũcunq3 cõſenſus ↄ̃hentiũ ex interuallo emanauerit p no. p Barto. in. l. licitatio in pñ. ff. de publicis ⁊ per eunde3 Bart. ⁊ Ang. in. l. ſi tpa. C. de ſide inſtru. ⁊ iure aſte fiſ. lib. x. per id qd̃ not. Bal. in. l. ſi. C. de cõdi. ob cãm: ⁊ adducit̃ ẽt ſimile de eo q h3 rem ꝓ derelicta: q2 vr̃ donare ei q primo occupauit. l. ſi id qd̃ ad ſi. ff. ꝓ derelicto. Cõcludebãt itaq3 pfati doc. ꝙ ita ſit dicẽdũ in caſu iſto. ſ. ꝙ dictus magr̃ leonardus cenſeatur ↄ̃traxiſſe cũ dcõ ſuo aduerſario q poſtea legittime ꝓbauit fuiſſe debitorẽ dci bartholomei. Ad quoꝝ motiuu3 dñs Bald. cõſulendo rñdet pluribus modis: primo ꝙ ꝓcedat dicta theorica ꝙ valeat ↄ̃tus celebratus inter abñtes puta p viã licitatiõis qñ ſumus i re publica ⁊ ſil̃ib⁹ vl̃ib⁹ q̃ p viã. l. ↄ̃hũt gñalr̃ ⁊ vlr̃ ſine expſſione certe pſone v3 in vẽdendo vel locando plus offerẽti. Na3 illa eſt q̃dã. l. q̃ ad ſui ẽt requiritur ꝙ ſit cõis ⁊ gñalis p eã diſtinctiõe erit aũt lex put h̃ h3 eũ dicit bal. in. d. l. ſi. q adducit no. per doct. in. l. oẽs populi. de iu. ⁊ iu. ⁊ ſubdit cõſulẽs ꝙ hoc vr̃ ſenſiſſe Bart. in. d. l. omnes populi in. iij. q. prin. ver. ſubijcio vnã qõnẽ vbi dicit ꝙ ſtante ſtatuto ⁊c. ſubdit cõſulẽs. vñ vult Bar. ꝙ illa implectio cauſe ex pte talis venientis pficit cõtractũ ⁊ obligat ipſam rẽ tanq̃ preſentem ⁊ ſic nõ eſt aliqua rõ niſi q2 lex ipſius rubrice eſt vbiq3 ⁊ ſemp loqtur ⁊c. ⁊ ſic ad ꝓpoſitu3 rõ bal. in. d. l. ſi. eſt optima ⁊ concludens ⁊ de directo facit ↄ̃ dictos actores q ſe fundãt ex pallegato dcõ bal. cũ. n. dictus magiſter Leonardus ſit perſona priuata nec põt facere legẽ talis ſua ꝓmiſſio nõ põt inducere obligationẽ cũ requiratur partium pñtia ⁊ ſimultaneus cõſenſus. d. l. q̃cũq3 gerimus. ⁊ l. cõſenſu. e. ti. ⁊ l. j. ff. de pac. pterea poſito ꝙ ſit va rõ Bal. in. d. l. licitatio. ⁊ in. d. l. ſi tpa tñ illud dictũ procedit ⁊ rõ ſua in ↄ̃tribus q de ſui natura nõ pñt alr̃ iniri niſi cum incerta perſona tũc. n. equitate imo ẽt neceſſitate ſuadente receptum eſt vt inter abñtes ⁊ ẽt nõ eodẽ contextu retrahatur oblĩo prout hanc rõnẽ põderat Bar. ⁊ expſſius ⁊. in. d. l. ſi tẽpore. ⁊ ipſe ẽt Bar. in. d. l. ꝙ ſeruus. ff. de ſtip. ſeruoꝝ ad ſi. vnde non h3 hoc locũ in promiſſiõibus q̃ pñt ↄ̃hi cu3 certa perſona nec aliqua equitas ſuadet ꝙ tunc cõtrahatur oblĩo inter abñtes ⁊ ꝓpterea nõ procedat in caſu nr̃o in quo poterat contrahere cum certis perſonis ⁊ ꝓ h̃ adducit caſum expreſſum. in. l. ij. C. de heredi. vel acti. ven. ꝙ l3 emptor hereditatis ꝓmiſerit ſatiſfacere oĩbus creditoribus hẽditarijs tñ nõ cogit̃ mutuus illis ſoluere ſi non fuerint pñtes ⁊ ſic quaſi in terminis deciditur ibi caſus nr̃ preterea vr̃ caſus in. l. ſi. ff. de interroga. act. ſm vnam lec. ſm eum q latius inducit illam. l. ⁊ ſubdit ecce ergo in terminis ꝙ confeſſio vel oblatio vel promiſſio l3 h3 verba dirigat̃ ẽt in abñtes tñ non obligat ipſu3 cõfitentem vel ꝓmittentem ẽt ſi eſſent perſone incerte ꝓut ſunt creditores hereditarij: itẽ dicebat̃ p iudice3 ꝙ dr̃ magiſter Leonard⁹ per dictã oblationẽ cenſet̃ ratificaſſe ↄ̃tus celebratos p dictum ſuum filium ⁊ ratificatio ⁊ ratihabitio retrotrahitur ⁊ mandato comparatur ⁊ ſit ex interuallo etiam inter abſentes ⁊ quandoq3 non tam verbis q̃3 facto.

b ¶ Diuino numine repetito extranea mihi apparet illorum ſnia q aut ↄ̃ſulẽdo aut iudicãdo tenuerũt ꝙ illa oblatio fcã p magr̃3 Leonardũ ipſu3 obligauerit creditorib⁹ ẽt abſentibus q2 cẽſeat̃ ↄ̃traxiſſe cũ pſonis incertis. l3. n. ſubtilis ⁊ colorata fuerit eoꝝ inductio de his q̃ hñr per bar. ⁊ doc. in. l. licitatio in prin. de publica. ⁊ in. l. ſi tpa. C. de fide inſtroꝝ. ⁊ iure haſte fiſ. li. x. ⁊ maxime q2 bar. ⁊ Ange. in. d. l. ſi tpa loquunt̃ nõ ſolũ i fiſco ſeu alia pſona q̃ neceſſario h3 deuenire ad ſubbaſtationẽ d neceſſitate: ſ3 ẽt gñalr̃ loquunt̃ d priuata pſona q̃ priuata pſona nõ h3 prãtẽ legis cõdẽde nec ſolet teneri ad ſubbaſtationẽ faciẽda3 in venditione ſuaꝝ rerũ.

c ¶ Et Bar. in. d. l. licitatio loquit̃ in vẽditione reꝝ. minoris in qua l3 cautu3 ſit ⁊ expediat venditionẽ fieri ad ſubbaſtationem de rebus minoꝝ per. l. ⁊ ſi ſine. §. q̃ſitum. ff. de mino. qui tex. nõ eſt alibi loquẽs de ſubbaſtatione facienda in rebus minorũ prout dicit Ange. in. d. l. ſi tpa tñ ipſa ſubbaſtatio non eſt neceſſaria in vẽditione reꝝ minoris q2 nõ repitur iure cautum iuxta. l. magis puto. §. ne paſſim. ff. de rebus eoꝝ. ⁊ l. lex q̃ tutores. C. de admini. tuto. ⁊. C. de ꝓdijs mino. p totum ſm eundem Ang. in. d. l. ſi tpa. vnde Bar. ⁊ Ange. loquẽtes ẽt in ſubbaſtatione facienda in vẽditiõe rerum minoris videnẽ velle eorum dicta intelligere ẽt qñ ↄ̃tus celebratus inter priuatos ẽt nõ ſubſiſtẽte neceſſitate ⁊ q2 Barto. vult ꝙ ſufficiat offerre ex interuallo ⁊ ẽt ſoli notario ⁊ ẽt anteq̃3 veniat tps appoſitũ in ſubbaſtatione nõ vr̃ ꝙ tunc cãdat illa cõſideratio quã cõſulẽdo dr̃ feciſſe Bald. ſ. ꝙ reſultet ſtipulatio exquo pcedit interrogatio ⁊ ſequit̃ rñſio illa. n. cõſideratio Bal. procedere poſſet qñ tpe quo ſubbaſtatur ad vocem pconis aliqd offerret: nam tunc exquo pco pconizat̃ ex commiſſione ſibi facta ⁊ dirigit verba in pſonã cõmittentis expreſſe vel tacite vr̃ ꝙ interrogatio ab ipſo principali ꝓcedat p organũ nũcij iuxta. l. pr̃ ex prouincia. ff. de manumiſ. vindicta ⁊ ꝙ no. ibi. ⁊ in. l. multũ intereſt. C. ſiqs alteri vel ſibi. ſed hec cõſideratio militat et in alijs ↄ̃tribus q pñt inter abſentes celebrari per nunciũ vel epſam iuxta. l. cõſenſu. de acti. ⁊ obli. p. l. j. in ſi. ff. de ↄ̃hen. emp. ⁊ l. abſenti. ff. de donat. tñ ſecus eſt in ſtipulatione. l. j. in prin. ff. de vbo. ob. ⁊ inſti. de inutili. ſtipu. §. itẽ vboꝝ. ſed replicari poſſet ꝙ in minorẽ vẽdẽte: l3 licitatio forte nõ ſit oĩno neceſſaria nihilomin⁹ q2 d3 fieri ex inqſitiõe iudicis q h3 cõſiderare qd magis minori expediat vt ꝓbat̃ in. d. §. ne paſſim. ⁊ in. d. l. lex. que tutores ſi expedit venire ad licitatione3 ſatis vr̃ licitatio ex neceſſitate ꝓcedẽ exquo iudex tenet̃ facere fieri illud qd̃ expedit minori: l3 nõ ſit talis neceſſitas ꝙ ei⁹ obmiſſio vitiet ↄ̃tũ ⁊ nõ ſemp expediat minori expectare licitationẽ: iõ ꝓcedere

poſſit dcm̄ Ang. quaten⁹ dicit licitationē nō eē neceſſariā: Bar. tn̄ in .l. alio in vlti. col. ff. de alimen. et cib. lega. vī ꝓ claro preſupponere bānimenta eſſe neceſſaria in alienatione rex minoris ꝑ .d .l. et ſi ſine. §. j. et idem dr̄ tenuiſſe Bal. in quodā ſuo conſi. ꝙ incipit nota que regrant vt vēditio ſcā et c. Et ſm h nō ob. ſi Bar. loquitur ēt in licitatiōe rex minoris exquo ipſe tenet ꝙ licitatio eſt neceſſaria. et lꝫ i .d .l. ſi tpa loquaſ ſimplr de pſona puata: cū poſſet intelligi in ea perſona priuata in qua eſt neceſſaria licitatio vel de iure cōi vel ex forma forte iuris municipalis: ſuadet. n. rō ꝙ qn̄ lex neceſſitat ad faciendā licitationē que neceſſario hꝫ reſpicere perſonā incertā cenſeaſ diſponere ꝙ licitatio artet et obliget offerētē et licitātem vt ſic licitatio ſit effectualis et perſone ſint magis faciles ad offerēdū et lex ipſa ꝯſtat ꝙ pōt inducere ꝙ oblo ꝯbaſ ex actibus geſtis inter abſentes ita ꝙ nō eſt miruꝫ ſi eo caſu receditur a regula iuris cōis que ceſſat i alijs terminis qn̄ pſona priuata ſponte et ceſſante oī legis diſpoſitione vellet cū pſonis incertis ꝯtrahere: qꝛ tūc nō artat rō vt recedam⁹ a reglā iuris cōis nec lex aliqua vt reperiā ad id aſtringit et ſic ſtādū eſt regle iuris ar. §. cōſideremus in auctētico de trien. et ſemiſ. et .l. illā. C. de colla. nec ob .l. qua rōne. §. ſi. de acq. re. do. qꝛ non pbaſ ibi ꝙ reſultet in illo caſu aliqua oblo: lꝫ reſultet dn̄ij trāſlatio put et ꝯtingit i hn̄te rē pro derelicto: itaqꝫ cū iure nō pbeſ ꝙ ſaltem in eo caſu quo licitatio nō eſt neceſſaria obliget licitantē vt artetur et obligeſ plus offerenti: lꝫ Bar. et Ang. illud dicant nō eſſet incōueniēs reſtringere eorum dictum ſm ꝯſiderationem Bal. quā facit in .l. ſi. C. de cōdi. ob cām put refert prefatus ꝓximus ꝯſulens et ſi limitatio non placeret poteſt rn̄deri ꝙ in licitatione pſona cū qua venit celebrandus futurus ꝯctus eſt incerta nō ſolum facienti licitationem ſed ēt legi exqua fuit ꝓdita oblo iuxta .l. ex hoc iure gentiū. ff. de iuſti. et iure: lꝫ in caſu noſtro exquo creditores erant pn̄tes nō futuri lꝫ forte eſſent incerti ipſi licitāti: tn̄ erāt certi ipſi legi q̄ eſt certa de oī eo de quo eſt certa nā nāta que eſt certa de pn̄tibus et preteritis nō de futuris que innoteſcunt ſolū nāe nānti h eſt deo iuxta no. per glo. et doc. in .l. reſpiciēdū. ff. ſi cer. pe. iuxta .l. cū qdā. §. ſuū ff. de acq. here. et ꝙ no. in .l. antiq. C. ſi ꝑs hrditatis petatur iō nō eſt eadē rō in terminis nr̄is put in termīs bart. et angel. in .d .l. ſi tpa. et in .d .l. licitatio. et iō illa ſpālitas q̄ inducit iurius diſpōne qn̄ pſona eſt oīno icerta et ꝯhent et nāe et legi nō trahaſ ad pſonā nō ita incertā. ar. l. ius ſingulare et .l. ꝙ vero ꝯ. ff. de .ll. et .c. que pp neceſſitatē. et .c. que a iure cōi exorbitant. de reg. iur. in. vj. iō hoc caſu ſtemus regule. l. quecūqꝫ gerim⁹. de acti. et obl. et .l. j. ff. ō pac. et .d .l. ꝯſenſu. et .l. j. §. j. ō vb. ob. cū ſi. itē in termīs licitatiōis licitatio ipa ſit ad eū finē vt ipſa licitatio pueniat ad aures volentium emere mediāte voce pconis. iō noticia licitatiōis deuenit ad offerētes mediāte ꝓuiſione faciētis fieri licitationeꝫ in caſu aūt nr̄o magr̄ Leonardus lꝫ fecerit illā oblationē tn̄ nihil diſpoſuit de medio quo ipa oblatio pueniret ad noticiā creditoꝝ ita ꝙ caſus iſte eſt ſeparatus a caſu licitatiōis prout alr̄ in ſil̄i hēmus in .l. abn̄ti. ff. de dona. ꝙ ſi qs dicit ego dono talē rē titio abn̄ti ſi talis donatio peruenit ad noticiā ticij mediante diſpōne donātis q ad eū miſit nunciuꝫ vel epl̄am illo acceptante reſultat valida dōatio. ſecus autē ſi alius qui interfuit dicte donationi retulit ipſi ticio non ex cōmiſſiōe donantis. item intermīs licitationis apparet de voluntate licitātis ꝙ intendit ſe obligari plus offerēti. ad h, vt qs inducaſ ad plus offerendum et obligeſ ad obſeruandū id qō offert ita ꝙ facit fieri licitationē pro ſuo itereſſe: ita ꝙ et ſi de eius mēte nō appareret magis de facili pſumēdus eſt aius et mens volēdi ſe obligare qn̄qꝫ ex oblone nō reſultat aliqua vtilitas offerenti: qꝛ tunc non eſt ita veriſil̄e ꝙ velit ſe obligare vt inuit⁹ compelli poſſit qꝛ tunc eſt potius perdere et ſuū iactare ꝙ non pſumiſ. ar. l. cū de i debito. de ꝓba. et .l. ſi cū aurū. ff. de ſolutio. et .l. ꝯ iuris. §. ſi. ff. de pac. et plerūqꝫ ꝯtingit ꝙ qs ſpōte facit id ad qō nollet inuitus cōpelli et in dubijs attendiſ id qō eſt veriſimile. l. in obſcuris iſpici. ff. de regu. iuris. et .l. ſemp in ſtipulationibus. eo. ti. et i .c. inſpiciſ in obſcuris eo. ti. lib. vj. vn̄ i ꝓpoſito lꝫ magiſter Leonardus obtulerit velle ſatiſſfacere in oībus creditoribus oliꝫ ſui filij et illud habuerit in mente qꝛ nemo preſumitur dicere niſi qō mente cogitat. l. labeo. §. idem tubero. ff. de ſuppel. lega. non pp ea ſequiſ ꝙ voluerit cōtrahere cum ceteris creditoribus vel voluerit dictis creditorib⁹ ſe obligare vt ſic poſſet cōpelli ad ſoluēdum id qō ſpōte offerebat ſe paratū facere. ſtāt. n. hec ſimul vt ſim paratus aliquid facere et illud facere nullatenus vellē pati vt quiſpiā me cōpelleret ad id faciendū vt quotidie docet experiētia que eſt rex magr̄a dicit tex. in .c. cꝫ ſit in prin. de elec. lib. vj. et in .c. ſtatutū. in prin. eo. ti. et lib. Pꝫ igiſ ex premiſſis ꝙ i multis differt caſus noſter a termīs bar. et Ang. adeo ꝙ nullo pacto puto dicendū ꝙ ſint trahenda eorum dcā ad terminos noſtros et valde miror qō vnqꝫ potuerit alicui docto viro id perſuaderi inſup Bar. in .d .l. licitatio vult ꝙ in illis terminis ſit locus penitentie anteqꝫ actus impleaſ ex altera pte. Et ſm ꝯ dato ſine piudicio ꝙ theorica Barto. et ſequacium trahi poſſet ad terminos noſtros nihilominus ſm ſuā theoricā dict⁹ magiſter Leonardus potuit penitere ſaltem anteqꝫ creditores ꝓbarēt de eoruꝫ creditis: qꝛ nō ſimpliciter obtulit ſe patū ſoluere creditoribus ſꝫ dūmō illi ꝓbarēt et c. Vn̄ anteqꝫ ꝓbaſſent potuit penitere. Sꝫ dict⁹ magiſter Leonardus in exordio litis allegauit ſe nō teneri ad ſoluēduꝫ debita filij et ex hoc oſ̄didit ꝯriā volūtatē. Exquo oſ̄diſ penitētia: qꝛ ſcō daſ volūtas intelligi. l. reprehēdēda. C. de inſti. et ſubſti. ſub ꝯdic. fac. cū cōcor. iō ex hoc capite poſſet dictus magiſter Leonardus ſe tueri. Et hoc ſi ex ſuis exceptionibus vel alijs per eum deductis in exordio litis pōt deprehendi id qō dixi prout arbitror ꝙ apte deprehendaſ lꝫ ꝑ nūc ꝓceſſum nō viderim. Et quāuis alr̄s videri i pn̄tiaꝝ formaliter nō memini de ipſis actis q̄ ēt ad h propoſitum non pōderari: qꝛ non cogitabā nec vnquam cogitaſſem in tali medio fieri fundamentū: ideo in hoc vltimo principaliter non me fundo: lꝫ putem fundamentum eſſe optimum.

d ¶ Aliud aūt mediū in quo put itelligo ſe fundauit iudex q vltimā tulit ſniam ꝯ magiſtrū Leonardū eſt magis meo iudicio coloratū. ſ. ꝙ dictus magiſter Leonard⁹ ꝑ talē oblationē cēſeaſ ratificaſſe geſta ꝑ filiū ex qua ratificatiōe reſultet obligatio ipſi⁹ patris vt iſolidū teneaſ actiōe ꝙ iuſſu .l. j. §. ſi ratū. ff. ꝙ iuſſu. et .l. ſi reo. §. pe. ff. de in rē verſo.

e ¶ Cōſtat. n. ꝙ ratihabitio poteſt fieri abſente pte vtil. pōponius ſcribit ſi negociū et ibi ꝑ gl. et Bar. ff. de neg. ge. itē ꝯſtat ꝙ ratihabitio reſultat plerūqꝫ nō ſolū vbis ſꝫ etiā factis. l. iij. §. falſus. et .l. paulus. ff. rē ratā hri. ideo dictus magiſter Leonardus promittendo ſatiſſfacere creditoribus dicti olim ſui filij vꝫ ratificaſſe geſta per ipm filiū prout alr̄s is cui delata eſt hereditas ſoluēdo debita hereditaria cenſetur hereditatē adire. l. ij. C. de iure deli. Licet ille act⁹ ſolutiōis potuerit fieri citra ius et nomē heredis. Nā ꝑ quolibet pōt qs ſoluere ēt ſine illius volūtate. l. ſolonem et iudiciū. ff. de ſolu. et .l. ſoluēdo. ff. de neg. geſt. nihilominus quia nō pſumiſ ꝙ qs velit pro alio ſoluere: qꝛ non ſolet qs cōiter ſoluere debitū alienū. Jō lex preſumit ſolutioneꝫ fieri pro ſoluente ſi fieri pōt. Jō preſumit ſoloneꝫ factam aio adeundi ſumendo forte argu. a cōiter accidentibus qō eſt validum in iure. l. ſi. C. de fideiuſ. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua ff. de edili. edi. l. ſemper in ſtipulatiōibus. et in .l. in obſcuris inſpici. ff. de reg. iuris. et nota. glo. et Bal. in .l. neqꝫ nata leo. C. de proba. prout et eo arg. vtitur impator in .l. j. C. de de arbi. ſm gl. ibi. Jta ergo vꝫ in propoſito ꝙ dictus magiſter Leonardus promittendo ſoluere et ſatiſfacere creditoribus filij cenſeaſ ratificaſſe geſta ꝑ filium et cōſequēter ſe obligaſſe ex ipſis geſtis ꝑ filium vt ſic in ꝯtriā ſolutio fiat ꝑ ſua oblone. Cum promiſſio et ſolo ſoleāt comparari l. ſi. C. ad .l. fal. Et per hoc medium videtur poſſe cōcludi ꝙ dictus magiſter Leonardus ſit proprie nomine obligatus ad ſatiſſfaciendum creditoribus olim ſui filij: exquo expreſſe obtulit de ſuis proprijs bonis ſatiſſfacere nec admittitur penitentia hoc caſu vt eſt tex. in .d .l. pomponius.

f ¶ Nec videtur obſtare regula que dictat ꝙ non poſſuꝫ ratificare non geſtū nomine meo. l. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. ff. de neg. geſ. et regula ratum in. vj. quia illa regula non militat in geſtis per filium in poteſtate aut ſeruum. quia poteſt dominus vel pater eorum geſta ratificare: lꝫ ſint geſta per ſeruum vel filiū nomine proprio et nomine patris vel domini vt probatur in .d. §. ſi ratuꝫ. et in .d .l. ſi reo. §. pe. et no. gl. in .d. §. ſed ſi ego. et Dy. in .d. regula ratum. Nō. n. ratificanſ per prem vel dn̄m geſta per filiuꝫ vl̄ ſeruū tāqꝫ geſta noīe patris vl̄ dn̄i: et ſic vt mediāte ratificatiōe oriaſ actio negociorum geſtorum ſed ratificantur vt ex talibus geſtis per filium vel ſeruum preiudicetur ipſi pr̄i vel dn̄o ratificāti prout alias contingit in .l. mater. C. de rei vēdi. prout ad propoſitum dicit Bar. in .d. §. ſed ſi ego.

¶ Sed

g ¶ Sed his nō ob.puto dictā vltimā ſniam fuiſſe iniquā ⁊ ꝯñr in eā appellōnis reſcindēdā:q: lʒ pater ratificando ꝯtractus filij obliget actiōe q̄ iuſſu tñ oportebat deducere q̄ filius tpe actus geſti erat ſub pria ptāte ⁊ etiā oportebat deducere q̄ pr̄ ratificauit geſta p filiū:ita q̄ libell⁹ ꝯcluderet in actione q̄ iuſſu qđ qdem nō arbitror fuiſſe factū:⁊ licet fortaſſe qs diceret q̄ ſi narrauit illā oblationē ſeu pmiſſionē ex qua dr̄ reſultaſſe ratificationeʒ ſatis ſit iuncta virtute cl'e petēs ius ⁊ iuſticiā miſtrari ſolite in libellis apponi de qua hr̄ p doc.in.c.cū dilectus extra de ord.cog.⁊ per Bal. in.l.nec qcq̄.§.de plano de offi.procon.⁊ in altera ſua rep. l.edita.C.de edē.⁊ p.d.Anto.de but.in.c.j.de iu.⁊ ſparſim p doc.in multis iuribus:pōt dici q̄ illa cl'a non operat effectus ſuos qñ ex facto deducto ꝯñr alie res reſultare actiones ⁊ eſt oppoſita exceptio de gñalitate libelli:ꝓut hoc dixit Bal.in.d.l.edita. Preterea ſi ex tali actu ratificatio reſultat illud elicit ex iuris pſumptione:iur aūt preſumptio lʒ non indigeat ꝓbatione.tñ indiget allegatione.l.ſi adulterium cū inceſtu.§.idē pollioni.ff.de adulte.prout ⁊ ibi no. Bar.q: tñ in ꝓñtiarū non vidi libellū neq̄ acta non facio in ſupradictis magnū fundamentū:⁊ ppea vlterius ſup eis non inſiſto. Sʒ placuit hec in mediuʒ adducere vt iudex videndo libellū ⁊ acta aiaduertat ſuper his q: arbitror q̄ poterit per p̄dicta euitare fundamentū q̄ vt dr̄ mouit iudicē a quo in pferendo illā iniquā ſniam ꝯ dcm̄ magiſtrum leonardum. Que qdem iniuſticia ſnie p̄dicte ex alio deducit q: negandū eſt q̄ ex illa oblatione facta p magiſtrum Leonardum reſultet ratificatio geſtorū per filium:conſtat.n.q̄ ille actus geri potuit citra ius ⁊ nomen ratificātis. Ex quo pro alio ſolui pōt vt dcm̄ eſt: ergo dictus actus non infert in ratificationē nec ratificationē ꝓbat:q:ꝓbatio dʒ ꝯcludere neceſſario.c.in pñtia extra de ꝓba.⁊.l.nō hoc.C.vn̄ cog. cum ſi.⁊ hinc dicimus q̄ ex actu q pōt geri citra ius ⁊ nomen hr̄dis nō inducit aditio hereditatis.l.pro herede ⁊.l. gerit de acq.here. Nec ob.l.ij.C.de iure delib.q: vex eſt q̄ qñq̄ ſufficit ꝓbatio pſumptiua q̄ ſolet plerūq̄ colligi ex cōiter accidentibus vt.ſ.dcm̄ eſt.tñ nō eſt eadē rō in caſu nr̄o ꝓut in terminis.d.l.ij.in qua p aditionē cōſequitur adiens hereditatem. Ita q̄ eſt veriſile q̄ iō ſubierit onus ſoluendi debitum hereditariū vt ēt ꝯſequat cōmodū hereditariū ar.l.ſm naturā.ff.de reg.iur.cum ꝯcor.ſed in caſu nr̄o pat ex ratificatione hmōi nullū ſperabat commodum:ſed duntaxat dānum paſſiue oblōnis:iō non ita de facili dʒ hic preſumi aīus ratificādi:ꝓut ibi aius adeūdi:⁊ar.eorum que hñr in.l.qui patitur.ff.man.⁊ in.l.que dotis.ff.ſo.ma. ⁊ in regula is q tacet in.vj.⁊ lʒ cū non ſoleat cōiter accidere q̄ qs ſoluat pro aliena oblōne:tñ nec ſolet accidere q̄ qs ſpōte nō requiſitus velit ſe obligare vt inuitus cōpelli poſſit p alio ſoluere maxime qñ nulla iminet vrgens cā ſe obligandi ꝓut non occurrebat in caſu nr̄o maxie quo ad creditores abſentes quorum noie nihil dicebatur. Et multo leuius inducet qs ad ꝓponendū in aio ſuo ſponte ſoluere pro alio cū neceſſitas ſuberit q̄ʒ ad interim ſe obligandū ſoluere pp caſus qui interim ꝓñt contingere ꝓut ⁊ ſupradictū eſt. ita q̄ non ꝯſtat ex tali actu ratificatio geſtoꝝ per filiū pr̄e negāte ſe habuiſſe aiuʒ ratificandi cū de his que dependēt ab aio ſtet dicto eius de cuius aio querit vt in.l.in ambiguis orōnibus.ff.de reg.iur.⁊ p glo.in.§.alie inſti.de act.⁊ no.barr. in.d.l.gerit.⁊ q̄ ratificatio non cenſeat reſultaſſe ex illa oblatione vltra p̄dicta eo efficaciſſimo medio deducit q: illa oblatio reſpicit indifferenter oēs creditores dicti filij q: loquutus fuit per vl'em qbuſcūq̄:⁊ñ neminē excluſit.c.ſolite in ſi.de maio.⁊ obe.⁊ canoñ.ſi romanoꝝ.xix.di.⁊.l.iulian⁹ de le.iij.ꝯſtat aūt q̄ poterant ⁊ ꝓñt eſſe creditores dci filij abſq̄ ꝯtu ipſius filij qnimo abſq̄ aliquo eius fcō q: qñq̄ qs obligat.l.puta ad ſoluendū collectas ⁊ alia onera publica ſeu ad dotandū ⁊ alimentādū filias ⁊ hmōi.l. obligamur §.lege de act.⁊ ob.cum ſi.⁊ qñq̄ ex delicto ⁊ qñq̄ ex alterius facto puta qñ quis gerit negociū meum re ipa vel ipo geſtu ſeu cura ⁊ ſollicitudine vt in.d.l.ſi pupilli.§.ſʒ ſi ego ⁊.§.item querit.⁊.l.ſed an vltro.⁊.l.ſoluendo cū ſi.ff.de ne. geſt. Et lʒ pater poſſit ratificare geſta p filium ex qbus ipe filius eſt obligatus:ita vt per talem ratificationem obliget q̄ iuſſu tñ non pōt ratificare geſta per alios lʒ fili⁹ ex illis geſtis fuerit obligatus vt eſt tex.⁊ gl.in.d.§.ſed ſi ego.ver. q̄ ſi amicitia.⁊ ver.nam ⁊ ſi ſeruum.⁊ p Dy.in.d.regula ratum.⁊ cum dicta glo.doc.ibi tranſeunt pro qua facit q: oēs ll.tituli q̄ iuſſu loquunt in ꝯtribus filij vel ſerui ⁊ non loquātur in eoꝝ delictis nec in oblōnibus reſultantib⁹ ſine eorum facto.⁊ ppea per dictam oblationeʒ que gñaliter reſpicit oēs creditores nō reſultat ratificatio cū non poſſit ratificatio reſultare reſpectu oium creditoruʒ.ita q̄ in dubio dʒ ea interpetratio adhiberi vt pariter reſpiciat omnes creditores per theoricā que tradit per iuriſtatorē.in.l.iaʒ hoc iuris.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.hr̄ditatē.⁊.l.q̄uis.C.e.tit.⁊.l. in teſtō.C.de teſt.mili.⁊ per ꝯñs ceſſante ratihabitione ceſſat actio q̄ iuſſu in creditoribus reſultantibus ex ꝯtu filij ꝓut ceſſat in creditoribus qui aliūde originē habuerūt ar. dictoꝝ iurium ⁊ p hec apparent ꝯfutata que in ꝯtrium adducunt ita q̄ partes iudicis ſunt in ꝓnunciando pro dcō magiſtro Leonardo appellante male.ſ.iudicatū ⁊ bñ appellatum ⁊ non firmando penultimam ſniam. Laus deo.

¶ Donatio iurata:an reuocetur propter ſuperuenientiam filiorum.

¶ Conſilium. xxx.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ In hac conſultatione vī pria facie dicendū q̄ dicta donatio teneat.nā donatio eſt ꝯtus iuriſgentiuʒ qui eſt validus olim ad eius efficaciam perfectam reqrebat traditio hodie ſufficit pactū ſimplex q: hodie nuduʒ pactū donationis ꝓducit actionē olim ſecus.l.ſenatus.§.j.de dona.cā mor.l.ſiquis argentuʒ.C.de dona.no.per glo.⁊ doc. in.l.in edibus.§.ex rebus.ff.e.tit.⁊ in l.iuriſgentiū in prin. ff.de pactis.itaq̄ donatio predicta a principio valuit:tum quia hodie ſufficit nudum pactum donationis:tum in dicta donatione interuenit ceſſio iurium ⁊ actionum prout arbitror q: ſolent notarij in inſtris apponere illam cl'am q̄ donās cedit ⁊ concedit oia iura ⁊ actiones ⁊c.⁊ idē operatur ceſſio in actionibus q̄ traditio in rebus corporalib⁹ vt no.glo.in.l.ſi.C.vt nemo priua. Preterea in inſtrumentis ſolet apponi cl'a precarij vl' ſimplicis conſtituti per quā transfert poſſeſſio in donatorium ſi conſtituēs erat poſſeſſor ⁊ ſubſequenter transfertur dñium.l.q̄ meo in prin.⁊.l. interdum.ff.de acqui.poſ.cuʒ no.in dictis iuribus.⁊ in.l.ij. ⁊ in.l.quiſquis.C.de dona.nec videntur refragari validitati.d.donationis ſtatuta de quibus in themate fit mentio q: non vñr loqui in iſtis terminis:non tñ ſigillatiʒ illa reaſſumo breuitatis gr̄a ⁊ q: intendo ꝯtriam partem firmare alio principali fundamento q̄ʒ vigore ſtatutorum. ita q̄ ſuperfluum foret cuilibet ſtatuto ſingulariter reſpondere immo ſtatutuʒ ſub rubrica de contractibus factis poſt nuptias in ver.⁊ ſi fieret facit pro validitate donationis nō contra nec etiaʒ vī refragari ſupradicte validitati dicte donationis q̄ dicta donatrix ſuſcepit poſtea filios q: licet p filiorum ſupuenientiam reuocet donatio vigore.l.ſi vnq̄.C.de dona.⁊ l.ſi totas.C.de reuo.dona.⁊ cañ.ſi.xvij.q.iiij.nihilomin⁹ dicta reuocatio vr̄ pendere ex veriſimili emente donantis q: eſt veriſimile q̄ ſi de filijs cogitaſſet non feciſſet talem donationem prout in ſimili dī in.l.generaliter.§.cum aūt.C. de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi.fac.⁊ alias in.l.ſicut certi.⁊.l.ſi cuʒ vel in vtero.C.de teſta.mili.⁊ alias in.l.tale pactum.§.ſi.ff. de pac.ſed attēto q̄ dicta donatrix erat iuuenis viro deſpōſata ad pariendum filios apta vī de filijs veriſimiliter cogitaſſe cum nālis appetitus artet ad cogitandum ⁊ optandū habere filios.l.j.§.ius nāle.ff.de iuſti.⁊ iur.⁊ inſti.de iu.na. gen.⁊ ciui.§.j.ita q̄ vr̄ ceſſare dicta ratio in caſu nr̄o.⁊ per ꝯñr videtur ceſſare diſpoſitio.d.l.ſi vnq̄ cum concor.quia ceſſante ratione legis ceſſat ipſa lex.l.adigere.§.q̄uis de iure patro.⁊.l.q̄ dictum.ff.de pac.⁊.c.cuʒ ceſſante.videtur.n. diſpoſitio.d.l. ſi vnq̄ intelligenda in tali donante qui non habebat nec ſperabat habere filios vt videtur probare text. in.d.cañ.ſi.ibi cuʒ filios non haberet nec ſperaret qui tex. a contrario ſenſu videtur probare q̄ ſi ſperabat habere filios non reuocat poſtea donatio:ʒ nati ſint filij ⁊ hoc videtur applicandum ad caſum noſtrum ex quo dicta Baptiſta donatrix erat talis conditionis q̄ veriſimiliter debebat filios ſperare:ideo dicimus donationem non reuocari:licet poſtea filij ſint ſibi nati q̄ ⁊ videtur dicenduʒ ex alio quia reuocatio huiuſmodi donationis tunc videtur fieri quando donantur omnia bona vt loquitur text.in.d.can.ſi.⁊ in d.l.ſi totas.vel quando donatur pars bonoruʒ vt loquitur text.in.d.l.ſi vnq̄.ſed appellatione partis venit dimidia.l. nomen filioruʒ.§.portionis verbo de ver.ſig.in.c.ij.§.j.de

deci.in.vj.ꝛ ita dictam.l.ſi vnq̃ intelligebat Ricciar.de ſa
ly.in quodam ſuo conſi. vt refert Bal.non impugnans in
d.l.ſi vnq̃.ſed in caſu nr̃o non donauit dimidiã ſuoꝝ bo
norum nec aliquam quotam ſed certa bona q2 donabat iu
ra que habebat vl' habere ſperabat in bonis paternis ꝛ ma
ternis:ſed bona paterna adhuc ad eam non pertinebant vi
uente patre nec habebat ſpem ſuccedendi multum conſide
rabilem exquo erat ſibi ſeu pro ea promiſſa dos ꝛ filia dota
ta cõiter non ſolet ſuccedere dotãti ex cenſura iuris muni
cipalis ꝙ ſi bene memini viget etiam ſenis: lꝫ de tali ſtatu
to non fiat mentio ſpecifica in thémate enunciatiue tamen
fit mentio in reformatione que incipit.item cum ſepe con
tingat inſeritur tamen aliud ſtatutum in caſu fortiori: quia
dotatã a patre excludit etiam ab hẽditate materna propter
ꝙ ſtatutum videtur ꝙ dicta dñа Baptiſta excludatur a ſuc
ceſſione materna exquo ſupererat filius maſculus.ꝛ ſic dcã
donatio videtur fuiſſe parui ponderis:adeo ꝙ etiam quo
ad effectum non videtur donaſſe dimidiam vel aliam nota
bilem partem ſuorum bonoꝝ ꝛ propterea non videtur re
uocata dcã donatio per ſuperuenientiam filiorum:ꝙ ꝛ vi
detur dicendum ex alio.ſ.pp virtutem iuramenti ꝙ cũ poſ
ſit ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne vr̃ validare dictam
donationem.lꝫ alias inualidã arg.c.cum contingat de iure
iur.ꝛ.c.q̃uis de pac.in.vj.ꝛ auc.ſacra puberum.C.ſi aduer
ſus ven.cum no.in dictis iuribus.

a ¶ His tamen non ob.contrariam arbitror ſententiã verio
rem ea ratione q2 donatio q̃tumcunq; valida reuocatur p
natiuitatem filiorum vel filiarum. Eſt enim veriſimile ꝙ ſi
de filijs cogitaſſet non feciſſet talem donationem prout ꝛ
ſupra deductum eſt:non enim eſt veriſimile ꝙ alienã ſobo
lem voluerit proprie anteferre arg.l.cum accutiſſimi.C. de
fideicommiſſis.ꝛ fit talis reuocatio ipſo iure vt eſt tex.cum
glo.in.d.l.ſi vnq̃.ꝛ no.docto.in.d.l.ſi totas.de inoffi.do
na.quaſi talis donatio videatur habere tacitã conditioneꝫ
ſi filios non procreauerit vt no.Bald.poſt Jaco. but.in.l.
titia ſeyo teſſeram.§.imperator.de leg. ij.fit enim talis reuo
catio ex preſumpta mente donãtis ſm omnes in dictis iu
ribus.ꝛ q2 de hoc habemus caſum in.d.l.ſi vnq̃.ꝛ in.d.l.ſi
totas.ꝛ in.d.cano.ſi.non eſt inſtãdum in firmãda hac con
cluſione ꝙ donatio predicta cenſeatur reuocata per dictã
ſuperuenientiã filiorum.Sed ſolum eſt videndum an ha
beãt obſtare adducta in ꝯ̃rium.Et profecto non ob.ꝙ pri
mo loco in ꝯ̃riũ deducebar.ſ.ꝙ dicta dña Baptiſta erat ac
cõmodata ad ſuſcipiendũ filios:q2 puella per pr̃em deſpõ
ſata ita ꝙ erat veriſimile ꝙ ſperaret habere filios ꝛ ꝯñr de
filijs cogitaret ꝛ ſucceſſiue in ꝯñam ceſſaret ratio dictorum
iuriũ put latius.s̃.deductũ eſt.Q2 ad hoc rñdeſ ꝙ ſi ꝓba
retur ꝙ tunc cogitaſſet de futuris filijs ꝛ nihilominus do
naſſet militarẽt dcã in ꝯ̃rium.Et ꝯñr nõ reuocaretur dona
tio put ꝛ firmat Barto.in.d.§.imperator.Tamen in dubio
procedit diſpoſitio.d.l.ſi vnq̃ que generaliter loquiſ:idõ ẽ
gñaliter intelligenda:ar.l.j.§.ꝛ gñaliter de leg.preſt.ꝛ.l.iij.
ff.de offic.preſi.ꝛ can.ſi romanoꝝ.xix.diſt.ideo cum in caſu
noſtro non appeat an dcã Baptiſta tempore dicte donatio
nis cogitauerit de filijs ſtãduꝫ eſt generalitati.d.l.ſi vnq̃.
Nã licet foret apta ad procreanduꝫ filios ꝛ nã ſit prona ad
ſperãdum ꝛ deſiderãduꝫ habere filios non propterea ſem
per cogitaſ de filijs fictis.ita ꝙ ſtãt hec ſimul ſperare ꝛ de
ſiderare habere filios:ꝛ tñ tempore donatiõis de filijs nõ
cogitauerit.Et ſi nõ cogitauit non ſperabat tunc habere fi
lios prout hec decl'at Bar.in.d.§.imperator cuꝫ quo doc.
trãſeunt.Et ita rñdet ipſe Bart.ad tex.d.cañ.ſi.ad quem
tex.põt ẽt rñderi ꝙ illa verba nec habere ſperaret denotãt
ſci contingentiã nec p argumentũ a ꝯ̃rio ſenſu debet tolli
generalitas.d.l.ſi vnq̃.ꝛ.d.l.ſi totas. Et maxime cum ſit
tex.Auguſtini qui non hẽbat auctoritatem legis condende
aut limitãde.item reſponderi põt ꝙ ibi dicit tex.ꝙ ille epõ
donatarius reſtituit bona donata que reſtituere non tene
batur de iure fori:ſed de iure poli.Et gloſ.ibi dicit ꝙ ideo
tex.dicit ꝙ de iure fori reſtituere non tenebatur.ſ.vniuerſa
bona donata ſed tãtum vſq; ad debitum bonoꝝ ſubſidiũ
exquo erat fcã donatio eccleſie prout quãdo donatio fit al
teri filio quo caſu non reuocatur niſi vſq; ad legitimã.d.l.
ſi totas.Et ſic equipat eccleſiam filio in hac pte ꝙ ꝛ voluit
bart.in.d.§.imperator.Jdeo poteſt dici ꝙ ꝯ̃rius ſenſus ibi
admittatur eo reſpectu quia ſi non appareret ꝙ non ſpera
bat habere filios dictus epõ non debuiſſet vniuerſa bona
reſtituere etiã de iure poli:quia prelatus non debet dona
re bona ad eccleſiã ſpectãtia extra de dona.c.fraternitateꝫ.
Jta ꝙ in dubio ſi aliter non appereret de mẽte donãtis niſi
ex ſola ſimplici preſumptione.d.l.ſi vnq̃.ꝛ.d.l. ſi totas.di
ctus epõ etiã de iure poli non debuiſſet reſtituere vniuer
ſe bona donata ſed tãtum illa ad que iure fori aſtringeba
tur ideo forte auguſtinus conſiderauit ꝙ donator tpe do
nationis non hẽbat nec ſperabat habere filios.Et quicq̃d
ſit de intellectu.d.cañ.ſi.qui vt dixi eſt canon auguſtini quĩ
non hẽbat poteſtatem legis condende ſtãdum eſt generali
tati.d.l.ſi vnq̃ in dubio vt dcm̃ eſt prout ꝛ ſtãt doct.in di
ctis iuribus.Et maxime in cãu noſtro in quo ipſa donatrix
erat puella tenere etatis veriſimiliter virgo.Nec puelle te
nere etatis maxime adhuc non nupte ſolẽt ita de filijs co
gitare prout ille que ſunt maioris etatis viro copulate.Et
maxime attento ꝙ donatio illa fuit fcã de conſenſu pr̃is ꝛ
filijs ipſius patris cui puella veriſimiliter reuerentiã habe
bat ipſumq; veriſimiliter timebat:ita ꝙ forte non audebat
ꝯ̃dicere ꝛ vix forte intelligebat quid ageret ar.l.j.§.q̃ one
rãde in fine quarũ rerum actio nõ daſ ꝛ que ibi per Bart.
ita ꝙ multũ de facili potuit contingere ꝙ tunc de futuris
filijs non cogitauit attentis ꝓdictis circũſtãtijs. Nec obſt.
ꝙ non donauit oĩa bona nec dimidiã ꝛ forte q̃ minimum
exquo excluſa a ſucceſſione mr̃na prout.s̃.in ꝯ̃riuꝫ deductũ
eſt:q2 rñdetur duobus modis primo ꝙ non eſt verũ ꝙ re
quiratur ꝙ donatio fiat de omnibus bonis vel de dimidia
bonorum ipſius donãtis quãdo ſcilicet donatur extraneo
Nã immo ꝛ ſi donaſ vna res in ſpẽ militat dcã diſpõ put
tradit Bar.in.d.§.imperator quẽ ſequiſ Bal.ibi. Et licet
quis poſſet dicere ꝙ verum ſit quãdo donatur certa res in
ſpẽ que tñ aſcendit ad extimationẽ dimidie bonoꝝ ipſi9
donãtis põt.n.eſſe vna res adeo precioſa ꝙ vꝫ longe pluſ
q̃ totum reſiduum intelligatur itaq; hat.Bal. ꝛ ſequaces
quãdo res donata eſt ponderoſa.ſcꝫ magne extimationis.
Non quãdo donatur quid vile ꝙ licet rõni conſonũ videa
tur cum ꝛ hñtes filios ſepenumero donãt res pue extima
tionis:ita ꝙ ceſſare videtur dcã veriſimilis mens donãtis.
§.põderata nihilominus non vr̃ ꝙ requiraſ ꝙ donatio fit
de dimidia pte bonorum vel de re tãte extimationis q̃ aſcẽ
dat ad extimationem dimidie pr̃is bonorum ipſius dona
toris nã text.d.l.ſi vnq̃ non loquitur ſimpl'r de pte bono
rum ſed adiungit verbuꝫ aliquã ꝙ facit vt non requiratur
ꝙ ſit donatio de dimidia.

b ¶ Nã verbum aliquã iunctum verbo ptem vel verbo por
tionem operatur vt verbum portionem vel verbum ptem
ꝙ al's in dubio intelligeretur de dimidia verificetur ẽt in
pte minore ẽt minima prout eſt glo.no.in cle.quãuis i ver
bo aut corũ pte de foro cõpe.cũ qua trãſeunt ibi doct.ꝛ eã
allegat ꝛ ſequiſ Jmo.in.l.filio preterito.ff.de iniuſt.teſt.in
xviij.col.ꝛ Pon.in.l.ſi cum vel in vtero.C.de teſt.milit.ꝙ
ꝛ tãgunt Hoſt.ꝛ Panor.in.c.paſto.de offi.deleg. ꝛ Bal.in
terminis noſtris ponderat dictum verbũ aliqua in.l.j.col.
pe.C.de inoffi.do.ꝛ ſatis vr̃ de mente bar.in.d.§.imperator
ſcꝫ ꝙ non requiraſ ꝙ donatio ſit imẽſa aſcendens ad dimĩ
diã bonoꝝ exquo dicit ꝙ procedit ẽt ſi vna res donatur.
Cõiter.n.accidit ꝙ vna res donata non eſt extimatiõis di
midie pr̃is bonoꝝ ipſius donãtis:ita ꝙ ſi bar.voluiſſꝫ in
telligere de re tãte extimationis veriſil'r id decl'aſſet.Et fa
cit ad predcã.d.§.cuꝫ aũt in fi.quatenus gñaliter loquitur
de legato ſingulari. Preterea ꝛ ſcdõ eſt veriſil'e in cãu nr̃o
ꝙ bona donata quaſi oĩa bona ipſi9 donãtis.Nã puella nõ
eſt veriſil'e ꝙ hẽat bona aliunde q̃ a pr̃e vel mr̃e obueniẽ
tia vel ex coniunctorum ſucceſſione:ar.l.qntus de do.inter
virum que non preſupponiſ accidiſſe in cãu iſto.Et lꝫ pro
dcã do.Baptiſta pr̃ promiſerit dotẽ.dccc.floreñ.tñ promiſ
ſio fuerat frã ſponſo que hẽbat tacitã conditionem ſi nu
ptie ſequerẽtur.l.dotis promiſſio.ꝛ.l.in promittendo.ff. de
iure dotium.q2 non poteſt eſſe dos ſine matrimonio.l.fin.
C.de do.propter nup.ita ꝙ non erat adhuc in bonis dicte
domine Baptiſte non adhuc purificata promiſſiõe. Et ea
purificata actio ex ſtipulatione querenda veniebat marito
ſtipulanti non ipſi Baptiſte.l.ſi pro te.C.de dotis.ꝓmiſ.
Et dote ſoluta dominium erat futurum ipſius viri.l. doce
ancillam.C.de rei vendi.ꝛ.l.in rebus.C.de iure do.ꝛ ſolu
to matrimonio reuertenda veniebat dos ad patrem ſi erat
ſimpl'r data forma ſtipl'onis.l.dos a pr̃e profecta.C. ſolut.
ma.ita ꝙ nõ erat adhuc dcã q̃titas dotis ꝓmiſſe in bonis
dicte donatricis nec re:nec ſpe multuꝫ firma bona inſuper
materna pertinebant ad ipſam filiam ne dum ſpe.

c ¶ Quia ſtatutū excludit tpalr q̄diu extat maſculus q̄ excluſio eſt tpalis non ppetua. put vult Bar. in. l. fi. ff. ad ter. Bal. in. l. ſi qs filiū. C. de inoffi. teſt. in. l. ſi auus. C. de liber. pte. in. l. ſi pontionilla. C. qñ di. le. ce. ⁊ in ꝯſi. incip. antiquū ſtatutum: ⁊ cōiter tenet. Et dr̄ tale ſtatutuȝ ita. ſemp interpetratum ſenioꝛum maxie qꝛ dicta filia tpe quo vere ſucceſſit non erat adhuc dotata: nā erat per prēm promiſſa: pmiſſio aūt futuraꝝ nuptiarū inducit ſpōſalia que nil aliud ſunt l. j. ff. de ſpōſa. ⁊ pr̄ pꝛo filia ſpōſalia ꝯbere pōt. l. in ſpōſalibus. §. j. lȝ. n. requirat̃ conſenſus filie tñ cenſetur filia conſentire ſi pr̄ ꝯtrabit ſpōſalia ⁊ ipſa non diſſentit vt ibi. ⁊. l. ſponſalia. ⁊. l. ſed ea. e. ti. itaqȝ nō erat nupta ſed ſolū deſpōſata. Et dos erat promiſſa per prēm ipſi ſpōſo nō ipſi filie. Dicta aūt promiſſio erat conditionalis. l. ſtipl̃onem. l. non enim. l. promittendo in pꝛin. ⁊. l. dotis promiſſio. ff. de iure do. ea rōne qꝛ dos non pōt eſſe ſine matrimonio. l. fi. C. de dona. propter nup. iō non contractis nuptijs non erat adhuc vere ⁊ pꝛopꝛie dotata: ⁊ propterea ſtatutum exoꝛbitātiſſimum eā excludens cum loquat̃ de dotata non loquitur hoc caſu per predicta. Interim autem añq̄ nuptie fuerint contracte ſequuta fuit illa donatio de qua agit̃ qꝛ donauit omnia bona que ſibi obueniſſent vel obuenire poſſent ex bonis ⁊ hr̄ditate mr̄na ſed bona mr̄na tunc delata ſibi hereditate poterāt eidem obuenire ergo illa donauit. ſȝ ad h̄ vt donatio ipſa compleret̃ exigebat̃ ꝙ illa pꝛius bona ipſa conſequeretur: qꝛ non pōt quis donare id qꝺ non hȝ. c. ꝙ aūt de iure patro. l. nemo plus iur̃ de regu. iur. l. traditio de acq. re. do. iūcta. l. ſenatus. §. j. de do. pp nup. ideo donādo cenſet̃ velle q̄rere quatenus ad effectū donationis exigitur ar. l. illud de act. here. ⁊. l. ad rē mobilē. ⁊. l. ad legatuȝ. ff. de procur. cum ſi. ideo cenſetur tunc adiuiſſe cum aditio ſolo aio querit̃. l. pꝛo herede. ⁊. l. gerit de acqui. here. ⁊. l. ſi auia. C. de iure delib. vbi bonus tex. quaſi in terminis ad propoſitum ⁊ inſuper eſt veriſil̃e ꝙ dcā donatione fuerit factuȝ inſtrm̄ manu publici notarij ⁊ ſolent in inſtrumentis inſeri multa verba ex quibus poteſt argui ꝙ ipſa perſona donās cenſeatur velle trāſferre omne ius ꝙ hȝ vel poteſt habere. ⁊ maxime eſt hoc dicenduȝ in caſu noſtro ex eo qꝛ donatio predicta fuit fcā etiā fratribus natis ex alia mr̄e ita ꝙ alſ quo ad illos eſſet eluſoꝛia donatio niſi mediāte aditione quo aūt ad frēm ex eadem matre ſatis operaretur ſi ea occaſione repudiaſſet hereditateȝ: vnde mediāte dcā donatione cenſetur tunc adiuiſſe hereditateȝ maternā cū adhuc non eſſet dotata per ſupꝛadicta.

d ¶ Nec ob. huic concluſioni id quod tradit Bar. in. l. titio centum. §. titio genero de condi. ⁊ demonſt. quatenus dicit ꝙ ſi pr̄ in teſtō reliquit dotem filie ⁊ deceſſit filia non nupta ꝙ dicitur dotata etiā quo ad terminos huiuſmodi ſtatutoꝛum: nā rn̄detur ꝙ dato ſine pꝛiudicio veritatis ꝙ bar. bene loquatur in caſu ſuo a quo conſulendo non auderem recedere: licet non bene videā qualiter probetur iure nihilominus non vr̄ eius dictum trahenduȝ ad caſum noſtrū qꝛ non eſt eadem rō: nā in caſu Bart. legatum fuit fcm̄ filie ⁊ ſibi cōpetebat actio ex legato ⁊ erat effectuale nec reuocabile ꝯ voluntatē filie cuicūqȝ nuberet: in caſu autē noſtro promiſſio dotis erat fcā ſponſo: non aūt ipſi filie nec ex ipſa promiſſione cōpetebat actio filie. l. ſi pꝛo te. C. de dotis promiſ. ⁊ ſi nuptie inter ipſum ſponſum ⁊ ipſam filiā non fuiſſent ſecute nullū ius cōpetijſſet dicte filie ex dicta dotis pmiſſione que fuiſſet reddita inutilis pp defectum conditionis dcā. l. ſtipl̃onem cum ſi. ſupꝛa adductis. ⁊ inſuper poterat a dcā pmiſſiōe recedi volūtate ipſoꝛū ꝯhentium. ſ. pr̄is ⁊ ſpōſi abſqȝ ꝯſenſu filie ar. l. nihil tā nāle de regu. iur. ⁊. l. ab emptione. ff. de pac. cū ſi. ex qbus pȝ ꝙ nō erat queſitū ius huic filie ex dcā pmiſſione dotis nec re nec ſpe ꝙ querit̃ filie legatarie in caſu Bar. ita ꝙ de illo caſu ad iſtum non eſt inferēdum cum ſint ſeparati habentes ſeparā rōnem ar. l. fi. ff. de calū. ⁊. l. ſi maritus. C. de do. inter vir. concurrit etiam vltra predcā qꝛ ſi ſecute fuiſſent nuptie ex dictis ſpōſalibꝫ ⁊ mr̄imoniū poſtea fuiſſe ſolutū moꝛte viri vl̃ moꝛte ipſiꝰ filie dos ipſa erat reuerſura ad pr̄em non ad ipſam filiam vel eius heredes ſaltem non extātibus filijs p. l. dos a pr̄e profecta. C. ſo. ma. ꝙ non ita cōtingebat in terminis Bar. ex q̄ pr̄ pdeceſſerat: ⁊ licȝ fuerit poſtea ſecute nuptie ⁊ ꝯñr fuerit dcā filia dotata a pr̄e eueniente ꝯditione: tñ qꝛ tunc tpis dcā filia iā queſiuerat hereditatē mr̄nā. ⁊ per ꝯñs dcm̄ ſtatutū non vr̄ operari aduerſus eā. nā hmōi ſtatuta excludentia filias dotatas nō trahunt̃ ad hereditatē pꝛius quęſitam ar. l. ſi poſtea. ff. vnde legittimi.

e ¶ Prout in ſimili concludit Bald. in. l. ſi mr̄em. C. de ſuis ⁊ leg. dicens ꝙ ſtatutū mediolani ꝙ mulier nupta extra territoꝛiuȝ mediolani non ſuccedat in territoꝛio mediolanēſi non vendicat ſibi locū in nupta extra territoꝛiuȝ poſt aditā hereditatē qꝛ dcm̄ ſtatutū dȝ intelligi in acqrendis non in acqſitis pꝛiuſq̄ nuberet ſm eū ꝙ ⁊ tenēt Rap. cu. ⁊ Pōt. in. l. heres p ſeruū de acq. hr̄. ⁊ Pe. de anch. in repe. c. canonum de conſtitutionibus in antiquis in. xij. q. pꝛin. colū. cj. ita ergo in ſimili ſtatutum nr̄m non vendicet ſibi locum in dotata poſt aditā hereditatem quinimmo hmōi ſtatutū intelligitur de dotata tempoꝛe moꝛtis eiꝰ de cuius ſucceſſione agitur ſeu tempoꝛe quo defertur ſucceſſio arg. l. ſi quis filio exheredato in pꝛin. ff. de iniuſto rup. ⁊ irri. teſtō. ⁊. l. ij. §. proximum. ff. de ſuis ⁊ leg. put ꝯcludit Bart. in conſilio ſuo. lxxiiij. ſm oꝛdinē qui habet̃ h̄ peruſie ꝙ incipit quidā deceſſit inteſtatus in fi. cōſilij: lȝ rō ſua pcedens loquatur in ſuis heredibꝫ ⁊ inter ſuos ⁊ extraneos poſſit adduci rō differentie per ea que hn̄r in. l. ſi alienum. §. in extraneis de heredibus inſti. ⁊ in. §. in extraneis inſti. de hered. quali. ⁊ differentia: tñ ſaltem ſnia Bar. confirmat precedentē theoricā Bal. ⁊ ſequacium. Ex quibus deducitur ꝙ bona mr̄na venerūt in dcā donatione: ⁊ ꝯñr venit in dcā donatiōe vltra dimidiā bonoꝛum ipſius donātis. Nec obſt. vltima rō in ꝯtrium adducta: qꝛ iurm̄ non aſtringit in caſu noſtro: nā huiuſmodi donatio ex tacita voluntate donātis cenſet̃ cōcepta ſub tacita conditione ſi filios nō habuerit prout habetur in. d. l. ſi totas. ⁊ in. d. l. ſi vnq̄.

f ¶ Et iurm̄ appoſitum ſuper ꝯctu recipit eaſdem conditiones quas recipit ipſe ꝯctus. l. fin. C. de non nume. pecu. ⁊. l. fi. ff. qui ſatiſd. cogā. ⁊ ꝙ habetur in. c. peruenit. ⁊ in. c. quēadmodum de iureiurādo. ⁊ ꝙ iuramentum non impediat huiuſmodi reſciſſionem volunt in terminis Bart. in. l. titia ſeyo teſſerā. §. imperatoꝛ in fine dicens ꝙ ita conſuluerunt dominus Recuperiꝰ de ſancto miniato ⁊ Frāciſcus de piſis per dictā rōneȝ ⁊ dcā iura. ⁊ per id quod in ſimili habetur in. c. quintauallis de iureiur. ⁊ in. l. ſi libertus de ope. liber. ⁊ idem tenet ibi Bal. ⁊ Moderni in. c. fi. extra de do. ⁊ eſt communis ſentētia: ideo non ideo inſtādū. Laus deo

¶ Inſtituto in re certa: an accreſcat tota hereditas etiam vbi heres vniuerſalis a pꝛincipio fuit inſtitutus qui poſtea repudiauit. Item an legatum q̄titatis dotis debeat vxoꝛi preſtari ab heredibus teſtatoꝛis: ⁊ an valeat.

¶ Conſilium. xxxj.

In noīe dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Circa pꝛimū ꝯſultationis articulū videtur pꝛima facie dicendum ꝙ dcā do. Ludouica nō poſſit conſequi de hereditate dicti Martini niſi quinquaginta ſibi in dicto teſtamento relicta ſalteȝ ſi dcā quinquaginta aſcendunt ad legittimā debitā dicte filie. nā quo ad legittimā nullum poteſt onus apponi per teſtōrem per. l. quoniā in pꝛioꝛibus. C. de inoffi. teſtamento nec generalia verba trahi debēt ad legittimā ſeu ad legittime ſupplementum arg. l. ſi quādo. §. generaliter. C. eo. ti. nec videtur ꝙ dcā domina Ludouica poſſit venire ad reſiduū hereditatis ex teſtō dicti Martini iure accreſcendi ex quo ipſa fuit dūtaxat inſtituta in certa q̄titate cum inſtituta in re certa cenſeatur loco legatarij l. quotiens de heredibus inſtituendis. ⁊. l. ex facto. ff. eo. ti. Et ſic ſuccedere videntur diuerſo iure q̄ fuiſſet inuitatus dictus Iſydoꝛus inſtitutus heres vl̃is in dicto teſtamēto.

a ¶ Et inter ſuccedētes diuerſo iure non ſoleat eſſe locꝰ iuri accreſcendi. l. ſi cum patrono in pꝛinc. ff. de bono. poſ. ⁊ lȝ inſtitutio in re certa attrahat ad ſe vniuerſuȝ. l. j. §. ſi ex fundo. ⁊. l. quotiens. §. ſi duo de heredi. inſtituen. tñ hoc videtur verum quādo nullus fuit heres vniuerſaliter inſtitutꝰ qꝛ tunc detrahit̃ mentio rei vel certe q̄titatis. d. §. ſi ex fundo. Et ſic cenſetur perinde ac ſi ſimpliciter ſine aliqua parte fuiſſet inſtitutus vt ibi. ⁊ in. l. ex facto preponebatur eodē ti. Et conſequenter cenſetur vniuerſaliter inſtitutus vt dictis iuribus. ⁊. l. quotiens. C. eo. ti. ſed quādo alius fuit vniuerſaliter inſtitutus prout contingit in caſu noſtro videntur predicta ceſſare. ⁊ per conſequens non videtur ꝙ tunc inſtitutio in re certa trahatur ad vniuerſum ⁊ ceſſet tūc ius accreſcendi prout ceſſat inter legatarium ⁊ heredem. l. cum

q̄ham.C.de fideicõmiſ.⁊.l.ſi nemo.ff.de regulis iur. prout
hanc partem tenuerunt Nicolaus de mat. Martinus ſili
mani ⁊ Jacobus burrig. per dicta iura. ⁊ dictam.l. ſed cum
patrono quorum opinionem firmat Bal.in.d.l. quotiens.
⁊ eam ſequitur Frã.de rãpo.vt refert Jmo.in.d.§.ſi ex fun
do ad quem.§.reſpondetur vt.s̄.q2 ibi inſtitutus in re cer
ta non conſequitur totum per viam iuris accreſcendi. Sed
quia cenſetur vniuerſaliter inſtitutus prout dicit Rap. ful.
in.d.l.quotiens.immo.d.§.ſi ex fundo a contrario ſenſu in
ducitur pro iſta opinione ſm Jmo.ibi.

b ¶ Et facit pro hac opinione quia iſta verba iure inſtitutio
nis ponuntur hodie ex quadam conſuetudine notariorum
qui non intelligunt qd dicant ſm Bal.in.d.l. quotiens.fa
cit qđ als in ſimili dicebat Bar.in.l.j.ff.de iure codi.⁊ hãc
opinionem probat Bal.in.d.l.quotiens per ar.ab abſurdo
vt ibi per eum ꝙ maxime videtur dicendum in caſu iſto: q2
teſtator expreſſe vꝫ ꝓhibuiſſe ius accreſcendi cũ prohibeat
dictaʒ inſtitutã in re certa plus petere ſubdendo ꝙ ſi plus
peteret cadat a dicto legato.⁊ ab omni alia ſucceſſione.

c ¶ Et quãdo manifeſte apparet voluntas teſtatoris impe
ditur ius accreſcẽdi ẽt vbi a principio fuit ſola inſtitutio in
re certa vt ꝓbatur in.l.quotiẽs.§.ſi duo.ff.de here.inſti.pro
ut.⁊ ibi declarat Bart.vnde multofortius quãdo ab initio
interuenerit inſtitutio vniuerſalis dꝫ ceſſare ius accreſcẽdi
quo ad inſtitutum in re certa:licet poſtea vniuerſalis inſti
tutio euaneſcat per dicta.s̄.⁊ propterea cum ſatis videatur
apparere manifeſta voluntas teſtõris ex dicta prohibitione
ne plus peteret dicamus ꝙ in caſu iſto dcã inſtitutio in re
certa non trahatur ad vniuerſum ⁊ conſequenter dicta filia
non poſſit in vniuerſo ſuccedere. Et ſi dicatur quando ma
nifeſta voluntas teſtatoris apparet tunc propter repugnan
tiam ne quis decedat pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſta
tus.l.ius noſtrum.ff.de regul.iur.cã inteſtati attrahit ad ſe
cãm teſtati vt tradit Bart.in.d.§.ſi duo.⁊ facit.l. ſiquis ita
heres inſtituatur ſi legitimi eo.ti.⁊ per conſequens cuʒ fi
lia ab inteſtato teneat primum locum ſucceſſionis ⁊ ceteros
excludat in auc.de heredi.ab inteſt.§.j.cum ſi.ipſa ab inte
ſtato totum conſequatur videt̃ poſſe reſponderi ꝙ cum in
teſtamentis ſoleat apponi cl̃a codicillaris puto etiã in iſto
teſtamento fuiſſe appoſitam:licet in copia teſti ad me tranſ
miſſa nõ ſit inſerta dcã cl̃a ⁊ virtus dicte clauſule eſt diſpo
ſita in teſtõ repetere ab inteſtato tanq̃ꝫ codicilli ſint ab in
teſtato facti abſq̃ꝫ teſtõ ar.l.ſiquis cũ nullum.⁊.l.conficiũ
tur in prin.⁊.l.ab inteſtato.ff.de iure co.⁊ no.in.l.eam quã
C.de fideicõ.⁊ in.l.ſi.C.de codi.⁊ per bart.in.l.j.ff.eo.tit.⁊
per doc.in auc.ex cã.C.de lib.ꝓter.itaq̃ꝫ dcã prohibitione
nec plus petat:vꝫ etiam ſcã ab inteſtato:⁊ ſic vꝫ ab inteſta
to militare eadem rõ ⁊ ꝯñr nullo iure poſſit totũ vẽdicare.

d ¶ His tñ minime refragãtibus ꝯtiam arbitror ſniaʒ verio
rem:nã quicquid nonnulli teneant cõis ſnia doctorũ eſt ꝙ
inſtituto in re certa totuʒ accreſcat non ſolũ ſi ab initio nul
lus eſt inſtitutus heres vniuerſalis:ſed ẽt ſi fuit inſtitutus
repudiauit:nã paria ſunt ab initio non hr̃e coheredem vel
habere inutilẽ.l.coheredi.§.ſi.ff.de vulg.⁊ pup.prout hanc
opinionem firmãt Guil.de cu.Cy.bar.Ange.⁊ Saly.in.d.
l.quotiens de here.inſti.⁊ bar.bal.in.d.l.ex facto.⁊ Ang.in
d.l.ſi ex fundo.⁊ idem diſputando tenuit Pe.de cerbo. vt
refert Jo.an.in addi. Spe.in ti.de teſtis.§.in primis in ad
ditione que incipit huic queſtioni:⁊ eſt cõis opi.ſm Jmo.
in.d.l.ex facto.⁊ in.d.l.ſi ex fundo.⁊ Pau.de ca.in.d.l. quo
tiens qui cã tenent:fundatur potiſſime hec ſnia ea ratione
ne teſtm̃ ruat vel alias quis decedat pro pte teſtatus ⁊ pro
pte inteſtatus contra.d.l.ius noſtrum pp quam rõnem als
dicimus ꝙ ſit locus iuri accreſcendi inter non coniũctos.
l.ſi ſeruus extero.ff.de acqui.here.⁊ hec opinio eſt tenenda
q2 fauet teſtõ iuxta theoricam iuriſconſulti in.l.ſi pars.ff.de
inoffi.teſtõ.⁊ facit ꝙ habetur in.c.ſi.de re.iur.prout hec ad
ducit Jmo.in.d.§.ſi ex fundo.vbi late proſequitur hũc arti
culum:licet ipſe plerisq̃ꝫ dicant ꝙ non ſit propria locutio di
cere ꝙ ſit locus iuri accreſcendi:non aũt refert quoad pro
poſitum noſtrum que opinio maxime eſt tenẽda in caſu no
ſtro:q2 ſumus in filia cui debet̃ legitima:vnde ipſa filia in
ſtituta in certa q̃ꝫtitate cẽſetur iſtituta in legittima.d.l. quo
niam in prioribus ⁊ conſequenter in quota:ideo tũc magis
de facili ſit locus iuri accreſcẽdi ſeu trahendi ad ſe vniuer
ſum prout voluerunt Marti.ſil.⁊ bal.in.d.l.quotiens.licet
ipſi in ſimplici inſtituto in re certa tenuerint contrariã ſen
tentiam vt.s̄.dictum eſt. Et licet legittima ſit quota bono
rum.l.papinianus.§.quarta.de inoffi.teſtõ.⁊ per glo.⁊ doc.
in.l.cum a matre.C.de rei ven.⁊ ſic non ſit quota heredita
tis quãdo.ſcꝫ in hereditate ſunt debita tamen iſta differen
tia nõ eſt generalis:ſed caſualis.q2 lꝫ in hereditate nõ ſint
debita nihilominus hereditas eſt ⁊ ſaltem quota bonoruʒ
habet ſimilitudinem cum hereditate ⁊ in habentibus ſym
bolum facilis eſt tranſitus.l.in rem actio.§.iteʒ querũ q2.ff.
de rei ven.prout dicit bal.in.d.l.quotiens.⁊ maxime hoc ꝓ
cedit in caſu iſto in quo tempore mortis teſtatoris nullus
reperiebatur heres vniuerſaliter inſtitutus:q2 dictus Jſy
dorus ſcriptus heres vniuerſalis deceſſerat ante teſtatorẽ.
Ex quibus concludendũ eſt ꝙ dcã filia ſuccedat dicto teſta
tori in vniuerſa hereditate:non obſtãtibus adductis in ꝯ
rium.non enim obſtat ꝙ inter ſuccedentes diuerſo iure nõ
ſoleat eſſe locus iuri accreſcendi:q2 reſponderi poteſt plu
ribus modis. Primo ꝙ non cenſeant̃ ſuccedere diuerſo iu
re exquo quilibet ſuccedit ex teſtamento ⁊ quilibet ſuccedit
vt inſtitutus heres:⁊ maxime operet̃ ius accreſcendi hoc
caſu per rõnes ſupra adductas:dato ꝙ aliqualr̃ recederet̃
a regulis iuris accreſcendi ar.d.l.ſi ſeruus extero. Et q2 po
teſt dici ꝙ non ſuccedit in vniuerſo per ius accreſcendi: ſꝫ
tanq̃ꝫ inſtituta ſimpliciter abſq̃ꝫ aliqua mentiõe partis ſeu
certe q̃ꝫtitatis ar.d.§.ſi ex fundo.⁊.d.l.ex facto preponebat̃
⁊.d.§.ſi duo. Preterea in.d.l.ſed cũ patrono eſt effectuali
ter locus iuri accreſcendi:lꝫ non ipſo iure:nam ibi defecta
portione patroni inſtitutus vniuerſum conſequitur ⁊ glo.
ſi.in.l.vnica.C.quando non pe.part.dicit etiã illo caſu eſſe
locum iuri accreſcẽdi:vñ in effectu illa.l.non facit ꝯ q2 non
eſſet hic curandũ an ſit neceſſaria noua additio.necne licet
in vero non cadant illi termini exquo nunq̃ꝫ habuit aliquã
ſubſiſtentiam inſtitutio vniuerſalis poſt mortem teſtatoris
licet etiam alias tenẽdum eſſet nõ requiri nouam additio
nem ex mente doct.nec obſtat illa prohibitio ne plus pete
ret:q2 ex ea non deprehendit̃ manifeſtiſſima volũtas teſta
toris ꝙ voluerit ꝓhibere ius accreſcẽdi ꝓut requirit tex.in
d.§.ſi duo.nam teſtator in caſu noſtro inſtituit filiam incer
ta q̃ꝫtitate pro omni ltia ⁊ pro omni portione q̃ꝫ petere poſ
ſet in bonis teſtõris:vñ teſtõr habuit reſpectũ ad id qđ di
cta dña petere poterat rõne ltie vel ſili cã nec vꝫ habuiſſe re
ſpectum ad hũc caſum in quo vniuerſa hẽditas deuoluitur
exquo facit mentionem de portione ⁊ non de vniuerſo. Et
ideo dcã verba ⁊ ſi plus peteret ⁊c.videtur intelligẽda ſm
precedentia.⁊ ſic ſi plus peteret occaſione ltie vel alterius
portionis ſibi debite ⁊ nõ qñ peteret vniuerſum ex quadaʒ
iuris neceſſitate:q2 nõ põt ſuccedere vigore dicte inſtõnis
in illa re certa qn ſuccedat in vniuerſo ar.l.j.de acqui.here.
⁊.l.vnice.§.his itaq̃ꝫ de cadu.tol.⁊.d.l.ius noſtrum.

e ¶ Preterea dcã ꝓhibitio vꝫ intelligenda rebus ſic ſe habẽ
tibus ar.l.ꝯtinuus.§.cũ qs de v̓.ob.⁊.l.ꝙ ſeruius cum ſua
glo.ff.de ꝯdi.ob cãm.⁊.c.quẽadmodum de iureiur. ⁊ ꝓpter
cũ dcũs Jſydorus deceſſerit in vita teſtõris ⁊ teſtm̃ nõ du
ret in eodem ſtatu q2 inſtõ vlis que erat caput teſti fuit re
ducta in cãm caduci iuxta.l.vnicaʒ.§.in triplici.⁊.§.ꝓ ſcdo
merito.d.ꝓhibitio nõ vꝫ ꝯſiderãda exquo res nõ durat in
eodẽ ſtatu.vl.n.ꝯiecturanduʒ ꝙ dcã ꝓhibitio emanauerit
fauore dci Jſydori hẽdis vlr inſtituti qui fuerat magis a te
ſtõre dilectus q̃ꝫ filia.nõ aũt vꝫ adiecta dcã cl̃a prohibitiua
fauore alioꝝ veniẽtiũ ab inteſtõ q nõ fuerãt vllo mõ a teſtõ
re honorati ⁊ ex his q̃ apparẽt ex teſtõ fuerunt minus dile
cti q̃ꝫ dcã filia pp qđ ẽ veriſilr̃e ꝙ dcã ꝓhibitio nõ emanaue
rit fauore eorũ q ab inteſtato ſuccederẽt ſemota filia argu.l.
publius.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ etiã q2 ratio naturalis ſua
det ꝙ ipſe teſtator noluerit ipſam filiam priuare eius here
ditate pp extraneos heredes hoc eſt propter alios non de
ſcendentes ar.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõ.⁊ in.l.generali
ter.§.cum autem.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.⁊.l.cum
ratio in principio de bonis damna.⁊.l.ſcripto.ff.vnde libe.
cum ſi.concurrit etiaʒ q2 non poſſunt venire alij ab inteſta
to niſi annullato teſtõ per regulaʒ.d.l.ius nr̃m iuncta regu
la.l.anteq̃ꝫ.C.cõia de ſuc.⁊.l.q̃ꝫ diu.C. qui admitti. ⁊.l.j.C.
de bo.poſ.ſm tab.nec vꝫ qs eligere viam per quã ſuũ iudi
cium impugnet̃.l.iij.ff.de militari teſtõ. Et ꝑ predicta dedu
cit̃ ꝙ nõ apperet manifeſtiſſima nec manifeſta voluntas te
ſtatoris ꝙ voluerit hoc caſu prohibere filiã in vniuerſa he
reditate ſuccedere:qnimmo eſt veriſimile ꝙ hoc caſu mor
tuo.ſ.vli herede ⁊ nullo alio hr̃de inſtituto nec exiſtẽte alio
magis dilecto q̃ꝫ dcã filia teſtõr voluiſſet ꝙ ipſa filia i vni
uerſo ſuccederet ſi de hꝫ caſu cogitaſſet ꝑ dicta ſupra:iõ ſuc
cedat

cedat iuris diſpõ dictans ꝙ inſtituto in re certa tota acre ſcat hẽditas nullo alio exiſtente hẽde per.d.§.ſi duos con‑ trario ſenſu ⁊ per alia iura ſupra adducta ꝑut ⁊ hoc.in ter minis volunt Bar.⁊ Bal.in.d.§.ſi duo ꝙ ⁊ oẽs tenent ꝑ ut ⁊ ibi dicit Jmo.ſ.ꝙ filiis ꝓhibitio cenſet̃ fcã fauore vni uerſaliter inſtituti adeo ꝙ ceſſante ipo fauore ceſſat ipſa ꝓ hibitio ar.l.adigere.§.quis de iurepatronatus.⁊.c.cũ3 ceſ ſante de ap.cũ cõcor.⁊ hec circa primũ dubiũ dcã ſufficiãt.

f ¶ Circa ſcdm aũt ꝯſultationis articulũ ꝯcludendum eſt ꝙ dicti.xlij.floreni in teſtõ dci Jſydori relicti dñe Catherine eius vxori pro reſtõne ſuarum dotium debent ſolui ab he redibus dicti Jſydori qꝛ ꝯſtat ꝙ onus ſoluendi legata ſpe ctat ad heredes teſtatoris per iura vulgaria: vnde cum dci xlij.floreni ſint relicti ⁊ legati dcẽ dñe Catherine ſolui de bent ab hẽdibus teſtatoris aut.n.dict⁹ Jſydorus erat de bitor in dicta q̃titate ex cã dotis recepte.⁊ tũc heres tene tur ſatiſfacere dicto debito.Et ẽt valet tunc legatum pro pter cõmodum repreſentationis ſeu interuſurij tpis ꝙ da tur ad reſtituendam dotez conſiſtentẽ in q̃titate.l.ſi credi tori cum.l.ſeq.ff.de leg.j.iuncta.l.vnica.§.ex actio.C.d rei vxo.ac.⁊.l.ſi conſtante.§.quotiens.ff.ſo.ma.ſi nauterm non erat debitor dicte q̃titatis.Et tunc omnimõ debet̃ tanq̃ legata iuxta.l.j.⁊.l.ſi nõ deſignata.C.de falſa cauſa adiecta le.⁊ hoc clarum non inſtandum. Et ſimiliter eſt clarum ꝙ omnia bona teſtõris ſunt hypothecata ꝑ legato.l.j.⁊.ij.C. cõis de leg.⁊ ſilr pro debito dotis.l.vnica in prin.C.de rei vx.ac.⁊.l.aſſiduis.C.q po.in pi.ha.ita ꝙ dcã dña Catheria h3 generalem hypotecã3 in bonis dicti teſtatoris:itẽ dict⁹ teſtõr in dicto ſuo teſtõ in ſpẽ obligauit ⁊ hypotecauit cer ta bona de quibus in teſtõ non autem reliquit illa bona di cte domine Catherine:ſed illa locauit ⁊ obligauit.

g ¶ Conſtat enim aliud eſſe obligare bona aliud eſſe legare ſeu dominium concedere in ipſis bonis qꝛ obſo bonorum concernit hypotecam vt p3 in.l.obligatione generali.ff.de pignoribus.⁊.l.res obligatas.C.e.ti.⁊.l.j.debitorem pigno ris venditionem cum infinitis ſi.nec poteſt cuiq̃ eſſe obli gata res ſua.l.neq̃ pignus.⁊.l.nec ex pretorio.ff.de reg.iu. nec põt quis obligare rem alienam vt.l.ſi rem alienam in prin.⁊.l.aliena res.ff.de pignora.ac.⁊.C.ſi res aliena pigno ri.data ſit.⁊.l.que predium.⁊.l.ſi.⁊ quaſi per totum nec res cõis põt pro parte ſocij obligari eo non conſentiente.l.vni ca.C.ſi cõis res pig.da.ſit.⁊.l.ſi probatum.C.cõi diuidũdo ex quibus concludendum eſt ꝙ dictus teſtõr obligauit bo na in teſtõ expreſſa pro portione ad eum ſpectante pro quo etiam facit.l.ſerui electione.§.ſi.⁊.l.ꝙ in rerũ.§.j.⁊.l. ſi do mus.§.ſi.de le.j.cum concor.Et ꝑñr dicta dña Catherina poteſt hr̃e recurſu3 in dcis bonis tanq̃ iure hypotece qua tenus ſpectabant ad dictum Jſydorum teſtatorem ⁊ hec ar bitror eſſe in iure clariſſima:ideo non inſiſto. Nec ẽt inſiſtẽ dum puto circa tertiũ ꝯſultationis articulũ:nã verba dicti teſti ſunt clara qꝛ teſtator reliquit martinũ ⁊ dictam dñam Catherinã inſimul vſufructuario in omnibus bonis mobi libus ⁊ immobilibus.Et in ipſo vſufructu eos inuicẽ ſub ſtituit ⁊ cum verba ſunt clara ſtandum eſt ipſis verbis nec eſt de voluntate diſputandum.l.ille aut ille.§. cum in ver bis nulla dubitatio eſt de le.iij. non enim poſſumus dicere ꝙ cenſeant̃ relicta alimẽta qꝛ tũc nõ eſſet relict⁹ vſufruct⁹ oium bonoꝝ mobiliũ ⁊ imobiliũ nec eẽnt vſufructuarij.

b ¶ Cũ diuerſa ſint legatũ vſufructus ⁊ legatũ alimentoꝝ3 prout diuerſi ſunt de eis tractatus ⁊ tituli in.ff.⁊ inſup in alimẽtis non ſuccedit vnus alteri:⁊ l3 qñ teſtator reliquit vxorem dñam maſſariam ⁊ vſufructuariam dicta verba im proprientur ex quadã conſuetudine vulgari vt per gloſ.in auc.hoc locũ.C.ſi ſcdo nupſerit mulier.⁊ per Bal.in.l.fin. C.de indi.vidui.⁊ per Bar.in.l.ticia cum teſtõ.§.ticia cu3 nuberet de le.ij.tñ dicta ꝯſuetudo h3 locum fauore filioꝝ3 ſe3 qñ ſunt inſtituti filij non qñ ſunt inſtituti alij q̃ filij te ſtatoris vt habet̃ in dictis iuribus:⁊ ita cõtingit in caſu no ſtro merito ⁊c.ꝙ etiã apparet qꝛ quo ad martinũ ceſſat om nino dicta conſuetudo ⁊ dcã Catherina eſt ſubſtituta mar tino merito conſtat ꝙ non intellexit de alimentis etiã quo ad dictam vxorem.Poſſet etiam quis inſtare ꝙ non cedit dies ⁊ legatum vſufructus non ſubſiſtit niſi ab adita here ditate.l.ij.⁊.iij.ff.quando dies lega.ced.nec in caſu noſtro vr̃ ꝙ poſſit dici hereditas adita:qꝛ heredes inſtituti in di cto teſtõ vñr inſtituti poſt mortem martini ⁊ dñe Catheri ne per que verba vr̃ ꝙ dicta inſtõ reddat̃ conditionalis.ff. de condi.⁊ demõ.l.hẽs meus in prin.⁊.ff.qñ dies le.ce.l.ſi

cũ heres.Et ſic nõ vr̃ delata hẽditas dcis hẽdibus inſtitu tis in vita dñe Catherine.⁊ idcirco non videt̃ confirmatũ legatum vſufructus ꝑ predicta:⁊ ẽt quia eſt generale ꝙ le gata non dñr niſi adita hereditate.l.ca3 quã.C.de fideicõ miſſis cu3 ſi.ad ꝙ rñdetur ꝙ dicta inſtõ non fuit conditio nalis:ſed fuit pura ⁊ ſimplex reſpectu vniuerſalitatis: ſed q̃tum ad ratam relictam martino ⁊ dñe Catherine fuit col lata poſt mortẽ.hoc.n.importãt illa verba vt.s.de rata ſua tñ vt ſic ſit ſenſus ꝙ illi noiati in teſtõ quo ad vſumfructũ relictũ.s.in vita martini ⁊ dñe Catherine dci inſtituti cẽ ſeant̃ inſtituti poſt mortẽ martini ⁊ Catherine qꝛ ip3 vſum fructũ non erat ad eos peruenturu3 in vita dicti martini ⁊ Catherine.Sed poſt eoꝝ morte3 ſic reſpectu proprietatis aũt ⁊ ceteroꝝ bonoꝝ non cenſeant̃ inſtituti poſt dictam mortẽ:nec pñt alr̃ intelligi illa vba vt.s.ex quo.s.nulla erat fcã mentio de inſtõne pdictoꝝ Petri ⁊ Bernardini ⁊ hec interpetratio ẽ amplectẽda vt actus valeat ⁊ non pereat ar.l. quotiẽs in ſtipſonibus de v̄.ob.⁊.l.quotiẽs de re.du.⁊.c.ſi papa de priuil.li.vj.⁊ vt ſeruet̃ voluntas teſtõris que ita vr̃ fuiſſe ar.l.in ꝯditionibus primu3 locũ de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l. cum virum.C.de fideicõmiſ.cum ſi. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ filia dotata nõ ſuccedat.Et intelligat̃ dotata ſi dos fuerit in teſtõ relicta ſi dos reliquatur filie ſi nupta fuerit ⁊ filia deceſſerit non nupta:querit̃ an trãſmit tat relictũ dotis ad eius heredem:an vero remanet penes filium teſtatoris ei ſubſtitutum.

¶ Conſilium. xxxij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi.¶ L3 ſm thema propoſitum tres fuerint filie dotate in teſtõ dicti hieronymi eaꝝ patris quibus filiab⁹ fuerit ſubſtitut⁹ dictus contes eaꝝ frater filiuſq̃ dicti teſta toris ⁊ ab eo heres vr̃ inſtitutus ⁊ oẽs dicte tres filie de ceſſerint ſuperſtite matre noïe piubella:tñ in themate non querit̃ niſi de relictis factis duab⁹:ex dictis filiabus v3 pu lite ⁊ franciſce quarũ dicta dña piubella pretendit ſe hẽde3 vnius ex teſtõ alterius ab inteſtato nec de dcã dña Sãcta ⁊ eius bonis ſeu dotibus ſibi relictis vr̃ fieri controuerſia ex his que narrant̃ in themate ⁊ non imerito qꝛ dcã Sãcta deceſſit in pupillari etate:ita ꝙ dcũs cõtes ſubſtitutus di ctis filiabus ſub ꝯditiõe ſi deceſſerint in pupillari etate vr̃ poſtea qñcunq̃ vr̃ dicte dñe Sãcte ſubſtitute pupillariter ⁊ per ꝯñs eueniente caſu ſubſtõnis pupillaris ipſe contes habet ei inſolidum ſuccedere excluſa matre.

a ¶ Quia expreſſa pupillaris excludit mrẽm.l. papinianus. §.ſed nec impuberis.ff.de inoffi.teſtõ.⁊.l.precib⁹.C.de im puberũ ⁊ ſilr̃ comprehẽſa incõpendioſa.c.ſi pr̃ de teſtis.li. vj.⁊ ꝑ doc.ibi.⁊ ꝑ glo.⁊ doc.in.d.l.pcibus.ſaltẽ qñ eſt facta ſub expſſa dinumeratiõe etatũ vt ibi ꝑ gl.⁊ doc.⁊ per bart. ⁊ doc.in.l.cẽturio.ff.eo.ti.⁊ per doc.in.c.raynutius.⁊ in.c. raynaldus extra de teſtis.⁊ l3 ſup h̃ poſſet inſtari:tñ alr̃ nõ inſtabo ex quo in dubiũ nõ refricat̃ ꝑ ꝯſultãtẽ:ſ3 deuenien do ad dotes relictas dcis alijs filiabus q̃ deceſſerũt pube res poſſet nõ imerito inſtari ꝙ dictus ꝯtes ſubſtitutus di ctis filiab⁹ inſolidũ ſuccedat.⁊ maxie quo ad dotẽ relicta3 dicte dñe frãciſce q̃ deceſſit nõ tradita nuptui attẽto ꝙ dos non poteſt ẽt ſine matrimonio.l.ſi.C. de do.propter nup.

b ¶ Et id ꝓmiſſio dotis h3 tacitã ꝯditionẽ ſi nuptie ſequen tur.l.dotis promiſſio.⁊.l.in ꝓmittẽdo.⁊.l.ſtipſonem.ff.de iu.do.Et ſilr̃ videatur dõm in legato dotis cũ procedat ar. de ꝯtibus ad vltimas voluntates.l.ſeruũ filij.§.cũ q cyro graphum de le.j.⁊.l.ſi.C.de lega.⁊.l.ſi ex legati cã de verb. oh.cũ ſi.⁊ per ꝯñs legatum dotis fcm̃ dicte dñe Franciſce videat̃ habere tacitã conditionẽ ſi nuptias ꝯ̃erit ⁊ ex quo deceſſit nuptijs non ꝯ̃ctis videat̃ fcm̃ caducũ dcm̃ relictu3 dotis:⁊ per ꝯñs deuoluat̃ ad ſubſtitutum ⁊ ceſſante ſubſti tuto vr̃ ꝯiuncto remaneat apud hẽdẽ oneratũ.l.vnica.§.fin aũt ſub ꝯditione.C.de ca.tol.⁊ facit.§.in prio.⁊.§. pro ſcdo ca.l.⁊ per ꝯñs non videat̃ ꝙ dictu3 relictũ tranſmiſſu3 fue rit ad matrẽ ⁊ heredem dcẽ Franciſce.put ⁊ in ſilr̃ vidi aſs ꝯſultum fuiſſe apud ciuitatẽ caſtelli per Joannem de imo.⁊ Pau.de ca.⁊ dñm Lellum aduocatũ ſolẽniſſimum florenti num ⁊ dñm Florianum ⁊ dñm Joannem petrutij ꝯ̃ quẽdã meum coniunctum:nam viget ſtatutum in ciuitate caſtelli ꝙ filia dotata non ſuccedat ⁊ intelligat̃ dotata ſi fuerit dos

In teſtamento relicta ⁊ accidit caſus ꝙ cuidā filie fuit a pa
tre relicta dos ſi nupſerit ⁊ inſtitutus fuit filius deceſſerat
dicta filia pubes nō nupta dubitabat an tranſmiſerit dictū
relictū dotis ad eius heredē an vero remanſerit apud filiū
inſtitutum a teſtatore ⁊ concludebāt prefati conſulentes ꝙ
dictū relictum pro dote euanuerit deficiente cōditione nu
ptiarum: ⁊ per ꝯñs illud nō trāſmiſerit ad eius heredem ⁊
ſubſequenter remanſerit apud filium heredē oneratū dicto
relicto: vnde ſtāte dcā concluſione: idem videtur poſſe dici
in caſu nr̄o. Et lʒ ideʒ Pau. de ca. in eadē cā ꝯſuluerit pro
parte ꝯtria ⁊ ſilr Raph. ful. ⁊ Raph. cu. nihilominus idem
Pau. de ca. in dcis conſilijs ⁊ in lectura. l. titio centū. §. ti
titio genero de ꝯdi. ⁊ demō. tradidit ſemper hāc doctrinam
ꝙ aut ſtatutū excludit filiā dotatam. ⁊ tunc filia decedente
non nupta non debeat priuari dote ⁊ hereditate aut ſtatu
tum excludit filiā propter filium: ⁊ iniūgit filio ꝙ dotet fi
liā: ⁊ tūc filia decedēte nō nupta n̄ trāſmittit neqʒ dotē quā
nō hūit neqʒ hr̄ditatē a q̄ ē excluſa ꝑ ſtatutū ⁊ ad hāc diſti
ctionem reducit opinionem Bar. de qua in. d. §. titio gene
ro. ⁊ Ricciar. mal. in. l. ſancimus. C. de nup. ⁊ que ꝑ doc. in
dictis iuribus. ⁊ per Dy. in regula indultum in. vj. ⁊ ꝑ Jo.
an. in additionibus Spec. in rubrica de ſucce. ab inteſtato.
Que theorica Pau. de ca. vr̄ ſatis rōni ꝯſona. Et applican
do illam ad thema nr̄m vr̄ facere pro dcō Conte: nam licet
rubrū ſtatuti ⁊ principiū ipſi⁹ ſtatuti loquatur de muliere
dotata nihilominus ipſum ſtatutum vr̄ excludere filiā etiā
non dotatam extante filio maſculo. nā licet principium ſta
tuti loquatur de muliere dotata ⁊ maritata tamē poſtea mu
lierez excludit ſiue fuerit maritata ſiue non ſi habuerit do
tem ⁊ ſi dotem non habuerit iniungit fratribus ꝙ ſoro
rem dotent ſubiungendo ꝙ ſi non darent dotem vel dare
nollent cū effectu poſſit ipſa filia reuerti ad ſucceſſionez pa
tris: ⁊ ſic verba ſtatuti ſatis aperte demonſtrāt ꝙ filia etiaʒ
non dotata excludatur a ſucceſſione patris extāte filio ma
ſculo: ⁊ ſic excludatur propter filiuʒ tamen iniungit filio ꝙ
det dotem cum effectu alias ipſa habent partem ſucceſſiōis
ſm̄ eidem contingeret ergo ſoror excluditur propter fratrē
donec apparet negligentia fratris in dotando ſm̄ tenorem
dicti ſtatuti facit ad hoc ꝙ tradunt Pe. ⁊ Cyn. ⁊ Bal. poſt
eos in. l. conuēticulam. C. de epiſ. ⁊ cle. nihilominus qꝛ hoc
hʒ aliq̄ntulum dubietatis ⁊ conſultans inſtat pro expeditio
ne non intendo pro nunc prout ⁊ dixi conſultanti firmare
hanc concluſionem ꝙ integrum relictum factum pro dote
dicte Franciſce deuoluatur ad ſubſtitutum ⁊ multominus
integrum relictum factum dicte dñe pollite cum dicta pol
lita fuerit nuptui tradita: ⁊ ſic euenerit conditio nuptiaruʒ
ſi illud relictum pro dote cenſeatur habere taciteʒ conditio
nem de quo per Bar. ⁊ doc. in. d. §. titio genero. Concludē
dum auteʒ vr̄ ꝙ quicquid ſit de dictis q̄ntitatibus relictis
pro dotibus quatenus aſcendunt ad concurrentem q̄ntita
tem legittime cum legittima nullum recipiat onus ſʒ onus
omne reijciatur. l. qm̄ in prioribus. ⁊ l. ſcimus. §. cum auteʒ
C. de inoffi. teſtō ſuper quo ēt inſtari poſſet tn̄ quatenus di
cte q̄ntitates pro dotibus relicte excedunt legittimam dicta
rum filiarum deuoluantur ad ſubſtitutum.

c ¶ Cum ſubſtō ⁊ vulgaris ⁊ fideicommiſſoria cadat in reli
ctis ſingularibus prout in vniuerſalib⁹. l. vt heredibus de
leg. j. ⁊ l. imperator de le. ij. ⁊ d. l. vnica. §. in primo. ⁊ §. pro
ſecundo. ⁊ §. ſin autem ſub conditione. ⁊ §. vbi autem lega
tarij. ⁊ ſequentibus cum ſi. ⁊ ſm̄ hoc dicte filie honorate a
teſtatore in dictis q̄ntitatibus eis relictis potuerint ab eodē
onerari onere ſubſtōnis ⁊ vulgaris ⁊ fideicommiſſarie ſal
tem quatenus excedunt legittimam dictarum filiaꝝ: licet in
ꝯtrium videatur poſſe dici ꝙ ex quo ſtatutū excludit filiā dota
tā a ſucceſſione videatur dotem ipſam ꝯſtituere pro legittima
⁊ ſic cum dos ſm̄ hoc ſuccedere videatur loco ltie non videa
tur poſſe filia grauari in dote prout non pōt grauari in le
gittima ꝑ dicta ſupra cum ſubrogatū ſapiat nām eius rei in
cuius locū ſubrogatur. l. ſi eum. §. q iniuriarum cum concor.
ff. ſi q̄s cauti. ꝓ quo ēt facit qđ no. Jmo. in. l. plane. §. ſi duo
bus. ff. de le. j. vbi in ſilibus terminis dicit ꝙ ſtante ſili ſta
tuto dotes filiarū detrahuntur tanq̄ es alienū: ſed teſtōr ſup
es alienū non pōt ſubſtituē neqʒ onus iniungere ergo neqʒ
potuerit ſup his dotib⁹ nihilominus hoc non obſtāte pu
to ꝓcedere ꝙ dcm̄ eſt. ſ. ꝙ teneat onus iniunctuʒ a teſtōre
ſaltē quatenus ipſe dotes excedunt ltiam dictarum filiarū:
nam hoc eſt indubitatum de iure cōi nec ius cōe reperitur
in hac parte immutatum: ergo ei ſtandum eſt arg. l. ſanci
mus. C. de teſtamētis. ⁊ l. precipimus. C. de appel. ⁊ c. cum
expediat de elec. in. vj. cū cōcor. pro quo ēt facit. quia dictū
ſtatutum tendit ad diminuendū iura mulierū ⁊ fauendum
maſculis: vnde non dʒ ꝯtrium effectum ꝓducere iuxta. l. ꝙ
fauore. C. de leg. ⁊ l. legata inutiliter de le. j. ⁊ de adimē. le. ⁊
iō cum de iure cōi potuerit dcūs maſculus dcis filiab⁹ ſub
ſtitui in dictis q̄ntitatibus relictis ꝓ dotib⁹ ſilr ⁊ poſſit de
iure municipali inducto in fauorē non in odiū filij. item ad
idem facit qꝛ illud onus ſubſtōnis eſt imediate appoſitum
in eadē vltima voluntate: vn̄ cenſetur ineſſe ipſis dotibus qꝛ
que incōtinenti fuerit inſunt ſeu cenſentur ineſſe. l. lecta ver.
dicebā. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. iuriſgentiū. §. q̄nimo. ff. de pac. vnde
dotes dcis filiabus in dcō teſtō nō cenſentur neqʒ ſunt ſim
pliciter ꝯſtitute in dcis q̄ntitatibus relictis in dicto teſtō.
Sʒ ſunt ꝯſtitute cum illo onere ſubſtōnis ⁊ ꝑut pr̄ in vita
dādo dotē potuiſſet ſilem cōuentionē facere iuxta id quod
hr̄ in. l. ſi auia. C. de iu. dotium. ⁊ in. l. quotiens. ff. ſol. mat. ⁊
in. l. ex morte in ſi. C. de pac. conuen. ita pariter vr̄ ꝙ potue
rit illud facere in vltima voluntate cum ſit eadem rō ar. d.
§. cū qui cyrographum cū ꝯcor. ⁊ maxime cū in dicto teſtō
nō ſint ſimplr dotes ꝯſtitute: ſed dicte q̄ntitates ſint relicte
filiarum ꝓ earum dotibus cū illo onere ſubſtōnum: ita ꝙ
dotes vñr conſtitute in dcis q̄ntitatibus nō liberis: ſʒ ſub
iectis dcō onere ſubſtōnis: ⁊ ꝯñr onus poteſt dici non eē
adiectum dotibus ſimplr ⁊ abſolute loquendo: ſed eſſe ad
iectum dictis relictis q̄ntitatum: lʒ dicta relicta ita onerata
ſint facta pro dotibus adeo ꝙ dici pōt ꝙ tantominus fue
rit relictum pro dote q̄ntum extimandū veniebat illud on⁹
ſubſtōnis ipſis filiabus legatarijs iniunctum.

d ¶ Prout alſs in ſili dr̄ in relicto fcō in diem vel ſub con
ditione qꝛ tantominus extimatur derelictum quātū venit ex
timāda dilatio ipſa vel dubius euētus ꝯditionis vt in. l. vt
l. fal. non hr̄ pro puro. ⁊ in. l. in quātitate. §. in diē. ⁊ §. ma
gna. ⁊ in. l. circa. ⁊ l. qui quadringēta. §. ſi. ff. ad. l. fal. ⁊ l. ſi cō
ſtante. §. quotiēs. ff. ſo. ma. ꝑut ſi alſs fuiſſʒ data in dotē res
non libera vel ſi hñs rem ſubiectā reſtōni dediſſet in dotē
iura que hēbat in illa re nō cenſeretur tm̄ eſſe in dote quan
tum valeret ipſa res ꝙ apparet qꝛ ſi q̄s vellet dcā iura ven
dere nō inueniret tantā q̄ntitatem ꝓ precio q̄ntum vendidiſ
ſet ꝓ ipſa re ſi libere venderetur: vn̄ ipſa res extimatur quantuʒ
vendi potuiſſʒ cū illo onere. l. mortis cā capimus. §. ſi. ff. de
do. cā mor. ⁊ l. ſi ſeruū in ſi. pñ. ff. de ꝯdi. fur. ⁊ ꝑpea pōt di
ci ꝙ non grauat⁹ in dote: ſʒ tātomin⁹ fuit datū in dote q̄n
tum extimatur illud onus ꝯditiōale nō ita ꝯtingit in ltia qꝛ
illa eſt certa ꝯſtituta a iure: ⁊ ꝑpea non ſequitur nō pōt i ltia
onerari: ergo nec pōt in dote ꝙ maxie dcm̄ eſt retenta opi
nione bar. de qua. in. d. l. titio cētū. §. titio gño de ꝯdi. ⁊ de
mō. q vult ꝙ relictū fcm̄ ꝓ dote filie nō ſit ꝯditiōale: ſʒ pu
rum ⁊ ꝯñr debeatur anteq̄ dos poſſit ꝯſtitui. vn̄ ipm relictū
añq̄ trāſeat in dotē hʒ annexū illud onus ꝯditiōalis reſtō
nis: vn̄ legatū poſtea trāſfunditur in dotē cū illo onere: nā eſt
fcm̄ cū illo onere vt ita oneratū trāſfundatur in dotem ſeu vt
ipa q̄ntitas relicta cedat poſtea i dotē cū eo onē ſubſtōnis.

e ¶ Nā prepoſitio ꝓ non denotat ſubſtantiā: ſed cām vel mo
dum vel ſilem quandā circūſtantiā iuxta not. per bar. in. l. j.
⁊ in. l. q̄bus diebus. §. termilius. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ ꝑ gloſ.
in. l. hmōi in prin. ff. de le. j. ad h. l. ſi q̄s ꝓ redēptiōe in pñ.
C. de do. cū ſi. aliud eſt dare quātitatē ꝓ emēda domo aliō
eſt emere domū aliud eſt dare centū ꝓ alimētis aliud ē da
re alimēta vt pʒ ad ſenſum: ita aliud ē relinquere centū pro
dote aliud eſt relinquere ſeu ꝯſtituere dotē pʒ qꝛ illud reli
ctuʒ ſtare pōt ſine mr̄imonio vt dcm̄ eſt: tn̄ dos nō eſt ſine
mr̄imonio vt ꝓdixi. Ex q̄bus ꝯcludendum eſt meo iudicio
intrepide ꝙ ſaltē quatenus dcā quātitas relicta excedit le
gittimā teneat illud onus ſubſtōnis ⁊ ꝯñr eueniente cōdi
tione ſubſtōnis illud qđ excedit ltiam veniat ſubſtituto re
ſtituendū. Quinimo poſſet nō abſurde dici ꝙ ſaltē ſi dcm̄
relictū ita ꝯditionale tm̄ fuiſſet extimandū quantū extima
ta fuiſſet legittima de iure debita: ita ꝙ extimatio illi⁹ one
ris eſſet equiualens cū ea quātitate que excederet ltiam ꝙ
tūc eueniēte ꝯditiōe integra quātitas relicta veniret ſubſti
tuto reſtituenda: nec vr̄ minus congrue dotata illa que hʒ
iure ſubiecta reſtōni ſub ꝯditione que iura cum illo onere
extimarentur cētum q̄ illa q̄ in dotē hʒ centū pura ⁊ libera:
naʒ illa q̄ hʒ in dotē forte centum ſexaginta cum illo onere
conditionali pōt conditiōe nō eueniēte longe plus habere
q̄ altera: ideo iſta ſpes maioris dotis perpetuo hñde com
penſatur cuʒ dubio perdende dotis ceteris. ſ. correſpondē
tibus

tibus:ꝛ conſiderato etiam interuſurio mediȷ̄ temporis ꝙ interim plus hr̄ de maiori ſumma:ꝛ ꝑpea nō extimat̄ plus vnū ꝗ̄ alterū facit optie.l.de fideicōmiſſo.C.de traſa.ꝛ ꝙ ibi hr̄ per doc.ꝛ per bar.j.conſti.C.ſed lꝫ hoc non videatur abſonum:tn̄ non plꝫ hoc aliter firmare:ſed ſolū pro nūc firmo ꝙ veniat reſtituēda ꝗ̄titas relicta quatenus excedit ꝗ̄titatem legittime non propterea aliud volens in reſiduo.

f ¶ Nec ob. ꝙ dos ſuccedat loco legittime qꝛ reſpondetur ꝙ hoc negari poteſt nec reperit̄ ius ꝙ artet ad hoc dicenduꝫ. Et in multis differt dos a legittima que pro nunc grā breuitatis obmitto. Et licet qn̄qꝫ doc.dicant ꝙ ſuccedat loco ltie non tamen volunt ꝙ ſuccedat per viam ſubrogationis ita ꝙ ſapiat per omnia eandem naturam patet ex nota.per bart.in.d.§.tirio genero qui bar. ſolet ad illud allegari.ſ. ꝙ ſuccedat dos loco ltie.ꝛ tamen Bar.vult ꝙ licet legittima pure debeat̄ tamen dos hꝫ annexam conditionem:ꝛ ſic minuit̄ reſpectu temporis ꝛ conditionis annexe ſm eū ergo non vult ꝙ ſapiat eandem nām:item nemo diceret ꝙ ſtante dicto ſtatuto requirat̄ ꝙ dos relinquat̄ iure inſtōnis cū ſufficiat ſi titulo inter viuos concedat̄.ꝛ tamen rōne legittime debite filie eſt neceſſe ꝙ ipſa aliqd habeat in teſtō iure inſtōnis.§.aliud quoqꝫ capitulum in auc.vt cū de appe.cogno.qbus accedat ēt ꝙ tradit̄ per doc.in.l.pater filiuꝫ.ff.de inoffi.teſt.ꝛ in.d.§.ſi duobus.ꝛ in.l.papinianus.§.ſi cōditioni ver.vnde ſiqs.ꝛ ꝙ per glo.in verbo ſextans de inoffi.teſt.ꝛ maxime ibi per Ang.ꝛ Rap.ꝛ per Pon. in.l.vnica.C.qn̄ non.pe.par.in ea.q.qualiter conſiderat̄ legittima filiorum maſculorum ſtante hmōi ſtatuto:nam ſi dos ſuccederet loco ltie ſtandum eſſet claro ꝛ expedito ꝙ ltia maſculorum eſſet tanta ſtante dicto ſtatuto quanta eſt de iure cōmuni. Et tamen cōiter tenet̄ contrarium in dictis iuribus ergo pꝫ ꝙ hmōi dos non ſubrogabat loco ltie ſaltē ita ꝛ taliter ꝙ aſſumat naturam ltie ꝛ inſuper dato ꝙ dos aſſumeret naturam ltie eſſet intelligenda de dote poſtꝗ̄ eſt dos: ſed dos ipſa eſt quoddā ius vſe vt per Bar.ꝛ doc. in rubrica.ff.ſol.ma.ꝛ.ff.de impē.in rebus dota.fac.l.ꝙ dr̄. iō dos conſtituta in illo legato affecto illo onere eſt que ſuccedit loco ltie prout ſi haberet pr̄ bona emphyteotica vel vſumfructum vel aliquod ius tpale dediſſet in dotē illud ius temporale vel illa bona emphyteotica vel commoditatem vſuſfructus ſi eſſent tanti precij ꝙ ꝗ̄titas equiualēs illi precio cōſtitueret congruā dotē diceret ne quiſpiā ſani capitis dcāꝫ filiam non eſſe ltie ꝛ congrue dotatā:certe nemo ergo ſiſr ſi iſtud relictum ſeu ius ex eo cauſatum duraturum perpetuo vel ad tps ſm ꝙ conditio purificabit̄ vel expirabit cedat in dotem dꝫ ipſa dos cenſeri congrua: licet illud onus adiectū ſit:nec ēt obſtat id qđ dicebaꝫ ꝙ dos conſideratur vt es alienum:quia reſponderi poteſt vt dixi ad proximum contrarium non reaſſumo ꝛ inſuper non procedit illud dictum generaliter ſed quo ad computationeꝫ legittime prout loquitur ipſe Imo. Laus deo.

¶ Inquiſitus de fractione murorum ciuitatis ꝛ de vi turbatiua:an debeat puniri preſuppoſita licentia edificandi in dictis muris dicto inquiſito conceſſa a conſilio ſeu prioribus eiuſdem ciuitatis.

¶ Conſilium. xxxiiij.

IN noīe dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Viſa inquiſitione formata aduerſus Angelum Petri gentiloni inquiſitū ad querelam Andree ꝛ Baptiſte ꝛ ꝓceſſum ſup ea inquiſitione tranſmiſſum ꝛ dubia q̄ aſſerūtur per iudicem dati ipſis querelantibus. Et nōnulla que pro parte inquiſitorum adducunt̄ in iure ꝛ in facto.

a ¶ Ante omnia premittendū eſt ꝙ lꝫ de iure cōi non admittat̄ paſſim inquiſitio iuxta no.per glo.Bar.ꝛ doc.in.l.j.§.ſi publico.ff.de adul.ꝛ Bar.in extraua.ad reprimenda in verbo per inquiſitionem.ꝛ.c. cum oporteat.ꝛ.c. qualr ꝛ qn̄.ꝛ c.inquiſitionis de accuſa.ꝛ Saly.in.l.ea quidem.C.eo.ti.ꝛ Spe.de inquiſitio.ꝛ p glo.ij.q.j.caſi.de manifeſta.tn̄ de h dꝫ diſcuti in exordio litis adeo ꝙ ſi poſtea procedit̄ ꝛ probat̄ delictum ſequi dꝫ ꝯdēnatio.licet in initio non debuerit per inquiſitionē ꝓcedi.c.j.de accuſa.lib.vj.ꝛ no. Bar.in verbo per inquiſitionē in extrauag.ad reprimenda.ꝛ qꝛ nō reperio pro parte inquiſiti fieri in h aliquod fundamentū: ideo nō inſiſto vlterius ſuper h:ſed deueniendo ad merita cauſe ſuper quibus inſtat̄ vr̄ ex multis dicendum ꝙ partes iudicis ſint in abſoluendo dcm̄ inqſitū.nā eſt aduertendū ꝙ duo intētant̄ in inquiſitione vnū ꝙ dcūs Ang.inqſitus diſcarcauit ꝛ deſtruxit ꝛ guaſtū cōmiſit in dānū ꝛ dedecus murorꝫ ciuitatis tudertine ſm ꝙ ꝑp predicta dictus Ang. moleſtauit ꝛ inqetauit poſſeſſionē dci edificij ꝛ in poſſeſſione ꝑdicta dcōs Andreā ꝛ Baptiſtā ꝛ vim turbatiuā ꝛ inquietatiuā intulit ꝑter ꝛ ꝯ volūtatē dictorꝫ Baptiſte ꝛ Andree:ꝛ capiēdo ꝑmū delictū intentatū qꝛ extat ſtatutū ſub rubrica de pena deſtruentis muros ciuitatis.c.clxij.deſtructio muri:lꝫ videat̄ ꝓbari ex cōfeſſione inqſiti nihilominꝰ vr̄ ꝙ dci inqſiti excuſent̄ ex eo qꝛ dcm̄ murum diſcarcauit ſeu fregit tanꝗ̄ ad ſe ſpectantē iure dn̄ij vel quaſi:nā vr̄ ꝙ dictꝰ murus ꝛ edificiū ꝑdictum fuerit ltie conceſſum dicto Ang.p cōitatē tudertī:nā.d.Ang.ſeu eius auctor ſupplicauit conſilio.d.cōitatis ꝙ fieret ſibi.d.conceſſio.

b ¶ Quod quidē cōſiliū repreſentat totam ciuitateꝫ ꝓut dr̄ ex forma ſtatutorꝫ.ꝛ facit gl.in.l.aliud.§.refert.ff. de reg.iu. ꝛ in rubrica.C.que ſit lon.conſue.ꝛ per bar. in repe.l.omnes ppli de iuſti.ꝛ iur.ꝛ conſiliū fecit cōmiſſionē ꝑrioribꝰ cū certis ciuibus:adeo ꝙ vigore dicte cōmiſſionis fuit poſt certa tpa deuētū per ꝑores ad executionem ꝛ fuit dictꝰ murus ꝛ dcm̄ edificiū ex ipſorꝫ cōmiſſione traditus ꝛ ꝯceſſus dcō Ang.muri aūt ciuitatis vn̄r ad ciuitatem ſpectare ar.l.oēs ꝓuinciarū.C.de oper.pub.ꝛ no.glo.in.l. per ꝓuincias C.de edifi.priua.iō ſi ꝑtinet ad vniuerſitateꝫ vr̄ ꝙ ipſa vniuerſitas ſeu conſiliuꝫ vniuerſitatem repreſentans potuerit dcāꝫ conceſſionē facere qꝛ rei ſue quilibet eſt moderator ꝛ arbiter.l.in re mandata.C.mādati. ꝛ cōſuetudo vꝫ h idem approbare:qꝛ ſolēt ciuitates cōcedere priuatis hr̄e edificia ſupra muris ipſarum ciuitatum ꝛ prout audio multi priuati habent edificia ſupra muros ciuitatis tuderti ꝛ illa tenēt ꝛ poſſident pro iuis ꝛ tanꝗ̄ ſuis.

¶ Et cōſuetudo pōt permittere priuato hr̄e edificium.ſ. muros ciuitatis vt no.Ang.i.d.l.p ꝓuincias p id qđ hr̄ i.l. an i totū.c.ti.ſi ergo.d.ang.fregit dcm̄ murum vr̄ ꝙ licite fregerit ex quo fregit rē ad ſe ſpectantē:ꝛ per ꝯn̄s non inciderit neqꝫ i penā iuris municipalis neqꝫ i penā iuris cōis impoſitā violantibus muros ciuitatis que pena in.l.ſi.ff.de re.diui.ē pena capitis:tn̄ loquit̄ in muris vrbis rome doc. aūt ibi dn̄t ꝙ nō militat i muris mūicipalibꝰ ſeu aliorꝫ ciuitatū tn̄ ē pena arbitraria ꝓut doc.ibi dicūt:ꝛ ita vr̄ intelligēda glo.in.§.ſancte inſti.de re.diui.dicta aūt pena vꝫ hr̄e locum qn̄ ipſi muri nō ſunt ipſius priuati qꝛ murū violat ſeu frangit ar.d.l.in re mandata. Et maxīe attento tenore inqſitionis in qua intentat̄ maleficiū dolo cōmiſſum:nā ſalteꝫ dictus inqſitus vꝫ immunis a dolo ex quo habuit dictā cōceſſionem.nā non ſolum iuſta cā prout vꝫ eſſe dicta conceſſio:ſed ēt quelibet cā iniuſta ꝛ beſtialis excuſat a dolo.l.igit̄ ff.de libe.cā.ꝛ no.glo.no.in.l.vnica.§.ſi.ſiquis ius dicē. nō obtēpe.ꝛ in.l.ſatiſqꝫ de in ius voc.

d ¶ Adeo ꝙ ēt iuris ignorātia facit ceſſare dolū.l.ſed ſi lege §.ſcire.ff.de pe.here.vn̄ ceſſante dolo vꝫ ceſſare delictū intentatū in inquiſitione:ꝛ non ſolū dictus Angelus vꝫ immunis a dolo.ſed ēt ab omni culpa:nā dcā ꝯceſſio fuit fcā ob fauorē publicū cā reformādi in melius muros dcē ciuitatis que refectio ꝛ reformatio hēbat fieri per ipſaꝫ vniuerſitatē.d.l.oēs.iō vꝫ ꝙ pariter potuerit cōcedi vt alius loco vniuerſitatis illud faceret qꝛ qn̄ aliqd ſit nr̄a cōmiſſiōe cenſet̄ a nobis fcm̄ ar.l.iteꝫ eorū.§.ſi decuriones.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.no.ꝛ.l.ij.circa mediū.C.de vete.iur.enu.ꝛ regule q per alium facit in.vj.cuꝫ concor. Et dato ſine preiudicio ꝙ dcā conceſſio pateret̄ aliquē defectū in iure:tn̄ qꝛ dictꝰ Angelus ꝓut di eſt murator ꝛ pſona forte illr̄ata ꝛ iuris ignara vꝫ ꝑp iuris ignorātiā excuſari cuꝫ iſtud de quo agit̄ non ſit ius nāle neqꝫ quaſi nāle ſꝫ mere poſitiuū ꝛ iuris ignorātia ſolet a dānis excuſare ꝛ ꝯn̄r a pena.l.iuris error.ꝛ.l. regula.ff.de iur.ꝛ fci igno.iō dictus Angelus excuſet̄ ab hac pena ad hoc glo.in.l.reſpiciendū.§.delinquunt.ff.de penis quā ibi ſequit̄ Bar.ꝛ maxīe hoc vꝫ dicendū qꝛ frāgere muros ciuitatis nō vꝫ eſſe dlictū ꝙ reſpiciat certā pſonā.ꝛ iō in tali delicto non vꝫ puniri criāliter leuis culpa per id qđ hꝫ in.l.adulteriū cū inceſtu.ff.de adulte.vt no.Bar.in.d.§. delinquunt. Et h ſaltē caſu vꝫ verificari qđ no.Cy.in.l.ſiqs non dicam rape.C.de epiſ.ꝛ cler.volēs ꝙ leuis ꝛ leuiſſima culpa non puniat̄ criāliter. Et ex his vꝫ dictus Angelus abſoluendus a prio capite inqſitionis. Et ēt ꝑdicta faciūt ꝙ veniat abſoluendus a ſecundo capite inquiſitionis.

e ¶ Et maxime attēto ꝙ intentaꝛ qualitas doli q̄ue non vꝛ probata,put ⁊ probāda vꝛ cū dolus non p̄ſumaꝛ niſi pſpicuis indicijs ꝓbeꝛ.l.dolū.C.de dolo.⁊.l.quotiēs.§.qui dolo.ff.de ꝓba.Et maxime ad penā irrogandā in iudicio criali in quo deduciꝛ delictū dolo cōmiſſum:qꝛ intentans tale delictū vꝛ ſe aſtrinxiſſe ad probandū dolū ar.l. diuus cum ibi no.per Bar.⁊ doc.ff.de re iu.⁊.c.lꝫ cām de ꝓba.⁊ ibi p Jo.an.⁊ doc.⁊ per Arch.in.c.p̄ñtiū de teſt.lib.vj.ad h̄ tex.in.l.pretoꝛ.§.docere.ff.vi bo.rap.⁊ ꝙ per bal.in.d.l. ſiquis non dicā rapere.Preterea dato ꝙ dolus non fuerit intentatus in ſcd̄o capite inqſitionis:tñ vꝛ ꝙ debuerit neceſſario intentari.Ex eo qꝛ prout turbatiua non vꝛ ꝙ qs poſſit puniri niſi rōne doli tam de iure cōi iuxta no.per Jaco.de are.in.l.h̄ iure de reg.iu.⁊ ꝙ hꝛ in.l.iniuriarū.§.ſiquis me ff.de iniur.iuncta.l.q ſeruū de acti.⁊ obli.⁊.l.illud.§.j.ff.de iniur.⁊ ſilr de iure municipali non vꝫ punienda vis turbatiua niſi dolus interuenerit p no.per Bar.in.l.j.§.j.ff.ſi qs teſtō lib.eſſe iuſſus fuerit.vbi vult ꝙ ſi hmōi ſtatutum loquiꝛ in pſonā reqraꝛ dolus adeo ꝙ ſuccūbere dꝫ accuſans aliquem de turbata poſſeſſione niſi doluꝫ probet cuiꝰ theoricam ſolent ſequi aſſeſſores ſed ſtatutum vꝛ verba dirigere in perſonam dū dicit in rubrica de pena inferētis alicui violentiam turbatiuā ⁊ inquietatiuam.Et ēt ad id videtur tendere verba nigri ibi dū dicit qui ꝯfecerit tali moleſtato ⁊ quietato ⁊c. Et ſic preſupponit ſtatutū perſonam moleſtatam ⁊ inquietatā merito ſm dictam doctrinaꝫ bar.vꝫ dictus Angelus abſoluendus exquo dolus non eſt probatꝰ. Et lꝫ bar.aliud dicat ſi v̄ba ſtatuti diriguntur in rem tamē Bal.in ſua diſpu.que incipit accuſatus de vi turbatiua dicit ꝙ dicta diſtinctio Bar.nō probatur iure ⁊ eſt potius verbalis q̄ꝫ realis:nam ſi ſtatutum prohibet ne qs turbet poſſeſſionem alterius vꝫ in effectu diſponere ne poſſeſſoꝛ patiatur in ſua poſſeſſione turbationem vt latius ibi per eundem Bal. ⁊ propterea etiam ſi verba ſtatuti dirigantur in rem non in perſonam vꝫ ꝙ exigatur probatio doli reiecta diſtinctione Bar.ſm ſententiam Bal.⁊ ideo quia ex parte curie ⁊ ex p̄te querelantiū non vꝫ probari dolus:iō vꝛ ꝙ inquiſitus veniat abſoluendus.Quinimo non ſolum deficere videtur probatio doli ex parte inquirentis ⁊ querelantium.Sed videtur reſultare ꝓbatio negatiua ſcilicet ꝙ dolus ceſſauerit ex deductis ꝓ parte inquiſiti attenta conceſſione ſibi facta ⁊ traditione dicti muri ſeu edificij ſuper eo impoſiti.Et inſuper attēto ꝙ dictus Baptiſta videtur remiſiſſe iura ſua ⁊ ſuam poſſeſſionem in manibus dictorum dñorum priorum qui dictum Petrum immiſerunt in poſſeſſionem que quidem vñr prebere eidem iuſtam cauſaꝫ diſponendi de dicto muro prout diſpoſuit vel ſaltem videꝛ reddere ipſum immunem a dolo a quo quelibet cā ſolet excuſare ar.l.j.de abigeis.⁊ dcā.l.igiꝛ,put ⁊ ſupra latius dcīn fuit.Ex alio etiam vꝫ abſoluendus dictus Angelus inquiſitus a dicto ſcd̄o capite inquiſitionis:qꝛ non vꝫ aliquo mō probari delictū intentatū in inquiſitione ex duplici capite. Primo qꝛ in inquiſitione vꝛ intentata vis turbatiua prout ⁊ intentanda videbaꝛ:qꝛ ſtatutum ꝙ vꝫ intentatum loquiꝛ in rubro de pena inferentis alicui violentiam turbatiuaꝫ ⁊ inquietatiuā.Et verba nigri vñr etiam idē denotare in pn̄cipio ibi aut in ea vim aliquaꝫ turbatiuam ⁊c.⁊ in.§.ita tamen ibi ſi de tali violentia fuerit inquiſitum ⁊c. Jta ꝙ dictum nigrum vꝫ preſupponere vim ⁊ violentiam:⁊ lꝫ q̄ſqꝫ verba dci ſtatuti videanꝛ magis gñalr ſeu indefinite loqui ñ incōuenit ſi idefinita loquutio ex p̄cedētibꝰ ⁊ ſeq̄ntibꝰ v̄bis reſtringiꝛ ⁊ declaraꝛ ar.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.de le.j.⁊.l.heredes palam.§.ſed ſi notam.ff.de teſta.

f ¶ Et maxime ex verbis rubrice arguimus ad interpetrationem nigri ar.l.imperatores de iudicem adiectione ⁊ qd̄ not.glo.in.c.j.⁊ in.c.ab arbitris de officio delega.lib.vj.⁊ glo.in l.fi.in prin.ff.de cōdi.inde.,put ex prefationibus arguitur ad interpetrationem diſpōnis.l.pacumeuius androtentes ff.de here.inſti.⁊ latius per Bart.in.l.ambitioſa de decre.ab ordi.fa.tunc autem videtur vis inferri quando aliquid fit contra prohibitionem eius ꝯ quem aliquid perpetratur alias potius dicitur clandeſtine fieri q̄ꝫ per vim vt.ff. ꝙ vi aut clam.l.j.§.quid ſit vi factuꝫ cum ſequentibus.⁊.l.iij.§.clam facere eo.ti.ſed non reperio probatam aliquam ꝓhibitionem ſeu proteſtationem factam per dictos Baptiſtaꝫ ⁊ Andream ſeu alterum eorum:ideo nulla vis ſeu violentia videtur eſſe commiſſa:⁊ propterea videtur ꝙ non inciderit dictus Angelus inquiſitus in penā dicti ſtatuti nec in delictum in inquiſitione deductum ꝙ ⁊ dicendum vꝫ ex alio ſcꝫ qꝛ in inquiſitione deducitur ꝙ dictus Angelus inquietauit poſſeſſionem dictorum Baptiſte ⁊ Andree ⁊ in dicta poſſeſſione dicti muri eis vim turbatiuā ⁊ inquietatiuā intulit:ſed non probari vꝫ aliqua turbatio poſſeſſionis neqꝫ aliqua vis illata ſeu aliqua turbatio in poſſeſſione dicti muri qm̄ nulla vꝫ probata poſſeſſio dictorum Baptiſte ⁊ Andree ea rōne qꝛ licet ipſi detinuerint dictum murū ſeu edificium ſuper muro ciuitatis impoſitum nihilominus nō vꝫ probata eorum poſſeſſio qꝛ muri ciuitatis tudertine:lꝫ quo ad munitionem ⁊ refectionem ſeu conſeruationem dicanꝛ ſpectare ad vniuerſitatem tudertinam per no.per glo.in.d.l.per prouinciam.⁊.d.l.omnes.⁊ dicta ſupra.

g ¶ Tamē alio reſpectu vñr ſancti ſeu ſacri ar.l.pe.§.muros ff.de re.diui.⁊ ꝙ hꝫ in.l.fi.eo.tit.⁊ in.d.§.ſancte ad hoc gl.in.l.ſanctum in prin.eo.ti.ad hoc etiam.l.ij.ff.ne quid in loco ſacro.vbi muri dicūtur ſacri:ſunt.n.deſtinati ad vſuꝫ publicum ⁊ ꝑpea videnꝛ cenſeri publici iuris ⁊ in nullius bonis:qꝛ que publici iuris ſunt non ſunt in bonis alicuiꝰ.ff.ne quid in loco pub.⁊.ff.ne quid in flumine publico quaſi per totos titulos.⁊.l.fluminum in prin.ff.de dam.infec.,put ⁊ res ſacre.⁊ res ſancte in nullius bonis eſſe cenſenꝛ inſti.de rerum diui.§.nullius.cum itaqꝫ muri ciuitatis ſm h̄ videātur eſſe publici prout vie publice flumina ⁊ hmōi.ita ⁊ edificatum ſup muris ciuitatis vñr eſſe eiuſdē iuris cum edificiū ſuper edificatū cedat ſolo ⁊ parte inferiori.l.adeo.§.ex diuerſo.ff.de acq.re.do.⁊ inſti.e.tit.§.ex diuerſo cū ſi.iō edificatum ſuper eo ꝙ eſt publici iuris ⁊ in nullius bonis vꝫ ſequi eandem naturam ⁊ ꝯñr effici publici iuris ⁊ in nullius bonis prout ⁊ no.per glo.Bar.⁊ doc.in.d.l.fluminum in prin.lꝫ hoc fallat in flumine cuius ſoluꝫ ſeu alueus eſt publici iuris ⁊ in nullus bonis:tñ ſi qd in eo edificatur ꝙ excedat ſupficiem aque non eſt publici ſed priuati iuris ad inſtar inſule nate in flumine prout no.Bar.in.d.l. fluminum.⁊ in.l.quominus de fluminibus cuiꝰ ea poteſt eſſe ratio qꝛ alueus fluminis eatenus eſt publici iuris quatenꝰ ab aqua fluminis occupaꝛ qꝛ aqua fluminis reddit alueuꝫ eſſe publici iuris.ita ꝙ eo ipſo ꝙ aqua deſerit alueū deſinit publici iuris ⁊ priuatis queri.d.l.adeo.§.inſula.⁊.§.ꝙ ſi toto alueo.⁊.§.nouus aūt.iō ſi edificium in flumine factum tegitur ab aqua fluminis cenſeꝛ ex publici iuris ⁊ in nulliꝰ bonis ,put alueus:ſed quatenus non tegiꝛ ab aqua nō eſt publici iuris ad inſtar alueī ab aqua derelicti in alijs aūt rebꝰ ſtabilibus publici iuris ceſſat ratio preallegata:⁊ iō remanet regula ꝙ pars ſuperioꝛ cedit parti inferiori ex quibus inferendum vꝫ ꝙ edificium impoſitū ſuper muris ciuitatis ſint publici iuris ⁊ in nullius bonis ſi muri ciuitatis ſunt talis nature ⁊ prout ſunt in nullius bonis quo ad dominiū ita etiam quo ad poſſeſſionem quia hmōi res que in nulliꝰ ſunt bonis nequeūt poſſideri.l.j.§.pe.ff.de acqui.poſ. facit l.ſed ⁊ celſus in prin.ff.de ꝯhen.emp.vbi hmōi res publice non ſunt in commertio:⁊ licet poſſint ad vſuꝫ concedi ⁊ cōcedantur:non tñ vñr poſſideri ſed quaſi poſſideri.l.j.§. ꝙ autem ait.ff.quorum lega.vſus.n.⁊ hmōi incorporalia non poſſidentur ſed quaſi poſſidentur.l.iij.in prin.cuꝫ ſua glo.ff.de acqui.poſſ. inquiſitio autem loquitur de poſſeſſione non de quaſi poſſeſſione que non eſt poſſeſſio proprie loquendo vt probatur ibi.⁊ in.d.§. ꝙ ait. item exquo dictus Angelus ſeu Petrus eius auctor fuit immiſſus in poſſeſſionem dicti muri ⁊ edificij impoſiti ſuperꝰ muro videꝛ ꝙ ipſe potuerit pro tuitione ſue iuridice poſſeſſionis turbare ⁊ inquietare dictos Andream ⁊ Baptiſtam in eorum poſſeſſione ſi quam propriam vel impropriam habuerint:nam illorum poſſeſſio ſi qua erat vꝫ ꝙ erat iniuſta quia nullam legitimā cōceſſionē habuiſſe vñr exquo habuerunt a dñis prioribus ſolis primo loco qui dñi priores non hñt de iurꝛ cōi hāc facultatē:nā ſoli ꝓores non pñt alienare bona cōis qꝛ h̄ iure cautū non reperiꝛ ⁊ in ꝯriū facit.l.iij.§.plane cum ibi not.per Bart.ff.ꝙ vi aut clam.⁊.l.fi.C.de vendē.rebus ciuit.facit.l.preſes.C.de tranſac.cum ſi.item facit.d.§. muros.⁊.d.l.opus.ꝙ ⁊ clarius diſponitur per iura municipalia que dant prioribus tudertinis ampliſſimam facultatem exceptis certis rebus inter cetera quod non poſſint aliqua bona poſſeſſiones iura libertates vel iuriſditiōis cōmunis tuderti vēdere donare ꝑmutare vel titulo donationis cōcedere vltra tp̄e ānoꝝ ſex ⁊c.iō dicta ꝯceſſio facta p dictos dñs ꝓores dcis Baptiſte ⁊ Andree vꝫ nullius fuiſſe roboris vel momēti,tāq̄ꝫ fcā a carētibus facultatē facīdi:nec ēē

videtur

vř valida ꝯceſſio fcā p dñm gubernatorē vel eius locūtenē
tē eo maxie qꝛ vř ſubreptitia qꝛ nulla fcā fuit mētio de ſup
plicatiōe porrecta p dcm̄ pe.ꝛ ꝓuiſionē ſup ea factā p cōſi
liū ciuitatis qꝛ no eſt veriſiſe ꝙ p̄ſes ſeu gubernator volue
rit p̄iudicare dcō pe.ar.l.ij.§.merito.ꝛ.§.ſi qd a p̄ncipe.ff.
ne qd in loco publico.ꝛ.l.cū auus.C.de eman. liberorum.
b ¶ Reſcriptū aūt gratioſum p ſubreptionē impetratū vř eē
nullius roboris:ſʒ ipſo iure nullū.c.ad audientiā.ij. de re
ſcriptis.lʒ nō gratioſum:ſed ad lites p ſubreptionē nō red
datur ipſo iure nullū.lʒ ope exceptiōis.c.ſup litteris.de re
ſcriptis.ꝛ.l.j.ꝛ.l.p̄ſcriptiōe.C.ſi ꝯ ius vel vtili.publicā cuʒ
ſi.dř aūt ſubreptitie ipetratū qñ aliqd taceř ꝙ ſi fuiſſet ex
preſſum cōcedēs nō cōceſſiſſet vel fuiſſet difficilis ad conce
dendū:ita ꝙ veriſilr nō cōceſſiſſet de leui vt eſt tex.ſingula
ris.in.c.poſtulaſti in ſi.extra de reſcrip.multifariam : itaqʒ
multiſqʒ vijs deduci vř ꝙ ptes iudicis ſint in abſoluēdo di
ctum Ange.a contentis in inquiſitione predicta.
i ¶ His tñ minime refragantib⁹ in ꝯtriū puto fore iuſtitiam
ſatis lucidā:pro cui⁹ rei euidētia eſt p̄mittēdū qd iuris ha
berent vel habeāt dcē ptes in muro ꝛ edificio de quo agiř.
Et p notitia huius articuli eſt videndū an muri ciuitatis
tudertine ſint publici iuris ſeu ſancti vel ſacri ꝛ per ꝯñs in
nullius bonis:an vero ſint vniuerſitatis tudertine circa ꝙ
video ꝓut mihi referř varie allegatū ꝓut in articulo d̄ quo
agitur confert ad ꝓpoſitum allegantis.nam dum agitur an
per cōitatem ſeu conſilium cōitatem repreſentatis potue
rit cōcedi dcō petro patri dicti Angeli ꝛ nō potuerit per
priores cōcedi allegatur ꝙ ſunt vniuerſitatis tudertine:ita
ꝙ potuit concedi per ꝯſiliū generale vel per habentes au
ctoritatē a cōſilio ꝛ nō p dños priores ꝛ pro hoc allegatur
gl.d.l.per ꝓuincias ꝛ Ang.ibi lʒ in Ang.quē vidi nō dicat
ꝛ Jo.fabri in.d.§.ſancte.quatenus aūt tractař an potuerit
poſſideri per Angelum ꝛ Andream dř ꝙ ſunt publici ipſi
muri.ita ꝙ nō ſunt in alicuius bonis nec poſſunt poſſide
ri:ita ꝙ nō verificař inqſitio quatenus intentař ꝙ dictus
Angelus turbauit ꝛ inquietauit poſſeſſionem ꝛc.
k ¶ Si aūt eēnt bona vniuerſitatū nō prohibereň poſſide
ri ab vniuerſitate vel a p̄uatis qꝛ bona ciuitatū ꝛ poſſideň
ꝛ p̄ſcribuň a priuatis.l.ſi.C.de ſac.ſan.ecc.ꝛ.l.eū qui vecti
gal.ꝛ.l.iter publica cū ſua gl.ff.de ver.ſigni.ꝛ.l. in oib⁹.ff.
de diuer.ꝛ tē.p̄ſcrip.ꝛ.l.oēs.C.de p̄ſcrip.xxx.vel.xl. an.ibi
ius priuatū vel publicū.ꝛ no.gl.in.l.vſucapionē.ff.de vſuc.
al's autem conſulendo in h̄ facto ante litigium motū vt ar
bitror viſum fuit non eſſe vniuerſitatis:lʒ nō multuʒ accu
rate loquutus fuerim:maxime qꝛ hoc poteſt induci ꝓ ꝛ cō
tra ꝓut ꝛ per partē aduerſam ꝓut intelligo adducitur mo
uebat per.d.l.pe.§.muros.de reruʒ diui.ꝛ per.§.ſancte in
ſti.e.ti.ꝛ vult gl.in.l.ſanctū.in p̄nci.ꝛ in.§.municipiū.ff.de
rerum diui.quatenus verbū ſanctū exēplificat per.d.§. mu
ros.conſtat autem ꝙ res ſancte ſunt in nullius bonis.l.in
tm̄.§.ſancte.e.ti.ꝛ.§.nullius.inſti.e.ti.nec ob.d.l.oēs. quia
ſtāt h̄ ſimul ꝙ ſint in nulli⁹ bonis:ꝛ tñ iponař collecta mu
nicipib⁹ pro reficiēdis vel manutenēdis muris:nec ibi vni
uerſitatis expēſis reficiuň vř manuteneň ſʒ erogatiōe ſin
gulorʒ de vniuerſitate:ꝛ tñ bona ciuitatis nō ſunt ſingulorʒ
nec eꝯ.d.l.intm̄.§.vniuerſitatis.ꝛ.l.ſed ſi hac.§.q manumit
tiř.ff.de in ius vocā.cū ſi.itaqʒ ille tex.non vrget Glo.autē
in.d.l.per ꝓuinciaʒ lʒ dicat ꝙ ſit vniuerſitatū:tñ allegat.§.
nullius inſti.de rerum diui.qui nihil facit melius facit tex.
d.l.per ꝓuinciā.Et profecto ſi muri fuiſſent facti per vni
uerſitatē in ſolo ipſius vniuerſitatis ꝓut fieri poſſunt vt in
d.l.per prouinciā ꝛ no.Bart.in.l.opus.ff.de ope.pu. ꝛ in.l.
ex hoc iuregentiū.ff.de inſti.ꝛ iure allegat.l.oēs. C.de ope.
pu.ꝛ gl.in.d.l.oēs.reqrat ſemp auctoritatē preſidis ſm euʒ
qui dicit glo.ibi ſcilicet.in.d.l.opus que vult contrariū cō
muniter teneri:ꝛ aduerte qꝛ de mente glo.ꝛ Bar.vř nō fa
cere mentionem inter facere de nouo ꝛ reficere ſi diligēter
pōderaň verba ꝛ iura refectio eſt magis fauorabilis.l.fin.
de ope.pu.ꝛ.l.j.in p̄n.ꝛ.l.iij.§.ſiqs ruina de riuis:lʒ qs di
cere poſſit ꝙ facere muros poſſit qꝛ nō ſunt ſancti añqʒ ſtāt
que rō ceſſat in ſcis:ꝛ aduerte qꝛ muri dicuntur eē ſancti ꝛ
iter ſanctas res enumeraň iſti.de rerʒ diui.§.ſancte. Et lʒ
gl.ſuppleat.ſ.ciuitatis romāe tñ tex.in.l.ſanctū.§.in muni
cipijs.de rerʒ diui.ꝛ gl.in.e.l.in p̄n.facit ēt tex.in.l.j.§.ſan
cte.e.ti.quatenus ſm vnā lřam eſt ciuitatis in tex.ꝓut di
cit gl.ꝛ ſit plurali:ergo nō ſolū vni⁹ ciuitatis.ſ.romane:ita
ꝙ pōt teneri in nulli⁹ bonis eē.Et ſatis h̄ teneri poſſet de
rigore iuř.eqtas ſuadet ꝯtriū.ſ.ꝙ ſi ſtāt ab vniuerſitate tūc

ſatendū eſſet ꝙ eēnt vniuerſitatis tñ ſi alr ſunt ꝯſtructi.qʒ
i ſolo vniuerſitatis ꝛ forte nō ſumptu vniuerſitatis nō ſua
det rō neqʒ ius aliqd:qd memineri.ꝙ ſint vniuerſitatis.Et
ſepe ꝯtigit ꝙ capiūt d̄ ſtratis publicis q̄ i null ius bōis vñr
eē qꝛ ſunt publice ꝓut flumia.d.l.fluminū i p̄n.ꝛ.l.ij.§. viā
publicā.ff.ne qd i loco publ.vñ edificata in ea pte ſup ſolo
publico vñr effici publica p no.i d.l.fluminū:ſi aūt nō cō
ſtat in cui⁹ ſolo ꝛ cui⁹ expēſis fuerit edificati muri vñr cē
ſendi publici ꝓut dicim⁹ d̄ vijs ꝯſtructis ꝯtributiōe p̄ua
torʒ ſi nō extat d̄ h̄ memoria ꝙ cēſeň publice nō p̄uate.l.
ſi.de locis ꝛ itinerib⁹ publicis.Vř.n.eadē rō i muris ꝓut
in vijs:ió putarē ꝙ muri quorʒ initij ꝛ ꝯſtructiōis nō extat
memoria cēſeaň publici ꝓut vie publice:large tñ loquēdo
ꝛ improprie bona vniuerſitatū dicuň publica.d.l.iter pu
blica.ꝛ.ff.de rerʒ diui.l.j.§.qda publice.ꝛ inſti.e.tit. in p̄n.
ꝟ.qdā publice iūcta gl.j.vi ſe qꝛ forte pōt dici ꝙ lʒ ſint vni
uerſitatis:tñ qꝛ ſunt ad vſum publicū ſeu ad cōmodū pu
blicū vie publice ꝛ muri ciuitatū deſtinati non cēſeaň eſſe
eodē mō vniuerſitatis ꝓut p̄dia ꝛ ſerui ꝛ hmōi q̄ nō ſint
ita ad vſum ꝛ cōmoduʒ ꝓprium deſtinata ꝛ ꝙ vie publice
cēſeaň vniuerſitatū facit gl.in ꝟbo habuit.d.§.viā publicā
quatenus ad tex.q dicit ꝙ ius intrādi ꝛc.ſupplet iter cete
ra de vniuerſitate ꝛ facit tex.l.viā publicā.ff.de via publica
vbi dicit populū.ꝛc.vide tex.bonū ad idem in.l.ij §.loca.ij.
ff.ne quid in loco publico.ꝛ ibi Bar.
l ¶ Et vide Bar.in.d.§.viā publicā q per illā gl.dicit ꝙ ci
uitates pñt facere viā publicā ꝛ eadē rōne reducēdi viā pu
blicā in locū p̄uatū dicit Bar.vide qꝛ Bart.ſentit ꝯtriū de
flumi.in.l.quominus in p̄n.vbi dicit ꝙ vſus viarū publicarʒ
eſt de iuregētiū ꝓut vſus riparʒ fluminū ergo nō vř ꝙ fiat
publicus iure municipa.itē facit qꝛ ſi poſſet deſtruere viam
publicā ergo edificare:tñ nō vř ꝙ poſſit fieri ſine p̄miſſu
p̄ncipis.l.ij.ne qd in loco pub.lʒ tex.dicit ꝛ gl.ſupplet mu
nicipali.ꝛ Bar.approbat.§.loca.eo.ti.His p̄miſſis eſt vidē
duʒ de iurib⁹ que hñt dcē partes in dicto muro ꝛ deueniē
do ad iura dci Angeli eſt añ oia aduertendū ꝙ dcō Ange
lo nullū extitit ius conceſſum ab aliquo:ſed ſolū pretendiř
ꝙ fuerit fcā conceſſio Petro patri dicti Angeli circa quā.cō
ceſſionē petri dōm eſt ꝙ nullū ius tribuit dcō Petro in re
de qua agiř ex plurib⁹.ꝛ p̄mo qꝛ dicti priores proceſſerunt
ex cōmiſſione eis fcā per ꝯſiliū generale ciuitatis ꝛ nō ſer
uauerūt formā cōmiſſiōis eis datā. Et ꝓpterea geſta p eos
nihil valuerūt ar.l.diligenter.ff.mādati.ꝛ.c.cū olim.de offi.
deleg.ꝛ.c.cū dilecta.de reſcrip.cū ſi.ꝙ aūt nō ſeruauerint
formā cōmiſſionis appet ex eo qꝛ fuit eis cōmiſſum ꝙ eli
gerent.x.hoies ꝛ cū dictis.x.hominib⁹ electis viderēt pe
titionem dicti Petri ꝛ concederent prout eis videbiř ex
pedire cōmunitati.dicti aūt priores tūc prout deprehendi
tur ex actis elegerunt dictos.x.hoies ꝛ in dcā electione vi
dentur functi eorū offō.ar.l.iudex poſtqʒ.ff.de re iu.ꝛ in.c.
ex lřis.extra de offi.dele.iuncta.l.boue.§.hoc ſermone.ff.de
verbo.ſig.ꝛ dicti.x.homines p̄mo loco electi nihil egerūt
de cōmiſſione predicta:poſtea poſt plurimos annos tranſa
ctos de anno ꝓxime pterito dñi priores elegerūt octo ho
mines vna cū duobus hominib⁹ p̄mo loco electis qui di
cebantur契 ſupereſſe de dictis.x.hoibus p̄mo electis. ꝛ dicti
x.hoies ſeparatim a dictis prioribus viderūt dictum locuʒ
qui in ſupplicatione dicti Petri ꝯtinebatur:ꝛ retulerūt cō
tenta in ſupplicatiōe dicti Petri fore vtilia ꝛ tēdere ad cō
moduʒ dicte cōmunitatis ꝛ deinde dicti dñi priores depu
tauerunt quattuor ex eis ꝙ irent ad videnduʒ dictū locuʒ
ꝛ viderent an contenta in dicta ſupplicatione tenderēt ad
cōmodum cōitatis.ita ꝙ expediret illa mādari executioni
qui retulerūt alijs prioribus illa cōitati expedire : tamē nō
apparet ꝙ dicti priores fecerint cōceſſionē aliquā ſm for
mam dcē ſupplicationis.nō enim ſupplicabař ꝙ aliqd ſim
pliciter ꝯcedereř dcō Pe.ſed ob cām oneroſam.ſ.vt dcūs
petrus faceret ibi domum ꝛ in angulis domus faceret cer
tum quid ad defenſam ciuitatis.dicti aūt priores dumtaxat
deputauerunt ſindicū cōmunis ad imittendum. ſ.petrū in
poſſeſſionem dicti muri cuʒ guardiola de quibus agitur ꝛ
dcūs ſindicus imiſit in dictā poſſeſſionē alterum filiū dci
petri recipientem pro dicto Petro:ita ꝙ nō apparet ꝙ ali
quid eidem cōceſſerint niſi ſolū traditionē poſſeſſiōis.nec
illa traditio fuit facta ob cām vt ipſe Petrus ꝯſtrueret ip
ſam domum nec Petrus ſe obligauit ad conſtruendū ꝓut
obligare ſe debebat ſm contenta in dicta ſupplicatione.
Unde excelſerunt fines commiſſionis.Et maxime qꝛ gl.s

tuits conceſſio non venit in generali cõmiſſione.l.cõtra iu-
ris.§.ſi.ff.de pac.⁊.l.qui peculij.ff.de peculio.⁊ filiusfami.
ff.de dona.cum ſi.Preterea non inquiſiuerunt vna cuʒ.x.
hominibus deputatis primo loco ad quos ſpectare vide-
batur dictum iudiciũ quid ciuitati expediret non fuit etiaʒ
in hoc ſeruata forma cõmiſſionis per ſupradicta.Preterea
fuit cõmiſſum dictis prioribus ꝙ vna cũ.x.p eos eligẽdis
nõ ſolum inueſtigarẽt ⁊ iudicarent qd expediret cõmuni-
tati:ſed etiã vna cũ eis pcederent ad cõcedenduʒ id quod
viderint expedire ita ſonant verba dicte cõmiſſionis ſi dili-
genter ponderentur.Nam illa verba cum quibus in princ.
poſita referenda ſunt ad omnia ſequentia non ſolũ que re-
ſpiciũt inueſtigationẽ ⁊ iudicium.Sed ⁊ que reſpiciũt exe-
cutionem ⁊ cõceſſionẽ ar.l.ſiquis ex argentarijs.§.ſi initiũ
tabularum.ff.de eden.⁊.l.iij.§.ſi filius.ff.de libe.⁊ poſthu.
⁊.l.j.C.eo.ti.cum ſimi.Idcirco cuʒ ſoli domini priores de-
derint dictam cõmiſſionem ſindico vt mitteret in poſſeſſio-
nem dictum Petrum ex commiſſione eis facta per dictum
conſilium generale nihil egerunt ex quo cõmiſſio non erat
ſolum eis facta:ſed cũ dictis.x.hominibus.Preterea ⁊ cla-
rius ſi diligenter aduertantur verba dicte ſupplicationis ⁊
conſequenter commiſſionis facte dictis prioribus de exe-
quendo cõtenta in dicta ſupplicatione quatenus cõmuni-
tati expediret nihil conferunt ad rem de qua agitur.Nam
ſupplicatio ⁊ conſequenter cõmiſſio cantat de alia re.Naʒ
ſupplicatur per dictũ Petrum ꝙ ſibi concedatur quidam
murus qui eſt extra portã de qua agitur ⁊ cõcedat ſoluʒ ꝙ
eſt extra portã ⁊ ipſe pmittit ſup dcõ ſolo ⁊ ſic extra dictaʒ
portã facere domum vſqʒ ad murũ ciuitatis nec petit muꝝ
ciuitatis ſibi cõcedi:ſed ſolũ petit ſibi ↄcedi poſſe appodia-
re ad dcm̃ muruʒ ciuitatis:iõ dato ꝙ per ipſum conſilium
fuiſſet cõceſſum id qđ petebat ⁊ potuerit legitime cõcedi
nihilominus nihil ↄcedebat de re ſup qua vertit qđ qꝛ illa
eſt.ſ.murũ ciuitatis per directũ:nõ aũt extra murũ ſeu ex-
tra portaʒ:dũtaxat aũt potuiſſet dictus Pe.pretendere ius
ſuper dicto muro ⁊ guardiola ⁊ columbaria ſuper muro ap
poſitis appodiandi edificiũ per eũ ↄſtruendũ dcõ muro ⁊
edificijs ſup eo impoſitis:itaqʒ dicti priores cõmittẽdo ſin
dico ꝙ imitteret dictũ petrũ in poſſeſſionẽ dicti muri ⁊ di-
cte guardiole penitus excesſerũt omnẽ cõmiſſionẽ eis fa-
ctam:vñ luce meridiana clarius eſt ꝙ dictus Pe. nullũ po
terat ius ptẽdere ex dcã imiſſione in poſſeſſionẽ ⁊ lõge mi
nus Ang.eius filius:ita ꝙ nõ eſt opus inueſtigare an con
ſilium ciuitatis potuerit facere dictam conceſſionem ſuper
quo inſtãdũ eſſet ꝙ ſi feciſſet nõ valuiſſet:nã aut dicimus
dcm̃ murũ ciuitatis eẽ publicũ ⁊ in nullius bonis tãqʒ ſan
ctum ſeu ad inſtar fluminũ.⁊ tunc abſqʒ dubio vr̃ ꝙ nõ pti
neat conceſſio ad vniuerſitatem:lʒ.n.refectio ⁊ manutẽtio
ad vniuerſitatem pertineat ſm terminos. d.l. omnes. non
tamẽ ſequit ꝙ vt reficiant poſſit illos alteri cõcedere:⁊ ma
xime cum ad reficiendum poſſint vniuerſitates ſeu homi-
nes vniuerſitatũ inuiti compelli per preſides prouinciaruʒ
vt eſt expreſſum in.d.l.oẽs.ſi autem dicimus muros eẽ vni
uerſitatis tudertine tunc ẽt non vr̃ ꝙ de iure valeat aliena
tio ſimpliciter facta non ſeruata forma.l.ſi.C. de vendẽdis
rebus ciuitatis lib.x.per tex.ibi ⁊ per.l.phibere.§.plane.ꝙ
vi aut claʒ.⁊ qđ ibi no.per Bar. lʒ vt dixi nõ ſit neceſſaria
pñs diſcuſſio.Deueniendo autem ad conceſſiones factas
dictis Baptiſte ⁊ Andree:eſt aduertendum ꝙ per priores
fuit eiſdem facta conceſſio de edificijs de quibus agitur ⁊
ſi tenemus muros dicte ciuitatis non eſſe ipſius ciuitatis
ſed publicos ad inſtar fluminum ⁊ teneamus totam cõmu
nitatem poſſe illud concedere vel de iure vel de conſuetu-
dine ſimiliter vr̃ ꝙ potuerit concedi per ſolos priores qui
ex forma iuris municipalis habent generaliter eandem po
teſtatem quam habet totuʒ commune tuderti exceptis qui-
buſdam caſibus ſpecialibus ⁊ inter cetera excipitur aliena-
tio bonorum communis poſſet autem attentari ꝙ dato etiã
ꝙ muri ciuitatis ſint vniuerſitatis tamen conceſſio ꝙ ali-
quid ſuper eis edificetur ⁊ ſuper edificatis pertineat quo
ad vſum ad edificantẽ nõ ſit alienatio rei cõmunis:naʒ aer
qui tũc exiſtebat ſupra murum non erat in alicuius bonis:
lʒ cõmunitas haberet facultatem alcãdi:nec edificium fu
turum erat in alicuius bonis:qꝛ non entium nulle ſunt cau
ſe ſm philoſophum ⁊ ꝓbatur in.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.ff. de
acquir.rerum domi.⁊ in.l.ij.ff.de vſufruc.⁊ in.l.eius qui in
prouinciam prope finem.ff.ſi cer.pe.⁊ dum edificatur efficit
cõmunis cum illa qualitate ꝙ edificãs habeat etiã ius ſibi

conceſſum puta vſum:ita ꝙ naſcitur vt ita dixerim cuʒ illo
onere:lʒ hoc nõ firmẽ nec expediat firmare tamen videt ꝙ
quicquid ſit de conceſſione priorum tamen illud concede-
re potuerit per preſidẽ prouincie:⁊ ↄñr per gubernatoreʒ
ciuitatis qui iure preſidis fungitur.c.ij.de inoffi.leg.lib.vj.
⁊ facit qđ no.glo.in.l.ſi.C.de longi temporis preſcrip.nam
eſt expreſſum in.d.l.penul.§.muros de rerũ diuiſio. ꝙ põt
quis de permiſſu preſidis ſuper muris municipalibus ſeu
ciuitatum ſuper edificare.Quin inſuper videtur poſſe attẽ
tari ꝙ ſi qs propria auctoritate edificauerit ſuper muris pu
blicis ciuitatis ſi non eſt impedimento publico vſui ad que
muri deputãtur nec preiudicet alicui iuri priuato non de-
beat prohiberi retinere edificium per ſe propria auctorita-
te conſtructum.arg.l.ij.§.ſiquis nemine.ff.ne quid in loco
publico.vbi eſt expreſſum ꝙ lʒ nõ debeat qs propria aucto
ritate edificare in loco publico:tñ ſi edificat nemine prohi
bente ⁊ edificium non nocet vſui publico nõ debet tolli di
ctum edificium:ſed debet ſalarium ſeu penſio quedam im-
poni rõne dicti edificij prout ⁊ no.ibi ⁊ Bar.ex illo tex.cũ
igitur dicti Baptiſta ⁊ Andreas edificauerint ſuper dictis
muris publicis exiſtentibus ſupra viam publicam nemine
prohibẽte:imo cõcedentibus prioribus qui regulariter re
preſentant vniuerſam cõitatẽ ⁊ dcm̃ edificium per eos edi
ficatuʒ nõ eſſet impedimẽto vſui publico:imo preſtaret cõ
modiorẽ vſum:nam muri ciuitatũ ſunt deputati ad defen-
ſam ciuitatis ⁊ ad hũc vſum principaliter ſunt deſtinati.Et
dcm̃ edificium eſſet proficuũ ad defenſam ciuitatis magis
qʒ eſſet primus murus depreſſus nõ debebat dictum edifi-
cium tolli nec eo priuari debebant vel inquietari maxime:
ita de facto prout ſcm̃ extitit.Et pro hac vltima conſidera
tione facit qꝛ multi prout audio hñt edificia ⁊ domos ſup
muros ciuitatis tuderti de quibus forte nulla apparet con
ceſſio.Et conſuetudo in his plurimũ operatur prout ⁊ ſu-
pra dcm̃ fuit.Ex quibus oibus videtur concludendum ꝙ
dicti Baptiſta ⁊ Andreas habuerint ius vtendi dcõ muro
⁊ ipſum retinendi prout retinebant.Ex quo inferendũ eſt
ꝙ non debuerunt nec poterunt inquietari ⁊ moleſtari ſu-
per eorum pacifica detentione ſeu poſſeſſione.Probatur
enim eorum poſſeſſio per quam plurimos annos per plu-
res teſtes examinatos pro parte dictorum Baptiſte ⁊ An-
dree ⁊ etiam coadiuuant atteſtationes teſtium producto-
rum pro parte inquiſiti.⁊ etiaʒ probatur inquietatio ⁊ mo
leſtatio dicti Angeli tam per eius confeſſionem qʒ per te-
ſtes:⁊ qꝛ ſuper hoc prout percipio non ſit dubiuʒ per par-
tem aduerſam ne ſim nimium prolixus non inſiſto aľr ſup
hoc:ideo cum ſtatutum prohibeat ne quis alium moleſtet
ſeu inquietet in ſua poſſeſſione vel detentatione ſub pena
in ſtatuto comprehenſa ⁊ dictus Ange. moleſtauerit ⁊ in-
quietauerit dictos Baptiſtam ⁊ Andreaʒ in poſſeſſione di
cti edificij reſtat ꝙ inciderint in penam in ſtatuto cõprhẽe-
ſam.Et ſimiliter quia fregit dictum murum ciuitatis mili-
tat diſpoſitio alterius ſtatuti ſub rubrica de pena deſtruen
tis murum ciuitatis:ſatis enim deſtruxit in ea parte qua fre
git ⁊ diſcarcauit:maxime quia nigrum loquitur etiaʒ in eo
qui aliquos lapides ex eo extraxit:⁊ licet ſtatutum non im-
ponat aliam penam niſi refectionis:tamen videt ꝙ de iure
cõmuni ſit pena arbitraria.Ex quo etiam de iure cõi erat
prohibitum per id quod habet in.d.§.muros.⁊ in.l.ſi.e.ti.
vbi doc.dicunt ꝙ violanti muros alicuius ciuitatis preter
romam eſt pena arbitraria.

l ¶Et inſuper ſimplex damnuʒ datum punitur criminaliter
vt no.Bar.in.l.ſi.ff.de priua.delic.vt not.glo. ⁊ Bart.in.l.
ſi.de priua.delic.⁊ dicit ibi Barto.ꝙ punitur criminaliter
etiam ſi fuerit datum damnuʒ culpa leuiſſima que venit in
l.acquilia.l.in lege acquilia leuiſſima culpa.ff.ad.l.acquili.
negari autem nõ poteſt qn deſtructio illius muri fuerit dã
num publicum ⁊ etiam dãnũ dictorum Baptiſte ⁊ Andree
quatenus ad eos ſpectabat. nam etiam pro fractione muri
ſeu edificij competit remedium legis acquilie vt eſt expreſ
ſum in.l.ſi ſeruus ſeruũ.§.ſi qs edificij.ff.eo.tit. merito nõ
eſt dubiũ ꝙ illa õſtructio ⁊ deuaſtatio muri ⁊ fractio muri
punienda veniat criminaliter pena ſcilicet applicanda fiſco.
Et quia pena non eſt ſtatuta intelligitur arbitraria argumẽ.
l.j.ff.de iure deliberan.⁊ ꝙ habetur in.l.quid ergo.§. pena
grauior.ff.de infam.⁊ in.l.hodie.ff.de penis cuʒ ſimilibus.
Ex quibus concludẽdum eſt ꝙ eſt fundata intẽtio querelã
tiũ.⁊ ↄñter curie inquirentis.Et ideo partes iudicis ſunt
in cõdemnando dictum inquiſitum:nõ obſtantibus addu-

ctis in

etis in contrarium que non obſtant.

m ¶ Nō.n.excuſat dictū Ang.inquiſitum ex eo q̄ pretende/
ret dictū murū ad ſe ſpectare:nā ex eo nullā pōt pretendere
iuſtam excuſationem obmitto ꝙ conceſſio illa ſi qua facta
fuiſſet non cantabat de ipſo Ange.ſed de petro gentiloni:
ſed dico ꝙ nec petro aliqua fuit facta cōceſſio:q̄ ſicut dif/
fert poſſeſſio ⁊ dominiū ſeu aliud ius in re ab ipſa poſſeſſio
ne iuxta.l.naturalr.§.nihil cōe.ff.de acq.poſ.ita differt tra/
ditio poſſeſſionis a conceſſione iurium. Puta dominij vel
vſus rei vel quid ſile.Solum autē deducitur in actis ꝙ pio
res cōmiſerunt ſindico ꝙ dictū Petrū immitteret in poſ/
ſeſſionē ⁊ ſindicus nō ipſum Petrum ſed eius filiū imiſit
prout ipſe retulit:nec forte ipſa imiſſo alr ꝓbaſ q̄ ex relatio
ne ſindici.Cuius relationi forte nō eſt ſtandum:q̄ ſolus ⁊
nō iuratus nec in forma iudicij examinatus per iura vulga
ria niſi aliud forte ex forma ſtatutorum prouideretur.non
autem reperitur aliqua conceſſio niſi forte ſola traditio poſ
ſeſſionis vt dixi.Et dato ꝙ cōceſſio facta fuiſſet illa fuiſſet
penitus nulla per ea que ſupra circa hanc partē latius dedu
cta ſunt.preterea illa traditio poſſeſſionis fuit facta reſerua
to expreſſe iure tertij q̄ in cōmiſſione dictū fuit per prio/
res ⁊ in traditiōe per ſindicū dictū fuit ſaluo iure tertij:vñ
cum Baptiſta ⁊ Andreas haberent ius ſaltem poſſeſſionis
ſeu detentationis que in iure conſiſtunt ⁊ ius aliquod tri/
buunt ⁊ dicuntur eſſe ius vt patet ex no.per docto.in.l.j.in
prin.ff de acqui.here.maxime per Bar.circa diffinitionem
poſſeſſionis ⁊ detentationis.cū itaq; dicti Baptiſta ⁊ An/
dreas poſſiderent vī eis dictum ius reſeruatum ita ꝙ non
debuerunt in illo iure moleſtari pretextu dicte traditionis:
nec refragaſ ꝙ dictus Baptiſta remiſerit iura ſua in dñis
prioribus.q̄ non apparet ꝙ ipſi priores vigore illius cōmiſ/
ſiōis voluerint ipſi Baptiſte in aliquo preiudicare:ex quo
in traditione quā fecerunt dicto petro vt.ſ.reſeruauerunt
indefinite ⁊ gñaliter iura tertij:iō dato ꝙ habuiſſent pote
ſtatem diſponendi de iuribus dicti Baptiſte ex cōmiſſione
eis facta per dictum Baptiſtam tamen de illius iuribus nō
diſpoſuerunt preterea non cecidit dictus Baptiſta a ſua
poſſeſſione dato ꝙ quis dixerit ꝙ dictus baptiſta in illa re
miſſione voluerit iura ſua transferre in dños priores nihilo/
minus q̄ erat in abſentia rei non potuit transferre poſſeſ/
ſionem ⁊ ꝯſiter nec ius ſi ꝙ habebat in re q̄ ſine corpore
non querif poſſeſſione nec querif ab exiſtente ex̄ rem ⁊ ex/
tra rei conſpectu3.l.iij.§.j.⁊.l.ꝙ meo.§.ſi venditorē.de acq.
poſ.Et quia in alium nō trāſtulit nec putauit ſe transferre
poſſeſſionem non cenſetur illam amiſiſſe.argu.d.l.ꝙ meo.
§.ſi furioſo in vero autem non vī ꝙ illa fuerit conceſſio iu/
riū ſeu poſſeſſionis ſed potius quedā cōmiſſio ꝙ de dictis
ſuis iuribus diſponerent que cōmiſſio videbaſ intelligen/
da ſane ⁊ arbitrio boni viri ar.c. quintauallis.de iureiur.⁊
l.ſi libertus.de ope.lib.iō nō vī cōmiſiſſe ꝙ abſq; cā cōce
derent ipſa iura.tertio ex quadā liberalitate:ſed potius ꝙ
forte cōponerent ꝓ intereſſe cōis ex quo vtebatur cōtrouer
ſia inter ipſos priores noīe cōis ⁊ inter ipſos priores noīe
cōis ⁊ inter ipſos Baptiſtam ⁊ Andreā ſup dicto edificio
de quo agitur.non eſt ergo veriſimile ꝙ remittere voluerit
ea intentione vt altero priuato ſimpliciter concederetur ⁊
in generali cōmiſſione ſeu remiſſione nō veniunt ea que nō
fuiſſent veriſilr in ſpecie cōceſſa.l. obligatiōe generali.ff.
de pig.⁊ regula in generali.in.vj.⁊.c.ſi. de offic.vica.eo.lib.
vj.ita ꝙ ex multis deducitur ꝙ dicta remiſſio nulla3 prebet
excuſationem dicto Angel.⁊ maxime q̄ nullatenus tangit
iura Andree q̄ res inter alios acta. Et q̄ de iuribus An/
dree nihil dictum fuit:nec ad rem cōfert ꝙ dicebaſ ꝙ mu/
ri ciuitatis ad ciuitatem ſpectāt q̄ ſi ad ipſam vniuerſitatē
ciuitatis pertinerēt quo ad dñium non pertinebāt propte/
rea ad Ange.⁊ poterant poſſideri per priuatos q̄ nihil ob/
ſtat quominus bona vniuerſitatis a priuato poſſideri poſ/
ſint prout.⁊.ſ. deductum eſt.nec licebat frangere murum
⁊ damnificare vniuerſitatem ſi ad vniuerſitatem ſpectabat
ita ꝙ dicta allegatio nullatenus iuuat dictū inquiſitum nec
ſimiliter iuuat ꝙ multi habent.ſ. muros ciuitatis tiderti/
ne edificia:q̄ immo iſta allegatio iuuat potius dictos Ba/
ptiſtam ⁊ Andream ꝙ etiam eis ſibi liceret habere.Et licet
allegetur ꝙ rōne dicte cōſuetudinis potuerit concedi per
conſilium repreſentans ciuitatem reſpondetur ꝙ cōſilium
nihil conceſſit vt.ſ.ſepius ⁊ late dictum eſt.Et inſuper nō
apparet ꝙ illa edificia que ſunt ſupra muros dcē ciuitatis
fuerint conſtructa de permiſſa conſilij forte edificia illa
fuerunt conſtructa vel propria auctoritate prout ſe contin
gere videmus in hac noſtra ciuitate peruſina:q̄ iura publica
ſeu cōitatis de facili negliguntur ⁊ a priuatis vſurpantur:
Et attenta ampliſſima ptāte dñorū priorū ciuitatis tuderti
⁊ cōſideratio ꝙ dici poſſet pōt nō eſſe propriam alienatio
nem rei cōis permittere q.ſ.murum ciuitatis priuatus ha
beat edificium pōt ꝓbabilr perſuaderi ꝙ illa edificia fue/
rint facta de permiſſu dñorū priorū ꝓut ꝙ fuerint facta de
ꝑmiſſu conſilij.⁊ ſi hoc eſſet cōſuetudo cōceſſiſſet ſaltē hāc
facultatē prioribus:ita ꝙ hec allatio potius vī iuuare iura
dicti baptiſte ⁊ Andree q habuerūt ꝑmā cōceſſionē a dñis
prioribus:⁊ ſaltē dcā cōſuetudo ꝙ multi ꝑuati habeāt edi
ficia.ſ.muros ciuitatis tendit adiuuandū dictā cōceſſionē
factā per gubernatorem ſeu eius locumtenentem q̄ magis
de facili poterat induci ad cōcedendū nō obſtāte aliqua re
leui que adducereſ in contrarium.

n ¶ Nec obſtat ꝙ in inquiſitiōe dolus intentaſ ⁊ dolus non
preſumiſ ⁊ ꝙ quecūq; cā ēt iniuſta excuſat a dolo q̄ ad hec
reſponderi pōt ꝙ in delictis dolus pſumiſ.l.j.de ſiccarijs
C.⁊.l.ſi nō cōuicij.C.de iniurijs.⁊.c.j.extra de preſumptio
nibus:iō cū rūpere murū alienū ſonet in delictū:⁊ ſilr in/
quietare aliū in ſua poſſeſſione attenta forme ſtatutorū pōt
attentari ꝙ dolus pſumaſ:l3 h̄ alr nō firmē:ſed dolus ꝓ/
baſ ex perſpicuis indicijs.l.dolū.C.de dolo ad iudice3 aūt
ſpectat iudicare de hmōi iudicijs:bonus.n.iudex ſatis vī
poſſe arbitrari ſubeſſe perſpicua inditia preſumendi dolu3
in caſu iſto attento ꝙ illa traditio fuit facta ſaluo iure ter/
tij:⁊ attēto ꝙ illa traditio fuerat facta ex abrupto extra oēm
cōmiſſionem ⁊ vltra petitionē dicti petri ⁊ non fuerat facta
ipſi Angelo q ꝓut arbitror ſciebat ⁊ ſi non erro apparet ex
actis dicta ſciētia ꝙ baptiſta ⁊ Andreas poſſidebant dictū
edificiū.Et ſaltē ſcire debebant ad aliū ſpectare ex quo cau
ſaſ malafides ⁊ ſic dolus vt ꝓbat tex.in.l.ſi.C.vnde vi. Et
cōſiderato etiā ꝙ ius municipale gñalr diſponit ꝙ nullus
ingrediatur poſſeſſionem rei q̄ alius poſſideret vel teneret
etiā de licentia iudicis ſeu officialis dicti cōis niſi citato de
tentore vel poſſeſſore ⁊ cōtra faciens incidit in pena3 vt eſt
expreſſum in ſtatuto ſub rubrica de poſſeſſionibus nāciſcen
tis ⁊c.in.§.in alijs autem.ꝙ minime factum fuit in caſu iſto
que omnia preſtant coniecturas ꝙ illa diſcarcatio ⁊ inqe/
tatio fuerit doloſa.Concurrit etiam conditio temporis q̄
tunc temporis ciuitas illa erat in mala diſpōne q̄ erat mu
tatus ſtatus ⁊ dicti Baptiſta ⁊ Andreas habebant mala3
conditione3 ⁊ dicti Petrus ⁊ Angelus amicabantur illis
de ſtatu qui tunc regebāt ⁊ erat prout fertur ius in armis
prout frequenter ſolet eſſe in qualibet reuolutione ſtatus:
non ergo immerito iudex intentauit in inquiſitione ꝙ di
ctus Ange.doloſe ⁊ appenſate dicta delicta perpetrauit:li
cet hoc nō firmē ꝙ dolus cenſeaſ ꝓbatus:ſed relinquo iu
dicandum ⁊ arbitrandum a iudice ex circūſtantijs ⁊ indi/
tijs ſupra deductis ⁊ ex his que infra dicam.

o ¶ Dico autē ꝙ l3 doloſus ſit in inquiſitione deductus ⁊
nō ſit probatus ſi alſs de iure dolus ad punitionem delicti
non exigebatur q̄tumcūq; dolus non probetur nihil omi
nus ſequi debet condemnatio probato delicto non doloſo
per theoricam Bart.in.l.denunciaſſe.§.quid tamen.ff. de
adulte.vbi tradit hanc theoricam ꝙ quando adiectio qua/
litatis deducte in libello non facit cenſeri aliud factum nec
facit ceſſare accuſationem ſeu actionem propoſitam tunc
non probata qualitate poteſt ex eodem proceſſu ſequi con
demnatio.argu.l.boue.§.aliquando.ff.de edili. edicto pro
ut ⁊ voluit Guil.de cug.in.l.quid ergo.§. pena grauior.ff.
de his qui no.infa. Si tamen propter illam qualitatem va
riaretur effectus ꝯdemnationis tunc d3 pendente iudicio
fieri detractio dicte qualitatis ad hoc vt ſequi poſſit con/
demnatio.l.in delictis.§.ſi detracta.ff.de noxa. ſm eundē
Bar.cuius theoricam tenent cōiter doct.prout dicit Imo.
in.c.ſignificantibus.de libe.obla.idem tenens.Et idem in
effectu vīr velle glo.Bar.Bal.Raph.⁊ Paul.de ca.in.l.
edita.C.de eden.dicentes ꝙ qualitas adiecta in libello po
teſt mutari vſq; ad ſententia3 ſi ex illa qualitate nō reſultat
mutatio facti vl actionis per.d.§. ſi detracta.in caſu igitur
nr̄o dolus non diuerſificat factū licet illud qualificet neq;
diuerſificat actionem ſeu accuſationē cum inqetatio ⁊ mo
leſtatio veniat punienda ex eodē capite ſtatuti ſiue ſit dolo
ſa ſiue non doloſa tenendo ꝙ non requiratur dolus pro/
ut infra ſubdam: ⁊ ſimiliter fractura muri: ideo ſequi po/
teſt condemnatio ex eodem proceſſu etiam non probato

dolo maxime ſi detraheref illa qualitas doli:lz nõ videaſ neceſſaria illa detractio. Cum in ſtatuto non varieſ pena in moleſtatione doloſa a pena moleſtatiõis culpoſe nec ēt ſtatutũ de pena frangentis muros variat penã ⁊ de iure cõi. ſ.dictũ eſt pena ē arbitraria:vñ ſiue doloſum ſit factũ ſiue culpoſum arbitraria erit. Nec ob.d.§.docere ⁊ ſilia que in ꝯriũ adducuntur q: loquunſ qñ mutaſ factum vel actio ex mutatione qualitatis vel mutatio illa facit ceſſare accuſationem intentatã p.ſ.dictam theoricã bart.⁊ doct.nec obſtat.d.l.diuus.de re iu.⁊.d.c.lz.cãm.q: lz factũ qualificatuz ſit in libello deductũ nõ vr̃ libellans ſe aſtrinxiſſe ad ꝓbandã qualitatē per ꝑdicta ⁊ ꝓut ēt tangit bal.in.d.§.ſi detracta.loquanſ ergo dicta iura qñ actus ꝗ̃ in libello deduceret factũ qualificatũ ⁊ põt ea eē rõ q: permittiſ emendatio libelli p.d.l.edita.⁊.d.l. ſi detracta.⁊ ideo libellans deducens factũ qualificatũ vr̃ cõſiſus in dicta iuris diſpõne:⁊ ꝑterea nõ videſ ſe aſtringere ad ꝓbandã illã qualitatē ⁊ h̃ videnſ conſuetudine approbari:nã quaſi ſemp in inquiſitiõibus ⁊ accuſationibus ponunſ ſimilia verba ſcienter doloſe ⁊ appenſate ⁊c.nec a doctos aſſeſſoribus illa verba apponerenſ in inquiſitionibus ſi ex illorũ appoſitione oneraref curia in probando dolũ:maxime q: nõ ſolent boni ⁊ docti aſſeſſores formare inquiſitionē quin putent ex ea ſeq cõdēnationē ⁊ ſolent ſibi aſcribere ad aliqualem verecũdiã qñ ex inquiſitione abſolutio reſultat quaſi ipſa curia cēſeatur cãz amiſiſſe:hoc.n.quottidie experimur:vñ veriſilr̃ nõ eſſet inducta talis practica ſi appoſitio dictorũ v̄boꝝ cauſaret abſolutionē nõ ꝓbato dolo:nec obſtat id qd̃ dicebaſ ꝙ iſtud delictũ exigit dolũ alr̃ nõ venit puniendũ:nã ſtatutũ de pena frangentis muros ⁊ ſtatutũ de pena inquietantis vel moleſtantis poſſeſſionem alicuius nõ exigunt expreſſe dolum:ſed gñaliter loquunſ:ideo ſunt generalr̃ intelligenda per iura vulgaria ⁊ verba dictoruz ſunt in rem recte intuenti nõ in perſonã de ſtatuto de pena frãgentis muros de ſe conſtat ⁊ nõ inſtandum:ſtatutũ aũt de pena inferentis alicui violentiã loquiſ in nigro per verba denotantia factũ in rē cum dicat ꝙ nullus per ſe vel aliũ alterius tenutã ſiue poſſeſſionē alicuius rei imobilis moleſtet:vl̃ inquietet aut in ea vim aliquã turbatiuaz ſeu inquietatiuã inferat ſeu inferri faciat que oĩa verba ſine dubio ſunt in rem:io ſm theoricam bar.dictũ ſtatutũ nõ requirit dolũ:⁊ lz poſtea incidenter loquatur de ꝑſona moleſtata vel inquietata nõ ꝓpterea ceſſat quin verba diſpoſitiua ⁊ prohibitiua principaliter nõ ſint in rem ⁊ nõ ſint attendenda. Poſſeſſio aũt eſt ius qd̃ reſidet in ꝑſona q: aĩo retinetur.l.iij.§.in amittenda.⁊.l.quēadmodũ.ff.de acq.poſ.cũ ſi.ideo nõ põt inquietari poſſeſſio alicuius ſaltem regulariter quin inquietetur ſeu moleſtetur poſſeſſor in ſua poſſeſſione:ideo nõ eſt mirũ ſi ſtatutum poſtea ſubdit de moleſtato ⁊ inquietato ꝙ eidē teneaſ dimittere ⁊c.⁊ reficere ſibi omne damnum ⁊ lz bal. recedat a theorica bar.non recedit ex eo q: ſtatutuz exigat dolũ ſiue ſtatutũ dirigat verba in rem ſeu in perſonam:ſed potius ſi bene memini q: ad ꝑſens non vidi recedit a bar. ex eo q: vult nõ requiri dolum ēt ſi verba ſtatuti loquãtur in perſonam.⁊ idē Bar.in conſi.ſuo incipiēte.quidam accuſatus eſt de turbata poſſeſſione in ordine.ccx.alias incipit marhiolus de aſiſio cõcludit ꝙ accuſatus de turbata poſſeſſione q: turbauit ⁊ moleſtauit titiũ in vna petita terre per eum poſſeſſe intrando in ea cõtra eius voluntatez aĩo turbandi ⁊c.venit cõdēnandus ex eo ſolo q: ꝓbabaſ ꝙ ipſe accuſatus intrauit dictam rem ⁊ probabatur ꝙ dictus titius prius poſſederat attento ꝙ accuſatus dicebat ſe poſſidere ⁊ poſſeſſionem illam ad ſe pertinere:nam eoipſo ꝙ quis cõtendit ſe poſſidere turbat alium in ſua poſſeſſione vt not. Cy.in.l.vnica in.v.col.C.vti poſ.⁊ ipſe Barto.in.l.ſi duo. ff.eo.titu.prout ipſe refert in.d.conſilio ad hoc etiam notata per Barto.in.l.ſi prius.de noui ope.nunc.⁊ Bald.in.l. ordinarij.C.de rei ven.

o ¶ Item Bar.in.d.conſilio formalr̃ dicit inter cetera:dico autem ꝙ iſte introitus ⁊ acceſſus eſt modus ⁊ actus turbationis:nam prohibitus ⁊ illicitus eſt de iure.l.iniuriarum §.ſi.ff.de iniurijs.⁊.ij.diſt.c.j.cum ſi.ergo iniuriaris mihi ⁊ moleſtas me dum vteris re mea illicite contra meam voluntatē:itē cõcludit ibi ipſe bart.ꝙ lz ipſe accuſatus ꝓbauerit de ſua poſſeſſione nõ prodeſt ei q: accuſator probat antiquiorem poſſeſſionem ergo venit condemnandus.⁊ p ꝯñs vult idez bar.in.d.ſuo cõſilio ꝙ eoipſo ꝙ accuſans probat de ſua antiquiori poſſeſſione ⁊ ꝙ accuſatus poſtea ingreſſus eſt dictam rez animo poſſidendi ꝙ demonſtratur ex eo q: poſtea dicit poſſeſſionem ad ſe pertinere ex his ſequi debeat cõdemnatio ⁊ ſatis vr̃ ſentire ꝙ ex quo ille facte rez illicitã reſultet iniuria ⁊ ꝯñter preſumaſ dolus:ita ꝙ oriatur actio iniuriarum. Si ergo in illo caſu bart.ex ſolo ingreſſu cum aſſertione poſſeſſionis poſtea in iudicio facte eſt ſufficiens ad cauſandam cõdēnationē multofortius in caſu noſtro idem dõm eſt cum non interuenerit ſolus ingreſſus ⁊ fractio muri ⁊ continuatio poſſeſſionis ⁊ in iudicio inquiſitionis cõtenderet ad ſe ſpectare dictũ edificiũ ⁊ eius poſſeſſionē:⁊ eſt aduertendum ꝙ in dictã inquiſitione erat deductus dolus prout in caſu nr̃o q: erat intentatũ ꝙ turbauit titiũ in tali petia terre eã intrãdo ꝯ̄ voluntatē titij ⁊ aĩo cuz turbandi ex qbus verbis dolus euidenter intentatur nec alr̃ ꝓbabatur niſi vt.ſ.deductuz eſt:⁊ tñ cõſuluit bar. cõdēnationem ſequenda ⁊ ſentit ſatis conſtare de dolo:ita ergo ⁊ nos cõcludamus in caſu noſtro in quo plura cõcurrũt ꝗ̃ ibi per iã dicta:nec eſt verũ ꝙ Ang.habuerit aliquã cauſam propter quã veniret excuſandus a dolo.

p ¶ Nã qñ ꝓbatur aliquē prius poſſidere ille q habet recētiorez poſſeſſionē ꝓ̃ſumiſ hr̃e iniuſtã:⁊ ſic poſſidere vi vel claz vt no.Cy.⁊ Bal.in.l.j.C.vti poſ.⁊ Bar.in.l.j.§.ſi.⁊ in l.ſi duo.ff.eo.ti.vis autem ⁊ clãdeſtinitas videnſ i ſe hr̃e dolum merito ⁊c.⁊ illa traditio poſſeſſionis vt.ſ.dixi reſeruat iura tertij:ideo nullã cauſat excuſationē.⁊ maxĩe q: de iure fuit nulla per ea que ſupra deducta ſunt ⁊ iuris ignorantia nõ preſumiſ.l.ll.ſacratiſſime.⁊.l.ſi.C.de.ll.⁊ ꝙ hr̃ in.l.late culpe.de v̄.ſig. Et lz iuris ignorãtia excuſet a dolo tñ illud eſt verum qñ iuris ignorãtia ꝓbaſ:ita loquitur.d.§.ſcire.q preſupponit iuris ignorantiã:ſed in dubio iuris ignorãtia nõ ꝓ̃ſumiſ vt ꝑdixi adeo ꝙ potius ꝓ̃ſumiſ malafides:⁊ ſic dolus ꝗ̃ iuris ignorantia.vt ē gl.notabilis quã ibi ſequunſ doc.in.c.ſi diligenti.de ꝓ̃ſcrip.facit regula q ꝯ̄ iura mercatur in.vj.⁊.l.quēadmodũ.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj.ille itaqz q recipit poſſeſſione nulliter de iure ⁊ cõtra iuris diſpõnē preſumiſ eſſe in malafide:⁊ ſic in dolo:ita ergo eadē ꝓ̃ſumptio reſultet in caſu noſtro. Et ſic dicta acceptio poſſeſſionis non excuſet cũ fuerit facta cõtra ius municipale de quo ſupra ⁊ fuerit de iure nulla.

q ¶ Et lz beſtialis cã excuſet a dolo verũ eſt qñ apparet ꝙ ex illa cã motus fuit credens ex illa beſtiali cauſa ſibi licere actum gerere:ita loquũtur iura ꝑallegata:nõ autem ſufficit ſemper dicere ſuberat talis cã ex illa motus fuit ꝓut ⁊ dixi ſupra circa iuris ignorãtiã:nõ aũt apparet ꝙ dictus Ang. fregerit dictuz murũ ⁊ vſus fuerit dcã Guardiola ex eo q: crediderit ſibi licere ex cã dicte traditiõis poſſeſſionis:nec eſt veriſilr̃ ꝙ id crediderit attentis iã dictis:tũ q: dolus nõ requiriſ:tuz q: dolus põt dici ꝓbatus ex indicijs ⁊ cõiecturis legittimis ex dictis capitibus vel altero eorum nõ iuuaſ dictus Ange.eo pretextu nec obſtat ſi dicaſ ſi dolus nõ requiriſ ſaltē requiriſ lata culpa ꝑmo:q: negari põt ꝙ lata culpa requiraſ cuz ēt leuis ⁊ leuiſſima culpa puniaſ criminalr̃ ſm theoricã Bar.in.d.§.delinquunt.⁊ in.d.l.ſi.ff. de priua.deli.attento ꝙ negari nõ põt quin dictũ delictuz inquietatiõis ⁊ moleſtatiõis tēdit ꝯ̄ certam perſonã ⁊ etiã fractura muri ciuitatis tendit ꝯ̄ ciuitatē que eſt certa perſona ficta ⁊ tendat etiam ꝯ̄ dictos Baptiſtã ⁊ Andreã qui dictũ murum deſtructum ⁊ fractũ tenebant ⁊ poſſidebant. Et inſuper dato ꝙ culpa lata requireref (ꝙ tñ negaſ) nihilominus frangere dictum murũ ⁊ turbare dictos antiquos poſſeſſores fuit pluſꝗ̃ lata culpa ponderatis iã dictis: nec obſtat ꝙ allegatur ꝙ in libello eſt deductũ ꝙ Angel. turbauit poſſeſſionem dicti muri ſpectantē ad dictos Andream ⁊ Baptiſtam ⁊ ea que ſunt publica ſancta vel ſacra nõ poſſidentur quia non ſunt in noſtro commertio quo ad ꝓprietatem vel poſſeſſionem dicta.l.ſed ⁊ celſus.d.l.vſucapionē ⁊ dicta.l.fluminum.⁊.l.j.§.penul.de acqui.poſſeſ.quia rñdetur ꝙ preſuppoſito ꝙ muri ſint vniuerſitatis ceſſat dicta allegatio quia res communitatis poſſunt poſſideri: item licet loca publica nequeant poſſideri:tamen edificia ſuperimpoſita poſſunt poſſideri a priuatis dicto.§.ſiquis nomine.⁊ maxime ſtante dicta conſuetudine in ciuitate tuderti ꝙ multi habent edificia propria in muris ciuitatis ⁊ illa ꝑpetuo poſſident pro ſuis.item licet forte non poſſideantur reſpectu proprietatis tanꝗ̃ publica prout loquitur dicta.l. ſed ⁊ celſus.⁊ dicta.l j.§.penul.⁊ dicta.l. vſucapionem. tñ poſſderi poſſunt reſpectu vſus.argu.d.l.fluminum cum ibi notatis.⁊ in.d.§.muros.

r ¶ Uſurarius autem hȝ quaſi poſſeſſionem vſus.itē hȝ naturalem poſſeſſionē rei adeo ꝙ ſi turbatur in dicta naturali poſſeſſione hȝ directum interdictū vti poſſidetis pro ſua naturali poſſeſſione vt eſt tex.gl.⁊ Bart.in.l.in ſumma.ff.vti poſſidetis ⁊ ꝓ iſta naturali poſſeſſione rei pariter pōt cōpetere iudiciū criale ꝓ vi turbatiua ſeu ꝓ turbata poſſeſſione nec talis poſſeſſio eſt impropria poſſeſſio ſed vera ⁊ ꝓpria reſpectu rei per ea que hn̄tur ibi ⁊ in.l.naturaliter in prin. ff.de acqui.poſ.⁊.l.iij.§.vnde vi.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ p ꝯñs verificantur v̄ba inquiſitiōis:nec ex hoc capite pōt dici libellus inquiſitiōis ineptus q: nō refert ad quaſi poſſeſſionem iuris:ſed ad veram poſſeſſionē rei cōpetentē rōne vſus:dato autem ſine preiudicio veritatis ꝙ muri ciuitatis nec edificia ſuperimpoſita poſſideri poſſent ꝙ minime verū puto ſaltem reſpectu edificiorū ſuperimpoſitorū p predicta ⁊ p l.iij.§.ſi quid in loco.⁊.§.ſi quis nemine.ff.ne quid in loco publico nihilominus ſi verū eēt ſaltē detineri pōt ⁊ ſtatutum pariter punit moleſtantem detentationem prout punit moleſtantē poſſeſſionē alterius ⁊ ſi muri ciuitatis ⁊ edificia ſuperimpoſita nequeunt poſſideri.Et libellus loquatur de poſſeſſione dictorū murorū ſeu edificiorū ſupimpoſitorū q: tūc referrerent ad res in qbus nō cadit poſſeſſio.

s ¶ Ideo tunc poſſeſſio pro detentatione ſumeretur:naȝ verba impropriantur vt conueniant rei ad quam referuntur.l.plenum.§.equitij.ff.de vſu ⁊ ha.⁊.l.pater ſeuerinā in pn̄.⁊.§.diis teſtō.de condi.⁊ demon.⁊.l.eas cās.eo.titu.⁊.l.ſi vno in prin.ff.locati.⁊ in ſpē ꝙ v̄bum poſſeſſio ꝓ ſimplici detentatiōe ponaf rōne ſubiecti ad qđ refertur ꝓbatur in l.ſtipulatio iſta.§.hec quoqȝ.de verb.obli.⁊ ibi per gl.bar.⁊ doc.ideo ſaltem ne libellus vitiaretur deberet tunc poni poſſeſſio ꝓ detentatione q: v̄ba impropriantur ne actus pereat ne dum v̄ba libelli que ſolent pendere ex interpetratione libellantis:ſed etiam verba ſn̄ie vt eſt glo. notabilis in.l.⁊ puto ſa.her.lȝ ſn̄ia ſoleat cenſeri ſtricti iuris vt not. in.l. paulus rn̄dit eos.ff.de re iudi.⁊ in.l.j.C.ſi plures vna ſn̄ia.⁊ ēt verba ſtipulatiōis.lȝ ſtipulatio ſit ſtricti iuris vt l.quicquid aſtringende.de ver.ob.tn̄ ipſa v̄ba impropriantur ne ſtipl'atio peat.d.l.ſtipl'o iſta.§.hi q.⁊.§.h̄ quoqȝ.⁊.l. quotiens in ſtipulatiōibꝰ.eo.ti.⁊ facit.l.quotiens.ff.de rebus dubijs.⁊ ſic in oēm euentū nō vitiaf ex h̄ dicta inquiſitio nec venit inquiſitus abſoluendus eo pretextu q: muri ciuitarum nequeant poſſideri:nec ob.ꝙ ſtatutū vr̄ regrere vim ⁊ violentiam:nam primo h̄ negari poteſt q: lȝ rubrica loquaf de pena inferentis alicui violentiā turbatiuā tn̄ nigrū vr̄ loqui gn̄alr̄ de quolibet moleſtante ⁊ inquietāte.naȝ gn̄alr̄ ꝓhibet ne aliqs aliū moleſtet vel ingetet:⁊ lȝ ſubdat aut in ea dum in aliquā turbatiuā vel ingetatiuā iferat nō ꝓpterea reſtringit gn̄alia verba precedentia q: illud qđ ſubditur videtur tendere ad ampliandā diſpōnem: non auteȝ ad reſtringendā q: in alternatiuis ſufficit alteram partem verificari vt in regula in alternatiuis in.vj.⁊ in.l.ſi heredi plures.ff.de cōdi.inſti.cū cōcor.⁊ ꝙ tendit ad ampliānduȝ nō,dȝ inducere reſtrictionē:⁊ ſic ꝯtriū effectū.ar.l.legata inutiliter.de leg.j.⁊.c.ꝙ ob gratiam.de regulis iuris.in.vj.⁊ l.ꝙ fauore.ff.de legi.cum ſimilibus.

t ¶ Preterea verbum vis late ſumptum verificatur quotienſcunqȝ quis propria auctoritate in licite ius ſibi dicit vel occupat propria auctoritate rem ad aliam ſpectantem. vt probatur in.l.extat.ff.ꝙ metus cauſa ⁊ in.l. creditores. ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ ita ē ſumēda vis ⁊ violētia in terminis noſtri ſtatuti vt cōueniat generalitati dicti ſtatuti in.j. reſponſo.⁊ ꝙ generaliter verificetur etiam in huiuſmodi vi ponderandum eſt verbum aliquaȝ quaſi dicat quecunqȝ ſit vis ſiue ꝓpria ſiue impropria ſiue vno modo ſumpta ſiue alio modo prohibetur inferri ⁊ punitur per ſtatuentem.

u ¶ Prout al's in ſimili not.glo.in cle.q̄uis.de foro cōpetenti in verbo aut earum probans ꝙ lȝ appellatione partis intelligatur de dimidia.l.nomen.§.portiōis verbo.de ver. ſigni.nihilominus quando adijcitur verbum aliqua ſumitur etiam pro qualibet minori portione ⁊ illam glo.ſequif Jmo.in.l.filio preterito.de inutilite.⁊ Ponta.in.l.ſi cū vel in vtero.C.de teſtō mili.⁊ tangit etiam Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.⁊ ſic alteratur natura verbi portionis vel partis propter adiectionem verbi aliquam ita ⁊ amplietur natura dictionis vim propter additum verbum aliquam:lȝ ergo in terminis interdicti ꝙ vi aut clam ⁊ in alijs iuris partibus verbū vis aliter reperiatur ſumptū tamen in his terminis latius ſumitur propter dictum verbum aliquam ⁊ propter generalia verba precedentia ⁊ ſequentia. Reſtat itaqȝ concluſio ꝙ partes iudicis ſunt in condemnando dictum ang. inquiſitum in vtroqȝ capite inquiſitionis ad penas in dicto ſtatuto de pena inferentis alicui violentiam ⁊c.contentas que ſunt vera extimatio ipſius rei applicanda ſiſco ſeu cōmuni ⁊ refectio dāni ⁊ intereſſe ipſius moleſtatis ⁊ inquietatis ⁊ inſuper condemnandus venit ad dimittendum dictos Baptiſtam ⁊ Andream pacifice ac libere habere ⁊ tenere ipſam tenutam ſeu poſſeſſionem dicti muri ⁊ dicti edificij de quo agif ⁊ ad reficiendum dictum murū deſtructuȝ vigore alterius ſtatuti de pena frangentis muros ciuitatis ⁊ forte ēt alia pena arbitraria per ea que tradunt doct.in.l. fi.ff.de rerum diui.volentes ꝙ violantes muros municipales puniantur pena arbitraria.Et inſuper q: dictus Ange. vr̄ temere litigaſſe nec habuiſſe iuſtam cām litigandi vr̄ in expenſis cōdēnandus per.l.eū quē temere.ff.de iudi.⁊.l.ꝓperandum.§.ſinautem alterutra.C.eo.ti.⁊.c.finem litibus extra de dolo ⁊ contu. Laus deo.

¶ Filio decedenti ab inteſtato relictis filijs ⁊ patre quis ſuccedat.Item dos data filie per patrē viuo auo:an imputetur in partem filij. Item que ſocietas contrahatur inter patrem ⁊ nepotes ⁊ quomodo inter ipſos diuidatur.

¶ Conſilium xxxiiij.

In nomīe domini noſtri ieſu chriſti.

l ¶ Quia de pluribus queritur ⁊ res de qua agitur eſt parue extimationis:ideo breuiter ⁊ concluſiue procedaȝ.

a ¶ Et deueniendo ad primum queſitum.reſpondendum eſt ꝙ in bonis dicti Caroli ſi caſtrenſia vel quaſi caſtrenſia vel aduentitia habebat ſuccedunt ſibi eius filij:q: in ſucceſſione ab inteſtō prima cauſa eſt filiorum in auc.de hereditatibus ab inteſtō.§.j.⁊ inſti.eo.tit.§.j.⁊ auc. in ſucceſſiōe.C.de ſuis ⁊ legitimis:⁊ lȝ d̄ iure antiquo filij in poteſtate non haberent regulariter heredem ab inteſtato.l.ij.ff.de caſtrenſi peculio ⁊ no.Bald.in.l.poſt dotem.ff. ſol ma.tn̄ hodie de iure nouo ſecus eſt.l.ꝙ ſcitis.C.de bonisqȝ lib.⁊.d.auc.in ſucceſſione poſſet autem hic inſtari an admittantur dicte filie femine verum q: eis nō vertitur cōtrouerſia:ideo non inſiſto.

b ¶ Deueniendo autem ad ſecundum queſitum breuiter reſpondendum eſt ꝙ hereditas dicte Thome pertinet ad dictū pantoniū ꝓ dimidia ⁊ ad dictos filios Caroli pro alia dimidia q: deſcendentes ſuccedunt in ſtirpes ⁊ nō in capita:quia nepotes ſuccedunt intrando locum eorum patris d.auc.in ſucceſſione.⁊ inſti.de heredibus ab inteſta.§.cum filius.⁊ in auc.de heredibus ab inteſt. venientibus.§.j.verſicu.ſic tamen.

c ¶ Circa tertium autem cōſultatiōis articulum dicēduȝ eſt ꝙ dos promiſſa per dictum Carolum dicte ſue filie ſeu pro ea ſi nō eſt ſoluta ſpectat ſolutio ad heredes dicti Caroli q ſunt dicti eius filij:ſinautem fuit ſoluta per dictum Carolum eſt videndum an fuerit ſoluta de eius bonis an de bonis cōibus.Si enim fuit ſoluta de eius bonis non eſt amplius de hoc querendum eo q: exijt de patrimonio eius ad cuius onus pertinebat ſolutio.Sinautem fuit ſoluta de bonis paternis eſſet probabiliter dubitandum per tex.in.l.pater filie.ff.de euic.vbi caſus ſingularis prout eū allegat bal. in.l.fi.C.de dotis promiſ.ꝙ ſi filius dotat eius filiam inuita patris de bonis paternis ſeu bonis ꝓfectitijs que ad patrem ſpectant illa dos poſt mortem patris non imputatur ipſi filio qui filiam dotauit nec tenetur eius fratribus ea occaſione aliquid conferre loquitur tamen ille tex. ſimpliciter quando in dotem dedit bona paterna non autem quādo prius ipſe promiſit dotem ⁊ ſe ad eam ſoluendam obligauit ⁊ poſtea ſoluit de bonis paternis q: tn̄ prout arbitror nō poteſt probari ꝙ ipſe ſoluerit de bonis paternis vl' bonis cōibus:iō nō duxi alr̄ ſuper h̄ inſiſtendū.Dotes auteȝ que fuerunt ꝓmiſſe p auum dictis neptibus nō ſunt detrahende de portione dictorū nepotū nec earū ꝓtextu tenenf dicti nepotes aliquid cōferre ſeu reſarcire dicto pantonio eius patruo.ar.d.l.pater filie:nam ſi qn̄ ipſe pr̄ dotat filiā de bonis pr̄nis nō tenef poſt mortem pr̄is aliquid fr̄ibus heredibuſqȝ dicti pr̄is conferre ſeu reſarcire occaſione dicte dotis multominus tenef aliquid cōferre ſi ipſe auus dotat neptem:⁊ maxime quia auus dando aliquid nepti ex

filio cenſeť dare cõtemplatione neptũ ⁊ nõ ꝯtẽplatiõe filij l.queſitũ in prin.de leg.j.prout ibi notant glo.⁊ doc.cõiter lʒ in cõtrarium faciat.l.dedit dotem.ff.de col.bo.ſed loquitur qñ dos per auum data nepti ex filio reuerſa fuit ad patrem:nã tũc illã cõfert a cõtrario ſenſu probat ꝙ ſi nõ fuiſſet reuerſa ad patrẽ nihil cõferret ⁊ ſic applicando ad caſuʒ noſtrũ facit ꝓ nõ ꝯ illa lex ẽt ſi fuiſſet viuus Carolus multoforcius cũ nõ viuat ⁊ due ex dictis neptibus fuerint dotate ab ipſo auo poſt mortẽ filij.Ita ꝙ onus dotandi ſpectabat ad ipſuʒ auuʒ nõ ad fratres per.d.l.dedit dotẽ.⁊.l.q liberos.ff.de ritu nupt.iuncta.l.liberorũ.ff.de ver.ſig.ideo ſi auus dotauit fecit id ad qð tenebať.iõ nõ debent eius heredes illud imputare dictis nepotibus.

d ❡ Reſtat vt deueniamus ad quartũ ꝯſultatiõis articulũ: circa qð eſt aduertendũ ꝙ inter iſtos fratres qui ſimul habitãt ⁊ cõiter operanť ponentes queſita ex induſtria ⁊ operis in cõi cenſeť ꝯcta ſocietas lucri ⁊ queſtus ſm tñ ꝙ deprehendiť ex actibus per eos geſtis:nã ſi aliqua cõicarent ⁊ aliqua nõ:tunc nõ cenſeať gñalis ſocietas ꝯcta ẽt lucri ⁊ queſtus ſi nõ omnia lucra ex queſtu ꝓuenientia cõicarent. ſed ſi ponebãt oĩa que induſtria ⁊ opera querebãt tũc cenſeť ꝯcta ſocietas lucri ⁊ queſtus ex induſtria ⁊ opera ꝓuenientis:ſed ſi ẽt ꝓuenientia ex eorũ bonis tũc latior cenſeť ꝯcta ſocietas lucri ⁊ queſtꝰ iſti aũt patruus ⁊ nepotes ꝓut ꝑſupponiť tenebant in cõi eoꝝ bona.⁊ ẽt bona materna ⁊ cõicabant fructus dictorũ bonorũ ⁊ operas ⁊ induſtrias:⁊ ita ẽt fiebat tpe patris dictorũ nepotum ⁊ tpe dicti Thome eorũ aui patriſqʒ dicti pantonij:vñ cenſeť in ꝑdictis ꝯcta ſocietas ⁊ qꝛ nõ alia habebãt:vñ lucrũ ⁊ queſtũ facerẽt cenſeť inter eos ꝯcta ſocietas lucri ⁊ queſtus ꝑ notata ꝑ Bar. in.l.tutũ ⁊ meutũ.§.altero.de admini.tuto.ꝑ bal.⁊ doct.in l.ſi patruus.C.cõis vtriuſqʒ iudi.ꝑ bald.in tractatu ſuo de duobus fratri.addito ad tractatũ bar.de duobꝰ fratribus.

e ❡ Natura autem ſocietatis eſt ꝙ partes cenſeantur equales inter ſocios ſi aliter nõ eſt cõuentum.l.ſi non fuerint in prin.⁊.§.j.ff.pro ſocio.⁊ inſti.eo.tit.§.j.tñ iſta equalitas intelligitur proportionabiliter ad id qð immittiť ⁊ poniť in ſocietate:ſi.n.vnus poneret in ſocietate mille ⁊ alius centũ nõ deberent diuidere lucrum ꝑ dimidia:ſed correſpectiue ⁊ ꝓportionabiliter ad miſſam.nã ſi lucrareť.xj.ille qui immiſit mille habebit.x.⁊ ille qui centum immiſit habebit vnũ iſto mõ fit diuiſio arbitrio boni viri ⁊ fraternal'r ꝓut fieri dʒ inter ſocios.l.ſi ſocitatẽ.§.arbitrorum.⁊.ll.ſequentibus maxime.l.quid.n.§.illud.ad idẽ.l.verum in prin.eo.tit.⁊ ad hoc ꝙ equalitas intelligatur reſpectiue ad poſita in cõi eſt bona gloſella in vbo equales.in.d.§.j.inſti.de ſocie. ⁊ tex.⁊ glo.in.d.l.ſi nõ fuerint.§.ita cohiri.ff.eo.iuncta gl. cum q us doc.traſeũt:facit etiam tex.in.l.ſocietas contrahitur.§.ſocietas.ẽt cohiri.eo.tit.Et ita tenui legendo.l.ſi paſcenda poſt gl.in prima ꝑncipali.qõne in ſcðo queſito.ver. ſi vo.C.de pac.⁊ pluries cõſulendo ſemel apud montẽ falconẽ alias apud macerata ſemꝑ fui in hac ſnia ẽt applicando ad terminos noſtros ꝙ ſi ſunt plures frẽs ſimul negociantes ⁊ opa vnius ẽ notabil'r ꝑcioſior opera alterius vt qꝛ puer.xv.annorũ mereť.x.⁊ alter.xxv.vel.xxx.an meretur forte.xvj.vel.xx.nõ deberetur tñ de lucro illi adoleſcenti quantuʒ alteri:iſtã ẽt cõſiderationem dico faciendã in caſu noſtro:in quo ẽt eſt cõſiderandum ꝙ nõ ſolum erant poſita in cõi lucra ex operis ⁊ induſtria:ſed ẽt fructus bonorũ ꝓprioꝝ ⁊ maternorũ:itaqʒ cũ nepotes eſſent quattuor ⁊ vt audio multa fuerunt queſita poſtqʒ oẽs fuerunt maiores nõ ſolum.xiiij.annorũ.ſed.xviij.⁊.xx.⁊ audio ꝙ opera illiꝰ perantonij non erant exceſſiue vltra operas iſtorũ nepotuʒ exiſtentium.xvj.annorũ.vel circa erunt in lucris factis cõſiderande qualitates operarum ⁊ attribuendum vnicuiqʒ quantum opere cuiuſlibet mereť. Et ſil'r erunt animaduertenda bona que quilibet ponebat in cõi.⁊ rõne bonorũ habebũt detrahere plus ⁊ minus ꝓ quãtitate ⁊ extimatione bonorum puta ſubijciendo rẽ exemplo:ſi ope ſingulorũ nepotũ merebantur.x.ꝓ quolibet ⁊ opera perantonij merebatur.x.quilibet rõne operarũ debebit detrahere virile de lucro percepto ⁊ ſi nihil foret attribuendũ bonis qꝛ nullus poſuiſſet bona in cõi tunc diuiſio lucri debuiſſet fieri per capita:ita ꝙ quattuor nepotes quattuor partes de quinqʒ conſequuntur ⁊ patruus aliã qntã partẽ:qꝛ tñ erant poſita in cõi ẽt bona eſt habenda cõſideratio quantũ fructabant ſeu qͣtũ merebanť bona vniuſcuiuſqʒ verbi gratia ſi bona dictorum nepotum merebantur annuatim puta .xx.⁊ bona patrui.x.⁊ opere cuiuſlibet.x.vt dixi tũc quattuor nepotes deberẽt detrahere ſexaginta ⁊ ille patruus.xx.⁊ ſic ſʒ hoc totum lucrũ diuidendũ veniret in quattuor partes vna aſſignanda eſſet perantonio patruo ⁊ tres partes dictis quattuor nepotibus. Si aũt duo ex nepotibus interueniſſent in illo lucro tunc ſimilis cõſideratio fit in duobus ⁊ retentis in alijs eiuſdem terminis tunc dicti duo nepotes detraherẽt duas partes de tribus ⁊ patruus vnam tertiaʒ partẽ. Si autẽ opere illius perantonij eſſent tante extimationis quante eſſent opere oium nepotuʒ ⁊ ſimiliter bona per eũ imiſſa eſſent paris extimationis ⁊ paris fructus tũc dictus pantonius extraheret de lucro pro ſe qͣtũ oẽs dicti nepotes:ita ꝙ plus ⁊ minus debent habere nepotes ⁊ patruus prout plus ⁊ minus poſuerunt in cõi. Et ſi non apparet quis plus poſuerit in cõi ⁊ ſocietate tunc lucruʒ diuidetur in capita ꝑ.d.l.ſi nõ fuerint in prin.⁊.d.§.j.inſti.eo.tit.que iura poſſent ita intelligi circa bona queſita in vita Caroli vel in vita Thome eſt habenda ſimilis conſideratio reſpectu etiã perſonaruʒ ⁊ bonoruʒ Thome ⁊ Caroli ⁊ illud qð de lucro conſiderabitur attribuendũ Carolo deueniet ad dictos eius filios. Et illud qð attribuetur Thome veniet diuidendum prout cetera eius bona.ſ.in duas partes vna pertinet ad nepotes altera ad patruum:⁊ ſm hanc conſiderationem diuidendum venit ſuperlucratum:ita ꝙ plus ⁊ minus cuilibet attribuitur de parte lucri prout plus meretur ſm dictam conſiderationem.

f ❡ Eſt autem aduertendũ ꝙ impuberes nõ cenſentur cõtraxiſſe ſocietatem quia nõ poſſunt ſe obligare.§.pupillus. inſti.de inuti.ſtipu.de auc.tu.§.neqʒ.ideo cum pupillis nõ cenſetur contracta ſocietas prout dicit Bar.in.d.§.altero. ſi tamen eſſent acta geſta nomine etiam ipſius poſſet ratificare dicit Bal.in preallegato tractatu ſuo de duobus fratribus videretur tamen ꝙ ſi opere pupillorũ aliquid vltra expenſas pro ſua perſona merebanť tũc ẽt ẽet ſibi reſarciendum quatenus fuiſſet ab eo poſitũ in cõi puta qꝛ paſtor impubes merebať.v.vltra expenſas pro ipſo tunc deberet idẽ reſarciri qꝛ opere ipſius debẽt cedere ad ſui nõ alterius vtilitatẽ.arg.l.cũ oportet de boniſqʒ lib.⁊ que habenť ibi ⁊ in auc.ex teſtõ.C.de colla.⁊ in.l.ſi donatione.eo.ti.⁊ in dictis tractatibus de duobus fratribus:nec eni opere impuberũ ſunt omnino manes ſed plerunqʒ ſunt ẽt extimande.l.ceterum.ff.de rei vendi.iudices:itaqʒ vel arbitri qui habebunt iudicare ⁊ diuidere dicta bona ſuperlucrata habebit aduertere ad tempora quibus fuerunt lucrata:⁊ quis eo tempore habebat plus vel minus in ſocietate ⁊ plus ponebat in communione ſm ſupradictam conſiderationem ⁊ ſm eam plus ⁊ minus vni qͣʒ alteri aſſignare ex ſuperlucratis.

Quod nõ põt per cõſulentẽ diſcerni q ignorat qualitates ⁊ quantitates operarũ ⁊ bonorũ vniuſcuiuſqʒ. Laus deo.

❡ Prelegatum factuʒ filie nupte pro equamento dotis cũ hac conditione ꝙ ſi qua earum deceſſerit ſine filijs pars decedentibus deueniat in ſuperuiuentẽ ⁊ eius filios:an mortua dicta filia ſine filijs debeatur filie ſuperuiuenti.

❡ Conſilium. xxxv.

IN noie dñi noſtri ieſu chriſti. ❡ Dominus Alexãder de tartagnis de Imola conſuluit ꝙ ſic allegat in contrarium.l.a filio in ꝑncipio.l.lucius.§.maritus l.deductis in fine ad trebe.l.cum pater.§.ſi dei tue.de lega.ij.item quia poteſt ipſa diminuere fideicõmiſſum ſe dotando.l.mulier.§.cum proponereť.ff.ad treb. ⁊ auc.res que cum ibi notatis maxie ꝑ Bald.C.cõmunia de le.concludit vt dixi per regulã.l.marcellus.§.quidam liberis.ad treb.l.tum virum.C.de fideicom.cõtraria loquũtur in his que loco eris alieni habentur ponderat tex.d.l. a filiis ibi eris alieni facit pro potiuſqʒ contra. item adducit ꝙ Bar.Saly.⁊ Fulg.in auc.res que dicũt ꝙ ſi filia erat nupta qͣuis non dotata non potuiſſet minuere fideicõmiſſum vigore.d.auc.res que.

a ❡ Et ꝙ pater non teneatur dotare filiam iam nuptam ſaltem ſi nimium non diſtulit adducit notata in.d.auc.res que ⁊ per Bar.in.d.l.a filia.⁊ in terminis bart.in.l.obligamur. §.lege.de ac.⁊ obli.idem Guil.de cu.in.l.cum hi.§.ciuiliter.de condi.inde.per.§.quam ob rem.in auc.de reſti.⁊ ea que parit.ita etiam determinat Saly.in.l.qui liberos de ritu nup.

ru nup.hoc etiam videt velle Bal.ibi ⁊ expreſſe abbas ſicu
lus in.c.j.de adul.licet nonnulli teneant contra Barto.non
decidit q: fuerat cōgrue dotata plus voluit Pau.de caſtro
in cōſilio.criij.incipiente ſub anno domini milleſimo qua-
drageſimo ⁊c.ꝙ quando filia dotatur non poſſit dicere
ſe incongrue dotatam.argu.l.nec in ea.de adul.l.ſi furioſo
puberi in fi.de cur.fur.⁊.l.fi.in princip.C.de cur.fur.niſi ex
magno exceſſu appareret dolus ſm eum.Et hoc in termi-
nis conſuluit Pau.de caſtro in ſuo conſilio incipiente viſo
dicto puncto ⁊ dubijs obiectis vbi vult ꝙ quādo relictum
ſit in cauſam dotis quādo dos non erat debita veniat in fi-
deicōmiſſo ⁊ Bartholomeus ſozzi.in ſubſcriptione dicit
ꝙ pater non tenetur dare plus filie in dotem licet alteri fi-
lie plus contulerit in dotem ita punctaliter conſuluit Bal.
in conſilio incipiente cum in cauſa.⁊ idem Joānes baptiſta
caccialupus de ſancto ſeuerino.

b ❡ Repetitio ⁊c.placet mihi Petrophilippo ⁊c.concluſio
facta per ſuprascriptos dominos conſulentes. Et profecto
nō video tex.vrgentē vt per euʒ debeamus recedere a regu
la.d.§.quidā liberis.nā.d.l.a filia a tre.facit potius ꝓ ꝗ cō
tra cū loquatur in dote data vel promiſſa ⁊ ponderat ꝙ vt
es alienum ⁊c.prout ⁊ ponderat plene tex.primus conſu-
lens alij tex.allegati loquunt in dote debita a viro:nec ob.
d.§.cum proponeretur ⁊ aūt.res que:q: loquuntur quādo
nō habuiſſet dotem cōgruam aliās ſecus vt probat tex.ibi in
fi.ibi pro modo ⁊c.prout ⁊ hoc ponderat pmus cōſulens.
Preterea loquuntur quando res ſubiecte reſtitutioni ſunt
date vel promiſſe in dotem.Sed hic non fuit data vel pro-
miſſa nec dāda in futurum cuʒ ſit mortua ea de cuius dote
eſſet agendū.Aduertendum etiam duxi ꝙ teſtator reliquit
filie non genero illam quantitateʒ nec mihi perſuaderi pōt
ꝙ teſtator voluerit artare filiam vt dictam quantitatē ſibi
relictam daret marito aliās potuiſſet legare genero ⁊ reſultaſ
ſet ille idē effectus.l.titio.centū.§.titio genero.ff.de condi.
⁊ demonſtrationibus.Et quia filie afficitur principaliter ⁊
occaſiōe filie ſolet affici genero: ideo ē veriſimile ꝙ filie vo
luerit queri nō eius viro cuius eſt dos h eſt bona dotalia
l.doce ancillam.C.de rei ven.⁊.l.ex pecunia.C.de iure do.
⁊ ſepenumero vigent iura municipalia cōcedentia marito
ꝙ lucretur tertiam vel quartam partem dotis prout eſt hic
peruſie vbi vt arbitror:eſt preſens diſceptatio nec eſt veri-
ſimile ꝙ pater voluerit taliter diſponere ꝙ marito querere
tur hmōi portio ſtatutaria etiam de dicto ſupplemento.

c ❡ Item licet prepoſitio pro ſoleat importare modum.l.lu-
tius titius.§.a te.ff.de le.ij.⁊ bar.ibi.⁊ in.l.quibus diebus
§.termilius.de cōdi.⁊ demon.ad hoc.l.ſi qs ꝓ redemptio
ne.C.de dona.tñ qñꝗ aliud ſignificat:qñꝗ.n.nō ſignifi-
cat modum nec cauſam finalē ſed cām ꝗdam occaſionalem
ꝑut pʒ in .l. cum ⁊ minores.C.ſi aduerſus rem iu.ibi pro
ſua grauitate ⁊ habeſ in canone agathe.lxiij.diſt.⁊ p Arch.
j.q.j.cum ordinationes ⁊ cañ.iudices.⁊ facit ēt ꝙ habetur
per Bar.⁊ alios in.d.§.titio genero.⁊ de mente teſtatoris
que preualet.l.in conditionibus primum locū.de condit.⁊
demon.⁊.d.l.cum virū.⁊.l.cum queſtio.in fi.C.de leg.cum
ſi.iſtud vr de mente:lʒ aliqualr vba repugnent:ſed pōt ex-
poni pro ſupplemento dotis dñe Bartholomee .i. ꝓ ſup-
plemēto ꝗtitatis dare ꝓ dote dcē .d. bartholomee.⁊ ſic ꝓ
ſupplemēto ꝗtitatis dotalis vt ſic cōtineaſ cōtinens ꝓ cō
tento prout ⁊ interdū cōtingit . vt in ca.de famulis iuncta
gl.in vbo eccleſiam.extra de ſeruis nō ordi.⁊ gloſ.ij.in.c.j.
de parrochijs.⁊ ſic eēt merū legatū:lʒ factū occaſiōe maio-
ris dotis habite per alteram filiā ab ipſo teſtatore:ſed dato
ſine preiudicio veritatis ꝙ dictū relictū quantitatis cenſea
tur factū vt daretur viro pro augumento dotis.

d ❡ Nam ⁊ cōſtante matrimonio pōt fieri dotis augumentū
l.ſi conſtante.C.de dona.pp nup.⁊ auc.ibi poſita ⁊ ſic mo-
noſyllaba pro faceret moduʒ tūc modus erat implendus ⁊
non iplens modū priuaſ relicto ſibi facto ꝑut nō implens
cōditionē ꝑut eſt tex.apertus.⁊ ibi gl.⁊ doc.C.de his que
ſub mō facit.l.cū in teſtō.ff.de fideicōmiſ.liber.⁊.d.§.termi
lius.⁊.l.eas cās.eo.tit.⁊.l.ſi pater.§.cū ſub cōditiōe.eo.ti.
⁊.l.ſi tibi legatuʒ.ff.de leg.iij.nec curatur ꝙ interſit rogati
ꝙ modus impleatur .d.l.ſi tibi legatum.⁊.d.l.cum teſtō.⁊
ideo dicta domina bartholomea debuiſſet dictam quanti-
tatem relictam pro dote facere dotalem:⁊ ſic dare marito ꝓ
dote.⁊ conſequenter transferre dominium.d.l.doce ancil-
lam cum ſi.ꝙ non fecit vt audio:ideo debet priuari relicto
⁊ ꝓñter remaneret in hereditate:⁊ propterea pertineret ad
coheredē ⁊ fideicōmiſſariā:⁊ ſic hēret attentū q aliā viā ꝓ
pte inſup ē aduertenduʒ ꝙ ſi dicta quātitas nō fuiſſet reli-
cta dicte dñe Bartholomee ipſa dña Sebaſtiana contuliſ-
ſet dotē ſuā dicte dñe Bartholomee ⁊ verſa vice dicta dña
bartholomea eidē dñe ſebaſtiane ⁊ dotibꝰ collatis ſi actua
liter cōferri potuiſſent tanꝗ oīa reducta ad vnū cumulum
fuiſſet facta de oibus diuiſio ꝓ virilibꝰ.l.illaʒ circa fi.C.de
co.vez q: dotes erāt penes maritos ꝯſtātibꝰ mrīmonijs do
tes ille fuiſſent collate rāto minꝰ accipiēdo.l.dotis.C.e.tit.
ita ꝙ dicta dña bartholomea hūiſſet illā quātitatē i qua ex-
cedebat dos dñe Anaſtaſie de ipſa hrditate:ita ꝙ oīno illa
quātitas veniſſet in reſtōne ex quo de hereditate habuiſſet
tanꝗ hrs ⁊ illa fuiſſet portio ſua:ideo veniſſet reſtituenda
accedat.l.debitor.§.fi.in fi.ibi nō quaſi hrs ⁊ ibi occaſione
hrditatis a ꝯrio ſenſu.ff.ad tre.ita pter vr̄ venire iſtud da
tū a teſtōre ꝓ equamento dotis ꝑut illud qđ eadē cā daſ a
lege cū idē iudiceſ de diſpoſitiōe legis ⁊ de diſpōne teſtō-
ris.ar.§.diſponat.in auc.de nup.⁊ de hoc tex.ibi no.i.l.pe.
ꝟ.queadmodū.n.C.de vb.ſig.ex qbus oībus collectis taʒ
dictis p dños cōſulentes ꝗ dictis ſupra additis puto apta
fronte firmādā eē dictā cōcluſionē.ſ.ꝙ tota dicta quātitas
veniat in reſtitutione fideicōmiſſi ſalua tñ rōne legittime ⁊
trebellianice quo ad dimidiā res ē magis lucida q: ꝑlegatū
ꝓ portione hrditaria ē nullū.l.⁊ qđā.ff.de le.j.⁊ iō tāꝗ pı
ceptū iure hrditario nō tāꝗ ꝑlegatū venit in reſtōne fidei
cōmiſ.l.in fideicōmiſſaria.in fi.ff.ad tre. Laus deo.

❡ Maritus obligans ſe pro vxore tanꝗ eius ꝓcurator ꝓ de
bito vxoris hrditario:an pro illo teneaſ:ꝑſuppoſito ꝙ vxor
adiuit hereditatē cum beneficio.l.⁊ inuentarij.

❡ Conſilium xxxvj.

In nomie domini no-
1 ſtri ieſu xpi.❡ Vr in hac cōſultatiōe pmā fa
cie dōʒ ꝙ dictus Iſac teneaſ ad cētū i teſtō
relicta dcē pne ⁊ ēt ad quattuor florenos an
nuos.nā dicta Flora vr̄ ꝙ ad dictas quātitates ſit obligata
tanꝗ hrs dicti magrī Abraʒ ⁊ heres debeat ſoluere legata
in teſtō relicta.⁊ lʒ habeat bñficiū inuentarij vigore.l.fi.§.
⁊ ſi prefataʒ.⁊.§§.ſequentibus.C.de iur.delibe.⁊ in auc.de
here.⁊ falci.§.ſancimus.igitur quoniam.

2 ❡ Nō tñ vr̄ ꝙ dictū beneficiū inuentarij ꝓſit marito pro-
mittenti.vt.ſ.in themate dr̄ ꝑut aliās nō ꝓdeſt fiſſe bñficiuʒ
ei q ſe obligat ad ꝗtitatē quā alius dʒ vt ꝓbaſ in.l.nenſe-
nius in ꝑn.ff.de re iu.⁊ in.l.ſi donaturus.§.j.ff.de cōdi.ob
cām.⁊ in.l.pure.§.ſi cū.ff.de excep.doli.⁊ in.l.doli.i ꝑn.de
noua cū igiſ in teſtō fuerit dicte quātitates relicte dcē pne
vxori teſtōris ⁊ dictꝰ Iſac ſe obligauerit ꝓ dcis relictis vr̄
ꝙ ipſe teneaſ ad dictas quātitates īegre ſoluendas:nō ob
ſtante dicto bñficio inuentarij ꝙ inuētariū fecit dicta flora
⁊ nō ipſe Iſac.ar.dictoꝝ iuriū.Et q: dictꝰ Iſac in dicta ſua
ꝓmiſſiōe vr̄ ſe retuliſſe ad cōtenta in teſtō dicti Abrā lʒ in
teſtō dicti Abrā cōtinebanſ dicte quātitates ergo ſiſr dicta
ꝓmiſſio Iſac vr̄ cōtinere dcās quātitates cū id cōtineaſ in
ſcriptura ſeu diſpōne referente ꝙ cōtineſ in ea ad quā fit re
latio ar.l.ſi ita ſcripſero.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.a ſe toto.de hē.
inſti.⁊.l.inſtitutio.de cōdi.inſti.cū ſi.merito cū dicta ꝓmiſ-
ſio videaſ facta per dictū Iſac de ſoluendo ꝯtenta in dicto
teſtō ⁊ cōſequenter de ſoluendis dictis centū ⁊ dictis an-
nuis florenis quattuor maxime cum dicaſ in inſtrō ꝙ ſit ob
ligatus ꝓ dicta quātitate contenta in dicto inſtrō ⁊ poſtea
ſubdanſ hec vba ſm tenorē dicti teſti.Et maxie cū ſubdaſ
h ēſ:⁊ ſic bene placuit ſponte ꝓmiſiſſe dictā quātitatē ex-
preſſaʒ in dicto teſtō:idcirco vr̄ ꝙ ipſe Iſac vigore dicte ꝓ
miſſionis aſtringaſ ad dictas quātitates integre ſoluendas
nō obſtante ꝙ dicta relicta nō fuerint inſolidū efficacia ad-
uerſus dictam florā:eſt enim pium exequi volentes defun-
ctoꝝ quārūcūꝗ de rigore iuris eſſent forſitan inefficaces.l.
quidā.ꝟ.illo vʒ obſeruando.C.de neceſſarijs ſeruis here.in
ſti.⁊ in auc.de here.⁊ fal.§.ſi vero expreſſiʒ propter qđ dicta
ꝓmiſſio nō videſ abſqʒ cā emanaſſe.Et inſup eſt cū iuramē
to renunciatū exceptioni ſine cā ⁊c.pterea dicta centū vr̄
debita nō ſolū iure legati:ſʒ ēt iure dotis cū ipſe teſtōr cōfi
teaſ ſe habuiſſe illa centū ꝓ dote ſue vxoris ⁊ cōfeſſio ma-
xime facta in inſtrumento preiudicat confitenti.l.generali-
ter.C.de non numerata pecunia.l.j.ff.de confeſ.⁊.l.vnica.
C.eo.titu.cum ſimilibus.

b ¶ Dis tñ nó ob.ſtantibus arbitor ee iuſticiã. Nam eſt aduer-
tendum q dictus Iſac nó pmiſit ſimplr ſoluere quãtita-
tes in dicto teſtó relictas nec pmiſit ſimplr ſoluere cõten-
ta in teſtó ſed ſe obligauit p dicta eius vxore p dicta qtti-
tate cõtenta in dicto inſtro ad quã teneref dicta dña flora
ſm tenoré ꝛc. Et p ꝯñs dicta pmiſſio nó referf ad cõtenta
in teſtó ſed ad ea ad que dicta Flora teneſ ſm tenoré teſti
pdicti put apte ſonãt vba dicte obligationis ſm relata in
puncto: ſed dicta Flora nó tenebaſ nec teneſ vigore vel oc-
caſióe cõtemptorũ in dicto teſtó ad ſoluendas dictas quã
titates integras ſi vires hrditarie nó ſuppetũt cũ pſuppo
naſ ipſam habere bñficiũ inuentarij: ergo ſilr dictus Iſac
nó teneaſ vigore dicte pmiſſionis ad ſoluendas dictas quã
titates niſi quatenus ſuppetũt vires hrditarie: ꝛ ſic quate-
nus dicta Flora tenebaſ: nam relatiuũ illud quã facit cõdi-
tioné q2 reſoluiſ in ſi. vel quatenus. l. ſticbũ q meus erit. ff.
de leg. j. l. j. ꝛ q ibi p bar. ff. de cõditio. ꝛ demon. ꝛ p ꝯñs di-
ctus Iſac vr ſe retuliſſe ab obligationez dicte Flore. ꝛ per
ꝯñs voluit obligari quatenus teneref dicta dña Flora ꝛ
nó alr. Et p h vr in ſimili tex. quaſi in terminis in. l. q por.
ff. ſo. ma. quẽ text. Bar. ibi ſumat q promittit q dz intelli-
gi pmiſiſſe debitũ cũ effectu ꝛ bal. ꝛ Ang. ſumãt talis ꝛ tã
ta eſt obligatio in termino referente qlis ꝛ quãta eſt in ter-
mino ad quẽ ſit relatio qñ ambo termini ſunt eiuſdẽ po-
tentie ꝛ virtutis. Eſt. n. ibi tex. q ſi prior maritus habue-
rat. x. in doté ꝛ promiſit ſecundo marito dotis nomine do
té quã debebat dicte vxori non teneſ ſcdo marito ſoluere
integra. x. quatenus aduerſus vxoré habebat beneficiuz ne
cõueniat vltra qȝ facere poſſit q bñficiũ cõpetit q p dotis
reſtõne cõueniſ. l. maritũ cũ. ll. ſequentibus eo. ti. lz dictuz
bñficiũ ſit pſonale vt in. d. l. maritũ. ꝛ. l. q2 tale. e. ti. ꝛ non ex
tinguit ipſo iure obligationé: ſed parat exceptioné ꝛ ꝯñter
reddit obligationé inefficacé: nó aũt nullam ſeu extinctã vt
ſatis pbaſ in. d. l. maritum. in ſi. ꝛ in. d. l. q2 tale. ꝛ. i. d. l. nen
ſenius. quinimo nec oino inefficacé. l. q noie. ꝛ. l. nã ꝛ mari
tus. ff. d cõdi. inde. multo aũt fortius é idẽ dõm in caſu nro
in quo dicta Flora nó eſt obligata neqȝ efficaciter neqȝ in-
efficaciter quatenus nó ſuppetũt vires hereditarie: naz ét
de iure antiquo añ pditũ beneficiũ inuentarij legata erãt
ipſo iure nulla quatenus excedebant vires hereditarias. l.
j. §. ſi is q qdringenta. ff. ad tre. ꝛ. C. de legatis. l. ſi vniuer-
ſe. ꝛ. C. ad. l. fal. l. ſucceſſores. ꝛ p ꝯñs dicta legata vltra vi-
res hrditarias erãt ipſo iure nulla nec erat dicta Flora ali-
quo mó etiã inefficacia obligata ad predicta: ꝛ ét quatenus
ſuppetũt vires hereditarie dicta relicta ſunt ipſo iure nulla
vſqȝ ad cõcernenté quãtitatez legitime dicte dñe Flore. l.
qñ in prioribus. ꝛ. l. ſcimus. §. cũ aũt iuncto prin. eiuſdé. l.
C. de inoffi. teſtó. ꝛ propterea eſt cõcludendũ q cuz dictus
Iſac ſe obligauerit p dicta quantitate aliquã teneref dicta
dña Flora nó teneatur vigore dicte pmiſſionis niſi ad eam
quãtitaté in qua dicta dña Flora erat obligata ꝛ ad quã cõ
ueniri poterat. ꝛ p ꝯñs cũ dicta dña Flora nó foret: nec ſit
obligata ad dicta cẽtuz nec ad dicta quattuor annua relicta
dicte perne niſi quatenus ſuppetunt vires hereditarie ꝛ
detracta legitima: ſilr dictus Iſac nó teneaſ vlterius: ꝛ fa
cit ét q2 ipſe ſe obligauit p dicta eius vxore: ſed ſi pmiſiſſet
ſoluere vltra vires hereditarias ſeu quatenus ſe extenue-
bat legitima dicte dñe Flore nó pmiſiſſet p ea ex quo ipſa
non erat nullatenus obligata: ió euidenter deprehendiſ q
nó erat intentio dictorũ ꝯhentiũ q dictus Iſac obligareſ
ad dictas qttitates integras ſoluẽdas: ſed quatenus debe-
bãtur ad dicta dña Flora eius vxore: facit ét q2 nó eſt veriſi
mile q dictus Iſac voluerit iactare ſuũ. l. cũ d indebito. ff.
de pbat. ꝛ. l. ſi cum auium. ff. de ſolu. ꝛ. l. contra iuris. §. fin.
C. de pac. ideo nó eſt veriſile q voluerit ſe obligare ad id
ad qd nec ipſe nec dña Flora eius vxor p qua ſe obligabat
erãt aliquo modo obligari: nã tũc iactaſſet ſuum ſeu donaſ-
ſet q nó preſumitur arg. dictorũ iuriũ: ꝛ ſi vltra promiſiſſet
forte ignorantia vl in aduertẽtia ductus vel fuiſſet pmiſſio
ſine cauſa ꝛ hoc reſpectu inefficax. l. ij. §. circa. ff. de excep.
doli vel fuiſſet facta ex cauſa putatiui debiti dicte dñe Flo
re: ꝛ ſic fuiſſet facta dicta promiſſio de indebito: ꝛ ió obſta-
ret exceptio aduerſus promiſſioné prout cõpeteret repeti-
tio ſolutione facta vt in toto titulo de conditione indebiti
iuncta. l. ſi. C. ad. l. falcid. ꝛ. l. indebitam. ff. de condi. indebi.
ꝛ. l. ex quibus. eo. tit. iunctis que tradit Bart. in. l. ſticbus.
§. idem ſcribit. eo. titu.

c ¶ Pro quibus etiã facit optime q2 dicta in prefationibus
cenſenſ in ſequẽtibus repetita. l. titia rñdit. §. idẽ rñdit. ff.
de ver. obli. ꝛ. l. ſi. ff. de here. inſti. ꝛ. l. ꝛ q2. ff. de pac. ꝛ que p
Bar. in. l. ambitioſa. ff. de decretis ab ordine fac. ſed in p-
fationibus dicti ꝯctus dicitur q dicta dña perna dubita-
bat ne dicta dña Flora recederet a ciuitate ꝛ comitatu pu
ſij abſqȝ ſolutione dicti debiti obtinuit a gubernatore re-
ſcriptum p q mandabatur ptãti vt deberet cogere dictaz
dñam Florã ꝛ dictũ Iſac eius maritum ad dandũ fideiuſ-
ſorem de iudicio ſixti ꝛ iudicatũ ſoluendo de omni eo ꝛ to
to q dicta dña Flora teneretur vigore dicti teſti ꝛ dictus
Iſac volens dictã dñam pernam cautare ꝛc. Profecto fere
oia vba huius prefationis tendunt vt dictus Iſac nó tene
reſ ſimplr ad dictas quãtitates in dicto teſtó relictas: ſed
quatenus debereneſ primo cã in primis verbis appoſita
que eſt q2 dubitabat dña pna ne dicta Flora recederet abſqȝ
ſolutione dicti debiti: ꝛ ſic ſe refert ad debitũ nó vba teſti:
item q2 reſcriptum ob eã cãm impetratũ mandabat q debe
ret cogere dictam Florã ꝛ dictũ Iſac ad dandam fideiuſſo-
ré de iudicio ſixti ꝛ iudicatuz ſoluendo: ſed fideiuſſor non
teneſ in pluſqȝ pncipalis. l. grece. §. illud. ꝛ. §. ſequentibus.
ꝛ. l. fideiuſſor obligari. in prin. ꝛ. l. ſi ita fideiuſſoré cuz ſi. ff.
de fideiuſ. ergo ſi dña Flora nó tenebaſ nó mãdabaſ q fi-
deiuſſor dareſ: ꝑterea expſſius ſubdiſ q deſ fideiuſſor vt
ſ. de omni eo ꝛ toto q dicta dña Flora teneref vigore di-
cti teſti: ꝛ ſic nó mandabaſ q daretur pmiſſor de eo q cõ-
tineretur in dicto teſtó ad q dña flora non teneretur. item
ſubditur q dictus Iſac volens cautare dictaz dominã per
nam ꝛc. deuenit igitur dictus Iſac ad dictum contractum
vigore dicti reſcripti ꝛ vt cautaret dictam dominam pernaz
de dicto debito: ergo non volebat ampliare obligationem
ꝛ aliud promittere qȝ ſoluendum eſſet vigore dicti debiti:
ſed volebat reddere cautum de eo de que dubitabat dicta
perna que quidem dubitabat de ſolutione debiti nó autez
de eo qd nó debebaſ: ideo promiſſio poſtea facta debet in-
terpretari ſm prefationem prefatam: ꝛ ſic prout ſupra exti-
tit impetrata per iura ſupra adducta: quia limitata cã limi-
tatum producit effm. ff. de his que in teſta. dele. l. cãcellaue
rat. l. in agris limitatis. ff. de acqui. re. do. cum ſimi. Item fa-
cit q2 verba ſtipulationum interpetrantur cõtra ſtipulanté
l. quicquid aſtringende. §. j. ff. de verbo. oblig. ꝛ. l. labeo. de
contrahen. emp. ꝛ. l. veteribus cũ ibi notatis. ff. de pac. poſ
ſet ét dici q dictus Iſac in dicta pmiſſióe cenſeatur interce-
ceſſiſſe vt ſi fideiuſſor attenta ſupradicta prefatione ꝛ atten
to q pro dicta dña flora ſe obligauit ꝛ qñ quis p alio obli
gato ſe obligat cenſeſ vt fideiuſſor ſe obligare. d. l. grece. §.
illud ibi qui pro alijs obligantur ꝛc. cum ſi. ꝛ ſi vt fideiuſſor
ſe obligaſſet nó cenſeretur in plus ſe obligaſſe cum in plus
nó obligetur fideiuſſor. vt. ſ. dictuz eſt: nec obſtant huic rõ
ni verba precedentia dicti ꝯctus ibi ꝛ tanqȝ principalis ꝛ
priuata perſona ſi tanqȝ principalis ergo nó tanqȝ fideiuſ
ſor q2 ad h reſpondetur q principalis poteſt ſumi reſpectu
eius qui ſe acceſſorie obliget. ꝛ tunc differt principalis ꝛ fi
deiuſſor argu. regule acceſſorium. in. vj. cum ſi. qñqȝ ſumiſ
principalis reſpectu adminiſtratoris vel qui nomine alte-
rius agit ꝛ tunc ét fideiuſſor qui ſe nomine pprio obligat
poteſt dici pncipalis. Et ita ſumiſ in caſu noſtro vt demõ-
ſtrat verba precedentia ibi tanqȝ maritus ꝛ legitimus pro
curator dicte dñe flore ꝛ tanqȝ principalis ꝛ priuata quaſi
dicat tanqȝ procurator noie dñe Flore ꝛ tanqȝ principalis
nomine. ſ. pprio. itez tanqȝ maritus ꝛ tanqȝ priuata perſo-
na. ſ. tanqȝ extranea perſona. Ex quibus omnibus puto in
terpide concludendum q dictus Iſac non poſſit conueni
ri ad dicta legata quatenus non ſuppetunt vires heredita
rie. nec etiam vſqȝ ad concurrentem qñtitatez legitime:
nó obſtãtibus adductis in contrariũ que vere nó obſtant.

d ¶ Non enim obſtant. d. l. nenſenius cum ſimi. ſupra addu-
ctis: quia loquuntur qñ quis ſe obligat ad quãtitatem ſim-
pliciter per alium promiſſam vel ad quid ſimile: non autem
ſe refert ad debitum vel quantitatem que. i. quatenus debe
retur prout ſe obligauit dictus Iſac in caſu noſtro: naz tũc
non procedunt dicta iura. ſed. d. l. qui prior. Quod autem
dictus Iſac ſe obligauerit ad quantitatem que deberetur
per dictam dñam Floram ſupra eſt oſtenſum ex pluribus:
ꝛ maxime per illa verba ad quam teneretur ꝛc. appoſita in
ipſa promiſſione: ꝛ maxime quia non ſe obligauit ad quanti
tatem. ſed pro quãtitate ꝛc. Nec obſtat q in vſi. ꝛ h fecit ꝛc.
referat ſe dictus promiſſor ſimpliciter ad quantitatem in
teſtamento contentam: quia ibi non facit promiſſionez: ſed
reddit

reddit rōnē quare ꝓmiſſionē fecit vt pꝫ cū dicat ⁊ hoc fecit:q2 ⁊c.itaqꝫ ratio ipſa referē ad dictuꝫ:⁊ ſic cuꝫ ꝓmiſerit quātitatē ꝯtentaꝫ in teſtō quatenus teneref:ita etiaꝫ intelliguntur dicta v̄ba in rōne dicti ſimplr̄ ꝓlata maxime cū dicat hoc fecit:⁊ ſic illud ꝓnomē demōſtratiuuꝫ hoc demonſtrat ⁊ refert ꝓmiſſionēꝫ p̄cedētem nō nouā demōſtrāt nec ampliat iā factā:ſed ſimplr̄ refert ⁊ demōſtrat vt de ſe pꝫ facit qđ hr̄ de hoc pro noie in.l.j.in p̄n.de no.ope.nū.cum ſi. nec v̄ba dicta ſonant ꝙ ꝓmittat:ſed quare ꝓmiſerit : itaqꝫ non pōt intelligi niſi de ꝓmiſſione precedenti:nō verba ipſius ꝓmiſſionis ſunt attendenda :⁊ ēt ſubiecta mā ⁊ verba p̄fationis que oia tendūt ꝙ non cenſeaē ꝓmiſiſſe niſi quatenus dnā Flora teneretur:⁊ h̄ interpretatio eſt benignior. ergo amplectenda.ar.l.benignius.ff.de.ll.cum cōcor.⁊ conferunt plura ſupra adducta:nec ob.quo ad illa centū ꝙ cōfiteē ſe recepiſſe pro dote:⁊ ſic videaē eſſe creditum non legatum:q2 reſpondeē ꝙ ⁊ ſi creditum eſſet non teneretur.d. Flora vltra vires hereditarias per.d.§.⁊ ſi prefatā ⁊ quatenus tractareē de p̄iudicio alioꝝ creditorum p̄ſumereē fraudulenta ⁊ non vera vt in auc.ſed iam neceſſe cū ibi notatis. C.de dona.ꝓpter nup.ſed dicendū eſt ꝙ ex quo dicta ꝯfeſſio facta in vltima voluntate non p̄ſupponitur facta p̄ſente parte non probat debitum.l.certum.§.ſi quis abſente.ff. de confeſ.⁊.l.ſi.ff.de inter.acti.cum ſua glo.ideo habet vim relicti non vim crediti.l.j.⁊.l.ſi nō deſignata.C.de falſa cauſa adiec.leg.cum concor. Laus deo.

¶ Confeſſio facta a marito conſtante matrimonio ſe recepiſſe aliquam quantitatem pro dote : an cenſeatur facta in fraudem creditorum.

¶ Conſilium. xxxvij.

In nomine dn̄i nr̄i ieſu chriſti.

1 ¶ In hac cōſultatione videtur prima facie dicenduꝫ ꝙ dicta dn̄a Perna poſſit niti ex dicta cōfeſſione ⁊ petere dictos.cx. flo.in pecunijs.⁊.l.in rebus habitos a dicto Helya patre dicte dn̄e Perne pro dote dicte Perne exquo dictus Abraam fuit cōfeſſus dictas q̄ntitates recepiſſe ⁊ ſolemniter ꝓmiſit illas reſtituere in oēm caſum ⁊ euentuꝫ reſtituende dotis ⁊ ꝓmiſſionē illā iureiurādo firmauit. Lꝫ.n. emanauerit talis cōfeſſio ⁊ ꝓmiſſio inter virum ⁊ vxorem inter quos cadit ſuſpitio donationis cum ſint ꝓhibite donationes inter virū ⁊ vxoreꝫ vt in.l.j.⁊ per totum.ff.⁊.C.de dona.inter virum ⁊ vxorem.

2 ¶ Et confeſſio emanans inter perſonas prohibitas cēſeaē ſuſpecta ⁊ nō releuet.ff.de proba.l.qui teſtamētum.⁊.l.cum quis decedens.§.titia.ff.de lega.iij.tamē q2 donatio inter virū ⁊ vxorē firmatur iuramento.ar.c.cū ꝯtingat de iureiuran.⁊.c.q̄uis de pac.in.vj.⁊ auc.ſacramēta puberū.C.ſi aduerſus ven.⁊ inſuper cōfirmeē morte donātis etiā ſi nō ſit iurata dummodo interuenerit traditio vel aliqđ aliud loco traditionis.l.papinianus.ff.de dona.inter virum ⁊ vxoreꝫ. ⁊.l.ij.C.de dote cauta nō numerata ⁊ in caſu noſtro vr̄ hoc interueniſſe ex quo cōſtituit ſe pro dote habuiſſe.clx.florenos.vt.ā.⁊ ſic vr̄ ꝙ ſimus in terminis.d.l.ij.de dote cauta nō numerata:⁊ propterea videē nō conſideranda dicta ꝓhibitio nec pōderanda dicta ſuſpitio fraudis:q2 dato ꝙ voluiſſet donare non vr̄ referre exquo donatio ipſa valeret ex duplici capite:nec etiā vr̄ refragari id qđ in puncto allegaē. ſ.ꝙ cenſeaē facta in fraudem creditorum:naꝫ fraus nō preſumiē niſi probeē.l.quotiens.§.qui dolo.ff.de proba.⁊.l.dolum.C.de dolo:ad hoc enim vt in dubio preſumaē factū in fraudē creditorum vr̄ requiri ꝙ fiat alienatio oium bonoꝝ vel maioris partis.l.oēs.§.lucius.ff.que in frau.credi.ideo cum dicta cōfeſſio ⁊ dicta ꝓmiſſio nō appareat ꝙ cōcernat oia bona vel maiorem partem bonoꝝ dicti Abraam promittentis nō videē ꝙ ſit p̄ſumptio ꝙ fuerit facta in fraudē creditorum:nec etiam videtur dicte dn̄e Perne obſtare diſpoſitio aūt.ſed iam neceſſe.C.de dona.ꝓpter nup.ex eo:q2 nō loquiē in viro cōfitente ſe recepiſſe dotes:ſed in faciēte augmentū dotis in rebus mobilibus qđ non cōtingit in caſu noſtro.item in illo tex dicit ꝙ in dicto augmento vxor non vtetur aliquo priuilegio aduerſus alios creditores : nō autem videē dicta auc.diſponere ꝙ vxor non poſſit dictū augmentum petere volēdo vti iure cōi ⁊ nō priuilegio dotis: nec etiaꝫ ſibi videtur obſtare ꝙ dictus Abraaꝫ in dicto ſuo teſtamento reliquit eidem reſtitui florenos centū quos dixit recepiſſe pro eius dotibus.q2 lꝫ dictam quantitatem reliquerit ⁊ ꝯfeſſus fuerit eam recepiſſe:non aūt negauit maiorem quātitatem recepiſſe:nam etiam ſi mille in dotem recepiſſet verificareē dicta ꝯfeſſio:q2 in maiori ſumma minor cōprehendiē.l.j.§.ſi ſtipulanti de verbo.obliga.⁊.l.dieꝫ proferre.§.ſi plures.ff.de arbi.cuꝫ ſi.ideo in propoſito ſi dicta domina Perna vult repetere dictas quātitates.cx.⁊ quinquaginta florenorum nolendo vti priuilegio dotis:ſed iure cōmuni videtur ꝙ nihil ei obſtet ſed dictas quātitates repetere poſſit per iam dicta.

b ¶ His tamen nō ob.ꝯtrarium arbitror de iure reſpondenduꝫ in caſu noſtro in quo mihi dicitur ꝙ heres adiuit hereditatem dicti Abrae cum beneficio legis ⁊ inuentarij ⁊ hereditas non eſt ſoluēdo omnibus creditoribus ſi dicta quātitas cōfeſſata computatur inter credita itaqꝫ heres habēs beneficium inuentarij non teneē omnibus creditoribus ſatiſfacere:lꝫ dūtaxat quatenus ſupperūt vires hr̄ditarie.l.ſi.§.⁊ ſi p̄fatā.C.de iure.delib.⁊ debēt preferri creditores antiquiores ſeu antiqores hypothecas pretendentes vt in eadem.l.fin.§.ſin vero hr̄des.itaqꝫ ſi dicta dn̄a Perna poſſet petere dictos.clx.flo.ꝯfeſſatos tāq̄ ꝑceptos a dicto Helya qui forte deceſſit an̄ cōtractum matrimoniū per dictū Iſaac generaretur preiudiciū alijs creditoribus:nō autē ipſi marito confitenti exquo deceſſit nec ſuo heredi exquo legittime vt preſupponitur fecit inuentarium.Nā autēꝫ maritus cōſtante matrimonio confitetur ſe recepiſſe aliquam quātitatem pro dote illa confeſſio nō preiudicat ceteris creditoribus:q2 preſumiē facta in preiudicium creditorum ꝓut notant Bar.⁊ doc.in.d.auc.ſed iam neceſſe arg.illius tex.nam militat eadē ⁊ maior ratio in cōfeſſione q̄ in augmēto ⁊ eſt preſumptio iuris ⁊ de iure contra quā nō admittiē ꝓbatio in contrarium niſi forte per confeſſionem prout ibi notant doct.cōmuniter oēs per glo.in corpore vnde ſumitur dicta auc.⁊ hoc ſaltem quādo nō cōſtat de aliqua dotis promiſſione prius facta:q2 tunc forte ceſſat dicta preſumptio ꝓut voluit Io.an.in addi.Specu.in titulo de dona.inter virum ⁊ vxo.queꝫ ſequitur Pau.de caſt.in.l.j.ff.ſolu.matrimo.de quorum dicto non curandum an procedat cum in caſu noſtro preſupponatur nō cōſtare de aliqua promiſſione dicte quantitatis : idcirco cum Iſaac dotali eſſet creditor dicti Abrae in quantitate.cccc.flo.ex cauſa dotis flore ſue vxoris ⁊ filie dicti Abrae ⁊ dictum creditum precesserit dictaꝫ cōfeſſionem factam dicte domine Perne nō debet dicta ꝯfeſſio preiudicare dicto Iſaac ſeu dicte dn̄e Flore quominus dicti.cccc.flo.promiſſi dicto Iſaac pro dotibus dicte Flore debeāt ante oia ſolui de bonis hr̄ditarijs dicti Abrae attento ꝙ.x.anni appoſiti in dicta ꝓmiſſiōe dicte dotis ſunt iaꝫ elapſi.Et ſic iā venit tempus ſolutiōi deſtinatū:⁊ ſilr̄ debet ſatiſfieri alijs creditoribus quoꝝ credita ſunt antiqora dicta cōfeſſione qbus nō dꝫ aliquod preiudiciuꝫ generare dicta ꝯfeſſio que preſumiē facta in fraudem dictorum creditoruꝫ anteriorum iuxta.d.auc.ſed iam neceſſe cum his que tradūt ibi doc.ſinaūt eſſent creditores poſteriores in tempore.lꝫ glo.⁊ Bal.in.d.auc.ſed iam neceſſe ſimpliciter dicant ideꝫ eſſe quo ad poſteriores creditores: tamē Bar.illud verum intelligit dūtaxat quando immineret aliqua cōiectura fraudis.Et hoc videtur magis applaudere illi littere : ſed non curandum quo ad propoſitum noſtrum: q2 non intereſt cōſultantis niſi ꝙ dicta domina Flora non teneatur vltra vires hereditarias ⁊ hoc clariſſimum ⁊ ꝙ dicti.cccc.flo.promiſſi dicto Iſaac pro dote dicte Flore debeant prius detrahi q̄ dicti.clx.flo.vt ſupra confeſſati:⁊ ex ſupradictis apparet ꝙ dicti.cccc.flo.ſunt prius detrahendi per ſepe dictam aucten.ſed iam neceſſe cum ibi notatis. Quod ⁊ ſuadet ratio:quia dicta confeſſio Abrae non debet preiudicare dicto Iſaac ſuo creditori nec debet probare dicta cōfeſſio niſi aduerſus confitentem: q2 res inter alios acta ⁊c.per iura vulgata:vnde poteſt dici ꝙ reſpectu Iſaac non ꝓbatur fuiſſe factam dictam ſolutionem : q2 confeſſio vnius non probat contra tertium fact.l.non nudis.⁊.l.non epiſtolis.C.de ꝓba.⁊ maxime cum dicta confeſſio emanauerit inter virum ⁊ vxorem inter quos cadit ſuſpitio donationis:⁊ ſic ꝙ confeſſio emanauerit animo donandi arg.d.l.qui teſtamentū. ⁊.d.§.titia.nec tollitur dicta ſuſpitio:lꝫ donatio morte confirmetur:q2 forte volebant ꝙ donatio ipſa ab initio valeret nec poſſet reuocari:⁊ maxime:q2 tunc temporis ignorabatur quis erat primo moriturus an maritus an vxor : vnde

dicta cõfirmatio non tollit dictam ſuſpitionem.

c ¶ Et lʒ iuramentum firmet donationẽ inter virum ⁊ vxo-
rem ſm cõmunem ſententiã doc. lʒ quidã cõtra tamen non
eſt expeditũ ꝙ h̄ ꝓcedat in iuramento haberi cuʒ diſpoſi-
tio. d. c. cuʒ ↄtingat. ⁊. d. c. Quis reſpiciat animã iurantis vt
euitet diſpendiuʒ ſalutis eterne ꝙ nõ videt̃ eſſe in cõſidera-
tione in hebreis quoꝝ anime preſupponunt̃ deꝑdite: adeo
ꝙ eccleſia de eis nõ curat iuxta illud dictum apoſtoli ꝑmo
ad corrinthios. v. c. qd eniʒ ad nos de his que foris ſunt. ij.
q. j. in caſ. multi ⁊ de diuortijs. c. gaudeamus. Et ideo infi-
deles prout ſunt pagani ⁊ hebrei non artant̃ conſtitutioni-
bus canonicis dicit tex. in. d. c. gaudeamus qui videt̃ intelli-
gendus in conſtitutionibus ↄcernentibus animam ſeu ſpi-
ritualia: de quo tamen vt ibi.

d ¶ Et iuramẽtum iudeoꝝ ⁊ alioꝝ infidelium nõ firmet cõ-
tractus alʼs inualidos tʒ Bal. in. c. j. §. itẽ ſacramẽta de pace
iuramẽto fir. x. col. in. d. auc. ſacramenta puberum in ṽbo pu-
berum in. vj. q. ⁊ dato qd̃ firmaret non referret: q2 donatio
eſſet poſterior crediti dicti Iſaac ⁊ minus priuilegiata iuxta
id quod habet̃ in. l. aſſiduis. C. qui potio. in pigno. habeant̃
⁊ in. l. j. ff. ſol. ma. ⁊ in. l. j. C. de priuilegio dotis: nõ ceſſaret ſu-
ſpitio fraudis quãuiſcũqʒ donatio cum iuramento teneret:
q2 lʒ potuiſſet dictus Abraam validã donationem facere di-
cte ſue vxori: tñ ſuſpitio remanet ne voluerit potius ↄfiteri
ſe recepiſſe ꝑ dote ꝙ̃ aperte donare ad h̃ vt vxor preferatur
ceteris creditoribus qd̃ ⁊ ꝓbat̃: q2 in terminis. d. auc. ſed iã
neceſſe valet illud augmentũ quo ad ipſos virũ ⁊ vxoreʒ: lʒ
propter ſuſpitionẽ fraudis nõ teneat in preiudicium credi-
torum ꝓut hec habent̃ in dicta auc. ita etiã alʼs in ſimili ha-
betur in. l. ſicut. §. ſuperuacuuʒ. ff. quibus mo. pig. vel hypo.
ſol. item lʒ illa confeſſio emanata in vltima voluntate dicti
Abrae non probet nõ fuiſſe factam ſolutionem maioris ꝙ̃ i-
ſtratis per ea que in contrarium adducta ſunt: tamen q2 eſt
veriſimile ꝙ ſi recepiſſet. clx. pro dote ſue vxoris recogno-
uiſſet bonãfidem in vltima voluntate ⁊ confeſſus fuiſſet re-
cepiſſe dictam ſummã. clx. ⁊ illã ſummam reliquiſſet pro do-
tis reſtitutione ⁊ nõ feciſſet ſolũ mentionem de centũ rece-
ptis: ideo dicta cõfeſſio nõ adducitur vt de ſe probet dictaʒ
negatiuã ſed vt inducat quãdam coniecturam ⁊ veriſimili-
tudinem ꝓpter quam augeat̃ ſuſpitio ⁊ preſumptio fraudis
cuʒ in dubijs plurimũ inſpiciatur id qd̃ eſt veriſimile iuxta
regulam inſpicit̃ in obſcuris in. vj. ⁊. l. obſcuris inſpici. ⁊. l.
ſemper in ſtipulatiõibus. ff. eo. ti. ⁊. c. quaſi veriſimile de ꝑ-
ſum. cum ſi. Itẽ lʒ regulariter fraus non ꝓſumatur. ⁊. d. §. qui
dolo cum ſi. Tñ dicta regula quãdoqʒ fallit ⁊ inter cetera fal-
lit in caſu iſto per dictam auct. ſed iam neceſſe cum ibi nota-
tis ⁊ magis de facili qs ↄfitetur aliquid recepiſſe vel ſe eſſe
in aliquo debitorem ꝙ̃ deueniat ad alienationem bonoꝝ
⁊ forte dicta ratiõe magis de facili iuriſlator induxit ꝓſum-
ptionem fraudis in cõfitente ſe debitorem ꝙ̃ in alienante ⁊
propterea nõ ſequit̃ alienatio nõ ꝓſumitur in dubio facta
in fraudẽ creditoꝝ ſi nõ eſt facta de oĩbus bonis vel maio-
ri parte bonorum. ergo ſimiliter nõ preſumatur cõfeſſio fa-
cta in fraudem niſi concernat vniuerſum patrimonium vel
maiorem partem ſaltem inter virum ⁊ vxoreʒ in quibus ni-
mia affectio auget ſuſpitionẽ fraudis iuxta. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. ſi ſer-
uus. ff. de donatio. inter virum ⁊ vxoreʒ ⁊ inſuper leuius eſt
denegare priuilegium creditori volenti exigere ſuum credi-
tum ꝙ̃ ſit auferre domino rem ſuã ſibi legitimo titulo que-
ſitam: tum q2 priuilegia que ſunt de iure ſpeciali facilius tol-
lunt̃. l. eius militis. §. militia miſſus. ff. de mili. teſt. ⁊. l. fina.
C. de pac. cõuen. cum not. ibi. ⁊ in. l. j. C. ſi aduer. ven. ⁊ in. l.
aſſiduis. C. qui po. in pig. habe. tum q2 facilius denegatur
ex actio ꝙ̃ ex actuʒ auferatur iuxta illud turpius eijcitur ꝙ̃
non admittitur hoſpes. c. quemadmodum extra de iureiur.
⁊ per conſequens militant rationes aduerſitatis in termi-
nis. d. auc. ſed iam neceſſe ⁊ in terminis ti. his que in frau.
cre. ⁊ ſunt caſus ſeparati merito de vno ad alterum non in-
fertur. argumen. l. fina. ff. de calũ. ⁊. l. naturaliter. §. nihil cõ-
mune. ff. de acquiren. poſſe. ⁊. l. ſi maritus. C. de do. inter vi-
rum ⁊ vxo. cum itaqʒ in. d. auc. ſed iam neceſſe nõ diſtingua-
tur vtrum augmentum ſit factum de oĩbus bonis vel maio-
ri parte bonorum ſed ſimpl̃r ⁊ generaliter loquat̃ eſt gene-
raliter intelligenda. argu. l. j. §. ⁊ generaliter. ff. de le. preſtã.
⁊ cañ. ſi romanorũ. xix. diſt. ⁊. l. iij. de offi. pſid. cuʒ ſi. ⁊ lʒ di-
cta dña Perna in petendo dictos. clx. flo. vtat̃ iure cõmuni
q2 interuenit vera ſtipulatio ex qua cauſat̃ certi cõditio in-
ſtitu. de ver. obli. in prin. ⁊. d. auc. ſed iam neceſſe. Et text. in
corpore vñ ſumitur non videat̃ denegare ius cõe ſed dũta-
xat priuilegiũ. ⁊ ideo dicta dña Perna nõ videat̃ ex hoc re-
pellenda ꝓut. ſ. in ↄtriuʒ deductũ eſt. ⁊ verũ foret ſi heredi-
tas eſſet ſoluẽdo ita ꝙ ꝓpter exactionem dicte ſumme. clx.
flo. nõ generaret̃ preiudiciũ creditoribus. tñ q2 ꝓut. ſ. dictũ
eſt heres dicti abrae hʒ bñficiuʒ inuẽtarij. ita ꝙ nõ tenetur
vltra vires hereditarias. Et ꝓut dr̃ vires hereditarie non
ſuppetũt vt ex eis poſſit ſatiſfieri dictis. clx. flo. ⁊ dictis. cccc.
debitis dicto Iſaac ⁊ ſibi in dotem ꝓmiſſis ante dictam fa-
ctam ↄfeſſionẽ ⁊ oblationẽ de dictis. clx. flor. ideo cõcludit̃
ꝙ. d. cõfeſſio in nihilo ꝑiudicat dicto Iſaac quominus ſibi
debeant̃ dicti. cccc. flo. ⁊ quominus in eis ꝓferat̃ dicte dñe
perne ex quo eſt prior in tpe ꝙ̃ emanauerit dicta cõfeſſio ꝙ
nõ preiudicat anteriori creditori ꝓut. ſ. deductũ eſt etiã ſi
fuiſſet ↄfeſſus ſe recepiſſe ante dictã ꝓmiſſionẽ factã dicto
Iſaac. nam ex quo cõfeſſio eſt poſterior nõ preiudicaret di-
cto Iſaac ꝑ ea que habent̃ in ſepe allegata auc. ſed iam ne-
ceſſe. ⁊ per dicta. ſ. in vero aũt nõ apparet ex cõfeſſione qñ
receperit dictos. clx. flo. Itaqʒ ſi ſtaret̃ cõfeſſioni non ꝓba-
ret̃ ꝙ creditũ dicte perne ꝑcederet in tpe creditũ dci Iſaac:
nam ſi recepiſſet per horã antea verificarent̃ ṽba dicte ↄfeſ-
ſionis niſi forte doceret̃ ꝙ Helyas pater dicte perne antea
deceſſit cuʒ ↄfiteat̃ ſe recepiſſe ab helya predicto: ſed nõ re-
fert q2 ẽt ſi aperte fateret̃ ſe recepiſſe diu añ doteʒ ꝓmiſſam
dcõ Iſaac idẽ eſſet rñdendũ per alia. ſ. adducta. Sed ſi tps
mortis anterius non probaretur res eſſet longe clarior. Et
ex predictis apparent ſoluta oĩa ↄtria.   Laus deo.

¶ Stantibus tribus ſententijs conformibus: an liceat ter-
tio prouocare.

¶ Conſilium. xxxviij.

In nomine dñi noſtri

1 Ieſu xp̄i. ¶ Vr̃ in hac conſultatiõe prima
facie dõm ꝙ dicta vltima ſnĩa per quam fuit
pronunciatũ appellationẽ nullam: eo q2 non
licuit tertio ꝓuocare fuerit iuſta: ⁊ per ↄñs
appellatio dicte ſententie ſit iniuſta. Nã dicta. d. Gentilina
vere tertio appellauerat. Nam primo reportauerat cõtra ſe
ſnĩam in primo iudicio in quo fuit cõdemnata ad ſatiſfaciẽ-
dum legatum qd̃ petebatur ⁊ in dicta cã appellationis fuit
ſil̃r contra eam ſententiatũ. Et cõfirmata dicta prima ſnĩa:
q2 fuit ꝓnunciatũ dictã ſnĩam deberi executioni mandari
⁊ fuit etiã pronunciatũ appellationẽ deſertam ⁊ a dicta ſcd̃a
ſnĩa dicta dña Gentilina ſcd̃o appellauit ⁊ in dicta ſcd̃a cau-
ſa appellatiõis reportauit ↄ̃ ſe aliam ſnĩam diffinitiuaʒ cõ-
formem prime ſententie diffinitiue a qua ſententia diffini-
tiua lata ſup̃ dicta ſecunda cauſa appellatiõis dicta domina
Gentilina iterum appellauit ⁊ ſic appellauit tertio.

a ¶ Et de iure eſt declaratũ ꝙ non liceat tertio prouocare vt
C. ne liceat tertio ꝓuocare in rubro ⁊ nigro ⁊ extra de app.
c. directe. ⁊. c. ſua. ⁊. ij. q. vj. ſi qs in quacũqʒ. nec vr̃ obſtare ſi
quis dixerit ꝙ nõ lʒ tertio prouocare ſup̃ eodẽ capitulo ſʒ
ſup̃ diuerſo: lʒ vt ꝓbatur in. d. l. vnica. C. ne liceat tertio ꝓ-
uocare. ⁊ no. gl. in. d. c. directe. Nã in caſu noſtro videtur ꝙ
omnes dicte ſententie ſup̃ eodeʒ capitulo emanauerint qm̃
in dictis cauſis ſolũ agebat̃ ad finẽ cõſequendi vnũ legatũ
⁊ ꝑma ſnĩa vnicũ. c. continebat. Et ſcd̃a ſnĩa videt̃ confir-
matoria prime cũ per eã declaretur dictam primã ſnĩaʒ eſſe
mandandam executioni: ⁊ ſic vr̃ reſpicere idem capl̃m. Et
lʒ etiã in dicta ſcd̃a ſnĩa pronunciatuʒ fuerit appellationem
eſſe deſertam: tñ etiam in hac parte vr̃ concernere idẽ capl̃ʒ
cuʒ ex deſertione appellationis reſultet confirmatio prime
ſententie. l. ij. in ſi. ⁊. l. fin. §. illud. ⁊ auc. ei qui. C. de tempo.
app. ⁊. c. qd̃ ſi romana extra de appel. ⁊ cle. ſi appellationeʒ.
eo. ti. cum ſi. ⁊ ideo glo. in. d. l. ſi preſes quaſi deſertã. C. quõ
⁊ quando iu. dicit ꝙ ſnĩa ſuper deſertione lata eſt confirma-
toria prime ſententie prout etiaʒ ibi no. Bal. tertia ſnĩa cõ-
ſtat ꝙ fuit lata ſuper eo. ca. quo fuit lata pria ſentẽtia. ⁊ ideo
dicte tres appellationes videntur ſuper eodem. c. emanaſſe.
⁊ per conſequens videtur ꝙ iudex iuſte ꝓnunciauerit non
licuiſſe tertio appellare.

b ¶ His tñ non ob. in ↄ̃rium arbitror eſſe iuſticiam ſatis cla-
ram. nam prima ſnĩa fuit diffinitiua lata ſuper cauſa princi-
pali: ſecunda autem ſnĩa lata fuit ſuper proceſſu non ſuper
negocio principali: prout dicit Bald. in. l. eos. in prin. C. de
appel. volens dicta ratione ꝙ ſnĩa lata ſuper deſertiõe ap-
pellationis ſit ſnĩa interlocutoria prout ipſe tʒ ibi. ⁊. l. ij. C.
de epi. c.

de episco.au'. Et idẽ ꝙ dcã ſnia ſit interlocutoria dixit bal. in.l.cum ⁊ minores.C.ſi aduer.rẽ iu.allegando gl.in cle.ſi. de appel.que gl.nõ loquitur in ꝓprijs terminis.ſed in ſnia lata ſup exceptione peremptoria ⁊ in ſnia lata ꝙ appellans nõ potuerit appellare de quo vltimo eſt tex.i.d.c.ſua. tamẽ eſt eadem rõ in vna ſnia que in alterã prout ẽt dictas ſnias aſſimilat glo.ſup verbo deſertã.in.d.cle.ſi appellationem.⁊ idẽ qđ.d.ſnia lata ſuper deſertione ſit interlocutoria voluit Bar.in eadẽ.l.cum ⁊ minores in ſcda oppoſitione dum allegat.l.ſi preſes quaſi deſertã.Et idẽ etiam voluit idẽ Bart. in eadẽ.l.preſes quaſi deſertã.vbi Bal.clarius idem firmat adducens etiã auctoritatẽ Jo.an.⁊ idem etiã concludit bal. in.l.a nemine.C.quorũ appel.in ſi.dicens ꝙ etiã ſi iudex ad quẽ ꝓnunciãdo dicat per hanc noſtram ſniam diffinitiuã dicimus ⁊ pronunciamus appellationẽ eſſe deſertã p̄mã ſniã finaliter confirmãtes a tali ſnia appellatur tanꝗ̃ ſnia interlocutoria:q2 iudices nõ poſſunt facere ꝙ interlocutoria ſit diffinitiua ſm eum qui formaliter ſubdit quãtũ verõ ad ſecundam partem de confirmatione non expedit appellare:q2 ſuperuacuo hoc adiungit.Nam ſi deſerta eſt appellatio ergo ⁊ deſerta eſt iuriſditio ſm euz:qui ſubdit ex quo ſequitur ꝙ ad eum nõ pertinet executio adducẽs etiaz no.p Jo.an.in nouel.in.c.romana.de appel.libr.vj.item ꝙ hmõi ſnia lata ſuper deſertione appellationis ſit interlocutoria ẽt ſi ſit more diffinitiue ſnia optime faciũt no.per Bar.in.l.titia.ff.de acc.lz eo reſpectu q2 imponit finẽ ꝯtrouerſie poſſit dici diffinitiua ꝓut etiã ſumit ex no.p Bar.in.d.l.titia.Nã iudex qui ꝓnunciat appellationem deſertã abſoluit in effectu ab obſeruatione iudicij ꝑtenſa cã:q2 appellatio eſt deſerta ad hoc.d.l.ſi preſes quaſi deſertã vbi circũducitur ꝓceſſus eo pretextu:quia appellatio erat deſerta.Ex qbus pz ꝙ ſnia ꝙ appellatio eſt deſerta eſt ſentẽtia interlocutoria vere ⁊ ꝓprie loquẽdo ⁊ eſt quedã ſnia abſolutoria ab obſeruatione iudicij prout ẽt illa ꝙ ſnia nulla:q2 nõ lz tertio appellare de qua per glo.in.d.cle.ſi.⁊ in.d.c.ſua.iũcta gl.in.d.cle. ſi appellationem.⁊ hoc eſt qđ voluit Bal.ꝙ eſt lata ſup ꝓceſſu fertur.n.ſuper negligentia cõmiſſa in ꝓcedendo ⁊ ꝓſequendo appellationez tpe conſtituto ⁊ nõ fertur directe ſuper negocio principali vt ex ſe pz ⁊ probatur ex iam dictis:ideo non poteſt dici ꝙ ſecunda appellatio emanauerit ſuper eodez.c.quo emanauit prima appellatio q2 prima fuit interpoſita ſuper.c.directe concernente negocium principale.ſecunda vero appellatio fuit interpoſita ſup articulõ cõcernente directe proceſſum ⁊ negligentiam in ꝓceſſu cõmiſſam ⁊ non ꝯcernẽte directo negocium principale:licet in cõſequentiam quandã trahatur ad negocium principale:ideo licuit tertio appellare:quia non concernunt dicte appellationes idem capitulum ſed cenſentur ⁊ ſunt interpoſite ſuper diuerſis capitulis quo caſu.ſ.quando ſuper diuerſis capitulis poteſt tertio ⁊ pluries appellare.d.l.vnica ne liceat tertio prouo.⁊ per glo.⁊ docto.in.d.c.directe.item qui ſecundo appellauit ab interlocutoria poteſt appellare tertio appellando ab interlocutoria vt eſt tex.in cle.fina.de appella.Ex quibus claro clarius eſt quod dicta tertia appellatio potuit licite interponi.Non obſtantibus adductis in contrarium que patent ſublata ex ſupradictis.

c ¶ Non.n.obſtat illa regula que dictat ꝙ non liceat tertiõ prouocare:q2 intelligitur qñ ſuper eodem.c.interponitur ſecus ſi ſuper diuerſo hic autem interponit ſuper diuerſo vt ſ.probatuz eſt merito ⁊c.itez procedit qñ oẽs interponunt aduerſus diffinitiuaz ſuper eodem negocio prolatã vel ſuper vna interlocutoria ſecus ſi aliq̃ ſup interlocutoria alie ſuper diffinitiuis prout hic contingit vel econtra due ſuper interlocutorijs altera ſuper diffinitiua.Nec obſt.ꝙ ſecunda ſnia eſt confirmatoria prime: q2 non eſt cõfirmatoria directo ⁊ principaliter ſed per quãdam ꝯſitiem demonſtrat primam ſniam eſſe cõfirmatam nõ autẽ ꝙ confirmet per ipſaz ſcdam ſniam ſuper deſertione prolatam quod pz:q2 lapſus fatalium abſq3 alia pronuncia iudicis confirmat primã ſententiam.d.cle.ſi appellationem.⁊.d.autẽ.ei qui cuz ſi.ſ.adductis. Et ſic large ⁊ improprie dicitur confirmatoria prime ſnie.Nec obſtat ꝙ per ſcdam ſniam fuit ꝓnunciatum ꝙ p̄ma debebat executioni mandari:q2 rñdet ꝙ illa fuit ſupuacuo prolata in ea parte:q2 id non ſpectabat ad eũ cuius extincta erat iuriſditio per ea que habentur in.d.cle.ſi appellationez ꝓut ⁊ not.bal.in.d.l.ante ſnie in verbis.ſ.relatis. preterea etiaz ſnia ſup executione prolata eſt diuerſa a diffinitiua ⁊ ſup diuerſo.c.q2 vna ſup declaratione negocij principalis alia ſup executiõe ipſius hinc eſt ꝙ lz ſnia diffinitiua nequeat appellare.vel q2 ſit elapſum decendiũ vel ſecundo appellauerit.Tñ poterit ſaltẽ ex cauſa appellari a ſnia lata ſup executione iuxta ea q̃ habent in.l.ab executiõe.ff.de appel.⁊ in.l.ab executore.C.quorũ app.non recipiũtur.Ex quibus intrepide ꝯcludẽdũ eſt ꝙ dicta vltima ſnia que fuit ꝓnũciatũ nõ potuiſſe tertio appellare fuit iniuſta.⁊ ꝑ ꝯñs reſcindẽda. Scdã aũt ſnia illr nõ debuit ferri ꝓut lata fuit: nam iudex dictã ſniam ꝓferẽs fuerat aditus ſuper articulo an appellatio fuit deſerta:q2 fuerat appellatũ a ſnia lata ſuper deſertiõe appellatiõis.Et ſic fuerat appellatũ ab interlocutoria nõ a diffinitiua:nõ ipſe erat iudex illius articuli.ſ. deſertionis appellatiõis non aũt ſpectabat ad eũ cognitio negocij principalis niſi poſt iuſtificatã appellationez p.c.vt debitus.extra de ap.vbi apparet ꝙ qñ appellat a ſnia interlocutoria iudex cognoſcit ſup ipſo articulo:an.ſ. interlocutoria a qua extitit appellatũ fuerit iuſta.⁊ ꝯñr appellatio iniuſta an vero appellatio fuerit iuſta ⁊ ſnia iniuſta.Et ſi reperit appellationẽ iniuſtã ꝓnũciabit male appellatũ ⁊ cauſam remittet ad iudicẽ a quo ſi aũt reperit appellationẽ iuſtã ꝓnunciabit bñ appellatũ ⁊ ꝓcedit in negocio ꝑncipali:ita ꝓbat ibi et tex.iũcta gl.pe.⁊ facit optime tex.in.l.generalr.ſ. ſinaũt nõ rite.C.de reb.cre.⁊ iure iur.⁊ qđ not.gl.ſ.ij.q.vj. ſ.ſi.Judex.n.aditus ſup appellatiõe ab interlocutoria cenſet aditus ſup negocio ꝑncipali ſub quadã ꝯditiõe ſi appellatio iuſtificabit ꝓut no.d.glo.pe.Cũ qua ibi trãſeũt doct. Ex qbus pz ꝙ dictus iudex aditus ſup appellatiõe interpoſita a ſnia interlocutoria latã ſup deſertiõe appellatiõis nõ poterat ꝓnũciare ſup negocio ꝑncipali:ꝓut ꝓnũciauit niſi prius iuſtificata appellatione per.ſ.dicta. Et iõ cũ nõ preſuppõnat iuſtificata appellatio nõ potuit iudex ꝓferre ſniaz diffinitiuã ꝓut ꝓtulit ſup negocio ꝑncipali:⁊ ſubſequẽter vr̃ ꝙ dcã ſnia diffinitiua fuerit nulla p.ſ.dcã. Et p ea quẽ tradit.d.Ant.in.d.cle.ſi appellationẽ dicens ꝙ ſi corã iudice ad quẽ reuocat i dubiũ de deſertiõe appellatiõis. Et nõ obſtante dicto dubio nõ ꝓnunciãdo aũt ſup eo iudex precedit ad vlteriora ⁊ diffinitiuã ſniam ꝓfert tunc ſnia erit nulla ſm eum:qui tñ vr̃ loqui qñ in võ appellatio erat deſerta:ideo ſi iudex predictus ꝓnunciauit diffinitiue eo ꝓtextu q2 prima appellatio fuerit deſerta tunc clarũ ꝙ illa ſnia dz cenſeri nulla per.d.cle.ſi appellationẽ:⁊ per eam no.ibi do. Ant. Si võ diffinitiue pronũciauit:ex eo q2 declaraſſet appellationem nõ fuiſſe deſertã:tunc dicta ſnia diffinitiua teneret q2 negociũ principale tũc fuiſſet delatũ ad euz p.d.c. vt debitus.⁊.c.exhibita de iu.ſi võ proceſſit ad ſniam diffinitiuam nõ cognito aliter de articulo deſertionis:vr̃ ꝙ ſnia fuerit nulla:q2 nõ fuerat ſuper id aditus nec negociuz erat ad eum adhuc deuolutum per ſupradicta.Nec tunc ſnia vr̃ conformis appellationi: ⁊ ſic petitioni coram eo producte prout etiã dz quelibet ſnia conformis.ſ.petitioni.l.vt fundus cõi diuidun.⁊.c.quaſr ⁊ qñ el grande de accu.⁊.c.licet hely de ſy.⁊ cle.ſepe.ſ.j.de võ.ſig. Laus deo.

¶ Neptes nupte an poſſint petere ꝗ̃titatẽ dotis ſibi relictam a teſtatore auo:ita ꝙ quilibet heres teneatur pro portione illud ſatiſfacere.

¶ Conſilium. xxxix.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xp̄i. ¶ Adeo clara mihi viſa fuit p̄mo aſpectu preſens cõſultatio ꝙ nõ facile apparuit rõ dubitãdi:naz vba dicti teſtamenti videntur adeo clara ꝙ non relinquatur locus interpetrationi iuxta.l.ille aut ille.ſ.cũ in vbis de leg.iij.facit.l.continuus.ſ.cum ita.de verbo.oblig. Preſupponit.n. in facto ꝙ filie maritate in vita teſtatoris excepta dña Sybilina reſtant habere dotem ſeu dotis reſiduum ex quo pſupponitur in puncto ꝙ non apparet ꝙ ipſe habuerint aliquam ꝗ̃titatem pecuniarum de bonis dicti teſtatoris niſi q2 vna habuit tres eminas terreni dicte hereditatis itaq3 cum per dictum teſtatorez ſint relicta centum cuilibet ex dictis filiabus nuptis ſi teſtarent aliquid habere occaſiõe ſuarum dotium nõ vr̃ dubium ꝙ eis debetur dictum reſiduũ vſq3 ad.d.ꝗ̃titatem centuz ꝓ qualibet hene tñ videt rẽgri ꝙ appareat dotes deberi vt ſic verificetur illa cõditio in teſtamento appoſita ſi aliqua dictaruz ſuarũ neptum habere reſtaret aliquã quãtitatez pecunie occaſione earum dotiuz

a ¶ Si autem non appareret dotis promiſſio tunc res eſſet multum dubia dependens ab illo articulo an pater teneat dotare filiam que iam nupſit nulla facta dotis promiſſione in qua queſtione doc. variauerunt. Nam Bart. in .l. obligamur. §. lege. ff. de act. et obli. tenet ꝙ non tenetur ſed glo. ordi. ibidē tenet cōtrariū ⁊ eā ſequit ibi Ang. ꝑ generalitatē .l. dedit dotē de co. bo. ⁊ .l. qui liberos de ri. nup. ⁊ .l. fin. C. de do. ꝓmi. ⁊ cū illa glo. tranſit etiā Bal. in .l. cū mulier. ff. de cōdi. inde. ſup quo nō multū inſiſto: qꝛ put arbitror dotes fuerunt ꝓmiſſe: qꝛ multum raro occurrit ꝙ pater vel auus filiā vel neptē maritet ſine dote: preſuppoſito itaqꝫ ꝙ do tes debeant pōt adduci ꝙ dicta centum relicta minime debeantur dictis neptibus maritatis tpe teſtamenti: ex eo qꝛ ſubdit in facto ꝙ nō apparet eis aliqd ſolutum niſi vni teſtato: autē videt loqui ſub conditione ſi reſtaret aliqd deberi occaſione dotiū que vba videntur verificari quādo aliquid eſſet ſolutū ita ꝙ non totum ſed aliquis pars reſtaret deberi conditio aūt debet impleri in forma .l. meuius. ⁊ .l. ꝗ heredi in principio. ff. de condi. ⁊ demon.

b ¶ Tamen hoc minime habet obſtare quominus etiā dicto caſu .ſ. quo nihil appareat eē ſolutū nihilominus debeātur dicta centū: qꝛ appellatiōe reſidui ēt totū cōtinet .l. ij. C. de hrdi. inſti. ⁊ ff. eo. ti. l. qḋ ſi meuius. ⁊ .l. ceterꝫ. ff. de v̄. ſig. ⁊ ſic v̄ificat cōditio ſi reſtaret habere aliquā ꝗtitatē ēt ſi integrā dotē reſtaret habere ⁊ in hoc puto rem indubiā: adeo ꝙ ſi dicte neptes nupte tempore teſti reſtant aliqd habere ⁊ ſuppetūt vires hrditarie debeant eis cētum pro qualibet eaꝝ ſi id qḋ reſtat aſcēdit ad dictā ꝗtitatē centū: nam ſi reſiduū qḋ deberet non aſcenderet ad ꝗtitatem centum nō ſonant verba teſtamenti nec vr̄ de mēte teſtatoris ꝙ debeant integra centū ſed ſolū ꝗtitas que reſtaret: ſi aūt appareret ſoluta integra dos non de bonis teſtatoris: ſed appareret ſoluta per Antoniū patrem de eius bonis tunc tres caſus eſſent excogitandi: nam aut dicta ſolutio facta per Antonium de bonis ſuis erat facta tpe teſtamenti: aut fuit facta poſt mortē teſtatoris: aut ante mortem ⁊ poſt teſtamentum pmo caſu cōtra dictas filias ſonant verba teſtamenti: quia exquo dos fuerat ſoluta in conſequentiā erat ſublata omnis oblio que reſultauerat occaſione dotis inſtitu. quibus mo. tollē. oblo in prin. nec refert per quem ſolutio fiat .l. ſolutionē ⁊ iudicium. ff. de ſolutio. ⁊ .l. ſoluendo. ff. de ne go. geſt. cum ſi. Et propterea non verificatur conditio in teſtamento appoſita ſi aliqua habere reſtaret aliquā quantitatem pecunie occaſione dotiū ⁊c. idē videt poſſe dici etiā ſi dicta ſolutio per Antoniū fit facta poſt mortem teſtatoris: qꝛ ſatis videtur eē ꝙ hodie tempore quo peterent dicta centum nō reſtaret aliqd habere occaſione dotis:

c ¶ Nā illud verbū reſtaret qḋ eſt tpis preteriti impfecti ⁊ ſubiunctiui modi hꝫ tractū in futurū: ita ꝙ ēt reſpectu futuri tpis ꝑdito purificat vel deficit iuxta .l. ſi debitor. §. viſimi le. ff. de ꝯbē. emp. ⁊ .l. cū certus. ff. de vino. tri. ⁊ oleo le. ⁊ .l. ꝗ rome. §. augerius. ff. de v̄b. obli. Tñ hoc nō obſtante ꝯtrarium putarē rñdendū. Nā circa hoc vr̄ ꝯſiderandū ſaltem tps mortis teſtōris: qꝛ tūc cedit dies legati iuxta .l. j. §. in nouiſſimo. C. de ca. tol. ⁊ ff. qñ di. leg. ce. l. j. ⁊ .l. ſi dies cū multis ſi. ⁊ ipſo iure trāſit dñium rei legate in legatariū ſi natura rei legate id patit .l. a titio. ff. de furtis. lꝫ vere trāſeat tempore aditionis hereditatis .l. ſi tibi hō. §. cū ſeruus de leg. j. ⁊ .l. legatū ita de lega. ij. Fingit aūt tranſlatū a die mortis. vt d. l. a titio facit .l. heres quādoqꝫ. ff. de acquiren. hered. vnde tps teſtamenti ⁊ tps mortis videtur eſſe in conſideratione prout alr̄s habet in .l. ſi cognatis. ff. de re. du. Itē facit quod in ſimili habet. ff. de here. inſti. in .l. ſi alienū. §. in extraneis iuncta glo. in verbo hereditatē ⁊ inſti. de here. quali. ⁊ dif. §. ſui. ⁊ §. in extraneis. Quinimmo videt dicendū ꝙ etiā ſi tpe teſtamēti aliqua neptis tunc nupta reſtabat aliquid hrē occaſione ſuaꝝ dotiū debeat ſibi dictū legatū. Nā quādo verbū pteriti impfecti tpis ſubiunctiui modi poteſt verificari in tpe pñti nō trahit ad futurū ſed ad pñs tps refert vt eſt tex. ff. de verbo. ob. l. cū ſtipulamur. ⁊ .l. ſcribit. §. item ſcribit ibi pñtis tpis demonſtrationē in ſe cōtinet iuncto prin. §. ff. de auro ⁊ arg. leg. Et propterea ſi tpe teſtamēti reſtabat aliqd habere verificātur verba dicti legati: ⁊ maxime qꝛ .ō. teſtator ſolū cōſiderauit ſolutiones factas tempore teſtamēti ⁊ circa illas fecerat ꝓuiſionem: ideo dū ſubdit: ⁊ ſi aliqua reſtaret hrē ⁊c. intelligit reſtaret .ſ. vltra ſolutiones hactenus factas: ⁊ ſic reſtaret .ſ. tpe teſti. Ita ſonāt verba a quibus verbis nō eſt recedendū niſi quatenus de mēte cōſtaria ꝯſtaret .l. non aliter de leg. iij. ⁊ .l. j. §. ſi ſe qui naue eē exerci. nō aūt ꝯſtat de mēte ſi poſt teſtū dictus Antonius de ꝓprio ſolueret maxime cū dictū legatū factū filiabus ipſius Antonij videat fuiſſe factū etiā ꝯtemplatione Antonij prout innuūt illa vba teſti nec occaſiōe dictaꝝ ſolutionū mī nui debeat in aliquo pars hrditatis relinquenda eidē Antonio ⁊ facit .l. dedit dotē de colla. bo. ⁊ faciūt ēt alia vba ſequētia ⁊ nō de pecunia ſeu expēſis dictoꝝ Antonij ⁊c. Nā ꝑ pcedentia ⁊ ſequentia media declarant .l. heredes palā. §. ſed ſi notā. ff. de teſt. ⁊ .l. ſi ſeruus pluriū. §. fi. de le. j. cum ſi. Cū aūt fuerit mens teſtatoris nō ſolū prouidere neptibꝫ ſed etiā filio vr̄ de mēte teſtatoris ꝙ neptes habeāt integrā dotem ſine incōmodo filij. Et idō nō vr̄ de mente ꝙ ſi Antonius poſtea de ſuo ꝓprio ſoluat liberet Alexāder ab onere dicti legati pro ſua portione hereditaria ⁊ Antonius patiat integrum onus ſolutionis dotis que reſtabat ſoluēda tpe teſti: ſed potius videt tunc de mente ꝙ legata debeant dictis neptibus ⁊ ex eaꝝ pſonis debeatur patri tanqꝫ profectitia per pdicta ⁊ ꝑ d. l. dedit dotē. Et verificant tūc verba teſtamenti referendo verbū reſtaret ad tps teſti ⁊ mens teſtatoris que fuit ꝙ ipſe neptes haberent integras dotes ⁊ nō ſoluerēt integras de bonis proprijs ipſius Antonij: ⁊ ſic Antonius ipſe releuaretur ab onere ſoluendi dictas dotes tanqꝫ pater ſed haberet illas ſoluere tanqꝫ heres ꝓ ſua portione. Et cum ad hanc interpetrationem eliciendā cōcurrant vba ⁊ mens teſtatoris nihil aliud eſt querendum.

d ¶ Nec predictis refragatur ꝙ lꝫ regulariter filius querat patri olim oia .l. placet de acqui. here. ⁊ .l. cū filio de le. j. hodie ꝓfectitia in qbus nihil eſt immutatū inſti. ꝑ quas perſo. no. ac. §. igit liberi ver. ſancitū. tñ hoc fallit in dote .l. pomponius filadelphus. ff. fa. her. ⁊ habētur in .l. poſt dotem. ff. ſolu. ma. Et ideo cum dicta centum relinquantur dictis neptibus ꝓ dotibus videt ꝙ non querant patri. Naꝫ reſpōdetur ꝙ verū eſt ꝙ filia pōt ex cauſa profectitia habere ꝓ pdum in dote quando datur ea intētiōe vt filie queratur ⁊ non patri ita procedit. d. l. pomponius filadelphus. Sꝫ in caſu noſtro nō relinquit neptibus niſi ea intētiōe vt hēant integras dotes: nō aūt aliquid vltra eaꝝ dotes habeāt ⁊ in hoc ꝯſulit neptibus. Itē eis relinquit ea rōne vt pri ꝯſulat ne pp ſolutionē dictaꝝ dotiū bona dicti Antonij diminuātur niſi ꝓ eius portiōe hrditaria: idō nō ſuadet rō ꝙ iſtō pfectitiū nō ꝗrat pri: idō hoc caſu ſtādum eſt regule ſupradicte que vult ꝙ profectitia querantur patri per filiū. Et per hoc conſulit menti teſtatoris quā pnū eſt amplecti .l. cum quidā. C. de ſer. neceſ. heredi. inſti. ⁊ eam dꝫ iudex ſequi prout venator lepore dicit Bal. ibi. Et hec circa neptes teſtōris nuptas tpe teſti. Circa neptes aūt ꝗ fuerunt poſtea nupte dū erat in cōmunione nō cadūt ſupradicte diſceptatiōes: cum quo ad eas legata eis facta de cētū ꝓ qualibꝫ nō habeat dictas ꝯditiōes: ſꝫ vnā dūtaxat .ſ. ſi maritarent eis manētibus in cōmunione ꝗ conditio dr̄ extitiſſe: itaqꝫ quo ad eas ē purificatū legatū cuiuſlibet eaꝝ. Tñ inſtari pōt circa hāc ꝯſultationē tā reſpectu eaꝝ ꝗ nupſerunt poſt teſtū ꝗ reſpectu eaꝝ que pus nupſerāt. Nā aut apparēt eē in hereditate tot bona que ſufficiunt pro ſoluendis dictis legatis factis pro dictis dotibus: ⁊ tunc bene quidem. fruſtra autē tunc pōderatum fuiſſet in pūcto ꝙ Antonius ⁊ Alexander adiuerunt hereditatē incōſulte non ꝯfecto inuentario aut in hereditate non apparent bona ſufficiētia pro ſatiſfactione dictarū quantitatum. vt. ō. relictarum. Et tunc pro Alexandro adduci pñt verba teſti ibi de bonis ⁊ rebus teſtatoris ⁊c. expenſis dicti teſtatoris ⁊ de eius hereditate ⁊ non de pecunia ſeu expenſis dictorum Antonij ⁊ Alexandri: que verba denotant ꝙ dicta centū legata pro qualibet que maritaret poſtea donec ⁊c. debeant ſolui de bonis ⁊ pecunia teſtatoris ſeu hereditatis ſue. Non aūt de bonis ipſoꝝ heredū: ſꝫ ſi hereditas non eſt ſoluēdo ⁊ nō ſunt bona teſtatoris de qbus poſſunt ſolui dicta centū: ⁊ Alexander haberet ſoluere dicta centum pro ſua portione ipſe ſolueret de ſuis bonis ⁊ ſua pecunia ⁊ non de pecunia ⁊ bonis teſtatoris merito non ſeruaretur voluntas teſtatoris.

e ¶ Et hoc voluit Bald. in .l. j. C. de his que pe. nor. in lectu. antiqua excipiēs hūc caſum a regula que dictat ꝙ heres nō cōficiens inuentariū tenet ſoluere legata vltra vires hereditarias in auc. de he. ⁊ fal. §. ſi vo nō cōfecerit inuentariū: nā h fallit qñ teſtator iuſſit legata ſolui de bonis ſuis prout voluit Bal. ibi dicens ꝙ exquo lex in penā iniungit heredi vt ſi non conficiat inuentarium preſumatur cōtra eū ita vt teneatur

vt teneatur vltra vires hereditarias pót.d.pena remitti p teſtatoré ſm eum qué refert ⁊ ſequit Pon.in Rubrica.ff.de acq.here.vnde hoc videt in terminis decidere hunc caſum.

f ¶ Jté facit qḋ dicit Bart.in Rubrica de acq.here.volens q̄ in foro cóſcie heres nó teneat vltra vires hereditarias ⁊ idé voluit Bal.poſt Bar.ibi.⁊ in.l.cū hereditate.eo.ti.⁊ in l.cum a mre.C.de rei vendi.⁊ ideo eccleſia que debet viuere ſm ꝯſciam nó debet exigere debita vel legata vltra vires prout voluit Bar.in.l.j.C.de ſac.ſan.eccle.quem refert ⁊ ſequitur Pontanus in dicta rubrica de acqui.here.Tñ ſaluo ſemper iudicio rectius ſentétijs vr̃ in caſu nr̃o dōꝫ qḋ ſi pᵉtes faterent nó eſſe amplius in bonis teſtatoris ſeu in hr̃ditate tunc de plano fatendū eſt q̄ legata non deberent vltra vires:q2 iuriſtator pſumit dolū ⁊ ſubtractioné bonoꝝ hereditariorum.vt.d.§.ſi vero non confecerit inuentarium.

g ¶ Aduerſus aūt preſumptioné iuris ⁊ de iure prout eſt iſta de qua agit admittit ꝓbatio p ꝯfeſſioné partis ꝓut eſt gloſ. cóiter ſingularis in auc.de equali.dot.§.ſi aūt ſup vbo ſcribat:vñ ſumit auc.ſed iā neceſſe.C.de dona.pp nu.vbi doc. cóiter oés idem tenét:ꝗ cū in foro ꝯſcie ſtetur veritati que ꝯſtat deo nó tenet ipſe hr̃s.jté legatarius ſi nouit vires hereditarias tenet fateri ⁊ hinc eſt q̄ in foro ꝯſcie non debet vltra vires hereditarias.vbi auté non fatent legatarij nihil eſſe in bonis tūc lex pſumit eé ſubtractū de bonis hereditarijs ⁊ in hr̃ditate eſſe plura bona q̄ appareāt ita volūt oés doc.vbiq3 vbi materia inuētarij tractat: vñ ſi legatarij dicent heredi ſoluas nobis de bonis hereditarijs ſumus cótenti. Sed aſſigna que ſubtraxiſti naꝫ remanſerunt tot in bonis teſtatoris que ſufficiunt. Et hoc ꝓbabūt p pſumptioné iuris ⁊ de iure cum pſumptiones iuris ſint liquidiſſime ꝓbationes.l.licet impator de lega.j.l.j.C.de códi.inſer.⁊.l.ſi.ff. qḋ metus cā cuꝫ ſi. Unde ſm hoc verificant vba teſtatoris. Nec mens repugnat in caſu nr̃o: q2 teſtator adijciendo illa vba non habuit veriſilr in mente ꝓuidere aduerſus penaꝫ legalem. Nec prouidere vt heredes non teneant vltra vires quo caſu loquit Bal.vt ſubiecta materia tituli ⁊ rō per eum adducta id oſtendunt:ſ3 teſtator appoſuit illa verba:q2 volebat releuare patreꝫ puellarū ab onere dotiū vt coheres in aliqua pte ꝯtribueret:vt ſic dotes extraherentur de hereditate. Et hec mens deprehenditur ex p̄cedenti relicta fcō filiabus nuptis qbus ſilr reliquit q̄ pro reſiduo dotis cuiuſlibet centum pro qualibet ſoluerent ⁊ nó appoſuit illa vba de ſuis bonis ⁊c. Nec veriſimiliter voluit pinguius ꝓuidere Antonio in iaꝫ nuptis reſpectu cétuꝫ pro reſiduo q̄ in nubendis imo veriſilr eſt ꝯtrium cū circa nuptas iā cóſuluerat in eo qḋ erat datuꝫ tpe teſti. Et illa verba fuerūt vīſimiliter adiecta in filiabus nubendis non eo reſpectu vt prouideret aduerſus dictā pſumptioné ſ3 fuit modus ille loquendi vt oſtenderet teſtator q̄ non deberent detrahi integre dotes filiarū de bonis paternis. Et hoc aperte ſuadent verba que immediate ſubdant ⁊ nó de pecunijs ⁊ bonis ipſius Antonij ⁊ Alexandri cuꝫ ſit ponderādum q̄ ipſe teſtator non fecit prius legatum ⁊ poſtea appoſuit illa vba q̄ legatū ſolueretur de bonis teſtatoris ꝓut eſt intelligendū dictum bald. ⁊ Pontani:q2 tunc illa vba ſatis cenſent ad eū fineꝫ appoſita. Sed ipſum relictū concepit ſub illis verbis:q2 reliquit q̄ centum ſoluerentur de bonis ſuis ⁊ nó de bonis Antonij ⁊ Alexādri. Nec poterat teſtator reliquere q̄ centū pro dote filie non ſoluatur per patrem vel bonis ipſius patris: q2 eſſet abſonum ⁊ impium.⁊ tamen ſm corticem verboruꝫ id cenſetur feciſſe:ideo non inherendo verbis more hebreorum dicendum eſt q̄ teſtator voluit in illis verbis denotare q̄ licet de iure dotes veniant ſoluende de bonis patris. Tamen volebat q̄ releuaretur in centum que ipſi heredes pro portionibus hereditarijs haberent ſoluere ⁊ hec pro certo fuit mens teſtatoris que eſt ante omnia ponderanda. l.in conditionibus primum locum cum multis ſi.ff.de conditio.⁊ demon. Nó obſtat ergo dictum Bal.q2 alio cāu loquitur.ſ.qñ teſtator ad illum finem protulit illa verba l3 ⁊ eo caſu poſſet inſtari ſed non curo. Et hec ſufficiāt pro decidenda hac conſultatione cui poteram reſpódere prout reſpondit imperator in.l. vt reſponſum.C.de tranſact.⁊ in.l. precibus.C.de impu. Laus deo.

¶ Remedium.l.ſiquis maior.C.de tranſa.an habeat locuꝫ in venditióe ⁊ alijs ꝯtractibus ita q̄ intentās tale remediū in venditione foueat iuſticiam.

¶ Conſilium. xl.

In nomine dñi noſtri

j Jeſu xpi. ¶ Uiſo ꝓceſſu agitato inter iacobū frāciſci ⁊ ambroſiū angeli de tuderto vr̃ prima facie dōm q̄ dictus iacobus originarius actor nó foueat iuſticiā: ſ3 in ſua petitione habeat ſuccumbere. Nó ꝯſtat q̄ is q vult agere vigore alicuius ꝯctus dꝫ prius illud obſeruare.l.iulianus.§.offerri de act.emp.⁊.l.q pendéteꝫ.eo.ti.q2 nó obſeruanti ſeu nó implenti ꝯctū nó eſt ſibi obſeruādus.l.cū ꝓponas el.ij. C.de pac.⁊.l.qro.§.interlocatorem.ff.loca.

a ¶ Habet.n.conuentio ⁊ iuramentum ſuper ea interpoſitū tacitam conditionem ſi ſibi promiſſa ſeruentur. Et ideo ſi altera pars non obſeruat non tenetur quis ad obſeruātiam conuentionis vel iuramenti.c.peruenit el.ij.de iureiurā.⁊ xxiij.q.ij.ſi infidelis.⁊.xcv.di.eſto.⁊.ff.pro ſocio.l.ſi conuenerit cum ſi.⁊ propterea cum dictus Jacobus non videatur obſeruaſſe ex parte ſua dictum contractū ex eo maxime q2 prout dicitur pro parte ambroſij nó tradidit poſſeſſióeꝫ dicte domus pro dictis portionibus venditis prout tradere promiſit ex eo quia quidaꝫ paulus ꝯtinuo retinuit ptem dicte domus occupatā ſuis rebus ⁊ ſic nó erat dicta domꝰ vacua. Et ét dictus Jacobus retinuit in dcā domo certas ſuas res: ⁊ per ꝯñs non videtur tradidiſſe dictam domum vacuam ⁊ expeditam: prout vr̃ ſe obligaſſe ad tradendum: ideo cum ipſe nó impleuerit nó vr̃ q̄ poſſit imputare dicto ambroſio ſi ét ipſe ambroſius non impleuit p predicta ⁊ ét quia remedium.d.l.ſiquis maior ſolum videtur competere his quí pacta pro parte ſua obſeruauerint vt.patet ibi in vᵉſicu.itaq3 ibi eis qui intemerata pacti iura cuſtodierint. Et propterea ſi Jacobus non obſeruauit non poteſt niti ex.d. l.ſi quis maior ſuper qua eſt fundatus dictus libellus:q̄ ⁊ ſecūdo videtur dicédum ex eo quia.d.l.ſi quis maior videtur intelligenda in tranſactione ⁊ non in venditione cū ſit ſituata ſub titulo de trāſac.ar.l.imperatores de in dié adiec. ⁊ in ꝓhe.vj.in vbo ꝯgruis ſubdere titulis. Et q2 de trāſactione pluries ſit métio in illo tex.⁊ nūq3 de vēditióe:ideo cū ſit exorbitās ⁊ penalis illa diſpoſitio nó videt trahenda ad venditioneꝫ:arg.regule in penis ⁊ regule que a iure cói exorbitārit in.vj.⁊.c.ſtatutū de ele.c.li.⁊.l.ius ſingulare.⁊.l. q̄ vero ꝯ.ff.de.ll.cum ſi. Jtem Bal.in.l.qui neminé.C.qui accu.non poſ.xj.q.dicit q̄.d.l.ſi quis maior non ꝓcedit de equitate canonica.dicit enim q̄ etiam ſi quis fideiuſſit cum iuramento poſſit purgare moram vt not.in cañ.apud miſericordeꝫ.xxxij.q.j.⁊.xxij.q.ij.beatus.⁊ de conſti.ex lr̃is.op. de.d.l.ſiquis maior. Et ſubdit q̄ illa.l.nó ꝓcedit de equitate canonica ⁊ nihil aliud allat. Qḋ ⁊ tertio vr̃ dicendum q2 dato q̄ dictus ambroſius inciderit in penaꝫ.d.l.ſi qs maior eo pretextu q2 nó ſoluit preciū ſeu p̄cij pteꝫ tpe ꝓmiſſo. Tñ paulopoſt lapſum termini obtulit ſoluere adeo q̄ vr̃ morā purgaſſe incontinēti ⁊ tempore quo ius aduerſarij nó erat factum deterius. Et propter hoc vr̃ effectualiter liberatus a dicta pena legali.ſ.d.l.ſi quis maior.q2 qñ eſt dies ab hoīe appoſitus ⁊ pena legalis pót mora purgari incontinenti ſi ius actoris non eſt deterius factuꝫ vt eſt caſus in.l.⁊ ſi poſt tres ſm vnaꝫ lect.ff.ſi qs cau. Et ibi hec no.gl.Bar.⁊ doc. ⁊ in.c.potuit extra de locato.⁊ in.l.ſi ita qs.§.ſeya.⁊ p bart. ⁊ doct.in.l.ſi inſulaꝫ fieri de ver.ob.cū ſi. Que purgatio videtur ꝓcedere etiam vbi eſt appoſitū iuramētū:arg.d.cañ. apud miſericordé.⁊ qḋ ibi per glo.xxxij.q.j. Ad idé ⁊ quarto q2 dato q̄ dictus ambroſius inciderit in dictā penam reſciſſionis ꝯctus ⁊ retranſlationis iuris in aduerſarium.

b ¶ Nihilominus q2 dictus Jacobus poſtea recepit illā q̄titateꝫ p̄cij in qua dictus ambroſius fuerat in mora ſoluendi vr̃ receſſiſſe a dictis penis ⁊ reintegraſſe dictū ꝯctū vēditionis.l.ſi p emptoreꝫ.§.ſi.⁊.l.poſt dieꝫ.ff.de lege cómiſſoria: vbi eſt expreſſum q̄ ſi in vēditióe eſt adiectū pactū legis cómiſſorie vꝫ q̄ ſi infra talé dié p̄ciū nó ſoluat res ſit i empta. Et acciderit q̄ p̄ciū intra terminuꝫ nó ſoluat. Et ꝓpterea ꝯctus ipſo iure reſcindat ⁊ dñium in vēditoré ipſo iure reuertat nihilominus ſi venditor poſtea p̄ciuꝫ recipiat cenſet receſſiſſe a dicta pena ⁊ reintegrat dictus ꝯctus vt eſt expſſum in dictis iuribus ⁊ facit.l.emilius.ff.de mino.ita ergo in ꝓpoſito l3 vigore.d.l.ſi quis maior pp non obſeruātiam ꝯctus iurati fuerint venditio ipſo iure reſciſſa adeo q̄ iura vigore venditionis tranſlata in emptorem fuerint ipſo iure retranſlata in vēditoreꝫ nihilominus ex quo poſtea recepit p̄cium in dicta vēditione ꝯuentū videt a dcā pena receſſiſſe

⁊ reintegraſſe ꝯctum venditionis. Cum videat eadē rō in caſu iſto que eſt in caſu dictarum.ll. Et maxime attento ꝙ dictus Jaco.fecit dcō Ambro.refutationeʒ ⁊ liberationem de dcā q̄ntitate p̄cij recepti ⁊ ſic q̄tū ad dcāʒ partē dicti p̄cij ſuper qua dr̄ mora cōmiſſa videt receſſum ⁊ cācellatum dictum pactum appoſitum in dicta vēditione de ſolutione ſcʒ facienda.j.illum terminuʒ conuentū ꝓut ⁊ ad hoc adducit pro pte Ambroſij in ſua quarta exceptiōe. Quinto hoc idem vr̄ maxime dōm cum pro parte dicti Ambroſij adducat in quinta exceptiōe ꝙ ipſe dictaʒ domū alteri alienauit. Nā cū mediāte alienatiōe fuerit ius emptoris tranſlatuʒ in tertiū non vr̄ loqui hoc caſu .d.l.ſi qs maior.qꝛ non loquit de iure in tertiū trāſlato: ſʒ ꝙ reuertant ad aduerſariū oīa cōmoda q̄ cōſequutus fuit ex ipſo ꝯctu ille q venit ꝯ ipſum ꝯctum iuratū. Et cū illa.l.ſit exorbitās ⁊ penalis vr̄ ex duplici capite reſtringenda ꝓut.⁊.ſ.deductū eſt.ideo nō videt trahenda in preiudiciū tertij:qꝛ pene debent afficere delinquentes ⁊ non alios.l.ſancimus.ff.de penis nec dʒ quis alterius odio pregrauari nec alteri per alteruʒ iniqua conditio inferri vt in regula non dʒ aliquis in.vj.cum concor.ibi adductis in glo.⁊ in.l.non debet alteri.ff.eo.titu.

c ¶ His tn̄ non obſtan.arbitror fore iuſticiam ſatis clarā ꝓ parte dicti Jacobi actoris adeo ꝙ partes iudicis ſint in cōdemnando dictum Ambroſium ⁊ ſententiando iuxta petitioneʒ actoris victūq̄ condemnando in expenſis.naʒ ꝓ pte dicti Jacobi probantur incūbentia: nam ipſe vendidit ⁊ ꝓ implemento venditionis promiſit tradere poſſeſſionem rei vendite ꝓut ⁊ hoc veniebat ex natura venditionis iuxta.l.j.ff.de act.emp.⁊.l.traditio.C.eo.ti.⁊.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſuris itaq̄ in hac parte expreſſit id qđ inerat ex natura ꝯctus ita ꝙ hec expreſſio que tacite inerat non videt alterare obllationē iuxta.l.hec verba.ff.de lega.j.⁊.l.non recte.C.de fideiuſ. Subiunxit autē in ꝓmiſſione expreſſa.ſ.de tradendo poſſeſſioneʒ liberā vacuā ⁊ expeditā non tn̄ adijciendo tp̄s dicte traditioni ⁊ in hac parte ipſe impleuit ꝯctum ex parte ſua: nam ipſe tranſtulit poſſeſſioneʒ in ipſum emptorem mediante precario per qđ vera poſſeſſio trāſfertur in precariō concedenteʒ.l.certe.§.j.ff.de precario.⁊.l.interdum cuʒ ibi notatis per Bar.⁊ doc.ff.de acqui.poſ.

d ¶ Adeo ꝙ per clauſulam precarij appoſitā in ꝯctu venditionis tollitur ⁊ diſſoluitur oblatio ex ipſa venditione reſultans vt eſt glo.notanda in.l.ab emptione ſi.in ordine.ff.de pac.quā doct.ibi approbant ⁊ non apparente aliqua ſeruitute cōſtituta in dictā domo libera dʒ cenſeri tradita cum q̄libet res cenſeat libera niſi appareat ſeruituti ſubiecta iuxta.l.altius.C.de ſerui.⁊.l.fina.ff.eo.ti.⁊ notata p bar.in.l.ſi prius in ꝯrio ſcđo ad tertiā particulā.ff.de no.ope.nū.⁊ ſimiliter vacua ⁊ expedita dʒ cēſeri eo qꝛ ſi ab alio nō occupatur vacua reſultat ⁊ occupatio ipſa eſt facti ⁊ facta nō preſumunt niſi ꝓbent.l.in bello.§.facte.ff.de captiuis alſ raro probaret implemētū ſimiliū ꝯctuū ita ꝙ ex ipſa ꝯſtōne p̄carij vr̄ dictus Jacobus ſatiſfeciſſe ſue obligatiōi alio non docto vel ſi nō ſatiſfecit nō vr̄ ſtetiſſe p eū exquo poſſeſſiōeʒ tenebat de licentia ⁊ ꝓmiſſu emptoris:adeo ꝙ non pōt emptor ipſi vēditori imputare cū nō tradidit exquo dedit emptor venditori licētiā illā retinendi quā ex ꝯctu precarij trāſtulit in ipſum venditorē:⁊ maxime nō eſt ſibi imputanduʒ exquo nō erat appoſitū tp̄s ipſi traditioni prout.⁊.ſ.dictū eſt. Ponderato vltra predicta qđ pro parte dicti Jacobi eſt probatum ꝙ tpe dicti ꝯctus ipſe poſſidebat dictam domuʒ venditā prout requirit vt clā precarij ſuum effectuʒ operet prout voluit Bart.in.l.qđ meo in prin.ff.de acquirē.poſ.⁊ ratio ad hoc artat:qꝛ ſi ipſe non poſſideret nō potuiſſet trāſferre poſſeſſionem in emptorem per actum vere traditiōis l.traditio.ff.de acq̄rē.re.do.⁊.l.nemo plus iuris.ff.de regu.iur.⁊.c.qđ aūt de iurepatro. Ergo nec transferret per actuʒ ſictū iuxta.l.qui ad certum.ff.loca.⁊.l.adoptio.ff.de adop.⁊ l.confeſſionibus.ff.de interro.actiō.⁊ ſucceſſiue per eaſdeʒ rōnes non poſſet emptor tranſferre in venditorem accedāt que no.Bar.in.l.interduʒ in prin.de acq.poſ.ideo cōſulte fecit Jacobus predictus in probādo ꝙ ante ꝯctum ⁊ tpe dicti ꝯctus ipſe poſſidebat. Et inſuper dictus Jacobus per aliam viam impleuit tranſferendo in dictum Ambroſium poſſeſſionē dicte domus:qꝛ prout nōnulli teſtes deponunt dictus Ambroſius intrauit poſſeſſioneʒ dicte domus ⁊ eā apprehendidit quaſi incontinenti poſt dictū ꝯctum celebratum prout hoc deponunt quidā Lucanus ⁊ quidā Galeatius ſuper tertio articulo dicti Jacobi:⁊ lʒ dicti duo teſtes ſint affines prout dicti Jacobi:qꝛ fratres ſue vxoris:⁊ ꝓpter hoc laborent aliqua ſuſpitione:tn̄ nō ꝓpterea ſunt repellendi:qꝛ hoc non reperitur iure cautuʒ prout ⁊ no.maxime per Bal.in.l.parentes.C.de teſtibus.vbi vult ꝙ nec fratres carnales repellant ⁊ ſaltem in caſu noſtro dicti affines ſunt admittendi:qꝛ iuuant alio teſte carente ſuſpitione ⁊ ſic concurrunt tres teſtes. Accedat qđ no.bal. Ange.⁊ moder. in.l.ſi qs ex argētarijs.§ pn.ff.de edē.vbi volūt ex.illius tex. ꝙ ſi in ꝓbatiōe ꝯcurrit vnus teſtis laborās aliquo morbo ſuſpitionis vel aliqua macula nō reddente teſtē penitus incapacem ſi ꝯcurrit cū eo alius teſtis oī ex parte idoneus ſuppletur illa macula adeo qđ plene probāt. Quāto fortius in caſu nr̄o vbi concurrūt vnus teſtis omni ex parte idoneus: ⁊ duo teſtes laborātes aliqua ſuſpitione:nō tn̄ ex toto inhabiles ad teſtificandū:⁊ maxime qꝛ dicti tres teſtes iuuantur quodā adminiculo duoꝝ alioꝝ teſtiū qui deponunt ꝙ qdā paulus qui quandam apothecaʒ dicte domus retinebat ad penſionem a dicto Jacobo incontinenti poſt dictū celebratum ꝯctuʒ de voluntate venditoris ⁊ emptoris recognouit dictum emptorem in dn̄m ⁊ poſſeſſoreʒ dicte apothece deponendo ſup dicto articulo dicti Jacobi.item deponunt ꝙ ab illo tpe poſtea donec retinuit dictam apothecam per plures menſes rn̄didit de penſione dicte apothece dicto Ambroſio emptori. Licet in hac parte laborent aliqua ſuſpitiōe cum agatur de liberatiōe vnius ex dictis teſtibus cuius alter teſtis eſt filius. Quantum autem ad recognitioneʒ poſſeſſionis non agitur de eoꝝ intereſſe. Coadiuuant itaq̄ dicti duo teſtes atteſtationes aliorum teſtium qꝛ eſt veriſimile ꝙ ꝓut voluit dictus Ambroſius recognitionē dicte apothece incontinenti poſt ꝯctum celebratum. Ita eſt viſimile qđ ⁊ voluerit apprehendere poſſeſſionem reſidui ipſius domus ⁊ econtra. Ita ꝙ dicti teſtes inuicem ſe coadiuuāt. Adminiculatur ēt vltimus teſtis qui deponit ꝙ dictus Jacobꝰ tenuit ⁊ poſſedit dictas domos vēditas donec ⁊ quouſq̄ dictus Jacobus vendidit dictas domos dicto Ambroſio. Et ſic a contrario ſenſu innuit ꝙ poſtea q̄ vendidit nō poſſedit amplius quod non eſt veriſimile ex alio proceſſiſſe niſi quia poſtea poſſedit.d.Ambroſius. Ex qbus euidēter reſultat ꝓbatio poſſeſſionis tranſlate in dictū Ambroſiū iuncta licentia data in inſtrumento vēditionis de apprehendendo poſſeſſionē ꝓpria auctoritate ad beneplacitū ipſius emptoris. Et maxime qꝛ ſi quis vellet inſtare ꝙ lʒ ſufficienter probetur apprehenſio poſſeſſionis domorum: tamen non probatur poſſeſſio dicte apothece exquo velit inſtare ꝙ de eoꝝ intereſſe agatur:lʒ h̄ negetur vt.ſ.dixi.tamen dato ꝙ verum eſſet ꝙ ipſi nihil probarent nihilominus ſufficeret aliorum teſtium probatio:quia nō requiritur ꝙ pro apprehenſione poſſeſſionis alicuius rei apprehendens attingat ſeu aggrediatur q̄ licet partem rei: ſed ſufficit ꝙ in ipſa re ingrediatur animo apprehendendi rei poſſeſſionem vt eſt tex.in.l.poſſideri.§.quod autem diximus ibi ſufficit quamlibet partem eius fundi introire ea mente ⁊c.ff.de acquiren.poſſeſ.itaq̄ intrando in poſſeſſione dicte domus.d.Ambroſius apprehendidit poſſeſſionem totius domus:eam enim cenſeri debet fuiſſe mentem ipſius ex quo ſimul emerat domuʒ comprehenſa apotheca ⁊ ex primordio tituli poſterior iudicatur euentus vt.l.j.C.de impo.luc.deſcrip.lib.x.⁊.l.nimis inſtructus.C.de acquiren.poſſeſ.⁊.l.quedam mulier.ff.de rei vēdi.nec predictis refragatur quod.d.Paulus cōductor retinebat dictam apothecam:⁊ per conſequens dicatur non fuiſſe traditam poſſeſſiōem vacuam vel ꝙ dictus Jacobus retinuit in dicta domo quedam ſua ſuppellectilia vel alias res mobiles. Nā reſpondetur ꝙ ex his non debet cenſeri non fuiſſe traditam vacuam poſſeſſionem. Nā ſatis dici poteſt poſſeſſio vacua ſi non eſt ab alio occupata.

e ¶ Conſtat autem ꝙ conductor nullatenus poſſidet ita ꝙ non occupat poſſeſſionem iuxta.l.certe.§.j.in fine.⁊.l.ſi qs ante.⁊.l.quod meo in prin.⁊.l.ſi reʒ aliquā de acquirē.poſſeſſio. Et idō cuʒ inquilinus non occupet poſſeſſionē nō videtur minus vacua tradita poſſeſſio:lʒ inquilinus fuerit in apotheca. Saltē exquo nō denegabat recognoſcere emptorem in dominū ⁊ poſſeſſorē alias ſequeret ꝙ raro vēditores cenſerent tradere emptoribus vacuā poſſeſſionē fundi ruſtici cū tales fundi quaſi ſemꝑ habeāt colonos ꝓprios vel ꝑtiarios qui ad culturam retinent ipſos fundos quod eſſet abſonum dicere. Confert quia emptor non tenetur ſtare colono.l.emptoreʒ.C.locati cum concor.ita ꝙ potius intereſt emptoris habere colonum vel inquilinum q̄ nō habere in re empta.

re empta. Confert etiam q: dictus ambroſius conſenſit retentioni dicti inquilini recipiendo ab eo penſionem prout deponũt dicti paulus ⁊ filius ⁊c et paulo poſt ɔctum dicendo dicto paulo ꝙ amodo recognoſceret eũ in dñm ꝓut deponit dictus filius pauli ⁊ ex quo ambo deponũt ꝙ dictus paulus recognouit dictum ambroſiũ in dñm que recognitio ſolet fieri ex actibus ſeu conſenſu vtriuſqꝫ partis. Ex quibus omnibus deducit ꝙ retẽtio dicti Pauli ad penſionez dicte apotbece nõ bꝫ obſtare dicto Jacobo: quominus ipſe cenſeat impleuiſſe ex pte ſua attento etiaꝫ ꝙ dictus paulus deponit ꝙ dictus Paulus reſtituit claues dcẽ apotbece dicto Ambroſio ⁊ filius dicti Pauli deponit ꝙ dictus Paulus recognouit dictam apotbecã a dicto Ambroſio qȯ non videt ꝓceſſiſſe ex alio niſi: q: nõ retinuit amplius dictã apotbecam. Sed eã reſtitueret dicto Ambroſio. Et lꝫ hoc non ɔcludat neceſſario ⁊ forte ſimiliter aliqua ex iã dictis: tamẽ adduxi: q: coadiuuãt ad eliciendũ veritatẽ rei. Et ad mouẽdum mentem iudicis qui ex varijs ꝓbationibus nõ adaptãdo ſe tm̃ ad vnã ſpẽm ꝓbationis bꝫ aiaduertere qd credat aut quid exiſtimet eſſe verum iuxta doctrinaꝫ iuriſcõſulti in l.iij. §.tu magis ſcire potes.ff.de teſti.⁊ q: q̃ nõ proſunt ſingula multa iuuãt.l.excuſantur in prin.cũ ɔcor.ibi adductis in gl.ff.de excu.tu. Nec et obſtat dicto Jacobo ſi aliqua ſuppellectilia vel alia bona mobilia retinuit in dicta domo poſt venditionem factam ⁊ poſt traditaꝫ poſſeſſionẽ primo ficte deinde vere: q: rñdei ꝙ lꝫ dicte res reddiderint forte occupatã dictã domum non reddiderunt occupatã poſſeſſionem domus. Conſtat.n. ꝙ aliud eſt domus que conſtat ex ſuperficie ⁊ ſolo ſeu ex ſolo parietibus ⁊ tecto iuxta.l.cum qui edes: ⁊ q̃ ibi bñtur.ff.de vſucapio.⁊ aliud poſſeſſio domus que eſt quid iuris iuxta ea que habentur in diffinitiõe poſſeſſionis in.l.j.in prin.ff.de acqui.poſſeſ. Et inſup appellatione domus vel fundi ſi ad ius fiat relatio ⁊ non ad corpus venit dñium ſeu ꝓprietas rei.l.ſi alij fundum.ff.de vſufru.lega.iuncta.l.ſi proprietas.ff.de vſufru.accre.ad idẽ.l.ſi rem aliquã.ff.de acquir.poſ.iuncta.l.ſcire debemus.§.ſi.⁊.l.ſi rem meã a contrario lrẽ.ff.de verbo.oblig.⁊.l.ſue rei.ff.de contrahen.emp.cum ſi. Et poſſeſſio nõ bꝫ qcq̄ cõe cũ dominio dicit tex.in.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq.poſſeſ. idcirco cũ dictus Jacobus nõ ꝓmiſerit tradere domuꝫ vacuam ſꝫ poſſeſſionẽ domus vacuam ſatiſfecit promiſſiõi tradendo poſſeſſionẽ vacuam lꝫ tradiderit domũ nõ oĩno vacuam preſertim attẽto ꝙ emptor nõ reclamauit requirẽdo venditorez ꝙ domum venditaꝫ diſgombraret ⁊ extraheret de ea res ſuas. Durũ.n.eſſet ⁊ a rõne alienũ tenere ꝙ ſi domus vẽdita nõ eſt vacuata omnibus rebus mobilibus vẽditoris nõ cenſeatur impletus contractus ex parte vẽditoris qui ꝓmiſerat tradere poſſeſſionẽ vacuã. Nec verba ſunt captanda ſed ciuiliter intelligenda iuxta.l.ſi cui.ff.de ſer.⁊.l.pe.ff.ad exhi. Nec ea videt fuiſſe mens ɔhentiũ que ꝓualet verbis iuxta.l.in ɔuentionalibus.ff.de verb.ſig.⁊ facit.l.in conditionibus primuꝫ locũ.ff.de cõdi.⁊ demon. Nec inſup diceret aliquis poſſeſſionẽ domus alterius occupatã: ex eo q: in ea forent alique res vicini vel cõiuncti nõ ɔdicẽte poſſeſſore. Sed eius nutu: ideo ex his oĩbus eliciendum eſt ꝙ dicte res mobiles dicti Jacobi que remanſerũt in dicta domo vendita non ſunt impedimẽto quominus dictus Jacobus cenſeat impleuiſſe ex parte ſua. Dictus autem ambroſius non impleuit ex eius partẽ attẽto ꝙ ꝓmiſit ſoluere tertiam partez pcij conuenti.j.annũ qȯ non impleuit: q: non ſoluit intra annuꝫ. Et ſic fuit in mora ſoluẽdi: q: dies interpellauit pro hoĩe.l.magnam.C.de ɔhen.⁊ commit.ſtip.⁊.l.traiectitie.§.de illo.ff.de act.⁊ ob. Cenſet enim duo promiſiſſe.ſ.vnum de ſoluẽdo aliud de ſoluendo.j.tpᷓs conuentũ.l.celſus in prin.ff.de arbi.⁊.c.cum dilecti de dolo ⁊ contu. Ideo lꝫ ſeruauerit vnum.ſ.ſoluendo ſummã ꝓmiſſam non ſeruauit aliud: q: non ſoluit.j.tpᷓs. Et ꝓpterea ſtatim cecidit a iure ſuo vigore.d.l.ſi quis maior: q: non impleuit que in ɔctu iurato ꝓmiſerat quo caſu.d.l.diſponit ꝙ ipſo iure priuetur ipſe non implens omni commodo qȯ ex cõtractu conſequutus fuerat: vt pꝫ ibi actione priuatus ⁊ ibi rerum proprietate careat ⁊ emolumento qȯ ex pacto vel tranſactione illa fuerit conſequutus: itaqꝫ oĩa eorũ mox cõmoda deputabunt eis qui ⁊c. Ex quibus verbis ſumunt ibi doct. ꝙ dicta pena irrogat ipſo iure maxime ꝓpter dictaꝫ dictionẽ mox iuxta no.per gl.in auc.de inceſtis nup.in princip.facit etiaꝫ verbuꝫ priuatus qȯ eſt preteriti imperfecti iuxta no.p glo.⁊ doc.in.l.in criminali.C.de iuriſdi.om.iu.⁊ in.c.ſi diligenti extra de fo.cõpe. Et forte id etiam ſuadet verbum careat ꝓut voluit Ang.in.d.l.in criminali adducẽdo text.in.l.prouidendũ.C.de poſtu.ibi careat foro. Et facit gl.ſuper verbo carere in.c.licet canon de elec.lib.vj.

f ¶ Et vbi pena ipſo iure irrogatur in ɔñtiam trahit ſecum executionẽ. Et vbi eſt facta executio ceſſat purgatio more.l.ſi is cui.ff.de leg.ij.⁊.l.ſi ob reꝫ.ff.de cõdi.inde.iõ nõ ꝓdeſt purgatio more ad euitãdum penas.d.l.ſi qs maior: ꝓut firmant Bar.Bal.⁊ doc.fere oẽs in.d.l.ſi qs maior.⁊ Salyc. in repe.l.ſemel mora.ff.ſol.ma.⁊ Bar.⁊ doc.in.l.ſi inſulã.ff.de ver.ob.vbi Imo.in.xix.co.vult ꝙ et quo ad penã ɔuentam ceſſet tũc purgatio more pp virtutem iuramẽti que cauſat executionẽ in penis.d.l.ſi qs maior. Lꝫ in hoc ſit dubiũ: q: quo ad penã cõuentã ɔſiſtentez in quantitate non ſit fcã executio: tñ hoc nõ pertinet ad pñtẽ diſceptationẽ: q: non agit nunc de pena ɔuenta: in qua aliud fuiſſet impedimento purgationi more.ſ.q: fuit in conuentione adiecta dies ⁊ pena: iuxta.d.l.traiectitie.§.de illo.⁊ qȯ tradũt cõiter doct. in.d.l.⁊ ſi poſt tres.⁊ in.d.l.ſi inſulã. Probauit itaqꝫ dictus Jacobus cõuentionẽ iuratã ⁊ hoc p inſtrꝫ publicũ in actis ꝓductum. Item probauit ſe obſeruaſſe cõuenta: ⁊ etiã probauit lapſum eſſe terminuꝫ aſſignatũ Ambroſio ad ſoluendum ⁊ Ambroſium non obſeruaſſe ꝙ in hac parte ea que conuenerat ex parte ſua qȯ ꝓbat eoipſo ꝙ ɔtrium nõ ꝓbat ex quo erat ſibi implendũ p aduerſariũ iuxta theoricaꝫ doc. in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ in.c.potuit extra de locato.⁊ in.l.hoc iure.ff.de verb.oblig. Qȯ etiaꝫ oſtendit ex preſtatione facta per dictum Ambroſiũ poſt lapſum termini ⁊ reqſitione ꝙ dictus Jacobus vadat coram iudice ad recipiendũ pecuniam ſibi debitam pro dicta prima ſolutione ⁊ ex actis poſtea ſequutis: q: Jacobus cõparuit ⁊ primo negauit quãdam cõpenſationem quã dictus Ambroſius faciebat in ſua cõparitione demum alio die obtulit ſe paratũ recipere qtitatem ſibi debitam cũ ꝓteſtatione ꝙ nõ intẽdit p dictã receptionez ſibi in aliquo ꝑiudicare maxime ex eo: q: dict⁹ Ambroſius nõ obſeruauit ꝓmiſſa ⁊ iurata p eũ: ⁊ dictus Ambroſius replicauit: ⁊ interim depoſuit penes mercatorem a iudice pro idoneo electũ tandẽ poſt nõnullos dies dicta ſolutio fuit de conſenſu partiũ facta p dictũ Ambroſiũ Jacobo ꝑdicto qui fecit ſup ea inſtrm̃ ſolonis refutationis: ⁊ expedito actu ꝓteſtatus fuit incõtinenti ꝙ p talẽ actũ nõ intẽdebat ſibi ꝑiudicaſſe nec ꝑiudicare in iure eidẽ queſito ꝓpter nõ obſeruãtiã dicti ɔctus iurati factã p.d. Ambroſiũ: que oĩa fuiſſent eluſoria ſi prius fuiſſet facta ſolo: itaqꝫ ſatis aperte apparet ꝙ intra tpᷓs cõuentũ non fuit facta ſolo prime pagbe dicti precij. item ꝓbauit.d. Jacobus aliud qȯ requirit.d.l.ſi quis maior.ſ.ꝙ dicti cõtrahentes ſaltem cõtrauenientes fuerit maior tempore iuramenti ⁊ contractus.

g ¶ Naꝫ h̃ ꝓbat p cõfeſſionez partis factaꝫ in reſpõſiõe quã fecit articulis p verbũ credit que tm̃ valet quantuꝫ ſi p vba pciſe aſſertiua. vt no.glo.in.c.ex lrĩs de iureiur.ad hoc.l.ij. §.qȯ obſeruari.C.de iur.ca.cuꝫ no.ibi p doct.⁊ in.c.ſi poſt ꝑlitũ de cõfeſſis li.vj.cũ ſi. Ex quibus apparet ꝙ p parte Jacobi agentis ſint ꝓbata oĩa incũbẽtia ex parte ſua. Itaqꝫ ſuccedit diſpoſitio.d.l.ſi qs maior: que ꝓuat ipſo iure contra venientem ſeu non implentem contractuꝫ prout fuit dictus Ambroſius rerum proprietate ⁊ oĩ cõmodo quã ⁊ qȯ conſequutus fuerat ex dicto contractu. Et per conſequens partes iudicis ſunt in pronunciãdo pro actore iuxta formã libelli non ob. adductis in contrarium que vere non ob.

b ¶ Non enim obſtat id qȯ primo loco in cõtrarium adducebatur ſcilicet ꝙ dictus Jacobus nõ impleuit ex parte ſua. Nam reſpondet ꝙ immo impleuit vt ſupra late deductum eſt. Et caſu quo plene non impleuiſſet videtur feciſſe de licentia ⁊ volũtate emptoris qui cõceſſit ſibi precario poſſidere. Et inſuper ipſi venditori non erat ſtatutum tempus ad implendum ex parte ſua: prout erat ſtatutuꝫ emptori: prout hec ſupra latius deducta ſunt. Et facit ad vltimaꝫ conſiderationem recte intuenti.l.ad diẽ.ff.de verbo.obli. Nec ob. ſcõm arg. ɔtrium q: negat ꝙ dicta.l.ſi quis maior loquat in ſola tranſactione: quia immo generaliter loquit in pactis: vnde intelligit in tranſactione ⁊ in alijs pactis alr̃ fruſtra pluries reiteraret de pacto aut tranſactione ꝓut h̃ põderãt ibi Bar.Bal.⁊ doc.qui cõiter tenent ꝙ illa.l.ꝓcedit non ſoluꝫ in tranſactione: ſed etiam in alijs pactis. Et ſatiſfacit ad titulꝫ ⁊ ad ſubiectã materiã: ſi etiã in tranſactione procedit accedat qȯ notatur in.d.l.ſi prius de noui operis nũciatione nec ſubeſſe videtur rõ differentie inter tranſactio

nem ⁊ alia pacta. Nā lꝫ aliqua ſpecialia dari poſſint in trāſactiōe odio forte litiū vt ſcilicet ipſe lites euitent dicta ratio ceſſat in caſu iſto:qꝛ propter diſpoſitionem.d.l.ſi quis maioꝛ pōt reſtaurari lis magis ꝙ euitari. Nam ſi nō implet trāſactionē ille qui aliqd pmiſit vt a lite diſcedatur diſpoſitio d.l.tendit ad reſtaurandam litem vt de ſe ꝯſtat. Et ſic eadeꝫ videt̃ rō in alio pacto prout in tranſactione. Et verba ſunt generalia:ideo nō immerito a doctoꝛibus generaliter intelligit̃.d.l. Et ita vidi pluries obſeruari ⁊ minime mutanda ſunt ⁊c.l.minime.ff.de.ll. Nec ob.tertium arg.qꝛ in caſu iſto ceſſat facultas purgādi moram put.ē.deductum eſt non repeto. Nec ob.quartum ar.ꝯ̃riuꝫ qꝛ ſi dictus Ambroſius recepit ſolutionē pcij recepit id qȝ ſibi debebat̃ etiā durante reſciſſione ꝯ̃ctus ex parte nō implētis. Nā iuramētuꝫ opat̃ vt non implens pdat oē cōmoduꝫ ex eo ꝯ̃ctu ſibi cōpetēs. Et tñ non liberat̃ ab ipſo ꝯ̃ctu put pbat tex.d.l.ſi quis maioꝛ. Et propterea dicunt doct.ibi ⁊ in.d.l.ſi inſulaꝫ. Et ſaly. in.d.l.ſemel mora ꝙ iuramentum ſup ꝯ̃ctu appoſituꝫ habet̃ vim clauſule rato manente pacto. Itaqꝫ cum duo deberent̃ dicto Jacobo ſcꝫ reſtitutio datorum ⁊ ſolutio precij recipiēdo alterum non ſuadet ratio ꝙ liberet̃ ab vtroqꝫ.

f ¶ Ad hoc qȝ no. Barto.in.l.ij.C.de iure emphy.vbi dicit ꝙ ex quo proprietarius non ſoluto caū.debet habere pēſionem preteritam non obſtante ꝙ emphyteoſis ſit ad eū reuerſa lꝫ receperit canonē p anno pterito nō ppterea videt̃ receſſiſſe a pena amiſſiōis emphyteotici iure ad eū reuerſi qȝ multum cōfert ad ppoſitum noſtrū:idē tenēt ibi cōiter doc.ſalteꝫ qñ apparet de volūtate recipientis canonē. Nec ob.d.l.ſi pemptoꝛē.⁊.d.l.poſt diē.⁊.d.l.emilius in ꝯ̃riuꝫ adductę:qꝛ in illis iuribus nō debebat̃ id qȝ receptū fuit ſtāte firma reſciſſione ꝯ̃ctus:vñ ille qui recepit id qȝ ſibi debebatur ex contractu ceſſante reſciſſione cenſet̃ nolle ꝯtractuꝫ eſſe reſciſſum vt ſic actus ſuus non ſit inefficax. Nam alias poſſet ab eo ſolutū repeti vt in debitū:ideo nō mirū ſi cenſet̃ renunciatū reſciſſioni contractus ar.l.ad rem mobileꝫ.⁊.l.ad legatū.ff.de pcurato.⁊.l.ij.ff.de iuriſdi.om.iud.⁊.l.illud de acquirēd.here. Que ratio ceſſat in caſu noſtro per ea que proxime ſunt adducta. Et etiam qꝛ dictus Jacobus expreſſit ſuam intentioneꝫ ꝙ non intendebat recedere a remedio ſibi competente vigoꝛe.d.l.ſi quis maioꝛ cum pluries taleꝫ intentioneꝫ coꝛam iudice ⁊ parti explicauerit nec pſumitur fuiſſe mutataꝫ voluntatē argumento.l.eum qui mutataꝫ.ff. de pbatio. Et maxime cum incontinenti poſt dictam factā ſolutionem illud idem repetierit. Nec actus quem fecit fuit contrarius pcedenti ſue declarationi ex quo poterat vtrūqꝫ conſequi vt dictuꝫ eſt. Et vbi de mente conſtat idem voluit Bald.qȝ Bart.in.d.l.ij.de iure emphy.⁊ doc.cōiter idem volunt que mens ſatis conſtat in caſu iſto ex proteſtationibus precedentibus ⁊ ex ſequenti immediate emanata. Nec obſtat qȝ dicit Bal.in.d.l.qui crimen:qꝛ loquit̃ ſiue iure ⁊ ratione ex ſui capitis ſententia. Non enim eius dictū pbāt iura per eū adducta dictus canon apud miſericoꝛdem:qꝛ loquitur in foro penitentiali ⁊ de culpa remittēda apud deū. Item glo.loquit̃ de purgatione moꝛe in pena conuentionali nec loquit̃ in conuentione iurata:dato etiā ꝙ loquatur in pena cōuentionali interueniente iuramento poſſet pcedere:qꝛ executio pene cōuentionalis nō ſit ipſo iure ⁊ ꝑ ꝯ executionem factā a iure impedit̃ moꝛe purgatio put ⁊ dixi in d.l.ſi quis maioꝛ:lꝫ doc.aliud in illis terminis videant̃ velle etiā in pena conuentionali:prout ⁊ ibi retuli:⁊ dato ꝙ illud procederet qȝ volunt docto.nihilominus poſſet procedere contrarium dictum quando non ſeruans nihil ex cōtractu cōſequitur:ita ꝙ in nihilo ſit executio ipſo iure:⁊ ppterea ceſſat ratio docto.inſup glo.d.cañ.apud miſericoꝛdē allegat iura ciuilia:ita ꝙ nullaꝫ differentiam ſentit inter ius canonicum ⁊ ciuile:nec aliquid facit qȝ vrgeat.d.cañ.beatus:qꝛ loquit̃ qñ ex iuſta cauſa non implet iuramentū quo caſu nullatenus incidit in periurium vt ibi eſt expreſſum:qȝ etiam eſſet de iure ciuili:argumen.l.fine.ff.qui ſatiſdare cogan.⁊.l.adigere.§.quamuis de iure patrona. Et ita etiam intelligit Archydiaco.d.cañ.apud miſericoꝛdem in eodem c.apud miſericoꝛdem addens ſuper text.dumtamen iuſtum impedimentum interueniat ⁊ dico aliter ab homine nō ſit appoſitus que verba Archy.faciunt ꝙ idem de iure canonico ⁊ ciuili. Nec ob.d.c.ex litteris:qꝛ loquitur quando propter contumaciaꝫ priuatur cōmunione:ita ꝙ nemini applicatur penaꝫ non eſt conuentionalis pena ſed legalis:vnde patent rationes differentie. Nec ob.ſt.v.argumentum contrarium qꝛ lꝫ illud adducatur in quinta exceptione ⁊ tamen non probatur prout probandum erat iuxta.l.in exceptionibus.ff.de probatio.⁊.l.ei qui dicit eodem ti.ideo non eſt inſtandum an.d.l.ſi quis maioꝛ procedat etiam facta alienatione ab eo qui poſtea cōtrauenit:nec eſſet expeditum ꝙ ſi pbaretur alienatio ceſſaret dicta diſpoſitio:nam ſi alienatio emanaſſet poſt contrauentionem videretur dicendū ꝙ militaret diſpoſitio.d.l.ex quo ipſo iure fuerat facta retranſlatio iurium in aduerſarium. Si autem fuiſſet facta pus ſuadet ratio ꝙ ſi alienans aliquid commodi fuerit cōſequutus ex illa alienatione illud veniret reſtituendum aduerſario per generalitatem dicti verſi. Itaqꝫ omnia eoꝛum cōmoda ⁊c. Licet vt dixi quia de hoc nihil probatur in actis non ſit ſuper hoc inſiſtendum. Laus deo.

¶ Subſtitutio facta per hec vba ſi filius meus hs inſtitutus deceſſerit in pupillari etate vel poſtea ſine liberis dicta hēditas deueniat ⁊ cadet ad cippuꝫ:an valeat preſuppoſito filium deceſſiſſe poſt pupillarem etatem matre exiſtente in medio ⁊ ēt filiabus teſtatoꝛis.itē qs intelligat̃ ſubſtitutus.

¶ Conſilium. xli.

In nomine dñi nři ieſu xpi.

f ¶ Videt̃ in hac cōſultatione pma facie dicendum ꝙ dicta ſubſtitutio non teneat rōne incertitudinis:qꝛ nō apparet quem teſtatoꝛ voluit ſubſtituere. Nā ſubſtituit cippū non declarādo de quo cippo intelligebat.ꝯſtat.n.ꝙ cippus abſolute ſumptus nō eſt habilis ad ſubſtitutionem:qꝛ non eſt quid animatum ꝙ poſſit hereditatem vel fideicōmiſſum acceptare. Et ſi dicatur ꝙ aliquam perſonam ſubſtituere voluerit imputandum vr̃ teſtatoꝛi quare non expreſſit. Nā vltima voluntas ratione incertitudinis vitiatur.l.duo ſunt titij.ff.de teſtamētaria tutela.⁊.l.ſi fuerit.ff.de rebus dubijs. Dato autem ꝙ ſubſtitutio teneat:qꝛ.ſ.cēſeatur ſubſtitutus cippus domus ipſius teſtatoꝛis prout videt̃ de mēte ipſius teſtatoꝛis que preualet verbis.l.cum virū.⁊.l.cum accutiſſimi.C.de fideicōmiſſis.⁊.l.in conditionibus primum locuꝫ. ff.de condi.⁊ demon.cum ſi.

a ¶ Videtur dicendum ꝙ dicte filie cenſeant̃ ſubſtitute. Nā ipſe videntur eē de domo pris:ex quo a pre ſunt genite per l.pnunciatio circa ſi.ff.de vb.ſig.ibi q ex eadē domo ⁊ gēte proditi ſunt. Cōſtat enim filiā eē a patre genitā ⁊ de eiꝰ gēte ⁊ ꝯſequenter de eius domo:oēs enim de eadeꝫ progenie dicunt̃ de eadē domo.l.j.C.ſi quacūqꝫ pditus ptāte. Et ibi p bal.⁊.l.j.C.ne liceat potentioꝛibus ibi potentioꝛū domorum opibus.⁊ capi.j.in prin.de ſciſmaticis libro.vj.ibi domus de columna facit tex.in.l.j.in princip.iuncta gloſ.in vbo domeſticis.ff.ad ſil.⁊ ibi ia.de are.exponit domꝰ.i.agnatio q̃ expoſitio eſt vera put ibi dicit bar.q vltimo loco ſubdit ꝙ domus in partibus Tuſcie accipit̃ p oībus deſcendētibus ab vno ſtipite. Et ſic etiā pro filia que immediate deſcendit a ſtipite pr̃no. Et ſimiliter domum pro agnatiōe exponit Bar.in.d.l.pronunciatio.adducens etiā text.cum gl. in verbo domum in.l.cum vnus.in princip.ff.de ali.⁊ ci.leg. ſed non eſt dubium ꝙ filie ſunt agnate patris:qꝛ deſcendētes per lineam maſculinam.ff.de lega.tu.l.ſunt autem agnati ⁊ inſti.eod.titu.in princip.iuncta.l.ij.poſt princip.ff.vnde leg.⁊.l.poſt conſanguineos.§.agnati.ff.de legi.heredi.ideo cum ipſe ſint agnate ⁊ conſequenter cenſeantur de domo patris:videtur ꝙ ipſe venient appellatione domus ⁊ ſubſequenter appellatiōe cippi domus:⁊ licet etiam frater ipſius teſtatoꝛis patruuſqꝫ filij defuncti veniat appellatione domus:quia de eadem agnatione vt probatur in iuribus preallegatis. Tamen preferende videntur filie:quia illi de domo cenſentur inuitati oꝛdine ſucceſſiuo. Nam prioꝛ in gradu ceteros excludit quatenus ipſe admittitur.l.cum ita legatur.§.in fideicommiſſo.⁊.l.peto.§.fratre.ff.de lega.ij.cum ſuis concoꝛ.ideo cum filie ſint prioꝛes in gradu vt de ſe cōſtat cenſeantur ſole inuitate:facit quia cenſentur magis dilecte a teſtatoꝛe:quia non eſt veriſimile teſtatoꝛem voluiſſe alienam ſobolem proprie anteferre:argumen.d.l.cum accutiſſimi.⁊.l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtitu.⁊ ſubſtit. ſub condi.fac.⁊.l.iſti quidem.ff.quod me.cauſa.⁊.l.ſi.in pn. C.de cura.fu.cum ſimi.

b ¶ His tñ non ob.ꝯ̃riam arbitroꝛ ſniam verioꝛeꝫ pro cuius rei euidentia eſt aduertendum ꝙ licet teſtatoꝛ ſubſtituendo cippum

cippũ nõ ſe declarauerit de quo cippo loqueretur nec iſtud
vocabulũ cippus quã habeat ſignificationẽ reperio in iure
determinatum:tñ qꝛ verba intelliguntur eo mõ prout cõiter
hoĩes ſolent intelligere iuxta.c.in his.de ſpon.ꝛ.l.librorum
§.ꝙ tamen caſſius.de leg.iij.ꝛ.l.labeo.§.idẽ tubero.de ſupe
pel.leg.cum ſi. Et interpetrantꝰ vt deſeruiãt menti loquen-
tis.c.intelligentia.de ver.ſig.cũ concor.ꝛ voluntas teſtõris
ſit precipue attendenda iuxta.d.l.in cõditionibus primum
locum cũ concor. Adeo ꝙ Bal.in.l.cũ quidam.C.de neceſ.
ſer.inſti.dicit ꝙ iudex dꝫ ſequi teſtatoris voluntatẽ prout
venator leporẽ prout euidemus ꝙ iuriſlator plurimũ inhe-
ret veriſili menti teſtatoris.vt pꝫ in.d.l.cũꝫ accuriſſimi.ꝛ in
d.l.gñaliter.§.cum aũt.ꝛ in.l.pe.C.de impu.ꝛ in.l.heredes
mei.§.cũ ita.ff.ad treb.ꝛ in.l.publius.de cõdi.ꝛ demon.cuꝫ
infinitus ſi.adeo ꝙ multotiens recedit a verbis vt inhereat
veriſili menti.vt apparet in.d.l.cũ accuriſſimi.ꝛ in.d.§.cum
autem.ꝛ in.d.l.ꝛ.d.§.cum ita.ꝛ qõ habetur in materia tacite
ſubſtõnis in.l.j.c.ij.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ in.l.p̃cibus.C.eo.tit.
multofortius verba ambigua ꝛ equiuoca ſunt interpetran-
da vt ſeruiant veriſili menti teſtatoris. In caſu autem nr̃o
veriſilis mens teſtatoris fuit ſubſtituere cippũ ſue domus.
Non.n.eſt veriſile ꝙ voluerit ſubſtituere niſi ſibi coniun-
ctos nec voluerit ſubſtituere cippum arboris vel quid ſile.
Et ſatis dici põt ꝙ verbum domus fuerit ex errore obmiſ-
ſum:ꝛ verbũ ex errore obmiſſuꝫ ſuppletꝰ a iure.vt probatꝰ in
l.j.§.ſi naũt.ꝛ.l.quotiens.§.ſed ſi non.de here.inſti.ꝛ.l.cum
pater.§.cum imperfecta.de leg.ij.iõ interpetrari dꝫ perinde
acſi ſubſtituiſſet cippum domus.ꝛ ſi ſubſtituiſſet cippũ do-
mus lꝫ forte non expreſſiſſet domus ſue.tamen ſubintellige-
retur de domo ſua ꝛ non de domo aliena.

c ¶ Prout aliꝰ ſi quis inſtituiſſet pauperes non declarando
quos pauperes intelligitꝰ de pauperibus ſue ciuitatis.vt eſt
tex.not.in.l.ſiquis ad declinandã.C.de epiſ.ꝛ cle. Ad hoc ẽt
l.ſi cognatis.ff.de reb.dubijs.vbi vꝫ legatum factuꝫ cogna-
tis.ꝛ non apparet qõ ibi expreſſerit de quibus.ꝛ tñ ibi in-
telligitur de cognatis teſtõris iunctis nota.ibi per Bar.fa-
cit etiam text.cum glo.in.l.vbi eſt.eo.ti.vbi ſiquis relinquit
carthagini cum due eſſent carthagines.nec aliter apparet de
qua ſenſerit interpetrari debet vt valeat legatuꝫ inherendo
veriſimili mente teſtatoris adeo ꝙ ſi vnã frequentare ſole-
bat ꝛ aliam nõ illi legaſſe cenſetur quam frequentauerat vt
ibi iuncta glo.facit etiam.l.qui habebat.flaccbum fullonem
eo.ti.ꝛ propterea dicit tex.in.l.cum in teſtõ eo.ti.ꝙ quando
aliquid properam in teſtõ ſcriptum eſt benigne dꝫ interpre
tari ꝛ ſm id qõ credibile eſt cogitatum. Et generalis regula
eſt ꝙ in dubijs attendatur id qõ eſt veriſimile ꝛ qõ plerũꝗ
fieri conſueuit.l.in ambiguis inſpici.ꝛ.l.ſemper in ſtipula-
tionibus.ff.de reg.iur.ꝛ in regula inſpicitur in obſcuris in
vi.ꝛ ex his dicendum ꝛ concludendum eſt ꝙ dicta ſubſtitu-
tio debet interpetrari ex veriſimili mente diſponentis qõ
cenſeatur ſubſtitutus domus ipſius teſtatoris.nec obſtat.d.
l.duo ſunt titij.ꝛ.d.l.ſi fuerit.quia intelliguntur quando ve-
riſimilis mens teſtatoris non applicatur vni magis ꝗ alte-
ri:alſo enim ceſſant dicta iura per.d.l.vbi eſt.ꝛ.d.l.qui habe
bat.ꝛ.d.l.ſiqs ad declinandam cũ alijs iuribus ſupra adductis
iuncta.l.quotiens in ſtipſonibus.de regu.iur.ꝛ.l.quo-
tiens in ambiguis.de reb.dub.cum ſi. Ex qbus concluden
dum eſt circa primum queſitum ꝙ ſit locus dicte ſubſtõni.

d ¶ Circa ſcõm autem queſitum dicenduꝫ videtur ꝙ admit-
tatur ad dictam ſubſtitutionem frater teſtatoris patruuſꝗ
filij inſtituti: licet enim domus in iure ponatur quandoꝗ
pro agnatione iuxta.d.l.pronunciatio.ꝛ ibi tangit Barto.ꝛ
Jaco.de areti.ꝛ Barto.in.d.l.j.in princip.ad ſille.prout ꝛ
ſupra dictum eſt quãuis vario modo in iure ſumatur vt pa-
tet in.d.l.i.in principio ſm qõ cõmuniter ille text.intelligi-
tur.ꝛ in.§.cum vir eadem.l.ꝛ etiam in.d.l.j.C.ſi quacunꝗ
preditus po.ꝛ in.d.l.j.C.ne liceat poten.aliter poteſt ſumi
prout ꝛ tangitur in dictis iuribus.ꝛ quandoꝗ ſumitur pro
deferentibus eadem arma ſeu inſignia.prout no.Barto.in
l.tutelas.ff.de capitis diminu.ꝛ ita videtur ſumi in.d.c.vni
co.in princip.de ſciſmaticis. Nam ſepe videmus ꝙ dicun-
tur de eadem domo ꝛ de eadem conſortia ſeu caſata illi qui
ſanguine nihil inter ſe attinent:ita ſe habet cõmunis vſus
loquendi tamen cõmuniter plures de eadeꝫ domo ſunt in-
uicem agnati.ideo non mirum ſi domus pro agnatione ſu-
mitur.ꝛ maxime in vltima voluntate cum agnati veriſimili-
ter ſint magis dilecti teſtatori ꝗ ceteri de domo non agna-
ti.ꝛ dato ꝙ domus late ſumeretꝰ pro agnatis ꝛ non agnatis
deferẽtibus eadem arma.tñ etiam inter eos eſſet ordo.nam
primo inuitarentur coniuncti ſanguine tanꝗ magis proxi-
mi.argu.d.l.cum ita legatur.§.in fideicõmiſſo.ꝛ.d.l.peto.§.
fratre cum concor. Et qui ſunt de domo.ꝛ cõiuncte ſangui-
ne ſunt cõmuniter agnati:ideo ſiue pro agnatione ſumere-
tur domus ſiue pro conſortibus deferentibus eadeꝫ arma
non referret:qꝛ idem quo ad propoſitum noſtrũ reſultat eff.e
ctus bene referret quando non reperirentur agnati vel re-
perti recuſarent.ꝛ eſſent alij conſortes. Item forte referre
poſſet pro baſtardis teſtatoris.ꝛ pro filijs ſpurijs filij legiti-
timi:ſed hoc non attingit caſum noſtrũ:ideo non curandũ.
Quandoꝗ ſumitur pro ſimul habitantibus in eadeꝫ domo
adeo ꝙ famuli ꝛ ſerui veniunt.prout habetꝰ in.d.l.j.ad ſille.
ꝛ in.d.l.i.ne lic.poten.ꝛ in.l.j.C.ſi quacunꝗ predictus po-
teſtate. Sed non eſt ita ſumendum in caſu noſtro:qꝛ nõ eſt
credendum ꝙ voluerit ſubſtituere familiares ꝛ ſeruos.nec
eſt de more:ideo ſine dubio credenduꝫ eſt in caſu nr̃o agna
tos fuiſſe ſubſtitutos. Tñ qꝛ ꝛ filie ſunt agnate qõ nequaꝗ
negari poteſt.ꝛ ſunt magis coniuncte hoc reddit rem du-
biaꝫ. Tamen qꝛ per maſculos familia ꝛ agnatio conſeruatur
non ita per feminas.d.l.ſunt autem agnati.cũ concor.ſ.ad-
ductis.ꝛ propterea extant cõmuniter per italiam ſtatuta ex-
cludentia feminas propter maſculos qñꝗ ſimpliciter qñꝗ
dotatas etiã filias ꝛ ſimile ſtatutuꝫ extat etiam fulginei. Et
ratio ſimilium ſtatutorũ cenſetur eſſe vt conſeruetꝰ familia
ꝛ agnatio que per maſculos conſeruatur ꝛ non per feminas
dicunt Jaco.de are.ꝛ Cy.in.l.publico.C.de adul.ꝛ Bal.in
l.cunctos populos.C.de ſumma trini.ꝛ in.l.maximum vi-
cium.C.de liberis preteritis.ꝛ tangit Bart.in.l.liberorum.
de verbo.ſign.ꝛ licet Bar.non videatur ſequi Jaco.de are.
non propterea dicit non eſſe hanc rõnem:ſed dicit non eſſe
ſcriptam ꝛ doc.cõmuniter ſolent dicere hanc eſſe rationem
ſtatuentium.vnde quando agitur de conſeruando familiaꝫ
ꝛ agnationem habetur potior reſpectus ad mares ꝗ ad fe-
minas:femine eniꝫ licet ſint de familia tamen finitur in eis
d.l.pronunciatio in fine.ꝛ ibi per Bar.

e ¶ Et in dubijs mens teſtatoris interpetratur conformari
menti iuriſlatoris ſiue ſit ius municipale ſiue ius commune
iuxta notata per Bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope
ris liber.ꝛ in.d.l.heredes mei.§.cum ita.ꝛ per Jmol.in.c.po
tuit.de loca.qui refert ꝛ ſequitur dictuꝫ Barto.in.d.§.ſi li-
beri.ideo mens teſtatoris prout credendum eſt fuit ſubſti-
tuere illos per quos conſeruaretur dignitas ſue familie ꝛ
ſue domus.prout ꝛ mens iuris municipalis multum ad hoc
tendit.ideo potius credendum eſt voluiſſe ſubſtituere fra-
trem ꝗ filias:attento etiam ꝙ non ſubſtituit domum ſed
cippum ſcilicet domus.ꝛ ſic non videtur ſubſtituere ſimpli
citer illos de domo:ſed illos in quibus conſiſtit firmamen-
tum ꝛ ſtabilitas ꝛ conſeruatio domus.

f ¶ Nam cippus arboris denotat.ꝛ ſignificat eã partem ar-
boris in qua ſubſtentatur tota arbor.ꝛ non veniunt palmi-
tes ꝛ frondes ꝛ fructus qui ſtant in arbore:licet omnia ſint
pars arboris.ꝛ de arbore dici poſſint argumentuꝫ ad hoc.l.
fructus pendentes.ff.de vſuf.ꝛ ſic in effectu poni ſolet pro
ſtipite ſeu pro pedali iuxta vulgarem noſtrum ꝛ ſolet dici
quandoꝗ cippus domus materialis vel cippus palatij fun
damentum domus vel palatij.ꝛ parietes principales pro-
quinque ſolo tramedia.ꝛ terrata ſeu ſolaria nõ ſolent veni-
re appellatione cippi domus: vnde cippi appellatione ſolẽt
in ſimili venire ea in qbus principaliter conſiſtit firmamen
tum ꝛ ſtabilitas rei.de cuius cippo agitur ꝛ non omnia que
ſunt pars rei de qua agitur.ita ꝛ in ſimili appellatione cippi
domus ſumpte pro familia agnatione vel conſortoris non
veniãt omnes de domo vel de agnatione vel cõſortoris ſed
ille perſone per quas familia ſeu conſortoria potiſſime reci-
pit ſtabilitatem fundamentũ ꝛ maiorẽ perpetuitatẽ capien-
do cippũ proprie ꝓcedendo de ſilibus ad ſilia prout licitũ
eſt de iure.ar.l.non pñt.ff.de leg.ꝛ.c.inter ceteras.de reſcri.
cum ſimi.ꝛ dr̃ cippus.i.ſtipes agnationis Ang.in.l.ſi.C.de
verb.ſig.reperi allegatũ in mea lec.non dicit ſed aliꝰ latius
legit.ꝛ hoc mõ teſtator voluit prouidere magis agnationi.
ꝛ cõſortorie.prout ꝛ latores iuriũ municipaliũ.ſolent etiaꝫ
velle ꝓuidere ꝛ qꝛ firmamẽtũ domus ꝛ ꝑpetuitas ipſius re-
ſidet in maſculis:nõ ita in feminis ꝑut ꝛ dicunt doc.vbi.ſ.
iõ appellatione cippi venire debent maſculi nõ femine ꝗſi
quo ad agnationem ꝛ conſortoriaꝫ femine aſſimilentur pal-
mitibus ꝛ frondibus arboris que magis de leui caducan-
tur ꝗ caducentur ſtipites arborum.facit qõ not.glo.nota-

bilis in.c.iij.qui feuduꝫ dare poſſunt dicens ꝙ femine ne-
queunt eleuare ſ(?)dam domus vel caſate. ⁊ per Angel.in.l.
pro herede in fi.ff.de acquir.here. ⁊ maxime hoc dicendum
videtur q: dicte filie tempore quo ceſſit dies ſubſtõnis erãt
nupte maritis qui erant de alijs domibus.

g ¶ Uxores aũt ſequuntur virum quo ad eoꝝ.l.cuꝫ quedam
puella in prin.ff.de iuriſ.om.iud.⁊ de iudi.l.exigere.⁊.ff.ad
muni.l.ea que icõo.⁊.l.fi.§.iij.⁊ efficit ciuis ciuitatis viri.vt
no.Bar.in.l.fi.§.idẽ reſcripſerunt.ff.eo.ti.poſt glo. in.l.ci-
ues.C.de incol.lib.x. ⁊ deſinit eſſe de primo foro nõ ſolum
ratione incolatus:ſed ẽt rõne originis.l.origine.C. de mu-
nu.⁊ origi.lib.x.ꝓut dicunt Bar.⁊ Bal.in.d.l. cũ quedam
puella in prin.de quo per Bar.in.d.§.idẽm reſcripſerunt.⁊
corruſcant radijs ⁊ dignitate maritoꝝ in auc.de cõſul.§.hoc
itaqꝫ.⁊.l.femine in prin.ff.de ſena. ⁊ perdit dignitatẽ ⁊ no-
bilitatem quam apparente fuerat cõſequuta filia que nubit
ĩgnobili.d.l.femine.§.parentes.lꝫ itaqꝫ nupta remaneat ſub
patria ptãte.l.ſi vxorem.C.de condi.inſer. ⁊ inſti.ad tertul.
§.j.in fine.⁊ nõ deſinat eſſe agnata.tñ in plurimis ſequitur
virum itaqꝫ prout quo ad ciuitatem ⁊ forũ ⁊ dignitateꝫ ſe-
quitur magis virũ q̃ꝫ parentem:ita ẽt quo ad domũ ſumen
do domum nãliter prout vulgariter ſumit pro his qui defe
runt eadem arma ꝓut dicit Bar.nãliter ſui in.d.l. tutellas.
⁊ prout ſumit in.d.c.j.de ſcilma. ⁊ hic peruſie dicunt de ea-
dem domo conſortes oẽs qui deferunt eadẽ arma. ⁊ cogno
minantur eodem cognomine.⁊ ſolent hic peruſie mulieres
nupte cõiter cognominari de domo mariti ⁊ non de domo
patris.⁊ vti armis mariti in his in qbus mulieres vtuntur
armis prout cõtingit in ſigillando lras ⁊ in deferendo anu-
los cum armis ⁊ hmõi mulier itaqꝫ ita nata in vna domo ⁊
nupta in altera non ſolet cognominari de prima domo ſed
de domo ſcda hoc eſt de domo viri.vt plurimuꝫ.⁊ ita eſt ve-
riſimile ꝙ occurrat fulginei.⁊ ita ẽt intellexi: ⁊ ideo cũ ver-
ba ſint naturaliter prolata.⁊ nõ ciuiliter q: verbum cippum
non eſt verbum ciuile.dicendum vꝫ ꝙ debeat ſumi pro his
qui deferunt eadeꝫ arma ⁊ nominantur eodem cognomine
prout no.Bar.in.d.l.tutelas. vñ ſi mos viget fulginei ꝓut
hic ꝙ filie nupte non cognominent de domo patris. ſed de
domo viri poſſet ex hoc capite dici ꝙ filie predicte non ve-
niant appellatione domus teſtatoris.⁊ ꝯñter minus veniãt
appellatione cippi domus. ⁊ ꝑpea non admittantur vigore
dicte ſubſtõnis ꝙ ⁊ dicenduꝫ videtur ex alio.ſ. q: dicte filie
in dicto teſtõ ſunt prohibite plus petere de bonis teſtato-
ris vltra relicta in ſpecie eis facta:que quideꝫ prohibitio eſt
ſimpliciter ⁊ indefinite facta ⁊ indefinita equipollet vli.l. ſi
pluribus.de leg.ij.⁊ canone ſi romanoꝝ.xix.di.⁊.c. q: circa
de priuilegijs cũ ſi. ſed ſi admitterent ad dictam ſubſtõneꝫ
plus peterent qꝺ eſſet contra gñalitatem dicte clẽ prohibiti
uie nec vꝫ teſtator incõtinenti receſſiſſe a dicta gñali prohibi
tione.arg.l.nõ ad ea.ff.de condi.⁊ demon.⁊.l.cũ qui mutatã
ff.de proba.ex quibus oibus concludendum cenſeo ꝙ dicte
filie non admittant ad dictam ſubſtõnem ſed ſolus dictus
frater teſtatoris.nõ ob.adductis in ꝯtrium que vere non ob-
ſtant quibus ſatis pꝫ reſponſum per adducta pro hac pte.lꝫ
enim filie ſint agnate.⁊ ſi ſint nupte.⁊ per ꝯñs ſumendo do
mũ pro agnatione poſſint dici de domo:tñ non vꝫ ꝙ ve-
niant appellatione cippi domus.maxime ſumendo vba na-
turaliter nõ ciuiliter prout nãliter ꝓlatum vꝫ verbum illud
cippũ.⁊ ſubſequẽter ſumendo domũ pro deferentibus ea-
dem arma.⁊ eis qui vocant eodem cognomine. ⁊ potiſſime
concurrente alia clã in qua factis relictis in ſpẽ dictis filia-
bus gñaliter prohibuit ipſas filias plus petere ꝓut ꝺ oia la-
tius deducta ſunt non repeto. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ filia dotata non ſuccedat exiſtentibus
maſculis: an filia dotata ſuccedat in bonis emphyteoticis
excluſo patruo:ſtante quadam diuiſione facta per patreꝫ di-
cte filie ⁊ dictum eius patruum.

¶ Conſilium xlij.

In noie dñi noſtri ieſu

f chriſti. ¶ Uidetur prima facie dicendum ꝙ
dicta domus emphyteotica nullatenus deue-
niat ſeu pertineat ad dominum Antonium
pro portione que contigit in partẽ dicto benedicto,

a ¶ Ex pluribus ⁊ primo q: quo ad portionẽ dicti petri non
ratificantis dictã renouationeꝫ emphyteoſis videt ꝙ dicta
renouatio ſit ineffica𝔵 nec accreſcat cõſorti q: in ꝯtctibus nõ
eſt locus iuri accreſcẽdi ſaltẽ inter ꝑmos ꝯhentes.l. ſi mihi
⁊ titio in ꝑn.ff.de ver.ob.⁊ ibi per Bar.⁊ doct. ⁊ probat in
feudo in.c.j.de fratrib.de no.benefi.inueſti. ⁊ in.c.vnico de
duobus fratribus a capitaneo inueſtitis.⁊ ꝑpea cum defice
rẽ dicat dictus ꝯtctus emphyteoticus pro portione dicti pe
tri qui fuit vnus et primis ꝯhentibus dicta portio vꝫ inuti-
lis ⁊ reuerſa ad eccleſiam ꝓprietariã. item pro altera por-
tione ⁊ ẽt pro predicta ſi dicta rõ non militaret vꝫ dicendũ
ꝙ pertineat ad dictam dñam Jacobam filiaꝫ dicti Antonij
duabus rõnibus vna q: ipſa eſt ꝓximior dicto Antonio ad
quem ptinebat dimidia dicte domus emphyteotico de qua
dimidia agitur ⁊ eſt de vocatis in dicto ꝯtctu emphyteotico
q: dicta emphyteoſis fuit ſtipulata pro ipſis primis tribus
contrahentibus ⁊ vſqꝫ in tertiã generationem dñi Benedi
cti ⁊ Antonij ⁊ cuiuſlibet eoꝝ tertiam gñationem maſculinã
⁊ femininam. iõ cum ipſa dña Antonia ſit tertia generatio
dicti Antonij q: eius proneptis.⁊ iõ tanq̃ꝫ proximior dicto
Antonio nepoti ipſius ſtipulantis vꝫ ipſa excludere dictuꝫ
Benedictum fratrem carnalẽ dicti Antonij de cuius por-
tione agit cenſent enim illi.de dictis generationibus voca
ti ordine ſucceſſiuo vt proximiores ceteris preferant.arg.l.
cum ita.§.in fideicõmiſſo.⁊.l.peto.§.fratre. de lega.ij.⁊.l.fi.
C.de verbo.ſigni.⁊ in portione vnius filij cenſet magis di-
lectus nepos ex filio q̃ꝫ alter filius.vt eſt bonus tex. in.l.cũ
auus.ff.de condi.⁊ demon.⁊ magis in terminis eſt tex.in.c.
vnico.de nã ſucceſ.feu. vbi ſi duo fratres diuidunt feudũ ⁊
alter decedit ſuccedũt in portione ſua ſibi ꝓximiores.⁊ etiã
ſi totum feudũ illi fuerit aſſignatuꝫ ſuccedũt pariter in toto
feudo eius proximiores: lꝫ quo ad ſtipitẽ ſint alij inequali.
⁊ forte in ꝓximiori gradu.⁊ per illũ tex. ita alſs vidi conſul-
tum apud Camerinũ per Pau.de ca. in quodã ſuo conſilio
deciſiuo in materia emphyteotica. vnde vꝫ ibi quaſi caſus
⁊ deciſio Pau.de ca.in terminis pro hac pte ꝙ.ſ.dña Jaco-
ba admittatur tanq̃ꝫ ꝓximior in portione emphyteotica di-
cti ſui pris ⁊ tanq̃ꝫ eius hẽs attenta ẽt forma dicte diuiſio-
nis in qua dictus Bñdictus qui ꝑtendit cõſequi dictã por
tionem in diuiſione quã fecit cũ dicto Anto.cõceſſit eidem
Antonio oia iura ad eum ptinentia in dicta portione dicto
Anto.adueniente in parteꝫ in dicta diuiſione.iõ non vꝫ ꝙ
poſſit hẽre regreſſum ipſe Benedictus amplius ad dictã por
tionem.ex quo conceſſit omnia iura ſua.

b ¶ Et etiam attẽto ꝙ diuiſio eſt quedam tranſmutatio hñs
vim emptionis.l.j.⁊.l.ſi fratres.C.cõia vtri.iu.⁊.l.ſi familie.
C.fami.herciſ.⁊.l.cum pater.§.hereditateꝫ.el.ij.ff.de leg.ij.
Adeo ꝙ eſt locus euictioni. vt.d.l.ſi fratres. ⁊.d.l.cum pa-
ter.§.euictis. ⁊ quem de euictione tenet actio eundẽ agen-
tem repellit exceptio.ideſt vendicantem cũ.l. ſequenti.ff.de
euic.⁊.l.ſi a titio.ff.de rei vendi. nec videt huic ſententie re-
fragari ſiquis dixerit ꝙ ꝑdicta procederent ſi dicta filia de
iure ſuccederet pri prout contingit de iure cõmuni. Secus
tamen videtur de iure municipali per qꝺ videt ꝙ dicta fi-
lia dotata a pre excludatur a ſucceſſione paterna propter pa-
truuꝫ prout ſatis aperte vident ſonare verba dicti ſtatuti in
eius principio.⁊ prout excludit ab hereditate. ita cenſeatur
excludi ab ipſa emphyteoſi per ea que tradit bart.in.l.iuriſ-
iurandi.§.ſi liberi.ff.de operis lib.naꝫ ad hoc videtur poſſe
reſponderi duobus modis.primũ ꝙ dictum Bart.nõ pro-
cedat niſi quando filij inuitarent ad emphyteoſim demum
ſi ſint heredes prout voluit Bal.in.l.liberti libertęqꝫ.C.de
operis lib.⁊ dato ꝙ dictum Bart. procederet nihilominus
ceſſat in caſu noſtro q: dictum ſtatutũ exorbitantiſſimuꝫ vi-
detur reſtringendum vt quantominus poteſt ledat ius cõe
per iura vulgaria.⁊ propterea dictũ ſtatutum cenſeat exclu-
dere mulieres dotatas demũ quando ſuperſint deſcenden-
tes dotantium ſeu eorũ de quoruꝫ ſucceſſione agitur per li-
neam maſculinam.⁊ maſculi. vt videtur expreſſuꝫ circa me-
diuꝫ dicti ſtatuti ibi ſaluo ꝙ femine poſſint venire ad ſucceſ
ſionem parentũ ⁊ fratrum ⁊ aliaꝝ perſonaꝝ ad quarum ſuc-
ceſſionem de iure vocantur ſi deſcendentes per lineam ma-
ſculinam maſculi non ſuperſint remittendo vel cedendo.vt
ũ.dotes ſuas in hereditate que verba interlineata videntur
aperte ſonare in dictã interpetrationem cuꝫ ille.§.ſaluo vi-
deatur reſpicere ⁊ determinare oia precedentia cuꝫ clã in fi.
poſita ad oia precedentia referat.l.talis ſcriptura.de leg.j.⁊
l.j.C.de libe.prete.⁊ ſimiliter clauſula in medio poſita.l.⁊ ſi
pepercerit.§.ſi filius.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊.c. ſecundo requi-
ris.⁊.c.inquiſitioni.extra de appellationibus.

¶ His tamen

c ¶Hic tamen non ob. ↄ̃trium arbitror de iure rñidendum.ſ. ꝙ dcã portio que obuenit in ptem dicto Antonio deuoluat̃ in totũ ad dictum bñdictũ nepotẽ dicti Antonij pmi ſtipulatoris.ꝛ ſic ꝓximioris ipſi ſtipulãtis:nec eſt expeditũ ꝙ ſuccedat ꝓximior ei qui vltimo deceſſit ad quẽ ptinuit portio emphyteoſis vel tota emphyteoſis de qua agit̃.'naꝫ iura volunt ꝙ in ſilibus caſibus veniant ꝓximiores. vnde pôt intelligi de proximioribus ipſius teſtõris vel ſtipulantis.ꝛ ita vidi iã eſt annus cõſultum ſup quodam teſtõ cardinalis ſcti Euſtachij in interpetratione cuiuſdã ſubſtõnis.ꝛ ſic in terminis dicti.§.in fideicõmiſſo per clariſſimũ virũ olim Bal. de bartholinis. ꝛ alſ vidi in materia emphyteotica cõſultũ apud Camerinum per famoſiſſimũ doc.'integerrimi iudicij do.Bene.capram. vbi quedã emphyteoſis fuerat aſſignata vni ex fratribus in diuiſione. ꝛ poſtea deceſſerat ꝛ volebat prefatus cõſulens ꝙ in dicta emphyteoſi ſuccederet proximior quo ad primũ ſtipulãteꝫ:lꝫ ſint alij ꝓximiores quo ad illũ cui obuenit in ptem.ꝛ Bal.ẽt in quodã ſuo cõſilio incipiente pmiſſis verbis ſtatutoꝝ concluſit in quadã emphyteoſi obuenta vni in ptem ꝙ eo decedente nõ ſuccedat ſibi in'emphyteoſi predicta eius ꝓximior ſi eſt alius proximior ipſi ſtipiti qui queſiuit emphyteoſim ſalteꝫ non ſuccedat in totum ꝑut ꝛ eo caſu ſi bene memini loquebatur dominus Benedictus erat tamen in caſu Bal.prohibita diu.ſio.

d ¶Et tenendo ꝙ attendat̃ proximioritas quo ad ſtipiteꝫ ꝛ non ꝓximioritas quo ad vltimũ decedentẽ poſſet rñderi ad dictum.c.vnicũ.de nat.ſuc.feu.ꝙ loquat̃ in feudo cuius nã eſt ſepe extranea a nã aliarum rerũ. vt no.Bar. in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.de operis lib. ꝛ probat̃ in.c.j.de cogni.feu. vbi pꝫ ꝙ cauſe feudoꝝ deciduñtur ſm conſuetudines ꝛ mores feudales. ꝛ demũ in ſubſidium recurrit̃ ad leges romanorum qd ꝛ pꝫ qꝛ ius feudorum dr̃ ius conſuetudinariũ.vt pꝫ in primo rubro in quo dr̃ incipiunt conſtõnes feudoruꝫ adeo ꝙ pleriqꝫ dubitãt:an ille liber ſit autenticus. de quo diſputat Bal.in.d.rubrica.ꝛ allegat̃ in vſibus feu.qñ allegatur aliqd in illo libro.ꝛ iõ reperiuntur in mã feudali multa que deuiant a diſpõne iuris cõis in alia mã ea ratiõe qꝛ vt dixi regulat̃ potius ab vſu feudali ꝙ̃ a rõne ſeu iure coi.vñ non eſſet abſonũ ſiquis diceret ꝙ in hoc ẽt.ſ.ꝙ diſponit̃ in d.c. vnico deuiet a iure cõi. ꝛ ppea forte poſitum fuit illud c.ſub rubro.de nã ſucceſ.feu.'quaſi in hoc ſit ſingularis nã feudi ꝛ ppea non trahat̃ ad mãm emphyteoticam vel ad ſimilem mãm.de qua in.d.§. in fideicõmiſſo.ꝛ,in.d.§.fratre. In hoc tñ iam diu cõtinuo dubitaui pp illum tex.cũ non habeamus text.ↄ̃trium diſponentẽ in iure cõi.ꝛ Pau.de ca.in quodam cõſilio deciſiuo reddito apud Camerinuꝫ. de quo ibi habet̃ copia.ꝛ vt intellexi ipſum originale extẽdebat illũ tex.etiam ad emphyteoſim.iõ nec ad pñs audeo hoc firmare.tñ ex alio probat̃ dicta cõcluſio.ſ.ꝙ dictus Benedictus preferatur in dicta emphyteoſi qꝛ.ſ. prefert̃ in hereditate vigore ſupradicti ſtatuti ꝙ in ſui principio nolendo penitus verba cauillare ꝛ maximã violentiã facere verbis ipſius ſtatuti probat ꝙ filia in ſucceſſiõe patris preferat̃ eius patruo qñ fuerat dotata ab ipſo pr̃e cum dictum ſtatutũ dicat ꝙ ſi qua mulier erit dotata a pr̃e ꝛc. vel fratre carnali vl̃ patruo carnali nõ poſſit ipſa mulier dotata reuerti ad ſucceſſionem predictorum vel alicuius ipſoruꝫ dotantium vel nõ dotantium vel deſcendentiũ ab eiſdem vel aliquo predictorũ per lineam maſculinaꝫ quouſqꝫ ſuperuixerit aliqs maſculus legittimus ꝛ nãlis de predictis vel aliquo ipſorũ vel deſcendentibus ab eiſdẽ per lineam maſculinã que verba vidẽtur clara decedentia caſum nr̃m.ſ.quo ad hereditateꝫ hoc eſt ꝙ dictus Benedictus preferat̃ dicte dñe Jacobe in hereditate dicti Antonij pr̃is dicte domine fratriſqꝫ dicti Benedicti attento ꝙ ipſa domina Jacoba fuit dotata ab eius pr̃e.ꝛ ſupereſt eius patruus vnus ex dictis noiatis in prin. ſtatuti qui eſt deſcendens ex vno ex nominatis in ſtatuto:quia deſcendens ex auo dicte domine Jacobe. ꝛ ſic qualitercunqꝫ intelligantur illa verba quouſqꝫ ſuperuixerit aliquis maſculus de predictis vel aliquo ipſorum vel deſcendentibus ab eiſdem comprehendũt caſum noſtrum. ex quo dictus Benedictus eſt vt dixi vnus ex predictis nominatis.ꝛ eſt deſcendens ex aliquo ex predictis.

e ¶Et licet alſ ſoleat dici ꝙ hmõi ſtatuta que excludũt feminas a ſucceſſione pp maſculos intelligant̃ in ſucceſſione dotantium ꝑut voluit Bal.in.l.j.C.de leg.here. per glo.ibi.ꝛ idem ibi tenuit Guido de ſuza. ꝛ allegat.l. vt liberis.C.de colla.ꝛ idem ibi tenuerunt excellentes viri dñs Joãnes de nobilibus de monte ſperello ꝛ dñs Dionyſius de barigianis cũ quo tranſeunt cõiter legentes ꝛ cõſulentes qñ ſtatutum ſimplr̃ loquitur prout ſunt termini Baldi.tñ hoc non cadit in terminis noſtris cũ ſtatutuꝫ aperte loquat̃ de ſucceſſione dotantiũ ꝛ non dotantiũ: quinimo pleriqꝫ tenẽt ꝙ licet dictũ Bal.ꝛ ſequa. ꝑcedat qñ ſtatutum ſimpliciter loquitur vt dixi:ſed nõ procedat quando ſtatutũ loquitur alternatiue reſpectu dotantiũ ꝛ'reſpectu eoꝝ de quorum'ſucceſſione loquit̃ puta ſi ſtatutum'dicit ꝙ dotata a pr̃e:matre: auo:vel fratre vel patruo nõ ſuccedat patri:matri:auo:vel fratri.vel patruo.nã tunc dotata ab vno ex predictis cenſet̃ excluſa non ſolũ a ſucceſſione dotantis:ſed etiaꝫ a ſucceſſione'alterius ex prenominatis ſm eos. ꝛ in h̃ in terminis habeo cõſilium Bal.incipiens de iure cõi nullum dubiũ.iteꝫ habeo conſiliũ Petri de ancha.qd incipit pro veritate premittendum eſt ꝙ Philippus.ꝛ his diebus vidi ſilr̃ conſultum apud Gualduꝫ in ſimilibus terminis:vnde multofortius hoc dicendum eſt in terminis noſtris in quibus ſtatutum non ſolum loquit̃ alternatiue:ſed exprimit de ſucceſſione non dotantiũ.ꝛ ponit etiam alia verba idẽ aperte ſonantia ꝙ̃ ſonent verba ſtatuti.de quibus loquunt̃ Bal.ꝛ Pet. de anch.'ꝛ in terminis proprijs dicti ſtatuti qd viget camerini ꝙ dotata ab vna ex dictis perſonis non ſuccedat alicui ex prenominatis in ipſo ſtatuto donec ſupſunt aliqui maſculi ex dictis nominatis ſeu deſcendẽtes maſculi ab eiſdeꝫ per lineam maſculinã conſuluit idem Bal.cuius cõſilij copia fuit ex camerino ad me tranſmiſſa cuꝫ alſ cõſultus fuerim in alia cauſa ſuper ſimili interpetratione dicti ſtatuti. ꝛ etiam in illa cã fuit tunc repertũ dictum conſiliũ Paul. de ca.deciſiuuꝫ qui idem cõcludebat in ſil̃i caſu:quinimo hoc per ipſuꝫ cõſulentẽ ꝛ per aduocatos partiũ preſupponebat̃ hoc pro claro prout deprehendit̃ ex dicto conſilio Pau. de ca.in quo referabant̃ motiua aduocatoꝝ qui in alio faciebãt vim. ꝛ ita tunc his cõſului ſuper ſimili interpetratione huius ſtatuti. ꝛ in caſu fortiori.ſ. ꝙ dotata a patre excludat̃ ab hereditate matris ꝛ aliorum nominatoꝝ in dicto ſtatuto.ꝛ ab hereditate deſcendentiũ ab eiſdem: lꝫ non ſuperſint deſcendentes eius de cuius hr̃ditate agitur prout ꝛ conſulebant prefati Bal. ꝛ Pau.de ca. quorũ maxima eſt auctoritas.ꝛ ꝑut quaſi pro expedito pſupponebant patroni cauſe ſ̃.relate. ꝛ in hac ſnia concurro ẽt ad preſens in caſu nr̃o in quo viget maior rõ qꝛ agitur de hereditate dotantis:lꝫ non ſuperſit deſcendẽs maſculus ex ipſo dotante.de cuius hr̃ditate agit̃ prout nec ſupererãt in caſibus Bal.ꝛ Pau.de ca. in quibus caſibus etiam non agebat̃ de hereditate dotãtis. ꝛ ſic erant duo que videbant̃ obſtare. ꝛ tñ conſuluerunt ꝙ non obſtabant illa duo: vñ fortius concludendũ eſt in caſu noſtro ꝙ non obſtet vnũ ex dictis duobus.ar.auc.'itaqꝫ.C. cõmunia de ſucceſſio.ꝛ ad dictuꝫ.§.ſaluo reſponderi poteſt prout.ꝛ reſpondebat Bal.in dicto cõſilio ꝙ ille.§.ſeu ver. ſaluo intelligatur ſm principiũ illius ſtatuti.ſ. ſi nõ ſuperſint maſculi inuitati in principio ſtatuti.pro quo facit qꝛ nõ dicit dictus ver.ſaluo ſi nõ ſuperſint maſculi per lineã maſculinam deſcendentes ex his de quorũ ſucceſſione agit̃ ſed ſimpliciter dicitur ſi nõ ſuperſint deſcendentes maſculi ꝛc. nec dicitur deſcendentibus quoꝝ vnde pôt intelligi de deſcendentibus eoꝝ de quibus loquitur prin.eiuſdẽ ſtatuti ꝙ principium quodãmodo ſubuerteret̃ ſi dictus.§. ſaluo generaliter intelligeret̃ non ſuperſunt deſcendentes maſculi eorum de quoꝝ ſucceſſione agitur cũ verba principij ꝛ veriſimilis mens ſtatuentiũ ad aliud tendat.ꝛ ꝙ dictus v̾ſi.ſaluo non patiatur ſ.lam interpetrationeꝫ demonſtratur:ex eo quia ex quo permittit non ſolũ de ſucceſſione parentum:ſed etiam de ſucceſſione fratrũ ꝛ aliarum perſonarũ ad quarum ſucceſſionem de iure vocãtur. ꝛ quando agit̃ de alia ſucceſſione ꝙ̃ de ſucceſſione parentum femine excluderent̃ nedũ ſi ſupereſſent deſcendentes maſculi per lineaꝫ maſculinam ſed etiam ſi ſupereſſent deſcendentes femine per quãcunqꝫ lineam ſed deſcendentes maſculi per lineam femininam.ꝛ ſic reſpectu ſucceſſionis fratrum ꝛ aliarum perſonarum de quibus ibi premittitur illa verba ſi deſcendentes per lineaꝫ maſculinam maſculi non ſuperſint forent inepte poſita per predicta:vnde intelligantur vt dicebat Bal. ꝛ hec reſponſio placet.Habam ẽt dum alſ ſuper dicto ſtatuto conſului ad illum verſiculũ duas alias rñſiones.ſ. qd dum ibi dr̃ ad quaꝝ ſucceſſionem de iure vocãtur intelligat̃.ſ.de iure cõi ꝛ iure municipali.iõ qñ per principiuꝫ illius iuris municipalis excluduntur non loquatur ille ver.ꝛ ſic non diſcordet a

principio illius ſtatuti vel ille ver. ſaluo referatur ad ꝓxima non ad multum remota prout eſt principiū illius ſtatuti qḋ multum diſtat ab illo ver. ſaluo facit qḋ dicit gl. in. §. itēꝫ lapilli inſti. de re. diui vbi pōderat hoc an ſit ꝓximus vel multum remotus vt in ea pꝫ. in ꝓxime. n. ꝑcedenti ver. dr̄ in dicto ſtatuto ꝙ vendicet ſibi locū in pñtibus preteritis ⁊ futuris. qḋ eſt cōtra nāꝫ nouarū. ll. que eſt dare formaꝫ futuris rebus nō ꝑteritis. l. leges ⁊ ꝯſtōnes. C. de. ll. ⁊. c. ſi. extra de conſti. vñ quatenus proxime diſponit̃ ꝙ habeat locū in preterito ſuccedat limitatio per dictū ver. ſaluo. ⁊ ſic nō limitat principium ſtatuti que limitatio eſſet deſtructio dicti principij. ſed limitet ⁊ moderet proximū dictum precedens: item dñs Martinus ſuzinus qui ſubſcripſit ſe meo conſilio dabat ēt aliud rñſum ꝙ gratia breuitatis obmitto. ⁊ qꝛ magis placet prima reſponſio ſupra data.

f ¶ Nec ob. huic interpretationi ſi dicat̃ ꝙ per hāc interpetrationē incidimus in nō mediocrē abſurditatē. nā ſm hoc ſi filia dotat̃ a patre vel ab auo pr̃no. ⁊ ſupeſt auia mr̃na vel deſcendēs ex ea excludet̃ a ſucceſſione pr̃is vel aui qꝛ ſupeſt auia noiata a ſtatuto que non attinet in aliquo pſona de cuius hr̃ditate agit̃: nam auo pr̃no nihil attinet. ⁊ pr̃i non niſi iure affinitatis que affinitas nō eſt in cōſideratione quo ad ſucceſſionē. l. affinitatis. C. cōia de ſucceſ. qḋ qdem nō imerito iudicari dꝫ abſonū: nam ad hoc rñdeo prout. ⁊ alſ rñdebam ꝙ qñ ſtatutum excludit feminas dotatas vel non dotatas: ſi vel donec ſuperſunt maſculi intelligit̃ eo caſu quo illi maſculi ſuperſtites ſuccedunt ⁊ non alſ qꝛ ex quo ſtatutum excludit feminas in fauorem maſculorū intelligi dꝫ quando cadit dictus fauor. ⁊ iḋ ſi maſculi non ſunt ſucceſſibiles non militat ſtatutaria excluſio feminarum.

g ¶ Et ꝓpterea frater minor non excludit feminā prout hic no. Bar. in. l. j. in fi. ff. de ꝯtab. ⁊ facit. l. ex facto. §. ſi. ff. ad treb. ⁊ in fratre minore not. Bal. in auc. ingreſſi. C. de ſac. ſan. ecc. ⁊ predicta tangit ēt Bal. in. l. maximum viciū. C. de lib. pte. ⁊ in. l. in ſubſtōne. §. non ſolū modo. ff. de vulg. ⁊ pup. vbi dicit Bal. ꝙ ſtatuta ꝙ maſculi excludant filiā dotataꝫ dñt intelligi ſi maſculi extant tpe quo de excluſione tractat̃ ⁊ ſi ſint heredes. ⁊ facit tex. ibi in rōne ſui. ⁊ iḋ ſi maſculi repudiāt non excludūt feminam. dicit Bal. in quodā ſuo conſilio qḋ incipit qꝛ ſtatutuꝫ diſponit. ⁊ alſ dicit Bal. in. l. oēs populi de iuſt. ⁊ iur. qḋ ſi ſtatutum dicit ꝙ primogenitus ſuccedat excluſo ſecundo genito dꝫ intelligi ſi eſt capax ⁊ meritus ſecus ſi eſt incapax vt frater minor vel demeritus vt exheredatus ſm eū ibi. ⁊ Pe. de anch. in repetitione. c. canonum. de conſtōnibus. xiiij. q. princi. col. cliij. ⁊ hoc applicando ad terminos noſtri ſtatuti ceſſat dicta abſurditas. nā intelligetur ſi ſupererit aliquis ex dictis perſonis qui excluſa femina dotata ſuccedat in hr̃ditate. de qua agit̃ prout ⁊ intelligi dꝫ per predicta. item eſt aduertendū ꝙ ꝓpter ſuperexiſtentiam auie paterne vel mr̃ne non excludit̃ femina dotata cum ſtatutum excludat quouſqꝫ ſuperuixerit aliqs maſculus legitimus ⁊ nālis de predictis. ⁊ ꝓpterea non excluditur ꝓpter feminas lꝫ ſit de predictis. conſiderant̃ ergo femine prout ſunt mater ⁊ auia pr̃na ⁊ auia mr̃na ad finē vt ſi ipſe dotent ſuccedat excluſio ſtatuti quo ad ſucceſſionē ipſaꝝ ⁊ aliaruꝫ perſonaꝝ que in ſtatuto noiantur. ⁊ ſilr ſi alij dotent excludantur femine dotate a ſucceſſione paſſiua dictaꝝ matris ⁊ auie. ⁊ prout non excludunt̃ femine dotate ꝓpter exiſtentiam ipſaꝝ matris ⁊ auie. ita forte nec excludantur ꝓpter deſcendentes ex ipſis mr̃e ⁊ auia qꝛ non poſſunt eſſe deſcendentes per lineā maſculinā. ⁊ ſic per hec moderat̃ aliqualitulum duricies dicti ſtatuti: lꝫ hoc non ſit pñtis diſcuſſiōis nec expediat hoc aliter firmare: ſed ex predictis concludendum eſt ꝙ dicta filia dotata a patre excludatur a ſucceſſione pr̃is propter dictum Benedictum fratrem pr̃is eiuſqꝫ patruum carnalē. ex quo infert̃ ad propoſitum nr̃m ꝙ prout excludit̃ a ſucceſſione hereditaria. ita ēt excludatur a ſucceſſiōe in emphyteoſi qꝛ ipſe ſtipulator cenſet̃ ſe conformare cum diſpoſitione municipali. vt. ſ. femine admittant̃ ordine ſucceſſiuo. l. maſculis non ſuperſtitibus eo caſu quo femine a maſculis excludunt̃ ꝑut ſunt femine dotate qñ ſuperſunt aliqui ex inuitatis in dicto ſtatuto ſeu deſcendentes ex eis ſm dictas cōſiderationes prout cōcludit Bar. in. d. §. ſi liberi. ⁊ in quodā ſuo conſilio qḋ incipit quidam accepit a quodaꝫ abbate. alſ incipit queſtio iſta hꝫ duo dubia in ordine. cxxxii. ſm ordinem qui habet̃ peruſie. ⁊ ita ſilr conſuluit. Py. prout referunt Bar. Ang. ⁊ ceteri in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. qui idem volunt. ⁊ idem voluit Jmo. in. c. potuit circa fi. de locato. ſequendo Bart. in. d. §. ſi liberi. ⁊ ita ꝑut reperio allegatū tenuit Pe. de anch. in. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ in conſi. cccxiij. ⁊ And. de iſer. in. c. j. in quib. cau. feu. admit. facit qḋ no. glo. in. d. §. in fideicōmiſſo volens ꝙ lꝫ ibi dicatur ꝙ in relicto facto familie ꝓximiores ſuccedāt: tamen ſi concurrat frater cū filio alterius fratris premortui lꝫ frater ſit proximior: tamen ſuccedat filius fratris vna cū eo attento ꝙ de iure pariter ſuccedit in hereditate per auc. ceſſante. ⁊ auc. poſt fratres. C. de leg. here. ⁊ ſic vult illa gl. ꝙ in diſpoſitione hoīs in qua cenſent̃ inuitati proximiores ſuccedit̃ prout de iure ſuccedit̃ in hereditate: lꝫ ſm meram regulā illius tex. aliter eſſet dicendū ⁊ ſic non conſideret̃ ꝙ ſit ꝓximior ꝑut tanqꝫ proximior non ſuccedit in hr̃ditate: vñ ita in ſil. dicamus in hac emphyteoſi ꝙ lꝫ filia ſit proximior tamē nō ſuccedat in emphyteoſi ꝑut nec ſuccedit in hr̃ditate. ⁊ ita tenendum vr̃ quicqd dicat Bal. in. d. l. liberti liberteqꝫ. ⁊ in auc. ſi qs ruinas. C. de ſac. ſan. ecc. cuius dictū procedat qñ ſupeſſent maſculi excludētes feminas ab hr̃ditate qui tñ non ſuccederēt in emphyteoſi: qꝛ non ſint de gñatione inuitata in ꝯtu emphyteotico: nā dicit Bal. in dictis locis ꝙ lꝫ ſtatutuꝫ excludat feminas ab hereditate nō tñ excludit ab emphyteoſi ad quā inuitant̃ filij ēt non hr̃des. ꝙ quidē non negaret Bar. ſed lꝫ excluſa ab hereditate non excludat̃ ſimpl̃r ab emphyteoſi. tñ excludit̃ ſi ſupſunt maſculi ſucceſſibiles in emphyteoſi ꝓpter quos excludit̃ ab hereditate. nā tunc femina excluditur ꝓpter maſculos mediante diſpōne municipali: lꝫ non excludat̃ ſimpliciter ⁊ abſolute. ⁊ ita concordet̃ Bal. cū dictis Bar. ⁊ alioꝝ de quibus ſupra. ⁊ remanet cōcluſio ſupra facta ꝙ Benedictus excludat a dicta emphyteoſi dictā dñam Jacobā non obſtāte ꝙ ipſa ſit ꝓximior dicto Antonio ſuo genitori non obſtātibus adductis. ſ. in ꝯtrium que non obſtant. nā prima rō in ꝯtriuꝫ adducta tollit̃ ꝓpter verba dicte cōceſſionis emphyteoſis cū verba arctēt ꝙ excluſo vno ex principalibus nō deficiat emphyteoſis nec reuertat̃ ad cōcedentē ſed ad aliōs ꝑut contingeret ſi v̄ba conuētionis nō arctarent in ꝯtrium. ſecus vbi v̄ba cōuentionis ꝯtrium ſuadēt. vt ꝓbat tex. in. d. c. j. de duobus fra. a capi. inueſti. ⁊ gl. in. d. c. j. de fra. no. benefi. inueſti. verba autēꝫ in caſu noſtro ſatis aperte id ſonāt. ideo non inſiſto ⁊ hec rñſio placet. poſſet ēt dici ꝙ licet in ꝯtribus ceſſet ius accreſcendi vbi a prin. contractus initiatus in perſona vnius ex ꝯhērētibus tñ ſecus in contractibus onéroſis. vt. ff. de ꝯhen. emp. l. fundus ille. itē ſecunda rō. ſ. in ꝯtrium adducta eſt ſublata per adducta pro hac parte. Nec ob. tertia rō fundata in dicta diuiſione. Naꝫ eſt aduertendū ad v̄ba dicte diuiſionis in qua nō dederunt inuicem iura ſibi cōpetitura de futuro: ſed dūtaxat iura de pñti vt pꝫ ibi que vna dictarum partium hꝫ in altera pte dicte domus ⁊ poſſeſſione ec. ⁊ qḋ poſtea ſubdit̃ ibi facere potuiſſent ⁊ potuerunt ante preſentem contractuꝫ diuiſionis. ideo non trahat̃ dicta conceſſio ad iura futura. argu. l. cū ſtipulamur. ff. de verbo. oblig. ⁊ qꝛ verba ꝯtruum interpetrent̃ contra ſtipulantem. l. quicqd aſtringende. de verbo. ob. ⁊. l. veterinus. ff. de pac. ⁊. l. labeo. ff. de contrahen. emp. ad hoc notata per Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verborū oblig. per tex. ibi ſm vnam lec.

b ¶ Ubi Bar. poſt ſumarium notat ex illo tex. ꝙ per cōtractum diuiſionis non cenſet̃ receſſum a iure fideicōmiſſi ꝙ ſperabatur a diuidentibus puta qꝛ erant inuicem ſubſtituti poſt mortem licet in contractu diuiſionis inuiceꝫ promiſerint nihil agere contra dictā diuiſionem. ⁊ idē poſtea latius proſequendo firmat ibi Bart. in. j. ⁊. ij. q. per plures rōnes vt ibi per eum. ⁊ idem videt̃ tandem ibi ſequi Jmo. lꝫ dicat caſum eſſe dubium. ⁊ eadem rō cadit in terminis noſtris in quibus idem conſuluit Bar. in ſuo conſilio. cxxiiij. incipiente ex themate predicto tria dubia oriūtur vbi fuerunt verba magis lata qꝫ in caſu noſtro. nam circa tertium dubium hec ſunt verba Barto. tertio cum tempore diuiſionis vnus frater alteri quietauit finiuit ⁊ ceſſit omne ius qḋ habet vel habere poterat in parte alterius: an propter hoc frater ſuperuiuens impediatur petere partem dicti fundi pr̃is premortui. ⁊ tamen Bart. ſimpliciter loquitur in emphyteoſi per patrem ſtipulata pro ſe ⁊ filijs.

l ¶ Et poſtea idem Bar. cōcludit ꝙ dicta gñalis quietatio non porrigit̃ ad tale ius. allegat inter cetera. l. paulo calimaco. §. j. de leg. ⁊ ꝙ gñalis refutatio nō trahit̃ ad nō cogitata. vt ibi latius per eū. ⁊ ſi dicat̃ ſciebant fratres rē eſſe emphyteoticam. ⁊ forte naturam ipſius reſpondetur ꝙ potuerunt non cogitare hunc caſum: ſcilicet ꝙ alter ꝑcederet ſine filio

maſculo

maſculos:⁊ idem concludit Pau.de caſt.in preallegato conſilio deciſiuo allegando tex.in.c.j.de eo qui fi. fecit agna.in vſibus feudo.vbi eſt bonus tex. ꝙ generalis refutatio facta inter fratres non trahitur ad ſucceſſionem que poſtea obuenit ex natura feudi.vnde pariter non veniat id quod poſtea obuenit ex ſucceſſione in emphyteoſi. cum videatur eadem ratio.⁊ ſic illud.c.loquens in feudo videtur tenendū etiam ad emphyteoſim.prout ⁊ concludit Paul.de ca.in dicto conſilio. ⁊ ita etiam alſs conſului apud Camerinum in conſilio de quo ſupra mentionem feci.

k ¶ Nec ob.id quod dicebatur ꝙ diuiſio habet vim emptionis ſeu permutationis: adeo ꝙ tenentur diuidentes inuicem de euictione.quia reſpōdetur per no.per Bart.in.d.§. duo fratres in.j.q.vbi concludit in terminis illius.§.ꝙ fratres euincens nō tenetur de euictione ea ratione.qꝛ euincens euincit rem venditam facto emptoris vel ſui auctoris non tenetur de euictione per tex.l.fundum meū.ff.de euic. ⁊.l.licet placeat de dote preleg.⁊.l.ſi ad me.ff.ad.l.fal.⁊ idē poſtea repetit in fi.vnde ad propoſitum qꝛ dictus Benedictus vendicat dictam emphyteoſim ex facto Antonij primi ſtipulatoris qui fuit auctor dicti Antonij vltimo defuncti. non debet teneri de euictiōe.⁊ facit optime.d.c.j. de eo qui finem fecit agnato.nam ſi ibi teneret de euictione non poſſet poſtea vindicare per regulam.d.l. vindicantē cum ſimi. ſupra adductis.Licet dici poſſit ꝙ ibi non peruenit ex diuiſione. quia de diuiſione non fit ibi mentio. ſed ſatis eſt veriſimile ꝙ non ſine cauſa fuerit facta dicta refutatio. ⁊ plerunq; ſolet fieri in diuiſione ſeu ex cōtractu oneroſo. vnde poteſt induci ex ſui generalitate ⁊ ad terminos contractus diuiſionis trahebat Pau.de caſt.illū tex. in dicto ſuo conſilio deciſiuo.⁊ poſſet induci etiam tex.d.c.j. de natura.ſuc. feu.⁊ inſuper ſi dictus Benedictus ſuccedit dcō Antonio in hereditate prout ſuccedere poteſt ſm dicta.ſ. omnia predicta ceſſant.qꝛ ſibi queritur omne ius ex dicta diuiſione reſultans ⁊ non dicte filie excluſe ab hereditate propter Benedictum vigore ſupradicti ſtatuti prout ſupra deductū eſt. Conſtat.n. ꝙ dicta domina Jacoba non poteſt niti ex dicto contractu diuiſionis niſi tanq̄ heres dicti Antonij ſui patris.eſſet itaq; cautum ꝙ dictus Benedictus adiret hereditatem dicti Antonij ſui fratris. ⁊ ſi timet de viribus hereditarijs facere poteſt inuentarium. ⁊ erit tutus per.l.fi.§. ⁊ ſi prefatam.C.de iure delibe ran.⁊ in auctentico de here.⁊ falcidia.§.ſancimus igitur. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ ſtantibus maſculis filia dotata nō ſuccedat.an cenſeatur ſolum excluſa ab hereditate dotantis ⁊ per conſequens:an excludat fratres patrueles.

¶ Conſilium. xliij.

In noīe dñi noſtri ieſu

l chriſti.¶ Videtur in hac conſultatione prima facie dicendum ꝙ hereditas dicti Laurentij delata ſit domine Margarite eius ſorori carnali vtrinq; cōiuncte excluſis fratribus patruelibus.qꝛ dicta domina Margarita erat coniuncta dicto Laurentio in ſecūdo gradu agnationis.⁊ dicti fratres patrueles in quarto. Item erat coniuncta ex vtroq; parente. ⁊ dicti fratres patrueles non attinebant dicto Laurentio niſi ex latere pris dicti Laurentij ⁊ patris dictorum fratrum patruelium.merito tanq̄ prior in gradu ⁊ cōiuncta pluribus vinculis pferatur auc. ceſſante.C. de le.here.⁊ inſti.de legi.agna.ſuc.§.ſi pres ⁊ auc.itaq;.C.cōis de ſucceſſoribus.⁊.l.poſt cōſanguineos in prin.⁊.§.hrditas.ff.de ſuis ⁊ leg.qd ⁊ clariſſimum eſt de iure cōi.nec videtur obſtare dictum ius municipale de quo in themate.

a ¶ Nam dictum ſtatutum excluſiuū femine dotate videtur intelligendum ꝙ excludat dotatā a ſucceſſione dotantis per theoricā Bal.in.l.j.C.de le.here. qui tenet ꝙ ſtatuta excluſiua femine dotate a ſucceſſione ab inteſtato extātibus maſculis non cenſentur excludere niſi a bonis dotantis.per id quod habetur ibi in tex.⁊ glo.⁊ per.l.vt liberis.C.de colla. cum quo concordat Ang.in conſil.cxxiiij.incipiente teſti facto.⁊ dicitur idem conſuluiſſe Pe.de ancha. in conſi.clxx. incipiente reperito ordine.⁊ dominum Contem de perugio qui fuit concurrens domini Bal.⁊ legentes.⁊ etiam cōſultantes ſolent cōiter tranſire cū illo dicto Bal.vnde ita videtur etiam dicendum in caſu noſtro.⁊ licet verba dicta ſtatuti videantur aliqualiter repugnare qꝛ nō loquuntur ſimpliciter ſed diſponit ſtatutum ꝙ dotata patre matre vel auo proauo non poſſit venire ad ſucceſſionem patris vel matris aui proaui auie ſeu proauie.tn̄ poſſunt intelligi referendo ſingula ſingulis hoc eſt dotata a pře non ſuccedat patri.⁊ dotata a matre nō ſuccedat matri.⁊ ſic de ſingulis.⁊ verba que ſubduntur a quocūq; dotata fuerit pñt etiam pariter interpretari ꝙ a quocūq; dotata eſſet non ſuccedat ipſi dotanti donec ⁊c.⁊ ſm iſtā interpetrationem dictū ſtatutum intelligitur ſm dictā theoricam doc.⁊ ſtatutū exorbitantiſſimum a iure cōi.⁊ per conſequens reſtringendum iuxta.l.maximū vicium.C.de libe.pre.⁊ arg.c.cum dilectus extra de conſue. ⁊.l.qd vero contra.ff.de legibus.cum concor.ꝙ maxime videtur dicendum qꝛ alſs dictum ſtatutum videreť continere magnam iniquitatem.⁊ quādam abſurditatem qꝛ dictū ſtatutum excludit dotatam donec ſupereſt aliquis deſcendens per lineam maſculinam ex aliquo predictoꝝ. ⁊ ſi intelligeretur ꝙ dotata ab vno excludereť ad ſucceſſionē alterius donec ſupereſſet aliquis maſculus ex aliquo predictoꝝ intelligendo vt verba ſonare videntur ſequeretur ꝙ filia dotata a patre vel a matre non ſuccederet pr̄i puta defuncto etiā ſi ſolum ſupereſſet deſcendens ex auia materna qui deſcendens ex auia vel auo materno nihil attineret ipſi patri niſi iure affinitatis que affinitas non eſt in aliqua cōſideratione in materia ſucceſſionis.l.victrico.⁊.l.affinitatis.C.cōmunia de ſucceſſionibus: quinimo etiam ſi ceſſaret vinculum affinitatis idem dicendum foret. nam filius mariti non eſt affinis patri vxoris qꝛ affinitas nō trahitur ad conſanguineos viri.⁊ conſanguineos vxoris.c.qd ſuper his. extra de conſangui.⁊ affi.⁊ tamen ſtatutum excludit dotatam a ſucceſſione deſcendentiū ex predictis:ita ꝙ ſi decedit frater conſanguineus dotate ſuperſtite filio matris ipſius dotate ex altero matrimonio.⁊ ſic fratre vterino ipſius dotate ille frater vterinus excluderet a ſucceſſione fratris conſanguinei ipſam ſororem dotatā.⁊ tamen ille frater vterinus nihil attinebat illi defuncto ſimile exemplum poteſt poni ſi decedit auus paternus ſuperſtite auo materno ipſius mulieris:nā illi inter ſe nihil attinent. ⁊ tamen donec ſupereſſet maſculus ex illo auo materno excludereť dicta neptis a ſucceſſione ſui aui ꝙ vr̄ iniquiſſimū ꝙ penitus extraneus excludat filiam neptē vel proneptē a ſucceſſione aſcendentiū ipſius neptis vel proneptis.ideo ne incidamus in talem abſurditatem non videtur amplectenda dicta interpetratio quam verba primo aſpectu indicare videntur.arg.l.nā abſurdum. ff.de iure pa.⁊.l. ſcire oportet.§.aliud.ff. de excuſa.tut. Debent enim ſtatuta interpetrari ne poſſint a ſapiente reprehendi.l.ſaluius ariſto.ff.de leg.preſtan.quam legem ad hoc ſepe allegat Bal.in ſuis conſilijs inter cetera.h̄ dicit in ſuo conſilio qd incipit per ſtatutum prohibetur appellatio ex quibus concludendum videtur ꝙ dicta domina Margarita que non fuit dotata a dicto Laurentio nec ſupereſt aliquis ex ipſo Laurentio non excludatur iure municipali ab hereditate dicti Laurentij. ⁊ per continens admittatur de iure communi excluſis fratribus patruelibus.

b ¶ His tamen non ob.in ꝯrium arbitror eſſe iuſticiā ſatis claram.nā licet Bal. ⁊ doc.in.d.l.j.de leg.here.⁊ conſulendo tradunt ſupradictam theoricā: nihilominus loquunť in ſtatuto ſimpl̄r excludente dotatā a ſucceſſione inteſtati.nam illa verba indefinita recipiunt ſupradictā interpetrationē ſm prefatos doc. cū quibus ſtandum eſt pp eorum auctoritatem:lꝫ recte intuenti iura que adducunť non multū arctent. ſatis tn̄ dicta interpetratio conuenit veriſimili mente ſtatuentium ⁊ indefinita ſepe reſtingiť vt non trahať ad oēs caſus qui ſub ſil̄i vl̄i oratione cōprehendereť prout hr̄ in.l.iulianus.de leg.iij. ⁊ in.l.ſi pluribus.de leg.ij. ⁊ in.c.vt circa de ele.li.vj.cū ſi. Tamen qñ verba magis ſpecifice ſuadent aliā interpetrationē non loquūtur pfati doc.imo Bal.in quodā ſuo cōſilio qd incipit de iure cōi firmat ꝙ ſtatutū hmōi loquēs alternatiue de pluribus pſonis dotantibus ⁊ de eiſdem ſuccedentibus ab inteſtato puta ſi ſtatutū dicat ꝙ dotata a pře matre auo vel auia non ſuccedat pr̄i matri vl̄ auie interpetreť vt dotata ab vno:puta a pře excludatur ēt a ſucceſſione alterius puta mr̄is ⁊ ſimiliter Pe.de ancħ.in quodam ſuo cōſilio incipiente pro veritate pmittendum eſt qd Philippus ſpecifice cōcludit ꝙ ſtatutū dicens ꝙ dotata a pře vel auo vel proauo excludatur a ſucceſſione pr̄is aui vel proaui:lꝫ non al̄r ſtatuens ſe declaret: tamen excludat dotatam ab vno ex predictis excludat a ſucceſſione non ſolum

dotantis:ſed etiam non dotantium ⁊ cum alio anno ardua queſtio vigeret ſuper interpretatione ſtatuti camerini fuit huc tranſmiſſum aliud conſiliũ Bal. qđ dicebaſ eſſe ibi ſigillatum ⁊ ẽt conſilium deciſiuũ Pau.de ca.ſuper illo ſtatuto in quibus cõſilijs intelligebaſ ſtatutum Camerini ſimili modo.⁊ hoc bis conſului ſuper illo ſtatuto in quo tñ verba erant magis clara q̃ʒ in termis ſupra relatis in quibus.ſ.conſuluerunt Bal.⁊ Pe.de ancb. ⁊ hoc anno vidi etiam cõſultum in ſtatuto terre gualdi in quo verba videbatur ſiſta vel parum diſtantia a verbis ſupra relatis in quibus conſuluit Bal.⁊ Pe.de ancb.ſimiliter hic cõſultuʒ ꝙ dotata ab vno excluderetur a ſucceſſione alterius:ita puto interpretãdum eſſe ſtatutum de quo agitur.in quo non ſolũ dictum ſtatutũ loquitur alternatiue reſpectu perſonarũ dotantium.⁊ perſonarum de quarum ſucceſſione agitur:ſed ẽt ſubduntur in ſtatuto alia verba magis vigentia ad eliciendam dictam interpretationem.excludit enim dotataʒ a ſucceſſione ab inteſtato patris matris aui proaui auie ſeu proauie donec ſupeſt aliquis maſculus ex linea maſculina deſcendens oium predictorum vel alicuius ipſorum a quocũq̃ dotata eſſet:que quidem verba aperte ſonant ꝙ nõ referat a quo ſit dotata dũmodo ſit dotata ab aliquo ex predictis nominatis ⁊ ſonant etiam ꝙ non curetur vtrũ ſuperſit deſcendens ex dotante ſed ſatis ſit ꝙ deſcẽdat ex aliquo ex pdictis. Nec põt dari alia interpretatio de qua.ſ. ſine maxima violentia dictorum verboꝝ vt de ſe pʒ nec fuiſſet opus tot verba exprimere ſi ſtatuentes voluiſſent dotatã excludi ſolũmodo a ſucceſſione dotantis vel voluiſſet excludi propter deſcẽdentes a dotante. Potuiſſent enim ſe expedire vnico ꝟbo non admittatur ad ſucceſſionem dotantis donec ſupereſt aliqs deſcendens vel ſimpliciter dicere non admittaſ ad ſucceſſionẽ donec ⁊c. Nam etiam hoc ſecundo caſu fuiſſet magis de facili elicienda dicta interpretatio q̃ʒ in caſu noſtro vbi ſunt adiecta illa alia verba.ſ.relata ita ꝙ non põt coniecturari ꝙ illa verba fuerint appoſita niſi ad ampliandũ excluſionem. ⁊ demonſtranduʒ mentem ſtatuentiũ ꝙ dotata excluderet a ſucceſſiõe dotantis ⁊ nõ dotantis. ⁊ hoc idem ſuadẽt verba ſequentia nec etiam poſſit venire ad ſucceſſioneʒ deſcendentium ex aliquo p̄dictoꝝ donec ſupereſt aliquis maſculus predictorum ⁊c.ideo cuʒ verba ſint clara non dʒ in dubium refricari huiuſmodi intellectus ſtatuti.ar.l.ille aut ille ſ.cum in verbis.de leg.iij.⁊ facit.l.nõ aliter eo.tit.⁊.l.j.ſ.ſi is qui nauem.ff.de exercitoria.⁊ ꝙ iſta fuerit mens ſtatuentium demonſtratur ex alio ver.ipſius ſtatuti ibi.ſi vo a patruo ⁊c.vbi expreſſe deciditſ ꝙ dotata a patruo vel amita nõ poſſit venire ad ſucceſſionẽ ab inteſtato ipſius dotantis vel fratris ipſius dotantis vel filioꝝ ipſius exiſtente fratre dotantis vel filijs ipſius fratris.vnde pʒ ꝙ ſtatuentes voluerunt excludere dotatã etiaʒ a ſucceſſione nõ dotantis. vnde interpetrandum eſt ꝙ etiã id voluerint in prin. ipſius ſtatuti attento ꝙ ꝟba id importãt.facit qꝛ ex ſequentibus interpetramur precedentiã.l.ſi ſeruus plurium.ſ.ſi.de leg.j.⁊ l.heredes palam.ſ.ſed ſi notam.ff.de teſtamentis cum ſimi. Stante itaq̃ dicta interpretatione ſupra prõxime data dicto ſtatuto: que vt dixi conuenit verbis ⁊ veriſimili mente ſtatuentium infertur ꝙ dicta domina Margarita que fuit dotata a patre excludatur a ſucceſſione dicti Laurentij extantibus deſcendẽtibus aui paterni ipſius domine Margarite dotate a p̄re prout ſunt filij dicti Franciſci.qui Franciſcus fuit filius Bartholoni aui p̄rne dicte domine Margarite.ex quo ſtatutum excludit filiam dotatam a patre non ſolum a ſucceſſione p̄ris matris aui ⁊ proaui.ſed ẽt a ſucceſſione deſcendentis ex aliquo predictorum donec ſupeſt aliquis maſculus predictoꝝ deſcendẽtium a pdictis vt eſt expreſſum poſt prin.dicti ſtatuti in.ſ.ſeu.ver.nec etiam poſſit.

c ¶ Non ob.adductis in contrarium.non enim obſtat theorica Bal.in.d.l.j.C.de leg.here. ⁊ ſequacium quia illa procedit in ſtatuto ſimpliciter excludente feminã dotataʒ non exprimendo a cuius ſucceſſione excludatur. naʒ tunc illa indefinita recipit interpretationẽ ſm theoricam prenarratam que hoc caſu loquitur. non autem loquiſ dicta theorica nec procedit quando ſtatutum vlterius progreditur exprimendo perſonas a quarum ſucceſſione excludatur prout occurrit in caſu noſtro vt ſuperius late declaratuʒ eſt. Nec ob.qđ ⁊ ſecundo loco in contrariuʒ adducebatur.ſ. de iniquitate ⁊ abſurditate que videtur reſultare ex dicta interpretatione. Nam ad hoc reſpondetur ꝙ ad euitanduʒ dictam abſurditateʒ poſſet dici ꝙ vbi dicta iniquitas ⁊ abſurditas reſultaret limitaretur dictum ſtatutum ratione abſurdi euitandi ⁊ in alijs caſibus remaneret diſpoſitio ſtatuti ſm predictam interpretationem vt ſic verba non recipiant tantaʒ violentiam quantã reciperent ex alia interpretatione. ſecũdo poſſumus reſpondere ꝙ huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas propter aliquos maſculos tunc vendicant ſibi locum quando illi maſculi qui ſunt cauſa excluſionis ſunt ſucceſſibiles aſo ceſſat ſtatutum ⁊ femine admittuntur prout voluit Bar.in.l.j.in fine.ff.de contratab.⁊ Bal.in.l.maximuʒ vicium.C.de liber.preteritis. ⁊ ideo fratre minore exiſtente nõ excludetur femina: prout voluit Bal.in auc. ingreſſi.C. de ſac.ſãn.eccle. Requiritur enim ꝙ maſculi qui ſunt cauſa excluſionis ſint heredes.l. inſtitutione.ſ. non ſimili modo in ratione ſui.ff.de vulga.⁊ pupilla.prout ⁊ ibi not.Bald.⁊ ideo etiã ſi ſint ſucceſſibiles ipſi maſculi tamen ſi repudiant hereditatem femine non excludunſ prout voluit ideʒ Bal. in.d.l.maximum vicium ⁊ in quodam ſuo conſilio qđ incipit quia ſtatutum diſponit. ideo ſtante ſupradicta theorica ceſſat dicta abſurditas quia ſi ſupererit aliquis maſculus ex his qui comprehenduntur ſub verbis ſtatuti qui non ſint ſucceſſibiles ipſi defuncto: de cuius hereditate agitur ex eo quia non ſint ſibi coniuncti aliquo modo vel tantũ iure affinitatis:tunc quia ipſi non ſuccedunt femina dotata nõ excludetur per dictam theoricam doctorum.⁊ ita aſo conſulendo dixi circa interpretationẽ dicti ſtatuti Camerini in quo cadere poterat ſimilis abſurditas.⁊ tamen Bal. ⁊ Paul.de caſt. dabant ſimilem interpretationem dicto ſtatuto. ⁊ eadem contrarietas dicte abſurditatis poterat allegari in terminis aliorum ſtatutorum in quibus conſuluerunt Bald. ⁊ Pe.de ancharano in alijs conſilijs ſupra relatis.⁊ tamen prefati doctõ. dant interpetrationem quam dixi etiam in caſibus in quibus verba non erant ita lata prout in caſu noſtro. Laus deo.

¶ Auferens per violentiã aliquid de manibus alterius:an ſit puniendus pena ſtatuti ſub rubrica de pena derobantis aliquem.item an ex tali robaria dicatur fracta pax.

¶ Conſilium xliiij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu chriſti. ¶ Deueniendo ad primuʒ dubium videtur prima facie dicendũ ꝙ dictus inquiſitus qui in ſua reſpõſione facta inquiſitioni confitetur in hac parte omnia ⁊ ſingula in inquiſitione contempta veniat condemnãdus pena dicti ſtatuti. nam dictum ſtatutum in rubro generaliter loquitur de pena derobantis aliquem. ⁊ nigrum dicti ſtatuti etiam generaliter loquitur ꝙ ſiquis derobauerit aliqueʒ in ciuitate iterannis ⁊ eius diſtrictu condemnetur in.xv. ſolidis ⁊c. ⁊ ſic dictum ſtatutum loquitur generaliter in derobante aliqueʒ ſed dictus inquiſitus derobauit dictũ Franciſcum derobando ſibi dictam roncham cum in inquiſitione intentetur dicta derobatio maxime ibi dũ dicit iniuriando ⁊ derobando. ⁊ videantur omnia ⁊ ſingula probata per confeſſionem ipſius inquiſiti.⁊ conſequenter videatur probatum ꝙ ipſe inquiſitus derobauerit dictum Franciſcum. ideo videtur militare dictum ſtatutum nec videtur obſtare finis dicti ſtatuti ibi. ⁊ hoc locum habeat in publicis latronibus ⁊ hominibus male fame. nã videtur ꝙ dictus inquiſitus poſſit dici publicus latro.

a ¶ Nam confeſſio in iudicio facta reddit rẽ notoriã ⁊ publicaʒ.vt in.c.vr̃a.⁊ in.c.ſi.de coha.cle.⁊ mulie.⁊ ex quo eſt derobator ſatis vʒ dici latro ⁊ ꝯñter publicus latro. ⁊ ħ reſpectu verificetur.d.l.municipalis.nec vʒ obſtare ſi dicaſ ꝙ dato ꝙ verificetur dicta verba in publicis latronibus nõ verificantur verba ſequentia ⁊ hominibus male fame: qꝛ non apparet ꝙ dictus inquiſitus ſit homo male fame.

b ¶ Et copulatiua ſolet requirere concurſum copulatoꝝ.l.ſi heredi plures.ff.de cõdi.inſti.⁊.l.generaliter.in prin.C.eo. ti.cum ſi. Nam ad hoc poteſt rñderi ꝙ in caſu iſto non requiritur dictus concurſus qꝛ copulatiua plerũq̃ adijciſ ad ampliandã diſpõnem non ad reſtringendã.vt eſt tex.in ſuo caſu ſingularis in.l. ea ſi adiectio.ff.de lega.iij. ⁊ propterea qñ copula ponitur inter plura adiectiua non requirit concurſus prout voluit Bart.in.l.ſi is qui ducenta.ſ.vtrum.ff. de rebus dubijs.⁊ in.l.gallus.ſ.etiam.ff.de liber.⁊ poſthu. per.d.l. ea tamen adiectio. ⁊ hoc niſi appareat ꝙ adiectiua

reſpiciant idem ſubiectum ꝙ etiam ſumitur ex dictis Bal. Ang.ꝛ Pau.de ca.in.d.§.ēt ꝛ modernoꝝ in.c.ij.ex̄ de releri. In caſu aūt nr̄o dicta copulatiua ponit̄ inter duo adiectiua: q2 iter publicos latrones ꝛ boīes male fame. ꝛ ſic iter illas duas q̄litates que pñt reſpicere diuerſa ſubiecta:nō non requirat̄ neceſſarius concurſus ſed ſufficiat ꝙ alterū ex predictis interueniat.ſ.ꝙ ſit publicus latro vel ꝙ ſit hō male fame. Sic ēt vī puniēdus penā rupte pacis.nā ex quo offendidit dcm̄ frāciſcū ipſum derobādo.ꝛ iniuriā inferēdo.ꝛ cū eo fecerit pacē vī: clarū ꝙ fregerit ipſam pacē:nō.n.aſr rūpitur pax niſi qñ aduerſarius offendit̄ ꝛ iniuriat̄ nec pōt negari q̄n ex illo actu derobandi per vim ꝛ violentiā fuerit dictus franciſcus offenſus ꝛ iniuriatus.

c ¶Nam non ſolū ex violentia derobationeſed ēt ex ſimplici furto irrogat̄ offenſa.ꝛ iniuria dn̄o ꝓut dicit bar.ꝛ ꝓ claro pſupponit in.l.vex.ff.de furtis.ꝛ maxīe hoc eſt dicendū in caſu nr̄o: ex quo in inqſitione deducit̄ ꝙ dictas inqſitus abſtulit dictā ronchā iniuriādo dictū franciſcū.ꝛ ipſe inqſitus cōfiteatur oīa ꝛ ſingula in inqſitione contenta.

d ¶His tñ non ob.ꝯ̄rium arbitror de iure rn̄dendū:naz deueniendo ad pmū cōſultationis articulū eſt aduertendū ꝙ dictū ſtatutū vī plurimū rigoroſum ꝛ odioſum.ex quo pro q̄libet derobatiōe nō diſtinguēdo ſiue ſit fcā de re magna: ſiue de pua:ſiue pl̄ies:ſiue ſemel. Et lȝ ponat paruā penam pecuniariā tñ imponit aliā ꝙ.ſ.triduū faciat.lxxx.cānas muri que cuȝ maxīa difficultate fieri pñt in tā breui ſpacio tpīs vt de ſe cōſtat.ꝛ ſubdat̄ in ſtatuto ꝙ als furcis ſuſpēdat̄ ita ꝙ veriſilr vt plurimū continget ꝙ in caſibus in qbus ſequatur condēnatio vigore dicti ſtatuti: deueniet̄ ad vltimaȝ penam.ꝛ ſic ad vltimū ſuppliciū ita ꝙ h̄ reſpectu duriuȝ nimiū vī dictum ſtatutū ſi gn̄aliter in quolibet derobante intelligeretur:ideo eſt ſtricte interpetrandū tanq̄ a iure cōmuni exorbitans ꝛ odioſiſſimū arg. regule in penis ꝛ regule odia in.vj.ideo finis dicti ſtatuti. ꝛ hoc locuȝ habeat in publicis latronibus ꝛ hominibus male fame tendens ad reſtringendam ꝑcedentem gn̄alitatem ſtatuti debet interpetrari ita vt ceſſet dicta iniquitas ꝛ duricies ſtatuti.

e ¶Nam ſtatuta dn̄t ita interpetrari vt nequeāt a ſapiēte reprehēdi.l.ſaluius ariſto.ff.de le.pſtan.quā ſepe ſolet in ſuis cōſilijs Bal.allegare inter cetera in cōſilio incipiēte per ſtatutum prohibet̄ appellatio. ꝛ ppea dico ꝙ dictum ſtatutuȝ per ꝯ̄riū ſenſum finis ipſius ſtatuti. dȝ adeo reſtringi ꝙ nō cenſeat̄ penā nimis durā imponere ꝛ iniquā.nā ſm̄ q̄litateȝ delicti maioꝛ ꝛ minoꝛ pena imponenda eſt.C.ad.l.iul.de vi inſti.de publi.iud.l.iteȝ lex iulia de vi.ꝛ ibi gl.j.ꝛ.l.aut facta quaſi per totū ita ꝙ non decet ꝙ pro leui delicto prout eſt leuis derobatio pena vltimi ſupplicij irrogetur.ꝛ propterea non debet intelligi nec verificari ſtatutuȝ predictū in quolibet violento fure lȝ de delicto conſtet legittime ita ꝙ acta iudicij reddant rem notoꝛiam.vt dictum eſt.

f ¶Et notoꝛiū in plus ſe hȝ q̄ publicū iuxta ea que hn̄r in l.ciues.ꝛ incole.C.de ap.ꝛ in.c.euidentia.de accuſa. in.c.ad nr̄aȝ.de iureiu.in.c.cū ſit romana.de ap.cū multis ſi.Nō.n. pōt qs condēnari iuſte niſi ex actis lr̄e cōſtet.l. q accuſare cū cōcoꝛ.C.de edī.ita ꝙ ſi ſtatutū intelligeret̄ de tali notoꝛietate que reſultet ex actis ꝓbatorijs iudici qñ ſemp militaret dictū ſtatutū.ſ.i quolibet derobāte ꝙ eēt iniqnū qnimo etiā iniqſſimū foret ſi intelligeret̄ in q̄libet derobatiōe que apperet per cōfeſſionē cū cōfeſſio ꝓbet delictū nō aggrauat ipſum delictū quinimo negatio qñq̄ aggrauet.l. cōtra negantē.C.de lege acquilia.ꝛ plerūq̄ ex forma ſtatutoꝝ pene alleuiantur pp confeſſionē:ideo ſtatutum iſtud debet aliter intelligi dum loquitur de publicis latronibus.

g ¶Nam dȝ intelligi in illis qui publice latrocinant̄ ꝓut de iure cōi acrius puniunt̄ famoſi latrones.l.capitaliū.§.famoſos.ff.de penis.vbi dicit Bar.poſt gl. ꝙ latrones dicuntur duobus modis. vno mō vt compꝛehēdant̄ etiaȝ fures qui claȝ ſubripiunt.alio mō intelligunt̄ latrones.ſ.derobatoꝛes ſtrataꝝ qui hoc publice faciūt poſtea in ver. quero qs dicat̄ famoſus latro vī fur.refert gl.in auc.nouo iure.C.de ſeruis fugi.dicentē ꝙ dicunt̄ illi qui ſepius hoc fecerūt.ꝙ ipſe putat verum ſi cōtra eos de hoc eſt publica fama ꝓut denotat verbū famoſos ſm̄ eū ꝛ gl.in.d.auc.ſed nouo iure intelligit idē eſſe publicū latronē ꝛ famoſum latronē. cum querat qd ſit publicus latro ꝛ allegat poſtea ad id.d.§. famoſos.ꝛ bar. etiā in.d.§.famoſos.idē ſentit recitando illā glo. in famoſo latrone.ꝛ idem ēt ſentiunt doct. in illa auc.ſed nouo iure.ꝙ ſatis ſuadet vis verboꝝ.cum igitur nō appareat dictum inquiſitum pluries derobaſſe ſeu furtum cōmiſiſſe:nec apparet ꝙ laboraret aliqua fama cōtra eum nec dictā robariam commiſerit in ſtrata publica nec appeat ex actis ꝙ ab aliquo viſus fuerit.idō non dȝ vllatenus dici publicus latro. itē nō apparet nec eſt deductū ꝙ dictus inqſitus ſit homo male fame nec preſumat̄ in dubio quis male fame ſed potius bone ar.l.oīmodo.C.de inoffi.teſt.ꝛ.c.ſi.extra de pſump.ꝛ.l.merito.ff.pro ſocio cum ſi. Ideo clariſſimū eſt ꝙ ex his que apparent deducta in actis non verificant̄ in iſto inqſito verba appoſita in fine dicti ſtatuti. ꝛ ideo ſtatutū non habet locū in iſto caſu vt ꝓbat finis tex.dicti ſtatuti a ꝯ̄rio ſenſu ex quo reddit̄ foꝛtiſſimum argumentuȝ in iure.l.j.§.huius rei.ff. de officio eius cui māda.eſt iuriſdi.ꝛ.l.apud antiquos.C.de furtis.ꝛ in.c.cum apoſtolica extra de his que fiunt a prela. ſine conſenſu capituli cum multis ſimilibus.

h ¶Nec ob. ꝙ in ꝯ̄rium dicebatur ꝙ confeſſio in iudicio facta reddit rem notoꝛiaȝ q2 ſatis pȝ rn̄ſum ex iam dictis.illa enim notoꝛietas eſt notoꝛietas iuris non facti.ꝛ ſic non eſt proprium ꝛ naturale notoꝛiū. ꝛ ideo ſtatutū de notoꝛio loquens.ſaltē ſi ſit exoꝛbitās ꝛ odioſum nō dȝ intelligi in notoꝛio iuris ſed in notoꝛio facti ꝙ eſt magis propꝛiū.arg.l.fi. C.de his qui ve.eta.impe.ꝛ.l. fideicōmiſſum.ff. de condi.ꝛ demon.cū cōcoꝛ. ꝛ maxime cū ēt de iure cōi famoſus ꝛ publicus latro aliter ſumit̄ vt deductuȝ eſt.ꝛ ideo ſilr dȝ ſumi in ſtatuto ꝓcedendo de ſi̇̄libus ad ſi̇̄lia ꝛ q2 ſtatuta recipiūt interpetrationem a iure cōi per iura vulgaria. ꝛ q2 h̄ ſuadet qualitas pene ꝛ ſic ſubiecta mā cum verba interpetrent̄ ſm̄ ſubiectaȝ mām.l.ſi vno.ff.locati cū concoꝛ.ꝛ.c.intelligentia extra.de verbo.ſig. Preterea tpe formate inquiſitionis nō emanauerat adhuc cōfeſſio ſaltem iudicialis.vnde tunc tpis non erat adhuc notoꝛium ēt iuris. ꝛ ppea non fuit accuȝ ad hanc penam cum nunq̄ fuerit deducta iſta qualitas ꝛ ppea non dȝ ſequi condēnatio rōne qualitatis nō deducte in iudicio.arg.l.edita.C.de eden.ꝛ.l.libelloꝛum.C.de accuſ.ꝛ ſic multa conferūt ad eliciendam intrepide hanc concluſioneȝ indubiā ꝙ dictus inqſitus nequaq̄ veniat puniēdus pena dicti ſtatuti etiā ſi veniat puniendus tanq̄ derobauerit dictam roncham. quam tñ condēnationem patronus cāe conatur euitare impugnādo confeſſionē tanq̄ metriculoſam ꝛ allegando ablationē dicte ronche fuiſſe factam ad defenſam ſaltem iuris ſui ſuper quo non inſiſto.

i ¶Sed eſt aduertendum circa illud verbum derobando in inquiſitione poſitum q2 in iure nō reperio attributam propꝛiam ſignificationem tali verbo. ſed prout dicit Bal.in.d. auc.ſed nouo iure eſt materialiter ꝛ modo groſſo poſitum. ideo dȝ intelligi prout vulgus intelligit ſm̄ eū nec eſt deductum in actis q̄liter vulgus intelligat ꝛ qñq̄ ſolet poni ſilr verbum ēt ſi aliquid nō fuerit ablatum aīo lucrandi.ꝛ ſic ēt ſi non ſit commiſſum furtum ꝙ requirit animum lucrandi. iuxta nota.in.l.j.ff.de furtis.ꝛ in.l.pen.ff.de condi.ob cām. forte poſſet euitare penā furti vel penaȝ rapine que eſt ſpēs furti.inſti.vi bo.rap.in principio.ſuadet eniȝ qualitas facti ꝙ non abſtulerit dictam roncham animo lucrandi maxime attenta vilitate rei ꝛ attento ꝙ ipſaȝ rem imediate reſtituit. nam ex poſtea geſtis interpetrantur prius geſta in.c.cū perhellicam.xxiiij.q.ij. ꝛ in.c. peruenit.xviij.diſtin. ꝛ ceñ.multis.xliiij.diſt. ꝛ maxime ex his que incontinenti ſequuntur l.ſi ventri.§.ſi.ff.de priuile.credi.ꝛ qd̄ habetur maxime per Bar.in.l.poſt contractum.ff.de dona.

k ¶Circa ſcdm̄ aūt cōſultationis articulū dōm eſt ꝙ dictus inqſitus nō pōt puniri de fractura pacis quā ipſe inqſitus negauit.nā eſt aduertēdū ꝙ qñ poſt factā pacē ſequit̄ offenſa ex cā de nouo ſupueniēte ꝛ nō ob antiquā cāȝ nō cenſet̄ pax rupta. vt voluit Bart.in.l.aut facta.§.cā.ff. de penis.ꝛ Pau.de ca.i.l.licitatio.§.ꝙ illicite.ff.de publicanis.ꝛ Ponta.in.l.ſemel mota.ff.ſo.ma.ꝛ in ſuo cōſi.clxviij.ad hoc.n.vt cenſeat̄ pax rupta nō ſufficit quelibet offenſa ꝛ quelibet iniuria.ſed requirit̄ ꝙ fiat aīo vindicandi primā iniuriam vel cauſa renouandi cām ex qua ſequuta fuerat pax.

l ¶Et ꝓpterea licet ex adulterio reſultet grauiſſima iniuria marito adultere:adeo ꝙ qñq̄ reputat̄ maioꝛ offenſa q̄ homicidiuȝ filij.l.codicillis.§. mr̄e ibi.ꝛ alia mihi deterioꝛa fecit ad qd̄ ſupplet̄.l.adulterauit.ff.de leg.iij.tñ q2 ſit cauſa libidinis non cā renouandi inimicitiā ſeu vindicandi veterē offenſam regulariter nō reſultat fractura pacis: lȝ ſit adulterium cōmiſſum cū vxoꝛe eius cum quo fuerat facta pax ꝓut notabiliter vult Bar.in.l.verū.ff.de furtis.ſubdens ꝙ ſilr propter furtum cōmiſſum de re illius cui facta eſt pax non

cenſentur fracta pax per ſimilez rationem ſm cũ idem Bar. in.d.l.verum.pari ergo rõne per robariam non cenſeat fracta pax cũ rapina ipſa ſit furtum.⁊ furtum vt dixi cõtter fiat cauſa lucrandi non cã vindicandi: ita ergo dicamus in caſu noſtro ꝙ per derobationem factã de dicta roncba non cenſeat fracta pax. cũ non videat tendere ad vindicãdã offenſam prius recepta ſola derobatio roncbe:ſaltẽ concurrentibus alijs circũſtantijs que concurrunt in caſu nr̃o: nam via ablatio roncbe fuit per eũ facta in poſſeſſione ipſius inquiſiti.⁊ deponit per plures teſtes ꝙ dictus inquiſitus probibuerat Baptiſte patri dicti Franciſci ꝙ nõ tranſiret per dictam eius poſſeſſionẽ ipſe vl̃ familia ſua ſubiungendo ſe tuce paſſi o io te occido o tu me occidi.hoc.n. deponunt duo teſtes:lz non aſſeram eos eſſe oĩno conteſtes. itẽ alij deponunt ꝙ dictus inqſitus probibuit ⁊ reſiſtentiam fecit cum armis cuidã alteri filio dicti Baptiſte volenti tranſire per poſſeſſionez ipſius inquiſiti ⁊ ſupueniente ibi dicto baptiſte ꝙ nolebat ꝙ per eos tranſiret per ſuã poſſeſſionem que ſuadent ꝙ ablatio dicte roncbe facta in poſſeſſiõe ipſius inquiſiti nõ proceſſit cã vindicande prime offenſe:ſed ob aliã cãm attento ꝙ erat.⁊ eſt cõtentio inter eos de ſeruitute dicti fundi in quo dictus actus fuit perpetratus ⁊ maxime qꝛ nã facti id ſuadet:qꝛ auferre arma ⁊ aufugere prout de fuga deponunt quidã teſtes non ſolet fieri ad vindicandũ offenſam ſeu vulnera prius recepta vt de ſe eſt notũ. ⁊ ideo ꝓut in ſimili dicimus in furto ⁊ adulterio ꝙ lz alteri irrogetur offenſa ⁊ iniuria:nihilominus non cenſeat pax fracta.ita ẽt vindicandum eſt in caſu nr̃o in qualitate ipſius facti. attento maxime ꝙ etiaz alia adminiculant. vt dixi.⁊ veritas ſatis poteſt probabiliter cõiecturari.⁊ iudex dz veritati pro poſſe adherere. vt in cañ.iudicantem.xxx.q.v.l.ij.C. de eden.l. ſi cum in fine principij.ff.ſiquis cau.cũ concor. ibi per gl.adductis:etiam lz fore ſingula predicta nõ plene probentur. tamen ſatis adminiculant nec etiam probat ꝙ animo vindicandi primã offenſam id actum fuerit:iõ ad interpetrãdum actum iſtũ dubium: iſte circũſtantie plurimum debent inouere mentem iudicis in hanc interpetrationẽ attenta principaliter natura actus perpetrati.⁊ attento ẽt ꝙ nec ille actus probat legitime niſi per cõfeſſionem partis que negat fracturam pacis potuiſſet vtrũqz negare ſi non timuiſſet periurium ⁊ ſi non proſunt ſingula multa iuuent.l.excuſant in prin.ff.de excu.tu.cũ concor.ibi in glo.adductis.⁊ qꝛ in dubijs mitior via in penalibus.⁊ qñ iura ſunt dubia ꝓ reo eſt pronunciandum.vt in.c.cũ ſint partium iurã obſcura.⁊.c.fauorabiliores.de reg.iur.in.vj. qꝛ melius eſt nocentẽ abſoluere ꝙ̃ innocentem condẽnare.l.abſentem.ff. de penis.nec obſtat ſi dicatur ꝙ verba inquiſitionis ſonãt ꝙ fecit animo iniuriandi.nam premittit animo infraſcripta maleficia perpetrandi ⁊ poſtea ſubditur iniuriãdo ⁊ derobãdo per vim arripuit ergo fecit animo iniuriãdi non ſolo animo tuendi ius ſuum vel gratia ſe tuẽdi. ideo dicamus ꝙ cenſeatur rupiſſe pacem.ex quo fatetur omnia ⁊ ſingula in inquiſitione contenta. Nam ad hoc reſpondetur ꝙ dato ꝙ iniuriaretur. tamen ꝓpter illum tranſitum nõ propter veterem cauſam. item ex illo actu per vim ⁊ violentiã reſultat iniuria ⁊ offenſa prout ⁊ dicit Bart.in.d.l.verum. vnde eſt delictum violente ablationis in quo virtualr plura delicta poſſunt comprehendi ſcilicet vis priuata que punitur.l.iulia. de vi ⁊ rapina ſeu derobatio ſaltem ſi animo non reſtituendi vel ſumendo derobare magis late.vt ſupra tetigi. ideo illud verbum iniuriãdo ſatis verificatur ꝙ ſit qualitas que reſultat ex illo actu. non autẽ ꝙ reſultet delictum ſeparatum prout ſumitur in titulo.de iniur.prout ⁊ alr̃ dicitur dãnum iniuria factum in.l.acquilia in.l.j.⁊.ij.cuz multis ſimilibus.ff.ad l.acqui. ⁊ ad hoc facit qꝛ reſponſio dicti inquiſiti debet concordari vt non contineat contrarietates.argu.c.cũ tu.de teſti.⁊.l.ſcripture.C. de fide inſtru. ⁊.c.imputari extra co.tit. cum notatis in dictis iuribus.⁊ quod per Bal.in.l.cuz falſa.C.de iur.⁊ facti igno.vbi in terminis dicit ꝙ reſponſiones rei debent pro poſſe concordari ad ſimilitudinem aliarum probationum. vnde in ꝓpoſito cum dictus inquiſitus negauerit vno contextu ſe non fregiſſe pacem non debet prima confeſſio interpetrari ita vt cenſeatur fateri virtualiter ꝙ ipſe fregerit pacem ex qbus omnibus reſtat concludendum ꝙ dictus inquiſitus veniat abſoluendus a pena fracture pacis in inquiſitione deducte nec puniendus veniat pena ſupradicti ſtatuti ſub rubrica de pena derobantis aliquem. Laus deo.

¶ Donatio ob cãm:an dicatur proprie donatio:ita ꝙ comprehendatur in ſtatuto de donationibus nõ faciendis ſine certa ſolemnitate. item dicta donatio an reuocetur propter non preſtita alimenta.item an poſſit reuocari.

¶ Conſilium xlv.

In noĩe dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Licet in hoc iudicio de quo in themate actum ſit de conficiendo inſtrumẽtum de donatione celebrata inter ptes.tamen nõ queritur an inſtrumentũ fieri debeat:ſed an dicta donatio ſit nulla aut inefficax quaſi fruſtra foret donationem nullam ſeu reuocabilem redigi in publicum inſtrumentum: ideo ſolum ad deciſionem queſitoꝝ condeſcendã ⁊ videtur prima facie dicendum ꝙ dicta donatio nõ reddatur nulla vigore legis municipalis in pũcto deſcripte de donationibus non faciendis. nam eſt premittendum ꝙ dicta lex municipalis eſt exorbitans a iure cõmuni: quia de iure cõi non requiritur preſentia poteſtatis vel iudicis vel conſanguineorum: ſed quilibet poteſt rem ſuã pro libito donare.l.in re mandata.C.mandati.nec preſumitur fictitia.

a ¶ Preſumptio enim ſonat in ſpecialitatem quandam. vt no.Bar.in.l.ſi tibi.x.milia in prin.ff.de pac.⁊ Rayn.de forliuio.Bal.⁊ Ang.in.l.iuriſgentium.§. ſed cum nuda.ff.eo.⁊ Bal.in.l.ſi pacto quo penam.C.eo.ti. ⁊ Ang.in.l.ij.§.circa de exceptione doli.⁊ facit.l.lucius.ff.de conditio.⁊ demonſtra. item annullatio actus cenſetur pena.l.fi.C. de poſthumis heredi. inſti.⁊.l. ſenatus cenſuit ſi mihi bibliothecam. ff.de contrahenda emptione. iura autem exorbitãte ſunt reſtringenda.l.ius ſingulare.l.qđ vero contra.ff. de legibus.⁊ c.que a iure cõmuni exorbitant.de regu.iur.in.vj.cuz multis ſimilibus.⁊ ſimiliter iura penalia regula in penis in.vj.⁊ l.ſi preſes. ⁊.l.interpetratione.ff. de penis.⁊.c. ſtatutum.de elec.lib.vj.cum ſimilibus. Unde huiuſmodi ſtatuta ſunt intelligenda in caſu proprio ⁊ non in caſu improprio.l.iij.§. hec verba.ff.de neg.geſt.⁊.l.fi.C.de his qui ve.eta.impetra. ⁊.l.j.§.ſi is qui nauem.de exercitoria.

b ¶ Sed donatio ob cauſam non eſt proprie donatio.l.j.ff. de dona.⁊ hinc eſt ꝙ donatio ob cauſam non indiget inſinuatione.l.acquilius regulus.⁊.l. ſi pater cum ſua glo.ff.de donationibus.licet iura ſimpliciter dicant ꝙ donatiões inſinuent.C.de dona.l.data.⁊.l.in hac.⁊.l.ſcdm.⁊.l.ſancimus ⁊ hoc notat Ang.in.d.l.j.de dona.ſ.ꝙ donatio ob cãm non indiget inſinuatione.qꝛ non eſt propria donatio.⁊ ꝙ nõ ſit propria donatio notant etiam ibi Bar.Imo.⁊ Paul.de ca. ex hoc inferentes ꝙ ſtatutum faciens mentionem de donatione:ſaltem ſi ſit exorbitans non verificat in donatione ob cauſam qđ dictum videtur in terminis decidere caſum noſtrum quo ad primum conſultationis articulum.

c ¶ Circa ſcdm autem queſitum videtur dicendum ꝙ dicta donatio ſeu ob cauſam datio non ſit inefficax nec reuocari poſſit pretextu non preſtitorum alimentoꝝ que promittunt in ipſo contractu donationis. lz enim quando donatio ſit ob cãm alimentorum ſi alimenta non preſtant reuocet donatio.l.j.C.de dona.que ſub modo. ⁊ etiam alr̃ reuocetur per conditionez ob cãm prout notat gl.in.d.l.j.ff. de dona. ⁊ ibi Bar.Ang.⁊ moderni.⁊ probat in.l.iij.cum ſua gl.eo. ti.⁊ in.l.ſi vt propone.⁊ in.l.dictam.C. de condi.ob cãm. nihilominus hoc caſu non vꝫ ꝙ dicta donatio veniat reuocanda propter cauſam nõ ſequutam. qꝛ imo videtur ꝙ pro parte donatarij fuerit cauſa impleta.nam plures teſtes deponunt ꝙ dictus Butius donatarius a tẽpore dicte donationis citra ſemper nutriuit ⁊ gubernauit dictaz dominam Galbanellam ſuis ſumptibus ⁊ expenſis. hoc enim probat domina Marina vxor Bellutij ⁊ per Joannes antoni. ⁊ Paulus Jacobi.⁊ ſunt etiam alij teſtes qui plurimum adminiculantur prout eſt frater Franciſcus qui deponit ꝙ dictus Butius nutriuit. ⁊ gubernauit dictam Galbanellam poſt dictam factam donationem. ⁊ licet non loquatur per vniuerſalem ſemper tamen loquitur indefinite. ⁊ indefinita equipollet vniuerſali.l.ſi pluribus.de lega.ij. ⁊ in canon. ſi romanorum.xix.diſtin.cum ſimilibus. Et etiam alij tres teſtes deponunt ꝙ dictus Butius preſtitit dicta alimenta: licet ſe reſtringant ad certa tempora: vnde licet non probẽt de toto tempore nihilominus adminiculantur: ſufficerent tamen ſoli tres teſtes per.l.vbi numerus.ff.de teſtibus.⁊.c.in omni extra eo.titu.cum concordantijs.

d ¶ Item ex quo apparet dictam dominã Galbanellam vixiſſe ⁊ adhuc viuere nec ſine alimentis viuere potuit videtur ꝙ alimenta ſint preſtita ab eo a quo erãt pſtanda p tex. ad hoc notabilẽ in.l.C.vbi pupil.educari.de.vbi probatur ꝙ qꝛ pupillus nõ põt viuere de vento pſumit alimentatus a tutore qui tenebat eũ alimentare niſi doceat ab alio alimẽtatus vt ibi eſt tex.notabilis p quẽ tex.bar. ibi tradit notabilẽ theoricã dicẽs ꝙ quotiens reperitur aliqd factũ qđ requirit ſumptuꝫ ſemp pſumit factum ab eo qui illud facere tenebat.⁊ ꝓpterea ſi teſtatoꝛ reliquerit alicui domũ ſub cõditione ſi fecerit ibi pingi imaginem beate virginis ſi poſt morteꝫ reperitur imago illa depicta pſumitur depicta ſumptu legatarij ſecundum eum ibi.⁊ in.l.cũ ſeruus.ff.de verborum obligatione ⁊ Bald. in.d.l.ſi.ita ergo in propoſito preſumatur dictam dominam Galbanellã alimentatã ſumptu dicti Burij donatarij qui ſe obligauerat ad alimentandum per ſupradictam theoricam Barto.⁊ Bald.

e ¶ His tamen non obſtantibus puto ꝯtrium de iure reſpõdendum:nam prout mihi preſupponitur dicta Galbanella donatrix erat in etate ſenili ſeu decrepita:adeo ꝙ breui tẽpore ſperabatur viuere ſecundum conſiderationem quam facit iuriſconſultus in.l.hereditatum.ff. ad legeꝫ falcidiaꝫ. vbi textus ſingularis quantuꝫ ſint extimãda alimenta alicui debita diſtinguendo etatem illius cui alimenta debentur:⁊ licet ille tex. loquatur duꝫ habet computatio falcidie qꝛ ita ibi occurrebat:tamen non videntur aliqua verba tex. denotare aliquam ſpecialitatem reſpectu falcidie:nec eſt rõ diuerſitatis inter illum caſum ⁊ alios vbi eſſet deueniendum ad extimationem debiti alimentorum ⁊ conſequenter nõ debet eẽ diuerſa iuris diſpoſitio.l.poſthumi.ff. de in iuſto teſtamen.⁊.l.illud.ff.ad.l. acquili.⁊.l. a titio.ff.de verb. obli.Et ideo illa promiſſio de alendo ⁊ gubernando dictaꝫ donatriceꝫ erat breui precio extimanda:puta.xxx.vel.xl. habita etiam cõſideratione interuſurij medij tẽporis:ꝓut habenda eſt iuxta.l.ſi ꝯſtante.§.quotiẽs.ff.ſolu. matri. ⁊ in.l. falcidia nõ habetur pro puro.⁊.l.in quantitate.§. in diẽ.ff. ad.l.falci.⁊ inſtit.de acti.§.plus.⁊.§.tempore.bona autem donata excedebant extimationẽ centũ vel ducentorũ:ita ꝙ non fuit equalens cauſa alimẽtoꝝ ipſis rebus donatis. Et propterea dicta donatio nõ debet ſimpliciter dici aut cenſeri datio ob cãm.Sed cenſetur mixtus ꝯtractus donationis ⁊ donationis ob cauſam prout in ſimili dicit tex.in.l.ariſto ff.de dona.vbi pp ſolum cõmodum medij tẽporis non reputatur ſimplex cõtractus innominatus ſeu ſimplex datio ob cãm:ſed ꝯtractus mixtus donationis ⁊ ꝯtractus innominati ſeu dationis ob cauſam:ad hoc aũt vt cenſeatur ſimplex cõtractus innominatus ſeu datio ob cãm ⁊ non donatio debet cauſa propter quã datur eſſe equiualens rei donate:ꝓut in donatione facta ob merita per patrem filio not.Bal in auc.ex teſtã.C.de colla.⁊ Pau.de caſt.in.l.ſi donatione.C.eo.tit. ⁊ legentes in dictis iuribus:alias de facili eſſet parata via fraudibus ad euitandum neceſſitateꝫ inſinuationis de iure communi ⁊ neceſſitatem adhibendi ſolẽnitatem dicti iuris municipalis:qꝛ ſemper poſſent partes apponere in donatione aliquam cauſam veraꝫ ⁊ probabilẽ que eſſet de facili implenda ⁊ leuis extimationis vt validaretur donatio forte maxime:fraudibus autem eſt obuiandum.l.in fundo.ff. de rei vendi. ⁊.c.quãto extra de diuoꝛ.Ideo ad obuianduꝫ huiuſmodi fraudi p quam diſpoſitio dicte legis municipalis de facili poſſet eludi ⁊ effici eluſoria contra.c.commiſſa de electio.libro.vj.⁊.l.ſi.C. de vſuris rei iudi.dictum ſtatutum eſt trahendum ad donationem factam ob cauſam ſaltem ſi non eſt ob cauſam que non equiualet rebus donatis ita ꝙ res donate ⁊ eorum extimatio excedit extimationem cauſe vltra quãtitatem in ſtatuto deſcriptam ⁊ hoc ſalteꝫ ſi extimatio rei donate excedit multũ extimationẽ cauſe puta vltra duplum vel triplũ:ꝓut cõtingit in caſu nr̃o. Nã ⁊ als vbi apparenter ꝯtrahitur emptio. ⁊ vẽditio ex modicitate pretij. ⁊ ſic ex magno exceſſu extimationis rei vendite pſumit donatio dicit Cy.in.l.j.C.de pac. Facit glo.in.l.j.in pñ.ff.de ſuperficiebus multo ergo fortius h' dõꝫ ẽ vbi exprimit cã donationis:qꝛ apparenter donatio ꝯtrahitur.Licet aliqd ꝓmittatur donanti ꝙ eſt parue extimationis reſpectu extimationis rerum donatarum. Attendit enim ad iudicãdum qualitatem contractus in re dubia illud quod eſt maioris extimationis:ita ꝙ ſi ex vna parte traditur domus ex altera quãtitas pecunie numerate ⁊ predium:ita ꝙ dictus contractus poteſt eſſe emptio ⁊ venditio conſiderata pecunia numerata ⁊ põt eſſe permutatio cõſiderato predio ad iudicãdũ:an ſit emptio ⁊ vẽditio an vero ꝑmutatio cõſiderat an prediũ ſit maioris extimatiõis ꝙ̃ pecunia numerata an autẽ ꝯ̃rio. Nam ſi prediũ eſt maioris extimatiõis reputat ꝑmutatio. Si ecõtrario reputat emptio ⁊ venditio:ꝓut hec tradunt Bar.Angel.Imo.⁊ Pau.de ca. in.l.ariſto.ff. de donatio. Vñ in ꝓpoſito cũ res donate ſint lõge maioris extimationis ẽt vltra duplũ vel triplũ ꝙ̃ ſit extimatio alimentoꝝ que promittuntur ipſi donanti debent attendi ipſa res donata vt iudicetur contractus donationis potiuſꝙ̃ promiſſio alimentorum vt iudicetur datio ob cauſam. ⁊ ſic contractus innominatus maxime ex quo concurrunt ad hanc interpretationem eliciendam etiam verba contrahentium que ſonant in donationem non in dationem ob cauſam que etiaꝫ verba plurimum attenduntur ad agnoſcendum qualitateꝫ contractus:prout ⁊ tangunt prefati doc. Maxime Barto. in.d.l.ariſto pro quo facit qꝛ non omnis cauſa appoſita in donatione operatur ꝙ non cenſeatur propria donatio vt ꝓbatur in.l.ſi. in princi.C. de iure doti.vbi ſi extraneus dat mulieri pecuniam vt det marito pro dote vel dat doteꝫ marito pro muliere:licet datio ſiat ob cauſam dotis nõ deſinit eſt propria donatio quominus ex parte mulieris ſit inſinuanda vt eſt expreſſum ibi in prin.Licet hodie fauore dotis ſit ibi aliter ſancitum.Requiritur ergo ꝙ ſit talis cauſa que equiualeat donationi:ita ꝙ faciat ceſſare liberalitatem ex parte donantis ⁊ ſi facit ceſſare liberalitatem pro parte nõ ceſſat donatio pro altera parte arguendo de toto ad partem argu.l.que de dotata de rei vendica.⁊.l.qui ſcit in prin. ff. de vſuris ⁊ capitulo paſtoralis verſi. ſiquis cum totum extra de offi.de lega. Saltem ſi alter pars eſt longe maioꝛ. Ridiculum enim eſſet dicere ꝙ ſi ego dono tibi mille ⁊ tu donas mihi equum valoris decem ꝙ ego non cenſear feciſſe propriam donationem:ſaltem in nongentis nonaginta:adeo ꝙ talis donatio:indigeret ſine dubio inſinuatione ⁊ comprehendereretur ſub iſto iure municipali. Ex quo dat intelligi ꝙ non omnis cauſa impedit contractum eſſe propriam donationem:facit etiam.l. ſi ſponſus.§. ſi maritus. verſi.Item que ⁊ ſi lancem ibi tantidem in re mortua impendit.⁊.l.ſi vir vxori.ff.de donatio.inter viruꝫ ⁊ vxorem. Ideo illa cauſa alimentorũ nõ impediat hoc caſu qn fuerit ꝓpria donatio:ſaltẽ in eo qđ excedit extimationẽ bonoruꝫ que donata fuerũt qđ maxime eſt dicẽdũ qꝛ dicta donatio nõ fuit facta principaliter ꝓpter habenda alimenta a dicto Burio:ſed principaliter fuit facta fauore ipſius burij vt ditioꝛ appareret ⁊ eẽt ad hoc vt ſibi daret vxoꝛ de qua agebatur vt hoc aperte denotãt verba precedẽtia ⁊ prefationes ipſe articulate ꝓ parte burij vt de ſe ꝯſtat ex pfactionibus enim deprehenditur mens ꝯtrahentium.l.pacumeius androtenes.ff.de heredi.inſtituen.⁊ per Bar.in.l. ambitioſa de decretis ab ordi.faciẽ.⁊ facit.l.titia reſpondit.§. idẽ reſpõdit de verb.ob.cum ſimilibus.Illa itaqꝫ cauſa alimẽtorum fuit re vera appoſita incidenter:quia ſi dicta donatrix nihil ſibi reſeruabat non poterat veriſimiliter comode viuere niſi ab alio alimentaretur cum eſſet decrepite etatis. Ita ꝙ non fuit illa cauſa propter quam deuentum fuit ad donationem ⁊ ipſa donatio fuit cauſa promiſſionis alimentorum vt deprehendi poteſt ex ipſis prefactionibus ⁊ ſerie facti.Unde eſt attendenda principalis cauſa ⁊ id quod principaliter agit nõ id quod incidenter reſultat ſeu annectitur argu.l. qui exceptionem.ff. de conditio indebi. ⁊.l. ſiquis nec cauſam.ff. ſi certum peta. Ex quibus omnibus puto intrepide concludendum ꝙ dictus ꝯtractus cenſeat ꝓpria donatio ex quo verba id ſuadent a quibus in dubio non eſt recedendum per iura vulgaria ⁊ ex quo ex liberalitate proceſſit mero ſeu ſaltem principali fauore donatarij. ⁊ ex quo ipſe donatarius effectus fuit locupletioꝛ ex ipſa donatione qꝛ extimatio alimentorum erat minima ſeu pua reſpectu extimationis rerum donatarũ. Ex quo pꝫ ꝙ multa ad idem cõcurrunt ⁊ que nõ proſunt ſingula plerũqꝫ multa iuuant.l.excuſant in principio cum concordan.adductis ibi in glo.ff.de excuſa.tuto.Et propterea aperta frõte concludendum eſt ꝙ in hac donatione militat ius municipale in themate deſcriptum.Et maxime quia ſtatutuꝫ loquitur per verba vniuerſalia nulla donatio ⁊c. Et qui omne dicit nihil excludit.c. ſolite in ſi. de maioritate ⁊ obedien. ⁊ in canone ſi romanorum.xix.diſtinctione. ⁊.l. iulianus de legatis.iij. Ita ꝙ illud vniuerſale nulla operet vt verbum donatio latius interpetretur ꝙ̃ ſi verbum donatio fuiſſet

ſimpliciter prolatum vt in ſimili probatur in dicta.l. in iſta nus. Attento etiam q̄ alias de facili poſſet fieri fraus dicto ſtatuto ⁊ illud reddi eluſorium q̄ eſt euitandum vt ſupra deduxi. Et ex his intrepide concludendum eſſe arbitror qđ q: in dicta donatione non fuit ſeruata forma dicte legis municipalis. Dicta donatio fuerit nulla ſaltem quatenus excedebat extimationem oneris iniuncti. ⁊ ſic extimationē alimentorum non obſtantibus adductis in ↄ̄rium que ſatis patent ſublata ex iam dictis. Nam licet iſtud ſtatutū ſit ſtricte interpetrandū: ex eo q: eſt exorbitās ⁊ aliquo reſpectu penale lȝ annullatio actus nō ſit ꝓprie penarū nō propterea eſt adeo ſtricte interpetrandum q̄ reddat̃ eluſorium: q: de facili poſſet fraudari ⁊ quominus nō cōprehendat hanc donationē que proprie pōt dici donatio vt ſupra ꝓbatum eſt ⁊ maxime pōderatis v̄bis vniuerſalibus dci ſtatuti. Et qđ dicūt doc. q̄ donatio ob cām nō ↄ̄prehēdit̃ ſub ſtatuto exorbitanti ꝓcedit qñ ipſa cā ē correſpectiua ad res donatas: ita q̄ donatio fuerit facta ob illam cauſam non autē qñ donatio procedit principaliter ex liberalitate donantis licȝ adijciatur aliquod onus donatario q̄ eſt parue extimatiōis reſpectu eius quod donatur per ſupradicta.

f ¶ Quantū aūt ad ſcdˀȝ ↄ̄ſultationis articulum nō expedit multū inſiſtere ex quo ſupra ꝓbatur donationē fuiſſe nullā ſaltē quatenus excedit onus alimentoꝝ q̄ ē leuis extimationis nō ē tractandū de reuocatione q: q̄ nullū ē reſcidi ſeu reuocari non pōt. l. nā ⁊ ſi ſub ↄ̄ditione. §. poſt defectuȝ ff. de iniuſto te. ⁊. l. x. de ver. obl. ⁊. l. nō pōt videri deſinere. ff. de re iu. cū ſi. nec libēter in hac pte inſiſterem q: rigor iuris de facili cōtingere pōt q̄ ↄ̄rietur veritati nihilominus puto q̄ licet plures teſtes deponāt q̄ dcūs butius donatarius aluerit ⁊ alimētauerit ſemper dictaȝ Galbanellam. Et propterea ſatis veriſimiliter perſuaderi pōt q̄ in vero dictus Butius aluerit ⁊ gubernauerit dictam Galbanellam nihilominus de rigore iuris arbitror nō eſſe legitime probatum q̄ dictus butius obſeruauerit ad plenum ea que ꝓmiſit: nā licȝ tres teſtes deponant q̄ butius ſemper aluit dictam Galbanellam poſt dictam donationem nihilominꝰ interrogati in cā ſcientie non reddunt ſufficientē cauſam: ⁊ maxime quia omnes dicunt q̄ viderunt dictum Butium portare ad domum habitationis dicte Galbanelle granuȝ vinuȝ ⁊ carnes ⁊ alia cibaria: nec aliquis teſtis dicit in redditione cauſe q̄ illa tradiderit dicte Galbanelle. Et ſtant hēc ſimul q̄ portauerit ad illam domum ⁊ tamen ex illis non alimentauerit dictam dominam Galbanellam ſed in ſuos vſus conuerterit ⁊ maxime cōſiderato q̄ ipſe articulat ⁊ teſtes deponūt q̄ tempore dicte donationis dcā galbanella habitabat familiariter cum dicto Butio: vnde ſi ſimul familiariter habitabant potuit deferre vinū ⁊ granum ⁊ alia pro ſuo victu. ⁊ non pro victu Galbanelle: ideo cuȝ in cauſa ſcientie dicta teſtiuȝ non concludant.

g ¶ Et dicta teſtiuȝ regulentur a cauſa ſcientie iuſta no. per Inno. ⁊ docto. in. c. cuȝ cauſam que extra de teſtibus ⁊ per Bar. in. l. qui teſtō. §. ſi. ff. de teſtis ⁊ in ſuo tractatu de teſtibus multis locis ⁊ per doc. in. l. ſolam ⁊ in. l. teſtium. C. de teſtibus. ideo cuȝ cauſa ſcientie nō concludat pariter nec cōcludit dictum per no. in. dictis iuribus. Concurrit ēt q: lȝ dicti teſtes in coruȝ dictis loquātur per vſ̄em ſemp: tñ nō ita loquunt̃ in cauſa ſcientie: ſed in cauſa ſcie ſimpliciter loquunt̃ ⁊ imediate interrogati de tpe dicunt poſt dictaȝ donationem non repetendo vſ̄em ſemper ſed ſimpliciter vt dixi ꝓut ita deponunt dña Marina ⁊ Paulus Perioannes autē interrogatus de tēpore dixit de diuerſis temporibus ⁊ diebus poſt dictam donationem que verba poſſunt verificari in duobus tēporibus ⁊ duobus diebus iuſta. l. vbi numerus. ff. de teſtibus ⁊ regulam pluralis locutio in vi. ⁊ l. inter illam in. ſi. ff. de verbo. ſigni. Alij aūt teſtes non deponunt de toto tempore. ⁊ ſic non concludunt. Item dictꝰ paulus vnus ex dictis tribus teſtibus qui magis artant ꝓpter vſ̄em ſemper appoſitam in eorū dictis in cauſa ſcientie dicit q̄ vidit portare vinum granum carnes ⁊ alia cibaria.

h ¶ Sed ſub verbo victus ⁊ ſub verbo alimentorum comprehenduntur alia quam cibaria puta veſtitus ⁊ habitatio ſine qbus corpus commode ali non poteſt. l. verbo victus. ⁊. l. ſequenti. ⁊. l. quis nos. §. verbum viuere. ff. de verboruȝ obligatione ⁊. l. legatis. ff. de alimentis lega. Sed appellatione cibariorum non veniunt predicta ſcilicet veſtitus ⁊ habitatio vt eſt expreſſum in. l. diarijs eod. titu. ⁊ probatur in. d. l. legatis. Et prout appellatione victus ⁊ alimētorum oīa p̄dicta veniūt ita vr̃ q̄ ſub illis v̄bis: che me gouerne ⁊ nutriche. ſ. oīa cōphēdant̃ ⁊ ſic habitatio ⁊ veſtiariū ⁊ calciariuȝ q: dicta v̄ba videnť gñalia. Et ita cōter vt arbitror intelligerenť nō ſolū de gubernio ⁊ nutrimēto cibarioꝝ. Sȝ ēt alioꝝ q̄ ad vitā ſunt neceſſaria: vñ ita ſunt intelligēda gñaliter vt oīa cōprehēdāt iuſta. c. in lr̃is de ſpon. cū ſi. maxie q: ita dep̄hēdit̃ mēs ↄ̄hentiū: attēto q̄ dicta mulier decrepite etatis omnia ſua donabat dicto butio: ita q̄ non eſt veriſimile q̄ voluerit ſibi reſeruare onus habitationis ⁊ onus veſtimentorum ⁊ mens contrahentium ſemper predominatur. l. in conuentionalibus. ff. de verb. ſig. ⁊ arg. l. cū qđ in ſi. C. de le. ⁊. l. in condi. primum locum. ff. de condi. ⁊ demon. cum ſi. Ex quibus oībus reſultat q̄ dicti teſtes non plena probant q̄ dictus butius aluerit ⁊ gubernauerit dictam galbanellam prout nutrire ⁊ gubernare promiſit.

l ¶ Et ex quo ipſe erat obligatus ad predicta preſtandum ſi p̄ro parte dicte galbanelle negatur ſibi eſſe impleta ꝓmiſſa onus probandi incūbit ipſi butio per theoricam que tradit̃ per gl. ⁊ doc. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ per Bart. ⁊ doct. in l. hoc iure. ff. de v̄b. obli. ⁊ hr̃ ēt in. c. q̄ ſup his extra de accuſa. ⁊ in. c. potuit extra de locato. Et propterea ſi nō ꝓbatur q̄ impleuerit ꝓmiſſa cōpetit aduerſarie ius repetendi data ob eam cām p dictā. l. ij. ⁊. l. dictam. C. de condi. ob cauſam cum ſi. prout ⁊. ā. dictum eſt ⁊ maxime hoc procedit fauore alimentorum contra non ſeruantem promiſſionē de preſtandis alimentis per text. dicte. l. j. C. de dona. que ſub modo ⁊ ibi per gloſ. ⁊ doct. Et per ↄ̄ñs videtur q̄ dictus butius teneatur reſtituere ſibi donata nec illa poſſit retinere etiam vſq; ad concurrentē q̄ntitatem alimentorum cū illa non probentur preſtita vt dictum eſt.

k ¶ Non obſtantibus adductis in ↄ̄rium que non obſtant q: pro parte apparēt ſoluta ex iam dictis ſolū reſtat rñdere ad. l. ſi. C. de alimētis pu. preſtā. ⁊ q̄ per eam tradit Barto. ibi. ⁊ in. d. l. cū ſeruus. circa q̄ eſt aduertendum q: Bald. in d. l. ſi. tenet contra Barto. ⁊ idem tenet Ange. in. d. l. cum ſeruus. prout ibi refert Imo. ⁊ reſpondet Bald. ad dictam l. finalem q̄ ibi conſtabat q̄ pupillus fuerat alimentatus a tutore: ſed dubitabatur an fuerit alimentatus de rebus pupilli: an de rebus tutoris ⁊ ſimiliter Angel. poderat q̄ in. d. l. ſi pupillus cōtinuo ſteterat apud tutorē. Itē Imo. licet impugnet reſponſionem Ange. ad dictaȝ. l. ſi. nihilominus circa capellam ad quā extendit Bar. dictam. l. ſi. tenet contra Bar. ea ratione quia capella faciliter contingere poteſt q̄ ſiat per aliuȝ. Sed in alimentis preſtitis pupillo vel in expenſis factis in eius doctrina nō ſic faciliter cōtingit q̄ ſiant per alium pupillo manente apud tutorem: ideo in illis inſurgit iuris preſumptio: ar. notatorū in. l. certi conditio. §. ſi nūmos. ff. ſi cer. peta. ⁊. l. neq; natales. C. de probatio. ſm eundem Imo. Et ſic Bal. Ange. ⁊ Imo. non volunt q̄. d. l. ſi. trahatur ad alios terminos. Unde nec videtur trahenda ad caſum noſtrum in quo non apparet q̄ dicta galbanella ſteterit cōtinuo penes dictum Butium. Itē licet dictus butius teneretur dictam Galbanellā alimentare tamen etiam ipſamet non debebat ſe dimittere non alimentatam: quia ſe necare diceretur ſi ſibi alimenta denegaret. l. necare. ff. de li. agno. ⁊ magis ſibi imputaretur q̄ȝ ſi denegaret alteri ēt ſi alteri obligaretur arg. l. ſi preſes. C. de ſerui. ⁊ aqua. Unde potuit a ſe alimentari. pupillus autem licet potuiſſet ſe alimentare: tamen quia talis etas quicqd videt ignorat dicit tex. in. l. j. C. de falſa moneta. non eſt ita arbitrandum q̄ ſe alimentauerit ⁊ dato q̄ ſeipſum alimētauerit ⁊ ſoluerit ſalarium ſuo magiſtro nihilominus de ſuis bonis id veriſimiliter feciſſet ⁊ per ↄ̄ñs tñ eſſet ↄ̄trū ſi dicte expenſe fuiſſent facte per tutorē: q: in redditione rōnū computande eſſent dicte impenſe: nec aliud vult text. in. d. l. ſi. Potius tamen debent p̄ſumi facte a tutore ſub cuius aminiſtratione ſunt omnia bona pupilli q̄ȝ ab ipſo pupillo ſub cuius cura ⁊ aminiſtratione nihil hr̃: lȝ de hoc non diſceptaret̃ in. d. l. ſi. Sed an cēſerent̃ exhibite impenſe ab alijs: ita q̄ nō eſſent detrahende de bonis pupilli in cōputis tutoris in terminis aūt noſtris nō militat eadē ratio q: dicta galbanella: lȝ donauerit bona que hēbat tpe donationis nō donauit futura. Et qlibet p̄ſumit̃ lucrari. l. ſi defunctus arbitriuȝ tutele. Et ex poſtea queſitis ex induſtria vel ex fortūa potuit ſibi neceſſaria adminiſtrare: ⁊ ꝓpterea cū caſus ſint ſeparati de vno non vr̃ ad aliū inferri. l. ſi. de calū. ⁊. l. ſi maritus. C. de dona. inter vi. cuȝ ſubſit rō diuerſitatis de qua. ō. ⁊ ēt. q:. d. l. ſi. loquitur in tutore qui ex neceſſitate

ceſſitate ſubiji officium tutele oneroſum.l. tris onera.ff.de excuſati. tuto.⁊ quaſi per totum ⁊ obligatur ad adminiſtrationem ex diſpone legis:ita ꝙ benignius eſt cum eo agendum ne officiuz neceſſariū ſit ſibi dānoſum.l.ſi qs ex ſignatoribus.ff.quēadmo.teſta. appe.⁊.l.vz.ff.ex quibus cauſis ma.⁊.l.cum quedam vſi.inuenimus.C. de admi.tu.⁊ benignius agitur cū.l.ꝗ cū hoie.l.celſus cū ſua gloſ.ff.de arbi.⁊ facit.l.ſi.C.de pac.conuen.⁊ qḋ.no.glo.in.l.j.C. ſi aduerſus ven.ibi ꝓtor.tuum non ſuum vbi denegat auxiliuz: iſta autē galbanella ſuo ꝯtu ſibi ꝓuidit ꝙ per dictum butium aleret ⁊ gubenaret ⁊ dictus butius ſponte nulla neceſſitate coactus ad id ſe aſtrinxit ⁊ licet.d.obligatio ſit ſibi onerosa :tn̄ longe plus cōſequutus fuit ex liberalitate galbanelle ꝗ ſit illud onus : ita ꝙ ꝯtus ille fuit magis lucratiuus ꝗ oneroſus:vn̄ ſi magis rigoroſe cū eo ꝓcedit.⁊ nō ita benigne:ꝓut cū tutore nō eſt mirum. Adeo ꝙ teneri pōt ꝙ illa ꝑſumptio de qua in.d.l.ſi.ꝑ quā recedit a regula que habet in.d.l.hoc iure.⁊ in .d.l.ij.ḋ empb. cū ſimi.nō ſit trahenda ad noſtros termios in qbus aſſignari pn̄t plures rationes dr̄ie ꝑ ꝑdicta. ⁊ ita alſs ꝯſului in hac ciuitate ⁊ vidi ab alijs ꝯſultum.ſ.ꝙ in hmōi terminis incumbat onus ꝓbandi legatario qui promiſit alimenta preſtare.⁊ ita vidi in practica obſeruari. Pōt ēt rn̄deri ꝙ licet appareat dictam galbanellam vixiſſe ⁊ non preſumat vixiſſe de uento ſicut lupus prout no.in.d.l.ſi. Tamen nō apparet ꝙ bn̄ ⁊ ꝯgrue fuerit alimētata:naz ēt ſine vio pōt qs viuere ⁊ ēt ſine pane qꝛ ex radicibus herbarum in deſerto pleriqꝫ viuebant:ita ꝙ non ſequitur vixit ergo fuit nutrita ⁊ gubernata : ꝓut nutrienda ⁊ gubernanda erat vigore dicte promiſſionis.

l ¶ Que quidem promiſſio eſt intelligenda ſm qualitatem perſonarum ⁊ quātitatē patrimonij ⁊ alijs circūſtantijs arbitrio boni viri ar.l.cuz alimenta in ꝑn.⁊.l.cū vnus in ꝑn.⁊.§.ſi.ff.de ali.cib.lega.⁊.l.ſi cui.ff. de annuis lega.⁊.l.cum poſt.§.gn̄e ff.de iure do.nō autem appet ex actis hoc ad qḋ tenebat dictus butius fuiſſe factū.ſ.ꝙ dicta galbanella fuerit nutrita ⁊ gubernata: ꝓut nutrienda ⁊ gubernāda veniebat vigore dicte promiſſionis ꝑ ꝑdicta. Et ꝑ ꝯn̄s ceſſat.ſ. dicta theorica bar.⁊ iō remanet ꝯcluſio ꝙ licz donator appareat vixiſſe ⁊ viuere nō tn̄ vere vel preſumptiue probatur legittime alimentatum a donatario qui promiſit alimentare. Item ꝙ onus ꝓbandi ſibi incumbit ⁊ aliter nō probato reuocentur data ob eaz cauſam ſi pro parte donantis repetuntur data ex eo qꝛ negantur alimenta ꝓſtita per donatarium prout preſtare tenebatur.

m ¶ Donatio ob cāz reqrit inſinuationē tex.in.l.ſi. ad finez C.de dona . ꝑꝑ nuptias pro hoc ēt bonus tex in.l.donatio ſine.C.de dona.vn̄.bal.in.l.illḋ.C.ḋ ſacroſan.eccle.dicit ꝙ donatio facta ob cāz vel ſub mō reqrit inſinuationē ⁊ dicit eē tex.i.d.l.donatio.⁊ ſubdit ꝙ vbi ē cā motiua ⁊ nō neceſſitatiua ibi reqritur inſinuatio ꝑ no. ꝑ Gui. in.l.ſi tibi.ff.ſi cer.pe. Et ipſemet Bal. in.l. ſi tibi dixit ꝙ donatio fcā ſub mō reqrit inſinuationē vn̄ ſi dono tibi mille vt illa ſtatim mihi dones neceſſaria eſt inſinuatio ſecundum eum.

n ¶ Qui ēt allegat ꝙ ſi donatur in premiū emancipationis filio reqritur inſinuatio ⁊ tn̄ eſt ob cām:⁊ rn̄det ad.l. acquilius regulus ꝙ loquitur in donatione facti ob merita de ꝑterito. Et ſaltem videt hoc vez ſi onus erat tenue:adeo ꝙ etiaz habita ⁊ detracta extimatione illius oneris donatio remanet exceſſiua per id qḋ nota Imol. in.d.l.acquilius regulus. vbi dicit ꝙ tūc donatio remuneratoria non indiget inſinuatiōe qn̄ detracta extimatione munerum ſumma donata non excedit ſummā legitimā.ccc. aureoꝝ alſs forte ſecus vt ibi latius per eum. Et hoc etiam fuit de mente ang. ibi dicentis ꝙ donatio remuneratoria tūc nō indiget inſinuatione qn̄ remuneratio eſt cōdigna ſecus ſi exceſſiua:qꝛ quatenus excedit eſt vera donatio:ita ēt Bald. in.d.l.illud in.iiij.qōne.⁊ ibi ēt Gui.de cunio.ar.l. ꝙ ſi adipiſcende.ff. de do. inter viꝝ. vn̄ ſi onus alendi dictā donatricez nō extimaret tanti valere ꝙ faciat donationem cenſeri intra ſummā legitimaz donatio dꝫ inſinuari ⁊c. ſm Alexandrum de imo.⁊ Bal.ſer cole idē ꝯſuluit ⁊ adducit etiaz ꝙ Cy. idem voluit in auc.eo decurſum.C. de dona.ꝑꝑ nup. Facit etiam qḋ not. Saly.in.l.j.C.de dona. ꝑꝑ nupti.ſubdit illud enim dr̄ vt lucrum haberi: ꝙ remanet deducto omni onere .l.nō amplius in prin.de leg.j.⁊.l.ſed ſi hoc.§.j.⁊ ꝙ ibi ꝑ bar.ff.ḋ cōdi.⁊ demonſt.⁊.l.quotiēs.ff.ad.l.fal. Nec ob.d.l.ſi.C.de do.ꝑꝑ nup. qꝛ ē correcta per auc. ibi poſitaz ⁊ nō ex alio eſt correcta niſi continebat abſurdū ꝙ donatio ob cām q̄ non eſt ſimplex donatio requirat inſinuationem. Laus deo.

¶ Sentētia lata pretextu falſi inſtri:an veniāt reſcindēda.

¶ Conſilium xlvj.

In noīe domini noſtri

Ieſu xpi. ¶ In hac ꝯſultatione videt ꝓma
1 facie dicēdum ꝙ dicta ſnīa veniat reſcindēda mediāte beneficio reſtōnis in integrum.

a ¶ Nam ꝯſtat ꝙ ſnīa lata pretextu falſi inſtri venit reſcindēda a beneficio reſtōnis in integrū ꝑ.l.j.⁊ quaſi per totum.C.ſi ex falſis inſtr̄is.⁊.l.diuus.ff. de re iu.⁊.c.cū venerabilis extra de exceptio. Sed in caſu nr̄o vr̄ ꝙ ſnīa ſeu licētia fuerit cōceſſa ꝓtextu falſi inſtri. Ergo vr̄ ꝙ veniat reſcindēda bn̄ficio reſtōnis in itegrū intētato : ꝓut intētandū erat ſm cōmunē ſniam gl.⁊ docto. in dictis iuribus:licz nōnulli teneāt ꝙ ſnīa ſit ipſo iure nulla ⁊ regulariter nō bn̄ loquant:ꝓut habet in dictis iuribus ꝙ aūt ſnīa fuerit lata ex falſis inſtrumētis oſtēdit. Nam preſupponit ꝙ inſtrm̄ refutationis in actis productum pro parte dicte domine Baptiſte ſit falſum ⁊ iudex in ſua ſnīa facit de illo inſtrumēto mētionem. ⁊ propterea videt ꝙ dicta licentia fuerit conceſſa rōne dicti falſi inſtrumēti:quia alias fruſtra fuiſſet de eo facta mētio in conceſſione licentia. Preterea dicta licētia videtur fundata in ipſa refutatione:qꝛ dcā domina Baptiſta non videt ꝙ ex alio fuerit in dāno niſi propter pecuniā ab ea ſolutā pretextu obligationis quam ipſa fecit pro dicta Bartholomea nec pretendit ſe fuiſſe paſſam aliud dānum vt deprehenditur ex prefationibus factis in ipſa cōceſſione licētie. Et ꝓpterea cum dicta ſolutio videret probata per dictum inſtrm̄ refutationis vr̄ ꝙ dcā licētia fuerit fundata ſuꝑ dicto inſtr̄o ⁊ maxime qꝛ licet interuenerit etiā iuramentum dicte dn̄e Baptiſte nihilominus non videt ꝙ iudex ſequutus fuerit dictum iuramentum attēto ꝙ non videt ꝙ illud ſequi deberet. Cū nullus ſit idoneus teſtis in cā propria.l. nullus.ff. de teſtibus.⁊.l. oibus.C.eo.ti. Nec videtur dictū iuramētum iuuari vigore iuris municipalis ſub rubrica de ꝯſeruatiōe indēnitatis:qꝛ dictū ſtatutū nō videt trahendū ad caſum noſtrū:qꝛ dictū ſtatutū loqtur de eo q principaliter vel vt fideiuſſor vr̄ alio mō ſe obligauerit ꝓ alio. Sed dicta dn̄a Baptiſta nō ſe obligauit ꝓ dicta dn̄a Barnabea:ad id ad qḋ tenebatur ipſa dn̄a Barnabea:qꝛ non ſe obligauit dicta Baptiſta ad aliqd ſoluēdū ꝓ dicta Barnabea:ſꝫ ſolū preſtitit cōſenſuz depoſito facto de rebus ſuis ⁊ ꝓmiſit nō venire ꝯ ⁊ dedit licētiaz ꝙ depoſitarij poſt certū terminū poſſent res depoſitas alienare ſi interim nō eſſet eis de debito ſatiſfactū ꝓ parte dicte dn̄e Barnabee. Et aliud eſt deponere aliud deponenti cōſentire.l.aliud.ff. de regulis iuris. Ideo dictum ſtatutuz non videt loqui in caſu noſtro. Item ſtatutum vr̄ loqui qn̄ eſt facta ꝓbatio ſolutionis facte per eum qui pro alio ſe obligauit:vt patet ibi ⁊ facta dicta ꝓbatione procedunt ⁊c.⁊ ibi:⁊ ipſam pecuniā ſoluerit. Et ibi pro quo eſt ſoluta vr̄ mutuo accepta pecunia. Et ibi in receptione mutui ⁊ ſolutionis ⁊ certa. Per que verba videtur apparere qḋ dictum ſtatutū requirat ſolutionē eſſe factam vel pro ea facienda eſſe acceptam pecuniam mutuo quorum neutrum ꝓbat eſſe factuz niſi vigore dicti inſtri refutationis. Et ꝓpterea non vr̄ ꝙ dictū ſtatutum loqueretur in caſu nr̄o circūſcripto dicto inſtr̄o:ſed ꝓbata ſolutione vel receptione mutui:vt.ſ.tunc videtur ſuccedere diſpoſitio dicti ſtatuti diſponentis ꝙ ſtetur iuramēto eius qui pro alio ſe obligauit. Et vult ꝙ ſtetur ſuo iuramēto de intereſſe non autem dicit ſtatutum ꝙ ſtetur iuramento de ipſa ſolutione. Preterea dictum ſtatutū non diſponit preciſe ꝙ ſtetur iuramēto predicto: ſed iſpecta ⁊ cōſiderata per iudicem qualitate perſonarū ⁊ rerum ⁊ cauſe:ita ꝙ ſi non fuiſſet productum dictū inſtrm̄ iudex fortaſſe non credidiſſet dicto iuramēto etiam ꝑſuppoſito ꝙ dictū ſtatutū militaret in iſtis terminis. Et propterea videtur remanere ꝯclo ꝙ dicta licentia cenſeatur cōceſſa vigore falſi inſtri.⁊ ꝑ ꝯn̄s debeat reſcindi remedio reſtōnis in integrum qḋ intentatum extitit ⁊c.

b ¶ His tamen non obſtantibus in cōtrarium arbitror ſententiam veriorē ad hoc enim vt ſententia reſcindat ꝓpter falſa inſtrumenta in iudicio producta non ſufficit ꝙ pars

quę ſententiā pro ſe reportauit vſa fuerit falſo inſtrumēto: illud in iudicio producendo. ſed requiritur etiam ꝙ iudex in iudicando fuerit ſequutus formam falſi inſtrī vt eſt expreſſum in .l. falſam ibi probare potueris eum qui iudicauerat ſequutuꝫ eius inſtrī fidem. C. ſi ex falſis inſtris. l. j. ibi quas ſequutus ꝓconſul. ⁊c. Facit etiā tex. in. l. ij. ⁊ in. l. ſi. eod. tit. ⁊ in. l. diuus. ff. de re iudi. ⁊ in. d. c. cum venerabilis ibi falſorum inſtrorum ꝑtextu lata ſnia prout notāt docto. cōiter omnes in dictis iuribus: adeo ꝙ dicit Bal. in. d. l. falſaꝫ in pn. ꝙ ſi ſunt atteſtationes ꝗtuor teſtium quoruꝫ duo ſunt falſi ⁊ duo veri iudex ſniando nō preſumitur ſententiaſſe pretextu illorum falſorum teſtiū adeo ꝙ ſententia nō venit reſcindenda incumbit ergo onus ꝓbandi petēti reſciſſionē ſentētie ꝙ iudex fuerit motus ad ſententiādum vigore falſi inſtrī ſeu falſarū atteſtationum vt probaꝰ in dictis iuribus: ⁊ maxime in. d. l. falſa. ⁊ hoc in iure eſt indubitatum. Sꝫ in caſu noſtro non apparet probatum ꝙ iudex in concedendo dictam licentiam fuerit ſequutus fidem inſtrī vt ⁊ infra deducam: ergo non dꝫ dicta licentia reſcindi: nihil. n. deducitur ex quo deprehendi poſſit ꝙ iudex fuerit motus ad concedendum lrām pretextu dicti inſtrī niſi q: in prefationibus ꝑcedentibus dictam cōceſſionē licentie dicitur viſo tali inſtro: ſed hoc nō aſtringit q: nō ſeqtur vidit illō inſtrumētum: ergo fuit motus ad ꝓnunciandū ꝑtextu illius inſtrī: q: multa in actis videntur per iudiceꝫ que tñ non mouent mentem iudicis ad ꝓnunciandum. Unde non probat hoc eſſe ⁊c. l. nō hoc. C. vnde cogna. ⁊ c. preſentia extra de ꝓba. cum ſi. Et maxime q: eſt de ſtilo notariorum in pfationibꝰ ante ſniam facere mentionem quaſi de oibus actis: licꝫ non habeant notitiam quę acta moueant iudicem ⁊ que non ⁊ cōiter contingit ꝙ a notario cāe dicitur viſis talibus actis ⁊c. non conferendo aliter cuꝫ iudice que acta viderit ⁊ que nō vt quottidie docet experientia que eſt rerum magiſtra. C. ꝗſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutum in prin. eo. titu. ⁊ li. Et a cōiter accedentibus optimuꝫ eſt arg. in materia probationum: vt per glo. ⁊ Bald. in. l. neqꝫ natales. C. de proba. ⁊ per glo. ⁊ docto. in. d. l. nō hoc facit. l. in obſcuris inſpici de reg. iur. ⁊ c. inſpicitur eod. titul. lib. vj. cum ſimili. Et ideo cum hmōi viſis ⁊c. ſoleant premitti ex conſuetudine ⁊ ſtilo notarioruꝫ non ſunt multū ponderanda: prout in ſimili dicit Bar. in. l. j. ff. de iure codicil. Et maxīe in caſu noſtro in quo dictum inſtrumentum non debebat mouere mentem iudicis ad ꝯcedendam dictā licentiā de qua agitur eo q: nullatenꝰ apparet ꝙ dicta refutatio preſuppoſita eius veritate ſe referat ad debituꝫ illius inſtrī cuius pretextu agebatur ſuper indēnitate preſtando. Nam multū variat dictū inſtrumentum refutationis ab illo inſtrumēto de quo agebatur ꝙ. ſ. fuit initum principaliter inter Barnabeam ex vna ⁊ guidum ⁊ bacciolum ex altera parte: nā primo dictum primuꝫ inſtrm cantat de ſumma debiti. xl. florenorum ⁊ dictum inſtrumētum refutationis cantat de ſumma. xlvij. florenorum ⁊ ex diuerſitate ſummaꝝ deprehenditur diuerſitas factorum. l. quinquaginta. ff. de proba. Iteꝫ in dicto inſtro refutationis fit refutatio dcē dñe Baptiſte d. xlvij. florenis eidē Baptiſte mutuatis per dictos guidonē ⁊ bacciolū. Et in pmo inſtro nulla fit mentio de mutuo imo in dicto inſtro deducitur apte alia cā debiti ꝗ cā mutui. Itē in pmo inſtro cōtinetur ꝙ dña Barnabea erat effecta debitrix dictorum guidi ⁊ baccioli ⁊ non dicta domina Baptiſta. ⁊ inſtrumentum refutationis loquitur de debito dicte Baptiſte: ideo dictū inſtrumētuꝫ refutationis nihil probabat aduerſus dictam Barnabeam etiam ſi fuiſſet veriſſimuꝫ. Et ideo iudex non debebat moueri ad concedendum licentiam aduerſus dictam Barnabeam vigore dicti inſtrumenti refutationis: ideo non eſt veriſimile ꝙ fuerit motus pretextu dicti inſtrumenti.

b ¶ Cum iudex pſumatur motus ex illis actis q̄ concludūt ad ſniam ꝓlatam iuxta ea q̄ hītur p glo. ⁊ doc. in. d. l. ſi qs ad exhiben. ff. de ex. rei iu. Nā iudex recte ⁊ iuſte pſumitur ſe mouere per. l. berēnius. §. gaya. ff. de euic. ⁊ c. in pſentia ex̄ de renuncia. ideo potius eſt pſumēdū ꝙ fuerit motus vigore iuramenti pſtiti per dictā Baptiſtā ad delationē iudiciā vigore ſtatuti. ſ. deducti ſub rubric. de conſerua. indemnitatis quatenus diſponit ꝙ de damno ⁊ intereſſe ſtetur iuramento partis: ſi enim dictum inſtrumentum refutationis mouebant mentem iudicis ad concedendū dictā licentiam nō erat opus ꝙ deferret iuramētuꝫ pti. Eſt ergo veriſile ꝙ iō iudex detulerit iuramētū dicte. d. baptiſte q: intendebat illud ſequi caſu quo pſtaretur ꝑut pſtitū fuit ita ꝙ iudex veriſilr motus fuit potius ex probatione vt ita dixerim ſtatutaria: vꝫ ex probatione iuramēti roborata ⁊ approbata per dictū ſtatutū ꝗ ex probatione iuriſcōis: vꝫ reſultāte ex publico inſtro a iure cōi approbato. Qđ ēt pſuadetur ex eo quia in verbis deductis in pfationibus magis accurate ponderatur dictū ſtatutū ꝗ cetera q̄ narrantur vt pꝫ ex illis vbis in thematę ponderatis viſo cōſiderato ⁊ mature ⁊ diligēter libato dcō ſtatuto. Qđ ⁊ dōn eſt ex eo q: vr ꝙ dictum iuramentū dēret de iure iudicē mouere ad dictā licētia ꝯcedēdā ⁊ hoc vigore dicti ſtatuti ꝙ gnālr diſponit ꝙ de intereſſe credatur iuro: negari. n. nō pot ꝙ ſi pro te ſolui centū de mea pecunia: ex eo q: me vel mea bona pro te obligauerā. ⁊ ſic ſolui pro liberādo me vel bona mea ab obligatiōe qua aſtringebar vel ꝓ qua mea bona erāt obligata mea intereſt in centum nō feciſſe talē obligationem ⁊ non ſoluiſſe eo quia tantum de meis bonis amiſi. ⁊ ſic fui damnificatus in centuꝫ.

d ¶ Uenit. n. appłone intereſſe dānū ⁊ lucrum ceſſans: vt. l. vnica cū ibi no. p gl. ⁊ doc. C. de ſen. q̄ ꝓ eo ꝙ intereſt ꝙ ēt apparet ex vbis dicti ſtatuti ibi tā in qītoꝝ amiſſiōe ꝗ in lucri ceſſatione: itē in. d. l. vnica ēt appet ꝙ extimatio rei de qua agitur dr intereſſe vt ibidē no. vñ tm̄ eſt intereſſe ptis in caſu iſto ꝗte extimatiōis erat id qđ dicebatur eē ſolutū: ideo ſtatutū de intereſſe loquēs militat in caſu iſto. Nec ob. q̄ in hac pte in ꝯtrū adduxi. Nō. n. ob. qđ dicebā ꝙ dcā. d. baptiſta nō ſe obligauit ꝓ alia q: lꝫ nō ſe obligauerit ad ſoluēdū ꝗtitatē ad quā erat obligata dicta barnabea: tñ ſe obligauit ad obſeruātiā depoſiti facti de ſuis rebus ꝓ debito do. barnabee. ⁊ ad obſeruādā venditionē dictoꝝ ſuorū bonorū: ſi ꝯtingerit eā fieri pp debitū in tpe deputato non ſolutū. ⁊ talē obligationem nō fecit. d. dña baptiſta niſi pro dña barnabea. ⁊ iō dicta. d. barnabea ꝓmiſit dictā baptiſtā conſeruare indēnē. Et propterea militat in hac pte dictum ſtatutū de cōſeruatione indēnitatis. ⁊ maxime q: dictū ſtatutū apte diſponit cenſeatur qs pro alio ſe obligaſſe eo ipſo ꝙ hꝫ inſtrm ꝓmiſſionis ꝙ cōſeruetur indēnis. Itē nō ob. ꝙ ſtatutū preſupponit ſolōnē: q: lꝫ dictū ſtatutū ſepius mētionē faciat de ſolōne ⁊ de acceptiōe pecunie mutuo ſub vſuris nō tñ ſe artat ad illos caſus nec exigit probationē ſolutionis facte vel receptionis pecunie ſub vſuris nec ad iſtos fines videntur ſtatuētes ſepius feciſſe mētionē de predictis. Sed eo reſpectu vt oſtēderetur ꝙ deberet ꝯſeruari indēnis non ſolū de ſorte. Sꝫ ēt de vſuris. Que omnia veniūt appellatione intereſſe vt de ſe ꝯſtat. ⁊ iō lꝫ nō fuerit accepta pecunia ſub vſuris nō tñ dēret ceſſare ſtatutū ſi alr intereſſet ipſius q pro alio ſe obligauit. ⁊ tñ ſtatutuꝫ in illo. §. ⁊ ſi pecuniā ſemꝑ loquitur de eo qui accepit pecuniaꝫ ſub vſuris ⁊ loquitur copulatiue. Si acceperit pecuniā ⁊ ipſam pecuniā ſoluerit ⁊c. Ita ꝙ ſi p illū. §. ⁊ ſi pecuniā reſtringeretur gnālitas dicti ſtatuti eſſꝫ reſtringēda ad caſum qñ pecunia mutuo accipitur ꝙ nullatenus eſt de mēte: nō ſtādū eſt gnālitati illius ſtatuti in. §. ⁊ facta dicta ꝓbatiōe: lꝫ enim poſtea ſubdatur in. §. ſequēti deciſio vnius caſus vbi videbatur forte maior dubitatio nō tñ ꝓpterea tollitur gnālitas ꝑcedētis. §. ⁊ illa verba. ⁊ facta dicta ꝓbatiōe nō loquuntur de ꝓbatiōe intereſſe vel ſolutiōis: lꝫ de ꝓbatione ꝙ qs ſe obligauerit ꝓ alio vt denotat illud participiū dicta: ꝙ refertur ad ꝑcedētia in qbus nihil dicebatur de ſolutione vel acceptione pecunie mutuo: nō illa verba ⁊ facta dicta ꝓbatiōe nō pñt referri ad ꝓbationē ſolutionis. Et quicquid ſit an. ſ. debuerit ſolutio probari aliter ꝗ per iuramentum partis ſatis eſt ꝙ non apparet ꝗ iudex motus fuerit vigore illius inſtrumenti ꝙ dicitur falſum quod quidem inſtrumentuꝫ nullo pacto aſtringebat ad probationem ſolutionis et cauſa de qua agitur: ita ꝙ erat certum ꝙ illud inſtrumentum etiam ſi fuiſſet veꝝ nō probabat: ſed de iuramento eſt ſaltem dubium: ⁊ ideo cum iudex illud detulerit veriſimiliter non ex alio niſi vt preſtito daret fidem ⁊c licet potuiſſet eſſe ꝙ ſine illo inſtrumento non dediſſet fidem iuramento: tamen potuiſſet etiam eſſe ꝙ dediſſet fidem: ideo ſaltēꝫ eſt luce meridiana clarius ꝙ operatur illa preſtatio iuramēti vt reddat ſaltem rem dubiam adeo ꝙ non poteſt dici apparere ꝙ iudex motus fuerit vigore illius inſtrumenti. ⁊ hoc ſufficit cū vt dixi onus probandi ſpectabat ad petēdam ſniam reſcindi ea rōne q: lata fuerit pretextu falſi inſtrumenti.

¶ Quando plures ſunt inuitati a teſtatore inter quos cadit

eadit ordo affectionis. An cenſeantur ſimul inuitati vel ordine ſucceſſiuo.

Conſilium xlvij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. In preſenti ↄſultatione vꝫ prima facie dicendũ ꝙ dictus Jacobus nepos dñi Joannis ſuccedat dicto Jacobo ſer Antonij vigore dicte ſubſtitutionis pro tertia parte ex perſona ſua. Nam dictus Jacobus ſer Antonij ſubſtituit dicte domine Ludouice ſi deceſſerit ſine filijs Joãnẽ ⁊ ipſiꝰ Joãnis filios ⁊ filias ac ẽt nepotes ex dicto Joãne legitime deſcendentes. Et ſic vꝫ eos copulatiue inuitaſſe ad dictam ſubſtitutionẽ. ⁊ natura copulatiue eſt reqrere cõcurſum copulatorũ ⁊ copulatos pariter ſimul inuitare .l. ſi heredi plures. ff. de cõdi. inſti. ⁊ .l. ſi mihi ⁊ titio in prin. de verbo. ob. ⁊ ff. de vſufr. accreſcen. l. ſi ꝓprietas. ⁊ .l. ſiquis titio. ff. de vulg. ⁊ pu. l. ſi pr̃ filio. ideo videntur in dicta ſubſtõne pariter inuitati Joãnes filij ⁊ nepotes: ita ꝙ ioãnes vꝫ inuitatus pro vna tertia pte ⁊ filij collectiue nominate pro altera tertia pte. Et nepotes pro altera tertia parte qꝛ collectiue nominati hñtur pro vno: vt. d. l. ſi quis titio ⁊. d. l. ſi pater ⁊. ff. de here. inſti. l. titius. ⁊ .l. interdũ. ij. rñſo. ⁊ iõ cũ caſus ſubſtitutionis euenerit qꝛ dicta dña Ludouica deceſſit ſine liberis viuo teſtatore: ita ꝙ fuit locus ſubſtitutioni vulgari comprehenſe ſub cõpendioſa iuſta ea que hñtur in. l. precibus. C. de impub. ⁊ in .l. centurio. ff. eod. titu. ⁊ in c. ſi pater de teſtamentis lib. vj. ⁊ in. c. raynutius. ⁊ in. c. raynaldus eod. titu. in antiquis. Nec videtur huic ſententie refragari ſiquis dixerit ꝙ dictus Jacobus: licet ſit nepos dicti Joãnis: tamẽ non eſt nepos dicti Jacobi ſer Antonij ⁊ in ſubſtitutione dicitur ac ẽt nepotes ⁊ neptes ipſius teſtatoris ex dicto Joãne legitime deſcendentes. Et iõ cuꝫ dictus Jacobus non ſit nepos dicti teſtatoris non videatur inuitatus vigore dicte ſubſtitutiõis qꝛ ad hoc videtur reſpõderi poſſe ꝙ videtur dicto teſtatori pronepos ⁊ appellatione nepotis ſaltem ex lata ſignificatione venit ẽt pronepos vt ſumiꝰ ex his que no. doc. cõiter oẽs poſt Bald. in. l. ij. C. de ſucceſ. edicto ⁊ ꝙ no. Bal. in auc. matri ⁊ auie. C. quando mulier tu. offi. fun. põt. ⁊ per Bald. in quodã ſuo ↄſilio circa ſtatutum ciuitatis burgi. Et cum ſimus in directa ſubſtõne que eſt fauorabilis verba ipſius videntur late interpetranda ar. l. cũ quidã. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ .l. in teſtamentis. ff. de reg. iur. ⁊ c. cum dilecti extra de dona. ideo appellatione nepotum cõprehendanꝰ ẽt pronepotes: quinimmo appellatione filiorum ſolent comprehendi ⁊ nepotes ⁊ pronepotes ⁊ ceteri deſcendentes. l. filij. appellatione ⁊ .l. iuſta interpetratio. ff. de verb. ſig. ⁊ .l. lucius. ff. de heredi. inſtitu. ⁊ .l. liberoꝝ de ver. ſig. vbi de hoc late p Bar. Et hoc qdem deprehenditur ex verbis dicti teſtamẽti nã ex quo dicta ſubſtõne primo inuitauerat filios ⁊ filias dicti Joannis q ſunt nepotes ⁊ neptes ipſius teſtatoris ſuperuacuo ſubſtituiſſꝫ nepotes teſtatoris deſcẽdentes ex Joãne verba aũt debent ita interpetrari vt nõ ſtent ſine virtute aliquid operandi. l. qñ de leg. j. ⁊ c. ſi papa de priuile. in. vj. cum concordantiis.

a Preterea nã ↄiunctionis ⁊ ẽ poni inter diuerſa iuſta notata p no. glo. in rubrica de iuris ⁊ facti igno. Sed ſi nepotes ſumerentur ſtricte in dicta ſubſtitutione. ⁊ ſic pro filijs primi gradus dicti Joãnis dcã copula ⁊ poſita inter filios dci Joãnis ⁊ nepotes dicti teſtõris ex Joãne deſcẽdentes nõ ponereꝰ inter diuerſa. Nã filij Joãnis ſunt nepotes dci teſtõris. Preterea copula ⁊ ſolet pcedenteꝫ diſpõnem ampliare per tex. ſing. in. l. ea tamen adiectio. ff. de lega. iij. ⁊ notant docto. in. c. ij. extra de reſcript. ⁊ in. l. gallus. §. etiam. ff. de libe. ⁊ poſthu. Sed ſi nepotes in dicta ſubſtitutione ponerentur pro filijs dicti Joannis non ampliaretur dicta diſpoſitio per dictam copulam merito ⁊c. Hoc etiã ſuadet nã dictionis etiã poſite in dicta ſubſtitutione que ſolet implicare etiã alium caſum vt in. l. j. C. qui admitti. ⁊ in. l. etiã. C. ſi tutor vel curator interuenerit cuꝫ ſimilibus ⁊c ideo in. d. ſubſtitutione videtur implicare ꝙ ſubſtituebat nedũ filios ⁊ filias. d. Joannis: ſed etiaꝫ vlteriores. ⁊ ſic nepotes ipſius Joannes qui etiam videntur poſſe dici nepotes dicti teſtatoris ex lata interpetratione vt dictum eſt. Nec etiam videtur obſtare ſiquis dixerit ꝙ in dicta ſubſtitutione videãtur inuitati ordine ſucceſſiuo. ⁊ ſic primo Joannes frater teſtatoris deinde eiꝰ filij vel filia ⁊ tertio loco nepotes dci Joãnis pnepoteſqꝫ teſtatoris. Nam concurrit ordine ſcripture cum ordine caritatis.

b Et qñ ordo ſcripture cõcurrit cũ ordine caritatis videntur inuitati ordine ſucceſſiuo vt predixi. l. gallus. §. quidaꝫ recte. ⁊ .l. peto. §. fratre. ⁊ .l. cum pater. §. penul. de lega. ij. l. quotiens de vſufructu cum ſimilibus. qꝛ ad hoc vꝫ poſſe reſponderi ꝙ ad hoc vt cenſeantur inuitati ordine ſucceſſiuo non ſufficit ꝙ cõcurrat ordo ſcripture cuꝫ ordine caritatis niſi concurrat etiam ordo debiti naturalis prout concurrit in. d. §. quidam recte. ⁊ in. §. inſtituens eadem. l. gallus prout voluerunt Cyn. ⁊ docto. communiter ſm Bald. in. d. §. quidam recte. qui idẽ tenet ꝙ tenet ibi Angelus ⁊ pro hac parte eſt caſus in. d. c. raynutius ſm Jmol. in. d. §. quidam recte. ad hoc etiam. d. l. ſiquis titio. ⁊ .l. ſi mulieri cuꝫ liberis de vſufructu accreſcendo. ⁊ .l. finalis. C. de impuberum. ideo cum in caſu noſtro non concurrat ordo debiti naturalis: quia tranſuerſales non tenentur ex debito naturali inuitati tranſuerſales ad eorum ſucceſſionem nec eis debetur legittima nec preteriti rumpunt teſtamentum niſi fratres quando eſt inſtituta turpis perſona non aliter. C. de inoffi. teſtamentum. l. fratris. ⁊ .l. fratres. dicendum videtur ꝙ non cenſeantur inuitati ordine ſucceſſiuo prout eſt de propria natura copule ⁊ prout etiam generaliter tenuit Jaco. de arena: etiam vbi concurrerent ordo ſcripture ⁊ ordo caritatis ⁊ ordo debiti naturalis cuius opinionem dixit de iure veriorem. Jmo. in. d. §. quidam recte licet in pratica ſit tenenda communis opinio. ſ. dicta que tamen non militat in caſu noſtro in quo ceſſat ordo debiti naturalis.

c His tamen non obſtantibus in contrarium arbitror iuſticiam veriorem. Ex pluribus ⁊ primo quia immo videtur ꝙ cenſeantur fuiſſe inuitati ordine ſucceſſiuo. Ex quo concurrunt ordo caritatis ⁊ ordo ſcripture prout hec duo ſola militant in terminis. d. l. cum pater. §. penul. ⁊ in. l. heredes mei. §. peto. ff. ad trebellianum. licet illa iura loquantur in alternatiua non in copulatiua ⁊. ita etiam contingit in. l. j. C. de ſecundis nup. ⁊ in. l. ſiquis inceſtis. C. de inceſtis nupt. ⁊ in. l. j. C. de naturalibus liberis in quibus iuribus. l. vocat plures perſonas per copulam ⁊. tamen non inuitantur ſimul. ſed ordine ſucceſſiuo: ſimiliter idem videtur in voluntate teſtatoris cum voluntas teſtatoris habeatur pro lege in auc. de nup. §. diſponat. Nec obſtat ꝙ nõ concurrit in caſu noſtro ordo debiti naturalis. Nam etiam in iuribus proxime allegatis ceſſabat ordo debiti naturalis ⁊ tamen intelliguntur inuitati ordine ſucceſſiuo ſimiliter in. d. l. cuꝫ pater. §. penul. ⁊ in. d. l. heredes mei. §. peto ceſſabat ordo debiti naturalis. ⁊ tamen cenſentur inuitati ordine ſucceſſiuo ⁊ ꝓpterea Jmola. in. d. §. quidam recte tꝫ ꝙ ſufficiat ordo ſcripture ⁊ ordo caritatis.

d Prout ⁊ docto. interpetrantur illam ſtipulationem emphyteoticam quando quis ſtipulatur pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus vſqꝫ in tertiam generationem cenſeatur ſtipulatus ordine ſucceſſiuo ⁊ ita interpetratur cõmunis obſeruatio cui ſtandum iuxta. l. cum de interpetratione: ⁊ .l. minime. ff. de legibus. ⁊ c. cum dilecti. extra de conſuetudine ⁊ tamen in emphyteoſi ceſſat ordo debiti naturalis prout ⁊ dicunt docto. in. d. §. quidam recte. ꝙ ceſſat in legatis ⁊ fideicommiſſis ⁊ ſimilibus ⁊ de contractibus ad vltimas volũtates ⁊ econtra bonum eſt argumentum in iure. l. ſeruum filij. §. eum qui cyrographum. ff. de leg. j. ⁊ .l. ſi. C. de leg. ⁊ .l. ſi ex legati cauſa. ff. de ver. obli. Et ideo ꝑut in emphyteoſi ſtipulata p filijs ⁊ nepotibus ſit interpetratio ꝙ cenſeantur honorati ordine ſucceſſiuo: ita ⁊ in ſubſtitutione facta in vltima voluntate: licet ad hoc argumentum poſſet reſponderi quia non indifferenter illud tenetur per omnes docto. in omnibus filijs tamen quicquid ſit in illis terminis ⁊ generaliter in vltimis voluntatibus vel contractibus tamen in materia ſubſtitutionis licet alꝭs teneatur ꝙ requiratur concurſus debiti naturalis nihilominus in ea tenenduꝫ eſt ꝙ cenſeantur inuitati ordine ſucceſſiuo iuxta ordinem littere ⁊ caritatis: quia quando diſpoſitio confertur in incertum euentum in quem conſtat teſtatorem ordinem conſideraſſe tunc non requiritur ordo debiti naturalis licet alꝭs requireretur prout ⁊ concludit Jmola. in. d. l. gallus. §. etiam ſi apparenter. vbi ex hoc concludit ꝙ ſiquis inſtituit filium ⁊ ſubſtituit titium ⁊ eius filios ⁊ heredes primo veniet titius deinde filij deinde hrẽdes extranei tenẽdo ꝙ heredes extranei inuitentur. Conſtat. n. ꝙ teſtator conſiderauit ordinem: qꝛ primo voluit admitti inſtitutuꝫ ⁊ ſucceſſiue ſubſtitutum: vnde de facili conijcturatur ꝙ ẽt inter ſubſtitu-

tes voluerit ordinem conſiderare. ⁊ ſic non obſtat ꝙ hẽtur
in.d.§. qdam recte qui loquitur in inſtitutione prout velle
vr̃ ipſe Ymola in.d.§. etiam ſi itaq; cenſentur inuitati ordi-
ne ſucceſſiuo non admittuntur.d. filia ⁊.d. nepos dicti Jo-
annis. Exquo tpe quo fuit delata hereditas. ⁊ ſic tempore
quo fuit locus.d. ſubſtitutioni viuebat Joãnes primo inui-
tatus. ⁊ ſic Joãnes fuit heres inſolidū ⁊ propterea alij nõ
poſſunt eſſe heredes per regulam.l.ſi vt certo.§.ſi duobus
vehiculũ cum concor.ff.cõmodati ⁊ regulam.l.ſi qs ſoluen-
do.ff.de here.inſti.cuz ꝯcor. ꝓut in terminis.d.§. quidam
recte exiſtente filio non inuitatur nepos ⁊ ſimiliter in ter-
minis.d.§.peto.⁊.d.l.ſiquis incerti.cuz ſi'i.ſupra adductis
admiſſo primo ceteri excluduntur: ſc̃do pro hac concluſio-
ne põt adduci ꝙ.d. teſtator in ſubſtõne predicta non inui-
tauerit niſi .d. Joãnem ⁊ eius filios primi gradus: nam te-
ſtator nõ inuitauit nepotes Joãnis: ſz nepotes ipſius teſta-
toris ex.d. Joãne deſcẽdentes: filij autẽ Joãnis erãt nepo-
tes dicto teſtatori qui erat frater Ioãnis. ⁊ ꝑpea cum dictus
actor vz Jacobus nepos.d. Joãnis non ſit nepos teſtõris:
ſed nepos Joannis non videtur comprehendi ſub verbis
d.ſubſtitutiõis ⁊ maxime qꝛ teſtator in proxima precedenti
particula.d.teſtamenti ſpecificat diuerſitates graduū cum
dicat quandocunq; deceſſerit ſine filijs ⁊c. ſeu ſi dicti filij:
aut filij eorum deceſſerint ⁊c. Et ſic licet alſo pleriq; teneãt
ꝙ appellatione filij veniant nepotes ⁊ ceteri liberi per iu-
ra ſuperius adducta: ꝓut appellatione nepotum veniunt ꝓ
nepotes tñ teſtator nõ ita aſſumpſit: ſed appellatione filio-
rum vocauit filios primi gradus: ꝓut ⁊ plerumq; ſumitur
in iure iuxta.d.l. liberoꝝ ꝟſi.ſed ꝙ papinianus.⁊.l.quid ſi ne-
potes.ff.de teſta.tute.ibi aliter nepotes appellant̃ ⁊ inſti.e.
ti.§.penulti.prout late tradit̃ in.d.l. liberoꝝ.⁊ in.d.l.gallus
§.vt inſtituẽs.⁊ in.d.l. lutius ⁊ ꝓut filios accepit pro filijs
primi gradus. ⁊ ſic in ſtricta ſignificatiõe: ita ⁊ vr̃ ꝙ in caſu
proxime ſequenti aſſumpſerit dum inuitauit filios ⁊ filias
Joãnis ⁊ nepotes ipſius teſtatoris ar.eorũ que hñtur in.l.
ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.de leg.j.⁊.l.heredes palam.§.ſed ſi no-
tã.ff.de teſtamen.⁊.l.legatorum.ff.de lega.ij.

k ¶ Pro quo etiam facit qꝛ nepotes proprie loquendo ſunt
filij filiorum non autem filij fratris.l.iuriſconſultus.§.ſecũ-
do gradu.⁊.§.tertio ⁊ inſtitu. eod.titul.§. ſecundo gradu ⁊
§.tertio.⁊ in aũt. vt fratrum filij in rubro ⁊ nigro ⁊ in cano-
ne ad ſedem verſiculo filij fratruz ⁊ verſicu.nepotes ⁊ licet
ex abuſiuo vſu loquendi reperiatur ꝙ filij fratrum appellẽ-
tur nepotes: prout ⁊ appellantur in capitulo tua nos de cõ-
ſanguini. ⁊ affinitate ⁊ in.c.j.de ſciſmaticis lib.vj.⁊ in.c.fe-
licis de penis eodem libro ⁊ in .c.j.§. item ſi fratrem qbus
modis feudum amittatur.x.collatione non autem proprie lo-
quendo: qꝛ nepos ſignificat gradum deſcendentem nõ col-
lateralem vt voluit By.in conſilio incipiente ſtatuto ciuita-
tis piſtorij ⁊ Cy.in.l.ſi inſtituta.§.de ioffício ſo.ff.de inoffi.
teſtamento in additio.⁊ Bal.in.l.ij.C. de ſucceſſori.edicto
⁊ Ang.⁊ Saly.ibidem qui omnes tenent ꝙ in materia ſtri-
cte interpetranda appellatione nepotis non venit filius fra-
tris ꝙ ⁊ voluit By.in conſilio ꝙ incipit diligenter. Sed lz
ſit improprіatuz ꝙ filius fratris quandoq; dicatur nepos:
non autem eodem modo reperitur ꝙ nepos fratris dicatur
pronepos ⁊ dato ꝙ reperiretur nõ vr̃ ꝙ appellatione nepo-
tis veniat ꝓnepos ex fratre qꝛ tũc militarẽt due impropie-
tates vna ꝙ appellatione nepotis veniat tranſuerſalis alia
ꝙ appellatiõe nepotis veniat pronepos: nec videnť amitti-
de due improprietates: prout ⁊ alſo diximus ꝙ non amittũ-
tur due ſpecialitates.l.j.C. de dotis promiſſi. Et ſumendo
verbum nepotes proprie pro filijs dicti Joannis dicendū
eſt ꝙ teſtator ſubſtituendo filijs domini Joannis ac etiam
nepotes ipſe teſtatoris non appoſuit illa verba: ac etiam ne-
potes ⁊c.vt vellet ampliare ſubſtitutionem: ſed vt demon-
ſtraret ꝙ filij Joannis erant ſui nepotes. ⁊ ſic ad demon-
ſtrandum ipſos ſubſtitutos per duplicem qualitatez: qꝛ tã-
q̃ꝫ filios Joãnis ⁊ tanq̃ꝫ nepotes ipſius teſtatoris forte vt
demonſtraret maiorem affectionem nominando illos ſuos
nepotes. ⁊ ſic illa verba ⁊ etiam nepotes ⁊c. non ſunt omni-
no ſuperflua nec ſemper copula ⁊ venit ampliatiue immo
quandoq; venit reſtrictiue: quia requirit concurſum copu-
latorum prout habetur in.l.ſi is qui ducenta .§.verum.⁊ in
d.c.ij.de reſcrip.⁊ in.d.l. gallus.§.etiam.

l ¶ Tertio hec pars videtur amplectenda ex alio ⁊ principali
fundamento: quia preſupponitur in puncto ꝙ dictus Ja-
cobus ſatiſfecit creditoribus dicti Jacobi teſtatoris ⁊ etiã
legatarijs eiuſdem vna cum domina Piera filia.d. Joãnis
tanq̃ꝫ hereð.do. Jacobi ꝑmi teſtatoris ex perſona.d. Joã-
nis. ⁊ per ꝯñs ſoluẽdo dicta debita vt heredes Joannis
heredis.d.teſtõris: pſupponebant.d.ioannẽ fuiſſe here-
dẽ inſolidum.d. Jacobi primi teſtatoris: ſiõ aut eſt dõm.ꝙ
d. Joannes fuit heres inſolidum.d Jacobi ⁊ tũc qꝛ.d.ſub-
ſtõ compẽdioſa verificata fuit in caſu vulgaris ſubſtõnis
exquo inſtituta non fuit heres: qꝛ ꝑdeceſſit teſtõrez ⁊ tũc
d. Jacobus eſſet excluſus tanq̃ꝫ inuitatus ordine ſucceſſi-
uo: aut dõm eſt ꝙ ſi fuerũt inuitati ſimul. d. Joannes fuit
heres pro ſua rata ⁊ lz alie portiões fuerint delate ad dictã
pierã ⁊.d. Jacobũ tenẽdo ꝙ Jacobus veniret appellatione
nepotis: tñ qꝛ dicti piera ⁊ Jacobus non erãt aſtricti adire
hereditatẽ.d. Jacobi primi teſtatoris ⁊ poterãt illã cõſequi
ex perſona Joannis renunciãdo hereditati.d. Jacobi eis
delata ex capite ſubſtõnis predicte. Nã eis repudiantibus
eorum portiones accreſcãt portioni.d. Joannis lz repudia-
uerint poſt mortem ipſius Joannis vt eſt expreſſum in.l.ſi
ex plurīus.ff.de legi.here.accreſcit enim portioni non perſo-
na.ff. de acquirenda hered.l. ſi totam. ⁊ cum.d. Jacobus
haberet duplicem viam conſequendi hereditatem dicti Ja-
cobi primi teſtatoris.ſ.ex perſona ſua vigore ſubſtitutionis
pro tertia parte tenendo ꝙ ipſe cenſeatur inuitatus ⁊ etiam
ex perſona dicti Joannis ſoluendo integra debita.d. Ja-
cobi primi teſtatoris tanq̃ꝫ heres ipſius Jacobi: ex perſona
Joannis cenſeatur nominaſſe ſe heredes in totum.d. Ja-
cobi exquo ſimpliciter ſe nominauerunt heredes.d. Jacobi
⁊ ſoluerunt integra debita ⁊ legata eiuſdem ⁊ qui integra
debita ſoluit cenſeatur velle integraliter eſſe heredem.l.ij.
C.de iure deliberandi. Et propterea.d. domina piera ⁊ di-
ctus Jacobus ſoluendo integre.d. debita ⁊ legata cenſen-
tur voluiſſe integre eſſe heredes.d. Jacobi mediante perſo-
na Joannis exquo ſoluerunt tanq̃ꝫ heredes.d. Jacobi me-
diante perſona Joannis. ⁊ exquo voluerunt eſſe heredes.
d. Jacobi mediante perſona Joannis: nec poterant eſſe he-
redes inſolidum.d. Jacobi mediante perſona Joannis ⁊
ex perſonis proprijs: ideo volendo eſſe heredes ex perſona
Joannis cenſeantur recuſaſſe hereditatem ex perſonis pro-
prijs argu.l.illud.ff.de acqui.here.⁊.l.ad rem mobilem.⁊.l.
ad legatum.ff. de procuratoribus. ⁊.l.ij.ff. de iuriſditione
om. iudi. cum ſimilibus. Quibus omnibus conſideratis
concludendum reſtat ꝙ.d. Jacobus nepos dicti Joannis
non poſſit petere tertiam partem hereditatis dicti Jacobi
ex perſona propria nec etiam ex perſona Joannis exquo ꝓ-
ſupponitur ꝙ ipſe Joannes certam domum que inſolidū
poſſidetur per.d.dominam pieram legauit eidem domine
piere ⁊c.bona que petuntur per.d. Jacobum non fuerunt
alienata inſolidum per.d.pieram: ſed per dictam pieram ⁊
dominum Jacobum ſeu eius patrem legittimũq; admini-
ſtratorem ipſius Jacobi. Et ſic dicta piera heres pro dimi-
dia.d. Joannis cenſetur pro dimidia alienaſſe.d.bona ar.l.
reos.§.cum in tabulis.ff.de duobus reis.⁊.d.l.ſi mihi ⁊ ti-
tio.⁊.d.l.ſiquis titio cum ſimilibus. ⁊ ſic cenſetur alienaſſe
pro parte ſua ita ꝙ nihil poteſt ſibi imputari per Jacobū
coheredem nec etiam video qualiter dicta bona alienata vt
ſupra poſſint aduerſus.d.pieram petiper.d. Jacobum: naz
etiam ſi dictus Jacobus ſuccederet in tertia parte heredi-
tatis ex perſona ſua pertineret ad dictam pieram dimidia
hereditatis.d. Jacobi: vz tertia ex pſona ſua ⁊ dimidia ter-
tie ex perſona Joannis: ideo ſi alienaſſet bona dicti Jaco-
bi: pro dimidia pro indiuiſo alienaſſet portionem ſuam: ita
ꝙ nihil poſſet eidẽ imputari cum rei ſue quilibet ſi mode-
rator ⁊ arbiter.l.in re mandata. C.mandati.

g Nec predictis obſtant adducta in ꝯtrium qꝛ ſatis pz ad ea
rñſum per adducta pro hac parte. Eſt etiam aduertendum
quia prout mihi dr̃ ⁊ ꝓut reperio in certis allegationibus
patroni cauſe dictus Jacobus agit aduerſus.d.pieram pe-
titione hereditatis tanq̃ꝫ heres.d. Jacobi ſer Antonij pro
tertia parte ex perſona propria petendo tertiã partem dicte
domus legate ⁊ tertiam partem bonoruz alienatorum. Nã
vltra predicta videtur ꝯtriũ rñdendum ex eo qꝛ non conue-
nitur petitione hereditatis niſi poſſeſſor poſſidens ꝓ he-
rede vel pro poſſeſſore.l. regulariter cum legibus ſequen-
tibus .ff. de peti. here. Sed dicta piera rea conuenta non
poſſet bona alienata: ergo non poteſt pro eis conueniri
petitione hereditatis. requirit enim petitio hereditatis
que eſt actio realis: licet propter preſtationes perſonales
dicatur mixta.l. ſed ⁊ ſi lege.§. titio.ff. de peti. here. extre-
mum ex

mum ex parte ꝯuenti ſcilicz ꝙ poſſideat vel detineat vt.d.l. regulariter cum ſimilibus ⁊ prout in ſili alia actio in rez.l.j. C.de alienatione iu.mutandi cauſa facta.⁊.l.officium.⁊.l.q reſtituere.ff.de rei ven. ⁊ ſi dicatur in petitione here. priuz ſuccedit loco rei.l.ſi ⁊ rem ⁊ pretium.ff. de peti.heredit.⁊.l. imperator.§.ſi.de lega.ij.cum ſimi. Rñdetur ꝙ pretium nõ petitur nec etiam pretiuz detinetur exquo illud fuit ſolutũ creditoribus ⁊ legatarijs vt dictum eſt. item in.d. domo hz dcã dña piera titulum ꝑ legato ſaltẽ pro portione hẽditaria dicti iacobi actoris ⁊ ſic nõ poſſidet eo reſpectu pro herede vel ꝑ poſſeſſore ergo ſuccũbat agens petitione hereditatis ſup quibus:tñ aliter nõ inſiſto qz non tangunt in themate nec aliter vidi acta dicte cauſe. Laus deo.

¶ Pars vnius plani eſt de indubitato territorio vnius caſtri:an ex inquiſitionibus damnorum datoruz factis per annos.l. ab officialibus illius caſtri probetur dominiũ totius plani. Et an a ſententia dñi non recognoſcentis ſuperiorez poſſit appellari ad papam ſaltez ratione peccati.

¶ Conſilium. xlviij.

In noĩe domini noſtri Jeſu chriſti. ¶ Preſupponitur ꝙ pars plani alme ẽ de indubitato territorio caſtri ſcarlini ita ꝙ ſi inquiſitiones reperiuntur facte de maleficijs ꝯmiſſis in plano alme poſſunt verificari in illa parte que eſt de territorio dicti caſtri ⁊ idẽ accidit in proceſſibus factis ſuper damnis ſatis qui proceſſus ſunt ẽt crimiales ſi ad penã applicandam fiſco vt ꝑ bar. in.l.ſi.ff.de priuatis delic. Licz ẽt ſi ageret ciuilr ꝑ damno dato in tali loco ꝗ nõ ſubiectuz alias iuriſditioni eſſet pñter vti iuriſditione nõ dico in loco:ſed rõne loci. Nam ſi pſupponitur ꝙ per.l.annos ꝯtinuo fiebant ꝓceſſus ſuper damnis datis ⁊ alijs delictis commiſſis in plano alme contra illos de dicto caſtro ⁊ alijs ſi indifferens eſſet totus locus plani Alme longe magis cenſendum eſt ꝙ quaſi poſſeſſio fuiſſet queſita ꝗꝫ ſi pars plani alme erat de indubitato territorio caſtri ſcarlini: tum qz illi actus iuriſditionales poſſunt cenſeri facti rõne loci qui eſt indubitati territorij ſcarlini: ita ꝙ illi actus non probant concludenter vſum iuriſditionis ratione loci de quo eſt controuerſia: ita ꝙ probatio non concludit:ideo nõ releuat.c.in preſentia de ꝓba. ⁊.l.non hoc.C.vnde legi.cum concordan.⁊ magis ad propoſitum.l.non ſolum.§.ſed et probari.ff. de noui ope.nuncia. ⁊ que ibi per Bar.⁊ alios ⁊ qđ circa tempus dicit in.l. euz actum.ff.de nego.geſt. ⁊ in.l.ij.C. de peti.here.cum de tpe ad locum procedat ar.l. vinum.ff.ſi cer. pe.⁊.l.in hac ⁊.l.ſi. ff.de triti.cum ẽt qz comites de ilcio ad quos pertinebat iuriſditio in reſiduo loci alme plani ſi ſciuerũt ꝙ ꝑ officiales caſtri ſcarlini procedebãt ꝯtra dãtes dãnum vł aliter delinquẽtes in plano alme poterãt ꝓbabiliter credere ꝙ procederet rõne eius loci qui erat in territorio caſtri ſcarlini. Et ſi qui ꝓceſſus fiebant ſuper ꝯmiſſis in alio loco dicti plani alme ſpecificatis locis illi fuerũt non multi ⁊ vt credit pro maiori pre aduerſus eos q erant alia ſubiecti iuriſditioni illorum officialiũ ⁊ pauci actus non preſumunt:ita venire in noticiã ꝓut multi ꝓut docet experiẽtia rez magiſtra .c.ꝗꝫ ſit in princip.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutum in princi.eo.titu. ⁊ li. tum etiam quia officiales inquirentes potuerunt arbitrari ꝙ loca per eos cõfinata in eoꝝ inquiſitionibus eſſent intra limites partis plani alme ꝗ erat de ãtiquo territorio caſtri ſcarlini ⁊ non in parte que erat de territorio antiqui caſtri ſeu arcis almis plani. Et ſic non proceſſiſſe tanꝗꝫ totus locus plani alme foret ſub territorio caſtri ſcarlini : ſed tanꝗꝫ eſſet intra illum locum ⁊ partem loci plani alme que erat de territorio ſcarlini.⁊ ſi dicat non apparet ꝙ eo animo proceſſerit reſpondetur ꝙ nec apparet ꝙ eo animo vt omnes pertinentie alme plani eſſent ſub iuriſditione caſtri ſcarlini. ⁊ conſequenter non apparet ꝙ habuerint animum quaſi poſſidendi totum planum alme ſeu omnes pertinentias alme plani ⁊ ſine animo poſſidendi nõ queritur poſſeſſio .l.iij.§. j.⁊.l.quemadmodum de acquiren.poſſeſ. Si itaqz non apparet de animo reſpectu totius loci non reſultat quaſi poſſeſſio iuriſditionis in toto loco plani alme. Et equiuoca ꝓbatio non releuat vt in iuribus vulgaribus . ⁊ ſi dicatur ꝙ immo quidaz proceſſus de damnis datis in omnibus locis alme plani: ꝓut vł preſupponi in prefato cõſilio dñi Bal. Ergo oſtẽdit animus quaſi poſſidẽdi iuriſditiõalis i omni loco rñdetur id negari poſſe:qz põt cõtingere ꝙ id expſſuz

a fuerit qz ſub toto pars cõtinet.l.in toto.ff.de reg.iur.l.ſi qs cũ totuz de excuſ. iudi. Et inſup mihi pſuadeo ꝙ fuerint pauci illi ꝓceſſus:ita formati ꝙ in multis ꝓceſſibus fuerit dictum ꝙ damnũ fuerit per inqſitos datum in toto plano alme:quia nõ eſt veriſimile. Et forte illi pauci fuerunt formati contra alios ſubiectos iuriſditiõi inquirẽtis quo caſu nihil conferunt:qz potuiſſet procedi rõne originis vel domicilij.l.j.⁊.ij.C.vbi de crie agi opz : ex his itaqz conſtat ꝙ plurimũ cõfert ad confutandum fundamenta facta in cõſilio illud preſuppoſitum quod fit pro parte dñi Andree.ſ. ꝙ pars plani alme eſt de indubitato territorio caſtri ſcarlini ꝙ nõ fuit preſuppoſitum in ꝯſultatione partis aduerſe. Item in cõſilio dñi Bal.preſupponebatur ꝙ dicti comites de ilcio auctores dñi Andree forent vicinĩ.

a ¶ Ita ꝙ ratione vicinitatis erat veriſimile ꝙ peruenerint in notitiam ⁊ de iure preſumitur.l.ſi vicinis.C. de nup.⁊.c. ꝗꝫto extra de preſump.⁊ ꝙ per Bart.⁊ doct.in.l.j.ff.ſi cer. peta. Quod multum coniecture preſtabat ꝙ ſi continuo tacebant ſcientes per illos de ſcarlino procedi: iuriſditio per timeret ad officiales caſtri ſcarlini Eſt.n.viſiſe ꝙ ſi ad eos ſpectaſſet aliquando reclamaſſent.

b ¶ Et in re dubia multum confert veriſimilitudo regula inſpicitur in obſcuris in.vj.⁊ in.l.in obſcuris inſpici.ff.eo. titu.facit.l.ſi.ff.ꝙ me.cauſa.⁊.c.qz veriſile extra de preſum. cum ſimilibus. Et maxime in hmõi materia cõfinium ⁊ iuriſditionũ in locis ſaltẽ incultis ⁊ inhabitatis in qbus multum valent coniecture ⁊ inditia ⁊ probationes minus plane in.c.cum cãm matrimonij extra de proba.⁊ in.l.cum aliquis.C.de iure delib.⁊ in.l. in actionibus.§. plane de in litem iura.⁊ in.l.atq natura.§.cum me abſite.ff. de neg geſt. cum ſi. Non aũt puto ꝙ conſtito de iure illorum comitum circa iuriſditionem predictam eis preciſe ꝑiudicaret etiam in eorum quaſi poſſeſſione :ſcientia illoꝝ actuũ iuriſditionalium in faciendo dictos proceſſus in caſtro ſcarlini :quia non poterãt impedire quominus illi in eorum tribunali citarent quem volebant:nec forte fuiſſz tutus acceſſus ire ad illud caſtrum ⁊ impedire ꝙ non procederetur.

c ¶ Et lz qñ quis metu dimittit alium poſſidere timens ſe poſſe repelli a poſſeſſione illã perdat per.l. ſi id qđ.§.ſi.de acq.poſ.tñ ſi quis nõ acidit ad locũ:qz timeat ſe poſſe repelli a poſſeſſione:ſed timeat de perſona nõ perdit poſſeſſionem rex.⁊ glo.in.l.licet.C.de acqui.poſ. idcirco dicta ratione concurrente etiaz ꝙ illi actus non fiebant in loco de cuius loci iuriſditione agitur non puto ꝙ etiam ſi ſciuiſſent propterea iudicandum ſit ꝙ amiſerint quaſi poſſeſſionem iuriſditionis.

d ¶ Non enim eſt imputandũ ſiquis non prohibet ei quem impedire non põt per ea que habent in.l.ſepe.ff. de re.iu. ⁊.l.in omnibus. ⁊.l. in delictis in principio.ff. de nox.culpa.n.caret qui ſcit ⁊ tacet cum prohibere non poſſit.l. culpa caret.ff.de reg.iur. ⁊ no.Jo. in canone.⁊.xxxij. diſtin.⁊ glo.Jo.an. in.c.is qui tacet de regu.iur. in.vj. itaqz ſi dicti comites ſciuiſſent officiales caſtri ſcarlini procedere cõtra damnum dantes vel delinquentes in dicto plano alme ⁊ non iuerunt ad prohibendum non eſt eis culpe aſcribendum cum non obſtante prohibitione potuiſſent iure vel iniuria precedere ⁊ ſatis eſt etiã ſi iniuſte poſſz actus fieri vt voluit glo.in.d.c.is q tacet exemplificans.d.l.culpa caret ꝑ l.rẽ alienã .ff.de ꝯhen.emp.que militat etiã in alienante rẽ alienam ſcienter.⁊ ſic malafide:lz hoc medium nõ videatur neceſſarium cum ignorantia in facto alieno preſumat.l.veriꝰ.ff.de ꝓba.⁊ regula preſumitur ignorantia lib.vj. Item pro parte domini Andree pſupponit extitiſſe ⁊ eẽ in illis locis famam publicam ꝙ dicta bona de quibus agitur ⁊ in eiſdem iuriſditionẽ pertinere ad auctores domini Andree que fama non preſupponebatur in conſultatione aduerſe partis ꝙ quidem eſt ponderandum.

e ¶ Nam fama in huiuſmodi operatur duo.vnum quia cauſat malamfidem illorum de ſcarlino ⁊ malafides impedit preſcriptionem.c. quoniam omne de preſcrip. ⁊ .c.poſſeſſor malefidei de regulis iuris lib. vj. Id enim de quo eſt fama in loco preſumitur peruenire in notitiam.c. cum in tua qui matri.accu.poſ.no.glo.⁊ doc.in.l.ſi tutor.C.de periculo.tut.per Barto.in.l.is poteſt de acquir.here.⁊ in.l.quidam decedens.§.ſi.ff. de admi. tut. Bald. in .l. quicunqz. prima col.C.de ſer.fu.⁊ Ang.in.l.⁊ ſi ſciſſes.C.de admini.

ſuto. Saly.in.l.j.C.de his qui a latro.⁊ Bart. in.l.ſi cui.§. iiſdem.ff.de accu.⁊ ſic per eam tolliť vnũ ex pcipuis fundamentis que ſiebant in conſilio prefato aduerſe partis.

f ¶ Item fama probat plene in factis antiquis.l.ſi arbiter.ff. de probationibus alś ſequerentur plura abſurda ꝓut dicit Specul.in titu. de proba.§.probare ꝟſi.nota ꝙ pſcriptio ⁊ ita intelligiť ⁊ ſalueť glo.in.l.atqui natura.§.cũ me abſente de nego.geſ. ⁊ ita no.ibi Ange.idẽ vult Inno. in.c.veniẽs de verboꝝ ſigni. benefaciunt no.per eum in.c. cum cauſam de iuramen.calũ.⁊ qđ per Bal.in auť.quas actiones. C.de ſacroſan.eccl.⁊ no.per Cy.⁊ Bart.in.l.ſi quidẽ.C.de ſolu. ⁊ Cy.in.l.cum reo in fi.C.de probatio.⁊ not.Saly. in.l.iij. circa tertiam vel quartam colum.ff. de teſti.⁊ clare firmat Anto.de butri.in.c.veniens.i.de teſti.⁊ Pau.de caſtro in.l. cum aliquis.C.de iure deli.fortius dixit dominus Anto.in d.c.veniens.⁊ in.c. quid per nouale de verborum ſignifica. ꝙ fama ſufficit etiam ad factum antiquum.xl. annorum per ea que no.Innocen.in.d.c. veniens de verboꝝ ſignifica. ⁊ Specul in.d.§. probare ꝟſi.⁊ no.ꝙ preſcriptio: hoc tamẽ vltimum quod dicit.d.Ant.non tranſit ſine dubio:nos aũt ſumus in antiquis centum annoꝝ ⁊ in minus antiquis.⁊ ſaltem in non antiquis inducit ſemiplenam ꝓbationẽ nota glo.q̃ incipit fama in.c. veniẽs de teſti.⁊ ibi per docto.⁊ per Bald.in.l.proprietatis.C.de probationibus.

g ¶ Ideo fama etiam in recentibus factis plene probat iũcta cum vno vel alia ſemiplena probatione in cauſa ciuili ꝓut voluit gloſa in.c.veniens.i.de teſti.⁊ in.c.j.de appel.⁊ in.d. l.iij.§.eiuſdem de teſti.⁊ habetur in alijs iuribus ſupra adductis. Et quandoqꝫ etiam in factis predictis non antiqs plene probat prout voluit Ioan.an.in additi.Specu.in ti. de notorio crimine.§.fama.§.quid ſi agente. in caſu noſtro militãt multa indicia pro pte magnifici militis do. Andree ⁊ contra partem aduerſam que deducuntur in themate que latiſſime proſequuntur famoſiſſimi doctores ⁊ mihi vti patres honorandi do. Ioannesbaptiſta caccialupus d̃ ſancto ſeuerino ⁊ domini Bartholomeꝰ ſuccinus de ſenis : ⁊ plixe ⁊ eleganter illa probant iuribus ⁊ rationibus concludẽtes ꝙ ex illis probatur iuſtitiam eſſe pro parte dicti magnifici militis domini Andree q adeo prolixe ⁊ egregie ꝟlati ſunt exordiendo materiaꝫ quod pauca ſubſtantialia meo iudicio addi poſſent. Et rei ſufficienter demonſtrate fruſtra alia ſuperadditur demonſtratio dicit iuriſconſultus in.l.j.in fi.ff. de dote prelegata. Ideo in hac parte me remitto ad eorum dicta vna cum eis cõcludens ꝙ iuſticia eſt pro parte prefati dñi Andree attenta dicta fama cõcurrentibus alijs medijs que in themate deducuntur in dictis conſilijs que ſunt reddita per ſupraſcriptos clariſſimos doctores .d. Bartholomeum ſuccinum ⁊ dominum Ioannembaptiſtam caccialupuꝫ.⁊ hec ſuper primis queſitis dicta ſufficiant.

¶ Circa vltimum autem queſitum .ſ. quis ſit cognitor huius cauſe dominus Bald. concluſit ꝙ dominus Andreas agendo cõtra cõitateꝫ ſcarlini cui cõitati erat ſuperior dñs de plumbino illius cauſe erat iudex competens ⁊ ego confirmaui preſuppoſito ꝙ ſua dñatio non recognoſcat ſupiorem qꝛ non recognoſcens ſuperiorem eſt iudex competens etiã in cauſa propria per.l.⁊ hoc tiberius.ff. de here.inſti.⁊ l.proxime.ff.de his qui in teſtamento delen. ⁊ per Bartol. ⁊ Imo in dictis iuribus ⁊ per Bar.in.l.qui iuriſditioni.ff. de iuriſdi.om.iudi.in quibus docto. ſimpliciter loquuntur non ſolum in principe: ſed ẽt in alijs nõ recognoſcentibus ſuperiorem.⁊ tamen non ignorabant docto. ꝙ alij non recognoſcentes ſuperiorem haberent plures non ſubditos :q̃ ſubditos:ideo videntur gñaliter intelligendi ſm veriſimilẽ eorum mentem nec text.c.nouit de iudi.probat contrarium prout ⁊ tangit ibi Panor. immo innuit ꝙ papa non cognoſceret niſi rõne peccati vel periurij vel pacis fracte que cauſe ſpectant ad forum eccleſie ꝓut vult text. ⁊ ibi Panor.in fine ſecunde colũ.verſi.no.ex tex.ſingulariter ꝙ etiam non recognoſcens ſupiorem non põt recta via conueniri coram papa ⁊ lꝫ ipſe Panor.ibi poſt Hoſtiẽ.in.d.c.nouit in.viij. ſeu.x.col.in verſi.glo.ſuper verbo iudicare alr videať loqui poſt Hoſtiẽ. ſed ex eius dcis põt colligi ꝙ nõ dicat ꝙ non poſſit eſſe iudex ⁊ ſic non poſſit adiri ⁊ cõueniri corã ſeipſo vel eius ſubditos coram ipſo ſuperiore ꝯueniri poſſet ⁊ licet cauſa pertineret pariter ad ipſum ſuperiorem ⁊ non poſſit recuſari tanq̃ incompetetens ſed poſſit allegari ſuſpectus . ⁊ ideo poſſit adiri papa . Item ⁊ ſecundo poſſet adiri papa via directa non de ordinaria poteſtate pape.⁊ ita procedit quod no.ex illo tex. Panor. in dicta ſecunda colum. verſicu.nota ex text.ſingulariter ſed ratione abſolute ⁊ ſuppreme poteſtatis poſſit papa adiri.⁊ tunc non poſſit inuito non ſubditos cognoſcere.⁊ ita procedat ꝙ poſt Hoſtien. dicit ibi Panor.in.x.colum.ſuper gloſ. in verbo iudicare: ſi ergo quis ſit iudex ordinariꝰ dicte cauſe dubitatur ſi magnificus dominus Andreas vult conuenire ſcarlinenſes reſponſio ſuit bona ꝙ iudex competens eſt dictus dominus de plumbino non recognoſcens ſuperiorem licet cauſa ſit etiam ſua ⁊ etiam ſi ipſe directo conueniretur.⁊ ita ꝓcedat generalis theorica legiſtarum ⁊ quod innuit text. in d.c.nouit.⁊ quod ibi per Panor.in.d.verſicu.nota.ex tex. ſingulariter : ſi tamen prefatus dominus Andreas vult eum conuenire coram papa etiam poſſit ex cauſis predictis ⁊ ita procedat ꝙ dicunt Hoſtien. ⁊ Ioan.and. in.d.c.nouit ⁊ poſt Hoſtien. Panor. ibi ſuper glo. in verbo iudicare ⁊ procedat quod concludunt prefati domini conſulentes.ſ.caccialupus ⁊ ſuccinus conſulentes ꝓ dicto Andrea qui id volebat. Laus deo.

¶ Sorores patrueles ſubſtitute nepoti vulgariter pupillariter ⁊ per fideicommiſſum:an excludant matrem ſtante ſtatuto ꝙ fratres patrueles excludant matrem.

¶ Conſilium xlix.

In noie domini noſtri Ieſu chriſti. ¶ Viſo themate ſupraſcripto ⁊ tribus conſilijs ſuper eo redditis vno reddito in fauorem neptum contra Marietam preſuppoſito in facto ꝙ dictus Matheus deceſſerit in pupillari quo caſu res eſſet clara ꝙ nõ detraheretur aliqua legittima qꝛ pupillaris ſubſtitutio non eſt onus ꝓut ꝓbať tex.in.l.ex tribus.C.de inoffi.te.⁊ eſt indubitatuꝫ:tamẽ qꝛ inter alias pupillariter ſubſtitutas eſt vna dcã Guerrina ſaltẽ pro parte tangente dicte Guerrine tũc ſuccederet dicta Marieta eius mater.

a ¶ Conſtat enim ꝙ de iure communi mater prefertur ſororibus patruelibus per auť.defuncto.C. ad tert. Nec obſt. ſtatutum:quia licet dictum ſtatutum excludat matrem propter fratres patrueles:tamen non excludit propter ſorores patrueles.⁊ licet appellatione fratrum venire ſolent etiam ſorores.l.tres fratres.ff.de pac.quia maſculinum maxime in iuris diſpoſitionibus prolatum ſolet concipere femininum per ea que habentur per Barto. in.l.j.ff. de verbo.ſignifica.⁊ per Bald.⁊ Ange.in.l.quicunqꝫ.C.de ſeruis fug. ⁊ in.l.ſiquis id quod.§.j.ff.de iuriſdic.omni.iudi. ⁊ per gl. ⁊ docto.in.c.generali de elec.libe.vj. Tamen in caſu noſtro puto contrarium eſſe dicendum:quia ſtatutum in ſucceſſione ab inteſtato facit differentiam inter mares ⁊ feminas. Et non ſoleat ſub maſculino comprehendere femininum vt patet ibi dum dicit exiſtente fratre vel ſorore ⁊ dum ſubdit ꝙ ſorores non veniant ad ſucceſſionem ſuperſtite fratre vel fratribus. Et dum poſtea ſubdit ⁊ filij ſiue nepotes vel alij ſuccedentes ab inteſtato:ſub quibus verbis maſculini generis non concipiuntur femine ⁊ ſimiliter in ver.de omnibus bonis patris aui patris vel auie ſub maſculinis non concipiuntur femine.

b ¶ Et attenditur modus loquendi ipſorum diſponentium per.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.j.⁊ in materia differẽti inter mares ⁊ feminas maſculinum non concipit femininum vt volunt doc.in locis preallegatis.

c ¶ Idcirco attentis predictis ⁊ etiam ad euitandũ.l.correctionem que plurimum eſt reſtringenda per iura vulgaria concludendum puto ꝙ in dicto ſtatuto appellatione fratrũ patruelium non comprehendanť ſorores patrueles ad excluſionem matris facit optime ꝙ no. Bal.in.d.l.quicunqꝫ dicens ꝙ ſi ſtatutum propter patruum excludit auum maternum non excluderetur auia materna attento ꝙ ſtatutum predictũ eſt odioſum odio irrationabili ſm eum. Et in hac ciuitate fuit ꝯſultũ fere ꝑ omnes peruſinos ⁊ doc.ſenenſes primarios ꝙ in ſtatuto nr̃o diſponẽte ꝙ ſuccedant patrui ⁊ auunculi nõ ſuccedant nõ cenſenť excluſe matertere. ⁊ ita fuit iudicatũ in cã ꝓpria ꝑꝑ ſtatuti odioſitatẽ ⁊ euitandam correctionẽ que rõnes militant etiã in caſu noſtro in quo eſt magis irrationabile ꝙ fratres patrueles excludant matrem q̃ in caſu Bal. patruus excluderet auum maternum

vel auiam

vel auiam maternam ⁊ ꝗꝫ in caſu ſtatuti noſtri patruus ex‑
cluderet auunculum vel materteram ita ꝙ preſupponendũ
eſt ꝙ dicte guerrine ſuccedat dicta marietta mater excluſis
dictis ſororibus patruelibus. Unde videndum eſt in qua
parte ſucceſſit dicta guerrina.

d ¶ Circa ꝙ imminet ante omnia vnũ dubiuʒ an vʒ in dicta
vltima ſubſtitutione Franciſca Bartholomea ⁊ Guerrina
ſubſtitute cenſeaꝰ inuitate in viriles in duabus tertijs. Et
cõſulentes preſupponunt ꝙ ſic put ⁊ de iure dicendũ foret
ſi nõ eſſent appoſita illa verba in ſtirpes ⁊ nõ in capita que
verba primus cõſulens dicit eſſe referenda ad filias ipſarũ
qꝛ dicit ꝙ dicta verba ſunt poſita in medio vltime ſubſtitu
tionis ⁊ ſic in medio vnius capituli ⁊ propterea nõ ſunt re
ferenda ad omnia precedentia per tex. ⁊ per que ibi habenꝰ
in.l.iij.§.ſi filius.ff.de libe. ⁊ poſthu. Sed licet dicta verba
in ſtirpes nõ in capita ſint poſita intra vltimã ſubſtitutio/
nem ⁊ nõ referantur ad primam. Tamen due dumtaxat fue
runt facte ſubſtitutiones: vna qꝛ duo nepotes inſtituti fue
runt inuicẽ ſubſtituti: ⁊ in iſta nõ cadit inuitatio in ſtirpes
vel in capita: qꝛ in vno ſolo poterat verificari illa prima ſub‑
ſtitutio: adeo ꝙ ẽt ſi illa vba in ſtirpes nõ in capita fuiſſent
poſt ſecundã ſubſtitutionem poſita nõ refererentur ad pri‑
mam ſubſtitutionẽ in ſecunda autẽ ſubſtitutione ſunt inuita‑
tate ſimul dicte neptes ſcilicet Franciſca Bartholomea ⁊
Guerrina ⁊ earũ liberi in duobus tertijs ⁊ fraternitatis in
alio tertio ⁊ illa verba i ſtirpes nõ in capita ſunt poſita poſt
nominationem dictarum neptium ⁊ earum nominationem
liberorũ ⁊ ante nominatione fraternitatis ⁊ clauſula poſita
in medio vnius diſpoſitionis ſeu vnius articuli ſeu vnius
orationis debet ad totam illam orationem ſeu articulum re
ferri ſi commode poteſt. Sed in caſu noſtro poteſt commo
de referri ad ipſas neptes prout ad earum liberos: qꝛ Fran‑
ciſca ⁊ Bartholomea nate ex eodem patre faciunt vnã ſtir‑
pem ⁊ Guerrina orta ex alio patre facit aliam ſtirpem: ideo
ad eas referanꝰ vel tanꝗꝫ i medio orationis poſita vel tanꝗꝫ
poſita in fine prime partis vltime ſubſtitutionis. nam illa vl
tima ſubſtitutio habet duas partes vnam factaʒ in duobus
tertijs de neptibus ⁊ earum liberis aliam in vno tertio fa‑
ctam de fraternitate ⁊ in fine prime partis ponunꝰ illa ver‑
ba in ſtirpes ⁊ non in capita: ideo referantur ad omnia pre‑
cedentia tanꝗꝫ in fine poſita per tex.d.l.iij.§.ſi filius. ⁊.l.ta
lis ſcriptura de leg.i. ⁊.c.ij.requiris. ⁊.c. inquiſitioni de ap‑
pel. cum ſimilibus iuncto alio medio qꝛ idẽ iuris eſt de par
te quo ad partem ꝙ de toto quo ad totum.l.que de tota.ff.
de rei vendi. ⁊.l.qui ſcit.ff de euic. ⁊ capitulo paſtoralis.§.
item cum totum de offi. delega.

e ¶ Et pro hac interpetratione etiaʒ facit qꝛ dicte neptes de
iure circunſcripta diſpoſitione ſucceſſiſſent in dictis bonis
in ſtirpes nõ in capita vt hoc eſt de iure notiſſimum. Et te
ſtator cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris vt per
Bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi de ope.lib. cuius dictũ ap‑
probat Jmo.in.c.potuit in ſi.de locato. ⁊ in.l.ſi.ff.de cõdi. ⁊
demon. ad idẽ ꝙ poſt Dy.no. Bar. ⁊ Ange. ⁊ Raph.cu.in
d.l.heredes mei.§.cũ ita ad trebel. ⁊ ibi etiã per Pau.de ca.
in lec.paduana. id etiã voluit Pet.de anch. in cle.ij.de iure
patro.cũ ſi. Cũ itaqꝫ in dicta ſubſtitutione ſint inuitate di‑
cte neptes inter quas de iure eſt determinatus ordo ſucceſ‑
ſionis i ſtirpes nõ in capita ⁊ ſunt a teſtatore nominate ſim
pliciter per illa verba collectiua filias ſuprascriptas. Et ſint
in fine vt.ſ.appoſita illa verba in ſtirpes non in capita his
omnibus cõcurrentibus dicendũ ſit ꝙ dicta guerrina cen‑
ſeatur inuitata in vna tertia parte dictorum bonorũ ⁊ dicte
domina Franciſce ⁊ domina bartholomea in alia tertia par
te ſiue ſubſtitutio interpetraretur pupillaris prout preſup‑
poſuit ſecundus conſulens qui preſuppoſuit ꝙ matheus
deceſſit impubes ſiue interpetretur ⁊ ſit fideicommiſſaria
preſuppoſito ꝙ mattheus deceſſerit pubes prout preſuppo
nunt alij conſulentes ⁊ prout mihi nunc preſupponitur.

f ¶ Ex his ergo concludendum eſt ꝙ quicquid defertur ex
dicta vltima ſubſtitutione de duobus tertijs que deferunꝰ
dictis neptibus dimidia delata fuerit ad guerrinaʒ ⁊ ex per‑
ſona ſua ad mariettam eius heredem ⁊ alia dimidia ad fran
ciſcam ⁊ Bartholomeam. Eſt itaqꝫ videndũ quid valeat in
vltima ſubſtitutione que verificantur in perſona dicti mat‑
thei qui vltimo deceſſit: circa ꝙ reſpondendũ eſt ꝙ preſup‑
poſito ꝙ ſit fideicommiſſaria ſubſtitutio prout clarum eſt ſi
dictus mattheus deceſſit pubes prout preſupponitur in fa
cto: lʒ ſecundus cõſulens preſuppoſuerit contrarium tunc

heres dicti mathei hʒ detrahere legitimaʒ ex perſona dicti
mathei: ⁊ ſic pte portionis ſue que eſt ſexta ps totius hrdi
tatis dci rentij cũ eẽnt duo filij p auc.legitima.C.d inoffi.teſt.

g ¶ Legitimã autẽ ex perſona franciſci nõ poteſt detrahere
heres dicti mathei ſi in perſona dicti franciſci fuit verifica‑
ta ſubſtitutio pupillaris: qꝛ ſubſtitutus pupillaris grauatus
onere fideicommiſſi vel legatorum nõ detrahit legitimam
ex perſona pupilli per tex.ſingu.in.l.ſi fundũ per fideicom‑
miſſum.§.ſi.ff.de lega.j.

h ¶ Utrũ autẽ tunc detrahat trebelleanicam ex perſona pu‑
pilli nõ eſt mediocre dubium: nã ꝙ nõ detrahat trebelleani
cam de portione pupilli tenent Dy. Cy. ⁊ Bal.in.l.ex tri‑
bus de inoffi.teſt. ⁊ bal.in.l.cũ virũ in.iij.col.C.de fideicõ.
in vna lectura: ſʒ idẽ Bal.in.e.l.cũ viruʒ in pleniori lectura
col.iiij.preſupponit cõtrariũ.ſ. ꝙ trebellianica detrahatur ⁊
aperte idẽ decidit ipſe Bal.in cõſi.mihi.clx.incip.in.d.teſt.
col.j. ⁊ Jmo.in.l.coheredi.§.cũ filie de vul. ⁊ pup. vult ꝙ ſi
grauatur heres legitimus filij impuberis a quo pater pote
rat hereditatẽ auferre talis heres detrahat trebelleanicaʒ ⁊
eadem ratio militat in ſubſtitutione pupillari. Et vidi ſuper
hoc varie ꝯſultũ. Et pro parte affirmatiua facit optime tex.
in.l.qui fundũ.§.qui filiũ.ff.ad.l.fal. ⁊ in.l.in ratione el.i.§.
ꝙ vulgo.eo.ti. iuncta lege marcellus.§.ꝙ autẽ.ff. ad treb. ⁊
idẽ videtur velle Bar.in.d.l.coheredi.§.cum filie ver.qui ſi
heredem ſibi tertio no. vbi vult ꝙ legitimꝰ heres pupilli ro
gatus a teſtatore detrahit falcidaʒ ⁊ trebelleanicam. Nã ea‑
dem ratio militat in ſubſtitutio pupillari vt dictum eſt. Et
tenendo hanc parteʒ ꝙ detrahat trebelleanicã debebit fieri
iſto modo diuiſio dictorũ bonoruʒ: qꝛ dicta guerrina ⁊ poſt
eius mortẽ dicta domina marietta ex perſona dicte guerri‑
ne hʒ conſequi hereditatem dicti rentij iure directo inſoli‑
dum: ſed tenetur illam reſtituere detractis legatis pro ter‑
tia parte dicte fraternitati. detract tñ ſexta parte dicte tertie
partis pro legitima ipſius mathei: qꝛ ſm magis communem
ſententiam de relictis ad pias cauſas nõ detrahitur trebel‑
leanica ⁊ ſuper hoc non inſiſto: qꝛ de hoc non queritur. Et
de alijs duabus tertijs partibus ipſa marietta ex perſona di
cte guerrine debebit habere dimidiam tanꝗꝫ ſubſtituta in
dimidia ⁊ tanꝗꝫ heres mathei ab inteſtato. Et de alia dimi
dia ⁊ ſic de tertia parte totius hrditatis detrahet ſextã par‑
tem pro legitima ipſius mathei: ⁊ octauam partẽ dicte ter‑
tie partis pro trebellianica ex perſona dicti Mathei. Circa
aliã octauam partẽ pro trebellianica detrahenda de portio‑
ne dicti Franciſci eſt dubiuʒ de quo.ſ. ſunt opi. de quibus
ſ. inclino in partẽ affirmatiuã ſcilicet ꝙ detrahatur nõ aũt
firmo. aſs enim viſis dumtaxat auctoritatibus Dy. Cyn. ⁊
Bal. perfunctorie cõſulendo viſum fuit ꝯriuʒ poſtea plus
cõſultius nolui quicꝗꝫ firmare ita ꝙ facto bene computu di
ctis franciſce ⁊ bartholomee debẽt habere ſi nõ detrahiꝰ di
cta trebelleanica de portiõe dicti frãciſci aliquãtulũ pluſꝗꝫ
nonã partẽ totius hereditatis detractis prius relictis ſingu
laribus minꝰ tñ octaua parte: ita ꝙ intereſt dicte mariette ꝙ
de nouo fiat diuiſio ſʒ de iura cuilibet cõpetit de dictis bo
nis. Et ſi dicatur dicta guerrina deceſſit nõ adita hereditate
fratris: ⁊ forte matheus deceſſit non adita hrditate fratris
⁊ hereditas fratris nõ adita nõ tranſmittiꝰ.l.quoniã ſororẽ
C.de iure delib. ⁊.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cadu.tol. re‑
ſpondetur ꝙ dicti nepotes vocati inuicem ex ſubſtitutione
pupillari ſunt vocati vt ſui heredes.l.ſʒ ⁊ ſi plures.§.quos
poſſuʒ de vul. ⁊ pup. ⁊ hereditas nõ adita iure ſuitatis tranſ
mittitur.l. ſi fratris.C.de iure delib. ⁊.l.apud hoſtes.C.de
ſuis ⁊ leg. cum ſimi. ⁊ idem contingeret quo ad hereditateʒ
mathei ſi deceſſiſſet in pupillari ſubſtitutione ita ꝙ eſſet lo‑
cus pupillari ſubſtitutioni: ſed non militante ſubſtitutione
pupillari qꝛ matheus deceſſit pubes tũc dicta guerrina nõ
tranſmiſiſſet hereditatem fratris non aditam.

i ¶ Tranſmiſiſſet aũt ius petẽdi reſtitutionẽ in integrũ ad‑
uerſus hereditatẽ nõ aditã.l.qui duos cuʒ ibi no.per Bar.
ff.de reb.dub. ⁊ que habenꝰ in.l.pomponius de acqui.here.
⁊ in.l.j.C.de reſti.mil. ⁊ in.l.ſi infanti.C.de iure delib. ⁊ pre
ſuppoſito ꝙ nihil tranſmiſerit vel ius trãſmiſſum ſit ſubla
tum aliter nõ refert: qꝛ excluſa ab hereditate mathei heredi
tas dicti mathei deuoluitur ad matreʒ: quia nemo eam pre‑
cedit prout.ſ. diximus in hereditate guerrine: ſuccedit igi‑
tur matheo ipſa mater ab inteſtato cum onere ſubſtitutio‑
nis fideicommiſſarie ⁊ ex perſona mathei detrahet legiti‑
mam ⁊ trebelleanicam quatenus ſupra deductum ⁊ declara‑
tum eſt. Item ſuccedit guerrine ⁊ in eius hereditate inue‑
nit ius delatum ipſi guerrine: ita ꝙ nõ eſt vis verũ dicta

Guerrina adiuerit vel traſmiſerit hřditatē Matthei vel nō
tranſmiſerit. Nam vtroq; caſu tantundez pertinet ad dictā
mariettā. Nec ſibi obſtat compromiſſum factū in dn̄m fran
ciſcū de burgo doctorē quidem doctiſſimū: lz iuuenē: q2 lz
nunc nō habeaz cōpromiſſum tn̄ mihi vř ꝙ illud viderim.
k ¶ Et ſi nō erro in compromiſſo dr̄ ꝙ partes promiſerunt
ſeruare id qď per dictum franciſcū cōſultū fuerit de iure ⁊
tunc ſi nō eſt cōſultū de iure compromiſſum ⁊ cōſilium nō
aſtringit tanq̄ nō ſeruata forma compromiſſi prout voluit
Bar. in. l. diez proferre. §. ſtari. ff. de arbi. que ſequit̃ Jmo.
in. c. quintaualli. x. col. de iureiu. ⁊ Panoz. i. d. c. quintaual
lis. ⁊ in. c. cū dilecta de reſcrip. ⁊ Jmo. in. c. ex inſinuatione
de reſcrip. ⁊ idez ſentit Panoz. in. c. cauſamq; de re iud. ꝙ
⁊ firmat Ponta. in rub. ff. de arbi. col. vi. ꝙ ⁊ cōſulendo fir
mauit Bal. in cōſi. ꝙ incip. vř dicendū ꝙ dicti teſtes ⁊ vidi
alſ cōſultū ⁊ allegabat̃ etiā florianum idē firmare in. l. ſi ſo
cietatē. §. arbitrorū. ff. pro ſo. ⁊ alias cōſulendo ſecutus ſui
tanq̄ cōmune. lz quidā cōtra. Qď ſaltē dicendū vř in caſu
noſtro in quo cōſultori vt deprehendit̃ ex themate ꝙ pre
mittit̃ ꝯſilio fuit variatū factū. Nā preſupponit̃ in themate
ꝙ dictus matheus deceſſit ipubes ⁊ in vero deceſſit pubes
vt mihi preſupponit̃. Jtē narratur in themate illo ꝙ mater
nō petierit tutorez quaſi innueretur ꝙ petere teneretur ꝙ
eſt falſum: q2 erat prouiſum de tutore teſtamentario in teſta
mento rentij ꝙ nō narrat̃ in themate ꝙ vidi mihi oſtenſuz
parfecto hoc cōſilio: tenorē autē cōſilij nō legi: q2 prolixus
⁊ ego alijs eram occupatus ⁊ dies feſtus imminebat ⁊ ꝯſul
tans inſtabat ꝓ receſſu ⁊ variato fcō pōt ꝓbabiliter dici nō
eſſe ꝯſultū ſup fcō incōpromiſſo deducto iō ⁊c. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ filij ⁊ vxor teneantur pro exercenti
bus negocia ſocietatis extra bononiam an filij teneantur
creditoribus pro exercente negocia bononie ⁊ an bona ex
ercentis ſint obligata creditoribus.

¶ Conſilium. I.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

i ¶ Jn hac cōſultatione placet mihi Petro
philippo de corneo. V. J. doc. de peruſ. ſu
praſcripte ꝯcluſiones per preſtantē. V. J. doc.
dn̄m Lancilotū decius vri fratrē mihi hon̄.
Et cū de ſubſcriptione ſola fuerim requiſitus paucis rem
abſoluaz. Et ſi dictus Joannes angeli nō geſſit negocia ſo
cietatis extra bononiā prout in facto preſupponit prefatus
dominus ꝯſulens res videtur magis clara: q2 prout ⁊ dicit
dominus cōſulens ſtatuta que proponunt̃ in contrariū lo
quuntur de gerentibus negocia ſocietatū extra bononiam.
a ¶ Et dictū ſtatutū ē exorbitantiſſimū: nā de iure cōi filius
nō tenetur pro patre. C. ne filius pro patre in rub. ⁊ ni. nec
vxor pro marito. C. ne vxor pro marito in rub. ⁊ nig. facit. l.
nō dz alteri per alterū cōditio inferri. ff. de reg. iur. ⁊ in. c.
nō dz aliquis alterius odio pregrauari. eo. ti. lib. vj. Et his
qui nitit̃ aliquo iure exorbitanti hz neceſſe probare ea que
verbis dicti iuris cōtinent̃ put no. dicit bal. in. l. ſiquis nō
dicā rapere. C. de epi. ⁊ cle. col. iiij. allegat dictū Jo. an. in. c.
j. de homi. lib. vj. dicens ꝙ a pena illius capituli loquentis
de aſſaſſinante xpianū quidā fuit manumiſſus vel accuſatus
ꝙ fecit aſſaſſinare quēdā hoiem nō fuit articulatū nec ꝓba
tuz ꝙ ille homo aſſaſſinatus eēt xpianus: ꝓpterea fecit eū
euadi ad idē no. p glo. in cle. ſi. de reſcrip. que vult ꝙ q2 illa
cle. eſt exorbitans. iō incumbit onus ꝓbādi illi q ea nitunt̃ i
idē no. legentes in. l. ſiquis maior. C. de tranſa. ſi itaq; nō eſt
ꝓbatū ⁊ forte nō eſt verū ꝙ. d. Joannes exercuerit pdicta
ſocietate negocia extra ciuitatē bononie: nō pn̄t eius credi
tores niti ex dictis ſtatutis loquētibus de his qui geſſerūt
extra ciuitatē bononie: nec puto ꝙ habeat obſtare. §. ⁊ pre
dicta omnia obſeruent̃ poſitus in ſtatuto incipiente quilibet
procurator ꝙ diſponit ꝙ ſupradicta omnia ſimiliter obſer
uent̃ in quocunq; alio qui ſe obligauerit reddere rationem
alicui⁹ rei vel ſocietatis ⁊ ꝓ quocūq; qui exercuerit artē ⁊c.
in ciuitate bononie vel alibi q2 reſpondet̃ ꝙ dictū capitulū
intelligendū eſt in perſona illius qui ſe obligauerit de red
dendo rōnē ⁊ in eo qui geſſerit negocia. ⁊ ſic oīa que dicta
ſunt ſupra i eo qui geſſit negocia ⁊c. puta ꝙ ipſe capi poſſit
ꝑſonaliter per curiā ⁊ captus retineri ⁊ capi per creditorē ⁊
duci ad curiā in eodem die vel intra duos dies ⁊ ſi nō pōt
capi capiant̃ eius bona: nō autē itelligat̃ de his que pmiſſa

ſunt in eoꝝ filijs patribus vxoribus vel fratribus vel eorūq;
bonis: ⁊ ita ſuadent illa verba in quocunq; alio qui ſe obli
gauit ⁊c. ⁊ verba ſequētia ⁊ pro quocunq; ⁊c. qui exercue
rit artem ⁊c. Non; enim verificantur dicta vel in filijs patre
vxore vel fratribus qui nō ſe obligauerunt reddere rationē
nec exercuerunt artem vel mercantiā facit q2 per hoc ſtatu
tum adeo exorbitantiſſimum minus leditur ius commune
prout fieri dz iterpretatio vt q̄tominus fieri pōt ledat ius
commune. c. cum dilectus. ⁊ ibi per doc. extra de conſue. fa
cit. l. ius ſingře. ⁊. l. ꝙ vero contra. ff. de. ll. cū ſi. facit etiaz q2
alias fruſtra i pluribus ſtatutis feciſſent ſtatuentes mentio
nem de exercentibus extra ciuitatez bononie ſi per omnia
idem ſtatuiſſent in exercentibus in ciuitate bononie ⁊ argu
mentū a cōtrario ſenſu in dictis ſtatutis ceſſaret que nō vi
dent̃ dicenda arg. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. eſt
iuriſditio cū multis ſimilibus. ⁊ arg. l. ſi quando de leg. j. ⁊
c. ſi papa de priui. lib. vj. in exercentibus negocia ſocietatis
extra ciuitatē Bononie procedant ea que ſtatuunt̃ in filijs
patre fratribus ⁊ vxore ⁊ eoꝝ bonis ⁊ predicta nō ꝓcedant
in alias ſe obligātibus ad reddendū rationē nec in exercen
tibus alibi artem ⁊c. Sed que ſtatuta ſunt in exercentibus
negocia ſocietatis obſeruentur in omnibus tam ſi exercue
rint extra bononiā q̄ ſi alibi ſe exercuerint ⁊ in ſe obligāti
bus reddere rationē. cū ergo dictus Joannes vt cōſulens
preſupponit nō exercuerit negocia dicte ſocietatis extra bo
noniā: ideo eius filius nec bona predicta debent dari credi
toribus ipſius olim Joannis: quoniā effecta ſunt bona filij
pro dotibus matris: lz vxoris olim dicti Joannis.
b ¶ Nō enim habent dicti creditores niſi actionē perſonalē
que nō datur aduerſus poſſeſſorē ſeu ſingularē ſucceſſorez
l. j. §. ſi heres. ff. ad trebel. ⁊. l. ſi. ff. de cōtrahen. emp. cum ſi.
Nō enim habent dicti creditores obligata bona prout de
clarat dominus conſulens ⁊ eſt clarū nō inſiſto: ſi itaq; nō
militant. d. ſtatuta loquentia de exercentibus artē extra bo
noniam: nec quo ad perſonā dicti pupilli: nec quo ad bona
ſibi data inſolutum nō habent ius aliqď dicti creditores: ꝙ
autem dicta ſtatuta non vendicent ſibi locum in caſu iſto di
cendū eſt nō ſolū q2. d. Joānis nō exercuerit artē extra Bo
noniā: ſed ēt ex alijs medijs vltra adducta per dominū con
ſulentē: naz ſumus poſt mortē debitoris: mors autē omnia
ſoluit. §. deinceps in autē. de nup. col. iiij. Et ſtatutū loquit̃
de filijs diuiſis a patre ⁊ de vxore nō diuiſa mors autē diui
dit vnum ab altero merito ſtatuta predicta nō militant in
caſu noſtro in quo diuiſi ſunt per mortē ⁊ poſt mortem eſt
longe maior ratio q̄ ſi inter viuos eſſet facta diuiſio: ergo
idem ius etiam ſiquis attentaret dicere ꝙ nō eſſent diuiſi.
c ¶ Nam a maioritate rationis extenditur lex aūt. multomagis
de ſacroſanc. eccle. immo a paritate rationis. l. illud. ff. ad
l. acqui. l. a titio. de ver. ob. cum ſimili. ⁊ maxime vt reſtrin
gatur ius adeo exorbitans ⁊ irrationabile. Nec obſt. ſi quis
dixerit non erant diuiſi tempore contracti debiti. reſpon
detur enim ꝙ qualitas adiecta verbo intelligitur ſm̄ tem
pus verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxa. cum con
cordan. Sed illa verba filij ⁊ vxor non diuiſi determinan
tur a verbis capi poſſint in primo ſtatuto ⁊ a verbo capian
tur in ſecundo ſtatuto: ideo tempore quo agitur de captura
perſonarum vel ipſorum bonorum debet adeſſe qualitas ꝙ
ſint non diuiſi. Nec etiam obſtat ſi quis dixerit ꝙ dicta ver
ba nō referant̃ ad fratres qui ſunt proxime poſiti in primo
ſtatuto: q2 reſpondet̃ ꝙ immo verba in fine poſita quando
poſſunt referuntur ad omnia precedentia. l. iij. §. ſi filius de
libe. ⁊ poſthu. l. talis ſcriptura de lega. j. ⁊. c. ij. requiris. ⁊. c.
inquiſitioni de appella. in caſu iſto poteſt ad omnia referri
immo conuenit vt minus recedatur a iure communi per ſu
pradicta merito ad omnia referatur ⁊ maxime q2 in ſecūdo
ſtatuto vbi ponuntur quaſi eadez verba ſi referrerentur ad
proxima nō referrerentur ad fratres ſed ad patrē qui pro
xime exprimit̃ iuxta illa verba nō diuiſi. Nec eſt ratio quare
magis conſideretur diuiſio quo ad patrem q̄ quo ad filiuz
inſuper ſtatutum loquitur de filijs ⁊ vxore habentis redde
tur rationem ſed poſt mortem viri eſt ſolutū matrimoniuz
⁊ non eſt amplius eius vxor.
d ¶ Jmmo dicit Bar. in. l. ex his. ⁊. l. nā ad ea que ſimul ſun
gunt̃ ſi reſuſcitaret nō eſſet eius vxor per. l. ſi duo i ſi. ff. de
capti. Et ſimiliter ſtricte loquendo nō ſunt amplius filij pa
tris defuncti: iō qui volunt loqui dn̄t filius olim talis vel
vxor oliz tal'. Et alſ hēmus ꝙ ſtatuta exorbitātia loquētia
de filijs vel vxoribus taliū nō verificent̃ poſt illorū mortē
hinc dixit

hinc dixit bal.in.l.omniū.ff.de adop.ꝙ ſtatutuʒ diſponens ꝙ vxores rebelliū nō poſſint ſtare i ciuitate nō militat poſt mortē mariti rebellis ſm eum:ideo ſtatuta iſta ſimiliter quo ad filios ⁊ vxores ⁊ eorū bona nō militent poſt mortē illorū qui geſſerunt negocia communia ſocietatis vel ſocietatis. Ex quibus infertur ꝙ dictus pupillus nō poteſt moleſtari nec in perſona nec in bonis de quibus agitur. Laus deo.

¶ Relictum plus ſecundo viro ab vxore ꝗ̄ nepotibus ex primo viro quomodo inter eos diuidatur:an ſcilicet inter ſcdm virum ⁊ nepotes an inter dictos nepotes tantum.

¶ Conſilium. lj.

In nomine dn̄i noſtri Ieſu xp̄i. ¶ Viſo ſuprascripto teſtamento in quo iter cetera dcā teſtatrix reliquit flo. xx.pro quolibet.Ioanni ⁊ roſate nepotibus ex filijs dicte teſtatricis ex primo matrimonio deſcendentibus in quibus.xx.flo.eos heredes inſtituit ⁊ heredē vniuerſalez inſtituit ⁊ fecit locoꝝ ſer Antonij eius virum:querit̄ qꝛ multa plura reliquit ſecūdo viro ꝗ̄ vni ex nepotibus deſcendentibus ex primo matrimonio qualiter fiat diuiſio dictorum bonorum inter dictum ſcdm virum ⁊ dictos nepotes ex primo matrimonio. Circa qđ videtur ꝑma facie dōm ꝙ dicta tota hereditas debeat diuidi in tres partes ⁊ reduci ad equalitatem dictus lorus ſecundus vir heres vniuerſaliter inſtitutus cum dictis nepotibus.

a ¶ Nāʒ ſancitū eſt per.l.hac edictali.⁊.l.qm̄ preteriti.C.de ſecundis nup. qđ mulier que tranſiuit ad ſecunda vota non poſſit plus relinquere ſecūdo viro ꝗ̄ reliquerit vni ex filijs primi matrimonij. Et illud ꝙ plus relinquit ſecūdo viro ꝗ̄ vni ex filijs primi matrimonij hr̄ pro nō ſcripto ⁊ idē ꝙ in filio.primi matrimonij ſtatuit̄ in nepotibus vt exprimit̄ in ea lege hac edictali in.§.ꝗ̄ obſeruationeʒ in perſonam ⁊c. illud qđ plus relinquit̄ ſecundo viro applicat̄ liberis primi matrimonij qđ gl.ibi in ver.ſin vero intelligit ꝙ illud plus diuidat̄ iter viruʒ.⁊ ipſos liberos vt ad equalitatē redu cant̄ ⁊ illā glo.ſequitur ibi Cy. idem tʒ Bal.in eadē.l.ver.omni circunſcriptione quē vr̄ legere pro.§.in ver.modo occurrit. Et idē tʒ ibi Saly.idē tʒ Ang.in.l.quoniaʒ preterite.eo.ti. Sed Rapha.ful.in.d.l.hac edictali in prin. refert Iac.but. tenere ɔ̃riū ſcilicet qđ filij ſeu nepotes totū illđ plus qđ eſt relictuʒ ſcđo viro ꝗ̄ vni ex liberis primi matrimonij aufert a ſecundo viro ⁊ totū illud applicatur illis liberis. Et ideo dicit ipſe Raph.ꝙ putat in ſtricta diſputatione veriorē eſſe opinionem.Iacob.but. Et profecto verba tex.d.l.hac edictali ſunt ſatis clara pro opi. Iac.but. in ver.ſi vero plus ⁊ magis clara ſunt verba.d.l.quoniam preterite dum dicit ad ſolos filios primi matrimonij peruenire reuocata oīa que ampliora quocunq; modo dederit vel relinquerit dicit eniʒ vniuerſaliter omnia ⁊ ſic nihil excludit arg.l.iul.de lega.iij. ⁊.c.ſolite de maio.⁊ obedien.item dicit ſolos filios ex primo matrimonio genitos.

b ¶ Et ſic omnes alios excludit lʒ principaliter videat̄ illud dicere ꝑpter filios ſecundi matrimonij ſimiliter tex.in auc. de nup.poſt mediū ti.in.§.optime dicit ifraſcripta verba vʒ qđ plus eſt in eo qđ relictū aut datū ē omnino aut nouerce aut victritico atq; ſi neq; ſcriptum neq; relictū aut datū vel donatū cōpetat filijs ⁊ inter eos ſolos diuidi.⁊ ſic primo dicit omnino ꝙ eſt verbū preciſum.poſtea dicit filijs competat ⁊ deinde ſubdit ⁊ inter eos ſolos diuidi nec verbū ſolos ꝓfert̄ ibi reſpectu filioꝝ ſcđi matrimonij:qꝛ nō fecerit mentionē de filijs primi matrimonij dum dicit filijs cōpetat:ſʒ indefinite loquit̄ immo poſtea immediate ſubdit ꝙ ſancitū erat ꝙ filij ſcđi matrimonij participarent ⁊ iſtud corrigit repetens ꝙ ſoluʒ filijs primi matrimonij referatur. Illa itaq; prima taxatiua ſolos vr̄ excludere nouercam: vel victricum vnde mihi videntur tex.multū preciſi facit qꝛ poſtea ēt tex. in.d.ti.de nup.§.h̄ autē ꝙ plus:pluries reperit ꝙ filij inuicem diuident ꝙ plus eſt filijs deferatur nō faciens vnq̄ʒ de victritico vel nouerca mentionē ponderandus eſt etiā tex. eo.ti.in.§.de augumentis in fi.vbi decidit̄ ꝙ ſi vxor ſecūdo viro dedit magnā dotē vel vir ſcđe vxoris dedit immenſam donationē propter nuptias:deinde ad notitiā perueniens diſpō.d.l.hac edictali diminuit vxor dictam dotem.vel vir donationem propter nuptias de communi conſenſu. Subdunt̄ in text.infraſcripta verba nequaq̄ʒ erit lucrū filijs qđ datū eſt:ſed licebit lucrari aut victricū aut nouercā filijs ſʒ h̄ leſis.⁊ ne h̄ ſequet̄ iuſtinianus ibi ꝓhibet diminutionē: vult ergo tex.ꝙ ſi liceret diminuere tunc victricus vel nouerca lucrarent̄ ⁊ filij damnificarent̄ ꝑpter dictā diminutionem:ſed ſi vera eſſet ſententia glo.⁊ ſequaciū nō poſſet lucrari victricus ex diminutione dotis neq; nouerca ex diminutione donationis pp nup.quia ponamus dediſſet filio centū ⁊ nouerce ducēta ſi diminutionē faciat ad.c.erit damnum nouerce:qꝛ ſm ſententiā gl.ſi nō fuiſſet facta diminutio filius habuiſſet.cl.⁊ nouerca alia.cl.hoc enim mō reducerentur ad equalitatē:ſi auteʒ diminueret ad.cl.⁊ filio relinqueret.cl.nihil lucrabitur nouerca:qꝛ etiā ſi nō diminuiſſet habuiſſet nouerca.cl.merito nō cauillando ille text.ꝓbat ꝙ nō reducuntur ad equalitatem quando plus relinquitur nouerce vel victrico ꝗ̄ filijs primi matrimonij:glo. tamen hoc ſentiens ⁊ volens iſtud euitare dicit victricus vel nouerca lucratur ex diminutione:qꝛ reuocando ⁊ diminuendo aperte dabit minus ⁊ poſtea dabit reſiduuʒ in abſconſo victrico vel nouerce:ſed h̄ eſt diuinare ⁊ nō conuenit illi littere que dicit licebit lucrari:ſʒ ſi in fraudē daret nō verificaretur verbum licebit lucrari:merito dicta intelligentia glo. non congruit illi littere:⁊ per h̄ media ɔ̃s conſultus tenui hanc partem:licet plurimum ſuſpenſus fuerim propter auctoritatem glo.⁊ ſequacium.

c ¶ Tamen fretus auctoritate iuſtiniani qui in.l.j. circa medium.C.de vete.iur.enu.dicit ꝙ q̄ſq; vnus longe minoris ſciētie ⁊ auctoritatis in aliquo plures ⁊ maioris auctoritas ⁊ ſcientie ſuperat ⁊ ꝙ inquit Seneca nō te moueat preceptorū auctoritas:ſed quis te meliori foueat rōne attendito que refert ⁊ approbat Raph. fulg.in.l.pe.C.de cōdi.inde. tandē decreui cōſulere p dicta media ⁊ poſtea alijs vicibus pluries ɔ̃ſulendo tenui.⁊ vidi ēt pluries ɔ̃ſultū per famoſiſſimū.V.I.doc.dn̄m Bal.de bartholinis qui referebat vidiſſe cōſiliū.do. Mariani ſozini pro hac parte ⁊ diſputationē dn̄i floriani de bononia qui dicebat glo. famoſiſſimam.⁊ ponderabat idē do.Bal.in.d.cōſi.ꝙ bal.in.d.l.hac edictali ibi minor portio hic occurrit preſupponit ɔ̃riā opi.eſſe verā ſi recte aduertatur ſm eum. Sit itaq; dicta cōcluſio ex predictis ꝙ illud quod plus eſt relictū dicto viro nō diuidatur equaliter:inter euʒ ⁊ dictos nepotes:ſed illud totum deuoluitur ad dictos nepotes inter eos ſolos diuidendum.

d ¶ Sed occurrit alia dubitatio vtrū ſi dictis nepotibus eſt relictū minus legittime:ita ꝙ legittia ſuppleat̄ vtrū dictus lorus ſecundus vir debeat habere tantundē ꝗ̄tum eſt legittima vnus ex dictis nepotibus:circa ꝙ Bal. in.d.l.hac edictali in ver.ita tamen arguit ad ptes ⁊ cōcludit pro victrico ſcilicet ꝙ debeat habere vſq; ad legittimā vnius filij ⁊ miſcetur prouiſio teſtatoris cū ꝓuiſione legali.⁊ qꝛ ꝓuiſio legalis venit ad ɔ̃firmandū iudiciū defuncti vt nō expugnet̄ teſtamentū per querelā.⁊ perinde habet̄ ac ſi teſtator legittimam reliquiſſet filio dicens ſe de facto ita ɔ̃ſuluiſſe pro parte nouerce.⁊ idē cōcludit ibidē Saly.refert tamen Bar.ɔ̃riū tenere qđ magis placet per tex.d.l.hac edictali i.§.ſi vo eqs ibi cui minor portio in vltima voluntate de relicta vel data fuerit aut donata ⁊ per verba.d.§. optime i auc.de nup.ibi filius ex illius ſubſtantia perceperit aut ex nouiſſima voluntate dimiſſum aut in vita datū cōſtat eniʒ ꝙ dicta verba nō verificant̄ in eo qđ ſuppletur pro ſupplemento legittime:qꝛ illud nō eſt relictū vel datū in vltima volūtate:neq; in vita datū a teſtatore.⁊ per cōſequens in eo qđ ſuppletur per legem:qꝛ illud nō eſt datū vel relictū ab aſcendente prout requirunt dicta verba:nec eſt eadē ratio in dicto ſupplemento qđ percipitur preter ſeu cōtra voluntatē teſtatoris:qꝛ lex vr̄ abhorrere ꝙ aſcendens magis relinquat vel det ſecundo viro ꝗ̄ relinquat vl̄ det vni ex liberis ꝑmi matrimonij:que ratio militat etiā reſpectu legittime:que ſuppletur: maxime quando ſupplet̄ cōtra voluntatē aſcendentis prout cōtingit in caſu noſtro in quo ꝓhibuit ipa teſtatrix ne liberi plus peterent ꝗ̄ eis reliquerit. Et lʒ lex cōcedat ſupplementum legittime ne teſtamentū rumpat̄ per querelas nō propterea ſequitur ꝙ illud ſupplementū cenſeatur habitū a teſtatrice maxime cum contra eius voluntatē ſuppleat̄ ⁊ negari poteſt ꝙ miſceatur prouiſio legis cū prouiſione hominis:nō eniʒ ſequitur ſuppletur ergo miſcetur. Non autem eſt mirum ſi Bald.⁊ Salyce.qui volunt ꝙ victricus ⁊ liberi reuocantur ad equalitatem ſi pro equalitate ſeruanda volunt conſiderari dictum ſupplementum legittime vt ſic filius cui minus eſt relictum non habeat pluſquam victricus

vel nouerca vigore.d.l.hac edictali.⁊ ita ſequendo opi.bar. alſo conſului ⁊ vidi conſultū per prefatū.d.Bal.de Barto. ⁊ ita ad preſens concludo per.ā.dicta. Laus deo.

¶Tenuta ſeu immiſſio in poſſeſſionem nō ſeruato ſtatuto requirente aliquem ante conceſſionē tenute prius pluries ⁊ peremptorie debere citari, an valeat.

¶Conſilium. liij.

In nomine dñi noſtri

Ieſu xpi. ¶In hac cōſultatione viſo dicto themate ⁊ nonnullis actis que in publicā formam mihi oſtenſa ſunt:lꝫ prima facie videatur dicendū qđ dicta miſſio in poſſeſſionē teneret:q: ſtatutū videtur militare:nā requirit ꝙ quis citetur ad domū ipſius bis vt ſi nō comparet ille ad cuius domū fuit citatus debeat in poſſeſſionē immitti in bonis contumacis dicti antonellus ⁊ natalinus fuerunt bis citati domi ipſoꝝ immo trina videtur fuiſſe citatio:nam prima citatio incuſata ante libellum ſeu petitionē productā in termino ſecunde citationis fuit porrecta petitio ⁊ aſſignatꝰ terminꝰ dictis Antonello ⁊ natalino ad opponendū ⁊ notificatū domi illorū fuit. Et ſic videtur ter requiſitus.⁊ ſic videtur ſeruata forma ſtatuti:qđ ſtatutū diſponit ꝙ ſi citatus nō cōparuerit in pmo ⁊ ſecundo citationis termino fieri debeat immiſſio in bonis ipſius citati:⁊ ſic videtur immiſſio facta ſm ꝙ diſponit ſtatutum in quo videtur caſus ꝙ dicta immiſſio valeat. Nec obſtare videtur ꝙ dicti Antonellus ⁊ natalinus nō habebant domū habitationis in terra montis ſancti in qua fuit citatus: q: reſpondetur duobus modis.primo q: baiulus retulit ſe citaſſe domi non dixit domi ſite in terra montis ſancti:ideo intelligatur in domo in qua erat citandus. ſecundo reſpondetur ꝙ ſtatutū requirit ꝙ citetur quis in domo ipſius vel ſolite habitationis vel perſonaliter ⁊ ſic alternatiua vel eſt poſita inter verbum ipſius ⁊ verba ſolite habitationis.

a ¶Et natura cōiunctionis eſt cōiungere,diuerſa per no.per glo.in rubri.ff. de iur.⁊ fac.igno.⁊ natura alternatiue eſt ꝙ ſufficiat alterā partem eſſe verā regulā in alternatiuis in.vj. l.ſi heredi plures de condi.inſti.⁊.c.inter ceteras de reſcrip. cum ſimi.ſufficiat ergo ꝙ ad domum ipſorum fuerint citati lꝫ non ſit domus ſolite habitationis:ſi ergo nuncius retulit ſe citaſſe eos domi ipſorum ſatiſfactū videtur verbis ſtatuti ⁊ cōſequenter ſtatuto q: a verbis nō eſt recedendum.l.nō aliter de lega.iij.⁊.l.j.§.proſpexit.ff.de exer.preterea lꝫ tempore citationis nō habitarent tamen videtur ꝙ ſatis ſit ꝙ alias habuerit:q: verbum illud ſolite eſt participium preteriti temporis nō preſentis temporis:ideo ſatis ſi ſit de preterito habitauerit licet de preſenti non habitaret.

b ¶Si.n.ſemel habitauit pōt dici ſolitū habitare ſm theoricam Bar.in.l.mela.§.j.ff.de ali.ciba.leg.ſatis ergo vr̄ eſſe quo ad Antonellū ꝙ ipſe alſ habitauit domū i qua citatio de eo fcā fuit vt ſic citatꝰ dicatur ad domū ſolite habitatiōis.

c ¶Tñ his nō ob.ſtañ puto aperta fronte cōcludendū.ſ.ꝙ dicta immiſſio nō valuerit nō ſolū dicta rōne que ponderatur in puncto:ſed etiā ex alijs premitto enim ꝙ de iure cōmuni dicta immiſſio non valeret q: nō preceſſit peremptoria citatio prout requiritur anteꝗ̄ deueniatur ad primū decretū vt probat tex.in.l.preſenti.C.de his qui ad eccl.confug.⁊ in.l. ij.C.vbi in rem actio ⁊ no.glo.Bar.⁊ Ange.⁊ doc.cōmuniter in.l.ſi finita.§.iul.de dam.infec.⁊ Bart.in.l. cōſentaneū C.quō ⁊ quando iud.in caſu iſto nō interuenit citatio peremptoria:lꝫ enim tres citationes habeant vim peremptoriꝫ l.cōſentaneum.⁊.l.tres denunciationes.C. quomodo ⁊ qñ iud.tamen ille debent habere ſpaciū.x.dieꝝ inter vnā ⁊ alteram citationē.l.per interualla.ff.de iud.in caſu iſto inter ſecundā ⁊ tertiā citationē nō interuenit ſpaciū.x.dieꝝ vt pꝫ ex actis merito nō habent vim peremptoriꝫ de iure communi:preterea tertia citatio nō emanauit ſup eo vel ad id emanauit ad qđ prime citationes:nā prime citationes emanauerunt vt cōpareret corā iudice alia ⁊ ſic tertia nō fuit vt compareret corā iudice:ſed ꝙ acciperet copiam ⁊ opponeret ſi quid volebat ⁊ poterat:vnde ad idē nō interuenerunt tres citationes.itē Bar.in.d.§.iul.requirit ꝙ dꝫ intentionē precedere petitio alſ reus nō eſſet contumax. ⁊ ideo nō poſſet cōtra eum procedi vt cōtra cōtumacem ad primum decretū ⁊ preceptor meus in rub.ff.de in ius voc.item Pau.in.d.§. iulia.vult ꝙ lꝫ ad finem vt citatus nō comparens cenſeatur comparens ⁊ ratione cōtumacie poſſit multari nō requiratur vt precedat libellus ante citationē aut ad finē vt cōtra nō comparentē deueniatur admiſſionē in poſſeſſionem ⁊ tunc debeat citationē precedere libellus ſm eum qđ vt multum equū cū alſ ignoretur ſuper qua re fuerit cōtumax pōt enim cōtingere ꝙ is qui fecit citari illo cōparente intendebat citato cōparente petere vnū ⁊ poſtea eo cōtumace fingit voluiſſet petere aliū debitū qđ forte erat ſolutū qđ nō petijſſet ſi citatus comparuiſſet:ideo equū ꝙ prius notū ſiat iudici quid actor petere intendit in caſu iſto non preceſſit petitio ante primam ⁊ ſecundam citationem merito ſm iſtam opi. Barto.Angel.⁊ Paul.de iure communi non valeret licet quidam contra ⁊ pro nunc non aliter firmem.

d ¶Eſt etiā aliud mediū q: de iure nō ſufficit citatio ad domū niſi pus excutiatur an repiatur pncipalis,put volūt Dy.bar. Imo.⁊ Pau.de caſt.in.l.iiij.§.pretor ait de dam.infec.⁊ refert Bart.ꝙ idem tꝫ Riccar. ma.⁊ Inno.in.c.ſi.de eo qui mit.in poſ.vbi idem firmat ⁊ communiter tꝫ prout ⁊ ibi dicit preceptor meus. Itē dꝫ citari in domo in qua degit ⁊ ſic in qua habitat tempore citationis nec attenditur in qua cōſueuit habitare prout not. ibi prefati doc.⁊ h niſi ſtatutum aliud exprimat ſm eos:prout exprimit in caſu iſto ⁊ in hoc exorbitat a iure communi:q: de iure communi anteꝗ̄ deueniatur ad primū decretū ſit notum iudici ⁊ ſic aliqua probatio ſit de debito qđ petitur prout voluit glo. in.c.quoniā frequenter.§.ꝙ ſi ſuper rebus extra vt lit.cōteſt.idē voluit Spe.in ti.de primo ⁊ ſecundo decre.§.ſequitur in prin.ꝙ dictum refert Io.an.in.d.c.quoniam frequenter in penul. col.licet nō vrgeat neceſſario:q: dicit Spe.ꝙ iudex poteſt tamen ꝙ ſit neceſſarium tꝫ Panor.in.d.§.ꝙ ſi ſuper rebus qđ ⁊ videtur velle glo.in auc.ei qui.C.de bo.auc. iud.poſſi. ſuper verbo examinati.⁊ in.l.ij.C.vbi in rē actio ſuper verbo ſummatim dum allegat.d. auc.ei qui.qđ ⁊ vult expreſſe in auc.de exhiben.reis.§.ſi vero.⁊ quidem iurent ſuper verbo declarari cuius dictum videtur approbare Spec.in.d. §.ſequitur.ver.ſed nunquid in ſi.qđ ⁊ voluit idem Specu. in titu.de contuma.§.ſequitur verſi. porro in ſi.qđ ⁊ voluit Ange.in.d.§.ſi vero etiam quidam iurent per tex.ibi dum dicit examinato. Nam per preſtationē ſolius iuramenti nō exanitur negocium ſm eum. Statutum autem non requirit niſi ſolum iuramentum.lꝫ etiā hoc medium nō ſit expeditum. Et ſi in his nō eſt exorbitans dictum ſtatutū eſt ſaltem exorbitans in eo qđ ſtatuit ꝙ nō ſolum ſiat immiſſio in poſſeſſionem ſed ꝙ etiam in pena in ſtatuto expreſſa.itē ꝙ actori banniatur in quātitate vel repetita qđ nō eſt de iure communi immo tex.in.d.c. quoniam frequenter.§.ſi.vt lit. non conteſta. videtur velle qđ regulariter ſatis ſit punitus contumax permiſſionem in poſſeſſionem:ideo cum dictum ſtatutum ſit exorbitans a iure communi.⁊ per conſequens ſtricte hac ratione interpetrandum iuxta.l.ius ſingulare.⁊ l.qđ vero contra de.ll.⁊ regula que a iure communi exorbitant in.vj.ac etiam q: penale regula in penis in.vj.c.ſtatutū de elec.eo.li.⁊.l.ſi preſes.⁊.l.interpetratione de penis.ideo ſunt probanda ſingula verba legis prout dixit Io.an.in.c.j. de homi.li.vj.⁊ eū refert ⁊ ſequitur Bal.in.l.ſi quis nō dicam rapere.C.de epi.⁊ cle.⁊ no. Moder.in.l.ſi quis maior C.de tranſac.⁊ facit optime quod no.glo.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcrip. Sed in hac immiſſione non apperent verificata verba dicti ſtatuti vt deducam merito non valeat dicta immiſſio in poſſeſſionem quod autem non appareant verificata verba ſtatuti deducitur ex pluribus. Et primo quia ſtatutum requirit ꝙ bis citetur in domo citati vel perſonaliter vel domi ſolite habitationis vel vbi conſuetum eſt ⁊c.prima autem citatio non apparet vbi fuerit facta:quia baiulus retulit ſe citaſſe ſimpliciter forte citationem fecit procuratori forte domi quā putabat eſſe ſolite habitationis cuius contrarium oſtenditur:quia ibi non habebat ſolitam habitationem maxime Natalinus qui nunꝗ̄ in monte ſancto habitauit.ſecunda autem citatio in actis dicitur facta domi non dicit factā domi ipſorum nec domi ſolite habitationis: vnde non apparent verificata verba dicti ſtatuti ſi quis igitur velit inherere tenaciter verbis dicti ſtatuti non probando alteram partem alternatiue habet ſuccumbere per predicta:licet realiter intelligendo dicta verba ſtatuti prout decet:quia non ſunt calumnianda verba legum.l. penultima.ff.ad exhiben.

e ¶Et verba impropriantur vt deſeruiant ſubiecte materie. lege ſi vno.in principio.ff. locati.⁊ lege eas cauſas.

⁊.l.pater

⁊.l.peter ſeuerinã in prin.⁊.§.cōditionū.verba.ff.de cōdi.⁊
demon.⁊ improprianť vt ſe ꝯcordent cū iure cōi.q2 iura iu-
ribus ſunt cōcordanda.l.vnica.C.de inoffi.doti.c. cū expe-
diat de elec.lib.vj.vel ſaltē vt minus ledant ius cōmune vt
eſt tex.in.c.cū dilectus extra de ꝯſue.iō dʒ intelligi dictū ſta
tutū in domo citati.ſ.in qua degit.ſ.tpe citationis.d.l.iiij.§.
pretor ait de dam.infec.⁊ i.l.j.§.j.ff.de lib. agno.ita ꝙ ſi in
hyeme ſolet habitare in ciuitate ⁊ in eſtate in rure citatio
fieri debet in domo in qua tunc habitat ⁊ ſic in eſtate debe
bit citari domi in rure ⁊ in hyeme domi in ciuitate. Statu-
tum aūt addit ꝙ ſufficit citari vbi habitare ꝯſueuit:iō tunc
ſufficit ſi citať in domo in qua pro maiori pte tpis habitat:⁊
ita intelligiť qḋ no.Jo.and.in cle.cām de elec.prout volunť
Bar.Jmo.⁊ Pau.de ca.in.d.§.pretor ait.vbi ang.idē vult
iura itaqʒ que dicunt de citatione intelliguntur in domo habi
tationis ⁊ nō de domo in qua quis hʒ dñiū vel poſſeſſionē
⁊ nō habitat ꝑut ſumiť ex dictis doc.ibi ⁊ facit.l. cornelia.
§.domū.ff.de iniurijs.⁊ ibi ēt dicit Bart.ꝙ dʒ fieri citatio
ad domū habitatiōis ꝙ ⁊ dicit i.l.itē apō labeonē.§.ꝯuitiū.
Et de iure cōi nō ſufficeret ſi nuncius referret ſe citaſſe ad
domū ſolite habitatiōis ſʒ dʒ obmittere illud ſolite niſi ſta-
tutū aliter diſponat ꝑut hec dicit Pau.de ca.in.d.§.pretor
ait ꝙ ⁊ ſumiť ibi ex dictis Bar.⁊ Ang.iō ṽba ſtatuti ad do-
muʒ ipſius itelligať domus ipſius rōne habitatiōis ꝑut ē
exponiť p iuriſconſultū ṽbū domū ꝑlatū a ſenatuſconſulto
in.d.l.i.§.j.ver.domū accipere debemus de li.agno.⁊ in ſi-
mili ṽba.l.cornelie in.d.l.lex cornelia.§.domū.⁊ ꝑut expo-
nunt doc.ṽba iuriſconſulti in.l.ſcire opʒ.§.opʒ de excu.tu.
⁊.l.aut qui aliter.§.⁊ ſi forte.ff.ꝙ vi aut dam.ſtatutū eniʒ re
cipit interpetrationē paſſiuā a iure cōi.l.ſi ſerui veſtri.C.de
noxa.ēt ſi opus eſt ṽba impropriari vt.d.c.cū dilectus geni
tiuus autē in iure ſumiť multis modis ꝑut adaptať ad ſub-
iectā mām vt hř in multis locis ⁊ maxime p doc. in rub.de
noui op.nun. Exponať ergo illa ṽba ſtatuti domū ipſius.l.
domū quā tūc.ſ.tpe citationis inhabitet ⁊ verba ſequentia
vel ſolite habitatiōis exponanť lʒ tūc nō habitet:q2 aliq̄ pte
anni habitet in rure:tñ ſolet habitare in domo ciuitatis.

f ¶ Et ſolita hitatio dř illa in qua pro maiori pte anni in ha
bitat dicit ang.in.d.§.ptor ait facit cle.cāmqʒ de elec.⁊ ꝙ p
eā no.Bar.in.d.§.ptor ait. Et dʒ intelligi ſolita.ſ.tpe cita-
tionis puta anno illo ⁊ annis tūc proximis. Nō ſi fuit ſolita
habitatio iā ſunt multi anni ⁊ a longo tpe citra nūq̄ ſolitus
eſt ibi habitare. Naʒ qualitas illa ſolita intelligi dʒ ſm tps
vbi ar.l.in delictis.§.ſi extneus.ff.de nox.cū ſi.ꝙ pʒ q2 per-
mittiť citatio ad domū:q2 ē veriſiře ꝙ p illos de domo no-
tificeť ꝑut doc.volūt ꝙ nō cadit i domo quā citatus nūq̄
vł a longo tpe ⁊ citra nō habitauit merito ṽba ſtatuti ibi dū
dicit ſolite habitationis nō verificanť. Et ſm pdicta alter-
natiua vel ſtat ꝑprie. Et pro hoc faciunt ṽba ſequētia ſtatu
ti:dū dř ꝯſuetū eſt hoſpitari vel in hoſpitio vbi hoſpitareť.
Ex his deduciť ꝙ nō fuit ſeruata forma ſtatuti ſi citati ha/
bitabant peruſie ⁊ ſoliti erant ibi habitare ⁊ fuerūt citati in
terra montis ſancti. Et attento tpe cōmiſſionis ⁊ relationis
pme citationis ⁊ diſtantia loci cōſtat ꝙ nō fuit facta citatio
peruſie. Et inſup nō apparet q2 fuerit aliquis eorū citatus
domi ipſoꝝ vel eoꝝ ſolite habitationis:nō.n.nuncius id re
tulit ſed in prima citatione retulit ſe citaſſe nō dicit vbi vel
qualiter in ſcḋa citatione refert ſe citaſſe domi nō dicit qua-
que relatio ēt illa qua expreſſit ſe citaſſe domi nō ſufficit ⁊
nō valet ꝑut ꝯcludit bar.i.d.§.ptor ait añ mediū ver.ſʒ qd
dʒ nuncius ⁊ ver.ſeq.in ſi. Itē ſtatutū requirit ꝙ ſcḋo loco
citeť peremptorie exprimēdo ⁊ peremptorie cū ergo nō in-
teruenerit pemptoria citatio que requiriť ex forma ſtatuti.⁊
ēt de iure cōi ꝑut.ū.dictū. Jō dictū primū decretū nō valet
inſuper ex alio nō eſt ſeruata forma ſtatuti. Nā ſtatutū vult
ꝙ anteq̄ fiat miſſio poſſeſſionem actor iuret plura copula-
tiue vt per hec verba vʒ recipiendo pmo ſacramentum ab
actore ꝙ ea que petit iuſte recipere dʒ ⁊ ſibi de iure fieri de-
bere:⁊ ꝙ nō petit animo calumnie ⁊c. Jn caſu noſtro nō eſt
preſtitū iuramentū niſi ꝙ nō petit animo calumnie.⁊ ſic nō
eſt ſeruata forma ſtatuti. Ex quibus omnibus puto intrepi-
de ꝙ dicta immiſſio in poſſeſſionem nō teneat. Laus deo.

¶ An mulier exiſtens in periculo mortis poſſit teſtari cum
ꝯſenſu duoꝝ cōſanguineoꝝ nō proximioꝝ ſtante ſtatuto ꝙ
mulier nō poſſit teſtari ſine ꝯſenſu duoꝝ proximioꝝ cōſan-
guineorum:maxime cū dicta teſtatrix euaſerit ⁊ vixerit po-
ſtea per plures annos ⁊ non mutauerit teſtamentum.

¶ Conſilium. liiij.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xpi. ¶ Jn hac cōſultatione nō ſequen
f do ordinem queſitorum videtur prima facie
dicenduʒ ꝙ dictum teſtamentum nō valeat:
ex eo q2 nō fuit ſeruata forma ſtatuti ⁊ ſtatu
tum diſponit ꝙ forma nō ſeruata:q2 nō interuenerit preſen
tia duorum proximioꝝ cōſanguineorum teſtamentū ſeu vl-
tima voluntas nō teneat ipſo iure:nec videť obſtare ꝙ di-
catur ꝙ dicta teſtatrix erat in periculo mortis:q2 ex quo nō
deceſſit nō videť ꝙ eſſet periculo q2 periculuʒ mortis videť
ꝙ ſit quando mors ſequiť vt ꝓbať in ti.de pericu.⁊ cōmo.
rei ven.ff.⁊.C.iuncto nigro cum rubro. Cū ergo mors tunc
nō fuerit ſecuta demonſtrari vř ꝙ ceſſauit periculū:naʒ ex
poſtea ſecutis priora declaranť ⁊ dignoſcuntur.c. cum per
bellicam.xxxiiij.q.ij.⁊ per glo.in.c.ſcribam de preſump.⁊ in
cañ.multis.xliiij.di.⁊ in.c.peruenit.xiij.diſt.⁊ maxime q2 ſta
tutū requirit periculuʒ mortis quo tempus ⁊ locus nō pa-
tianť predictoꝝ habere vel expectare preſentiam. Poʒ enim
ex poſtea ſecutis ꝙ tempus patiebatur habere ⁊ exceptare
preſentiā cōſanguineoꝝ proximioꝝ cū ipſa teſtatrix ſuperui
xerit poſt p plures annos qbus ceſſauit peſtis:ita ꝙ affuit
locus ⁊ tempus quibus potuit adhiberi illoꝝ preſentia. Et
poterat nouum teſtamentū facere cū illorū preſentia.ideo
videtur ipſi teſtatrici imputandū quare nō adhibuit proxi-
miorum preſentiam:a quo de facili potuit adhibere de nouo
teſtando eum ad ſanitatem reducta:ideo prius factum teſta
mentum nō valeat:prout in ſimili notat Ange.in aue.vt fa-
cte noue conſtitutiones.§.prouinciarum per tex.ibi dum di
cit repente plerumqʒ incidunt hominibus mortes a cōtra-
rio ſenſu dicens formaliter ⁊ hic eſt caſus coniuncto verſi.
repente.j.ad queſtionem factum eſt nuper ſtatutū ꝙ nulla
mulier poteſt teſtari ſine conſenſu duorum proximiorū con
ſanguineorum quedam mulier ante ſtatutum condiderat ⁊
poſt ſtatutum ſuperuixerit ⁊ teſtamentum non mutauit:an
erit aliquod an vero nullum ⁊ hic eſt caſus ꝙ mulier que
poſt ſtatutum tempore egritudinis non habuit poteſtatem
mutandi teſtamentum : quia mors repentina ſibi venit ꝙ
illud teſtamentum valet:nec irritatur per ſtatutum ſecus ſi
mors non fuiſſet repentina ſed habuit poteſtatem mutan-
di teſtamentum tempore ſue egritudinis ⁊ non mutauit ar
gumen.huius littere a contrario ſenſu:⁊ quia voluntas eſt
ambulatoria vſq̄ ad mortē vt.l.ꝙ per manus.ff.de iure co-
dicil.ſed inſpiciendo tempus mortis illud teſtamentum di-
citur factum poſt ſtatutum ergo ⁊c. Jſta ſunt verba Angeli
formalia in.d.§. prouinciarum.qui idem vult per eundem
tex.in aue.vt cum de ap.col.in princip. ⁊ ideo idem videtur
dicendum in caſu noſtro cum videatur eadem ratio:ergo
idem ius per iura vulgaria. Quod maxime videtur dicen-
dum ꝙ dictum teſtamentum non valeat ſi non probetur di
ctum periculum mortis:nam ſtatutum primo ponit regu-
lam ꝙ teſtamentum non valeat ſine penitentia conſangui-
neorum proximiorum.ſecundo ponit exceptionem quan-
do immineret periculum mortis quo ⁊c.pro regula autem
preſumitur dicit Bartho. cum quo docto.tranſeunt in.l.
quotiens.ff.ſiquis cau.ideo qui ſe fundat in exceptione ha-
bet illam probare. ad hoc.l.in exceptionibus.ff.de proba.
⁊ ꝙ per gloſ. ⁊ docto.in clemen.fin.de reſcrip.ſi itaqʒ non
probatur periculum mortis quo ⁊c.ſtandum eſt regule ſta-
tuti ꝙ teſtamentū ſine penitentia proximiorum conſangui-
neoꝝ factū. Nec videtur id probare inſtrumentū teſtamenti
in quo aſſeritur ꝙ dicta teſtatrix erat in periculo mortis cō
ſtituta:q2 grauiter infirma. Item in alia parte inſtrumenti
aſſeritur ꝙ ipſa erat in articulo mortis conſtituta.

s ¶ Quia reſpondetur qḋ videtur ꝙ in hoc non credatur
notario:quia notarius non poteſt conficere inſtrumentum
niſi de his que percipit ſenſu corporis quia aſſimilatur teſti
argumentum.l. domitius labeo.ff.de teſta.⁊ que habentur
per Bartho.⁊ docto.in aucten.ſiquis in aliquo documen-
to.C.de eden.⁊ ꝙ per Joan.andre.in addi. Specu.in titu.
de inſtru.edic.§.reſtāt.ver.ſed quero qui dicit ꝙ notarius
non poteſt conficere inſtrumentum niſi de his que perci-
pit ſenſu auditus vel viſus non alias etiaʒ ſi alijs ſenſibus
perciperet ſm eū ꝙ tangit Bal.poſt Nico.de mat.in rub.
C.de fide inſtru.dicens ꝙ de his que percipiunť ſenſibus
viſus ⁊ auditus poteſt ſimpliciter conficere inſtrumentum
de his que ipſe videt vel audit coram teſtibus. Nō autē de

bis que percipiuntur tactu vel gestu:q2 licet ipse percipiat gestu puta q vinū sit dulce vel sit bonū nisi videat q testes gestent ⁊ asserant tale esse ⁊ sic de singulis. Et similiter in tactu. Et ratio est q2 alij sensus nō sunt ita cōmunes omnibus prout sensus visus ⁊ auditus ſm eosdē Nico. de mat. ⁊ Bal. Et ideo prout testes nō possunt deponere de bis que percipiunt nō sensu corporis:q2 si deponunt nō reddēdo cām scientie eis nō credit regulariter. l. testiū. C. de testi. l. qui testā. §. fi. ⁊ ibi per Bart. ⁊ p Inn. ⁊ doc. in. c. cū causā de testi. ita ⁊ si notarius cōficiat instrm de bis que percipit iudicio intellectus nō sensu corporis nō probat per pdicta. Et ideo Bal. in. l. in eo. ff. de testi. dicit q si notarius cōficiens instrumentū dicit talis sanus mente ⁊c. nō pbat per dictū instrumentū sanitas mentis q2 illa nō percipit sensu corporis s3 iudicio intellectus:ideo instrm nō pbat ſm eū. Et facit qđ no. Nico. de mat. ⁊ Bal. in. l. neq3 natales. C. de proba. vbi volunt q natiuitas nō probat per instrm:q2 nō dependet substātia natiuitatis alicuius a voluntate partiū. Sed a motu nature ⁊ requirit iudicis cognitionē ſm eos: itē facit q2 nō pōt notarius cōficere instrm nisi de bis que tunc gerunt inter partes prout dicunt Bar. Bald. Raph. fulg. in auc. si quis in aliquo documento. C. de eden. Sed periculu3 mortis nō vr sensu corporis s3 iudicio intellectus percipit merito instrm nō pbet periculū mortis de quo periculo nō vr notarius rogatus a testatrice nec ab aliquo merito ⁊ q boc nō pbet periculū mortis dictū instrm ⁊ dato q probaret periculū mortis nō vr q probaret tale periculū quo tempus ⁊ locus nō patiat babere aut expectare presentiā proximiorū cōsanguineorū:sed ista nō asserunt in instro merito nō pbet p instrm mortis tale quale exprimit in statuto:vr insuper q dicta testatrix eligere viā testandi ſm forma3 statuti requisitā qū periculū mortis nō iminet. iō illa via sit attendenda iuxta illud viā quā elegisti bec tibi pateat l. si mulier. §. fi. ff. q met. cau. ⁊. l. non codicillum. C. de testa.

b ¶ Ex bis nō ob. p'mū puto cōcludendum scilicet q saltē si probat q tpe testamenti imminebat periculū mortis vt q2 probet q erat grauiter infirma q tūc testm illud valeat cōsiderato q vt psupponit in ciuitate tūc vigeret maxima pestis statutū enim requirit periculū mortis nō requirit mortem tunc secutā ex illo periculo ⁊ statutū predictū quatenus requirit pñtiam duorū proximiorū cōsanguineorū in testis est exorbitans a iure cōi:⁊ iō est stricte interpretandū per. l. ius singulare. ⁊. l. q vero cōtra. ff. de. ll. ⁊. c. cu3 dilectus de consue. ⁊ exceptio est large interpretanda q2 reducit ad ius cōmune ⁊ ēt q2 fauet testamento q est res fauorabilis. l. in testamētis. ff. de reg. iur. ⁊. c. cū dilectus extra de dona. ⁊. l. j. C. de sacrosan. eccle. ⁊ iura fauent validitati actus. l. quotiens in actionibus. ff. de reb. dub. ⁊. c. si papa de priuile. li. vj. nullitas enim testamenti censet pena testatoris. l. fi. C. de postb. bere. insti. ⁊. l. senatus de ōbē. emp. ⁊ facit. l. turpia in pn. de leg. put ⁊ no. ibi Bal. q ⁊ no. Bar. in. l. nemo martyres de sac. san. ecc. ideo restringenda. d. l. fi preses. ⁊. l. interpretatione. ff. de penis. ⁊. c. statutum de elec. lib. vj. cum si.

c ¶ Ideo d3 large sumi periculū:ita q periculū dicat etiā si nō sequat mors prout ⁊ cōmuniter sumit ſm communem vsu3 loquendi ita q siquis sit in mari tempore tempestatis dr esse in periculo l3 non pereat quotiens est iusta suspitio mortis censet periculū mortis probat i. c. ad supplicationē de renun. maxime iuncta glo. j. ⁊ tex. iuncta gl. in vbo periculū i. c. fi. de bereticis li. vj. ⁊ facit. c. vbi periculū de ele. c. lib. nō enim semper euenit id propter cuius timore3 fit illa prouisio ⁊ tamē periculū presupponit similiter facit tex. in c. accedens. ij. extra vt lite nō cōte. ibi sub mortis periculo nō eni3 necessario imminet mors in loco vbi sunt capitales inimicitie ⁊ tamē dr subesse periculū mortis facit ēt. c. fi. de procu. lib. vj. cū multis si. Et maxime boc modo sumendu3 est in casu isto. Nō enim potest summi periculū mortis pro casu mortis:q2 post casum mortis nec in puncto mortis nō datur facultas testandi iuxta ea que babent in. l. fi. ff. de condi. insti. ⁊ in. l. fi. ff. quando dies lega. ce. Nō enim fieri tunc potest scilicet in puncto mortis aliquid per moriturū q requirat voluntatem seu sensum morientis vt probatur in dictis iuribus. ideo periculū mortis nō sumitur in dicto statuto pro casu sed pro iusto timore instantis mortis. ideo si si tunc imminebat periculum mortis sufficit vt nō requirat solemnitas requisita a statuto:q2 a regula statuti exorbitantis a iure excepuatur casus vbi imminet periculum mortis per quā limitationē reducimur ad ius commune quo iure cōmuni testamentū istud valeret merito dicamus q valeat prout ⁊ si essemus i terminis. l. fi. C. de test. vbi testamentu3 factū per rusticū in rure sine solemnitate cōmuniter requisita seruata forma. d. l. fi. valeret licet testator postea superueniens efficeretur ciuis ⁊ decederet in ciuitate vbi esset copia testium q2 verum est esse factum a rustico in rure.

d ¶ Quo ad ea enim que concernunt solemnitatē testamenti inspicitur tempus testamenti. l. ad testiū. §. cōditione3. ff. de testa. ⁊. l. j. C. eo. titu. ⁊. §. sed cum aliquis facit q2 multa fieri nō possunt que prius facta tenent. l. patre furioso cū concor. ff. de bis qui sunt sui alie. iur. ⁊. c. ad apostolicam. de regula. ⁊ semper verū est testamentū esse factū in periculo mortis nec etiā ob. q requisiuit presentiā proximiorū ɔsanguineorū aliorum duorum propinquorum presentia3 adbibuit:q2 potuit id facere ad abundantem cautelam ⁊ caute ad tollendā dubitationem ⁊ onus probandi periculum mortis ⁊ abundans cautela nō nocet. l. testamentū. C. de testa. ⁊ que dubitationis cā fiunt ius cōmune nō ledunt. l. que dubitatiōis ff. de regu. iur. Nec censetur quis eligere viam per quā suū testamentū vicietur. l. iij. ff. de mili. testamento. ideo nō censetur eligere viam testandi ac si nō fuisset in periculo mortis si per banc testamentū nō valeret. Et maxime q2 censet potius eligere viam iuris communis q iuris specialis etiā si vtroq iure testamentum valeret. l. q q. C. de testamen. militis cum itaq3 de iure communi non requiratur presentia consanguineorum in testamento:ideo non censeatur eligere viam statuti exorbitantis maxime si per illam viam nō valere. facit etiam quia in dubio debemus interpretationem eam amplecti per quam actus valeat. d. l. quotiens. ⁊. d. c. si papa. ⁊ maxime testamentum quod est quid fauorabile. d. l. in testamentis cum amplius arbitrium non redeat. l. j. C. de sacrosan. ecclesijs. Et ex bis concluditur q probatio periculo mortis tale quale requirit statutum testamentū sine dubio valeat probatio autem sufficiens videtur si probatur per testes q erat grauiter infirma:quia eam viderunt. Nā ex bis que videntur facile discernitur communiter quē esse grauiter infirmu3 ⁊ ea que per iudiciū intellectus percipiuntur facili discursu ex bis que sensu percipiuntur cōmuniter innotescunt probantur per testes etiam sine redditione cause vt sumitur ex dictis Bartbo. in tractatu de teste in. ij. vel. iij. col. sub rubricella de eo qui dicit aliquem esse dominum ⁊c. ⁊ Baldum. in. l. solam. C. de testi. ⁊ dicit Flor. in. c. cum causa3. extra eo. ti. Et ideo dicit Bart. in. d. tractatu de teste in rub. de probatio. bominis mortui circa finem q sufficit si testis dicat q vidit mori.

e ¶ Et Flore. in. d. c. cum causam. per dictam rationem dicit q si testis deponit super fama vel notorio probet sine redditione cause si de ea non fuit interrogatus. licet boc vltimum scilicet saltem de fama non transeat sine dubio q facili discursu possit discerni ex bis que audiuntur per ea que tradit Barto. in. l. de minore. §. tormenta. ſcđo. §. si plurium. de quest. tamen pondero q satis est q id quod deponit testis possit de facili discerni communiter per ea que videntur. Et ideo si testes dicunt q talis erat grauiter infirma vel talis laborat in extremis videtur sufficere:quia ex visu ⁊ tactu cōmuniter discernitur prout si videtur ⁊ tangitur mortuus. Si igitur testes deponerent q dicta testatrix erat grauiter infirma satis videretur probata infirmitas. Et nemo debet dubitare quominus infirma existens in loco vbi viget magna pestis censeatur esse in periculo mortis. ⁊ quod sit magna pestis in loco adeo insigni non potest esse nisi notorium prout alias in simili dicit textus in capitulo illud. de translatio. prelato. ita qđ vt arbitror de facili probari pōt periculum mortis quinimmo attentari posset q constito q testatrix stabat in loco in quo inualebat pestis censeatur esse in periculo mortis propter quod periculum mortis citatus ad locum pestiferum non tenetur comparere dicunt Barto. ⁊ Imol. ⁊ doct. in. l. de etate. ff. ad trebel. ad boc tex. ⁊ glo. ⁊ que ibi per docto. in dicto. c. ad supplicationem. de renun. ⁊ facit quod no. Barto. in. l. j. C. de bono. possess. ex testamento mili. ⁊ quod not. Bald. in. l. fin. C. de testamen. Et maximē stante assertione notarij qui in suo instrumento asserit testatricem fore constitutam in periculo mortis ⁊ constitutionem in articulo mortis.

f ¶ Licet enim Bald. in. l. in eo. ff. de test. dicat q notarius asserēs in instrumento testamenti testatorē fuisse sane mentis non probet sanam mentem:quia sanitas mentis non percipitur sensu immediato corporis:tamen Imo. ibi tenet contrarium

contrarium:qꝛ creditur officiali in his que pertinēt ad eius officium vt ipſe probat:⁊ ideo cū pertineat ad eius officiū animaduertere an qui teſtat̄ ſit ſanus mente:ideo ds ei credi:⁊ lꝫ nō percipiat̄ immediate ſenſu corporis:tñ pōt percipi per alias circunſtantias ſm eū:⁊ primis diebus vidi cōſuliū ꝙ Saly.in.d.l.in eo tenebat hanc partē.lꝫ Saly. nō viderī:nec obſtare vr̄ ꝙ dicebā i ꝯriū.ſ.ꝙ notarius nō pōt cōficere inſtrumentū niſi de his geſtis que percipiunt̄ ſenſu corporis tūc per notariū:nā id vr̄ itelligendū quo ad ea de quibus principaliter ꝯficitur inſtrm̄:ſecus vr̄ quo ad circunſtantias requiſitas ad actū vel ad inſtrumentū verbi gratia notarius in inſtr̄o aſſerit ꝙ dn̄a gabriella vxor quondam franciſci fecit teſtm̄ corā titio filio gaij ſempronio filio ſeij ⁊c.profecto nō cadit in notitiā notarij nec gerit̄ tunc ꝙ gabriella fuerit olim vxor franciſci:nec titius fuerit filius gaij:⁊ ſic de ſingulis:⁊ tñ quo ad effectū ⁊ efficaciā inſtrumenti ⁊ teſtamenti ſtatur aſſertioni notarij:vt ꝯſuetudo docet que eſt optima.ll.⁊ ſtatutorū interpres.l.cum de interpretatione.ff.de.ll.⁊.c.cū dilectus de cōſue.ita ⁊ credat̄ notario de ſana mēte ⁊ de piculo mortis cū alias nō debuerit cōficere inſtrm̄ ſtante dicto ſtatuto qꝛ alias nō deberet cōficere inſtrumentū de teſtō nō interueniēte debita ſolēnitate.

g ¶ Qꝛ notarius cōficiens teſtm̄ ſine ſolemnitate cenſet̄ incidere in falſi crimen.l.iubemus in fi.C.de teſt.⁊ lꝫ quidā dicant eſſe ſpeciale de illa ſolēnitate nominandi heredes ore proprio:tñ magis cōiter tenet̄ ꝙ idē ſit in alijs ſolemnitatibus teſtā̄rijs:ideo ad eius officiū ptineret videre an teſtm̄ haberet debitas ſolemnitates ⁊ nō recuſare rogitū ſi vigebat periculū mortis ⁊ ſi ceſſabat periculū recuſare rogitum vigore.d.l.iubemus.iō rōne ſui publici officij ſibi credatur:⁊ pꝫ credat̄ ꝙ illa teſtatrix fuerat illa que vocabat̄ gabriella que fuerat vxor dicti frāciſci ⁊ illi qui fuerunt rogati fuerint filij ⁊c.lꝫ pdicta nō fierent a pte nec percipiant̄ ſenſu corporis:nec de predictis roget̄ notarius niſi forte i quādā cōſequentiam ita ⁊ poſſumus dicere in caſu iſto:⁊ ideo cōſtito

i de imminente magna peſte vr̄ ſatis teneri poſſe ꝙ ſit probatū periculū mortis cōcurrente aſſertione notarij maxime ſi per teſtes probat̄ de graui īfirmitate:⁊ cū locus ⁊ tēpus forent ſuſpecti ⁊ maritus aufugerit pp peſtē ⁊ ſimiliter iudex quē debebat requiſitio proximiorꝫ cōſanguineꝫ vident̄ verificari verba ſtatuti ꝙ locus ⁊ tempus nō patiebat̄ preſentiā ipſorum expectare arg.d.c.ad ſupplicationē cum ſi.iuribus ⁊ auctoritatibus.ŝ.adductis.Nec ob.tex.d.§.prouinciarū qꝛ immo facit pro ſi recte cōſideretur.Nā tex.ibi ſimpliciter dicit ꝙ teſtm̄ factū ante dictā legē valet:lꝫ nō ſit ſeruata ſolemnitas illius legis ⁊ poſtea teſtamentū nō ſit mutatū ⁊ hoc pluries videt̄ repetere:nec diſtinguit ille tex.an habuerit poteſtatē mutandi necne:ſed generaliter loquit̄:ideo generaliter eſt intelligēdus.l.j.§.generaliter.ff.de leg.preſtan.⁊ cañ.ſi romanorꝫ.xix.diſt.⁊.l.iij.de offi.pre.cū ſi.⁊ lꝫ ratio videat̄ ſpālis in ver.repente iuncto ver.ꝙ obrem.

h ¶ Nihilominus nō videtur ꝙ reſtringi debeat dictū generale per tex.no.in.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a qui.licet enim Iac.de are.diceret ꝙ illa.l.caret ſpiritu vt refert Bald.in.l.non dubiū.C.de.ll.⁊ Cy.in.l.j.C.que ſit lon.cōſue.dicit ꝙ.d.l.proſpexit ſemper turbat ſpiritū Pet.de bel.pertica.Nihilominus ſtandū eſt illi legi ꝙ ratio ſtricta nō reſtringit generale dictū legis:⁊ lꝫ in cōtrariū ſit tex.in.l.adigere.§.ꝙuis ff.de iurepatro.⁊.l.ꝙ dictū de pac.tñ Bar.in.l.nō dubium C.de.ll.pro ſolutiōe.d.ꝯrij diſtinguit ꝙ aut ſumus in caſu in quo ſi generale dictum legis traheretur ad caſum in quo ceſſaret ratio legis quis indebite pateretur damnū.Et tūc ratio legis reſtringit dictū legis:⁊ ita procedit.d.§.ꝙuis. aut ſi generalitas legis trahere̅t ad caſum in quo ceſſaret ratio legis quis indebite amitteret lucrum ⁊ tunc ratio legis non reſtringit generalitatem ipſius legis:ſed.l.generaliter loquens quantuncunqꝫ dura eſt generaliter itelligenda ⁊ trahenda etiam ad caſum in quo ceſſat ratio legis:⁊ iſte eſt tex.in.d.l.pſpexit ſꝫ eundē Bar.quē recitat ibi Bal.⁊ nō impugnat per quā theoricā infert̄ ꝙ in terminis.d.§.puinciarū teſtm̄ factū ante illā legē remaneat firmū:lꝫ nō ſit ſeruata ſolemnitas illius legis:lꝫ teſtator ſuperuixerit poſt illā legem ⁊ habuerit facultatē mutandi teſtamentū per generalitatem illius tex.etiam ſi ceſſaret ratio illius tex.quia ex validitate dicti teſtamenti nullus indebite patitur damnum qꝛ damnum eſt diminutio patrimonij.l.iij.ff.de dam.infec. lꝫ agat̄ de preiudicio venientiū ab inteſtato qui inualidato teſtamento lucrarentur ex ſucceſſione ab inteſtato.Et ſi c poſſet forte dici ꝙ indebite amitterent lucrum:tamen hec nō eſt in conſideratione tantum theoricam Barto.ŝ.datā

f ¶ Pōt etiā ad hͦ applicari notabilis theorica.Bal.in.§.ſi decedenti qui feudū dare poſ.x.col.dicens ꝙ aut.l.diſponit de rōne ⁊ tūc attendit̄.l.nō rō.l.pſpexit.ff.qui ⁊ a qui.aut ratio diſponit de lege.⁊ tūc attendit̄ rō ⁊ nō.l.hoc eſt generalitas legis.l.ꝙ dictū.ff.de pac.ſm eū que v̓ba lꝫ ambigua vident̄ intelligenda ꝙ qñ per punctā rōnis aliquid in rōne decidit̄:tūc rō diſtinguit dictū generale:pꝫ ꝯtingit in.d.l.ꝙ dictū.⁊ cōiter in.ll.iuriſconſultorꝫ.q rñdebant de iure:nō autē ſtatuebant de nouo ſaltem cōiter inſti.de iur.natu.gen.⁊ ci.§.rñſa prudentū.l.ij.§.j.ff.de orig.iur.⁊ qñ iuriſlator pcedit reſpondendo cenſet̄ declarare quid ius diſponat ⁊ nō de nouo ſtatuere pbat tex.iuncta glo.in verbo reſpondemus in.c.ſi.de ver.ſigni.lib.vj.ad hoc ēt ꝙ hr̄ in.c.ꝯſultationi de tempo.ordi.in antiquis vbi hr̄ ꝙ qñ papa reſcribit ad cōſultationē alterius nō cenſet̄ de nouo diſponere ⁊ cōſequenter dictū fundatur tunc in rōne nō in auctoritate rñdentis vel reſcribentis:lꝫ reſponſio ⁊ reſcriptū ſit lex:nā quicquid pncipi placuit legis hꝫ vigorē.l.j.ff.de cōſti.prin. tunc enī pprie rō diſponit de lege qñ aūt iuriſlator aliqd de nouo diſponit cuius ꝯriū ratio iuris antiqui diſponebat tunc lex noua principaliter fundat̄ in auctoritate cōdentis legē:lꝫ iuriſlator in noua cōſti.moueat̄ aliqua rōne:tunc.n.ratio pprie nō diſponit de lege ⁊ hͦ caſu intelligat̄ primum membrū Bal.pro quo facit qd̄ notabiliter dicit Io.an.in c.ſupplicationē de renū.dicens ꝙ lex fundatur in rōne ⁊ in auctoritate cōdentis legē:⁊ ideo ſublata rōne legis remanet.l.propter auctoritatē cōdentis legē ſm eum.⁊ in hoc ēt pōt fundari ratio.d.l.proſpexit ⁊ primum membrū Bal.in d.§.ſi decedenti.lꝫ multi libri nō habeant illū.§.in lec.bal. neqꝫ ēt in tex.habent tñ alij libri ⁊ ex his deducitur ꝙ.d.§.puinciarū pbat.⁊ ita eſt intelligendus ꝙ teſtm̄ factū ante illā legē ſine ſolemnitate illius legis remanet validū:lꝫ teſtator nō repente deceſſerit poſt legē cōditā ita ꝙ habuerit poſtea facultatē mutandi teſtm̄ ⁊ adhibendi illā ſolemnitatē illius legis ⁊ idē dicendū eſſet in ſtatuto diſponēte ꝙ noua ſolemnitas requirat̄ in teſtō ⁊ ſic in caſu angeli qui mouet̄ per illū tex.qui vrget ꝯtra eius deciſionē:ꝙ ēt ex alio dicendū eſt qꝛ ratio illius legis eſt qꝛ aliqñ cōtingit ꝙ teſtatores poſt legē cōditā repente decedūt a ꝯrio ſenſu arg.ſumeret̄ ꝙ ſi plerūqꝫ nō ꝯtingeret ꝙ qñqꝫ homines nō repente decederent ſecus ſtatuendū ſit nō autē eſſet pprius ſenſus ſꝫ ꝯrius ꝙ ſi vnus teſtator nō repente deceſſit poſt legē cōditā ergo ceſſat in eo illius legis diſpoſitio:quia tex.dicit ꝙ plerūqꝫ:vnde ſatis eſt ꝙ plerūqꝫ cōtingat:lꝫ ſi in vno caſu nō cōtingat pꝫ hoc recte intuenti ſatis aperta probat̄ per tex.iuncta glo.in.l.meminerit.C.vnde vi.vbi tex.diſponit imponendo penā ingredientibus poſſeſſionē auctoritate reſcripti iniuſti vel iniuſte ſnīe ⁊ ſi eſt adminiſtrator minoris nocet adminiſtratori nō minori annectendo rationē qꝛ tutores ⁊ curatores plerunqꝫ colludunt ⁊ glo.ſuper verbo colludio dicit idem eſſe ſi bonafide id faciunt ⁊ Bar.ibi no.ꝙ tex.dicit plerunqꝫ quaſi dicat quandoqꝫ ſit colludio nō interueniente:ſubdens ego dico ꝙ ad eſſe iſtius cōſtitutionis nō requiritur ꝙ probetur ꝙ tutor vel curator cum aduerſario colluderet:ſed hoc timens imperator hanc cōſtitutionē fecit ⁊ hͦ etiā ſentit glo.hic que dicit idē ſi bonafide ſm Puleum hͦ ſunt verba Bar.qui aperte declarat ꝙ qñ.l.aliquid de nouo diſponit:qꝛ plerunqꝫ vel aliquando aliquid cōtingit.l.illa locū hꝫ etiam in caſu quo illud nō cōtingit:⁊ hoc recte intuenti aperte vult ibi glo.ꝙ de directo cōfert ad terminos.d.§.prouinciarum vbi imperator diſponit ꝙ teſtamentum prius factum remaneat validum:qꝛ plerunqꝫ cōtingit ꝙ teſtator repente decedit:ideo militet illa diſpoſitio etiam eo caſu quo teſtator nō repente deceſſit.Lꝫ enim ille teſtator nō repente deceſſerit:tamen verum eſt ꝙ teſtator repente decedit.Ad predicta optime facit ꝙ habet̄ in.l.data C.de dona.vbi diſponitur ꝙ donationes inſinuent̄.qꝛ facile fiunt fraudes in clandeſtinis ⁊ domeſticis donationibus:⁊ tamē nemo attentaret dicere ꝙ ſi donatio nō eſt inſinuata valeat:licet pars aduerſa confiteretur nullam fuiſſe adhibitam fraudem:⁊ ſic licet videatur ceſſare ratio:nō tñ men ceſſat generalis diſpoſitio legis.Ad idem.l.cum hij in princi.ff.de tranſac.vbi oratione diui Marci impugnatur tranſactio facta ſuper alimentis ſine auctoritate iudicis ea ratione qꝛ facile tranſigerent cōtenti modico preſenti:⁊ tñ illa diſpō ĝnaliter intelligit̄ etiā ſi tranſactio nō fuiſſet facta

ꝙ nemo ambigeret ſimiliter ſenatuſconſultum macedonia-
num impugnat mutuũ factũ filiofamilias qꝛ ſi valeret ſepe
mãm peccandi alijs hoibus pſtaret vt eſt tex.in.l.j.in prin.
ff.ad ſenatuſcon.macedonianuꝫ:⁊ tñ nemo ambigit ꝙ ẽt ſi
mutuũ nõ dedit mãm peccandi:ſꝫ fuit factũ filiofa.optimo
viro ⁊ ẽt ſi bonũ opus inde ꝯſecutũ fuerit nihilominus mu
tuũ nõ valeret ſeu vt actius loquar obſtaret exceptio mace
doniani ⁊ poſſet diligens indagatoꝛ plura ſimilia adducere
que gratia breuitatis admittenda ſunt. Sed ex his ſatis eui
denter deductum ſit ꝙ qñ lex pro rõne aſſignat ꝙ ſepe vel
plerũqꝫ vel facile aliquid ꝯtingit lex ipſa locũ hꝫ ẽt in caſu
in quo illud nõ ꝯtingit nec ꝯ̃rius ſenſus tũc militat ⁊ ſic cũ
d.ver.repente loquiť per dictionẽ plerũqꝫ illa diſpoſitio mi
litet ẽt in caſu in quo teſtõꝛ nõ repente deceſſerit:⁊ p ꝯñs
ille tex.artat cõtra deciſionẽ Ang.ibi. Et per ꝯñs de aucto-
ritate dicti Ang.nõ eſt curandũ. Sꝫ ille tex.eſt adducẽdus
pro deciſione facta in.d.cõſilio. Et loquiť ille tex.in vltima
voluntate que eſt ambulatoria vſqꝫ ad moꝛtem:⁊ propterea
ꝓbat ꝙ illa ratio nõ eſt in cõſideratione in his terminis:⁊
merito qꝛ lꝫ ſit ambulatoꝛia eo reſpectu qꝛ mutari põt non
ꝓpterea cenſeť factũ tpe moꝛtis. Haro aũt ſine pͥiudicio ve
ritatis ꝙ dictũ angeli ꝓcederet tñ loquiť in caſu ſeparato a
caſu noſtro:qꝛ loquiť qñ ſuperuenit lex noua requirens ali
quã ſolemnitatẽ in teſtamentis:tũc ſi.d.l.noua militaret in
teſtamentis que adhuc penderẽt:qꝛ teſtõꝛ viueret nõ ꝓpte
rea ſequereť ꝙ ſi.l.antiqua requirit ſolemnitatẽ adhiberi in
illo caſu ⁊ nõ in alio quominus dꝫ attendi tũc caſus qui mi
litat tpe teſtamẽti ꝯditi ⁊ nõ ille caſus qui ꝯtingit tempoꝛe
moꝛtis teſtatoꝛis.dꝫ enim tunc attendi tempus teſtamẽti vt
ꝓbať in.l.j.C.de teſta.vbi ꝯſiderať tempus teſtamẽti circa
ſolemnitatẽ teſtiũ. Et ponamus ꝙ ruſticus i iure tpe quo
teſtes nõ inueniunť puta tpe peſtis ꝯdidit teſtm̃ corã.v.te-
ſtibus.⁊ poſtea decedit in ciuitate vel ſuperuenit copia te
ſtiũ ita ꝙ potuit adhibere pl̃res teſtes nõ tñ viciareť teſtm̃:
ſꝫ valeret per.l.ſi.C.de teſta.vel ponamus ꝙ corã pſbytero
parrochiano ⁊ corã alijs duobus vľ tribus teſtibꝰ ꝯditũ eſt
teſtm̃. Et ille pſbyter nõ eſſet preſbyter parrochianus tpe
moꝛtis teſtatoꝛis valeret:nihilominus teſtamentũ per ge-
neralitatẽ.c.cũ eſſes de teſtamentis. Et ſic quo ad ſolemnita
tem teſtamenti attenditur tempus teſtamenti ⁊ nõ tempus
moꝛtis teſtatoꝛis per predicta. Et ſi dictũ Angeli eſſet verũ
loquiť in caſu ſeparato:⁊ ſeparatoꝛũ nõ eſt illatio.l.ſi.ff.de
calum.⁊.l.ſi maritus.C.de dona.inter virũ.⁊.l.naturaliter
§.nihil commune.ff.de acqui.poſ.⁊ per predicta apparent
ſublata adducta in contrarium. Laus deo.

¶ Donatio omniũ bonoꝛũ facta a fratre nepoti ex fratre:
an valeat:⁊ an donatio non inſinuata teneat ⁊ bona empta
per filium ex quibus pecunijs preſumantur empta.

¶ Conſilium. liiij.

In noie domini noſtri

i Jeſu xpi. ¶ In themate preſupponunť tres
donationes.vna facta per Franciſcũ matheo
filio vici.ſecunda facta per Vicum cuidam
paci.tertia ex interuallo facta per eundẽ Vi
cum dicto paci. Et dubitať de viribus ⁊ efficacia dictarum
donationũ. Et de earum effectibus:ideo de qualibet per ſe
diſcutiendũ eſt:ideo capiendo primã donationem factã per
frãciſcũ dicto Mathco eius nepoti.de qua nõ dꝫ apparere
inſtrumentũ. Nec apparet aliter in puncto de foꝛma ipſius
niſi ꝙ verbo donauit dicto Mathco preſenti ⁊ recipienti
omnia ſua bona mobilia.⁊ immobilia. Donatio autẽ etiam
nudo pacto hodie valet per.l.ſiquis ar.C.de dona.⁊ inſtit.
eo.ti.§.perficiuntur. Et per ꝯſequens alio nõ docto dicen
dũ eſt ꝙ bona dicti Franciſci pertinent ad dictũ Mathcũ
qꝛ dicto Mathco fuit queſita actio aduerſus dictum fran-
ciſcũ ⁊ eius heredes ad petendũ dicta bona vꝫ quo ad pro-
prietatẽ ⁊ dicto vico quo ad vſufructũ quẽ pater querit in
bonis aduentitijs filijs.C.de bo.q̃ lib.per totum.
a ¶ Nec viciať dicta donatio tanq̃ donatio omniũ bonoꝛũ
impeditiua libere teſtamenti factionis:qꝛ non preſuppoiť
ꝙ donauerit omnia bona preſentia ⁊ futura:ſed ſimpliciter
omnia bona in qua donatione nõ veniunt bona futura per
ea que habentur in.l.ſi.C.que res pig.ob.pꝛ-ſunt.⁊ in pro-
prijs terminis tenent doctores in.l.ſi.C.de pac.⁊ in.l.ſtipu
latio hoc modo cõcepta de verb.ob.ꝙ lꝫ donatio omnium
bonoꝝ pſentiũ ⁊ futuroꝝ nõ valeat ne impediat liberã teſta
menti factionẽ.tñ ſecus eſt in donatiõe facta ſimplr de om-
nibus bonis qꝛ nõ veniunt futura ſup qbus remanet teſti
factio cũ quilibet pſumať ditarij.l.ſi functus.C.arbi.tute.
b ¶ Ex alio ẽt ſubſtentať qꝛ nõ preſupponitur in themate ꝙ
donauerit oĩa bona mobilia ⁊ immobilia in qua donatione
nõ veniunt iura ⁊ actiões que nõ veniant appellatione mo
biliũ ⁊ immobiliuꝫ vt.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re
iu.⁊ in.l.q̃ tuberonis.§.i peculio.ff.de peculio ꝓut dicunt
doc.in dictis iuribus ⁊ in.l.ij.C.ſi aduerſus tranſactionẽ ⁊
no.Bar.in cõſilio incip.ſi cõſideremus legatũ factuꝫ pape
numero.lxxij.⁊ in cõſilio incip.viſo teſtamento martini nu
mero.cxxxvj.⁊ in cõſilio Matriolus petri numero.cxc.ſꝫ
oꝛdinẽ nõ infoꝛmis qꝛ habetur peruſie ita ꝙ remanet facul
tas teſtandi in iuribus ⁊ actionibus:ideo cõcludendum eſt
ꝙ dicta donatio ſit efficax niſi obijciatur defectus inſinua-
tionis:ſꝫ vt ob.defectus iſinuationis eſt neceſſe ꝙ donatio
excedat valoꝛẽ qngentoꝝ aureoꝝ p.l.penu.§.ſi.C.de dona.
c ¶ Qui aurei legales erãt longe maioꝛis extimatiõis q̃ ſint
moderni aurei per id qđ hr̃ in.l.quotiens.C.de ſuſcep.⁊
arca.lib.x.⁊ per glo.in.l.ſi.ff.de in ius vocando.adeo ꝙ nõ
puto ꝙ dicta donatio patiatur dictũ defectũ ex his que ha
bui in facto a latoꝛe puncti:ſi tñ dicta donatio facta p Fran
ciſcũ excederet valoꝛẽ dictoꝝ quingen.aur.legaliũ ꝯcluden
dum eſſet ꝙ nõ valeret quatenus excederet per.d.l.pe.⁊.l.
ſancimus.eo.ti.ideo cõcludendũ eſt ꝙ bona frãciſci mobi-
lia ⁊ immobilia ſi nõ excedebant tempoꝛe donationis valo
rẽ dictoꝝ quingentoꝝ.aur.legaliũ pertinẽt ad dictũ Ma-
theum attento ꝙ vſufructus qui expectabat ad patrem fuit
extinctus per moꝛtẽ.l.titio cum moꝛietur.ff.de vſuf.⁊.§.ſi-
nitur inſti.eo.ti.⁊ hec quo ad primã donationẽ: q̃tum aũt
ad donationẽ primo loco factã per dictuꝫ vicum dicto paci
⁊ dominico dicendũ eſt ꝙ dicte donationi nõ poteſt impin
gi ꝙ nõ valeat ex eo qꝛ ſit facta de oĩbus bonis p ea que ſu
pradixi circa donationem factam per dictum Franciſcum ⁊
inſuper qꝛ reſeruauit ſibi vſqꝫ in quantitate centuꝫ flo. licet
illam reſeruationem fecerit pro dote ⁊ nomine do tis domi
ne Gentilis eius neptis:qꝛ nõ erat queſitũ ius dicte Gen
tilis:⁊ licet obijciatur in themate ꝙ dicta donatio excedebat
ſummam quingentoꝛum aureoꝛum ⁊ tanq̃ non inſinuata
videatur inferri ꝙ non valeat tamen aduertendum eſt.
d ¶ Qđ defectus inſinuationis non viciat donationem niſi
quatenus excedit ſummaꝫ a iure taxatã vt eſt expreſſum in
l.ſancimus.C.de dona.que.l.lꝫ loquať de ſumma trecento-
rum aureoꝛũ:tamẽ illa ſumma eſt reducta ad ſummã quin-
gentoꝛum aureoꝛum ⁊ per.d.l.penul.§.ſi.eo.ti.⁊ ſic vſqꝫ ad
ſummã quingentoꝝ aureoꝝ legaliũ:nõ ob.defectus iſinua-
tionis qui quingenti aurei legales excedunt ſummã ſexcen
toꝝ aureoꝛuꝫ qui hodie ſunt in vſu:ita ꝙ vt arbitroꝛ nõ eſt
neceſſariũ inſiſtere ſuper dicto defectu inſinuationis:qꝛ nõ
credo ꝙ bona dicti vici excedant ſummã ſexcentoꝝ aureo-
ruꝫ ſeu ſummaꝫ quingentoꝛum aureoꝛuꝫ legalium qui ſint
tanti ponderis ꝙ ſeptuagintaduo aurei ponderent vnã li-
brã cũ prout audio hodie nonaginta aurei nõ ponderent
vnã librã:imminet autẽ maximũ dubiũ vtrũ donatio exce-
dens legittimã ſummã nõ inſinuata firmeť in totũ median
te iuramento ſuper quo articulo pluries conſului ⁊ multa
eſſent dicenda tñ cõis ꝯcluſio canoniſtarũ eſt ꝙ firmeť iura
mento ſaltem ſi eſt renunciatũ defectui inſinuationis:⁊ hoc
per.c.cum contingat de iureiur.⁊.c.q̃uis de pac.in.vj.que
quidem capitula.licet loquatur in caſibus ſpecialibus:tamẽ
quia ſe fundant in ratione generali generaliter ab omnibus
intelliguntur etiã extra ſuos caſus:idcirco lꝫ ius commune
vel municipale annullet donationẽ nõ inſinuatã:tamen illa
videtur iuuari iuramento per dicta iura prout ⁊ firmat Jo.
an.in addi. Specu.in titu.de inſtru.edic.§.poꝛro.in vltima
addi.per iura preallegata ⁊ per ea que in eis habentur.nẽ
quia donatio non inſinuata non eſt ex toto pꝛohibita quia
intra certam ſummam tenet.d.l.ſancimus.⁊ quia nõ habet
perpetuam cauſam pꝛohibitionis.d.l.penul.C.de dona.ſꝫ
eum quem ſimpliciter videtur ſequi Ponta.in conſi.mihi
in oꝛdine.xxiij.incip.pro deciſione eoꝛum.
e ¶ Sꝫ dubiũ remanet an cenſeať renũciatũ deť iſinuatiõis
exceptioni:nã ſpecifice nõ eſt renũciatũ defectui iſinuatio-
nis:vľ tñ effectualr̃ ⁊ iplicite renũciatũ:⁊ ſic factũ equipol
lens:nec ſolet curari quid ex equipollentibus fiat.l.mulier.
ff.ad trebel.⁊.l.ſi mater.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub conditione
factis cum ſimilibus:nam primo donauit pure libere ſim-
pliciter

pliciter ⁊ irreuocabiliter. Ex quo enim pure. ideo non ſub cõditione ſi inſinuabit. Si.n.nõ facta inſinuatione nõ valeret nõ teneret exequi pure ſed ſub quadã conditione.

f ¶ Jtẽ verbũ libere importat ꝙ ſine aliqua ſolẽnitate vt eſt tex.ſm intellectũ Hoſt.in.c.j.de reſcrip.in antiqꝫ cui intellectui ſatis videtur inherere ibi Florẽ.⁊ Panoꝛ.ad idez.l.j.C.de ſac.ſan.ecc.⁊ que ibi per Bar.in.vj.q.itẽ vbi requirit alterius factũ nõ cẽſet libere fieri gl. in verbo libere in cle. dudũ de ſepul.⁊ in.c.ſi.de poſtu. pla.⁊ in.c.ordinarij de offi. oꝛd.lib.vj.in inſinuatione aũt requirit factũ iudicis ⁊ ſcribẽtis inſinuationẽ in actis qꝛ notarius dꝫ donationẽ ſcribere de cõmiſ.iudi.vt dicit Bal.in.l.illud.C.de ſa.ſan.eccl. confert ẽt verbum irreuocabiliter. itẽ dictus donatoꝛ promiſit nõ reuocare aliquo ingratitudinis titulo vel cauſa de iure vel de facto modo cauſa vel ingenio:nõ ob.aliqua lege quibus oibus dictus Vicus renũciauit que verba generalia videntur poſſe trahi ⁊ ꝙ trahẽda ſint ad reuocationez ex cauſa inſinuatiõis. Sup quo tñ nõ vt ẽe mult ũ inſiſtẽdũ qꝛ ſi qs defectus foret in prima donatione viget ſcda donatio que nõ patit defectũ iſinuatiõis:tũ qꝛ nõ excedit ſummã qngẽtoꝝ aureoꝝ legaliũ remanẽte valida pria donatione in qngẽtis aureis legalibꝰ in qbus defectus inſinuationis nihil operat: ⁊ ſic vt dicta ſcda donatio indigeret inſinuatiõe reqreret ꝙ dictus vicus habuiſſet in bonis mille ducatos legales qꝛ qngẽti aurei donati in pria donatiõe nõ erãt amplius effectualiter in bonis ſuis. Preterea dcã ſcda donatio fuit iſinuata qꝛ fcã apud iudicẽ ꝓ tribunali ſedẽtẽ apud ſolitũ ſuũ bancũ ⁊ interponẽtẽ ſuã auctoritate.

g ¶ Et donatio facta apud acta ſcripta p notariũ nõ indiget aliqua alia inſinuatione.l.in donationibus.C.de dona.⁊ facit gloſ.in.d.l.illud.C.de ſac.ſan.eccle.⁊ qđ ibi per Bald.⁊ ꝙ inſinuatio eſt quedã in actis deſcriptio.vt ibi habet nec poſſunt dicte donationes infringi tanꝗ̃ inofficioſe.

h ¶ Sed ſi dicta dña Gẽtilis filia dicti Vici nõ hꝫ ex reſeruationibus factis in dictis donationibus tñ ꝙ aſcẽdat ad integrã legittimã omnium bonoꝛum dicti Vici põt agere ad ſupplemẽtũ vt debitã legittimã ꝯſequat per.l.j.in ſi.l.ſi liqueat.⁊.l.ſi.C.de inoffi.do.iũctis.l.omnimõ.l.ſi qñ.⁊.l.ſcimus.C.de inoffi.teſt. put cõſter oẽs tenẽt in.d.l.j. de inof. do.ex qbus oibus cõcludẽdũ eſt ꝙ ad dictã dñam Gẽtilez pertinet oia bona mobilia ⁊ imobilia dicti Frãciſci vigoꝛe dicte donationis:item legittima in oibus bonis dicti Vici que eſt tertia pars dictoꝝ bonoꝝ dicti vici per auten.nouiſſima.C.de inoffi.te.reſiduũ vo bonoꝝ Frãciſci ⁊ Vici pertinent ad dictos donatarios. vꝫ bona mobilia ⁊ immobilia: bona aũ: que nõ veniunt appellatione mobiliũ ⁊ imobiliũ prout ſunt iura ⁊ actiones vt.ſ.ꝓbatũ eſt pertinẽt ad dictã dñam Gẽtilẽ ad quã eſt delata hereditas dicti Vici ⁊ etiaꝫ dicti Frãciſci ex pſona dicti Vici ſi hereditatẽ dicti Franciſci adiuit.d. Vicus aſo ex pſona ſua cũ ipſa ſit pximioꝛ.d. Vico pri.⁊.d.Frãciſco eius patruo. ⁊ per hec eſt reſpõſum effectualiter ad prima queſita qꝛ eſt declaratum que veniat in dictis donationibus ⁊ illa que nõ veniũt in donationibus predictis pertinẽt ad dictã Gẽtilem.

i ¶ Deueniẽdũ autẽ eſt ad vltimuꝫ queſitũ circa illud dicẽduꝫ eſt ꝙ ſi.d.emptio fcã p.d. Mattheum fuit facta de pecunia.d.Vici.dicta poſſeſſio empta per.d. Mattheũ pertinuit ad dictũ Vicũ tanꝗ̃ ꝓfectitiã:nã in ꝓfectitijs quicqd querit filius querit patri:nã3 de iure antiquo erat generaliter diſpoſitũ ꝙ filius querebat oia pri pter caſtrẽſia vel quaſi l.placet de acqui.here.⁊.l.cũ filio.de leg.j. cũ multis ſi.⁊ in profectitijs nihil eſt imutatũ:ſi aũt fuerit empta dicta poſſeſſio aliũde quã de pecunia patris tũc cenſeret aduẽticiuꝫ ⁊ p pñs poſt mortẽ prĩs ptineret pleno iure ad hẽdeꝫ dicti Matthei put eſt dcã Gẽtilis. Jn dubio aũt ſi nõ appet:vñ dictus Mattheus habuerit preciũ quo emit dictã poſſeſſionẽ vtꝝ cẽſeat ſolutũ de pecunia prĩs vel aliũde eſt recurrendũ ad ꝯiecturas. Et ꝯſiderãdũ vtꝝ filius ex induſtria ſua vel aliũde veriſilr potuiſſet hẽre dictũ pciũ:nã tũc dcã poſſeſſio vt.ſ.empta cenſebitur aduẽticia : ſi aũt ex cõiecturis deprehendi poteſt ꝙ precium dicte poſ. fuerit ſolutum de pecunia patris: qꝛ forte filius nõ hẽbat vñ veriſimiliter potuiſſet de ſua pecunia ſoluere dictũ pciũ:⁊ tũc dicta poſſeſſio iudicabitur profectitia:⁊ per cõſequens queſita patri ⁊ pertinere vna cũ alijs bonis imobilibus ad dictos donatarios ſi fuit empta ⁊ habita poſſeſſio ante dictas donationes vel altera earũ:ſi vo fuit empta poſtea vel fuerit empta veriſimiliter de pecunia filij:⁊ tunc dictis caſibus pertinet ad dictam Gentilem neptẽ predictam per ſupradicta: ſi vo nihil docet de dictis coniecturis ⁊ emptio facta fuit ante dictas donationes vel alteraꝫ earũ:⁊ tunc erit potioꝛ ille qui poſſidet ſiue ſit dcã neptis ſiue ſint donatarij vel alter eoꝝ prout hec voluit Bar. Saly. Rapha.⁊ Pau.de ca.in.l.cuꝫ opoꝛtet in pꝛincipio.C.de boniſꝗ libertis quod ⁊ volũt ibi Bald.⁊ Ange.⁊ ita prefati docto.reducunt ad concoꝛdiam opi.ibi poſitas in glo. Laus deo.

¶ Teſtamentum ſolemniter factum:an intelligatur reuocatum per aliam vltimam voluntatem factam ad pias cauſas coꝛam tribus teſtibus.

¶ Conſilium lv.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Videtur in hac cõſultatione ꝙ dicta eccleſia ſancti Franciſci foueat iuſtitiaꝫ ſaltem vt poſſit bona dicta teſtatoꝛis petere iure ſaltem fideicommiſſi.

a ¶ Nam conſtat ꝙ valet teſtamentum ⁊ vltima voluntas ad pias cauſas facta corã duobus vel tribus teſtibus vt ẽ tex. ⁊ ibi doc.in.c.relatum.de teſta.el.j.⁊ habetur per Barto.⁊ alios in.l.j.C.de ſac.ſanc.eccle.item conſtat ꝙ illi de collegio vel de vniuerſitate poſſunt eſſe teſtes pro ſuo collegio vel vniuerſitate:qꝛ cã vniuerſitatis vel collegij nõ cenſetur eſſe cã ſingularium perſonaruꝫ de collegio vel vniuerſitate l.ſed ſi hac.ꝭ.qui manumittit.ff.de in ius vo. ⁊ in cañ. qui manumittit.xj.q.iij.⁊.l.in tantum.ꝭ.vniuerſitatis.ff. de reꝝ di.⁊ no.Jo.an.⁊ docto.in.c.cum nũcius de teſti.⁊ Jo.an.⁊ doc.in.c.inſuper eo.titu. cum igitur in caſu noſtro tres teſtes deponãt ꝙ dictus Mattheus poſt conditum teſtamẽtum in quo dictos heredes aduerſarios dicte eccleſie inſtituit dixerit ꝙ volebat ꝙ ſua bona eſſent poſt moꝛtem ſuam dicte eccleſie ſancti Frãciſci videtur ꝙ ſufficiẽter pro: ẽt dictam vltimã volũtatem dicti Matthei:vltima enim voluntas preualet pꝛioꝛi vltime volũtati.l.ſi mihi ⁊ tibi.ꝭ.in legatis.ff.de le.j.⁊.ꝭ.poſterioꝛe inſti.quẽad.te.iſirmẽ.facit.l. pacta nouiſſima.C. de pac.⁊ maxime videtur hoc dicẽdum in caſu iſto quo qꝛ poſſunt ſimul ſtare ⁊ teſtamẽtum ⁊ dcã vltima voluntas ad pias cãs: qꝛ heredes ſcripti in teſtamento poſſunt cenſeri eſſe rogatos de reſtituẽdo hereditatem ipſi eccleſie ſancti Frãciſci ⁊ ſm hoc vltima voluntas ſtabit in ſuo roboꝛe. Relictum enim vniuerſale bonoꝛuꝫ nõ inducit reſtitutionem quãdo eſt alius heres inſtitutus vt per glo.⁊ docto.in.l.his verbis.in pꝛincip.ff.de here.inſti.facit.l.nam ꝙ.ꝭ.ſi.cum legibus ſe.ff.ad treb.facit ẽt pro hac parte.quia prout dicitur ⁊ prout innuunt dicta teſtium dictus teſtatoꝛ ante dictũ ꝯditum teſtm̃ condiderat aliud teſtamẽtum ſiue vltimã voluntatem in qua relinquebat bona ſua dicte eccleſie ſancti Frãciſci:itaꝙ de facili credẽdum eſt ꝙ voluerit in eadem voluntate perſeuerare ⁊ ad illã redire arg.l.eum qui mutatã.ff.de proba.⁊.l.ſi nullus.ꝭ.pactum ne peteret verbo ꝙ ⁊ in ſpecie doctis.ff.de pactis.nec videt obſtare ꝙ dicitur in thematе ꝙ dictus frater croceptus eſt infamis:quia condemnatus de adulterio: quia videtur poſſe reſpondere ꝙ immo non cenſeatur infamis ex quo vt in pũcto preſupponitur fuit condemnatus ex contumacia:⁊ vt mihi perſuadeo fuit in contumacia condemnatus: quia ex foꝛma conſtitutionum ſinodalium vel conſtitutionum prouincie contumax habetur pro confeſſo.

b ¶ Et quando quis condemnatur vigoꝛe ficte confeſſionis propter quam habetur pro confeſſo non ſit de condemnatione infamis ſm theoꝛicam Bal.in.l.ſi tutoꝛ.C. de intere. dic.matri.preterea duo teſtes videntur ſufficere: cum ergo tres teſtes deponunt : licet vnus repellatur remanent duo qui viditur ſufficere per predicta: preterea defectus vnius teſtis ſuppletur per alium teſtem idoneum.argumẽ.l. ſi qs ex argentarijs.in princip.ff.de eden.prout ibi not. Bald.⁊ Ange.⁊ legentes.

c ¶ His tamen non obſtãtibus contrariam partem arbitroꝛ iuris magis cõſentaneam:nam aduertẽdum eſt ꝙ licet tres teſtes deponãt ſuper verbis dicti Matthei:tamẽ vnus teſtis non eſt cõteſtis cũ alijs duobus:nõ enim vocat alios duos teſtes vel aliquem ex eis inconteſtes nec ecõuerſo dicti alij duo teſtes vocãt eum incõteſtem ⁊ id ſuper quo ipſa depoſnit eſt de facili reiterabile:ideo veriſimile eſt ꝙ nõ deponãt de eadem volũtate:⁊ cõſequenter ſit iudicãda ſingularis ⁊

non probet accedat quod notabiliter dicit Bald.in.l. edi/cto.C.de edicto diui adri.tol.circa medium dicens ꝙ prout non probant testes singulares:vt in.c.cum dilecti.de elect. ꝛ in.c.quā litteris de testi.

d ¶ Ita ēt nō probāt testes qui possunt esse singulares ꝛ cō testes adducēs notata per Bar.in.l.celsus ꝺ vsuca.ꝙ ꝛ vo luit idem Bal.in.c.bone de electio.ꝛ in.l.testiu꜕.C.de testi. in.vij.col.adducēs notata per Guil.de cu.in.l.itē exigit.ff. de dolo. Quinimmo probaꝫ singularis dicta testis:q꜕ ipse deponit ꝙ audiuit ꝙ dictus matheus pluries dixit hec vba io voglio che habia sancto Fracisco el mio nō adijciendo diem vel cōditionem:ꝛ tamē alij duo testes deponūt ꝙ dictus Mattheus dixit ꝙ volebat ꝙ oīa bona sua forēt sancti Frācisci post mortem sue filie ꝛc. Cōstat aūt ꝙ aliud est relinquere simpliciter aliud est reliquere post mortē filie.ꝛ per cōsequēs patet ꝙ dictū mulieris nō est in cōsideratiōe dictus ēt frater crocept⁹ nō vꝫ ꝙ sit idoneus testis ea rōne q꜕ vt dicitur in themate ipse erat ꝛ est infamis:q꜕ cōdemnatus de adulterio qḋ est crimen publicum.

e ¶ Cōdemnati enim de crimine publico sunt infames.l.infamem.ff.de pub.iu.ꝛ.l.j.§.qui in iudicio publico.ff. de his qui no.infa. Infamis aūt infamia iuris nō potest eē testis ꝓterea de testibus cogēdis.ꝛ.c.licet ex quadā ꝺ testibus. ꝛ.c.testimoniū.eo.tit.ꝛ.l.iij.§.lege iulia.ff.eo.ti.ꝙ procedit etiam si fuerit cōdēnatus ex inquisitione:vt no. Bar.in.d. l.infamē. Et l꜕ in themate dicaꝫ ꝙ fuit ꝯdēnatus in cōtumacia:tñ nō dicitur ꝙ fuerit cōdēnatus ex ficta cōfessione ꝛ dato ꝙ fuerit ꝯdēnatus ex ficta ꝯfessione nō sequiꝫ ꝙ nō sit infamis infamia iuris:verificanꝫ enim verba iuriu꜕ dicētium ꝙ dānatus de crimine publico est infamis.

f ¶ Et insuper dicit Bar.in.d.l.infamem.ꝙ cōfessus in iudicio ciuili famoso habeꝫ pro cōdemnato per.l.j.ff. de confes.ꝛ sola confessione efficitur infamis:secus in confesso in cā criminali ex qua condemnatio inferret infamia:q꜕ talis confessus non habeꝫ pro cōdemnato.l.si ꝯfessus.de custo. reoꝝ.ꝛ sic Barto.vult ꝙ ficta cōdemnatio quo ad infamiā operetur idem ꝙ vera condēnatio:ꝛ ideo videꝫ ꝙ cōdemnatus de adulterio vigore ficte confessionis resultantis ex cōtumacia efficiatur infamis:nec ob.qḋ dicit Bal.in.d.l.si tutor.q꜕ Bald.loquitur verum ex ficta confessione fit infamis per cōfessionem prout ibi in.d.l.si tutor efficiꝫ infamis ex quadā tacita cōfessione:nō tamē loquitur Bal.post sententiā latā vigore.d.ficte cōfessionis nec aduersatur dictu꜕ Bal.dictis per Bar.in.d.l.infamem.

g ¶ Quia nō videꝫ ꝙ ficta cōfessio resultās ex cōtumacia habeatur pro ficta cōdemnatione vt sic resultēt due fictiones contra.l.j.C.de dotis promiss.cu꜕ ibi no.preterea.d.statuta disponētia ꝙ cōtumax habeatur pro cōfesso loquanꝫ communiter in cā criminali in qua confessus non habetur pro cōdemnato:si aūt.d.croceptus ē infamis infamia iuris cōstat ꝙ ipse est omnino repellēdus.ꝛ per ꝯsequens remanet vnus solus testis qui nō sufficit etiam in vltima voluntate ad pias cās.sed requiruntꝫ tres aut duo legittimi testes ꝛ dicit tex.in.d.c.relatum.dato autem si non preiudicio veritatis ꝙ.d.croceptus non appareat infamis infamia iuris:tñ videtur ꝙ sit īfamis infamia canonica que causatur ex peccato mortali.vt in.c.testimonium de testi.

h ¶ Et infamia canonica de iure casi.repellit a testimonio vt est expressum in.d.c.testimoniū. videꝫ aūt satis probatum peccatu꜕ mortale ꝓbato ꝙ frater sancti Frācisci in ecclesia publice retinuerit mulierem nō bone fame:ita ꝙ donec nō appareat de crimine emēdatus videtur ꝙ sit iudicādus infamis infamia canonica:ideo ex hoc capite videtur repellēdus ex hac cā que est iudicāda ſm canones ꝛ nō ſm leges vt dicit tex.in.d. capitulo relatum de testamen.insup videꝫ ꝙ saltē sit infamis infamia facti:q꜕ videtur apud bonos ꝛ graues lesa eiusmodi.propter dictā condemnationē ꝛ dictas attestationes ꝛ eius malam vitam.

i ¶ Et l꜕ infamis infamia facti nō repellatur omnino a testimonio in cā ciuili:licet dñs Flo. in.d.c.testimoniū.voluerit ꝙ ēt in cā ciuili repellatur:sed contrariu꜕ volunt doctores.cōmuniter ibi ꝛ Bar.ꝛ Bald.in.l.cūctos populos de summa tri.ꝛ doc.cōiter tamē eidem minus creditur ꝙ̄ alteri integre opinionis put voluerūt.d.An.ꝛ Imo.in.d.c.testimonium per id qḋ habetur in.c.licet cā de pba.ꝛ in.l.iij.§.due cause.ff.de car.edic.qḋ ꝛ voluerunt Bar.ꝛ Bald.in.l.cunctos populos.C. de summa trini.Itē l꜕ clericus possit deponere pro sua ecclesia seu suo capitulo put etiā qs deponit pro sua vniuersitate vt supra dictum est:tñ non videtur ꝙ sit omnino integer testis deponēdo pro suo collegio tenuerunt Archi.in.d.c.super prudētia.ꝛ Bal.in.d.§.vniuersitatis ꝛ Imo.in.d.c.insuper.ꝛ ēt.d. Ant.in.d.c.cū nūcius in collegio ecclesiastico faciunt not.in.c.cū dilecta.de excessu prela.ꝛ in.l.fi.de colleg.illici.ꝛ qḋ ibi per Barto.vꝫ ēt ꝙ ex alio ledatur opinio dicti fratris crocepti:q꜕ ipse vꝫ ꝙ fuerit causa ꝙ dictus Mattheus disposuerit id qḋ ipse deponit ꝙ ꝛ suadent verba dicti Matthei dicētis eidē nō dubitare che io ꝛc. ex qbus innuiꝫ ꝙ dictus croceptus egre ferebat dictā mutationē quā fecerat dictus Mattheus in dispositione suoꝝ bonoꝝ ex qbus saltē simul iunctis vꝫ ꝙ modica fides sit ad adhibēda dicto crocepto:alter testis non vꝫ oino omni exceptione maioꝛ nō tm̄ ea rōne:q꜕ sit socius ꝛ clericus dicti crocepti:s꜕ ēt ea rōne:q꜕ ipse deponit ꝓ suo collegio ꝓ dicta suprascripta ꝙ eius attestatio nō videꝫ supplere defectū alterius testis nec vꝫ militare ꝙ habeꝫ in.d.l. ex argētarijs in prin.q꜕ loquiꝫ qñ alter testis est legalis:ita ꝙ eius legalitate suppleꝫ legalitas alterius testis:iō nō puto ꝙ dicti duo testes probēt dictam vltimā voluntatē quā conantur ꝓbare in fauorē dicte ecclesie sancti Frācisci:q꜕ nō sunt duo testes integri ꝛ sacra scriptura in qua se fundat.d. c.relatū dicit in oīe duoꝝ vel triū stat omne verbū:vt ibi in fine.ꝛ in.c.in omni de testi.ꝛ in.c.cu꜕ esses de testa. ꝛ.ij.q.j. in ca. si peccauerit cū simi.nec est verisimile ꝙ superuacue ꝛ sine ministerio adijcianꝫ totiēs illa verba vel triū:q꜕ vba non debēt esse posita sine ministerio aliquid operandi.l. si quādo de leg.j.ꝛ.c.si papa de priuile.lib.vj.

k ¶ Uidetur ergo mens dictoꝛum iurium ꝛ sacre pagine ꝙ licet regulariter de iure diuino vel gētium sufficiant duo testes:tamen non semper etiam dictis iuribus sufficiant:sed quandoqꝫ requiranꝫ tres. vt q꜕ forte testes non sint omnino integri:licet nō sint repellendi:qḋ totu꜕ videtur iudicis arbitrio remittēdum:arg.l.j.ff.de iure delibe.ꝛ.c.de causis de offi.delega. ꝛ qḋ notaꝫ per glo.in verbo canonicus in.c. quonia꜕ frequēter.§.porro vt lite non contest.ꝛ qḋ ibi per Hosti.dicentem ꝙ quādo in iuribus ad aliquid reperiunꝫ diuerse mete temporum deputate denotaꝫ ꝙ est iudici arbitrarium adherere vni vel alteri mete tempoꝝ qḋ est notādum pari ratione videꝫ dicēdum vbi iura loquunꝫ de vario numero testiū prout cōtingit in istis terminis quādo itaqꝫ duo testes deponūt qui nō sunt integri:sed laborant suspitione in cā presertim non leue iudex d꜕ arbitrari ꝙ duo nō sufficiant ne illa verba vel tria stent ludibrio sine virtute aliquid operādi:ex qbus omnibus vꝫ cōcludēdū ꝙ dicta vltima volūtas que deduciꝫ ꝓ dictā ecclesiā sancti Frācisci nō sit legittime ꝓbata ꝛ ꝯsequēter dicta.ecclesia sit repellenda a petitione dictoꝝ bonoꝝ.alij aūt qui ꝯ̄ dictas attestatiōes adducunꝫ obmitto.q꜕ puto pdicta sufficere ꝓ que apparent sublata adducta in ꝯ̄rium. Laus deo.

¶ Dos seu actio dotis.an prescribaꝫ de iure cōmuni longissimo tempore seu iure municipali.

¶ Consilium lvj.

In nomine dñi nostri Jesu xpi. ¶ In hac consultatione prima facie dicendum videtur ꝙ dicta dña Magdalena filia dicte Uenere possit petere dictos ducentos ducatos ab heredibus dicti Nicolai proximioris ꝯsanguinei dicti betti tanꝙ̄ heredibus mediante persona dicti Nicolai ꝛ heredibus dicti Frācisci ꝓ dimidia ex persona dicti Nicolai filii ꝛ heredis dicti Francisci.na꜕ dicta domina Magdalena heres dicte Uenere h꜕ de iure communi fundatā suam intentionem ꝙ soluto matrimonio dos debet restitui vxori vel eius heredibus per.l. vnicam quasi per totam.C.de rei vxo. act.ꝛ.l.ij.ff.solu.matrimo.cum multis similibus. Et licet dictus Nicolaus ꝓmiserit reddere dictam dotem:tamen promisit Franciscus insolidum vna cum betto restituere dictā dotem ꝛ ipse Nicolaus vt presupponitur fuit heres dicti Francisci pro dimidia:ideo pro dicta dimidia tenebaꝫ restituere dictam dotem vt heres dicti Francisci ꝛ successiue pariter eius heredes qui conueniunt in hoc iudicio.similiter si dictus Nicolaus fuit heres dicti betti pariter pro alia dimidia extitit obligatus ad restitutionem dicte dotis ꝛ successiue eius heredes:quia heres heredis primi defuncti est heres.l.fi.C. de heredi.

here.inſti.nec videtur obſtare dicta tráſactio interpoſita vi gore laudi nec ipſum laudū:qꝛ tráſactio predicta ⁊ di ctum laudum emanauit inter Fráciſcum ⁊ Bettum. ⁊ per conſe quēs nō videtur ⁊ preiudicēt dicte Venere nec eius here dibus.qꝛ res inter alios acta alijs nō preiudicat.C.res in ter alios acta in rubro ⁊ nigro.⁊.l.ſepe iuncta.l.j.ff. de arbi. ad idē.l.ſi vnus.§.ante omnia.ff.de pactis.

a ¶Nec ēt videtur obſtare preſcriptio iuris cōmunis qꝛ di ctus Bettus ⁊ dictus Fráciſcus habuerūt noticiā dicti de biti.⁊ ſic videtur fuiſſe in malafide.⁊ malafides auctoris trā ſit in ſuum ſucceſſorem.ff.de perpe.⁊ tēpora.preſcrip.l.cū̄ heres.⁊ de iure canonico nullo tēpore procedit preſcriptio cum malafide.c.quoniā omne de preſcriptio.⁊.c.ij. de regu lis iuris in.vj. Et eodem modo videtur poſſe reſponderi ad cōſtitutionem prouincialem loquētem de preſcrip.quin quēnali que videtur ſuccedere in locum longiſſime preſcri ptionis per ea que in ſimili habētur in preſcriptione ſtatu taria reducta ad minus tempus vltra.xx.annorum.l.ſi.C.in quibus cauſis in integ.reſti.nō eſt neceſſaria.⁊ cōſequēter militat diſpoſitio.d.c.quoniam omne.⁊.d.c.ij.que iura lo quuntur in qualibet preſcriptione. ⁊ ſic trahuntur ad pre ſcriptionem municipalem ⁊ prouincialem. qꝛ dicta capitula ſemper loquuntur per.l.ariani.C.de hereti.⁊ per iura anti qua interpetrantur ⁊ diſtinguūtur iura noua.l.nō eſt nouū ff.de.ll.⁊.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.⁊ ratio.d.c.qm̄ omne ē generalis etiam ad preſcriptionem de nouo inductam. Et vbi eadem ratio idem ius.l.a titio.ff.de verbo. ob.⁊.l.illud ff.ad legem acquiliam. nec etiam obſtat ꝙ dicta dos videt̄ ꝙ per dictum Nicolaum fuerit reſtituta dicto Betto prout ei reſtitui debebat:quia ipſe ſuſtinebat onera matrimonij ⁊ ibi eſſe debet dos vbi ſunt onera mrīmonij.l.ſi is.§.ibi dos ff.de iure dot. ⁊ ſi dicatur ꝙ ex quo eam ſemel reſtituit cui debebat videtur ꝙ non debeat iterato teneri ad eam reſti tuendam.qꝛ bonafides non patitur ꝙ bis idem exigatur.l. bonafides.ff.depoſiti.reſpōdetur ꝙ licet dos foret aſſignā da Betto:tamen nō propterea liberabatur Nicolaus:ſed debebat ſibi prouidere per cautionem.l.ſi filia.§.i.ff.fami. herci.itē dato ꝙ eſſet preſcriptum aduerſus actionem per ſonalem per lapſum.xxx.an.tñ̄ videtur ꝙ nō ſit preſcriptū aduerſus actionem realem.ſ.hypothecariam que a iure cō ceditur pro reſtitutiōe dotis.l.vnica.ā.ſepe allegata. ⁊.l.aſſi duis.C.qui pot.in pig.habe.que hypothe. contra principa lem debitorem nō tollitur niſi ſpacio.xl.an.l. cum notiſſimi in prin.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.

b ¶His tamē nō ob.contrariam partem arbitror iuri magis conſentaneam:qꝛ lꝫ dos de iure cōmuni fuiſſet reſtituenda dicte mulieri in dictis.cc.ducatis tamē repellit̄ exceptione preſcriptionis tam de iure cōmuni ꝙ̄ vigore dictarum con ſtitutionum prouincialium: nam prout preſupponitur ma ritus deceſſit iam ſunt elapſi.xxx.anni ⁊ vltra.

c ¶Et ſic dicta dos fuit tunc reſtituenda: ⁊ per conſequens de iure cōmuni fuit ſcripta aduerſus actionem de dote per l.ſicut.C.de preſcri.xxx.vel.xl.annoꝝ.⁊.l.in rebus.§.omnis aūt.C.de iure dot.vbi eſt expreſſum ꝙ etiam actio de dote tollitur ſpacio.xxx.annoꝝ ⁊ alijs preſcriptionibus que mi litant aduerſus alias actiones non priuilegiatas. Et nō ſo lum obſtat dicte repetitioni dotis taciturnitas per.xxx. an nos.ſed etiam taciturnitas per quinquennium vigore di cte conſti.prouincialis que clare loquitur.nec ob.ꝙ in con trarium allegabatur de malafide:quia negatur ꝙ dicti here des dicti Nicolai fuerint in malafide nec ꝙ vnꝙ̄ habuerit noticiam dicte dotis dicte domine Venere:nec noticia pre ſumitur:ſed ignorantia per.l.verius.ff.de probatio.⁊ in.c. preſumitur ignorantia is qui in ius de regul.iur.in.vj.cum ſimi.⁊ licet Nicolaus habuerit noticiā̄ de dicta dote:tamē ex themate non apparet ꝙ ipſe Nicolaus ſuperuixerit poſt dictum Bettum ⁊ ſi deceſſiſſet ante dictum Bettū vel poſt eum intra annum qui datur a lege ad reſtitutionem dotis p d.l.vnicam.§.ex actio de rei vxo.act.non cenſeretur fuiſſe in malafide ex quo adhuc non venerat dies reſtitutionis vo tis.ſi autem deceſſit poſtea.⁊ tunc probabiliter videtur poſ ſe dici ꝙ ex quo ipſe reſtitueret dictam dotem dicto Betto ⁊ pro dicta dote dictam domum quam poſt mortem Betti tenuerunt ⁊ poſſederunt dicta Venera ⁊ dicta Magdalena non cenſeatur fuiſſe in malafide putando ſe excuſatū̄ a ſo lutione dicte dotis.

d ¶Cū̄ quelibet leuis ⁊ iniuſta cā excuſet a dolo.l.igiſ.de li berali cā ⁊ p gl.⁊ doc.in.l.j.§.ſi.ff.ſi qs iuſdicēti nō obtēpe rauerit ⁊ in.l.ſatiſdꝫ.ff.de in ius vocā.preterea ex quo dicta dos fuit reſtituta dicto Betto dictus Bettus erat obliga tus ad conſeruandum indēnem dictum Nicolaum ab obli gatione dicte dotis per.d.l.ſi filie.§.j.fami.her.idcirco ma gdalena eius filia poſſidendo dictā domum que pertinebat ad dictum Bettū cenſeat̄ immiſcuiſſe hereditati dicti betti: ⁊ per ꝯñs cenſeat̄ obligata heredibus dicti nicolai ad ſatiſfa ciendū de dicta dote,cui deberet:⁊ ꝯñter poſſet repelli exce ptione recōpenſationis ſeu exceptione dolo facis petere ꝙ reſti tutura eſ ar.l.ſi dolo.ff.de excep.doli ⁊ hꝫ medio etiam citra exceptionē preſcriptionis videntur ſe tueri poſſe dicti heredes nicolai aduerſus dictam magdalenam.itē dato ꝙ dictus Nicolaus cenſeatur fuiſſe in malafide:tñ̄ eius here des non cenſentur fuiſſe in malafide quia ſcia defuncti nō tranſit in heredem per.d.l.qui in alterius cū̄ ſi.

e ¶Nec ob.d.l.cū̄ heres.qꝛ loquit̄ in pſcriptione ꝗ̄ erat co gnita illo iure in qua malafides defuncti nocebat hedi:non aūt procedit illa.l.in pſcriptione.xxx.vel.xl.an.que de iure ci uili procedit ēt cū̄ malafide p.d.l.ſicut.⁊.l.ſi qs emptionis. C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.⁊ iō malafides auctoris de iure ciuili quo ad iſtā pſcriptionē nō nocebat ipſi q erat in ma lafide fortius nō nocebat eius heredi ex quo pꝫ ꝙ illa.l.que eſt pars iuris ciuilis ⁊ de iure ciuili loquit̄ non militat ipſa nec eius rō in preſcriptione longiſſimi tēporis que preſcri ptio nō erat cognita illo iure ſſoꝝ no.glo.in.l.qui occidit.ff. ad legem acqui.⁊ in.l.iul.al's incipit non ſolū.ff.ex quibus cauſis maio.⁊ in.d.l.ſi quis emptionis ⁊ inſti.de perpetu.⁊ tempora.act.circa principiū̄ ⁊ in auc.vt eccleſia romana cē tum annorum gaudeat ſpacio quas gloſas communiter ſe quuntur doc.lꝫ quedam glo.videantur velle ꝯtrum.

f ¶Et iura canonica non derogant iuri ciuili niſi quatenus immineat peccatū vt pꝫ ex ratione tex.d.c.qm̄ omne. ſꝫ he redes qui ignorant nō ſunt in peccato:ergo ius canonicū̄ non militat in herede qui de iure ciuili preſcriberet ⁊ nō ē in peccato.⁊ ita poteſt intelligi Bart.qui in.d.l.cum heres allegādo Hy.in.c.cum poſſeſſor de regul.iur.in.vj.dicit ꝙ de equitate canonica eſt:ſecus ſi ex perſona ſua vult incipe re preſcriptionem:nam eius dictū poteſt intelligi ne in pre ſcriptione.xxx.vel.xl. annorum que procedit de iure ciuili cum malafide vel in preſcriptione.xl.anno. que de iure ca nonico competit aduerſus eccleſia.c. de quarta de preſcri. ⁊ facit auc.quas actiones.C.de ſacroſan.eccl.idcirco ſi poſt mortem dicti Nicolai ſunt elapſi quinꝙ̄ anni militat pre ſcriptio.d.conſti.prouincialis ⁊ ſimiliter ſi poſt mortem di cti Nicolai ſunt elapſi.xxx.anni militet preſcriptio iuris cō munis longiſſimi temporis.licet ēt videatur poſſe dici ꝙ ēt in vita dicti Nicolai currerēt dicte pſcriptiones per ſupra dicta maxime ſtante dicta tráſactione ⁊ poſſeſſione dicte do mus date pro dicta dote dicto Betto ex qua poſſeſſione re ſultauit hereditaris imixtio vt dictum eſt ⁊ ſi non reſulta uit imixtio hereditaris potuit dictus Nicola. probabiliter credere ꝙ dicta Magdalena ſe imiſcuiſſet: maxime qꝛ do mus illa ſi fuit tradita Betto erat ipſius betti cū̄ dos cōſi ſteret in pecunia erat reſtituēda dicte Venere in cāu ſoluti matrimonij.Et dos ꝯſtāte mrīmonio ē mariti.l.doce anci lam.C.de rei vx.ſi fuiſſet data venere ipſa cōſentiēte fuiſſet ſibi ſatiſfactum cum aliud pro alio volente creditore ſolui potuerit:⁊ ideo cauſatur ceſſatio ſaltē malefidei:⁊ p ꝯñs di cti heredes Nicolai pñt ſe tueri vel preſcriptione vel alijs exceptionibus quibus ſupra:nec ob.d.l. cum notiſſimi. qꝛ illa tollitur per.d.conſtitutionem cuius verba reſpiciūt pa riter hypothecariā prout actionē perſonalē. itē tollitur.d. cōtrariū̄ per alias exce.que.ā.deducte ſunt.⁊ ad ꝯria patet rñſum per adducta.ā.pro hac parte. Laus deo.

¶Stāte ſtatuto ꝙ mandans puniatur pari pena prout cō mittens delictum:an mandans eadem pena qua committēs ſit puniendus.Et ſi non veniret condemnandus tanꝙ̄ mā dans qua pena debeat condemnari.

¶Conſilium lvij.

In nomine dn̄i noſtri Jeſu xp̄i.¶Egregie allegatur in pūcto pro vtraꝙ parte adeo ꝙ res non caret dubitatio ne:vꝫ.n.prima facie dicendum ꝙ dictus Fu ſchinus veniat cōdemnandus pena capitis tanꝙ̄ mandans cum ſtatutum tali pena diſponat ꝯdēnan

dum fore mandantem homicidium committi.

a ¶ Et mãdare cenſeẽ qui vtiẽ verbo imꝑatiui modi ꝓut dicit Bal.in.l.j.de ſer.fugi.allegatur in themate ⁊ Barto.in l.non ſolum.§.ſi mandato circa principium.dicit ꝙ mandator dicitur ille qui vtitur verbis mando ſiue rogo ſiue quibuſcunq̄ verbis ſi ſit ad ſatiſfactionem volũtatis ſue prout videtur contingere in caſu iſto q: dictus Fuſcbinus fuerat offenſus:ideo videtur protuliſſe verba de quibus in inquiſitione per eum confeſſata ad ſatiſfactionem ſue voluntatis pro vindicanda ſua iniuria:nec facit ad propoſitũ ꝙ in pũcto dicitur per alteram partem ꝙ mandans vere non committit homicidium ſed interpetratiue.

b ¶ Quia ſatis eſt ad ꝓpoſitum noſtrum ꝙ ſtatutum puniẽ mãdãtẽ homicidiũ cõmitti pena capitis ꝙ ⁊ diſponit ius cõmune:q: pari pena de iure cõi punitur mãdãs ⁊ delictũ cõmittẽs.d.§.ſi mãdato.⁊.c.j.de offi.dele.cũ ꝯcor. ideo ſolum eſt cõſiderãdũ vtrum cẽſeatur preceſſiſſe mãdatum dicti Fuſcbini ꝙ homicidium cõmitteretur:mãdatum autẽ videtur preceſſiſſe per ſupradicta:⁊ ẽt q: cõſtat de volũtate dicti Fuſcbini ꝙ voluerit ꝙ dictus Petrus percuteretur duabus baſtonatis prout percuſſus fuit. Satis.n.cẽſeẽ factum mãdato Fuſcbini ex quo eius volũtate factum fuit.l.poſt dotẽ.ff.ſol.ma.prout ibi declarãt ⁊ firmãt Bar.⁊ doc. facit.l.j.quatenus loquiẽ õ verbo volo.ff.mãdati.nec videẽ obſtare ꝙ nõ mãdauit homicidiũ cõmitti: ſed ſolum percuteretur duabus percuſſionibus cũ baſtono:q: reſpondetur in themate ꝙ homicidiũ ſequutũ imputaẽ mãdati per.c.ſi.de homi.lib.vj.ꝙ videẽ loqui in caſu lõge fortiori q: diſponit ꝙ ſi aliq̄s mãdauit alteri ꝙ verberaret titiũ cũ h ꝙ non occiderit ſi vulnerauit mãdatarius ⁊ ex vulnere ſequuta eſt mors imputaẽ homicidiũ ipſi mãdati vt ibi eſt text.fortius in caſu noſtro in quo non fuit expreſſum in mãdato ꝙ non occideret attẽto ꝙ in caſu iſto mãdatarius nõ vr̃ exceſſiſſe fines mãdati ⁊ in caſu.d.c.ſi.mãdatarius fines mandati exceſſit ꝓut ibi tex.exprimit.nec etiã iuuare vr̃ dictũ Fuſcbinum ſi allegareẽ ꝙ dictus Cheſes dictũ homicidiũ cõmiſit pro vindicãda iniuria illata nõ ſolum illata ipſi Fuſcbino. ſ ꝓ vindicãda iniuria illata Laurẽ.⁊ eius nepti ⁊ forte cõtemplatione valẽtis ſui vitrici qui videtur ꝙ foret magis animoſus ad ſumẽdũ vindictã ꝯ dictũ Petrum ⁊ alios nominatos in inq̄ſitione quã foret dictus Fuſcbinus vt deprehẽdiẽ ex ratiocinio qȯ habuerũt prius inter ſe ipſi valẽtes ⁊ Fuſcbinus ⁊ Laurẽti⁹ q: vr̃ ꝙ mãdãs teneaẽ ẽt ſi mãdatarius erat al̃s facturus ꝓut videẽ ſumi ex dictis bart.in d.§.ſi mãdato.vſ.quero vtrũ in ꝑſuadẽte vbi expreſſe concludit ꝙ perſuadens delictũ cõmitti puniẽ vt ꝑſuaſor delicti ẽt ſi ꝑſuaſus erat al̃s delictũ cõmiſſurus:nec dz fieri diſtinctio quo ad penã iponẽdã vtrũ fuiſſet al̃s cõmiſſum delictũ necne:ita pariter dicẽdũ vr̃ i mãdãte:cũ magis videaẽ delinquere mãdãs q̃ ꝑſuadẽs vt de ſe ꝯſtat ⁊ appet ex tenore dicti ſtatuti ⁊ qȯ acrius puniẽ mãdãs q̃ ꝑſuaſor.

c ¶ His tñ nõ obſtãtium puto de iure rñdẽdum vz ꝙ.d.Fuſcbi.nõ veniat cõdemnandus pena capitali tanq̄ mãdans: ſed pena pecuniaria q: nõ vr̃ ꝙ v̾ba in inq̄ſitione cõtenta inducãt mãdatũ q: dicẽdo ego ſum cõtentus ꝙ fiat homicidium non videtur ꝙ importẽt mãdatum: ſed potius cõſenſum:⁊ ideo dicta verba inquiſitionis:io ſon contento andate ⁊ dategle doie baſtonate poſſunt ſignificare ꝙ ipſe Fuſcbinus erat cõtẽtus ꝙ ipſi irent ⁊ darent duas baſtonatas non propterea ꝙ mandaret ⁊ hoc modo intelligendo non obſtat qȯ dicit Bal.in.d.l.j.de ſer.fugi.

d ¶ Quia nõ ſunt verba imperatiui modi exponẽdo catis ⁊ detis: q: verba catis ⁊ detis ſunt verba optatiui modi vel ſubiũctiui modi ⁊ vulgarizanẽ andare ⁊ date ⁊c.⁊ lz pariter vulgarizarenẽ v̾ba imꝑatiui modi ite ⁊ date tñ in iſtis penalibus mitior ⁊ benignior interpetratio eſt adhibenda.l.ſi preſes.⁊.l.interpetratione de pe.⁊ regula in penis.in.vj. ⁊ inſuper cõfeſſio dz eẽ certa.l.certũ.in princi.ff.de confeſ.⁊ tanq̄ ſpecies ꝓbationis dz neceſſario ꝯcludere.l.non hoc C.vnde cognati.⁊.c.in preſentia extra de proba.cum ſimi.ſi ergo verba habẽt etiam alium intellectũ nõ neceſſario concludunt merito nõ ꝓbant ꝙ ſint verba imperatiui modi:ſõ non impõrtãt mãdatum ꝙ ſuadẽt verba precedẽtia: quia dictus Fuſcbinus nõ fuit interrogatus vtrũ mãdaret: nec ẽt ſimpliciter vtrũ vellet ꝙ fieret dicta vẽdicta:ſ dictus Cheſes dixit.d.Fuſcbino volemo noi fare queſta vendetta que interrogatio demõſtrat ꝙ nõ intendebat ꝙ vindicta fieret ad inſtãtiam dicti Fuſcbini ſed communi volũtate dicẽdo volemo. ⁊ ſic dictus Cheſes faciebat ſe coequalem in voluntate vindicandi. ⁊ ſic tanq̄ principalis loquebatur nõ tanq̄ mandatarius ⁊ quodammodo acceſſorius. ⁊ ad hoc etiam adaptatur reſponſum dicti Fuſcbini dicendo ſon contento non dicendo io vogio rogo vel mando.⁊ ſic reſponſio adaptatur ad interrogationem prout adaptari dz ⁊ per illã interpetrari.l.ſi debitor.§.qui interrogatus.ff.de interrog.acti.⁊.c.nõne de preſump.⁊.l.j.§.ſi ita.⁊.l.chia reſpõdit.§.idem reſpondit.ff.de verbo.oblig.

e ¶ Et quando eſt par inimicitia preſumitur potius cõſilium q̃ mandatum:etiam ſi ſunt verba imperatiui modi dicit notabiliter Bald.in.d.l.j.C.de ſerui.fugi.circa fin.ij.colum. ponderans ꝙ eſt mitius interpetrari conſilium q̃ mandatum:quia efficacius ⁊ durius obligat mandatum q̃ conſilium:vt not.per Joan.and.in capitu.nullus ex conſilio de regul.iur.lib.vj. ſm̃ eundem Bald. qui etiam concludit ꝙ vbi quis mandat illi qui minatus fuerat ſi inimic erant vel ſimiliter exequende mandans non tenetur: quia probatur ꝙ principalis erat facturus ſine mandato aliquo prout voluit Jaco.but.in.l.j.ff.de eo per quem fac.eſt.⁊ in.l.metus ff.quod metus cauſa ſm̃ eundẽ Bald.in.d.l.j.de ſer.fugi. ij.colum.quod confert ad caſum noſtrũ quia dictus Cheſes ⁊ dictus Joannes non requirebant mandatum dicti Fuſcbini ad illud delictum perpetrandum: ſed ſolũmodo requirebant eius conſenſum ⁊ concurſum voluntatis vt demonſtrant ſatis aperte verba primi ratiocinij ⁊ verba ſecũde locutionis:ad hoc etiam quod notabiliter voluit Bart. in dicto.§.ſi mandato in verſiculo iſta autem diſtinctio dicens ꝙ dicta diſtinctio an eſſet al̃s facturus vel non. non poteſt habere locum in mandatore quia pro certo preſupponitur ꝙ non erat alias facturus niſi gratia mandantis. Et ſic preſupponit ꝙ ad hoc vt quis cenſeatur facere tanq̄ mãdatarius illud fecerit gratia mandantis non alio reſpectu: verba autem que referuntur in inquiſitione innuunt potius cõtrarium.ſcilicet ꝙ non deueniebatur ad dictam vindictam principaliter gratia dicti Fuſcbini ⁊ ratione ſui mãdati ſed pro communi honore qȯ maxime deprehẽditur ex verbis dicti Valẽtis habitis in primo ratiocinio in quo rõcinio dictus Fuſcbinus incitatus fuit nõ principaliter incitator ⁊ vnanimiter fuit ꝯcluſum ꝙ Joãnes ⁊ Cheſes darent dictas baſtonatas qui erant priuigni dicti Valentis:⁊ ſic veriſimile eſt ꝙ potius ſe mouerent contemplatione ſeu perſuaſione Valẽtis q̃ Fuſcbini: ⁊ ſic ꝙ erãt parati illud facere:etiam ſine mãdato Fuſcbini: licet vellẽt perſcrutari eius cõſenſum forte ad finem vt cõtribueret ad penam ſoluẽdam vel eam ſoluere ⁊ ſic omnes circũſtãtie videtur innuere ꝙ illi erãt facturi etiam ſine mãdato.

f ¶ Et ꝙ mandans nõ teneatur etiam ex mãdato quando mãdat alias facturo.voluit etiam Bald.in.l.j.§.perſuadere ff.de ſeruo corrup.ſi recte aduertatur quod ⁊ voluit Ange.in cõſilio.xxij. incipiente pro deciſione queſtionis: ſi ergo mãdãs al̃s facturo nõ tenetur mãdãs videtur ꝙ dictus Fuſcbinus nõ teneretur etiam ſi expreſſe mãdaſſet multofortius nõ teneaẽ in caſu iſto in quo v̾ba ſunt ambigua nõ importãt neceſſario mãdatũ per.ſ.dicta.

g ¶ Nec obſtat ꝙ dicebatur per Bar.in.d.§.ſi mãdato.dũ dicebat ꝙ nõ erat diſtinguendum an quis eſſet alias facturus vel nõ:q: loquitur in perſuaſione ſecus ſubdẽs in mãdato vt premiſi:nec ẽt ob.qȯ ſupra dicebatur quod factũ voluntate mea cẽſetur factum me mãdate per.d.l.poſt dotem: quia reſpõdetur ꝙ illud nõ ſemper ꝓcedit: quia videmus ꝙ perſuadẽs ⁊ cõſulẽs ⁊ preſtans opem delicto differunt a mãdante:vt probatur in ſtatuto de quo in themate ⁊ nota.per Barto.in dicto.§.ſi mãdato.⁊ tamẽ perſuadẽs conſulens ⁊ preſtãs opem delicto volũt delictum committi ⁊ ſupradictis deprehẽditur in caſu noſtro ꝙ fuit potius preſtatio cõſenſu ſeu cõſilium ⁊ perſuaſio q̃ mãdatum: tũc autẽ videtur ꝙ ex volũtate reſultet mãdatum quãdo ipſa voluntas eſt cauſa inductiua ⁊ principaliter vt id fiat ſecus alias per ſupradicta:nec ſupradictis obſtat qȯ dicit Barto.in.d.§.ſi mãdato verſiculo venio ad materiam: dum dicit non curo quibus verbis vſus fuerit ſiue mando ſiue rogo ſiue quibuſcũq̄ verbis:quia loquitur quãdo verba proferrẽtur gratia eius cui loquiẽ q: vult ꝙ licet dixerit mãdo vl̃ rogo nõ reſultet mãdatũ ſed perſuaſio. Et ſic in minorem partẽ nõ aũt id dixit.ſcilicet ꝙ nõ curabat quibus verbis vteretur reſultaret mãdatum. Ex quibus omnibus ſimul iũctis arbitror ſatis aperte concludendum.fore ꝙ dictus Fuſcbinus non

nus non debeat condemnari pena capitis tanq̃ mandator ſed pena pecuniaria qḋ ꝛ ſuadetur:q2 nõ erat veriſimile ꝙ ex duabus baſtonatis deberet ſequi mors. Nec videtur ea intentio Fuſcbini ꝙ dictus petrus occideretur ex quo voluit ꝙ percuteret cum baſtone.

b ¶ Et ideo nõ videt ꝙ ſit puniẽdus ꝑ homicidio ꝑ dolũ cõmiſſo ꝑ tex. in ſimili in.l.j.§.ſed ꝛ ſi claua.ff.ad legẽ cor. de ſicca.probãs ꝙ ſiqs alio pcuſſit cũ claua ꝛ ex percuſſiõe mors ſecuta fuit nõ punit pena homicidij voluntarij ſeu doloſi ſed potius cẽſet homicidiũ caſuale ꝑ quẽ tex. hoc dicit Bal. in.l.cũ mãdati.C.mãdati.dicẽs ꝙ ſiqs percuſſit cũ inſtrumẽto qḋ nõ erat actũ ad mortẽ inferendã ſiue ꝑ ſe ſiue per pcuratorem nõ eſt pena homicidij ſm eum cum ergo ſtatutũ de quo in themate nõ puniat capitaliter ſ3 pena pecuniaria homicidiũ nõ dolo ſ3 culpa cõmiſſum:ideo videt ꝙ dictus Fuſcbinus ꝑ dicto homicidio nõ debeat niſi pena pecuniaria condẽnari.nec ob.d.c.ſi.de homi.li.vj. immo facit pro:q2 non ponderat dolum ſed culpa3:ꝛ ſic innuit ꝙ dictum homicidium imputetur illi mandati non tanq̃ homicidium dolo cõmiſſum:ſed tanq̃ homicidium culpa commiſſum ꝛ ille tex. loquitur quo ad irregularitatem quo cauſatur ex homicidio etiam non voluntario.

c ¶ Quinimmo ex homicidio etiã ſi nõ culpa perpetrato vt glo.no.in cle.vnica de homi.ſup vbo nõ valens ſubdens ꝙ etiã pro homicidio meritorio incurrit quis irregularitatem vt in iudice iuſte occidẽte.l.j.diſtin.c.j.ſm illã glo.ꝛ ꝑ Jo. an.in.c.inter opa extra de ſponſa. remanet ergo ꝯcluſio ꝙ d.Fuſcbi.nõ ſit ꝯdemnandus pena capitali ſed pena pecuniaria:poſſet ẽt dubitari vtrũ ſit cõdemnandus pena.ccc. li.que per ſtatutũ imponit pro homicidio nõ dolo ſed culpa commiſſo:an vero pena.l.li.que per ſtatutu3 imponit ei qui preſtiterit homicidio ꝯſilium auxilium vel fauorẽ: non tñ aſſociauerit homicidã ad homicidiũ cõmittendum:circa qḋ videtur dicẽdũ ꝙ ſi teneremus ꝙ cẽſeret preceſſiſſe mãdatũ ꝑ illa verba io ſon ꝯtẽto andate ꝛ dategle ꝛc.deberet irrogari pena.ccc.li.ſi vero teneamꝰ ꝙ nõ cẽſeat reſultaſſe mãdatum ex illis verbis ꝙ magis placet: tũc militet ſtatutum loquens de pena.l.li. Laus deo.

¶ Societas inter filios ꝯcta viuẽte pře ꝛ poſt eius morte3 durãs que dicatur. Et qñ ſi vnus eſt induſtrioſior altero vel plus expẽdit q̃ alter ſit inter eos diuidẽda.

¶ Conſilium lviij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Ad euidẽtiã huius conſultationis premittẽdum eſt ꝙ inter dictos tres fratres fuit tacite inita ſocietas lucri ꝛ queſtus ꝛ fructuũ bonoꝝ cõmuniũ nõ generalis ſocietas omniũ bonoꝝ.ſ.n.plures fratres negociant ꝛ ponũt lucra in cõmuni cenſet vniuerſalis ſocietas lucri ꝛ queſtus cõtracta.ſi vero ſolũ cõmunicãt lucra vnius negociationis: ꝛ tũc reſultat tacita limitata ſocietas circa illã negociationẽ prout ꝯcludit Barto. in.d.§.altero.ꝛ in.d.l.ſi patruus.vbi idem Saly.ꝛ Raph.ful.idem Bar.ꝛ Ange.in.l.j.§.ſi qs h̃ interdicto.ff.de iti.actuq; priua.idẽ Bal. in cõplemẽto tractatus Bar. ppe fi.idẽ ang.in ꝯſi.predicto.lxxxv.circa finẽ ꝛ in ꝯſi.cxij.ſm ordinẽ informis qḋ cõſiliũ incipit Pãnutius ꝛ Anto.j.col.ꝛ Põra.in.d.cõſilio.ccciij.ꝛ in ꝯſi.clxviij. incipiẽte circa primũ quo querit ꝛ Pe.de ancha.ſequit ẽt in h̃ Bar.in ꝯſi.cxlviij.ſm dictum ordinẽ informis incipiẽte plura dubia elicita ꝛ in ꝯſi.ccciij.incipiẽte materia de qua querit col.iij.ꝛ Panor.in ꝯſil.incipiẽte attingã breuiſſime in ordine.lxvj.ſm ordine3 informis:iõ inter dictos fratres non cẽſetur ꝯcta ſocietas oium bonoꝝ:ſ3 lucri ꝛ queſtus q2 dicti actus q ꝓſupponunt interueniſſe inter dictos fratres potuerũt fieri citra ius ꝛ nomẽ ſocietatis omniũ bonoꝝ.

a ¶ Que ſocietas omniũ bonoꝝ nõ reſultat niſi ſpecialiter omniũ bonoꝝ iniat dicit tex.in.l.ea vero.§.j.ff.pro ſocio. ꝛ glo.ibi verbum ſpecialiter exponit.i.expreſſe:ideo text. ibi iuncta glo.videt ꝓbare ꝙ ſocietas omnium bonoꝝ nõ cõtrahitur tacite:ſed ſolũ expreſſa partium ꝯuentione:ꝛ idem vt ſumi ex dictis Bar.in.l.cũ duobus.§.idem papinianus ff.pro ſocio quatenus premittit ꝙ ex actibus induct tacita ſocietas poſtea ſubdit nõ omnium bonoꝝ. Et ẽt quatenus ibi ꝛ in.l.ſi patruus.C.cõmunia vtriuſq; iudicij.ꝛ in.l.titiũ ꝛ meiam.§.altero de admi.tut.dicit ꝙ ſi neuter negociatur vel negociat vnus tãtum nõ cõtrahit ſocietas ſed negociatio nõ reſpicit ſocietatẽ omnium bonoꝝ merito ꝛc. Et l3 id non puto vex ꝙ non poſſit contrahi ſocietas omnium bonorum tacite:nec putẽ id eſſe de mente glo.ꝛ Barto. vbi.ſ. per iura que allegat: ꝛ q2 cõtrarium cõcludit idem Barto. in cõſi.incipiẽte ꝛ prima facie videtur ꝙ amatutinis in ordine.xxxv. ſm ordinem informis qḋ ꝛ voluit Bald. in.d.l.ſi patruus ꝛ in addi.ſuis ad tractatum Bart. de duobus fratribus que3 refert ꝛ ſequitur Pe. de ancha.in ꝯſi.ccciij.incipiente materia de qua querit: ꝛ idẽ tanq̃ nõ dubiu3 cõcludit Ange.in cõſil.cxij. ſm ordinem informis incipiente Vãnutius ꝛ Antonius:cũ itaq; inter dictos fratres nõ interuenerint tales actus qui nõ ſoleant geri citra ius ꝛ nomẽ ſocietatis omnium bonoꝝ elicio primã cõcluſionem ꝙ inter dictos fratres nõ fuerit inita ſocietas omniũ bonoꝝ: ſ3 lucri ꝛ queſtus. Ex quo lucra queſtuaria continuo cõicauerunt.iſtud enim puto ꝯtingat in facto.l3 in themate dicatur ꝙ inter eos fuerit ſocietas omnium bonoꝝ puto antẽ ꝙ id dicatur:q2 omnia cõmuniter poſſidebant.

b ¶ Secũdo premittendũ eſt ꝙ contractus ſocietatis cõtrahitur ad inſtar cuiuſdam fraternitatis.l.verum in princi.ff. pro ſocio.ꝛ requirit in ſupremo bonã fidem.dicebat Bald. in ſuo cõſilio incipiente videamus que ſocietas ꝛ debet cõtrahi iuſta ꝛ equa arbitrio boni viri.l.quod enim.§.j.ꝛ.l.in propoſita.ꝛ.l.ſi ſocietatem mecũ cohiberis.ff.eo.tit.ꝛ.l.iij.in fi.eo.tit.pro ſocio ꝛ debẽt partes in ſocietate eſſe equales ſi aliud nõ appareat.l.ſi nõ fuerint in principio.ff.eo.ti.ꝛ inſtituta eo.titu.§.j. nec poteſt vnus plus lucri percipere q̃ alter niſi aliqd plus conferat ſocietati.d.l.ſi nõ fuerint.§.j. verſi.ſi modo aliqd plus contulit ſocietati :adeo ꝙ nec v3 pactum qḋ partes ſint inequales ꝛ nõ ꝓportionabiles ei ꝙ in ſocietate immittitur prout probat tex.d.verſicu. ſi modo aliquid plus contulit ſocietati a cõtrario ſenſu prout firmat Azo.vt refert ꝛ approbat Accurſius ibidem : qḋ ꝛ videtur velle Saly.in.l.mutius.ff.eo.titu.ꝛ eſt cõmunis opi.prout dicit Raph.fulgo.in.d.l.ſi non fuerint.§.j. vbi in hoc finaliter reſidet.ꝛ idem ſentit in.l.ſi ſocietatem mecum cohiberis eodem titulo facit etiam tex.in.d.l.ſi nõ fuerint.§.ita cohibi ibi ſi tanti eſt opera quanti damni ꝛc.per que iura reſtringitur generalitas text.in.§.j.inſti.eodem titulo.ꝛ.d.l.ſi non fuerint.§.j.in primo reſponſo.

c ¶ In quibus iuribus dicit ꝙ cõuentio ꝙ partes ſint equales vel inequales eſt ſeruanda:quia verum eſt ſi eſt inequalitas circa ea que hincinde in ſocietate immittuntur: ſinaũt nihil eſt conuentum:tunc debent eſſe partes equales in lucro dicit tex.in.d.l.ſi non fuerint in principio.ꝛ in.d.§.j.inſtituta eodem titulo qḋ eſt verum ſi equalia ſunt ea que in ſocietate hincinde conferuntur:nam tunc eſt planũ. Similiter ſi nõ apparet ꝙ vnus plus cõtulerit ſocietati q̃ alter quo caſu debent eſſe partes equales: ita procedat generalitas dictorum iurium:ſinautem vnus plus confert ſocietati q̃ alter ꝛ eſt ſocietas ſimpliciter contracta debent portiones lucri ꝛ damni eſſe correſpectiue ad ea que in ſocietate conferuntur:ita ꝙ ſi titius ponit in ſocietate mille ꝛ gayus quingenta ꝛ ineunt ſimpliciter ſocietatem diuidetur lucrũ in tres partes:ita ꝙ titius habebat duas ptes lucri ꝛ gayus tertiam partem: cẽſetur enim ſocietas cohita arbitrio boni viri.bonus autem vir ita arbitrari deberet ꝙ qui plus laborat plus mãducet qui plus meretur plus lucretur : ꝛ ſic qui plus capitalis habet plus ſentiat lucri:q2 cui dubiũ ꝙ plus meretur magnum capitale q̃ paruum.pecunie enim interuſurium ſepe correſpondet precio ſeu extimationi operarũ vt ex.j.proxime dicẽdis apparebit:itaq; ſi vnus erit homo multum induſtrioſus contrahere volet ſocietatem cu3 alio qui ponet pecuniam inueniet ponẽtẽ forte mille:ꝛ ſi opere ſue erũt magis viles non inueniet ponentem tãtum quãtitatem ſ3 tenuem correſpõdẽtem opere ꝛ induſtrie vt quotidie docet experiẽtia rerum magiſtra.c.quã ſit in princi. de elec.in.vj.ꝛ.c.ſtatutum.eo.ti.ꝛ lib.ꝛ ſi finita huiuſmodi ſocietate inuenietur aliquid vltra capitale illud totum cenſebitur lucrum nõ habita cõſideratione operarum.q2 totũ id quod ſupra ſortem immiſſum reperit in ſocietate diuiditur inter ſocios nõ detracta extimatione operaꝝ.vt.l.cu3 duobus.§.item ex facto.ff.pro ſocio.ꝛ.l.queſtus.eod.tit. prout nec aſcribit damno niſi id qḋ de capitali perdit qḋ ꝛ probatur in.d.§.ita cohibi ſi recte põderat qḋ ꝛ approbat cõſuetudo que eſt optima.ll.interpres.l.cũ de interpretatione. ꝛ l.minime.ff.de.ll.ꝛ.c.cum dilectus.de cõſuetu.vnde ſi finita

ſocietate nihil vltra capitale reperitur illud redditur immittenti. prout dicit gloſ. eſſe de conſuetudine in. l. j. C. pro ſocio. ſentiens conſuetudinem illam fore obſeruādā q̄nimo hoc eſt de iure circūſcripta omni conſuetudine. prout firmat Jaco. de are. cum quo tranſeunt Cy. ⁊ Barto. in dicta l. j. qđ ⁊ tenet Bald. in. d. l. ſi nō fuerint. ⁊ in. d. l. ſi cū duobus. §. ſi in coheunda dicēs Ray. idem velle quod ⁊ voluit Oldra. prout refert Rapha. in. d. l. j. qđ ⁊ firmat Saly. in. ij. q. ⁊ in. d. l. mutius in. ij. q.

d ¶ Et compēſatur perditio operarum cum interuſurie pecunie prout concludit Bal. in. d. l. j. C. pro ſo. ⁊ Saly. in. d. l. mutius. iij. q. ſed cui dubium ꝙ maioris extimationis eſt interuſurium maioris capitalis q̄ minoris capitalis. iō maius capitale plus lucri meretur ħ quidem cōuenit bonefidei equitati ⁊ arbitrio boni viri que cōueniūt nature ꝯtractus ſocietatis prout. ſ. in prin. deductum eſt ⁊ ħ ꝙ partes lucri debeāt eſſe correſpōdētes ei ꝙ in ſocietatē ꝯfert probatur etiaꝫ auctoritate gloſelle ſuper verbo equales in. d. §. j. inſti. de ſocieta. que ad tex. ſupplet ⁊ dic equale fuiſſe capitale. vult ergo ꝙ regula illius tex. ꝙ partes lucri ⁊ dāni ſint equales. procedit tūc demum quādo capitale eſt equale. ſecus ergo ſi capitale nō eſt equale. nam tūc non debenꝫ eſſe equales partes lucri ⁊ damni. ſed proportionabiles ad portiones capitalium ꝙ ⁊ clarius firmāt Nico. de mat. in. d. l. j. C. eo. ti. ⁊ Bal. ibi. iiij. q. ⁊ Saly. ibi in. vij. q. ⁊ Ang. in cōſi. cxiij. incipiē. quid autem ſi fuerint. ⁊ idē videtur velle bart. in cōſi. incipiē. ciāzarellus: ⁊ ita pluries cōſului. ⁊ ita legendo firmaui in. l. ſi paſcēda pecora. C. de pac. extra gl. in. j. q. principali in ſecundo queſito.

e ¶ Et ideo quādo vnus lucratur cuꝫ pecunia alterius parſ lucri attribuitur pecunie. ⁊ pars aſcribitur opere ꝙ ⁊ conſideratur etiam al's quā in ſocijs. puta quādo filius lucratur in emēdo cum pecunia patris pars lucri cenſetur profectitium tanq̄ profectitium ex pecunia patris: ⁊ pars aduētitiū tanq̄ profectum ex opera filij prout ħ voluit glo. ⁊ doct. ibi poſt eam in. l. cum oportet in prin. C. de boniſq̄ lib. qđ ⁊ voluit Barto. in. l. j. §. ſed nec caſtrēſe. ff. de colla. bo. ⁊ in tractatu de duobus fratribus qđ ⁊ voluit Bal. in auc. ex teſtamēto. C. de colla. x. colum. dicēs ꝙ Bart. dicit ꝙ lucrum ſuſceptum ex negociatiōe quam facit filius cum pecunia patris dimidia lucri aſcribitur pecunie ⁊ dimidia aſcribitur opere filij prout hec voluit Bar. in. d. §. ſed nec caſtrēſe. ⁊ in. d. tractatu de duobus fratribus in prin. de quo etiam tangit in d. l. cum oportet in princi. ⁊ in. l. illud. C. de colla. ſed prout dicit Bal. hoc procedit de ſui capitis equitate, ſed de iure hoc remittendum arbitrio iudicis qui habebit conſiderare quātitatem pecunie paterne ⁊ induſtrie filij. ⁊ idem voluit ipſe Bal. poſt Jaco. but. in. d. l. cum oportet qđ ⁊ videntur velle Ange. ⁊ Pau. de caſt. in. d. l. cum oportet. ⁊ ideꝫ voluit Ponta. in. d. autētica ex teſtamēto quādo filius negociatur nomine ſuo ⁊ patris ⁊ eadem fuit intētio Bar. vt ꝯprehēditur ex eius dictis in locis preallegatis ⁊ maxime in dicto tractatu de duobus fratribus vbi dicit attendendum extimationes operis ⁊ induſtrie perſone filij. ⁊ hoc etiam deprehenditur per eum ex dictis in. d. l. illud. vbi Pau. de ca. ſequitur eius dicta ſubdens ꝙ communis conſuetudo eſt ꝙ dimidia attribuatur opere ⁊ dimidia pecunie: ⁊ hinc eſt qđ voluit Bart. ꝙ in dubio iudex habeat diuidere pro medietate. ſcilicet attēto cōmuni vſu prout al's latius dixi poſt dn̄m meuꝫ in. d. auc. ex teſtamento.

f ¶ Et ex his al's conſului apud montemfalconem vna cum inſigni doctore domino Philippo Fran. ⁊ in agro piſano vna cum famoſiſſimo doct. domino Baldo de bartholinis patre bono. ꝙ ſi duo fratres iniant ſimpliciter ſocietatem lucri ⁊ queſtus ⁊ vnus eſt longe magis induſtrioſus q̄ alter: tunc queſita ex eorum operis non debeat equaliter diuidi: ſed tanto plus debet ꝯſignari magis induſtrioſo quāto eius opera fuit precioſior hoc eſt magis lucratiua. ⁊ ideꝫ al's in varijs cauſis diuerſis annis pluries ꝯſului: itaq̄ iſte eſt ſextus vel ſeptimus caſus in quo idem cōcludo ⁊ poſtq̄ pluries conſulueram reperij Pontanum idem conſuluiſſe in preallegato conſilio. clxv. Idem itaq̄ puto concludēdum in caſu noſtro. ſcilicet ꝙ dict⁹ magiſter Petrus pictor plus debeat detrahere de ſuperlucratis quantum plus meretur eius induſtria arbitrio boni viri ⁊ hoc niſi inter eos fuiſſet contracta ſocietas omnium bonorum qđ non puto: licet in puncto dicatur ⁊ hoc per ſupradicta: ſi autem fuiſſet contracta ſocietas omnium bonorum ſecus putarē ⁊ ex his decidit vltimum queſitum ⁊ conferunt premiſſa ad deciſionem aliorum queſitorum. nam ſocietas omnium bonorum ad plura obligat quā ſocietas lucri ⁊ queſtus.

g ¶ Eſt enim nō mediocre dubium vtruꝫ impenſum in honorem vnius ex ſocijs omniuꝫ bonorum vel ſuorum liberorum imputetur ſocietati: ⁊ ſimiliter vtrum quid ſi eſt dos data pro filia vnius ex ſocijs omniū bonorum. nam Bald. in. l. ſi ſocietatem vniuerſaꝝ vult ꝙ impendia facta in honorem vnius fiāt de communi. ⁊ idem videtur velle in. d. l. ex parte. §. ſi filius. ⁊ Pau. de caſt. in recollectis florentinis in d. l. ſi ſocietatē. ⁊ in. l. ſi ſocius pro filia. ff. pro ſo.

h ¶ Sed in contrarium ꝙ imo dos data filie vnius ex ſocijs omnium bonorum cedat ad onus patris videtur deprehēdi ex tex. l. ſi ſocius pro filia. ff. pro ſocio iūcta glo. que illuꝫ tex. intelligit in ſocietate omniū bonoꝝ qui text. videſ probare ꝙ dos cenſetur profecta a patre ⁊ qđ ad patrē redditura ſit ſoluto matrimonio: vt pꝫ ibi pater defuncta in matrimonio filia recuperaſſet ⁊ ibi per doc. ⁊ in dote danda ꝓ filia vidi varie cōſultū ⁊ varie ſunt ſentētie ⁊ depēdet plurimum ab intellectu. d. l. ſi ſocius pro filia ſuper cuius intellectu docto. videntur variare ⁊ nō mirū maxime q2 ⁊ verba tex. in varijs variare vidi libris. nam quidam libri habēt copulam ⁊ nōnulli habent aduerſatiuam: ſed quidam carent vtroq̄ nōnullos reperi habere copulam ⁊ ſeu aduerſatiuaꝫ ſed virgulatam tanq̄ ſuperabundantem ⁊ non debere eſſe in tex. ⁊ ſup hoc articulo de dote filie alterius ex ſocijs oīuꝫ bonorum fui pluries conſultus tandem viſum fuit ⁊ ita ſemel conſului ꝙ durante ſocietate dos debeat ſolui de communi: nam ex quo omnia ſunt communia pater non poteſt durante ſocietate dotare niſi de bonis cōmunibus vel ſunt communicāda: ideo cum neceſſitetur dotare filiam iure cogente. l. obligamur. §. l. de actio. ⁊ obliga. ⁊. l. fi. C. de dotis promiſ. neceſſitas autem non eſt ſubnixa. ll. l. que propter neceſſitatem. ff. de regul. iur. ⁊. c. qđ non eſt licitum extra. e. titu. cum concor. tamen finita ſocietate imputetur in parteꝫ patris vel habeat partem dotis date reddere ſocio: ⁊ ita cōcordantur opiniones doct. qui videntur varie loqui in hoc articulo: videtur itaq̄ etiam ad preſens ꝙ etiam ſi fuiſſent ſocij omnium bonorum expenſas factas pro dotibus filiarum debeant aſcribi patribus earum ⁊ finita ſocietate teneantur dicti parentes dictas dotes ſolutas de cōmuni ponere ad eorum computuꝫ ⁊ reficere alios ſocios pro rata ad eos ſpectante ſingula ſingulis referendo vꝫ dicto magiſtro Petro debeant quilibet frater dare tertiam partem quantitatis quam habuit eius filia pro dote ⁊ tātoplus q̄toplus de lucratis debet retrahere dictus magiſter Petrus ratione maioris induſtrie: ⁊ ſimiliter ille pater qui plus erogauit in dote ⁊ pro dote ſue filie debet pro rata refundere fratri qui minus expoſuit pro dote eius filie: ⁊ idem puto dicēdum in erogatis pro doctoratu per ſupradicta: ⁊ a ſimili de erogatis pro emptione librorum: ſi autem non ſunt ſocij omnium bonorum: ſed ſolum lucri ⁊ queſtus tūc ſine dubio predicta procedunt.

i ¶ Dicit enim. Bal. in addi. quam facit ad tractatū Barto. de duobus fratribus in vltima parte formaliter ita. Sed an ſumptus qui fiūt in perſona vnius fratris filij vel filie ſue debeant fieri de communi ⁊ loquor de ſumptibus honeſtis reſpondeo non niſi ſint ſocij omnium bonorum. l. ſi ſocius pro filia. ff. pro ſocio. ex ħ apparet ꝙ filius fratris debet ſtare in ſtudio ſumptibus patris nō de communi patrimonio ſimiliter dꝫ filia dotari de bonis patris nō de cōmunibus: ⁊ ſimiliter ſi ducit vxorem debet fieri ſumptus de ſui parte niſi ſint ſocij omniū bonorum: vt not. ff. de mune. ⁊ hono. l. ⁊ qui originem. §. fi. hec ille ex cuius dictis apparet ꝙ non ſocij omnium bonorum non tenentur ad ea ad que tenētur ſocij omnium bonoꝝ non ſolum circa cōmunicanda queſita: ſed etiam circa contribuenda in oneribus ⁊ impendijs. Quod ⁊ ſumitur ex dictis eiuſdem Bald. ſupra in eodem ſuo tractatu ante medium in verſicu. Et predicta ſunt vera vbi recitatis pluribus que dicit Spec. circa materiā duoꝝ fratrum ſimul habitantium in titulo de iudicijs. iiij. parte verſi. ſpecialia. verſic. quid ſi alter. ⁊ verſicu. quid ſi vnus ⁊ poſitis quibuſdaꝫ caſibus in quibus vnus frater non debet contribuere pro ſpectantibus ad alterum fratrem ſubdit ⁊ predicta ſunt vera vbi non conſtat de ſocietate inter eos cōtracta vbi autem appareret ꝙ eſſent ſocij omniū bonorum eſſent participanda proſpera ⁊ aduerſa que ius ⁊ natura ſocietatis participari iubet ⁊c. ſm cum. Ex quibus dictis cōcludendum

cludendum eſt ad propoſitū noſtrū ꝙ ſi fuerint ſocij oīum bonoꝝ expēſe circa victū ⁊ veſtitū in ſtudio filij debēt oēs participare: licet veſtes precioſe facte dicto filio tanꝙ̄ profecte a patre deberent cōmunicari: ⁊ ſimiliter deberent participare in expēſis pro infirmitate ex quo proſpera ⁊ aduerſa ſunt cōmunicanda: ſecus ſi non fuit ꝯtracta inter eos ſocietas omniū bonoꝝ ſed tātū ſocietas lucri ⁊ queſtus qꝛ predicte impēſe nō tendūt ad lucrū ⁊ queſtū nec occaſione lucri ⁊ queſtus fiūt. Et ita puto in dubio cōcludendū: qꝛ donatio non preſumit per iura vulgaria. Dicit aūt alias Bart. ſcilicet in quodā ſuo cōſilio incipiēte ſuper predictis narratis in pūcto loquendo de expēſis factis in cōuiuijs tempore nuptiarū vnius ex fratribus ꝙ vtrū poſſit frater repetere pro ſua rata ꝙ tūc debet cōſiderari affectus.

k ¶ Nō eniꝫ repetet frater q patit granū ⁊ vinū cōmune cōſumi ꝓ cōmuni honore: qꝛ nō habuit animū obligādi aliū ſibi ar. l. nēſenius. ff. de neg. geſt. ⁊ l. creditor. §. j. ff. mādati. ⁊ l. ij. §. nōnullos. de tute. ⁊ rati. diſtra. ⁊ l. cū in plures facit l. ſi paterno affectu. C. de neg. geſt. ⁊ dicta rō militat in alijs impēſis quas frater patit fieri de cōmuni fraterno affectu nō animo repetēdi: ideo cōſultant dicti fratres eoꝝ cōſcientie. In dubio aūt nō preſumit animus nō repetēdi ſalteꝫ ſi impēſe ſunt magne ar. l. cū de indebito de ꝓba. ⁊ l. ſi cū aurū de ſolu. ⁊ que per Bar. in. l. que dotis ſo. ma.

l ¶ Ad idem qđ no. Pau. de caſt. poſt Ange. in. l. ſi. C. de collatio. limitans dictū Baldi ibi dicētis ꝙ ſi fratres ſimul viuunt. licet vnus de communi plus expēdat pro victu ſue familie non eſt locus repetitioni ſm Bald. niſi expēſa ſit magna ⁊ ſocius non eſt multū diues ſm Pau. poſt Ange. facit quod notat idem Bald. poſt Pet. ⁊ Cy. in dicta. l. ſi paterno affectu dicensꝗ ſi ſunt duo ruſtici ſimul habitantes quoꝝ vnus habet multos filios ⁊ alius nullū ⁊ omnes viuunt de cōi poſſit tēpore diuiſionis repeti expēſa facta pro dictis filijs ſi illi filij nullam notabilem operam preſtiterūt alˀs ſecus per ea que ibi habentur: itaꝗ ſm ea que proponūtur in themate dictus magiſter Petrus non debeat participare in dictis expēſis factis in ſtudio ꝓ filio dicti Antonij qui non preſtitit operam notabilem dicte ſocietati dum fuit in ſtudio. Nec in expenſis factis pro infirmitate dicti Marci ⁊ hoc ſi non fuerūt ſocij omnium bonorum. Impēſe autem funeris ⁊ exequioruꝫ debent fieri per heredes defuncti. ⁊ cedunt oneri hereditatis. l. ꝙ ſi nulla. ⁊ l. penulti. ff. de religi. ⁊ ſump. fune. ⁊ l. fina. §. in computatione. C. de iur. delib. nec debet imputari ſocietati que finita eſt morte ſocij. l. adeo. in princi. ⁊ l. actione. §. morte. ff. pro ſocio. ⁊ ſic fiunt dicte impenſe tpe quo nō eſt amplius ſocietas: ⁊ ideo quo ad eas nō refert ſi fuerit ſocietas omnium bonoꝝ: circa vltimū queſitum ſine dubio cōcludendum ꝙ quatenus opere dictoꝝ filioꝝ Marci ⁊ Antonij plus cōtulerunt ſocietati ſupra eoꝝ expenſas eis factas de communi debeant haberi in conſideratione ⁊ reſpectiue debeat eis vel eorum parentibus concedi de bonis ſocietatis ſuperlucratis ꝓportionabiliter ſm dicta ſupra: vult enim Angel. in conſil. cxij. ſm ordinē informis qđ incipit Penutius ⁊ Antonius alˀs incipit bone queſita qđ in his terminis magiſter Petruꝫ cenſeatur contraxiſſe ſocietatem cum dictis filijs Marcij ⁊ Antonij: ſed non Marcus ⁊ Antonius cū proprijs filijs: ſed ꝙ cenſeatur contracta ſocietas ſolum inter fratres ⁊ nō cum filijs concludunt doc. in locis ſuperius allegatis qđ diuiſio fiat proportionabiliter etiam ad operas filiorum ⁊ qđ ſupra dicitur ꝙ fiat per capita procedit in his que lucrātur ſolum ex operis ⁊ opere ſunt equales. Non auteꝫ ſemper ꝑ dicta ſupra poſt principium. Laus deo.

¶ Vendens petiū terre ad menſurā ſi non eſt talis ⁊ tante menſure: an teneat ſupplere vſꝗ ad menſurā cōcedētem.

¶ Conſilium. lix.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Et videt in pñti cōſultatione dōꝫ ꝙ dictus Frāci. foueat iuſtitiā ea rōne.

a ¶ Quia qñ venditor aliqđ dicit circa qualitatē rei vendite ꝙ nō reperitur veruꝫ tenet emptori. l. ſi venditor. ⁊ l. ſciendum. ff. de edili. edic. ⁊ ideo cuꝫ in dicta venditione dicatur ꝙ dicta res vendita erat ad menſurā. x. eminarū ⁊ reperiatur nō eſſe tante mēſure vi ꝙ debeat teneri dicto emptori ad implendū dictam menſurā vel ſaltem ad preſtandū quantum intereſt habere terrenum illius mēſure que deeſt de mēſura. x. eminarū per dicta iura ⁊ ſimilia qđ ⁊ videtur probari per tex. in. l. iulianus. §. ſi titius. ff. de acti. empt. vbi eſt tex. ꝙ ſi in vēditione dictuꝫ fuit ꝙ erat ad mēſuram centū iugerum fundus vēditus ⁊ deficiebāt decem iugera que poſtea per alluuionem accreuerūt ſi vēditor ſciēter mētitus fuit, tenet vēditori ⁊ dolus ipſius non purgatur per dictū augmentū: ſcientia aūt videtur preſumi qꝛ preſumitur quis ſcire volūtatē ſue rei. l. quiſꝗs. C. de reſcindē. ven. ad idē ⁊ fortius videt tex. in. c. per tuas. extra de dona. vbi eſt tex. ꝙ eccleſia ex quadam cā iuxta cōceſſit in feudū quattuor modios terre quibuſdam nobilibus ⁊ tēpore inueſtiture fuit terra mēſurata ⁊ reparata duoꝝ modiorum decidit ꝙ illa duo modia reintegrātur: item etiā dicendum videt in caſu noſtro ꝙ illa menſura que deficit ſit reintegrāda ⁊ cōſequenter cogat dictus Laurētius venditor tradere dicto emptori tantūdem terre quātū deficit mēſure in fundo vendito.

b ¶ Tamen his non ob. contrarium puto aperta fronte concludendū. Nam eſt aduertendū ꝙ fundus venditur ad menſuram duobus modis. vno enim modo qñ cōſtituitur precium reſpectiue ad menſuraꝫ: vꝫ quia venditur fundus ad rationem. x. pro qualibet emina. ⁊ tunc cenſetur fundus vēditus ſub conditione quando menſurabitur: ⁊ tūc illud qđ accedit fundo vendito ante menſurationem cedit lucro vēditoris per id qđ habetur in. l. ꝙ ſi pendente. ff. de pericu. ⁊ commo. rei vē. ⁊ que habent in. l. ꝙ ſepe. §. in his de ꝯtrahen. empt. prout hec dicit Bar. in. d. §. ſi titius. ita poſt glo. intelligens illū tex. licet non multū applaudet illi litere qñꝗ ⁊ ſecūdo fundus venditur deſignatus vocabulo ⁊ cōfinibus ⁊ pro certo determinato precio ⁊ dicitur fundum eſſe tante menſure. ⁊ tunc venditio eſt pura ⁊ non conditionalis ⁊ ꝙ accedit vel deperit aſcribitur lucro ⁊ commodo emptoris. l. j. ⁊ quaſi per totum. ff. ⁊ C. ſimilem diſtin. facit Bald. C. de contrahen. emp. in rubrica. xxij. q. vbi dicit ꝙ docto. dicunt qđ multum refert an contrahentes conceptum ſuum exprimant ad numerum vel ad menſuram an exprimant per nomine deſignantia certam ſpeciem vel corpus determinatū licet in latitudine ſit aliquid falſum denūciatum: nec tūc talis denūciatio viciat factum qꝛ integritas rei vēdite cōſiſtit in ſemetipſa ⁊ non in menſura.

c ¶ Sed menſura cenſetur poſita ad demonſtrationem ⁊ falſa demonſtratio non viciat actum neꝗ minuit: prout dicit Ioan. an. in addi. ſpecu. in titulo de emp. ⁊ vendi. §. j. in fine quem refert ⁊ ſequitur Bald. in dicta rubrica. C. de ꝯtrahen. empt. in dicta. xxij. q. ⁊ idem dicūt docto. maxime Panor. in dicto. c. per tuas. in vltima colum. allegans Oldra. in conſi. cxxxij. allegantes dictam rationem: qꝛ menſura hoc caſu videtur adiecta ad demonſtrationē. Et falſa demōſtratio nō viciat. l. falſa demonſtratio. ff. de condi. ⁊ demonſtra. ⁊ Panor. ibi intelligit illud capi. per tuas in p̄cedēti caſu. ſcilicet quando fundus fuit venditus vel alias ex titulo oneroſo cōceſſo ad menſuram quaſi ſentiēs ꝙ ſecus fuiſſet in illis terminis ſi non fuiſſet fundus venditus ad menſuram prout non fuit in terminis noſtris.

d ¶ Et licet Oldradus Io. an. Bal. ⁊ Panor. loquātur ſm thema propoſite queſtionis in caſu quo fundus venditus erat maioris mēſure. Tamē ratio quā allegāt militat etiam vbi eſt minoris menſure qꝛ ſi gratia demōſtrationis eſt mēſura expreſſa ꝙ gratia demonſtrationis enunciat nō diſponit ⁊ nō obligat vt patet ex notatis per Bar. in. l. ex hac ſcriptura. ff. de dona. per Bal. in. l. ex his verbis. C. de teſtamēto mili. per tex. ibi ad idem. l. neꝗ ꝓfeſſio. C. de teſta. ⁊ l. cuꝫ falſa. C. de iure ⁊ facti igno. ⁊ notāt docto. in dictis iuribus qđ maxime dicendū eſt in his terminis propter duo que cōcurrunt primū: quia precium eſt condignum: ita ꝙ emptor non fuit deceptus: ſed ſi haberet ſuppleri vna emina foret deceptus ipſe venditor: ita ꝙ non eſt veriſimile ꝙ adiecerit menſuram. x. eminarū cauſa ſe aſtringendi ad menſuram x. eminaruꝫ ſi non erat tante menſure ex quo prout erat valebat illud preciū conuentum ex quantitate ⁊ correſpondētia precij coniecturatur mens cōtrahentium per ea que habentur per glo. in. l. j. §. j. ff. de ſuperfici. ſed ꝙ adiecerit mēſuram vt demōſtret quaꝫ petiam terre vēdebat. qꝛ habebat aliam ibi cōtiguam ſeu vicinam lōge minoris mēſure ita ꝙ veriſimile ſatis eſt ꝙ ob eam cauſam fuerit factā mentio de mēſura: ⁊ maxime qꝛ vt puto licet nō viderim inſtrumētum non apparet qs expreſſerit mēſuraꝫ an emptor an vēditor

⁊ ſolet in inſtrumentis apponi in quolibet contractu ſtipulationem: q: ſolet dici talis vendidit tali preſenti recipienti ⁊ ſtipulanti ⁊c.

e ¶ In ſtipulatione autem verba incipit proferre ſtipulans: ideo verba cōtra eum interpetrantur.l. quicquid aſtringendc.§.j.de verborum obliga.⁊.l.veteribus.ff.de pac. ſm qð eſt plurimū ponderandum: q: nō fuit preciſe appoſita preciſa menſura: q: nō fuit dictum ꝙ eſſet.x.eminaꝝ ſ; adiecta fuerūt verba vel circa que verificātur etiam ſi forent maioris vel minoris menſure vt probatur in.c.cōtinebatur.c.atteſtationes.⁊.c.ſi.extra de deſpō.impub.vbi do.Ant.notabiliter cōcludit ꝙ iſte dictiones vel circa vel ſimiles ſunt dictiones dubie que nō claudunt ſub certa meta ⁊ allegat dicta ⁊ alia iura vt ibi per eū qui ex hoc cōcludit ꝙ teſtes deponentes per dictiones vel circa vel ſimiles dictiōes nihil probant: q: nihil certi deponunt ſm eum: ⁊ ita pariter poſſumus dicere etiam in ſtipulante ꝙ ſtipulans de.x. eminis vel circa nihil certi quo ad menſuram ſtipuletur: ⁊ ꝓpterea ſibi imputet arg.d.l.quicquid aſtringēdc.§.j.⁊.l.veteribus. ⁊.l.labeo.ff.de contrahen.emptio.vti verba dubia interpetrantur contra emptorem.

f ¶ Et ſi dicatur dicte dictiones vel circa referātur ad modicum tempus.arg.l.hec tamen adiectio de verbo.ſigni. ⁊ qð per Guil.⁊ doc.in.l.ſi poſt tres.ff.ſi quis cau.⁊ ideo intelligantur de modica mēſura.reſpondetur ꝙ modicum poteſt ſumi varijs modis in.l.ſi quis ſuo.C.de inoff. teſtamento probaƭ ꝙ quarta portio dī modica portio multofortius decima pars mēſure dicatur modica mēſura: ⁊ cōſequenter ſi dictum fuit ad mēſurā.x.eminaꝝ vel circa verificentur ille dictiones vel circa ſi res vēdita eſt nouē eminaꝝ ⁊ alſ habetur per glo.in.l.pupillus.ff.de reg.iur.ꝙ ꝓximus pubertati dicitur ille qui eſt minoris etatis ēt per tres annos: vñ de quattuordecim annis tres anni minus nō videntur eſſe multum diſtātes a quattuordecim an.⁊ prout verificaƭ verbis proximus pari ratione videnƭ verificari verba vel circa ⁊ alſ habemus ꝙ dictiones incōtinenti mox ⁊ ſimiles verificantur in maiori ⁊ in minori tēpore ſm ſubiectam materiam.vt in.l.iij.§.cum igitur.ff.de vi ⁊ vi arma. Cum itaq; dictus emptor nō fuit deceptus in precio ⁊ nō intereſt ſua non emiſſe pro tali precio ⁊ mēſura nō fuerit certitudinaliter expreſſa vī ꝙ poſſit clariſſime cōcludi ꝙ dictus venditor nō teneaƭ tradere dicto emptori aliā eminā terreni: maxime q: vt mihi diciƭ dictus venditor offert dicto emptori recedere a dicta vēditione ⁊ reſtituere ſibi preciū. Et attento ēt ꝙ de facili potuit cōtingere ꝙ dictus vēditor ignorabat veram menſurā dicte petie terre vendite cū ipſe nō ſit menſor. Et hoc etiam demōſtrāt dictiones vel circa. Et magis de facili ſolet inoteſcere valor rei ſue q̄; mēſura ſui predij. Et per hoc nō ob.d.l.quiſquis.C.de reſcin.vend. Nec etiam ob.d.c.per tuas.per id qð dicit.ſ.panor.intelligendo illum tex.ꝙ ibi fuit habitus reſpectus ad menſurā nec ſunt ibi dictiones vel circa: preterea ratio quā aſſignat ibi tex. denotat ſpecialitatē eſſe in eccleſia. Et ſic ſumi poſſunt tres reſponſiones ad illum text.nec ob.d.§.ſi titius.q: Bart.illum tex.intelligit ſimiliter in fundo vendito ad menſuram: ⁊ ſm hoc nō loquitur in noſtris terminis: preterea ille tex. preſupponit dolum: ⁊ ſic emptorem fuiſſe deceptū que deceptio ceſſat in caſu noſtro ex quo res fuit vēdita pro iuſto precio. Et inſuper ibi non fuerūt adiecte dictiones vel circa: ⁊ ſic ſimiliter tribus modis reſpondetur ad illum tex.poteſt etiam reſponderi ꝙ ibi fuit deductū in pactum ꝙ fundus venditus eſſet centū iugerū vt denotāt verba illius tex.ibi in.l.venditionis ⁊c.facit.l.legem.C.de pac.⁊.l.ea lege.C.de cōdi.ob cauſam.hic autem verba.x.eminatum non fuerunt deducta in viam legis ſeu pacti ſed in viam cuiuſdam demonſtrationis.vt.ſ.dictum fuit. Nec etiā ob.d.l.ſi venditor.⁊.d.l.ſciendum.q: in eis verba illa nō fuerūt adiecta gratia demōſtrationis ſed ad laudandum rem venditā veriſimiliter ad inducendum emptorem vt carius emeret ⁊ fuerunt illa verba prolata a vēditore ⁊ nō ab emptore. Nec preſupponitur ibi ꝙ res fuerit empta iuſto ꝑcio. Et inſup ſunt verba preciſa ⁊ clara nō dubia prout ſunt in terminis noſtris propter dictiones vel circa. Laus deo.

¶ Sorores vtrinq; ꝯiuncte fratri defuncto quaꝝ vna erat dotata ⁊ altera nō: qūo ei ſuccedāt ſtāte ēt matre dicti defuncti: ⁊ an ſoror dotata que renūciauit hereditati materne poſſit matri ſuccededere cum alia ſorore.

lx.

¶ Conſilium lx.

IN noie domini noſtri Jeſu xp̄i. ¶ In hac ꝯſultatione primo vidēdum eſt circa hereditatē Guilielmi ꝙ filius pro tertia parte inſtitutus nō potuit grauari in legittima p.l.q̄m in prioribus.C.de inof.teſta. que legittima eſt tertia portio eius qð ipſe filius eſſet habiturus ab inteſtato per auc.nouiſſima.C.eo.ti. Et ſic cū eſſent tres filij dicti teſtātoris v; maſculus vnus ⁊ due femine que de iure cōmuni pariter ſuccedūt per auc.in ſucceſ.C. de ſu.⁊ legittimis l; in multis partibus ſint ſtatuta excludētia feminas extātibus maſculis quo caſu pinguior eēt legittima filij q: eēt tertia portio totius hēditatis. S; dicta ſtatuta nō ꝑſupponūtur in themate: iō ſtādo in iure cōi legittima dicti filij eēt nona ps totius hereditatis.

a ¶ Tamen filie femine que habuerunt dotes deberent dotes conferre volendo ſuccedere per titulū.ff.de colſ. dotis per totū.⁊.C.eo.ti.auc.ex teſtamēto.⁊.l.filie dotē cum ſimi. ita ꝙ tūc legittima filij erat nona pars totius hereditatis ⁊ quātitatum que fuerūt date in dotes per predicta nec diminuitur dicta nona portio propter legata ⁊ fideicōmiſſa ꝑ d.l.quoniā in prioribus. Et in dicta nona portione: ⁊ ſic in dicta legittima ſuccedit dicta dñā Heliſabetta ſoror vtrinq; coniuncta ſuccedit dicto ſuo fratri filioq; teſtatoris in tertia parte: quia concurrunt in hereditate predicta ipſa ⁊ domina pōtiana pariter ſoror vtrinq; cōiuncta ⁊ Anna mater per auc.defuncto.C.ad tertul.⁊ hoc ſi dicta Anna que iam deceſſit adiuit hereditatem dicti filij: ſi enim non adiuiſſet hereditatem predictam eius portio accreſceret dictis filiabus: quia hereditas nō adita nō trāſmittitur per.l.vnicam §.in nouiſſimo.C.de cad.tol. etiam hereditas filij que non trāſmittitur per aſcēdētem etiam in deſcēdētes: licet ſecus in hereditate aſcēdētis que trāſmittitur in deſcēdētes ꝓut hec habētur in.l.vnica.C.de his qui ante apertas tab.puto tamē ꝙ cēſeatur adiuiſſe ex quo vt arbitror dicta dñā Anna ⁊ dicta.d.Nicola poſſederūt poſt mortem filij omnia bona hereditaria dicti Guilielmi.⁊ ſi ita cōtigit in facto dicte domine Heliſabette debētur fructus percepti de portione ſibi tangēte de dicta legittima filij que nō ſubiacebat reſtitutioni quin inſuper vī dicēdum ꝙ etiam ſibi debeātur fructus de integra portione tertie nō ſolū legittime ſ; integre portionis in qua dictus filius eſt inſtitutus.

b ¶ Licet.n.dicta portio tertia eēt pro ꝑte ſubiecta reſtitutioni vigore dicte ſubſtitutionis facte in teſtamēto dñi guilielmi tamē fructus ꝑcepti ante reſtitutionē fideicōmiſſi pertinent ad rogatū nō ad ſubſtitutum niſi fuerit in mora.ff.ad treb.l.mulier.§. ſi heres dūmodo ſint ꝑcepti poſt aditam hereditatē ab ipſo rogato per.l. in fideicōmiſſaria.§.ſi.ff.eo.tit. Nec ꝑdictis ob.renūciatio facta per dictā dominā Heliſabettam dictis dominabus Anne ⁊ domine Nicole: q: nō renunciauit hēditati ſui fratris ſed legittime ſibi debite in hēditate dicti dñi Guilielmi vt patet ex tenore teſtamēti.

c ¶ Circa hēditatem autem domine Anne eſt premittēdum ꝙ circūſcripto omni teſtamēto ⁊ codicillis ⁊ renūciatione de quibus.j.diceƭ dicta Heliſabetta ſuccederet ab inteſtato i dimidia bonoꝝ ⁊ hēditatis dicte domine Anne ex quo due remāſerunt filie: videƭ tamē ꝙ ipſa Heliſabetta excludatur ab hereditate dicte Anne vigore dicti teſtamēti codicillorum ⁊ renūciationis de quibus in themate ꝙ teſtamentum ⁊ codicilli obſtarent dicte domine Heliſabette ſtāte maxime dicta renūciatione ſi legittime ꝓbarenƭ. Sed nō videtur ꝙ legittime appareant. Nō enim probanƭ per teſtes: ⁊ licet ad probandū oſtendātur inſtrumēta: tamē dicta inſtrumēta nō apparēt ſolēniter cōfecta. ⁊ per cōſequēs non probāt. Nam capiēdo inſtrumētū dicti aſſerti teſtamenti in eo prout preſupponiƭ non eſt inſertus in inſtrumēto locus teſtamēti conditi ⁊ ipſius inſtrī cōfecti que inſertio loci eſt de ſolēnitatibus requiſitis in teſtamēto vt eſt glo.in.l.gñali C.de tab.li.xij.⁊ no.Bar.ibi ⁊ in ꝓhemio.ff.⁊ Bal.in.l.cōtractus.C.de fid.inſtru.⁊ in.l.cōparationes eo.tit. ⁊ gloſ.in auc.vt ꝓponaƭ nomē imperatoris ⁊ Specu.in ti.de inſtru.edi.§.inſtrm.v.qd ſi locus.⁊ ibi Bald.in addi.verſi.an locus.⁊ Spec.de reſcrip.pñtatione.§.quarto.vſi. iteꝫ ꝙ non eſt ⁊ in titulo de inqſitione.§.iij.vſi cu.ꝙ ſi ille.⁊ per dños de rota in deciſ.antiqs in deciſione.cclix.volētes ꝙ nō valeat ꝯſuetudo ꝙ inſtrumētū fiat ſine inſertiōe loci. Et obmiſſio dicti loci viciet dictū inſtrm vt hr̄ in dictis iuribus.

⁊ per

⁊ per conſequens tanq̄ in ſolemne inſtrumentū non probat ⁊ paria ſunt non probari ⁊ non eſſe.l. duo ſunt titij.ff. de teſta.tu. cum ſi. Et ideo eſt perinde ac ſi teſtamentum non eſſet factum ex quo factum non apparet: ſimiliter ⁊ inſtrumentum codicillorum eſt nullum propter ſimilem defectum. Nec obſt.ꝙ in margine eſt inſertus locus confecti inſtrumenti ⁊ codicillorum.q2 ex quo in ſubſcriptione notarij non eſt facta mentio ꝙ ipſe notarius ſcripſerit illa que ſunt deſcripta in margine.⁊ littere plerunq3 aſſimilantur: ideo dicta ſcriptura in margine facta nihil releuat quia non cenſentur hēre diem ⁊ conſulem ꝑut voluit Marti. fili.ſm Bal.in.l.ſi vnus.C.de teſta. qḋ ⁊ tenent ibi Ang. Raph. ⁊ Pau.de caſt.⁊ idem voluit Bal.in.l. noſtram.co. ti.⁊ Jo.an.in addi.ſpe.§.obſtenſo in addi.magna in cip.dicit romaninus faciūt q̄ dñr p Dy.bar.⁊ bal.in.l.j.de his q deiec.vł effu.⁊ ex his cōcludēdū eſt ꝙ dcā inſtrā dci aſſerti teſti.⁊ dictorum aſſertorum codicillorum nihil probant. Et ex quo teſtamentum ⁊ codicilli non probantur per dicta inſtrumenta nec per teſtes qui vt mihi dicit̄ ſunt mortui deſcripti in inſtrumentis predictis de dicto teſtamento ⁊ codicillis non eſt habenda conſideratio.⁊ per cōſequens eſt locus ſucceſſioni ab inteſtato ad quam pro dimidia admittitur dicta heres Helyſabetta ex quo due tantum filie ſuperſunt. Et hoc clarū ſi nō eſſet dicta refutatio quā fecit dicta domina Helyſabetta dicte domine Anne que vr̄ multū generalis.tñ vr̄ ꝙ ſibi nō obſtet ſaltē in totū: ex eo q2 vr̄ ꝙ nō renūciauerit omni ſucceſſioni: ſed ſolummodo ſucceſſioni que ſibi deberet̄ iure legittime ſeu iure nature. Et ſic illi ſucceſſiōi q2 nō potuiſſet priuari a dicta anna cui quietauit illa enim ſucceſſio vr̄ ꝓprie iure nature de qua loquit̄ dcā qetatio ⁊ v̄ba ſequētia ex quocūq3 mō ſuccedēdi determinent̄ a v̄bis p̄cedētibus iure legittimeſeu quocūq3 alio iure nature. Precedētia eni declarāt ſequētia. ⁊ cꝫ.l. ſi ſeruus plurium.§.ſi.de leg.j.⁊.l.heredes palam.ſed ſi notam.ff.de teſta.cum ſi. Attento ꝙ non eſt in medio inter dicta verba aliqua copula per ea que habentur in.l. ea tamen adiectio de leg.iij.pro quo etiā faciunt verba ſequentia ibi liberans ⁊ abſoluens ⁊c.

d ¶ Liberatio enim ⁊ abſolutio p̄ſupponūt quandam obligationem ⁊ ligamē.ar.l.decē.de ver.ob. ⁊.l.non pōt videri deſinere.de re.iur.cū ſi. Sꝫ dcā anna nō erat aſtricta quo ad ſua bona ⁊ hr̄ditatē dcē.d.helyſabette in ſucceſſione ab inteſtō in qua ſuccedit̄ ex tacita voluntate defuncti. per.l. ſiqs qḋ nullū.⁊.l.ꝯficiunt̄ in ſi.prin.ff.de iure codi. ⁊ per ꝯñs circa iſtā ſucceſſionē nō cadebat aliqua liberatio vel abſolutio ex quo dep̄hēdi pōt ꝙ illa qetatio p̄cedens reſpiceret ſucceſſionē ad quam vocaret̄ illa helyſabetta etiam in vita Anna.⁊ hoc denotēt illa verba p̄cedentia iure legittime ſe quocunq3 alio iure nāe al's illa verba forēt quodam modo ſuperflua. Cōfert ēt p̄cedēs verbū qetauit.q2 nō cadit qetatio ſup eo ad qḋ qs nō aſtringit̄. Nec ob.ſi dicatur nō ſuccedit̄ neceſſario niſi rōne legittime. ⁊ tū illa v̄ba ſeu alio quocūq3 iur̄ nature loquunt̄ de alio iure q̄ i iure legittime: ita ꝙ videtur referēda ad ſimplicē ſucceſſionē ab inteſtato: q2 rñdet̄ ꝙ pōt referri ad ius qḋ habere poterat in bonis ſi forte cōtingeret ꝙ idigeret̄ alimētis ad que mater in ſubſidiū tenet̄ ad preſtādū filio quodā iure nature p.l.ſiqs a liberis.§.ſi mater.ff.de libe.agno.⁊ idē ſolet dici in dote: vt hr̄ in.l.mater.C.de iure dot.faciūt ad predicta q2 v̄ba ſtipulatiōis iterpretant̄ ꝯ ſtipulātē.l.qcqd aſtringē de.§.j.de ver.ob.⁊.l.veteribus.ff.de pac.p quo ēt facit q2 dicta qetatio facta ſup bōis ⁊ hr̄ditate dcē dñe Anne vr̄ facta ſine cā vel ſaltē ex leui cā nō proportionabili maxie ad oēm ſucceſſionē ab inteſtō. Attento ꝙ lꝫ dcā domina helyſabetta rōne dicti ꝯtus habuerit certa bōa: tñ nō plus habuit a dicta anna q̄ habuit a dicta dña nicola cū qbus pariter traſegit ſup legittima ſibi debita i bonis guiliemi ſui pr̄is ad quam nō minus tenebat̄ dcā anna q̄ teneret̄ dcā nicola. ⁊ ideo cū tantundē dederit dcā Nicola quantum dcā anna. videtur ꝙ illud datum fuerit vigore tranſactionis facta ſuper dicta legittima quam dicta Helyſabetta pretendebat habere in bonis dicti Guil.⁊ conſequenter parum vel nihil cenſetur datum dcē Helyſabette pro ſpeciale refutatione quam ipſa fecit dcē anne: ita ꝙ non eſt veriſile ꝙ voluerit renunciare omni ſucceſſioni etiam procedente ex voluntate dicte anne tacita vel expreſſa: vnde multa confluūt in hanc interpetrationem.

e ¶ Et poſſet non immerito attentari ꝙ dicta quietatio tanq̄ facta ſine cauſa non arctaret per id qḋ habetur in.l.ij. §.circa.ff.de excep.doli. ⁊ qḋ no.Bal.in rubrica.C.de rerū permu.qui vult ꝙ in muliere ruſtico ⁊ minore ſtipulatio tacta etiam cum iuramento efficaciter nō aſtringat ſed tanq̄ captioſum debeat per epiſcopū relaxari: confert quia prout mihi dicitur dicte Helyſabette debebat̄ pro legittima ſibi debita in bonis Gui.poſtq̄ valeret id qḋ ipſa fuit cōſecuta vigore dicte tranſactionis. Et hodie offert relaxare bona q̄ habuit in dicta tranſactione ſi ſibi concedatur ꝙ ea nō obſtante poſſit petere id qḋ petere poterat pro ſupplemēto legittime in bonis dicti Guillielmi.ex quibus demonſtrat̄ ꝙ ſupradicta interpetratio eſt multum equa. ⁊ dicta dña Helyſabetta fouet magnam equitatem. Et ſi predicta eam non iuuarent quia dicta quietatio magis late interpetraretur.eſt aduertenduꝫ ꝙ dicta Anna ſtipulatur pro ſe ⁊ ſuis heredibus. ⁊ ideo cuꝫ dicta Helyſabetta ſit heres pro dimidia ius dicte ſtipulationis queſitum eſt ſibi pro dimidia. ⁊ non eſt queſitum inſolidum dicte do. Potentiane.⁊ maxime q2 non poteſt ſtipulari regulariter vni heredum dūtaxat per.l.cōtinuus.§.ſi.de verbo.obli.vnde per dictam quietationē dicta domina Potentiana nō poteſt repellere dictam Helyſabettam niſi forte pro dimidia eius qḋ eſt quietatum. Conſiderandum eſt enim ꝙ dicta Helyſabetta nō repudiauit neq3 renūciauit hereditati vel legitime: ſed quietauit faciēdo pactum de nō petendo. Stant enim hec ſimul ꝙ qs ſuccedat ⁊ ꝙ quis adeat hereditatē ⁊ ſuccedat.⁊ tñ nihil petat. ⁊ cōſequenter dicta quietatio nō operat̄ ꝙ dicta Helyſabetta non ſit hr̄s dicte Anne pro ſua dimidia ex qbus deducit̄ ꝙ qualitercūq3 verba dicte quietationis intelligant̄ etiā preſupponit̄ ꝙ ſit efficax ⁊ nō obſtet exceptio doli que cōpetit aduerſus actionē que orit̄ ex ſtipulatione ſine cā facta.nihilominus dicta quietatio nō repellat dictā Helyſabettā ab hereditate ⁊ bonis dicte Anne in totū per p̄dicta. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ decedenti ſine aſcendentibus ⁊ deſcēdentibus ex linea paterna non ſuccedat aliquis ex linea materna niſi in certis bonis: ſed ſuccedant proximiores parentes vſq3 in quartum gradum: an auunculus excludat fratres patrueles ab hr̄ditate fratris patruelis decedentis ſine aſcēdentibus ⁊ deſcendentibus.

¶ Conſilium lxi.

In noie domini noſtri Jeſu chriſti. ¶ Licet videat̄ prima facie dicēdum ꝙ dictus Alfonſus non ſuccedat dicto Laurentio niſi in quarta parte bonoꝝ preter domos ⁊ caſtella: q2 ſtatuta diſponunt ꝙ ſi ſuperſunt cōſanguinei vſq3 ad quartū gradum ex latere patris aui vel proaui. ⁊ mater vel ꝯiuncti ex latere materno mater vel cōiuncti ex eius latere non ſuccedant niſi in quarta parte bonoꝝ exceptis domibus ⁊ caſtellis.ſed in eis ⁊ reſiduis bonorū ſuccedant cōſanguinei ex latere patris aui vel ꝓaui. ⁊ diſponit vnū ex dictis ſtatutis ꝙ gradus intelligit̄ ſm ius canonicum ⁊ idcirco cum ſuperſint dicto Laurentio Philippus qui eſt in ſcḋo gradu ⁊ Angelus ⁊ antonius qui ſunt in tertio gradu ſm ius canonicū ⁊ omnes attinebant dicto Laurentio ex latere patris dicti Laurentij ſeu aui vel ꝓaui. ⁊ dictus Alfonſus attineret dicto Laurentio ex latere matris ⁊ aui materni dicti Laurentij.ideo vr̄ ꝙ dicta ſtatuta militant.⁊ per ꝯñs dictus Alfonſus nō ſuccedat niſi in quarta parte: vt.ḋ.nec vr̄ obſtare ꝙ dictus frater Philippus ſeu capitulum fratrum renūciauerit hereditati dicti Laurentij: q2 eo ſemoto ſupſunt Antonius ⁊ Angelus que ſunt ex cōprehenſis in ſtatuto a quibus dictus Alfonſus vr̄ excludi.

a ¶ Preterea quādo aliquis inuitatur ſub cōditione ſi alius non extet.tunc illo alio extante ille ſub cōditione inuitatus excluditur ſiue poſitus in conditione qui erat cauſa excluſionis ſiue ſuccedat ſiue non ſuccedat.vt eſt tex.in auc:lꝫ.C. de na.lib.⁊ que no.ibi.⁊ in.l.filiuſfa.§.cuꝫ quis.ff.de leg.j.⁊ tradunt Bar.⁊ Ange.in.l.j.§.filium.ff.de bo.poſ.cōtratab. ⁊ Bal.in.l.ſi defunctus.C.de ſu. ⁊ le.ſed in caſu noſtro dictus Alfonſus eſt excluſus a reſiduo bonorū ſub conditione ſi extant conſanguinei ex latere patris aui vel proaui paterni.⁊ cōſequenter ad dictum reſiduuꝫ inuitatus ſi nō extarent predicti.ergo ex quo extant patruus dicti Laurētij ⁊ filij patrui magni eiuſdē Laurentij qui oēs ſunt intra quartum gradum.ideo dictus Alfonſus videtur ꝙ cenſeatur ex-

cluſus a dicto reſiduo: ſiue illi ſuccedant ſiue non.

b ¶ His tamen non ob. contrarium puto de iure concludendum preſuppoſito ꝙ fratres tacite adiuerint hereditatẽ dicti Laurentij pro monaſterio poſſidendo cõmuniter bona dicti Laurentij cum dicto Alfonſo. Nam ſola voluntate quomodo extrinſeco facto declarata aditur hereditas. l. ſi auia. C. de iure delibe. ꝛ. l. pro herede. ꝛ. l. gerit. ff. de acquir. here. nam conſtat ꝙ de iure cõmuni dictus Alfonſus ſuccederet in vniuerſa hereditate vna cum dicto Philippo patruo excluſis dictis Angelo ꝛ Antonio filijs patrui magni. cum dictus Alfonſus ſit in propinquiori gradu ꝙ̃ ſint dicti Antonius ꝛ Angelus ꝛ inequali cũ dicto Philippo. nec de iure cõmuni refert vtrum attineant ex latere patris vel matris. cum ſit ſublata differentia agnationis ꝛ cognationis. auctẽ. ceſſante. ꝛ auctenticis ſequentibus. C. de legi. hered. ꝛ auc. in ſucceſſione. C. de ſup. ꝛ leg. Si itaq; excluderetur veniret excludendus vigore dictorum ſtatutorũ. Et huiuſmodi ſtatuta excluſiua matris vel cognatorum vel feminarũ propter maſculos vel agnatos ita demu ʒ militent ſi inuitati ſeu propter quos ſit excluſio ſuccedunt adeo ꝙ ſi ipſi non ſuccedunt vel quia ſint inhabiles vel quia repudiant vel q2 ab alijs excludantur ceſſat excluſio ſtatutaria ꝛ remanet ſucceſſio de iure cõmuni prout concludunt Bar. ꝛ Ange. in. d. l. j. §. j. de contratabu. ꝛ Bar. in. l. ij. §. ſed ſi ſunt ſui. ff. ad tertul. per tex. ibi. ꝛ in. l. ſiue. §. ſi. de iure patro. ꝛ. l. ꝛ ſi ex modica. §. ſi filius. ff. de bonis li. ꝛ. d. §. filium. ꝛ per dicta iura Bar. ꝛ eius auctoritate idem concludit Ponta. in. l. apud iulianũ §. idem iuſ. circa finem. ff. ad trebel. idem tenet Bal. in. l. maximum vicium. C. de libe. preteri. ꝛ in. l. quicunq;. C. de ſer. fugi. ꝛ in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ꝛ iure. ſequitur Pe. de ancha. in repeti. c. canonum. de conſti. xiiij. q. principali. col. cliij. ꝛ cõmuniter tenetur. ꝛ ideo cum dicti Angelus ꝛ Antonius non ſuccedant quia de iure excludunẗ a dicto Philippo pariter agnato ꝛ conſtituto in potiori gradu ꝓpterea dictus Alfonſus ab eis non excluditur ex quo ipſi non ſuccedunt excluſi a dicto Philippo. nec dictus Philippus excludit dictũ Alfonſum vigore ſtatuti ſeu reformationis edite in anno. M. cccclxxij. qua prouidetur ꝙ omnia ſtatuta ſenenſia que loquuntur de ſuc. ꝛc. in fauorem eorum qui non ſunt ſubiecti iuriſditioni ſenarum. ꝛ qui non ſoluunt onera dicti cõmunis non procedant neq; militent in eius fauorẽ: ſed ſeruetur ius cõmune. dictus enim Philippus cu ʒ eſſet religioſus non ſubiacet iuriſdictioni cõmuni Senaru ʒ nec ſubijcit onera que per cõmune imponunẗ ideo non gaudet dictis ſtatutis excluſiuis coniunctorum ex latere matris. ꝛ propterea dictus Alfonſus de iure ſucceſſit dicto Laurẽtio.

c ¶ Et huiuſmodi ſtatuta laycorũ ꝙ eorum ſtatuta non proſint clericis ſeu religioſis valent ꝛ tenent nec cenſentur eſſe contra libertatem eccleſiaſtica ʒ: quia nihil tollunt perſonis eccleſiaſticis licet nõ dent prout hec dicit Bal. in. l. de quibus. ff. de. ll. viij. colũ. ver. vj. queritur. Et propterea dictus Alfonſus ſuccedit in dimidia omnium bonorum etiã in domibus ꝛ caſtellis ſi Laurentius illa habebat ꝛ hoc de iure cõmuni ex quo dicta ſtatuta non militant ꝛ ſi dictus Alfonſus admittitur quodammodo beneficio dicti Philippi qui excludit de iure cõmuni dictos Angelum ꝛ Antonium. dictus enim Philippus nullo iure reperitur excluſus a ſucceſſione dimidie. Et dicti Angeli ꝛ Antonius ſunt de iure cõmuni excluſi in totum a dicto Philippo. ꝛ dictus Alfonſus de iure municipali excluderet a quarta. ã. a dictis Antonio ꝛ Angelo ꝛ in huiuſmodi vel ſimilibus perplexitatibus pluries conſului. ꝛ vno ſemel in eadem ciuitate Senarum. ꝛ legendo. l. ſi quis vel ſi qua. C. ad ter. ꝙ vbi contingit ꝙ ſint tres perſone quarum vna a nemine excluditur in totum. ꝛ alie varijs reſpectibus venirent excludende videlicet q2 vna perſona excluditur ab illa que non reperitur excluſa ꝛ excludit aliquo iure tertiam perſona ʒ tunc illa tertia perſona que non excluditur ab illa que non reperitur excluſa. ſuccedit vna cum ea eius beneficio ſi illa adit hereditatẽ: vt eſt tex. in. l. ij. §. ſi ſit conſanguinea. ff. ad tertul. vbi ſoror conſanguinea excludit patrem in adoptionem dictus pater excludit matrem: mater admittitur ad parte ʒ cum ſorore decidit ibi ꝙ ſi ſoror ſuccedit quia adit hereditate ʒ pater excluditur. ꝛ cum ſorore admitteẗ mater ſi ſoror repudiat ſuccedit pater excluſa matre. ꝛ ſic conſideratur perſona ſororis. ꝛ licet ipſa ſuccedat in parte excludit in totum nec habetur conſideratio perſone ab ea excluſe. ꝛ perinde ſucceditur ac ſi perſona excluſa a ſorore non eſſet in reru ʒ natura. facit tex. in ſimili in. §. ſed ſi fuerit ſoror. inſti. ad tertu.

d ¶ Et ex his apparet ꝙ non bona argumentatio in noſtris terminis arguere de toto ad partem: quia non ſuccedens in aliquo in nihilo excludit. Et ſuccedens in parte ꝛ in parte non ſuccedens excludit in totum. ꝛ ſic etiam a parte in qua non ſuccedit. Item ſi non ſuccedit in aliquo non facit alium admitti in aliquo. ꝛ tamen qui ſuccedit in parte facit alium admitti ad partem in qua ipſe non ſuccedit: ita formaliter contingit in terminis dicto. §. ſi ſit conſanguinea ꝛ in terminis. d. §. ſed ſi fuerit ſoror. ꝛ in terminis. d. c. auctoritate in ſi. de conceſ. preben. lib. vj. Et in omnibus caſibus in quibus vt ſupra loquuntur Barto. Bald. Ange. collegium peruſinum. ꝛ Pet. de ancha. Nec reperio aliquem aduerſante ʒ in his terminis niſi ꝙ forte vnu ʒ verbum in curſu loquendi videtur ponere Pau. de caſtr. in. l. illam. C. de colla. ſed illum intelligendo ſm. l. quam allegat non facit contra. Et dicta docto. intelligi debent ſm. ll. quas allegant. vt not. Barto. in. l. non ſolum. §. ſi liberationis verba. de libera. lega. ꝛ in. l. cum quidam. ff. de his quib. vt indig. Nec auctoritas Pau. de caſtr. eſt magnifacienda etiam ſi expreſſe dixiſſet contrarium attentis tot ꝛ tam magnis auctoritatibus ſupra recenſitis. Et deciſionibus dictorum iurium. vnde in propoſito ex quo dictus frater philippus ſuccedit de iure communi: nec excluditur a ſtatuto. ꝛ de iure communi excludit in totum dictos Angelum ꝛ Antonium. Et non excludit de iure cõmuni nec ex forma ſtatutorum dictum alfonſu ʒ. ſed dictus alfonſus de iure communi ſuccedit equaliter cum dicto fratre philippo. ideo non habita aliqua conſideratione de dictis Antonio ꝛ Angelo excluſis a philippo dictus alfonſus potuit ſuccedere ꝛ ſucceſſit in dicta hereditate equaliter cum dicto philippo.

e ¶ Nec ob. adducta in contrarium. nam quando quis excluditur ſub conditione ſi talis perſona ſupereſt ſi illa perſona que eſt cauſa excluſionis non inuitatur. ſed ſolum in conditione ponitur tunc licet non ſuccedat tamen excludat. ita contingit in terminis dicta aucten. licet. C. de nat. libe. vbi filij naturales inuitantur ad ſucceſſionem non ob. coniuge patris que coniunx non propterea admittitur ſiue naturales extent ſiue non. ꝛ propterea ad excluſionem naturalium ſufficit ꝙ coniunx ſuperſit. ſed quando quis excluditur quia alius admittitur vel vt alius admittatur ad ſucceſſionem. tunc illo non ſuccedente ceſſat excluſio. vt probatur in dicto. §. ſi ſit conſanguinea. ꝛ in alijs iuribus ſupra adductis. Ad hoc etiam. d. l. ij. ꝛ. l. equiſſimum. ff. ad tertu. ꝛ ita contingit in terminis noſtris. quia ſtatuta excludunt matrem ꝛ coniunctos ex latere matris vt ſuccedant coniuncti ex latere patris per not. per Barto. in. d. l. ij. §. videndum ad ter. ꝛ per docto. in. l. illam. C. de colla. in l. maximum vicium. C. de libe. prete. ꝛ in. l. ſi defunctis. C. de ſu. ꝛ le. ꝛ in multis alijs locis in quibus concluditur ꝙ ſi ſtatutum excludit filias extantibus maſculis vel cognatos extantibus agnatis cenſentur inuitati ipſi maſculi vel agnati cenſentur inuitati a ſtatuto. Et ſic ſtatutum cenſetur habere duplex caput vnum incluſiuum aliud excluſiuum in dictis ꝛ ſimilibus: prout volunt docto. in locis preallegatis. vel dicamus ꝙ aut ſub conditione inuitantur aliqui qui alr̃ non erant inuitati ad ſucceſſionem. Et tunc ſatis eſt ꝙ perſona poſita in conditione ſuperſit: licet non ſuccedat vt ſic inuitati ſub dicta conditione non admittantur ad ſucceſſionem. ita contingit in terminis dicta auc. licet. ꝛ in terminis. d. l. filiuſfamilias. §. cum quis. aut perſona que alr̃ erat inuitata ad ſucceſſionem excluditur ſub conditione ſi talis ſupereſt. ꝛ tunc vt excluſio locum habeat requiritur ꝙ illa perſona in conditione poſita ſuccedat: alr̃ ceſſat excluſio. ita contingit in terminis noſtris. ꝛ in terminis. d. §. ſi conſanguinea ꝛ aliorum iurium que ſupra adduxi. ꝛ in omnibus caſibus ſupra recitatis qui ponunẗ per docto. ã. relatos. Et datur ratio differentie: quia ſtatuta excludentia perſonas que alr̃ inuitabantur ſub conditione ſi alia perſona extat non videtur excludere niſi vt perſona poſita in conditione admittatur non ſic quando perſona alr̃ non inuitata ad ſucceſſionem ſub ſimili cõditione inuitatur. ꝛ ſuadet ratio que in ſimili habeẗ in illo vulgari turpius eijcitur ꝙ̃ non admittitur hoſpes. c. quẽadmodũ. de iureiuran. vel dicamus ſoluendo dictum contrarium prout ſoluit Bart. in dicto. §. filium. ꝛ in. l. j. §. ſi pater. de coniũ. cum eman. li. Nam Bar. in. d. §. filiũ. in. j. ꝛ. ij. q. concludit ad ꝓpoſitũ. ꝛ

aut quis

aut quia ab alio excluditur quia ille excludens habet po/tentius ius in ſucceſſione. Et tunc ceſſat excluſio ſi ille ex/cludens non ſuccedit aut quis non excluditur dicta ratio/ne. ſed quia deficit conditio ſub qua vocabatur ad ſucceſ/ſionem. et tunc ſecus. vt in dicta auc. licet ſimiliter in dicto §. ſi pater diſtinguit ꝙ aut ille qui impediebat. ideo impe/diebat quia faciebat deficere conditionem diſpoſitionis ex qua debebat admitti: aut impediebat quia ius ſuccedendi habebat. primo caſu etiam priuantur iudicio defuncti me impedit. vt. d. l. filiusfa. §. cum quis cum ibi not. Secundo caſu diſtinguit. loquitur tamen quando priuatur iudicio te/ſtatoris que diſtinctio non adaptatur ad terminos noſtros et dicte ſolutiones Bar. non aduerſanf ſolutionibus. ś. da/tis ꝙ dicta auc. l3. et. d. §. cũ qs nõ obſtant ſupradicte con/cluſioni que cõcluſio. vt. ś. dixi, pcedit ſi ex perſona dicti philippi fuit legittime adita hereditas: ſecus ſi ea nõ adita fuiſſet repudiata: put repudiata apparet in copia inſtrumẽ/ti ad me trãſmiſſa. Si enim fuiſſet legittime repudiata ante aditionem ſecus putarem per. d. §. ſi conſanguinea.

f ¶ Si autem fuit adita prout mihi preſupponitur non po/tuit repudiari. Quia hereditas adita repudiari non po/teſt. vt. l. ſicut. C. de repu. here. niſi forte mediante reſti. in integ. que non apparet conceſſa neq; petita. Poſſet autem queri et dubitari quid ſi pro parte eccleſie peteretur reſtõ in integ. aduerſus aditionem. et concederetur prout conce/di poteſt ſi reſultaret leſio ex aditione. l. ſi fine. §. ſed quod papinianus. ff. de mi. et. l. j. C. ſi vt ſe ab hereditate abſtineat cum ſi. An tunc admittantur dicti Angelus et Antonius prout ſi ab initio fuiſſet hereditas repudiata: an vero ad/mittantur ad portionem dimidiam in qua ſucceſſerat dicta eccleſia ex perſona dei philippi. an vero dicta dimidia accre/ſcat dicto alfonſo. Circa quod licet videatur prima facie di/cendũ quod dicti angelus et Antonius admittanf ad tres partes dictorum bonorum Laurentij et inſolidũ ad domos et caſtella ſi qua ſunt: quia reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio. l. ꝙ ſi nolit. §. reſtitutio. ff. de mino. Et ſic ſi eccle/ſia reſtitueret aduerſus aditionẽ vr pinde ac ſi nõ adiuiſ/ſet: ſed ſi nõ adiuiſſet et repudiaret dicti Angelus et Anto/nius admitterenf ad dictas ratas. ergo et ſi adiuit et ab adi/tione receditur mediãte reſtitutione in integ. et ſequitur re/pudiatio pariter. videtur inferri ꝙ predicti Angelus et An/tonius ad predicta admittunf. et ſi non admitterẽtur ad om/nia predicta ſaltem admittantur ad dimidiam in qua ſuc/ceſſerat dictus frater philippus: quia quando prior in gra/du adit hereditatem et poſtea ſe abſtinet mediante reſtitu/tione in integrũ ſuccedit ſequẽs in gradu. l. j. §. ſi quis adi/ta. et. l. ij. §. ſi bonorum poſſeſſione. ff. ad ter. facit. l. et ſi ſi fine. §. ſed quod papinianus. et. l. ex contractu. ff. de re iud.

g ¶ Uidetur autem ꝙ non debeat reſtitui eccleſia. quia nõ reſtituitur niſi leſus. l. minoribus. et. l. ſi. C. de in integ. reſti. mi. et. c. j. extra de in integ. reſti. Sed nõ eſt veriſimile ꝙ ec/cleſia fuerit leſa ex aditione hereditatis quam alij deſide/rant. et pro ea conſequenda litigant ſeu litigare intendunt. Si tamen reſtitueretur videtur ꝙ dictus alfonſus non ſit priuandus iure ſibi queſito cum aduerſus eum non peta/tur reſtitutio nec ratione partis delate dicto alfonſo reſti/tuitur eccleſia: ideo non ſuadet ratio ꝙ ius ſibi queſitum auferatur iuxta illud vulgare turpius eijcitur nec iure cau/tum reperitur ꝙ ſi is qui adiuit et poſtea mediante reſtitu/tione recuſet hereditatem coheres inuitus priuetur ſua portione ſed bene reperitur iure diſpoſitum ꝙ portio mi/noris qui eſt reſtitutus accreſcit coheredi ſi non vult ſuam portionem recuſare. l. ſi minor. ff. de acqui. here. et. d. l. ex cõ/tractu. Et alia iura diſponunt ꝙ portio vacans per repu/diationem accreſcit coheredi. l. vnica. C. quãdo nõ per. par. et. l. ſi duo. et. l. ſeruus cõmunis ab extero. et. l. cũ hereditate. ff. de acq. here. cũ ſimilibus. Et nõ accreſcit pſone ſ3 accre/ſcit portioni. l. ſi totã. ff. de acq. heredi. et ibi Bart. q ita ſu/mat illã legẽ. Et ſubdit ꝙ ius accreſcendi reſpicit rẽ nõ p/ſonam per illum tex. et. l. ſi titio. ff. de vſufruc. verba autem ſtatuti reſpiciunt perſonam et non rem: ideo cũ ſtatuta ſint correctoria iuris communis et irrationabilia: prout in ſimi/li dicit Bal. in. d. l. quicunq;. de ſeruis fugitiuis loquẽs in ſtatuto diſponente ꝙ patruus excludat auum maternũ. quã fortius dixiſſet in iſtis ſtatutis excludentibus etiam ma/trem que eſt proximior auo propter nepotes patrui ma/gni qui ſunt in quarto gradu: cum patruus ſit in ſecun/do de iure canonico. et in tertio de iure ciuili. Et vigore

dictorum ſtatutorum conſtitui in octauo gradu: excludunt etiam matrem itaq; ſunt p maxime reſtringenda per iura vul/garia. ideo reſtringantur ꝙ excludat ſolum a delatione here/ditatis. et ſic vt non ſuccedat. non autem vt aliquid auferaf ei qui ſucceſſit. nec verba id importãt: nec eſt par ratio per ſuperiora dicta. Et qr poſt ius queſitum tractat de damno euitando. l. iij. ff. de dam. infec. ante vero ꝙ̃ ſucceſſerit tracta/bat de lucro captando nec eſt par ratio et. l. ſi. C. de codicil. Et procedat quando perſona ſuccedit non quando portio accreſcit ipſo iure rei non perſone. Et hec pars mihi vide/tur magis equa et rationi conſona et etiam rigori. Nec obſtat quod dicebatur ꝙ reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſi/tio per. d. §. reſtitutio. quia nõ dicitur ita abſolute in. d. §. re/ſtitutio. ſed dicitur ꝙ vnuſquiſq; ius ſuũ reciperet: ſed di/cti Angelus et Antonius nullum ius habebant ante aditio/nem: qr non erat eis delata hereditas. ideo ceſſent verba il/lius tex. itaq; ſi volumus verbis inherere non viget. Sin autem volumus inherere menti intelligendus ꝙ prout mi/nori reſtituitur ꝙ amiſit per actum aduerſus quem in inte/grum reſtituif: ita et aduerſario qd ſibi affuit: ex illo actu re/ſtitui debet prout ſuadent ea que ibi ſubduntur: et que ha/bentur in. l. j. et. l. j. C. ſi aduer. tranſact. et. l. j. C. de repu. Non autem ſi per indirectum tertius lucratur vel dãnificatur ſit repoſitio in priſtinum ſtatum: verbigratia eſt factum legatũ titio ſi. x. dederit heredi gaij minor adit hereditatem titius ſibi dat. x. poſtea reſtituitur minor aduerſus aditionem dicet ne quiſpiam ꝙ legatum purificatum reddatur conditionale prout erat ante ita ꝙ ſi titius decedit legatũ caducef abſit. facit ad predicta. d. l. ꝙ ſi minor. §. ſceuola. Laus deo.

¶ Ratio ſemel reuiſa an debeat pretextu erroris calculi ite/rum reuideri non obſtante ſententia lata ſuper dicta reui/ſione que tranſiuit in rem iudicatam: et an tutor debeat ha/bere ſalarium pro tempore quo adminiſtrauit tutelam.

¶ Conſilium lxij.

In noie domini noſtri Ieſu chriſti. ¶ Quãq; videatur prima facie dicendum ꝙ dicta ratio debeat reuideri non obſtante ꝙ fuerit ſemel reuiſa et non obſtante dicta ſententia quia error calculi videf ꝙ red/dat ſententiam nullam per. l. j. §. j. ff. que ſentẽtie ſine appel. reſcin. facit qr in ſententiis quaſi contrahitur. l. iij. §. idẽ ſcri/bit. ff. de pecu. et contractus initi ſuper ratione calculata nõ impediunt quominus debeat ratio reuideri ſi allegaf error in calculo per. l. j. C. de erro. calcu. et licet ibi dicatur ꝙ ſen/tentia non retractetur pretextu erroris calculi: neq; etiã trã/ſactio videtur poſſe intelligi quando ſuper errore calculi eſt ſententiatum vel tranſactum. ſecus ſi in tranſactione vel in ſententia ſit erratum in computo. Et ideo cũ petatur ratio reuideri pretextu erroris in calculo videtur ꝙ ratio reuiden/da ſit vt per reuiſionem rationis videatur an ſit erratum in calculo. maxime videtur dicendum ſi petatur reuideri ratio vt ſequatur condemnatio ad mille libras quas dictus Ioan/nes olim tutor in ſua petitione petebat tanq̃ ſibi debitas a dictis eius olim pupillis ſcilicet Hieronyma et Alexandro de quibus mille libris ñulla eſt facta mentio in dicta ſenten/tia. Et ſic cum dicti olim pupilli non fuerint abſoluti a di/ctis mille libris petitis per dictum Ioannem ſaltem in illis videtur ꝙ ſit diſcutiendum an debeantur dicto Ioanni qd bene videri non poteſt niſi tota ratio reuideatur. et per con/ſequens videtur ꝙ dictus Ioannes fouet iuſtitiã maxime quo ad dictas mille libras. Et ſi in dicta reuiſione rõnis iu/dicaliter conſtaret de errore. et conſequenter de iniuſtitia dicte ſententie videtur ꝙ dicta ſententia quatenus appare/ret iniuſta deberet reuocari per ea que habentur in. c. frater/nitatis. de frig. et malefi. et in. c. ij. extra de purga. vulga. quã/do enim notorie conſtat ex actis de iniuſtitia ſententie ipſa ſententia venit retractanda per id quod legitur in. c. cũ her/toldus. de re iudica. ſm Imo. in. c. cum dilecta. de reſcript. et idem vult ibi do. Anto. et ſm eos. licet ſententia que tranſi/uit in rem iudicatam inducat notorium. tamen et probatio/nes in iudicio facte inducunt notoriũ. c. veſtra. et. c. ſi. de co/habi. cle. et muli. et primum notoriũ eſt preſumptionis. ſcõm eſt probationis qd debet preualere ſm eos nõ obſtat ꝙ nõ admittitur probatio contra preſumptionẽ iuris et de iure: qr illud eſt verum ſtante dubio: qr volens probare repellitur:

ſed ſi admittitur ⁊ ꝓbatur illa probatio tranſit in notorium ⁊ ſnīa reuocabiť ſm do. Ant. ſm quē non ob. ſnīa ꝯ iniam l.j.C.qñ prouo.non eſt neceſ.qꝛ ꝓcedit qñ non eſt probata iniuſtitia. Nam ea probata notoriū preſumptionis eſt obfuſcatum per notorium probationis qđ preualet ſm eum.

a ¶ His tamē non ob.contrarium puto reſpondendum ſcilꝫ ꝙ dicta ratio quatenus reuiſa fuit. ⁊ ſuper ea pronunciatuꝫ non debeat amplius reuideri:qꝛ lꝫ ſtipulatio ratione erroris calculi retractetur ⁊ ſemel vel pluries calculata ratio debeat iterū reuideri ſi allegatur error. Licet in primis calculis emanauerit ꝓmiſſio certe quātitatis.vt hec habentur in d.l.j.C.de erro.cal.tamē ſecus eſt quādo emanauit ſentētia que tranſiuit in rem iudicatā vel eſt tranſactum.vt eſt etiam expreſſuꝫ in.d.l.j.de erro.cal.vbi caſus ⁊ ſuper caſu legis nō eſt diſputandū.l.ancille.C.de fur.⁊.l.illam.ver.de modo.C.de col.nec loquiť ille tex.quādo ſuper errore calcu.eſſet litigatum ⁊ ſententiatū.ſed generaliter quādo eſt ſententiatuꝫ ſuper lite in qua in reuiſione rationis allegať eſſe errarū in calculo:⁊ ita generaliter intelligunt illum tex.doc.ibi cōmuniter omnes non obſtat.d.l.j.§.j.ff.que ſententie ſine appellatione reſcin.qꝛ imo tex.ibi in ſi.§.ibi ſi vero.ideo facit pro non contra ⁊ principiū illius.§.loquitur:quādo error in cōputatione eſt in ſentētia expreſſus.nam tūc ſentētia eſt nulla.ſecus ſi error nō eſt expreſſus in ſentētia. ⁊ in ſimili probatur in.§.ſequēti.⁊ in.l.ij.C.eo.ti.ſed in caſu noſtro nō eſt error expreſſus in ſentētia merito ſententia nō debet reſcindi nec iterū calculi ratio reuideri ꝑtextu erroris calculi ꝓut etiam ita diſtinguūt doc.maxime Bar. ⁊ Bal.in.d.l.j.C.de erro.calcu.lꝫ inter ſe diſcrepent in caſu quādo ſententia haberet expreſſam relationē ad acta in quibus appareret de errore.nam Bar.tunc vult ꝙ ſentētia vicieť quaſi error cenſeatur expreſſus in ſententia ex quo eſt error expſſus in termino ad quē ſit relatio.⁊ id cenſetur cōtineri in termino referente qđ cōtinetur in termino ad quem ſit relatio per.l.ſi ita ſcripſero.ff.de condi. ⁊ demō.⁊.l.aſſe toto.⁊.l.inſtitutio talis.ff.de here.inſti.ſed Bal.in hoc vult cōtrarium qꝛ tunc non eſt peccatū in forma vel materia.ſecus quādo in forma ſententie eſt expſſus error ſm eū.in caſu aūt noſtro ſentētia non habet expreſſam relationē ad aliqua acta in quibus appareat error calculi.merito nō ſumus in dicta dubitatione. ſed dicendū eſt ꝙ non ſit expſſus error in ſententia:nec ſententia vicietur pretextu erroris calculi qui non apparet nec veniant retractanda.lꝫ petatur reuiſio calculi:ex eo qꝛ dicať erratum in calculo per ſupradicta.⁊ inſuper dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ cenſereť expreſſus error in ſentētia propter relationem ad acta.⁊ ideo diceret ſententia:nulla tamē non videtur ꝙ in caſu noſtro poſſit amplius de nullitate dici ex quo a ſententia extitit appellatū.⁊ de nullitate dictum.⁊ appellatio fuerit deſerta ⁊ pronunciatum ſuper deſertione appellationis ⁊ preſupponatur in facto vigere ſtatutuꝫ ꝙ interpoſita appellatione ſi ſimul ⁊ ſemel intentatur iniquitas ⁊ nullitas.⁊ cauſa appellationis eſt poſtea deſerta nō poteſt amplius dici etiam de nullitate.⁊ per cōſequens videtur caſus ſtatuti ꝙ amplius de nullitate dicte ſententie non poſſit diſcuti. Nec ob.ꝙ per iudicem appellationis fuerūt electi ⁊ deputati arbitratores qui haberent reuidere dictaꝫ rationem:vtrum eſſet bene calculata. ⁊ cōſequenter dicta calculatio rationis facta per primos arbitratores ⁊ ſentētia ſuper ea emanata fuerit iuſta:necne ⁊ dicti ſecundi arbitratores.vt.ſ.electi nihil retulerint iudici nec forte quicq̄ reuiderint de dicta ratione:qꝛ reſpondetur ꝙ dicta deputatio ⁊ electio facta per iudicem non impedit curſum inſtantie ſeu fatalis appellationis:qꝛ iure cautum non reperitur:nec ob. auc.ſi tamen.C.de tempo.appel.vbi deciditur ꝙ tēpora inſtantie appellationis non currunt dum durat cōpromiſſum: qꝛ loquitur in compromiſſo facto a partibus nō loquitur in arbitratoribus deputatis a iudice. Preterea preſupponitur in themate ꝙ officium illorum arbitroruꝫ non durabat niſi triennio ⁊ a tēpore ſententie late eſt elapſum quadriēnium ⁊ vltra ⁊ videtur innui ꝙ poſt dictum triennium eſſent elapſa tempora conſtituta ad appellandum ſuper quo prouident cōmuniter ſtatuta limitando tēpora iure cōmunis. Et inſuper de hoc amplius diſputandum:ex quo lata eſt ſentētia ſuper deſertione appellationis a qua non preſupponitur eſſe appellatum.⁊ ſic tranſiuit in rem iudicatam.

b ¶ Et ſententia etiā mera interlocutoria tranſit in rem iudicatam quo ad partes:ideo partibus ꝑiudicat.c.cum dilecti de elec.⁊ habeť per doc.in.l.qđ iuſſit.ff.de re iu. ⁊ in.c.cum ceſſante extra de appel. Remanet ergo ex his concluſio ſatis clara ꝙ ex eo qꝛ allegetur error iuris non pōt dicta ſnīa retractari tanq̄ nulla neq̄ etiam tanq̄ iniqua.

c ¶ Eſt modo deueniendum an debeat reuideri dicta ratio pretextu illarum mille librarum que fuerunt petite in libello dicti Joan.nec ſuper eis fuit expreſſe ꝓnunciatum. Circa qđ eſt ad euidentiam premittēdum ꝙ actio tutele intentata per dictas partes eſt actio generalis in qua continetur redditio rationis : vt habetur in .l.j.§.j.ff. de eden. ſuper glo.magna.⁊.ff.de tute.⁊ rat.diſtra. quaſi per totum. Ratio auteꝫ eſt illa que cōtinet data ⁊ accepta.d.l.j.§. edictiones in ſi.⁊.l.ſiquis ex argentarijs.§. rationem.ff. de eden. ⁊.l.emptor.§.lutius.ff.de pac. Et ideo in reuiſione ⁊ redditione rōnis veniūt data ⁊ accepta. ⁊ ſic debita ⁊ credita pupilli ⁊ tutoris cōtracta rōne tutele. Et ꝙ reliqua reſtituantur hoc eſt ea que ſuperſunt cōputatis hincinde datis ⁊ acceptis:vt hec ꝓbātur in.l.cum ſeruus.ff.de condi.⁊ demon.⁊ ibi per doct. Et faciunt alia iura ſupra ꝓxime adducta ⁊ veniunt reliqua in redditione rōnis oſtēſis datis ⁊ receptis.vt.d.l.cū ſeruus.§.ſi.⁊.l.qui ſub conditione. de cōdi.⁊ demō.⁊.l.ſi ſtatu libera.§.ſiqs non dare.ff.de ſtatu liberis.⁊.l.ſiquis rōnes.de liber.leg.cum ſi.

d ¶ Reliqua enim nō ſunt alia niſi qđ facto cōputo de datis ⁊ receptis.reſtat debitor qui rōnes reddere debꝫ:vt ꝓbatur in dictis iuribus maxime in.d.l.qui ſub conditione ibi:ſed qđ reliquū fuerat per cōtextum ſcripture remanere apud eū ſoluere debꝫ. habēs ergo reddere rationes ꝓut eſt tutor nō teneť dare pupillis niſi id qđ reſtat.⁊ ſic reliquum eſt apud eū cōputatis inuicem datis ⁊ receptis.⁊ ita reddiť ratio:⁊ ita calculať ⁊ reuidetur per dicta iura. Et ita etiam reuiſa. ⁊ reportata fuit per reuiſores ad id deputatis in caſu iſto vt euidēter patꝫ ex inſtrumento eorum reportus in quo exprimiť ꝙ viderūt libros adminiſtrate dicte tutele inter ceteros librum cōtinentem introitus ⁊ exitus ad quem ꝓut dicitur ſe refert petitio dicti Joannis de mille libris.item patꝫ ex dicto reportu qđ computauerunt ⁊ cōpenſauerūt introitus ⁊ exitus. Et facta contributione ſeu computatione hincinde declarauerunt in quo reſtaret debitor dictus Joānes. Et per conſequens declarauerūt ꝙ omnibus his que errogauit dictus Joānes pro vtilitate pupillorꝫ ⁊ que debēt ad exitū pupillorū poni ſibi Joāni admiſſis ꝓ ſuo exitu ⁊ illis compenſatis cū ſuo introitu reſtat debitor in quātitate ꝑ eos declarata ſuꝑ quo eſt iudicatū ⁊ ſentētia tranſiuit in rē iudicatā que res iudicata facit ius inter partes.⁊ habeť ꝓ veritate.l.res iudicata ꝓ veritate habeť.ff.de regu.iur. Et facit de indebito debitū.l.iulianus verum debitorem.de condi.indeb.ideo non poteſt inter partes in litem deduci. vtrum facto cōputo ⁊ calculo de errogatis per dictū Joannem ⁊ receptis per eum ſit dictus Joannes in aliquo creditor. Nam ex quo eſt iudicatū ꝙ eis computatio remanet debitor in neceſſariam cōſequētiam infertur ꝙ in eis ſi fieret reuiſio rationis nō eſſet creditor:quia eſſe creditorem ⁊ debitorem in eodem calculo: compenſatis hincinde debitis ⁊ creditis eſt impatibile. vt de ſe conſtat ita ꝙ conſtat ꝙ ſtante veritate eorū que declarata ſunt ꝑ reuiſores rationis predicte. Et cōſequēter iudicata per iudicem neceſſario ſequitur ꝙ Joannes non debꝫ habere illas mille libras quas petit.

e ¶ Sed veritas ipſa ꝓbať per ipſam rem iudicatam per.d.l.res iudicata. Ergo non dꝫ audiri dictus Joannes ſuper dictis mille libris. Sufficit enim ꝙ ex re iudicata in conſequentiam aliquid inferatur vt obſtet aduerſario exceptio rei iudicate:vt de directo ꝓbat tex.in.l.ſi inter te ⁊ me.ff.de excep.rei iu.vbi ſi iudicatū eſt rē eē meam vel me eſſe heredem.⁊ tu vis agere dicendo te heredem vel rem eſſe tuam tibi obſtat exceptio rei iudicate adeo ꝙ nō debes audiri.qꝛ ſtāte veritate rei iudicate neceſſario apparet iniuſtitia tue petitiōis.ideo nō debes audiri.ita pariter cōtingit in caſu noſtro:qꝛ ſi facto calculo ⁊ reuiſa ratiōe ⁊ admiſſis hincinde admittēdis tu es meus debitor. neceſſario ſequiť ꝙ tu nō es meus creditor in illa ratione.ideo non debes audiri ſi vt creditor agis. ideo pariter nō debes audiri ſi iudicatū eſt calculatis hincinde tutorem in ratione tutele eſſe debitorem non debet audiri ſi dicit ſe in ea creditorem. facit etiam.l.ſi quis cum totum eodem.titu.⁊.l.quod in dieꝫ §.ſi rationem.ff.de compen.vbi ſi eſt oppoſita exceptio cōpēſationis.⁊ ſuꝑ ea cognitum. Et ſuper ea nō eſt pronunciatum:ſed excipiēs eſt cōdēnatus ad quantitateꝫ per aduerſarium

uerſarium non poteſt condēnatus petere id qđ deduxit in exceptione: qꝛ ſi obtineret detegeretur iniquitas rei iudicate ex qua reſultat pſumptio iur. ⁊ de iure ꝯ quaꝫ nō admittiť pbationō put nō admittiť pbatio ꝯ rē iudicatā ſeu qđ ex eius iniuſtitia inferť put dicūt dns Ant. ⁊ Jmol. i. d. c. cū di lecta. de reſcrip. ⁊ iō ex his infertur ꝙ non dꝫ audiri dictus Joannes ſuper dictis mille libris: ſup er quibus eſt ſaltem per indirectum iudicatum.

f ¶ Nec obſtant adducta in ꝯtꝛiuꝫ: qꝛ licet quando pars que obtinuit ſniam ꝓ ſe fateretur cognoſci de iniquitate rei iudicate. Et per pbationes detegeretur iniqtas inie. ſentētia ve niret reſcidenda. put no. Jnno. ⁊ Jo. an. in. d. c. cum Bertoldus. ⁊ d. Anto. ⁊ Jmo. in. d. c. cū dilecta. tñ pars que ob tinuit ſniam pōt impedire cognitionem fieri ſuper iniqtate ſnie ꝓponēdo exceptioneꝫ rei iudicate quo caſu non ad mittiť cognitio ſeu pbatio poſt rem iudicatam. put volunt prefati doc. in ſupradictis locis. qđ pbatur per ſupradicta. Et ꝓpterea nō poterit detegi iniqtas rei iudicate dato ꝙ re vera fuiſſꝫ iniqua. ⁊ ꝑ hoc rñdetur ad. d. c. fraternitatis. ⁊ ad. d. c. ij. de purga. vulg. in qbus ſentētia reſcindiť ꝯſtito euidētiam facti de eius inqtate ad que iura ēt reſpondetur ꝙ in eis ſnia fuit lata per minus integras pbationes. Nam tūc poſtea cōperta veritate ſnia reſcindiť. ⁊ iſte eſt text. ſm lec. Uincentij quā ſequiť Panoꝛ. in. d. c. ij. de purga. vulg. Et ita ēt cōtingit in. d. c. fraternitatis. vbi ſnia eſt lata pretextu atteſtationum teſtiū iurātium de credulitate ſm vnā lec. quā tangit ibi. d. Anto. in tertia col. Et idē tenent Pe. de ancha. ⁊ Panoꝛ. in. c. ex tuarum. de purga. cañ. qđ ⁊ voluit Jnno. in. c. tua nos. de coha. cle. ⁊ mulie. quem allegat Ange. in. l. j. C. que ſnie reſcin. nō poſſunt. dicēs eē notabile. ⁊ idem vult in. l. j. C. que ſnie reſcindi nō poſ. ⁊ in. l. diuus. ff. de mili. teſtō. ⁊ in. l. ſub ſpecie. C. de re iud. vbi ad hoc allegat. l. admonendi. ff. de iureiu. ⁊ idem volunt doct. cōiter in. c. propoſuiſti. de probā. poteſt etiam reſponderi ad. d. c. fraternitatis. ꝙ in cauſa matrimoniali ſententia non tranſit in rem iudicataꝫ. ⁊ propterea reſcinditur reperta in ꝯtrium veritate. Et ex his veniunt decidēda plura queſita poſita in themate vꝫ primum queſitū ſcilꝫ ꝙ dictus Joānes non poſſit dicere de nullitate vel iniuſtitia dicte rationis reuiſe: aut ſententia ſuper ea lata. ⁊ ꝙ inſtantia dicte cauſe appellationis ⁊ nullitatis non intelligatur eſſe ſuſpenſa. ſed deſerta cauſa appellationis ⁊ nullitatis. ⁊ conſequenter dicta ſententia que tranſiuit in rem iudicatam debeat mandari executioni non obſtante replicatione ꝙ iterum ratio debeat reuideri ⁊ calculari. Et per conſequens ſit reſponſum ad tertium ⁊ quartum queſita primo loco facta in themate ⁊ pariter primum dubium ſecundo loco poſitum in themate. ⁊ etiam ad tertium ſecundo loco poſitum ꝙ dicte mille libꝛe non poſſint amplius peti per dictum Joannem ⁊ ex quo dicta ratio reuideri nō debet fruſtra diſcutiendum venit ſm queſitum primo loco poſituꝫ in themate. ⁊ ſcōm dubium poſitum ſcdo loco. ad que breuiter reſpondeo ꝙ dicte partite que reſpiciunt culpam tutoris in adminiſtrando non reſpiciunt erroꝛem calculi ſed malam adminiſtrationem ⁊ ſic culpam vel dolum tutoꝛis. Jdeo ſi ratio reuideretur ex cauſa erroꝛis calculi non venirent retractande ille partite rei iudicate que reſpicerent malam adminiſtrationē non erroꝛem calculi: limitata enim cauſa limitatum producit effectuꝫ. l. cancellauerat. ff. de his que in teſtō delentur. ⁊ l. limitatis agris. ff. de acquirendo. rerum dominium. ⁊ facit. c. cum ceſſante. de appella.

g ¶ Reſtat itaqꝫ ſolū vltimū queſitū an dictus Joānes debeat habere ſalarium ꝓ tpe quo fuit tutoꝛ ⁊ adminiſtrauit. ⁊ ſic ꝓ octo annis ad qđ breuiter reſpondeo ꝙ nō eſt iure cautū ꝙ tutoꝛ poſſit petere ſalariū lꝫ reperiatur ꝙ iudex poſſit tutoꝛi ſalariū cōſtituere ⁊ quandoqꝫ cum tutoꝛes. per. l. j. §. ſi pupillus. ff. de tute. ⁊ rationibus diſtrahen. l. tutoribus. §. ſi. ff. de admini. tuto. ⁊ ibi per glo. ⁊ Barto. per eundem Barto. in. l. in eos. ff. de tute. ⁊ per Bal. in. l. ſumptus C. de admi. tuto. ⁊ non dicunt dicta iura neqꝫ prefati doct. ꝙ tutoꝛ poſſit ſalarium petere nec ꝙ iudex teneatur ſalariū conſtituere tutoꝛi: ſed dicunt glo. ⁊ Barto. ꝙ poteſt conſtituere. ⁊ nō quicquid iudicis poteſtati committitur iuris neceſſitati ſubijcitur. l. non quicquid. ff. de iudi. ⁊. l. j. C. quomodo ⁊ quando iudex. ⁊ textu. in. d. §. ſi pupillus. dicit ꝙ ſalarium fuit conſtitutum tutoꝛi: quia aliter ſe exhibere non poterat. ex quo innuitur ꝙ als de facili ſalarium non conſtituitur. ⁊ Bart. in. d. l. a tutoꝛibus. dicit ꝙ iudex poteſt tutoꝛi ſalariuꝫ conſtituere ex cauſa quaſi innuat ꝙ generaliter ⁊ nō apparente cauſa non poſſit iudex tutoꝛi ſalarium cōſtituere. ⁊ ibi glo. dicit ꝙ poteſt iudex ſalariū cōſtituere tutoꝛi gratia remunerationis. Satis autē ſuadet rō ꝙ ſi reperitur tutoꝛē male adminiſtraſſe. non mereatur remunerationem. ⁊ cōſequenter non debeat ſalariū ſibi cōſtitui: qꝛ tamen nō eſt in iure declaratū quando ſalariū tutoꝛi cōſtitui poſſit. Jdeo hoc totum videtur remittendū arbitrio iudicis per. l. j. ff. de iure delibe. ⁊ que habentur in. c. de cauſis. de offi. deleg. Cautius tamē putarem ꝙ iudex non cōſtitueret ſalariū. attentis ſupradictis. ⁊ etiam qꝛ cōmuniter tutores gerunt tutelam nō habito ſalario a pupillis. ⁊ debemus inherere in dubijs his que cōiter fieri cōſueuerunt. c. inſpicimus. de reg. iur. in. vj. ⁊ in. l. in obſcuris inſpici. ff. co. titu. ⁊ facit. l. ſi. C. de fideiuſſo. cum ſi. Laus deo.

¶ Uniuerſitas per actus paſturandi ⁊ ſimiles in territoꝛio vicine vniuerſitatis: an acquirat iuriſdictionem contra dictam vniuerſitatem ſtante laudo de quo in conſilio.

¶ Conſilium lxiij.

In noie domini noſtri

Jeſu xpi. ¶ Et ſi in hac cōſultatione videatur prima facie dicēdum ꝙ cōmunitas caſtri vallis ⁊ eius ſpeciales homines habeant facultateꝫ lignandi paſturandi ⁊ faciendi frōdes pro eoꝝ animalibus in poſſeſſionibus ſitis in territoꝛio caſtri ſancti Felicis ſpectantibus ad caſtrū ſancti Felicis ſeu ſpectantibus ad particulares pſonas dicte vniuerſitatis: ex quo preſupponitur ꝙ dicti homines vniuerſitatis caſtri vallis fuerant cōſueti lignare paſturare ⁊ facere frondes in dictis poſſeſſionibus ante latum laudū inter dictas cōmunitates ⁊ in laudo expreſſe cōtinetur ꝙ vti homines dictoꝛuꝫ caſtroꝛū hactenus poſſederant: ita poſſideant in futurum: neqꝫ debeant quoquomodo a dictis vniuerſitatibus ſeu ſingularibus perſonis referēdo ſingula ſingulis moleſtari ſeu inquietari videtur aperte diſponi per dictum lauduꝫ ꝙ liceat dicte vniuerſitati ⁊ ſingularibus perſonis ipſius paſturare lignare ⁊ frōdes facere in nemoꝛibus dicte vniuerſitatis caſtri ſancti Felicis ⁊ eius particulariū perſonarum put ſoliti erant facere ante dictū latum laudū. quādo enim homines dicte vniuerſitatis ſolent indifferenter paſturare vel vti nemoꝛe per eoꝛū beſtias vniuerſitas eoꝛum cenſetur poſſidere ipſum nemus put videtur velle gl. in. l. ſicut. §. ſi quid vniuerſitati. ff. qđ cuiuſqꝫ vniuer. no. ⁊ dicit ibi Pau. de ca. ſequendo illam glo. ꝙ actus particulariū perſonarum cōferunt ad retentionem poſſeſſionis vniuerſitatis. Et dato ꝙ ille poſſeſſiones de quarū vſu agitur dicantur eſſe vniuerſitatis caſtri ſancti Felicis vel particulariū perſonarum ipſius caſtri. tamen vſus potuit pertinere ⁊ ſpectare ad dictam cōmunitateꝫ caſtri vallis ⁊ eius particulares homines: qꝛ pōt quis habere vt ſeruituteꝫ perſonalem ius paſturandi ⁊ lignandi ⁊ frondes faciendi in re aliena per no. per Pe. ⁊ Cy. in rubri. C. de vſufruc. ⁊ per Bar. in. l. vt pomum. ff. de ſer. ri. generali. ⁊ per Rapha. poſt doc. in. l. pecoris. ff. de ſerui. ruſt. predi. vſufructuarius autem poſſidere videtur rem in qua hꝫ vſum. arg. naturaliter in prin. ff. de acqui. poſ. ⁊ ſaltem habet quaſi poſſeſſionē ſeruitutis: qꝛ ſeruitutes quaſi poſſidentur. l. quotiens el ſecundo. de ſer. ⁊. l. ſicuti. §. ariſto. ſi ſerui. vendi. ⁊. l. ſi edes. de ſerui. vrba. pre. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. l. iij. in prin. ff. de acqui. poſ. ideo in dicta poſſeſſione ſeu quaſi poſſeſſione non debent communitas caſtri vallis vel eius particulares homines moleſtari vel inquietari in dicta poſſeſſione vel quaſi poſſeſſione quominus lignent paſturent vel frondes faciant in poſſeſſionibus in quibus ſoliti erant predicta facere donec iudicialiter conuincantur. ⁊ hoc vigoꝛe dicti laudi. cuius verba videntur clara.

a ¶ Tamen his non ob. cōtrariam parteꝫ arbitroꝛ veriorem. nam licet preſupponatur ꝙ homines ſingulares dicte vniuerſitatis caſtri vallis ſoliti fuerint paſturare: lignare: ⁊ frōdes facere in dictis poſſeſſionibus caſtri ſancti felicis ⁊ particularium hominū ipſius. tamen non videtur ꝙ fuerit aliqua poſſeſſio vel quaſi poſſeſſio apud dictam vniuerſitatem caſtri vallis vel particulariuꝫ perſonarum ipſius. Nam vniuerſitas non querit poſſeſſionem ex actibus particularium perſonarum ipſius. arg. l. j. §. municipes ibi: qꝛ vniuerſi conſentire ⁊c. ff. de acquiren. poſſeſ. ⁊ facit. §. per procuratoꝛem.

eadẽ.l.iuncta.l.ſi ego.ff.de neg.ge. Licet autẽ in.l.ij.ff.de
acqui.poſ.ſubdaẜ ꝙ vniuerſitas querit poſſeſſionẽ per ſer
uum ⁊ liberam perſonã: tamen intelligiẜ per liberam perſo
nam habentem mandatũ. ⁊ ſic per actorem vniuerſitatis.l.
municipio.ff.vt in poſ.le.⁊ ſentit gl.in.d.l.ij.dũ allegat.d.l.
municipio.q: dicta gl.⁊ doc.intelligunẜ ſm leges quas alle
gant.vt no. Bar.in.l.non ſolum.§.liberationis verba.ff.de
lib.le.⁊ pro hoc etiã facit.l.ita tũ in prin.ff.ad tre.⁊.l.j.§.j.
ff.qđ cuiuſq; vni.no.⁊ que habentur in dictis iuribus.

b Nec reperiẜ iſta ſpecialitas in vniuerſitate ꝙ querat poſ
ſeſſionem aut dominiũ per liberam perſonam non habentẽ
mandatum cũ regulariter ſecus ſit.d.l.ſi ego.⁊.d.§.per ꝓcu
ratorem.l.poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.e.ti.⁊ inſti.per quas pſo.
no.acqui.§.ex his itaq;.vbi tex.generaliter ꝓbat ꝙ per libe
ram perſonam non queriẜ alteri poſſeſſio ſeu dñium niſi in
caſibus.ſ.expreſſis ⁊ niſi per procuratorẽ.⁊ ſic per habentẽ
ab alio mandatũ ⁊ generalitas cõprehendere põt vniuerſi
tatem ⁊ collegiũ in quibus eſt eadẽ ratio.ergo idem ius.l.ſ
titio.de ver.ob.⁊.l.illud.ff.ad.l.acquil.cum ſi.

c Aliud enim eſt vniuerſitas: aliud particulares homines
particulariter cõſiderati.l.in tantũ.§.vniuerſitatis.ff.de rex
di.⁊.l.ſed ſi hac.§.qui manumittiẜ.ff.de in ius vo.⁊ ideo cõ
cludendum eſt ꝙ poſſeſſio nõ queritur vniuerſitati per ſin
gulares actus per dicta iura.⁊.d.§.ſi qđ vniuerſitati.vbi bar.
Ang.⁊ Pau.de ca.dicunt ꝙ ſi qđ faciunt omnes de vniuer
ſitate ſi id faciunt vniuerſitate non ſolẽniter cõgregata.⁊ nõ
cõmunicato cõſi.non cenſetur actus geſtus ab vniuerſitate.
qđ ⁊ vult Bar.in.l.aut facta.§.ſi.ff.de penis.ad hoc eniã vt
actus geſti afficiant vniuerſitatẽ requiriẜ ꝙ vniuerſitas ſit
ſolẽniter cõgregata.⁊ ipſi actus gerantur cõmunicato cõſi
lio ⁊ habita deliberatione.no.doc.pſati in dictis iuribus. ⁊
in.l.metum.§.animaduertendũ.ff.qđ met.cã. ⁊ per glo.in.l.
aliud.§.referẜ.ff.de regu.iur.⁊ per glo.in.l.ſed ⁊ dolo.§.j.ff.
de dolo.⁊ qđ per gl.in rubrica que ſit lon.cõſue.⁊ per Bar.
in.l.omnes populi.circa prin.ff.de iuſti.⁊ iure.

d Nec ob.glo.que videtur velle contrariuã in.d.§.ſi quod
vniuerſitati dum loquitur de vſu nemoris per beſtias homi
num ville ſentiens ꝙ vniuerſitas ville cenſeatur poſſidere
nemus ſi homines ville vtuntur nemore cum eorum beſtijs
q: reſpondetur ꝙ illa glo.nihil determinat. ⁊ in queſtione
quã primo loco format arguit pro ⁊ contra ⁊ nihil decidit.⁊
licet vltima allegatio ſit ꝙ illud qđ ſinguli homines de vni
uerſitate faciunt cenſeatur factuã ab vniuerſitate: tamẽ non
figit pedes.⁊ Bar. ⁊ doc.firmant in hoc contrarium ſcilicet
ꝙ etiam ſi omnes homines vniuerſitatis aliqđ faciant illud
non cenſeatur eſſe factum ab vniuerſitate prout.ſ.dictũ eſt.
Et dicta glo.videtur velle ꝙ illud qđ ſubditur in ea de vſu
nemoris veniat decidendum ex deciſione precedentis que
ſtionis.glo.ideo cum illa precedens queſtio gl.decidatur ꝙ
geſta hominum de vniuerſitate etiam omnium non afficiũt
vniuerſitatem actiue nec paſſiue: ita etiam veniat decidendũ
ſm menteã dicte glo.ꝙ licet omnes homines ville vtantur
nemore paſcendo cum eorum animalibus: non ꝓpterea cen
ſeatur vſam fuiſſe cõmunitateã ville.⁊ ſic per vſum ſuoꝝ ho
minum nõ cenſeri queſitam poſſeſſionẽ per ipſam villam.⁊
hoc ſentit Pau.de ca.in.d.§.ſi qđ vniuerſitati qui circa illã
glo.concludit ex dictis doc.vt.ſ.dixi.lã non ita clare.

e Subdit tamen pro ſaluanda illa glo.que ſm eum ſentit
contrarium ꝙ licet non queraẜ poſſeſſio per illos actus ſin
gularium perſonarũ.tamen poſſeſſio per vniuerſitatẽ que
ſita retineatur per dictũ vſum ſingularium perſonarũ vni
uerſitatis: vult ergo ipſe Pau.de ca.ꝙ vſus conferat ad re
tentionem poſſeſſionis iam queſite.non autem conferat ad
querendam poſſeſſionem.⁊ ſic pro deciſione ſupra facta cuã
in caſu noſtro non appareat ꝙ cõmunitas caſtri vallis ali
ter queſiuerit dictam poſſeſſioneã.⁊ ſic qualitercunq; dicta
gl.intelligaẜ: non obſtat dicto caſtro ſancti Felicis. Et dato
ꝙ inclinet in vnam ſententiam pro fundamento materie: ta
men q: illud fundamentum a doc.dãnatur non eſt de ea cu
randum: pro quo etiam facit q: non apparet ꝙ homines ca
ſtri vallis vſi fuerint dictis poſſeſſionibus ſeu nemoribus
tanq̃ in rebus vniuerſitatis. Et ſepe cõtingit ꝙ rebus in
cultis ⁊ ſterilibus homines ꝓmiſcue vtuntur adeo ꝙ vſus
non oſtendit poſſeſſionem ſeu animum poſſidendi: q: talis
vſus plerunq; frequentatur etiam in re aliena.

f Adeo ꝙ vſus non videatur inferre ad poſſeſſionẽ prout
in ſimili dicitur in vſu qui ſolet permitti amicis ⁊ familiari
bus ꝓpter talẽ vſum nõ ꝓbaẜ poſſeſſio.p.l.qui iure familia
ritatis cum ibi no.ff.de acqui.poſſ. videtũr enim ſimilis.⁊
eadẽ ratio in caſu iſto ⁊ maxime ſi alij vicini etiam ſimilia
faciebant in dictis nemoribus. Licet hoc non reputem ne
ceſſario in caſu iſto per ſupradicta. Nec etiam videẜ ꝙ ſin
gulares homines queſiuerint poſſeſſioneã ſibijpſis: q: nõ
videẜ ꝙ vſi fuerint tanq̃ in rebus ad ſe particulariter per
tinẽtibus. Attento ꝙ paſſim ⁊ indifferẽter accedebãt etiã
illi qui nunq̃ acceſſerant ad poſſeſſionem puta paruuli pa
ſtores ꝓut aſſolet fieri: ex quo deprehẽditur ꝙ non vteban
tur tanq̃ eis competeret poſſeſſio vel quaſi poſſeſſio. ⁊ ſic
non videtur ꝙ particulares homines poſſint niti ex eoruã
poſſeſſione vel quaſi poſſeſſione ſeu ex poſſeſſione vel qua
ſi poſſeſſione eorum vniuerſitatis.

g Quod ⁊ videtur ex alio dicendum: q: ſiẜe ius paſcendi
aĩalia ⁊ lignãdi ⁊ faciendi frõdes nõ videẜ cedere in ſerui
tutem: ſed in ius perſonale per no.per Bar.in.l.mela.§.ſi.
ff.de ali.⁊ cib.leg.vbi vult ꝙ ſi relinquitur alicui ius aque
ducende per prediũ vicinũ ſi ille cui relinquiẜ nõ hã aliud
prediũ vicinũ.⁊ ſic non cadit ſeruitus realis: ſed illud ius
nõ cadiẜ in ſeruituteã etiã perſonalẽ: ſed ius mere pſonale
ꝓut etiã hoc tenet ibi glo.⁊ idẽ tenet etiã Bar. in.l.vt po
mum.C.de ſer.ti.generali in eo q habet ius colligendi po
muã qđ ⁊ videẜ tenere ibi Bal.colligẽs ex illo tex.ꝙ aliud
eſt ſeruitus: aliud eſt obligatio perſonalis. idem vult glo.
in.l.pecoris.ff.de ſeruitu.ruſti.predi.vbi concludit ꝙ ſi ali
cui relinquiẜ ius paſcẽdi pecora in ſuo pđio non cenſeatur
tali legatario relicta ſeruitus perſonalis ſed ius quoddam
perſonale.⁊ iſta fuit opi.Azo.⁊ Joan. quam ſequũtur ibi
Bal.⁊ Ange.⁊ cõiter doc.ꝓut ibi dicit Rapha.ſm quem
h tutius eſt tenẽdum tanq̃ cõmune: licet ipſe pro ꝯcordia
diſtinguat ꝙ aut teſtator dixerit verba executiua erga lega
tarium.⁊ tunc interpetretur ſeuitus perſonalis. ⁊ ſic intel
ligetur ſententia Rogerij Pet. ⁊ Cyn. aut dixerit verba
executiua erga perſonam debitoris. ⁊ tunc cenſeatur ius
mere perſonale.⁊ procedat opinio Bar.⁊ ſequacium. Non
autem tangit tertium mẽbrum ſcã quando verba executi
ua non referũtur erga debitorem: nec erga creditorem: pro
ut loquuntur verba glo.Bar.⁊ ſequacium.vnde dicto ca
ſu tutior eſt ſententia glo.Bar.Bal.⁊ Ange. ⁊ communis
quam vt tutiorem dicit Rapha.eſſe ſequendam.

h Et ideo in dubio ius paſcẽdi animalia non cenſetur eẽ
ſeruitus etiã ſi concederetur ꝙ vtentes illo iure haberent
ius vtendi ſed in iure perſonali non cadit poſſeſſio ſeu qua
ſi poſſeſſio.d.l.iij.in prin.de acquiren.poſſeſ.⁊.l.ſeruus qui
bona fide.§.incorporales.ff.de acqui.re.domi. Et quibus
pateã ꝙ verba dicti laudi non habent obſtare dicte vniuer
ſitati caſtri ſancti Felicis vel eius particularibus quatenus
dicũt ꝙ vti poſſiderũt ita poſſideant. Nec poſſint quoquo
modo inquietari. Si eni non daẜ poſſeſſio neq; quaſi poſſeſ
ſio nõ inquietãtur aliquo modo quominus poſſideant vti
poſſiderunt. Quia qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt.l.
ij.ff.de vſufruc.l.eius que in ꝓuinciam.ver. qñ tunc.ff.ſi
cer.pe.⁊.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.ff.de acqui.rerum dominio.

i Et maxime laudũ nõ iuuat hoies caſtri vallis: q: ex lau
do regulariter nõ agitur.l.j.C.de arbi.ſã pareẜ laudo metu
pene.l.diem proferre.§.ſtari.ff.eo.ti.in penis autem mitior
interpetratio eſt amplectẽda regula in penis i.vj.⁊.l.ſi pre
ſes.⁊.l.interpetratione.de penis. Et facit q: verba ſentẽtie
ſunt ſtricte interpetranda.l. paulus reſpõdit eos.ff. de re
iu.⁊.l.j.C.ſi pl'es vna ſñia pari ratiõe ⁊ verba laudi ſunt
ſtricte interpetranda.l.j.ff.de arbi. Item verba contractus
interpetrantur contra euã qui nititur ex contractu.l.labeo.
⁊.l.ſi in emptione in prin.ff.de contrahen.emp.⁊.l.veteri
bus.ff.de pac.⁊.l.quicquid aſtringende.§.j.de verbo.obli
ga.adeo ꝙ etiaã ſi competeret dictis hominibus caſtri val
lis ſeruitus perſonalis vſus ⁊ quaſi poſſeſſio ipſius ſerui
tutis nõ verificarẽtur verba dicti laudi: quia illa dictio qua
ſi denotat impropꝛietatem.l.equiſſimum in prin.ff.cõmu
ni diui.cum ſimi.⁊ verba in dubio ſunt proprie intelligen
da.l. non aliter.ff. de lega.iij. ⁊.l.j.§. proſpexit.ff. de exer
ci.licet hoc non ſit neceſſarium: quia dicti homines caſtri
vallis non cenſentur habuiſſe aliquam ſeruitutem nec ſi
militer eorum vniuerſitas per ſupra dicta ⁊ ius mere per
ſonale nullo modo poſſidetur. vt ſupra dictum eſt. Et ſic
omnino ceſſant verba dicti laudi.⁊ etiam nullo modo que
ritur ius perſonalis in re aliena niſi doceatur de aliquo ti
tu.non enim queritur preſcriptione quia ſine poſſeſſione
nulla cauſaẜ preſcriptio.l.ſine poſſeſſione.ff.de acqui. poſ.
⁊.c.ſine

⁊.c.ſine poſſeſſione.de regu.iur. in.vj.⁊ rei ſue quilibet eſt
moderator ⁊ arbiter.l.in re mãdata.C.mã.⁊ cõſequẽter põt
aliũ ꝓhibere ne ingrediat̃ rẽ ſuã.l.iij.ff.de acq.re.do.⁊ iſti.
eo.ti.§.pale.⁊ p ꝯſequẽs particulares domini poſſeſſionũ
põt licite ꝓhibere ne homines caſtri vallis vtant̃ eoꝝ poſ-
ſeſſionibus in paſturãdo lignãdo ſeu frondes faciẽdo pro
eorũ animalibus ⁊ pari rõne vniuerſitas ſancti felicis põt
ꝓhibere dictos homines ne ingrediant̃ dicta bona ad ſe
pertinẽtia ⁊ ne his vtant̃ in paſturãdo animalia lignãdo ⁊
frondes faciẽdo niſi cõmunitas caſtri vallis vel eius homi
nes aliter ꝓbẽt ꝙ eis cõpetat ius p̃dicta faciẽdi alio medio
ꝙ̃ dictũ vſum. Et per predicta patet reſponſũ ad omnia
in contrarium adducta. Laus deo.

Uxor vſufructuaria omnium bonorum cum poteſtate
alienandi prout ſibi placuerit.an legare poſſit aliqua de di
ctis bonis ad pias cauſas in preiudicium heredis inſtituti.

Conſilium lxiiij.

In nomine dñi noſtri
Ieſu chriſti. In caſu preſentis cõſultatio-
nis fui conſultus p parte dictarum neptuũ ⁊
vtrum dicte domine camille competeret fa-
cultas vendendi ⁊ alienandi dicta bona cum
ipſa domina camilla ex ſuo patrimonio ⁊ dcõ vſufructu.vt
ñ.ſibi relicto poſſet ſm eius qualitatẽ ⁊ cõditionẽ cõmode
viuere adeo ꝙ nõ erat ſibi neceſſe venire ad aliquã aliena-
tionem bonorum dicti frãciſci:in qua cõſultatione conclu-
ſi ꝙ nõ poſſet dicta domina camilla pro libito voluntatis
alienare dicta bona cõcludendo ꝙ erat vſufructuaria.non
autem domina dictorum bonorum.vt latius deduxi in di-
cto ꝯſi. Et propterea videt̃ etiã in hac ꝯſultatiõe prima fa-
cie ꝯcludendũ ꝙ dicta domina camilla non potuerit dicta
bona mobilia vel immobilia dicti frãciſci reliquere in ſuo
teſtamẽto in preiudiciũ dictaꝝ neptũ heredũ dicti primi te
ſtatoris:ſed potius cenſeant̃ reliquiſſe ius ſuũ:q: vſufru-
ctuarius legãdo rem in qua habet vſumfructũ cenſet̃ lega
re ius ſuum dato ꝙ ex tali interpetratione legatũ reddatur
inutile.l.vxor patrui.C.de le.⁊.l.qd in rerum.§.ſi vſumfru-
ctũ.ff.de leg.j.⁊.l.ſtichũ.ff.de vſufru.le.⁊ maxime hoc vi-
detur dicendũ ex quo legauit quaſi omnia bona mobilia ⁊
immobilia dicti frãciſci.⁊ ex hoc generaret̃ maximum pre-
iudicium dictarũ neptum heredum teſtatoris ita ꝙ non vr̃
veriſimile ꝙ fuerit ea intẽtio teſtatoris ꝙ per dcã eius ver
ba generalia voluerit priuare ſuum nepotẽ.⁊ ſuas neptes
fere tota ſua ſubſtantia. Et in re dubia multum põderatur
id qd eſt veriſimile.l. in obſcuris inſpicitur.de reg.iu.⁊.c.
inſpicitur.eo.tit.li.vj.⁊ prout concluſum fuit in dicta con-
ſultatione ꝙ non poterat ad libitum diſponere alienando
ex contractu inter viuos:ita ⁊ videt̃ ꝙ nõ potuerit alienare
per vltimã voluntatẽ cũ de cõtractibus ad vltimas volun-
tates procedat.ar.⁊ ecõtra.l.ſeruũ filij.§. eum qui cyrogra
phum.de le.j.⁊.l.ſi.C.e.ti.⁊.l.ſi ex legati cã.ff. de ver.obli.
a Et licet poſtea fuerint mihi oſtenſa conſilia doctiſſimo
rum doc.qbus concludebat̃ ꝙ dicte domine Camille per
dicta verba teſti cenſeatur eſſe relicta ꝓprietas dictorum
bonoꝝ mobiliũ ⁊ immobilium p tex.in.l.ꝓculus.⁊ que ibi
p Bald.q ſm eos notat ex illo tex. Quod ſi cui relinquit̃
vſusfructus rei.⁊ ꝓhibetur vt nequeat alienare cenſetur re
linquere proprietatem. ⁊ idem dicit ibi Ange. Adducunt
etiam.l.ſpecies.de auro ⁊ argento legato.⁊.l.ſi. de vſufruc.
earũ rerum que vſu conſumunt̃. ⁊ .l. donationes.§.ipẽs.
ff.de dona.adducebat̃ etiam qd no.bar.in.l.iiij.in p̃n.ff.de
alimen.⁊ ciba.lega.Item adducebat̃ ꝙ cõſuetudo bulgari.
per quam illa verba interpetrant̃ reliquit dominam maſ-
ſariam ⁊ vſufructuariam prout dixi in dicto meo conſilio:
loqtur in relicto vniuerſali oĩum bonoꝝ.in relicto autẽ pti
culari ſm Bart.⁊ doc.alia fit interpetratio per.l. ſi titio.ff.
de vſufruc. lega. vbi datur electio legatario. vtrum velit
habere dominium. an vero vſumfructum ⁊ huic ſecundo
membro applicabatur in dictis cõſilijs caſus noſter.⁊ ſi ita
foret ſine dubio potuiſſet dicta domina Camilla legare.
prout legauit tanꝙ̃ de rebus proprijs diſpoſuerit. quaſi
legando dicta bona que legare non poterat tanꝙ̃ vſufru-
ctuaria cenſeat̃ legaſſe tanꝙ̃ dña ne legata ſua redderent̃
inutilia prout in ſimili probat̃ in.l.ſi auia.tamen p̃dicta mo
tius me mouerunt nec ad p̃ſens mouẽt:nõ curo aũt aliter
reſpondere:q: non confert ad ꝓpoſitum cõſultantis cuius
intereſt ꝙ vera eſſet illorũ concluſio.nã ſi cenſeretur dicte
domine Camille relicta ꝓprietas ſimpliciter vel alternatiue
proprietas vel vſusfructus conſultans haberet intentum.
b Tamen preſuppoſito etiaꝫ ꝙ dictum medium non iuuet
conſultantẽ prout arbitror ꝙ non iuuet non obſtantibus ſu
pra adductis puto de iure cõcludendum ꝙ dicta legata fa-
cta ad pias cauſas valeant. Licet enim in alio cõſi.cõcludaꝫ
per verba dicti teſtamenti nõ cenſeat̃ abſolute cõceſſa facul-
tas alienandi pro libito volũtatis.⁊ illud putem etiam ꝓce-
dere in alienatione que reſultaret ex vltima volũtate q: mi-
litat eadẽ ratio.⁊ ſic ꝓcedat qd ſupra dixi in cõtrarium.ratio
tamẽ eſt:q: verbũ placuerit poſitum in dicto teſtamẽto non
ſignificet abſolutam voluntatẽ:ſed arbitrium boni viri.per
l.thais ancilla.§.ſorore.⁊.l.lucius.de fideicõmiſ.liberta.cõ-
functa.l.fideicõmiſſa.eo.titu.⁊ no.Bar.in.d.l.lucius.⁊ in.l.
ſi ſic.in prin.de lega.j. ⁊ in cõſilio ſuo qd incipit bittonenſis
in ordine tertio ſm ordineꝫ peruſinũ non informis.ex quo
videtur ꝙ ita demum potuerit alienare ſi appareret aliqua
iuſta cauſa alienandi prout hec latius cõcluſi in alio cõſilio.
tamen videtur ſatis cõuenire arbitrio boni viri ſi ille cui cõ
mittitur facultas alienandi per teſtatorẽ alienat ad pias cau-
ſas.⁊ ſic pro anima teſtatoris que eſt ceteris rebus preferẽ-
da.l.ſancimus.C.de ſacroſan.eccle. ⁊ pro hoc videt̃ tex.in.c.
cum tibi extra de teſta.ſm lec.Inno.que ꝓut dicit ibi Pa-
nor.cõmuniter placet canoniſtis ⁊ legiſtis. vbi probat̃ ꝙ ſi
teſtator cõmiſit alteri diſpoſitionẽ ſuorum bonorũ cenſetur
diſponere ꝙ ille diſtribuat ad pias cauſas. Et ꝓpterea non
dicatur decedere inteſtatus:ꝓut dicit ille tex. Cõuenit ergo
arbitrio boni viri ꝙ etiã ille qui nullus ius habet in bonis
poſſit alienare in pios vſus ꝓut ſibi placet ſi a teſtatore eſt
ſibi cõceſſa poteſtas diſponendi de dictis bonis.⁊ tamẽ non
poſſet alienare in cãm prophanã. Et ſic alienare ad pias cau
ſas vr̃ ꝙ pertineat ad eum qui hꝫ facultatẽ alienãdi arbitrio
boni viri ꝓut habebat in caſu noſtro dicta dña Camilla.
c Et verbum diſpoſitio non videtur ꝙ ſignificet liberam ⁊
abſolutam voluntatẽ:ſed arbitrio boni viri:prout alıs in ſi-
mili dicit Bar.de verbo licentia ⁊ verbo poteſtate in.l.alio
ff.de alimẽ.⁊ cib.lega.⁊ facit qd habetur in.l.fideicõmiſſa.§.
ꝙ̃ꝙ̃.de lega.iij.⁊ in.l.ſi ſic.de lega.j.⁊ per conſequens appa
ret per.d.c.cum tibi.ꝙ arbitrium boni viri applicatur ad di
ſpoſitionem ⁊ alienationeꝫ in pias cauſas qd maxime vide-
tur dicendum ſi dictus teſtator habebat etiam alia bona que
non veniunt appellatione mobilium ⁊ imobiliuꝫ prout in-
tellexi ꝙ habebat dictus teſtator qui fuerat magnus merca-
tor ita ꝙ in bonis ſuis remanſerunt multa credita que non
veniunt appellatione bonorum mobilium ⁊ immobiliũ.l.a
diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi. ⁊ in.l.ꝙ̃ tuberonis.
§.in peculio.ff.de peculio. ⁊ habetur in.l.j.⁊.ij.C. ſi aduer.
tranſac. Ita ꝙ etiam ſi per dictam dominam Camillaꝫ fuiſ-
ſent in eius teſtamento omnia bona mobilia ⁊ imobilia di-
cti teſtatoris ad pias cauſas. Nihilominus inſtitutio here-
dis remaneret ſine notabili vtilitate. Et tãtofortius in caſu
iſto in quo prout mihi dicitur nõ reliquit ad pias cauſas di-
cta domina Camilla omnia bona mobilia ⁊ immobilia dicti
primi teſtatoris.⁊ ideo ex his videtur ꝯcludendum ꝙ dicta
relicta ad pias cauſas facta per dictam dominam Camillam
de dictis bonis mobilibus ⁊ immobilibus valeant ⁊ teneãt
non obſtantibus adductis in cõtrarium quibus ſatis appa-
ret reſponſum per adducta pro hac parte. Licet enim vſu-
fructuarius cenſeat̃ relinquere ius ſuũ. Relinquendo ſim-
pliciter rem in qua habet vſumfructum cenſeatur relinque-
re ius ſuum.licet ex hoc legatum reddatur inutile per dictã
l.vxor patrui.⁊.d.l.quod in rerum.§.ſi vſumfructum.cuꝫ ſi-
milibus:tamẽ aliud videtur eſſe in caſu iſto in quo dicta do
mina Camilla non habebat ſolum vſumfructum ſed habe-
bat facultatem alienandi ⁊ diſponendi de dictis bonis ꝓut
ſibi placuerit. Nam tunc ne relictum reddatur inutile non
cenſetur reliquiſſe tanꝙ̃ vſufructuaria ſed tanꝙ̃ habens fa
cultatem alienandi:quia non cenſetur quis eligere viaꝫ per
quam ſua iudicia impugnentur prout dicit tex.in.l.iij.ff. de
mili.teſta. Et quia in dubio debemus aſſumere interpetra-
tionem per quã actus valeat ⁊ non pereat per.l.quotiens in
actionibus.ff.de reb.dub.⁊.c.ſi papa.de priuileg.lib.vj.⁊.l.
quotiens in ſtipulationibus.ff.de verbo.obli.cum ſimi. Et
etiam q: amplectenda eſt interpetratio que fauet pie cauſe.
arg.l.ſunt perſone in ſi.ff.de relig.⁊ ſump.fune.⁊.l.in ambi-
guis pro dotibus.ff.de iure dotium.⁊.ff.de regu.iur.iuncta

l.cum his.§.ſi mulier.ff.de cõditio.indebi.⁊ quod habetur
in.l.j.C.de ſacroſan.eccle. Que rõnes ſimul iũcte preualẽt
illi ratiõi ſoli ꝙ quis cenſeatur relinquere ius ſuũ.Plures
eni rationes vincunt vnam.ar.auctentice itaqꝫ.C.cõmunia.
de ſucceſ.Nec militat illa rõ ꝙ non ſit veriſimile ꝙ voluerit
ꝙ inſtitutio heredũ fuerit inutilis. qꝛ nõ redditur inutilis:
tum qꝛ remanet vtilis in bonis que non veniunt appellatio
ne bonorum mobilium ⁊ immobiliũ ꝑut ſunt noĩa debito
rum. Itẽ reddebat vtilis in ſpe illa ꝙ vxori nõ placeret de
omnibus bonis mobilibus ⁊ immobilibus diſponere.Naꝫ
⁊ ſpes eſt in ꝯſideratiõe ⁊ pretio extimãda.l.ſpem.C.de do
nat.⁊.l.in lege falcidia nõ habet pro puro.⁊.l. in q̃titate.§.
magna.ff.ad legem falci.Nec etiaꝫ obſtat ꝯcluſio quã feci in
conſilio quod in vita dicte domine Camille reddidi quod
ſcilicet ipſa non poſſet pro libito voluntatis diſponere: ſed
ſubſiſtente cauſa:qꝛ illa cõcluſio fundat in virtute ⁊ ſignifi
catione verbi placuerit quod ſignificat arbitrium boni viri:
ſed arbitrio boni viri cenſentur conuenire relicta ⁊ aliena
ta ad pias cauſas:⁊ ſatis ꝓbet iuſtam cauſam fauor aĩe ⁊ pie
cauſe per dicta ſupra:merito ⁊c. Laus deo.

Pronuncia iudicis de cõpromiſſo faciendo inter cõſan
guineos an ſit iuſta ſtante ſtatuto. de quo in ꝑncipio ꝯſilij.

Conſilium. lxv.

In noĩe domini noſtri

i. Ieſu chriſti. Quoniã preſens conſultatio
mihi apparet clara ⁊ conſultans plurimũ in
ſtat pro expeditione idcirco breuiter rem ab
ſoluã.Licꝫ.n.ſtatutũ generaliter diſponat ꝙ
ſi qua lis queſtio vel cõtrouerſia verteret ſeu eſſet inter ali
quos cõſanguineos vſqꝫ in quartum gradum cõputanduꝫ
ſm ius canonicũ ⁊ petitũ fuerit cõpromiſſum ab altera par
tiũ teneat iudex de facto litẽ q̃õnẽ vel ꝯtrouerſiã ipſas par
tes cogẽ ad ꝯpromittẽdũ. ⁊ dci Berardinꝰ ſint ꝯſanguinei
in.ij.gradu.⁊ inter eos videt eſſe ꝯtrouerſia:idcirco vr̃ q̃ſi
iudex iuſte ꝓnunciauerit in cã forte cõpromiſſuꝫ faciendũ.
a Controuerſia enim videtur latius ſe habere q̃ verbum.
lis etiam ſi extraiudicialiter prout no.glo.in.l.lucius.§.tres
heredes.ff.ad treb.quam Bar.ibi dicit eſſe notanda. ⁊ ſepe
ſm Imol.ibi ⁊ maxime cũ conculcentur tot verba ſi lis que
ſtio controuerſia ſeu certamen. cumulari enim ſolent dicta
verba ad cautellam vt plura comprehendat: prout alſ dicit
Bar.in.l.amplius non peti rem ratam haberi.
b Et v̈bum de facto expſſum in ſtatuto iportare vr̃ ꝙ dcã
choactio nõ ſit regulata a diſpoſitione iuris poſitiui: ſed iu
dex cogat manu regia:id enim importat verbũ de fcõ prout
dicit Bar.in extrauagan. ad reprimẽda in verbo videbitur
circa finem.⁊ Lapus in allegatione.ccxxviij. dicit ꝙ dictum
verbum importat oẽm amplã ptãtem.dũmõ nõ ſiat ꝯ ius ⁊
honeſtũ quẽ refert Põta.in rubrica.ff.de arbi. ⁊ dum dicit
ꝯ ius intelligẽdũ ꝯ ius nãle vel ius gentiũ. Nã manꝰ regia
non erat arctata ad ſeruanduꝫ ius ciuile.l. princeps legibus
ff.de legibus.vel intelligatur ꝙ loquat quãdo ꝯcurrit ꝙ ſit
cõtra ius ⁊ ẽt ꝯ honeſtũ. ⁊ de hoc verbo de facto per Bar.
in conſilio incipiente punctus queſtionis vertẽtis inter al
bertum in ordine.lxxv.ſm ordinẽ peruſinum non informis
⁊ per Bal.in.l.j.ff.de euic.⁊ per eum in conſi.incipiente pre
mittendũ eſt ad euidentiã ꝙ verbũ de facto in ordine mihi
cccccli.⁊ aliquid p.d.Ant.de bu.in.c.in pñtia.de ꝓba. ⁊ per
bal.in.l.ſolam.C. de teſti.cũ ergo per ſtatutum ſit attributa
ampla ⁊ libera facultas capitaneo ⁊ eius vicario in cogẽdo
partes ad compromiſſum ꝓnunciãdo ꝙ cõpromiſſuꝫ fieret
videt ꝙ dcã ꝓnũcia nõ debeat cenſeri nulla neqꝫ iniuſta.
c Tamen ꝑdictis minime refragantibus ꝯriam partem pu
to aperta fronte cõcludendũ.ꝑmitto enim ꝙ iſtud ſtatutum
eſt exorbitans a iure cõmuni cũ de iure cõmuni nemo coga
tur ad compromittendum litem queſtionẽ ſeu cõtrouerſiã.
l.iij.§.j.ff.de arbi. ⁊ iõ debent verificari ſingula verba poſi
ta in ſtatuto:vt no. Bal.in.l. ſi quis non dicã rapere.C. de
epiſ.⁊ cle.col.iiij.allegando Ioã.and.in.c.j.de homicidio li.
vj.⁊ notant moderni in.l. ſi quis maior.C. de trãſac.facit gl.
quaꝫ ſequunt ibi doc.in.cle.ſi. de reſcrip.⁊ qð not. Bart.in
l.quotiens.ff.ſi qs cau.item ꝑmitto ꝙ ſtatuta maxie ſi ſunt
exorbitãtia recipiunt a iure cõi interpretationẽ paſſiuã.l.ſi
ſerui vr̃i.C.de noxa.⁊.l.ſꝫ ⁊ ſi lege.§. vt gradati.ff.de mu
ne.⁊ hono.⁊ vt minus recedit a iure cõi ẽt ſi opꝫ verba im
proprijare.c.tuꝫ dilectus.⁊ qð ibi per doc.extra de conſue.
d Et in ſpecie hoc ſtatutuꝫ ꝙ cauſe inter conſanguineos
compromittantur licet generaliter loquatur.tamẽ per di
ctam rõnem reſtringitur vt non cõpromittant res liquide:
vt per Bal.in.l.ancille.C.de furtis:itẽ ea que ipediunt li
tis ingreſſum ipediunt cõpromiſſum inqt notabiliter bal.
quẽ doc.ſequũtur in.l.ſi fratris.C. de tranſac. his preſup
poſitis faciliter deſcẽdimus ad conſultationis deciſionem.
nam verba dicti ſtatuti nõ militant in caſu noſtro. nam in
petitioni cõpromiſſi ad quã pronũcia ꝙ cauſa compromit
tatur referenda.eſt iuxta.l.vt fundus.ff.cõmuni diui.⁊.c.li
cet hely.de ſymo.⁊ cle.ſepe circa principium.de verb.ſign.
petitur fieri cõpromiſſum ſuper diuiſione certorũ bonorũ
hereditatis hoſchi nec aſſerit ꝙ ſuper diuiſione dictorum
bonoꝝ eſſet aliqualis queſtio controuerſia vel certamẽ pro
ut requirit principium ſtatuti ⁊ Franciſcus reſpondet ꝙ ſi
ſunt aliqua bona indiuiſa illa ſunt apud manus Berardi
ni que diuidi debent per partitores ⁊ diffinitores commu
nis cortone ſm formã ſtatutoꝝ ciuitatis predicte:itaqꝫ nõ
eſt controuerſia ſuper diuiſione bonoruꝫ dicte hereditatis
hoſchi que poſſiderent per dictum berardinuꝫ itaqꝫ ſi poſ
ſidentur per berardinum nulla eſt ꝯtrouerſia inter dictas
partes ⁊ cũ dictus berardinus non eſſerat ꝙ illa bona poſ
ſideantur per dictũ Franciſcuꝫ non apparet de aliqua con
trouerſia inter eos:⁊ ſi dicat Franciſcus remanſiſſe aliqua
bona dicte hereditatis hoſchi idiuiſa. ⁊ berardinus mitat
in ꝯtrium reſpondet ꝙ dictus Frãciſcus non negat ſimplr
remanſiſſe bona indiuiſa ſed ſe reſtringit ad bona ꝑ ipſum
Franciſcum poſſeſſa ſubdendo ſaltem per eum poſſeſſa.vñ
ad verificationem ſue negationis ſatis eſt bona per eũ poſ
ſeſſa non remanſerint indiuiſa.
e Ac natura dictiõis ſaltẽ eſt ꝙ verificet diſpoſitio ſi mi
litat qualitas cui adiungit:vt eſt apud grãmaticos. ⁊ ꝓbat
ꝑ tex.iũcta gl.i.c.ſtatutũ.§.cũ v̈o.de reſcrip.li.vj. ⁊ ibi Ioã.
and.in nouella.⁊ in addi.Spe.⁊ ꝑ Bar.in.l.ſi ita legatum
de auro ⁊ argẽto lega.⁊ in.l.j.de iur.cod.⁊ affirmatiua ber
ardini põt verificari i bonis ꝑ ipſum berardinũ poſſeſſis.
Et ſic cũ ſtare põt veritas affirmatiue cõtẽte in petitiõe
dicti berardini ⁊ veritas negatiue cõtẽte in exceptionibus
dicti frãciſci:iõ ex his nõ apparet aliqualis queſtio vel cõ
trouerſia inter eos.⁊ ſi per negationẽ reſultaret lis queſtio
vel ꝯtrouerſia illa eſſet orta poſt petitionẽ que petitio non
videtur reſpicere litem futuram. ideo nõ verificant verba
dicti ſtatuti nec petitur compromiſſum fieri ſuper lite que
verteretur vel eſſet ⁊c. Quo ad hanc particulam petitio
nis ſcilicet faciendi compromiſſi ſuper rebus indiuiſis he
reditatis hoſchi.ex quo ſaltem tempore petitionis non ap
paret qð aliqualis queſtio vel intereſſe verteretur vel eſſet
inter dictas partes ⁊ paria ſunt non eſſe ⁊ non apparere.l.
duo ſunt titij.de teſtamẽtaria tutela cum ſimilibus.nec in
dicta petitione ſit aliqua mentio de lite queſtione vel con
trouerſia aliqua.⁊ ſic nõ verificantur verba ſtatuti petituꝫ
fuerit qð ſuper tali lite queſtione ſiat compromiſſum. nec
verba poſita in principio ſtatuti ſi qualis queſtio ſeu con
trouerſia verteretur ſeu eſſet ⁊c.Que verba proprie ſum
pta tempus preſens ſignificant.l. ſcribit.§. idem ſcribit de
auro ⁊ argento legato.⁊.l.cum ſtipulamur.ff.de verborum
obligationibus.Quantum autem ad alias partes petitio
nis non militat ſtatutum. quia licet in petitione compro
miſſi dicatur quod vertebantur lites ſuper quadam domo
in petitione nominata ⁊ ſuper alijs bonis mobilibus ⁊ im
mobilibus.⁊ petit ſuꝑ dictis litibus fieri cõpromiſſum.nõ
tamen dr̃ in petiõne qð lites ille verterẽtur corã capitaneo
vel eius vicario ꝑut requirũt verba ſtatuti. ⁊ cũ deficiant
verba deficit ſtatuti diſpoſitio ꝑ ea que dixi in euidentiali.
Et maxime cum ſtatutum loquatur per dictionẽ ſi que ſo
let facere conditionem.vt per Bar.in.l.j. de cõditionibus
⁊ demonſtrationibus.⁊ eſt notiſſimum ⁊ a contrario ſenſu
ſtatutum probat qð capitaneus vel vicarius non cogat cõ
ſanguineos ad cõpromiſſum qui cõtrarius ſenſus preſtat
fortiſſimũ argumẽtũ.dicit tex.in.l.j.§.huius rei.ff. de offi.
eius cui manda.eſt iuriſdi.ad idẽ.l.qui teſtamẽto.§.mulier.
ff.de teſta.cum ſimilibus:ſed non allegatur nedum ꝙ pro
betur ꝙ dicte lites pendeant corã capitaneo aut eius vica
rio quin inſuper lꝫ allegetur ꝙ vertantur lites ⁊c.tamen ꝑ
conuentum dicitur quod nulle lites vertantur.ideo debe
bant probari per berardinum qui pro fundamento ſue in
tentionis dicit qð lites pendebant.l. ei qui dicit.de proba
tionibus

tionibus cuʒ cõcordantijs ⁊ vt dictum eſt ſupra paria ſunt nõ eſſe ⁊ nõ apparere ꝑ iura vulgaria. Preterea dictus berardinus nõ exprimit q̃ ſint lites ſup quibus petit fieri compromiſſum: nec exprimit cã nec exprimunt bona ſup q̃bus fieri petit cõpromiſſum: ita ꝙ reus certificet vtrũ velit cauſas cõpromittere ⁊ vtrũ cauſe ſint cõpromittẽde necne: cuʒ ſtatutũ excipiat certas cãs que nõ ſint cõpromittẽde adeo ꝙ impediret ex ſimilibus cauſis litis ingreſſus ꝑ ea q̃ habetur in.l.j.in ꝓn.ff.de edẽ.⁊ in.l.edita.C.de edẽ.⁊ i.l.ſi irẽ agat aliqs de rei vẽ.⁊ i.c.ſignificãtib⁹ de libelli obla.iõ dʒ ĩpedire ẽt cõpromiſſum ꝑ dictã theoricã Bal.⁊ ſequaciũ in l.ſi fratris.C.de tranſac.obſtã.excep.ꝙ petitio eſt dubia ⁊ obſcura generalitas enim parit obſcuritatem.l. ita fidei.ff. de iure fiſ.l.i tradẽdis i ꝓn.ff.cõtra ꝑdi.⁊.d.c. ſignificãtib⁹.

f ¶ Et alꝫ paria ſunt nihil exprimere ⁊ obſcure exprimere.l. de etate.§.nihil.ff.de interroga.acti.nec obſtant verba illa de facto.tum q: ẽt illa verba recipiũt paſſiuã interpetratio nem a iure cõi.l. ſi apparet cauſam eſſe compromittibilem ar.d.l.ſi ſerui veſtri cum ſimilibus.⁊ etiam ab eodẽ ſtatuto l.ſi lis vel queſtio vel controuerſia verteretur vel eſſet coram capitaneo vel eius vicario his concurrentibus procedat ad cogendum ſine aliqua ſolemnitate ita verificentur illa verba de facto: ſed in caſu noſtro non concurrunt ꝑ ſupradicta merito ⁊c. Laus deo.

¶ Maritus vxore ꝓcedẽte in matrimonio relicto filio qui duoꝝ annoꝝ deceſſit: an poſſit petere dotẽ ſibi ꝓmiſſaʒ ex perſona filij: vel ſaltẽ quinquaginta ducatos relictos dicte vxori pro dote: nõ obſtãte ꝙ dictus maritus cõſenſerit dictũ relictũ cõputari in dotẽ: nec obſtãte cõſuetudine ꝙ ſoluto matrimonio cũ filijs non peruenĩẽtibus ad etatẽ .xxv. annorum dos reuertatur ad dotantes.

¶ Conſilium lxvj.

In noie domini noſtri

i Jeſu xpi. ¶ Quãq̃ in hac ꝯſultatiõe videatur ꝓma facie dõʒ ꝙ dicta dos libraꝝ. dcccl. ſi neceſſario reſtituẽda dicto Joãni cũ indumẽtis ⁊ mobilib⁹ ⁊c.ex quo ita cõuentũ fuit in ꝯctu dotali ⁊ ꝑ ſolam ſtipulationem.

a ¶ Nã verbũ ꝓmiſit in inſtrõ poſitũ intelligit ꝑ ſtipulationem.§.ſi ſcriptũ inſti.de inuti.ſtipu.⁊ ꝑ gl.in.l.j.C. de vſur. facit.l.ſciendũ de ver.ob.⁊.§.ſi.inſti.de fideiuſ.nec vllo loco exceptuant dci q̃quaginta ducati.imo ſubdit in inſtrõ ꝙ eueniẽte caſu dotis reſtituẽde liceat dicto Joanni ꝓpria auctoritate accipere de bonis dicti nicolai vſq̃ ad integram reſtõnem ⁊c.intelligo ſub illis verbis ⁊c. dicte quantitatis octingẽtarũ librarũ ſeu dicte dotis: ⁊ iõ vr ꝙ ẽt dicti quinquaginta ducati veniãt in dicta reſtõne: ⁊ vr ꝙ dictus Nicolaus teneat reſtituere dicto Joãni dictas octingentas libras: ⁊ nõ poſſit petere dictos.l.ducatos dictus nicolaus q poſtea ſolẽni ſtipulatione ꝓmiſit nõ petere nec peti facere dictos.l.ducatos nec ꝓmittere ꝙ dicta dña Margarita petat: ſed ſtabit cõtenta dicta dote: ea ratiõe vr poſtea facta dicta promiſſio q: dictus Joãnes aſſerebat ſe voluiſſe in dicta promiſſione octingentarũ librarum comprehẽdere dictos quinquaginta ducatos prout dicit in prefatiõe inſtrumẽti ꝙ ⁊ de iure videtur ꝙ ſubintelligeret.

b ¶ Quia lʒ regulariter extraneus dotãdo ſimpliciter quatenus non ſtipulatur ſibi reſtitui cẽſeatur de ſuo donare mulieri per.l.vnicam.§.accedit.C.de rei vxo.acti.⁊ no.doct.in l.ſi.C.de dotis promiſ.tñ fallit quãdo eſt debitor mulieris. nã tunc nõ preſumitur aius donãdi ſed compenſandi cum debito ẽt ſi interpoſita ſit ſimilis ſtipulatio de reſtituendo dotem ipſi dotãdi in caſu deficientiũ liberoruʒ vt eſt tex.in l.vxorem.§.pẽ.ff.de le.iij.cũ igitur dictus nicolaus promiſerit reſtituere dicto Joanni integram dictam doteʒ ⁊ nõ petere dictos quinquaginta ducatos videtur ꝙ ambas ſtipulationes obſeruare teneatur: maxime ſi ſint iuramẽto vallate ⁊ iuramentũ ſeruari poſſit ſine diſpendio ſalutis eterne ar. c.cũ contingat de iureiur.⁊.c.q̃uis de pac.lib.vj.⁊ ſit adiecta ſtipulatio penalis ar.l.ſtipulatio iſta.§.alteri de verbo. obli.⁊ iõ teneatur reſtituere dictas octingentas libras integre dicto Joãni vigore prime promiſſionis ⁊ non poſſit petere dictos quinquaginta ducatos: adeo ꝙ ſi petat incidit in penam vigore ſecunde promiſſionis.

c ¶ Tamen predictis non ob.arbitror ꝯtrariam partem magis iuri conſentaneaʒ vʒ ꝙ dictus nicolaus non teneatur effectualiter reſtituere dictos.l.ducatos vel ſi hʒ illos reſtituere poſſit eos repetere.nã ſi quis dat dotẽ de bonis mulieris nõ cenſet ipẽ dotare: ſʒ ipſa mulier cẽſet dotare ſeipſaʒ. ille.n.qui actualiter dat dotem cenſetur illud facere vt negociorum geſtor mulieris ⁊ ſic ipſamet cẽſetur ſe dotaſſe ex quo de ſuo dotatur: qui.n.per aliũ facit ꝑ ſe facere videt vt in regula qui per aliũ in.vj.cũ cõcor.vñ vr eſſe perinde ac ſi ſeipſam dotaret quo caſu nulla cõſuetudo nec aliquod ius dictaret ꝙ reſtitueret dos niſi mulieri vel eius hereditatibus: verba.n.iuriuʒ non ſunt niſi ciuiliter intelligenda.l.ſi cui.ff.de ſeruitutibus.⁊.l.pe.ff.ad ſille.ipſa autẽ iura nõ arctant reſtituere dotem non habitam.

d ¶ Et ſi dicatur ipſe nicolaus fuit cõfeſſus ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe reſpondetur ꝙ cẽſet cõfeſſio emanata ſpe future numerationis prout volũt Bal.in.l.in his.§.ſi mulier. ff.ſol. ma.⁊ in.l.ſi abſentia in fine tertie col.C.ſi cer.pe.⁊ Ang.in cõſi.cxlv.ſm ordinẽ informis incipiẽte inquirendũ eſt: cuʒ ergo dictus nicolaus nõ teneatur reſtituere dotem nõ habitam ⁊ ꝙ eã nõ habuerit ꝓbatur per cõfeſſionẽ imediate ſecutã prout ⁊ volunt prefati doc.in dictis locis ⁊ idem volunt Bar.⁊ doc.in.d.l.in his.§.ſi vir ad hoc ꝙ per Bald. poſt gl.in.l.aduerſus in ſi.C.de nõ numerata pecunia tenetur tñ ſm opi.Bal.⁊ Ange.cedere actionem ei cui reſtituẽda eſt dos Bar.aũt in.d.§.ſi vir.vult ꝙ illud nomen debitoris cenſet habitũ inſolutum.⁊ idẽ vult ibi Jmo.⁊ idẽ niſi quando mulier cui dos veniret reſtituenda promiſiſſet tenet ibi Pau.de caſt.⁊ ſm opinionẽ Bar.⁊ ſequatium eſſet reſtituenda dos confeſſata ei cui de iure eſt reſtituẽda ⁊ maritus cui facta eſt promiſſio ⁊ qui confeſſus eſt recepiſſe dotem agere poſſet ex promiſſione dotis.

é ¶ Eſt itaq̃ videndum cui de iure veniret reſtituenda dcã dos ⁊ profecto de iure communi dos profecta a patre reſtitui debet patri.l.dos a patre ꝓfecta.C.ſo.ma.de conſuetudine tamen filijs extantibus mortua in matrimonio vxore maritus retinet pro filijs vt omnes tenent poſt gloſ. in.d.l. dos a patre profecta ⁊ de dicta conſuetudine fit mẽtio per doc.in multis ꝑtibus iuris inter ceteras in.l.poſt doteʒ.ff. ſo.ma.in.l.in quarta.ff.ad.l.falci.in.l.illaʒ.C.de col. cũ itaq̃ in caſu noſtro remãſerit filius poſt matrẽ mortuã in matrimonio ſine dubio dos ipſa pertinuiſſet ad filium ⁊ ſucceſſiue ad eius heredes circũſcripta ſtipulatiõe ⁊ municipali ſtatuto vel conſuetudine: ⁊ maxime quo ad ducatos quinquaginta qui non fuerunt profecti a patre: ſed fuerunt filie relicti ſibi a tertio pro dote: dos.n.aduẽtitia in caſu reſtitutionis dotis eſt reſtituenda filie non patri aũt. ꝙ locum.C. de colla.⁊ no.glo.in.l.ij.§.ꝙ ſi in patris.ff.ſo.ma.⁊ Bart.in.l. poſt dotẽ co.ti.in.iij.q.⁊ ea mortua ad eius heredes.l.auus ff.de iure dot.que loquitur de iure ffoꝝ.de iure. C. eſt magis clarũ per.l.ꝙ ſcitis ⁊.l.quecunq̃.C.de boniſq̃ lib.⁊ de iure auctẽticoꝝ clarius ꝓut h̃ omnia latius ꝯcludit Barto. in.d.l.poſt dotem.iij.q.⁊ eſt fere oium ſnia conſuetudo municipalis vt videor percepiſſe ex his que vidi ⁊ audiui eſt ꝙ dos paterna reuertatur ad patrem ſi filia moritur in matrimonio ſine filijs vel cum filijs non peruenientibus ad etatem.xxv.annorum.non autem vllo pacto mihi perſuadeo ꝙ dos aduentitia reſtituatur patri filia mortua cum filijs nõ peruenientibus ad etatem.xxv.annorum ⁊ eſt aduertẽdum ꝙ dictus Nicolaus non promiſit reſtituere dotẽ dicto Joanni: ſed promiſit illam reſtituere ſimpliciter ſeu ſm generalem conſuetudinem per illa verba ⁊ ſm formam ⁊ approbatã conſuetudinẽ ciuitatis Narnee ⁊ ſi ceſſat conſuetudo cenſetur ſtipulari ſm formam iuris q: ſtipulator cẽſet ſe cõformare cũ diſpoſitione iuris vt notat Bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de operis liber.faciũt que habent per doct. in.l.heredes mei.§.cũ ita ad treb.⁊ ꝙ per Bal.in.l.precib⁹ C.de impub.⁊ de vltimis volũtatibus ad cõtractus ⁊ econtra bonũ eſt argumentũ.l.ſi ex legati cauſa.⁊.l.ita ſtipulat⁹. ver.ſabinus de ver.ob.⁊.l.ſi.C.de lega.cum ſimilibus. ⁊ tãtofortius q: in ſtipulationibus fit interpetratio cõtra ſtipulantem qui potuit legem apertius dicere.l. veteribus.ff. de pac.⁊.l.quicq̃d aſtringẽde.§.i.de ver.ob.⁊ ideo cenſeat ſtipulatus ꝙ dos reſtituat ſibi quatenus de iure ſit ſibi reſtituẽda ⁊ filie vel eius heredibus quatenus ſit eis reſtituenda pater aũt põt ſtipulari filie.l. quodcũq̃.§. ſi quis ita.de verbo.obli.maxime in dote.l.auus.ff.ſolu.ma.

f ¶ Et maxime q: in dote ſubintelligit a iure ſtipulatio ꝓ eo cui de iure eſt reſtituẽda.l.vnica de rei vxo.acti. ⁊ ideo pro

iſtis.l.ducatis qui ſunt aduētitiꝫ reſtitutio cēſeatur ꝓmiſſa mulieri ⁊ ſucceſſiue eius heredibus: ⁊ ſm hoc dicta reſtitutio dotis pro dictis.l.ducatis cenſeatur debita per dictū nicolauꝫ ſibi ipſi vt heredi ſue vxoris ex perſona ſui filij. ⁊ ſic ſit perinde ac ſi ipſi heredi margarite ſoluiſſet illos.l.ducatos .l.vranius de fideiuſ.vel fuiſſet confuſſa per.l. debitori. de pac.cū concor.non refert qꝛ lꝫ eſſet confuſa actio que cōpetebat pro reſtōne dotis aduerſus dictū nicolauꝫ non eſt ſublata actio que competit nicolao aduerſus Joānem ꝓ datione dotis: ⁊ ideo ſibi competat actio contra dictum Joānem ex ſtipulatione per euꝫ facta a dicto Joāne ꝙ ſibi det libras.dcccl.ꝙ ſibi ſoluat vſqꝫ in.l.ducatos perinde ac ſi ipſe ſoluiſſet dicte ſue vxori vel eius filio dictos.l. ducatos vel actionem ceſſiſſet ad illos exigendos quo caſu ipſi ceſſionarij potuiſſent illos.l.ducatos petere ēt ipſa Margarita nec veniret cōtra dictā vltimā promiſſionem factā per dctm̄ nicolauꝫ ꝙ dicta Margarita nō peteret: qꝛ illa promiſſio facta fuit de nō petēdo illos.l.ducatos vltra dictas.dcccl. libras vt euidēter deprehēdit̄ ex pcedētibus ⁊ ſequētibus ⁊ ex pcedētibus ⁊ ſequētibus media declarant̄.l.heredes palā.§. ſed ſi notā de teſt.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.de le.j. nā iō ꝓmittit illos.l.duca.nō peti: qꝛ fuerunt cōprehenſi in quantitate dcccl.librarū promiſſarū pro dote qua dote ſit cōtenta ⁊c. Conuentū itaqꝫ fuit ꝙ margarita nō petat.l.ducatos eideꝫ per Filicianuꝫ relictos ⁊ non ꝙ non peteret tanꝗ comprehēſos in ſum.dcccl.librarū vigore promiſſionis facte Nicolao eius viro ⁊ non cenſeretur ventum contra etiaꝫ ſi Margarita petijſſet ex iure ſibi ceſſo per Nicolaum ⁊ ſic ex iure ſuo peruenienti per ea que habentur in.l.continuus.§. cum qs de verbo.obli.⁊ in.l.qd̄ ſeruius de conditio.ob cauſaꝫ ⁊ in c.quēadmodum de iureiuran.

b ¶ Et alias dicta promiſſio facta fuiſſet ſine cauſa ⁊ promiſſio facta ſine cauſa non eſt efficax.l.ij.§.circa de excep.doli. Et nō video ꝙ iuramētū ſit interpoſitū in copia inſtrumēti nō video ꝙ ſiat de iuramēto mentio ⁊ Bal.in rub.C.de rerū permu.vult ꝙ iuramētū ex ſimplicitate interpoſitū ſuper ſtipulatione ſine cā nō eſt efficax accedat ꝙ mens etiaꝫ in cōtractibus preualet verbis.l.in cōuentionalibus.ff. de ver.ſigni.⁊.c.intelligentia extra eo.ti.cū ſi.nec ob. ſupradictis qd̄ dicit̄ in primo inſtrumēto ꝙ liceat dicto Joāni propria auctoritate capere de bonis Nicolai vſqꝫ ad integrā reſtitutionem ⁊c.qꝛ lꝫ ſibi permittat̄ id nō propterea ꝓmittitur ſibi reſtitutio: pōt.n.intelligi ꝙ permittat̄ capere ꝓ ſe ⁊ pro alijs quibus veniret reſtituēda dos vel vſqꝫ ad integrā reſtitutionem que.i.quatenus eſſet ei fienda ⁊ ꝙ non cēſeatur ſibi facta ꝓmiſſio de reſtituēdo ſibi ſoli ſuadet vltra ſupradicta illa particola inſtrumenti in qua voluit Joannes ꝙ dictus Nicolaus promitteret non recipere aliquaꝫ donationem a dicta Margarita de dicta dote: ⁊ ſi reciperet ex nunc caſſauit ⁊c. adeo ꝙ adueniente caſu ſibi Joanni liceat capere ⁊c.ſi enim erat tota ſibi reſtituenda non habebat dubitare de aliqua donatione fienda per Margaritam qꝛ ſibi non preiudicaſſet adeo ꝙ non liceret cape ⁊c.⁊ ſi dicatur voluit prouidere filijs peruenientibus ad.xxv.annū. ſed tunc datur intelligi ꝙ ipſe capere intendebat pro alijs capere ⁊c.⁊ ſic non facit illa facultas capiendi ⁊c.ꝙ cenſeatur promiſſio reſtituende integre quantitatis ſibi Joāni ⁊ per hec in effectu tolluntur omnia adducta in contrarium ⁊ remanet concluſio ꝙ dictus Nicolaus poſſit petere dictos.l.ducatos. Laus deo.

¶ Statuto cauet̄ ꝙ mulier non poſſit donare inter viuos ſine preſentia iudicis: an filia poſſit ſine tali ſolemnitate cū iuramento remittere dotem maternam.

¶ Conſilium. lxvij.

In nomine dñi noſtri

a Jeſu xpi. ¶ In hac cōſultatione videt̄ prīa facie dicendū ꝙ dicta remiſſio dotis non valuerit ex quo non apparet de aliqua cauſa ⁊ promiſſio etiam per ſolemnem ſtipulationeꝫ ſine cauſa nō eſt efficax: qꝛ obſtat exceptio doli.l.ij.§.circa de excep. doli. ⁊.ſi cautio de fide inſtru.l.cum de indebito.§.ſi.ff. de ꝓba. prout ⁊ traditio nuda a cauſa non transfert dominium licet tradens habuerit animū transferendi.l.nunꝗ nuda de acq ren.reruꝫ dominio nec plus operatur datio vel ceſſio in iuribus incorporalibus ꝗ traditio in rebus corporalibus vt per glo.⁊ doc.in.l.ſi.C.quando fiſcus vel priua.⁊ Bart.in l.is cui.§.ſi.ff.vt in poſſeſ.lega.habetur enim pro traditione ſm Bald.in.l.ſi eā.C.de vſur.per.l.pe.de dona.⁊ ideo ſine titulo hoc eſt ſine cauſa non valet ſm Barto.in.l.per diuerſas.C.mandati ⁊ ibi Bal.in.ij.q.⁊ Bar.in.l.j.C.de actio.⁊ obli.⁊ Spec.in titulo de pac.ver.finis.⁊ Bal.in.l.eius.C. de compen.⁊ lꝫ iuramentum qd̄ poteſt ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne ſoleat validare cōtractus alias inualidos ⁊ inefficaces iuuare.c.cum contingat de iuretur.⁊.c.quuis. de pac.in.vj.⁊.l.j.⁊ aūt.ibi poſita.C.ſi aduer.vendi.tn̄ non reddit efficacem ſtipulationem ſine cā interpoſitam: ſed iuramentum tanꝗ iniqtatem cōtinēs dꝫ relaxari per epiſcopum prout cōcludit Bal.in rub.C.de rerum permu.

a ¶ Et ſuadet ratio qꝛ qui petit promiſſa ſine cauſa dolo facit: ideo obſtat exceptio doli.d.§.circa.⁊ dolus eſt delictum l.iij.de crimine ſtelliona.⁊ iuramentum cuius obſeruantia tendit in delictum eius qui obſeruantiam requirit licet obliget iurantem tamen non reddit efficacem ⁊ iudex eccleſiaſticus abſoluit a iuramento ⁊ cōceſſa abſolutione nō aſtringitur ad obſeruantiam contractus prout habetur in.c.j.⁊.c. debitores de iureiuran.⁊.c.ſignificante de pigno.⁊ hoc ſit quod velit Bald.dum dicit tanquam iniquitatem continens debet relaxari.

b ¶ Tamen his minime refragantibus contrariam partē puto intrepide tenendaꝫ ex pluribus ⁊ primo qꝛ dici poteſt ꝙ dicta remiſſio dotis non cenſeatur facta ſine cauſa: naꝫ illa remiſſio eſt facta iuxta contractum compromiſſi ꝙ compromiſſum forte factum nō fuiſſet niſi fuiſſet facta dicta remiſſio dotis ⁊ habita relatiōe huiuſmodi pacti ad compromiſſum reſultare cenſetur quidam contractus innominatus ꝓut in ſimili dicunt vltramon.in pacto appoſito incontinēti iuxta contractum prout per doc.in.l.in bonefidei ⁊ in.l. petens.C.de pactis.⁊ in ſimilibus iuribus ⁊ Bald. in altera ex repetitionibus ſuis in.d.l.petens notabiliter dicit ꝙ quādo reperiuntur duo contractus inter eoſdeꝫ contrahentes eodem die loco ⁊ teſtibus celebrati cenſentur correſpectiui hoc eſt vnus factus propter alium: ⁊ idem ſi incontinenti vnus poſt alium fuit celebratus puta qꝛ non diuerterūt inter vnum contractum ⁊ alterum ad extraneos actus voluit Bar.in ſuo conſi.incipi.proponitur ꝙ ſindicus in ordine lxix.ſm ordinem peruſinum non informis: ita ergo ⁊ fortius in caſu iſto in quo vno contextu ⁊ non perfecto contractu compromiſſi interuenit remiſſio dotis cēſeantur contractus compromiſſi ⁊ contractus remiſſionis correſpectiui celebrati: intererat enim forte mulieris non verſari in litibus iudiciarijs ⁊ ſepe immortalibus.

c ¶ Preterea nō eſt leuis diſceptatio vtrum in ſtipulatione in qua non eſt expreſſa cā ſubintelligat̄ in dubio cauſa donationis in qua Bar.qui fuit ſpeculū veritatis in iure noſtro tenet ꝙ ſic in.l.a titio de verb.obli.⁊ in.l.ij.§. circa de exceptio.doli quem multi ſequuntur per.l.campanus.ff. de operis lib.⁊.l.hoc iure.§.j.de dona.nō me extendo ſuper hͦ qꝛ non intendo facere fundamentum ꝙ eſt ſatis dubiuꝫ: qꝛ etiam multi tenent ꝯtrium ⁊ pn̄tis conſultationis deciſio hꝫ medium clarū: ſed adduxi qꝛ in tanta dubietate nō ab re dici poſſet ꝙ concurrente virtute iuramenti ꝙ habet viꝫ clauſule ſi non valet ꝙ ago vt ago valeat vt valere poteſt.l.cum pater.§.filijs matreꝫ de leg.ij.ideo operetur ꝙ ſi non valet vt ſimplex promiſſio valeat vt promiſſio ex cauſa donationis: licet hoc etiam non ſit neceſſarium.

d ¶ Quia licet ſtipulatio ad obligandum ſine cauſa non ſit efficax prout omnes preſupponunt quando preſupponeretur fore ſine cauſa: tamen ſecus in promiſſione ad liberandum ſecus eſt quia eſt efficax fauore liberationis per.l. tale pactum in principio de pactis vbi Bar.⁊ doc.communiter ibi ⁊ in.l.generaliter.⁊ maxime Ang.in.j.col.C.de non nu. pecu.⁊ doct.in.c.ſi cautio de fide inſtru.ſed iſta conuentio eſt liberatoria merito ſit efficax. Poſtꝗ ſcripſeram que precedunt ſuperuenit conſultans ⁊ aliter rem declarauit quam prius perceperim intellexeram enim propter verbum remiſit ꝙ dictus Gregorius eſſet debitor dicte remittentis quo caſu dicta vltima ratio videbatur mihi non eſſe neceſſaria prout ſupra ſcriptum eſt poſtea ꝗ vidi deficere in facto dictum vltimum fundamentum quod reputabam clarū magis penſatis alijs medijs per illa concludo: ideꝫ etiā preſuppoſito ꝙ dicta conuentio donationis ⁊ remiſſionis dotis predicte ſit valida ⁊ efficax nec viciāda tanꝗ ſine cauſa facta per ſupradicta adduxit inſuper ꝯſultans aliud dubiū:

qꝛ dicitur

q2 dicitur extare in ciuitate aſiſij ſtatutum diſponens ꝙ in donationibus inter viuos eſt neceſſe ꝙ interueniat preſentia iudicis alꝰ ſint nulle vtrū per dictū ſtatutū vicietur dicta conuentio dationis dotis: circa qd̄ non arguendo ad ꝑtes concludo ꝙ non primo q2 poteſt teneri ꝙ non cenſeat̄ donatio: ſed datio vt deueniatur ad cōpromiſſum prout ſupra deduxit prout dicit mihi conſultans ꝙ fuit rei veritas lȝ in dicto cōſultantis nō faciā fundamētū ſecundo dato ꝙ eſſet clara donatio: tñ valeret interueniēte iuramēto.

e ¶ Quando enim lex vel ſtatutum ſimpliciter viciat contractum poteſt intelligi non interueniente iuramento vt ſic in hoc non contradicat iuri cōmuni prout ⁊ fieri debet in his terminis ꝑut latius hoc cōcludit Pau. de caſt. in ſua repe. aūt. ſacramēta puberū. C. ſi aduerſus vendi. dicens hoc procedere qñ ſtatutū loquitur in cōtractibus oneroſis ſeu in oneroſis ⁊ lucratiuis vt ibi latius per eum facit. l. ſerui veſtri. C. de noxa. c. cum dilectus de conſue. ⁊ qd̄ not. per gl. ⁊ doc. in. d. l. fi. §. in cōputatione. C. de iure delibe. ⁊ qd̄ p bar. in. l. etiā ij. circa fi. ff. de mino. ⁊ in. l. fi. C. in qui. cau. in inte. reſti. non eſt neceſ. vbi vult ꝙ ſtatutum dictans ſimpliciter ꝙ aduerſus actiōes currat preſcriptio. x. anno. nō habet locum contra minores vt ſic nō contradicat. d. l. fi. vnde ita in propoſito ſtatutum diſponens ꝙ contractus mulierū ſine tali ſolemnitate non valeat non habeat locū in contractu iuramento vallato ne contradicat regule tradite in. c. cuȝ cōtingat in fi. extra de iureiurā. ⁊. c. quis. de pac. lib. vj. ⁊ dictā autē. ſacramenta puberum. ⁊ hoc videtur etiam de mēte doctorum in. d. c. cum contingat. ⁊ ſuadet ratio quia prout per dicta iura canon. limitantur etiam in terris imperij iura ciuilia actus ſimpliciter annulantia vt probatur in dictis iuribus iuncto. c. licet mulieres de iureiurā. lib. vj. ita ⁊ pari ratione limitent ſtatuta que ſunt ius municipale. l. omnes populi. de iuſtici. ⁊ iur. cum ſimilibus. cum autem iſtud iuramentum poſſit ſeruari ſine diſpendio ſalutis. ideo ſeruandum eſt vt ca. cum contingat de iureiuran. ⁊. c. quamuis de pac. in. vj. cum ſimi.

f ¶ Idcirco licet ſtatutum viciet donationem non factā coram iudice tamen firmetur iuramento prout ⁊ firmat iuramentum donationem que a iure viciatur quia nōn inſinuata iudici eſt enim eadem ratio ⁊ aliquo reſpectu maior ratio in caſu iſto q̄ȝ in defectu inſinuationis a iure communi requiſite ⁊ ſaltem ſunt caſus ſimiles ⁊ q̄ȝ illam firmet iuramētum concludit Joan. and. in addi. Specu. in titu. de inſtru. edic. §. porro in vltima addi. ꝙ ⁊ firmat in. d. c. cum contingat in antepenul. char. ꝙ ⁊ tenet ibi Panor. preſertiȝ ea ratione quia ius preſumit firmiter dolum ſed inducit illā diſpoſitionem vt euitetur dolus ſm̄ eum hanc etiam partem in anno. Mcccclxxiij. cōſuluit clariſſimus doctor. d. Alexāder de Jmo. allegabat idē firmare Bal. in. d. c. cuȝ cōtingat. viij. col. vbi dicit ꝙ iuramētū firmat donationē nō inſinuatā quia nō ꝯ bonos mores cuiꝰ trāſgreſſio iducit peccatuȝ de alijs eni moribus nō eſt curandū per id qd̄ habet̄ in. c. quis ꝺ pac. in. vj. ⁊ Ang. in cōſi. xcij. Federi. de ſen. cōſilio. cclxxvij. ⁊ Bald. in conſi. incipi. quidam nomine Jaco. de toſcanella ⁊ Inno. in. c. cum contingat. ⁊ ibi Jmo. in antepenul. char. ⁊ Panor. ibi in. xxj. col. ⁊ itā ego pluries cōſului. ⁊ etiam idem tenui legendo: vnde ideȝ concluderem in caſu iſto ſi foret donatio. Laus deo.

¶ Subſtō facta titio de iacobo ⁊ eius liberis: an verificetur in vnica filia dicti iacobi cum dictus iacobus ſubſtitutus deceſſerit anteq̄ȝ euenerit conditio ſubſtitutionis.

¶ Conſilium lxviij.

In noie domini nostri

ieſu xpi. ¶ Licet hanc conſultationem in iure reputem claram tamen vt non videat̄ aliena a dubitatione aliqua in contrarium adducam.

a ¶ Premitto enim ꝙ reſpectu perſone dicti Jacobi dicta ſubſtitutio emanuit: q2 fuit facta caduca: q2 ſi honoratus in vltima voluntate ſub conditione decedit pendente conditione relictum caducatur ⁊ euaneſcit. l. vnica. §. ſin autē ſub conditione. C. de cad. tol. l. heres meus in princ. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. ſi cum heres. ⁊. l. ſequenti in princ. ff. quando dies lega. ced. cū ſi. quod autem non verificetur in perſona dicte filie: videtur dicēdum ex eo q2 verbū illud liberi ſeu liberos eſt pluralis numeri ⁊ pluralis locutio nō verificatur in vno. l. inter illam in fi. ff. de verbo. ſig. ⁊ in. c. pluralis locutio de reg. iur. in. vj. ⁊ in. l. vbi numerus. ff. de teſtib. idcirco dicta ſubſtitutio nō verificet̄ in vnica filia qd̄ ⁊ ſecūdo videt̄ dicendum q2 verbum liberi ſeu verbuȝ liberos in ſubſtōne predicta poſitū videtur ꝙ ſit maſculini generis ⁊ verbū maſculini generis ex propria ſignificatione non comprehendit feminā: lȝ quādoq̄ȝ ad feminam extēdatur prout volunt glo. ⁊ Dy. in. l. j. ff. de ver. ſig. ⁊ idem firmat Bar. ibi quādo verbū maſculini generis eſt ſubſtantiuum qd̄ nō indiget adiuncto allegat tex. in. l. pronūciatio. eod. ti. vbi tex. dicit porrigitur: ⁊ ſic per viam extēſionis. ſed in dubio ſtādum eſt proprie verborum ſignificationi. l. j. §. proſpexit. ff. de exercito. etiam in vltimis volūtatibus. l. nō aliter de leg. iij. ⁊ videmus ꝙ in contractibus maſculinum non concipit femininuȝ prout poſt Guid. de ſuz. concludit Archi. in. c. ſi quis ſuadente dyabolo. xvij. q. quē refert ⁊ ſequitur Ponta. in. l. ij. in prin. ff. de verbo. obli. col. xix. dicens ꝙ dictuȝ verbum fuit inter legiſtas notum ſoli Baldo. ⁊ idem referēdo Archi. tenet Jmo. in. l. ſi. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ in. c. potuit̄ de loca. in fi. ſi in contractibus ita tenetur: ergo videt̄ idem in vltimis voluntatibus q2 de contractibus ad vltimas voluntates ⁊ econtra bonum eſt arg. l. ſeruum filiū. §. cum qui cyrographuȝ de leg. j. l. fi. C. de leg. l. ſi ex legati cauſa de verbo. oblig. cum ſimi.

b ¶ Tamen his nō ob. cōtrariū puto intrepide concludēdū. nam verbū liberi lȝ in plurali prolatū: verificat̄ ēt in vna femina vt eſt tex. in. l. nō eſt ſine liberis. ff. de verb. ſig. vbi eſt expreſſum ꝙ nō eſt ſine liberis q hȝ ſolam vnam filiā ⁊ tex. in. l. j. C. de cōdi. inſer. probat aperte ꝙ relictū factū ſub cōditione ſi deceſſerit ſine liberis euaneſcit ſi decidit cuȝ nepote ex filia ſi nō excluderet ſubſtitutū filia pariter non excluſiſſet nepos ex filia ar. l. ſi viua matre. §. nepotibus. C. de bonis mater. ⁊ qd̄ habet̄ in. l. illā. C. de colla. ⁊ per Bart. in l. ij. §. vidēdū. ff. ad tertu. iuncta theorica docto. in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. ⁊ ꝙ verbū liberi cōprehendat etiam ſexum femininū ꝓbatur etiā in. l. cognoſcere. §. liberos. de verbo. ſig. ⁊ in. l. ſed ſi hac. §. liberos. ff. de in ius vocan. ⁊. l. j. ff. de lega. preſtan. ⁊ tex. in. d. l. cognoſcere. §. liberos loquit̄ per verbum cōtinetur qd̄ poteſt induci vt comprehēdat feminas de propria ſignificatione ꝑut ad hoc ponderat bar. verbum complectitur in. d. l. j. ff. de verbo. ſigni. ⁊ no. Bar. in ipſo verbo contineri ꝙ ſignificationē propriaȝ importet no. Bar. in. l. cui coruȝ. §. affinitatis. ff. de poſtulan. ⁊ poteſt eſſe ratio q2 forte non reperitur ſaltem in vſu in genere feminino prout in vſu eſt pluralis numerus in verbo liberi non ſingularis vt dicit tex. in. l. non eſt ſine liberis. ita nec eſt vſu in genere feminino: quotiens enim in iure fit mētio de liberis ſub maſculino vel forte ſub communi genere vt eſt videre in iuribus preallegatis ⁊ in rubrica. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊. C. eo. titu. in rubrica. ⁊. l. latius de heredi. inſtitu. ⁊. l. liberorum de verbo. ſigni. ⁊. d. l. ſed ſi hac. §. liberos. ij. ⁊ in l. iiij. §. j. eo. titu. vbi pretor in alijs verbis non eſt contētus verbo maſculini generis: ſed addit etiam verbum feminini generis dicit eniȝ patroni patrone ve. ⁊ non ita facit in verbo liberos ⁊ ſimiliter fit in. d. l. ſed ſi hac. §. liberos. ij. ⁊ id tex. d. l. cognoſcere. §. liberos vtitur verbo cōtinetur ꝙ ſine dubio importat propriam ſignificationem quo ad primū determinabile ꝙ ſequitur: ita ⁊ importet quo ad ſecundū determinabile ſcilicet feminini ſexus per regulam. l. fin. C. de ſententijs. ⁊. l. iam hoc iure. ff. de vulga. ⁊ pupilla. cum concor. ⁊ ſm̄ hoc appellatione liberorum continentur proprie etiam deſcendentes femine ſaltem ex communi vſu loquēdi: ſed dato ꝙ hoc non procederet: ſȝ vſus fuiſſet verbo filij: idem dicendum eſt ſcilicet ꝙ maſculinum conciperet femininum q2 in vltima voluntate maſculinum concipit femininum vt eſt expreſſum in. l. qui duos mulos. ff. de lega. iij. vbi in caſu longe fortiori teſtator qui tempore teſtamēti habebat duos mulos maſculos legauit duos mulos qui ſui erunt cum morietur. accidit ꝙ tempore mortis habebat duas mulas poſtea queſitas deciditur ibi ꝙ veniunt in legato: ⁊ aſſignat rationem quia ſerui appellatione plerumq̄ȝ veniūt ſerue ⁊ per verbum plerumq̄ȝ loquitur tex. in. d. l. pronunciatio de verbo. ſignifica.

c ¶ Dictio autem plerumq̄ȝ denotat regulam vt in. l. iuriſgētium ⁊ que ibi habentur per doc. ff. de pac. ⁊ in. l. in obſcuris inſpici. ff. de reg. iur. ⁊ in. c. inſpicit̄ in obſcuris. eo. tit. li.

vj.⁊ in.l.tutelam.ff.de tutelis.⁊ in.l.j.in prin.ff.de tute.⁊ rati.diſtra.⁊ ibi Nico.de neapoli quinimo in.d.l. q duos in fine ſubdit ꝙ ſemper maſculinum concipit femininũ quare ↄcludendũ eſt indubie ꝙ in vltimis voluntatibus maxime ex parte honorati maſculinũ concipit femininum: non obſtat ꝙ dr̃ in ↄctibus q: licet illud dictuȝ Archi.⁊ ſequaciũ non tranſeat ſine dubio.tñ preſuppoſito ꝙ ſit verum ratio que aſſignat per eum ⁊ ſequaces eſt: q: verba ↄtractuum ſunt ſtricte interpetranda ⁊ cõtra proferentẽ qui potuit legem apertius dicere.l.veteribus.ff.de pac.⁊.l.quicquid aſtringende.§.j.ff.de verb.obli.⁊.l.labeo.ff.de ↄtrahen.emp. cuȝ ſi.que ratio ceſſat in vltimis voluntatibus in quibus latior ſit interpetratio.l.in teſtis.ff.de reg.iur.⁊.c.cũ dilecti in fi. de dona. Nec obſtat ꝙ pluralis loquutio non eſt contenta vno q: reſpondetur ꝙ verbũ liberi q: nõ profert in ſingulari: ideo verificatur in vna perſona vt eſt expreſſum in.d.l. non eſt ſine liberis vbi dicta ratio ponderat probatur et in d.l.j.C.de condi.inſertis.item qñ pluralitas reſpicit plures effectus pluralitas reſoluitur in ſingularitates.l. falſam in fi.ff. de condi.⁊ demon.l.lutius.§.gaio.ff.ad tre.q: ſi plures forent liberi plures partes haberent quilibet ſuaȝ: ideo vr̃ dicta pluralitas reſolui in ſingularitatem ſic ⁊ alias pluralitas verificatur in vno in.l.hꝛdes mei.§.cũ ita.ff.ad tre. militat et alia ratio q: ex quo relictum eſt factum in plurali liberis oẽs liberi ſunt coniuncti ſi non ſuperſunt niſi vnus quo ad plures relictũ euaneſcit ⁊ qñ relictum ſit pluribus ⁊ euaneſcit in aliqua parte accreſcit cõiuncto ſiue ſit pro nõ ſcriptũ vt.l.vnica.§.in primo.C.de cad.tol.ſiue in cauſam caduci vt eadem.l.§.pro ſcdo ſiue ſit caducum.e.l.§.finaũt ſub conditione ad hoc etiam.l.coniunctim ⁊.l.re coniuncti de leg.iij.cum ſi.ideo portiones que deuoluerentur ad plures liberos ſi extarent eis ceſſantibus deuoluitur ad filiam que ſupereſt per predicta. Laus deo.

Secũdi heredes an teneant ſoluere legatum annuũ: dicente teſtatore ꝙ infraſcripti eius heredes ſoluerent ⁊c.

Conſilium lxix.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xp̄i. Quãuis in hac cõſultatione videatur prima facie dicẽdum ꝙ dictũ legatuȝ annuũ ſolui nõ debeat. a verbis enim teſtamẽti recedi non dȝ niſi de mente ↄſtet.l.non aliter de le.iij. facit.l.j.§.ſi is qui nauẽ.ff.de exerci.cũ ſi.cũ itaq; teſtõr dixerit ꝙ infraſcripti eius hẽdes ſoluerẽt quolibet anno quattuor ſtaria grani ⁊c.vr̃ ꝙ grauauerit ipſos heredes ſcriptos in teſtõ ⁊ iſti de quibus agitur lȝ ſint heredes dicte Mite ⁊ ex perſona dicte Mite ſint heredes dicti mãnis teſtõris: q: heres heredis teſtatoris eſt heres.l.fi.C.de heredi.inſti. tñ nõ ſunt heredes ſcripti in teſtõ: ita ꝙ nõ veniũt ſub illis verbis heredes infraſcripti: ⁊ qui de vno dicit de alio videt excludere.l.cũ pretor in pñ.cũ multis cõcor.ibi per glo.adductis: ideo nõ ſcripti lȝ ſint heredes nõ cenſeant grauati facit.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vul.⁊ pup.vbi tex.ꝙ inuitatis ad ſubſtitutionẽ heredibus teſtõris nõ veniunt niſi qui ex ipſo teſtõ eſt heres: ideo heres heredis nõ venit appellatione heredis vbi verbũ heres profertur a teſtatore vt eſt ibi tex.⁊ eſt prolatuȝ verbum heres in ſubſtitutione pupillari que eſt fauorabilis pupillo ⁊ ſubſtituto qui honoratur: ideo deberet magis late interpetrari verbum heres ꝓlatuȝ ibi in materia omni ex pte fauorabili q̃ȝ in caſu noſtro in quo legatũ ex parte legatarij eſt fauorabile ex parte heredis eſt onus nõ fauor: ideo fortius verbũ heres dȝ reſtringi facit ꝙ habetur in.l.ſed ſi hac.§.ſi.ff.de in ius vocãdi vbi verba edicti pretoris ex capite eius qui oneratur interpetrãtur ſtricte ⁊ ex capite eius qui honoratur edictum late interpetratur ⁊ quod in ſimili dicit glo.notabilis in.l. venia.C. de in ius vocan.⁊ videmus ꝙ legata ſepe reſtringuntur in fauorem rogati.l.nummis cum concordan.de lega.iij.in.l.ſi ita ſit aſcriptum de lega.j.in.l.ſi domus.§.ſi.eod.titu.in.l. penulti.de dote prelega.item in.l.ſticho.de vſufru.lega. itẽ in.l.vxor patrui.C.de legatis.item in.l.cum alienam eod. ti. facit etiam ꝙ habetur in.l.boue.§.hoc ſermone de verbo. ſigni.⁊.l.hec conditio.ff.de conditio.⁊ demonſtra. vbi verba intelliguntur de primo ⁊ non de poſterioribus: ita ꝙ ſi teſtator facit mentionem de nuptijs intelligitur de primis non de vlterioribus: ita ⁊ dicemus in verbo heres ꝙ vbi teſtator facit mentionẽ de herede intelligat de primo immediato heredẽ non de ſecundo ⁊ mediato herede: ⁊ maxime in caſu noſtro in quo verbum heres profertur in capite oneroſo ⁊ in quo non verificatur verbum infraſcripti ⁊ tanto fortius quia teſtator in codicillis reuocauit illos ſubſtitutos quos rogauerat ⁊ diſpoſuit ꝙ dicta Mita filia teſtatoris poſſit diſponere de bonis ipſius teſtatoris prout de ſua ꝓceſſerit voluntate.

2 Tamen his non ob.cõtrariam partem arbitror magis fore iuri cõſonam: nam premittẽdum eſt ꝙ onus ſoluendi legata ſimpliciter relicta pertinet ad heredẽ ⁊ de herede tranſit in fideicõmiſſariũ vniuerſalem reſtitura hereditate.l.qui cccc.⁊.l.marcellus in pñ.ff.ad tre.legatũ.n.eſt donatio quedam a defuncto relicta ⁊ ab herede preſtãda dicit Juſtinianus in.§.legatuȝ inſti.de leg.facit inſti.de leg.fal.ideo licȝ in contractibus imperſonalitas ex parte onerati viciet actũ aũt.ſi quando.C.de conſti.pecu.tamen ſecus eſt in vltimis voluntatibus q: ſubintelligitur perſona heredis tex.eſt notabilis in.l.ſi ſeruus legatus.§.qui margaritã.ff.de lega.j.idõ ſi teſtator diceret voluit ꝙ dentur ⁊ preſtent ⁊c.ſubintelligeret ab heredibꝰ inſtitutis: expreſſio autẽ eorũ que tacite inſunt nihil operatur.l.hec verba.de leg.j.⁊.l.iij.C.de fideiuſ.ideo dictum legatum annuũ debeatur ab omnibus heredibus ⁊ primis ⁊ ſecundis prout cetera legata: heres enĩ ſcriptus obligatur legatis ⁊ eius heredes obligãtur tanq̃ȝ repreſentantes perſonam defuncti q: cenſetur heres eadeȝ perſona cum defuncto in aũt.de iureiur.a mor.preſtitre.oĩa enim iura defuncti actiue ⁊ paſſiue tranſeunt in heredeȝ.l.j.C.ſi cer.pe.l.pro hereditarijs.C.de heredi.acti.querit enĩ heres hereditatẽ ⁊ ſuccedit in ea que nihil aliud eſt niſi ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti actiuũ.ſ.⁊ paſſiuuȝ.l.nihil aliud de ver.ſigni.⁊.l.hereditas de reg.iur.ideo obligatio ⁊ actio quibus aſtringebat dña Mita teſtatoris vxor ille trãſeunt in eius heredem per predicta.iteȝ nos habemus ꝙ lȝ in pacto ſit adiecta perſona aliqua ſiue ex parte obligatiõis actiue ſiue obligationis paſſiue non reddit pactuȝ perſonale: ſed tranſit regulariter in heredem actiue ⁊ paſſiue ſiue ꝑſona adijciatur verbis obligatiuis ſiue verbis executiuis.l. ſi pactum.ff.de proba.⁊.l.ſtipulatio iſta in prin.de verb.oblig.⁊.l.iuriſgentium.§.pactorum.ff.de pac.ponderata natura dictionis plerũq; que denotat regulam vt ibi ponderant docto.⁊ probat tex.in.l.j.in prin.⁊ ibi not.Bart.ff.de tute.⁊ rati.diſtra.⁊ dictam theoricam ꝙ pacta licet in eis exprimatur perſona ex perſona ex parte que obligetur ſiue ex parte cui obligatio queratur faciat pactum perſonale tradit late proſequendo Barto.⁊ docto.poſt eum in.l.qui in futurum.§.j.ff.de pac.⁊ in.l.ſi ſic.ij.de verbo.obli.⁊ procedit etiam ſi ſunt appoſita verba taxatiua prout voluit Bal. in l.ſi.C.de acti.empti.ad hoc vt ſingu.allegans tex.d.l.ſtipulatio iſta in prin.ꝙ ⁊ ſentit Bart.ibi in ſummario pro quo facit tex.in.l.neceſſarias.§.de vendendo.ff.de pigno.acti.⁊ quod no.per glo.⁊ Bart.in.l.cum ſeruus in prin.de condi. fur.⁊ per Bal.in.c.j.qui ſucce.ten.in vſibus feudorum.licȝ Bar.aliud voluerit in.d.l.qui in futurum ⁊ in.l.non ſolum §.tale.de libera lega.poſſunt cõcordari.ſed nõ eſt ꝓficio diſcuſſionis q: non eſt hĩ appoſita aliqua dictio taxatiua: ⁊ maxime predicta procedũt vbi eſt oratio affirmatiua per not.ꝑ Petrum de bellaper.⁊ Cy.in.l.veteris.C.de cõtrahẽ.⁊ cõmit.ſtip.⁊ per Bar.in.l.ſi ſic de verb.oblig. prout autem hĩ eſt in contractibus idem dicendum eſt in vltimis voluntatibus: quia de contractibus ad vltimas voluntates bonuȝ eſt argumen.⁊ econtra.l.cum qui cyrographum de lega.j.l.fi. C.de legatis.l.ſi ex lega.cauſa.⁊.l.ita ſtipulatus.§.ſabinus de verbo.obliga. Et longe fortius dicta theorica tenenda eſt in vltimis voluntatibus: quia in eis latior ſit interpetratio.cap.cum dilecti in fine de donatio.l.in teſtamentis.de regu.iur.⁊ maxime in his terminis: quia paciſcens poteſt legem apertius dicere exprimendo de perſona heredis: ⁊ ideo videretur ſibi imputanduȝ.l.veteribus.ff.de pac.ideo verba contractuum interpetrantur contra eum qui ex contractu nititur.l.quicquid aſtringende.§.j.de verbo. obliga. ⁊.l.labeo.⁊.l.ſi in emptione in princip.de contrahen.emp. que ratio non militat in legatis: quia legatarius nõ potuit legem apertius dicere: quia verba proferunt a teſtatore nõ a legatario: ⁊ potiſſime dicta interpetratio fieri debet fauore pie cauſe cui iura multum fauent vt eſt notiſſimum facit l.ſunt perſone in fi.ff.de reli.⁊ ſump.fu.ex quibus concludo ꝙ dicti heredes domine Mite tenentur ſoluere dictuȝ legatum

legatum dicte eccleſie nec ob.d.l.qui liberis.§.hec verba.q3 ratio que allegatur ibi per Bart.Bal.⁊ doc.eſt ꝙ ideo ibi non comprehendūtur niſi heredes ſcripti.quia ſubſtitutiones fiunt ex affectione que affectio non habetur ergo non inſtitutos prout erga inſtitutos que ratio ceſſat in cāu iſto: immo militat in oppoſitum:q3 ſi voluit onerare filiam inſtitutam cui magis afficiebatur multofortius eſt veriſimile ꝙ voluerit onerare futuros heredes quos ignorabat:preterea in caſu illo diſpoſitio nō incepit in primo herede: ideo nō tranſit de primo in ſecundum .ſi enim ſubſtitutio fuiſſet verificata in primo herede quia ſucceſſiſſet heres ſcriptus ipſi filio ex ſubſtitutione tunc ſuccederent etiam eius heredes: ſed ſpes ſubſtitutionis ibi non tranſmittitur:nec hereditas non adita per iura vulgaria:ſed in caſu iſto verificaſ diſpoſitio in perſona heredis ſcripte ⁊ ipſa obligata fuit ⁊ verificātur verba in eius perſona ⁊ obligatio actiua ⁊ paſſiua tranſmittitur in heredem:ideo etiam non ob.ꝙ dicebatur ꝙ nō eſt recedēdum a verbis nec etiam ob.ꝙ in codicillis fuit reuocata ſubſtitutio:q3 non propterea fuit reuocatum dictus legatum nec alia.nam dicta Mita erat per teſtamentū onerata reſtituere hereditatem dictis ſubſtitutis ⁊ ipſi ſubſtituti erant onerati dicto legato poſt reſtitutam eis hereditate3 annullatur per codicillos illud onus fideicommiſſi vniuerſalis iniuncte domine Mite ⁊ illud reddit ad eā a qua erat relictum:⁊ ideo reddit cum onere ſoluendi dictum relictu3 pium per.l.vnicam.§.pro ſecundo.⁊.§.finantem ſub conditione iuncta glo.in verbo ſimili modo.⁊.§.ne autem:in fin. ⁊.§.his ita.C.de cad.tol.⁊ ſic prout a ſubſtitutis deberetur dictum legatum poſt mortem dicte Mite: ita ⁊ debeatur poſt mortem Mite annullata ſcilicet ſubſtitutione per codicillos.⁊ licet in codicillis dicatur ꝙ poſſit diſponere mita prout de ſua proceſſerit voluntate intelligitur non obſtante ſubſtitutione vt ſuadent verba precedentia ⁊ ſequentia ꝑ que media declarant.l.heredes palam.§.ſed ſi notam de teſta.⁊.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.j. preterea ipſa Mita nihil diſpoſuit. Laus deo.

¶ Scripture ſcripte manu notarij an adhibeaſ fides. Et an filia ⁊ filij filie excluſi ex ꝑmo capite tanꝗ filij ſuccedant ex ſecūdo tanꝗ legitimi in bōis patris ⁊ fratris ab inteſtō defunctoꝝ nō obſt.ꝑſcriptio quadragenaria ꝯ͞ eos decurſa.

¶ Conſilium. lxx.

In noie dn̄i noſtri ieſu
1 xpi.¶ Duo veniunt principaliter inueſtigāda in hac conſultatione.primum an ſit danda fides dicte ſcripture que videſ ſcripta manu publici notarij.ſecundū an per dictam poſſeſſionē.xliiij. annorum ſit per dictos chriſtophorum ⁊ filios preſcriptū. Circa primum videtur dicendum ꝙ dicte ſcripture lic3 nō appareant publicata:tamen debeat dari fides:q3 videſ ſolū deficere q3 notarius nō dicit ſe rogatū ⁊ nō appoſuit ſignū ſed videtur ꝙ notarius preſumaſ rogatus ꝓut voluit gl.in §.nos autem in aūt.de tabel.quā gl.ſequiſ ibi Jac.de are.⁊ tangit Spe.in ti.de inſtru.edic.§.ij.ver.⁊ no.⁊ dicta gl. approbat Ang.in repetitione.l.ſciendum de verbo.obli.circa medium:ſed dato ꝙ non procederet dicta ſecūda opi.ibi recitata:tamen quando notarius aſſerit ſe publicaſſe:q3 dicit in inſtrumēto ego notarius ſcripſi ⁊ publicaui preſumitur rogatus.nam tacite dicit ſe rogatū:quia non potuiſſ3 publicare ſi nō fuiſſet rogatus:ex quo ergo dicit publicaui neceſſario dicit ſe rogatum:q3 alias non eſſet publicatum ex quo non ſcripſiſſet vt publica pſona:ideo ſufficit ꝙ ita dicat prout voluit Bar.in.d.l.ſciendum.⁊ Ang.ibi in repetione:circa medium dicens ꝙ hoc caſu intelligit gl.predictam in.d.§.nos autē.ex quo enim dicit publicaui ⁊ id eſſe non poteſt niſi fuerit rogatus:ſolemnitas rogitus eſt tūc de ſolēnitate intrinſeca:ideo preſumitur vt ibi ſm eunde3 ang. ⁊ eſt de mente Barto.cum ergo in ſubſcriptione notarius aſſerat ſe publicaſſe in caſu iſto:ideo rogatus preſumatur: ⁊ ſic non obſtet defectus rogitus.

a ¶ His tamen minime refragantibus contrariam partem arbitror iuri magis cōſentaneam:nam licet forte de iure ſpecifice non ſit expreſſe deciſum ꝙ ſignum ſit de ſolemnitate inſtrumenti:tamen per docto.adducuntur in argumentum plura ex quibus concludunt ꝙ ſignum requiratur ad eſſentiam inſtrumenti autentici:nam hoc voluit Specu.in titu. de inſtru.edic.§.breuiter verſi.in fi.aūt.⁊ Cy.in.l. contractus circa fi.C.de fide inſtru.Jaco.de are.in.l.ad teſtiū.§. ſi quis.ff.de teſta.per tex.in auc.de inſtru.cau.⁊ fide.§.ſed ſi inſtrumētum.⁊ ibi glo.ſuper verbo adijciatur ⁊ ſup verbo oportet ⁊ tex.iuncta glo.in verbo ſignu3 inſti.de publi. iudi.§.item lex cornelia de falſis ad idem.l.fi.C. de aſſeſſo. ⁊.l.ij.C.de cōue.fiſ.debi.lib.x.⁊ idem voluit Bal.in.l.ſi qs ex argentarijs.§.ſi initium tabularum.ff.de eden.item ide3 Bal.in.l.lucius.ff.de mili.teſta.Pet.de ancha.conſi.ccccxxxij.incipiente promiſſa in principio.⁊ Ange.in auc.de tabellio.ad idem Bald.in prima conſtitutione.C.quod ⁊ voluit Panor.in.c.j.de fide inſtru.que opinio procedit quādo eſt de conſuetudine ꝙ ſignu3 notarij ponatur in inſtrumentis:nam tunc debet apponi aliter non valet prout voluit Barto.in.d.l.ad teſtium.§.ſi quis ⁊ in prima conſtitutione ffoꝝ.⁊ ide3 voluit Jmo.in.d.c.j.extra de fide inſtru. ⁊ ad hoc no.per gloſ.in auc.vt prepo.no.impera.in principio.⁊ propterea dicit Bald.in.c.ſignificauit de appella. ꝙ ſi inſtrumentum non habet ſignum conſuetum nō facit fidem argumento illius tex.⁊ hoc ꝙ ſtandum ſit conſuetudini voluit tandem Specu.in.d.§.breuiter preallegato verſ. in fine autem in fi.verſi.vbi autem ceſſaret conſuetudo nō viciaretur inſtrumentum:ſi ſignum non opponatur prout aperte voluit Barto.in dicta prima conſtitutione ffoꝝ.⁊ Jmo.in.d.c.j.⁊ ita procedat opi.Joan.an.in.d.verſic.in fi. autem quem ſequitur domi.Anto.de but.in.d.c.j.cū itaꝙ. vbi apud nos ⁊ in terra camereni ſoleant notarij apponere ſignum:ideo obmiſſio viciat hanc ſcripturam:ideo tale ꝓthocollum ſi protbocollum dici poſſet non valet:quia non habet ſolemnitates requiſitas:non enim videtur publicatum:cum publica habeant ſolemnitatem ſigni.

b ¶ Et protbocollo non publicato nō datur fides.dicit bal. poſt Nico.de mat.in rub.C.de fide inſtru.⁊ Pet.de ancb. in.d.conſi.ccccxxxij.ſimiliter dicit ꝙ protbocollum nō habens ſolemnitates ſigni nō probat ⁊ ꝙ inſtrumentū inde extractum non facit fidem tanꝗ ex infecta radice cauſatu3 ſm eum debent enim protbocolla habere omnia ſolemnia que exigūtur in inſtrumentis publicis prout videſ preſupponere Jo.an.in addi.Specu.in ti.de inſtru.edic.§.videndum verſi.⁊ nota ꝙ tabellio coadiuuātur premiſſa:q3 dicta ſcriptura non preſupponitur reperta in loco autē. ſeu loco vbi erant alie ſcripture publice prout erat veriſimile ꝙ deberet ſtare protbocollum vnius teſtamenti cum teſtamentum ſoleat eē magni ponderis ⁊ ſolēt fieri fraudes ad quas obuiandas iura adhibuerūt plures ſolēnitates non requiſitas in cōtractibus ⁊ alijs actibꝫ.l.fi.C.de fideicō.⁊.l. hac conſultiſſima.C.qui teſt.face.poſ.auget diminutione3 fidei ſeu ſuſpitione3:q3 prout mihi dicitur octo teſtes deſcripti in dicta ſcriptura omnes ſunt mortui:non eſt elapſum tantum temporis ſpacium ꝙ deberent eſſe mortui.littere aūt plerūꝗ aſſimilantur:⁊ nōnunꝗ contrafiunt: ideo ne veritas appareat potuerunt de facili ad cautela3 deſcribi teſtes mortui:itē contingit quandoꝗ ꝙ notarius primo facit ſcripturā completam ⁊ ponit die3 teſtes ⁊ omnia reqſita añꝗ legat teſtamentum:deficit etiam in caſu noſtro non ſolū ſignū notarij:ſed etiam ſubſcriptio notarij in qua notarius ſolet dicere ſe rogatum ⁊ ſe publicaſſe.

c ¶ Rogitus enim notarij nō preſumitur:ideo ſi nō aſſeriſ in inſtrumento ſe rogatum non creditur inſtrumento ꝓut voluit Specul.in.d.verſic.⁊ nota.⁊ ita eum tenere allegat Barto.in.d.l.ſciendum verſi.quero ergo quid ſi ⁊ merito: quia licet recitet poſtea aliam opi. ⁊ vltima opi. cenſeaſ in dubio ab actore approbata argu.l.qui filium.§.ſabinus ad trebel.tamen id non procedit quādo auctor primo aliquid notat ſeu aliquid aſſerit ſimpliciter non tanꝗ ab alio dictum ſeu tanquam alterius ſit opinio. poſtea vltimo ponit aliam opinio.ſub verbo alij: tunc enim precedens opinio cenſetur opinio.auctoris prout dicit Raphael.fulg.in lege ſecunda.C.ſi aduer.do.⁊ dicit dominus meus in.l.certi cōditio in princip.ſi cer.pet.iungendo glo.ibi cum glo.rubrice eo.ti.⁊ idem ſumitur ex glo.in.l.puberes.de verb. obli. ⁊ ex dictis glo.⁊ docto.in.l.ij.in prin.ff.de do.prout dixi in qualibet earum ⁊ in.c.ex parte de reſcriptis.⁊ ratio eſt vis verbi alij qđ non poteſt aliud excludere niſi ſe auctorem q locutus eſt merito.ergo Bar.hoc ſentiens allegat Spec. tenere ꝙ debet notarius ſcribere ſe rogatum alſ non preſumitur ad quod allegat etia3 Innocen.in.c.ij.de fide inſtru. ⁊ idem tenet ipſe Barto.ibi:vbi ſimiliter Angel. in repeti.

circa medium allegat ⁊ ſequitur Innocen.in.d.c.j.verſic.
item nota vtile eſſe.
d ¶ Et hoc niſi dicat in ſcriptura publicaui q: non verificare
tur verbum publicaui niſi eſſet rogatus prout ibi dicit bart.
⁊ Ang.qui hoc caſu intelligit glo.in.d.§.nos autem lȝ etiã
eo caſu aliud voluerit Pe.de anch.in.d.conſi.cccccxxxij.Et
ita videtur intelligendus Bal.in.d.§.quotiens.qui in cõ-
ſilio mihi.cccxciiij.incipiente ad euidentiam premittẽda di
cit ꝙ ſi notarius non tanq̃ notarius ſe ſubſcripſit non pre
ſumitur rogatus ⁊ non poteſt publicare niſi citatis citandis
teſtes probent illum fuiſſe rogatum cum igitur non ſit ſi-
gnum notarij non ſit ſubſcriptio notarij non ſint teſtes qui
probent immo omnes teſtes deſcripti ſunt mortui conclu-
dendum eſt ſatis plane ꝙ dicte ſcripture non eſt fides ad-
hibenda ⁊ inſuper non fuit repertum prout dicit̃ inter ſcri
pturas autenticas dato ꝙ forte id male probari poſſit: ⁊ idõ
in hoc non faciam magnum fundamentum.
e ¶ Circa ſcd'm aũt lȝ videatur prima facie dicẽdũ ꝙ iuuent̃
dicti filij Chriſtophori duplici preſcriptione longiſſimi pri
ma q: dicte filie dicti mei nõ ſe immiſcuerunt hereditati p̃-
dicte ⁊ elapſi ſunt anni.xliiij.item nec adiuerunt hereditatẽ
Ioãnis qui deceſſit pupillus iam ſunt vltra.xxx.anni cũ ad
uerſus ius ⁊ facultatem immiſcendi ⁊ adeundi obſtet p̃ſcri
ptio lõgiſſimi temporis.xxx.annorum arg.tex.l.licet.C.de
iure delibe.prout ibi tenet glo.Pe.Cy.Bal.Ang.⁊ Pau.
de ca.qđ tenent glo.⁊ docto.in.l.q̃diu.j.ff.de acqui.here.⁊
qđ tenet Bar.in conſilio qđ incipit quidam habuit vxorẽ
numero mihi.xxxviij.ſm ordinem peruſinum nõ informis
⁊ eſt communis opi.prout ⁊ dicit Rapha.in.d.l.licet idcir
co videtur ꝙ.d.Allegretia ⁊ filij ſororuȝ ſint excluſi a dicta
hereditate mei:⁊ etiam ab hereditate Ioannis ⁊ per conſe
quens nequeant moleſtare poſſeſſores:nam poſſeſſor q cõ
uenitur non ſolum obtinet victoriam ex iure ſuo: ſed etiam
ex non iure actoris.l.fi.C.de rei vendi.l.qui accuſare.C.de
eden.c.cum eccleſia ſutrina de cauſa poſ.⁊ propꝛie.in fi.cuȝ
multis ſimilibus.item iuuantur eorum preſcriptione: quia
ipſi computato tempore eoruȝ patris vt preſupponitur poſ
ſederunt.xliiij.annis quo tempore preſcribit̃ aduerſus oẽȝ
actionem ⁊ cum bonafide querit̃ vtile dñium per.l.ſicut.l.
omnes.⁊.l.ſi qs emptionis.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.
f ¶ Tamẽ his nõ ob.contrarium puto de iure reſpondẽdũ:
cõſtat.n.ꝙ de iure cõi filia ab inteſtõ excludit oẽs alios in
aũt.de heredi.ab inteſtato.§.fi.⁊ in aũt.in ſucceſſione.C.de
ſuis ⁊ legitimis.⁊ ſimiliter ſoror carnalis:⁊ ſic cõſtituta in
ſcđo gradu excludit fratrem conſobrinũ cõſtitutũ in quarto
gradu per aũt.ceſſante.C.de legit.here.⁊.l.ij.§. hereditas.
ff.eo.ti.concurrũt aũt ſoror ⁊ filie ſororis cũ ſuccedãt in lo
cum eoꝝ matris.d.auc.ceſſante.⁊ in aũt.vt fratrũ filij in ru
bro ⁊ nigro ⁊ in aũt.de heredibus ab inteſtõ.veni.§. reli-
quũ.⁊ per cõñs:nõ obſt.dictis preſcriptionibus ſine dubio
dicta Allegretia vna cum filijs ſororũ excluderet dictos fi-
lios chriſtophori ab hereditate dicti mei eoruȝ aſcẽdente ⁊
ab hereditate dicti Ioannis fratris dicte Allegretie ⁊ auun
culi ſupradictoꝝ:itaq̃ ſublatis obſtaculis dictarũ p̃ſcriptio
nũ:⁊ remanet clara cõcluſio p̃ dicta Allegretia ⁊ dictis filijs
ſuaruȝ ſoroꝝ.ſed nõ ob.prima p̃ſcriptio:q: lȝ aduerſus ius
adeũdi ſeu immiſcendi currat preſcriptio ſpacio.xxx.anno.
prout tenet cõis opi.de qua ſupra lȝ Sa ly.pluribus ratio-
nibus tenuerit contrarium in.d.l.licet.
g ¶ Tamen lȝ filia vel nepotes excludant̃ ſpacio.xxx. anno.a
facultate ſuccedendi tanq̃ filia ⁊ nepotes ſimul ⁊ ſemel re-
ferendo tñ eis defert̃ ſucceſſio tanq̃ legittimis heredibus
ar.l.j.§.lȝ videdũ.ff.de ſucce.edic.idõ ipſe tanq̃ proximiores
ſuccedũt tanq̃ legittime ſeu legittimi ar.d.§.cũ hẽditas cũ
ſi.⁊ idõ hñt alios.xxx.an.ad adeũdũ prout notabiliter cõcludit
Bar.in.d.cõſi.incip.quidã habuit vxorẽ quẽ ſequit̃ Bal.
in.d.l.lȝ.⁊ ibi ẽt cũ ſequit̃ dñs meus ⁊ ego idẽ ibi legẽdo te
nui eos defenſando ab obiectionibus Saly.⁊ Raph.⁊ plu
ries cõſulẽdo tenui tanq̃ magis cõe ⁊ tanq̃ magis equũ.
⁊ per h̃ tollit̃ obſtaculũ prime p̃ſcriptionis p̃me deducte:
⁊ ſi dicat̃ dicta ratio nõ reſpicit hereditatem dicti Ioãnis:
reſpondet̃ ꝙ lȝ dictus Ioannes tranſmiſerit iure ſuitatis
hereditatem ſui patris pro ſua rata in quoſcunq̃ eius here
des per.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legitimis ⁊.l. ſi fratris.
C.de iure deliberan.cum multis ſimil. tamen illud ius per
eum tranſmiſſum tollitur ſpacio.xxx.anno. prout ſublatum
fuiſſet ſi ip̃e viueret q: nõ trãſmittit efficacius ius in hẽdẽ
q̃ foret apud eũ per l.nemo plus iuris de re.iu.cũ concor.
nec potuit tranſmitti ius ſuccedendi ex ſecũdo capite tanq̃
legittimus q: illud ius habuit originem poſt morteȝ ipſius
Ioãnis:ita ꝙ nunq̃ potuit ſibi cõpetere ⁊ ius ſibi nõ dela
tum non tranſmittit:⁊ p̃ conſequens portio ſibi delata eſt
nulla.⁊ cõſiter non eſt in conſideratione.
b ¶ Nec ob.obſtaculũ alterius preſcriptionis.xxx.vel.xl.an-
norum q: dicta preſcriptio longiſſimi tẽporis non incipit
currere hereditate iacẽte:per.l.ea que cũ ibi notatis p̃ doct.
C.de tẽporibus in integ.reſti.prout per.d.l.ea que firmant
Pe.Cy.Bal.Ang.⁊ Pau.de ca.in.d.l.lȝ.⁊ Ang.⁊ Imo.in
l.furtũ.§.j.ff.de vſuca.⁊ ſic cõiter tenet̃ idcirco cũ dicta he
reditas dicti mei fuerit delata eiꝰ filio ⁊ filiabꝰ ⁊ ipſi vnq̃
agnouerint dictã hereditatẽ:idõ cõtra eos nõ inchoauit di-
cta preſcriptio longiſſimi tẽporis:nec ẽt cõtra hereditatem
per iam dicta:adeo ꝙ etiã preſuppoſito ꝙ dictus chriſto-
phorus ⁊ eius filij fuerit in bonafide ꝙ poſſent ſe tueri p̃-
ſcriptione longiſſimi teporis:nec etiã longi tẽporis q: defi
cit titulus:nõ enim ſibi prebet titulum nec iuſtũ errorẽ di-
cta ſcriptura aſſerti teſtamẽti:tum q: non apparet ꝙ notitiã
aliquã habuerint dicti chriſtophorus vel eius filij ⁊ ſciẽtia
nõ preſumit̃:immo ignorantia de reg.iur.in.vj.⁊.l.verius.
ff.de proba.⁊.l.fi.ff.pro ſuo.preterea ſi habuiſſet de dcã ſcri
ptura notitiã nõ eſt veriſimile ꝙ crediderit dicte ſcripture
cui de iure nõ eſt credẽdũ.l.ꝙ dictũ teſtm̃ fuerit perfectũ
⁊ ſolẽniter cõditum per ea que ſupradicta fuerunt:⁊ error
iuris nõ eſt iuſtus error vt habet̃ in.l.ſacratiſſime.⁊.l.fi.C.
de legi.⁊ in.l.nec ſupina ⁊ in.l.iuris ignorantia.ff. de iur.⁊
facti ignorantia ⁊ habet̃ in.l.late culpe.ff.de verb.ſig.⁊.l.ij.
C.eo.ti.nec ẽt iuris ignorantia preſumit̃ ⁊ potius preſumit̃
malafides q̃ error iuris ar.c.qui cõtra iura mercat̃ de reg.
iur.in.vj.⁊.l.quẽadmodũ.C.de agri.⁊ cẽſi.li.xj. ⁊ per gl. in
c.ſi diligenti extra de preſcrip.Et maxime cõtra dictũ chri
ſtophorum preſumit̃ malafides ex preſuppoſitis in thema-
te in quo preſupponit̃ ꝙ cõtinuo poſſedit bona hereditatis
dicti mei poſt eius mortẽ etiã in vita Ioãnis in cuius vita
etiã ſi dictũ inſtrm̃ probaret validũ teſtm̃:⁊ illud innotuiſ
ſet dicto chriſtophoro non potuiſſet bonafide dicta bona
poſſidere:⁊ ſic dicta ſcriptura nõ dȝ inducere cõiecturã bo
nefidei dicti chriſtophori:cum ſemel malus ſemp̃ preſumit̃
malus in eodẽ genere mali.c.ſemel malus de reg.iur.in.vj.⁊
c.ſcribã de preſump.⁊.l.ſi cui.§.ijſdem.ff.de accuſa.⁊ ſi di-
catur forte poſſedit iure familiaritatis tẽpore vite dicti Io
annis:reſpondetur ꝙ pariter põt cenſeri ꝙ poſſederit iure
familiaritatis poſt mortẽ dicti Ioã.cum dicta Allegretia ⁊
eius ſorores eſſent ſibi cõiuncte in eodẽ gradu prout dictus
Ioannes:⁊ ſic poteſt militare alia coniectura quare dictus
Chriſtophorus poſſederit q̃ vigore dicte ſcripture ⁊ dicti
aſſerti teſtamenti:⁊ ſi iure familiaritatis poſſediſſet non re
ſultaſſet aditio hereditatis nec preſcriptio:q: qui iure fami
liaritatis rem detinet non poſſidet.l.qui iure familiaritatis
ff.de acquirenda poſſeſſio.⁊ ſine poſſeſſione p̃ſcriptio non
procedit.l.ſine poſſeſſione.ff.de vſuca.⁊.c.ſine poſſeſſione.
de reg.iur.in.vj.qualitercũq̃ aũt tenuerit vel poſſederit nõ
preſcripſit per alia media ſupra deducta.
l ¶ Ex quibus omnibus reſtat defenſata concluſio ſupra fa
cta ꝙ dicta Allegretia poſſit petere dicta bõa paterna nũc
adeundo eius hereditatem pro eius rata ſi filij ſororuȝ fue
runt concepti in vita aui per.ſ̃.dicta ſi vero non fuerũt cõ
cepti in vita aui non poſſunt ſuccedere ex eorum perſonis
per.l.j.§.quibus proximior.ff.vnde cogna.⁊.l.paulus.§. pau
lus.ff.de bonis liber.nec ex perſonis eorũ matrum.ſi dicte
eorũ matres deceſſerunt intra dictos.xxx.annos poſt mor
tem dicti mei.⁊ tunc ius eis delatũ fuiſſet ſublatũ preſcri-
ptione.xxx.annorum ⁊ ſic poſtea delatum ex alia parte nõ
potuiſſent tranſmittere prout.ſ̃.dictum fuit circa perſonã
dicti Ioãnis.⁊ per cõſequens dicto caſu tota hereditas di
cti mei pertineret ad dictam Allegretiaȝ alias ad eam per-
tineret pro tertia parte ⁊ ad filios ſuarum ſororum defun-
ctarum pro duabus ratis. Laus deo.

¶ Relictũ dotis factũ per iſta verba voglio ⁊ comando ſe
tragha de li mia denari ⁊ ſe non baſtaſſeno ſi traghino de
fructi de le poſſeſſione ⁊ mia beni. quomodo intelligantur
iſta verba e mia beni:item ſi denarij teſtatoris extant apud
tertium:an de illis dictum relictum ſolui debeat:item vſure
dotis non ſolute:an debeantur ⁊ quante ſint vſure dotis.

¶ Conſilium lxxj.

In nomine

In noie domini noſtri Jeſu xpi. Ad euidētiam premittendū eſt ꝙ verba dicti legati facti.d.Catherine habeant vnum ſenſum:nam verba poſita in teſtamēto materno ſermone poſſent recipere duplicem ſenſum:nam verba teſtamenti formalis ſunt iſta vz p liquali flo. Mcccc.ſe al tēpo de la mia vita nō foſſoro pagati voglio ⁊ comādo ſe tragbono in tuto ⁊ percbe mancaſſero de denari cbe a quel tēpo ſe trouaſſero di mio ⁊ ſi nō baſtaſſero ſi tragbino di fructi de le poſſeſſione ⁊ beni mei.

a Que verba ⁊ bieni mei pñt babere duplicem intellectū vno modo ꝙ ſint genitiui caſus.⁊ ſic perinde ac ſi dixiſſet bonorum meorum:⁊ tūc eſt ſenſus ꝙ dicta dos quatenus nō ſufficiant denarij remanentes ex.d.teſtōre debeāt extrabi ⁊ ſolui de fructibus poſſeſſionum ⁊ de fructibus bonorū ſuorum.⁊ ſic illi genitiui bonorum ſuorum regantur a verbo fructibus.⁊ tūc eſt ſenſus planus ꝙ dicta dos extrabi ⁊ ſolui dʒ de fructibus poſſeſſionum ⁊ de fructibus aliorum bonorū:poſſeſſiōes.n.vt mibi dr̄ appellanꝫ in ciuitatē ſenarum fundi ruſtici ⁊ dictus teſtōr vt aſſeritur bēbat apothecas ⁊ alia bona ex qbus redditus capiebantur: pñt etiā dicta verba aliter ſumi:ſcʒ ꝙ ſint ablatiui caſus ac ſi dixiſſꝫ ⁊ bonis meis:⁊ tūc eſt alius ſenſus.ſ.ꝙ dicta dos ſolui debeat de fructibus poſſeſſionū.⁊ ēt de alijs rebus teſtōris. ⁊ ſic copula ⁊ ceſſatur appoſita inter verbū fructibus ⁊ verba bonis meis ⁊ intelligēdo primo mō copula ⁊ copularet verbū poſſeſſionū ⁊ verba bonoꝝ meoꝝ:atq3 videndū eſt que interpretatio ſit melior:⁊ prima facie videꝫ dicēdū ꝙ qꝛ ſumus in legatis in qbus plena bʒ fieri interpretatio.l. in teſtis.ff.de re.iu.⁊.c.cū dilectus.extra de dona.iō intelligatur ꝙ dicta dos debeat extrabi nō ſolū de fructibus:ſed etiā de alijs bonis:qꝛ p h̄ magis plena ⁊ fauorabilis ſit interpretatio ꝑ legato qꝛ ſi baberet fieri ſolutio ſolū de fructibus oporteret expectare recollectionē fructuū.l.ſi debito.§.qꝛ veriſimile.ff.de cōtraben.emp.preterea interpretatio in dubio fieri dʒ ꝑ dotibus.l.in ambiguis ꝑ dotibus. ff.de iu.dot.⁊.l.in ambiguis pro dotibus.ff.de reg.iur.

b In ꝯtrium aūt viget qꝛ in legatis ſit interpretatio pro berede:vnde teneꝫ ad id qđ minus eſt.l.nūmis legatis cū cōcor.ff.de leg.iij.⁊ alʼs magis faueꝫ beredi grauato ꝙ̄ legatario.l.ſi ita ſit aſcriptum cum ibi no.de le.j.⁊ etiam alʼs in.l. pe.ff.de dote prele.⁊ in alijs ēt terminis.l.ſcripto de vſuf. leg.⁊ in.l.vxor patrui.C.de le.⁊ in.l.ſi domus.§.ſi.cū ſi. de leg.j.iō vr̄ magis fauēdū beredi ꝙ teneatur ſoluere de fructibus ꝙ̄ legatarie vt poſſit petere ſibi ſatiſfieri de bōis teſtatoris pro quo ſecundo facit:qꝛ rei ſunt fauorabiliores ꝙ̄ actores vt in.l.fauorabiliores.ff.de re iu.⁊ in.c.cum ſint partium iura obſcura eo.tit.

c Tertio facit qꝛ copula ⁊ magis veriſimile ē ꝙ copulet ꝓxima ꝙ̄ remota ar.l.cū delanionis.§.aſinā.ff.de fundo inſtru.ibi proxima quoq3 copulata ſuccedūt ⁊ ꝙ babeꝫ in.l.ſi idē cum eodem in ſi.ff.de iuriſdi.om.iu.⁊ in.l. ij.ff. de ſtatu bomi.⁊ propterea ſit melior interpretatio ꝙ dicta verba de li bieni mei intelligant ꝙ ſint genitiui caſus ꝑut verbū illō de le poſſeſſione:ita ꝙ ſit pinde bac ſi dixiſſet de fructibus poſſeſſionū ⁊ bonoꝝ ſuorum pro quo ēt facit qꝛ ſi teſtōr voluiſſet ꝙ gñaliter de bonis ſuis fieret ſolutio fruſtra expſſiſſet de fructibus poſſeſſionū ꝙ non vr̄ dicendum per id qđ bř in.l.ſi qñ de leg.j.⁊ in.c.ſi papa de priui.lib.vj.cū ſi.⁊ iſte rōnes pro bac parte adducte ſunt plures ⁊ videnꝫ magis efficaces:⁊ ideo lʒ rōnes ſint bincinde:tñ bec pars vr̄ amplectēda tanq3 rōnibus efficacioribus ſuffulta: ⁊ ſm̄ h̄ nō eſt neceſſe diſceptare ꝙ nō poſſit dictus dñs pius ꝑ dicta dote accipere poſſeſſiones ex quo de denarijs primo ſecundo de fructibus ſm̄ diſpoſitionē teſtōris eſt extrabenda dicta dos:fatendū tñ eēt ꝙ ſi ex diſpoſitiōe teſtōris eēt extrabēda:ēt ex alijs bonis prius deberet extrabi de bonis mobilibus ꝙ̄ de imobilibus ar.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iu.⁊ bec circa primū queſitū dicta ſufficiant.

d Circa ſcđm aūt queſitū dicendū eſt ꝙ ſi denarij teſtatoris inueniunꝫ lʒ apud manus alterius magis facilis ad exigendum ꝑut audio ꝙ eſt facilis ad exigendum dictus bartbolomeus:tunc dicta dos dʒ ante omnia extrabi de dictis denarijs qꝛ verba teſtamenti clare importanꝫ.⁊ a verbis nō eſt recedendum vbi de mēte nō conſtat.l.nō aliter de le.iij. maxime vbi ſunt clara.l.ille aut ille.§.cum in verbis eo. tit. diſponit eniʒ teſtator ꝙ dicti mille quingenti flo.ita demū extrabanꝫ de i fructi de le poſſeſſione ⁊ de bieni ſoi ſi denarij ſui non reperirenꝫ tp̄e ſue mortis:ſi ergo reperiunꝫ licʒ apud manus alterius deficit dicta cōditio ſi nō reperirētur ⁊ verificaꝫ cōditio ꝑcedētis particule teſti qua diſponit ꝙ extrabanꝫ dicti.M.cccc.flo.de denarijs ipſius teſtōris q̄ tp̄e ſue mortis reperirenꝫ nō diſtinguēs vbi reperirenꝫ:erit tñ diſcutiendū an tp̄e mortis eſſent denarij teſtatoris.

e Deueniendo ad tertiū dubium pro euidentia dicti tertij dubij ⁊ ſequaciū eſt videndum vtrū vſure dicte dotis debeātur:ſi enim dicte vſure nō debenꝫ reſultat deciſio diuʒ qñtoꝝ.ſ.tertij quarti ⁊ qnti dubij:circa ꝙ lʒ pma facie videaꝫ dōm ꝙ dicte vſure q̄ vulgariter ſolēt dici alimēta dotis debeanꝫ ⁊ ſint licita in dote dāda marito p.c.ſalubriter extra de vſu.vt ibi tenēt doc.cōiter ꝙ tʒ Bar.⁊ doc.in.l.inſulam §.vſuras.ff.ſol.matri.⁊ Bal.⁊ doc.in.l.ſi.C.de dotis ꝓmiſ. ⁊ Bald.in auc.ei qui.C.de bonis aucto.iudi.poſ.⁊ aſſignaꝫ rō qꝛ maritus pp dotē ſeu dotis fructus ſuſtinet onera matrimonij.l.dotis fructus in ꝓn.ff.de iure do.⁊.l.ꝓ oneribꝰ. C.e.ti.iō in recōpenſatione ⁊ quaſi ꝓ ſuo intereſſe debenꝫ dicte vſure tanq3 fructus dotis ſm̄ docto.prout in ſimili ſi emptor qui recepit:rē emptā ⁊ nō ſoluit pretiuʒ tenetur ad vſuras pretij.l.curabit.C.de actio.emp.⁊ gl.in.l.ij.C.de vſuris.dicit ꝙ ille vſure ēt de iure canonico exigunꝫ.⁊ cōſequēter licite exigunꝫ.⁊ idem tenent doc.ibi ⁊ in.c.cōqueſtus extra de vſu.idē no.in ſimili per gl.⁊ doct.in.l.ſociū qui in eo in pꝛin.ff.ꝓ ſocio.⁊ per p̄dicta videꝫ cōcludendū ꝙ cuʒ dicta dos debeaꝫ dicto marito qui ꝓpter dictā dotē teneꝫ alere dictā vxorē:iō dicto marito vſure debeanꝫ ⁊ ſint licite:non enim debētur vt vſure:ſed vt intereſſe vt per glo.in.d.l.ij.⁊ in.d.l.ſociū qui in eo ⁊ in dote boc no.Bar.⁊ Imo.in.d.l. in inſulam.§.vſuras ⁊ Bal.in.d.l.ſi.§.preterea vbi eniʒ ceſſat intereſſe nō debētur iſte vſure de iure canonico quo iure regulariter oēs vſure ſunt ꝓbibite.c.ſuper eo ⁊ quaſi per totū de vſu.binc dicendum videtur ꝙ ſi vir ſuſtinet onera matrimonij debet percipere iſta alimēta dotis per.d.§.vſuras ⁊ ibi per Bald.

f Sed bis nō obſtātibus vr̄ cōcludendum ꝙ boc caſu dicte vſure ſeu alimēta dotis nō debeanꝫ:ſunt.n.nōnulli docto.nō leuis auctoritatis tenētes ꝙ ēt in dote danda marito regulariter ſunt vſure probibite ꝑut in bac opi.fuit Azo.in ſumma de vſuris volens ꝙ oēs vſure ſint de iure canonico probibite vt eū refert Bar.in.d.§.vſuras.qui Azo.appellatus fuit mens.l.vt dicit Cy.in.l.certi iuris.C.loca.⁊ bal. in.l.cōtractus in.iij.col.dicit ita ponit vas electiōis.ſ.fons leguʒ Azo.⁊ Raph.in.l.nō iuſtā.C.ad trebel.dicit ꝙ Azo. inter omnes doc.obtinet principatum ſeu paritatē ⁊ idē in effectu dicit in.l.edicto in penul.char.C.de edic.diui. Item Inno.⁊ Jo.in.d.c.ſalubriter.dicunt ꝙ vſure dotis nō ſunt permiſſe preterq3 in caſu.d.c.ſalubriter in quo illi fructus non ſunt certi.ſubiacent enꝫ iudicio fortune non ſic annua quantitas pecunie prout eos refert Imo.in.d.§.vſuras nec ſunt leuis auctoritatis Azo.Inno.⁊ Jo.an.maxime in materia canoniſtali ⁊ lʒ dictam eorum opinionem non teneam tamen eam ponderaui ad finem vt oſtendam vt iſta materia vſurarū dotis non ſit de facili extendenda.

g Et maxime qꝛ agiꝫ de periculo aie.⁊ vbi de periculo aie agiꝫ tutior via eligēda.c.ad audientiā.⁊.c.ſignificaſti el.ij.⁊ c.pe.de bomicidio.⁊.c.iuuenis.de ſpon.cū ſimi.Et iō communiter teneꝫ ꝙ in dote reſtituēda mulieri lʒ bñs reſtituere ſit in mora nibilominus nō debeanꝫ vſure ꝑut voluerūt Inn.⁊ Jo.an.in.d.c.ſalubriter.⁊ Hoſtiē.in ſum.de vſu.§.in aliquo verbo qđ ecōuerſo ⁊ Bar.in.d.l.in inſulam.§.vſuras ⁊ in.l.atq3 natura.§.nō tm̄ ſortē.ff.de neg.geſt.⁊ ideʒ ſimiliter tʒ Ang.in.d.§.nō tm̄.⁊ idē ēt firmat Imol.in.l. diuortio in ꝓn.ff.ſo.ma.⁊ volūt p̄fati doct.ꝙ nō poſſint peti dicta alimēta qꝛ eēt vſura ꝓbibita. Mulier.n.nō tenetur ſe alimētare ꝓpter dotē ſed quodā iure nature prout eniʒ quis teneꝫ alere filios ⁊ qñq3 parentes.l.ſi quis a liberis.⁊ quaſi per totū.ff.de al.agno.pariter teneꝫ alere ſeipſum. Omnis enim ordinata charitas incipit a ſeipſo.l.ſi preſes.C. de ſeruitu.⁊ aqua. Ad propoſitum itaq3 reducendo dicta quantitas mille qngentoꝝ floreñ.vigore dicti legati debeꝫ dicte Catherine a dicta Romana pro ſua rata ⁊ non debetur dicto dño pio ⁊ legatū predictum non cauſat dicte Catherine onus ſe alimentandi:ideo non videtur ꝙ ſibi competat ius exigendi dictas vſuras ſeu alimenta dicte quantitatis. Nō enim dicta Romana obligata eſt dicto domino pio ſed dcā domine Catherine.⁊ licet dña Catherina ceſſerit ius ſuum

qꝺ habebat aduerſus dictam dominam Romanam nõ potuit in eã transferre aliud ius q̄ ipſa haberet.l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur.⁊.l.traditio.ff.de acquir.rerum domi.⁊ iõ prout dicta Romana non tenebatur dicte domine Catherine ad dicta alimenta ſeu vſuras dotis ita nec teneatur dicto domino pio ceſſionario nec actio de dote que olim erat rei vxorie actio.⁊ hodie eſt ex ſtipulatu vt in.§.fuerat.inſtit. de actionibus.⁊.C.de rei vxo.ac.l.j.in prin.⁊.§.j.competit cõtra dictam dominam Romanam ⁊ ex hoc deprehendit ꝙ non cadunt in his terminis alimenta dotis:nec dictus dñs pius obligatus fuit ad onera matrimonij propter dictuꝫ legatum ſed ex contractu dotali inito inter eum ⁊ dominam Catherinam que vt arbitror dedit ſibi in dotẽ dictos mille quingentos floreñ.ſibi relictos ⁊ ſibi ceſſit iura ⁊ actiones quas habebat aduerſus dominam Romanam eius coheredem contra quaꝫ ſibi competebant due actiones.ſ.actio perſonalis ex legato ⁊ hypothecaria.l.j.⁊.ij. C.commu. de lega. ita ꝙ dictas actiones vtiles exceſſione habet dictus dominus pius aduerſus dictam dominam Romanam: non autẽ actionem de dote ⁊ ſic actionem dotaleꝫ ex ſtipulatu:quia nulla vera vel ficta ſtipulatio inter dominam Romanam ⁊ dominuꝫ pium interuenit:nec cadit mora irregularis in dicto debito quo ad dictam dominam Romanam que caderet ſi teneretur actione dotali iuxta.l.fi.§.preterea.C.de do. promiſ.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.de diuiſione.ff.ſolu.matri.non ergo militat in caſu noſtro diſpoſitio.d.c.ſalubriter per qꝺ diſponitur ꝙ in contractu dotali licite ſint vſure: nec reperitur iure cautum ꝙ heres teneatur ad vſuras vigore legati facti pro dote nec militat ratio in legato pro dote facto mulieri que militat in promiſſione dotis facta marito que promiſſio dotis correſpectiuatur ad onera matrimonij q2 maritus ſe obligat ad onera matrimonij propter promiſſioneꝫ dotis ⁊ dos ſibi promittitur propter onera matrimonij ſed legatum fit filie non propter onera matrimonij ſed contemplatione ipſius filie ⁊ ex quo iure cautum non reperitur ⁊ ratio diuerſitatis aſſignari poteſt inter hunc caſum ⁊ caſuꝫ d.c.ſalubriter.⁊ etiam caſum ad quem trahunt docto. illud c.puto ſatis aperte concludendum eſſe ꝙ dicte vſure non debeantur nec licite peti poſſunt ⁊ maxime hec pars amplectãda eſt quia de periculo anime agitur:ideo hec via tanq̄ ſecurior eſt amplectanda per iura ſuperius allegata: ⁊ hec quo ad dictam dominam Romanam que ad dictum legatũ tenebatur pro dimidia cum pro dimidia fuerit heres inſtituta pro alia autem dimidia dictuꝫ legatũ eſt inutile ex quo Catherina legataria ⁊ heres ex teſtamẽto pro alia dimidia l.⁊ quidem.ff.de leg.j.

b ¶ Non enim poteſt quis obligari ſibiipſi immo obligatio prius orta extinguitur ſi deuenit ad eum caſuꝫ in quo reſultaret obligatio ſibiipſi.l.vrannius.ff.de fideiuſ.⁊.l.debitori C.de pac.cum ſimilibus.⁊ propterea non potuit cedi ius ꝙ non competebat nec contra dominam Catherinam potuit dictus dominus pius agere ex iure ceſſo prout preſupponitur in puncto ꝙ egit lꝫ faciliter mihi perſuadeaꝫ ꝙ non ſit effectualiter litigium inter virum ⁊ vxorem:ſed dicte vſure petantur ⁊ exigantur pro parte dicte domine Romane: ſed quicquid ſit ex iure ceſſo non puto ꝙ potuerit agi aduerſus dictam dominam Catherinam:ſed ſi dicta domina Catherina dedit in dotem dicto domino Pio mille quingentos flore.ſibi relictos in dicto teſtamento Griphoni: tunc eſſet ſenſus ꝙ pro mediate cenſeretur ſibi conceſſum in dotem nomen debitoris ⁊ ſic actio cõpetit aduerſus dominaꝫ Catherinam pro alia medietate cuꝫ nulla actio aduerſus dominã Catherinã cõpeteret vt permiſi interpetrari debet ne pro dicta medietate cõtractus ſit inutilis ꝙ dicta Catherina cenſeatur ſe obligaſſe ad dandam medietatẽ dicte quantitatis ar.l.quotiens in actionibus.ff.de rebus dub.⁊ ca.ſi papa de priui.lib.vj.⁊.l.quotiens in ſtipulationibus. ff. de verbo.obli.⁊ maxime q2 in ambiguis interpetratio fit ꝓ dotibus.l.in ambiguis pro dotibus.ff.de iure dot.⁊.l.in ambiguis pro dotibus.ff.de regu.iur.⁊ ideo ſꝫ hoc dicta domina Catherina teneretur ad vſuras dotis cum in ea eſſent rationes adducte ſupra pro domina Romana.Ideo hoc reſpectu diſcutienda ſunt vltima dubia ſi dicte vſure peterentur pro parte domine Catherine:lꝫ in tertio dubio ſoluꝫ ſit mentio de ipſa domina Romana.

i ¶ Sed dato ꝙ vellet dictus dominus pius exigere dictas vſuras aduerſus dictam dominam Catherinam eius vxorem vel poſſet eas petere aduerſus dominam Romanam: non eſt determinatum in iure quantuꝫ pro centinario debeatur marito pro vſuris:⁊ propterea videtur eſſe remiſſuꝫ ad arbitrium iudicis arg.l.j.ff.de iure delib.⁊ capit.de cauſis extra de offic.delega.⁊ quia petuntur vt intereſſe habet iudex arbitrari quantum veriſimiliter intereſſet dicti mariti habuiſſe dictam dotem:⁊ quia intereſſe videtur reſpectiuũ ad onera matrimonij dicta.l.pro oneribus.⁊ dicta.l. dotis fructus ſatis probabiliter puto poſſe dici ꝙ etiam ſit habẽdus aliquis reſpectus ad qualitatem oneris matrimonij:ſꝫ quia prout plerunq̄ aſſolet fructus dotis non correſpondent ſeu non ſufficiunt ad onera matrimonij non puto vllo pacto ꝙ tunc ſint extimandi dicti fructus dotis ſeu alimenta dotis quantum extimarentur onera matrimonij ex quo non in tantum intereſt ipſius mariti habuiſſe dictam dotẽ: ⁊ ideo ſi tantumdem peteretur quantum aſcenderet ad extimationem oneram illud totum non peteretur vt intereſſe.

k ¶ In ciuitate autem noſtra eſt de more ꝙ iſte vſure extimantur ad rationem ſepteꝫ vel octo floreñ.pro centinario. que conſideratio videtur ſatis equa ⁊ ſatis fauorabilis pro dote ⁊ licet in ciuitate Senarum maiores forte fierẽt ſumptus pro oneribus matrimonij q̄ hic peruſie:tamen ex aduerſo dantur etiam maiores dotes:⁊ non eſt parum lucrari ſecure octo pro centinario nec in redditibus bonoruꝫ ſtabilium ſolet in tantum lucrari:⁊ licet cum denarijs inconſtanti maius lucrum quandoq̄ percipiatur:tamen quandoq̄ perditur capitale nec malitia mariti confert ad maius intereſſe extimandum in recipiendo vel non recipiendo quãtitatem dotalem immo ſi mihi iniungeretur onus iudicandi inclinarem ad extimandũ maius intereſſe in marito mercatore vel artifice q̄ in marito milite ceteris paribus: ⁊ hec circa tertium queſitum.

l ¶ Circa quartum dicendum eſt ꝙ tenendo quod ſupra retentum fuit in primo q̄ſito ꝙ dicta quantitas legata veniat ſoluenda de fructibus poſſeſſionum ſeu bonoruꝫ quatenus fructus non eſſent recollecti non deberetur quantitas principalis per.l.ſi debitor.§.veriſimile.ff.de contrahen. emp. ⁊.l.cũ certus.ff.de vi.tri.⁊ oleo le.⁊ quatenus non debebat ſors principalis fortius non debentur alimenta que ſunt acceſſoria ar.c.acceſſorium de reg.iu.in.vj.⁊.l.cuꝫ principalis ff.e.tit.dato etiam ꝙ dicta quantitas legata deberet extrahi etiaꝫ de bonis hereditarijs dicti teſtatoris deberet meo iudicio haberi etiam conſideratio ꝙ tempore guerre non intererat dicti domini pij ſolui ſibi de dictis bonis ꝓut intereſſet ſi non fuiſſent guerre:ita ꝙ in omnem euentum eſſꝫ habenda conſideratio qualitatis guerre ſaltem ad diminuẽdum extimationem vſurarum que vt premiſi petũtur vt intereſſe quia alias non eſſent licite ⁊ eandem conſideratiõẽ puto habendam reſpectu temporis rebellionis quia nõ in tantum intererat ſibi ſolui dicta bona dicto tempore rebellionis quantum ſi non fuiſſet rebellio:immo forte ⁊ veriſimiliter intererat ſibi non ſolui q2 de facili fuiſſent ſibi ablate.Videtur etiam ꝙ pro tempore quo non ſubijt onera matrimonij non debeantur dicte vſure que non ex alio debẽtur niſi ꝓpter onera matrimonij:ideo quatenus onera matrimonij non ſupportauit videtur ꝙ ceſſet ratio ⁊ cauſa ꝓpter quam licite exiguntur dicte vſure:⁊ ceſſante ratione vel cauſa ceſſat dictum ⁊ effectus.l.quod dictum.ff. de pact.⁊ capit.cum ceſſante.de appellatio.⁊.l.adigere.§.quamuis de iurepatro.⁊ hoc ſaltem quo ad dominam Catherinam que viuẽdo de bonis hereditarijs eo reſpectu ſupportauit onera matrimonij ſuis ſumptibus ex quo vixit de fructibus bonorum ſuorum.Si autem dictus dominus Pius habebat onus alimentandi communes filios ⁊ ipſos alimẽtaſſet tũc etiam ipſe dominus Pius cenſeretur pro rata correſpondente ſupportaſſe onera matrimonij: ideo dicta ratio non omnino eum excluderet a facultate petendi dictas vſuras ſi alias deberentur nec dicta domina Romana videtur pariter poſſe iuuari dicta ratione prout dicta Catherina quia ſi ambe vixerunt de bonis hereditarijs communibus quelibet ſe alimentauit de ſua portione.⁊ ſic dicta domina Romana ſecundum hoc non ſupportauit aliquod onus ex eo quia dicta Catherina vixerit de bonis hereditarijs ⁊ non ſumptibus domini Pij:vnde non ſuadet equitas ꝙ ſi vel quatenus non ſenſit incommodum ſentiat commodum argu. capitu.cum ſm naturam de regu.iur.in.vj.cum ſimilibus. tamen quia concluſum eſt ſupra ꝙ dicta domina Romana non eſt obligata ad dictas collectas:ideo ſuper hoc non eſt inſiſtendum. Laus deo.

¶ Tranſigentes vel eorum heredes: an teneantur exhibe/re mandatum eis datum ad tranſigendum per ſuam communitatem ad penã in tranſactione contentam euitandam. Item pro refectione murorũ: an poſſint imponi collecte foренſibus poſſidentibus bona in pertinentiis alterius caſtri vigore priuilegij dicto caſtro conceſſi per dominum.

¶ Conſilium. lxxij.

In nomine dñi noſtri

Jeſu chriſti. ¶ In hac conſultatione videtur prima facie dicendum ꝙ dicta vniuerſitas hominũ caſtri fracte fouent clarã ⁊ apertam iuſtitiã: nam patet ꝙ qui contrahit tanꝗ mandatarius alterius ſeu tanꝗ habens ius contrahendi ſuper re vel negocio alterius tenetur ſecum contrahenti docere ſe eſſe talem qualem contrahendo ſe aſſeruit: iſte eſt tex. notabilis quem Bar. ibi dicit ad hoc propoſitum ſe pluries ꝗ milies allegaſſe in. l. j. C. creditorem euict. pig. non debere vbi tex. ꝙ ſiquis vt creditor vendit rem ſibi pignoratam a debitore pretendens ſe vt creditorem habere facultatem vendendi tenetur emptori docere ſe habere dictam facultatem vendendi: ideo tenetur docere ſe eſſe tunc creditorem pignoratitium potiorem alio creditore euincente alias tenetur de euictione vt probat ibi tex. ⁊ ſic actione ex empto per quã de euictione agitur vt. l. non dubitatur. C. de euict. l. euicta. ff. eo. titu. cum ſimilibus. ⁊ inducunt ibi Bar. Bal. ⁊ docto. ad procuratorem ſeu tutorem contrahentem tutorio vel procuratorio nomine quia tenentur docere ſe tutorem ⁊ procuratorem ſm eos pari ratione idem dicendum eſt in procuratoribus ſindicis ſeu adminiſtratoribus vniuerſitatum non enim refert quo nomine vocentur. c. petitio de procura. cum ibi no. per Inno. ideo dicti rei conuenti cum in contractu tranſactionis aſſeruerint ſe eſſe homines electos ad contenta in dicta tranſactione: ideo debeant docere ſe fuiſſe tales quales ſe eſſe aſſeruerunt ⁊ ſi nõ probent competat actio ad intereſſe ⁊ ad penam conuentam centum ducatorum prout conueniri potuiſſet communitas caſtri ſancti Andree ſi habuiſſent mandatum dicti homines qui eius nomine tranſegerunt: nam exegerunt collectas ab hominibus dicti caſtri fractarum quas nõ poterant exigere ſm formam dicte tranſactionis nec videntur excuſari vigore ſtatuti nouiter editi per vniuerſitatem totius vicariatus quo expreſſe diſponitur: ꝙ omnes de vicariatu ſoluant collectas ⁊ onera pro eorum prediis in illis locis vbi dicta predia ſunt accataſtrata ꝙ ſtatutum dicitur eſſe confirmatum per dominum eorum nec de efficacia ⁊ valore dicti ſtatuti dubitatur: qꝛ rñdetur ꝙ dictum ſtatutum circa collectas pro tpe futuro imponendas prouidet non circa collectas iam impoſitas.

a ¶ Qꝛ de natura legum ⁊ ſtatutorũ nõ eſt aſpicere preterita ſed futura. c. ſi. extra de cõſti. ⁊. C. eo. ti. l. leges ⁊ cõſtitutiones. ſed dicta communitas caſtri ſancti Andree exigit collectas ab hominibus caſtri fractarũ pro dictis prediis allibratis in eorũ extimo etiã pro collectis preteritis. propterea dictum ſtatutũ nõ iuuat quominus cenſeatur deuentũ cõtra dictam tranſactionẽ. Nec ſimiliter videntur excuſari vigore reſcripti conceſſi dicte communitati ſancti Andree ꝙ ipſi poſſint exigere collectas a poſſidentibus pdiis in eorũ territorio pro fortificatione dicti caſtri impoſitas tam pro tempore preterito ꝗ pro futuro: qꝛ videtur poſſe reſponderi ꝙ dictum reſcriptum non concedit illud ſimpliciter: ſed excipit niſi poſſidentes ſint aliquo priuilegio exempti: ſed dicti homines caſtri fractarũ videnť exempti vigore dicte tranſactionis. ⁊ propterea videntur comprehendi ſub exceptione predicta ⁊ maxime qꝛ dictum reſcriptum eſt exorbitans a iure communi ⁊ per conſequens reſtringendum per. c. cũ dilectus de conſue. ⁊. l. ius ſingulare. ⁊. l. ꝙ vero cõtra. ff. de ll. cum ſimilibus ⁊ per conſequens videtur concludendum ꝙ dicti rei conuenti teneantur oſtendere ꝙ habebant facultatẽ tranſigendi prout tranſigerunt hoc eſt ꝙ ad id fuerunt deputati a communi ſancti Andree prout ipſi aſſeruerunt in dicto contractu tranſactionis per. d. l. j. ⁊ ꝙ ibi per doct. C. credi. euic. pigno. non debere alĩs teneantur ad intereſſe ſeu ad penam in tranſactione contentam.

b ¶ His tamen non ob. contrarium arbitror de iure reſpondendum vz ꝙ dicti rei conuenti nequeant aſtringi ad oſtendendum ſe fuiſſe tales quales ſe aſſeruerunt in dicto inſtrumento tranſactionis pluribus rationibus ⁊ primo qꝛ nõ videtur ꝙ agentis pecuniariter interſit ⁊ quia nõ videtur ꝙ dicta tranſactio valuiſſet etiam ſi ipſi tranſigentes habuiſſent mandatum ad id tranſigendum quia tranſactio fuit facta cum vniuerſitate caſtri fractarum ſeu cum repreſentantibus dictam cõmunitatẽ ⁊ in ea fuit actum ꝙ particulares hoĩes dicte vniuerſitatis poſſidẽtes predia in territorio caſtri ſancti Andree nõ ſoluerẽt collectas in dicto caſtro ſancti Andree niſi propagis domini: licet enim conuentum fuerit ꝙ etiam non ſolueret dicta cõmunitas caſtri fractarum: tamen prout preſupponitur dicta communitas in vniuerſum nihil poſſidet ⁊ ſic non intereſt dicte vniuerſitatis ꝙ tranſactio obſeruetur reſpectu intereſſe ipſius vniuerſitatis in non ſoluendo collectas nomine vniuerſitatis: itẽ dicti adminiſtratores vniuerſitatis non potuerunt paciſci. ꝓ particularibus hominibus a quibus non habuerunt mandatum nec poteſt quis alteri ſtipulari neqꝫ paciſci regulariter. l. ſtipulatio iſta. §. alteri de verborum obligatione ⁊. l. quidam. §. ſi pactus. ff. de pactis ⁊ inſtitu. de inuti. ſtipulatione §. alteri ⁊. §. ſiquis alteri.

c ¶ Nec ob. ſi dicatur ꝙ vniuerſitatis intereſt habere ſuos homines diuites ⁊ eos non vti male ſua ſubſtantia inſtitu. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. §. ſed ⁊ maior ver. expedit enim rei publice nequis re ſua male vtatur ⁊ facit in auctentico vt iudices ſine quoquo ſuffragio. §. cognitio ⁊ quando ſtipulantis vel paciſcentis intereſt poteſt alteri ſtipulari vt d. l. ſtipulatio iſta. §. ſi ſtipuler. ⁊. §. ſiquis inſulam quia illud intelligitur quando ſtipulantis vel paciſcentis intereſt pecuniariter vt patet ex exemplis poſitis in illis iuribus ⁊ tãgunt ibi doctores maxime Imo. ſed illud intereſſe. d. §. ſed ⁊ maior. ⁊. d. §. cognitio non eſt intereſſe pecuniarium: ergo non valet ſtipulatio vel tranſactio alteri facta ſicut alias dicitur ꝙ intereſt rei publice mulieres eſſe dotatas. l. j. ff. ſolu. matrimo. ⁊ alĩs poſſumus dicere noſtra intereſt lucrari ⁊ ſic intereſt voluntatem noſtram impleri quia ſatis lucratur qui voluntatem ſuam adimplet. l. penulti. ff. de conditio. ob cãm. ⁊ tamen propter tale intereſſe dicti lucri ceſſantis non validatur ſtipulatio vel pactum alteri factum quia ſi ꝓpter tale intereſſe validaretur ſemper ſeu cõiter valeret ſtipulatio facta alteri: quia qui ſtipulatur vult impleri id qđ ſtipulatur.

d ¶ Et ſi dicatur dato ꝙ non poſſit agi ad intereſſe: tamen poteſt agi ad penam appoſitam in tranſactione: quia quando quis alteri ſtipulatur ⁊ adijcit penam: licet non valeat ſtipulatio principalis: tamẽ valet ſtipulatio penalis vt eſt text. in. d. l. ſtipulatio iſta. §. alteri quia illud verum eſt quando quis ſtipulatur ſibi penam ſecus ſi ſtipulatur alteri penam: quia militat eadem ratio prout in ſtipulatione principali: ſed quando ſtipulatur ſibi penam vel eam ſimpliciter ſtipulatur ceſſat ratio que militat in ſtipulatione principali intereſt ſua ſolui penam: quia pena venit ſibi applicanda. Sed quando ſtipulatur penam alteri non intereſt ſtipulantis penam committi. Ideo non valet etiam ſi pena venit applicanda fiſco ex ſtipulatione: quia fiſcus tunc agere nõ poteſt: quia ipſe non fuit ſtipulatus nec alter potuit ſibi ſtipulari: nec ſtipulator quia ſua non intereſt penam ſolui fiſco vt notabiliter dixit Bartol. in. l. j. in fine principij. ff. de iure fiſci. ſed in dicta tranſactione fuit conuentum ꝙ pena ſolueretur camere Illuſtriſſimi domini dictarum communitatum: ergo dicta pena exigi non poteſt: maxime per dictam communitatem caſtri fractarum: quia non venit ſibi ſoluenda ex forma dicte conuentionis.

e ¶ Nec poteſt agi ad intereſſe ex quo pecuniariter ſua non intereſt ⁊ ad factum conuentum paciſcens non artatur preciſe vt. l. ſtipulationes non diuiduntur verſiculo celſus ⁊ ibi per Bar. ⁊ doc. cõmuniter omnes ⁊ ex his deprehenditur ꝙ dicta cõitas caſtri fractarũ fruſtra petit dari ſibi copiã de mandatis dictorum tranſigentium ⁊ per conſequens venit reppellenda: ꝙ ⁊ ſcđo videtur dicendum ꝙ nõ debeat audiri quatenus petit ꝯtra mencum capitaneum ⁊c. quia intentat ꝙ dictus mencus tranſegit ſindicatorio nomine hominum dicti caſtri ſancti Andree aſſerens de ſuo mandato apparere manu ſer Mathei Bernardi: ⁊ in dicta tranſactione dictus mencus interuenit vt capitaneus non vt ſindicus dicti caſtri ſancti Andree: non enim aſſeruit ſe ſindicum: ſed capitaneum dicti caſtri: vnde non tenetur dare copiam inſtrumenti ſindicatus que petitur in libello communitatis caſtri fractarum: ⁊ ſi dicatur teneť ſe docere eſſe capitaneũ: reſpondeť ꝙ id non petitur ⁊ dato ꝙ peteret preſupponitur in themate ꝙ de capitaneatu nõ ſolet fieri ſcriptura: ita

ꝙ non poteſt dare copiam eius :ꝙ non reperitur in reꝝ na
tura. Item preſupponitur ꝙ officiuʒ capitaneatus in dicto
caſtro nõ eſt tráſigere vel paciſci ꝓ cõitate.⁊ ſic dicta quali
tas nõ fuit adiecta ꝓ dãdo robur tráſactiõi cũ ad tráſactio
nẽ nihil ꝯferret:ſed ad demõſtrandũ pſonaʒ tráſigentẽ ꝓut
ſi diceretur titius ſei doctor vel miles tranſegit ⁊c. Ridicu
lum fuiſſet dicere ꝙ teneretur docere de doctoratu vel mi/
litia.l.n.j.C.creditorem euic.pignõ.nõ debere loqtur de eã
qualitate ex qua dependẽt validitas ſeu efficacia actus qui
geritur prout etiam deprehenditur ex verbis Bald.ibi item
dicta petitio non procedit aduerſus Franciſcum Bald. qꝛ
Franciſcus Baldi non nominatur in dicta tranſactione:ſʒ
Franciſcus Bald.⁊ licet dicatur ꝙ fuit erratuʒ nomine fra
tris iſtud non apparet ⁊ incumbit agenti docere de iden
titate perſone ſcilicet ꝙ Franciſcus contra queʒ agiẽ fuerit
vnus.ex dictis tranſigentibus.

f ¶ Et identitas debet ſaltem probari per duas demonſtra
tiones vltra idẽtitatem nominis proprij argu.l.forma.ff.de
cenſibus ⁊ notant Bar.⁊ doc.in.l. demõſtatio de ꝯdi.⁊ de
monſtra. ſed in caſu noſtro nõ militant dicte due demõſtra
tiones tendentes ad oſtendendum identitatẽ perſone Im
mo militat vna demonſtratio magis particularis per quam
oſtẽditur diuerſitas perſone qꝛ alia perſona patris nomina
tur in tráſactione alia perſona patris nominatur in libello
ſolum eſt conformis vná demonſtratio:vʒ de dicto caſtro q̃
eſt nimiũ generalis:qꝛ in eodẽ caſtro plerũqꝫ ꝯtingit ꝙ ſunt
plures pſone eiuſdẽ nominis ipſi ⁊ eoꝝ pris ꝓut ẽt dicit ꝙ
ad preſens reperiunt in dicto caſtro ſancti Andree duo qui
nominant Franciſcus Baldi:adeo ꝙ etiã ſi in tranſactione
diceretur ꝙ Franciſcus Baldi tranſegit non poſſet agi cõ
tra vnum ex eis niſi aliter doceretur ꝙ ille Franciſcus con
tra quem agitur fuiſſet ille qui tranſegit.

g ¶ Deficeret enim tunc probatio : licet non ius prout dicit
tex.in.l.duo ſunt titij.ff.de teſta.tute.item quatenus agitur
contra heredes petri ciccbi videtur poſſe dici ꝙ attento ꝙ
rogitus dicti ſer Mathei pauci reperiuntur ex multis de
quibus fuit rogatus.⁊ in eis cãdit iuſta ignorantia per.l. q
in alterius.ff.de regulis iuris.⁊ in.c.cuʒ quis ius eod.titul.
libro.vj.Forte enim dictus petrus habebat inſtrumentum
ſindicatus penes ſe vel ſciebat vbi erat .⁊ illud non per
uenit ad manus heredis prout nec preſumitur perueniſſe
vt in.l.ſiquis ex argentarijs .§.ſi.ff. de eden. ita ꝙ etiam ſi
dictus petrus vere fuiſſet ſindicus non poſſent de illo ſin
dicatu docere ſi non peruenit ad eorum manus : nec dẽ eo
habuerunt notitiaʒ prout preſumitur per ſupradictã.⁊ ideo
videntur excuſatione digni dicti heredes dicti Petri ⁊ ſi
incurrerent propter non oſtenſionem ſindicatus dicti Pe
tri in abſolutionem ad intereſſe vel ad penam videretur ꝙ
eis cõpeteret reſtitutio in integr. ex clauſula generali ſi qua
mihi propter iuſtam ignorantiam. Prout alias dicunt bar.
⁊ Ange.in .l.j.§. hoc interdictum de itinere actuqꝫ priua.

h ¶ Quod ex iuſta igonrantia leſis competit reſtitutio in
integr.ꝙ ⁊ volunt gloſ.⁊ doctores in.l.ij.C.de iure emphy.
⁊ in.l.pantonius .ff. de acquiren.heredita.⁊ in multis alijs
locis : vel dicamus ꝙ dicti heredes non cenſeantur eſſe in
mora exquo non habent facultatem dandi copiam ſindi/
catus vel mandati etiaʒ ſi vere interueniſſet ſindicatus vel
mandatum:quia difficultas in obligationibus facti excu
ſat a mora.l.ſi vehenda.§.idem iuris.ff.ad legem rodiaʒ de
iactu.⁊ in.l.ij.ff.ſiquis cau.⁊ per Barto.in.l. continuus.§.
illud in vltima oppo.ff.de verboruʒ obligatione ⁊ per doc.
in dictis iuribus inſuper ꝙ dicti rei conuenti non teneam
tur ad preſtãdas dictas copias que petuntur deducitur ex
alio videlicet:quia exquo ſer Matheus fuit vnus ex tran
ſigentibus non crederetur ſuo inſtrumento.

i ¶ Per notata per Bald.in.l.omnibus .C. de teſtibus vbi
dicit ꝙ non creditur notario facienti inſtrumẽtum de cõ
miſſione ſibi facta ꝙ ⁊ voluit idem Bald. in.l.iudices .C.
de fide inſtrumento. facit ꝙ alias dicimus ꝙ licet publico
bauilo credatur de citatione per euʒ facta notat gloſa in .c.
cũ parati.de appellatio.⁊ gloſa in canone propoſuiſti.lxxxij.
diſtinctio.⁊.iiij.q.iij.§.item in criminali. ⁊ Specu.in titu
lo de citatione .§. ſequitur.verſiculo ſed nunquid creditur
⁊ per Barto.in extrauag.ad reprimenda in verbo per nun
cium:tamen ſibi non creditur de commiſſione ſibi facta vt/
citet prout voluit Cy.in.l.ſi.C. de exhiben.rei ⁊ Ioan.and.
in additi. Specul. in dicto verſicu.ſed nunquid creditur:⁊
hoc maxime dicendũ eſt in his terminis in quibus agiẽ de

notabili intereſſe ipſius qui fecit tranſactionem ⁊ qui tene
retur ſecum tranſigenti quatenus intereſſet tranſactionem
valere ſi mandatum non probaretur.⁊ ſic inſtrumentuʒ ſer
Mathei probando validitatem tranſactionis probaret ad
commodum ipſius notarij.⁊ ſic eſſet quodammodo teſtis
in cauſa propria contra.d.l.omnibus.C. de teſti.⁊.l. nullus
idoneus.ff.eo.titu.itaqꝫ non intereſt agentis ꝙ ſibi oſten/
datur inſtrumentum ſer Mathei de quo ſit mentio in tran
ſactione merito ⁊c.poſſet vlterius attentari ꝙ.d.l.j.C.euic.
pigno.non debe.militet in contractu bonefidei in quo lo/
quitur in quibus contractus ex bono ⁊ equo latius agitur
q̃ꝫ in contractibus ſtricti iur.§.in bonefidei inſti.de acti.⁊
l.in actionibus.ff.de in litem iu.l.in bonefidei.ff. de eo qõ
certo loco ⁊ bonefidei.⁊.l.quicquid aſtringende de verbo.
oblig.licet hoc non auderem firmare poſtremo ꝙ conuenti
veniant abſoluendi deducitur quia dato ſine preiudicio ve
ritatis ꝙ dicti tranſigentes nomine cõmunitatis caſtri ſan
cti Andree non fuiſſent ſindici vel electi ad tranſigendum
prout ſe eſſe aſſeruerunt ⁊ fuiſſent viui.⁊ eſſent illi qui tran
ſigerunt ⁊ valuiſſet tranſactio.⁊ ſic non iuuarentur medijs
ſ.deductis:nihilominus nõ tenerentur dicte communitati
caſtri fractarum:qꝛ nõ eſt deuentum cõtra tranſactionẽ:naʒ
id qõ actum eſt per communitatẽ caſtri ſancti Andree actuʒ
fuit ex nouo iure eiõ ſuperueniente:vʒ vigore dicti ſtatuti
generalis vniuerſitati vicariatus cõfirmati per ſuperiorem
⁊ vigore conceſſionis nouiter conceſſe per eorum commu/
nem dominum de cuius poteſtate non diſceptatur.

k ¶ Illa enim tranſactio intelligiẽ rebus ſic ſe habentibus
argu.d.l.continuus.§.cum quis.⁊.c.quemadmodum de iu
reiuran.⁊ tex.cuʒ glo.in.l.ꝙ ſeruius.ff.de condi.ob cauſaʒ.
⁊ per doct.⁊ ibi ⁊ in alijs iuribus ſupra proxime adductis:
adeo ꝙ etiam ſi tranſactio fuiſſet facta per dictam commu
nitateʒ caſtri ſancti Andree potuiſſet dicta communitas exe
giſſe dictas collectas ⁊ in futurum exigere vigore noui iuꝛ.
ſibi competentis per dictum ſtatutum ⁊ per dictum reſcri
ptũ.⁊ licet dictum ſtatutum non iuuet quo ad preteritas
collectas:qꝛ de illis non loquitur : tamen iuuat reſcriptum
ſuperioris ꝙ expreſſe loquitur de collectis etiam preteri
tis.Nec obſtat exceptio in dicto reſcripto appoſita per illa
verba niſi poſſidentes ſint aliquo priuilegio exempti:quia
reſpondetur ꝙ dicte vigore tranſactionis non competit ali
quod priuilegium ſeu exemptio.

l ¶ Differunt enim priuilegium pacta ⁊ tranſactiones pꝫ ex
diuerſitate vocabulorum argu.l.ſi idẽ codicilli.C.de codi.⁊
ex diuerſitate tituloꝝ.⁊ in.ff.⁊ extra in decreta.⁊ in his que
continentur in titulis tractantibus de priuilegijs:qꝛ nõ lo
quuntur in exceptionibus pacti vel tranſactionis:ſʒ loquun
tur in priuilegijs a iure vel ſuperiore conceſſis.

m ¶ Preterea non ſubditi ratione prediorum que poſſi
dent in alieno territorio non tenentur ad collectas de iure
communi.l.reſcriptum.§.ſi.ff.de muni.⁊ hono.⁊ in.l.liber
tus.§.ſola ad munici.⁊ per Barto.in dictis locis.⁊ in.l.j.
C.de muli.⁊ in quo loco ⁊ per eũ in.l. forma.§.j.ff.de cenſi.
⁊ in.l.j.C.de auro corona.lib.x.⁊ in.l.cum neqꝫ.C. de inco
lis eod.lib.vbi dicit ꝙ nec ad cuſtodiam ciuitatis vel caſtri
compelli poteſt forenſis nec ad collectas pro cuſtodia:licet
ibi bona poſſideat ꝙ ⁊ dicit Bal.in.l.non tantum.§.inqui
linus.ff.de excuſa.tuto.

n ¶ Ad ꝙ etiã.l.omnes el.ij.C.de operibus publi.vbi eſt tex.
ꝙ aſtringuntur ad faciendum nouos muros vel ad reficien
dum antiquos muros ſingularium vrbium ciues ⁊ incole
⁊ a cõtrario ſenſu ibi probaẽ ꝙ forenſes nõ aſtringunẽ:qui
ꝯtrarius ſenſus generaliter intellectus.Vr̃ probare ꝙ etiã
ad refectionẽ murorũ vel ad cõſtructionẽ de nouo nõ tene
renẽ forenſes ad collectas que imponunẽ perſonis pro re
bus ⁊ ſuadet ratio ꝙ forenſes qui non habent in territorio
niſi predia nõ pretendunt intereſſe ſi caſtrum vel ciuitas eſt
munita muribus necne qꝛ lʒ caſtrũ vel ciuitas caperẽ vel
ſubijcereẽ alteri dñõ nõ perdiẽ dominiũ prediorum priuata
rum perſonaruʒ nec aſportantur predia prout aſportantur
res mobiles ⁊ tranſanctio non cantat niſi de predijs.

o ¶ Et lʒ in eccleſijs vel clericis doc.varient vtꝝ aſtringanẽ
ad collectas pro refectione vel ꝯſtructione muroꝝ ⁊ diſtin
guant aut fiunt muri adornatũ.⁊ tunc eccleſia vel clerici nõ
teneantur:aut fiunt muri ob neceſſitatẽ puta ꝓpter guerrã
vel propter ſuſpitioneʒ guerre. Et tunc eccleſia ⁊ clerici te
neantur cõtribuere pro cõſtructione murorũ ſm Iac.but.
in.l.ad inſtructionẽ.C.de ſac.ſan.eccl.⁊ dicit ibi Iac.but.ꝙ
eccleſia

eccleſia tenetur ſoluere gabellam de plauſtris ſeu curribus ſi gabella conuertitur in reparatione viarum ⁊ pontium:qꝛ de eius ſicut de vtilitate priuatorum tractatur prout in predicta refert ⁊ ſequitur Petrus de ancb. in.c.non minus ex de immuni.eccleſiarum vt refert ibi Panor.ix. colum.ſubdens ꝙ idem Pet.de ancb.dicit poſſe dare generalem doctrinam. Quod vbicunqꝫ tractatur de generali vtilitate clericorum ⁊ laycorum ſimul ⁊ mixtim teneanẜ cōtribuere clerici ⁊ layci ⁊ ſubdit ſe audiuiſſe ꝙ ad agros qui ſunt iuxta mare vel flumina tenentur pro poſſeſſionibus ſuis tenentur contribuere clerici ſicut layci ad expenſas que fierent ad euitandam communem inundationem ſeu cōe periculū idem forte ſm eum in expenſis que fierent ad euitandum rapinas incendia ⁊ captiuitates ⁊ alia mala que timerentur ex aduentu hoſtium:ſi ciuitas ſe pecunia redimeret aliter ſe defendere non valens. Fit enī talis impenſa ad euitanduꝫ damna in rebus laycorum ſicut clericorum. vbi ergo eſt cōmodum debet eſſe onus.l.ſecundum naturam de regul.iur. ſecundum eum.⁊ hoc vltimum fuit Barto.licet ipſe non alleget in.l.nullus C.de anno.publicis lib.xij.ſm Panor.

d ¶ Facit etiam .c.peruenit de immuni.eccleſiarū vbi clerici tenentur inuigilare pro cuſtodia ⁊ tuitione ciuitatis ſꝫ eūdem Pet.de ancba. Panor.ibi per plures col.proſequitur hunc articulum interſerendo conſilium ꝙ ipſe fecit in ciuitate ſenarum redactum in formis conſilio tertio incipiente quidam potens dñs concludendo ꝙ nō teneanẜ clerici vel eccleſie pro poſſeſſionibus vel aliis rebus quas poſſidēt in territorio ad ſoluendum pro poſſeſſionibus ſeu bonis predictis collectas per laycos impoſitas pro refectione murorum inter cetera ponderat tex.in.d.c. non minus quatenus loquitur de foſſatis faciendis que profecto concernunt cuſtodiam ciuitatis ⁊ vtilitatem publicam tam clericorum ꝙ̄ laycoruꝫ.⁊ tamen non tenentur ⁊c. ⁊ ſic equiparat muris ciuitatis alia que cōcernunt cuſtodiam ciuitatis:ſed ſupra deductum eſt ꝙ forenſes non tenentur ad collectas pro cuſtodia ciuitatis vt per Bartol.⁊ Bald.vbi ſupra merito nec pro muris ciuitatis vel caſtri qui fiunt pro cuſtodia loci ⁊ ſaltē ſi non habitant in loco nec reponunt ibi bona :qꝛ tunc nullum aut paruuꝫ intereſſe pretendunt ꝙ muri fiant vel fortificent:ideo non ſuadet ratio ꝙ ipſi forenſes poſſint compelli ad ſoluendum collectas pro murorum conſtructione impoſitas per homines ſancti Andree quibus nō ſubſunt : namouo repugnant ſcilicet ꝙ non verſatur communis vtilitas : ⁊ qꝛ impoſite ſunt perſonis non ſubiectis imponenti quorum primum ponderat Petrus de ancba. poſt Hut.vt ſupra ⁊ etiam Panor.in dicto conſilio ⁊ in.d.c.non minus qui in dictis locis ponderat etiam ſecundum volens ꝙ dato ꝙ eccleſie contribuere tenerentur in expenſis murorum vel ſimilibus adhuc non tenerentur niſi collecte imponerētur etiam per epiſcopum ſeu cleꝝ quibus clerici ⁊ eccleſie ſubijciuntur ꝙ ⁊ voluit Bald.in.d.l.ad inſtructionem.C.de ſacroſan.eccle.pari ratione videẜ id dicendum in forenſibus qui non ſubſunt imponenti collectas. Non ergo ſunt liberati ⁊ exempti per tranſactioneꝫ immo de iure cōmuni ⁊ regulari ⁊ nō obligati erāt dicti hoīes defractis . ⁊ ſic nō ſunt exempti:qꝛ exempti dicuntur illi qui ſunt a iure regulari ſemoti denotatur enim quedam priuatio ⁊ remotio a iure regulari qꝛ priuatio preſupponit habitum.l. decem.ff. de ver. obli.⁊.l.non poteſt videri de regu.iur.cum ſi. Et eſt videre vbicunqꝫ tractatur de exemptis : non ergo verificaretur in hominibus caſtri fractarum dicta exceptio in reſcripto poſita dato ꝙ tranſactio fuiſſet facta per habentes legitimuꝫ mādatum qꝛ nō verificaẜ verbū priuilegio nec vbum exempti per pdicta.⁊ p ꝯñs nō intereſt cōitatis caſtri fractaruꝫ ꝙ doceaẜ de mandato trāſigentiū:iō ſunt repellēdi. Qꝛ exceptio tua nō intereſt repellit agenteꝫ.l.poſthumus.§.ſiqs ex his.ff.de inoffi.te.⁊ ibi p bar.⁊ doc.⁊ p Inno.in.c.ſuper his ō accuſa.ex qbus oībus ꝯcludo ꝙ dcā cōitas caſtri fractaꝝ nō fouet iuſtitiam ⁊ eſt repellenda. Laus deo.

¶ Stante lege ꝙ qui emerunt vel alio mō habuerūt bona rebellium debeant illa ipſis rebellibus reſtitutis reſtitui .⁊ per hoc dicta bona intelligantur euicta :ita ꝙ qui non habuerint a cōmuni habeant regreſſum contra ſuum actoreꝫ: an permutātes bona rebellium cum particularibus pſonis qui emerunt a cōmune habeant regreſſum contra ſuum auctorem : an ꝯtra cōe:ſtante alia lege ꝙ ementes dicta bona pecunia incontanti habeant regreſſum contra commune.

¶ Conſilium. lxxiij.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu xpi. ¶ Quāuis videaẜ prima facie dōꝫ ꝙ dicta ſententia fuerit iuſta:qꝛ ſecūda lex in qua ſe fundat dicta ſnīa vẜ iuſtificare dictam ſententiā:nā dictus Maſſainus domū emit a dicto domino philippo pro parte:vꝫ pro.ccc. florenis taliarum ⁊ pro parte accepit in permutationē cum alia domo ipſius Maſſaini extimata.cccl.flor.⁊ ſic nō emit in totū ad denarios pagarū nec aliquid emit ad denarios incontanti.

a ¶ Et lꝫ adduci poſſit ꝙ extimatio ſoleat facere emptionem l.plerūqꝫ.ff.de iure dot.l.vnica.§.extimatarum.⁊.§.extimatas.C.de rei vxo.acti.⁊ no.gl.in.l.inter virū.C.de iure dot. ⁊ ſic videaẜ perinde ac ſi vendidiſſet Maſſainus domino Philippo domū ſuā pro.cccl.flore.⁊ emiſſet illā domū domini Philippi pro.cccccl.flor.⁊ breui ſeu longa manu cenſeatur hincinde facta ſolutio ar.l.ſingularis in fi.ff.ſi cer.pe. ⁊.l.ſi pecuniā.ff.de ſolu.⁊ inſup pro domo domini philippi cenſeanẜ eidē dño philippo dari illi.cccl.floreni:nō autē domus Maſſaini ſed domus Maſſaini cenſeẜ data pro illis cccl.flor.⁊ ſic reſtituendi ſunt.cccccl.flore.⁊ nō domus per Maſſainum data ⁊.ccc.flore. Tamen reſpondetur ꝙ predicta eſſent colorata niſi verba inſtrumenti repugnarent:ſed repugnant qꝛ in inſtrumento pluries dicitur ꝙ dicti dominus Philippus ⁊ Maſſainus permutauerunt pro parte.⁊ ſic aperiunt ꝙ extimatio dicte domus nō fecit emptionem. Extimatio enim lꝫ in dubio faciat emptionem ſeu ſit loco emptionis vt dictū eſt tamē nō ſemper:qꝛ quandoqꝫ alia de cauſa qꝫ ꝙ ſit loco precij quo caſu nō facit emptioneꝫ.d.l.ſi inter viruꝫ.⁊ ita cōtingit in caſu noſtro in quo apparent ex verbis inſtrī ꝙ fuit permutatio que differt ab emptione ſꝫ vba inſtrī que capiunt pmutationē ſtricte put eſt ꝯtus innominatus ⁊ put in ti.de rerū permutatione cū pluries in prin.inſtrī aſſeraẜ de emptione pro parte.⁊ ſic nō in totū.⁊ dum ſit mentio de trecentis florenis taliaruꝫ dẜ pro precio.

b ¶ Cū preciū deſigneẜ emptionē.l.ſi.C.de prediis curi.lib. x.⁊ ꝙ ibi per glo.⁊ Bar.vbi aſs ſemper nominat permutationē.⁊ permutatio cōiter ſumiẜ in iure ⁊ ēt de cōi vſu loquendi vt ſpēs diſtincta a venditiōe ⁊ emptione:lꝫ large loquendo ſit nomeꝫ generis.⁊ propterea pmutatio nō eſt cōtractus nominatus vt per gl.⁊ bar.⁊ doc.in rub.C.de rerū permu.⁊ in.l.iuriſgentiū in prin.ſeu.§.j.ff.de pac.⁊ in.l.j.ff. de rerū permu.ꝯſtat itaqꝫ ꝙ nō fuit facta venditio incontanti.⁊ ideo militent verba ſecūde legis a quibus verbis nō vẜ recedēdū ar.l.j.§.ſi is qui nauē.ff.de exerci.⁊.l.nō aliter de leg.iij.nec vẜ obſtare ſiquis dicat prout ⁊ mihi ſcribitur ab his qui fuerunt conditores dictarū legum ꝙ fuit mens cōdentiuꝫ dictas.ll.municipales.ſ. ꝙ prima lex loquaẜ de his qui emerunt a particularibus perſonis ⁊ ſcda lex intelligiẜ in his que emerunt a cōi ſenaruꝫ.⁊ ita cōcordenẜ dicta iura municipalia cum ſint iura iuribus ꝯcordanda.c.cū expediat de ele.lib.vj.⁊.l.vnica.C.de inoffi.dot.⁊ id innuat etiā finis ſecunde legis:qꝛ rñdeẜ ꝙ immo dicta lex vẜ intelligenda generaliter put loquiẜ nō enim ſit mentio de cōparantibus a cōi. Et lex generaliter loquens generaliter eſt intelligēda.l. j.§.generaliter delegatis pſtan.c.qꝛ circa de priuileg.⁊.l.de pretio de publi.cū ſi.⁊ ſtatutū in ſi. verificabiẜ eo caſu quo poteſt verificari:nō enim videtur ſequi finis legis loquitur in emptoribus communis:ergo ſimiliter ⁊ principiuꝫ ⁊ maxime:qꝛ iniquum videẜ ꝙ repreſentantes cōmune ſtatuant ꝙ habentes cauſam a cōmuni teneanẜ habentibus cauſam ab eis per legē communis teneanẜ in pluſqꝫ commune eis teneaẜ ſi res extorquetur ab ipſis vltimis emptoribus ſeu alio titulo tenentibus ⁊ extorqueatur ſola lege communis.

c ¶ Lex enim dꝫ eſſe honeſta ⁊ iuſta ſm naturā ⁊ cōſuetudineꝫ quarta diſtinctione erit autem lex. Lex enim eſt ſpecies iuris ⁊ ius cōſtituit inſti.de iure natu.gen.⁊ ciuili.§. cōſtat. ⁊.§§.ſequentibus ⁊ canone ius naturale.j.diſt. ius autē dẜ qꝛ iuſtum vt eodē canone ius naturale:ideo interpetrari dꝫ lex vt ſit iuſta:iniuſtū autē vẜ eſſe ꝙ cōmune ſeu ipſum repreſentantes diſponant ꝙ habētes cām ab eis qui emerunt a cōi teneanẜ de facto reſtituere bona antiquis dñis ⁊ ipſi qui habuerunt titulū ab emptoribus a cōi hēant regreſſum ad integrū intereſſe ꝯ ſuos auctores ⁊ auctores eorū nō habeant regreſſuꝫ ad eorū intereſſe ꝯ eoꝝ auctorē qui eſt ipſuꝫ cōmune qđ ſua lege cauſat euictionē:iō vt euiteẜ dicta iniquitas ⁊ inhoneſtas interpetreẜ dcā vltia lex generaliter vt

ꝙ non poteſt dare copiam eius : ꝙ non reperitur in rerū natura. Item preſupponitur ꝙ officiuȝ capitaneatus in dicto caſtro nō eſt trāſigere vel paciſci ꝓ cōitate.⁊ ſic dicta qualitas nō fuit adiecta ꝓ dādo robur trāſactiōi cū ad trāſactionē nihil ꝯferret:ſed ad demōſtrandū pſonaȝ trāſigentē ꝓut ſi diceretur titius ſci doctor vel miles tranſegit ⁊c. Ridiculum fuiſſet dicere ꝙ teneretur docere de doctoratu vel militia.l.n.j.C.creditorem euic.pigno.nō debere loq̄tur de ea qualitate ex qua dependet validitas ſeu efficacia actus qui geritur prout etiam deprehenditur ex verbis Bald.ibi item dicta petitio non procedit aduerſus Franciſcum Bald. q̄ꝛ Franciſcus Baldi non nominatur in dicta tranſactione:ſȝ Franciſcus Bald.⁊ licet dicatur ꝙ fuit erratuȝ nomine fratris iſtud non apparet ⁊ incumbit agenti docere de identitate perſone ſcilicet ꝙ Franciſcus contra queȝ agit̄ fuerit vnus.ex dictis tranſigentibus.

f ¶ Et identitas debet ſaltem probari per duas demonſtrationes vltra idētitatem nominis proprij argu.l.forma.ff.de cenſibus ⁊ notant Bar.⁊ doc.in.l. demōſtatio de ꝯdi.⁊ demonſtra. ſed in caſu noſtro nō militant dicte due demōſtrationes tendentes ad oſtendendum identitatē perſone Immo militat vna demonſtratio magis particularis per quam oſtēditur diuerſitas perſone q̄ꝛ alia perſona patris nominatur in trāſactione alia perſona patris nominatur in libello ſolum eſt conformis vnā demonſtratio:vȝ de dicto caſtro q̄ eſt nimiū generalis:q̄ꝛ in eodē caſtro plerūq; ꝯtingit ꝙ ſunt plures pſone eiuſdē nominis ipſi ⁊ eoꝝ pr̄is ꝓut ēt dicit̄ ꝙ ad preſens reperiunt̄ in dicto caſtro ſancti Andree duo qui nominant̄ Franciſcus Baldi:adeo ꝙ etiā ſi in tranſactionē diceretur ꝙ Franciſcus Baldi tranſegit non poſſet agi cōtra vnum ex eis niſi aliter doceretur ꝙ ille Franciſcus contra quem agitur fuiſſet ille qui tranſegit.

g ¶ Deficeret enim tunc probatio : licet non ius prout dicit tex.in.l.duo ſunt titij.ff.de teſta.tute.item quatenus agitur contra heredes petri ciccbi videtur poſſe dici ꝙ attento ꝙ rogitus dicti ſer Mathei pauci reperiuntur ex multis de quibus fuit rogatus.⁊ in eis cadit iuſta ignorantia per.l. q in alterius.ff.de regulis iuris.⁊ in.c.cuȝ quis ius cod.titul. libro.vj.Forte enim dictus petrus habebat inſtrumentum ſindicatus penes ſe vel ſciebat vbi erat .⁊ illud non peruenit ad manus heredis prout nec preſumitur perueniſſe vt in.l.ſiquis ex argentarijs .§.ſi.ff. de eden. ita ꝙ etiam ſi dictus petrus vere fuiſſet ſindicus non poſſent de illo ſindicatu docere ſi non peruenit ad eorum manus : nec de eo habuerunt notitiaȝ prout preſumitur per ſupradicta.⁊ ideo videntur excuſatione digni dicti heredes dicti Petri ⁊ ſi incurrerent propter non oſtenſionem ſindicatus dicti Petri in abſolutionem ad intereſſe vel ad penam videretur ꝙ eis cōpeteret reſtitutio in integr. ex clauſula generali ſi qua mihi propter iuſtam ignorantiam. Prout alias dicunt bar. ⁊ Ange.in .l.j.§. hoc interdictum de itinere actuq; priua.

h ¶ Quod ex iuſta igorantia leſis competit reſtitutio in integr.ꝙ ⁊ volunt gloſ.⁊ doctores in.l.ij.C.de iure emphy. ⁊ in.l.pantonius .ff. de acquiren.heredita.⁊ in multis alijs locis : vel dicamus ꝙ dicti heredes non cenſeantur eſſe in mora exquo non habent facultatem dandi copiam ſindicatus vel mandati etiaȝ ſi vere interueniſſet ſindicatus vel mandatum:quia difficultas in obligationibus facti excuſat a mora.l.ſi vehenda.§.idem iuris.ff.ad legem rodiaȝ de iactu.⁊ in.l.ij.ff.ſiquis cau.⁊ per Barto.in.l. continuus.§. illud in vltima oppo.ff.de verboruȝ obligatione ⁊ per doc. in dictis iuribus inſuper ꝙ dicti rei conuenti non teneantur ad preſtādas dictās copias que petuntur deducitur ex alio videlicet:quia exquo ſer Matheus fuit vnus ex tranſigentibus non crederetur ſuo inſtrumento.

i ¶ Per notata per Bald.in.l.omnibus .C. de teſtibus vbi dicit ꝙ non creditur notario facienti inſtrumētum de cōmiſſione ſibi facta ꝙ ⁊ voluit idem Bald. in.l.iudices .C. de fide inſtrumento. facit ꝙ alias dicimus ꝙ licet publico baiulo credatur de citatione per euȝ facta notat gloſa in .c. cū parati.de appellatio.⁊ gloſa in canone propoſuiſti.lxxxij. diſtinctio.⁊.iiij.q.iij.§.item in criminali. ⁊ Specu.in titulo de citatione .§. ſequitur.verſiculo ſed nunquid creditur ⁊ per Barto.in extrauag.ad reprimenda in verbo per nuncium:tamen ſibi non creditur de commiſſione ſibi facta vt/ citet prout voluit Cy.in.l.ſi.C. de exhiben.rei ⁊ Joan.and. in additi. Specul. in dicto verſicu.ſed nunquid creditur:⁊ hoc maxime dicendū eſt in his terminis in quibus agit̄ de notabili intereſſe ipſius qui fecit tranſactionem ⁊ q̄bꝰ teneretur ſecum tranſigenti quatenus intereſſet tranſactionem valere ſi mandatum non probaretur.⁊ ſic inſtrumentuȝ ſer Mathei probando validitatem tranſactionis probaret ad commodum ipſius notarij.⁊ ſic eſſet quodammodo teſtis in cauſa propria contra.d.l.omnibus.C. de teſti.⁊.l. nullus idoneus.ff.eo.titu.itaq; non intereſt agentis ꝙ ſibi oſtendatur inſtrumentum ſer Mathei de quo ſit mentio in tranſactione merito ⁊c.poſſet vlterius attentari ꝙ.d.l.j.C.euic. pigno.non debe.militet in contractu bonefidei in quo loquitur in quibus contractus ex bono ⁊ equo latius agitur q̄ȝ in contractibus ſtricti iur.§.in bonefidei inſti.de acti.⁊ l.in actionibus.ff.de in litem iu.l.in bonefidei.ff. de eo qd̄ certo loco ⁊ bonefidei.⁊.l.quicquid aſtringende de verbo. oblig.licet hoc non auderem firmare poſtremo ꝙ conuenti veniant abſoluendi deducitur quia dato ſine preiudicio veritatis ꝙ dicti tranſigentes nomine cōmunitatis caſtri ſancti Andree non fuiſſent ſindici vel electi ad tranſigendum prout ſe eſſe aſſeruerunt ⁊ fuiſſent viui.⁊ eſſent illi qui tranſigerunt ⁊ valuiſſet tranſactio.⁊ ſic non iuuarentur medijs ſ. deductis:nihilominus nō tenerentur dicte communitati caſtri fractarum:q̄ꝛ nō eſt deuentum cōtra tranſactionē:naȝ id qd̄ actum eſt per communitatē caſtri ſancti Andree actuȝ fuit ex nouo iure eis ſuperueniente:vȝ vigore dicti ſtatuti generalis vniuerſitati vicariatus cōfirmati per ſuperiorem ⁊ vigore conceſſionis nouiter conceſſe per eorum communem dominum de cuius poteſtate non diſceptatur.

k ¶ Illa enim tranſactio intelligit̄ rebus ſic ſe habentibus argu.d.l.continuus.§.cum quis.⁊.c.quemadmodum de iureiuran.⁊ tex.cuȝ glo.in.l.ꝙ ſeruius.ff.de condi.ob cauſaȝ. ⁊ per doct.⁊ ibi ⁊ in alijs iuribus ſupra proxime adductis: adeo ꝙ etiam ſi tranſactio fuiſſet facta per dictam communitateȝ caſtri ſancti Andree potuiſſet dicta communitas exegiſſe dictas collectas ⁊ in futurum exigere vigore noui iur̄. ſibi competentis per dictum ſtatutum ⁊ per dictum reſcriptum.⁊ licet dictum ſtatutum non iuuet quo ad preteritas collectas:q̄ꝛ de illis non loquitur :tamen iuuat reſcriptum ſuperioris ꝙ expreſſe loquitur de collectis etiam preteritis. Nec obſtat exceptio in dicto reſcripto appoſita per illa verba niſi poſſidentes ſint aliquo priuilegio exempti:quia reſpondetur ꝙ dicte vigore tranſactionis non competit aliquod priuilegium ſeu exemptio.

l ¶ Differunt enim priuilegium pacta ⁊ tranſactiones pꝫ ex diuerſitate vocabulorum argu.l.ſi idē codicilli.C.de codi.⁊ ex diuerſitate tituloꝝ.⁊ in.ff.⁊ extra in decreto.⁊ in his que continentur in titulis tractantibus de priuilegijs:q̄ꝛ nō loquuntur in exceptionibus pacti vel tranſactionis:ſȝ loquuntur in priuilegijs a iure vel ſuperiore conceſſis.

m ¶ Preterea non ſubditi ratione prediorum que poſſident in alieno territorio non tenentur ad collectas de iure communi.l.reſcriptum.§.ſi.ff.de muni.⁊ hono.⁊ in.l.libertus.§.ſola ad munici.⁊ per Barto.in dictis locis.⁊ in.l.j. C.de muli.⁊ in quo loco ⁊ per eū in.l. forma.§.j.ff.de cenſi. ⁊ in.l.j.C.de auro corona.lib.x.⁊ in.l.cum neq;.C. de incolis eod.lib.vbi dicit ꝙ nec ad cuſtodiam ciuitatis vel caſtri compelli poteſt forenſis nec ad collectas pro cuſtodia:licet ibi bona poſſideat ꝙ ⁊ dicit Bal.in.l.non tantum.§.inquilinus.ff.de excuſa.tuto.

n ¶ Ad ꝙ etiā.l.omnes el.ij.C.de operibus publi.vbi eſt tex. ꝙ aſtringuntur ad faciendum nouos muros vel ad reficiendum antiquos muros ſingularium vrbium ciues ⁊ incole ⁊ a cōtrario ſenſu ibi probat̄ ꝙ forenſes nō aſtringunt̄ :qui ꝯtrarius ſenſus generaliter intellectus. Uīr probare ꝙ etiā ad refectionē murorū vel ad cōſtructionē de nouo nō tenerent̄ forenſes ad collectas que imponunt̄ perſonis pro rebus ⁊ ſuadet ratio ꝙ forenſes qui non habent in territorio niſi predia nō pretendunt intereſſe ſi caſtrum vel ciuitas eſt munita muribus necne q̄ꝛ lȝ caſtrū vel ciuitas caperet̄ vel ſubijceret̄ alteri dn̄o nō perdit̄ dominiū prediorum priuatarum perſonaruȝ nec aſportantur predia prout aſportantur res mobiles ⁊ tranſanctio non cantat niſi de predijs.

o ¶ Et lȝ in eccleſijs vel clericis doc.varient vtꝝ aſtringant̄ ad collectas pro refectione vel ꝯſtructione muroꝝ ⁊ diſtinguant aut ſiunt muri adornatū.⁊ tunc eccleſia vel clerici nō teneantur:aut ſiunt muri ob neceſſitatē puta ꝓpter guerrā vel propter ſuſpitioneȝ guerre. Et tunc eccleſia ⁊ clerici teneantur cōtribuere pro cōſtructione murorū ſm̄ Iac.but. in.l.ad inſtructionē.C.de ſac.ſan.eccl.⁊ dicit ibi Iac.but.ꝙ eccleſia

eccleſia tenetur ſoluere gabellam de plauſtris ſeu curribus ſi gabella conuertitur in reparatione viarum ⁊ pontium: qꝛ de eius ſicut de vtilitate priuatorum tractatur prout in predicta refert ⁊ ſequitur Petrus de ancb. in.c.non minus ex̄ de immuni.eccleſiarum vt refert ibi Panoꝛ.ix. colum.ſubdens ꝙ idem Pet.de ancb.dicit poſſe dare generalem doctrinam. Quod vbicunq̄ tractatur de generali vtilitate clericorum ⁊ laycorum ſimul ⁊ mixtim teneant̄ cōtribuere clerici ⁊ layci ⁊ ſubdit ſe audiuiſſe ꝙ ad agros qui ſunt iuxta mare vel flumina tenentur pro poſſeſſionibus ſuis tenentur contribuere clerici ſicut layci ad expenſas que fierent ad euitandam communem inundationem ſeu cōe periculū idem forte ſm eum in expenſis que fierent ad euitandum rapinas incendia ⁊ captiuitates ⁊ alia mala que timerentur ex aduentu hoſtium: ſi ciuitas ſe pecunia redimeret aliter ſe defendere non valens. Fit eniʒ talis impenſa ad euitanduʒ damna in rebus laycorum ſicut clericorum. vbi ergo eſt cōmodum debet eſſe onus.l.ſecundum naturam de regul.iur. ſecundum eum.⁊ hoc vltimum fuit Barto.licet ipſe non alleget in.l.nullus C.de anno.publicis lib.xij. ſm Panoꝛ.

d ¶ Facit etiam .c.peruenit de immuni.eccleſiarū vbi clerici tenentur inuigilare pro cuſtodia ⁊ tuitione ciuitatis ſʒ eūdem Pet.de ancba. Panoꝛ.ibi per plures col.proſequitur hunc articulum interſerendo conſilium ꝙ ipſe fecit in ciuitate ſenarum redactum in formis conſilio tertio incipiente quidam potens dn̄s concludendo ꝙ nō teneant̄ clerici vel eccleſie pro poſſeſſionibus vel alijs rebus quas poſſidēt in territorio ad ſoluendum pro poſſeſſionibus ſeu bonis predictis collectas per laycos impoſitas pro refectione murorum inter cetera ponderat tex.in.d.c. non minus quatenus loquitur de foſſatis faciendis que profecto concernunt cuſtodiam ciuitatis ⁊ vtilitatem publicam tam clericorum q̄ȝ laycoruʒ.⁊ tamen non tenentur ⁊c. ⁊ ſic equiparat muris ciuitatis alia que cōcernunt cuſtodiam ciuitatis: ſed ſupra deductum eſt ꝙ forenſes non tenentur ad collectas pro cuſtodia ciuitatis vt per Bartol.⁊ Bald.vbi ſupra merito nec ꝓ muris ciuitatis vel caſtri qui fiunt pro cuſtodia loci ⁊ ſaltē ſi non habitant in loco nec reponunt ibi bona: qꝛ tunc nullum aut paruuʒ intereſſe pretendunt ꝙ muri fiant vel fortificent: ideo non ſuadet ratio ꝙ ipſi forenſes poſſint compelli ad ſoluendum collectas pro murorum conſtructione impoſitas per homines ſancti Andree quibus nō ſubſunt: namduo repugnant ſcilicet ꝙ non verſatur communis vtilitas: ⁊ qꝛ impoſite ſunt perſonis non ſubiectis imponenti quorum primum ponderat Petrus de ancha. poſt Hut.vt ſupra ⁊ etiam Panoꝛ.in dicto conſilio ⁊ in.d.c.non minus qui in dictis locis ponderat etiam ſecundum volens ꝙ dato ꝙ eccleſie contribuere tenerentur in expenſis murorum vel ſimilibus: tn̄ non tenerentur niſi collecte imponerētur etiam per epiſcopum ſeu deꝫ quibus clerici ⁊ eccleſie ſubijciuntur ꝙ ⁊ voluit Bald.in.d.l.ad inſtructionem.C.de ſacroſan.eccle.pari ratione videt̄ id dicendum in forenſibus qui non ſubſunt imponenti collectas. Non ergo ſunt liberati ⁊ exempti per tranſactioneʒ immo de iure cōmuni ⁊ regulari ⁊ nō obligati erāt dicti homines defractis. ⁊ ſic nō ſunt exempti: qꝛ exempti dicuntur illi qui ſunt a iure regulari ſemoti denotatur enim quedam priuatio ⁊ remotio a iure regulari qꝛ priuatio preſupponit habitum.l. decem.ff. de ver. obli.⁊.l.non poteſt videri de regu.iur.cum ſi. Et eſt videre vbicunq̄ tractatur de exemptis: non ergo verificaretur in hominibus caſtri fractarum dicta exceptio in reſcripto poſita dato ꝙ tranſactio fuiſſet facta per habentes legitimuʒ mādatum qꝛ nō verificat̄ verbū priuilegio nec v̄bum exempti per ꝓdicta.⁊ ꝑ ꝯn̄s nō intereſt cōitatis caſtri fractaruʒ ꝙ doceat̄ de mandato trāſigentiū: iō ſunt repellēdi. Qꝛ exceptio tua nō intereſt repellit agenteʒ.l.poſthumus.§.ſi qs ex his.ff.de inoffi.te.⁊ ibi ꝑ bar.⁊ doc.⁊ ꝑ Inno.in.c.ſuper his ð accuſa.ex qbus oībus ꝯcludo ꝙ dcā cōitas caſtri fractaꝝ nō fouet iuſtitiam ⁊ eſt repellenda. Laus deo.

¶ Stante lege ꝙ qui emerunt vel alio mō habuerūt bona rebellium debeant illa ipſis rebellibus reſtitutis reſtitui.⁊ per hoc dicta bona intelligantur euicta: ita ꝙ qui non habuerint a cōmuni habeant regreſſum contra ſuum actoreʒ: an permutātes bona rebellium cum particularibus pſonis qui emerunt a cōmune habeant regreſſum contra ſuum auctorem: an ꝯtra cōe: ſtante alia lege ꝙ ementes dicta bona pecunia incontanti habeant regreſſum contra commune.

¶ Conſilium. lxxiij.

In nomine dn̄i noſtri

i Jeſu xp̄i. ¶ Quāuis videat̄ prima facie dd̄ꝫ ꝙ dicta ſententia fuerit iuſta: qꝛ ſecūda lex in qua ſe fundat dicta ſnīa vr̄ iuſtificare dictam ſententiā: nā dictus Maſſainus domū emit a dicto domino philippo pro parte: vʒ pro.ccc. florenis taliarum ⁊ pro parte accepit in permutationē cum alia domo ipſius Maſſaini extimata.cccl.floꝛ.⁊ ſic nō emit in totū ad denarios pagatū nec aliquid emit ad denarios incontanti.

a ¶ Et lʒ adduci poſſit ꝙ extimatio ſoleat facere emptionem l.plerūq̄.ff.de iure dot.l.vnica.§.extimatarum.⁊.§.extimatas.C.de rei vxo.acti.⁊ no.gl.in.l.inter virū.C.de iure dot.⁊ ſic videat̄ perinde ac ſi vendidiſſet Maſſainus domino Philippo domū ſuā pro.cccl.floꝛe.⁊ emiſſet illā domū domini Philippi pro.cccccccl.floꝛ.⁊ breui ſeu longa manu cenſeatur hincinde facta ſolutio ar.l.ſingularis in fi.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ſi pecuniā.ff.de ſolu.⁊ inſup pro domo domini philippi cenſeant̄ eidē dn̄o philippo dati illi.cccl.floreni: nō autē domus Maſſaini ſed domus Maſſaini cenſet̄ data pro illis cccl.floꝛ.⁊ ſic reſtituendi ſunt.ccccccl.floꝛe.⁊ nō domus per Maſſainum data ⁊.ccc.floꝛe. Tamen reſpondetur ꝙ predicta eſſent colorata niſi verba inſtrumenti repugnarent: ſed repugnant qꝛ in inſtrumento pluries dicitur ꝙ dicti dominus Philippus ⁊ Maſſainus permutauerunt pro parte.⁊ ſic aperiunt ꝙ extimatio dicte domus nō fecit emptionem. Extimatio enim lʒ in dubio faciat emptionem ſeu ſit loco emptionis vt dictū eſt tamē nō ſemper: qꝛ quandoq̄ alia de cauſa q̄ȝ ꝙ ſit loco precij quo caſu nō facit emptioneʒ.d.l.ſi inter viruʒ.⁊ ita cōtingit in caſu noſtro in quo apparent ex verbis inſtrī ꝙ fuit permutatio que differt ab emptione ſʒ v̄ba inſtrī que capiunt ꝓmutationē ſtricte ꝓut eſt ꝯctus innominatus ⁊ ꝓut in ti.de rerū permutatione cū pluries in prin.inſtrī aſſerat̄ de emptione pro parte.⁊ ſic nō in totū.⁊ dum ſit mentio de trecentis florenis taliaruʒ dr̄ pro precio.

b ¶ Cū preciū deſignet emptionē.l.ſi.C.de predijs curi.lib.x.⁊ ꝙ ibi per glo.⁊ Bar.vbi aſ̄s ſemper nominat permutationē.⁊ permutatio cōiter ſumit̄ in iure ⁊ ēt de cōi vſu loquendi vt ſpēs diſtincta a venditiōe ⁊ emptione: lʒ large loquendo ſit nomeʒ generis.⁊ propterea ꝓmutatio nō eſt cōtractus nominatus vt per gl.⁊ bar.⁊ doc.in rub.C.de rerū permu.⁊ in.l.iuriſgentiū in prin.ſeu.§.j.ff.de pac.⁊ in.l.j.ff. de rerū permu. ꝯſtat itaq̄ ꝙ nō fuit facta venditio incontanti.⁊ ideo militent verba ſecūde legis a quibus verbis nō vr̄ recedēdū ar.l.j.§.ſi is qui nauē.ff.de exerci.⁊.l.nō aliter de leg.iij.nec vr̄ obſtare ſiquis dicat prout ⁊ mihi ſcribitur ab his qui fuerunt conditores dictarū legum ꝙ fuit mens cōdentiuʒ dictas.ll.municipales.ſ. ꝙ prima lex loquat̄ de his qui emerunt a particularibus perſonis ⁊ ſcd̄a lex intelligit̄ in his que emerunt a cōi ſenaruʒ.⁊ ita cōcordent̄ dicta iura municipalia cum ſint iura iuribus ꝯcordanda.c.cū expediat de ele.lib.vj.⁊.l.vnica.C.de inoffi.dot.⁊ id innuat etiā finis ſecunde legis: qꝛ rn̄det̄ ꝙ immo dicta lex vr̄ intelligenda generaliter ꝓut loquit̄ nō enim ſit mentio de cōparantibus a cōi. Et lex generaliter loquens generaliter eſt intelligēda.l.j.§.generaliter delegatis ꝓſtan.c.qꝛ circa de priuileg.⁊.l.de pretio de publi.cū ſi.⁊ ſtatutū in ſi. verificabit̄ eo caſu quo poteſt verificari: mō enim videtur ſequi finis legis loquitur in emptoribus communia: ergo ſimiliter ⁊ principiuʒ ⁊ maxime: qꝛ iniquum videt̄ ꝙ repreſentantes cōmune ſtatuant ꝙ habentes cauſam a cōmuni teneant̄ habentibus cauſam ab eis per legē communis teneant̄ in pluſq̄ȝ commune eis teneat̄ ſi res extorquetur ab ipſis vltimis emptoribus ſeu alio titulo tenentibus ⁊ extorquetur ſola lege communis.

c ¶ Lex enim dʒ eſſe honeſta ⁊ iuſta ſm naturā ⁊ cōſuetudineʒ quarta diſtinctione erit autem lex. Lex enim eſt ſpecies iuris ⁊ ius cōſtituit inſti.de iure natu.gen.⁊ ciuili.§. cōſtat.⁊.§§.ſequentibus ⁊ canone ius naturale.j.diſt. ius autē dr̄ qꝛ iuſtum vt eodē canone ius naturale: ideo interpetrari dʒ lex vt ſit iuſta: iniuſtū autē vr̄ eſſe ꝙ cōmune ſeu ipſum repreſentantes diſponant ꝙ habētes cām ab eis qui emerunt a cōi teneant̄ de facto reſtituere bona antiquis dn̄is ⁊ ipſi qui habuerunt titulū ab emptoribus a cōi hēant regreſſum ad integrū intereſſe ꝯ̄ ſuos auctores ⁊ auctores eorū nō habeant regreſſuʒ ad eorū itereſſe ꝯ̄ eoꝝ auctorē qui eſt ipſuʒ cōmune qđ ſua lege cauſat euictionē: nō vt euitet̄ dicta iniquitas ⁊ inhoneſtas interpetret̄ dcā vltia lex generaliter vt

verba ſonant ſiue emanẽt ab emptoribus a cōi ſiue ab emē-tibus a particularibus perſonis hñtibus cauſam a cōi. ⁊ pri-ma lex interpretetur ꝙ habeatur regreſſus contra auctores ac ſi legitime fuiſſet euictio facta vʒ ad id qđ dicitur in vl-tima lege. ⁊ ita concordentur dicte. ll.

d ¶ Et his non ob. ↄtrarium puto rñdendum inā aiaduertē-dum duxi ꝙ prima lex hʒ duas partes principales primam que eſt gñalis ꝙ oēs res immobiles que puenerint ad ma-nus alicuius p venditionē vel donationē aut alium moduʒ de bonis illorum de ordine nouē aut alioꝝ ordinū debeant infra decē dies reſtitui ad petitionē patronoꝝ ēt ſi fuerint tranſlate in plures manus intelligendo ꝙ poſſeſſores reſti-tuant ⁊ iſtud primum caput legis loquiẗ gñalr tam in hñti-bus cauſam imediatā a cōi ꝗ̃ in hñtibus cām a particulari-bus perſonis dūmō cōe alienauerit. Scđa autē pars q̄ loq̄-tur de regreſſu quē hēant poſſeſſores qui coguntẽ reſtituere virtute dicte legis ſe reſtringit ad eos q habuerunt titulum a ciuibus pticularibus: idcirco a ↄ̃rio aliud vult in habenti-bus titulum a cōi: nam q de vno dicit de alio excludit. l. cū pretor de iudic. l. ſi qs ex argentarijs. §. probibet de eden. ⁊ l. maritus. C. de procu. cum ſi. Et maxime cuʒ premititur de duobus ⁊ diſponiẗ poſtea d̄ vno ar. c. nōne de preſump. da-tur ergo intelligi ꝙ aliud diſponitur in hñte cām imediatā a cōi circa iuſtum regreſſum ꝗ̃ diſponat in hñtibus cāʒ im-mediatam a particularibus ciuibus. lʒ mediatam cāʒ hēant a cōi inſup pariter diſponiẗ in ementibus ⁊ hñtibus titulo permutatōis ⁊ titulo dotis qui tituli nō hñtur ex denarijs incontanti neqꝫ ex pactis: vnde dicti caſus debent pariter terminari p. l. ſi. C. de ſentētijs ⁊ interlo. omni. iudi. ⁊. l. iam hoc iure. ⁊. l. lutius. ff. de vulg. ⁊ pupil. cū ↄcor. nō aūt. pter terminarenẗ ſi aliter haberẽt regreſſus vbi emptio fuiſſʒ fcā incontanti vel de denarijs pagarum ⁊ ſi fuiſſet facta alr vel habuiſſet alio titulo ꝗ̃ emptionis. ⁊ ſic vba improprïarent hoc reſpectu improprïarentur etiam alio reſpectu.

e ¶ Quia ſi fuiſſent habituri regreſſum ſolum ad id qđ expo-ſuerint non habuiſſent regreſſuʒ prout ſi fuiſſent legitime factis denūciationibus ⁊ defenſionibus rei euicte. Nā tūc ageretur pro euictione ad integrū intereſſe. ſ. ꝗ̃tuʒ intereſt rea non fuiſſe euictas vel ad penā conuentā vt in titulo de euic. ff. ⁊. C. ⁊ in. l. j. C. de reꝝ permu. ⁊ in. l. j. in fi. iūcta glo. ff. eo. nec ex alio verifiẗr ſcaltrinrit pima lex ad habentes ti-tulum a particularibus hominibus non a cōi niſi qꝛ aliter volebat teneri commune ſi res eſſet penes ſuos immedia-tos ſucceſſores aliter ſi eiſʒ apud mediatos ſucceſſores qui vigore legis reſtituere cogerentur ⁊ ex his ē interpretanda ſecunda lex ꝙ loquaẗ in hñtibus immediataʒ cauſam a cōi ⁊ ſic in his qui eſſent habituri regreſſum aduerſus cōe: ⁊ lʒ generaliter loquatur nō faciēs mentionē de cōi: tñ ne ↄtra-dicat pme legi illa indefinita locutio reſtringatur vt ſic per hanc viam dicta iura concordentur pro qua cōcordia vltra iam dicta plura faciunt: primo qꝛ natura indefinite eſt vt eq polleat vniuerſali quando eſt eadem ratio ⁊ conditio oīum contentorum ſub vſi alr ſecus vt per glo. Bart. ⁊ doc. in. l. ſi pluribus de leg. ij. ⁊ per. glo. ⁊ docto. in. c. vt circa de elec. li. vj. ſed apud conditores dictaꝝ. ll. reputabaẗ alia conditio cōis ⁊ particularium ciuiū: vt pʒ ex diſpōne prime legis vt ſupra ponderata eſt merito ⁊c. Scđo qꝛ prima lex loquitur tm̄ in rebus immobilibus alienatis per cōe vʒ in his que permanſerunt apud hñtes titulos a cōi ⁊ in his rebus que apud eos nō remanſerūt: ſed tranſlate fuerūt in alios ⁊ po-ſtea in ſecūda parte loquitur in ſpecie in caſu quo reſtituāt illi in quos tranſtulerunt ipſi habentes cauſam a cōi. ſecun-da autē lex loquitur in genere in his qui cōparuerūt alr ꝗ̃ incontanti vel ex pagis non diſtinguentes inter habentes cauſam a cōi ⁊ habentes cām a particularibus ciuibus: ma-xime cum ſint plures qui ſunt habituri regreſſum aduerſus commune ꝗ̃ illi qui ſunt habituri regreſſum aduerſus par-ticulares ciues: nam aduerſus cōe ſunt habituri regreſſum illi qui nō tranſtulerunt in alium res emptas a cōmune qui veriſimiliter ſunt plures ꝗ̃ illi q in alios tranſtulerūt: nam res immobiles cōiter non queruntur titulo oneroſo vt in breui alienentur itē aduerſus cōe habeẗ regreſſus ēt ſi res predicte fuerint in alios tranſlate: qꝛ tūc vltimi poſſeſſores qui vigore prime legis coguntur reſtituere habebūt regreſ-ſum aduerſus ſuos auctores ciues particulares ⁊ illi ciues particulares habebunt regreſſum aduerſus commune.

f ¶ Et illa prima lex tanꝗ̃ in hac parte ſpecies deroget vlti-me legi tanꝗ̃ generi tum generi per ſpeciem derogetur: vt in regula generi in. vj. cuʒ concordan. ⁊ ſi dicatur iſte. ll. ha-bent ſe vt excedentia ⁊ exceſſa: qꝛ prima lex loquiẗ ſiue ha-buerint pro pecunia incontanti ſiue pro denarijs pagaruʒ lex autem ſecunda loquitur in his qui cōparauerūnt aliter ꝗ̃ incontanti vel denarijs pagarum. ⁊ ſic non loquitur de his qui emerunt de denarijs pagarū vel incontanti. ⁊ ideo hoc reſpectu dicta ſecunda lex eſt magis ſpecialis ꝗ̃ prima: ⁊ ideo hoc reſpectu deberet derogare prime per. d. regulaʒ generi. Reſpondetur ꝙ quando duo ſe habent vt exceden-tia ⁊ exceſſa illud habetur loco generis ꝙ magis excedit. ⁊ illud loco ſpeciei ꝙ minus excedit. l. ſeruo manumiſſo. ff. de pecul. legato ⁊ notat Barto. in. l. j. in prin. ff. de noui oper. nuncia. ⁊ ꝙ per Dy. in dicta regula generi ⁊ Bar. in extra-uagan. ad reprimenda in verbo non obſt. ⁊ per eum in. l. in ſacris de prox. ſacro ſcri. lib. xij. videtur autem in hac parte magis excedere ſecunda qꝛ veriſimile rari ſunt qui compa-rauerint a particularibus ciuibus qui emiſſent a communi attento ꝙ nō multo tempore durauit illorū exiliū ideo ⁊c. Illa ergo lex noua nō trahatur ad id qđ erat prouiſum per l. ſanctio legum. ff. de penis facit. l. ſtipulationes commodiſ-ſimum. §. doli clauſula ⁊. l. doli clauſula de ver. ob. Accedit etiam qꝛ vltima lex diſponit duo vnum ꝙ omnes qui com-parauerint aliter ⁊c. debeāt hre illud qđ ſoluerint ⁊ eo mō quo ſoluerint aliud ꝙ debeant deſcribi pro creditoribus in membris ordinatis in quantitate eis debita iſtud ſʒ caput non verificatur in his qui comparauerint a ciuibus parti-cularibus qui communiter non habent membra ordinata: ideo illa verba tuti quelli che ⁊c. que determinant ambo ſe-quentia debent pariter illa determinare ⁊ ab eis determi-nari argumen. d. l. ſi. C. de ſententijs. ⁊. d. l. iam hoc iure cū ſequentibus: ſed quo ad ſecundum non cadit determinatio niſi in his qui ſunt habituri regreſſum aduerſus commune quia alr non deſcriberētur pro creditoribus ad membra or-dinata: ideo non etiam circa primum caput: idem dicenduʒ ſit ſcilicet ꝙ nō intelligatur niſi in his qui haberent regreſ-ſuʒ aduerſus commune ⁊ conſequenter in his qui emiſſent a communi facit ad predicta optime. l. ſi mancipia. C. de ſer-uis fugi. iuncta glo. ⁊ quod ibi per Iaco. butri. cuius theo-ricam multum notat Bon. in ſuis ſingularibus: igitur hac ratione ⁊ quia prima lex denotat aliud eſſe in his qui ha-buerūt a particularibus ciuibus quā in his qui habuerunt a communi iuncta alijs ſupra deductis videtur ſatis pla-ne concludenduʒ ꝙ dicta ſecunda lex intelligatur ſolum in his qui compareuerint a communi. ⁊ ſic non militet in caſu noſtro in quo Maſſainus habuit domuʒ a particulari ciue non autem a communi. Et ſi non prodeſſent ſingula tamen omnia ſimul iuncta iuuent argu. l. excuſantur in princi. cum concor. per glo. ibi adductis. ff. de excu. tuto. Item per aliaʒ viam deduci poteſt intentio Maſſaini vltima lex loquitur in tuti quelli che hanno comparato ⁊c.

g ¶ Quod verbum comparato in vulgari ſermone ſolet idē ſignificare ꝙ in latino emptum ⁊ verbum emi nō aliter ſo-let vulgarizari niſi comparai vel ho comparato nec ꝙ ha-bemus titulo dotis vel permutationis vel tranſactionis vel ſimilibus ſolemus dicere lo hauemo comparato ſed lo hauemo cambiato hauuto in dota. ⁊ ſic de ſingu-lis ſed quando emimus ſolemus dicere lauemo comparata: ⁊ ideo illa verba che hanno comparato intelligantur in his qui emerunt ⁊ non in his qui alio titulo receperint: ⁊ pro hoc facit qꝛ in prima lege ponuntur vt diuerſa hauere com-parato o hauere hauuto in permutatione o in dota: item fa-cit: qꝛ in fine ſecunde legis dicitur ꝙ debeant deſcribi pro creditoribus in quantitate eis debita pondero verbum in quantitate ꝙ non adaptatur ad domos ⁊ alias ſpecies ꝙ demonſtrat ꝙ verba precedentia loquantur in his qui eme-runt: quia in emptione neceſſario interuenit quantitas. l. j. ff. de contraben. emptio.

h ¶ Et ſic lʒ verbū comparatum in latino ſit generale vt in l. j. C. de rerum permutatione ⁊ ibi notant glo. ⁊ Bart. per tex. ibi ⁊. l. j. ff. de contraben. emptio. tamen in vſu maxime in vulgari communiter ſumitur pro titulo emptionis. ⁊ ad hoc tendunt verba ſequentia in fine ipſius ſecunde legis ⁊ verba precedētia prime legis que verba prime ⁊ ſecunde le-gis ſunt ad propoſitum. ſ. ponderata ⁊ per precedentia ⁊ ſequentia medis declarantur. l. heredes palam. § ſed ſi notā de teſta. ⁊. l. ſi ſeruus plurium. §. fin. de lega. j. item confert quia minus per hanc interpretationeʒ recederetur a prima lege ſi ſecundaʒ legem velemus intelligere generaliter etiā in his

in his qui habuerunt titulũ a particularibus ciuibus. ſi aũt intelligeretur intelligitur prout ſupra deductuʒ eſt in habẽte cauſaʒ a communi dumtaxat tunc Maſſainus hʒ interũ per illam viam ſupra deductam: ſin vero quis vellet principaliter inſiſtere ꝙ loquatur ẽt in his qui habuerint cãm a particularibus ciuibus tunc Maſſainus fouet iuſtitiã per hanc aliam viam ex his itaqʒ concludo ꝙ dictus Maſſainus hʒ regreſſum cõtra dictum dominum Ludouicum eius auctorem ad ſuum intereſſe.i.quantuʒ ſua intereſt habere domũ quam habuit a dicto domino philippo ⁊ nõ aſtringitur ad recipiendum ſuam domum: quam dedit dicto philippo in cambium. ⁊ hoc eſt magis conforme iuri cõi ſtãte diſpõne ꝙ hẽatur ꝓ euicta.⁊ etiaʒ verbis legis municipalis: ⁊ lʒ lex ſit dura tamen ſeruanda eſt.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a quibus ⁊ ſtante canone in.l.ſcriptum eſt in lege.vj.q.iij. Et licet iniuſtum ſit ꝙ qui vendidit teneatur ad dictum integrum intereſſe: tñ ẽt iniquuʒ eſt ꝙ qui emit nõ cõſequaſ ſuũ intereſſe ⁊ eſt veriſimile ꝙ habuerint a cõi illi qui fuerãt cauſa nouitatis per quam fuerint expulſi illi de ordine nouẽ ⁊ eis cõplices ⁊ eſt veriſimile ꝙ a cõi fuerint res rebellium habite in bono immo optimo foro prout ſolet fieri ⁊ a ſolitis bonũ eſt argumẽtuʒ.l.ꝙ ſi nolit.§.q aſſidua de edil.edic.⁊.l.ſi.C.de fideiuſſ.⁊.l.j.C.de arbi.cum ſua glo.⁊ in.l.neqʒ natales ꝑ glo.⁊ bal.C.de ꝓba.cuʒ multis ſi. iõ nõ incõuenit ⁊ ſi ſtatutũ fuerit ꝙ q emerũt a cõi hẽant regreſſum ad id qð expoſuerũt ⁊ aſr hẽant regreſſuʒ illi q habuerũt titulũ a particularibus ciuibus qui veriſimiliter non habuerunt in eo foro a particularibus ciuibus.

i ¶ Et ſufficit ꝙ ſtatutum hẽat aliqð motiuum: lʒ ex toto nõ ſit equũ ſm Bald. in.l.lege.xij.tabularũ.C.de legi.heredi.⁊ eoipſo ꝙ legis vel ſtatuti conditor putat aliqd rõnabile dicit Bal.in.l.j.§.ſi initium feu.§.q: moderatũ.ff.de poſthu. allegat Federi.de ſcnalis ⁊ aſo dicit bald.in.c.j. de alie.feu. in vſibus feud. ꝙ q: ſtatuta ſunt cõiter fundata in ſic volo ſic iubeo: iõ eſt verbis tenaciter inherẽdum qð maxime cõtingit in his que ſiunt in reuolutione ſtatus prout fuerunt facte dicte leges ⁊ ad tollendũ omnẽ iniquitatẽ dictaruʒ.ll. nõ eẽt peccatũ in ſpiritũſanctũ interpetrari ꝙ ſi hñtes cãʒ a cõi q in alios tranſtulerũt ſi fuerint dãnificati ex illa reſtõne q: fuerint coacti dare hñtibus cãʒ ab eis vltra ꝙ̃ recepe rint tunc cõe teneaſ eos releuare a damno.⁊ ita intelligãſ vba prime legis ibi: e quelli primi lo banno dal cõe habino ad eſſere deſcripti.i queſto creditori:ita ꝙ emptores a cõi nõ hẽant eſſe in dãno nec in lucro facit ꝙ dicũt Bar.⁊ Bald. in.l.nõ dubium.C.de.ll. ad intellectum dicte.l.pſpexit qui ⁊ a quibus ⁊ hoc putarẽ eſſe multũ rõnabile ⁊ poſſe de iure ſubſtentari ⁊ per iam dicta puto ſatis eſſe ſublata omnia in contrarium adducta ⁊ remanere concluſionẽ ꝙ ſententia fuerit iniuſta ⁊ eſſe reformandam ſm.ſ.dicta. Laus deo.

¶ Vigente cõſuetudine ꝙ emphyteota poſſit alienare res emphyteoticas irreq̃ſita eccl'ia q̃ ſemp obſuauit pfirmare dcãs alienatiões: an emẽs ab emphyteota cui fuit ꝓmiſſa pfirmatio a dño ⁊ interim ab ipſo cõceſſa licentia intrandi poſſeſſionẽ bonoꝝ preferaſ ei cui dicitur facta cõceſſio dictorum bonorum a canonicis ſine conſenſu abbatis.

¶ Conſilium. lxxiiij.

In noĩe domini noſtri

i Jeſu chriſti. ¶ Premitto in hac conſultatione de quo non puto fieri dubium ſcilicet ꝙ dictũ abbas ⁊ capitulum poterat ⁊ poteſt cõcedere dictam domũ ⁊ alias ſimiles in caſu quo fuerint alienate per habentes eã vel eas vel quãdo ꝑ lineam finitam eſſent recadute: naʒ vtraqʒ pars ſe fundat in conceſſione ſibi facta a canonicis dicte eccleſie.

a ¶ Et de iure eſt ꝙ res eccleſie in alium tranſlate vel in emphyteoſim vel in feudum ſeu vel ſimili modo,ita ꝙ ſemel ſunt licite facte alterius quo ad vtile dominium: naʒ ex quo ſunt alienate poſſunt more ſolito alienari non ſeruatis ſolemnitatibus auten. hoc ius porrectum.C. de ſacroſan.eccleſi.⁊ caſi.ſine exceptione.xij.q.ij.ad hoc.c.ij. extra de feudis.⁊.c. vnico epiſcopum vel abba. in vſibus feudo.⁊ in.c. vt ſuper extra de rebus eccleſie non alie. hoc preſuppoſito videtur dicendum ꝙ dictus Vlyxes foueat meliora iura: naʒ prius fuit eidem facta conceſſio ſeu concedimentum vt vtar vocabulo loci ⁊ fuit facta per duas partes illorum de capitulo: iõ

videtur ꝙ valuerit dicta conceſſio: quia illud quod facit maior pars capituli ſeu collegij ſeu vniuerſitatis totum feciſſe cenſetur.l.qð maior ad muni.extra de his que fiunt a maiori parte capituli quaſi per totum dummodo due partes interueniant.l.nulli.ff. qð cuiuſqʒ vniuer.nomine. ⁊ lʒ etiam Margarita habeat cõcedimentũ a capitulo tñ cõcedimentũ dicti Vlyxis fuit prius ⁊ ex eo prius habita poſſeſſio: iõ vr̃ ꝙ ſit pferendus p.l.quotiens.C.de rei ven.⁊.l.ſiue autẽ §.ſi duobus.ff.de publi.⁊ lʒ dña margarita prius habuerit poſſeſſionẽ illã nõ habuit rõne perfecti ⁊ pleni tituli q: nõ habuit cõceſſionẽ eccleſie ad quã ſpectabat concedere ⁊ ex qua cõceſſione hʒ transferri vtile dñiũ nõ aũt ex ſola vẽditione emphyteote: q: de iure cõi talis venditio nõ valuiſſet l.ſi.C.de iure emp.⁊ de ꝓhibita feu.alie.per totos ĩ vſibus feudo.⁊ ſi dicaſ ꝙ iſte domus nõ ſint proprie feudales nec emphyteotice cũ non ſoluaſ pro eis canon qui ſolet ſolui ꝓ rebus emphyteoticis.l.j.⁊.ij.C. de iure emphy.⁊.c.pp ſterilitatẽ.⁊.c.potuit de loca.nec ſeruitia ⁊ fidelitas ꝓ eis preſtaſ prout pro feudis ſʒ hẽbẽt aliã nãm ꝙ̃ videſ ꝙ hñt ſaltẽ ſimilitudinẽ q: recognoſcunt eccleſiã in directã dñam.⁊ qñ ſit alienatio requiriſ ꝙ eccleſia cõfirmet ⁊ cõcedat.⁊ ſimiliter qñ recadit ſolet cõcedere proximiori ſeu alteri prout eſt de cõſuetudine ⁊ pro predictis recipit certã portionẽ prout ſolet fieri etiaʒ de iure in emphyteoticis ita ꝙ habent nãm emphyteoſis preterꝙ̃ in quibuſdã quibus eſt derogatũ ex vetuſtiſſima cõſuetudine que hʒ vim pſtituti.l.hoc iure.§. ductus aque de aqua quotti.⁊ extri.⁊.l.j.i ſi.ff. de aqua plu. ar.⁊ ꝙ habetur in.c.veniens de verb.ſigni.lib.vj.⁊ in.c. ſuper quibuſdaʒ.⁊ in.c.quid per nouale eo.ti.in antiquis vel forte ex priuilegio vel ab initio ex cauſis a iure pmiſſis fuit facta per eccleſiã alienatio ſub illis cõditionibus qualitatibus ⁊ modis vt alijs concederet vtile dominiũ retento per eccleſiã directo dominio ⁊ nõ ſoluaſ canon.nec requiraſ cõſenſus eccleſie in alienatione ſʒ poſtea requiraſ cõcedimentuʒ cũ aliquali ſolutione vel forte ab initio eccleſia queſiuit dictas domos ſub dicta forma: ita ꝙ de his nõ vertitur cõtrouerſia: ſunt ergo dicte domus vel emphyteotice vel ſimiles emphyteoticis ⁊ de ſimilibus idẽ eſt iudiciuʒ.l.non poſſunt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras de reſcriptis cum ſi.⁊ ante cõceſſionẽ eccleſie nõ fuerat queſituʒ dominium vel quaſi: ideo dictus Vlyxes qui habuit prius cõcedimentũ a maiori parte capituli videtur potior per predicta.

b ¶ Nec vr̃ obſtare promiſſio facta dicte Margarite per capitulũ q: aliud eſt cõcedere aliud promittere ꝙ cõcedetur prout aliud eſt ꝓmittere de vendendo.l.ſi neceſſarias.§.de vendendo.ff.de pigno.acti. Nec ẽt vr̃ obſtare ꝙ dicti canonici fuerint per epiſcopuʒ excommunicati q: videſ ꝙ prius fuerit facta.⁊ perfecta conceſſio per eos ꝙ̃ irrogata fuerit excommunicatio: q: excommunicatio lata fuit ſub condi.ſi alienauerint ſeu ſi alienationem ſeu conceſſionem fecerint. ⁊ ſic ſub verbis preteriti perfecti vel futuri ſubiunctiui habentis deriuationẽ a preterito perfecto indicatiui: ideo denotant rem perfectam ⁊ conſumatam.l.j.§. hec verba.ff.ꝙ quiſqʒ iur.⁊.l.ſi quis ſtipulatus fuit ſtichum aut pamphyluʒ de ver.ob.⁊ ideo ante perfectã cõceſſionẽ nõ irrogatur excommunicatio ⁊ ꝓpterea nõ inficit actum prout in ſimili no.Bar.in.l.qui abſenti.§.ſiquis poſſeſſionẽ.ff.de acq.poſ.

c ¶ Tamen his non obſtãt contrariam partem puto intrepide tenendam: nam ante omnia premittendũ eſt ꝙ dicta conceſſio facta Vlyxi nedum fieri non debuit quia contra generalem conſuetudinẽ dicte eccleſie que eſt vt preſupponitur ꝙ conceſſio per eccleſiam fieri debeat illi in quem facta eſt alienatio per emphyteotam ſeu habentem prius vtile dominium.item contra promiſſionem capitulariter per abbatem ⁊ monachos factam patri pro dicta Margarita ⁊ licentiam datam de capiendo poſſeſſionẽ que capta fuit per dictam Margaritam vigore dicte licentie ⁊ contra prohibitionem ſuperioris: tamen ſi predicta omnia ceſſaſſent illa conceſſio facta dicto Vlyxi fuiſſet nullius momenti.

d ¶ Nã ex quo erat in.c.ſeu collegio illo platus tanꝙ̃ caput ⁊ ſuperior alijs ⁊ ad ipſum pertinebat cõuocare collegium ſeu capitulum.l.obſeruare.C.de decu.lib.x.⁊ Bart.ibi.⁊.l. nominationum. eod.ti.ad hoc ꝙ per Inno.⁊ doc.in.c.j.de maio.⁊ obe.⁊ per Bart.in.l.j.de albo ſcriben. Debet enim ſolemniter congregari collegium vt actus a collegio factus valeat vt dicit Bart. in.d.l.ꝙ maior.⁊ in.d.l.obſeruare.⁊ in.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iure.⁊ Bal.in addi. Specu.in titu.de ſindi.§.j.⁊ vt geſti per capitulum valeant requiritur

interueniente abbatis vel prioris ſi eſt prior non abbas.

e ¶ Quia collegiuʒ ſine prioris conſenſu ↄtrahere vel aliquid agere non pōt dicit Jo.an.in.c. cum olim de conſti. Pau. de caſt.in.l.j.§.in ſilij.ff.ad treb.qḋ intelligi dʒ qñ priorem hʒ ad quem ſpectet ↄuocatio capituli:alīs ad digniorē ⁊ in dubio ad antiquiorem ſpectat ↄuocatio vt notāt Inno.⁊ doc. in.d.c.j.de maio.⁊ obe.⁊ Barto.in.l.j.de albo.ſcrib.pōt.n. eſſe collegium ſine rectore dicit Bald. in .l.ſi.ff. colle.illi. ⁊ Bald. in rubrica.C.pro ſocio.⁊ videmus ꝙ mortuo prela/to remanet capitulum ⁊ facit electioneʒ prelati ⁊ plura alia ⁊ qñ non eſt ad queʒ pertinet conuocatio dicit Panor .in.d. c.j.de maio.⁊ obed. tunc due partes ſi conueniunt poſſunt actum facere. ſi vero ē ad quem ſpectat conuocare collegiuʒ tunc dʒ per illū ↄuocari ſm eū qui dicit canoniſtas ita velle cum ergo foret abbas ⁊ noluerit conuocare capitulū nec in capitulo intereſſe illi.vj.monaci cōcedentes dictam domuʒ vlyxi non repreſentabant capitulum ⁊ cōceſſio per eos facta non valuit per predicta ⁊ per hoc medium tolluntˀ adducta in ↄtrarium:qꝛ inferꝭ ꝙ ſtante inualida ↄceſſione fcā vlyxi ſecunda conceſſio facta ſolemniter dicte Margarite valuerit poſſet etiaʒ attentari ꝙ ēt ex alio dicta ↄceſſio nō valuerit facta.ſ.dicto vlyxi qꝛ ex quo preſupponitˀ ꝙ eſt conſuetū ꝙ liceat emphytheotis dictaꝝ domorum illas alienare irrequiſita eccl'ia ⁊ ꝙ eccl'ia alienationē ↄfirmet faciendo actuʒ quē appellant ↄcedimentū ex illa alienatione ius alienātis ſit tranſlatum in recipientē:lʒ cū hoc ꝙ habeat ↄcedimētuʒ ab eccleſia.⁊ ſic quodāmō ſub modo queſitum fuiſſet dicte Margarite dominiū vtile:ſaltem apprehenſa poſſeſſione de voluntate eccleſie poſt petitū ↄcedimentū ꝓ parte dicte Margarite ⁊ promiſſum per eccleſiaʒ quaſi cenſeatˀ ꝑ eccleſiam facta traditio pro concedimento ſecuturo.

f ¶ Nam tūc cenſetˀ interiʒ transferre dñiuʒ ex cā de futuro put ſi ante ↄtractum mr̄imoniuʒ aliqs tradit rem ꝓ dote quo caſu dos reſultat demū ↄtracto matrimonio.l. ſtipulationeʒ .l. ꝓmittendo in ꝑn.⁊.l.dotis ꝓmiſſio in prin.ff.de iure dot.⁊ tñ ante trāſfertˀ dñium l.dotis fructus.§.ſi. cum.ll.ſe.co.ti.

g ¶ Et alīs ſi venditur res ſub conditione ſi interim traditˀ res ſub conditione vendita transfertˀ interim dñiuʒ titulo ꝓ ſuo tradit bar.in.tractatu tiberiadis ſub ſecunda particula.ſ.de inſula in penult.colū.ita pari rōne ſi conuenit inter nos de emptione ⁊ venditione faciēda pro certo precio certe rei interim trado tibi illam rem cenſeat in te tranſlatum dominium vt cedat in illam cauſam futuram interim autē habens titulo pro ſuo prout ſi trado tibi ob cauſam de futuro interim transfertur dominium. ⁊ cauſa non ſecuta cōdicitur vt in toto titulo de condi. ob.cauſam :cum nemo condicat rem ſuam preterꝙ a fure.l.ſi.ff. de vſuf. quēadmo.caue.§.ſic itaqꝫ inſtitu.de act.

h ¶ Et paria ſunt ſi a me traditur ⁊ ſi qs mea voluntate poſſeſſionem capit.l.nimis inſtructus.C. de acquiren.poſſeſ.⁊ l.j.C.de impon.lucran. deſcript.lib.x. facit etiam.l.quedam mulier.ff.de rei vendi.⁊.l.certi conditio in ſi.ff.ſi certuʒ pe. In quibus iuribus probatur ꝙ ſatis eſt ꝙ quis poſſideat voluntate domini ex cauſa habili ad trānſlationem dominij ad hoc vt transferetur dominiuʒ :lʒ dñium nō transferatur ſine traditione.l.traditiōibus.C.de pactis.⁊ ſic poſſeſſio ᷓſita volūtate dñi idē operatˀ ꝙ traditio ⁊ traditio fcā ex cā de futuro interim transfert dñium merito prius fuit trāſlatum dñium in dcām Margaritā ꝙ potuit auferri nuda voluntate capituli ēt ſi nō fuiſſet vnꝙ ſecutum cōcedimentū ſibi factum ab eccleſia :ſed caſu quo capitulum potuiſſet penitere ⁊ non concedere ꝙ promiſit ꝙ tamen non teneo:nō propterea abdicaretur dominium:ſed fuiſſet opus conditione ob cauſam.l.ſi pecuniam in principio ⁊ quaſi per totum titulum .ff. de conditio. ob cauſam. ⁊ ſic per conceſſionem factam vlyxi non fuiſſet in eum tranſlatum dominium : ſed remanſiſſet apud Margaritam prout prius erat:ita ꝙ potuiſſet poſtea confirmari per conceſſionem poſtea ſibi factam per eccleſiam. ⁊ ideo conceſſio ſibi facta per eccleſiam preualet qꝛ in eam fuit prius tranſlatum dominium ⁊ illud vltimo loco confirmatum ⁊ prius fuit ſibi tradita poſſeſſio. ⁊ ideo.d.l.quotiens.⁊.d.§.ſi duobus.faciunt pro Margarita:non autem contra eam : poſſet inſuper attentari ꝙ illō concedimentum eſt quidam ↄtractus qui ſolo cōſenſu perficitur ad ſimilitudinem emptionis ⁊ vēditionis exquo ab vna pte interuenit res ab altera pte interuenit pecunia numerata ꝗ vt audio ē ↄſuetudine declarata ⁊ taxata correſpōdētiuā ad pretiuʒ quo alienata fuit ſeu ad rei extimationē.

i ¶ Prout contractus proprie emphyteoticus:in quo interuenit annua merces ſeu canon eſt ſimilis locationi ⁊ conductioni.l.j.C.de iur. emphy.⁊.§. adeo inſti.de loca.ita ⁊ vbi nō interuenit niſi vna ſolutio ſit loco precij ⁊ cōſequenter ſimiletur emptioni ⁊ venditioni cū locatio ⁊ conductio ex vna parte ⁊ emptio ⁊ venditio ex altera parte aſſimilentˀ l.j.⁊.ij.ff.locati.ideo illud cōcedimentuʒ ſit contractus qui ſolo conſenſu contrahatur cum de ſimilibus idem ſit iudicium.l.nō poſſunt.ff.de leg.c.inter ceteras extra de reſcriptis;ideo cōſenſu de cōcedendo ⁊ permiſſione de capiendo poſſeſſionem ex illa cauſa cenſeantur concedere ꝙ habeat ⁊ poſtea recipere ſolutionē ⁊ facere inſtrumentū cōcedimenti ꝙ eſt ſatis coloratum:lʒ ex hoc ſolo me non fundarem:tamen ex omnibus iam dictis puto intrepide concludendum ꝙ dicta Margarita foueat iuſtitiam non obſtantibus adductis in contrarium que ſatis apparent ſublata per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Legatū factū legatario alimentorum ſi noluerit ſtare cuʒ heredibus:an tranſeat ad heredes legatarij preſuppoſito ꝙ legatarius ſemper vixit in domo cum heredibus.

¶ Conſilium. lxxv.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Circa ꝙ lʒ videatˀ dōʒ ꝙ dictus Berardinus teneatˀ preſtare dictas res heredibus dicti Antonij:qꝛ legatū tranſmittitˀ ad hrdes.l.vnica.§.in nouiſſimo.C. de cad. tol.cum multis ſi.⁊ lʒ videantur eſſe relicte dicte res ſub cōditione ſi heredes noluerint ſtare cum Antonio:tamen di/cta conditio videtur purificata exquo non habent voluntatem ſtandi cum eo.⁊ ſic dici poſſunt nō velle ſtare ⁊ morari cum eo cū quo ſtare nō poſſunt:nō enim cenſetur velle ille qui non pōt per ea que habentˀ in.l.is pōt de acqui.heredi.

a ¶ Tamē his nō ob.cōtra puto abſqꝫ vlla dubitatione cōcludendū:nā cōſtat dictū legatū de dictis rebus fuiſſe cōditionale.⁊ legatū cōditionale nō debetur nō purificata cōditione.l.cedere diem.ff.de ver.ſig.⁊.d.l.vnica.§. ſinautem ſub cōditione.C.de cad.tol.⁊.l.j.⁊ quaſi ꝑ totū.C.de cōdi. inſer.cuʒ multis ſi.⁊ nō cenſetur purificata:ſed defēcta ſi ea pendente legatarius deceſſerit.d.§.ſinautē ſub cōditione.⁊ l.heres meus in prin.de cōdi.⁊ demō.l.ſi cum heres.⁊.l.ſequenti.ff.quando dies leg.cedat idcirco cum dictus Antonius ⁊ Berardinus donec vixit dictus Antonius ſemper ſteterint ⁊ habitarent in eadem domo nunꝙ fuit purificata dicta conditiō ſi noluerint ſtare ⁊ habitare ⁊c.cum ſemper voluerint ſimul ſtare ⁊ habitare exquo ſimul habitaue/runt ⁊ ſteterunt qꝛ facto datur voluntas intelligi.l. reprehēdenda.C.de inſtitu.⁊ ſubſti.ſub condi.factis cum concor.⁊ dato ꝙ cenſeatˀ eueniſſe caſum dicte cōditionis poſt mortē dicti Antonij tñ omnimodo legatū euanuiſſet ⁊ eſſet nullius momenti exquo legatarius deceſſerat pendente conditione per.d.§.ſinautē ſub condi.cū ſi.ū.adductis.⁊ inſuper etiā poſt mortē Antonij nō verificantˀ verba dicte cōditionis nec caſus dicte conditionis euenit neqꝫ euenire poteſt.

b ¶ Cū ille qui nō pōt nō cenſeatˀ nolle.l.nolle.ff.de acqui. here.⁊ inſuper ille qui nō hʒ voluntatem affirmatiuam vel negatiuam.qꝛ inter velle ⁊ nolle eſt dare medium.l.j.§.ſcientiaʒ.ff.de tributoria.⁊ propterea nō verificantur illa verba teſtamenti ſi infraſcripti heredes noluerint ⁊c.⁊ inſuper dato ꝙ verificarentur illa verba ſi noluerint: tamen modo verificantur verba ſequentia ⁊ de dicta domo ipſum expellere reijcere ⁊ leuare voluerint exquo nō adeſt voluntas repellendi de domo illum qui non eſt in rerum natura cuʒ ſit mortuus. Preterea non adeſt culpa heredum ſeu heredis ſi mortuus reijcitur ⁊ leuatur de domo quia quilibet etiam diligentiſſimus homo id faceret ⁊ facere id quod diligentiſſimus faceret alienum eſt ab omni culpa vt late habetur per Barto.in.l.ꝙ nerua.ff.depoſ.

c ¶ Et vbi plura in cōditione copulatiue ponuntˀ vt cōditio purificetˀ:requiritˀ ꝙ omnia copulate verificentˀ.l.ſi heredi plures.ff.de ↄdi.inſti.⁊.l.ſi is qui ducenta.§.vtrū.ff.de reb. dub.⁊.l.ſiquis ita ſtipulatus fuerit.x. aureos.ff.de ver.ob. ex quibus euidenter apparet ꝙ cōditio dicti legati deficit.⁊ per conſequens dictū legatū fuit omnino factū caducum ⁊ nullius momēti ⁊ per ſupradicta apparent ſublata adducta in ↄtrariū ⁊ res redditur clara ꝙ dicta legata nemini debentur

dare

dato autem q̄ deberentur illa deberentur dicte Angelutie tanq̄ heredi dicti Antonij ex perſona dicti ſui filij ⁊ filij dicti Antonij qui deceſſit poſt mortem dicti Antonij: nam iure ſuitatis tranſmiſit dictus filius hereditatē patris ad eius heredem.l.apud hoſtes.C. de ſuis ⁊ legit.in.l.ſi fratris.C. de iure deli.⁊.l.ventre.ff.de acqui.heredi.filio autem ſuccedit mater vna cum patre. ⁊ fratribus vtrinq̄ coniunctis ⁊ excludit ceteros aſcendentes vlterioris gradus vt h̄ probant in auc.defuncto.C. ad ter.⁊ ideo cum in caſu nr̄o duas filias non habuerit aliquos fratres neq̄ patrem :ideo ſuccedit ipſa mater excluſis alijs aſcendentibus ſi qui ſunt:⁊ ex perſona filij ſuccedit dicto Antonio ⁊ pariter ſuccederet in dictis relictis ſi valerent ⁊ hoc clarum de iure communi.

¶ Executor teſtamentarius iuſſus ſoluere legata pro medietate:an teneatur ſoluere de ſua pecunia :an de bonis teſtatoris ex quo dictus executor fuit preſens ⁊ acceptauit ⁊ fuit heredi vltimo morienti ſubſtitutus.

¶ Conſilium. lxxvj.

I In noīe domini noſtri ieſu xp̄i. ¶ Licet in p̄nti cōſultatione videatur dicendū q̄ dictus dn̄s Nicolaus teneatur ad preſtandū dicta legata pro medietate de ſua propria pecunia:nā rogatus a teſtatore de preſtando aliquid legatarijs cenſetur oneratus de ſuo ſatiſfacere nō de bonis hereditarijs ⁊ hinc eſt q̄ ſi nō ē honoratus onus nō vz.l.ab eo.C.de fideicōmi.⁊.l.lucius titius dāmaz de here.inſti.cum ſi. ⁊ ſi eſt oneratus non vz niſi q̄ reſpectiue ad quātitatem in qua eſt honoratus.l. imperator de leg.ij.qd̄ nō eſſet ſi cenſeretur oneratus de ſoluendo de hereditarijs ⁊ lz ex hoc videretur q̄ onus iniunctū dicto.d. Nicolao cū nō aſtringeret tanq̄ onus inualidū per .ſ̄. dcā tamen ſecus videtur dicendum in caſu iſto vigore ſui cōſenſus q: vr̄ obligatus ex cōtractu ⁊ ex quodam pacto inito cū teſtatore exquo ambo in idem conſenſerunt.

a ¶ Et pactum eſt duorū vel plurium in idem placitus ⁊ conſenſus.l.j.ff.de pac. ⁊ de iure canonico ex pacto q̄tumcūq̄ nudo oritur actio ſecundum cōmunem fere oīuz ſniaz p.c. j.extra de pac.⁊.c.per tuas de arbi. q̄ ius canonicum eſt ſeruandum in terris eccleſie vt per glo.in.c.ij.de arbi .lib.vj.⁊ p gl.in.c.ij.eo.li.⁊ Bar. Bal.in.l.priuilegia.C. de ſacroſan. eccle.⁊ doc.in.c.de no.op.nun. ⁊ ideo videt q̄ ab hr̄dibus dicti teſtatoris poſſit dictus.d.Nicolaus compelli ad ſatiſfaciendū dictis legatis pro medietate vigore dicti cōtractus q̄ ⁊ voluit Bar.in.l. cum quis decedens.ff.de le.ij.dicens q̄ lz non poſſit agi actione ex teſtō exquo non fuit honoratus ⁊ ſic non potuit ex teſtamento onerari:tn̄ cenſet initus cōtractus mandati ⁊ actio mandati cōpetit heredibus.qui heredes poſſūt eā cedere legatarijs q poſſūt poſtea actiōe mādati eis ceſſa petere ſua legata aduerſus oneratū que legata alr̄ peti non poterant ſm eum. ⁊ ideo vr̄ inferri q̄ ipſe habeat ſoluere de ſuo q: alr̄ non videretur intereſſe hr̄dum hēre actionē cōtra ipſum grauatū ſi ille grauatus hēret ſoluere de pecunia hr̄ditaria ſeu ipſorū hr̄dū :p quo ēt facit qd̄ no. bar.in.l.alio.ff.d alimen.⁊ cibi. lega:in p̄ma op.⁊ p̄ma col. vbi no.gl.dicentē q̄ qñ teſtator dicit executori volo q̄ des tantū tali perinde eſt ac ſi diceret volo accipias de hr̄ditate mea ⁊ des tali q̄ Bar.dicit eſſe notandū.

b ¶ Et ſubdit q̄ puto verum qñ talia verba ad executorem diriguntur quaſi velit ſecus eſſe qñ talia verba non dirigerentur ad executorem.⁊ ſic tunc nō cenſeatur teſtator velle q̄ accipiat de hereditate . ⁊ ſic q̄ ſoluat de ſuo ipſe grauatus de ſoluendo facit etiam quod notatur per Barto. in.l. que dotis in prima colū.in.j.⁊.ij.oppoſitione.ff.ſolu.matri. vbi vult q̄ adhibitus ad partem tantum vr̄ adhibitus animo donandi: lz ſecus qñ eſt adhibitus ad totaz dotem ſm eum.⁊ ideo cū dcūs.d.Nico.fuerit adhibitus ⁊ rogatus de ſoluendo partem legatorū cēſeatur conſenſiſſe animo donādi: vel dicamus q̄ cenſeatur cōſenſiſſe : q: teſtator ipſum ſubſtituit heredibus inſtitutis.⁊ ſic cēſeatur cōſenſiſſe illi oneri de ſoluendo medietatem legatorum q: teſtator ipſum honorauit ſubſtituendo ipſum ipſis heredibus:licet ſub conditione. ⁊ ideo videtur poſſe dici q̄ poſſit conueniri a legatarijs actione ex teſtamento tanquam honoratus a teſtatore ⁊ licet onus iniunctum ſit maius q̄ cōmodum ſibi relictū: non refert exquo nō ē honoratus in q̄titate : lz in iure vr̄i hereditatis q̄ nō eſt compenſabile cū his que relicta ſunt legatarijs.d.l.imperator.§.ſi centum ver.hoc ita.

c ¶ His tamē nō ob.p̄riū puto aperta fronte ɔcludendū vz q̄ dictus dn̄s Nicolaus nō teneat ſoluere medietatē dictorum legatorū de ſuo ſaltem quominus ſoluendo habeat facultatē repetendi ab heredibus dicti teſtatoris:aut enim diceret eū teneri ex teſtamento.⁊ tunc nō poteſt cenſeri obligatus niſi quatenus eſt honoratus in teſtamento per.d.l.ab eo.C.de fideicommiſſis.cū cōcor. Et honoratus ſub ɔditione nō tenetur niſi eueniente cōditione. Nā cōditione defecta onus ſibi iniunctum nō ſubit ipſe nec eius heredes:ſed cedit oneri illius ad quē deuenit cōmodū.l.vnica.§.ſin autē ſub cōditione iunctū.§. ne autē.C.de cadu.tol.⁊ facit.§.in primo.⁊.§.pro ſecundo ea.l.cum concor.ſi nō fuiſſet adhibitus cōſenſus per.d.dominū Nicolauz:nō poſſet vllo pacto compelli.d.dominus Nicolaus:ad ſoluendum dicta legata niſi purificata foret conditio dicte ſubſtitutionis.

d ¶ Ratione autē conſenſus adhibiti nō poteſt cenſeri obligatus ex teſtamento:ſed ſi qua obligatio illa reſultat ex mutuo cōſenſu.⁊ per cōſequens ex cōtractu prout hec firmat Bar. in.l.cum quis decedens.ff.de leg.ij.qui cōcludit q̄ cōſentiens oneri ſibi iniuncto a teſtatore obligatur ex contractu mandati.⁊ actione mandati pōt conueniri vt ſatiſfaciat oneri ſibi iniuncto:nō autem a legatarijs quibus eſt oneratus:vt ſoluat niſi habeant actionē eis ceſſaz ab heredibus ſz bar. in.l.cū quis decedens ⁊ merito q: ɔtractus nō fuit initus cū legatarijs ſed cum teſtatore. Et quia nō poteſt alteri paciſci regulariter.l.ſi tibi.§.ſi pactus.ff. de pac.⁊.l. ſtipulatio iſta §.alteri de verbo.obli.niſi paciſcentis interſit quo caſu quereret actio paciſcenti non illi cui paciſcitur per.d.l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.⁊.§.ſi quis inſulam.⁊ que ibi per doc.

e ¶ Nō enim pōt actio perſonalis alteri queri per liberā perſonā.l.poſſeſſio.§.ſi poſſeſſio.ff.de acqui.poſ.⁊.C.per quas perſones nobis acqui.l.j.C.de acti.⁊ ob.ſed mandatarius ſi quid expedit de ſuo pro implendo mandato illud totū repetit a mandante vel eius heredibus per.cōtrariā actionē mandati.l.ſiquis alicui.§.impendia.ff. mandati.⁊.l.ſi mandaſſem.⁊.l.ſiquis mandauerit eo.ti.⁊.l.ſiquis cū pcuratore §.ſin autē ex parte.ff.de procu. Et ideo ſi dictus dominus Nicolaus cōpelleret aliquid ſoluere ſi de ſuo ſolueret illud repetere poterit ab heredibus dicti teſtatoris. Pro quo facit q: non eſt vereſimile q̄ dictus dn̄s Nicolaus voluerit ſe obligare ad ſoluendū dicta legata pro medietate que excedunt ſummā duorū milium flore.habita extimatione legati annui.x.flore.pro fabrica eccl'ie q̄ legatū dz extimari longe pluſq̄ decem florenis ⁊ habita extimatione legati alimentorum facti vxori cuius extimatio fieri dz ſm conſiderationem.l.hereditatum.ff.ad.l.falci. Nam ſumme legate ſi bene computaui aſcendunt ad quātitatem. M.dcccclxij.⁊ habita cōſideratione extimationis legati annui ⁊ alimentorum de quibus.ſ̄.⁊ certarū rerum in ſpeciebus relictarū ſatis excedunt ſummā duorū milium flore.etiā nō habita cōſideratione.dccc.flore.relictorū in caſu quo heredes inſtituti decederent ſine liberis:ita q̄ nō eſt veriſimile q̄ dictus.d.Nicolaus voluerit ſine cauſa ſe obligare ad ſoluendū tam magnam quantitatem ſaltē abſq̄ animo repetendi ⁊ cōſequenter iactare ſuū q̄ velle facere nemo preſumitur.l.cum de indebito de probati.maxime in tanta quantitate.

f ¶ Nec preſumitur animus donandi ſaltem in magna quantitate quando pōt ſubeſſe alia cauſa.l.ſi cū aurū.ff.de ſolut. ⁊ facit.l.filiuſfami.ff.de dona.⁊.l.cōtra iuris.§.ſi.ff. de pac. ⁊ late per Bart. in.l.que dotis.ff.ſolu. matri.⁊ ideo cum in caſu noſtro poſſit ſubeſſe cauſa ſoluendi gratia exequendi mandatum ſibi iunctū animo repetendi:prout regulariter cenſetur actum inter mandantem ⁊ mandatariū ſcilicet q̄ ſi quid mandatarius impendat:impendat gratia exequendi mandatum illud totum repetat per.d.§.impendia cum ſimi. ſupra adductis idcirco non preſumatur q̄ dictus dominus Nicolaus conſenſerit dicto oneri ſibi iniūcto cauſa donandi dicto teſtatori ſeu eius heredibus. Qd̄ etiā deprehendit ex ipſo tenore teſtamenti:nā dictus teſtator iuſſit q̄ omnia ⁊ ſingula ſupra relicta per eum ſoluantur:pro medietate per dictum dominum Nicolaū.⁊ pro alia medietate per dictos Franciſcum ⁊ Joannē heredes inſtitutos.⁊ ſi teſtator vſus fuit verbis vniuerſalibus omnia ⁊ ſingula.⁊ qui vniuerſaliter loquitur nihil excludit.c.ſolite in ſi.de maio.⁊ obedien. ⁊ cañ.ſi romanorum.xix.diſtin.⁊.l.iulianus de lega.ij.maxime cum ſint geminata vniuerſalia.

g ¶ Geminatio enim verborum ſolet plurimum operari.l.
baliſt. cum ibi no.ff.ad treb.⁊ in.c.ſi chriſtus de iureiuran
do.⁊ ꝙ per glo.in.c.vt circa de elec.lib.vj.⁊ per Ange.in.l.
ſi ſtichum.§.ſtipulatio de ver.obl.⁊ in.l.ij.§.furioſus.ff.de
iure codicil.⁊ Pau.de caſtro in.l.ex hac ſcriptura.ff.de do.
⁊ Pon.in.l.adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius vocan.Et
ideo dicta diſpó teſtatoris ſcʒ ꝙ dictus.d.Nicolaus ſoluat
medietatem relictoꝝ refertur ad vnũquodqꝫ legatuʒ nullo
excluſo : ſed non poteſt intelligi ꝙ oia legata ſoluat de ſuo:
qꝛ quedam legata ſunt relicta de bonis teſtatoris:put ſunt
veſtes relicte vxori ⁊ prout ẽt eſt relictuʒ cõprehenſum ſub
illis verbis reliquit dictã eius vxorem dñam ⁊ vſufructua
riã oium ⁊ ſingulorꝫ eius bonoꝝ ſaltem quatenus poſſet
cõprehendere vſumfructum ꝑut erat acrenatus cõprehẽde
re deficientibus liberis vt hꝛ p Bar.in.l.cum teſtõ.§.
ſi.de lega.ij.⁊ per doc.in auc.ꝙ locuʒ.C.ſi ſecũdo nupſerit
mulier.⁊ tñ tunc non haberet vſumfructũ bonoꝝ.d.Nico
lai: qꝛ verba relicti non patiunt. ⁊ ſic.dictum relictum eſſet
tunc ſoluendũ per.d.Nicolaũ de bonis teſtatoris.⁊ lʒ extã
tibus liberis interpetret ꝙ recipiat alimenta: tñ ſuadet rõ
ꝙ habeat alimenta recipere de bonis teſtatoris pp illa ver
ba omniũ ⁊ ſinguloꝝ eius bonorum ⁊ verba in domo eius.
Quod ⁊ ſuadet p id qd ſubdit ꝙ dotes ſuas non retraxe
rit ad quas reſtituendas erant obligata bona teſtãris ⁊ nõ
bona.d.dñi Nicol. Item ſuadetur per id qd imediate ſube
ditur in dco teſtõ . Et ſi in dicta domo ſtare ⁊ habitare nõ
poſſet cuʒ infraſcriptis ſuis hꝛdibus culpa ⁊ defectu ipſoꝝ
iuſſit ⁊ voluit ꝙ ipſi ⁊ quilibet eorũ teneantur ⁊ obligati
ſint dare ⁊ preſtare eidem domine victum ⁊ veſtituʒ ⁊c. In
quacunqꝫ alia domo vbicũqꝫ ipſi domine placuerit ⁊c. Et
ſic voluit teſtator ꝙ dicti hꝛdes teneant. ⁊ obligati eſſent.
ad preſtandũ dicte dñe victum ⁊ veſtitum ⁊ ſic oia alimẽta
⁊ tñ poſtea ſubdit ꝙ dictus dñs Nicolaus ſolueret dictaʒ
medietatẽ dicti relicti ꝙ voluit ꝙ preſtarent dicti heredes
ex quo patur intelligi ꝙ volebat ꝙ effectualr pſtaretur di
ctum relictuʒ ab ipſis hꝛdibus ⁊ maxime cũ teſtator diſpo
nat caſu quo interuenerit culpa ipſorũ hꝛdum ⁊ damnum
ꝙ cãtur ex culpa debʒ imputari culpoſo in regula damnum
in.vj.Item ſupraſcriptum legatuʒ annuum teſtator diſpo
ſuit ꝙ.x.florẽi.annui eſſent ſoluendi per dictos eius here
des:tamen poſtea iuſſit ꝙ pro medietate ſoluantur per .d.
d.Nico. ⁊ ꝑ alia medietate per dictos heredes ꝙ videt ſõ
nare in aliqualem repugnãtiam niſi intelligatur ꝙ effectua
liter heredes ſoluant totum legatum tamen medietas hẽat
actualiter ſolui per.d.d.Nicol.de bonis ipſorum heredum
vel de bonis proprijs cũ facultate repetẽdi.⁊ hoc ẽt ſuadet
qꝛ ſi effectualr dicti.x.annui flor.fuiſſent ſoluẽdi de bonis
d.Nico.nõ repetẽdi ab hꝛdibus fuiſſet equum ⁊ veriſile ꝙ
diſtributio nõ fuiſſet facienda in totũ ꝑut placuerit dictis
hꝛdibus.⁊ tñ teſtator diſpoſuit ꝙ dicti.x.flo.diſtribuerent
inſolidum in fabricaʒ vel in ornamentũ ecclie ꝑut melius
videbit eius hꝛdibus. Et pariter pdicta militant in ſequẽ
ti relicto facto ecclie ſancte Marie de.cccc.flo. Iteʒ militat
alia ꝯiectura:circa relictum factum filiabus de mille flo.pro
dotibus earũ:nam diſponit ꝙ ſi dicte filie decederẽt ſine
filijs reuerterentur ad eius heredes.⁊ tamẽ fuiſſet decens
ꝙ ſi medietas dictarum dotiũ fuiſſet ſoluenda de pecunia
d.Nico.nõ repetẽda ab hꝛdibus reuerteretur ad eũ in caſu
deficientium liberoꝝ.⁊ ita eſt veriſimile ꝙ ita fuiſſet actum
inter eos ſcilicet teſtatorem.⁊.d.Nico.

b ¶ Et in ambiguis interpetratio facienda eſt ſecũdũ ꝙ eſt
magis veriſimile:vt in.l.in obſcuris inſpici.ff.de regu.iur.
⁊ in.c.inſpicitur in obſcuris eo.titu.lib.vj.⁊ ſic multa ꝯcur
runt ex quibus elicienda eſt veriſilis mens teſtatoris .⁊ .d.
dñi Nico.ꝯſentiẽtis ⁊ ſubſequẽter ꝯcluſio.ſ.fcã ꝙ dicta le
gata omnia ſoluant ſaltẽ affectualr de bonis teſtatoris ſeu
dictoꝝ hꝛduʒ:lʒ medietas veniat ſoluẽda mediãte dcõ dño
Nicolao tanqꝫ mandatarius ⁊ miniſter:aut ſoluẽdo d bõis
hꝛditarijs ſeu dictoꝝ hꝛdum ꝑut facit executor ſeu ſoluen
do de ſuo ꝑ celeriori expeditione aio tñ repetẽdi ⁊ nõ aio
donandi ꝑut ſolẽt facere mãdatarij vt.ſ. dcm ẽ.Et maxie
qꝛ non poteſt cenſeri animus donandi ad ſoluendum de
ſuo quo ad oia relicta vt ſupra demonſtratum fuit maxime
circa legatum de pannis lini ⁊ lane factuʒ vxori.Et quãdo
plura determinantur ab eodem determinabili in dubio de
bent intelligi vt pariter determinentur in.l. hoc iure .ff.de
vulgari ⁊ pupil.⁊ in.l.in teſtõ mili.⁊.l.ſi.C. de ſentẽ.⁊ inter
locu.om.iud.itaqꝫ prout illud legatum venit ſoluendum de

bonis hereditarijs ⁊ ad incommodum : ita ⁊ cetera legata
argumen.dictorum iurium.

i ¶ Nõ obſtant adducta in cõtrariũ:nõ enim obſtat ꝙ dicit
Bar.in.d.l.cũ quis decedẽs:qꝛ nõ dicit ibi Bar.ꝙ onera
tus cõſentiens nõ poſſit repetere ab heredibus ſed ſolũ di
cit ꝙ heredes habent actionẽ cõtra dictũ oneratũ qui adhi
buit cõſenſum.Nec ſequit tenet actione mandati ſoluere le
gatarijs ⁊ actio cõpetit heredibus:ergo ſoluens nõ repetit
ab heredibus cũ regula ſit in cõtrariũ per.d.§.impendia cũ
ſimilibus ſupra adductis.⁊ regule eſt ſtandum in dubio.l.
quotiens ⁊ ꝙ ibi per Bar.ff.ſiquis cauti.⁊ ꝙ habetur in.l.
j.ff.de reg.iur.⁊ per Dy.in rub.eo.ti.lib.vj.Et dato ſed nõ
cõceſſo ꝙ in terminis Bar.oneratus teneretur ſoluere de
ſuo ⁊ nõ haberet regreſſum contra heredes nihilominus
nõ eſſet neceſſario idẽ dicendũ in caſu noſtro:nam termini
ſunt ſeperati.⁊ ſeparatorum non eſt illatio.l.ſi.ff.de calum.
⁊.l.ſi maritus.C.de dona.inter virum ⁊ vxo.⁊.l.naturaliter
§.nihil commune.ff.de acqui.poſſeſ.nam termini Bart.lo/
quuntur quando quis cõſentit teſtatori leganti rem ipſius
conſentientis grauando eum ipſo legato.⁊ ſic legatum vi
detur fuiſſe relictum ab ipſo domino rei legate.

k ¶ In caſu autẽ noſtro vident legata eſſe relicta ab herede:
qꝛ regulariter legata ſimpliciter relicta cenſent ab hꝛde reli
cta.ff.de le.j.l.ſi ſeruus.§.qui margaritã.⁊ inſuper in certis
legatis fuit expreſſum ꝙ ab heredibus ſoluerentur. ⁊ lʒ te/
ſtator in fine iuſſerit legata ſolui pro medietate per.d.Nico.
Nihilominus ad eũ ſunt collata verba executiua non verba
obligatiua.Cõſtat eniʒ ꝙ ſit differentia ad quid referantur
verba obligatiua ⁊ ad quid referant verba executiua vt ha
bet in.l.ex his verbis.C.qñ dies leg.cedat.⁊ ꝙ habet in.l.
ſtipulatio iſta.§.alteri.⁊.§.ſi ſtipuler.⁊.§.ſiquis inſulam de
ver.ob.Et põt excogitari in iſtis terminis ratio differentie:
qꝛ quando legatum rei mee relinquitur a me cenſetur mihi
iniunctũ ꝙ quoddammodo donem rem meã:qꝛ legatũ do
natio eſt dicit iuriſcõſultus in.l.legatũ donatio eſt teſtamen
to relicta.ff.de leg.ij.ideo nõ eſſet mirũ ſi ꝯſentiens legato
rei ſue cenſeret cõſenſiſſe animo donandi:nõ ita qñ legatũ
eſt relictum ab herede expreſſe vel tacite ⁊ alius eſt graua
tus de ſoluendo:qꝛ tunc donatio cõfertur in heredeʒ:ita ꝙ
heres cenſet debitor ⁊ obligatus ad donandũ ⁊ alius graua
tus cenſetur aſtrictus ad ſoluendũ debituʒ ipſius heredis.

l ¶ Et qui debitũ alienũ ſoluit ſolutum repetit a debitore
l.ſoluendo.ff.de nego.geſt. cũ ſi.Et ſic nõ cenſet cõſenſiſſe
animo donandi.⁊ per cõſequens vꝫ ſubeſſe ratio differẽtie
lʒ vtroqꝫ caſu verius putẽ ꝙ ſit locus repetitioni:Quis vi
geat magis ratio repetendi in caſu iſto qꝫ in caſu Bar.Nec
ob.ꝙ dicebatur ꝙ fruſtra competeret actio mandati ipſis
hꝛdibus aduerſus.d.dñm Nico.ꝙ ſolueret dicta legata:qꝛ
haberet ſoluere de eoruʒ bonis vel ſoluendo de ſuo poſſet
ab eis repetere qꝛ negatur ꝙ ceſſet omnino intereſſe prout
ſi mandaretur per debitorem alicui ꝙ ſolueret ſuuʒ debitũ
competeret ſoluenti contraria actio mandati.intereſt enim
mandantis ſolutionẽ fieri per quaʒ liberatur a debito.Nec
refert ſi ex aduerſo mandans obligat mandatario ſoluenti.
intereſt eniʒ noſtra quandoqꝫ liberari ab vno ⁊ obligari al
teri prout cõtingit in delegatione per quaʒ liberat quis ab
vnõ creditore ⁊ obligatur alteri ⁊ licet nõ intereſſet here
dis tamen videtur intereſſe teſtatoris qui mandauit.

m ¶ Et ſufficit ſemel intereſſe vt actio mandati oriatur.l.ſi
remunerandi.§.ſi mandati actio.ff.mãdati.Nec videtur ma
gis fruſtratorium dictum mandatum qꝫ ſit conſtitutio exe
cutoris teſtamentarij.Et ideo prout valet conſtitutio exe
cutoris:lʒ habeat ſoluere de pecunia hereditaria pariter nõ
ſit fruſtratorium iſtud mandatum. Preterea Bart.loquit
quando teſtator nõ erat alias relicturus niſi grauatus con
ſenſiſſet ꝙ nõ eſt veriſimile in caſu noſtro in quo teſtator:
primo fecit ſimpliciter dicta legata ⁊ in quibuſdam ſubiun
xit ꝙ eſſent ſoluenda ab heredibus.Et inſuper prout intel
lexi dictus teſtator fecerat prius alia teſtamenta in quibus
dicta legata omnia vel fere omnia reliquerat:lʒ non graua
uerat dictum.d.Nico.de aliquid ſoluendo.

n ¶ Nec obſt.ꝙ dicit Barto.in.d.l.alio.quia poteſt intelligi
ꝙ Barto.aliud putabat quando verba non dirigerentur
ad executorem:quia tunc relictum eſſet inutile vt ibi per
eum premittitur.Preterea ſatis poteſt dici ꝙ dictus do.
Nico.fuerit relictus executor ex quo in eum ſunt collata ſo
lum verba executiua legatorum ⁊ non verba obligatiua.ter
tio reſponderi poteſt ꝙ Barto.vult ꝙ quando talia verba
ſunt

ſunt collata in executorem cenſetur perinde ac ſi dixiſſet volo ꝙ accipias de hereditate mea ⁊ des tali: ſecus autem ſi talia verba nō diriguntur ad executorem: q: tunc nō ſit pinde ac ſi diceret volo ꝙ accipias de hereditate mea: ſed tanꝗ̄ nō honoratus relictū nō valeat per tex. ibi: cū ſimili ⁊ vel ſi valet nō ſit perinde: ac ſi teſtator dixiſſet ꝙ acciperet de hereditate ſua ſed cēſeatur iniunctū ꝙ ſolueret qualitercūqꝫ poſſet ⁊ ſi de ſuo ſolueret illud repeteret.

o ¶ Nec ēt obſtat qḋ no. Bar. in. d. l. q̄ dotis in prima ⁊ ſcḋa oppoſitionibꝰ dū facit differētiā: anqꝫ ſit adhibitus ad ptē tm̄: an vo qꝫ ſit adhibitus ad totū vt p̄rio caſu cēſeatur adhibitus animo donādi ſcḋo caſu ſecus: q: reſpōdetur ꝙ termini Bar. ſunt ſeparati a terminis noſtris: nā ibi loquitur in eo q fuit adhibitus ad ſtipulādū partē dotis ſibi reddi ſol. ma. quo caſu nō videtur ſubeſſe alia rō quare fuiſſet adhibitus ad ſtipulanduꝫ ſibi ſolui niſi ex cauſa donationis prout ibi dicit Bar. ſecus aūt ſi fuit adhibitus ad ſtipulandum totam dotem ſibi ſolui: ea rōne q: ex quo mulier adhibuit alium ad ſtipulādum ſubeſt veriſimilis cauſa propter honeſtatem quā ponderat tex. in. l. pupillus prope fineꝫ. ff. de auc. tut. ⁊ l. optimam ibi ꝓpter mulieres quaſi naturalis cura nō oībus perperā ſe manifeſtare concedit que quidē ratioꝰ ceſſat quādo adhibetur ad ſtipulandum partem ex quo pro alia parte ipſa interuenit ⁊ eius pſona manifeſtatur ⁊ nomē ſuū in inſtrō deſcribitur. ideo tunc nō cenſetur ſubeſſe alia veriſimilis cauſa niſi cā donādi ſm eundē Bar. que rō differētie ceſſat in terminis nr̄is inter eū qui rogatur ſoluere partē legatoꝝ ⁊ eū qui rogatur ſoluere integra legata ⁊ regulariter idem ius eſt de toto quo ad totum quod de parte quo ad partem ⁊ econtra. l. que de tota. ff. de rei vend. ⁊ l. qui ſcit. ff. de euic. ⁊ c. paſtoralis. verſi. ſiquis cum totum extra de offi. delega.

p ¶ Nec ob. quod vltimo loco in ꝯtrarium allegabatur. ſ. ꝙ cenſetur. d. Nico. conſenſiſſe dicto oneri ſibi iniūcto: vt teſtator ipſum ſubſtitueret heredibus inſtitutis: ꝓut ipſum ſubſtituit: q: reſpondetur ꝙ dicta cauſa non videtur vllo pacto veriſimilis: attēto ꝙ ex dicta ſubſtitutione nō poterat ſperare ſe poſſe tm̄ conſequi: attēto ꝙ prout mihi dicitur bona dicti teſtatoris aſcēdebant ad quātitatem valoris quattuor miliū quingētoꝝ flo. ⁊ nō vltra de quibus filij inſtituti habebāt detrahere legitimā ⁊ trebelleanicā per. c. raynutius. ⁊ c. Raynaldus de teſta. ⁊ c. ſi pater eo. tit. li. vj. ita ꝙ reſtabant vltra dictā legitimam ⁊ trebelleanicam bona dūtaxat extimationis duoꝝ milium ducentoꝝ qnquaginta florenorum. Et legata pure relicta longe excedebant quantitatem duoꝝ miliū floreñ. oībus bene penſatis: ita ꝙ nō reſtarent in hereditate detractis legatis puris de quibꝰ nō detrahitur falcidia ex quo apud heredem remanet vltra quartam que eueniente caſu ſubſtitutionis venit detrahēda ex fideicommiſſo vniuerſali vt no. Bart. in. l. marcellus. §. idem pōpo. ff. ad trebel. ⁊ in. l. ita tm̄. §. ex aſſe. e. ti. ⁊ idē videtur in ſilij dicendū in legitima: ⁊ tm̄ in caſu quo purificaretur ꝯditio ſubſtitutionis teſtator reliquit. dccc. flore. qui cederent oneri fideicōmiſſarij vniuerſalis: ita ꝙ detractis legatis pure relictis ⁊ legitima ⁊ trebelleanica filioꝝ nihil aut parum remaneret apud fideicōmiſſariū vniuerſalē etiaꝫ ſi legitima defalcaret etiam pure relicta. Attento ꝙ legata pure ⁊ ſub cōditione relicta aſcēdunt ad ꝗ̄titatem trium milium flo. vel circa: attenta extimatione annui relicti ⁊ relicti alimentoꝝ ⁊ pānoꝝ lini ⁊ lane: nec vllo pacto pſuaderi poteſt ꝙ quis velit ſe obligare ad tam magnam ꝗ̄titatem: in caſu certo pro ꝯſequenda ſpe exigue quantitatis. Attento maxime ꝙ illa ſpes erat multum dubia. q: ſub conditione ſi duo inſtituti magis iuuenes decederent ante ſubſtitutum. Si enim ſubſtitutus antea decederet illa ſpes erat inanis: quia conditio cenſeretur defecta. l. vnica. §. ſin aūt ſub conditiōe. C. de cadu. tol. ⁊ l. ſi cū heres. ⁊ l. ſequēti. ff. qn̄ dies leg. cedat cum ſimili. Itē ſub ꝯditione ſi dicti inſtituti deceſſerint ſine liberis: adeo ꝙ ſit imineret ſpes conſequendi magnam quantitatem longe maiorem ꝗ̄ eſſet onus iniunctū nō fuiſſet magnifacienda: attento ꝙ erat parum veriſimile ꝙ vendicaret ſibi locum euentus talis ſpei: adeo ꝙ nullo pacto eſt veriſimile ꝙ propter ſpem parui cōmodi futuri ſub tanta dubietate voluiſſet quis ſubire magnum incommodū de preſenti. Quinimmo paruū cōmodum de pn̄ti ſolet prepo ni magno cōmodo de futuro iuxta illud vulgare dictum ad pn̄s oua cras pulli ſunt meliora. vt no. in. l. cum hij in prin. ff. de tranſac. in qua rōne fundatur deciſio illius diſpōnis prout tangitur ibi per glo. ⁊ doc. Laus deo.

¶ Teſtamentū factū tp̄e peſtis ad ſuggeſtionem ſeu interrogationē alterius an; valeat ⁊ an per teſtes probetur.

¶ Conſilium. lxxvij.

In noīe domini noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Viſo dicto themate: ⁊ atteſtationibus nonnulloꝝ teſtium productoꝝ hinc inde videtur prima facie dcm ꝙ dictū teſtm̄ non valuit: q: videtur factum ad ſuggeſtionem domini Franciſci vlpini qui interrogauit. d. Joā. bernardinum vt induceret eum ad inſtituendum eius filiam. ⁊ ideo non videtur ꝙ dictus teſtator nominauerit heredes ore proprio: prout videtur requirere tex. in. l. iubemus. C. de teſtamen. ⁊ in. l. heredes palam in prin.

a ¶ Et hoc ꝙ ſiquis ad interrogationē alterius interrogātis vtrū vellet inſtituere talem reſpondit ꝙ ſic ꝙ teſtamentum non valeat tenuit Pilleus in q̄ōnibus ſuis ⁊ Jaco. de are. in. d. l. heredes palam prout refert Ange. in. d. l. iubemus. ꝙ ⁊ tenuit Nico. de mat. ſm quem non ob. l. hac conſultiſſima per quam glo. ſe mouet in ꝯtrium q: ibi alius ſcripſerat de voluntate teſtatoris: ⁊ ſcriptura fuerat lecta corā teſtatore ⁊ teſtibus: vnde ſufficit ꝙ teſtator id approbet vt ibi alias ipſe teſtator dꝫ exprimere nomē heredis ꝙ nō eſt per auc. ibi poſitam correctam in teſtō nuncupatiuo licet gloſ. aliud velit ⁊ non bene ſm eum in. d. l. iubemus. ꝙ. d. auc. non corrigat legem. C. in teſtō nuncupatiuo. tenet ēt Bal. in. d. l. iubemus. ⁊ videtur velle Saly. in. d. auc. quod ⁊ finaliter videtur eſſe etiam de mente Rapha. ⁊ ibi: ⁊ ꝙ hmōi teſtamentum: vt ſupra factum ad interrogationem alterius non valeat tenet etiaꝫ Albertus papienſis ea ratione quia alias daretur materia fabricandi falſum: quia infirmus de facili omnibus applaudet ⁊ omnibus de quibus interrogatur reſpondet ꝙ ſic ⁊ quia iſte modus teſtādi nō reperitur a iure approbatus immo potius improbatus: vt. d. l. iubemus. prout eum refert Joan. andr. in addi. Specu. in titu. de teſtamen. §. j. verſi. quid ſi is qui Joan. an. prout dicit. d. Anto. in. c. cum tibi de teſtamen. approbat dictam opi. alberti. ⁊ ita etiam dicit Paul. de caſt. in. d. l. hac conſultiſſima qui idem tenet ibi vt quidam referunt lꝫ in mea lec. non dicat qui etiam hanc partem tenet in. d. l. iubemus. nam videtur tunc quedam ſuggeſtio ⁊ nō videtur voluntas teſtōris. ideo non valet ſm eum qui dicit ita ſe conſuluiſſe Aretij.

b ¶ Facit quia prout dicit Joan. an. vbi. ſ. infirmi ſolent cōmuniter applaudere cōſanguineis ⁊ coꝝ interrogatiōibus reſpondere ꝙ ſic qḋ ⁊ firmat Bal. in. d. l. iubemus: q: talis interrogatio eſt magis quedam ſuggeſtio ꝗ̄ volūtatis requiſitio. l. j. §. queſtionem. de queſti. ⁊ ideo lex voluit ꝙ teſtator nolaret nomen heredis ne detur materia fabricādi falſum. l. ij. §. diem. ff. quemadmodū teſtamenta aperiātur. ⁊ l. ſi. C. de fideicōmiſſ. ſm eū qui reſpondet ad. d. l. hac cōſultiſſima in effectu prout. ſ. reſponſum eſt per Nico. de mat. ⁊ hanc partem. d. Anto. vr̄ velle in. d. capitu. cum tibi niſi hec interrogatio fieret a notario quia cum notario cōmittatur tota ſubſtantia actus ei ſtandum eſt tanꝗ̄ fido ⁊ carente ſuſpitione ſm eum quod ⁊ ponderat Bald. in dicta. l. iubemus dicens ꝙ fides notarij aufert omnem ſuſpitionem quod ⁊ videtur ſentire Barto. in dicta. l. iubemus. ⁊ in dicta. l. heredes palam loquens in notario interrogante. ⁊ ſimiliter Pont. in. l. j. §. ſiquis ita de verbo. oblig. in. v. oppo. vj. col. loquens in notario interrogante. Cum igitur in caſu noſtro non interrogauit notarius ſed ſocer ⁊ ageretur de fauore filie interrogantis: ⁊ ideo videatur perſona ſuſpecta: idcirco videtur ꝙ dictum teſtamentum non valuerit. Quod ⁊ videtur dicendum: ex eo quod teſtes deponunt ꝙ notarius non ſcripſit neqꝫ publicauit teſtamentum prout deponit ſer Franciſcus merchioccis ⁊ dn̄s Joannes ꝙ non fuit lectum teſtamentum Mattheus claudij deponit ꝙ notarius nullum verbum dixit niſi dateme li teſtimonij.

c ¶ Nā ēt vbi notarius ſcripſerit teſtm̄ de voluntate teſtatoris ſi illud non legit corā teſtibus teſtm̄ non valeat prout dicit Barto. in. l. fideicōmiſſa. §. quotiens. ff. de lega. iij. per tex. item facit q: teſtes deponunt ꝙ teſtator fuit interrogatus vis facere teſtm̄ vis inſtituere ⁊ reſpondit ꝙ ſic. non aūt fuit interrogatus facis teſtamentū inſtituis ⁊c. Dicta enim verba vis inſtituere non important neceſſario ex vi verborum inſtitutionem de preſenti. nam verba infinitiui modi ſunt acta acte nata trahi ad omne tempus vt per glo.

& doc.in.l.quinta.§.ſtipulatio de verbo.obli.& ter.cū glo.j.q.j.caū.eos.& per Jo.an.in prohemio.vj.& ꝙ hꝫ per gloſ.& doc.in.l.emētis.C.de cōtrahē.emp.& in.l.ſerui electione.ff.de leg.j.verba itaq; interrogantis fuerunt equiuoca que trahi poterāt ad diſpōnē de preſenti & diſpōnem futuro ꝑ predicta & rñſio intelligit̄ ſm interrogata.l.ſi defenſor.§.qui interrogatus.ff.de interroga.actio.&.§.preterea.inſti.de inuti.ſtipu.&.l.j.§.ſi quis ita de verbo.obliga.Et ideo non probetur diſpō teſtatoris cum probatio debeat eſſe neceſſario concludens.c.in preſentia de proba.l.ad ꝓbationem C.eo.ti.l.non hoc.C.vnde legi.Cōfert q2 teſtes qui inter fuerūt dicte vltime voluntati arbitrabatur dictū teſtamentū non eē ydoneē factum & eſſe potius factū ꝑ dictū.d.Jo.frāciſcū ꝙ ꝑ dictū Jo.bernardinum.ꝓut oſtendunt verba que ad inuicem immediate proferebāt.

d ¶ His tamē nō ob.cōtrarium puto aperta frōte cōcludēdum q2 inſtitutio heredis facta ad interrogationē alterius per teſtatorem qui articulate loquitur valet prout concludit gloſ.in.d.l.iubemus.que fuit opiñ.Azo.quam tenent Marti.ſili.Jac.but.& Cy.& cōmuniter approbatur in iudicijs & i ſcholis & tenēda eſt ꝓut dicit Ang.ibi.Et iſta opi.communiter tenetur:licet quidam cōtra ſm Rapha.fulg.qui cum ea trāſit quam & tenet ibi Saly.quādo apparet ꝙ reſpōdens articulate loquitur.Et hanc partem tenet etiā Benedictus de plum.ꝙ & iꝫ Ang.in.l.in fraudē.ff.de mili.teſtamēto.Et hāc partē tenet etiā Jo.an.in dictis addi.d.verſic.qd ſi is ſm Jmo.in.d.c.cum tibi.& eſt communis opi.ſm eum qui ideꝫ tenet.Et ſic doc.magis communiter ſequuntur opi.glo.que nō loquit̄ in notario interrogāte.licet Bar.in.d.l.iubemus.&.d.l.heredes palā.in princi.& ſimiliter Ponta.in.d.§.ſi quis.ita loquātur in notario interrogāte non tamē ſecus volunt in alio interrogāte.Maxime q2 etiam ipſi videntur ſequi opi.glo.que nō loquitur i notario.ſed generaliter de notario autem loquuntur forte q2 magis id cōiter contingit.Nec videt̄ viꝫ facere in qualitate interrogātis vt circūſcripta etiā auctoritate Bart. & Ponta.eſt longe magis cōis opiñ.tenentium generaliter.Et ſic tam in notario ꝙ in alio interrogante ꝙ teſtamentum valeat:& conſtat ꝙ doc.cōiter omnes tenent ꝙ nō ſit dubium niſi ratione ſuſpitionis ꝙ non fuerit intentio teſtatoris diſponēdi ſed reſpondēdi gratia cōplacendi interroganti ſeu eā euitādi moleſtiā:ita qd doc.cōmuniter oēs preſupponūt ꝙ non vitietur ea ratione q2 teſtator nō cenſeat̄ nominaſſe noīa heredū ore ꝓprio:& ſic q2 deficiat forma tradita in.d.l.iubemus.nā ſi ea rōne vitiaret̄ idē dūm eēt in notario iterrogāte:nā interuēt⁹ notarij vl̄ ei⁹ iterrogatio nō ſuppleret defectū forme vl̄ ſolēnitatem teſtamēti.

e ¶ Quinimo ſi notarius cōficit inſtr̄m de teſtamēto carēte ſolēnitate incidit in penā falſi q2 preſumitur doloſe verſatus ſm Cy.& Ang.& Raph.in.d.l.iubemus.ꝑ tex.ibi qd & vult bar.poſt Ricciar.ma.in.l.ſi poſt.C.de iur.& fac.ign.dicens ꝙ preſumitur falſum quo ad penaꝫ notarij nō quo ad alia.& idem poſt eum dicit Pau.de caſ.in.d.l.iubemus.Et ſic patet ꝙ teſtamentū factū ad interrogationē alteri⁹.lꝫ teſtator ſolū reſpondiderit ꝙ ſic nō peccat in forma vel ſolēnitate doc.aūt ſolū variāt ratione ſuſpitionis ꝙ reſpondēs non habuerit intētionē teſtādi que ſuſpitio de facili remouet̄ ex quo doc.tenētes qd non valeat dicūt ſecus eſſe ſi notarius interrogat propter fidē notarij.Sed in caſu noſtro notari⁹ interuenit & fuit a dicto Jo.bernardino rogatus & de dicto teſtamento extraxit publicum inſtrumētuꝫ tanꝙ de teſtamento ſolēniter confecto:& propterea videt̄ eadem ratio prout ſi ipſe interrogaſſet:q2 non debebat ſe rogari ſeu facere publicum inſtrumentum niſi perpendiſſet illam fuiſſe voluntatem reſpondētis:& ſic fides notarij videtur militare in caſu iſto.Et per conſequēs videtur qd teſtamentum valeat etiā ſm opi.tenentium contra glo.niſi interrogatio fiat a tabellione cum ſm eos fides tabellionis aufert oēm ſuſpitioneꝫ vt &.ſ.dictū fuit.Preterea in caſu iſto lꝫ teſtator primis interrogationibus ſimpliciter reſpōdiderit ſic tamen vltimo loco ipſe rogauit teſtes & notariū exprimendo verbis ſpecificis & voi ſiate teſtimonij & tu notario ſia rogato.Quinimmo teſtes quattuor vꝫ Joannes magiſter Antonius ſer Gaſpar:Nicolai:ſantes:& Matheus vignati deponunt ꝙ dictus Joā.bernardinus dixit euoi ſiatte teſtimōie & tu notario ſia rogato che io laſſo herede per le tre parte la Thomaſina mia matre & per laltra parte la Angela:vel per ſimilia vba io laſſo li mei beni &c.

non enim omnes loquūtur per eadem verba formalia.

f ¶ Nec eſt neceſſe ad probandum teſtamentum ꝙ teſtes i verbis formalibus ſed ſatis eſt cōcordent in effectu verborum ar.l.qui ſniam.C.de penis.lꝫ enim dñs Anto.de but.& Panor.in.c.nihil.de verbo.ſig.velint ꝙ teſtes deponētes de verbis teſtatoris debeant concordari in verbis formalibus als̄ non probent.tñ hoc eſt verum qñ eſt inter ꝑtes cōtentio de verbis teſtatoris alr̄ ſecus ꝓut dicit idem dñs Ant.in.c.cū eccleſia ſutri.in.xiij.vel.xiiij.colū.vel dicamus ꝙ aut teſtes deponunt ꝙ teſtator protulit talia verba.& tunc poſſet procedere id qd dicunt.d.An.& Panor.in.d.c.nihil aut teſtes dicunt teſtator dixit ſic tunc licꝫ varient in verbis non refert dūmodo idem ſignificēt & hoc probatur in.d.c.nihil.Et quottidie dicimus ita dicit talis doctor vel talis predicator vel qui vis alius lꝫ ille non protulerit eadem verba non tamen ſolet ita dici talis protulit talia verba quādo fuit vſus alijs verbis:vt quottidie docet experientia rerum magiſtra.c.ꝙ ſit.in prin.de elec.lib.vj.c.ſtatutum.in prin.eo.ti.& libro.videmus etiam quottidie in examinatione teſtiū ꝙ teſtes loquūtur ſermone vulgari & notarius ſcribit latino ſermone & tñ ſcribit ꝙ teſtis dixit & tñ teſtis nō protulit illa verba que ſunt ſcripta:ſed dixit id qd continetur in verbis per notariū ſcriptis itaq; ſi vnus teſtis deponit ꝙ teſtator dixit inſtituo te heredem alius ꝙ dixit ſia herede non ſunt cenſendi ſingulares & fortius ſi alius teſtis deponit ꝙ dixit ꝙ eēt hereſ in ta parte ſi quidam teſtes deponūt ꝙ teſtator dixit.ſiate teſtimonij che io laſſo hēde.& alij deponūt ꝙ dixit ꝙ relinquebat bona ſua ex quo etiam per iſta verba inſtituitur & ſic ſpontant che lo laſſa herede per.l.his verbis.in princ.cum ibi no.per glo.& doc.ff.de hered.inſti.ſunt ergo quinq; teſtes conteſtes qd teſtator non fuit contentus ſolūmodo ſatiſfacere requiſitioni inſtigātis:ſed ad maiorem declarationem ſue mentis voluit exprimere conceptum ſue mentis ſubiūgendo verba aperta que ex ſe proferebat nō ad interrogationem alterius:nec ad inſtitutionē:nā inſtigationi ſatiſfactum fuiſſet ſi ſimpliciter dixiſſet:& voi non ſiatti teſtimonij & tu rogato.Ex his itaq; vbis plaris ex ſeipſo clare demonſtrat̄ mens ipſius teſtatoris & tollitur illa ſuſpicio quā ponderāt doctores.Cōcurrūt etiam duo alij teſtes:vꝫ Joannes de mānaria & Joannes franciſcus:qui deponūt qd non recordantur de verbis:ſed qd fecit heredem Thomaſinam eius matrē pro tribus partibus & Angelā pro quarta parte:ita qd ſunt ſaltem ſex teſtes probantes ſatis aperte dictam inſtitutionē heredis.Cōcurrūt etiā nonnulli alij examinati & nonnulli ad inſtantiā partis aduerſe qui omnes deponūt ꝙ ad interrogationem.d.Joan.franciſci reſpondit ꝙ ſic & qd rogauit teſtes & notariū:itaq; teſtatoris voluntas probatur ꝑ teſtes plures.vij.& ſimiliter ſolēnitas & illa ſuſpitio qua mouentur nonnulli doc.ſupra relati remouentur per atteſtationes illorū ſeptem teſtium:maxime illorum quinq; :ſi enim ſuſpitio tollit̄ per fidem vnius tabellionis fortius per atteſtationem quinq; teſtium.

g ¶ Tollitur etiam per inſtrumentum publicum notarij pro quo preſumitur.l.cum precibus.C.de fide inſtrumentorū iuuatur etiam quia non fuit interrogatus in lecto prout aſſoleret:ſed cōuocatis teſtibus fuit ductus in ſumitatē ſcbalarum veriſimiliter ad finem vt teſtaretur.Item ſatis iuuat quia teſtes plures deponunt ꝙ etiam alia diſpoſuit nō ad interrogationem alterius ꝙ appareat:nā ſer Jacobus Joannis deponit ꝙ fecit certa legata magiſter Antonius teſtis aduerſe partis ꝙ legauit pro male ablatis.Item reliqt ceram &c.item Joannes ꝙ fecit alia legata.item dominus Joannes ꝙ reliquit corpus ſuum &c.Que atteſtationes etiam oſtendunt qd teſtator.habebat animum teſtādi & nō faciebat animo complacendi interroganti vel animo remouendi moleſtias:ideo hoc caſu intrepide tenenda eſt ſupradicta communis opinio que vult qd ſi quis interrogatus verum velit facere talem heredem reſpondet qd ſic valeat teſtamentum:attentis tot circūſtantijs ſupra deductis que concurrunt in iſto caſu:q̄ ſi ſingula nō prodeſſent ſimul iūcta iuuant argu.l.ij.in princip.cum concor.ibi adductis per gl.ff.de excuſa.tuto.

h ¶ Non obſtant adducta in contrarium:non enim obſtat ꝙ dicebatur in contrarium qd teſtamētum factum ad interrogationem alterius nō valeat:q2 immo valet ſm communem opini.poteſt enim quis aliquem inducere ſuis pſuaſionib⁹ ad ſe vel aliū inſtituendū.l.ſi.ff.ſi quis aliquē teſtari probib.

probib. Que cõmunis opinio ſaltem procedit quando ex circunſtantiis ſuadetur ꝙ ea fuerit volũtas teſtatoris vera non gratia complacendi vel euitandi moleſtiam facere prout ex multis clare deducitur in caſu iſto vt ſupra oſtenſum eſt.

l ¶ Nõ ẽt obſtat qd dicebat de verbis ſuſpẽſiuis ſcʒ de volo condere teſtm̃ volo inſtituere ⁊c. Qz reſpondetur ex dictis Bar.in.d.l.ſerui electiõe ꝙ dicta verba habere poſſunt du plicem ſenſum vno mõ put ſumit pro actu cõſumato: ⁊ tũc diſponunt ⁊ ad hunc ſenſum applicat qñ ſumus in vltimis volũtatibus: nõ verbũ volo iunctũ ṽbo infinitiui modi in vltimis voluntatibus inducit diſpoſitionẽ ſm eum ꝑ quo Bal.i.l.cũctos populos.C.de ſumma tri.col.iij.ſ.iij. oppo. ṽſi.dices tu allegat.l.⁊ eo modo de leg.j.⁊.l.qm̃ indignuʒ. C.de teſta.⁊.l.omne verbũ.C.cõmuni de leg.idem volens licet non ſe fundet in ratione Bar.

k ¶ Item Barto.vult ꝙ quando ad interrogationem alte rius reſpondet cenſetur diſpoſitiue ꝓferri.nõ eniʒ interro gabat vtrum vellet in futurũ teſtari: ſed vtrum tunc attẽto maxime inſtanti periculo mortis nec fuiſſent tot congrega ti inſtãte periculo epidimie nec fuiſſet ille Joãnes bernar dinus tanto peſtifero morbo grauatus ꝙ ſe retinere nõ po terat ductus in caput ſcbalaꝝ et pcurraret ab eo voluntas teſtandi in poſterum maxime cum mors pauloꝑoſt ſequuta fuit put ⁊ ſequi ſolet ex ſimili morbo: nec libenter reiterã dus erat acceſſus: preterea ſequentia verba quibus roga uit teſtes ⁊ notariũ declarant verba precedentia ꝙ fuerunt prol ata diſpoſitiue ⁊ nõ enũciatiue arg.l. ſi ſeruus plurĩu. ſ.fi.de leg.j.cũ concordãtijs. Et maxime qz ſequẽtia verba fuerunt de ſe diſpoſitiua: ⁊ lʒ teſtes murmurarent inter ſe de dicto teſtamento nõ ꝓpterea infert ꝙ nõ valeret ⁊ forte aliqui ⁊ nõ oẽs.nec etiam ob.ꝙ aliqui teſtes conant impu gnare inſtrm̃ notarij: qz Franciſ.merchoccis deponit ꝙ te ſtamẽtum nõ fuit ſcriptũ neqꝫ publicatũ niſi ꝙ ipſe ſcripſit teſtes mattheus claudij ꝙ nullum aliud verbum dixit no tarius niſi ꝙ dixit datiui li teſtimonij dñs Joannes ꝙ non fuit lectum teſtm̃.⁊ per hec videat impugnatũ inſtrumẽtũ.

l ¶ Quia ad eſſe inſtri videtur requiri ꝙ notarius inſtrm̃ legat corã teſtibus put voluit Jo.an.in addi. Spec.in tit. de inſtru.edi.ſ.õnſo ṽſi.illud quoqꝫ p.l. cõtractus.C.eod. ti.⁊ refert.d.Ant.in.c.j.extra eo.ti.cũ eo tranſiens facit.l. fideicommiſſa.ſ.j.de le.iij.put dicit Jmo.in.d.c.j.ſimiliter tranſeundo qd ⁊ videt velle ipſi.d.Ant.⁊ Jmol.in.c.cum p.tabellio eo.ti. Preterea dicti mattheus.⁊.d.Joannes de ponunt cõtra tenorẽ teſtamenti in quo continent plura le gata.⁊.d. Joãnes deponit ꝙ nullum relictũ fuit factũ niſi ꝙ reliquit corpus ſuum ⁊c. Et mattheus claudij deponit ꝙ nullum relictuʒ fecit pro eius aia. rñdet enim ꝙ dato ꝙ dicti teſtes impugnarẽt inſtrumentũ: tñ nõ ꝓpterea vitia retur teſtamentũ qd probat per teſtes numero ſufficiẽtes.

m ¶ Preterea vr̃ ꝙ nõ vitiet ẽt inſtrm̃: qz nõ vr̃ ꝙ ſit neceſ ſariũ qd notarius tpe actus geſti ſcribat. vt eni ſatis eſſe ſi poſtea ſcribat qꝛ geſtũ fuit: nã quottidie videmꝰ ꝙ notarij rogant de geſtis p pceſ: ⁊ tũc nõ ſcribũt corã teſtibus.⁊ tñ poſtea cõficiunt publica inſtra.⁊ cõſuetudo eſt optima.ll. interpres.l.cũ de interpretatiõe.ff.de.ll.⁊.c.cũ dilectꝰ extra de cõſue.ꝙ ⁊ videt ꝓbari p tex.⁊ in auc.de tabel.in pri.vbi probat qd ante illam conſtõnem notarij ꝯſueuerant roga ri de geſtis coram eis ⁊ mãdabãt alijs qui non interfuerãt in actis qd ſcriberent: ⁊ ſic ſcribebatur inſtrm̃ per eum qui actui non interfuerat ex quo deprehendit qd non inſcribe bat inſtrm̃ tempore actus geſti. Et lʒ ibi impugnet ille mo dus faciendi inſtrm̃: qz diſponit qd notarij qui de actis ro gantur ſcribant per ſeipſos ⁊ nõ mandent alteri qd ſcribat niſi ille etiam fuerit rogatus: nõ tamẽ ibi ſtatuit qd ſcriptu ra fiat in pñtia teſtium. Et propterea in hac parte nõ videt receſſum ab antiquori iure: ⁊ ſi tũc nõ fiat ſcriptura qd non eſt ſcriptum legi nõ pôt merito.lʒ tunc non fuerit ſcriptum nec lectũ nõ ꝓpterea vitiet inſtrm̃.⁊ licet Jo.an.⁊ ſequaces dicant qd nõ valeat inſtrm̃ niſi ſit lectũ corã teſtibus.tamẽ Panor. in.d.c.j. ⁊ in .d.c. cum.p. tabellio verum intelligit quando actus requirit ſcripturã alias ſecus ſm eum quem refert vltimo loco cũ eo tranſiens preceptor meus.d. Be nedictus capra in dictis iuribus pro quo facit: qz Joan.an. allegat.l.ꝯtractus.C.de fide inſtru.⁊ dictus doct.intelligunt ſʒ leges quas allegãt dicit Bar.in.l.nõ ſolum.ſ.liberationis verba de lib.legat in.l.cũ quidã.ff.de his quibus vt indig. Jmo.autem allegat.l.fideicommiſſa.ſ.quotiens de lega.iij. vbi deciſio non fundat ꝙ requirat ad eſſe inſtri ꝙ inſtrm̃ legat corã teſtibus: lʒ tex. loqt qñ defunctus fecerat ſcribi ſuã volũtatẽ aio ſm eã diſponendi poſtea corã teſtibus: qz tũc ſi morte puẽtus nõ diſpoſuit nõ valet vltima voluntas tanqꝫ nõ facta ſeu nõ cõpleta.iſta eſt intẽtio illius tex.pʒ dũ dicit exemplũ teſtãti ꝑpararet.eſt eni tũc ꝑparamẽtũ ad te ſtandũ: ⁊ h̃ ẽt eſt mens Bar.vt pʒ ex dictis p eũ ibi.⁊ in.l.ſi is qui de teſta.vbi allegat.d.ſ.quotiens.⁊ ita ẽt vr̃ ibi intel ligere Jmo.non autem ꝓcedit quãdo teſtator prius diſpo ſuit deinde rogauit notarium ⁊ teſtes ⁊ habuit actum pro perfecto tũc ſine dubio valeret teſtamẽtũ qd nõ requirit in ſtrumentũ: ⁊ ſic hoc caſu nõ loquit.d.ſ.quotiens. quẽ alle gat Jmo. cũ.d.ſ. diſponat ꝙ non valeat vltima voluntas. non aũt ꝙ non valeat inſtrm̃: ſed tunc in ꝯñtiam nõ poſſet confici inſtrm̃ de vltima volũtate tanqꝫ pfecta.⁊ ideo prout plerũqꝫ aſſolet fieri notarius prius ſcribat cõtractũ vel vl timam voluntatem faciendã corã teſtibus: lʒ teſtes ſint pre ſentes nõ ſolet haberi pro actu conſumato anteqꝫ legatur ⁊ vulgariter dicit ſtipulet a notario.ideo tũc ſi nõ legitur nõ valeret inſtrm̃ neqꝫ actus tanqꝫ nõ pfectus: qz illa ſcriptu ra eſt quoddã preparamẽtũ ad actũ ⁊ h̃ caſu verificat opi. Jo.an.d.Anto.⁊ Jmo.per iura que allegant: ſed ſi teſtator habet actũ pro cõſumato: qz primo teſtatus fuit ⁊ de teſta mento rogauit notarium ⁊ teſtes nihil ob.quominus teſtm̃ valeat.⁊ ſic nõ militant.d.l.ꝯtractus.⁊.d.ſ.quotiens. ⁊ ſic ſi notarius habuit actuʒ pro cõſumato nõ video qd obſtet qn poſſit inde ꝯficere inſtrm̃ de iure validũ. Ex quibꝰ vide tur poſſe ꝯcludi ꝙ etiã dictum inſtrm̃ in caſu noſtro valeat dato ꝙ ipſe notarius tunc nõ ſcripſerit neqꝫ legerit ſeu ſti pulatus fuerit dictum teſtm̃: licet nõ ſit expediũ ꝙ dictus notarius non fuerit ſtipulatus teſtamentum: quia magiſter Antonius deponit ꝙ notarius ſtipulatus fuerit teſtamen tum ⁊ ſimiliter Jo.franciſcus ⁊ ſer Gaſpari Nicolai depo nit ꝙ notarius legit teſtm̃. Et ſic contrariant teſtibus de ponentibus cõtra teſtm̃ ⁊ concordant cum ſer Jacobo Jo. qui confecit inſtrumentum ⁊ deponit vt teſtis.

n ¶ Et licet agat de aliquali ſuo honore ⁊ ꝓpterea non vi deat tanqꝫ teſtis omni exceptione maior pro validitate in ſtrumenti: tamen ſupplet per integritatem aliorum teſtium argu.l.ſiquis ex argentarijs.ſ.j.ff.de eden.⁊ ibi not.Bald. ⁊ Ange.⁊ cõmuniter legentes ⁊ iuuant: preſumptione iure cum pro inſtrumento notarij preſumatur.

o ¶ Jta ꝙ ceteris paribus magis creditur teſtibus deponẽ tibus pro inſtrõ qꝫ teſtibus inſtrõ contrariantibus per ea que habentur in.c.cuʒ Joan.heremita extra de fide inſtru. ⁊.l.in exercendis.C.eo.ti. Et ſaltem dictus notarius videt ſatis idoneus teſtis ad ꝓbandum teſtm̃ ſaltem concurren tibus alijs teſtibus idem ꝓbantibus p pdicta. Et quibꝰ pu to intrepide ꝯcludẽdũ.vt.ſ.ꝙ inſtitutio dictaꝝ heredum.⁊ ſic teſtm̃ predictum ſit legittime probatum. Laus deo.

¶ Edificatio in muro communi quando fieri poſſit.

¶ Conſilium. lxxviij.

In noĩe domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Jn hac cõſultatione breuis ero prout mei moris eſt in cõſultationibus de ciſiuis immo nõnunqꝫ ſine iurium ⁊ ratio num allegationibus ſequendo doctrinam ſpeculatoris in titulo de conſilij requiſitione verſi. porro.

a ¶ Premitto ad euidentiam vnam regulam ꝙ vnus ſocius in re communi non poteſt inuito ſocio aliquid facere: qz re gulariter in re cõmuni potior eſt conditio prohibentis.c.in re cõmuni.de reg.iur.in.vj.⁊.l.ſabinus.ff.communi diui.⁊ hec regula limitat duobus modis ſi res cõmunis fuit deſti nata ad aliquem vſum.nã tunc nõ poteſt ſocius ſocium pro hibere quominus ſocius re cõmuni vtat ad illum vſum.l. ſi edes.ff.cõmuni diui.⁊.l.cum duobus.ſ.item mela.ff.pro ſoci.prout per dicta iura no.glo.in.d.c.in re cõmuni.⁊ glo. in.d.l.ſabinus.⁊ in.d.l.ſi edes.⁊ no. Ange.in.l.inter quos. ff.de dã.infec.adducens etiam tex. in.l. in cõmunis.eo.tit. ⁊ cõmuniter oẽs tenent ſcdo limitat ſi ꝓhibenti non nocet ⁊ vtenti prodeſt prout concludit glo.in.d.l.ſabinus. ⁊ in.c. in re cõmuni per.l. quidam hiberus per totam legem.ff. de ſerui.vrba.pd.⁊.l.fiſtulã.ſ.ſcbalas.eo.ti.prout ⁊ nota. Ang. in.d.l.inter quos ⁊ cõiter oẽs tenent in caſu autem noſtro nulla ex dictis limitatiõibꝰ militat: quia paries pdictus cõia nõ erat ad id deputatus vt altiaret ex quo ſuper eo erat poſi

tum tectum:⁊ ſic erat iam deductum ad terminum deputa
tum:⁊ ꝓpterea ſtamus regule que eſt ꝙ melior ſit conditio
prohibentis per.d.l.ſabinus.⁊.d.regulam in re communi
attento ꝙ intereſt prohibentis ꝙ nō ſuperedificet ex quo
ſibi preiudicat in lumine prout in themate preſupponitur:
⁊ in dubio ſtamus regule vt per Dy.in rubrica de reg.iur.
in.vj.⁊ per Bar.in.l.quotiens.ff.ſiquis cau.facit ꝙ per gl.
⁊ doc.in cle.ſi.de reſcri.

b ¶ Et hoc ꝙ ſuper muro cōi non poſſit qs edificare vel al
tiare tenet Ange.in.d.l.inter quos qd ⁊ videt velle in.l.ſi
qd.d.§.ſi ex tribus.ff.de ſerui.vrb.pdi.qd tn̄ ꝓcedit ſi pa/
ries ē cōis ꝓ indiuiſo. Si autem eſſet cōis ꝓ diuiſo tunc
poſſet vnus altiare partē ſuā vſq; ad mediū parietis nō tā
gendo partē alterius:ſi paries eſt ita groſſus ꝙ poſſet edi
ficari in parte ſua:vz immedietate parietis ⁊ latere ſuo:qꝛ
tūc edificaret in ſuo ⁊ nō i re cōi:⁊ rei ſue qlibet eſt mode
rator ⁊ arbiter.l.in re mādata.C.mādati.⁊ pōt qs rē ſuā al
tiare non ob.ꝙ lumina vicini obſcurent.l.altius.C.de ſer.
⁊ hoc ꝙ quis poſſit edificare in pariete cōi ꝓ diuiſo:vz.ſ.
medietatē a latere ſuo no.Ang.in.d.§.ſi ex tribus.

c ¶ Et ſatis deprehendit ex dictis bar.in.d.l.inter quos vbi
vult ꝙ paries in dubio cōis cenſeat pro diuiſo arg.l.arbor
in pn̄.ff.cōi diui.pro indiuiſo aūt cenſet:qn̄ vterq; vicinus
vtit pariete cōmuni vltra medium parietis puta qꝛ imittit
tigna in pariete vltra mediū parietis vel quid ſil'e facit. Ex
qbus elicienda eſt cōcluſio ſup hac cōcluſione ꝙ ſi paries
ꝑ redictus eſt cōis pro diuiſo ⁊ eſt ita groſſus.d.Georgius
poſſit edificare ſup dimidia muri a latere ſue domus nihil
imponēdo ſup alia dimidia muri tūc nō pōt ꝓhiberi a di/
ctis Jo.bapti.⁊ blaſio lz lumina dicte ſue domꝰ offuſcent
ſz ſi paries eſt cōis pro īdiuiſo vel nō eſt ita groſſus ꝙ poſ
ſit ſupedificari in ſola dimidia ipſius muri nō pōt ſupedifi
care inuitis dictis Jo.bap.blaſio:ex quo eoꝝ intereſt ꝙ di
ctus paries non altiet per.ſ.dicta. Laus deo.

¶ An bona empta ꝑ cardinalē ꝓſumātur empta ex ꝓprijs
pecunijs acquiſitis ex officijs:an ex pecunijs bn̄ficiorū:⁊
an dcā bona potuerint per ipſum Cardinalē donari. Item
mādatū donādi q̄ cōprehēdat.⁊ an ꝑ dictū mādatū ad do/
nādū declaret volūtas adeūdi hereditatē. Et vēditor cle/
ricus i quo foro teneat defendere emptorē i cā euictiōis.

¶ Conſilium. lxxix.

v. ſec. ſen. i-
conl. qi. ut 3.

In noie dn̄i noſtri ieſu

xpi. ¶ In hac ꝯſultatiōe ſt diſcutiēda plura
a dubia ꝓut in themate preſupponunt.ad pri
mū autē deueniēdo:licz videatur prima facie
dicendum ꝙ cenſeantur queſita ex bonis ec
cleſiarū per tex.in auc.licētiam.C.de epi.⁊ cle.vbi tex. vult
ꝙ id qd non probat epm habuiſſe ante epatum vel habuiſ
ſe poſt epatum rōne agnatiōis vſq; ad quartū gradu tenet
ipſe eccl'ie reſeruare ⁊ idē ibi dicit in alijs prelatis vel ad/
miniſtratoribus eccleſiarum.

a ¶ Et ꝙ bona queſita poſtq̄ quis preeſt alicui eccleſie ſint
poſt mortē ipſius clerici reſeruāda ſint eccleſie eſt tex.in.c.
vnuſquiſq;.⁊ in.c.ſi.de pec.clericorū facit etiā tex.in.c.pre
ſbyter.c.ti.⁊ ſic in dubio id qd hz prelatus poſt ꝓlaturā vl
preſbyter poſt bn̄ficiū adeptū cenſet eē eccleſie vt dcis iu
ribꝰ ⁊ no.Inno.⁊ doc.in.c.cū in officijs extra de teſt.⁊ in
iuribꝰ.ſ.adductis ꝑ doc. Idcirco vt ꝓſupponit.d. Cardi.
emerat dicta bona poſt poſt eccleſias adeptas vr̄ ꝙ ſint cē/
ſenda bona ſuarū eccleſiarū:⁊ teneret illa eccleſie reſerua/
re ꝑ iura preallegata ⁊ cōſequēter nō potuerit illa donare
qꝛ ꝓlatus bona eccleſie donare nō poteſt.c.ij.extra de doñ.

b ¶ Tn̄ his obſtā.puto aliter reſpondendum.fatendum eſt
enim ꝙ ſi pecunie quibꝰ fuerūt empta dicta bona fuiſſent
prouente ex redditibus eccleſiarū bona ipſa ſpectarent ad
ipſas eccleſias:tamen ſecus eſt in aliū de queſitis:qꝛ illa nō
pertinēt ad eccleſiā vel eccleſias etiā ſi peruenerunt ex in/
duſtria ſeu opera ipſius clerici:qꝛ illud qd prelatus ſeu aliꝰ
clericus querit ex ſua induſtria acquiſiuit cenſetur pro/
prium ipſius querētis ⁊ nō ſue eccleſie vt eſt expreſſum in
c.relatū el.ij.ibi vel artificio aut doctrina ꝑuenerunt de te
ſta.⁊ ibi ꝑ docto.⁊ eſt tex.etiā in.c.qꝛ nos eo.ti.vbi Hoſti.
Pet.de peruſio.d.Anto.Cardi.florē.⁊ Imol.hoc firmant
⁊ voluit Petr.vt refert.Cy.in auct.licentia.⁊ idem voluit
Jaco.but.in.l.ſac.ſancta.C.de ſac.ſan.ec.prout refert ⁊ ſe
quitur Pe.de anch.in.c.preſente de offi.ordi.li.vj.qd ⁊ vo
luit Panor.in.c.cum in officijs de teſt.⁊ doc.in.c.requiſiſti
eo.ti.⁊ Bar.in.d.auc.licētia.⁊ Panor.in.c.j.de pec.cle.cū
ſi. Cum igitur prefati Reuerendiſſimus Cardinalis habue
rit aliqua bona patrimonialia:lz forte nō multa ⁊ fuerit cla
riſſimus ⁊ doc.⁊ multis annis anteq̄ beneficia eccleſiaſti/
ca conſequeretur verſatus fuerit in exercitio doctoratus:⁊
legēdo in varijs ſtudijs ⁊ in aduocādo:ita ꝙ veriſil'r mul
ta lucratus fuerit attenta eius fama ⁊ ſcientia:⁊ deinde plu
ra officia adminiſtrauerit ex quibꝰ etiā veriſimiliter multa
lucratus fuit ⁊ nunq̄ multis redditibus beneficiorū abun
dauit:ex quibus prout ferebat vis ſm eius dignitatē po/
terat honorabiliter viuere:ideo veriſimile eſt ꝙ ea que ipſe
emit peruenerint:aliūde q̄ ex redditibus eccleſiarū ſeu ea
rū contemplatione doc.n.cōiter omnes in iuribus.ſ.alle/
gatis dicūt ꝙ lz qn̄ nihil docetur ſit preſumptio pro eccle/
ſia:tn̄ qn̄ probat ꝙ clericus habuerat patrimonium vel ali
quod officiū ſeu exercitium vel qd aliud.vnde veriſimiliter
potuerit querere illud qd queſitum reperitur tollit dicta ꝓ/
ſumptio dato ꝙ formaliter non probet ꝙ illa bona de qui/
bus agitur fuerint empta de pecunijs ſuperlucratis. Dō
enim doc.cōmuniter concordāt ꝙ tunc attendat vtrum ve
riſimiliter fuerit lucrata ex bonis eccleſie vel intuitu eccle
ſie:an vero ex bonis ipſius vel ex induſtria vel aliunde in/
tuitu ꝑſone ⁊ ꝓut eſt magis veriſimile attribuit illud q̄.
ſitum vni vel alteri. Attendi ergo dz quātitas redditu ū ec
cleſie ⁊ quātitas fructuū patrimonij vel que habebātur ex
induſtria ſeu intuitu perſone ⁊ reſpectiue debebit iudex ar
bitrari ꝙ cenſeantur queſita ex bonis eccleſie vel aliūde ⁊
proportionabiliter cōcedere eccleſie ſeu ſucceſſori in eccle
ſia ⁊ ipſi clerico ⁊ ſucceſſoribus clerici ꝓut cōcludunt Inno.
Jo.an.⁊ fere omnes in.d.c.cū in officijs.⁊ alijs iuribꝰ
preallegatis ⁊ Bal.⁊ cōiter legiſte in.d.auc.licentia.

c ¶ Et eſt aduertendum qd in habenda dicta cōſideratione
conſiderande ſunt etiam expenſe que veriſimiliter fuerunt
neceſſarie vel oportune ꝓ victu ⁊ alijs indigentijs ipſiꝰ ꝓ/
lati ſeu clerici.nam ille detrahende ſunt de redditibus ec/
cleſie: quia pertinent ad onus eccleſie.c.cum ſm apoſtolū.
de prebē.⁊.xxij.q.ij.caſi.de his ⁊ prima ad Corinthios.ix.
c.prout ad hoc propoſitum not.Joan.an.⁊ Imo.in.d.c.cū
in officijs.ita ꝙ illud ſolum ꝙ veriſil'r ſupereſt ex prouen/
tibus eccleſiarum detractis hmōi expenſis ꝓ victu ⁊ alijs
indigentijs ipſius prelati ſeu clerici ſm dignitatem ⁊ qua
litatē perſone illud ſolū cenſebit perueniſſe ex prouētibꝰ
eccleſie ſm dictam conſiderationem ſm eoſdem Joā.an.⁊
Imo. Et ideo cum dictus dn̄s Cardinalis plura ex ſuo in
genio ⁊ induſtria ſuperlucratus fuerit ante clericatum ⁊
poſtea cum etiam poſt clericatum queſita ex artificio licito
querantur clerico adeo ꝙ de eis poteſt liberare teſtari cap.
tua nos.de teſtamentis.ideo conſideratis etiaz paruis red
ditibꝰ bn̄ficiorū arbitrādū eſt dcā bona ꝑueniſſe ad dictū

d dn̄m Cardinalē in totū vel magna ex pte nō intuitu eccl'ie.
¶ Sz aliūde adeo ꝙ quatenus arbitrabit ꝑuēta fuiſſe nō
intuitu eccl'ie:ſed ex redditibus antiq patrimonij vel alr ex
induſtria ſua puta ex officijs ſibi cōceſſis vel ex eius doctri
na ⁊ exercitio ſeu alr intuitu ſue ꝑſone potuit illa donare ⁊
ꝓ libito diſponere vt eſt expſſum in.d.c.tua nos.⁊ tenent
doc.ibi ⁊ in.d.c.cū in officijs.⁊ in alijs iuribꝰ.ſ.deductis.

e ¶ Et ꝑdicta iuuātur:qꝛ prefatus dominus Cardi.erat re/
putatus vir bone conſciētie ⁊ veridicus ⁊ non ignorabat
ius notiſſimum diſponēs ꝙ bona eccleſie donari nequeūt
cum eſſet doctiſſimus cum etiā alij generaliter preſuman/
tur iura nō ignorare.l.ff.ſacratiſſime.⁊.l.ſi.C.d.ll.adeo qd
potius preſumitur mala fides ⁊ ſic dolus q̄ iuris ignoran
tia dicūt Bar.⁊ Ang.in.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff.d peti.here
ditatis ad qd.l.quēadmodū.C.d agri ⁊ cenſi.li.xij.⁊.c. qui
cōtra iura mereat de regu.iur.in.vj.ita ꝙ nō eſt veriſimile
qd ꝯ cōſcientiā donaſſet ſi fuiſſent bona eccleſiarum. Sed
veriſimile eſt qd fuerint propria ipſius dn̄i Cardi.aliunde
obuenta q̄ intuitu eccleſiarū prout ⁊ ipſe aſſeruit in dicto
inſtrumento donationis.

f ¶ Que aſſertio eſt ēt nō mediocriter cōſideranda attēta cō
ditione perſone ⁊ attēto ꝙ vnde prouenerint dcā bona nō
poteſt de facili liquido probari.arg.l.nō omnis.§.a barba
ris.ff.de re mili.vbi bonus tex.ad propoſitum ⁊ ex his. Cō
cludendum eſt circa ſcdm queſitum qd dicta donatio ſor
tiri dz effectum preſuppoſitis his que preſupponunt i di
cto ſcdo q̄ſito. Itē ex his ēt infert ad deciſionē tertij q̄ſiti.

g ¶ Nam

g ¶ Nam lʒ tex.in.c.j.⁊ in.c.vt vnuſquiſq̄.⁊ in.c.fi. de pecu. cle.videant generaľr diſponere ꝙ in bonis clericorū ſuc/cedant eorum eccleſia tamen illi text. intelliguntur in bonis queſitis ex redditibus eccleſiarum vel earum intuitu: vel etiam in bonis proprijs ſi clericus decedit ſine herede alias bona propria clerici deuoluūtur: ad ſucceſſorem ex teſtamento vel ab inteſtato:per tex.in.d.auc.licentiā in fi.⁊ in cañ.j.xij.q.iij.prout ⁊ cōmuniter omnes intrepide tenent.

h ¶ Deſcendēdū eſt ad quartū queſitū: circa qđ vr̄ pria facie dōʒ ꝙ dicta bona nō venerint in dicto mādato: q: ipſe mādans vr̄ mandatū ſuū reſtrinxiſſe ad bona que ipſe mādās poſſidebat tpe mādati ⁊ prius poſſederat ꝑ illa v̄ba poſita in mādato quas ⁊ que poſſidet de preſenti ⁊ poſſedit:nā relatiuū qs vel qui poſitū ſine copula reſtringit pcedentē diſpoſitionem.l.ea tamen adiectio.ff.de leg.iij. hoc idem vīr denotare verba ſequentia in quibus ⁊ ad que ⁊ in iuribus ⁊ pertinētijs ſuis ius ſibi quolibʒ cōpetit ⁊c. nā cū vt preſupponitur dicta bona de qbus agitur: tunc non poſſidebat nec poſſederat in preteritum ⁊ ſibi ius non competebat in eis vel ad ea ſi donatio erat reuocata: ideo non videtur ꝙ illa venerint in dicto mandato de donando.

i ¶ In his nō ob.ɔ̄triū puto de iure reſpōdēdū: lʒ eni dicta verba.ſ.ponderata ſi aliter nō declararenť:ꝓ v̄ba ſequētia viderentur interpetrāda: vt.ſ. dictū eſt tn̄ aliter declaranť per v̄ba ſequētia ex quo in mādato ſubdiť exprimēdo prio bona que ipſe.d. Carolus poſſidebat: deinde ſubdendo. Item infraſcripta bona in qbus ⁊ ad que ius ſibi cōpetere aſſeruit ſunt hec vʒ in pmis vna domus ⁊c. ⁊ enumeranť. bona contenta in donatione quam reuocauerat que non poſſidebat:ſed occupata fuerant per cameram apoſtolicam: ⁊ ſic ipſe mandans a parte ſe declarat ꝙ volebat ꝙ in dicta donatione venirent bona contenta in dicta donatione que dicit reuocata: lʒ illa non poſſideret: ſed aſſerebat ſibi ius competere in eis vel ad ea:vnde verba vr̄r clara ⁊ non admittenda voluntatis qđ ar.l. ille aut ille.§. cum in verbis. ff.de le.iij.⁊ per ſequētia precedētia declarantur.l. ſi ſeruus plurimum.§.fi.de le.j.⁊.l.heredes palā.§.ſed ſi notam.ff.de teſta.⁊ maxime ſi ipſe.d.Carolus poſſederat :quia tunc illa verba precedentia ac poſſedit interpetranť poſita ampliatiue quaſi cenſeatur repetitū relatiuū que ⁊ ſit perinde cenſeať ac ſi dixiſſet:ac que poſſedit quo caſu ampliaſſet per.d. l.hec tamen adiectio. Si aūt non poſſedit tunc illa verba in quibus ⁊ ad que interpetrantur veniſſe ampliatiue.

k ¶ Et licet non ſit copula tamen poteſt cenſeri potius punctus pro copula vt in ſimili in .l. in triplici de verbo. ſigni. Et hoc q: verba ſequentia.ſ.ponderata ad dictam interpetrationem neceſſario aſtringunt.

l ¶ Circa quintū aūt queſitū dōm videť ꝙ ꝑ dictum mādatum oſtēdatur volūtas.d.dñi Caroli adeūdi hereditatē.d. Cardi.ſibi delatā ſi ipſe habuit notitiā dicte reuocationis. cū.n.aſſeruerit in dictis bonis ſibi donatis ius ſibi cōpetere qđ ius nō poterat ſibi cōpetere niſi mediante aditione ſi donatio reuocata fuerit in ɔ̄tiā videť aſſeruiſſe ſe adiuiſſe hereditatē cū aľr dicta v̄ba verificari nō poterāt. ⁊ cū dicta verba potuerit vere ⁊ licite proferre adeundo hereditatem nō debeāt cēſeri mēdaciter ⁊ illicite ꝓlata ar.l.merito. ff.pro ſocio.⁊.c.fi. extra de preſumpt. Et ɔ̄ter dicta verba nō potuerūt licite proferri citra ius ⁊ nomen heredis:ergo cenſeatur voluiſſe adire hereditatē arg.l.pro herede.⁊.l.gerit.ff.de acqui.here.⁊ que ibi per bar.⁊ doct. Preterea cum dicta bona donauerit ⁊ donatio ipſa dictorum bonorū non poterat conſequi effectum niſi mediante additione. Cum donatio ſit doni datio.l. ſenatus.§.j.ff. de dona.cauſa mortis. Et datio preſupponit dominij tranſlationem.l. ſi.ff.de condi.obca.⁊.§.ſic itaq̄ inſt.de ac. Nec poſſit quis in aliū transferre id qđ non habet.l.traditio.ff.de acqui. rerum domino.⁊.l.nemo plus iur.ff.de reg. iu.idcirco cenſeatur adiuiſſe vt donatio ipſa dictorum bonorū ſortiatur effectum. l.ſi auia.C.de iure deliberan.

m ¶ Ubi eſt text. ꝙ relinquendo quis partem hereditatis ſibi delata cenſeť hereditatem adiuiſſe ⁊ merito q: quādo quis vult vnum cenſetur velle omne id ſine quo ad id perueniri non poteſt.l.ad rem mobilē.⁊.l. ad legatū.ff.de procura.⁊ in.l.ij.ff.de iuriſdi.om.iu.quapropter donando res hereditatis ſibi delate cenſeatur hereditatē adiuiſſe vt donatio ipſa ſortiatur effectum ſuum ⁊ pari ratione mandando ꝙ dicte res donarentur per eius procuratorem.

n ¶ Quia conſtituendo talem procuratorē cenſeť adiuiſſe. ar.l.paulus reſpondit per procuratorem.ff. de acqui.here. Et hoc preſuppoſito ꝙ dictus.d.Carolus tempore dicti mandati habuerit notitiam reuocationis. Si enim non habuiſſet notitiam de dicta reuocatione donationis predicta ceſſarent:quia cenſeretur voluiſſe donare dicta bona :quia credebat ius ſibi competere vigore dicte donationis :ſed tunc licet donando per procuratorem dicta bona ſibi delata non potuerit res alienas in donatarium transferre:tamē poſtea adeundo ſuperuenit ius ipſi donanti.

o ¶ Et qñ ſupuenit ius auctori confirmať ius ſucceſſoris ⁊ ɔ̄ctus al's inefficax cōfirmať:⁊ ius in ſingularē ſucceſſorem trāſferť pp ſupuenientiā iuris auctoris.l. cū vir prediū.ff.de vſuc.⁊.l.ſi a titio.ff.de rei vē.⁊.l.ſi a titio.ff.de excep.rei vē. ⁊.l.pe.in fi.ff.ō caſt.pec. Et hoc ſaltē qñ ius auctoris ſupuenit ex cauſa que retrotrahitur:per.d.l.penu.in fi.ſ.naʒ dicto caſu ſine vlla diſtinctione concludunt Bart. Ange.⁊ Jmo. in.d.l.cum vir ꝙ titulus ſucceſſoris ɔ̄firmať per ſupuenientiam iuris auctoris:lʒ qñ ius ſupuenit de nouo ⁊ ſic ex cā q̄ nō trahiť retro diſtinguāt. Sed eoꝝ diſtinctio nō ptineť ad caſum nr̄m in quo ius auctoris ſuperuenit ex cā que retrotrahiť. Naʒ tpe dicti mandati dicto dño Carolo erat delata hereditas dicti.d.Cardinalis prius defuncti ⁊ additio qñcunq̄ facta retrotrahitur ad tpꝰ mortis.l.heres qſiq̄.ff.de acqui.here.⁊ per hec pʒ reſponſum ad ſextum queſitum.

p ¶ Reſtat deuenire ad ſeptimum ⁊ ſic ad vltimū queſitum: circa qđ videť prima facie dōm ꝙ ꝓut preſupponiť poſſeſſores dictaꝝ rerum emerunt a pſonis eccleſiaſticis que nō ſubſunt iudici ſeculari. Immo non pñt conſentire vt apud forū ſecularē conueniant.c.ſi diligēti de foro cōpe. Et venditor teneatur ad ſumere defenſionē emptoris ⁊ ſit neceſſarius defenſor lʒ ſi venditor fuiſſet perſona non eccleſiaſtica tenereť defendere emptorem corā iudice ſeculare ipſius emptoris.l.venditor.ff.de iudi. Tn̄ ſecus eſt ſi venditor eſt clericus vel pſona eccleſiaſtica q: tunc videť ꝙ poſſit declinare forū ⁊ rē deducere ad iudicē eccleſiaſticū: ꝓut voluit Ange. in.d.l.venditor quē ibi ſequitur Pau. de caſt.allegans glo.in cañ.clericū nullus.xj.q.j.⁊ Spe.in ti. de primo ⁊ ſcđo decreto.§.reſtat:verſ.qđ ſi dñs clericus. Et pro hoc ſm Pet.de ancb.in repeti.c.ea que a iudice. de regu. iu.in vj.xvij.q.videtur tex.cū glo.in.l.ſi parentē.C.de euic.

q ¶ Ubi glo. ſentit ꝙ venditor ex perſona ſua poteſt implorare beneficium perſonale in cauſa agitata cum emptore dum dicit niſi eſſent minores poſtulantes ex perſona ſua pro quo etiam videtur text. cum gloſ.in.l.iij.C.de iure fiſci lib.x.vbi glo.magna in ver.ſi autem contra emptorem vult ꝙ ſi emptor emit a fiſco ⁊ fiſcus vult eum defendere cauſa agitanda ſit corā procuratore ceſario qui eſt iudex inter fiſcum ⁊ priuatū ſm eundē Pet.de ancba. in .d.xvij.q.qui etiam adducit no.per Spe.in.d.verſ.quid ſi clericus dñs.⁊ ver.ſeq.⁊ glo.Joannis in.d.cañ.clericum nullus.

r ¶ His tamen non obſtā.ɔ̄trium puto de iure rñdendū vʒ ꝙ venditor lʒ ſit clericus vel pſona eccleſiaſtica: tn̄ teneatur ſuuʒ emptorē defendere corā iudice ipſius emptoris:⁊ ſic lʒ veniat ad cauſam defendendam non mutat forum ſecularem: ar.l.j.C. vbi in rem actio ad hoc.d.l. venditor.ff. de iudi.vbi videtur caſus huius queſtionis prout dicit Pet. de anc.vbi.ſ.per quā lege regulariter idem vult Bald. ibi.

s ¶ Et ꝓbať ēt rōne q: ex pſona defenſoris veniētis ad cāʒ in nullo dʒ fieri deterior cōditio aduerſarij.l.iij.§. defendi. ff.ex qbus cauſis in poſ.ea.⁊.l.ſʒ ⁊ hec.§. defendere.⁊.l.ſi minor.§.fi.ff.de pcu.ſm eūdē Pet.de ancb. Itē ſm eū ius iſtoꝝ qui veniunt ad cauſam ab alio ſeu contra alium morā regulatur quo ad proſequutionem iudicij ſm qđ regulatur ius principalis litigatoris vt a quibus ipſe principalis litigator excluditur excludantur etiam illi vt eſt caſus notabilis in.c.fi.vt lite pendente.lib.vj.⁊ facit quod no.de elec.c.j. ⁊ in.c.cum ſuper de re iudi. per Inno. ita ergo videtur dicendum in caſu iſto ſm eum.q hanc partē firmat :q: vr̄ caſus in.d.l.vendito ſm eū :quam partem tenuit etiam Raph.fulgo.in.d.l.venditor. dicens ꝙ videtur ſibi iniquum ⁊ iniurioſum vt propter hoc vt ipſe venditor velit defendere cauſam cogatur actor litem apud iudicem eccleſiaſticum agitare per rationes ibi per glo. adductas ⁊ per illum text. qui generaliter loquitur nec eſt verum ꝙ gloſ. in .d.c.clericum nullus dicat id ad quod per Ange.allegatur lʒ dicat ꝙ clericus:cum tenetur de euictione non ſequatur forum emptoris:lʒ preſtet auctoritatem. Naʒ poteſt intelligi duobus modis.vno modo ꝙ ſi res eſt euicta conuenietur apud iu

dicem eccleſiaſticum de euictione: et tunc nil facit ad ppo ſitum: vel ſecundo intelligatur φ clericus venditor nō te/ neatur aſſiſtere litī corā iudice ſeculare. ſed non dicit φ poſſit trahere cauſam ad ſuum forum ſm eundē Raph. vel dicas φ Joānes glo. in. d. c. clericum nullus vult φ lʒ cle/ ricus defenſor preſter auctoritatē emptori. i. φ poteſt vti iu ribus et defenſionibus ex pſona ppria. ſ. corā eodē iudice: non tamē efficitur de illo foro: qz inuitus ad illud no trahi tur ſm Pe. de ancb. in. d. xvij. q.

t ℭ Nec etiā ob. qđ no. Spec. qz nō vult id ad qđ Ang. eum allegat ſed notabiliter vult φ clericus venditor neceſſari⁹ defenſor alterius nō audit volens defendere iudicio layca li: nō enim dicit φ nō pōt admitti ſed dicit φ nō eſt ydo/ neus defenſor et allegat Spe. l. placet. C. de epiſ. et cle. et ita ipſe ſe declarat in vſi. ſeq. et nō dicit φ clericus poſſit dice re dñe iudex nō cognoſcatis de hac cā nec ē verum ſm eū dē Raph. qui ſubdit φ dubitaret an dictum Spe. ſit verū: qz clerici nō debēt volūtarie defendere ſed qñ ſunt neceſ ſarij φ non poſſint videt durum. qz etiā milites poſſunt. l. j. §. in ppria. ff. quādo appellādum ſit. et. l. filiuſfa. §. vetera ni. ff. de pcu. et. l. q ſtipēdia. C. e. ti. ſm eū. Pe. autē de anc. vbi. s. aliter rñdet ad no. per Spe. d. vſi. qđ ſi cleric⁹ dicto φ loquit qñ clericus nō aſſiſtit defenſi oni cauſe alterius. ſʒ ad ius ſuū defendēdum principaliter venit puta conuē/ to feudatario vl' emphyteota layco clericus dñs emphyteo te vel feudi noiat⁹ in iudicio venit ad defenſaʒ p ſuo dire cto dñio q̄ cāu eſt iudiciū ordinādū cū eo corā ſuo iudice.

u ℭ Qua rōne dicendū eſt generaliter qđ in omni caſu ter/ tius venit ad ſuam cauſaʒ principaliter pro defendēdo ſuo iure. nō aūt aſſiſtendo alteri dʒ remitti ad ſuū iudicem ſm eundē Pe. de ancb. ſiue aūt intelligat Spec. vt ipſum de clarat Pe. de ancb. ſiue intelligatur vt ipſum intelligit Ra pha. fulg. qđ magis videtur cōuenire verbis ſpeculatoris: non ob. ſupradicte concluſioni.

x ℭ Nec ob. glo. d. l. parētes. qz aliud eſt querere vtrū defen ſor neceſſarius in defenſione poſſit vti iure vel bñficio ſibi cōpetente corā iudice cauſe. Aliud eſt querere vtrum poſſit ex pſona ſua mutare iudicē et cauſam retrahere a iudice co rā quo eſt incohata ᵭ. l. vbi ceptū. ff. de iudi. put inter pdi cta differentiā facit. Pe. de ancb. in. d. xvij. q. et ſumit ex di ctis Bal. et doc. in. d. l. venditor: preterea dicta glo. d. l. parē tes. loquitur i minore qui fuiſſet leſus forte i defenſiōe le gittime nō facta: nā tūc pāt reſtitutionem in integ. ex per ſona ſua et erit nouū iudiciū pncipaliter intentatum ſup in integ. reſtōne qđ put fatēdū eſt agitabit corā ſuo iudice: lʒ de h nihil dicat in. d. glo. nec ob. glo. d. l. ij. C. de iure fiſci. li. x. qz dato φ illa glo. in caſu ſuo procedat: tñ vult φ cā in/ cohet corā procuratore ceſaris. et loquit etiam ſi fiſcus nō aſſumat defenſionē. fiſcus. n. ibi erat obligatus agēti cōtra emptorem ſibi re reſtituere qđ nō cōtingit in caſu nřo. licʒ n. venditor teneat de euictione emptori. nō tamē tenet ad aliqd ipſi euincēti. et pñter termini ſunt ſeparati et ſepara torū nō eſt illatio. l. ſi. ff. de calū. et. l. ſi maritus. C. de dona. inter virum et vxo. cū ſimilibus. Laus deo.

ℭ Soror renuncians cum iuramēto fratribus dotantibus eam omne ius qđ hēbat in hereditate patris: an decedenti bus fratrib⁹ ſine filijs maſculis poſſit venire ad heredita tē paternā petita abſolutione a iuramēto ſtante ſtatuto qđ filia dotata non ſuccedat donec extāt maſculi.

ℭ Conſilium. lxxx.

In noīe dñi noſtri ieſu

xpi. ℭ Placet mihi Petrophilippo de cor neo. U. J. doctori cōcluſio ſupra fcā per fa l moſiſſimū. U. J. doctorem dñm Baldū de bartholinis prēm et dñm meū. Q. ſ. dcā dña Frāciſca poſſit venire cōtra dictam cōuentionē ſaltē petita abſolutione a iuramēto attētis iuribus et rationibus p euʒ adductis. Et hoc etiā preſuppoſito φ dcā renūciatio tra hatur ad hoc ius cauſatū ex ſucceſſione in hereditate pater na. videt aūt poſſe dici φ dcā cōuētio non trahat ad iſtud ius de nouo ſupueniēs ſucceſſiōis pro ſuis iurib⁹ i bonis et hereditate patris. promiſit. n. ſtare tacitā et cōtētam dicta dote: nec aliud petere cōtra dictos fratres et eorū heredes qz ſi dicta Franciſca ſuccedens patri. ageret petitione here ditatis vel rei vendicatione fratribus defunctis nihil pete

ret contra fratres et hoc conſtat nec quicq̄ peteret contra fratrum heredes vt heredes. nam ſi nō eſſent heredes poſ ſet pariter agi contra eos: ideo nō cenſeat agi vel peti con tra heredes dictorū fratrū put ſi dicta Franciſca mutuaſ/ ſet ticio centū et ticius fuiſſet poſtea heres dictorū fratruʒ nemo attentaret φ cenſeret phibita petere illa centuʒ. Et ſilr ſi heredes dictorū fratrum ſuccederent debitori dicte Frāciſce nōne poſſet petere ab eis obitū. Nō ob. φ eſſent heredes fratrum certe ſic et nemo negaret. ratio qz ex quo in puncto nominantur heredes fratrū conſiderant quate/ nus ſunt heredes et nō aliter ar. l. quotiēs. et. l. nōnunq̄. ff. ad trebel. et. l. ſi cōmunis ſeruus ſultimo. ff. de ſtipu. ſeruo/ rum. et ar. c. qm̄ abbas de offi. delega. et facit qđ no. Bar. in l. j. §. nunciatio de noui operis nunci. Nec poſſet qs alteri paciſci niſi vt heredi. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. de verbo. ob lig. et. l. ſi tibi decem milia. §. ſi pactus. ff. de pac. cum ſimili/ bus. Ergo nō profit niſi quatenus petatur ab eis vt here/ dibus paciſcentium.

a ℭ Preterea ſtipulatio et pactū habent tacitam conditionē rebus ſic ſe hñtibus. l. continuus. §. cū quis in fi. de verb. oblig. et in caſi. neque. xxij. qđ. ij. qđ ſeruus cū ſua glo. ff. de cōdi. ob cauſam. et in. l. cum quis. ff. de ſolu. Sed res nō ex tat in eo ſtatu nec ita ſe habent prout tpe cōtractus: qz tūc nō erat delata hereditas paterna dicte Franciſce: qz nō de ficiebāt maſculi: merito dcā promiſſio de non petēdo non trahatur ad hoc: nec obſtat φ renunciat omni legum et iu ris bñficio auxilio et fauori competenti et competituro. Et ſic renūciare videt iuri futuro: put importat illud partici/ pium competituro: ideo trahatur ad hoc ius ſuperueniens qz reſpondet φ dcā verba reſtringūtur per illa verba ſup hoc facto non ergo renunciat beneficio et iuris auxilio que non aduerſantur illi facto: et ſic illi conſtitutioni dotis et p miſſioni de ſtādo tacitā et contentā dicte doti et aliqs aliud nō petēdo et c. a dictis fratribus et eoruʒ heredibus. ſi ergo predicta non trahūtur ad hoc ius vt ſupra deductum eſt.

b ℭ Ergo nec dicta renūciatio: preterea renunciatio fcā per pactum iuri futuro nō trahit niſi ad ius qđ hʒ dependen/ tiam de preterito per no. per Bar. in. d. l. qđ ſeruus. et per Bald. in. l. pactū qđ dotali. xiij. q. C. de col. et per Bar. in. l. poſt emancipationem. §. illud de lib. lega. et in auc. hoc am/ plius. C. de fideicōmiſſis. et in. l. qui cū tutoribus. C. de trā ſac. et lʒ ius ſuccedendi dicte dñe Frāciſce: ſit ex cā de pre/ terito: tñ ius petendi a dictis heredibus eſt ex cā de nouo rōne noue poſſeſſionis. ſi enim non apprehendiſſent poſ ſeſſionē dictorum bonorum non poſſet ab eis peti. Et per hec oīa ſimul iuncta videtur φ circa abſolutionem a iura mento poſſit dicta dña Frāciſca: hereditatē patris agnoſce re illi ſe imiſcēdo et bona petere poſſit paterna pro ſua por tione hereditarie aduerſus poſſeſſores: lʒ ſint heredes fra trū cum illa non petat tanq̄ contra heredes eorū: tenebit tamē conferre dotem. qz hereditas delata fuit fratribus cū onere dotandi ſororem a ſtatuto excluſam per no. per Py. et Bar. in. l. ſi marito. §. ſi voluntate. ff. ſolu. ma. et per Bal. in. l. ſi. C. de dotis promiſ. Jdeo ſuadet ratio φ dotem illam conferat ſi vult ſuccedere quatenus cenſeatur habita a fra tribus vigore dicti ſtatuti. Sed quatenus cenſeatur dota/ ta a ſeipſa: qz de ſuo nō ſuadet ratio φ conferat: qz dos cō fertur que habita eſt ab eo de cuius hereditate agitur. l. vt liberis. C. de colla. aduenticia autem non conferuntur. l. ſi. C. eo. ti. ſed dicti. cc. floreni promiſſi pro dote dicte Frāci ſce cenſentur pro parte aduētitij: qz dicta Franciſca habe/ bat in bonis centum ſibi a matre relictis que centum remi ſit dictis fratribus promittendo ſtare tacitam et contentam dicta dote nihil vlterius peterendeo prout ſi pater dediſ/ ſet filie aliqd pro illis centum illud eſſet aduenticium etiā ſi vſus fuiſſet verbis in donationē ſonātibus p no. p gl. et doc. in. l. ſi donatione. C. de colla. et in. l. cuʒ oportet in pn. C. de bo. q lib. ita nec iſti. cc. floreni cenſentur profecticij ī totum: ſed aduenticij reſpectiue ad centum relicta per ma trē. et ideo ſolum centum erunt conferēdi et conſequenter illa centum ſibi relicta conſequentur per viam retentionis tantominus conferendo. Laus deo.

ℭ Curator ſeu fideicōmiſſarius adulti in teſtamēto datus an teneatur cōuincere inuentarium et ſi nō cōfecit: an con tra eum poſſit iurari in litem. Jtē an teneatur reddere ra tionem etiā de neglectis: et an de expenſis p eū factis adhi beatur fides eius libro.

ℭ Conſilium

¶ Conſilium. lxxxi.

IN nomine dñi noſtri

Jeſu chriſti. ¶ Quamq̄ in hac ꝯſultatione
1 videatur ꝙ dictus ſer antonius qui geſſit ne
gocia dicte dñe catharine teneret facere in
uentariū ad qd̄ teneret q obligant reddere
rationē. dicit Bal. in. l. cum oportet. §. nō autē. C. de bo. ꝙ
lib. Jdeo executor ⁊ diſtributor tenent facere inuentariū p
l. nulli. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ ibi no. doc. ꝙ ⁊ vt no. Spec. in tit.
de inſtru. edic. §. nūc vō aliqua vſi. Sʒ an teneat inuētariū
⁊ verſi. ſeq. ⁊ no. bal. in auc. lʒ cū teſtōr in prin. C. ad. l. falci.
vbi vult ꝙ ēt ꝓcurator tenet facere inuētariū ⁊ vult Ang.
in cōſi. incip. reuocat in dubiū in ſi. in ordine. cxliiij. ſm or
dine informis dicēs ꝙ inuentariū eſt caput oium rōnum.
Jō is cui per teſtatorē eſt iniuncta adminiſtratio bonoꝝ te
netur facere inuentarium quod ⁊ dicit Jac. bu. in. d. l. nulli
prout ibi cum refert Raph. cum eo tranſiens.

a ¶ Et propterea videtur ꝙ ſi adminiſtrāt non ꝯfecto inuē
tario ſint ſuſpecti prout tutores ⁊ curatores qui non confi
ciunt inuentariū ſuſpecti ſunt. l. ſi. C. arbi. tu. Et preſumū
tur eſſe in dolo i ideo ꝯ eos iuratur in litem. l. tutor qui re
pertorium. in princ. ff. de admini. tut. ideo ⁊ dictus ſer An
tonius: qui vt curator adminiſtrauit negocia adulte ⁊ non
confecit inuentariū ꝓſumat fuiſſe in dolo adeo ꝙ ꝯ eum
iuretur in litem cum ad exemplū tutoris teneatur qui geſſit
ſe pro tutore: adeo ꝙ prout tutor tenetur actione tutele: ita
⁊ qui geſſit ſe pro tutore tenet actiōe pro tutella vt in titu.
de eo qui pro tutore nego. geſt. ff. ⁊. C. per totuʒ. ideo videt
ꝙ pariter ꝯ eum iuretur in litem ſi non fecit inuentarium: ⁊
prout in tutore ⁊ pro tutore: idem in ſimili dōm videt in cu
ratore ⁊ procuratore: quia de ſimilibus idem eſt iudicium. l.
non poſſunt. ff. de. ll. ⁊. c. inter ceteras extra de reſcriptis.

b ¶ Tamen his nō obſtā. premitto ꝙ curator teſtō nō datur
inſti. de curato. §. ſed curator. Nec datur volenti inſti. eod.
tit. §. item inuiti. Nec obſtat ſiquis dixerit ꝙ lʒ de iure ciui
li clariſſimū ſit ꝙ curator teſtō dari nequit neqꝫ inuito per
dicta iura ⁊. l. qui hʒ. §. ſi pupillus. ver. ⁊ ſciendum. ff. de tu
telis. tū de iure cañ. curator teſtō dari poteſt prout per cañ.
Cyprianus. xxxiij. q. iij. vident tenere Archi. Jo. an. ⁊ Do
minicus de ſancto gemi. in. c. ſi. de iudicijs vltimo loco dan
do dictam lec. ad. d. c. Cyprianus ſeu ſolutionē ad oppoſi
tionem factā de dicto cañ. cyprianus ad iura dicentia ꝙ cu
rator teſtō dari nō pōt vltima. n. opi. videt ab auctore ap
probata ar. l. qui filiū. §. ſabinus. ff. ad treb. ⁊. l. ſi idem cum
eodē. §. ſi. ff. de iuriſd. om. iu. ⁊ idem allegādo Jo. an. vr̄ te
nere Bald. in ſuo reptorio qd̄ principaliter fecit ſup dictis
Jnno. in verbo curator. Et adducunt prefati docto. vʒ Ar
chi. Jo. an. ⁊ dñicus rōnem q: ius cañ. non curat de hmōi
ſubtilitatibus. c. dilecti. de iudic. ⁊ no. in. c. j. de dolo. ⁊ con
tuma. Si itaqꝫ de iure cañ. curator pōt dari teſtō ꝓut velle
vident ꝓfati doc. ea rōne q: ex quo datus venit cōfirmāꝰ.
d. §. ſed curator ius canonicū de hac ſubtilitate nō curans
voluit teſtō dari abſqꝫ alia cōfirmatiōe: ergo dictus Anto
nius q fuit datus curator in teſtō patris erat curator: cū in
ciuitate Fani cū ſit de terris ecclīe ſeruādū ſit ius canonicū
vt per glo. in. c. ij. de arbi. li. vj. ⁊ in. c. ij. de iudi. eo. lib. ⁊ per
Bar. ⁊ Bal. in. l. priuilegia. C. de ſa. ſan. eccle. ⁊ canoniſtas
in. c. j. de noui oper. nun. nā ad predicta rñdetur ꝙ non eſt
inducenda diſcrepantia inter ius canonicum ⁊ ciuile ſed iu
ra iuribus ſunt ꝯcordanda. c. cum expediat. in prin. de elec.
lib. vj. ⁊. l. vnica. C. de inoffi. doti. ⁊ euitanda eſt iurium cor
rectio. l. precipimus. C. de appel. quod. n. nō mutatur quare
ſtare prohibetur. l. ſcimus. C. de teſta. conſtat. n. ꝙ ante do
nationem conſtantini in terris quas donauit eccleſie ſerua
bantur dicta iura ciuilia cum tunc eſſent ſubdite imperatori
nec per dictam donationē fuerunt iura ciuilia in eis corre
cta: niſi ergo poſtea appareat aliud per pontifices diſpoſitū
neceſſario ſtādū eſt ēt in terris eccleſie iuri ciuili ſiue ſit fun
datum in ſubtilitate ſiue in equitate ⁊ abſonū eſſet dicere ꝙ
omnia iura fundata in ſubtilitate ſint ſublata per ius canoni
cum in terris eccleſie: ⁊ inſuper negari pōt ꝙ ſit alienū ab
equitate ꝙ adulto curator nō detur in teſtō: lʒ teſtō datus
veniat cōfirmādus: q: pretor nō ſemp confirmauit datū in
teſtō ēt patris: ſed animaduertere dʒ vtilitatem pupilli ſeu
adulti. l. in confirmādo. ⁊. l. vtilitatē. ff. de confirma. tut. ⁊. l.
ſi vt proponis. C. eo. tit. ⁊ iudicis officium nititur equitate.
l. ꝙ ſi ephesi. ff. de eo qd̄ certo loco ⁊ equum eſt ꝙ animad
uertatur vtilitas pupilli ſeu adulti cuius curator eſt confir
mandus: preterea lʒ ſit confirmandus non ꝯfirmabit inui
to adulto per. d. §. item inuiti. ⁊. d. §. ſi pupillus: itaqꝫ ra
tio predicta ꝙ ius canonicum nō curat de ſubtilitatibus iu
ris ciuilis, nō viget. ⁊ minus viget. d. cañ. cyprianus. quia ſo
lum prohibet nominari clericū in teſtō tutorem vel curato
rem ne detur occaſio ꝙ ſe implicet negocijs ſecularibus ⁊
imponit penam denegande ſepulture contrafacienti: non
propterea infertur ꝙ alius permittatur dari in teſtō: lʒ in
nuitur a contrario ſenſu ꝙ alius. ſ. laycus non ꝓhibeatur
nominari in teſtamento tutor vel curator: ⁊ ſic poſſit noia
ri qd̄ nō diſcrepat a iure ciuili: nam ⁊ illo iure permittitur
nominari cum nominatus veniat confirmandus. d. §. ſed
curator: ⁊ forte ne dicitur occaſio vt datus ꝯfirmetur ꝓhi
betur nominari prout ibi voluit Archi. opponens ꝯ illum
tex. ꝙ teſtamento curator dari non poteſt quaſi dicat fru
ſtra prohibetur ibi de nouo ſubdit: reſpondeo non datur
ſed datus cōfirmatur: ⁊ ſic aperte vult poſt Jo. ꝙ non ideo
prohibetur nominari quia dari poſſit: ſed nominatus venit
ꝯfirmandus: ⁊ ſic ſatis clare preſupponunt Jo. ⁊ Archi. ibi
ꝙ in terminis dicti canonis ſeruanda erant iura ciuilia di
ſponentia curatorem teſtō dari non poſſe: ſed datū eſſe con
firmandum: ⁊ non loquuntur alternatiue prout alternatiue
loquuntur Archi. ⁊ ſequaces in. d. c. ſi. de iudi. lib. vj. ad cu
ius alternatiue veritatem ſufficit alteram partem eſſe verā
regula in alternatiuis in. vj. cum ſi. ⁊ ſic qui loquitur alter
natiue non ſe firmat: ita ꝙ non merentur allegari Archi. ⁊
Jo. an. ⁊ Domi. in. d. c. ſi. tenere ꝙ de iure cañ. curator po
teſt dari: ita ꝙ non indigent confirmatione: ⁊ maxime q: cō
tinuato ſermone ſubdunt ꝙ curator dari non poteſt niſi vo
lenti ⁊ petēdi per. d. l. qui habet. §. ſi pupillus. ⁊ licet ipſi lo
quantur in pupillo indigente curatore: quia ita loquitur. d.
§. ſi pupillus quem allegant. tamē maior ratio eſt in adulto
in quo ſanior eſt ſenſus: ⁊ inſuper ſatis eſt ꝙ volunt ꝙ ipſi
videntur velle ꝙ nō ſit aliud ſm canones ⁊ in terminis. d.
§. ſi pupillus non aliud ſtatuatur: ⁊ tamen in illis terminis
viget maior ſubtilitas: q: iudex nō dat niſi petenti curato
rem lʒ ſit neceſſario dandus ⁊ vult Pet. de anch. ꝙ pupil
lus in hac materia equipareturꝰ adulto ⁊ Spe. in tit. de cu
ra. §. ſi. ver. ſi dicit generaliter dicit ꝙ poteſt opponi ꝙ cu
rator fuit datus nō petenti: lʒ enim qñqꝫ recipere cogat tñ
debet petere ⁊ cogitur petere. l. j. C. qui pet. tu. inſti. de cu
ra. §. item inuiti ſm eum cū quo tranſit ibi Jo. an. in addi.
vnde videtur idem velle attento eo qd̄ ipſe dixit in prohe
mio illius ſui operis: ſi ergo nō datur niſi petenti ergo da
tus in teſtō non eſt curator niſi adultus velit ⁊ eum petat
nec loquuntur magis de iure ciuili q̄ de iure cañ. ⁊ atten
tis predictis Archi. ⁊ Jo. an. poſſunt allegari pro ſer An
tonio ꝙ nō fuerit curator lʒ datus i teſtō patris: ⁊ ꝙ ēt de
iur cañ. curator teſtō dari nō poſſit firmat i. d. c. ſi. apte Pe.
de anc. ⁊ idē firmat ibi ꝑceptor meus dñs Benedictus qui
fuit doctor itegerrimi iudicij ⁊ puto intrepide tenēdū p ſu
pradicta: ⁊ attēto ꝙ. d. c. cyprianꝰ dirigit ad plebē furnēſeʒ:
⁊ ſic ad locū nō ſubiectū ecclīe vbi iter laycos nō erat ſeruā
dū ius canonicū ſed ciuile: itaqꝫ ibi nō poterat dari curator
in teſtamēto layci: ⁊ tamē laycus ibi prohibetur nominare
clericum in curatorem ergo nullo pacto ibi deciditur neqꝫ
innuitur ꝙ curator dari poſſit in teſtamento: auctoritas aūt
Baldi non eſt in propoſito magnificanda: quia illud di
cit in repertorio ⁊ in repertorijs ſolent recitari dicta nō fir
mari: remanet ergo ꝙ de iure datio curatoris in teſtamen
to facta non tenuit ⁊ dicti iuris ſcientia preſumitur. l. leges
ſacratiſſime. C. de. ll. ⁊. l. ſi. eo. ti. ⁊. c. qui contra iura mercat
de regu. iur. in. vj. ſi itaqꝫ ſciebat ſe non eſſe curatorem lʒ aſ
ſereret ſe curatorem non ſequitur ꝙ in ceteris per eum ge
ſtis vt curator geſſerit: ſed poteſt cenſeri geſſiſſe vt ſimplex
negociorum geſtor ſaltem in his in quibus non profiteba
tur ſe curatorem: cum non preſupponatur apparere ꝙ aſ
ſumpſerit curam animo gerendi omnia negocia: ⁊ ſi non
intendebat omnia negocia gerere non ſuadet ratio ꝙ ge
nerale inuentariuʒ facere teneatur quia de his que nō per
uenerint ad eius manus ⁊ de quibus adminiſtrationem
non aſſumpſit non teneatur rationem reddere: cum etiam
pro tutore non teneatur regulariter de non geſtis per. l. j. §.
ſi. ff. de eo qui pro tut. negoc. geſt. ⁊ quis non tenetur face
re inuentarium de non peruentis ad eius manus vt voluit
ſpe. in titulo de actore. verſi. puberes.

c ¶ Ubi dic ꝙ curator ad lites non tenētur facere inuenta

riũ aſſignat inter cetera rationez: q: ſibi nõ põt ſolui.l. hoc iure de ſolu.quid enim in eo poneret ⁊ de quo ipſum facere⁊ qđ ſcriberet ſe inueniſſe ⁊ recepiſſe ſm eũ quaſi dicat ſi nihil recepit de nihilo hꝫ facere iuẽtariũ ad idẽ ibi Jo. an.q plures allegat idem tenere ꝙ Spe.facit etiã ꝙ not. Bar.i.l.⁊ ſi ad ſpecies.ff.rẽ pupil.ſaluã fore vbi aſſignat rõnẽ q: ſibi nõ poteſt ſolui ſimiliter Bal.in verſ. puberes i addi.idem dicẽs in curatore dato ad agẽdum ⁊ exigẽdum q: anteq̃ exigat nõ haber qđ ponat in inuẽtario ⁊c. ⁊ ſilr Jaco.but.qui generaliter dicit ꝙ omnis adminiſtrator qui tenet reddere rationẽ debeat facere inuẽtarium: tamẽ dicit ꝙ tenet de rebus ad eius manus peruẽtis: ideo dictus ſer Antonius qui nõ erat curator nõ tenebatur facere inuẽtarium de rebus hereditarijs cum ad eius manus non erant ex debito puẽture: ⁊ licet de rebus ad eum peruẽtis debe ret facere inuentarium vt de eius redderet rationem.

d ¶ Non tamẽ artatur ad faciendũ ex debito officij q: nulla lex dicit ꝙ procurator vel negociorum geſtor teneatur facere inuẽtarium ſm Bal.in.l.nulli.C.de epiſc.⁊ cle.⁊ licet adminiſtrator teneatur facere inuẽtarium pro ratiõe red dẽda: tamẽ ſi nõ habet officium publicum nõ tenetur ex debito officij ſm eum in aũt.ſed cum teſtator in princ.C.ad.l. falci.qui loquitur in generali executore teſtãrio ſubdẽs ꝙ propterea nõ poterit obijci tali adminiſtratori ꝙ ipſe nõ cõfecit inuẽtariũ: licet ſecus ſit in tutore ⁊ curatore qui prohibẽtur ingerere ſe adminiſtratiõi nõ cõfecto prius inuẽtario.l.ſi.§.illo.C.arbi.tu.ideo poteſt ſibi opponi de inuẽtario.nõ cõfecto prout ibi habẽtur per doc.⁊ per Bart.in d.l.tutor qui repertorium: ⁊ per ꝯñs differt alius adminiſtrator cuius officium nõ habet cauſam publicã a tutore ⁊ curatore: ideo nõ infertur tutor qui nõ cõfecit inuẽtariũ. ⁊ adminiſtrat cenſet in dolo ergo alius adminiſtrator preſumitur in dolo q: alius adminiſtrator nõ prohibetur adminiſtrare ꝓut prohibetur tutor vel curator vt dictũ eſt: ⁊ q: dolus regulariter nõ preſumit.l.quotiẽs.§.qui dolo.ff.de proba.l.merito.ff pro ſocio.ſed debet probari pſpicuis indicijs.l.dolum.C.de dolo.⁊ h̃ ſalte ſi ſcripſit librum rationum ꝓut fecit inuẽtarium.⁊ ideo nõ dꝫ.d.dña Catherina admitti ad iurãdum i litem ex eo q: dictus ſer Antonius nõ cõfecerit inuẽtarium nõ probato aliter dolo.

e ¶ Cũ dũtaxat ob dolũ iurat in litẽ.l.in actionibus.ff.de i litẽ iur.⁊ ibi per gloſ.⁊ doc.fallit in actiõe tutele in qua iurat ob culpã.l.ij.⁊.l.alio.C.eo.ti.ꝓut ibi no.cũ ergo dictus ſer Anto.nõ fuerit tutor: imo nec curator.d.Catherine nõ preſumit fuiſſe in dolo: lꝫ nõ cõfecerit inuẽtarium: ⁊ propterea nõ ſit deferẽdum iuramẽtũ in litem maxime cũ nõ ſit cõueniẽdus vt curator: ſed vt ſimplex negociorum geſtor.l.curatorem.C.de neg.geſt.

f ¶ Jmmo attẽtari poſſet ꝙ nec propter preſumptũ dolum ſit deueniẽdum ad iuramentum i litẽ cũ negari nequeat qui ꝓbatio p iuramentum i litem ſit magna ſpẽalitas: q: credit vni in cã propria ꝯtra.l.nullus ydoneus.⁊.l. vbi numerus ff.de teſti.⁊.l.iuſiurãdi.⁊.l.oĩbus.C.e.ti.cũ ſimi.⁊ preſumptio eſt aliud ſpẽale: ideo nõ cõcurrãt per tex.⁊ que ibi per gloſ.⁊ docto.in.l.j.C.de dot.promiſ. ⁊ licet in dicta.l.tutor qui repertorium preſtetur iuramẽtum in litem propter dolum preſumptum.

g ¶ Ratio põt eſſe q: in actione tutele non requirit dolus vt deueniat ad iuramẽtũ i litẽ. d.l.ij.⁊.d.l.alio. ⁊ cõſtat ibi imminere culpã.h̃ aũt.ſ.ꝙ vbi eſt preſumptus dolus nõ iuret in litẽ nõ alr ſirmo nec expedit: q: vt dixi ceſſat in caſu iſto pſumptio doli p.ſ̃.dicta. Et maxime ſi nõ apparet qđ ad manus ſuas puenerint res hẽditarie q: alias res vt arbitror nõ habebãt dicte puelle ⁊ vt audio res illas extraxit de domo hereditaria maritus.d.Catherine: ſed in hoc nõ facio fundamẽtũ: q: idẽ firmo ⁊ ſi ad eius manus puenerit cõcludo itaq; qđ dictus ſer Antonius: lꝫ aliqua tanq̃ curator adminiſtrauerit: tñ nõ preſumat doloſe adminiſtraſſe: licꝫ nõ cõfecerit inuẽtarium nec cõtra eũ iurari debet in litem per ſupradicta.

h ¶ Nõ obſtãt adducta i cõtrariũ qbus ſatis apparet rñſũ p adducta ꝓ hac parte: nõ eni obſtat ꝙ tutor ⁊ curator tenent facere inuẽtariũ: q: tenent rõne officij: iſte.n.nõ fuit tutor neq; curator: nec rõne officij tenebatur facere inuentariũ: ideo nõ preſumit in dolo: lꝫ adminiſtrauerit non cõfecto inuẽtario: ⁊ maxime q: preſumitur habuiſſe noticiã qđ nõ erat curator prout h̃ omnia ſupra deducta fuerunt: nec obſtat ꝙ tutor tenetur actione pro tutele: quia nõ inuenitur ſimilis actio ꝯ eũ qui ſe geſſit pro curatore.ſed dat cõtra eum directa actio negociorum geſtorum prout contra ſimplicem negociorum geſtorem vt.d.l.curatorem.nec inſupereſt per omnia ſimilis actio pro tutele actioni tutele ꝑ id qđ dicet in ſequẽti queſito ⁊ ſumus inodioſis ⁊ exorbitãtibus: nã iuramentũ in litem defert in odiũ doloſi per ea que habent in.d.l.in actionibus.ideo nõ de facili trahi dꝫ in conſequentias per iura vulgaria: maxime q: ad tollendum ſufficit dare inſtãtiam per not.j.q.j.caũ.ſicut vrgeri ⁊ facit glo.in.l.creditori.ff.de noui.oper.nun.

i ¶ Circa ſcõm autẽ queſitũ vis eſt in facto potiuſq̃ i iure nam licet foret diſceptatio inter antiquos gloſatores quos refert glo.in.l.tutori.C.de neg.geſt.an.ſ.negociorũ geſtor teneatur de neglectis quãdo negociorũ geſtor acceſſit ad negocia gerenda omnia geſturus: tamen quando non acceſſit omnia geſturus ꝙ nõ teneat regulariter de non geſtis gloſatores nõ diſcordãt ⁊ docto. concordãt prout voluerunt Pe.Cy.Barto.⁊ Bald.⁊ doc.communiter in.d.l. tutori. nam tunc ad h̃ ꝙ negociorũ geſtor teneatur de non geſtis debet actor plura probare: nam primo debet probare quod alius erat geſturus ea que ille neglexit.itẽ ꝙ ille alius erat diligẽs.item ⁊ tertio ꝙ ille alius obmiſit gerere ex eo quia ipſe quedam gerebat prout hec omnia probãtur in.l. ſi pupilli.§.videamus.ff.de nego.geſt.ſm Barto.ibi ſm quem requiritur etiam ꝙ probet quartum: ſcilicet ꝙ ille qui quedam gerebat ſciebat alium eſſe geſturũ omnia alr nõ poſſet ſibi imputari culpa: ideo non tenetur ſm eum qđ ⁊ voluit Pau.de caſtr.in.d.l.tutori.requiritur etiam ⁊ quintũ: ſcilicet qđ in obmittendo fuerit in culpa: nam regulariter negociorum geſtor tenetur de culpa leui vt habetur in dicta.l.tutori.⁊ in.l.quicquid de adminiſtratio.tute.licꝫ quãdoq; ſolum teneant de culpa lata.l.iij.§.iterdum.⁊.l.ſi negocia.ff.eodem titu.⁊ quãdoq; de leuiſſima vt habetur i dicto.§.interdum.⁊ in dicta.l.tutori.⁊ ſic omni caſu culpa geſtoris requiritur: ſed qui culpam allegat tenetur illam probare vt notãt doctores in.l.ſiquis ex argentarijs.§.fina.ff. de eden.⁊ in.l.que fortuitis.⁊ in.l.creditor.⁊.l.ſequenti.C. de pigno.actio.

k ¶ Si autem quis acceſſit omnia negocia geſturus: ⁊ tunc gloſatores diſcordãt q: Joannes tenuit ꝙ etiam dicto cãu non teneat de neglectis niſi vt ſupra ⁊ eius opinio probabiliter teneri poſſet in via diſputatiua tamẽ cõmunis opinio eſt in contrarium: ſcilicet ꝙ tunc teneatur de neglectis ⁊ illa tenẽda eſt indeciſiuis prout cõcludit Barto.in dicta l.ſi pupilli.§.videamus.⁊ in dicta.l.tutori ⁊ docto.communiter in dictis iuribus tamen fallit quãdo geſſit in ſuſpitione neceſſitatis h̃ eſt q: credebat ſibi imminere neceſſitatẽ gerẽdi negocia per id qđ habetur in.l.prima.§.finali.ff. de eo qui pro tutore negocia geſſit.⁊ ſic in cãu noſtro dcã domina Catherina debet ꝓbare ꝙ dictus ſer Antonius acceſſit ad negocia ſua adminiſtrãda omnia geſturus q: hoc eſt fundamentum ſue intẽtionis merito ⁊c.argo.l.actor quod aſſeuerat.C.de probatio.⁊.l.qui accuſare.C.de edẽ.vel probare illa quattuor que ponit Barto.in.d.§.videamus ⁊ ſupra retuli.⁊ inſuper habet probare ꝙ dictus ſer Antonius fuerit in culpa leui cuꝫ alr vt dixi non teneretur etiã ſi ſpõte acceſſiſſet omnia geſturus.

l ¶ Quia negociorum geſtor tã voluntarius q̃ neceſſarius regulariter non tenetur niſi de dolo lata culpa ⁊ leui dicta l. tutori. ⁊ dicta .l. quicquid. ideo culpa eſt neceſſaria probanda alr ſer Antonius predictus non teneretur ſiue acceſſit omnia geſturus ſiue non omnia geſturus: ita ꝙ non ſufficit dicte domine Catherine ꝓbare ꝙ domus ſua quãdoq; non fuit penſionata vel predia ſua quãdoq; ſteterunt inculta niſi probaret ꝙ ſi alius diligẽs homo adminiſtraſſet domus fuiſſet penſionata ⁊ predia cultiua illis temporibus ⁊ ſi id probaret tunc recurrendum eſſet ad diſtinctionem que ſumitur.ex premiſſis ⁊ per h̃ ſit reſponſum ad ſecundum queſitum.

m ¶ Deueniendo ad tertium queſitum: licet videatur dicendum ꝙ ſaltem expenſe magne non probentur per librum rationum adminiſtratoris: ſed aliter probari debeãt vt nota.Cy.in.l.id qđ pauperibus.C.de epiſcopis ⁊ cleric. diſtinguas inter paruas ⁊ magnas expenſas quem refert Barto.in.l.fin.§. in computatione. C.de iure deliberan.⁊ idem tenet in libro rationum tutoris Nicol. de neapo. in l.i.§.officio.ff.de tuto. rat. diſtra. per ea que habentur per Specu.in titulo.de inſtrumẽ.edic.§.quid ſi executor ⁊ per

Ray.

Ray.de forli.in.d.l.fi.§.in computatione de iure delibe.⁊ idem in terminis.d.§.in cōputatione.dicunt doc.ſm Saly.Benedic.de plumb.⁊ Rapha.ful. ibi volentes ꝙ tunc ſtetur iuramēto patris ſi perſona heredis eſt fidedigna ar. l.ſiquis pro redemptione.C.de dona. ⁊.l. nenſenius.ff. de neg.geſt.⁊ aliorum iurium que allegat glo.in.d.§. in computatione.nō enim poſſunt aliter faciliter ꝓbari ſm Ang. ibi q2 non ſolent teſtes adbiberi vt.C.de bonis auct. iudi. poſſi.l.fi.§.vt autem in fi.⁊ ſimile videmus in expenſis litis.l.ſancimus cum ibi not.C.de iudi.prout dicit Pau. de caſt.in.d.§.in computatione.

n ¶ Tamen eſt aduertendum ꝙ Bar.in.l. ex ſentētia.ff. de teſta.tute.ſimpliciter dicit ꝙ creditur libro rationum tutoris etiam pro ipſo tutore.⁊ idez tz Bal.in.l.iudices.C. de fide.inſtru.⁊ in.l.j.C.de conueni.fiſci debi.li.x.⁊ idem bal. in rub.C.de fide inſtrumento.in prin. vltime charte generaliter vult ꝙ libro rationum creditur de expēſis ſi eſt deſcripta cauſa expenſarum ſi expenſe ſunt veriſimiles cū iuramento ſcribentis:ſi viuit ſubdens ꝙ non poteſt dari certa regula:ſed recurritur ad cōiecturas pro arbitrio iudicis ⁊ idez Bar.in.d.§.in computatione vltimo loco dicit ꝙ ſi eſt facta magna expēſa fiet probatio eo mō quo in ſimili hr in.l.fi.C.de alimentis pupi.preſtan.vel forte ſtabitur iuramento facta taxatione per iudicez inſpecta qualitate cauſe in qua expēditur:ad exemplū expenſarum litis ſm euz quē referunt ſimpliciter ibi Ange.⁊ Salyc.⁊ ſic videnſ cum eo tranſire ⁊ loquuntur etiam in expenſis factis per heredem de quibus forte non apparet in libro rationum in quibus ſcribuntur data ⁊ accepta:ita ꝙ ſuadet maior rō ꝙ debeat credi pro ſe ex quo creditur contra ipſum.

o ¶ Et ſaltem videſ ſtandū libro rationum ſi aduerſarius vult probare introitus per librum rationum pro ſe:nā tūc tenetur ſtare dicto libro circa exitus ⁊ expenſas.lz ſint diuerſe partite prout cōcludit Ange.in.l.ſumptus.C.de adminiſtra.tu.⁊ eſt aduertendū ꝙ prout preſupponiſ:nōnulle magne expenſe ſcripte in dicto libro rationū pñt ꝓbari prout aſſeriſ per publica inſtrā que ſe cōformant cū libro rōnū que conferunt ad coadiuuandā fidem dicti libri ꝓut ponderat dñs Ang.aretinus in.§.actionū inſti.de act. dicens ita fuiſſe conſultū per Pau.de caſt.Item eſt in dictis libris deſcripta magna expenſa in conſtructione cuiuſdam capelle cum dote data eidem capelle prout reliquit.d. dominus Nicolaus teſtator que capella apparet facta ⁊ conſtructa.vñ preſumitur conſtructa ⁊ dotata expenſis ipſius ſer Antonij qui ad id fuit deputatus in teſtamēto dicti domini Nicolai.probato enim facto preſumitur factū expenſis facientis ar.ff.de pig.l.fi.⁊.l.ventri in fine de priui.cre. ⁊ qđ notaſ per Bar.ibi.⁊ in.l.cum ſeruus.ff.de ver. oblig. ſm Pau.de caſt.in.d.§.in cōputatione qđ no.Bar.in.l. q ſub conditione.ff.de condi.⁊ demon.

p ¶ Et ſi probantur facta ⁊ non apparent per quem fuerint facta cenſentur facta per eum ad quem negocium pertinebat arg.l.fi.C.de ali.pupi.preſtan.⁊ qđ not.Bar.in.d.l.cuz ſeruus.de verbo.obli.⁊ in.l.ij.ff.de condi. ⁊ demon.⁊ per Bal.in.l.id qđ pauperibus in fi.C.de epiſco.⁊ cler.dicens ꝙ ſi executor eſt cōſtitutus ſuper capella facienda ⁊ poſtea apparet facta preſumitur facta ab ipſo executore per.d.l. fi. de ali.pupil.preſtan.⁊ quod ibi per Bart.ita ꝙ in caſu noſtro preſumitur facta per ipſum ſer Antonium: q2 erat ad id deputatus maxime attenta qualitate dicte domine Catherine ratione etatis ⁊ ſexus.

q ¶ Et ex qualitate operis preſumitur ⁊ probatur quātitas expenſarū prout dicit Bald.ibi.⁊ in.d.§. in computatione allegās tex.in.l.lex que tutores ibi teſtificatione operis.C. de admi.tuto.ſunt etiam deſcripte expenſe veſtium annulorum ⁊ iocalium pro dicta domina Catherina que ſimiliter cenſentur facte per dictum ſer Antoniuz ſi probatur ꝙ dicta domina Catherina illa habuerit cū introitus bonoꝝ dicte domine Catherine peruenerint ad ipſum ſer Antonium prout apparet ex eius libro rationū:ita ꝙ veriſimiliter dicta domina Catherina que morabatur apud dictum ſer Antoniū non poterat illa honeſte aliunde habere:ideo preſumiſ illa habuiſſe a ſuo adminiſtratore arg.d.l.fina.de alimentis pupillo preſtā.⁊ per dicta ſupra ⁊ attento ꝙ de his non ſolent fieri inſtrumenta:⁊ attenta qualitate dicti ſer Antonij qui prout dicitur reputatur fidelis mercator ⁊ fidedignus videſ ꝙ iudex debeat arbitrari ſm qualitatem perſone dicte domine Catherine ꝙ ſit ſtandū dicto libro cum iuramento ipſius ſer Antonij ſaltē probato ꝙ dicta dña Catherina habuit annulos veſtes ⁊ iocalia que veriſimiliter probari poſſunt:lz per teſtes idoneos veriſiſr probari nequeant quot iocalia habuerit aut quot annulos aut quot veſtes:q2 nō ſolet ſup his adhiberi teſtes:⁊ ſi ab alijs videntur cōiter non ſolēt reduci ad memoriā:ita ꝙ de facili probari non poſſunt per alios ꝙ̄ per illos de domo.

r ¶ Et ad probandū ea que de facili probari nō poſſunt niſi per illos de domo tunc domeſtice perſone ſunt idonei teſtes.l.conſenſu cum ibi notatis.C.de repu.lz alſs non ſint idonei teſtes.l.etiam.C.de teſti.⁊.l.pe.ff.eo.ti.idcirco videſ ꝙ quo ad iuuandum fidem libri rationū etiam iuramentū ſer Antonij:debeant ēt admitti frater ipſius ⁊ vxor fratris qui poterunt deponere de qualitate ⁊ quantitate veſtium annulorum ⁊ iocalium ⁊ quis illa fecerit.

s ¶ Ex quo enim doc.volunt ꝙ in his plerunqꝫ ſtetur iuramento patris propter difficultatem probationum quanto fortius debēt admitti ad iurādū perſone domeſtice ipſius partis:⁊ maxime q2 poteſt probabiliter dici ꝙ dicte expenſe ſingulariter conſiderate forte non cenſebunſ magne expenſe:ꝙ tamen verum ſint magne vel parue relinquitur arbitrio iudicis ꝓut dixit glo.in.l.hactenus.ff. de vſufruc. ⁊ Ang.in.d.§.in computatione quibus omnibus conſideratis puto ꝙ iudex in predictis debeat ſtare libro rōnū dicti ſer Antonij cum eius iuramento maxime cōcurrētibus ēt iuramentis fratris ⁊ vxoris ipſius fratris:lz ſuper his non poſſit dari certa doctrina:q2 dꝫ attendi qualitas perſonaꝝ ⁊ quantitas expenſarū ⁊ veriſiſria prout dicebat Bal.in.d. rubrica.C.de fide inſtru. Laus deo.

¶ Neptis ex fratre an ſuccedat patruo excluſis agnatis exiſtētibus in remotiori gradu ꝙ̄ neptis:ſtāte ſtatuto ꝙ agnati excludant feminas cognatos ⁊ matrem.

¶ Conſilium. lxxxiij.

In nomine dñi noſtri

l Ieſu chriſti.¶ Licet in hac conſultatione videatur prima facie dicendum ꝙ dicta Mābilia neptis ex fratre vtrinqꝫ coniuncto dicto Nicolao nō ſuccedat ſaltē ſi dotata fuit nam ſtatutum excludit filias:⁊ alias deſcendentes ſi ſunt dotate ⁊ extant agnati vſqꝫ in tertium gradū ſm ius canonicū computandū ſi excludit filias abſurduz videretur ꝙ non excluderet tranſuerſales.

a ¶ Et argumentū ab abſurdo eſt efficaciſſimū in iure.l. nā abſurdū de iure patro.⁊.l.ſcire oportet.§.aliud ō excu. tu. adeo ꝙ etiam lex correctiua extendiſ ad caſum in verbis legis non cōprehenſum per no.per glo.in cle.fin.de reſcrip. prout per dicta iura ⁊ dictas gl.determinat Imo.in.l. ſi do §.de viro.ff.ſolu.matri.in.vij.⁊.viij.col.allegat Bar.id velle in.l.oēs populi.de iuſti.⁊ iure in.vj.q.principali ⁊ Bal. in.l.non dubium.C.de.ll.facit.l.ſi viua matre.§.in nepotibus.C.de bonis mater.vbi imperator reputat incōueniēs ꝙ filij ſint deterioris cōditionis ꝙ̄ nepotes fortius inconueniens reputari deberet ꝙ deterioris cōditionis ſint filie ꝙ̄ nepres trāſuerſales.ſi itaqꝫ dicta neptis ex fratre eſt dotata excludatur prout excluderetur ſi eſſet filia:preterea dictum ſtatutum habet duo capita vnū excluſiuū filiaꝝ aliud incluſiuum agnatorū ex capite incluſiuo inuitat agnatos ⁊ inuitando agnatos cenſetur ceteros excludere:q2 nō poſſunt plures inſolidum ſuccedere.l.ſi hereditatem.ff. de caſtren.pecu.⁊.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.cōmodati prout hac rationem ponderat Bar.in.l.ij.§. videndū ff.ad tertu.per eam concludēs ꝙ ſi ſtatutū ſtantibus agnatis excludens matrem ex capite incluſiuo agnatorum cēſentur excluſi alij agnati ⁊ dictam rationem capitis incluſiui ponderant etiam Bal.⁊ Saly.in.l.maximum viciuz.C. de libe.prete.⁊ eam ponderat etiam idem Bal.in.l.ſi vero.§. de viro.ff.ſolu.matri.quem ſequiſ ibi Imo.⁊ tangit eā etiā idē Bal.in.l.ſi defunctus.C.de ſuis ⁊ legi.item dato ꝙ dicta Mābilia neptis non excluderetur vigore dicte prime particule dicti ſtatuti videtur nihilominus excludenda vigore vltime particule dicti ſtatuti:etiam ſi dicta Mambilia non erat dotata:nam dictuz ſtatutum inuitat proximiores agnatos vſqꝫ in tertium gradum:vt ſupra computandum qui pſupponunſ extare: nec videſ ꝙ illud maſculinū agnati cōprehendat agnatos:⁊ ſic comprehendat dictaꝫ

Mã ꝓbiliam nõ videt̃ eadẽ rõ in femina ꝓut in maſculo.

b ¶ Quia dictum ſtatutum videtur factum pro conſeruan-
da agnatione vt per Jaco. de are. ⁊ Cyn. in. l. ſi publico. C.
de adulteriis vt familiarum. ⁊ ſic agnationum vt pp diui-
tias dignitas ſit ſalua quod publice intereſt. l. j. §. ſed ⁊ ſi
ſeruus vĩculo publice. ff. de vẽ. inſpi. ⁊ fac̃ qđ notat̃ p bal.
in. l. j. C. que ſit longa ↄſuetudo ⁊ qđ p eum in. d. l. maximũ
vitium. ⁊ ꝙ per eundem in. l. nõ dubiũ. §. de. ll. ⁊ qđ p Jo.
and. in addi. Spe. in rubrica de ſucceſ. ab inteſtato.

c ¶ Conſtat autem ꝙ per feminam non cõſeruatur agnatio
ꝓut per maſculos: inam per deſcendentes maſculorum con
ſeruatur agnatio ⁊ nõ per deſcendentes feminaꝝ. l. ꝓnun-
ciatio. ff. de verbo. ſigni. ⁊ l. ſunt autem agnati. ff. de legi. he
redi. ⁊ inſti. eo. ti. §. preterea in materia differenti maſculi-
num nõ cõcipit femininũ. l. ſi. ff. de tute. ⁊ per Bar. in. l. j.
ff. de verb. ſigni. ⁊ per doc. in. c. generali de elec. lib. vj. per
Angel. Salyc. ⁊ modernos in. l. quicũqꝫ. C. de ſeruis fugi.
adeo ꝙ per ſtatutum ꝙ frater excludens matrẽ frater nõ
concipit ſororem ꝓut inquit Bal. in cõſi. mihi. cccxxxiij.
incipiente viſo ſtatuto ſed iſta materia ſucceſſionis ab in-
teſtato videtur differẽs apud ipſos ſtatuentes cũ in. c. ſta-
tuti ꝓxime precedente excludat filias feminas ꝓpter ma-
ſculos agnatos eiuſdẽ gradus: ideo ꝓpter illud maſculinũ
agnati poſitũ in ſcđo capl'o dicti ſtatuti nõ videt̃ ꝙ inclu-
dat agnatas. ⁊ maxĩe vt reſtringat̃ correctio dicti ſtatuti.

d ¶ Et maxime quatenus excludit matrẽ que excluſio videt̃
irrationabilis ⁊ odioſa odio irrationabili iuxta no. p Bal.
in. l. quicũqꝫ. C. de ſer. fugi. quatenus dicit qđ ſtatutũ exclu
dens auũ maternũ ꝓpter patruũ nõ excludit auiã mater-
nã: q: cenſet̃ odioſum odio irrationabili ſm eum: ⁊ ſic ma
ſculinũ nõ ↄcipit femininũ: lꝫ in feminino ſubſideat rõ ⁊
aliquo reſpectu maior: vñ multofortius videt̃ qđ in hmõi
ſtatuto maſculinũ nõ ↄcipiat femininũ cũ in femina mili
tet minor rõ excludẽdi cũ lꝫ ſit agnata: tñ nõ pſeuerat̃ per
eã ꝓut p maſculos: ⁊ ſi maſculinũ nõ concipit femininũ p
ↄñs inuitant̃ maſculi non femine: ſi maſculi inuitant̃ ergo
ceteri cenſeant̃ excluſi ex capite incluſiuo per ſupradicta.

e ¶ Et maxime q: fortius videt̃ ius matris in ſucceſſione
filij q̃ ſororis vel neptis ex fratre cum matri debeat̃ legit
tima ⁊ mater querelat teſtm̃. l. j. ff. de inoffic. teſtã. ⁊ l. papi-
nianus. §. ſed nec impuberis. ⁊ ti. ⁊ hodie dicit teſtm̃ nullũ
ſi exheredat̃ vel preterit̃ nõ expreſſa cauſa in auc. vt cuꝫ de
appel cogno. §. ⁊ h qdẽ de parentũ iũcto ſequenti. §. ſi aũt
h nõ fuerint obſerua que iura nõ competunt nepti ex fra-
tre: ſi itaqꝫ excludũt matrẽ que hꝫ potẽtius ius pariter ex-
cludãt neptẽ ex fratre que nõ hꝫ adeo potẽs ius preterea
maſculi agnati vſqꝫ in dictũ tertiũ gradũ ſm ius cañ. cõſti-
tuti vincũt filias dotatas vt in pmo capite ſtatuti. ergo vo
cant etiã neptes ex fratre que vincunt̃ a filiabus etiã dota-
tis aũt. in ſucceſſione de ſuis ⁊ leg. ⁊ auc. ceſſante. C. de le-
gi. heredi. quia ſi vinco vincentem te. ergo vinco te. l. de ac
ceſſionibus. ff de diuer. ⁊ tempora. preſcrip.

f ¶ Tamen his non ob. contrarium puto aperta fronte con-
cludendum: naꝫ ſtatutũ non excludit in aliqua ſui parte ſo
rorem vel neptem ex fratre: q: de ea non loquit̃ ar. l. ſi vo
§. de viro. ff. ſo. ma. ⁊ l. ſi ſeruum. §. non dixit ptor. ff. de ac-
qui. here. cum ſi. nec eſt eadem ratio excludendi neptem ex
fratre que eſt excludendi matrem ⁊ cognatos. nam mater
non eſt agnata. ⁊ de iure. xij. tab. nõ ſuccedebat ipſa nec ce-
teri cognati inſti. ad tex. in pn. ⁊ inſti. de ſucce. cogna. i pn.

g ¶ Neptis aũt ex fratre vtrinqꝫ coniuncto eſt agnata quia
coniuncta ex linea maſculina. d. l. ſunt aũt agnati de legi. tu
to. ⁊ omni iure antiquo ⁊ nouiſſimo excludit ceteros agna
tos vlterioris gradus per iura vulgaria ⁊ in ea militat fa-
uor agnatiõis ex quo ẽ agnata lꝫ magis militet in maſculo.

h ¶ Et alſo habemus qđ lex extenditur a paritate rationis
etiam ad caſum vbi non militat tam efficax ratio vt eſt glo.
not. quam gloſ. ⁊ docto. ſequuntur in. l. vnica. C. de his qui
ante apertas tab. ⁊ attento ꝙ maſculinum regulariter con
cipit femininum maxime prolatum in diſpoſitione iur̃ per
iura vulgaria poſſet probabiliter attentari ꝙ illud verbum
agnati poſitum ſtatuto comprehenderet etiam agnatas at-
tento maxime ꝙ mater non excluditur in totuꝫ ⁊ ꝙ per h
reducimur ad ius antiquũ. xij. tabu. quo iure iſta neptis ex
fratre excludebat matrem facit qđ no. gloſ. in. c. ſtatutum el
primo de preben. lib. vj. ſuper verbo numerandum.

i ¶ Dicens qđ ius nouum derogans iuri antiquo qđ ius
derogabat antiquiori iuri eſt extendẽdum. q: l. de facili re-
uertitur ad ſuam primeuã naturam tamen cum moderami
ne. xxv. di. cañ. cum ab exordio. ⁊ l. ſi vnus. §. pactus ne pe
teret ver. ꝙ in ſpecie dotis. ff. de pac. Et attento ꝙ princi-
palis intentio eſt fauere agnatis ⁊ hoc reſpectu videtur fa
uorabile prout huiuſmodi ſtatuta eſſent fauorabiliora di-
cit Bal. in. l. j. C. de ſacroſan. ecc. ſaltem ex capite incluſiuo
per Bal. poſt glo. ibi in. l. venia. C. de in ius vocan. dicens
ꝙ ſtatutũ excludẽs filias pp filios maſculos ex parte filioꝝ
qui inuitant̃ cẽſet̃ fauorabili ex parte filiarũ que excludunt̃
cenſet̃ odioſum. ⁊ idẽ not. Pau. de caſt. in. l. ſi. C. de ſuis ⁊
leg. facit ẽt qđ no. Bal. in. l. is quidẽ. C. qui nõ poſſunt ad
liberta. perue. dicens ꝙ ſtatutum ꝙ frater excludat ſororeꝫ
⁊ hmõi q̃trum ad intentionẽ ſtatuẽtis intelligit̃ fauorabi-
le potiuſq̃ odioſum: nã intelligit̃ ſtatutũ fauorabile lꝫ fa-
uor ſit cã odij ſm eum. ſecus autẽ in ſtatuto qđ excluderet
filiã q: aufert dominium filie in poteſtate qđ eſt odioſum. l.
maximum vitium. C. de libe. prete. ⁊ l. in ſuis. ff. eo. titu. ſm
eundem Bal. in. d. l. is quidem. ⁊ idẽ in dicto ſecundo mẽ-
bro dixit Bal. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. col. xv.
⁊ vbi ſtatuentes voluerunt non comprehendi feminas ex
preſſit adiungendo verbum maſculis. ideo potuiſſet idem
exprimere in caſu ſequenti: ſi voluiſſet feminas non com-
prehendi ſub verbo agnati. Et inſuper in caſu precedenti
ſm dictam theoricam Bal. ſtatutũ eſt odioſum: quia agit̃
de excluſione filiarum ſiue ſint agnate ſiue cognate nõ ita
in caſu ſequenti vbi agitur de excluſione cognatorum dũta
xat: ⁊ ſi ſtatutum in dicto ſecundo mẽbro ſub verbo agnati
comprehenderet etiã agnatas ſtaremus claro ꝙ dictũ ſta
tutum in dicto ſecundo mẽbro includeret: nõ aũt exclude
ret dictã neptẽ. hoc tñ ꝙ dictum ſtatutũ in dicto ſecundo
membro. inuitat ẽt agnatas ad excluſionem matris ⁊ alio-
rum cognatorum non firmo nec expedit: quia non agit̃ de
excluſione predictorum ⁊ ſatis eſt dicte nepti ꝙ non exclu
datur per dictum ſtatutum ex quo ipſa admittitur ad ſuc-
ceſſionem de iure cõi excluſis alijs agnatis vlterioris gra-
dus ſemota differentia ſexus per auct. ceſſante. C. de legi.
heredi. cum auctenticis ibi ſequentibus. qđ autẽ ipſa agna
ta non excludatur cõcludendum eſt aperte ex quo in capi-
te excluſiuo nullatenus ſub verbis dicti ſtatuti comprehen
ditur cum ſtatutum loquatur ſoluꝫ de matre ⁊ cognatis: iđ
excluſio eam nõ comprehendit cum ſit agnata: ⁊ cum non
ſit eadẽ rõ excludendi agnatos prout cognatos ex quo at-
tendit̃ fauor agnationis vt ſupra dictũ eſt. Et inſuper di-
ctum ſtatutum ſi extenderetur ad excluſionem agnatorum
eſſet correctiuum ⁊ iuris antiquiſſimi ⁊ nouiſſimi ⁊ omnis
iuris communis que correctiones ſunt pro poſſe reſtringẽ
de vt non trahant̃ ad caſum in verbis legis correctiue non
comprehenſum. l. precipimus cum ibi notatis. C. de appel.
⁊. d. l. ſi vero. §. de viro. ⁊ ibi late per Jmo. ⁊ per Bart. in. l.
omnes populi de iuſti. ⁊ iure. ⁊ per Saly. in. l. maximum vi
cium. C. de libe. prete. qđ enim non mutatur quare ſtare ꝓ
hibetur dicit tex. in. d. l. ſancimus. C. de teſta. quinimo ver-
ba improprientur vt ſtatutuꝫ minus corrigat ius cõe vt eſt
tex. in tex. in. c. cum dilectus de conſue. ⁊ ibi per doc.

k ¶ Nec a paritate vel maioritate rõnis debet extẽdi lex cor
rectiua per notata per glo. ⁊ doc. in auc. quas actiones. C.
de ſacroſan. eccle. ⁊ maxime vbi ratio nõ eſt expreſſa in ſta-
tuto ꝓut in ſimilibus terminis ponderat Bar. in. l. libero
rum. ff. de verbo. ſignifica. ⁊ facit optime glo. in. c. cupien-
tes. §. ꝙ ſi per. xx. de electio. lib. vj. ⁊ ad propoſitum reperio
collegium peruſinum alſ conſuluiſſe ꝙ ſi ſtatutum exclu-
dit matrem propter patrum non propterea excludit ſoro-
rem ex quo de ea non eſt facta mentio quod conſilium re-
fert ⁊ ſequitur Petrus de anchara. in repetitione. c. primi
de conſti. xiiij. qđ. principali ſub quarto membro principa-
li verſiculo inter conſilia collegij qđ conſilium eſt redactũ
inter conſilia Ang. in formis in ordine. ccx. incipit ſtatutuꝫ
ſupradictum primo excludit ⁊c. forte Ange. fuit ordinator
conſilij ⁊ ſibi retinuit: ideo inter conſilia Angel. fuit reda-
ctuꝫ. ſi ergo in illis terminis non excluditur ſoror: q: de ea
non eſt facta mentio: quinimo per eaꝫ patruus excluditur:
q: illa eſt proximior: ita in caſu noſtro: quia ſtatutum non
facit mentionem de nepte vel de agnatis feminis. ideo ipſe
non excludantur: ſed ipſe excludant maſculos remotiores
in gradu ſm ius cõmune. item alſ Bal. in. l. quicũqꝫ. C. de
ſer. fugi. dicit ꝙ ſi ſtatutum excludit auuꝫ maternũ propter
patruum non excluditur auia materna ſiue ſola ſit ſiue cõ-
currat cum auo materno.

l ¶ Item Bal.in.l.illaȝ.C.de colla.dicit ꝙ huiuſmodi exclu
ſiones ſtatutorum cenſenẜ quedã exheredationes ⁊ exhe-
redationes nõ trahuntur ad perſonas nõ nominatas.l.ij.
⁊.l.cum quidaȝ.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ ex his caſus in ſtatuto
nõ cõprehenſus cenſeẜ obmiſſus ⁊ pro obmiſſo hr̃ accedat
l.cõmodiſſime.eo.ti.⁊.l.ſi extraneus.ff.de condi. ob cãm.
⁊.l.ſi cum dotem in prin.ff.ſolu.ma.ad idem adducitur tex.
quem ibi ponderat Bal.in.d.l.illam vbi conſtõ que loque
batur de auunculis dicitur non trahi ad materteras:qꝛ diſ-
ſcrepat a iure cõi fortiꝰ in caſu noſtro in quo diſcrepat ma
xime ſi traheretur ad agnatas.⁊ etiaȝ de maiori preiudicio
agitur:ideo dictum ſtatutum non trahatur ad agnatas ma
xime neptem ex fratre vtrinqȝ coniuncto que ſuccedit in-
trando locuȝ fratris auc.ceſſante.C.de legi.heredi.⁊ ex his
apparet ꝙ rõ capitis incluſiui nõ cõſideratur ad excluſio-
nẽ perſone in capite excluſiuo nõ nominate:ad hoc ẽt qõ
no.Bar.in.l.i.§.filium de cõtrata.dicẽs ꝙ ſi ex forma ſta-
tuti frater conſanguineus excludit ſororem vtrinqȝ cõiun
ctam ſi concurrunt frater conſanguineus ſoror vtrinqȝ con
iũcta ⁊ mater:qꝛ mater excludit fratrem conſanguineũ de
iure cõi per auc.defuncto.C.ad tertu.frater cõſanguineus
non habeẜ in cõſideratione:ſed mater ſuccedit in dimidia
⁊ ſoror in alia dimidia prout ſi frater nõ ſupereſſet per.d.
auc.defuncto.⁊ idem ſequitur Ang.in.d.§.filium.⁊ idẽ vo
luit Bal.in.l.ſiquis filiuȝ.C.de inoffi.teſtõ.

m ¶ Etiaſ in hac ciuitate ſup ſtatuto peruſino diſponente
ꝙ non extantibus maſculis aſcendẽtibus ⁊ deſcẽdẽtibus
ſuccedant fratres ⁊ filij fratrũ ⁊ auunculi nõ ſuccedant ꝙ
per tale ſtatutum nõ excludanẜ matertere propter patruuȝ
ꝓut cõſuluerũt.d.Benedictus capra.⁊.d.Jo. petrutij pa-
tres ⁊ preceptores mei qui fuerũt conſultores integerrimi
iudicij ⁊ ſe ſubſcripſerunt omnes docto.peruſini qui tunc
erant alicuius extimationis.⁊ idem conſuluerunt clariſſi-
mi doc.d.Marianus ſuzzinus ⁊ dñs Doctius ſenenſes
⁊ dñs Franciſcus aretinus:⁊ pro dictis cõſilijs fuit. ſentẽ
tiatum in ardua cauſa ⁊ ad dictã rõnẽ capitis incluſiui: re
ſpõdeẜ ꝙ dicta incluſio eſt reſpectiua ad nominatas in ſta
tuto in capite excluſiuo ꝓut cõſiderat Bal.in.d.l.illã.⁊ in
l.qõ vo ꝯ.C.de.ll.nec dictã rõnẽ capitis incluſiui cõſide-
rat Bal.in.d.l.quicũqȝ.⁊ in.l.ſi defunctus.C.de ſuis ⁊ le-
gi.⁊ in.l.ſiquis vel ſi qua.C.ad tert.⁊ in.d.l.ſiquis filiũ nec
illã etiã conſiderat Pau.de caſt.in dictis iuribus ponens
ſuas theoricas:nec etiã Raph.ful.in.d.l. illã.nec Salyc.in
d.l.maximũ vitiũ conſideraẜ.ergo dicta rõ aliqñ non ſem
per vt deprehẽdiẜ ex notatis per doc.in locis preallegatis.
⁊ per ſupradicta dicendũ eſt ꝙ non attendiẜ dicta rõ capi-
tis incluſiui in terminis noſtris.

n ¶ Nec ob.ꝙ videẜ maior rõ excludẽdi neptẽ ex fratre ꝙ̃
matrẽ:qꝛ lȝ aliquo reſpectu videreẜ maior rõ excludendi
matrẽ ꝙ̃ ſororẽ vel neptem ex fratre ſi mater excludereẜ in
totũ:tñ alio reſpectu videẜ maior rõ excludẽdi matrem ꝙ̃
ſororẽ vel neptẽ ex fratre ea rõne:qꝛ in ſtatuto ponderatur
rõ agnationis que militat in ſorore ⁊ nõ in matre. Et iſup
mater e nõ excludit in totũ:⁊ ſi dicta neptis vel ſoror exclu
dereẜ ex capite incluſiuo excludereẜ in totũ. Et maxime
hoc eſt dicendũ cũ mater nõ ſuperſit que excludiẜ a ſtatuto
qõ plurimũ eſt ponderandũ ꝓut ponderat Bald.in.d.l. ſi
defunctus ⁊ Pau.de caſt.in.d.l.illã.⁊ per hec pȝ ꝙ nõ ob.
dictũ ſcõm mẽbrũ ſtatuti ꝙ agnati vſqȝ in tertiũ gradũ ſuc
cedat excluſa matre ⁊ ceteris cognatis ⁊ facit vltra iaȝ dicta
ꝙ ex quo cognatos excludit nõ cognatos nõ excludit arg.
l.cum pretor de iudi.⁊ ſimilibus.

o ¶ Nõ ob.primũ mẽbrũ ſtatuti ex quo filie non ſuperſunt
nec ar.a paritate vel maioritate rõnis admittiẜ ad iuris cor
rectionẽ ad caſum ad quẽ vba nõ pñt adaptari aliqua ẽt in
ꝓpria ſignificatiõe maxie vbi rõ nõ eſt expreſſa p dicta ſu
pra:nec rõ illa ſi vinco vincentẽ te.ergo vinco te vincẽtem
militat in caſu iuris correctiuo ſaltẽ qñ ille qui me vinceret
nõ eſt in medio p no.per Bal.in.d.l.ſi defunctus.⁊ Pau.
de ca.in.d.l.illã.⁊ dicta ſupra proxime:ꝑterea ⁊ ipſa neptis
poſſet dicere agnatis vlterioris gradus ego vinco vos.ergo
vinco filias dotatas que vincunẜ a vobis:⁊ ſiſteȝ allegatio
nẽ facere poſſent filie dotate ſi cõcurrẽt cũ agnatis cõpre-
hẽſis in ſtatuto ⁊ cũ ſorore vel nepte ex frẽ:nã poſſent di-
cere agnatis ſoror ⁊ neptis ex frẽ vincũt vos agnatos nos
vincimus eas.ergo ⁊ nos vincimus vos ꝓut cõtingit i ter
minis.l.j.§.ſi ſit agnatus.ff.ad tert.⁊ i terminis.l. eqſſimũ
eo.ti.q̃ ꝑplexitates militãt qñ tres ꝑſone cõcurrũt que in-
uicẽ ſe excludũt:ita ꝙ nulla ꝑſona repiẜ q̃ ab aliqua ꝑſona
ex eis nõ vincaẜ ⁊ q̃ alterã ex eis nec decet ꝙ oẽs excludã-
tur nec ꝙ oẽs admittanẜ quo caſu loquunẜ.d.§.ſi ſit agna
tus.⁊.d.l.eqſſimũ ⁊ termini bal.in.d.l.ſi defunctꝰ.d.l.ſiqs
vel ſi qua.⁊.d.ſiqs filiũ i qbꝰ locis bal.variauit ⁊ i dcis ter
minis bar.⁊ Ang.i.d.§.ſi filiũ dãt hãc theoricã ꝙ ſi remo-
tior me excludit cũ q me excludit ſuccedẽdo in locũ eius q
me excludit:⁊ tũc mihi ꝑferẜ ałs ſecus ſm eos:ſed in termi
nis huius ſtatuti iſta agnati nõ vocanẜ tanq̃ intrãtes ſeu
ſuccedẽtes in locũ filiarũ que eẽnt dotate:qꝛ ſtatutũ id nõ
dicit nec rõ ad id aſtringit.ergo nõ militat in noſtris ter-
minis illa rõ ſi vinco vincẽtẽ te.ergo vinco te duplici rõne
prout ſumiẜ ex ꝑmiſſis vna:qꝛ filie que vincerẽt ſororẽ vel
neptẽ ex frẽ ſi ſunt i medio:⁊ ſic ñ vicunẜ ab agnatis maſcu
lis alia:qꝛ agnati nõ excludũt ſuccedẽdo i locũ filiaꝝ ꝓut i
termis.d.§.ſi ſit agnatꝰ ipe agnatus q excludit illũ patrẽ:
qꝛ nõ ſuccedit i locũ pris:iõ nõ excludit mrẽȝ:lȝ mr̃ exclu
dereẜ a prẽ ſi nõ eſſet agnatus in medio. Et ſi dicaẜ in.d.l.
eqſſimũ nõ appet ꝙ auus manumiſſor ſuccedat in locũ pa
tris puta ꝙ bar.⁊ ang.ꝯſiderauerit ꝙ auus ⁊ pr̃ eius d cu-
ius hr̃ditate agiẜ ſunt ambo ipſi aſcẽdẽtes eiuſdẽ linee ⁊ in
ter ſe ſunt pr̃ ⁊ filiꝰ cẽſenẜ eadẽ ꝑſona.l.ſi.C.de impu.iõ ꝺ
facili poſſit ꝯſiderari ꝙ vnus ſuccedat in locũ alterius ex-
quo cẽſenẜ vna ꝑſona:⁊ qꝛ in hñtibꝰ ſymbolũ.i. ſilitudinẽ
facilis ẽ trãſitus.l.in rẽ actio.§.itẽ quecũqȝ.ff.de rei vẽ. iſta
vt arbitror fuit ꝯſideratio bar.licꝫ ipſi nõ aperiãt nec repe-
riã ab alijs declaratũ:⁊ lȝ ego aliã intelligẽtiã habeã ad.d.
l.eqſſimũ.⁊.d.§.ſi ſit agnatus quã legẽdo poſui i.d.l. ſiqs
vel ſi qua.tertia ẽt rõ facit ꝙ dictũ caput dicti ſtatuti non
obſtet dicte nepti vel ſorori ſi ſupereſſet:qꝛ filie excludunẜ
ꝑp qualitatẽ qꝛ dotate:ideo non debet excludi alia perſona
lȝ inferior qui non habet illam qualitatem.

p ¶ Prout bar.ſimilem theoricã tradit in ſimi in.l. liberorũ.ff.
de ver.ſig.dicẽs ꝙ lex loquẽs de filio cũ aliqua q̃litate nõ
trahiẜ ad eius filiuȝ:⁊ ſic nepotẽ cui non ineſt illa qualitas
ad hoc qõ no.Bal d.in.d.l.maximũ vitiũ dicẽs ꝙ lȝ ſtatu-
tũ excludẽs filiã trahaẜ ad nepotẽ:ex ea tñ ſecus eſt ſi ſtatu
tũ excludit filiã dotatã.⁊ lȝ Saly.eũ impugnet:tñ ibi legẽ-
do defenſaui ab obiectis ad ꝓpoſitũ dictũ ſtatutũ loquẽs
in filiabus dotatis nõ trahaẜ ad ſororẽ vel neptẽ ex fratre
nõ dotatas.⁊ ſi dicaẜ forte fuerũt dotate rñdeẜ ꝙ nõ cen-
ſenẜ dotate ſi nõ fuerũt dotate ab eo d cuius hr̃ditate agiẜ
ꝓut hoc voluit bal.in.l.j.C.de legi.hr̃.p ibi no. ⁊ idẽ tȝ ibi
Pau.de ca.⁊ idẽ tenuit ibi Guido.de ſuza.remanet ergo
cõcluſio ꝙ dicta neptis ex fratre ſuccedat iſolidũ excluſis
agnatis remotioris gradus ⁊ ſi ſoror ſupeſſet pariter ſuc-
cederet ⁊ cõcurrerent p.d.auc.ceſſante. Laus deo.

¶ Stãte cõpromiſſo de quo in prin.ꝯſi.an hoies vicariatꝰ
mundauij poſſint dare dãnũ cũ eorũ aialibus in poſſeſſiõi
bus ciuitatis fani. Et an fanẽſes poſſidẽtes bona in diſtri-
ctu dicti vicariatus poſſint cogi ad collectas per hoies di-
cti vicariatus vigore priuilegij eis cõceſſi nõ obſtãtibus ſta
tutis ⁊ conſuetudine ciuitatis fani.

¶ Conſilium lxxxiij.

In nomine dñi noſtri

l ieſu xpi. ¶ Circa primũ cõſultatiõis articu-
lũ premitto ꝙ ꝯctus initi per hñtes ꝑtãteȝ
legis condende hñt vim legis.l. ceſar.ff. de
publica.⁊.l.antepenul.C.de dona.inter vir
⁊ vxo.cũ itaqȝ dicte cõitates cõtraxerint cõpromittendo ⁊
incõpromiſſo ꝓmittẽdo ſeruare laudũ ferẽdũ p arbitros:
ideo videẜ ꝙ dictũ laudũ ſit ſeruãdum ⁊ per dictas cõita-
tes in vniuerſo ⁊ per ſingulares perſonas dictarũ vniuerſi
tatũ que liganẜ earũ.ll.municipalibus cũ oẽs populi ſtatu
ta condere valeant.l.omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iur.⁊ inſti.
de iure natu.gẽ.⁊ ciuili.§.ſȝ ius quidẽ ciuile.⁊.l.lege muni
cipali.ff.de decre.ab ordi.fac.ideo dictum laudũ tanq̃ lex
videẜ ſeruandũ inter nõ cõpromittentes p ꝑdicta ⁊ inter
cõpromittentes ſeruandum eſt iure ꝯctus.⁊ licet lauda de
iure nõ obligent ſȝ eis pareaẜ metu pene.l.diẽ proferre.§.
ſtari.ff.de arbi.⁊ ꝯñr nõ pareaẜ virtute cõpromiſſi: ſȝ timo
re ſtipulationis penalis:tñ id procedit:qꝛ compromiſſa ſo-
lebant fieri nudo pacto ſecus vbi fiebant per ſtipulationeȝ
d.l.diem proferre.§.fina.⁊ ibi Barto.ex pacto enim nudo
de iure ciuili non oritur actio.l.legem.C.de pac.⁊.l.iuriſgẽ

tium.§.ſ; cu; nulla.⁊.§.igiẗ nuda.⁊.§.ſequẽti.ff.eo.titu.ſe
cus eſt de iure canonico ſm cõem fere oium canoniſtarũ
ſniam.p.c.extra.eo.ti.⁊ in.c.p tuas extra de arbi.qd ius ca
nonicum ſeruãdũ eſt i ciuitate fani cũ ſit de terris eccleſie
per no.per glo.in.c.ij.de reg.iur.lib.vj.⁊ in.c.ij.de arb.eo.
li.⁊ p Bar.⁊ Bal.in.l.puilegia.de ſa.ſan.eccle.⁊ cañ.i.c.
j.de noui.ope.nũ.⁊ inſuper in inſtrũs hodie cõiter adijci
tur ſtipulatio:iõ cõcludẽdũ q vigore ſtipulatiõis aſtrigã
tur nõ ſolum vniuerſitates quarũ noie fuit factum cõpro
miſſum:ſed ẽt particulares pſonas de dictis vniuerſitati
bus quibus ipſe vniuerſitates poterãt legẽ imponere:cu;
itaq; in dicto laudo ptineaẗ q hoibus vicariatus liceat li
bere ⁊ ipune paſturare cũ eoꝝ aialib' oibus i territorio ⁊
curte fani.⁊ ſubdaẗ iteꝝ i alio loco q liceat poſſeſſorib' de
dicto caſtro mõtis belli ⁊ ville mõtis ⁊ toti' vicariat' in lo
cis pdictis dñie.⁊ tota curte ciuitatis ⁊ comitatus fani ⁊c.
paſturare libẽ ⁊ ipune ⁊c.⁊ ſic arbitri laudãtes nõ fuerũt
cõtẽti vbo libere q nõ vr̃ ſignificari in eo qd nõ põt fieri ſine
metu pene.ſed voluerũt exprimere vbum aptum ⁊ clarum
impune.⁊ vt aliqd opereẗ d; intelligi q liceat etiã ſi actus
eſſet alias puniẽdus put eſt dãnum dare:nã dãnũ datum
puniẗ nõ ſolum iuribus municipalibus:ſ; iure cõi ciuili
ter p legẽ aqliam.l.ſi ẽ mella.§.pena.ff.ad.l.aq.⁊ quaſi p
totũ.⁊ criminaliter.vt p gl.⁊ Bar.in.l.ſi.ff.de priua.delic.
ideo cẽſeatur ɔceſſu; p dictũ q liceret impune facere actũ
alias punibilẽ.⁊ ſic dare dãnũ vt verbum illud impune ali
qd opereẗ put decet.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c.ſi papa de priuile.
li.vj.⁊ ſi dicatur dicta verba reſtringi dñt per illa vba ho
neſto tñ modo ⁊ ſine detrimẽto particularium pſonarũ ⁊c.
Reſpondetur q illa vba ponũtur in vno capitulo non in
alijs.⁊ in illo capitulo nõ poniẗ verbum impune put po
niẗ in ſequẽtibus capitulis:ideo illa verba honeſto tñ mõ
⁊ ſine detrimẽto ⁊c.moderent ⁊ reſtringãt illud capitulum
⁊ nõ alia capitula ſequentia diſtincta habentia orationes
pfectas iuxta not.per Bar.in.l.j.in prin.ff.de publica.⁊ in
l.in repetendis.ff.de lega.iij.quod maxime videtur dicẽ
dum.q: cõiter contingere videtur q paſturãdo aialia dant
dãnum ſaltem in comedẽdo herbam que poſſet eſſe vtilis
p vberiori paſtura aliorum animalium ⁊ pro faciendo fe
num.⁊ ſic cenſeatur permiſſum paſturare etiam cum dam
no ⁊ detrimento aliorum impune.alś illa permiſſio vide
retur inanis ⁊ fruſtratoria.

a ¶ His tamẽ nõ obſtãtibus ɔ̃trium puto aperta frõnte cõ
cludẽdum:permittitur.n.p dictum laudum q hoibus vi
cariatus liceat paſturare impune in territorio fani.nõ aũt
permittiẗ dãnum dare:nec eſt veriſimilr̃ q laudãtes vo
luerint q plus liceret in territorio fani hominibus vicaria
tus q̃ ipſis fanẽſibus.nec id ſolet fieri.

b ¶ Et in generali cõceſſiõe nõ veniũt que ɔcedẽs nõ eẽt
veriſimiliter in ſpecie ɔceſſurus.regula in generali in.vj.c.
ij.de offi.vica.eod.lib.l.obligatione generali.ff. de pigno.
ideo ſub illa generalitate verborum non veniat damnum
dare per dicta iura:⁊ quia ſolet inſpici quod eſt veriſimi
le ⁊ quod fieri ſolet.l.in obſcuris inſpici.ff.de reg.iuris. ⁊
c.inſpicitur eo.ti.lib.vj.nec indefinita oratio eqpollet vni
uerſali ex vi verborum:ſed ex interpretatiõe ⁊ ex humani
tate tex.eſt i.l.ſi ſeruitus.de ſerui.vrba.predio.⁊ no.Bal.
⁊ Ange.⁊ Raph.ful.ibi ⁊ Petrus de bellapertica. Bar.⁊
Imo.in.l.ſi pluribus de lega.ij.⁊ tũc equipollet vniuerſali
quando eſt eadem ratio ⁊ conditio omnium que ſub vni
uerſali comprehenduntur prout notãt gloſ.⁊ Bal.in.d.l.
ſi pluribus Dy.in rubrica de reg.iur.in.vj.Bal.⁊ Ang.in
d.l.ſi ſeruitus.glo.⁊ doc.in.c.vt circa de elect.lib.vj.ſed
ire redire cum animalibus ⁊ paſturare poteſt fieri non dã
do damnum.⁊ damnum dando ⁊ nõ eſt eadem ratio ⁊ con
ditio predictorum.

c ¶ Quia dare damnum eſt delictum ⁊ de genere prohibi
torum ⁊ ire redire ⁊ paſturare nõ eſt de genere phibitoꝝ
iõ illa indefinita verba laudi non equipolleãt vniuerſali:
ſed reſtringanẗ ad ea in qbus rõ magis ſuadet ⁊ in qbus
cõuenit humanitas.⁊ ɔ̃ñr non trahantur ex interpertatiõe
ad damnũ datum in quo nõ cadit eadem rõ prout in ſim
plici paſtura.nec cadit humanitas cũ nõ ſit humanũ alteri
dare damnũ vt de ſe cõſtat.⁊ ppea nõ cẽſeatur permiſſum
hominibus caſtri vicariatus cum eorum animalibus dare
damnum per verba indefinita dicti laudi per predicta.

d ¶ Et q: indefinita oratio cenſetur obſcura. vt.d.l.ſi ſer
uitus.⁊ verba obſcura ſnie reſtringuntur.l.paulus rñdit
eos.ff.de re iudi.⁊ in.l.j.C.ſi plures vna ſnia.⁊ cũ ſint ob
ſcura militãt que habẽtur in.d.l.in obſcuris inſpici.⁊ in.d.
c.inſpiciẗ.⁊ inſuper nõ eſt veriſimile q id qd cõprehẽdaẗ
in cõpromiſſo cũ veriſilr̃ nõ verteretẗ cõtrouerſia inter di
ctas vniuerſitates vtrũ liceret adinuicẽ dare dãnũ ⁊ com
promiſſa fiũt ſup his in qb' verſaẗ cõtrouerſia.p id qd ha
beẗ in auc.ſi vo cõtigerit.C.de iud.iũcta.l.j.ff.de tranſac.

e ¶ Et laudũ datũ vltra id qd venit in cõpromiſſo eſt peni
tus nullũ.c.examinata.de cõfir.vtili vel inutili. ois enim
ptãs arbitri pẽdet ex cõpromiſſo.l.nõ diſtiguemus.C. de
offi.ff.de arbi.⁊.l.ſi cũ dies.§.plenũ.e.ti.pterea nõ eſt ho
neſtũ dare alteri dãnũ ⁊ in dicto laudo apponuntur dicta
verba honeſto tñ modo que verba l; apponanẗ ſolũmodo
in primo capitulo.tñ cẽſetur repetita in ſequẽtibus capitu
lis q: dcã in vno caplo cẽſenẗ repetita in ſequẽtibus ſi cõ
cernũt iuris diſpõnẽ.inſti.de lege aq.§.hoc tñ capite.⁊.ff.
eo.ti.l.quẽadmodũ.§.fin.⁊ no.Barto.in.l.prot ait.el.ij.§.
eritq; dñs.ff.vi honorũ raptorũ:qd maxime videẗ dicẽdũ
q: in ſequẽtibus capitulis cõprehẽdunẗ etiam homines ca
ſtri ſancti cõſtãtij de qbus loquiẗ dictum primu; capitulũ.
⁊ ppterea ſi in ſequẽtibus capitulis nõ cenſerenẗ repetita
dicta verba liceret dictis hoibus dicti caſtri ſancti cõſtan
tini put alijs ẽt nõ honeſto mõ paſturare ⁊c.⁊ ſic dcã vba
honeſto tñ mõ appoſita in dicto primo capitulo eſſent ſup
uacua q non eſt dicendum per.d.l.ſi qñ.⁊ per.d.c.ſi papa.

f ¶ Et qd per Bal.in rubrica.C.de fide inſtru.qui dicit,q
nullũ verbũ inſtrumẽti d; cenſeri poſitum ſine virtute ali
quid operãdi.preterea in ſequẽtib' capitulis referunẗ cl'e
poſite in dicto.c.nam in proximo ſequẽti capitulo ponunẗ
illa verba mõ ⁊ forma predictis que verba comprehẽdunt
dictas clauſulas honeſto tñ mõ ⁊ ſine detrimẽto ⁊c.ex quo
dictus modus ⁊ forma erat ſupradictus.⁊ in alio ſequenti
capitulo ponunẗ dicta verba vt ſupra dictũ eſt per que ver
ba referunẗ dicte due clauſule honeſto tñ modo ⁊ ſine de
trimẽto ⁊c.ex quo dicta verba in fine poſita cenſeri debẽt
relata ad oia precedentia.l.talis ſcriptura.de leg.j.⁊.c.ſecũ
do requiris.⁊.c.inquiſitioni.de appel.cum concor.⁊ quia
ſunt indefinita equipollẽt vniuerſali.d.l.ſi pluribus ⁊ cañ.
ſi romanoru;.xix.di.cum ſit humanũ q dicte clauſule repe
tanẗ in ſequẽtibus ⁊ nõ liceat dare dãnum maxime parti
cularibus hominibus nec cenſeatur permiſſu; hominibus
vicariatus facere in alieno territorio qd non eſt eis permiſ
ſu; gerere in proprio territorio ⁊ plus ſibi liceat in locis in
quibus erat dñia q̃ in locis eorũ proprijs in quibus nulla
erat differẽtia:que quidẽ ſunt ab omni honeſtate ⁊ a veriſi
mili aliena.ex quibus eſt cõcludendũ q nullo pacto cenſea
tur eis permiſſum:nec eis l; vigore dicti laudi dare dãnu;
in territorio vel cõmunitate ciuitatis fani:ita q ſi damnu;
dant poſſunt puniri in territorio fani.

g ¶ Cum ratione delicti quis ſortiatur forũ in loco delicti.
l.j.⁊ auctentica qua in prouincia.C.vbi de crimine agi op;.
⁊ maxime nõ licet impune dare dãnum particularibus ho
minibus qui particulares hoies nõ compromiſerunt. ⁊ at
tenta ſupradicta cl'a dicti laudi ⁊ ſine detrimẽto particula
riũ perſonarũ ⁊ hominũ poſſeſſorũ dictorũ locorũ.l; etia;
abſq; dicta cl'a putarem idem dicendũ adeo q etiã cõmu
nitati fani non poſſint impune dare damnum homines vi
cariatus per alia ſupra adducta.

h ¶ Non ob.adducta in contrariũ.⁊ primo nõ ob.q dicebã
q ɔ̃ctus habentis poteſtatem legis cõdende habet vim le
gis ⁊ cõſequenter arctat etiam non cõtrahentes:q: ex quo
contractus ⁊ laudum vt ſupra probatum eſt nõ trahitur ad
damnum datum pariter virtus legis ad id nõ trahitur nec
eſt expeditũ q populi ſubditi eccleſie poſſint libere facere
ſtatuta abſq; cõfirmatiõe ſuperioris.de quo p bar.⁊ Bal.
in.d.l.omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iur.⁊ per Pet.de aneha.
in repe.capituli canonũ.xj.q.prin.de cõſti.nec ẽt ob.qd di
cebatur vt verbũ impune aliquid operetur.d; intelligi etiã
actu alias punibili q: reſpondetur.

i ¶ Non licet impune intrare locum alterius inuito domi
no q: incurrit crimen iniuriarum.vt eſt text.cũ glo.in.l.iij.
§.plane.ff.de acquir.rerum dominio.⁊ inſti.eo.tit.§.plane.
ita q per dictum laudu; inducitur q liceat hominibus vi
cariatus intrare ⁊ exire ⁊ paſturare in territorio fani etiam
in loco differentie libere.⁊ ſic ſine contradictione ⁊ impu
ne etiam ſi prohibeantur ⁊ ſic aliquid operatur illud ver
bum impune ⁊ refertur ad actum etiã punibilem. itẽ paſtu
rando non ſemper datur dãnum ⁊ caſu quo daretur aliqd
damnum

damnum leue paſturando herbas ſolitas paſturare pertinē
tes ad cōitatem fani:tolleraſſe cenſeretur permiſſum per di
ctum laudū:tñ ſi datur damnum in rebus non ſolitis pa
ſturare puta in furmēto ordo ⁊ hmōi non cenſ eē permiſ
ſum impune poſſe fieri per ſupradicta. Et maxime ſi ꝑdi
cta contingerint fieri in bonis particularium perſonarum
per dictam clauſulam poſitā in laudo ⁊ ſine detrimēto par
ticularū perſonarū ⁊c. ꝓpter quā clām vr̄ ꝙ nō ſit permiſ
ſum paſturare ēt ſimplicē herbā deputatā ad paſturā ani
maliū ſi paſturando inferrent aliquod detrimentum parti
cularium perſonarum in bonis eorum. vt qꝛ indigerent di
cta herba pro paſtura animalium ſuorum vel aliter.

i ¶ Circa ſcdm aūt dubium videſ dicēdū ꝙ dictū ſtatutum
cōprehēdat etiam forēſes. ⁊ ſic ipſos fanenſes habētes pre
dia in territorio vicariatus. nā vr̄ generalis conſuetudo ꝙ
forenſes collectanſ in locis vbi habent predia prout notat
Bar. in. l. libertus. §. ſola in fi. ff. ad muni. dicēs ꝙ hodie ci
uitates ſibi occupauerunt hoc priuilegiū collectādi foren
ſes pro predijs ſitis in eoꝝ territorijs. ⁊ bal. in. l. etiā in. v.
col. C. de execu. rei iu. dicēs ꝙ gn̄alis conſuetudo ſeruat ꝙ
vbi qs poſſidet ſibi ſoluat collectas ⁊ loqꝛtur in forēſibus.

k ¶ Et cōſuetudo generalis ꝓbari vr̄ ꝑ duos doctores cō
ſuetudinem referens. vt inquit Barto. in repetitione. l. de
quibus. ff. de. ll. ⁊ per Pau. de caſt. in cōſi. clix. qui dicit ꝙ
probaſ cōſuetudo relata per vnum famoſum doctorē. ⁊ cū
ita ſit videſ ꝙ dictum ſtatutum ſimpliciter loquens cōpre
hendat tam forenſes ꝙꝫ terrigenas.

l ¶ Nā ſtatuta debēt intelligi ſm cōſuetudinē potiuſqꝫ ſm
ius cōe. ar. l. cum delationis. §. aſinā molendinariam. ff. de
fundo inſtru. ⁊ qd per bar. in. l. labeo. de ſuppelle. leg. ⁊ l. l.
j. in prin. ff. ad legeꝫ falci. ⁊ l. ſtipulatio iſta. §. hec quoqꝫ. de
ver. ob. ⁊ per Bal. in. l. ij. in prin. C. de iura. cal. ideo dictuꝫ
ſtatutum intelligēdū videſ ſm dictam conſuetudinē. ⁊ ma
xime qꝛ dictuꝫ ſtatutū loquiſ per vniuerſale vnuſquiſqꝫ. ⁊
qꝛ vniuerſaliter loquitur nihil excludit. c. ſolite circa fineꝫ.
de maio. ⁊ obe. ⁊ c. qꝛ circa. de ele. li. vj. ⁊ l. iulianus. de legi
iij. cū ſi. ⁊ maxime qꝛ ipſi ſtatuētes:ita videnſ interpetraſſe
dictum ſtatutum iniūgēdo ex actoribus collectarū ꝙ exige
rēt collectas a fanenſibus ſm dictum ſtatutum. ⁊ ſi nō fuiſ
ſent interpertati ſunt parati interpetrari. ⁊ in dubio recur
ritur ad mentē ⁊ interpetrationeꝫ ſtatuētiū. l. in ambiguis
orationibus. ff. de reg. iur. cuius enim eſt condere eius eſt
interpetrari. id ſtatuentes interpetranſ eorum ſtatuta. vt ꝑ
Bar. in. d. l. omnes populi. ⁊ in. l. omnes. C. de ſacroſan. ec.
⁊ per Bal. in. l. poſtꝙꝫ liti in. iij. col. C. de pac. ⁊ facit. c. ordi
narij. §. ſi vero. de off. ordi. ⁊ l. ex facto queriſ in prin. ff. de
vul. ⁊ pupil. ⁊ ibi per Ang. ⁊ Jmo. dato aūt ꝙ dictū ſtatu
tū nō cōprehēderet forēſes nō eſt magna vis qꝛ poſſent dō
nouo ſtatuere exp̄mēdo ēt de forēſibus. ⁊ ꝓut crediſ eſſent
parati id facere ſi illud eis de iure permittereſ:itaqꝫ eſt vi
dēdum an dicte vniuerſitati vicariatus ⁊ eius ſuperiori lꝫ
eorum ſtatuto facto fiendo ligare dictos fanenſes ad ſoluē
duꝫ dictas collectas aliter ꝙꝫ ſoliti ſint ſoluere circa qd vi
detur dicendū ꝙ lꝫ de iure cōi forēſes nō poſſint aſtringi
ad collectas pro eoꝝ ꝑdijs ēt ſitis in territorio exigētium
collectas qꝛ collecta eſt onus qd imponiſ ꝑſone pro rebꝰ.

m ¶ Jdeo perſona nō ſubdita nō aſtringiſ ſtatuto per. l. re
ſcripto. §. ſi. de mu. ⁊ hono. ⁊ per bar. ibi. ⁊ in. l. j. C. de mu.
⁊ in quo loco li. x. ⁊ per bal. in. d. l. etiaꝫ. tñ de cōſuetudine
videſ derogatū dictis iuribus per dicta ſupra:idō videtur ꝙ
poſſint forenſes rōne cōſuetudinis inueterate que videtur
habere vim priuilegij ⁊ conſtitutionis per id quod habeſ
in. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quotti. ⁊ eſtiua. in
l. j. §. deniqꝫ. ⁊ qd ibi per bar. ff. de aqua. plu. arc. ⁊ ꝑ Jnno.
in. c. j. de apoſta. ⁊ per glo. ⁊ docto. in. c. ſuper quibuſdaꝫ. §.
preterea. de verborum ſignificatio.

n ¶ Et maxime hoc vr̄ dicēdū qꝛ predia dictorum fanenſiuꝫ
ſunt poſita in extimo dicti vicariatus vbi ſunt ſite. idō videſ
ꝙ ēt de iure cōi rōne dicti extimi poſſint grauari ad ſoluē
dum collectas imponendas per librā. vt notāter dicit bal.
in. d. l. ēt in qnta col. dicēs ꝙ habētes extimum poſſunt ibi
cōpelli ad collectas ſoluendas:qꝛ ad hoc tendit extimuꝫ. ⁊
idē Bal. in. l. j. in. vj. col. C. de ſentētijs que pro eo quod in
tereſt dicit ꝙ cā finalis ſoluēdi collectas eſt ipſum extimū
quo extincto ceſſat onus ꝓ futuris collectis ⁊ per eūdē in
addi. Spec. in titu. de cenſi. §. nūc dicēdū verſiculo ꝙ ſi ali
qua vniuerſitas ibi. ſed an ad iſtud debitum teneanſ foren
ſes ⁊ ibi ſi vero ſunt allibrati tenentur ad onus libre. ⁊ idē
ſentit in auc. ſed periculum. C. ſine cenſu ⁊ reliquis.

o ¶ His tñ nō obſtātibus ꝯtrariū puto de iure rn̄dēdū. nā cō
ſtat ꝙ de iure cōi homines de vicariatu vel eoꝝ ſuperior
nō pōt ſtatuto ſuo imponere collectas forēſibus ēt ꝓ pre
dijs ſitis in eoꝝ territorio per dicta ſupra. ⁊ dato ꝙ eēt ge
neralis cōſuetudo in ꝯtrariū que poſſet ꝓbabiliter negari cū
cōſuetudines que ſunt facti ſunt ꝓbande. c. j. de cōſti. li. vj.
⁊ ꝙ cōſuetudo ſit probāda volūt doc. in. c. ſi. de cōſuetudi
ne. ⁊ in. l. de quibus. de. ll. ⁊ in. l. j. C. que ſit longa cōſuetu.

p ¶ Et doctoribus ſi viuerēt ſine iuramento nō crederet ſi
deponerēt de cōſuetudine:ita ꝙ mirū eſt ꝙ credatur mor
tuis. ⁊ maxime qꝛ cōſuetudines ſolēt variari ex tempore ⁊
poterant eſſe tales cōſuetudines eorum tpe que hodie nō
eſſent. ideo mirandū eſſet ꝙ crederet eoꝝ voci mortue de
cōſuetudine hodierna. ⁊ illa repetitio. l. de qbus lꝫ aſcriba
tur Bar. tñ multi profitenſ ꝙ nō eſt Bar. qꝛ nō videſ ſti
lus Bar. ⁊ Jmo. ff. de publi. iudi. in. l. is q reus in ſi. penul.
char. in antepenul. additione ad glo. dicit ꝙ ſcripta Bart.
in primo libro. ff. veteris forte non ſunt ſcripta Bar. ſꝫ cu
iuſdam alterius doc. qui ꝓ eo legit. reperitur enim in mul
tis variare ab alibi dictis per eum ſm eundē Jmo. preſup
poſito autem ꝙ credatur vigere dictam cōſuetudinē gene
ralem prout aſſerunt Bar. ⁊ bal. ⁊ eam probari per eorum.
ſcripta tñ cōſtat ꝙ ſpecialis noua cōſuetudo derogat gene
rali cōſuetudini:qꝛ iura noua derogant iuribus vlterioris
bus cōtrarijs. l. ſed ⁊ poſteriores. ff. de legi. facit. l. pacta no
uiſſima. C. de pactis ⁊ ſpecialia derogant generalibus. vt in
regula generi per ſpeciē in. vj. ⁊ in. l. in toto iure. ff. eo. tit.
⁊ in. l. ſanctio. ll. ff. de penis cum multis ſi. ⁊ ideo cū ꝑſup
ponatur ꝙ ſit conſuetudo ꝙ lꝫ imponātur collecte per li
bram in totū vel in partem in territorio vicariatus. tamen
illas nō ſoluunt fanenſes niſi pro cēſu domini vicariatus.
itaqꝫ in alijs collectis quo ad eos ſeruaſ ius cōe ⁊ propter
rea cū in dicto loco territorij vicariatus appareat que con
ſuetudo vigeat nō ſit curandū de cōſuetudine que in alijs
locis diciſ vigere ſm quod dicunt Bar. ⁊ Bal. vbi ſupra
cum conſuetudo aliorum locorum non liget in territorio
vicariatus vbi viget ſpecialis conſuetudo.

q ¶ Quia conſuetudo ⁊ ſtatutum non aſtringunt extra ter
ritoriū. c. vt animarū. §. ſtatutū. de conſti. li. vj. ⁊ arg. l. extra
territoriū. de iuriſ. om. iudi. maxime qꝛ res de facili reuerti
tur ad ſuam naturaꝫ. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret verſicu.
ꝙ in ſpecie dotis. ff. de pac. ⁊ in cañ. ab exordio. xxxv. diſt. id
res de facili reuertitur ad ius cōe dicit glo. in. c. ij. ſup v̄bo
numeranduꝫ. de prebē. li. vi. quapropter dicti fanenſes nō
poſſunt collectari niſi pro cēſu domini ⁊ vigore iuris cōis
⁊ vigore dicte ſpecialis cōſuetudinis. ⁊ ſatis eſt ꝙ in terri
torio vicariatus nō eſt cōſuetudo ꝙ fanēſes etiā pro ꝑdijs
allibratis in territorio vicariatus collecteſ pro collectis
impoſitis pro libra ꝙ pro extimo. ꝑterea qd eſt fortius di
cti fanenſes ſunt muniti ſpāli priuilegio eis conceſſo a ſum
mo pontifice quo eis cōcediſ ꝙ pro eoꝝ iuribus bonis ⁊
poſſeſſionibus vltra ſolitum non grauentur occaſione qua
cunqꝫ. cum ergo non ſint ſoliti grauari eorum poſſeſſioni
bus ſitis in territorio vicariatus qd territorium vt preſup
ponitur comprehenditur ſub dicto priuilegio apoſtolico.
ideo per dictum priuilegium videſ aperte eis conceſſum ꝙ
non poſſint grauari pro collectis occaſione dictarum poſ
ſeſſionuꝫ:lꝫ ſint allibrate. ⁊ ſic nec poſſunt grauari occaſio
ne dictarum poſſeſſionum nec occaſione libre ⁊ extimi quia
papa vniuerſaliter loquiſ ponendo illa verba quacunqꝫ oc
caſione que ſunt verba vniuerſalia adeo ꝙ nihil excludūt
d. c. ſolite in ſi. cuꝫ cōcor. ⁊ inſup pōtifex mādat omnibus
⁊ ſingulis. vt ꝑuilegiū illud obſeruēt ⁊ faciāt inuiolabiliter
obſeruare derogando ſpālicis conſtōnibus ⁊ ſtatutis ciui
tatum ⁊ terrarū alijs quibuſcūqꝫ ita ꝙ vr̄ generaliter dero
gare his que in ꝯtrium allegarentur. nec obſtant que per pa
tronum cauſe reperio allegata. Non enim ob. quod allega
tur ꝙ illa clauſula in fine priuilegij poſita quodqꝫ pro iu
ribus bonis ⁊ poſſeſſionibus ⁊c. intelligenda ſit ſm prece
dentia ſpecificata ⁊ reſtringatur ſꝫ terminos precedentes
ſpecificatos. l. emptor. §. lucius. ff. de pac. ⁊ ibi per doct. ⁊ l.
ſi de certa. C. de tranſac. ⁊ per Bart. in. l. aurelius. §. gaius.
q. v. verſiculo. ideo pro declaratione ⁊ per Bald. in. l. pa
ctum dotali. xiiij. qd. C. de colla. quia reſpondetur ꝙ illud
procedit qñ rōne recti ſermonis pōt reſtringi als generaa
liter intelligiſ. ar. l. plautius de auro ⁊ argē. lega. ꝓut con
cludit Bar. in. d. §. gayus. v. q. ver. ideo. ſꝫ in caſu iſto pre

cedentis loquuntur de extractione fructuū pro qbus ex̄tra bēdis nō vult ꝙ aliqua exactio fieri poſſit ſi ſequentia itelligerent ſm precedentia iducereẗ ꝙ grauari poſſent iuxta ſolitū qḋ negaẗ in precedētibus: preterea cl'a generalis dicit ꝙ pro poſſeſſiōibus predictis ⁊c. ſed poſſeſſiōes ⁊ fructus poſſeſſionū ſunt diuerſa vt de ſe cōſtat. ⁊ pro diuerſis ſunt poſite in precedentibus. merito verba ⁊ ratio recti ſermonis non patiūtur ꝙ dicta clauſula generalis reſtringatur ſm precedentia.

r ¶ Nec etiā ob. ꝙ ſcdo allegaẗ ꝙ pricipis cōceſſio ⁊ indultū pncipis intelligiẗ ſine preiudicio tertij niſi de p̄iudicio tertij fiat mētio. l. ij. §. merito. ⁊. §. ſi qd a pricipe. ff. ne quid in loco publico. ⁊. l. nec auus. C. de emā. libe. ⁊. l. ex facto. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ per Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tātū de li. ⁊ poſthu. Adeo ꝙ de iure tertij debeat fieri mētio vt tertio p̄iudicet ſm Pau. de ca. in. l. ſi titius. de libe. ⁊ poſthu. ſ; in dcō priuilegio nō fit mētio de iuribus vicariatus. merito ei nō preiudicet: qꝛ rñdeẗ pͥo negādo ꝙ vniuerſitas vicariatus vel ſuus ſupioꝛ hēret ius collectādi ſanēſes per ſupradcā. ſcdo rñdeẗ ꝙ nō trahiẗ priuilegiū pncipis in preiudiciū alterius magnū. ſecus ſi paruū ꝓut dicit gl. in. d. l. nec auus. facit qḋ no. Bar. in. l. ij. C. de tēpo. appel. in caſu iſto cēſeaẗ paruū p̄iudiciū. ex quo reſeruaẗ facultas grauādi iuxta ſolitū: licet aliud velit Ange. in. d. §. merito. ⁊ in. d. §. ſi qd a principe. tertio rñdeẗ qñ appareẗ de certa ſcientia principis cōcedentis ꝙ ſcꝫ priuilegiū tertio preiudicat: nā tunc generat tertio preiudiciū. prout vult Bal. in. d. l. nec auus. ſaltē qñ preiudiciū tertij neceſſario ⁊ apparenter cōtineẗ: al's priuilegium eēt inane. iſte eſt tex. in. c. ſi papa. de priui. li. vj. ſi eni papa facit aliquā eccleſiā exemptā: licet nō faciat mentionem de iure epi lꝫ graue ſit preiudicium epi: tamen ſibi preiudicat. iſte eſt tex. in. d. c. ſi papa. ⁊ in. c. cum capella. eo. ti. in antiqs in quibus iurib' nō fit mētio de citatione epiſcoporum qui leduẗ. ⁊ tamen priuilegia valent ideo in caſu noſtro generetur preiudiciū illis qui al's grauaſſent ex quo ad hoc aperte tendit priuilegium: ⁊ al's nihil operareẗ gratia ſaltem cum ſit adiecta clauſula vniuerſalis non obſtantibus quibuſcunq;. ⁊ ſic non obſtantibus preiudicijs aliorum nō ignotis cōcedenti qui intendebat iuribus aliorum derogare ne priuilegium eſſet inane. ⁊ ſic nō obſtātibus iuribus dicētibus ꝙ priuilegium intelligitur ſine p̄iudicio tertij ⁊ iurib' ſi qua ſunt requirētibus qḋ in priuilegijs requiritur citatio eorum qui ledi poſſunt.

s ¶ Circa qḋ dicit Bart. in. d. l. ij. C. de temp. appel. qḋ vbi agitur de graui preiudicio citari debet qui leditur ſecus ſi de paruo preiudicio agitur ſm eū. nō tamen dicit Bart. qḋ ſi nō citaẗ priuilegium nō valeat ſaltem quando cōſtat quod de preiudicio aliorum agitur.

t ¶ Et eſt vniuerſalis clauſula nō obſtātibus conſtitutionibus ⁊ alijs quibuſcunq; in contrarium faciētibus maxime cum ex curia pape nō ſoleat exire clauſula non obſtāte tali lege: ſaltem lege imperatoris: vt paſſim quottidie videtur maxime in legitimationibus ſpurioꝝ. ⁊ per hoc reſponſum fit ad. l. euacuatis. C. de decur. ⁊ qḋ per Barto. ibi. ⁊ in. l. hij qui. ff. de iur. immu. quibus etiam reſpōdetur ꝙ loquuntur in his qui de iure tenētur ad munera nō ſumus in his qui ſi tenerētur iure ſpeciali tenerētur cū ſint forēſes ⁊ iura ſpecialia facilius tolluntẗ. l. eius militis. §. militia miſſi. ff. de mili. teſtā. ⁊ de facili reuertitur ad ius cōe: vt notat glo. in verbum numerādū. i. d. c. ij. de prebē. li. vj. Item By. in. l. ſpadonem. §. qui accepit. de execu. tut. poſt gl. ibi dicit ꝙ immunitas cōceſſa trahitur ad munus publicum auctoritate ⁊ vtilitate ⁊ perſonale nō ad reale: prout refert ⁊ ſequitur Nicolaus de neapoli ibi: quia Barto. illam legem nō legit ⁊ parum de illo titulo.

v ¶ Sed collecta eſt mun' pſonale: vt per Barto. in. l. libertus. §. ſola ad munici. ⁊ in. l. forma. §. j. de cenſi. ⁊ in. d. l. j. de mul. ⁊ in quo loco. ⁊ in. d. l. reſcripto. §. fi. ⁊ illa collecta impoſita a ſtatuto cēſeẗ munus ordinarium quod eſt conditum a populo: nō autem ſi eſt cōditum ab alijs licet auctoritatem habeant ſtatuendi ⁊ imponendi collectas dicit Bar. in. l. hij qui. ff. de iur. immunita. preterea iſta collecta ſanenſibus preterq̄ȝ pro cenſu domini non erat impoſita tempore conceſſionis priuilegij ⁊ facilius impediūtur contrahenda ⁊ imponenda ⁊ ſtatuenda q̄ȝ tollantur iam contracta impoſita vel ſtatuta. c. ad apoſtolicam. de regula. ⁊. l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. cum ſua gl. ⁊ concoꝛ. ibi adductis in gloſ. ex quibus omnibus puto aperta fronte excludēdū ꝙ attēto dcō priuilegio ⁊ dicta conſuetudine loci dictum ſtatutum non intelligaẗ de ſanenſibus nec poſſet contra eos fieri: nec obſtat ꝙ bona ſunt allibrata in extimo vicariatus qꝛ allibratio erat neceſſaria ex eo qꝛ tenebanẗ ſoluere collectas pro cenſu ſoluendo de quo ſanēſes ꝓ eorum pdijs aſtringebanẗ cōſuetudine nec eximebanẗ per priuilegiū. nō aūt cenſeẗ velle ſe obligare ꝓ collectis nō ſolitis imponi ſimilibus perſonis ille q facit extimum ex neceſſitate: qꝛ in neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit. l. rē legatam. ff. de adi. leg. ⁊ ad id tēdit actus q fit ex neceſſitate circa qḋ verſaẗ neceſſitas ⁊ nō vltra. arg. d. l. rem legatā. ⁊. l. fideicōmiſſa. §. ſi rē. de le. iij. ⁊ ad hoc nos arctat rō naturalis quam ſufficit allegare. l. ſcire opꝫ. §. ſufficit. de excu. tu. ⁊ qḋ habeẗ in. d. l. incola iā muneribus. ⁊ Bald. in d. l. ēt ⁊ alibi. vbi. ō. pcedūt qñ extimuꝫ fit volūtate vel qñ ſolite ſunt ſiles pſone habentes extimuꝫ ſoluere collectas prout eſt de iure cōi ⁊ regulariter. ⁊ ad hoc tēdit rō Bal. in. d. l. etiaꝫ. dum dicit ꝙ ad id tendit extimū ad alia pꝫ reſponſum ex premiſſis. Laus deo.

¶ Statutum dictās ꝙ patruus excludat matrem: an procedat quando ſuperſunt mater ⁊ ſorores filie in pupillari etate defuncte. Cum dicatur qḋ ipſe patruus non acceperit tutelam dicte pupille.

¶ Conſilium lxxxiiij.

In nomine dñi noſtri

1 ieſu xp̄i. ¶ In hac cōſultatione iminet quedā perplexitas: qꝛ ſorores de iure cōi excludūt patruū. per auc. ceſſante. C. de leg. here. ⁊ qꝛ proximiores in gradu. ⁊ ēt iure antiquo proximiores agnati nō habita dr̄ia ſexus ſuccedebant. l. ij. §. hereditas. ff. de ſuis ⁊ legi. itaq; cum ſtatutum eas nō excludat ipſe pfereẗ patruo ⁊ poſſunt dicere matri nos vincimus patruū in hac ſucceſſione. ⁊ ipſe in ea te vincit. ergo ⁊ nos te vincimus per. l. de acceſſionibus. ff. de perpetuis ⁊ tēpo. pſcrip. ⁊ in ſimili qōne pro eis cōcludit Bald. prout ipſe refert in. l. ſi quis vel ſi qua. C. ad ter. dicēs ſtante ſimili ſtatuto ꝙ excludāt matrē fratres patrueles ſi concurrunt fratres patrueles mater ⁊ amita ipſe concluſit pro amita q̄ a ſtatuto non excluditur ſm eum per eandem regulam pōt vinci patruus dicendo ego vinco ſorores qꝛ vinco matreꝫ q̄ vincit vos. ⁊ pro patruo mutata ſnīa concludit Bal. in. d. l. ſi quis vel ſi qua. qui in. l. ſi defunctus. C. de ſuis ⁊ legit. dicit ꝙ pro patruo. facit ille tex. ꝙ patruus ſeu agnati per ſtatutum excludentes matrem preferantur amite.

a ¶ Nam ibi eſt tex. melioꝛ qui ſit in iure ꝙ vbi ſtatutum diminuit ſucceſſionem alicuius id qḋ diminuiẗ accreſcit ei ad cuius cōmodum emanat ſtatutū ſm bal. ⁊ Pau. de ca. ibi. ⁊ eundem Pau. de caſt. in. l. illam. C. de colla. arguit tñ idem Bal. in. d. l. ſi defunctus ad partes ⁊ tādem concludit ꝙ ſi ſtatutuꝫ diſponit ꝙ extantibus agnatis ⁊ matre ſuccedant agnati maſculi. ⁊ tūc duo ſunt precepta ſtatuti. vnū d agnatis ꝙ ſuccedant. aliud de matre ꝙ non ſuccedant. vñ ex primo capite excludiẗ amita: qꝛ verificātur termini in quibus ſtatutum loquitur nec vltra ſtatutum requirit ſm eum. Si vero ponat agnatos cōditionaliter ad excludendum matrē ⁊ tunc non excludunt amitam ſed matrem ſm euꝫ qui formaliter ſubdit hec queſtio eſt dubia.

b ¶ Qꝛ Bar. vr̄ velle ꝙ cōditio ꝓlata a. l. hēat viꝫ diſpōnis. ⁊ ſic vtrobiq; erunt duo pcepta ſm euꝫ q aliter nō decidit qñ verba cōditionaliter ꝓferunẗ. Sꝫ vr̄ inclinare ꝓ agnatis: lꝫ qdā eū allegēt in ꝯͣrium qñ verba cōditionaliter proferunẗ. ⁊ p hec in caſu iſto videẗ cōcludenduꝫ pro patruo. pro quo facit qḋ not. Bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertu.

c ¶ Dicēs ꝙ ſi ſtatutū dictat ꝙ extātibus agnatis mr̄ non ſuccedat iſtud ſtatutum inuitat agnatos ⁊ excludit matrē ex capite quo excludit matrem non trahiẗ ſtatutū ad alios cognatos: qꝛ odioſum ⁊ non extendendum. ex capite auteꝫ quo inuitat agnatos ad ſucceſſionem. Cēſentur etiā alij cognati excluſi ꝓut dicit ⁊ firmat Barto. ibi quam rationem reaſſumit etiam Bald. ⁊ Saly. in. l. maximum vicium. C. de liberis preteritis. Facit etiam pro patruo qḋ not. Paul. de caſtro in. l. illam. C. de colla. dicens in terminis dicti ſtatuti ꝙ ſi perſona excluſa ſupereſt tunc agnatus admittitur excluſis omnibus quibus de iure communi preferẗ perſona a ſtatuto excluſa. ⁊ ſic propter matrem excluſam excluditur amita prout

amite.prout ⁊ ipſe dicit in.d.l.ſi defunctus.⁊ hoc ſiue alia pſona excluderet de iure cōi in totum ꝓut ꝯtingit in terminis noſtris.⁊ amite in qbus ipē loquit in.d.l.ſi defunctus. Nā tunc in illa parte admittit agnatus ſm eum in.d.l.illā qui dicit ꝙ hec eſt veritas ſicut Euāgelium fundat ſe principaliter ea rōne.qꝛ qui excluditur iure ſpeciali cenſet quo ad excluſionē alterius habere id a quo excludit p.l.ſi mulieri ⁊ titio.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ dicte rōnes pariter militare vident in terminis noſtris ad excluſionē matris ⁊ ſororū. Similiter mater pōt dicere patruo ego vinco ſorores que vincunt te de iure cōi.ideo ex quo vinco vincentem te etiam te vinco.⁊ pro matre facit qꝛ hmōi ſtatuta excludentia matrem vel alias pſonas que de iure cōi admitterentur propter agnatos vel ſimiles perſonas intelligunt ſi illi poſſunt ⁊ volunt ſuccedere.alr̄s ſtatutū ceſſat prout concludūt Bar.⁊ Ang.in.l.j.§.filium.ff.de bono.poſ.cō tratabulas. Et idem tangit Bal.in.d.l.maximum vicium.⁊ in.l.ſubſtitutione.§.non ſimili modo.ff.de vulg.⁊ pupil.ꝙ ſtatuta ꝙ maſculi excludant filiam dotatam debent intelligi ſi maſculi extant tempore quo de excluſione tractat. Et ſi ſunt heredes.⁊ facit tex.ibi in rōne ſui.

d ¶ Et ideo ſi maſculi repudiant non excludūt feminā. dicit Bal.in quodam ſuo conſilio ꝙ incipit ſtatutum diſponit. ⁊ alr̄s dicit Bald.in.l.omnes populi.de iuſticia ⁊ iure ꝙ ſi ſtatutum dicit ꝙ primo genitus ſuccedat excluſo ſecundo genito debet intelligi ſi eſt capax:⁊ merito ſecus ſi eſt incapax vt frater minor vel demeritus vt exheredatus ſm eum ibi.⁊ Pe.de ancha.in repetitione.c.canonum.de conſtitu. xiiij.q.prin.col.ciiij.

e ¶ Facit etiam ꝓ matre quod no.Bal.in.l.ſiquis filiū.C.de inofficioſo teſtamēto. Ubi ſtante ſtatuto ꝙ ſoror vtriqꝫ coniuncta excludat extante fratre conſanguineo ſi concurrunt mater ⁊ ſoror vtrinqꝫ cōiuncta ⁊ frater cōſanguineus nō hꝫ locum ſtatutum:ſed mater ⁊ ſoror ſuccedunt excluſo fratre cōſanguineo quaſi iſte caſus ſit in ſtatuto obmiſſus ſm eū qui ſimiliter in.l.quicunqꝫ.C.de ſeruis fugitiuis. dicit ꝙ ſi ſtatutū pp patruū excludit auum maternum nō cēſetur excludere auiā:vñ ſi concurrunt patruus auus ⁊ auia propter auiam que excludit patruum admittit auus excluſo patruo ſm eum.ita ergo in caſu iſto ꝓpter ſorores que excludūt patruū admittat mater excluſo patruo quaſi iſte caſus non ſit in ſtatuto comprehenſus.⁊ patruus non excludat matrem qꝛ ipſe non ſuccedit ſm predicta.

f ¶ In ſimili aūt perplexitate Bar.⁊ Ang.in.d.l.j.§.filium. de contratabu.dant hanc theoricam ꝙ qñ ille qui eſt me remotior excludit eum qui excludit me vtrū me excludat cōſideratur. An ille remotior me ſuccedit in locū eius quē excludit.⁊ tunc ipſe ſuccedit ⁊ ego excludor:vt.l.equiſſimuꝫ. ⁊ in.l.ij.§.obijcitur.ff.ad tertulianuꝫ. Nā ibi auus ſuccedit in locum patris ⁊ filij quo ad euꝫ merito excludit matrem ſicut ipſe pater excluderet. Si vō ille me remotior non ſuccedit in locū eius quē excludit.⁊ tūc aut ille quē ille remotior excludit me eo qꝛ hꝫ potētius ius in ſucceſſiōe.⁊ tunc ego non excludor.ſꝫ potero ad ſucceſſionē vocari iure meo perinde ac ſi ille excluſus non eſſet in rerū natura. vt in.l. ij.§.ſi ſit cōſanguinea.ff.ad tertulianum ſm eos quā theoricam adducēdo ad ꝓpoſitum noſtrum facit pro matre:qꝛ dicte ſorores excludunt patruū.⁊ nō ſuccedūt in locuꝫ patrui. Et dictus patruus excludit matrē vigore ſtatuti:qꝛ hꝫ potētius ius ꝗ mater:nō qꝛ facit deficere cōditionem ſub qua mater vocat:ideo mater ſuccedat excluſo patruo perinde ac ſi non eſſet in rerū natura:ex quo ipſe nō ſuccedit ſed excluditur a ſororibus ⁊ ad hoc applicari pōt deciſio text. d.l.ij.§.ſi ſit agnatus ad tertu.vbi mater admittitur qꝛ pr̄ datus in adoptionē excludit ab agnato hn̄te potētius ius ꝗ dictus pr̄:tñ nō intrat in locū patris ⁊ retēta iſta theorica Bar.⁊ Ang.vr̄ ꝙ arctet pro matre:lꝫ alr̄s legēdo ⁊ cōſulēdo viſum fuerit ꝙ non appareat ꝙ in.d.l.equiſſimum auus manumiſſor excludat patrē intrando in locum eius.

g ¶ Quia iure nō cauet ꝙ in ſucceſſione quis ſuccedat in locum alterius niſi in deſcendentibus.inſti.de ſucceſ.ab inteſta.§.cum filius.⁊ iure nouiſſimo in filijs fratrū q ſuccedunt in locū fratrū per auc.ceſſante.C.de leg.he.qđ nō cōtingit in ſucceſſione aſcēdētiū.p auc.defuncto.C.ad tertu. maxima tñ eſt auctoritas Bart.⁊ Angel.⁊ ſatis pſuadet rō ꝙ auus manumiſſor ſuccedat tanꝗ pater:ideo ſatis pōderāda eſt dicta auctoritas Bar.⁊ Ange.p mr̄e:tamē viſum fuit pluries cōſulendo ⁊ legendo.d.l.ſiquis vel ſi qua.⁊ ad preſens ēt videt ꝙ alia poſſit reddi rō.d.l.eqſſimū que vr̄ ibi pōderata per iuriſcōſultū que etiā plurimū confert ad deciſionē pſentis ꝯſultatiōis pro matre. Nā tex.ibi in fine dicit rectius eſt auo ius ſuū cōſeruare q ⁊ ꝯ̄ ſcriptos heredes bonorū poſſeſſionē accipere ſolet que verba nō vident prima facie cōferre ad ꝓpoſitū deciſiōis cū ibi nō agat de ſucceſſiōe ꝯ̄ teſtm̄.ſed de mera ſucceſſiōe ab inteſt.⁊ ſic poſſet accipere bonorū.poſ.ꝯ̄tab.nō videbat aliquid cōferre ad admiſſionē aui ꝯ̄ matrē i ſucceſſione ab inteſta.tñ nō eſt veriſimile ꝙ fuerint dicta vltima verba poſita ibi ſine miniſterio aliqđ operādi circa deciſionē qōnis ibi ꝓpoſite:ſed ſint poſita vt demōſtrēt rōnem quare ibi auus manumiſſor pferat matri.ꝯſiderauit.n.iuriſcōſultus in tāta pplexitate ꝙ iura aui manumiſſoris ſunt i ſe efficaciora ꝗ iura matris qđ demōſtrat:qꝛ pteritus hꝫ ꝯ̄tabu.quas nō haberet mr̄ pterita:ita rectius putauit ꝙ vinceret is q hꝫ iura efficaciora.ſuadet eni rō ꝙ in huiuſmodi pplexitate attēdatur pſona huius cōditio ſolet cauſare iura efficaciora. Et ſi id nō pōt deprehēdi in caſu de quo agit recurrit ad alios caſus:lꝫ ſeparatos:⁊ ſm h v̄ba in fi.d.l.eqſſimū poſita reddūt rōnē illius deciſionis. In dicto auctē.§.ſi ſit agnatus. Ea poteſt excogitari rō deciſionis:qꝛ perſona patris in ea perplexitate.iō nō cōſiderat qꝛ ipſe dedit cauſam illi pplexitati:qꝛ ſuo facto occurrit cū dederit ſe in adoptionem in illa itaqꝫ pplexitate eius facto ſic cauſata nō cōſiderat perſona patris.iō mr̄ que alr̄s prefert agnato ſuccedit in ea perplexitate ac ſi pater non eſſet in medio.

b ¶ Ex quibus eliciēda videt concluſio ꝙ in hmōi perplexitatibus recurrimus ad rōnes extrinſecas ꝗ alr̄s nō arctāt prout dixi in.d.l.ſi quis vel ſi qua.applicādo ēt ad terminos.d.l.⁊ etiā ad terminos.d.c.auctoritate.de conceſ.preben.lib.vj.que plurimū cōferunt ad preſentem deciſionem pro matre cū iura matris in aliūs terminis ſint potiora ꝗ iura patrui vel iura ſororū cum mater preterita vel exheredata habeat querelā ꝯ̄ teſtm̄. Et ēt ius dicēdi nullū de iure nouiſſimo qñ exheredat vel pterit nō expreſſa legitima cā.vt in auctētico.vt cū de appel. cognoſcit.§.aliud quoqꝫ capitulū iūcto.§.⁊ hec qdē de parētibus.⁊.§. ſinaūt h non fuerint obſeruata. Et iō tanꝗ hn̄s efficaciora iura in hac perplexitate pferēda vr̄ patruo ⁊ ſororibus.tñ ex alio videtur iura mr̄is magis clara ⁊ apta.qꝛ dictus patruus vr̄ a ſe inſucceſſibilis:qꝛ tutela lr̄ia dicte pupille de cuius hēditate agit fuit ſibi delata vigore ſtatuti.de quo in themate. Et vt pſupponit ipſe fuit negligēs ēt p bieniū in aſſumendo dictā tutelā.iō excludit a ſucceſſiōe dicte pupille ſꝫ qđ cōcludit Bar.in.l.ij.ff.q petāt tuto.dicēs ꝙ ꝓut ſi ſucceſſurus ab inteſtato nō petit dari tutorē pupillo nō habēti tutorē legitimū priuat ſucceſſione eius poſtea decedētis in pupillari etate p.l.ſciāt oēs.C.de legitimis hr̄.ita ⁊ excludit ille cui delata eſt legitima tutela ſi illā intra annū non aſſumpſerit ſeu nō legitime adminiſtrauerit ꝓut cōcludit ipſe Bar.in.d.l.ij.qui ēt cōcludit ꝙ mater nō tenet petere tutorem qñ ſubeſt legitimus tutor vt ibi latius p eū.⁊ idcirco ex quo patruus eſt inſucceſſibilis nō excludit matreꝫ p no.p bar.⁊ Ang.in.d.§.filiū.⁊ p alios.ſ̈.relatos.⁊ attenta hac vltima rōne nō eſt neceſſe rñdere ad rōnes.ſ̈.adductas pro patre vel ſororibus quibus ſatis plane poſſet rñderi. Et maxime ad rōnes aſſignatas pro ſororibus. dicta eniꝫ rō qꝛ vincūt vincētē matrē.ergo vincāt matrē pariter retorquet ꝯ̄ eas:qꝛ patruus vincit matrē que eas vincit.vt ſ̈.pōderatū fuit ⁊ alia rō qꝛ a ſtatuto nō excludit nō arctat qꝛ lꝫ nō excludat a ſtatuto excludit a iure cōi.⁊ lꝫ bal.referat alr̄s ſe rñdiſſe ꝓ amita:que rñſio ſi foret vera cōcluderet pariter ꝓ ſororibus ſi patruus non fuiſſet alr̄s excluſus pp nō petitū tutorē.tñ ipſemet ſe correxit ⁊ cōiter ꝯ̄ amitas rñdet qñ mater eſt in medio:vt pꝫ ex his q hn̄tur i.d.l.illā.⁊ in.d.l.ſi defunctus.⁊ in.d.l.ſiqs filiū. ita ꝙ ꝓus remaneret dubitatio ēt ſi patruus nō fuiſſet excluſus ꝙ dcē ſorores nō ſuccederēt.poſſet ēt rñderi ad rōnes adductas ꝓ patruo. Nā ad.d.l.ſi mulieri ⁊ titio adductam p Pau.de ca.rñdeo in.d.l.ſiqs vel ſi qua.⁊ ad.d.l.ſi defunctus.rñdet Rapha.ibi ꝓut.⁊ ibi refero ⁊ ad rōnem capitis incluſiui rñdet ꝙ illa nō ſemp attēditur.vt pꝫ ex notatis p Bald.⁊ Pau.de ca.in.l.d.illā.⁊ p Bal.in.d.l.ſiquis filiū.⁊ per eū in.d.l.quicunqꝫ. Et multa ſiſia poſſeꝫ adducere tñ breuitatis cā obmitto.⁊ maxime qꝛ cōſulētās inſtat ꝓ expeditione ⁊ non eſt neceſſe inſiſtere attētis rōnibus.ſ̈.adductis pro parte matris ⁊ maxime vltima. Laus deo.

¶ Appellatio a ſcḋa ſnia an valeat. Et an terti⁹ poſſeſſor
bonorũ poſſit hypothecaria ꝯueniri nõ diſcuſſo ṗncipali.
Et an oblatio p creditores fcã creditori poſſidẽti de ſoluẽ-
do ſibi ſuũ debitũ valeat. Et an ꝑ pceſſum ad vlteriora cẽ-
ſeatur ſuper exceptione emergenti tacite pronunciatum.

¶ Conſilium lxxxv.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Ex p-
f ma facie dõm ꝙ dicte prime ſentẽtie fuerint
iuſte late ⁊ conſequenter partes huius tertij
iudicis ſint in ſententiando male appellatuꝫ
⁊ bene iudicatum. Nam dicta domina Polyſena videtur
ꝙ iuſte fuerit abſoluta ex duplici capite ſeu ex duplici me/
dio. primo quia ipſa fuit conuenta actione hypothecaria tã
ꝙ̃ poſſidens bona ipſis agentibus hypothecata . ⁊ ſic vt
tertius poſſeſſor.

a ¶ Et conſtat ꝙ tertius poſſeſſor ẽt ſi ſine vllo titulo poſſi
dere nõ põt hypothecaria ꝯueniri niſi diſcuſſo ṗm⁹ debi-
tore ṗncipali: vt in auc. hoc ſi debitor. C. de pigno. ⁊ in. §.
ad h aũt in auctẽtico de fideiuſ. ⁊ p doc. i. l. ſi. ff. ſi cer. pet. ⁊
in. l. x. de ṽbo. obl. ⁊ in multis iuris ptibus. Et iõ cum pro
parte dicte dñe polyſene fuerit ab initio oppoſita exceptio
diſcuſſionis obmiſſe debuit nõ facta diſcuſſione dcã dña
Polyſena abſolui quinimo ⁊ ſi nõ fuiſſet ab initio oppoſi
ta potuiſſet opponi poſt litẽ conteſtatã lꝫ ſit declinatoria.

b ¶ Eſt eniꝫ exceptio anormala adeo ꝙ licet obmiſſa fuerit
ante litem ꝯteſtatã: tamen põt opponi poſt litem conteſta-
tam ꝓut dicit Bar. in ſuo cõſilio incip. an ſi tertius nume
ro. ccxxviij. ſm ordinẽ peruſinũ nõ informis. immo ⁊ poſt
ſententiam prout dicunt Bald. ⁊ Paul. de caſt. in. l. ſi. ff. ſi
cer. pe. Nec iuuant actores eo qꝛ debitor ſe ꝯſtituerit preca
rio noĩe poſſidere quo caſu nõ reqrit diſcuſſionem . dicit
Jac. bu. in. l. ſi. C. de acq. poſ. ⁊ bal. i. l. j. C. de reuo. his que
in fraudeꝫ credi. ⁊ in. l. ij. C. quãdo fiſcus vel priuatus. Et
Ang. in. l. exitus cõtrouerſie. ff. de acqrẽ. poſſeſ. qꝛ loquunt
quãdo intentat remediũ. d. l. ſi. de acqui. poſſeſ. ꝓut decla-
rat Bal. in. d. l. j. circa finem. de his que in fraudẽ credito-
rum. ⁊ notant docto. in. d. l. exitus. Nam Jaco. butr. ⁊ doc.
ſe fundãt ex tex. d. l. ſi. cui⁹ remediũ nõ fuit intẽtatũ in pe-
titiõe dicti ſer corradi. Nec forte potuiſſet intẽtare dictum
remediũ: qꝛ dicta dña Polyſena nõ fuit cõſequuta poſſeſ-
ſionẽ dictorum bonorum: quia debitor qui ꝯſtituit ſe pre
cario nomine poſſidere dereliquerit poſſeſſionem vel de-
ſidia ſeu dolo alteri tradiderit.

c ¶ Prout requirit remedium. d. l. ſi. ſed extorſit poſſeſſio-
nem ⁊ dominium a dicto debitore remedio. l. ſi conſtante
in prin. ff. ſoluto matrimonio. ⁊ l. vbi. adhuc. C. de iure do
tium que remedia cõpetũt etiã aduerſus inuitum. ⁊ ſic ceſ-
ſante deſidia vel dolo poſſeſſoris. ⁊ ꝓpterea nõ habet ob-
ſtare dicte domine Polyſene allegatio conſtituti. Et rema
net eius fundamẽtum ꝙ nõ potuit conueniri non diſcuſ-
ſo ṗncipali debitore. Jtem ⁊ ſecũdo dato ꝙ fuerit facta di
ſcuſſio ṗncipalis debitoris: tñ ipſa domina Polyſena ha-
bebat potentiora iura in dictis bonis que petunt: qꝛ habue
rat priorem hypothecam ex cã dotis que eſt priuilegiata. l.
aſſidue. C. qui potio. in pigno. habe. Licet priuilegiuꝫ do
tis ceſſet ex quo de iure cõmuni ratione prioritatis erat po
tior ⁊ rõne dicti ſui crediti reciperet dcã bona inſolutum
pro ſuo credito. Nec videt ſibi obſtare ꝙ dicti creditores
agentes obtulerint ſibi ſoluere quãtitatem ſibi debitaꝫ ex
cauſa dotis ⁊ depoſitum fecerint.

d ¶ Cum liceat poſteriori creditori offerre ſuum debitum
etiam ſi inſolutum receperit a debitore res ſibi obligatas
vt eſt expreſſum in. l. j. C. ſi antiquior creditor pig. vẽdidit:
quia reſpondetur pro parte domine Polyſene ꝙ dicta ob
latio non iuuat quando mulier conſequitur doteꝫ ſuam in
bonis mariti: quia vergit ad inopiã. vt concludit Bartol.
in. d. l. ſi conſtante in tertia parte ⁊ ſeptima queſtione. Et
Pet. Cyn. ⁊ Saly. in. l. cum tibi. C. qui potiores in pigno.
habeantur: quod ⁊ voluit Jaco. de arena prout ibi eum re
fert Rapha. fulg. dicens ꝙ nemo ei contradicit. Adeo qḋ
durum eſſet contra eum in practica obtinere ſm eundem
Rapha. Cum itaqꝫ ceſſet dictum remediuꝫ poſterioribus
creditoribus vbi mulier recepit pro dote inſolutum bona
hypothecata. ideo videtur ꝙ fuerit dicta dña polyſena iu
ſte abſoluta. ⁊ per cõſequens fuerit iuſte. ⁊ pria ⁊ ſcḋa ſnie
⁊ ſubſequẽter ptes iudicis habẽtis ſup tertia inſtãtia pro
nunciare ſint in ſentẽtiãdo quod ⁊ dicendum videt ⁊ alio:
quia dicte domine Polyſene fuerant debiti vltra ducẽtos
aureos venetos quos obtulerunt dicti agentes. ⁊ per con
ſequens cum non obtulerint integrum debitum dicte do-
mine Polyſene. Ex hoc etiam capite videt ꝙ debeãt ſuc-
cũbere dicti agẽtes: ex quo tempore litis cõteſtate nõ com
petebat remediũ qḋ deduxerũt in eorũ petitione: ius autẽ
cõpetẽs poſt lit. cõte nõ videt in iudiciũ deductũ. l. nõ põt
videri. ff. de iudi. ⁊ per cõſequens nõ videt releuare dictos
agentes ſi poſt lit. cõteſt. obtulerunt reſiduũ debiti vel fe-
cerunt diſcuſſionem debitoris principalis.

e ¶ His tñ nõ ob. ꝯ̃riũ puto de iure rñdendũ. nam dicti agẽ
tes vt pſuppono legitime docuerũt ꝙ bona in petitiõe de
ducta fuerãt eis hypothecata qḋ eſt principale eorũ funda
mentum ⁊ obtulerũt priori creditori ſoluere ſuum creditũ
Oblationem enim diſpoſitionẽ ⁊ cõſignationem fecerũt
in ipſa ꝓductione libelli. ⁊ lꝫ illa forte nõ fuerit de integro
credito pp parafrenalia ꝓ quibus forte erat bona expreſſe
hypothecata: que vt ex actis que vidi percipi põt. tñ magis
plena fuit his facta poſt litem conteſtatã ⁊ fuit vltima vice
productus mercator qui obtulit ſe paratũ ſoluere extima-
tionem arnẽſium corredaltũ ⁊ ſe habere in depoſitum a di
ctis agẽtibus oẽm ꝙ̃titatem pecunie que extimabuntur di
cta arnẽſia: pro quibus dicta bona petita fuerũt obligata.

f ¶ Et vbi debitũ nõ eſt liqdũ nõ requiritur liquida ⁊ certa
oblatio. l. ſi reſiduum. ⁊ ibi per Bal. C. de diſtrac. pig. ⁊ in
l. j. C. ne lic. in vna eadẽqꝫ cã tertio prouo. in. ij. col. ⁊ in. l. ac-
ceptã. vij. opp. C. de vſu. ⁊ per glo. in. l. creditor. C. de pig.
Et ſufficit ꝙ fiat oblatio p tertiũ ẽt ſine mãdato ſm Bal.
in. d. l. acceptã. ⁊ in. l. obſignatiõe. C. de ſolu. ⁊ Ang. ⁊ Pau.
de ca. in. l. tale pactum. §. poſt diuiſionẽ. ff. de pac. de quo ẽt
per Ang. in auc. vt exacti. inſtru. dotis. col. vij.

g ¶ Et ſufficit eã fieri etiã poſt litẽ cõteſt. vt eſt text. not. in
l. ſi rẽ. §. ſi. ff. de pig. act. ⁊ no. doc. ibi ſufficit eñ producere
ius ſuperueniẽs actori pẽdẽte iudicio in quacũqꝫ parte iu-
dicij: dũmodo ex cauſa de preterito vt ibi. ⁊ in. l. ſi mãdaue
ro tibi vt titio. ff. mãda. Et no. doc. in dictis iuribus. ⁊ in. l.
non põt videri. ff. de iud. qḋ maxime dicendum eſt in caſu
iſto in quo actio intẽtata erat orta. oblatio aũt fit ad remo-
uẽdũ exceptionẽ que impediebat exercitiũ actionis. vnde
multo fortius ſufficit ius ſupueniẽs pẽdente iudicio ꝙ̃ in
caſibus. d. l. ſi rẽ. §. ſi. ⁊ d. l. ſi mãdauero in quibus tpe litis
cõte. nõ erat orta actio. ideo ſatis eſt ꝙ fuerit facta integra
oblatio conſignatio ⁊ depoſitio pendente iudicio.

h ¶ Quinimo vbi aſs reqrit cõſignatio ⁊ depoſitio ſufficit
in iudicio ſola oblatio verbalis per. d. l. ſi rẽ. §. ſi. ꝓut ⁊ no.
Bar. ibi. ⁊ in. l. itẽ ſoluit. §. qui paratus. ff. qbus mo. pi. vt
hypo. ſol. ⁊ per Bal. in. l. inuicẽ. C. ḋ cõpẽ. ⁊ per glo. ⁊ doc.
in. l. nec creditores. C. de pig. act. dummõ offerens habeat
pecuniã ad manus ꝓut no. Bar. in. d. §. q paratus. per. l. ſi
peculiũ in ſi. ff. de ſta. li. ⁊ l. fundus. ff. de reſcin. ven. ⁊ facit
qḋ habet. ff. de ſolu. l. qui decẽ. §. j. ⁊ qḋ per Bar. in. l. prior
ſit. §. ſi qs paratus. ff. de no. ope. nũ. Et ideo ſuadereꝫ ꝙ ſi
qua dubitatio fieret ſuper oblationibus iam factis ad abũ-
dãtem cautelã fieret oblatio cũ pecunia ad manus de omni
eo ꝙ dicta domina polyſena pretẽderet debuiſſe conſequi
rõne dicte dotis ⁊ arnẽſium pro quibus pretẽdit dicta bo-
na fuiſſe ſibi hypothecata ⁊ data inſolutũ quatenus eidem
debita fuiſſent cũ vt dixi ſufficit oblatio facta in quacunqꝫ
parte iudici per iam dicta. Et ex his videt fundata intẽtio
ipſorũ agentium per. d. l. j. C. ſi antiquior creditor.

i ¶ Nec vident eis obſtare que in ꝯ̃riuꝫ adducunt. Et ṗmo
nõ videt ꝙ eis obſtet exceptio diſcuſſiõis nõ facte que fuit
oppoſita ante litem conteſtatam que habebat impedire li-
tis conteſtationeꝫ per dictã auc. hoc ſi debitor. Et ideo: per
proceſſum ad litis cõteſtationẽ factã mãdato iudicis videt
pronunciatum ſuper ea ꝙ non habeat obſtare.

k ¶ Nã quãdo opponit aliqua exceptio que impedit proceſ
ſum ad vlteriora ſi iudex ad vlteriora ꝓcedit cenſetur ſup
exceptione pronũciare rejiciẽdo exceptionem. vt eſt tex. in
c. ex parte. ext. de appel. ⁊ glo. notabilis in. l. ij. §. ſi dubite-
tur. ff. de iud. ⁊ per doc. in iuribus preallegatis. ⁊ per Joã.
and. in clemen. repulſione. de appellatio. ⁊ per Specula. in
titu. de exceptio. §. ſi. verſi. propoſite. ⁊ per Bar. ⁊ bal. in. l.
a procedente. C. de dila. Et ideo cum poſt oppoſitum di-
ctam exceptionem diſcuſſionis. Judex proceſſerit ad vlte-
riora mandãdo partibus ꝙ cõteſtarentur lis cenſetur pro
nũciaſſe dictã exceptionẽ rejiciẽdã. Et cõſequẽter non ha-
bere impedire

bere impedire proceſſum. Et cum partes paruerint prece pro litis conte. cenſentur acquieuiſſe dicte tacite ꝓnuncie.

l ¶ Interlocutoria.n.a qua non appellatur tranſit in rem iudicatam quo ad partes ꝛ inter eas facit ius per.c.cũ dilecti de ele.ꝛ no.per gl.ꝛ doc.in.l.ꝙ iuſſu.ff.de re iud.ꝛ ppter vr̃ ꝙ exquo ſuper dicta exceptione cenſetur pronunciatum non poſſit amplius per partem iritari:ꝛ allegare ꝙ obſtet vl' debuerit obſtare nõ fcã diſcuſſiõe ꝑncipalis debitoris.

m ¶ Nec predictis vr̃ obſtare ſi dicatur ꝙ ſuper emergenti q̃one eſt pronunciandum ꝛ ſuper ea requiritur cãe cognitio:idõ ſi non eſt de ea cognitum non cenſeatur ſuper ea tacite pronunciatum ſeu proceſſuꝫ ad vlteriora non hẽat repellere:prout ꝯcludit Ang.in.l.ij.ff.ſiqs in ius vo. non ie. vbi ſi opponitur exceptio declinatoria iudicie dꝫ primo iudex de ea cognoſcere alias proceſſus vr̃ nullus per illũ tex. ꝛ facit.c.exhibita de iu.idõ proceſſus ad vlteriora non vr̃ releuare ſi de incidenti q̃one non eſt cognitum.ꝛ h̃ idem cõſuluit idem Ang.in conſi.nu.cc.ſm ordinem informis incip.in ciuitate lucane col.ij.ver.ſuper eo aũt expreſſe ꝯcludit ꝙ ſi ſuper exceptione incompetentie non fuerit diſputatuꝫ inter partes oĩs proceſſus eſt nullus:qꝛ iudex debuit primo cognoſcere de iuriſditione ꝛ ea cognita pronunciare prout voluit Inn.in.c.preterea de dila.in glo.j.ver.ſꝫ tñ cognoſcere ſm eũdẽ Ang.qui idẽ tenuit in ꝯſi.ccxvij.ſm eundẽ ordinẽ informis ꝙ incipit in cã accuſationis producte col.iiij.allegãs id qđ no. Inn.in.c.ceteꝝ de reſcri.dicẽs ꝙ ita eſt intelligẽdus. Sed in caſu iſto ſup dicta exceptione declinatoria non vr̃ fuiſſe diſputatuꝫ inter partes:qꝛ in replicationibus nihil allegaſ ꝙ non debuerit fieri diſcuſſio vel ꝙ facta fuerit:ideo non cenſeaſ ſuper dicta exceptione pronunciatum neqꝫ ipſa reiecta cum non videatur ꝙ de ea fuerit cognita p iudicẽ ꝑ dictã theoricã Ang.ꝙ ꝛ vr̃ fuiſſe de mẽte Bal.in.l.nõ eo minus.C.de ꝓcu.vbi ſingu.dixit.

n ¶ Nõ lꝫ iudicium cũ minore vel eius adminiſtratore minus legitimo fuerit agitatum ſi reſpicit fauorem minoris valeat:nõ cautum eſt ꝙ aduerſarius opponat de minori etate ꝛ de illegitima perſona adminiſtratoris quaſi ſentiat ꝙ tunc per proceſſum ad vlteriora ſi non fuerit cognitum de dicta exceptione nõ cẽſeaſ iudex reieciſſe exceptionem per proceſſum ad vlteriora. Ad predicta.n.rñdeſ ꝙ immo gl.ꝛ doc.ſimplr̃ tenent ꝙ per proceſſum ad vlteriora cenſeatur tacite pronũciatum ſuper exceptione emergẽti nec diſtinguunt fuerit ſup exceptione diſputatũ inter partes vel cognitum per iudicem necne. Nam Ant.de but.in.c.ij.de iuramento calum.not.ſimpliciter illum tex.ꝙ per proceſſum ad vlteriora vr̃ iudex tacite pronunciare ſuper exceptione:

o ¶ Et ſilr̃ Bal.in.l.pactuꝫ ꝓcuratoris.C.de pac.dicens ꝙ licet alr̃ tutores ꝛ curatores non poſſint expreſſe renunciare exceptionibus declinatorijs vel peremptorijs cum donare nequeant ꝛ renunciare eſſet donare.ꝛ.l.cõtra iuris.§.ſi.ff.de pac.cum ſimili.tamen poſſunt tacite renunciare.

p ¶ Idõ per proceſſum ad vlteriora excludiſ exceptio declinatoria cum cẽſeaſ tacite pronũciari per iudicẽ ꝛ niſi tutor vel curator ſeu ꝓcurator appellet:trãſit illa pronũciatio in rem iudicatã ſm eũ qui allegat.d.c.ex parte.m. Silr̃ gl.in d.§.ſi dubiteſ ſimplr̃ loquiſ nõ diſtinguẽs:vtruꝫ iudex ſuper exceptiõe cognouerit necne.ꝛ hãc partẽ ſimplr̃ ſequũtur.d.Ant.de bu.ꝛ Imol.in.c.ſuper lr̃is de reſcri. pro quo allegãt tex.in.d.c.ex parte.m.cum ad id ſit melior text.qui ſit in iure ibi.n.iudex nõ denegabat exceptionem admittere nec ẽt expſſe reiciebat:ſꝫ ꝓut dicit tex.ꝙ ea exceptione neglecta ꝓcedebaſ in cã.ꝛ ſic aperte ꝓbat:ꝙ iudex procedendo ad vlteriora ꝯ̃ vim exceptiõis cẽſeſ tacite pronũciare exceptionem nõ obſtare:nec diſtinguit tex. an iudex cognouerit vel nõ cognouerit immo innuit ꝙ ſuper exceptione nõ cognouit cũ dicat hac exceptione neglecta ꝓprie.n. negligere eſt nõ curare.ꝛ ſic innuiſ abſqꝫ cãe cognitiõe iudex procedebat ad vlteriora.ꝛ ita ẽt ſimplr̃ tranſeũt doct. in.d.c.ex parte.m.ꝛ idem ẽt ſimplr̃ firmat Bald.in.l.j.circa ſi.C.de ordi.cogni.dicens per tex.notabilem in.d.c.ex parte.m.ꝙ lꝫ gl.alias voluerit ꝙ ſuper emergentibus eſſet neceſſario pronunciandum per iudicem alr̃ in cã procedi non poſſet vt in.d.l.a procedente.ꝛ in.d.l.j.tñ text.notabilis ꝛ clarus eſt in ꝯ̃rium in.d.c.ex parte.m.qꝛ lꝫ iudex ꝓcedat obmiſſa expreſſa pronunciatione ſuper legitimatione perſonaꝝ tutoris vl' curatoris vꝫ proceſſus niſi appelleſ qꝛ ipſo facto cenſeſ pronũciaſſe ſuper exceptione impediẽte proceſſum qñ iudex procedit ad vlteriora:ita ꝙ obmiſſo expreſſe pronunciationis in emergentibus non viciat proceſſum ſm eum qui non facit vim an iudex examinauerit vel non cognouerit de exceptionibus.ꝛ ita ẽt ſimpliciter ꝛ generaliter loquitur Inno.in.c.j.de ordi.cog. Et ſic doct. communiter volunt ꝙ per proceſſum ad vlteriora cenſetur pronunciatum ſuper exceptionibus emergentibus quod ꝛ clarius voluit Barto.in.d.l.a procedente querens.

q ¶ An ſi iudex promiſerit pronũciare ſuper emergenti exceptione viciet proceſſus allegat ſpeculatoreꝫ ꝙ nõ viciet ipſo iure ſed põt appellari ab eo qui exceptionem vel ꝯ̃dictionem nõ admiſit vt in.c.ex parte de offi.deleg. ſubdens aduerte qñqꝫ iudex nõ obſtante cõtradictione partis procedit in cã nulla facta examinatione de eius cõtradictione tunc hꝫ locum.c.interpoſita ex,de ap.qꝛ ſi exceptio erat legitima ꝛ opponens obtulit ſe probaturuꝫ eoipſo ꝙ iudex eum non admiſit eum grauauit ſed ſi non obtulit ſe probaturum tunc haberet opponens a grauamine appellare ꝛ in cauſa appellationis veritateꝫ exceptionis docere vt ibi pꝫ: ꝛ ſic vult ꝙ etiaꝫ vbi nulla eſt facta examinatio requiritur appellatio ꝛ qđ proceſſus non eſt nullus prout ꝛ innuitur in.d.c.interpoſita.lꝫ aliqualiter ſequentia verba Bart.innuant ꝙ qñ nulla eſt facta examinatio non cenſeatur tacite pronunciatum cum in illo membro qñ de cã emergenti cognouit dicat ꝙ per proceſſum ad vlteriora cenſeatur tacite pronunciaſſe. Et id non dixit in precedenti membro. Sed ſolum ꝙ grauauit tñ exquo in precedenti membro vult qđ habeat locuꝫ.d.c.interpoſita.ꝛ illud.c. requirat appellationem ſatis videtur velle ꝙ proceſſus ad vlteriora preiudicet niſi appelletur. Et ideo poſſumus dicere ꝙ bar. ibi potius concordet cum communi opi.ſ̃.relata ꝙ̃ diſcordet.

r ¶ Nec ob.glo.que dicunt ꝙ ſuper emergenti exceptione eſt pronunciandum qꝛ ſatis cenſetur pronunciatum ſi tacite pronũciatur per proceſſum ad vlteriora. Et lꝫ ſubdant ꝙ alias procedi non põt debeat intelligi qđ non põt licite procedi ſuper principali niſi cognoſcatur ꝛ ꝓnũcietur ſup emergenti. Non.n.dicimur poſſe ꝙ licite non poſſumus. l.nepos proculo.ff.de ver.ſig. Non aũt dicunt ille gl.quod procedendo ad vlteria non cenſeatur pronunciatum ꝛ ꝙ ſi nõ pronũciatur expreſſe proceſſus nõ valeat nec loquunſ de pronũciatione expreſſa nec ſimiliter Inn.in.d.c. preterea.requirit pronunciationem expreſſam prout ꝛ dicit ipſe Ang.in.d.conſi.ccxvij. Nec dicte gl.nec Inn.in.d.c.preterea.ꝛ in.d.c.ceteruꝫ.diſtinguit prout diſtinguit Ang. Nec eſt verum ꝙ dicta diſtinctio Ang.videatur fuiſſe de mente Bal.in.d.l.non eo minus. licet.n. dicat ꝙ cautum ſit ꝙ aduerſarius minoris opponat de minori etate vel de illegitima perſona adminiſtratoris. Nõ propterea ſentit ꝙ ſi ad vlteriora proceditur non cenſeatur iudex pronunciaſſe reijciendo exceptionem per ꝓceſſuꝫ ad vlteriora: ꝛ maxime qꝛ non ponderat vtrum iudex cognouerit necne. Sed ideo cautum eſt opponere qꝛ veriſilr̃ iudex de ea cognoſcet ꝛ ꝙ iuſtum erit determinabit: qꝛ pro iudice preſumitur.c. in pñtia de renũ.ꝛ.l.herẽnius.§.gaya.ff.de euic. Et ſi ſec' faceret poterit appellare merito cautũ eſt opponere ꝛ non ſub ſilẽtio pertranſire:quidam tñ pro concordia opinionũ diſtinguũt ꝙ aut iudex ſtatim ꝙ oppoſita fuit exceptio declinatoria pronũciauit procedẽdum ad vlteriora vel ad vlteriora proceſſit.ꝛ ſic conſtat ꝙ de ea non cognouit. ꝛ tunc procedat opi. Ang.ſ.ꝙ proceſſus non valeat: qꝛ requiritur cauſe cognitio ſuper emergenti que conſtat ꝙ nõ fuit adhibita:ideo non valeat proceſſus per no.in ſimili per Bart. in.l.prolatã.C.de ſententijs.ꝛ per no.per eum in.l. hec aũt §.j.ff.ex quibus cauſis in poſ.ea. Si vero iudex nõ proceſſit ad vlteriora incõtinenti. Sed inter obiectum exceptionis ꝛ proceſſum ad vlteriora eſt tanta diſtantia tpis in qua veriſimiliter iudex potuit vidiſſe ꝛ cognouiſſe exceptioneꝫ oppoſitam.ꝛ tunc procedat cõis opi.ſ̃.relata que ſimplr̃ ꝛ generaliter vult ꝙ per proceſſum ad vlteriora cenſeaſ ſup exceptione emergenti tacite pronũciatum ꝛ talis pronunciatio tunc non ſit nulla ita alr̃ Imo.ꝛ Panor.in.c.cum ex litteris de in integ.reſti.limitat per illum tex.dictum Bar.in d.l.prolatam.in caſu aũt noſtro inter exceptionem oppoſitam ꝛ mandatum iudicis ꝙ lis ꝯteſtaretur elapſi fuerunt q̃plures dies in quibus iudex potuit cognoſcere ꝛ deliberare. An dicta exceptio eſſet admittẽda vel repellẽda ꝛ forte putauit eſſe reijciendaꝫ exquo in exceptionibus dicebaſ ꝙ pp inopiam debitoris fuerat dos reſtituta conſtante matrimonio quaſi ad hoc redderetur certum ipſum non eſſe

ſoluendo: ideo eã tacite reiecerit. pôt ẽt dici ꝙ Ang. in. d. l. ij. ⁊ in. d. ſuis ↄſi. loquiꝛ exceptione incõpetentie iudicis nõ loquiꝛ generaliter in qualibet exceptiõe emergenti ſeu declinatoria dicẽs ꝙ iudex dꝫ cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio quaſi velit ꝙ ſi proceſſit nõ aliter cognito an eſſet iudex cõpetẽs tanq̃ ignarus an ſua ſit iuriſdictio non valeat eius pceſſus poſſet ẽt dici ⁊ rõ ſuaderet ꝙ ſi eſſet talis exceptio que ẽt ſi nõ eſſet oppoſita redderet iudiciũ nullũ vt eſt exceptio incõpetẽtie iudicis. C. ſi a nõ cõpe. iudi. ꝑ totum tũc ſi opponiꝛ ⁊ de ea nõ cognoſciꝛ proceſſus nõ teneat. Et ita procedat opi. Ang. aut eſt talis exceptio que ſi non fuiſſet oppoſita pceſſus nõ viciareꝛ tunc ſi opponiꝛ ⁊ de ea nõ cognito proceditur ad vlteriora per iudicem tunc cenſeatur reiecta exceptio ⁊ proceſſus teneat. Et hoc caſu loquitur. d. c. ex parte. M. per quem text. potiſſime fundaꝛ dicta communis opi. hoc etiam caſu loquitur dicta gloſ. d. §. ſi dubitetur. Et ad hunc caſũ applicatur h̄ diſceptatio.

a ¶ Quia obmiſſio diſcuſſionis nõ reddit iudicium nullum vt notat Bar. in. l. ij. C. cõi diuidundo. ⁊ in. l. ſi mancipiũ. §. cõi diuidundo. ff. de euic. ⁊ in. l. ſi queramus. ff. de teſta. ⁊ in. l. prolatam. C. de ſentẽtijs. ⁊ Bald. in auc. contra rogatus. C. ad trebellianum in fine dicens ꝙ nulla obmiſſio vꝛ ordinis prepoſteratio ante litẽ conte. viciat niſi ſola libelli oblatio. Et idem Bal. in. d. l. ſi rem. §. ſi de pigno. ac. poſt Albertum galeotti in ſua margarita: dicit ꝙ diſcuſſio fieri poteſt pendẽte iudicio ⁊ prodeſt acſi facta eſſet ab initio ⁊ plura allegat vt ibi per eum. Et ideo dato ꝙ de dicta exceptione excuſſionis obmiſſe nõ cenſeretur cognitum tñ cenſeretur per proceſſum ad vlteriora ſuper ea pronunciatum ⁊ ipſa reiecta ⁊ propterea proceſſus valeat ⁊ de ea non ſit amplius diſputandum exquo non fuit appellatũ. Et hoc puto intrepide tenendum licet cautius putarem ꝙ pendente hoc iudicio fieret diſcuſſio vel ſm formam iuris cõis vel ſm formam ſtatuti de materia loquentis. Nec ſupradictis obſtat. c. exhibita de iudicijs ꝙ quidam ad propoſitũ adducunt: q: ibi nõ fuit tacite vel expreſſe pronunciatum ſuper exceptione emergenti: ſed fuit pronũciatum ꝙ ſuper ea ⁊ ſuper principali ſimul cognoſcereꝛ ꝙ fieri nõ pôt in illis terminis. Et ita ẽt pñt intelligi gloſe que dicũt ꝙ non pôt procedi ſuper principali niſi pronũcietur ſuper emergẽti.

b ¶ Nec etiam obſtat ꝙ ſecundo loco in contrarium allegabatur ſcilicet ꝙ oblatio per poſteriorem creditorem fieri non poteſt quando dos eſt conſtante matrimonio reſtituta mulieri pretendenti anteriorem hypothecã propter inopiam mariti: q: dato ꝙ illa opinio procedat a qua non eſſet cautum recedere indeciſiuis exquo doctores communiter concordant: licet probabiliter teneri poſſet contrariũ prout ⁊ dicit Raph. Tamen ratio doc. q: tex. in. d. l. vbi adhuc ait ꝙ ipſa bona mulieri conceſſi pro reſtitutione dotis retinenda ſunt vt ex fructibus ſubueniatur oneribus matrimonij. Que ratio ceſſat ſoluto matrimonio rõ ceſſet dicta doc. opinio argumento. c. cum ceſſante de appellationibus. ⁊. l. ꝙ dictum. ff. de pactis cum ſimilibus. ⁊ ideo remaneat tunc regula. d. l. j. C. ſi antiquior creditor pro quo optime facit text. d. l. vbi adhuc ibi: ſed ita eam poſſet eaſdem res vendicare vel a creditoribus poſterioribus vel ab alijs qui non potiora iura legibus habere naſcunꝛ vt potuiſſet ſi matrimonium eo modo diſſolutum eſſet quo dotis ⁊ añ nuptias donationis exactio ei competere poterat per que verba oſtenditur ꝙ nõ ↄſequitur efficaciora iura ꝑꝑ illam vendicationem que fit ↄſtãte matrimonio ꝑꝑ inopiam mariti q̃ ſi facta fuiſſet ſoluto matrimonio: ſed ſi facta fuiſſet ſol. ma. ſine dubio competeret poſterioribus creditoribus offerre anteriori creditrici ⁊ abuocare ab ea res ſibi conceſſas pro dote per generalitatem. d. l. j. a qua non reperiꝛ exceptuatus iſte caſus nec eum doc. excepruant. Nec eſt noſtrum. d. l. limitare ſaltem in caſu in quo ceſſat rõ doc. que fundatur in. d. l. vbi adhuc que ratio non militat niſi conſtante matrimonio: q: vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. l. iij. ff. de offi. preſi. cũ concor. ⁊ in dubio ſtandum eſt regule per ea que hñt in rubrica de reg. iur. in vj. ⁊ ꝙ per Bart. in. l. quotiens. ff. ſiquis cau. Nec ẽt ob. d. l. non poteſt videri: q: limitatur per. d. l. ſi rem. §. ſi. de pig. act. ⁊ per. d. l. ſi mandauero tibi. ff. man. ſub qua limitatione comprehenditur caſus nr̃ prout ſuperius apparet. Ex quibus remanet ↄcluſio ꝙ ptes iudicis ſint in pnũciãdo bñ appellatum ⁊ male iudicatum ⁊ ↄdẽnando ptẽ cõuẽtam ad tradendum bona petita parti agenti. Laus deo.

¶ Heredes mariti qui fecit impenſas vtiles neceſſarias ⁊ voluntarias an poſſint illas repetere ab vxore. Item an dicti heredes poſſint repetere ab vxore quingentos florenos ſolutos pro reſtõne cuiuſdam dotis de pecunia propria dicti mariti qui ad dictam reſtõnem erat procurator in vita ⁊ poſt mortem patris vxoris. Non obſtante ꝙ fuerit dictũ in inſtro dictam pecuniam ſolutam de pecunia vxoris.

¶ Conſilium lxxxvj.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ Circa primum dubium videtur prima facie dicendum ꝙ dictus ſer Bernardus nequeat repetere dictas impenſas ea ratione quia dictus ſer Antonius habebat veriſimiliter noticiam ꝙ dicta bona erant dicte domine Cilie ⁊ non erant ſua argu. l. quiſquis. C. depoſiti iuncta. l. de tutela. C. de in integ. reſtitu. mi. ⁊ in. l. octaui. ff. vnde cog. ⁊ quod per Barto. in. l. j. ff. ſi certum petatur.

a ¶ Et expendens ſcienter in rem alienam non reperit impenſas inſti. de re. di. §. ex diuerſo in fine. ⁊. ff. e. ti. l. adeo. §. ex diuerſo in fi. ꝙ maxime vꝛ dõm attento ꝙ ſer Antonius impendens erat maritus dñe Cilie: adeo ꝙ de facili pſumiꝛ donatio inter virum ⁊ vxo. ꝑꝑ mutuum amorem ar. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. ſi ſeruus. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. Preterea dato ꝙ ipẽ ſer Antonius ignoraueri it bona fuiſſe dñe Cilie ⁊ illa bonafide poſſideret: tñ bonefidei poſſeſſor expenſas nõ repetit: ſed ſolum ſibi conſulitur per retentionem ſi poſſideret rem in qua impendit. ff. de condi. inde. l. ſi in area. ⁊ dictis §§. ex diuerſo. ver. certe. Si itaq̃ dicta dña Cilia poſſidet dicta bona in quibus facte ſunt impenſe nõ vꝛ qȯ dictus ſer Bernardus poſſit dictas impenſas extorquere a dicta Cilia cum nõ habeat bñficiũ retentionis. Et dato ꝙ poſſideret ⁊ vellet vti beneficio retentionis: tñ vꝛ qȯ dicte impenſe ſint compenſande cum fructibus perceptis per dictum ſer Antonium in bonis donatis dicte dñe Cilie: q: impenſe facte in re aliena per bonefidei poſſeſſorem q̃ſtumcunq̃ vtiles vel neceſſarie vſq̃ ad concurrentem q̃titatem compenſantur cum fructibus per eũ perceptis adeo quod per viã retentionis ſibi non conſulitur quatenus fructus percepit vt eſt text. in. l. ſumptus. ff. de rei vendi.

b ¶ His tñ non ob. ↄtrium puto de iure rñdendum. Donatio enim regulariter nõ pſumiꝛ qñ pôt veriſimiliter ſubeſſe alia cã. l. ſi cum aurum. ff. de ſol. l. cum de indebito. ff. de proba. Et exquo inter virũ ⁊ vxo. eſt donatio prohibita ſiſr non dꝫ in dubio preſumi cã donatiõis ſubſiſtente alia veriſimili probabili cã prout vꝛ qȯ poſſit coniecturari pbabilis ⁊ licita cã in terminis nr̃is exquo marit⁹ ſciebat bona pdicta eſſe dñe Cilie maxime cũ interuenerit in donatiõe dicte dñe Cilie facte de dictis bonis cẽſeri pôt feciſſe dictas impẽſas tãq̃ gerẽs vtiliter negocia ſue vxoris. Solent. n. mariti negocia vxoꝝ gerere ⁊ ar. a ſolitis bonũ eſt in iure: ar. l. fi. C. de fideiuſ. ⁊. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de edili. edic. ⁊ qȯ no. gl. in. l. j. C. de arb. ⁊ gl. ⁊ bal. in. l. neq̃ natales C. de pba. Jȯ actiõe negocioꝝ geſtoꝝ dictas impẽſas repetere poſſit per tex. in. l. alimenta ſcdo reſpo. C. de neg. geſt.

c ¶ Ubi ẽt aſcẽdẽs reperit a deſcẽdẽte expẽſas factas in bonis deſcẽdẽtis: q: pſumiꝛ facta aio repetẽdi pᷣut no. ibi gl. ⁊ cõiter doc. pari rõne idẽ dõm eſt in expẽſis factis ꝑ maritũ in bonis vxoris. Et maxime ſi negocia vxoris adminiſtrabat pᷣut fieri ſolet: pterea ⁊ fortius. d. ſer Antonius dictis bonis erat vſufructuari⁹ pro pte vna cũ dicta ſua vxore ex forma ſtatuti ſub rubrica de acq̃ſitis per vxorẽ viuẽte marito per qȯ ſtatutũ diſponiꝛ ꝙ ſi vxor aliquis aliqd acq̃ſiuerit vel ad ipſam quocũq̃ iure deuenerit talis vir ẽt vxore in vita poſſit vna cũ tali vxore toto tpe vite ſue vti ⁊ frui pfatis bonis ſic acq̃ſitis ⁊ fructus ⁊ puẽt⁹ pcipere exceptis certis caſibus qui nõ ptinẽt ad caſum nr̃m. Et inſuper diſponiꝛ qȯ ipſa vxor dicta bona nullo mõ poſſit alienare ſine conſenſu ſui viri. Et per ↄñs vigore dicti ſtatuti ad maritum pertinebat vſufructus dictorum bonorum prout etiam demonſtrant verba ſequentia dicti ſtatuti.

d ¶ Et qñ vſufructuarius facit ĩpẽſas in re in qua hꝫ vſumfructum ſi ptinẽt ad ꝑpetuã vtilitatẽ h̄ eſt vltra q̃ duraturus ſit vſufructus illas reperit a ꝓprietario vt eſt tex. in. l. eum. C. de vſufr. ⁊ notãt gl. ⁊ doc. in. l. hactenus. ff. e. ti. dũmõ non ſit modica impenſa: q: illa pertinet ad vſufructuarium vt. d. l. hactenus. Jta ꝙ clarum eſt qȯ vſufructuarius impenſas

impenſas repetit a proprietario.

e ¶ Lʒ ſit dubium quo remedio repetat. Nam gl. vult ꝙ repetat per actionem negocioꝝ geſtoꝝ. Et Bar. per actionē in factum per. l. in vēditione. §. his ṽbis. alias. l. prior. §. his verbis. ff. de bo. auc. iudi. poſ. vel per vtilem actionem mandati: prout hec dñt gl. ⁊ bar. in. d. l. cuʒ. ⁊ ponit Ang. in. d. l. hactenus. qui vr̄ ſequi opi. Bart. Ur̄ ergo vſufructuarius gerere negocium cōe ſuum. ſ. q̄ᷓ artaꝛ ad faciendū ſm̄ opi. Bar. ⁊ Aug. ⁊ proprietarij: q̄ᷓ ad eum principaliter ptinet vtilitas prout in ſilr̄ dicit tex. in. d. §. his verbis in fi. poſſʒ tñ dici pro ꝯcordia gl. ⁊ Bar. ꝙ impenſas neceſſarias ꝑut ſunt impēſe refectiōis repetat vſuſfructuarius per actionē in factū per Bar. qui in expēſis refectionis loquiꝛ ⁊ in eis loquiꝛ tex. quē alſa. ſ. l. dāni infecti ſtipl'o cōpetit. §. ei cuiꝰ ⁊ pōt dici ꝙ ēt tūc cōpetat vtilis actio negocioꝝ geſtorum ar. l. iij. §. hec actio. ff. de ne. ge. ⁊ l. curatoris. C. eo. tit. ⁊ ita poteſt ſaluari opinio gl. prout ⁊ dicunt Bald. ⁊ Rapha. in d. l. eum. ⁊ conſtat qȯ in his ceſſat preſumpta cauſa donationis. quia in neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit. l. rem legatam. ff. de ali. leg. ⁊ l. fideicommiſ. §. ſi rem. ff. de lega. iij.

f ¶ Ad expenſas aūt vtiles non neceſſarias nullatenus videatur dōn ꝙ vſuſfructuarius teneatur: q̄ᷓ iurꝛ nō cauetur nec rō id ſuadet ⁊ ꝓpea vr̄ ꝙ ceſſat rō Bar. ⁊ Ang. ⁊ h̄ vr̄ ſentire bal. in. d. l. eum. dicens ꝙ nō eſt verum qȯ vſufructuarius teneatur ad aliam impēſam niſi que eſt ex nā vſusfructus. l. ſi pendētes. §. ſi qd. ff. de vſufru. ⁊ qȯ notatur in ſimili in. l. nec ſtipendium. ff. de impēſis in rebus dota. fac. Sm̄ eum ⁊ iō tunc vr̄ qȯ procedere poſſit opi. gl. ſ. ꝙ competat directa actio negociorū geſtoꝝ obſtat tñ generalitas. d. §. his verbis per quem tex. pōt dici ꝙ cenſeatur negociuʒ cōe q̄ᷓ impēſa concernit ēt vtilitatem ipſius expendentis ⁊ ſic in terminis. d. §. his verbis vtilitatem immiſſi in poſſeſſionem qui ſperat ex ipſa re vel eius venditiōe conſequi ſuum creditum ⁊ ſilr̄ vſufructuarius ſperat commodū pro tpe ſui vſufructus: ideo cenſeatur cōe negociuʒ. ⁊ propterea ceſſat actio negocioꝝ geſtorum: ſaltem directa ⁊ q̄ᷓ cenſetur negociuʒ commune ceſſat preſumpta cauſa donationis ⁊ quicquid ſit circa dictam difficultatem que actio competat cuius inueſtigatio non eſt multum neceſſaria.

g ¶ Cum actionis nomen non ſit neceſſario exprimendū in libello vt notant gl. ⁊ docto. in. l. j. in prin. ff. de eden. ⁊ in. l. edita. C. e. tit. Satis eſt ad propoſitum noſtrum quod vſufructuario ⁊ ſic heredi dicti ſer Antonij competit facultas repetendi impenſas. ſ. neceſſarias vel vtiles: ex his igiꝛ cōcludo ꝙ dictus ſer Bernardus vt heres dicti ſer Antonij: poteſt repetere dictas impenſas neceſſarias vel vtiles factas in dictis bonis donatis dicte domine Cilie.

h ¶ Nec obſtant adducta in ꝯ̄riū. Non enim ob. preſumpta cā donationis: q̄ᷓ pʒ rñſum per iam dicta. Nam immo ceſſat p̄ſumptio donatiōis per dicta. ſ̄. Nec ēt obſtāt dicti §§. ex diuerſo: q̄ᷓ loquuntur in maleſidei poſſeſſore qui expendit tanq̄ᷓ in re ſua. Nam tunc cenſetur in culpa ꝑut dicit tex. dictoꝝ iurium. Non aūt procedit in eo qui bonafide impēdit in re aliena tanq̄ᷓ in re aliena per. d. l. allimenta cū ibi no. Nec in eo qui hʒ aliqȯ ius in re ꝑut eſt vſufructuarius per. d. l. cū. ⁊ in ſimili qȯ in marito hꝛ in marito hr̄ in ti. de impēſis in rebus dot. fac. ⁊ in feudatario in. c. j. §. ſi vaſallus in ti. hic finiꝛ lex corradi ⁊ incipiunt conſuetudines Spe. in vſi. feu. queʒ tex. dicit bal. ibi locum hr̄e in emphytheoſi: igitur in terminis nr̄is non militant dicti. §§. ex diuerſo. Sed in eo qui poſſidet malafide in quo recurrendū eſt ad id quod habetur in. l. domum. C. de rei vendi.

i ¶ Nec ob. d. l. ſumptus. ff. e. ti. Et qȯ per eā dictuʒ eſt. ſ̄. in ꝯ̄riū. ſ. ꝙ impenſe ſunt cōpenſande cuʒ fructibus: q̄ᷓ rñdeꝛ ꝙ. d. l. ſumptus loquiꝛ in boneſidei poſſeſſore qui poſſidet rem tanq̄ᷓ ſuaʒ ⁊ ſic facit impenſas non aīo repetendi credens facere in re ſua. Et fructus lucratur ſolum ꝓp bonāſidem. Nam tunc nō lucraꝛ illos de rigore ſed de eq̄tate. Et ꝓp eādem eq̄tatem ſtatuiꝛ vt expenſe cōpenſentur cum fructibus. Non aūt ꝓcedit in eo qui fructus lucratur de rigore iurꝛ. prout hoc dicit Pau. de ca. in conſi. incip. quidam Jac. teſtōr alias in eā que vertiꝛ in vlti. col. in ordine. xvij. Sm̄ nouam impreſſionem ⁊ alias in ſilr̄ dicit Bal. in. d. §. ſi vaſallus in auc. excipitur. C. de bo. q̄ lib. quem refert ⁊ ſequitur Pau. de ca. in ꝯſilio qȯ incipit qdaʒ poſſidebat col. fi. in ordine. cccxxv. ſm̄ eandem impꝛ̄ſſionem ꝙ. l. in fundo ff. de rei ven. procedit in boneſidei poſſeſſore qui nullā hʒ cāmā dño non aūt in eo qui hʒ cām a dño. ita ēt dici poteſt ad propoſitū nr̄m ꝙ. d. l. ſumptꝰ loquiꝛ in boneſidei poſſeſſore qui nullā hʒ cām a domino ſecus in vſufructuario ⁊ in alijs qui hēat cām a dño ⁊ hoc q̄ᷓtū ad ipenſas neceſſarias vel vtiles circa volūtarias aūt dicēdū eſt ꝙ repeti nequeūt ar. d. l. in fundo. ⁊ l. pro voluntarijs. ff. de impenſis in rebꝰ dot. ſcis debet tñ dña Cilia pati ꝙ ſer Bernardus vt hr̄s ſer Antonij illas remoueat de ipſis predijs ſi ſine leſiōe remoueri poſſunt per dcā iura alr̄ ſi non vult ꝙ remoueātur dʒ ipſas impenſas reficere p. d. l. pro volūtarijs. ⁊ ar. d. §. ſi vaſallus. nec vr̄ qȯ hoc caſu permittatur dcē domine Cilie offerre dicto ſer Bernardo ſibi dare tātum q̄ᷓtum habiturus eſſet ex ipſis rebus ablatis prout permittitur in terminis. d. l. in fundo que loquitur in boneſidei poſſeſſore q nō hʒ cām a domino ⁊ non procedat in vſufructuario qui habet cām a proprietario qui videtur magis aſſimilādus marito vel feudatario qui habent cām a domino q̄ᷓ boneſidei poſſeſſori per ea que dixit Bald. in. d. §. ſi vaſallus. ⁊ in. d. auc. excipitur. ⁊ poſt eum Pau. de caſt. vbi. ſ̄.

k ¶ Circa ſcdm̄ aūt queſitum videtur dicēduʒ qȯ dci. ccccc. flo. non repetātur per dictū ſer Bernardū: q̄ᷓ vr̄ qȯ dcōs cccc. flo. qbus fuerunt vendita dcā duo predia dicto Joāni expoſuerit dcā dña Cilia pro qua fuerunt empta dcā predia ſm̄ noiationē q̄ᷓ fecit dictus Joānes attēto eo qȯ aſſerit dictus Joānes: dum noiauit dictaʒ Ciliam dicendo qȯ pciū p̄dictū fuit ſolutū de pecunia dcē Cilie ⁊ lʒ ipſa Cilia remiſerit dicta p̄dia dicto ſer Antonio aſſerendo precium p̄dictuʒ fuiſſe ſolutū de pecunia dicti ſer Antonij: tñ vr̄ ꝙ dicta remiſſio ⁊ dicta ꝯfeſſio ſibi nō p̄iudicet q̄ᷓ inter eos eſt prohibita donatio vt in ti. de dona. inter virum ⁊ vxo. ff. ⁊ C. quaſi per totos ⁊ ꝯfeſſio facta inter pſonas ꝓhibitas eſt ſuſpecta tanq̄ᷓ facta in fraudeʒ: iō non ꝓbat. l. qui teſtm̄. ff. de proba. ⁊ l. cum. qs decedēs. §. ticia honeſtiſſima. ff. de le. iij. preterea dato ꝙ fuerint ſoluti dicti. cccc. flo. per dictum ſer Antonium de ꝓpria eius pecunia pn̄t cēſeri fuiſſe ſolutos ex cā donationis. ⁊ lʒ donatio inter virū ⁊ vxorem non valeat: tñ ꝯfirmaꝛ morte donantis per. l. donationes quas C. de dona. inter virū ⁊ vxo. cum ſi. alios aūt centuʒ flor. videꝛ ꝙ repetere non poſſit dictus ſer Bernardus a dicta Cilia pari ratione: quia preſumatur cauſa donationis.

l ¶ Tñ his non ob. ꝯ̄riū puto apta fronte ꝯcludendū. Nā in puncto p̄ſupponiꝛ qȯ dicti. ccccc. flor. fuerunt ſoluti de proprijs pecunijs ipſius ſer Antonij pro ſoluendo creditum dicte dñe ſpinete creditricis olim dicti petri ⁊ ſucceſſiue eius heredis: ⁊ ꝯ̄ñr dicte dñe Cilie ſue neptis que poſſidendo bona hereditaria dicti petri ⁊ fructus ex eis recolligendo vt in puncto preſupponitur cenſetur adiuiſſe eius hereditatem per ea que hn̄r in. l. pro herede. ⁊ in. l. gerit. ff. de acqui. here. Jdcirco ſoluēdo dictos. ccccc. flor. ſoluit creditum dicte dñe Cilie. ⁊ ꝯ̄ñr liberauit dictam Ciliam. l. ſoluendo. ff. de ne. ge. ⁊ l. ſol. ⁊ iudiciuʒ. ff. de ſol. ⁊ ſoluens debituʒ alterius repetit a debitore. l. ſiue pro fratre de ne. ge. ⁊. d. l. ſoluendo cum ſua gl. iō. d. ſer bernardus heredes dicti ſer Antonij vr̄ abſq̄ dubio ꝙ poſſit repetere dictā q̄ᷓtitatem. cccc. flor. ⁊ q̄ᷓtitatem expenſaꝝ ſolutaʒ vt in puncto cum dicta q̄ᷓtitas in effectu ſoluta fuerit in vtilitatem dicte Cilie p̄ſuppoſito ꝙ dicta p̄dia vendita dicto Joāni pertineant ad dictā dñam ciliā ⁊ non ad dictum ſer Bernardū vt heredem dicti ſer Antonij de quo. ſ. ad quē pertineāt dicta predia ad pn̄s non diſcutitur nec in themate queritur.

m ¶ Nec ob. adducta in ꝯ̄riuʒ q̄ᷓ donatio nō preſumiꝛ maxime in tāta q̄ᷓtitate ⁊ maxime cuʒ ſit ꝓhibita per dicta. ſ̄. in precedēti queſito ac ēt q̄ᷓ dictus ſer Antonius fuerat a dicto petro originali debitore dicte ſpinete relictꝰ ꝓcurator gn̄alis ⁊ in ſpē abſoluendū ⁊ ſatiſfaciendū cuicūq̄ creditori dicti petri: ⁊ ꝯ̄ñr abſoluendum dicte domine ſpinette creditricis dicti peri. Et licet mandatum ſoleat finiri morte mandantis. l. inter cauſas in princi. cum ſimili. ff. manda.

n ¶ Tñ fallit qñ mādatum fuit poſt mortem mādatoris collatum vt eſt expreſſuʒ in. l. ſi vero non remunerādi. §. fi. ff. mā. idcirco cum dictū mādatum fuerit collatū ēt poſt mortem peri mādantis: iō durabat mādatum ⁊ ꝯ̄ñr dictus ſer Antonius qui mādatum acceptauerat cenſeꝛ ſoluiſſe vt procurator non vt donator: q̄ᷓ ēt vbi alr̄ p̄ſumereꝛ geſtum aīo donandi ſi geriꝛ a gerente negocia alterius cū mandato vel ſine cēſeꝛ geſtū nō aīo donādi ſʒ repetendi ⁊ ſicut adminiſtrator vt pʒ ex his que hn̄r in. l. ſi. C. de dotis promiſ. Ubi hr̄ ꝙ lʒ ſi extraneus dat ſimplr̄ dotē cēſeaꝛ dare aīo donādi mulieri regulr̄ vt. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. actio.

o ¶ Tamen fallit ſi ipſe extraneus qui dedit dotem gerebat alias negocia mulieris:nam tunc non cenſetur dotare aio donandi ſed vt adminiſtrator ⁊ ſic aio repetẽdi ⁊ repetere poterit ꝓut volũt in.d.l.fi.Ja.de are.Cy.⁊ bar.q intelligit id velle gl.ibi ſuper verbo officium ꝙ ⁊ vult ibi Salyc. Et eſt cõis opi.vt dicit ibi Bal.idem tenens.Confirmanẜ pre dicta ex poſtea geſtis inter dictam Ciliam ⁊ ſer Antonium qr Cilia recognouit dictam q̃titatem quattuor centoꝝ flo renoꝝ eſſe ſolutaꝫ de pecunia dicti ſer Antonij. Et nõ aio donãdi. Et ſi ꝓceſſiſſꝫ animꝰ donãdi ñ pſeueraſuit i eodẽ ꝓ poſito dictꝰ ſer Antoniꝰ ⁊ ẽt dicta Cilia vt demõſtrat dictꝰ ꝯtractus ſeu actus poſtea agitatus inter eos.Facto.n.daẜ vo luntas intelligi vt.l.reprehendenda.C.de inſti.⁊ ſubſti.cuꝫ concordantijs:ideo donatio nõ valeret:⁊ ſubſequenter eẽt locus repetitioni ẽt ſi ſoluiſſet animo donandi:licet re vera non cenſeatur ſoluiſſe animo donandi per ſupradicta.

p ¶ Non ergo ob.ꝙ ꝯfeſſio inter virum ⁊ vxorem:vt ſuſpe cta non probat qr dictus ſer Bernardus non ſe fundat in ipſa confeſſione tanq̃ probet. Sed negari nequit quin adi miniculetur. Et oſtendit non dotare animum donandi ſi ab initio fuiſſet. Principaliter autem ſe fundat in alijs me dijs prius adductis ꝙ non preſumatur animus donandi. Nec ob.ꝙ dictus Joannes recognouerit dictos quadrin gentos florenos fuiſſe ſolutos de pecunia dicte cilie: quia non preiudicat ſer Antonio res inter alios acta.C.res in ter alios acta in rubro ⁊ nigro. Preterea ſatis poterat Jo annes dicere fuiſſe pecuniaꝫ mulieris ſi ſoluta fuit per ſuũ adminiſtratorem pro ea ⁊ ipſa haberet eam reddere. Et in themate preſupponitur pecuniam ſolutam fuiſſe ſer Anto nij:prout ⁊ in dubio preſumitur per.l.quintus.ff.de dona. inter virum.⁊.l.etiam.C.eodem titu. Laus deo.

¶ Subſtituti pupillariter ſi nõ petierũt tutoreꝫ dari pu pillo.j.annuꝫ an excludanẜ ab hẽditate pupilli decedentis poſt annũ.Jtem dato ꝙ dicti ſubſtituti excludanẜ:an etiaꝫ cenſeantur excluſi auus ⁊ auia materna a dicta hereditate.

¶ Conſilium lxxxvij.

In noie domini noſtri jeſu xpi. ¶ Circa pri.nuꝫ vꝫ preſupponere longi ꝯſulentes ꝙ dicti ſubſtituti cenſeantur excluſi ſi nõ fuit ꝯſtituta tutrix dicto pupil lo. Et claꝝ eſt in iure ꝙ ſubſtituti pupillari ter priuanẜ ſucceſſione ſi fuerunt negligẽtes in petẽdo tu torem per annum poſt mortem pr̃is per l.ſciant oẽs. C.de leg.here.⁊ no.bar.in.l.ij.ff.qui petãt tutores. Et in ſua di ſputatiõe q̃ incipit pupillus ⁊ ẽt claꝝ ꝙ ſi fuerũt negligẽtes veniirent priuandi ſucceſſione ex dicta pupillari ſubſtõne.

a ¶ Tñ puto ꝙ non ſint priuati dicta ſucceſſione ex his que reperio in actis deductis:qr ad hoc vt ſucceſſurus pupillo pp non petitũ tutorem excludaẜ a ſucceſſione requiriẜ negli gentia ipſius ſucceſſuri pupillo in non petendo tutoreꝫ vt probat tex.in.d.l.ij.ibi expellitur a legittima filij hereditate quaſi exiſtens indigna accipere hereditatem legittimaꝫ ne gligens ⁊ conſtituit tutorem ad idem text.inſtitu. de ſena tuſcon.ter.§.pe.ibi vltra annum petere neglexerint.

b ¶ Et ꝓpea impeditus aliquo impedimẽto excuſatur. Nec currit ſibi tp̃s ad petendum pupillo tutorem per.l.ij.§.con feſtim.ff.ad ter. Et lꝫ dicta iura loquantur in mr̃e.tñ eadeꝫ rõ. Et maior viget in alijs cui incũbit neceſſitas petẽdi tu torẽ:qr in mr̃e imminet duplex rõ.ſ.mr̃ie pietas ⁊ ſpes ſuc ceſſionis ab inteſtato in alijs nõ aſcendentibus ipſius pu pilli viget ſolummõ rõ cauſata ex ſpe ſucceſſiõis ab inteſta to vt deprehendiẜ ex dictis bar.in.d.l.ij.qui petãt tutores.

c ¶ Jtem de iure antiquo ſolũ matri erat impoſita dicta ne ceſſitas petẽdi tutorẽ nõ aũt alijs ſucceſſuris ab inteſtato niſi forte deſcẽdẽtibus ex linea mr̃na de qbus eſt variatio inter doc.qui de tranſuerſalibus ⁊ ſubſtitutis ꝯcordãt.ſ.ꝙ de iure antiquo non priuabanẜ ſucceſſione pp non petitũ tutoreꝫ:⁊ ſic eis non iniungebatur neceſſitas petendi tuto reꝫ prout concludit ⁊ pro claro preſupponit Bar.in.d.ſua diſpu.⁊ in.d.l.ij.qui petant tuto.⁊ Salyce.in.l.nepotibus. C.de leg.here.⁊ Rapha.in.d.l.ſciant omnes. Jtaq; ſi ma tri imputatur ſola negligentia:ita nec imputari dꝫ alijs ſuc ceſſuris ab inteſtato ſi non fuerunt negligentes in petẽdo tutorem:lꝫ lapſus fuerit annus poſt mortem pr̃is ⁊ nõ fue rit petitus tutor cum militet eadem ⁊ maior rõ ⁊ vbi eadẽ ratio idẽ ius.l.illud ad.l.acqui.⁊.l.a ticio de verbo.oblig.⁊ ſimilibus idem eſt iudicium.l.non poſſunt.ff.de.ll.⁊.c.iter ceteras de reſcri.cũ.ſi. Si ergo ſi ſubſtituti non fuerũt ne gligentes nõ veniũt priuãdi ſucceſſiõe eis cõpetẽte ex pu pillari ſubſtiõne ꝙ aũt nõ fuerit negligẽtes deduciẜ:qr nõ reperio ꝓbatũ ꝙ dictus petrus reus ꝯuẽtus hũerit noticiaꝫ dcẽ ſubſtõnis. Et ſcia nõ pũmiẜ ſed ignorãtia.l.verius.ff. de ꝓba.⁊.c.pũmiẜ ignorãtia de re.iu.in.vj.⁊.l.ſi.ff.ꝓ ſuo.

d ¶ Et ꝙ nõ pũmaẜ ſcia teſti probaẜ ex dictis Bar.in.l.is põt de acq.he.⁊.l.qui rome.§.duo frẽs.ff.de vbo.obl.⁊ ſic nõ appet ꝙ dictus Pe.ſubſtitutus hũerit noticiã dcẽ ſub ſtõnis in vita dicti pupilli.⁊ cõſequẽter nõ appet qd ipſe habuerit noticiã qd ſibi incũberet onus ſeu neceſſitas pe tẽdi tutorẽ.⁊ cõſequenter videẜ qd non appareat qd ipſe fuerit negligẽs in petẽdo dictũ tutorem:qr ignorantia iu ſta facit ceſſare negligẽtiã:prout dixit Panor.in.c.j.de ꝓ ſcrip.dicẽs ꝙ tp̃s ad petẽdũ in integ.reſt.nõ currit ignorã ranti ponderãdo tex.in.c.j.de in integ.reſti.li.vj.duꝫ dicit ſi quis neglĩgẽter obmiſerit.

e ¶ Quoniam ignorãs nõ eſt negligens.c.ij.⁊.c.qr diuerſi tatis de cõceſ.preben.qr allegat etiaꝫ glo.in verbo diſtu lerit in.§.item mixta qd ⁊ voluit Bar.in ſuo cõſi.incip.ca riſſime dñe. Jili noſtri nucerini in ordie mihi.cxij.⁊ ẜm or dinem informis.cij.⁊ probaẜ ex glo.ſup verbo negligentia in cle.qr contingit de relig.do.⁊ probatur in.l.ſi ex plagijs in prin.ff.ad lege acq.negligẽtia ſonat in vitiũ tex.⁊ glo.in c.ea que de offic.archi.⁊ per Joan.an poſt Archi.in.c.ij. de re.non alie.lib.vj.ad idẽ tex.in cle.j.de vi.⁊ ho.cle.⁊ Zab. in cle.j.de eta.⁊ quali. Sed ignorãtia facti alieni eſt iuſta ignorãtia merito ignorãs nõ diciẜ negligẽs vt.ſ.dixi. Si itaq; dictus Petrus ignorabat ſe ſubſtitutũ dicto pupillo per ꝯñs ignorabat ſibi incũbere onus petẽdi ſibi dandi tu torẽ cum ipſe nõ eẽt ſucceſſurus ab inteſtõ.qr auus ⁊ auia ſupſtites ſibi prefer ebanẜ ab inteſtõ:⁊ ẽt mater deceſſit poſt loante mortẽ dicti pupilli:ideo nõ eſt ſibi imputãda negli gẽtia petẽdi tutorẽ.⁊ per ꝯñs nõ vꝫ excluſus a ſucceſſiõe lꝫ tutor nõ fuerit petitus ſi ipſe ignorauit dictam ſubſtõnem prout ignoraſſe pſumitur vt dictum eſt:⁊ dato ꝙ forte ſci uerit:tñ de hac ſcia ex his que vidi non appet ⁊ paria ſunt nõ eẽ ⁊ nõ apparere.l.duo ſunt ticij de teſt.tu.⁊.l.in lege ő cõtrahẽ.emp.⁊ maxĩe in iudicijs:qr iudex dꝫ iudicare ẜm acta.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.preſi.⁊.c.paſtoralis.§.qr vero cũ ibi no.de offi.de le.⁊ dato ſine preiudicio vitãtis ꝙ.d.petrus fuerit a ſucceſſione excluſus propter negligen tiã in non petẽdo tutorem:tñ nõ dꝫ cẽſeri excluſus eius frẽ qui vna ſecuꝫ fuit dicto pupillo ſubſtitutus pupillariter.⁊ cõtinuo fuit abſens ꝓut pſupponitur ⁊ in longinqs par tibus.ita qd ſatis videẜ conſtare de illiꝰ ignorãtia ⁊ de iu ſta excuſatiõe ſi tutoreꝫ pupillo nõ petijt cum dr̃ fuit abs ſens in longinquis ptibus ita qd forte ignorauerunt mor tẽ patris ⁊ forte ſuperexiſtentiã pupilli ita qd multoforttiꝰ cuitatur eius negligẽtia ⁊ iniquũ eẽt qd ſtante eius legitti ma abſẽtia debent priuari ſucceſſione. Et licꝫ dcã abſentia nõ ſit ꝓbata neq; deducta in actis tñ poterit deduci ⁊ pro bari in cauſa appellationis. Et cautũ erit id probare:quia lꝫ abſentia dicti fratris ⁊ eius excluſio nõ excuſat dictum Petrum reum conuẽtum:tamẽ ſi dictus alter cõſubſtitu tus non excluditur venit dictus Petrus abſoluendus.

f ¶ Nam reus cõuentus obtinet victoriam ex duplici capi te quoꝝ quolibet ſufficit.ſ.qꝫ ex iure ſuo ſi illud hꝫ ⁊ ſi ipẽ illud nõ hꝫ obtinet ex nõ iure actoris.l.ſi.C.de rei vẽ.⁊.c. cũ eccleſia ſutrina de poſ.⁊ ꝓprieta.⁊.l.qui accuſare.C.de edẽ.cuꝫ ſimi. Si.n.neuter ius hꝫ in re de qua agitur.neq; reus neq; actor ſunt in pari cã.ita qd potior eſt ꝯditio poſ ſidẽtis regula in pari cã in.vj.cum cõcor.⁊ cum fundamẽ tum pris agentis ſit qd hereditas dicti pupilli ſit delata ab inteſtato ⁊ appeat teſtm̃ in quo contineẜ pupillaris ſubſtõ que cenſeẜ teſtm̃ pupilli.l.ij.in pn.⁊.§.interdũ.⁊.l.patris ⁊ filij.ff.de vulga.⁊ pupil.eſt neceſſe per eos ꝓbari qd ambo ſubſtituti ſint excluſi ab hẽditate pupilli qr donec põt eſſe locus ſucceſſioni ex teſtamẽto ceſſat ſucceſſio ab inteſtato.l. anteq̃.C.cõmunia de ſucceſ.⁊.l.q̃diu la.ij.de acq.here.⁊ l.q̃diu.C.qui admitti niſi ergo probetur ambos ſubſtitu tutos fore excluſos deficit fundamentum agẽtium.⁊ p ꝯñs debẽt ſuccumbere per.l.qui accuſare.C.de edẽ.cum vulg. ⁊ hoc medium ſufficit dicto petro pro obtinẽda victoria in cauſa appellationis.⁊ per hoc tollitur quicquid adductum fuit per cõſulẽtẽ pro pte agentiũ qui nõ tangit ſupradicta. nec etiam

nec etiam tanguntur per conſulentem pro dicto petro.

g ¶ Aliud aũt medium qd̄ reſpicit ſm ↄſultationis articulũ repeto ſatis dubium pro vtraqꝫ parte: nam lʒ videatur cõis opinio gloſaꝝ ꝛ doctoꝝ ꝙ regulariter non priuetur heredita te pp̄ non petitum tutorem niſi is ad quem pertinebat pri ma cã ſucceſſionis ꝛ Bar. videatur variaſſe qñ ſucceſſio de uoluitur ad alios ꝙ̃ ad mr̃em vel auiã ſeu auum maternum ꝛ ita loquitur glo. in. d. l. nepotibus ꝛ hoc caſu põt verificari cõis opinio ꝛ ẽt hoc caſu vr̃ loqui. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. per quam ſe fundat dicta gl. ꝛ eſt precipuũ fundamentuʒ cõis opinionis: tñ in matre ꝛ auo materno ſeu auia Bar. nõ va riauit: ſed ſemper tenuit ꝙ ẽt ſi ſuperſint plures hñtes ſuc cedere in diuerſis gradibus oẽs excludantur oibus negli gentibus petere tutorem ſuper quo plurimum inſtat cõſu lens pro parte rei conuenti: nec vr̃ dictam drĩam conſide rare conſulens pro parte agentium: ꝛ quidem ꝑ maxima eſt auctoritas Barto. nihilominus pro nunc non intendo decidere dictam difficultatem nec expedit ſtante primo fundamento de quo ſupra. Laus deo.

¶ Emens damnũ datum in ptinentijs caſtri portus ꝛ ciui tatis firmi ſi facit abolitiones de damnis datis in alijs lo cis an debeat puniri pena ſtatutaria non obſtante quadam conſuetudine de qua in conſilio in littera. c.

¶ Conſilium lxxxviij.

1 In nomine dñi noſtri ieſu xp̄i. Viſo. ӛ. ſcripto themate ꝛ copia ↄctus initi inter magnificuʒ cõe firmi ꝛ di ctũ Felicẽ ꝛ copia ſtatuti ſub rubrica. xxxiij. de abolitione cõcedenda ꝛ copia alterius ſtatuti ſub rubri ca. xxxviij. de pena committentis barattariam vel fraudem vr̃ prima facie dõm ꝙ dictus felix non veniat puniendus: qꝛ ipſe emit oia damna data ciuitatis firmi cũ vno. c. qd̄ be ſtie inuente in dãno per p̄onos poſſeſſionũ dẽant aſſigna ri emptori vel ſuis officialibus ꝛ pene ꝛ abolitiones ſint di cti emptoris qd̄ capl̃m gñaliter ꝛ indefinite loquitur ergo vr̃ generaliter intelligendum ar. l. j. §. ꝛ gñaliter. ff. de leg. pſta. ꝛ cañ. ſi romanorũ. xix. di. cum indefinita eq̄polleat vl̃i. l. ſi pluribus de le. ij. ꝛ. c. vt circa de ele. li. vj. ꝛ. c. qꝛ circa de pri ui. iõ vr̃ ꝙ ex tenore dicti ↄctus pene exigende a dñis aia lium que fuerunt inuenta dare damnuʒ ptineant gñaliter ad dictuʒ emptorem ꝛ ſibi beſtie debuerint aſſignari ꝛ abo litio per eum concedi. Nec vr̃ obſtare ꝙ dictum dãnuʒ da tũ non fuit datum in ptinentijs ciuitatis firmi ꝛ caſtri por tus vſqꝫ ad riueriam maris. Et dicto Felici non fuerũt vẽ dita dãna data in comitatu ciuitatis firmi que dãna data in comitatu hñt alium exactorem ꝛ officialem pp̄ qd̄ allegatur ꝙ dãnum datum de quo agitur non venit in venditiõe fa cta dicto Felici qꝛ fuit factum in comitatu ꝛ non in ptinẽ tijs ciuitatis vel dicti caſtri portus. ꝛ ppea nõ ptinebat ad dictum Felicem ſe intromittere de dicto dãno dato in di cto comitatu. Et in pecuniã recipere prout recepit. Et per ↄñs dicatur ꝙ fecit illicitum lucrum in officio ꝛ fraudẽ cõmi ſit ꝛ ſic veniat puniendus pena dicti ſtatuti. xxxviij. quia ad iſta vr̃ poſſe rñderi ꝙ ipſe felix non emit dãna data in ciui tate vel ptinentijs ciuitatis. Sed dãna data ciuitatis firmi hoc eſt dãna data que ptinẽt ad ciuitatem firmi. Et quorũ abolitio ꝛ exactio penaꝝ alr̃s pertineret ad ipſam ciuitatem. Et idcirco cum dicte beſtie dãnũ dantes fuerint ducte ad ciuitatem firmi prout mihi preſupponitur ꝙ duci poterant pene exigende veriſimiliter ſpectabant ad ciuitatem firmi. Et ẽt abolitio per ipſam ciuitatẽ vel eius officiales veriſilr̃ erat concedenda. Et per ↄñs vr̃ ꝙ ea que ſpectãt ad dictũ damnum datum venerint in dicta venditione oiuʒ dãnoꝝ datoꝝ dicte ciuitatis ille. n. genitiuus ciuitatis firmi vr̃ hr̃e dictam ſignificationem ꝙ dãnum datum dicatur ciuitati fir mi qñ cognitio ipſius dãni dati ꝛ que ex eo dependent per tinent ad ciuitateʒ firmi hʒ. n. genitiuus in iure multas va rias ſignificatiões de qbus p̄ doc. in rubrica. ff. de no. ope. nũ. ꝛ ſparſim in multis alijs locis q̃ breuitatis cã obmitto. Et ppea vr̃ ꝙ dictum dãnum datum lʒ non fuerit datũ in pertinẽtijs ciuitatis diſtinctis a ptinentijs comitatus qui comitatus hʒ ſeparos officiales a ciuitate: tñ cenſetur perti nere ad ciuitatem: ex quo beſtie inuente dãnuʒ dare in co mitatu pñt duci ad ciuitatẽ firmi vt ibi vt de dãno dato co gnoſcatur ꝛ puniatur vel abolitio cõcedatur: alias fruſtra ad ci uitatem ducerentur ſi predicta per officiales comitatus fieri non deẽrent. Idcirco videatur ꝙ dictum dãnum datũ cõpre hendatur ſub illis verbis vl̃ibus vẽditionis oia dãna data ciuitatis firmi. ꝛ per ↄñs vr̃ ꝙ abolitio ptineret ad dictum emptorem ꝛ nulla fraus vel illicitum lucrum per eũ factuʒ fuerit: ꝙ maxime vr̃ dõm ſi probatur per duos teſtes ↄſuetu do ꝙ ſiles emptores ſoliti ſunt facere ſimiles abolitiones.

a ¶ Qꝛ ↄctus in dubio cenſentur celebrati ſm morem regio nis. l. ij. C. de loca. ꝛ. l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de reg. iur. cum ſi. Preterea ↄſuetudo lʒ reprobata adeo ꝙ cẽſeatur cor ruptela excuſat a pena vt eſt gl. ſing. ſm Panor. ibi in. c. cũ venerabilis extra de ↄſue. quã ad hoc no. ꝛ ſequitur ibi Pa nor. ꝛ idem tʒ ibi Pe. de anch. dicens ꝙ eam no. Oldr. ꝛ in conſi. ſuis. ꝛ facit qd̄ no. Archi. in. c. cum qui de preben. lib. vj. ſm eundem Pe. de anc. qui ſuper h̃ dicit ſe de facto de fendiſſe apud ariminum quẽdam rectorem cuiuſdam ville qui fecerat poni plures in cõpedibus ꝙ non teneretur pena priuati carceris. Nam lʒ allegaretur mex imperium nõ poſ ſe preſcribi vt plene hr̃ in. l. imperium. ff. de iu. om. iudi. tñ excludebatur a pena pp̄ illam ↄſuetudinẽ ſʒ eũ: pariter ergo vr̃ ꝙ dictus felix veniat excuſandus a pena pp̄ dictã ↄſue tudinem dato ꝙ non debuerit abolitionem concedere ſeu lucrum inde percipere maxime cum conceſſio abolitionis non videatur de genere ꝓhibitoꝝ ſaltem ꝓut priuatus car cer ꝛ prout de genere prohibitoꝝ erat actus: de quo in. d. c. cuʒ venerabilis. vñ prout ibi ↄſuetudo excuſat a pena mul to fortius vr̃ ꝙ ↄſuetudo hẽat excuſare in iſtis terminis p̄ predicta: facit etiã qꝛ pene ſunt odioſe ꝛ in dubio interpe tratio fieri dʒ in mitiorem ptem regula in penis in. vj. ꝛ. c. ſtatutum de elec. eo. lib. ꝛ. l. ſi preſeo. ꝛ. l. interpetratione de penis. Et potius deueniri ad abſolutionem ꝙ̃ ad condem nationem. l. abſentem. ff. de penis facit regula cum ſint par tium ꝛ regula fauorabiliores in. vj. cum concordan.

b ¶ Sed lʒ p̄dicta videantur multũ obſtare ꝛ reddiderint me perplexũ in ingreſſu ↄſultationis: tñ tandẽ puto ↄ̃riũ ↄclu dendũ. Naʒ principaliter pondero ꝙ fuerũt vẽdita nõ ſo lum dãna data ciuitatis firmi. Sʒ dãna data ciuitatis ꝛ ca ſtri portus vſqꝫ ad riueriã maris. Et dicta ṽba genitiui ca ſus ciuitatis firmi ꝛ caſtri portus reguntur ab eiſdem verbis p̄cedẽtibus: vñ dñt pariter terminari ꝛ pariter intelligi qꝛ qñ plura determinabilia determinantur ab eodem determi nabili illa dñt pariter terminari. l. fi. C. de ſententijs ꝛ inter locut. om. iu. ꝛ. l. hoc iure. ꝛ. l. lucius. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ. l. he reditatem. ꝛ. l. ꝙ̃uis. C. e. ti. ꝛ. l. in teſtõ. C. de te. mili. ſʒ illa verba dãna data caſtri portus neceſſario intelliguntur in dã nis datis in pertinẽtijs dicti caſtri vſqꝫ ad riueriaʒ maris: qꝛ non pertinet cognitio dãnoꝝ datoꝝ ad dictum caſtrum neqꝫ ad riueriã maris: ſed dãna data in locis caſtri portus in riueria maris cognoſcuntur ꝛ deciduntur in ciuitate firmi prout mihi dr̃: iõ quo ad illa verba caſtri portus vſqꝫ ad ri ueriã maris non cadit dicta interpetratio ꝙ intelligatur de dãnis datis pertinentibus ad cognitioneʒ ꝛ punitionem ſeu conceſſionem abolitionis: qꝛ nulla ex predictis ptineãt ad caſtrum portus: neqꝫ ad riueriã maris: vñ neceſſario di cta venditio interpetratur facta de dãnis datis in pertinen tijs caſtri port9 ꝛ riuerie maris ꝛ nõ de dãnis datis in per tinentibus ad cognitionem dicti caſtri: iõ ſilr̃ intelligatur fa cte venditio de dãnis datis in pertinentijs ciuitatis firmi ꝛ nõ de alijs: lʒ deuoluerentur ad ciuitatẽ firmi quo ad cogni tionem ꝛ forte penaꝝ exactionem ꝛ abolitionum conceſſio neʒ vt ſic illa ṽba ciuitatis firmi que pñt pati varias inter petrationes pariter interpetrentur ꝛ pariter determinentur: prout ſequentia verba caſtri portus vſqꝫ ad riueriã maris. per iura preallę. ꝛ ſucceſſiue verba ſequentia dicti ↄctus in telligãtur de dãnis datis in pertinentijs ciuitatis firmi vel caſtri portus ꝛ non in dãnis alibi datis: qꝛ per p̄cedẽtia ſe quentia declarãtur. l. ſi ſeruus pluriũ. §. fi. ꝛ. l. heredes pa lam. §. ſed ꝛ ſi notã. ff. de teſt. ꝛ dicta in prefationibus cen ſentur repetita in ſequentibus. l. ticia rñdit. §. idẽ rñdit. ff. de ver. ob. ꝛ. l. item qꝛ cum ſua gl. ff. de pact. Iõ verba dicti c. ↄctus. Item qñ ſe troaſſero le beſtie trouate in dãno per li patroni de le poſſeſſione ſe debia aſſignare a dicto cõpra tore o ali ſuoi officiali ꝛ le pene o abolitione ſia deſſo com pratore intelligi dñt de beſtijs inuentis in dãnis datis in pertinentijs ciuitatis firmi ꝛ caſtri portus ꝛ ſic in dãnis vt ӛ. venditis. Et non in oibus dãnis vbiqꝫ datis: ita ꝙ illa indefinita in dãnis ꝛc. non põt vl̃r intelligi de oibus da m nis: qꝛ dictum capitulum eſſet abſonũ: vñ neceſſario eſt re

ſtringenda ſm precedentia ꝛ ſic ad dāna.ſ. vendita ꝛ conceſſa dicto emptori ꝛ ꝑñr dictum capitulum in quo ſe fundat dictus emptor non poteſt intelligi in beſtijs inuentis dare damnum extra pertinentiā ciuitatis firmi ꝛ caſtri potius merito non pertinebat ad eum concedere abolitionem de dicta inuentione. Et per conſequens lucrum exinde exactum cenſeatur iniuſtum lucrum ꝛ exactor veniat puniendus pena dicti ſtatuti.xxxiij.

c ¶ Nec puto ꝙ obſtet dicta allegatio conſuetudinis.l3.n. duo teſtes probent ſe feciſſe ſiles abolitiones tpe quo ipſi emerunt nō ppea vt puto probant gñalē ꝯſuetudinē prout de gñali conſuetudine loquitur.d.c.cū venerabilis.Nec veriſimiliter conceſſio dictarum abolitionum peruenit in noticiam populi ita quod cenſeatur populum conſenſiſſe.

d ¶ In quo conſenſu populi fundatur conſuetudo.l.de quibus in fi.ff.de legibus.Nec forte dicte exactiones ꝛ abolitiones de quibus deponunt dicti duo teſtes peruenerunt in noticiā dicti Felicis tpe quo dictam abolitionem conceſſit ꝛ lucrum ex ea percepit que noticia non preſumitur ſed ignorantia.l.verius.ff.de proba.ꝛ.l.fi.ff.pro ſuo.ꝛ.c. preſumitur ignorantia de re.iu.in.vj.Et ſi ignorauit nō vř ꝙ ex dicta conſuetudine potuerit ſe excuſare:qꝛ gñalis conſuetudo excuſat a pena:eo qꝛ ille qui geſſit actum punibilē cenſetur crediſſe ſibi licere gerere talem actum ex quo ita eſt conſuetum prout ſumitur ex dictis Pe.de ancb.in.d.c.cū venerabilis poſt Archi.ꝛ Oldr.vbi.ſ.ideo non arbitror eē probatam taliter conſuetudinem ꝙ per eā dictus felix veniat excuſandus a pena attento ꝙ prout preſupponit̄ dicti teſtes non probant niſi de abolitionibus factis per eos nō aūt vidi dicta teſtium ppea loquor vt.ſ.per verba vt arbitror ꝛ vt puto.Sed conſidero qualitatē actuum qui vt audio non ꝯtingunt multū frequenter ꝛ non fiunt aliter vt perueniant in noticiam multoꝝ.Et per hec ꝯcludo ꝙ partes iudicis ſint in ꝯdemnando dictum Felicem in pena dicti ſtatuti.xxxviij. tanꝗ percipiens iniuſtum lucrum vtrum aūt debeat puniri pro vna exactione dicti lucri an pro pluribus a me non querit̄.Et pro parte cōitatis vř adduci ꝙ debuerit fieri vna abolitio ꝛ non plures. Et ſic innuit̄ qꝺ fuerit vnum delictū ſi aūt debuiſſent fieri plures abolitiones in ꝗ partē inclino per.l.ſcire debemus de verbo.obliga.ꝛ in.l.ij.de leg.ij.ſuper quo vlterius me non extendo.

e ¶ Nec.ſ. dictis obſtat ꝙ palam fecit dictam abolitionem: quia iure non cauetur ꝙ quis excuſetur a pena:ex eo qꝛ palam cōmittit illicitū immo qñqꝫ magis delinquit ꝛ acrius punitur qui palā delinquit ꝗ qui occulte vt per Cy.in.l. nemo.C.de ſum.trini.ꝛ per Bar.in.l.pretor.§.generaliter ff.vi bono.rap.licet non ita preſumatur dolus in eo qui palam gerit actum non licitum prout in eo qui occulte eū gerit vt probatur in.l.fi.ff.de ritu nup.ꝛ in.c.fin.de clandeſti. deſponſa.ꝛ in.l.cum ipſe.C.de contrahen.emptio.

f ¶ Tū punit̄ regulariter non ſolū qui dolo delinqt ſed ēt qui culpa lata vel leui immo ēt qui leuiſſima culpa delinqt vt no.Bar.in.l.reſpiciendum.§.delinquunt.ff.de penis ꝑ tex.ꝛ gl.ibi l3 in leuiſſima culpa quidā ꝯrium teneant ꝛ non bene ſm eum:ſed error iuris non cenſet̄ eſſe alienus a culpa nō ſolū leui ſed plerūqꝫ lata vt hř in.l.late culpe de ver. ſigni.facit.l.leges ſacratiſſime.ꝛ.l.fi.C.de.ll. Nec iure error preſumitur quinimmo potius preſumit̄ dolus ꝗ iuris error prout notant Bar.ꝛ Ang.in.l.ſed ꝛ ſi lege.§.ſcire.ff.de pe.here.facit.l.quemadmodum.C.de agrico. cen.li.xj.ꝛ.c. qui ꝯ iura mercatur de reg.iur.in.vj.ideo non dꝫ excuſari dictus felix ex ignorantia.Et maxime cum eſſet in ciuitate inſigni hñte copiam peritorum ita ꝙ potuit cōſulere peritiores ar.l.in bonorum.ff.de bono.poſ. Laus deo.

¶ Subſtituta prima decedens ante euentum conditionis an tranſmittit ſuo ſubſtōnis ad filios:ita ꝙ dicti filij excludant pia loca ſubſtituta ſtante teſtamento heredis inſtituti.

¶ Conſilium lxxxix.

In nomine dñi noſtri

a ieſu chriſti. ¶ Multa allegantur in themate pro parte liberorum domine libere quod ipſi preferant̄ dictis eccleſijs que non oportet aliter in conſilio repetere.

a ¶ Pro quibus ēt facit.qꝛ multi tenent ꝙ filij poſiti in conditione cenſeantur iure fideicommiſſi inuitati prout l3 originaliter Oldr.in.l.j.de condi.inſer.prout refert ibi Saly. qui putat hanc opinionem veriorem in filijs teſtatoris ar. l.cum accutiſſimi.C.de fideicom.ꝛ idem tenuit Pe.de anc. in conſilio incipiente contra Philippum.hanc etiam opi. dicit eſſe veriſſimam Ponta.in.l.ſi cum dotem in princ.ff. ſol.ma.item Paul.de ca.in.l.filiusfamilias.§.cum quis de le.j.refert Bal.in.d.l.j.de condi.inſer. in lectu. antiqua tenuiſſe hanc opinionem per pulchras rōnes ꝛ dicit ꝙ hec opinio ſemper ſibi placuit ꝛ ꝙ ſi haberet conſocium conſuleret pro hac parte pro qua recuſauit conſulere:qꝛ dicta lectura Bal.cōiter non hř ſm eum qui in.d.l.cum accutiſſimi.dicit ꝙ pluries fuit requiſitus pro ꝯria pte ꝛ noluit cōſulere ꝛ hanc partem dicit tenuiſſe bal.in quodam ſuo conſilio incipiente Petrus heredem.item Imol.in.d.§.cū qs ꝛ in.l.lutius iultima de here.inſti. dicit plures idem conſuluiſſe ꝛ ego vidi conſilium dñi Ant.de prato veteri qui tenebat hanc partem dicens ꝙ alias ꝯſuluit ꝛ obtinuit cū ſubſcriptione Pau.de ca.ꝛ Io.de ana.ꝛ dñi Ant.de roſel. Item vidi aliud conſilium in quo dicebatur ꝙ Raph.ful. ꝛ Pau.de ca.ꝛ multi doct.moderni conſuluerant pro hac parte.Item aliud conſilium in quo dicebatur ꝙ Bal.ꝛ collegium florentinum conſuluerant pro hac parte:ꝛ in ſalio conſilio allegabatur ꝙ idem tenuit Pau.de caſt.in conſil. cccxxiiij.inci.dubitatio vertitur de bonis dñi Franciſci co. vj.Item Benedi.de plū.in repe.l.ſi cum dotem in princi. ſo.ma.tꝫ filios poſitos in conditione eſſe inuitatos ex.l.diſpoſitione ex coniecturata mente teſtōris ſicut in terminis l.ſi cum auus.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.gñaliter.§.cum aūt C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub cōdi.fac.ꝛ multa pro hac parte adducuntur que breuitatis cā obmitto.Iō cum dicta dña Libera fuerit filia teſtōris:ꝛ ꝑñr liberi ipſius ſint deſcendentes teſtōris: iō vřr inuitati ꝛ ſuccedant iure fideicommiſſi tanꝗ ſubſtituti vel ſaltē tanꝗ inuitati ex diſpōne.l.ex coniecturata mente teſtōris hꝫ opi.Bene.de plū. tanꝗ magis dilecti ꝗ pia loca inuitata ſub ꝯditione ſi dicta dña Libera deceſſerit ſine liberis.Ita ꝙ ex his ꝛ alijs adductis per conſulentes in themate vř cōcludi poſſe ꝙ dicti liberi dicte dñe Libere admittant̄ ad.d.bona.d. xpophori teſtōris ꝛ dato ꝙ dicti liberi non admitterentur vř quod dicta pia loca excludant̄ ab eis:qꝛ faciunt deficere conditionem ſub qua inuitant̄ dicta pia loca ſubſtituta in teſtō.d.xpophori. Nam poſiti in cōditione dato ꝙ nō ſuccedāt tamē excludunt ſubſtitutū per id qꝺ hř in auc.licet.C.de na.libe.ꝛ in d.l.cū filiusfa.§.cum quis iuncta ſua glo.put no.Bar.in.l. j.verſi.quinto quero.ff.de contrah.

b ¶ Tū nō ob.pdictis ꝛ ꝗ deducunt̄ in themate puto apta frōte cōcludendū ꝙ.d.pia loca l3 forte nequeāt ſuccedere in dictis bonis vigore teſti dicti xpophori per ea ꝗ dicunt̄ in contrario maxime vltimo loco:tñ admittātur ad.d.bona eis relicta ex teſtō.d.An.ſcdi teſtatoris.

c ¶ Nam cōſtat ꝙ ſubſtō fcā de dicta dña libera euanuit ex quo deceſſit pendēte cōditiōe.ꝛ ſic fuit effecta caduca per l.j.§.finaūt ſub cōditiōe.C.de ca.tol.ꝛ.l.qui liberis.§.hec verba ibi neqꝫ heredis heres.ꝛ.l.ſed ꝛ ſi plures in prin.ff. de vulg.ꝛ pup.ꝛ.l.ſi ex pluribus in fi.ff.de ſuis ꝛ legi.cum ſi.Et ipſi liberi dicte dñe Libere poſiti in conditione nō cenſentur a teſtatore vocati:nec admittuntur niſi veniant tanꝗ heredes ab inteſtato.prout hāc opinio.firmant̄ glo. Ray.de for.Iaco.de are.Cy.Bar.Bal.Ange.Franc.tigri Nico.de nea.Raph.cu.Frā.de alber.ꝛ Imo.in.d.l.lutius ꝛ Bar.in.l.centurio.ff.de vul.ꝛ pup.ver.vlterius quero.ꝛ in.d.l.ſi cum dotem in prin.ꝛ in.l.ſi ſic de leg.j.ꝛ Bal.in.l. cunctos populos verſi.venio ad ſcdm.C.de ſum.tri.ꝛ.d.l. cum accutiſſimi.ꝛ in.l.tanꝗ.C.de fideicom.in lectura antiqua col.xix.ꝛ.l.ꝙ ſcitis.C.de bonisqꝫ lib.ꝛ in.l.pater.ff.de vulga.ꝛ pupilla.ꝛ in cōſil.ꝙ incip.ſuper primo queſito ſic reſpondeo:ꝛ in alio conſilio qꝺ incipit ticius inſtituit ſororē ſuā:qꝺ ꝛ tenuit Pe.de ancb.in.c.ſi pater de teſtamē.in.vj. in.xij.no.ꝛ in ꝑtia de proba.ver.decimo quero ꝛ in.c.licꝫ de voto ꝛ in conſilio.ccccxxvij.ſm ordinem informis ꝙ incipit:qꝺ ſupra conſultū eſt:ꝛ in alio conſilio numero.cxxxvj.incip.principaliter ponderandum eſt.qꝺ ꝛ tenuit Imo. ꝛ etiam Paul.in.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad trebel.ꝛ Raph. cu.ꝛ Imol.in.d.§.cum quis.ꝛ Raph.fulg.in.d.l.generaliter.§.cum autem dicens ꝙ ita fuit obtentum in quodam ſuo conſilio ab omnibus doc.a quattuordecim annis citra inter ceteros nominat Saly.Fab.ꝛ Pe.de ancha. Ex quibus patet hāc eſſe communem ſententiam prout etiam dici eſſe cōmunē

eſſe eẽdem Jmo.in.d.l.Iutius.⁊ Pau.de ca.in.d.§.cũ quis.⁊ in.d.l.cum accutiſſimi:nõ non eſt ab ea ſaltem in deciſiuis recedendum iuxta no.per gl.in.l.oĩs diffinitio.ff.de re.iur.⁊ per Bal.in.l.precibus.C.de impu.⁊ per doc.in.l.cũ proſlatis.ff.de re iud.⁊.c.ne innitaris de conſti.⁊ ita conſulendo pluries tenui ⁊ ẽt legendo.in.d.l.j.de condi.inſer. rñdẽdo ad adducta in ↄ̃triũ q̃ liberi dicte dñe Libere nõ cenſentur tacite inuitati ſed cenſetur eis reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato in bonis teſtatoris deuentis ad dictam dñam Liberaꝫ caſu quo eius ſubſtõ fuiſſet purificata. ⁊ ita intelligitur.d.l.Iutius in fine ſm gl.⁊ doc.ibi.⁊ in.d.§.cum quis.⁊ facit tex.in.l.vel ſingulis de vul.⁊ pupilla.⁊ qð notant doct.in.l.penul.C.de impu.⁊ in.l.heredis mei.§.cum ita.ff.ad trebellianum.⁊ in.l.qui duos.ff.de vul.⁊ pup. Et ideo cum dicta bona teſtatoris non deuenerint ad dictam dñam Liberam q̃ eius ſubſtõ fuit caducata vt ſupradictuꝫ eſt fortius non deuenerint ad filios dicte dñe libere qui cẽſentur habuiſſe voluntatem teſtõris caſu quo in dictis bonis ſucceſſiſſet dicta dña Libera adeo q̃ poſſet attentari q̃ etiam retenta prima opinione que vult q̃ filij poſiti in cõditione cenſeantur tacite a teſtatore inuitati. ⁊ ſic veniant ex tacita diſpõne teſtatoris vel legis diſpõne ex coniecturata mente teſtatoris: tñ hoc caſu non veniant quaſi cenſeantur inuitati in caſu quo dña Libera ſuccederet quaſi ipſa dña Libera cenſeatur fuiſſe rogata de reſtituẽdo ſuis liberis:pro quo facit.l.qui habebat de vulgari ⁊ pupillari vbi eſt tex.q̃ quidam filium inſtituit ⁊ filiam ab eo exheredatam pupillariter eidem ſubſtituit ⁊ dicte filie pupillariter ſubſtituit vxorem ⁊ ſororem ſuam filia predicta deceſſit ante filium poſtea deceſſit filius in pupillari etate deciditur ibi qð ſecundo loco ſubſtituti non ſuccedunt exquo expirauit ſubſtõ prime ſubſtitute ⁊ ſic expirata ſubſtitutione primi gradus ceſſet ſubſtõ ſcðo loco facta primo ſubſtituto vt ibi vr̃ caſus lꝫ hoc aliter non firmẽ ⁊ non expedit exquo cõiter tenetur q̃ etiam ſi ſit locus prime ſubſtõni vel inſtõni filij poſtea poſiti in conditione non cenſeantur inuitati ex diſpõne teſtõris nec ex legis diſpõne ſed ſolum cenſeatur eis reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato. Ex his itaqꝫ concludo q̃ dicti filij dñe Libere nullatenus veniãt ad dicta bona exquo Antonius primo inſtitutus a dicto Chriſtophoro condidit teſtm̃ ⁊ de dictis bonis diſpoſuit. Et propterea ab inteſtato non ſuccedunt dicto Antonio per.l.anteq̃.C.cõia de ſucceſ.⁊.l.q̃diu.C. qui admit. cum ſi. Nec ex teſtõ dicti Chriſtophori. Quia non cenſẽt a Chriſtophoro inuitati per ſupradicta. Nec ex diſpõne legis prout dicebat Benedictus de plumbino q̃ ipſe ſolus fuit in illa ſnĩa alij ↄ̃q̃ quidam q̃ cenſeantur tacite inuitati a teſtatore ⁊ ſuccedant vt ſubſtituti ⁊ ſic ex diſpõne teſtatoris. Alij magis cõiter q̃ non cenſeantur aliquo modo inuitati nec lege cauetur q̃ ſuccedatur dicto caſu defuncto nec ab inteſtato nec ex vltima voluntate. Allegat.l.cũ auus de conditio.⁊ demonſtra.⁊.d.l.cum accutiſſimi.⁊.l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtitu.⁊ ſubſtit.ſub condi. factis. Que iura ſolum ſubintelligunt conditionem ad excluſionem ſubſtitutorum. Non autem vocant ſubſtitutum.

d ¶ Nec ob.q̃ cenſentur magis a chriſtophoro dilecti filij dñe Libere q̃ dicta pia loca. Quia volo fateri caſu quo dictus Antonius non diſtribueret. Nam eo caſu quo.ſ.diſtribuiſſet pretulit pia loca in teſtõ chriſtophori nominata ipſi dñe Libere ⁊ ↄ̃ñr ẽt ſuis liberis cum dictam.d.Liberam inuitauerit ſub conditione ſi.d.Ant.hereditatem non diſtribuerit in dicta pia loca ⁊ ſic quatenus inuitauit dicta pia loca illa fuerunt a Chriſtophoro magis dilecta ⁊ ſi dicatur non diſtribuit hereditateꝫ rñdetur q̃ exponitur ſi.i. quatenus per ea que habentur in.l.ſtichum qui meus erit de lega.j.⁊ q̃ per illam legem notat Bart. in.l.j.ff. de iure codic.⁊ in auc.ex cauſa.C.de liberis preteritis.⁊ doctores ibi ⁊ per Bald.in.l.ſi.C.de codi.ideo quatenus dictus Antonius diſtribuit in dicta pia loca ipſa pia loca cenſentur magis dilecta ⁊ dicti filij domine Libere.

e ¶ Nec hꝫ obſtare q̃ dr̃ in themate q̃ captatoria voluntas non vꝫ per.l.captatorias.C.de te.mili.⁊.l.captatorie de le.j.q̃ rñdeẽ q̃ lꝫ regulariter captatoria volũtas non valeat p dicta iura:⁊.l.inſtõ talis.⁊.l.captatorias de heredi.inſtitu.

f ¶ Tamen fallit in diſpõne ad pias cãs:q̃ tunc valet captatoria voluntas per c.cum tibi extra de teſt.per qð.c.hoc voluit Ang.in.d.l.inſtõ talis ⁊ hoc in terris eccleſie ſecus dicens de iure ciuili.⁊ ↄ̃ñr in terris imperij ſm euꝫ ⁊ ſm hoc cum ciuitas Aſſiſij ſit de terris eccleſie in ea valeat captatoria voluntas ad pias cãs. Cõiter tñ tenetur q̃ in relictis ad pias cãs ſeruetur ius canonicum ẽt in terris imperij vt pꝫ ex notatis in.c.relatũ.⁊ in.c.cum eſſes.⁊ in.c.tua nobis de teſt.⁊ voluit Bar.in.l.j.C.de ſa.ſan.ec.in.v.q.ſm Jmol.in d.l.inſtõ talis col.xiiij.⁊ ↄ̃ñr tenendum videatur q̃ generaliter vbiqꝫ teneat voluntas captatoria ad pias cãs prout voluit Bar.in.d.l.ij.de ſa.ſan.ecc.⁊ in.l.captatorias de here.inſti.per.d.c.cum tibi.⁊ vr̃ fuiſſe originaliter opi. Cy.in d.l.captatorias quem vltimo loco recitat Bal.in.l. ⁊ in epiſtola.C.de fideicom.⁊ firmat Raph.ful.in.d.l.captatorias C.de teſt.mili.lꝫ ẽt ſi fuiſſet voluntas in cãm p̃phanam non eſſet iudicanda inefficax neqꝫ captatoria:q̃ teſtõr non commiſit voluntatem ſuã in voluntatem alterius: ſed inſtituit Antonium ⁊ ſibi promiſit q̃ liceret diſtribuere ſuam hereditatem quo caſu non intendebat eum onerare onere ſubſtõnis quã intendebat facere ſi non diſtribuebat dictã hereditatem:itaqꝫ diſtribuendo dictam hereditatem illi in quos diſtribuit:lꝫ ex permiſſu teſtõris non hñt ab ipſo primo teſtõre:ſed hñt ex voluntate Antonij ⁊ ex eius teſtõ:⁊ hec interpetratio fuiſſet amplectanda ẽt ſi fuiſſet diſpõ in cãm p̃phanaꝫ vt actus potius valeret q̃ periret per capl̃m ſi papa de priui.lib.vj.cum ſi.lꝫ hoc non ſit neceſſarium ex quo vt dixi captatoria voluntas ad pias cãs vꝫ ⁊ ſi non valeret ſatis eſt inuitatis in teſtõ Antonij q̃ dicta bona chriſtophori peruenerunt ad dictum Antonium ⁊ onus iniunctum dicto Antonio euanuit in perſona dñe Libere que ſola cenſetur fuiſſe ſubſtituta cum eius filij poſiti in conditione non cenſeantur tacite inuitati vt ſuperius dictum fuit ⁊ per ↄ̃ñs dicta bona Chriſtophori libere pertinebant ad dictum Antoniuꝫ defecta ſubſtõne:⁊ ideo de dictis bonis Chriſtophori potuit dictus Antonius pariter diſponere prout de ceteris bonis ſuis:⁊ ideo bona ſua pertinẽt ad honoratos in teſtõ dicti Antonij ⁊ filij libere non hñt aliquod ius in dictis bonis.ſeu ad petenda dicta bona nec eſt vis vtrum ex ordine ſcripture teſti dicti Chriſtophori vel aliter cenſerentur magis dilecti ipſi liberi dñe Libere q̃ illi quos honorauit dictus Antonius in ſuo teſtõ:quia conſtat q̃ dictus Antonius fuit magis honoratus ⁊ magis dilectus a Chriſtophoro q̃ filij libere ⁊ honoratis a dicto Antonio non veniunt ad dicta bona vt dilecti a Chriſtophoro:ſed tanq̃ ſuccedentes in dictis bonis Chriſtophori in locum dicti Antonij ⁊ tanq̃ eum repreſentantes ⁊ ſuccedunt tanq̃ in bonis Antonij non tanq̃ in bonis chriſtophori:⁊ iõ omnes honorati in teſtamento dicti Antonij preferuntur filijs libere pariter ceteri prout pia loca noĩata in teſtamento Chriſtophori per ſupradicta. Laus deo.

¶ Donatarius ſi non ſeruat conditionẽ in donatione appoſitam:an bona donata deueniant ad heredeꝫ donantis. item an papa poſſit alteri concedere predicta bona in preiudicium dicti heredis donantis.

¶ Conſilium xc.

IN noĩe domini noſtri ieſu xp̃i. ¶ Jn cã vertente inter moniales monaſteri ſancti euchaliſtie de pauperibus nũcupatas ex vna pte. Et Berardinum davit ex altera vr̃ prima facie dõm q̃ foueãt iuſtitiam dicte moniales capitulum ⁊ conuentus ſancte euchaliſtie de pauperibus. Nã conſtat q̃ dicte domus fuerũt queſite per donationem dicte dñe Caſandre dictis ſororibus ſancte Eliſabette cum ille.j.terminũ in donatione ſtatutum acceſſerint in dictas domus ⁊ poſſeſſionẽ apprehendiderint ſm conuentionem ⁊ ↄ̃ditionem appoſitã in dicta donatione ⁊ per aliqua tpa obſeruauerint cõtenta in dicta donatione.⁊ per ↄ̃ñs ſine dubio queſiuerũt dñium dictaꝝ domoꝝ ex p̃cedẽti titulo dicte donatiõis cũ ex donatione dñium querat.l.ſenatus cẽſuit.§.l.de dona .inter vi.⁊ vxo.⁊.l.i.cum ſi.C.de do. Nec vr̃ q̃ dñium amiſerint lꝫ nõ permãſerint in dictis domibus ſꝫ ſe trãſtulerint in aliud monaſterium pro meliori vita ducẽda q̃ id feciſſe vñr ſpiritu dei ⁊ que ſpiritu dei aguntur non ſunt ſub.l.c. licet de reg.⁊ cañ.due ſunt.xix.q.ij.p̃terea lꝫ nõ pſeuerauerint in obſeruando ea que fuerũt iniũcta in donatione non ppea vr̃ q̃ ſit oĩno reſciſſa donatio. Nã vr̃ q̃ i duobꝰ caſibꝰ pactũ fuerit in donatiõe q̃ donatio ipſa irritareẽ vꝫ in caſu quo di

cte ſorores ceſſauerint.ĩ.terminu.xv.ann.ſe ꝯferre ad ha-
bitandam in domibus predictis vel caſu quo dicte domus
aliquo modo alienarentur licet enim.d.donatrix generali-
ter prouiderit quod ſi ſecus factum fuerit in premiſſis vel
aliquo premiſſorum donatio ſit irrita.

a ¶ Tñ ſubiũxit vbũ vz qd eſt pcedẽtiũ reſtrictiuũ.l.in ven-
ditione.ff.co.pdio.ꝛ.l.ſi.C.in qbus ca.in inte.re.nõ eſt ne.
ꝛ in.l.j.ff.de bonis lib.ꝛ fac.l.ſi.in ſi.C.de iu.deli.ꝛ in.l.ſi
plus.§.j.de euic.ꝛ.l.ſz poſtq̃ in ſi.ff.cõmu.di. ita ꝙ per ſe-
quentia poſt dictionem vz vr̃ ſupradicta gñalitas reſtricta
ad dictos duos caſus q ſequunt vz ſi ceſſauerint ire .ĩ. an.
xv.ã.vel ſi dictas domos in totũ vel in ptem alienauerint:
ſz neutrũ pdictoꝝ ꝯtingit.q: nõ ceſſauerũt ire intra termi-
num ſtatutũ ſz acceſſerũt ad habitandũ in dictis domibus
infra terminũ ꝯſtitutũ in eis habitãdo ꝛ ſeruãdo ꝙ actum
fuerat in donatiõe:nec dictas domos in aliqua pte aliena-
uerũt merito non vr̃ ꝙ dicta donatio fuerit facta irrita nec
vẽdicet ſibi locũ illa clã que ſubdit in inſtrõ donatiõis ꝙ
dicta donatio ipſo facto euaneſcat ꝛ pro irrita ꝛ infecta cẽ-
ſeatur.pterea ꝛ tertio dato ſine piudicio veritatis ꝙ dicta
clã inſtri verificet ꝛ ſic euenerit caſus in quem actum fuit
ꝙ ipſa donatio euaneſceret ipſo iure ꝛ pro irrita ꝛ infecta
cenſeretur ꝛ ipſe domus redirent ꝛ applicarentur ꝛ rema-
nerent heredi Caſandre donatricis. Tamen non propter-
ea videtur quod rediret dominium ad heredes Caſandre
nec quod rediſſet ad ipſam Caſandram ſi viueret.

b ¶ Q: ex nudo pacto ꝛ reſolutiõe ꝯctus nõ vr̃ ꝙ retrãſſe-
ratur dñium per.l.traditiõibus.C.de pac.put hoc vr̃ velle
gl.ibi dicẽs ꝙ eſt ſpãle in pacto.l.cõmiſſorie ꝛ in pacto ad-
iectionis in idẽ ꝙ ꝛ voluit gl.in.l.ſi ager.ff.de rei ven.ꝛ gl.
i.l.cõmiſſorie.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.ꝛ gl.ꝛ bar.in.l.j.ff.
de dona. Si ergo eſt ſpãle in dictis duobus pactis ergo in
aliis ſecus eſt.l.j.ff.ad mu.ꝛ.l.j.C.de theſa.lib.x. ꝛ per ꝯñs
vr̃ ꝙ dicte ſorores per ꝯuẽtionẽ nõ amiſerint dñiũ dictaꝝ
domoꝝ inſup ꝛ quarto dato ꝙ dñiũ amiſerint ꝛ illud trãſ-
latum fuerit in heredibus dicte Caſandre:eo q: nõ fuerint
ſeruata ꝯuenta in dicta donatiõe nihilominus vr̃ ꝙ p lr̃as
apoſtolicas ſixti moniales ſancte eucbariſtie queſiuerint
ius retinendi dictas domos ꝛ ius fruendi per ann. xx. pro
fabrica eorum monaſterij cuz pontex preſupponendo quod
ad eas non pertineret expreſſe illud eis concederet.

c ¶ Et princeps ex cã põt alteri auferre ius ſuũ ꝛ in aliũ trãſ-
ferre vt per Inn.ꝛ doc.in.c.que in eccleſiaꝝ de ꝯſti. ꝛ in.c.
q: plerique de immu.ecc. Et facit.l.itẽ ſi verberatuz.§.j.ꝛ ꝙ
ibi per bar.ff.de rei ven.ꝛ in.l.ſi locus in ſi.ff.ſi ſerui.ven.ꝛ
hr̃ in.l.dñ a zenone.C.de quadri.pre.ꝛ p Cy.in.l. quotiẽs.
C.de pre.impe.offe.ꝛ per eundez in.l.ſi.C.ſi ꝯ ius vel vti.
pub.ꝛ ibi per bar.ꝛ bal.ꝛ in dubio cã preſumit dicti Cy.in
d.l.quotiẽs ꝛ.l.ſi.ꝛ Io.an.in.d.c.que in eccleſiaꝝ ꝙ maxi-
me vr̃ dõm ſi ad aliũ nõ ptinet dñium ſed ſolũ actio p not.
per gl.ꝛ doc.in.d.l.quotiens.ꝛ in.d.l.ſi.ex quo.n. actiones
ſunt inducte de iure ciuili.ff.de ori.iu.l.ij.§. oium.iõ vr̃ ꝙ
illas tollere poſſit ẽt ſine cã: q: ea que ſunt iuris ciuilis põt
princeps ſine cauſa tollere prout videntur velle Innocen.
ꝛ Compoſte.in.d.c.que eccleſiarum.ꝛ idem volunt ibi Io
an.an.ꝛ dominus Anto.ꝛ communiter tenetur.

d ¶ Dis tñ nõ ob.ꝯtrariũ puto magis iuri ꝯſonũ. Nã vr̃ ꝙ di-
cte moniales ſancte Eliſabette venerint ꝯ ꝯuentiões ꝛ cõ-
ditiões appoſitas in ipſa donatiõe adeo ꝙ ſm formã ꝯdi-
tionis appoſite in ipſa donatiõe.d.donatio facta fuit irri-
ta ꝛ pro nõ facta. Nã expſſe ꝯuentũ fuit ꝙ dicte ſorores p-
petuo habitarẽt in dictis domibus gerendo vitã clauſtralẽ
ſubdenſio ꝙ ſi ſecus factũ fuerit in pdictis vel altero pre-
miſſoꝝ donatio eẽt irrita ꝛ pro infecta ꝛ dcẽ dom᷑ remane-
rent dicte Caſandre donatrici ſi ſupeſſet alĩs vo ſuis hr̃di-
bus:ꝛ iõ cũ ſecus factũ fuerit per dictas ſorores in aliquo
pmiſſorũ:q: nõ habitauerũt prout ꝯuentum fuit in dictis
domibus:iõ purificata eſt ꝯditio ſub qua ꝯuentum fuit ꝙ
dcẽ domus remanerent hr̃dibus dicte Caſandre ꝛ ꝙ dicta
donatio p infecta ꝛ irrita remaneret verificant.n. illa vba
ſi ſecus factum fuerit in predictis vel altero premiſſorũ ꝛ
lz ſubdat verbũ vz per qd vĩ limitari ſeu declarari genera-
litas precedens ꝙ vz intelligatur ſm ſequentia tamen etiã
ſequentia non ſunt obſeruata:q: non ſubditur ſimpliciter
ſi ceſſauerint ire ad hereditandum in domibus predictis
ſed adiungitur agendo vt predictum eſt clauſtraliter earum
dies ꝛ vitam quod videtur facere conditionem.

e ¶ Q: gerundiuz relatum ad verbum futuri tpis conditio-
nem importat ſm Bar.in.l.j.ff.de condi.ꝛ demõ.ꝛ clarius
in.l.ſi tu ex parte.ff.de acquirẽ.heredi. Ideo cum non ege-
rint vitã clauſtralẽ in dcis domibus. Quinimmo nõnulle
earum nullibi vitam clauſtralem egerunt:ſed ad propria vt
preſupponitur remearunt:ideo venerunt contra id quod
ſubditur poſt dictionem vz.

f ¶ Nec dictio vz vnq̃ reſtringit precedentia niſi quatenus
ſuadẽt verba ſequẽtia vt pz in iuribus ad propoſitum ſu-
pra adductis. Nec ſemper ponitur reſtrictiue vt pz in.l.vz
ff.ex qui.cau.maio.ꝛ per Bal.in repe.l.cuz mulier. ff.ſolu.
ma.ꝛ ſepe ponit exemplificatiue ſeu declaratiõe. Et iõ cõ-
cludẽdum vr̃ ꝙ cẽ teatur ꝯuentum adeo ꝙ ſm ꝯuẽtionem
iam dictam dicta donatio dz cenſeri pro irrita ꝛ infecta ꝛ
dicte domus debent remanere heredibus dicte caſandre.

g ¶ Et lz gl.ꝛ Bar.vbi.ſ.dicant ꝙ eſt ſpãle in pacto legis
commiſſorie ꝛ pacto adiectionis in diem ꝙ per pactum re-
ſolutiuum ꝯctus retransferatur dñium. Tñ Bal.in.l.ea le-
ge.C.de condi.ob cãm dicit ꝙ non eſt adeo ſpãle in dictis
pactis quin idem ſit in aliis ꝯctibus qñ verba ſunt directo
reſolutiua ꝯctus:ꝛ dicit Paul.de caſt.in.d.l.j.ff.de dona.ꝛ
pro eis lz non allegent facit gl.in.l.ſi mortis cã res donata
eſt.ff.de dona.cã mortis in verbo in rem ibi verum ẽt inter
viuos ꝛc. Et ſm hanc opinionem.d.gl.Bal.ꝛ Pau.de ca.
dominium dictarum domorum per dictum pactum cenſe-
tur tranſlatum in dictum heredem dicte Caſandre cũ ver-
ba dicti pacti ſint directo reſolutiua dicti ꝯctus donatio-
nis. Et dato ꝙ dicta opinio dicte gl.bal.ꝛ Paul.de ca.nõ
procederet ꝛ ſic dñium non eſſet retranſlatum ipſo iure in
heredem dicte Caſandre. Tñ ſaltem negari nequit quin vi-
gore dicti pacti fuerit heredi dicte dñe Caſandre queſituz
ius ad rem ꝛ ſic actio ad repetendum dictas domus.

h ¶ Quia ex pacto appoſito iuxta contractuz queritur actio
ſaltem implenti contractuz.l.in bonefidei.ꝛ.l.petens. C.de
pact.ꝛ.l.ex placito.C.de rerum permuta.ꝛ.l.ſi conuenit.ff.
de reſcindenda venditione. Et maxime de iure canonico
quo iure ex pacto etiam nudo oritur actio ſm communem
fere omnium ſententiam per.c.j.extra de pact.ꝛ.c.per tuas
de arbitris.quod ius canonicum ſeruandum eſt in ciuita-
te Aquile cum ſit de temporali iuriſditione eccleſie prout
eſt totũ regnum neapolitanum vt in clementina paſtoralis
de re iudicata. Et ideo dicte domus ptinere debẽt circun-
ſcripta bulla Sixti ad dictum heredem domine Caſandre
vel ratione iuris directi dominij ſm opinionem Bald. ꝛ
Pau.de ca.de qua ſupra vel ratione iuris ad rem iuxta le-
gem,verbum illud pertinere.ff.de ver.ſig.ꝛ ſi poſſidet put
mihi perſuadeo ꝙ poſſideat poteſt ſe tueri exceptione dolo
facis petere ꝙ reſtituturus es.l.ſi dolo.ff.de exceptione do-
li.ꝛ facit.l.medicantem.ff.de euictio.ꝛ maxie poterat ſe tue-
ri aduerſus ſorores ſancte eucaliſtie ad quas dicte domus
non pertinebãt nec etiam pertinebant ad illas ſorores ſan-
cte Eliſabette que ſe contulerunt in dictum monaſterium
ſancte eucaliſtie.

i ¶ Licet.n.dñium dictarũ domorũ ptinuerit ad ſorores ſcẽ
Eliſabette nõ ptinebat ad eas vt ſingulas ſed vt vniuerſas
ꝛ ſic ad collegiu ſeu cõuẽtũ ipſarũ ꝛ bona collegij ſeu vni-
uerſitatis nõ ſunt illorũ de vniuerſitate vel collegio.l. ſz ſi
hac.§.q manumittit.ff.de in ius vo.ꝛ.l.in tm̃.§.vniuerſita-
tis.ff.de rerũ diui.ꝛ ꝙ hẽtur in.c.cũ nũcius extra de teſt.ꝛ
ppea cũ ſorores ſcẽ Eliſabette nõ ſe cõtulerint collegiali-
ter in mõaſteriũ ſancte eucaliſtie ſz vt ſingule:iõ iura que
habebãt collegialiter in dictis domibus non fuerũt trãſla-
ta in monaſteriũ ſancte eucaliſtie ſeu eius cõuẽtũ. Et per
ꝯñs circũſcripta bulla Sixti dicte ſorores mõaſterij ſancte
eucaliſtie nullũ ius habent in dictis domibus neqz ad di-
ctas domus prout ꝛ preſupponit i ſupplicatione fcã ſixto.
Nec.d.bulla ſixti vr̃ eis opitulari aduerſus dictum Cheru-
binum de quo vl̃ eius auctore ꝛ eius iure nulla eſt fcã mẽ-
tio in litteris.d.Sixti.

k ¶ Et cõfeſſio pncipis cenſet in dubio fcã ſine intẽtiõe p-
iudicãdi tertio ꝛ ppterea interpretant ſine preiudicio ter-
tij de quo nõ eſt in lr̃is fcã mẽtio.l.cũ auus.C.de emãcipa.
li.ꝛ.l.ij.§.merito.ꝛ.§.ſiqs a pncipe.ff.ne qd in loco publi.
ꝛ in.c.ex tuarũ extra de v ſupalli cũ ſi. Et ideo nõ cẽſet per
dictas litteras ſixti ſublatum ius in re vel ad rem ꝙ cõpete-
bat dicto Cherubino vel eius auctori heredi. d.Caſandre
cum hr̃s heredis ſit heres.d.teſtatricis.l.ſi.C.de hr̃dibus
inſti. Et licet Sixtus in ſuis litteris videat voluiſſe piudi-
care iurib᷑ ſi qua competebãt eccleſie ſancti ſaluatoris de

podio ⁊ eius capitulo adeo ꝙ dici poſſit ꝙ ꝑut voluit pro uidere de vſu dictarũ domoꝝ ⁊ cõmodo ipſarũ tẽporaliter nõ obſtãtibus iuribus dcẽ eccl'ie ſancti ſaluatoris ita veri ſimiliter ꝑiudiſſet dictis ſororibus non obſtante iure dicti Cherubini ſi ꝙ ei cõpeteret ⁊ fuiſſet illõ enarratũ ipi Sex to. Et fortiꝰ cũ eccl'ia ſit res magis fauorabilis ⁊ magis ei fatei ꝙ̃ ſit ꝑuata pſona rñdeł ꝙ papa magis de facili ꝑiudi cabit vni eccl'ie in rebus ipſius eccl'ie in vtilitatẽ alterius eccl'ie ꝙ̃ ꝑiudicaret layco ſeculari:tũ q2 i bñtibus ſymbo lũ facilis eſt trãſitus.l.in rẽ actio.§.itẽ ꝗcunq;.ff.de rei vẽ. Preterea papa in bõis eccl'iarũ h3 plenã ptãtẽ dãdi ⁊ aufe rẽdi res eaꝝ:põt enim res vnius eccleſie dare alteri et ſine cã rationabili no.gl.magna in.c.j.de religio.do. ⁊ Pau.de caſt.in conſi.cclxxxiij.incip.primum dubium procedit ſ3 ordinem informis nouiter impreſſum.

l ¶Ad idem qõ ipſe no.in proximo precedenti conſilio in cip.in facto pñti.vbi plura adducit ꝙ papa h3 ius diſpo nẽdi de bonis ꝑuataꝝ eccleſiarũ ꝙ ⁊ voluit Pon.in cõſi. cccc.inci.circa primũ colũ.x.⁊ xj.adducens primo tex. ex preſſum ſm eũ in.c.ex multiplici de deci. Ubi p3 ꝙ ſi con currit pape volũtas ius vnius eccl'ie ex ꝯcu licite queſitũ põt papa in totũ tollere ad idem tex.expſſus in cle. dudu3 §.nos ⁊ cũ de ſepultu.vbi eſt expſſu3 ꝙ papa põt ex toto tollere ius ex ꝯcu religioſoꝝ queſitu3 aduerſus eccleſiam ſecularẽ ⁊ econtra põt ex toto auferre ſm eundem Ponta.

m ¶Habet.n.papa in oibus eccleſijs plenitudinem poteſta tis ſm Spe.in ti.de preſcri.ver.illud.⁊ eſt dñs rex eccleſia rũ ſm Pau.de lea.⁊ Car.ꝯ ab.in cle.j.de ſum.tri.⁊ tangit Jo.an.in.c.j.e.ti.li.vj. Non ita cenſeł papa dñs rex tẽpo ralium quo ad proprietatem etiam in terris eccleſie ſubie ctis ꝑut dicit 3ab.in.d.cle.j.ad idẽ no.per Inno.⁊ doct.in c.que.in eccleſiarũ extra de conſti.⁊ doc.in.l.bene a 3eno ne ⁊ in.l.ſi.C.ſi cõtra ius vel vti.pub.⁊ firmat Pau.de ca. in dicto conſi.cclxxxiij.⁊ in.l.quotiẽs.C.de pre.impe. offe. Et ideo concludit ibi Pau.de caſt.

n ¶Qõ papa põt bona vnius eccl'ie auferre ſine aliqua cã l3 nõ debeat per ea que hñtur in.c.j.xxij.di. ⁊ in.c.conſti tutum de capel.mona.⁊ in.c.antiqua de ꝑui.Tñ nõ põt au ferre bona laycoꝝ ſine cã et in locis ſibi ſubditis quo ad tẽ poralẽ iuriſditionem.⁊ multofortius nõ põt auferre bona laycoꝝ in terris regni neapolitani que nõ ſunt ad plenum ſubiecte romane eccl'ie:ex quo regi ſunt cõceſſe in feudu3 ⁊ ſic vtile dominiũ vniuerſale apud regẽ feudatariũ ⁊ dire ctũ apud eccleſiã. Et ideo papa quo ad vtile dñiu3 non vł plus poſſe in terris regni ꝙ̃ in terris imperatoris.⁊ ſaltem nõ põt ita de facili diſponere ꝑut in terris pleno iure ſub iectis eccl'ie ⁊ multominus de eis põt diſponere ꝙ̃ de bo nis eccleſiarũ:nõ ergo ſequitur voluit papa prouidere mo naſterio ſancte eucariſtie in preiudiciũ capituli canonicoꝝ eccleſie ſancti ſaluatoris. Ergo voluiſſet pariter ꝑuidere in ꝑiudiciũ Cherubini layci ſecularis:maxime de terra nõ ſub iecta pape pleno iure ſed ſolum quo adj directũ dominiu3. Ideo dato ſine ꝑiudicio ꝙ potuiſſet ꝑiudicare dicto Che rubino ſeu eius auctori ꝙ non puto maxime quo ad iura cauſata de iure gentiũ per ſupradicta ⁊ latius dicta p alios conſulentes. Tamen non cenſetur voluiſſe per ſupradicta: ⁊ per hec videtur ꝙ dicta bulla Sixti nullum preiudicium generauerit iuribus dicti Cherubini. Et maxime non pre iudicat ſtante prouiſione facta per litteras Innocentij.qui bus diſponi tur ꝙ dicto Cherubino miniſtreł iuſticia: nec ſibi obſtent dicte littere Sixti.

o ¶Et põt papa tollere diſpoſita p pceſſorem cum hẽat eã dẽ ptãtem ⁊ quottidie videmus ꝙ vna cõſtitutio ꝑncipis tollił per aliã cõſtõnem principis eiuſde3 vel ſucceſſoris ⁊ generale eſt ꝙ eo modo quo aliquid inducił eodem modo diſſoluitur.l.nihil tam naturale de reg.iur.l.ab emptiõe de pac.cum ſi. Et per adducta pro hac parte apparent ſublata adducta in ꝯrium. Illud autem qõ dicitur que ſpiritu dei aguntur ⁊c. Reſpondeł ꝙ non conſtat ꝙ ſpiritu dei actu3 fuerit:l3.n.elegerint artiorẽ regula3 ⁊ meliorem vitam: ta men poterant illam eande3 eligere in eiſdẽ domibus ⁊ ſer uata fuiſſet conuentio ⁊ forte ille que ad ppria remearunt nõ diſceſſiſſent. Et deus nouit ſi eſt bonu3 diſſoluere vnã cõgregatione3 ſoroꝝ tertij ordinis ſancti franciſci p redu cendo maiorẽ parte3 ad artiorem regulam ⁊ alias inducere vt redeant ad propria prout tentatu3 fuit facere hic perufie per fratres ordinis minorum ſancti franciſci qui eis pſunt ſed non fuit eis permiſſum. Laus deo.

¶Teſtiũ factum per eum qui dicebał inſanus an valeat. Et an heres qui accepit ipe mortis teſtõris poſſeſſionem. bonoꝝ hereditarioꝝ dicatur contra ſorores teſtatoris dicentes ſe poſſidere predicta bona intentaſſe poſſeſſorio retinende vel poſſeſſorium recuperande.

¶Conſilium xci.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶In cã vertẽte inter dõnu3 Cy prianũ de cãpio rectorẽ ⁊ plebanu3 eccl'ie ſancte marie terre ꝑdicte ex vna pte agẽtẽ ⁊ Bernardũ 3abarellũ Simone3 ⁊ hiero nymũ iulij Simonis de dcã terra ex altera pte conuẽtos. Premitto ꝙ eſt intentatũ poſſeſſoriũ retinẽde non peti toriũ neq; poſſeſſoriũ recuperãde:q2 ipſe narrat noĩe ec cleſie ſancte marie cepiſſe poſſeſſionẽ ⁊ poſſidere ꝺ pſenti. Et exquo nõ narrał ꝙ pars aduerſa poſſideat vł detineat non cenſetur intentatum petitorium.

a ¶Cu3 petitorium hoc eſt rei vẽdicatio vel publiciana vel petitio hẽditatis nõ dał niſi cõtra poſſidente3 vel detinẽ te3 rẽ que petił.l.ſi.ſi.ff.de rei ven.⁊.l.j.C.de alie.iudi.⁊.l.re gulariter cũ.ll.ſeq.ff.de pe.here.cu3 petitio hẽditatis non cõpetit niſi ꝯ eũ qui poſſidet pro hẽde vel pro poſſeſſore.

b ¶Itẽ rei ven.vł pub.nõ põt cẽſeri intẽtata:q2 cõpetit rõ ne dñij vł quaſi dñij.l.in rẽ actio in ꝑn.ff.de rei vẽ.⁊.d.l.j. C.de ali.iu.mu.cã fac.⁊.l.j.⁊ quaſi p totũ.ff.de publi.⁊.§. alie inſti.de actio.⁊.c.abbate ſane in ꝑn.de re iu.lib.vj. Et ſic deficit ꝑncipale fundamẽtũ in quo fundał petitio ſup dictis actiõibus l3 hoc mediũ nõ reſpiciat pariter petito riũ petitiõis hẽditatis:q2 in petitiõe narrał eccleſiã cuius noĩe agił inſtitutã a teſtõre ⁊ adiuiſſe hẽditatẽ ⁊ ꝑñter eſſe hẽde3 ꝙ eſt ꝑncipale reqſitũ in petitione hẽditatis iuxta no.per gl.⁊ doc.in.l.j.in ꝑn.ff.de eden.⁊ in.l. hẽditate3. ⁊ l.diuus.⁊.l.legitimã de pe.he. Deficit tñ aliud extremu3 ex pte cõuẽtoꝝ:q2 nõ narrał a petitiõe ꝙ cõuẽti poſſideãt aliquã rẽ hẽditariã:⁊ p ꝯñs vł ꝙ nõ.ſit in petitiõe dedu ctũ petitoriũ ſeu intẽtata aliqua actio realis ⁊ non obſtat ꝑdictis. Clauſula petẽs i ꝑdictis ius ⁊ iuſticia adminiſtra tio p quã plerũq; ampliał libellus adeo ꝙ l3 ſit concluſio facta in poſſeſſoriorũ libellus trahił et ad petitorium per no.per doc.in.c.cũ dilectus de or.cog.⁊ maxime p Jo.cal. qui dicit ſe de facto hoc obtinuiſſe v3 ꝙ ſi actor in libello cõcludit in poſſeſſorio pp dictã clã3 petens ius ⁊ iuſticia adminiſtrari poſſit poſtea ſup petitorio ꝓbatiões iduci ⁊ ſucceſſiue ſnia3 ferri:q2 dcã clã gñalis adaptał ad vtrunq; ſm eũ quẽ refert ⁊ ſequił ibi.d.Ant.in.iiij.col. Qz rñdeł ꝙ.d.clã operał qñ ex narratis deducił id qõ reſpicit peti toriũ:ꝑut poſſeſſoriu3 .ꝑut expſſe loquunł Jo.cal.⁊ dñs Anto.qõ eſt clarius vt voluit prefatus dñs Anto.in.c.j.de iudi.dicens ꝙ dicta clã operał dũtaxat vbi ex narratis ap pet iuſticia pro libellante:quẽ refert ⁊ ſequił dñs meus in l.j.in ꝑn.ff.de edẽ.⁊ merito q2 nõ reperił in iure attributa d.clã:q2 tex.d.c.cũ dilectus.vbi ponił dicta clã non decla rat quam virtutem habeat dicta clã:ſed doc .magiſtraliter vbi loquunł declarando virtutem.d.clẽ ex vi verboꝝ .q2 generaliter petendo ſibi ius ⁊ iuſticia adminiſtrari in ꝑdi ctis libel'ãs nõ ſe reſtringit ad vnũ ius magis ꝙ̃ ad aliud ſ3 generalr petit ſibi ius ⁊ iuſticia adminiſtrari in ꝑdictis: ⁊ ſic in narratis in libello:⁊ ꝑñter petit p iudicẽ miniſtra ri iuſticiã quatenus ex narratis deprehẽdił libellante3 fo uere ius ⁊ iuſticiã:nec iuſticiã adminiſtraret iudex ſi ꝓce deret ſuper iure ꝙ non infertur ex narratis in libello.

c ¶Qz iudex nõ põt ꝓcedere ⁊ reũ fatigare nõ ꝓcedẽte li bello:⁊ vbi libellus nõ apte cõcludit oĩs ꝓceſſus reddił nullus iuxta no.per gl.in ỽbo ſ3 inſti.de obli.ti.generali. Ad idẽ.c.cũ dilecti.⁊ ibi per doc.de emp.⁊ ven. deficit.n. fundamentũ iudicij auc.offerał cũ ibi no.C.de li.cõteſta.⁊ extra de libel.obla.per totum ⁊ in.c.examinata de iudi. Jõ ſi ex narratis in libello nõ ꝓcludił iudici ꝙ dẽat ꝓcedere ꝯ reũ ſup petitorio:q2 nõ narrał ꝙ reus poſſideat nõ cõ cludũt ỽba dcẽ clẽ ꝙ ſup petitorio iudex ꝓcedat: ſed ſi fuiſſet narratũ ꝙ eccl'ia fuit hẽs ⁊ poſſideret ciuiliter ⁊ ad uerſarij poſſiderent naturaliter vel detinerẽt ⁊ turbarent dictã eccleſiã in ſua poſſeſſiõe ⁊ cõcluſu3 fuiſſet p iudice3 ꝓnunciari eccleſiã eſſe potiorẽ in poſſeſſiõe ⁊ aduerſarios debere deſiſtere a turbatiõe ⁊ ſibi ſup moleſtia iponi ppe tuũ ſilentium:⁊ l3 cõcluſio predicta reſpiciat ſolu3 poſſeſſo

rium ⁊ concluſio in libello principaliter apprehendatur.

d ¶ Nam dicit Bald. in. l. oleū. §. merito. ff. de dolo ꝙ tota vis libelli conſiſtit in ɔcluſione. Eſt enim terminus libelli ⁊ in ea libellus maxime cōſiſtit prout dicit Innocē. in. c. ſuper litteris de reſcriptis. quem refert ⁊ ſequitur Bald. in auc. cauſa que fit cum monacho. C. de epiſcopis ⁊ clericis ⁊ per conſequens ſi non eſſet adiecta dicta clauſula generalis petens ius ⁊ iuſticia adminiſtrari in predictis nō poſſet procedi vel pronunciari ſuper petitorio: tamen ſi in libello eſt adiecta ſupradicta c̄l̄a poterit iudex procedere et ſup petitorio ſm ſupradictas theoricas docto. Sed in cāu noſtro ex narratis nō ɔcluditur ꝙ rei cōuenti ſint moleſtandi ſuper petitorio exquo nō narraꝛ ꝙ poſſideāt vel detineāt. Idcirco dcā clauſula nō trahiꝛ ad petitoriū ⁊ maxie qꝛ regulariter nō poteſt cumulari petitoriū cū poſſeſſorio vt no. per Bar. in repe. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de. acq. poſ. ⁊ p doc. ibi. ⁊ l. ordinarij. C. de rei vē. ⁊ i. l. icerti. C. de iterdic. ⁊ in. l. edita in mā cumulatiōis. C. de edēdo.

e ¶ Et lȝ iudex aſſignauerit terminum partibus ad probandum ſup poſſeſſorio ⁊ deinde longius tempus ad probandum ſup petitorio nō ꝓpterea vꝫ ꝙ iudicium ꝓcedat ſup petitorio: exquo deficit fundamētum libelli ad quem ſnīa habet neceſſariā relationem: nā iuxta eius formam hȝ ferri. l. vt fundus. ff. de cōmu. diui. ⁊. c. lȝ ely. de ſy. ⁊ in. c. qualiter ⁊ qñ el grande de accu. etiā in cauſis ſummarijs in clemētina ſepe poſt pricipiū de vbo. ſig. ⁊ ꝓpea dicta dilatio aſſignata per iudicē ſup petitorio vel eſt iudicāda in vtilis vꝉ vba ſunt impropriāda vt itelligātur ſup petitorio. i. ſup his que adaptanꝛ ſup petitione ⁊ ſic ſup iure hḋitario deducto in libello vel iure dñij vel quaſi que iura principalꝛ reſpiciūt petitoriū lȝ nō ſunt ſufficiētia ad intētādū petitoriū deficiēte extremo ex pte reorū ſed incidēter ɔferunt ēt ad poſſeſſoriū. Ubi probatiōes ſunt pares ſuper poſſeſſione preualet illa ps que probat de ſuo dominio vel quaſi vt no. per docto. in. c. lȝ cā extra de ꝓba. ⁊ per Bar. in. l. j. §. fi. ⁊. l. ſi duo. ff. vti poſſi. ⁊ per Bal. in. d. l. ordinarij ⁊ hꝛ in. l. j. C. vti poſ. ⁊ verba ſentētie vt ſnīa valeat impropriāꝛ vt dicit gloſ. not. in. l. ⁊ puto. ff. famili. hercif. ⁊ illa dilatio ſentētia dici poteſt.

f ¶ Quia quodlibet verbū iudicis faciens ad cauſam cēſetur ſentētia interlocutoria. §. in excludendis in autentico de religio. ⁊ regulare eſt ꝙ verba impropriētur ſm ſubiectam materiam. l. ſi vni in princi. ff. locati. ⁊. l. ſi ſtipulatus ff. de vſu. ⁊. l. eas cauſas. ⁊. l. pater ſeuerinaꝫ de conditio. ⁊ demon. ⁊ verbū ſuper varijs modis interpetratur ⁊ latam hȝ interpetrationem iuxta notata per Bald. in. l. j. C. cōia de leg. ⁊ in. l. liberti. C. de oper. lib. ⁊ per Pau. in. c. ex litteris de reſti. ſpoli. ad hoc etiam tex. cū gloſ. in verbo ſuper in. l. pe. ff. de picu. ⁊ cōmo. rei ven. ex his concludiꝛ ꝙ hoc iudicium verſaꝛ ſup poſſeſſorio retinēde ⁊ nō ſup petitorio preſertim actore ita declarāte ſuam petitionem.

g ¶ Quia ambigua oratio petitionis interpetratur ꝓ libellantem. l. ſiquis intētione ambigua. ff. de iudi. ⁊ ex generalitate generaꝛ ambiguitas. l. ita fidei. ff. de iure fiſci. licet et ſi cenſetur deductū petitorium pariter putarē qḋ deberet ſuper petitorio obtinere: qꝛ puto ꝓbata extrema que requiruntur in petitorio. ſ. actori cōpetere petitionem hereditatis ⁊ dominium vel quaſi vt apparebit ex dicendis ſuper meritis cauſe tamen inſteti ſuper dicta diſcuſſione an cenſeatur deductum petitoriū quia video in hoc ſatis inſtatū per patronum cauſe.

h ¶ Deueniēdum eſt modo ad merita cauſe quis vꝫ foueat iuſticiam ſuper poſſeſſione ⁊ quid ſuper iure hereditario ſeu dominio vel quaſi circa res deductas in iudicio circa ꝙ videtur dicendum ꝙ dictus don Cyprianus plebanus ⁊ eccleſia cuius nomine agit non foueat iuſticiam ex pluribus. ⁊ primo quia per multos teſtes probari videtur ꝙ domina Margarita ⁊ domina Leuteria ⁊ domina Galitia ⁊ dicti conuenti earum noie poſſederunt tam inuita Cypriani aſſerti auctoris dicte eccleſie cuius noie agitur bona ſuper quibus agitur ⁊ dictus don Cyprianus nomine dicte eccleſie fundat ſe in poſſeſſione per eum apprehenſaꝫ poſt mortem dicti Cypriani ſui aſſerti auctoris: qꝛ poſſeſſio dicti Cypriani fuit extincta per mortem ipſius Cypriani qꝛ poſſeſſio defuncti non tranſit in heredem. l. cum heredes in prin. ff. de acqui. poſ. ⁊ poſſeſſio dictarum dominarum videtur continuata vſqꝫ in preſentem diem.

i ¶ Quia qui ſemel poſſedit pſumitur hodie poſſidere preſertim ſi ipſe aſſerit continuaſſe poſſeſſionem. l. ſiue poſſidetis cum ibi no. per glo. ⁊ docto. C. de probatio. ⁊ docto. maxime dominum Ant. in. c. cū ad ſedem extra de reſti. ſpolia. ⁊ lȝ etiam pro pte plebani probeꝛ ꝙ Cyprianus eius auctor in vita ſua poſſederit. d. bona tñ poſſunt dicte probationes ɔcordari ꝙ omnes poſſiderent. ſ. quilibet ꝓ rata ſua qḋ eſt ſatis veriſimile cū eēnt frater ⁊ ſorores ſimul habitantes ⁊. d. bona fuerint bona eorū aſcendētes ita ꝙ veriſimiliter qlibet faciebat actus poſſeſſorios: quia quilibet pretēdebat poſſidere prout cōiter contingit in fratribus ⁊ ſororibus habētibus bona cōmunia ⁊ cōiter accidit ꝙ maſculi longe magis verſanꝛ circa dictas poſſeſſiōes ꝙ̄ femine ſup rebus cōmunibus vt experiētia docet que eſt rerū magiſtra. c. q̄uis in p̄n. de elec. li. vj. ⁊. c. ſtatutum in p̄n. e. ti. ⁊ li. ⁊ a ſolitis bonū eſt arg. l. fi. C. de fideiuſ. l. qḋ ſi nolit §. qui aſſidua. ff. de edil. edic. cū ſi. etiam in matera ꝓbationis vt p gl. ⁊ bal. in. l. neqꝫ natales. C. de proba. ⁊ per glo. ⁊ doct. in. l. nō hoc. C. vnde leg. ⁊ ſic ſaltem ſint potiores dicte dn̄e cū ſint in poſſeſſiōe pro earū virilibus in poſſeſſorio qꝛ lȝ. d. plebanus noīe. d. l. eccleſie poſt mortē Cypriani apprehēdiderit poſſeſſionē dictoꝝ bonoꝝ: tñ non queſiuit eccleſia dictā poſſeſſionē niſi quatenus inuenit vacātēꝫ ⁊ non q̄ſiuit poſſeſſionē quatenus erat apud dictas ſorores Cypriani q̄ cēſenꝛ ɔtinuaſſe poſſeſſionē: vt. ſ. dixi. Et plures nō p̄nt eandē rem vel ptem inſolidū poſſidere. l. iij. §. ex contrario. ff. de acquirē. poſ. ⁊. l. clam poſſidere. §. qui ad nūdinas eo. ti. ⁊ ſi dicaꝛ dicti Bernardus ⁊ alij litis cōſortes non conueniuntur nomine dictarū mulierum.

k ¶ Et regulariter quis nō nititur ex iure tertij. l. ſi ſeruus quiſpiam cū ibi no. maxime per Bald. C. de ſer. fugi. ⁊ per Bart. in. l. ij. ff. de excep. rei iudi. ⁊ per cōpoſto. ⁊ per cano. poſt eum in. c. mādatis de reſcri. ⁊ in. c. cū dilectus de iure patro. Rñdeꝛ ꝙ nō pōt qs niti ex iure tertij niſi ius tertij ipſo iure excludat ius agētis. put habeꝛ in dictis iuribus. ⁊ in. l. ſi alienā. ff. ſolut. matri. Sed in caſu noſtro probata poſſeſſione dictarū ſororū dicti Cypriani denegatur ipſo iure poſſeſſio dicti agētis exquo plures nequeunt eandeꝫ rem inſolidum vel pro eadem parte poſſidere. d. §. ex ɔ̄rio ⁊ facit. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. ff. cōmo. ⁊. l. hereditatem. ff. de pe. ca. idcirco. videꝛ qḋ dicti cōuenti poſſint niti ⁊ ſe defendere ex poſſeſſione dictarum mulierum per quā excluditur de neceſſitate poſſeſſio agentis. ⁊ maxime quia ipſi conuenti turbant dictum agētem vigore poſſeſſionis dictarum mulierum ⁊ ꝓ ipſis mulieribus. Preterea in ſecundo articulo dictorum conuētorum ponitur qḋ poſt mortem dicti Cypriani domina Eliuteria vxor dicti Bernardi vindemiauit ⁊ vindemiare fecit dictam vineam dele capedoſſe ⁊ vinum ex dicta vindemia recollectum in ſuo celario repoſuit ⁊ reponi fecit ac etiam oliuas immaturas pro ſalando collegit ⁊ ſimiliter alios fructus vt poma ⁊ ficus ⁊ dictus don Cyprianus actor reſpondit dicto articulo credit ⁊ ſic confiteꝛ dictum articulum: ⁊ ꝓ p̄ns videꝛ fateri qḋ dicta eleuteria poſſidebat dictā vineam: qꝛ p recollectionem fructuum demonſtraꝛ poſſeſſio ee penes recolligentem fructus. l. ticia. ff. de ſolu. ⁊ licet ſubdat de licētia plebani nō videtur qḋ pp hoc inferaꝛ qḋ dicta domina Leuteria non poſſideret qꝛ potuit dare licentiam ꝙ dicta domina Leuteria pacifice poſſideret prout poſſeſſionē demonſtrat recollectio vindemie. Itē in. vj. artic. ponūt dicti ɔuenti ꝙ de menſe Januarij proximi preteriti cum p̄dicti Bernardus Symon ⁊ hieronymus acceſſiſſent ad poſſeſſionē dicte capedoſſe ⁊ inueniſſent quoſdam clam ⁊ furtiue quercus. incidentes forte ad inſtantiam Cypriani ſupradicti Bernardi Symoni ⁊ hieronymi ſupradictos inciſores ac depopulatores arborū de dicta poſſeſſiōe, expulerūt ⁊ ipſi remāſerūt in dicta eorū poſſeſſione pacifice ⁊ quiete nemine ɔ̄dicēte cui articulo dictus plebanus rñdit credit pp ſcādalū euitandū ⁊ ſic cōfitetur omnia que in articulo cōtinentur. Qꝛ rñſio intelligitur ſm interrogata. l. ſi defenſor. §. qui interrogatus. ff. de interroga. actio. ⁊. l. j. §. ſi ita. ⁊. l. titia. §. idem reſpondit. ff. de vbo. oblig. ⁊ §. preterea iſti. de inuti. ſtipu. iō dictus donnus plebanus actor vꝛ ꝙ videꝛ ꝙ fateaꝛ ꝙ dicti Bernar. Symon. ⁊ hiero. remāſerūt in pacifica poſſeſſiōe dicte poſſeſſiōis de capadoſſe ⁊ ſi ipſi remāſerūt i poſſeſſiōe iſerri vꝛ ꝙ alt⁹ poſtea nō poſſideret exquo duo nō p̄nt eē in eadē poſſeſſiōe vt. ſ. ſepi⁹ dcm̄ eſt. ⁊ ſic vꝛ inferri ꝙ dictus dōnus Cyprianus ſi quā poſſeſſionē habuerat illā amiſit ꝙ ⁊ deducitur: qꝛ qñ

repellij

repellitur is qui pro me detinet poſſeſſionē ego amito poſ
ſeſſionem vt.l.i.§.ꝙ ſeruus.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ ꝙ habeſ in.l.
ſi.C.de acqui.poſ.idcirco cum fuerint expulſi de poſſeſſio
ne illi qui ſtabant in illa poſſeſſiōe pro dicto plebano cen
ſeaſ ꝙ dictus plebanus amiſerit poſſeſſionē:⁊ per ꝯñs ne
queat obtinere in interdicto vti poſ.ꝙ requirit actorē poſ
ſidere.ff.vti poſ.l.j.in prin.⁊.§.interdictum autē.⁊.§. hoc
interdictū locū hꝫ ⁊.d.c.licet cauſam. Nec videtur ꝙ ha
beat obſtare ꝙ ſubditur in dicta reſpōſione dicti plebani
dum ſubdidit ꝙ credit propter euitādūꝫ ſcandaluꝫ: qꝛ di
cta cauſa ſcandali euitandi nō operatur quominus expul
ſus amitat poſſeſſionē. Nec propterea limitaſ generalitas
d.§.ꝙ ſeruus ⁊ ſimiliuꝫ.videtur etiam qꝺ per teſtes dicto
rū reorum probenſ aliꝗ actus iudicantes poſſeſſioneꝫ eſſe
apud eos vel apud dictas mulieres ꝓ quibus mulieribus
ipſi intercedunt:⁊ per ꝯñs vꝛ qꝺ ipſi veniant abſoluendi
a petitione dicti plebani maxime quia in dubio veniūt rei
abſoluendi.c.cum ſint priū iura obſcura. ⁊.c. fauorabilio
res de re iu.li.vi. Preterea dicte mulieres que preſuppo
nuntur eſſe ſorores dicti Cypriani tanꝗ ꝓximiores prē
dunt ſe eſſe heredes ab inteſtato dicti Cypriani:⁊ per ꝯñs
ſi dicta bona erant dicti Cypriani ipſe pretendunt habere
titulū dominꝗ vel quaſi in dictis bonis. Et licet dominiū
vel quaſi non ſit neceſſarium in interdicto vti poſ. tamen
multum confert ⁊ iuuat vt ceteris paribus ſententia ſuper
poſſeſſorio retinende feraſ pro habēte dñium vel quaſi vt
hꝛ in.d.c.lꝫ cām.⁊ in.l.ſi de eo.§.ſi.de acq.poſ.⁊ in.d.l.na
turaliter.§.nihil cōe:⁊ in aliꝗs iuribus.ā.ad propoſitū ad
ductis. Nec vꝛ eis obſtare dictuꝫ aſſertum teſtm̄: qꝛ videſ
qꝺ dictum teſtm non teneat duplici rōne.prima qꝛ non vꝛ
qꝺ fuerit factum eodem cōtextu:prout de iure reqꝛitur.l.
cū antiquitas.C.de teſt. Naꝫ ꝓbaſ qꝺ tp̄e quo fiebat teſtm̄
dictus teſtōꝛ diſceſſit de loco vbi teſtm̄ ordinabaſ: lꝫ po
ſtea reuerſus fuerit. Item ex alio nam vꝛ qꝺ per teſtes di
ctoruꝫ reoꝝ probetur qꝺ dictus Cyprianus teſtatoꝛ fuerit
furioſus ⁊ conſtat qꝺ furioſus nō poteſt condere teſtamē
tum.l.furioſum.C.qui teſtamen.fac.poſ.

l ¶ His tñ non ob.cōtrariū puto de iure rñdendum. nā ꝓ
parte dicti Cypriani ꝓbanſ oīa que reqꝛunſ ad fundan
dum ſuam intentioneꝫ ſup poſſeſſorio retinēde:naꝫ ꝓbat
pꝛimo p inſtrm̄ ꝙ ipſe accepit poſſeſſioneꝫ bonoꝝ de qui
bus agiſ poſt morteꝫ.d. Cypriani teſtōris. Et etiā per plu
res teſtes qui ſup ſua poſſeſſione deponūt videlicet.ix.te
ſtis.vij.⁊ omnes ſequētes vſqꝫ ad.xvj.teſtē incluſiue ⁊ ēt
vltimus teſtis deponētes ſup.vj.arti.d.plebani articulorū
pꝛimo loco ꝓ ductoꝝ ⁊ ēt ſup tertio articulo articuloꝝ.ſcꝺo
loco ꝓductorū p dictū plebanum ſup quo tertio articulo
deponit ēt notarius Jo.v.teſtis q plene ꝓbāt apprehēſio
nē dicte poſſeſſionis factā per dictū plebanuꝫ poſt mortē
dci Cypriani. Itē.d.plebanꝰ ꝓbat ꝙ.d. Cyprianus teſtōꝛ
ſtās ſeparatus a ſuis ſororibus poſſedit bona relicta dcē ec
cleſie vꝫ tria pꝺia de qbꝰ agiſ. Itē in ſcꝺo arti.poniſ ꝙ.d.
Cyprianus poſſidebat dictā poſſeſſionē de capadoſſe quā
ꝓlegauit dcē eccleſie de qua agiſ. Itē ꝙ Cyprianus poſſe
dit aliud pꝺiū ceſarū de quo agitur ponit. d.plebanus in
tertio articulo primoruꝫ articulorū ⁊ illud ꝓbat per nouē
ex dictis.xvij.teſtibus. Iſti teſtes ſunt pl'es numero ꝗ te
ſtes ptis aduerſe q deponūt ſup poſſeſſione.nā ſup pꝛimis
articulis reorū tractātibus de poſſeſſiōe reꝝ de qbus agiſ
examinati ſunt ſolū.v.teſtes quoꝝ ſecūdus teſtis ꝓbat ꝓ ple
bano. Et pꝛimus teſtis ꝺponit de vno actu bernardi in an
no pꝛeterito q potuit id facere ꝓ cypriano ſuo affine ꝓut ꝓ
vxore. Nec apparet quo aīo:qꝛ nō inſtaſ ꝓ pte cōuento
rū ꝙ Bernardus poſſideat ſed ꝙ ſorores Cypriani poſſi
dent ⁊ de ſororibus pꝛimus teſtis nihil deponit. Et qꝛtus
teſtis qui de vno actu dñe leuterie in vinea capadoſſe ⁊ de
alio actu eiuſdē in quadā petia terre ceſaruꝫ q actus depo
nit fuiſſe geſtus ſimul cū cypriano eſt i pꝺictis ſingularis
⁊ teſtis ſingularis nō adhibetur fides.l.iuriſiurandi.C.de
teſti.c.tā lr̄is.c.licet ex quadam extra eo.ti.cū ſi. Iteꝫ dicti
teſtes nō ſe referūt ad bona per dictū Cyprianū relicte di
cte eccleſie ſup quibus vertiſ litigiū. Et nullus teſtis de
ponit de pꝺio ceſarū niſi qꝛtus vt ſupra. Et deponētes ꝺ
vinea capadoſſe pñt verificari in alia vinea quā hꝫ ibi di
ctus bernar.ſeu eius vxoꝛ prout eſt ꝺductū in actis ꝓ pte
plebani ꝙ ipſi Bernar.⁊ eius vxoꝛ ſeu alter eorum habēt
aliam vineam capadoſſe:⁊ dato ꝙ nō appareret de alia vi
nea non propterea conſtaret qꝺ deponerent de vinea ca
padoſſe de qua litigatur cum ad illam non ſe referant nec
demonſtrantur due qualitates.

m ¶ Ex quibus ſolet deduci idētitas.l.forma.ff. de cenſi.
⁊ per Bar.in.l.demonſtratio.ff.de conditio.⁊ demonſtra.
⁊ ſic multa confluunt per que apparet ꝙ probationes ſup
poſſeſſione ſunt efficaciores pro parte plebani:quia teſtes
ſunt plures numero ⁊ deponunt ꝺ poſſeſſione antiquioꝛi
Cypriani auctoꝛe.d.plebani ⁊ de actibus efficacioꝛibus ad
oſtendendam poſſeſſioneꝫ ⁊ ſe referūt ad poſſeſſiones in
teſtamento Cypriani relictas dicte eccleſie ſuper quibus
lis vertitur ⁊ deponunt veriſimilioꝛa:tum qꝛ non eſt veri
ſimile ꝙ Cyprianus in articulo mortis conſtitutus reliqſ
ſet ad pias cauſas res alienas:tum etiaꝫ qꝛ.d. Cyprianus.
d.bona habebat in ſuo cathaſtro ⁊ pro eis ſoluebat onera:⁊
tum etiam quia dicte ſue ſorores fecerunt ſibi refutatio
nem de bonis parentum que omnia in actis deducuntur.

n ¶ Et quando probationes ſiunt hincinde que videntur
aduerſari plurimum attenditur que atteſtationes deponūt
veriſimilioꝛa.d.c.licet cauſas de probatio.ibi actioꝛa nego
cio ⁊ vero ꝓximioꝛa ⁊ in.l.ob carmen.§.ſi.ibi que rei actio
ra ⁊ veri pꝛoximioꝛa.ff.de teſti. Item.d. Cyprianus probat
titulum ſue poſſeſſionis.ſ.titulum pro herede: exquo ſe
quuta poſſeſſione probat de ſuo dominio vꝛ quaſi ⁊.d.rei
conuenti nihil de titulo probant vel aſſertione. Ex qbus
euidēter deducitur ꝙ.d.plebanus debꝫ in cauſa obtinere
probata turbatiōe que clara deducitur ⁊ probatur in actis
ex depoſitione multoꝛum teſtium examinatoꝛum pro par
te.d plebani ſuper primis articu.

o ¶ Et inſuper ex negatione facta in iudicio per reos con
uentos negantes ipſum plebanum nomine eccleſie poſſi
dere reſultat turbatio poſſeſſionis que ſufficit ad effectum
poſſeſſorꝗ retinende:⁊ ſe vꝛ alios pro qbus inſiſtunt poſ
ſidere aſſerentes vt no. Bal.in.d.l.ordinarꝗ.C.de rei vē.
in ver.dein le quero ago cōtra te ⁊c.⁊ in.l.nō ab re .C.vñ
vi.⁊ in ſua diſputatione que incipit accuſatus de vi turba
tiua ⁊ in addi. Spe.in ti.de loca.§.vj.verſi.lxv. ⁊ p Spe.
ibi.⁊ in ti.de reſti.ſpo.§.nunc videamus ⁊ p Bart.in .l.ſi
prius in.v.oppo.ff.de no.ope.nunc.⁊ ibi per Rauba. cu.

p ¶ Nec predictis obſtant adducta in cōtrarium. Nō enim
ob.atteſtationes ſuper poſſeſſione facte pro parte reorum
conuentorum:quia ad eas.ā.reſponſum eſt. Nec etiaꝫ ob.
ſi qui teſtes plebani interrogati ſup interrogatoꝛꝗs ptis
aduerſe vel teſtes ipſorum reorum deponunt ꝙ dicte ſo
rores accedebant ad dictam vineam capadoſſe ad colligē
dum vuas ficus ⁊ poma ⁊ alios fructus qui poſſunt intel
ligi de ſimilibus fructibus.

q ¶ Et huiuſmodi actus ſolent fieri in vineis conſangui
neorum iure familiaritatis per ea que habentur in.l.qui
iure familiaritatis.ff.de acqui.poſſeſ.⁊ in.l.⁊ habet.§. ho
ſpites.ff.de pꝛca.⁊ qꝺ habeſ in.l.ſtipulatio iſta.§.hꝗ quoqꝫ
de verbo.obli. Attento.n.ꝙ.d.plebanus ꝓbat de antiqo
ri poſſeſſione.d. Cypriani ⁊ ꝺ actibus poſſeſſorꝗs qui nō
ſolent fieri iure familiaritatis ⁊ attētis aliꝗs circūſtantꝗs.
ā.deductis.⁊ ꝙ ille erant ſue ſorores preſumenduꝫ eſt ꝙ
illi actus qui probanſ geſti per dictas ſorores non cenſeā
tur facti animo poſſidēdi ſꝫ potius quodaꝫ iure cōſangui
nitatis ſeu familiaritatis maxime conſtituto ꝙ dicta bona
fuerūt paterna vel materna quibus dicte ſorores renūcia
uerūt ⁊ ceſſarūt iura ſua in dictis bonis.d. Cypriano. Nec
ob.d.renūciationi ꝙ allegaſ ꝙ quidam epiſcopus perſua
ſit ꝙ renunciatio ſibi non nocebat ⁊c.quia dato ꝙ illud ꝓ
baretur non propterea redditur actus nullus ſuper quo
tanꝗ ſuper claro non inſiſto.item circa dictas atteſtatiōes
ſaltem quo ad aliquas poteſt dici ꝙ non referuntur ad vi
neam capadoſſe relictā dicte eccleſie magis ꝗ ad aliā ꝓut
⁊.ā dictum eſt circa alias atteſtationes dictorum reorum.
Nec etiam ob.reſponſio facta dicto ſecundo articulo per
dictum plebanuꝫ qui cōfeſſus fuit ꝙ.d.leuteria vindemia
uit dictam vineā capadoſſe de licētia ipſius plebani:qꝛ nō
propterea confitetur ſe amiſiſſe poſſeſſionem:potuit eniꝫ
dare licentiam vt vindemiaret animo donandi fructus vꝛ
eos mutuandi non animo deſinendi poſſidere. Et ſi.d.do
mina Leuteria vindemiaſſet ratione ſue poſſeſſionis vel
iuris ſui nō indigebat licentia plebani.⁊ ſic.d.cōfeſſio ple
bani potius tendit ad poſſeſſionē.d.plebani ꝗ ꝯ.⁊ maxi
me non obſtat qꝛ exquo.d.plebanus in ſua petitione ⁊ in
tota lite inſiſtit ſe poſſidere pro dicta eccleſia non eſt ve
riſimile ꝙ ipſe confiteatur ſe amiſiſſe poſſeſſionem.

r ¶ Quia confeſſiones ⁊ aſſertiones que fiunt in rñdendo
articulis debent in dubio interpretari ꝙ nõ ſint cõtraria
ſed ſunt cõcordãde quatenus fieri põt vt dicit Bald.in.l.
cum falſa.C.de iu.⁊ fac.igno.⁊ ideo.d.cõfeſſio eſt interpe-
trãda ꝙ.d.plebanus nõ dedit licentiam aio definẽdi poſ
ſidere.ideo.d.cõfeſſio ſibi nõ ob.⁊ ſimiliter nõ obſtant de-
poſitiones facte ſuper ſecũdo articulo:qꝛ teſtes non depo
nunt de.d.leuteria ꝙ vindemiauerit.d.vineam poſt mortẽ
Cypriani.Nec etiam obſtat reſponſio facta per.d.pleba-
num ſuper.vi.arti.quatenus cẽſetur confiteri qđ predicti
Ber.Sy.⁊ Jer.expulerunt de poſſeſſiõe capadoſſe quoſ-
dam quercus incidẽtes:qꝛ per hoc nõ infertur ꝙ.d.pleba
nus ceciderit a ſua poſſeſſione:tũ quia non apparet ꝙ.d.
inciſores fuerint miſſi ad incidẽdũ ꝑ dictũ plebanum.Nã
articulus dicit ꝙ incidebãt forte ad inſtantiam.d.plebani.

s ¶ Et dictio forte eſt nota dubitatiõis non ponens quid
certuꝫ iuxta illud ſub dubio forte reſpõdent ſepe periti de
quo per Archi.xiij.q.iij.§.cum ergo ⁊ de ſe eſt notum.Et
dubia cõfeſſio non nocet.l.certũ in prin.de ꝯfeſ.tum etiã
qꝛ dato ꝙ miſerit ad incidendũ arbores ⁊ fuerunt expulſi
nõ propterea vr̃ ꝙ mittens cadat poſſeſſiõe:qꝛ inciſores
arboruꝫ nõ vidẽtur ſtare in fundo aio poſſidendi pro alio
ꝓut facit ꝓcurator vel colonus ſed ſolum ſtant in loco aio
incidendi arbores:ideo nõ ſequit̃ expulſo colono perdit
dñs poſſeſſionem ergo expulſis incidentibus arbores ad
inſtãtiaꝫ dñi ergo dñs cenſet̃ amiſiſſe poſſeſſionem exquo
inciſores arborum non ſtant in fundo animo poſſidẽdi vl̃
retinẽdi pro alio ſed ſola intẽtiõe incidẽdi ſi de alia intẽ-
tione nõ apparet:ideo ſi.d.inciſores receſſerũt aio ſcãdali
euitãdi nõ propterea ſequit̃ ꝙ.d.plebanus amiſerit poſſeſ
ſionem nec ꝙ ipſe fuerit ſuſpicatus ſe poſſe repelli ⁊ nõ ꝓ
bat hoc eſſe quod ab hoc cõtingit abeſſe.l.nõ hoc.C.vnde
cog.cum ſi.maxime cum ipſe plebanus aſſerat ſe poſſide-
re de preſenti ⁊ cõſequẽter nõ amiſiſſe poſſeſſiõeꝫ ⁊ ꝯñter
habuiſſe aium perſeuerãdi in poſſeſſiõe ⁊ de aio alicuius
ſtatur ſue aſſertioni vt dicit notabiliter gloſ.in.§.alie inſti.
de actio.nec ẽ obſtat quatenus in.d.§.vi.ar.cõtinet̃ ꝙ.d.
Ber.Sy.⁊ Jero.remãſerãt i.d.eorum poſſeſſiõe pacifice
⁊ quiete nomĩe eis cõtradicẽte ⁊.d.plebanus confitetur.

¶ Quia rñdetur ꝙ poteſt poni poſſeſſio pro detẽtatione
iuxta ea que hñr in.d.l.ſtipulatio iſta.§.hec quoqꝫ de ver.
obli.⁊ qđ habetur.ff.de acq.poſ.l.ſiquis añ.vbi dicit text.
ꝙ longe aliud eſt poſſidere aliud in poſſeſſiõem eſſe.itẽ ſi
volumus capere ꝓprie verbum poſſeſſiõem põt itelligi de
poſſeſſiõe naturali que erit vacãs abſente.d.plebano quia
in abſentia retinebat ciuilem poſſeſſiõem.d.l.clã poſſidere
§.q ad nũdinas de acquir.poſ.vbi ꝓbat̃ ꝙ abſens nõ per
dit poſſeſſioneꝫ ciuilem lꝫ alius querat poſſeſſionẽ natura
lem ⁊ maxime ſi ignorat ⁊ ſcientia nõ preſumit̃:ſed preſu-
mitur ignorantia.l.verius.ff.de probat.⁊ in.c.preſumitur
ignorantia de regu.iur.in.vi.cum concor.nec etiam ob.ꝙ
aliqui teſtes.d.reorũ deponunt de actibus poſſeſſorijs di-
ctorum reorum quia videntur ſingulares ⁊ quia ipſi non
pretendunt pro ſe poſſidere ſed dictas ſorores Cypriani:
⁊ attento qđ non probatur de eorum mandato non iuuat
poſſeſſionem dictarum ſororum Cypriani.

v ¶ Quia regulariter quis non querit poſſeſſionem alteri
ſine mandato.l.ſi ego cum ibi notatis.ff.de neg.geſt.⁊ per
doc.maxime per Panor.in.c.cum veniſſent de reſtit.ſpo.
vbi notabiliter dicit ꝙ ſiquis apprehendit poſſeſſionẽ va
cantem noĩe meo ſine mei mãdato anteq̃ ratificeꝫ nõ que
ritur mihi poſſeſſio:adeo ꝙ ſi alius interim ingreditur eũ
dem fundum aio querendi poſſeſſionẽ vacãtem illam que
rit nec me iuuat ſi poſtea ratifico ar.l.bonorum rem rataꝫ
hẽri ſm eum cũ quo tranſit ibi preceptor meus dñs Be-
nedictus capra ⁊ ita in ardua q̃ne fuit in hac ciuitate iudi
catum.Nec obſtat ſi dicatur ꝙ maritus cenſetur habuiſſe
mandatũ ab vxore per.l.fi.C.de pac.conuen.⁊.l.maritus.
C.de procu.qꝛ reſpondet̃ ꝙ.d.l.fi.loquitur in rebus para-
frenalibus prout ſunt res que per vxorem tradunt̃ viro ⁊
ſic nõ loquitur in terminis.⁊.l.maritus loquit̃ in agẽdo ⁊
pro iure queſito ⁊ requirit̃ ſatiſdatio de rato vt ibi probat
tex.⁊ per ꝯñs requirit̃ ratihabitio que requirit̃ vt ſiat tpe
cõgruo per.d.bonorum.Et ſic nil facit ad terminos caſus
noſtri in quo non ſumus in iudicialibus.item exquo alius
ante ratificationem apprehendidit poſſeſſionem per iam
dicta inſuper dictus plebanus apprehendidit poſſeſſio-
nem quã inuenit vacantem non ſolum quatenus poſſede-
rat Cyprianus.Sed etiaꝫ quatenus poſſediſſent dicte ſo-
rores Cypriani:qꝛ pro illa rata quefuiſſet nãlem poſſeſſio
nem per.d.§.qui ad nũdinas in qua nãli non poſſet turba
ri niſi per habentem ciuileꝫ per ea que habentur in.d.§.q
ad nundinas.Jdcirco non potuerunt turbare dictum ple-
banuꝫ in ſua poſſeſſiõe qualiſcunqꝫ fuerit ſiue ciuilis ſiue
nãlis dicti rei cõuenti non pretẽdentes ſe poſſidere:ſed ſo
rores Cypriani de quarum iure nequeũt excipere cuꝫ poſ
ſeſſio earum non tolleret poſſeſſionẽ naturalem.d.plebani
nec quis põt regulariter opponere de iure tertij vt dictum
eſt.s.circa princ.ꝯſl.nec ob.ꝙ plures nequeũt eãdem rem
poſſidere.qꝛ verũ eſt eodẽ genere poſſeſſionis.d.§.ex ꝯtra
rio.ſed diuerſo genere poſſeſſionis ſic vt qꝛ vnus naturali
ter alius ciuiliter per.d.§.q ad nundinas.⁊ not.in.d.§.ex
ꝯtrio.nec poſſunt geſta per dictos reos conuentos per di-
ctas mulieres ratificari:quia nõ apparent geſta earum no
mine ⁊ neqꝫ ratificare poteſt quis non geſtum noĩe ſuo.l.
ſi pupilli.§.ſed ſi ego.ff.de neg.geſt.⁊ in.c.ratum de re iu-
di.in.vi.⁊.ix.q.i.c.i.in hoc tamen vltimo nõ facio vim.qꝛ
iuuant partem.d.plebani alia media que magis ſibi confe
rũt.Et lꝫ predicta circa poſſeſſionem viderentur ſufficere.
d.plebano ẽt ſine tit.valido.tñ multofortius precedẽti ti.
teſtamenti validi.Nec ob.d.teſtõ illa que ꝯ dctñ teſtm̃ ad-
ducũtur.Non.n.ob.ꝙ.d.teſtator dicitur receſſiſſe de loco
vbi teſtamentum condebatur:⁊ ſic dicatur non eſſe factum
eodem contextu prout requiritur per.d.l.cum antiquitas
qꝛ immo probatur factũ eodẽ ꝯtextu.nã lꝫ dũ teſtamentũ
ſcribebatur ⁊ ordinebat̃ id qđ teſtator diſponere intende
bat.d.teſtator diceſſerit q̃nqꝫ đ loco.tñ per plures teſtes ꝓ
batur ꝙ dũ notarius corã teſtibus rogauit ſe de teſtõ ⁊ ſti
pulatus fuit teſtiñ vulgari ſermone loquẽs.d.teſtator ſem
per interfuit a principio teſtamenti vſqꝫ in finem.

x ¶ Et tunc cenſetur fieri teſtamentum nõ prius dum ſcribi
tur id qđ teſtator intendit poſtea coram notario ⁊ teſtibus
quia illud cenſetur quedam preparatio teſtamenti facit qđ
habetur in.l.fideicommiſſa.§.quoties de lega.iij.⁊ ſic vno
contextu cenſetur factum teſtamentum.Nec etiam obſtat
qđ allegatur ꝙ teſtator erat furioſus non ſanemẽtis:quia
licet dicti rei cõuenti conentur probare multos actus dci
teſtatoris per quos volunt inferre ad fatuitatem ⁊ demen
tiam tamen non probãtur actus qui neceſſario concludant
dementiam vel fatuitatẽ ſeu furorem dicti teſtatoris.Nam
multa que deducuntur in articulis aliqua non probantur
vllo modo aliqua ſolũ probãtur ꝑ teſtes ſingulares aliqua
nihil releuãt ẽt ſi eſſent vera ⁊ ea que vñr aliquid conferre
lꝫ arguãt eum fuiſſe parum prudentem illa faciendo prout
eſt inter cetera illud qđ ibat multum male indutus:licet for
te fuiſſet diues ⁊ non viliter natus.Tamen hoc tendit po-
tius in auaritiam q̃ ad furorem vel demẽtiam.item illud
qđ perſequebatur iudeos cum pueris per ſtratas ⁊ pla-
teas non concludit dementiam vel furorem.non enim in-
fertur ex hoc ꝙ eſſet furioſus demens vel fatuus ⁊ maxi-
me quia probatur per teſtes plebani examinatos ſuper
xij.argu.ſecundorum articulorum quod illud ſolent face-
re in terra campi etiam ſapientes ⁊ non dementes.iteꝫ co
nantur probare quod retinebat duos canes magnos ma-
ſtinos cum non eſſet venator neqꝫ bocarius neqꝫ paſtor
nec retinere canes inter fatuitatem. Et licet dederit ipſis
canibus quandoqꝫ bibere oleum non propterea infert in
dementiam dato ꝙ inſtet in paruam prudentiam ⁊ prout
dicitur oleum prodeſt canibus ne fiant ſcabioſi ⁊ inſuper
id non probatur per teſtes conteſtes. Et licet aliqui te-
ſtes deponant ꝙ non erat ſapiens non infertur ꝙ eſſet fa
tuus vel furioſus nam rari ſunt ſapientes ⁊ rari furioſi fa-
tui vel dementes . Et multi ſunt qui tenent medium qui
non ſunt ſapientes neqꝫ furioſi vel ſimiles:⁊ tamen teſtari
poſſunt videmus quod puelle.xij.annorum pueri.xiiij.an
norum licet nõ plenum ſenſum ⁊ plerunqꝫ faciant pueri-
lia ⁊ deriſoria ⁊ non conuenientia viro prudenti:⁊ tamen
non ſunt inteſtabiles.

y ¶ Et ſemimortuus ⁊ ꝯñter ſemi alienatus amẽte teſtat̃.
l.qm̃ idignum.C.de teſtam.Et ex his deprehẽditur ꝙ lꝫ
quis i aliquibus patiatur defectũ celebri ⁊ i aliquibus ſit
inſipiẽs nõ propterea ſit inteſtabilis . Nam vt fertur mil-
le ſunt genera malenconie.i.fatuitatis.Et nullus ſine cri-
mine viuit nec ſine aliquo defectu prudentie.⁊ per cõſe-
quẽs ſine aliqua particula demẽtie:⁊ tñ cõiter oẽs pube-
res ſui iuris ſunt teſtabiles ⁊ pauci iteſtabiles.⁊ iđ licet.d.

Cyprianus

Cyprianus teſtator fecerit nonnullos act⁹ alienos a viris prudentibus ⁊ in illis oſtédiderit ſe nó pcedétez.tñ abſolute loquédo nó pbaſ fatuus furioſus demés vel mente captus.ſepe.n.contingit ꝙ dicimus ⁊ iudicamus ꝙ aliqs fecerit aliquas fatuitates:⁊ tñ nó iudicamus eũ fatuũ.Et nó iudicareſ fatuus iudicio boni viri.Jta cótingit in caſu nr̃o.qꝛ actus pdicti ⁊ alij actus q ipingunſ dcó Cypriano lz forte arguát in prudétiam nó tñ generalé vt ita dixerim fatuitaté per quaz tollereſ ſibi teſti factio.Et h indubie ⁊ intrepide cócludenduz.eſt ſtantibus depoſitionibus multoꝝ teſtiũ vltra.xx.deponentium ꝙ.d.Cyprianus erat bó prudés ⁊ reddũt meliore cáz ſnie aliqui qui cóuerſati fuerũt cuz eo.Jté ꝙ faciebat bñ ſua negocia.Jtem ꝙ fuit camerarius in ciuitate cápli ⁊ de conſilio ⁊ alia faciebat que cóueniebant prudenti viro referendo ſingulas atteſtationes put cóueniũt.qꝛ nimis longuz eſſet ſingulas atteſtatióes recéſere:nec dubiuz eſt ꝙ longe melius cócludunt ſaná menté dicti Cypriani teſtes plebani ꝙ teſtes aduerſarioꝝ inſaniam mẽtis.Et ſunt plures numero conteſtes.

a ¶Et vbi eſſent i oibus pares pualerẽt.qꝛ hñt p ſe iuris pſumptioné.ná q lz pſumiſ ſane méti.l.nec codicillos.C.de codi.⁊.c.ſi.de ſucceſ.ab inte.put no.doc.in dictis iuribus.Jté iuuaſ aſſertióe notarij q dicit eũ tpe teſti ſane mẽtis cuius aſſertióni dicit ſtádũ eſſe Jmo.in.l.ij.ff.de teſta.⁊ ſaltem adminiculaſ.Jté pſes teſtes teſtárij deponũt ꝙ tpe teſti erat ſane mẽtis ⁊ reddũt boná cáz ſcie qb⁹ ſtádũ eẽt dato ꝙ pbatum fuiſſet de fatuitate.Qꝛ lz ſemel furioſus pſumaſ durare i fauore cañ.idicat hermánus.iij.q.ix.⁊ no.gl.⁊ doc.in.c.ſi.de ſuc.ab inte.tñ potuit reſpicere ⁊ pbari ꝯtriũ.Jta ꝙ res caret dubio ꝙ dictũ teſtm̃ vz tanꝗ factuz ab hoie ſane mẽtis:⁊ pbet legitimũ tituluz plebano. Jta ꝙ obuiſſet obtinere ẽt in petitorio ſi illó céſereſ intétarũ:multa ẽt alia poſſent adduci q adminiculanſ ⁊ remouẽt q friuole in contrariũm deducunſ:que obmitto gratia breuitatis.Et quia ex iam dictis redditur meo iudicio res clara ꝙ partes iudicis ſint in pronunciando pro actore etiam in condemnando aduerſarios in expenſis. Laus deo.

¶Datio inſolutum facta tutori auctoráte an valeat:⁊ an donatio fcá a dcó tutore ꝯ bóis acceptis inſolutũ teneat:⁊ q̃ſto tpe pſcribaſ dos ſtante ſtatuto de quo in littera.a.

¶Conſilium xcij.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti.¶Licet in hac cóſultatione videatur prima facie dicendum ꝙ.d.ſer dominicus veniat abſoluendus a petitióe.d.baldaſaris. quia.d.antilia erat creditrix dictorum baldaſaris ⁊ ſer dñici hẽduz ſer nicolai qui pmiſſit reſtituere dotem predictaz dicte.d.antilie ſeu alijs pro ea recipientibus.⁊ ſi nó pmiſiſſet tenereſ ex ficta ſtipulatione.l.vnica.C.de rei vxo.ac.⁊ pro debito pupilli ſoluendo poſſent védi cũ decreto iudi.pdia pupilli.l.ob es.C.de pdi.mi.⁊.l.j.⁊ quaſi per totum.ff.eo.ti.⁊ nó ſolum vendicet ſed etiam dari inſolutum.l.ſi minor.xxv.ann.predium.C.eo.tit.a contrario ſenſu.⁊.l.j.§.j.ff.eo.titu.vbi generaliter permittitur alienari predia minorum cum decreto pro ſoluendo ere alieno non aſtringit ſe ille tex.ad véditionez magis q̃ ad aliá alienationé put eſt datio inſolutum:nec prohibetur vendere vni creditori magis q̃ alteri ⁊ ſi creditor emiſſet ⁊ de precio fuiſſet ſibi ſatiſfactum idem fuiſſet effectus prout ſi fuit datuz inſolutũ ⁊ vtroqꝫ caſu militat eadé ró:ergo idem ius.l.a ticio de verbo. oblig.cum ſi.

a ¶Nec phibeſ vnus tutor vendere alteri rem pupilli dũmodo palaz fiat.l.cũ ipſe.C.de ꝯhen.emp.⁊.l.nó exiſtimo ff.de admini.tut.⁊.l.pupillus in pn.⁊.§.item ipſe de auct.tuto.idcirco cũ es alienũ imineret ⁊ interuenerint ſubaſtationes ⁊ auctoritas tutoris ⁊ decretũ iudicis pro quo pſumitur.l.herénius.§.gaya de euic.⁊.c.in pñtis de renunc.⁊ c.innotuit.⁊ qó ibi per Jnno.de eo qui furti.ordi.ſuſce.cũ itaqꝫ contutor palam dederit inſolutum dicte Antilie creditrici ſeruatis ſolemnitatibus a iure requiſitis vr̃ ꝙ dcá datio inſolutũ valuerit:⁊ conſequenter dicte res inſolutũ ſibi date ſunt ſub dñio dicte dñe Antilie.⁊ ꝯñr potuit illa donare.d.ſer Dñico nec poſſit.d.Baldaſar illa appetere:nec videtur obſtare ꝙ.d.ſer Dñicus tutor potuerit ſatiſfacere de bonis mobilibus:qꝛ lz conueniens videaſ pus ſatiſfacere de bonis mobilibus ſi extant q̃ de imobilibus p l.a diuo pio.§.in véditióe.ff.de re iu.⁊.c.qm̃ frequẽter.§.ſi.extra vt lite nó cóteſ.⁊.l.lex q tutores.C.ꝯ admi.tut.tñ nó vr̃ ꝙ pp h reddaſ actus nullus imo vidi cóſultũ ab excellẽtiſſimo doc.d.Jo.Petru.pre ⁊ dño meo ꝙ pp nó ſeruatũ ordiné.d.§.in véditióe nó cópetat in integ.reſti. nec ẽt obſtare vr̃ ꝙ dcá dña Antilia ſucceſſerat dcis dñabus Catherine eius mr̃i ⁊ dñe pie eius auie ⁊ ſer Joám ei⁹ fr̃i q pmiſerát ſoluere.d.doté.⁊ ꝯñter cũ eſſet debitrix ⁊ creditrix poterat.d.credito ſatiſfieri remedio cópéſatióis:qꝛ rñdeſ ꝙ vr̃ ꝙ aduerſus.d.debitũ fuerat decurſa pſcriptio vigore.l.municipalis q vt in themate pſupponiſ diſponit ꝙ q nó petierit doté.j.xv.an.ſit ſuis iuribus pſcriptũ nec poſſit vti aliqua retétióe vigore.d.dotis ſibi dbite:⁊ ppea nó potuerit cópéſatio fieri obſtáte replicatióe pſcriptióis pterea ⁊ tertio cũ.d. Baldaſar ſucceſſerit.d. Antilie.⁊ ſic p ſua rata cenſeſ eadé pſona cuz ipſa Antilia vt in auc.ꝯ iureiur.a mo.preſti.§.j.videſ ꝙ prout ipſa Antilia nó poterat venire cótra dictá donationé:ita ẽt nec poſſit.d. baldaſar eius hr̃s per.l.cũ a mr̃e.C.de rei ven. ⁊.l.ſi a meo.C.de li.ca.⁊ qó per Dy.in r̃la ratũ.i.vj.⁊ p Bart.in.l.cũ vir.ff.de vſuc.⁊ qó hr̃ in.l.ſi.§.in cóputatione.C.de iure deli.

b ¶His tñ nó ob.ꝯtriũ puto ꝯ iure rñdédũ vz ꝙ dcá datio inſolutũ nó tenuerit quo ad pté dci Baldaſaris.pupilli.⁊ p ꝯñs.d. bóa remáſerint in dñio ipſius Baldaſaris p ſua rata put erat añ dationé inſolutuz nec potuit dña Antilia illa bona donare.d.ſer Dñico cũ non eſſent ſua nec teneſ donás ré aliená ꝯ euictióe.l.ariſto.§.ſi.ff.de don.⁊ facit.l.j.C.de iure do.⁊ idó vr̃ ꝙ dñs Baldaſar poſſit védicare .d.bona tanꝗ ſua aduerſus.d.ſer Dñicũ donatariũ vz p ſua rata put ſi nó fuiſſent data inſolutũ.dcá eniz datio inſolutum vr̃ ꝙ fuerit nulla eo qꝛ prohibentur bona pupilli regulr̃ alienari per tutorem.l.j.in princi.ff.de rebus eorum.

c ¶Fallit qñ imminet es alienũ.⁊ ſic creditũ ⁊ nó ſunt alia bona ex qbus poſſit ſatiſfieri:ita dicit text.in.d.l.j.§. ꝙ ſi forte es alienũ tm̃ fuerit vt ex rebus ceteris nó poſſit abſolui tunc ⁊c.⁊ ſic ibi eſt tex.aptus ꝙ tunc demũ poſſunt bona imobilia minoꝝ alienari qñ ex ceteris bonis nó pót ſatiſfieri.ſi ergo ex bonis mobilibus vel noibus debitoꝝ pót ſatiſfieri eri alieno tũc nó pñt alienari bona imobilia minoꝝ vt probat tex.a contrario ſenſu in.d.§.ꝙ ſi forte.⁊ probat etiam tex.eiuſdem.l.in prin.in ſui generalitate.

d ¶Cũ igiſ pſupponaſ ꝙ dictũ debituz potuerit ſatiſfieri ex alijs bonis q̃ bonis imobilib⁹.d.Baldaſaris. ergo vr̃ ꝙ ex hoc capite.d.datio inſolutum nó tenuerit nec ob.ꝙ ſupradictuz fuit in ꝯtriũ in terminis.d.l.a diuo pio.§.in véditione vz ꝙ lz ibi debuerint prius ſolui vel alienari bóa mobilia vel noia debitoruz q̃ bona imobilia:tñ obmiſſio illius ordinis nó vitiat nec pbet remediũ reſti.in integ.vt dixi ꝯtriũ fuiſſe cóſultũ:qꝛ rñdeſ ꝙ illud non tranſit ſine dubio qꝛ imo Jo.gl.tenuit ꝙ in illis terminis obmiſſio dicti ordinis reddat pceſſuz ipſo iure nullũ vt eũ refert Jo.an.in.d.c.qm̃ frequẽter.§.ſi.⁊ eius opi.Jmo.in.d.§.in véditióe dicit de iure pcedere arg.l.cũ hij.§.ſi pror.ff.de trãſac.⁊.l.nó dubiũ.C.de legi.⁊.l.plará.C.de ſenten.⁊ inſup dato ꝙ in illis terminis.⁊ ſic in pignore iudiciali obmiſſio dicti ordinis non vitiet nec cauſet remediũ reſtitutióis in integ.quia non reſultat magna leſio que requiriſ vt cópetat reſti.in integ.aduerſus véditioné pignoris pretorij:vt in.l.j.C.ſi aduer.ven.pi.ſm vná lectu.⁊ eadem ró militat in pignora iudiciali ⁊ forte maior prout dicebat prefatus dñs conſulens qui in dictis terminis loquebaſ qui termini nó militant in caſu nr̃o in quo extraiudicialiter fuit facta alienatio quo caſu loquitur.d.l.j.de rebus eoꝝ ⁊ caſus ſunt ſeparati ⁊ ſeparatorum non eſt illatio.l.fin.ff.de calũ.⁊.l.ſi maritus.C.de do.inter virũ:maxime cum non ſit eadem ratio cum auctoritas rei iudi.multum operetur ⁊ ẽt calor iudicij que longũ eſſet in preſentiaꝝ recenſere.preterea.d.domina Antilia erat debitrix tanꝗ heres eorũ qui promiſerunt ſoluere.d.dotem. ⁊ propterea poterat exceptione compenſationis repelli:⁊ idcirco.d.Baldaſar poterat dici non debitor.d.quantitatis.

e ¶Cum debitor dicatur ille qui inuitus poteſt exigi.l.debitor.ff.de verbo.ſignifi.⁊.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſſor.ff.de fideiuſ.nec ob.replicatio preſcriptionis:quia nó videtur ꝙ competeret hoc caſu quia pſupponitur in themate extare.l.municipalem diſponentem ꝙ qui dotem nó petierit.j.xv.annos repellatur preſcriptione.

f ¶ Quod ſtatutum eſt correctorium iuris communis dictātis: qḋ debitum dotale non tollatur minori ſpacio.xxx.vel xl.an.l.in rebus.§.omnis.C.de iure dotium prout etiam eſt generale in alijs debitis.l.ſicut.⁊.l.omnes.C.de preſcr.xxx.vel.xl.anno.⁊ lex exorbitans eſt ſtricte interpetranda. ⁊ maxime lex correctiua vt q̄ꝝtum minus fieri poteſt corrigat ius cōmune.l. precipimus.C.de appella.⁊.c.cū dilect⁹ de ꝯſuetu.⁊.c.que a iure cōmuni exorbitant de regu.iur.in vi.⁊.l.ius ſingulare.⁊.l.qḋ vo ꝯ de legi.ſed in caſu noſtro recte intuendo dos cenſebat̃ ſoluta ex quo maritus confeſſus fuit ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe pro dote.d.dn̄e Antilie flo.ccc.a dn̄abus Catherina ⁊ pia ⁊ a ducio vt procuratore ſer Joā.confeſſionē cenſetur feciſſe vigore promiſſionis incōtinenti ſecute: ⁊ ſic cenſet̃ recepiſſe pro dictis.ccc.flo.dotalibus inſolutum noīe dictoꝝ debitoꝝ qui dictā q̄ꝝtitatem ſoluere ꝓmiſerūt ꝑ notata per Bar.in.l.pe.§.ſi vir.ff.ſol.matr.⁊ idē ꝙ Barto.vult ibi Jmol.⁊ Pau.de caſt.qḋ ⁊ in effectū tenuit Ang.in conſi.xlvi.incipiente in primis.⁊ ſic dos videt̃ ſoluta.⁊ ꝯſr̄ nō agitur de preſcriptiōe aduerſus ius petēdi dotē ſed de preſcriptione aduerſus dictos promiſſores qui cenſentur dati inſolutum.

g ¶ Si enim mulier promiſiſſet marito dotem.in.c.⁊ pro illis.c.dediſſet fundū ille fundus nō eſſet dos: ſed.c.cēnt in dote per ea que habentur in.l.ſi inter virum.C.de iure do.⁊ in.l.ij.eo.ti.⁊ in.l.plerūq̄.§.ſi.ff.eo.ti.que iura loquūtur in caſu fortiori pari rōne ſi pro.c.data ſunt inſolutum noīa debitorū illa noīa nō ſunt dos.ſed.c.que cēſent̃ ſoluta ſunt dos mulieris: vnde non agitur de petēdo dotum proprie loquēdo.⁊ ſic nō verificantur verba.d.l.municipalis que referūtur i themate: quia formalia verba.l.nō vidi. ⁊ ideo iſte caſus videtur obmiſſus in ſtatuto exorbitanti ⁊ correctiuo: ideo tanq̄ꝝ caſus obmiſſus remaneat in diſpōne iuris communis ar.l.commodiſſime.ff.de libe.⁊ poſth.⁊.l.ſi extraneus.ff.de cōdi.ob cām.⁊.l.ſi cum dotē in pn̄.ff.ſolu.matri.quo iure communi requiritur lapſus.xxx.an.d.§.omnis.⁊.d.l.ſicut qḋ tempus nō preſupponitur eē elapſum merito ⁊c.preterea preſupponitur in themate quod poſt mortem dictorum promittentium ante tempus dicte cōſignationis non erat decurſum tempus.xv.an. maxime deducto tempore guerre ⁊ tempore peſtis quibus temporibus non fuit ius redditum.

h ¶ Attento ꝙ dictis temporibus.l.quibus ius non redditur ꝓpter peſtem vel guerram preſcriptio nō currit vt eſt tex.in.c.ex trāſmiſſa de pſcript.⁊ in cañ.vna actione.xvij.q.iij.⁊ in.l.ſi.C.de fundis limito.lib.xj.⁊ in extrauaganti Fede.de pace cōſtan.§.poſſeſſores ⁊ no.Barto.in.l.naturaliter in pn̄.ff.de vſu.⁊ Archi.in.d.cañ.vna actione: ⁊ ductio maxime eſt implicatiua.l.j.§.vel maxime.ff.de coll.bono.tempore autem vite dictorum promittentium nō currebat.d.preſcriptio.lꝫ eni Barto.in.l.ſi.ff.quēad.ſui.amit.⁊ in.l.ſeqtur.§.ſi viam.ff.de vſuca. vnde cum in caſu nr̄o poſt mortem dictorū promittentiū nō fuerint decurſi.xv.an.ante dictam dationem inſolutū ⁊ tempore eorum vite cum ſciuerint ſe eſſe debitores dicte quantitatis per eos promiſſe nō curreret.d.preſcriptio cōcurrente etiam poſt dictam promiſſionē.d.ſer Nicolaus ſubſtinuit onera matrimonij: ita ꝙ ipſi ꝓmiſſores cēſentur fuiſſe in mora ſoluēdi dictā quātitatem ſaltē poſt biēniū ꝑ.l.ſi.§.preterea.C.de iure do.⁊ ſic non obſtat.d.preſcriptio nec etiā obſtat ꝙ dictus Baldaſar ſucceſſit pro dimidia.d.domine Antilie qꝛ non propterea videtur ꝙ amiſerit dominum rei ſue. heres eni repreſentat defunctum circa bona ⁊ iura actiua ⁊ paſſiua defuncti qꝛ ſuccedit in hereditate que hereditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti.l.hereditas.ff.de regu.iur.⁊.l.nihil aliud.ff.de verbo.ſigni.ſed dictum ius qḋ habebat Baldaſar in dictis bonis non erat ius defuncti: ideo in illo non repreſentat.d.defunctā nec defuncta erat in aliquo obligata dicto donatario per dictā.l.ariſto.§.ſi.

i ¶ Et pro hoc facit.l.ſi ſeruus.ff.qui ⁊ a quibus.⁊.l.rē alienam in princi.ij. reſponſo.ff.de pigno.actio.⁊ ibi Bart. facit dictam diſtinctionem aut defunctus ex actu obligabatur ⁊ heres non poteſt venire contra aut non obligabatur ⁊ tunc ſecus ad idem.l.iulius.ff.ſolut. matrimonio. vbi Bartol.idem not.⁊ Jmola.poſt Bald.⁊ pagliarenſem ibi ⁊ facit gloſ.in.l.ſi ab eo.C.de liber.cauſa ⁊ Bald.in.d.l.ſi.rem alienam ⁊ videtur ſatis rōni conſonum licet non auderem firmare ꝑ notata per Bart.in.l.cum vir de vſuc. tamē ſi theorica Bar.ſibi noceret: noceret dūtaxat pro dimidia pro qua eſt hr̄s dicte domine Antilie. nam pro alia dimidia pro qua nō eſt heres non aſtringit̃ facto defuncti prout nō aſtringeret̃ ſi nō eſſet heres in aliquo: quia idem iuris eſt de parte quo ad partem qḋ de toto quo ad totū.l.que de tota rei ven.⁊.c.paſtoralis.§.ſi qs cū totū de offic.deleg.l.qui ſcit.de vſur.⁊ inſuper poteſt cōtra ſer dominicū agere qꝛ fuit in culpa ⁊ forte i dolo dādo inſolutū bona immobilia pro debito ꝙ poterat euitare obijciendo cōpēſationem ⁊ cū haberet bona mobilia que nō erāt fructifera ꝓut imobilia ⁊ ex qua datiōe inſolutū fuit ſecuta donatio ipſoꝝ bonorū in dānū ipſius pupilli ⁊ in lucrū ⁊ cōmodū tutoris ex quo actu nō multū poſtea ſecuto oꝛit̃ q̄dā ꝯiectura doli i actu pambulo cū ex poſtea ſecutis pſumim⁹ in pteritū cañ.cū ꝑ bellicā.xxxiiij.q.ij.⁊ per glo.in.c.ſcribam preſump.⁊ in cañ.multis.xiiij.di. Laus deo.

¶ Inſtrumentum in prin.corroſum carens inditione: an valeat ⁊ mereatur executionē: item appellatio a ſententia lata pro executione dicti inſtrumenti: an teneat preſuppoſito ꝙ erat decurſa preſcriptio.xl.annorum contra dictam petitionem executionis inſtrumenti.

¶ Conſilium xciij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Qꝛ cū eſt parui regni ⁊ tenuis mereces ⁊ breue tp̄s conceditur: idcirco breuiter ⁊ ꝯcluſiue ꝓcedā capiēdo prio ſn̄iam ꝓmā illā nullā ⁊ inutilē puto ex multiplici capite nam primo conſtat ꝙ de iure cōi non eſt incipiendum ab executione ⁊ ſi ab ea inchoatur actus eſt nullus.l.j.C.de execu.rei iudi.⁊.l.ſi cum nulla.ff.de re iu.

a ¶ Et lꝫ forte ex forma ſtatutoꝝ inſtrā guarētigiata mādentur executiōi ſine alia ſn̄iam dn̄t intelligi de inſtrumētis validis q ſaltē prima faciē apparēt valida.l.iiij.§.ꝯdēnatū de re iudi.cle.paſtoralis de re iudi.ſi.n.in ſui pria facie apparent nō valida ⁊ petuntur exequi apparet iuris error in petitione: ⁊ conſequenter in ſn̄ia ꝙ mandet̃ executioni.

b ¶ Error enim apparens in petitione cenſeaur apparere etiam in ſententia que habet neceſſariam relationem ad petitionem prout dicit Bar.in.l.j.C.de errore calculi ⁊ in.l.j. in pri.ff.que ſn̄ie ſine appe.reſci.⁊ merito qꝛ id cēſet̃ cōtineri in termino referente ꝙ cōtinetur in termino ad qḋ fit relatio.l.ſi ita ſcripſero de condit.⁊ demon.⁊.l.aſſe toto de heredi.inſti.⁊.l.inſtitutio talis.ff.de condi.inſti.ſed in inſtrumento ꝙ producitur nō eſt deſcripta inditio nec cōſtat ꝙ in eo vnq̄ꝝ fuerit deſcripta.

c ¶ Et inſtrumentum ſine inditione non valet in autē.vt prepo.nomen impera.in prin.in aūt.quibus mo.natu.effi.leg.§.q̄ꝝtum glo.in.l.generali.C.de tabu.lib.x.Joā.and.in mercu.ſuper data.vj.lib.in ſpe.de inſtru.edic.§.ij.vſi.poſt annos Bart.in.l.nominatim.ff.de condi.⁊ demon.⁊ in.l.ſi librarius de reg.iur.

d ¶ Et cōſumptio inditionis in inſtrumēto vitiat facit tex.⁊ ibi habetur in.c.iter dilectos de fide inſtru.⁊ licet Bal.in.l.vnum ex familia.§.ſi obmiſſa de le.ij.videatur velle ꝙ ſi ex antiquitate deleta eſt littera.⁊ ita ꝙ non apparet inditio ſi apparēt anni dn̄i perinde eſt ac ſi appareret inditio.qꝛ cetera que legunt̃ ſupplēt qꝛ repreſentāt eorum intellectū ar.illius tex.ſ̄m eum tñ loquit̃ argumētatiue dicens nota argumētum ⁊c.⁊ argumētum ex illo tex.parum vrget: nam ibi.v̄borū expreſſio vel verborum deſcriptio nō eſt de ſubſtātia pꝫ qꝛ nutu pōt fideicōmitti.l.nutu in pn̄.de lega.iij. mēs.n.attēditur in fideicōmiſſis potiuſq̄ꝫ verba.l.cum virū.C.de fideicō.l.in cōditiōib⁹ primū locū.ff.de ꝯdi.⁊ demon.cum ſi.ſed in ſolēnitatibus reqſitis nō eſt ita non.n. ſufficit habere mentē adhibēdi ſolēnitatē ſi nō adhibeat̃: nec ſufficit ꝙ ex annis dn̄i poſſit deprehēdi qualis inditio tūc currebat ſi inditio nō ſcribat̃ prout dicit Bart.in.d.l.ſi librarius ⁊ ſumit̃ ex dictis alioꝝ qui ſupra allegātur ꝙ obmiſſio inditionis vitiat inſtr̄m.nā cum anni dn̄i ſemper apponant̃ in inſtrumētis nunq̄ꝫ obmiſſio inditiōis vitiaret inſtrumētū: qꝛ ſemper habitis annis dn̄i deprehenditur que inditio currit vbi inditio eſt obmiſſa prout vbi eſt corroſa vel deleta: ⁊ ideo prout nō ſufficit qḋ ex annis dn̄i appareat que inditio tūc currebat qñ admittitur.

e ¶ Ita pari rōne nō ſufficiat qñ inſtrumētum eſt deletū vel corroſum: ita qḋ non apparet an inditio fuerit deſcripta.

necne

necne:q2 paria ſunt nō eſſe ⁊ nō apparere.l.duo ſunt titij de teſt.tut.l.ſi fuerit.ō reb⁹ dubijs.l.in lege.de ꝯbē. emp. ⁊ eo caſu quo verba ſunt obmiſſa loquunꝰ iura ex qbus arguit bal.adeo ꝙ ſi illa iura artarēt ad terminos idictiōis q̄ h3 apponi in iſtrumētis pariter artarēt in caſu obmiſſe iu dictiōis ꝓut in caſu quo inſtrumētū eſſet corroſum vꝉ deletū ꝓut ergo argumētū ꝙ ſumiꝰ ex illis iuribus nō artat in terminis inditionis obmiſſe: ita ⁊ nō artat in terminis vbi inditio non apparet inſtrumento corroſo vel deleto ⁊ multa dicuntur argumentatiue que nō tenentur deciſiue.

f ¶ Facit ad ꝓdicta ꝙ notabiliꝰ dicit Bald. in .c.cū in iure peritus.de offi.deleg.vbi diſputat quid ſi inſtrumēto ſunt appoſiti anni dñi ⁊ ſubditur inditione ⁊c .an inſtrumentum valeat ⁊ tandem concludit ꝙ inſtrumentum nō valet ita ꝙ probabiliter teneri poteſt ꝙ dcm̄ inſtrumentū ex defectu inditionis nō apparētis nō debuerit mādari executiōi l3 alia media ō qbus infra ſubdā magis clare ꝓcedāt.

g ¶ Et ꝓmo exquo fuerūt aditi duo iudices ⁊ petitū ab eis duob⁹ iudicib⁹ inſtrumētū p eos mādari executiōi non debuit vnus ſol⁹ ꝓnūciare.ff.ō re iud.l.duo ex trib⁹.facit.l. placuit.C.de pedane.iud.⁊.l.ſicuti ⁊.l.idē.§.ſi .ff. de arbi.

h ¶ Scdō q2 ſnīa fuit lata pte nō legitime citata q2 ſ3 formā ſtatutorū vt pſupponitur d3 citari vna die ꝓ altera ⁊ citatio fuit fcā eode3 die late ſnīe:⁊ ſic nō ſuata forma ſtatuti ꝓpterea citatio non valuit.ar.l.cu3 hij.§.ſi p̄tor. de tranſac.p̄terea.nūcius ſe citaſſe iudici vꝉ notario actorū dicit ſeu notario cāe:ſed ipſe notarius cāe fecit mentionē de relatione citationis relatū alterius notarij.⁊ iō talis ſcriptura notarij nō ꝓbat relationē nuncij ⁊ inter nec citatio nē p ea q̄ hñr in auc.ſiquis in aliquo documēto.C.ō edē. vbi inſtrm̄ hñs relationē ad aliud inſtrm̄ nō ꝓbaꝰ multo minus ꝓbare d3 inſtrm̄ hñs relationē ad ſimplex dcm̄ alterius notarij.⁊ p ꝯñs non appet citatio:⁊ ſic ſnīa pōt cēſeri lata pte nō citata:⁊ i quolibet actu exquo ps ledi pōt requiriꝰ citatio partis.l.de vnoquoq3.ff.de re iud.⁊.l.na3 ita diuus.ff.de adop.cū multis ſi.vñ cu3.d.ſnīa multū ſit ꝓiudicialis debuit ſine dubio ps citari:iō lata pte nō citata nō valuit tertio.d.ſnīa fuit iniuſta q2 fuit oppoſitū.de pſcriptione.xxx.⁊.xl.an.decurſa poſt mortē ꝓmittentiu3.

i ¶ Et conſtat ꝙ de iure ciuili preſcriptiones ne du3 .x.xx. an.ſed xxx.anno.obſtat etiā in debito dotali.l.in rebus.§. ois.C.de iure dot.⁊ maxime obſtat pſcriptio.xxx. an.quo tpe oē ius tolliꝰ.l.omnes.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno.⁊ ſic tollitur etiā ius implorandi offm̄ iudicis via executiua: nec ꝯtrium diſponitur de iure canonico ꝙ ſolum derogat iuri ciuili vbi pp malāfidē debitor peccaret per.c.vigilanti.⁊.c.qm̄ oē.de preſcrip.⁊.c.poſſeſſor malefidei.de regu. iur.in.vj. ⁊ iō licet ipſi qui dotē ꝓmiſerunt ꝓpter ſciam debiti forte non pſcriberēt tñ eoꝝ heredes q talē ꝓmiſſionē ⁊ tale debitū ignorarūt ꝓut ignoraſſe pſumunꝰ.l. verius ff.de proba.⁊.c.preſumiꝰ ignorantia.de reg. iur.in. vj.l.ſi. ff.pro ſuo iō cum ipſi hrdes nō peccarent pp ignorantia3 ipſi pſcripſerunt.iō obſtante exceptiōe pſcriptiōis nō debuit inſtrm̄ mandari executioni.⁊ ꝯñter ſnīa fuit iniuſta.

k ¶ Item ex alio dicta ſnīa fuit nulla ⁊ iniuſta. quia inſtrm̄ dotis promiſſe fuit factu3 marito ⁊ non vxori ⁊ marito ex ſtipulatione fuit ius queſitum.nō aūt ipſi vxori vt eſt tex. in.l.ſi ꝓ te.C.de dot.promiſ.vbi caſus.vxor.n.h3 ius petēdi dotem ſibi reſtitui aduerſus hrdes mariti nō aduerſus hrdes ꝓmittētis dote3 marito:⁊ ideo nō competebat dicte mulieri ius petendi executione3 dicti inſtrī:⁊ ꝓpterea dicta ſnīa fuit iniuſta ⁊ nulla ex eo q2 habita relatiōe ſnīe ad inſtrū3 apparet de errore iuris:⁊ ꝯñter de nullitate ſnīe per ſupradicta ⁊ ex his vꝛ̄ euidenter cōſtare de nullitate ⁊ iniuſticia prime ſnīe:⁊ eadem ratione de iniquitate vltime ſententie confirmantis primam ſententiam.

l ¶ Na3 qñ error iuris apparet in prima ſnīa cenſetur etiā apparere in ſententia lata in cauſa appellationis prout dicit notabiliter Bart.in.l.j.ff.que ſnīe ſine appellatione reſcindantur.⁊ ſaltem dicta vltima ſententia fuit iniuſta propter obſtaculu3 preſcriptionis.⁊ quia ius petēdi executionem dicti inſtrī competebat heredibus mariti cui fuit facta promiſſio nō ipſi vxori:⁊ per cōſequens partes domini abbatis aditi ſuper ſecunda appellatione debent eſſe in pronunciando bene appellatum ⁊ male iudicatum ⁊ reos conuentos abſoluendo a dicta petitiōe executionis dicti inſtrumenti ⁊ parte3 aduerſam in expenſis condemnādo ⁊ hec quo ad ſententias latas in cauſa principali:quo autē ad interlocutoriā latā ſuper legitimatione mādari verſaꝰ paruum preiudiciū:nō parū inſiſtendū eſt.ſolū eni3 verſaꝰ intereſſe impenſarum:⁊ circa h̄ dicendū eſt ꝙ ſi mandatū principale procuratoris pſice non fuit in publica3 forma3 productum.ſed ſolum facta fides per notarium rogatū de mandato non debuit pronunciari mandatum legitimum: q2 non creditur voci notarij aſſerentis ſe rogatum per regulam generale3 ꝙ aſſertioni vnius non creditur per.c. l3 ex quadā ⁊.c.ta3 litteris.de teſti.⁊.l.iuriſiurandi. C. eo.ti. vnde debet produci inſtrumentum habens deſcriptione3 teſtium ⁊ alias ſolēnitates:non autē fides ſeu aſſertio notarij ⁊ h̄ eſt clarum:adeo non inſtandu3:⁊ hoc videnꝰ importare verba notarij de quibus in themate ꝙ etiam pōt apparere ex inſpectione actorum vtrum inſtrumentū mādati ſit in actis ſuper hoc autem non inſiſto quia vt dixi parum intereſt exquo ſententia principalis ferenda eſt ꝓ parte conuentorum. Laus deo.

¶ Inſtrm̄ an vitieꝰ ex eo ꝙ notarius nō appoſuit ſuū ſignū.Et an mulier renūcians oī iuri hrditario ſibi debito ⁊ ō eo ꝯtatiōe3 faciēs an itelligaꝰ ō iure fideicōmiſſi v ſie.

¶ Conſilium. xciiij.

IN nomine domini noſtri

i ieſu chriſti.¶ Cōſuluit dominus Baldus ſatis prolixe ꝙ ꝺfectus ſigni notarij vitiet ⁊ ꝙ requiratur de iure allegat Spe.in titulo de inſtrumentoru3 edictione.§.j. gui. decu.in.l.cōparationes.C.e.tit.Iac.de are.⁊ Barto.in.l. ad teſtium.§.ſi quis ex ſignatoribus.ff.de teſta.⁊ gloſ.inſti.de publici.iudi.§.item lex cornelia per illum text.⁊ per text.in.§.oportet.in auc.de inſtrumentorum cau. ⁊ fide. ⁊ ꝙ poſt multa.idem ſequitur Panor.in.c.j.extra de fide inſtru.in tertia colum.qui dicit ꝙ ita approbat conſuetudo ⁊ communis pratica notarioꝝ ⁊ glo.in.l.generali.C.de tabula li.x.ꝙ ſalte3 de cōſuetudine (vbi eſt) debeat apponi alꝛ̄s vitieꝰ bar.in.d.prima cōſti.ff.text.in.l.ſi.C.de aſſe.ibi ſignū tex.in auc.vt preponaꝰ nomē impa.§.ſi qua vō. vbi bona glo.ꝙ attendatur conſuetudo circa ſolita apponi ſi obmittantur inſtrumentu3 vitietur de qua gl.facit feſtu3 Bal.in prin.ſui commenti in pace conſtantie.idem tenēs ibi ⁊ in rubrica.C.de fide inſtru.xiij.col.⁊ dictam glo.pro notabili ponderat Ang.in.d.§.ſi qua vero.

¶ Subſcriptio.

REpetito diuino numine.

¶ Multū diffuſe ⁊ eleganter diſcuſſa eſt pñs cōſultatio per famoſiſſimu3.U.I.doctorē dominū Baldū ō bartholinis prem ⁊ dñm meū:adeo ꝙ additiōe nō indiget:idcirco de ſubſcriptiōe reqſitus paucis rē abſolua3: placet eni3 cōcluſio dñi conſulētis ꝙ dictū inſtrumētum nō ſit autēticum ⁊ non probet non apparente ſigno notarij ſtante ſalte3 conſuetudine apponendi ſignū notarij in inſtrumentis publicis ꝓut eſt fere vbiq3 per iura ⁊ auctoritates late adductas p ſupraſcriptum dominum conſulētem ꝙ ⁊ tenuit Bal.in.l.j.§.edictiones.ff.de edē.⁊ Ang. in auten.de tabel.⁊ in cōſilio ſuo incipiente ad hoc vt ſcriptura ſit publica in ordine.ccx.ſm ordinem informis loquens in breuiatura notarij ponderans conſuetudinē generalem apponendi ſigna in inſtrumentis.

a ¶ Ita ꝙ etiā prothocolla ſeu imbreuiature que ſunt ſinonyma debent habere ſolēnitates requiſitas a iure vel cōſuetudine vt faciant fidem.ideo dicebat Iac.de are.ꝙ imbreuiature notarij non faciunt fide3 prout eum refert bal. in rubrica de fide inſtrumen.ix.colum.verſi.tertio.quer itur ꝙ ipſe Bal.veru3 intelligit ſi non ſunt publicate hoc eſt non habent omnia ſolemnia publici inſtrumenti:⁊ iō ſubdit ibi Bald.ꝙ dictum Iaco.de arenis poteſt procedere in baſtardellis notariorum quanto fortius dicendu3 eſt in vno folio nō reperto inter prothocolla notarij non publicato ⁊ ꝙ non apparet ꝙ fuerit ſcriptū a notario niſi per comparationem ſeu recognitionem litterarum que eſt probatio fallax: quia littere poſſunt falſificari ⁊ fieri adeo ſimiles ꝙ non cognoſcitur differentia.

b ¶ Hinc eſt q̃ comparatio lrarum nõ facit regl'r plenã fidẽ prout hẽtur in auc. ꝛ ſi ↄtrus. C. de fide inſtr. ꝛ q̃n̄q; ↄtin git q̃ notarij faciũt q̃n̄q; notulã de eo de quo ſunt rogãdi ꝛ poſtea ptes diſſentiunt vl' ſupuenit aliqđ impedimẽtum pp qđ actus tũc nõ pficit: ꝛ tñ ſcriptura remanet forte q: putant al's fore expediendũ ꝛ quicqd ſit ex his ꝛ latius di ctis p dñm ↄſulentem cõcluſio eſt elicienda ſatis plane qđ dicta ſcriptura non eſt ſolemnis ꝛ non probat nec põt pu blicari ſeu ex ea publicum inſtrumentum extrahi ipſo no tario qui dicitur eam ſcripſiſſe mortuo.

c ¶ Quia inter cetera que requiruntur vt inſtr̃m poſſit per alium extrahi ex in breuiatura alterius notarij reqrit q̃ in breuiatura ſit auctẽtica. ꝛ ſic publicata p notariũ defunctũ q eam fecit ꝓut volũt doc. in. c. cũ. p. tabellio. de fide inſtr. ponderantes ad h̃ illũ tex. ibi in notaꝫ redegit q̃ ꝛ voluit Ang. in. d. conſilio. cclxx. vbi filius habebat ex ſpeciali ↄceſ ſione facultatem extrahẽdi inſtr̃m ex in breuiaturis pr̃is. ꝛ tñ ↄcludit Ang. q̃ ille filius notarius nõ poterat id facere ex in breuiatura que deficiebat i ſolẽnitatibus publici in ſtrumenti inter cetera carebat ſigno pr̃is. de iure autẽ co muni reqrit auctoritas iudicis. d. c. cum. p. tabellio. ꝓut ꝛ ibi oẽs concordant ꝛ alia requirunt de q̃bus ibi ſtante hac prima cõcluſione ↄſtat q̃. d. dñã Frãciſca ſuccedit ex ſub ſtitutiõe fideicõmiſſaria in portiõibus Symonis Frãciſci ꝛ dñi Armolei q: i ſubſtõne cõpẽdioſa reciproca actiue ꝛ paſſiue cõprehẽdebat ipſa Frãciſca pariter dilecta in iſtõne ꝓut maſculinũ cenſet pariter dilecta in ſubſtitutiõe per ea que hñr i. l. i. C. de impube. ꝛ q: maſculinũ in mã indifferẽ ti cõcipit femininũ per iura vulgaria: ꝛ maxie q: ſub maſcu lino teſtator in eadẽ ſubſtõne cõprehẽdit femininũ vt hũ dicit ſi deceſſerint ſine filijs: nã illud maſculinũ filijs ſine dubio cõprehẽderet filias p ea q̃ hñr in. l. cũ auus. de ↄdi. ꝛ demon. ꝛ in. l. gñali. ſ. cũ aũt. C. de inſti. ꝛ ſubſti. de qua tñ ſubſtõne venit detrahenda legitima ꝛ trebellianica per c. raynutius. ꝛ. c. raynaldus. de teſta. ꝛ. c. ſi pr̃. eo. ti. lib. vi. ꝛ in ſubſtitutione fcã dño Armelio vltio decedẽti venient ẽt portiões alioꝝ fratꝝ predefunctoꝝ deuolutas ad domi. Armileum ex ſubſtõne cum ſubſtitutio ipa nõ fuerit facta ſub noie hereditatis per ea que habentur in. l. marcellus. ſ. quidam liberis. ff. ad tre. ꝛ in. l. cum virũ. C. de fideicõ. dato ẽt ſine preiudicio veritatis q̃ dicta ſcriptura faceret plenaꝫ fidem plꝫ cõcluſio dñi conſulentis q̃ dcã qetatio ꝛ ceſſio iuriũ nõ preiudicaret dicte dñe Franciſce quominus poſ ſet petere portiones eidẽ delatas poſtea ex ſubſtõne fcã Frãciſco ꝛ Hermileo q poſtea deceſſerũt ꝛ h̃ per late addu cta per prefatũ dñm cõſulentẽ que nõ repeto: ſed addo ad id qđ ſua excellentia dic̃ circa dolũ dñi hermilei in decipiẽ do dictã puellã q̃ arguit ex alio eius dolus: nã ipſe ad indu cendum dictam puellã ad refutandũ ꝛ cedendũ iura aſſe ruit ſe dediſſe pro dote ipſius puelle flor. cccc. cũ re. vera prout mihi dr̃ non dedit ipſe de ſuo niſi. cc. alios. cc. dede runt duo alij ſui attinẽtes q̃ erat ſibi notũ: q: in facto pro prio nõ preſumit error. l. q̃ſ q̃ſ. ff. ad velle. ꝛ. c. ab excõicato. de reſcrip. ideo ipſe dñs hermileus ſciebat q̃ non dederat ipſe tantã q̃ntitatem ipſa aũt puella preſumit ignoraſſe cum in facto alieno preſumitur ignorãtia. l. ſi. ff. pro ſuo. c. preſu mitur ignorãtia. de reg. iu. in vj. ꝛ. l. verius. ff. de proba. ꝛ lꝫ etiam ipſa illud aſſereret tñ conſtito q̃ res al'r ſe habebat conſtat de errore vt per Bart. in. l. non fatetur. ff. de cõfeſ. ita q̃ ex hoc arguit aperte dolus ipſius dñi hermilei. item addo ad id qđ ſua excellentia dicit q̃ verba dicte refutatio nis non trahantur ad fideicommiſſa conditionalia quorũ dies poſtea ceſſit q̃ id deducitur etiam ex alio q: dicta dña franciſca quietationem fecit de omni eo q̃ cõſequi poſſet ex iure hereditario ſibi debito ꝛc.

d ¶ Que verba hereditario iure proprie ſumpta videtur q̃ comprehendant ius ſuccedendi directo in hereditate ꝛ non ius fideicommiſſi vniuerſalis per tex. ad hoc notabi lem in. l. ſi titius. ff. de leg. iij. ꝛ q̃ per illum tex. no. Barto. in. l. liberto. ſ. filiuꝫ. ff. de annuis le. ꝛ in. l. marcellus. ſ. qui dam liberis. ff. ad treb. ꝛ doc. ibi. ꝛ in. l. cum virum. C. de fi deicom. Si enim appellatione hereditatis. vel portio here ditatis nõ comprehenditur fideicommiſſaria hereditas vl' portio fideicommiſſarie hereditatis in fideicommiſſo vni uerſali. qđ eſt lata interpetrandum. l. in teſtamentis. ff. de reg. iur. ꝛ. c. cum dilecti. in fi. de dona. fortius non compre hendatur in ſtipulatione que eſt ſtrictius interpetrãda cũ ſtrictius ſummãtur vba in ↄtribus q̃ in vltimis voluntati bus. vt dicit tex. in. d. c. cum dilecti. in fi. vba aũt ſtipulatio nis interpetrantur ↄ̃ ſtipulantem. l. quicquid aſtringende. ſ. j. de verbo. ob. imputatur. n. ſtipulanti quare legem aper tius non dixit vt. l. veteribus. ff. de pactis.

e ¶ Et al's verba interpetrant ↄ̃ eum qui nitit ex ipſis ver bis. l. labeo. ꝛ. l. ſi in emptione in prin. ff. de ↄ̃hen. emp. ꝛ p glo. ꝛ doc. in. d. l. verberibus. idcirco eum dcũs dñs Armi leus ſtipulatus fuerit. d. quietationẽ ꝛ eius heres nititur ex dictis verbis refutatiõis igit. d. verba iure hereditario in. d. quietatiõe appoſita interpetrari dñt ſtricte ꝓ directo iure hr̃ditario. ꝛ ſic ꝓ ſucceſſiõe iure directo que deuoluta fuerat ad. d. dñam Franciſcam vigore ſue inſtitutiõis ꝛ nõ trahant ad iura fideicõmiſſarie ſubſtõnis exquo mẽtio fcã de hr̃ditate ſeu portiõe hr̃ditaria nõ trahitur ad hr̃ditatẽ fideicõmiſſariã ẽt delatam ꝛ acqſitam p. d. l. ſi titius ꝛ dcã ſupra pari rõne dõm eſt in vbis hr̃ditario iure: vt nõ poſ ſit reddi rõ diuerſitatis ergo idẽ ius cẽſeri dꝫ. l. poſthumi. ff. de iniuſto teſtõ. ꝛ. l. a titio. de ver. obli. cum ſi. ꝛ tantofor tius q: ſumus in mã ſtricte iterpetrãda vt dictũ eſt ꝓ quo ẽt facit q:. d. vba iura hr̃ditario determinãt vba ſequẽtia ex ſucceſſione Jacobi ꝛ alia ſequentia vba ex iure ſucceſſiõis q̃ ſibi detraheret ex hr̃ditate dñe hitie: ꝛ prout determinãt illa verba ex iure ſucceſſione q̃ ſibi deberetur ex heredita te dñe hitie intelligũtur de ſucceſſione iure directo q: illo tñ iure ſuccedere poterat. d. dñe hitie. ergo ſil'r prout refe runt ad vba a ſucceſſiõe Jacobi pariter intelligant ex ſuc ceſſiõe directa q: regula eſt q̃ vbũ determinãs plura deter minabilia illa pariter determinet ꝛ ipſum verbum pariter intelligat quo ad vnũ ꝓut quo ad alteꝝ determinabile per l. iam hoc iure. ꝛ. l. lutius. ff. de vulg. pupil. cum concor. ꝛ. l. ſi. C. de ſen. ꝛ iter. om. iu. ꝛ per h̃ medium vr̃ poſſe conclu di q̃ in. d. qetatione nõ veniat ẽt id ius qđ erat delatuꝫ. d. dñe Franciſce ex fideicõmiſſaria ſubſtõne fcã Simoni q de ceſſerat ſine liberis ante dictam quietationem.

f ¶ Pro quo ẽt facit: q: añ fcãm reſtitutionẽ fideicommiſſi nõ ſuccedit in hr̃ditate ꝛ iure obliquo: ſꝫ p reſtõnẽ fcãm re vel vbo trãſferunt iura hr̃ditaria in ſubſtituto ꝛ non antea l. i. i pñ. ꝛ. l. reſtituta i pñ. ff. ad tre. ꝛ. ſ. reſtituta. iſti. õ fidei cõ. hr̃di. iõ cuꝫ. d. dñe Franciſce nõ fuerit reſtituta portio hr̃ditaria. d. Simonis nihil competebat iuris hr̃ditarij ex paſſiua ſucceſſione Jacobi. d. dñe Franciſce. item confert q: aſſeritur in dicto ↄtu qetatiõis q̃ id qđ dcã frãciſca re mittebat ꝛ cedebat dcõ hermilao non erat equalẽs ei q̃ di ctus hermilaus dederat ꝓ eis dote: ſed vt dicit ſi cõputa bat id qđ erat ſibi delatuꝫ ex ſubſtõne fcã Symoni erat eq ualens quantitati. cccc. flo. que aſſerebat data p dictũ her mileum in dotẽ ipſius Franciſce merito nõ cẽſeat voluiſſe remittere ius ſibi cõpetẽs vel competiturum ex ſubſtõne fideicommiſſaria etiam fcã dicto Symoni.

g ¶ Coadiuuant premiſſa. q: dcã Franciſca ceſſit omne ius eidem competens ꝛ competiturum circa cõſecutionẽ hr̃di tatis ꝛ ſucceſſionis pdcãꝝ referendo participiũ predcãruꝫ ad proxima prout fieri ſolet iuxta id qđ habet in. l. ſi idem cum eodem in ſi. ff. de iuriſdic. om. iu. ꝛ facit. l. ij. ff. de ſtatu ho. ꝛ. l. cum delanionis. ſ. aſinam. vbi proxima copulata ſuc cedant. ff. de fun. inſtru.

h ¶ Nam ius q̃ reſtituat hr̃ditas ex trebelliano non poteſt cedi. l. ſi mulier. ſ. ex aſſe. ff. de iure dotium. ꝛ per gl. ꝛ doc. in. l. apud iulianũ. ſ. vtrum. ff. ad tre. iõ nõ veniat in dicta ceſſione ius ſibi cõpetẽs vt ſibi Franciſce reſtituat heredi tas ẽt p ſucceſſorẽ Symõis vigore ſubſtõnis pdicte cõpẽ dioſe que vũficat in fideicõmiſſaria. ꝛ multominus veniat in ceſſione ꝛ inqetatiõe pdictis ius poſtea cõpetẽs ex ſub ſtõne fcã Franciſco ꝛ dño Hermilao pp vbum illud debi to q̃ eſt tpis pteriti qđ ponderat dñs conſulẽs: nec ob. ver bum competiturũ: q: põt referri ſi in dictis hereditatibus erat aliqđ ius ↄditiõale exquo erat cõpetitura actio vl' erat competitura actio ad fructus recolligẽdos vel ad qđ ſimile ex quibus concludo vna cuꝫ dño conſulente q̃. d. domina Franciſca põt petere fideicõmiſſuꝫ ſibi reſtitui ex ſubſtitu tione fcã Frãciſco ꝛ ex fcã domino hermilao: etiaꝫ ſi dicta ſcriptura qetationis ꝛ cẽſſionis plene probaret ꝛ vltra eũ etiam ex ſubſtõne facta Symoni per ſupradicta.

¶ Appellatio facta viua voce licet fuerit dictũ q̃ appella uerit in ſcriptis an teneat. Et an heres vẽditoris ſi non de fendit emptorem vel eius heredes incidat in penam in ↄ̃ tractu venditionis contentam.

¶ Conſilium

Conſilium. xcv.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xp̄i. Viſo pceſſu agitato iter dñaȝ Angelicam ⁊ dictuȝ Marcũantonium eius maritum ⁊ pcuratorem ex vna pte agentem ⁊ Sebaſtianum ⁊ dñm Laurentiũ eius curatorem ex altera pte ꝯuenta non arguã ad ptes pp euitandam nimiã ꝓlixitatẽ ⁊ tangã ea que principalr̃ verſanſ in dubietatem ſm ea que mihi preponunſ ⁊ que mihi vĩr ſubſtantialia: ⁊ ante oĩa p̄ſuppono ꝙ extat ſtatutũ ꝙ ſolet eſſe cõiter p italiam: ⁊ maxĩe per tuſciam ꝙ inſtrã guarẽtigiata mandenſ executioni via executiua ſine litis conteſtatione ⁊ ſubſtãtialibus ⁊ iudicijs ordinarijs nõ ſeruatis: ita ꝙ ſi in h̃ iudicio non fuit ſeruatus oĩs ordo iudiciarius: ⁊ maxime litis ꝯteſtatio ⁊ pemptoriũ ad ſniam non ppea videtur pceſſus ⁊ iudiciũ: neqꝫ ex h̃ reddaſ irrita ſnia lata ſup executione inſtri. ſed ſatis eſt nõ receſſiſſe a forma executiua ſtatuti ſup quo nõ video fieri inſtãtia: iõ vlterius non inſiſto. itẽ premitto ꝙ pro pte agente ſeu petente inſtrm̃ exequi vĩ ſufficienter fundata intentio: nã per tenõ inſtrm̃ apparet inter cetera ꝙ Thomas Chriſtophori Thome vendidit inſolidũ nonnulla bona inſtrã ꝯtẽta cuidã Nicolao auo materno.d.dñe Angelice dicto Carla p certo precio in inſtrõ cõtento ⁊ promiſit de euictione ⁊ ipſum defendere ⁊ indẽnẽ ꝯſeruare ⁊ in cãm potiorẽ facere oĩbus ⁊ ſingulis eius laboribus ⁊ expenſis ꝓut latius in.d.inſtrõ cõtineſ. ⁊ inſup per pactũ remiſit neceſſitatẽ appellandi ⁊ denũciandi ſi ſup euictione ꝓnunciari contigerit: ⁊ inſup ꝓmiſit ⁊ iurauit p̄dicta oĩa ⁊ ſingula obſeruare ſub pena duplici dicte ꝗ̃titatis. dcccxvij. flo. auri que pena totiẽs committaſ ⁊c. ⁊ cũ cła ꝙ dicta pena ſoluta vel non ſingula in ꝯtu ꝯtenta firma remaneant que oĩa latius ꝓbanſ p publicũ inſtrm̃ petitũ mãdari executioni: itẽ ꝓut p̄ſupponiſ p inſtrã ꝓbaſ ꝙ dcẽ dñe Angelice fuit fcm̃ preceptũ de diſcomberãdo ⁊ dimittẽdo nonnulla ex dcis bonis vt.ã. vẽdit is.d. Nicolao p.d. Thomã quoꝝ bonoꝝ idẽtitas ꝓbaſ p teſtes: itẽȝ p inſtrã ꝓbatur vt p̄ſupponiſ ꝙ fuit.d.dña Angelica citata: ⁊ ẽt.d.dñs marcuſantonius ꝙ debeant cõparere.j. tres dies ad dicendum quare non debeãt.d. bona relaxare vacua libera ⁊ expedita cuidã ſer Baptiſte ſeu eius ꝑncipalibus ⁊ quare brachiuȝ militare concedi non debeat ⁊ in ſcripturis ad me trãſmiſſis repio factã notificationẽ.d. Sebaſtiano vt filio ⁊ hr̃de.d. dñe Magdalene eius mr̃is ⁊ filie ⁊ heredis.d. Thome vẽditoris de dcã citatione ⁊ reqſitione ꝙ debeat eos d̃fendere ⁊ defendat ſumptibus laboribus ⁊ expenſis.d. Sebaſtiani a ꝯceſſione dci brachij militaris ⁊ ꝙ oĩa faciat in predictis ⁊ circa p̄dcã ⁊ quolibet p̄dcõꝝ neceſſaria ⁊ oportuna non recedẽdo ab alijs ꝓteſtationibus ⁊ petitionibus iã pluries factis ⁊ petijt.d. dña Angelica ſeu dñs Marcantonius eius noĩe ius ⁊ iuſtitia fauorabilr̃ adminiſtrari ⁊c. item preſupponiſ ꝙ poſtea ꝯ.d. dñaȝ Angelicã ⁊ dñm marcũantonius fuit ꝯceſſuȝ brachiũ militare ⁊ capta tenuta dictorum bonoꝝ: itẽ ꝙ fuerũt citati ad videndũ taxari expẽſas ⁊ hoc dr̃ ꝓbari ex libro militie capitanei tunc tpis que inſtrã ⁊ quem librum p̄ſuppono apparere exactis: lȝ illa nõ viderim: itẽ ex atteſtatiõibus teſtiũ apparet ꝙ.d. Seba. cõuentus fuit ⁊ eſt hrs ex perſona dñe Magdalene ſue matris dicti Thome aui materni ⁊ venditoris vt ſupra. item probaſ p teſtes ꝙ.d. dña Angelica fuit ⁊ eſt hrs dci Nicolai emptoris ſui aui paterni mediante pſona mathie ſui patris: nã hrs hr̃dis primi defuncti eſt hrs.l.fi.C.de hẽ.inſti. ⁊ iõ ex his vr̃ fundata intẽtio agẽtis ꝙ inciderit in penã dictus Sebaſtianus tanꝗ̃ heres dicti Thome venditoris: qr̃ non aſſumpſit defenſionẽ ⁊ non fecit.d. dominam Angelicam potiorem in.d. bonis ⁊ non conſeruauit eã indemnem ꝓut promiſerat.d. Thomas auctor.d. Sebaſtiani. ⁊ per cõſequens.d. inſtrm̃ dȝ mandari executioni quo ad.d. penã. ⁊ ẽt quo ad obſeruantiam ꝯtus propter cłam ipſius ꝯtus per id qđ hr̃ in.l. qui fidem.ff.de tranſac. ⁊ in.l. cum proponas.C.de pac. ⁊ propterea videtur ꝙ ſententia lata ſup predicta fuerit iuſta ⁊ valida: ⁊ conſequenter nõ veniat reſcindenda in cauſa appellationis non obſtantibus his que in contrarium deducuntur per partem aduerſam.

a Et anteꝗ̃ ad illa rñdeam premitto ꝙ applo.d. ſnie debuit fieri in ſcriptis: qr̃ non fuit appellatum in tpe ſnie: ſȝ ex interuallo vt.l.j. in fi. cũ.l. ſeq.ff.de app. non ergo ſufficit appellare viua voce ⁊ facere reduci in ſcripturã ⁊ dicere ꝙ in ſcriptis appello: ſed requiritur ꝙ ſcribatur applo ex interuallo interpoſita: ⁊ illa ſcriptura producatur corã iudice tunc enim dicitur appellatum in ſcriptis prout habeſ in.d. §.fi. ⁊ in.l. ſeq. ⁊ in.c. cordi de app. lib.vj. ⁊ in ſimili habetur in contractu qui celebratur in ſcriptis vt.l. contractus.C.de fide inſtrumentorum. nõ enim ſufficit ꝙ cõtractus in ſcriptis per notarium redigatur vt dicatur contractus in ſcriptis ⁊ ſimiliter teſtem in ſcripturam publicam redactũ non dr̃ teſtm̃ in ſcriptis: ſed nuncupatiuũ ſine ſcriptis: vt hr̃ in.l. hac ꝯſultiſſima in prin. ⁊ §. per nuncupationeȝ.C.de teſt.

b Similiter ergo appellatio facta viua voce non diciſ appellatio in ſcriptis: licet per notarium redigatur in publicam ſcripturam: nec puto ꝙ ſufficiat ꝙ appellans dicat ꝙ in ſcriptis appellat: quia tunc inſtrumentuȝ notarũ probat ꝙ appellans dixit ꝙ in ſcriptis appellabat: non aũt ꝙ ſcripturam appellationis produxerit.

c Eſt enim de more quando in ſcriptis appellatur ꝙ producatur appellatio ſcripta coram iudice ⁊ notari⁹ cauſe ſcribit ꝙ producta fuit.d. appellatio. ⁊ ſic alia eſt ſcriptura notarij qui de appellatione rogatur alia eſt ſcriptura appellationis ⁊ a ſolitis ⁊ communiter accidentibus optimum eſt argumentum: vt per glo. in.l.j.C.de arbi. ⁊ in.l. neqꝫ natales.C.de appel. ad idem.l.fi.C.de fideiuſ. ⁊.l. ꝙ ſi nolit.§.q̃ aſſidua.ff. de edil. edic. cum multis ſi. ⁊ ideo attento tenore ſcripture publice mihi oſtenſe de.d. appellatione deprehẽdi: videtur ꝙ.d. appellatio fuerit voce interpoſita: licet fuerit dictum ꝙ in ſcriptis appellat: ⁊ ſi ita eſt ſententia tranſiuit in rem iudicataȝ: ⁊ conſequenter omnia ruerent que in contrarium ſuper iniuſtitia ſententie deducuntur. preſuppoſito autem ꝙ.d. appellatio fuerit rite interpoſita nihilominus partes iudicum appellationis ſunt in pronunciando male appellatum ⁊ bene iudicatum cũ non obſtent que reperio in contrarium adduci per capła Sebaſtiani ⁊ Thome non eniȝ obſtat ꝙ allegatur in primo capitulo ꝙ ex domina Magdalena ⁊ Thomaſſo ei⁹ filio remanſerunt tres filij vȝ Hieronymus Conſtantia ⁊ Sebaſtianus: qr̃ nõ reperio ꝙ ſit ꝓbatũ deſuper extitia hieronymi ⁊ Conſtãtie ⁊ q̃ allegat aliquos ꝯiunctos remanſiſſe hȝ neceſſe ꝓbare ar.l. ei qui dicit.ff.de proba. ⁊.l. in exceptionibus eo.ti.

d Sufficit enim ei qui dicit ſe heredeȝ ab inteſtato probare ꝙ ipſe eſt filius vel aliter coniunctus ipſi defuncto nec habet neceſſe probare ꝙ non ſuperſunt alij priores vel pares in gradu prout firmant Raph. cuma. ⁊ Ponta. in.l. heres inſtitutus.ff.de acquirẽ. hered. alr̃ raro contingeret ꝙ petens hereditatem ab inteſtato obtineret maxime conſtitutus i remoto gradu ſi haberet neceſſe docere ꝙ nullius alius eſſet propinquior vel pari gradu ſucceſſionis: qr̃ directe negatiue probatio eſt difficilis ⁊ quodammodo impoſſibilis ꝙ non eſt dicendum ⁊ pro hac parte vidi pluries cõſultum per dictas auctoritates ⁊ dictam rationẽ facit: quia paria ſunt non eſſe ⁊ non apparere.l. duo ſunt titij de teſta. tu. ⁊.l. in lege.ff.de contrahen. empti. cum ſimilibus. audio tamen ꝙ remanſit domina Conſtantia ⁊ renunciauit hereditati materne ⁊ perſuadetur ꝙ nullus alius erat heres: qr̃ probatur per teſtes ꝙ.d. Sebaſtianus ⁊ Thomas eius pater inſoliduȝ poſſiderunt bona hereditaria.d. domine Magdalene ⁊ Thome aui materni.d. Sebaſtiani: nec etiam obſtat ꝙ in tertio capitulo ponitur ꝙ citatio vel citationes facte d̃ Sebaſtiano prout facta fuit ⁊ eſt nulla: quia iuris ordo non eſt ſeruatus: quia reperio probatuȝ per teſtes cauſidicos ꝙ per longum tempus fuit continuo ſeruatus in citationibus ille ordo ſm quem fuit citatus.d. Sebaſtianus ⁊ conſuetudo facit ius ⁊ iuri derogat per ea que habentur in.l. de quibus.ff.de leg. ⁊ in.c.fi.de conſue. non autȝ bene percepi qualis ordo fuerit obmiſſus an ſtatuteri⁹ an iuris communis: ideo in hoc vlterius non inſiſto.

e Nec obſtat ꝙ allegatur in quarto capitulo ꝙ Sebaſtianus fuit citatus ad audiendam ſententiam de ſero ⁊ ſententia fuit late de mane: ⁊ conſequenter fuit lata abſqꝫ citatione partis per ea que habentur in.l. aut qui aliter in princi.ff. ꝙ vi aut clam. quia reſpondetur ꝙ exactis apparet ꝙ baiulus requiſiuit pro hora qua lata fuit ſententia: vt ex eius relatione apparet nec video exactis apparere qualiter fuit facta ſibi commiſſio.

f Nam ſolet eſſe plerũqꝫ de ſtilo ꝙ ſtatur relationẽ nuncij de commiſſione ⁊ citatione: ⁊ ideo in actis nõ aliter deſcribitur commiſſio: ⁊ inſuper ſiquis in h̃ defectus eſſet reſpiceret validitatem vel inualiditatem ſententie. non autem

Iuſtitiam ipſius ſententie ⁊ dato ꝙ ſententia in h peccaſſet
nihilominus ſententia eſſet ferenda pro parte Angelice ſu
per cauſa principali: quia etiam nullitas deuoluit negociū
principale ad iudicem ad quem per. l. ſi expreſſim. ⁊ que ibi
per Barto. ff. de appel. maxime nullitas comprehenſa ex-
preſſe vel tacite ſub appellatione.

B ¶ Appellatio enim comprehendit etiam cauſam nullita-
tis. l. carmelia pia de iure patro. ⁊. l. quedam mulier. ff. fami.
hercis. nec ob. ꝙ dicitur in. vi. ⁊. vij. capitulis. ſcilicet ꝙ de
iure emptor debet a ſententia appellare vt venditor de eui
ctione teneatur quia dato ꝙ debeat id procedere quando
ſimpliciter fuiſſet facta venditio: tamē ſecus eſt in caſu no
ſtro in quo aliter conuentum fuit ⁊ contractus ex conuen
tione legem accipiunt. l. j. §. ſi conuenerit. ff. depo. cum con
cor. ſed in caſu noſtro dicti venditores ⁊ inter alios dictus
Thomas expreſſe promiſerunt ſtatim lite mota per quem-
cūqꝫ moduꝫ queſtio ſeu controuerſia moueretur in iudicio
vel extra in ſe ⁊ ſuper ſe ſuſcipere cauſaꝫ tractare ⁊ termina
re ⁊ expenſas oēs facere ⁊ in iudicio ſtare vſqꝫ ad finem cau
ſe ⁊ deinde promiſerūt omnia ⁊ ſingula ſupraſcripta per
petuo firma ⁊ rata habere tenere ⁊ inuiolabiliter obſerua-
re ſub vinculo iurā ⁊ ꝯ nō facere vl̄ venire ſub pena dupli.

b ¶ Et per illa vniuerſalia verba omnia ⁊ ſingula clare ap-
paret ꝙ ſi in vno ex ſupradictis fuerit contrauentum ven
ditor contraueniens incidit in. d. penam. dupli. q: qui vni-
uerſaliter loquit̄ nihil excludit. c. ſolite de maio. ⁊ obe. cum
concor. ⁊ maxime cum ſint geminata per id quod habetur
in. l. haliſta. ff. ad treb. ⁊ de dictis verbis omnia ⁊ ſingula p
glo. in. c. vt circa de elec. li. vi. ⁊ maxime quia ſubditur ⁊ quo
libet eorum: ita ꝙ ſi in minimo fuerit contra factum veniet
incurſa. d. pena: q: verba id important: ⁊ ſimilis oratio fal-
ſa in vno redditur in totum falſa. l. ſi is qui. cc. §. verum. ff.
de rebus dub. ſed dictus Sebaſtianus hr̄ venditoris poſt
q̄ꝫ ſibi fuit denunciatum motā queſtionem ⁊ controuerſiā
dicte Angelice heredis dicti emptoris nō ſuſcepit in ſe ſta
tim iudicium nec procuratoreꝫ acquiſiuit nec expenſas om
nes fecit nec in iudicio ſtetit vſqꝫ ad finem cauſe nec dictaꝫ
Angelicam defendidit nec in cauſam potiorem fecit nec
operas laborem ⁊ impenſas impēdidit ſuper dicta lite que
omnia ⁊ ſingula facere promiſit. d. venditor. ⁊ ſic in multis
venit contra: ⁊ ſic incidit in penam etiam ante ſententiam
latam: ⁊ ꝯſr anteq̄ꝫ fuerit opus appellare: ⁊ ꝯſr teneretur
ad penam predictam etiam ſi res vendite non fuiſſent eui-
cte: ⁊ maxime q: p̄dicta ſpecifice ꝓmiſit ſiue res fuerit eui-
cta ſiue nō ex quo nihil ex ſupradictis obſeruauit: licet ſuffi
ceret ad penā incurrendaꝫ ꝙ aliquod ex ſupradictis nō ob
ſeruauerit. q: verba aperte id importāt ⁊ a verbis minime
eſt recedendum. l. j. §. ſi is qui naueꝫ. ff. de exercito. ⁊. l. non
aliter de le. iij. ita ꝙ parum eſt curandum vtrum in contractu
fuerit appoſita illa clauſula per quam remittitur neceſſitas
appellandi: ⁊ propterea non eſt opus inſiſtere an ſtandum
ſit prothocollo: an vero inſtrumento publico inde extracto
⁊ maxime quia non reperio in ſcripturis ad me tranſmiſſis
dictum prothocollum ⁊ quia prout dixi pena fuiſſet cōmiſ-
ſa etiam ſi res non fuiſſet euictare etiam ſi fuiſſet appellatū
⁊ in cauſa appellationis obtentum: nec inſuper eſt de iure
verum ꝙ preſumatur ꝙ. d. Angelica fuerit in concordia cū
moleſtante ex eo q: non ſtetit iuri cum moleſtāte: quia hoc
iure non cauetur preſertim attento ꝙ eius auctor tenebā-
tur litem in ſe ſuſcipere ⁊ cauſam defendere ⁊ expēſas om-
nes ⁊ labores ſubire: nec propterea redditur ſententia nul-
la: ⁊ dato ꝙ nulla fuiſſet non euitaret̄ propterea pena icur-
ſa per dicta ſupra. ⁊ per ꝯñs nullatenus obſtat ad qd̄ alle-
gatur in octauo capitulo: nec ēt obſtat id qd̄ deducit̄ in no
no ⁊ decimo capitulis q: lꝫ non appeat ꝙ. d. Thomas iuſ-
ſerit vnq̄ꝫ ꝙ filius hereditatem. d. Magdalene adiret pro
ut deducitur in decimo capitulo.

¶ Tñ dato ꝙ iuſſus pr̄is reqreret̄: tñ ex quo ꝓbat̄ ꝙ filius
⁊ pr̄ bona hereditaria poſſiderunt p longum tp̄s maxi e. d.
filius tanq̄ꝫ hr̄s Magdalene vt deponūt multi teſtes pſu
mitur ꝙ iuſſus interuenerit p tex. ⁊ que ibi hn̄r p doc. cōi-
ter oēs in. l. q in aliena in ꝓn. ⁊. §. j. ff. de acq. hr̄. ⁊ i. l. ſi fili⁹
C. de pe. hē. ⁊ facit ꝙ hē in. l. cū de in rem verſo. ff. de vſur.

k ¶ Preterea lꝫ olim. ſcꝫ tp̄e ff. oꝝ. requireret̄ iuſſus patris vt
filius poſſet adire hereditatē ſibi delatā p. d. l. ſi in aliena. ⁊
l. ſiquis mihi bona. §. iuſſu. co. ti. ⁊ idem procedat hodie in
hr̄ditate profectitia in qua nihil eſt immutatū: tñ ſecus eſt
in hr̄ditate aduētitia filio delata q: filius poteſt adire talē
hr̄ditateꝫ ēt inuito patre ⁊ econtra pater inuito filio p. l. cū
non ſolum in ꝓn. ⁊. §. ſi vero ecōtrario. C. de bonis q̄ꝫ libe. ⁊
prout pōt vnus inuito altero adire: ita ēt pōt eo ignorante
⁊ ſic altero nō recuſante nec iubente ſeu nec volēte nec in
uito p regulā traditā in. l. qui pōt inuitis. ff. de reg. iur. ꝓut
firmāt doc. in. d. l. cū non ſolū. ⁊ in. l. j. C. q admitti. ⁊ p ꝯñs
d. Sebaſtianus potuit adire hr̄ditatē maternā ēt non inter
ueniente iuſſu pr̄is ⁊ gerendo ea q̄ geri nequeunt citra ius
⁊ nomen hr̄dis vt poſſidere bona hr̄ditaria ⁊ fructus inde
recolligere cenſet̄ adiuiſſe dictā hereditatē per ea que hn̄r
in. l. pro hr̄de. ⁊ in. l. gerit. ff. de acqui. hē. nec obſtant ea que
deducunt̄ in. xj. ⁊. xij. ca. non enim reperio ꝙ. d. Thomas vt
maritus fuerit vſufructuarius bonorum dicte dñe Magda
lene nec ꝙ. d. bona. d. noīe poſſederit ⁊ poſſideat pro dote:
ſed hn̄ probatur ex actis ꝙ poſt mortē. d. dñe Magdalene
eius bona fuerunt poſſeſſa p dictum Thomā vna cum Se
baſtiano eius filio vt hr̄de. d. dñe Magdalene: ⁊ dato ſine
preiudicio veritatis ꝙ dd. Thomas fuerit vſufructuarius
bonorum. d. dñe Magdalene in eius vita ⁊ dicto nomine
pro dote poſſederit non ꝓpea tollitur quin. d. Seba. vt pro
prietarius non potuerit ciuiliter poſſidere. lꝫ potius arbitrā
dum ſit ꝙ poſt mortem dñe Magdalene pat̄ poſſederit vt
vſufru. bonorum filij aduentitiorum ⁊ vt eius legitim⁹ ad-
miniſtrator per. l. j. ⁊ quaſi per totum. C. de bo. ma. ⁊ filius
poſſederit tāq̄ꝫ proprietarius per. d. iura. ⁊ inſuper nullate
nus verum eſt de iure ꝙ. d. domi. Angelica agere debuiſſet
contra. d. Thomaſſum vt vſufructuarium bonorum vxoris
nā Angelica nititur principaliter ex obligatione perſonali
contra Sebaſtianum vt heredem domine Magdalene he
redis Thome venditoris ius autēꝫ perſonale non ſequitur
fundum hoc eſt non competit contra poſſeſſorem vel habē
tem iura in rebus ſingularibus: ⁊ ſic non competit contra
ſingularem ſucceſſorem. l. j. §. ſi heres. ff. ad treb. ⁊. l. ſi. ff. de
contrahen. emp. cum ſimilibus. idcirco contra heredē agē-
dum fuit prout actum fuit poterat autem agi contra patreꝫ
non vt vſufructuarium: ⁊ ſic nomine proprio ipſius patris
ſed vt adminiſtratorem legitimam ipſius filij per. l. j. C. de
bonis mater. ⁊ per gloſ. ibi que incipit ergo de calumnia in
ſi. ⁊ cautius fuiſſet agi contra vtrūqꝫ videlicet ꝯtra filiuꝫ vt
heredem obligatum ⁊ ꝯ patrem vt legitimū adminiſtrato
rem filij prout dicit Saly. in. d. l. j. tamen potuit agi ēt con-
tra filium ſolum vt no. ibi. d. glo. que bene loquitur ſm An
ge. ibi eſt enim in electione actoris queꝫ conueniat ſi filius
eſt maior infante ⁊ preſens ſm Cy. ⁊ Paul. de ca. ibi. ⁊ idē
videtur velle ibi Raph. ful. ⁊ ideo videtur ꝙ ex quo pr̄ pre
ſtitit conſenſum filio adulto ſe defendenti cum auctoritate
curatoris nec fuit oppoſitum ꝙ ad pr̄em pertinebat admī
niſtratio non reddatur ex hoc proceſſus nullus nec iure ca
uetur ꝙ filius pro obligatione aduentitia non poſſit conue
niri ⁊ ſe defendere lꝫ caueat̄ iure ꝙ agere nequeat p. l. j. in
ſi. C. de anna. excep. ⁊ facit. d. l. j. in ſi. de bo. ma.

l ¶ Et lꝫ regulariter filio cōſtituto ſub patria ptāte nequeat
dari curator ar. l. ſi. in prin. C. de cura. fu. ⁊ facit tex. inſti. de
tute. in prin. ⁊ ibi hoc firmat gl. ⁊ iudicium agitatum ꝯ mi-
norem non lr̄e defenſum non valeat. l. acta in ſi. ff. de re iu.
⁊. l. ꝯ minores. C. ſi aduer. rem iu. ⁊. l. nō iō minus. C. de ꝓ
cu. tñ qñ hr̄ditas eſt delata filiofamilias ⁊ pr̄ nō vult adire
hr̄ditatem nec bona hr̄ditaria adminiſtrare tūc conſtituit̄
curator: lꝫ filius ſit ſub patria ptāte. d. l. cum non ſolum. §.
ſin aūt in ſcd̄a etate de bo. q̄ꝫ lib. ⁊ ſi pr̄ ꝯſentit dationi cura
toris eo caſu cenſet̄ recuſare acqſitionem vſuſſ. in ipſis bo-
nis prout ſumit̄ ex dictis bar. in. d. l. cum nō ſolū. §. neceſſi-
tate. qui vult ꝙ cū dat̄ curator ꝯſter de repudiatione pr̄is
ſm eū qui ex h vult ꝙ non ſit neceſſarius cōſenſus patris
⁊ cum eo tranſit Paul. de caſtro in. d. §. ſin auteꝫ in ſecūda.

m ¶ Et ꝙ ſi pr̄ ꝯſenſit filio hū petit curatorē dari nō ſit ne-
ceſſarius poſtea alius ꝯſenſus pr̄is ea rōne q: qui cōſenſit
in officio ꝯſentit in eius executiōe vt notat̄ in. l. iulius tici⁹
gayū. ff. de admi. tu. in gl. ij. que eſt ad h ſingulr̄ notāda ſm
bal. in. d. §. ſi naūt in ſcd̄a. lꝫ ad cautelā pr̄ poſtea preſtiterit
ꝯſenſuꝫ filio intereſſendi in iudicio. ⁊ iō ſtāte ꝯſenſu pr̄is ⁊
interuētu curatoris vr̄ ꝙ. d. iudicium executiuuꝫ fuerit va-
lidū p̄dcis aūt vr̄ aduerſari: q: in. d. caſu nō datur ſimplr̄
curator gñalis ſꝫ dat̄. d. hr̄ditati aduētitie q̄ꝫ pr̄ repudiauit
⁊ in caſu iſto nō vr̄ ꝙ fuerit datus curator hr̄ditati p̄dicte:
ſꝫ ſimplr̄ datus. d. Sebaſtiano cū nulla fuerit facta mētio
hr̄ditatis mr̄ias ⁊ iſup. d. pr̄ Sebaſtiani nō recuſauit. d. he-
reditateꝫ Jmo. vr̄ ꝙ cēſeat̄ eā acceptaſſe cū ꝓbet̄ p teſtes ꝙ
longo

longo tempoꝛe poſſederit bona.d.hꝫditatis vna cum.d.fi‑
lio.nec etiã apparet ꝙ pr̃ nollet adminiſtrare.d.bona he‑
reditaria prout ponderaẜ in.d.§.ſinautem in ſc͠da.ſed rñde
tur ꝙ pꝫ ꝯſentiendo petitioni ⁊ dationi.d.curatoꝛis cenſe
tur ꝯſenſiſſe omni ſine quo cura dari non dẽbat: qꝛ vbi qs
vult vnũ cenſeẜ velle omne id ſine quo illud fieri nõ poteſt
l.ad rem mobilem.⁊.l.ad legatã.ff.de pꝛocu.⁊.l.ij.ff.de iur.
om.iud.⁊ per conſequens cenſeatur pr̃ recuſaſſe vſumfruc.
⁊ adminiſtrationem.d.hereditatis ſi predicta erãt neceſſa‑
ria ad ꝑſõnẽ curatoꝛis:⁊ lꝫ cenſeaẜ conſenſiſſe ⁊ acceptaſ‑
ſe vſumfruc.nõ tollitur quin poſtea illũ recuſare non poſſit
per id qḋ hr̃ in.l.cum opꝫ.§.ſinaũt res.C.de bo.qs li.lꝫ di‑
ci poſſit ꝙ nõ ſequiẜ teſtes viderũt eũ poſſidere:ergo vſum
fru.acceptauit:qꝛ potuit poſſidere iure familiaritatis.arg.l.
iure familiaritatis.ff.de acq.poſ.⁊ teſtes deponunt dẽ actu
facti ꝙ reſpicit detẽtationẽ vt per glo.⁊ docto.in.l. ſtipula‑
tio iſta.§.hec quoqꝫ de verb.ob.ex detentatione aũt preſu‑
mitur poſſeſſio vt per Inno.in.c.cum olim de priuile.⁊ per
Mod.in rubꝛica.ff.de no.op.nũ.tñ ex.d.conſenſu preſtito
petitioni curatoꝛis declaraẜ animus ipſius pr̃is non volẽ‑
di vſumfr.per ſupꝛadicta vel ꝙ noluerit a principio vel acq
ſitum voluerit dimittere non refert quo ad propoſituꝫ cũ
vtroqꝫ caſu videaẜ ſubeſſe eadem rõ merito idem ius ꝑ iu‑
ra vulgaria:⁊ lꝫ non fuerit declaratũ ꝙ curatoꝛ dabatur.d.
hereditati mſne:tamen qꝛ petebatur dari rõne iudicij agi‑
tãdi vigoꝛe.d.hereditatis ⁊ attẽto ꝙ aſs dari non debebat
neqꝫ poterat dꝫ cenſeri ⁊ interpetrari ꝙ fuerit datum here
ditati qꝛ verba intelliguntur ſm ſubiectã mãꝫ etiã ſi opus
eſt impꝛopꝛiatiõe.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſu.⁊.l.ſi vno in pñ.
ff.loca.⁊.l.pater ſeuerinã in pꝛin.⁊.§.cõditionum verba.ff.
de condi.⁊ demon.cum ſi.Item adhiberi debet interpetra
tio vt actus valeat ⁊ non pereat.l.quotiens in actionibus.
ff.de reb.dub.⁊.c.ſi papa de pꝛiuile.lib.vj.⁊ ex his videtur ꝙ
dcã datio curatoꝛis cenſeaẜ fcã vt eſſet curatoꝛ.d.heredita‑
tis⁊ ſic adminiſtraret ea que.d.hereditatem concernerent
pꝛout cõcernebat executio.d.inſtri nec etiã obſtat id quod
deducitur in.xiiij.caplo ſcꝫ ꝙ fuerit petituꝫ ꝯſiliũ ſapiẽtis
⁊ non decretum:qꝛ rñdetur ꝙ.d. ſtatutum eſt exoꝛbitãs.⁊
pꝛopterea reſtringendum ⁊ non trahendum in conſequen
tiã maxime quatenus diſponit ꝙ ſententie ſit ipſo iure nul
latiõ cuꝫ loquaẜ in cauſis oꝛdinarijs ⁊ in extraoꝛdinarijs ⁊
ſummarijs ⁊ ſupꝛa declarauerit que ſint cauſe extraoꝛdina
rie ⁊ diſponit ꝙ ille cauſe extraoꝛdinarie ſint ſummarie lo‑
quẽdo poſtea de cãis extraoꝛdinarijs ⁊ ſummarijs videtur
ꝙ intelligi debeat de cauſis ſupꝛa nominatis:⁊ maxime qꝛ
videtur ſupꝛa pꝛoxime poſuiſſe vt diuerſas cãs extraoꝛdi‑
narias ⁊ ſummarias ⁊ cãs executiuas dicendo tã oꝛdinaria
q̃ꝫ extraoꝛdinaria ſummaria ſiue executiua iuxta ea que ha‑
bentur in rubꝛi.ff.de iur.⁊ fac.ign.loquendo poſtea de cau
ſis oꝛdinarijs ⁊ de cauſis extraoꝛdiarijs ⁊ ſummarijs diſpo
nendo in eis ꝙ ſnĩa lata non ſm conſiliuꝫ ſapientis ſit nul
la non repetẽdo de cauſis executiuis vr̃ aliud in eis ſentire
ar.c.nõne de pꝛeſump.⁊.l.cuꝫ pꝛoꝛ de iud.cũ ſi. nec ſeqtur
conceditẜ ꝙ in cauſis executiuis peti poſſit ꝯſilium ſapiẽtis
ꝓut dr̃ in.d.ſtatuto ergo ſi nõ ꝯcediẜ ſnĩa lata non tenet.
n ¶ Facit qꝛ nullitas actus cenſetur pena.l.fin.in fin.C. de
poſthu.heredi.inſtitu.⁊.l.ſenatus cenſuit.ff.de contrahen.
emp.⁊ pene ſunt reſtringende regula in penis in.vj.⁊.c.ſta
tutum in pꝛin.de elec.eo.lib.
o ¶ Preterea conſilium ſapientis non petitur in initio cãe
anteq̃ꝫ detur terminus ad pꝛobãdum non debet peti cãm
decidi in initio litis:ſed re cognita:qꝛ non debet mitti ara‑
tum ante boues ⁊ requiſitio debet fieri congruo loco ⁊ tẽ‑
poꝛe ar.l.moꝛa in pꝛin.ff.de vſuris.iõ cum in initio litis nõ
congruo tpe petitur cãm decidi ſimiliter non congruo tpe
petitur cãm conſilio ſapiẽtis decidi qꝛ vbi non cadit ſubie
ctum ꝓut eſt deciſio cãe non cadit qualitas ꝓut ſignificant
qualitatẽ deciſionis illa verba ſm conſiliuꝫ ſapiẽtis qꝛ qua
litas ſine ſubiecto eſſe non põt.l.eius q in pꝛouinciã ſi cer.
pe.⁊.l.ij.de vſufr.itẽ conſilium ſapientis peti dꝫ in ſi.cãe.⁊
tunc concedi dꝫ per ea que hñr in.l.j.⁊.ij.C.de rela.⁊ ꝙ per
Spec.in ti.de requi.conſilij in pꝛin.⁊.§.poꝛro. ⁊ facit opti
me ſtatutum ſub rubꝛica pꝛoxime pꝛecedenti de cauſis ciui‑
libus oꝛdinarijs in quo diſponitur ꝙ de conſilio petendo
⁊ ꝯcedendo agitur poſt cõcluſum in cã ⁊ ꝙ intra tres dies
debent peti ⁊ concedi conſilium ſapientis ⁊ conſultoꝛem
eligi ⁊ cãm inſtructam mitti ad conſultoꝛem: ⁊ ita in ſimili
fieri debet in extraoꝛdinarijs ⁊ ſummarijs cum de ſimilibꝰ

idem ſit iudicium.l.nõ poſſunt de leg.c.inter ceteras de re‑
ſcript.non enim debet concedi longius tempus iudici ad
concedendum conſilium ſapientis ⁊ mittendum ad conſul
toꝛem in cauſis ſummarijs q̃ꝫ in oꝛdinarijs:ideo debet pe‑
ti cã iam cognita:ita ꝙ intra illud breue tempus poſſit mitti
cã conſulenda ad conſultoꝛem:ideo non artat petitio fcã in
initio litis in ſummarijs aditur ꝙ ſi petituꝫ fuerit poſt.xv.
dies vtiles nõ ſit ꝯcedendũ ⁊ ſnĩa ferri poſſit ſine ꝯſilio ſa
pientis ⁊ h̃ ne ſi poſtea peti poſſet deciſio cãe in lõgiꝰ tp̃s
ꝓtraheretẜ:⁊ ex his vr̃ ꝙ ſnĩa lata fuerit iuſta ⁊ valida.

¶ Donatio bonoꝛum rebellium an valeat. Et quomodo
quis pꝛobetur eſſe rebellis ⁊ rebellis quis appelletur.

¶ Conſilium. xcvj.

In noie dñi noſtri ieſu
xpi.¶ Licet videatur in hac conſultatione
pꝛima facie dicendum ꝙ non ſit pꝛobatũ ꝙ
dictus Thomas fuerit rebellis:qꝛ non repe‑
ritur ꝙ vnq̃ꝫ fuerit condemnatus:condem‑
natio enim per ſcripturas non reperitur nec aliquis teſtis
deponit ꝙ viderit eius condemnationem nec ꝙ interfuit
condemnationi ⁊ audiuerit euꝫ condemnari:⁊ ſic lꝫ aliqui
teſtes dicãt eum fuiſſe rebellem nihilominꝰ non deponũt
per ſenſum coꝛpoꝛis interrogati de cã ſcientie ſed deponũt
per auditum ab alijs ⁊ teſti per auditum deponenti nõ cre
ditur capitulo tã litteris de teſt.⁊.c. ſuper eo de eo q cogn.
conſang.vxo.ſue.⁊ in.c.inquiſitionis.⁊.c.queſiuiſti de accu.⁊
l.teſtium.C.de teſti.⁊ licet teſtes deponant ꝙ habebatur ⁊
reputebatur pꝛo rebelle non tamen videtur ꝙ pꝛopter h̃ ꝓ‑
bent eum fuiſſe rebellem.
a ¶ Quia aliud eſt eſſe rebellem aliud haberi ꝓ rebelle aliud
eſt enim eſſe taleꝫ aliud haberi pꝛo tali:vt habetur in.l.mer
cedes.ff.de rei ven.⁊ per Barto.in.l.pretoꝛ.§.ſiquis.ff.de
no.oper.nun.⁊ in.l.ſi is qui pꝛo emptoꝛe.ff.de vſuca.⁊ in.l.
j.in pꝛin.ff.de ſuis ⁊ legit.⁊ per glo.in.l.mercis appellatio‑
ne.el.ij.de verbo.ſigni.ſimiliter videtur ꝙ teſtes qui depo
nunt ꝙ erat publicum ⁊ manifeſtum ꝙ erat rebellis nõ vi‑
detur ꝙ pꝛobent ipſum fuiſſe rebellem:nam poteſt aliquid
publice dici:⁊ tamen non eſſe verum ⁊ publica fama nõ fa
cit plenã pꝛobationem.ſed alias pꝛobationes cõadiuuat.l.
ij.ff.de teſti.⁊ in.iiij.q.iij.§.ſepe.⁊ per Barto.in.l. de mino
re.§.toꝛmenta.ff.de queſt.⁊ per glo.in.c.veniens el.j.extra
de teſti.⁊ per docto.in.l.admonendi.ff.de iureiur.nec.d.te
ſtes videantur reddere ydoneam cãm ſcientie ſuper publica
fama vel notoꝛietate:⁊ licet aliqui teſtes pꝛobent pꝛodimẽ
tum.d.Thome:non tamen videtur ꝙ pꝛobent rebellionem
qꝛ non per hoc pꝛobatur condemnatio.
b ¶ Et vr̃ ꝙ quis non debeat hr̃i pꝛo rebelle niſi ſit condẽ
natus pꝛout h̃ dicit Pau.de ca.in quodã ſuo ꝯſi.incip.dña
Margarita alˀs incipit obmiſſo oꝛdine nume.xxxij.ſm oꝛ‑
dinem noue impꝛeſſionis in vltimis verbis foꝛmaliter di‑
cens nec oñdunt ſnĩam aliquã vel confiſcationem:ideo nõ
videntur hr̃e fundamentuꝫ iuris non debeat hr̃e pꝛo rebel
le niſi ſit condemnatus ẽt ſi fuiſſet in iure confeſſu a:ita vr̃
poſſe dici.d.magiſtro manueli ꝙ non hẽat fundamentũ iu‑
ris eius intẽtio qui ſe fundat in rebellione.d. Thome cum
nõ oſtẽdat aliquã ſnĩam vel confiſcationem licet conet pꝛo
bare delictum pꝛodimenti fuiſſe commiſſum p.d. Thomã.
c ¶ Tñ his non ob.ꝯtrium puto de iure rñdendum pꝛimo ⁊
pꝛincipaliter ponderãdo tex.in extraua.qm̃ nuper per quã
declaraẜ qui ſint rebelles ⁊ nil aliud facit vbi expꝛeſſe deci‑
ditur ꝙ rebelles dicũtur ⁊ ſunt ẽt nõ ꝯdemnati q publice
occulte rebellionis opa faciũt ⁊ illi qui impatoꝛi vel iperij
ꝓſperitati aliqḋ machinãtur ꝯ eũ vel eius officiales in hijs
que ad commiſſum eis offm̃ rebellãtur: declaratur ergo ꝑ
d.cõſtõnẽꝫ ꝙ ſubditi faciẽtes opa hoſtilia rebellionis ſunt
ipſo iure rebelles dato ꝙ nõ ſint pꝛo rebellibus cõdẽnati:
quinimo ẽt ai q̃ꝫ ſit patefactum eoꝝ delictuꝫ vt pꝛob at ille
tex.dũ dicit occulte ⁊ ꝙ ibi p bar.in illo verbo occulte ⁊ di‑
cit Bar.ibi in verbo infidelis ꝙ antiq.ll.cõditoꝛes nõ vte
banẜ iſto vocabulo rebelles:iõ.d.conſtõ edita fuit ad decla
randũ q ſint rebelles ⁊ eſt conſtõ declaratoꝛia nõ noui iu‑
ris ꝓmulgatoꝛia quo ad eos q faciebãt opa hoſtilia ſeu opa
rebellionis ꝓut declarat bar.ibi in verbo declamus ⁊ in ver
bo ꝓnũciamus lꝫ quo ad q̃dã alia ſit noui iuris ꝓmulgato
ria.ſ.quo ad non obedientes q non faciunt opera hoſtilia.

d ¶ Prout declarat ibi bart. in vbo decernimus ꝙ verbum eſt noui iuris promulgatorium vt no. glo. in clem. quis in prin. de appel. ⁊ glo. in verbo decernimus in cle. generalem de etate ⁊ quali. ⁊ glo. in cle. ſi vna de rebus eccle. non alie. ⁊ Flo. in. c. ſedes apoſtolica de reſcrip. allegādo decio. in. c. decernimus de ſent. excō. quatenus ergo eſt veteris iuris declaratoria. d. cſtō qm̄ nuper vř fundata in rōne iuris antiqui nō in ſola auctoritate conditoris ⁊ ꝑpea licet ille tex. loquať in rebelle imperatoris vel imperij eadem rōne videtur ꝙ dicať ⁊ ſit rebellis alter ius dñi ille ſubdit⁹ qui facit opa hoſtilia ſuo dño ⁊ ꝑpea ſi. d. Thomas fecit opus hoſtilie aduerſus comitem carolum ſuum dñm cenſereť ⁊ eē rebellis ipſi comiti dato ꝙ nō fuerit cōdemnatus maxime qꝛ. d. comes carolus gerebat vices ꝑncipis in. d. caſtro mōtoni vel ſi illud caſtruꝫ habebat a pontifice cenſebatur ſummi pontificis officialis: ⁊ ſic in eo vſir verificari verba. d. cōſtitutionis cū fecerit opera hoſtilia rebellādo aduerſus officialem imperij apoſtolicis ⁊ ex his vř ꝙ cum ꝑ aliquos teſtes probetur ꝙ. d. Thomas fecerit opera hoſtilia immittēdo inimicos in dictum caſtrum cā auferendi dominium dicti caſtri. d. comiti carolo prout deponit Jo. an. cor. de montone ſup primo capitulo ſecunde intentionis deponens ꝙ tradidit ipſum caſtrum montoni in manibus comitis Guidonis de vrbino. ⁊ idem deponit ſer nocentes Bartholomei de montone dicens ꝙ ipſe eſt nepos dicti quōdā Thome ſilr Bartholome⁹ Stephani de villa ſancti ſauini deponit ꝙ. d. Thomas imiſit in. d. caſtrum pedites ⁊ armigeros comitis Guidonis de vrbino ſilr Julianus Stephani deponit ꝙ vidit. d. Thomam habentem in manibus clauem vnius porte. d. caſtri cum qbus aperuit. d. portam ⁊ intra. d. caſtrum miſit ⁊ introire fecit nouem ſtipendiarios comitis Guidonis ꝑdicti cum tribus mulis oneratis armis defendibilibus ⁊ offendibilibus cā pugnandi ꝯ. d. comiteꝫ carolum. ſilr Guido mazancolli de mōtone deponit ꝙ ipē Thomas fecit quoddam ꝓdimentum ſeu proditionem cōtra. d. comitē carolum volēs tradere. d. caſtrum in dominationem comitis Guidonis comitis vrbini. ſimilr Antoni⁹ Frācīſci de caſtello deponit ꝙ vidit qñ. d. Thomas cū alijs prodidit tradendo caſtrum montoni hoībus ⁊ gentib⁹ tūc comitis de vrbino itaqꝫ per multos teſtes probatur ꝙ. d. Thomas ſe rebellauit a. d. comite faciendo prodimentū hoſtilie aduerſus. d. comitem caroluꝫ: ⁊ iō vř ꝙ ipſo iure fuerit rebellis dicti comitis. ꝙ ēt vř probari ex alijs atteſtationibus teſtium: nā. d. Antonius Franciſci de caſtello deponit ꝙ pp. d. prodimentum. d. comes carolus fecit do. Thomā rebellem interrogatus in cā ſcie dixit predicta ſcire qꝛ vidit ⁊ audiuit: ⁊ ſic vř ſufficienter reddere cām ſcie. iteꝫ ꝓbatur ꝑ multos teſtes ꝙ fuit habitus ⁊ reputatus ꝓ rebelle ⁊ multi teſtes id ꝓbāt qḋ ꝯfert ſatis adiuuādū ꝓbationē.

e ¶ Prout alias videmus ꝙ iuuat ad probationem filiationis ꝙ quis fuerit habitus ⁊ reputatus pro filio talis vt habetur in. c. per tuas de proba. ⁊ in. c. tranſmiſſe qui filij ſint leg. ⁊ facit qḋ hř in. l. filius. ⁊ in. l. cum qdam. ff. de proba. ⁊ quotidie practicať ꝙ ad probandum cōſanguinitatem vel affinitatē inter aliquos ſit poſitio ꝙ fuerunt habiti ⁊ reputati ⁊c. ⁊ alias habemus ꝙ ad probādum mortem alicuius ſufficit probare ꝙ inter notos ⁊ conſanguineos fuit habitus ⁊ reputatus ꝓ mortuo per no. per Bar. in. l. gño. ff. de his qui no. infa. ⁊ in. l. ij. §. ſi dubitetur. ff. quemadmo. teſt. aper. ⁊ ꝑ Ang. in. l. ſi qdem. C. ſo. mat. ꝯcurrente ēt ꝙ forte nec alie ꝯdēnationes facte ꝑ officiales comitis caroli reperiunť cū eius domus fuerit dirute ⁊ que ad eū ſpectabāt vniuerſilr oīa fuerunt paſſa ruinā: ita ꝙ non eſt mirandū ſi condemnatio non reperiť: veriſimile. n. eſt ꝙ fuerit ꝯdēnatus attento delicto apparēte ⁊ attento ꝙ eius domus ob illam cām fuit derobata ⁊ attēta ei⁹ fuga ⁊ attēto ꝙ plures teſtes deponunt ꝙ comes carolus bona dicti Thome pp dictam rebellionem per longiſſimum tp̄s poſſedit tanq̄ publicata vř ex oībus premiſſis ꝓbata rebellio vt ſi non ꝓſint ſingula tñ oīa ſimul iuncta ſatis plene ꝓbent dictā rebellionē dci Thome ar. l. excuſanť in prin. de excu. tu. cū ꝯcor. nec ob. ꝙ dicit Pau. de ca. qꝛ i caſu ſuo nō apparebat de delicto niſi ꝑ ſuam ꝯfeſſionē que nō plene ꝑiudicat ſcḋm euꝫ nec probat eius ꝯfeſſio ꝯ tertium ꝓut erat ſuus locus donatari⁹ ⁊ alia media adducebanť ꝓ pro loco: ⁊ inſup dcm̄ vltimum fundamētū ꝙ regrať ſnia vř ꝯ tex. d. §. extima. qm̄ nup nec i caſu illi⁹ ꝯſilij ꝯcurrebāt pſa adminicula ꝓut cōcurrūt in caſu iſto ⁊ inſup ſi qua dubitatio eſſet ſup h̄ qꝛ qs vellet ꝑterue inſiſtere ꝙ nō ſit plene ꝓbata rebellio dicti Thome ſaltem vř ꝙ attent qḋ cōiter hēbatur pro rebelle ⁊ erat attēta qualitate exceſſus veriſimile ꝙ fuiſſet pro rebelle ꝯdemnatus.

f ¶ Et attēto ꝙ comes carolus dicta bona poſſedit tāq̄ publicata prout deponūt teſtes dꝫ ꝑſumi ꝙ ipſe comes carolus bonafide poſſederit: cōia. n. opi. cauſat bonam fidē ſeu bonefidei ꝑſumptionem ꝓut ⁊ dicit bart. in. l. celſus. ff. de vſuca. ⁊ maxime cū comes carolus a pueritia in armata militia militaris ⁊ in caſtris verſebatur: ita ꝙ ignorabat iura ar. l. ſi. in prin. C. de iure delib. itaqꝫ potuit de facili ignorare ꝙ ſnia requireretur caſu quo requiſita fuiſſet maxime cū mos armigerorum ſit occupare de facto bona inimicorum qñ ꝑñt: ⁊ quelibet leuis cā etiā iniuſta ⁊ beſtialis excuſat a dolo. l. igitur. ff. de lib. cā. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. l. vnica in ſi. ff. ſi quis ius dicen. non obtemp. ⁊ in. l. ſatiſqꝫ. ff. de in ius vocan. ⁊ ꝯſir a malafide que non eſt ſine dolo.

g ¶ Et maxie ceſſet preſumptio malefidei ex eo qꝛ comes carolus poſſedit longo ⁊ longiſſimo tempore: dicunt eni Inno. ⁊ Jmo. in. c. ij. de in integ. reſt. ꝙ qui longo tempore poſſedit preſumitur bonefidei. item. d. Ant. ⁊ Panor. in. c. ſi diligenti de ꝑſcrip. idē volunt in poſſeſſore lōgiſſimi tp̄is ad hoc no. ꝑ bar. in. l. ſi. in ſi. C. vñ vi quorum dictum ſaltem ꝓcedat concurrentibus his que ſupra deducta fuerunt.

h ¶ Et ceſſante malafide poſſeſſio longiſſimi tp̄is tribuit ius poſſidenti. l. ſicut. ⁊. l. oēs. l. ſiquis emptionis. C. de ꝑſcript. xxx. vel. xl. an. iō dictus Magiſter manuel fouet iuſticiam ēt ex hoc capite inſuper non video ꝙ eius aduerſarius ꝓbet ꝙ Thomas fuerit dñs dictorum boneꝝ ſolum qḋ poſſidebat tanq̄ dñs ⁊ non ꝓbat titulum vt viderim: dictus autē magiſter manuel ꝓbat poſſeſſionem ⁊ titulum donationis ⁊ ꝯſir quaſi dñium. §. alie cū ſua gloſ. inſti. de acti. ⁊. l. j. ff. de publi. ⁊ in. c. at vero iane de re iud. lib. vj. iō hꝫ potiora iura ēt ex hoc capite: qꝛ non ſuffici ꝓbare antiquoreꝫ poſſeſſionē aduerſus eū qui hꝫ recentiorē poſſeſſionē cum titulo accedat id quod no. hř in. l. ſiue autem. §. ſi duobus. ff. de publiciana. ⁊ ſic ex pluribus medijs deducitur qḋ dictus magiſter Manuel fouet iuſticiam. Laus deo.

¶ Statuto vel ꝯſtōne caueť qḋ př teneatur ſoluere ꝯdemnationem ꝓ filio ⁊ qḋ vſqꝫ ad legitimam vtrū př teneať ſi filius fuit condemnatus pro ꝯtumacia ⁊ ſi filius deceſſit.

¶ Conſilium xcvij.

IN nomie dñi nři ieſu xpi. ¶ Lꝫ in hac ꝯſultatione videatur ꝑma facie doꝫ ꝙ př compelli poſſit ad ſoluendū ꝯdemnationē pecuniariam filij ꝯdemnati in cā materiali: qꝛ vř ſuper cauſis in dcā noua extrauagāti. Sixti de qua in themate que vult ſimplr quod př teneať ſoluere ꝯdemnationē filij vſqꝫ ad concurrentem q̄titatem ltie: ⁊ vbi caſus legis ſeu conſtōnis nō relinqť dubitationi locus. l. ancille. C. de fur. l. illam verſ. de mō. C. de colla. ⁊ lꝫ ſint ꝯdemnati in ꝯtumaciam ex forma ſtatutorū que hñt contumaces ꝓ confeſſis nihilominus: qꝛ cōſtō ponderat ꝯdemnationē dicendo: ſi vo in pecuniarijs penis dānati ſint ad penas ipſas ſoluenduꝫ ꝓ ꝯcurrenti q̄titate q̄ra aſcēderet valor ltie memorate ⁊c. vř qḋ locum hēat dicta conſtō: qꝛ verum eſt dcm̄ filium fuiſſe bannitū ⁊ ꝯdemnatū in pena pecuniaria: idcirco vſir verificari verba. d. cōſtōnis ergo ⁊ ipſa conſtō: qꝛ a vbis in dubio nō eſt recedēdum. l. non alr. ⁊. l. ille aut ille. §. cū in vbis de le. iij. ⁊. l. j. §. ꝑſpexit. ff. de exercito. ⁊ hoc in termis vř decidere bart. i. l. cū filius. ff. de ver. ob. ſecus dicēs ſi ſtatutū loquereť de cōmittente maleficium puta furtum vel homicidium puta.

a ¶ Si ſtatutū diceret ſiqs cōmiſerit furtū ⁊ fuerit ꝯdēnat⁹ pena pecuniaria cogať pater ſoluere ꝯdemnationeꝫ ꝓ filio. nā tūc vult Bar. qḋ pater nō poſſet cogi ſoluere ꝯdēnationē filij ꝯdemnati in ꝯtumacia ex quo furtū non fuit ꝓbatū niſi per fictā confeſſionē filij reſultantis ex cōtumacia filij.

b ¶ Cum ficta ꝯfeſſio non noceat niſi ꝯfitenti nec trahiť ad aliā pſonā per text. no. l. eius qui delatorē. ⁊ qḋ ibi ꝑ eundē Bart. ff. de iure fiſ. Cum itaqꝫ dicta extrauagans videatur ponderare ſolam ꝯdemnationē vř militare primum membrum bar. ſ. qḋ př poſſit cōpelli ad ſoluendum ꝯdēnationē qḋ ēt videretur dicendum ſi ſtatutū vel conſtō loqueretur de condemnato pro delicto vel pro crimine.

c ¶ Quia contumacia eſt delictum ⁊ crimen. l. etiam delictū

ff.de re mili.ꝛ ꝙ hr̃ in.l.vnica per totam.ff.ſi qs ius dicen̄.
non obtem.Et per ꝯñs ꝯdemnari pp ꝯtumaciã vĩr ꝯdem
nati ꝓ delicto ꝛ pro crĩe:ꝛ ex his vr̃ dõm ꝙ in caſu iſto pr̃
poſſit compelli ad ſoluendã ꝯdemnationẽ filij pecuniariam
vſqȝ ad concurrentem q̃titatem legitime.

d ¶ His tñ nõ ob.ꝯ̃rium puto de iure rñdendum p̃mittẽdo
ꝙ.d.conſtõ extrauagans eſt plurimum reſtringenda:tũ qꝛ
penalis.l.ſi precio.ꝛ.l.interpetratione.ff.de pe.ꝛ.c. ſtatutũ
in prin.de elec.lib.vj.tũ qꝛ eſt iuris cõis correctoria ſeu ſal
tẽ exorbitans qꝛ pene non dñt tranſgredi delinquentes.l.
ſancimus.C.de pe.qꝛ pr̃ non tenet̃ ꝓ filio nec ecõ.C.ne fili⁹
pro patre in rubro ꝛ nigro:ꝛ qꝛ legitima non debetur i vi
ta patris.itẽ ꝙ.l.puniens ꝯdẽnatum pro maleficio vel deli
cto non verificat̃ in ꝯdẽnato vigore ficte confeſſionis reſul
tantis ex forma ſtatuti propter contumaciam.

e ¶ Quia ficta ꝯfeſſio filij non nocet patri prout voluit An
ge.in.d.l.cum filius in prin.ꝑ.d.l.eius qui delatorem.ꝛ fa
cit ꝙ hr̃ in.l.qui repudiantis.ꝛ in.l.papinianus.§. memi
niſſe.ff.de inoffi.teſt.ꝛ in.l.ꝛ ideo.ff.de euic.ſm eum. ꝛ idẽ
vult Ang.in.l.iij.ff.ſi ex noxa.cã agatur.ꝛ bal.in.l. tranſige
re.C.de tranſac.ꝛ in.d.l.ꝛ ideo de euictio.ꝛ in.d.l. vnica.§.
ſi procurator.ff.ſiquis ius di.non obtemp.

f ¶ Dicens ꝙ ſtatutũ diſponens ꝙ pr̃ teneatur ſoluere cõ
dẽnationẽ pro filio ꝯdẽnato ꝓ homicidio nõ verificat̃ ſi fi
lius inq̃ſitus de homicidio ꝯdẽnat̃ in ꝯtumaciã ꝛ dicit ita
fuiſſe ꝯſultũ.ꝛ ita tenere Ja.bu.Jo.de lig.ꝛ Ray. de for.õ
quo ſm eũ ẽ caſus in.l.ſi ꝑ luſorio.§.ſi.ꝛ ibi bar.ff.de app.

g ¶ Quinimmo ficta cõfeſſio in vna cauſa non preiudicat in
alia ẽt inter eaſdẽ perſonas:put no.bar.in.l.eius qui dela
torẽ in ſi.prin.ꝑ.l.ij.§.diuus.co.ti.Quod ꝛ firmat bal.in.l.
ij.in vltima col.C.de edẽ.dicens ꝙ nunq̃ ficta confeſſio ẽt
inter eaſdẽ pſonas nocet in alio iudicio ꝑ.d.§.diuus.ꝛ per
l.iij.de fide.inſtru.idcirco vr̃ ꝙ.d.ficta confeſſio filij reſul
tans ex eius contumacia non debeat preiudicare patri vt te
neatur ſoluere eius ꝯdemnationem.Licet.n.dicta extraua
gans ſixti in.d.§.ſi vero in pecuniarijs penis ꝛc. ſimplicit̃
loquatur in damnatis in penis pecuniarijs:tñ vr̃.d.ver.in
terpetrandus in damnatis pro eorum criĩbus ꝑ id qd̃ dr̃ in
prefatione.d.extrauagantis ibi vt late ꝯ̃ crĩoſos pro tẽpore
ꝯdemnationis debitũ ſortiant̃ effectũ opẽ ꝛ operã ĩpẽdere
efficacem in fide digna relatione accipimus ꝙ nõnulli ſuis
exigentibus demeritis ꝛc.pro tempore condemnati ꝛc.

h ¶ Dicta.n.in p̃fationibus determinant oĩa ſequentia.l.ti
tia rñdit.§.idem rñdit de ver.ob.ꝛ.l.item qꝛ.§.ſi.ff.de pac.
Et detegunt mentẽ loquentiũ.l.ſi.ff.de heredi.inſti. ꝛ.l.ali
menta.§.ſi.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ per bar.in.l. ambitioſa.ff.de
decre.ab ordi.fa.ꝛ in.l.cũ hij in prin.ff.de tranſac.ꝛ ꝑ Bal.
in.c.j.in prin.de pa.te.in vſi.feu. Et per ꝯñs deprehẽditur
intentio ꝯſtituentis.d.extraua.prouidere vt ſoluantur con
dẽnatione crĩaliter late ꝯ̃ criminoſos.ꝛ iõ.d.extraua.eſt in
telligenda qñ criminoſi ſunt ꝯdemnati.ꝛ maxime qꝛ in ver
bis diſpoſitiuis.d.extraua.ſit mentio de hmõi condemna
tionibus ꝯcedendo exactoribus hmõi ꝯdemnationẽ ꝙ cõ
pellant parẽtes ad ſoluẽdũ penas pecuniarias filioꝝ dãna
toꝝ ꝛc. Nõ ergo p̃mittit̃ alijs exactoribus id facere niſi ex
actoribus dictaꝝ condẽnationũ.ſ.lataꝝ ꝯ̃ criminoſos qui
ſunt cõdẽnati ſuis exigẽtibus demeritis: prout importãt
verba deciſiua ibi ſancimus licere exactorib⁹ cõdẽnationũ
hmõi ꝛc.q̃ v̾ba determinãt ẽt.d.ver.ſi v̾o i pecuniarijs ꝛc.
Et verbũ hmõi ẽ relatiuũ p̄cedẽtiũ ꝛ ꝯſir neceſſario venit
intelligẽdus ille tex.de cõdẽnationibus latis ꝯ̃ criminoſos
ꝛ ꝓpea vt vẽdicet ſibi locũ tex.d.extraua.q̃ eſt p̄mũ exor
bitãs ꝛ penalis ꝛ ꝯſir plurimũ reſtringẽda vt.ſ̃.dictũ fuit
eſt neceſſe ꝙ appareat ꝙ ſnĩa ſit lata ꝯ̃ criminoſum.

i ¶ Ad hoc.n.vt conſtõ exorbitans vendicet ſibi locum re
quiritur ꝙ fundans ſe in ea ꝓbet quodlibet eius verbũ ve
rificari vt no.voluit Jo.an.in.c.j.de homi.lib.vj.quem re
fert ꝛ ſequitur Bal.in.l.ſiquis non dicã rapere.C.de epi.ꝛ
cle.ꝛ no.doct.legentes in.l.ſiqs maior.C.de trãſac.facit ꝙ
no.glo.in cle.ſi.de reſcrip.Sȝ non ꝓbatur ꝙ.d.filius com
miſerit delictum pp ꝙ eſt cõdẽnatus niſi vigore ficte con
feſſionis q̃ non probat ꝯ̃ pr̃em vt.ſ̃.ꝑ.d.l.eius qui delato
rẽ.ꝛ latius ꝑ dicta.ſ̃.iõ cũ nõ probet̃ crimẽ fuiſſe cõmiſſum
quo ad p̄iudiciũ pr̃is ꝓpea nõ poſſit pr̃ cõpelli ad ſoluẽdũ
d.cõdẽnationẽ vſqȝ ad concurrẽtẽ q̃titatẽ ltĩe cum nõ ap
pareat ſnĩam latã ꝯ̃ crĩoſum vel pp demerita filij ꝑ.ſ̃.dcã.

k ¶ Nec ob.ꝙ cõſtat de contumacia filij ꝛ cõtumacia ẽ deli
ctum vt.ſ̃.dictũ eſt in adductis in ꝯ̃rium:qꝛ rñdetur ꝙ cõ
dẽnatio nõ fit pro contumacia:ſed ꝯtumaciã ſe hȝ ad cõdẽ
nationem vt ꝓbatio.ꝛ ſic ſi crimen intentatũ non apparet
lȝ appareat de cõtumacia nõ apparet cõdẽnatuȝ ex iuris de
meritis.ꝛ ſic ex ſuo crĩe:ꝛ inſuper fuit citatus domi prout
ꝛ mihi preſupponit̃ non apparet de vera contumacia:ꝛ ſta
tutum maxime exorbitans ꝛ ꝯ̃ rõneȝ ꝛ penale non extẽdit̃
ad caſum fictũ.l.iij.§.hec v̾ba.ff.de neg.geſt.ꝛ bart.ibi.ꝛ in
l.oẽs populi de iuſt.ꝛ iu.ꝛ no.Jo.an.in.c.ſi.de conſue.lib.
vj.ꝛ in.c.perpetue de elec.ꝛ ſlo.in.c.cũ dilectus de cõſue.ꝛ
bal.in.l.ſiqs ſeruo.C.de fur.ꝛ Pe.de anch.in repe.c.cano
num de conſti.xiiij.q.prin.colũ.lxxvj. ꝛ ideo non verifice
tur.d.conſtitutio in ficta contumacia.

l ¶ Prout eſt qñ reſultat ex citatione facta domi que citatio
potuit non peruenire ad notitiam citati:ꝛ iõ nõ reputat̃ ve
rus cõtumax vt ꝑ glo.ꝛ doc. in cle.vnica de dolo ꝛ cõtu.ꝛ
in.l.ſi.ff.de in inte.reſt. Preterea dicta conſtõ diſponit ꝙ
exactores dictaꝝ condemnationũ licite poſſint exigere pe
cuniarias penas in q̃bus filij ſunt cõdẽnati ab eorũ patri
bus:iõ vt dicta verba verificent̃ dȝ dicta qualitas adeſſe tẽ
pore quo cogit̃ ſoluere vȝ ꝙ tunc ſi pater cõdẽnati non eſt
amplius pr̃ ꝛ ꝯdemnatus nõ eſt amplius in rerũ natura qꝛ
mors oĩa ſoluit in auc.de nup.§.deinceps.ꝛ nõ entiũ nul
le ſunt q̃les inq̃t phus: ꝛ qualitas ſine ſubiecto eſſe non põt
l.ij.ff.de vſufr.ꝛ.l.eius qui in ꝓuinciam ver.poſt aditã.ff.ſi
cer.pe.ꝛ.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.ff.de acq.re.do.iõ non eſt pater
ſine filio.ꝛ lȝ fuerit nõ eſt õ p̄nti poſt mortẽ filij.Et ſic nõ
lȝ hodie exigere eũ qui fuit pr̃ condẽnati ꝛ nõ eſt amplius:
qꝛ qualitas adiecta verbo dȝ intelligi ſm tp̄s verbi.l.i de
lictis.§.ſi extraneus.ꝛ.l.ꝙ ait.§.iulianus.ff.de noxa.ꝛ.l.ti
tius.ff.de mili.teſt.ꝛ.l.ſi tutoris.§.j.ff.ꝙ iuſſu.iõ apud eos
q̃ volunt ꝓprie loqui poſt mortẽ patris dñt talis puta titi⁹
filius olim talis quaſi dicant olim ꝛ non amplius filius.

m ¶ Sic ꝛ alias ſi ſtatutũ diſponit ꝙ vxor bãniti vel rebellis
nequeat redire vel ſtare in ciuitate mortuo viro poterit ad
ciuitatem redire ꝛ ſtare put dicit bar.poſt Ja.de are.in.l.ti
tia.ij.§.vſuras.ff.de le.ij.ꝛ Jmo.ibi poſt eos ꝛ Bal.in.l.vo
luntas.j.col.ꝛ in.l.cũ accutiſſimi.C.de fideicõ.ꝛ in.l. ſi.C.
quibus ad liberta.procla.non lȝ.Jtẽ dicta conſtõ permittit
cogi parẽtes qui hñt condẽnatos in ptãte ad ſoluendũ ꝓ
illis quos hñt in ptãte.Et ſic bis repilogat de patria ptã
te.Sed in caſu pater non habet condemnatum in ptãte cũ
mors tollat patriam poteſtateȝ per.d.§.deinceps.ꝛ videm⁹
ꝙ filius mortuo patre efficitur ſui iuris.ꝛ ſic morte tollitur
patria poteſtas inſti.qui.mo.ius pa.pote.ſol.§.j.Et illa ver
ba licet ſint poſita in precedenti capl̃o.Tamen determinãt
etiam capl̃m ſequens:vȝ dicti ver.ſi vero.nã alr̃ dictus ver.
ſi vero nullum haberet ſenſum:quia non ponitur in eo qs
ſoluere cogatur neqȝ quis cogat:itaqȝ illa verba precedẽ
tia parentes habentes taliter condemnatos in poteſtate ne
ceſſario referuntur ad verbum ſoluendum poſito in dicto
ver.ſi vero.Jtem illud participium damnati in dicto ver. ſi
vero poſitum non habet ſubſtantiuum ꝙ eſt neceſſariũ vt
aliquid importet:ideo ſubintelliguntur illi de quibus pre
miſit ſcilicet quos parentes habent in poteſtate.

n ¶ Ad hoc etiam no.per bar.in.l.pretor ait.ij.§.eritqȝ dñia
ff.vi bonoꝝ rap.vbi concludit ꝙ vbi oĩa reguntur ab eodẽ
verbo tunc dicta in vno capl̃o cenſentur repetita in ſequẽ
ti capl̃o.ꝛ ita contingit in caſu iſto:qꝛ dictus ver. nõ habet
verbũ principale.ita ꝙ regit̃ ille ver.a verbo principali pre
cedentium capitulorum ad idem qd̃ no.Bar. in.l.in repe
tendis.ff.de le.iij.volens ꝙ quando oratio ſequens nõ eſt
perfecta cenſeant̃ repetita dicta in precedenti oꝛone.ꝛ ideȝ
dixit Bar.in.l.j.in prin.ff.de publica.ꝛ poſt eũ ibi Jmo. ꝛ
Pau.de ca.in caſu aũt noſtro oratio ſequens.ſ.dicti ver.ſi
vero eſt defectiua neduȝ in vno prout loquunt̃ prefati doc.
ꝛ iura que ipſi allegant.Sed in pluribus qꝛ deficit in appo
ſito in ſuppoſito ꝛ in verbo principali.Jõ multofortius de
bẽt precedentia cenſeri repetita in dicto ver.ſi vero.ꝛ ſic ꝙ
cogant̃ ſolum parentes qui hñt filios in ptãte ſoluere pe
nas pecuniarias condemnationuȝ filioꝝ qui ſunt ſub eius
ptãte.Sed nec filij mortui ſunt ſub parentũ ptãte:nec pa
rentes hñt mortuos ſub ptãte merito deficiunt verba dcẽ
conſtõnis:que verba etiam deficiunt in alio:quia conſtitu
tio predicta loquitur de legitima quã filij condẽnati ha
berent in bonis eorũdem parentum ſi tunc decederẽt pa
rentes prout dicitur aperte in capitulo proxime precedẽ
ti que verba cenſentur repetita in ſequenti proximo capi
tulo de quo agitur per dicta.ſ̃.ac ẽt qꝛ ad illam legitimam

ſupra expreſſam aperte ſe refert ver. ſi vero de cuius interpetratione agit̃. Et hoc ꝑ illa v̄ba valor lr̃e memorate legitima. n. memorata eſt illa quã filij condemnati haberent ſi parentes decederent tunc. ſ. tpe quo de cogendo agitur de illo enim tempore loquunt̃ verba proprie ſumpta.

o ¶ Et monoſyllaba tunc denotat extremitatẽ tpis. l. iiij. §. ſi ita de ↄdi. ⁊ demõ. ⁊ ibi Bar. ⁊ l. in ſubſtõne de vul. ⁊ pup. Ang. in l. gallus in prin. de lib. ⁊ poſth. Jo. an. in c. reqſiſti de app. iõ dicta extrauagãs loquit̃ de lr̃a quam hr̃et in bonis pr̃is filius condẽnatus ſi pr̃ tunc. ſ. dum cogit̃ decederet poſt mortẽ nulla eſſet lr̃a filij merito pr̃ poſt mortẽ filij non dʒ cogi vt aliqd ſoluat cũ nullus ſit valor lr̃e memorate. Et iõ puto intrepide ↄcludendũ ꝙ pr̃ cuius filius in ↄtumaciã vt. ſ. ↄdẽnatus eſt iam mortuus nõ poſſit nec debeat cogi ad ſoluendũ penã pecuniariã quã filius ſuus fuerat ↄdẽnatus: attenta ẽt exorbitantia conſtõnis ⁊ odioſitate qꝛ penalis vt dcm̃ eſt. Et attento ꝙ dicta ↄſtõ lʒ ex cauſa probabili ſit inducta non tñ eſt rõnabilis ad hoc. l. ꝙ non rõne. ff. de. ll. Et qꝛ pr̃ laborat alieno morbo: iõ idem ignoſcendũ ar. l. legẽ. C. de natu. lib. ⁊ ex his ſaluo ſaniori conſilio putarẽ ꝙ nec pr̃ filij viui ↄdẽnati ob fictã ↄtumaciaʒ ſit cogẽdus ſoluere ↄdẽnationẽ filij: ⁊ puto ꝙ iudex lõge cõſultius faceret ſi abſtineret a cogẽdo pr̃em ad ſoluendũ q̃ ſi cogeret qꝛ nihil dubitationis vꝛ ꝙ habeat ſi non cogit: qꝛ dicta ↄſtõ concedit ptãtem cogẽdi non mandat nec ĩponit neceſſitatẽ cogẽdi: qm̃ nõ qcqd iudicis ptãti cõmittit̃ iuris neceſſitati ſubijcit̃. l. nõ quicqd. ff. de iudi. ⁊ l. j. C. q̃n ⁊ q̃n iud. ſolũ. n. ſancit̃ ꝑ dictã conſtõneʒ ꝙ liceat cogere nõ aũt oĩo ꝙ lʒ ẽ neceſſariũ: quinimo nõ omne ꝙ lʒ eſt honeſtũ l. nõ omne. ff. de reg. iur. ⁊ l. ſemp in cõiũctionibus. e. ti. ⁊ in re dubia cautius eſt abſoluere q̃ cõdẽnare lʒ forte abſoluatur nocens. l. abñtem in prin. ff. de pe. multo fortiꝰ vbi agit̃ de abſoluẽdo innocẽtẽ: put eſt pr̃ i his terminis ⁊ maxie qꝛ abſtinẽdo a coactione nõ abſoluit: nec tribuit aliqd ius pr̃i ꝑut tribuit ſnĩa abſolutoria in termĩs. d. l. abñtẽ in pñ. Cõcludo itaqꝫ ꝙ honeſtiꝰ ⁊ cõſultius eſt iudici nõ cogere dcõ caſu pr̃em ⁊ filij viui cõdẽnati in cõtumaciã fictã ꝑ iã dcã.

p ¶ Non ob. adducta in ↄ̃riũ: qꝛ pʒ r̃ſum per adducta pro hac parte ꝑ que pʒ ꝙ caſus nr̃ eſt applicandus ad terminos bar. in eo mẽbro quo ſtatutũ reqrit maleficium ⁊ nõ ad terminos ipſiꝰ bar. ſ. q̃n loquit̃ ſtatutum ſimplr̃ in cõdẽnatione: lʒ ẽt in. d. ſcdo caſu Jmo. in. d. l. cũ filius teneat ↄ̃ bar. ſ. ꝙ ẽt eo caſu quo ſtatutuʒ ſimplr̃ loquit̃ ꝙ pr̃ tenet̃ ſoluere cõdẽnationẽ filij. d. ſtatutũ non trahat̃ ad caſum q̃n filiꝰ cõdẽnat̃ in cõtumacia vigore ficte cõfeſſiõis vt ibi ꝑ eũ: ita ꝙ retẽta opi. Jmo. reſultat p̄dcã eẽ magis clara. ⁊ iõ iudex qui nõ artat̃ aliquo caſu ad cogendũ p̄reʒ lʒ qñqꝫ ſibi liceat patrẽ cogere nõ eſſʒ prudẽs ſe ponẽ ĩ diſcrimĩe dictaꝝ opi. ẽt ſi ↄſtõ loqueret̃ ſimplr̃ in condẽnatiõe. Et per ↄ̃ñs nõ obſtant adducta in ↄ̃rium per predicta. Laus deo.

¶ Societas inter fratres que cenſeatur ↄ̃cta. Et q̃n inter eos diuidatur: ⁊ bona empta ab vno nomine ꝓprio de qua pecunia preſumantur empta.

¶ Conſilium xcviij.

In noie dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Licet videat̃ in hac ↄſultatione pria facie dicendũ ꝙ inter dictos fratres cenſeãtur oĩa bona cõiata ꝙ venientes ad diuiſionem debeant oĩa equalr̃ diuidi inter eos nam ex quo bona cõiter poſſidebant ⁊ in cõione viuebãt ⁊ dictꝰ Baldaſar opas ſuas ponebat vt arbitror in cõeʒ vtilitatẽ exercẽdo ruralia in bonis cõibus ⁊ dictꝰ Joãnes matheus ẽt queſita ex ſua induſtria cõicauit emendo p̄dia cõi noie ⁊ pecuniã forte ſua induſtria queſitã ſoluendo. Et lʒ aliqua predia noie proprio emerit: tñ fructus cõicabantur que oĩa oſtendere vñr animum in eundi tacite ſocietatem.

a ¶ Contrahit̃ enim ſocietas non ſoluʒ expreſſe: ſed ẽt tacite ex actibus ſocialibus. l. ſocietatẽ coire. ff. ꝓ ſocio. ⁊ ꝑ bar. in l. titium ⁊ meuiũ. §. altero. ff. de admi. tu. ⁊ ꝑ euʒ bal. ⁊ doc. in. l. ſi patruus. C. cõia vtri. iud. ⁊ ꝑ bal. in. l. ſi fratres al's. l. cũ duobꝰ. §. ſi frẽs. ff. ꝓ ſo. Et iter cetera ibi dicit poſt Cy. in addi. ꝙ vr̃ ad preſumendã ſocietateʒ ſufficere ꝙ bonis ꝓmiſcue frẽs vterent̃: vnde dicit de facto contigiſſe ꝙ patre mortuo duo filij poſſederunt bona cõiter frater maior natu ibat foris ad emendum merces ⁊ frater minor gubernabat ſtationem domi: pecuniaʒ retinebat frater maior q emit quedam bona nomina proprio inſcio fratre tamen dictis bonis vt ſupra emptis ambo promiſcue vtebantur deceſſit frater minor relicta vna filia frater ſuperſtes dicebat dicta bona proprio noie empta eſſe ſua precipua dicit Bal. conſultum fuiſſe ↄ̃ eum pro filia ſm̃ Cy. in addi. Quod vr̃ multum conferre ⁊ quaſi de directo ad caſum noſtrum ſi dictis bonis per Joannem matheum noie proprio emptis ꝓmiſcue ambo frẽs vtebantur: put arbitror ꝙ vterent̃ lʒ in themate non dicatur. Et inter fratres ſuadet ratio ꝙ de facili cenſeatur cõtrahi ſocietas magis q̃ inter alios: qꝛ ſocietas inſtar fraternitatis hʒ. l. verum in prin. ff. pro ſocio. ⁊ in habentibus ſymbolum. i. ſimilitudineʒ facilis eſt tranſitus. l. in rem actio. §. item quecũqꝫ de rei vendi. ſocietatis autem partes ſi non ſunt expreſſe in dubio cenſentur equales. l. ſi non fuerint in prin. ff. pro ſocio. ⁊ inſti. eo. ti. §. j. Et ideo videtur ꝙ omnia ſint equaliter diuidenda.

b ¶ Lñ his non ob. aliter puto r̃ndendum: naʒ premitto ꝙ lʒ duo fratres poſſideant bona cõiter ⁊ ſimul viuãt. Et ſic promiſcue vtantur bonis cõibus non ꝓpea inter fratres cẽſetur ↄ̃cta ſocietas vt eſt tex. ⁊ ibi Bal. ⁊ doct. in. d. l. ſi fratres al's. §. ſi fratres. ⁊ l. ex parte. §. ſi filius. ff. fa. herci. ⁊ no. Bar. in. l. titiũ ⁊ meuiũ. §. altero de admi. tu. ⁊ in. d. §. ſi fratres. ⁊ in. l. ſi patruus. C. cõia vtriuſ. iu. ⁊ ibi ꝑ bal. ⁊ doct. ⁊ per eundeʒ bal. in addi. quã fecit ad tractatũ Bar. de duo. fra. ad hoc ẽt not. per eum in. l. j. C. qui teſta. face. pñt. ⁊ per Pe. de anch. in conſi. xxx. incip. qꝛ queſtio modica ⁊c. in cõſil. ciij. incip. parum ſubtiliter ⁊ per Pon. in conſi. incip. in caſu propoſite conſultationis in ordine. cccxxiiij. ſm̃ ordinem non informis. Contrahitur eniʒ tacita ſocietas ⁊ ex actibus qui veriſimiliter non fierent citra ius ⁊ nomẽ ſocietatis: vt qꝛ cõicant hincinde ea que al's eſſent propria: non enim preſumitur id fieri ex cã donationis: ar. l. ſi cũ aux de ſo. ⁊ l. cũ de indebito de proba. ⁊ l. ſi filius de donationi.

c ¶ Jõ eo caſu preſumitur tacito conſenſu ↄ̃cta ſocietas conformis dictis actibus ꝑut no. doc. in dictis locis ⁊ ꝑ Ang. in conſi. dccv. incip. pr̃ hñs alias ex themate predicto circa fi. ⁊ in conſi. cxij. incip. vãnutius ⁊ antonius al's bona acquiſita in prima col. ⁊ Pe. de anch. in conſi. cxlviij. incip. plura dubia ⁊ in conſi. ccciij. incip. materia de qua querit̃. Actꝰ n. voluntarij non extenduntur vltra quam gerant. l. fin. C. ne vxor pro ma. ⁊ l. j. §. hoc interdicto. ⁊ que ibi per Bar. ff. de iti. actuqꝫ priua. ⁊ qd̃ no. per glo. ⁊ Jac. de are. in terminis proprijs ſocietatis in. l. q margaritã. ff. ꝓ ſo. idcirco cum. d. Joãnes matheus de lucris ſuis plura predia emerit nomine proprio ⁊ opere ſue nõ erant corrñdentes ad opas baldaſaris ſui fr̃is ſed longe p̄cioſiores nõ vr̃ ꝙ neceſſario ſit preſumenda gñalis ſocietas lucri ⁊ queſtus: qꝛ repugnant emptiones facte noie ꝓprio ⁊ non corrñdentia operarũ. ⁊ lʒ forte de pecunia queſita ex ſua induſtria emerit p̄dia cõi noie potuit pecuniam exponere aio gerendi negocia cõia. ⁊ ſic aio repetendi per actionẽ neg. geſt. Uel põt coniecturari ꝙ expoſuit p̄reʒ pecunie q̃ſite ex ſua induſtria in cõeʒ vtilitatem vt corrñderent operis. d. Baldaſaris quas exponebant in cõem vtilitatẽ ⁊ ſilr̃ ob eam cãm forte ꝑmittebat vt p̄dia empta proprio noie eſſent in ꝓmiſcuo vſu ſibi. ⁊. d. Baldaſari fructus cõicarent̃ non aũt ꝓprietas. d. bonoruʒ nec capitale pecunie expoſite pro precio p̄diorum que empta fuerunt cõi noie ⁊ in hoc põt cenſeri ↄ̃cta ſocietas inter. d. frẽs ſaltem ſi fructus qui recolligebant̃ ex dictis predijs emptis de pecunia. d. Joãnis mathei erãt equiualentes extimationi operarũ. d. Baldaſaris ⁊ non cenſetur ↄ̃cta generalis ſocietas lucri ⁊ queſtus: attento ꝙ ſi fuiſſet contracta inter eos generalis ſocietas lucri ⁊ queſtus tunc. d. Joãnes matheus non expoſuiſſet licite pecuniam queſitã ex ſua induſtria in emptiones factas proprio noie ⁊ in dubio dʒ interpetrari talr̃ actus vt ſit licite ⁊ non illicite factꝰ l. merito. ff. pro ſo. ⁊ l. pro hr̃de de acqui. here. Si aũt interpetraretur contractu generalis ſocietas lucri ⁊ queſtus nõ propterea deberent lucra pariter diuidi.

d ¶ Nam ſocietas eſt contractus qui requirit in ſuppremo bonam fidem prout dicebat Bal. in quodam ſuo conſilio incip. videamus que ſocietas ⁊ debet cõtrahi iuſta ⁊ equa arbitrio boni viri. l. ꝙ enim. §. j. ⁊ l. in propoſita. ⁊ l. ſocietatem mecum coieris. ff. pro ſocio. ⁊ l. iij. in fi. eo. tit.

e ¶ Et debent partes in ſocietate eſſe equales ſi aliud non appareat. d. l. ſi non fuerint in princip. nec debet vnus plus lucri percipere q̃ alter niſi aliquid plus conferat ſocietati.

d. l. ſi

d.l.ſi nō fuerint.§.j.ver.ſi modo aliquid plus contulit ſocietati nec valet pactum ꝙ partes ſint inequales ei ꝙ i ſocietate imittitur.prout ꝓbat tex.d.ver.ſi modo a ꝯrio ſenſu prout firmat Azo.vt refert ⁊ approbat Accurſius ibidē ꝙ ⁊ videtur velle Saly.in.l.mutius.ff.eo.ti.⁊ eſt cōis opi. prout dicit Raph.fulg.in.d.l.ſi non fuerint.§.j.vbi in hoc finaliter reſidet:⁊ hoc ꝙ partes lucri debeāt eſſe equales ⁊ correſpondentes ei ꝙ in ſocietatem ꝯfertur ⁊ ꝓbatur ēt auctoritate gloſelle ſup verbo equales in.d.§.j.inſti.de ſocie.que ad tex.ſupplet ⁊ dic equale fuiſſe capitale.vult ergo ꝙ regula illius tex.ꝙ partes lucri ⁊ dāni ſint equales ꝓcedit tunc demum qñ capitale eſt equale ſecus ergo ſi capitale non eſt equale:nā tunc non debent eſſe equales partes lucri ⁊ dāni ſ; ꝓportionabiles ad portiones capitaliū vt clarius firmāt Nico.de ma.in.d.l.j.C.pro ſo.⁊ Bal.ibi:in.iiij.q.⁊ Salyc. ibi in.vij.q.⁊ in.d.l.mutius in.vij.q.ꝙ ⁊ vult Ang.in cōſi. cxiij.incip.Quid aūt ſi fuerit.⁊ iō ſi vnus ponit tm̄dem pecunie ꝗ̃tum alter ⁊ inſup alter ſolū ponit operam debebit in detractione lucri haberi extimatio operarū arbitrio boni viri prout in terminis dicit Saly.in.d.l.j.⁊ volunt etiā alij.ſ.relati.Et iō qñ vnus lucraṫ cū pecunia alteri⁹ pars lucri attribuitur pecunie pars aſcribitur opere ꝙ ⁊ conſideraṫ ēt alſ ꝗ̃ in ſocijs puta qñ filius lucratur in emendo cū pecunia patris prout hr̄ per glo.⁊ doc.ibi poſt eam in.l. cū op; in prin.C.de bonilq; lib.⁊ per Bar.in.l.j.§.ſed nec caſtrenſe.ff.de colla.⁊ in tractatu ſuo de duo.fratri.⁊ Bal.in auc.ex teſtō.C.de colla.x.colū.Jdcirco cum.d.Joānes mathеus poſuerit opera; ſuā in ſocietate ſi generalis ſocietas lucri ⁊ queſtus dicatur inter eos ꝯcta ⁊ opa ſua ⁊ induſtria fuit longe precioſior ⁊ maioris precij ꝗ̃ opera ⁊ induſtria d.Baldaſaris:iō d; in diuiſione ſocietatis tantā maiorem partē ſuperlucratorū ex eorum queſtu percipere ꝗ̃to ſua opera ⁊ ſua induſtria fuit precioſior ⁊ maioris extimatiōis ꝗ̃ opera ⁊ induſtria.d.Baldaſaris ex quo partes lucri dn̄t eſſe correſpectiue ad id qd̄ ponitur in ſocietate.Et hoc idē ſc; ꝙ ſi duo fratres ꝯhunt inuicem ſocietatē lucri ⁊ queſt⁹ querendo ex eorum operis ſi vnus eſt longe magis induſtrioſus ꝙ alter tunc queſita ex eorū opis nō debeāt equaliter diuidi:ſed tantoplus debeat cōſequi magis induſtrioſus ꝗ̃to eius opa fuit precioſior pluries cōſului prio apud oppidū montis falconis vna cū preclaro.U.J.doc.domino Philippo frācho meo ꝯciue ⁊ reuolutis annis in diuerſis cauſis bis conſului apud montem falconē ⁊ ēt alſ idem conſului.⁊ ita in pn̄tiarū puto rn̄dendum in hac ꝯſultatione.Circa quam vr̄ ex predictis dicendum circa primū queſitum ꝙ filij.d.Joannis mathei debēt percipere de bonis queſitis p eos añ partem ꝗ̃tum plus merentur opere ⁊ induſtria.d.Joannis mathei ꝗ̃ opere.d.Baldaſaris.Si ius dicaretur ꝙ inter eos cenſeretur ꝯcta ſocietas lucri ⁊ queſtus ⁊ ꝙ ſue opere fuerint precioſiores ſatis deprehēdi poteſt ex his que deducunṫ in puncto cū preſupponaṫ ꝙ.d. Joānes matheus ſua mera induſtria queſiuerit oēm pecuniam ex qua fuerunt facte emptiones prediorꝫ de qbus eſt cōtrouerſia.⁊.d.Baldaſar:ſolum operatus fuerit circa ruſtalia ⁊ ꝯſtat operas rurales eē parue extimationis alſ i dubio putarem potius arbitrandū ꝙ nō cenſereṫ ꝯcta generalis ſocietas ex quo.d.Baldaſar.parū lucrabaṫ.⁊.d.Joānes matheus lucrabatur multa.Et multa ex ſuis lucris cōſumpſit in ſui vtilitatem emendo p̄dia ꝓprio noie de ſua pecunia.Sed potius cenſeaṫ poſuiſſe in ſocietate interuſuriu; pecunie expoſite in emptione p̄diorū facte cōi noie ⁊ fructus p̄diorū emptorū noie ꝓprio ſi illi ꝯuertebanṫ in vſus promiſcuos ⁊ in cōem vtilitatem.Eſt tñ arbitrio boni viri ꝯſiderandum an ex dictis fructibus.d.prediorꝫ tā emptorū proprio nomine Joannis mathei ꝗ̃ emptorū cōi noie ⁊ ex operis.d.Baldaſaris fuerit veriſimiliter aliquid ſuperlucratum ⁊ illud qd̄ veriſilr̄ ſuperlucratum fuerit ex opa do. Baldaſaris:⁊ ex bonis paternis ⁊ maternis communibus pro pte ſpectāte ad.d.Baldaſarē d; attribui.d.Baldaſari ⁊ reſiduum filijs.d.Joānis mathei:ita ꝙ in oēm euentum d; haberi cōſideratio ꝗ̃tu; veriſilr̄ ex operis.d.Baldaſaris ⁊ fructibus bonoꝝ cōium pro pte.d.Baldaſaris fuerit ſuperlucratū vltra veriſimiles expēſas factas pro ipſo baldaſare ⁊ eius familia ⁊ ꝗ̃tu; veriſimiliter fuerit ſuperlucratum ex induſtria.d.Joānis mathei:de fructibus bonorum ſuorum vel cōium pro rata ſua ⁊ vltra expenſas veriſimiliter factas pro ipſo Joanne matheo ⁊ eius familia ⁊ alio nō docto filij do.Joannis mathei habent fundatam intentionem:primo ꝙ bona noie proprio empta ſint propria ipſorum filiorum ⁊ hoc in omnem euentum ⁊ que ibi habētur per Barto.⁊ doc.in.d.l.ſi patruus.

f ¶ Ubi bar.ēt in caſu quo ſocius emiſſet noie ꝓprio de cōi pecunia ſocietatis vult ꝙ predia ſint propria ipſius emētis ⁊ non ſint cōicanda:licet Specu.in titu.de iud.§.ſequitur videre ver.vt aūt teneat ꝙ ſint cōicanda que; refert ⁊ non impugnat bal.in.d.l.ſi patruus.vbi ēt in primo refert opinionem bar.⁊ ſimiliter non ipugnat.⁊ idem bal.in quoda; cōſilio mihi.lxxxv.ꝙ incipit vnus,v; Joannes refert iſtas opiniones ꝯrias Spec.⁊ bar.⁊ eoꝝ motiua tande; dicit ꝙ arbitrator corā quo forte pendebat ꝯtrouerſia pōt vni vel alteri opinioni inherere ita reſidens multum tñ vrget pro bar.generalitas.d.l.ſi patruus.⁊ rō ſuadet:nā ſi nō ſunt ſocij niſi in lucro queſtuario ꝙ ex opera querebant ſi qd obuenit ab extra nō venit in ſocietatē ex quo ipſa ſocietas tacita ſe extendit quatenus actus ſociales indicant tacitū cōſenſum ꝓut ſuperius dictum fuit:ſi itaq; ex actibus ſocialibus nō deprehendiṫ ſocietas in emendis predijs vr̄ ꝓcedere ſnia bar.ſi aūt ex actibus ſocialibus deprehendereṫ ſocietas in emēdis predijs tūc ꝓcedere opi.Spec.quā ſequitur Pe.de anch.in ꝯſilio incip.pulchra dubia ⁊ licita i caſu aūt noſtro nō indicant ſocietatē in emēdis predijs merito predia non ſint cōicanda:⁊ maxime qr.d.varietas opinionū militat in eo caſu quo emptio fuerit fcā de pecunia ſocietatis.⁊ ſic de pecunie cōi non qñ preciū fuerit ſolutu; de pecunia ꝓpria ipſi⁹ ementis ꝓut contingit in caſu iſto.

g ¶ Cenſeṫ enim quis in dubio emiſſe de ꝓprio ⁊ nō de cōi l.ij.C.ſiq̄s alteri vel ſibi.⁊ ibi bar.⁊ doc.ꝙ ⁊ t; bar. in.d.§. alteri p.l.ſi defunctus.C.arbi.tu.Et confert id qd̄ ꝯcludit bal.in conſi.dxvj.incip.quidā.h.vbi ꝯcludit ꝙ ſi vnus frater recepit pecuniā pro dote ⁊ reperiṫ ꝙ poſtea emit vnum potere:l; non appeat dū ſoluerit pecuniā illud potere non eſt cōe neq; cōicandu;.l; ſteterint ſimul in cōione:⁊.d potere tractauerint:vt cetera bona cōia l; in ꝯſilio mihi.dxv. incip.duo fratres teneat ꝙ ſi ꝓbaṫ ꝙ p plures annos ꝓus cōicauerint lucra ⁊ vn⁹ emerit noie ꝓprio debeat cōicare.

h ¶ Debet aūt intelligi qñ nō eſt cōiectura ꝙ aliūde potuerit hre:nam eſt in ea ſnia ꝙ recurrendū ſit in dubio ad coniecturas.Sed bar.in.d.§.altero vult ꝙ coniecture de qb⁹ in.l.cū op; in prin.de bonilq; lib.nō ꝓcedant niſi in certis pſonis puta filijs ⁊ prelatis:alias ſūt pluries conſulēdo viſum fuit recurrendū eſſe ad theoricas quas tradunt doct. v; bar.bal.Ang.Saly.Raph.ful.⁊ Pau.de caſ.in.d.l.cum op; in prin.⁊ Ang.in.l.facultas.C.de iure fiſ.li.x.qui in articulo vñ preſumanṫ lucra obueniſſe diſtinguunt ꝙ aut ſumus in caſu in quo ſi non p̄ſumiṫ lucrari ex alieno preſumitur delictū.Et tunc preſumiṫ ex alieno lucrari:⁊ ſic pecunia lucrata cenſeṫ aliena.l.qntus.ff.de dona.inter vi⁊.Aut ſumus in caſu in quo ſi lucratus fuiſſet de alieno reſultaret delictū ⁊ tunc p̄ſumiṫ lucratum de ſuo ⁊ non recurritur ad ꝯiecturas:vt.d.l.ſi defunctus.Aut neutro caſu reſultat delictū.⁊ tunc recurriṫ ad dcās ꝯiecturas ſm eos.Et iō ſi frater ſoluit ꝓ re empta ſuo noie ⁊ ꝓ ſe non recurriṫ ad ꝯiecturas:qr vr̄ dolus ⁊ ſit delictū ſibi appropriare cōem pecuniā ⁊ per ꝯñs militat diſpō.d.l.ſi defunctus ꝓut eni dolus eſt in tutore exponere pecuniā pupilli ꝓ re ſuo noie empta vt ibi:ita ⁊ expēdere rē cōem ꝓ re ꝓpria:⁊ iō tunc nō recurritur ad ꝯiecturas:ſ; ſi pecuniā expoſuit ꝓ re empta cōi noie ſiue pecunia fuerit ꝓpria ſiue cōis non cadit in delictū.Jō ſm.d.theoricā recurrendū eſt ad ꝯiecturas.ſ.vtrum ſoluēs veriſilr̄ potuiſſet hr̄e de ſuo.⁊ tunc preſumiṫ pecuniā fuiſſe ſua; ſecus ſi veriſilr̄ non potuiſſet hr̄e de ſuo:ſed veriſilr̄ de alieno:qr forte aliena negocia gerebat in caſu aute; nr̄o.d.Joannes matheus potuit de ſuo veriſilr̄ hr̄e ꝓut ⁊ p̄ſupponiṫ ꝙ habuit pecuniā queſitā ex ſua induſtria qua; expoſuit in emptionē bonoꝝ. Et ex p̄dictis reſultat deciſio dubioꝝ de qbus in themate.Nā circa primū queſitum inferṫ ex iā dictis ꝙ q̄ſita ex ſua induſtria ſibi ſunt attribuēda ſaltē pro ea pte ꝓ qua ſua induſtria iudicāda ē p̄cioſior ſeu maioris extimatiōis ꝗ̃ opa.d.baldaſaris:⁊ hoc ſi ꝓ parte.d.baldaſaris ꝓbarenṫ tales actus ſociales ex qbus reſultaret ſocietas alſ oia q̄ſita ex induſtria do.Joānis mathei cēnt precipua ⁊ ꝓpria filioꝝ.d.Joā.ma. eius hr̄dum.Circa ſcōm aūt queſitū rn̄detur ex iā dcis ꝙ bona empta noie ꝓprie ſunt p̄cipua filioꝝ ⁊ heredū.d.Joānis mat.Ad tertiu; aūt queſitū rn̄deṫ ꝙ preciū ſolutū p.d.Joānē matheū pre-

h ¶ Et ſuadet ratio q̄ nequeat fieri inſinuatio poſtq̄ dictū eſt de nullitate pp̄ defectū inſinuationis: q2 alś de facili eluderentur iura loquētia de inſinuatione ⁊ ipſorū iuriū rō. Nō ꝯſtat q̄ facilis eſt donationis inſinuatio q2 eſt ſcriptio in actis vt per glo. ⁊ Bal. in. l. illud. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊ ſic ſemꝑ poſſet donatarius ⁊ alius qui vellet niti ex ꝯtu req̄rente inſinuationē ſtatim q̄ dcm̄ eſſet de nullitate ꝓduce re inſtrm̄ contractus apud acta ⁊ faceret ipſuꝫ inſinuari.

i ¶ Nec per inſinuationē clauderet via fraudibus ad quas euitandas fuit inducta inſinuatio. l. data. C. de donat. ⁊ pꝫ ex ꝑfatione. d. ꝯſtōnis prouincialis: nec dꝫ fieri interpetratio per quā de facili leges eludant. c. cōmiſſa. de elec. li. vj. ⁊ facit. l. §. exceptiōes. ff. quaꝝ reꝝ ac. nō da. ⁊. l. fi. §. fi. C. de vſu. rei iu. Jō poſtq̄. d. eliſabet oppoſuit de nullitate contractus nequeat amplius contractus inſinuari.

k ¶ Et inſup vr̄ q̄ inſinuatio debeat fieri ad inſtātiam eius de quo dubitatur ne veniat fraudandus ex cōtractu. Et ſic de iure cōi donatio deberet inſinuari ad inſtantiā donatoris non ad ſolam inſtantiam donatarij ea rōne q2 nō prouideretur ne fraus fieret ſi donatarius ignorante donatore poſſet donationeꝫ facere deſcribi in actis prout ſi fieret ad inſtantiam donatoris.

l ¶ Preterea ⁊ clarius vr̄ hoc ꝓbari per tex. d. l. in hac. C. de dona. vbi tex. expreſſe dicit q̄ donator hꝫ liberam facultatē apud quē maluerit publicare ⁊ ſic inſinuare donationē rerum ſuaꝝ ⁊ Bart. in. l. modeſtinus. dicit q̄ hoc conſiſtit in mera volūtate donatoris per. d. l. in hac pro quo vr̄ ēt text. in auc. eo decurſu. C. de dona. pp nu. ⁊ in. §. illud in auc. vt fratrū filij vbi cauet q̄ ſi vir qui fecit dona. pp nup. vel aliꝰ donator nō inſinuet donationem pp nup. donatio quo ad eū ſit inefficax. ⁊ ſic vr̄ q̄ inſinuatio d̄bat fieri a donante: ⁊ lꝫ Ang. in. d. conſi. cccclxxix. velit ꝯ̄trium ea ratione q2 alś in ꝑtāte donatoris ſuam donationē eludere q̄ reputat abſurdum. ⁊ per. d. auc. eo decurſu vbi donatio pp nu. inſinuatur p mulierē ſm eū: ſed imo in. d. auc. eo decurſu nō d̄r q̄ inſinuatio fiat per mulierē: ſꝫ q̄ q̄tum ad mulierē inſinuatio nō requirat ⁊ tex. in. d. §. illud. dicit nō eſſe neceſſarium mulieribus ante nuptiales donationes inſinuari. ⁊ ſic loquitur in ꝑſonalr̄ nō ſe referēs ad ꝑſonas mulierū: iō īductio Ang. nullatenus artat. Nec vr̄ abſurduꝫ q̄ ex quo donatio nō inſinuata nō vꝫ ſit in ꝑtāte donatoris eludere donationem anq̄ valeat: attēto ēt q̄ intētio iuriſlatoris intēdit ꝓuidere ne fiāt clādeſtine donatiōes que plerūq̄ nō carent clādeſtinis fraudibꝰ ⁊ donatarius pōt ꝓuidere ⁊ ſibi cōſulere ne ſit in ꝑtāte donatoris eludere donationē faciendo eā fieri apō acta ꝓut vr̄ velle tex. in. d. l. data ibi ſtatuimꝰ vt donatiōes interueniēte actoꝝ teſtificatiōe ꝯficiant ⁊ ibi id qō neceſſario ſuꝑ donatiōibꝰ apud acta cōficiendis iā ꝑdē ſtatuimus: ⁊ ſuadet rō q̄ ꝓut donatio ꝯſiſtit in mera voluntate donātis: ita ꝯſiſtat cōfirmatio donatiōis īualide in voluntate donatoris: q2 q̄ ꝯfirmat actū inefficacē cēſet nouo facere per ea q̄ hn̄r in. l. ſiq̄s priore. ff. ad treb. Et ꝓpterea nō eſt mirū ſi donator ex interuallo pōt donationē inſinuare. ⁊ ad hoc adactat ratio. d. l. fi. §. ſimiliq̄ mō. de donat. pp nup. que vult q̄ prout donatio propter nup. poteſt fieri cōſtante matrimonio multomagis poteſt inſinuari.

m ¶ Facilius enim eſt actū inutiliter factū cōfirmare ⁊ validare q̄ actū de nouo inducere vt ꝓbat text. ⁊ ibi Bal. in. l. vnica. §. j. C. de rei vxo. ac. ⁊ que. ś. dicta ſunt de donatione que requirit īſinuationē militāt ēt in terminis nr̄is: in qbꝰ inſinuatio ſilr̄ reqrit ad euitādas fraudes ⁊ ſic viget eadē rō ergo idē ius p iura vulgaria. Et ex his ꝯcludo q̄ īſinuatio q̄ fieret de dcō ꝯtu ad inſtantiaꝫ dictoꝝ Archangeli ⁊ Jacobi: nō validaret dcm̄ ꝯtū ſaltē poſtq̄. d. dn̄a elyſabet dixerit vel oppoſuerit de nullitate. d. ꝯtus pp̄ defectū inſinuationis. Nō obſtāt adducta in ꝯ̄trium q2 patent rn̄ſiones per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Nepotes repudiantes h̄ditatē patris: an poſſint conſequi bona emphyteotica ab auo acq̄ſita p filijs ⁊ nepotibus non obſtante q̄ pr̄ dictoꝝ nepotuꝫ dicta bona alienauerit.

¶ Conſilium c.

In nomie domini noſtri ieſu chriſti.

i ¶ Viſa dicta copia inſtrī ex pluribus dicendū vr̄ q̄ filij dicti Anſelmi ⁊ nepotes dicti Lazari nullum regreſſum habeant. Et primo q2 vt ꝑſupponit̄ dicti nepotes lazari non ſunt eius heredes ex quo recuſauerūt hereditateꝫ anſelmi qui fuerat heres lazari ſtipulantis emphyteoſim: nec vr̄ q̄ poſſint cōſequi rē emphyteoſim niſi ſit hr̄s per plures tex. quos allegat Bal. in auc. ſi quas ruinas. col. iij. verſ. vltimo hoc cōfirmo. vt ꝑmo tex. in. §. itaq̄ in verbo ſucceſſiōis in auc. de non alienādo. ſcd̄o text. in. §. emphyteoſim eo. tit. in verbo heredē tertio tex. eo. ti. §. neq̄ illud in verbo heredū ⁊ in verbo heredibus. quarto tex. in. §. q2 v̄o leonis in v̄bo ſucceſſores ⁊ in. §. vtrū in verbo ſucceſſores ⁊ in v̄bo tranſmittere eo. titu. ⁊ ita tꝫ Azo. in brocardis ſuis prout refert Jac. de bel. in. d. §. emphyteoſim. ⁊ eū ſequit̄ ſm eūdē bald. in. d. auc. ſi quas ruinas. idcirco cū dicti filij anſelmi recuſauerint hereditatē anſelmi in qua includebat̄ h̄ditas lazari nō vr̄ q̄ poſſint ꝯſequi. d. emphyteoſim. Quod iuuat̄ q̄ prout in filia que vltimo loco inuitat̄ requirit̄ forma ꝯtus q̄ hereditatē ſtipulātis cōſequat̄ eadē rō vr̄ militare in maſculis. ergo idē ius per iura vulgaria. Tertio ꝓbari vr̄ iſta eadē ꝯcluſio: q2 lꝫ per. d. §. emphyteoſim diſpoſitū foret q̄ emphyteoſis eccleſiaſtica non tranſiret in heredem extraneum ſed dumtaxat in filios ⁊ nepotes.

a ¶ Tn̄ ſecus hodie vr̄ dicendū. ſ. q̄ imo ēt emphyteoſis eccleſie ſui natura ſit trāſitoria ad heredem extraneum prout voluit glo. in. l. ſi tibi. x. mili. §. pactus. ff. de pac. Sꝫ qn̄ ſtipulat̄ pro ſe ⁊ filijs in re tranſitoria ad heredem extraneuꝫ cenſet̄ vt heredibus ſtipulari prout voluerūt poſt glo. bar. Bal. Ang. ⁊ Raph. Ful. ⁊ Pau. de caſ. in. d. l. ſi tibi. x. milia. alś. l. quedam. §. ſi pactus. ff. de pact. ⁊ Barto. in. l. q̄ dr̄ de verbo. obli. Si ergo emphyteoſis eccleſie eſt tranſitoria ad heredes extraneos pater ſtipulando pro filijs ⁊ nepotibus cenſet̄ ſtipulari vt heredibus per. d. theoricam in conſequētiam infert̄ q̄ ſi filij ⁊ nepotes non ſunt heredes ſtipulantis nequeant conſequi. d. rem emphyteoticam prout hoc vidimus determinatum in feudo vt in. c. j. in titulo an ag. vel filius defun. rep. hered. ⁊c. in vſibus feu. Dato autem ſine preiudicio veritatis q̄ in. d. emphyteoſi potuiſſent ſuccedere filij ⁊ nepotes etiam non heredes ſtipulantis nihilominus videtur q̄ hoc caſu non ſuccedant.

b ¶ Qr pater in emphyteoſi vr̄ q̄ poſſit filio ꝑiudicare ꝓut voluit Bal. in. d. auc. ſi quas ruinas. ⁊ in. l. j. C. per quas perſonas no. acqui. ⁊ Jmo. in. c. potuit in vltima char. de locato. adducens no. per Barto. in. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. de ope. libe. ⁊ no. per eundem Barto. in. d. l. q̄ dr̄. de ver. obl. ⁊ in. l. ſi mihi ⁊ titio. eo. ti. Et iō cum pater renūciauerit. d. emphyteoſi ⁊ illam vendiderit vr̄ q̄ preiudicauerit dictis ſuis filijs ⁊ dato q̄ non potuiſſet eis preiudicare nec predicta obſtarent dictis filijs Anſelmi.

c ¶ Tamen vr̄ q̄ eis preiudicet ꝑſcriptio longiſſimi tēporis. xxx. vel. xl. annoꝝ que currit etiam aduerſus ignoranteꝫ per tex. in. l. ſi. in fi. C. de preſcri. lon. tpis. ⁊ no. bar. in. l. j. §. hoc interdictum. ff. qō vi aut clam per. d. l. fin. ⁊. l. ſicut. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. ⁊. l. ſi partem fundi. §. ſi per fundum. ff. quemad. ſerui. amit. ⁊ facit. l. atilicinus. de ſerui. ruſti. predio. ⁊. l. ſi partem. §. j. quemad. ſerui. ami. ⁊. c. vigilanti. extra de ꝑſcrip. ⁊ notāt Bar. ⁊ Ang. in. l. j. §. ſiq̄s autem. ff. de itinere. actuq̄ priua. Jdeo cuꝫ. d. emptor bonafide poſſederit. d. rem emphyteoticam per. xxx. ⁊ forte. xl. annos videtur preclusa via dictis filijs anſelmi ad petendum. d. rem emphyteoticam obſtante exceptione preſcriptionis longiſſimi tēporis maxime. xl. annorum per. l. omnes. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. ⁊ per ſupradicta.

d ¶ Tamen his non obſtantibus puto de iure rn̄dendū q̄ dictis filijs. d. Anſelmi nō ſit penitus ꝑcluſa via extorquendi. d. rem emphyteoticā de manibus. d. emptoris ſeu ſuorū ſucceſſoꝝ. Nā dicta emphyteoſis nō fuit ꝯceſſa dicto anſelmo ſed lazaro patri ipſius anſelmi vſq̄ in tertiā generationē ita q̄ veniūt nepotes: q2 in ea emphyteoſi veniūt nepotes ēt nō h̄redes prout voluerūt Bar. Bal. Ang. ⁊ Raphe. Ful. in. d. §. ſi pactus. ⁊ Bar. in. l. iuris. §. ſi liberi. ff. de op. liber. allegās Spec. in tit. de locato. in. §. nūc aliqua in ver. clviij. Qō ⁊ voluit bar. in cōſi. incip. quidam accepit a quodam abbate alś inci. qō hec hꝫ duo dubia in ordine. cxxxij. ſm ordinē pufinū non informis. ⁊ idē tenet in alio cōſilio incip. quidā amatus ſm ordinem informis numero. lv. ſm aliū ordinē numero. clxix. idē Bald. in cōſi. mihi. ccclxxxix. incip. in primis videamus. ⁊ idē vr̄ in cōſil. ccxxij. incipien. circa qō dico. idē tenuit idem bal. in. d. auc. ſi quas ruinas. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in. l. liberti libertēq̄. C. de ope. liber.

col.vij.verſic.quero qd ſi filius.⁊ idē Imo.in.l.ꝙ dī.ij.ff.de ver.ob.in.x.col.ꝙ ⁊ voluit Pe.de anc.in conſi.cxxiiij.inci. viſis ⁊ diligenter col.vij.ibi nō dico.p.d.§.licentiaȝ.Et ſic eſt cōis opi.⁊ ita vidi pluries conſultum per celeberrimos iuris interpetres ⁊ intergerrimos conſultores dñm Joan. petrucij ⁊ dñȝ Benedictū caprā patres ⁊ dños meos.Nō ſaltem procedit ſtante cōſuetudine eccleſie concedēdi emphyteoſim ſolum vſqȝ ad tertiam generationem.Et per cōſequens non tranſeundi in heredes extraneos.

e ¶ Prout ⁊ de iure cōi ꝙ nō trāſeat in heredes extraneos tenent fere oēs prenominati doc.in locis preallegatis ⁊ gl. Bar.⁊ Bal.⁊ Pōra.in.l.ēt in prin.ſolu.ma.⁊ Bart.in. d.l. ꝙ dicitur.⁊ idem firmat Pe.de anc.in conſi.cxxxiij.incipiēte plene ⁊ ſubtiliter ⁊ in conſi.xliij.incipiēte primo de iure in prima col.⁊ idem vult Pau.de caſt.in conſilio incipiente quidā teſtator alīs viſo ſtatuto numero. clxij. ſm nouiſſimam impreſſionē cōcludēs ꝙ ſiquis ſtipulaſ pro ſe ⁊ heredibus ſuis emphyteoſim eccleſie non tranſit niſi in deſcendentes:⁊ licet nonnulli teneant ꝯtrium:tamen conſuetudo fere vbiqȝ ⁊ in ſpecie in dicta ciuitate caſtelli approbat dictam opi.⁊ conſuetudini ſtādum eſt vt dicit Bal.in.d.auc. ſi quas ruinas.⁊ bar.in auc.qui rem.C.de ſac.ſan. eccle.ita ꝙ ſaltem ſtante tali cōſuetudine ciuitatis vel eccleſia illius res vr̄ clara per ſupradicta ⁊ ſimiliter ſi illa res emphyteotica de qua agitur fuiſſet ſolita ſolum concedi in filios ⁊ nepotes:nam tunc ſi concederetur in extraneos heredes eēt alienatio que in rebus eccleſie eſt prohibita vt in titu.de rebus eccle.nōn alie.per totum in antiquis. vi. ⁊ clemen.⁊.l. iubemus.⁊ auc.hoc ius porrectum.⁊ auc.qui rem.C.de ſacroſan.eccle.militat.n.theorica indubitata que traditur in d.§.ſi pactus.ſ.ꝙ ſtipulando pr̄ pro filijs in re non tranſitoria in heredem extraneum cenſetur ſtipulari filio vt filio non vt heredi.Et ſic non obſtat ꝙ multi teneāt ꝙ emphyteoſis eccleſie tranſire poſſit in heredem extraneum per.d. §.licentiam ſuper quo ſunt opiniones hincinde:quia dicta emphyteoſis de qua agitur non erat tranſitoria in heredeȝ extraneum:preterea etiam nōnulli tenentes ꝙ emphyteoſis etiam eccleſiaſtica ſit tranſitoria in heredem extraneuȝ tenent nihilominus ꝙ ſtipulando pater pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus nō requiratur ꝙ ſint heredes inter alios Imol.in d.l.ꝙ dicitur:⁊ licet quando ſtipulatur pro ſe ⁊ filijs cenſeretur ſtipulari pro filijs vt heredibus quia in ſtipulatione ſubintelliguntur heredes.l.ſi pactum ff.de proba.⁊ filij cēſeantur expreſſi:quia ſperebantur futuri heredes : tamē qñ limitantur perſone ꝙ non tranſeat tertiam generationeȝ videtur ꝙ non habeatur conſideratio heredum ex quo conſtat ꝙ ſtipulans ⁊ cōcedens noluerunt tranſire in heredeȝ extraneum.Ideo forte tūc etiam retenta dicta opi.ꝙ.d.§.licentia ex toto corrigat.d.§.emphyteoſim etiam circūſcripta omni ꝯſuetudine nō cenſeaſ ſtipulata vt heredibus. Et iō doc.ſupra recitati indifferenter tenent ꝙ nō requiratur ꝙ filij ⁊ nepotes ſint heredes.Nec obſt.ꝙ in.d.§. emphyteoſim exprimiſ de heredibus:q: ibi vr̄ ſumi verbum heredibus pro heredibus ſanguinis put ſumitur in feudo.vt in c.vnico.§.hec quoqȝ.de ſucceſ.feud.⁊ in.c.vnico.de fratribus a capitaneo inueſtitis.⁊ in.c.j.§.pe.ō lege Corradi.⁊ in c.j.de eo qui fecit fidem agnatis in vſibus feu. cum multis ſimilibus facit.l.ex facto.§.ſi.ff.ad trebel.

f ¶ Quidā.n.ſunt heredes ſanguinis quidā heredes hereditatis dicit Inn.in rubri.de iure patro.⁊ Bal.in.c.j.in ſi. de eo qui ſibi ⁊ heredi.ſuis ma.⁊ femi.⁊ in quodā ſuo conſilio ꝙ incipit premiſſis verbis ſtatutoꝝ.Et inſup lȝ ibi ꝓhibeatur conceſſio in emphyteoſim vltra ſcōm heredē non autē prohibetur eam concedi pro filijs ⁊ nepotibus nō heredibus videbatur.n.ꝙ tranſiret in omnes heredes vel in omnes deſcendentes ſi ſint heredes.Et hoc velit remouere ille tex.non aūt ꝙ non poſſit pr̄ ſtipulari filijs etiam non heredibus.Item forte ſi emphyteoſis conceditur ſimpliciter cenſeatur conceſſa in ſcōm heredem tñ deſcendentē: ita poſſet intelligi tex.d.§.emphyteoſim ⁊ ſequentium qui ſupra adducti fuerunt:ſed qñ ſtipulatur pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus no requiraſ ꝙ ſint hr̄des ⁊ procedāt dicta ſupra.Et per ꝯñs dicta emphyteoſis deuoluta fuit ad filios anſelmi non ob.ꝙ recuſauerint patris hereditatem.

g ¶ Nec ob.ꝙ in filia requiriſ ꝙ hēat hereditatē imo facit pro nam ex quo ꝓmiſit de filijs maſculis ⁊ nepotibus ⁊ in filia requirit ⁊ ſpecificat ꝙ ſuā habuerit hereditatē in maſculis cenſetur illud nō requiri:q: qui de vno dicit de alio negat.l.cū pretor.de iudi.c.nonne.de preſum. maxime q: ſi ꝯdentes voluiſſent ꝙ idē requireref in maſculis ſufficiebāt dicere habuerint.facit qō no.Bar.in.l.ſi.ad trebel. ⁊ ꝙ habetur in.l.plautius.de aur.⁊ ar.leg.Nec ēt ob. ꝙ pater eoꝝ alienauit dictā rē emphyteoticam:q: anſelmus filius lazari pater iſtorum nepotum non potuit preiudicare filijs.licet.n.ſit non mediocri dubiū vtrum pater primus ſtipulator poſſit preiudicare filijs alteri concedendo vel repudiādo circa ꝙ Bar.in.d.l.iuriſiurādi.§.ſi liberi vult ꝙ nō in illa qōne qua querit an filia iſtituta in re certa ⁊ iuſſa plus de bonis patris non petere perdat ius petendi portionem contingentē ſibi in rebus emphyteoſis:⁊ in.l.j.C.p quas perſonas no.acqui.vult idem qñ non queritur ex pecunia patris.Et ſm predicta anſelmus qui pecuniaȝ nō expoſuit non potuit filijs ꝑiudicare:tñ multofortius non potuit q: ipſe non queſiuit emphyteoſim ⁊ ſic filij non hñt eius ꝑſione:ideo eius geſta filijs nō preiudicauit per ea que hñr in.l.diui fratres.de iure patro.⁊ in.l.j.de interdi. ⁊ releg.p Bar.Et hoc caſu ceſſant omnes rationes que allegātur ꝙ pater poſſit emphyteoſim auferre filijs que adaptantur ad patrem primum ſtipulatorem. Laus deo.

¶ Filie an cēſeanſ poſite in cōditione:ita ꝙ excludāt ſubſtitutum.Iteȝ donatio de bonis reſtōni fideicōmiſſi ſubiectis facta an ſubſiſtet.

¶ Conſilium. cj.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti.¶ Licet in hac cōſultatione videaſ prima facie dicēdū ꝙ dictus Bartholomeus non ſuccedat in dictis bonis que obuenerunt dicto petro ⁊ ſucceſſiue dcō frāciſco.Sed dicta bona deueniant ad agnetem vel ad hoſpitale:nā ꝯſtat ꝙ de iure.d. Franci.ſuccedit ab inteſtato dcā agnes eius ſoror carnalis cū dictus Bartholomeus ſit in vlteriori gradu nec ſit filius fratris vel ſororis auc.ceſſante.⁊ ſeq.C.de leg.heredi.⁊.l.ij.§.hereditas.ff.eo.ti.

a ¶ Teſtatrix aūt poſuit filios maſculos in cōditione nō aūt eos ſubſtituit ⁊ filij poſiti in conditione nō cenſenſ inuitati ſm magis cōem opi.gl.⁊ doc.in.l.lucius.l.vltimo.ff.de hredi.inſti.⁊ in.l.filiusfa.§.cū quis.de leg.j.in.l.ſi cū dotem in prin.ff.ſolu.ma.⁊ in.l.j.C.de condi.inſer.vbi ſuper hoc articulo late ſcripſi:cenſetur aūt poſuiſſe eos in conditione vt poſitis in cōditione cōſeruaret ius legittimaꝝ hereditatū.l.vel ſingulis.de vulg.⁊ pup.⁊.l.qui duos.eo.ti.⁊.d. l.lucius.in ſi.cum ſua glo.⁊ no.doc.ibi.⁊ in.l.pe. C.de impuberū.⁊ in.l.hr̄des mei.§.cum ita.ff.ad trebel.⁊ in.d.§.cū quis ſm hanc opi.cōem ſi nō eſſet ille ver. non ꝑiudicādo in hoc ⁊c.qui imediate ſubditur poſt ſubſtitutionē claruȝ eſſet ꝙ nō veniret Bartholomeus ad bona dicte teſtatricis obuenta dcō Franciſco.Sed forte locus eſſet ſubſtōni facte de hoſpitali per ea que habentur in.d.§.cum ita.⁊.d.l. pe.vtrum auteȝ tunc veniſſet hoſpitale an vero dcā agnes non eſt pñtis diſcuſſionis.Sed vigore dicti verſi.nō preiudicando in hoc non videtur ꝙ ſit inuitatus dictus Bartholomeus ad fideicommiſſum.

b ¶ Quia vr̄ reſeruatū ius ſuccedendi ab inteſtato dictis petro bonauēture Bartholomeo.⁊ eoꝝ filijs vt denotāt illa verba in ſuccedēdo inuicē:nā per fideicōmiſſum nō ſuccedunt inuicē ſuccedunt teſtatrici.p.l. coheredi.§.cū filie.ff. de vul.⁊ pup.⁊ facit qō no.Bal.in.l.ſi.C.de ſac.ſan.ec.circa articulum an verbū ſuccedēs ſit directuȝ vel cōe in quo articulo Jo.an.in.c.ſi pater.de teſta.lib.vj.tȝ ꝙ eſt directū Bar.auc.in.l.centurio.de vul.⁊ pup.tȝ ꝙ eſt cōe per.c.raynutius.de teſt.ipſe aūt Bal. pro cōcordia diſtinguit ꝙ aut dcm̄ verbū ſuccedat refertur ad bona vt q: dicat teſtator ſi filius meus deceſſerit bona mea ſuccedant titio tūc eſt verbum cōe ſi aūt refertur ad ꝑſonā inſtituti vt q: dicaſ ſuccedat filio meo.⁊ tūc ſit directuȝ ex quo per ſubſtōnē fideicōmiſſariā nō ſuccediſ inſtituto ſed teſtatori per.d.§.coheredi ſm eū.Sȝ in caſu nr̄o v̄bū ſuccedēdo referſ ad ꝑſonas nō ad bona merito nō importat ſubſtōnem fideicōmiſſariam:ſȝ directa ſucceſſionē:put eſt ſucceſſio ab inteſtato p quā habent ſuccedere vnus alteri ꝓ quo ⁊ ſcōs vrgēt v̄ba ſequētia ibi voluit ad eos ꝑuenire ſȝ iuris diſpoſitionē iuris.n.diſpō vocat eos inuicē ab inteſtato nō autē diſponit ō ſucceſſiōe ex fideicōmiſſaria ſucceſſiōe niſi qtenꝰ diſpōit

dicta

dicta teſtatrix vel codicillatrix: ideo dicta verba ſm iuris di
ſpoſitionē nō vr̄ ꝙ poſſint referri niſi ad ſucceſſionē abin-
teſtato vel ſaltē ſi importarent ſubſtōnem fideicōmiſſariā:
tunc dicta verba important ꝙ per fideicōmiſſariā ſubſtitu
tionem deferat hereditas ſm ordinem ſucceſſionis abinte-
ſtato. ⁊ ſic per fideicōmiſſum inuicē ſuccedant prout ſucce
derent abinteſtato ex iuris diſpoſitione ſed abinteſtō non
ſuccederet dictus Bartholo. ſed dicta agnes vt ſupra dcm̄
fuit merito nec ſuccedat ex ſubſtōne fideicōmiſſaria ſed ſi
ſubſtō fideicōmiſſaria cenſeſ facta tunc ex ipſa ſubſtitutio-
ne vr̄ ꝙ ſuccedat dicta agnes. Licet enim fuerint poſiti in
conditione filij maſculi ad excludendū hoſpitale: tamen in
verſiculo non p̄iudicando dū loquiſ de ſucceſſione ⁊ ipſa
codicillatrix vult hr̄ditatē ad eos p̄uenire vr̄ loqui genera-
liter de filijs dicendo ⁊ filijs eorū non dicendo ⁊ filijs eoꝝ
maſculis ⁊ ſub verbo filijs ſolent comprehēdi ēt filie: quia
maſculinum regulariter concipit femininum. l. j. ⁊ l. pronū-
ciatio. de ver. ſigni. tres fratres. de pac. cum ſi. ⁊ maxime cū
agatur de fauore filiorum. Igitur verbum filijs vr̄ ampliā-
dum per iura vulgaria ⁊ ſic tenendo ꝙ filij inuitentur per
verba illius ver. nō p̄iudicādo ⁊c. inuitenſ ēt femine ⁊ pxi
miores ſm ordinem ſucceſſionis ab inteſtō per ea que hr̄
in. l. cū ita legaſ. §. in fideicōmiſſo. de le. ij. ⁊ in. l. pero. §. fra
tre. eo. ti. ⁊. l. ſi. C. de ver. ſig. ⁊ ꝙ per Raph. cu. in. l. gallus.
§. ⁊ quid ſi tantum. ff. de libe. ⁊ poſthu.

c ¶ His tn̄ minime refragātibus ꝯtriū puto aperta fronte cō
cludendū: nā dicta teſtatrix expreſſit ꝙ volebat ad eos. ſ. pe-
trum bonauenturā p̄uenire per que v̄ba inducit fideicom
miſſum. l. ⁊ eo modo. de le. j. ⁊. ij. C. cōia de leg. ⁊. l. verbum
volo. C. de fideicō. ⁊ inſti. eo. ti. §. ſi. ꝯcurrit ꝙ multi tenent
ꝙ filij poſiti in conditione cenſeanſ per fideicōmiſſum in-
uitati in qua opi. fuit originaliter Oldr. in. l. j. de condi. in-
ſer. put ibi refert Salyc. dicens ꝙ putat eā veriorem: lz tn̄
relinquat cogitandum quando ſubſtitutio fit extraneo qñ
aūt fit filio firmat ſimpliciter hanc partem: hanc ēt partē ge
neraliter dicit eſſe veriſſimā Pō. in. d. l. ſi cum dotē in p̄nc.
Item Pau. de ca. in. d. §. cum quis refert Bald. in. d. l. j. de
condi. inſer. in lect. antiqua per pulchras rōnes. ⁊ dicit ꝙ
hec opi. ſemper ſibi placet ⁊ ſi haberet conſociū conſuleret
pro hac parte idē ꝯſulerunt pleriqꝫ docto. in. d. §. cum qs. ⁊
in. d. l. lucius ſiſr Pau. de caſ. in. l. cū acutiſſimi. C. d̄ fidei-
cō. dicit ꝙ pluries fuit requiſitus pro ꝯtria pte ⁊ noluit con
ſulere ⁊ hanc partē dr̄ ꝯſuluiſſe Bal. in quodam ſuo conſi
lio incipiē. Pe. heredē ⁊ Pe. de anch. in alio conſilio inci.
cōtra Philippū ⁊ ego vidi conſiliū dn̄i Mariani ſuꝫ. ſenē
ſis ſuo tpe doct. famoſiſſimi in quo firmabat hanc partem ⁊
allegabat pro hac parte ꝯſuluiſſe Raph. Ful. ⁊ Pau. de ca.
⁊ dn̄m Anto. de roſel. ⁊ plures alios quos nominabat ⁊ in
alijs duabus alijs cauſis in quibus fuit ꝯſultus vidi conſi.
modernoꝝ doc. tenentiū hanc partem ⁊ allegabant plures
moderniores hoc idēꝫ firmare Benedictus ēt de plumbi.
in repe. d. l. ſi cum dotēꝫ in prin. tenuit filios poſitos in cō
ditione cenſeri tacite inuitatos ex diſpōne. l. ex cōiecturata
mente teſtatoris. Et lz in ꝯtrium ſit magis cōis opi. tamen
prebet nō leuē coniecturam poſitio in conditione ad exclu
ſionem ſubſtituti ꝙ ipſi liberi poſiti in ꝯditione cenſeantur
tacite inuitati adeo ꝙ lz ea ſola ſm cōem opi. non ſit ſuffi-
ciens ad inducendū tacitum fideicōmiſſum iuncta alia cō
iectura que de per ſe non foret ſufficiēs ad inducendū fi-
deicōmiſſum. Tamen ſimul iuncte operantur ꝙ reſultet fi-
deicōmiſſum put hec theorica ſumiſ ex dictis Bar. in. l. cē
turio in penul. char. in ver. quero vlterius quid ſi teſtator.
Et idem in ſimili caſu apud mutinam conſului in caſu autē
noſtro ipſa codicillatrix diſpoſuit in codicillo ꝙ nolebat in
ſubſtōnem preiudicare dictis Petro bonauēture ⁊ Bar-
tholomeo ⁊ eorūꝫ filijs in ſuccedendo adinuicem per que
verba reſultat nō leuis cōiectura ꝙ voluerit predictos in-
uitare ad portionem decedentium ſine liberis maſculis ꝙ
⁊ clarius demonſtrat per verba ſequentia ꝙ voluit ad eos
peruenire: ⁊ lz maſculinum ſoleat concipere femininū. Tn̄
ex quo filij maſculi ſunt poſiti in conditione ⁊ non filie fe-
mine coniecturanda eſt mens teſtatricis ꝙ voluerit ſolos
maſculos poſitos in conditione inuitare ad dictum fideicō
miſſum. nam ſi ſole filie ſupereſſent conſtat ꝙ hoſpitale eis
preferreretur ⁊ tn̄ filij maſculi ſuperſtites preferunſ hoſpi-
tali. ⁊ ēt dicti tres inſtituti: ita ꝙ predicti poſſunt niti ex re
gula. l. de acceſſionibus. ff. de diuer. ⁊ tem. preſcrip. dicendo
ſi vinco vincētem te: ergo te vinco ⁊ propterea non eſt ve-
riſimile ꝙ ipſa codicillatrix voluerit inuitare filias feminas
ad excluſionem hoſpitalis vel filiorū maſculoꝝ ſeu dicti bar
tholomei vel alioꝝ nominatoꝝ in teſtamento ⁊ codicillis ⁊
cōſtat ex predictis ꝙ apud mentē teſtatricis eſt materia dif
ferens inter maſculos ⁊ feminas ex quo totiens fecit men
tionē de filijs maſculis ⁊ nunq̄ de filiabus feminis ponē-
do illos in conditionibus ⁊ non feminas.

d ¶ Et in materia differenti inter maſculos ⁊ feminas ma-
ſculinum non concipit femininūꝫ vt no. Bar. in. l. j. de ver
bo. ſig. ⁊ Bal. ⁊ doc. in. l. quicunqꝫ. C. de ſeruis fug. ⁊ Inn.
in. c. generali de elec. lib. vj. Ideo verbum filijs poſitum in
d. ver. non preiudicando ⁊ relatiuūꝫ eos maſculini generis
non concipiant feminas. Preterea ⁊ clarius in. d. ver. po-
nitur relatiuum dictis ꝙ relatiuum in principio poſitū re-
ferendum eſt ad petrum bonauenturam ⁊ bartholomeum
⁊ filios eoꝝ qꝛ verbum in principio poſitum ad alia ſequen
tia refertur. ar. l. ſiquis ex argentarijs. §. ſi initium tabularū
ff. de edendo. ⁊. l. iij. §. ſi filius. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ ꝙ habe-
tur in. l. ſi idem cum eodem in ſi. ff. de iuriſ. om. iu. Sed ſu-
pra dixerat de filijs maſculis: ideo per dicta verba dictis fi-
lijs ſolum comprehendanſ filij maſculi: ⁊ ſic multa concur
runt ꝙ cenſeanſ inuitati ſolum maſculi ⁊ non femine.

e ¶ Nec obſtant adducta in ꝯtrium: non enim obſtat ꝙ prio
loco dicebatur ꝙ filij vel alij poſiti in conditione non cen-
ſeantur tacite inuitati per fideicommiſſum: qꝛ licet ex eo ſo
lo ꝙ eſſent poſiti in conditione nō reſultaret fideicommiſ
ſum quo ad ipſos tamen iunctis verbis ſequentibus ſu-
pra ponderatis demonſtratur aperta teſtatricis ꝙ voluerit
ipſos poſitos in conditione ſubſtituere maxime per illa ver
ba ꝙ voluit ad eos peruenire vt ſupra deductū eſt facit vl-
tra predicta. l. fideicommiſſa. §. hec verba. de le. iij. Nec ob-
ſtant illa verba ſequentia ſm iuris diſpōnēꝫ: qꝛ poſſunt in
telligi ꝙ vocentur ex fideicommiſſo ſm iuris diſpoſitionē
hoc eſt ꝙ licet plures maſculi ſuperſint nō ſemper omnes
pariter admittantur: ſed vocentur proximiores ſm ordinē
ſucceſſionis ab inteſtato per ea que habentur in. d. §. fidei-
commiſſo. ⁊ in. d. §. fratre. ⁊ in. d. l. ſi. C. de verb. ſig.

f ¶ Et inſuper dictio ſm non facit conditionem prout no.
Bar. Bal. Rapha. in. l. cum qui. §. iulianus el. ij. ff. de con-
ſti. pec. per text. ibi ⁊ facit. c. abbate. de ver. ſig. ⁊ idem in ſi-
mili dicit conſuluiſſe Pau. de ca. in. l. admonendi poſt p̄n.
ff. de iureiur. Nec obſtant illa verba in ſuccedendo ad inui
cem: qꝛ lz ſtricte loquēdo per fideicōmiſſūꝫ nō ſuccedatur
rogato: ſed teſtatori tamen large loquēdo etiā poſſunt dici
ſuccedi ad inuicem per fideicommiſſum.

g ¶ Et maxīe qꝛ fideicōmiſſarius hꝫ ab hr̄de rogato iura ve
lia. l. j. in prin. ⁊. l. reſtituta cum ſi. ff. ad treb. ⁊ ponitur in lo
cum heredis. l. qui quadringenta. eo. ti. Vn̄ ſatis poteſt di
ci ꝙ fideicōmiſſarius ſuccedat in locū heredis put dr̄ ſuc-
ceſſor in dn̄iō ⁊ in bn̄ficio: lz ſucceſſor nihil habeat a p̄ceſ-
ſore ſed hēat a ſupiore ⁊ verbū ſuccedat ꝯuenit ēt fideicō-
miſſo. naꝫ bar. in. d. l. centurio dicit ꝙ verbum ſuccedat eſt
verbū cōe ⁊ ſic pariter adapteſ ad fideicōmiſſūꝫ: prout ad
directam ſucceſſionē per caſum. c. raynutius. de teſta. ⁊ facit
l. non tm̄ in primo. ff. de fideicō. lib. ⁊. d. l. reſtituta. §. ſi. cum
l. ſeq. Et dicta verba ſuccedendo inuicē pn̄t intelligi ꝙ in
uicem ſuccedant in hereditate ſeu in dictis bonis eiſdē re
lictis que voluit ad eos peruenire.

h ¶ Ille aūt q ſuccedit ab inteſtato non ſuccedit ex v̄a ⁊ ex-
preſſa volūtate teſtatoris: ſꝫ ex tacita ⁊ ficta volūtate. l. con
ficiunſ in ſi. prin. ff. de iure codi. Pro quo faciūt verba il a
codicilloꝝ portionē eiſdem relictā: nam verbum eiſdēꝫ refe
rendum vr̄ ad petrum bartholomeūꝫ ⁊ bonauēturam ⁊ ad
eoꝝ filios. ⁊ maxime qꝛ de filijs magis pxime premiſerat ⁊
clā in fine poſita vel ad omnia precedentia refertur. l. talis
ſcriptura. de le. j. ⁊. c. ij. requiris. ⁊. c. inquiſitioni. de app. vel
ad magis pxima. d. l. ſi idem cū eodē in ſi. facit. l. cum dela-
tionis. §. aſinam. ibi pxima copulata ſuccedant. ff. de fund.
inſtru. Et ſic ipſa teſtatrix. preſupponit portionē filijs reli
ctā nō aūt reſeruatā per ſucceſſionē ab inteſtato: ⁊ ſic decla
rat in caſu iſto id de quo alio non appente dubitat Bar. in
d. l. centurio chart. pe. d. ver. quero vlterius quid ſi teſtator
vꝫ quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortē inſtituti ⁊ ſuorū
filioꝝ verū filij cenſeantur inuitati: qꝛ ipſi filij cenſeanſ ro-
gati pro quo ēt faciebant verba precedentia ibi hereditas
petri bartholomei ⁊ bonauenture ⁊ ſuorum filiorum ⁊c. de
ueniat ⁊c. Et ſic ſubſtituit etiam in hereditate filiorū: ergo
filijs ſubſtituit ⁊ ſic filios onerat ergo ⁊ honorat per dicta

ſupra. Remanet ergo cõcluſio ꝙ dicta agnes nõ ſuccedit in dictis bonis: ſed in eis ſuccedit dictus Bartholomeus vȝ in portione que deuoluta fuit ad dictũ Franciſcuȝ: q̃ deceſſit ſine liberis detracta: tamẽ trebellianica in qua cõputant fructus pcepti iudicio teſtatricis per. l. fideicõmiſſaria in p̃n. ff. ad tre. q̃ veriſiſr abſorbet totã trebellianicam.

a ¶ Circa ſcõm aũt queſitũ: nõ eſt locus ꝓbabili dubitationi. eſt. n. caſus legis clarus ꝙ ſi ꝑ h̃rdẽ ſub ꝯditiõe rogatuȝ de reſtituẽdo hereditatẽ ſit pendẽte ꝯditione alienatio de rebus ſubiectis reſtõni dicta alienatio eueniẽte poſtea conditione nullius eſt momẽti in p̃iudiciũ fideicõmiſſarij. l. ſi. §. ſinaũt ſub cõditione cum ſequentibus ⁊ auc. res que. C. cõia deleg. Et ſup caſu legis nulla eſt ꝯtrarietas. l. ancille. C. de furtis. ⁊. l. illã ver. de mõ. C. de colla. Preterea dict⁹ bonauentura ſȝ thema ꝓpoſitũ donauit iura ſua nõ donauit bona hereditaria: ſȝ iura donãtis erãt ſpalia apud eũ ita ⁊ apud donatariũ. ar. l. ex vectigali. ff. de pig. cũ ſi. ad h̃ tex. in l. ij. in p̃n. de h̃rdi. vel act. ven. ⁊ inſup q̃ſi vendiṫ vel donaṫ h̃rditas defuncti vendiṫ vel donaṫ ea ꝯditione tacita ſi nõ exprimiṫ ꝙ ſoluanṫ onera hereditaria. d. l. ij. §. illud. §. ſicuti. §. ſiue. ⁊. §. cum q̃s in ſiṫ. Jdcirco donatio p̃dicta nihil nocet dcõ bartholomeo quominus ꝯſequaṫ dcm̃ fideicommiſſum ꝑut ſi donatio nõ fuiſſet facta. Laus deo.

¶ Fideicõmiſſum conditionale: an cenſeatur remiſſuȝ per diuiſionem factam inter coheredes adinuicem ſubſtitutos cum clauſula de non veniendo contra.

¶ Conſilium. ciij.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Licet in hac cõſultatione videatur prima facie dicendum ꝙ per dictam cõuentionẽ cenſeatur preiudicatum fideicõmiſſo ꝙ prout p̃ſupponitur alr̃s deberetur dcõ Bartholomeo ꝑut p̃ridie cõſului: nam conuenit iter dictas ptes ꝙ bona de quibus agitur forent cõia inter dictas ptes pro dimidia pro qualibet ptevȝ pro dimidia ſint Frãciſci ⁊ Agnetis ⁊ pro dimidia, ſint dicti bartholomei ⁊ cõuenerunt ꝙ inter eos fieret diuiſio bonorũ cõium dein de ꝓmiſerunt inuicẽ attendere ⁊ obſeruare ⁊ nõ contrafacere vel venire: ſed dictus bartholomeus exigeret dictũ fideicõmiſſum nõ eſſent dicta bona cõia pro dimidia ꝑ qualibet q̃ſi dictus bartholomeus h̃ret vltra dimidiaȝ ⁊ dicta Agnes ⁊ heres dicti Franciſci nõ haberent dimidiã dictorum bonorum cõium: iõ veniret dictus Bartholomeus ꝯ dictam conuẽtionẽ ꝑpterea nõ poſſit petere dcm̃ fideicommiſſum ⁊ petendo incidat in penã dcẽ conuentionis prout ⁊ vr̃ ꝓbare tex. in. l. qui rome. §. duo fr̃es. de ver. ob. vbi fuit lata ſnĩa ꝙ per diuiſionẽ factaȝ inter coheredes cenſeatur remiſſum fideicõmiſſum ꝯditiõale: ita ꝙ ſi alter eorũ petijt fideicõmiſſum purificata ꝯditione in eius cõmodum incideriṫ in penã cõuentã in ꝯtractu diuiſionis contrauenientẽ ꝯ ⁊ ꝙ ille inciderit in penã q̃z cenſeatur remiſſum fideicommiſſum voluit ibi glo. ⁊ etiam Dy. ⁊ ꝙ voluit Gui. in. l. qui cum tutoribus. ff. de tranſac. prout refert Bart. in. d. §. duo fratres. idem voluit ibi Ang. vbi fideicõmiſſum eſt reciprocum ⁊ equalȝ hincinde ſecus alr̃s ſm̃ eum qui eandẽ diſtinctionem fecit in cõſi. cclxxxvj. incipiente pro deciſione: ſed in caſu noſtro fideicõmiſſum erat reciprocum tpe cõuentionis ⁊ equale inter Bartholomeum ⁊ Franci. merito ⁊c. Bal. etiam in. d. §. duo fratres tenent eandem opi. cũ quadam tñ modificatione ⁊ hanc partem tenent Dyn. Guil. ⁊ Ray. de forli. in. d. l. qui cum tutoribus ſi fuit adiecta clauſula de non veniendo contra ⁊c. Bal. ẽt in. d. §. duo fratres tenent hanc partem cum quadam tamen diſtin.

a ¶ His tñ nõ ob. ꝯtrium vr̃ de iure dicendum vȝ ꝙ dcã cõuentio nõ generet p̃iudiciuȝ dicto fideicõmiſſo: nã lȝ nõnulli teneant ꝙ per diuiſionẽ cum clã de non veniendo ꝯ cenſeatur remiſſa ſpes fideicõmiſſa cõditionalis: ita ꝙ eueniente conditione repellatur fideicõmiſſarius volens petere bona diuiſa vigore fideicõmiſſi tamen Bart. in. d. §. duo fratres. reprobat dictam opinionem q̃z illa clauſula generalis nihil cõtrafacere poſita in diuiſione refertur ad ea que veniunt ex natura cõtractus diuiſionis q̃z verba interpretantur ſm̃ naturam ꝯtractus ſup quo interponunṫ. l. ſi ſtipulatus. §. verum. ff. de vſuris. ⁊. l. damni. verſ. ⁊ ꝙ in ſtipulatione. ff. de dã. infect. Sȝ natura diuiſionis nõ ẽ excludere ſue futuri fideicõmiſſi. l. cũ p̃r. §. h̃rditatẽ. ff. õ le. ij. ergo ⁊c. ſm̃ eũ ꝙ ⁊ voluit Bal. in. d. l. qui cũ tutoribus niſi ex coherentijs ſeu ꝯiecturis ꝓbeṫ oppoſitum. argu. l. procula. ff. de proba. ⁊. l. apud celſum in p̃m. ff. de exceptio. doli ſm̃ eum ſed in caſu nr̃o ceſſant hmõi coherentie ſeu coniecture merito ⁊c. idẽ ẽt tenent Pau. de caſt. in eadem. l. qui cũ tutoribus niſi verba fuerint ita late concepta ꝙ nõ patianṫ reſtrictionem: ita etiam tenet Jmo. late ꝓſequendo hunc articulum in. d. §. duo fratres. reſpondendo ad rões adductas pertinẽtes ꝯtriã opi. ⁊ pro hac op. vr̃ tex. in. d. §. duo fratres tenendo ꝙ ibi fuit male iudicatũ ⁊ ꝑpterea merito dubitabaṫ de pena an eſſet cõmiſſa quã opi. tenuit Pe. de bellapttica. ibi ⁊ in. d. l. qui cũ tutoribus ſm̃ Bar. ibi qui idem tȝ ꝙ ⁊ tenent Jac. de are. ⁊ Jac. but. ⁊ cõiter tenetur ꝑut dicit Saly. cum ea tranſiens in. d. l. qui cũ tutoribus. ⁊ in. l. tres fratres. ff. de pact. ⁊ eam late proſequitur Bal. in. d. l. cũ tutoribus dicens eſſe ſuſtentabilem.

b ¶ Et ſic eſt cõis opi. ꝙ in. d. §. duo fratres fuerit male iudicatũ ꝙ cenſereṫ remiſſum fideicõmiſſuȝ adeo ꝙ illud petens cenſeatur veniſſe ꝯ ꝯtrũ diuiſionis in quo partes appoſuerant clãm ſe nihil facturos ꝯ diuiſionẽȝ ꝑut probat aperte ille tex. pari rõne vr̃ dcm̃ in caſu noſtro in quo ſimpliciter ꝯuentũ eſt ꝙ dicta bona ſint cõia pro dimidia inter dictas ptes: lȝ promiſerint poſtea attendere ⁊ obſeruare ⁊ nõ ꝯfacere vel venire ⁊ tantofortius q̃z nõ ſunt verba vr̃a ꝑut ſunt in terminis. d. §. duo fr̃es ꝑut ergo cõcedens partẽ bonorũ per diuiſionẽ ⁊ promittens nihil ꝯ eã facere nõ cenſeṫ venire ꝯ dictã conuentiõem petẽdo dcã bona. vt ſ. conceſſa vigore fideicõmiſſi poſtea purificati: ita ⁊ pari ratione ꝙ bona ſint cõia ptib⁹ pro dimidia pro qualibet ⁊ ꝓmittẽs nõ venire ꝯ nõ cenſeaṫ venire ꝯ ꝯuentionẽ ſi fideicõmiſſo poſtea purificato petit fideicõmiſſum ſibi reſtitui ⁊ ꝯñr petat vigore dicti fideicõmiſſi bona ſibi reſtitui. ⁊ maxime. q̃z nõ offendunṫ v̓ba dcẽ ꝯuentionis q̃ fuerũt ꝙ eẽnt cõia: ⁊ cõia fuerũt poſt dictã ꝯuẽtionẽ vſq̧ ad reſtitutionẽ fideicõmiſſi nec dictũ fuit ꝙ ꝑpetuo eſſent dictaȝ ptiũ pro dimidia ꝑ qualibet intelliguntṫ ergo ꝙ eſſent inter dictas partes cõia rebus ſic ſe h̃ntibus. ar. l. continuus. §. cuȝ quis in ſi. ff. de ver. obl. ⁊. c. quẽadmodum. extra de iureiurã. ⁊ in canone ne quis. xxij. q. ij. ⁊ in. l. ꝙ ſeruius cũ ſua gl. ff. de cõdi. ob cãm. ⁊ pro hac parte poteſt adduci ẽt ſupradicta opi. Ang. attento ꝙ dicta conuentio fuit fcã ẽt cum agnete que nõ fuit vocata ad fideicõmiſſum. ⁊ per ꝯñs ſm̃ ſententiam Ang. q̃ntum ad eã nõ cẽſeṫ renunciatuȝ fideicõmiſſo ſm̃ diſtinctionẽ Ang. ⁊ per ꝯñs nec ẽt q̃ntum ad dcm̃ Fran. cenſeaṫ fideicõmiſſum renunciatum ex quo verba ad vtrunq̧ pariter referunṫ: ergo debent quo ad eos p̃ter terminare. ar. l. iã hoc iure. ⁊. l. luci⁹. ff. de vulg. ⁊ pupi. ⁊. l. in teſtõ. C. de teſta. mil. ⁊. l. ſi. C. de ſnĩa. itẽ ad hãc ptẽ trahi põt opi. bal. in. d. §. duo fr̃es. quatenus vult ꝙ opi. Bar. pcedat ſi poterat alr̃ q̃ vigore fideicõmiſſi venire ꝯ diuiſionẽ. attẽto ꝙ in cõuentione de qua ad p̃ns agiṫ ꝑlã hincinde fuerãt cõuẽta ꝯ que nõ veniṫ per petitionẽ fideicõmiſſi ita ꝙ dicta clã de nõ veniẽdo ꝯ neceſſario refeṙ ad aliõ q̃ ad fideicõmiſſum nec v̓ba ſunt talr̃ cõcepta ꝙ nõ pati poſſint reſtrictionẽ maxime cũ ſint indefinite nõ vlr̃ concepta ⁊ ſic opi. Paul. de ca. in. d. l. q cũ tutorib⁹ eſt pro hac pte nec coherentie circũſtantie vel cõiecture ſuadẽt remiſſionẽ fideicõmiſſi, ⁊ ſic cõcordat opi. Bal. in. d. l. qui cũ tutoribus q̃nimmo coherentie ⁊ circũſtantie iuuant hanc partẽ attẽto ꝙ dicte ptes fecerunt inuicẽ refutationẽ ⁊ liberationem ab oĩbus ⁊ ſingulis que hincinde peti potuiſſent quacũq̧ de cã vſq̧ ad diẽ xxiij. Februarij. Mcccclxxiij. ⁊ pluries repetierunt dicta verba vſq̧ ad dcm̃ diem ergo a ꝯtrio noluerũt liberari adinuicem de debitis vel debendis poſtea.

c ¶ Nã ẽt in ꝯtctibus militat argumẽtũ a ꝯtrio ſenſu. l. iter ſo cerũ. §. cũ inter. ff. de pac. do. l. cũ qui ita. §. q ita. ff. de v̓. obl. ergo ſpes dicti fideicõmiſſi ꝯditionalis nõ vr̃ fuiſſe remiſſa pro quo ẽt vrget clã dci ꝯct⁹: vȝ declarãtes tñ ꝙ ſi veniret caſus ſubſtõnis ⁊ fideicõmiſſi facti per dictaȝ. d. Bartholomeã iter dictas ptes vel eoꝝ deſcẽdẽtes dcã donatio remaneret in eius vigore ⁊c. Et ſic ptes vĩr per dicta v̓ba cõſideraſſe caſum dicti fideicõmiſſi ⁊ ſubſtõnis purificate futurum eẽ effectualr̃ ⁊ ꝯñr deduciṫ intentio ipſoꝝ ꝯtentiũ noluiſſe renunciare dicto fideicõmiſſo. reſtat igitur ex his cõcluſio ꝙ dicta conuentio non preiudicat dicto fideicõmiſſo in totum vel in partem per que patet reſponſum ad adducta in contrarium. Laus deo.

¶ Frater

¶ Frater habens bona cōmunia cū fratre ⁊ nepotibus ex alio fratre:inſtituit heredē filiū fratris viui ⁊ in dicto teſta mento reliquit ſue filie vſumfructum omnium bonorū ca rini ⁊ caſtellutij ſi vidua remāſerit:an dicta filia que reman ſit vidua poſſit petere vſumfructum omnium predictorum bonorum :poſito ꝙ dictus teſtator in dictis bonis non ha bebat niſi quartam partem.

¶ Conſilium ciij.

In nomine domini noſtri ieſu chriſti.

¶ Uꝛ primo aſpectu dicēdū
a ꝙ nō debeat vſufructꝰ in dictis poſſeſſio nibus carini ⁊ caſtellutij relictꝰ dñe.d.Dori ce niſi ꝓ quarta que quarta pꝫ proprietatis dictarū poſſeſſionum ptinebat ad dictum teſtatorem.

a ¶ Nā qñ qs legat rem cōem cenſeſ legare partem ſuam vt notaſ ꝑ doc.cōiter dē.in.l.ſerui electiōe.§.fi.d le.j.Quin immo ſi teſtōꝛ hꝫ rē cōem ⁊ legat dimidiā dicte rei cenſeſ relinquere dimidiā ſue ptis dicit Bar.ibi facit tex. in.l.lu cius.in prin.eo.ti.⁊ ꝙ ibi per Bar.⁊ Jmo.⁊ generaliter le gando rē vel patrē rei cenſetur qs legare tm̄ ius ꝙ hꝫ.l. ꝙ in rerū.§.ſi vſumfru.l.ſi domus.§.fi.de le.j.⁊.l.vxoꝛ patrui. C.de leg.⁊ ꝙ eſt fortius ꝓcedit dicta interpretatio:lꝫ ꝑ eā legatū videſ vt dictis iuribus ⁊ ēt ſi legeſ cōiuncte pſone.l. ſticho.de vſuf.lega.per quā legem hoc voluit Bal.in.l.ha bitatio.ff.de vſufr.lega.ꝙ ⁊ videnſ velle Bart.in.d.l.ꝙ in rer.§.ſi vſumfru.quatenus faciūt dr̄iam inter legantē rem alienā ⁊ legantē rē in qua habebat ius finiturū morte legā tis:itaqꝫ in.d.l.ſticho cōcurrebāt duo.ſ.ꝙ relictū factū fuit cōiuncte pſone.q: nepotibus ⁊ ꝙ legatū reddiſ inutile foꝛ tius vr̄ hoc dicendū in caſu nr̄o in quo lꝫ relictū ſit factū cōiuncte pſone.tñ nō reddiſ relictū inutile:lꝫ cenſeaſ reli ctū ipſius teſtatoris:ió longe magis admitti dꝫ hec inter pretatio ar.l.quotiēs in actionibus.ff.de reb.dub.⁊.l.quo tiens in ſtipulationibus.ff.de v.ob.cū ſi.Jdcirco vr̄ cōclu dendum ꝙ in ſola portione teſtatoris cenſeaſ relictus vſuſ fructus ⁊ ſic dicta Doꝛica legataria non ꝯſequaſ niſi quar tam partem vſufru.in dictis bonis.

b ¶ Tñ p̄dictis minime refragātibus aſr puto rñdendū vꝫ ꝙ vel totus vſufru.debeaſ vl̄ ſaltē in portiōe ēt Oꝛlādini ⁊ ſic ſaltē in dimidia vel maioꝛi pte ſi maioꝛē ptē in dictis poſſeſſionibꝰ hēbāt nicolaus teſtatoꝛ ⁊ Oꝛlādinus pr̄ bar tholomei inſtituti:nā dictus teſtatoꝛ erat cōiunctus dicto Bartholomeo mediāte Oꝛlandino:⁊ ió vr̄ dōm ꝙ dictꝰ te ſtatoꝛ inſtituerit Bartholomeū cōtemplatione Oꝛlandini eius fratris.ar.l.ſꝫ ſi plures.§.in arrogato.in fi.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ꝙ ibi no.Bar.per.illū tex.⁊ facit.l.ꝓfectitia ꝑmo re ſpōſo.⁊.§.j.ff.de iure do.⁊ idē ꝙ Barto.⁊ Jmo. in.d.§.in arrogato.⁊ etiam Ang.ibi lꝫ cum quadam diſtinctione.

c ¶ Et facit ēt qḋ no.Bal.in.l.cū te ſponſe.C.de dona. ante nup.quatenus ibi dicit ꝙ ſtatū vxoꝛi ⁊ ꝯſanguineis viri re manet apḋ hr̄des vxoris ſi eſt ꝯſuetudo ꝙ ꝯſanguinei viri donēt vxoꝛi quaſi a ꝯ̄rio ſenſu ſecus velit ſi ceſſaret dcā cō ſuetudo facit ēt ꝙ ipſe ſubdit ad intellectū.d.§.in arrogato dicēs ꝙ ibi loquiſ in ea pſona q̄ erat ſubiecta rōne ptie po teſtatis arrogatori cui querebat ꝓfecto ⁊ in caſu nr̄o iſtitu ta fuit pſona ſubiecta cōiuncta rōne ptie ptātis cui querit pleno iure ꝓfectitia ⁊ aduentitia queruntſ pr̄i quo ad vſum fructū ⁊ plenā adminiſtrationē tanq̄ eſſet dñs in vita pr̄is l.j.C.de bonis mater.⁊ quo ad plenā ꝓꝓꝛietatē.l.fi. in ꝑn. C.de bonis que liber.⁊ ſic militat ad propoſitū noſtrū etiā opi.Bal.⁊ ſi dicatur patri tunc tpis omnia querebanſ ple no iure non ita hodie rñdeſ ꝙ nō ex hoc debemus dicere ꝙ ille tex.hodie ſit correctus.n.legū correctio eſt euitanda. l.ꝓcipimus.C.de ap.l.ſancimus.C.de teſta.nec eſt de mēte doc.ꝙ ille tex.d.§.i arrogato hodie nō ꝓcedat:⁊ his itaqꝫ vr̄ cōcludendū ꝙ dicta inſtitutio Bartholomei cēſeaſ fcā cōtēplatione Oꝛlandini ⁊ ſic cēſeaſ ꝓfecta ab Oꝛlandino ⁊ ſibi queraſ dcā hereditas quo ad plenā ꝓꝓꝛietatē. ⁊ per conſequēs ipſe Oꝛlādinus ſit in effectu heres Nicolai teſta toris q: per momētū nō reſidet hereditas penes filiū.l.cū filio.de leg.j.l.placet.de acqui.here.cū concoꝛ.

d ¶ Teſtatoꝛ aūt cenſetur nō ſolū relinquere ius ſuum ſꝫ ēt ius heredis.l.cum filius.§.dñs.de legatis.ij.⁊ ibi Bart.⁊ l.in cuius.eo.ti.⁊ eſt ratio q: teſtatoꝛ legando rem alienam in totum vel pro parte non cenſetur voluiſſe onerare here dem onere redimendi rē legatam vel ſoluendi extimationē ipſius rei legate vt eſt tex.in.d.l.ſticho.§.fi.in fi.de vſuf.le. ⁊ in.l.vnum ex familia.§.ſi rē.ff.de.leg.ij. vbi iuriſcōſultus dicit ꝙ ſi res heredis eſt legata debeſ legatario q: ceſſat di cta rō ex quo rē ſuā hrs pōt pꝛeſtare que ratio pariter mili tat ſi res nō eſt heredis pleno iure:lꝫ hꝫ partē rei vel ius ſimile puta vſuf.nā pariter tunc ceſſat dicta ratio: nam ius ꝙ hꝫ nō tenetur redimere nec pꝛeſtare ipſius iuris extima tionem:hinc eſt ꝙ legatum tunc valeat ⁊ venit in legato ēt ius heredis.d.l.in cuius.⁊.d.§.dominus.

e ¶ Hinc etiam reſultat ꝙ lꝫ qñ tempoꝛe teſtamenti res le gata nō eſt teſtatoris non debeaſ regulariter:tamen ſi tem poꝛe moꝛtis eſt facta teſtatoris legatū debeſ ſi no eſt legata ſub cōmemoꝛatione iuris ſui:q: ſcilicet non adiecerit ꝓno men manū vel ſimile vt eſt tex.a ꝯ̄rio ſenſu in.l.ſi ita legatū ff.de auro ⁊ argento lega.ꝙ ⁊ voluit gl.in.d.l.ſerui electio ne.§.fi.ſm qḋ eam intelligit Barto.qui idē tenet ꝙ ⁊ te nent Bal.⁊ Jmol.in.l.ſi ex toto in pꝛinci.de lega.j.pari ra tione idem dicendū eſſet ſi tempoꝛe teſtamēti nō eſſet nec teſtatoris :tamen tempoꝛe moꝛtis teſtatoris eſſet heredis: q: tunc militat eadē ratio:que ratio pariter militat in iure patris cui queritur hereditas per filium cum ipſe ſit eſſe ctualiter heres vt dictum eſt ⁊ ipſe pater habeat ſoluere le gatum non filius apud quē nihil eſt hereditatis niſi nudū nomen heredis ⁊ cum ſit eadē ratio: ergo idem ius.l. illud ad legem acquil.⁊.l.a titio.de verboꝛum obliga.cum ſimili bus ⁊ ex his concludendū puto ꝙ dicte Doꝛice legatarie debeatur vſufru.in dictis poſſeſſionibus:non ſolum pro parte que erat Nicolai teſtatoris:ſed etiam pro parte Oꝛ landini conſert q: filius inſtitutus cenſeſ etiam in vita pa tris quodāmodo dñs bonoꝛūm paternoꝛum.l.in ſuis.de li ber.⁊ poſthu.⁊.l.ij.ff.pro herede.

f ¶ Jtē q: legataria eſt filia teſtatoris propter qḋ largioꝛ in terpretatio ſolet adhiberi per ea que habentur in.l.cū alie nam.C.de lega.⁊ in.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.ibi cha ritas ⁊ neceſſitudo.⁊.l.ſi fuerit.⁊.l.ſi is qui.§.j.de reb. du. quinimmo poteſt attentari ꝙ ſibi debeatur in totum vſuſ fruc.attentis ſupradictis duabus rationibus ꝓme addu ctis ⁊ ponderata dictione vniuerſali omnibus cuius natu ra eſt nihil excludere.l.iulianus.de lega.iij. vbi ꝓpter ver bum omne cenſetur receſſum a dicta regula ꝙ teſtatoꝛ cen ſeatur legaſſe ius ſuum:nam immo tunc cenſetur legaſſe rē totam licet habeat ius in patre tantum ⁊ propterea allegaſ ille tex.ꝙ qui omne dicit nihil excludit.⁊ licet ille text.lo quatur in ſingulari:ideo exponatur.i.totum.

g ¶ Nam vniuerſalis omnis pꝛopꝛie nō adaptaſ ad vnū rē l.ſi pluribus in princip.de lega.ij.ideo quando refertur ad vnum exponitur.i.totum vt per gloſ. in pꝛima conſtitutio. ffoꝛum.in.§.omnem.⁊ ibi hec tradit Barto.poſt. Jaco.de are.ꝓut verbū totoꝝ qḋ refertur ad ptē exponiſ totoꝛū.i. oium vt exponit.j.glo.inſti.de ſocietate in prin.⁊ alia gl.in verbo totoꝛum in.§.j.eo.ti.⁊ quando refertur ad plures vi detur ꝙ ſtet in pꝛopꝛia virtute.⁊ verificari poteſt etiam in duobus ſolis.l.liberum cum ſua glo.ff.de adop.⁊ text.cum glo.in.l.quid ergo.ff.ad muni.⁊.l.ſi ita quis.§.ſeya. in fin. ff.de verbo.obli.tamen eſt aduertendum ꝙ in.d.§.ſeya po nitur verbū emat in ſingulari numero non in plurali ⁊ ſic verbū omne ampliat ſingulare cui adijcitur ⁊ in terminis d.l.liberum.⁊.d.l.quid ergo verbum omnes vel omnibus non habet ſubſtantiuum:vnde ſatis operantur ſi compꝛe hendit duo ſubſtantiua precedentia poſita in precedenti oꝛatione vel precedenti particula oꝛationis.⁊ ita etiam cō tingit in terminis d.l.ſi plures. in ꝑn.de le.ij. ſed quando eſt expꝛeſſum ſubſtantiuū pluralis numeri ꝙ neceſſario re ferſ ad plures ſaltē ad duos.l.inter illam.in fi.ff.de verbo. ſigni.⁊ in regula pluralis locutio in.vj. verbū oibus nihil opaſ ſi nō ſignificat ꝙ actū itelligaſ de ipſis rebꝰ in totū ⁊ ſꝫ nullū vbū dꝫ cēſeri poſitū ſine virtute aliqḋ opandi.l.ſi qñ de le.j.⁊.c.ſi papa.de puil.lib.vj.⁊ ꝙ ꝑ Bal.in rub.C.de ſi.inſtru.vbi dicit ꝙ nullū vbū inſtrī dꝫ cēſeri poſitum ſine virtute aliqḋ opandi idcirco cū mihi dicaſ ꝙ poſſeſſiones in.d.legato ptē̄ nō ſint niſi due ⁊ vbū oibus aliqḋ ope retur intelligatur de dictis poſſeſſionibus in totū pōt dici ꝙ verbum omnibus vel ſiſe etiam qñ refert ad plura q̄ ad duo cōpꝛehēdat illa plura in totū vt videtur de mente glo. ſupꝛadictarum inſti.de ſocie.q: qñ contrahiſ ſocietas om nium bonoꝛū contrahitur ſocietas quoꝛūlibet bonoꝛū in totū vt ꝓbant illi tex.iunctis illis gl.Si enim ꝯ̄hereſ ſocie tas omnium bonoꝛū pro medietate non videreſ contracta

ſocietas omniū bonorū vt volunt illa iura. et ſm hoc in ter minis noſtris illa vba in oibus poſſeſſionibus intelligant de oibus poſſeſſionib⁹ in totū pro quo ēt facit q2 vbi teſta tor voluit relinquere ius ſuū ſeu ptē ſuā illud exp̄ſſit dum inter cetera legata fcā dicte dn̄e Dorice. item ptē ſuam ſta bulorū retro apothecā: ita veriſil̄r expreſſiſſet in legato de quo agit ſi de pte ſua intellexiſſet: attētis igit oibus ſupra dictis ſimul iūctis ſatis ꝓbabiliter vr̄ poſſe dici ꝙ dcā Do rice debeat vſufru. de dictis poſſeſſionibus carini et caſtel lurij: ēt pro pte aliorū et ſic inſolidū l3 pro nunc nō bn̄ reſo lutus finaliter nō firmē: ſed voluit p̄dicta tangere vt p̄beā iudicare volenti materiā cogitandi: nec d3 dictū legatū vſu fru. diminui pp dotes cōſtitutas dicte Dorice in certa pte dictorū poſſeſſionū per dcm̄ Nicolaum eius patrē et ſi do tes dicte Dorice debuiſſent ſolui a ſolo patre tūc quomi nus de reſiduo dictaꝝ poſſeſſionū ꝙ non eſſet dicte Dori ce conſignatū pro dote deberet integre vſufru. pro medie tate vel inſolidū ſm dicta ſupra: nā l3 ſoluiſſet dictus teſta tor dotes filie ſue de bonis cōibus vbi debebat ſoluere de ſuo ꝓprio et ſic deberet reſarcire ſocijs quatenus ſoluit de portionibus ſocioꝝ: tn̄ nō teneretur ipſe vel eius heres re ſarcire de reſiduo dictaꝝ poſſeſſionū: ſed aut ſocij ratificant illam dationē in dotē de eorū portionibus. et tunc deberēt habere extimationē ipſaꝝ portionū arg. eorū que habentur in. l. mr̄. C. de rei vendi. et in. l. j. C. de rebus alie. nō alie. et in l. ſi fundū per fideicōmiſſum. ff. de le. j. aut nō ratificāt nec ſunt excluſi tpe. et tūc habēt vēdicare eoꝝ portiones ex quo dcūs Nico. nō potuit transferre dn̄ium ꝙ nō hēbat. l. tra ditio. ff. de acq. re. do. et. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur.

a ¶ Nec admittit cōpenſatio de parte reſidui dictarū poſſeſ ſionū que ſpectabant. ad. d. Nicolaū cū partibus ſociorum quas habebāt in bonis datis in dotē. d. dn̄e Dorice cū ſo lum de quātitate ad quantitatē nō de ſpecie ad ſpeciē vl̄ de ſpecie ad quātitatē poſſit fieri cōpēſatio. l. ſi ex ea pecunia. C. de rei vendi. et in iuribus ibi adductis. in glo. qbus iuri bus ꝓbat ꝙ nō poteſt qs exigere vnā rem pro alia: put et eꝫ non poteſt debitor vnā rem ſoluere pro alia. l. ij. §. j. ff. ſi cer. peta. et prout nō pōt vna res pro alia ſolui vel exigi in uito aduerſario: ita nec ps rei cū ꝓced: argumētū de toto ad partē. l. que ō tota. ff. de rei vē. et. l. q ſcit. ff. de vſuris: itaqꝫ clarū remanet ꝙ dcā ꝯſtitutio dotis nō diminuit dictū re lictū vſuſfructus queminus debeat in toto reſiduo pro di midia vel in totum vt ſupra. Laus deo.

¶ Diuiſio fcā cū cā de nō veniēdo ꝯtra p ſubſtitutos fi lio q pubes deceſſit ſupſtite infe. an obſtet mr̄i ne poſſit re petere vna cū filia ſubſtituta bona obuēta ꝯlubſtituto p di uiſionem cum dicta filia ratificaueril dictam diuiſiōem per maritum factam ſtante ēt ſtatuto de quo in littera. a.

¶ Conſilium. ciij.

In nomine dn̄i noſtri ieſu chriſti. ¶ Cōſtat ꝙ ō iure cōi mater et ſoror vtrinqꝫ ꝯiuncta equaliter ſuccedūt ab inteſtato per auctēticā defuncto. C. ad ter tul. itē ꝯſtat ꝙ ſorores excludūt de iure cōi fratrem cōſobrinum ſeu patruelem auc. ceſſante et duab⁹ ſe quētibus de leg. heredi. et ſil̄r mater preſertur fratri patruel li. §. cōſequens in autētico. de here. ab inte. veni. idcirco di cto piermarino q deceſſit ab iteſtato ſuccedūt mater ipſius piermarini et. d. dn̄a Michelina ſoror vtrinqꝫ cōiuncta ex cluſo Marcoantonio eius fratre patruelle.

a ¶ Nec vr̄ obſtare ſtatutū per qd̄ diſponit ꝙ agnati maſculi vſqꝫ ad ſcdm̄ gradū incluſiue in ſucceſſiōe ab inteſtato p̄fe rant agnatis et feminis q2 dcm̄ ſtatutū nō vr̄ ꝙ verificetur in caſu nr̄o q2 ſtatutū predictū loquit de agnatis exiſtenti bus in ſcdo gradu: nā frater patruellis de iure ciuili eſt in quarto gradu. ff. de gradi. l. iuriſconſultus. §. quarto gradu et inſti. eo. ti. §. quarto gradu. et licet de iure canonico frater patruellis ſit in ſecundo vt in canone ad ſedem. xxxv. d. v. et in. c. ſi. extra de affi. et conſan.

b ¶ Tn̄ in materia ſucceſſionis attendit cōputatio iuris ciui lis vt eſt gl. ſingularis in. §. vj. inſti. de gra. et probat text. in d. caſi. ad ſedē circa p̄n. ꝓprior. n. eſt cōputatio iuris ciuilis ꝙ̄ canonici q2 illa iuris canonici nō vadit per gradus ſed potius per ſaltus vt diſputando dixit Jac. bu. ex h̄ inferēs ꝙ ſtatutū faciens mētionē de gradibus d3 intelligi ſm ius ciuile vt refert et ſequit Bar. in. l. ſi auie. C. de ſuc. edi.

c ¶ Diſpoſitio. n. iuris canonici inducta eſt in ſpāli caſu ma trimonij. vñ in alijs ſtādū eſt regule ſm Nico. de ma. in. d. l. ſi auie in lectura ꝙ et voluē ibi Bal. Ang. et Saly. et raph. dicens ꝙ Nico. de ma. et oēs idē tenēt: et idē etiam tenēt ibi Pau. de ca. et Ponta. et eſt clarū eſt ēt ponderandum ꝙ ſta tutum preferet agnatos maſculos cognatis et feminis q̄ vba cognatis et feminis poſſunt habere duplicem intellectū vnū ꝙ preferant omnibus cognatis tam maribus ꝙ̄ feminis et etiam feminis licet ſint agnate.

d ¶ Et ſic copula et venit additiue put vr̄ eſſe regul̄r de na tura copulatiue. l. ea tn̄ adiectio. de le. iij. et que hn̄r p barr. in. l. ſi is qui ducenta. §. vtrū. ff. de reb. du. et per Bal. et doc. in. l. gallus. §. et de libe. et poſth. et per Modernos maxime Flo. Jmo. et Panor. c. ij. de reſcri. aliū vero intellectū ꝙ re quirant due copulatiue. ſ. ꝙ ſint cognati et femine et h3 hūc intellectū non excludent cognati maſculi vel agnate femi ne put et plerunqꝫ denotat copulatiua vt hr̄ per doc. in iu ribus preallegatis et vno mō vel altero ſumit copulatiue ra tione ſubiecte materie et ex ꝯiecturis p notata p Bart. in. d. §. et. et notata p Bal. in. l. liberti liberteqꝫ. C. de ope. liber. et Bar. in. l. iuriſiuran. §. ſi liberi. ff. eo. tit. et Jmo. in. l. ſi mihi et titio. ff. de ver. ob. et doc. in. c. potuit. extra de locato. in ſti pulante emphyteoſim pro ſe et ſuis filijs et heredib⁹ ſubie cta aūt materia ſatis dici pōt ꝙ ſuadeat hūc ſm itellectū in hoc ſtatuto vt euitet. ll. correctio que eſt pro poſſe euitanda l. p̄cipimus. C. de ap. et. c. cū dilectus. extra de conſue. et ma xime q2 ſm primū intellectū filia in ſucceſſione p̄ris exclu deret a fratre defuncti ꝙ vr̄ plurimū in conueniens faciūt notata per Bal. in. l. illā. C. de collatio. et tex. que ibi p doc. in. l. maximū vicium. C. de libe. prete. vbi iuriſlator reputat maximum vicium inducere in materia ſucceſſionis differē tiam inter filios maſculos et feminas.

e ¶ Et ꝓpterea volūt docto. ꝙ ſtatuta excludentia feminas pp maſculos ſint plurimū reſtringenda vt reſtringat. ll. cor rectio et dictū viciū longe magis militat qn̄ tranſuerſalis p̄ ferē deſcendentib⁹ feminis: iō vt euitetur dcm̄ viciū ꝙ re ſultaret ꝙ agnatus tranſuerſalis ēt in remotiori gradu cō ſtitutus p̄ferat deſcendenti ēt ſi exiſtat in potiori gradu: et maxime q2 in ſucceſſione agnate defuncte ſtatuētes volunt ꝙ nō p̄ferant deſcendentibus: l3 deſcendentes ſint cogna te. Nā ꝯiectura ſuadet ꝙ ſtatutū fauēs agnationi noluerit excludere deſcendētes agnatos ex quo nō excludit deſcen dētes cognatos et ſi dicat in caſu nr̄o nō agit de ſucceſſiōe deſcendētiū: ideo ceſſet predicta ꝯſideratio r̄ndetur ꝙ ſi di ctum ſtatutum habeat primū intellectum ꝙ. ſ. excludantur cognati mares et femine et excludant femine ēt agnate iſer tur ex dicto ſtatuto dictū incōueniēs: iō vt illud inconue niens euitet dandus ſi ſtatuto ſecundus intellectus p quē correptio reſtringit et ēt ſimilem incōueniens per quē in tellectū hr̄ ꝙ ſolū excluditur pſona in qua cadūt due quali tates. ſ. ꝙ ſit cognata et non agnata et ꝙ ſit femina: adeo ꝙ vbi ceſſat alter ex dictis qualitatib⁹ nō militet dcā excluſio ſtatutaria pro quo intellectu faciunt verba que ſubdunt in eodē ſtatuto que pōderāt pſonā dotatā vel pſonā dotandā que qualitas nō cadit in maſculis. et ſi ſecus diceremus ſe quēdo primū itellectū magis honorate femine excluſe q bus per ſtatutū aſſignat legitima ſi nō ſunt dotate et maſcu lis cognatis nihil aſſignat. Ex qbus oibus ſaltē ſimul iū ctis nō excludit dicta Michelina que eſt agnata. d. Pier marini. et ꝯſir quo ad eā remāet ius cōe quo iure dict⁹ mar cuſantonius ab ea excluditur et per primā rōnem ēt nō ex cluditur mr̄ et dato ꝙ prima rō ceſſaret et ſcda militaret l3 p Marcūantonium videret deberi excludi matrē que eſt fe mina et cognata: et ſi q2 Marcuſantonius excluditur a Mi chelina que eſt agnata non excludit matrem.

f ¶ S3 mr̄ ſuccedit vna cū ſorore vigore iuris cōis per tex. ad h̄ notabilē in ſiñ in. l. ij. §. ſi ſic cōſanguinea. ff. ad tert. et inſti. eo. ti. §. ſed ſi fuerint ff. et. c. auctoritate de cōceſ. pben. li. vj. et p ea q̄ latius dico i. l. ſi qs vel ſi qua. C. eo. ti. vbi per dcā iura teneo hāc theoricā ꝙ qn̄ ſunt tres pſone quaru3 vna excludit alterā et illa excludēs excludit a tertia pſona eā q̄ tertia pſona de iure cōi ꝯcurrit illa pſona pmo excluſa ſi illa tertia pſona vult ſuccedere ei⁹ bn̄ficio admittit prout ſi pſona q̄ aſs eā excluderet nō eſſet in medio quā theoricam late ꝓbaui per plura doc. dcā in diuerſis caſib⁹ et ſim illā ſe pius ꝯſului in varijs cāis. et idcirco mr̄ l3 excluderet a mar coantonio ſi ſoror nō eēt i medio ceſſante pma rōne ſupra aſſignata:

aſſignata ī tñ ſi ipſe excludit a Michelina pp ſecūdā rōnez
mr̄ nō excludit ſʒ ſuccedit vna cū michelina volēte ſuccede
re piermarino p p̄dcā. Ex qbꝰ remanet.ē. dcā cōcluſio ꝙ
dcō piermarino ſunt hr̄des mr̄ ⁊ ſoror ſi ei ſuccedere volūt
⁊ vigore ſubſtōnis fideicōmiſſarie hr̄des piermarini tenē-
tur reſtituere hr̄ditatē dicti Nicolai detracta legitīa ⁊ tre-
belleanica q̄ diuerſo tpe detrahunt.c.ſi pr̄. de teſta.lib.vj.
⁊.c.raynaldus.⁊.c.Ray.e.ti.in antiqs:iō dicto marcoanto
nio debebat ſolū quarta ps hereditatis dicti Nicolai ⁊ dcē
mr̄i debebat remanere alia quarta ps dicte hr̄ditatis ⁊ dcē
micheline dbebat dimidia:quarta.n.ps ad ipſam ptinebat
vt hr̄dem dicti piermarini ⁊ alia ps vt ſibi ſubſtitutam. eſt
igit videndū vtrū diuiſio facta per piermarinuʒ noīe dicte
micheline pro qua ꝓmiſit de rato ⁊ dictū marcūantonium
noceat dictis matri ⁊ ſorori ⁊ ꝓfecto ſi dcā michelina nō ra
tificauit dictā diuiſionē factā per maritū ſatis planū eſt ꝙ
eis nō p̄iudicat qꝛ res inter alios acta ⁊c.⁊ lʒ cōiuncta pſo
na poſſit agere pro ꝯiuncta ⁊ maritus pro vxore.l. ſed ⁊ hec
ff.de procu.⁊.l.maritus.C.eo.ti.tñ nō preiudicant coniun
cte perſone vel vxori niſi ſecuta ratihabitione vt hr̄ in dcis
iuribus.item lʒ poſſint agere nō tñ pñt alienare ⁊ indebitū
ſoluere qꝛ h iure non cauetur.⁊ iō non ſecuta ratihabitiōe
vr̄ ꝙ geſta per dcm̄ piermarinū nullatenus p̄iudicēt dictis
matri micheline per p̄dcā:ſi aūt dicta michelinā ratificat di
ctaʒ diuiſionē eius noīe factā pariter preiudicat dcē matri
maxime qꝛ eius nomine nō fuit facta diuiſio q̄ītum autē ad
ipſam michelinā ratificatio operat vt ſit perinde acſi ipſa-
met feciſſet dictam diuiſionem ⁊ ratihabitio operatur ideʒ
ꝙ mandatū.C.ratihabitio.de regulis iuris in.vj.l. ſi.C. ad
ſna.⁊ ꝙ mandatarius geſſit cenſetur geſtum a mandante .l.
j.§.geſſiſſe.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊ ca.qui per alium facit de re-
gulis iuris.in.vj.

g ¶ Unde ⁊ qui ratificat geſtuʒ noīe ſuo ipſe cenſet geſſiſſe:
idcirco videndum eſt:an ſi ipſa michelina feciſſet dictā di-
uiſionem ſibi p̄iudicaſſet:⁊ profecto dcā michelina erat de
iure obligata reſtituere dimidiā hereditatis Nicolai detra-
cta legittima ⁊ trebellianica.⁊ ꝯñr erat obligata reſtituere
dūtaxat quartam ptē dcē hr̄ditatis dcō marcoantonio ⁊ di
midiā pro ſe retinere:ſi ergo tacite vel exp̄ſſe reſtituit di-
midiā dcē hr̄ditatis ſoluit pro quarta pte indebitū pro pte
rōne legittime ⁊ pro parte rōne trebellianice: legittima eſt
tertia ps totius auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſta. trebelliani
ca autem eſt quarta reſidui.ita ꝙ p̄ſuppoſito ꝙ bona eēnt
valoris.cccc.floren.legittima eēt tertia pars que aſcenderet
ad valorē.cxxxiij.flore.⁊ vno tertio alterius floren.trebellia
nica aūt eſſet quarta pars totius reſidui que aſcenderet ad
lxvj.flo.cum duobus tertijs alterius flo.de quibus ducētū
florenis:floreni centū ſpectāt ad matreʒ ⁊ centū ſpectāt ad
Michelinam videlicet bona hereditaria equiualentis exti
mationis ⁊ de bonis peruentis ad dictū marcūantoniū di
midia ſibi debebantur vigore fideicōmiſſi ⁊ ſi bona extima
tionis.c.flore.⁊ bona extimationis aliorum.c.floreno. erāt
eidem indebita de quibus pro mediate ſpectabat ad matrē
⁊ medietas ad dictam michelinam ⁊ ſic bona extimatiōis.
l.floren.fuerunt indebite ſoluta dicto marcoantonio ⁊ cen
ſetur indebite ſoluta per errorem iuris.

b ¶ Et ſolutuʒ indebite reſpectu trebellianice non pōt per
conditionē indebiti repetiti ſi fuit ſolutum per errorē iu-
ris qꝛ cenſetur debituʒ naturaliter:licet in debitū ciuiliter
arg.l.error.C.ad.l.falci.eſt enim eadem ratio in trebelliani
ca que in falcidia:ergo idem ius per iura vulgaria: ſed pro
portione legittime que dr̄ debita iure nature vr̄ ꝙ fuerit ſo
lutum indebitū vtroqʒ iure:⁊ iō eſt locus repetitionis:ſiue
ſit ſolutum errore iuris ſiue ſit ſolutum errore facti. vt.l.j.
⁊ quaſi per totum.ff.de condit.inde.⁊ ꝙ habetur in.l.cum
quis.C.de iuris ⁊ facti ignoran.

f ¶ Et potius preſumitur iniuſtus error q̄ donatio ſeu ſciē
ter ſolutum indebitum.l.ſed ſi me putē.ff.de condi. inde.⁊
facit.l.cum de indebito.ff.de proba.⁊.l.ſi cum aurum.ff.de
ſolutio.iuncta.l.eius ꝙ per erroreʒ.ff.de regu.iuris. ⁊ ideo
pro portione legittima ſolutum poteſt repeti per.d. micheli
nam que legittima indebite ſoluta aſcendit ad valorē.xxxiij.
florenorum ⁊ vno tertio:ſolum ergo p̄iudicatur ſibi per di
ctam diuiſionem in reſiduo quinquaginta floreno. ⁊ ſic in
xvj.flore.⁊ duobus tertijs alterius flo.in quibus ceſſat cō-
ditio indebiti per.d.l.error matri autem non preiudicat.d.
diuiſio quia non fuit facta eius nomine ⁊ nō fuit pro eius
parte tranſlatum dominium qꝛ dictus piermarinus nō ha

buit facultatem transferendi dominium bonorum heredi-
tariorum in alium nec.d.mater tenetur ratificare:⁊ ſi non
ratificat non eſt obligatus dictus piermattheus quia non
promiſit de rato pro dicta matre piermarini: ſed ſolum pro
michelina:ideo dicta mater poteſt repetere bona que poſſi-
dentur per dictum marcumantonium vʒ pro quarta parte:
⁊ ſimiliter ſi vellet agere aduerſus filiam poſſet repetere
quartam partem bonorum hereditariorum que obuenerūt
in partem.d.filie quia in qualibet re ad ipſam ſpectat quar-
ta pars. Ex quibus concludendum eſt ꝙ dicta diuiſio pre-
iudicat ſolum.d.michelina pro portione ad quam aſcende-
bat pro ſua parte trebellianica que ſua portio trebellianice
aſcendebat ad quantitatem.xvj.florenorum ⁊ duorum ter-
tiorum preſuppoſito ꝙ bona hereditaria aſcenderent ad
cccc.floren.⁊ conſequenter dictus marcuſantonius pōt re-
tinere.cxvj.flore.⁊ duos tertios alterius flo.⁊ ad.d. matreʒ
habent peruenire.c.flore.⁊ ad.d.michelinam. clxxxiij. flor.
⁊ vno tertio alterius flore.preſuppoſito valore. cccc. flore.
integre hr̄ditatis ſaluo errore calculi ⁊ in effectu dicta di-
uiſio prodeſt dicto marcoantonio quo ad dimidiam trebe.
que poterat per.d.michelinam retineri ſi non fuiſſet facta
diuiſio. Laus deo.

¶ Prelegatum factum heredi:an veniat in reſtitutione fi-
deicommiſſi ⁊ pro qua rata.

¶ Conſilium cv.

In nomie domini no-
ſtri ieſu chriſti. ¶ Licet in hac conſultatiōe
f videatur prima facie dicendum ꝙ dictum
caſamentum non veniat in dicta fideicom-
miſſaria ſubſtitutione ⁊ conſequenter in nul
la ſui parte veniat per dictam Agnetem Franciſci reſtituē-
dum dicto Bartholomeo ſed portiones Bonauenture ⁊
Petri que peruenerunt ad dictum Franciſcum pertineant
ad dictam agnetē in totum non obſtante dicta ſubſtitutio
ne fideicommiſſaria q̄ītūcunqʒ dicta ſubſtitutio ſit purifi-
cata in pſona dicti Bartholomei:adeo ꝙ eidē veniat fidei
cōmiſſum reſtituēdū ꝓut per me ſupioribus diebꝰ cōſultū
fuit:conſtat.n.ꝙ dictū caſamentū fuit dictis angelino Bo
nauenture Petro ⁊ Bartholomeo relictū iure legati ptic-
cularis.itē conſtat ꝙ dcm̄ fideicōmiſſum vl̄e cōprehēſum
in dicta cōpendioſa ſubſtōne fuit relictū ſub noīe heredita
tis.nā primo diſpoſuit ꝙ hereditas Boneuēture Petri ⁊
Bartholomei pueniret ad hoſpitale ⁊ poſtea ſubdit in vſi.
non p̄iudicando ſub vbis portionē hereditatis diſpoſuit ꝙ
perueniret ad predictos nominatos ⁊ eorum filios.

a ¶ Et qñ fideicōmiſſum vniuerſale ſit ſub noīe hr̄ditatis
nō veniūt prelegata caſus eſt in.l.marcellus.§. qdā liberis
ff.ad treb.⁊ ibi per omnes.⁊ non ſoluʒ prelegata ſingularia
prout vr̄ loqui dictus.§.quidā liberis.ſed etiaʒ non veniūt
prelegata vl̄ia.l.ſi titius.ff.de lea.iij.vbi tex.ad hoc ſingula
ris ꝓut dicit Imo.in dicto.§.quidam liberis merito dictū
ſingulare prelegatum domorum non veniat in dicto fidei-
cōmiſſi vniuerſali.⁊ per ꝯñs dictus Bartholomeus non
poſſit quicq̄ʒ petere de portionibus dictaruʒ domorū per-
uentis ad dictam Franciſcam ⁊ dictam dominam Agneteʒ
vigore prelegati ⁊ vigore donationis facte per dictum Bo
nauenturam dicto Petro per iura preallegata ⁊ etiaʒ vide
tur idem dicendum vigore diuiſionis facte inter dictū har
tholomeum ⁊ dictos Franciſcum ⁊ agnetem per quam di-
uiſionē videtur remiſſum fideicōmiſſum cōditionale qua-
tenus aduerſaretur dicte diuiſioni per text.in.l. qui rome.
§.duo fratres.de verbo.obli.ſm vnam lectu.pro quo facit
qꝛ diuiſio vicem emptionis obtinet.l.j.⁊.l.ſi fratres.C.cō-
munia vtriuſqʒ iur.⁊ eſt ſimilis permutationi.l. cum pater.
§.hereditatem.ff.de le.ij.

b ¶ Et permutatio eſt ſil'is emptioni.l.ij.C.de rerū pmuta.
⁊.l.j.ff.de ꝯtrahen.emp.⁊ iō ſi res diuiſa euincat tenetur diui
dēs.de euictione.d.l.j.cū ſua glo.⁊.d.l.ſi fres ⁊ que de eui-
ctione tenet actio eundem agentem repellit exceptio.l.ven-
dicantem.⁊.l.ſeq.ff.de euictio.

c ¶ His tamen non obſtat contrarium arbitror de iure re-
ſpondendum:vʒ ꝙ licet tota portio prelegata Bonauen-
ture ⁊ Petro ſuper dicto caſamento non veniat in dicto
fideicommiſſo prout venit reſiduum hereditatis ei relictū
iure hereditario per ſupradicta:tamen venit in dicto fidei-

cômiſſo certa portio de portióibus plegatis dcõ Bonauê
ture ⁊ petro: nã eſt aduertendũ ꝙ dicti petrus ⁊ Bonauê
tura erãt heredes ⁊ legatarij. ita ꝙ ipſi ꝓportionib⁹ heredi
tarijs cenſeł onerati ſub ipſis: qꝛ quilibet heres cẽſeł obli
gatus ad pſtandũ legata pro portione hereditaria. l. pro he
reditarijs. C. de hrditari. act. ⁊. l. j. C. ſi cer. peta. iuncta. l. j. ⁊
ij. C. cõis de leg. ⁊ qꝛ nõ põt quis obligari ſibypſi. l. vtãni⁹.
de fideiuſ. ⁊. l. frater a fratre. ff. de condi. indeb. ⁊. l. debitori.
C. de pac. cũ ſi. idcirco plegatũ factũ hrdi pro ſua hrditaria
portione eſt inutile vt eſt tex. in. l. ⁊ quidẽ. ff. de leg. j. ⁊ facit
l. queſitũ. §. ſi duobus a ꝯtrio ſenſu co. ti. ita ꝙ rem prelega
tam hꝫ pro ſua portione hrditaria vt heres nõ vt legatari⁹
vt. l. cum qui. §. pe. de his quibus vt indi. ⁊. l. titia. ff. ad. l.
fal. nam vt legatarius hꝫ rem plegatã tm̃ ꝓ portionibus he
reditarijs coheredum vt hr̃ in. l. qui filiabus. §. ſi. de lega. j.
⁊ infertur ex ſupradictis. ⁊ per ꝯñs ratio ſuadet ꝙ illã ptẽꝫ
quam hrs hꝫ iure hrditario in re prelegata cũ illã parteꝫ ha
beat eo iure quo reſiduũ hereditatis teneał reſtituere fidei
cõmiſſario vł ꝓut reſiduũ hereditatis nõ obſtante ꝙ fidei
cõmiſſum vł ſit relictũ ſub nõie hereditati vel portiõis he
reditarie cum illa portio rei prelegate ſit pars portiõis he
reditarie. ⁊ ſic rõ vrget ꝙ veniat appellatiõe hereditatis vł
portionis hereditarie ⁊ ꝯñr ceſſat rõ. d. l. ſi titius. ⁊. d. l. mar
cellus. §. qđã libertis que adducte ſunt in ꝯtrũ. ⁊ ꝯñr ceſſet
dictum arg. l. ꝙ dictum. ff. de pact. ⁊. l. adigere. §. q̃uis. ff. de
iure patro. ⁊. c. cũ ceſſante. de appel. ⁊ pro dicta concluſione
eſt tex. apertus in. l. in fideicõmiſſaria. §. ſi. ff. ad trebe. ⁊ vbi
eſt caſus legis nõ eſt diſputandũ vt. l. ancille. C. de fur. ⁊. l.
illam. ver. de modo. C. de colla. ⁊. l. ꝙ labeo. ff. ad carbo. ⁊ ita
tenent Bar. ⁊ cõiter doc. ibi ⁊ in. l. cũ virũ. C. de fideicom
miſſis. ⁊ lꝫ By. ⁊ Ray. intment illum tex. d. §. ſi. in computa
tione in trebellianicam ⁊c̃ nullatenus conuenit illi lr̃e non
enim cadit in fideicommiſſum id qđ imputatur in trebellia
nicam preterea ſupra eadeꝫ lege alr̃ diſpoſuerat circa id qđ
in fideicõmiſſum cadebat ⁊ circa qđ imputatur in trebellia
nicam ita ꝙ nullatenus eſt veriſimile ꝙ immediate diſtiſſet
ꝙ cadat in fideicõmiſſum id qđ imputał in trebellianicam
⁊ non venit in fideicõmiſſo: preterea premittit ꝙ ſolũ illud
non debet reſtituere ꝙ capit a coherede ergo agitur de re
ſtitutione eius ꝙ capit a ſeipſo non de imputatiõe in quar
tam. preterea ⁊ fortius penam ꝙ eſſet heres pro dimidia ⁊
valeret hrditas. 1000. plegatur predium valoris. dccc. roga
tus reſtituere hereditaris portionem profecto retinet ſolaꝫ
dimidiam plegati ⁊ reſiduũ reſtituit ꝙ aſcendit ad q̃titatẽ
cccc. vbi trebellianica non aſcendit niſi ad. l. ⁊ tamen tex. di
cit ꝙ ſolum illud non dꝫ reſtituere ꝙ a coherede accepit. ⁊
per ꝯñs generalitas illius tex. non patitur illum intellectũ
quem ſequitur ibi ꝯmo.

d ¶ Nec ob. d. l. ſi titius. ⁊. d. §. quidam libertis qꝛ debent in
telligi ꝙ non veniãt in fideicõmiſſo vł legata ⁊ fideicom
miſſa facta hrdi rogato quatenus illa hꝫ heres rogatus iure
legati vel fideicõmiſſi non quatenus illa hꝫ iure heredita
rio. ⁊ ſic dicta iura limitantur per rationem. ſ. adductam. ⁊
per tex. in. d. l. in fideicõmiſſaria. §. ſi. nec eſt nouum ꝙ vna
l. diſtinguat ⁊ limitat alteraꝫ: ſiue ſit anterior ſiue poſterior
l. non eſt nouum. ⁊. l. nam ⁊ poſteriores. ff. de leg. nec etiaꝫ
obſt. d. §. duo fratres. qꝛ lꝫ ibi ſnia fuerit lata ꝯ fideicõmiſſa
rium. tñ fuit iniuſta qꝛ per diuiſionem non impeditur peti
tio fideicõmiſſi. l. cum pater. §. hereditatẽ. de le. ij. ⁊ no. bar.
⁊ magis cõiter doc. in. d. §. duo fratres. ⁊ in. l. qui cũ tutori
bus. ff. de tranſac. ex quo. n. conditione pendente res erat
communis non poterat impediri diuiſio.

c ¶ Et pactũ de nõ veniẽdo ꝯ intelligitur rebus ſic ſe habẽ
tibus. l. ꝯtinuus. §. cum quis. ff. de ver. ob. ⁊. c. quẽadmodũ.
de iureiu. ⁊ canone ne quis. xxij. q. ij. ⁊. l. ꝙ ſeruius cum ſua
glo. ff. de condi. ob cãm. ⁊ qꝛ res euincił ex diſpoſitione te
ſtatoris quem hrs repreſentat ⁊ cenſetur eadeꝫ perſona cũ
teſtatore vt in auctentico. de iureiuran. a mo. preſti. §. j. ideo
diuidens non tenetur de euictione ⁊ ꝙ diuiſio ⁊ pactũ de
non veniendo cõtra non preiudicet hmõi fideicõmiſſo cõ
ſului ſuperioribus ꝓximis dieb⁹ pro dicto Bartholomeo
⁊ etiam ꝙ pactum de cõmunicando ſibi nõ preiudicet: idcir
co vlterius non inſiſto: ſed ex pdictis cõcludo ꝙ attẽto ꝙ
dicti Bonauentura ⁊ petrus fuerũt heredes dicte teſtatri
cis pro duobus ſextis. ⁊ ſic pro duabus vncijs de. xij. ⁊ pro
iiij. vncijs fuerunt eis prelegate dicte domus. vj. pars dicta
rum. iiij. vnciarũ cenſeł venire in dicto fideicõmiſſo vniuer
ſali ita ꝙ ſi totum dictum caſamentuꝫ omnibus heredibus
prelegatum eſt valoris. Mdccc. florẽ. portiones prelegat⁹
dicto Bonauenture ⁊ Petro eſſent valoris. dc. florenorꝫ
de quibus ſexta pars veniret in fideicommiſſo. ⁊ per conſe
quens portio valoris centum florenorum de dicto caſamẽ
to veniret per heredes dicti Franc. reſtituenda dicto Bar
tholomeo. Laus deo.

¶ Extat ſtatutũ in terra burgi ꝙ qui acceperẽt vxorẽ extra
territorium teneanł ad ſolutionem gabelle dotium: ſi aliqs
accipit vxorem forenſem ⁊ in domicilio dicte vxoris cuꝫ ea
conſumat matrimonium: ⁊ ibi ſoluit gabellam dotiuꝫ an te
neatur ſoluere iterum gabellaꝫ in proprio domicilio poſtq̃
ibi tranſduxit vxorem. iteꝫ interpetratio dicti ſtatuenti ad
quem iudicem pertineat.

¶ Conſilium. cvj.

In nomine dñi noſtri
ieſu xpi. ¶ Quãq̃ in hac conſultatione vi
deatur pma facie dõm ꝙ dictus Martin⁹
debeat ſoluere dictã gabellã: nã ſtatuti ver
ba videnł verificari in caſu iſto: nam dictus
Martinus eſt de terra burgi. ⁊ accepit in vxorẽ mulierem
alterius diſtrictus ⁊ poſtea eã adduxit in terram burgi: ita
ꝙ omnia verba dicti ſtatuti verificata videnł. ⁊ conſequẽ
ter videtur ꝙ dictum ſtatutuꝫ vendicet ſibi locũ qꝛ verbis
ſtandum eſt vbi de mente non conſtat. l. non aliter. ⁊. l. ille
aut ille. §. cum in verbis. ff. de lega. iij. ⁊ vbi caſus legis nõ
eſt locus diſputationi. l. ancille. C. de furtis. ⁊. l. illam. verſi.
de modo. C. de colla. nec videtur obſtare ꝙ gabella fuerit
alibi ſoluta: quia ſtatutum non diſtinguit fuerit alibi ſolu
ta vel non: ⁊ vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere de
bemus. l. iij. de offi. preſi. ⁊. l. de precio. de puli. ⁊ lex genera a
liter loquens eſt generaliter intelligenda. l. j. §. ⁊ generali
ter. ff. de lega. preſtan. ⁊ canone ſi romanorum. xix. diſt. cum
concor. nec etiaꝫ videtur obſtare ꝙ allegatur in themate de
communi vſu loquendi.

a ¶ Quia cõis vſus loquendi vulgarium non videtur ꝙ ſit
attendendus in interpetratione ſtatutorum que fiunt a pe
ritis prout dicit Bal. in. l. ij. C. de ſucce. edic. ⁊ in. c. j. de ſuc
ceſſio. feu. ⁊ in cõſilio ꝙ incipit ſimpliciter extat vel nõ extat
pro quo Ponta. in. l. generaliter. in princ. C. de inſti. ⁊ ſub
ſti. ſub condi. fac. allegat. l. ſi dictum in pn. ff. de euic. ibi nõ
vt vulgares opinantur. ⁊. l. idem pretor. ff. de ſuis ⁊ legit. ⁊
glo. in. l. quid ſi nepotes. ff. de teſta. tute. ⁊. in. l. quotiens. C.
fami. herci. ſm eũ facit etiam vltra eum qđ no. Bart. in. l. ſi
quid caruꝫ de le. iij. vbi dicit ꝙ differentia que ibi ſit inter
emere ⁊ cõparare non cadit in ſermone vulgarium idcirco
ſubdit ꝙ in dictis teſtium ⁊ vulgarium non dꝫ attẽdi dicta
differentia: ſed in legibus ⁊ ſtatutis cõditis a peritis fieri
dꝫ dicta dr̃ia ſm eum: ⁊ propterea vr̃ ꝙ dicta gabella ſit ſol
uenda. ⁊ ſi qua dubitatio reſultat in interpetratione dicti
ſtatuti vr̃ ꝙ declaratio ⁊ interpetratio pertineant ad maio
rem officialem gabelle ⁊ eius interpetratio ſit obſeruanda:
qꝛ ſtatutum ſub rubrica. cxx. id expreſſe diſponit: ergo ei ſtã
dum eſt per ſupradicta.

b ¶ His tñ non obſtantibus ꝯtrium puto rñdenduꝫ vꝫ ꝙ di
ctus martinus nõ teneał ſoluere dicta in terra burgi ex plu
ribus: ⁊ pmo qꝛ vba ſtatuti non videnł vificari in caſu iſto
qꝛ illa vba ſtatuti ad tanto che la menaſſe in eſſa terra o vo
nel ſuo deſtrecto videnł intelligẽda qñ mulier ducił ad ma
ritum cauſa permanẽdi cum eo ⁊ conſumandi matrimoniũ
non quãdo fuiſſet ducta in alio territorio ⁊ poſtea incede
rent in territoriũ burgi marit⁹ vt vxor ꝓut ſumił ex ſequẽ
ti capitulo eiuſdem ſtatuti ꝙ imponit ſimile onus gabelle
eis qui mittũt extra territoriũ burgi mulieres ipſius terri
torij diſponẽs ꝙ ſoluãt ille pſone que ꝺ diſtrictu burgi mit
terẽt mulierẽ ad maritũ extra territoriũ ⁊ ſic iſtõ ſtatutũ põ
derat caſum qñ mulier mittił ad maritũ non aũt qñ mulier
fuerit ducta ad maritũ in terrã burgi ⁊ poſtea ĩde diſcede
rẽt ambo. ſ. marit⁹ ⁊ vxor. tũc. n. mulier nõ ducił ad maritũ:
ſꝫ ducta incedit cũ marito in aliõ territoriũ: ⁊ ita vr̃ intel
ligẽda vba pcedẽtis capituli in quo diſponił ꝙ ſimileꝫ ga
bellã ſoluat ducens vxoreꝫ de alieno territorio in diſtrictu
terre burgi nõ quando duxit eam in domũ ſuã ⁊ matrimo
niũ cũ ea ꝯſumauit in alieno territorio ⁊ poſtea per notabi
le interuallũ ſimul vel ſeparatim acceſſerunt in territorium
burgi: quia tunc non dicitur ducere eam ad maritũ prout

videntur

videntur intelligenda ipſa verba ad tanto che la menaſſe in eſſe terra &c. nã pſequentia declarant pcedentia.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fin.de leg.j.l.heredes palã.§.ſ3 ſi notã.ff.de teſta. ꝓterea pſupponitur in themate ꝙ ita ſe h3 cõis vſus loquendi.ſ.ꝙ maritus dicit ducere vxorem quando eam ducit cauſam conſumandi matrimonij.

c ¶ Et cõis vſus loquendi eſt attendendus vt.l.libroꝝ.§.ꝙ tñ caſſius de leg.iij.&.l.labeo.§.idẽ tubero de ſuppe.le.ꝙ & voluit bar.in.l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iure dicẽs ꝙ ṽba duplicia que habẽt ꝓpriũ & impropriũ ſignificatũ intelligunt ſm ꝓpriũ niſi de alia mente ꝯſtet.l.nõ aliter de le.tertio cũ ſi.de mẽte autẽ apparet ſi ꝓprius ſignificatus ꝯtinet abſurditatem.item ſi aliter ſe h3 cõis vſus loquendi ſm eũ quez refert & ſequit Pet.de anch.in repe.c.j.de cõſti.in antiqs.xiiij.q.principali colũ.ciij.& ſilr bal.in.d.l.oẽs populi dum loquit de interpetratiõe paſſiua ſtatutoꝝ dicit ꝙ ipſe cõis vſus loquẽdi dr ꝓprius intellectus ideſt ipſius vocabuli ꝓpria paſſio allegat.d.l.libroꝝ.§.ꝙ tñ caſſius.&.d.l.labeo.put eũ refert Pe.de ancha.in.d.c.i.d.xiiij.q.col.clv.ad idem ꝙ notat Jmo.in reperi.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma.in materia extenſionis ſtatutorũ correptiuoruz col.ix.volens ꝙ ex cõi vſu loquendi extendatur ſtatutum correptiuum multofortius ex cõi vſu loquẽdi debet reſtringi ſtatutũ odioſuz put eſt ſtatutum imponens gabellam.

d ¶ Attento ꝙ in dubio interpetratio fieri d3 contra gabellam vt not.Barto.in.l.pupillus.ff.ad legem falci.& maxime hoc dicendum videtur fauore dotis cuz dos ſit multuz fauorabilis cui iura dant infinita vt ita dixerim priuilegia quẽ ſolent poni in rubrica ſeu in.l.j.ff.ſoluto matri.& ꝓpterea ſtatutum ꝙ ꝓ dote ſoluat gabella videtur plurimum reſtringẽdum & per conſequens ſtetur communi vſu loquendi ad reſtringendum dictum ſtatutum.

e ¶ Nec obſtat ꝙ in contrariũ dicebat de cõi vſu loquendi ꝙ non habeat locũ in ſtatutis ꝯditis a peritis qꝛ illud dictũ non tranſit ſine dubio per generalitatem.d.§.ꝙ tñ caſſius.&.d.§.idẽ tubero.& qð no.bart.in.l.j.in principio.ff.de ſuis & legiti.nec ipſe & alij doctores ſupra relati in locis preallegatis qui generaliter loquuntur:preterea ſi dictũ illud ꝓcederet militaret quando appareret ꝙ alius eẽt cõis vſus loquendi peritorũ & alius cõis vſus loquendi imperitorum vt contingit in terminis.d.l.ſi quid carũ & in terminis glo.in.d.l.qd ſi nepotes & gl.l.quotiens.C.fami.herci. Preterea non apparet ꝙ ſtatutum de quo agitur fuerit conditũz a peritis immo cõtrarium ſuadetur ex quo eſt cõpoſitũ ſermone vulgari:ita ꝙ veriſimile eſt ꝙ a vulgaribus fuerit cõpoſitum.& ſic ſm cõem vſum loquendi vulgariuz & imperitorum:inſuper ex alio dicendum eſt ꝙ a dicta gabella ſolui non debeat per dictum martinũ qꝛ in themate preſupponit ꝙ ipſe martinus ꝓ dicta dote ſoluit gabellã in ciuitate Foſſombronij vbi duxit vxorẽ mrimoniũ cũ ea conſumãdo vbi coactus fuit ſoluere gabellam ex forma ſtatuti.

f ¶ Ideo dictam gabellã iterũ ſoluere nõ tenet:qꝛ pro eadẽ re ſeu pro eodem ꝯctu non d3 pluries ſolui gabella vt notat Bar.in.l.interdum.§.quotiens.ff.de publica.& idem tenẽt ibi Jmo.& Ponta.idem vult Bal.in.l.cum dotem.C.ſolu.matri.& in.l.cum per eos.C.ſiquis alteri vel ſibi & Pau.de caſt.in conſi.lxxxiiij.incipiẽte punctus qõnis ſuper hoc quibus omnibus ꝯcludo ꝙ dictus martinus non tenet ad dictam gabellaz nec dictus ptãs maior officialis gabelle licite poteſt aliud declarare attentis rõnibus preallegatis pmittitur.n.ſibi vt iudici facultas declarandi & ſi male declararet vel interpetraret competeret beneficium appellãdi p ea q̃ habentur in.c.vt debitus de appel.& in.c.cordi.&.c.concertationi.eo.titu.li.vj.& non obſtãt adducta in contrarium qꝛ p3 rñſio per.ã.adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Notarius aſſerens in inſtrõ ꝙ fuit facta donatio cã mortis & per teſtes probat ꝙ fuit facta donatio inter viuos an debeat puniri de falſo & ſtãte ſtatuto ꝙ donatio debeat inſinuari:an comprehendat donationem cauſa mortis. itez q̃ indicia ſufficiunt ad torturam.

¶ Conſilium. cvij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Vĩr in hac cõſultatiõe dõm ꝙ dictus notarius nõ poſſit de falſo ꝯdemnari qꝛ nõ punit qs pena falſi niſi falſitas ſit alicui nociua.l.damus.C.ad.l.cor.de fal.put not.poſt glo.ibi bar.& doc.ſ3 vr dcã falſitas nõ eſt nociua hrdibus donãtis nec alteri ex eo qꝛ ſiue dicta donatio fuerit donatio cã mortis ſiue inter viuos nõ vr ꝙ valuerit ex eo qꝛ dictũ ſtatutũ annullat donationẽ que.j.qndecim dies poſt ꝯctũ publicũ inſtrm nõ fuerit in ꝯſilio generali lecta & publicata & cuz loquat generaliter de donatiõe nõ exprimẽdo de donatiõe inter viuos magiſq̃z de donatione cã mortis videt dictum ſtatutuz generaliter intelligendum argumentum.l.j.§.& generaliter.ff.de lega.preſtan.&.c.quia circa de priuile.& cano.ſi romanorum.xix.diſtin.

a ¶ Prout alias videmus in ſilr ꝙ lex noua loquẽs ſimplr de donatiõe verificat ẽt in donatiõe cã mortis p notata p gl.cõiter ſingularẽ in.l.cũ pr.§.meuio de le.ij.q̃ vult ꝙ lex ſi qs argẽtũ.C.de do.de nouo diſponẽs ꝙ ex nudo pacto donationis oriat actio ſeu pp nudũ pactuz donatiõis cõpetat ꝯdictio ex.d.l.ſi qs argẽtũ.l3 ſit exorbitãs qꝛ ꝯ̃ regulaz iuris antiq dictãtez ꝙ ex pacto nudo actio non oriatur.l.legẽ.C.de pac.&.l.iuriſgentium.§.ſ3 cum nulla.&.§.ſequentibus.ff.eo.titu.tamen militat etiam in donatione cã mortis:ita & in terminis nrĩs ſtatutũ diſponens ꝙ donatio dẽat legi & publicari in ꝯſi.gñali trahat ad donationem cã mor.

b ¶ Et maxime cũ ſit adiecta dictio aliqua p quã vr ampliari dictio ſequẽs cui adiungit argumento notatorũ per glo.in cle.j.in prin.de foro cõpeten.in verbo parte quam allegat & ſequitur Ponta.in.l.ſi vt certi.& in.l.ſi cum vel in vtero.C.de teſta.mili.ad intellectum.l.ſi vnq̃.C.de reuocan.donatio.& ex his vr ꝙ exquo ẽt donatio cã mortis non lecta nec publicata in gñali cõſilio:vr ꝙ ſit nulla & ꝯſequẽter nemini preiudicet:iõ notarius dato ꝙ falſo addiderit ſuo inſtrumẽto illa verba cã mortis non ſit puniendus de falſo.

c ¶ His tñ nõ ob.ꝯ̃rium puto de iure rñdendum v3 ꝙ preſuppoſito prout in puncto preſupponit ꝙ fuerit donatio ſimplex ſeu donatio inter viuos:oſtenſo inſtrõ ꝙ cãtat de donatiõe cã mortis notarius de falſo inquiſitus veniat puniendus pena falſi exquo falſum publicum inſtrm ꝯfecit.l.j.in prin.ff.de fal.&.l.q falſas.C.eo.ti.Nec h3 obſtare nullitas dicte donationis & ꝯñter ꝙ habetur.in.d.l.damus.

d ¶ Qꝛ eſt aduertẽdum ꝙ de iure cõi donationes cã mortis nõ reqrũt inſinuationẽ:l3 excedãt etiam ſumã trecẽtoꝝ ſeu qngentoꝝ florenoꝝ vt eſt tex.i.l.fi.C.de donatio.cã mor.& ꝯñter iura ſimplr loquẽtia ꝙ donatiões inſinuent put eſt lex data lex ſancimus & lex ſi qs ꝓ redẽptiõe.C.de do.non verificant in donatiõe cã mor.ex quo p3 in mã inſinuatiõis differt donatio cã mortis & donatio inter viuos.

e ¶ Et in mã inſinuationis appl'one donatiõis nõ venit donatio cã mor.iõ lex noua loquẽs ꝙ donatio ſit inſinuanda intelligi d3 de donatiõe inter viuos nõ de donatiõe cã mortis:qꝛ lex noua ẽt municipalis recipit interpetrationẽ paſſiuam & reſtrictiuã a iure cõi & a iure antiquo.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.&.l.nõ ẽ nouũ.cũ.l.ſe.ff.de le.& qð notat p glo.& doc.i.l.ſciẽdũ in pñ.ff.q ſatiſ.cog.& ꝓpterea dictũ ſtatutuz loquẽs de donatiõe nõ intelligat neq; verificet in donatiõe cã mortis cũ dictũ ſtatutũ loquat de inſinuãdo donatione in ꝯſilio gñali dicta.n.publicatio & lectio i ꝯſilio gñali eſt qdã inſinuatio ſeu ſaltẽ ſilis inſinuatiõi.& de ſilibus idẽ eſt iudiciũ.l.nõ pñt.ff.de legi.&.c.inter ceteras de reſcriptis pro quo facit qꝛ.d.ſtatutuz loquit p ṽba indefinita & indefinita loquutio nõ eqpollet vli ex viribꝰ ſ3 ex humana interpetratione vt eſt tex.& doc.ibi in.l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui.vr.pdio.& not.Petrus Bart.& Jmo.in.l.ſi pluribus.ff.de lega.ij.& dicta interpetratio qñ eſt eadem rõ & conditio oĩuz q̃ ſub vli cõprehenduntur locuz h3 vt no.glo.& doc.in.c.gñali de electio.li.vj.& Bar.& doc.in.d.l.ſi pluribus:iõ cũ in terminis huius ſtatuti nõ ſit eadẽ rõ & cõditio donatiõis cã mortis & donationis inter viuos per.d.l.fin.C.de donatio.cauſa mortis & dicta.ã.propterea verba indefinita dicti ſtatuti nõ intelligant in qualibet donatiõe:ſ3 ſolũ in donatiõe inter viuos in qua viget maior rõ vt p3 ex diſpõne iuris communis quã diſponit ꝙ donatio inter viuos inſinuet & non donatio cã mortis & que magis proprie venit appl'one donationis q̃z donatio cã mortis arg.l.j.ff.de donatio.& p3 qꝛ in titulis de donationibus.ff.&.C.tractatur mã donationis inter viuos & leges in dictis titulis ſituatis loquunt de dictis donatiõibus inter viuos & nõ de donatiõibus cã mortis ſed de eis ponunt diuerſi tituli: ex quo ſuadet ꝙ ꝓprie appl'one donationis venit donatio inter viuos.

f ¶ Pro quo etiam facit qꝛ qñ quis ſimplr donat cenſetur

donare inter viuos nō cā mortis niſi ſit facta mentio mortis vt habet in.l.ſeya.ff.de donatio.cā mor.⁊ in.l.ſeya de dote preleg.⁊ per Barto.in.l.que dotis.ff.ſolu.matri.

g ¶Nec obſtat vbū aliqua poſitum in dicto ſtatuto:q: lȝ adiectum verbo portioni vel parti vnius rei alterat interpretationem verbi portionis vel partis nō tñ ſemper alterat interpretationē aliorū verborū vt recedamus a propria vi verborum vel vt recedamus a iure cōi prout cōtingeret in terminis noſtris:q: nō eſt eadē ratio nam quādo adijcit verbo portioni vel parti non poteſt aliquid operari verbū aliqua niſi vt dicta verba portio vel pars nō reſtringantur ad partem dimidiā:ideo vt aliqd operetur cenſeat adiectū vt nō reſtringantur ad partē dimidiā:attento etiā ꝙ propria ſignificatio verbi ita adeptet ad tertiā vel quartā partē ꝑut ad dimidiam que non cadūt in terminis noſtris in quibus verbum aliqua poteſt cenſeri appoſitum vt cōprehendat nō ſolum donationem quātitatis exceſſiue ſed etiam donationem parue quātitatis.⁊ in hac parte nō recipiat interpretationem a iure communi. Preterea etiam in terminis.d.l.ſi vnq̄ Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.vult ꝙ non ponderetur ꝙ ſi adiecta dictio aliqua.

h ¶Nec etiam predictis obſtat qḋ notatur per gl.in.d.§.me ulo q:.d.l.ſi quis argentum loquitur in materia fauorabili ⁊ propterea extēdenda iuxta regulam odia in.vj.ſed nō minus immo magis fauorabilis eſt donatio cauſa mortis q̄ donatio inter viuos cum donatio cauſa mor.aſſimiletur vltime volūtati:vt.l.illud de donatio.cauſa mor. vt.l.j.in pn. de tute.⁊ ratio diſtra.⁊ donatio inter viuos aſſimilet cōtractui ⁊ vltime volūtates regulariter ſunt magis ampliāde q̄ contractus.c.cū dilecti in fi.extra de donatio.itē.d.l.ſi quis argentū producit actionē vbi eſt pactū nudum exquo regulariter nō oritur actio ⁊ tamē ex nuda vltima volūtate actio oritur.l.j.⁊.ij.C.cōmunia de leg.ideo ratio ſuadet ꝙ ex donatione cā mortis inita nudo pacto competat actio fortius q̄ ex donatiōe ſimpliciter:ideo non mirum ſi lex ſi qs argētū ſimplr ⁊ indeſinite loquens de donatione intelligatur etiā in donatione cauſa mortis que rationes ceſſant in terminis noſtri ſtatuti per ſupradicta:nec ob.l.apud celſum in.§.j.ff. de exceptio.doli:nam reſpondet allegans poſt punctū ſupra formatum cuius reſponſiones placent :⁊ poterat eſſe ratio dubitandi in donatione inter viuos q: non donauerat maritus vxori:ſed ſpopōderat cōſobrino vxoris vt ad mulierem perueniret ⁊ ſic videbatur ꝙ non eſſet donatio ſeu ſtipulatio prohibita exquo nō emanauerat inter virum ⁊ vxorem. Nec etiam obſtat ꝙ donatio inter virum ⁊ vxorem expectat confirmationem mortis vt donatio cauſa mortis :⁊ ideo videatur aſſimilanda donationi cauſa mortis que non requirit inſinuationem:quia licet quo ad quid aſſimilentur tamen non ſunt ſimiles quo ad inſinuationem: q: donatio inter virum ⁊ vxorem inſinuationem requirit.vt.l.donationes quas parentes.C.de donationi.inter virum.vbi eſt caſus:ex quibus omnibus remanet concluſio ꝙ dictus notarius veniat puniendus de crimine falſi:ſtantibus preſuppoſitis de quibus in themate.

i ¶Preſuppoſito autē ꝙ aliter nō appereт ꝙ fuiſſet ſimplex donatio inter viuos niſi quia teſtes deponunt ꝙ maritus dixit do ⁊ dono ⁊ non declarant an fuerit donatio cā mortis:an ſimplex donatio dubitatur an attentis dictis teſtium reſultent indicium ⁊ indicia ſufficientia ad ponendū ad torturam dictum notarium : ſuper quo quia in materia indiciorum non poteſt dari certa doctrina vt notat Barto. in.l.ſi.ff.de queſtio.Sunt enim indicia quedam ſuſpitiōes ⁊ coiecture vt probat tex.in.d.l.fina.que poſſunt eſſe vrgentes coniecture ⁊ leues:ideo remittitur iudicio arbitrio arg. l.iij.§.eiuſdem.ff.de teſti.⁊ q: vbi lex non declarat regulariter remittitur arbitrio iudicis.l.j.ff.de iure delib.⁊.C.de cauſis de offi.deleg.Ideo breuiter rem abſoluam tādem remittendo ad arbitrium iudicis.

k ¶Licet enim indiciū probari debeat per duos teſtes no. glo.in.l.ſi.C.fami.hercif.quā ſequuntur ibi doct.⁊ Barto. idem tenet in.d.l.fina.ff.de queſtio.adeo ꝙ vnus teſtis ꝓbans indicium non ſufficit ad torturam per predicta : lȝ ſi deponeret directe ſuper maleficio ſufficeret ad torturā:q: vnus teſtis facit ſemiplenam probationem ⁊ ſemiplena probatio eſt pluſq̄ indicium no.glo.in.l.cum proba.ff.de probatio.ideo dictum vnius teſtis ſufficit ad torturam ſi directo probat delictum vt not. Barto.in.l.maritus.ff.de queſtio. ⁊ propterea dictum teſtis deponentis ꝙ dictus notarius cōuenit cum parte de faciendo dictam falſitatem recepta certa mercede ⁊ eam pro parte recepit:quia non probat directo falſitatem:ſed magnā coniecturā cōmiſſe falſitatis non videtur ꝙ ſit ſufficiens ad torturam cum ſit ſingularis non deponens directo ſuper delicto nec etiam teſtes deponentes ꝙ dictus maritus dixit do ⁊ dono videntur ſufficiēter deponere:adeo ꝙ deducant falſitatem vel ſuſpitionem falſitatis vrgentem ad torturam:q: non deponūt ꝙ nō ſubiunxerit illa verba cauſa mortis : ſi enim dixiſſet do ⁊ dono cā mortis vel poſt mortē meam verum depoſuiſſent dicti teſtes deponentes ꝙ dixit do ⁊ dono exquo non deponunt nihil vlterius dixiſſe.Itē alius teſtis qui deponit ꝙ vidit certam ſcripturā factam de dicta donatione ⁊ ꝙ fuit reqſitus ꝙ dictaret inſtrm donationis inter viuos ſitr eſt ſingularis non deponens ſup delicto:iō nō vr̄ ꝙ releuet q: teſtibus ſingularibus fides nō adhibet.c.tā lrīs de teſti.c.cum dilecti de electio.⁊.l.iuriſiurādi.C.de teſtibus.tñ negari nequit qn ex dictis atteſtationibus immineat magna ſuſpitio ⁊ vrgēs cōiectura falſitatis aduerſus dictū notariū:lȝ.n.nō ꝓbet negatiua ꝙ nō fuerit dictū cā mortis:tñ eſt multū veriſimile ꝙ aliq ex dictis teſtibus deponētibus de dicta donatione fuiſſent recordati de dictis verbis cauſa mortis vel ſimilibus ſi dicta fuiſſent.

l ¶Et ſi recordati fuiſſent ⁊ illa tacuiſſent incidiſſent in crimen falſi per.c.j.de crimi.fal.vbi eſt expreſſum ꝙ ꝑut teſtis dicens falſum cōmittit crimen falſi:ita etiā teſtis qui ſcienter tacet verum:qḋ non eſt veriſimile in tot teſtibus.⁊ ideo ſatis eſt vrgens coiectura ꝙ dictus donator fecerit donationem inter viuos ⁊ nō cā mortis.⁊ adminiculat dictū illius teſtis deponētis ꝙ fuit reqſitus ꝙ dictaret inſtrm donationis inter viuos:ita ꝙ cum reperiat inſtrm donatiōis cauſa mortis ex dictis atteſtationibus imminet ſuſpitio falſitatis. ⁊ maxime ꝯcurrēte depoſitiōe alterius teſtis deponētis de cōuentiōe fcā de cōmittēdo falſitatē ꝑdictā ⁊ traditiōe certe ptis mercedis cōuente ex qua depoſitiōe vr̄ reſultare vrgens ſuſpitio falſitatis cōmiſſe ita ꝙ negari neq: qn ex ſibus ſupradictis ſimul iūctis ſit vehemēter ſuſpicādū ꝙ dcā falſitas fuerit cōmiſſa ⁊ immineat nō leuis:immo maxia cōiectura falſitatis:ꝑut rō nālis id ſuadere vr̄ quā ſolā ſufficit allegare.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.ff.de excuſa.tuto.iō cū nil aliud ſint indicia niſi rōnabiles ſuſpitiones ⁊ cōiecture. vr̄ ꝙ iudex poſſit arbitrari dictū notariū ſubijciendum eē torture.⁊ que non proſunt ſingula multa iuuant.l.excuſantur cum ibi notatis.ff.de excuſatio.tuto.

m ¶Et qñqȝ ſunt indicia adeo vrgentia ⁊ indubitata ꝙ probata per duos teſtes ſufficiunt:nedū ad torturā ſȝ ad ꝯdemnationē puta ſi quis eſt viſus exire de domo cū gladio ſanguinolēto ⁊ aufugere.⁊ in domo illa fuit repertus hō interfectus:lȝ non probet ꝙ ille q de domo exiuit cū dicto gladio ſanguinolēto interfecerit:tñ dictus talis poterit ꝯdemnari per dictū indiciū prout voluit Spec.in ti.de ꝓba.§. iij.vſ.xiij.⁊ ibi Io.an.in addi.⁊ Bald.poſt Nico.de matr. in.l.ſciant.j.col.C.de proba.⁊ facit qḋ ipſe no.in.l.neqȝ naturales.in.j.col.eo.titu.De quo ēt per Pau.de caſt.in cōſilio. cxcvj.vbi dicit ꝙ indicia indubitata ſufficiūt ad cōdēnationē pecuniariam ad hoc ēt qḋ hr̄ in.c.iij.loco extra de pſumptio.⁊ in.c.afferte.eo.tit.⁊ ꝑut tale indiciū ꝓbatū p duos teſtes inducit ſufficientem ꝓbationē ad ꝯdēnationē:ſuadet rō ꝙ ꝓbatū per vnū teſtē inducat ſemiplenā ꝓbationē ⁊ ꝯſequenter pluſq̄ indiciū ad torturā : ex qbus oibus puta rem ſaluo iudicio ſaniori ꝙ iudex poſſet arbitrari dictū notarium ſubijciēdū eē torture:nihilominus hoc totū ſubijciēdū eſt iudicis arbitrio ꝑut ſupra ꝑmiſſum eſt. Laus deo.

¶Donatio oīum bonoꝝ facta cū iuramēto p pr̄em filio in ptāte.an reuocet per teſtm̄ poſtea p pr̄em factū.Itē cōfeſſio debiti iurata īter ſoceꝝ ⁊ geneꝝ an teneat. itē ſeqſtrū factū an īpediat petitionē ſeu executiōē debiti via ordiaria.

¶Conſilium. cviij.

In nomine dñi nr̄i ieſu xp̄i.

a ¶Ad euidētiam huius cōſultationis primo diſcuriendū duxi:an dicta donatio facta per dictum Philippum dñe Nicole eius filie conſtitute ſub eius pr̄is poteſtate vallate iuramento tenuerint necne circa quod prima facie dicendum

cendum videtur ꝙ licet donatio inter patrē ⁊ filiam cōſtitutam ſub patria poteſtate non teneat.l.ij.C.de offic.donatio.⁊.l.donationes quas parentes.C.de dona.inter virum ⁊ vxo.cum ſi. Et pluries conſulendo tenui hanc partē ſ.ꝙ donatio facta filio in poteſtate non firmetur iuramento ⁊ alio anno fuit ſimilis queſtio ventilata in hac ciuitate ⁊ conſilia oſtenſa hincinde ⁊ tandem fuit deciſum pro hac parte pro qua conſulueram.

a ¶ Et lȝ donatio facta per patrē filio ſoleat morte ꝯfirmari per.d.l.donationes:quas parentes de donatio inter viruȝ.⁊.d.l.filie cuius familie herci.tñ illud procedit qñ facta fuerat traditio alr̃s ſecus vt not.Bal.in auc.ex teſtō.C.de collatio.⁊ in.l.ij.C.de inoffi.dona.⁊ Cy.in.l.j.C.de dona.ante nup.in caſu aũt nr̃o nō vr̃ facta traditio vera vel ficta:nā dominiū remanſit apud patrē donātē ⁊ ꝯñter reſeruatio vſuſfructus formalis fuit fruſtratoria ⁊ inanis:cuȝ vſuſfructus nō fuerit ſeparatus a ꝓprietate.⁊ ſic fuit vſuſfructus cauſalis ꝯcretus nō ꝓprietate iuxta.l.id qđ nr̃m cuȝ ibi notatis.ff.de vſuf.⁊ lȝ videat̃ facta ficta traditio q̃ ſolet reſultare ex reſeruatiōe vſuſfructus p.l.qſqs.C.de donatio.tñ illud pōderaui ad oſtendendū ꝙ ſi valuiſſet donatio ceſſaret obligatio ēt nāl̃is ad dandū propter fictā traditionē:ita ꝙ nō ſuadet rō ꝙ ex quo donatio eſt inualida cauſet̃ ipſe naturalis obligatio que ceſſaret in donatione valida.

b ¶ Preterea donatio facta per patrem filio ꝯfirmatur morte pr̃e perſeuerante in eadē volūtate vt hr̃ in iuribus ꝓtalle legatis que ꝑſeuerantia in dubio ꝓſumit̃:qꝛ nō ꝓſumit̃ mutatio voluntatis.l.cuȝ q mutatā.ff.de probatio.in caſu autē noſtro ſatis vr̃ mutata voluntas donatoris ſaltē in caſu quo bona alienarent̃ cum voluerit in dicto caſu bona ſua ad fraternitatē deuenire:nā ſi voluiſſet donationē valere inānis fuiſſet dicta diſpoſitio fideicōmiſſaria.ſ.ꝙ bona ſua deuenirent ad fraternitatē ex quo in donatiōe fuerūt deducta oīa bona pñtia ⁊ futura exceptis centuȝ ducatis.⁊ fraternitati fuerāt relicti octuagintaqꝫ ducati:ita ꝙ reſtarēt ſolū.xv.ducati:dato ꝙ illa ꝯuentio inita cū ſer Victorio nō impediret illā reſeruationē centuȝ ducatorū:nec eſt veriſimile ꝙ ipſe Philippus voluerit facere inſtitutionē vniuerſalē ſolummodo in.xv.ducatis nec ꝙ voluerit ꝓhibere ſolā alienationē qndecim ducatoꝝ ⁊ qꝛ facto dat̃ volūtas intelligi.l.reprehēdēda.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi.fac.cū ꝯcor.ibi adductis ſatis vr̃ apparens mutatio volūtatis:hꝫ eſt ꝙ dictus Philippus noluerit ꝙ dicta dña Nicola haberet generalr̃ bona ſua titulo donatiōis ſaltem caſu quo bona alienaret ⁊ ex his vr̃ eliciēda ꝯcluſio ꝙ dñiū dictoꝝ bonorū dicti philippi fuerit apud ipſum philippum tpe mortis ⁊ tranſiuerit in hr̃ditatem ⁊ ſucceſſiue poſt aditā hereditatem in eius heredem ex his ēt dōm vr̃ ꝙ dicta dña Nicola cēſeatur habuiſſe animū immiſcēdi ſe hereditati paterne ſaltem ex quo alienauit vt preſupponit̃ oīa bona dicti philippi que alienare non poterat fieri nō reſeruando quantitatem cētū florenoꝝ q non venerant in donatione cum illa licite alienare non poterat circa ius ⁊ nomē heredis:merito aius immiſcēdi deprehendit̃ ⁊ ꝯñter reſultauit immixtio hr̃ditatis ſi habuit notitiam teſti:ſi aũt ignoraſſet teſtm̃ inanis fuiſſet immixtio per ea que habentur in.l.ſi is ad quem.⁊ in.l.hr̃s inſtitutus in prin.ff.de acqr.heredi.lȝ aũt tunc non cenſeatur ſe immiſcuiſſe hereditati: non tñ tollunt̃ ſupradicta.item lȝ ſupra deduxerim ꝙ iuramentum forte obligauerit ad nō reuocandum:tñ iuramentum non ligat heredem per.c.veritatis de iureiur.nec inualidat reuocationem ſecutam per ſupradicta.⁊ ex ſupradictis infert̃ ad deciſionem vltimi q̃ſiti ſ.ꝙ dicta bona ſint deuoluta ad dictam fraternitatem vigore dicti teſtamenti ſaltem ſi dicta dña Nicola habuit notitiam dicti teſtamenti tpe alienationis predicte.

c ¶ Circa ſcdm aũt q̃ſitū nō inſiſtā:qꝛ lȝ ſi nō interueniſſet iuramētū ꝯcludēdū fuiſſet ꝙ dicta cōfeſſio cēſeret̃ fraudulenta ⁊ nō preiudicaret confitenti per ea q̃ habent̃.in.l.qui teſtm̃.ff.de ꝓbatio.⁊ in.l.cū qs decedens.§.titia honeſtiſſima femina.ff.de leg.iij.vt latius deduxit dñs allegans.

d ¶ Tamen qꝛ interuenit iuramentuȝ ꝙ validat donationeȝ factā inter virū ⁊ vxorē ⁊ ſoceꝝ ⁊ generū vt ꝯcludūt Bart.⁊ doc.cōiter in.d.l.ſiqs ꝓ eo de fideiuſſo.⁊ in.d.c.cū ꝯtingat.⁊ in.d.auc.ſacramenta pubeꝝ dicta cōfeſſio iurata iuramento cōfitentis nō vr̃ facta inter pſonas ꝓhibitas ex quo nō eſt prohibita donatio iurata inter ſoceruȝ ⁊ generū ꝓut nec inter virū ⁊ vxorem:iō ſuper dicta ſimulatione non me intromitto relinquendo iudicio habentis iudicare.

e ¶ Circa primum aũt queſitum breuiter me abſoluā concludendo ꝙ licet fuerit factum ſequeſtrum ad petitionē dicte fraternitatis non propterea impediri dȝ via executiua ſeu ordinaria petendi debitum cuius pretextu fuit factū dictuȝ ſequeſtrum:qꝛ ſequeſtrum nō fit ad alium finem niſi vt creditor liquidato credito poſſit conſequi ſuum creditum eſt enim ſequeſter tanq̃ depoſitarius.vt.l.ſi oleum.ff.de dolo ⁊ habet̃ in.l.intereſſe puto de acqui.poſ.ita ꝙ ſequeſtre hȝ tenere rem ſequeſtratam in depoſitum donec inter ſequeſtrantem ⁊ aſſertum debitorem diſcutiatur de veritate ⁊ virtute crediti vt.d.l.ſi oleum.ſuadet itaqꝫ rō qđ ſequeſtratio nō impediat petitionē ⁊ cognitioneȝ debiti inter creditorē ⁊ debitorem:nec impediat executioneȝ ſeu executionis petitionem:attento ꝙ ſequeſtrum non fit ad aliuȝ finē niſi vt deueniat̃ facilius ad executioneȝ crediti:ideo nō dȝ impedire ipſam petitionem executionis ar.l.ꝙ fauore.C.de legi.⁊.c.ꝙ ob gratiam de regu.iur.in.vj.⁊.l.legata inutiliter de lega.j.cum ſi.⁊ hoc in terminis decidit Bal.in.l.qui legari.C.vt in poſ.lega.ar.illius tex.adducens ēt.c.ij.extra de dolo.⁊ contuma.⁊ benefacit glo.que incipit qd ſit pignus in §.i.in aũt.de fideiuſ.ſm eundem bal.facit ꝙ in ſimili notāt Rapha.fulg.⁊ Pau.de caſt.notanter ex illo tex.

f ¶ Quod lȝ creditor habeat pignus pretorium vel conuētionale:tamen poteſt petere debitum ſibi ſolui a debitore:nec poteſt debitor dicere vt es ſecurus:incumbas pignori ⁊ de illo tibi ſatiſfacias vendendo ⁊ recipiendo inſolutū:hinc etiam Pau.de caſt.ibi ſubdit ꝙ immiſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris poteſt nihilominus facere capi debitorem prout prius potuiſſet argu.l.i.§.qui verbo de ven.inſpi.⁊ qđ notat Bar.in.l.conſentaneum.C.quomodo ⁊ qñ iudex ⁊ Arch.in rubrica de eo qui mittitur in poſ.⁊ facit qđ notat Gui.⁊ Bar.in.l.quāuis.C.de pigno.ſm eundem Paul.de caſtro pariter ergo non impeditur petere executionem debiti propter factum ſequeſtrum vel immiſſionem in poſſeſſionem. Laus deo.

¶ Solutio debiti an dēat fieri de pecunia currēti tpe ꝯtrāctus. Item reſtō dotis an ſit faciēda de pecunia currēti tpe confeſſionis dotis non obſtāte ꝙ dos fuerit poſtea ꝓmiſſa ſoluenda in diuerſis temporibus.

¶ Conſilium. cix.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xp̃i. ¶ Viſo puncto ⁊ eleganter ſuper eo dictis per honorandum fratrem dñȝ Hieronymum baldoli fulginatem.V.J.doc.cuȝ fuerim de ſola ſubſcriptione requiſitus paucis rem abſoluam:⁊ circa primum queſitum clarā puto deciſionem dñi cōſulentis p iura ⁊ auctoritates p eū adductas:eſt enim trita queſtio que ponitur per doc.in multis iuris partibus de qbus per dñm cōſulentē ⁊ per Bal.in.l.acceptā.xvij.q.C.de vſu.⁊ in.l.ſi qs argumentū in ꝑn.C.de do.⁊ per Jo.an.in ſpe.de ꝯceſ.prebende ſuper rubrica ad fineȝ ⁊ per Jmo.in.l.in rōne.§.diligenter.ff.ad.l.fal.⁊ per Pe.de anch.in regula peccatum in.vj.⁊ per canoniſtas in.c.quāto de iureiur.⁊ in cle.ſi beneficiorum de deci.⁊ per Bald.in.l.ij.in prin.C.cōia de le.⁊ in.l.quicunqꝫ vltima col.C.de ſer.fu.⁊ cōis quaſi omnium ſnia eſt ꝙ ſi pecunia poſt debitum contractum deterioratur in bonitate intrinſeca dȝ ſolui ſm tpꝯ debiti ꝯcti ēt circūſcripta mora ꝓut ꝯcludit dñs conſulens non repeto.⁊ ita alr̃s conſulendo concluſi.

a ¶ Sed dubiū aliquale reſtat circa ſcdm q̃ſitum:qꝛ ꝑma cōfeſſio ⁊ conuentio videtur facta ſpe future numeratiōis collate poſt tempus ꝙ deprehendi vr̃ ex ſequenti promiſſione immediate facta eodem die loco ⁊ teſtibus propter q̃ȝ ſatis apparet ꝙ in veritate licet pater mariti cōfeſſus fuerit ſe recepiſſe.cccc.flo.pro dote:tamen illos non recepit:⁊ propterea ſatis apparere videt̃ ꝙ dos nō fuit tunc recepta ſȝ confeſſio facta fuiſſe videt̃ ſpe future numerationis vt deprehēditur ex dictis Bal.in.l.pe.§.mulier.ff.ſol.matrimo.ad hoc etiam nota.per Bal.in.l.ſi voluntate.C.de dona.promiſ.⁊ per Ange.in conſi.cxlvj.incipiente in primis de quo etiam per Bald.in.l.ſi abſentis in fin.iij.colum.C.ſi cer.pe.⁊ per Pau.de caſt.in.d.l.pe.§.ſi vir.qui dicit ꝙ tunc mulier cui maritus confeſſus fuit recepiſſe dotem que incontinenti poſtea fuit ſibi promiſſa:non poteſt poſtea eam repetere ſi poſtea non apparet ſolutam:licet maritus eam reſtituere

propterea vr̃ q̃ eſſet nulla ſ3 reſcindẽda tanq̃ facta in frau
de3 fiſci vt p Bar.⁊ doc.in.l.poſt ꝯtrũ.ff.de dona.⁊ anteq̃
fiſcus reuocet non vr̃ q̃ alius poſſit opponere de iure fiſci
per.d.l.bis ꝯſequẽter cũ gl.ſua:iõ vr̃ q̃ dictũ hoſpitale poſ
ſit vendicare.d.bona ſibi donata attẽto q̃ donãs ſibi reſer
uauit vſumfructũ:⁊ cõſequẽter vr̃ q̃ tranſtulerit poſſeſſiões
eiuſdem in donatariũ ⁊ dominiũ per.l.quiſquis.C.de dona.
⁊ hoc nõ obſtãte cõdẽnatione ⁊ ꝯdẽnationis executione ſe
quuta ⁊ non obſtãte probibitiõe teſtandi que vltra iam di
cta nõ vr̃ obſtare ex alio q: videł requiri metus mortis vel
cruciatus corporis.⁊ ſic metus qui cadit in conſtãtẽ hoiem
vt habeat locum titulus ſi quis aliquem teſta.probi.⁊ ſic vt
incidat in penaȝ illius edicti dicit Bar.in.l.ſi.ff.ſi quis ali.
teſta.probi.⁊ idem volunt Bal.Saly.⁊ Pau.de caſt.in.l.j.
C.eod.titu.nec vr̃ ex deductis in puncto q̃ talis iuſtus me
tus interuenerit merito ⁊c.

e ¶His tñ nõ ob.ꝯtrium puto de iure rñdendum vȝ q̃ dictũ
hoſpitale nequeat dicta bona ſibi donata petere aduerſus
alios filios qui vt preſupponitur poſſident dicta bona ⁊ ea
poſſidebant tp̃e dicte donationis ⁊ per conſequens dictus
donator dato q̃ hũerit dñium dictoꝝ bonoꝝ paternorũ q:
ſibi ſucceſſerit pro ſua rata ⁊ adiuerit ipſius patris heredi
tatem ⁊ potuerit illa donare tanq̃ ſua per late adductã ſu
pra pro parte ꝯtria:tamẽ ex quo ipſe nõ poſſidebat non po
tuit poſſeſſionem in aliũ trãſferre q: nemo dat q̃ non h3.l.
traditio.ff.de acq.re.do.⁊.l.nemo plus iuris.ff.de regi.iur.
⁊ per ꝯñs nõ potuit per reſeruatiõẽ vſuſfru.trãſferre poſ
ſeſſionem quam non habebat per predicta ⁊ per notata per
Barto.⁊ docto.in.l.q̃ meo in prin.⁊.l.interdum.§.fina.ff.
de acquiren.poſſeſ.

f ¶Et ſine traditione poſſeſſionis vera vel ficta non tranſ
fertur dñium.l.traditionibus.C de pac.⁊ dato q̃ ſit ſpecia
le in hoſpitalibus ⁊ illud hoſpitale cui facta ẽ donatio ſit de
venerabilibus locis q ponunł in.l.ſi.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ p
conſequens dñiũ ex nudo titulo potuerit in ipſum hoſpita
le transferri titulo donatiõis per.d.l.ſi.tñ vr̃ q̃ dicti poſſeſ
ſores poſſint ſe defendere aduerſus dictuȝ hoſpitale:q: di
ctus donator tenebał dictis ſuis fratribus q dicta bona poſ
ſident ad reſarciendũ eis dãnũ ſibi illatũ pp ꝓhibitionem
⁊ impedimẽtũ per eũ factũ quominus pr̃ teſtareł qui vt p̃
ſuppoinł teſtabał inſtituẽdo dictos alios tres filios ⁊ dicto
filio ꝓhibẽti erat parũ relicturus ⁊ q: id expreſſerat teſtõr:
iõ ille impediuit que vt mihi dr̃ apparẽt ex depoſitionibus
teſtium:⁊ ſic apparet in quo leſi fuerũt dicti alij tres filij q
habuiſſent integram hereditatẽ detracta legittima illius fi
lij probibentis teſtari ⁊ ſic fuerunt leſi ex dicta ꝓhibitione
in duabus partibus quarte partis hereditatis que obuenit
dicto filio probibenti teſtari ⁊ ille due partes dicte quarte
partis erant dictis alijs tribus filijs reſarciẽde vel earũ exti
matio in dupluȝ per adducta.ſ.in principio conſilij.⁊ quia
dicta donatio fuit quaſi de oibus bonis ipſius donatoris
preſumitur facta non ſoluȝ in fraudẽ fiſci:ſed etiam in frau
dem creditorum prout erant dicti ſui fratres per.l.oẽs.§.
iuſſus.ff.que in fra.credi.⁊ per cõſequens creditoribus ad
repetendum dicta bona ⁊ reuocationem donationis tanq̃
factaȝ in fraudem competit actio pauliana per.d.titulũ que
in fra.credi.⁊ inſtitu.de actio.§.ſi quis in fraudeȝ.ideo cõ
tra donatarium agentem poteſt per viam exceptionis oppo
ni q̃ donatio fuit facta in eorum fraudem:ideo venit reuo
canda ⁊ bona a donatario aduocanda. nam cui datur actio
fortius datur exceptio.ff.de ſuperficie.l.j.§.is autem verſic.
nam cui damus.⁊.l.inuitus.§.j.ff.de regu.iur.⁊ ſic põt obij
ci exceptio dolo facis petere qd̃ reſtiturus es.l.dolo.ff.de
excep.doli.⁊.l.necnon.§.exemplo.ff.ex quibus cau.maio.⁊
per hanc viam dicti poſſeſſores ſe tueri poſſunt:non obſtã
tibus adductis in contrarium.

g ¶Non eniȝ obſtat q̃ ex deductis in themate non apparet
metus qui cadat in conſtantem virum puta metus mortis
vel cruciatus corporis per.l.interpoſitas.C.de tranſac.⁊.l.
metum.i.cum ſua glo.ff.qd̃ metus cauſa prout requiritur vt
locum habeat titulus predictus ſiquis aliquẽ teſ.probi.per
dicta in contrarium:q: reſpondetur qd̃ videtur q̃ illud di
ctum procedit quando metus infertur ſine dolo inferen
tis:ſed culpa.naȝ ſufficit in his terminis ſolus dolus.l.j.§.
j.⁊.§.fina.⁊.l.ij.in prin.⁊.§.ſi.ff.ſiquis ali.teſta.probi.nega
ri autem nõ põt quin in minis illatis per dictum filium nõ
ineſſet dolus ar.c.j.de preſum.⁊.l.j.⁊.l.ſi non conuitij.C.de
iniur.ideo videtur q̃ ipſe inciderit in penam tituli ſi quis
ali.teſta.probi.⁊ licet docto.dicant q̃ in eũ qui cõpulſus fe
cit teſtm̃ q̃ requiratur metus ⁊ violentia qui cadant in cõ
ſtantem virum non reperio q̃ dicant in ꝓhibito ſeu impedi
to teſtari.⁊ magis de facili qs inducił ad nõ teſtandũ q̃ ad
teſtandum metu ar.gl.in.l.ſi mora.ff.ſo.ma.⁊ que habentur
in.l.patre furioſo de his qui ſunt ſui vel ali.iur.⁊.c.ad apli
cam de reg.⁊ inſup mihi extra punctũ dr̃ q̃ minabał interfi
cere frẽs filioſq; probibiti:iõ attento q̃ ipſe minãs erat ho
mo ſcãdaloſus ⁊ p̃iculoſus: ita q̃ ſatis vr̃ iuſtus metus ex
quo precedebãt mine de nece filioruȝ quaȝ pater ſolet iuſte
timere vt ꝓpriã ⁊ non nunq̃ magis.l.iſti quidẽ.ff.q̃ metus
cauſa.nec obſtant alia adducta in cõtrariũ q: nõ aduerſanł
fundamentis factis pro hac parte que militant etiã preſup
poſito q̃ hereditas patris fuerit delata dicto filio qui impe
diuit teſtari ⁊ ipſe adiuerit ⁊ donatio valuerit:⁊ in heredeȝ
tranſit actio ex delicto defuncti quatenus ad eũ ꝑuenit.d.
l.j.C.ne ex delic.defunc.⁊ in caſu iſto inuita delinquentis
actio competere incepit contra dictum donatarium: ita q̃
non agił q̃ actio contra verum competens tranſeat in aliũ
vniuerſalem vel ſingularem ſucceſſorem. Laus deo.

¶Debitor ex pluribus cauſis:an poſſit compenſare ſuum
creditum in quam cauſam vult. Item exceptio compenſatio
nis competens principaliter ꝓfic fideiuſſori.

¶Conſilium. cxj.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xp̃i. ¶Videł p̃ma facie dicendum q̃
cõpenſari ⁊ cõputari deberent cum illis ſu
mis alijs in quibus eſt pro debitore deſcri
ptus erat in ſi.libri pro rebus non pertinẽti
bus ad acomanditiam ea principali rõne:quia tp̃e quo di
ctus Alexander expoſuit pecunias ſuas pro Matheo ⁊ ſo
cijs florentinis cãbijs nõ erat dictus Alexãder adhuc ef
fectualiter debitor dictoruȝ Mathei ⁊ ſociorum:nec illos
cccc.florenos erat obligatus reddere tũc tp̃is:ſ3 finito triẽ
nio dicte ſocietatis:nec ſimplr̃ poſt triẽniũ:ſed ita demũ ſi
finita ſocietate dicti.cccc.floreni erant in illa negociatione
traffico ſeu ſocietate vel culpa ipſius Alexãdri deſierint eẽ.
ſi.n.dictus Alexãder abſq; culpa ſua ꝑdidiſſet in illo exerci
tio acomãditie nõ tenereł ad reſtitutionẽ quadringentorũ
ſed ſolũ ꝓ rata ſua ſm ratã lucri cõuentã.l.cũ duobus.§.dã
na fatalia.§.p ſocio iuncto.§.illud inſti.eo.ti.itẽ ſi in ſine ſo
cietatis ſi res ſocietatis oẽs eſſent in ſpeciebus alijs non in
pecunia debereł pecunia:ſ3 venirẽt diuidende ſpecies ipſe
⁊ corpora rerum ſocietatis detracto prius capitali de ipſis
rebus ſocietatis:ita q̃ nõ erat certũ q̃ in pecunia fuiſſet fu
turum debitũ nec in quanta quãtitate:quia id dependebat
ex futuro euentu incerto:idcirco non poteſt cenſeri ſolutũ
in illam cauſam q: aliud pro alio non cõſentiente creditore
ſolui non põt.l.ij.§.j.cũ ibi notatis ſi cer.peta.⁊ ſic p viam
ſolutionis non d3 cenſeri ſublatum illud creditum: nec per
viam compenſationis pluribus rõnibus.primo q: ex quo
Matheus ⁊ ſocij prout vr̃ eſt creditor ſocietatis predicte
acomanditie vt eorum vulgari vocabulo vtar illud eorũ cre
ditum d3 de corpore ſocietatis antea detrahi q̃ creditũ re
ſultans ex capitali per.l.ſi actione.§.ſi cõmunis.ff.p ſocio
⁊ facit.l.omne es alienum.ff.pro ſocio vbi es alienum eſt ſol
uendum de cõmuni.⁊ ſic de rebus ſocietatis que ſunt com
munes.ſed debita ⁊ credita dictorum Mathei ⁊ ſociorum
deſcripta in.d.libro videntur eſſe credita ⁊ debita ſocietatis
ex quo principium libri eſt intitulatum ſocietati predicte per
notata per Barto.in.l.ſi patruus.C.cõmunia vtriuſq; iud.
⁊ facit quod habetur in.l.ſi quis ex argentarijs.§.ſi initiuȝ
tabularum.ff.de eden.⁊ in.l.imperatores.ff.de in diẽ adiec.
ad idem quod per Bal.in.l.eius.C.de compen.vbi vult q̃
non compenſatur id quod debetur ſocietati cum eo quod
debetur vni ex ſocijs alteri ſocio:quia alia perſona cenſetur
eſſe ipſa ſocietas alia perſona vnus ex ſocijs ſm eum:facit
etiam quod not.Cyn.in.l.iura.C.eo.titu.vbi ſimiliter vult
q̃ non compẽſatur id quod debetur ſocietati cum eo quod
vnus ex ſocijs debet alteri licet ille alter petat creditum ſo
cietatis: quia ei eſt ſoluendum ſm eum: idcirco cum dicti
Matheus ⁊ ſocij mercatores florentini ſint creditores ſo
cietatis Alexandri ⁊ ſociorum debet compenſari eorum cre
ditorum cum eo quod ſocij vt ſocij debent retrahere de ſo
cietate prout eſt illud quod eſt immiſſum in ſocietate:vt ſic

in caſu iſto alter non ledit: q: tm̄ adeſt quãtum abeſt: preterea iſta nõ eſt proteſtatio declaratoria mera voluntatis: ſed potius inductiua compenſationis.

b ¶ Et cõpenſatio inuito creditore fit eoipſo ꝙ per debitorem opponit per Bal. in. l. ſi cõſtat. C. de cõpẽſa. ⁊ eſt de ſe clarũ ⁊ regula eſt ꝙ põt inuito altero põt eo ignorante. l. q poteſt inuitis. ff. de reg. iur. nec põt referri dicta declaratio ad quantitates q̃ apparent ex aduerſo dicti debiti. cccc. flo. q: vt ſupra dictũ eſt in eis nõ verificant illa verba ẽt appareret ipſum Alexãdrũ creditorẽ: iõ attẽta ꝯſuetudine mercatorum que hꝫ ꝙ qñ ex aduerſo creditum ſcribit debitũ cẽſet datum aio ſoluendi ꝙ deprehendit ex libro ipſius Alexandri ex illa partita libri in qua dr̃ per reſto iunctis partitis precedentibus: item dicti Alexãder ⁊ dñs Gabriel cõparuerũt cũ fuerũt conuẽti ⁊ vt mihi dr̃ opposuerũt ꝙ dicti Mattheus ⁊ ſocij fuerũt ſatiſfacti ex quãtitatibus receptis ⁊ dato ꝙ fortaſſe non oppoſuerint formaliter ⁊ expreſſe exceptionem compenſationis: tamen videt ꝙ effectualiter illam cẽſeant oppoſuiſſe: quinimmo ⁊ ſi oppoſuiſſent de ſolutione apparente in libris ſocietatis videt ꝙ poſſet ſuſtentari ꝙ cenſetur oppoſita exceptio compenſationis ex qua reſultat liberatio.

i ¶ Cum appellatione ſolutiõis oĩs liberatio comprehẽdit quoquomodo facta. l. ſolutiõis verbũ. ff. de ſolu. ⁊ l. ſolutionis verbum de verb. ſig. ⁊ facit. l. liberatiõis. eo. tit. ⁊ verba libellantis ⁊ excipientis interpetrant ſm̄ ꝓferentẽ. l. ſiquis intentione ambigua. ff. de iudi. ⁊ facit. l. in ambiguis oratiõibus. ff. de reg. iu. iõ cũ pro parte dñi Gabrielis excipientis inſtet ꝙ ipſe ꝑus oppoſuit exceptionẽ cõpenſatiõis per ea que ipſe ⁊ Alexãder oppoſuit vr̃ ꝙ ipſe preuenerit in opponẽdo exceptionẽ cõpenſatiõis: lꝫ ego nõ viderim formã oppoſitiõis. ⁊. d. dñs Gabriel faciat paruã in hoc vim ⁊ cã pendet corã iudicibus mercãtie corã qbus agit de plano ⁊ equo ⁊ non agit de apicibus iuris nec ꝑdictis obſtat ꝙ hr̃ per Cy. in. l. iura. C. de cõpẽſa. q: ſe fundat in rõne ꝙ debitum deputatũ ad vnã cãm nõ cõpẽſat cũ credito nõ deputato ad eãdẽ cãm in qua rõne ſe fundat ẽt Bal. in. d. l. eius eo. tit. ⁊ lꝫ ſe fundet etiã in alia rõne: q: l. pſona vnius ſocij cenſeat diuerſa pſona ſocietatis tñ in caſu nr̃o nõ agit ꝯ ſocietatẽ: ſꝫ ꝯ Alexãdrũ ⁊ eius fideiuſſorẽ: nec agit noĩe ſocietatis: ſꝫ mattheus agit noĩe ſuo ꝯ alexãdrũ ⁊ dñꝫ Gabrielẽ ⁊ ſic nõ ſum⁹ in terminis bal. vbi agit noĩe ſocietatis ⁊ vult compẽſare alter tanq̄ priuatus creditũ nõ cõcernẽs ſocietatẽ: nec ob. l. rõnis. §. ſi cõis. ff. ꝓ ſocio q: loquit in ſocio q impendit in vtilitatẽ ſocietatis: nã decet ꝙ impẽſuꝫ in vtilitatẽ ſocietatis ſibi reſarciat ⁊ reſiduuꝫ diuidat inter ſocios: ſꝫ in caſu nr̃o nõ apparet aliqd impẽſum in vtilitatẽ ſocietatis nec forte eſt de ſocietate deperdituꝫ ſed remanet debitor Alexãder ſocietati ⁊. d. Mattheo ⁊ ſocijs: q: forte fraudauit vel cõuertit pecunias ſocietatis ⁊ pecunias redactas ex vẽditione rerũ pertinẽtiũ ad dictũ mattheũ nec expediebat fortaſſe ſocietati recipere dictas merces Matthei ⁊ ſociorꝫ ad vẽdẽdũ: adeo ꝙ agit de debito. d. alexãdri potiuſq̄ de debito ſocietatis. ⁊ ſic termini ſunt ſeparati ⁊ ſeparatorꝫ non eſt illatio. l. ſi. ff. de ſepara. ⁊ l. ſi maritus. C. de do. inter vi. cũ ſi. Et inſup dñs Gabriel mihi aſſerit ꝙ lr̃e dirigebantur ad Alexandrum non ad ſocietatem ⁊ ſcribebat ꝙ teneret computũ ſeparatum de rebus quas Mattheus ⁊ ſocij mittebant ad vendendũ. d. Alexãdro. ⁊ ſi ita eſt oſtendit ꝙ nõ agebat vt non poneret ad cõputum. d. acomaditie ipſas res tranſmiſſas: nec pretiuꝫ inde redactum. ⁊ conſequenter deprehendit ꝙ ſocietas. d. acomaditie non ſit debitrix nec creditrix vigore dictarũ rerum vel precij inde redacti: ſꝫ ſit debitor ipſe Alexãder ⁊ mihi perſuadeo ꝙ etiã ipſe Alexãder ſit creditor in computo ſeparatim retento inter partitã. cccc. flo. acomaditie ⁊ partitas reſpicientes res tranſmiſſas per mattheum ⁊ ſocios vt deprehendit ex inſtrumento dicte declarationis facte per Alexandrum ibi dum dicit in q̃bus quidem libris ⁊ apparet ipſum Alexandrum creditorẽ in quam pluribus quantitatibus. Non autem dicit ſocietatem creditricem: nec etiaꝫ ob. ꝙ pro debito acomaditie imminet hypotheca propter qđ dicit ꝙ electio eſt creditoris per notata per Barto. in. d. l. cum ex pluribus: quia reſpondetur ꝙ ſi recte aduertatur illa theorica Bart. confert potius ꝙ compenſatio fiat cuꝫ debito pro quo extat hypotheca: q: vult Barto. ꝙ pecunia redacta ex re hypothecata pro vno credito debeat conuerti ⁊ compenſari in creditum pro quo extabat hypotheca ⁊ non in alio credito. ⁊ ideo cũ creditum acomaditie habeat hypothecam ⁊ aliud creditum cũ quo vult compenſare dictus Mattheus non habeat hypothecam ſuadet theorica Bar. ꝙ potius compenſari debeat cum credito acomaditie quaꝫ cuꝫ alio credito in qđ dictus Mattheus vult compenſare: nec predictis obſtat ꝙ tempore numerationis dictarum quantitatum non debebatur dicta quantitas. cccc. flo. q: reſpondetur ꝙ id debberet attẽdi ſi dicte quãtitates fuiſſent date cauſa ſolutionis quo caſu militat. d. l. j. ⁊ l. ceterum. ⁊ l. in his de ſolu. ſed prout ⁊ ſupra dictum fuit non fuerunt date pro ſolutione ꝙ patet: q: tunc non eſſent deſcripti Mattheus ⁊ ſocij pro debitoribus: q: ſolutio non facit debitorem: ſed immo de debitore facit non debitorẽ vt de ſe conſtat. ⁊ ꝙ non cedat in ſolutionem creditorum reſultantium ex dictis mercibus tranſmiſſis ad vendendum demonſtratur vltra iam dicta: q: prima partita debitorum que veniunt compenſanda fuit facta ꝓut mihi dicitur anteq̄ inciperet computus dictarum mertiũ: ita ꝙ illa prima quantitas nullo pacto poteſt cenſeri animo ſoluendi crediti ꝙ non erat in re neq̄ in ſpe ⁊ prout illa prima quantitas in qua eſt deſcriptum creditum Alexãdri vel ſocietatis non cenſetur facta ex cã ſolutionis: maxime creditorum dictaruꝫ mertium: ita etiã debent preſumi facte alie numeratiões ſequẽtes in dicto cõputu: nã ex precedẽtibus ſequẽtia declarant. l. ſi ſeruus pluriũ. §. ſi. de lega. j. ⁊ l. heredes palam. §. ſed ſi notã. ff. de teſta. Laus deo.

¶ Venditio facta per patreꝫ ⁊ filiuꝫ per quos fuit iuratuꝫ ſeruare oĩa in inſtr̃o contenta: an poſſit per filium reſcindi in totum dicentem dictam venditionem eſſe factam citra dimidiam iuſti precij.

¶ Conſilium. cxij.

Expetito diuino numine.

r ¶ Eleganter ⁊ diffuſe diſcuſſa eſt preſens conſultatio per excellentem legum doctorem dominum Franciſcũ de corbolis vrbinatem vti patrem honorãduꝫ adeo ꝙ de ſola confirmatione requiſitus paucis rem abſoluam ad cõfirmationem autem concluſionis ſupra per eum vltra ſupra deducta ponderandum plurimum videtur ꝙ ſm̄ notulam inſtrumenti mihi oſtenſam pater ⁊ filius ⁊ quilibet ipſoruꝫ vendiderũt per que verba ſignificatur ꝙ vnuſquiſq̄ vendidit inſoliduꝫ: quia natura diſtributiui quilibet eſt attribuere actum cuilibet inſolidũ vt per glo. j. in. l. ſi pluribus de le. ij. ⁊ per Bart. in. l. hoc articulo. ff. de heredi. inſti. ex quo ergo filius inſolidum tenetur de euictione ⁊ quem de euictione tenet actio eundem agentem repellit exceptio. l. vendicãtem. ff. de euic. ⁊ maxime q: prout quilibet inſolidum vendidit: ita ⁊ que ſequuntur cenſentur inſoliduꝫ conueniſſe ar. l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium tabularum. ff. de eden. ⁊ facit. l. ſi ſeruus plurium. §. fina. de lega. j. ⁊ l. heredes palam. §. ſed ſi notam. ff. de teſtamẽ. ⁊ ꝙ per Bart. in. l. pretor ait. §. eritq̄ differentia. ff. vi. bo. rap. maxime ſubiunguntur ad eſſentiam vel corroborationem venditionis que fiebat inſolidum: vnde ⁊ alia que ſunt de apendit ijs venditionis ⁊ ſaltem venditionem ipſam reſpiciunt inſolidum cuilibet eorum attribuantur ⁊ inſolidum promittere cenſeatur defenſionem in totum ⁊ in parte. item quilibet eorum cenſeatur promiſiſſe omnia ⁊ ſingula obſeruare ⁊ non contrauenire. ⁊ ſic per vniuerſalis ⁊ qui vniuerſaliter loquitur nihil excludit. c. ſolite circa finem de maio. ⁊ obe. l. iulianus de lega. iij. cañ. ſi romanorum. xix. diſtin. maxime cum ſint vniuerſalia geminata argumen. l. baliſta cum ibi not. ff. ad trebel. geminatio enim verborum plurimum operatur vt ibi habetur ⁊ in. l. cum ſcimus. C. de agri. ⁊ cenſi. lib. xj. ⁊. c. ⁊ ſi chriſtus in principio de iureiur. ⁊ per Ange. in. l. ſi ſtichum. §. ſtipulatio de verbo. oblig. ⁊ in. l. ij. ff. de iure codi. ⁊ per Bald. in pace cõſtãtie in verbo irritetur. ⁊ multa huiuſmodi poſſent adduci: ideo dictus filius promittendo ⁊ iurando obſeruare omnia ⁊ ſingula premiſſa cenſeatur ex vi verborum iuraſſe obſeruare ⁊ non venire contra venditionem etiam factam per patrem: ⁊ ideo ex ſua conuentione iurata repellit non ſolum ex conuentione patris iurata: ſed etiaꝫ ex iurata cõuentione propria: lꝫ etiam videat ꝙ repellatur ex conuentione iurata patris eius auctoris.

a ¶ Quia licet iuramentum defuncti non liget heredem

quo ad vinculū ſpirituale.d.c.veritatis de iureiuran.prout ibi volunt Jnno.Hoſti.⁊ cōiter doc.tamē cōtractus,firmatus iuramento ligat heredem prout ſupra allegatur voluiſſe Bal.in repeti.paduana in.l.ij.C.de reſcin.vendi.⁊ idem voluit in aūt.ſacramēta puberum.C.ſi aduer.vendi.⁊ eſt de mente doc.ibi ⁊ in.c.cum contingat de iureiur.⁊ in.c.quis de pac.in.vj.⁊ ſic cōuētio de nō veniendo cōtra ⁊ obſeruando omnia ⁊ ſingula ⁊c.⁊ renūciatio omni iuris bñficio ⁊ conuentio de obſeruando renūciationem virtualiter cōprehenſa ſub illa generali ꝓmiſſione de obſeruādo omnia ⁊ ſingula ⁊c.firmata iuramēto ligat etiam heredem nec requiritur certioratio bñficij cōpetentis dicit Bald.in.l.j.in fi.C.de rebus credi.poſt Jo.an.⁊ Bar.⁊ ſic extincto vinculo iuramēti nō tollit virtus ⁊ vinculum cōtractus iuuati iuramento ꝓut qñ iurans abſoluit a iuramēto remanet ligatus contractu validato iuramēto prout dicebat Ang.in ſuo conſilio incipiēte dña Catherina quē refert Panor.in.d.c.cum contingat dicens eſſe perpetuo menti tenēdū ⁊ ſubdit ꝙ contrarium videtur ſentire Jo.cal.⁊ Pau.de leaz.in quodam eorū conſilio in q̄rtū dicūt ꝙ petēs abſolutionē a iuramēto ꝯfirmāte ꝯctū dʒ facere citari ptē qꝛ agit de eius ꝑiudicio cū ſublato iuramēto ſequat reſciſſio ꝯctus ſꝫ eos vt refert ipſe Panor.qui formalr ſubdit mihi non placet ⁊ vide q̄ hñr in auc.ſacra puberuʒ in verbo inuiolabilr in fi.ꝑme.q.vbi ita dixi legendo.d.aūt.ſacra puberum ⁊ poſtea pluries ꝯſulēdo que viīr aduerſari ſupradicte facte concluſioni:qꝛ vr ꝙ ꝓut abſolo a iuramento tollit vinculum iuramenti ſpūale:ita ꝙ pōt ꝯuenire ſine periurio ⁊ ſine peccato:ita ⁊ opet abſolo que reſultat p mortē iurātis que pariter tollit ſpūale vinculum iuramēti ⁊ ſucceſſor qui nō ligat iuramēto defuncti veniēs ꝯ nō incidat in ꝑiuriū ⁊ nō peccet:itō poſſit intētare remediū.d.l.ij.C.de reſcin.vē.ꝓut pōt illud intētare abſolutus a iuramēto ſm ſupradictaʒ theoricam qđ tenere nō reputarē abſonū ſi interueniſſet ſolū ſimplex iuramētū de obſeruādo ꝯctū vēditionis:ſʒ vbi interuenit renūciatio oī iuris auxilio.⁊ ꝑiter auxilio.d.l.ij.⁊ ſtipulatio ſeu pactum de obſeruādo oīa ⁊ ſingula ⁊c.⁊ conſequenter de obſeruando dictā renūciationē ſublato vinculo iuramēti p abſolonē vel p mortē remanet vinculuʒ ſtipulationis vel pacti iuuati iuramēto ſi alʼs de ſe foret inefficax.⁊ ita ꝯtingit in caſu:ex qbus oībus puto intrepide ꝯcludēdū ꝙ dictus filius veniat oīno repellendus. Laus deo.

¶ Mater trāſiens ad ſcđa vota nō petito tutore:an ꝑuetur ſucceſſione filiorū. Itē patrui an excludant matrem ſeu auum maternuʒ ab hereditate dictoruʒ filiorum ſtante ſtatuto ꝙ proximiores maſculi excludant feminas.

¶ Conſilium. cxiij.

In nomine dñi noſtri

I Jeſu xpi. ¶ Circa ꝑmū conſultationis articulū premittendū eſt ꝙ trāſitus ad ſcđa vota excludit mrēm a ſucceſſione filij ab inteſtato quo ad ꝓprietateʒ non quo ad vſumfructum ⁊ ꝓpea nō potuit ſuccedere filio ꝑmo decedēti niſi in vſufructu excluſa a proprietate pp ſcđas nuptias per.l.femine ⁊ aūt.ibi poſitis.C.de ſecū.nu.filio aūt ſcđo decedēti ſuccedere potuit in ꝓprietate nō obſtātibus ſcđis nuptijs qꝛ nō ſuperāt alij filij p tex.in.d.l.femine in fine ꝑuat tamē ſucceſſione qꝛ nō petijt tutelā dari filijs ⁊ qꝛ nō reddidit rōnem adminiſtrationis cū ſolone reliquoꝝ p tex.in.l.oēm.C.ad ter.nec vr ꝙ poſſit ſe excuſare a negligētia petēdi tutorē ea rōne:qꝛ ꝑma ſpes ſuccedēdi nō ſpectaret ad eā vigore ſupradicti ſtatuti ſub rubri.de decedē.ab inte.cuius vigore vr ꝙ patrui excludāt mrēʒ a ſucceſſione ab inteſtato:qꝛ vr negari poſſe ꝙ dictū ſtatutū militet in caſu iſto:nā iſtud ſtatutū excludēs mrēʒ pp patruū a ſucceſſiōe filij eſt exorbitans ⁊ correctiuū iuris cōis ⁊ ꝓpea reſtringēdū p iura vulgaria ⁊ dicit bal.in.l.qcūqʒ.C.de ſuis fugi.ꝙ ſtatutuʒ excludens auū mrnū pp patruū eſt odioſum odio irrōnabili ꝓpea eſt adeo reſtringēdū ꝙ lʒ maior rō videat in auia mrna ⁊ maſculinū cōcipiat femininū p iura vulgaria tñ quia nō excludit ſm eū:vñ pōderāda ſunt vba ſtatuti:qꝛ nō vocant ſimplr maſculos ad excluſionē feminarū:ſʒ maſculos natos in domibꝫ pris pſone defuncte ſeu ex linea maſculina.d.pris. frater autem patris pſone defuncte non cenſet natus ex linea.d.patris.quia ſolum deſcendētes p rectā lineā dicuntur de linea aſcendentis:non autem dicuntur de linea alicuius puta tertij illi q ſunt ſibi tranſuerſales ꝓut formaliter ꝯcludit Bart.in cōſilio incipiente gualterius petri numero.lv.ſm ordinē puſinū non informis ⁊ in ꝯſilio ſequēti incipiēte in queſtione predicta lʒ alʼs conſuluerim.

a ¶ Ubi tradit regulam ꝙ linea paterna dr illa cuius pater eſt caput ⁊ linea auita eſt illa cuius auus eſt caput ⁊ ſtipes:ita ꝙ ꝯiunctus ex trāſuerſo ipſi patri vel ipſi auo non dicit de linea patris vel aui referēdo ſingula ſingulis ſm euʒ:ita ꝙ in patruo nō verificant illa verba ſtatuti ex linea maſculina.d.patris nati eſſent:nec videntur verificari verba precedentia in domibus patris illius decedentis nati que verba videntur declarari per verba ſequentia:quia illa verba in domibus non videntur ſumi pro domibus materialibus que conſtant ex ſolo ⁊ ſuperficie ſeu ex ſolo parietibus ⁊ tecto.l.cum qui edes de oſuca.cum ibi notatis:ſed ciuiliter p domibus.i.pro agnatione ꝓut ſumitur in.l.pronunciatio.§.familie.ff.de verbo.ſignifica.non enim videtur in conſideratione in qua domo aliquis naſcatur quātum ad ſucceſſionem ab inteſtato:ſed conſideratur in qua agnatione naſcat ⁊ ſi per dicta verba precedentia inuitātur ſolū natꝰ in agnatione patris ſuperfluo ſubijciuntur ſequentia verba ſeu de linea patris deſcendentis:nam illi qui ſunt de linea maſculina patris ſunt de agnatione patris niſi cenſeantur ſub diſiunctiua ſeu declaratiue appoſita.

b ¶ Huiuſmodi enim dictiones ſeu vel ſiue plerunqʒ diſiungunt verba ⁊ non ſenſum iuxta illud Alexander ſiue paris fuit pro helena:⁊ ita videtur ꝙ ſumi debeat dictio ſeu in terminis iſtius ſtatuti ne dicta verba ſeu ex linea maſculina ⁊c.ſint appoſita ſuperfluo ſine virtute aliqd operandi ꝯ ea q̄ habentur in.l.ſi quādo de leg.j.⁊ in.c.ſi papa de priui.lib.vj.dato autem ꝙ dictum ſtatutū militaret in patruo.⁊ ſic in terminis noſtris:tñ eſt aduertendū ꝙ ſtatutū nō inuitat ꝓximiores maſculos in vniuerſa hereditate:ſed diſponit ꝙ ſuccedāt in omnibus bonis mobilibus ⁊ immobilibus ſub quibus verbis non comprehenduntur iura ⁊ actiones ſeu noia debitorum.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iu.⁊ in.l.quaʒ tuberonis.§.in peculio.ff.de pecu.⁊ maxime non veniunt iura paſſiua:⁊ ſic non venit hereditas que eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti.l.hereditas.ff.de reg.iur.⁊ in.l.nihil aliud.ff.de verbo.ſigni.

c ¶ Et propterea ſolet dici ꝙ ſubſtitutio fideicommiſſaria facta in bonis mobilibus ⁊ immobilibus non cenſetur ſubſtitutio vniuerſalis prout concludit Barto.in conſilio incipiente viſo teſtamento Martini in ordine.cxxxv.ſm ordinem peruſinum non informis ⁊ facit ꝙ habetur in.l.cogi.§.⁊ generaliter.ff.ad treb.⁊ ſi ꝓdicta ꝓcedūt in fideicōmiſſis q̄ ſunt fauorabilia ⁊ extēdenda.l.in teſtamēto.ff.de reg.iu.⁊.c.cuʒ dilecti de dona.fortius ꝓcedere debēt in terminis huius ſtatuti ꝙ tāꝙ correctiuū eſt reſtringēdū ar.l.ꝑci pimus.C.de app.cū ꝯcor.⁊ ꝙ hr in.l.maximum vitium.C.de lib.ꝑte.⁊ qđ hr in.l.illā.C.de colla.qꝛ ergo ſtatutū ꝓdictum nō defert vniuerſalē ſucceſſionē ꝓximioribus maſculis non excludit.d.mr vigore.d.ſtatuti a ſucceſſiōe ab inteſtato in vniuerſali ſucceſſiōe hrditatis ſaltem deductis bonis mobilibus ⁊ immobilibus per ſupradicta:⁊ ſic non excuſat a negligētia petēdi tutorē ex eo qꝛ ꝑma ſpes ſucceſſionis ſibi nō cōpetebat:⁊ per ꝯñs vr ꝙ.d.mater ſit excluſa ab omni ſucceſſiōe p.d.l.oēm ad ter.ſed lʒ.d.mater cenſeatur excluſa ab omni ſucceſſione dictarū ſuarū filiarū:tñ non vr ꝙ debeat admitti.d.patruus ea rōne qꝛ aut.d.ſtatutum militat in caſu iſto.ſ.ꝙ per illud delata fuerit ſibi ſucceſſio non obſtāte matre vel auo materno:⁊ tūc ipſe patruus videt excluſus pp nō petitū tutorē:qꝛ ex quo ipſe ſperabat ab inteſtato ſuccedere ipſis filiabus caſu quo decederent ipſo viuo incūbebat ei onus petendi tutorē:⁊ ꝓpterea eo negligente per annuʒ vr ꝙ debeat excludi ab oī ſucceſſione p.l.ſciant.C.de legi.hrdi.aut.d.ſtatutum nō militat in caſu iſto.⁊ tūc vr ꝙ auus mrnus ipſum patruū excludat cum auus de iure cōi preferatur patruo aūt.defuncto.C.ad ter.⁊ facit aūt.ceſſante.C.de legi.heredi.nec vr ꝙ auus veniat excludendus pp nō petitū tutorē:qꝛ ſibi nō cōpetebat prima ſpes ſucceſſionis qꝛ pp non petitum tutorē vident excluſi ſolū tenentes ꝑmū locum in ſpe ſuccedēdi ab inteſtato pupillis:ita ꝙ excluſo primo ⁊ delata ſucceſſione ſecundo in gradu non incumbit ei onus petendi tutorem pupillo intantum quod propter negligentiam non petendi tutorem priuetur ſucceſſione prout hoc videntur tenere communiter gloſ.⁊ docto.

nam hoc

nam hoc voluit gl.in.l.nepotibus.C.qui pe.tu.⁊ in.l.ij.§.ſi.ff.ad ter.qđ ⁊ firmat Bal.in.d.l.ſciant.⁊ ideȝ ibi per multas rationes firmat Ang.ꝓut ibi refert Pau.de caſt.idē tenens qđ ⁊ dicit eſſe ſeruandū Raph.fulg.⁊ ideȝ tenet regulariter Saly.ibi.⁊ in.d.l.nepotibus.vbi ſequit̃ opi.gl. quā ⁊ ſequit̃ Bal.in.l.precibus.C.de impu.⁊ē in conſi. mihi.dlxxix.incipiente quidaȝ ſimon. vbi dicit ꝙ eſt cōis opi.⁊ idem voluit idem Bal.in auc.ſi captiui.C.de epi.⁊ cle.⁊ Ang.in.d.l.nepotibus. ſi autē teneamus ꝙ.d. ſcdm ſtatutum militet:⁊ ſic patruus preferatur matri.⁊ ꝯñr ēt auo mr̃no per theoricam quam tradit Bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad ter.que cōiter approbat̃ in his terminis.ſ.ꝙ excluſa matre pp agnatos vl' pp patruū excludantur oēs coniuncti mediante mr̃e: prout hr̃ in.l.illā.C.de colla.⁊ in.l. maximū vicium.C. de lib.pre.tūc prima cā ſucceſſionis ſpectaſſet ad ipſum patruum:ideo ipſe cenſeatur pp non petitū tutorem excluſis a ſucceſſione pupille vltime decedenti. ⁊ non auus maternus. ⁊ ꝯñr ex his videtur concludendum ꝙ patruus non ſuccedat.

d ¶ His tamen nō obſtantibus puto ꝯ̃rium reſpondendum vȝ ꝙ ſuccedat.d.patruus excluſis matre ⁊ auo materno. nā mater excluditur pp tranſitum ad ſcđa vota non petito tutore nec reddita ratione cū reſtitutione reliquoruȝ per.d.l. omnem:nec obſtat huic medio.d.ſcdm ſtatutum q: non videtur ꝙ illud militet in hoc patruo per ſupradicta.⁊ ſi militaret non videt̃ ꝙ excuſaret.d. matrem q: nō inuitatur patruus ad hereditatem ſed dūtaxat ad bona mobilia ⁊ imobilia:ita ꝙ hereditas nō obſtante ſtatuto deferenda veniebat ad matreȝ.⁊ ab illa ſucceſſione que ſibi delata erat priuanda veniret:nō obſtante ꝙ patruus ſuccederet in rebus particularibus ꝓut ſunt bona mobilia ⁊ imobilia per dicta ſupra: nec etiam ſuccedere poteſt dictus auus maternus.quia etiaȝ ipſe excluditur propter nō petitum tutorem poſt tranſitum ad ſecundas nuptias dicte ſuē matris.

e ¶ Nam licet ſit cōis opi.ꝙ regulariter propter non petitū tutorem excludat̃ ſolum licet obtinens primū locum in ſucceſſiōe ab inteſtato qđ regulariter tenuit Bar.in.d.l.ij.ff.qui pe.tuto.tñ ſecus ibi vult in matre ⁊ auia que arctant̃ ad petendum tutorem nō ſolum propter ſpē ſucceſſionis ab inteſtato:ſed etiam ex materna ⁊ auita pietate.⁊ iđ eſt eis magis negligentia imputāda ꝗ̃ ceteris ſm eum.⁊ eadē ratio militat in auo materno. ⁊ per conſequens idem ius per.l.a titio de verb.obl.⁊.l.illud.ff.ad.l.acqui. ⁊ dato ſine preiudicio ꝙ d.opinio nō procederet nec ſit in hoc drĩa inter aſcendentes ⁊ tranſuerſales ꝓut eam facit Bar.tamen.d.cōis opinio dato ꝙ militet ēt in auia ⁊ auo materno: tñ non videt̃ ꝙ militet in terminis nr̃is.ſ.quando mater tranſiuit ad ſcđa vota:q: qñ obtinens primum graduȝ in ſucceſſione excludit̃ a ſpe ſucceſſionis impuberis: ſed etiaȝ ab ipſa tutela remouetur vt ſuſpecta:ſicut ēt mater que tranſiuit ad ſcđa vota que remota eſt a iure tanq̃ ſuſpecta triplici rōne. primo ratiōe morum inhoneſtoꝝ. ſecundo rōne mutate affectionis in liberos.tertio ratione preſumpte dilapidatiōis: vt in auc.de nup.§.ſi aūt tutela col.iiij.⁊.C.de admini.tu.l.lex que tutores.⁊ iſto caſu ille qui poſt matrē excluſam ſperat impuberis ſucceſſionem priuat̃ ea ſi eſt in filii culpa ⁊ negligentia:vt.d.l.ſciant.C.de legi.heredi.cōiuncta.d.l.ij.§.non ſolum verſ.ſed in prioribus.ff.ad ter.nam loco remoti vt ſuſpecti alius in eius loco petendus eſt:hec ſunt verba ꝗ̃ſi formalia Bal.in conſilio mihi numero.cccclx.incipiente factum ſit proponitur domina Eliua:alıs incipiente hic plura vertuntur vbi poſt predicta formaliter ſubdit. ⁊ cōſidera ꝙ remota matre vt ſuſpecta tunc incipit origo prime petitionis ex h̃ etiā incepit ab imediatis poſt matreȝ in quo onere petitionis ipſe tunc eſt primus: vnde nō fallit regula immo verificatur in ipſo excludendo propter negligentiam.item quia iſte caſus tranſitus ad ſecunda vota ſimilis eſt morti.

f ¶ Quia q̃rum ad tutelaȝ mater habetur pro mortua.ar. de libe.⁊ poſth.l.gallus.§.⁊ ſi quid tñ.ſed ea mortua eadē ſollicitudo ⁊ pena reſpicit ſequentem:q: tunc primuȝ intrauit gradū:vt in auc.de hereditatibus que ab inteſtato.§.ex his col.ix.viſa iſta theorica veriſſima: nunc ſequit̃ videre de ipſo auo an pp moram anni fuerit excluſus a ſpe ſucceſſionis. ⁊ primo vr̃ ꝙ non q: vbi eſt legitimus tutor ſicut ipſe eſt nō iminet neceſſitas petendi tutorē:vt notatur.C.ad ter.l.matrem.ꝙ aūt auus maternus ſit tutor legitimus ēt ipſo iure patet in.d.§.ex his.⁊ notatur in auc.matri ⁊ auie. ⁊ inſti.de legi.patro.tu.⁊ Bar.in.d.l.ij.ff.qui petant tu.ij.col. ibi duȝ dicit contra credo ⁊c.dicit legitimum tutorem nō adminiſtrantem priuari ſucceſſione per lapſum anni nō q: non tutorem petijt:ſed propter culpam adminiſtrationis neglecte eadem pena punitur. ⁊ qui de facto adminiſtrationem ingreſſit non facto inuentario.non enim parcitur ſibi: q: non legitime adminiſtrauit:imo iuſtius excluditur ſi eſt temere adminiſtrans ꝗ̃ ſi nō ſe ingereret:vt notatur in.d.§. ſi mater.verſ.qđ ſi pater.⁊.l. ita autem.ff.de adminiſtra.tut. ⁊ in l.tutor qui repertorium in princip.co.ii.

g ¶ Non.n.excuſat aliquē factum de facto cū de iure fieri debuit.vt.d.§.non ſolū.cum igit iſte auus fuerit in mora ſpem ſucceſſionis impuberis amiſit hec Bal.ad lrã in dicto cōſilio qui in fine dicit ꝙ idē conſulu.. Petrus eius frater ex quoruȝ deciſione decidit̃ caſus noſter.ſ.ꝙ ipſe auus maternus pp moram non adminiſtrate tutele per eū prout adminiſtrare debebat amiſit ſpē ſucceſſionis ab inteſtato dictarū pupillarū.⁊ idem reperio cōſuluiſſe per eaſdē rōnes excellentiſſimū doc.dñm Dionyſiū de barigianis qui ſuo tpe meruit appellari doc.veritatis ⁊ incipit cōſiliuȝ ex diſpōne teſti. ⁊ per hec puto concludendū ꝙ.d.mater ⁊.d. auus excludant̃ a ſucceſſione dictaꝝ pupillarum.⁊ per ꝯñs ſuccedat ipſe patruus qui poſt mr̃eȝ ⁊ auū eſt proximior.d. pupillis. nec ſibi ob.ꝙ nō petijt tutorē:tuȝ q: petere non tenebat̃ ex quo.d.pupille hñt auum legitimū tutoreȝ per.d. ſupra per Bal.in.d.cōſi.⁊ que hñtur in.ll. per eū ad propoſitū allegatis:ac ēt q: ad cuȝ nō ſpectabat prima cā ſucceſſionis:maxime reſpectu ſucceſſionis vniuerſalis per ſupradicta.⁊ p adducta pro hac parte patet reſponſum ad omnia in contrarium adducta. Laus deo.

¶ Mater an poſſit petere legitimam filiorum in pupillari etate defunctoꝝ excluſa auia paterna ⁊ patruis nō obſtante ſtatuto ꝙ maſculina ꝓles excludat femineū ſexum. nec obſtante teſtō condito ab auo dictorum pupilloꝝ in quo inſtituit vxorē in vita ⁊ filios ei ſubſtituit eos grauādo ꝙ bona decedentis deueniat in alterum. item donatio facta ſponſe per ſponſum ſocerum vel ſocrum: an teneat. ⁊ an iocalia ⁊ veſtes preſumantur donate ſponſe.

¶ Conſilium. cxiiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ In hac conſultatione poſſet in dubiū deduci vtrum dictum teſtm̃ valeat q: filij in ſuitate ꝯſtituti non fuerūt pure inſtituti:ſed ſubſtituti poſt mortē matris.⁊ ſic ſub cōditione caſuali honorati.nam glo.in.l.ſuus quoq; in prin.ff.de here.inſti. vī ſentire ꝙ talis cōditio non reijciat ⁊ teſtm̃ reddatur nullum ꝓut olim ꝙ ⁊ tenent Jaco. de ra. Pe.⁊ Cy.in.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cōdi.fac. per hoc reprobantes gl.ibi que ſm eos vult ꝯ̃rium qđ ⁊ tenuerunt cōiter doc.ante Bar. qui fuit dictā opinionē ſecutus pluribus tpibus.⁊ idem tenent Bal.Ang. ⁊ Raph.fulg.in d.l.ſi pater.⁊ Bal.⁊ Ang.in.d.l. ſuus quoq;.⁊ Bald.in.l.ſi mater.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ in.l.quoniā in prioribus.⁊ in.l.ſcimus.§.cuȝ autē.C.de inoffi.teſta. ⁊ in.l.generaliter.C.de epiſco.⁊ cleri.⁊ ita in queſtione facti tempore Bart.tenuit Rayner.de forliuio:qđ ⁊ tenet Franci.de rāpo.in.d.l.ſi pater.⁊ fundatur dicta opinio q:.d.l.quoniā in prioribus prouidet vbi competebat querela in qua erat dubiū de euentu litis. ⁊ ſic fauore filij vt ſine grauamine habeat legitimam vt dicit Bart.in.d.l.ſi pater.Item q: eſt correctiua: ⁊ q: vbi filius eſt preteritus nō corriguntur iura antiqua:vt pȝ in.l.omnimodo.C.de inoffi.teſta. ſed cū occurriſſet caſus de facto Barto.conſuluit ꝯ̃rium ꝙ tenet in.d.l.ſi pater.⁊ in.d.l.quoniā in prioribus.⁊ in.d.l.ſuus quoq; per caſum ſm cuȝ apertum in.d.l.ſcimus.§.cum aūt.nec.d.l.quoniā in prioribus eſt inducta ſolū fauore filiorum ſed etiā fauore teſtatoris ꝙ pȝ q:.d.l.quoniā in prioribus venit ad interpretationem.d.l.oimodo que reſpicit fauorē teſti.⁊ idem per.d.§.cū aūt tenuerat Acciar.malū.ꝓut refert Bal.⁊ lȝ dent̃ multe rñſiones ad.d.§. cū autem tñ prout dicit Pau.de ca.totus mūdus.ſequitur Bar.⁊ per neminē hactenus eſt data congrua rñſio ad illuȝ.§.cum aūt.ideo dicit ſe ſepius cōſuluiſſe ſm opinionem Bar. ⁊ idē latius proſequendo firmat finaliter Jmo.in.d.l.ſuus quoq;. ⁊ in.l.ſi. de condi.inſti.qui in effectu ponderat tex.d.l.omnimodo ibi de inofficioſo teſtamento vel alio modo ſubuertentis per quē tex. patet ꝙ illa lex prouidet non ſolū aduerſus querelam. ſed etiam vbi alio

teſtamentum viciabatur: ⁊ lꝫ articulus ſit dubius. tñ opinio Bar. eſt benignioꝛ ⁊ magis cõiter obſeruaẜ ⁊ ſm eaꝫ teſtm̃ Joannis eſt validum ⁊ dicto Ange. deuoluta fuit legittima pure. ⁊ ſic in vita. d. dñe Paule. ⁊ illã tranſmiſit iure ſuitatis ad eius heredes. l. apud hoſtes. C. de ſuis ⁊ leg. ⁊ l. ſi fratris. C. de iure delib. cum ſi. ſinautem teneaẜ contraria opinio ſcilicet ꝙ conditio non remoueatur.

a ¶ Et conſequenter teſtm̃ preteritione filioꝝ̃ reddaẜ nullũ tunc virtute cl'e codicillaris que cõiter ſolet apponi in inſtrumẽtis teſtoꝝ̃ ⁊ arbitroꝝ ꝙ fuerit appoſita in dicto teſtõ cenſerenẜ filij ab inteſtato rogati de reſtituẽdo hẽditateꝫ. d. Paule qꝛ ea eſt virtus. d. cl'e codicillaris. ar. l. ſi qs cuꝫ nullũ ⁊ l. conficiunẜ in prin. ⁊ l. ab inteſtato. ff. de iure codi. prout habeẜ per Bar. in repe. l. i. eo. ti. ⁊ per eum ⁊ doct. in auc. ex cauſa. C. de libe. pte. ⁊ per Bal. in. l. fi. C. de codi. ⁊ per doc. in. l. eam quã. C. de fideicom. ⁊ per conſequens heredes. d. Angeli tenerenẜ reſtituere. d. Paule dictam hẽditatem pro portione. d. Angeli. retenta ſola legittima.

b ¶ Non. n. tunc retineẜ niſi vna quarta ex quo tunc eodem tpe veniret detrahenda trebelleanica quo ltia p ea que hñr in. l. q̃ſq̃. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. in rõne. ſ. qḋ vulgo. ff. eo. tit. ⁊ iõ etiã dicto caſu ſola ltia in effectu ptineret ad hẽdes Angeli que legittima filioꝝ eſt tertia debita oĩbus filijs per auc. nouiſſima. C. de inoff. teſt. ⁊ per ꝯñs de. xij. partibus totius hereditatis vna dũtaxat pars deuoluta fuit effectualiter ad. d. Angelum quecũqꝫ opinio retineaẜ. ⁊ illa deuoluta fuit poſt morté. d. Angeli. ad filios ipſius Angeli qui deceſſerunt ſuperſtite mr̃e ⁊ ſuperſtitibus patruis eoꝝ ſubſtitutis in dicto teſtõ. d. Angelo que tñ ſubſtitutio eſt inefficax.

c ¶ Tum quia in ltima rejciẜ omne grauamẽ per. d. l. qm̃ in prioꝛibus: tum ẽt qꝛ ſubſtõ facta filio poſt mortẽ ipſius filij cenſeẜ habere tacitam conditionem ſi deceſſerit ſine liberis per. l. cũ auus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ l. cuꝫ acutiſſimi. C. de fideicõ. ⁊ l. gñaliter. ſ. cum aũt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub cõdi. fac. ideo cũ. d. Angelus deceſſerit cum liberis defecit ſubſtõ facta poſt mortẽ Angeli ſolum itaqꝫ eſt ponderandũ quis ab inteſtato ſuccedat dictis filijs Angeli an mater: an vero patrui. lꝫ. n. dictus Joãnes deceſſerit teſtatus ſm opi. bar. ⁊ ſequaciũ. de qua ſupra tñ conſtat ꝙ Angelus ⁊ eius filij deceſſerunt ab inteſtato prout preſupponitur. ⁊ ideo lꝫ de iure cõi mr̃ ſuccederet in totuꝫ dictis ſuis filijs excluſis patruis per auc. defuncto. C. ad ter. ⁊ ꝯñter in portione. d. Angeli ſuccederet dicta mater qꝛ illã inueniret in hereditate filioꝝ qui eam tranſmiſiſſent iure ſuitatis in ipſam matrẽ per. d. l. apud hoſtes cum ſi. tñ vigoꝛe primi ſtatuti deſcripti in themate dicta mr̃ veniret excludenda pp agnatos ex quo mater eſt cognata. ⁊ ſtatutum gñaliter excludit cognatos ⁊ vocat agnatos put ⁊ faciebat antiquum ius legis. xij. tabula. vt pꝫ inſti. de ſena. cõſul. tertu. in princ. ⁊ inſti. de ſucceſ. cogna. in prin. ⁊ idcirco ſi nõ emanaſſet reformatio de qua in themate videreẜ dicendũ ꝙ res reducta fuiſſet ad terminos. l. xij. tabularũ. ⁊ ſic mater fuiſſet excluſa a ſucceſſione filioꝝ. ⁊ ſuccederent dicti patrui qui ſunt agnati ſed dictũ nouum ſtatutũ loquitur aperte ꝙ mater ſuccedit in legittima. ⁊ illi ſtanduꝫ videtur tanqꝫ iuri nouiſſimo preſuppoſita poteſtate ſtatuentium niſi deſuetudine ſit abolitum.

d ¶ Illa aũt allegatio ꝙ non eſt redacta in volumine ſtatutorum eſt inanis qꝛ nõ eſt de eſſe ſtatuti ꝙ ſcribaẜ in volumine alioꝝ ſtatutoꝝ: nam id nõ reperiẜ iure cautũ. ⁊ videmus in ſiſ in extrauagantibus que non ſunt redacte in coꝛpoꝛe iuris. ⁊ tñ ſunt obſeruãde ⁊ obſeruanẜ qñ in iudicio deducuntur: vt de ſe cõſtat ⁊ habeẜ in. l. cũ prolatis. ff. de re iu. ⁊ videmus in pluribus extrauagãtibus que gloſanẜ per Bart. ⁊ in pace cõſtantie que gloſaẜ per Bal. ⁊ quotidiẽ nõnulle alie extraugãtes alleganẜ itaqꝫ pſuppoſita validitate ⁊ efficacia dicte reformationis de hẽditate dicti Joãnis deuoluta cenſeẜ ltima legittime. d. Angeli. qꝛ ſola Angeli repta cenſeẜ in hereditate filioꝝ qbus mr̃ ſuccedit ſolũ in ltima. ⁊ per ꝯñs facto recto cõputu ad dictã romanã vxoꝛẽ. d. Angeli matrẽqꝫ filioꝝ ipſius Angeli ptinere põt ſolũ. xxxvj. portio bonoꝛuꝫ dicti Joãnis. pſuppoſito ẽt ꝙ ſeruãda ſit dicta reformatio. reſiduum ꝰo dicte hẽditatis Joãnis ptinet ad dictos alios filios dicti Joannis ⁊ ad. d. Paulã vꝫ tertia ps dicti reſidui bonoꝝ ptinet ad dictos filios ſupſtites dicti Joãnis. ⁊ due partes dicti reſidui pertinent ad. d. Paulam.

e ¶ Quãtum aũt ptinet ad collanã ⁊ perlas que ſunt apud d. romanam traditas eidem per. d. Joãnem eius ſocerum. ⁊ Paulam eius ſocrũ aduertendũ eſt ꝙ pdicta iocalia ſolenẜ tradi ſponſe qñqꝫ de futuro. ⁊ qñqꝫ ſponſe de pſenti. donatio aũt facta ſponſe de futuro per ſpõſum vꝫ. l. cũ in te. ⁊ l. ſi cũ ante. ⁊ l. ſi ante. ⁊ l. cũ te. ⁊ ſequentibus. C. de dona. ante nup. ⁊ l. cuꝫ hic ſtatus. ſ. ſi ſponſus. ⁊ l. ſi qs ſponſum. ⁊ l. ſi ſponſus. ff. de dona. inter viruꝫ. ⁊ eſt irreuocabilis ſi ſequiẜ poſtea mr̃imonium. ſecus ſi poſtea mr̃imoniũ non ſequaẜ. l. cum veterũ eo. ti. iõ cum in caſu nr̃o poſtea ſecutuꝫ fuit mr̃imoniũ ſi donatio facta fuit per ſponſum dicte ſpõſe fuit valida ⁊ pari rõne. imo foꝛtius ſi facta fuit per ſocerũ: ſilr̃ ſi facta fuit poſt mr̃imonium ꝯtum: lꝫ donatio inter vir. ⁊ vxo. ab initio nõ valeat per. l. j. ⁊ quaſi per totũ. ff. ⁊ C. de donationibus inter virũ ⁊ vxoꝛem. tamen confirmaẜ moꝛte ſi interuenit traditio vel aliqd loco traditionis. l. donationes qs parentes. C. de dona. inter vi. ⁊ l. papinianus. ff. eo. ti. ⁊ l. ij. C. de dote cau. non nu. cuꝫ igitur in caſu noſtro traditio interuenerit: vt eſt veriſimile: ex quo dicte res reperiunẜ apud dictam romanã donatariaꝫ. Et maritus ⁊ ſocer deceſſerint ſuperſtite dictã romana. igitur ſi dicte res fuerũt ei donate per maritum vel ſocerũ dicte res debent eſſe dicte romane donatarie. nec ſunt reſtituẽde heredibus donatoꝛis. Et ſilr̃ pdicta pcedunt in donatis per ſocruꝫ nurui ſi dicta ſocrus deceſſit maxie qꝛ pſumiẜ fuiſſe de bonis ſoceri eius que mariti per. l. quintus. ff. de dona. inter vi. ⁊ l. etiam. C. eo. ti.

f ¶ Solum aũt diſcutiendum videẜ an preſumãtur predicta iocalia donata ſponſe vel vxoꝛi per maritum ſoceruꝫ vel ſocrum: circa qḋ videẜ prima facie dicendum ꝙ cenſeanẜ donata: qꝛ inter pſonas ꝯiunctas de facili donatio pſumitur. l. ſi ſeruus cõis. ff. de dona. inter vi. put per illã. l. vult gl. in. l. verum eo. titu. qḋ ⁊ videtur velle glo. in. l. que dotis ibi niſi ratione tempoꝛis vel ſanguinis. ff. ſolu. matri. ꝙ non cõtingit niſi ratione pſumptionis affectionis que affectio magna ſolet cadere inter maritum ⁊ vxoꝛeꝫ ſeu inter ſponſos ⁊ ſocerum ⁊ nurum. vt docet experientia reruꝫ magiſtra. c. qꝫ ſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutum in principio eo. tit. ⁊ lib. idcirco predicta collana ⁊ cetera iocalia tanqꝫ verſimiliter donata cenſeantur pertinere ad dictam mulierem.

g ¶ Sed pdictis non obſtantibus ꝯtriuꝫ puto de iure reſpondendum. nam eſt cõis fere omniuꝫ ſnĩa ꝙ veſtes precioſe ⁊ alia oꝛnamenta feſtiua tradita vxoꝛi vel ſponſe per ſponſum vel maritum non cenſeẜ donata: vt habetur per doc. in. l. pe. ſolu. ma. ⁊ per Bal. in. l. cum te. C. de dona. ante nup. Et ita pluries cõſulendo tenui. Et licet doc. loquanẜ cõiter inter coniuges vel inter ſponſum ⁊ ſponſam. tñ eadem ratio militat quando ſocer vel ſocrus tradunt iocalia nurui. ⁊ multo magis qꝛ non eſt par affectio inter ſocerũ vel ſocrum ⁊ nurum. prout inter coniuges qui cenſenẜ duo in carne vna. c. gaudeamus extra de diuoꝛ. ⁊ geneſis. ij. ad fin. ⁊ Mattbei xiij. Et idcirco traditio facta de dicta collana ⁊ dictis perlis per ſocerum vel ſocrum nurui non cenſetur in dubio facta animo donãdi ſed vt nurus magis oꝛnate incederet per ſupradicta. Et per ꝯñs remanſerunt in dñio donantiũ prout prius erant. Et iõ pertinent ad hẽdes dictoꝝ donantiũ ⁊ nõ ad dictã romanã niſi pro poꝛtione ad eã ſpectãte tanqꝫ heredem dicti Joãnis donatoꝛis ex pſonis Angeli ⁊ filioꝛum ſuoꝝ. vt. ſ. deductũ eſt. Et predicta clare pcedũt: ex quo nõ deduciẜ ꝙ dicti ſocer ⁊ ſocrus dum pdicta tradiderunt vſi fuerint verbo dono. vel ſiſ licet alás cõſuluerim vna cũ clariſſimo vtriuſqꝫ iuris doctoꝛe dño Baldo ⁊ Bartoli: apud ariminũ ꝙ ẽt ſi ſponſus tradendo ſponſe quãdam collanam precioſam vſus fuerit verbo dono. non ppea reſultaret vera donatio adeo ꝙ poſt eius moꝛteꝫ pertineat ad heredes donantis: licet ſequutum fuerit matrimonium. non tamen ſuper hoc opoꝛtet inſiſtere ex quo non deduciẜ ꝙ ſimilia verba interuenerint. Laus deo.

¶ Legatum factum creditoꝛi an cenſeaẜ factuꝫ animo compenſandi cum debito.

¶ Conſilium cxv.

In noie dñi noſtri ieſu

i chriſti. ¶ Quãqꝫ videaẜ in hac cõſultatione prima facie dõm ꝙ dictus ſempronius poſſit petere dictos qnquaginta floꝛenos. non ob. ꝙ. d. Antonius teſtõꝛ fuerit creditoꝛ dicti ſempronij in longe maioꝛi quãtitate. ⁊ non obſtãtibus dictis codicillis. ⁊ relicto in eis facto. Conſtat enim ꝙ cõpenſatio nõ extinguit debitum anteqꝫ opponaẜ exceptio cõpenſationis. nam licet

tex. in

tet.in.l.ſi cōſtat.⁊ in.l.fi.C.de cōpen. dicāt ꝙ cōpēſationes ipſo iure fiant tn̄ intelligitur ſi opponatur a parte per.l.j.⁊ ij.⁊.l.qḋ labeo.⁊.l.ſicut.⁊.l.verū.ff.de cōpen.prout firmat glo.Bar.⁊ Bal.in.d.l.ſi conſtat.⁊ cōmuniter tenetur regulariter.fallit tn̄ in multis caſibus qui notant̄ per Bal.in.d.l.ſi conſtat qui caſus ceſſant in terminis noſtris.

a ¶ Jtez cōſtat ꝙ legatū in dubio nō cenſet̄ factū aīo cōpenſandi ſaltē in debito volūtario vt eſt expſſum in.l.creditorē ff.de leg.ij.facit.l.ſi cōpenſandi:⁊ qḋ ibi hr̄.C.de her.inſti.ſdcirco lȝ.d.Ant.fuerit creditor in.ccc.⁊ debitor in.l.cū non fuerit oppoſita exceptio cōpenſationis per hoiem tn̄ ſubſiſtebat debitū efficax in.l.ꝙ debitū nō vr̄ ſublatuȝ per legatū factū in codicillis.vba namqȝ dictoꝝ codicilloꝝ non vident̄ ſignificare liberationē hr̄dis a dictis.l.nec inducere cōpenſationē.Nam reliquit oē id ⁊ totū qḋ ipſe Antonius petere poſſet a dicto ſempronio ⁊ ad qḋ dictus ſempronius tenebatur ⁊ obligatus eſſet.Et per ꝯn̄s vr̄ reliqſſe q̄ntitatē integram.ccc.flo.quā ipſe codicillator petere poterat.⁊ ad quaȝ dictus ſempronius erat ei obligatus:ꝙ ēt oſtendūt ſequentia vba.⁊ maxime oēm quātitatē pecuniaꝝ habitā ⁊ receptā per dictū ſemproniū taȝ dicto Anto.q̄ȝ ēt a quacūqȝ pſona de pecunijs dicti Anto.aut pro dicto Anto.⁊c.cum q̄ntitatē predictaȝ.ccc.flo.dictus ſempronius pro pte recepit mutuo a dicto Anto.⁊ pro pte accepit de ſuis pecunijs exiſtētibus ſup banchō ⁊c.Et vba dictoꝝ codicilloꝝ p que demonſtrat̄ ꝙ dictū relictū factū fuerit in dictis codicillis ad obuiandū ſcandalis.⁊ ne alique diſcordie ſeu diſſenſiones de bonis ⁊ hereditate ſua orirent̄.pn̄t verificari ēt ſi dictū relictum nō cenſeat̄ factum aīo cōpenſandi cū dicta q̄ntitate.l.florenoꝝ:qꝛ poterat dubitare ne diſſenſiones ⁊ diſcordie orirent̄ pp debita ipſius ſempronij ⁊ non pp creditū ipſius ſempronij ita ꝙ non cōcluditur neceſſario ꝙ relictū fuerit factum aīo cōpenſandi.⁊ probatio dȝ neceſſario ꝯcludere.l.nō hoc.C.vnde cog.⁊.c.in pn̄tia extra de proba.nec vr̄ iuuare dictā tiriā id qḋ ſcḋo loco allegat̄ in themate attento ꝙ in pncipio thematis preſupponit̄ ꝙ dictus Ant.erat creditor in dictis ccc.flo.nā ſi dictus ſempronius accepiſſet pecuniā inſolutuȝ pro q̄ntitate crediti ipſius ſempronij nō fuiſſet in ea q̄ntitate creditor ipſe Antonius qꝛ ſol̄o parit liberationem.

b ¶ Et eadem ſol̄o non pōt parere liberationeȝ ⁊ obl̄onem.ff.de ſol.l.qui hoieȝ.§.fi.⁊.ff.de cōdi.inde.l.cū is.§.j.Preterea in fine thematis pſupponitur ꝙ ptem dicte pecunie accepit mutuo dictus ſempronius:⁊ ptem dictus Anto.ſoluit pro eo intelligo.ſ.creditoribus ipſius ſempronij.Et ſic ſempronius nō recepit inſolutū pro ſuo credito.Soluēs.n.pro alio repetit per actionē nego.geſtoꝝ.l.ſoluendo:cum ſi.ff.de nego.geſt.Et ſic efficit̄ creditor:non autē liberat̄ a ſuo debito niſi forte mediāte exceptione cōpenſationis poſtea oppoſita:nec etiam vr̄ obſtare ꝙ tertio loco in themate dicitur:qꝛ lȝ dederit dictus ſempronius vt adminiſtrator dicte titie in doteȝ ipſius titie omnia ipſius bona:nō propterea infertur ex hoc ꝙ ipſe nō foret creditor in quinquaginta.nam bona intelligunt̄ deducto ere alieno.l.ſubſignatum.§.bona.ff.de verbo.ſigni.Et licet quādoqȝ ſcilicet in materia lergiſſime interpetrāda appellatione bonoꝝ non deducatur es alienum.l.princeps bona eo.tit.Tamen tunc is cui bona cōceduntur arctantur ad ſoluenda debita ꝓut ibi habetur ⁊ in.l.nam qḋ.§.fi.ff.ad treb.cum ſi.

c ¶ Sed lȝ predicta videant̄ ſatis vrgere adeo ꝙ plurimum perplexus fui.tn̄ his non ob.tandē viſum fuit ꝯtriū eſſe verius ⁊ magis de mēte dicti Anto.Et mens teſtōris ſeu codicillantis eſt pncipal̄r attendēda.l.in ꝯditionibus primū locū in prin.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊.l.cū virum.C.de fideicō.cū multis ſi.Adeo ꝙ dicit Bal.in.l.cum quidā.C.de neceſ.ſer.here.inſtituēdis:ꝙ iudex dȝ ſequi voluntateȝ teſtatoris ꝓut venator leporē:voluntas.n.teſtōris vr̄ ſatis deprehendi ex vbis dicti codicilli.Ex pfatione.n.deprehendit̄ mens diſponētis.l.fi.ff.de codicil.⁊.l.item qꝛ.ff.de pac.⁊.l.titia reſpondit.§.idem rn̄dit.de ver.obli.⁊ per Bar.in.l.ambitioſa.ff.de decre.ab ordi.facien.fecit ergo dictus Antonius dictum legatum relictū in dictis codicillis ne alique diſcordie ſeu diſſenſiones in ⁊ de bonis ⁊ hr̄ditate ſua oriantur:ergo voluit obuiare huic diſſenſioni ⁊ diſcordie que orit̄ inter dictam titiā ⁊ dictuȝ ſemproniū vigore dicti crediti cū voluerit oibus diſcordijs ⁊ diſſenſionibus obuiare vt denotant illa verba ne alique diſcordie ⁊c.ergo voluit huic diſcordie obuiare.⁊ ꝯſiter voluit ꝙ dictum creditū.l.flore.non poſſit peti per dictum ſemproniū aduerſus dictam titiā ꝙ ⁊ facere potuit relinquendo aīo compenſandi.iḋ cenſet̄ relictum factum aīo cōpenſandi.attento ēt ꝙ dicta titia erat filia teſtatoris.⁊ ꝯſiter magis delecta q̄ȝ dictus ſempronius.ita ꝙ eſt veriſil̄e ꝙ teſtōr voluerit obuiare diſcordie que oriri poſſet ex lite mouēda per ſemproniū contra titiā prout ecōtra prebet ēt aliqd coniecture ⁊ veriſil̄itudinis illa datio oium bonoꝝ dicte titie in dotē:qꝛ eſt veriſil̄e ꝙ ſi ſempronius putaſſet ſe creditorē in qnquaginta ſibi ſatiſfeciſſet anteq̄ȝ dediſſet oia bona in dotē cū poterat ſibi ſoluere exiſtēs adminiſtrator.per.l.diuortio cū ſi.ff.de neg.geſt.ita ꝙ licet tertia al̄atio facta in themate per dictā titiaȝ nō vrgeat neceſſario per adducta in ꝯtrium.tn̄ adminiculat̄:qꝛ eſt veriſil̄e ꝙ dictus ſempronius noluerit ſibi ſoluere:qꝛ forte habuit notā mentē codicillantis.itē licet ſcḋa rō allegata in themate nō adaptet̄ nec ſubſtētari valeat quo ad pecuniā receptā in mutuum per dictū ſemproniū:nec quo ad pecuniā per dictum Ant.ſolutā pro ipſo ſempronio.tn̄ poterit ꝓbabiliter ſubſtentari quo ad pecuniā dicti Antonij receptā per dictum ſemproniū exiſtentē ſuper bancho.nā ſi aliter non appet ex qua cā recepit poteſt ꝓbabiliter interpetrari ꝙ receperit in cauſam ſol̄onis potiuſq̄ȝ aīo ſe obligandi.ar.eius qḋ hr̄ in l.j.⁊ ſequentibus.ff.de ſolu.iuuatur ēt dicta concluſio.ſ.ꝙ d.l.peti nequeant per dictum ſempronium.

d ¶ Quia large loquendo pōt dici nō poſſe peti illud qḋ euitari pōt mediante exceptione ⁊ non teneri neqȝ obligatum eſſe illū qui pōt ſe tueri exceptione.ar.l.ſiquis obligatione §.j.ff.de reg.iur.cū ergo dictus Antonius lȝ eſſet debitor in l.tn̄ ex quo poterat ſe tueri exceptione cōpenſationis cenſeri poterat nō teneri neqȝ obligatū eſſe ad ſoluendum.d.l.Et pariter nō poſſe ab eo peti.l.effectualiter.iḋ concurrēte prefatione ⁊ cauſa propter quā fuit factum dictū relictuȝ nō cenſeat̄ dictus Antonius voluiſſe relinquere liberationem dicto ſempronio ⁊ ſibi reſeruaſſe facultateȝ petendi ſed voluiſſe relinquere id qḋ effectualiter aduerſus euȝ peti poterat.⁊ id ad qḋ effectualiter tenebatur.Ex oibus itaqȝ predictis ſimul iunctis:vt que nō proſunt ſingula multa iuuent iuxta.l.excuſant̄ in prin.cū concor.ff.de excu.tut.cōcludenduȝ fit ꝙ dictus ſempronius nō poſſit effectual̄r petere.d.l.non obſtantibus adductis in ꝯtrium que patent ſublata per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Socius adminiſtrans negocia ſocietatis ſi non fuit appoſitum pactum ꝙ deberet habere aliqḋ ſalarium:an poſſit petere ſalariuȝ a conſocijs vel plus habere lucri ratione ſue opere ⁊ induſtrie.

¶ Conſilium cxvj.

In nomine dn̄i noſtri

i Jeſu xp̄i.¶ Licet videatur pma facie dicendum in hac cōſultatione ꝙ ex quo actuȝ fuit inter partes ꝙ dicta ſalaria ſpectaret ad dictum Franciſcum pro quarta pte ⁊ ad alios in ſcriptura nominatos pro alijs tribus partibus:vȝ pro quarta parte pro quolibet.Et poſtea ſubdat̄ ꝙ lucruȝ diuidat̄ ⁊ capitale aſſignando cuilibet lucrum ⁊ capitale pro rata ſua.Jta ꝙ inter partes vr̄ actuȝ ꝙ ꝓut capitale venit diuidendū inter quālibet ptem ꝯtingentiū pro quarta portione:qꝛ tantūdem immiſſum fuit per vnā partem ꝓut per alteram:ita ꝙ Franciſcus ſolum quartā partem capitalis imiſit in ſocietate.iḋ quartā partem extrahere dȝ in diuiſione:pariter quartā partē vtilis ⁊ lucri extrahere debeat.Jta ꝙ illa vba pro rata que referuntur ad lucrū ⁊ capitale illa pariter determinet.Cuȝ vnū determinabile relatū ad plura determinabilia debeat illa pariter determinare per.l.fin.C.de ſen.⁊ inter.om.iudi.⁊.l.in teſtamento.C.de teſta.mili.⁊.l.iam hoc iure.⁊.l.lucius.ff.de vulga.⁊ pupil.Attento ēt ꝙ.ſ.declaratur ꝙ pro quarta pte ad quēlibet pertinerent dicta ſalaria.⁊ ſic per pcedentia declarentur ſequentia.arg.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.de lega.j.⁊.l.heredes palā.§.ſed ſi notam.ff.de teſta.Et per conſequens videtur ꝙ nō debeat percipere maiorem partem lucri ipſe Franciſcus q̄ȝ ceteri ſocij qui tantūdem expoſuerūt pro emptione ſalarie q̄ȝ ipſe Franciſcus:nec videt̄ ꝙ petere poſſit mercedem ſeu ſalarium pro ſuis operis.⁊ induſtria cum de mercede nihil conuentum fuerit.

a ¶ Et inſuper merces dȝ certa exprimi vt debeatur:al̄s nō debetur.l.ſi merces in prin.ff.loca.⁊.l.j.⁊.ij.eo.tit.iuncto.§.preciū inſti.de emp.⁊ vē.⁊ imputet ſibi Frāciſcus qui con

uenit de adminiſtrando negocia dicte ſalarie. ꝛ nihil conuenit de mercede. Voluntas. n. in mēte retenta nihil opaſ. l. ſi repetendi. C. de condi. ob cām. Et ſic ꝙ dānuꝫ ex hoc patiſ ſibi imputet cuꝫ videaſ fuiſſe in culpa non cōueniendo de mercede ꝛ promittendo preſtare operas ſuas ad hoc regula damnum ꝙ quis ſua culpa ſentit in. vj. Contractus eniꝫ ex conuentione legem accipiunt. l. j. §. ſi cōuenerit. ff. depoſiti. ꝛ. l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obliga. ꝛ. l. ea lege. C. de conditio. ob cau. Ex quo ergo in conuentione actum fuit ꝙ ipſe adminiſtraret dictā ſalariaꝫ cum nihil actū fuit de mercede ea lege videtur celebratus dictus contractus ſcilicet ipſe Franciſcus adminiſtraret abſqꝫ eo ꝙ pro adminiſtratione quicꝙ̄ perciperet a ſocijs.

b ¶ His tñ non ob. ꝯtrium puto magis equitati ꝛ iuri conſonum. Ad cuius rei euidentiā premittendum eſt ꝙ. d. ꝯtractus ſocietatis non ꝯtractus locatiōis ꝛ ꝯductionis vt de ſe cōſtat ex natura ipſius cōtractus. Et qꝛ in dicta ſcripta pluries dicte partes nominantur ſocij ſermone tamē materno. Contractus autem ſocietatis contrahitur ad inſtar cuiuſdam fraternitatis. l. veruꝫ in prin. ff. pro ſoc. ꝛ requirit in ſuppremo bonam fidē dicebat Bal. in ſuo conſi. incip. videamus que ſocietas. Et debet ꝯbi iuſta ꝛ equa arbitrio bōi viri. l. ꝙ. n. §. j. ꝛ. l. in propoſita. ꝛ. l. ſi ſocietatem mecuꝫ coiheris. ff. pro ſoc. Et debent partes in ſocietate eſſe equales. l. ſi non fuerint in prin. ff. eo. ti. ꝛ inſti. eo. tit. §. j. nec dꝫ plus lucri vnus percipere ꝙ̄ alter niſi aliquid plus conferat ſocietati. d. l. ſi non fuerint. §. i. ver. ſi modo aliquid plus contulit ſocietati cum multis ſi. His premiſſis reſultare vꝫ deciſio pñtis conſultationis. ſ. ꝙ dictus Franciſcus qui poſuit quartam partem capitalis in dicta ſocietate: cuius capitalis reſpectu deberet ſi nihil aliud cōtribuiſſet ſocietati detrahere quartam partem capitalis ꝛ lucri reſultantis ex dicta ſocietate debeat aliquid vltra cōſequi a dictā ſocietate. ex eo ꝙ in dicta ſocietate poſuit operam ꝛ induſtriā ſuam ꝙ̄. ſ. meretur ſue opere ꝛ induſtria. vt ſic ſocietas cēſeatur ꝯcta arbitrio boni viri. ꝛ ꝙ partes lucri ſint correſpectiue ad ea que ſunt poſita per ſocios in ſocietate. ꝛ vt ſeruitur bona fides in ſocios que in ſuppremo requiritur in cōtractu ſocietatis magis ꝙ̄ in ceteris ꝯtribus: prout hec oīa probantur per iam dicta. Nec ob. adducta in contrarium. qꝛ illa verba pro rata poſſunt interpetrari ſm̄ naturaꝫ ſocietatis ſcilicet pro rata cōuenienter ꝛ correſpectiue ad poſita in ſocietate: ita ꝙ qui plus meretur plus percipiet: ex quo rate non ſunt expreſſe ꝛ declarate in diuiſione licet ſint declarate in emptione ſalarie.

c ¶ Verba etenim contractus interpetrantur ſm̄ naturam contractus etiā ſi opus eſt illa impropriare. l. ſi vno in prin. ff. loca. ꝛ. l. ſi ſtipulatus. ff. de vſu. ꝛ. l. eas cauſas cum ſi. ff. de condi. ꝛ demonſt. Longe magis vbi verba adaptari pñt ad naturam contractus ſine impropriatione: prout cōtingit in caſu noſtro: ꝛ illa verba pro rata pñt intelligi pro rata correſpectiua ad ea que ſunt poſita i ſocietate per dictos ſocios. Et ſic pro rata correſpectiua non ad pecuniam immiſſam pro emptione ſalarie: ſed ad alia que ex conuentione poſita ſunt in vtilitatem ſocietatis. ꝛ hoc modo intelligendo pariter determināt lucrum ꝛ capitale. ꝛ licet non pariter determinarent. ꝛ ſic eſſet opus aliqua impropriatione illa tollerāda eſſet vt verba conuenirent nature contractus: preſertim cum ſepe de facili recedaſ ab illa theorica ꝙ vnum determinabile relatuꝫ ad plura determinabilia illa pariformiter determinant. vt pꝫ in. l. ij. cū concor. ibi per glo. adductis. ff. de offi. ꝓcon. Et per hec in effectu tolluntſ oīa in ꝯtrium adducta. ꝛ per hanc viā deduci pōt iuſticia ꝯtractus ꝛ eqtas que ſuadet ꝙ dictus Franci. non dēat amiſiſſe opas ſuas: ꝛ ꝙ ſocij qui ſolū poſuerunt pecuniā eiuſdem ꝙ̄titatis prout dictus Franci. tm̄ lucri cōſequerenſ ꝙ̄ dictus Franc. qui poſuit in ſocietate tm̄dem pecunie: inſup opas tanto tpe que nō fuerunt parue extimati ōis. ſi nañt predicta via nō placeret per aliā viā deducenda eſſet eqtas que ſuadet ꝙ dictus Franc. debeat plus cōſequi ꝙ̄ ceteri ſocij qui opas non īmiſcerūt. qꝛ deberet ſibi ſolui a ſocietate equalens ꝛ condignū ſalariū ſeu mercēs. licet de mercede nihil cōuentum ſit: ex quo conſueuit in ceteris ſocietatibus hmōi ſalario adminiſtratori cōncedi pro induſtria ꝛ labore non parua quantitas annua pecuniarum: vt in themate preſupponitur.

d ¶ Contractus n. cenſentur ꝯtracti ſm̄ conſuetudinē. ꝛ iuxta cōſuetudinē interpretanſ. l. lꝫ. C. locati. ꝛ. l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de reg. iur. ꝛ in. l. cum de lanionis. §. aſinam molendinariam. ff. de fun. inſtru. ꝛ. l. ſi ſeruus plurium. §. fin. de leg. j. cū ſi. Et ſic non ob. ꝙ de ſalario vel mercede nihil eſt expſſe conuentū: qꝛ cenſeſ tacite conuentum ex quo ita erat de more ꝙ. ſ. ſalariū condignū cōcedereſ adminiſtratori coadiuuantur pdicta ex alijs capitulis dicte ſcripte quatenus continetur ꝙ ſit licitū Franciſco deputare venditores ꝛ miniſtros in dicta ſalaria bonos ꝛ ſufficiētes ꝛ ab eis accipere bonos ꝛ ſufficiētes fideiuſſores. Et nō exprimiſ qcꝙ̄ de ſalario eis dando. Et tñ nemo dixerit ꝙ nō cenſeaſ actuꝫ ꝙ dicti venditores ꝛ miniſtri deputarenſ ſine ſalario vel ꝙ dictus Franci. de ꝓprio ſolueret eis ſalariū. Et ſlr in alio capitulo contineſ ꝙ qñ dñs Nico. rabatti ꝛ ricaſoli vellēt mittere vnū factorē ad ciuitatē nouā ꝛ vnū aliū in locū vbi eis placeret verſus marinā poſſent illos mittere qui hēant reddere cōmputū ec. Nec aliqd expſſe actum eſt de eoꝝ ſalario. Et tñ non eſt veriſiſe ꝙ actū fuerit ꝙ illi mittanſ abſqꝫ ſalario. Et vt arbitror imiſſi per pdictos ꝛ ēt deputati a dicto Franciſ. habuerūt ſalaria de corpore dicte ſocietatis. Et ſic prout pdictis fuit cōſtitutū ſalariū a dicta ſocietate: lꝫ nihil expſſe cōuentū fuerit de ſalarijs eorūdeꝫ: ꝛ nihilominus illi ſalariū habuerunt a ſocietate. Ita ēt dicenduꝫ ſit ꝙ Franciſcus debeat ēt habere ſalariū pro ſua adminiſtratione ꝛ pro periculo ꝙ ipſe habebat ſubire ſi male adminiſtraſſet: licꝫ de eius ſalario nihil expreſſe actum fuerit. Et ēt per hanc viaꝫ deduci poteſt equitas dicte ſocietatis ꝛ partes lucri ſm̄ hoc erūt equales ꝛ correſpectiue ad poſita in ſocietate. Et cenſebitur ſocietas equa ad inſtar fraternitatis ꝛ ad arbitrium boni viri. ꝛ habebit ſuppremā bonā fidē: prout hec oīa ſunt de nā ſocietatis: que oīa ceſſarent ſi dictus Franci. nihil haberet cōſequi pro ſuis operis ꝛ induſtria ꝛ periculo adminiſtrationis. Et attētari poſſet ꝙ tale pactū non valeret propter naturam ſocietatis per ea que dicta fuerūt in euidentiali. ꝛ tolluntur etiā per hanc viam adducta in cōtrarium. Nec obſtat ꝙ merces debet eſſe certa: qꝛ illud ꝓcedit in contractu locationis ꝛ conductionis prout loquuntur iura ad propoſitum adductā. nos autem loquimur in contractu ſocietatis in qua plurimum verſatur iudicis arbitrium prout etiam in euidentiali deductum eſt.

e ¶ Eſt enim pactū appoſitum iuxta ꝯtractum ſocietatis ꝙ veſtitur eius coherentia iuxta. l. in bone fidei. ꝛ. l. petens. C. de pac. cuꝫ ſi. ꝛ cenſetur pars cōtractus ſocietatis. l. fundi partem. ff. de contrahen. emp. ꝛ cenſetur ineſſe cōtractui ſocietatis. l. iuriſgentiuꝫ. §. quinimo. ff. de pac. ꝛ. l. lecta ver. dicebā. ff. ſi cer. pe. idcirco incertitudo mercedis non hꝫ viciare. ſed veniet certificāda iudicis arbitrio ꝛ ēt ex conſuetudine aliaꝝ ſocietatum hmōi ſalarie. Et ſic ſalariuꝫ vel merces nō eſt iudicanda oino incerta. ex quo venit certificanda per relationem ad aliud. nam ēt in contractu emptionis ꝛ venditionis ꝛ in cōtractu conductionis ꝛ locatiōis eſt ſatis eſt ꝙ precium vel merces: lꝫ ab initio ſit incertum vel incerta. tñ ſperetur certificari per id qđ habeſ in. l. ſi. C. de ꝯhen. empt. ꝛ in. d. l. ſi merces ſecundo rñſo. Ex qbus concludendū eſt ꝙ dicto Fran. dꝫ cōdigne ſatiſfieri pro opis ꝛ idꝯſtria ſuis ꝛ pro piculo adminiſtrationis per eū ſuſcepte vel qꝛ ei cōſtituaſ per ſocietatē ſolitū ſeu cōdignū ſalariū: vel qꝛ ſibi attribuaſ maior pars lucri correſpectiua ad id qđ merētur eius opere ꝛ induſtria ꝛ periculi ſuſceptio: que vie tandē in ideꝫ recidūt ne alſs reſultarēt iniqua ſocietas ꝛ iniquū ꝛ forte inualidum pactū: nec trāſiſſet ſine ſcrupulo conſcie: qꝛ eſt ſnīa theologoꝝ quos refero in repetitiōe. l. ſi paſcēda. C. de pac. in. i. prin. q. ꝙ vbicūqꝫ in ꝯtractu ſocietatis vnius ſocij cōditio eſt melior. ꝛ alterius ſocij cōditio deterior ſocietas nō tranſit in ſcrupulo conſcientie ꝛ ſine peccato propter ſpecialem naturam ſocietatis. Laus deo.

¶ Iudex an poſſit reuocare ſnīam interlocutoriā qua pronunciauit ſe iudicem competentem. Item agens ex ſpoliatione ſi non probat ſpoliationem: an ſuccumbat.

¶ Conſilium. cxvij.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ Viſo ꝓceſſu agitato inter manuelem hebreū ex vna pte agentem ꝛ Bernarduꝫ Thome de terra montoni ex aduerſo conuentum. Premittendū eſt ad euidentiam ante oīa de virtute cōmiſſionis facte per ſanctiſſimum dominum noſtrum gubernatori ciuitas caſtelli.

a ¶ Circa qđ eſt aduertendum ꝙ delegatio que fit in reſcripto ſuper

pro ſup quo eſt fundatus dictus ꝓceſſus eſt ſtricti iuris.qꝛ derogat iuriſditioni ordinarie.vt no.per glo.in clemen.j.de offi.deleg.⁊ in.c.j.de reſcrip.lib.vj.⁊ per doct.in.c.ſedes.eo.tit.in antiquis. Item lꝫ in ſupplicatione dicti hebrei plura contineantur.⁊ inter cetera contineat̃ ꝙ pro parte dicti bernardi obtentum fuit reſcriptum a ſixto ad locũtenentez dicte ciuitatis:vt eũdem Bernarduꝫ ad poſſeſſioné domus ⁊ certarum terraꝝ reſtitueret ⁊c. Et tandé poſtulatum fuit ꝙ cãm predictam que in ſupplicatione dicebant̃ pendiſſe corã dicto locũtenente ſummus pontifex ad ſe aduocaret ⁊ ad tollendum dubitationé:an remoto locũtenente ꝑdicto gubernator poſſit cognoſcere alicui ꝓbo viro cómitteret ⁊ mádaret vt dictũ Manuelem ad poſſeſſioné dictaruꝫ terraꝝ reſtitueret. tamé ſanctiſſimus dominus noſter Innocentius ad vnum tantum ex premiſſis rñdit dicendo fiat vt petitur de cómiſſione cauſe que reſponſio eſt intelligenda ſm poſtulationem.arg.l.ſi defenſor.§. qui interrogatus.ff. de interro.actio.⁊.l.j.§.ſi qs ita.⁊.l.titia reſpondit.§.ideꝫ reſpondit.ff.de verb.obli.⁊ propterea reſponſio facta ad dictam ſupplicationem.⁊ ſic ſignatura fiat de cómiſſione cauſe referenda eſt ad cãm que in ſupplicatione petitur cómitti.⁊ cóſequenter de cã que in ſupplicatione dicebatur cómiſſa locũtenenti.⁊ coram eo incboata:qꝛ illa ſola petita fuit per ſuperiores aduocari ⁊ cómitti:ſed percóratis actis cauſe.de qua agitur non reperio ꝙ appareat ꝙ aliqua cã penderet nec fuerit cómiſſa dicto locũtenenti.⁊ per ꝯñs cã que eſt intentata corã gubernatore non vĩ ꝙ vllo pacto venerit in cómiſſione nec potuerit agitari virtute dicte cómiſſionis coram eo.

b ¶ Et licet conuenta coraꝫ iudice delegato in vna cã poſſit actorem in alia cã recóuenire.l.papinianus ⁊ auc.⁊ ꝯñr.C.de ſen.⁊ inter.om.iu. ⁊ extra de mutuis petitióibus per totuꝫ:tñ predicta procedunt qñ reus primo conuentus actorem recóuenit ita loquunt̃ iura preallegata ⁊ ſĩlia.non autẽ loquuntur qñ eſt ſolum cómiſſa vna cã contra aliquem qui anteqꝫ impetrans reſcriptũ delegationis illo reſcripto vtat̃ incboando cãm per reſcriptũ cómiſſam recóuenit quo caſu non eſſet recóuentio ſeu mutua petitio ſed ſimplex ⁊ ꝑmitiua cóuentio:idcirco ſi nó appet ꝙ dictus Bernardus corã locũtenẽte cãm incboauerit vigore ſui reſcripti nó cadit mã recóuentionis:ſed ſimplicis cóuentionis que fieri non pót niſi ſup expꝛſſis in reſcripto delegationis per.c.cuꝫ olim.de offi.dele.⁊.c.cũ dilecta.de reſcrip.⁊ facit.l.diligẽter.ff.mandati cũ concor.⁊ ex ꝑdictis concludendũ eſt ꝙ alio nó apparente dictus dñs gubernator nó erat iudex cópetens ſuper cauſa dicti Manuelis in libello deducta.vĩ tamen aduerſari ſentẽtia interlocutoria qua dictus dominus gubernator pronunciauit ſe iudicem competentem.

c ¶ Sententia aũt interlocutoria tranſit in reꝫ iudicatã quo ad ptem.c.cũ dilecti.de elec.⁊ no.per gl.⁊ doc.in.l.qᵒ iuſſit.ff.de re iudi. Sed reſpondetur ꝙ tpe dicte late interlocutorie non erat adhuc porrectus libellus ſuper cã de qua nunc agit̃. Et ſic dicta interlocutoria non trahit̃ ad iſtam cãm tũc futuram.tractus.n. futuri tpis non pertinet ad iudicem.ff.de vſuris.l.j.§.j. Sed interpetrãda eſt dicta interlocutoria ꝙ eſſet iudex cópetens ſuper cã ſibi cómiſſa. item predictis vĩ aduerſari qꝛ poſt oblatum libellũ fuit oppoſita exceptio declinatoria ꝙ cauſa in libello deducta nó venerat in cómiſſione que exceptio erat diſcutienda ante litis cóteſtationez l.ſi.C.de excep.l.ita demũ.C.de ꝓcu.l.exceptiói.C.de probatio.cũ ſi. Et ideo iudex mandando ꝙ lis conteſtaret̃.cenſetur tacite ꝓnunciare exceptioné non obſtare.⁊ cóſequenter ſe iudiceꝫ competenté ſuper dicta cauſa in libello deducta per ea que habentur in.c.ex parte.B.de appel.⁊.l.ij.§.ſi dubitet̃.ff.de iud.ad hoc etiam.d.l. ita demum. ⁊ quod habetur in.l. pomponius.§.rati.ff. de procura. Et per conſequens dicta tacita interlocutoria tranſiuerit quo ad partem in rem iudicatam. ita ꝙ ad preſens non videtur ꝙ dictus Bernardus poſſit ſuper hoc ſe fundare cum fuerit lis conteſtata per iura preallegata.circa qᵒ dici poteſt ꝙ lꝫ interlocutoria tranſeat in ré iudicatã quo ad partem tñ quo ad iudicem nunqꝫ tranſit in rem iudicatã.d.l.qᵒ iuſſit.⁊.c.cũ ceſſante extra.de appe. Et iõ iudex vidés interlocutorias ſuas fuiſſe iniuſtas pót eas reuocare ⁊ honeſtũ eſt ꝙ reuocet.

d ¶ Et reuocata dicta interlocutoria litis conteſtatio poſtea emanata erit nulla tanqꝫ facta coraꝫ iudice incópetente. Et ſimiliter ceteri actus ſecuti per ea que habent̃.C.ſi a non cópe.iudi.per totum.⁊ qᵒ notabiliter per gl.in cle.j.de ſequeſtra.poſſeſ.⁊ fruc.nec per dictam interlocutoriaꝫ fuit factus iudex competens nec validati actus ſequentes alias nullis licet claudatur os parti vt nó poſſit de nullitate dicere ſtante firma interlocutoria que trãſiuit in rem iudicatam. Sententia enim declarat ⁊ habetur pro veritate. non tamen veritatem inducit.l.ſicuti.§.ſi queratur.ff. ſi ſer.vendi.⁊.l.res iudicata.de regu.iur.⁊ facit.l. quid tamen.§.ſi arbiter.ff. de arbi.⁊.l.ſi pretor in princi.ff.de iudi. ⁊ ideo dicta acta in rei veritate alio non apparente cenſeri debent iudici nulla licet parti precludatur via deducendi dictam nullitatem. Et per hanc viam poteſt iudex pronunciare proceſſum ineſficacem ⁊ reum abſoluere ab obſeruatione huius iudicij.

e ¶ Circa merita autem cauſe ſi iudex nollet dictas interlocutorias reuocare. Eſt aduertenduꝫ ꝙ pro parte dicti emanuelis principaliter deducitur in libello ꝙ dictus Bernardus pendente lite ſuper breui impetrato per dictum Bernardum ſe intruſit in poſſeſſionem dictoruꝫ bonorum ⁊ dictum magiſtrum Manuelem ſpoliauit ſua poſſeſſione. qᵒ etiam principaliter deduxit in ſua ſupplicatione ⁊ etiam deducit in articulis. ⁊ in ſpecie concludit in dicto ſuo libello ipſum magiſtrum Manuelem fuiſſe ⁊ eſſe reintegrandum ⁊ reponendum in poſſeſſionem actualé ⁊ corporalem ſupradictarum rerum ⁊c. Circa qᵒ dictus magiſter Manuel deficit in ſalutari ſuo:quia non probat incumbentia que probare tenebatur pro victoria reportanda cũ actore non probante fundamentum ſue intẽtionis.reus etiam ſi nihil probauerit veniat abſoluendus.l. qui accuſare.C. de eden.l.ſi.C.de rei vendi.⁊.cum eccleſia ſutrina in ſi. de cauſa poſſeſ.⁊ proprie.cum infinitis ſi. Quod autem non probet ꝙ in hac parte deduxit in libello apparet ex pluribus.primo quia deducit in libello ꝙ dictus Bernardus lite pendente ingreſſus fuit poſſeſſionem dictorum bonorũ ⁊ ipſum magiſtrum Manuelem ſpoliauit.⁊ de tempore litis non probat ꝙ dicto tempore acceperit dictus Bernardus dictam poſſeſſionem de qua agitur. Quinimo ex atteſtationibus teſtiũ potius inducitur contrariuꝫ ſcilicet ꝙ ante tempus litis mote dictam poſſeſſionez acceperit:licet non poſſit id bene apparere cum non appareat de tempore mote litis.

f ¶ Preterea ⁊ clarius licet appareat ꝙ dictus Bernardus acceperit dictam poſſeſſionem.non tamen apparet ꝙ dictuꝫ Manuelem ſpoliauerit ſua poſſeſſione:quia nó apparet ꝙ tempore quo dictus Bernardus dictam poſſeſſionem acceperit dictus Manuel poſſideret prout requiritur ad hoc vt agens poſſeſſorio recuperande obtineat:qꝛ non poteſt dici deiectus vel ſpoliatus niſi qui tũc poſſidet.vt eſt expreſſum in.l.j.§.interdictum autem hoc.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ no.per gl.⁊ docto.in.c.cum ad ſedem extra de reſtitu.ſpolia. ⁊ probatur per theoricam generalem que dictat ꝙ priuatio preſupponit habitum.l.decem.ff.de verbo.obliga.⁊.l. non poteſt videri deſinere.ff.de reg.iur. Sed ꝙ dictus emanuel poſſideret tempore quo dictus Bernardus accepit dictam poſſeſſionez non probatur in actis:quia nullus teſtis id deponit. quinimo nec dictus Manuel vnqꝫ in actis id aſſerit ꝙ reperiam:quinimo videtur potius aſſerere contrarium. Nam in ſupplicatione quã fecit dictus Manuel pontifici ⁊ quaꝫ produxit in actis cauſe aſſerit ꝙ ipſe emanuel tenuit ⁊ poſſedit donec comes Carolus priuatus fuit comitatu montoni.⁊ ad immediatam ſubiectionem eccleſie romane deuenit. ⁊ ideꝫ atteſtatur in libello ⁊ etiã in articulis primo loco productis in cauſa.ergo videtur negare ſe poſtea poſſediſſe: quia qui de vno dicit de alio negare videtur.c. nonne extra de preſumptio.⁊.l. cum pretor.ff.de iudi. ⁊ in.l.eum qui ita ff.de verb.obligatio. vbi paciſcens ad tempus videtur poſt tempus paciſci contrarium.ꝙ etiaꝫ iuuatur ex alio qꝛ Thomas primus teſtis deponit ꝙ dictus Manuel non poſſedit poſtqꝫ dictus comes Carolus priuatus fuit dicto caſtro montoni. Et nónulli alij teſtes deponunt ꝙ non viderunt ꝙ poſt dictam priuationem comitis Caroli dictus manuel poſſideret dicta bona quorum dictum licet non concludat: qꝛ non ſequitur: nó viderunt ipſi teſtes.ergo non poſſedit. tamen aliquid adminiculat̃. Conſtat autem ꝙ do. Bernar. accepit dictaꝫ poſſeſſioné poſtqꝫ dictus comes Carolus priuatus fuit.vt.ſ.⁊ ex teſtium depoſitionibus.⁊ ẽt ex his que aſſerit dictus emanuel in dicta eius ſupplicatióe ⁊ in dicto libello ⁊ in dictis ſuis poſitionibus. ergo dicta apprehẽſio poſſeſſionis facta per Bernardũ facta fuit poſt tps quo dictus Manuel dicit ſe poſſediſſe. ergo vĩ ex eius dictis deduci ꝙ non fuit ſpoliatus a dicto Bernardo.

g ¶ Adminiculantur etiaꝫ ⁊ plurimũ:qꝛ ſer Chriſtophorus

vnus ex teſtibus dicti manuelis deponit ꝙ tpe quo dictus Bernardus accepit poſſeſſionē predictā dicta bona poſſidebanẽ per cameram apl'icam. Et ſer nocētius deponit ꝙ poſt priuationem dicti dñi Caroli nōnulla bona fuerunt capta ⁊ tenta per camerā apl'icam. Et Joānes alius teſtis eiuſdem manuelis deponit ꝙ per camerā apl'icam dicta bona fuerūt apprehēſa ⁊ ſic ſe refert ad bona de qbus agiẽ. Licet poſtea ſubdat oīa que erant dicti comitis Caroli. ⁊ ēt alia que per eum poſſidebanẽ: non ppea poteſt dici ꝙ nō intellexerit de bonis predictis. lȝ tunc tpis non eſſent dicti comitis Caroli. ex quo expreſſe pmiſſerant de dictis bonis. ⁊ que nō proſunt ſingula ſolent multa iuuare. l. excuſanẽ in prin. cū concor. ibi adductis per glo. ff. de excu. tut. ⁊ dato ſine piudicio veritatis ꝙ non probarēt dicta negatiua. ſ. ꝙ dictus Manuel non poſſideret dicta bona tempore apprehenſionis facte per dictum Bernardum. tamen ſatis eſt ꝙ non probatur affirmatiua ſcilicet ꝙ tūc tēporis poſſideret dictus Manuel dicta bona per ſupradicta.

b ¶ Nec ob. ſi dicaẽ ꝙ qui ſemel poſſedit preſumiẽ ꝯtinuaſſe poſſeſſionē per ea que hñtur in. l. ſiue poſſidetis. C. de pba. ⁊ per doc. maxime Anto. de bu. in. d. c. cū ad ſedem. qꝛ rñdetur ꝙ dicta preſumptio iuuat qñ allegatur non al'r per. l. ſi adulterium cū inceſtu. §. idem pollioni. ff. de adul. prout ibi no. Bar. per illum tex. qḋ ⁊ notat idē Bar. in. l. cū quid. ff. ſi cer. pe. Sed dicta preſumptio ſeu ꝙ dictus Manuel poſſideret tunc temporis non allegaẽ per dictum Manuelē: imo potius videtur aſſerere ꝯtrium. vt. ſ. deductum eſt ergo ex hoc capite debet dictus Manuel ſuccūbere. Et ex h capite debet dictus Bernardus abſolui. ⁊ dictus manuel in expenſis condemnare. Laus deo.

¶ Cancellatio ſeu interlineatio in inſtrumento teſtamenti apparet: an viciet. ⁊ quid in alijs contractibus. item relictuȝ factum ſub conditione ſi religionem ingrediatur an teneat cum preſupponatur interlineatum.

¶ Conſilium cxviij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Placet mihi petrophilippo de corneo. U. J. doctori ꝯcluſio. ſ. facta per excellentem. U. doctorē dñm Jo. Franciſcum dñi Franciſchini de matellica vti fratrē honorandū per ea que egregie deducit prefatus dñs conſulens principaliter moueor ea ratione: qꝛ prout ipſe adducit non apparet ꝙ dicta interlineatura ſeu cācellatio fuerit facta poſt perfectum teſtamentum quo caſu Joan. andr. concludit ꝙ cancellatio viciet inſtrumentum in parte cancellata.

a ¶ Et maxime qꝛ prout dicit Bal. in. l. j. §. ſed conſulto in ſi. de his que in teſt. delen. Cancellatio ſeu deletio preſumitur in dubio facta tpe teſtamenti ſeu inſtri anteꝗ̄ ſit habitum pro abſoluto prout eius excellentia adducit ⁊ ego retuli. in d. l. ſi vnus circa ſi. C. de teſt. Sed videnẽ predictis refragari ea que tradit Bald. in. l. ea que. C. comi. vel epiſto. vbi vr̄ velle ꝙ theorica doct. volentium ꝙ qñ inſtrumentum teſti nō ſtetit apud manus teſtatoris ſed apud manus tertij inſtrumentum pbet non obſtante cancellatione procedat qñ qḋlibet inſtrm̄ eſt publicatuȝ: non aūt qñ liber vel quinternus plura inſtrā cōtinens eſt in fine vel in principio publicatus: nam tunc id qḋ in ipſo qnterno vel libro reperiẽ cancellatum vel deletū non cenſeẽ publicatū nec in ea parte dȝ inſtrō adhiberi fides. ⁊ ſic facit Bal. dr̄iam inter inſtrm̄ publicatum ⁊ librum vel quinternū publicatum. ⁊ conſequenter videtur velle ꝙ ſi reperitur inſtrm̄ publicatuȝ cancellatuȝ nihilominus probet. ⁊ idcirco in caſu nr̄o in quo prout deprehenditur ex tenore tranſumpti publicatio facta fuit in quolibet inſtrō ſm̄ dictam theoricam Bal. videtur ꝙ probet etiam cancellatum ꝙ videtur contra predicta.

b ¶ Non tamen aſſignat Bald. rationem differentie inter librum publicatum ⁊ inſtrm̄ publicatum cum videatur eadem ratio vtroqꝫ caſu qꝛ publicatio in fine quinterni facta vel in principio refertur ad omnia precedentia vel ſequentia ſingula ſingulis referēdo per. l. iij. §. ſi filius. ff. de libe. ⁊ poſth. ⁊. l. ſiquis ex argentarijs. §. ſi initium tabularū. ff. de eden. ⁊ l. talis ſcriptura. de leg. j. ⁊. c. ij. requiris. de appel. ⁊ idē ſolet operari generalis diſpoſitio ſeu relatio quo ad ea que ſub illa generalitate comprehendūtur ꝙ operatur ſpecialis diſpoſitio ſeu relatio. l. ſi duo in ſin. cum concor. ff. de admini. tuto. dictum autem Bald. poteſt procedere quando totum inſtrumentum eſt cancellatum ita ꝙ publicatio nō poteſt in aliqua pte verificari niſi cancellatio fuiſſet facta poſt inſtrumentum habituȝ pro perfecto ⁊ abſoluto: qꝛ ſi fuiſſet antea cancellatuȝ conſulto publicatio non fuiſſet vera. Sed in libro vel quinterno preſupponit ꝙ erant quedā inſtrumenta cancellata. ⁊ quedam non: ita ꝙ publicatio in principio vel in fine facta verificari pōt ⁊ referri ad inſtrumenta nō cancellata. iſta videẽ intentio Bal. eadem ratio militat quando inſtrumentum eſt pro parte cancellatū. ⁊ pro parte non cancellatum: qꝛ tūc publicatio ſimpliciter facta in principio vel in ſi. inſtrumenti pariter referri pōt ad capitula inſtrumenti non deleta vel cancellata adeo ꝙ capitula cancellata remanent non publicata. Et ſic ceteris paribus eſt eadem ratio in quinterno publicato ⁊ in inſtrumento publicato facit ad ſupradicta: qꝛ publicatio indefinita nō videtur equipollere vniuerſali publicationi quando non eſt eadē conditio eorum que ſub vniuerſalitate comprehenduntur per ea que habentur in. l. ſi pluribus. de lega. ij. ⁊ in. c. vt circa. de elect. lib. vj. in quibus iuribus habetur ꝙ oratio indefinita equipollet vniuerſali quādo eſt eadem conditio ⁊ non al's. Sed quando in inſtrumento ſunt quedam cancellata ⁊ quedam non cancellata non eſt eadem conditio omnium que in inſtrumento continentur merito oratio indefinita que contineẽ in publicatione non eſt referenda ad omnia in inſtrumento contenta ſed dūtaxat ad ea que non ſunt cancellata. Et iſta vt arbitror fuit intentio Bal. prout in effectu idem legendo tenui in. d. l. ſi vnus. Et ex predictis concludo vna cum domino cōſulente ꝙ dictum relictum factum ſub conditione ſi filius inſtitutus ingreſſus fuerit religionem peti nequeat cum non appareat proceſſiſſe de voluntate teſtatoris. Et maxime predicta videntur procedere qꝛ dicta interlineatura reperitur facta in prothocollo. Solent enim notarij in eorum prothocollis ſepe facere interlineaturas: qꝛ prothocolla ſolent ſcribi per notarios anteꝗ̄ cōtractus vel teſtamēnta habeanẽ pro perfectis ⁊ abſolutis. ⁊ ſepe occurrit ꝙ in eorū confectione aliqua ſcribuntur ⁊ interlineantur: qꝛ partes variant vel non bene ſe intelligunt: ita ꝙ contingit aliquid ſcribi ⁊ poſtea cancellari ⁊ dum inſtrumētum poſtea legitur coram teſtibus: legitur id quod nō eſt cancellatuȝ ita ꝙ ſepiſſime contingit ꝙ in prothocollis reperiuntur ſimiles cancellationes ⁊ interlineature que non ponuntur poſtea in inſtrumentis que exinde a notarijs poſtmodū extrahuntur ⁊ a ſolitis plerunqꝫ ſumitur argumentuȝ iuxta ea que habentur in. l. ſin. C. de fideiuſſo. ⁊ in. l. qḋ ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de edili. edic. ⁊ per glo. ⁊ Bal. in. l. neqꝫ naturales. C. de proba. ⁊ per glo. in. l. j. C. de arbi. cum ſimi. Poſſet etiam attentari ꝙ ex alio dictum tranſumptum non probet dictum teſtamentum: qꝛ prothocollum qḋ eſt tranſumptum non videtur ꝙ habeat debitas ſolemnitates.

c ¶ Et inſtrumentum extractū ex prothocollo non habente ſolēnitates non facit fidem tanꝗ̄ ex infecta radice cauſatum prout voluit Pe. de anch. in conſi. cccclxxij. incip. premiſſa. debent enim prothocolla habere oīa ſolēnia que requiruneẽ in inſtrīs publicis prout vr̄ preſupponere Joā. an. in addi. Spec. in ti. de inſtru. edi. §. videndum ver. ⁊ no. ꝙ tabellio. Et prothocollo nō publicato non daẽ fides dicit Bal. poſt Nico. de mat. in rubrica. C. de ſi. inſtr. non autem vr̄ publicatum qñ in publicatione deficiunt ſolēnia inter que ſolēnia connumeraẽ ſignum notarij prout cōcludit Pet. de ancha. loquens de prothocollo in dicto conſi. cccclxxij.

d ¶ Volunt enim doct. ꝙ ſignum notarij ſit de ſolemnitate inſtrumenti: adeo ꝙ eius obmiſſio viciet. licet enim non reperiatur in iure expreſſum ꝙ ſignum notarij ſit de ſolēnitate prout dicit Joan. in addi. Spec. in titu. de inſtru. edi. §. ij. verſi. in ſi. auc. ⁊ Jmo. in. l. ad teſtium. §. ſiquis. ff. de teſta. Tamen per doct. adducuntur in argumentum plura ex quibus concludunt ꝙ ſignum notarij eſt de ſolēnitate inſtrumenti ⁊ requiritur ad validitatem ipſius. Nam hoc voluit Spec. in ti. de inſtru. edi. §. breuiter ver. in fine auc. ⁊ Cy. in l. contractus circa ſi. C. de fide inſtru. ⁊ Jaco. de are. in. d. l. ad teſtium. §. ſiquis per tex. in auctentico. de inſtru. cau. ⁊ fide. §. ſed ⁊ ſi inſtrumenta. ⁊ ibi glo. ſuper verbo adijciatur ⁊ ſuper verbo oportet. ⁊ text. iuncta glo. in verbo ſignum inſtituta de publicis iudic. §. item lex cornelia. de falſis. Ad idem. l. ſi. C. de aſſeſſo. ⁊. l. ij. C. de conue. ſi. debi. lib. x. ⁊ idē voluit Bal in. d. l. ſiquis ex argentarijs. §. ſi initiuȝ tabularum. ⁊. l. lucius. ff. de militari teſtamento. ⁊ Ang. in auctentico. de

tico de tabellio.ꝛ Panor.in.c.j.de fi.instru. Ad idem Bal. in.j.consti.codicis. Que opi.procedit qñ est de consuetudine ꝙ signū notariȷ apponatur in instrūtis.nam tunc oȝ apponi alias instrm non vȝ prout voluit Bar.in.d.l.ad testium.§.siquis.ꝛ in.j.cōsti.ff.qḋ ꝛ voluit Jmo.tu.c.j.de fi.instru.ad hoc ēt no.per glo.in auc.vt prepo.no.impe.in prin.

e ¶ Et ppea dicit bal.in.c.significauit.de appel.ꝙ si instrm non hȝ signum cōsuetuȝ nō facit fidē ar.illius tex.cū igitur vbiqȝ sit ꝯsuetudo.ꝛ vt arbitror sit in terra fabriani ꝙ signū notariȷ apponat̄ in instrūtis.Et in dicto protbocollo deficiebat signū notarū prout ꝙ deficeret deprehendit ex trasumpto dici pōt ꝙ dicto protbocollo ꝛ ꝑnter dicto transumpto non sit adhibenda fides.attento ēt ꝙ in dicto protbocollo non est apposita quota seu tempus inditionis.

f ¶ Et obmissio inditiōis viciat instrm.vt no.Bar.in.l.si librarius.ff.de re.iur.ꝛ in.l.si noiatim.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ Bal.in.j.consti.C.j.in.§.excepto.ꝛ in.l.fi.in.iij.col.C.de fideicom.ꝛ Spec.in ti.de rescrip.§.iiij.ver.item ꝙ non est. potest etiam attentari ꝙ dato ꝙ dictuȝ instrumentum probaret etiam dictum relictum interlineatum.

g ¶ Tamen dictum relictū non deberetur ex quo est relictuȝ sub conditione si filius qui onerat̄ dicto relicto ingredietur religionem.ꝛ si dictū relictum factum sub cōditione predicta vȝ factum sub turpi conditione tanꝗ detrahens a religione.ꝛ sic a vita contēplatiua.arg.tex.in auc.de san.epi.§.sed hoc pñti.vnde sumitur auctēnca nisi rogati.C.ad treb. nam ratio illorū iurium ſm Bar.in.d.auc.nisi rogati est qꝛ conditiones que ibi ponunt̄ reȷ̄ciuntur tanꝗ turpes quasi obstent vite contēplatiue ſm eum:quam rōnem ad illū tex. posuit Ricciar.malū.ꝛ ēt Cy.in.d.auc.nisi rogati.ꝛ Ry.in l.si ita quis.§.fi.de leg.ij qḋ ꝛ voluit Bar.ibi.ꝛ in pluribus consilijs:quoꝝ vnum incipit quidam noīe titius in ordine cxj.aliud incipit sancti spiritus adsit gratia.querit̄ an monasterium in ordine.cxxx.cui consilio se subscripserunt Fran. tigri.ꝛ Bal.ꝛ eius ratiōes refert ꝛ sequitur Panor.in.c.in presentia.de proba.vbi idem tȝ.d.Ant.ꝛ idem tenet Bene. de plum.in.d.auc.nisi rogati.ꝛ idem vȝ tenere Ponta.in.l. stipulatio hoc modo concepta.de verb.ob.si ergo conditiones adiecte legato alicui facto retrahunt a vita contēplatiua vt qꝛ legatarius caret relicto ingrediendo monasterium propter quē ingressum deficiat conditio legato adiecta pari ratione dicendum vȝ in casu isto in quo onus est adiectum specifice sub conditione si monasteriū ingrediat̄ ipse oneratus ꝛ longe maior ratio vȝ in casu isto in quo conditio directo vȝ tendere ad impediendum ingressum religionis.ꝛ sic magis directe vȝ aduersari vite contēplatiue dicta conditio ꝗ conditiones de quibus in.d.§.sed hoc pñti. Preterea oneratus sub dicta cōditione tractat de damno in casu quo monasterium ingrediat̄. Sed honoratus sub conditione si nubet vel si filios habuerit vel fi.conditione per defectuȝ conditionis nō patitur dānum sed lucri amissionem nec est par rō amitti lucrum ꝛ dānum pati.l.fi.C.de codi.ꝛ.l.iuris ignorantia.ꝛ.l.regula in prin.ff.de iur.ꝛ fac.igno. Habet tñ istud vltimum mediū aliquid dubietatis:qꝛ multi aliter loquuntur ad intellectum.d.§.sed hoc pñti. Jdeo hoc aliter non firmo nec ēt ꝙ dictum transumptum non probet testm̄ in parte non cancellata:qꝛ non tangitur in cōsilio nec queritur in puncto.Et ego sui de sola subscriptione requisitus: ideo vna cum dño consulente concludo ꝙ dictū relictū interlineatum non debet̄ per supradicta. Laus deo.

¶ Conuentio facta inter socios ꝛ matrē tutricem pupilloꝝ ꝙ eoꝝ lites dēant decidi per vnū vel duos mercatores.an liget pupillos vel minores cū qbus fuit ꝯcta societas.

¶ Consilium cxix.

In noīe dñi nostri iesu

1 christi. ¶ Quamꝗ videatur prima facie dicendum ꝙ dicti heredes Ambrosij olim pupilli possint petere restitutioneȝ tanꝗ lesi ex dicta conuentione.

a ¶ Quia minor eoipso ꝙ compromittit censet̄ lesus adeo ꝙ aduersus cōpromissum pōt petere restōnem in integ.vt.ꝺ. exp̄ssuȝ in.l.si minor.xxv.annis filiofamilias.§.minores.ff. de mi.ꝛ no.bar.in.l.cōsti.C.i.in.§.qbus.presumit̄.n.minor non ita diligēter prosequi cām suam ꝓut factus maior ideo interest sua nō denegari beneficiū appellandi ꝓut ꝯnegat̄ aduersus laudū.l.j.C.de arbi.ꝛ.l.diem pferre.§.stari.ff.eo. ti.Et ppea iuris presumptione censetur lesus eoipso ꝙ facit cōpromissum.Et pari ratione vȝ lesus si ꝓmittit cōpromittere.Et vbi eadem rō idē ius.l.illud ad.l.aq.ꝛ.l.a titio. de ver.obli.cuȝ si.ꝛ facit.l.oratio.ff.de sponsa.vbi probat̄ ꝙ prohibito mr̄imonio censentur prohibita sponsalia que nil aliud effectualiter continent nisi quādam promissionem de ꝯhendo matrimonio.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.l.sufficit.ff.de sponsa.dispositum.ergo circa cōsequens trahitur ēt ad antecedens.d.l. oratio cū multis cōcor.ibi adductis per gl.Et ideo dispō.d. §.minores trahenda vȝ ad promissionē de cōpromittendo. Et per ꝯns minores non vident̄ astringi dicta cōuentione quo minus aduersus eam tanꝗ lesi possint petere restōneȝ in integrū ꝛ ea mediante rescindere dictā conuentioneȝ ita ꝙ sit perinde acsi dicta conuentio non emanasset cum restō in integrum sit repositio in pristinū statum.l.qḋ si minor.§. restitutio.ff.de mino. Jta ꝙ mediante restōne in integrum res reducatur ad eū statuȝ in quo esset si dicta cōuentio nō interuenisset.ꝛ per consequens dicti minores tunc non cogentur compromittere neqȝ stare dicte conuentioni.

b ¶ Sed ꝓdictis minime refragantibus ꝯtrium puto aperta fronte concludendū. Licet.n.supradicta forte procederent quando emanasset simplex ꝓmissio de cōpromittendo.non autem pariter procedunt qñ similis promissio interuenit in ꝯctu reciproco:ita ꝙ illud pactum censet̄ pars ipsius cōtractus.argumento.l.fundi partem.ff.de contrahen.emp. Censetur enim inesse contractui.l.lecta.ver ficulo dicebam.ff.si cer.peta.ꝛ.l.iurisgentium.§.quinimo.ff.de pac.Et ideo non potest peti restō in integruȝ aduersus ipsum pactū quominus petatur aduersus totum ꝯctum.l.etiam.§.ex causa cum ibi notatis.ff.de minoribus.facit.l.neminem.ff.de leg.ij.ꝛ.l. aurelio.§.idem quesit.ff.de liber.lega.cum si. Jtem licet dictum pactum censeat̄ generare aliqḋ preiudicium ipsis minoribus.tamen non sequit̄ ꝙ ex illo ꝯctu ipsi minores censeant̄ lesi. Nam forsitan nō fuisset inita dicta societas absqȝ dicta conuentione.iō est considerandum vtruȝ dicti minores fuerint lesi ex dictō contractu societatis inito cuȝ dicto pacto quo casu cōpeteret eis restitutio in integrū aduersus ipsuȝ ꝯctum societatis.non ōstatat aduersus dictū pactuȝ. sed ꝓut percepi dicti minores nō fuerunt lesi ex dicto ꝯctu societatis:qꝛ dicta societas fuit lucrosa.iō non intendūt recedere a dicta societate aut aduersus eā petere restitutionē in integrum.Sed vellēt stare dicte societati ꝛ rescindere dictū pactum qḋ facere nequeunt ꝑ supradicta. Nec obstat ꝙ eoruȝ intersit nō compromittere:qꝛ non propterea interest nō fecisse dictam cōuentionem.Ex quo nō apparet ꝙ sine dicta cōuentione fuisset facta dicta societas. Et prout presupponitur interest eorum fuisse factam dictam societatem prout inita fuit cum dicto pacto.

c ¶ Et verisimiliter nō interuenit lesio eorum facilitate vel dolo aduersariȷ.prout requirit̄ ad hoc vt competat restitutio in integrum ratione minoris etatis.l.fi.C.de in integrū resti.mino.Cum quilibet diligens fecisset societatē ꝗ oibus cōsideratis eēt verisimiliter futura vtilis:lȝ interueniat aliquod pactū sibi aliqualiter ꝑiudiciale.ex quo non obstante eo ꝑiudicio est sibi vtile celebrasse dictū ꝯctuȝ cum dicta cōuentiōe ꝑiudiciali. Et maxime ꝓdicta ꝓcedūt qꝛ nō fuit cōuentū ꝙ differentie terminarent̄ ꝑ arbitros:sed potius per arbitratores.qꝛ arbitri assimilant̄ iudicibus.c.vno delegatorū.de officio delega. Nā arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū.l.j.ff.de arbitris.Et cōsequenter arbitri debent iudicare ſm iura ꝓut iudices.ꝛ si aliter iudicāt faciunt litem suam.l.siquis in conscribendo in fi.C.de pac.

d ¶ Tacite.n.inest ꝙ arbiter de iure laudet prout dicit Fran. de alb.in.l.siqs arbitratu.de ver.obli.ꝛ do.Ant.in.c.quintavallis.de iureiur.qui tenēt ꝙ adeo insit ꝙ lȝ exprimat̄ in cōpromisso ꝙ de iure sententiet talis exp̄ssio nihil operet̄. Et licet Bar.in.d.l.diē proferre.§.stari quē multi sequunt̄ aliud velit.s.ꝙ dicta expressio aliqd operetur.non tñ ipse vȝ sequaces volūt ꝙ arbiter non teneat̄ sn̄iare de iure non.tñ eo modo inest quo exprimit̄ ſm eos.Et ppea ad propositū cum dicta cōuentio de stando declarationi mercatoꝝ fuerit facta ea rōne:qꝛ mercatores gerunt eoꝝ negocia cum puritate ꝛ non fundata in legibus vȝ statutis vt deprehenditur ex prin.capituli dicte conuentionis aperte demonstratur ꝙ non intendunt ꝙ mercatores eligendi habeāt iudicare ſm leges aut statuta sed mercantili modo qḋ conuenit potius arbitratoribus ꝗ arbitris per predicta.

e ¶ Et ſententie arbitratorum non eſt ita precise ſtandum ſiue eque ſiue inique arbitrentur: prout ſtandum eſt ſententie arbitrorum.d.§.ſtari. Sed tunc demum ſtandū eſt arbitramento arbitratorū ſi nō inique arbitrauerint: vt eſt expreſſum in.c.quintaualle.de iureiur.& ibi per doc. & p bar. & doc.in.l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſocio.

f ¶ Et per pꝰnā cōtra arbitramentū hr̄ recurſus ꝓut aduerſus ſniam iudicis lz nō mediāte ꝓpria appellatione ſed per viā recurſus petēdo arbitramentū reduci ad arbitriū boni viri. Et ſic nō militat idez intereſſe ſi minor cōpromittit in arbitratorē ꝓut ſi cōpromittit in arbitrū: vt de ſe cōſtat. Ex quibus oibus pz ꝙ non ob.d.§.minores. & dicta in ꝯrium ad que patet rñſum per adducta.ſ. Et ꝓpea concludendum eſt ꝙ dicta cōuentio eſt ſeruāda. Et ex ea agi pōt qꝛ veſtita coherētia ꝯctus noiari.per ea que hn̄tur in.l.in bonefidei. & in.l.petēs.C.de pac.& in.l.iuriſgen.§.qnimo.ff.e.tit.cū ſi. Nec aduerſus dictā conuentionē poteſt petere reſtōnez in integrum per ſupradicta. Laus deo.

¶ Promiſſio facta vxori per maritum de faciendo ſibi fieri inſtrumentum venditiōis an teneat pſuppoſita confeſſione mariti aſſerentis ſe emiſſe pro vxore.

¶ Conſilium cxx.

N nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Licet pma facie inſtari poſſit ꝙ dictus Franci. Chriſtophorus & fratres filij & hr̄des dicti Angeli non foueant iuſticiam. Nam ex quo eorū pater & auctor cuius pſonam repñtant cū heredes cenſeant eadez pſona cū defuncto.vt in auc.de iureiur.a mor.preſti.§.j.cōfeſſus fuerit ſe habuiſſe a dicta dña Mariotta flo.xv.& ꝙ.xij.expoſuerit pro pcio dicte vinee & reſiduum conuerterit in ſuos vſus.& ꝙ emptionem predictā fecit pro dicta dña Mariotta & ꝙ faciet ſibi fieri inſtrm venditionis dicte vinee: vr̄ ꝙ dicta cōfeſſio probet receptionem dicte pecunie.& ꝙ emptio fuit facta & ꝙ facta fuit pro dicta domina Mariotta.

a ¶ Quia cōfeſſio facta pñte pte ꝓbat cōtra cōfitentē.l.generaliter.C.de nō nu.pec.& ff.& C.de confeſ.qſi per totū.& pñr vr̄ probatū ꝙ dicta emptio fuit facta noie dicte mariotte.

b ¶ Quia paria videntur eſſe ſi dicatur emo pro tali. & ſi dicatur emo nomine talis: vt no.per Bar.in.l.j.§.nunciatio.ff.de no.oper.nun.& per glo.& doc.in.l.huiuſmodi in princ.ff.de lega.j. Et ſi emptio fuit facta nomine ſuo ipſa ratificante cenſetur facta per eam: qꝛ qui per aliuz facit per ſe facere vr̄ regula qui per alium in.vi.cum concor.

c ¶ Et poteſt quis compelli ad faciendum inſtrm ꝯctus vel alterius oblōnis ſeu exceptionis: vt per Bart. & doc.in.l.ſi finita.§.allegantur.ff.de dā.infec. Et ꝙ venditor teneaſ facere emptori inſtrm ponit Bar.in.l.ex ea.de ver.ob.& Bal. in.l.inſtrā.C.de fideicō.& in.l.pſes.C.de fi.inſtru.& per gl. & doc.in.l.ſicut datum.C.de libe.cā.ideo fieri debeat dictū inſtrm.& maxime qꝛ dictus Angel. promiſit dicte dñe Mariotte ꝙ faceret ſibi fieri dictum inſtrm. Et promiſſio eſt ſeruanda maxime de iure canonico. Quo iure ex pacto nudo oriſ actio: ꝓut cōiter oēs tenent per.c.j.extra de pac.& c.per tuas extra de arb. Et in terra gualdi ſeruari dz ius canonicum cū ſit de tpali iuriſdictione eccleſie: iuxta no. per glo.in c.ij.de arbi.lj.vj.& per gl. in regu.poſſeſſor malefidei.eo.li.& per Bar.& Bal.in.l.priuilegia.C.de ſacroſan.eccle.& canoniſtas in.c.j.de noui oper.nuncia.

d ¶ Tñ predictis minime refragātibus ꝯriam ptem puto de iure intrepide & indubie amplectendā. Naz pmo eſt aduertendū ꝙ iudiciū fuit directū cōtra moniales ꝙ ipſe facerēt inſtrm venditionis.& ſup dicto pcepto eſt fundatū dictum iudiciū: lz ſit reductū in viz ſimplicis citationis. ex quo erat iuſtificatū: tñ illa citatio cenſeſ virtualiter facta ſup his qui in pcepto cōtinebanſ.& iō pceſſus ſup cōtētis in dicto pcepto cenſeſ fundatus: qꝛ Frāciſcus & xpophorus negauerūt fieri debere cōtēta in dicto pcepto. & dña mariotta inſtetit ꝙ fieri debrent.& fuit ſibi datus terminus ad ꝓbandū.& iuſtificandū cōtēta in dicto pcepto. Et ſic oia acta hn̄t relationem ad cōtenta in dicto pcepto: ſed nihil fuit ꝓbatū contra dictas moniales: tum qꝛ nō fuerunt citate ad iuramēta teſtiū nec ad alia acta: tum ēt qꝛ cōfeſſio dicti Angeli tanꝗ res inter alios acta nō ꝓbat cōtra dictas moniales: tum ēt qꝛ dato ꝙ venditio fuerit facta dicte dñe Mariotte.

e ¶ Tñ alio non docto vēditio rei imobilis eccleſie nō vz.c.nulli.de reb.eccle.nō alie.in antiqs.& c.j.eo.ti.li.vj. & quaſi per totos.& cañ.ſine exceptione.xij.q.ij.cū ſi. Preterea etiā contra dictos heredes Angeli dato ꝙ directe fuiſſet actum contra eos. & ſupradicta nō opitularent: non videſ ꝙ dicta domina Mariotta foueat iuſticiam. Nam eſt aduertenduz ꝙ inter virum & vxo. eſt prohibita donatio.vi.j.& ij.& quaſi per totum.ff.& C.de dona.inter vir.& vxo.

f ¶ Et inter pſonas ꝓhibitas ꝯfeſſio nō releuat: qꝛ cenſeſ facta in fraudē.l.cum qs decedens.§.titia.ff.de leg.iij.& l.qui teſtm̄.ff.de ꝓba.& no.per Bar.& doc.in.l.ſi forte.ff.de caſt. pec.& in.l.ſi donatiōe.C.de colla.& in.l.ſciēdū.ff.de v̄.ob.& in.l.j.C.de fi.inſtr.& iure hal.hſ.li.x. Jō dicta ꝯfeſſio facta p dictū Ange.dicte ſue vxori.& promiſſio de faciendo ſibi fieri inſtrm venditionis tanꝗ ſuſpecta de fraude nō valeat ꝓut nō valuiſſet donatio ei facta per dictū Ang. Et per hoc tollitur fundamētaliter oē fundamentū dicte.d.mariotte adeo ꝙ euelluntſ & cōfutanſ oia adducta in ꝯriuz. Et inſup ſatis perſuadetur veritas: qꝛ ſi dictus Ange.fuiſſet obligatus dicte dñe Mariotte ad dictos.xv.flor. vel ad dictam vineam veriſilr id expreſſiſſet in ſuo teſtō: prout expreſſit ea que volebat ſibi dari vel reſtitui. Laus deo.

¶ Statutū ꝓhibens mulierem ꝯhere ſine certa ſolēnitate alr̄ fingit ꝯctum ſimulatū: an muliere ꝯhente ſine dicta ſolemnitate cū iuramento firmeſ ꝯctus.& poſito ꝙ ꝯctus non valeat an fideiuſſores mulieris teneantur.

¶ Conſilium. cxxi.

N noie dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Videtur pma facie dicendū ꝙ dicta dña Bernardina teneaſ obſeruare dictū ꝯctuz ea rōne: qꝛ ex quo ipſa fateſ ꝙ eius pr̄ reliquerat eius bona dicto Gaſpari ſuo pr̄i & frr̄ibus ipſius ſui pr̄is. Videbatur aſtricta ad obſeruantiā: qꝛ ad relicta ſoluenda hr̄s eſt obligatus.l.j.& ij.C.cōia delegatis.& per infinita iura. Et iō dicta ceſſio vr̄ facta ex cā predicta.& per ꝯñs non vr̄ viciari: eo qꝛ cenſeatur facta ſine cā.nec videſ viciari ratione minoris etatis: qꝛ iuramentū ſupplet talem defectū auc.ſacra puberum.C.ſi aduer.ven.& c.cū contingat.de iureiur.& c.quis.de pac.in.vj.& c.lz mulieres.de iureiurādo. Similiter & ꝓmiſſio facta per dictum Anto.vr̄ ꝙ valeat cum ipſe eſſet maior.iō non poteſt dici inefficax ratione minoris etatis. Nec vr̄ poſſe dici inefficax qꝛ ſine cauſa. Licet.n.promiſſio facta ſine cā non ſit efficax.l.ij.§.circa.de excep.doli.& l.qui ſine.de conditione ſine cā qꝛ dicenduz vr̄ ꝙ non cenſeatur facta ſine cā. Nam forte fuit facta vt ipſe gaſpar conſentiret matrimonio ꝯhendo inter ipſaz Bernardinā & dictum andrianū: preterea ꝓmiſſio quam fecit dictus Ant. eſt effectualiter facta ſub hac forma ꝙ ſi ipſa bernardina nō obſeruabit dictum ꝯctum ceſſionis & cōceſſiōis ipſe Antonius de ſuo obſeruabit iſtud ſignificant illa v̄ba aliter & alio modo.& ſic promiſſio ꝙ de ſuo obſeruabit eſt cōditionalis: promiſſio añt conditionalis nō dr̄ facta ſine cauſa: ſed ipſa conditio eſt pro cā prout dicunt Bar.& Ang.in.l.a titio.de verb.obli.per tex.ibi.& l.ſ.proxime.& l.hoc iure.& l.qcquid aſtringende.§.ſi.eo.tit.& l.hoc iure de dona.ſup promiſſione ipſius Andriani non eſt inſtandum qꝛ minor.& nō iurauit.ſatis autem vr̄ eſſe ipſis gaſpari martinangelo & apollonio ꝙ valeat & ſit efficax ceſſio quaz fecit dicta do.Bernardina & promiſſio facta per dictum Antonium.

a ¶ Tamen his minime refragantibus contrariam partē arbitror iuri magis conſentaneā.ſ. ꝙ nec ceſſio facta per dñam Bernardinam teneat nec promiſſio facta per dictum Anto. nec ipſi ſint efficaciter obligati ad obſeruantiā predictorum contractuum.nam capiendo ꝯctum factum per.d.Bernardinaz: licet de iure cōi talis contractus firmaretur forte iuramento per.d.auc.ſacramenta puberū.& d.c.cuz contingat & ſimilibus ſupra in ꝯrium adductis.tñ attenta conſtitutione apoſtolicā que dat formam adhibendā in ceſſionibus remiſſionibus & alienatiōibus minorū que minime ſeruata eſt in ceſſione & alienatione facta per dictaz Bernardinam que preſupponitur minor dicendū eſt ꝙ dictus contractus non valeat quia peccat in forma que dat eſſe rei.l.iulianus.ff.ad exhiben.peccatum enim in forma reddit actū ipſo iure nullum.l.cum hij.§.pretor ait.de tranſac.l.j.§.ſiquis ita.de ver. obliga.& l.an inutilis ſm vnam lecturam.& qd per Bald.& Ang.in

Ange.in.l.ij.ff.de libe.ꝛ poſthu.ꝙ aūt cōſtitutio apoſtolica adhibeat formā pꝫ ex rubrica ipſius ꝯſtōnis dum dicit de modo ꝛ forma ſeruanda in ꝯctibus ꝛ inſuper verba nigri ſunt aperta ꝙ ꝯctus ſit penitus nullus ibi ꝛ nullā obtineat firmitatē. Nec iuramētū hoc caſu validat ꝯctū qm̄ iſta cōſtitutio papalis loquit̄ ēt interpoſito iuramēto. Lex.n.canonica pōt infringere iuramētū.c.quēadmodū de iureiu. vbi hoc voluīt Hoſt.Jo.an.ꝛ doc.cōiter.

b ¶ Et inſup iuramētū dolo extortū nō validat ꝯctū.d.c.cū cōtingat.in fi.ꝛ.d.c.ꝗuis.ꝺ pac.in fi.ꝛ facit.d.auc.ſacramēta pub.in fi. Sed in caſu iſto preſumit̄ doloſe extortus talis cōtractus cū iuramēto: vt eſt expſſum in dicta ꝯſtōne ibi ꝛ ſi factū ꝛ celebratuꝫ fuerit nō ſeruatis oībus ſolēnitatibus ſupradictis pſumat̄ ꝛ fingat̄ doloſe extortum ꝛc.merito ꝛc. Et ſi dicat̄ ꝯſtō inducit fictionē dū dicit fingat̄: fictio autē cōtraria veritati: qꝛ fingit eſſe ꝙ nō eſt vel nō eſſe qꝺ eſt vt eſt videre in fictione poſtliminij.ꝛ.l.cornelie ꝛ oībus fictionibus q̄ in iure reperiunt̄ ad hoc qꝺ no.gl.in.l.ſiue poſſidetis.C.de pba.ꝛ in.l.fi.in princip.ff.qꝺ me.cā.dū dicūt ꝙ emanat ſup certo: qꝛ ex quo fingit preſupponit̄ factū eē certum.ſ.in ꝯtrium ad hoc diffinitio fictionis quā ponit Bart. in.l.ſi is q ꝑ emptore de vſuc.iō certuꝫ cēſeat̄ eſſe ꝙ ceſſet in veritate dolus: rn̄det̄ ꝙ pſumptio fit ſup caſu dubio: vt volūt predicte glo.ꝛ pbat̄ in ti.extra de pſump. ꝑ totū tex. dicte ꝯſtōnis dicit pſumat̄ ꝛ fingat̄ iō ea rōne qua dicimus ꝙ ꝓpter verbū fingat̄ inducit fictionē eadē rōne dicēdum eſt ꝙ ꝓpter verbū pſumat̄ inducat pſumptionē: cuꝫ autem fictio ꝛ preſumptio nequeāt ſimul ſtare: ꝓut nec certitudo ꝛ dubietas ꝛ falſitas ꝛ veritas dici dꝫ ꝙ vtraqꝫ inducat̄ per dictā ꝯſtōnem: ſꝫ quelibet vbi materia patit̄. Nā ſi ſumus in dubio: vt qꝛ nō cōſtet de nō dolo: ꝛ tūc militet pſumptio q̄ ſui natura ſemꝑ ſup dubio cadit. Si vō eſt certum ꝙ ceſſet dolus ꝙ pōt ꝯſtare ſaltē per aduerſarij ꝯfeſſionē que tollit oēm preſumptionē vt ꝑ gl.ſing.in auc.de equali.do.§.illud ꝛ per docto.in auc.ſꝫ iam neceſſe.C.de dona.ꝓpter nup.ꝛ tunc militet fictio que emanat ſup certo. Et ita verificātur verba ꝯſtōnis. In dubio itaqꝫ pſumit̄ dolus ꝛ pſumptio iuris eſt ligdiſſima pbatio.l.ꝫ imꝑator.de lega.j.ꝛ.l.j.in fi. C.de cōdi.inſer. Ideo iuramētū nō releuet. Et hoc clarum cum ſit ꝯſtō pape ad quē ſpectat ꝓuiſio ſuper iuramento ꝛ eius relaxatione: ſꝫ ēt ſi eēt ſtatutū laycoꝝ ꝛ preſumeret dolum iuramētū non firmaret ꝯctū: ꝓut voluit Bar.in.l.oēs populi de iuſti.ꝛ iure in repe.dicēs ꝙ lꝫ ſtatutuꝫ laycoꝝ diſponere ſimpl'r nequeat ꝙ ꝯctus iuratus nō valeat ꝓut voluit Ray.de for.tñ ſi procedit remouendo materiā peccati vt qꝛ preſumat dolum vel metum: ꝛ tunc procedat ſtatutuꝫ vt ibi latius per eum. Et idem vī velle Bald.in.l.non dubium de.ll. Si.n.ſtatutum preſumit dolum: qꝛ iuramentuꝫ non tollit preſumptionem iuramentum nihil operatur ſm̄ eum: ꝛ hec eſt bona cautela prout dicit Bald.in.d.auc.ſacramēta pube.lꝫ eam derideat ipſe Bald.in.d.l.omnes populi volens tñ ꝙ ꝛ citra dictā cautelā ſtatutum valeat etiāꝫ ſi nō preſumat dolum dūmodo habeat equitatē vel rōnem naturalē: vt qꝛ hoīes illius loci ſunt multū proni circa decipiendos minores. Lex enim habet vim apoſtoli in diſtinguendo iuramētū vt no.gl.in.l.adigere.§.ꝗuis de iurepa. ſm̄ eum qui idem vult in.l.pactum dotali.C.de colla.ꝛ idē videtur velle in.l.patronus de ope.lib.ꝛ ideꝫ firmat Saly. in.d.auc.ſacramēta pub.in vlt.q.per.l.fi quis inquilinos.§. fi.de leg.iij.ꝛ.l.non dubium.C.de.ll.

c ¶ Et qꝛ nō dicit̄ periurus is qui ex cā cōceſſa deſerit iuramentū.l.fi.ff.qui ſatiſdare cogant̄: ꝛ iuramentum poteſt remitti per partem cuius fauore emanauit.l.fi.ff.qui ꝛ a qbus ꝛ.l.ſi patronus.ff.de bo.lib.ergo ꝛ ꝑ ſtatutū per no.ꝑ gloſ. in rubrica.C.de decr e.decur.lib.x.ſm̄ ipſum Saly.hanc ēt partem Bal.vī tenere Pet.de anch.in repe.c.canonum de conſti.col.lxxvj.recitans dictū Bal.ꝛ cum eo tranſiens. Et idem vī tenere Flore.in.d.c.cū cōtingat dicēs ſe conſuluiſſe ꝙ valet ſtatutū ꝛ impedit iuramētum cum preſumit dolum ſiue aliam iuſtam cām: qꝛ tūc contrahens ſatis videt̄ eſſe in dolo ſm̄ eum: prout cū refert ibi Panor.xvj.col. ꝛ in hanc partem inclinat Raph.ful.in.d.auc.ſacramēta pub.ſubdēs ꝙ ita eo anno fuerat iudicatum ꝛ dicūt ipſe ꝛ Pau.de caſt. ibi ꝙ iſta opi.cōiter obſeruat̄. Et ſaltem quando preſumit dolum videt̄ ſeruandū. Et hoc verum intelligūt do.Anto. ꝛ Panor.in.d.c.cum contingat.ꝛ Pau. de caſt.in.d.auctē. ſacra pub.in lec.ꝛ in repe.quando apparent cauſe preſumēdi: vt qꝛ eſt veriſimilis ꝛ vrgens ꝯiectura fraudis ſm̄ Pau. de caſt.ꝛ Panor.vt qꝛ minores communiter in loco decipiunt̄: ideo introduxit ꝗdam ſolēnitatem qua obmiſſa preſumit dolum ſm̄ Panor. vel ſi ſtatutū dicit ꝙ vbi de facili poteſt haberi curator ꝯtrahens cū adulto ſine curatore preſumat̄ doloſus: ſm̄ Pau.de ca. Sicut.n.per ius cōe quedam preſumptiones veriſimiles ſpecificant̄ ad ꝓbandum veruꝫ doluꝫ.l.dolum.C.de dolo. Ita ꝛ fieri pōt per ſtatutum ſm̄ eum. Cū itaqꝫ ad ꝓpoſitū noſtrum ſolēnitates quas requirit dicta ꝯſtitutio ſint faciles ad obſeruandū: qꝛ decretuꝫ iudicis de facili haberi pōt ꝛ etiā inſinuatio de facili fieri poſſit. Et deceptiōes minoꝝ fieri ſoleāt vt pꝫ ex ꝯfatione dicte cōſtitutionis ibi ſicut in pleriſqꝫ factū eſſe cōperimus.

d ¶ Ponderata ꝓpria natura dictionis pleriſqꝫ. nā ſui natura denotat regulā ſeu maiorē partem ꝙ in idē recedit.l.j. in princ.ff.de tute.ꝛ rat.diſt.ibi pleroſqꝫ prout dicimus ꝙ dictio pleriſqꝫ denotat regulā ꝛ cōēs cōtingentiā.l.iuriſgētiū §.pactoꝝ iunctis ibi no.ꝑ doc.ff.ꝺ pac.ad hoc ēt.l.iij.§.ꝛ qꝛ plerunqꝫ.ff.de offi.prefec.vig.ꝛ.l.in obſcuris inſpici de regulis iur.ꝛ capitulo inſpicitur in obſcuris.eo.ti.li.vj.ꝛ facit ēt ius municipale Aſiſij ibi seduxerit ꝛ ſeducūt tota die minores ꝛc. Satis videretur teneri poſſe ꝙ ſi eſſet ius municipale a poteſtate ſeculari emanatum foret ſeruādū: qꝛ tñ cōſtitutio ꝓuincialis apoſtolica: qꝛ vt pſupponit a ſummo pontifice ꝯfirmata eſt ſine dubio obſeruāda: ideo habemus quo ad hoc caſum legis apoſtolice: iō nullus eſt dubitationi locus iuxta.l.ancille.C.de fur.ꝛ.l.illā ver.de modo.C.de coll. Nec ob.illa aſſertio de volūtate patris: qꝛ ꝯfeſſio emanans a perſona ꝓhibita actū gerere eſt ſuſpecta adeo ꝙ nō probat.l.qui teſtiū.ff.de pba.ꝛ.l.cuꝫ quis decedens.§.titia de leg.iij. Preterea pater eius erat filiuſfamilias ſub poteſtate qui nō poterat teſtari neqꝫ vltimā voluntatē condere l.ſentum in fi.C.qui teſta.facere poſſunt.ꝛ.l.pe.eo.ti.ꝛ.l. q in poteſtate.ff.e.ti.ꝛ.l.ij.ff.de leg.j.ꝛ.l.diui.§. codicillos.ff. de iure co.ꝛ.l.j.in prin.ff.de leg.iij.

e ¶ Reſtat vt deueniamus ad ꝓmiſſionē Antonij in quo ceſſat rō minoris etatis circa quam premittēdū eſt ꝙ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ dicta ꝓmiſſio teneret cuius ꝯtrium.j. firmabo tñ ipſe nō teneret̄ niſi ꝑ dimidia.nā ipſe ꝛ Adrianus ꝓmiſerūt de ſuo obſeruare ſi ipſa dña Bernardina nō obſeruabit ꝛ ſic ſunt duo copulatiue ꝓmittētes: iō quilibet pro dimidia cēſet̄ ꝓmiſiſſe.l.reos.§.cū in tabulis de duob' reis.ꝛ.l.ſi mihi ꝛ titio.in prin.de verbo.obli.cū ſimi. ꝙ aūt in nihilo teneat̄ videt̄ dicēdū ex eo qꝛ dicta promiſſio non videt̄ habere cām niſi forte cām donationis: donatio autēꝫ nō valet qꝛ preſupponit̄ ſtatutum in ciuitate Aſiſij ꝙ donatio excedens ſummā decē librāꝝ fiat coram capitaneo vl' ſuo iudice alis nō valeat nec teneat: ſed iſta preſupponitur eſſe hmōi qꝛ res in dicto ꝯctu deducte valent longe v ltra decē libras ꝛ nō fuit facta coraꝫ iudice merito non valeret nec teneret ſi donatio interpetraret̄ nec refragat̄ ꝙ dictum ſtatutum vī facere mentionē de donatione rei ſtabilis dum dicit excedens ſummā vel ꝗtitateꝫ rei ſtabilis valētis decē libras dena.ꝛc.res aūt in dicto ꝯctu deducte pſupponūtur fuiſſe ꝛ eſſe dicte dñe Bernardine ꝛ non dicti Antonij: iō Antonius illa de ſuo dare nō poterat.vr̄ ergo intelligendū ꝙ de ſuo daret tantūdem quātum valent dicte res in ꝯctu deducte ꝛ ſic nō erit donatio rei ſtabilis merito ſtatutū nō militet: ſed ad hoc rn̄det̄ ꝙ imo dictum ſtatutum militat in caſu iſto: qꝛ obſeruātia dicti ꝯctus eſt ꝙ dicti donatarij habeant res ſibi conceſſas per dictū ꝯctum pōt autē quis de ſuo facere obſeruātiā cōtractus initi ſuper re aliena emendo ipſam rem ꝛ dando eam: preterea dictum ſtatutum vr̄ ꝙ generaliter militet: non autem ſit reſtringēdum ad donationem rei ſtabilis: qꝛ nō dicit ꝙ quelibet donatio rei ſtabilis: ſed dicit quelibet donatio excedens ſummam vel ꝗtitatem rei ſtabilis valētis decē libras. verbū enim ſuma ꝓprie loquēdo videtur referenda pecuniam vel ſaltem ad res conſiſtentes in pondere numero vel menſura non ad res ſtabiles per ea que habentur in.l. quiſquis.de lega.iij.vbi gloſ. videtur velle ꝙ idem ſignificent ſuma ꝛ pecunia dum opponit de.l.talis ſcriptura de lega.j.qꝺ ꝛ ſatis eſt de mēte bar. In vltima ſolutione quā dat ad cōtrariū.d.l. talis ſcriptura ꝛ ſuadet hoc caſu nā ꝯiunctionis vel que eſt poni inter diuerſa iuxta ea que notant̄ in rubrica de iur.ꝛ fa cti igno. iō illi genitiui rei ſtabilis referant̄ ꝛ reſtringāt verbum quātitatē ꝛ nō verbū ſumā ꝛ ſic ſtatutū ſit generale cuius generalitas deprehendit̄ ex rubrica ipſius ſtatuti.

f ¶ Per quam rubricā decidit̄ ꝙ generaliter mandat̄ ꝙ do

nationes fiāt corā capitaneo cū dicta rubrica habeat oratio
nem perfectā: iō lȝ nigrū nō loquaſ gñaliter ſatis eſt ꝙ ru-
brica ſit generalis ꝓ ea q̄ habenſ in rubrica. C. de capi. ciui.
cen. eximen. ꝑ glo. ibi: ⁊ ꝑ glo. in verbo hmōi lex in autē. vt
facte noue ꝯſti. §. j. vbi ꝑ generalia verba rubrice extenditur
lex ſtricte loquēs vide Bald. ad idē in ſimili in ꝯſilio mihi
ccclxj. incip. rubrica dicit ꝙ vir ⁊c. vbi lȝ negare dicat ꝙ ma
ritus lucreſ tertiā ptē dotis date: tñ qꝛ rubrica ſimpliciter
dicit ꝙ maritus lucreſ tertiā partē dotis maritus lucrabiſ
tertiā ptem dotis ꝓmiſſe ⁊ nō date: itē Pau. de caſt. in cōſi.
ccexxxiiij. incipiēte primus caſus dicit ꝙ ſi nigrū dicit ꝙ do
tata a fratre nō ſuccedat fratri ſi dotata eſt mulier a patruo
nō ſuccedit patruo qꝛ rubrica ſimpl'r dicebat ꝙ dotata nō
ſuccedat dotāti: ⁊ ita cōſuluit Alex. de imo. per auctoritatē
Pau. lȝ ꝯſiliū Pau. de ca. haberet alias rōnes: ex qbus con
cludo ꝙ ſi interpetramur dictā ꝓmiſſionē dicti Ant. cade-
re in cām donationis nō valēt vigore dicti ſtatuti al's vide-
retur ꝙ nō valeat effectualiter tanq̄ facta ſine cā nulla. n.
ſubeſt cā apparens quare dictus Anto. ꝓmiſerit obſeruan
tiam dicti cōtractus: nō. n. pro mr̄imonio ꝯhendo qꝛ ꝑſup
poniſ ꝯtrū cū in inſtr̄o narreſ maritus ipſe Adria. nec con
ſenſus gaſparis erat neceſſarius nepti in ꝯhēdo mr̄imonio
c. cū cā de rapto. ⁊ c. per tuas. de ſpōſa. duor. ⁊ c. veniēs. de
ſpōſa. ⁊ h̄ de iure canonico qḋ ꝑualet. lȝ de iure ciuili ſecus
eſſet. l. iij. ⁊ l. filiusfa. ff. de ritu nupt. ⁊ inſuper ipſe Gaſpar
iam preſtiterat gratis conſenſum cū die precedēti ſpōſalia
cōtraxerit ipſe gaſpar ꝓ dicta Bernardina eius nepte in-
ſuper dicta cā nō apparet ⁊ paria ſolēt eſſe non apparere ⁊
non eſſe dus ſunt titi de teſta. tut. ⁊ l. ſi fuerit de reb. dub.
⁊ l. cū res. §. itaq̄ȝ de leg. j. cum ſimi. item nec idonea cauſa
ſtipulationis videſ eſſe ſi tertius nō obſeruabit mihi talem
promiſſionem. tu ideo promittis obſerua re prout qꝛ papa
eſt rome: ideo tibi promitto.

g ¶ Nec omnis ꝯtrus cōditionalis dr̄ factus ob cām ꝓut di
cit Imo. in. d. l. ſi titio dicēs ꝙ ſtipulatio ſine cā: iō nō valet
qꝛ ꝓmittēs cēſeſ ꝓmittere qꝛ credat ſe debere id qḋ ꝓmit
tit: adeo qñ ꝯhētes ſciētes ſe nō debere ꝓmittit nulla ſubſi-
ſtente cā cēſeſ velle donare ⁊ ſubintelligiſ cā donationis. l.
campanus. de op. lib. ⁊ l. hoc iure de dona. ⁊ l. eius qḋ per
errorē. de reg. iur. ⁊ l. j. ff. de ꝯdi. inde. iuncta. l. ſi. C. ad legē
falci. ſm eundem Imo. ⁊ per glo. in. d. §. circa qḋ ⁊ per dicta
iura volūt Imo. ⁊ Panor. in. c. ſi cautio de fide inſtr. ⁊ idē
voluit Ange. in. §. circa. ⁊ in. d. l. hoc iure vbi idē vult Pau.
de ca. dicēs doc. intelligere. d. §. circa in errante ſecus ſi igno
rat ſe nō debere ꝙ autem in dubio ſunt opiniones: nā bar.
in. d. §. circa tenuit ꝙ preſumaſ cā donationis. ⁊ idē voluit
Ange. in. d. §. circa. dicēs ꝙ moderni idē tenēt in. l. generas-
liter. C. de non nume. pecu. multi tenent ꝯtrū dicit Imo. in
d. l. a titio qñ ſtipulatio concipiſ ſub conditione apparet ꝙ
promittēs nō putabat ſe teneri ante conditionis euentum
ideo tunc cēſeſ ſciēter ꝓmittere non ex cā erratiua: iō cen-
ſetur ex cauſa donationis ⁊ propterea valet ſm eum cuius
ſniam al's legendo. d. l. a titio ſequutus fui ⁊ in preſentiarū
placet cum hac moderatione ꝙ quando in cōditione venit
aliquid explicandum per promiſſorē conſiderabile tūc cē-
ſeatur ſtipulatio: licet ſub conditione emanaſſe ad finem vt
fiat per ſtipulantē id qḋ in conditione deduciſ: ⁊ ideo tūc
cenſeatur ſubeſſe alia cauſa extrinſeca a liberalitate ⁊ proce
dat h̄ reſpectu quod notant Bart. ⁊ Ange. in. d. l. a titio ad
hoc notata per Guil. ⁊ Bar. in. l. ſiue apud acta. C. de tran-
ſac. volentes ꝙ tunc pōt concipi ꝯtrus innominatus ꝑ di-
ctionem ſi ⁊ ſub conditione non ſub modo quando ex im-
plemento conditionis aliquid adeſt alteri ꝯhenti ſm eos.
tunc enim quando alteri ꝯhenti nihil adeſt nō veſtitur cō-
tractus ex implemento conditionis prout dicit Bal. in. d.
l. ſiue apud acta ⁊ Ange. in ſua diſputatione que incipit ex-
orta eſt guerra inter illuſtrem. ver. iiij. principaliter quero.
ſin autē adeſt alteri de volūtate aduerſarij: lȝ nihil ipſi aduer
ſario abſit cenſetur: tamen ſibi abeſſe prout voluit Bart. in
l. naturalis. §. ꝙ ſi faciam de preſcrip. ver. ⁊ in. l. iuriſgētiū.
in prin. de pac. ⁊ in. l. cum proponas de dolo. idem quando
alteri cōtrahenti abeſt aliquid ex ſuo implemento: lȝ nihil
adſit aduerſario ſm ſententiā Raph. fulg. in. d. l. ſiue apud
acta exemplificat in contractu do tibi. x. ſi manumittes ſer-
uum tuum: tamen iſtud exemplum amplicaſ theorice Gu-
lielmi Bart. Bal. ⁊ Ange. iuncta theorica eiuſdem Barto.
in. d. §. ꝙ ſi faciam ⁊ alijs iuribus ſupra adductis. alie itaq̄ȝ
conditiones nō faciūt eorū aductu cenſeri ꝯtrū inominatū

qui cenſeaſ habere cām qꝛ ſi haberet cām pareret actionem
d. l. iuriſgētiū. §. ſed cū nulla a ꝯtrio. ff. de pac.

b ¶ Ad predicta facit qꝛ ſi extraneus promittit dotem lȝ dos
habeat conditionē ſi matrimonium ſequeſ. l. dotis ꝓmiſſio
⁊ l. promittendo cum ſimi. de iure dot. tñ reſultat mera do-
natio quo ad mulierem ad hoc ꝙ indigebat inſinuatione. l.
ſi. in prin. C. de iure dotium. licet donationes ob cauſā nō
indigeant inſinuatione per ea que habentur in. l. modeſti-
nus. ⁊ l. aquilius regulus. ⁊ in. l. ſi pater de dona. ⁊ in. l. ari
ſto. eo. titu. Iſta itaq̄ȝ cā non eſt talis quin reſultet liberali-
tas ⁊ ſic donatio ad hoc etiā que habentur in. l. ſi donatio-
ne. C. de colla. iſta itaq̄ȝ cā nō eſt cā que impediat liberalita-
tem. ⁊ ideo ſtatutum predictū militet in caſu ⁊ ꝓpterea ta-
lis promiſſio non aſtringat dictum Antonium ⁊ per hec pa
tent ſublata contraria. Laus deo.

¶ Stāte ſtatuto ꝙ bānitus poſſit impune offendi ſi aliqs
occidit bānitum: an ꝓcedat ſtatutū: ita ꝙ occidēs nō dēat
puniri ſtāte cōſtitutione de qua in prin. conſiliū.

¶ Conſilium cxxij.

In noie domini noſtri
Ieſu xp̄i. ¶ Viſo dicto pūcto ⁊ ꝑſuppoſito
ꝙ vigeat ſtatutū in loco ꝙ ꝯtumax in crimi
nalibus habeaſ pro ꝯfeſſo ⁊ poſſit cōdēnari
⁊ preſuppoſita quadā reformatione in qua
fuit ꝯceſſum ꝙ bāniti poſſint ſecure accedere vna cū alijs
terrigenis ad ſuccurrēdū quoddā caſtrū ⁊ ēt poſſint ſecure
redire vr̄ prima facie dicēdū ꝙ dicti inqſiti veniāt ꝯdēnādi
ex quo de homicidio vr̄ cōſtare vt vr̄ ꝑſupponi in themate
qꝛ de hoc nō ſit dubiū forte vigore dicti ſtatuti ꝙ cōtumax
habeaſ ꝓ ꝯfeſſo nec videnſ excuſandi ꝑ dictā cōparitionē
dicti dñi Silueſtri qꝛ lȝ ꝓbauerit dictū occiſum fuiſſe bāni
tum in ꝑſona tñ nō vr̄ ex hoc excuſandi dicti inqſiti.

a ¶ Ex eo qꝛ in criminalibus vbi venit imponenda pena ca-
pitis nō dȝ admitti ꝓcurator. l. pe. §. ad crimē. ff. de pub. iud.
⁊ in. c. veniens de accuſa. ⁊ per glo. in. l. reos. C. de accuſa. ⁊
ſi nō admittiſ quis cum mādato multominus vr̄ admitten
dus ſine mādato ⁊ propterea vr̄ ꝙ acta geſta per dictū do-
minum Silueſtrū nō releuent. preterea lȝ ſtatutum ꝓmittat
ꝙ poſſit impune offendi: nō tñ facit mētionē ꝙ poſſit im
pune occidi: ideo videtur ꝙ illa indefinitiua nō dēat trahſ
ad homicidium ꝓpter grauitatem offenſe cū indefinita nō
ſemper equipolleat vniuerſali. nō. n. equipollet qñ non eſt
eadē ratio ⁊ cōditio omniū que ſub vniuerſali comprehen
derentur vt per glo. Bar. ⁊ doc. in. l. ſi pluribus. de leg. ij. ⁊
per glo. ⁊ doc. in. c. vt circa de elec. lib. vj.

b ¶ Preterea ⁊ tertio dictū ſtatutū vr̄ intelligēdum qñ bāni
tus offendiſ ob vindictā publicā tanq̄ hoſtis ciuitatis nō
quādo offenditur ex alia cā ⁊ maxime qñ offendens igno-
rabat illum eſſe bānitum. arg. eorū que habētur in. l. ij. ff. de
cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. cum ſeruus. ff. de verbo. oblig. ⁊ qḋ per
Barto. in. l. oēs populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ facit tex. in. l. ij. §.
vtrum. ff. ad ſillé. ⁊ que ibi per Bar. ⁊ Ponta. ⁊ ſciētia non
preſumitur: ſed preſumitur ignorantia vt in. l. verius. ff. de
probatio. ⁊ in. l. ſi. ff. pro ſuo. ⁊ in. c. preſumitur ignorantia de
reg. iur. in. vj. ex alio etiā vr̄ ꝙ nō excuſentur dicti inquiſiti
propter bānum occiſi qꝛ dictus bānitus acceſſit ad ſuccurrē
dum dictū caſtrū vna cum alijs ⁊ fuerat ordinatū ⁊ ſtatutū
ꝙ bāniti poſſent ire ⁊ redire ſecure ⁊ cōſequēter vr̄ deroga
tum dicto ſtatuto ꝙ poſſent impune offendi: ⁊ ideo dictum
ſtatutum videtur ꝙ nō releuet.

c ¶ His tñ nō ob. ꝯtrium puto de iure rñdēdum vȝ ꝙ partes
iudicis poſtq̄ ei ꝯſtat ꝙ dictus interfectus erat bānitus in
perſona ⁊ ꝯſ'ter ꝙ dlictū nō erat punibile. ⁊ per pñs ꝙ nō
cōpetebat ius inquirēdi ꝯ occidētes ſint in pronūciādo nō
eſſe adulteriora procedēdū ⁊ dictos inquiſitos abſoluēdū
ab obſeruatione iudicij tanq̄ deficiat fundamētum inquiſi
tionis prout in ſimili quādo in cā ciuili ante litem cōteſta-
tam cōſtat actionem nō cōpetere vt habeſ in. l. ſi pupilli. §.
videamus. ff. de neg. ge. ⁊ in. l. nā poſtea. in prin. ff. de iure-
iurā. prout hec no. Bar. ⁊ Bal. ⁊ cōiter doc. in. l. vbi pactū
C. de trāſac. ⁊ ꝑ Barto. in. l. ſi ſeruus. C. de his q ad eccle.
cōfu. ⁊ per Bal. in additio. Spe. in ti. de ſentē. ver. exceptio
bāni ⁊ poteſt opponi per quēlibet vt no. Bar. in. d. l. vbi pa
ctum. ⁊ in. l. pe. §. ad crimē de publi. iu. ⁊ Bal. in. l. ij. §. ſi. C.
de iuramē. calū. ⁊ in. l. ij. C. vt nemo priuatus.

d ¶ Non

d ¶ Non ob. adducta in ꝯ̃trium non. n. ob. ꝙ in cā capitali nō admittiẜ procurator: qꝛ lꝫ illud ſit regulare: tñ quando iudici qualitercunqꝫ conſtat ꝙ non competit ius inquirēdi vel aliquē ſine actiōe experiri vel aliquē accuſare aliū vbi nō cōpetit ius accuſandi dꝫ ex officio reijcere agētē: vł accuſantē ⁊ reijcē iq̄ſitionē vt qñ ꝯſtat delictū itētatu nō eē delictū vł nō eē punibile vt eſt tex. ſm lec. Azo. tertio loco ibi recitatā per glo. que eſt veriſſima ſm Bart. ⁊ cōmuniter ibi teneẜ: ⁊ propterea cautela eſt ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ bannitus poſſit impune offendi: ſi offendens bannitū inquiriẜ de maleficio ⁊ dubitat cōparere ne incarcereẜ vel ponaẜ ad torturā ꝙ tunc tertius compareat ⁊ probet bannū ⁊ iudex nō poterit ꝓcedere qꝛ liquet iudici non eſſe delictum vt dicit ibi Bar. per illum tex. ⁊ ſi dicatur quomodo admittiẜ iſte tertius: reſpondetur ꝙ ideo admittiẜ qꝛ ꝙ bāniti poſſint impune offendi continet publicā vtilitatē. l. j. ⁊. ij. C. quādo lꝫ ſine iudi. vin. ſm eundē Bar. in. d. l. vbi pactū. ⁊ in conſilio ſuo ꝙ incipit viſis dictis ſtatutis. ⁊ idem quod Barto. volunt Ange. ⁊ Saly. in. d. l. vbi pactum.

e ¶ Viget ⁊ alia ratio qꝛ talis debet audiri propter ſuum intereſſe: nā cuiuſlibet intereſt innocentē nō puniri ⁊ poſſe eū defendere. l. aditos. C. de appella. ſm Rapha. in. d. l. vbi pactum. ⁊ per iſtud modum prouidebitur contra leges, dicentes ꝙ in cauſa criminali non admittitur procurator: ſed dꝫ principalis per ſe comparere. d. l. penul. §. ad crimē. qꝛ bene admittitur ille qui oſtendit ius inquirēdi vel accuſandi nō competere quia non venit vt procurator: ſed tanq̄ defenſor innocentie ſm Pau. de caſt. in. d. l. vbi pactū. ⁊ licet Cy. in. d. l. reos. in. vj. q. dicat ꝙ talis debet audiri ſi bannum eſt notorium non aliter tamen vbi bannum producitur in publicam formam ſatis deducitur in notorium. argu. l. edicto C. de edi. diui. ⁊ quod no. bar. in. l. ij. C. de pigno. ſm Pau. de caſt. in. d. l. vbi pactum.

f ¶ Et inſuper vbicunqꝫ accuſatus vel inquiſitus de crimine capitali poteſt in abſentia condemnari: tunc admittitur quis ad probandum innocentiam inquiſiti vel accuſati per l. ſeruum quoqꝫ. §. publice. ff. de procurato. licet enim tunc ſit dubium an in dicta cauſa admittatur procurator: tamen in dubietate pluries conſului ⁊ ſemper fui huius ſententie ꝙ non debeat admitti tanq̄ procurator ſuſcipiens in ſe telam iudicij: nec tanq̄ excuſans ſed tanq̄ defenſor ad probandum innocentiam accuſati vel inquiſiti ⁊ ad inſtruēdū iudicem ſuper defenſiōibus ⁊ innocētia rei per tex. in. l. ſeruuꝫ quoqꝫ. §. publice. ff. de procura. prout firmat Bar. ibi ⁊ in. d. §. ad crimen. ⁊ in extrauag. ad reprimen. in verbo legitime ⁊ Ricciar. ⁊ Barto. in. d. §. publice. qđ ⁊ voluit Anto. de butri. in dicto. c. veniēs. ⁊ Imol. in. d. §. ad crimē. ⁊ Panor. in. d. c. veniens. ⁊ quidam etiam volunt ꝙ non ſoluꝫ vt defenſor: ſed vt procurator interuenire poſſit per text. d. §. publice ſm intellectum glo. ibi ⁊ glo. in. l. reos. C. de accuſa. in qua opi. fuit Cy. ⁊ legendo ⁊ conſulendo ⁊ eaꝫ tenet Jo. an. in addi. Specu. in titu. de procurato. §. j. ⁊ ver. ſed pone ꝙ cauſa eſt criminalis ⁊ Ange. in. d. §. publice in repetitione ⁊ eſt communis opinio Modernorum prout dicit Cy. in. d. l. reos qui ita reſidet ⁊ hanc opi. latius proſequēdo firmat Imol. in dicto. §. ad crimē dictum ꝙ eam ſentit Imol. in. d. c. veniēs. ⁊ qđ eſt communis ⁊ vera ponderāt Ange. ⁊ Imol. text. in. d. §. publice ibi quēuis ⁊c. nec iſta opi. vult ꝙ non admittatur vt defenſor vnde ſaltem vt defenſor eſt admittēdus nec voluit Bart. ꝙ procurator nō admittatur: qꝛ ſi admittitur nullum habēs mādatum nō vult ꝙ repellatur habēs mādatuꝫ ſed vult ꝙ nō admittatur tanq̄ procurator qui habeat excuſare principalem ab onere comparēdi: ⁊ ita quilibet admittitur ſiue cum mādato ſiue ſine ⁊ hoc reſpectu poteſt dici ꝙ ꝓcurator admittiẜ ꝓut dicūt ꝑallegate gl. ⁊ ſequaces. itē pōt dici ꝙ ꝓcurator repellitur qꝛ nō admittitur ꝓut ceteri ꝓcuratores admittunẜ: ⁊ hec opinio ſemp mihi placuit cum igiẜ ex forma ſtatuti vt ꝑſupponiẜ poſſent dicti inquiſiti in cōtumaciam abſentes ꝯdemnari: licet deberēt comparere perſonaliter nō comparēdo cēſeantur cōtumaces ⁊ ficte cōfitētes delictum.

g ¶ Tamē qꝛ in cauſa capitali cōfeſſus nō habetur pro ꝯuicto quin poſſit probare ꝯtrarium. l. ſi ꝯfeſſus ⁊ qđ ibi ꝑ bar. ff. de cuſto. reoꝝ. ideo probato cōtra ꝯfeſſionem veniūt inquiſiti abſoluēdi: ⁊ probatio fieri poteſt per tertium cū mādato vel ſine mādato vt. ſ. deductuꝫ eſt merito in terminis noſtris probata inocētia ⁊ ſic ꝙ delictuꝫ nō ſit punibile ſeq debet abſolutio per iam dicta.

h ¶ Nec etiam obſtat ꝙ ſtatutum nō facit mētionem de homicidio: qꝛ ex quo generaẜr loquiẜ ⁊ diſponit ad publicam vtilitatē dꝫ gñaẜr intelligi. ar. l. j. §. ⁊ generaẜr. ff. de leg. ꝓſtā. ⁊. c. qꝛ circa de priuile. cum ſi. ⁊ no. formaliter Bart. in. l. iij. §. ſi. ff. de alimē. leg. per caſum ibi ⁊ ꝑ. l. teſtamēto de manu. teſta. ⁊ eſt caſus in. c. ſi. de homi. lib. vj. ſm eum qui ideꝫ tenuit in cōſilio incipiēte ſtatuto caſtri plebis in ordine. xlvij. ſm ordinem peruſinū nō in formis qđ ⁊ tenet Pau. de ca. in. l. binas edes. ff. de ſerui. ru. predio. de quo etiā ꝑ Jo. an. in additio. Spec. in tit. de cōſtitutio. ad ſi. ⁊ hoc ꝙ bānitus poſſit impune occidi quottidie in pratica obſeruaẜ: ⁊ ſimiliter obſeruatur ꝙ ēt nō puniaẜ qui talē bānitum offendit: lꝫ nō appareat ꝙ ſciuerit ipſum bānitū vel nō offenderit euꝫ qꝛ bānitus ſed ex alia cā: licet. n. qñ tractatur de premio ꝯſequēdo propter aliquod factū nō ſufficit illud facto impleri prout loquitur dictus. §. vtrum ⁊ que in cōtrariū circa hoc adduxi tamē ſecus eſt quādo agiẜ de euitāda pena vt in noſtris terminis vt notat Bar. in. l. cū ſeruus. ff. de verboruꝫ oblig. ⁊ in. l. ij. ff. de cōdi. ⁊ demon.

i ¶ Nec ēt obſtat ꝙ vltimo loco adducebaẜ in ꝯ̃triū de noua cōſtitutione que videbaẜ derogare ſtatuto permittēti bānitum offendi: qꝛ illa noua ꝯſtitutio nō loqtur in caſu iſto. nā ſolum permittit ꝙ bāniti poſſint ſecure ire ⁊ redire pro ſuccurrēdo dictū caſtrū: nō aūt ꝑmittit ꝙ reuerſi poſſint ſecure morari ꝑ notabile ſpaciuꝫ tꝑis poſt reuerſionem ⁊ ſic nō aſſecurat bānitos niſi in eundo ⁊ redeūdo ⁊ non prius vel poſtea vel ſaltē ꝑ notabile tēpus. ceſſant. n. tūc verba ipſius noue ꝯſtōnis ⁊ ꝓpterea ceſſat ipſa ꝯſtitutio: qꝛ vbi deficiūt verba legis deficit ipſa lex. l. iiij. §. ꝓtor. ꝟ. totiēs. ff. đ dā. iſe. ⁊. l. ſi ſeruū. §. nō dixit ꝓtor. ff. de acq. hē. ⁊. l. ſi vo. §. de viro lex loquiẜ. ff. ſo. ma. cū ſi. Et inſup ceſſat cā ꝓꝑ quā conceſſa fuit dicta ſecuritas q̄ cā durabat demū iminēte cā ſuccurrēdi illud caſtrū ⁊ nō poſt reditū eoꝝ q iuerūt ad ſuccurrēdū.

k ¶ Ceſſante aūt cā ſecuritatis cōceſſe ſuadet rō ꝙ ceſſet ipſa ſecuritatis ꝯceſſio arg. l. adigere. §. q̄uis de iurepa. ⁊. c. cuꝫ ceſſante de appel. cū ſi. ⁊ maxime vt minus derogeẜ alteri ſtatuto generaẜr ꝑmittēti bānitos impune offendi cū iura iuribus ſint ꝑ poſſe ꝯcordāda. l. vnica. C. de inoffi. do. ⁊. c. cū expediat iura iuribus ꝯcordari de ele. li. vj. cum itaqꝫ dictus bānitus fuerit occiſus diu poſt reditū ꝓdictuꝫ dicta vltima cōſtitutio nō militat ſꝫ militat dictum ſtatutum qđ ꝑmittit bānitū impune offendi per predicta. Laus deo.

¶ Vēditio an itelligatur celebrata per iſta verba volme tu vēdere el tuo cellaio. ⁊ vēdēs reſpōdit ꝙ ſic ⁊ che ne voleua quattrocēto fiorini. ⁊ volēs emere dixit io te ne voglio dare quattrocēto fiorini a bolognini. x. per fiorino ⁊ vēdēs reſpōdit tu me hai inteſo.

¶ Conſilium. cxxiiij.

In nomine dñi noſtri

l Jeſu xpi. ¶ Videtur prima facie dicēdū ꝙ partes iudicis ſint in ꝓnūciādo hñ appellatum ⁊ male iudicatū ⁊ in ꝯdēnādo dictū mazaroluꝫ ſeu eius ꝓcuratorē iuxta petitioneꝫ dicti Nicolai: nā atteſtatiōes dicti Nico. videnẜ plene ꝓbare eius intētionem: deponūt. n. ꝙ dictus Nic. interrogauit dictū mazarolum: vtꝝ vellet ſibi vēdere dictū cellariū: ⁊ dictus mazarolus rñdit ꝙ ſic ⁊ ne voglio quattrocēto flore. ⁊ tunc dictus Nico. rñdit. orſu te ne voglio dare quattrocēto flore. ad ragione de. x. bol. per flor. ⁊ ꝙ dictus mazarolus dixit da qua dame larra: ⁊ ꝙ dictus Nic. dixit te: ⁊ qđ dictus Nico. protulit dicta verba te ne voglio dare quattrocēto flore. ad. x. bol. per flo. alta ⁊ intelligibili voce ꝓut hec formaliter deponit Michelangelus Hieronymi ꝑmus teſtis examinatus per poteſtatē fulginei de cōmiſſione iudicū ſubdelegatorum in dcā cā appellatiōis: ⁊ idē in effectu deponit Jac. ideo ſecūdus teſtis examinatus ꝑ dictuꝫ pritorem: lꝫ per quedam alia verba idē importātia: ſubdēs ꝙ pro arra ⁊ pro pte precij dictus Nico. dedit dicto mazarolo duos groſſones: ſubdēs ēt ꝙ remāſerūt vt. ſ. ꝯcordes de ꝓdictis ſiſtrañs marchion ſer Antonij deponit ꝙ mazarolus vēditor dixit ꝙ de. d. cellario volebat. cccc. flore. ⁊ dictus Nico. reſpōdit alta ⁊ intelligibili voce ꝙ erat ꝯtētus tantūdē dare ad rōnem. x. bol. ꝑ quolibet flo. ⁊ ꝙ dictus mazarolus remāſit ꝯtentus ⁊ tunc incōtinēti dictus Nico. extēdit manus ad dādū certā monetaꝫ ⁊ argētea dicto mazarolo ꝑ arra ⁊ pte pagamēti. ⁊ idem

multi teſtes deponũt de auditu: qui licet nõ probent per.c. tam lr̃is. de teſtibus. ⁊.c. inquiſitioni de accuſatio. ⁊.l. teſtiũ C. de teſtibus cum ſimi. tamen videtur aliqualiter adminiculari: ſufficiũt autem ſex teſtes plene probãtes dictam venditionez. Quinimo ſufficerẽt duo per.l. vbi numerus.ff. de teſti. ⁊.c. in omni. cum ſimi. extra eo. titu. Nec videtꝰ obſtare atteſtationes teſtium productorũ pro parte mazaroli: qꝛ tres dũtaxat teſtes in prima cã deponũt ſup vẽditiõe predicta ꝑ parte mazaroli: vʒ felix dñi Mat. benedictus hordij ⁊ benedictus baptiſte qui deponũt ꝙ dictus Nic. dixit dicto mazarolo voli tu vẽdere el cellaro de quo agitꝰ ⁊ dictus mazarolus rñdit: ſi io lo voglio vẽdere: ma ne voglio quatrocẽto flore. ⁊ dictus Nico. rñdit: io te ne voglio dare quatrocẽto ad ragione de. x. boľ. ꝑ flo. ⁊ hucuſqꝫ cõcordãt teſtes mazaroli cũ teſtibꝰ Nico. ſubiũgũt tñ teſtes mazaroli ꝙ mazarolꝰ replicauit: tu me hai inteſo: io ne voglio. cccc. flo. nõ exprimẽdo ad quã rõnem videtꝰ aũt preualere teſtes dicti Nico. ex quo ſunt plures numero qꝛ ſunt ſex: ⁊ teſtes mazaroli ſunt tres ⁊ non videtꝰ ita preciſe deponere ꝑut teſtes dicti Nico. maxime quatenus deponũt ꝙ dicti Nico. ⁊ mazarolus remãſerũt cõcordes qñ dictus Nico. dixit ꝙ volebat ſibi dare quadringẽtos flo. ad rõnem. x. boľ. pro flore. ⁊ conſtat ꝙ ceteris paribus teſtes plures numero preualent paucioribus. c. lʒ cauſaʒ de probatio. ⁊.l. ob carmen. §. ſi teſtes.ff. de teſti.

a ¶ Mihi tñ nõ ob. cõtrariam ſniam arbitror de iure veriorẽ ſ. ꝙ dictus Maza. veniat abſoluẽdus ꝑut abſolutꝰ fuit in prima cã: nam lʒ teſtes Nico. ſint plures numero: tamẽ teſtes mazaroli deponunt magis veriſimilia qꝛ nõ eſt veriſimile ꝙ mazarolus reqſitus a Nico. de vẽditione dicti cellarij: ⁊ rñdit ꝙ volebat de dicto cellario quadringẽtos flo. ita de facili ꝯſenſiſſet vẽditioni pro precio centum flo. maxime cum dictũ cellariũ foret maioris extimationis ꝗ̃ cẽtũ flore. prout deponũt teſtes vtriuſqꝫ ptis: lʒ inter ſe variẽt: qꝛ teſtes Nicolai cõiter deponunt de valore cẽtũquinquaginta vel ſexaginta flore. ⁊ teſtes mazaroli deponũt ꝙ valor dicti cellarij excedebat. cc. flo. ita ꝙ nõ ẽ veriſiſe ꝙ dictus maza. ita de facili ſine replicatiõe ꝯſenſerit vẽditioni ꝑ dcõ ꝑuo precio: maxime regrẽdo dcm̃ Nico. ꝙ daret ſibi arram.

b ¶ Et vbi teſtes diſcordãt preualẽt atteſtationes que deponũt veriſimiliora: lʒ ſint numero diſpares vt eſt text. in. d.l. ob carmen. §. ſi. ⁊ facit tex. in. d.c. lʒ cãm ⁊ eſt bonus text. in c. in noſtra. de teſti. ibi qꝛ etiam ad multitudinem tm̃ reſpicere nõ opʒ: ſʒ ad teſtium qualitatẽ ⁊ ad ipſorum depoſita quibus potius lux veritatis aſſiſtit ex qbus motũ ſui animi cõuenit iudicẽ informare cum itaqꝫ ſit magis veriſimile ꝙ dictus mazarolus noluerit vẽdere dictũ cellariũ pro centũ flore. cũ eſſet longe maioris extimatiõis: iõ iudex motũ ſui animi dʒ applicare huic parti que demõſtratꝰ ex atteſtationibus mazaroli qui dicẽdo tu me hai inteſo oñdebat ſe pſiſtere in precio. cccc. flo. currẽtiũ ⁊ ſic ad rõnez. xl. boľ. ꝑ flo. ⁊ maxime qꝛ poſſunt ꝯcordari atteſtationes vtriuſqꝫ ptis: qꝛ lʒ teſtes Nico. vez deponerẽt. ſ. ꝙ dictus Nico. dixerit alta ⁊ itelligibili voce ꝙ volebat ſibi dare. cccc. flo. ad rõnẽ x. boľ. pro flo. ⁊ dictus mazarolus receperit arrã ⁊ remanſerint apparẽter cõcordes ſaltem in dãdo ⁊ recipiẽdo dictam arram etiam pro parte pagamẽti: tamẽ vnus intellexerit de precio. cccc. flo. ad rationem. x. boľ. pro flore. ⁊ alijs intellexerit de precio. cccc. florenos ad rationem. xl. boľ. pro flore. ⁊ ſic flore. currentium ⁊ dictus Mazarolus dicendo or ſu dãme larra inſteterit vt daretur ſibi aliquid pro arra ⁊ parte pagamenti pro precio. cccc. flore. currentium ⁊ dictus Nicolaus voluerit dare illos groſſones pro arra ⁊ parte pagamenti precij centum flore. currentiuʒ ſeu. cccc. ad rationem. x. boľ. pro flore. quod ſatis apparenter oſtenditur ex actu dicti mazaroli immediate ſequuto: quia teſtes deponunt ꝙ cum dictus Mazarolus intellexit ꝙ aſtantes dicebant venditionem eſſe factam ad rationem. x. boľ. pro flore. ipſe Mazarolus ſtatim proiecit arras oſtendendo ſe noluiſſe nec velle vẽdere pro dicto precio.

c ¶ Et ex his que incontinenti ſequuntur oſtenditꝰ animus in actu precedenti. l. ventri. §. fina. cum concordantijs.ff. de priuileg. credito. ⁊ que incontinenti fiunt cenſentur ineſſe l. lecta. verſicu. dicebam.ff. ſi certum petatur. ⁊.l. iuriſgen. §. quinimmo.ff. de pactis. nec preſumitur mutatio volũtatis l. eum qui mutatam.ff. de probatio. maxime incontinenti. l. non ad ea.ff. de condi. ⁊ demon. itaqꝫ potius preſumendus eſt ꝙ dictus Mazarolus non ꝯſenſerit dicto precio ꝗ̃ ita incõtinẽti primo ꝯſenſerit ⁊ poſtea diſſentirẽt ⁊ maxime id perſuadetur qꝛ plures teſtes deponũt ꝙ dictus Mazarolus erat tũc tẽporis ſurdaſter: ita ꝙ oportebat ꝙ loquẽs cũ eo loqueretur magis altiori voce ꝗ̃ loqui ſoleat: ita ꝙ licet teſtes Nicolai deponãt ꝙ dictus Nico. loquebatꝰ alta ⁊ intelligibili voce: tamẽ nõ deponũt ꝙ loqueretur ita alta ꝙ veriſimiliter intelligeretur ab homine ſurdaſtro qui nõ ſolet intelligere vocem cõmuniter intelligibilem ⁊ cõiter altam: ita ꝙ multa concurrunt ex quibus deprehendi poteſt ꝙ dictus Mazarolus non conſenſit precio. cccc. flore. ad rõnez x. boľ. pro flore. Et maxime id oſtendunt verba illa que replicauit dictus Mazarolus: tu me ai inteſo: ex quibus deprehẽditur mens dicti Mazaroli ꝙ ipſe perſiſtebat in primo propoſito. ſ. volendi. cccc. flo. ⁊ loquendo de. cccc. flore. intelligitꝰ de currentibus ⁊ ſic ad rationem. xl. boľ. pro flor. prout deponunt plures teſtes dicti Mazaroli ⁊ nullibi vt arbitror reperitur ꝙ floreni intelligantur ad. x. boľ. pro flo. ita ꝙ ſatis clare deprehenditur ꝙ dictus Nicolaus malitioſe dixit ꝙ volebat dare. cccc. flore. tamen ad rationez. x. boľ. pro flore. Poterat enim magis proprie loqui dicẽdo ꝙ volebat ſibi dare centum flor. erat enim magis accõmodata ⁊ magis cõmunis loquutio: malitijs autem hominum nõ eſt indulgendum. l. in fundo cum cõcordan. ibi per gloſ. adductis.ff. de rei vẽ. ⁊.c. quãto. de diuor. ⁊ licet teſtes dicti Nic. non deponãt ꝙ dictus Mazarolus dixerit dicta verba: tu me ai inteſe: tamẽ nõ deponũt ꝯtrium. ſ. ꝙ dicta verba non fuerint dicta. ita ꝙ poſſunt dicte atteſtationes cõcordari. ſ. ꝙ interuenerint verba de qbus deponũt atteſtationes dicti Nicolai ⁊ etiam verba de quibus deponũt teſtes Mazaroli qꝛ teſtes Mazaroli non negãt ea que deponunt teſtes Nicolai ⁊ teſtes Nicolai non negãt ea que deponunt teſtes Mazaroli ⁊ dicta teſtium ſunt cõcordãda quãdo ꝯcordari poſſunt. c. cum tu. ⁊.c. in noſtra. extra de teſtibus. ⁊ que habentur per doc. in. l. ij. §. creditum.ff. ſi certum peta. ⁊ in. l. ſʒ ⁊ ſi poſſeſſori.ff. de iureiurãdo. ⁊ in multis alijs locis. ⁊ maxime in terminis iſtis in quibus de facili contingere poteſt ꝙ teſtes nõ recordãtur de omnibus verbis hincinde prolatis vel forte nõ intellexerunt omnia verba vel forte nõ fuerunt interrogati de omnibus verbis hincinde prolatis. ex quibus omnibus videtur poſſe cõcludi ꝙ ex atteſtationibꝰ hincinde deductis deprehendatur potius ꝙ dictus Mazarolus nõ cõſenſerit precio. cccc. flore. ad rationem. x. boľ. pro flo. ⁊ cõſequenter veniet abſoluendus. ⁊ maxime quia in re dubia ſententia eſt ferenda pro reo in capi. cum ſunt partium iura obſcura. ⁊.c. fauorabiliores. de regulis iuris. in. vj. ⁊ maxime iudex debet eẽ in hac parte procliuis quia dictus Nicolaus tractat de lucro captando ⁊ dictus Mazarolus de damno euitando.

d ¶ Cum tractãti de damno vitãdo iura magis faueãt ꝗ̃ tractanti de lucro captãdo. l. ſi. C. de cõdi. ⁊.l. iuris igno. ⁊.l. regula.ff. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊ ne cõtingat ꝙ dictus Nico. ex malitia ⁊ dolo ſuo lucretur cum iactura dicti Mazaroli ar. l. ne ex dolo.ff. de dolo. ⁊.l. nam hoc natura.ff. de cõdi. inde. ⁊ ſaltẽ predicta procedunt attento ꝙ atteſtationes dicti Nicolai videntur ꝙ nõ ſint rite recepte qꝛ prout preſupponitꝰ teſtes examinati per poteſtatem fulginei iurauerunt die veneris qui dies apud fulgineum eſt feriatus in honorem dei ex forma ſtatutorum.

e ¶ Et diebus feriatis in honorem dei nõ poteſt in cauſa ꝓcedi etiaʒ vbi cauſa eſt commiſſa ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij vt eſt tex. in cle. ſepe circa princi. de verbo. ſignifi. die enim feriata in honorem dei omnis ſtrepitus iudiciorum debet ceſſare. c. ſi. in prin. extra de feriis. ⁊ l. dies feſtos. C. eodem titu.

f ¶ Et circa actus iudiciarios attẽditꝰ ſtatutum ſeu cõſuetudo loci vbi actus iudiciarius agitatꝰ et ſi ex cõmiſſione iudicis alterius loci quãtum ad ordinatoria iudicij. l. iij. in ſi.ff. de teſtibus. ꝑut volunt Jo. an. Spec. de peruſio. ⁊ Jmol. in rub. extra de cõſuetudine. ⁊ eſt de mẽte dñi Antonij ibi qõ ⁊ vult Florẽ. in. c. ſi. de cõſue. q. xlix. ⁊ eſt cõmunis opinio ⁊ propterea videtur ꝙ dicte atteſtationes ſint nulle. ſimiliter videtꝰ nõ rite recepte atteſtationes dicti Nicolai recepte ꝑ poteſtatem peruſij. qꝛ nõ fuit citatus Mazarolus vel eius procurator ad vidẽdum iuramẽta teſtium prout de iure requiritꝰ. l. ſi qñ. C. de teſti. ⁊.c. ij. extra eo. ti. ⁊ ſic ex his oĩbus videtur ſatis aperta frõte cõcludendum ꝙ partes iudicum ſint in pronũciãdo in fauorem dicti Mazaroli ꝑut pronunciatum fuit in prima cauſa. Laus deo.

¶ Donator peſte infirmus protulit hec verba: io do & dono ogni mio bene a la fráceſca mia mogliere & reuoco ogni teſtamento per me facto &c. an intelligatur donare cauſa mortis vel inter viuos.

¶ Conſilium. cxxiiij.

IN noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Licz in hac ꝯſultatióe videaṫ pma facie dóm ꝙ dcá donatio fuerit inter viuos & nó cá mortis ex quo nó ꝓtulit donationem poſt tṗs mortis ſꝫ ꝑ verba pñtis tpis & ſimplr ꝓlata: & dóatio ꝓpria ė dóatio iter viuos.l.j.ff.ḋ dona. & dict⁹ dóator dicẽdo ſimplr do & dono &c. oñderṫ vꝫ ꝙ volebat dictá ſuá vxoré potius hr̃e dcá bona ꝗ̃ ipſuꝫ donãtẽ ꝓut ſonare videnṫ ṽba pdicta ſimplr ꝓlata: & a ṽbis nó ė recedendum niſi de mente conſtet.l.nó aliť.&.l.ille aut ille. §.cum in verbis.ff.de lega.iij.&.l.j.§.ſi is qui nauem.ff. de exercito. proprium autẽ donationis cá mortis eſt ꝙ donator magis vult ſe hr̃e ꝗ̃ donatarium id quod donatur.l.j. &.l.ſenatus.§.ſed mortis cá donatio.ff.de donatio.cá mortis.itaqꝫ ex his videtur ꝙ dcá donatio ſit iudicanda donatio ſimplex inter viuos & non donatio cá mortis.

a ¶ His tñ nó obſtátibus ꝯtriũ puto de iure rñdẽdũ pro cuius rei euidẽtia premittẽdũ duxi ꝙ ex quo dcá dóatio emanauit inter vi.& vxo.& nó interuenit traditio ſi interpetrareṫ donatio inter viuos non valeret qꝛ donatio inter viuos inter vi.& vxo.regulr non valet vt in titu.de dona.inter virum & vxoré.ff.&.C.& lꝫ confirmeṫ morte donantis.l.donationes quas.C.de donationibus inter virum & vxo.cum ſi.

b ¶ Tñ illud ꝓcedit qñ interuenit traditio vel aliquid loco traditionis alr̃ ſecus.l.cũ hic ſtatus.§. papinianus.alr̃.l.papinia.ff.de dona.inter virũ & vx.& notaṫ in.d.l. donatióes q̃s.& in.l.ij.C.de do.cau.nó nu.& in hoc doc.oẽs ꝯcordát.

c ¶ Donatio autẽ cá mortis valet inter virum & vxo.l.inter virũ.cũ.ll.ſequen.ff.de dona.inter virũ & vxo.actus aũt in dubio interpetraṫ ſic ꝫ ita vt valeat nó vt pereat.l.quotiens in actionibus.ff.de rebus dubijs.&.l.quotiens.in ſtipulationibus.ff. de ṽbo.obliga.& in.c.ſi papa.de priuile.li.vj. & ꝓpterea ſuadet ró ꝙ debeat interpetrari donatio cá mor. prout in ſiḿi dicũt Pe.de bellaperti.& Cy.in.l.lꝫ.C.de pac.

d ¶ Nó lꝫ qñ in donatióe ſit mẽtio mortis preſumaṫ donatio cá mortis.l.ſeia.ff.de dote preleg.&.l.ſeia.ff.de donat.cá mortis.& ibi per Bar.& alios & per bart.in.l.ſi.C.de pac.& per eum & doc.in.l.que dotis.ff.ſoluto matrimonio & per Bald.in.l.& ſi mortis.C.ad.l.fal.& in.l.j.C.ſi quid in fran.pa.& in.l.ſi.poſt.glo.C.de dona.cauſa mortis.

e ¶ Tñ ſi donatio ė facta corá duob⁹ teſtib⁹ tátũ interpetraṫ donatio inter viuos: lꝫ facta mẽtio mortis vt qꝛ dóatio ſit poſt morté donãtis collata ea ratióe quia donatio cauſa mortis nó valeret quia requirit numerũ quinqꝫ teſtiũ.d.l.ſi.C.de donatio.cauſa mortis ſm eos.itẽ ė aduertẽdũ ꝙ in dicta donatione fuerũt adhibiti quinqꝫ teſtes qui nó erát neceſſarij in donatione inter viuos: ita ꝙ prebet non leueꝫ conie cturam ꝙ voluerit dictus donator donare cauſa mortis maxime: quia nó ſine difficultate poſſunt teſtes inueniri apud infirmũ morbo epidimie.ita ꝙ nó ė veriſimile ꝙ ſine vrgẽti cauſa fuerint adhibiti ſuperfluo tot teſtes: prebet ẽt cóiecturá dóatióis cauſa mortis quia reuocauit teſtamẽtũ qḋ erat collatũ poſt morté: & cogitãs de teſtamento cogitat de morte.l.hac cóſultiſſima.§.at cũ humana fragilitas.C.q teſta.fa po.& facto daṫ volũtas intelligi.l.reprehẽdenda.C. de inſti.& ſubſti.ſub cõdi.fac.cuꝫ cócordantijs adductis ibi per glo.prout ergo cogitatio mortis que deprehenditur ex verbis donantis faciat cẽſeri donationẽ cauſa mortis per dictas leges ſeia pari ratione videtur ꝙ cogitatio mortis que facto oſtendiṫ faciat cẽſeri donationem cauſa mortis: & maxime qꝛ in locũ teſtamẽti in quo vt mihi diciṫ inſtituerat dictam vxorem poſtea donatariam & ſibi ſubſtituerat poſt eius mortem voluit reuocando teſtamentum veriſimiliter ſubrogare dictam donationem.

f ¶ Et ſubrogatum ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur.l.ſi eum.§.qui iniuriarũ.ff.ſi quis cautio.ideo ꝓut teſtamentũ ſortiebatur effectum poſt mortem teſtatoris ita dicta donatio cenſeatur effectualiter collata poſt mortem donantis maxime facta inter virum & vxoré.l.ſed interim. de donatio.inter virum & vxorem.& inſuper donatio cauſa mortis comparatur vltime voluntati.l.illud generaliter.ff. de dona.cauſa mortis.&.l.j.§.j.ff.de iure.& ró.diſtra.cum ſi. confert etiá qꝛ nó eſt veriſimile ꝙ voluerit ſe priuare oibus bonis in caſu reconualeſcentie: idcirco ex predictis concurrente maximo periculo mortis videtur dicta donatio interpetráda cá mortis vt que nó ꝓſunt ſingula multa iuuent.l. ij.cum ꝯcordantijs adductis ibi per glo.ff. de excuſa.tuto.& ſaltem hec interpetratio eſt amplectáda qꝛ ꝓut in pũcto preſupponitur dicta donatio fuit facta ꝓpter inſtás periculum propinque mortis & iminẽtem iuſtiſſimũ mortis metũ ꝓp que ſolet deueniri ad donationem cá mortis.l.ij.cum quatuor legibus ſequẽtibus.&.l.mortis cauſa capitur.§. rurſus &.l.ſenatus.§.mortis cá donatio ſit.ff.ḋ donatio.cá mortis. & profecto ſi dictus donator expreſſit verbis ꝙ donabat ꝓp predicta.ſ.ꝓpter inſtás periculum mortis vel ꝓpter iuſtuꝫ metũ mortis res meo iudicio eſſet indubia ex quo fuiſſet facta mẽtio mortis ipſius donatoris & ꝓut ſupra dictum fuit quádo in donatióe ſit mẽtio mortis interpetraṫ donatio cá mortis: & ió ex quo tũc fuiſſet fcá mẽtio mortis ipſius donatoris ſine dubio eſſet interpetráda donatio cá mortis ꝓp factá mentioné mortis ꝑ dictas leges ſeya & dcá.ä. & maxime qꝛ mẽtio mortis tũc eẽt fcá per modũ cauſe.

g ¶ Ná pǒta.in ꝯſi.mihi.dxiij.dicit ꝙ tũc mẽtio mortis facit preſumi donationẽ cá mortis qñ eſt fcá mẽtio mortis ꝑ modum cãe nó alr̃: & lꝫ eius dictũ nimis reſtringat dictas.ll. ſeya & cómunem theoricá doctoꝝ magis generaliter loquẽtem: tñ eſt pǒderádum ꝙ eſt magis vrgens p̃ſumptio donatióis cá mortis qñ mẽtio mortis ſit per modũ cãe ꝗ̃ qñ ſit mẽtio mortis alio reſpectu: ex qbus pꝫ ꝙ res eẽt clariſſima ſi donator ꝓprijs ṽbis id exp̃ſſiſſet ꝓut vꝫ depḣẽdi ex verbis pũcti.ſi tñ id nó exp̃ſſiſſet verbis ſꝫ ꝑ ꝯſtáti p̃ſupponereṫ ꝓut in pũcto p̃ſupponiṫ.idé putaré dicẽdũ qꝛ idẽ ſolet opari tacitũ ꝙ exp̃ſſum.l.cũ qd.ff.ſi cer.pet.nec lex eſt ponenda verbis ſꝫ factis.l.ij.in ſi.C.cóia de leg.nec mentio mortis fcá verbis ꝑ donãtẽ inducit p̃ſumptioné donationis cá mortis niſi ea róne: qꝛ cẽſeṫ facta cótẽplatione mortis nó.n.pót alia ró veriſilr aſſignari: vñ multofortius militat dcá ró qñ ꝓ certo p̃ſupponiṫ ꝙ ꝓp inſtáté mortem ſeu periculũ mortis ſit donatio: lꝫ de morte nó ſiat ṽbis expreſſio in donatione & vbi eſt eadẽ ró idẽ ius.l.illud.ad.l.acq.& l.a titio.de ṽbo.ob.cũ ſi.ex quibus oibus cócludo ꝙ dicta donatio debet cenſeri donatio cá mortis valida non autem donatio inter viuos inualida.

h ¶ Nó obſtát adducta in ꝯtriũ: qꝛ lꝫ regulariter donatio ſimpliciter ꝓlata cenſeaṫ donatio inter viuos: tñ ſepe contingit ꝯtrium ꝓut cõtingit in caſu nr̃o ex rónibus ſupraſcriptis & ſic nó obſtat.d.l.j.de dona.nec obſtat ꝙ ſcḋo loco in ꝯtrium dicebaṫ qꝛ ẽt in caſu iſto dictus donator in caſu reconualeſcentie maluiſſet ꝓ ſe hr̃e ꝗ̃ ꝓ donataria ex nã donationis cá mortis: nó.n.reqriṫ ꝙ id exprimaṫ: ſꝫ p̃ſuppoſita donatióe cá mortis id regulariter interpetraṫ ita loquunṫ iura in ꝯtriũ allegata maxie qꝛ fcá ꝓp inſtans ꝑiculũ mortis ſeu ꝓp infirmitaté reuocaṫ remoto periculo vel ſequuta recõualeſcẽtia.l.ſi mortis cá res donata ė.&.l. mortis cá capitur.§. ſi mortis cá iuſſerit.ff.de dona.cá mortis. Laus deo.

¶ Frater an excludaṫ ab hereditate fratris defuncti a filia ipſius fratris ſtáte ꝯſuetudine de qua in lr̃a.d.& ſtáte ſtatuto ꝙ ſtátibus maſculis filia femina nó ſuccedat.

¶ Conſilium. cxxv.

r Epetito diuino numine. ¶ Alr̃s in hac cauſa elapſis nonnullis annis cóſului cuius cóſilij motiua ponũtur per dñm ꝯſulenteꝫ excellẽtiſſimum vtriuſqꝫ iuris doctoré dñm Ange.de vbaldis vti patré honoráduꝫ qui etiam plura addidit ad ꝯcludẽdũ ꝙ filia a ſucceſſióe patris excludat fratré defuncti ipſius filie patruũ nó obſtáte ſtatuto Fanenſi ſub rubrica ꝙ extantibus maſculis filia femina non ſuccedat: & qꝛ dictus articulus plene & latiſſime ė diſcuſſus in dicto meo cóſilio & latius ꝑ ſupraſcriptũ dñm cóſulentem ſum ꝯtẽtus adductis per ſuá dominationẽ vno addito qḋ meo iudicio plurimũ viget & cócludit ad dictaꝫ deciſionem póderádo.ſ.verba dicti ſtatuti: vꝫ & de iure cói tunc ſuccedere valentibus & actu ſuccedentibus &c. Naꝫ dicta verba debent verificari vt dictum ſtatutuꝫ militet: quia dictum ſtatutum per copulam & requirit dictas qualitates & ſic ꝙ non ſolum ad excluſionem filiarum ſuperfuit ex mas

ſculis agnati legittimi ⁊ naturales ipſius defuncti layci ⁊c. ſed et ꝙ tūc ſuccedere valeāt ⁊ actu ſuccedāt de iure cōi.

a ¶ Qui natura copule ⁊ eſt requirere cōcurſum.l. ſi heredi plures de cōdi.inſti.⁊.l.gñaliter.C.eo.ti.cū ſi.ꝫ dicte qualitates ceſſant in dicto fratre qꝛ dictus frater extante filia nō poteſt ſuccedere de iure cōi:ſed de iure cōi a filia excluditur qꝛ prima cā ſucceſſiōis de iure cōmuni eſt filioꝝ ⁊ filiarum auc.in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ legi.cum ſi. adductis p dñm cōſulentē:cū ergo dictus frater extāte filia nō ſuccedat nec ſuccedere valeat de iure cōi:ideo ſtatutū nō verificatur in eo ⁊ ſic inherendo ḃbis ſtatuti ⁊ illa nō cauillando clariſſime habemus intētū ꝙ frater defuncti nō excludit filiā defuncti ⁊ abſonū videret recedere a ḃbis ſtatuti vt extendatur iuris correptio maxime ad caſum adeo irrationabilē ꝫ put eſt ꝙ trāſuerſalis excludat filiā. cū verba ſtatutoꝝ ſoleant improprīari vt minus recedatur a iure cōi vt eſt tex.in.c.cum dilectus.extra de ꝯſue.verificatur aūt dictū ſtatutū qñ ſuperſunt ex maſculis aui vel proaui tales agnati qui de iure cōi ſuccedant ēt extāte filia prout ſunt deſcendentes per lineā maſculinā q in ſucceſſione ꝯcurrūt cū filia ſiue ſint eiuſdē gradus ⁊ ſic filij defuncti de cuius ſucceſſione agitur vł nepotes vel ꝑnepotes qui intrāt locum alioꝝ precedentiū.§. cū filius.inſti.de here.ab inteſta.iſti.n.tales ſuccedere valēt ⁊ actu ſuccedunt de iure cōmuni ⁊ tūc ſtatutū excludit filiā ⁊ excluſa filia vigore ſtatuti eius portio accreſcit de iure cōi portioni ipſius filij ſeu nepotis vel pronepotis. Portio.n. accreſcit portioni.l.ſi totā.ff.de acqui.here.vnde probabiliter dici pōt ꝙ de iure cōmuni ſuccedit in totū ⁊ dato ꝙ de iure cōi nō ſuccederēt in totū ſatis verificantur verba ſtatuti ſi in aliquo de iure cōi ſuccedunt:lꝫ.n.indefinita aliqñ equipolleat vniuerſali: tñ nō equipollet ex vi verboꝝ ſeu ꝓpria verborū ſignificatione:ſed ex benignitate.l.ſi ſeruus.de ſerui.vrb.predio. ⁊ ibi Bald.⁊ Ange. ⁊ Rapha.fulg.⁊ per Bar.⁊ Imo.in.l.ſi pluribus.de leg.ij.ſed non eſſet humanum neqꝫ benignū in caſu iſto ſi vellemus adducere dictā equipollentiā ad finē vt dicta verba taliter interpretarentur ꝙ trāſuerſales excluderēt filias:ſꝫ eēt potius ꝯ omnem benignitatē ⁊ humanitatē ⁊ contra oēs tramites iuris:ex his meo iudicio redditur res clara ꝙ circunſcripta conſuetudine frater non excludit filiā defuncti:qui enim ſe fundat in ſtatuto nouo exorbitāti dꝫ probare ꝙ verificent verba omnia ipſius ſtatuti alr̄ ſuccumbere debet not. Ioan.an. in.c.j.de homi.lib.vj.quem refert ⁊ ſequitur Bal.in.l.ſi quis nō dicaꝫ rapere.C.de epiſ.⁊ cleri.⁊ notant moderni legentes in.l. ſi quis maior.C.de tranſact. ad intellectum illius legis. circa ſucceſſionem autem ſororis defuncte.ſ.vtrum admittatur patruus extāte ſorore me ad preſens nō intromitto prout me non intromiſi dum alr̄ in hac cauſa conſului.

b ¶ Quod aūt nō obſtet ſiue allegata cōſuetudo vt interpretatiua dicti ſtatuti placet ꝯcluſio fcā per dñm ꝯſulētē attentis rationibus per eum adductis:⁊ preſertim illa rōne ꝙ non probatur ꝙ interuenerint tales actus ex quibus cōcludenter quinimo nec veriſimiliter peruenerit in noticiā populi vel maioris partis populi ciuitatis Fanenſis ꝙ frater vel aliquis trāſuerſalis excluderet filiā a ſucceſſione patris decedētis ab inteſtato nō ſolū ex rōnibus egregie adductis p dominum ꝯſulētē ⁊ per ꝑſonam cauſe qui ſigillatim ponderauerūt ſingulas atteſtationes:ſꝫ ēt qꝛ nō probatur ꝙ illi de quoꝝ bonis agebatur ſup quibus teſtes deponūt deceſſerint ab inteſtato:potuit enim cōtingere ꝙ frater ſucceſſit ex teſtamēto eius de cuius ſucceſſiōe agebatur ⁊ teſtiū nō inotuerit teſtibus deponētibus ⁊ cōmuniter dicti teſtes nō deponūt preciſe ꝙ illi de quorum hereditatibus deponunt deceſſerint ab inteſtato:⁊ ſi qui illi deponunt non reddūt cāꝫ ſcientie ſaltem idoneam qꝛ ꝙ quis deceſſerit ab inteſtato ⁊ ſic nullo condito teſtō nō cadit in ſenſuꝫ teſtis quinimo ē talis negatiua que non poteſt cadere in noticiam teſtis: qꝛ poteſt condi teſtamentum in ſecreto.

c ¶ Et teſtis fatagēs probare negatiuā eſt ſuſpectus de falſitate.c.cum eccleſia ſutrina de cauſa poſ.⁊ proprie.⁊ ibi per Inno.⁊ doc.⁊ ideꝫ dicit Bald.in.c.ſi per triginta ſi de feu. fue.contro.inter do.⁊ agna.in vſibus feud.⁊ videtur ſequi abbas ſiculus in.d.c.cū eccleſia ſutrina ſuper glo. in verbo negatiuam.⁊ adeo eſt ſuſpectus de falſo ꝙ ratione temeritatis ⁊ late culpe poterit extraordinem puniri ſm̄ Angelū in.l.plagij.C.de plagiarijs.

d ¶ Idem tamē Angelus in.l. penul.ff. ne quis eum dicit ꝙ teſtis deponens negatiuam non coartatam loco ⁊ tpe committit falſum per text.d.c.cum eccleſia ſutrina ⁊ not. ibi per Inn.⁊ licet ſit dubiū vtrum ꝓprie ſit falſarius tñ ꝙ ſibi nō ſit credēdum tenēdum eſt ex predictis:⁊ maxime circa probationem ipſius negatiue que vt ſupra:dixi nō cadit in ſenſum teſtis ⁊ ꝓpterea ſine extrinſeca cā ſciētie ꝓbari nō pōt nec de facili cā ſcientie ydonea reddi ſi nō coartatur loco ⁊ tempore:⁊ ideo attento ꝙ ad probandū quem deceſſiſſe ab inteſtato ē neceſſe ꝓbare ꝙ defunctus nullum feciſſet teſtamentuꝫ ꝙ ꝓbari nō pōt p teſtes per ſupradicta merito ⁊c. ⁊ Porta.in.l.ſi emācipati.C.de collatio.concludit ꝙ incumbit probatio ei qui dicit quem deceſſiſſe ab inteſtato per tex. ibi:⁊ qꝛ allegāti negatiuam incumbit onus probādi.l. hoc iure.de verborum obliga.⁊ ibi per Bar.⁊ doc. ⁊ p Cy.in.l. ij.C.de iure emphy.⁊ per Inno.⁊ Hoſt.in.c.ſup his.de accuſa.⁊ Io.an.in.c.bone.de elec.

e ¶ Bartolus aūt in.l.is pōt.ff.de acqui.here. diſtinguit ꝙ aut eſt cōis opinio ꝙ quis deceſſerit ꝯdito teſtamēto.⁊ tūc incumbit onus probādi allegāti ꝙ ille deceſſerit inteſtatus aut eſt cōis opinio ꝙ qs deceſſerit ab inteſtato ⁊ tūc incūbit onus ꝓbādi ꝙ ille fecerit teſtm̄ negāti deceſſiſſe ab inteſtato ⁊ regula eſt ꝙ ei qui dicit ſeu ſe fundatur in aliquo artatur ad illud ꝓbādum.l.ei qui dicit.ff.de ꝓba.⁊.l.actor: qd̄ aſſeuerat.C.eo.ti.iunctis.l.in exceptionibus.ff.eo.titu.cū ſi. ⁊ maxime ei qui dicit aliquid qd̄ eſt fundamētū iuris exorbitantis ſeu correptiui per dicta ſupra ⁊ notata per gl.⁊ doctores.in cle.ſi.de reſcrip.⁊ ex his vī ꝙ licet ꝓbaretur p multos teſtes deponētes ꝙ tales ⁊ tales fratres defunctorum poſſederint bona hereditaria fratrū defunctoꝝ qui deceſſerant ſuperſtitibus filiabus nō ꝓpterea probetur ꝙ poſſederint tanꝗ heredes ab inteſtato nō probato aliter ꝙ illi deceſſerint inteſtati:ex quo potuerūt ſuccedere ex teſtamento: ita ꝙ non probat hoc eſſe ⁊c.l.nō hoc.C.vnde cogna.⁊.c.in preſentia.de proba.⁊ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ probaretur ꝙ illi poſſederint tanꝗ ſuccedentes ab inteſtato tñ non ſunt tales actus qui veriſimiliter veniant in noticiam populi:qꝛ licet videatur ⁊ in noticiā multoꝝ deueniat ꝙ talis poſſidet bona defuncti:tñ non ita deuenit in noticiaꝫ ꝙ ex tali titulo poſſideat:vnde ex quo fratres qui probantur poſſediſſe bona defunctoꝝ potuerunt illa poſſidere alio titulo quā vigore dicti ſtatuti:puta ex teſtamento vel codicillis: vt ſupra vel titulo emptionis vel forte qꝛ dotauit filiam tanta quantitate que abſorbebat valorem bonoꝝ hereditarioꝝ patris vel forte quia fecit filiam repudiare hereditatem paternam qd̄ de facili cōtingere pōt: qꝛ neptes ſtātes ad manus patruoꝝ de facili ſeduci poſſunt vt renūcient hereditati vt patrui eas maritent ⁊ dotent vt docet experientia rex magiſtra.c.quā ſit.in ꝑn.de elec.lib.vj.⁊ in.c.ſtatutum. in ꝑn.eo.ti.⁊ libro.⁊ ideo cū ex diuerſis titulis potuerit frater poſſidere bona fratris defuncti ēt extante filia ⁊ homines ad quos nō pertinet cōmuniter nō inueſtigāt quo titulo qs poſſideat.ideo licet multi actus interueniſſent in quibus frater tenuiſſet bona defuncti fratris excluſa filia:nō tñ de facili nec veriſimiliter perueniſſet in noticiam populi ꝙ illi fratres tanꝗ heredes ab inteſtato tenuiſſent dcā bona. ⁊ per conſequens ex his deducitur ꝙ nō eſt probata aliquo pacto conſuetudo ꝙ frater ab inteſtato excludat filiā:⁊ ꝫ qꝛ non ꝓbatur ꝙ in caſibus de quibus teſtes depoſuerūt defuncti deceſſerint ab inteſtato per ſupradicta:tum etiam qꝛ non probantur multi actus maxime qꝛ euenerint in ciuitate Fani ⁊ actus comitatiuoꝝ non de facili veniunt in noticiam populi ciuitatis:tum inſuper qꝛ dato ꝙ fratres tenuiſſent bona fratrum defunctoꝝ vt heredes ab inteſtato:tum ꝙ vt heredes ab inteſtato tenuerint non de facili peruenit veriſimiliter in noticiā multoꝝ ⁊ ſic populi vel maioris partis ipſius populi prout ſupra latius deductum eſt. Eſt etiaꝫ animaduertendum ꝙ ad probandum dictam conſuetudinē requiritur ꝙ probetur filiatio perſone excluſe ⁊ fraternitas perſone excludentis in caſibus qui deducuntur ad inducēdam dictā conſuetudinem:⁊ qꝛ predicta non cadunt directo in ſenſum teſtis vt de ſe patet requiritur ꝙ teſtes redderent idoneam cauſam ſciētie.ſ.qualiter ſciant ꝙ talis deceſſerit ſuperſtite fratre ⁊ ſuperſtite filia nec ſufficit ſi interrogati de cauſa ſcientie dicant qꝛ vidi qꝛ filiatio non videtur nec fraternitas ⁊ ſi bene percunctantur dicta teſtiū nō redduntur ſuper his cōmuniter cauſe ſcientie niſi forte ſubſtententur aliqua dicta teſtium ſuper hoc dicentium ſe eſſe vicinos: ſꝫ non omnes dicunt ſe vicinos:item eſt aduertēdū ꝙ nōnulli teſtes deponunt de tpe mortis eorum ſuper quoꝝ bonis deponunt

deponūt ⁊ ꝙ poſt eoꝝ morte fratres ſupſtites poſſederūt eoꝝ bona poſt morte illoꝝ ⁊ ſic nō deponūt de tpe quo poſſederūt qꝛ poſt morte poſſediſſent ſi heri poſſederūt ⁊ cōſtat ꝙ nō attēdit tps mortis ſʒ tps ſucceſſiōis ad ꝓbandū cōſuetudinē ꝙ frater ſuccedat excluſa filia ⁊ ex tūc incipit currere tps ad inducēdā lōgeuā ꝯſuetudinem ſeu ꝯſuetudinem preſcriptā ⁊ volūt do. Ant. ⁊ Imo. in. c. fi. de conſue. ꝙ incipit currere tempus qñ interuenit talis actus vel tot actus ꝙ veriſiſr ꝑuenerint in noticiā populi.

f ¶ Adeo ꝙ poſt noticiā populi vł maioris ptis eius dʒ labi longum tempus vt reſultet longa conſuetudo. Licet. n. Jo. an. in. d. c. fi. dicat cōiter teneri ꝙ a tēpore primi actus ſumi dʒ initiū tēporis ad conſuetudinem requiſiti. ⁊ ita trāſeat ibi Pe. de ancha. tñ do. Ant. ⁊ Imol ibi verum intelligunt qñ primus actus eſt talis ꝙ veriſimiliter peruenerit in noticiam populi vel maioris partis ipſius al's non poſſet habitari ꝯſenſus populi qui non adeſſet ſm eundem do. Anto. Ex his itaqʒ ⁊ alijs adductis per dñm conſulentē puto intrepide concludendum ꝙ dicta conſuetudo non ſit legittime probata. ⁊ per ꝯñs remaneat concluſio ꝙ dicta filia ſuccedat excluſo fratre defuncti prout cōcludit dominus conſulens ⁊ al's conſulendo tenui. Laus deo.

¶ Mulieri agēti hypothecaria ſuper bonis ſui viri defuncti pro dote ſibi reſtituenda: an obſtet exceptio rei iudicate ſuper proprietate iurium aduerſus eam late: maxime cū cōtractus dotalis dicatur ſimulatus.

¶ Conſilium cxxvj.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Viſo puncto ⁊ viſa copia ſentētie de qua in pūcto ſit mētio ⁊ ſtatuto ſub rubrica de dote ⁊ donatione reſtituendis ⁊ exigendis ⁊ ſtatuto ſub rubrica de precepto de diſgumbrādo ⁊c. Videt prima facie dicēdū ꝙ nō obſtet dicta exceptio rei iudicate: qꝛ licet fuerit pronunciatū Frāciſcum habere potiora iura ꝙ̄ dicta dña Bartholomea: tamē non apparet ꝙ fuerit id pronunciatum ex eo: qꝛ cōtractus dotalis dicte domine Bartholomee cenſeat ſimulatus ſeu fraudulētus ⁊ in dubio ſentētia lata in fauorem rei cēſetur lata ſm communem curſum cauſarum qꝛ non probatum vt no. Barto. in. l. fundum. ⁊ in. l. ſed ſi ante. ff. de exceptio. ⁊ ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. iulianus verum debitorēʒ. ff. de condi. inde. ⁊ per bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqui. poſ. ideo cenſeat lata ſententia qꝛ pro parte domine Bartholomee non fuerit probatum bona ad que agebat fuiſſe in bonis dicti lippaci debitoris dicte domine Bartholomee ⁊ nō qꝛ cōfeſſio dotis recepte ⁊ cōtractus dotalis cenſeatur ſimulatus ⁊ factus in fraudem creditorum.

a ¶ Quod ⁊ tertio deduci videt ex eo qꝛ ꝯctus dotalis fuiſſet ſimulatus dicta dña bartholomea non habuiſſet aliqua iura per id qđ habet in. l. ymaginaria. ff. de reg. iur. ⁊ in. l. nuda. ff. de ꝯhen. emptio. ſed in dicta ſnia innuit ꝯtrarium qꝛ ex quo ſentētiat ꝙ Frāciſcus habet potiora iura quāʒ dicta domina Bartholomea ergo ex vi verborūʒ ſignificat ꝙ. d. Bartholomea habebat iura: lʒ debiliora qꝛ cōparatiuū potiora relinquit poſitiuū in termino ſm grāmaticos ⁊ Bar. in. l. vbi aūt nō apparet. in prin. ff. de verborum obligationibus. quarto idem deduci poteſt quia ſi contractus fuiſſet ſimulatus non debuiſſet dicta domina Bartholomea obtinere contradictum Benedictuʒ de ciccaporcis prout obtinuit maxime qꝛ ſtatutum ſub rubr. de precepto de diſgumbrando in principio requirere videtur ꝙ tenūta ſit data vigore alicuius iuris exequibilis ad hoc vt ſiat preceptuʒ de diſgumbrando: itaqʒ iudex faciendo dictum preceptum videtur pronūciaſſe dictam dominam Bartholomeā habere ius exequibile ⁊ conſequenter non ſimulatuʒ nec aliter nō competens ⁊ ex his reſultare videtur ꝙ non cenſeatur lata ſnia ſuper dicta inefficacia contractus dotalis. ⁊ per conſequens nō obſtet dicta exceptio. item quinto ꝙ exceptio rei iudi. nō obſtet ſaltem quo ad bona de quibus actum fuerit cōtra Benedictum dicendum videt ex alio: qꝛ dicta domina Bartholomea obtinuit ꝯ dictum Benedictuʒ ⁊ contra Franciſcum quatenus comparuit pro eo defenſorio nomine ⁊ ſic ex quo ſentētia fuit lata pro ipſa domina Bartholomea non dʒ aduerſus eam parere exceptionem. l. euidēter ff. de re iudi. nec ſentētia lata ſuper potioritate iurium reſpicere vř bona petita aduerſus dictum Benedictuʒ: tū qꝛ ſuper illis bonis nō erat diſcutiēdū de potioritate iurium cum nō fuerat probatū aliqd ex his que ſtatutū requirit vt deueniat ad cognitionē ſuper potioritate iuriū: tum etiā qꝛ videtur pronūciatū ꝙ Frāciſcus habebat potiora iura ſʒ dictus Frāciſcus nō habebat iura ſuper bonis petitis aduerſus Benedictum qꝛ iura que habuerat trāſtulerat in ipſum Benedictū ſi iura nō hēbat ergo nō habebat potiora iura: qꝛ qualitas requirit ſubiectū ⁊ ſine eo eē nō pōt. l. eius q in prouinciā ꝑpe fi. ff. ſi certū peta. l. ij. ff. de vſufr. ⁊. l. adeo. §. ꝙ ſi toto. ff de acqrē. re. do. ergo ſnia lata ſuper potioritate iurium nō vř lata ſuper dictis bonis petitis aduerſus dictum Benedictum. ⁊ per cōſequēs vř ꝙ ſuper dictis bonis non obſtet exceptio rei iudi. per. l. cū querit cū legibus ſequētibus. ff. de excep. rei iudi. Et dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ ꝑdicta nō iuuarēt: tñ ſaltē ⁊ ſic ſexto videretur dicenduʒ ꝙ nō obſtarēt quo ad bona ſuper quibus nūc agit aduerſus Bñdictū de bilioctis ⁊ Joānē de lāfredinis q non fuerunt noiati in primo iudicio: ita ꝙ ſi qꝛ ſnia lata fuit in primo iudicio ſup dicto ꝯctu dotali illa lata fuit inter alios perſonas ⁊ res inter alios acta alijs nō ꝓdeſt neqʒ preiudicat. C. res inter alios acta in rubro ⁊ nigro.

b ¶ Septimo ꝙ nō obſtet dcā exceptio rei iudicate ſaltē quo ad dictū Bñdictū de cicciaporcis ꝯuētū deducit ex qꝛ ꝓut in allegatiōibus patroni cāe deducit dictus Frāciſcus voluit aſſumere defenſionē dicti Bñdicti de cicciaporcis aſo nouādi iudiciū ⁊ nō fuit admiſſus ꝓut nec admitti debuit inuito aduerſario iuxta no. ꝑ Barto. ⁊ doc. in. l. ſolutionē ⁊ iudiciū. ff. de ſolutio. igit ſnia lata ſup ꝓoritate iuriū nō vř trahēda ad bona dicti Bñdicti de cicciaporcis. ⁊ ſic dato ꝙ quo ad bona dicti Frāciſci cēſeat lata ſup prioritate iuriuʒ ex eo qꝛ cēſeat tacite ꝓnūciatū ſup ſimulatiōe ſeu fraude dicti ꝯctus dotalis dñe Bartholomee: tñ nō cēſeat id ꝓnunciatum quo ad bona Bñdi. de cicciaporcis ⁊ multominus quo ad bona dicti Bñdicti de bilioctis nec aduerſus Joā. de lāfredinis cū qbus nō fuerat actū ⁊ ſic pro eis nulla defenſio fuit aſſumpta. Octauo vř ex alio dicēdū ꝙ nō obſtet dcā exceptio rei iudicate ēt ꝑ pte Frāciſci qꝛ dato ſine preiudicio ꝙ fuiſſet ꝓnūciatū Frāci. hře potiora iura: eo qꝛ cōfeſſio ⁊ ꝯctus dotalis fuerit ſimulata ⁊ in fraudē creditorū facta: tñ qꝛ lata ſuper qōne incidēti in iudicio ſumario tendente ad cōfirmādū ꝑceptū de diſgūbrādo ⁊ ad ꝯfirmāduʒ tenutā ⁊ ſic in iudicio ſumario ⁊ nūc agit iure actionis ⁊ ſic iudicio ordicio ordinario ⁊ ſnia lata in iudicio ſumario ſeu vbi ſumarie articulus incidēs ventilat nō obſtat in iudicio ordinario. vt no. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. de verb. oblig. ⁊ notata ꝑ Inno. ⁊ Hoſti. in. c ij. ⁊ in. c. fi. de or. cog. ⁊ per Bal. in ſua margarita in vbo ſnia poſt mediū allegantē Inno. ⁊ Hoſti. vbi. s. ad hoc ēt qđ habet in. l. a diuo pio. §. ſi ſup rebus. ff. de re iudi. ⁊ facit optime tex. ⁊ que ibi habent in. c. veniēs de teſtibus. iūcta theorica Inno. in. c. cām que de teſti. quā refert ⁊ ſequit Bar. in. l. ſepe. in fi. de re iudi. ⁊ Bald. in. l. ij. C. de edē. qui volūt ꝙ cui noceret ſnia nocent acta ꝓbatoria. ⁊ ſic cū in. d. c. veniēs teſtes examinati in iudicio ſumario nō ꝓbēt in ordinario: ergo nec ſnia ſup ipſo iudicio ſumario lata obſtat in iudicio ordinario.

c ¶ His tamē minime refragātibus ꝯtriū puto de iure reſpōdendū: vʒ ꝙ exceptio rei iudicate iuuet Franciſcū in bonis cōtra ſe petitis de quo ſm allegatiōes ꝑoni cāe nō ſit dubiū ⁊ iuuet ēt habentes cām a Franciſco vt. j. deducam. naʒ premittēdū eſt ꝙ ſnia lata ſuper prioritate iuriuʒ neceſſario cenſet lata ex eo qꝛ ꝯfeſſio ⁊ ꝯctus dotalis dñe Bartholomee preſumit ſimulatus ⁊ factus in fraudē creditorū per ea que habent in auctētica ſʒ iam neceſſe. C. de donatio. ꝓpter nup. ⁊ in corpore: vcʒ in. §. illud in autentico de equa. do. propter que iura apparet ꝙ ſnia predicta ſi lata fuit ex dcā cauſa fuit iuſta ⁊ ſi lata fuiſſet ex alia cauſa fuiſſet iniuſta.

d ¶ Nam dicta domina Bartholomea oſtēdidit dictū ſuuʒ contractū dotalē anteriorē tēpore habētē hypothecaʒ. ⁊ ſic videbat potior. l. prior. qui potio. i pigno. ha. ⁊. l. potior. ff. eodem titulo. cum ſimilibus. Item probauit ꝙ bona ſuper quibus vertebat iudiciū fuerant olim lippaci olim ſui mariti qui obligauerat omnia bona ſua preſentia ⁊ futura: ꝓut in dubio interpetrat facta generalis obligatio bonoꝝ ꝑ. l. fi. C. que res pigno. oblig. poſ.

e ¶ Et tacite pro dote omnia bona debitoris preſentia ⁊ futura ſunt obligata. l. vnica. §. j. C. de rei vxor. actio. ⁊. l. aſſiduis. C. qui potio. in pigno. ha. ⁊ per conſequens non pōt

videri lata ſnia ſuper potioritate iurium ꝯ dictā dominam
Bartbolomeam ex eo qꝛ dicta dña Bartbolomea nō ꝓba-
uerit intentionem ſuam ſi dictus ꝯctus dotalis ipſius do-
mine Bartbolomee nō cēſeretur ſimulatus ſeu fraudulen
tus ⁊ maxime qꝛ ſi bona non fuiſſent dicti lippacci debito-
ris non eſſent potiora iura dicti Franciſci qui pretendebat
bona lippacci ſibi obligata ⁊ non nitebatur ex alijs iuribus:
vnde ſi bona de quibus agebatur nō fuiſſent dicti lippacci
debitoris vtriuſqꝫ partis non babuiſſet dictus Fran. iura
in eis ⁊ conſequenter non babuiſſet potiora iura: cuʒ ergo
per ſniam declaretur ꝙ dictus Franci. babeat potiora iura
in ꝯſtiam declaraꝛ ꝙ dicta bona fuerant dicti lippacci cum
ſnia que tranſiuit in rem iudicatam babeaꝛ pro veritate. l.
res iudicata. ff. de reg. iur. ⁊ poſito vno poniꝛ omne neceſ-
ſarium antecedens. l. illud. ff. de acqui. bere. ⁊ l. ad rem mo-
bilem. ⁊ l. ad legatum. ff. de procu. ⁊ facit. l. oratio de ſpōſa.
Et propterea cum ex actis nulla alia cauſa elici poteſt pro
iuſtificanda dicta ſnia niſi cenſeatur lata: qꝛ cōtractus dicte
domine Bartbolomee ⁊ cōfeſſio dotis recepte preſumatur
⁊ ſit ſimulata ⁊ fraudulēta: nō ſup dicta ſimulatiōe ⁊ fraude
cēſeꝛ ſnia lata per ea que babentur per glo. ⁊ doc. in. l. ſi qs
ad exbibendum. ff. de excep. rei iud. ⁊ per ꝯña ſi bēdes di-
cte dñe Bartbolomee nituntur in boc nouo iudicio ſuper
bypotbecaria reſultante ex dicto dotali ꝯctu dicte domine
Bartbolomee ⁊ opponiꝛ ꝙ eſt ſimulatus ⁊ fraudulentus
probaꝛ ſimulatio ⁊ fraus vigore dicte ſnie: ꝫ aduerſus agē
tem dicta bypotbecaria obſtat exceptio rei iudicate.
f ¶ Que ob. quotiens eadem qō que per ſniam deciſa fuerit
vertiꝛ in codē vel alio iudicio. l. iulianus. ⁊ l. ſi qs cū totuʒ.
in princ. ⁊ §. ⁊ generaliter. ff. de excep. rei iud. ⁊ prout repe-
rio in allegatiōibus ꝓni cauſe pars actoris fateꝛ ꝙ obſtet
quo ad bona in pmo iudicio petita ꝯ dictū Frā. ſup quibus
ſolis pretēdit eſſe ꝓnunciatū ſup potioritate iurium ⁊ pro-
pterea inſtat ꝙ quo ad alia nō obſtet exceptio rei iudi. quia
ſuper eis nō cēſeaꝛ ꝓnūciatū ſup prioritate iuriū: ſed circa
boc eſt aduertēdū ad verba ſnie qꝛ nō fuit ꝓnūciatū Frāci
ſcū bꝛe potiora iura ꝓut dꝛ in tbemate: ſʒ fuit ꝓnūciatum
ſer Symonē dictis nominibꝰ cauſis modis ⁊ formis qbus
ipſe ſer Symon ꝓ dictis ſuis ꝑncipalibꝰ interuenit: vt. ſ.
babuiſſe ⁊ bꝛe in dictis bonis meliora ⁊ potiora iura ꝙ di-
ctus ſer Leonar. dictis nominibus ⁊ alijs eius principali-
bus. Dictus aūt ſer Symon interuenit ꝓ Frāciſco no ſo-
lum ipſius Frāciſci ꝓprio noīe. ſʒ ēt defenſorio noīe alioꝝ
de qbus in ꝓceſſu: itaqꝫ cēſeaꝛ ꝓnūciatū ꝙ dictus Frāci. vt
defenſor cēſeaꝛ bꝛe potiora iura ſup bonis ſup qbus aſſum
pſit defenſionē: ſʒ. n. noīe ſuo nullū ius bꝛet in dictis bo-
nis in aliū trāſlatis: tū ſi eius ꝑncipales quos defendebat
babebant potiora iura: tū ſatis verificaꝛ ꝙ ipſe vt defenſor
babeat potiora iura: ꝓut verificanꝛ in ſer Symone ꝓcura-
tore qui nullū ius bēbat in dictis bonis: ⁊ tū ꝓnūciaꝛ ipm
babere potiora iura. Preterea ipſe ſer Symon interuenit
in dicto iudicio nō ſolū vt ꝓcurator Frāciſci ſʒ ēt vt ꝓcura
tor alioꝝ: ⁊ ꝓpterea cū ſit ꝓnūciatū ipm ſer Symonem di
ctis nominibus cauſis modis ⁊ formis qbus ipſe ſer Sy-
mon pro dictis ſuis ꝑncipalibus interuenit babere potio-
ra iura: ergo nō fuit ꝓnūciatū nō ſolū dictū Frāciſ. babere
potiora iura ſup bonis aduerſus eū petitis: ſʒ ēt alios ſuos
principales ꝓ qbus interuenit babere potiora iura in bo-
nis aduerſus eū petitis cū tot verba indefinita reſpectu ꝑſo
narū ⁊ reſpectu bonoꝝ ⁊ nominū cauſarū modoꝝ equipol-
leant vlꝛ. arg. l. ſi pluribus. de leg. ij. ⁊ c. qꝛ circa. de priuileg.
⁊ canone ſi romanoꝝ. xix. diſtin. quod etiam apparet ex eo:
quia in dicta ſnia ſuper prioritate iuriū lata excipituꝛ pars
bonoꝝ pro qua ipſe ſer Symon in dicta cā nominauit pre-
ſbyterū Matbeum iacobi.
g ¶ Exceptio. n. declarat regulā ⁊ dʒ ſub regula cōprebēdi. l.
nā ꝙ liqde. §. fi. ff. de vi. tri. ⁊ ole. leg. ⁊ ꝑ Dy. in rub. de reg.
iur. in. vi. ⁊ ꝑ gl. ⁊ bar. in. l. j. ff. e. ti. ſi. n. ſnia cēſereꝛ lata ſoluʒ
Franciſcū babuiſſe potiora iura nō eēt bona exceptio illa q̄
in dicta ſnia ſubdiꝛ vt. ſ. idō vt ſit bona exceptio eſt neceſſe
intelligere ſniam fuiſſe latā ꝙ etiaʒ alij pro qbus dictus ſer
Symon interuenit babebāt potiora iura ꝙ dicta dña Bar
tbolomea ſeu Leonardus ipſius ꝓcuratorio noīe. ⁊ ſic de-
duciꝛ ꝙ Bñdictus ꝑdictus de cacciaporcis ⁊ alij ꝓ qbus
interuenit dictus ſer Symon babebāt potiora iura in bo-
nis ꝯ eos petitis ꝙ bēret dicta dña Bartbolomea: ſi igiꝛ ē
pronūciatū ꝙ ipſi babeāt potiora iura ꝙ dicta dña Bar-
tbolomea ⁊ ꝯñter quā eius bēs ⁊ ſnia trāſiuit in rē iudicatā
⁊ per cōſequēs babeꝛ pro veritate. ergo obſtat exceptio rei
iudicate quo ad ipſos in primo iudicio nominatos ſi enim
bñt potiora iura: ergo debēt obtinere ex quacūqꝫ cā id cen
ſeaꝛ ꝓnūciatū cū nō ſit ſnia lata pro reo abſolutoria: ſed ſit
lata ſup iure rei ꝙ ius rei nō pōt fundari in non ꝓbatione
actoris: nā lʒ actor nō ꝓbauerit iura ſua. ⁊ per ꝯña reus ve
niat abſoluēdus nō ꝓpterea ſequiꝛ ꝙ reus babeat aliquod
ius qꝛ ſtāt bec ſimul ꝙ nec reus nec actor aliqd ius babeat
in re de qua agiꝛ ⁊ ſup qua reus eſt abſolutus. l. ſi inter me
⁊ te. in fine. ff. de re iudi. ⁊ idcirco nō pōt cēſeri lata dcā ſen
tentia ex eo qꝛ actor nō ꝓbauerit qꝛ tūc lata fuiſſet ſnia ſup
non iure actoris nō aūt ſuper iure rei: ꝓut lata fuit per di-
ctam. l. ſi inter me ⁊ te.
b ¶ Et quādo ſnia fertur ſup iure rei tūc obſtat exceptio rei
iudicate ēt in alio iudicio vt probat tex. in allegata. l. ſi inter
me ⁊ te. ſit ergo cōcluſio ex predictis ꝙ obſtet exceptio rei
iudicate aduerſus beredes dicte domine Bartbolomee nō
obſtātibus adductis in ꝯtrium.
i ¶ Non enim obſtat prima rō in ꝯtrium adducta ad quā ptʒ
reſpōſum per dicta ſupra pro bac parte: qꝛ lʒ non appareat
expreſſe ⁊ ſpecifice: tū id deprebēdiꝛ per relatione ad acta
cuʒ ſnia cenſeaꝛ lata ex cā que ex actis deprebenditur: vt. ſ.
dictum eſt. Nec obſtat ꝙ ſecundo loco in contrarium dice-
batur ꝙ ſentētia cenſeaꝛ lata: qꝛ non probatum illud enim
procedit in dubio qñ nō apparet ꝙ ſit probatum: prout ap
paret in caſu iſto per id qō babeꝛ in. d. l. ſi quis ad exbiben
dum. Et lʒ diceret ꝙ iudex forte nō credidit teſtibus id ꝓ-
bantibus: tū non obſtat. nā tunc ſnia fuiſſet iniuſta cōtra. l.
berēnius. §. gaya de euictio. Nec preſumiꝛ iudicem iniuſti-
tiam facere: ſed pro eo preſumiꝛ. c. in preſentia de renuncia
tione cū cōcor. Preterea ſi ſnia fuiſſet lata: qꝛ non ꝓbatum
vel qꝛ iudex nō crediderit ꝓbationibus actoris tunc debuiſ
ſet ꝓnūciari actori iure nō cōpetere nō aūt reū babere iura
potiora. Ex quo defectus probationum actoris non infert
reum ius babere: vt. ſ. deductū eſt.
k ¶ Nō obſtat tertia rō in ꝯtriuʒ adducta: qꝛ rñdeꝛ ꝙ deciſio
d. auc. ſed iam neceſſe ⁊ preſumptio iuris ⁊ de iure q̄ ibi pō
deraꝛ nō abſorbet in totū ius neqꝫ annullat in totū ꝯctum
dotalē: ſʒ quatenus preiudicat creditoribus aduerſus ergo
debitorē boc eſt ꝑmittētē dotes reſtitui ⁊ ſic aduerſus lip-
paccū vel eius beredē dicta. d. Bartbolomea babeat ius ⁊
etiam babuiſſet. aduerſus tertios poſſeſſores. Et boc reſpe-
ctu verificaꝛ natura cōparatiui. lʒ de facili ſoleat cōtingere
ꝙ dicta nā comparatiui improprietur.
l ¶ Nec omnis ſimulatio infert nullitatē actus: qꝛ qñqꝫ ſimu
latur aliqd agi ⁊ in vero illud nec aliud agiꝛ: ⁊ tunc nullus
reſultat iuris effectus: ⁊ ita loquunꝛ. d. l. ymaginaria. ⁊ d. l.
nuda allegata in ꝯtrium. Qñqꝫ vnum ſimulatur ⁊ aliud in
vero agitur: ⁊ tunc reſultat iuris effectus ⁊ valet actus qui
vere agiꝛ ⁊ nō quatenus ſimulaꝛ iſte eſt tex. C. plus vale. ꝙ
agi. in rubrica. ⁊ in. l. j. ⁊ in. l. emptione. ⁊ in. l. penul. C. eod.
tit. Et ad boc mēbrū applicaꝛ caſus noſter: qꝛ licet receptio
dotis forte fuerit ſimulata: tū inter virum ⁊ vxor. obligatio
dotis cenſetur ꝯcta. licet in preiudiciū creditoꝝ. Itē in iſtis
terminis potuit vere recipi quātitas pro dote animo expen
dendi ⁊ fraudādi creditores. valuit ergo ꝯctus inter virum
⁊ vxorem ſaltem interueniente iuramento. ſed nō preiudi-
cat creditoribus. prout bec babenꝛ in. d. auc. ſed iam neceſ-
ſe ⁊ in corpore vnde ſumitur.
m ¶ Et per bec ſumi pōt rñſio ad quartā rōnem in ꝯtriū ad-
ductā. qꝛ dcā dña Bartbolomea bēbat ius exequibile vigo
re dicti ꝯctus. lʒ quo ad dictū benedictū de cacciaporcis ob
ſtaret ſibi exceptio ſi fuiſſet alterū ꝓbatū ex illis tribus que
probāda erāt vigore ſtatuti ad impediendū cōfirmationem
tenute ⁊ preceptū de diſgūbrādo. Et qꝛ predicta nō fuerūt
probata ⁊ iura dicte dñe Bartbolomee. erāt de ſe exequibi
lia alio extrinſeco non ꝓbato. ideo potuit ⁊ debuit concedi
tenuta vigore ſtatuti ſub rubrica de diſgūbrādo. qꝛ tempore
conceſſe tenute dicta dña Bartbolomea oſtendebat inſtru
mentū dotale de ſe apparenter exequibile. ⁊ ſic iudici cōce-
denti tenutā apparebat ipſam dominā Bartbolomeā babe
re ius exequibile. vnde cōceſſio tenute fuit iuſte ⁊ rite fcā.
Et qꝛ dictus benedictus nō ꝓbauit id qō ſibi incumbebat
ad impediendū preceptum de diſgūbrādo. Et ſtatutum nō
probato altero ex illis tribus iniūgit iudici ꝙ deueniat ad
preceptum de diſgumbrādo. ideo iudex pro ſeruāda forma
ſtatuti deuenit ad dictū preceptum. licet ſibi cōſtaret de po
tioritate iuriū dicti benedicti quaſi pronunciauerit dictam
Bartbolomeam

Bartholomeã fouere iuſtitiam ſup tenuta ⁊ cōſequenter
quodāmō ſup poſſeſſorio ⁊ dictum Franciſ.⁊ Benedi.hr̃e
potiora iura ſup petitorio put alſ ↄtingit ꝙ in eodẽ iudi
cio ferſ ſnia ſup poſſeſſorio pro actore ⁊ ſup petitorio pro
reo. Et pualet ſnia lata ſup petitorio: vt in.c. cū eccl'ia ſu
trina circa ñ.de cā poſſeſ.⁊ ppri.⁊.c.cum dilect⁹ de reſtitu
tio.ſpoli. Cōfirmanſ pdicta: qꝛ ſtatutū predictū requirit ꝙ
tenuta fiat rōne alicuius iuris exequibilis: ⁊ ſic ſufficit ꝙ
tpe cōceſſe tenute ius eſſet exequibile. Quia qualitas ad
iecta verbo intelligiſ ſm tp̄s verbi.l.in delictis.§.ſi extra
neus.ff.de noxali.cū ↄcordā. Sed tpe dicte conceſſe tenu
te ius dicte Bartholomee erat exequibile non pbata ad
huc prioritate iuriū Bñdicti: nec aliter tūc ↄtito de ſimu
latione vel fraude merito dicta quarta ratio nō obſtat.

n ¶ Ex his etiā elici pōt reſponſio ad quintā rōnē in ↄriuȝ
adductā: qꝛ lȝ ſnia ſup tenuta ⁊ pcepto de diſgombrando
fuerit lata p dicto Benedicto de cicciaporcis ⁊ ex illa nō
obſtet exceptio rei iudicate aduerſus eū vel eius ſucceſſo
rē: tñ fuit lata alias ſnia ſup potioritate iuriū que lata fuit
p dicto Benedicto: ⁊ ex illa oriſ exceptio rei iudicate ad
uerſus Bartholomeā ⁊ ſucceſſiue eius hr̃dē. Et qꝛ pbatū
fuit ſupra ꝙ ſnia fuit lata nō ſolū ſup bonis petitis aduer
ſus Frāciſcū: ⁊ ſup potioritate iuriū ipſius Frāciſci: ſȝ etiā
ſup potioritate iuriū alioꝝ p qb⁹ dictus ſer Symon cōpa
ruerat: idcirco nō obſtat ꝙ dicebaſ i ↄriū ꝙ Frāciſcus nul
la iura habebat in alijs rebus ↄ alios petitis. Nec ēt obſtat
ꝙ dicebaſ ꝙ ſnia fuit lata ſup alijs reb⁹: vñ nō obſtat exce
ptio rei iudica.d.l.cū queriſ cū ſequētib⁹: qꝛ imo ſnia lata
fuit ſup prioritate iuriū dicti Benedicti p quo cōparuerat
dictus ſer Symon ⁊ pro rebus aduerſus ipſuȝ Benedictū
petitis. nec ob. ꝙ ſup prioritate iurium dicti Benedicti de
cicciaporcis nō erat cognoſcēdū ex forma dicti ſtatuti: qꝛ
licet ſtatutū pdictum no diſponat ꝙ diſcutiaſ de priorita
te iuriū niſi pbato altero ex trib⁹ de qbus in codē ſtatuto:
tñ nō ppterea denegat quin partib⁹ nō ↄdicētib⁹ cognoſci
poſſit. Et iō cū p vtrāqȝ partē fuerit ſimpliciter petitū ꝙ
cognoſcereſ de prioritate iuriū: ⁊ ita cognitū fuerit potuit
ſup ipſa potioritate iuriū generalr̃ pnūciari. Qꝛ de qua re
iudex cognoſcit pnūciare dȝ.l.de qua re.⁊.l.ſolemus.ff.de
iudicijs.⁊.c.cū eccleſia ſutrina de cā poſſeſſio.⁊ ppric. Et
alſ habemus ꝙ lȝ ſine actiōe nemo experiaſ.l. ſi pupilli.
§.videamus.ff.de neg.geſt. Et ſup actiōe fundeſ iudiciuȝ
l.edita actio.C.de edendo.tñ de volūtate partiū pcedit iu
diciū ſine actiōe.l.ſiqs hominē alias icipit iulianus.§.quā
tum in fine.ff.ad exhiben. Et alſ habemus ꝙ licet aduer
ſus rem iudicatam nihil opponi poſſit.l.ad peremptorias.
C.ſnias reſcindi non poſſe ⁊ ſnia lata contra rem iudicatā
non teneat.C.qñ prouo. non eſt neceſſa.l.j. Tñ ſi p partes
permittitur cognoſci de iniuſtitia rei iudicate ⁊ iniuſtitia
probatur ſnia reſcindi dȝ put no. Inno.⁊ Joan.and.in.c.
cum Bartholdus de re iudi.

o ¶ Inſuper dato ſine preiudicio veritatis ꝙ nō fuerit pro
nunciatū ſup potioritate iurium niſi ſup iurib⁹ dicti Frāci
ſci: ⁊ ſup bonis aduerſus eū petitis: tñ qꝛ fuit ventilatum
⁊ diſcuſſum iura dicte Bartho. fuiſſe ſimulata vel fraudu
lenta ⁊ ↄſiter inefficacia aduerſus creditores lippacci. Et
iſtud idē venit diſcutiēdū in hoc iudicio nouiter intētato.
Non curaſ qd̄ agaſ de alijs rebus: qꝛ ſatis eſt ꝙ id qd̄ mo
do diſcutiſ inter eaſdem perſonas fuerit alſ diſcuſſum: ⁊
per ſniam deciſum per.l.iulianus.⁊.l.ſiquis cū totū in pn.
⁊ in.§.⁊ generaliter.ff.de excep.rei iudi. ⁊ p Pau. de caſt.
in.d.§.⁊ generaliter.⁊ in.§.plane eadem.l.ſaltem ſi ſit de
ciſum: ex eo quia ſit probatum de iure rei non eutem: quia
non probatum per actorem per ea que habenſ per Bar.
in.d.l.fundum.⁊ in.d.l.etiam.⁊ in.d.l.qui rome.§.duo fra
tres.⁊ in.d.l.naturaliter.§.nihil cōmune.

p ¶ Nec obſtat ꝙ ſexto loco in ↄriū adducebatur: qꝛ ex quo
dictus Benedictus de biliottis habuit cauſam a dcō Frā
ciſco: ſnia lata pro dicto Franciſco: prodeſt etiam ipſi bene
dicto quo ad exceptionem rei iudi. per tex.in.l.ſi a te.§.iu
lianus.ff.de excep.rei iud.⁊ ibi Bar.in fine.⁊ in.l.cuȝ vir.
ff.de vſuca. vbi latius per eum cū quo tranſeunt communi
ter doc. Et per hoc mediū iuuaſ etiā Benedictus de ciccia
porcis ⁊ ſi qui alij ſunt habētes cauſam a dicto benedicto.

q ¶ Nec obſtat ꝙ ſeptimo loco in ↄtium deductum fuit ſci
licet ꝙ dictus Franciſcus: non fuit admiſſus pro dicto be
nedicto de cicciaporcis tanꝗ̃ defenſor ais nonādi iudiciū
qꝛ reſpondeſ ꝙ dato ꝙ id verum ſit: tñ nō refert: qꝛ pro eo
fuit admiſſus ſer Symon tanꝗ̃ procurator vt.ſ̃.dictū fuit
⁊ forte fuit admiſſus pro Franciſco defenſoris noie dicti
Benedicti. lȝ non iure nouationis. Et inſuper.ſ̃. pxime
dictū fuit ꝙ exceptio rei iudicate pdeſt habenti cauſaȝ a di
cto Franc. etiā ſi nō interuenerit in iudicio put fuit dictus
Benedictus de biliottis: ideo pariter pdeſt Benedicto de
cicciaporcis dato ꝙ ſup prioritate iuris ſui nihil fuerit iudi
catum: lȝ.ſ̃. deductū fuerit ⁊ probatū ex verbis ſnie: ꝙ etiā
ſuper potioritate iuris ipſius Bñdicti de cicciaporcis fue
rit pronunciatū: vt deduciſ ex verbis ipſius ſententie.

r ¶ Non obſtat vltimū argu. qꝛ rñdetur ꝙ put preſupponiſ
vtrūqȝ iudiciū eſt ſummariū: ⁊ ſic nō militat illud argumē
tum. Preterea qñ in iudicio ſummario plenarie eſt cognitū
obſtat exceptio rei iudicate: etiā in ordinario p ea que not.
Jaco. but.in.l.ab hoſtibus.§.ſed qd̄ ſimplr̃.ff.ex qbus cau.
ma.⁊ per do. Ant. Imo.⁊ Panor.in.c.veniens extra de te
ſti. qui volunt ꝙ tūc pbationes facte in iudicio ſummario
probant in ordinario. Et ſi pbant ⁊ nocent pbationes pa
riter nocet res iudicata: qꝛ nō nocent acta cui nō nocet ſnia
per no.p Inn.in.c.cāmqȝ de teſti.⁊ Bar.in.d.l.ſepe in ſi.⁊
Bal.in.l.ij.C.de edē.⁊ in.l.geſta de re iudi. Laus deo.

¶ Statutum ꝙ vir lucretur dimidiam dotis vxore prede
cedente: an procedat ſi vir accepit vxorem nulla pmiſſione
dotis ſibi facta: ſed bene facta vxori pmiſſione de ſoluendo
ſibi ſuam portionē hereditatis ex cauſa tranſactionis.

¶ Conſilium cxxvij.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Licet in hac ↄſultatione videaſ
prima facie dicendū ꝙ dicti heredes ſer Joā
nis foueant iuſtitiā: qꝛ vr̃ ad eos ptinere di
midia dotis dicte dñe Mariotte vigore ſta
tuti clare diſponētis ꝙ vxore pdecedēte maritus lucreſ di
midiā dotis. Idcirco cū dicta dña Mariotta vxor dicti ſer
Joānis deceſſerit ſine liberis ſupſtite dicto ſer Joāne eius
viro ppterea dicto ſer Joāni: fuit ꝗ̃ſita dimidia dotis dicte
Mariotte que dos vr̃ fuiſſe.ccc.floreñ.qui trecenti floreni
fuerūt ex cā trāſactionis pmiſſi dicte Mariotte p eius fra
tres reos in hoc iudicio cōuentos ⁊ in dictis.ccc.floreñ.vr̃
fuiſſe dos dicte Mariotte: put deprehendi vr̃ ex cōfeſſio
nibus dictoꝝ reorū qui in ſcda exceptione vidētur fateri ſe
debitores in dote pdicta detracta ꝗ̃titate certoꝝ pannorū.
Item in rñſione ad ſextū articulū offerſ dari reſiduū cōpu
tatis pānis ⁊ alijs rebus habitis per dictū ſer Joānem. Pre
terea allegaſ ⁊ nōnulli teſtes deponūt eſſe cōſuetudineȝ ꝙ
vbi ↄhibitur matrimoniū non facta mētione dotis cenſeſ mu
lier dare in dotē oīa ſua bona. Et tenuit Ariſtoteles in tho
picis vt refert gl.in.l.mulier.ff.de iure do.⁊ Bartho.in ſua
diſputatione incipiente mulier hñs magnuȝ patrimonium.

s ¶ His tamē minime refragantibus contrariū puto de iure
reſpondendū. Nam premittendū eſt ꝙ dicti trecenti flore
ni fuerunt pmiſſi dicte dñe Mariotte ⁊ nō dicto ſer Joāni
per dictos reos nunc ↄuentos: ⁊ nō fuerunt pmiſſi pro do
te: ſed ſimplr̃ ex cauſa tranſactionis. Et in petitione dictoꝝ
heredum ſer Joānis: non aſſeriſ ꝙ dicti rei ↄuenti pmiſe
rint aliquid ſer Joāni: ſed ꝙ promiſerūt dicte Mariotte: ⁊
ſe referunt ad inſtrumentū manu ſer Gaſparis de factori
bus in quo inſtrumēto non ↄtinetur ꝙ pmiſerint pro dote.
Et lȝ in dicto libello ſubdatur ꝙ dicta Mariotta: promiſe
rit ſibi dare in dotem dictam quātitatem.ccc.floreñ.tamen
dicta promiſſio non probatur ex actis.

b ¶ Nec preſumiſ mulier dare in dotem bona ſua: qꝛ matri
moniuȝ ſine dote eſſe pōt.l.ſi.C.de dona.propter nup. Nec
iure cauetur dicta pſumptio: prout cōcludit Bar. in dicta
ſua diſputatione dicens ꝙ non curat de opinione Ariſto.⁊
habetur in.l.mulier bona.ff.de iure dotiū.⁊ in.l.nulla.C.e.
ti.⁊ Bal.in.l.ſi.C.de ſen.que ſine cer.ꝗ̃ti.refert Ariſto.lo
qui qñ mulier tradidit bona ſua marito dicens ꝙ tunc eius
dictum eſt equū ſi maritus eſt dignus dicta dote. Si auteȝ
non tradidit videſ ſecus preſupponere: imo ſubdit ꝙ tunc
non pōt cogere vxorem ad dandū doteȝ: licet dicat ꝙ poſſit
eam expellere. Ideo non pbata dicta pmiſſione dotis defi
cit fundamentū dictorū agentium. Et inſuper dato ꝙ pro
barentur deducta in libello nō propterea cōcluderet ꝙ di
cti rei cōuenti venirent cōdemnandi: qꝛ licet dicta domina
Mariotta promiſerit dicto ſer Joāni: dare in dotē dictam

quãtitatem.ccc.floreñ.non ꝓpterea dictus ſer Joãnes ha-
buiſſet actionẽ aduerſus dictos fratres Mariotte:qui pro-
miſerant Mariotte dare quãtitatem.ccc.floreñ. Fuiſſet.n.
ſatiſfactum dicto ſer Joãni:ſi dicta dña Mariotta dediſſet
ccc.floreñ.aliunde habitos ꝙ̃ a dictis ſuis fratribus vigore
dicte ꝓmiſſionis.Unde dicta ꝓmiſſio dñe Mariotte obli-
gauit ipſam Mariottam ⁊ nõ eius fratres eius debitores:
maxime cũ non deducaƚ in libello ꝙ ꝓmitteret dictos.ccc.
floreñ.ſibi debitos:ſed ꝙ ꝓmiſit dare dictam ꝙ̃titatẽ.ccc.
floreñ.Et inſup dato ſine p̃iudicio veritatis ꝙ verba libelli
intelligaƚ ꝙ ꝓmiſerit dare illos.ccc.floreñ.ſibi promiſſos
non ꝓpterea videƚ ꝙ dicto ſer Joãni:cõpeteret actio aduer
ſus dictos debitores Mariotte cuꝫ non deducaƚ in libello
ꝙ dicta domina Mariotta ceſſerit actionem.

c ¶ Et actio ſine ceſſione regulariter de vno in aliũ non trãſ
fertur vt habeƚ in.l.j.C.de actio.⁊ oblig.⁊ in.l.poſſeſſio.§.⁊
ſi poſſeſſio.ff.de acqui.poſſ. Prout enim nõ tranſit dñium
ſine traditione poſſeſſionis.l.traditionibꝰ.C.de pac.ita nec
actio ſine ceſſione.Naꝫ ita ſe habet ceſſio circa incorporalia
prout traditio circa corporalia.vt no.glo.in.l.fi.C.quando
fiſcus vel priuatus.⁊ in.l.ad eũ.ff.de dona.⁊ per Bar.in.l.
non quocũqꝫ.§.gayum.de lega.j. Et maxime cum in libello
dicatur ꝙ dicta Mariotta promiſit dare ſer Joãni dictam
quãtitatem ⁊ non promiſerit ꝙ dicti ſui debitores ſibi da-
rent.Nec promiſſerint dare actioneꝫ que cõpetebat aduer-
ſus ſuos debitores.Et ex his cõſequenter deduciƚ ꝙ etiam
probatis his que in libello dicta ſunt nõ deberent obtinere
heredes dicti ſer Joãnis:immo libellus predictus videtur
ineptus:q̃ non concludit actionem cõpetere aduerſus di-
ctos reos conuentos.Et ſuper libello inepto non põt ferri
valida ſententia.c.cum dilecti.de emp.⁊ venditio.⁊ no.glo.
verbo ſꝫm inſti.de obliga.titulo generali.

d ¶ Et ſi vnum deduciƚ in libello ⁊ aliud probatur hꝫ ſequi
abſolutoria ⁊ non ꝯdemnatoria.c.examinata.de iudi.⁊ in.l.
habebat.ff.de inſtito.idcirco dato ſine preiudicio veritatis
ꝙ probareƚ ꝙ dicti rei cõuenti eſſent debitores dicti ſer Jo
annis:q̃ ei promiſiſſent dare predictã dotem nõ propterea
venirent cõdemnandi in hoc iudicio ex quo non fuit dedu-
ctum in libello ꝙ ipſi promiſſerint aliquid dicto ſer Joãni
nec ꝙ promiſſerint dicte Mariotte pro dote.Iteꝫ lꝫ procu
rator dictorũ conuentorũ in ſecũda exceptione aſſerere vi-
deatur dotem eſſe cõſtitutam dicendo ꝙ principales ipſius
procuratoris ſcire nõ poſſent in quãta quãtitate remaneãt
debitores vel creditores in dote p̃dicta tamẽ non videƚ ꝙ
eis preiudicet:q̃ videƚ intelligẽdum in caſu quo eſſet dos:
attento ꝙ in prima exceptione ipſe procurator nõ appellat
dotem:ſed dicit occaſione aſſerte dotis. Et ſic noluit fateri
eſſe dotẽ.vnde imediate ponendo illa verba in dote p̃dicta
non dꝫ cenſeri ꝙ voluerit cõfiteri eſſe dotem:ſed dꝫ intelli
gi de dote aſſerta:nam per p̃cedentia ſequentia declaranƚ.l.
ſi ſeruus pluriũ.§.fi.ff.de leg.j.⁊.l.qui filiabus.eo.ti.⁊.l.he-
redes palã.§.ſed ſi notaꝫ.ff.de teſta.Preterea illa verba vi-
dentur verba enũciatiua propter aliud ꝓlata ⁊ verba enun-
ciatiua ꝓpter aliud prolata nõ probant.vt no.Bar.⁊ doc.in
l.ex hac ſcriptura.ff.de dona.⁊ Bal.⁊ doc.in.l.his verbis.
C.de teſta.mili.Preterea dato ꝙ cenſereƚ fateri dotem cõ
ſtitutaꝫ non fateƚ in quãta quãtitate:⁊ ſic cõfeſſio non eſt
certa ⁊ ꝯñter non probat.l.certum in prin.ff.de confeſ.

e ¶ Preterea ſi dicti actores volunt niti dicta cõfeſſione de-
bent ei ſtare ꝓut iacet iuxta no.per Bar.in.l.aurelio.§.idẽ
queſiit.ff.de libe.lega.⁊ cõſequenter ꝙ nõ facta declaratio-
ne de certis pãnis ⁊ bonis de q̄bus in dicta exceptione nõ
põt ſciri in quãta quãtitate remaneant debitores vel credi-
tores.Et ſi nõ poteſt haberi certa quãtitas debiti nõ poteſt
ferri certa ſentẽtia ꝓut certa ferri dꝫ inſti.de actio.§.curare.
ſñia enim incerta regulr̃ non valet.C.de ſen.que ſine certa
quãti.l.iij.quaſi per totũ. Et inſuper nõ diciƚ in dicta exce-
ptione cuius remanerent debitores vel creditores. vñ põt
intelligi de debitoribus dicte Mariotte cui ꝓmiſerãt.Nec
ob.rñſio facta per alterũ ex reis ꝯuentis.vj.articulo vel per
ambos nõ curo quatenus offerunt dare reſiduũ cõputatis
pannis ⁊c.q̃ non dicunt ꝙ offerant dare ſer Joãni ſed põt
intelligi ꝙ offerunt dare reſiduũ cui debeƚ.⁊ ſic heredibus
dicte Mariotte.Preterea non apparet quid ſit iſtud reſi-
duuꝫ:ideo non poſſunt dicti actores niti dicta cõfeſſione ⁊
oblatione tanꝙ̃ incerta. Et illi ablatiui abſoluti q̄bus cõpu
tatis faciunt cõditionẽ.l.a teſtatore.ff.de condi.⁊ demõ.⁊.l.
victis agris.ff.de vſuris.que conditio non eſt purificata:q̃
dicti pãni annui ⁊ alie plures res nõ ſunt computate:idõ di
cta rñſio non releuat dictos actores:⁊ ꝑ conſequens clare
remanet ꝙ dicti actores debẽt ſuccũbere.Et tanꝙ̃ temere
litigantes in expenſis condẽnari iuxta.l.eum quem temere
ff.de iudi.⁊.l.properandum.§.ſin autem alterutra.C.de iu
diciis.⁊.c.finem litibus de dolo ⁊ contuma.

f ¶ Nec obſtat qđ quideꝫ teſtes deponũt ſuper ꝯſuetudine:
q̃ nõ probãt conſuetudinem.Tum q̃ interrogati de cauſa
ſcientie non reddunt idoneam cauſam ſcie prout requiriƚ
iuxta no.in.l.ſolam.⁊ in.l.teſtiũ.C.de teſti.⁊ in.c.cauſam
que extra eo.ti.Tum quia nõ aſſerunt ꝯſuetudinẽ niſi per
verbum credit vel iudicio ſuo ꝓpterea non ꝓbant per ea
que habenƚ per Bar.in.l.j.de ventre inſpi. Tum etiam q̃
non deponunt de longa ꝯſuetudine ꝓut requiritur ad in/
ducendum iuris diſpoſitioneꝫ.l.de quibus.ff.de legi.⁊.C.
que ſit lon.ꝯſue.per totũ.Nec obſtat ꝙ vnus teſtis depo-
nit ꝙ audiuit dici a dictis fratribꝰ Mariotte reis ꝯuẽtis:
q̃ eſt vnicus ⁊ teſti ſingulari nõ crediƚ.l.iuriſiurãdi.C.de
teſti.⁊.c.tam l̃ris.⁊.c.lꝫ ex quadam cum ſi.extra eo.tit.Et in
ſuper non deponit ꝙ illi aſſeruerint preſente parte ⁊ cõfeſ
ſio facta abſente parte non probat.l.certum.§.ſi quis abſen
te.ff.de confeſſi.⁊.l.fina.ff.de interro.actio.

g ¶ Nec etiam obſtant atteſtationes trium teſtium qui de-
ponunt ſuper fama:quia fama per eos non probatur: nam
vnus teſtis videlicet Carolus:lꝫ dicat ꝙ audiuerit dici a
ſer Joãne ⁊ a duobꝰ aliis ꝙ dicti fratres dicte Mariotte
promiſſerunt dare ſibi ſer Joãni ⁊ domine Mariotte flore
nos trecentos pro dotibus ⁊ nomine dotis ipſius domine
Mariotte:tñ nihil deponit de publica voce ⁊ fama.Item
dominus almericus:lꝫ deponat ꝙ audiuit publice dici:ta
men non deponit ꝙ audiuerit a maiori parte populi:ꝓut
requiritur ad eſſe fame iuxta no. per Bar.in.l.de minore.
§.tormenta.ff.de queſtio.Et ſi vnus publice coram eo di-
xit:verificatur eius dictum ꝙ publice dici audiuit:⁊ tamen
non ꝓpterea reſultat fama etiam ſi audiuerit a tribus vel
quattuor vel pluribus:⁊ maxime q̃ potuit a pluribus audi
re ⁊ nõ publice.Et ideo licet dictus teſtis ſubdat ꝙ audi-
uit a tali ⁊ a pluribus aliis nõ ꝓpterea probat famam.

h ¶ Ex quo nõ dixit ꝙ audiuit a maiori parte:vt ſupra ⁊ nõ
repetiit ꝙ audiuit publice dici a pluribus ⁊ propterea ipſe
non probat iuxta no.per Barto.in.d.§.tormenta alr̃.§.ſi
pluriuꝫ cuius opinio communiter teneƚ prout dicit Imo.
in.l.heredes palam in prin.ff.de teſta.Itẽ benedictus ter-
tius teſtis in hac parte laborat eodem morbo ⁊ fortius q̃
interrogatus in cauſa ſcientie dicit ꝙ dici audiuit ⁊ nõ ꝙ
publice audiuerit dici.Item non facit mentionem de dote
⁊ per conſequẽs fama non eſt probata.Et dato ſine preiu
dicio veritatis ꝙ fama eſſet probata non tamen plene pro
baret promiſſioneꝫ dotis.Quia fama iuuat alias ꝓbatio-
nes.l.iij.§.eiuſdem.ff.de teſtibus.Ideo cuꝫ aliis probatio
nibus ꝓbat nõ ſola no.gl.in.c.veniẽs el primo extra eo.ti.
Et nõnulli volunt ꝙ faciat ſemiplenam ꝓbationẽ vt habe
tur in dictis iuribus.⁊.l.admonendi.ff.de iureiuran.⁊ in.l.
in bonefidei.C.eo.ti. Laus deo.

¶ Solutio in dubio:an p̃ſumatur facta in antiquius debi
tum.Item actor qui nõ probauit intentionem ſuam in pri-
ma ſententia:an illam poſſit ꝓbare in cauſa appellationis.

¶ Conſilium cxxviij.

In noie domini noſtri

i Jeſu xp̃i. ¶ Quoniam agiƚ de parua quãti
tate ⁊ ꝓ tenui mercede idcirco rẽ breuiter
abſoluã.Et circa primũ queſitũ dico ꝙ vſqꝫ
ad cõcurrentẽ quãtitatẽ cẽſeƚ facta ſolutio
ꝓ primo debito ſeptuaginta quinqꝫ florenorũ ⁊ reſiduũ cẽ
ſeƚ ſolutũ ꝓ debito.xxix.floreñ.q̃ ex quo cauſe ſunt pares:
q̃ quõlibet debitũ eſt ex cauſa depoſiti :q̃ꝫ vt arbitror quõli
bet ſub obligatione bonorũ debitoris.

a ¶ Ideo ſolutio cedere debet in dubio in antiquius debitũ
vt eſt tex.in.l.in his in prin.⁊ in.l.ſi ex pluribus in fi.ff.de
ſolutio.⁊ in.l.vbi fideiuſſor eo.ti.vbi eſt tex.ꝙ vſqꝫ ad con
currentem quãtitatẽ ſolutio accedit in antiquioreꝫ cauſam
⁊ ſi quantitas ſoluta excedit quãtitatem primi debiti id qđ
excedit computatur in vltimũ debitũ:⁊ ita formaliter dicẽ-
dũ eſt in caſu iſto.ſ.ꝙ ſolutio.lxxvij.floreñ. extinxerit pri-
mum debitũ.lxxv.floreñ.⁊ duo floreni:qui reſtant cenſeã-
tur ſoluti.

tur ſoluti pro dicto debito.xx ij.florenoꝝ. Circa ſcḋm vero q̄ſitū nō inſiſtā: qꝛ petit̄ conſiliū in fauorē dicti Fraciſci: agentis ⁊ pro eo nō videt̄ poſſe recte reſpondeti cū vt preſupponitur dictus marcus debitor obligauerit generaliter omnia bona ſua ⁊ nō in ſpē domum ad quā agitur. Jdeo oportebat pbare ꝙ dicta domus fuerit ipſius marci vt. dicta domus venerit in dicta obligatione: nec ſufficit pbaſſe ꝙ dictus marcus dictam domū poſſederit.

b ¶ Non enim venit appellatione ſuoꝝ id qḋ vendicari nō poteſt vt dicit tex.in.l.quintus.§.argento.ff.de auro ⁊ argento.lega.licet quandoqꝫ veniat in legato id qḋ bonafide poſſeſſum fuit dummodo probetur ꝙ teſtator illud habuit appellatione ſuoꝝ vt probat tex.in.l.ſuos in prin.ff.de legatis.iij.ꝙ non eſt probatum in caſu iſto.

c ¶ Et maxime cū res aliena nō poſſit hypothecari ſine dñi voluntate.l.res aliena.ff.de pigno.actio.⁊.l.ſi rē alie. in principio.e.ti.ita ꝙ ēt ſi fuiſſet ſpeciale hypothecata dcā domꝰ agēs hypothecaria hēt neceſſe probare ipſā domū fuiſſe ſub dñio vēditoris ex quo alias nō potuerit eā hypothecare. Et ꝑpterea debuit dictus actor in caſu iſto pbare ꝙ dictus marcus q hypothecauit fuerit dominus dicte domus ⁊ maxime: qꝛ put mihi dr̄ ita aſſeruit in ſuo libello: lꝫ ēt ſi id nō aſſeruiſſet idē dicēdū eēt: nec ſufficit pbare ſolā poſſeſſionem: prout concludit Bar.in.d.l.res aliena.

d ¶ Et lꝫ qñqꝫ ex ſola poſſeſſiōe pbet̄ dñium ꝙ incidenter deducit̄.ff.ſi ſeruitus vēdicet̄.l.ſicuti.§.ſi queraẗ ⁊ tex.cū gl.in.l.j.ff.fami.hercīſ.⁊ gl.in.l.qdā in ſuo.ff.de cōdi.inſti. ⁊ ibi Bar.⁊ facit ꝙ no. Cy.in.l.j.in.iiij.q.⁊ in fi.ij.q.C.ꝗ ſit lon.cōſue.ſecus aūt ſi pbat̄ poſſeſſio de preterito nō de pñti vt not. Bar.in.d.l.qdā in ſuo p.l.⁊ que nōdū ſunt. §.ꝙ dr̄.ff.de pig.⁊ notata p gl.in.l.j.C.de ſalui.inter.⁊ facit ꝙ ſolet dici p doc.in.l.cū res.C.que res pigno.obli.po. ⁊ qḋ no.p doc.in.§.itē ſeruiana inſti.de actio.ſm eundem Bar. Licꝫ aūt dictus actor nō pbauerit dñiū dicti Marci ſup dicta domo. Et propterea videat̄ ꝙ iuſte ſuccubuerit.tñ qꝛ non pbatur in prima cauſa vel ſcḋa pōt pbari in cauſa appellationis ſiue ſit ſcḋa cauſa ſiue ſit tertia per.l. p hāc ⁊ ibi per glo.⁊ doc.C.de tēpo.appel.⁊ in.c. fraternitatis extra de teſti.⁊ in.cle.teſtibus eodē tit. dūmodo non agatur de pbando per teſtes ſup articulis antiquis in quibus atteſtationes fuerint in priori cauſa publicate vel ſup articulis directo ꝯtrarijs vt probatur in.d.clemē.teſtibus. ⁊ in.d.c.fraternitatis ſup eiſdem aūt articulis vel directo ꝯrijs pōt fieri in cauſa appellationis pbatio per inſtra in qbus nō cadit timor ſobornationis ꝑpter quē timorē ſubornationis inductū fuit ꝙ teſtes nequeant examinari poſt dudicita teſtificata ſup eiſdem articulis vel directo ꝯtrarijs vt in auc.de teſti.§.ſi vo.⁊ in auc.atqui ſemel.C. de pba. ⁊ habetur in.d.c.fraternitatis.⁊ in.d.cle.teſtibus. ideo cum mihi dicat̄ ꝙ poſſit probari per teſtes ꝙ dictꝰ marcus poſſederit dictā domū per.xxx.annos ⁊ vltra ⁊ p poſſeſſionē bonefidei.xxx.annorū querit̄ dñ: l.ſiqs emptionis.C.de pſcrip.triginta vel.xl.annoꝝ ⁊ bonafides pſumit̄: vt p glo. ⁊ doc.in.l.pe.C.de euictio.maxime vbi pbat̄ ipoſſeſſio tanti tpis per no.per Bar.in.l.celſus.ff.de vſuca.⁊ in.l.ſi.C. vnde vi. Et put mihi preſupponit̄ nō fuit articulatum in prima cauſa ꝙ dictꝰ marcus poſſederit dictā domum per xxx.annos.⁊ ſic nō fuit articulatū de tpe dicte poſſeſſiōis: ſed ſolum fuit articulatum ꝙ dictus marcus poſſederit dictam domū pōt in cauſa appellationis: pbari etiā p teſtes dicta poſſeſſio dicte domus.xx.annorū.⁊ p ꝯñs ꝙ dictus marcus habuit dñium dicte domus.⁊ ꝯſequēter dicta domus fuerit hypothecata pro dicto debito.xxxij.flore. cum dictꝰ articulus nō ſit idē articulus cū pmo nec directo cōtrarius. Et maxime hoc ꝓcederet̄ ſi pbaret̄ de titulo dicti Marci put dictus conſultans pretendit ſe poſſe probare.

e ¶ Et inter cetera titulū diuiſionis: nā diuiſio cū ſit qḋdam ꝑmutatio ſeu ſimilis permutationi.l.cū pater.§. hereditatem de lega.ij.⁊ vicem emptionis obtinet.l.j.C. cōmunia vtriuſqꝫ iudicij cū pmutatio ſit ſimilis emptioni. vt.l.ij.C. de rerū pmu.ideo re euicta agit̄ de euictione.l.ſi familie.C. fami.hercīſ.⁊.l.ſi fratres.C. cōmunia vtriuſ.iudi. iō diuiſio pro dimidia prebet titulū habilē ad vſucapiēdū prout emptio ⁊ permutatio p dicta iura ⁊ per.l.ſi per errorem.ff. de vſuca.⁊.l.ſi ancillā.§.ſi pater.ff.pro ſuo. Et ideo ſi ipſe conſultans probabit dictā poſſeſſionē.xxx.annorū vel poſſeſſionem cum titulo ſaltem.xx.annoꝝ.debebit obtinere in dicta cauſa appellationis. Laus deo.

¶ Fructus bonorum parafrenaliū extantes: an debeant reſtitui vxori per heredes mariti. Et ſi nō extant an dicti heredes teneant̄ ad eorū extimationē. Jtem emptio facta per maritum adminiſtrantē bona vxoris tanꝗ heredem patris vxoris ſue: an intelligatur facta nomine vxoris.

¶ Conſilium cxxx.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Ad euidentiā primi queſiti eſt premittendū ꝙ qualiter fructus bonoꝝ parafrenaliū debeant cedere lucro mariti docto. ſunt varij: qꝛ tex.l.ſi.C.de pac.ꝯuē.loquit̄ in vſuris exactis ex pecunia parafrenalia debita vxori ⁊ decidit ꝙ maritus pōt ꝯſumere illas vſuras p ſe ⁊ p vxore ſua: ⁊ gl.ibi q̄rit qd in fructibus dicēs ſecus eſſe qꝛ in vſura exigenda interuenit labor ⁊ induſtria exigētis nō ita in fructibus: verū qꝛ in fructibus induſtrialibus interuenit opa ⁊ induſtria recolligētis: put in vſura: ideo appellant̄ fructus induſtriales: iō vr̄ eadē rō in illis militare put eſt illa quā gl.allegat in vſuris. Et ꝑpterea doc.cōiter illā gl.intelligūt loq in fructibus nālibus ⁊ velle ꝙ idē ſit in induſtrialibus qḋ ibi dr̄ in vſuris pu: refert ibi Saly.ita tranſeundo: ⁊ ita illā glo.allegat Bar.in.l.pe.ff.ad legē fal.⁊ in cōſilio ſuo qḋ incipit queſtio talis eſt titius habens vxorē in ordine mihi xlj.ſm ordinē peruſinū non informis.vbi dicit nō eſſe dubium in fructibus induſtrialibus allegando.d.glo.⁊ Cy.in d.l.ſi.dicit Bar.ꝙ maritus lucrat̄ fructus induſtriales bonorum parafrenaliū: ⁊ cōſtat ꝙ granū ⁊ vinū ſunt fructus induſtriales: qꝛ exigitur magna induſtria.

a ¶ De oleo aūt videt̄ magis dubium: qꝛ oliua videt̄ fructus naturalis mihi: dominus Bart.in.d.l.pe.tꝫ ꝙ ſit fructus induſtrialis per.l.antepe.ff.de rei ven.vbi idē dicit.⁊ idē vult Bar.in.l.ex diuerſo.eo.ti.⁊ Bal.in.l.ancille.C.de furtis. ⁊ in.l.j.in viri.colū.C.de vſu.⁊ fruc.lega.⁊ in.l.pro oneribus. C.de iure dotium.⁊ Jmo.in.d.l.penul.

b ¶ Circa naturales aūt diſtinguit ꝙ aut ſunt magni ⁊ tenet̄ maritus eos reſtituere quatenus eſt factus locupletior ſecꝰ ſi ſunt parui ſm eundē Bar.in.d.l.pe.referēs ita diſtinguere Marti.ſili.in quadā eius diſputatione: ipſe aūt Bar. in cōſi.ij.recitato refert Marti.ſili.idē dicere in dicta ſua publica diſputatione in fructibus naturalibꝰ qḋ in induſtrialibus.ſ.ꝙ maritus non teneat̄ dictos fructus reſtituere cuius opinionē ipſe Bar.approbat in dicto cōſilio: nā ſm eū opere ſeruoꝝ equipant̄ fructibus naturalibus.l.ij.ij.⁊.iiij. ff.de operis ſeruoꝝ.⁊.l.queſitū.ff.de acqui.rerū domi. Sed vxor a marito nō repetit dictas operas.l.ſi id qḋ.§.ſi quas. ff.de dona.inter virū ⁊ vxo.ergo nec naturales fructus repetat vxor a marito ſm eū in dicto cōſilio. Saly.aūt in.d.l.ſi. C.de pac.cōuen.approbat precedentem diſtinctionē inter fructus naturales ⁊ induſtriales ⁊ inter paruos ⁊ magnos: licet in hoc nō ſit vis quoad preſentem cōſultationē: qꝛ vt arbitror nō agitur de fructibus naturalibus: maxime in magna quātitate. Bal.autē in.l.ſi viua matre.C.de bonis maternis.refert Bar.cōſuluiſſe ꝙ vir tenetur fructus rerū parafrenalium reſtituere vxori qḋ ipſe Bal.illud verū intelligit quatenus fructus cōſumpti excedunt pmiſcuum vſum: ⁊ ſic vult Bal.ꝙ cōſumptos in promiſcuū vſum ipſius viri ⁊ vxoris vir nō tenetur reſtituere mulieri vel eius heredibus: ſed quatenus cōſumpſit aliter ꝗ in pmiſcuos vſus: teneatur etiā fructus induſtriales bonorū parafrenalium reſtituere vxori ⁊ eius heredibus: ⁊ ita ꝓcedat opinio Barr. per eum recitata.⁊ glo.in.l.vbi adhuc.C.de iure dotiū.quatenus dicit ꝙ viro nō ſeruiunt fructus rerum parafrenaliū ſm eum. Et idem volunt Ange.⁊ Jmo.in.d.l.penul.ff.ad legem fal.⁊ Saly.in.d.l.ſi.C.de pac.cōuen.qḋ ⁊ ſentit ibi Bar. notans ex illo tex.ꝙ vir poteſt cōſumere vſuras pecunie parafrenalis in cōmunes vſus quaſi a cōtrario ſentiat ꝙ non poſſit eas cōſumere in vſum propium non cōmunem. Jdē etiam voluit Bal.in cōſilio mihi.ccccxx.incipiente quedam ſunt res vbi ad propoſitū inter cetera ſic formaliter inquit quedam ſunt res que ſunt in dominio vxoris ⁊ adminiſtratione viri ⁊ iſte ſunt res parafrenales quas vir adminiſtrat ſua diligentia ⁊ periculo.

c ¶ Et pro tali adminiſtratione bona mariti ſunt tacite obligata.C.de pac.cōuen.l.ſi. in his vir non facit fructus ſuos ſed poteſtatē hꝫ cōſumendi in ſe ⁊ vxorē ⁊ cōem familiam ⁊ quatenus ꝯſumpſit nō tenet̄ reſtituere ſed quatenus extant:

vel conuerſi ſunt in res mariti vel eius patrimonium auxerunt reperiri poſſunt ⁊c. Item Pau. de ca. in cōſilio. clxxxvij. ſm nouam impreſſionē incipiente proponit ꝙ dña Catherina cōcludit ꝙ lz vir vſuras rerum parafrenaliū ⁊ a debitore vxoris exactas poſſit vir circa ſe ⁊ vxorē expendere: ⁊ tūc non teneat̃ de illis rōnem reddere: qꝛ in exigendo laborem habuit nō ſic in fructibus ſm glo. in. d. l. ſi. C. de pac. ꝯuen. ⁊ glo. in. l. vbi adhuc. C. de iure dot. que incipit ſic. ergo ſm eum: ſm quē poteſt aſſignari alia rō in vſuris. qꝛ ſunt lucrū inhoneſtum ⁊ odioſum: ⁊ ideo circa ipſas facilius preſumit̃ remiſſio arg. l. cū poſt. in prin. ff. de iure do. ⁊. l. qui ſemiſſes in prin. de vſur. ⁊. l. cum quidaʒ. §. j. eo. ti. ⁊. l. vſuras. C. e. ti. ⁊ no. Bar. per illas leges in. l. que dotis. ſo. ma. in. j. vel. ij. col. ⁊ qꝛ non habemus tex. qui faciat pro viro niſi tex. illius. l. ſi. qui loquit̃ de vſuris. Sed pro vxore vr̃ caſus in terminis in d. l. pe. ad. l. fal. videt̃ inter diuerſas opiniones doctoꝝ ſecurius in cōſulendo ⁊ iudicando ſequi opi. gloſatorū propter eoꝝ maximā auctoritatē ſm eū qui recitata poſtea opinione Cy. ⁊ ea aliqualiter confutata ſubdit formaliter.

d ¶ Preterea poſito ꝙ diſtinctio Cy. eſſet vera tamē in caſu noſtro nō faceret cōtra Jacobam petentē: qꝛ Cy. vult ꝙ in fructibus induſtrialibus ſit ideʒ qđ in vſuris: ſed in vſuris pecunie parafrenalis exactis tūc demū non tenet̃ rationem reddere vxori qñ eas expendiſſet circa ſe ⁊ vxoreʒ vel cōem vſum ipſoꝝ prout dicit tex. in. d. l. ſi. Sed ſi al's in ſuam vtilitatem cōuertiſſet ſecus vt ibi colligit̃ a ꝯtrario ſenſu ⁊ ar. eius qđ in ſimili habet̃ in. l. titius rogatus. ff. ad treb. Sed ꝙ iſte maritus cōſumpſerit in cām vſum ſui ⁊ vxoris hoc non apparet nec preſumit̃: qꝛ vt audio ꝓbatur ꝙ erat diues ⁊ non indigebat eis pro ſuſtentatione cōmunis familie cum haberet de ꝓprijs: ⁊ ſic etiā ſtante dicta opinione Cy. non tollit̃ intentio domine Jacobe petentis ſm eum.

e ¶ Qui ſubdit ꝙ tertia fuit opinio Marti. fili. qui diſputādo hanc qōnem determinauit ꝙ in duobus caſibus maritus teneat̃ reſtituere. ſ. ſi extant vel ſi ſunt ꝯſumpti ⁊ fuerūt extra vel preter voluntatē vxoris percepti: al's tenuit indiſtincte ad reſtōnē ipſoꝝ non teneri ſiue ſint naturales ſiue induſtriales per. d. l. ſi id qđ. vbi nō tenetur reſtituere operas ſerui que poſſunt equipari fructibus naturalibus cū in eis nullus labor mariti verſetur Bar. aūt aliter recitat opi. Marti. in. d. l. pe. ad. l. fal. Et ad illam legē vbi videtur eſſe caſus in ꝯtrium rñdet ꝙ ſi dicimus eaʒ loqui in fructibus lʒ illa. l. dicat maritū teneri rōnem reddere: non tamē dicit ꝙ teneatur eos reſtituere ſi ſunt ꝯſumpti: ⁊ ſubdit formaliter Pau. de caſt. breuiter iſta diſtinctio in primis duobus caſibus ſine dubio eſt vera: ſed in tertio ꝙ extra illos nullo mō teneat̃ quicūq; ſint fructus videt̃ omnino falſa ⁊ cōtra tex. d. l. pe. que ſimpliciter loquit̃: ⁊ ſic tam de extantibus q̃ʒ de cōſumptis: ⁊ querit an id qđ ex adminiſtratione apud maritum reſediſſe cōſtiterit cuʒ ceteris bonis reſtitui debeat ⁊c. Et poſtea rñdet ꝙ illud venit in rōnem ⁊c. Unde vt rñſio adaptetur interrogationi qđ fieri dʒ inſti. de inutili. ſtip. §. preterea videtur dicere ꝙ ſit reſtituendum.

f ¶ Certuʒ eſt enim ꝙ illa verba id qđ ex adminiſtratione rerum reſediſſet penes maritū ⁊c. Poſſunt optime verificari in fructibus per eum perceptis ⁊ in ſuā vtilitatem cōſumptis: veꝝ eſt. n. ꝙ illi reſederint ex quo eos nō reſtituit vxori. Et velle reſtringere illam. l. ad res principales ⁊ ꝙ nō loquatur de fructibus nulla lex vel neceſſitas ſeu ratio ad hoc nos cōpellit: ſed potius in cōtrarium vt ſtatim dicam. Iteʒ intellectus quē dat illi legi Bar. videlicet ꝙ lʒ ibi dicat ꝙ teneatur reddere rationē: non tamē dicit ꝙ teneatur reſtituere eſt cōtra illum tex. de directo: qꝛ de hoc ibi querit̃ an reſtitui debeat. Preterea ſi nō dʒ reſtitui nec ratio eſſet reddenda per. l. iulius paulus. ⁊. l. cū ſeruus. ff. de cōdi. ⁊ demō. Preterea ratio ſuadet vt teneat̃: qꝛ de rebus alienis ⁊ quas ſciebat alienas percepit. Unde non pōt dici bonefidei poſſeſſor vt ſic eos lucretur pro cultura ⁊ cura quoniā ille dicit̃ bonefidei poſſeſſor quo ad hoc: qui poſſidet cogitatione domini. C. de fur. l. apud antiquos. i. credit ſe dñm: ⁊ ſic ꝑcipit tanq̃ʒ ex re ſua. Et per cōſequens ſuo nomine videt̃ percipere: ſed qñ ſcit ſe non dñm ⁊ tanq̃ʒ de re aliena percipit videtur percipere nomine dñi ſicut cū quis vendit rem alienā tanq̃ʒ alienam. C. de neg. geſt. l. ab vno. ⁊ fami. hercil. l. in familie. ⁊ in vtraq; per Bar. Et ſic ſtatim fuerunt effecti vxoris ſicut ſi ipſa percepiſſet ⁊ extantes poterat vendicare ⁊ cōſumptos condicere iuxta no. in. l. certum. C. de rei ven.

g ¶ Nec poteſt preſumi animus donādi in muliere: qꝛ ſi hoc eſſet etiā extantes petere nō poſſet quos paſſa eum percipere: cuius contrarium ipſe Marti. fili. vult nam perceptio ſit ea ſciente ⁊ patiente: ſed cōſumptio poſſet fieri ea ignorante. Item quia circa magnam quātitateʒ non preſumitur animus donandi vt in iuribus ſupra allegatis: ſʒ in paruis tantū ne amare ⁊ tanq̃ʒ inter infeſtos res geratur: ⁊ ita loquit̃ tex. ille in quo Mart. ſe fundat in. l. ſi id quod §. ſi quas. ff. de donatio. inter virum ⁊ vxo. Et ſic non eſt bonum fundamētum: hec Pau. formaliter qui recitata poſtea pro quarta opinione Bar. in conſilio relata vt ſupra ꝑ Bal. ⁊ pro quinta opinione Bal. in. d. l. ſi viua matre ſubdit: cum igitur in caſu noſtro non appareat ꝙ eos conſumpſerit in ꝓmiſcuū vſum. Nec ſit veriſimile: quia vt dicitur erat probatum ꝙ erat diues ⁊ nō indigebat eis pro ſuſtentatione cōmunis familie cū haberet de ꝓprijs: ſiue teneamus opinionem gloſaꝝ cum qua ſecurius eſt trāſire in cōſulendo ⁊ decidendo: vt ſupra dixi ſiue opinionem Bal. ⁊ Ang. ſiue etiam Bart. in dicto conſilio habet hec domina ſuam intentionem fundatam vt heres mariti ſit cōdēnandus ad extimationem fructuum perceptoꝝ. vt. d. l. penul. ⁊ quod no. glo. prima. ff. de leg. iij. l. qđ in verbis.

h ¶ Ex quibus patet ꝙ ꝯcordant Bal. in. d. l. ſi viua matre ⁊ in dicto ſuo conſilio ⁊ Ange. ⁊ Imo. in. d. l. pe. ⁊ Saly. in. d. l. ſi. ⁊ Pau. de caſt. in dicto ſuo conſilio Qđ ſi maritus fructus rerum parafrenalium etiam induſtriales conſumpſerit in non promiſcuos vſus ſui ⁊ vxoris ſeu cōmunis familie tenet̃ illos reſtituere vxori: qđ etiam concludit dominus Recuperus de ſancto Miniato in ſubſcriptione quā fecit ad ſupra relatum ꝯſilium Bar. incipiens queſtio talis eſt titius habens vxorē vbi concludit ꝙ ex fructibus rerum parafrenaliū tenet̃ reddere rōnem quatenus cōſumpſit in ꝓprios vſus: qꝛ debuit ꝯſumere in vſum cōmunē ſui ⁊ vxoris. vt. d. l. pe. ⁊ no. in. l. ſi ſtipulata. §. j. de donatio. inter virum ⁊ vxorem. Reperio etiam idem conſuluiſſe dominum Francis. de acoltis aretinum in cōſilio. ſuo lx. ſm ordinem informis incipiente longa eſt iſta conſultatio vbi plus dicit ꝙ ſi conſumpſit in alimenta cōmunis familie quā ipſa tenebat̃ alere: quia habebat ꝓprias facultates ex quibus eam alimentare poterat: tenet̃ illos fructus reſtituere: quia cēſetur factus locupletior ex dictis fructibus ex quo tantūdem de ſuo expendiſſet: licet hoc de expēſis factis in cōmunem familiaʒ ſit dubiū ꝓpter id qđ dicit Bal. in dicto ſuo conſilio qui ſentit ꝙ cenſeat̃ conuertiſſe in cōmunē vſum ſi ꝯſumpſit pro cōmuni familia. ⁊ ſi autē conuertiſſet al's in ſui vtilitatem puta in emptionem aut ꝑmutationem alicuius rei noīe ſuo tunc ipſe Bald. in. d. l. vbi adhuc in penul. colū. clare concludit ꝙ teneat̃ eorum extimationem reſtituere ⁊ ſilr̃ Saly. in. d. l. ſi.

i ¶ Applicando itaq; iſta ad ꝓpoſitum huius ꝯſultationis ꝯcludendum eſt circa primum queſituʒ preſuppoſito ꝙ bona de q̄bus agit̃ ſint parafrenalia ſi fructus extant ꝓut aliq ꝑſupponunt̃ extare ⁊ iſti ſine dubio aliquo ſunt vxoris: ⁊ ſi eſſent apud man⁹ heredū viri tenerent̃ illos reſtituere ꝑ tex. d. l. ſi. de pac. ꝯuē. vbi vſure exacte extātes ſunt reſtituēde vxori ſeu eius hrđib⁹: forti⁹ ſunt reſtituēdi fructus ⁊ naturales ⁊ induſtriales extātes ꝓut oēs ꝯcludūt in locis. ſ. adductis nec in his eſt aliqua dubitatio. Forti⁹ ergo ſi ipſi fructus ſunt penes vxorē nō pōt ipſa in eis moleſtari ab heredibus viri. circa fructus aūt ꝯſumptos tenendū eſt ꝙ ſi nō ꝯſumpſit in promiſcuos vſus ſui ⁊ vxoris ſʒ al's cōuertit in ſui vtilitatē teneant̃ heredes viri dictoꝝ fructuū extimationē reddere. lʒ eni Cy. in. d. l. ſi. ⁊ Mar. fili. i dicta diſputatione ⁊ Bar. in. d. l. pe. ſimplr̃ velint ꝙ fructus ſalteʒ induſtriales ꝯſumptos nō teneat̃ vir reſtituere: tñ ſe fundāt principaliter in. d. l. ſi. de pac. cōuen. vñ debēt intelligi ſm illā: qꝛ dicta doctoꝝ intelligi debēt ſm leges quas allegant vt notat Bar. ff. de libe. lega. in. l. non ſolum. §. ſi liberationis verba. ⁊. ff. de his q̄bus vt indi. in. l. cum quidā. ⁊ lʒ indefinite loquantur non inconuenit ſi verba eoꝝ indefinita nō equipolleant vniuerſali: ſʒ diſtinguant̃ ſm cōem opinionem aliorum qui ſupra recitant̃ cum indefinita non ſemꝑ equipolleat vniuerſali per iura vulgaria. ⁊ qꝛ tex. vrget in. d. l. pe. Et ad text. d. l. ſi id qđ. §. ſi quas. lʒ ſatis placeat rñſio. Pau. de caſt. de qua ſupra: tamen vltra eum pōt etiā reſpōderi ꝙ tex. ibi loquitur in operis preſtitis ꝑ maritū vxori ⁊ tum rōne ſubiecte materie tituli: tum etiam ex his que ſubduntur in tex. loquit̃ in operis preſtitis ex cauſa donationis ⁊ non loquitur in bonis parafrenalibus.

h ¶ Quia

k ¶Quia bona parafrenalia ſunt bona vxoris que habēt ex tra dotē que volūtate vxoris adminiſtrant p maritū. Et magna eſt ratio differētie inter fructus bonoꝝ ꝑſtitos p cōiugē alteri cōiugi ⁊ inter fructus rerū quaꝝ adminiſtratio eſt iure ꝯceſſa. Preterea magis ꝑſumit animus donādi p virū vxori ꝙ ecōtra cū magis liberales ſint maſculi ꝙ femine quaꝝ genus eſt auariſſimū dicit gl. in. d. l. ſi ſtipulata. ff. de dona/ tio. inter vi. Quatenus ergo dict' marit' fructus pceptos ex dictis bonis nō ꝯſumpſit in ꝓmiſcuos ſeu cōes vſus tenent illoꝝ extimationē heredes ipſius reſtituere dicte mulieri. Et qꝛ regula eſt ꝙ adminiſtrator alterius tenet reddere rōnē de adminiſtratis p eū ⁊ oſtēdere qd actū eſt de rebus alienis ⁊ fructib' eaꝝ p iura vulgaria a q̄ regula exceptuat ⁊ exorbitat iſte caſus fructuū rerū parafrenaliū cōſumptoꝝ in cōmunes vſus. Et q ſe fundat in caſu exorbitanti a regula incūbit ei onus ꝓbādi. vt not. p gl. ⁊ doc. in cle. ſi. de re/ ſcrip. Ad hoc qd no. Bal. i. l. ſiqs nō dicā rapere. C. de epi. ⁊ cle. poſt Jo. an. in. c. i. de homi. lib. vj. ⁊ facit qꝛ pro regula preſumitur dicit Bar. ff. ſiquis cautio. l. quotiēs qd ⁊ vi detur velle Pau. de caſt. in dicto ſuo conſilio. ſ. allegato. nā dictus maritus habebat bona ꝓpria vt dicit cōmunia cum fratribus ⁊ apparet ꝙ tempore dicte adminiſtratiōis ipſe emit nōnulla bona. vnde militāt ſimiles termini cuꝫ illis quos ponderat Pau. de ca. vbi. ſ. Et ideo ſaltē quatenus dictos fruct' veriſiſr nō ꝯſumpſit in cōmunes vſus: heredes viri tenent illoꝝ extimationē reſtituere per ſupra dicta. Et poſſet ꝓbabiliter attētari ꝙ pro dicta reſtōne fructuum: ⁊ ſic generalr pro reddenda rōne adminiſtrationis ſint bona mariti hypothecata p tex. d. l. ſi. C. de pac. cōuē.

l ¶Et ſi ita eſt poſſet dicta vxor vti retētione bonorum mariti retinēdo ipſa bona tāꝙ hypothecata: qd lꝫ nō diſpliceat: tñ qꝛ nō repij doc. declarāre vtrꝫ dicta tacita hypotheca cōpetat pro ſorte tm̄: an etiā pro vſuris. idō non audeo id firmare. Et alio nō reperto minus auderē firmare ꝯtrium.

m ¶Reſtat modo deuenire ad ſm ⁊ vltimū queſituꝫ: circa qd licet videatur dicēdum ꝙ dictus Andreas cenſeat emiſſe pro ſe ⁊ pro heredibus ſuis non pro dicta. d. Catherina herede dicti Pauli: qꝛ verba dicti ꝯctus vident clara. Naꝫ venditio fuit facta Andree recipiēti pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ nō recipiēti pro cath. Et vbi verba ſunt clara nō videtur admittenda voluntatis q̄ſtio vt dicit tex. in. l. ille aut ille. ſ. cū in vbis de leg. iij. Et lꝫ in alio contractu ipſe Andreas ſtipulatus fuerit ⁊ receperit pro dña Catherina: nō ſequit ꝙ in iſto de quo agitur cenſeat recepiſſe pro ea imo pōt induci in ꝯtrarium videlicet ꝙ vbi voluit recipere pro Catherina id expreſſit: ita etiā exp̄ſſiſſet in iſto ꝯctu ſi pro ea recipere voluiſſet ꝓut als in ſimili dicit in. c. ad audien/ tiam in ſi. de deci. Et licet venditio fuerit facta tanꝙ heredi ⁊ fuerit erratum in dicta qualitate non propterea infertur ꝙ cenſeatur voluiſſe recipere pro Catherina herede: nec videt viciari venditio propter dictum errorem ex quo de corpore conſtat per ea que habentur in. l. in venditionibus cum. ll. ſequentibus. ff. de contrahen. emp.

n ¶Et als cōtractus geſtus cū herede putatiuo valet quo ad ipſos ꝯtrahentes. ff. de pac. l. quedam. ſ. cum poſſeſſor. ⁊. ff. de conſti. pec. l. ſi poſt cōſtitutam: ⁊ ex quo dictus Andreas hꝫ titulum emptionis ⁊ venditionis non videtur ꝙ poſſit ꝯueniri petitione here. que regulariter nō dat ꝯtra titulo poſſidentem. l. regulariter cum legibus ſequētib'. ff. de petitio. here. Nec videt competere cōditione ſine cauſa ſeu remediū. l. ſi ⁊ me ⁊ titium. ff. ſi cer. pe. ex quo dictū predium habuit eo qꝛ ſoluit ꝑtium: ⁊ ſic non abſꝗ cauſa.

o ¶Tamen lꝫ ꝑdicta videantur vrgere nihilominus ſatis veriſimile eſt ꝙ dictus Andreas emerit effectualr pro dña Catherina eius vxore cū eius negocia adminiſtraret: ⁊ veriſimiliter ſciret ſe non heredem. non enim poterat eſſe heres ab inteſtato dicti pauli cui vt arbitror in nihilo attinebat: niſi iure affinitatis quo iure nō defert hereditas. vt. l. victrico. ⁊. l. affinitatis. C. cōia. de ſucceſſio. ⁊ hoc eſt ius notiſſimū. ita ꝙ nō cadit veriſimilis ignorātia. Et vir ⁊ vxor cenſentur vna caro. c. gaudeamus de diuor. ⁊. c. debitū de bigamis: ⁊ hoc reſpectu poſſunt cenſeri vna perſona.

p ¶Et dictio tanꝙ ſolet denotare in ꝓprietateꝫ. l. apud antiquos. ⁊ ibi Bal. C. de furtis. ⁊ no. Bar. i. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iu. in articulo an ſtatutum extendatur a contrario ſenſu: ⁊ attento ꝙ negocium pertinebat ad vxorem dūtaxat ⁊ ipſe adminiſtrabat eius negocia.

q ¶Et qñ adminiſtrator gerit actum qui tantū pertinet ad eū cuius negocia adminiſtrat cēſetur adminiſtratorio nomine actum gerere. l. poſt mortē. ſ. j. ff. qñ ex facto tutorū. ⁊ ibi per Bar. ⁊ per eundē in. l. j. ſ. nūciatio. ff. de no. ope. nū. Ex his oibus vr non abſurde poſſe attentari ꝙ intentio cōtrahentiū fuerit vēdendi dicto Andree tanꝙ marito ⁊ ad/ miniſtratori dicte. d. Catherine. Attento ꝙ verba ꝯtractus aperte ſonant ꝙ dicta vēditio fuit facta pro ſatiſfaciendo ⁊ adimplendo quodā legato ſeu ꝯtractu per quē dicta fraternitas erat obligata dare ⁊ reſtituere dictū petiū terre pro dicta quātitate heredibus dicti Pauli. Et ideo omni meliori mō ⁊c. vendiderūt ⁊c. Pro dicto legato implendo. Sed nō reſultaret implementū dicti ꝯctus ſeu legati per venditionē factam Andree tanꝙ Andree qui nō erat heres nec veriſimiliter heres putabat: idcirco ſatis perſuadet ꝙ cenſeat fa/ cta venditio dicto Andree pro dña Catherina. Uerum qꝛ verba ſunt multuꝫ preciſa in ꝯtrium nō audeo preciſe id firmare. Sed dato ꝙ cenſeat Andreas emiſſe pro ſe ⁊ nō pro dña Catherina: tñ puto tenendū ꝙ dicta. d. Catherina poſſit dictū petiuꝫ terre petere aduerſus heredes dicti Andr. ex quo ad dictū Andream: dictū prediū peruenit tanꝙ heredem dicti Pauli: ⁊ ex cauſa hereditaria vigore legati facti dicto Paulo ſeu eius heredibus. Et lꝫ dictus Andreas ſoluerit precium: tamē qꝛ dicta venditio fuit facta vigore precedentis legati cenſetur illud prediuꝫ habuiſſe iure legati per ea que habentur in. l. ⁊ ſi equo pretio de leg. j.

r ¶Adeo ꝙ lꝫ ex emptione nō transferat dñium ſine traditione per. l. traditionibus. C. de pac. ⁊. l. clauibus. ff. de ꝯhē. emp. tñ virtute legati abſꝗ traditione ipſo iure transfertur dñium in emptorē per. l. vxorē. ſ. agri plagam de leg. iij. ⁊ ibi per Dy. ⁊ Bar. ⁊ idē tenet Cy. in lectu. in. l. j. cōia de leg. in ix. q. qd ⁊ tenuit Bal. ibi. Et per ꝯñs vr illud prediū potius cōſequutus fuiſſe tanꝙ heres dicti Pauli ⁊ ꝯñter poſſidere pro herede: ⁊ ideo peti poſſit per verum heredē prout eſt dicta domina Catherina: petitione hereditatis.

s ¶Id enim qd ꝑuenit ad putatiuū heredē tanꝙ ad heredē peti pōt per verū herede lꝫ cōcurrat aliquis titulus ꝓut apparet ſi quid ſolutū fuit putatiuo heredi ex debito hereditario. Nam tūc militat titulus pro ſoluto vt in titu. pro ſoluto per totū: ⁊ tñ conſtat ꝙ tenet petitione hereditatis. l. euicta ff. de peti. here. ⁊. l. ſed ⁊ ſi lege. ſ. qd ait. eo. ti.

t ¶Similiter ſi qs vendit rem hereditariā: lꝫ ꝑtium habeat titulo venditionis: ⁊ tñ tenet petitione hereditatis ad ipſum pretiū. l. ſi rem ⁊ pretiū. ⁊. l. ſequenti cū ſi. ff. e. ti. facit etiā. l. ſi poſt cōſtitutam. ff. de cōſti. pe. Et ſic non obſtat ꝙ dictus Andreas poſſederit dictū prediū titulo pro emptore ex quo prediū ſibi venditū fuit tanꝙ heredi dicti Pauli vigore precedētis oblonis hereditarie. Ex qbus cōcludendū arbitror ꝙ dictuꝫ prediū debeat reſtitui dicte dñe Catherine ſoluto tñ pretio preſtito per dictū Andream. Laus deo.

¶Cōmunitas bulſene vendens paſchua cuiuſdaꝫ tenimēti terre ⁊ faciens prohibitiones ne animalia immitterent in dictis paſchuis ⁊ locis: ſciente ⁊ patiēte tertio qui ꝑtendebat habere ius in dicto tenimento: an acquiſiuerit dñium dicti tenimenti contra dictum tertium ex predictis actibus.

¶Conſilium cxxx.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶Eleganter diſcuſſa eſt ꝑſens cōſultatio per excellentiſſimū. U. J. doctorem dñm Octauianuꝫ. d. Franciſ. de bricidis de Uiterbio olim diſcipulū meū ⁊ in ꝑñtiaruꝫ vti fratrem honorandū. Adeo ꝙ eius egregiis dictis merito acquieſcere poſſem ⁊ ſola ſubſcriptione vti: verū qꝛ per cōſultantem requiſitus ſum vt aliqua ſcribam ne cuiꝙ forte videatur non multū accurate ad ſubſcriptionē deſcendiſſe: idcirco breuiter nōnulla ſubnectam. Et quidem cōſidero ꝙ cōmunitas bulſene iam diu fuit ⁊ eſt in poſſeſſione tenimenti. de quo agitur. lꝫ enim quādo cōtingit ꝙ paſchua vēderentur aliqua portio pretij forte dimidia fuerit tradita dicto dño Ualerio aduerſario dicte cōmunitatis bulſeñ. a certis annis citra tamē venditiones ſemper fuerūt facte per cōmunitatē bulſeñ. ſciente ⁊ interueniēte quādoꝙ dicto dño Ualerio tanꝙ vno de populo ſeu de cōſilio dicte terre non tanꝙ pretēdente aliqd ius in dictis bonis que vendebant: ⁊ pariter facte fuerūt ꝓhibitiones ne beſtie ſeu animalia immitterent in dictis locis per dictā cōitatem ſeu eius cōſiliū

cõitatem repñtans tanꝗ̃ in bonis ad dictã cõitatẽ ptinen-
tibus nulla facta mentione de dicto dño Ualerio:⁊ ſic dicta
cõitas fecit ↄtinuo actus inſolidũ qui geri nõ poterãt citra
ius ⁊ nomẽ poſſeſſ.onis:ita ꝙ ipſa cõitas cenſet̃ ſemp cõti-
nuaſſe poſſeſſionẽ inſolidũ dicti tenimenti de quo agit̃ ꝓut
inſolidũ ſniam ſeu arbitramẽtũ obtinuit cuius vigore poſ-
ſeſſionẽ apprehẽdidit dicti tenimẽti:⁊ p multos annos illã
cõtinuauit abſ꜑ eo qȯ aliqd dederit dicto dño Ualerio.

a ¶ Nec pſumit̃ mutaſſe animũ cõtinuãdi poſſeſſionẽ inſoli
dum.ar.l.cũ qui mutarẽ.ff.de ꝓba.⁊ qȯ no.per glo.⁊ doc.in
l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.⁊ per doc.in.c.cum ad ſedẽ.⁊.c.
olim de reſti.ſpo.maxime cõtinuando actus qui reſpiciunt
poſſeſſionẽ inſolidũ. Et lʒ per aliqua tẽpora dicto dño Ua
lerio dederit aliquã portionẽ de pecunijs redactis ex precio
venditionis paſture:tñ potuit illud facere rõne dubitatio-
nis ne dictus dñs Uale.aliqȯ ius ꝑtenderet in dñio ⁊ pro-
prietate dicti tenimẽti. Et qꝛ nõ erat certa de iuribus dicti
dñi Ualerij noluit ſibi ꝑiudicare in poſſeſſione dicti teni-
menti qȯ demõſtrat̃: qꝛ nõ permiſit ꝙ dictus dñs Uale.ſe
intromitteret circa poſſeſſionẽ dicti tenimenti:ſed voluit ꝙ
ſi qd dictus dñs Ualerius ꝑcipiebat illud ꝑciperet per ma
nus cõitatis.non aũt per manus emptoꝝ. Sed oĩa que cõ-
cernebant dñium ⁊ poſſeſſionẽ dicti tenimẽti de quo agitur
cõtinuo geſta fuerunt noĩe cõitatis nõnunꝗ̃ interueniente
dicto dño Ualerio:nõ tanꝗ̃ ꝑtẽdente aliqȯ ius vt dictuʒ
eſt. Et ideo non põt cenſeri ꝙ dictus dñs Ualerius aliquã
poſſeſſionẽ queſiuerit per dictaʒ ſolutionẽ per predicta. Et
etiã qꝛ non dicebat̃ prout arbitror ꝙ dicta pecunia ſibi ſol-
ueretur pro aliqua certa portione quã dictus dñs Ualerius
haberet in dicto tenimento. Et lʒ forte ſolueret̃ dimidia pe
cunie redacte ex venditione:tamẽ qꝛ iura que ꝑtẽdebat di
cta cõmunitas in dictis bonis cõcernebant aliam vtilitatẽ ⁊
cõmodum ꝗ̃ precium qȯ redigebatur ex vẽditionibus pre-
dictis non declarato ex qua cauſa traderent̃ dicte pecunie
non deducitur quã portionem ꝑtenderet habere dictus do
minus Ualerius in dicto tenimento.

b ¶ Et locus incertus vel portio incerta poſſideri nõ põt.l.
locus incertus.ff.de acq.poſ. Ex qbus deducit̃ ꝙ dicta cõ-
munitas bulſeñ.ſemp fuit in poſſeſſione ⁊ poſſedit longiſſi-
mo tp̃e vltra quadraginta annos:ideo cenſetur pſcripſiſſe:
⁊ dato ꝙ al̃s non habuit integrũ dñium dictoꝝ bonoꝝ:
tñ vtile dñium preſcriptione queſiuerit per.l.ſi qs emptio-
nis.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno. ⁊ queſiuerit exceptioneʒ
aduerſus actiones reales vel perſonales ſi que cõpetijſſent
dicto dño Ualerio per.l.ſicut.⁊.l.omnes.eo.ti.

c ¶ Et lʒ per aliqua tempora ante perfectã preſcriptionẽ lon
giſſimi tẽporis dubitauerit de iuribus dicti dñi Ualerij nõ
propterea ceſſauit preſcriptio nec cenſet̃ fuiſſe in mala fide:
nam dubitans ſemp interpetrat̃ eſſe bonefidei ſi quã habet
occaſionẽ dubitandi:qꝛ equiparat̃ ei qui ignorat rem alienã
l.manifeſtiſſimi.§.ſin aũt dubius.C.de furtis.⁊ in ambiguo
poſſeſſor dʒ potius ſibi fauere ꝗ̃ diſſauere.qꝛ dʒ ſe confor-
mare cõſcientie legis ⁊ diſpoſitioni legali cum leges ſint per
ora principuʒ diuinitus ꝓmulgate ꝓut hec formaliter dicit
Bal.in cõſilio mihi.xcix.incipiẽ.hec materia eſt altioris in-
quiſitionis. Cum itaq꜑ dicta cõmunitas poſſideret dicta bo
na:⁊ pro poſſeſſore preſumit̃ vt per Inno.in.c.cum olim.de
priuile.⁊ per Moder.in rubrica.ff.de noui ope.nun. ⁊ facit
qȯ habetur in.l.ſicuti.§.ſi querat̃.ff.ſi ſeruitus vendicet̃.lʒ
dictus dñs Ualerius oſtenderit ſuam emptionẽ ⁊ forte fa-
ma foret ꝙ auctores ſui auctoris habuerint dictũ caſtrum ⁊
ſuum tenimentũ pro aliqua parte:⁊ in factis multũ antiquis
fama probet ꝓut ⁊ dicit ad aliud propoſitũ dominus cõſu-
lens ⁊ multa alia adduci poſſent.

d ¶ Tñ al̃s bis cõſulendo viſum fuit ꝙ vbi agit̃ de ꝓbando
dñio de pñnti:lʒ per famã probet̃ dñium antiquũ auctorũ.
non tñ probat̃ dñium de pñnti:lʒ ſemel dñs preſumat̃ ho-
die dñs per.d.l.ſiue poſſidetis.qꝛ ad probanduʒ dñium de
preſenti ↄcurrerent due ſpecialitates:vna ꝙ dñiuʒ antiquũ
probaret̃ per minus plenã probationẽ puta per fameʒ que
regulariter non ꝓbat ſaltẽ plene:ſed coadiuuat alias ꝓba-
tiones vel facit ſemiplenã probationẽ.l.ij.§.eiuſdem.ff.de
teſti.⁊.c.veniens.⁊ ibi per gl.⁊ doc.eo.ti. ⁊ per doc.in.l.ad-
monendi.ff.de iureiur.⁊ in.c.cum oporteat.de accuſa.

e ¶ Item ⁊ probatio per preſumptionẽ ſapit ſpecialitatem:qꝛ
non eſt directa ꝓbatio.l.j.C.de dotis ꝓmiſſio.⁊ cõcludit ad
ſimile propoſitũ Bar.in.l.ſi tibi.x.milia in prin.ff.de pac.di-
cens ꝙ ſi ſit pactum nudum non expreſſa cauſa donationis:

licet ſimus in caſu in quo pſumit̃ donatio:tñ nõ ꝓducetur
actio p.l.ſiquis argẽtũ.C.de donatio.vnde reſultant duo
ſpecialia.ſ.ꝙ fauore liberalitatis pactũ nudũ ꝓducat actio
nẽ ſcȯo ꝙ cauſa donationis tacita ꝓbet̃ p preſumptionẽ.⁊
hoc idẽ voluerũt Ray.de forli.Bal. ⁊ Ang.in.l.iuriſgẽ.§.
ſʒ cũ nulla.⁊.§.igit̃ nuda.ff.de pac.⁊ Bal.in.l.ſi pacto quo
penam.C.eo.ti. Ita ergo dicamus in propoſito ꝙ nõ ↄcur
rant dicta duo ſpecialia ſcilʒ preſumptio ↄtinuati dominij
⁊ plena ꝓbatio per famã. Itẽ fama ꝙ dictuʒ caſtrũ ⁊ eius
tenimentũ erat olim auctoꝝ dicti dñi Ualerij põt itelligi
reſpectu poſſeſſionis:⁊ cum genitiuus verificet̃ qñq꜑ in poſ
ſeſſione vt late p Bar.⁊ doc.in rubrica de no.ope.nun. Et
ideo nõ ↄcludit neceſſario in dñio:⁊ fama circa dñium nõ
eſt verifile ꝙ cauſet̃ ex alio ꝗ̃ ex poſſeſſione de preterito.

f ¶ Et poſſeſſio de preterito non probat dominiuʒ de pñti
etiã vbi non exigitur exacta probatio vt deprehenditur ex
theorica Bar.in.l.quidaʒ in ſuo.de cõdi.inſti. ⁊ fama non
probat niſi habeat ortum ex probabilibus cauſis.alias.n.
potius dicitur vana vox populi que non eſt in conſidera-
tione.l.decurionum.C.de penis.ita voluit Barto. in.l.de
minore.§.tormẽta.ff.de queſtio.⁊ Bal. in.l.proprietatis.
C.de probatio. ⁊ in.l. diffamari.C. de ingenuis ⁊ manu.⁊
Saly.in.l.ea quidẽ.C.de accuſatio.⁊ do.Anto.in.d.c.ve-
niens.de teſti. Ideo etiam non põt ponderari fama predi-
cta ad cauſandam malamfidem dicte cõmunitatis:coadiu-
uantur etiam premiſſa:qꝛ dictus dñs Ualerius nõ emit di
ctum caſtrũ ſeu eius tenimentum vel aliquã eius partem:
ſed emit iura que vẽditor ſeu vẽditores habebant in dicto
caſtro ⁊ eius tenimẽto.vñ dicta ſua emptio hʒ tacitam cõ-
ditionem ſi venditor ius habebat:ita ꝙ nihil certum emit.

g ¶ Et ꝓpter incertitudinẽ emens nõ cõſequitur aliquam
poſſeſſionẽ ⁊ ↄſequẽter nec dñium ſeu quaſi dñiuʒ leu vſu
capiendi cõditionẽ ꝓut voluit Dy.in.l.ſi ſic.§.ſi mihi.de
leg.j.per.l.iij.§.incerta.de acq.poſ. ⁊.l.ſi fur.§. incerta.de
vſucap. Et idem tenet ibi Bal.adducens etiã notata per
Spec.in.ti.de inſtru.edi.§.nũc aũt verſi.j.⁊ idẽ tenent ibi
Bal.Ang.⁊ Imo. Et ſi dicatur ſimilẽ emptionẽ fecit cõi-
tas bulſeñ.rñdetur ꝙ ſaltem poſt ſniam dicta cõitas poſſe
dit certũ tenimẽtũ ꝑtextu dicte emptiõis:⁊ ſic ceſſat rõ in
certitudinis in qua ſe fundãt Dy.⁊ ſequaces.⁊ ſic videtur
ꝙ dicta cõitas poſſederit titulo emptiõis ꝓut vident̃ inue
re Dy.⁊ ſequaces in.d.§. ſi mihi quatenus pro rõne aſſi-
gnant ꝙ deficit acqſitio poſſeſſionis ꝓpter incertitudinẽ.

h ¶ Preterea dicta cõitas põt ꝑtendere titulum ſnie qui ti-
tulus cauſat publicianã.l. ſunt alie in ſi.ff. de publi. ⁊ per
ↄñs prebet etiã titulũ ad vſucapiendum. Quia vbi deficit
vſucapiendi ↄditio deficit publiciana.vt eo.ti.l.eum qui in
prin.⁊.l.traditionẽ ⁊ inſti.de actio.§.alie. Et ſi dicat̃ dicta
cõitas non pretendit titulũ ſnie:ſʒ arbitramẽti:quia lʒ qui
iudicauit fuerit etiam.iudex tñ quia fuit arbiter ⁊ arbitra-
tor ⁊ iudicãdo dixit ſe eligere viam arbitratoris videtur po
tius ꝙ cenſeat̃ arbitramentum ꝗ̃ ſententia iudicio:

i ¶ Et arbitrãdũ eſt ſpecies trãſactiõis.vt no.in auc. ſi do
ↄtigerit.C.de iud.⁊ trãſactio nõ vr̃ titulus habilis ad trãſ-
ferendũ dñiũ qñ trãſigit̃ cũ dño ar.l.ſi ꝓ fundo.⁊ ibi no.
C.de trãſac.⁊ cõſequẽter pari rõne vr̃ ꝙ nõ preſtet titulũ
ad vſucapiẽdũ ſi tranſigit̃ cũ nõ dño arg.l. quecũq꜑.ff. de
publi.iunctis dictis.§.alie.l.cũ q.⁊.l.traditionẽ.reſpondet̃
ꝙ.d.l.ſi ꝓ fundo.⁊ qȯ ſupra per eaʒ dictuʒ fuit ꝓcedit qñ
res ex cauſa tranſactionis dimittitur apud reum:⁊ ſic actor
promittit nõ amplius ingetare aliquo recepto. in caſu aũt
noſtro litigabatur ſup toto tenimẽto dicti caſtri caſtellon
chi ⁊ quelibet pars ꝑtẽdebat totum tenimentũ ad ſe ptie-
nere:⁊ iudex ſeu arbitrator adiudicauit cuilibet parti liti-
gantium certam portionem pro diuiſo dicti tenimẽti. ⁊ ſic
nõ ſumus in terminis.d.l.ſi pro fundo. ſed dicendũ videt̃
ꝙ dicta cõitas bulſeñ.titulo poſſederit dictã portionẽ ſibi
adiudicatã.⁊ ↄſequẽter poſſidendo longo tp̃e.⁊ ſic per de-
cẽniũ inter pñtes ꝗ̃ſiuerit vtile dñium per iura vulgaria.

k ¶ Et inter pñtes cenſetur quando inter eos qui ſunt de
eadem prouincia vt eſt tex.in.l.ſi.C.de lon.tem.preſcrip.⁊
quis preſumitur eſſe in ciuitate ſua.vt no.Bar.in.l.ſi põt
ff.de acquir.here. Idcirco cum dictus dñs Ualerius ⁊ ſui
auctores fuerint ⁊ ſint de terra bulſeñ.⁊ dicta cõmunitas
poſt dictam ſniam poſſederit vltra.x.annos anteꝗ̃ aliqd
dederit dicto domino Ualerio vel ſuis auctoribus:ideo vi-
detur ꝙ poſſit iuri pſcriptione lõgi tẽporis concurrẽte ti.⁊
bonafide. Et ſic etiã ex hoc capite nõ ob.dicte cõmunitati

dicta

dicta pſtatio quā fecit dicto domino Ualerio. Ex his itaq; reſtat q dict⁹ dñs Ualerius ſi qd peteret h3 ſuccūbere:tū ex defectu iuris ſui:tū ēt ex iuribus dicte cōitatis que pōt niti ex lōga ꝛ longiſſima pſcriptiōe p ſupra dicta. Eſt ēt aduertendū q ſi qua iura habuiſſent auctores dicti dñi Ualerij nō vr̄ etiā ceſſantibus iā dictis q ipſe poſſit ex eis niti tanq redemptor litiū niſi quatenus cōcernit quantitas pretij expoſiti p.l.p diuerſas.ꝛ.l.ab anaſtaſio.C.mandati.l3 hoc nō ſit neceſſariū qꝛ ex alijs medijs venit repellēdus in totū:cōcurrūt etiā alia fundamēta deducta p dñm cōſulētem que de ſubſcriptione requiſitus non repeto.

l ¶ S3 addo q priuatio poſſeſſiōis lōgi ꝛ longiſſimi tpis habita vigore dicte cōceſſiōis ſummi pōtificis iuuat dicta3 cōceſſionē:qꝛ facit pſumi oīa ſolēniter geſta ar.eorū3 q habenꝰ in.l.ſi filius.C.de petitio.here.ꝛ i.l.q in aliena in pn. ff.de acq.here.ꝛ i.c.peruenit extra de cēſi.ꝛ no.p Inn.Bal. ꝛ Imo.in.c.ex noſcit de his que fiūt a plato ſine pſen.ca.ꝛ per Cy.in.l.emancipatione.C.de fide inſtru.ꝛ Ioā.and.in c.albericus de teſti.ꝛ.d.Anto.florē.ꝛ Imo.in.c.peruenit de emp.ꝛ vēdi. Cōfirmo itaq; ex predictis pcluſionē.ē.factā per.d.cōſulētē.ſ.q dicta cōmunitas bulſeñ.pōt ſe tueri aduerſus dictū dñm Ualeriū q nihil ſibi preſtet vigore dicti tenimenti ꝛ q dictu3 tenimētū ſpectet pleno iure inſolidū ad dictā cōitatē quatenus eidē fuit adiudicatū quinimo id qd retro preſtitit poſſit repetere per cōditionem indebiti p adducta per dñm conſulentem. Laus deo.

¶ Executio inſtrumēti dotalis petita in vna inſtātia tanq ab heredib⁹ vnius ꝛ in alia inſtātia tanq ab heredibus alterius:an ſit admittenda. Item teſtamentum factum tempore peſtis a muliere ſine conſenſu proximiorum conſanguineorum prout requirit ſtatutum:an valeat.

¶ Conſilium cxxxj.

In noie domini noſtri

l ieſu chriſti. ¶ In hac pſultatione aliter non arguēdo ad partes cauſa breuitatis: ꝛ quia plurib⁹ negocijs ſum detentus puto cōcludendū q dictus Frāciſcus couētus foueat iuſtitiam. fuit.n.petita executio dicti inſtrī dotalis noie dictoꝝ Pantaſilee Antonij ꝛ Bernardini vt heredū dictorum Frāciſci ꝛ Petri ꝛ non vt heredū dñe Girelle noiando in petitione ſe heredes dictoꝝ Frāciſci ꝛ Petri ꝛ non nominando ſe heredes dicte Girelle. Ex quo.n. ipſi non erāt noiati heredes in dicto inſtrō dotali nō poterāt petere executionē inſtrī dotalis niſi pretēderent ſe heredes nominatoꝝ in inſtrō dotali: ꝛ idcirco cenſenꝰ petijſſe executionē dicti inſtrī ex eo qꝛ erat dos eis reſtituēda:qꝛ erāt heredes dictoꝝ Frāciſci ꝛ Petri:qd etiā oſtēdiꝰ ex poſitionibus factis in pma cā. Ex quib⁹ etiā ſolet declarari intētio petētiū iuxta ea que habenꝰ in.l.ij.C.de iudicijs. ꝛ in.c.cū dilectus de ordi.cogni.ꝛ qd p Inno. in.c. ſup ſpoliatione circa finē ſue glo.magne vſi.ſi vo originem eodem titulo.

a ¶ Et qui aliqd petit ex vna cauſa ex qua ſibi ius non competit vel qꝛ ſit inepta vel non pbata debet ſuccūbere:l3 ex alia cauſa ſibi ius cōpetat.l. habebat in prīnc.ff. de inſti.ꝛ ibi per doc.ꝛ in.c.examinata de iudicijs.ꝛ in.c.abbate ſane de re iudicata lib.vj.ꝛ facit quod no.Bar.in.l. is qui reus. ff.de publi.iudi. Qui enim exprimit aliqua3 cauſam in ſua petitione d3 illam pbare put volunt doct. in.d.l. habebat maxime Raph.fulg.ꝛ habetur in alijs iuribus.ē.adductis maxime quādo exprimiꝰ in petitione id qd erat de ſubſtantia petitionis alr̄ petens nō debuiſſet admitti put ptingit in caſu iſto in quo nō debuiſſent admitti ad petendum executionē qui nō erant noiati in inſtrō niſi pretendiſſent ſe heredes noiatorum in inſtrō. Nec pōt ferri ſnīa q eis fiat reſtitutio dotis tanq heredibus domine Girelle.

b ¶ Quia tunc ſnīa nō fuiſſet pformis petitioni:put eſt neceſſe non ſolum in iudicijs ordinarijs in qbus requiriꝰ libellus.vt.l.vt fundus cōi diui.ꝛ.c.lic3 e'i.de ſymonia. ꝛ.c. qualiter ꝛ qñ el ij.de accuſatio:ſ3 etiā in alijs iudicijs in qbus non requiriꝰ libellus :ſ3 interuenit qualis qualis petitio vt in cle.ſepe poſt pn.de verbo.ſign. Ex his videtur q dato ſine piudicio veritatis q ipſi petētes executionem eſſent heredes dicte Girelle ꝛ pñter eis eſſet reſtituēda dicta dos:tñ deberent ſuccūbere in hac lite. Uideꝰ autē q nō ſit neceſſe niti ex hoc medio:qꝛ videꝰ q dictus Frāciſcus pueniens ſit heres dicte dñe Girelle. ꝛ q eius teſtamētum valeat.conſtat.n.ꝛ preſupponiꝰ q in dicto teſtō fuerūt adhibite ſolēnitates requiſite in teſtis de iure cōi ꝛ dicta dña Girella habebat teſti factionem actiuā ꝛ dictus Franciſcus heres inſtitutus paſſiuā de quibus non dubitatur.

c ¶ Solum aūt vertitur in dubiū vtrum dictū teſtm̄ reddaꝰ inualidū ex eo qꝛ nō fuerūt adhibiti primiores cōſanguinei qui regulariter adhibendi ſunt in teſtis mulierū ex forma ſtatutoꝝ. Sed qꝛ ſtatutū excepiat caſum quādo mulier eſſet in periculo mortis quo tpe ꝛ locus non patiaꝰ habere aut expectare pñtiam conſanguineoꝝ eſt diſcutiendu3 vtrū ex his que probanꝰ militet regula dicti ſtatuti annullatiua teſtamēti.an aūt militet exceptio dicti ſtatuti ſeu ſaltē ceſſet regula dicti ſtatuti circa que eſt premittendū q hmōi ſtatuta requirentia cōſenſum cōſanguineoꝝ in pctibus vel teſtamentis non vendicant ſibi locū in non habentes pſanguineos vt voluit Bal.in.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor. ꝛ ibi per doc. que cōcluſio ſi vera eſt pariter trahenda eſt ad caſum nřm: qꝛ non probaꝰ q aliquis ex primioribus cōſanguineis eſſet in ciuitate ancone vel in loco ex quo de facili potuerit adhiberi.l3.n.forte probeꝰ q aliquis eorū eſſet in territorio ancone:tñ non articulaꝰ nec probaꝰ q de facili adhiberi potuerit:prout requirebaꝰ ſm̄ theoricam ſupradicta3:maxime qꝛ non eſt veriſimile q de facili adhiberi potuerit attenta peſte que vigebat in loco teſtamenti hoc eſt in ciuitate Ancone. Et potiſſime attenta infirmitate teſtatricis:qꝛ tēpore peſtis non de facili inueniuntur neq; de facili poſſunt haberi qui velint accedere ad perſonas infirmas tēpore peſtis in loco peſtifero maxime qui exiſtunt extra locū peſtiferū:ꝛ ſic non probaꝰ q dicta dña Girella haberet primiores cōſanguineos qui de facili adhiberi potuerint vt intereſſent teſtō.

d ¶ Et multominus probaꝰ q illi proximiores cōſanguinei quos probaꝰ habuiſſe dicta3.d.Girellam tēpore teſtamenti fuerint habiles ad preſtandum cōſenſum:put Pau.de ca. vbi.ē.videꝰ velle q dicta habilitas ſit pbanda. Et ex his videtur q etiā ſi pro parte dicti Franciſci couenti nō eſſet plene probatū q militent verba dicti ſtatuti poſita in exceptione:nihilominus dictū teſtm̄ videretur ſuſtentandū per ia3 dicta. Tñ videtur q pro parte dicti Franciſci rei cōuenti ſit ſufficienter probatū q militat exceptio dicti ſtatuti.nā plene probaꝰ q dicta Girella teſtatrix erat in periculo mortis.

e ¶ Probaꝰ enim per plures ꝛ plures teſtes q tēpore dicti teſtamenti vigebat nō mediocris peſtis in ciuitate ancone:ꝛ h per homines exiſtentes in dicta ciuitate qui preſumunꝰ habere notitiam de peſte exiſtente in loco vbi habitant cu3 ſoleat ibi noteſcere omnibus in loco exiſtentibus cū ſoleat id eſſe notoriū. ergo creduntur teſtibus de ea deponentibus qui in loco exiſtunt tēpore peſtis ar.eorū que habenꝰ in teſtibus cōſanguineis ꝛ vicinis qui ex eo qꝛ preſumunꝰ ſcire facta vicinoꝝ ꝛ conſanguineoꝝ.l.ſi vicinis.C. de nup.ꝛ.l. octaui.ff.vnde cog.ꝛ.l.de tutela.C.de in integ.reſt.mi.ideo probant l3 non reddant cauſam ſcientie per ſenſum corporis per no.per Bar.ꝛ doc.in.l j.ff.ſi cer.pet. Et inſuper nōnulli ex dictis teſtibus reddunt ſpecialem cām ſcientie quidam:qꝛ erant aromatarij ꝛ vēdebant remedia pro infirmis de peſte quidam q deceſſerunt aliqui de ſuis.

f ¶ Et inſuper notorium non indiget probatione arg.c.euidentia de accuſa.ꝛ.c.ad noſtram.de iureiurā.ꝛ.c.cum ſit romana.in fi.de appel. ꝛ no.glo.in clemē.appellanti de appel. Io.an.in.c.ij.vt lite non cōte. ꝛ habetur in.l.ciues ꝛ incole C.de appella.ꝛ in.l.ſi vero.§.qui pro rei qualitate.ff.qui ſatiſda.cogā.ita q ex his plene conſtat de peſte predicta. Et qui permanet in loco peſtifero ſatis cenſetur eſſe in piculo mortis:prout probaui in alio conſilio.

g ¶ Ubi etiam deduxi q pp̄ter periculum mortis citatus ad locum peſtiferum non tenetur cōparere per no.per Bar.ꝛ Imo.ꝛ doct.in.l.de etate.ff.ad trebel. ꝛ qd habetur in tex.ꝛ glo.in.c.ad ſupplicationem.de renū.ꝛ per doc.ibi. ꝛ qd per Bar.in.l.i.de bono.poſ.ex teſta.mili.ꝛ per Bal.in.l.fin.C. de teſtamē. Et ex hoc etiam deducitur q ſi proximiores conſanguinei fuiſſent perſonaliter citati non erat ſperandu3 de ipſorum aduentu propter periculum peſtis:ꝛ maxime cum eſſet opus accedere ad aſſiſtendum perſone infirme:qꝛ propter infirmitate3 imminet maior ſuſpitio ꝛ maius periculū. probatur enim legittime q dicta dña Girella erat tēpore teſtamēti infirma graui infirmitate. Deponunt.n.de eius infirmitate qttuor teſtes:v3 frater Stephanus qui deponit q vidit eam valde infirmitate magna oppreſſam adeo q valde

tunc dubitabatur:⁊ loquitur de tēpore teſtamēti. Item dñs Bartholucius deponit eā grauiter oppreſſam infirmitate ⁊ ipſam vix poſſe loqui. Et deponit de tpe teſti. Et ſic dicti quattuor teſtes deponūt de graui infirmitate ⁊ ꝯſequenter probaſ ꝙ erat in periculo mortis. Et lꝫ non deponant qua infirmitate: infirmabaſ tamen tpe peſtis ꝓpter aeris corruptionē quelibet infirmitas reputaſ periculoſa. Et lꝫ teſtes non deponant ꝙ tps ⁊ locus non patiebanſ expectare preſentiam conſanguineorū: tamen qualitas tēporis ⁊ loci demonſtrat ꝙ id non patiebanſ ex quo tēpus erat peſtiferū ⁊ locus peſtiferus ⁊ homines receſſerant de loco ꝓpter timorem peſtis vt probaſ per plures teſtes. Et ideo ex his que teſtes deponunt ſatis id deprehenditur.

b ¶ Et verum tēpus ⁊ locus id paterenſ pertinebat ad iudicium iudicis potiuſꝙ̄ ad teſtes cum nō ſit declaratū in iure qñ locus ⁊ tēpus patiatur expectare aduentū cōſanguineorum. Ideo remittendū eſt iudicio iudicis argu.l.j.ff.de iure delib.⁊.c.de cauſis.de offi.dele. Et ex his aperte deducitur ꝙ pro parte Franciſci eſt fundata intentio ipſius.ſ.ꝙ in teſtamento p̄dicto non requirebaſ preſentia cōſanguineorū tam de iure municipali ꝙ̄ de iure cōi. Coadiuuaſ etiā q: teſtes deponunt ꝙ ꝓpter peſtem nō reddebaſ ius in ciuitate Ancone:⁊ ꝙ poteſtas receſſerat ꝓpter timorem peſtis. Ex quo demonſtraſ ꝙ non dabaſ facultas de facili citandi pſonaliter proximiores cōſanguineos qđ pertinebat ad iuris redditionē:⁊ habebat fieri per ptātem ſeu eius curiā. Solū aūt reſtat videre vtrū predictis obſtent ꝓbationes ⁊ deducta pro parte agentiū que quidē non obſtant. Nā in primo ⁊ ſcdo articulo articulorꝫ productorū in cauſa appellationis ponunt ꝙ viget dictū ſtatutū:⁊ ꝙ ſolēnitas ſtatuti predicti non eſt ſeruata. Et in.xj.xij.xiij.xiiij.⁊.xv.ponūt ꝙ dicta domina Sirella habebat proximiores cōſanguineos ex latere patris ⁊ ex latere matris ⁊ conanſ dictos articulos probare. Item in.xix.ponūt ꝙ Bernardus ⁊ Antonius p̄dicti ſunt nepotes carnales dicte dñe Sirelle. Et lꝫ ſuper probatione dictorꝫ articulorꝫ poſſet inſtari: tamē preſuppoſito ꝙ ꝓbenſ non habent obſtare: q: defectus preſentie proximiorū conſanguineorum nō viciat dictuꝫ teſtamentū domine Sirelle prout.ſ̈.probatum fuit iunctis dictis in alio cōſilio per me reddito. vnde ſuper his amplius non inſiſto.

i ¶ Nec etiā ob.ꝙ dña Sirella poſt cōditum teſtm̄ recōualuit ⁊ vixit per plura tēpora: q: hoc etiā ſublatuꝫ fuit in alio conſilio. nec etiā obſtant que in alijs articulis ponunſ vt ex ipſorum lectione apparet ex iam dictis. Nec etiā obſtant dicto Franciſco oppoſitiones que fiunt ꝯtra eius teſtes:⁊ eorꝫ atteſtationes. Opponitur enim ꝙ dña ptās tpe dicte peſtis dimiſit vicariū qui reddidit ius:⁊ hoc ad impugnandū atteſtationes teſtium deponentiū ꝙ tunc tēporis nō reddebaſ ius: ſed nō reperio dictam poſitionē probataꝫ niſi per vnū teſtem ⁊ dictu vnius dictuꝫ nullius.vt.ſ̈.deductū eſt. Preterea ille teſtis deponit ꝙ dictus vicarius erat vicarius ī criminalibus ⁊ ſup criminalibus cognoſcebat ⁊ iudicabat. Teſtes aūt Franciſci ſunt intelligendi ꝙ nō reddebatur ius in ciuilibus: maxime q: ſubiecta materia ſuper qua deponebāt reſpiciebat ciuilia nō criminalia prout erat citatio facienda vt cōſanguinei intereſſent teſtamento mulierū. Item ponūt ꝙ frater Stephanus ⁊ frater Dionyſius erāt amiciſſimi dicti Franciſci ⁊ conantur ꝓbare per tres teſtes ꝙ.d.Franc. erat amicitia coniunctus fratribus ſancti Franciſci ciuitatis Ancone inter quos fratres erant dicti frater Stephanus ⁊ frater Dionyſius ſed non deponūt ꝙ eſſet amiciſſimus ſeu maxima amicitia coniunctus dictis fratribus.

k ¶ Et ſimplex amicitia non reddit teſtem inhabilem. vt no. glo.in auctentico de monachis.§.cogitandū.⁊ Bar.⁊ Bal. in.l.eos.C.de teſti.⁊ Spec.in ti.de teſte.§.j.in prin.⁊ Ange. in.l.ſciendū.de viu.facit qđ habeſ per Bal.in.l.parētes.C. de teſti.vbi vult ꝙ etiā frater non repellatur a teſtimonio:⁊ inter fratres cōmuniter eſt non mediocris amicitia.

l ¶ Licet ꝓpter amicitiaꝫ aliqualiter de fide detrahaſ.vt per Bar.⁊ Bal.in.d.l.eos.⁊ in.d.l.parentes.tñ ſi quid de fide detraheretur ꝓpter amicitiā ſuppleſ per atteſtationes cōteſtium per no.per Bal. Ang. ⁊ doc.in.l.ſi quis ex argenta.in prin.ſeu.§.j.ff.de edē.vbi no.arg.illius tex.ꝙ dictum vnius teſtis minus integri ſuppleſ dicto alterius teſtis fidedigni multomagis in caſu iſto in quo cōcurrunt atteſtationes pluriū cōteſtium: ⁊ maxime cū dicti duo fratres ſint religioſi qui ſeculo renūciarunt adeo ꝙ de eis minus eſt ſuſpicandū per.c.cum ex iniuncto de no.ope.nun. Laus deo.

¶ Primum ⁊ ſecundum decretuꝫ dationis inſolutuꝫ non ſeruatis ſeruandis conceſſum an teneat. Et an heres veniens contra voluntatem teſtatoris ſit priuandus hereditate ſeu relicto. Et an legatarius cui fuit relicta pecunia cū hoc ꝙ poſſet ſibi ſoluere de bonis teſtatoris prout ſibi placuerit poſſit ſibi ſoluere de dictis bonis non obſtāte ꝙ heres offerat pecuniam.

¶ Conſilium. cxxxij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Licet in preſenti conſultatione videatur prima facie dicendum ꝙ dicta datio inſolutum ⁊ proceſſus ſuper ea habitus valeat ⁊ teneat virtute legis municipalis q̄ permittit dari petitionē ⁊ ꝓcedi ⁊ ſentētiari aduerſus heredes innominatos. ⁊ vigore ſtatuti loquētis de p̄cepto guarētigie quo diſponiſ ꝙ debitori vel eiꝰ hr̄dibus fiat p̄ceptū de ſoluēdo: ⁊ ſi nō venerint.j.tale tps capiaſ tenuta de eorꝫ bonis ⁊c. ꝓut latius in dicto ſtatuto contineſ. Si itaqꝫ de dicto debito dotali eſt factū inſtrumētū guarētigiatuꝫ ꝓut fieri ſolet vr̄ ꝙ virtute dictarꝫ legum municipalium dictus proceſſus ⁊ ſnie tenuerint non obſtante ꝙ nō ſit ſeruatus ordo iuris cōis: q: per iura municipalia derogaſ iuri cōi l.omnes populi.ff.de iu.⁊ iu.⁊.c.cum dilectus de conſue.
¶ Tñ his non obſtantibꝰ puto aperta fronte ꝯcludēdum ꝯtrium vꝫ ꝙ dictus proceſſus ⁊ miſſio in tenutam ex primo decreto ⁊ adiudicatio ſeu datio inſolutū ſint ipſo iure nulli. nam p̄mitto ꝙ ad petitionē dicte Mathie fuerūt citati heredes innoiati domi ſolite habitationis ⁊ illis nō cōparentibus fuit capta tenuta de quibuſdā bonis tanꝙ̄ de bonis hereditarijs dicti teſtatoris non ꝯſtito aliter de credito: q: in ꝓceſſu ad me trāſmiſſo nō apparet aliquid ꝓbatuꝫ niſi de morte dicti teſtatoris ſup qua fuerūt examinati nōnulli teſtes ad quorum iuramentum nullus fuit citatus.

b ¶ Licet de iure cōmuni citato interuenire debeat ad iuramenta teſtium de his quorum intereſt. vt.l.ſi quādo.C.de teſt.⁊.c.ij.extra eo.ti. qđ maxime interuenire debebat: quia inſtrumentum dotale ⁊ conſequenter guarentigia in eo cōtenta eſt conditionale: q: reſtitutio dotis promittitur ſub cōditione ſi matrimonium ſoluaſ: ideo vt guarentigia predicta deberet mādari executioni doceri debebat matrimonium fuiſſe ſolutum:⁊ ſic purificatam fuiſſe conditionē dicte guarētigie: ideo rei ꝯuenti debebant ad id citari qđ minime factū fuit. item nō ſit mentio in actis de aliqua ꝓductione inſtrī dotalis guarētigiati vel teſti nec in ꝓceſſu ad me tranſmiſſo apparent regiſtrata inſtrā p̄dicta nec de eis vel eorꝫ ꝓductione facta aliqua mentio ante interpoſitionem primi decreti niſi ꝙ in cōmiſſione citationis dr̄ viſo inſtrō dotali dictorꝫ.l.florenorꝫ guarētigiam ꝯtinente manu talis notarij tranſumpto manu talis notarij ⁊c. Et viſo inſtrō dicti teſti. debebant aūt inſtrā predicta apparere in actis ad hoc vt ſi citati cōparuiſſent in termino potuiſſent tūc videre dicta inſtrā an eſſent valida ⁊ qd ꝯtinerent ⁊ an dictum inſtrumentum dotale fuerit legitime trāſumptum.

c ¶ Q: plura reqruntur ad hoc vt inſtrm̄ ꝯfectū manu vnius notarij exempleſ vel trāſumaſ p aliū notariū vt habeſ in.c. cū.p.tabellio de fide inſtru.⁊ in autētica ſiqs in aliquo documento.C.de eden. Et dicta verba viſo inſtrō pñt verificari etiā ſi iudex extraiudicialiter vidiſſet tūc vel alio tpe. itē pñt verificari: ſi tūc fuiſſent oſtenſa iudici vt iudici: non tñ dimiſſa in actis vt apparere potuerint citatis q ſi cōparuiſſent nō potuiſſent facere ſuas exceptiones nec potuiſſent tūc certificari an deberēt ſoluere necne cū hr̄des p̄tendāt iuſtā ignorantiā de geſtis per defunctū.l.q in alterius.ff. de reg.iu.⁊ in.c.is q in ius.eo.ti.lib.vj.⁊.l.verius de ꝓba. cū ſi. vñ debebat in actis fieri mētio de ꝓductiōe inſtrumētorum ante imiſſionē in poſſeſſionē ex primo decreto ꝓut facta fuit poſtea mentio de ꝓductione dictoruꝫ inſtrōrum ante interpoſitionem ſecundi decreti. item lꝫ ſtatutū dicat ꝙ reis nō comparentibus capiaſ tenuta de bonis debitoris pro executione guarentigie ad volūtatem creditoris: tñ ad illum actum videſ ꝙ de iure deberent citari rei cōuenti qui nō cōparuerunt: nam prima citatio fuit facta ad alium actum. Et in vnoquoqꝫ ex quo quis ledi pōt debet interuenire citatio.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iud.⁊.l.nam ita diuus. ff.de adop.cū ſi. Et ideo cū in apprehēſione tenute potuerint ledi ipſi citati: ideo ad illum actum citari debebant.

d ¶ Quinimmo

d ¶ Quinimmo de iure cõi admiſſionẽ in poſſeſſionẽ ex primo decreto requirit peremptoriũ vt no.gl. magna ⁊ ibi bar. ⁊ doc.in.l.ſi finita.§. iulianus de dã.infec. Nec ſtatutũ diſponit ꝙ citatio non requiratur:ideo dꝫ intelligi ſm ius cõe qꝛ ius nouũ ſimpl'r loquẽs diſtinguit per antiquũ.l.nõ eſt nouũ.⁊.l.nã ⁊ poſteriores.ff.de legi.⁊ qđ notãt glo.⁊ doc. ibi in.l.ſciendum in princ.ff.qui ſatiſda.co. Et ſtatuta recipiunt interpretationeꝫ paſſiuã a iure cõi.l.ſi ſerui veſtri.C. de noxal.⁊.l.vt gradatim.§.ſed ⁊ ſi lege.ff. de mũe.⁊ bono. ⁊.c.cum dilectus de ↄſue.Jõ dcm̃ ſtatutũ diſponẽs ꝙ reo nõ cõparẽte fiat miſſio in poſſeſſionẽ interpetret̃ p ius cõe ꝙ fiat interueniẽte citatiõe partis aduerſe ad actũ imiſſiõis Et iõ ſi nõ interuenit ſaltẽ vnica citatio vr̃ ꝙ dicta imiſſio. ⁊ ſic primũ decretũ nõ valuerit.Et multofortius nõ valeret ſcdm̃ decretũ ſi nõ interueniſſet citatio.Tñ vnica citatio interuenit q̃ nõ vr̃ de iure ſufficiẽs p ea que hñr i dicto.§. iulianus.⁊ in.l.ↄſentaneũ.C.quomodo ⁊ qñ iudex.Nec in ſtatutis ad me trãſmiſſis reperio qcquã ſtatutũ circa ſcdꝫ decretũ ſeu adiudicationẽ ⁊ dationẽ inſolutũ:iõ ſi nõ ẽ aliter diſpoſitũ per ius municipale ſtamus iuri cõi ꝙ requirit peremptoriũ p iã dicta.Qꝛ ꝙ nõ mutat̃ cur ſtare pbibet̃ dicit tex.in.l.ſancimus.C.de teſta.Et legũ correctione ſunt pro poſſe euitãde p ea que hr̃ in.l.pcipimus.C. de appel.⁊.c.cũ dilectus de cõſue.facit.l.ius ſingulare.⁊.l. ꝙ vero cõtra.ff. de legi.cũ ſi.Et inſuper ſi nõ valet primum decretuꝫ vitiat̃ ẽt ſm interpoſitum ſup primo decreto:ideo ſi primũ ceſſat eo qꝛ primum decretum ſit nullum redditur nullum etiam ſm tanꝙ̃ ex falſa cauſa interpoſitum.

e ¶ Quia decreta ex falſa cã iterpoſita ſunt nulla.l.thais ancilla.§.ſubuentum de fideicõ.li.⁊.l.ſeye egreſſe.⁊.l.tutor ſit petitus.ff.de tu.⁊ cu.dã.ab his.⁊.l.j.§.hec vba.ff.ne vis fiat ei.Et maxime pdicta vident̃ pcedere quatenus primũ decretũ ⁊ ſcdm̃ iterponunt̃ p quãtitate relicta in teſtõ in quo nõ interuenit guarentigia:ſed ſtatutuꝫ ad me tranſmiſſum nullã facit mentioneꝫ de teſtõ ſed de precepto guarentigie.

f ¶ Et teſtamenta nõ habent executionẽ paratã:qꝛ iure cautum nullibi reperitur.⁊ ab executione de iure cõi nõ eſt incipiendum.l.j.C.de execu.rei iudi.⁊.l.ſi cũ nulla.ff.de re iudi.iõ ſi aliud ſtatutũ nõ viget in loco res eſt indubitata ꝙ quatenus acta concernũt quãtitatẽ in teſtõ relictã ſunt penitus nulla.Sinaũt dicta media non militarẽt qꝛ legibus municipalibus aut conſuetudine aliter iudicandũ foret ſaltem nullitas dicti proceſſus.⁊ ſic primi ⁊ ſecũdi decreti clariſſime reſultaret pro pte dicte dñe matthie que fuit heres inſtituta pro dimidia ⁊ ea exiſtente herede pro dimidia eſt ſublata omnis obligatio ⁊ actio pro dicta dimidia que competebat pro dicto debito dotali ⁊ relicto teſtamentario : qꝛ quando debitor ſuccedit creditori vel econtra confunditur obligatio ⁊ actio.l. debitori. C. de pac.⁊.l.vt ãnius.ff.de fideiuſſo.cũ ſi.nec poterat ipſa eſſe actrix ⁊ rea conuenta:vñ cuꝫ citentur heredes ad inſtantiã ipſius domine Matthie ⁊ ipſa eſt heres non procedit iudiciuꝫ p eius parte ⁊ ↄñter pro eius rata primum ⁊ ſcdm̃ decretũ in dicto iudicio interpoſituꝫ eſt ipſo iure nullum:tũ quia eſt ex falſa cauſa interpoſitum pro eius rata qꝛ pro debitis extinctis ⁊ qꝛ ipſa Matthia eſſet actrix ⁊ rea quod iura non patiuntur.

g ¶ Quia dñs dꝫ eſſe inter iudicẽ actorẽ ⁊ reũ.l.in tribus.ff. de iudi.⁊ que hñr in.c.forus de verb.ſig.⁊ facit ꝙ habet̃ in l.frater a' fratre .ff. de condi. inde. ideo ſaltem pro dimidia dicte dñe Matthie intrepide concludendum eſt ꝙ dictuꝫ primum decretum ⁊ dicta datio inſolutuꝫ ſunt nullius momenti.⁊ per conſequens dictum hoſpitale ſubſtitutum dicte domine Matthie poſt eius mortem poteſt aduerſus heredes dicte dñe Matthie agere actiõe ex teſtõ vt eidem hoſpitali reſtituant bona hereditaria dicti teſtatoris obuenta ad dictam dñam Matthiaꝫ.Et inter cetera ad bona ſibi data inſolutum pro dicta dimidia cum in puncto preſupponatur dictam dominam Matthiam fuiſſe defunctam ⁊ cõſequenter fuiſſe locum dicte fideicommiſſarie ſubſtitutiõi. Et pro fideicommiſſo competit actio ex teſtamento ⁊ actio hypothecaria.l.j.⁊.ij.C.cõia de le.Et poſſꝫ etiaꝫ competere fideicommiſſarie hereditatis petitio que competit pro fideicommiſſo vniuerſali verbaliter vel ipſo iure reſtituto.ff. de fideicõ.he.pe.per totum.

h ¶ Et in eccl'iam ⁊ hoſpitale reſtitutio fideicõmiſſi vniuerſalis fit ipſo iure per.l.ſi.C.de ſa.ſan.ecc.ſm opi. Barto.in diſputatione ſua que incipit titius filium.Bald. aũt tenuit contrarium in.d.l.ſi.vnde tutius eſt pro euitandis opinionibus agere actione ex teſtamẽto vel actione hypothecaria. Eſſet etiam aduertẽduꝫ ꝙ ſi nõ pbaret̃ ꝙ dicta dña pioanna fuiſſet heres tpe facti dicti proceſſus oĩa ruerẽt ex alio capite:qꝛ pro eius rata nullus fuiſſet tũc heres.⁊ ſic citatio p eius rata nullã pſonã apprehẽdiſſet cũ nulla pſona fuiſſet heres p dicta dimidia.⁊ ſic nõ fuiſſet citatus heres inominatus put ſtatutũ loqt̃:qꝛ vbi nõ eſt hrs deficit ſubiectũ ⁊ ↄſequẽter deficit qualitas que ſignificat̃ pverbũ innoiatis: vñ ſi nõ ẽ heres nõ ẽ heres inoiatus cũ qualitas ſine ſubiecto eſſe nõ poteſt.l.eius qui in prouinciã prope ſi.ff.ſi cer. pe.⁊.l.ij.ff.de vſuf.⁊.l.adeo.§. ꝙ ſi toto.ff.de acqui. re.do. Et de facili contingere potuit ꝙ dicta dña perioanna tunc non adiuerit hr̃ditateꝫ attento ꝙ dicta dña Matthia erat relicta vſufructuaria omnium bonoruꝫ in vita ſua. Et ſi ita eſſet:eſſꝫ res ſatis clara ꝙ ẽt pro parte dicte perioanne dictum primũ ⁊ ſcdm̃ decretum nullatenus tenuiſſet.Sinaũt adiuerat hereditateꝫ tpe dicti proceſſus agitati eſſet magis dubium quia dubito ne dictus proceſſus ſubſtentet̃ aliqua lege municipali non tranſmiſſa vel conſuetudine. Sꝫ aliis non viſis putarẽ ẽt ꝙ pro pte dicte dñe pioanne dictũ primum ⁊ ſcdm̃ decretum ſit nullum ⁊ maxime ſm per adducta.ſ.adeo ꝙ dicta domina perioanna poſſet agere petitione hereditatis vt ſibi reſtituãtur bona hereditaria que poſſiderẽtur p heredes dicte Matthie ⁊ inter cetera dicta bona adiudicata dicte Matthie vigore dicti proceſſus. Et abſqꝫ dubio veniunt bona exacta a debitoribus hereditarijs: qꝛ hereditaria erant ⁊ tanꝙ̃ hereditaria fuerunt exacta:ideo veniunt in petitione hereditatis.l.item videndum §.ſi.ff.de pet.here. Et pari rõne venirent reſtituenda hoſpitali mediante bonorum poſſeſſoria hereditatis petitione que competit fideicõmiſſario vl'i reſtituta hereditate.ff.de bono.poſ.hr̃ditatis peti.p totũ.Cõpetit ẽt fideicõmiſſario vl'i actio ex teſtõ vt ſoluat̃ ⁊ impleat̃ fideicõmiſſum.⁊ ſic reſtituant̃ ⁊ hr̃ditas ⁊ bona hereditaria.l.j.⁊.ij.C.communia de le.Et hec nõ obſtãtibus adductis in contrarium quibus ſatis patet reſponſum per ſupra adducta pro hac parte.

i ¶ Circa illud autem queſitum vtrum dña Matthia pp̃ter petitionem quã fecit de ſuis dotibus fuerit priuata vſufructu ſibi relicto ⁊ ẽt hereditate teſtatoris breuiter rem expediam ponderando ꝙ dicta conditio ſi dotẽ non repererit non eſt adiecta inſtitutiõi facte de dicta dña Matthia:ſed relicto vſufructus : exquo reſultat ꝙ petendo dictas dotes fuerit dicta dña matthia tunc priuata dicto vſufructu oium bonorũ ⁊ nõ hr̃ditate qđ cedit in vtilitatẽ dicte perionne pro ſua dimidia : quia ad eam vt proprietariam redit vſuſfructus.⁊ ſic fructus poſtea percepti pro dicta dimidia ſunt reſtituendi per heredem dicte domine matthie. Sed pro alia medietate ptinuerũt ad dictã matthiã tanꝙ̃ hrdẽ.

k ¶ Inſuper quia in dicto teſtamento dicti Alberti relinquuntur domine matthie vxori dicti Alberti.lx.floreni prouenti ad manus dicti alberti de bonis dicte domine matthie capiendo de bonis dicti alberti : vbi ſibi placuerit dubitat̃ vtrum dicta domina Matthia poſſit prout ſibi placuerit capere de bonis dicti alberti ſi eius heres offert ſoluere in pecunia numerata dictos.lx.flo. ⁊ non vult ꝙ dicta domina matthia capiat aliunde de bonis hereditarijs dicti teſtatoris.Circa ꝙ lꝫ videat̃ prima facie dõm ꝙ dicta dña matthia poſſit pro dictis.lx.flo. vt.ſ. ſibi relictis capere bona dicti teſtatoris etiam immobilia vbi ſibi placuerit qꝛ verba teſtatoris id important. Et a verbis niſi de mente conſtet non eſt recedendum.l. non alr̃ de lega.iij. ⁊ .l.j.§. proſpexit.ff.de exer.maxime quando ſunt clara.l.ille aut ille §.cum in verbis.ff.de leg.

l ¶ Tamẽ his non ob.ↄ̃trium vr̃ poſſe concludi. nã quãtitas pecunie principaliter eſt in obligatiõe:qꝛ.lx.flo.ſunt relicti ⁊.lx.flore. fuerunt percepti prout confeſſus fuit dictus teſtõr ⁊ propterea videt̃ ꝙ dicti.lx.floreni poſſint ⁊ debeant ſolui.⁊ videtur de mente teſtatoris ꝙ permiſerit dicte dñe matthie capere de bon is ipſius teſtatoris : vbi ſibi placuerit ad finem vt ſi heres non ſolueret facilius poſſit dicto relicto ſatiſfieri.Et exquo quantitas pecunie eſt in obligatione equum eſt ⁊ conueniens arbitrio boni viri ꝙ poſſit ſolui pecunia debita.

m ¶ Et verbum placuerit nõ verificatur in mera voluntate ſed ſignificat arbitrum boni viri.l.luctus.⁊ ibi Bart.de fideicõ.lib.⁊.l.thais ancilla.§. ſororem iuncta.l. fideicõmiſſa.co.ti.qđ ⁊ no.Barto.in.l.ſi ſic in prin.de leg.j.⁊ in cõſilio ſuo inci.bitonienſis tertio in numero ſm ordinẽ peru

ſinum non informis.⁊ in alio conſi.inci.in.q.prepoſita nec vr̃ cõuenire arbitrio boni viri ꝙ ex quo debeť q̃titas in pecunia:pecunia ſolui non poſſit:facit optime.ſi ſtipulat⁹ fuerit.x.in melle.ff.de fideiuſſo.⁊ ideo videtur ꝙ lz dicta dñs mattia nolit accipere pecuniã pro ſolutiõe dicti relicti ſeu ſui crediti nihilominus quia arbitrio boni viri dz ſibi placere:nõ ipſa recuſare nõ poſſit:facit q2 verba teſtamẽti ſunt indefinita.Et indefinitã nõ equipollet vniuerſali ex ꝓpria vi verborũ ſed ex humanitate vt dicit tex.in.l.ſi ſerui ſui.ff.de ſer.vr.predio.prout ⁊ ibi no.Bal.Ang.⁊ Raph.ful.qḋ ⁊ per.d.l.ſi ſeruitus tenẽt Petr.de bel.per.Barto.⁊ Imo.in.l.ſi pluribus de leg.ij.Et equipollens vniuerſali procedit quãdo eſt eadẽ ratio ⁊ eadem conditio omniũ cõprehenſorũ ſub vniuerſali alr̃ ſecus vt no.gl.bar.⁊ doc.in d.l.ſi pluribus.⁊ glo.Jo.An.⁊ doc.in.c.vt circa de elec.li.vj.ſed quo ad ꝓpoſitũ nr̃m nõ videť eadem ratio neq3 eadem conditio pecunie ⁊ aliorum bonorum que capere poteſt dicta domina Matthia:q2 pecunia eſt in obligatione ⁊ alia bona ſunt dũtaxat in facultate accipiendi merito dcã indefinita dz verificari in pecunia per debitorez oblata:q2 dz creditori placere accipere id quod ſibi debeť.Ex quo vt dixi conuenit arbitrio boni viri.Et conſequenter videtur ꝙ ſi heres dicti Franciſci alberti vult ſoluere dictos.lx.flo.in pecunia numerata nõ poſſit dicta domina matthia recuſare ⁊ velle accipere de alijs bonis ꝑ predicta.Per que pz reſponſum ad adducta in contrarium:ſaluo tamen iudicio ſemper rectius ſentientis.   Laus deo.

C Subſtituti an poſſint reuocare bona alienata ignorãter per heredem que erant ſubiecta reſtitutioni.

C Conſilium.   cxxxiij.

In noie dñi noſtri ieſu

a xpi.C In pñti cõſultatiõe vr̃ apta fronte cõcludẽdu ꝙ dicti ioãnes bartholomeus ſubſtituti poſſint aduerſus dictũ emptorem extorquere dictam tertiam partem dicti poteris per tex.in terminis in.l.ſi.§.ſinautem ſub conditione ⁊.§§.ſequen.C.cõmunia de le.Et hoc preſuppoſito qḋ eis ſit facta reſtitutio hereditatis expreſſe vel tacite:q2 alr̃ nullum ius eis competeret.

a C Nam in fideicõmiſſariũ vl'em trãſeunt ſunt iura hereditaria demũ fcã reſtõne.§.reſtituta.⁊.l.j.in pñ.⁊.l.fcã reſtõne in pñ.ff.ad treb.Lz forte quo ad res alienatas nõ ſit neceſſaria alia reſtitutio ꝓut volunt glo.ſi.in prin.in.l.ſancimus.§.cũ autẽ.C.ad treb.⁊ in.l.marcellus.§.res que.ff.eo.ti.⁊ doc.in dictis iurib⁹.Si tñ ipſi ſubſtituti ſunt heredes angeli eſt cõfuſa illa actio quã hebãt aduerſus hereꝺez ad reſtõnem fideicõmiſſi p.l.debitori.C.de pac.l.vrãnius de fideiuſ.cũ ſi.Sinaũt fecerint inuẽtariũ cenſetur nõ cõfuſa.l.ſi.§.ſin vo ⁊ ipe aliquas.C.de iu.deli.⁊ ita vt audio cõtingit in caſu huius conſultationis:ſed vr̃ poſſ. inſtari qḋ dictus angelus tpe alienatiõis ignorauerat teſtm̃ factũ ita ꝙ nõ poterat ſe immiſcere:nõ enim ex teſtõ:q2 illud ignorabat.l.ſi is ad quẽ.⁊.l.heres inſtitutus de acqui.here.nec ab inteſtõ q2 nõ erat ab inteſtõ delata hr̃ditas.l.anteq̃3.C.cõia de ſuc.l.q̃diu.C.qui admit.cum ſi.Ideo tpe alienationis non erat heres neq3 obligatus reſtituere.Tñ non curãdum:tum q2 no erat heres non poterat alienare q2 non dñs nõ põt rem alienã facere.Et ſic nõ põt alienare:tu3 ẽt q2 poſtea factus heres vr̃ cõfirmare prima alienatio.l.cũ vir.ff.de vſuca.Et ſm hoc tũc.ſ.tpe quo cõfirmať trãſferť dñium ideo tunc alienať.⁊ ſic h3 hoc heres rogatus de reſtituẽdo effectualiter alienauit.Et lz ius ſuperueniẽs venditori non cãet iuris ſuperuenientis trãſlationem in emptorem ſed ſolum exceptionem aduerſus venditorez ⁊ aduerſus alios publicianã.l.ſi a ticio.ff.de rei vẽ.⁊.l.apud celſum.§.ſi a ticio.ff.de excep.doli.

b C Et quaſi dñium non prodeſt aduerſus dñ n q2 publiciana non cõpetit regulariter contra dñm.l.paulus.ff.de pube.nõ refert q2 ſi hoc eſt ſubſtituti hñt intẽtũ:q2 in rebus hereditarijs efficiunť dñi fcã reſtõne ſi dñium erat teſtatoris ꝓut mihi pſupponiť.Et ſubſtituti cenſenť ſucceſſores teſtõris ſubſtituẽtis nõ hr̃dis rogati.l.cũ hr̃di.§.cum filie de vul.⁊ pu.Nihilominus ius ſupueniẽs ex cã que retrotrahiť trãſferť ꝓut concludit bar.i.d.l.cũ vir circa mediũ ver.vt igiť liqueat ⁊ hoc per.l.j.in ſi.de caſtrẽ.pecul.

c C Nec vr̃ obſtare.l.ſi.§.ſi.de leg.ij.vbi vr̃ decidi ꝙ ſi ignorãter ſit alienatio nõ repetunť res alienate.Sz ſubſtituti agunt ad preciũ aduerſus alienantem.Ad q̃ rñdeť ꝙ illa lex eſt antiqua annulatio alienatiõis eſt inducta p iura noua.ſ.p.d.l.ſi.§.ſinaũt ſub cõditione.C.cõia de le.iõ ſtãdũ videť dicte legi noue potiuſq̃ dicte legi antiq3:arg.l.pacta nouiſſima.C.de pac.⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.ſi.de le.j.⁊ quottidie videmus ꝙ.l.noua derogat ꝑoribus.itẽ ibi facto teſtõris factũ fuit ꝙ onus fideicõmiſſi nõ veniret in noticiã heredis rogati ſecus in caſu iſto iõ ille tex.non ſit trahendus ad hũc caſum:ſed caſus iſte cõprehendať ſub regula.d.§.ſinautez ſub conditione nec obſtat ꝙ dicto angelo debeť legitima ⁊ trebelleanica per ea que habenť in.c.raynutius.⁊.c.raynaldus de teſta.in.vj.⁊.c.ſi pater eo.ti.li.vj.⁊ alienata computãtur in iſtas quartas.p.l.marcellus.§.res que.ff.ad tre.q2 forte dictus heres alienauit etiam vltra predictas quartas ⁊ forte ante alienationẽ iſtã de qua agiť:preterea videť ꝙ ita demum imputeť in quarta ſi fideicommiſſarius vult non alr̃ niſi forte iudex id arbitretur vt per Bart.in.d.§.res que ⁊ doc.ibi:ſed in caſu iſto fideicommiſſarij ꝯdicunt ⁊ iudex forte id nõ arbitrabitur merito ⁊c.

d C Tamẽ his non obſtãtibus ꝯtrarium puto de iure verius.ſ.ꝙ dcã alienata nequeãt reuocari ſi alienãs ignorabat on⁹ fideicommiſſi ꝓut ignoraſſe pſumitur ar.l.verius.ff.de ꝓba.⁊.l.qui in alterius de regu.iur.⁊.c.preſumitur ignorãtia in.vj.⁊ p Bar.in.l.cius q in ꝓuinciã.ff.ſi cer.pe.⁊ in.l.qui rome.§.duo fratres de vb.ob.tunc.n.pciũ ſuccedit loco rei ar.l.imperator.§.ſi.de leg.ij.⁊.l.ſi rem ⁊ precium de peti.hereditatis:iõ alienatio nõ reuocatur per.d.l.ſi.§.ſi.vbi caſus ſingularis ſm Dy.qui.§.nõ corrigitur.p.d.l.ſi.§.ſinaũt ſub cõditiõe ſz p tex.d.§.ſi.limitatur.§.ſinaũt ſub cõditiõe ꝓut volũt Bart.Bal.⁊ Saly.in.d.§.ſinautem ſub cõditiõe qḋ ⁊ vult Imo.in.d.l.ſi.§.ſi.de leg.ij.

e C Et idem voluit Ang.⁊ Imo.poſt eu3 in.d.§.res q3 dicẽs ꝙ ſit cautus aduocatus vt quãdo petitur per fideicõmiſſarium res ſubiecta reſtitutioni pendente conditione alienata ꝙ articulet ⁊ probet ſcientiam fideicõmiſſi.ſ.ꝙ heres qui alienauit ſcienter alienauerit alr̃ ſi nõ probat talem ſcientiã non reuocabitur per.d.§.ſi.ſm eũ vt refert ⁊ ſequitur Imo.in.d.§.res q3.⁊ licet Bal.in.d.l.ſi.§.ſi.de le.ij.põderet qḋ ibi ignorãtia fuit cãta facto teſtõris percipientis codicillos aperiri poſt mortẽ heredis rogati de reſtituẽdo hereditatem qua ſentire videatur ꝙ alr̃ nõ ꝓcederet:nihilominus Dy.Bar.An.Saly.⁊ Imo.generaliter intelligit.d.§.ſi.in quolibet rogato iuſte ignorãte ⁊ pro hoc tex.d.§.ſi.qui licet in narratione facti deducatur ꝙ teſtõr illud precepit.tñ in deciſione ſolum ponderat iuſtã ignorantiam .ſ.propter iuſtã ignorãtiã non dicit propter preceptũ teſtõris:preceptum itaq3 teſtõris denotatur in facti cõtingẽtia ad demonſtrãdum iuſtã ignorãtiã:nec obſtat.q.d.l.ſi.§.ſi.eſt ius antiquum.⁊.d.§.ſinautem ſub condi.eſt ius nouu3:q2 iura noua:licz non corrigãtur per iura antiqua:tñ diſtinguũtur ⁊ limitãtur per iura antiqua.l.non eſt nouũ ⁊ l.nã ⁊ poſteriores.ff.de leg.⁊ no.per gl.⁊ doc.in.l.ſciendũ in prin.ff.qui ſatiſd.cogã.legum autem correctio eſt euitãda.l.precipimus de appel.l.ſancimus.C.de teſtamẽ.c.cum cum dilectus de conſue.cum ſimilibus.

f C Nec ob.ꝙ nõ cõputať i quartã res alienata inuito fideicõmiſſario:q2 lz h verũ ſit niſi iudex alr̃ arbitreť.tñ h nõ tollit fundamẽtum.d.l.ſi.§.ſin.⁊ inſup quo ad dimidiã in qua cõſiſtit legittima ⁊ trebelleanica ceſſat onus fideicommiſſi ꝙ defalcať ipſo iure.l.qm̃ in prioribus C.de inof.teſ.⁊.l.in ea margaritarũ.ff.ad.l.fal.⁊.l.pe.C.eo.ti.itaq3 dimidia hereditatis nũq̃3 fuit ſubiecta reſtitutiõi:ideo ſaltẽ dimidia põt emptor retinere ẽt ſi ceſſaret ꝓuiſio.d.l.ſi.§.ſi.de le.ij.⁊ lz forte alia fuerit prius alienata interim omnes alienationes tenebãt nec militabat defalcatio aut ĩputatio in legitimã anteq̃3 cederet dies fideicõmiſſi ⁊ tẽpore quo ceſſit dies fideicommiſſi omnia erant alienata:itaq3 videtur ꝙ iudex habeat arbitrari ꝙ defalcatio ſiat de omnibus pro rata ⁊ ſimiliter imputatio.

g C Faciunt etiam pro dicto emptore verba dicte diuiſioni adiecta relata in thẽmate dederunt ceſſerunt conceſſerunt mandauerunt ⁊ remiſerunt vnus alteri omnia iura ⁊ actiones que ⁊ quas habet ⁊ habere poteſt:nam verbum poteſt habet tractum in futurum.l.ſi ita quis de leg.ij.⁊ ibi Barto.⁊ docto.⁊ Barto.in.l.ſi ita de auro ⁊ argen.lega.⁊ fere in ꝓprijs terminis ipſe Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.

in.vj.q.de ỽbo.obli.ita ꝙ vr trabi ad iſtud ius fideicõmiſſi qð erat ius futuruz ex cãſa de preterito ⁊ ſunt ỽba v̄ria que ſui nã nihil excludunt.l.iulianus de leg.iij.c.ſolite i fine de ma.⁊ obe.⁊ cañ.ſi romanorũ.xix.diſt.⁊ de facili hoc pſuppõnẽdũ qꝛ cuilibet debebaẗ fideicõmiſſum ſub cõditiõe ar.l.de fideicõmiſſo.C.de trãſa.attẽto etiã qð non habebãt aliquã cãm de preterito ex qua ſperarẽt ius cõſequi in dictis bonis per no.per Barto.in.d.§.duo fr̃es.vj.q.⁊ maxime hoc ꝓcederet ſi ſciebãt fideicõmiſſum:⁊ licet ſup depẽdẽtibus a teſtõ non poſſit de iure ciuili paciſci niſi viſis ⁊ cognitis ỽbis teſti.l.de his.ff.de trãſa.Tamen firmaẗ pactũ iuramento prout voluit Jmo.in.c.cum cõtingat de iureiurã.quẽ refert ⁊ ſequiẗ dñs meus in.d.l.de his.⁊ eſt de mente Panoꝛ.in.d.c.cum cõtingat in pe.col.qui refert d.An.tenere ꝙ iuramẽtũ ſit ſeruãdũ:qꝛ ꝑncipalis eſt ſub ditoꝛũ:⁊ lʒ dicat.d.Ant.ꝙ iuramẽtũ ſit ſeruãdum ⁊ nõ dicat ꝙ ꝯctus firmetur:nõ mirum qꝛ ipſe.d.An.fuit in opinione ꝙ ẽt i terminis.d.c.cum cõtingat.⁊.c.q̄uis de pac.in.vj.iurm non firmet ꝯctum:ſed cogaẗ quis ad obſeruãtiã iuramenti cõs autẽ ibi tenẽt ꝙ imo iuramẽtũ firmet ꝯctũ. Et ſatis eſt ꝙ.d.Anto.ſimpliciter videtur preſupponere ꝙ dicta.l.de his non ſit fundata in odio.

b ¶Ubi.n.diſpõ ẽ fundata in odio lʒ iurm liget p.c.j.⁊.c. debitores de iureiu.⁊.c.ſignificãte de pi.Tñ nõ ẽ abſolute ſeruãdũ:qꝛ ꝓcedit abſolutio.itẽ aduerſarius cogiẗ relaxare iurʒ ꝑut h habenẗ in iurib⁹ pallegatis:iõ tenẽdũ ẽ ꝙ iuramẽtũ firmet ꝯctũ nõ ob.d.l.de his ꝑut ⁊ viſuʒ fuit legẽdo. d.l.de his ⁊ auc.ſacramẽta puberũ.C.ſi aduer.ven.in ỽbo ꝯctibus.xvij.q.ꝑncipali illatione q̄rta.Et ẽt aduertẽdũ an ſit in cõtractu diuiſiõis appoſita clauſula apponi ſolita ad habẽdum tenẽdũ vendendum ⁊ alienãdum ⁊c.Nam dicta clauſula ſm̃ Barto.in.d.§.duo fratres in.viij.q.concludit ꝙ eo caſu emptoꝛ nequeat inquietari. Laus deo.

¶Inquiſitus ⁊ carceratus nõ precedẽtibus inditijs confitens ſe commiſiſſe delictum:an debeat puniri ſi nõ probatur legittime ipſum commiſiſſe delictũ.

¶Conſilium. cxxxiiij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xp̃i. In cã Gaſparis Petri inq ſiti de furto viſis nonnullis ſcripturis ad me delatis ſuper quodam furto qð dr̃ factum per dictum Gaſparem breuiter incedam :qꝛ breuiſſimuʒ tempus mihi conceſſum:⁊ eo qꝛ vt mihi dr̃ tẽpus inſtat ꝓmulgande ſnie alias conſilium eſſet ſerotinuʒ ⁊ poſt comedere.Et ad euidẽtiam concluſionis eliciende premitto ꝓ fundamẽto ꝙ delictũ intentatum in inquiſitione nullo modo conſtat niſi forte per confeſſionem dicti Gaſparis inquiſiti.

a ¶Item premitto ꝙ cõfeſſio facta in tortura non precedẽtibus inditijs nõ nocet.l.penul.⁊ ibi per glo.⁊ Bart.ff.de queſti.⁊ Gandi. in ſuis libellis ꝑut refert ⁊ ſequiẗ Jmol. in.l. qui in aliena.§. ſi.ff.de acquir. here. vbi idem tenent Ange.⁊ Pau.de ca.Et loquunẗ prefati doc. ẽt ſi ex interuallo fuerit dicta confeſſio facta apud bancũ iure ſine tortura ratificata cenſetur.n.tunc metu torture facta illa ratificatio idem Saly.in.l.ij.C.de cuſto.reoꝛũ faciunt que habẽtur per Inno. ⁊ alios in.c.j. ex̃ ꝙ metus cã ⁊ que hẽntur in.l.metum.C.eo.tit.quinimmo Pe.de ancha.in ꝯſilio ſuo incipiente viſa inquiſitione formata ꝯtra Philippum vult ꝙ cõfeſſ.o fcã p incarceratũ non noceat ad condemnationem quaſi cenſeaẗ facta metu tormẽtoꝛum que ſolent inqſitis inferri ⁊ allegat Bald.in cõſilijs ſuis debet intelligi in incarcerans nõ precedẽtibus inditijs qð ⁊ tangit ipſe idem Petrus de anch.in cle.j. de homi. allegando.l. nouiſſime ⁊ qð ibi per Bal.ff.qð falſo tuto.optime facit.l. qui in carcerem ⁊ qð.ibi no.per Barto.ff.qð me.cã. Suadet ratio ꝙ ꝑut iniuſte ꝓceſſit ad capiẽdũ ⁊ incarcerãduʒ ita ꝓbabiliẗ põt ſuſpicari quod iniuſte procederet ad torquendum.

b ¶Et ſuſpitio ſeu metus torture equiparatur torture dicit Bal. in.l.interpoſitas.C. de trãſac. iõ al̃s dicit Saly. in.l. ij.C.de cuſto.reo. ꝙ ſi qs eſt ſpoliatus vt torqaẗ ⁊ cõfiteaẗ confeſſio non al̃r nocet q̄ȝ facta in tormẽtis.Et inſup inditia debẽt precedere inquiſitionẽ dicit Pe. de anch.in cle.j. de homi.⁊ Ange.de are. in trac. ſuo de maleſi. in mã torture:al̃s confeſſio fcã poſtea in tortura non releuat ſm̃ eos allegãt no.per glo.⁊ Barto.in.d.l.pe.ff.de q̄ſti. ſed in caſu nr̃o dictus Gaſpar fuit captus ⁊ incarcerat⁹ iniuſte nõ precedentibus aliqbus inditijs ſolũ ad requiſitionẽ cuiuſdam Guij vt deprehẽdiẗ ex cõmiſſione gubernatoris qui licet ſit ſupiᵒ ortũ ⁊ ipſe eſt ſubiectus legibus:nec põt aliqd decernere ꝯ ius cõe qð eſt ius ſupioꝛis.l. formam.C. de offi. prefec.ꝑto.oriẽ.⁊ p glo.cõiter ſing.quã doc.approbãt in.c. ſi.de here.li.vj.⁊ eſt glo.ſiſtis in cle.j.de ỽbo.ſig. q̃ ad illam ſe remittit:itaqꝫ nõ iuſtificaẗ illa captura ⁊ incarceratio ex ꝑcepto ſupioꝛis:nec ſumus in ꝑncipe qnõ eſt ſubiect⁹.ll.p iura vulgaria.Licet ſi fuiſſet princepᵉ non iuſtificata fuiſſet tortura ex preceptis ſcis:ꝑut fcã fuerunt in hac cã per gubernatorẽ ꝑut deducit pronus cãe nõ adduco qꝛ nõ ſum⁹ in ꝑncipe ⁊ inſup nõ mãdauit dictus ſupioꝛ ꝙ torqueret dictũ Gaſparẽ:lʒ ꝙ ptãs cape informationẽ a dcõ ſer Gilio de certis aſſertis pecunijs ablatis per dictũ captũ de domo Michael. ⁊ ipſo repto clpabili ꝓcedat ꝯ eũ vt iuris fuerit nõ ergo mãdauit vt torqueret nõ precedẽtibus inditijs qð eſt ꝯ ius cũ mãdauerit ꝓcedi : vt iuris fuerit. Item mandauit procedi eo repto culpabili.Non ergo anteq̄ȝ repiaẗ culpabilis hiis pſuppoſitis cũ in caſu iſto nulla precedebant inditia ante incarcerationẽ hoc ẽ expeditũ:qꝛ illa penitus de facto ꝓceſſit.Itẽ ⁊ ante torturã nulla ꝓceſſerunt inditia vt ꝓbabo.Ideo ꝯfeſſio dci Gaſparis nõ releuat curiam vt poſſit eum ꝯdemnare. Solum ergo eſt inſtandũ an inditia preceſſerint. Et profecto fuerunt examinati pᵉᵉs teſtes añ torturam pro parte curie:tamen non citata parte.

c ¶Teſtes aũt examinati nõ citata parte nõ faciũt inditium ſufficiens ad torturã:no.Bal.in.l.ſi.ff.de q̄ſti.⁊ Saly. in.l. ſi.C.eo.tit.⁊ facit qð no.Barto.in.l.ſi qs.ff.de adul.Teſtes eni nõ dñt exaiari nõ citata pte.l.ſi qñ.C. de teſti.c.ij.extra eo.ti.⁊ teſtis qui nõ debuit exaiari exaiatus nõ facit iuditium:vt no.Barto.in.l.j.§.idem cornelio.⁊.§.diuus.⁊.§.ſi ſeruus.⁊ in.l.maritus.ff. de queſti.⁊ Bald.in.l.ſuos.C. de teſti.⁊ in.l.ſiquis ex argentarijs.§.ij.ff.de edẽ.vnde nõ debuit torqueri per atteſtationes dictoꝛũ teſtiũ que non fuerant recepte citata vel monita parte. Et ſi dicatur fuerunt poſtea repetite in preſentia partis.

d ¶Reſpondetur ꝙ inditia ſuperuenientia poſt torturam non iuſtificant confeſſionẽ factam metu torture precedentis:prout volunt glo.⁊ Bar.in.l.maritus de queſti.Barto. in.l.ſi.C.de accu.per glo.ibi.⁊ glo. in.d.l.maritus.⁊ Ange. de are. in.d.trac. de male. verbo ꝙ fama in tractatu torture ver.vbi iudex ꝙ ſuadet ratio:quia pars citata habet probabiliter timere ꝙ prout fuit iniuſte tortus : ita ⁊ veriſimiliẗ torquebatur ſi ipſe inſtabit contra teſtes exaiandos ſuper inditijs. Et metus future torture ſufficit.vt premiſi.

e ¶Sʒ poſſet circa hoc inſtari qð imo teſtes exaiati faciunt inditiũ ꝯ nõ citatũ:vt voluit ipſe bar.i.l.a ſnia.ff. de appel. volẽs ꝙ teſtes exaiati in cã titij ⁊ ſemproñij faciũt iditiũ ꝯ gaiũ q nõ fuerat citatus in illa cãa:ar.illi⁹ tex. Et idẽ voluit ipſe Bar.in.l.admonẽdi.ff.de iureiur.Facit gl.i.l.reos hẽditarie.C.de cri.expill.here. tñ reſpõdeẗ ꝙ illi teſtes fuerunt rite exaiati ꝑut exaiari debebãt.Nec iudici vr̃ cuiq̄ȝ põt imputari q̄re tertius nõ fuit citatus:lʒ qñ teſtes exaianẗ ꝯ aliquẽ ſecus ẽ qꝛ imputandũ eſt quare in pñtia partis nõ detulit iuramentũ attento ꝙ in eius preiudicium veniebant exaiandi:argu.l.de vnoquoqꝫ de re iudi.⁊.d.l. ſi qñ cum ſi. inſup non video ꝙ teſtes exaiati ꝓbent inditium ſufficiẽs ad torturã profecto atteſtationes dñe Joãne ⁊ dñe catherine ⁊ dñe laurentie non ſunt extenſe in copia ad me delata recẽſentur tñ ⁊ refelluntur in certis aſſionibus factis in cã ⁊ vt opinoꝛ iam oſtenſis iudici ad que me remitto maxime propter tp̃is inſtantiam.Et ſubdo ꝙ prout ꝑcipio non ſit inquiſitio ſup furto fardelli:ſed ſuper furto pecunie : licet inquiſitionis copiã aut confeſſionis nõ viderim:ſed cõſidero preceptũ ſuperioris ꝙ ſuper pecunijs aſſertis ablatis per dictum captum de domo michaelis ſui affinis.item conſidero ꝙ poſt torturã cum curia aſſereret dicto gaſpari ꝙ in ſua confeſſione non dixerat verum ꝙ.d. anſelmus portauiſſet dictam pecuniarũ q̄ntitatem ad domum ipſius gaſparis ipſe inſtetit ꝙ ſuper cõfeſſionis veritate diceretur ꝙ mitteretur pro eius vxore que vocata ⁊ accedens dixit eſſe verum ꝙ.d.gaſpar portauit ad domum dicti gaſparis quoſdam denarios :itaqꝫ ſuper iſta pecunia que aſſeriẗ per anſelmum portata ad domuʒ gaſparis mihi perſuadeo formatam inquiſitionẽ ⁊ emanatam confeſſioneʒ ⁊ non ſuper fardello ꝙ dr̃ traditum in domo dicti michaelis:itaqꝫ dicti teſtes loquentes de dicto fardello tradito apud domum

Michaelis nihil iudicāt de hoc maleficio pecuniarū. Nec
inſuper inſtatur ꝙ aliqȯ fardellū fuerit ablatuꝫ forte illud
fardellum erat de rebus ipſius Anſelmi vel ipſius Gaſpa
ris prout ſuper hoc latius inſtat allegās ⁊ recte. Itaqꝫ nō
mirū ſi mittēs ſcripturas nō curauit mittere copiā exten-
ſam atteſtationum iſtarum duarum teſtiū: ſimiliter nō ha-
beo extēſam atteſtationeꝫ tertie teſtis vꝫ Laurētie que de
ponit de auditu ꝑut aſſerit all'ans neſcio qd audiuerit con
ſtat teſtē de auditu nihil ꝓbare ꝑ iura vulgaria. itē dr̄ ꝙ ē
ſingularis teſti aūt ſingulari nō daꝭ fides ꝑ iura vulgaria.
f ¶ Et lꝫ vnus teſtis faciat inditium vt per bar. in. l. mariꝰ
ff. de queſt. ⁊ per bal. in. c. j. §. ſacramētū de conſue. feu. facit
gl. in. l. cum ꝓbatio. ff. de ꝓba. tñ illud verū qñ deponit di
recte ſuꝑ maleficio: puta qꝛ deponat ꝙ vidit talē cōmiſiſſe
furtū vel homicidiū: de quo agiꝭ ita loquitur Bart. in. d. l.
maritus. ⁊ gloſ. in. l. quiſquis. C. ad. l. iul. ma. ſꝫ teſtis depo-
nens ſuꝑ aliquo q̄ indicat delictū de quo agiꝭ: qꝛ ꝑbet ali-
quā ſuſpitionē ſeu cōiecturā delicti predicti: tunc dꝫ ꝓbari
ſaltē ꝑ duos teſtes vt ꝑ glo. bar. bal. ⁊ doc. in. l. ſi. C. fa. her.
⁊ facit gl. in. l. preponebaꝭ. ff. de leg. ij. ⁊ no. bar. in. l. ſi. ff. de
q̄ſt. vbi bar. declarat vt. ſ. qñ vnus teſtis ſufficit ad inditiū
⁊ qñ requiruntꝭ plures teſtes ſil'r laurētius q̄rtus teſtis eſt
ſingularis ⁊ dponit ex auditu q nō releuat vt. ſ. ⁊ maxime
qꝛ illa a qua dicit audiuiſſe deponit ꝯtrū. ſ. ꝙ nō eſt verum
id qȯ dixit laurētius. ſ. ꝙ ab ea audiuerit illo qȯ deponit ſꝫ
ſibi dixit ſta forte nō cōfeſſare niente. ⁊ ſic ſunt teſtes ꝯrij.
Itaqꝫ ſi eēnt mille id deponētes ſi facerēt aliqȯ inditiū ꝯ
dc̄m gaſparē ꝙ ſubtraxerit pecunias de domo Michaelis
nec video in ſcripturis mihi oñſis qd ēt ꝑ indirectū cōfe-
rat ad ꝓpoſitū: ſi tñ ɔferat nō refert qꝛ nō faceret inditiuꝫ
ꝑ alia media. ñ. dducta. Nec ſil'r alij teſtes qcq̄ ꝓbāt ꝯ di-
ctū Gaſparē ita ꝙ nō eſt vnicus q deponat aliqd qȯ ple-
ne ꝓbātū faceret inditiū aliqȯ ita ꝙ apta frōte pōt ꝯcludi
qȯ nullū inditiū ſaltē ſufficiēs ad torturā eſt ꝓbatū etiā ꝑ
teſtes examatos poſt torturā. Nec ēt ob. dc̄m ſue vxoris: tū
qꝛ nō repio ꝙ dixerit iurata: tū qꝛ nō deponit de ꝯtētū qꝛ
nō deponit ꝙ pecūia quā ꝑut ipa aſſerit portauerit ille An
ſelmꝰ fuerit pecunia michaelis d̄ qua agiꝭ maxīe cū nō ap-
pareat aliq̄ pecuniā michelis fuiſſe ſubtractā vel deꝑditā
neqꝫ ꝑ famā neqꝫ ꝑ aliquas ꝯiecturas: tū ēt qꝛ quodāmō in
ſtigāte dcȯ Gaſpare illa vr̄ depoſuiſſe q Gaſpar qcqd fa-
ciebat agebat metu tormētorū q metus cēleꝭ durare vt. ſ.
deductū eſt dr̄ ēt allegari ꝙ dictus Gaſpar nō erat ſolitus
accedere ad domū dicti Michaelis niſi tpe ſue infirmita-
tis: ideo ꝑꝑ talē frequētationē ꝑſumaꝭ ꝯ eū per. l. dñs hor
reorū. ff. locati. ⁊ ꝙ ibi no. Bar. qꝛ rñdet dñs allegās illud
nō apparet exactis iō nō attēdēdū ꝑ ea q̄ hñtur in. l. illici-
tas. §. veritas de offi. cū ꝓco. itē. d. l. dominus horreorū lo
q̄tur ⁊ ita Bar. ibi qñ de delito cōſtat plene vel ex ꝓbabi
libus cōiecturis: qꝛ tex. loq̄tur effractis horreis ⁊ Bar. lo-
q̄tur qñ domꝰ frāgiꝭ de facili torq̄ntur vicini nō dicit ꝙ
abſolute. Sꝫ ex leui alio iditio ita vr̄ ꝙ ſint itelligēda illa
vba de facili inferi ꝙ qñ maleficia occulta ſūt iudices ſo-
lent capere vicinos pro ꝑquirēda veritate. Non dicit ꝙ ex
hoc ſolo torqueat. Et ꝑſupponit maleficia cōmiſſa. Sꝫ in
caſu nr̄o nihil ꝑſupponiꝭ appere de furto neqꝫ plene neqꝫ
ꝑ ꝓbabiles cōiecturas merito ⁊c. ¶ Et maxime attēta q̄li
tate rei q̄ dicūtur ſubtracte: qꝛ nō ita de facili innoteſcūt ꝑ
breuē cōuerſationē vbi reponūtur ꝑut alie res que magis
palā retinētur. Et perſuadeꝭ ꝙ pecunia ex caſſa nō fuerit
ſubtracta: qꝛ ꝓ pte Gaſparis deduciꝭ qȯ dictꝰ michael cu
ius pecunia diciꝭ ſubtracta: retinebat pecuniam muratā in
quodā pariete ⁊ in ſua infirmitate illaꝫ manifeſtauit ſuper
quo deponūt duo teſtes vꝫ Frāciſcus cobelli q deponit qȯ
dictus michael dum laborabat in extremis manifeſtauit
certā pecuniarū ſummā que erat abſcōdita in quodā ꝑiete
ſue domus ⁊ qȯ. d. pecunie fuerunt diuiſe inter ſorores ip-
ſius michaelis: qꝛ de h̄ eſt publica vox ⁊ fama ⁊ notū ⁊ ma
nifeſtū p. d. ciuitateꝫ. itē magiſter gentilis deponit qȯ fuit
requiſitus a ꝯſanguineis dicti michaelis vt curaret dictuꝫ
michaelem. Et ſi poſſet ſcire in quo loco dictus michael
egrotus tꝫ pecunias. Et dictus magr̄ gentilis dixit eidē ſe
vole guarire ſe vole trouare cēto ducati ⁊ farli ſtillare den
tro vno pollo. Et tunc. d. michael dixit credi che me gioui
che li trouaro. Et tūc vocauit eius cōſanguineas ⁊ fecit ſe
portare prope quēdā parietē vbi erāt pecunie circa quāti-
tatem quadringētorū ducatorū prout ipſe audiuit a dictis
conſanguineis ⁊ qȯ fuerunt diuiſe dicte pecunie inter eas
conſanguineas. Et ipſe teſtis habuit vnū ducatū ꝓ labore
⁊ notificatione ꝑfecto ex his atteſtationibꝰ eliciunꝭ ꝯiectu
re ꝙ. d. michael nō hēret pecuniā in caſſa neqꝫ in loco tali
ꝙ innoteſceret hſitibꝰ breuē ꝯuerſationē in domo ex quo
erāt ignoti locoꝛibꝰ q̄ viſil'r hēbāt maiorē cōuerſationē i
domo michaelis q̄ ipe gaſpar. ⁊ exquo ꝓ habēdis cētū du
catis fecit ſe portare ⁊c. vt. ſ. eſt viſil'e ꝙ nō hēbat q̄titatē
cētū ducatorū alibi ſaltē in domo: ⁊ lꝫ dci teſtes forte non
plene ꝓbēt ꝑdicta tāq̄ cōteſtes ſaltē debilitāt dcā alioꝝ te
ſtiū examatorū pro pte curie qui etiā ſunt ſingulares vt ſu-
pra adminiculanꝭ ēt alie ꝓbationes ſuꝑ fidelitate ⁊ bōa fa
ma dicti Gaſparis arg. l. nō omne. §. a barbaris de re mili.
g ¶ Et innuūt verba Bart. in. l. ſi. ff. de queſti. ꝙ cōuerſatio
in domo ſola non ſufficiat niſi ſit hō male cōditionis. ⁊ fa-
me: ita ꝙ ꝓbatio bone fame ⁊ cōditionis eneruat inditiuꝫ
nō multū efficax ⁊ adducit bar. d. l. dñs horreorū forte pon
derās ꝙ loq̄tur de tortura ſeruoꝝ q ſunt viles plene. dedu
ciꝭ ergo ex ꝑmiſſis ꝙ dcē cōfeſſiōes tāq̄ fcē metu tormēto
rū iniuſte habitorū hoc eſt nō ꝑcedētibus inditijs nō ar-
tāt ad cōdēnationē: ſꝫ dcūs gaſpar tāq̄ delicto non ꝓbato
veniat abſoluēdus. poſtremo dr̄ ꝙ i cōfeſſionibꝰ nō expri-
miꝭ mēſis deductꝰ i inq̄ſitiōe. ſ. cōmiſſi delicti ita ꝙ nō ꝓ-
baꝭ inq̄ſitio ſeu q̄ neceſſario deducebanꝭ i libello. l. libello
rū de accuſ. ſi aūt nō eēt neceſſe ꝓbare mēſeꝫ cōmiſſi dlicti
fruſtra neceſſario apponereꝭ i accuſatiōe ſeu inquiſitione.
b ¶ Et ꝙ reus accuſatus vel inq̄ſitus veniat abſoluēdus ſi
nō ꝓbaꝭ mēſis cōcludit Bar. in conſi. ccxxix. incipiēte ca
therina accuſauit ⁊ idē Bart. in. l. is q reus de publi. iu. di-
cit ꝙ qui ponit diē in libello accuſationis dꝫ illū ꝓbare al's
ſuccūbit ſm eū lꝫ hoc ſit magis dubiū: idē cōcludit Bart.
in. l. denūciaſſe. §. qd tñ. ff. de adul. ſ. ꝙ ſi ꝓbaꝭ. delictū alio
loco vel tpe q̄ ſit deductum in libello accuſationis nō pt
reus cōdenari ſꝫ abſolui qꝛ diuerſitas loci vel tpis facit di
uerſificare delictū h̄ eſt aliud eē delictū q̄ illud intētatū tā
git Ange. in cōſi. incip. in cā accuſatiōis ꝓducte in ordine
ccxvij. ſm ordinē iformis in. v. col. adducēs. l. ij. §. docē. ff.
vi verborū rap. ⁊ ꝙ per Jaco. de are. ⁊ Cynū. in. l. ſi de poſ-
ſeſſiōe. C. de ꝓba. ⁊ ꝙ per Guil. de cu. in. l. itē exigit de do
lo ⁊ per Dy. in. d. §. qd tamē. Si itaqꝫ probareꝭ furtū ⁊ nō
locus vel menſis in accuſatione deductus non videtur cō
cludēter probatum delictum in inquiſitione deductū: ideo
ex illa inquiſitione nō poſſit ſequi cōdemnatio. Ex quibꝰ
omnibus ſimul iunctis videtur aperta fronte poſſe cōclu-
di ꝙ dictus gaſpar veniat abſoluēdus. Laus deo.

¶ Priuilegiū cōceſſuꝫ terre ſaxoferrati ꝑ papā qȯ oēs ꝑi-
me ⁊ ſcdē cāe ciuiles ⁊ criminales dēant audiri ⁊ cognoſci
ꝑ officiales dicte terre: nec īde quoquomȯ extrahi: an ſit re
uocatū per aliā bullā pape diſponentem qȯ in cauſis ho-
micidij non poſſit appellari niſi ad gubernatorem.

¶ Conſilium cxxv.

In noīe domini noſtri

l ieſu xp̄i. ¶ Lꝫ videaꝭ in hac cōſultatiōe pri
ma facie dōm ꝙ dcā cōſtō pij ⁊ ſucceſſiue cō
ſtō pauli que ſpāliter diſponūt qȯ in cāis ꝯ
homicidas vertentibus ſolū appellari poſſit
ad gubernatorē ciuitatis vel prouincie ⁊ non ad alium offi
cialeꝫ. Cum ergo dcā terra ſaxiferrati non hēat gubernato
rem ſpālem vel faciat ibi reſidētiā: ſed ſolum ab extra hēat
gn̄alē gubernatorē totius prouincie vꝫ legatū vel vice le-
gatū marchie q alibi reſidētiā facit ſi ſeruatur bulla Pij ⁊
ſucceſſiue bulla Sixti nō pōt militare diſpō dicti breuis:
ergo vr̄ derogatuꝫ dicto breui: tū qꝛ poſteriora iura dero-
gāt in prioribus. c. j. de cog. ſpiri. cañ. vaſa de cōſe. di. ij. c. j.
de cōſti. li. vj. Itē ⁊ ſcdō qꝛ dicte cōſtōnes Pij ⁊ Sixti lo-
quuntur in ſpē de appel. interpoſitis a ſentētijs latis ꝯ ho
micidas ⁊ dictū breue loq̄tur gn̄aliter i qualibet cā ciuili ⁊
criali non exprimēdo de cā homicidij ⁊ in ſui gn̄alitate cō
prehēdit appellatiōes a ſententijs latis pro homicidijs q̄
contra homicidas bulle aūt predicti Pij ⁊ Sixti loquun
tur dūtaxat de applōnibus interpoſitis a ſententijs latis
cōtra homicidas: vñ dictū breue hoc reſpectu eſt generale
⁊ conſtitutiōes predicte ſunt ſpeciales generi autem ꝑ ſpe-
ciem derogatur vt in regula generi in. vj. cum concordan.
Ideo generalis diſpoſitio diſtinguitur ⁊ moderatur per ſpe
cialem vt per Dy. in. d. regula generi per Bartol. in. l. j. in
prin.

prin.de noui ope.nū.⁊ in extrauag. ad reprimēda in verbo non obſtantibus col.ij.Et maxime ⁊ tertio qꝛ bulla ⁊ conſtitutio Sixti hꝫ clauſulam derogatoriam. Nam dicitur nō obſtantibus que prius noluit obſtare ceteriſqꝫ contrarijs non obſtantibus quibuſcunqꝫ per quaꝫ clauſulā videt derogatū oibus que in ꝯtrium facerēt :ergo vr̄ derogatum dicto breui in cōtrarium faciēte : opaṯ enim dicta clauſula ꝙ diſpoſitio virtute dicte clauſule derogat his quibus alias nō derogaret vt per Bar.in.d.extrauag. dicto verbo non ob.per Jo.an.⁊ doct.in.c.j.de exceſ.prela.p bar.in.l.ſiquis in prin.teſti per Bal.in.l.humanū.C.de legibus ⁊ ſparſim per doc.in infinitis vt ita dixerim iuribus.

a ¶ His tn̄ nō obſtātibus ꝯtriam ſniam arbitror magis iuri conſonā.Nā regula eſt ꝙ iura noua diſtinguanṯ p iura antiqua.l.non eſt nouum.⁊.l.nā ⁊ poſteriores.ff. de legi.p gl.⁊ doc.in.l.ſciendū in principio.ff. qui ſatiſda.cog. etiā ſi ius nouum hꝫ clām derogatoriam non obſtantibus alijs.ll. qꝛ intelligiṯ de alijs legibus que non poſſunt p diſtinctionem vel limitationē ꝯcordari ꝓut voluit bar.in.d.l. ſciendū per gl.in v̄bo vacantibus in auc.de heredi. ab inte.in pn̄cipio col.ix.ꝙ eſt menti tenendū dicit Ang. ibi idē tenens ꝙ ⁊ iꝫ ibi Bal.dicens ꝙ dicta gl.eſt vera: qꝛ talis clauſula recipit etiā alias interpretationes iuxta no.in.l.iij.§.ſi is ꝓ quo.ff. ꝙ quiſqꝫ iuris ⁊ in auc.hoc inter liberos.C.de teſta.ſm eū ꝙ ⁊ iꝫ ibidē Pau. de ca.dicens hoc eē verū niſi in lege noua dicatur nō obſtāte aliqua.l.generaliter vel ſpecialiter in cōtrariū faciēte ꝓut no.Bar.in.d.extrauagāti ad reprimēda in verbo nō obſtātibus ſm eū.Et ibi Bar.tradit eandē theoricā cū dicta limitatiōe Pau.de ca.in ſcđa col.Et ſic pꝫ ꝙ p dictā clauſulā nō obſtāte aliqua lege poſitā in lege generali nō tolliṯ lex ſpecialis faciēs in ꝯtriū ꝓut volūt prefati doc.poſt dictā gl.iō dicte generales bulle ⁊ ꝯſtites ꝯſtitutiones principū nō derogēt ſpāli ꝯſtitutiōi pōtificis que pōt ꝯcordari cū dictis bullis.ſ.ꝙ ꝓcedāt regulariter ſꝫ limitentur p dictā ſpecialē diſpoſitionē.ſ.ꝙ nō ꝓcedat qn̄ p tales conſtōnes cauſe ſcđa extraheretur extra curiam terre ſaxoferrati.Nec hoc caſu operetur clā nō obſtante ⁊c.per dictam theoricam que videṯ decidere hunc caſum :ſed in contrariū poteſt inſtari ꝙ dicta theorica ꝓcedit quando vnum eē ſpeciale ⁊ aliud generale. Sed quando ſ duo ſe habent vt excedētia ⁊ exceſſa ita ꝙ quodlibet ſe habet vt generale aliquo reſpectu ⁊ vt ſpeciale alio reſpectu prout ꝯtingit in iſtis terminis:qꝛ breue quo nitiṯ cōſulens eſt generalius dictis bullis per ea que dixi in adductis pro ꝯtraria parte quia generali reſpectu cauſarum ⁊ bulle reſpectu cauſarum ſunt ſpāles:qꝛ de cāis ꝯ homicidas breue de cāis pro homicidijs ⁊ ꝯ eos ⁊ de alijs cauſis. Bulle aūt ſunt gn̄ales reſpectu locoꝝ:qꝛ ille militāt in vniuerſo orbe in foro eccl'iaſtico ⁊ in terris eccl'ie in foro ſeculari ꝙ qn̄ contingit attēditur ꝙ eſt magis generale.Nam illud habetur vt genus ⁊ aliud qđ eſt minus generale habetur vt ſpēs ⁊ limitat aliud prout ꝯcludit bart.in.l.j.in.§.j.ff.de no.ope nū.per.l.ſeruo manumiſſo.⁊ ita tenent ibi doc.

b ¶ Et vbi nō diſcerniṯ attēditur que diſpoſitio hꝫ maioreꝫ cauſam ſpecialitatis ꝓpterea ibi bar.diſputat an.l.in ſacris. C.de ꝓxi.ſacro.ſcri.li.xij.que dat certā prerogatiuā militātibus in ſacris ſcrinijs in mō ꝓcedēdi. An v̄o illa ex̄uagās ad reprimēdā que dat certā prerogatiuā in mō ꝓcedēdi in cauſis leſe maieſtatis limitet.d.l.in ſacris cū q̄libet aliquo reſpectu ſit generalior alteranā lex in ſacris ē generalior reſpectu cauſaꝝ ⁊ dicta extrauagās generalior reſpectu pſonarū.Concludit ꝙ qꝛ quodlibet ſpeciale ſit ob aliquā vtilitatē illa diſpoſitio debet in dubio cenſeri ſpecialis in qua maior ⁊ euidentior vtilitas reperitur:nam iſta eſt benignior interpretatio ⁊ amplectenda.l. benignius.ff. de.ll. ideo qꝛ illa extrauagans eſt facta ratione publice vtilitatis ⁊ eſt manifeſta vtilitas:ideo debet cenſeri magis ſpecialis vt deroget.d.l.in ſacris.vbi autem ſumus in dubio tunc vltima lex derogat priori ſm eum.Que videntur vrgere contra conſulenteꝫ: qꝛ bulla Pij ⁊ bulla Sixti videntur emanare ob publicam vtilitatē ex prefationibus earum ad refrenandū ne homicidia perpetrentur ⁊ euidens vtilitas videtur in hoc contineri ⁊ ille bulle maxime illa Sixti :iō illa deroget illi breui ꝙ non continet tantam vtilitatem ⁊ fuit prius editum.Et hec videntur aliquantiſper reddere rem hāc dubiam. Tamē nō puto obſtare quominus non cenſeatur dicto breui derogatum. Ex pluribus ⁊ primo qꝛ theorica eſt ante omnia ꝙ illa deroget alteri que eſt magis ſpecialis:vbi autem h̄ non diſcernitur tunc deuenitur ad illas conſiderationes quas facit Bar.⁊ alibi ſiunt plures diuerſe conſideratiōes quas breuitatis cauſa obmitto.Sed cui dubiū ꝙ dicte bulle ſunt magis generales :nam maior gn̄alitas eſt regulare homicidas vniuerſi vt ita loquar orbis q̄ ſecundas cauſas parue terre ſaxiferrati hoc vt arbitror nemo negaret.Itē ille bulle ſunt odioſe facte in odium homicidarum ⁊ nimiū rigoroſe ꝙ nequeat appellari ad iudicē in domicilio ⁊ trahi ad aliena territoria:ideo reſtringende arg.regule odia in vj.⁊ derogat iuriſditioni ordinariorum: ideo etiam hoc reſpectu reſtringendo argumē.eius ꝙ dicitur in iuriſdītione delegata que derogat iuriſditioni ordinarie:ideo reſtringenda vt per gl. ⁊ docto.in cle.j.de offi.deleg.⁊ per doc.in.c.ſedes de reſcriptis.Et breue fuit conceſſum in meruꝫ fauoreꝫ terre ſaxoferrati.⁊ hoc reſpectu ampliandum.Ideo hoc reſpectu decet vt bulle reſtringantur per breue argu.regule odia reſtringi fauores ꝯuenit ampliari ⁊ in.l.cum quidam.ff. de libe. ⁊ poſthumus cum ſimilibus.⁊ Barto.in dicta extrauag.in dicto verbo non obſtante colū.iij.ponderat etiam que cōſtitutio habeat fauorabiliorem cām.Iteꝫ alſ habeṯ ꝙ noue conſtitutiones non tollunt priuilegia alijs cōceſſa prout voluit Bar.in dicta extrauaganti in verbo non obſtātibus in.iij. ſeu in quarta colū. vbi videtur velle ꝙ in lege noua debeat dici non obſtante aliquo priuilegio ⁊ Dominicus de ſancto geminiano in.c.j.de conſtitu.lib.vj.Idem videtur velle ſ.ꝙ noua lex non tollat priuilegia prout non tollit ſtatuta vt probatur de ſtatutis ⁊ conſuetudinibus in illo tex.

c ¶ Et eſt eadem ratio qꝛ papa preſumitur ignorare ſpecialis priuilegia etiam per eum facta propter multiplicitatem negociorum prout videmus ꝙ ſm reſcriptum non faciens mentionem de primo tanq̄ ſubrectitium non valet.c.ceterum.⁊.c. ſi autem cum ſimilibus de reſcriptis :ad idem qđ notat bar.in.l.non fatetur de confeſ.prout ergo nō cenſetur tollere ſtatuta vel conſuetudines terrarum : quia illas ſeu illa preſumitur ignoraſſe vt ibi.ſ. in.d.c.j. de conſti. lib.vj.eſt tex.ita ⁊ non cenſeatur tollere priuilegia conceſſa aliquibus ſpecialibus terris:quoniam ⁊ in illis preſumiṯ ignorare.Et ſic cum ſit eadē rō ergo idem ius.l. illud ad.l. acquiliam.l.a titio de verbo. obligationibus cum ſimilibus multofortius preſumitur ignorare geſta predeceſſoris.c.cū quis in ius de regulis iuris.l.ſi. ff.pro ſuo.l.verius de probationibus. Ideo maxime Sixtus preſumitur ignoraſſe indultum p predeceſſorē cōceſſuꝫ terre ſaxoferrati.Et ē pōderandū ꝙ lꝫ bulla Sixti habeat clauſulam derogatoriam illā nō hꝫ bullā Pij qui fecit illud indultum.

d ¶ Item eſt aduertendum ꝙ generalis clauſula nō obſtāte non tollit ſtatuta : prout vult Barto. in dicta extrauaganti in dicto verbo non obſtantibus ergo pariter nō tollit priuilegia in quibus militat eadem rō per predicta. Facit etiā ꝙ lege noua priuilegia non tollentur glo. in .l.iij.C. de ſilentiarijs lib.xij.facit etiam regula indultum in ſexto. item confert ꝙ in ſupradicto indulto pontifex non fuit contentus ſtare in ſimplici conceſſione ꝙ cauſe ibi agitentur ſed vltra proceſſit quod nullo modo poſſint inde extrahi . ⁊ ſic non poſſint extrahi etiam vigore noue legis generalis vel ſpecialis non derogantis illi indulto conceſſo dicte terre. Ex quo etiaꝫ deprehenditur maior mens ſpecialitatis concedende. Et inſuper ꝙ pontifex ſeu pontifices noluerint ꝙ appellaretur ad alium q̄ ad gubernatorem ſpecialem terre q̄ generalem prouincie videtur ea ratio poſſe conſiderari.quia ad preſidem videtur pertinere purgare ꝓuinciam prauis hominibus.l.congruit.ff.de offi. preſi. ⁊ preſidibus vel pro ꝯſulibus cōparantur iſti gubernatores terrarum vel prouinciarum.c.ij.de offi.lega.libe.vj.Appellantur enim legati iſti gubernatores ſed priores ciuitatis vel terre non videntur habere minorem curam purgandi eorū terram homicidiarijs q̄ habeant legati ſeu gubernatores generales prouincie. ideo minor ratio ſpecialitatis hoc reſpectu vr̄ eſſe in dictis bullis q̄ in dicto breui. Et minus recedi a mente diſponētis ſi per breue derogaṯ bulle q̄ eꝯ dr̄ ēt mihi ꝙ dictū breue eſt ꝯfirmatū ſucceſſiue p alios pōtifices ita ꝙ illa rō poſterioritatis non obſtaret lꝫ illa vltimo loco ſit in conſideratione.Ex quibus omnibus ꝯſideratis puto ꝯcludēdū ꝙ p dictas bullas non ſit derogatū dcō breui.Et ad contraria ſatis pꝫ reſponſum ex premiſſis.

¶ Reſcriptū ip̄etratū nō expreſſa bulla ꝯ quā fuit ip̄etratum nec fcā mētione appellationis:an dicatur ſubrectitiū

¶ Conſilium cxxxvj.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Viſis actis factis ⁊ actitatis coram vicario epiſcopi fanenſis principaliter a me querit: an dictum nouū reſcriptum cēſeatur ſubrecticium: q2 deciſio huius articuli eſt reſeruata in fine cauſe. Et reperio in actis pro p̄te marchetti allegari duplicem ſubrectionem vnam ꝙ non ſit mentio de quadā bulla Sixti cuius tenor dicitur eſſe talis v3 Sixtus epiſcopus ſeruus ſeruorum dei ad perpetuam rei memoriam ſicut noſtris ⁊ ſancte ro. eccle. ſubditis pro bono eorum regimine ⁊c. ſequitur deinde quaſi iuxta finem ipſius bulle verſiculus talis v3 quodq3 gubernatores non poſſint neq3 debeant cās ī prima inſtātia committere nec a primo tribunali ⁊ qd̄ ſpectāt extrahere vel aduocare decernētes exnunc irritum ⁊ inane ſi ſecus ſup his a quoq3 quauis auctoritate ſcienter vel ignorāter cōtigerit attētari nō obſtātibus facultatibus litteris ⁊ idultis apoſtolicis: adeo quibuſcūq3 verbis ⁊ clauſulis ēt derogatoriarū derogatorijs ⁊ pro illarū derogatione de neceſſitate exprimēdis gubernatoribus p̄dictis ⁊ ipſorum officialibus ſeu alīs quēlibet in ſpecie ſeu in genere cōceſſis ceteriſq3 cōtrarijs quibuſcūq3 vt autem preſentes noſtre littere ad cognitionem omnium ⁊c. Ex quo enim bulla diſponit ꝙ gubernatores nō poſſint extrahere vel aduocare a primo tribunali ad qd̄ ſpectat in prima inſtātia non obſtātibus facultatibus ſibi ī genere vel in ſpecie conceſſis de qua bulla non eſt fcā mētio in iſto reſcripto delegationis per quod per gubernatorem extrahitur cā a proprio tribunali in prima inſtātia: ſecundo ⁊ principalit̄ q2 in iſto reſcripto non ſit mentio de appellatione interpoſita de qua ſupra.

a ¶ Sed his nō obſtātibus videt̄ dicendū ꝙ dictū vltimū reſcriptum non ſit inefficax ſeu ſubrecticium. Nā primum medium non videt̄ obſtare: q2 ī reſcripto eſt adiecta cl'a nō obſtātibus priuilegijs apoſtolicis ſub quibuſcūq3 verboꝝ formis etiā cum clauſulis derogatorijs derogatoriarū. Nō enim potuit Sixt⁹ imponere ſibi aut ſucceſſori legē a qua non liceat recedere. l. ſi quis in principio teſtamēti de leg. iij. ⁊ habetur in. l. humanum. C. de. ll. ⁊ in. l. ſi mihi. § in legatis de leg. Et ſufficit tūc. ſ. quādo precedit diſpoſitio derogatoria ſequētiū ꝙ ſequēs diſpoſitio faciat mentionem ſpecialem de priori diſpoſitione derogatiua. Non autē3 requirit̄ ꝙ fiat ſingularis mētio vt voluit Dy. in regula qd̄ ſemel in vj. in. l. j. C. de ſacroſan. ecc. Bart. in. d. l. ſiquis in prin. teſtamenti Cy. Bal. ⁊ docto. cōmuniter in. l. ſancim⁹ C. de teſta. Bal. Rap. ⁊ Pau. de caſt. in. d. l. humanū Barto. Bald. ⁊ Jmo. in. d. §. in legatis ideo ſufficiat dicta mentio de priuilegijs habētis clauſulas derogatorias derogatoriarū qd̄ maxime vidēdum ꝓpter aliam clauſulam quam habet dictum vltimum reſcriptum. ſ. etiā ſi de eis ⁊ earum totis tenoribus hic eſſet habēda mentio ſpālis quibus ⁊c. preterea bulla Sixti diſponit ꝙ gubernatores non poſſint nec eis liceat cās extrahere vel aduocare ⁊c. Non autem loquitur de aduocatione ⁊ extractione fcā p ipſum ſummū pontificem prout videtur fieri per eum quādo cauſam delegat quia delegando cauſam vni adimit illam cauſam a cognitione cuiuſlibet ordinarij. c. Audiuiſt ī de offic. lega. in ratione ſui prout ⁊ volunt ibi glo. ⁊ docto. Nec videtur obſtare ſecunda ratio adducta pro ſubrectione reſcripti de quo agitur. ſ. ꝙ non ſit fcā mētio de ſtatu prioris cā ⁊ nec de appellatione interpoſita pro parte aduerſarij prout fieri debet vt in. c. parte. ij. de reſcriptis prout ibi volūt cōmuniter doctores. Nam ad hoc reſpondet̄ qd̄ appellatio interpoſita videtur ſuper alia cā: q2 ſuper articulo ſuſpitionis ⁊ ſuper captura facta ratione fuge.

b ¶ Et quando appellatio interponitūr in vna cauſa ⁊ littere impetrantur ſuper alia cauſa non facta mentione de appellatione non vitiantur littere vt eſt text. ſm̄ vnam lecturā. i. d. c. ex parte prout dicit ibi Compoſto. vt refert Pet. de peruſio idem tenens. preterea illa cauſa ſuſpitionis erat iam ſopita: quia ex quo dederat ydoneum fideiuſſorem de iudicio Sixti ⁊ iudicatū ſoluendo ⁊ fuerat relaxatus iam non erat amplius ſuper illa cauſa ſuſpitionis fuge inſtandum. Attento maxime qd̄ ipſe Joānes declarauit non voluiſſe aliud petere coram dicto vicario epiſcopi fanenſis niſi qd̄ faceret capi dictum Marchettum ⁊ ad actorē3 ſpectat declarare ſuā petitionē in. l. ſiquis intentione ambigua. ff. de iudicijs. ⁊. l. inter ſtipulātem. §. ſi ſtichū de vb. ob. Et idō vī ꝙ appellatio illa fuerit friuola. Et de appl'one friuola nō vī ꝙ dēat fieri mētio ꝓut volūt doc. vt dicit Pe. de peruſio in. d. c. ex p̄te. Nec videtur obſtare ꝙ dictus Marchet⁹ poſſederit imobilia ⁊ ſit legalis mercator dato ꝙ iſta probentur. Tamen non videtur ꝙ propter hoc vitient̄ littere iuſticie ꝓut ſunt iſte: q2 licet haberet totum mundum vt ita loquar ⁊ licet eſſet maior mercator ⁊ legalior omnib⁹ non propterea ſequitur ꝙ aduerſario non debeat fieri debitum. Et quominus debeat dari iudex qui ſibi miniſtret iuſticiā. Et ſic veriſimiliter de facili impetraſſet litteras iuſticie etiam ſi illa non narraſſet. Et maxime cum narrauerit qd̄ ſatiſdederat de iudicio ſiſti ⁊ iudicatum ſoluendo vt relaxaretur ita ꝙ non videbatur amplius de eius inſufficientia ⁊ in legalitate exitandum: ideo videtur ꝙ de leui obtinuiſſet dictas litteras etiā ſi illa non narraſſet: vn̄ non videtur ꝙ ex hoc deberent littere iudicari ſubrecticie per ea q̄ habētur in. c. ſuper litteris de reſcriptis ⁊ in. l. j. ⁊. l. p̄ſcriptiōe. C. ſi contra ius vel vtilitatem pub. ⁊ in. c. poſtulaſti de reſcript. vbi tex. in ſi. a contrario ſenſu.

c ¶ His tamen non obſtātibus contrarium arbitror ſententiam magis iuri conſonam. Nā premittendum eſt ꝙ. d. Joannes menſanus plura fauorabiliter obtinuit iniuſte contra dcm̄ Marchettū: nā primo obtinuit ꝙ in curia gubernatoris capi bona ⁊ ſubaſtari dci marchetti: lic3 extaret bulla Sixti ꝓhibentis cām extrahi ⁊ abuocari a primo tribunali per gubernatorem ⁊ reddentis irritum ⁊ inane quicqd ſecus factū3 fuerit ⁊ nihilominus non obſtāte bulla obtinuit bona vēdi ⁊ illa poſſidet exactis deprehendit̄ licet nulliter ex quo apparet ꝙ plus ſibi iuuabāt fauores iniuſti q̄3 aſſerta ſubterfugia marchetti ꝙ ⁊ demonſtratur clarius ex alio q2 vicarius epiſcopi Fanenſis ſubito oſtenſo breui cū3 ſupplicatione introcluſa viſa commiſſione ſibi fcā anteq̄3 diſcutiatur de viribus ⁊ efficacia commiſſionis pronunciauit ſe competentem in dictis cāis non dixit ſuper articulo ſuſpitionis ex quo maxime loquutus fuit in plurali non poteſt reſtringi ſolum ad articulum ſuſpitionis cum pluralis loquutio non ſit contenta vno. l. vbi numerus. ff. de teſtib. non debuit autem pronūciare ſe iudicem competentem in dictis cāis nō citato aduerſario argu. l. de vnoquoq3 de re iu. ⁊. l. nā ita diuus ď adop. itē fecit capi nō fcā aliqua fide.

d ¶ Ad hoc autem vt poſſit concedi licētia de capiendo ſuſpectum ⁊ fugitiuum requiruntur plura inter cetera ꝙ fiat fides iudici de debito taliter ꝙ ſi talis probatio fuiſſet fcā preſente parte plene probaret ſolum deficit ꝙ ſit parte abſente ⁊ non citata vt plene concludit Ang. in repeti. l. nemo carcerem. C. de exact. tribu. lib. x. allegās gloſas Accurſij ⁊ Specul. ⁊ Cynum ⁊ ita communiter tenetur ⁊ ſeruatur in practica: ⁊ tamen iudex fecit capi dictum Marchettū nō fcā aliqua probatione debiti ſm̄ acta que vidi imo dictus Joannes aſſertus creditor aſſerebat ſe non habere probationes impromptu ⁊ ſic ſine aliqua probatione debiti iudex ad eius inſtātiā fecit minus legitime capi Marchettum mercatorem: ideo non debebat dubitare ne iudex prime commiſſionis eſſet negligens in exequendo commiſſionem ſibi prout aſſerit ſe dubitare in ſua ſupplicatione. itē3 narrat qd̄ fuit captus dictus Marchett⁹ ⁊ ſatiſdedit: ideo ſuperior debuit perſuadere ꝙ legitime fuerit captus ⁊ ſic iudici fuerit fcā fides de debito: licet in abſētia debitoris: ideo veriſimiliter fuit promptus ſupior. ad cōcedendas litteras: adeo fauorabiles cū tot cl'is raro ſolitis appōi quas non ita de leui cōceſſiſſet ſi ita que tacita fuerūt fuiſſent expreſſa ⁊ multominus ſi fuiſſet narratum qd̄ dictus Marchettus poſſidebat multa bona in propria ciuitate Firmi vbi poterat cōueniri prout in ciuitate Fani vbi cōtraxerat domicilium ⁊ qd̄ erat fidelis mercator ⁊ famoſus prout deponunt ꝙ erat diues ⁊ multum famoſus q̄3 plures teſtes nec pro p̄te Joānis meſani reperio probatum Sūiū niſi qd̄ multa litigia fecit cū ſuis creditoribus certe ex hoc non iudicatur ſuſpectus de fuga capitur aūt ſuſpectus de fuga vt ſatiſdet de iudicio ſiſti ⁊ iudicatum ſoluendo profecto ex atteſtationibus teſtium productorum pro p̄te Joānis deducit̄ ꝙ cōparebat in iudicio ⁊ litigabat ⁊ non aufugiebat ⁊ non bene probant an litigauerit iuſte an iniuſte forte nō erāt creditores forte ignorabat creditā: ⁊ maxime hoc poterat probabiliter circa creditores hereditatis quā dicitur emiſſe: ſepe autem contingit ꝙ ⁊ maximi ⁊ legales ⁊ ditiſſimi mercatores litigāt hec quidem plurimum adminiculātur

tur ad inducẽdũ mentẽ iudicis ad opinandũ ꝙ ſi pontifici fuiſſent narrata oĩa predicta nõ reſcripſiſſ3 ,put reſcripſit ſũcto ẽt ꝙ fuiſſ3 narrat⁹ tenoꝛ bulle Sixti:l3.n.leges vnius põtificis nõ ligẽt aliũ tñ veriſile ẽ ꝙ velit illis ſubijci.ar.l. pnceps.ll.ff.de.ll.⁊.l.digna vox.C.eo.ti.⁊ l3 ex hoc ſolo nõ auderẽ dicere reſcriptũ ſubꝛeptitiũ ſaltẽ attẽtis cl'is ipſius vltimi reſcripti nihilominꝰ opitulat̃ ꝯiũcto ẽt ꝙ narrat̃ pmũ reſcriptũ ꝙ nõ hẽbat illas cl'as ⁊ plura narrant̃ in eo q̃ nõ pbant̃ maxie ꝙ qñ ipſe impetrãs voluit exigere ſua credita marchetus ſe abſentauit ⁊ latitauit ꝙ nõ video articulatũ ⁊ minus pbatũ ⁊ pontifex vltio reſcribendo cui fuit narrat⁹ tenoꝛ pmi reſcripti ⁊ ꝙ illõ pmũ reſcriptũ fuit aliq̃ ex pte executũ q2 eius vigoꝛe fuit captũ ⁊ pſtita ſatiſdatio de iudicio ſiſti ⁊ iudicatũ ſoluẽdo potuit pbabilr credere va eẽ q̃ narrabant̃ i pria ſupplicatiõe.⁊ ppea leuiter moueri ad ita fauoꝛabilr reſcribẽdũ.⁊ nõ ita de leui al's veriſilr reſcripſiſſet ſaltẽ ſi innotuiſſ3 primũ reſcriptũ ſubꝛeptitiũ maxie cu3 in ſecunda ſupplicatiõe ipſe ſupplicans pncipalr ſe fundet in.d.ſubterfugijs ⁊ negligentia dictoꝛum iudicum.

c ¶ Inſuper cum fuiſſet appellatũ a pnuncia quam fecit iudex ſe eẽ iudicẽ competẽtẽ ⁊ a captura ⁊ inde ſequuta debuit exprimi in nouo reſcripto:qm de appõne aduerſarij d3 p impetrantẽ fieri mẽtio al's reſcriptũ reddit̃ ſubꝛeptitiũ ,put ꝯcludunt doc.cõiter oẽs in.d.c. ex pte.ij. de reſcriptis ⁊ al's in.c.inter monaſteriu3 de re iu.pbat̃ ⁊ ibi doc. notãt ꝙ d3 fieri mẽtio de ſtatu cauſe in quo eſt tpe impetratiõis de quo ſtatu ⁊ appõne nulla fuit facta mentio in nouo reſcripto:iõ reddit̃ ſubꝛeptitiũ.⁊ iõ ex his oĩbus puto aperta fronte ꝯcludendum dictũ reſcriptum fuiſſe ſubꝛeptitium non obſtantibus adductis in contrarium.

f ¶ Nõ.n.obſtat ꝙ cã ſuſpitiõis fuge erat ſopita.⁊ ſic appõ erat friuola:q2 l3 poſſ3 inſtari verũ de friuola appõne ſit facienda mẽtio p ea que habent̃ i.d.c.ex pte.tñ nõ eſt opus q2 nõ ẽ verũ ꝙ a ſola captura appellauerit:appellauit.n.ẽt a pnũcia facta ſup cõpetẽtia a qua pnũcia nedũ de iure canonico quo iure ab oĩ grauamine põt appellari.c. vt debitus de appel.⁊.c.coꝛdi eo.ti.li.vj.cũ ſi.ſ3 ẽt de iure ciuili vt p gl.in aũt.habita.C.ne filius p patre ⁊ p bar.in.l.ij.§.ij.q̃ro ff.de appel.reci.ꝙ aũt appellauerit ab illa interloquutoꝛia appet ex tenoꝛe appõnis in qua pꝛio narrat̃ dicta pnũcia ſup cõpetẽtia inde narrant̃ geſta ſup captura.⁊ deinde narrat̃ ꝙ a dicta pronuncia ⁊ cõmiſſiõe capture ⁊ captura.l3 nulliter facta ⁊ cõmiſſa dicit omnia ⁊ ſingula acta ⁊ actitata nulla ⁊ ſiqua ſunt in totũ vel i partẽ dicit ſe grauatũ ⁊ appellat ⁊c. ⁊ ſic verba appõnis ſunt clariſſima ꝙ appellat etiã a ſententia competentie.⁊ apparet etiam q2 prima cauſa grauaminis reſpicit ipſam pronunciam.

g ¶ Nec ob.ꝙ allegat̃ ꝙ pronunciauit ſe cõpetẽtẽ ſup cã ſuſpitiõis:nã hoc ẽ falſu3 vt dictũ ẽ ſupra q2 pnũciauit ſe cõpetẽtẽ in dictis cauſis.⁊ inſup nõ erat ſibi cõmiſſa cã ſuſpitiõis ⁊ capture ſ3 erat ſibi cõmiſſa principalr cã pncipalis ⁊ incidẽter in ꝯſiam veniebat qõ capture ex cã ſuſpitionis: ſi.n.nõ fuiſſ3 iudex cauſe pncipalis ſibi cõmiſſe:nõ fuiſſet etiã iudex iſtius incidẽtis qõnis ⁊ ipſe Io.dñ pduxit dictũ primũ reſcriptũ petijt ſibi fieri ꝙ in eo ptinet̃.⁊ ſic pcedi ſuper negocio pncipali nõ ſup ſola cã ſuſpitiõis q̃ nõ narrabat̃ in reſcripto ⁊ ſi verba erãt clara interpꝛetatio nõ cadebat q̃ ſit ſup dubijs.d.l. ſiqs intẽtiõe ambigua de indi.⁊.l. ille aut ille.§.cũ in vbis de leg.iij.itẽ iudex q̃ pnũciauit nõ potuit diuinare de dicta futura declaratiõe ptis.c. vt nr̃m ex vt eccl'iaſtica bñficia cũ ſiribus:inſup negat̃ fuiſſe ſopitam cã3 ſuſpitiõis ⁊ capture:nã itererat ſua pnũciari ſe nõ fuiſſe legittime captũ ⁊ coactũ ſatiſdare ⁊ in his grauatum maxie cũ eſſ3 mercatoꝛ ⁊ mercatoꝝ plurimũ intereſt nõ reputari ſuſpectos ⁊ fugitiuos vt doc3 experiẽtia rex magiſtra.c.ꝗ ſit in pncipio de ele.⁊.c.ſtatutũ in pncipio eo.tit. ⁊ lib.item vt euitaret carceres fuiſſ3 coactus ſatiſdare põt per iudice3 appellationis retractari dicta ſatiſdatio ſi ſuit iniuſte facta:q2 non debebat ſatiſdari.

h ¶ Prout enim executio ſcientie:⁊ ſic ſolutio facta iniuſte per appellationem reuocatur vt habetur in.l. ab executiõe de appella.per doct.ita ⁊ promiſſio iniuſte facta reuocatur cum promiſſio ⁊ ſolutio ſoleant equipꝛarari.l.ſi.cum ibi notatis.C.ad.l.fal.⁊ facit.l.diſſolute.C.de ꝯdi.ſine cauſa ⁊ ,ppterea dicta appellatio non fuit facta ſuper alia cauſa nec fuit friuola nec cauſa ſuper qua appellatum fuit erat ſopita:ideo de dicta appellatiõe erat facienda mẽtio:nec clauſule appoſite in dicta ſecunda ſupplicatione reſpiciunt huiuſmodi ſubꝛectiones:quinimmo augent ſubꝛectiões:nam veriſimiliter papa ita fauoꝛabiliter reſcripſit propterea que narrata fuerunt ⁊ veriſimiliter credebat illum legittime captum velut ſuſpectum ⁊ non fuiſſe appellatum ⁊ alias latitaſſe.ille autem clauſule reſpiciunt priuilegia ⁊ conſtitutiones ⁊ huiuſmodi que haberent obſtare dicte commiſſioni vt ſatis aperte ſonãt verba ipſius ſupplicationis.

i ¶ Poſſet ẽt inſtari ꝙ illa ſimplex ⁊ idefinita ſignatura ſiat referat̃ ad cõmiſſionem cã que pncipalr poſtulabatur ⁊ nõ ad illas clauſulas q̃ ſunt iuris derogatorie:nã idefinita nõ trahit̃ ad ea que ſunt iuri ꝯ̃ria l3 loquẽs potuiſſet ſup illis diſponere ar.l.vxoꝛi.§.vxoꝛi õ le.iij.,put p dictã legẽ no.gl. in.l.talis ſcriptura de leg.pꝛio.⁊ vidi al's hoc ꝯſuliũ p famoſiſſimũ doctoꝛẽ ⁊ itegerrimi iudicij dñ3 Benedictũ caprã patrẽ ⁊ dominũ meũ i ſignatura ſiat ſeu placet vt petit̃ ⁊ p hec poſſent aufugi ea q̃ dixi ad tollẽdũ obſtantiã bulle ſixti: nõ tamen multum inſiſto ſuper illa bulla :quia huiuſmodi ſubꝛectiones meo iudicio ſunt magis plane. Laus deo.

¶ Heredes pr̃is qui ſtipulatus fuit dotẽ ſibi reddi:an poſſint petere compꝛomiſſu3 ſuper dicta reſtitutione ⁊ cogere heredes mariti vt illam ſibi reſtituant : non obſtante quodam iudicio pꝛius agitato de quo conſilio fit mentio.

¶ Conſilium. cxxxvij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi.¶ Et in hac ꝯſultatione pꝛia facie dõm ꝙ.d. petruſ ſbi.⁊ linozus filij ⁊ heredes.d.magiſtri ſeueri nequeant agere contra dictos heredes.d. petriangeli : nam ex quo erãt duo rei debendi petruſangelus ⁊ Franciſchinus petitione facta aduerſus vnum ex reis debendi videt̃ alter eſſe ctualiter liberatus.l.ij.in ſi.ff.de duobus reis.

a ¶ Et cui nocet litis pendentia :nocet ẽt ſñia iuxta theoꝛicã Inno.in.c.cum cãm q̃ de teſti.⁊ bar.poſt eũ in.l.ſepe in ſi.õ re iud.⁊ hoc ſi.d.petruſangelus nõ cenſet̃ ꝯuentus ipſe ex ſua obligatiõe :ſinaũt ẽt ipſe cẽſetur ꝯuẽtus principalr pro ſua obligatiõe tũc ex quo duo fuerũt ꝯuẽti ⁊ vnus fuit condẽnatus alter vr̃ abſolutus ar.l.cũ pretoꝛ de iud.⁊.c.nõne de pſum.cũ ſi.ꝙ ⁊ ſuadebat rõ q2 ipſe Franciſchin⁹ receperat oẽm pecuniã ad quã reddendã ſe obligauerãt dicti petruſangelus ⁊ Frãciſchinus ⁊ ad illũ ex duob⁹ reis debẽdi negociũ ptinet ⁊ ille ad quẽ res ad quã obligantur puenit cẽſet̃ pncipalis debitoꝛ ⁊ alius cẽſet̃ eius fideiuſſoꝛ ⁊ ſi negociũ ptinet pariter ad ambos reos debẽdi cẽſent̃ inuicẽ fideiubere p rata ,put vr̃ pbare tex.i aũt.de duob⁹ reis in ꝑn. iuncta.l.vñ querĩt in ꝑn.ff.cõmõ.,put ꝭ declarat bar. in.l. in duobus.§.vbi duo.ff.de duob⁹ reis l.vj.⁊.vij.qõnib⁹ ſi recte aduertat̃ ⁊ ibi p doct. decẽs ꝙ videbat̃ ꝙ ab arbitro ⁊ arbitratoꝛe ꝯdẽnaret Frãciſchi.⁊ ſucceſſiue Angelus eius filius ⁊ hr̃s ⁊ nõ petruſangel⁹:ſi itaq̃ fuit abſolut⁹.d.petruſangelus vr̃ ꝙ nõ poſſit ingetari ampliꝰ obſtãte exceptiõe rei iudicate :nec vr̃ obſtare ꝙ dcã lis ⁊ ſñia ſup ea ſequuta fuerũt agitata ⁊ lata iter camillã pdcãm ⁊ petrũangelum ⁊ Frãciſchi.⁊ nõ cũ dcõ magiſtro ſeuerino ſeu cũ eius hr̃dibus ⁊ res iter alios acta alijs nõ pꝛiudicet.C. res inter alios acta in rubꝛo ⁊ nigro :q2 videt̃ poſſe rñderi ꝙ ex quo actio pncipalr ptinebat ad ipos hr̃des magri ſeuerini petẽdo agere dcãm camillã eis vr̃ iputãdũ adeo ꝙ ſñia videt̃ eis pꝛiudicare.l.ſepe.ff.de re iud.⁊.c. quãuis extra eo.titu.⁊ maxime hoc vr̃ dõm in caſu iſto in quo dci heredes magiſtri ſeuerini approbauerunt iudiciũ agitatũ cũ.d.cami.agẽdo ex dicta actione ex iure ceſſo.preterea actio ex ſtipulatu q̃ ꝯpetit ad dotẽ p pr̃es pſtitã mortuo pr̃e ꝯſolidet i ſilia.l. vnica.§.videam⁹.C.de rei vxo.acti.⁊.§.⁊ hr̃ rei vxorie.eo.li.

b ¶ Tñ his nõ ob.in ꝯ̃riũ puto eſſe apertam iuſticiã nam l3 actio de dote pfectitia ſit regulariter cõis inter patrẽ ⁊ filiam.l.ij.§.ꝙ ſi in patris ⁊.§.volũtate ⁊.ll. ſequẽtibus.ff.ſolu.ma.cũ ſi.⁊ ſilia effecta ſui iuris p mortẽ patris vel aliter in cã ꝯſolidet̃ ⁊ nõ traſmittat̃ in heredes patris vt.d.§. videamus. ⁊.d.§. ⁊ hoc rei vxoꝛie tamen ſi pater qui dat vel promittit dotem pro filia illam ſibi reddi ſoluto matrimonio ſtipulatur ſtatim.ſ.tpe ꝯctus dotalis actio de dote non eſt communis : ſed ſolius patris ſtipulantis.l. quotiens.ff. ſo.matri.⁊.l.aut a ꝯ̃rio ſenſu.C.de iure dotium nec eo caſu loquitur.d.§.videamus.⁊.§.⁊ hr̃ rei vxoꝛie iuꝰ ꝯſolidatiõis in ſiliã q2 illa locum h3 qñ actio de dote eſt cõis. loq̃.n.in

actiõe ex ſtipulatu cõceſſa p illã legẽ vel qñ pater ſtipula/ret ſimpl'r dotẽ reddi vl' qñ ex iteruallo ſtipularet ſibi reddi ſecus ſi ſtipularet incõtinẽti.ꝙ ſolu.ma.dos ſibi reddatur.ꝑ.d.l.quotiens in prin.ideo cum dictus magiſter ſeuerinus tpe ꝓmiſſionis dotis ſtipulatus fuerit dotem ſibi reddi in oẽm caſum ⁊ euentũ reſtituende dotis:iõ actio de dote nunꝙ̃ fuit cõis filie:ſ3 ſolius pris iõ trãſiuit ad heredes prout trãſeũt alie actiones:iõ dicti heredes magiſtri ſeuerini habẽt fundatã eorũ intẽtionẽ petẽdo dictam dote3 aduerſus hẽdes.d.petriangeli ⁊ pñt petere compromiſſum ſi ius municipale diſponit ꝙ cãe cõpromittant ꝑut mihi preſupponit.itẽ põt peti executio inſtri liqdatis liqdãdus ſi ex forma ſtatuti inſtra hmõi habẽt executionẽ parãtã prout res iudicate ꝑut mihi pſuadeo ꝙ habeãt cũ enim preſupponit dotẽ fore integraliter ſolutã ⁊ ad reſtitutionẽ ſe inſolidũ obligauit.d.petruſangelus vna cũ Frã.eius filio heredes ipſius petriangeli pñt inſolidum conueniri.

b ¶Et li3 rei debẽdi habeãt bñficiũ diuiſiõis qñ negocium ad ambos reos pertinet ⁊ bñficiũ excuſſionis qñ ad alium totũ negocium ꝑ id qd hr in auc.de duobus reis ⁊ ꝑ bart. ⁊ doc.in.d.l.ij.tñ tali bñficio fuit renunciatũ qꝛ i inſtro dr renunciauit ⁊c.maxĩe bñficio diuiſionis ⁊c.ſub illis.n. dictionibus ⁊c.virtual'r cõprehẽdit bñficiũ excuſſionis ꝑ ea q̃ habent in.l.gallus.§.idẽ credẽdũ de li.⁊ poſthu.ꝑ cañ.i c.cũ.p.tabellis de fide inſtru.⁊ in.c.ex pte.c. ſignificãte in ſi.⁊.c.rodulphus de reſcrip.⁊ ꝑ Spe.in ti.de inſtru. edic. §.oſtenſo ver.quid ſi imbreuiatura ⁊ inſuper mihi dr ꝙ hereditas dicti Frãciſci.nõ eſt ſoluẽdo ⁊ Angelutius eius filius ⁊ hrs ſe imiſcuit cũ bñficio legis ⁊ inuẽtarij:ita ꝙ nõ põt exigi vltra vires hrditarias.l.fi.§.⁊ ſi pfatã. C.de iure deli.Et qñ alter ex reis debẽdi eſt minus idoneus qꝛ non eſt ſoluẽdo vel nõ exigibilis ceſſat.d.bñficium excuſſionis ⁊ beneficiu3 diuiſionis in autẽ.de reis promittẽdi.§.ſi vo minus idonei collatione.vij.ideo dicti heredes petriangeli vnius ex dictis reis poſſunt inſolidum conueniri nõ obſtãte beneficio excuſſionis vel diuiſionis.

d ¶Nec obſtant alia adducta in ꝯtriũ:non.n.obſtat ꝙ actio de dote ꝓfecticia eſt cõmunis patris ⁊ filie ⁊ illa poſt mortẽ patris recõſolidatur in ſolã filiã:qꝛ ſupra reſpõſum per d.l.quotiens in prin.ff.ſolu.ma.item non obſtat ꝙ petitione fcã de vno ex reis debẽdi vr alter liberatus:qꝛ illud negatur ſaltem finito iudicio vt diſputat Bar.in.l.ex duob⁹ de duobus reis fundãs ſe ꝑ.l.fi. de fideiuſ.⁊ reſpondet ad d.l.ij.de duobus reis ſil'r ſnia condẽnatoria lata cõtra vnũ ex reis debendi non nocet neqꝫ prodeſt alijs prout volunt bar.Ang.⁊ Imol.i.d.l.ex duobus ⁊ ſi qua dubitatio foret in premiſſis reſponſionibus clara reſponſio eſt ꝙ non egit reus credẽdi nec fuit actũ ex cã ex qua deſcendit obligatio iſta reorum debẽdi ex qua volũt agere iſti heredes magiſtri ſeuerini:nam reus credendi fuerat dictus magiſter ſeuerinus ⁊ poſt eius mortẽ filij ſui maſculi videlicet petruſphilippus ⁊ linorus qui ſunt ei⁹ heredes.itẽ illa camilla egit ex ſtipulatione interpoſita vt ide3 camille dos redderetur iſti petruſphilippus ⁊ linorus intendunt agere ex ſtipulatione interpoſita vt reddatur dos magiſtro ſeuerino ⁊ eius heredibus:itaqꝫ ſententia abſolutoria lata ex illa cã nõ peret exceptionem rei iudicate agenti ex iſta alia cã.l.⁊ an eãdem.ff.de excep.rei iud.

e ¶Et propterea non obſtat aliud qd allegantur.ſ.qd tacita abſolutoria lata fuit pro dicto petroangelo:qꝛ dato fine p/iudicio vitatis qd fuiſſet expſſe abſolutus non obſtaret heredibus magiſtri ſeuerini:qꝛ ipſi non egerũt:⁊ qꝛ ex alia cã agunt nec obſtat.d.l.ſepe.⁊.d.c.quãuis.qꝛ in dictis iurib⁹ eadem cã intentatur per eum cui obijcit exceptio rei iudicate cũ illa ſuper qua fuit lata ſententia bis ſecus per ſupradicta.item nocet quãdo ille cui obijcitur ſciuit cãm agitarri cũ alio ⁊ non prohibuit ⁊ prohibere poterat.d.l.ſepe in caſu iſto forte ignorauerũt cãm agitari per dictã camillã:ꝙ tamen non puto:ideo ſuper hac ignorantia non facio magnum fundamentum:⁊ ſi dato ꝙ ſciuerint tamen prohibere non poterant:qꝛ illa agebat ex cã que ad ipſam ſolã pertinebat ſi vera fuiſſet:nec dci heredes magiſtri ſeuerini habebãt aliquod ius prohibendi cum illa camilla non inten/taret cã3 vel actionem que eos tãgeret cum alia ſit ſtipulatio ⁊ alia actio numero que competebat dictis heredibus magiſtri ſeuerini ⁊ alia illa que intentata fuit per dictam camillam:preterea licet forte ſciuerint litem motam per dictã Camillam:tamen forte ignorabant dictum magiſtrum ſeuerinum fuiſſe ſtipulatũ ſibi reddi prout ⁊ ignorãtia preſumitur.l.qui in alterius.ff.de regu. iur.⁊. preſumit ignorantia.⁊.c.cũ quis in ius.co.ti.li.vj.⁊ maxime qꝛ cõis ſtilus eſt qd pater ſtipulatur reddi filie ita ꝙ dicti filij ⁊ heredes magiſtri ſeuerini debebãt credere qd magiſter ſeuerinus fuiſſet ſtipulatus prout ſolitũ erat ſtipulari ar.l.qd ſi nolit §.qui aſſidua de edili.edic.⁊.l.ſi priuꝰ.ff.de aqua plu. arcẽ. ⁊.l.fi.C.de fideiuſ.cum ſimilibus.

f ¶Item.d.l.ſepe.⁊.c.quãuis ponũt regulã.res inter alios alijs non preiudicat.itẽ duas fallentias.ſ.qñ ille ad quem primo loco competebat actio vel defenſio permiſit illum litigare ad quẽ ſecũdo loco competebat actio vel ſecundo qñ permiſit litigare illum a quo immediate habuit cauſa3 prout deprehenditur ex illis iuribus ⁊ in eis habet ꝑ doc. in caſu aũt iſto predicta ceſſant qꝛ dicte camille nõ competebat ſecũdo loco actio vel defenſio nec dicti heredes magiſtri habebãt cãm ab ea vel econuerſo ipſa ab eis:ideo iſte caſus remanet ſub regula idcirco ſnia ſi qua lata fuiſſet ꝑ dicto Petroangelo nõ preiudicaret dictis heredibus magiſtri ſeuerini:inſuper non videt ꝙ dcũs Petruſangelus cenſeatur abſolutus:tum qꝛ ipſe non ꝯuentus tanꝙ̃ promiſſor nec fuit petitũ ipſum condemnari:ſed vt auus ⁊ legitim⁹ adminiſtrator dicti angelutij ⁊ pro omni iure ⁊ intereſſe ſuo hoc eſt ꝗtenus intereſſet ſua dictũ Angelutiu3 non condemnari:poterat enim intereſſe qꝛ Angelutio cõdemnato hẽbat fieri executio in bonis ſuis ⁊ in bonis nepotis conſtituti ſub auita poteſtate auus habet vſumfruc.⁊ legitimam adminiſtrationem plenariã.l.j.C.de bonis mater.⁊ quaſi per totũ illũ titulũ ⁊ ſequentem maxime iũcta.l. iuſta interpretatione de ver.ſi.⁊ ideo fuerit conuent⁹ pro ſuo iure ⁊ intereſſe:⁊ iõ credendũ eſt ꝙ arbiter ſeu arbitri non fecerũt in laudo mentionem de dicto Petroangelo:⁊ forte ipſe petruſangelus non interuenit in compromiſſo ⁊ ſi hoc eſſet non potuiſſet condemnari nec abſolui.

g ¶Preterea nõ videtur ꝙ ſi duo cõueniunt ⁊ vnus condẽnatur alter cenſeat abſolut⁹.nã iudiciũ agitatũ contra alterum non condemnatũ poteſt eſſe in ſuſpenſo ⁊ põt impoſterũ condemnari:itẽ ſi vnus cõuenitur i centũ ⁊ cõdẽnatur in quinquaginta non cenſet abſolutus ab alijs.l.qꝛ tũc cenſeretur iudicatũ ſuper toto ⁊ ſnia valeret cuius ꝯtrium habet in.l.j.C.ſi aduer.rẽ iud.prout ibi volũt glo.Bar. ⁊ doc cõiter oẽs in ſententia.n.non intelligit niſi id qd expmiſſ ar.l.j.C.ſi plures vna ſnia.⁊.l.apud celſum.§.item queritur de excep.doli prout dicit bar.in.d.l.j.ſi aduer.rem iu. ideo nec vno condemnato cenſeat alter abſolutus ex quibus omnibus puto intrepide concludendũ ꝙ dicti petruſphilippus ⁊ linorus hẽdes magiſtri Seuerini poſſint agere contra heredes dicti Petriangeli ⁊ repetere dictam dotem non obſtãte iudicio agitato contra dictum Angelutiũ ⁊ dictum Petrũangelum vt ſupra ⁊ non obſtante ſnia ſuper illo iudicio lata vt.ꝭ. Laus deo.

¶Subſtõ vltimo loco fcã per hec vba.Et ſi predicte filie vna vel plures morient in pupillari etate vel poſtea quãdocũqꝫ inteſtate ſuccedãt infraſcripti ſubſtituti:an ſit interpetrãda directa pupillaris an fideicommiſſaria cu3 alique ex dictis filiabus in pupillari etate deceſſerint ⁊ ſil'r inſtituti ⁊ primo loco compendioſe ſubſtituti deceſſerunt.

¶Conſilium cxxxviij.

In noĩe dñi noſtri ieſu

i chriſti.¶Nulli dubiũ in hac ꝯſultatiõe vr qn ſit quo ad vba purificata cõditio vltime ſubſtõnis qꝛ alique ex dcis filiabus deceſſerũt in pupillari etate.⁊.d.vltima ſubſtõ ẽ fcã ſub ꝯditiõe.ſi vna vel plures ex dictis filiabus deceſſerint in pupillari etate:⁊ ſic vna ⁊ plures deceſſerint i pupillari etate.itẽ dcũs Dñicus deceſſit:ita ꝙ verificãtur illa verba ſubſtitutionis euenĩẽte dicto caſu ⁊ ſimiliter prime ſubſtõnis facte filijs maſculis inſtitutis vl'r qꝛ vt preſupponitur oẽs deceſſerũt impuberes poſt mortem teſtõris ſuperſtite antonello eis ſubſtituto.⁊ ſil'r verba ſecũde ſubſtõnis in q̃ filie femine inſtitute in rebus certis fuerũt antonello ſubſtitute ⁊ a verbis nõ eſt recedendũ niſi de mẽte ꝯſtet.l. nõ al'r de leg.iij.l.j.§.ſi is q̃ naue de exer.cũ ſi.que mens minime coſtat hoc caſu:ideo ſtandũ eſt vbis.⁊ qꝛ conſultãs verbo duntaxat mihi poſuit caſum ⁊ dimiſit teſtm̃ cuꝰ putaſſem ſtatim

ſem ſtatim illud expedire vel mihi tunc punctum ſcribere
propter ſupuenientes occupationes diſtuli non bñ memor
qualiter ſucceſſiue ſequute fuerunt mortes:ſum autem me
mor ꝙ vna duntaxat apud me iminebat dubitatio de qua
.j.ideo conſiderabo caſus cõtingibiles ⁊ breuiter in eis cõ
cludam quid iuris ſentiam.
a ¶ Premittendo ꝙ in cõpẽdioſa ſubſtitutione prout ſunt
iſte de quibus agitur maxime prime comprehendunꝭ plu
res ſubſtitutiones quãdoqꝫ pupillaris vulgaris ⁊ fideicõ
miſſaria prout cõtingit quãdo eſt facta filijs impuberibus
poteſtate conſtitutis ſub dinumeratione etatũ prout fuit
prima ſubſtitutio facta filijs vniuerſaliter inſtitutis quan
doqꝫ cõprehendunꝭ vulgaris ⁊ fideicõmiſſaria qñ ſcilꝫ fit
ei cui nõ põt pupillariter ſubſtitui ⁊ hmõi nature fuit ſcḋa
ſubſtõ in qua filie fuerunt ſubſtitute antonello cui pp̃ ꝑplu
ra nõ poterat pupillariter ſubſtitui.⁊ iſte cenſenꝭ expreſſe
verbis generalibus:q2 ſi is cui fit ſubſtõ decederet in vita
teſtõris verificanꝭ verba ſubſtõnis:ideo verificari dꝫ ⁊ ve
rificaꝭ vulgaris ſubſtõ ſiľr ſi deceſſit poſt mortem excluſus
ab hereditate repudiatione tempore vel aliter fideicõmiſ
ſaria ſi deceſſit hereditate habita poſt pupillarẽ etatem vel
aliter ceſſante ſubſtõne pupillari ꝓut hec habẽtur per glo.
⁊ doc.in.l.precibus.C.de impu.in.l.centurio.ff.eo.tit.in.c.
raynutius extra de teſt.⁊ in.c.ſi pater.eo.tit.lib.vj. ⁊ vbiqꝫ
vbi tractatur materia ſubſtõnis cõpẽdioſe que principaľr
tractatur in dictis iuribus.vltima aũt ſubſtõ de qua agitur
eſt ſiľr cõpendioſa ⁊ erat acte nata cõprehendere fideicõ
miſſariaꝫ ſi ille filie deceſſiſſent puberẽ.itẽ vulgarẽ ſi deceſ
ſiſſent nõ inuitate vel excluſe ab hereditate paterna ſed ex
quo deceſſerunt nõ excluſe forte ceſſat vulgaris: remane
bit dubium vtrum ſit pupillaris ꝓpter dinumerationẽ eta
tis pupillaris in qua ipſe filie deceſſerũt:an vero ſit fideicõ
miſſaria ꝓpter verbũ inteſtate vt.j.deducã:ſi itaqꝫ filij ma
ſculi deceſſiſſent in vita teſtõris antonellus ſuperſtes poſt
morteꝫ teſtõris fuiſſꝫ vocatus ex vulgari ſubſtõne. ⁊ ſiľr ſi
deceſſiſſent poſt mortẽ teſtõris excluſi ab hereditate puta
nec abſtenſionẽ:ſin aũt antonello nõ fuiſſet delata heredi
tas q2 deceſſiſſet ante teſtõrem vel ante filios tũc filiabus
delata fuiſſet hḋitas ex vulgari ſubſtõne cõprehenſa ſub
cõpendioſa ſubſtõne facta antonello que reſultat qḋ ſi an
tonellus decederet nõ ſuccedendo ex ſubſtõne qua erat in
uitatus in eius locũ intrabant dicte filie in dicta ſubſtõne.
⁊ ſic ipſe cenſerent pupillariter ſubſtitute filijs ſi nuero di
ctus antonellus deceſſiſſet hḋitate teſtõris adita deuolu
ta ad eum ex vulgari vel pupillari ſubſtõnibus comprehẽ
ſis in dicta cõpendioſa tũc filie predicte ei ſubſtitute veniſ
ſent ex ſubſtõne fideicõmiſſaria in qua veniſſent bona te
ſtõris detracta trebellianica ſi ſucceſſiſſet ex vulgari.d.an
tonellus.ſin aũt ſucceſſiſſet ex pupillari tũc ipſe antonellus
cenſeretur rogatus de reſtituendo filiabus id qḋ ipſe per
cepiſſet ex pupillari q2 in alio non caderet ſubſtitutio.
b ¶ Et q2 ẽt aľs in fideicõmiſſaria ſubſtõne.veniũt queſita
tꝫ ex pupillari ſubſtõne:vt per Bar.in.l.ita tñ.§.qui ſuſpe
ctã.ff.ad tre.⁊ in.l.marcellus.§.quidã libertis.eo.tit. ⁊ facit
l.ſceuola.⁊ quod ibi Bart.ad tre.ꝓcedit enim in caſu iſto
ſubſtõ pupillaris ſm ordinẽ intellectus ⁊ ſm ordinẽ ſcri
pture:vt de ſe manifeſtum eſt.⁊ hoc ẽt voluit Imol. in.d.
§.q ſuſpectã lꝫ Ang.ibi aliud velit prout ipſe refert.⁊ ideꝫ
voluerit Ray.de forli.vt refert Ang.ibi.⁊ Bal.in.l. ex tri
bus.C.de inoffi.teſt.vltimo loco recitat opin. Ray.quẽ ex
hoc vꝭ ſeq.ar.l.q filiũ.§.ſabinus ad treb.que tñ difficultas
videtur ceſſare in caſu noſtro in quo ſi non veniret queſi
tuꝫ ex pupillari nihil veniret.⁊ eo caſu quo veniret nõ de
trahitur legittima.
c ¶ Quia qñ ſubſtitutus pupillaris grauaꝭ a teſtõre nõ de
trahit legitimã.l.ſi fundum per fideicõmiſſum.§.ſi.cum.l.
ſeq.de leg.j.⁊ per Bal.in.l.ex tribus.C.de inoffi.teſt. ⁊ in
l.cum virum.C.de fideicõ.⁊ in ſimili per Bar.in.l. cohere
di.§.cum filie.verſi.ſi heredes.de vulga.⁊ pupil.vtrũ auteꝫ
trahant trebel.⁊ quidam vt By.⁊ Cy.⁊ Bal.in.d.l. ex tri
bus tenent ꝙ non.⁊ idem in.d.l.cum virum in vna lectio.
in alia contra.⁊ ſimiliter Imol.in.d.§. cum filie. ⁊ quidam
allegant Bar.in.d.§.cum filie verſi.ꝙ ſi heredes.ſed meo
iudicio id non dicit ipſe Bartol.⁊ deuoluta hereditate ad
d.filias in totum vel in partem vigore earum inſtitutionuꝫ
in rebus certis.⁊ vigore.d.ſubſtitutionis. eſt modo viden
dum de viribus ſubſtitutionis facte.d.filiabus que deceſ
ſerunt in pupillari etate.⁊ conſtat prout ⁊ ſupra deductum
eſt ꝙ euenit caſus.d.ſubſtitutionis.ex quo deceſſerunt ſu
perſtitibus ſubſtitutis in pupillari etate:ſed dubitatur an
ſit locus ſubſtitutioni pupillari an vulgari an vero fideicõ
miſſarie de vulgari conſtat ſi.d.filie que deceſſerunt nõ ſuc
ceſſiſſent ex earum inſtõnibus vel ex ſubſtõne nec trãſmiſiſ
ſent qḋ nõ puto eueniſſe attẽto ꝙ fideicõmiſſa tam vľia ꝙ̃
particularia tranſmittunꝭ.l.vnica.§.in nouiſſimo.de cadu.
tol.⁊.l.ij.cuꝫ oĩbus.ll.ſequẽtibus.C.qñ dies lega.cedat.⁊
habeꝭ de fideicõmiſſo vľi in.l.cũ filio. de lega.j. ⁊ ſi deuo
luta eſſet directo hḋitas filiorũ vigore ſubſtõnis facte de
ipſis filiabus fuiſſet facta trãſmiſſio cũ ſui heredes teſtato
ris ſuccedentes ex pupillari filijs teſtõris ſuccedãt iure ſui
tatis.l.ſed ⁊ ſi plures.§.quos poſſum.ff.de acqui. hered.⁊
iure ſuitatis ſit tranſmiſſio hereditatis non agnite.l.iij.C.
de iure deli.⁊.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legi.cũ ſi. eſt aũt
locus tũc ſubſtõni que militat hereditate agnita vel tranſ
miſſa prout eſt ſubſtõ pupillaris vel fideicommiſſaria.
d ¶ Et nõ imerito excitari põt:an dicta vltima ſubſtõ ſit in
terpetrãda directa pupillaris:an ṽo fideicõmiſſaria. ⁊ hoc
ſolũ memini dũ cõſultus fui viſuꝫ fuiſſe excitatiõi dignuꝫ.
lꝫ.n.cõpẽdioſa facta ſub dinũeratiõe etatis pupillaris ⁊ al
terius etatis ꝓut eſt iſta de qua agiꝭ ſit indubie interpetrã
da pupillaris maxie mr̃e nõ exiſtẽte in medio :vt in.d.c. ſi
pr̃.de teſt.li.vj ⁊ ibi per doc.in.d.c.raynutius.⁊ in.d.l. cẽtu
rio.⁊ p glo.⁊ doc.in.d.l.precibus.⁊ iõ dicta ſubſtõ videaꝭ
ex h̃ cẽſenda pupillaris:tñ ex aduerſo in ꝯ̃riũ vrget ꝙ pu
pillaris ſubſtõ eſt teſtm̃ filij ꝯditũ a patre.l. papinianus.§.
ſed nec impuberis.ff.de inoffic.teſta. ⁊.l.ij. in principio.§.
quiſquis.⁊.§.interdũ.⁊.l.patris ⁊ filij.ff.de vulga. ⁊ pupil.
itaqꝫ pupillariter ſubſtitutus ſuccedit ex teſtõ:non ab in
teſtato:iõ aľs apud ſpoletuꝫ conſuluiſſe memini ꝙ ſi pater
ſubſtituit filio per hec verba:videlꝫ ſi filius meus deceſſe
rit in pupillari etate ⁊ ab inteſtato ſubſtituo ſibi ⁊c.nõ cẽ
ſeatur pupillaris.ſed fideicõmiſſaria:tamen in caſu iſto pu
to ꝙ ſit interpetranda pupillaris:nam eſt facta mentio ſpe
cifica pupillaris etatis.item ſupra teſtamẽto.fecit ipſis filia
bus ⁊ filijs ſubſtõnes pupillares.
e ¶ Et ex conſuetudine teſtõris verba dubia teſtamenti in
terpetrãtur.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.de lega.j.⁊ qḋ no. Bar.
in.l.cẽturio poſt mediũ in.iij.q.prin.ṽ.vel qd ſi in ꝓcedẽ
tibus.ꝓut ergo in ꝓcedẽtibus cõpẽdioſa facta ſub dinum e
ratione etatũ interpetraꝭ pupillaris:ita ⁊ iſta vltima inter
petreꝭ. itẽ p ſubſtõnẽ fideicõmiſſariaꝫ ſuccediꝭ teſtõri.d.l.
cohered.§.cũ filie.de vulg.⁊ pupil.⁊ p pupillarẽ ſuccediꝭ
filio ſeu filie.de leg.ij.quaſi per totã.⁊.l.ſeq.⁊.l. ſed ⁊ ſi plu
res.§.quos poſſum ⁊ ſeq.c.ti.cum infinitis ſi.verba aũt vl
time ſubſtõnis dicunt ꝙ ſuccedant ei vel eis.ſ. filie vel fi
liabus.⁊ ſic tendunt in ſubſtõnem directam.ſ. pupillarem
merito cẽſeatur pupillaris per quam ſuccediꝭ pupillis ⁊ nõ
fideicõmiſſaria per quam ſuccederetur patri teſtatori.
f ¶ Pro quo facit q2 in dubio ſemper ſubſtõ interpetratur
directa quãdo põt conuenire verbis ⁊ perſonis.c.ſi pater.
de teſta.lib.vj.in rõne ſui.ſed in caſu noſtro põt cõuenire
perſonis:vt de ſe cõſtat.itẽ cõuenit verbis ſupra pondera
tis:⁊ q2 eſt facta ſub expreſſa conditione ſi deceſſerit in pu
pillari etate qḋ ſuperuacuo fuiſſet factuꝫ niſi vt denotarẽt
pupillarem ſubſtitutionem.⁊ glo.⁊ doc.hoc ponderãt in lo
cis ſupra adductis.non obſtat verbum inteſtate q2 põt rñ
deri duobus modis.vno mõ ꝙ verbũ inteſtate referaꝭ ad
proxima.⁊ ſic ad verba vel quandocunqꝫ ſine filijs ⁊ nõ ad
remota ſi in pupillari etate.
g ¶ Tunc aũt verba in fine poſita referunꝭ ad oĩa preceden
tia non ſolum ad ꝓxima quãdo eſt eadẽ rõ in remotis que
in ꝓximis:aľs ſecus.l.j.in ſi.C.de lib.prete. ⁊ ibi no.doc.ſꝫ
in caſu nr̃o nõ eſt eadẽ rõ:tũ q2 pupilli nõ poſſunt decede
re inteſtati ꝓprie loquẽdo:ſꝫ inteſtabiles.l.j.in princ.ff.de
ſuis ⁊ leg.tũ ẽt q2 dinumeratio etatũ ⁊ alia verba ſupra pon
derata.⁊ mos teſtõris ſuadent ꝙ teſtator volebat ꝙ dece
derent cũ pupillari ſubſtõne que aliquo reſpectu cenſeꝭ te
ſtamentũ filij.nõ ita quãdo aľs decederẽt ſub duplici ergo
cõditione alternatiua inuitanꝭ ſubſtituti vꝫ vna ſi deceſſe
rint in pupillari etate alia ſi quandocunqꝫ deceſſerint inte
ſtate ⁊ ſine filijs.⁊ ſic nullum verbũ ſtat ſup fluo ſine virtu
te aliqd operãdi vt decet.ar.l.ſi qñ.de lega.j.⁊.c.ſi papa.de
priui.li.vj.ſcḋo rñdeꝭ ꝙ filia cui eſt facta ſubſtitutio pupil
laris aliquo reſpectu dꝭ decedere cum teſtõ aliquo reſpe
ctu ſine teſtõ prout magis ſibi expedit.l. papinianus.§. ſed
nec impuberis.de inoffi.teſt.vbi pupillaris ſubſtõ dꝭ teſtm̃

filijs ſi id expedit filio.⁊ dicitur teſtamentum patris ⁊ non filij ſi id expedit filio.⁊ cenſet expedire filio ꝙ decedat cū pupillari ſubſtitutione.⁊ qđ habeat heredem ex pupillari ſubſtitutione.⁊ non veniant ſibi coniuncti etiam mater vt ħ omnia ibi ſignanter probant: ita ergo in caſu noſtro dicatur non teſtata lȝ ſuccedant pupillariter ſubſtituti excluſis ſucceſſoribus ab inteſtato quaſi pupillariter ſubſtituti ħ reſpectu ſuccedant ex teſtō patris non ex teſtō filiarum que re vera non fuerunt teſtate: lȝ aūt non fuiſſent ipſe teſtate: tñ non deferunt ab inteſtato ex quo deceſſerunt cum teſtō patris quod excludit ſucceſſionem ab inteſtato.

b ¶ Verbum enim ab inteſtato videt magis latum qꝛ videtur impersonaliter poſitum id eſt nō facto teſtamento quo ad eū per aliquē.⁊ ſic ſiue ipſe ſiue alter fecerit teſtamentū de hereditate pupilli per qđ excludant ſuccedētes ab inteſtato nō dicat aliquo modo decedere ab inteſtato.ſed poſſet dici decedere inteſtatus: qꝛ ipſe teſtatus nō fuit ſȝ aliꝰ ſibi heredem ex teſtamento fecerit: ⁊ ſic ⁊ alſo Saly.in.l.cū antiquioribus.C.de iure deli.facit differētia inter verbum inteſtatus ⁊ verbū ab inteſtato allegās etiā in quarto priſciani et latius cum refero in.l.generaliter in prin.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.in vltima colū.⁊ ideo nō obſtant id qđ dixi in alio cōſilio ſupra relato dcā ratione: iuncta ēt alia ratione qꝛ in illo caſu erat ſolum appoſita ꝯditio ſi in pupillari etate deceſſerit: ita ꝙ verbū ab inteſtato neceſſario refertur ad illam conditionem ſi deceſſerit in pupillari etate: ideo ſi interpetraretur pupillaris verbum ab inteſtato eſſet ſuperfluum vt de ſe pȝ: remanet ergo concluſio qđ dicti ſubſtituti ſuccedunt ex pupillari ſubſtitutione in hereditatibus dictarum filiarum que deceſſerūt in pupillari etate.⁊ in earum hereditatibus inuenirent hereditatē dicti Mariotti pro portionibus pro qbus hereditas mariotti fuit eis delata qꝛ illā trāſmiſerūt in eaꝝ heredes ꝓut ſupra deductum eſt. Et iſte vltimus caſus prout poſtea dū reddidi conſilium fui a cōſulitante certificatus eſt in conſideratione in caſu iſto.⁊ cum preſupponatur ꝙ antoncillus deceſſit in vita teſtatoris.⁊ filius vnicus remanſit qui deceſſit in pupillari etate ſuperſtite vnica filia ex tribus filiabus ſubſtitutis duabus alijs premortuis in vita hereditatis.inſtituti tamen poſt mortē patris quo caſu imminet dubitatio quia ipſe deceſſerūt in vita inſtituti cui fuerunt pupillariter ſubſtitute.⁊ ideo videt caſus in.l.qui habebat.ff. de vulg.⁊ pupil.ꝙ non ſit locus pupillari ſubſtitutioni in perſonis eoꝝ qui vltimo loco fuerūt ſubſtituti.tñ ex dictis Bar.⁊ doc.ibi ſumi pōt deciſio in ꝯtriū.nā Bar.⁊ doc.ibi dicūt ꝙ iō eſt ibi qꝛ expirauit ꝯditio ſubſtōnis qꝛ fuerūt ſubſtitute ſoror ⁊ vxor ſi filia impubes deceſſerit.ita ꝙ deficit ꝯditio.ideo ſubſtituti nō ſuccedūt qꝛ filia deceſſit pubes.⁊ ħ etiā ſentit gl.ſuper vbo nuberet.ſed in caſu noſtro ſubſtitutionis conditio purificata fuit: iō dci ſubſtituti in locū filiarum qbus ſunt ſubſtituti ſi deceſſerint in pupillari etate ſuccedūt filio poſtea decedenti in pupillari etate ꝓ portionibus in qbus ſucceſſiſſent ille filie defuncte ſi ſupeſſent vȝ illi ſubſtituti qui ſupererant tempore mortis filij ⁊ audio ꝙ vnus ex ſubſtitutis deceſſit prius: ideo alij ſuperſtites ſuccedent in bonis dicti filij nati ⁊ ex perſona ſua in bonis teſtatoris ex pupillari ſubſtitutione. Laus deo.

¶ Renūciatio facta per vxorē de ceteris petijs terrarum relictis ſibi in teſtō a marito pro ſuis dotibus an teneat cū dicatur dictam vxorem ignoraſſe teſtamentum.

¶ Conſilium cxxxix.

In noīe domini noſtri

a Jeſu xpi. ¶ Viſo teſtamento pauli mariti dñe Apollonie ⁊ inſtrumento dotali ipſius dñe Apollonie ⁊ inſtrumento renūciatiōis per eam facte.⁊ viſis atteſtationibus trium teſtium examinatorum in cauſa appellatiōis ꝓ parte Luce rei conuēti.⁊ que ſuper hac cauſa allegant in conſi.reddito per excellētiſſimū vtriuſqȝ iur.doctorē dñm Bontiū de florentia vti patrē bono.⁊ qꝛ.d.dña Apollonia hȝ fundatam eius intentionē per teſtm̄.d.pauli teſtōris cuius ſucceſſorē ſe ꝓtēdit.d.lucas in quo dcā predia relinquunt.d. dñe Apollonie pro dotibus.⁊ preſupponunt dcā predia fuiſſe dci Pauli teſtatoris.vidēdum eſt itaqȝ an renunciatio quam fecit dicta domina Apollonia valuerit necne.

a ¶ Et profecto diſpoſitio.l.de his.⁊.l.non eſt ferendus.ff. de tranſac.aperte diſponit ꝙ nō valet tranſactio ſuper dependentibus a teſtō niſi viſis ⁊ cognitis verbis teſtamenti que leges lȝ ſint ſituate ſub titulo de tranſac.tñ militant etiam in alijs pactis onerofis.prout vident ꝓſupponere doc.in.d.l.de his.⁊ in.l.tres fratres.ff.de pac.quinimo gl. in.d.l.de his vult ꝙ illa lex procedat etiam in pactis gratuitis.qđ ⁊ volunt ibi Bar.⁊ Ang.⁊ idem volūt ibi doc.ꝓut ibi dicit Rapha.iſtud aūt pactū in caſu noſtro putamus ꝙ nō fuerit omnino gratuitum: vt apparet ex atteſtatiōibus prout infra dicemus.⁊ etiam verba inſtrumenti nō diſcrepant dum dicūt.⁊ hoc ideo fecit dicta domina apollonia qꝛ dixit ⁊ confeſſa fuit ſe bene tractatam a dicto Luca ⁊ pro iuſtis meritis ⁊ ſeruitijs que dixit habuiſſe ⁊ recepiſſe a dicto Luca.conceſſio autem remuneratoria non cenſetur gratuita.l.ſi pater cum ibi no.per glo.⁊ doc.in.l. aquilius regulus.ff.de dona.etiā vbi eſt expreſſa cā donationis prout loquuntur dicta iura fortius vbi non eſt expreſſa cauſa donationis prout contingit in caſu noſtro qꝛ nec in inſtrō exprimittur cauſa donationis nec in dictis teſtium.

b ¶ Et lȝ dicta conuentio fuerit iurata.tamen videtur ꝙ iuramentum nō firmet dictam conuētionem: adeo ꝙ obſtet dicte dñe non ſolum per ea que dicit dñs conſulens allegando conſilium domini Fede.de ſenis ꝙ iuramentuȝ nō firmet ꝯctum ſuper depēdētibus a teſtō alˀs nullū vigore d.l.de his quod ⁊ videt velle Bar.in.l.cū hij in prin.co.ti. qđ ⁊ firmat Raph.fulgo.in.d.l.de his.pro quo facit qꝛ rō illiꝰ legis videtur eſſe odium occultātium teſtamēta: prout volunt Jaco.butri.Bar.Bal.Ang.Rapha.fulg.⁊ Pau. de caſt.in.d.l.de his ⁊ per dictam rationē ⁊ qꝛ inducta ꝓpter publicam vtilitatem volūt cōiter doc.ꝙ nō poſſit renunciari diſpōni.d.l.de his ſm Rapha.⁊ Pau.de caſt.que rōnes faciunt ꝙ iuramentum non firmet conuentionē que viciatur ex diſpoſitione dictorum iurium.

c ¶ Nam doc.communiter omnes concordāt ꝙ vbi contractus viciatur ex odio contrahentis iuramentū nō firmat contractum prout concludit Bart.in.l.ſiquis pro.ff. de fideiuſ.⁊ doc.ibi.⁊ in auc.ſacramenta puberum.C.ſi aduer. vendi.⁊ in.c.cum contingat.de iureiurā.⁊ ſm iſtam opin.ſi dicta cōuentio facta fuit non viſis ⁊ cognitis verbis teſtamēti dicta conuentio nō firmatur iuramento: licet hanc cōcluſionem pro nūc aliter non firmemus ſcilicet ꝙ iuramentum nō tollat defectum.d.l.de his.tamē ꝙ in caſu noſtro iuramentum predictū nō habeat obſtare vna cum dicta cōuentione ex alijs medijs videt cōcludēdum. nam ponderādo verba dicti inſtrumēti non videt ꝙ dicta cōuētio obſtet d.dñe apollonie.naȝ renunciauit iuribus ſuis ⁊c. reſeruatis ſibi dotibus ſuis ⁊ iuribus dotalibus vt aperte ſonant verba inſtri ſub quibus verbis dotibus ſuis ⁊ iuribus dotalibus cōprehendunt iura que.d.dña apollonia habebat ex legato in dictis qnqȝ petijs terrarū quia dictus paulus maritus nō cōuenerat de dando ſimplr centum florenos in dotem dicte.d.Apollonie: ſed centum florenos bonis ⁊ ſuper bonis ſuis: que verba ſignificant ꝙ poſſit debitor ſoluere de bonis ſuis: licet alˀs teneretur ad pecuniam in genere per.l.ſi quis ſtipulatus ſim decem in melle.ff.de ſolu. vbi ꝓbatur.⁊ ita dicūt ibi doc.ꝙ lȝ vbi ſtipulatus ſim florenos decē nō poſſim ſoluere mel vel qd aliud niſi.x.florenos qꝛ aliud ꝓ alio inuito creditore ſolui nō poteſt.l.ij.§. j.ff.ſi cer.pe.tū ſiqs ſtipulat.x.in melle lȝ.x.ſint in obligatione.tñ mel ſolui pōt ēt inuito creditore.vt.d.l.ſiqs ſtipulatus ſim.x.in melle.itaqȝ iura dotalia erāt ad petēdū in dictis bonis ſibi relictis cētū florenos.ex quo ille petie terrarū erāt eidē relicte ꝓ dictis cētū flo.ſibi ꝓ dote conuentis in bonis pauli teſtatoris.itaqȝ negari non pōt qn iura que habebat ſuper dictis qnqȝ petijs terrarum eſſent iura dotalia.iō renūciatio nō tollit dicta iura.⁊ ꝯñter nec iuramētum ligat reſpectu dictorū iuriū attēta forma inſtri.nec vř refragari ſiqs dicat ꝑ teſtes ꝓbat ꝙ ipſa nō intēdebat reſeruare niſi cētum florenos: qꝛ reſpondet ꝙ no apparet niſi ꝑ vnum teſtē ꝙ.d.apollonia habuerit noticiā ꝙ.d.petie terrarum fuerint ſibi relicte pro dictis centuȝ conſtitutis ſibi pro dotibus.iō forte ignara in hac parte.d.relicti reſeruabat ſibi iura petendi centum in quibus putabat conſiſtere ſuam dotem prout ipſa aſſerebat dictum enim vnius nō releuat.l.iuriſiurādi.C.de teſti.c.tam litteris.⁊ lȝ ex quadam extra co.ti.cum concor.

d ¶ Ignorantia autem non confiſſo de ſcientia preſumitur

regula

regula preſumitur ignorantia in.vj.l.verius.ff. de proba.l. ſi.pro ſuo cum ſi.item lz aſſereret ſe velle centum florenos pro ſua dote:nõ propterea ſe obligabat ad non petenduz. ſtant enim hec ſimul ꝙ ipſa nollet petere niſi centũ florenos tñ nollet ſe obligare ad non petendum dictas quinqz petias terrarum:ſepe enim occurrit ꝙ quis nõ vult petere ꝙ petere poteſt.ꝛ tamẽ non vult remittere ius petendi.itẽ lz illa verba protulerit coram teſtibus:tantuz non iurauit omnia que aſſeuerauerat obſeruare:ſed iurauerat obſeruare ea que in inſtrumento continent.plerũqz enim contingit ꝙ multa verba inter contrahentes fiunt de quibus oibus non rogatur notarius ꝛ notarius dat ꝯtrahentibus iuramentũ ſeruando ea de quibus ipſe eſt rogatus.ꝛ que ipe ſtipulatur coram partis legendo inſtrumentum(vt vulgarium ſermone vtamur)qui dicunt notarium ſtipulari quãdo coraz teſtibus ꝛ partibus recenſet ꝛ exprimit ea que in matrice ſua deſcripſit ſed quibus rogatus fuit comunis modus loquendi non eſt abſonus nec lõge diſtãs ab ethymologia verborum:nam tabellio ſolet partes corã teſtibus poſtea interrogare an ita faciant prout ipſe recẽſuit ꝛ ſtipulari ſignificat.idem ꝙ interrogat ſm Priſcianum prout dicit glo.in.l.j.in prin.ff.de verb.obli.ꝛ doc.ibi.ideo dato ꝙ d.domina apollonia dixerit ꝙ volebat ſuos centum florenos:nõ propterea iurauit nõ petere dictas quinqz petias terrarum relictas ſibi in teſtõ pro dictis centũ florenis pro ſua dote.ꝛ licet forte dixerit dicta domina apollonia.io voglio darui queſti cique pezzi de terra e voi me diatti li mei cento fiorine de la mia dotta prout deponit dictus vnicus teſtis videlz Jacobus ſanctis blaſij:tamen non appareret ex dicta ſua depoſitione ꝙ illa verba tranſiuerint in cõuetionem:qꝛ non deponit ꝙ lucas conſenſerit lz deponat de preſentia dicti luce ꝛ petri eius filij.

e ¶ Itaqz non reſultat ex dictis verbis mutuus conſenſus qꝛ ex quo agebatur de obligatione hincinde tacens nõ cẽſetur conſentire:vt in.c.is qui tacet.de reg.iur.in.vj. ꝛ per Bar.ꝛ doc.in.l.que dotis.ff.ſolu.ma.ideo dato ꝙ forte ꝓtuliſſet.d.apollonia.d.verba non tamen apparet ꝙ tranſiuerit in contractũ qꝛ nõ potuiſſet.d.dña apollonia niti ſuper hoc quoniam dictus lucas potuiſſet dicere ego non promiſi tibi dare centuz florenos volo tibi dare dictas quinqz petias terrarum ex quo ſum tibi obligatus dare centum in bonis dicti teſtatoris.ꝛ tantofortius predicta procedũt qꝛ verba.d.apollonie loquuntur in plurali ꝛ pluralis loqutio non verificatur in vno vt in regula pluralis loqutio in vj.ꝛ in.l.vbi numerus.ff.de teſtib.ꝛ per Barto.in.l.fina.ff. ad tre.ita ꝙ vr̃ ꝙ.d.verba ſignificẽt ꝙ ipſa volebat concedere dictas petias terrarum dictis luce ꝛ petro eius filio dũmõ ipſi darent.d.florenos centum ipſi autem non conuenerũt de dando dictos cẽtũ florenos:iõ nõ fuit aſtricta ipſa ad relaxandum dictas petias terrarũ.ꝛ inſuper cõfert ꝙ.d.verba non declarãt verba inſtrumenti que dirigi videntur ſolum ad lucam cum quo inſtrumentuz initur prout pz ex verbis ipſius inſtrumenti qõ ꝛ demonſtratur:qꝛ ſm atteſtationem dicti teſtis.d.verba fuerunt prolata. ꝛ ante renunciationem de qua cantat inſtrumentum ꝛ poſtea:ſi aut renunciatio tolleret iura dictarum petiarum terrarum.d. iura fuiſſent iam remiſſa dicto luce nõ poſſent amplius cõcedi:ſed occurrebat dicere:iõ hoc date nõ dicere io voglio dare poſt dationẽ factam dicendo:ita que p illa ṽba io voglio darue ꝛc.oſtẽderit ꝙ nõ dederat p ṽba in inſtrõ relata:ex quo illa ṽba io voglio darue ꝛc.fuerũt ꝓlata poſt ipaz relationem ſm depoſitionem dicti teſtis qui tñ in his eſt ſingularis vt predixi ꝛ prefatus.d.Dominicus põderat ꝙ in aliquo variat a prima ſua depoſitione: ita ꝙ ſaltẽ detrabitur per.d.variationem de ipſius fide.dato ꝙ forte tẽtari poſſet ꝙ nõ repelleretur in totuz ex hoc capite.tertius aũt teſtis videlz nardus phillippi deponit inter cetera ꝙ dicta dña renunciauit omni iuri quod.d.dña in bonis pauli ſui mariti ꝛ pauli eius filij reſeruando ſibi dotem ſuaz que eſt florenorum centum ſubiũgendo e nõ voglio altro che dicti fiorini cento per la mia dote elaſciove le terre e omne altra coſa chẽ me hauiſſe laſſiato paulo mio marito:iſte teſtis nõ deponit ꝙ.d.dña ſciret petias terrarũ relictas fuiſſe pro dicta dote.ꝛ inſuper deponit ꝙ ꝑdicta ſcripſiſſe ſer marcus notarius.ꝛ tñ non apparet in ſcriptura notarij ꝑdicti ſilr Paulus Marci mei ſecũdus teſtis deponit de ſilibus verbis non exprimendo ꝙ dicte terre eſſent relicte p dote predicta centum flo.ꝛ inſuper ipſe teſtis deponit ꝙ.d.dña renunciando dicebat Luce ꝛ Petro tunc intelligentibus ꝛ acceptantibus.ꝛ tñ inſtrumentum in quo cõtinet iuramẽtum nõ cantat niſi de luca.ꝛ ſimiliter nardus tertius teſtis loquit per verba pluralis numeri ita demõſtrat ꝙ renunciabat pluribus ꝓut ſupra deductũ fuit circa aliã atteſtationẽ.ꝛ inſup iſti duo vltimi teſtes deponũt ꝙ tñ dicti lucas ꝛ petrus dederũt vnam camorrã ꝛ vnicã tunicã ꝛc.pro parte ſolutionis dictorũ centũ flo.qõ demõſtrat ꝙ ambobus fiebat renũciatio.ꝛ tamen notarius fuit rogatus ſolũ de ꝯtractu inito inter.d. dñam apolloniam ꝛ lucam ꝛ de dcõ petro nulla eſt facta mentio.ꝛ iõ põt ꝓbabilr deduci ꝙ.d. dña plura verba ꝓtulerat erga dictos lucã ꝛ petrũ de quibus nõ fuit rogatus notarius ꝛ ſuper quibus nõ interuenit iuramẽtũ prout ꝛ apparet ꝙ nõ fuit rogatus notarius. de his que lucas ꝛ petrus dederunt ipſi apollonie.

f ¶ Sine iuramento autem conſtat ꝙ predicta cõuẽtio nõ valuiſſet nõ cognitis verbis teſtamenti per.d.l.de his que nõ apparet cognita ꝓut ꝛ deducit dñs conſulenꝰ ſupra. lz enim tres ꝑnominati teſtes quorũ dicta iudicamus ꝛ nõ cetera deponãt ꝙ ipſi putant ꝛ iudicãt ꝙ dicta dña ſciuerit cõtenta in dicto teſtõ per ea que ipſi deponũt tamẽ nõ probant qꝛ deponũt per iudiciũ intellectus nõ reddentes cãm ſcĩetie idoneã.iõ ꝛc.per ea que habent in.l.ſciam.C. de teſti.ꝛ in.l.teſtiũ.eo.ti.ꝛ per Inno.ꝛ alios in.c.cum cãm que extra eo.ti.ꝛ per Bar.in.l.q teſtõ.§.ſi.ff.de teſta. ex eorum enim dictis potius deprehẽdit ignorãtia contẽtorum in teſtõ ꝙ̃ ſcientia cũ deponãt ꝙ aſſeuerabat contineri in teſtõ ea que nõ cõtinent. nõ enim cõtinet in teſtõ ꝙ ſibi relinquebat granum ꝓut deponit dictus Jacobus ſanctis primus teſtis.itẽ deponit ꝙ ipſa apollonia dixit ꝙ dictus paulus reliquerat vinũ ꝛ oleũ ſub cõditione ſi volebat ſtare ꝛ ſub cõditiõe relinquebat ſibi reuerſionẽ ad domũ ꝛc. ꝛ tñ nõ relinquit ei reuerſio ad domũ nec relinquit vinuz ꝛ oleum ſub aliqua cõditione:ſed domus nõ redditus ad domũ ꝛ nõ ſub cõditione ꝑdicta ſed caſu quo vellet eſſe vidua ꝛ vitaz vidualẽ ſeruaret ꝛ ſilr pure ꝛ ſimplr relinquit vinũ ꝛ oleũ ꝛ alia plura de quibus non fit mẽtio:ita ꝙ illa verba de quibus deponit dictus Jacobus nõ inferũt ꝙ dicta apollonia haberet verã noticiã cõtentorũ in dicto teſtõ ſed potius ꝯtrarium.ſ.ꝙ fuerat ſibi ꝑſuaſum ꝙ teſtiũ erat factũ.ꝛ qõ aliqua relinquebat ſub cõditione ſi vellet ſtare in domo qꝛ ipſa nõ intẽdebat ſtare:ita ꝙ depoſitio ꝑdicta potius innuit ignorãtiam cõtentorũ in teſtõ ꝛ deceptionem ꝙ̃ verã noticiã.ꝛ idẽ oſtẽdunt verba que refert paulus ſecũdus teſtis qui deponit ꝙ dicta dña apollonia dixit io ſo che paulo mio marito nel ſuo teſtõ me laſcio che io poteſſi ſtare in caſa noſtra e che haueſſi da viuere come donna da bene:ꝛ añ predicta nõ cõtinent in teſtõ qꝛ nõ apponit dcã cõditio:nec relinquit victus.ſz ſolũ aliqd vini ꝛ olei ꝛc. ꝛ nõ oia ad vitam oportuna ꝓut eſt panis caro ꝛ hmõi. nardus autẽ tertius teſtis ſolũ deponit ꝙ dixit laſciove le terre e omne altra coſa che me haueſſe laſſato paulo mio marito.ꝛ ex hoc infert ꝙ habebat plenã noticiã teſti ꝛ dicti recti:ſed non infertur quia potuit audiuiſſe ꝙ reliquerat ſibi certas terras que forte nõ erãt ius valoris ꝓut ille que relicte erãt ſibi in teſtõ.ꝛ non infert ad noticiã aliorũ q̃ ſibi in teſtõ erãt relicta.itẽ ignorãtia cõtentorũ in teſtõ ꝛ deceptio deducit ex dictis pauli ſecũdi teſtis qui deponit ꝙ.d. dña apollonia poſt verba de quibus ſupra ſubiunxit:ma p che voi me fate queſta habilita che voi mi laſſati queſti lenzola e laltri panni lini che voi me dati.perho voglio farue queſto bene.ꝛ non voglio ſe non ꝛc.Ex quo enim paulus reliquerat ſibi domũ ꝛ molendinum ꝛ lectum ꝛ lintheamina ꝛ maſſaritias domus ſi habuiſſet noticiam de predictis relictis ſibi ita factis veriſimiliter non renunciaſſet dictis relictis pro illis lintheaminibus ꝛ pãnis que habuit.ita ꝙ innuitur ꝙ nõ habuerit noticiaz potiusꝙ̃ habuerit lz niſi forte doceatur ꝙ nolebat ſe remaritare ꝛ nõ ſeruare vitam vidualẽ deducit ꝙ fuit enormiter leſa:attẽto ꝙ ille quinqz petie terrarum ꝓut nobis dicit erãt maioris extimationis ꝙ̃ illi centum floreni ꝛ lectum ꝛ lintheamina ꝛ maſſaritie ꝛ domus cũ molendino erant etiaz longe maioris extimationis ꝙ̃ ea que dictus lucas ſibi dedit.

g ¶ Et vbi eſt enormis leſio preſumitur dolus:adeo ꝙ iuramentum nõ validat cõtractum alias inualidum:prout voluerunt.d.Anto.ꝛ Panor.in.c.cuz cõtingat.de iureiurã.ꝛ Jmol.ibi late proſequitur tandem concludere idem videtur ꝙ in minore muliere ꝛ ruſtico qui de facili fallunt ſm

eum.⁊ idem magis generaliter firmat Petrus de ancha. in repetitione.c.canonū.de conſti.in antiquis.xi.queſtio. principali col.lxxvij.dicens ſe ita conſuluiſſe ſenis: cuius conſilium refert etiam Panor.in.d.c.cum contingat.ideꝫ videtur velle Ang.in ſua diſputatione ſua que incipit duo ad inuicem litigantes:rōnes aūt quibus mouentur cā breuitatis obmittamus.⁊ lꝫ ſit dubium an debuerit peti abſolutio.nam quidā tenent ꝙ dꝫ peti abſolutio quidaꝫ nō qñ dolus vel metus interuenit ⁊ Jo.an.in.c.j.de commo.diſtinguat ꝙ aut eſt talis dolus q facit ceſſare conſenſum nō requiritur abſolutio ⁊c.tñ vbi eſt ꝯtus alas a iure reprobatus ſi interuenit dolus vel metus iuramentuꝫ nullius eſt momenti.dicit tex.in.d.auc.ſacramenta puberū.⁊ lꝫ non fiat mentio de dolo in.d.auc.ſacramenta puberum:tamen doc.in hoc equiparant dolum ⁊ metū:que equiparatio ſatis.ꝓbatur in.d.c.cum contingat.⁊ in.c.quāuis.de pactis in.vj. ⁊ ita dicta iura intelligebat Uincentius prout refert ⁊ ſequitur Panor.in.d.c.cū contingat.⁊ ſequitur.d. Bñdictus dicens ſe pluries conſuluiſſe.

b ¶ Et retenta dicta opi.in caſu noſtro iuramentuꝫ:nō requireret abſolutionem cū ꝯtus foret reprobatus per.d.l.de his ⁊ exquo dicti teſtes deponūt ꝙ dictus lucas ⁊ petrus incontinenti dederūt certas res dicte domine poſſonie cē tur renunciatio facta propter illa bona:qꝛ que incontinenti fiunt cenſentur ineſſe.l.iuriſgētiū.§.quinimmo.ff.de pactis.⁊.l.lecta vſi.dicebam.ff.ſi cer.pe.⁊ ꝯtus cenſetur correſpectiui qñ incontinenti ſequuntur vnus poſt alterum. dicit Bal.in altera repetitione.l.petēs.C.de pactis dicēs ꝙ ſi duo ꝯtus inter eoſdem apparent facti eodeꝫ die loco ⁊ teſtibus cēſentur correſpectiui vnus factus propter aliū ad ideꝫ ꝙ dicit Bar.in.l.penul.§.ſi vir.ff.ſolu.ma.⁊ quod volunt vltramō.in.l.in bonefidei.C.de pactis ꝙ quādo pactum apponitur iuxta contractum ſi habita relatione pacti ad contractum reſultat contractus innominatus q impletur rei interuentu. ⁊ ſic volunt qd quando contractus eſt pro vno ⁊ pactum pro alio ſi incontinenti emanat cenſentur correſpectiui.facit etiā.l.ſi ventri in ſi.ff.de priuile. cred.⁊ dato ꝙ requireretur abſolutio ne incideret in periurium.non propterea vitiatur iudicium:quia iuramentuꝫ non vitiat actum qui ſit contra iuramentum.prout concludunt doc.in.c.intellecto.de iureiur.ideo iudicium valet.⁊ actio competit ſuper qua fundatur iudicium ⁊ ſuper qua pōt fundari ſnia nec reperio ꝙ ſit oppoſitum de non abſolutiōe a iuro.ex quibus omnibus putamus cōcludēduꝫ ꝙ dcā ſnia fuerit iuſta ⁊ veniat ꝯfirmāda. Laus deo.

¶ Executio laudi an impediatur ratione nullitatis laudi ſtante ſtatuto ꝙ de nullitate ſententie ⁊ laudi debeat cognoſci intra.xxx.dies a die lati laudi.

¶ Conſilium cxl.

In noīe dñi nrī ieſu xpi. ¶ Uiſo puncto ⁊ nonnul

i lis exceptionibus que opponuntur aduerſus petitionem executionis ⁊ quedam ſtatuta breuiter incedā.qꝛ breue tpꝰ mihi conceſſum eſt.⁊ ego multis occupatus ſum principalis aūt extitatio preſentis cōſultatiōis eſt an executio.d. laudi impediri poſſit ratione nullitatis laudi.

a ¶ Et profecto ſi laudum eſt nullum non venit appellatiōe laudi.l.iiij.§.condēnatū.de re iudi.cle.paſtoralis.eo.titul. ⁊ ideo ſtatutum loquens de laudo nō verificatur in laudo nullo per dicta iura.⁊ in ſimili no.Bart.in.l.j.§. pui.ff.qd vi aut clam.⁊ canoniſte in.c.item cum quis.de reſtitu.ſpol. ⁊ multa poſſent adduci ⁊ eſt clarum.ꝙ autem dictū lauduꝫ ſit nullum deducit quia non fuerūt in procedendo ſeruata ſolemnia iudicioꝝ maxime qꝛ fuit vt dr laudatū ſuper eo qd non fuit in petitiōe coram arbitro deductum : iō nō vr qd ſuper eo potuerit laudare qꝛ ſnia dꝫ ferri ſm formā petitionis.c.lꝫ hely.de ſymonia.l.vt fundus.ff.cōi diui.c.qualiter ⁊ qñ.de accu.qd procedit ēt vbi remittit ordo iudiciarius cle.ſepe poſt principiū.de vbo.ſig.tunc.n.lꝫ nō reqrat petitio ſolēnis.tñ requiritur qualis qualis petitio que deſcribat in actis vt eſt ibi expreſſuꝫ.⁊ idem vr dōm in laudo qd vt valeat reqrat libellus vel ſaltē qualis qualis petitio vt iuxta eius formam poſſit lauduꝫ ferri cum arbitria ſint redacta ad inſtar iudicioꝝ.l.j.ff.de arbi.ideo arbiter debet ꝓcedere ſm ordinem iudiciorum prout iudex.

b ¶ Nec obſtare videt qd dicitur in pūcto de iure ⁊ de facto tm qꝛ rñdetur ꝙ ordo iudiciarius remitti nō pōt per partes .put notāt doc.in auc.offerat.C.de litis ꝯteſt.⁊ in.c.de cauſis.de offi.dele.ad ſi.l.ij.§.ſꝫ qꝛ veremur.C.de iuramēto celū.⁊ qd per glo.in.c.ſi.de re iudi.icōo qꝛ dato ꝙ poſſit ⁊ ſit remiſſus ordo iudiciarius:tñ nō vr remiſſa iſta qualis qualis petitio.ar.d.cle.ſepe.iō ſi in cōpromiſſo ſint illa verba de facto .put refert in themate qꝛ cōpromiſſum nō vidi.tñ nō potuerit remitti ⁊ ſi potuerit nō cēſeat remiſſa iſta qualis qualis petitio p predicta.tertio vr ꝙ illa vba de iure ⁊ de facto videntur referri ad laudi iuſtificationē.ſ.ꝙ poſſit laudare ſm ius ⁊ iuſticiā faciat laudādo.ſ.pro eo qui fouet iuſticiā.itē poſſit laudare de facto nō ſententiando in totū ꝓ mera iuſticia:ſed ꝓ bono forte pacis ⁊ cōcordie partiū aliter laudare .put hoc innuunt verba que ſequunt videlꝫ:ita qd poſſit d iure vnius partis alteri dare ⁊c.⁊ nō reſpiciant illa verba de facto iudiciariam ſolemnitatem que reſpicit etiam acta ante ſententiam ſeu laudum.

c ¶ Tñ his non ob.ꝯtū puto de iure reſpondendum. nam officiū arbitri ⁊ eius poteſtas depēdet ex cōpromiſſo.l. nō diſtinguemus.§.de officio.ff.d arbi.⁊ lꝫ nō poſſint remitti p ptes ſolēnia iudicioꝝ vt ſupra deductū eſt in ꝯtrium. tñ remitti poſſunt arbitroꝝ ſolēnia hoc eſt ꝙ corā arbitro ſeruent ſolēnia iudicioꝝ.l.nō diſtinguemus.§.ſi qs litigatorū.ff.de arbi..put vult bar.in auc.offerat.C. de litis cōte. in ſi.dicens ꝙ ita pōt per partes remitti in cōpromiſſis ſolēnitas oīs iudiciaria cū cōpromiſſum ab eis depēdeat.put pōt per principē remitti ſolēnitas in iudicijs ſm eum. idē vult Bal.in.l.obſeruare.§.proficiſci.de offi.proconſu.moderni in.d.c.quintauallis.Ponta.in rub.de arbi.⁊ ita paſſim ſeruat conſuetudo que eſt optima legū interpres.l.cuꝫ de interpretatione.ff.de ll.c.cum dilectus de conſue.

d ¶ Sed facultas arbitro data de facto importat remiſſionē ſolēnitatis iudicioꝝ.nā in iudicijs intelligitur ꝙ manu regia:prout dicit Bar.in ver.videbit in ſi.in extrauag.ad reprimēda que manus regia non ſeruabat ordinē iudiciariū. ar.l.princeps.ll.ff.de.ll.cōtinet enim latiſſimā ⁊ amplā poteſtatē:put vult bar.ibi.⁊ Lappus allegatiōe.cxxviij. quē refert ⁊ ſequit Ponta.in rub.de arbi.ad idem qd per bar. in cōſi.ſuo incipiēte pūctus qōnis vertētis inter albertum in ordine.lxxv.ſꝫ ordinē peruſinū nō informis.⁊ per bal. in.l.j.ff.de euic.⁊ in cōſi.incip.ꝓmittēdū eſt ad euidētiā ꝙ verbū de facto.⁊ aliqd p Anto.de but.in.c.in preſentia.de proba.⁊ p Bal.in.l.ſolā.C.de teſti.⁊ iō alas conſului apud eugubiū ꝙ arbiter hñs ꝓtātem de facto pōt laudādo exire petitionē.⁊ maxime ſi eſt ēt arbitrator qui non tenet ſeruare ordinē iudiciariū:qꝛ dr ꝓcedere extraiudicialiter dicit Bal.in.l.ſi.C.de cōtrahē.emp.⁊ volūt doc. maxime do. Ant.Jmo.⁊ Panor.in.d.c.quintauallis. ⁊ p Bar. in.d.§. arbitroꝝ in.ij.col.ideo cum fuerit factum cōpromiſſum vt in arbitrū ⁊ arbitratorē de iure ⁊ d facto poſſet laudare nō ſeruato ordine iudiciario.⁊ ſic lꝫ exiuerit petitionē tñ non propterea vitietur laudum nec obſtat qd in ꝯtrium dicebat ꝙ non poſſit per partes tolli ordinem iudiciarium:qꝛ procedit qñ cauſa agitatur coram iudice.ſecus ſi coraꝫ arbitro vel arbitratore per ſupradicta.

e ¶ Nec ob.cle.ſepe.qꝛ lꝫ ꝓcedat qñ cōmittatur cā ſimplr ⁊ de plano ⁊c.que frequētat ⁊ de facili apponit. iō ꝓpterea nō tollunt oēs ſolēnitates ēt iuris poſitiui:put inter cetera eſt ꝙ ſnia feratur in ſcriptis qd requiritur in .d. cle. ſepe verſicu.ſententiam.itē ꝙ ſiat iſta qualis qualis petitio actis ſcribenda.nō enī dū manu regia cauſa agitabatur erat neceſſaria ſcriptura pꝫ ex eo qd habetur tertio regū.c.iij. vñ traſumptiue ſumitur.c.afferte.de preſump. ⁊ facit qd habetur in auc.niſi breuiores.C de ſententijs ex pericu.reci. iō termini illius clemen.non ſunt trahendi extra ſuum caſum ⁊ ad caſum in quo ſunt verba magis preciſa. ⁊ non ita frequenter vſitata. ⁊ ſucceſſus in compromiſſis in quibus partes habent laxas habenas.⁊ ex quo cōpromiſſum eſt factus vt in arbitrum ⁊ in arbitratorem eſt veriſimile ꝙ compromittentes nō curauerint ꝙ ordo iudiciarius obſeruetur ⁊ agitur de minori preiudicio compromittentium ꝙ in proceſſu nō ſeruet ordo iuris qꝫ ꝙ poſſit tollere ius vnius partis.⁊ dare alteri ⁊ magis frequentat ⁊ magis de facili conceditur ⁊ frequētius cōceditur.ita ꝙ illa verba compromiſerunt de iure ⁊ de facto etiam ad ordinem iudiciarium referantur vt illa indefinita equipolleat vniuerſali. argu.l.ſi ſeruitus de ſerui.vrb.predio.⁊.c.vt circa.de electio. lib.vj. ⁊.l.ſi

ꝛ.l.ſi pſibus.de lega.ij.ꝛ ſubdiſ illa cl'a ita vt poſſit ꝛc. vt
exprimat caſum magis dubiũ nõ decetq tollaſ virtus pre
cedentis indefinite orationis maxime apparet ex eo qḋ ſub
diſ ꝛ intelligaſ lis mota de omni eo ꝛ toto ſup quo lis ver
teretur aut verti poſſet vſqꝫ in diem laudi ferẽdi.ſi enĩꝫ lis
non eſſet verſa neqꝫ potuiſſet niſi iuxta diẽ lati laudi certũ
eſt ꝙ non põt ſeruari iuris ordo iudiciarius:per ea que ha
benſ in.l.prolatam.C.de ſententijs neqꝫ qḋ diciſ in.d.cle.
ſepe.ver.ſententiam.illud aũt qḋ penderet lis de eo ſuper
quo fuit laudatum non video qḋ probetur vel opponaſ ꝛ
ſuper lite que mota eſt ꝛ vertitur coram iudice ſit compro
miſſum:vt eſt tex.in auc.de app.§.ij.collatiõe.ix.vnde ſum
pta eſt auc.ſi tamẽ.C.de tempo.appel.

f ¶ Concludit itaqꝫ ꝙ dictum laudũ teneat ꝛ dato fine pĩu
dicio veritatis qḋ nõ teneret tamen exquo petita eſt execu
tio ipſius laudi.ꝛ a die lati laudi ſunt elapſi ne dũ.xxx. dies
vel.lx.ſed vltra tres annos cũ dimidio nõ põt amplius op
poni ad impediẽdũ executionẽ:nã ita clare diſponit ſtatu
tũ ſub rubrica ꝙ ſententie ꝛ lauda mandenſ executioni.c.
xxvij.ꝙ ſtatutũ clare diſponit ꝙ exceptio nullitatis oppo
ni poſſit intra.x.dies a die lati laudi ꝛ cognoſci ꝛ termi na
ri intra.xx.dies poſtqꝫ corã ptãte vel iudice fuerit oppoſi
tũ ꝛ ſubdiſ formaliter ꝛ de nullitate nõ poſſit cognoſci nec
aliqua qḋ fieri corã ptãte ꝛc.poſt.xxx.dies a die laudi com
putandos:que verba ſunt clara.iḋ ſuper eis nõ eſt inſtãdũ
ille aut ille.§.cum in verbis nulla dubitatio eſt ꝛc.remanet
ergo cõcluſio ꝙ dictum laudũ vꝫ ꝛ ſaltẽ nõ põt cognoſci
de nullitate:maxime ad impediendũ executionẽ que impe
diri non poteſt per obiectionẽ nullitatis per predicta.item
ꝙ potuit intẽtari via executiua:qꝛ ſtatutũ hoc clare deci
dit.ꝛ vbi caſus legis nulla dubitatio eſt.l.ancille.C.ḋ fur.
ꝛ.l.illaꝫ.ver.de modo.C.de col.cum ſimi.

g ¶ Obmitto ꝙ prout preſupponiſ dictũ laudũ fuit p pteſ
ſtatiꝫ emolologatũ ex qua emologatiõe ſi laudũ fuiſſet nul
lũ cõfirmareſ in vi pacti:per.l.ij.ꝛ que ibi habenſ.C. cõtra
vtriuſqꝫ iudi.ꝛ pactum illud eſſet ſeruandũ ꝛ ex eo agi poſ
ſet cũ ſimus in terris eccleſie ꝛ de iure canõ.ex pacto lꝫ nu
do oriſ actio.de iure canõ.c.j.de pac.c.p tuas ḋ pac. ſm cõeꝫ
ſniam que ſeruanda eſt:put ꝛ cõiter ſeruaſ.tñ nõ hꝫ para
tã executionẽ iḋ nõ potuiſſet intentari via executiua:ideo
ſuper ea nõ inſiſto:diciſ etiã eſſe ſtatutũ ꝙ opponens exce
ptionem nullitatis dꝫ dare depoſituꝫ vel fideiuſſorem vel
ſtare detentus que forma ſeruata non fuit:ideo audiri me
rito nõ debuit neqꝫ dꝫ ſuper dicta nullitate: qḋ ẽt eſt pon
derandum:ſed qꝛ non vidi verba dicti ſtatuti:ideo ſuper hõ
non facio fundamentũ circa cõſilium ſapientis denegatũ
iudex iuſte fecit ſi videns rem claram iudicauit nõ eſſe dã
dum cõſiliũ ſapiẽtis.per no.per Bar.poſt Jac.de are.in.l.
ille aut ille.§.cum in verbis de leg.iij.ꝛ Bal.ibi.ꝛ in.l.om
niũ.C.de repu.ꝛ in.l.j.C.de.ll.ꝛ facit ꝙ habeſ p eum in.l.
ancille.C.de fur.qꝛ nõ vidi appellationẽ ab iſta interloqu
toria nec qḋ poſtea actũ fuerit ſuper ea:nec reperio quedã
ſtatuta que põderanſ:iḋ nõ me intromitto. Laus deo.

¶ Statuto caueſ ꝙ intrãs aliquã tenutã vel hẽditatẽ pro
pria auctoritate pdat iura ſua:an mater que trãſiuit ad ſe
cunda vota nõ accepta tutela perdat hẽditatẽ ſuorũ filiorũ
in pupillari etate defunctoruꝫ:ex eo qꝛ ipſa vna cum auo ꝛ
auia rupit quandã caſſam ꝛ aſportauit propria auctoritate
inſtrumenta ꝛ ſcripturas ꝛ alias res hereditarias.ꝛ ſic an
hereditas deueniat ad patruos defunctorum.

¶ Conſilium. cxlj.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xpi. ¶ Uidetur prima facie dicendum
ꝙ dicta matertera conuenta veniat abſoluẽ
da:qꝛ ex quo ſtatutum priuat ingredientem
ppria auctoritate poſſeſſionẽ defuncte ſine
auctoritate iudicis.ꝛ ſic veniat priuandus ex delicto vr̃ ꝙ
tanqꝫ indignus auferaſ a fiſco.arg.l.j.ꝛ.l.hẽditas.C. de his
qui.vt indi.cũ multis ſi.ꝛ ti.ff.ꝛ.C.nec vr̃ obſtare ꝙ ſubdiſ
in eodem ſtatuto.ꝛ ſi non inueniatur cui de iure talis here
ditas deueniret in defectum ipſa hereditas ipſo iure ſine
aliqua ſententia ſit cõis ſpoleti:pfecto nõ vr̃ ꝙ reperiatur
cui hereditas obuenire deberet.naꝫ ex quo pertinebat ad
matrem patruus ꝛ alij vlterius erant excluſi.

a ¶ Preterea quando lex priuans loquitur per verba futuri
temporis nõ deferſ alicui ſtatim.vt hr̃ in.l.in criminati.C.
de iuriſ.om.iudi.ꝛ in.l.ſiqs in tantã.C.vñ vi.ꝛ in.c. ſi dili
genti.de foro cõpe.ſed ſtatutũ vtiſ verbo futuri tpis pdat
merito ꝛc.tertio pr̃ ꝛ mr̃.d.neſterelle.ꝛ ſic auus ꝛ auia ma
terni pſone defuncte non habebãt aliqḋ ius.nec pretẽde
bãt aliqḋ ius habere in dictis bonis vel hẽditate qꝛ hẽdi
tas ſpectabat ad mr̃eꝫ.ꝛ ſic ad neſterellã excluſis auo ꝛ auia
auc.defuncto.C.ad ter.iḋ nõ vr̃ ꝙ dictũ ſtatutũ verificeſ
in eis cũ imponat penã ꝙ apprehẽdẽtes tenutaꝫ pdãt oẽ
ius qḋ haberẽt vel hr̃e ptẽderẽt in dictis bonis rebus vel
hereditate:cũ aũt nullũ ius haberẽt nõ poterãt illḋ pdere
cũ priuatio preſupponat habitũ.l.decẽ.de ver. obli.l. non
põt videri deſinere.ff.de reg.iur.cũ ſi. ꝛ vbi deficiunt ṽba
legis:deficit legis diſpõ.l.ita aũt in prin.ff.de admi.tuto.l.
iiij.§.pretor.ver.totiens.ff.de dã.infec.itẽ.iũ.vr̃ ꝙ ipſi oc
cupantes non amiſerint iura que habebant in hereditate:
ſed ſi qḋ amiſerint iura ſi qua habebãt in bonis occupatis
prout ſunt illa inſtrumenta ꝛ ſcripture.non enim vr̃ veriſi
mile ꝙ ſtatuẽtes voluerint ꝙ occupãs vnam rẽ pdat alias
res ſꝫ illam rem pdat qua prout in ſili hr̃ in.l.ſiqs in tãtã.
C.vñ vi in.l.meminerint.co.ti.ꝛ in.l.extat.ff.qḋ me.cauſa.

b ¶ Tñ his nõ ob.ꝯtriũ puto de iure rñdendũ ad cuius rei
euidẽtiã premitto ꝙ hẽditas eſt ius in tpale ꝛ nomẽ iuris:
quia ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti.l.hereditas.ff.de
reg.iur.l.nihil aliud.ff.ḋ ver.ſig.iḋ qꝛ i iure cõſiſtit incor
poralis eſt inſti.de rebus corpo.ꝛ incorpo.§. incorporales
ꝛ res incorporales nequeunt poſſideri.ꝛ ſic nec tenuta vel
poſſeſſ.o incorporaliũ apprehẽdi põt.l.iij.in prin.ff.ḋ acq.
poſ.nec ſui natura tãgi poſſunt.d.§.incorporale.iḋ illa ṽba
ſtatuti intrare vel apprehẽdere tenutam vel poſſeſſionem
bonorũ rerũ vel hẽditatis alicuius defuncti nõ pñt verifi
cari ppie ſumpta reſpectu hẽditatis.ꝛ tñ nõ eſt dicẽdũ ꝙ
ſint poſita ludibrio ſine virtute aliqḋ operãdi ꝯ.l.ſi qñ.de
le.j.ꝛ.c.ſi papa.de priui.li.vj.ꝛ.c.cõmiſſa.de ele.eo.li. iḋ vr̃
neceſſario intelligẽdũ in hac pte dictũ ſtatutũ qñ qs capit
bona hẽditaria rõne iuris hẽditarij:tũc pdat hẽditatẽ ſiue
aũt occupet vnã rẽ defuncti nõ ptẽdẽs ius in hẽditate tũc
perdat ius qḋ haberet i illa re ſi referanſ ſingula ſingulis
vel poſſet intelligi ꝙ ſiue res particulares alio iure qꝫ iure
hereditario ſiue animo occupandi hereditatem priueſ bo
nis rebus ꝛ hereditate.ꝛ hoc magis cõuenit ṽbis:qꝛ circa
apprehenſionem bona res hẽditas ponuntur alternatiue.

c ¶ Ad veritatem autem alternatiue ſufficit alteram partem
verificari regula in alternatiuis in.vj.cum concord. ꝛ circa
amiſſionem.d.verba in ſtatuto ponuntur copulatiue ad ve
ritatẽ autẽ copulatiue nõ ſufficit alterã verificari.l. ſe here
di plures.de cõdi.inſti.l.generaliter in prin.C.e.ti.ſiue aũt
vno modo ſiue altero intelligaſ quo ad hãc ꝯſultationẽ nõ
refert ex quo.d.neſterella.ꝛ eius pr̃ ꝛ mr̃ ceperunt.d. bona
non ptẽdẽtes hr̃e aliqḋ ius in dictis bonis niſi iure hẽdi
tario.ꝛ ſic rõne iuris hereditarij occupaſſe cẽſenſ.ar.l. pro
herede.ꝛ.l.gerit.de acq.here.iḋ ſequaſ amiſſio hereditatis
ſeu iuris qḋ habebant vel pretẽdebãt hr̃e in hereditate pre
dicta:alr̃s eam non caderẽt termini ꝙ vllo caſu amitteretur
hereditas vel ius qḋ haberet in hereditate.

d ¶ Non obſtant in contrarium allegata:qꝛ lꝫ quãdo auferſ
hereditas vt ab indigno deferaſ fiſco.tamẽ hoc caſu ſecus
apparet ex diſpoſitiõe ſtatuti quod expreſſe diſponit ꝙ in
ſubſidium queratur communi ſpoleti.ſcilicet ſi non inue
niatur cui de iure deberetur talis hereditas: cõe auteꝫ ſpo
leti non eſt fiſcus nec fiſcum habet: ſed iure priuati cenſeſ
l.eum qui vectigal.ꝛ.l.bona ciuitatis.ff.de verbo.ſigni.ꝛ fi
ſcus nunqꝫ deſinit.ideo ſi eſſet deuoluenda in fiſcum ſem
per inueniretur in quem talis hereditas deuolui deberet.
item ſtatutum priuat ipſo facto abſqꝫ ſententia.fiſcus autẽ
aufert mediante ſententia non ipſo iure:vt no.glo.in.l.his
conſequenter in princ.ff.fami.herciſc.item ad hoc vt fiſcus
auferat requiritur ꝙ a quo auferſ habeat ius:ſi autẽ nul
lum ius fundaſ in perſona indigna non venit fiſcus:vt ſu
mitur ex dictis Bar.Bal.Ange.Saly.ꝛ Raph.in.l.here
ditas.C.de his quibus vt indig.ꝛ Barto.in.l.ſi.ff.eo.tit.ꝛ
Bal.in.l.j.C.de ſecundis nup.

e ¶ Nec obſtat ꝙ auus ꝛ auia excludunt patruũ qui preten
dit ſuccedere per.d.auc.defuncto.ꝛ ſic patruus non ſucce
dat:quia reſpondetur ꝙ auus ꝛ auia etiã ipſi ſunt excluſi.
nam ꝛ ipſi occupauerunt bona defuncti. ideo a bonis de
functi ſint excluſi.ꝛ licet ipſi nõ haberent ius de pſenti. tñ
ſi excluderentur a iure qḋ haberent tunc queſitum fortius

dñt excludi a iure querẽdo.arg.eorũ que hñr in.l.pãtre fu
rioſo.de his q ſunt ſui vel alieni iuris.⁊.c.ad apoſtolicam
extra de rl'a.⁊ facit illud vulgarũ turpius eijcitur ꝗ̃ nõ ad
mittiꝭ hoſpes.c.queadmodũ.de iure iur.⁊ maxime qꝛ vbũ
haberet hꝫ tractum ẽt in tp̃s futurũ.l.gnta.ff.de vino triti.
⁊ oleo leg.⁊.l.ſi debitor.§.veriſimile.de ꝯben.emp. pꝛe
terea illa mater in occupatiõe fuit ipſo iure priuata here
ditate ex diſpoſitiõe legis municipalis:lex autem diſponit
ſine intermedio tẽporis.vt habeꝭ in.l.iulius noſter in fi.
ff.de condit.⁊ demonſtra.⁊.l.ſi.ff.de condi.inſti.⁊ qd̃ per
glo.in.l.cum hereditas.C. depoſiti.ideo immediate fuit
hereditas delata ipſis auo ⁊ auie.⁊ qꝛ poſtea continuaue
runt occupationem aliarum rerum:ideo ⁊ ipſi fuerunt pri
uati iure ſuccedendi qd̃ queſiuerant per occupationem fa
ctam per ne ſterellã matrẽ.in factis enim hominũ neceſſa
rio datur emptoris interuallũ.l.foramen.ff.de ſerui.vrb.
predi.ideo deferꝭ hereditas ad aliũ proximiorẽ.⁊ per hec
reſpondeꝭ ad vltimũ qd̃ in ꝯtriũ adductũ fuit.illud aũt qd̃
ſtatutũ loquiꝭ per verba futuri tẽporis:ideo regraꝭ ſnia:
qꝛ verum foret ſi ſtatuẽtes vlterius nõ pceſſiſſent:ſtatutũ
exprimit qd̃ ſine ſnia ipſo facto:ita ꝙ ſtatim᷒ claro qꝛ nulla
eſt dubitatio in vbis.ar.l.ille aut ille.§.cũ in vbis.de lega.
iij.item ad id quod quarto loco in ꝯtriũ adductuꝫ eſt ſupra
qd̃ perdiderint iura que habebant ipſi occupatores in bo
nis occupatis: non autem iura que ipſi habebant vel pre
tendebant habere in hereditate.patet reſponſum ex addu
ctis ſupra pro hac parte. Laus deo.

¶ Subſtitutus duobus filijs vni ipuberi ⁊ alteri puberi
q adinuicem erãt ſubſtituti.Et moriẽte pmo ipubere ⁊ po
ſtea alio pubere quomodo cẽſeaꝭ ſubſtitutus. Et inquãtũ
excludat auiã mr̃nam dictoꝝ defunctoꝝ ab eoruꝫ hr̃ditate.

¶ Conſilium cxlij.

IN noĩe dñi nr̃i ieſu xp̃i.¶ Vr
i hac ꝯſultatiõe prĩs
i facie dñm ꝙ.d.aula detrahere ⁊ retinere de
beat duas quartas.vꝫ legitimã ⁊ trebellia
nicam maxime cum ſimus in terris eccleſie
cum de iure cañ.ſit expreſſum ꝙ rogati reſtituere heredi
tatem poſt mortem detrahãt duas quartas.c.raynucius.⁊
c.raynaldus.de teſta.⁊.c.ſi pr̃.eo.tit.li.vj.Sed in caſu iſto
videꝭ ꝙ fuerit in pſonis amborũ filiorum ſubſtõ fideicõ
miſſaria:naꝫ in perſona vnius nõ vr̃ ꝙ potuerit verificari
pupillaris exquo preſupponitur ꝙ vnus erat pubes.

a ¶ Et ſubſtõ pluribus maxime breuiloqua ſeu reciproca fa
cta in vna oratione interpretatur fcã in eũ caſum quo po
tuit vtriq; ſubſtitui.l.iam hoc iure.⁊.l.lutius.ff.de vulga.⁊
pupil.⁊.l.hereditatem.⁊.l.ꝗ̃uis.C.eo.tit.⁊.l.in teſtõ.C.de
mili.te.⁊ ſi hoc eſt clara reſultaret ꝯcluſio ꝙ de tota here
ditate eẽt detrahenda legitima ⁊ trebellianica q̃ aſcẽdunt
ad dimidiã.dato autem qd̃ i pſona ſabatini impuberis eẽt
ſubſtitutio pupillaris.tñ videtur ꝙ Joãnes de dimidia de
trahere poſſit legitimã ⁊ trebellianicaꝫ.⁊ de portiõe ſaba
tini ſaltem trebellianicam poſſit detrahere:nã licet ſabati
tino fuerit pupillariter ſubſtitutus Joãnes in euentũ quo
ipſe ſolus deceſſerit.tñ in caſu quo poſtea ẽt Joãnes deceſ
ſerit:⁊ ſic ambo deceſſerint cenſeaꝭ rogatus reſtituere lu
tio ſubſtituto.Bal.eniꝫ in conſi.mihi.clx.incipiente in di
cto teſtõ diſputat an in huiuſmodi caſu vltimus ſubſtitu
tus cenſeatur ſubſtitutus ambobus an vltimo decedẽti.⁊
licet preciſſe non firmet.tamen videtur velle qd̃ cenſeatur
ſubſtitutus vtriqꝫ.nec incõuenit qd̃ primo cẽſeaꝭ facta du
plex ſubſtitutio ſub diuerſis conditionibus pupillaris.ſ.
in caſu quo ipſe ſolus primo decederet.⁊ in caſu quo alter
poſtea decederet cenſeatur facta ſibi ſubſtitutio fideicom
miſſaria.ſi autem etiam primo decedenti cẽſeatur fcã ſub
ſtõ fideicõmiſſaria ipſe primus ſeu ex eius pſona ſuus hr̃s
detrahit trebellianicam ſm̃ Bal.in.d.l.ex tribus in ſi.vult
qd̃ ſi cenſetur ſubſtitutus ambobus qd̃ tũc detrahiꝭ legiti
ma ⁊ trebellianica ex perſona primi de portiõe primo reli
cta.⁊ ex perſona vltimo de portione vltimo relicta:⁊ ſic in
effectu vr̃ qd̃ detrahatur legitima ⁊ trebellianica de tota
hereditate.⁊ vult ipſe Bal.qd̃ qñ ſubſtõ ſit in tota heredi
tate)cenſeaꝭ ſubſtitutus vtriqꝫ:ſed hic cenſetur dictus Lu
tius in tota hereditate ſubſtitutus merito patiaꝭ detractio
nẽ legitime ⁊ trebellianice de tota hereditate ſm̃ dictam
theoricã bal.q vltio loco ſbdit qd̃ iſta qd̃ ẽ de apicib᷒ iuris

b ¶ Tamẽ his non ob.ꝯtriũ puto de iure rñdendum.nã pri
mo morienti q fuit ſabatinus fuit pupillariter ſubſtitutus
Joannes eius frater ex primo capite ſubſtõnis.poſt mor
tem aũt vtriuſq; fuit ſubſtitutus lutius.iõ lutius cenſetur
ſubſtitutus vltimo morienti.qñ enim ſubſtõ ſit filijs poſt
mortem pluriũ cenſeꝭ facta vltimo morienti qñ illi ſunt in
uicem ſubſtituti prout contingit in caſu iſto.cuꝫ itaq; por
tio relicta primo morienti deuenerit in Joannẽ ſuperuiuẽ
tem ex ſubſtitutione facta ꝙ vnus alteri moriatur vt ſupra.
⁊ poſt mortẽ amborũ ſit inuitatus dictus lutius ad vtrãqꝫ
portionẽ qꝛ illud verbum ſuccedat indefinite poſitum refe
rendum ad oĩa bona cũ nõ dicaꝭ ꝙ ſuccedat in vna portiõe
magiſꝗ̃ in altera lꝫ ſi cẽſereꝭ inuitatus in portione tantuꝫ
vltimo morientis res eſſet magis plana pro conſulente.

c ¶ Quia aũt ſubſtitutus pupillaris non detrahit legitimã
de relictis ab eo factis.l.ſi fundũ p fideicõmiſſum.§.ſi. de
leg.j.iõ dictus Joãnes rogatus de reſtituẽdo hereditatem
lutio pro portione ſabatini nõ dꝫ detrahere legitimã ⁊ qꝛ
legitima eſt magis priuilegiata ꝗ̃ trebellianica ſuadere ꝓ̃
rõ ꝙ ñ detrahat ẽt trebellianicã ⁊ h̃ ꝙ ſubſtitut᷒ pupilli ro
gatus de reſtituẽdo hr̃ditatẽ ñ detrahat legitimã neqꝫ tre
bellianicã firmãt Dy.⁊ Cy.⁊ Bal.in.l.ex tribus.C. de ino
offi.teſt.⁊ Bal.in.l.cuꝫ virũ.C.de fideicõ.in vna lec.in ter
tia col.⁊ ſꝫ hoc de portione ſabatini nihil venit detrahẽdũ
⁊ de portione Joannis venit detrahenda legitima ⁊ tre
bellianica.ideo medietas dimidie tantum venit detrahen
da.Et ſic quarta totius ⁊ reſiduum.⁊ ſic tres quarte dicto
lutio veniunt reſtituende.

d ¶ Nec obſtat qd̃ dicit Bal.in.d.l.ex tribus in ſi.ꝙ quãdo
ſubſtituiꝭ in tota hr̃ditate cẽſetur oneratus pupillus ⁊ ſub
ſtitutio facta pupillo:nã iura ⁊ auctoritates ſupra allegata
in ꝯtriũ.ſ.ꝙ ſubſtõ cenſeꝭ facta vltimo moriẽti loquunꝭ eo
caſu quo reſpicit totã hereditatẽ:ſed dato ſine pͥiudicio ꝙ
militaret dictũ Bal.ſ.ꝙ pupillus cẽſereꝭ rogatus reſtitue
re ſuam portionẽ.d.lutio vltimus ſubſtituto.⁊ per ꝯñs de
trahereꝭ ex perſona pupilli: de illa portiõe legitima ⁊ tre
bellianica.⁊ per ꝯñs rõne ſubſtõnis fideicõmiſſarie facte
pupillo nõ poſſet lutius ſubſtitutus exigere niſi dimidiaꝫ
portiõis dicti pupilli primo defuncti tñ illa dimidia rema
nẽs i hr̃ditate pupilli deuoluta fuit ad Joãnẽ pupillariter
ſubſtitutũ apud quẽ deuoluta fuit hr̃ditas pupilli ex pupil
lari ſubſtõne cõprehẽſa in primo capite ſubſtõnis: ſꝫ in fi
deicõmiſſaria ſubſtõne facta poſt pupillarẽ ſubſtõnem ve
niũt ẽt queſita ex pupillari ſubſtõne ꝓut concludit bar. in
l.marcellus.§.quidã libertis ⁊.l.ita tñ.§.q ſuſpectam ⁊ in.l.
ſceuola.ff.ad trebel.⁊ idẽ volũt Jmo.⁊ Rapb.cu.in.d.§.q
ſuſpectã vt ibi latius hr̃.⁊ quatenus ipſe ſubſtitutus pupil
lariter rogaꝭ reſtituere portionẽ ſibi obuẽtam ex pupillari
nõ detrahit legitimã vel trebellianicã ſm̃ dictaꝫ opi. Dy.
Cy.⁊ Bal.vbi ſupra.⁊ ſm̃ hoc ẽt legitima ⁊ trebellianiaca
detracta ex fideicommiſſo facto pupillo veniũt reſtituẽde
ſubſtituto fideicõmiſſario per pupillarẽ ſubſtitutũ ratione
fideicõmiſſi ab eo relicti.ita vr̃ dicẽdũ p punctã rõnis bal.
ergo dicit verũ quatenus dicit ꝙ de fideicõmiſſo relicto a
pupillo detrahiꝭ legitima ⁊ trebellianica.⁊ bene loquitur
per ſupradicta.vtruꝫ aũt veniant in fideicõmiſſo relicto ab
ipſo pupillariter ſubſtituto nõ tãgit ipe Bal.qui ſupra teti
gerat ⁊ non habuerat pro expedito vtrum queſita ex pupil
lari veniant in fideicõmiſſaria ſubſtitutione.ꝫ ſic Bal.nõ
cõtradicit in hoc per predicta ⁊ in effectu ex iã dictis reſul
tat ꝙ non refert quo ad propoſitum vtrum ſubſtitutio vlti
ma fideicõmiſſaria cenſeaꝭ facta vltimo morienti an vtriqꝫ
quia vtroqꝫ caſu tantũdẽ effectualiter reſtituendum ve
nit fideicõmiſſario per rõnem preallegatam que eſt viua lꝫ
ab alijs ſpecifice non tacita ꝙ viderim.

e ¶ Nec obſtat quod dicebatur ꝙ prima ſubſtitutio ſit fidei
commiſſaria:quia negatur ⁊ conſtat ꝙ ſi tempore teſtamen
ti ambo erant impuberes primum caput ſubſtitutionis eẽt
ſine aliquo dubio interpetranda pupillaris.per dicta.l.iam
hoc iure cum ſimilibus nec dicitur contrarium in themate:
ſed ſolum dicitur ꝙ tempore mortis teſtatoris erat pubes
ſed dato ꝙ etiam tempore teſtamenti Joannes fuiſſet pu
beꝛita ꝙ in eius perſona non potuiſſet verificari pupil
laris tamen in perſona impuberis interpetranda pupilla
ris.alr̃s fruſtra fuiſſet facta mentio ſpecifica de pupillari
etate ꝙ non eſt dicendum.argumen.l. ſi quando.de lega.j.
⁊.c.ſi papa de priuile.lib.vj.cum ſimilibus.nec hoc caſu lo
quuntur dicta.l. iam hoc iure. ⁊ dicta.l. lutius ⁊ ſimiles:
quia in

q2 in eis non fuit facta expreſſa mentio de pupillari etate. que expreſſio operatur vt caſu quo alias nõ interpetraretur ſubſtitutio directa vel eſſet dubiũ p talem expſſionẽ indubie interpetratur directa. vt pꝫ ex notatis p glo. ⁊ doc. in. l. precibus. C. de impube. ⁊ habetur ẽt in. l. centurio. ff. eo. ti. ⁊ in. c. ſi pater. de teſta. in. vj. ⁊. c. raynutius. eo. titu. in antiquis. itẽ pꝫ ex his que habentur in. l. ſi ita ſit ſcriptum. §. qui filio. de bono. poſ. ſcḋm tabu. item in dictis iuribus contrarijs non interpetratur ſubſtitutio fideicommiſſaria.

f ¶ Jura aũt magis fauent directis ſubſtõnibus q̃ fideicõmiſſarie: ita ꝙ qñ termini ſunt habiles interpetratur directa nõ fideicõmiſſaria. vt ꝓbat generaliter tex. in rõne ſui in. d. c. ſi pater eſt ſatis ꝓbatur in. l. in teſtõ. C. de teſta. mili. ⁊ in. d. l. in hoc iure ⁊ ſimiles cũ multis alijs adeo ꝙ Pau. de ca. in. d. l. in teſtõ dicit ꝙ ſi ſubſtõ breuiloqua ⁊ cõpendioſa ſit pſonis in paribus vt q2 impubere inſtitutis ſubſtituantur inuicẽ poſt mortẽ in perſona impuberis interpetrabitur pupillaris nõ fideicommiſſaria lꝫ puberi nõ potuerit directo ſubſtitui ⁊ dicit ſe ita conſuluiſſe qḋ dictũ eſt ſuſtẽtabile lꝫ illud nõ tenerẽ qñ nõ eſt facta expreſſio pupillaris etatis: ſꝫ vbi expreſſe facta eſt mẽtio pupillaris etatis tenenda eſt opinio Pau. de ca. cõcurrũt enim due rõnes vigẽtes. vna ne fruſtra cẽſeatur facta mẽtio pupillaris etatis alia ꝙ in dubio ſubſtõ interpetrari dꝫ directa per ſupradicta que due rõnes ſimul iuncte preualeãt illi rõni ꝙ vbi vnũ determinabile determinat plura determinabilia dꝫ illa ſi põt pariter terminare que regula ſumitur ex. d. l. in teſtõ. ⁊. d. l. iã hoc iure cũ ſi. que regula fallit in multis caſibus. vt habetur in. l. ij. ff. de offi. ꝓconſulis ⁊ due rõnes vincũt vnã ar. auc. itaqꝫ C. cõia. de ſuc. ex predictis itaqꝫ vr̃ reſultare deciſio ꝙ dcõ ſubſtituto debeantur tres partes de quattuor partibus tamẽ nolo ad pſens h̃ pciſe firmare: ſed ꝙ ſaltem de tribus due. ⁊ ſic octo vncie puto apta frõte cõcludẽdũ. Laus deo.

¶ Executio inſtrĩ cõfeſſionati: an poſſit peti ex forma ſtatuti. Et a ſententia executionis inſtrumẽti: an poſſit appellari ſeu recurri ſtante cõuentione in dicto inſtrumento cõtenta de qua infra in principio conſilij. ⁊ per totum.

¶ Conſilium. cxliij.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xpi. ¶ Lꝫ in hac cõſultatione videatur prima facie dicẽdum ꝙ dicti. d. antonius. ⁊ Ludouicus teneantur ad dãdũ dictos. dc. flo. d. dñe Conſtantie: nã ex quo Ludouicus. ⁊ Franciſcus renunciauerũt matrimonio ꝯtrahẽdo cũ dicto Franciſco filio dicti Ludouici cũ quo agebatur de ꝯhẽdo matrimonium vr̃ ꝙ purificata ſit dicta conditio primi contractus cuius executio petitur renũciãdo eni matrimonio videntur recuſare ipſum matrimoniũ nullum enim ius habebant Ludouicus ⁊ Franciſcus nec obligationem de pñti vel de futuro circa dictum matrimonium: q2 neutra partiũ conuenit de contrahendo matrimonium: ſed matrimoniũ fuit poſitum in cõditione ⁊ poſita in conditione non ſunt in obligatione. l. ſi quis ſub cõditione. ff. ſi quis omi. cã teſtamenti: vnde illa renunciatio nõ vr̃ eſſe aliud q̃ recuſatio matrimonij: ita ꝙ videntur verificata illa ṽba inſtrumẽti recuſando de non volere contrahere tale matrimonio. dc. flo. itaqꝫ videntur promiſſi ſub conditione ſi ludouicus vel eius filius recuſauerit cõtrahere tale matrimoniũ. ſ. inter dñam Cõſtãtiã ⁊ filiũ ludouici: cũ ergo ludouicus ⁊ eius filius recuſauerint dictũ matrimoniũ per dictam renũciationem ab eis factam. iõ videtur ꝙ ſit purificata conditio dicte promiſſionis de dãdo. dc. flo. pro dote. d. domine Conſtantie nec videtur obſtare id qḋ allegatur in puncto ꝙ ludouicus ⁊ Frãciſcus nõ fuerũt preſentes: q2 rñdetur ꝙ dicta allegatio militaret ſi cõſtaret ꝙ fuerint abſentes tñ ſi non probatur non videtur ꝙ militet.

a ¶ Cum notarius aſſerat ꝙ renũciauerũt: non enim poteſt notarius id aſſerere niſi in preſentia ſua fiat id qḋ ipſe aſſerit vt notãt gl. ⁊ doc. in. l. ſi ex cautione ⁊ actus qui affirmatur per notarium in inſtrumento cenſetur celebratus tempore inſtrumẽti lꝫ notarius vtatur verbis preteriti temporis notat Bar. in. l. poſt dotẽ. ff. ſolu. ma. ⁊ ibi Bald. allegans Inno. in. c. qm̃ contra falſam. de proba. ad idem glo. in. l. j. C. de fide inſtru. ⁊ iure haſte fiſc. li. x. ⁊ qḋ notatur in. l. ſi ex cautione. C. de nõ nu. pecu. ⁊ qḋ p doc. in. l. pdis. ff. d acq. poſ. ⁊ lꝫ in principio notarius apponat illa ṽba ꝓut infraſcripte partes aſſeruerũt ⁊ partes erant dña pola ⁊ dñs Antonius. vt clare apparet ex conuentionibus que in inſtrumẽto ſequuntur. tamẽ dicta clauſula prout ⁊c. videtur referẽda ad propinqua nõ ad multum remota vt eſſe videtur glo. notabilis in. §. itẽ lapilli. inſti. de rerũ diui. cũ itaqꝫ dicta particula dicte renũciationis videatur multũ diſtãs a principio inſtrumẽti. vbi ſunt poſita illa verba ꝓut infra ſcripte partes aſſeruerunt. iõ vr̃ ꝙ nõ determinẽt dicta capitula renũciatiõis ⁊ dicti cõſenſus. ⁊ ſic notarius ipſe vr̃ aſſerere renunciationẽ ⁊ cõſenſuꝫ. ⁊ renũciatio ⁊ cõſenſus neceſſario preſupponũt pſentiã renũciantiũ ⁊ cõſentientiũ. ergo pſentia pſumitur ſeu ꝓbatur p. l. optimã. C. de ꝯhen. ⁊ cõmit. ſtipu. ⁊ qḋ habetur in. l. ſciẽdũ. de ver. ob. nec videtur obſtare ꝙ cõſenſit tutor dicte dñe Cõſtãtie: q2 nõ videtur ꝙ tutor potuerit remittere gratis dictum debitũ. dc. per ea que habentur in. l. ꝯ iuris. §. fi. ff. de pac. ⁊. l. pactum curatoris. C. eo. ti. ⁊. l. creditor. §. lucius. ff. mandati. eſt enim donare: vt notatur in. l. ſi quis delegauerit. ff. de noua. ⁊ donatio cẽſetur excepta a quilibet adminiſtratiõe. d. §. lui⁹. ⁊. d. l. cõtis. §. fi. ⁊ rõ rõnis eſt q2 donare nõ eſt adminiſtrare ſꝫ dilapidare. l. ſi ſeruus furioſi alias incipit ab agnato. ff. manumiſ. ⁊. l. imperator ad treb. ⁊ facit. l. cum de indebito. de proba.

b ¶ His tñ non obſtantibus contrariã partem puto de iure veriorẽ. ⁊ qdẽ meo iudicio clarã ⁊ lucidã ⁊ vehementer miror ꝙ fuerit lata ſnĩa ꝯtra dictum Ludouicum ꝙ teneatur pro parte ſua dare trecẽtos florenos ꝓ dote dicte domine Cõſtãtie vigore dicte promiſſionis qua cõuenit de dãdis. dc. florenis dicte cõſtãtie pro eius dote in caſo che la dicta Conſtãza nõ ſe maritaſſe ad vno de li figlioli del dicto Ludouico p defecto ⁊ cagiõe del dicto Ludouico o ſuo figliolo recuſando de nõ volere cõtrahere tale matrimonio. nam cõſtat qḋ dicta ꝓmiſſio fuit conditionalis: q2 facta ſub conditione ſi cauſa ⁊ defectu ludouici aut eius filij cõtingeret qḋ m̃rimoniũ nõ ꝯheretur cũ filio ipſius ludouici. iõ inſtrm̃ eſt conditionale ⁊ cõditio nõ apparet purificata. iõ nõ potuit ꝓnũciari exequẽdũ nec cõcedi licẽtia. conſtat enim qḋ inſtrm̃ cõditionale nõ meretur executioneꝫ: vt p Bal. in. l. ſi cãm. C. de execu. rei iud. ⁊ in. l. cum teſtõ in fin. C. de teſta. ma. ſed cõditio nõ fuit purificata q2 ſi cõſtãtia non nupſit vni ex filijs ludouici nõ ꝓceſſit defectu ludouici vl̃ ſui filij lꝫ. n. forte renũciauerint m̃rimonio ꝯhẽdo nõ ꝓpterea ꝓbatur ꝙ dicta renũciatio fuerit cã nõ ꝯhẽdi matrimoniuꝫ cũ vno ex filijs ludouici. nõ enim cõſtat ꝙ ſi nõ renũciaſſent tale m̃rimoniũ fuiſſet ꝯtractũ. regrebatur enim cõſenſus ꝯſtantie q nõ appet regrebatur etas habilis q̃ tũc ipſis deficiebat.

c ¶ Ad hoc. n. vt cẽſeatur aliqd ceſſet ꝓpter meum factũ requiritur ꝙ deducatur ꝙ ſi meum factũ non fuiſſet illud qḋ defecit fuiſſet factũ. iſte eſt tex. ſingularis ſcḋm Bar. ibi in. l. q cõmeatus. ff. de re mihi. vbi eſt caſus ꝙ ſi mihi incombebat aliqd facere ⁊ mihi occurrit aliqḋ impedimentũ ⁊ volo me excuſare ꝙ nõ feci: q2 impeditus debeo ꝓbare ꝙ alias veriſimiliter feciſſem ſi ceſſaſſet illud impedimẽtum: ſed in caſu nr̃o nõ apparet ꝙ dicta cõſtantia ꝓpter illã renũciationem mota fuerit ad ꝯhẽdũ ſpõſalia cũ dicto petro filio nãli dñi antonij nec apparet ꝙ ſi nõ fuiſſet facta renunciatio predicta fuiſſet ꝯtrctum m̃rimoniũ cũ vno ex filijs ludouici. tũc eniꝫ cõſtituiſſet ꝙ defectu ⁊ cauſa ludouici vel eius filij non nupſiſſet ⁊c. qñ dicta cõſtãtia fuiſſet parata nubere vni ex dictis filijs. ⁊ Ludouicus vel eius filius recuſaſſet: ſꝫ id minime cõtigit: imo nõ appet ꝙ dicta cõſtãtia habuerit aliquã noticiã de dicta renũciatione. itaqꝫ nõ apparet ꝙ illa renũciatio fuerit cã ſpõſaliũ que poſtea ꝯcta fuerũt cũ dicto petro que ſpõſalia pſtiterũt ipedimẽtũ ꝙ nõ poſſet ꝯhi poſtea m̃rimoniũ cũ aliquo ex filijs ludouici ⁊ ſi dicatur habuit de ea noticiã tutor ipſius rñdetur ꝙ tutor ipſe cõſenſit dicte renũciatiõi. ſi ergo pſona tutoris ꝯſideratur non dꝫ impingi ludouico ſi id qḋ fecit factum fuit de volũtate ⁊ cõſenſu tutoris ⁊ maxime ſi ſpõſalia facta fuerũt ſine auctoritate tutoris. ⁊ dato ꝙ cõſideretur ſcia tutoris q auctoritateꝫ interpoſuerit nõ ſequitur: ppea ꝙ dicta renunciatio dederit cãm dictis ſpõſalibus. attẽto ꝙ ẽt abſqꝫ dicta renunciatione poterãt. d. ſpõſalia ꝯhi cũ. d. petro ⁊ nõ cõtrahi m̃rimonium cũ aliquo ex filijs. d. ludouici. nec apparet ꝙ alias cõtraxiſſet matrimoniũ cũ vno ex filijs. d. ludouici. ita ꝙ nõ probatur cõcludenter ꝙ. d. domina caſandra non nupſiſſet filio Ludouici cauſa dicti Ludouici aut eius filij. ⁊ probatio nõ cõcludens nõ releuat. l. nõ hoc. C. vnde legi. ⁊. c. in preſentia.

de ꝓba.l.ad ꝓbationem.C.eo.ti.ꝛ ſi fuiſſet cauſa nō ſequi tur ꝙ fuerit defectus qd ſignificat culpā.ꝛ culpa nō preſu mit niſi ꝓbet.vt no.gl.ꝛ Bart.in.l.ſi creditor.C.de pign. act.ꝛ gl.ꝛ doc.i.l.ſiqs ex argētarijs.§.ſi.ff.de edē.ꝛ attēta qualitate dñi Petri q erat fili⁹ vnicus multū dilect⁹ a pre diuite ꝛ ſciētific⁹:ꝛ ita eſt veriſile.exquo id fieri voluerūt mr ꝛ dña pola auia ꝛ andreas nutri auus ꝛ tutor.d.dñe Ca ſandre q oēs ꝯcordarūt:ꝓut dr i dcō inſtrō.ita ꝙ nō cēſeẜ dicta Caſandra decepta aut leſa in dcā renūciatiōe:nec ꝓ ſumiẜ dolus aut culpa.d.Ludouici vel ei⁹ filij erga dictā. d.caſandrā.exquo interuenerunt tot ex ſuis propinquiori bus.ꝛ tutor qui oēs id fieri voluerunt ꝛ concordarunt ꝑ ea que habentur in.l.tranſactione.C.de tranſactio.

d ¶ Et lꝫ tutor nequeat gratis remittere debitū liquidum. vt.l.pactū curatoris.C.de pac.ꝛ latius in ꝯtū deductū eſt tñ pōt impedire debitū ꝛ actionē oriri.l.ſi vnius.§.j.ff.de iniur.ꝓut per illū tex.dicūt glo.Bar.ꝛ doc.in.d.l.pactum curatoris.non.n.erat in caſu nro orta aliqua actio ad.dc. flo.ſed erat oriunda in caſu quo culpa dñi Ludouici vel eius filij recuſantiū ꝛc.d.Caſandra nō nuberet vni ex fi lijs Ludouici q̄ cōditio nōdū euenerat ꝛ voluntas tuto ris facit ceſſare culpā ꝛ actionē oriri ad.dc.ꝓut facit in.d.l. ſed ſi vnius.§.i.pterea ꝛ debitū liqdū pōt remittere tutor qñ pupillo videret expedire ꝓut volūt Ja.bu. Albericus de roſa.Bal.Saly.ꝛ Pau. de ca.in.d.l.pactū curatoris ꝛ Gandinus in opere ſuo maleficiorū.ꝛ hr etiā i.l.ſi preſes C.de tranſac.vidētes ergo tutor ꝛ au⁹.itē mr ꝛ auia forte ꝙ expediebat.d.Caſandre nubere.d.petro ideo veriſilr voluerūt ꝛ ꝯcordarūt ꝙ.d.ludouic⁹ frāciſcus renūciauerit d.futuro mrimonio.qꝛ alr.d.petr⁹ noluiſſet ꝯhere ſponſa lia pacā cū dcā Caſandra ne faceret verecūdiā ſuo patruo ꝛ fratri patrueli cū fuerit habitus tractatus de ꝯhēdo cuꝫ eo matrimonium ꝯſenſus ꝛ volūtas tutoris potuit facere culpā ſeu de fcō ludouici ꝛ ei⁹ filij ceſſare ꝛ ipedire ortū obligationis per predicta.ꝛ hec dato ꝙ ꝓbareẜ ꝙ dci Lu douicus ꝛ Frāciſc⁹ vere recuſauerit velle ꝯhere matrimo niū ꝑdictū:qꝛ ꝑ predicta reſultaret ꝙ nō tenereẜ.d.An tonius ꝛ Ludouic⁹ ad dcōs.dc.flo.ꝛ multofortius hr tenē dū eſt in caſu nro:qꝛ dci Ludouicus ꝛ Frāciſcus nō recu ſauerunt velle ꝯhere matrimoniuꝫ cū.d.caſandra:qꝛ non fuerūt de ꝯhēdo.d.matrimoniū reqſiti nec erat tps ꝯhē di matrimonium predictum propter etatem.d.caſandre. ꝓrout non poterant tunc velle cōtrahere matrimonium ꝛ ita ꝛ nō poterant nolle.l.nolle.ff.de acquiren. hereditate. ꝛ.l.eius eſt velle.ff.de regul.iuris.ita ꝙ nō verificātur illa verba primi inſtrumenti recuſando de nō volere ꝯtrahere il dicto matrimonio.

e ¶ Illud enim gerundiuū recuſando ꝛc.facit conditionem exquo iungiẜ vbo futuri tēporis.l.ſi tu ex pte.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff.de acq.hr̄ditate:cū ergo nō recuſauerint vel cōtra here matrimoniū cū nō poſſent velle ꝛ nō erant requiſiti nō cenſetur purificata conditio que reſultabat ex dictis ver bis recuſando ꝛc.qd ēt dicēdū eſt ex alio qꝛ dato ꝙ renun ciauerint matrimonio ꝛc.tamē potuerunt renunciare alio reſpectu ꝙ̄ quia nollent cōtrahere:ſepe enim occurrit qd quis vellet aliquid.tamē vt complaceat alteri vl ne diſpli ceat vel ob verecundiā vel alio reſpectu renūciat:puta inſ tanẜ mulieres ad nuptias deſiderāt accedere renūciāt: qꝛ verecundanẜ acceptare prima vice. itē qs deſiderat aſſeq aliquod.offm vel dignitateꝫ vl qd aliud renūciat ex eo qꝛ a teri ꝯuenit.vel alius querit quē timet vl amat ꝛ renūciat vt ille hēat.nō qꝛ ipſe nollet ꝓ ſe.ita in ꝓpoſito dicti Lu douicus ꝛ Frāciſcus renūciauerūt.d.mrimonio.nō ex eo qꝛ nollēt ipſe Franciſcus ꝯhere.d.matrimoniū:ſꝫ qꝛ vole bant ꝙ ſponſalia cuꝫ Petro ꝯhereneẜ ꝓut ꝛ denotāt vba ſequētia affirmādo qd cōtētanẜ qd ſponſalia de futuro ꝯhi debeāt cum Petro ꝛc.nō ergo renūciatū fuit matrimonio contrahendo ꝛc.ex eo quia recuſarent velle ꝛc. ſed quia ipſi Franciſcus ꝛ Ludouicus ꝛ domina pola ꝛ mater puel le ꝛ tutor ꝛ auus concordauerant ꝛ contentabantur quod contraherentur dicta ſponſalia cum.d.petro.ꝛ quia forte d. Petrus non alias illa contraxiſſet : ꝛ ſic non apparet ex dicta renunciatione quod recuſauerint velle ꝛc. quod ꝛ demonſtratur ex alio quia natura renunciationis eſt qd quis renunciat iuri pro ſe facienti ꝛ iuri ſibi competenti: non autem reſiſtit iuri alterius.l.ſiquis in conſcribendo. C.de pactis.ꝛ.C.de epi.ꝛ cleri.ideo qꝛ videbaẜ actū qd ꝯ herent matrimoniū inter Caſandrā ꝛ Franciſcū.ſi itaqꝫ frā ciſcus renunciauit illi matrimonio renūciare cēſetur illi iuri qd ex debito honeſtatis ſaltē inducēdi dictā caſandrā ad contrahendū ſecum matrimonium. nō autē ſimili iuri qd cōpetebat caſandre ad inducendū dictum franciſcuꝫ ad ꝯhendum ſecum matrimoniū:ꝓrout in ſimili inuicem ſu mus ſubſtituti.ego renuncio illi ſubſtitutioni:renūcio iuri qd mihi cōpetit nō iuri tibi cōpetenti.preterea ad franci ſcum nō pertinebat renunciare niſi matrimonio ſecum cō trahendo.nō aūt matrimonio contrahendo cū alijs filijs Ludouici.ꝛ ideo renūciatio Frāciſci referaẜ ad matrimo niū ſecum ꝯhendum.ꝛ qꝛ verbū renunciauerunt determi nat verbū frāciſc⁹ ꝛ verbū ludouicus dꝫ pariter termina re ambos.ar.l.iā hoc iure.ꝛ.l.titius.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ.l.ſi. C.de ſen.ꝛ interlo.om.iudi.cū ſi.ꝛ ideo cēſeaẜ renūciatuꝫ matrimonio ꝯhēdo cū dicto ludouico cū quo tractatū erat ꝙ ſpōſalia ꝯhereneẜ vt ibidē premittiẜ.ꝛ ſumunẜ ibi ſpōſa lia ꝓ ſpōſalibus de preſenti.ꝛ ſic ꝓ mrimonio. ꝛ ꝓpea illa verba dicto mrimonio ꝯhēdo referanẜ ad matrimonium. de quo premiſerat.tūc ꝓxime.vbi.n.voluit loqui de ſpōſali bus de futuro expreſſit in verſi.imediate ſequēti ꝛ ꝓpe finē inſtrumenti in ver.ꝓmitēs ꝛc. ꝛ attento ꝙ in nulla parte ſit aliqua mētio de mrimonio.ꝛ tñ ꝙ renūciauerūt dcō ma trimonio.exquo euidēter apparet ꝙ ſpōſalia de qbus pre miſerat ſunt poſita ꝓ mrimonio:alr illud verbū dicto non poſſet verificari:lꝫ auteꝫ frāciſcus ꝛ ludouicus recuſaſſent mrimoniū ꝯhi cū frāciſco: nō ꝓpea recuſauerunt mrimo niū ꝯtrahi cū vno ex filijs ludoui.cū enim ludouicus hret plures filios poterat mrimoniū cōtrahi cum vno alio filio ludouici: ꝛ ſic nō purificaẜ cōditio dicte promiſſionis.dc. exquo nō fuit concepta ſub conditione ſi non nubet dicto Franciſco.ſed ſub cōditione ſi cauſa ꝛ defectu dicti Ludo uici non nubet vni ex filijs Ludouici.debuerat autem Lu douicus tempore congruo requiri ꝙ matrimonium cōtra hereẜ cum vno ex filijs ſuis ſi nollet ꝙ cuꝫ franciſco cōtra hereẜ cum vno ex alijs filijs.ꝛ tūc ſi recuſaſſet fuiſſet purifi cata cōditio dicte ꝓmiſſiōis ꝛ cū dicta cōſtātia nupſiſſet al teri nō requiſito ludouico ꝙ curaret ꝙ alius filius dicti lu douici ꝯtraheret matrimonium cū ipſa cōſtātia vr ꝙ ꝑ eaꝫ ſteterit ſaltē ſi ſpōſalia cum petro fuerunt cōtracta in infan tili etate ꝓut aſſeritur in dicto inſtrō.nā ſpōſalia ꝯtracta in li non inducunt ipedimētū publice honeſtatis cū nulla ſint d.c.j.de deſpon.impu.lib.vj.itē etiā alio medio deduciẜ ꝙ dicti ludouicus ꝛ Frāciſcus non recuſauerūt velle contra hi matrimonium inter dictam caſandram ꝛ filiuꝫ ludouici qꝛ nō videẜ ꝙ ipſi aliud fecerint niſi qꝛ affirmauerunt ꝛ cō cordauerūt ꝙ ſpōſalia de futuro cōtraherenẜ cum dicto pe tro ex quibus ſponſalibus inferebatur ꝙ nō poſſet contra hi matrimoniū cū filio ludouici per.d.c.j. de deſpō. impu. lib.j.ex quo cauſabatur per indirectū renūciatio matrimo nij predicti.ita videnẜ interpetrāda verba illa dicti inſtru menti renunciauerunt dicto matrimonio contrahendo af firmando ꝙ contentantur ꝛc.

f ¶ Nam gerūdiuum iunctū verbo pñtis vel pteriti tempo ris modicat ꝛ qualificat verbū cui adiūgiẜ.l. vim facit.ff. de vi ꝛ vi arma.ꝓrout no.Bar.in.d.l.ſi tu ex pte.ff.de acq.he redi.ꝛ ſic modus renūciādi ꝛ qualiter renūciauerūt impor taẜ ꝑ illud gerūdiuū affirmādo.ꝛ ſic notarius atteſtaẜ ꝙ re nūciauerūt affirmādo ꝛc.ꝛ ſic ſignificāt.d.vba ꝙ dci ludo uicus ꝛ frāciſcus de volūtate cōcordia ꝛ cōſenſu dcōꝝ tu toris aui mris ꝛ auie affirmauerunt ꝙ cōtētauit ꝙ ſpōſalia de futuro ꝯhereneẜ cū.d.petro.ꝛ ex hoc renunciauerūt ma trimonio ꝯhēdo modus ꝛ qualitas renūciationis fuit illa affirmatio.ita ſignificat vis illius gerūdiui affirmādo ſed illa affirmatio non erat recuſare velle ꝯhere matrimonium attēto maxie ꝙ nō arctabat.d.caſandrā ad ꝯhēdū.d. ſpōſa lia.iō nullatenus cōditio ſeu cōditiones ſup qbus cōcepta fuit ſtipulatio de ſoluēdis illis.dc florenis extitit purifica ta varijs itaqꝫ medijs ōduciẜ ꝙ dato ꝙ dicta renūciatio ꝓ bareẜ nihilominus nō debereneẜ dicti.dc.florenis:multofor tius nō debenẜ maxime a.d.ludouico ea rōne qꝛ nō ꝓbaẜ ꝙ ipſe renūciauerit aut eius filius.nam lꝫ in inſtrō ſint de ſcripta illa verba ꝙ Ludouicus ꝛ franciſcus renunciaue rūt ꝛc.tñ nō deponit notari⁹ in.d.inſtrō ꝙ dicti ludouic⁹ ꝛ franciſcus renunciauerunt tēpore dicti inſtri ſꝫ ſe refert ad aliud inſtrumentum factum eadē die manu eius eiuſdē notarij:qꝛ illa verba q ludouicus ſub hodierna die manu mei notarij infraſcripti referuntur etiam ad renunciationē referuntur ad verbum renūciauit ꝓut ad verbum vēdidit

arg.l.

ar.l.iij.§.ſi filius.ff.de li.⁊ poſth.⁊.c.ij.requiſis de ap.⁊.d.l.ſiquis ex argentarijs.§.ſi initium tabulaꝝ.ff.de edē.illud enim verbum ludouicus ita determinat verbum renunciauit prout verbū vendidit ita ⁊ vba illa ſub hodierna die ⁊c. pariter predicta omnia determinet tanq̄ȝ in principio duarum orationum poſita per.d.iura vel tanq̄ȝ in ſequenti oratione imperfecta repetita per notata per Barto.in.l.in rebus petendis.ff.de lega.iij.⁊ in.l.j.in princi.de publi.

g ℭ Sed inſtr̄m ꝙ hȝ relationem ad aliud inſtr̄m nihil probat aūt.ſiqs in aliquo documento.C.de eden.merito dictū inſtr̄m nō probat dictaȝ renūciationē ꝙ ⁊ dōm eſt ex alio q̄r.ſ.notarij non atteſtātur de dicta renūciatione:ſȝ ꝙ ptes ita aſſeruerunt q̄r in pñt.inſtri apponuntur illa verba cuȝ hoc ſit vt infraſcripte ptes aſſeruerūt in princ.inſtri poſita determinent oīa ſequētia vſq̄ȝ ad actuȝ deueniēdi ad ꝯtrū ꝑ ſupradictam regulā ꝙ in prin.poſita ad oīa ſequētia referuntur.d.§.ſi initium tabulaꝝ cum ꝯcor.⁊ ſi bñ aduertatur oīa alia que permittuntur in.d.inſtro fuerūt alio tpe facta de q̄bus nō potuit tunc rogari neq̄ȝ ꝯficere inſtr̄m:q̄r notarius non pōt rogari niſi de his que tunc fiunt inter ptes prout dñt bar.⁊ bal.in aūt.ſi qs in aliquo documēto.C.de eden.⁊ bal.in rubrica.C.de fi.inſtr.ad h̄ ꝙ per gl.⁊ doc.in d.l.ſi ex cautiōe.vbi gl.⁊ doc.ꝙ ſi ptes ꝯfitenſ numeratam eſſe pecuniaȝ non pōt notarius ꝯficere inſtr̄m ꝙ numerata fuit pecunia:ſed ſuper cōfeſſione partis:ita ⁊ in h̄ notarius in principio cōficit inſtr̄m de aſſertione vſq̄ȝ velint in pñtiaꝝ ſeu paulopoſt.ibi deuenerūt ⁊c. iō notariꝰ atteſtaſ qd̄ ptes aſſeruerūt ꝙ ludouicus ⁊ frāciſcus renūciauerunt matrimonio ꝯhendo ⁊c.nō aūt atteſtaſ ꝙ ipſi renunciauerint ⁊ ꝑpea inſtr̄m nō probat renunciationem:ſed ꝓbat ꝙ partes aſſeruerūt eā interueniſſe:partes aūt erāt.d. Ant.⁊ dña pola ipſi.n.poſtea ꝯxerūt ⁊ verba diſpoſitiua inſtri ad eos referuntur ⁊ nulla fit mētio de ludouico:iō ludouicus non comprehenditur ſub dictis verbis infraſcripte partes aſſeruerunt nec appet ꝙ fuerit pñs ⁊ prout audio non fuit pñs dicto ꝯctui:ſatis aūt eſt ꝙ verba non ſua nec appet de eius pñtia ⁊ paria ſunt nō eſſe ⁊ non apparere.l. duo ſunt ticij de teſta.tu.l.in lege.ff.de ꝯhen.em.cum ſi.aſſertio autē dñi Antonij ⁊ dñe pole nō preiudicat ludouico q̄r res inter alios acta ⁊c.C.res inter alios acta in rubro ⁊ nigro.c. inter dilectos de fi.inſtr.cum ſi.nec ēt probat ꝯ dñm Antonium:q̄r ꝯceſſio facta abſñte parte non probat.l.certuȝ.§.ſi quis abſñte.ff.de confeſ.⁊.l.fi.ff.de interrog.acti.lȝ.n. interuenerit.d.ꝯſtantia que fuit a petro deſponſata:tñ ſi erat in infantili etate cōſtituta prout in inſtro aſſeriſ nō cēſeſ pñs exquo talis etas quicquid videt ignorat.l.j.C.de falſa mone.⁊ pñs non cēſetur qui nō intelligit.l.corā.ff.de ver.ſig. ⁊.l.diem proferre.§.corā.ff.de arbi.⁊ ibi per Bar.⁊ doc.⁊ ſic multiphariaȝ multiſq̄ȝ vijs deducitur apta iniuſtitia.d. dñe conſtantie non obſtantibus adductis in contrarium.

h ℭ Non.n.ob.ꝙ primo loco dicebatur ꝙ per dictā renunciationem cēſetur purificata ꝯditio ſtipulōnis.dc.flo.q̄r ad hoc rñſum eſt pluribus ⁊ pluribus modis qui ſupra patēt: non.n.probatur dicta renunciatio vt eſt oſtenſum duobus medijs ⁊ dato ꝙ probaretur nō fuit renūciatū matrimonio ꝯhendo cum vno ex filijs ludouici: ſȝ matrimonio ꝯhendo cum Frāciſco.item nō fuit renūciatuȝ recuſando velle ꝯhere ⁊c.prout cātat inſtr̄m promiſſiōis.dc.ſed fuit renunciatum affirmādo ꝙ contentanſ ⁊c.⁊ ſic nō purificatur illa conditio importata per illud gerundium recuſando ⁊c.nec verificatur verbum nolle cum nō poſſet velle. item nō fuit cā ꝙ nō ꝯheretur.d.matrimonium attēto ꝙ nō apparet qd̄ alias fuiſſet.d.matrimonium ꝯctum:⁊ dato ꝙ fuiſſet cā nō fuit defectus qui ſonat in culpā cum nō eſſet leſa.d.ꝯſtantia attēta circūſtātijs ſupra deductis ⁊ attēto ꝙ interfuerunt ⁊ voluerūt vt id fieret tres propinquiores ⁊ tutor ⁊ cōſenſus tutoris pōt impedire actionē oriri ⁊ remittere ortū pro vtilitate pupilli:prout hec oīa late deducta fuerunt:ex q̄bus ſi recte aiaduertanſ elici pñt nouem vel decē media.

i ℭ Nec ob.ꝙ dicebatur ꝙ dicta renunciatio ⁊ voluntas ludouici cauſauit ꝙ fuerint ꝯcta ſponſalia cuȝ petro fratre patruele filioꝝ ludouici exquo cauſatum fuit impedimentum publice honeſtatis:q̄r rñſiones patent ex premiſſis:⁊ quia potuerunt eſſe cā voluntates tutoris ⁊ proximioꝝ conſanguineorum ꝙ eſt magis veriſimile.item negatur ꝙ fuerint contracta ſponſalia de futuro exquo prout aſſeritur.d.dña conſtantia erat infans:⁊ dato ꝙ non fuiſſet putabaſ ꝙ cēta ⁊ ideo cum putarent non poſſe illa ꝯhere.nō vr̄ ꝙ habuerint animuȝ ille ꝯhendi ar.l.is qui putat.⁊.l.ſeq.ff.de acq. here.⁊ h̄ oſtenditur q̄r nō obſtāte ꝙ annulū inmiſerit in ſignum deſpōſationis tñ ſubdiſ ꝑmittēs ꝯhere ſponſalia quaſi ſentiēs nō ꝯtraxiſſe per illū actū ſpōſalia de futuro:nec ob.ꝙ dicebaſ in ꝯtriū qd̄ dato ꝙ nō fuerit aliqd imputandum ludouico vel eius filio nec dñe ꝯſtātie:⁊ ſic nō euenerit aliqua ex dictis ꝯditiōibus appoſitis in ꝯuētiōibus in inſtro expſſis:⁊ ſic cēſeaſ cāus obmiſſus cēſeanſ ꝑmiſſ.dc.flo.q̄r rñdeſ ꝙ immo pōt cēſeri defeciſſe per dñam ꝯſtantiam nubēdo.n.alteri in ꝯñtiam reſultare vr̄ qd̄ noluit nubere vni ex filijs ludouici:ſaltem ſi nō fuerūt ꝯcta ſponſalia cum.d.petro per dicta.ē.⁊ dato ꝙ nō cēſeretur defeciſſe per eā:⁊ ſic eſſemus in caſu obmiſſo non ꝑpea deberentur dc.flo.⁊ inſuper dato ꝙ in caſu obmiſſo deberenſ.dc.flor. vigore.d.l.tale pactum.§.fi.tñ exquo caſus eſt obmiſſus ſuper illo nō reperiſ inſtr̄m ꝯfeſſionatuȝ:fuit.n. obmiſſus in inſtro ⁊ in promiſſiōe de ꝯfeſſiōe faciēda:iō nō eſt ſuper h̄ inſtr̄m cōfeſſionatū ſup quo poſſit ꝓcedi via executiua prout proceſſum fuit nec ſtatutum loquēs de inſtro ꝯfeſſionato hȝ locum h̄ caſu per ea que hñr per Bar.in.l.j.§.parui. ff.ꝙ vi aut clā.⁊ cañ.in.c.itē cuȝ quis de reſti.ſpoli.⁊ Bal. in.l.nā ita pudor.C.de adul.⁊ exquo non pōt legi in inſtro nō ꝯtineſ in inſtro nec pōt peti executio inſtri prout voluit Bar.in.l.j.in princ.de his que in teſtō delen.⁊ ſentit Bal. per illū tex.in.l.fi.circa mediū.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi. fac.⁊ per Bald.in.l.ab anaſtaſio.ff.mandati ſententia itaq̄ȝ pronuncians inſtr̄m iſtud exequendum eſt indubie iniqua.

k ℭ Et lȝ ſtatutū diſponat qd̄ ab executione inſtri nō appelletur tñ nō vr̄ intelligēdū qñ iniquitas eſt manifeſta ꝑut voluit Panor.in.c.paſtoralis col.pe.de ap.ad h̄ qd̄ per glo.in l.j.§.pe.ff.de tab.exhi.ꝑ Bal.in.l.j.C.ne lic.ter.ꝓuo.ꝑ Ant. de bu.in.c.inter cetera de re iu.per Imo.⁊ Ponta.in.l.de pupillo.§.qui opus.ff.de no.ope.nun.preterea lȝ nō poſſit appellari pōt tñ recurri ad ſuperiorem ſaltē rōne enormis leſionis ar.gl.in verbo oneramus in cle.j. de iure pat.que vult qd̄ vbi aliqd remittit ꝯſcie alicuius nequeat appellari per no.per gl.in.c.ſtatutū in.§.aſſeſſorez de reſcrip.li.vj. tenentem qd̄ non poſſit referri qd̄ qd̄ male fecerit:⁊ iō non poſſit appellari prout dicit gl.in vbo oneramus in cle.j.de iur.pa.tñ ſuperior aditus per viā querele emendabit male geſtum ſm illā gl.notabilē quā bal.in.l.j.C.de reb. cre.intelligit vbi agiſ de graui ꝑiudicio ſecus ſi leue eſſet ꝑiudicium quo caſu procedit gl.in.d.§.aſſeſſorez in verbo relinquaſ hȝ eū:⁊ ita ēt in effectu tenēt Imo.⁊ Domi.de ſancto gemi.in.d.§.aſſeſſorē.⁊ Imo.in.l.ab executore in fi.prin.de ap.referentem Bald.hoc idem tenere in.l.ij.C.de ſententijs ex peri.reci.idem vult Panor.in.c.ſuper his de accu.

l ℭ Et alias dicit Bal.in.l.fi.C.cōia de le.qd̄ a iudicio forētis nō appellaſ:q̄r nō hȝ ſuperiorē vt i aūt. vt oēs obedi.iu. §.pe.tñ ſi erit enormis leſio poterit recurri ad ſuperiorem ⁊ peti in melius reformari vt ſingulariter no.bal.in.l.maioribus.C.cōia vtriuſq̄ȝ iudi.vbi ergo inhibetur appl̄o poterit recurri ad ſuperiorem rōne grauis ꝑiudicij ⁊ enormis leſionis per ꝑdicta:⁊ iō vbi ſtatutuȝ prohibet appellari pōt ad ſuperiorem per viā ſupplicatiōis ſeu querele ꝑut h̄ cōſuluit clariſſimus doc. Alex.de imo.ꝯſi.lxxij.iiij.vol.allegat hoc decidere bal.⁊ Saly.in.l.fi.ad finē.C.de tēp.ap.⁊ pau. de leaz.in cle.j. de ſeq̄ſt.poſ.⁊ fruc.⁊ Saly.in.l.ij.circa vlti. col.C.de ſentētijs.⁊ Inn.in vbo ſupplicauit in.c.ex lr̄is de in inte.reſti.⁊ Panor.in.c.querelam de procu.⁊ plene per Imo.in.l.conſenſu.§.cuȝ qui de ap.ſm eum. Laus deo.

ℭ Trāſumptū antiquū atteſtationū extractū ſine citatiōe ptis ⁊ ſine req̄ſitiōe aliquaꝝ ptiū:an teneat ⁊ ꝓbet dictas atteſtatiōes.Itē ſcia ſindici vel ꝓcuratoris de aliqua re an ꝑiudicet cōſtati vl̄ dño ne poſſint petere reſtōnē in integrū.

ℭ Conſilium cxliiij.

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ℭ Superioribus diebꝰ poſt aliquos clariſſimos doc.ꝯſului in hac cā ſuper ꝯfinibus terre roche ⁊ terre ferre comitum ⁊ nōnulla que in dictis cōſilijs deducunſ ſatis conferunt ad deciſionem primi queſiti huius ꝯſultationis circa qd̄ vr̄ pria ꝯſideratiōe dōm ꝙ dictū exēpluȝ nō ꝓbet dictas atteſtatiōes:plura.n. req̄runſ vt hmōi exēpla ꝓbēt.

a ℭ Cum regulariter exempla nō probent aūt.ſiquis in aliꝰ

quo documento.C.de eden.ſm vnaꝫ lec.ꝛ in.l.ſi procura-toꝛ.e.ti.ꝛ in eis per oēs ꝛ ꝑ Spe.in ti.de inſtr.edic.§.oſtē ſo.ꝛ per doc.in.l.cū.p.tabellio de fi.inſtr.ꝛ per Jnn.in.c.al-bericus de teſti.vt aūt ꝓbet requirit qḋ per notariū exem pletur ꝛ auctoꝛitate iudicis ꝓut oēs ꝯcludūt in pallegatis locis ꝛ ħ pſupponunt interueniſſe:iō ſup eis nō inſtādū ꝛ ſi negarent exquo exēplans aſſerit ſe notarū ꝛ rogatū ꝛ iudiceꝫ iterpoſuiſſe auctoꝛitatē ꝛ decretū preſumeret fuiſ-ſe notarū ꝑp antiqtatē inſtrī dicit bal.in auc. quas actiōes circa finē.C.de ſa.ſan.ec.ꝛ facit qḋ no.Spe.in ti.de ꝓba.§. j.ver.verū lꝫ facit ēt qḋ.j.dicā ſup nō inſiſto qꝛ de hoc non que ritur:ſed querit ꝛ inſtat qꝛ citatio non appet interueniſ-ſe q̄ reqritur exquo pōt qs ledi.ar.l.nā ita diuus de ado.ꝛ l.iiij.ff.de nata.reſti.ꝛ.l.de vnoquoqꝫ de re iudica.

b ¶ Et ꝙ citatio in hmōi exēplatione reqrat firmat Bal.in dicta auc.ſiqs in aliquo documēto allegās Pe.Cy.Guil. de cu.Jnn.ꝛ Spe.idem velle vt ibi per eum idem vult ibi Bal.allegans Jnn.id velle in.c.albericus de teſti.ꝛ in.c.j.ꝛ ij.de fi.inſtr.ꝙ ꝛ cōiter tenet ꝓut dicit ibi Paul.de ca.idē tenens ꝙ ꝛ voluit Jo.an.in.d.c.cū.p.tabellio per.c.ſignifi cauit.ꝛ.c.albericus de teſti.dicens ꝙ hoc voluerunt Egy-dius ꝛ Boactinus ꝛ Gui.in ſpe.de inſtr.edic.§.oſtēſo vſi culo qualiter.ꝛ Jo.an.in.d.c.albericus.cū ergo nō appeat interueniſſe aliquā citationem in ſpecie vel in genere:iō vr̄ qḋ exemplatio non valeat.item requirit qḋ exemplatio fiat ad inſtantiā eius cuius intereſt ſeu ad quē inſtrm pertinet vt eſt tex.cum gl.ꝛ ibi doc.in.d.c.cum.p.tabellio.ꝛ ad queꝫ cenſeat pertinere no.in.l.ſiqs ex argētarijs.§.pertinere.ff. de edēdo cum igit non appareat ꝙ ad alicuius inſtantiam fuerit factum illud tranſumptum merito non probet.

c ¶ Nec vr̄ opitulari antiqtas qꝛ prout dicit Panoꝛ.in.d.c. albericus tunc pro antiqtate pſumit qñ nō ſubeſt in ꝯtriuꝫ aliqꝫ pſumptio:lꝫ in caſu iſto ſubeſt qꝛ ſolēnitates extrin-ſece nō preſumunt.l.quecūqꝫ.ff.de pub.potuit.n.exēplari inſtrm falſum ꝛ teneri in caſſa.itē pōt imputari facienti exē-plari inſtrm cū de ipſa reqſitiōe ꝛ de citatiōe aduerſarij po tuerit facere ꝯfici inſtrm ſm eū qui ex his ꝯcludit qḋ anti-quitas nō iuuat actū in quo nō apparēt ſolēnitates extrin ſece ꝛ tractat ibi de exēplatiōe:ꝛ ꝓut dr̄ idē tꝫ ibi Florenti nus facit qḋ dicit bal.in repe.l.data opa in penul. char.vbi dicit foꝛmalr poſt centū annos vacillāt oīa:vñ nec teſtium memoꝛia nec inſtrōꝝ integritas vtplurimū durat qs.n.tc. adducit tex.in aūt.hec ꝯſtō innouat poſt ꝓncipiū:ꝛ ſic in-nuit qḋ antiquitas derogat fidei inſtrī non aūt attribuit fi-dem inſtrō quam ſi eſſet recens non haberet:ideo videt ꝙ dicto tranſumpto in quo non apparent ſolemnitates re-quiſite non detur fides aliqua licet ſit antiquiſſimum.

d ¶ Tñ his minime refragātibus ꝯtrū puto de iure rñdēdū nā qḋ ꝑp antiqtatē pſumant ſolēnitates extrinſece voluit Bal.in.l.ſciendū de ver.ob.ꝛ in.l.ſi emancipatiōe.C.de fi. iſtr.ꝛ optime facit qḋ ipſe voluit:i aūt.quas actiones circa finem.C.de ſa.ſan.ec.ꝛ in ꝓꝓrijs terminis voluerūt Jnn. Hoſt.Jo.an.ꝛ.d.Ant.in.d.c.albericus.ꝛ ſic vꝫ cōis opi.ꝛ ꝯñr tenēda in deciſiuis per not.per gl.in.l.oīs diffinitio.ff. de re.iu.ꝛ per bal.in.l.pcibus.C.de impub.ꝛ doc.in.l.cuꝫ ꝓlatis.ff.de re iu.ꝛ i.c.ne inñitaris de ꝯſti.facit illud vulga-tū ꝙ i factis antiqs nō exigit exacta ꝓbatio qꝛ ſunt diffi-lima ad ꝓbandū:ꝛ iō admittunt probationes non integre que in factis recētibus non ꝓbarent vt no.per glo.ꝛ doc. in.c.j.de preſcri.li.vj.ꝛ hr̄ in.l.ſi arbiter.ff.de proba.admit-titur.n.ꝓbatio per auditū vt dictis iuribus hr̄ ad ħ ēt tex. in.c.lꝫ ex quadā extra de teſti.vbi Hoſt.ꝛ Jo.an. ꝛ alij hoc dñt per illū tex.qui lꝫ loquat in ꝓbatiōe ꝯſanguinitatis tñ hoc.ibi tradūt ad ꝓbationē facti antiq ad ħ ēt qḋ ꝑ Jnno. ꝛ alios in.c.veniēs de ver.ſig.li.vj.ꝛ per gl.Bal.ꝛ Ang.in l.atqui nā.§.cū me abñte de ne.ge.ꝛ per bal.in.l.proprieta tis.C.de proba.ꝛ in.l.ꝯuenticulā.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ per doc. in aūt.ſiqs in aliquo.ꝛ in.l.iiij.§.cōdēnatū.ꝛ in.l.acta de re iu.in.c.ſi.de fi.inſtr.ꝛ multa hmōi poſſent adduci ꝛ in fa-ctis antiqs ꝛ in alijs in qbus eſt difficilis probatio in qbus eſt eadē rō que breuitatis cā obmitto cū ſint nota ꝛ infini ta ꝛ nōnulla allegant in alijs conſilijs in hac cā redditis ꝛ ſufficiant auctoꝛitates in ꝓprijs terminis ſuperius allega te ꝛ in ꝓprijs terminis alio anno idē ꝯſultū fuit ꝑ duos ſolemnes aduocatos conſiſtoꝛiales vꝫ.d. Joachinum de narnia.ꝛ domi.Andream bencium in ardua cauſa.

e ¶ Nec ob.ꝙ in ꝯtrū dicit Panoꝛ.in.d.c.albericus.ſ.ꝙ ſo-lemnitas extrinſeca nō pſumit ꝛ pro antiqtate pſumit vbi non viget pſumptio in ꝯtrū ſm eū:qꝛ rñdet ꝙ negat ꝙ vi-geat pſumptio ꝙ ſolēnitas extrinſeca nō iteruenerit:lꝫ.n. nō pſumat ꝙ iteruenerit:nō ꝓpea infert ꝙ pſumat ꝙ nō iteruenerit ſic ꝛ alr̄ ſolet dici ꝙ facta nō pſumunt.l.in bel lo.§.facte de capti.tñ nec pſumunt nō facta hinc eſt ꝙ qui pro ſuo fundamēto adducit fcm̄ hꝫ illud ꝓbare: qui āt ad-ducit pro fundamēto nō factuꝫ hꝫ ſiſr illud ꝓbare.l.ħ iure de ver.ob.ꝛ ibi per Bar.ꝛ doc.ꝛ per doc.in.c.ſuper his de accu.ꝛ in.c.bone de elect.quia:ceſſat hincinde pꝛeſumptio.

f ¶ Hinc eſt ꝙ qui ſe fundat in aliquo actu puta ꝯctu inſtrō ſnia ꝛ hmōi vt releuet dꝫ ꝓbare ipſum validū qꝛ alias nō eſt ꝯctus inſtrm vel ſnia.l.iiij.§.cōdēnatū de re iu.ꝛ cle.pa-ſtoꝛalis de re iu.ꝛ ꝙ per bar.in.l.j.§.parui.ff.ꝙ vi aut clā. ꝛ per cañ.in.c.itē cū qs de reſt.ſpo.lꝫ nō ꝓbat ipſiuꝫ vali-duꝫ niſi ꝓbet interueniſſe ſolēnitatē reqſitā ad actus vali-ditatē:iō neceſſe hꝫ ꝓbare ſolēnitatē interueniſſe ꝛ iſte eſt tex.ꝛ eius rō in.d.l.quecūqꝫ.§.ſi.nec doc.qui inde ſumunt illud vulgatū dictū ꝛ ſolēnitas nō pſumit dñt ꝙ pſumat ſolēnitatē ceſſaſſe nec tex.ibi qcq̄ dicit de pſumptiōe lꝫ ſo-lum dicit ꝙ qui emit a pupillo hꝫ ꝓbare qḋ tutoꝛ interue-nerit rō eſt quā dixi:iō fundamētum Panoꝛ.ruit in factis aūt.antiqs illa ꝓbatio directo fieri nō pōt:iō iura pſumūt interueniſſe:itē lꝫ potuiſſet qs facere exēplari falſuꝫ inſtrꝫ ꝛ illud retinuiſſe in caſſa ꝓut dicit Panoꝛ.tñ potuiſſet exē plaſſe ex vero inſtrō ꝙ eſt hodie ꝯſumptū vel eſt deperdi-tum ꝙ eſt magis veriſile:iō ius ꝑp difficultatē probatiōis ſtat dicte veriſimilitudini ꝙ falſitas nō fuerit cōmiſſa ar.l. merito.ff.pro ſocio.ꝛ.l.oīmō.C.de inoffi.teſt.ꝛ.c.ſi.de pre-ſump.ꝛ lꝫ poſſit imputari quare ſuper citatiōe ſeu reqſitio ne nō fecit fieri inſtrm ꝓut dicebat Panoꝛ.tñ rñdet ꝙ foꝛ te fec̄ fieri ſup his iſtrꝫ ꝛ illud nō reperit:alio.n.tpe fit ci tatio q̄ exemplatio:iō aliud inſtrm reqrit ſuper citatione: qꝛ inſtrm non pōt fieri niſi de his que tpe inſtrī fiunt per eum vel eos qui faciunt ꝯfici inſtrm arg.l.iij.§.diuus.ff.de teſti.prout ꝯcludit Bart.in.d.aūt.ſiquis in aliquo.ꝛ idem voluit Jnno.in.c.qm̄ ꝯ falſam extra de proba.prout refert Bal.in.d.aūt.ſiquis in aliquo.idem tenens qḋ ꝛ tenuerūt ibi Jaco.bu.Saly.Raph.ful.ꝛ Pau.de ca.ꝛ quod per gl. Bar.Bald.ꝛ doc.in.l.ſi ex cautione.C.de non nu.pecu.ꝛ per Bal.in.l.cuꝫ precibus.C.de proba.ꝛ qḋ per bar.in.l.j. C.de fide inſtru.ꝛ iure aſte fiſca.li.x.ꝛ ꝑ Jnno.in.d.c.albe ricus.cū itaqꝫ cōiter prius fiat requiſitio ꝑ ptē quā exem-plet ꝛ citet ad quē pertinet deinde fiat citatio ꝛ poſtea ple rūqꝫ alio die exēplatio dꝫ aliud inſtrm fieri ſup requiſitiōe ꝛ citatiōe pdictis:iō ſi in trāſumpto nō apparet de requi-ſitione ꝛ citatione pdictis nō eſt quid imputet facienti exē plari per predicta:ꝛ ſic non obſtant dicta panoꝛmitani.

g ¶ Nec ēt ob.ꝙ dicit bal.in.d.l.data opa.qꝛ lꝫ plerūqꝫ va-cillet fides inſtrī antiquitate ꝙ integra ꝓbatio nō reſultet ex eo ꝓut ipſe ibi dicit tñ qꝛ in antiquis ſufficiūt ꝓbatio-nes minus integre ꝛ nō ꝯcludētes:iō illa vacillatio nō cu rat alias nō poſſet ꝓbari fcm̄ antiquū cētū annoꝝ cū ipſe dicat oīa vacillēt ꝙ tñ eſt falſiſſimū ꝑ notata in iurib⁹ ſu pra adductis ꝛ ꝑ pſummet Bal.in.d.l.emācipa.in.d.auc. quas actiōes.ꝛ in.d.l.ꝯuēticulā.ꝛ i.d.l.ꝓprietatis.ꝛ i.d. §.cū me abñte.in oībus eni pdictis iuribus bal.vult ꝙ in antiquis ſufficiāt ꝓbatiōes minus integre q̄ in factis recē tibus nō releuarēt vt ergo ꝯcoꝛdent dcā Baldi dicamus ꝙ lꝫ vacillēt tñ nō intātū ꝙ nō releuēt ꝛ q̄ min⁹ ſufficiāt.

h ¶ Itē non eſt omnino expeditū ꝙ ſi in exemplatione nō interuenit citatio exemplatio ſit inefficax ꝛ nō probet:naꝫ ꝙ non requirat citatio voluerūt Guido de ſuzzaria ꝛ Ni-colaus rufoli de neapoli qꝛ nil nouum fit:ꝛ licet oꝛiginale poſſet eſſe falſum tamē non preſumit exquo iudex ſuā au-ctoꝛitatē interpoſuit ſm eos quos refert Bald.in.d.auc.ſi quis in aliquo documēto co.iiij.ꝛ idē firmat Panoꝛ.in.d. c.cuꝫ.p.tabellio dicēs ꝙ ea que ibi allegat Jo.an.non arrāt qꝛ.c.ſignificauit.ꝛ.c.albericus de teſti.que allegat Joā.an. loquunt in publicatione atteſtationum in qua agit de ma-gno preiudicio:qꝛ non reperit aliud oꝛiginale ad qḋ poſſit haberi recurſus:ſed in exēplatione poteſt haberi recurſus ad oꝛiginale:ideo non agitur de magno preiudicio:ideo ci tatio non requiratur cū nō reperiatur iure cautum ſm eū qui dicit ꝙ Spe.quē allegat Jo.an.loquit in inſinuatiōe.

i ¶ Et pro hac opi.poteſt adduci qꝛ licet in quolibet actu in quo poteſt quis ledi debeat interuenire citatio.l.de vno-quoqꝫ de re iud.tñ interlocutoꝛijs ſi citatio nō interuenit ipſe iterlocutoꝛie nō ſunt nulle ꝓut voluerūt Jnn.ꝛ Jo. an.in.c.

an.in.c.auditis.ꝛ in.c.querelam de procu.ꝛ dñi de rota in deci.nouis deci.xcij.ꝛ deci.ccccxij.ꝛ deci.cccccxxij. put eos refert Jmo.in.l.ꝙ iuxta de re iu.limitant tñ in vltima deci ſione niſi habeant vim diffinitiue vt in lata ſuper deſertio ne appellationis ,facit qꝫ multa fieri non dñt que facta te nent.l.patre furioſo cum ibi notatis de his qui ſunt ſui vel alie.iur.ita qḋ poſſet dici ꝙ lꝫ non debeat fieri exemplatio ſine citatione:tñ facta non oino ſunt nulla ꝛ hoc ſaltēꝫ in exemplo antiquo prout eſt iſtud:ꝛ maxime ad probanduꝫ confines qui probatur per libros alſo non auctenticos per ea que hñr in.c.cum cām de proba. ꝛ per inſtrā inter alios inita ꝛ verba enūciatiua in eis ꝯtenta prout deductuꝫ fuit in alio ꝯſilio qḋ eſt apud manus ꝯſulrantis iō non repeto.

k ¶ Deueniendum eſt admodo ad ſcḋm queſitum vꝫ prima facie dḋm ꝙ dicta cōitas terre rocbe cenſeaẜ excluſa a iure petendi reſti.integ.qꝛ vꝫ probari per teſtes caſtri ſerre co mitum quod iam ſunt septeꝫ anni elapſi ꝙ ſindici dicte cōi tatis rocbe habuerunt notitiam atteſtationuꝫ ſuper dictis confinibus:qꝛ ita dixerunt nec creditur dixiſſe falſum arg. l.merito.ff.pro ſocio.ꝛ a die ſcientie vꝫ currere tp̄s ad pe tendum reſti.in integ.cauſatam ex ignorantia:qꝛ tunc inci pit eſſe negligens in petendo reſti.in integ.iō ex tunc inci pit currere dictum tp̄s datum ad petendum reſti. in inte.c. j.de in integ.reſti.li.vj.ibi negligenter ꝛc.prout qñ reſti. in integ.competit rōne abſentie incipit currere quadrienniū a tpe quo ceſſat abſentia ſeu parum poſtea.l.ab hoſtibus.ſ. ſꝫ qḋ ſimplr.ff.ex qb᷒ cāis ma.ceſſante.n.ipedimēto icipit currere tp̄s quadriēnij dicit bart.in.l.fi.C.de tpi.i ite.reſt.

¶ Scientia enim procuratoris vꝫ ꝙ preiudicet dño in re ſtitutione in integrū prout preiudicat in appellatione quo ad curſum decem dierum qui incipiunt currere aūt.hodie C.de ap.imputatur enim dño ignoranti ſi procurator ſciēs non appellat.l.j.ſ.impropria.ff.qñ ap.ſit ꝛ confeſſio procu ratoris preiudicat dño.c.ſuborta de ap.pari rōne idem vꝫ in ſindicis nec vꝫ obſtare ſi dicatur qḋ confeſſio ſeu aſſer tio dictoꝝ ſindicoruꝫ pōt intelligi de alijs atteſtationibus que forte non concludebant prout iſte:ideo dicta probatio non concludat ſcientiam iſtarum atteſtationum:iō non re leuat:qꝛ probatio dꝫ neceſſario cōcludere.c.in preſentia de proba.ꝛ.l.ad probationem.C.e.ti.ꝛ.l.non hoc. C.vñ legi. cum ſi.qꝛ vꝫ poſſe rñderi qḋ pluralitas non preſumitur.c. cum Joannes heremita de ſi.inſtr.ꝛ ibi per doc.ideo dicta confeſſio intelligatur de iſtis ꝛ non de alijs atteſtatiōibus cum iſte ſole apparerant emanaſſe ſuper iſtis confinibus.

m ¶ Ttñ premiſſis minime refragantibus ꝯtriuꝫ puto de iure rñdendum.ſ.ꝙ dicte atteſtationes non preiudicent cōitati terre rocbe quominus cenſeatur intra legittimū tp̄s petijſ ſe reſti.in integ.ex pluribus ꝛ primo qꝛ cōfeſſio procurato ris niſi ſit facta ex neceſſitate officij nō preiudicat dño.l.cer tum.ſ.ſed an ipſos.ff.de cōfeſ.ꝛ hꝛ in.d.c.ſuborta.cū itaqꝫ dicti teſtes non deponant ꝙ non ſponte illud aſſeruerint: iō non deponunt de tali ꝯfeſſione que probet ꝯ̄ dñiuꝫ hoc eſt ꝯ̄ cōitatem rocbe:lꝫ.n.illud aſſeruerint non apparet qḋ veꝝ fuerit. item ꝛ ſcḋo non deponunt ꝙ ſindici illud aſſe ruerint pñte aliquo repreſentante communitateꝫ ſerre co mitum:ꝛ confeſſio facta abſente parte non preiudicat .d.l. certum.ſ.ſiquis abſente.ꝛ.l.ſi.cum ſua glo.ff.de inter.acti.

n ¶ Tertio non probant (vt arbitror) illos fuiſſe ſindicos licet enim deponant ſindicos illa dixiſſe non probant per hoc ꝙ illi fuerint ſindici qꝛ ſindicatus non vꝫ ꝛ in his que non percipiuntur ſenſu corporis teſtes nō probant niſi ēt non interrogati reddant cām ſcientie prout volunt Jnn.ꝛ doc.in.c.cum cām de teſti.bar.in.l.qui teſtō.ſ.ſi.ff.de teſt. ꝛ in tractatu ſuo de teſtibus in pluribus locis illius tracta tus ꝛ bal.in.l.ſolam.C.de teſti.ꝙ ꝛ oēs tenent.Quarto cō feſſio incerta nō probat.d.l.certum de ꝯfeſ.poterat verifi cari dicta cōfeſſio in iſto trāſumpto ꝛ atteſtatiōibus iſtis:ꝛ alijs.Jtē de iudicialibus ꝛ extraiudicialibus forte ipſi exa minauerant aliquos teſtes:nō cum atteſtationes in genere ſumpte ſint de facili reiterabiles ꝛ multiplicabiles vnitas idētitas ſeu ſingularitas nō preſumiẜ nec pluralitas:ſꝫ incū bit onus probādi idētitateꝫ illi qui in ea ſe fundat ꝛ econ uerſo pluralitatem illi qui in pluralitate ſe fundat ad hoc qḋ no.Bar.ꝛ Jmo.in.l.is qui reus de publi.iud. dicentes ꝙ ſi titius fuit accuſatus ꝙ vulnerauit ſeyum tali menſe ꝛ probatur ꝙ vulnerauit dicto menſe ꝛ ipſe ticius probat qḋ fuit illo menſe inſultatus a ſeyo.ꝛ tunc ad ſui defenſioneꝫ ipſum vulnerauit non excuſaẜ qꝛ illo mēſe potuerunt eſſe plures rixe ꝛ pluries vulneraſſe.ꝛ ſic ēt ad defenſionē ꝛ ab ſolutoriam a pena nō iuuat ꝙ pluralitas nō pſumiẜ ad idē qḋ no.bar.ꝛ doc.poſt eū i.l.demōſtratio.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.

o ¶ Adduci ēt pōrꝫ qḋ notant Jo.an.Anr. de but.ꝛ alij in.c. auditis de preſcrip.volentes ꝙ ſiquis conduxit equum ad eundum romam:lꝫ ipſe conductor probet equū ſibi ꝑijſſe ſine ſui culpa nō releuat qꝛ potuit perijſſe alius equus ad idem quod notat Bald.in repe.l.edita in vltima charta di cens quod ſi dico me tibi vendidiſſe ſticbum criſpum vel equum ſtellatum ꝛ poſtea probo me vendidiſſe hominem vel equum probatio me non releuet.

p ¶ Quinto confeſſio procuratoris facta ex neceſſitate offi cij:lꝫ probet ꝯ̄ dñm in illo iudicio:tñ non probat ꝯ̄ eum in alio iudicio vt ſingulariter dixit Cōpoſto.in.c. per inqui ſitionem de elec.ꝛ Jo.an.ibi.ꝛ Panor.ibidem col.vj.in ſi. ideo illa aſſertio ſindicorum non preiudicet cōitati in hoc iudicio reſtōnis in integrum.Sexto ſcientia ſindicoꝝ non preiudicat cōitati qꝛ dato ꝙ forent ſindici non poterāt pe tere reſtōnem in integrum qꝛ illa requirit ſpāle mandatuꝫ. l.illud.ff.de mino.ex quo ergo ipſi non poterant eam pete re non erant ſindici quo ad reſtōnem in integrum:iō eoꝝ ſcientia non preiudicet cōitati non ſic in appōne:qꝛ pro curator pōt appellare.l.inuitus.C.de procu.ꝛ.d.l.j.qñ ap. ſit.ꝛ.l.eos in ſi.C.de ap.preterea.ꝛ.vij.dato ꝙ dicti ſindici potuiſſent petere reſtōnem in integrum pro dicta cōitate ꝛ tñ forte non hēbant noticiam de tranſactione ſeu alijs ad uerſus que petitur in integruꝫ reſtō prout ꝛ preſumitur.ſ. ignorantia predictoꝝ.l.verius.ff.de pba. regula preſumiẜ ignorantia in.vj.ꝛ.l.ſi.ff.pro ſuo. ꝛ ſi ignorabāt pdicta nō poterāt aduerſus ea petere reſtōnē:iō dcā ſcia nō dēret pꝫ iudicare quo ad petēdā dictā reſtōnē i itegrū. Laus deo.

¶ Adulti facti maiores:an poſſint agere contra emptores bonorum curatoris que erant ipſis hypothecata pro admi niſtratione a dicto curatore non reddita:non obſtāte quod dicta bona ſint preſcripta ꝛ per eccleſiam alienata:ꝛ nō ob ſtantibus ſtatutis de quibus in conſilio.

¶ Conſilium cxlv.

In noīe domini noſtri ieſu xpi. ¶ Jn ſupraſcripto themate pñtis conſultationis multa hincinde tanguntur ꝛ allegantur per partes que oīa ſi lōgius pro ſequerer longius euaderem ꝙ̄ tp̄s mihi cō ceſſum patiatur:ideo breuiter incedam:ꝛ quidem prima fa cie dḋm vꝫ aperta fronte qḋ ſupra dicti emptores foueant iuſtitiam:nam preſuppono ꝙ in datione cure interuenerit inſtrm̄ in quo datus in curatorem promiſerit vtilia gere re ꝛc.ꝛ obligauerit oīa bona ſua ꝛ qui pro tutore vel cura tore ſe geſſit obligatur ad exemplum tutoris ꝛ curatoris vt in titulo de eo qui pro tut.neg.geſſit per totum:iō nō opꝫ inſiſtere an datio cure ſit valida necne:ideo vꝫ fundata in tentio agentis ſuper hypothecaria conſtito qḋ domus que petitur fuerit dicti aſſerti curatoris ꝛ conſtito ꝙ probetur legittime fructus ad eius manus perueniſſe rōne quorum fructuum dicitur agi ſuper quibus ꝛ eorum quantitate ha bebunt videri probationes hoc quidem eſt facti quod pen det ex futuro euentu:ideo non eſt preſentis diſcuſſionis.

a ¶ Jllud conſtat ꝙ ſi teſtes pretendunt proprium commo dum nō ſunt ydonei teſtes per ea hꝛ in.l.oibus.C.de te ſti.ꝛ in.l.nullus.ff.e.tit.ꝛ in.c.inſuper.ꝛ in.c.cum nuncius extra.eo.ti.nec vꝫ ꝙ dictis agentibus obſtent exceptiones que obijciuntur pro parte rei conuenti vꝫ exceptio qḋ de buit prius conueniri fideiuſſor ex eo qꝛ prius dꝫ conueni ri fideiuſſor ꝙ̄ agatur hypothecaria ꝯ̄ tertium poſſeſſorem per aūt.hoc ſi debitor.C.de pign.item exceptio pſcriptio nis cum inter pñtes ex forma ſtatuti preſcribaẜ ſpacio. xvi anno.cum titulo cum dictus reus videatur habuiſſe titu lum pro emptore:ꝛ lꝫ dicatur emptio vigore cuiuſdaꝫ de creti dato ꝙ illud artet in caſu iſto:tñ qꝛ non eſt inſertum in volumine ſtatutoꝝ vꝫ cadere probabilis ignorantia ꝛ error circa validitateꝫ tituli:iuſtus aūt error hꝛ pro titulo. l.celſus.ff.de vſuc.ꝛ.l.ꝙ vulgo.ff.ꝑ emptore.ꝛ.l.ij.ſ.ſi a pu pillo.ꝛ.ſ.ſequenti.eo.tit.nam ad predicta vꝫ poſſe faciliter reſponderi:nam capiendo primam exceptionem diſcuſſio nis obmiſſe rñdetur dupliciter.primo ꝙ dictus fideiuſſor non erat exigibilis cū eſſet liberatus ita ꝙ tūc tpis qñ actū

fuit hypothecaria ille fideiuſſor non erat debitor nec q̄ƈ poterat ab eo exigi ⁊ pro eo ꝙ nō pōt exigi a principali debitore ⁊ a fideiuſſore agi pōt hypothecaria ꝯ tertium poſſeſſorem in aūt. de fideiuſ. §. ſed neq̄ ⁊ facit. §. j. e. ti. ſecūdo rn̄detur ꝙ viget lex municipalis diſponens ꝙ hypothecaria agi poſſit ꝯ tertium poſſeſſorem diſcuſſione nō facta per quam derogatur iuri auctenticorū per qđ prouidet̄ qđ fiat prius diſcuſſio de reo principali ⁊ fideiuſſore. d. §. lʒ neq̄ ⁊ d. aūt. hoc ſi debitor. ⁊ reducit ad ius antiquum ꝙ nō exigebat hanc diſcuſſionem. l. perſecutione. C. de pig. ⁊ vbi cauſus legis non eſt inſtandum. l. ancille. C. de fur. ⁊ l. illā verſiculo de mō. C. de colla. nec vꝫ obſtare exceptio pſcriptionis: q2 rn̄detur ꝙ preſcriptio ſtatutaria que opponitur hʒ locum inter preſentes vt innuitur in themate ſtatutuʒ autem non vidi ⁊ allegatur quod dicti agentes fuerunt aliquando preſentes: ideo ſtatutum illud non militet.

b ℭ Scđo rn̄detur ꝙ ex quo eſt compromiſſum in arbitratores de veritate ⁊ equitate ⁊ remedium preſcriptionis vꝫ eē iniquum compendium in aūt. vt eccle. ro. centūʒ ann. gau. ſpacio: iō iſta exceptio non vꝫ admittenda per arbitratores tertio rn̄detur ꝙ ſtatutum requirit tituluʒ prout ⁊ ius cōe titulum requirit in preſcriptione longi tp̄is. x. vel. xx. ann. l. diutina. C. de preſcri. longi tp̄is cuʒ ſi. ⁊ titulus nullus nō cenſetur titulus ar. l. iiij. §. condemnatum de re iu. ⁊ cle. paſtoralis ď re iu. ⁊ d. §. ſi pupillo ſcđo rn̄ſo nec error iuris in preſcriptiōe longi tp̄is iuuat. d. §. ſi a pupillo ſecūdo rn̄ſo ⁊ l. nunq̄. ff. de vſuca. ⁊ inſuper ſtatutuʒ vt in themate preſupponitur requirit titulum ⁊ ſtatuta exorbitantia nō hn̄t locum in caſu ficto. l. iij. §. hec verba. ff. de ne. ge. ⁊ ibi notat̄ per Bar. ⁊ per eum in. l. oēs populi de iuſt. ⁊ iur. Bal. in. l. meminimus. C. de legi. here. ⁊ in. l. ſi ex falſis. C. de trāſac. ⁊ in. d. l. oēs ppl̄i. iō nō vꝫ ꝙ ſufficit iuſtus error qui de iure cōi ſufficit ad preſcriptionem longi tp̄is ⁊ vſucapionem: iō cum decretum ducis qui gerit vices principis ⁊ cuius decreta inuiolabiliter obſeruantur ſtatuat ꝙ non fiant venditiones ſine lnia ⁊c. ⁊ ſi fiant ſint nulla ⁊ emptores ⁊ venditores puniant̄ ⁊ in iſta venditiōe non interuenerit dicta lnia: iō venditio fit ēt nulla ⁊ ꝯſ̄r nō iuuet ad preſcriptionem: ⁊ iō ex his vꝫ ꝙ reiectis ⁊ ꝯfutatis oppoſitiōibus rei partes iudicis ſint in pronunciando pro actoribus ꝯ reuʒ.

c ℭ Tn̄ his minime refragantibus ꝯtrium puto de iure rn̄dendum: nam premittendum eſt ꝙ ſtatuta ⁊ decreta laycorum non ligant clericos. c. eccleſia ſancte Marie de conſti. ⁊ in c. ꝙ clericis de fo. compe. ⁊ ibi per doc. ⁊ per Compoſto. ⁊ Jnn. in rubrica de ꝯſue. ⁊ Jo. de lig. ⁊ Flo. in. c. cum veniſſent de eo qui mit. in po. ⁊ Cy. in. l. ij. C. que ſit long. ꝯſue. ⁊ per Bal. in. l. cunctos pp̄los qui reprobat Bar. ibi quatenus vult ꝙ ſi ꝯſuetudo vel ſtatutum eſt laudabile ⁊ boneſtum militat ēt aduerſus clericos inferens ꝙ ſi ſtatutū diſponit ꝙ inſtra guarētigiata mādentur executioni ⁊c. militabit ēt ꝯ clericum: q2 vigore ſtatuti procederetur via executiua ēt ꝯ clericum per. d. c. cum veniſſent ſm̄ eum quē ibi dānat Bal. quem ⁊ dānant. d. Ant. Jmo. ⁊ Panor. in. d. c. eccleſia ſancte Marie ꝙ ⁊ cōiter tenetur put ⁊ ibi dicit dn̄s ⁊ preceptor meus Benedictus capra: ⁊ iō vꝫ ꝙ dicta duo ſtatuta quibus nitūtur agētes de qbus ſupra nō militēt in clericis aut pſonis religioſis ſaltē illud qđ nullus poſſit alienare ſine lnia ducis vel ſui locūtenētis: nō. n. vꝫ ſubijci clericus layco ad petēdum lniaʒ a layco vt poſſit vēdere bona ſua cum neq̄ perſona clerici nec eius bona ſubijciantur layco vt. d. c. eccleſie ſancte Marie. ⁊ d. c. ꝙ clericis. ⁊ in ſpecie ꝙ hmōi ſtatuta probibentia alienationem nō trahātur ad eccleſias vel perſonas eccleſiaſticas firmat Joā. an. in. c. ſi. de immu. ecc. pro quo facit: q2 hmōi ſtatuta non vn̄r honeſta aut rōnabilia ar. l. dudum. C. de ꝯtben. emp. ⁊ ꝯ rōneʒ l. in re mādata. C. māda. his preſuppoſitis eſt aduertēdum ꝙ dictum decretum principaliter inhibet vēditionē ⁊ alienationem dirigēdo verba in alienātem nō in ementeʒ dicendo che niuna perſona ardiſca vēdere alienare ⁊c. nō aūt dicit niuna perſona ardiſca comparare ⁊c. ⁊ verifiſis rō decreti reſpicit venditorem nō emptorem: q2 rō credit̄ fuiſſe ne hoīes diſcedant a territorio ex alienatione bonoꝝ cauſatur ſuſpitio recedēdi ex emptione cauſatur ꝯiectura ꝯtria ⁊ ſm̄ verba iniungitur onus petendi lniam ipſi vēditori nō emptori: adeo ꝙ ſi vēditor impetraſſet lniam vēdēdi q̄uis forte nō dixiſſet cui ſatiſfactū eſt vbis decreti ⁊ viſiſi menti auctoris attēta dicta rōne: nō ita vꝫ eꝯ ſi emptor ipetraſſe lniam emendi ſaltem ſi non dixiſſet a quo quia non eſſet

ſatiſfactum verbis decreti nec veriſimili menti decernētis ⁊ lʒ imponatur pena ēt emptori non ppea tolluntur laʒ dicta: quia punitur tanq̄ particeps ⁊ ſocius criminis.

d ℭ Attēto ꝙ qui pōt obuiare crimini ⁊ nō obuiat nō caret ſcrupulo ſocietatis occulte dicit tex. in. c. ⁊ agentes ⁊ conſentiētes pari pena plectunt̄. c. j. de of. dele. cuʒ ꝯcor. finaūt venditor habuit lniam nō committit rem illicitā iō nō incidit in penā tanq̄ participans in crīe ſeu in re probibita ⁊ ꝯſ̄r illicita cū igit̄ decretū nō liget clericum vel eccleſiam nec clericus vel eccleſia comprehendit̄ ſub dicta ꝓhibitione vt ſupra deductū eſt: iō venditio non prohibet̄ ergo ceſſat ſtatutū ꝙ principaliter inhibet venditionē ſub pena ⁊c. ſi itaq̄ nō militat inhibitio venditiōis nō militat pena ꝓdicta que apponit̄ ad puniēdum rem prohibitā ⁊ actū illicitum: ⁊ inſuper maxime procedunt ꝓmiſſa in eccleſia vendente in qua ceſſat rō ⁊ mens decreti magiſq̄ in clerico: q2 in clerico pōt ſuſpicari de receſſu nō ita in eccleſia. ſeu collegio: ⁊ vbi ceſſat rō ceſſat lex vbi qs aīs dānificaret̄. l. adigere. §. q̄uis de iur. pa. lʒ ſecus vbi lucrum perderet. l. proſpexit. ff. qui ⁊ a quibus prout diſtinguit pro ꝯcordia dictorum iurium Bar. in. l. non dubium. C. de ll. ⁊ vꝫ velle etiaʒ Bal. ibi in caſu iſto pateretur damnum: quia perderet emptor precium merito ⁊c. idcirco dictus contractus licet fuerit factus ſine licentia ducis vel locumtenentis valeat.

e ℭ Facit ſi valet vnum ex correlatiuis valet aliud q2 regulariter de correlatiuis idem eſt iudiciuʒ. l. ſ. ff. de accep. ⁊ bal. in aūt. qui ſemel. C. quō ⁊ q̄ñ iu. iteʒ ſi laycus prohiberetur emere ab eccleſia vel clerico in ꝓitiā eccleſia impediretur vendere rem ſuam ⁊ generaretur preiudicium eccleſie put eꝯ prohibetur ſtatui ꝙ laycus nequeat vēdere eccleſie ⁊ cēſeretur eſſe ꝯ libertatem eccleſie. c. ſi. de immu. ec. li. vj. item pōt dici ꝙ ex quo rōne dicte emptionis ſecuta fuit poſſeſſio continua per longuʒ tp̄s cēſeant̄ oīa ſolēniter geſta per ea que hn̄r in. l. ſi filius. C. de peti. here. ⁊ in. l. qui in aliena. ff. de acqui. here. in prin. verſi. ſed non adiecit. ⁊ ꝙ per Jnno. in. c. ij. de in integ. reſti. ad hoc. l. cum de in rem verſo. ff. de vſur. ⁊ que ibi per Bar. cuius dicta approbat Panor. in. c. peruenit extra de cenſi. ⁊ quod per Jnno. in. c. noſcitur de eo qui furti. ordi. ſuſce. ⁊ quod ibi p Bal. d. Anto. ⁊ Jmol. vbi Jmo. dicit ꝙ ad probandum ſolēnitatem interueniſſe ſufficit lapſus longi temporis: ⁊ ſic decem annorum in his in qbus cadit poſſeſſio vel quaſi poſſeſſio ⁊ qđ ſufficiat longum tempus tenent. d. Ant. ⁊ Flo. in. d. c. peruenit. item regula eſt ꝙ qui nitit̄ in negatiua nō ſeruāda ſibi hʒ probare negatiuā. l. hoc iure. ff. de verb. obli. ⁊ ibi p Bart. ⁊ doc. ⁊ p Jnno. ⁊ doc. in. c. ſup his de accu. ⁊ p Saly. in auc. hoc amplius. C. de fideicō. ⁊ doc. in. c. bone de elec. cū itaq̄ licētia non foret petēda ab iſtis actoribus nec requireret̄ per viā ſolēnitatis vꝫ ꝙ eis q dicūt licētiā nō īteruenīſſe incūbat onus ꝓbādi cōcurrēte ēt poſſeſſione lōgi tp̄is: ⁊ inſup vꝫ mihi ꝙ lōgo tēpore fuerunt facte multe ⁊ multe alienationes a laycis ſine licētia ſupioris ⁊ oēs fuerūt ſortite effectū ⁊ nulla pena ſoluta fuit qđ ſi lti e ꝓbaret̄ putareſ rē clarā p ea q̄ habent̄ in. l. de qbus. ⁊ ſequētibus. ff. de. ll. ⁊ in c. ſi. extra de ꝯſue. ⁊ in. l. ij. C. q̄ ſit long. ꝯſuetu. ⁊ ſuper hoc decreuerā facere magnū fundamētū verum q2 probatio circa hoc eſſet difficilis maxime breui tēpore qđ reſtare dicit̄ de cōpromiſſo: nō ſup hoc non inſiſto ſʒ ex alijs ſupra ꝯduc tis ꝯcludo qđ titulus emptionis cēſeri dʒ iuſtus ⁊ valid⁹ ⁊ ꝯſ̄ter dictus reus pōt niti longi temporis preſcriptiōe.

f ℭ Nec obſtat qđ vꝫ ꝙ dci agentes fuerūt aliquo tp̄e abſentes in materia pſcriptionis abſentia ſumit̄ reſpectu domicilij. illi eniʒ dicunt pſentes q ſunt de eadē ꝓuincia ⁊ alij q ſunt de diuer. ꝓuincijs cēſent̄ abſentes vt eſt tex. in. l. fi. C. de lōg. tēporis pſcrip. ⁊ hodie q̄lbʒ ciuitas hoc reſpectu cēſet̄ facere vt ꝓuincia dicit gl. ibi cum q̄libet cēſeat̄ hr̄e ſuū pſidē q cognoſcit ēt de magnis cauſis ciuilibus ⁊ criminalibus: ⁊ cū ergo actores ⁊ rei fuerint ſemp de eadem ciuitate: iō cenſerent̄ pn̄tes: ⁊ lʒ aliquo tp̄e fuerint corpe ī alia ꝓuicia tn̄ cū haberent aīuʒ redeūdi cēſent̄ eē ī pr̄ia. l. nihil. ff. ď legatis. fac. l. ex fcđo. §. ꝓuincialiū cū ſi. ff. ď hr̄. iſti.

g ℭ Nec ob. ꝙ cā pendet corā arbitratoribus q cognoſcūt ď vitate ⁊ eq̄tate: q2 lʒ pſcriptio q̄ currit ſine tituló ⁊ bona fide cenſeat̄ iniquū cōpendiū vt. d. auc. vt eccle. roma. cētū annis gau. ſpa. tn̄ ſecus vꝫ in pſcrip. longi tp̄is q̄ vꝫ equa. l. j. ff. de vſuc. ⁊ dato qđ ab initio de rigore queſitum eſſet tn̄ poſtq̄ equū eſt ius queſitū vnicuiq̄ manutenere. ⁊ p hāc rōnē firmat Bar. in extrauā. ad reprimen. in verbo videbit̄ in fi. ꝙ

in fi.ꝙ qui cognoſcunt de equitate dſit admittere exceptio nez preſcriptionis longi tpis:poſſet ēt ſuper fundamento iuſti erroris:ſed qꝛ non vidi verba ſtatuti nō curo ſuper ħ facere fundamentum ꝯcludo itaqꝫ ꝙ dicti agētes repellen di ſunt exceptione preſcriptiōis reus eſt abſoluendus per predicta in quibus facio pncipale fundamentum.

b ¶Facit ēt pro dicto reo.d.aūt.ħ ſi debitor cuius auctenti ce bñficio poterat eccleſia vēdētrix ſe tueri ⁊ excipe qꝛ ſtatu tum permittēs agi hypothecaria ꝯ tertiū poſſeſſorē nō diſ ſcuſſo debitore non militat in eccleſia ⁊ exceptio competēs auctori tranſit in ſucceſſorē ēt ſingularem.l.ſi tertius. ⁊ qd ibi per Bar.ff.de aqua plu.arcē.ad qd.l.ēt ſi in rem ſucceſ ſerint.ff.de iureiu.iō vr̄ ꝙ hac via poſſit dictus reus ſe tue ri a diſpōne ſtatuti:attēto ēt ꝙ ipſe reus ſi ab eo euinceref hēret regreſſuz ꝯ eccleſiā auctricē ar.l.ſi.in fi.C.de vſur.rei iu.nec obſtare vr̄ ꝙ liberauerūt fideiuſſorē:qꝛ vr̄ eis iputā duz:nō.n.decet fit in ptāte actoris ſuo ꝯctu tollere reo bñ ficiū ſibi cōpetēs p ea que hñr in.l.j.C.de trāſa.⁊ in.l.mor deſtinus.ff.de fideiuſ.cū ſi.per adducta aūt pro hac pte eſt in effectu rñſum ad adducta in contrarium. Laus deo.

¶Reclamans ⁊ petens recurſum ꝯ laudum: an incidat in penam compromiſſi iurati.Item laudum in quo dr̄ ꝙ poſ ſit edificari ⁊ offuſcari lumina vigore reſeruationis ſeruitu tum facte per venditorem de qua in littera.e. an ſit nullum cum arbitro fuerit data poteſtas ꝙ de iure tantum ſniaret.

¶Conſilium. cxlvi.

a **In nomie dñi nr̄i ieſu** xpi.¶Ui in hac ꝯſultatione primo aſpectu dōm ꝙ nō potuerit reclamare ſed tenef ſta re laudo arbitri ſiue iuſtū ſiue iniuſtū metu pene vt eſt tex.in.l.diē proferre.§.ſtari.ff.de arbi.Et maxi me vigore iuri:qꝛ iurauit ſtare laudo ⁊ nō ꝯuenire ⁊c. licet non viderim verba cōpromiſſi cū maxima ſit virtus iuri ꝙ ſeruandū eſt ſi pōt ſeruari ſine diſpēdio ſalutis eterne ēt ſi ſit pſtitū de ſeruādo ꝯctū alias nullū.c.cuz ꝯtingat de iu reiu.⁊.c.lz mulieres.eo.ti.li.vj.⁊.c.Quis de pac.e.li.⁊.c.j.⁊ c.debitores de iureiurā.ideo vr̄ quod poſſit cogi vt obſer uet iuramentum licet laudum foret nullum aut iniquum.

a ¶Nec vī obſtare ꝙ fuit compromiſſuz de iure:qꝛ ħ vr̄ ꝙ tacite inerat ēt ſi non fuiſſet expreſſum:qꝛ arbitria ſunt re dacta ad inſtar iudicioꝝ.l.j.ff.de arbi.⁊ ꝯſtat ꝙ iudices dñt ſniare de iure:iō ⁊ arbitri ēt ſi ſimplr̄ fiat cōpromiſſuz ex preſſio aūt eoꝝ que tacite inſunt nihil operaf.l. hec vba de le.j.C.de fideiuſ.l.nō recte.Et ħ voluerūt.d. Fra.d alb.in l.ſiqs arbitratu de ver.obl.⁊ ſequit.d.Ant.in.c.qntauallis de iureiu.ad ħ qd no.p Inn.in.c.prudentiā de of.dele.qui vult ꝙ ſi ſupior de legando cām adiecit claūm ſi tibi ꝯſtite rit ⁊c.ꝯdēnes ⁊c.ſi iudex condemnet ⁊ ſibi nō ꝯſtiterit vz ſnia qꝛ illa clā tacite inerat ſm eum quem ſequuntur doct. ibi.⁊ in.c.ex inſinuatione de reſcri.Et ſm hoc dato ꝙ lau dum fuerit iniuſtum:tamen valeat ⁊ ſit ſeruandum.

b ¶Tñ his non ob.ꝯtrium puto de iure rñdendū tota.n.fa cultas arbitri dependet a cōpromiſſo nec pōt excedere for mā cōpromiſſi.l. nō diſtinguemus.§.de offō.ff.de arbi.⁊.l. ſi cuz dies.§.plenū.e.ti.iō ſi data eſt ptās arbitri ꝙ laudet de iure laudādo ꝯ vel preter ius laudat vltra ptāē ſibi cō ceſſam:iō nulliter laudat ⁊ ħ firmat bar.in.d.l. diē pferre. §.ſtari cuius maxima eſt auctoritas ꝗ refert Imol. idē te nens in.c.qntauallis de iureiur.idē panor. ibi iuxta finē.⁊ in.c.cū dilecta de reſcriptis.⁊ idē ſentit i.c.cūmqꝫ de re iu.

c ¶Ad argumentū ꝯriū rñdef negādo ꝙ tacite inſit. Nā lz arbiter debeat de iure laudare:tñ non aſtringif adeo qd ſi alr̄ laudat pte non artet ⁊ nō deficit ptās ⁊ nō ineſt tacite per moduz neceſſitatis ſz honeſtatis ⁊ ne incidat faciendo litem ſuā prout facit litē ſuā arbiter qui male laudat.l.ſiqs in ꝯſcribendo in fi.C.de pa.⁊.l.ſiqs in ꝯſcribendo in fi.de epi.⁊ cle.Sz ſi cōmittif ꝙ laudet de iure exprimif per mo dū neceſſitatis:qꝛ nō pōt egredi formā compromiſſi:iō alio mō exprimif ꝗ inſit.Et qñ alr̄ exprimif ꝗ inſit expreſſio aliqd operaf ⁊ non attendif ꝙ tacite ineſt put eſt theorica bar.⁊ doc.in.d.l.hec vba cū ſi.Nec ob.dictū Inno.in.d.c. prudentiam.⁊ ſequaciū in ꝯriū adductū:qꝛ rñdef ꝙ termi ni ſunt diſpares.Nā iudex delegatus gerit vices delegan tis de of.eius cui man.eſt iuriſ.⁊ qcqd gerit facit auctorita te delegantis non ppria vt in.c.pterea de of.dele.⁊ in.c.cū aliquibus in fi.de reſcrip.li.vj.propriū.n.nihil hz.l.j.§.qui mandatum.⁊.d.l.⁊ ſi pro.ff.de of.eius cui man.eſt iuriſ.iō ſuadet rō ꝙ cēſeaf mūctū ꝙ ipſe cognoſcat ⁊ ꝓnūciet eo mō ⁊ forma put cogniturus ⁊ ꝓnūciatur⁹ fuiſſet delegās cuius iuriſdictionē exercebat ⁊ cuius vices gerebat ⁊ cuius auctoritate oia gerebat:ſz delegās nō artaf pciſe cōdēnare demū ſi cōſtiterit ⁊c.⁊ per ꝯñs nec delegatus qui eius vice fungif ⁊ auctoritate delegātis ꝓnūciat.Sz arbiter nemi nem repñtat nec alicuius vices gerit:⁊ que gerit ſua aucto ritate ſibi tñ a cōpromittētibus attributa incōpromiſſo:nō verba cōpromiſſi ſunt vt iacēt intelligenda cum non hēant terminum exquo hēant recipere verū ſēz interpetrationē prout hz delegatio per ſupradicta.Itē eſt rō dñe inter de legatuz ⁊ arbitrū:qꝛ ſi delegatus male iudicat ꝓuidef leſo per remedium applonis.Sed ſi arbiter male iudicat ceſſat regulariter omne remediū.Jō reſtrictius inherendum eſt verbis ne reſultet magna leſio partis ⁊ non ita de facili re cedendū eſt a verbis preut vbi agif de paruo preiudicio.

d ¶Preterea cōiter ſolet fieri compromiſſum vt in arbitrū ⁊ arbitratorem.Et ita mihi pſuadeo ꝙ actum fuerit in hoc compromiſſo.Sed in arbitratore non ineſt tacite ꝙ de iure pronūciet ſz put egtati arbitraf ꝯuenire per ea que hñr in l.ſi de meiu.§.recepiſſe de arbi.⁊ in.l.ſi ſocietatē.§.arbitro rum pro ſocio.⁊ in.d.c.qntauallis.Jō cuz in arbitratore di cta verba nō inſunt tacite. Et idcirco artat cōmiſſionē ⁊ ſi excedif reddunt nullū arbitramentū:qꝛ diligēter ſeruandi ſunt fines cōmiſſionis.l.diligēter.ff.mādati.⁊.d.§.de offō. ⁊.c.cum olim de offi.delega.cum ſi.Prout aūt dicta vba de iure ⁊c.relata ad arbitratorem limitant ptātem ⁊ reddunt nullum arbitramentū ſi alr̄ proferaf:ita ⁊ relata ad arbitrū limitent ptātem arbitri ⁊ reddant nullū laudū ſi ꝯ ius lau det ar.l.iam hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l. hereditatem.⁊.l. ꝗuis.C.e.ti.⁊.l.ſi.C.de ſententijs.Ex qbus ꝯcludo ꝙ di ctum laudum ſeu arbitramentū eſt nullū ſi nō eſt latum de iure.Et ita alias ꝯſului.Et vidi alias a famoſiſſimo doc.cō ſultū qui ēt allegabat dñm florianū hāc ptez firmare in.d. l.ſi ſocietatē.§.arbitroꝝ.Si aūt laudū eſt nullū: qꝛ nō ſer uata forma cōpromiſſi ceſſat pena ⁊ periuriū:qꝛ laudū nul lum non eſt laudū.l.iiij.§.ꝯdemnatum de re iu.⁊ cle.paſto ralis.e.ti.iō ꝓmittens ſeruare laudum alias penā ⁊ iurans artaf ſi laudū vz ⁊ ſi de laudo nullo maxīe ſi nullitas cātur qꝛ excellit fines cōpromiſſi ar.dcōꝝ iuriū.⁊.d.§.de officio.

e ¶Eſt videndum itaqꝫ vtrum dictū laudum ſeu arbitramē tum ſit laudū de iure.Et ſic an ſit iuſtū:circa qd vr̄ prima facie dōm ꝙ ſit iuſtū.Nā ꝯſtat ꝙ dñs vendens domū pōt ſibi ⁊ alteri ſeruitutē reſeruare.l.in tradēdis.⁊.l.quicqd.ff. cōia predio.Et dicēdo domū vendirā ſeruitus fore cenſef agere ⁊ ꝯuenire vt ſeruitus illa imponaf adeo ꝙ ſi tpe tra ditionis id dr̄ cenſef ſeruitus ꝯſtituta ſi non dr̄ a ꝗ pōt ex vēdito vt ꝯſtituaf vt eſt tex.in.l.ſi binarū.ff.de ſer.vr.pdi.⁊ l.ſi in vēditiōe.ff.cōia pdi.Jdē ſi dixit domos vēditas ſer uire.l.in tradendis.e.ti.Et ſi gñalr̄ loquif vī ꝙ illa gñalis reſeruatio valeat ⁊ trahaf ad oēs ſeruitutes que cōpreben di pñt ſub illa gñalitate put vī velle gl.in.d.l. in tradēdis. ⁊ Ang.ibi.⁊ in quicqd.eo.ti.Facit regula que tradif in.l.ſi duo de admi.to.Qd idez operaf gñalis diſpō circa ea que ſub gñalitate comprehenduntur ꝙ operaf ſpālis diſpō:iō cum dictus venditor reſeruauerit ſibi ſeruitutes ſeu ſerui tutum iura videaf reſeruaſſe ſibi ſeruitutē faciendi dictuz arcum:put demōſtrabat ſignatura que erat in dicto muro qui vēdebaf:⁊ poſtꝗ hz arcū factū pōt altiare ſupra ſuum qs quouſqꝫ ſibi plz:qꝛ aer eſt liber.l.alti⁹.C.de ſui.⁊ aqua. iō dictum laudū vī de iure latū:iō validum ⁊ iuſtum ⁊ qui niſus eſt impugnare inciderit in penam ⁊ in periurium.

f ¶His tñ minime refragantibus in ꝯrium puto aptā iuſti tiam.ſ.ꝙ dicta ſnia non ſit iuſta.Et ſic nō de iure lata. Ex pluribus ⁊ primo ponderando verba reſeruationis reſer uauit ſibi iura ⁊ ſeruituruz ⁊ ſignaturaꝝ que ſunt in ſupra dicto muro.Jſta verba ſunt pñtis tpis iō referunf ad ſer uitutes que tunc.ſ.tpe reſeruationis erant in dicto muro. Sed tunc nulla ſeruitus erat in muro que deberetur ipſi venditori vel rei ſue.Cū res mea mihi ſeu rei mee ſeruire ſeu ſeruitutem debere non pōt.l.in re cōi.ff.de ſerui.vrb. predi.⁊.d.l.quicquid.vbi eſt caſus ꝙ reſeruādo ſeruitutes que dñr a re vendita quo ad ipſuz vendentem nihil agitur qꝛ nulla ſeruitus pōt deberi dño vel rei ſue immo ſi ſerui tus deberetur predio meo ⁊ prediū ſeruiens efficeref meū ſeruitus extinguitur pp dictam regulam prout dicit tex.in

d.l.quicquid.⁊ Bar.⁊ Bal.ibi ponderant verba preſentis temporis.⁊ rñdet ad.d.l.in tradendis ꝙ ibi eſt verbuȝ infinitiuum ſeruire ꝙ verificari põt etiam in tempore futuro per notata in.l.ſtipulationum alie.§.ſtipulatio de ver.obl.

g ¶ Itẽ iſta reſeruatio eſt gñalis dꝫ aũt ſpecialr ſeu noiatim fieri certe ſeruitutis reſeruatio qñ reſeruatio fit vendenti vt vꝫ probare tex.in.d.l.in tradendis.⁊ volunt ibi Bart.⁊ Bal.ii.n.fit gñalis reſeruatio ſeruitutũ non magis vnius ſeruitutis ꝙ̃ alterius fit reſeruatio:iõ aut nulla reſeruatur aut oĩs reſeruatur incõuenĩes aũt eſſet ꝙ oĩs ſeruitus cẽſeatur ↄſtituta:iõ nulla eſt reſeruatio gñalis ħ vꝫ velle ibi tex.⁊ ita intelligunt Bar.⁊ Bald.⁊ rõ vrget nam ſeruitus eſt ne luminibus officiaſ ſi fieret domus cum feneſtris baſſis prope dictum murum ad hoc vt non officeret dictis luminibus oporteret dirui dictum murum ⁊ domus efficeretur ſaltem magna ex parte inutilis quod non eſt dicenduȝ.

h ¶ Nec ob.ſi dicaſ ſatis deuẽtũ eſt ad ſpẽm ſeruitutis per illud vbũ ſignaturaꝝ qꝛ illud ſignũ dicte ptis arcus que eſt in dicto muro dat intelligere quã ſeruitutẽ intendebãt ↄhẽtes reſeruare.ſ.ſeruitutẽ impoſtãdi arcũ in dicto muro vt ſic dictus murus pateret ſeruitutẽ oneris ferẽdi de qua in l.eũ dẽre colũnã de ſerui.vr.predi.nã rñdetur ꝙ reſeruanſ iura ſeruitutum ⁊ ſignaturaꝝ que ⁊c.dicta verba ſeruitutũ ⁊ ſignaturaꝝ non ſignificant ꝙ ſignature demonſtrent ſeruitutes nec genitiuus ſeruitutuȝ regitur ſeu determinatur a genitiuo ſignaturarum vel econuerſo:ſed quilibet ex dictis genitiuis eque principaliter regitur a verbo iura.

i ¶ Natura.n.copule ⁊ eſt copulare eque principalr.l.ſi cui ff.de fun.inſtruc.l.ſi mihi ⁊ ticio de ver.ob.cum ſi.⁊ nã copule eſt poni inter diuerſa vt no.in rubrica.ff. de iur.⁊ fac.igno.itaqꝫ per dicta vba nõ habemus certitudinẽ quas ſeruitutes voluerũt reſeruari dato aũt ſine ꝑiudicio ꝙ voluerit reſeruare ſeruitutẽ impoſtandi arcũ in dicto muro põt intelligi de ſeruitute reali ⁊ de ſeruitute pſonali.i.iure impoſtandi ibi arcũ ipoſtãdi arcũ in quẽcũqꝫ tranſeat dictus murus quaſi in ħ habeaȝ vſum quo ad ħ dicti muri ꝓut in ſimili dicit Bar.in.l.vt pomũ.ff.de ſerui.Et ħ denotat vbuȝ ſibi relatũ ad pſonã vẽditoris.Et facit qꝛ iſta ſeruitꝰ vrbana ſi eſſꝫ ſeruitus pdialis ſed venditor nõ hẽbat pdiũ vrbanuȝ cui poſſit deberi dicta ſeruitus ſeruitutes aũt reales requirũt de neceſſitate pdiũ dñans ⁊ pdiũ ſeruiẽs.l.j. ff. cõis predi.⁊ ibi bart.idẽ bal.i.l.pecoris de ſerui.ruſtico.pdi.vbi tex.in.c.ſeq.Et ſi dicaſ ſaltẽ erat ibi ſoluȝ ſeu area:rñdetur quod ſeruitus predialis conſiſtit in eo ꝙ vtile predio dominanti ⁊ non poteſt vlterius extendi.l.ergo.⁊.l.ſequenti.ff.de ſer.ruſt.predi.⁊.d.l.in tradendis.§. interpoſitis.

k ¶ Sunt.n.inducte ſeruitutes pdiales ad vtilitatẽ pdiorũ dominantium dicit Ang.in.d.l.ergo allegat.l.quotiẽs.l.de ſeruituti.titulo gñali. Sed nullã pbet vtilitatẽ aree imo incommoditatem aree cõſtructio arcus merito reſpectu aree non potuit ↄſtitui ſeruitꝰ aliud pdiũ dominãs nõ erat merito ſeruitus nõ fuit ↄſtituta.Et ſi dicaſ põt imponi ſeruitus actiue ⁊ paſſiue predio futuro.l.ſi ſeruitus.§.futuro de ſerui.vrb.predi.rñdetur ꝙ tunc imponiſ ſeruitus de futuro:qꝛ non põt eſſe ſeruitus donec deficit pdiũ dominans.d.l.j.cõis predi. Sed verba dicte reſeruatiõis ſunt de pñti merito ad futura edificia non trahanſ. Itẽ ſi dicatur de mẽte ↄhentiũ vꝫ fuiſſe ꝙ ↄſtitueretur ſeruitus prout demonſtrat illa ſignatura dicti arcus ex mens preualet vbis maxime inepte poſitis.l.in ↄuentionalibus.ff.de ver.ſig.⁊.l.cuȝ virum.C.de fideicommiſſis cum ſi. Rñdetur pluribus modis primo ꝙ dicta mens non apparet. Et maxime qꝛ verba reſeruationis ſunt pluralis numeri. Et verba pluralis numeri non verificãtur in vno.l.vbi numerus de teſti.l.inter illam in fine de ver.ſig.per bar.in.l.ſi.ff.ad treb. Et iõ poſſet attentari ꝙ vt verificeſ illud plurale ſignaturaꝝ referaſ ad feneſtras que ſunt in dicto muro:⁊ illud ſibi ſit pluralis numeri. Ita.n.reperiſ ſibi in plurali ꝓut in ſingulari vt in donatello cõſtat. Et quotidie dicimus ſibiipſis. Et ſm ħ reſeruatio cẽſeaſ facta ⁊ vẽditori ⁊ emptori:lꝫ nõ viderim verba inſtrĩ niſi quatenus ſunt relata.ſ.in themate. Nõ ãt minus demõſtrãt ille feneſtre ꝙ p edificia nõ officiebaſ luminibus dicte domꝰ vendite ꝙ̃ ꝙ fuerit impoſtatus arcus in dcõ pariete:maxĩe qꝛ poſſibile ẽ ꝙ fuerit arcꝰ initiatus ⁊ nõ cõpletꝰ. Et ſm ħ dcm̃ laudũ foret latũ nõ de iure quatenus laudũ ↄtinet ꝙ poſſit.ſ.arcũ alterĩ murꝰ ꝯ̃trũlibet.

l ¶ Inſuper dato ꝙ cenſereſ cõſtituta ſeruitus imponendi dictum arcum ſm ꝙ demonſtrat dicta ſignatura. Tñ cenſeretur ↄſtituta vt reſtituaſ arcus in ea forma prout fuerat antea dum domus erant non dirute. Et cũ eo edificio ſupra arcum prout prius fuerat. Et non cenſeſ impoſita maior ſeu grauior ſeruitus ſeu magis oneroſa ꝙ̃ foret ſi antiquum edificiũ maneret ar.l.cuius edificiũ de ſerui. vr.pd.⁊.l.ſeruitutes.§.ſi ſtillicidiũ.e.ti. Signa aũt feneſtrarũ demõſtrãt ſatis plane ꝙ non erat tale edificiũ ꝙ ĩpediret lumen dictaꝝ feneſtraꝝ. Iõ non eſt veriſile qđ fuerit mẽs ↄhentium imponendi ſeruitutem oneris ferendi.ſ. ſuſtinendi onus arcus ⁊ oĩs edificũ ꝙ venditor voluiſſet imponere:tũ qꝛ forte dictus murus non erat habilis ad ſubſtinendum tm̃ onus. Tũ ẽt qꝛ non eſt veriſile ꝙ emptor voluiſſet offuſcari lumen dictaꝝ feneſtraꝝ. Sed vꝛ eſſe de veriſimili mente ꝙ voluerint ꝙ poſſet reedificari prout prius erat: ⁊ non grauius onus imponi cum magno detrimento emptoris. Verba itaqꝫ vt ex predictis demonſtratũ eſt nõ importãt ꝙ cenſeaſ ↄſtituta dicta ſeruitus que non erat in dicto muro. Et viſilis mens ↄhentiũ nõ fuit ꝙ imponeretur oneroſa grauis ⁊ adeo ꝑiudicialis: ꝓut importat tenor dicti laudi. Et imputeſ venditori vꝉ eius ſucceſſori qui nituſ ex reſeruatione quare legeȝ apertius non dixit:ar.l. veteribus de pactis. Interpetrãtur.n.verba pactoꝝ ↄ eos qui ex pactis nituñ.l.quicquid aſtringende.§.i.de ver.ob.⁊.l.labeo.⁊.l.ſi in emptione in principio de ↄhenda emptione:⁊ ex adductis pro hac parte ſumi pñt rñſiones ad adducta in ↄtrium. Concludo itaqꝫ ꝙ dictũ laudũ non fuit de iure latum ſed iniuſtũ. Et ideo nullum:⁊ per ↄñs non eſſe commiſſam penam nec periuriuȝ. Et partes iudicis eſſe in pronunciando laudũ nullum. Nec ob.ꝙ iurm̃ eſt ſeruandum ẽt interpoſituȝ ſuper obſeruantia ↄctus nulli: qꝛ illud procedit qñ non obſeruatur id qđ iuraſ. Sed in caſu nr̃o fuit iuratum de ſeruando laudum latum de iure:iõ non ſeruãs laudum non latum de iure non venit ↄ iurm̃. Recipit eniȝ iurm̃ eas conditiones quas recipit ↄctus ſuper quo eſt interpoſituȝ.l.ſi.ff.ſi qs cau.⁊.l.ſi.C.de non nume.pecu.⁊.c.peruenit.⁊.c.quemadmodũ de iureiu.cũ ↄcor. Laus deo.

¶ Filia renuncians oĩbus bonis pr̃nis ipſi pr̃i ſcdo loco eam dotanti cum dote.ccc.flor.in bonis ſtabilibus:an cenſeat renũciaſſe ẽt bonis maternis. An vero tãq̃ leſa poſſit petere bona materna:⁊ etiã dotem ſibi promiſſam a patre tãq̃ de bonis patris promiſſam.

¶ Conſilium. cxlvij.

In noĩe dñi noſtri ieſu

chriſti. ¶ Omiſſo de volũtate conſultãtis primo queſito. Circa ſcdm̃ queſitum videſ primo aſpectu dicẽdum ꝙ dicta dña An filia non poſſit ſuccedere in bonis maternis
i
niſi in quãtitate.ccc.florenoꝝ:naȝ exquo in primo ↄctu cõuentũ eſt ꝙ dictus Nicolaus pr̃ daret pro dote.ccc. florenos in bonis ſtabilibus aſcẽdẽtibus ad ſupradictã ſummã ccc.florẽn.poſitis lateratis ⁊ cõfinatis in ciuitate racanati ⁊ eius territorio. Iõ a ↄtrio ſenſu cenſeſ actũ qđ nõ teneaſ de bonis immobilibus exiſtentibus in dicto territorio racanati:argumẽtũ enim a cõtrario ſenſu hꝫ locũ etiã in contractibus.l.inter ſocerũ.§.cũ inter.ff.de pac.do.⁊.l.euȝ qui ita.§.q ita de v̓.ob. Et iõ attẽto ꝙ bona mr̃na ſunt ſita in territorio racanati.⁊ ipſe Nicolaus non hẽbat aliqua propria i terra racanati ſꝫ tenebat ⁊ poſſidebat dcã bõa mr̃na ⁊ nõ alia bona ſtabilia i dcõ territorio:iõ cẽſeſ voluiſſe intelligere de dictis bonis maternis. Et exquo poſſidebanſ p dictũ Nicolaũ patrẽ dicte puelle videnſ poſſe dici bona patris p ea q̃ tradũt Bar.⁊ doc.in rubri.de noui oper. nũ.iõ ſatis dici poſſint bona pr̃na:attẽto ẽt ꝙ in dictis bonis pater habebat vſumſ.l.j.⁊ per totũ.C.de bon.mater.⁊ fungebaſ dictis bonis quaſi dominus ẽt de iure.d.l.j. de bo.ma. Et dcã an filia renũciauerit remiſerit ⁊ quietauerit oẽ ius ⁊ omnem actionẽ ⁊c.ꝙ quã habebat vel habere ſperabat tũc ⁊ in futurũ in ⁊ ſup bonis Nicolai ſui patris dicta renũciatio ⁊ remiſſio vꝛ fcã ẽt õ dictis bõis q̃ fuerãt.mr̃is cõfert ⁊ tertio ↄctus dotalis in quo dcã an filia interuenit in quo ꝓmittunſ marito .ccc.floreni in bonis ſtabilibꝰ exiſtẽtibus in territorio racanati. Et iõ iterato vꝛ dcã dña an filia cõſentire qđ cetera bona materna ſint patris. Et ſi nõ proſunt ſingula multa iuuẽt.l.excuſanſ in principio cũ iuribus ibi allegatis in glo.ff.de excu.tu. Et exquo dictus maritus

maritus tz eꝰ poſſidet oia bona que poſſidebat dictꝰ Nicolaus in dicto territorio que valēt longe vltra.ccc.aureos vꝛ illa bona habuiſſe vigore dicti ꝯctus dotalis. Nā ex pmordio ti. poſterior formaꝛ euētus.l.ij.C.de acqui.poſ.ꝛ.l.j.C.de impo.lucra.deſcri.li.x.iō nō vꝛ ꝙ poſſit aliqd petere dictus maritus. Nec in terra montis ſancti. Nec in terra racanati. Et p h vr̄ rñſuz ad ſcḋz qſitū ꝛ tertiū circa quartū vr̄ dōm ꝙ exquo ꝯctus eſt iuratus ꝛ iuꝛ̄z pōt ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne ſit oino ſeruādū prout dicit text. in c.q̄uis de pac.i.vj.facit.c.cū ꝯtigat de iureiu.ꝛ.c.mulieres e.ti.li.vj. Nō vꝛ obſtare ꝙ minor ꝛ leſa:qꝛ minori leſo cōpetit reſt.i ite. Sz illa tolliꝛ p iuꝛ̄z.l.i.ꝛ auc.ibi poſita.C.ſi aduer.ven.ꝛ.d.c.q̄uis pōderato v̄bo oino ꝙ doc.pōderant.

a ¶ Tñ his minime refragantibus ꝯꝛiū puto de iure rñdendum capiēdo ſcōm queſitū pſuppono id qḋ eſt in iure notiſſimū.ſ.ꝙ bona mr̄na erāt filie quo ad ꝓprietatē vt.d.l.j. ꝛ per totū de bo.ma.itē pſuppono ꝙ aliud eſt vſuſfructus bonoꝝ ſtabiliū aliud ipſa bona ſtabilia.l.ſi aliꝫ fundū.ff.de vſuf.leg.ꝛ.l.ſi ticio.e.ti.vſuſfructus inſup eſt ius incorporale nō eſt qd ſtabile vel mobile ꝓut dicimus in noibus debitorū ꝛ aliꝫs iuribus.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iu.ꝛ in.l.q̄ tuberonis.§.in peculio.ff.de pecu.tertio ꝙ vſuſfructus quem hēbat pr̄ in dictis bonis maternis non erat extimatiōis.ccc.flo.audio.n.ꝙ bona ipſa ꝛ eoꝝ plena proprietas erāt extimationis.ccccc.flo. ita ꝙ vſuſfructus vꝫſilr non erat extimationis.ccc.flo.quarto ꝙ non vz ꝓmiſſio rei ſtipulantis.l.ſi rez meā.ꝛ.l.nemo rē ſuā.ff.de ver.ob.ꝛ facit l.proprias.C.de le.ꝛ.l.ſue rei.ff.de ꝯben.emp. que oia ſuadent ꝙ promiſſio facta per Nicolaū de dando.ccc.flo.in bonis ſtabilibus poſitis in territorio racanati non debeat intelligi in bonis maternis que erant dicte an filie ſtipulantis. Nam ſibi promitti non poterat res ſua.

b ¶ Et vſuſfructus formalis non venit appl̄one bonoꝝ ſtabiliū:qꝛ eſt ius incorporale neqꝫ mobile neqꝫ ſtabile ſed eſt tertia ſpēs vt.ſ.deductū.ꝛ hr̄ in.l.j.C.ſi aduer.trāſac.ꝛ ibi dico de iuribus incorporalibꝰ ꝙ nō pñt dici mobilia neqꝫ immobilia pariter dici nequeūt bona ſtabilia:iō cū ꝓmiſerit Nicolaus dare pro dote dicte. An filie eius filie.ccc.flo. in bonis ſtabilibꝰ exiſtentibꝰ eſt territorio racanati vbi erāt bona materna non intelligiꝛ de ipſis bonis que erāt ſtipulātis ſi itelligerenꝛ de ꝓprietate. Nec pñt intelligi de vſuf. qꝛ nō erat tāte extimatiōis ꝛ nō eſt bonū ſtabile neqꝫ clauditꝛ territorio p̄terea v̄bū dare denotat dñij trāſactionē.l. ſi.ff.de ꝯdi.ob cām.ꝛ.§.ſic itaqꝫ inſti.de acti. iō trāſferens vſumfructuz rei nō dꝛ ꝓprie dare. Et maxime qñ cediꝛ ꝓprietario:qꝛ ille vſuſfructus formalis qui eſt apud vſufructuariū nō trāſferꝛ in ꝓprietariū. Sz extinguiꝛ vſuſfructꝰ ꝛ impinguaꝛ ſeu impleꝛ ꝓprietas.l.id qḋ nr̄m.ff.de vſufru. Ubi pz ꝙ ꝓprietarius nō pt hr̄e vſumfructū in re ſua. Et inſup dictꝰ Nicolaꝰ ꝓmiſit dicte dñe. An filie dare dictos ccc.flo.in bonis ſtabilibꝰ vna cū vſuf.dictoꝝ bonorū:ita ꝙ dando ſolū vſumfr.bonoꝝ nō verificanꝛ dicta v̄ba. Et per h tolliꝛ argumētū factū in ꝯꝛiū quatenus dicebaꝛ ꝙ exquo conuenit de dandis.ccc.flor.in bonis mr̄nis cenſeaꝛ a ꝯꝛio actuz ꝙ reſiduū remaneat apud pr̄em. Exquo.n.vt dictuz eſt non cenſeꝛ ꝓmiſſum de dandis.ccc. in bonis maternis cū id nō ſit expſſum. Et v̄ba nō patianꝛ cū dicta bona materna Nicolaus dare nō poterat cū nō eſſent ſua:ꝛ maxime proprietarie ꝛ ꝓmiſſio de dādo nō valeret vt ſupra ꝓbatū eſt. Non cēſeꝛ de reſiduo actū ꝙ non deꝛ ſeu remaneat penes Nicolaū. Inſup ſi ꝓmiſiſſet dare.ccc.in bonis mr̄nis a ꝯꝛio ſenſu non promittebat dare nec obligabaꝛ dare. Non ꝓpea tolliꝛ qn filia que cenſeꝛ poſſidere ciuilr nō poſſit fungi ſua poſſeſſione ciuili ꝛ ſua ꝓprietate. Et maxime qꝛ reſultaret abſonus intellectus ſi ſumereꝛ argumentū ꝙ nō poſſet petere bona mr̄na vltra q̄titatē.ccc.flor.qꝛ fuiſſet enormiſſime leſa dicta. An filia renūciando bonis pr̄nis ꝛ doti cl.flor.datoꝝ primo viro qui reuerſi erant ad pr̄em ſi aliud non erat conuentū.l.dos a pr̄e profecta.C.ſol.ma. Tñ erāt neceſſario dandi ſecundo viro auc.ſed q̄uis.C.de rei vxor. actio.ſi vltra predicta renūciaſſet ēt bonis mr̄nis eēt enormiſſime leſa:qꝛ ꝓ hñdis.ccc.in bonis ſuis renūciaſſet aliꝫs. ccc.bonis ſuis ꝛ prime doti ꝛ bonis paternis:ſolum conſequeretur relaxationem vſuſfructus in illis.ccc.florēn.

c ¶ Enormiſſima aūt leſio cāt dolum re ipſa.l. ſiqs cū aliter de ver.ob.ꝛ preſumptū dolum ex propoſito. nam lz vbi eſt leſio aliqualiter vltra dimidiā iuſti pcij ſit dubiū: vtrū preſumatur dolus ꝛ vtrū iurm̄ tollat remediū.l.ij.C.de reſcindenda vēditione de quo per gl.ꝛ doc.ibi.ꝛ doc. in.c.cū cāz. ꝛ.c.cum dilecti extra de emp.ꝛ ven.ꝛ in.c.cum cōtingat de iureiu.vbi Imo.in.xxviij.ꝛ ſequentibus chartis multū inſiſtit pro ꝛ ꝯꝛ tandem vadit ceſpitando: vꝛ aūt velle ꝙ in muliere minore vel ruſtico preſumatur dolus ex propoſito adeo ꝙ iurm̄ non tollat remediū.d.l.ij.de reſcindenda vēditione. Nos aūt ſumus in muliere ꝛ minore nō nupta cōſtituta ſub pr̄ia ptāte eius cū quo ꝯbit ꝛ cui reuerentia debetur. Et inſuper lz doc.varient vbi eſt ſola leſio vltra dimidiam iuſti precij. Tñ vbi eſt multū exceſſiua vltra triplū puta vel quadruplum tunc ſaltem in minore. Nam ſimplr ꝙ ex enormi leſione preſumatur dolus tz.d.Ant.in. d.c.cū contingat ꝙ ꝛ tz Pe.de anch.in repe.c.j.de conſti.in antiquis dicens ita ſe ꝯſuluiſſe ſenis adeo ꝙ iuꝛ̄z effectualiter non ligat. Exquo.n.intm̄ leditur minor non vꝛ abſqꝫ dolo ꝛ fraude ꝯhentis cum minore prout dicit ipſe Pe.de anc. in dicta repe.ꝛ in dicto ꝯſilio. Cuius dicta in effectu ſequiꝛ d.Nic.in.d.c.cuz ꝯtingat in.xxxj.ꝛ.xxxij.col.qꝛ preſumitur dolus ꝛ qꝛ iurans non preſumitur talem caſum cogitare.d. c.veniens.ꝛ.d.c.qntaual.ꝛ qꝛ iura cōiter excipiunt dolum.

d ¶ Et paria ſunt adeſſe doluz ex ꝓpoſito ꝛ re ipſa.d.l.ſiqs cum aliter.ꝛ.l.ij.§.circa.ff.de excep.do. In gñali.n.locutione vñr excipi graues leſiones arg.l.creditor.§. lutius.ff. manda.ꝛ.l.aurelio.§.j.ff.de lib.lega.ſm ipſum.d.Nico.qui dicit ꝙ niſi ex coniecturis appareat animus vere donationis q̄tūcūqꝫ verba ſint late cōcepta non preſumiꝛ animus donandi ſed potius v̄ba appoſita ex cōſuetudine notarioꝝ ſm.d.Nic.ibi ſilr.ꝛ Bal.in ti.de pace iur.fir.§. item ſacr̄a in vſi.feu.in.iiij.q.dicit ꝙ vbi minor enormiter lediꝛ preſumitur dolus ex enormi leſione vt qꝛ faciunt venditionez de oibus eoꝝ bonis vel renunciatione hereditatibus ſibi debitis ſm eum. Conſtat aūt doluz ex propoſito nō poſſe vere ꝛ directe probari cum in aīo ꝯſiſtat iuxta gl.ſingularem inſti.de act.§.alie. Sed probaꝛ ex coniecturis ꝛ perſpicuis indicijs.l.dolum.C.de do.ꝛ.l.dolus.C.de reſcin.vendi.ꝛ ita ſepius ꝯſului ꝛ legendo tenui in.d.auctentica ſacr̄a puberꝫ ſaltem ſi eēt leſio multum expreſſiua prout eſſet in caſu iſto ſi.ccc.flo.cenſerentur promiſſi in bonis mr̄nis maxime ſi cenſereꝛ renunciatum aliꝫs bonis mr̄nis quaſi pro nihilo multa remitteret:iō ſine dubio videreꝛ ex coniecturis eliciendus dolus. Dolus aūt non preſumiꝛ.l.quotiēs. §.qui dolo.ff.de proba.ꝛ.l.merito.ff.pro ſocio. iō potius interpetranda eſt dicta promiſſio ꝙ non cēſeanꝛ promiſſa bona mr̄na.ꝛ maxime qꝛ forte dicta an filia ignorabat ꝙ bona illa eſſent mr̄na cum ipſa eſſet minor ꝛ femina nō nupta ꝛ bona eſſent alibi ſita ꝛ ſileꝫs mulieres non ſolent cōiter exire domum nedum territorium pr̄ie ꝛ in dubio ignorantia preſumitur.l.verius.ff.de proba.ꝛ.l.ſi.pro ſuo.ꝛ regula cū qs in ius ꝛ regula preſumiꝛ ignorātia in.vj. ita ꝙ lz forte Nicolaus intellexerit de bonis mr̄nis.tñ non ita intellexit an filia vel eius maritus ꝛ voluntas vnius in mente retenta nihil operaꝛ.l.ſi repetendi.C.de condi. ob cām ex qbus ꝯcludo ꝙ dicta dña. An filia non prohibeꝛ poſſidere ꝛ frui oibus bonis mr̄nis ꝛ dictus Nicolaus tenetur ad.ccc.flo. de bonis ſuis obligatus eſt.n.ad dandum.ccc.flo. ꝛ q̄titas eſt in obl̄one vt.l.ſi ſtipulatus ſim decem in melle.ff.de ſol.bona autē ſunt in ſol̄one vt in eadem.l.ſi ſtipulatus ſim decem in melle.itaqꝫ cum nequeat dare bona mr̄na que nō ſunt ſua det.ccc.flo.qui ſunt in obl̄one cum vtile per inutile non viciaꝛ vt in regula vtile in.vj.ꝛ in.l.grece.§.illud de fideiuſ.item ex premiſſis elicio aliam ꝯcluſionem ꝙ lz maritus poſſideat dicta bona mr̄na:tñ pōt petere dotem qꝛ non hz dñium dictoꝝ bonoꝝ qꝛ ſunt an filie ſue vxoris. Et potius vꝛ ea tenere noie vxoris cuiꝰ ſunt ꝛ ea tenē iure familiaritatis.ꝛ ſic licite q̄ illicite iure dotis maxime cū oia bona mr̄na pariter detineat. Et oia non pōt licite tenere iure dotis cum valeant longe vltra.ccc.flo.promiſſos pro dote. Et inſuper dato ꝙ fuiſſent ſibi pro dote tradita per dictuz Nicolaum non fuit tranſlatum dñium ꝙ non erat tradentis.ꝛ ſic non fuit impleta promiſſio:qꝛ promiſit dare ꝛc.qḋ non ſit vbi dñium non transfertur.d.l.ſi.iō agi pōt ꝯ eum qui tradidit ꝛ dñium non tranſtulit.l.qui fundum.§.iulianus de verb.ob.vꝛ aūt ꝙ maritus agere non poſſit ad integram q̄titatem ꝯ heredes patris:ſed pro dimidia cum ipſe ſolus non promiſerit dotem:ſed ipſe ꝛ an filia. Et non ſe obligauerunt inſolidum:ꝛ qñ duo ſimplr ſe obligant cenſentur obligari pro virili.l.reos.§.cū in tabulis.ff. de duo. reis.ꝛ in iuribus allegatis ibi in gloſ.ſi.in ſi. Iō ipſe mari

tūs non pōt agere vigore dicti ꝯtrus dotalis ꝯ hr̄des Ni-
colai niſi pro dimidia:pro alia dimidia hꝫ actioneꝫ ꝯ an fi-
liam que pōt ſibi aſſignare.cl.flo.in bonis maternis poſitis
in territorio racanati cum ſint ipſius an filie.Et ſatiſfactū
erit ſue ꝓmiſſioni:ipſa aūt an filia agere poterit vigore pri-
me promiſſionis ꝙ heredes Nicolai dent integros.ccc.flo.
pro dicta dote vel in quātitate vel in bonis exiſtentibus in
territorio racanatenſi:non autem in bonis ipſius an filie.

e ¶ Nec ob.adducta in ꝯtrium:non.n.ob.ar.a ꝯtrio ſenſu cō-
uentionis:qꝛ.ſ.probatū eſt ꝙ dictuꝫ ar.a ꝯtrio ſenſu nō eſt
ſumendū in caſu iſto:qꝛ ꝯtrius ſenſus eſſet abſonus ſi aſſu-
meret̄ eo mō quo inducebat̄:iō non ſumēdus per ea q̄ hn̄r
in.l.ij.C.de ꝯdi.inſer.⁊ que.ſ.deducta ſunt. Et qꝛ non eſt
interpetranda dicta ꝓmiſſio ꝙ cenſeant̄ promiſſi.ccc. flo.in
bonis mr̄nis prout.ſ.late deductū ⁊ ꝓbatū eſt.Nec ob.qd
pater poſſidebat dicta bona:iō dici pn̄t bona pr̄is:qꝛ rn̄det̄
ꝙ lꝫ large loquendo dicant̄ eſſe pr̄is bona que ab eo poſſi-
dentur proprie loquendo ſecus qꝛ intelligunt̄ bona patris
bona quoꝝ hn̄r dn̄ium.l.ij.§.in locū.ff.de reli.⁊ ſump.fu.⁊
l.qntus.§.argēto de aur.⁊ ar.le. maxime ſi nō poſſident̄ cō-
templatione dn̄ij bonafide:ar.l.ſuos in prin.ff.de le.iij.vbi
vſufructuarius lꝫ nāliter.poſſideat.l.nāliter.ff.de acq.poſſ.
⁊.l.iij.§.vn̄ vi interdictū.ff.de vi ⁊ vi ar.Tn̄ non pōt dicere
rē eſſe ſuā.lꝫ ſecus in bonefidei poſſeſſore qui putat ſe dn̄ꝫ
vt ibi probat tex.Et h̄ maxime dōm in ꝯtribus in qbus v̄-
ba interpetrant̄ ꝯ ſtipulātē ſeu eū qui nitit̄ ex ꝯtru.l.qcqd
aſtringende.§.j.de ver.ob.⁊.l.labeo.⁊.l.ſi in emptiōe.ff.de
ꝯhen.emp.que due.ll.inuicem aduerſantes ita ꝯcordātur.
Cuꝫ itaqꝫ pr̄ foret vſufructuarius in bonis mr̄nis ⁊ vſufru-
ctuarius verifirr poſſideret ꝯtemplatione vſuſfructus ⁊ vt
adminiſtrator filie non poſſunt dici bona patris in dicta re-
miſſione ⁊ renunciatione ſtipulata per patrē qui potuit le-
gem apertius dicere.l.veteribus de pac.

f ¶ Et maxime qꝛ renunciauit bonis pr̄is:bona autē dn̄r qꝛ
beant.l.ſubſignatū.§.bona.ff.de ver.ſig. iō quatenus beāt
pn̄t dici bona:iō cū vſuſfructus ſit qui beat vſufructuariū
iō vſuſfructus in bonis mr̄nis nō proprietas:iō nō veniāt
appl̄one bonoꝝ pr̄is:nec ob.ꝙ dicebat̄ ꝙ.d. maritus cen-
ſeatur dicta bona habuiſſe iure ꝯtrus dotalis ar.l.ij.de ac-
qui.poſ.⁊.d.l.j.qꝛ id negat̄ exquo in ꝯtru dotali non fue-
runt ꝓmiſſa iſta bona:⁊ dictus maritus p̄tendat aliaꝫ cām
detinendi dicta bona.ſ.pro ſua vxore ꝓprietaria plene di-
ctorum bonoꝝ cū ſint ſocij diuine ⁊ humane domus.l.ad-
uerſus de crīe expil.here.C.⁊ ſint duo in carne vna.c.gau-
deamus de diuor.Et maritus cēſeat̄ hr̄e quoddam taciꝫ
mandatum.l.maritus.C.de procu.iō potius cēſeat̄ poſſide-
re:vt bona vxoris.⁊ ſic pro ipſa vxore q̄ꝫ vt ſibi data pro di-
ctis.ccc.flo.maxime cuꝫ pro illis.ccc.flo.nō poſſediſſet bo-
na extimata.ccccc.vel circa. Et exquo per ſupradicta ꝯclu-
ditur ꝙ pn̄t peti dicti.ccc.flo.ab heredibus patris ⁊ reti-
neri bona mr̄na integra non opꝫ inſtare ſuper quarto que-
ſito ꝙ ſit in caſu quo predicta non competerent.Si enim
predicta ceſſarent dicte an filie competeret remediū veniē-
di ꝯ dictū ꝯtrum per eā factū dicto ſuo pr̄i tanq̄ꝫ enormiſ-
ſime ⁊ dolo decepte per dicta.ſ.ſaltēꝫ petita prius abſolu-
tione a iuro ſuper quo vlterius non inſiſto. Laus deo.

¶ Nepotibus ex filia an debeatur legittima in bonis aui:
⁊ de quibus bonis ſit detrahenda.Et an in dicta legittima
computetur dos matris profecta ab auo.

¶ Conſilium. cxlviij.

In noie domini noſtri
ieſu xp̄i.¶ Circa primuꝫ dubiū breuiter me
expediā.nā ꝯſtat ꝙ ltia dēt̄ur filijs maribus
⁊ feminis remoto omni onere.l.qm̄ in prio-
ribus.l.ſancimus.§. cū aūt.C.de inof.teſ.Et
ſi integra ltia non relinquit̄ agere pn̄t ad ſupplementuꝫ.l.
oīmodo.⁊.l.ſeq.⁊.d.l.ſcimus in prin.⁊.§.replectionē.e.tit.

a ¶ Et ꝓpea reijciunt̄ onera legatoꝝ ⁊ fideicōmiſſoꝝ:qꝛ ltia
illa deſa cat vt dictis iuribus.⁊.c.raynutius.⁊.c.raynaldus
de teſt.⁊.c.ſi pater.e.ti.li.vj.Nec quo ad hoc eximunt̄ lega-
ta ad pias cās:nam pp piaꝫ cām non ſunt priuandi filij ltia
iuxta illud dictum Auguſtini qui vult inſtituere eccleſiaꝫ ⁊
filium exheredare filium querat pro conſilio q̄ꝫ Auguſtinū
xxvij.q.iiij.c.ſi.⁊ gl.in.l.ſiqs ad declinandam in prin.C.de
epiſ.⁊ cle.Et per hec elicienda eſt deciſio primi queſiti ſcꝫ
qd dictis Benuenuto ⁊ Camille nepotibus ex filia dicti
chechi debeatur legittima abſqꝫ vllo onere ꝓphano vel
pio.Nec potuit pater onerare filios ne plus petant qꝛ nō
pōt eos priuare niſi mediante exhr̄datione ex legittima cā
ingratitudinis in teſtō expreſſa in auc.vt cum de app. cog.
§.aliud quoqꝫ capitulum.⁊.§.ſinautē h̄ obſeruata non fue-
rint.Et illud onus ne plus petant reijcitur per dictā.l.qm̄
prioribus.⁊.§.ceterum in auc.vt cum de app.cogno.⁊ not.
Bal.in.l.omnimō.C.de inof.teſt.verſi.vltimo quero.ideo
dicti benuenutus ⁊ Camilla debent conſequi integram le-
gittimam que inter ambos hꝫ eſſe ſexta pars per auc.nouiſ-
ma.C.de inof.teſt.Et ſi Camilla foret excluſa a ſucceſſione
vigore dictoꝝ ſtatutoꝝ de quibus in themate veniret pari-
ter ad ſextam partem dictus benuenutus qui ab inteſtato
ſucceſſiſſet in dimidia:qꝛ ipſe ſolus intraſſet in locum mr̄is
ſorore excluſa.§.cum filius inſti.de here.ab inte.vtrum aūt
excludatur vel non arbitror non eſſet pn̄tis conſultatiōis:
qꝛ vt arbitror non eſt controuerſia inter benuenutū ⁊ Ca-
millam:iō non inſiſto.Sed puto ꝙ non excludat̄ ſi (pro-
ut arbitror) non fuit dotata a dicto chechbo teſtatore.

b ¶ Et eſt aduertendum ꝙ pro ſupplemento legittime com-
petit actio perſonalis.ſ.conditio ex lege prout poſt gl.di-
cit Bal.in.l.ſiquis filium circa medium.C. de inoffi.teſta.
idem vult ipſe Bal.in.l.omnimodo.e.ti.⁊ poſt Odof.in.d.
l.omnimō.ideꝫ Bal.in.l.ſi qs ſuo.e.ti.ver.quero ergo quo
iure.⁊ idē vult Ang.in.d.l.oimodo ⁊ Saly.in quodam ſuo
conſilio incipiente ꝙ in caſu ꝓpoſito viſo puncto ꝙ ⁊ cōi-
ter tenetur ex h̄ infert̄ deciſio tertij dubij:qꝛ cum actio per-
ſonalis non ſequatur fundum.l.j.§.ſi heres.ff.ad trebe.⁊.l.
ſi.ff.de ꝯhen.emp.lꝫ heredes pn̄t conueniri pro heredita-
rijs portionibus prout poterant ꝯueniri an̄ factaꝫ diuiſio-
nem iuxta.l.j.C.ſi cer.pe.⁊.l.pro hr̄ditarijs.C. de here.act.

c ¶ Item qꝛ ſupplementum legittime ſit ipſo vt eſt expreſ-
ſum in.d.l.ſancimus in principio a principio quidem com-
mutabiliter ſed poſtea acceptationeꝫ incommutabiliter vt
dicit Bal.ibi ſicut al̄s ipſo iure tranſit dominium rei lega-
te in legatarium vere a die adita hereditatis commutabili-
ter poſt acceptationeꝫ incommutabiliter.l. ſi tibi homo.§.
cum ſeruus de leg.j.⁊ ſupplementum legittime petitur ſm̄
quoſdaꝫ petitione hereditatis prout dicit Bal.in.d.l.ſi qs
in ſuo.⁊ in.d.l.ſiquis filium circa medium.

d ¶ Et per hoc ſum ſolitus ſaluare Barto.quem plerıqꝫ dā-
nant quatenus in.l.edita.C.de eden.ij.colum.in.j. oppoſi.
ſecunde partis quatenus dicit ꝙ ſi agitur petitione heredi-
tatis ſingulariter non poteſt addi res.⁊ ſic videtur preſup-
ponere petitionem hereditatis quandoqꝫ eſſe ſingularem
actionem.Nam dico intelligi Barto.⁊ eius dictum quādo
heres ſingularis ꝑut eſt heres in certa re ageret reali iudi-
cio ad rem que remanſit in hereditate ⁊ non vult ſe artare
ad probandum dominium tunc ſuadet ratio ꝙ agere poſ-
ſit petitione hereditatis petendo declarari ſe heredē in tali
re certa ⁊ illam rem remanſiſſe in hereditate ⁊ ſibi:vt here-
di in re certa eſſe reſtituendam ⁊ iſtud velit Barto.lꝫ non
reperiam ab alijs ita declaratum pro quo facit dictum bal.
⁊ Odo.cum legittima non ſit quid vniuerſale:qꝛ non quo-
ta hereditatis ſed quota bonorum vt no.gloſ.⁊ doc.in.l.cū
a matre.C.de rei ven.probatur in.l.papinianus in.§.quar-
ta.ff.de inoffi.teſt.Et qꝛ petitio hereditatis eſt actio realis
l.ſed ⁊ ſi lege.§.petitio.ff.de peti.here.ideo dat̄ contra euꝫ
qui poſſidet ꝓ herede vel pro poſſeſſore.l.regulariter.⁊.ll.
ſeq.ff.de pe.here.Et ſi iſta petitio hereditatis intentat̄ ha-
bebit peti contra ſingulos heredes pars bonorum q̄ poſſi-
dent.Et pariter contra legatarios qui poſſident corpora
hereditaria cum replectio legittime habeat fieri de ſubſtā-
tia teſtōris ⁊ ſic de bonis hereditarijs.d.l.ſcimus.§.reple-
ctionem.C.de inoffi.te.

e ¶ Et hoc tenendo ꝙ ſupplementum legittime detrahēdū
ſit etiam delegatis circa quam queſtionem licet Bar.in. d.
l.in quartam ad.l.fal.dicat ꝙ legittime ſupplementum exi-
gendum ſit taꝫ contra legatarios q̄ꝫ contra heredes per.l.
libertus.§.libertus.ff.de lib.tamen contraria opinio videt̄
prima facie verior ſcilicet ꝙ ſupplementū legittime ſit pe-
tendum ab heredibus tantum per tex.in auc.vt cum de ap.
cog.§.ceterum ibi quicqd autem minus ei legittima portio-
ne relictum eſt hoc ſm̄ alias noſtras.ll.ab heredibus iple-
ri ⁊ per rationē quia ſupplementum legittime petit̄ condi-
tione ex.l.vt nota.gloſa in.l.papi.§.ſi cōditiōi.ff.de inoffi.
te.ꝙ tenēt docto.cōiter omnes.⁊ iſtam opi.contra Bar.lꝫ
Imo.

am · q̃ ſunt in h.
+ · barba: con ·
4 · in pri: et ·
con: 320 · n · 3 ·
idring con: 43 ·
Curtig junior
1 n 14 ·

Jmo.rñdẽdo ad oĩa motiua bar.in.d.l.in quartã.Sʒ h̃ nõ
obſtãte ꝯtrũ puto de iure decidẽdũ ſaltẽ quo ad legatarios
ſeu fideicõmiſſarios q̃bus relicta ſunt corporaliter res hr̃e
ditarie cũ ius agẽdi ad ſupplemẽtũ nõ ſit inductũ:vt ma/
gis faueat legatarijs q̃ȝ heredibus inſtitutis:pariter ne res
ſcindanꝫ inſtõnes ⁊ alia relicta ⁊ hac rõne ſiſr fuit motus
bar.in.d.l.in quartã quẽ ibi ſeqtur Ang.⁊ idẽ tenuit Ray.
de for.ꝑut refert Ang.in.d.§.ſi ꝯditiõi.⁊ h̃ firmat bal.i.d.
l.oĩmõ ⁊ in.d.l.ſuus quoq̃ȝ.dicẽs ꝙ opi.bar.ꝓcedit qñ le
gata corpora hereditaria:⁊ iſta vr̃ magis cõis opi. ⁊ iuuata
maiorib⁹ auctoritatib⁹ cũ lõge maioris auctoritatis ſit bar.
q̃ȝ Jmo.cũ quo ꝯcordãt Ray.⁊ Pau.de ca.⁊ h̃ tenẽdo põt
rñderi ad obiectiões fcẽ ꝑ Jmo.vt ꝑ bar.in.d.l.in quartam
ꝓterea Odof.⁊ Bal.vbi.s.dicũt cõpetere ẽt petitionẽ hr̃e
ditatis que ꝑ rebus poſſeſſis per legatarios nõ põt cõpete
re ꝯ̃ heredes q eas nõ poſſidẽt per.d.l. regulariter cũ ſeq.
f ℭSit ergo ꝯcluſio ꝙ ſupplemẽtũ legittie dꝫ fieri õ rebus
hr̃editarijs relictis legatarijs prout de rebus remanẽtibus
hr̃dibus.Jtẽ ꝙ petẽtes ſupplemẽtũ legittime habẽt agere
ꝯ̃ hr̃des ſi nõ ſoluerũt legata:ſʒ adhuc retinẽt res legatas:
ſinaũt res legate ſunt apud legatarios pñt legatarĩ ꝯueni
ri petitiõe hr̃ditatis ꝑ rebus quas poſſidẽt. Cõditiõe aũt
ex lege põt attẽtari ꝙ ẽt cõueniri poſſint vt ſuppleãt ꝑ eo
rũ rata:magis aũt incline ꝙ cõditio ex lege inſolidũ cõpe
tat ꝯ̃ heredes q poterunt cedere conditionem indebiti q̃ȝ
habent ꝯ̃ legatarios.Et ꝑ hoc ſit rñſum tertio ⁊ quarto q̃
ſitis.Reſtat ſolum ſcõm dubiũ an ſcilicet dos materna ꝓ
fecta ab auo imputetꝫ dictis beneuenuto ⁊ circa qõ eſt maxi
ma extatio ⁊ hr̃ per bar.⁊ doc.in.l.in quartã.ff.ad.l.fal. vbi
diſtinguũt an nepotes habeãt dcã bona tanq̃ȝ heredes ma
tris aut tanq̃ȝ de bonis aui vt ibi ꝑ eos.cuʒ igiꝫ dos mr̃na
deueniat in caſu noſtro ex ſtipulatione aui ad dictos nepo
tes:ideo cenſeantur habere vt heredes matris qõ maxime
dicendum eſt in caſu nr̃o in quo ṽba ſtipulationis id aper
te ſignificant dum dicitur qui vel que ſuccedant dicta dote
dicte eius vxoris:ex predictis cõcludendum eſt ꝙ ſibi non
imputent in legittimam. Laus deo.

ℭHeredes venditoris qui paſſi ſunt euinci rem ab empto
re qui eos certiorauit de lite ſibi mota:an poſſint purgare
moram:ita ꝙ non teneantur ad penaʒ in inſtrumento con/
tentam nec ad precium ⁊ intereſſe.

ℭConſilium. cxlix.

In noĩe dñi noſtri ieſu

1 xp̃i.ℭViſo themate ⁊ actis ad q̃ thema re
ferꝫ ⁊ diligẽter ꝯſideratis vr̃ ꝑma facie dõm
ꝙ hr̃des dicti vẽditoris q: ꝑrio extraiudiciũ
ſcdõ in iudicio i eoꝝ libello obtulerũt ſoluere q̃ȝtitatẽ in q̃
erãt obligati poſſeſſoribus dcõꝝ bonoꝝ vẽditoꝝ q dcã bo
na vt hypothecata euicerũt ⁊ ſic liberare dcã bona ab hy
potheca:cuius vigore dcã bona fuerunt euicta:⁊ ſic videnꝫ
obtuliſſe ⁊ ꝑdia euicta ⁊ oĩa dãna ⁊ intereſſe prout expſſe
dr̃ in petitiõe heredũ venditoris:non aũt eſſet cõueniens
immo abſurduʒ ꝙ hr̃s emptoris cõſequereꝫ ꝑdia melioꝛa
ta ⁊ ꝙ expoſitũ fuit ꝑ meliorando:q: ſic lucrareꝫ cũ aliena
factura ꝙ iura abhorrent.l.nam h̃ natura.ff.de cõdi.inde.⁊
iõ vr̃ ꝙ ſteterit ꝑ heredes venditoris quominus eis ſatiſ
fiat:⁊ ſic vr̃ ꝑ hr̃deʒ emptoris ſtetiſſe quominus ei impleaꝫ
ꝙ implẽdũ eſt ⁊ vltima mora nocet.l.ſemel mora.ff.ſo.mat.
⁊.l.illud ſciendum.ff.de pericu.⁊ cõmo. rei ven.cum ſimi.
a ℭEt iõ ſi agaꝫ ex ſtipulatione euictiõis cõpetit exceptio
doli vt eſt tex. in.l.fideiuſſor euictiõis.ff.de exce.do. Et lʒ
in contractu venditionis fuerit renunciatũ exceptiõi doli
nõ propterea tollitur hec exceptio que oritur ex dolo poſt
cõtractuʒ emanatuʒ:q: dolus futurus ꝑ pactũ remitti non
põt.l.ſi vnus.§.illud nulla.ff.de pac.⁊.l.cõuenire.ff.d pac.
dota.intelligiꝫ itaq̃ȝ renunciatũ exceptioni doli que alſs cõ
peteret ex dolo tunc pñte vel ꝑterito.Si itaq̃ȝ reſtituiꝫ em
ptori vl̃ eius hr̃di res euicta i eo ſtatu i quo erat añ euictio
nẽ ſeu i quo eſſet ſi euicta nõ fuiſſet ſatiſfactũ vr̃ pti empto
ris.Et idem ſi pars venditoris eſt parata illud ſoluere per
tex.d.l.fideiuſſor euictiõis.Et ꝑ rõnem q: lʒ re euicta non
ſit i obligatiõe ipa res euicta.Sʒ q̃ȝtitas:q: intereſſe vl̃ pe
na tñ videtur ꝙ dicta q̃ȝtitas debeatur reſpectu rei euicte.
b ℭEt qñ q̃ȝtitas debetur reſpectu ſpeciei ſoluta ſpecie li
beraꝫ debitor:qnimmo liberaꝫ ꝑempta ſpẽ.l.titie textorea

§.ſi.ff.d le.j.⁊.l.⁊ qdẽ.§.ſi tibi.e.ti.⁊.l.i naue ſaufelli.ff. loc.
⁊ ꝑ bar.in.l.ij.§.mutui datio.ff.ſi cer.pet.⁊ iſta eſt rõ.d.l.fi
deiuſſor euictiõis ꝑut vult ibi bar.ꝙ.⁊ vult Jmo.in.l.ſi in
ſulã fieri.de ver.ob.Et itaq̃ȝ in caſu nr̃o q̃ȝtitas in oblĩone
⁊ ꝑdia ſunt in facultate ſoluẽdi nõ ꝑdia ſolui poterãt. Et
qñ aliqd eſt in oblĩone ⁊ aliud in facultate ſoluẽdi nõ obſtã
te ꝙ debeaꝫ mediãte inſtr̃o guarẽtigiato hñte viʒ rei iudica
te vigore legis municipalis ꝑut contingit in caſu nr̃o põt
ſolui id qñ nõ erat in obligatione ſʒ tãtũ in facultate ſoluẽ
di vſq̃ȝ quo fuerit petita executio inſtr̃i ꝑ dcã bar. in.l.ſiqs
ſtipulatus fuerit decẽ in melle.de ſolu.ar.l.itẽ veniũt. §.cũ
ꝑdiximus.de peti.hr̃di.⁊.l.miles.§.decẽ de re iudi.Et ſpã
liter in terminis nr̃is facit tex.i.d.l.fideiuſſor euictiõis q lo
quiꝫ i fideiuſſore cõdẽnato rõne euictiõis q̃ cõdẽnatio nõ
poterat fieri niſi in q̃ȝtitate.⁊ tñ poſt cõdẽnatio nõ poterat
fieri niſi in q̃ȝtitate:⁊ tñ poſt cõdẽnationẽ ſufficit offerre ꝑ
diũ euictuʒ.Et ſic ſnia lata ſup eo ꝙ eſt in obligatiõe. ⁊ ſic
in caſu nr̃o ſup q̃ȝtitate debita ex cã euictiõis non impedit
facultatẽ ſoluendi ꝑdiuʒ ꝑ iura ꝑallegata multofortius vbi
debeꝫ ex inſtr̃o guarẽtigiato:quo caſu in idẽ tp̃s cõferꝫ ob
ligatio ⁊ cõdẽnatio ſeu ꝑceptum guarentigie.Et lʒ rñderi
poſſit ꝙ in.d.§.cuʒ ꝑdiximus.⁊ in.d.l.fideiuſſor euictionis
nõ erat appoſitum tp̃us quo ſolui debebat:hic autem erat
appoſitum prout in ſimili dicimus circa purgationem mo
re per.l.traiectitie.§.de illo.de actio.⁊ oblig.⁊ in.l. magnã.
de contraben.ſtipu.de quo.j.dicam.
c ℭTñ rñdeꝫ ꝙ dicta iura loquunꝫ qñ eſt adiecta dies cir
ca id qõ erat in obligatione ⁊ circa qõ cõmittiꝫ mora. ⁊ ſup
quo purgaꝫ mora:q: poſt diem fit id qõ fieri debebat ante
diẽ.Nã tunc cõis ſnia eſt ꝙ ſi eſt dies ⁊ pena nõ admittaꝫ
purgatio more ꝑ.d.§.de illo.⁊.d.l.magnã.Lʒ non tranſeat
ſine ſcrupulo verbigratia ꝓmitto tibi fundum intra men
ſem ſub pena dies appoſita circa dationem fundi ⁊ lapſus
diei iterpellat vt deꝫ fundus ⁊ adiecto pene apponitur ꝑ ꝑ
morã cõmiſſaʒ in datione fundi ſi agatur de purgãdo mo
ram tũc agitur de dando funduʒ circa ꝙ eſt commiſſa mo
ra.Sed in caſu noſtro pena eſt adiecta in caſu euictionis
⁊ dies non appoſita euictioni ſecuture hoc eſt infra ꝙ ha
beat fieri vel impediri euictio.Sed eſt appoſita dies intra
quaʒ habeat ſolui precium ⁊ pena.Nec pro purgando agi
tur de ſoluẽdo penã vel precium.Sed agitur de dãdo pre
dia euicta ⁊ ſupplendi id qõ erat obmiſſum circa defenſio
nem ab euictione circa ꝙ non erat appoſita dies certa que
interpellet:prout ſi promitto dare fundum ſub pena ſoluẽ
da intra menſeʒ poſtq̃ȝ cõmiſſa erit tunc non ſumus in ter
minis.d.l.magnam.⁊.d.§.de illo.Et doctorum qui volunt
ꝙ vbi eſt dies ⁊ pena non admittitur purgatio more. Et ꝑ
hoc non videtur ꝙ debeat impediri purgatio more.
d ℭJõ ꝙ hoc cãu militet regula ꝙ admittaꝫ purgatio more.
Que purgatio regulariter admittiꝫ vbi eſt ſola pena vl̃ vbi
eſt ſola dies.l.⁊ ſi poſt tres.ff.ſiqs cau.vbi gl.⁊ doc. ⁊ ibi la
te dixi.⁊ per Bar.⁊ doct.in.d.l.ſi inſulã fieri ⁊ Saly.in.d.
l.ſemel mora.Preterea dato ꝙ eſſet dies a pena circa prin
cipale.Tñ tunc impeditur purgatio more quando dies eſt
certa ſecus ſi ab initio incerta:lʒ ex poſt certificeꝫ ꝑut no
tat Bald.in.l.magnam.de contraben.⁊ cõmittenda ſtipu
latione.⁊ Bal.in.iiij.col.⁊ Saly in.l.ſi pacto quo penã.C.
de pac.Sed in caſu noſtro dies erat incerta ab initio:quia
ignorabaꝫ tempus ſentẽtie ferende ⁊ tempus notificatiõis
merito nõ impediatur purgatio more ꝓpter appoſitionẽ
huius diei incerti.Et hanc parteʒ in his terminis vr̃ velle
Ang.in.l.euictus.de euic.⁊ in.l.emptori ſultimo e.tit. Ubi
formaliter dicit hoc nõ vʒ actio a ſtipulatiõe ſup euictione
ſemel queſita ex poſtfacto reſoluiꝫ ſi res cũ intereſſet offera
tur hoc dicit caſus:quidã vendidit mihi reʒ iſte de euictio
ne obligauit euicta fuit.Jlle tñ emptor ipſum recuperat ⁊
mihi offert ego tamen nolo agere de euictione certe ex quo
pro euictione actio fuit cõmiſſa nunquaʒ reſoluitur hoc eſt
veruʒ niſi illa res offeraꝫ ſibi:itaq̃ȝ videtur decidere hunc
caſum:⁊ lʒ tex.in.d.l.emptori videatur facere in contrariũ
cum ſimpliciter dicat ꝙ licet offerat ſeruum euictum non
propterea defenditur quominus preſtet ꝙ intereſt empto
ris non fuiſſe euictum.Tamen poteſt intelligi de intereſſe
ꝙ ꝑtenderet vltra ſeruũ puta impenſaꝫ vel ſi ſeruus q̃ſiuit
interim aliquid ꝙ fuiſſet queſitum emptori ſi non fuiſſet
euictus.Sed dicti heredes venditoris obtulerũt nedũ reʒ
euictaʒ.Sed etiam obtulerunt dãna expenſas ⁊ intereſſe
reſarcire merito non obſtet.d.l.emptori.Sed intellecta vt

intelligit Ang. vrgere videtur ꝑ hac parte heredum vendi toris. Nec videtur obſtare. l. habere licere in fi. eo. ti. Quia ibi loquitur qñ res euicta peruenit a tertio nō a venditore ad emptorē a quo fuit euicta. Itē nō peruenit cā ſatiſfaciē di contractui venditionis. Sed ex nouo titulo ⁊ cā perue nit: ideo non mirum ſi non tollit obligationem commiſſaȝ ſi habetur a tertio ex noua cā licet lucratiua non cauſa ſatiſ faciendi iaȝ commiſſe ſtipulationi: ⁊ reſtringenda eſt itaqȝ generalitas finis illi⁹ tex. ꝑ ſupra ꝓxime poſita in illo tex. qꝛ ſequētia ꝑ precedentia declarantur. l. ſi ſeruus pluriū. §. ſi. de lega. j. ⁊. l. heredes palam. §. ſed ſi notā. de teſt.

e ¶ His tñ non obſtantibus contrariā partem arbitror iuri magis conſentaneam. Ad euidentiam premitto dicendo⸗ rum vt meipſum intelligam ⁊ declarem punctum. Reperi tur enim tranſumptum in publicam formam manu eiuſdē notarij in quo ſunt vba primo loco interlineata in themā⸗ te ⁊ non ſunt vba ſcdo loco interlineata in themate in alio autē tranſumpto ⁊ in protbocollo autem non ſunt verba primo loco interlineata: ſed verba ſecūdo loco interlinea⸗ ta. Sed in protbocollo vt dicit apparet media charta icīſa ⁊ alia media charta vt dꝛ appoſita alio in clauſtro ⁊ alia tē⸗ pera. Nihilominus queriꝛ dato ꝙ vera ſint verba ſecundi protbocolli ſcilicȝ ſecundo loco in themate interlineata qd iuris ⁊ in illis ſiat principalis inſtātia. Itē premitto ꝙ tūc oblatio releuat qñ offerens eſt paratus implere ꝙ offert vt ſi offert pecuniam ad quam teneꝛ, illam habeat penes ſe ita ꝙ illi cui offerꝛ acceptāte poſſit illud qđ offertur preſtare. l. qui decem. §. idem rñſum: ⁊ ibi Bart. ⁊ Ang. ⁊ Imo. ff. de ſolu. ⁊ per Bar. ⁊ Ang. ſi doc. in. l. pretor ait. §. ſiquis para tus. de noui ope. nunci. per. d. §. idem rñſum. ⁊. l. ſeruus ſi heredi. §. ſi. ff. de ſtatu liberis. idē voluit Bal. in. l. acceptā. C. de vſuris. Ad hoc gl. in. l. ſi reſiduū. C. de diſtrac. pigno. Sed non apparet ꝙ dicti offerentes haberēt oblatam pe cuniam in promptu merito oblatio nō releuet ꝑ predicta. Preterea dicti emptores debebant offerre rem euictaȝ nō pecuniam pro liberando res euictas ab hypotheca ꝓpter quā fuit res euicta ꝙ non reperio factum lȝ in actis tranſ⸗ miſſis non reperiam aliquā oblationē niſi quatenus nar⸗ raꝛ in petitione in qua narrant ſe obtuliſſe. Oblatiōes aūt relate in libello nō ſunt in forma debita fcē: qꝛ narrat ob⸗ tuliſſe fratribus q euicerūt: reddere pecuniā ꝑ qua erāt bo na hypothecata vt ipſi liberarēt dcā bona ⁊ ꝙ illi rñderūt recuſando niſi ēt eis redderet q̄titas quam dederūt pero heredi emptoris pro melioramētis. Et ꝓpterea ipſi here⸗ des venditoris obtulerunt pluries dcō pero quantitatem debitam dictis fratribus euicentibus vt ipſe perus libe⸗ rare poſſet bona predicta reſtituendo eis dictam quātita⸗ tem per eum acceptam. Et ſubdiꝛ ⁊ ſic obtulerūt bona ꝑ dicta liberare in effectu iſta ſunt verba libelli qbus narraꝛ qualiter fuerunt facte oblationes: ꝓfecto dicte oblatiōes taliter facte non releuarent dato ſine preiudicio ꝙ ſuffice⸗ ret offerre rem euictaȝ in his terminis cuius ꝯtū infra de duceꝛ: ipſi eni nunq̄ obtulerunt dcō pero reſtituere res euictas ſȝ dare q̄titatē debitam dictis fratribus ⁊ expen⸗ ſas vt ipſe perus poſſet dcā bona liberare profecto onus illud liberandi dcā bona nō ſpectabat ad perū. Sȝ ad here des venditoris onus erat eundi ad domum dictorum fra trum ⁊ eos requirere vt recipiant dictam q̄titatem ⁊ illis volentibus recipere eis enumerare ꝓfecto hec nō incūbe bāt dcō pero: ideo oblatio hmōi ſi ita fcā ꝓbareꝛ nō rele⸗ uat ꝙ dōm eſt: ex alio qꝛ fcā ſatiſfactiōe creditori pignora⸗ titio ⁊ liberatis illis bonis a dcā hypotheca non erat ſatiſ factum dicto pero: quia ipſi debebant reſtitui poſſeſſio di ctorum bonorum liberatorum ab hypotheca.

f ¶ Que poſſeſſio nō tranſſerꝛ ipſo iure in dñm. Nec pōt illā ꝓpria auctoritate accipere per regulam. l. non eſt ſingu lis. ff. de re. iur. ⁊. l. extat. ff. ꝙ metus cā. Sȝ ad aduocādum rem a creditore competit pignoratitia actio vt in ti. de pig. act. ff. ⁊. C. quaſi p⁹ totos. Et fcā dicta liberatione dcā actio cōpetijſſet hꝛdibus dci Antonij cū ꝯtꝰus pignoris ſeu hy pothece cum Antonio fuerit celebratus. Et dicti credito tores nihil egerūt cū dcō pero ex quo ei obligarētur itaqȝ dictus perus nō potuiſſet ꝯ dictos poſſeſſores agere niſi fcā ceſſione actionis hypothecarie. Et ſi voluiſſent facere dcāȝ ceſſionē nō teneheꝛ dictus perus dictā litē in ſe aſſu mere vel actionē acceptare: qꝛ minus eſt habere actionem q̄ rē. l. minus. ff. de reg. iu. Nec ꝑdictis obſtat. l. euictis. ff. de euic. vbi ſoluta pecunia ꝑ qua res vēdita erat obligata ceſſat obligatio euictiōis: qꝛ rñdetur ꝙ ibi res tēpore quo fuit emptori ſoluta pecunia non erat res ablata ita ꝙ pote⸗ rat rē hre. Secus dicit gl. ibi ſi fuiſſet ablata tunc. n. haben do pecuniā non poterat rē hre niſi forte mediante lite. Et ſic oblationes in libello relate non releuant: in libello aūt ſit ꝑ ꝓcuratorem oblatio aliqualiter magis in forma: quia ſubdit ⁊ ita factis eis dictis ſolutionibus ſeu eis qbus de iure debētur offert dictus ſer antonius dictis noib⁹ dcōs fratres deſtituturos eē ab oi moleſtia ꝑ quam dictus pe rus moleſtare poſſȝ de iure dictos filios ⁊c. Profecto iſta eſt oblatio fcā de facto alieno ꝙ non eſt in ptāte offeren⸗ tis itaqȝ non pñt dici offerētes parati preſtare ꝙ offerūt: ideo oblatio non releuat per ſupradicta.

g ¶ Facit qꝛ promiſſio facti alieni regulariter non valet. l. ſti pulatio iſta in prin. de ver. ob. ita in ſi oblatio facti alie⸗ ni nō releuet: nec eēt diligentis hois prius reddere q̄tita tē ⁊ ſtare ſimplici oblationi tertij ꝙ illi deſiſtēt a moleſtia: preterea nō ſufficiebat deſiſtere a moleſtia: ſȝ per heredes venditoris habebant bona predicta reſtituere dicto pero. Illi enī fratres fuiſſent obligati res hypothecatas reſtitue re pignoratitijs debitorib⁹ ⁊ fcā eis reſtitutiōe deſtituturi fuiſſent ab omni moleſtia: itaqȝ dicta oblatio non iuuaret etiam ſi ſufficeret offerre rem euictam. Lȝ aūt fuiſſȝ obla⸗ tio facta in forma: vt qꝛ reluiſſent heredes venditoris dcā bona ⁊ illa actualiter obtuliſſent nō vꝛ ꝓpterea ꝙ libera⸗ ti eēnt a ſolutiōe ꝑcij ꝯuēti ⁊ pene dupli. Nā ipſi obligati ſunt ſoluē ꝑciū ⁊ penā dupli: qꝛ res euicta fuit: qm̄ ſub di⸗ cta ꝯditiōe ꝯuentū fuit de ſoluendo preciuȝ ⁊ penā dupli.

h ¶ Et de iure eſt ꝙ aliud pro alio inuito creditore ſolui nō poteſt. l. ij. §. mutui datio. ff. ſi cer. pe. ideo nō pōt ſolui res euicta ꝑ ꝑcio ꝯuento ⁊ ꝑ pena dupli itaqȝ regula iuris fa⸗ cit ꝑ hac parte. item facit. l. habere licere in fin. de euic. vbi tradiꝛ generalis doctrina ꝙ actio ōrta. quia res euicta fuit non extinguiꝛ. Et lȝ caſus ꝓpoſitus q deciditꝛ ſit ꝙ terti⁹ q euicit poſtea donauit emptori a quo euicit. Tñ in ſi. vſi. alioqn generaꝛr loquiꝛ. ita ꝙ pōt cōprehēdere caſum ꝓpo ſitū. ⁊ aliū. itē in. l. emptori ſultimo. e. ti. ſimpliciter dꝛ ꝙ ſi emptori offerꝛ res euicta nō tolliꝛ actio que cōpetebat ad intereſſe. Et lȝ gl. intelligat ibi tex. qñ intereſt vltra reȝ eui ctam ⁊ offerꝛ dūtaxat res euicta dū opponit. de. l. fideiuſſor euictionis ſoluendo ꝙ in. d. l. fideiuſſor euictionis obtule⸗ rat ēt ſoluere illud intereſſe. Et lȝ in. d. l. fideiuſſor euictio nis fuerit plenior oblatio q̄ in. d. l. emptori. Tñ non caret diuinatione reſtringere. d. l. emptori quando intereſſe exce deret extimationem ſerui empti ⁊ euicti.

i ¶ Itē Bald. in. d. l. in addi. diſtinguit inter intereſſe cōe ⁊ intereſſe particulare ⁊ penaȝ circa intereſſe cōe vult ꝙ ꝓſit oblatio rei euicte circa intereſſe aūt ꝑticulare ⁊ circa penaȝ dicit ſecus eē rō: qꝛ intereſſe cōe eſt cōis extimatio rei ſm ea que tradit Bar. i. l. vnica. C. de ſnijs que ꝑ eo ꝙ inter⸗ eſt non aūt apparet in caſu noſtro ꝙ precium conuentum ſit intereſſe cōe ſentit. n. vt arbitror Bald. in dictis addi. vbi plenius legit. d. l. emptori ꝙ in alia lectura quā hab eo in qua ſolū ſummat illā legē ꝙ oblatio rei euicte non tollit obligationē ortā ad intereſſe ꝙ iō oblatio rei euicte ind u cit in effectu liberationē qꝛ ceſſare vꝛ intereſſe ſi hȝ reȝ ex quo extimatio rei cenſeꝛ quodāmodo ipſa res. l. ſi ita. fide⸗ iuſſorē accepero de fideiuſ. Et bal. in. d. l. ſi inſulaȝ fieri di cit ꝙ iō ibi ſolui poteſt res euicta: qꝛ preſtat eādē vtilitatē omnimodā prout preſtatio intereſſe. Et lȝ Imolā. in. d. l. ſi inſulā fieri in colū. xxxix. inſurgat contra Bald. propter ꝯ riū. d. l. ſi inſulam: vbi pariter videꝛ ꝙ factum preſtare cen⸗ ſentur eandem vtilitatem prout intereſſe: ⁊ tamē ſolui nō poteſt poſt litem conteſtatam. Tamen non propterea in⸗ fert qđ vbi preſtatio rei euicte non preſtaret eandem vtili tatem: prout quantitas debita ꝙ tunc non procederet. d. l. fideiuſſor euictiōis. In caſu autem noſtro precium conuē⸗ tum pōt eſſe pluſquam intereſſe commune: ideo non cen⸗ ſeatur idem qđ ipſa res.

k ¶ Et ex his ſummaꝛ rñſio ad. l. ſi fideiuſſor euictionis alia rñſio daꝛ ꝑ Bal. in. d. l. emptori. ꝙ ibi in fideiuſſorē ſecus in pricipali iſtā opi. firmat Saly. in. l. ſemel mora. ff. ſol. ma. idē firmat Rap. ful. in. d. l. hre licere. ⁊ tāgit ēt i. d. l. empto ri. ⁊ ꝑ rationē ꝯrie facit. l. ſancimus. C. de fideiuſſo. ⁊. l. legē C. de natur. li. ⁊ iſta vꝛ magis plana ſolutio ꝯ ij. d. l. fide⸗ iuſſor. ⁊. d. l. emptori maxīe quatenus ibi dꝛ ꝙ poſt ſniam fcm̄ ſuper quātitate admittiꝛ ſolutio ⁊ oblatio ſpeciei vbi aīs non ſolet preſtari poſſe poſt litem ꝯte. licȝ intereſſe de beatur

beat cõtemplatiõe facti. ⁊ lz Jmo.i.d.l.ſi inſulaꝫ vbi ſupra aſſignet ꝑ rõne dñe ꝙ ab initio debet intereſſe ꝯtẽplatio ne rei in.d.l.fideiuſſor.iõ põt ſolui poſt ſniaꝫ ſz in.d.l.ſi in ſulã ab initio factũ erat in obligatiõe ⁊ poſt moraꝫ ſuccedit obligatio ad intereſſe:iõ factũ nõ põt ſolui poſt litẽ cõteſ. d.l.ſi inſulam quaſi velit ꝙ in terminis.d.l.fideiuſſor euictiõis res euicta nunꝙ̃ fuit in oblatione:ſz vr̃ ꝙ lz nõ fuerit in obl̃one ipſa res euicta:tñ vr̃ ꝙ cẽſeat eſſe in obl̃one defenſio ab euictiõe:⁊ inſup ratio ſuadet ꝙ multofortius deberet permitti ſolo eius qõ eſt ſeu fuit in obl̃one ꝗ̃ eius quod nunꝙ̃ fuit in obligatiõe.ſ.in.l.ſi ſtipulatus ſim decẽ in melle mel nunꝙ̃ fuit in obl̃one ⁊ tñ mel non põt ſolui poſt litẽ cõteſt.ſup ꝗ̃titate que eſt in obl̃one:iõ tãta ſpecialitas ꝗ̃ta vr̃ eſſe in caſu.d.l.fideiuſſor euictiõis nõ trabatur extra caſuꝫ ſuum ⁊ gl.in.d.l.fideiuſſor euictiõis in fine tangit etiã drĩam inter principalẽ ⁊ fideiuſſorẽ:põt ẽt ponderari ꝙ in.d.l.fideiuſſor euictiõis fideiuſſor vẽditiõis obtulit pſtare rẽ euictã ⁊ qcqd actiõe empti cõtinet vr̃ aũt in actione empti contineri ẽt ſolutio preciȷ̃ ⁊ duple exquo incõtinẽti in ꝯctu emptionis eſt fcã ꝓmiſſio de pdictis:nã q̃ incõtinenti fiunt cẽſent ineſſe.l.lecta ver.dicebaꝫ.ff.ſi certũ peta.⁊.l.iuriſgenitum.§.quinimmo.ff.de pac.⁊ licet ibi loquatur in pactis nudis eadeꝫ rõ ineſſentie eſt in ſtipulatione ⁊.d.verſiculus dicebã loquitur generaliter:ideo videtur ꝙ actione exempto poſſit agi ad duplum ⁊ ad preciũ: ideo non mirum ſi oblatio releuat ſed in caſu noſtro hr̃des venditoris non obtulerũt niſi res euictas ⁊ expenſas ⁊ intereſſe non obtulerunt duplam.nec omne qõ in actione ex empto cõtinet merito non obſtat.d.l.fideiuſſor euictionis.

l ¶ Et quo ad penam dupli ꝙ non ſufficiat oblatio rei euicte firmat glo.in.d.l.fideiuſſor euictiõis.⁊ Bar.ibi ⁊ glo.⁊ Bal.⁊ Raph.in.d.l.emptori ⁊ neminẽ repio repugnantẽ. Nec pena ꝓmittitur cõtemplatione rei euicte:quia nõ eſt correſpectiua ad rem ſed ad puniẽdũ pmittentem euincit:iõ non militant termini.d.l.fideiuſſor euictiõis ſm intellectũ Bar.ibi:⁊ in.d.l.ſi inſulã.q vult ꝙ ibi nõ agitur de purgãdo moram:ſed de ſoluendo debituꝫ:tñ aliud pro alio ſoluitur:quia quãtitas debetur cõtemplatiõe rei euicte:iõ ſufficit ſoluere ⁊ offerre rẽ euictã:arg.l.titie textores.§.fi. de le.j.⁊.l.ſi vo.§.fi.ſo.ma.⁊.l.in naue ſaufelli.ff.loc.ſzeũ .idẽ vr̃ velle Ang.in.d.l.ſi iſulã idẽ poſuit Rap.ful.i.d.l.emptori. Et idẽ puto ꝙ ſentiat Jmo.i.d.l.ſi inſulã.vbi.ſ.quatenus recitata opi.bar.opponit de.d.l.ſi inſulã.⁊ ſoluit ꝙ aut ab initio debet quãtitas cõtẽplatiõe rei quaſi dicat.nõ ex mora.⁊ tunc loquit.d.l.fideiuſſor.aut quantitas debet nõ ab initio ſed poſt morã.⁊ tunc loquit.d.l.ſi inſulam ſm eum. Et ſic pſupponit ꝙ nõ debetur.in.d.l.fideiuſſor intereſſe ex mora:idem vult Bal.in rep.d.l.⁊ ſi poſt tres dicẽs ꝙ in d.l.fideiuſſor obligatio nõ cõmittitur ex mora ſed ex cõditionis euẽtu:ideo ceſſat purgatio more ſm eum. Cuꝫ itaqꝫ pena duple non debeat contemplatione rei:quinimmo nec precium exquo copulatiue promittitur pena reſtõ preciȷ̃ ⁊ intereſſe: intereſſe.n.correſpectiuat ad rẽ preſtito intereſſe quicqd vltra pſtatur eſt mera pena : iõ in precio ⁊ in pena dupli ceſſat dicta rõ ꝙ vnuꝫ pro alio ſolui poſſit merito ⁊c. Ultra predicta põt dici ꝙ nõ ſumus in paribus terminis d.l.fideiuſſor:qꝛ loquit in caſu quo euictionis obl̃o cõmittitur de iure cõi quo iure cõmittitur ita demũ ſi res vendita ſit ablata nõ aũt cõmittit per ſniam euictiõis vt eſt tex. in.d.l.habere licere.⁊ in d.l.euictis.Et tñ ſecus vr̃ in terminis nr̃is in quibus cõuenit ꝙ ſoluat preciũ pena ⁊ intereſſe infra octo dies poſt ſniaꝫ lataꝫ ſuper euictionẽ ſz poſt ſniam dant.x.dies ad appellandũ ⁊ poſtea quadrimeſtre ad exequẽdũ intra q̃ tpa nõ põt fieri executio per iura vulgaria:idcirco nõ põt ſimiliter fieri executio intra octo dies poſt latam ſniam. Et ſic cõuenit de dando predicta.ſ.precium penam dupli ⁊ intereſſe ẽt anteꝗ̃ abuocetur res ſm verba contractus in puncto ſecũdo loco interlineata ꝙ nõ caderet in terminis iuris cõmunis ꝑ pdicta. Jtem de iure cõi ſi de facto.euincatur vl̃ iniuſte per iniuriã puta vel imprudentiam iudicis non cõmittit obligatio de euictione. l.ſi per prudentiã.de euic.⁊ etiã predicta promittunt in caſu quo de facto extraiudiciũ auferetur ꝙ nõ cõtingeret in terminis ſimplicibus euictionis.l.fi.⁊ ibi glo.Cy.⁊ doct.C.de act.emp.no.in.l.ſi dictũ.§.fi.de euic.cum ſi. Et tñ in.d.inſtrõ ſm verba ſcdo loco in themate interlineata promittũtur ſilr preciuꝫ pena dupli ⁊ intereſſe in caſu quo de fcõ extraiudiciuꝫ auferetur. Et inſup ꝓmittunt predicta in caſu quo euinceret pꝰ vel vſufructus vl̃ poſſeſſio nõ vr̃ ꝙ totũ preciũ cõuentũ ⁊ pena dupli promittat cõtemplatiõe ptis bonoꝝ forte parue euicte:in iuribus aũt vbi ſoluit res ꝓ quantitate eſt cõgrua correſpectiuatio ⁊ equiualentia ſpeciei ⁊ quantitatis vt pꝫ in.d.l.titie textores in.d.l.in naue ſaufelli.in.d.l.ſi vero.§.fi.ſo.ma.⁊ intereſſe habendi rẽ euictam ⁊ ipſaꝫ reꝫ ⁊ ſic in terminis Bar.in.d.l.euictionis:iõ ex hoc deprehenditur ꝙ predicta non promittunt cõtemplatione rei euicte ſeu reſpectiue ad rem euictam:iõ ſumus extra terminos.d.l.fideiuſſor ⁊ eius rationem.

m ¶ Qõ ẽt demõſtratur ex alio.qꝛ in caſu iſto ſup his viget inſtrumentuꝫ guarentigiatum ꝙ de iure municipali habet maioreꝫ vim ꝗ̃ res iudicata de iure cõi:patet qꝛ non poteſt opponi exceptio ſolutiõis vel ſatiſfactiõis que ſine dubio opponi poſſunt poſt rem iudicatam:licet non appareat inſtrumentuꝫ. Jtem nec poteſt opponi dolus exquo oritur exceptio doli:⁊ tñ poſt rem iudicataꝫ opponi poteſt:⁊ alia in ſtatuto prohibentur ad impediendum vel retardandũ executionem inſtrumenti que nõ prohibent opponi aduerſus rem iudicatã. Nam verba ſtatuti dicuntur eſſe infraſcripta vꝫ ⁊ dicta inſtr̃a ſeu ꝯctus vel debita vel obligationes guarẽtigiã cõtinentes nec finis ſolutionis mutatiõis exceptionẽ opponi aut aliqua in totũ vel in partẽ ſatiſfactio ſimulatio dolus vl̃ metus vl̃ alia exceptio dfenſio nec aliqd aliõ poſſit opponi vl̃ obijci vl̃ ꝓteſtari vel quo ⁊c.mõ impugnari vel fieri ẽt ꝑ modũ impugnatiõis vel iudiciuꝫ iudicis ꝙ pfata executio vel ſatiſfactio in totũ vel in ptẽ retardari differri vel impediri poſſit aliqualiter niſi oſtenſa fuerit ipſa ſcriptura dãnata vel cãcellata ipſi debitori vl̃ alteri pro eo reddita per inſtrumentũ finis ſolutiõis vel caſſationis vl̃ ſatiſfactiõis. Et obmiſſis aliis ibi het exceptio doli exquo non permittitur ꝙ obſtet dolus ſed in terminis hmõi euictionis in quibus quando ſufficit oblatio rei euicte cõpetit exceptio doli non tollit actio per oblationẽ vt ꝓbat in.d.l. fideiuſſor euictionis ⁊ in.d.l.euictis:ideo ſublata exceptione doli tollitur effectus oblationis rei euicte.

n ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ multiphariã multiſqꝫ modis euitat fundamẽtũ oblatiõis fcẽ ꝙ fundat i tex.d.l.fideiuſſor euictionis cuius tex.rõ ſm aliquos eſt qꝛ quãtitas q̃ eſt in obl̃one debet cõtẽplatiõe rei euicte. Et nõ cadat ibi purgatio more:alij vo tenẽt ꝙ militet ibi purgatio more:lz mora nõ ſolet purgari poſſe poſt litẽ ꝯte.d.l ſi iſulã fieri.⁊.l.ſi cũ dies.§.fi.de arbi.⁊.l.j.de penu.leg.⁊ facit.l.ſi ſtipulatꝰ ſim decẽ in melle.de ſolu.⁊.d.l.itẽ veniũt.§.cũ pdiximꝰ. Nec reſpõſio Jmo.vr̃ in ratione fundata per.ſ.d.ꝯ eius rationem quia rõ ſuadet ꝙ longe fortius deberet admitti ſolutio eius ꝙ eſt vel fuit pariter in obl̃one ꝗ̃ eius ꝙ nunquaꝫ fuit in oblatione vt ſuadet ratio naturalis quã ſolam ſufficit allegare l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.de excu.tu.itaqꝫ non ſuadet ratio ꝙ in d.l.fideiuſſor funderetur deciſio in purgatione more: iõ vel opꝫ dicere qõ nõ agit ibi õ purgatiõe more ꝓut dicũt bar. bal.⁊ alij de qbus.ſ.vel qõ ibi ſit ſpãle in fideiuſſore ꝓut plures tenẽt vt ſupradixi. Et ꝑ hoc tollitur fundamentum purgationis more. Nã lz non ſit lis cõteſtata. Tñ eſt inſtrm̃ guarentigiatum ſuper reſtõne pciȷ̃ pene dupli ⁊ intereſſe.

o ¶ Et inſtrm̃ hñs executionẽ paratã hꝫ vim rei iudicate ſequit li.ꝯte.iõ non poſſit mora purgari:vbi militat hmõi inſtrm̃ ꝓut vult Ang.i.d.l.ſi inſulã ꝓut refert ⁊ ſequit ibi Jmo.in.iiij.no. Et ſaltẽ ꝓcedere vꝫ qõ dcã fallẽtia in caſu nr̃o i quo nõ ẽ fcm̃ pceptũ qõ ſtati re euicta ſoluat pciũ pena dupli ⁊ itereſſe. Sꝫ poſt octo dies poſt ſniaꝫ ⁊ ſic vꝫ ꝙ inter tps ꝓmiſſiõis ⁊ tps i.qõ collatũ eſt pceptũ guarẽtigie ſit mediũ. Et ꝑ h id qõ circa iſtrm̃ guarẽtigiatũ dicebat in ꝯtiũ põt euitari. Jtẽ qꝛ illõ loquit qñ iſtrꝫ guarẽtigiatũ nõ hꝫ maiorẽ vim ꝗ̃ de iure cõi res iudicata ſz in caſu nr̃o ſecus per.ſ.dicta. Jtẽ ceſſare vr̃ purgatio more:qꝛ copulatiue debentur obſeruantia ꝯctus ⁊ precium vt pꝫ ex clauſulis inſtrumentum fine maxime ibi qua pena ſoluta ⁊c.

p ¶ Et qñ plura copulatiue debentur nõ admittitur purgatio more prout voluit Pet.de bellaper.⁊ Cyn.in.l.ſi pacto quo penam.C.de pact. Jta intelligentes.d.l.traiectitie.§.de illo.de act.⁊ ob.⁊ eum ſequitur Bal.in.d.l.⁊ ſi poſt tres ꝑ l.id qõ pene.ff.de ſolu.⁊ per gloſ.que hoc determinat in.l. cum ſtipulatus ſim mihi a proculo.de ver.ob.ſm eum qui idem vult in.d.l. cum ſtipulatus ſim mihi a proculo per.d. l.id qõ pene.de ſolu.⁊ per.d.glo.⁊ per viuam rationem ꝙ vbi plura dbentur copulatiue qõ ſolutio vnius liberet ab vtroqꝫ necubi reperit:ideꝫ tenet bald.in.l.ij.C.de iure emꝑ

pbr.co.pe.Idē Salr.per dictas rōnes in.d.l.ſemel mora
cbar.pe.ꝛ in banc partē inclinat Ang.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres.
Et lꝫ bar.in.d.l.ſi inſulā in.ij.q.prin.impugnet opin.Pe.
p.l.ij.§.ſticbū.de eo ꝙ cer.loco.ꝛ.l.ſi qs rem.ff.de arbi.iun
cta.l.ſi cum dies.§.ſi.e.ti.ꝛ.l.ſi qs a ſocio.ff.pro ſoci.ꝛ.l.pre
dia.de acti.emp.iuncta.l.qui rome §.flauius.de ver.obl.ꝛ
l.j.de pecu.leg.vt ibi latius per eum ad que iura rñdetur.
ꝛ primo ad.d.§.ſticbum.qꝛ loquitur in intereſſe in quo de
facili admittitur purgatio more.d.l.ſi inſulam prout rñdet
Bal.ibi vt refert ꝛ tranſit Imo.ibi in pe.col. ꝛ ita etiaꝫ rñ
det Ang.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres vel dicas illud intereſſe in ar
bitrarijs nō debeſ ex mora ſed qꝛ alio loco ſoluiſ.l.centuꝫ
capue.ꝛ.l.ſi.de eo ꝙ cer.loco.vnde ſi ſoluiſ eodem loco ceſ
ſat dcm̄ intereſſe nec poteſt peti iure actiōis nec officio iu
dicis ſm Rapb.fulg.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres vbi Bald.dicit in
lectura ꝙ iſta allegatio Bar.non valet vnam muſcam quia
ibi ratione more non ſuccedit noua obligatio.d.l.centum
capue.ꝛ.d.l.ſi.ſꝫ noſtra queſtio militat quando rōne more
ſuccedit obligatio pene ſm eum col.antepenul.

q ¶ Nec ob.ſecunda allegatio Bar.quia loquitur in qbus
magis de facili admittitur purgatio more ſm Ang.in.d.l.
ꝛ ſi poſt tres vel melius in.d.l.ſi quis rem non debetur res
ꝛ pena.nam res ꝛ pncipale reſpectu pene eſt parere laudo
ſed qui ſoluit penaꝫ nō teneſ parere laudo lꝫ poſſit agi ad
rem primeua actione ad rem ſm Rapb.ful.in.d.l.ꝛ ſi poſt
tres.ꝛ boc ad aliud tamen propoſitum dixit Bart.in.l.ita
ſtipulatus.xj.opp.ꝛ Pe.ꝛ Cy.ꝛ Pau.de caſt.in.l.cum pro
pones.C.de tranſac.Nec obſt.iij.allegatio.nam reſpondet
Ang.ꝙ in.d.§.flauius non erat pena commiſſa ꝛ exponiſ
liberetur ideſt non cōmittatur ſm vnā lec.vel ibi erat icer
tum ꝙ pena excederet qꝛ libertas eſt res ineſtimabilis.l.li
bertas.de re.iur.ſm eū vel ibi non debeſ vtrunqꝫ qꝛ nō pt
peti principale ꝛ pena.l.reſcripto.§.ſi pacto.ff.de pactis.ꝛ
l.ſi pater.§.mulier.ff.de pactis dot.ſm Rapb.nec ob.d.l.
ſi quis a ſocio.ꝛ.d.l.pacta qꝛ loquuntur in intereſſe ſecꝰ in
pena ſm eū ibi.ꝛ in.l.ſi duo.e.ti.vel in.d.l.ſi quis a ſocio.ꝛ
d.l.pacta duo dñr ex prouiſione legis cum qua mitius agiſ
ſecus vbi vtrunqꝫ debeſ ex prouiſiōe bomis ſꝫ Bal.in.d.
l.ꝛ ſi poſt tres in lec.col.antepe.ꝛ in repe.col.xvj.item.d.l.
ſi quis a ſocio.ꝛ.d.l.pacta loquuntur in obligationibus ſe
cundarijs.ſ.in intereſſe ꝛ pena nō in oblōne ſecundaria ꝛ
pricipali prout loquunſ termini noſtri nec cadit purgatio
more in ſolutione pene reſpec tu intereſſe vel eꝯ non eniꝫ
committiſ obligatio ad penam propter moraꝫ inſoluendo
intereſſe vel econtra ſed ambe obligationes ſimul oriunſ
ex mora circa principale ꝛ negatur ꝙ vtrunqꝫ debeaſ quo
ad ſolutionem:nam ſolutio vnius liberat ab vtroqꝫ quate
nus altera non excedit ꝛ quatenus excedit ſolutio non li
berat ꝛ oblatio nil releuat.Nos loquimur quādo vtrunqꝫ
eſt copulatiue in obligatione ꝛ ſolutione:ꝛ ſic ad iura bar.
probabiliter reſpondetur.

r ¶ Nec ēt ob.c.potuit.de loca.qꝛ loquitur.de iure canoni
co ꝛ non procedit de iure ciuili ſm Rapb.in.d.l.ꝛ ſi poſt
tres.ꝛ ita rñdet Angel.in.l.ſi inſulam.Uel ibi loquitur in
empbyteoſi eccleſie cū qua mitius agitur ſm eundē Ange.
ꝙ magis placet Imo.ibidem.col.xxix.Concurrūt etiaꝫ qꝛ
ibi eſt pena legalis ꝛ cum lege mitius agiſ.l.celſus de arbi.
Item qꝛ fauore eccleſie ſtatuitur minus tpꝰ commiſſioni
pene:ideo aliō ꝯ eā induciſ.ſ. ꝙ admittatur purgatio mo
re intra breue tpꝰ cum itaqꝫ in caſu noſtro copulatiue de
beātur effectualiter iure ciuili ꝛ caſi.ex ꝓuiſiōe bominis:iō
ſm predicta non admittaſ purgatio more.Et maxime poſt
longum tpꝰ ꝛ cenſendum eſt longum tpꝰ vndecim mēſiū
vel circa q vt percipio elapſi fuerūt inter actualē euictionē
ꝛ oblationem factam in libellū poſt magnum.n.tpꝰ nō ad
mittitur purgatio more per.l.ꝛ ſi poſt tres in princi.ꝛ in.l.
ſi ita quis.§.ſeya.de ver.ob.ꝛ.d.c.potuit ſm Bar.in.d.l.ſi
inſulam.ꝛ Ang.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres.Tempus aūt breue in
telligiſ arbitrio iudicis:qꝛ nō eſt in iure determinatū.ar.
l.j.ff.de iure deli.ꝛ.c.de cāis.de offi.dele.ꝛ no.gl.ꝛ doc.in
d.§.ſeya.ꝛ doc.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres.tex.aūt.dicta.l.ꝛ ſi poſt
tres requirit paucos dies:nec predictis ob.d.l.ſi inſulaꝫ.ꝛ
d.l.j.de penu.leg.que requirunt lit.conte.intelliguntſ ſi lis
fuit cōteſt.intra breue tpus ſm Ang.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres.
Iſta autē duo media.ſ.de magno tpe:ꝛ qꝛ duo copulatiue
debentur non tranſeunt ſine dubio:qꝛ ſunt ēt opi.ꝯrie.

ſ ¶ Ex alio etiam ceſſat purgatio more:quia dictus petrus
aſſerit ſe non babere pecuniam: ꝛ lꝫ ſemel babuerit:tñ ſi
negat ſe bñe vł qꝺ ſibi credatur ſaltem ꝙ eam nō poſſideat
per ea que bñtur in.l.ſiue poſſidetis.C.de pba.ꝛ ſi eā pe
cuniā nō babebat quā poſſet reſtituere ꝓ dictis meliora
mentis iniquū eſſet ꝙ priuaretur in ꝯñriā re empta ꝛ in
tereſſe ꝛ ꝓcio ꝛ pena cōuentis: purgatio aūt more fundaſ
inequitate.l.ſi ſeruum.§.ſequiſ.de ver.obli.adeo ꝙ vbi ex
forma ſtatuti ſolus rigor eēt ſeruādus nā eēt locus purga
tioni more ꝓut voluit Ang.in.d.l.ſi inſulā quē refert ꝛ ſe
quiſ ibi Imol.in.v.nota.Ubi itaqꝫ reſultaret iniquitas ceſ
ſat equitas:ideo ceſſet purgatio more:ꝛ ſi dicaſ iſtud eſſe
veꝝ ſi ꝓbaret ſe nō bñe pecuniā quā poſſet reddere:profe
cto iſta ꝓbatio negatiue eē quodāmmō ipoſſibilis:qꝛ nō ca
dit in ſenſuꝫ teſtis:iō per teſtes ꝓbari nō poſſet:nec ſuper
negatiua bmōi ꝯficitur inſtrm̄:iō p indirectū incideremus
in dictā iniquitatē:ꝛ vbi ante morā babebat rē emptā ſine
aliquo onere probandi poſt moram facta bmōi oblatione
nō poſſet eā babere ſine onere ꝓbandi negatiuā quodam
mō impoſſibilē ad probandum.Et ſic ius ſuum eſſet factū
deterius ſeu intereſſet ſuaꝫ moram non fuiſſe commiſſam.

t ¶ Ubi aūt ius creditoris eſt factum deterius non admit
titur purgatio more vt.d.l.ꝛ ſi poſt tres.ꝛ no.Ang.i.d.l.ſi
inſulā in.x.fal.ꝛ doc.in dictis iuribus.Et idem ſi intereſt
creditoris moraꝫ non fuiſſe cōmiſſam p.l.vtiqꝫ.ff.de arbi.
prout voluit glo.Bart.ꝛ doct.in.d.l.ꝛ ſi poſt tres.ꝛ.d.l.ſi
inſulam:iō in caſu iſto ceſſat purgatio more:ex boc capite
niſi probarent aduerſarij ꝙ ipſe petrus baberet dictam pe
cuniā quā potuiſſet reddere:ſi tñ id ꝓbareſ ceſſaret purga
tio more p alia media ſupra deducta:ꝛ etiam quia iure nō
caueſ ꝙ dictus emptor dꝫ prius reddere pecuniā ꝙꝫ reba
beat rē.Non.n.dꝫ venditor offerre tradere rē venditā ſo
luto prius precio ſꝫ dꝫ ſimplr offerre ꝛ ſi emptor vult reci
pere tūc tradere vt bř in.l.iulianus.§.offerri.de acti.emp.
Et ſi dicaſ nō poterat liberari vel offerri niſi reddaſ dicta
quātitas:rñdetur ꝙ imputandum eſt venditori ſeu beredi
bus ſuis quare pmiſerunt rē euinci:ideo ipſis incumbit
onus liberādi rē vēditam ſi volūt rē vēdita reddere dicto
petro bředi emptoris:ipi ergo babebāt numerare ēt illā quā
titatē ſolutā ꝓ melioramētis vt ſe babilitarēt ad purgādū
morā.Nō aūt reperio iure cautū ꝙ creditor teneaſ babili
tare debitorē moroſuꝫ vt poſſit morā purgare:ꝛ maxie po
nēdo ſe in diſcrimine:qꝛ forte poſſet ſoluere ꝛ nō bñe rem
ſine lite:ꝛ dato ꝙ bředes vēditoris illā offerrēt non erat in
eoꝝ ptāte illō facere:iō oblatio nō releuat p.d.ſ.circa pn
cipiū buiꝰ ptis:lꝫ aūt obtuliſſent vł offerrent actualiter qꝛ
ſua pecunia liberaſſent dicta ꝓdia euicta nō releuaret eos
maxie quominus ſoluerēt penaꝫ dupli p plura alia media.
ſ.deducta:ꝛ b̄ bactenus dcā militāt ſm vtrāqꝫ formā iſtři
ſiue in inſtřo ſint vba pꝰo loco interlineata ſiue ſint vba
ſcōo loco interlineata ꝛ non vba primo loco interlineata.

u ¶ Ex qbus eliciſ deciſio queſitoꝝ.ſ.ꝙ pena fuit commiſ
ſa ꝛ exigi pōt vna cum precio babita : tamen moderatione
que babeſ in.l.j.C.de ſen.que ꝓ eo ꝙ intereſt:nec tenetur
petrus ſoluere quantitatem babitaꝫ pro melioramētis nec
oblatio facta releuat ipſos offerentes:ꝛ ꝯñr ea que petunſ
per dictos beredes venditoris fieri non debēt prout bec
omnia apparent p adducta.ſ.ex quibus apparet rñſuꝫ ad
adducta in ꝯtrariuꝫ:ꝛ maxime ad.d.l.fideiuſſor euictionis
que eſt principale fundamentum partis aduerſe ad quā le
gem multipbariam eſt reſponſuꝫ ſaltē reſpectu precij con
uenti ꝛ pene dupli.ꝛ p ꝯñs eſt rñſum ad id quod dicebaſ
ꝙ cenſetur ſtetiſſe per petrum quominus impleretur ꝙ im
plendū erat:nam rñſiones date ad.d.l.fideiuſſor tollunt b̄
medium eſt ēt.ſ.reſponſum ad id quod dř de inſtřo gua
rentigiato:nec obſtat ꝙ circa b̄ dicebāt ꝙ dies eſt appoſita
ſolutioni pene:nō circa factum principale:qꝛ illa allegatio
reſpicit illū articulum ꝙ qñ eſt dies ꝛ pena vtrū admittaſ
purgatio more:nā vř magis cōis opi.ꝙ nō de quo ad pñs
me non intromitto:ſed bic pondero ꝙ poſt cōmiſſionem
pene preceptum guarentigie cenſeſ fcm̄:qꝛ factū cenſetur
tpe in qꝺ ꝯfertur.l.in tpꝰs.de bere.inſti.ꝛ.l.j.ꝛ.l.qꝺ ſpōſe.
C.de dona.pp nup.Et eſt tale pceptū ꝙ bꝫ maiorem vim
ꝙꝫ de iure cōi ſnia ꝛ contra eius executionem non poteſt
opponi exceptio doli ꝛ alie vt latius.ſ.deductum eſt.Nec
ob.auctoritas Angeli in contrarium allegata : quia negari
poteſt ſaltem in principali debitore ꝛ dato quod procedat
in intereſſe.ſ.communi non tñ procedit in intereſſe ſingu
lari vel pena prout eſt precium conuentuꝫ ꝛ pena dupli.vt
ſ.deducta ſunt. Laus deo.

¶ Fructus

¶ Fructus rei vendite an pertineant ad venditorẽ vel ad emptorẽ ꝓ rata p̃cij ſoluti ſtãtibus inſtr̃is de qͥbus ĩ ꝯſilio.

¶ Conſiliũm. cl.

In nomine dñi noſtri

1 ieſu xp̃i. ¶ Viſo tenore ſcripte fcẽ ꝑ dñm Nicolauʒ ⁊ inſtr̃o ſuꝑ dcã ſcripta emanato inter reuerendiſſimũ dominũ.d. Julianuʒ tituli ſancti Petri ad vincula dñi ⁊ bñfactoris mei ſingulariſſimi ⁊ dictũ dñm Nicolaũ ⁊ alio inito inter reuerẽdiſſimũ dñm camerariũ tũc tp̃is ⁊ p̃fatũ.d. Nicolaũ. Et ſupraſcripto thẽmate principalis intentus cõſultantiũ an fructus percepti ꝑ pte camere vł rep̃ñtantis camerã veniãt reſtituẽdi hr̃dib⁹ dicti.d. Nicolai. Et qdeʒ ꝓut mihi aſſerit̃ ⁊ mihi ꝑſuadeo agit̃ de intereſſe alterius q̃ dcã bona detinuit potiuſq̃ȝ camere apoſtolice.alſ.n.nolebã me intromittere lȝ mihi perſuaderem ac etiã perſuadeã q̧ camera apoſtolica nollet ius ſuum alicui denegare.

a ¶ Et teneamur cõſultãtib⁹ cõſulere.l.in ſacris.C.de ꝓxi. ſacro ſcri.li.xij.⁊ ibi ꝑ bar.⁊ ꝑ eundem in.l.ꝓxime.ff.de his que in teſtã delentur.deueniendo itaq̧ ad conſultationem ipſaʒ nõ reuocato in dubiũ de poteſtate ꝯbẽtium vł prima facie dõm q̧ fructus dictoꝝ poſſeſſionũ ꝑtinerẽt ⁊ ꝑtineãt ad camerã ſeu q camераʒ repreſentat:q2 primus ꝯctus fuit ſub vnica ꝯditiõe cõceptus:q2 cõuẽtũ fuit q̧ dcã bõa haberet camera ꝓ extimatione fiẽda ꝑ homies eligẽdos ⁊c.quo caſu ꝯctus cenſet̃ ⁊ eſt cõditionalis ſub cõditiõe ſi extimabat.l.ſi.C.de ꝯhen.emp.⁊.l.ſi qs arbitratu.de ver.ob. q̃ cõditio vt p̃ſupponit̃ fuit purificata:q2 extimatio facta fuit ⁊ vt aſſeritur iuxta formam conuentam.alia aũt conditio nõ fuit appoſita in primo contractu celebrato cũ reuerendiſſimo dño ſancti Petri ad vincula. Extimatio autem facere ſolet emptionem.l.vnica.§.extimataruʒ.C.de rei vxo.acti. ⁊.l.plerunq̧.ff.de iure do.⁊ per glo.in.l.ſi inter viruʒ. C.e. ti.ideo vł q̧ ꝯctus emptionis cenſeatur celebratus ſub cõditione purificata ante recollectos fructus.

b ¶ Sed in ꝯctu emptionis ⁊ venditiõis ẽt ante traditionẽ fructus percepti lȝ nõ ſit p̃ciũ ſolutũ ꝑtinẽt ad emptorẽ ex die contractus celebrati vt vł ꝓbare text.in.l. fructus C.de ac.emp.⁊ ſentit ibi gl.ꝓut dicit ibi bal.in p̃n.q̧ ⁊ clarius vult gl.in.l.iulianus.§.ex vendito.ff.eo.tit.⁊ Bart.ibi eum ſequitur q̧ ⁊ firmat Raph.ful.in.d.l.iulianus.§. offerri.⁊ ſic licet non ſit trãſlatũ dominium q̧ non tranſit ſine traditione.l.traditionibus. C.de pactis.⁊ facit.l. traditio.ff. de acqui.reꝝ dño tñ fructus pertinẽt ad emptorem ſi vult ipe ẽptor. Nec vł obſtare cõuẽtio fcã cũ dño camerario ꝗtenus cõuenit q̧ oĩbus ſolutiõibus ꝺ qͥb⁹ in p̃fata cedula ſit mẽtio ꝑius itegre pactis p̃dicta bõa plene trãſferant̃ ⁊ trãſlata ſint ⁊ eſſe cenſeant̃ in ip̃m. S.D.N.papã ⁊ dcõs eius ſucceſſores ⁊ camerã apoſtolicaʒ titulo ꝟe pure ⁊ ſimplicis emptionis ĩ qua oẽs ⁊c.q̃ vident̃ innuere a ꝯtrio ſenſu q̧ nõ cẽſeat̃ fcã vẽditio niſi factis integris ſolutiõibus argumẽtũ.n.a ꝯtrio ſenſu militat ẽt in ꝯctibus.l.inter ſocerũ .§. cuʒ inter.de pactis dot.⁊.l.cũ q ita. §.qui ita.de ꝟ.ob.q2 rñdet̃ q̧ dictũ argumentũ vł q̧ reſpiciat tranſlationem dominĳ non ipſum ꝯctum vt denotãt illa ꝟba dcã bona plene trãſferant̃ ⁊c.cõditio enim q̃ vł reſultare ex illis ablatiuis abſolutis oĩbus ſolutiõibus prius integre pactis.l.a teſtatore.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊.l.euictis.ff.de vſur.reſpicit illa ꝟba ſequentia bona ipſaʒ plene tranſſerantur ⁊c. Et ſic non videtur qd per hoc reddatur venditio conditionalis ſed dominĳ tranſlatio bene reddatur conditionalis.

c ¶ Qd ⁊ cõuenit nature emptionis ⁊ venditionis q̧.ſ.non transferat̃ in emptorẽ dñium rei vẽdite ẽt facta ꝑ venditorẽ traditione niſi ſoluto precio vel habita fide de precio.§. vendite.inſti.de reꝝ diui.voluerunt ergo ꝑ dicta ꝟba tollere p̃ſumptionẽ iuris que eſt q̧ in dubio re tradita cẽſeat̃ habita fides de p̃cio.l.qd vendidi.ff.de ꝯhẽ.emptiõe. ⁊ ꝑ gl.in.d.§.vẽdite.lȝ hoc idẽ deprehẽderet̃ ex deductis ⁊ cõuẽtis in p2io ꝯctu celebrato cũ reuerẽdiſſimo dño cardinali ſcĩ Petri ad vincula cũ ꝯuenerit qd ꝓ reſiduo p̃cĳ ſatiſdaret̃ idonee florẽtis ⁊c. Itaq̧ ex h̃ appet qd.d.d.Nico.nõ cõſiderat de ẽptore. Et iõ nõ hẽbat fidẽ ꝺ p̃cio niſi p̃ſtitis fideiuſſorib⁹. Ex his vł qd fructus dictoꝝ bonorũ ꝑtineãt ad camerã ſeu hñtes ab ea cãm:qd ⁊ vł deprehẽdi ex tenore p̃mi ꝯct⁹ q̃tenus ꝯuẽtũ fuit qd ꝓ illo ãno dcũs dñs nicola.hẽret fructus integros ꝓ anno ſequenti hẽret medietatẽ fructuũ:ergo a ꝯtrio ꝓ alĳs annis cenſeat̃ cõuentuʒ q̧ ipſe.d.Nico.nihil de fructibus haberet merito ⁊c.

d ¶ Tñ his minime refragãtibus ꝯtriũ arbitror de iure rñdẽdũ. Et qdẽ nõ abſurde poſſet attẽtari q̧ ꝯctus emptiõis ⁊ vẽditiõis cẽſeat̃ cõditiõalis:q2 in p2io ꝯctu dictus.d.Nic. nõ ꝓmittebat dcã bona dare vel tradere camere:nec apparebat q̧ vẽderet:ſȝ q2 pontifex volebat q̧ exularet a ꝓpria patria cũ ſua familia ⁊ ſecum portaret bona mobilia ⁊ non fructaret ſtabilia:iõ camera ſeu cõmiſſarius põtificis ꝓmiſit eidẽ dño Nic.extimationẽ dictoꝝ bonoꝝ. Et dictus.d. nico.circa bona ipſa nihil ꝓmiſit idcirco poterat impetrari q̧ nõ eſſet vẽditio:ſȝ qdã ꝯctus innoĩatus:q2 ſanctitas põtificis fecit in cõpẽſationeʒ exilĳ:⁊ q2 nolebat q̧ fructaret bona ſua ſtabilia cõuenit ſecũ ꝺ dãdo extimatiõeʒ ſuoꝝ bonoꝝ imobiliũ ita q̧ nihil poſſideret ĩ territorio ꝓprie p̃rie. Nõ tñ ſe obligabat ad aliqd in cã euictiõis nec ad tradẽdũ d.bona. Nec obſtat q̧ extimatio facit emptioneʒ:q2 ꝓcedit qñ dat̃ vel ꝓmittit̃ res ꝓ extimata:ita loquunt̃ iura ſupra ad ꝓpoſitũ allegata:ſȝ in.d.primo ꝯctu.d.Nico.nõ tradebat nec tradere ꝓmittebat dcã bona. Et ꝓpea deuẽtũ fuit ad ſcdam cõuentionẽ in qua premittit̃ q̧ dubitari poterat quo nã titulo bona p̃dicta dñi Nicolai ꝑ effectũ cõtẽtoꝝ ĩ dcõ primo inſtr̃o transferant̃ in. S.D.N.papã ⁊ eius ſucceſſores ⁊ camerã apoſtolicaʒ:⁊ idcirco deuenit̃ ad ſcdam cõuẽtionẽ qua cõuenit q̧ oĩbus ſolutiõibus pactis bona p̃dicta trãſferant̃ titulo emptiõis ⁊c.in qua oẽs iuris ſolẽnitates ſeruate cenſeant̃ quaſi a ꝯtrio nõ pactis integre oĩbus ſolẽnibus nõ cẽſeant̃ ⁊c. In emptiõe aũt ⁊ vẽditione nulla iuris ſolẽnitas aliqua extrinſeca nõ reqrebat̃ niſi intrinſeca.ſ.cõſenſus.ſolo.n.cõſenſu ꝑficit̃.l.cõſenſu.inſti.de obli.q̃ ex cõſenſu in p2in.⁊ res ⁊ p̃ciuʒ.l.j.ff.de ꝯhẽ. emp.⁊ inſti.e.tit.in p̃n.⁊.§.p̃ciũ cũ ſi. Subdit̃ ẽt alia cl'a in inſtr̃o dcẽ ſcdẽ cõuẽtiõis vȝ volẽs idẽ.d.Nico. p̃dicto reuerẽdiſſimo.d.Camerario iſtãte recipiẽte ⁊ ſtipulãte vt.ĩ. q̧ pactis prius oĩbus ſolõnib⁹ ego notari⁹ poſſiȝ ⁊ debeaȝ cõficere inſtr̃ȝ emptiõis ⁊ vẽditiõis p̃dictoꝝ bonoꝝ ſub data p̃ñtis vici. Ex qua cl'a ẽt innuit̃ q̧ nõ intẽdebãt q̧ cẽleretur ꝯcta vẽditio niſi ꝑius oĩbus ſolõnib⁹ pactis:qͥbus pactis retro cenſeat̃ ꝯcta vẽditio:lȝ re vera vt arbitror dcã cl'a nõ potuiſſet dare notario dcãm facultatẽ:ſȝ id nõ eſt p̃ñtis diſcuſſionis. Ex qͥbus poſſet ꝓbabiliter inſtari q̧ dcã venditio cenſeat̃ cõditiõalis. Non tñ firmo nec expedit id firmare:q2 ẽt dato q̧ venditio cenſeatur pura concludendum vł q̧ fructus p̃dicti non pertinuerint neq̧ pertineant ad cameraʒ.

e ¶ Nã bal.in.d.l.fructus diſputat hũc articulũ ⁊ tandẽ cõcludit q̧ fructus nõ cedũt lucro emptoris niſi poſt moram regularẽ vel irregularẽ venditoris:⁊ ſic poſt ſolutũ p̃cium. Nã añ ſolutũ p̃ciũ nõ eſt in mora vẽditor.q2 ꝯpetit ſibi exceptio.d.l.iulianus.§.offerri. Et q poteſt ſe exceptiõe tueri non eſt in mora.c.non eſt in mora.de regu. iur.in. vj.⁊.l. nulla intellr.⁊.l.nihil intereſt.ff.e.tit. Et idẽ bal.in.l.rõ .xj. q.C.de act.emp.ꝑmittit ꝓ cõſtanti q̧ nõ ſoluto p̃cio ꝑ emptorẽ nõ poſſit emptor petere fructus. Sȝ q̃rit ſi ab initio ſoluit ptẽ p̃cĳ poſtea ſoluit reſiduũ:an dẽat cõſeq ptẽ fructuũ interiȝ recollectoꝝ ꝓ rata p̃cĳ ab initio ſoluti. Et cõcludit q̧ nõ de rigore iuris.ſȝ ex gñali eqtate ne emptor locupletet̃ cũ aliena iactura.ar.l.nã h̃ natura.de cõdi. inde.⁊ ꝓ deciſione allegat text.valde notabilẽ ſm eum in.l.ſi.ff.de fun.dota. Et idẽ per eãdẽ.l.ſi.voluit bar.in.l.fiſtulas.§.qui fundũ.ꝺ ꝯhẽ.emp.dicẽs qd lȝ ſoluẽs ptẽ p̃cĳ nõ cõſequat̃ ptẽ ꝓprietatis rei vendite ꝑ tex.ibi tñ ſi poſtea ſoluit reſiduũ dȝ hr̃e fructus interim ꝑceptos ꝓ rata p̃cĳ ꝑius ſoluti ⁊ ꝓ alia pte nõ ſm eum qui ideʒ vult in.d.§. offerri.⁊ tangit ẽt in.d.l.ſi.de fun.dot.⁊ lȝ loquantur ante traditionem ⁊ ſic de fructibus perceptis per vẽditorem.tñ eadem rõ eſt in fructibus ꝑceptis per emptioneʒ q ꝓpria auctoritate occupauit bona vẽdita cũ rõne talis non iuſte poſſeſſiõis nõ querant̃ fructus rei aliene cuȝ.n.conuentum fuerit expreſſe qd de nuȝ integre pactis oĩbus ſolõnibus dcã bona trãſferant̃ in camerã apoſtolicã cõuentũ cenſetur qd interim dcã bona in eã nõ trãſferent̃ idefinite ⁊ ſic nec quo ad ꝓprietatem a ꝯtrio ſenſu dicti vltimi ꝯctus q ꝯtrius ſenſus ſumitur in ꝯctibus vt dcm̃ eſt ſupra ⁊ ſic nõ ꝺbẽt fructibus interiȝ percepti ex re vẽditoris q̃ri ipſi vẽditori cũ camera ſciebat dcã bona fuiſſe.d.Nicolai ⁊ ſuꝑ eis fuiſſe initos dictos cõtractus quorũ vigore nõ abdicabat̃ ab eo dominium quinimo neq̧ poſſeſſio ſaltẽ iuſta per p̃dicta attento ẽt q̧ quaſi nihil ex cõuentis fuit obſeruatũ dcõ dño Nicola.niſi quia

data ſibi fuerunt tūc qnq3 milia ducatoꝝ nō tñ fuit eidem datus fideiuſſoꝛ ꝓ reſiduo nec ſcā extimatiōe fuit ſibi ſoluta integra medietas extimationis nec poſt annū ſequētē fuit vnq3 ſolutū reſiduū q̄titatis qua dicta bona extimata fuerūt:⁊ tñ h̄ oīa ſibi obſeruāda erāt ſm formā primi ꝯ̄ctus q2 ſpecifice ꝯtinent̄ in ſcripta cuius obſeruantia fuit ꝓmiſſa in p2io ꝯ̄ctu ⁊ inſup ꝙ fructus dictoꝝ bonoꝛu3 ꝓ rata preci nō ſoluti ptinerēt ad dcm̄ dn̄m Nicolaū deduci p̄t ſatis plane fuiſſe de mēte ꝯ̄bētiū q in p2io ꝯ̄ctu cōuenerūt ꝙ fruct⁹ illius anni eſſent dn̄i Nicolai ⁊ fructus āni ſequētis eēnt ꝓ dimidia ipſius dn̄i Nicolai q2 dimidia tm̄ extimatiōis ſoluebat̄ eo āno ex qua rōne dep2ebēdit̄ mēs ꝯ̄bētiū ꝙ dn̄s Nicolaus pciperet fructus dictoꝝ bonoꝛu3 ꝓ rata extimatiōis nō ſoluta.i fi.n.quodāmō āni fuit ſoluta ps extimatiōis:q2 die.xiiij.ſeptēbris quo tpe erāt recollecta frumēta ⁊ vinū erat de ꝓximo recolligendū:oleū vo recolligit̄ in territorio caſtellano,inter paru3 ⁊ nihil.Et ꝓpterea fructus illius anni cōuenit vt cōſeruarent̄.d.Nic. ⁊ q2 cōuenit ꝙ ſcā extimatiōe ſtatim ſolueret̄ integra dimidia extimatiōis:iō actū fuit inter ptes ꝙ dimidia fructuū ꝓ āno ſequēti ptinerēt ad.d.Nicolaū:⁊ q2 intra annū debebat ſolui integra extimatio Et p̄ſupponebāt v̄iſil̄r ꝯ̄bētes qō ꝓmiſſa obſeruarent̄:iō nō cōuenerūt de fructibus alioꝝ annoꝝ ſequentiū.Eadē aūt rō eſt in annis ſequentibus ꝓut in anno ꝓxime ſequenti ſi reſiduū nō fuit ſolutū iō nō admittit̄.ar.a ꝯ̄rio ſenſu.ū.ſumptu3.l.ꝙ ꝓ aliis ſeq. annis non perciperet dimidiā fructuum p2edictoꝛum.

¶ Et fortius eſt arg.a paritate rōnis q̄3 arg.a ꝯ̄rio ſenſu ꝓut no.dicit Jmo.i.l.ſi vo.§.de viro.ff.ſo.ma.circa fi.Nō legis dicit Dy.in.c.fi.de reg.iur.in.vj.⁊ Bar.⁊ bal.i.l.nō dubiū.C.de.ll.⁊ Bal.in.l.cū mulier.ff.ſo.ma.⁊ Jmo.in.l. ij.in fi.ff.de dona.⁊ bal.in.l.j.col.ix.ff.ſo.ma.dicēs qō de h̄ eſt tex.melioꝛ q ſit in iure i.d.l.cū mulier.Eodē mō v̄r ꝙ cēſeri dēat mens ꝯ̄bentiū:⁊ mēs ēt in ꝯ̄tribus ꝓualet.l. in cōuentiōalibus.ff.de v̄.ſig.fac̄.l.tale pcm̄.§.fi.ff.de pac.ex quo ergo mēs cōtrahentiū eēt qō.d.dn̄s Nic.pcipiat fructus ex dictis bōis pro rata nō ſolute extimatiōis ⁊ verba nō repugnēt v̄r concludēdu3 qō ꝓ rata p̄dcā ad eum pertineant dicti fructus.attēto etiam ꝙ ad eū ptinebat dn̄iu3 cum non eſſet in camerā ap̄licā tranſlatum dn̄ium ipſoꝛu3 bonoꝛum ⁊ ſucceſſiue nec fructuum per ſup2adicta.

g ¶ Nec ob.adducta in ꝯ̄riū.nō.n.ob.qō dicebat̄ ꝙ fructus cedūt emptoꝛi a die ꝯ̄ctus p.d.l.fructus ⁊ auctoꝛitates.ū. adductas:q2 id nō eſt expeditū pp auctoꝛitates.ū.in ꝯ̄trariū in mediū adductas.Jtē ſi ꝓcederet.ꝓcederet i ēptiōe pura nō in cōditionali maxīe ꝯ̄ditiōe nōdū purificata.ar. l.cedere diē.de.v̄.ſig.⁊ ſi dcā vēditio nō cēſeat̄ cōditionalis.tñ v̄r ꝙ nō ptineāt ad emptoꝛē niſi p̄cio poſtea ſoluto. Veniūt.n.fructus offō iudicis mercēnario ꝓut dicit bal. in.d.l.rō.xj.q.facit.l.iiij.C.depoſi.offm̄ aūt iudicis nitit̄ eq̄tate.l.centū capue.ff.de eo ꝙ cer.lo.Sz nō eſt equū qō qs retineat p̄ciū ⁊ velit cōſeq fructus rei empte:in caſu aūt nr̄o nō eſt ſolutū p2eciu3:qnimmo nec v̄puto eſt ſpes ꝙ veniat ſoluendus:iō iniquū eēt ꝙ cōſequeret̄ fructus ꝓ rata preciꝫ nō ſoluti.⁊ maxime q2 eēt ꝯ̄ mentē ꝯ̄bētiū ꝓut ū.deductu3 eſt.Jnſup ſi fructus ptinerēt ad emptoꝛem ꝙ nō pi3:tūc ipſe emptoꝛ teneret̄ ſoluere vſuras p̄ciꝫ nō ſoluti.l.curabit.C.de ac.em.⁊.d.l.iulianus.§.ex vendito.⁊ ibi gl.⁊ Bar.q gl.ſequit̄ ⁊ cōiter doc.nō ſunt minoꝛis extimatiōis vſure p̄ciꝫ nō ſoluti q̄3 fructus pcepti.Jllud autem cōſtat ꝙ alterū debet̄ vel fructus v̄l vſure.Jtem cōſtat ꝙ iſte vſure ſunt debite de iure canonico ⁊ diuino:q2 petunt̄ vt intereſſe in recōpenſationem cōmoditatis fructuu3 rei empte quos lucrat̄ emptoꝛ p2out oēs tenēt in dictis iurib⁹ ⁊ in.c.cōqueſtus.⁊.c.ſalub2iter.de vſur. Laus deo.

¶ Vxoꝛ an poſſit p̄dium ſibi exp2eſſe ꝓ reſtōne dotis obligatum ⁊ a marito alienatum petere aduerſus emptoꝛes non obſtante ſtatuto de quo in p2inci.conſilij.

¶ Conſilium clj.

i In noīe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i.¶ Vr̄ i hac ꝯ̄ſultatione ꝓma facie dōm ꝙ.d.cōtractus pignoꝛis ſit ineſſicax.Nam.l.municipalis videtur clara cōcludens ꝙ ꝯ̄ctus adultoꝛum fiat in p̄ntia iudicis ⁊ duoꝛu3 ꝓximioꝛū cōſanguineoꝝ ⁊c.alſs p2eſumat̄ ⁊c. Sed in caſu iſto contractus hypothece ⁊ reſtitutionis dotis fuit ꝯ̄ctus adulti ⁊ nō fuit celeb2atus in p̄ntia duoꝝ ꝓximioꝝ ꝯ̄ſanguineoꝝ vt deducā merito militat.d.l.municipalis:ꝙ aūt nō fuerit celeb2at⁹.d.ꝯ̄ctus in p̄ntia duoꝛū ꝓximioꝝ ꝯ̄ſanguineoꝝ:l3 interuenerit p̄ntia ⁊ ꝯ̄ſenſus matris patrui magni ⁊ patrui ꝯ̄ſob2ini h̄ eſt frīs aui ⁊ frīs cōſob2ini ſm thema:l3 mihi dicat̄ ꝙ imo fr̄ carnalis ipſius patris ⁊ fr̄ p̄ris cōſob2inus.ſ3 in h̄ nō eſt vis:ſ3 vis eſt in h̄.q2 p̄ſupponit̄ qō.d.adultus tpe dicti ꝯ̄ctus hēbat frēm vel fratres cōſob2inos q ſunt ꝓximioꝛes fratre cōſob2ino p̄ris q2 frēs ꝯ̄ſob2ini ſunt i quarto gradu.§.quarto gradu. inſti.de gra.⁊.l.iuriſcōſultus.§.quarto gradu ⁊ frater conſob2inus patris eſt in q̄nto gradu vt dictis locis.§.quinto gradu ⁊ eſt planū.⁊ ſic frater ꝯ̄ſob2inus p̄ris nō eſt in conſideratione:q2 nō erat ꝓximioꝛ cōſanguineus:ſil̄r nec mr̄ v̄r eſſe in conſideratione:q2 v̄ba illa p2oximioꝛum conſanguineoꝛum ſunt maſculini generis.

a ¶ Et in termis hmōi ſtatutoꝝ req̄rentiū ꝯ̄ſenſum cōſanguineoꝝ maſculinū nō ꝯ̄cipit femininū ꝓut i termis ꝯ̄cludit Bal.i.l.j.C.q̄admit.⁊ in fi.C.de v̄.ſig.ꝙ ⁊ voluit i ꝯ̄ſi. mihi.cccxxiij.inci.viget cōſtō ꝙ mioꝛes v̄r.n.mā differēs inter maſculos ⁊ feminas pp fragilitatē muliebrē:⁊ in mā differēti regul̄r maſculinū no concipit femininū.ar.l.fi.ff. de tu.p2out dicit Bar.i.l.j.ff.de v̄.ſi.⁊ Ang.Sal.Rap.⁊ Pau.de ca.i.l.qcūq3.C.de ſer.fu.⁊ Pe.de an.i.c.gn̄ali.de ele.li.vj.⁊ bal.in.d.locis ⁊ cōiter oēs p̄terea ſtatutū dic̄ ꝓximioꝝ cōſanguineoꝛū ex latere p̄ris:mr̄ aūt nō eſt p2oximioꝛ cōſanguinea ex latere patris merito nō eſt cōp2ehenſa in dicto ſtatuto:ex q̄bus infert̄ ꝙ nō interuenerūt duo ꝓximioꝛes cōſanguinei:p2out req̄rit ſtatutū:nec v̄r refragari ꝙ non p2obat̄ legitīe ꝙ tpe ꝯ̄ctus foꝛent in ciuitate:q2 ſtatutū nō req̄rit illud ſed ſimpliciter ⁊ gn̄aliter loquit̄ iō v̄r ſimpl̄r ⁊ gn̄aliter intelligendū.arg.l.j.§.⁊ gn̄aliter.ff. de leg.p2eſt.l.de precio.de publi.cū ſi.Preterea ciuis p2eſumit̄ in dubio eē in ciuitate p2out no.dicit bal.in.l.is p̄t. ff.de acq.here.iō ſi dicti frēs cōſanguinei erāt ciues camereni vbi celeb2atus fuit ꝯ̄ctus p2eſumant̄ fuiſſe tūc tpis in ciuitate.Ex q̄bus v̄r ꝙ allegatio abſentie nō releuet:iō dict⁹ ꝯ̄ct⁹ ſit ineſſicax.itē dato ꝙ eēt eſſicax ꝓus d3 diſcuti p̄ncipalis q̄3 hypothecaria cōueniat̄ terti⁹ poſſeſſoꝛ auc.h̄ ſi debitoꝛ.C.de ꝑ pin.ꝙ minime factū fuit merito ſn̄ia iuſta.

b ¶ His tñ minime refragantibus contrariu3 puto de iure cōm.ſ.ꝙ dictus ꝯ̄ctus ſit eſſicax ⁊ diſcuſſio nō requirat̄:q2 aiaduerto ꝙ p2omiſſio dotis.ccc.floꝛe.fuerat alſs p2imo facta.Ex quo ꝯ̄ctu inſurgit ꝙ ſolutiōe poſtea ſcā ipſe Joan. maritus obligatur ad dotis reſtitutionem veriſimile eſt qō in illo ſe obligauerit exp2eſſe ad dotis reſtitutionē ea habita. Et ſi non exp2eſſa obligatio ⁊ p2omiſſio de dote habita reſtituenda ſubintelligitur a lege que fingit ſtipulationem interueniſſe.l.vnica.§.j.C.de rei vxo.acti.obligat̄ ergo ſeu obligatus fuit Jo.ex ꝯ̄ctu dotali p2ius inito nō ex ſolutione quā recepit tpe illius ꝯ̄ctus de quo agit̄ ita ꝙ ⁊ ſi nihil de nouo ꝓmiſiſſet fuiſſet obligatus dict⁹ Jo.ad reſtitutionem dictoꝝ centum que recepit p2o dote.Et in ipſa receptiōe nō req̄rebantur dicte ſolemnitates ſtatutarie:q2 illa fuit ſolutio debiti non ꝯ̄ctus ſed ꝯ̄ctus executio ⁊ ſtatutū illud exoꝛbitās loquit̄ in ꝯ̄ctibus nō in ſolutionibus que a minoꝛibus fierēt vel reciperent̄.Nec eſt eadē rō.Et ſtatuta exoꝛbitantia nō ſunt trahenda in ꝯ̄ſ̄tias.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero ꝯ̄.ff.de.ll.⁊ in regula que a iure cōi exoꝛbitant in.vj.ſolutio.itaq3 fuit valida. Et ſucceſſiue ſi dictus Joannes adoleſcens nō feciſſet tūc aliquē ꝯ̄ctum ipſe omnimodo remanebat obligatus ad illoꝛu3 centum reſtitutionem ⁊ p2o reſtitutione ipſoꝝ centu3 fuiſſent hypothecata omnia ſua bona.d.l.vnica.de rei vxo.acti.l.aſſiduis.C. qui poti.in pig.habe.Jtaq3 abſq3 dicto cōtractu.de quo agitur dicta petia terre obligata p2o iſto debito.

c ¶ Et ꝓ dote reſtituenda ſunt ipō iure obligata oīa bona mariti.d.l.vnica.§.j.C. de rei vxo.acti.⁊.l.aſſiduus.C. qui pot.in pig.ha.⁊ hmōi ſtatuta non vēdicant ſibi locū in obligationibus legalibus que ſunt conſecutiue ad actum permiſſum ꝓut voluit in ſimili Pet.Cyn.⁊ Ray.de foꝛli.in.l. fi.C.de le.tu.ꝙ ⁊ volūt ibi Ang.⁊ Saly.⁊ eſt cōis opinio. p2out ibi dicit bal.idem tenens q volunt ꝙ bona minoꝛu3 tacite ſunt obligata p2o dote:l3 nō interuenerit auctoꝛitas tutoꝛis vel decretū iudicis:idem voluit in ſimili Bal.in.l. itē q2 de pactis.idem Ang.ibi.idem Joā.an.in addi.ſpec. in tit.de dona.inter virum.§.j.verſi.quid ſi mulier per.l.j. Jtaq3 ſi non valeret iſta hypotheca exp2eſſa valet ſaltem

tacita

tacita q̃ nõ oriť ex ꝯtu minoris ſꝫ ex diſpoſitiõe legis ⁊ veriſimiliter fuit neceſſario deductũ taliter factũ in petitiõe ꝙ deprehẽdit imminere hypothecã generalẽ oiuꝫ bonorũ ipſius Jo. iõ ẽt ipſa generalis hypotheca vr̃ deducta: qꝛ vr̃ qs in iudiciũ deducere oẽ ius ſuũ. c. cũ eccleſia ſutrina ver. verum. de cã poſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ l. ſolemus. ff. de iudi. ⁊ maxime ſtante virtute clauſule ſolite apponi in libellis petẽs in ꝓdictis ſibi ius ⁊ iuſticiam miniſtrari de cuius clauſule virtute hẽtur in multis locis maxime in. c. cũ dilectus. de ordine co. dãtoitaqꝫ ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ nõ valeret dictus ꝯtus hypothece expreſſe vel promiſſio reſtitutionis illorum centũ tñ ex generali tacita hypotheca mediante principali ⁊ ex obligatione deſcendente ex primo ꝯtu vel ſaltem ex ficta ſtipulatione actor debet obtinere. ⁊ ſic non vr̃ magna vis adhibenda indiſcutiendo an dictus vltimus ꝯtus dotalis ⁊ ꝯtus hypothece valeat necne.

d ¶ Tñ ꝙ valeat eſt deducendum duplici medio: pmo. quia tale ſtatutum intelligendum eſt de conſanguineis qui ſunt pñtes in territorio ⁊ qui de facili adhiberi poſſunt ꝓut voluit Bal. in. l. in cõiunctione. C. de nup. ⁊ in cõſilio incipiẽte viget cõſtitutio eccl'ie ꝙ minores ⁊c. in ordine mihi. ccc xxxviij. ⁊ Pet. de anch. in rep. c. canonum. de cõſti. xiiij. q. prin. col. cxlvj. Sꝫ non probatur ꝙ fuerit pñs ⁊ facilis ad adhibendum merito ⁊c. nã paria videntur eſſe nõ eſſe ⁊ nõ apparere ſeu non ꝓbari. l. duo ſunt titij. de teſta. tut. ⁊ l. in lege. de ꝯben. emp. cum concor. Sicut etiam in ſimili dicimus ĩ marito qui dꝫ adhibere medicũ ĩ infirmitate vxoris als perdit lucrum dotis. l. ſi ab hoſtibus. §. ſi vir. Solet intelligi ſi probatur ꝙ potuit medicuꝫ adhiberi prout ibi hr̃ ⁊ alſ cõſului in agro ſenẽſi nõ inſiſto: maxime quia dubito ne ſit ꝓbatum illuꝫ frẽm conſobrinũ eſſe ciuẽ loci ꝯtus quo caſu non deuitarem a ſnia Barto. ſ. relata: credo tñ ꝙ non fuerit animaduerſum alio medio deducto.

e ¶ Or non dr̃ in ſtatuto in themate deſcripto ꝙ alr̃ ꝯtus ſit nullus: ſꝫ ꝙ ꝑſumiť extortus qd̃ vbũ denotat q̃daꝫ violentiã circũuentionẽ vel aliud vitiũ dicit Jo. an. in. c. ſuã. de penis ⁊ ꝓbat tex. in. c. deteſtanda. de cõceſ. ꝑbẽ. li. vj. Ad h̃ ꝙ p Jo. an. in. c. preterea. de iure patro. ⁊ in. c. j. de reli. domi. li. vj. Lꝫ aũt ꝯtus ꝑſumať extortus ⁊ vitioſe: nõ tñ inferť ꝙ ſit nullus. Sꝫ tanq̃ vitioſus veniat reſcindẽdus ꝯtus aũt minorꝫ vitioſe reſcinduntur remedijs reſtõnis in integ. puta actiõe ꝙ metus cã de dolo vel ꝓpria reſtõne in integ. ⁊ qñqꝫ maioribus ex clã generali ſi qua mihi de qua in tit. ex qbus cau. maio. q̃ oia remedia cõprehẽdunť ſub reſtõne in integ. ꝓbať in. l. j. ff. de in integ. reſt. ti. generali. Sꝫ dicte in integ. reſti. nõ danť ꝓ re parui ꝑiudicij. l. ſcio. eo. ti. ſꝫ in caſu iſto agiť de paruo immo de minimo preiudicio cũ obligauerit rem expreſſe in ſpẽ que ſaltem tacite erat obligata in genere ⁊ forte expreſſe vigore pmi ꝯtus: qꝛ ſolet i huiuſmodi inſtr̃is apponi clã obligãdo ſe ⁊ oia ſua bona pro obſeruatione oiuꝫ: ⁊ idẽ ſolet opari gñalis diſpõ in cõprehenſis ſub generali diſpõne ꝙ operatur ſpãlis diſpõ circa ſpes ſub ea comprehenſas. l. ſi duo in fi. ff. de admi. tut. cuꝫ concor. ibi allegatis. Et ſi in primo ꝯtu non eſſet expreſſa gñalis hypotheca: qd̃ tñ nõ eſt veriſiľe: ⁊ ſit aliqua dr̃ia inter expſſam ⁊ tacitã hypothecã p ea q̃ hñr in. d. l. aſſiduis. Et ſolet poni in rubrica. ff. ſo. ma. Tñ illud intereſſe cõcernit creditorẽ nõ debitorẽ. Et ſi debitorem cõcerneret eſſet parui ꝑiudicij: iõ ceſſaret reſtõ. Et iſup reſtõ nõ petiť nec agiť cã inter minorẽ q hypothecauit ⁊ pſonã q̃ nitiť ex hypotheca: ſed inter eã ⁊ emptorem qui nõ petit in integ. reſtitutionem. ⁊ ſic non obſtat preſumptio extorſionis.

f ¶ Nec obſtat obmiſſio excutionis obmiſſe quia preſupponitur eſſe probatuꝫ ꝙ principalis erat notorie non ſoluendo quo caſu non eſt neceſſaria diſcuſſio vt eſt tex. ſm cõem lec. in. l. fi. in prin. ff. ſi cer. pe. ſm lec. cõem glo. ibi. ⁊ eſt etiã glo. in. l. decem. de verbo. ob. ꝙ approbant Bart. ⁊ Bald. ⁊ docto. cõmuniter in dictis iuribus: vnde ita tenendũ in deciſiuis in quibus non eſt in dubiis recedendum a ſnia glo. ſm Jac. but. in. l. j. C. qui pro ſua iuriſdi. Et ſaltem cuꝫ concurrat cõis opin. a qua non eſt recedenduꝫ velut a carroccio dicit glo. in. l. omnis diffinitio. de regu. iur. ⁊ Bald. in. l. precibus. C. de impu. ⁊ hr̃ in. l. cuꝫ prolatis. ff. de re iudi. ⁊ in. c. ne innitaris. de conſti. ⁊ ex his concludendũ eſt ꝙ pars actoris fouet iuſticiam ⁊ apparent ſublata adducta in contrarium. Laus deo.

¶ Mercatores cõducẽtes ſeu ementes venaꝫ ferri q̃ fodi cõſueuit. an ſint excuſandi a ſolutione precij ſeu mercedis ꝓp bellũ p qd̃ dicti mercatores fuerũt impediti aſportare p mare dictam venaꝫ cuꝫ lignis paruis ſtantibus pactis de quibus in conſilio in littera. d.

¶ Conſilium. clij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Pñs cõſultatio eſt nõ ſolũ iuris ſꝫ ẽt facti: nõ. n. reperitur i iure quid ſignificet h̃ vocabulum appactum: nec ſimiliter h̃ aliud vocabulũ maona que vocabula puto ꝙ ideꝫ ſignificent prout innuũt vba ꝯtus relata in themate ſunt autem vt arbitror vocabula loci non memini me alſ audiuiſſe maxime verbum appactum: reperio allegari ꝙ ſignificet idem ꝙ territorium ⁊ diſtrictus.

a ¶ Et allegať ꝙ territoriũ piſanũ ⁊ lucẽſe ſe extẽdit nõ ſolũ in terreſtri vſqꝫ ad litus maris: ſꝫ ẽt ſe ꝓtrahit intus mare: nam ciuitas ꝓpinquor hꝫ iuriſditionẽ in mari. l. j. C. de claſſicis. li. xj. ⁊ ibi bar. ⁊ Ang. ⁊ bar. ĩ tractatu tiberiadis ſecũdo libro de iſula in vbo nullius eſſe crediť i pncipio q dicit ꝙ iuriſditio hũtis territoriũ iuxta mare ſe extẽdit i mare vſqꝫ ad cẽtũ miliaria. ⁊ p Ang. in. l. ſane ſi mariti. ff. de iniurijs. ⁊ p eũdẽ Ang. in. l. inſule Italie. ff. de iudi. q vr̃ velle ꝙ vltra cẽtũ miliaria ſe extẽdat ſi nõ hꝫ locũ magis vicinũ ſꝫ i h̃ nõ eſt vis quo ad ꝓpoſitũ nr̃m de h̃ ẽt p bal. in rubrica. ff. de rex diuiſi. ⁊ in aliqbus locis in. l. arbor. §. de veſtibulo. ff. co. di. ⁊ p Joã. an. ⁊ doc. in. c. vbi piculuꝫ. §. porro. de cle. li. vj. ⁊ iõ qꝛ territoriũ dr̃ a terrẽdo. l. pupillus. §. territoriũ. ff. de v. ſig. iõ mare vr̃ de territorio ciuitatis ꝓpinque ꝓut ſentit gl. in vbo territoriũ i. d. c. vbi piculũ. §. porro. de elec. li. vj. ⁊ deprehẽdiť ex ſupradictis ſꝫ in ꝯtrũ faciat tex. in d. §. territoriũ vbi iuriſcõſultus diffiniẽdo territoriũ dicat ꝙ territoriũ eſt vniuerſitas agrorꝫ ⁊c. Ager aũt nõ eſt i mare ſꝫ i ſolo ⁊ ſic in terra. l. q̃ſtio. de v. ſig. facit. l. fundi appellatiõe. ⁊. l. ager. e. ti. ꝑſupponiť aũt ꝙ belluꝫ fuit in mari in ea pte in qua iuriſditionẽ hẽbãt magiſtrat⁹ piſani ⁊ aliorꝫ locorꝫ cõprehenſorũ in dcõ ꝯtu: ergo vr̃ ꝙ impedimẽtum ⁊ bellum emanauerit in appactibus ſeu parte appactorum noiãtorꝫ in inſtr̃o ita ꝙ edificia vel fabrice laborare nõ potuerũt. ſi. n. nõ potuerũt portari vene ferri in neceſſariã cõſequentiã nõ potuerunt laborare dicte fabrice. Deficiente. n. ſubiecto ꝓut ſunt vene laborãde deficit facultas laborãdi ⁊ q̃lificãdi illas venas q̃litas. n. ſine ſubiecto eſſe nõ põt. l. eius v. qm̃ tũc. ff. ſi cer. pe. l. ij. ff. de vſuf. l. adeo. §. ꝙ ſi ꝓto. ff. de acq. rex do. videnť ergo verificari verba ꝯtus quatenus dicũt ꝙ tpe ꝯtus ꝓrogeť ſi fuerit in parte aliqua appactorum belluꝫ ita ꝙ fabrice ille non potuerit laborare.

b ¶ Itẽ nedũ bellũ actuale ſꝫ timor belli vꝫ pſtare iuſtũ ipedimẽtũ: ꝓut voluit Pe. de anc. in cõſilio. lxxxvij. ſm ordinẽ incip. pmiſſa facti ſerie diligẽter. ar. l. pediũs. ff. de incẽ. rui. ⁊ naufra. ⁊. l. j. §. ſi ſuſpitio. e. ti. ⁊. l. j. §. armis deiectũ. ff. de vi ⁊ vi ar. Nec vñr dãnãdi dicti emptores q̃re nõ cõduxerũt dictã venã ferreã p terrã aut ẽt p mare cũ maiorib⁹ lignis cũ qb⁹ poterãt ſecure aſportare: qm̃ nõ erat vſitatũ ꝙ portarenť p terraꝫ: nec cũ nauibus vl' lignis groſſis: ⁊ i ꝯtrib⁹ attẽdiť id qd̃ eſt cõſuetũ. l. ꝙ ſi nolit §. q aſſidua. ff. de edili. edic. ⁊ in. l. ſi priuſ. ff. de aqua plu. ar. ⁊ in. l. regula inſpiciť in. vj. ⁊. l. lꝫ. C. de loca. Iteꝫ hmõi emptiones fiunt cã lucri qꝛ mercatores nõ faciunt hmõi emptiones niſi cã lucrãdi ſꝫ ſi ducerenť ille vene ferree ſeu lapides qui ſex venis terreis vñ ferrũ poſtea extrahiť portarenť p terrã vel p mare cũ lignis groſſis nõ lucrarenť ipi ẽptores. adeo ꝙ nõ ẽ veriſiľe ꝙ de hac exportatiõe fuerit cogitatũ. ⁊ i ꝯtrib⁹ interpretandis attẽdiť id qd̃ eſt veriſiľe. d. l. in obſcuris inſpici de reg. iur. ⁊. d. c. inſpiciť. de reg. iur. in. vj. Sꝫ nõ eſt veriſiľe ꝙ intellexerint aut cogitauerint dicti ꝯhentes de exportatione vene ferree ſeu lapidũ vñ ferrum extrahiť cum nauibus ſeu lignis magnis pter morẽ ſolitũ ⁊ cũ magna impenſa ⁊ facta dicta impẽſa forte eſſet plus dãni q̃ lucri in dcõ exercitio. Qd̃ tñ exercitium gratia lucri fit ⁊ nõ gratia damni.

c ¶ Ita ꝙ vr̃ ꝙ cenſeanť dicti emptores nõ potuiſſe exportare dictos lapides ferreos ex quo cõmode exportare non potuerũt: qꝛ non dicimur poſſe ꝙ cõmode. l. ſi ſeruus depoſitus. §. ſi pignori. ff. de noxa. l. ſi peculium §. fi. ff. de ſtatu li. l. diuortio in pñ. ff. de neg. ge. ⁊ facit. l. nepos ꝓculo. de v. ſig. ⁊ no. p Pau. de lea. in cle. j. in fi. de ꝓbẽ. ⁊ in cle. cũm. de ele. Nec dicimur poſſe ꝙ ſine timore nõ poſſumus. dicis

gl.pe.in ꝑn.in.c.q: pp.de elec.cũ itaq: ꝓpter bellũ qđ imminebat i mari piſano ⁊ petroſancte nõ potuerit dci mercatores cõmode:nec ſine timore portari facere illã vena ferream cẽſeant nõ poſſe id facere.⁊ p ꝯñs nõ potuiſſe durãte dicto bello laborare in edificijs ad hl deputatis: ⁊ ideo videat verificari illud capitulũ ꝯtus in quo diſponit ꝙ nõ cẽſeat currere tp̃s qñ ꝓpter bellũ in aliqua parte appactoꝝ eẽt ꝯtingẽs:⁊ ſi nõ cenſeret bellũ fuiſſe in appactibꝰ cõprehenſis in ꝯtũ nec in aliqua coꝝ parte:tñ cẽſet iuſtũ impedimentũ ⁊ vr̃ verificari illa verba vel aliud iuſtũ impedimẽtũ in quibus nõ repetunt illa vba in appactibus vl aliqua eorũ parte:ex qbus vr̃ ꝯcludẽdũ ꝙ dci mercatores foueãt iuſticiam ita ꝙ eis debeat reſtaurari tp̃s quo durauit dictũ bellũ ⁊ dcm̃ iuſtum impedimentũ per ſupradicta a die notificationis incboandum.

d ¶ His tñ non ob.ꝯtriam partem arbitror magis iuri conſentaneã.Ad cuius rei euidentiã premitto qđ verba dubia ꝯtractus interpetrantur ꝯ euz q ex ꝯtu vult niti imputet enim ſibi ſi legẽ apertius non dixit.l.veteribus cuz ibi notatis per gl.⁊ doc.ff.de pac.l.quicq̃ aſtringende.de verb.ob.⁊.l.labeo.⁊.l.ſi in emptionẽ i ꝑn.ff.de ꝯtẽ.emp.q̃ due vltie leges vſr ꝯtrie.Sed reducunt ad concordiaz per dictã regulã:itaq: añ oĩa habebunt dicti mercatores docere qđ ſignificet verbum appactus alias nõ pñt oſtendere ꝙ bellũ fuerit in appactibus vel in aliqua eorum pte.vba n.ꝯtus põderant bellũ i appactibꝰ deductis in ꝯtu:vñ vr̃ nõ includi belluz ꝯtingens extra dictos appactus.q.n.de vno dicit de alio excludit.l.cũ pretor.ff.de iudi.c.nonne de pſum.cum ſi.⁊ lz ſubdatur,vel aliud iuſtũ impedimẽtũ itelligi dz ꝯtingẽs in dcis appactibus vel aliqua eorũ pte:tum q: vbũ aliud eſt nota ſiĺitudinis.l.ij.iuncta glo.C.de ſer.fu.no.doc.in.c.ſedes.de reſcrip.tum maxie q: vba illa in dcis appactibus vel altero coꝝ vel aliqua coꝝ pte ſunt poſita in ꝑn.añ bellũ piſanũ ⁊ aliud impedimentum:itaq: oĩa pdcã debẽt determinare.l.ſi qs ex argentarijs.§.ſi initiũ tab.ff.de edẽ.⁊.l.iij.§.ſi ſiliꝰ.de lib.⁊ poſth.⁊.c.ij.requiris.de ap.iõ ꝯuẽtũ eſt de ipedimẽtis ꝯtigẽtibꝰ i dcis appactibus vel coꝝ pte:ſi ergo non ꝓbatur impedimentũ contigiſſe i appactu aliquo ex pdictis tũc mercatores deberẽt ſuccũbere:q: paria ſunt nõ eẽ ⁊ non apparere.l.duo ſunt titij.de teſta.tuto.cũ concor. In hoc tñ non facio magnuz fundamentuz:q: forte probabitur video aũt in themate ꝙ ponant ꝯfines appactorũ terreſtres nõ maritimos.Dato aũt ſine preiudicio veritatis ꝙ bellum predictuz fuerit in appactibus vel pte ipſoꝝ:nihilominus omnimõ illuſtris dñs de plumbino fouere vr̃ iuſticiã ex quo ipedimẽtũ non erat tale ꝙ in edificijs laborari nõ poſſet.erat.n.locꝰ tutus in ipſis fabricis ⁊ poterat in eis tuto laborari nõ laborare nõ cauſabat:ex eo q: nõ poſſet i dictis fabricis ⁊ edificijs laborari.Sz ipedimẽtuz erat aliud.ſ.ꝙ nõ deferebant vene ferree.ð.qbus hẽbat laborari.itẽ potuiſſet laborari in dictis fabricis in laborãdo ꝙ pus aſportauerũt nõ tenendo multos laborãtes:ita ꝙ ſm hoc nõ vſr verificata vba ꝯtꝰ ita ꝙ edificia vel fabrice laborare nõ poſſent.Et ſuadet hec interpetratio q: ſimilr ex altera pte nõ ꝯuenit de extriſeco impedimẽto.Sz de ipedimẽto ꝯtigẽte in loco vene ſeu de impedimẽto tali ꝙ vena fodi negret.Si autem potuiſſet fodi lz aliud impedimẽtũ emanaſſet vt q: foditã nõ poſſet tradere nõ ꝓuidet p pactũ ſz remaneret tũc in diſpoſitiõe iuris tm̃ eſt ꝙ tũc pactũ illud cũ caſuz nõ attigit ita ⁊ non mirũ ſi vĩa vice ex pte mercatoꝝ pcm̃ reſtringat ad impedimentũ impediẽs laborari in fabricis nõ de extrinſeco ipedimento.Inſuper ⁊ hec pricipaliter me mouet dicti emptores poterãt cũ lignis groſſis portare dictaz venã ⁊ nõ fuiſſent impediti laborare i dcis fabricis:ita ꝙ ſe poterãt laborare in dictis fabricis ꝓut hec pſupponit.Et nõ recedendo a ꝓpria vi vboꝝ hec negari nequit ⁊ ab ea in dubio non eſt recedẽdũ.l.nõ aliter.de le.iij.l.j.§.ſi is qui nauẽ.ff.ð exer. maxime in cõtractibus interpetrandis contra eum q legẽ pro ſe facientem potuit apertius dicere:ideo ſibi imputat vt ſupra deductum eſt.

e ¶ Attento ꝙ de iure periculũ rei vẽdite ptinet ad emptorem.l.j.⁊ quaſi p totũ.de peric.⁊ cõmo.rei vẽdi.ff.⁊.C.ita ꝙ ſi nõ emanaſſet illud pactũ ſine dubio emptores nulluz colorẽ iuſticie haberẽt itaq: iterpetratio dicti pacti hz fieri ꝯ eos p.l.veteribꝰ.⁊ alia iura.ſ.adducta.Et lz cõducendo ligna magna p exportãda dcã vena expoſuiſſent maiorẽ q̃titatẽ pecunie q̃ conducendo ligna parua. Et ſic pp bellũ nõ potuerint aſportare cũ eo lucro ꝓut ſi non fuiſſz bellũ predictũ:tñ nõ ppea verificat ꝙ nõ potuerint laborare dcã edificia a fabrice ⁊ non potuerit aſportari de dicta vena maxie q: vt audio ẽt ſi ꝯduxiſſent dcã ligna lz de dcã mercãtia non lucrari fuiſſent ꝓut alſs ſi nõ fuiſſet bellum tñ adhuc aliquid lucrari fuiſſent:q: ligna magna lz conducantur longe maiori ſumptu:tñ etiã plus ponderis ferunt. Et lz omnimodo reſpectiue plus exponat pecunie:tamen non intãtum ꝙ habita ꝯſideratione omnium impẽſarum ⁊ precij emptiõis remanſiſſet aliquid lucri ꝙ ſi ita eſſet qđ dubiũ hẽret.Et ſi de dcã mercãtia aliquid amiſſuz fuiſſet nõ ppea deberet iudicari ꝙ nõ potuiſſet laborari in dcis fabricis cũ ſepe ꝯtigat ꝙ mercatores de aliqbus mercãtijs amittũt lucrũ ⁊ dãnuz ſuſcipiũt lz ſperauerint lucrari.Nec iputat vẽditori ſi pter ſpẽ eptoris redũdat i dãnũ emptoris eſt ẽt ꝯſiderãdũ ꝙ redundare i dãnũ vẽditoris ſi hẽret reſtaurare dcm̃ tp̃s.Nã ꝓut pcipio introitus quẽ hz dñs de dicta vena reſultat ex ꝯtinua venditione.qm̃ mõs vbi foditur dicta vena eſt tam magnus ꝙ tantum valet dño id qđ remanet ſi fodit magna q̃titas prout ſi nõ fuiſſet inde quicq̃ extractũ. nõ aũt ꝯtigit ꝓut in alijs mercãtijs quas ſi vẽdo nihil mihi remanet.Si nõ vẽdo mihi remanent ⁊ potero alias vẽdere ita ꝙ qñq: nõ intereſt vẽdidiſſe ita qđ nã rei ſuadet ꝙ debeat ꝯſiderari ẽt dãnũ ꝙ eẽt vẽditori ſi nõ haberet cõſideratio dicti temporis quo viguit bellum ita ꝙ nõ decet ꝙ ꝓ qualibz incõmoditate maioris ſumptꝰ emptoris vẽditor patiat tñ damni.Et nõ eſt veriſimile ꝙ pro pua incommoditate emptoris venditor ꝯſenſiſſet pati magnã incõmoditatẽ:fateor tñ qđ potuiſſet eẽ tãta impenſa venditorũ ⁊ tanto maior perdita dictoꝝ emptoꝝ q̃ incõmodas dicti vẽditoris.vt.ſ.cõſiderata ꝙ deberet forte aſcribi impoſſibilitati:tñ non eſt tãta in caſu noſtro.

f ¶ Et eſt ꝯſiderandum qđ in ꝯtu emptiõis ⁊ venditionis ꝯſiderat ab ipſo initio dũtaxat dãnũ re ipſa vltra dimidiã iuſti precij.l.ij.C.de reſcin.vendi.⁊.c.cũ dilecti.⁊.c.cũ cãm de emp.⁊ vend.in locatione aũt ⁊ ꝯductiõe cõſiderat dãnũ ſterilitatis.c.pp ſterilitatem.extra de loca.⁊.l.ſi vno.§.cũ quidam.⁊.l.ſi merces.§.vis maior locati que ſterilitas qualiter aſſumat doc.variãt cõiter aũt tenetur qđ ſaltẽ dz excedere dimidiã eius qđ ſolet pcipi ita ꝙ nõ recolligatur dimidia ⁊c.iõ nõ dz haberi ꝯſideratio de qualibet incõmoditate emptorũ ⁊ pditionẽ q̃ feciſſent ſi ꝯduxiſſent ligna maritima magna p exportãda vena.Nec ob.ſi dicat h ꝯtigeret ſi ẽptores ſibi ñ ꝓuidiſſent p pcm̃ ꝓut loquunt iura proxime allegata ſed in caſu ſibi ꝯſuluerũt p pactũ: iõ nõ eſt bona ꝯſideratio reſponderet qđ in caſu iſto ſi ſibi nõ ꝓuidiſſent per pactũ oẽ dãnuz ẽt totũ eis aſcriberet:quia piculũ rei empte eſt emptoris vt eſt dcm̃ eſt pactũ aũt ꝓuidet qñ nõ poſſet laborari ⁊c.non declarat qñ dicatur non poſſe vere autem poterat laborari licz cuz maiori impenſa emptorum.Et fortaſſe cum aliquali dãno:ideo nõ eſt abſona dcã conſideratio:in caſu aũt nr̃o militat ꝯ emptores incõmoditas ⁊ dãnuz qđ redundabat vẽditori ſi nõ aſportabat qđ forte non eſſet minus pp qđ forte eſſet habenda maior conſideratio damni vt diceretur intollerabile ꝓut dr̃ in.d.§.vis maior.ſed nõ eſt opus:q: vt percepi non reſultaſſet dictuz intollerabile dãnuz ſi feciſſent dictaz impẽſam:ita ꝙ nõ debeat iudicari nõ potuiſſe laborare:q: commode non potuerint:abſonũ.n.eſſet qđ quelibet incõmoditas cauſaret impotentiam.Et iura que adducũtur nõ loquuntur de qualibet incommoditate ⁊ loquuntur ſm ſubiectã mãz.vba.n.iproprianť rõne ſubiecte materie.l.ſi vno in ꝑn.loca.l.ſi ſtipulatꝰ.de vſuris.l.pater ſeuerinã in ꝑn.⁊.§.ꝯditionũ vba.de cõdi.⁊ demõ.cũ ſi.Et in qualibz poſſet reddi rõ:ſz gr̃a breuitatis obmitto ſatis ſit qđ loquunt in caſibus ſeparis ⁊ de ſeparis nõ fit illatio.l.ſi.ff.de calũ.l.maritus.C.de dõa inter virũ ⁊ vxorẽ.Nec ob.qđ dcm̃ eſt de more regiõis:q: lz ſit mos portãdi cũ lignis puis.tamẽ ille mos eſt tpe pacis ꝓ minori impẽſa.Eſt ẽt mos qđ damnũ ꝯcernẽs rem emptã eſt emptoris:⁊ nõ fiat reſtauratio:itaq: ex couentione ſingulariter fcã preter morẽ vẽditionũ ſumꝰ extra dcm̃ morẽ q: non hẽmꝰ morẽ ciuitatis tpe belli:⁊ qñ iteruenit ſiĺe pactũ.ſemp.n.mos eſt minꝰ expẽdere ꝓ maiori lucro qñ caſus patit:tñ eſt ẽt de more ꝙ qñ cũ pua impẽſa nõ pt negociũ expediri ſolet fieri maior impẽſa neceſſaria.Itẽ negat ꝙ ſit veriſiĺe ꝙ itellexerit de hac icõmoditate attẽtis his q̃.ſ.deducta ſunt.Ex qbus cõcludo ꝙ dci emptores non fouent iuſticiam. Laus deo.

¶ Actio

¶ Actio ad petendũ dotẽ an ſit danda vxori ſeu marito he redi ipſius vxoris. Itẽ filia habitans domũ p̃rnaʒ poſt mortem patris: an cenſeatur adire eius hereditatem.

¶ Conſilium. cliij.

In nomie dñi nr̃i ieſu xpi. ¶ In hac cõſultatione viſo proceſſu agitato inter .d. Felicitam ⁊ eius procuratorem ex vna pte ⁊uentũ ⁊ herculanum ex pte altera petentẽ ſup duobus vr̃ inſtandũ ſup quibus fit extratio. primum ſup quo fiebat mihi p̃ncipalis dubitatio puta eſſe alienũ a dubitatione. lʒ enim qñ dos promittiꝛ marito per p̃rem vel aliũ actio ꝑ dote danda cõpetat marito ⁊ nõ vxori vt eſt tex. in .l. ſi pro te. C. de do. ꝓmiſ. ⁊ maritus hʒ eã exigere ⁊ ſi non exigit pleruq̃ ſibi iputatur l. ſi extraneus. ff. de iur. do. Et hoc qꝛ eſt mariti dos conſtãte matrimonio. l. doce ancillam. C. de rei ven. l. in rebus. C. de iure do. ⁊ qꝛ marito ſit ꝓmiſſio adeo ꝙ ẽt ſoluto matrimonio actio marito cõpetit ⁊ non mulieri ẽt eo caſu quo mulieri vel eius hẽdibus eſt reſtituenda. l. ſi ſoror. §. lucius. ff. ſol. ma. vbi caſus. ⁊ lʒ dos a patre ꝓfecta ad patrem redire debeat. l. dos a patre profecta. C. ſo. ma. ⁊ actio ad repetendum ſit cõis patris ⁊ filie. ⁊ principaliter ꝑtinet ad p̃reʒ. l. ij. §. ꝙ ſi in p̃ris. ⁊ §. voluntate. ⁊ l. ſi cũ dotẽ. §. eo aũt tpe. ⁊ §. ſeq. ff. eo. ti. Tamen ſi pr̃ moritur conſtante matrimonio actio ꝯſolidaꝛ in filiã hoc eſt ad ſolã filiam ꝑtinet: vt ẽ in caſu nr̃o in quo pr̃ deceſſit in vita filie ꝯſtante matrimonio. ſʒ ẽt ſi poſtea deceſſerit viua filia ſoluto m̃rimonio. d. l. ſi ſocer §. lutius. ⁊ l. vnica. §. videamus. C. de rei vxo. act. imo ⁊ ſi deceſſit poſt litem per eũ voluntate filie ꝯteſtata. d. l. vnica. §. ⁊ h̃ ideo in caſu iſto actio ad petendũ dotem cõpetit marito ⁊ ipſe teneref dotẽ petere ⁊ exactam reddere heredi ſi aliter q̃ ipſe maritus fuiſſet hr̃s vxoris: vel ſi nõ exegiſſet dotẽ poſſet liberari cedendo actionẽ mulieri vel eius hdibus nec põt ab hr̃dibus p̃ris exceptione repelli: prout hec oĩa ꝓbanꝛ in. d. §. lutius. Cum aũt ipſe ſit hs vxoris ipſi cõpetit actio ad petendũ dotẽ ⁊ actio competens ad dotis reſtõnem eſt cõfuſa: qꝛ debitor ſucceſſit creditori. l. debitori. C. de pac. cũ ſi. ⁊ ſup his nõ eſt inſtandũ qm̃ ſunt aliena a dubitatiõe: iminet aũt aliud dubiũ pp ꝙ vr̃ p̃ia facie doʒ ꝙ dictus herculanus veniat repellẽdus: nã ſer paganinus ꝯdidit teſtm̃ in quo inſtituit hr̃des tres eius filias vʒ floraʒ felicitam reã ꝯuentã ⁊ dictam dñam gabriellã de cuius dote agiꝛ ⁊ dicte tres filie ſupuixerunt poſt mortẽ p̃ris: ⁊ duo teſtes deponũt ꝙ habuit dcã gabriella notitiã ƀ dcõ teſtõ. Itẽ plures teſtes deponũt ꝙ dicta dña gabriella habitauit domum teſtatoris vſq̃ ad eius mortem ⁊ in ea deceſſit.

a ¶ Et habitãs domũ p̃ris poſt eius mortẽ cenſeꝛ ſe immiſcere hr̃ditati vt ẽ tex. ⁊ ibi cõiter oẽs. C. de rep. ⁊ abſti. hẽ. ⁊ ꝓpea dcã felicita rea ꝯuẽta dĩc ſe nõ ẽẽ hẽdẽ niſi ꝑ tertia pte: ⁊ p ꝯñs nõ teneri niſi ꝑ t'tia pte ſi ad aliqd teneꝛ: qꝛ ẽt ſi dcã do. gabriella nõ imiſcuiſſet ſe hr̃ditati p̃ne tñ nec ſe abſtinuit, ⁊ qꝛ i ſuitate erat ꝯſtituta iuꝛ ſuitatis trãſmiſit hr̃ditatẽ in eius hẽdem: lʒ extraneũ. l. iij. C. de iure delibe. l. apud hoſtes. C. de ſuis ⁊ le. l. ſi duos. ff. de reb. du. l. v̄tre. ff. de acq. here. iđ eius portio nõ vacauit per morteʒ ex quo hr̃ditatem tranſmiſit: nec per abſtenſionẽ que non ꝓſupponitur: iõ non accreuit coheredibus ⁊ ſic illa felicita non eſt hr̃s niſi ꝑ tertia pte. Et ſic ſolum ꝑ tertia parte teneꝛ ſoluere debita hr̃ditaria: ꝑut eſt iſtud de quo agiꝛ. l. ꝑ hereditarijs. C. de here. act. l. i. C. ſi cer. per. Et lʒ quidam teſtes conenꝛ ꝓbare ꝙ ipſa ſit hs pro dimidia: ex eo qꝛ vt heres ꝑ dimidia diuiſit bona: ⁊ qꝛ dixit heredẽ pro dimidia: ⁊ tñ non vñr conteſtes ⁊ teſtibus ſingularibus nõ adhibeꝛ fides. c. tam lr̃is de teſt. c. cũ dilecti de ele. l. iuriſiurãdi. C. de teſt. cũ ꝯcor. ⁊ dato ꝙ eſſent ꝯteſtes: ⁊ tñ apparet ꝯ̃riuʒ p predicta lʒ illa crediſiſſet ⁊ voluiſſet eſſe hs pro dimidia non poterit eſſe hs pro dimidia ex quo eſſent delata dũtaxat pro tertia pte. ⁊ ſic in oẽm euentum non vr̃ ꝙ dicta Felicita teneatur niſi pro tertia parte: quinimmo ſi dicta dña Gabriella ſe immiſcuit hereditati paterne prout vr̃ ꝙ ſe immiſcuerit pp in habitationem factam in domo teſtõris poſt eius mortẽ pro ut. s. deductum eſt vr̃ ꝙ nihil exigere poſſit dictus Herculanus attento ꝙ filia heres patris tenetur alijs filijs vl' filiabus conferre dotem a patre habitam. l. j. ⁊ quaſi per totũ ff. de col. dot. l. filio dotem. l. dotis. l. filie licet in ſacrio. l. vt liberis. C. eo. ti. ⁊ ſic cõicare ipſam dotem alijs filiabus coheredibus: ⁊ ſi hoc eſt in effectu nihil põt repetere: qꝛ ſi ipſa Felicita teneꝛ pro ſua tertia portione hiditaria ſoluere marito maritus vt hs dñe gabrielle tenebitur cõicare illã tertiam ⁊ illam partẽ quam habuit ab alia coherede ⁊ ſuã tertiam q̃ tenebaꝛ ſoluere vt hs patris. ⁊ ſic recte intuendo tm̃ poteſt exigere q̃tum tenetur dare. ⁊ ſic ſibi obſtat exceptio dolo facis petere qđ reſtituturꝰ eẽ a quo petis. l. ſi dolo. ff. de excep. doli. l. cum fundus. §. ſeruum tuũ imprudẽs ff. ſi cer. peta. ⁊ d. §. lutius.

b ¶ Tñ his non ob. ꝯ̃rium puto de iure rñdendum. nã preſuppono ꝙ nõ preſumitur hic filium notitiam teſti paterni qꝛ facti alieni preſumiꝛ ignorãtia. l. ſi. ff. ꝓ ſuo. c. preſumitur ignorantia de reg. iu. in. vj. ⁊ in ſpẽ ꝙ in ſuo herede preſumatur ignorantia teſti no. Bart. in. l. cum hs. ff. de lib. le. in. l. qui rome. §. duo frẽs de ver. obli. ⁊ in. l. eius qui in prouinciã. ff. ſi cer. peta. ⁊ qui ignorat ex qua cã ſit ſibi hereditas delata non põt adire vel imiſcere. l. ſi is ad quẽ ⁊ l. hs inſtitutus in prin. ff. de acqui. here. iõ dicta dña Gabriella que preſumiꝛ ignoraſſe teſtm̃ ⁊ ꝯñr ſibi delatã ex teſtõ preſumitur ignoraſſe non potuit hereditatẽ agnoſcere niſi probetur ſciuiſſe ⁊ habuiſſe noticiam facti teſti ⁊ ꝯſir ſe inſtitutam in teſtõ: ſed dicta ſcĩa non probatur lr̃ie vt deducã merito non põt cenſeri ſe imiſcuiſſe hereditati p̃ne ꝙ aũt nõ probetur dicta ſcĩa oſtenditur duo tñ teſtes deponunt ſuper dicta ſcĩa vʒ Albertus magiſtri ſcõi qui ſatis concludẽter deponit: lʒ poſſet dici ꝙ vnius dicto non teneba ꝛ credere ar. l. iuriſiurandi. C. de teſt. ⁊ c. in omni. ⁊ c. tã lr̃is. ⁊ c. lʒ ex quadam cũ concor. de teſt. alius teſtis fuit frater Amicus ordinis ſancti Auguſtini qui deponit ꝙ dicta dña Gabriella erat informata de teſtõ ſui patris in cã ſcie qꝛ audiuit ab ea iſte teſtis non ꝓbat ꝙ ſciuerit tenorẽ potuit. n. eẽ informatam de teſtõ qꝛ erat informata ꝙ fecerat teſtm̃ ⁊ nõ eſſe informatam qualr̃ fecerat teſtm̃ ⁊ ſic an eaʒ inſtituerit vel exhẽdauerit vel preterierit ⁊ ſi eam inſtituerit an in ſolidum an in quota hẽditatis an in re certa an ſub conditiõe que ſcĩa requiritur. d. l. hs inſtitutus in prin. ita ꝙ dictum iſtius teſtis non ꝯcludit de tali ſcĩa que ſit ſufficiens ad immiſcendum ex teſtõ ⁊ inſuper nõ ſunt ꝯteſtes qꝛ vnus deponit de ſcĩa alius de cõfeſſione ſcie. ſcʒ qꝛ deponit ꝙ illa dixit ⁊ ſic confeſſa fuit ſe fuiſſe informatã ⁊ vnus teſtis ꝓbans factũ ⁊ alius confeſſionẽ eiuſdẽ facti nõ cenſenꝛ conformes ſed ſingulares adeo ꝙ non ꝓbant ꝑut voluit Bal. not. in. l. ſi ex cautione in ſi. C. de non nu. pecu. ꝙ ⁊ volunt Spe. ⁊ Cy. in. l. ij. C. que ſit longa conſuetu. quos refert cum eis tranſiens dñs Anto. in. c. ſi. extra de conſue. antepe. col. ⁊ tangit etiam Bal. in. l. publia. §. ſi. ff. depoſiti. Item dicta frater amicus deponit ꝙ audiuit ab ea in domo dcĩ ſer Paganini tpe quo eam in confeſſione adiuerat lʒ extra confeſſionem: ita ꝙ potuit eam audire in infirmitate conſtitutam ⁊ forte in extremis: prout eſt veriſimile qꝛ non niſi tpe infirmitatis ſolent confeſſiones audiri in domibus confitentium: ⁊ vñ eſt veriſimile ꝙ tpe infirmitatis audiuit confeſſionem ⁊ ſucceſſiue ꝙ illa dixerat hic informationem de teſtõ ita ꝙ non vr̃ artare ꝙ ſi infirma ibi exiſtens nõ receſſit: durante infirmitate mortali ex qua deceſſit cenſeatur ex h̃ ſe immiſcere hereditati pp illam mãſionem. Naʒ ille actus permanendi in illa domo poterat fieri licite citra ius ⁊ nomen hdis ſcilicet pp infirmitatem ne diſceſſus ſibi noceret: ſolet enim viſio aeris nocere infirmis. item qꝛ domus ſaltem ꝑ duabus partibus de tribus erat ſuarum ſororum: iõ poterat ibi manere iure familiaritatis non aio poſſidendi: ar. eorum que hñr in. l. qui iure familiaritatis. ff. de acq. poſ. itẽ vt melius in ſua infirmitate: videreꝛ ⁊ curareꝛ cura ſororuʒ que in dicta domo habitabant maxime ſoror ſua flora: prout ꝙ ob hanc cãm ibi ſtabat ⁊ non aio acceptandi hereditatem deponit dicta flora que tanq̃ ſoror de facili cenſetur habuiſſe noticiam de eius intentione: arg. l. optaui. ff. vnde cog. ⁊ l. de tutela. C. de in integ. reſt. mino. Attento ẽt ꝙ ad eam pertinebat id ſcire qꝛ coheres inſtituta vt ſic ſciret. an hereditas ad euʒ pertineret pro dimidia: an vero pro tertia parte: ⁊ veriſimiliter deprehendebat eius mentẽ ex alijs negocijs hereditatis puta in recolligendis fructibus in negligendo bona mobilia ⁊ ex alijs multis que incumbũt in bonis hereditarijs: concurrit etiam dictuʒ alterius teſtis deponentis ꝙ credit ꝙ habitauit dictam domũ vt melius videretur a ſororibus.

c ¶ Procedat itaq̃. d. l. j. de repu. ⁊ abſti. her. regulariter ⁊ in dubio quãdo ſcilicet nõ ſubeſt cauſa propter quã potuerit

licite domū hereditariā inhabitare. Non quando ſubeſt iu ſta cā inhabitandi prout ⁊ dicunt ibi doct. exemplificantes quando tempore mortis erat in domo que erat ſibi obliga ta pro dote: exempla autem non reſtringunt regulam. l. dāi ni infecti ſtipulatio competit de damno īfecto. c. j. extra ne cleri. vel mo. l. j. §. ꝙ dicitur. ff. de vi ⁊ vi arma. Ex quibus oibus ſimul conſideratis ꝯcludo ꝙ dicta Gabriella non cē ſeatur adiuiſſe hereditatem. ⁊ per ꝯñs non cenſeatur ſe im miſcuiſſe hereditati pr̄ne. ⁊ per ꝯñs non teneat̃ eius heres conferre dotē. ⁊ dato ꝙ teneret̃ nō fuit oppoſita exceptio nec petitū ꝙ dotem cōferre tenet̃. ⁊ prout petitio dʒ ex par te actoris apte deduci: ita ex parte rei exceptio dʒ apte pro poni. l. j. §. labeo. ff. de fluminibus. ⁊ ibi Bar. ⁊ idem Bart. in. l. j. ff. de excep. ⁊ ſic non ob. oppoſitio collatiōis. Nec ex prio dolo facis petere qđ reſtituturus es: ⁊ lʒ illa defenſio ꝙ Felicita rea conuenta non tenetur niſi pro parte militet: eo qꝛ licet Gabriella non acceptauerit hereditateʒ. Tamen non apparet ꝙ eam recuſauerit ⁊ illam tranſmiſit vt ſupra probatum eſt. ⁊ ſic eius tertia portio ſtat in ſuſpenſo nō ac creuit portionibus aliorūʒ. Tamen maritus heres ipſi⁹ Ga brielle ⁊ actor poteſt recuſare dictam hereditatem vt heres ipſius domine Gabrielle.

d ¶ Et tranſmiſſio hereditatis iure ſuitatis fit cum ptāte ab ſtinendi ꝑut poterat trāſmittens vt eſt expꝛſſum in. l. ſi quis filium. §. ſi filius. ff. de acqui. here. ⁊ facta abſtenſione ime diate portio ipſa recuſata accreſcet cohrdibus. ⁊ ſic Felicita ꝯuēta tenebitur ꝑ dimidia que ab ea petita eſt. ⁊ ius ſuper ueniens pendente iudicio ex cā de preterito ꝓdeſt ad vi ctoriam vt eſt tex. ſingu. in. l. ſi rem. §. ſi. ff. de pig. act. ⁊ not. doct. ibi. ⁊ in. l. non poteſt videri. ff. de iudicijs. Concludo itaqʒ ꝙ facta dicta abſtenſione dictus actor debet reporta re victoriam in totum. Laus deo.

¶ Legatum domus factū ne poſſit alienari nec ad manus matris legatarij deuenire alr̄s ſit nullum: an dicatur annul latum: ex eo qꝛ mater in domo habitauit ⁊ partem dicte do mus obligauit pro dote ſororis dicti legatarij.

¶ Conſilium cliiij.

In noīe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Licet in hac conſultatione videatur prima facie dōm ꝙ dicti filij ⁊ heredes Pe triangeli foueant iuſticiā: qꝛ vr̄ ꝙ euenerit cōditio relicti facti dicto Petroangelo. Et conditio ſub qua primus teſtator annullauit ⁊ reuocauit le gatum de dicta domo factum dicto Alexandro vʒ conditio ſi alienaretur. item conditio ſi peruenerit ad manus Fran ciſce dicta domus reuocatio enim dicti relicti facti Alexan dro de dicta domo ⁊ relictum factum dicto Petroangelo ſunt facta ſub duplici conditione alternatiue conceptas qꝛ fuerit alienata vel pignorata dicta domus. item ſi peruene rit ad manus Franciſce titij vel ꝓgentilis q̃uis re vera poſ ſint dici plures q̄ due conditiones. Sed nō refert quoad propoſitum huius conſultationis. Et lʒ ad purificationē di cte reuocationis facte delegato facto dicto Alexandro ⁊ di cti legati facti dicto Petroangelo ſufficeret alteram verifi cari per regulam in alternatiuis in. vj. ⁊. l. ſi heredi plures de condi. inſti. cum ſi. tñ in caſu iſto vtraqʒ conditio vr̄ pu rificata. Naʒ dicta domus videt̃ perueniſſe ad manus dicte Frāc. exquo eam inhabitauit in vita dicti Alexandri ⁊ poſt eius mortem ⁊ maxime conſiderato tempore poſt mortem quo tempore habebat plenam facultatem diſponendi de bo nis hereditarijs dicti Alexandri ſibi a dicto Alexandro cō ceſſam ſi itaqʒ domum inhabitabat ⁊ de ea poterat diſpone re ſatis vr̄ poſſe dici ꝙ ad eius manus peruenerit. Et ꝑ hoc videtur purificata vna ex dictis conditionibus vr̄ etiā pu rificata alia conditio qꝛ exquo dicta Franciſca promiſit filie dicti alexandri quinquaginta in dicta domo pro dote ſatis videtur alienata ⁊ ventum ꝯ̄ prohibitionē. ⁊ maxime quia prohibito vno cenſetur ꝓhibitum ēt id per qđ peruenitur ad id qđ eſt prohibitū. l. oratio. ff. de ſponſali. vbi prohibito matrimonio cenſentur prohibita ſponſalia de futuro ſicut eꝯ̄ conceſſo vno cenſetur ꝯceſſum omne id per qđ ad illud conceſſum peruenitur. l. ad rem mobilem. ⁊. l. ad legatuʒ. ff. de procur. ⁊. l. illud de acqui. heredi. prohibita ergo aliena tione cenſeatur prohibita promiſſio que obligat ad alienā dum. Et ſic ꝓmiſſio de dando in domo quinquaginta hoc eſt tantam partem dicte domus q̄ valeat. l. ⁊ maxime vr̄ pu rificata dicta conditio: qꝛ teſtator prohibuit pignorari dictā domum. Sed ꝓmiſſio dotis hʒ tacitam hypotecam in om nibus bonis obligati ad dotē. l. vnica in prin. C. de rei vxo. act. ⁊. l. aſſiduis. C. qui potiores in pig. habe. Ergo dicta do mus cenſet̃ pignorata merito ꝯ̄ ꝓhibitionem teſtatoris.

a ¶ Maxime qꝛ ſimpliciter ꝓhibita alienatione cenſetur ēt ꝓ hibita hypoteca vt eſt expreſſum in. l. fin. C. de reb. alie. non alie. pro quo ēt facit qꝛ dictus Alexāder ſubſtituit filijs di ctam Franciſcaʒ ⁊ lʒ ſub ꝯditione ſi oēs deceſſerint ⁊c. ⁊ nō deceſſerint oēs: tamen vr̄ ꝙ Franciſca ſubſtituta ſucceſſerit in locum ⁊ portem premorientiuʒ per tex. in. l. heredes mei §. cum ita ad treb. ⁊. l. pe. C. de impube. tradit̃ enim in dcis iurib⁹ hec theorica in ſimilibus terminis ꝙ aut ſupeſt per ſona que ex veriſimili mente defuncti excludat ſubſtitutuʒ ⁊ tunc ſi ꝯditio non purificat̃ in pſonis omnium. ⁊ tūc nō admittit̃ ſubſtitutus. d. l. pe. ⁊. l. quidam teſtō proculum de vulg. ⁊ pup. aut non ſupeſt perſona quo ex veriſil'i mēte de functi excludat ſubſtitutū. ⁊ tunc ſubſtitutus ſuccedit i por tionē eius in quo verificatur conditio. l. lutius. §. gayo. ⁊. ti. ad treb. ⁊. d. l. cum ita ꝙ procedit ēt ſi pariter inuitaret̃ per ſona que ſupereſt ⁊ ſubſtitutus vt eſt tex. in. d. §. cū ita. ⁊ vtꝫ perſona que ſupereſt cenſeat̃ eſſe talis que excludat ſubſti tutum ex veriſimili mente defuncti conſiderat̃ vtrum ab in teſtato preferret̃ necne prout conſulendo tenuit Dy. ⁊ vo luerunt bal. ⁊ doc. cōiter in. d. §. cū ita. ⁊ in. d. l. pe. ſed ſoro res non excludūt auiā ab inteſtato per auc. defuncto. C. ad ter. merito admittenda ſit ex ſubſtōne dicta Franciſca.

b ¶ Tñ predictis minime refragantibus ꝯ̄rium puto vʒ qđ dicti heredes petriangeli ſuccumbere ⁊ dicti cōuenti abſol ui debeant: qꝛ nulla conditio ex conditionibus appoſitis i dicto relicto facto dicto petroangelo purificata cenſetur. ⁊ ſi qua conditio eueniſſet cenſet̃ expiraſſe: qꝛ dictus petruſ angelus deceſſit pendente conditione. ⁊ propterea legatum expirauit: qꝛ tunc non tranſmittit̃ ad heredes ſed caducat̃. l. j. §. ſin aūt ſub conditione. C. de cadu. toll. ⁊. l. heres meus in prin. ff. de condi. ⁊ de. ⁊. l. cum heres. ff. q̃ſi di. le. ⁊c. De ceſſit. n. d. petruſangelus ante dictum Alexandrum. ⁊ ſic añ euentum ſubſtōnis facte in teſtō alexandri ⁊ ante ꝯ̄ctum ꝓ miſſionis. l. ſlo. iō heredes ipſius agere non pñt vigore dcē promiſſionis neqʒ rōne hypotece: ex eo ꝯ̄ctu dotali cauſate dato ꝙ ꝓmiſſio valuerit ⁊ hypoteca reſultauerit: ꝙ etiaʒ ex alio dōm eſt. qꝛ lʒ ꝓmiſerit dare. l. in dicta domo: non tamē domum alienauit: qꝛ non fecit adhuc alienam de iure nec ꝯ̄ factoriō pena iniuncta ſub ꝯditione ſi alienauerit non vr̄ ve rificari ſeu cōmitti: qꝛ pene ſunt odioſe ⁊ ſtricte interpetrā de regula in penis in. vj. ⁊ regula odia eo. lib. ⁊. l. ſi preſes. ⁊ l. interpetratione de pe. tertio poteſt dici ꝙ teſtator prohi buerit vendi pignorari alienari ad manus titij franciſce ita ꝙ illa verba ad manus titij ⁊c. determinent oia precеden tia. ar. l. j. C. de lib. prete. ⁊. c. ſecundo requiris. ⁊. c. inquiſi tioni de app. ꝙ ſuadetur quia poſtea reperit in ſpē ſi perue niret ad ſucceſſionem predictorum facit vt pena odioſa re ſtringatur licet aliqualiter verba improprientur.

c ¶ Quarto qꝛ dicta franciſca nō hēbat facultatem alienan di vel ꝓmittendi: qꝛ in gñali ꝯceſſiōe adminiſtratiōis quā fecit dictus alexander nō cenſent̃ venire ea que veriſimili ter in ſpē non conceſſiſſet regula in gñali in. vj. ⁊. c. ſi. de offic. vica. lib. vj. cū ſi. vnde nō veniūt que facerent incidere dñʒ in penā. l. ſi ꝓcurator. §. pe. reſponſo de ꝯdi. indeb. nec dño prohibita per dicta iura ⁊ per ea que no. Bart. in. l. codicil lis. §. inſtituto de leg. ij. ⁊ Imo. ibi ad h. l. j. ⁊ ꝙ ibi per glo. Bar. ⁊ Bal. C. que res pig. obli. po. ꝙ maxime dōm eſt i h caſu attentis verbis teſti quēadmodū ipſe teſtōr eo viuēte faceret: que verba determināt oia precedētia ſed ipſe alexā der ꝓhibitus alienare dictā domum veriſilr nō alienaſſet: qꝛ non pſumitur qs velle facere rē ſibi ꝓhibitā. ar. l. merito ff. ꝓ ſocio. ⁊. l. oimodo. C. de inoffi. teſt. iō dicta verba limi tāt precedētia ꝙ non trahant̃ ad id qđ ipſe teſtator ſi viue ret nō faceret ſed veriſilr non faceret id qđ erat ſibi dāno ſum ⁊ erat ſibi ꝓhibitum ergo non cenſet̃ ſibi franciſce con ceſſum facere alienationē dicte domus: ideo prout ſi extra neus vēdidiſſet non incidiſſet alexāder vel eius heres i pe nā. Ita nec incidit ſi frāciſca vendidiſſet. Ex qbus deducit̃ ꝙ. d. filij ⁊ heredes petriangeli non pñt niti vigore dicte ꝓ miſſionis. l. ſlo. in dicta domo ſilr non pñt niti ex eo qꝛ di cta franciſca inhabitauerit dictam domum.

d ¶ Conſtat enim ꝙ habitatio de iure competens alicui eſt quedam

que iam ſeruitus perſonalis.ff.de vſu ⁊ habit.per totum ⁊
nó eſt res in qua h; ſeruitus vt de ſe ꝯſtat. Appóne enim
domus venit plenū dñium.l.ſi alij fundū de vſufr.le.l.ſi rē
de ver.ob.⁊.l.ſi titio fundus de vſufr.leg.cū ſi.iō lʒ domū
inhabitauerit non cenſetur domus perueniſſe ad manus
ipſius dñe franciſce:ſaltē exquo habuerit ſine aliquo iure
ſibi conceſſo ſed ſoluʒ ex quadā permiſſione tanꝗ in domo
filij.⁊ ſic iure quodā familiaritatis:ita ꝙ nec ius aliqđ i re
nec poſſeſſionē cenſeſ hūiſſe in dcā domo ꝑ ea que hn̄r in
l.q iure familiaritatis de acq.poſ. Et maxime ſi vna cū filio
habitauit:q2 domus cenſeſ fuiſſe ad manus filij ⁊ dñi ⁊ nō
ad manus franciſce:⁊ maxime ponderando vim verbi per-
uenire quaſi ꝑfecte venire ar.l.vrbana.§.ꝓnūciare de verb.
ſig. Et ſilr poſt mortem Alexandri:q2 domus ꝑtinebat ad
nepotes ſeu neptes cenſeſ habitaſſe iure familiaritatis:nō
aūt cenſeſ ꝑueniſſe ad manus ſuas:nec ēt q2 hypotecauerit
q2 cadunt rn̄ſiones.s̄.date ad primū ꝯtrium.ſ.ꝙ non obſtet
ꝓmiſſio in dotē.ſ.q2 petruſangelus deceſſerat tunc tpis.itē
q2 dicta Franciſca non habebat facultatem alienandi dictā
domum neqꝫ illam hypotecandi ſi hypoteca eſſet prohibi-
ta per ea que.s̄.dicta ſunt.

e ¶ Et in gn̄ali hypotecatione nō veniunt ꝓhibita hypote
cari prout dicit bal.in.l.volūtas in ſi.C.de fideicō.per.c.j.
de capi.q curiā vē.⁊ in.d.l.j.q̄ res pig.ob.po. lʒ poſſet dici
ꝙ ē ꝓhibitū pignorari nō hypotecari:q2 differt pignus ab
hypoteca inſti.de ac.§.ſed in alijs.⁊ ſi non vrgeret quelibet
rn̄ſio ſatis eſt ꝙ alie vrgeāt:nec ob.ꝙ vltimo loco dicebatur
de ſubſtōne fcā de.d.domina Franciſca: nā ad hoc cadunt
plures rn̄ſiones vna ꝙ dictus petruſangelus deceſſit ante
dictam ſubſtōnem fcām ꝙ dato ꝙ ceſſiſſet dies ſubſtōnis ⁊
in vita petriangeli non propterea peruenit nec ꝑuenire cē-
ſetur ad ſubſtitutā ſi non acceptat:ſʒ non apparent ꝙ acce
ptauerit.⁊ iō nō apparet ꝙ dom⁹ ad eā peruenerit per ſuc
ceſſionē vel alr.⁊ maxime ſi ſubſtō fuit pupillaris per quā
ante acceptationē nō querit aliqđ ius niſi ius ſeu facultas
acquirendi hereditatem per aditionem.

f ¶ Per fideicōmiſſariā aūt ſubſtōnem querit ius ante acce
ptationem lʒ cōmutabilr.l.ſi tibi hō.§.cū ſeruus de lega.i.
l.cum pater.§.ſurdo.⁊.l.legatum de le.ij. ſi eſt ſingulare fi-
deicōmiſſuʒ querit ius in re vt dictis iuribus ſilr ſit ius ad
rem q2 ius in re querit demū fcā reſtōne.l.j.⁊.l. reſtituta.ff.
ad treb.⁊ inſti.eo.ti.§.reſtituta cū ſi.ita ꝙ ante reſtōnē he-
reditatis non querit ius in bonis hereditarijs ipſi ſubſti-
tuto nō dcā domus ꝑ dictā ſubſtōnē nō erāt alienata nec ꝑ
uenire cenſeret ad manus.d.Franciſce ēt ſi dies ſubſtōnis
ceſſiſſet in vō aūt nō ceſſit adhuc dies dicte ſubſtōnis quia
ſubſtō fuit concepta ſub ꝯditione ſi oēs ſubſtituti deceſſe-
rint ſine liberis:oēs aūt nō deceſſerūt merito quo ad ver-
ba dicta conditio nō eſt purificata nec ēt quo ad menteʒ q2
ſupereſt perſona que ex veriſimili mente defuncti dʒ exclu
dere ſubſtitutā exquo q ſuperſunt vel ſupereſt ſunt vel eſt
de ſobole teſtōris:nec vr̄ qs velle alienā ſobolem ꝓprie an
teferre.l.cū acutiſſimi in ſi.C.de fideicō.⁊ ar.l.generaliter
§.cum aūt.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.votuʒ inſuper
parentis eſt vt bona ſua vadant ad deſcendētes nō ad alios
l.nā ⁊ ſi parentibus in prin.ff.de inoffi.teſtō.⁊.l.ſcripto.ff.
vnde liberi.⁊ ēt q2 dicte neptes ſunt ab inteſtato inuicē ſuc
ceſſure ⁊ non dicta Franciſca auia paterna.nā ſupereſt ma
ter que excludit auiam auc.defuncto.C.ad tertul.⁊ concur
rit cum ſororibus vt ibidem:ideo dicta theorica Dy.⁊ bar
to.⁊ ſequacium que habetur in.d.§.cum ita.⁊.d.l.penu.C.
de impub.que adducta eſt pro ꝯtria parte vrget pro hac par
te:ex quibus clare deducitur ꝙ dicta domus non pertinet
ad dictos filios ⁊ heredes petriangeli.⁊ per cōſequens ꝑs
conuenta venit abſoluenda. Laus deo.

¶ Cōſuetudo an tollat certas ſolēnitates reqſitas in ꝯtu
emptiōis ⁊ vēditionis ꝑ ſtatutū de quo in principio ꝯſilij.

¶ Conſilium clv.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Exquo ſtatutū aptiſſime diſpo
nit ꝙ ꝯtus venditionis non valeat neqꝫ te
neat ſi in ꝯtu non apponantur ille claᷣe req
ſite per ſtatutū vʒ ſaluo ⁊ reſeruato cōi dcē
ciuitatis ꝙ in tali re alienata hʒ ſm̄ formam huius legis ſta
tuti ⁊ pacti ⁊ ſaluo cōi prefato in percipiendo cenſus ⁊ ſo
lutiones ſupradictas de re prefata tali ſm̄ formam ⁊ ordi-
nem ſupradictam dicens ⁊ aſſerens expreſſe dictam rē alie
nandam vel relinquendam tranſire velle in eum cui relin-
quitur vel alienaſ eius dñium directum vel vtile ⁊ poſſeſſio
cū oneribus ⁊ grauaminibus ⁊ non alr:cū itaqꝫ dicte claᷣe ⁊
dicta verba vt preſupponiſ non fuerint appoſita in dicto ꝯ
ctu venditionis:iō contractus nullus ⁊ ex contracto nullo
non tranſit dñium.l.non dñium.C.de.ll.⁊ in.l.cum lex.ff.
de fideiuſ.⁊ ſi dicaſ conſuetudo eſt in ꝯtrium ⁊ conſuetudo
longi tpis habet vim legis.l.de quibus de leg.§.ex nō ſcri
pto inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.⁊.l.de quibus cum.ll.ſeq.
ff.de.ll.rñdetur ꝙ non apparet obtenta in contradictorio
iudicio prout requiri videtur per.l.cū de conſuetudine de
ll.⁊ voluit glo.in.c.abbate de verbo.ſigni. in antiquis ⁊ tan
git glo.in caū.fruſtra.viij.diſt.⁊ in.c.ſi.de conſue.in glo.ſi.
ſecundo reſpondetur ꝙ de iure canonico conſuetudo con-
tra ius debet eſſe rationabilis ⁊ preſcripta vt eſt expreſſuʒ
in.d.c.ſi.de conſuetu.eugubij aūt cum ſit de terris eccleſie
ſeruandum eſt ius canonicum vt eſt notiſſimū per ea que
habentur per doc.in.c.j.de noui oper.nun.⁊ per gloſ. in.c.
ij.de arbi.lib.vj.⁊ in.c.ij.de reg.iur.eo.lib.⁊ Bar.⁊ Bal.in
l.priuilegia.C.de ſa.ſanc.eccle.

a ¶ Et ideo vr̄ ꝙ conſuetudo iſta debeat eſſe preſcripta ſpa
cio ſcilicet.xl.annorum prout voluit glo.ſi.in prin.in.d.c.ſi.
de conſue.⁊ in.c.ſi.eo.ti.lib.vj.⁊ Jo.an.⁊ doc. in dictis iu-
ribus ⁊ Hoſt.in ſumma eo.ti.§.ij.⁊ Spe.in ti. de preſcrip.
qui Hoſt.⁊ Spec.dicunt requiri quadragenariam conſue-
tudinem qui debent intelligi de iure canonico in conſuetu
dine ꝯtria iuri ſm̄.d.Flo.in.d.c.ſi.in antiquis.⁊ maxime cū
ſit conſuetudo habens cā diſcōtinuā arg. eoꝝ que hn̄r in.l.
ſeruitutes.i.ff.de ſerui.iuncta.l.foramen de ſer.vrba.predi.

b ¶ Tamen his non obſtantibus cōtrarium puto de iure re
ſpondendum:nam regulariter conſuetudo longeua ſufficit
C.que ſit longa cōſuetudo in rubro ⁊ nigro.⁊.l. diutina.ff.
de.ll.⁊.d.c.ſi.in prin.⁊.§.licet de conſue.in antiquis ⁊ regu
lariter longum tempus dicitur decenniuʒ ⁊.l. ſi cum fidei-
commiſſaria.§.ariſto.ff.qui ⁊ a quibus licet Azo.dixerit in
ter abſentes requiri.xx.annos ar.l.ſi.C.de lon.tēp.preſcri.
prout referunt Cy.in.l.ij.C.que ſit lon.conſue.⁊ Jo.and.⁊
d.Ant.in.d.c.ſi.eo.ti.in antiquis ⁊ idem voluerit Compo.
in.d.c.ſi.vt ibi refert Jo.and.⁊ idem voluerit.Jnn.in.c.cū
dilectus eo.titu.ſed licet Azo.Compoſt.⁊ Jnno. id velint
tamen dicta differentia inter abſentes ⁊ preſentes licet in
preſcriptione procedat non procedit in conſuetudine:quia
conſuetudo cauſatur ex tacito conſenſu populi qui ſemper
preſens eſt qui conſenſus deprehendiſ ex diuturnitate tem
poris ⁊ non attenditur negligentia alterius prout attendi-
tur in preſcriptione.

c ¶ Et ideo maius tps requiritur in preſcriptione ꝯ abſen-
tes ⁊ non in cōſuetudine prout voluit Cy.in.d.l.ij.C.que
ſit lon.conſue.⁊ eſt communis opi.ſm̄ Jo.an.in.d.c.ſi.eo.
ti.in ſumma in tertio articulo principali verſ. ꝙ tertio dixi
ꝙ ⁊ tenere videtur glo.in rubrica.C.que ſit lon.cōſue.⁊ in
d.§.ex non ſcripto.⁊ in.d.l.de quibus ⁊ idem tʒ ibi Bart.
⁊ ꝙ tenent Pe.de ancha.d.Anto.Florē.Jmo.⁊ Panor.in
d.c.ſi.nec ob.text.d.c.ſi.quatenus vult non ſufficere longe-
uam conſue.ſed requiri cōſuetudinem legitime preſcriptā
⁊ ſic quadragenariam arg.c.de quarta de preſcrip.prout vo
lunt glo.⁊ doct.in contrarium allegati volentes ꝙ de iure
canonico requiritur ꝙ conſuetudo iuri cōtraria ſit quadra
genaria:ſed de iure ciuili ſufficiat longeua:nam dicta diffe
rentia procedit in conſuetudine a clero prout volunt do.
Anto.⁊ Panor.in.d.c.ſi.dicentes ꝙ rō dicte differentie in
ter ius canonicū ⁊ ciuile eſt:q2 inferior prout eſt clerus nō
poteſt ſtatuere contra ius canonicū.c.ꝙ ſuper his de accu.
⁊.c.cum inferior de maio.⁊ obe.ſm̄ eos ꝙ ⁊ dicit ibi Flor.
in ſi.⁊.q.licet ad alium finem.⁊ dicit ꝙ ratio differentie eſt
inter ſtatutum ⁊ conſuetudinem contra cañ.quia maior eſt
preſumptio contra ſtatutum ꝗ̄ contra conſuetudineʒ que
inducitur ipſo facto ⁊ q2 cañ.aſſiſtunt conſuetudini ratio-
nabili ⁊ preſcripte ⁊ non ſtatuto:ſed populus poteſt contra
ius ciuile ſtatuere.l.omnes populi de iuſt.⁊ iur.

d ¶ Et ſubdit.d.Ant.in.d.c.ſi.ꝙ prout eccleſiaſtica congre-
gatio non poteſt contra ius cañ.ſtatuere:ita nec poteſt cō
ſuetudinem inducere:ſed requiritur conſenſus eius q pōt
canones condere ſm̄ glo.d.cañ.fruſtra.viij.diſt.⁊.§. leges
di.iiij.ſed q2 hoc eſſet durum.iō inuenta eſt media via ſm̄.d.
Ant.ſʒ imo glo.d.cañ.fruſtra.⁊.d.§.leges.volunt ꝙ ſūme

ad eſſe conſuetudinis non requiritur ſcientia principis. ⁊ ita cõiter tenetur licet quidam contra per .d.l. de quibus ſm Jmo.⁊ Panoꝛ.in.d.c.fi.ſed do.Ant.loqui videtur ⁊ poteſt verificari in preſcriptione iuri cañ.contraria non pſcripta aũt ſi requirit ſciam principis:vbi autez interuenit ſcia pape:ſubdit enim ꝙ ſi,in curia pape aliquid fieret de ↄſenſu pape induceret:conſuetudo:etiam ſpacio.x. annoꝝ ſm eum qđ procedere poteſt quando agitur de conſuetudine inducenda per actus geſtos per papaz ſecus ſi agitur de cõſuetudine inducenda ex actibus inferioꝝ ſm Jmo. ibi qđ ⁊ vult ibi Panoꝛ.dicens ꝙ licet do. Anto.ſit pulchꝛum tamen non ꝓbatur iure:ſed poſſet forte procedere qñ papa viſus fuiſſet illa ↄſuetudine:qꝛ multa per patientiam tollerantur ⁊c.c.cum iam dudum de preben.ſm eum.

e ¶ Et ſubdit etiam do.Ant.in.d.c.fi.ꝙ vbi conſuetudo inducitur ſciente ⁊ patiẽte eo qui poteſt eo caſu ſtatuere valebit conſuetudo decẽnalis lȝ ſit contra ius: ex lapſu enim longi tpis preſumitur illius conſenſus: prout preſumitur conſenſus ppli exemplum in caſu.c.fi.eo.tit.in.vj.nam poteſt eps ſtatuere ꝙ antiqoꝛes optent prebendã.⁊ iđ proceꝺit opi.glo.d.c.fi.in.vj.per dictam ſubtilem rationem ſm eum ⁊ ſic ex his vꝫ ꝙ fiat differentia inter conſuetudinem congregationis eccleſiaſtice que non poteſt longam cõſuetudinem contra ius canonicum inducere per.d.c.fi.in fine nec poteſt ſtatuere ↄ dictum ius vt.ſ.dictum eſt ⁊ populũ qui poteſt ſtatuere ⁊ longam conſuetudinem inducere contra ius ciuile ⁊ eſt rõ quare ppls poteſt iuri cõi derogari ⁊ congregatio eccleſiaſtica non poteſt iuri canonico derogare qꝛ ius ciuile reſpicit principaliter bonum publicuȝ ⁊ vtilitatem priuatoꝝ:ideo pñt populi ſuo fauori renunciare l.pe.C.de pac.item qꝛ ſunt diuerſi hominum moꝛes iđ cõceſſit imperatoꝛ ꝙ populi poſſint ſtatuere ↄ ius ciuile ſȝ ius canonicum tendit ad bonũ anime:vnde ſtatutum inferioꝝ ↄtriũ aĩe cenſet aduerſari ſaluti eterne cẽſet temerariũ ⁊ ambitioſuȝ:iđ noluit papa talẽ ptãtẽ ↄcedere clꝛicum ſm euȝ.

f ¶ Et ex his viſum fuit legendo.d.c.fi.in antiq̃s ꝙ in terris eccleſie in quibus ſeruatur ius canonicum vt dictuȝ eſt ſupꝛa poſſint populi ſtatuere ↄ ius canonicuȝ ↄcernens tpalia p.d.l.oẽs populi ⁊ ſimiles que nõ ſunt improbate a iure canonico facit.c.j.de conſti.libꝛ.vj.⁊.c.cum veniſſent de eo ꝗ mit.in poſ.⁊ ↄñr prout põt derogare iuri canonico ꝑ ſtatutum ita ⁊ poſſit ꝑ longam ↄſuetudinem.⁊.d.c.fi. non ob. qꝛ in loquit in congregatione eccleſiaſtica ꝓut dicunt do. Anto.floꝛ.⁊ Panoꝛ.itẽ ſentiunt doc.procedere in ſpũalibꝰ ſeu eccleſiaſticis patet qꝛ requirunt preſcriptionem.xl.

g ¶ In pꝛophanis enim ⁊ inter laycos ſeculares non requiritur preſcriptio.xl.etiam de iure canonico qꝛ non ſunt in terris eccleſie correcte.l.tituli.C.de preſcrip.long. temp.⁊ ll.ff.loquentes de vſucapionibus nec.l.ſicut.C. de preſcri. xxx.an.inſuper in caſu nr̃o non agimus de derogando iuri cõi per conſuetudinem:ſed de derogando iuri ſtatutario ꝑ populum inducto ideo contrario imperio poteſt illi derogare ꝙ per ſtatutum ⁊ conſuetudinem qꝛ populus non potuit legem imponere a qua non liceat recedere arg.l.ſiquis in prin.teſti de leg.iij.⁊ clare ſumitur ex iam dictis.

h ¶ Nec ob.ꝙ non fuit obtenta in contradictoꝛio iudicio:qꝛ lȝ opituletur ꝙ ſit obtenta in contradictoꝛio iudicio tamẽ nõ eſt neceſſarium prout finaliter voluit glo.in fi.in.d.cañ. fruſtra ⁊ glo.fi.in fi.in.d.c.fi.de conſue.in antiquis.⁊ ita tenent moderni.dicit Jo.an.in.d.c.fi.idẽ tenẽs qđ ⁊ tenet ibi Floꝛẽ.⁊ eſt cõis opi.prout dicũt ibi do.Ant.⁊ Panoꝛ.qui idem tenẽt:ex iſto.n.actu iudiciali non inducit conſuetudo ſed oſtẽditur conſenſus populi prout tenẽt moderni legiſte ſm Jo.an.in.d.l.c.fi.⁊ Floꝛẽ.ibi ſnia eniȝ declarat non inducit.l.ſicuti.§.ſi queratur.ff.ſi ſer.ven.ſm Gui.de cu.in d.l.de quibus.nec talis ſnia preiudicat alijs niſi illis inter quos eſt lata ſm Jaco.bu.in.d.l.de quibus ⁊ Jaco.but.in l.ij.C.que ſit long.conſuetu.

i ¶ Nec ob.ꝙ iſta cõſuetudo habere videtur cauſam diſcõtinuam. ⁊ ideo non videatur ſufficere longum tempus nec quadragenarium:ſed cuius initij memoꝛia hominum non exiſtit prout dicit Compo.vbi.ſ.quia immo ſufficit longeua cõſuetudo prout voluerunt do.Anto.Floꝛen.⁊ Jmo.in d.c.fi.attenditur enim tacitus cõſenſus populi:actus autẽ priuatoꝝ cõſiderant ad oſtendẽdum tacitum cõſenſuȝ populi qui preſumitur concurrente diuturnitate tempoꝛis ⁊ dictus conſenſus preſumitur cõtinuatus.l.cum qui mutatam.ff.de pꝛobatio.⁊.c.maioꝛes de baptiſmo ſm do.Anto. Flo.⁊ Jmo.in.d.c.fi.attẽditur ergo conſenſus populi q eſt principalis ⁊ imediata cauſa diſpõnis ↄſuetudinarie q cõſenſus ppli eſt continuus non diſcõtinuus.⁊ ſic nõ cenſet hr̃e cauſam diſcõtinuã prout eſt de mente predictoꝝ doc. ⁊ nõ attenditur quo ad hoc mediata cauſa prout ſunt actus priuatoꝝ qui ſunt actus diſcõtinui alr̃ prout dicunt Floꝛ. ⁊ Jmo.in.d.c.fi.quelibet cõſuetudo ſaltem cõiter conſuetudo cenſeretur habere cauſam diſcõtinuam cum ea que req̃runt factum hoĩs cenſentur habere cãm diſcõtinuam.l.foramẽ.ff.de ſerui.vrba.predio.ſm eos:⁊ ſic ſm ſniam Compoſtolani cõiter conſuetudo requireret tps cuius initij nõ habet memoꝛia qđ eſt omnino falſum cuȝ ſaltem regulariter ſufficiat longa vel preſcripta per.d.c.fi.cum ſi.dicta aũt cõſideratio cauſe continue ⁊ diſcõtinue habetur in preſcriptione que differt a conſuetudine prout.⁊.ſ.dictum eſt circa tempus reſpectu abſentiaȝ:ex his concluditur ꝙ dictus contractus eſt validus iuuatus conſuetudine. ⁊ iđ non eſt neceſſarius ille articulus an ex ↄtractu nullo trãſferatur dominium de quo per Barto.⁊ docto.in.l.j.§. ſi vir vxoꝛi de acqui.poſſeſ.⁊ habetur in.l.multum intereſt.C.ſiquis alteri vel ſibi.⁊ in.d.l.non dubium.C.de.ll.in.l.ↄtrus.C.de fide inſtru.⁊ in.l.eleganter in prin.ff.de dolo ⁊ in.l.ſub pretextu.inſtrumenti.C.de tranſa. Laus deo.

¶ Heres grauatus per teſtatoꝛem ꝙ filiam ſuam recipiat in domo ⁊ iuxta facultatem hr̃ditarie alimẽtet:ſi ipſa vnꝙ remanſerit vidua:an poſſit cogi per ipſam vt ſibi pſtet alimẽta preterita ⁊ futura extra domum: cum diu ſteterit vidua anteꝙ haberet noticiam talis relicti.

¶ Conſilium clvj.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Licet in hac cõſultatione videat prima facie dicendum ꝙ.d.alimenta nõ debeãtur extra domum qꝛ in eadem oꝛatione ẽ relictuȝ ꝙ recipiatur in domo dicta dña. ⁊ iuxta facultatẽ hr̃ditatis alimẽtari vel ſint due oꝛones ſcđa imperfecta:ita ꝙ copula ⁊ repetit verbuȝ ſequẽti oꝛationi verbum principale ꝙ eſt verbum debeat poſitum in pꝛia parte ſeu in pꝛima oꝛone ⁊ repetitur in ſcđa hoc neceſſariũ eſt alias verbũ alimentari nõ hr̃et a quo regeretur:ideo repetitur cũ ſuis qualitatibus vt eſt text.in.l.ſeye.§.gayo.ff. de fun.inſtru.⁊ no.Bar.in.l.repetendis de leg.iij.⁊ Bal.in.l. titius.C.de ope.lib.⁊ Bar.in.l.pretoꝛ ait.§.erit igitur dña ff.vi bono.rap.⁊ in.l.j.in prin.de publicianis.⁊ in.d.l.ſeye §.gayo.⁊ in.l.iulius paulus de condi.⁊ demõ.⁊ in.l.ſi ita ſtipulatus.§.griſogonus de verbo.oblig.⁊ ſm hoc.d.alimenta non debentur extra domum ſi ſtat per legatariuȝ quominus recipiat illa in domo.

a ¶ Quia qñ legata relinquũtur in domo hr̃dis ſi legatariꝰ nõ moꝛat in domo hr̃dis ⁊ nõ ſtat per heredem nõ debent preſtari alimẽta vt pꝛobatur in.l.qui ↄcubinam.§. vxoꝛi de leg.iij.⁊ in.l.ſtichus.§.fi.de ali.leg.eſt.n.grauius heredibꝰ alimẽtare in domo aliena ꝙ̃ in domo ꝓpꝛia ꝓut dicit bar. in.l.j.C.de leg.p.l.iiij.in fi.ff.de alimẽ.lega.⁊.l.ij. in fi.cũ.l. ſeq.de in diem adiec.cũ itaꝗ; in caſu iſto legataria nõ ſteterit in preteritũ nec velit ſtare in futurũ in domo hr̃dis nõ videtur ꝙ debeantur ſibi alimenta per predicta.

b ¶ Tñ his non ob.ↄtrium puto de iure rñdendum.nam aduertendũ duxi ꝙ hoc caſu ſunt duo legata eque principalia vnum ꝙ recipiat in domo hoc eſt vnũ legatũ ſimplex receptio.n.ſine loco nihil eſſet:non aũt eſt vnum legatum qualificatione ꝓut ſi iniungeret hr̃di ꝙ iret pro tali romam nõ eſt onus ſeu relictum cum ſua qualitate:ſed illud ire romã eſt principale ꝙ relinquitur ⁊ tñ roma eſt locus ad quẽ itur ita in pꝛopoſito relictũ factuȝ filie ꝙ ab hr̃dibus debeat recipi in domo receptio in domo eſt vnum ens qđ relinquit lȝ domus ſignificet locũ in quo ⁊ iſtud relictum eſt quodã relictum habitationis in domo cum heredibus: ſed ſi reliquiſſet habitationem domus ⁊ alimenta non induceret repetitio:ſȝ eſſent duo legata eque principalia in quibus nõ cadit repetitio qꝛ non fit repetitio rerum quando diuerſe res legantur prout ſumitur ex dictis Barto.in.d.l.in repetẽdis.ſed qñ altera res eſt qualificata illius qualitatis fit repetitio ita loquuntur termini omnium iuriũ que.ſ. pro altera parte ſunt adducta ⁊ ſic termini ſunt ſeparati ⁊ ſeparatorum non eſt illatio.l.ſi.ff.de calũ.l. ſi maritus.C. de dona.

inter virum ⁊ vxorem.⁊.l.naturaliter.§.nihil commune.ff. de acqui.poſ.preterea copula ⁊ repetit in ſequenti oratiõe verbum debeat non v̇bum recipi ꝙ verbum debeat non vr̃ qualificari a domo. item ſi volebat relinquere alimenta in domo ſuperfluo iniunxiſſet ꝙ reciperetur in domo cuȝ nõ poſſet alimẽtari in domo:quin in domo reciperet̃ ne ergo ſint illa verba ſuperflua amplectetur alia interpetratio:ſi.n. voluiſſet alimenta preſtari in domo ⁊ non debere preſtari alibi veriſimiliter dixiſſet debeant preſtari alimenta in domo nec eſt veriſimile quod appoſuiſſet illud recipi ⁊c.⁊ in ambiguis orationibus id quod eſt veriſimilius attenditur.c.inſpicitur in obſcuris de regu.iu.in.vj.⁊ in.l.ſemper in ſtipulationibus.ff.eo.titu.cum ſi.

c ¶ Ad predicta facit qđ no.Dy.in.l.j.C.de legatis quatenꝰ dicit ꝙ atten ditur cuius contemplatione ſit relicta illa qualitas ꝙ moret̃ in domo.⁊ lȝ bart.cum dãnet q̄ ſm eũ ſemp illa conditio ꝙ moret̃ in domo cenſet̃ adiecta fauore onerati:q̄ facilius eſt ſibi p̃ſtare alimẽta in domo ⁊c.ſm eũ: naȝ poſſet cõtingere ſecus attẽta qualitate perſonarũ ſi legatarius haberet inimicos ⁊ oneratus eſſet potens vel oneratꝰ eſſet perſona modeſta pacifica plena reuerentia ⁊ vellet ſtare quieta ⁊ ſequeſtrata ⁊ eſſet diues:ita ꝙ nõ magnifaceret modicum plus impenſarũ ⁊ legataria ⁊ eſſet filia diues iuuenis pulchra ⁊ ſola:ita ꝙ non indigeret minus exemplari ꝙ̃ pecunia tunc nemo dixerit quin manſio in domo cenſeat̃ adiecta fauore filie ⁊ nõ fauore perſone onerate in cãu noſtro vr̃ ꝙ receptio in domo fuerit appoſita fauore filie: q̄ mandat̃ heredibus ꝙ recipiant non ſibi ꝙ vadat:ita ꝙ nemo dixerit ꝙ illud primum membrum relictorũ non fuerit appoſitum fauore filie attenta forma verborum ⁊ attenta qualitate.q̄ filia que eſt conſideranda ad ampliationem interpetrationis relicti per ea que hñr in.l. cum alienaȝ de leg.⁊.l.qui filiabus.⁊.l.ſi ſeruus plurĩu.§.ſi.ibi legatarij dignitas charitas ⁊ neceſſitudo ⁊ ꝙ per Salyc.in.d.l.j.C.de lega.⁊ glo.j.in.l.j.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cõdi.fac.quatenus in vna ſolutione ponderant ꝙ contemplatione filij: cum aũt prima parte copulatiue receptio in domo ſapit fauorẽ filie non congruit ꝙ repetat̃ in odiuȝ ar.regule ꝙ ob gratiã de reg.iur.in.vj.⁊.l.ꝙ fauore.C.de.ll.cum concor.⁊ hoc videt̃ velle Bar.in.d.l.j.C.de lega.teſtator non grauat heredem per iſta v̇ba ad recipiẽdos legatarios in domo ſua quia hoc ponit in conditione ⁊c.quaſi ſentiat ſi grauaſſet heredeȝ vt reciperet eos in domo ſua cenſeret̃ factum contemplatione legatariorum:ideo deberent cõſequi alimenta etiã nõ in domo ⁊ ad hoc poſſet applicari ꝙ dicit Bar.in.d.l.in repetendis in vltia col.ver.itẽ aduerte.ſatis eni põt diciꝙ nõ congruat repetitio ſi repetitio iduceret ꝙ ĩductũ in fauorẽ retorq̃ret̃ in odiũ ⁊ ꝑ hec ſit rñſuȝ ad ꝯ̃ria. Laus deo.

¶ Teſtm̃ primũ ſolẽniter factũ:an tollat̃ per ſcđm ꝙ probatur ꝑ teſtes examinatos ad perpetuam rei memoriam.

¶ Conſilium clviij.

In noie domini noſtri Ieſu xp̃i. ¶ De pluribus queritur principaliter autem vtruȝ dictum teſtm̃ ꝙ petitur releuari ſuper quo ſunt ad perpetuaȝ rei memoriam examinati tres teſtes ſit taliter probatum ꝙ valeat vel per viam teſti vel alterius vltime volũtatis:ita ꝙ ſit efficax maxime vt tollat primũ teſtm̃ ꝙ dr̃ ſolẽniter ꝯditũ:ꝙ aũt ſcđm teſtm̃ valeat vr̃ dõm duplici via vna q̄ ſcđm teſtm̃ eſt factũ inter liberos:⁊ teſtm̃ inter liberos valet ẽt coram duobus teſtibus nõ rogatis maribꝰ vel feminis:non.n.requirit̃ aliqua ſolẽnitas iuris poſitiui per l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſt. prout omnes ibi tenent.cum ergo ſufficiant duo teſtes ⁊ in caſu nr̃o interuenerint duo vel tres:ideo videant̃ ſufficere ad validandum ſcđm teſtm̃ ſi ſcđm eſt validum ergo primuȝ eſt reuocatum.§.poſteriore.inſti.quibus mo.teſtamenta infir.⁊.l.j. ff.de iniuſto teſta.⁊.l.cum in ſecundo.eo.tit.

a ¶ Secunda via q̄ quando interuenit preſbyter parrochialis cum duabus alijs perſonis teſtm̃ valet vt eſt tex.in.c.cũ eſſes de teſta.ꝙ capitulum licet patiatur plures lec.tamen communis lec.eſt ꝙ in terris eccleſie in vtroqȝ foro ⁊ ĩ terris imperij in foro cañ.valeat teſtm̃ coram preſbytero parrochiali ⁊ duobus alijs teſtibus prout hanc opi.habuit Io. an.in.d.c.cum eſſes.ꝙ in teſtamento ad pias cauſas ſeruat̃ ſequens capitulum in vtroqȝ foro in teſtamento prophano ſeruatur ius ciuile in terris imperij ⁊ foro ſeculari:ſȝ in terris eccleſie in vtroqȝ foro ſeruatur diſpoſitio.d.c.cum eſſes ⁊ hanc opinionem tenuerunt Io.cal. Pe.de peru.⁊ Florẽ. in.d.c.cum eſſes.⁊ iſta eſt communis opi.prout dicit Imo. in.d.c.cum eſſes.⁊ hanc opi.firmat Panor.in.d.c. cũ eſſes in prin.⁊ clarius in fi.⁊ ideo ex his puto concludenduȝ ꝙ dictum teſtamentum teneat.

b ¶ Tñ his nõ ob.ꝯ̃riũ puto de iure rñdendũ vȝ ꝙ dictuȝ teſtm̃ nõ ſit talr̃ probatum ꝑ dictos teſtes ꝙ ſufficiat ad ꝓbandũ teſtm̃ validũ:nã primo animaduerto ꝙ dicta domina poliſena petit vt mr̃ ſuorum filiorum ꝓ vtilitate ⁊ expeditione negociorum dictoꝝ pupillorum ſȝ ante litem conteſtatam non poteſt quis in cã aliena conſtituere procuratorem.l.neqȝ tutores.C.de procur.⁊.l.ꝙ quis eo.ti. nã ſi procurator vel tutor non pñt conſtituere procuratorem multo minus cõiuncta perſona:maxime q̄ tutor ⁊ curator omnia negocia pupillorum exercere pñt ⁊ coniuncta perſona ſolũ ea ad que ſufficit gñale mandatum.l.patri in prin.ff.de mino.iuncta.l.illud in fi.e.ti.itẽ rõnes que aſſignantur in.d.l. ꝙ quis.⁊.d.l. neqȝ tutores.quare tutores ⁊ curatores nequeant ꝯſtituere ꝓcuratores militant ẽt in coniuncta perſona:iõ dicti teſtes non vñr legitime recepti.dato autem ꝙ ſint ltĩe recepti vel legitime:tñ non vr̃ eis adhibenda fides eo maxime q̄ lȝ ſint tres teſtes tñ non plene probant oẽs ⁊ ſunt varij ⁊ vnus vȝ frater Laurentius ſm ſuã depoſitionẽ non interfuit toti teſtõ prout requiritur.l.cum antiquitas.C.de teſt.q̄ non interfuit inſtõni filiorũ. ⁊ maxime hoc ponderandũ eſt q̄ ꝑ̃ncipalis pars erat:nã caput teſti eſt heredis inſtitutio.l.j.in fi.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ facit inſti.de lega.§.ante heredis inſtitutionem.

c ¶ Quinimo ſi nullus ex teſtõ adijt hẽditatem oĩa in teſtõ contẽta regulariter ruunt.l.ſi nemo.ff.de reg.iur.l.ſi nemo ff.de teſta.tu.lȝ ille idẽ teſtis deponat de inſtõne noſtre filie facta in re certa que ſufficeret ad validitatem teſtamenti reſpectu inſtõnis heredis ꝑ.l.j.§.ſi ex fundo.⁊.l.ex facto ꝓponebatur.ff.de here.inſti.tñ inſtõnem illius noſtre nõ deponit alius teſtis vȝ Guerrerius. ⁊ ſic teſtm̃ nõ probatur ꝑ tres teſtes maxime q̄ frater Laurentius in quo ꝯſiſtit ꝑ̃ncipaliter diſpoſitio.d.c.cum eſſes de teſta. deponit ꝙ non perfecit teſtm̃:q̄ defecit in medio orationis ⁊ teſtm̃ imperfectum ratione voluntatis non valet.l. ſi is qui.ff. de teſt. ẽt inter liberos prout volunt glo.Bar.Bal.⁊ Ang.ibi ꝙ ⁊ voluit Saly.in.d.l.hac conſultiſſima.§.ex iperfecto ⁊ Pet. de anch.in.c.ij.de teſt.in antiquis:itaqȝ de.d.c.cũ eſſes non eſt habenda conſideratio etiam ſi in alis oẽs fuiſſent conteſtes.⁊ etiam ſi dictus frater Laurentius fuiſſet legitimus preſbyter parrochialis de quo.j.ſubdam:tamen q̄ quo ad liberos ſufficiunt duo teſtes per ea que habentur in.d.§.ex imperfecto vbi doc.concordant ꝙ in teſtõ inter liberos redacta eſt res ad ius naturale ſecundarium hoc eſt ius gentiuȝ ſublatis ſolemnitatibus omnibus iuris poſitiui prout ẽt dicitur in teſtamento militis in.l.j.ff.de mili.teſt.⁊ in teſtamento ad pias cauſas in.c.relatũ extra de teſt. ideo inſtõ filiorum ⁊ teſtm̃ quo ad filios videtur ſufficienter probatũ per dominam Luciam ⁊ Guerrerium.

d ¶ Nihilominus ꝯ̃rium puto de iure rñdendum.ſ. ꝙ dicti duo teſtes nõ probent dictam inſtõnem filiorum ⁊ multo minus dationem tutorum ⁊ alia diſpoſita in dicto teſtõ de alijs.n.non eſt dubium per.d.§.ex imperfecto vbi expreſſe diſponitur ꝙ quo ad alios teſtm̃ non valet ⁊ doc. ibi ꝯcludunt ꝙ ſi datur filijs tutor vel curator qui non ſit de filijs datio non valet licet tutele datio ſit filijs fauorabilis ⁊ in hoc doc.concordant:ideo nõ inſtandum circa alia: ſed ꝙ etiam nõ probetur inſtitutio filiorum ſatis clare videtur probari poſſe:nam dicti teſtes videntur varij ⁊ contrarij inter ſe.⁊ conſequenter periuri ſaltem aliquis ipſorum.

e ¶ Teſti autem periuro nulla datur fides c. teſtimoniuȝ de teſt.⁊.vj.q.j.cañ qcũqȝ.⁊.xxij.q.v.paruuli.vnus autem eoꝝ ꝙ ſit periurus oĩa ruunt:nam ſi repellitur frater Laurentius oĩa ruunt:q̄ nõ ꝓbat Guerrerius inſtõnem noſtre filie teſtõris.⁊ ſic remaneret probata inſtõ filie per ſolã vnaȝ teſtem.⁊ per ꝯ̃ns dictum ſcđm teſtm̃ ꝙ nititur ꝓbari per teſtes rueret preteritione filie:nam teſtm̃ in quo eſt preteritꝰ filius vel filia eſt nullum ẽt in fauorem filiorum inſtitutorum in eo ⁊ non tollit primum teſtamentum.l.filius qui in poteſtate.ff.dẽ liberis ⁊ poſthu.vbi concordant glo.⁊ doc. qui idem volunt in.d.§. ex imperfecto. ſi autem eſt periurus

rus Guerrerius vel Julia non probatur inſtõ filiorũ niſi per vnũ teſtem:qm̃ frater Laurẽtius non deponit de inſtõne filioꝝ maſculoꝝ.⁊ ſic remaneret vnicus teſtis ꝓbans inſtõnem filiorum vnicus aũt teſtis nihil releuat.l.iuriſiurãdi.C.de teſti.c.tam litis.c.lꝫ ex quadã extra eo.ti. cum ſi.ꝙ aũt Julia ſit iura oſtendit ipſa deponit ꝙ in dicto teſtõ non fuit aliquis pñs niſi frater Laurentius ⁊ Guerreri⁹ ⁊ non potuiſſent eſſe qn vidiſſent ⁊ ꝯ̃rium probat ꝑ Guerrerium ⁊ frẽm Laurentiuꝫ.nã Guerrerius deponit ꝙ ſemper fuerunt pñtes mater ⁊ vxor dicti dñi Petri donec fuit ꝯfectum teſtm̃ e poi ce ſopra venne vno pietro daſeſe.⁊ ſimiliter frater Laurẽtius deponit ꝙ fuit pñs mater dñi petri ⁊ ẽt ꝙ fuit vxor pñs qꝛ deponit ꝙ ipſa dixit chiamati li teſtimonie ex quo oſtendit ꝙ fuit pñs ẽt vxor prout ⁊ deponit Guerrerius gnimmo ipſamet Julia deponit de pñtia dicte Puliſene vxoris teſtõris:quatenus deponit ꝙ dominus Petrus teſtator rñdidit vxori latine ⁊ exponebat vulgariter.⁊ ſic iſta Julia expreſſe ⁊ aperte ꝯ̃riatur guerrerio ⁊ fratri Laurẽtio ⁊ maxĩe guerrerio nec pñt ꝯcordari ⁊ eſt neceꝫ ꝙ alt eoꝝ dicat mẽdaciũ.⁊ ſic ꝙ alt eorũ ſit piur⁹.deducit ẽt piurũ Julie qꝛ variat i ſuis dcis vt.ſ. iõ repellit.l.q falſa vl' varia.ff.de teſt.⁊.c.lꝫ cãꝫ õ ꝓba.variat ⁊ ab alijs teſtificatis per eum cũ iuramento cuius depoſitio apparet manu notarij in qua deponit de pñtibus alijs vꝫ dña Puliſena ⁊ Petro mathei ⁊ Benedicto al's biſgino.⁊ ſic ꝯ̃riatur his que poſtea depoſuit examinata iudicialiter ꝑ iudicem.itẽ ꝯ̃riatur in alio.ſ.circa dationem tutoꝝ qꝛ examinata per iudicẽ deponit ꝙ de toto tenore teſti ⁊ in prima examinatione deponit ꝙ neſciebat aliud niſi aliqua de quib⁹ depoſuerat ⁊ allegat rõnem qꝛ teſtator loquebatur lr̃aliter ⁊ ſic deponit ꝙ non intellexit ⁊ neſciebat:qꝛ non intelligebat loquelam lr̃alem.ſi non intellexit tunc quõ potuit ſcire forte per auditũ ab alijs lꝫ forte dicte ſcripture notarij extraiudicialiter examinantis ſine teſtib⁹ non daret plena fides:ſed ſaltem adminiculat ad detrahendũ de fide.iteꝫ adminiculatur ꝙ ipſa dña Julia deponit ꝙ.d.teſtm̃ fuit conditum in ſala ⁊ frater Laurentius deponit ꝙ fuit conditũ in camera.iteꝫ variat.d.Julia a dicto Guerrerij ⁊ a dicto fratris Laurentij ipſa deponit ꝙ.d.teſtm̃ fuit lectum vulgariter per dñm petrũ ⁊ Guerrerius ⁊ frater Laurẽtius ꝙ fuit lectum ꝑ dictum frẽm Laurentiuꝫ ⁊ non eſt veriſile ꝙ legerit dñs petrus attẽto ꝙ defecit dũ cõdebat teſtm̃ ꝓut deponit frater Laurentius:eſt ẽt ſuſpecta.d. Julia qꝛ deponit aliqua que nõ deponunt alij duo teſtes ⁊ aliqua non deponit de his que deponunt alij.deponit enim ꝙ in relicto facto noſrie de.c.flo.addidit ꝙ plus nõ poſſet petere.ꝙ nõ deponũt alij duo teſtes.itẽ deponit ꝙ eſſet donna ⁊ patrona de iſuoi beni ⁊ non limitat ad tp̃s.⁊ tamen Guerrerius limitat donec vitam viduale ſeruauerit:⁊ licet hoc poſſit inſtari ꝙ non repellat oino tñ ⁊ hoc confert ad detrahẽdum de fide ſilr adminiculat ꝙ frater Laurentius deponit ꝙ teſtator defecit ⁊ non potuit compellere inſtõnem filiorum ſaltẽ ꝙ ipſe intellexerit ⁊ ſtatim ꝓpterea receſſit vt iret pro oleo ſancto ⁊.d.Julia deponit ꝙ dictus frater Laurentius nõ receſſit anteq̃ eſſet completũ teſtm̃.⁊ tñ.d.Julia deponit ꝙ dictus teſtator poſt inſtõnem filiorum fecit eis ſubſtõnem cõpendioſam ꝑ tot verba ꝙ non eſt veriſimile ꝙſi frater laurentius nõ receſſiſſet nõ intellexiſſet dictam ſubſtõnem:⁊ tñ ipſe deponit ꝙ nõ intellexit vltra illa v̾ba io laſſo li mei figlioli.itẽ dponit ꝙ poſt reuerſionẽ ſuã ipſe frater laurentius legit dictũ teſtm̃ vſq; ad punctũ ſuperius dictum.⁊ ſic vſq; quo dixit laſſo li mei figlioli:nõ autẽ eſt veriſile ꝙ ſi dictus teſtõr inſtituiſſet filios ⁊ eis ſubſtituiſſet anteq̃ dictus frater laurẽtius receſſiſſet ꝓut deponunt Julia ⁊ Guerrerius ꝙ dictus fr̃ laurẽti⁹ non addidiſſet dictam inſtõnem ⁊ ſubſtitutionem.

f ¶ Conſideratur.n.vtrũ teſtes deponant veriſilia.l.pe.§.teſtes.ff.de teſt.⁊.c.lꝫ cauſam extra eo.ti.ibi vero proximiora. item ipſa deponit ſe pauperẽ.⁊ hoc ẽt plurimuꝫ attenditur ad repellendũ fidẽ teſtis vt eſt tex.in.l.iij.in prin.ff.de teſt. glo.⁊ Ang.in.§.ſi vero ignoti in auc.de heredi.⁊ fal.col.j.⁊ Spec.e.ti.§.itẽ qd eſt pauper.itẽ dr̃ eſſe ꝓbatũ qd eſt vilis ⁊ abiecte cõditionis ad hoc.d.§.ſi vero ignoti.multa itaq; ꝯcurrunt ad demonſtrandũ in idoneitatẽ dcẽ teſtis.⁊ maxime ea que primo loco deduxi que concludũt in periuriũ dicte teſtis:ex quibus oibus concludit qd dicta Julia eſt omnino non idonea teſtis.⁊ per ꝯñs remanent duo q non ſunt conteſtes in ſubſtantialibus:qm̃ frater Laurentius nõ deponit fuiſſe cõpletum teſtm̃.⁊ ſic nõ deponit de teſtõ valido in aliquo per.d.l.ſi is qui.⁊ maxime qꝛ nõ deponit de inſtõne filioꝝ maſculorũ ⁊ guerrerius ſic ⁊ guerrerius non deponit de inſtõne filie vꝫ noſrie.⁊ ſic inſtõ filiorum maſculoꝝ probat tm̃ per guerrerium ⁊ inſtõ noſrie per fratrẽ laurẽtiũ dũtaxat:⁊ inſup non deponit de inſtõne Xpophori vnius ex filijs:lꝫ de inſtõne Chriſtiani variant ẽt qꝛ vn⁹ dicit in aliquo plus ⁊ in aliquo minus q̃ alter.

g ¶ Et dicit bal.in.l.cũ antiquitas.C.de teſt.qd qñ teſtes deponũt ſuper teſtõ ⁊ vnus deponit minus q̃ alter non cẽſet eſſe idoneus teſtis:qꝛ nõ p̃ſumit interfuiſſe toti teſtõ ꝓut intereſſe dꝫ vt ibi ſm eũ q dicit eſſe notãdũ. ⁊ idẽ tꝫ ibi pau.de ca.multa itaq; ꝯcurrũt qd iſti teſtes nõ ꝓbent dictũ teſtm̃.⁊ maxĩe qꝛ in ꝓbatione eoꝝ in quibus inuitant extranei qꝛ nõ ſufficiũt duo vel tres teſtes ꝑ iura vulgaria ⁊ quatenus ꝯcernit fauorẽ filioꝝ pariter:qꝛ ſaltẽ dña iulia ẽ repellẽda penitus tanq̃ varia ⁊ piura ꝑ ſupradicta ⁊ ea repulſa nulla inſtõ filioꝝ probat niſi ꝑ vnũ teſtẽ vt de ſe pꝫ ⁊ ſupra deductũ eſt.⁊ inſup dato qd nõ eſſet dicta iulia oino repellẽda nec guerrerius negari neqt quin ꝑ ea q̃ deducta ſunt ꝯ̃ eos eoꝝ fides ſit plurimum debilitata ⁊ exinanita.

h ¶ Et ꝯcurrit ẽt in iulia fragilitas ſexus ꝑꝑ cuius ſex⁹ fragilitatẽ iura nõ multũ in eis ꝯfidũt quare nõ admittũt improbandis teſtis.l.hac ꝯſultiſſima.C.de teſt.⁊ inſti.eo. ti.§. teſtes nec in criminalibus tex.cũ glo.in.c. abbate in fin.de verb.ſig.vbi de h ⁊ ius naturale ⁊ diuinum nõ vult: ita paſſim ſufficere duos teſtes:ſed dr̃ in ore duoꝝ vel triũ ſtat oẽ verbuꝫ.c.in omni de teſt.c.relatũ de teſt.⁊.c.cũ eſſes eo.ti. ⁊ deuteronomio.c.xix.⁊ Matthei.xviij.non.n. ſuperfluo ſemper adducerent illa verba vel triuꝫ.nã ſi ſufficerent duo paſſim deriſoriũ fuiſſet adijcere vel trium:qꝛ conſtabat qd ⁊ tres ſufficiebant cum tres duo ſunt:qꝛ ſub maiori numero minor continetur.l.j.§.ſi ſtipulanti de verb.ob.l. diem proferre.§.ſi plures.ff.de arbi.⁊.c.j.eo.ti.lib.vj.idcirco ne iſta opinentur maxime de verbis ex ore dei prolatis in veteri ⁊ nouo teſtõ dõm eſt debere attendi qualitates teſtiuꝫ ⁊ cãe ⁊ circũſtantie vtrũ ſufficiant duo:ideo hoc caſu attentis tot circũſtantijs ⁊ qualitate teſtium ſaltem dicte iulie intrepide tenendũ eſt qd dicti teſtes non ſufficiunt per ꝑdicta ⁊ pariter h idem ponderandum eſt circa diſponẽ.d.c.cũ eſſes ſi dict⁹ frater Laurenti⁹ fuiſſet legitimus p̃ſbyter ꝓchialis ⁊ interfuiſſet toti teſtõ:nam tex.ibi loquitur qñ cuꝫ preſbytero teſtatoris interueniunt due vel tres perſone idonee non dicit ſimpliciter due ita ꝙ vbi non ſunt pſone multũ fidedigne veriſilr vult qd ſuppleat numerus ꝓut eſt veriſimile ne inaniter ſtent illa vel tres in dicto ⁊ ſilia v̾ba vl' triũ in rõne aſſignata:lꝫ h non ſit neceſſarium cum frater Laurentius nihil ꝓbet de inſtõne filioꝝ maſculorũ ⁊ de inſtõne filie femine non hẽat niſi vnã conteſtẽ que qualis ſit.ſ. demonſtratũ eſt ⁊ inſup inſtari põt qd nõ dẽat iudicari preſbyter ꝓchialis cũ nõ eẽt rector eccleſie ꝓchialis nec vicarius ꝑpetuus nec deputat⁹ ſm formã.c.cũ ex eo de ele.li. vj.ꝑ glo.in v̾bo ſacerdotib⁹ in cle.duduꝫ in.§.in eccleſijs de ſepul.⁊ glo.in v̾bo preſbyteri in cle.vnica de priuil.⁊ glo.in cle.j.de priuil.⁊ ꝑ doc.in dictis iurib⁹:⁊ maxime cũ dictus frater Lau.ſit de mendicantib⁹ ſimplr approbatis ꝓut eſt ordo predicatorum ſeu heremitarum.c.quorũdam de elec. lib.vj.c.vno.de excep.prela.eo.lib.c.nimis.el.ij.cum ſi.

i ¶ Et tales mẽdicãtes neq̃unt aſſumi ad regimen ſeu curaꝫ animarum vt eſt expreſſum in cle.vt ꝓfeſſores.§.ad prioratus.de regu.nec licentia data a pore ꝯuent⁹ ad id ſe extendit:qꝛ v̾ba lr̃e nõ loquunt de cura aiarũ aſſumenda nec inferior põt legi ſupioris derogare ar.c.cũ inferior de maior. ⁊ obe.⁊ qd no.glo.in.c.fi.de hereti.lib.vj.nec ob.ſi dict⁹ frater Laur.forte ſe gerebat pro preſbytero parrochiali ⁊ forte ita cõiter reputatur ⁊ publicus error ſolet operari id quod veritas.l.barbarius.de officio.preto.l.j.C.de teſta.c.ad probandum de re iudi.cum concor.qꝛ rñdetur qd predicta ꝓcedunt in his que geruntur ratione publici officij prout loquitur.d.l.barbarius.⁊.d.c.ad probandum.

k ¶ In his v̾o que gerũtur rõne priuati officij cõis obſeruãtia errones non releuat ꝓut voluit Inno.in.c.nihil de elec. ⁊ in.c.cũ dilectus de ꝯſue.⁊ Cõpoſt.in.c.cum victontenſis de elec.⁊ Jo.an.in.c.de reſcriptis in.vj.⁊ in.c. veritatis de dolo ⁊ contuma.⁊ docto. ibi ⁊ in dicto.c. ad probandum ⁊ Bal.in repetitione.d.l.barbarius ⁊ Feder.in tertio ſuo cõſilio ⁊ Jo.an.in quadam ſua diſputatione que incipit excõmunicatus ⁊ communis ⁊ indubitata canoniſtarum ſentẽtia:ſed

tia:ſed ſcribere teſtm̄ ⁊ eſſe teſtis teſtõ non ptinebat ad eiꝰ oſtm̄ publicum ergo ⁊c.⁊ licet videat̃ facere in ɔ̃riũ.d.l.j. C.de teſta.tñ dicendum eſt ꝙ eſt ſpeciale in teſtõ condito ſm̃ ius cõe in quo interuenit magnus numerus teſtiũ ió nõ mirum ſi relaxat̃ aliqd circa qualitatẽ ſed nos ſumus in teſtõ in quo relaxat̃ ſolẽnitas numeri teſtium: ió ſi relaxaretur ẽt ſolẽnitas qualitatis eſſet aliud ſpãle:⁊ duo ſpecialia non debent ɔcurrere.l.j.C.de do.promiſ.nec eſt eadem rõ hoc caſu non tñ oportet ſup hoc inſiſtere ex quo dictus frater Laurentius deponit de teſtamẽto imperfecto ratione voluntatis prout ſupra latius dictum eſt.

l ¶Ex qbus aperta fronte ɔcludendũ eſt ꝙ dicti teſtes nõ probant teſtm̄ validum nec tale ꝙ viciet primum validum: nec vꝫ etiam quo ad liberos ⁊ longe clarius quo ad extraneos:⁊ ſic quo ad tutelam ⁊ ſubſtõnem per ea que hñr i.d. §.ex imperfecto ⁊ pariter quo ad ɔfeſſioneꝫ dotis quatenꝰ intentaretur in vitam relicti iuxta ea que hñr in.l.j.⁊ in.l. ſi nõ deſignata.⁊.l.ſi.C.de fal.cã adiec.leg.ſi aũt deducit tan̄ꝙ confeſſio ad probandum dotem datam cum confeſſio fuerit facta pñte parte vt deponunt Guerrerius ⁊ frater Laurentius vr̃ ꝙ ſufficiat cũ non habeat obſtare imperfectio teſtamenti nec preteritio filioꝝ nec numerus teſtiũ nec ſupperat tp̄s conceſſum ad exceptionẽ non numerate dotis de quo in.l.ſi.⁊ auc.ibi poſita.C.de dote cau.non nume.

m ¶Sed circa hoc põt dici ꝙ hoc reſpectu dicte atteſtatiões non ſunt legittime recepte qꝛ lite non conteſtata ⁊ nõ tan̄ꝙ ſenes ⁊ valitudinarij vel tan̄ꝙ de proximo receſſuri eſſent teſtes examinandi.c.qm̄ frequenter in prin.extra vt li.non conte.⁊ que hñr per Bar.in.l.in.l.acquilia ſi deletum.ff.ad l.acqui.⁊ per eum ⁊ doc.in auc.ſi qs.C.de teſt.⁊ pronunciatis iudicio fuit vt teſtes examinarent ſuper releuatiõe teſtamẽti qõ fieri põt etiam lite non conteſ.vt hr̃ in.l.publicati.C. de teſt.⁊ ratio ibi aſſignatur per doc.⁊ ibi dico. Laus deo.

¶Heredes ab inteſtato qui vi expulerunt vxorem teſtatoris relictam ab ipſo vſufructuariam cũ hoc ne poſſet ab aliquo in dicto vſufructu moleſtari:an inciderint in penã.l. ſiquis in tantam.C.vnde vi.Item donatio cauſa mortis an reuocetur per clauſulam caſſans irritans ⁊ annullans omne aliud teſtamentum ⁊c.

¶Conſilium clviij.

In noĩe domini noſtri Jeſu chriſti.¶Vr̃ in hac conſultatione prima facie dõm ꝙ dicti Juliuſangelus pantaleo ⁊ marcus foueant iuſticiam in dictis bonis ⁊ dicta bona ad eos pertineant.tum vigore teſtamenti petri laurentij pmi teſtatoris cum ɔditione ſubſtõnis in perſona Antonij ſcdi teſtõris videatur purificata ex quo deceſſit ſine liberis ⁊ bona de quibus agitur ad dictum petrũ laurentij pertinuerint.tum maxime qꝛ inſtitutio dicti petriioãniſpauli facta in teſtamento dicti Antonij videtur inefficax:⁊ ex quo videtur ꝙ teſtator errauerit in filiatione ipſius Joanniſpauli.

a ¶Et qñ teſtõr errat in filiatione vel conſanguinitate eius quem honorat non eſt efficax eius diſpõ.l.eam quam.C.de fideicõ.l.ſi pr̃.⁊.l.nec apud.C.de heredi.inſti.⁊ ſi dicto errore ſit inſtitutio hr̃ applicat̃ alꝭ venientibus ab inteſtato prout no.Bar.⁊ doc.in.d.l.ſi pater.⁊.d.l.nec apud.ſed dictus petruſioãneſpaulus vr̃ ꝙ non foret filius arrogatus. d.Antonij cum teſtõr aſſerat eum filiũ arrogatũ vigore breuis breue non facit arrogationẽ:ſed mãdat fieri citatis citãdis que citatio nõ apparet fcã ⁊ paria vñr nõ eſſe ⁊ nõ apparere.l.duo ſunt titij.ff.de teſta.tu.⁊.l.ſi fuerit de reb.du. ⁊.l.in lege.ff.de ɔ̃hen.emp.cũ ſi.ió arrogatio vr̃ nulla prout nulla fuit in terminis.d.l.ne apud vbi fuit nullitas arrogationis ⁊ error iuris qꝛ non põt arrogatio in fratrem prout ibi facta fuit.ꝑut hic debuit fieri citatis citandis ⁊ citatio nes nõ apparẽt fieri:ueniſſe:ió teſtõr ductꝰ errore iuris hic ⁊ ibi iſtituit putatiuũ filiũ arrogatũ idcirco vr̃ ꝙ iſtõ fuerit inefficax ⁊ hereditas.d.Antonij:deuoluta ſit ad venientes ab inteſtato.⁊ ɔ̃ſir ad dictos Juliũangelum pantaleonẽ ⁊ marcum proximiores ɔ̃ſanguineos.d.Antonij teſtatoris nec vr̃ eis obſtare ꝙ ipſi de facto vi expulerunt ⁊ ſpoliauerunt.d.dñam Turiſanam poſſeſſione ſua.

b ¶Et ſic vñr incurriſſe penã.l.ſiqs in tantam.C.vñ vi que eſt ꝙ ſpolians per vim aliũ poſſeſſione ſua amittat ius qõ hẽbat ſi qõ hẽbat ⁊ ſi nõ hẽbat ius ſoluat rei extimationeꝫ pſone expulſe.item vr̃ ꝙ veniãt priuãdi iuribus ſuis vigore pcepti teſtõris qui phibuit ne qs moleſtaret.d.dñaꝫ Turiſanã ſub pena priuationis penitus hrditatis ⁊ bonorum dicti teſtõris.cõſtat.n.ꝙ teſtõr põt in teſtõ penã imponere re vt.l.j.C.de his que pene noĩe.⁊.l.j.§.item ſi ita.ff.ad.l. fal.⁊.l.j.de penu.leg.qꝛ ad hec pñt dicti Juliuſangelꝰ pantaleo ⁊ marcus rñdere ꝙ.d.Turiſana nõ iuſte poſſidebat ea rõne qꝛ ipſa erat legataria vſufructus:⁊ legatario nõ lꝫ poſſeſſionem rei legate cape ꝑpria auctoritate.l.j.⁊ quaſi ꝑ totum titulũ.ff.⁊.C.quoꝝ lega.nec legatũ ex teſtõ debet niſi adita ſit hrditas.l.ſi nemo.ff.de teſt.tu.⁊.l.ſi nemo.ff.ð re. iur.⁊.l.eã ꝙ.C.de fideic.⁊ ſi ab inteſtõ fiant legata illa nõ dñr nec ſunt efficacia niſi prius adita hrditate ab inteſtato tex.cũ glo.ſingularis in.l.ſiqs filio in prin.ff.de her. inſti.⁊ maxime legatũ libertatis ⁊ vſuffru.l.vnica.§.libertatibus. C.de cad.tol.ſꝫ dictus petruſioanneſpaulus non adiuerat hereditatem dicti Antonij ꝙ appareat:quinimo vr̃ ꝙ nõ potuerit adire:⁊ ex eo quia vr̃ inſtitutus poſt mortẽ dicte Turiſane vt verba inſtõnis videntur aperte ſonare.

c ¶Inſtõ autẽ poſt mortẽ alterius cenſet̃ conditionalis.l. hrs meus de ɔdi.⁊ demon.⁊.l.cũ tale in prin.eo.tit.⁊.l.cum hrs.ff.qñ dies leg.ced.ideo interiꝫ.ſ.in vita Turiſane.⁊ ſic ɔditione pendente non põt adiri hrditas.l.cedere diem de verb.ſig.⁊.l.vnica.§.finaũt ſub conditione.C.de ca.tol.cuꝫ ſi.preterea vſufructuarius non dꝫ vti frui niſi preſtet ſatiſdationẽ de vtendo ⁊ fruendo arbitrio boni viri ⁊ rẽ reſtituendo finito vſufructu.l.j.⁊ quaſi per totũ.ff.de vſufr.quẽ admo.caue.⁊.l.ij.C.de vſuf.ſed.d.Turiſana non ſatiſdederat merito nõ videbat̃ vſufructuaria: preterea vſufructuarius nõ poſſidet ciuiliter prout oẽs tenent.l.nãliter ð acq. poſ.⁊ quidam teneant ꝙ nec naturaliter poſſideat: ſed ſup hoc non inſto:cum ergo ciuilis poſſeſſio vacaret intrans ipſa vr̃ ꝙ querat ciuilem vacantem ſine vicio. ideo illius reſpectu non eſt violẽtus poſſeſſor ⁊ pro tuenda ſua ciuili videtur ꝙ poſſit expellere naturaliter poſſidentem ⁊ euꝫ priuare ſua naturali poſſeſſione per ea que habentur in.l.clã poſſidere.§.qui ad nundinas.ff.de acqui.poſ.

d ¶Preterea qñ quis iuſta cã ductus credit ſibi licere aliũ expellere de ſua poſſeſſione nõ incidit in penam.l.ſiquis in tantam.C.vnde vi.prout voluit ibi Bal. ſed dicti expulſores dicũt ſe ignoraſſe teſtm̄.d.Antonij:⁊ ɔ̃ſir.d.Turiſanaꝫ eſſe relictã vſufructuariã ⁊ ignorãtia preſumit̃.l.ſi.ꝑ ſuo l.verius.ff.de pba.⁊ qõ per Bar.in.l.cum herede de lib.leg. ⁊ in.l.is põt de acqui.here.⁊ in.l.qui rome.§. duo fratres. de ver.ob.ideo videntur excuſandi a pena.d.l.ſiquis in tantam ⁊ a pena impoſita per teſtatorem ſi preceptum ignorabant qꝛ ignorantia iuſta facti alieni excuſat a culpa ⁊ ſucceſſiue a pena prout.l.vr̃ in terminis.d.l.ſiquis in tantam.preterea dicti expellentes nõ fuerunt honorati in.d. teſtõ a teſtatore:ió non vr̃ ꝙ potuerint a teſtatore onerari.l.ab eo.C. de fideicom.⁊.l.imperator de lega.ij.cum ſimili.

e ¶Tñ his non ob.ɔ̃rium puto de iure rñdendum vꝫ ꝙ dictis Julioangelo pantaleoni ⁊ marco ſit imputanda.d.violentia facta.d.Turiſane.nã premittendum eſt ꝙ qui detinet preſumit̃ poſſidere no.Inno.in.c.olim de priuil.⁊ mod.in rubrica de no.oper.nunci.⁊ qõ habetur in.l.ſtipꝉo iſta.§.hi quoqꝫ de verb.ob.vbi habetur ꝙ teſtes qui volũt probare poſſeſſioneꝫ alicuius hñt deponere ſuper detẽtatione ⁊ ſic de actis facti que ab eis videri pñt non autem de poſſeſſione que nõ videtur ⁊ que dependet ab aio detentantis quia animus ſitr non vr̃ ⁊ teſtes hñt deponere de his que percipiũtur per ſenſuꝫ corporis ⁊ nõ de his percipiũtur iudicio intellectus.l.teſtium.C.de teſt.⁊.l.qui teſtõ.§.ſi.ff.de teſt.⁊ ibi per Bar.⁊ per Inno.in.c.cum cãm que de teſt.⁊ ꝑ doc. in dictis iuribꝰ.probatur aũt poſſeſſio per dictos teſtes ea rõne qꝛ ex detentatione preſumitur poſſeſſio ⁊ facto datur volũtas intelligi.l.reprehendenda.C.de inſtit.⁊ ſubſti.ſub condit.fac.l.de quibus in ſi.de.ll.⁊.l.is qui.§.diuus de tut. ⁊ cura.dã.ab his cum ſimilibus.ideo dicti Juliuſangelus Pantaleo ⁊ Marcus qui videbant dictam dominam Turiſanam detinere dicta bona debebant preſumere illaꝫ poſſidere:⁊ maxime quia dicta domina nõ ſoluꝫ ſteterat in domo prout ſolent ſtare mulieres mortuis viris ſed etiam locauerat bona prout mihi dicitur ⁊ eſt veriſimile ꝙ illa domina quando fuit expulſa diceret ꝙ ipſa poſſidebat virtute teſtamenti tan̄ꝙ vſufructuaria: ⁊ ideo non poſſunt dicti Juliuſangelus ⁊ ſocij ſe excuſare ꝙ ignorabant illaꝫ Turi

ſanam poſſidere:q: exquo videbant illã detentare debebãt imaginare ꝙ poſſideret q: ius ita pſumit ⁊ iuris ſcis preſu‑ mit.l.leges ſacratiſſime.⁊.l.fi.C.de.ll.⁊ ſaltẽ debãt inueſti gare anteq̃ illam expellerent:ꝛiõ ſi ſecus fecerũt ſunt i cul‑ pa facit q: ↄſanguinei preſumunt ſcire facta ↄſanguineorũ l.de tutela.C.de in integ.reſt.mino.l.optaui.ff. vñ cogan.⁊ idem vr̃ in affinibus q: vr̃ eadem rõ licet forte non tanta.

f ¶ Facit ẽt q: vi aliquem expellere eſt de genere prohibito‑ rum q: delictum.l.ſiqs a ſe fundum.C.ad.l. iuliam de vi ⁊ in his que ſunt de genere prohibitoꝝ preſumitur in dubio dolus.c.j.extra de preſump.⁊.l.j.⁊.l.ſi non cõuitij.C. de in iurijs.⁊.l.j.C.ad.l.cor.de ſiccar.idõ dicti violenti expulſores non pñt excuſari ex eo q: ignorauerint illã Turiſanam poſ ſidere nec ẽt ſe excuſare pñt ꝙ ignorauerint teſtm̃ Antonij ⁊ pñr illam Turiſanã fore vſufructuariã:nã licet nullũ ius habuiſſet.d.Turiſana ⁊ de facto ⁊ iniuſte poſſediſſet nihilo minus nõ licuiſſet dictis Julioangelo ⁊ ſocijs eã expelle‑ re:nam ẽt iniuſtus ⁊ violẽtus poſſeſſor eſt tuendus in ſua poſſeſſione.l.ſiqs a ſe fundũ.C.ad.l.iul.de vi ⁊.l. cum fun‑ dus.⁊.l.colonus.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.c.in lr̃is de reſti.ſpo.pro ut ⁊ no.Bal.in.d.l.ſiquis.in tantã ver.expellat vel expel‑ lat col.viij.idõ expellentes inciderunt in penã.d.l.ſiqs in tan tã.⁊ error iniuſtus nõ excuſat prout ⁊ no.bal.in.d.l.ſiquis in tantam ver.viij.queritur pone inuaſor.

g ¶ Et ppea non eſt curandum ſi teſtm̃ non valeret q: dict⁹ petrusioãnesſpaulus nõ eſſet filius arrogatus:q: ex hoc nõ vitiaret relictum vſufructus ſtante virtute clauſule codicil laris p quam cenſet grauati venientes ab inteſtato per ea que hñr per Bar.in.l.j.ff.de iure cod.per Bal.in.l. ſi.C.e. ti.per eos ⁊ alios in auc.ex cauſa.C.de libe.prete. Attento maxime ꝙ inſtõ erranter facta de filio putatiuo eſt nulla p ut voluit Bal.in.d.l.ſi pater.⁊.l.nec apud ⁊ probat in.d.l. nec apud quatenus dicit accreſcit put volunt ibi Salyce.⁊ Pau.de ca.cum quibus vr̃ tranſeundum per illum tex.p ut ⁊ ibi legendo tranſiui.lʒ verba bar.in ſuo ſummario in‑ nuant ↄ̃rium dum dicit ꝙ non capit cum effectu ſubdit tñ ⁊ ipſe ꝙ vadit aduenientes ab inteſtato ꝙ innuit ꝙ ab in‑ teſtato ſuccedatur.⁊ ſi valeret teſtm̃ non eſſet locus ſucceſ ſioni ab inteſtato.l.q̃diu.C.qui admit.l.anteq̃.C.cõia de ſucce.cum ſi.itaqʒ per dictam clauſulam vr̃r tacite inuitati venientes ab inteſtato ⁊ potuerunt onerari.l. ſiquis cũ nul lum.l.conficiuntur in ſi.principij.⁊.l.ab inteſtato.ff.de iur codi.⁊ſic non ob.d.l.ab eo.C.de fideicõ.⁊ ſimiles nec etiã obſtat ꝙ inſtõ videatur facta poſt mortem vſufructuarie ex quo inſtõ eſt nulla confirmat relictum p aditionem venien tium ab inteſtato prout ſunt Juliusangelus pãtaleo ⁊ mar cus poſſet aũt attentari ꝙ dato ꝙ inſtõ ſit nulla quãdo eſt erratum in filiatione vel cõſanguinitate ⁊ error preſumat qñ res aľr ſe habet q̃ teſtator dicat vt habetur in dictis iu‑ ribus:tamen qui dicit inſtitutionem nullam q: inſtitut⁹ vt filius non fuerit filius ſe fundat in negatiua:illa eni eſt fun damentum ſue intentionis.

h ¶ Et ei qui ſe fundat in negatiua incumbit onus pbandi l.hoc iure de verbo.ob.⁊ ibi per Barto.⁊ doc.⁊ per Inno. in.c.ſuper his de accu.⁊ Jo.an.in.c.bone de ele. ⁊ per Sa ly.in auc.hoc amplius.C.de fideicõ.iſta autem negatiua nõ puto ꝙ ſit probabilis de facili audio ꝙ in libro prothocol lorum notary mortui apparet ſpacium aliquarum chartarũ ⁊ ibi in margine eſt ſcriptum arrogatio Petriioãnisſpauli exquo deprehenditur ꝙ notarius dimiſit illud ſpaciuʒ cã deſcribendi ibi arrogationẽ ⁊ forte deſcripſiſſet citationes ⁊ requiſita ad arrogationem:ita ꝙ per h̃ non apparet dcã negatiua h̃ aũt vtrum inſtõ ſit effectualis:an vero nulla nõ firmo maxime q: rome degens careo librorum copia:ideo nõ datur circa hoc plene deliberandi locus.item poteſt at‑ tentari ꝙ non fuerit de mente teſtatoris ꝙ dictus petrus‑ ioannesſpaulus foret abſolute inſtitutus poſt mortem domi ne Turiſane:naʒ vidi inſtr̃m teſtamenti in quo apparet ita ſcriptum poſt mortem vero domine Turiſane vſufructus predictus in omnibus autem alijs ſuis bonis inſtituit ⁊c.⁊ ſic ſunt due dictiões aduerſatiue vʒ vo ⁊ ãt.itẽ illa duo ⁊c. rehactum poſſunt ſignificare vſufructu predicto ⁊ ſi ita eẽt ad hoc vt relictum vſufructus eſſet efficax ⁊ nõ eſſet inuti‑ le.arg.l.quotiens.ff.de rebus dubijs.⁊.l.quotiens in ſtipu lationibus.ff.de verbo.obli.poſſet interpretari ꝙ in dicto vſufru.eſſet inſtitutus poſt mortẽ vſufructuarie in alijs aũt ſuis bonis eſſet inſtitutus ſimpliciter.⁊ ſic illa aduerſatiua autem ſtaret proprie ⁊ aduerſaretur ad proxia:licet hoc nõ

ſit opus firmare quia ſiue dicta inſtitutio ſit pura ſiue con ditionalis ſiue ſit efficax ſiue nulla ſiue vſufructus relictũ valeret ſiue non valeret non potuit dicta Turiſana ſpoliari quia vt ſupra dixi etiam ſpolians predonem incidit in pe‑ nam.d.l.ſiquis in tantam:⁊ ideo concludo ꝙ dicti Julius‑ angelus Pantaleo ⁊ Marcus iuribus eorum priuandi ve niunt vel tenentur ad extimationem vſufructus dictorum bonorum dicti teſtatoris.

i ¶ Voluit enim Bal.in.d.l.ſiquis in tantam col.vj.verſ.in ij.q.ꝙ ſiquis poſſidẽs vt vſufructuarius expellitur de poſ‑ ſeſſione expellens priuatur vſufructu ſi illuʒ habebat ⁊ ap plicatur expulſo aľs tenetur ad extimationem ſm̃ eum vſu‑ fructuarius enim habet poſſeſſionem naturalem rei.d.l.na turaliter.⁊.l.iij.§.vnde vi interdictum de vi ⁊ vi ar.⁊.l.fin. vti poſſi.ideo conſtat ꝙ locuʒ habet diſpoſitio.d.l.ſiquis in tantam.⁊ glo.ibi dicit ꝙ ſi vſufructuarius vel feudatarius ſpoliat aliũ poſſeſſione punitur in amiſſione ſui iuris ſi eo iure habuit animum priuandi quaſi velit ꝙ ſi habuit ani‑ mum priuandi tanq̃ proprietarius licet eſſet vſufructuari⁹ vel feudatarius tunc punitur etiam in extimatione nude p prietatis.⁊ ita ſuadet ratio ꝙ ſi ſpolians credit illum quem ſpoliat poſſidere vt reʒ ſuaʒ non vt vſufructuarius puniat i extimatiõe rei non in extimatione ſol⁹ vſufruct⁹:nõ.n. ſuadet rõ ꝙ minus puniat priuãs poſſeſſiõe vſufructuariũ q̃ priuans eum qui nullum ius habet in re ⁊ forte eſt male fidei poſſeſſor ⁊ forte predonam ⁊ in eis locum habet pe‑ na illius legis ⁊ ſpolians eos priuatur dominio ſi erat do‑ minus aľs in extimatione rei prout ⁊ hec voluit ipſe Bal. in.d.l.ſiquis in tantam in.viij.col.⁊ abſonum videtur ꝙ mi nus puniatur ſpolians vſufructuariũ ſua poſſeſſione q̃ pu niatur ſpolians furem vel predonem:ſi ergo dicti Julius‑ angelus pantaleo ⁊ marcus ignorabant teſtm̃.⁊ conſequen ter ignorabant illam eſſe vſufructuariam ⁊ illam vt vſufru ctuariam poſſidere ignorabant:tunc voluerunt illam priua‑ re poſſeſſione quam putabant habere vt ſuã vel vt alienam prout eam habet malefidei poſſeſſor.⁊ ſic ſuaderet rõ pre‑ dicta ꝙ punirentur tanq̃ priuantes predonem vel alium malefidei poſſeſſorẽ:quicquid aũt ſit concludo ꝙ dicti Ju liusangelus pãtaleo ⁊ marcus inciderint in penaʒ.d.l.ſiqs in tantam ſiue pretendant ſe ſciuiſſe tenores dicti teſti ſiue ſe illum ignoraſſe:ſimiliter vr̃ ꝙ puniendi ſint vigore teſta‑ menti:q: teſtãtor prohibuit ne vxor moleſtaret in dicto vſu‑ fructu ſi tenemus ꝙ illa inſtitutio facta de Petroioanne‑ paulo ſit nulla ⁊ ſucceſſiue hereditas Antonij teſtatoris de uoluta fuerit ad dictos Juliumangeluʒ pantaleonẽ ⁊ mar‑ cum violentos poſſeſſores:nam virtute clauſule codicilla‑ ris ipſi ſucceſſores ab inteſtato cenſent tacite inuitati argu mento.d.l.ſiquis cum nullum.⁊.d.l.conficiuntur in ſi.pñ‑ cipij ⁊ maxime cum ſint virtute clauſule codicillaris rogati de dando dicto vſufructu.

k ¶ Et rogatus cenſet tacite honoratus concurrente alia cõ iectura prout aľs in ſimili no.Barto.in.l.centurio in pnc. vltime charte.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ in.l.ſi ſic de leg.ij.⁊ in l.codicillis.ff.de vſufr.leg.ar.illius tex.⁊ Bal.in.l.ab eo.C. de fideicom.⁊ poſt eos latius ibi dixi conſtat itaqʒ ꝙ dicti Juliusangelus ⁊ ſocij ſi ab inteſtato vocant ex eo q: inſtitu tio facta de filio putatiuo fuerit nulla potuerũt grauari di‑ cto onere vſufr.⁊ ꝙ nõ moleſtarent eã ⁊ poteſt etiam ipo‑ nere penam ꝙ ſi grauaret.⁊ ſic veniret contra preceptũ eis factum priuarent eorum iure per .d.l.j.C. de his que pene nomine que lex loquit gñaliter tam de precepto facto in te ſtamento q̃ de pcepto fcõ in codicillis ⁊ ſiue dependeant a teſtõ ſiue ſint facta ab inteſtato in omnibus enim militat eadem ratio ergo idem ius.l.a titio de verb.ob.⁊.l.illud ad l.acqui.nec videnť excuſandi ex eo quia pretendũt ſe igno‑ raſſe dictum onus ſibi iniunctuʒ exquo fuerunt in lata cul pa faciendo rem prohibitaʒ ⁊ dando operã rei illicite itaqʒ dicens eſt ꝙ puniatur:ignorantia autẽ iuſta non ſolet quẽ reddere immuneʒ a damno ipſo iure:ſed ope reſtitutionis in integrum ex clauſula generali ſi qua mihi vt habetur i.l. ſi.C.de longi temporis preſcrip.⁊ in.l.ſicut.C.de preſcrip. xxx.vel.xl.an.⁊ per bar.⁊ Ang.in.l.j.§.hoc interdictum de itinere actuqʒ pri.ad hoc etiã que habẽtur in.l. genero.ff. de his qui no.infa.ſed non eſt iuſta cauſa reſtituẽdi dictos violentos poſſeſſores:qui ſpoliando dictam Turiſanaʒ de‑ liquerunt ⁊ intereſt reipublice ⁊ equum eſt ꝙ delicta pu‑ niantur ar.l.ita vulneratus.ff.ad l.acqui.⁊.c.vt fame de ſen tentia excõ.⁊.l.congruit.ff.de offi.preſi.ideo ⁊c.

l ¶ Sunt

l ¶ Sunt aũt opiniões verũ priuatio hmõi facta per teſtatorez fiat ipſo iure: an võ per viã fideicõmiſſi de qb⁹ p Imo. in.l.pr̃familias.ij.ff.de hr̃di.inſti.vbi Bar. tꝫ ꝙ per viaꝫ fideicõmiſſi ſꝫ Bald.in.l.j.C.de his que pene noĩe vult ꝙ ipſo iure priuet̃ per illũ text.put eũ refert Imol.in.d.l.paterfa.qui Imo.ſe non firmat lꝫ conet̃ ſaluare Bar. ab obiectione Bal.Ang.ẽt tangit in.d.l.pr̃fa.teſtõ opi.tñ Bar.ſequuntur Saly.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.j.de his que pene no.ꝛ ꝛ magis placet ſaltẽ in caſu nr̃o in quo preceptum hmõi penale cẽſet̃ factũ in codicillis ſi inſtitutio nõ valet ꝛ in codicillis nõ põt dari vel adimi hr̃ditas.l.ij.C.de codici.l.diui.ff.eo.ti.cũ ſi.ſi aũt inſtitutio teneret tũc p̃ceptum teſtatoris eos nõ puniret:tum qꝛ nõ honoratis nõ potuiſſet p̃cipere d.l.ab eo ꝛ.d.l.hereditas ad ſtatiũ:tũ qꝛ nullũ ius haberẽt in hereditate:iõ nõ poſſent priuari hereditate: qꝛ priuatio preſupponit habitum.l.decẽ de ver.ob.non põt videri deſinere.ff.de regu.iur.cũ ſi.ꝛ in caſu quo priuarent̃ ipſo iure vel per fideicõmiſſum hereditas deuolueretur ad venientes ab inteſtato put voluit Bar.in.d.l.paterfa.ꝛ ibi etiam Imo.ꝛ Saly.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.j.C.de his que pene no. itaqꝫ fundamẽtũ.d.l.ſiquis in tantã magis opitulat̃.d.dñe Turiſane q̃ fundamentum precepti teſtatoris ꝛ hec circa deducta in themate dicta ſufficiant.

m ¶ Fuit ẽt a me queſitũ:vtrũ per cl̃aꝫ appoſitã in dcõ teſtõ ibi caſſans ꝛ irritans ꝛ annullans oẽ aliud teſtm̃ ꝛc.ꝛ vltimã volũtatẽ ꝛ diſpõnẽ qõ ꝛ quã repiret̃ per eũ hacten⁹ factã cenſeat̃ reuocata donatio facta dicto petroioãni paulo circa qõ vr̃ dicendũ ꝙ ſic eo qꝛ dr̃ in inſtr̃o donatiõis donatio cã mortis:iõ illa vr̃ eſſe donatio cã mortis vt ſic non recedamus a verbis prout decet.l.nõ aliter.ꝛ.l.ille aut ille §.cũ in verbis de leg.iij.ꝛ inſup vbi fit mẽtio mortis in dubio cẽſet̃ donatio cã mortis.l.ſeya.ff.de dona.cã mor.ꝛ.l.ſeya.ff.de dote p̃leg.donatio aũt cã mortis reuocat̃ penitẽtia.l.nõ oĩs.ff.ſi cer.pe.ſꝫ per dictã clauſulã vr̃ reuocata iſta donatio dũ dicit oẽm diſpoſitionẽ ꝛ qui omne dicit nihil excludit.c.ſolite in fine de maio.ꝛ obe.ꝛ.l.iulianus.de leg.iij.ꝛ cañ.ſi romanorũ.xix.di.nec vr̃ obſtare illud verbũ irreuocabiliter ſepius poſitum in dicto inſtr̃o:qꝛ vr̃ eſſe contra naturam donationis cauſa mortis ꝙ ſit irreuocabilis ꝛ pactum in cõtractu appoſitum contra naturam ipſius contractus viciat̃ ꝛ nõ viciat.l.cũ precario.ff.de preca.vbi ſi conceditur precariũ cũ hoc qõ non poſſit reuocare nõ tꝫ pactũ ꝛ precarium valet ꝛ eſt reuocabile.

n ¶ Tñ his nõ obſtãtibus in ꝯ̃rium eſt idubitata iuſticia:nã lꝫ in inſtr̃o dicat̃ ꝙ donabat cã mor.cũ irreuocabilr̃ cẽſet̃ donatio inter viuos ꝛ eſt irreuocabil̃ caſus ſingularis ẽ in terminis in.l.vbi ita donat̃.ff.de dona.cã.mor. ꝛ vbi caſus legis nulla eſt dubitatio.l.illam ver.de modo.C.de colla.ꝛ l.ancille.C.de furtis.ꝛ illa verba cã mortis ſignificãt quãdam cãm impulſiuã non ꝙ faciant eſſe aliaꝫ ſpeciẽ donationis q̃ proprie donationis inter viuos vt ibi habetur ꝛ ibi Bar.ꝛ Imo.reſpondent ad.d.l.cum precario:ꝛ maxie hoc procedit in caſu nr̃o in quo verba ſunt claraqꝫ donauit inter viuos.itẽ iuuatur qꝛ pactũ de nõ reuocãdo ꝛ dicta donatio eſt vallata iuramẽto ꝛ iuramẽtum hꝫ virtutem clauſule ſi nõ valet qõ ago vt ago valeat vt valere põt.l.cum pater.§.filijs matrẽ de leg.ij.ideo illa donatio ꝛ pactuꝫ de nõ reuocando que non poſſunt valere vt donatio cauſa mortis que eſt reuocabilis valeant vt donatio inter viuos que eſt irreuocabilis coadiuuatur qꝛ verbum irreuocabiliter eſt ſepius repetitum in dicto inſtrumento ad maiorem mẽtis expreſſionem ꝛ geminatio ſolet pleruncqꝫ plurimum operari argu.l.baliſta.ff.ad trebel.ꝛ quod ibi per Barto.ꝛ doct.ꝛ ꝙ per Barto.in.l.cum ſancimus.C.de agrico.ꝛ cenſi.ꝛ al̃s per Bal.in verbis caſſetur ꝛ irritetur in pace conſtan.ꝛ al̃s per eum in.c.ſi.de offic.deleg.ꝛ multa ſimilia poſſent adduci:conſtat ergo ꝙ dicta donatio eſt irreuocabilis.ideo illa cl̃a teſtamenti non reuocat dictã donationẽ que eſt irreuocabilis:ꝛ propterea non oportet inueſtigare an illa clauſula trahatur ad donationẽ cauſa mortis que pprie ꝛ ſimpliciter loquẽdo non eſt vltima voluntas ꝛ illud verbũ diſpoſitionem videt̃ determinari a precedẽti verbo vltimã:ꝛ ſic reuocet oẽm vltimã diſpoſitionẽ:ꝛ ſic vltimã voluntatẽ diſpoſitiuam concluſio itaqꝫ reſultat clariſſima ꝙ dictus petruſioannes paulus debet habere dimidiam bonoruꝫ dicti Antonij ſibi donatam non obſtante dicto teſtamento ꝛ nõ obſtante diſpoſitione.d.l.ſi pater.ꝛ.d.l.nec apud quia non donauit ei vt filio. Laus deo.

¶ Paulus Chriſtophorus ꝛ Iacobus fratres fecerunt de eorũ bonis cõmunibus teſtm̃ in ſimul ꝛ vno cõtextu vnus alterũ inſtituẽdo ꝛ ſubſtituẽdo ſup viuentẽ ꝛ eoruꝫ filios maſculos dubitat̃ an iſtud teſtm̃ teneat quo ad pauluꝫ qui deceſſit ſupſtitibus dictis fratribus ꝛ duab⁹ filiab⁹ femis cũ dicat̃ ꝙ dicti fr̃es poſt mortẽ pauli reuocauerit.d.teſtm̃ ꝛ diuiſerint inter ſe bona p̃dicta.Item preſuppoſito ꝙ.d.teſtm̃ valeat quo ad paulum an ſit locus vltime ſubſtitutioni de filiabus facte in.d.teſtamento.ꝛ an veniant dicte filie pauli excluſis filiabus aliorum fratruꝫ ad bona ipſius pauli maſculis non ſuperexiſtentibus.

¶ Conſilium. clix.

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ¶ In hac p̃ſenti cõſultatiõe p̃mo dubitat̃ de iuribus teſti an dicat̃ eſſe captatoriũ:ꝛ lꝫ forte dicẽdũ videat̃ ꝙ ſit captatoriũ eo qꝛ illa voluntas dr̃ captatoria ex qua ſolet euenire ꝙ teſtator decipi ſeu capi poſſit vt ſentit glo. in l.captatorias.ff.de here.inſti.ꝛ doc.in.l.captatorias.C.de teſta.mili.ꝛ in.c.ſi tibi de teſta.ꝛ h̃ de qua agit̃ videat̃ eſſe hmõi qꝛ ipſe paulus qñ inſtituit fr̃es ſuos vr̃os hr̃des ꝛ filiabus pprijs ſolũ dotẽ reliqt credebat ꝙ ipſi fr̃es p̃ſiſterẽt in pppoſito ſicut ipſe fecit cũ iſtud eẽt credendũ poſtq̃ ad ſic teſtandũ vno inſtãti ꝯuenerãt ꝛ diſpoſuerãt. ar.l.lucius de le.ij.ꝛ.l.nõnunq̃.ff.de col.bo.ẽt ſi ipſe paulus ſciuiſſet ꝙ eẽnt retractaturi illõ teſtm̃ ꝛ i alio denuo filias inſtituere vt fecit Iaco.ꝛ ſic eſſent diſceſſuri ab eo qõ cõiter ordinauerũt ꝛ nõ curarent de ꝯſeruatione cippi domus ad quã vident̃ animaduertiſſe qñ fecerũt illud teſtm̃ ita in cõmuni ar.l.j.§.q̃uis de ventre inſpi.certe ipſe paulus inſtituiſſet filias ſuas ſicut fecerunt alij fr̃es ꝛ non pretuliſſet fr̃es filiabus ar.l.cum acutiſſimi de fidei.l.cũ auus de condi.ꝛ demõ.ſed qꝛ ipſe cõfiſus eſt in fratribus:iõ fuit deceptus ꝛ tanq̃ decepti voluntas poteſt dici captatoria.

a ¶ Itẽ ex alio ẽt appet ꝙ ſit captatoria qꝛ in iure habemus ꝙ illa dr̃ captatoria in qua teſtõr aliquẽ heredẽ inſtituit vt ipſe eẽt ab eo hr̃s inſtitutus ſeu ſubſtitutus vt dicit gloſ.in d.l.captatoria de teſta.mili.que approbat̃ ꝛ hoc ſit vt dicit Pau.de ca.ibi qꝛ volũtas teſtandi dꝫ eẽ libera ab omni ſpe lucri ſicut a metu pene.l.ſtipulatio hoc modo concepta de ver.ob.ſed in caſu nr̃o iſti teſtõres ſe ad inuicẽ inſtituerũt ſeu ſubſtituerũt vt appet in teſtõ qꝛ Paulus inſtituit fr̃es:ꝛ fr̃es in defectũ filiorũ ſubſtituerũt paulum credendũ ſit ꝙ illud fecerũt ex p̃cedenti ꝯuentione cũ ex p̃ſentibus demonſtrent̃ p̃cedentia.l.ſi qs alij.C.de adulterijs.l.ſi quis adulteriũ ꝛ per extrinſeca pbant̃ intrinſeca.l.qui leuande ad.l.rodi.de iac.l.ſi tam auguſti de ſeruitu.iõ videtur dicẽdum ꝙ tale teſtamentum ſit captatorium.

b ¶ Quibus tñ nõ obſtãtibus ꝯ̃riã partẽ puto veriorem qꝛ ipſe Paulus ſimplr̃ ꝛ pure fuit teſtatus vt appet ex inſpectione ipſi⁹ teſtamẽti cui in dubio eſt ſtandũ.l.ij.de his que in teſta.delent̃.l.ſi.de edic.diui.l.cũ p̃cib⁹.C.de pba.ꝛ illud fecit qꝛ ſibi placuit ſic facere.l.j.ff.de teſta.l.in ꝯditionibus primũ locũ de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ magis dilectione fratrũ inductus q̃ alia cã ar.l.merito.ff.pro ſocio:vñ nõ eſt dicẽduꝫ ꝙ ipſe fuerit deceptus qꝛ credebat fr̃es ſuos pmanſuros in propoſito cũ ſit credendũ ꝙ ipſe ſciret ꝙ fratres ſui nõ tenebant̃ ſtare ar.l.leges ſacratiſſime.C.de legi.ꝛ ſi voluiſſent nõ potuiſſet iſtud facere.l.pactũ qõ dotali.C.de pac.d.l.ſtipulatio hoc modo concepta imo ꝙ plus eſt ipſe nõ potuit iſtud cogitare qꝛ aut reuocaſſent in vita ipſius.ꝛ tũc etiaꝫ ipſe potuiſſet reuocare aut poſt mortẽ ꝛ tũc qꝛ ipſe nõ ſciebat qs ipſorũ primo moriret̃ cũ dies mortis cuilibet ſit incertus.l.j.ff.de cõdi.ꝛ demon.non poterat ipſe cogitare ꝙ fr̃es ſui poſt mortẽ ſuã reuocarent teſtm̃ ꝛ ſic etiam nõ hꝫ obſtare ꝙ adinuicem cõuenerint ſe inſtituere ſeu ſubſtituere qꝛ iſtud non apparet in aliqua parte teſtamenti,nec alibi ꝙ ad h̃ ſe aliquo modo aſtrinxerunt.

c ¶ Et licet captatoria dicatur eo qꝛ de facili poteſt decipi tamen non omnis voluntas in qua põt de facili cadere deceptio iudicatur captatoria prout teſtamentum dr̃ atteſtatione mentis.l.j.ff.de teſta.ꝛ tamen non oĩs teſtatio mẽtis eſt teſtm̃ ꝛ codicillus dr̃ paruus codex.ꝛ tamen nõ omnis breuis codex eſt codicillus.itẽ lꝫ glo. dicat in.d.l.captatorias.ꝙ inſtitutio de re facta vt me inſtituas tñ inſtõ fcã de te qꝛ me inſtituiſti vt ꝛ vult gl.ita ꝛ vr̃ ꝙ ſi inſtituo te qꝛ me iſtis

tuis valeat inſtitutio cum inſtitutio omnium fuit vno contextu facta ⁊ nõ fuit perfectũ vnum teſtm̃ prius ꝙ alterũ:vt patet ex verbis dicti capituli ⁊ oẽs ⁊c. ⁊ ſequentis capituli.⁊ hec eſt eoꝝ vſqꝫ in finẽ.ita ꝙ non prius fuit habita pro abſoluta vna inſtitutio ⁊ vnũ teſtm̃ ꝙ alterũ.nec iſta volũtas inſtitutio ⁊c qꝛ me inſtituis vel qꝛ iſtituis meas filias reperit ꝓhibita: ergo pmiſſa per iura vulgaria. itẽ nec p̃ſumedũ eſt aliqd tacite interuenire per qd teſtm̃ irritet.l.vel negare quẽad.teſta.ape.ſ3 magis vt valeat ꝙ pereat.l.quotiens.de reb.dub.cum ſi.⁊ ſi forte in cõfectione talis teſtamẽti interuenerunt inter eos aliqua verba adulatoria ſeu blãditiria.⁊ fuerũt moti vnus ꝓpter aliũ ad ſic teſtandum nõ ꝓpterea tale teſtm̃ dr̃ captatoriũ:qꝛ vt dicit tex.in.l.captatorias.ff.de heredi.inſti.ſenatus nõ improbat que mutuis affectionibus iudicia ꝓuocarunt.⁊ ſic per hec concludo ꝙ tale teſtm̃ non poteſt dici captatorium.

d ¶ Uenio ad ſcdm̃ ꝑncipale q̃ſitũ a quo vr̃ pẽdere tota vis cauſe.ſ.an ex illa ſubſtõne facta cõiter in defectum maſculoꝝ cẽſeant inuitate ꝑme filie ipſius pauli ſcdo loco in defectũ filiarũ pauli inuitate filie fratrũ cuꝫ pſupponat ꝙ ſit locus ſubſtõni.circa qd vr̃ prima facie dicẽdũ ꝙ ꝑmo veniant filie ipſius pauli in bonis ipſius pauli vigore ſubſtitutionis vltimo loco cõiter facte.nã verba prime ſubſtõnis deficiũt ex quo facta fuit ſub cõditione ſi ambo deceſſerint ſine filijs maſculis:que cõditio expirauit cũ nõ deceſſerint ambo ſine maſculis.ex quo Chriſtophorus deceſſit cũ duobus filijs ⁊ Jacobo decedẽti ſine filijs maſculis ſubſtituit paulus filios Chriſtophori per illa vba ſi aliqs ipſorũ moriret̃ quãdoqꝫ ſiue filijs maſculis moriatur alteri ſupuiuẽti:alr̃s eius filijs maſculis:ſi itaqꝫ predeceſſit Chriſtophorus cũ filijs maſculis.⁊ poſtea Jac.ſine filijs maſculis.ipſe Jacobus mortuus fuit filijs Chriſtophori q fuerũt in teſtamẽto pauli ſubſtituti Jacobo per illa verba:alr̃s eius filios aũt maſculis nõ fecit dict' paulus ſpecificã ſubſtõnẽ in ſuo ſeparato ab alijs teſtõ itaqꝫ filie Jacobi nõ poſſunt venire ad bona pauli,que deuenerunt ad filios Chriſtophori vigore dicte ſubſtõnis facte ſeparatim in teſtamẽto pauli.nec etiã filie ipſius pauli virtute dcẽ ſubſtõnis ad dicta bona pauli aſpirare poſſunt cũ cõditio ſub qua ꝯcepta fuit dcã ſubſtõ fideicõmiſſaria euanuerit.⁊ hec clara ſunt ſolũ niti poſſunt ex vltima ſubſtitutiõe ab omnibus tribus fratribus cõiter facta per illa verba.⁊ oẽs dicti teſtatores voluerũt ꝙ ſtantibus filijs maſculis ex directa linea deſcẽdẽtibus ipſi ſuccedãt in dictis eorũ bonis:alr̃s ſuccedãt femine ex directa linea eorũ.⁊ de ſtirpe eorũ.iõ pſuppoſito ꝙ ſit locus ſubſtitutioni qꝛ filij maſculi alicuius eorũ minime ſuperſunt.⁊ ſic cenſeant̃ inuitate filie eorũ femine per illa verba:alr̃s ſuccedant femine ⁊c.de quo nõ vertit̃ excitatio vidẽdũ eſt an ad bona pauli veniãt virtute dcẽ ſubſtõnis ſolũ filie pauli: an vero in ſimul cũ eis ẽt filie Jacobi.circa qd vr̃ prima facie dicendum ꝙ veniãt ad dicta bona pauli ſole filie pauli.nõ enim eſt veriſſime ꝙ paulus voluerit ꝓferre in ſuis bonis filias fratrũ ꝓprijs filiabus.ar.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõ.⁊ put in totũ nõ cẽſet̃ voluiſſe alienã ſobolẽ ꝓprie anteferre:ita nec in pte arguẽdo de toto ad partẽ:ꝓut decet.l. que tota.ff.de rei vendi.⁊.c.paſtoralis.ſ.ſi quis cum totũ. de offi.deleg.⁊.l.qui ſcit.de vſuris.

e ¶ Uotũ enim parẽtis eſt ꝙ bona ſua deueniant in liberos mares ⁊ feminas:nõ in extraneos.l.ſcripto.ff. vnde liberi. l.nã ⁊ ſi parentibus.in prin.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.vnica.C.de his qui ante aper.tab.⁊ per glo.in.l.paulo calimaco.ſ.ſi. de le.ij.ideo votuꝫ pauli vr̃ fuiſſe ꝙ bona ſua potius deueniãt in eius filias feminas ꝙ in filias fratrũ.⁊ ita ẽt videtur fuiſſe de mente Chriſtophori ⁊ Jacobi qꝛ in illa ſubſtitutione faciẽda cõcurrunt ꝙ eorũ bona potius ad eorũ filias deuenirent ſingula ſingulis referendo ꝙ ad filias fratrum. ⁊ ita accidit vt arbitror in facto ꝙ bõa Jacobi deuenerũt ad ei' filias ⁊ non ad filias pauli:itaqꝫ decens vr̃ ꝙ pariter bona pauli deueniant ad filias pauli maxime:vt inter eas reſultet equalitas vt decet.arg.l.vt liberis.⁊.l.illud.C.de colla.⁊.l. ſi.C.cõia vtriuſqꝫ iudic.ne alr̃s oriatur inter eas inuidia.ar. l.cum opꝫ in fine principij.C.de boniſqꝫ lib.hoc etiã ſuadetur:qꝛ appar& ex teſtamẽtis Jacobi ⁊ Chriſtophori qꝛ qlibet eorum inſtituit eius filios maſculos.⁊ ſic in ſuis bonis pretulit' propriam ſobolem ſoboli fratruꝫ.ita ꝓut propriã ſobolem maſculinam pretulit vnuſquiſqꝫ ſoboli maſculine fratrum ita ⁊ eſt veriſimile ꝙ ſobolem propriam femininaꝫ voluerit vnuſquiſqꝫ preferre ſoboli aliene.⁊ ſic illa pluralitas alr̃s ſuccedant femine eorum reſoluatur in ſingularitates hoc eſt femine pauli ſuccedãt in bonis pauli femine Jacobi in bonis Jacobi ⁊ filie femine Chriſtophori ſuccedãt in bonis Chriſtophori.

f ¶ Sepe enim cõtingit ꝙ pluralitas reſoluit̃ in ſingularitates.l.falſa in fi.cũ cõcor.de condi.⁊ demõ.l.pe.C.de impu. l.heredes mei.ſ.cũ ita.⁊.l.lucius.ſ.gayo.ff.ad treb.qd maxime vr̃ dicẽdũ in caſu iſto qꝛ illd plurale eoꝝ neceſſario reſoluẽdũ eſt in ſingularitates dũ inuitant̃ filie femie de directa linea eoꝝ:impoſſibile.n.eſt ꝙ aliqua ſit de directa linea pluriũ fratrum.ꝓut ergo illud relatiuũ eoꝝ in illa pte reſoluit̃ in ſingularitates.ita ⁊ in alia pte ibi in dictis eoruꝫ bonis reſoluat̃ in ſingularitates.⁊ ſic femine vnius ſuccedant in bonis ſui patris iuuat dicta ĩterpretatio qꝛ de iure cõi ⁊ quolibet iure filie ab inteſtato preferunt̃ tranſuerſalibus in auc.de here.ab inte.in ꝑn.inſti.eo.ti.in ꝑnc.l.cũ ratio.de bonis dãna.cũ ſi.⁊ teſtõr cẽſet̃ ſe conformare cũ diſpoſitione iuris.put notabilr̃ voluit Bar.in.l.iuriſiurãdi ſ.ſi liberi.ff.de bonis liber.volens ꝙ ſiqs ſtipulet̃ emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ filiabus filij preferunt̃ filiabus in dicta emphyteoſi ſi ex forma ſtatuti filij in hereditate ab inteſtato preferunt̃ filiabus qꝛ cẽſet̃ ſtipulator ſe cõformare cũ diſpoſitione iuris cõis vel municipalis:vt.ſ. pariter ſuccedatur in diſpõne hominis.ꝓut ab inteſtato ſuccedit̃ ex diſpõne iuris ſm̃ cũ.cui' dictũ approbat Jo.de imol.in.l.ſi. ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.c.potuit in fine de loca. idẽ in ſimili in diſpõne teſtatoris.l.in ſubſtõne poſt Dyn.voluerunt Bar.Bal.Ang.⁊ Raph.cu.in.d.l.heredes mei.ſ. cum ita ad treb.⁊ Pau.de ca.ibi.in lect.paduana.idem alr̃s in ſimili Pe.de anc.in.l.tres fratres.ff.de pac.⁊ in.c.ſi pr̃.de teſt.li. vj.⁊ multa ſimilia poſſent induci ſimiliter in propoſito noſtro dicti teſtatores cenſeantur ſe conformare cum diſpoſitione iuris.ſ.ꝙ filie in dicta ſubſtitutione ſuccedant in bonis ſuorum parentum excluſis neptibus ex fratre: ꝓut ab inteſtato ſuccederent.

g ¶ Ultimo hec pars decidi videt̃ per text.⁊ que ibi habentur in.l.ſi ita relictũ.ſ.in fideicõmiſſo.de le.ij.vbi eſt tex.ꝙ in relicto facto familie non veniunt oẽs de familia ſed preferuntur primiores.idẽ probatur in.l.peto.ſ.fratre eo.tit. veniunt enim gradatim.vt ibi.⁊ in.l.ſi.C.de ver.ſig.⁊ intelligitur gradatiꝫ ſm̃ gradus ſucceſſionis ab inteſtato ꝓut dicit Pau.de caſt.in.d.l.ſi.C.de verbo.ſigni. ⁊ ſumitur ex dictis Rapha.Fulg.ibidẽ qd ⁊ ſumitur ex notatis per glo. in.d.ſ.in fideicõmiſſo que vult ꝙ filius fratris predefuncti admittatur in dicto relicto facto familie vna cuꝫ fratre licet frater ſit in gradu primior.qꝛ ab inteſtato pariter ſuccedũt auc.ceſſante.C.de legi.heredi.⁊ in auctentico vt fratrũ filij in rubro ⁊ nigro ſm̃ illam glo.quã approbat ibi Jmo.⁊ videtur idem velle ibi Pau.de ca.⁊ ſatis ſentit Bar.trãſeundo cum in dicto tanti ponderis veriſimiliter non tranſiſſet ſi putaſſet non fuiſſe verum dictum illius glo.l3 Bal.ibi.ſecus noluerit.non tamẽ inſtandum vr̃ quo ad propoſitũ noſtrum cũ filie ⁊ in gradu ⁊ in ſucceſſione inteſtati ſint primiores vt eſt notiſſimuꝫ.⁊ idẽ ꝙ in verbo familie dicẽdũ eſt a paritate rõnis in alijs verbis collectiuis ꝓut eſt verbum liberis ⁊ verbum filiabus:que verba comprehendũt plures perſonas inter quas eſt ordo graduum ⁊ ſucceſſionis ab inteſtato eſt enim eadem ratio.ergo idem ius.l.illud ad.l.acqui.⁊.l.a titio.de verbo.obli.de ſimilibus enim ideꝫ eſt iudiciũ.c.inter ceteras.de reſcri.⁊.l. non poſſunt.ff. de ll.cum ſi.⁊ hoc firmat Rapha.cuma.in.l.gallus.ſ.quidã recte.de libe.⁊ poſthu.cum itaqꝫ dictus paulus deficiẽtibus maſculis vocauerit filias ſuas ⁊ fratrũ per illa verba collectiua femine per directã lineã ⁊ de ſtirpe eoꝝ ⁊ appellatione filiarũ voluerit cõprehendere ẽt neptes.put alr̃s probat̃ in.l.filij appellatione.ff.de ver.ſig.⁊ in.l.lucius.ff. de here. inſti.l3 alr̃s ſit non mediocre dubium de quo per Bart.in l.liberorum.de ver.ſig.per Bald.⁊ Jmo.⁊ alios in.d.l.gallus.ſ.inſtituens per doc.in.d.l.lucius.

h ¶ Licet autem predicta videãtur vgere.tamen his nõ ob. contrarium puto de iure verius.nã conſtat ꝙ propria vis verborum pariter inuitat oẽs filias tam pauli ꝙ Jacobi ⁊ a propria vi verboꝝ non eſt recedẽdum.l.non aliter. de leg. iij.l.j.ſ.ſi is qui nauem.de exercito.cum ſi.ideo pariter cenſeantur vocate vt deſeruimus vbis ꝙ ẽt perſuadet̃ ex alio qꝛ ipſe paulus vocauit pariter filias ꝓprias ⁊ filias fratruꝫ per copulã.⁊ que ſolet copulare eque ⁊ pariter.l.ſi mihi ⁊ titio in princi.de verbo.obliga.⁊.l.reos.ſ.cuꝫ in tabulis.de

duobus

duobus reis.l.duobus.§.fi.de leg.j.⁊ lꝫ ſit inter per copu-
lam vocatas ordo charitatis ⁊ affectionis.tamẽ nõ propte-
rea cẽſentur inuitate ordine ſucceſſiuo:ſꝫ pariter ⁊ inſimul
niſi cõcurrat ẽt ordo neceſſitatis.ſ.cauſatiue ne teſtm̃ rum-
paẜ ꝓut voluerũt Bal.Ang.Raph.cu.⁊ Jmo.in.d.l.gall⁹
§.qdã recte.⁊ Bal.in.l.ſi mulieri allegata ibi in gl.⁊ idem
Bal.in.l.fi.ad finẽ.C.de impu.⁊ idẽ Saly.ibi qm̃ talis eſt
natura copule.d.l.duobus.§.fi.⁊.l.vnica.§.ſi ita.C.de cad.
tol.cũ ſi.⁊ Jmo.pro hoc dicit eſſe tex.in.c.Raynu.⁊.c.ray-
naldus.de teſta.adducit ẽt Jmo.tex.in.l.codicillis.§.inſti-
tuto.de le.ij.tenens poſt Jaco.de are.in.d.§.quidã recte.ꝙ
copulatiua copulet pariter nõ ordine ſucceſſiuo ẽt vbi iter
ꝑſonas ꝑ copulã iuitatus cõcurrit nõ ſolũ ordo charitatis
ſed ẽt ordo neceſſitatis cauſatiue ꝑ.d.§.inſtituto.vbi ſi te-
ſtator inſtituit filiũ ⁊ nepotes emãcipatos cẽſenẜ vocati pa
riter.⁊ lꝫ cõis opi.gl.Bar.⁊ cõiter oĩum ſit in ꝯriũ eo caſu
quo cũ ordine charitatis ꝯcurrit ordo neceſſitatis cauſati-
ue.tñ vbi nõ cõcurrit ordo cauſatiue neceſſitatis.cõis opi.
eſt ꝙ cẽſeanẜ inſimul inuitati illi q ſunt inuitati ꝑ copulati
uam per ſupradcã:lꝫ bar.ſecus velit.in.d.§.qdã recte addu
cẽs ſubtiliter.l.generalr̃ in ꝓn.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi.
fac.q̃ nõ vrget:maxime qꝛ loquiẜ ẽt in extraneo inſtituto in
quo nõ cadit ordo charitatis.⁊ qñ non cadit ordo charita-
tis ⁊ affectiõis Bar.⁊ oẽs cõiter ꝯcordãt ꝙ cẽſeanẜ ſimul
inuitati nõ ordine ſucceſſiuo nec in.d.l.generalr̃ in ꝓn.vo-
canẜ plures ꝑſone per copulatiuã:ſed alternatiua poniẜ ibi
inter cõditiões q̃ reſoluiẜ in cõiũctã nõ inter ꝑſonas hono
ratas.⁊ ſic loquiẜ in caſu ſeparo ⁊ ſeparatoꝝ nõ eſt illatio.
l.fi.de calũ.l.ſi maritus.C.de dona.inter viꝝ cũ ꝯcor.Jmo.
aũt.in.d.§.qdã recte rñdet ꝙ rõ quare ibi diſiunctiua re-
ſoluiẜ in cõiunctã:eſt ne ꝯtingat extraneũ ſubſtitutũ ꝑferri
deſcendẽtibus teſtõris qð nõ eſt de veriſimili mẽte teſtato
ris.ar.l.cũ accutiſſimi.in fi.C.de fideicõ.que rõ Jmo.ꝯfun-
diẜ ꝑ id qð in.d.l.generalr̃ in fi.ꝓncipij.ſubdiẜ in extraneo
niſi ſumaẜ ibi extrane⁹.i.nõ ſuus.tñ deſcẽdẽs teſtõri.l.vni
ca.§.extraneũ.C.de rei vxor act.pro quo facit qꝛ ꝓncipium
loquiẜ i dſcẽdẽtib⁹ honoratis.⁊ ſilr̃ finis legis h̃ ẽ.§.cũ aũt.
loquiẜ in deſcendẽtibus teſtõris honoratis ⁊ ſucceſſiue de
eorum liberis qui ſunt etiam de liberis teſtatoris.

l ¶Et ꝓcedẽtia ⁊ ſequẽtia declarãt media.l.hr̃des palã.§.ſꝫ
ſi notã.ff.de teſta.⁊.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de le.j.negari tñ
neqt qn fiat aliqualis violẽtia lr̃e.cõis aũt ratio q̃ aſſignaẜ
in.d.l.generalr̃ in ꝓn.quare ibi alternatiua reſoluiẜ in con
iunctã eſt qꝛ ꝓut teſtõr ꝓtulit iſtitutũ ſubſtituto:ita eſt ve
riſilr̃ ꝙ voluit filios inſtituti ꝑferre ſubſtituto cũ filij cen-
ſeanẜ quodãmodo eadẽ ꝑſona cũ pr̃e.l.fi.C.de impub.ꝓut
dictam rõnẽ ad illũ tex.ponderat Jac.de are.ſm̃ Cy.ibi.⁊
Jac.bu.Ray.de for.Bar.Bal.Ang.⁊ Pau.de ca.ibidẽ.⁊
Bart.Bal.⁊ Jmo.in.l.lucius.de here.inſti.⁊ cõiter teneẜ
ſm̃ Raph.ful.in.d.l.generalr̃ in ꝓn.q idẽ tꝫ pro qua rõne
optime facit text.in.l.cũ auus.ff.de cõdi.⁊ demõ.vbi filius
filij pferẜ alteri filio teſtõris in portiõe delata ſuo patri fi-
lioqꝫ teſtõris ſilr̃ in terminis.l.vnice.C.de his q añ aper.
tab.lꝫ hr̃ditas nõ adita nõ trãſmittaẜ regulr̃.l.qm̃ ſororeꝫ.
C.de iure delibe.⁊.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol.tñ
deſcendentes inſtituti trãſmittũt in eorum poſteros bona
a parentibus eis relicta ẽt in preiudicium aliorum deſcen-
dentium:vt ibi ꝓbatur in generalitate ſui.que rõ põt ꝓba
biliter applicari ad terminos noſtros.nã teſtõr pretulit fra
tres filiabus proprijs nõ mirum ſi in his in quibus fratres
pretulit.pretuliſſet etiam filias fratrum que cenſenẜ eedem
perſone cũ parentibus fratribuſqꝫ inſtitutis.⁊ lꝫ iſta ratio
non neceſſario vrgeat attẽto ꝙ fratres pretulit.⁊ filios fra
trum qꝛ maſculi ⁊ rõne agnationis.tamẽ plurimũ cõiectu-
re prebet:vt non cenſeaẜ teſtõr voluiſſe filias fratrum om-
nino repellere a portione relicta earuꝫ parentibus propter
filias teſtatoris.ſed cenſeaẜ teſtõr eas pariter vocare prout
verba nõ improprijãdo ſonat habito reſpectu ad effectionẽ
proprie ſobolis ex vno latere.⁊ habito reſpectu ꝙ ex quo
bona prouenta ad fratres decet vt deferanẜ poſteris fratrũ:
ideo cenſeaẜ teſtator eas pariter vocare.⁊ maxime qꝛ in di-
ctis iuribus.ſ.in.l.generaliter.in prin.⁊ in.d.l.cũ auus pro
pter dictam rationẽ receditur a vi verborũ.⁊ in.d.l.vnica.
de his qui ante aper.tabu.receditur a regula iuris propter
eandem rationem.iteꝫ in dictis iuribus liberi honorati ꝑ-
fertur alijs in totũ in caſu noſtro.ſecus ideo hoc caſu dicta
ratio vrgeat vt non recedatur a verbis ⁊ eoꝝ ꝓpria vi ꝓut
recedereẜ ſi ꝓprie filie teſtatoris cẽſerentur ꝑlate filiab⁹ fra
trum:tum in ſubſtõne cõi attento ꝙ verbum illud femine
indefinite poſitũ equipollere dꝫ vniuerſali.l.ſi plurib⁹.de
le.ij.c.vt circa.de elec.lib.vj.cũ concor.⁊ pariter adaptatur
ad filias vnius ⁊ ad filias alterius.tñ maxime in ſubſtitutio
ne ſeparatim.⁊ ſpecifice facta ꝑ paulũ in qua ſubſtituit ſpe
cifice filias ꝓprias ⁊ filias fratrũ.⁊ lꝫ dicta ſpecifica ſubſti
tutio nõ vendicet ſibi locũ ꝑꝑ defectũ cõditionis ſub qua
cõcepta eſt vt ſupra deductũ eſt.tñ prebet vrgẽtẽ cõiecturã
volũtatis teſtõris ꝙ ꝓut eas voluit eo caſu pariter iuitare
filias fratrũ cũ filiabus ꝓprijs ad bona ſua.de qbus in ſpẽ
diſponebat.ita ⁊ voluerit eas ꝑiter iuitare in illa cõi ſub-
ſtõne.⁊ eo forti⁹:qꝛ in dcã cõi ſubſtõne diſponebaẜ nõ ſo-
lum de bonis ꝓprijs ipſi⁹ pauli:ſꝫ ẽt d̃ bõis fratrũ.ita ꝙ ſi
agebaẜ de ꝑiudicio filiaꝝ pauli ſi in illa cõi ſubſtõne ꝑiter
oẽs iuitabanẜ.nã poterat ꝯtigere ꝙ ipe admitterẽnẜ ad bona
fratrũ vna cũ illoꝝ filiab⁹ ꝓut eꝯ filie fratrũ vna cũ eis ad-
mitterenẜ ad bõa pauli.h̃.n.totũ pẽdebat ex futuro euẽtu
⁊ virib⁹ fortune:ita ꝙ nõ vrget ordo charitatis ⁊ affectio-
nis.attẽta ꝙ ꝑiter ꝯſuluiẜ filiab⁹ ꝑ vnã diſpõnẽ:ꝓut ꝑ aliã
nec reſultat maior fauor filiaꝝ vno caſu q̃ȝ altero habito re
ſpectu ad tp̃s teſti.ar.l.de fideicõmiſſo.C.de tranſac.⁊ que
ibi hñr.⁊ q̃ ꝑ bar.in ꝓma cõſti.C.§.qb⁹.ita ꝙ ex veriſimili
voto ⁊ affectiõe parẽtis nõ dẽmus h̃ caſu a ṽbis recedere.
⁊ lꝫ fr̃es poſt mortẽ pauli mutauerint eorũ teſtã in qb⁹ for-
te nõ iuitabãt filias pauli ad eoꝝ bona vna cũ filiab⁹ pro-
prijs in caſu deficiẽtiũ maſculoꝝ.⁊ iõ in bonis Jacobi ſuc-
ceſſerint ſole filie Jacobi ⁊ nõ filie pauli.⁊ iõ videreẜ cõue
niẽs ꝙ ẽt in bonis pauli ſuccederẽt ſole filie pauli.tñ ꝑꝑ h̃
nõ mutaẜ volũtas pauli poſt ei⁹ mortẽ.mortui enim volũ-
tas ceſſat.l.iiij.ff.loca.c.ſi gratioſe cũ ibi not.de reſcrip.lib.
vj.itaqꝫ ſufficit ꝙ tp̃e teſti fuit ei⁹ mẽtis ꝙ voluerit ad ei⁹
bona venire ſimul filias ꝓprias ⁊ filias fratrũ in caſu defi-
ciẽtiũ maſculoꝝ.potuit.n.ꝓbabiliter cogitare ꝙ fr̃es pote-
rãt mutare teſtã eoꝝ ⁊ inuita ipſi⁹ pauli ⁊ poſt ei⁹ mortem
nec potuiſſent ad nõ mutãdũ aſtrīgi.l.ſtipl̃ꝯ h̃ mõ ꝯcepta.
de ver.ob.⁊.l.pactũ dotali.C.de pac.⁊ ipe potuiſſet ſuperui-
uere poſt mortẽ fratrũ ⁊ ei⁹ teſtm̃ mutare ⁊ inuitare ei⁹ fi-
lias.ita ꝙ par cõditio oĩuꝫ ab initio fuerat.⁊ ſic militat.d.
l.de fideicõmiſſo.⁊ ſilr̃ ⁊ illa volũtas cenſeẜ duraſſe vſqꝫ
ad ipſi⁹ pauli mortẽ.l.eũ q mutatã.ff.de ꝓba.ita ꝙ mutatio
teſtõrũ facta per fr̃es nihil refert quo ad interpretationem
teſti ipſius pauli.ex qb⁹ cõcludo ꝙ filie Jacobi pariter vo
canẜ ad bona pauli cũ filijs pauli ex verbis dicti teſtamẽti.
⁊ veriſimili mente ipſius teſtatoris per iam dicta.

k ¶Non obſtãt adducta in ꝯtrium.⁊ ꝓmo nõ obſtat ꝙ ꝓma
ſubſtõ facta in teſtõ pauli euanuerit ⁊ de ea nõ agaẜ vt de-
ductuꝫ eſt in ꝓn.cõſilij:qꝛ rñdeẜ ꝙ lꝫ de ea nõ agaẜ ad finẽ
vt ex ea ſuccedatur tñ ex ea demõſtratur mẽs teſtõris ꝙ vo
luerit ſimul venire filias iacobi vna cũ filiabus ꝓprijs per
ea que ſupra deduxi.⁊ per h̃ ẽt rñdetur ad id qð in ꝯtriũ di-
cebatur de veriſimili mente teſtatoris ꝙ noluerit ẽt in pte
preferre alienã ſobolẽ ꝓprie ſoboli.ar.d.l.cũ accutiſſimi iũ-
cta.d.l.que de tota.de rei vẽdi.cũ cõcor.nã dicta veriſilr̃is
mens teſtõris ceſſat ex pluribus que põderãtur in ꝯtriuꝫ.ſ.
ex vi verboꝝ ex prima ſubſtõne pauli ſpecifice fcã ex eo qꝛ
bona fuerũt deuoluta ad fratres ⁊ eoruꝫ filij prelati fuerũt
filiabus pauli ſubſtitutus:ideo nõ mirũ ſi ſoboles fratrum
vocatur vna cum ſobole teſtatoris.argu.eorũ que habẽtur
in.d.l.generalr̃ in prin.eorũ que habẽtur in.d.l.cũ auus.⁊
in.d.l.vnica.C.de his qui ante aper.tab.item quarto qꝛ pa-
riter agebatur de fauore ⁊ cõmodo filiarum ꝓut de onere
⁊ incõmodo.ar.d.l.de fideicõmiſſo que omnia latius ſupra
deducta fuerũt.per que ẽt reſpondetur ad rõnem ſumptam
ex.d.l.ſi ita relictũ.§.in fideicommiſſo.⁊.d.§.fratre.⁊.d.l.fi.
C.de ver.ſig.qꝛ dicta iura fundantur in veriſimili mente te
ſtatoris que vr̃ ſe cõformare cum diſpõne iuris per ea que
in ꝯtrium deducta ſunt.que in veriſimili mens teſtõris ceſ-
ſat in caſu iſto per dictas rõnes ſupra deductas.⁊ ẽt qꝛ ap-
paret ꝙ ipſi teſtõres nõ ſe ꝯformarũt cũ iuris diſpõne nec
vocauerũt ꝓximos ad hereditatẽ:ſed ꝓtulerũt fr̃es ⁊ filios
fratrũ ꝓprijs filiabus.⁊ ꝓut in illo in totũ receſſerũt a iu-
ris diſpõne de facili eſt cõiecturãdũ ꝙ ⁊ alſ in pte a diſpo
ſitione iuris diſcederẽt.⁊ inſup nõ ſemp cenſetur teſtator
ſe cõformare cũ diſpõne iuris pꝫ ex notatis ꝑ doct.in.d.§.
quidã recte que ſupra ponderata ſunt.iteꝫ pꝫ ex his que ha
bentur in.l.ita tamen.§.ſiquis rogatus.ff.ad trebel.vbi fi-
lij non legittimi admittuntur ad excluſionem ſubſtituti ẽt
eo caſu quo non ſuccederent ab inteſtato.item in.d.l.fi.C.

de ver.ſig.vocantur perſone que ab inteſtato nō ſuccedūt
ꝓut ſunt liberti.itez gener ⁊ nurus.l.affinitatis.C.cōia.de
leg.⁊.l.j.C.vñ vir ⁊ vxor.⁊ ſic nō habet oīno ꝯſideratio or-
dinis ſucceſſiōis.itē Bal.in.d.§.in fideicōmiſſo tenuit cō-
tra glo.ibi in fratre ⁊ filio fratris.⁊ ſilr ꝯ Dy.tenuit Pau.
de ca.in lec.bononiēſi in.d.§.cū ita.ita ꝙ nō eſt expediuꝫ
ꝙ teſtator vel ſtipulator cēſeat ſe cōformare cū diſpōne iu-
ris:ſed quandoqꝫ ſic quandoqꝫ nō:ſm varias cōiecturas.in terminis
eni Bar.in.d.§.ſi liberi ſtipulās emphyteoſim ꝓ ſe ⁊ filijs
⁊ filiab⁹ noluit ſimul filios ſecū venire.⁊ ſic pˀma ꝯiūctio
nō copulat equalr̄ ſꝫ ordine ſucceſſiuo:ita ꝙ ꝑbet cōiectu-
rā ꝙ ⁊ de facili ſcḋa copulatiua ſignificet ordinē ſucceſſiuū
nō ſic in terminis doctoꝝ in.d.§.qdā recte:qꝛ ceſſat dcā rō
ꝗ̄ ēt ceſſat in caſu nr̄o.imo militāt ꝯiecture in ꝯtrium ſupra
pōderate:ꝑterea ſi nō fuiſſet fcā dcā ſubſtitutio ab inteſta
to pariter ſucceſſiſſent filie Jacobi ⁊ filie pauli i bonis pau
li queſitis Chriſtophoro ⁊ eius filijs.de qb⁹ bonis agit ⁊
dictis filijs Chriſtophori ſunt i pari gradu filie pauli ⁊ fi-
lie Jacobi:ita ꝙ poſſunt verificari verba.d.§.in fideicom-
miſſo in.d.§.fratre.⁊.d.l.fi.C.fami.hercif.

l ¶ Facit optie.c.j.de natu.ſuc.feu.vbi eſt tex.notabilis ꝙ in
feudo ſtipulato ab vno ſtipite ꝙ deuoluit ad agnatos deuo
luit ad filios q diuiſerūt bona.⁊ dictū feudū fuit vni ex fi-
lijs aſſignatū lꝫ feudū antiquū deuoluat ad agnatos ēt non
heredes.tñ ſuccedūt in illo feudo ꝓximiores ipſi ad quem
feudū deuolutū fuit.lꝫ alij ſint forte ꝓximiores ſtipulatori.
facit ēt.d.l.cū auus.⁊ ratio.d.l.generalr̄.in ꝑn.de inſtitu.⁊
ſubſti.ſub ꝯdi.fac.ꝗ ſupra deducte fuerūt.itē facit qḋ dicit
Jmo.in.d.l.hr̄des mei.§.cū ita in.viij.col.dicēs ꝙ in fidei-
cōmiſſaria ſubſtōne fcā pluribus ſi decedēt ⁊c.illa theorica
que ibi tradit ꝙ ſi ꝯditio purificat in pſonā vni⁹ attēditur
vtrū ſupſit pſona que ex veriſimili mēte defuncti excludit
ſubſtitutū.⁊ tūc cēſet ſupeſſe dcā pſona que ⁊c. quando perſona
ſupſtes eſt ſucceſſura ab inteſtato ꝓut eſt cōis theorica doc.
ibi.⁊ in.l.pe.C.de impu.ꝓcedit ēt ſi pſona ſupſtes ſit extra
nea.teſtatori tñ ſit ab inteſtato ſucceſſura alteri inuitato vt
qꝛ inſtituit virū ⁊ vxorē ſibi extraneos.⁊ ſi deceſſerint ſub-
ſtituit titiū inſtitutis extraneū cēſet teſtator ꝓtuliſſe vxorē
ſupſtitē ipſi ſubſtituto:eo qꝛ ipſa eſt ab itēſtato ſucceſſura
eius viro defuncto.⁊ ſic nō ꝯſiderat ibi pſona ſit ꝓximior
teſtatori:ſꝫ ꝙ eſt ꝓximior ei cui ſit ſubſtitutio ⁊ ꝙ eſt ſuc-
ceſſura ab inteſtato ipſi rogato ad quem bona deuenerunt.

m ¶ Nec huic cōſiderationi obſtat ꝙ dicit Bal.in.d.§.in fi-
deicōmiſſo ver.tertia qḋ eſt qd eſt dicere ꝙ eis extinctis ad-
mittunt ꝗ ſunt poſt eos.dicūt qdā qḋ qui ſunt ante eos nō
admittunt alij dicūt ꝙ admittunt qꝛ illḋ poſt ſignificat ordi
nem volūtatis nō graduū exiſtētie. ergo extinctis regredit
legatū ad ſuperiores ſm ordinē q eſt in gradu.⁊ hñ hec ſunt
verba Bal.ad litterā.que quidā dicunt importare ꝙ atten
datur qs ſit ꝓximior teſtatori nō quis ſit ꝓximior pˀmo in-
uitato.⁊ ſic ꝯ dictā conſiderationem:ſed meo iudicio dcā
verba Bal.id nō iportāt.nō.n.ibi tractabat vt ſuperiores añ
nominatos ꝑferrerent poſteriorib⁹:ſꝫ dubitabat an exclu
derent anteriores pp illa vba poſt eos poſita in text. negat
anteriores ſimplr̄ excludi.nō tñ dicit eos ſimplr̄ ꝑferēdos
itē pōt eē ſuperior ⁊ ꝓximior teſtatori.⁊ tñ ēt proximior ipſi
noīato:puta teſtator reliqt familie ⁊ gayo ſuo pronepoti ex
frē decedit gayus ſupſtite ſibi eius patruo ꝓximior teſtato
ri ꝗ̄ foret ipſe gayus.itē ſupſtite nepote frē ipſius gaij qui
nepos eſt ipſi gayo in quarto gradu ⁊ patru⁹ eſt ſibi in ter
tio ⁊ ab itēſtato ſucceſſurus ipſi gayo per auc. poſt fratres.
ꝯ.C.de leg.hered.ita ꝙ patruus eſt ſuperior gayo ⁊ ꝓximior
ſibi.⁊ iḋ legatū ad eū deuoluit.idem ⁊ fortius ſi ſupeſſet pr̄
ipſius gaij.tertio pōt intelligi extinctis noīatis inuita forte
teſtatoris vel repudiato legato:qbus caſib⁹ nō cadit dicta
cōſideratio.iḋ tūc nō pōt attēdi qs ſuccederet in dictis bo
nis ipſi noīato.itē ſub verbo familie poſſunt venire hij qui
nō ſunt inuicē ſucceſſuri ab inteſtato:vt pꝫ ex his que habē
tur in.l.fi.de ver.ſig in omnibus dictis caſibus ceſſat dicta
conſideratio.⁊ tñ cadere poteſt queſtio Bal.merito ⁊c.

n ¶ Nec ēt ꝯſtat qḋ dicebat in ꝯtrariū ꝙ dcā pluralitas alr̄ ſuc
cedāt femine in dictis coꝝ bonis reſoluat in ſingularitates
hoc eſt ꝙ filie pauli ſuccedāt in bonis pauli ⁊ filie iacobi in
bonis Jacobi qꝛ id negari pōt.quando enim reſoluit in ſingula
ritates ſit aliqualis violētia vbis ⁊ impropriatio rōne ſubie
cte materie.hic aūt ſubiecta materia id nō ſuadet attētis his
que ſupra deduxi.⁊ ſi reſolutio predicta fieret tunc fienda
eſſet quando bona patris non peruenerunt ad alios. ſꝫ quando
peruenirent ad alios.tūc ſecus per ea que ſupra dixi. nec ēt
obſtat ꝙ filie fratruꝫ non ſunt de directa linea ſed de linea
indirecta ⁊ trāſuerſali. ⁊ in illa cōi ſubſtitutione inuitent
femine de directa linea.merito nō veniāt tranſuerſales:qꝛ
rñdet ꝙ eſt neceſſe ꝙ illud relatiuū eorum pluralis numeri
reſoluat in ſingulari ſm caſus cōtigentiā qꝛ impoſſibile eſt
ꝙ aliqua pſona ſit de directa linea plurīū fratruꝫ.itaqꝫ opꝫ
ꝙ inuitet illa que eſt de directa linea vnius coꝝ qꝛ nō pōt
eſſe de linea plurīū ipſorū.itaqꝫ poteſt reſolui ꝙ intelligat
de directa linea eius de cui⁹ bonis agit vl̄ ꝙ intelligat de
directa linea alicuius coꝝ.⁊ hec ſcḋa iterpetratio magis cō
uenit verbis cū illa indefinita coꝝ non magis ſe reſtringit
ad vnū ꝗ̄ ad aliū.itē alr̄ ſequeret ꝙ ſi non ſupereſſent filie
vnius.de cuius bonis ageret filie aliorū fratrum que non
eſſent de directa linea illius de cuius bonis agit nō cōpre-
henderent in dicta ſubſtōne qḋ nō eſt de mēte:qꝛ veriſimi-
liter fecerūt dictā ſubſtōnē cōem oēs tres vt cōiter inuita
rēt filios ⁊ filias coꝝ ⁊ nō ſinguli ſuas deſcēdētes:qḋ etiaꝫ
demōſtrat ſpālis ſubſtitutio quā fecit dictus paulus ſubſti
tuendo ēt filias fratrum demonſtrāt idē verba precedentia
eiuſdem cōis ſubſtōnis vꝫ voluerūt ꝙ ſtantibus filijs ma
ſculis ex directa linea deſcendētibus ipſi ſuccedāt in dictis
coꝝ bonis.ſi enim itelligerent dicta verba ex directa linea
deſcendētibus de deſcendentibus coꝝ de quoꝝ bonis agi
tur ſequeret qḋ filie femine vnius in eius bonis ꝑferrerent
filijs fratrū.cuius aperte apparet ex precedētib⁹ cuiuſlibet
teſtamēti dictorū trium fratrū:ꝓut ergo ꝓxima precedētia
verba ex directa linea deſcendentibus intelligunt vt ſuffi-
ciat qḋ ſint de directa linea alicuius coꝝ ⁊ non reſtringun
tur ad directā lineā eius de cuius bonis agitur.ita ⁊ intel-
ligantur verba imediate ſequentia alr̄ ſuccedāt femine ex
directa linea coꝝ.ar.l.ſi ſeruus plurīū.§.fi.de leg.j. ⁊ ꝙ per
illum tex.tradit Bar.in.l.cēturio circa mediū.de vul.⁊ pu-
pil.dicens ꝙ ſi verbum cōmune reperitur in vna parte te-
ſtamenti in ſignificatione directa ⁊ in alia parte non appa-
ret qualiter ſit poſitum interpetratur in directa ſignifica-
tione ⁊ vice verſa ſi in prima parte teſtamenti apparet poſi-
tuꝫ in ſignificatione obliqua interpetratur in alia parte in
dubio poſitum in obliqua ſubſtitutione.

o ¶ Jlla aūt verba ſequentia ⁊ de ſtirpe eorū poſſunt habere
duplicē intellectū vnū qḋ ponant additiue ꝓut ſepe po-
nitur copula.l.ea tñ adiectio.de leg.iij.per Bar.in.l.ſi is q
ducēta.§.vtrū.de reb.dub.⁊ per Bal.in.l.gallus.§.etiā.de
lib.⁊ poſthu.⁊ in.l.liberti liberteqꝫ.de operis libertoꝝ per
cañ.in.c.ij.de reſcriptis.⁊ tunc eſſet ſenſus qḋ vocarent nō
ſoluꝫ femine de directa linea.ſed etiā femine que non eēnt
de directa linea ſed de ſtirpe.i.agnatione ꝓut ſunt filie fra-
trum ⁊ cōferret ad ꝓpoſitum noſtrum pro ſupradictis.pro
qua interpetratiōe facit qꝛ in ſequēti capite ſubſtitutionis
in cōditione nō reperit illa vba ex directa linea:ſed ſolū ſi
aliqs vel aliqua de ſtirpe nō ſupeſſet per que verba innuit
ꝙ voluerūt inuitare illas que eſſent de ſtirpe lꝫ nō eſſent
de directa linea cū poſite in ꝯditione habeant tacite volū-
tateꝫ teſtatoris ſm ea que habent in.l.lucius.in fi.de here.
inſti.in.l.filiuſfami.§.cum quis.de lega.j. in.l.j.C. de con-
di.inſer.poſſunt etiam intelligi illa verba ⁊ de ſtirpe eoruꝫ
vt veniant reſtrictiue ꝓut etiā ſepe ponit copulatiua. d.l.
ea tñ adiectio in.l.ſi heredi plures.de cōdi.inſti.⁊.l.genera
liter.C.co.ti.cū ſi.⁊ per doc.in iuribus ſupra adductis pro
prima iterpetratiōe.⁊ tunc eſt ſenſus ꝙ nō ſufficiat ꝙ ſint
de directa linea niſi ſint de ſtirpe ꝓut ſunt deſcendētes ex
feminis que nō vocant ex pˀmo capite ſubſtitutionis facte
de feminis.ſed vocātur ex vltimo capite per illa vltima vba
⁊ ſi de ſtirpe dictoꝝ teſtatoꝝ aliqs vel aliqua nō ſupereſſet
tunc ſuccedat ⁊ ſuccedāt deſcēdētes ex filiab⁹ feminis ⁊c.
ex qbus deprehenditur ꝙ adiecit illa verba. ⁊ de ſtirpe qꝛ
nolebat per illud primum caput venire omnes dictas femi
nas ex directa linea deſcendentes:quia tunc veniſſent etiā
filias filiarum que non ſunt de ſtirpe.qualitercūqꝫ auteꝫ
intelligantur dicta verba remanet firma ſupradicta conclu-
ſio ꝙ ſcꝫ filie Jacobi pariter admittantur vna cum filiabus
pauli in bonis pauli deuolutis ad filios xpophori per me
dia.ſ.adducta. Laus deo.

¶ Subſtitutio facta ꝑ hec verba ꝙ extātibus filijs maſcu
lis ipſi ſuccedāt:alr̄ ſuccedāt femine:an expirauerit qꝛ ma
ſculi deceſſerunt tpe mortis ipſoꝝ teſtatorū.⁊ ſic an femine
que ſolum hodie ſuperſunt excludantur.

¶ Conſilium

¶Conſilium. clx.

In nominē dñi noſtri ieſu xpi. ¶Licet in hac cōſultatiōe videaẜ pma facie dicēdū ꝙ ſit locus dicte ſubſtitutioni: ex quo nullus filius aut deſcēdēs maſculus ex dictis tribus fratribus ſupereſt. ⁊ ſic nō extāt maſculi: iō videnẜ verificari vba nō extātibus maſculis. ⁊ per ꝯñs verificenẜ illa verba aľs ſuccedāt femine: nā vbū aľs exponiẜ ideſt ſi nō extabūt filij. ex quo ergo nō extāt filij ſuccedāt femine in dictis bonis put ſunt dicte filie pauli ⁊ filie Jacobi: nec vr̃ obſtare ſi dicaẜ ſi extabūt tpe delate hr̃ditatis cuiuſlibet eoꝝ prout aľs in ſiři dicebat Bar. in.l.ſi.ff.ad tertu. in vbis ſtatuti diſponētis ꝙ extantibus maſculis filia femina nō ſuccedat. nā ſufficit ꝙ filij extēt tpe quo deferẜ hr̃ditas: qꝛ tūc ſi filij extantes volunt ſuccedere filia perpetuo excludiẜ ſecus ſi dicat ſtatutū donec filij extēt filia nō ſuccedat qꝛ tūc filij ſuccedūt inſolidū tēporaliter ⁊ excludūt feminas donec extāt ipi filij maſculi. ⁊ nō poſtea ſm eū ibi. ⁊ in cōſilio ſuo qđ incipit ꝓponitur qđ pr̃ qđ Bart. cōſiliū quaſi de vbo ad verbū ponit Bal. in.l.ſi auus. C.de li.pre. ⁊ idē Bar. in cōſilio qđ incipit dñs Jac. in ordine. clviij. ſm ordinē pūſinū non informis. ⁊ idē pſupponūt Bal. Saly. ⁊ Pau. de ca.i.d.l.ſi au⁹. ⁊ bal. ⁊ Ange. in.l.gallus.§.⁊ qd ſi tm̃. de li. ⁊ poſthu. ⁊ bal. ⁊ Jmo. in.l.ſiqs poſthumos.§.ſi filiū. de li. ⁊ poſth. ⁊ doct. in varijs locis. ex qbus deprehēdiẜ ꝙ illi ablatiui abſoluti extātibus maſculis nō reſoluunẜ in donec extabūt: ſed extabūt: qꝛ ad hoc vr̃ poſſe rñderi ꝙ dictū Bar. ⁊ ſequaciū procedat inuitatiōe ad directā ſucceſſionẽ: nos loquimur in ſucceſſione obliqua per fideicōmiſſariam. ſ. ſubſtitutionem ſubſtō cōpēdioſa maxime facta per verba cōia perſonis etiā extraneis quibus. ſ. non poteſt pupillariter ſubſtitui: prout ſunt filij fratruꝫ ſm oēs eſt omnitpe fideicōmiſſaria ⁊ hoc clarū. ⁊ idem ſi ſimul ſiat extraneo ⁊ ei cui pōt pupillariter ſubſtitui qꝛ tūc in perſona vtriuſqꝫ interpetraẜ fideicōmiſſaria. vt verbum illud cōe pariter oēs determinet. arg.l.iam hoc iure. de vulg. ⁊ pupil. ⁊.l.ij. ⁊.l.ꝙuis. C.eo.tit. ⁊.l. in teſtamento. C.de mili.teſt. vbi hoc vr̃ velle glo.ſi. dum dr̃ pſumitur ꝯ eū: put eam declarat Bart. dicēs declarando gl. qꝛ perſone erāt impares. ⁊ illā ſequitur ibi Pont. dicēs ꝙ illa opi. ſeu lect. eſt vera reiectis alijs.

a ¶Jdē ſentit Bal. in.d.l. in teſtō in.iij.q. volēs ꝙ ſi diſparibus inſtitutis dixit teſtōr qñcunqꝫ alter veſtrū deceſſerit alterum ſubſtitutio vel poſt mortē veſtrā vos inuicē ſubſtituo vel per ſimilia verba poſſit dici ꝙ tūc teſtator fecit plures ſubſtitutiōes. ⁊ qđ in vna deficit ſuppleẜ per alterā dūmodo ſeruēẜ equalitas.d.l.ꝙuis per que vltima vba bald. cēſeẜ velle ꝙ in nullius pſona ſit pupillaris: qꝛ ſi eſſet non ſeruaretur equalitas. ⁊ Ponta. ibi dicit ꝙ Bal. recte loquitur. ⁊ idē in qōne de facto ꝯſuluit Jmo. vt ibi refert Pau. de ca. ⁊ idē in fortiori caſu vt qdā referūt ꝯſuluit Ricciar. de ſaly. in conſi. incip. qdā teſtator habuit dicēs ꝙ ſi teſtōr habens tres filios vnū ipuberē alios puberes dixit ſiquis eoꝝ in pupillari etate deceſſerit: vel aľs qñcunqꝫ ſubſtituo ſupſtites tūc ēt in pſona pupilli erit ſola fideicōmiſſaria: vt ſeruēẜ equalitas ſm eū. itē Salyc. in.d.l. in teſtō in.vij.op. col.vij. voluit ꝙ ſi pbaẜ per teſtes ꝙ teſtator voluit directo ſubſtituere pluribꝰ iparibꝰ poſt aditā hr̃ditatē ſubſtitutio obliquabiẜ in pſonis vtriuſqꝫ vt ſeruēẜ equalitas ſm euꝫ: lꝫ iſti duo caſus Ricciar. de ſaly. ⁊ Bartholomei de ſaly. reputē dubios. tamē aľs ꝙ reciproca cōpendioſa vel ſimplex cōpendioſa facta perſonis imparibus per verba cōia ſine etatū dinumeratione ſit in pſonis omniū fideicommiſſaria tenendum eſt tanꝙ magis cōe ⁊ pluries conſului. ⁊ ita tenendū eſt in caſu iſto ꝙ dicta ſubſtitutio facta per illa vba ⁊ oēs dicti teſtatores ⁊c. aľs ſuccedant femine ⁊c. facta filijs nō extantibus eſſet fideicōmiſſaria ſi intelligereẜ facta poſt eorū mortem ēt ſi agnouiſſent hr̃ditatē lꝫ potuiſſet eſſe pupillaris quatenus pr̃ ſubſtituiſſet filijs ꝓprijs ſed qꝛ ſubſtituit qlibet oibus nō pōt eſſe niſi fideicōmiſſaria vt ſeruēẜ equalitas. ⁊ vt vnum determinabile determinās plura determinabilia illa pariter determinet in quo fundaẜ deciſio. d.l.iā hoc iure. ⁊.l.lucius. eo.tit. ⁊.d.l. in teſtō. ⁊.d.l.ij. ⁊.d.l. ꝙuis. ⁊ eꝯ vbi plura determinabilia vnū dterminabile determinant debēt illud pariter determinare.l.ſi. C.de ſententijs. ⁊ ibi Bart. ⁊ vtrunqꝫ applicari pōt ad h̃ propoſitum.

b ¶Redeūdo ad rē in caſu har. i quo agiẜ de ſucceſſione directa itelligiẜ extātibꝰ. ſ. tpe delate hr̃ditatis qꝛ de ea agiẜ. ⁊ qꝛ q ſemel eſt heres nō pōt regulr̃ deſinere eē heres.l.ei q ſoluēdo. de hr̃di.inſti.l. ⁊ ſi ſine.§. ſed ꝙ papinian⁹. ff. de mino. itē dicit Bar. ꝙ filio adeūte hēditas pr̃is cēſeẜ eē hereditas filij. iō de hereditate pr̃is nō eſt ampli⁹ tractāduꝫ put ipe bar. dicit in.d.l.ſi. ad ter. in pn̄. lꝫ argumētatiue loquaẜ in terminis ꝓpoſite ibi qōnis ⁊ illō in illis terminis nō ſequaẜ. tm̄ virtualr̃ illud repetit ibidē in v̄. lꝫ ſi poneremus vbi loquiẜ in hmōi terminis extātibꝰ maſculis. ⁊ illō argumētū in ꝓpoſito approbat dū dicit. ⁊ ꝓcedūt argumēta ſupra i pn̄. ſcđ qđ argumētū nō militat in fideicōmiſſaria ſubſtōne qꝛ per illā ſuccediẜ teſtōri ⁊ in eius bonis vbi hereditas eſt in aliū trāſlata.l.coheredi.§. cū filie. de vul. ⁊ pup. qnimo nō hꝫ locū niſi adita p heredē hereditate.l.eaꝫ quā. C.de fideicō. ⁊.l.nemo. de reg.iu. ⁊.l.ille a quo.§.ſi de teſtō. ff. ad tre. iō cadit rō diuerſitatis iter hūc caſum. ⁊ caſum Bar. pterea nō vr̃ ꝙ poſſit itelligi filijs extātibus tpe delate hereditatis. nā lꝫ filij extarent tpe delate hereditatis nō ſemp ſuccederēt ipſi filij: ſꝫ ſuccederēt frēs in hereditatibus fratrū decedentiū ſine filijs put ꝯtigit in hereditate pauli q deceſſit ſine filijs maſculis ſibi ſucceſſerūt Criſtophorus ⁊ Ja. lꝫ ſupeſſent filij criſtophori. ⁊ ſic nō verificaẜ ꝙ tūc filij ſuccedāt extātibus filijs. itē lꝫ nō extarēt filij tpe mortis pauli: ſꝫ ſupeſſent filie ⁊ fratres. tūc nō ſucceſſiſſent filie. ſꝫ fratres. ⁊ idē in alijs virtute inſtitutionis ⁊ ſubſtitutionū ſpāliū. ⁊ tn̄ ſi illa vba extātibꝰ maſculis filijs itelligerenẜ. ſ. tpe delate hereditatis verbū aľs itelligeret ſi nō extarēt tpe. ſ. delate hereditatis. iō tūc ſuccedere deberēt filie qđ tn̄ nō ꝓcederet. attētis alijs pticulis dictoꝝ teſtamētoꝝ per quas appet ꝙ fratres fuerūt plati filiabꝰ. ex qbꝰ ꝯſtat ꝙ illa verba extātibus filijs nō pñt intelligi. ſ. tpe quo deferẜ hereditas. ⁊ ſic vr̃ ceſſare dcā Bar. conſideratio. nec ēt poteſt intelligi ꝙ referanẜ illa verba dcē particule teſtamētoꝝ ⁊ oēs dicti teſtatores ⁊c. referanẜ ſingula ſingulis hoc eſt ꝙ qlibet teſtator intellexerit de ſuis filijs ⁊ filiabus: quia tūc eēt ſenſus ꝙ vno ex ipſis teſtatoribꝰ decedēte ſine filijs maſculis ⁊ cū filiabꝰ feminis extātibꝰ fratribꝰ vel filijs fratrū ſuccederēt filie qđ eſſet ꝯ alias pticulas teſtamētorū pdictoꝝ. qꝛ qlibet teſtator aliter ꝯtrium in ſpecie diſpoſuit. iō vr̃ alia interpetratio adhibenda dictis verbis ⁊ oēs dicti teſtatores ⁊c. aľs ſuccedant femine ⁊c. h̃ eſt qđ femine ſuccedant qñcunqꝫ contingeret ꝙ non extarent maſculi. iō hoc caſu quo non ſuperſunt amplius filij maſculi ſit locus dicte ſubſtitutioni feminarum que ſuperſunt.

c ¶Tn̄ his nō obſtātibus ꝯtrium arbitror iuri cōſentaneum vꝫ ꝙ nō ſit locus dicte ſubſtōni: ſꝫ bona dicti pauli pertineant ad matrē filioꝝ dicti chriſtophori ad quos vltis loco peruenerāt dcā bona: qꝛ dcā vba alias ſuccedāt femine intelligēda ſint alias. i. ſi nō ſuccedāt maſculi vt qꝛ nō ſuperſint: ſed ſi ſuccedāt filij maſculi. tūc nō ſuccedāt femine: ſed hoc caſu ſucceſſerūt filij maſculi. iō non ſuccedant femine dictio enim alias exponitur. i. ſi non. ⁊ facit ꝯditionē dicit Bar. in.l.j. v̄. qnto quero. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ ſic intelligēda vr̃ dcā vltima ſubſtō ꝙ ſi nō extabūt filij tēpore. ſ. quo decedent oēs fratres ſeu vltim⁹ frater. tūc ſuccedāt femine ſubſtituerunt enim filij fratribus ſi extabūt alias. ſ. ſi tunc non ſupererunt filij maſculi dicti teſtatores ſubſtituerunt in dictis bonis feminas. ⁊ hanc interpetrationē ſuadent pcedentia maxime ſubſtitutio facta in teſtamēto pauli que inuitauit filias in caſu quo criſtophorus ⁊ Jaco. deceſſerint ſine filijs maſculis a ꝯtrio ſecus ſi cū filijs maſculis. itē in alijs ſubſtitutionibus teſtatores non fecerūt ſubſtitutiones filijs pꝫ qꝛ decedētibus cū filijs maſculis nullā fecerūt ſubſtitutionē. ⁊ lꝫ Ja. ⁊ Criſtophorus qui inſtituerūt filios ſubſtituerint fratres ⁊ eos filios. ⁊ Criſtophorus ſubſtituēdo dixerit qđ moriātur fratribus ⁊ eoꝝ filijs ⁊ nepotibus. tn̄ intelligi dꝫ ꝙ ſimul ſuccedāt per ea que habenẜ per docto. cōiter in.l.gallus.§.qdā recte. de lib. ⁊ poſthu. vel qđ puto fuiſſe magis de mēte cenſeantur vocaſſe filios vel nepotes in caſu non ſupexiſtentium fratrū. naꝫ hoc demonſtrat precedens ſubſtitutio quā fecit paulus qꝛ vocauit fratres ⁊ filios. ⁊ ſiqs eoꝝ deceſſerit ſine liberis maſculis ſubſtituendo diſpoſuit ꝙ moriatur alteri ſi ſupuixerit alias eius filijs maſculis ⁊ nepotibus. ⁊ ſic nō ſubſtituit niſi fratribꝰ ſubſtitutis non filijs fratrum. ita ⁊ veriſile eſt ꝙ ⁊ fratres. ſ. Criſtophorus ⁊ Jacobus voluerint cum ſimul teſtati fuerint. ⁊ in alijs conuenerint pterꝙ qꝛ paulus non inſtituit filios ſuos qꝛ illos nō habebat nec forte eos ſperabat habere ex

precedentibus autȝ ſequentiis declarantur.l.ſi ſeruus plu
rium.§.fi.de leg.j.l.heredes palam.§.ſed ſi notā.ff.de teſta
men.cum ſimilibus.

d ¶ Cōfert ad p̄dicta:q2 dicte ſubſtitute que ſi vocarenꝰ ve
nirent ex ſubſtōne fideicōmiſſaria cū frībus ⁊ filijs fratrū
nequeāt poſt aditā hr̄ditatē directo ſubſtitui.l. poſt aditāȝ
C.de ipub.l.moꝛtibꝰ.ff.e.ti.⁊ iō habeut petere ſibi ab hr̄di
bus reſtitui hr̄ditatē cū fideicōmiſſa:maxie vl'is ab hr̄dibꝰ
petanꝰ ⁊ iura nō trāſeāt regul'r niſi facta reſtōne.l.j.in p̄n.
l.reſtituta.⁊.l.facta reſtōne.cū ſi.ff.ad trebel.⁊ iō ipſe hn̄'eē
actrices ⁊ vbi res eſt obſcura interpetratio fit ꝯ actoꝛē re
gula cū ſint partiū iura obſcura in.vj.facit.c. fauoꝛabilioꝛes
in.vj.⁊.l.arianus.ff.de acti.⁊ ob.⁊ iterpetratio fit potius ꝓ
hr̄de q̄ꝫ ꝓ legatario.l.nūmis lega.de leg.iij.cū cōcoꝛ.l.ſi ita
ſit ſcriptū.de leg.j.itē.l.penul.de dote p̄leg.itē.l.qꝺ in rerū
§.q vſumfructū.de le.j.⁊.l.vxoꝛ patrui.C.e.ti.cū multis ſi.
itē facit q2 ablatiui abſoluti faciūt cōditionē ⁊ reſoluunꝰ ꝑ
ſi nō ꝑ donec.vt hr̄ in.l.a teſtatoꝛe.de cōdi.⁊ demon.⁊ in.l.
cuictis agris.de vſur.optīe facit qꝺ no.bar.i.d.l.ſi.ad tertu.
vbi ſil'ia v̄ba extātibus maſculis,femine nō ſuccedāt expo
nunꝰ ſi extabūt tpe quo defert hr̄ditas.⁊ nō exponunꝰ per
quouſqꝫ vel donec.⁊ tn̄ ibi agiꝰ de excluſiōe filiarū que eſt
odioſa ⁊ reſtringēda q2 cenſeꝰ quedā exhr̄datio.dicit bal.in
l.illā.C.de colla.⁊ iuſtinianꝰ reputat maximū vitiuȝ facere
hmōi differētias iter maſculos ⁊ feminas in ſucceſſiōibꝰ fi
lioꝛū.vt in.l.maximū viciū.C.de lib.p̄ter.iō moderāda eſt
excluſio filiarū ꝑꝑ maſculos ꝑ p̄dcā.⁊ q2 legū coꝛrectio eſt
odioſa ⁊ plurimū reſtringenda.l.p̄cipimus.C.de appe.c.cū
dilectus extra.de cōſue.facit.l.ſi vo.§.de viro ſoluto mat.⁊
ibi per doc.maxime per Imol.

e ¶ Et iō ſtatutaria excluſio filiaꝝ facta ꝑ illa v̄ba extātibus
maſculis deberet plurimū reſtringi:vt q̄ꝫto fieri poſſet mi
nus lederet ius cōe.⁊ tn̄ nō reſtringiꝰ vt exponanꝰ illa v̄ba
extātibꝰ maſcul'.i.donec extabūt maſculi. vt ſic faciāt tp̄alē
excluſionē:ſed exponunꝰ.i.ſi extabūt ⁊ faciāt excluſionē ꝑ
petuā.ſi igiꝰ vbi deberet excluſio reſtringi ⁊ q̄dē plurimuȝ
ꝓ reſtringēda iuriū coꝛrectiōe.⁊ ꝓ euitādo qꝺ iuriſlatoꝛ re
putat maximū viciū illi ablatiui abſoluti extātibꝰ maſculis
nō exponunꝰ in donec ſed in ſi.⁊ excluſio feminarū filijs ꝑ
momentū extātibus ē ꝑpetua.multofoꝛtius vr̄ idē dicēdū
in caſu iſto in quo nō admiſſio feminaꝝ nō eſt odioſa nec vr̄
amplianda eoꝛū inuitatio ꝑ ſupradicta.⁊ ſic ꝙ ſufficiat ꝙ ex
tent filij.ſ.ſemel hoc eſt tpe quo agiꝰ de ſucceſſiōe eoꝛū,i di
ctis bonis ſaltē tpe moꝛtis diuȝ fratruȝ.⁊ maxie q2 illa di
ctio al's pōt reſolui.i.ſi filij nō ſuccedāt.attēto ꝙ.ſ. magis
proxime dr̄ ꝙ filij ſuccedāt:prout ēt.ſ.dictum fuit.

f ¶ Nec p̄dictis ob.id qꝺ in ꝯ2iū dicebaꝰ rn̄dēdo ad dictū
Bar.in.d.l.ſi.ad ter.ꝙ loquiꝰ in directa ſucceſſiōe in qua q
ſemel ē heres nō pōt deſinere eē hr̄s q2 rn̄deꝰ ꝙ lȝ q ſemel
eſt hr̄s nō poſſit deſinere eē hr̄s facto ſeu ex diſpōne teſtō
ris:put ꝓcedit qꝺ dictū ē.in ꝯ2iū tn̄ ex diſpōne legis.ſecꝰ
eſt q2 q ſemel ē hr̄s pōt ex legis diſpoſitiōe deſinere eē hr̄s
l.in ſubſtōne.de vul.⁊ pup.⁊.l.papinianus.§.ſi.⁊.l.circa.ff.
de inoffi.teſtō.cū ſimilibus put Bart.⁊ doc.cōiter oēs te
nent qn̄ ſtatutū dicit quādiu extāt filij ipſi ſuccedāt.⁊ po
ſtea ſuccedāt femine.⁊ h̄ in locis ſupꝛa allegatis ⁊ in mul
tis alijs locis:ita ꝙ dicta regula nō habebat ipedire quomi
nus illa verba extātibus nō ſuccedāt nō poſſent exponi do
nec extabūt maſculi femine nō ſuccedāt.⁊ ſi exponereꝰ ex
tantibus.i.donec extabūt nō obſtaret ꝙ hr̄ditas pr̄is ē vni
ta cū hr̄ditate filij:q2 illa vnio eſt tp̄alis.ſ.donec viuūt filij
maſculi.poſt moꝛtē vero filioꝝ nō cēnt bona patris in hr̄di
tate filij ꝓ rata deuoluenda ad filias.iō nō agiꝰ de hr̄ditate
filij ſed pr̄is:put ⁊ ꝯcludit ipſe bar.⁊ alij in articulo qn̄ ſta
tutū dicit donec extāt maſculi ⁊c.itaqꝫ dicta rō nō viget ꝙ
deberēt exponi ſi extabūt magiſq̄ꝫ donec extabūt.iō nō eſt
rō differentie quare in caſu iſto nō fiat expoſitio de illis v̄
bis extātibus filijs.i.ſi extabūt tpe quo de ſucceſſiōe agiꝰ.⁊
excludūt feminas⁊ excluſio fit ꝑpetua n̄ tp̄alis donec ſup
uixerint.itē lȝ nō itelliganꝰ tpe delate hr̄ditatis ꝑ adducta
in ꝯ2iū tn̄ poſſunt intelligi ſi extabūt poſt fratrū moꝛtē.naȝ
ēt ſi exponereꝰ donec extabūt reſultaret ideȝ incōueniens
ſcilȝ ꝙ lȝ nulli extarēt filij ſi extarēt fratres nō ſuccederent
ꝓpterea filij femine ſed fratres:quinimo lȝ filij ſupereſſent
alterius fratris:nō ꝓpterea excludereꝰ ipſe frater.nec ſucce
deret filius ſi frater eius pr̄ ſupeſt:vt deprehendiꝰ ex alijs
ſubſtitutiōibus:itaqꝫ qualitercūqꝫ intelligerenꝰ illa v̄ba ex
tantibꝰ ſibi ſuccedāt al's ⁊c.pariter poſſet obijci ꝙ filij vel
filie nō ſuccedāt ſimpliciter extantibus fratribus. remane
item concluſio ꝙ non ſuccedant.d.filie pauli ⁊ iacobi vigo
re.d.ſubſtitutionis. Laus deo.

¶ Proteſtatio an ⁊ qn̄ releuet proteſtantē.Itē recognitio
teſtamenti facta animo adeundi an teneat.

¶ Conſilium clxj.

In nomie domini no

i ſtri ieſu xp̄i.¶ Subtilis ⁊ ſcrupuloſa pluri
mū eſt iſta materia ꝓteſtationis declaratoꝛie
⁊ varia dicta ⁊ theoꝛice doc.reperiunꝰ q̄ qui
dē videnꝰ aduerſari.iō nō mirū ſi in caſibus emergētibus
varie ꝓferunꝰ ſn̄ie:cū igiꝰ in caſu occurrenti ſup quo his
cōſului aliqui allegenꝰ in ꝯ2iū:id circo reqſitus ad ſubſten
tationē ⁊ coꝛroboꝛationē cōcluſiōis al's firmate aliqua de
ducā.⁊ ad euidētiā dicēdoꝛū p̄mitto ꝙ ego ꝓ fundamento
theoꝛice Bar.q voluit ꝙ ꝓteſtatio remouens cōſenſuȝ ab
actu viciat actū ⁊ allegaui auctoꝛitates doc.q dictā theoꝛi
cā approbāt.⁊ allegās in ꝯ2iū addit idē tenere.d.Ant.in.d.
c.cū.M.xxxij.col.⁊ dicit eē v̄iſſimā ⁊ ꝓpterea ſi dico a deo
aio nō adeundi nō reſultat aditio ponderaui v̄ba tex.in.l.
q in aliena.§.celſus.de acq.here.vbi ꝓteſtatio declaratoꝛia
volūtatis reddit additionē nullā q2 tex.dicit ꝙ lȝ ꝓteſtās
adierit:nō dicit fecerit actū ad aditionē tendēs ad quē tex.
⁊ ſic ad fundamentū allegās nō rn̄det nec meo iudicio pōt
ꝓbabil'r rn̄deri.⁊ rō naturalis ad id viget q2 ſine conſenſu
geſta cōiter nō valent vt de ſe cōſtat.⁊ late deduxi in cōſil.
ſcꝺo tex.autē.q adducunꝰ ꝙ ꝓteſtatio nō releuat ſi loquun
tur qn̄ ꝓteſtatio remouet cōſenſum ab actu ecce in.l.cū ꝓ
cario.ff.de p̄cario ptes cōſentiebāt ꝯ2ctui p̄carij.⁊ lȝ nolent
poſſe reuocari nō ꝓpterea remouebāt cōſenſuȝ a p̄cario ſȝ
volebāt p̄cariū eſſe efficacius q̄ꝫ natura precarij pateret.iō
nō mirū ſi ꝓteſtatio nō viciat actū abſonū aūt eſſet ꝙ id qꝺ
ptes cōuenerūt ad maioꝛē coꝛroboꝛationē actus q p̄ncipa
liter agebaꝰ induceret actus in efficatiā.ſimil'r in.c.cū.M.
ferrarienſis.de cōſti.lȝ eligētes in canonicū ꝓteſtarenꝰ ꝙ
nolebāt teneri ad ꝯferendū p̄bendā ꝓteſtatio nō remoue
bat cōſenſuȝ ab electiōe:ſed volebāt illū eſſe canonicū:ſed
nolebāt teneri ad p̄bendā nec canonicatus tēdit p̄ncipal'r
ad cōſequendā p̄bendā put ⁊ deduxi in conſilio in quo ſi
mil'r rn̄di ad cle.gr̄e.⁊ in vtroqꝫ tex.ꝓteſtatio ē reprehen
ſibilis tēdens in viciū auaricie ⁊ ambitiōis ⁊ neutro vt dixi
remouet cōſenſuȝ ab actu nec ab eo ad actꝰ p̄ncipal'r tēdit.

a ¶ Et ꝙ ꝓteſtatio remouēs cōſenſum ab actu viciet actū in
his que dependent a volūtate vnius viciet actū nō ſolum
ſi eſt tempoꝛanea actui put ē in caſu iſto.ſed ēt ſi ex inter
uallo ꝓcedit apparet euidenter ex his que habenꝰ in.l.ſiqs
in p̄ncipio teſtamenti.de le.iij.vbi hr̄ ꝙ ſi teſtatoꝛ in teſta
mento dicit ꝙ volebat illud teſtamētū valere ēt ſi cōtingat
aliud facere teſtamentū quo caſu p2unū vȝ ⁊ nō ſcꝺm lȝ po
ſtea ſimpl'r cōficiat teſtamētū.vt ibi ꝓbaꝰ.⁊ declarat Bar.
ibi.⁊ idē voluīt Bar.⁊ Bal.⁊ Imo.in.l.mihi ⁊ tibi.§.in le
gatis.de le.j.⁊ Cy.⁊ bal.in.l.ſancimus.C.de teſta.⁊ Dy.in
l.j.C.de ſa.ſan.ec.⁊ in regula in.vj.⁊ bal.Raph.⁊ Pau.de
ca.in.l.humanū.C.de.ll.q oēs tenent ꝙ qn̄ in p2imo teſta
mento eſt cl'a derogatoꝛia volūtatis ſcꝺm teſtamentū nō vȝ
niſi ſp̄aliter reuocet p̄mū q2 in ſcꝺo cēſeꝰ deficere cōſenſus
teſtādi puto ſi teſtōꝛ dicat volo iſtud ꝓualere ēt ſi cōtingat
me facere aliꝺ teſtm̄ vel ſi diceret ſi cōtingat me facere aliꝺ
teſtm̄ illud nō faciā aio teſtādi:ē.n. tūc cl'a derogatoꝛia vo
lūtatis hoc eſt q2 declarat ſi faceret in futurū teſtm̄ ceſſa
bit aius teſtādi al's cl'a nihil opereꝰ q2 nō pōt facere teſtōꝛ
ꝙ ſi volet facere teſtm̄ ⁊ faciet illud non valeret:prout vo
lunt prefati doc.vȝ Bar.Bal.Rapha.cuma.⁊ Pau.de ca.
in locis preallegatis qui diſtinguūt inter clauſulā derogato
riā volūtatis ⁊ clauſulā derogatoꝛiā potētie.⁊ dicit Imo.i
d.§.in legatis ꝙ dicta diſtinctio eſt hodie magis cōis.

b ¶ Et idē dicunt p̄fati doct.in.ll.derogatoꝛijs futurarū le
gū.nā poſtea facte leges cōtrarie nō valent:nā lȝ iuriſlatoꝛ
nō potuerit ſibi imponere onus qꝺ nō poſſit legē ꝯ2iā tol
lere tn̄ propter ꝓteſtationē ſeu p̄cedentē diſpoſitionē cen
ſeꝰ lex poſtea cōdita carere ꝯſenſu:iō nō vȝ ꝑ.d.l. humanū
⁊ hac ratione diſponiꝰ ꝙ reſcripta p̄ncipis iuri ꝯ2ia nō te
nent.l.nec dānoſa ⁊.l.reſcripta.C.de p̄ci.ipe. offe.lȝ volū
tas p̄ncipi habeaꝰ ꝓ le.l.j.ff.de ꝯſti.p̄n.⁊.§.ſȝ qꝺ p̄ncipi in
ſtitu.de

ſti.de iure natu.gen.⁊ ciuili. quotiens itaq; diſpoſitio ſeu
actus declaratorius precedens vere vel preſumptiue remo
uet cōſenſu3 ab actu poſteriori act⁹ poſterior vitiat̃ ſi vere
vel p̄ſumptiue nō appet mutata volūtas vt a clare pbat̃ ex
p̄miſſis:q̄ mutatio nō p̄ſumit̃ ex actu poſteriori dictis iuri
bus.facit.l.cū q mutatā.de pba.maxie ſi incōtinēti ſequit̃
actus.l.nō ad ea.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ potiſſime in caſu nr̃o
in quo preſtatio fuit poſt actū imediate reiterata.vñ cōſtat
ꝙ ceſſauit mutatio volūtatis ⁊ ſi nō ēēnt iura aut doc.q hāc
theoricā traderēt rō naturalis deberet nos trahere in hāc
ſniam.ſ.ꝙ vbi preſtatio remouet cōſenſum ab actu q depē
det a volūtate proteſtātis vitiaret̃ actus ex quo actus ſine
cōſenſu vitiat̃.⁊ rōnē naturalez ſufficit allſare.l.ſcire op3.§.
ſufficit.de excu.tu.facit.l.cum rō.ff.de bonis dāna.l3 in caſu
noſtro ſit tex.in.d.l.qui in aliena.§.celſus in.d.l.obligatio
num ſubſtantia.§.ſi.⁊ in.d.l.ſiquis in principio teſtamenti.

c ¶ Et l3 Ang.⁊ Pau.de ca.⁊ Alex.dicāt ꝙ ſi qs dicit adeo
aio nō adeūdi reſultet aditio.tñ dicūt contra tex.in.d.§.cel
ſus.itē ꝯ tex.in.d.l.ſi qs in pn̄.teſtamenti:nā ibi teſtator di
cit inſtituo facio teſtm̄ volo teſtm̄ valere.⁊ tamen qꝛ pte
ſtatio p̄cedens declarat animū teſtandi ceſſare teſtm̄ vitiat̃
⁊ non curat̃ ſi in ſcd̄o dicat inſtituo vel facio teſtm̄ vel v̄ba
equipollentia pferant̃:itaq; l3 dicat inſtituo nō reſultat in
ſtitutio:l3 dicat facio teſtm̄ nō reſultat factio teſtamenti.qꝛ
nō eſt teſtm̄:ita clariſſime reſultat ex his que cōiter docs no
tant in.d.l.ſiqs in p̄ncipio teſtamenti.⁊ in.d.l. ſancimus in
d.§.in legatis.⁊ in.d.l.humanū.⁊ ēt in auc hoc inter libe
ros.C.de teſta.nec video differentia3 inter dictos caſum ⁊
illū adeo animo nō adeūdi.niſi qꝛ doc.in dictis iuribus lo
quunt̃ in proteſtatiōe facta ante actū forte ex interuallo.tñ
tex.loquit̃ ēt ſi in actu:qꝛ in p̄ncipio teſtamenti ⁊ preſtatio
cōtemporanea magis iſluit q̄3 nō cōtemporanea.ar.l.lecta.
v̄.dicebā.ff.ſi cer.pe.⁊.l.iuriſgen.§.quinimo.ff.de pac.

d ¶ Et p̄dicta procedūt ēt qñ verba non poſſunt trahi niſi
ad vnum ſenſum:nā ita loquunt̃ termini.d.l.ſiqs in p̄nci
pio teſtamenti:l3 enim ibi v̄ba ſcd̄i teſtamenti ſint clara nō
trahibilia niſi ad vnū ſenſum.tñ preſtatio vitiat teſtamen
tū ſcd̄m:ex eo qꝛ cōſenſum remouet a teſtamēto ipſa preſta
tio.ſimilr̃ in terminis.d.l.humanū.⁊ in terminis.d.l.reſcri
pta.⁊.d.l.nec dānoſa:qbus meo iudicio nō pōt bene rñde
ri nec ſilr̃ tex.d.§.celſus.theorica aūt illa q̄ ponderat̃ in ꝯ
triū ꝙ proteſtatio nō releuat qñ actus non pōt trahi niſi ad
vnū ſenſum.tūc preſtatio nō releuat que dr̃ eē cōis pcedit
reglr̃ niſi preſtatio remoueat ꝯſenſu3 ab actu p iura rōnes
⁊ auctoritates ad propoſitū adductas.ſ̈.proxie.⁊ in cōſilio
alr̃s ſcd̄o loco p me reddito.Inno.eni ⁊ ſequaces q tradūt
dictā theoricā ſe fundāt p iura q̄ eo caſu loquunt̃ put cō
tingit in terminis.d.c.cū.M.ferrarienſis.⁊.d.cle.gr̃e.⁊.d.
cañ.dyaconi ⁊ ſimiles.⁊ dicta doc.intelligunt̃ ſm iura q̄ al
legāt.vt p Bar.in.l.nō ſolū.§.liberatiōis v̄ba.ff.de lib.leg.
⁊.l.cū qdā.ff.de his qbus vt indig.⁊ dicta doc.debent con
cordari qñ poſſunt ⁊ qñ rō ſuadet.p̄terea in terminis illis
adeo aio non adeundi verba trahi pñt ad ſenſum.v3 adeo
verbis nō aio.⁊ ſic v̄bis nō mente put qñ qs ſimulat ⁊ di
cet̃ imaginaria additio que nulla eſt.l.imaginaria.ff.de reg.
iur.vel nuda aditio:qꝛ nuda a cōſenſu.l.nuda.ff.de contra
hen.emp.erit ergo aditio nuda.prout ergo nuda ſeu ima
ginaria vel ſimulata emptio ſepe dr̃ ita ⁊ nuda vel imagina
ria vel verbalis nō mentalis aditio.l3 nulla ſit p̄t appellari
aditio.⁊ pariter pōt dici talis adiui put in terminis probat
tex.in.d.§.celſus.vbi iuriſconſultus dicit adierit.⁊ tamen
fuerat aditio nulla ſolum.ſ.verbalis.

e ¶ Nec ob.ſi dicat̃ ꝙ ſemp verba pñt trahi ad plures ſen
ſus capiēdo pro vno ſenſu iſte ſenſus profero iſta verba.nō
aūt facio actū effectualez.⁊ ſic eluderet̃ ſupradicta theorica
Inno.⁊ ſequaciū qꝛ rñdeo negando dictā cōſequentiā.nā
dicta theorica nō concludit ꝙ vbicūq; actus patit̃ plures
ſenſus:tūc proteſtatio iuuet:ſed qñ h3 plures ſenſus quoꝝ
alter cōuenit proteſtatiōi:dicit.n.dicta theorica ꝙ quando
actus pōt hr̃e plures ſenſus:tūc proteſtatio opat̃.qꝛ prote
ſtatio trahit actū ad ſuum ſenſum:qñ itaq; actus h3 plures
ſenſus quorū nullus adaptat̃ ad proteſtationē:tūc prote
ſtatio nō pōt trahere actū ad ſuū ſenſum.iō illi plures ſen
ſus nō cōſiderant̃:verbi gratia in terminis.d.c.cū.M.ca
nonici elegerūt quē in canonicū ⁊ habuerūt aīum eligendi
⁊ faciendi eum canonicū cum proteſtatione ꝙ nolebant te
neri ad conferendum ei prebendam. profecto proteſtatio
nō tendit ad hoc ꝙ electio in canonicū fuerit verbalis nō
mentalis.nec pōt actū trahere ad illū ſenſu3 ſimiliter in ter
minis cle.gratie qui acceptat ſcd̄m bñficiū h3 vere aīum ac
ceptandi illud proteſtatio:ꝙ nō vult ſibi p̄iudicare in p̄mo
bñficio nō pōt trahere actū ad iſtū ſenſu3 ꝙ acceptatio illa
fuerit verbalis non mentalis qꝛ cōſtat de mente nec p p̄te
vel alterā earū id allegat̃.idē pōt dici in terminis.d.l.cū p̄
cario.⁊.d.c.dyaconi.dcā ergo theorica militat ꝙ trahat actū
ad ſenſum proteſtationi accōmodatu3 non alr̃ in terminis
aūt.d.§.celſus.⁊.d.l.obligationu3 ſubſtātia.§.ſi.⁊.d.l.ſi qs
in prin.teſtamenti.⁊ vbiq; vbi proteſtatio remouet cōſen
ſu3 ab actu iſte ſenſus ꝙ actus nudus imaginarius ſeu ver
balis non effectualis adaptat̃ ad proteſtationē.ideo prote
ſtatio trahat actū ad hunc ſenſum.⁊ ſic in hanc ſententiam
concurrant dicte due theorice.

f ¶ Nec obſtat ꝙ aditio non pōt eſſe ꝙ non ſit aditio ⁊ ap
probatio ꝙ nō ſit approbatio qꝛ facta ꝙ nō ſint facta nemo
facere pōt.l.in bello.§.facte.de ca.l.diſt.ferrū.quinimo ſm
theologos hoc priuat̃ deus:qꝛ fateor ꝙ ſi adiuit vel appro
bauit teſtamentū non pōt fieri quin ſit aditio vel approba
tio.⁊ ideo vera eſt illa theorica quā tradit.d. Ant.in.d.c.cū
M.xxix.col.videlicet ꝙ quando proteſtatio declaratoria
volūtatis tendit ad detrahendū totale factū prout ſonat in
factū proteſtatio nihil releuat qꝛ continet impoſſibilitatē.⁊
illā dr̃ tenuiſſe Bal.ibi col.ij.⁊ Bar.in.l.j.C.de lit.cōteſt.
qꝛ l3 vera ſit dicta theorica per dictā rationez impoſſibilita
tis.ſed nō eſt ipoſſibile ꝙ ego dicā ego agnoſco ⁊ confirmo
teſtamentū ⁊ habeā animū nō cōfirmādi:prout cōtingit in
terminis.d.l.nuda.⁊.d.l.imaginaria.⁊ qd̄ habet̃ i.l.emptio
ne.⁊ per totū.C.plus val.qd̄ agit̃ nec proteſtatio tendit ad
detrahendū totale factū prout ſonat in factū.ſed prout ſo
nat in iure.ſ.quatenus illa aditio eſſet de iure efficax non enī
pōt valere ſine aīo adeundi.itaq; aditio eſt facta de facto.⁊
ſic verbaliter qꝛ illa verba ſunt facti:ſed aditio iuridica non
reſultat.nec Bar.in.l.j.de lit.conte. loquit̃ in eo qui dixit
conteſtor aīo non conteſtandi.ſed in eo qui dixit rñdeo ⁊
proteſtor ꝙ non rñdeo.nā tunc eſt de directo contrario fa
cto prout ſonat in factū nec dicit rñdeo aīo nō reſponden
di.licet ſi id dixiſſet forte idē poſſet dici qꝛ reſpondere non
eſt quid dependens ab animo.⁊ ita credo ꝙ loquat̃ Bal.
⁊ do. Anto.licet propter carentiā librorū eorū verba nō vi
derim.⁊ idem forte ſi diceret ego conteſtor litē ⁊ proteſtor
ꝙ non conteſtor litem ſaltem ſi proteſtatio reſpiceret factu3
⁊ ita loquant̃ Panor.⁊ alij in.d.c.j.de lit.conteſt.⁊ Bald.
in.d.l.j.C.de litis conteſt.⁊ Salyce.in.d.l.pacta nouiſſima
qui ſequuntur bar.in illo dicto in.d.l.j.⁊ ſimiliter ſi voluiſ
ſet facere aditionem validam ⁊ proteſtaretur ꝙ non habet
animum adeundi.nam velle adire ſine animo adeundi ſunt
contraria ⁊ incompatibilia.⁊ ita poſſet procedere quod di
cunt Ange.⁊ Pau.de caſt.in.d.l.iuriſgentium.§.qd̄ fere.

g ¶ Nec etiam obſtat id qd̄ tradit Bal.in.d.c.cu3.M.in ſe
cunda col.quatenus dicit ꝙ ſi ex forma ſtatuti nobilis ho
micida debet condemnari in capitis amputationem.igno
bilis vero in mille iudex cōdēnauit nobilem homicidam in
mille cū proteſtatione ꝙ ſi ſtatūtum aliam penā imponit in
tendit illam impoſuiſſe ⁊ nō aliam ex quo proteſtatio adeo
eſt contraria facto ꝙ intendit factū non eſſe factu3 qꝛ vult
condēnationē de mille non eſſe factā proteſtatio non valet
ſm eū qꝛ reſpondet̃ ꝙ ſm mentem Baldi illa proteſtatio
eſt cōtraria facto prout ſonat in factu3 qꝛ non intendit illā
penā impoſuiſſe.preterea dum condēnauit in mille habuit
animū condēnādi in mille qꝛ credidit ſtatutum illā penam
imponere ⁊ erronea cā non facit animum ceſſare.vt p3 in
toto titulo.de condi.indeb.ff.⁊.C.⁊ ſic non remouet cōſen
ſum ab actu.preterea ibi proteſtatio ſequitur actum perfe
ctum ⁊ nō obuiat perfectioni actus ad hoc facit qd̄ no.do.
Anto.poſt Iaco.butr.in.c.ſi.de condi.appo.vbi dicit ꝙ ſi
conditio contraria actui eſt appoſita in vi modi non ſuſpen
dit actum hoc eſt non obuiat conſumationi actus ſed dat
qualitatem actui poſtq̄ eſt factus.allegat notata per eu3 in
c.verum.eo.tit.vbi ad hoc allegat.l.quibus diebus.§.termi
nus.de condi.⁊ demonſtra.

h ¶ Faciunt ad hoc verba Baldi in.d.l.pacta nouiſſima in
tertia col.dicētis qd̄ proteſtatio tollit̃ per ꝯtrium actū facti
qui v3 de iure.⁊ ſic ad h̄ vt tollat̃ preſtatio requirit̃ validi
tas ⁊ pfectio actus.⁊ ex his ⁊ alijs legēdo dictu3.§.morte
ſumpſi vnā regulā qd̄ preſtatio ꝯriās ſe actui pleno ⁊ pfe
cto vitiat̃ ab ipo actu.alia qd̄ proteſtatio q̄ aduerſat̃ perfe
ctioni actus vitiat ⁊ non vitiat̃. ⁊ per has regulas rñdidi

in genere ad iura que adduxit Jmo.ꝯ Bart.lȝ dederim in ſpecie rñſiones.itē nō ſufficit hereditate animuȝ ꝯdēnandi niſi ỽba ꝓferant accōmodata.l.ꝑſes.C.de ſentētijs ⁊ interlo.ſed ꝓteſtās nō ꝯdēnat in penā ſtatutariā lȝ ꝓteſtet ſe habuiſſe animū ꝯdēnandi maxīe q꜡ ſe refert ad actū ꝑteritū: cōis aūt practica eſt ꝙ ꝯdēnat in mille ⁊ in plus ⁊ minꝯ ſꝫ formā ſtatutorū: ita ꝙ verbū ꝯdēno refert ēt ad illud plus vel minus ꝑut ad quātitatē ſpecificatā: ⁊ ſic nō video ꝙ dicta theorica Bart.⁊ ſequaciū aduerſet dictis theoricis in cōtrariū pōderatis ſi diligēter ⁊ ſubtiliter intueant nō ꝑfunctorie ⁊ cauilloſe nec allegās in ꝯ̄riuȝ rñdet ad adducta pro dicta theorica niſi q꜡ conat rñdere ad.d.l. obligationū ſubſtantia.§.ſi.que reſponſio mihi non ſatiſfacit.

l ¶ Dicit enim ꝙ verbū ſpondeo ⁊ ỽbū ꝓmitto equipollent ỽbo polliceor.l.ſciēdū.§.ſi dictū de edil.edic.⁊ pollicitatio regulr nō obligat.l.j.⁊ ꝑ totū.ff.de pollic.iō ſi ꝓmitto aīo me nō obligādi recipit ꝯſenſum ꝙ ceſſet polliceri: q꜡ dicta rñſio nō ſatiſfacit ea rōne: q꜡ pollicitatio differt a ꝓmiſſiōe in hoc q꜡ ꝓmiſſio reqrit duorū ꝯſenſum.l.j.de pac.q꜡ fit cōſenſu ꝓmittētis: ⁊ ꝯſenſu eius cui ꝓmittit pollicitatio aūt fit cōſenſu ꝓmittentis tm̄: ita habet in.d.§.ſi dictū.⁊ in titulo de pollic.ſi enim deficeret ꝯſenſus ꝓmittētis nō obligaret ciuitati.cuius ꝯ̄riū ꝓbat in.l.j.de pollic.⁊ per totū in caſu aūt.d.l.obligationū ſubſtātia deficit animus ⁊ cōſenſus ſtipulātis ſeu eius cui fuit fcā ꝓmiſſio ⁊ defecit animꝯ ꝓmittētis: itaqꝫ nō accedit dcā ꝓmiſſio pollicitationi magiſqꝫ ꝓmiſſioni.⁊ ſic duꝯ ſenſus nō ꝯuenit ꝓteſtatiōi.⁊ eſt extranea dcā interpetratio: ſola ergo rō illiꝯ tex.eſt q꜡ ꝓteſtatio remouet ꝯſenſum ab actu.⁊ illa ꝓteſtatio demōſtrat ꝙ facit ꝓmiſſionē ſine ꝯſenſu cū ꝓmiſſio ad nil aliud ſaltē ꝑncipalr tēdit niſi ad obligādū ꝓmittētē ꝯſenſu ꝓmittētis ⁊ ſtipulātis mediāte: deficiēte aūt cōſenſu ꝓmittētis deficit vnū ex ſubſtantialibus: iō ꝓmiſſio viciat ⁊ ꝓteſtatio releuat: ita ē ꝯtingit in terminis nrīs ⁊ in terminis.d.l. ſiqs in ꝑn.teſtamēti.vbi nō ſunt verba trahibilia ad plures ſenſus niſi capiēdo ſenſum de teſtō verbali non mentali.⁊ tn̄ ibi ꝓteſtatio ꝯ̄ria verbis viciat actū ſimiliter in terminis.l.humanū.⁊.l.reſcripta.⁊.l.nec dānoſa ſupra allegatis iunctis rōnibꝯ que in eis ꝑ doc.allegant.⁊ tn̄ ꝓteſtatio viciat ⁊ nō viciat.⁊ ſimiliter in terminis.d.§.celſus quē allegās in ꝯ̄rium muſauit.⁊ dimiſit inſolutū nō vidēs vt arbitror coloratam rñſionē ad inductionē quā feci.nō enim eſt bona ſolutio adierit ideſt fecit actū: q꜡ aīo tēderet in aditionē puta alienauit bona hereditaria: q꜡ eo caſu nō reſultat aditio de iure vel de facto.⁊ ſic nullo mō verificaret verbū adierit: in iure aūt ſepe reperit ꝙ actꝯ nullus noīat noīe quo actꝯ validū: vt.d.l.ſiqs in ꝑn.teſtamēti.⁊ in.l.ſi iure.e.ti.⁊ in titulo de iniuſto teſtō per totū.⁊ in.l.qui teſtm̄.de lib.⁊ poſt.⁊ in.l.ſi mulier.de cōdi.inſti.vbi iplet ꝯditio ſi manumiſerit vel ſi qd ſimile fecit manumittēdo de fcō ⁊ non de iure ⁊ in infinitis ſimilibꝯ: ſed nō dicet adiuiſſe de facto vel de iure qui vēdidit bona hereditaria animo non adeundi.

k ¶ Nec ob.illa theorica pōderata ꝑ allegātē ꝙ qñ proteſtatio emanās ꝯ̄ cōſecutiua actus ex iuris diſpoſitione tn̄ nō valet per.d.c.cum.M.ferrarienſis.⁊.d.l.cum precario.⁊.l.nemo pōt de lega.j.⁊ in.l.ſi ſeruū.§.j. de pecu.⁊ optimum tex.x.di.c.ij.vbi ꝓteſtatio ꝙ eccleſia edificata non ſit in poteſtate epī: q꜡ non pendet a voluntate poteſtatis nō releuat ⁊ dictam theoricaȝ dicit firmare Jo.mona.⁊ Jo.an.in regula in generali.⁊ abbatē cardinalem.⁊ alios in.d.c.cumana.de elec.⁊.d.Anto.⁊ alios in.d.c.cū.M.⁊ Bal.in.l. nēſenius.de nego.geſt.cui theorice ego reſpondebaȝ ꝙ quando proteſtatio concernit id ad quod ſolum tendit vel ſaltem principaliter.tūc ꝓteſtatio viciat actum.⁊ ita loquitur.d.l. obligationuȝ ſubſtantia.⁊ pōt ad h̄ adaptari.d.§. celſus.nec eo caſu loquuntur.d.l.cū precario.⁊.d.c.cuȝ.M.⁊.d.caū.dyaconi.⁊.d.caū.ij.x.diſtin.⁊ alia que adducunt dicit allegans ꝙ dicta diſtinctio non tangitur ab alijs ſcribentibus non curandum ſatis ſit quod ſumitur ex illis tex. quos adduxi.⁊ dicit nō probari in.d.§.celſus.nec dicit quare non probetur ibi.item ꝙ non probat in.d.l. obligationum ſubſtātia: quia ibi proteſtatio facit promiſſionem ſignificare pollicitationem.⁊ ſic trahit ad ſuū ſenſum: que reſponſio eſt clariſſime ſupra cōfutata.ſcdo reſpondet ꝙ obligatio ē conſecutiua nō ex iuris diſpoſitione tn̄: ſed eſt conſecutiua iuris diſpoſitione a voluntate proteſtantis ⁊ alterius cōtrahētis: quorum cōuētiones pn̄t dare formā legē eoꝝ ꝯ̄trībus.l. legem.C.de pac.l.nō ois.ff.ſi cer.pe.ſm euȝ que ſecunda reſponſio ſimiliter nō oīno placet: q꜡ cōuētiones nō ꝯ̄ſtituit niſi cōſenſu duoꝝ vel pluriū.l.j.in ꝑn.⁊.§.conuētiꝯ.ff.d pac.⁊ cōſenſus vniꝯ nō dat legē ꝯ̄ctui.⁊ multominꝰ cōſenſus nulliꝯ: ſꝫ pactū ⁊ cōuētio q̄ ſunt ſinonima.l.j.§.ſi conuenit.ff.depoſiti.ita loquunt iura ad ꝓpoſitū allegata: ſꝫ in terminis.d.l.obligationū ſubſtātia deficit cōſenſus ꝓmittētis ⁊ ſtipulātis.merito duꝯ defectꝯ nō deberet dare legē ꝯ̄ctui nec a cōſenſu vniꝯ depēdet obligatio.⁊ ſic nō depēdet a volūtate ꝓteſtātis: q꜡ ꝯ̄ctus nō reſultat ex volūtate vniꝯ tn̄ ⁊ minꝯ ex nullius volūtate.⁊ ſic nō capit legem q꜡ qualitas ſine ſubiecto eſſe non pōt.l.eius qui in ꝓuinciā circa fineȝ.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ij.ff.de vſufru.⁊ ſic dicta rñſio eſt inepta. rō ergo eſt illa quā dixi.ſ.q꜡ ibi ꝓteſtatio fit circa id ad qđ tendit vel circa qđ ỽſat actꝯ vel q꜡ ꝓteſtatio remouet ꝓteſtātis cōſenſuȝ ab actu q nō ꝑficiebat ſine cōſenſu ꝓteſtātis ⁊ ꝓbat ille tex.ꝙ tūc ceſſet ꝓmiſſio ỽbalis nō pollicitatio ſi bn̄ aduertat: ſꝫ dixerit aliqs dca ꝓteſtatio nō remouet cōſenſum ab actu ꝓmiſſiōis.ſed ab effectu q ex ꝓmiſſione ⁊ ſtipulatiōe reſultat.ſ.ab obligatiōe veꝝ q꜡ ſtipſo ꝑncipaliter tēdit ad obligādū.iō ſi remouet cōſenſu ab obligatione cēſet remouere cōſenſum ab actu.iō vna rō coadiuuat aliaȝ. ꝑterea approbatio teſtamēti nō ꝑiudicabat niſi q꜡ approbans cēſet tacite cōuenire de nō veniēdo ꝯ̄ diſpoſita i teſtō ſi nō hꝫ aīum ſibi ꝑiudicādi nō hꝫ aīum ſe aſtringendi vel obligādi ad nō veniēdū ꝯ̄.iō nō obliget nō venire contra teſtm̄.iō iſtud ꝑiudiciū reſultat ex volūtate agnoſcētis ꝑut obligatio ex volūtate ꝓmittētis.ꝑiudiciū eni generat obligatio ⁊ preiudicium qđ generaret dicta recognitio non ex alio redundat niſi quia voluerit recognoſcens ꝙ ſtaretur contra eum dicte ſue recognitioni.

l ¶ Nec ob.ēt ꝙ dicebatur ꝙ non ſit differentia vtrū actus depēdeat a volūtate vnius ⁊ ꝓteſtatio remoueat cōſenſum illius ab actu.an ỽo depēdeat a volūtate duoꝝ ⁊ ꝓteſtatio remoueat cōſenſum duoꝝ ab actu: q꜡ lȝ iſtud nolim negare tamē illud qđ infert allegās.ſ.ꝙ ſi vnus proteſtat altero preſente ⁊ non ꝯ̄dicente fit ꝑinde ac ſi conſentiret vel actꝯ dependeret a voluntate ſolius ꝓteſtantis iſtud negat: q꜡ qui tacet non cenſetur cōſentire in his que ſibi ꝑiudicāt: vt.c.is qui tacet.de regu.iur.in.vj.per Bart.in.l. que dotis.ff.ſol.ma.⁊ ꝙ requirat expreſſus cōſenſus aduerſarij ꝓteſtātis voluerūt Jnno.⁊ Hoſti.in.c.cumana.de elec.⁊ ibi idē tȝ Jo.an.vt refert Jmo.in.d.§.morte.vbi idē vult Bar.qđ ⁊ voluerunt Pe.de bellapti.Cy.⁊ Bar.in.d.l.pacta nouiſſima.⁊ ſic eſt cōis opi.contra ꝑſuppoſitū allegantis. fateor tn̄ ꝙ hoc nō adactat ad ſolutionē.d.l.cū ꝑcario. ex quo ibi emanauit pactum qđ preſupponit cōſenſum pluriū per.d.l.j.ff.de pac.reſponſio autē in qua ꝑncipaliter me fundaui eſt q꜡ non remouit cōſenſum ab actu.iteȝ poteſt ſumi alia rñſio ex ſupra deductis ꝙ ibi ꝓteſtatio emanauit poſt actū perfectū ⁊ concurrit coniectura ꝙ pactū ⁊ contractus cōcernunt fauorem recipiētis precarium.⁊ intereſt eius ꝙ pactum ⁊ proteſtatio non viciet ꝯ̄ctum ⁊ ꝙ pactum factuȝ in fauorē rogantis nō redundet in odium contra.l.qđ fauore de.ll.⁊.c.qđ ob gratiam de regu.iur.in.vj.

m ¶ Ad id qđ Bar.non dicat id ad qđ allegaui.ſ.ꝙ non dicat ꝙ ſiqs dixerit ꝓmitto aīo nō ꝓmittēdi non reſultet ꝓmiſſio: ſꝫ loquit in eo q dixit promitto aīo nō me obligādi rñdet qđ eſt veꝝ ꝙ ỽba bart.non apte ſonant.tn̄ eadem eſt mens q꜡ vbi eſt ꝓmiſſio ſine aīo obligādi nulla eſt pꝫ in ſimulāte in furioſo in docēte in nugatorie loquēte in pupillo ⁊ ſilibus.⁊ probat in ſiti in.l.diuus.ff.de mili.teſt.⁊ in.l.ſiqs in ꝑn.teſti.vt latius ſupra declaraui.⁊ inſup Bart.in d.§.morte dū querit in.iiij.col.an ꝓteſtatio tollat per actū ꝯ̄riuȝ expreſſe ſe exēplificat qñ poſtea adiuit.⁊ ſic loquitur vt iuriſconſultus non dicit fecit actū per quē aīs preſumeretur aditio.nam eo caſu nō poſſet neqꝫ ꝓprie neqꝫ improprie dici ꝙ adiuit.⁊ inſup quo ad ꝓpoſitū noſtrum magis cōfert dictū Bar.ſi loquit in eo q ꝓmittit aīo nō ſe obligādi qꝫ ſi loqueret in eo qui ꝓmittit aīo nō ꝓmittendi: q꜡ in caſu nr̄o nō dixit agnoſco aīo non recognoſcēdi: ſed dixit agnoſco aīo mihi non ꝑiudicandi.recognitio enim nō exigebatur niſi vt ſibi ꝑiudicaret ſi qđ ius haberet in dictis bonis.vnde ad ꝓpoſitum noſtrū non refert loquatur vno mō vel altero.item Ludouicum nunc non vidi.ſed duȝ legi.d.§.morte vidi eum qui pluries legerat illum titulum.⁊ ibi eum refero prout facit ad propoſitum forte in lectura allegantis aliter loquitur prout ⁊ ipſe dicit.

n ¶ Itē ad dictum Ang.in.d.§.celſus.licet Ange.non dicat

expreſſe

expreſſe ꝙ dixerit adeo animo nõ adeundi: tñ ſatis dicit re latus ad tex. de cuius intellectu loquitur cũ tex. dicat adie/rit ⁊ hoc eſt qđ ego ponderaui in cõſilio qđ allegans muſat ⁊ ſimulat non aduertere ⁊ Jmo. ibi refert Ange. vltimate di cere ꝙ ſi dico ſi contingeret me adire vel teſtari non faciam animo teſtandi vel adeundi proteſtatio viciat additionem ⁊ teſtamentũ ⁊ idem ſequit̃ Jmo. itaqꝫ volunt Ange. ⁊ Jmo. ꝙ ſi precedit dicta proteſtatio ⁊ poſtea dico adeo facio teſta mentũ nõ reſultat aditio neqꝫ teſtm̃ :⁊ ſic in terminis deci dunt qđ dicebã ꝙ ſi dico adeo animo nõ adeundi nõ reſul tat aditio q2 abſurdum eſſet dicere ꝙ plus inficiat proteſta tio ex interuallo precedens q̃ꝫ proteſtatio contemporanea actui maxime ſi precedit ⁊ ſequitur ad hoc. l. per ſeruuꝫ. §. j. ff. de vſu. ⁊ hab. ⁊ quod per illum tex. dicit Bar. in. l. vbi ita donat̃. ff. de dona. cã mor. nec dum Ang. loquitur in vendi tione animo non vendendi loquitur ꝙ emens conſenſerit ⁊ taciturnitas non habet̃ pro conſenſu vt. ſ. deductum eſt.

o ¶ Jlla aũt conſideratio quã facit allegans ꝙ interpetretur facio hanc recognitionẽ mihi nõ preiudicialẽ nõ placet: nã ita poſſemus interpetrari in. d. l. cũ ꝓcario facio ꝓcariũ nõ reuocatoriuꝫ in terminis de. gratie facio acceptationẽ ſcđi bñficij nõ reuocatoriã ꝑmi bñficij in terminis. d. c. m. cũ fa cio collationẽ canonicatus nõ aſtringẽs ad ↄferẽdũ ꝑbẽdã in terminis. d. cañ. diaconi accepto pſbyteratũ nõ artatiuũ ad ↄtinentiã: ⁊ tñ ꝓteſtatio in dcis iuribus nõ trahit actuꝫ ad dictos ſenſus: ſꝫ viciat̃ ꝓteſtatio: ita pari rõne dicere de beremus i caſu nr̃o ſi nõ militarẽt ↄſideratiões q̃s adduxi.

p ¶ Similiter nõ vr̃ ſubſiſtere alia conſideratio dñi allegã tis dum dicit ꝙ ſubſiſtit iuſta cã ꝓteſtandi ꝓpter mẽtis am biguitatẽ ⁊ ignorãtiã maxime cauſatam dolo teſtatoris alle gat ꝙ qñ ſubeſt iuſta cã ꝓteſtandi ꝓteſtatio actui ↄ̃ria vi ciat actum ⁊ releuet ꝓteſtantẽ ꝑ caſu. c. cumana. de ele. ⁊ ibi Jnno. d. Ant. ⁊ Panor. ⁊ tex. cum gloſ. iij. xxiij. q. j. cañ. hec eſt fides ponunt doc. in. d. c. cũ. m. ⁊ in. c. prelatũ qđ metus cã facit tex. ibi ⁊. xxij. q. ij. locrarius. imo videtur ꝙ non mili tet iuſta cã ꝓteſtandi: naꝫ recognitio teſtamẽti non habebat fieri niſi vt poſſit adire nec erat iuſtuꝫ ꝙ ipſe vellet ſe habi litare ad adeundũ ⁊ non facere recognitionem ſm̃ mentẽ te ſtatoris: ſed erat quedam deceptio: teſtator aũt inſtituendo ſub dicta cõditione nõ fuit in dolo q2 nõ tenebat̃ aliter in ſtituere ⁊ appoſuit terminuꝫ intra quẽ poſſet ſe informare ⁊ deliberare an ſibi expediret recognoſcere ſcripta in teſta mento: ⁊ lꝫ non ↄfectio inuentarij cauſaſſet preſumptioneꝫ doli in adminiſtrando ⁊ forte aliqua fraudaſſet in vita ipſe teſtator tñ in teſtõ non preſumit̃ dolus. l. merito pro ſocio. ⁊. l. quotiẽs. §. qui dolo. de ꝓba. nã relinquẽdo hẽditatẽ po terat reſultari ſatiſfactio ſi qđ fraudaſſet ⁊ ꝓut ipſe inſtitu tus hꝫ nũc notitiã q̃ fuerint bona ſui pr̃is: ita poterat hẽre notitiã intra annũ diligenter inueſtigãdo ⁊ ꝓut nunc non appet qđ teſtator expoſuerit de ſuo ꝑ ſoluẽdis debitis pr̃i nis: ita ⁊ tũc nõ apparebat nec nũc appet ꝙ nõ fuerãt vera ea q̃ in teſtõ narrant̃: itaqꝫ nõ ſubeſt iuſta cã faciendi reco gnitionẽ cũ dcã ꝓteſtatione aio adeundi poſtea: ſed potius fuit fraudulenta debebat enim nõ adire ⁊ non recognoſce re ſi dubitabat de preiudicio. Laus deo.

¶ Locus fratrum minoꝝ ſubſtitutus: ſi inſtitutus decede ret ſine filijs maſculis: ita ꝙ ex eo nulla ꝓles maſculina re periret̃: an excludat filios maſculos ex filiabus feminis ip ſius inſtituti extantes.

¶ Conſilium. clxij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi. ¶ Licet prima fronte videatur di cendum ꝙ dicti nepotes ex filia faciant defi cere conditionẽ dicte ſubſtõnis: nam maſcu linũ ſolet concipere femininuꝫ. l. j. ff. de verb. ſig. ⁊. l. qui duos. de lega. iij. ⁊. c. generali. de elec. lib. vj. ideo appellatione filioꝝ videntur cõprehendi ẽt filie que nõ de ceſſerunt ſine filijs nec ſine prole maſculina ex quo habue runt filios maſculos qui ſuperſunt: ita ꝙ ex. d. vgone ꝓles maſculina reperit̃: ⁊ ſic nõ verificat̃. d. conditio ſi filij deceſ ſerint ſine filijs: ita ꝙ ex eis nulla ꝓles maſculina reperia tur: nam proles maſculina ex eo reperit̃ ex quo nepotes pre dicti ſupſunt: ⁊ ſic ꝓles repetitur ⁊ ex quo ſunt maſculi vr̃ dõm ꝙ ſit ꝓles maſculina: ⁊ ↄñter deficit ↄditio ſubſtõnis ⁊ in ↄñtiam ipſa ſubſtõ: preterea fratres minores non ſunt cappaces honoꝝ vt in cle. exiui. de vb. ſig. ⁊ in. c. exit qui ſe minat. co. ti. li. vj. ⁊ ꝑ Uer. in ſua minorica ⁊ ꝑ bal. in auctẽ. ingreſſi. C. de ſac. ſan. ec. maxime hẽditatũ vt. d. cle. exiui. §. nos ãt ↄſiderãtes. iõ. d. ſubſtõ tanqꝫ fcã icappaci nõ valeat.

d ¶ Tñ his nõ ob. ↄ̃riũ puto dõm. ſ. ꝙ ſit locꝰ dicte ſubſtitu tiõi ⁊ dictus locus fratrũ ſuccedat ſeu vt meliꝰ loquar ſucce dit eccleſia romana ⁊ eius ꝓcuratores diſtribuere ſolẽt in vtilitatẽ ipſoꝝ fratrũ ⁊ hoc vigore extraua. martini quĩti q̃ in cipit ad ſtatũ ordinis que dilatet multũ habens ⁊ longe magis extrauagãs ſixti q̃s extrauagãtes pluries vidi: lꝫ nõ viderim de ꝓximo. Dicte extrauagãtes diſponũt ꝙ eccleſia romana ſuccedat vt dixi in affectu aũt ſuccedit in vtilitatẽ ipſoꝝ fratrũ: iõ ſubſtõ nõ viciatur rõne incappacitatis ſub ſtituti: videndum an ſit purificata ſubſtitutionis conditio.

b ¶ Circa qđ eſt aduertenduꝫ ꝙ aut dicimus ꝙ verbũ filijs pluries repetitũ in dicta ſubſtõne qđ verbum filijs eſt maſ culini generis concipit femininum filiabus vel filie: aut nõ concipit femininũ ſi non ↄcipit tũc de plano dõm eſt ꝙ eſt purificata conditio: nam filius maſculus deceſſit ſine filijs. de filiabus aũt nõ ſit aliqua mentio ſi maſculinũ nõ conci pit femininuꝫ: ſi naũt diceremus ꝙ maſculinum conciperet femininum. ⁊ tunc illa verba ꝙ nulla proles maſculina re periret̃ forent ſupflua: nam ſi Ugo deceſſiſſet ſine filijs ⁊ fi liabus vel filij ⁊ filie decederẽt ſine filijs ⁊ filiabus tũc non reperiretur ꝓles maſculina nec feminina ⁊ ſic dicta verba ita ꝙ ⁊c. maxime verbum maſculina fuiſſet fruſtra poſitum qđ non eſt dicendũ. l. ſi qũ de leg. j. ⁊. c. ſi papa. de priui. lib. vj. vnde ne dicta verba ita ꝙ nulla proles maſculina repe riretur ſint ludibrio poſita opꝫ ꝙ aliqđ ex dictis vbis filijs nõ concipiunt femininum ſi vnũ nõ concipit interpetrãdũ eſt ꝙ nec aliud concipiat: q2 ex precedẽtibus ⁊ ſequentibus precedentia ⁊ ſequẽtia declarant̃ per. l. heredes palã. §. ſed ſi notã. ff. de teſta. ⁊. l. ſi ſeruus pluriũ. §. ſi. de leg. j. ꝑ quem. §. ſi. Barto. in. l. cẽturio. de vul. ⁊ pu. parũ poſt mediuꝫ ver. quid dicemus dubito verſu vel qđ ſi in precedẽtibus ver buꝫ cõe ⁊c. vult ꝙ ſi verbũ dubiũ ⁊ equiuocũ ponit̃ in vna parte teſtamẽti vno modo interpetrat̃ in alia parte teſtamẽ ti eodẽ modo poſitũ: ita in ꝓpoſito ſi verbũ filijs ſemel po nitur in dicto teſtõ vt nõ ↄcipiat femininũ: ita ⁊ cenſeat̃ in alia parte poſitũ ⁊ maxime cũ imediate vnũ poſt alterum poſitũ cõtinuato ſermone ⁊ in eadẽ oratione ita ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ diuerſimode ſumpſerit idẽ vocabulũ in eadeꝫ oratione poſitũ continuato ſermone qui adaptat̃ ad caſus ſucceſſiuos. Jtẽ in materia differẽti inter maſculos ⁊ femi nas maſculinũ nõ cõcipit femininũ no. bar. in. l. j. ff. de vb. ſig. ⁊ Bal. in. l. j. C. qui admit. ⁊ Ang. Saly. ⁊ moder. in. l. quicunqꝫ. C. de ſer. fu. ⁊ Pe. de anc. in. c. generali. de elec. li. vj. ſed in caſu noſtro eſt apud teſtatorẽ mã differens: q2 teſtator in delatione ſuoꝝ bonoruꝫ magis dilexit maſculos q̃ꝫ feminas: pꝫ q2 inuitauit piã cãm caſu quo ꝓles maſcu lina nõ repiret̃: ⁊ ſic etiã ſi reperiret̃ ꝓles feminina. itẽ ꝑ/tulit fratrẽ ſorori. nam Ugonẽ fratrẽ inuitauit in vniuerſo ⁊ ſororem Franciſcam in nihilo aut parum honorauit.

c ¶ Et iõ materia vr̃ differẽs iter mares ⁊ feminas ⁊ teſtõr pluries vſus fuerit vbo maſculini ſexus ⁊ de ꝓpria vi ver boꝝ maſculinũ nõ cõcipiat femininũ ſꝫ ex interpetratiõe extẽſiua. l. ꝓnũciatio. de ver. ſig. ⁊. l. hoc aũt ſatiſdatio. in ſi. ff. de adop. ⁊. l. j. §. de. e. ff. de pecu. ꝓut hoc tꝫ gl. i. l. j. ff. de verb. ſig. ⁊ Dy. ibi ⁊ Ja. bu. in. l. ſiqs in tãtũ. C. vñ vi. ⁊ Cy. in. l. quicũqꝫ. C. de ſer. fu. ⁊ Spe. in ti. de diſp. alle. §. poſt hoc aũt ver. vel ibi maſculinũ. ⁊ Archi. in cañ. ſiqs ſuadẽte. xiiij. q. vij. ⁊ ꝓut pertinet ad caſum noſtrũ. idẽ voluit Bar. in. d. l. j. de ver. ſig. ⁊ cõiter tenet̃ ſaltẽ in maſculinis que nõ req runt aliqđ ſubſtãtiuũ ꝓut eſt verbũ filijs. idẽ vult Raph. ful. in. d. l. quicũqꝫ etiã vbi maſculinũ reqrit in quo Bart. in. d. l. j. de ver. ſig. ſed nõ refert quo ad caſum noſtrũ. ↄcur rũt ergo ꝓpria vis verboꝝ ⁊ veriſimilis mens teſtõris me rito ⁊c. Et ad ſupradicta optime vrget qđ conſuluit Bald. in ↄſi. incip. in cã teſtamẽti andreucioli ſalimbeni in ordi ne mihi. cccclxxxij. vbi Bal. ↄcludit ꝙ dcm̃ vbũ filios non trahit̃ ad filias inter cetera ita dicẽs ad cõtex. his premiſ ſis inquiro volũtatẽ teſtatoris hoc modo ſi ſenſiſſet de ne ptibꝰ quare filias excluſiſſet. nã charitas ꝑ prius ordinat̃ ad filias q̃ꝫ ad neptes de lib. ⁊ poſt. l. gallus. nam irrationa bilis valde fuiſſet teſtator ipſe qui maſculis ſubſtituiſſet ne ptes ⁊ non filias ⁊c. ita inquit Bal. ad cor tex.

d ¶ Corroborant̃ p̃dicta q2 ſi illa verba ſi deceſſerint ſine fi lijs ſunt in finita ⁊ indefinita non ſemp eqpollet vli. l. que

ſtrum.§.illud forteſſe.⁊.l.ſi cui.in princ.ff. de leg.iij.iūcta.l. pediculis.de aur.⁊ ar.le.qñ.n.non eſt eadē ratio omniū cō prehenſoꝝ ſub v̄ſi tunc indefinita nō referꝫ ad ea ad que rō ⁊ conditio rei magis adaptatur prout nota. By. in rubrica de regu iu.in.vj.⁊ qñ equipollet vniuerſali non equipollet ex rigore verborū ſed ex benignitate ⁊ pbat tex.in.l. ſi ſer uitus.ff.de ſer.vr.predi.ideo in pposito illa indefinita ſine filijs non inconuenit ſi non referatur ad omnes filios :qm̄ reſpectiue ad ſubiectam materiam non videtur eadem ratio ⁊ conditio omnium filiorum:quia alia ratio videtur eſſe in maſculis q̄ʒ in feminis in caſu noſtro per ſupradicta.

c ¶ Item optime facit qđ not. Raph.fulg.in.l.i.C.de condi. inſer.vbi cōcludit ꝙ tacita voluntas teſtatoris operatur ꝙ nepos ex filia non excludat ſubſtitutū que tacita voluntas videꝫ coniecturanda qñ appareret ipſū teſtatorem in teſtō pretuliſſe lineam maſculinam feminine puta qꝛ pater filios maſculos inſtituit vniuerſaľr ⁊ filiā in certa quātitate no mine dotis ⁊ ſiqs ex dictis filijs deceſſerit ſine filijs ſubſti tuit fratrē ſuperuiuentē ⁊ eius filios :nā tūc q̄uis illa v̄ba ſine liberis cōprehendāt maſculū ⁊ feminā.l.lucius.§.queſi tum.de leg.iij.⁊.l.ſiquis ita.de teſta.tu.tamē qꝛ teſtator pre dilexit filios ſtabimus pprie ſignificationi vocabuli cui cō ſonat etiam mens teſtatoris vt filia filij non excludat ſubſti tutum:⁊ ne aľs teſtator videaꝫ plus dilexiſſe nepotem ex fi lio q̄ʒ filiā ⁊ h̄ optima rō:ar.d.l.ſi viua matre.§.in nepoti bus. ſm Rapha. ibi qui ita de facto r̄ndiſſe dicit ⁊ poſtea in alio caſu conſultus ita ꝯſuluit ⁊ vidit cōſilium cuiuſdam egregij doc.qđ ⁊ tangit Pau.de ca.ibi referens Raph.in ca ſu ſimili vbi ſi licꝫ fuit v̄r inſtitutus filius ⁊ filia in re certa ⁊ ſi filius deceſſerit ſine filijs fuit ſubſtitut⁹ pius locus in quo caſu ipſe Pau. de caſt.dicit ſe ꝯſuluiſſe pro pio loco in caſu quo ipſe filius deceſſit non filia. qꝛ put pius locus p̄ fertur ibi filie teſtatoris:ita cenſeatur prelatus nepoti teſta toris .d.§. in nepotibus ſm eum qui dicit ſe fuiſſe primum qui conſuluit.ſed poſtea conſuluit collegium florentinum ⁊ omnes aduocati curie romane q erāt plures ⁊ ſolēnes put ipſe dicit:ſed in ꝯ̄riū ꝯſuluerunt bononienſes ⁊ peruſini: qꝛ verba ſubſtōnis faciunt pro nepote ꝯtra pium locum ſꝫ Pau.⁊ cā fuit per ꝯcordiā deciſa ſm eū:qui dicit ꝙ poſtea aľs conſultus noluit conſulere:qꝛ cōſilia ꝯ̄ria reddiderunt eum ſatis dubium. In caſu iſto teſtator pretulit fratrem ſo rori put ſoror nō excluderet ſubſtitutum :qꝛ non reperireꝫ ſoboles maſculina ita nec nepos ex ea ⁊ licꝫ illo caſu ſit du bium:⁊ eo quia ſubſtitutio ſit filijs poſt eoꝝ mortem quo caſu ſubintelligitur conditio ſi deceſſerit ſine liberis etiam ſi non appareat expreſſa. Ita ⁊ ſi expreſſit ſub verbo filijs : nos loqmur in ſubſtitutiōe fcā fratri in qua nō militat dcā rō. Itē hic vrgent v̄ba illa ita ꝙ nō reperireꝫ ples maſculi na: ſi itaqꝫ vbi non eſſent illa v̄ba caſus eſſet valde dubius. Concurrentibus iſtis verbis inhērendū ē pro ſubſtituto p ſupradicta maxie ꝯcurrente fauore aie teſtōris ⁊ pij loci.ar. l.ſunt perſone in.ſi.ff.de reli.⁊ ſump.fu.facit.l.in ambiguis ff.de iure do.⁊.l.ſancimus.C.de ſacroſan.eccl. ideo ꝯcludo ꝙ ſit locus dicte ſubſtitutioni. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ mr̄e tranſeunte ad ſecūda vota nō poſ ſit aliquis ex latere matris dari tutor pupillis :an matre mi nore.xxv. annis petente tutorem dari i filio poſſit dari auus maternus an auia materna.

¶ Conſilium. clxiij.

In nomine dn̄i noſtri

i ieſu xpi ¶ Viſo ſuprascripto ſtatuto pro de ciſione p̄ntis ꝯſultationis ē p̄mittendū qđ vbi ꝯcurrit mr̄ ⁊ auus ſunt opi.an mater an auus preferaꝫ.nā glo.in auc.matri ⁊ auie.C. qñ mu.tute.offi.fungi pōt vult put intelligit eā Bar.ibi ⁊ in.l.ſiqs ſub ꝯditione.ff. de teſta.tut.qđ mr̄ repellaꝫ ab auo p.l.ij.C.qñ mu.tu.offi. fun.pōt:vbi mater excludiꝫ a legit timis. ⁊ lꝫ mr̄ p ius nouiſſimū preferaꝫ legittimis vt in .d. auc.mr̄i ⁊ auie.tñ tex.in corpore dicit eā preferri legittimis. ex latere.ergo nō legittimis aſcēdentibus. Tñ Bart. in.d. auc. mr̄i.⁊ in.d.l.ſiqs ſub ꝯditione firmat ꝯ̄riū ea rōne qꝛ tex.in corpore venit ſecundum ordinē ſucceſſionis:ſꝫ ſm or dinē ſucceſſionis mr̄ p̄ferꝫ auo p̄rno ⁊ auo mr̄no vt in auc. defuncto. C. ad ter.iō prefer eā in tutela ſm eum qđ ⁊ lꝫ teſtā Bald.p eandē rōnē in.d.auc.matri ⁊ auie.vbi idē per eandē rōnem firmat Saly.dicēs ꝙ lꝫ Bar.dicat ꝙ gl.vult ꝙ auus excludat matrē ⁊ eā reprehēdat:tñ ſm eū gl.nō ha buit illū intellectū ſꝫ loqꝫ ipugnādo rōnē antiquoꝝ q pō derabāt ꝙ legittimi tutores matrē excludebāt ⁊ auiā nō ex cludebāt.nā ex hoc ſequereꝫ ꝙ auus excluderet matrē ⁊ nō auiā q̄ eſt in remotiori gradu qđ eſſet abſurdū.itē ſequereꝫ aliud abſurdū.ſ.ꝙ pater ⁊ auia equaliꝫ admitterent pater vt legittim⁹ auia p illā auctēticā nō aūt decidit ꝙ pr̄ ⁊ auia equaliter ſuccedant in tutella ſm eundē Saly.qui cōcludit vna cum Bar.⁊ Bald.qđ mater preferatur auo materno ⁊ auo paterno ⁊ hoc puto tenēdum licꝫ Ang.in.d.auc.matri ⁊ auie teneat contrarium.ſ. ꝙ auus preferatur matri :quia tutor legittimus aſcendens preferatur matri ⁊ auie ea ra tione:qꝛ tex.in corpore p̄fert matrē ⁊ auiā legittimis ex la tere ergo a ꝯ̄rio ſecus in aſcendentibus q̄ʒ ratiōnē pōderāt glo.⁊ Bar.lꝫ in alijs terminis ſaltem Bar.ſed eſt aduertē dum ꝙ dcā rō non aſtringit:qꝛ lꝫ ꝯtrarius ſenſus vrgeat ꝙ mater ⁊ auia nō p̄feraꝫ oibus aſcendētib⁹.tñ nō facit q̄ʒ ꝙ aſcendentes p̄feranꝫ matri ⁊ auie dictus.n.ꝯtrarius ſen ſus nō tendit ad hoc ⁊ hinc eſt qđ Bar.⁊ Bald. Saly.non curāt hoc in articulo qñ ꝯcurrunt mater ⁊ auus ꝯcludētes vt.ſ. ꝙ mater excludat auum. Et ſic ar.illud a cōtrario ſen ſu nihil facit ad excluſionem matris vel auie nec facit argu. ſumptum ex.l.ij.C.qñ mu.tut.offi.fun.poteſt.ſ.ꝙ legittimi excludebant matrem :qꝛ illo tempore auus maternus non excludebat mr̄em qꝛ vt cognatus nō erat legittimus.itē ma ter non vocabatur a lege ad tutelam ⁊ ſic nō erat legittima tutrix hodie vero ſecus vt cōmuniter tenetur. Et in corpore ſimpliciter diſponitur ꝙ admittanꝫ ad tutelam ſm ordinē ſucceſſionis.itē ꝙ ſoli teſtārij preferātur ergo nō legittimi.

a ¶ Et lꝫ in pr̄e ⁊ mr̄e concurrentibus Bar.⁊ Bald. Ange. ⁊ Saly.velint patrē preferēdū:tñ ꝯcurrunt alie rōnes que p eos aſſignantur ita ꝙ nō mouētur ſola dcā rōne ⁊ Cy.ve lit ꝙ ꝯcurrāt in tutela pater ⁊ mr̄ put ꝯcurrūt in ſucceſſio ne cuius opi.vr̄ de iure pbabilis ex quo dicit text. in corpe ⁊ in.d.auc.mr̄i ꝙ ſoli teſtārij mr̄i ⁊ auie p̄ferūtur ⁊ ꝙ ipſe vocanꝫ ſm ordinē ſucceſſiōe. Nec vr̄ obſtare ꝙ eſt ſubiecta viro.nam ⁊ filiuſfa.eſt ſubditus patri:quia ſub eius pote ſtate:⁊ tamen poteſt eſſe tutor inſti. qui dari tut.poſſunt in p̄n. Nec etiam obſtat ꝙ teſtārij p̄ferūtur ⁊ ſic dati a patre preferūtur pter auctoritatem patris ⁊ fidem q̄ʒ hꝫ lex in patre.multo ergo magis debet ipſe pater excludere p̄rem: qꝛ reſpondetur ꝙ tutor teſtārius proprie datus a pr̄e hn̄te filium in poteſtate aľs non poteſt pater filio tutorem dare l.j.in prin.ff.de teſta.tut.⁊ nō poteſt dare filio emancipato pfecto ſi pater habet filium in ptāte preferꝫ omnibus :qꝛ ꝯſtitutus ſub patria ptāte non pōt habere tutorē vel cura torē.l.ſi.i p̄n.C.de cura.fur.⁊ inſt.de tutelis.i p̄n.⁊ ibi gl.

b ¶ Et iō ſi tutor teſtārius daꝫ ab auo p̄rno p̄terrereꝫ ma tri p illū tex.auc.matri ⁊ auie ⁊ i corpore qꝛ p auū pōt dari tutor teſtārius nepoti.l.ꝙ ſi nepotes.ff.de teſt.tut.⁊ inſti.e. ti.§.ſi. Et tñ nō excludiꝫ mr̄ ab auo intelligiꝫ de auo q nō hꝫ nepotē in ptāte puta qꝛ eū emācipauit intelligiꝫ itaqꝫ q̄ſtio in auo nō habēte nepotē in ptāte nō aūt opꝫ hoc fir mare:qꝛ in caſu nr̄o nō ꝯcurrūt pater ⁊ mr̄ nec eēt tutū pp auctoritatē ſupradictoꝝ doc.que ē ꝙ pater p̄feraꝫ matri in mr̄e aūt ⁊ auo materno put eſt caſus noſter ꝯcludēdū eſt ꝙ mater p̄feraꝫ auo ⁊ hec diſcuſſio fuit expediēs ⁊ oportu na:qꝛ ſi mater ab auo excludereꝫ fortius ⁊ auia que eſt re motior in gradu ⁊ ſm ordinē ſucceſſiōis:put ⁊ doc.dicūt: mater aūt hoc caſu nō eſt idonea tutrix qꝛ minor p.l.ſi.C. de legi.tu.iō imineret diſceptatio an auus preferaꝫ auie:an ſecus ſeu cōcurrāt ſup quo articulo ſunt opi.q̄ diſceptatio militat qñ eſſet locus legittime tutele put eſt ſubiecta ma teria in qua glo.⁊ doc.loquūtur ideo prius diſcutiatur an in caſu iſto ſit locus tutele legittime an vero datiue.

c ¶ Circa qđ dicēdū videꝫ prima facie ꝙ ſit locus legittime tutele:nā Bar.q ponit hāc qōnē i.d.l.ſiqs ſub ꝯditiōe in vltima col.verſi.quero qđ ſi mr̄ eſt minor videꝫ velle ꝙ ſit locus tutele legittime.dicit enim ꝙ lꝫ faciat p tutela legit tima.l.non ſolum.§.ſi libertus.ff.de excu.tuto. ⁊.l.ſi tutor reipublice.§.j.ff.de tute.⁊ ratio diſt.in ꝯ̄rium ſm euꝫ facit qꝛ mater non eſt legittima tutrix niſi qñ vult ⁊ in ſimili vi demus ꝙ p ſcđm teſtm̄ tolliꝫ primum dūmodo ex ſecundo poſſit eſſe heres vt.d.l. cum in ſecundo nec curatur poſſit eſſe heres volūtate ſua vel ex neceſſitate vt ibi probatur ⁊ oēs fatentur ⁊ nemo hoc in dubium reſticaret:ita in ppo ſito nō cureꝫ poſſit in primo gradu eſſe tutor vľ tutrix vo

luntaria

luntaria an neceſſaria ad hoc vt ceſſet delatio tutele ex ſecundo gradu vt arguamus in proprijs terminis quibus arguit Bart. ⁊ ponamus in ſcdo teſtô heredē ſcium inſtitutū ſub conditione ſi titius ꝯſulueriſt ⁊ ſi voluerit eſſe heres diceret ne Bar. aut quiuis alius quominus primum teſtm̃ tollatur per ſcdm abſit quia ꝯ caſum.d.l.cum in ſecundo in generalitate ſui: ita dicamus primum tutorē legittimum excludere ſcdm lʒ inuitari ſperet ſi voluerit ꝯcludamus itaq; in caſu iſto eſſe locum tutori datiuo ⁊ non tutori legittimo nō obſtante rōne Bar. cui date ſunt ſupra plures rñſiōes: nec ob. eius auctoritas quia argumentatiue loquť nō deciſiue cū ſubdat hoc non pono p ꝯſtanti: cū ergo ſit locus datiue tutele non eſt neceſſaria inueſtigatio an auus excludat auiā an ambo ſimul que tractatur p doc. in.d.auc. mr̃i ⁊ auie ⁊ p bar. in.d.l. ſiqs ſub ꝯditione tñ in tutela legittima q̃ deferť a lege ſm ordinē ſucceſſionis.l.j.in prin.ff.d legi.tuto. ⁊ in d.§.ex his.in autē.de here.ab inteſta. ſed dependet a iudice qui dʒ dare magis idoneum autē.ſicut.C.de legi.tu. ⁊ ibi p doc. ⁊ lʒ loquať in tutorib⁹ legittimis qbus eſt decernēda adminiſtratio a iudice: tñ eadem ⁊ maior ratio eſt in tutoribus datiuis quos dat iudex ex inquiſitione etiaʒ petitus a matre per.l.credendum.in fine.ff.qui petunt tuto.

d ¶ Hinc eſt ꝙ ſi dat minus idoneum ipſe in ſubſidiū tenetur pupillo.l.ſi tut. ⁊.l.aduerſus.C. de magiſt.conue. ⁊ per totum illum titulum.C. ⁊ ff. Magis autem idonea videtur dicta auia: tum quia vt mihi dicitur magis ſuffulta facultatibus ⁊ minus egena: tum quia dictus auus non caret aliquali ſuſpitione: qr attinet pupillo ex latere matris que eſt talis etatis ꝙ veriſimiliter nō eſt manſura ſine marito: maxime quia non habet matrem ſed nouercam. ⁊ forte in domo pupilli ſola non permaneret honorifice pro ſua tenera etate. Ex quo ergo ſtatutum prohibet preciſe dari tutorem attinentem pupillo ex latere matris ſi mater tranſit ad ſcda vota. ⁊ ſic ſtatutuʒ vr̃ hēre ſuſpectū ꝓpter ſcda vota matris nō dʒ habere pro fido ſi ſuſpicanť ſcde nuptie matris: ꝓut alias habuiſſet. Itē ꝯcurrit: qr auus petijt ⁊ inſtat ſibi decerni ſeu dari tutelā dicti pupilli: mā ex hoc vr̃ ꝙ cenſendis ſit ſuſpectus: argu.l.que omnia ⁊ que ibi habentur.ff.de proc. Concurrit inſuper ꝙ vt audio fere omnes cōſanguinei pupilli arbitranť magis expedire pupillo ꝙ detur in tutricem dicta auia q̃ȝ dictus auus de quoꝝ iudicio ⁊ fide lex plurimū confiditur.l.ait pretor.§.pe.ff. ex qui.cau.maio. ⁊.l.hec aūt.§.hoc aūt conſtare ⁊ qd ibi nota.ff.ex qui.cau.in po.ea.

e ¶ Per que iura ⁊ que notantur per Inno. in .c.ſi. in fine extra de tranſac. dicit Bar. in.l.ſcire.§.fin.ff.de tuto. ⁊ cura. dan.ab his ꝙ quando dantur pupillo tutores ſunt citandi coniuncti ⁊ amici pupilli: ideo cautus iudex vocabit coniunctos ⁊ amicos ⁊ eorum iudiciū ſequi de qbus iudex plurimum confidere debet prout lex confidit vt dictis iurib⁹. ⁊ in.l.trāſactionē.C.d tranſac. ⁊ q̃ ibi p Bar. ⁊ Bal. ⁊ alios itē ꝙ per Bal. in auc. itē ſacramēta.iiij.col.de pace iuramento firmā.x.collatione ⁊ p bar. in.l. ſi.ff.ꝙ metus cā. ⁊ p eū ⁊ alios in multis locis. Multa ergo ꝯcurrūt ad mouendū iudicē vt potius dare debeat in tutricē dcām auiā ꝙ dictum auum ⁊ qr ſumus in dando tutore nō in legittima tutela diſcernēda nō opus ē inſtare in his q̃ traduncť p glo. ⁊ doc. in d.auc.mr̃i ⁊ auie: an au⁹ excludat auiā a tutela legittima in quo articulo de rigore iuris inclino ꝙ nō excludit ſʒ nō firmarem ſine diligentiori inueſtigatione. Laus deo.

¶ Acta geſta per actorem datum a matre cui non erat decreta adminiſtratio per iudicem an valeat.

¶ Conſilium. clxiiij.

In nomine dn̄i noſtri

a Ieſu chriſti. ¶ Videtur in hac conſultatiōe primo aſpectu dicendū ꝙ dicta acta valeant. Nam cōſtat ꝙ patri deferť tutela a lege nō a iudice. quia a iure nouiſſimo in aucťtico de here.ab inte.ven.§. ex his vñ ſumitur autē.matri ⁊ auie.C. qñ mulier tute.offi. fungi pōt: ideo ē tutrix legittima prout volunt glo. ⁊ docto.cōiter in.d.autē.matri ⁊ auie ⁊ Barto. in.l.ſiquis ſub conditione.ff.de teſta.tuto.

a ¶ Licet dicatur anormala eo reſpectu. quia alie tutele ſunt neceſſarie: qr vt euitetur on⁹ tutele regulariter requiriť aliqua excuſatio vt in titu.de excuſa.tut.ff. ⁊.C. ⁊ inſt. ſʒ mater ⁊ auia ſunt tutrices voluntarie: qr ius nouiſſimum p qd deferť eis tutela vtiť verbo pmittimus vt.d.§.ex his. ⁊ in.d. autē.matri ⁊ auie. vbi glo. in vbo pmittimus ex hoc concludit ꝙ nō coganť ⁊ doc.oēs ibi ⁊ Bar. in.d.l. ſiqs ſub cōditione. ⁊ in.l.ij.ff.q petant tut. item qr regulariter tutela eſt officiū virile.l.ſi.ff.de tut. ⁊.l.tutela.e.ti. Cū itaq; deferať a lege matri volēti ⁊ ipſa voluerit eſſe cū ꝯſtituēdo actorē fecerit actū q n̄ poterat fieri citra ius ⁊ nomē tutricis: io ipſa mater fuit ꝯſtituta legittima tutrix abſq; decreto iudicis: idcirco vr̃ ꝙ potuerit cōſtituere actorē ⁊ geſta actoris valeāt: ⁊ maxime hoc vr̃ dicēdū quaten⁹ faueāt pupillo dicta acta qr minor hʒ priuilegiū ꝙ acta geſta eius noīe p nō habentē legittimā pſonā ſeu legittimū mādatū valēt in fauorem ipſius minoris.l.nō io minus.C.de ꝓcur. ⁊ claudicat iudiciū: ꝓut alias claudicat ꝯtrus.l. iulianus.§. ſiqs a pupillo ⁊ in tutore minus legittime adminiſtrāte no.gl.ſing. in.l.ſi tutor in verbo potuerit.C.in qb.cau.in integ.reſti.non eſt neceſ.quā ſequunť ibi doc. io videť ꝙ geſta per dictuʒ tutorem in fauorē dicti pupilli valeāt per ſupradicta: ⁊ lʒ.d.l.nō cominus loquatur in ſnīa: tñ procedit etiā in proceſſu ⁊ alijs actis ꝓut gl.in ſi. voluit.in.l. neq; tutoris.C. de ꝓcu. ⁊ doc. in.d.l.nō cominus. facit qr cui nocet ſnīa nocēt acta: vt no. Inno. in.c.cū cauſam que extra de teſti. ⁊ Bar. poſt eum in.l.ſepe.in ſi.ff.de re iudi.

b ¶ His tñ non ob.ꝯtrariam partē arbitror iuri cōſentaneam. lʒ.n.mater ſit legittima tutrix filioꝝ ⁊ a.l. fiat tutrix ea volente: nec requirať decretū iudicis ad conſtituendū eam tutricē ꝓut nō requiriť in alijs tutoribus teſtamētarijs vł legittimis: q io dicūtur teſtārij: qr teſtô creanť ⁊ fiūt tutores vt in ti.de teſt.tu. quaſi per totū.ff. ⁊.C. ſolum qñ eſt inutiliter datus tutor in teſtamēto interuenit neceſſario decretum iudicis in cōfirmādo vt in titulis de ꝯfir. tu.ff. ⁊.C. ⁊ ideo legittimi tutores dicunť legittimi: qr a lege dantur ⁊ creanť qr legittimos tutores nemo dat: ſed lex facit eos l.legittimos.in prin. de leg.tu. ⁊ ſic ꝓcedunt quo ſupra in prin. in contrarium adducta ſunt. qr vere mater erat legittima tutrix tpe quo conſtituit actorem.

c ¶ Tñ nō habebat exercitium ſeu facultatē adminiſtrandi q̃ȝ non habent legittimi tutores niſi eis decernatur a iudice.l.ſi.C.arbi.tu.vt p doc. ibi ⁊ no. in.l. cui corū. de poſtb. ⁊.C.de tu. ⁊ cura.illu.perſo.l.j. ⁊.C.qñ mu.tu.offi.fun. poteſt.l.ij. ⁊.§.ſi. in auten. vt qui ſe obli.habere perhibent res mino. ⁊.l.legittimos.in princi. ⁊ in.§. in legittimis. de leg. tu. vbi late per Bar. in prin. legis.

d ¶ Ubi ponit ꝙ qnq; reqruncť anteq̃ȝ is q ē tutor poſſit adminiſtrare prio ꝙ faciat iuētariū.d.l.ſi.C.arbi.tut. ⁊.l.tutor q reptoriū.in pn̄. ⁊ ibi late p Bart. ſm ꝙ iurēt ſub oblľone bonoꝝ vtilia facere ⁊ inutilia ptermittere.l.de creationib⁹. C.de epi.au. ⁊ in auc.vt hij q obli.ſe habere phibēt res minoris tertiū ꝙ ſatiſdēt rem pupilli ſaluā fore.d.l.legittios. ⁊ in.d.l.ſi tutor.C.i qb⁹ ca.i inte.reſti.nō ē neceſſaria. ⁊.C. de tu. ⁊ cur.q nō ſatiſde.l.in dubiū. ⁊.l.ſi. ꝓut hec tria reqſita ponūt gl. ⁊ bar.i.d.l.legittios.in pn̄. ⁊ doc.oēs idē tenēt quartū requiriť ꝙ ſpecifice promittāt defenſionē.l.ſi.§.defenſionē.C.de admi.tu. ꝓut volunt doc. vt dicit Bar. in.d.l.legittimos dicens ꝙ per hoc vidit annullare multas tutelas: qr antiqui id nō obſeruabāt ſm eū qd ⁊ dicit Ange. in d.§.defenſionē. ⁊ h tenent ibi Cy. ⁊ cōiter doct. his adimpletis dʒ decerni adminiſtratio per iudicē hoc eſt iudex ſuo decreto dare licentiā adminiſtrādi res ⁊ negocia pupilli.d.l.legittimos. ⁊.d.l.ſi.arbi.tu. ⁊.l.iiij. de au.tu. ⁊ in iuribus ſupra allegatis. Dicte aūt matri non fuit decreta adminiſtratio: ideo non poterat aliquid adminiſtrare niſi ea que dilationem nō recipiebāt vt quia erāt tpe peritura dicit Angel. in.d.§.defenſionē. ⁊ ponit Bar. in.d.l.legittimos.in ſi. prin. ⁊ in ſimili in.l.tutor qui repertorium.in prin. qui ideʒ dicit in his que ſpectant ſimpliciter ad cōmodū pupilli q̃ſi dicat.i.que nō poſſent tendere in cōmodum pupilli: iſtud videť denotare verbū illud ſimpliciter ſed euentus belli ⁊ iudicij pōt tendere in incōmodum pupilli: ideo nō potuit creare actorē ad agendum pro pupillo dicta mater cui non fuit decreta adminiſtratio nec vt arbitror interuenit aliqd ex dictis quinq; requiſitis anteq̃ȝ tutor ad adminiſtranduʒ accedere poſſit de quibus.ſ.ideo aduerſarius legittime oppoſuit ꝙ.d.actor non erat legittime creatus p dictā mr̃em cui nō erāt decreta tutela ⁊ iudex qui de cā cognoſcebat debuit admittere dictā oppoſitionē ⁊ pnūciare dictū actorē nō habere legittimā pſonam ꝓut non habebat vt.ſ.deductum: ideo ab eius pronūciatiōe facta ꝙ eſſet procedendum

potuit legittime appellari rite quidem.

e ¶ Non ſolum de iure canonico quo iure a quolibet grauamine appellatur.c.vt debitus. de appella.dūmodo expreſſa cauſa ⁊ in ſcriptis vt ibi:⁊ in.c.cordi.eo.tit.lib.vi.cū ſi.ſ; ēt de iure ciuili per ea que no.Bart.in.l.ij.in.iij.q.ſcd̄ e prin.q.ff.de appel.re.ideo partes iudicis aditi ſup appellatione predicta ſunt in pronunciando bene appellatum ⁊ male iudicatum:⁊ in reuocando per viam attentati quicqd interim geſtum eſſet per.c.nō ſolū. ⁊ que habenł de appe.li.vj.ante dictā ꝓnunciā nō puto aliqd ſubſtantiale geſtum:qꝛ prius de perſonis ſolet queri ⁊ diſcuti.l.ſi queramus.de teſt.⁊.l.qdam referunt de iure codi.⁊.l.ante oia de ꝓcu.cū ſi.⁊ lic; valeāt geſta p minorē vel eius ꝓcuratorē vel tutorē vł aliū adminiſtratorē nō legittimos pro minore. Tn̄ id eſt verum qn̄ conſtat ꝙ ſint fauorabilia minori:ſinautē ſumus in dubio ⁊ tunc ꝓceſſus nō valet puta ſi proceſſus nō eſt publicatus prout voluit Jaco.bu.vt refert ibi Bald.⁊ idem ſimpliciter tenent ibi Barto.⁊ Ange.facit qꝛ illud ius ſingulare loquens in actu fauorabili minori non debet extendi ad caſum dubium:vtru; ſit fauorabilis vel odioſus minori in quo non eſt eadem ratio:arg.l.ius ſingulare.⁊.l.quod vero contra.ff.de.ll. ⁊ in.cap. que a iure communi exorbitant de regu.iur.in.vj. ⁊ ita contingit in caſu noſtro:licet non viderim acta ſed moueor quia dubius eſt litis euentus:ita ꝙ per h̄ teneo ꝙ non obſtat.d.l. non eo minus.⁊ que habenł ibi ⁊ in.d.l. ſi tutor.⁊ fortius propter appellationem ⁊ not. in.d.c.non ſolum. Laus deo.

¶ Heredes mariti:an poſſint petere vſuras dotis non ſolute ab heredibus ſoceri. Item alimenta facta per matrem in alimentis filiorum an poſſint per eam repeti.

¶ Conſilium. clxv.

In nomine dn̄i noſtri

i Jeſu chriſti. ¶ Viſo ſupraſcripto proceſſu agitato inter montem vt heredem ſer Saluatoris ex vna ⁊ Angelā filiam Bartholomei ſeu Mattheum Angele predicte maritum:⁊ diligenter ponderatis petitionibus hincinde ⁊ exceptionibus articulis ⁊ dictis teſtium ⁊ eoꝝ publicatione pn̄cipaliter a me queritur vtrū dcā Angela veniat abſoluēda a petitione dicti mōtis:circa ꝙ lic; prima facie videał poſſe dici quod partes dictoꝝ arbitratorum ſeu arbitrorum eſſe debeant in condēnando dictam dominam Angelam ſeu dictum Mattheum eius maritum eius nomine.

a ¶ Ar ꝯſtat ꝙ maritus pōt petere vſuras pro dote ꝓmiſſa nō ſoluta p.c.ſalubriter.de vſuris ⁊ ibi doc.cōiter oēs hoc tenēt ꝙ tenent Bar. ⁊ doc.in.l.in inſulam.§.vſuras.ff.ſol.mři.⁊ p Bal.in.autē.ei.C.de bonis auc.iud.poſſi.ꝓut ⁊ in ſimili hř p glo.⁊ doct.in.l.curabit.C.de acti.empti.⁊ in.l.ij.C.de vſur.⁊ in.l.ſocium qui in eo in prin.ff. ꝓ ſocio.⁊ in.c.cōqueſtus.de vſuris.l; enim vſure regulariter ſint ꝓhibite.⁊ iure diuino noui ⁊ veteris teſtamenti ⁊ iure canonico c.ſup eo.⁊.c.ꝯſuluit.⁊ per totū titulu; de vſuris:tn̄ fallit in dote danda ⁊ qbuſdā ſiſibus qui hn̄tur in.ō. allegatis iuribus idcirco vł ꝙ ſit dict⁹ ſer Saluator dotes ſibi ꝓmiſſas nō habuit poſſit illas petere ⁊ ſibi debite fuerint ⁊ ſucceſſiue eius heredi qꝛ actiōes actiue ⁊ paſſiue ⁊ cetera iura tranſeunt in hēde.C.de acti.hēdi.p totū.cenſeł.n.eadē perſona cu; defuncto in auc.de iureiura.mo.preſti.in.§.j. ideo ptes arbitrorum ⁊ arbitratorum eſſe debeant in condemnando dictam Angelam ⁊ eius nomine dictum Matthebum.

b ¶ Tn̄ his minime refragātibus puto clara fronte ꝯtrū rn̄ſidendū ex pluribus ⁊ primo qꝛ ex dcō ꝓceſſu nullo mō probał ꝙ dcā qn̄titas ducentoꝝ quinquaginta flo.auri.nō.n.ꝓbał ꝯfeſſione přis nec aliquo inſtro nec dcō alicuius teſtis qꝛ oēs teſtes dicūt ſe nihil ſcire excepto paulo pmo teſte q deponit audiuiſſe aliqā v̄ba altercatoria inter dictos ſer ſaluatorē q petebat ſołonē ſue dotis ⁊ Bartholomeū q multa offerebat dcō ſer ſaluatori offerēs ita ſe facere ꝙ ſup dote lucrū aliqd̄ faceret ꝓfecto iſte teſtis nō h; ꝯteſtē ⁊ dictu; vnius dem̄ nullius.l. iuſiurandi.C.de teſti.⁊.tam lřis.⁊.c.l; ex quadā extra.e.ti.cū ſimilibus.⁊ hoc reddit re; clarā in puncto iuris qꝛ etiā d̄ iure naturali ⁊ diuino hoc ꝓcedit.c.in omni de teſti.⁊.c.cum eſſes.in ſi.⁊.c.relatū.in ſi.de teſta.⁊ Joānis.viij.c.ad finem ⁊ de vteronomio.c.vltimo.⁊ ideo hoc tenendum etiam apud eos qui cognoſcunt de veritate ⁊ equitate vt per Bar.in extrauā. ad reprimēda in verbo videbił:que p eum ⁊ alios in.l.filiuſfami.ff. de dona.preterea ⁊ ſcd̄o nō deponit de certa quātitate ita ꝙ verificantur dicta verba etiā ſi fuiſſet ꝓmiſſa quātitas.xc.flor. ⁊ vſure ſoluta dote non vł ꝙ peti poſſint ar.l.iiij.C.depoſiti.

c ¶ Et ſi dicał valet icerta ꝓmiſſio dotis.l.cū poſt.§.gener.ff.de iure dot.rn̄deł ꝙ ex quo nō apparet ēt clare de ꝓbatione ꝓmiſſionis l; dcā v̄ba innuāt ꝓmiſſionē ne cōcurrāt duo ſpecialia nō releuat dicta ꝓbatio etiā ſi habuiſſet ille teſtis plures ꝯteſtes p tex.⁊ que ibi habenł i.l.j.C. de dot.ꝓmi.maxime cū non appeat qd mereretł ꝓ dote dictus ſer ſaluator vel qn̄tū fuiſſet decēs ꝙ dediſſet Bartholomeus pater Angele ⁊ ſic ex defectu probationis que ſibi incūbebat d; neceſſario ſuccumbere dictus montes.

d ¶ Scd̄o principaliter d; ſuccumbere : qꝛ vſure dotis ſunt licite:qꝛ maritus recipit dotē ꝓpter onera mřimonij ⁊ ꝓpter onera matrimonij debenł ſibi fructus dotis.l. ꝓ oneribus.C.de iure dot.⁊.l.dotis fructus.in princip.ff.eo.ti.⁊ ipſe ſubijt onera matrimonij ꝓpter dotem facit.l.fin.C.ad vell.ideo debentur vſure tanq̄ proprium intereſſe mariti prout dicit Bar.in.d.§.vſuras.⁊ doct.ꝯcordant ibi ⁊ in.d.c.ſalubriter.⁊ in.d.c.ꝯqueſtus ⁊ in ſimili dicit glo. in.d.l.ij.C.de vſuris.in.d.l.ſocium qui in eo.in princi.ff. pro ſocio. Si autem nō ſubijt onera matrimonij ipſe maritus ceſſat ſuū intereſſe:ideo non poſſit vſuras petere ꝓut eſt de mente doctoꝝ in iuribus preallē.⁊ ratio preallegata viget ⁊ nō eſt expeditū ꝙ etia; ſi ſubijt onera matrimonij poſſit petere maritus hmōi vſuras que alimenta dotis vulgariter ſolent nūcupari:qꝛ Inno.⁊ Jo.an. volunt ꝙ nō qꝛ nō reperitur iure cautum ꝙ in dote aliquid percipiatur ꝓ pecunia nō ſoluta niſi in caſu.d.c. ſalubriter.ideo in alijs ſtetur regule que prohibet vſuras ſm eos vt refert Imo. in d.c.ſalubriter qui late proſequitur hunc articulum.

e ¶ Et tandē ꝯcludit qd̄ non poſſit petē vt vſuras: qꝛ vſure ſunt ꝓhibite. Nec vt itereſſe qꝛ itereſſe nō venit in actiōe que cōpetit ad dandū pecuniā niſi in ſolito negociari ⁊ lucrari cū pecunia.nam eo caſu venit intereſſe in actione bonefidei vł arbitraria per ea que habētur in.l.ij.§.ſi.ff.de eo qd̄ cer.loco.⁊ in.l.ſocium qui in eo in principio.ff. ꝓ ſocio. ſm eundem Imo.ſed dictus ſer Saluator non erat ſolitus lucrari cum pecunia vt arbitror ⁊ ſatis eſt ꝙ non probatur nec deducitur ⁊ ſm opi.Imo.etiam ſi ſubſtinuit onera matrimonij nō poſſet petere iſtas vſuras vel intereſſe ⁊ ſilř ſ; opi.Inno.⁊ Jo.an.quoꝝ maxīe eſt auctoritas:tn̄ quicquid ſit in caſu quo ſubſtinuerit onera matrimonij in caſu quo non ſupportauit onera matrimonij res eſt plana p ſupradicta ⁊ eſt tex.in.d.§.vſuras.⁊ facit tex.in.l.ſiqs pro vxore.§.vxor in dotem.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.vbi ſi vxor promittit viro vſuras dotis non cenſeł donare:qꝛ cōpenſantur cum oneribus mřimonij:⁊ tn̄ eſt inefficax ꝓmiſſio ſi maritus nō ſupportauit onera matrimonij vt.d.§.vſuras. id̄ ꝯcludēdū eſt ꝙ etiam iſto medio d; ſuccumbere dictus montes qui nō probauit qd̄ ſer Saluator non ſupportauit onera mřimonij immo probatur negatiua niſi forte ꝓ duobus vel tribus annis:ideo non poteſt petere dicta alimēta dictis duabus rationibus ꝯcurrit ⁊ tertia rō:qꝛ dictus ſer Saluator defunctus eſt non petitis dictis alimentis dotis:ideo videtur eas remiſiſſe per tex.i.l.vir vſuras.ff. de dona.vbi bar. ita ſumat illum tex.dicens eſſe ad hoc notabilem.

f ¶ Expenſe autem facte per matrem vel auum maternum in alimentis filiorum ſer Saluatoris poſſunt repeti contra heredes dicti ſer Saluatoris ⁊ ſic contra mentem.l. ſiquis a liberis.§.ſi mater.ff.de lib.agno.⁊ notāt doc.in.l. alimenta.C.de nego.geſt.niſi ſint adeo modice ꝙ preſumatur donatio vt per gloſ.in.d.§.ſi mater.⁊ per doct.in.d.l.alimenta in dubio autem donatio non preſumitur arg.l.ſi cum aurum de ſolu.l.cum de indebito de ꝓbat.⁊.l.contra iuris.§.ſi.cum ibi no.de pactis cum ſi.item niſi mater eſſet talis cōditionis ꝙ non eſſet ſibi dedecus lactare filium:nam tunc tenetur lactare filium ipſa mater.l.nec filiū.C. de patria pote.⁊ dicit glo.in.d.l.alimenta.licet illa gloſa loquatur mortuo patre. tamen idem viuo prout vult gloſa in .d.l. nec filium.⁊ Bart.in.l.nenſenius.ff.de neg.geſt.⁊ Cy.⁊ Saly.in.d.l.alimenta nō me extendo vlterius:qꝛ ſuper petitione Matthei non ſum conſultus. Laus deo.

¶ Vſure pro pte dotis nō ſolute:an poſſint peti maxīe cu; maritus pp hoc fuerit coactus accipe pecunia; ſub vſuris.

¶ Conſilium

¶ Conſilium clxvi.

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ¶ Videtur in hac ꝯſultatione pͥma facie dñm ꝙ dicte vſure non debeantur ex pluribus. ⁊ pͥmo qꝛ vſure ſunt ꝓhibite ⁊ lege diuina noui ⁊ veteris teſtamenti ⁊ humana iuris.ſ.caň.c.ſuper eo.⁊.c.conſuluit.de vſu.⁊ quaſi ꝑ totum illum titu.⁊ in antiquis.⁊ in.vj. ⁊ cle.⁊.xiiij.q.iiij.ꝑ totam. Et ſm̃ quoſdã de iure ciuili nouiſſimo vt habetur in aucten.ad hec.C.de vſur.

a ¶ Licet ſi ſecus teneatur non curandũ cum in hac materia vſuraria ſtanduʒ ſit iuri caň. etiã in terris imperij ⁊ generaliter in materia peccatũ ꝯcernentia vt per glo.Joã.an.in.c.ij.de arbi.lib.vj.⁊ in.c.poſſeſſor malefidei de regu.iur.eo.li. per doc.in.c.ſi. de preſcrip.⁊ in.l.ſequitur.§.ſi viã de vſuc. ⁊ per Bar.⁊ Bald.in.l.priuilegia.C. de ſac.ſan.eccl.⁊ maxime in vrbe ⁊ in alijs terris eccleſie in quibus etiam in cã profana ſtatur iuri canonico quatenꝰ diſcrepat a iure ciuili vt habetur per dictas gloſas ⁊ per doct. ſuper eis. ⁊ in.d.l. priuilegia ⁊ in.c.j.de no.ope.nun.⁊ vſure ſolute poſſunt repeti per conditionẽ indebiti ⁊ conditionẽ ſine cauſa vt per glo.⁊ doc.in.c.michael.de vſu.⁊ in.l.ſi nõ ſortẽ.in princ.ff. de condi.inde.vbi vſure illicite ſolute repetunť per ꝯditionem indebiti iunctis no.per Bart. in.l.improbũ fenus.C. ex qui.cau.infa. irro.qui dicit ꝙ oĩa iura ciuilia loquẽtia in vſuris illicitis hoc eſt excedentibus legitimum moduʒ vſuraꝝ.de quo in.l.eos.C.de vſuris militãt hodie in qualibet vſura cum omnis vſura ſit ꝓhibita ſm̃ cã.cõpetit itaqꝫ conditio indebiti ꝓ repetenda vſura illicita per.d.l.ſi nõ ſortem.in prin.⁊ ꝑ ꝯñs etiam ꝯditio ſine cauſa.l.j.ff. de condi. ſine cã.⁊ qui actionẽ hʒ reʒ ipſam ad quã actio ꝯpetit videť habere.l.qui actionẽ.ff.de reg.iur. ⁊ facit.l. nõ ſolũ.ff.de in integ.reſt.ti.generali. iõ nõ vr̃ ſua intereſſe ſaltẽ in tantum quantũ expoſuit ꝓ dictis vſuris nõ illud qđ ꝓ eis expoſuit ſaltẽ totũ repeti nequeat:ꝓ quo ẽt facit qꝛ lʒ in dote danda licite exiganť vſure.c.ſalubriter extra de vſuris.⁊ hr̃ in.l.inſulam.§.vſuras.ff.ſol.ma. ⁊ ille petunť tanq̃ intereſſe:ꝓut hr̃ in dcĩs iuribus. ⁊ in ſimili in.l.j.C.de vſuris.⁊ in.l.curabit.C.de acti.emp.⁊ in.l.ſociũ q in eo.in prin.ff.ꝓ ſocio.tñ ſolent ꝯſuetudine eſſe taxate ad octo ꝓ cẽtinario vł circa: ⁊ dicte vſure ſolute forte erant longe maiores.

b ¶ Et ſi dicantur non poſſint peti vt vſure petanť vt intereſſe qꝛ rñdetur ꝙ iſtud eſt intereſſe extrinſecum ⁊ intereſſe extrinſecũ nõ petitur.l.ſi ſterilis.§.cuʒ per venditorẽ.ff.de ac.emp.⁊ no.Bar.in.l.j.de act.emp.itẽ in oblſonibus dandi nõ ſuccedit obligatio ad intereſſe ſed cogiť qs preciſe ad dandũ.l.vbi aũt nõ apparet.§.ſi.⁊.l.ſi ſeruũ.§.ſi.ff.de vbo. ob.⁊ no.Bart.in.d.l.j.in ſi.de act.emp.⁊ in.l.ſtipulationes nõ diuiduntur.⁊ doct.ibi.de verb.ob.ſed iſta eſt obligatio dãdi merito intereſſe nõ debeať :⁊ maxĩe qꝛ dictus petrus receperat loco reſidui pecunie ſoluende ꝓ dote in pignus dotale domũ vnã ⁊ vnã ꝑtem caſalis fructandas per ipſum Petruʒ donec ⁊ quouſqꝫ fuerit ſibi de dicto reſiduo dotis integraliter ſatiſfactũ idcirco vr̃ ꝙ ſatis interim cenſeať cõſultũ ꝑ fructus dictoꝝ pignoruʒ qui fructus cenſenť ſuccedere locoꝝ vſuraꝝ ꝑ.d.c.ſalubriter. ⁊ vñr tacite actuʒ ꝙ dicti fructus ſuccedant loco intereſſe:⁊ vr̃ tacite ꝯuentũ ꝙ habeat dilationeʒ ſoluendi reſiduũ donec pignora reluanť:ex quo ꝯuentũ ꝙ per aduerſariũ pignora retineanť ⁊ fructentur ꝑ dictũ petrũ donec ſibi fuerit integre ſolutũ:⁊ lʒ dcũs petrus petierit aduerſus Joãnem baptiſtam ꝙ relueret pignora predicta nõ videtur eum releuare:qꝛ nõ reperio ꝓditum remedium ꝯtra debitorem vt reluat pignus ideo ⁊c.

c ¶ Tñ his non ob.ꝯ̃rium puto concluденduʒ ea ratione qꝛ nemini dubium eſt quin dicti petri interſit habuiſſe dictum reſiduũ dicte dotis:qꝛ ſi illud fuiſſet ſibi ſolutũ nõ recepiſſet illud ſub vſuris ⁊ nõ habuiſſet neceſſe accipere pecuniã ſub vſuris cã reluendi eius domum :itaqꝫ iſtud eſt damnum emergens. iteʒ ſimiliter eſt alienum a dubitatione ꝙ dictus Joan.ba. interpellatus fuit in mora:qꝛ fuit interpellatus ⁊ ſciebat ſe debitoreʒ vel ſcire debebat:ideo extitit moroſus. l.qđ te.ff.ſi cer.peta.l.ſi ex legati cauſa de verbo.ob. cum ſi.

d ¶ Sola eniʒ interpellatio etiam extraiudicialis ſufficit ad conſtituendũ debitorẽ in mora vt dictis iuribus :ſʒ in caſu noſtro fuit reiterata facta etiam in iudicio:quia fuit petituʒ inſtrũ executioni demandari ſm̃ formam iuris municipalis vrbis rome que petitio videť plus q̃ lit.ꝯteſt.in iudicio ordinario.ſolet ſequi nedũ lit.ꝯte.ſed ẽt ſniam ⁊ actus qui ſolet ſequi litis cõteſtationẽ hʒ viʒ litis cõte.vt habeť in.l. nihil.⁊ in.l.nulla.C.de ꝓcu.⁊ in.c.j.de elec.li.vj.⁊ ꝑ petitionẽ iudicialẽ cõſtruiť in mora ſi prius mora nõ ꝓceſſerat.l. vinũ.ff.ſi cer.pe.⁊.l.in hac.⁊.l.ſi.ff.de triticaria. iõ ꝯſtat ꝙ fuit in vera ⁊ ꝓpria mora:nec reperiť iure cautũ ꝙ pignus excuſet debitorẽ mora:dať.n.pignus ꝓ cautela ⁊ in fauorẽ debitoris:iõ nõ dʒ retorqueri in detrimẽtũ:ar.l.qđ fauore. C.de.ll.⁊.c.qđ ob gratiã de re.iur.in.vj.cũ cõcor. ꝓut detrimentũ eſſet ſi ꝑꝑ pignus non poſſet petere debitum:⁊ inconueniens eſſet ꝙ pignus quod eſt quid acceſſoriuʒ ad debitum principale impediret ipſum debitum principale cuʒ acceſſorium dependeat a principali ⁊ eius naturam ſequatur regula acceſſoriũ in.vj.cũ ꝯcor.⁊.l.iiij.C.depoſiti.cũ ſi.ideo lʒ ſit conſtitutũ pignus ꝓ debito nõ impeditur executio debiti:⁊ lʒ veneti ꝯ̃rium ſeruent ꝓut dicit glo.in.l.j.C.de pig.Tamen illa conſuetudo eſt ꝯ̃ria iuri dicit glo.ibi bal.qꝛ contra illum tex.ꝓut ibi intelligit glo.

e ¶ Facit quia vbi competunt plura remedia electio eſt creditoris.l.qđ in heredem.§. eligere.ff. de tribu. ⁊ .l.filiuſfa.§. varijs.de leg.j.⁊.l.iij.in prin.ff.de eo qđ cer.lo. cũ itaqꝫ creditor habeat.actionẽ perſonalẽ ad debituʒ ⁊ ꝓ ea executionem paratã ex forma iuris municipalis ⁊ habeat ius reale rõne pignoris electio dʒ eſſe ſua an velit incumbere pignori:an vero agere ad debitũ via ordinaria:an vo via executiua ꝑ dicta iura : ideo conſtat ꝙ pignora illa tradita petro ꝓ reſiduo dotis nõ impediunt petitionẽ dotis ſucceſſiue non excuſant debitorẽ a mora:mora aũt dʒ eſſe nociua moroſo ⁊ non aduerſario.l.homineʒ.ff.mã.ideo damnũ qđ incurrit creditor ex mora debitoris decens eſt ꝙ cedat dãno debitoris ⁊ nõ damno creditoris huic videmus ꝙ periculum rei debite poſt morã pertinet ad debitorem ⁊ deterioratio rei vel extimationis.d.l.qđ te.⁊.d.l.vinuʒ.⁊.d.l.in hac.⁊.d.l.ſi.de tritica.⁊.l.j.⁊ quaſi per totũ de peric. ⁊ como.rei ven.⁊ etiam venit aliud intereſſe damni emergentis ⁊ lucri ceſſantis.l.iij.§.ſi.de eo quod certo loco.⁊.l.ſi.de peric.⁊ co.rei ven.⁊.l.vnica.C. de ſen.que ꝓ eo qđ intereſt:lʒ circa intereſſe lucri ceſſantis eſſet inſtãdũ ſed ad preſentem conſultationem non pertinet:qꝛ nõ agitur de lucro ceſſante:ſed de intereſſe damni emergentis:ideo poſt moram debetur iſtud intereſſe maxime cum ſimus in actione bonefidei ꝓut eſt actio ex ſtipulatu ꝓ dote inſti. de acti. §.actionũ.⁊ in.l.vnica.C.de rei vxo act.lʒ alś actio ex ſtipulatu ſit ſtricti iuris.d.§.actionum.

f ¶ Et ꝙ vſure per creditorẽ alteri ſolute debeãt ei reſarciri ꝑ debitorẽ moroſum tenuit Inno.in.c. cõqueſtus extra de vſuris dicẽs ꝙ mutuatarius poſt morã dʒ reſarcire mutuãti vſuras quas mutuãs alteri ſoluit:ſi hoc eſt in mutuatario q teneť actiõe ſtricti iuris.d.§.actionũ.⁊ i quo nihil dʒ accedere ſorti ⁊ oĩs ſupabundãtia eſt ꝓhibita .c. ꝯſuluit. de vſuris lõge fortius obligato ex cã dotis ⁊ ſic oblĩone bone fidei ⁊ i qua venit ẽt vſura ẽt citra morã.d.l.curabit.C. de acti.emp.⁊ qđ habeť in.d.c. ſalubriter. ⁊ in.d.l.ſi inſulã.§. vſuras.⁊ in actiõibus bonefidei magis ĩputať debitori dolus ⁊ mora q̃ in actiõibus ſtricti iuris ꝑ ea que habenť in l.in actiõibus.in prin.⁊ in ſi.ff.de in lit.iurã.⁊ in.l.in bone fidei.⁊ in.l.videamus.⁊ in.l.fructus.ff.de vſur.ſit ergo cõcluſio ꝙ dcm̃ itereſſe peti poſſit nõ ob. adductis in ꝯ̃riũ.

g ¶ Non.n.ob.ꝙ vſure ſunt ꝓhibite qꝛ vſure ſunt ꝓhibite recipiẽti nõ autem ſoluenti ſaltẽ ſi ſoluunť ei qui erat paratus mutuare ſub vſuris per no.per Inn.⁊ doc.in.d.c. ſup eo.extra de vſuris.ſi autẽ eſſent pariter ꝓhibite recipiente ⁊ ſoluẽti vſuras nõ eſſet locus repetitiõi :qꝛ in pari cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſſidentis regula in pari in.vj.cũ concor.⁊.l.iij.⁊.iiij.ff.de cõdi.ob tur.cãm. cuius ꝯ̃rium.ſ. ꝓbatum eſt.ſ.ꝙ repetuntur :nec etiã ob.ꝙ cõpetit actio ad repetendum dictas vſuras dicto Petro ⁊ qui actionẽ hʒ videť rem habere:qꝛ rñdetur ꝙ illud ꝓcedit per viam fictionis nõ ſʒ veritatẽ:⁊ hoc ꝯſtat ⁊ intereſt noſtra potius rem habere q̃ actionem ad petendũ vt de ſe eſt notiſſimũ hinc deſcẽdit ꝙ eſt maximũ cõmodũ poſſeſſionis.§.cõmodũ.inſti.de interdic.hinc cauſatuʒ eſt interdictũ retinende ⁊ recuperãde ⁊ adipiſcẽde hinc cauſata eſt exceptio cõpenſationis ⁊ exceptio dolo facis petere qđ reſtituturus ⁊ alia hmõi:⁊ maxime intereſt:quia vſure cõiter nõ repetunť maxime rome ſiunt.n.per ꝓſonetas ⁊ cũ cautelis:ita ꝙ cũ difficultate poſſunt exigi ⁊ repeti non ſolent ⁊ dictus Petrus eſt paratus actionẽ cedere dicto Jo.ba.

quam h; ad repetendū dictas vſuras p eū ſolutas. ar.l.ſi.ff. de admi.tu.⁊.l.qđ habeť in.l.ſi ſeruū.§. ſeruū tuum impru dens.ff.ſi cert.pet.in eo qui tenetur ex eo q2 actionez h; ⁊c.
b ¶ Nec obſtat ꝙ ꝯſuetudines ſolent eſſe limitate vſure que ſolent peti in dote danda peruſie enim petuntur ad rōnem octo pro centinario quolibet anno ita forte rome :⁊ dictus Joan.bapti. ſoluit vt audio.xv.annua pro centinario. itaq3 repetat ſolum illa octo annua : q2 reſpondetur ꝙ ille vſure petuntur non aliter probato alio intereſſe niſi q2 ſubſtinuit onera matrimonij. Non autē eſt conſuetudo ꝙ vbi pro haƀ maius intereſſe maiores vſure peti nequeant. Non.n.ſunt limitate in iure iſte vſure niſi forte quis dixerit eſſe limita tas per.l.eos.C.đ vſuris.que meta ē maior ꝗ̄ ſit meta iſta rum vſurarū de quibus agitur :⁊ ex quo non eſt limitata de iure iſta.meta huiuſmodi vſurarum remittitur arbitrio iu dicis argu.l.j.ff.de iure deliberandi:⁊.c.de cauſis.de officio delegati. Et officium iudicis ſemper nititur equitate.l.ꝙ ſi effeſi.ff.de eo qđ certo loco. Equitas autem ſuadet ꝙ dicte vſure commenſurentur quātitati intereſſe :⁊ ſic ex arbitrio iudicis reducuntur ad quantitatem vſurarum ſolutaru3:q2 intantum intereſt dotem fuiſſe debito tempore ſolutam fa cta.ſ.ceſſione per dictum Petrum dicto Joā.bap.de actio ne ꝗ̄ hab3 ad repetēdas dictas vſuras per eum ſolutas ꝗ̄ arbitror eſſe parui momenti. Et ſic per hanc viam licitaru3 vſurarum poſſit dictus Petrus conſequi ſuum intentum.
i ¶ Et euitatur illud qđ dicitur ꝙ non pōt peti intereſſe ex trinſecum ad qđ etiā rñdetur ꝙ intereſſe extrinſecum l3 re gulariter non petatur ratione more in non faciendo per.d. l.ſi ſterilis.§.cum per venditorē. tamen fallit in pecunia de bita quia debitor pecunie numerate moroſus tenetur ad in tereſſe extrinſecum.l.iij.§.ſi.de eo qđ cer.lo.l.nūmis.ff.de in litē iur.l.liber homo.§.ſi.ff. de verb.ob.⁊ eſt rō q2 in pecu nia numerata nō ſolet cadere intereſſe integru3 vt habeť in d.l.nūmis.ita concludit Barto.in iuribus.ſ̄.proxime alle gatis.⁊ in.d.l.vnica.C.de ſentē.que pro eo qđ intereſt:⁊ ita cōiter tenetur igitur cum ſimus in debito pecuniario de beatur intereſſe extrinſecum ⁊ de eo ratio habeatur.
k ¶ Nec ob.ꝙ in obligatiōe dandi nō ſuccedit obligatio ad intereſſe: q2 rñdetur ꝙ l3 in obligationibus dādi nō ſucce dat obligatio ad intereſſe:⁊ iđ p̄ciſſe quis cogať ad danduz vt deductuz ē in adductis in ꝯtrium:tñ intereſſe in ea venit officio iudicis mercenario.d.l.iij.§.ſi.⁊.l.ꝙ ſi effeſi.⁊.l.i bo nefidei de eo qđ cer.lo.⁊.d.l.vnica.C.de ſen. q̄ pro eo qđ in tereſt que loquiť gñalr in obligatiōibus dandi ꝑut in ob ligationibus faciēdi:⁊ facit.d.l. curabit.⁊.d.l.ſociū qui i co. in pn.iūcta gl.ille.n. vſure nō eſſent licite niſi ratione inter eſſe extrinſeci.ideo rō dicti intereſſe habetur. Et hanc diffe rentiam inter officium iudicis ⁊ obligationem facit Saly. in.d.l.vnica.in fine ⁊ ꝙ intereſſe veniat in obligatione dan di in actionibus bonefidei ⁊ in arbitrarijs glo.in.d.l.vnica. de ſenten. que pro eo qđ intereſt.⁊ in.§.actionum. inſtitut. de act.prout ⁊ dicit Bald.in.d.l. vnica.in.vj. co.ſuper glo. ſuper verbo contractibꝰ. vbi formaliter dicit ſcđo queritur an in obligationibus dandi ſuccedat obligatio ad intereſſe ⁊ dicit ꝙ non:ſi agitur ex contractu ſtricti iuris:ſed ſi eſt cō tractus bonefidei oritur obligatio ad intereſſe : idem nota glo.inſti.de actio.§.actionum.⁊ hoc re extante ⁊c.ita forma liter Bal.ſiue aūt oriať obligatio ſiue officiū iudicis quod nō p̄ſupponit obligationē.l.que per ꝯcluſionē.§.preť ſor tem de actio. emp. ⁊.l.quintus.de annuis leg.nō refert quo ad caſum noſtrū. Et ꝙ intereſſe ēt extrinſecū veniat in obli gatiōe dandi nūmos ponit ēt Saly.in.d.l.vnica.in.iiij.co. in.v.opp. Nec.ob.ꝙ.d.Pet. recepit pignora ꝑ dcō reſiduo pecunie debite ⁊ cōuenit ꝙ fructus lucraretur donec relue rentur:quia reſpondetur ꝙ prout.ſ̄.deductum eſt.datio pi gnorum non impedit petitionem ſortis principalis:q2 dan tur in fauorem creditoris non in odium:adeo non impedi unt moram debitoris:⁊ ideo negatur ꝙ cenſeatur tacite cō uentum de non exigendo debitum donec reluantur pigno ra:remanet itaq3 concluſio.ſ̄.facta ꝙ dicte vſure ſolute effe ctualiter exigi poſſint per dictum Petrum aduerſus dictū Joannembaptiſtam. Laus deo.

¶ Subſtitutio facta pluribus legatarijs ꝙ ſuperuenientes ſuccedāt mortuo vno ſine filijs equali portione :an mortuo vno ſine filijs extendatur ad omnes ſuperuenientes.

¶ Conſilium. clxvij.

In noie domini noſtri

Jeſu xpi. ¶ Vř in hac ꝯſultatiōe pria facie
i dēm ꝙ dictū vbū ſupuenientes referanť ad ipſos inſtitutos:tū q2 magis ꝑxie de eis fa cta eſt mētio ⁊ vba ſequētia referunť magis ad ꝑxima ꝗ̄ ad remota p ea que habenť in.l.ſi idē cū codē. ff.de iuriſ.om.iu.facit.l. cū delanionis.§.aſinā.ff. de fun.in ſtruc.ibi ꝑxia quoq3 copulata ſuccedāt.⁊.l.ij.ff.de ſtatu ho. Preterea dicti hrdes iſtituti ſunt magis dilecti a teſtatore: ex quo magis honorati ꝗ̄ dictus ſer Caſſianus:tu3 q2 titu lus inſtōnis quo ſunt honorati ipſi iſtituti ē magis honora tus ꝗ̄ titulus legati.l.filiū.§.ſed ēt ſi portio.ff. de legatis p̄ ſtandis:ibi ſed ⁊ pleniori honore:tum etiā q2 oēs dicti in ſtituti ſunt etiā honorati legatis pticularibus ꝑut dictꝰ ſer caſſianꝰ: iđ veriſiľe ē ꝙ eos magis dilexerit i dcā ſubſtōne facit.l.publius.circa finē ibi ſ3 nō ē veriſiľe.ff. de cōdi.⁊ de mon.⁊.l.ſed ⁊ ſi plures.⁊.l. ſi plures. de vulga. ⁊ pup.⁊.l.ſi plures de ſuis ⁊ leg.in quibus ꝓbatur ꝙ plus honorati in inſtitutione cenſentur plus honorati in ſubſtitutione.
a ¶ Item ⁊ tertio facit q2 ceſſante legato in perſona legatarij nō exiſtēte ꝯiuncto vel ſubſtituto applicať heredi grauato de iure cōi.l.vnica.§.pro nō ſcripto.⁊.§.ꝑ ſcđo. ⁊.§.finaūt ſub ꝯditiōe.C.de ca.tol.cū ſi.⁊ teſtōr cenſeť ſe ꝯformare cū diſpoſitiōe iuris iuxta no.p bar.in.l.iuriſiu.§. ſi liberis.de opis libe.dicēs in ſtipľone emphyteotica ꝙ ſtipulās cenſeť ſe cōformare cu3 diſpōne iuris cōis adeo ꝙ ſi ſtipulať ꝑ ſe ⁊ filijs maſculis ⁊ feminis pariter admittuntur mares ⁊ fe mine ꝑut de iure admittunť ad ſucceſſionē ſi nō extat ſta tutū ꝙ extāte maſculo femina excludať a ſucceſſiōe inteſta ti:nā etiā tūc in emphyteoſi maſculus ꝓferreť femine ſ3 eū quē ſequiť Jmo.in.d.c.potuit.circa ſi.ex̄ de lo. ⁊ in.l.ſi. de ꝯdi.⁊ de.⁊ Pet.de anc.in cle.ij.de iurepa. qđ ⁊ cōſuluit bar.in quodā cōſi.qđ incip.qdā accepit a quodā abbate ad idē qđ dicit Bal.in.l.p̄cibꝰ.C.de ipu.⁊ Domi.i.c.j.đ cēſi. li.vj. Et ppea cū ipſi hrdes iſtituti ſint onerati legatis p̄di ctis ad ipſos legata redeāt legatis ipſis deficiētibꝰ i pſonis legatarioꝝ vigore dicte ſubſtōnis fideicōmiſſarie ābigue.
b ¶ His tñ minime refragantibus ꝯtriam ptē arbitror magis iuri ꝯſentaneā.nā teſtōr ſubſtituit legatarijs ⁊ i legatis fa ctis ipſis legatarijs ſubſtituit:nō aūt ſubſtituit inſtitutis ⁊ ſubſtituit i rebꝰ relictis titulo legati nō i hrditate relicta iu re inſtōnis ⁊ i rebꝰ legatis ē magis honoratꝰ titulus legati quo res relinquiť ꝗ̄ titulus inſtōnis factꝰ i reſiduo hrdita tis q nullū honorē aut cōmodū ꝑh3 circa id de quo agiť ſ3 ē circa res legatas ⁊ dictꝰ ſer caſſianꝰ i dcā ſubſtōne eſt ſine dubio cōp̄heſus paſſiue decet ꝙ ēt actiue cōprehendať vt ꝑut cōprehēdiť quo ad icōmodū cōprehendať quo ad cō modū ar.l.ſ3 nām.ff.đ re.iu.cū ꝯcor.ibi p gl. adducta ⁊ ſic intelliganť illa vba ſuccedāt ſupuiuentes.ſ. legatarij inter quos legatarios ē ipſe ſer Caſſianꝰ ⁊ ꝙ ad eū referanť dcā vba ſupuiuētes ſuccedāt,vltra p̄dicta demōſtrāt vba i fine poſita aut regulr referunť ad oīa p̄cedētia aut ad ꝑxima vt in.l.talis ſcriptura.de le.j.in.l.j.C.de li.p̄te.in.c.ij. in qſtio ni de appe.⁊.d.l.ſi idē.cū eodē cū alijs iuribꝰ.ſ̄.ad ꝓpoſi tum.alľatis. ſi in caſu nr̄o illa vba ſupuiuentes ſuccedant referunť ad oēs.ſ̄.ſcriptos ſer caſſianus h3 intētū:qm̄ in ter omnes ſupraſcriptos ipe cōprehēdiť:ſi aūt referanť ad ꝑxima tūc magis ꝑxime ſit mētio de legatarijs du3 in ea dem oratione dicitur ⁊ ꝙ dcā legata dictis legatarijs.
c ¶ Jdeo pricipiū ſupuiuentes qđ reſoluiť ſ̄m grāmaticos in vbo ⁊ relatiuo ſubſtātie.i.q tūc ſupuiuunt referat lega tarios.i.ſuccedāt legatarij q tpe euenientis ꝯditiōis ſupui uent coadiuuanť p̄miſſa q2 ꝓnomen ipſoꝝ qđ ꝑxime ꝓce dit neceſſario refert legatarios q2 ipſoꝝ.ſ.legatariorum.iđ ꝑximū ſubſequēs pricipiū ſupuiuētes piter referat legata rios inter quos eſt ipſe ſer Caſſianus ex qbus ꝯcludēdū ē de plano ꝙ ipſe ſer caſſianꝰ ꝯcurrit cū alijs ad dictas res le gatas dcō Nicolao q deceſſit ſine filijs cū ipſe ſer Caſſia nus ſit vnus de legatarijs ſuperuiuētibꝰ q ſunt ſubſtituti.
d ¶ Nō ob.adducta in ꝯtriū:nō.n.ob.ꝙ vba referunť ad ꝑ xima.q2.ſ̄.eſt rñſu3 ⁊ oñſu3 ꝙ facit ꝑ hac parte ſer caſſiani nec ob.ꝙ dicti inſtituti ſunt magis dilecti. q2 nō ſunt ma gis dilecti circa legata vt ⁊.ſ̄.deductū. Preterea intelligiť ꝙ ꝓferunť ceteris paribꝰ ſ3 h nō ſunt cetera paria pp rō nes adductas ꝑ hac pte. Et iura ad hoc ꝓpoſitū adducta loquunť in caſibꝰ ſatis ſepatis. Et ſeperatoꝝ nō ē illatio. l.ſi.ff.de caſū.l.ſi maritus.C.de don.iter vi.⁊ v.⁊.l.nāliter. §.nihil.

§.nihil cõe de acqui.poſ. Nec ob.qđ teſtator cenſeť ſe cõfor
mare cũ diſpoſitiõe iuris iunctis his que hñtur in.l.vnica.
§.p nõ ſcripto ⁊ ſequẽti.⁊.§. ſinaũt ſub cõditione ⁊ filib⁹
put in ꝯtrariũ deducta ſunt qꝛ rñdeť ꝙ dicta iura loquunť
⁊ pcedũt qñ legata ab initio deficiunt anteꝗ̃ dies eoꝝ ce
dat.tunc.n. legata nunꝗ̃ obligauerũt eos a quibus relicta
erãt:ideo nõ mirũ ſi apud eos remanẽt qꝛ onus eoꝝ defe/
cit ſ3 in caſu nr̃o legati dies ceſſit ⁊ heredes fuerũt onera
ti ⁊ legatũ forte executũ ⁊ legatarius oneratus legatas res
alteri reſtituendi ita ꝙ ſi nõ fuiſſet fcã dicta diſpoſitio teſta
toris dicte res legate deueniſſent ad heredes legatarij de
functi non ad hrẽdes dicti teſtõris q ſunt onerati dictis le
gatis ⁊ ſic euitantur termini.d.§.in primo ⁊ ſimiliu3 iuriũ.

e ¶ Et fundamentũ ꝙ teſtõr cẽſeť ſe ꝯformare cũ diſpõne iu
ris:ſ3 illud fundamẽtũ ſepe deficiat p3 ex his q̃ hñtur in.l.
ex facto.§.ſiqs rogatus.ff.ad tre. nã de iure ffoꝝ.filij nãles
nõ ſuccedebãt prĩ ab inteſtato.§.i.⁊.§.diſcretis.in autẽ.qui
bus mo.nat.effi.ſui collatione.vij.⁊ tñ in ſubſtõne fcã inſti
tutio ſub ꝯditiõe ſi ipſe inſtitut⁹ deceſſerit ſine liberis filij
nãles excludũt ſubſtitutũ qſiqz ſm ea q̃ hñtur in.d.§.ſiqs
rogatus.⁊ ſic teſtator eo caſu nõ cẽſeť ſe ꝯformare cũ diſpo
ſitione iuris.itẽ in.l.ſi.C.de ver. ſig. vbi ſiťr in diſpõne te
ſtõris ambigua iterpetratio fit ꝙ veniãt liberti nurus ⁊ ge
ner q nõ inuitanť a iuř.l.affinitatis.C.cõia d̃ ſucce.⁊ plura
alia poſſent adduci remanet ergo cõcluſio ꝙ dictus ſer caſ
ſianus veniat ad dicta bona legata dicto Nicolao qui de
ceſſit ſine liberis vna cum alijs legatarijs equaliter vigore
dicte ſubſtitutionis. Laus deo.

¶ Neptes ex filia ſuccedentes auo:an debeãt in legitimã3
cõputare doté maternã:⁊ qꝛ dicto auo ſunt ſubſtitute quã
portionem cõſequi debeant iure fideicommiſſi.

¶ Conſilium clxviij.

N noĩe domini noſtri

ieſu xpi. ¶ Pro pñtis ꝯſultatiõis deciſione
ẽ pmittendũ qđ ab inteſtato ſucceſſure fuiſ
ſent ſi nõ eſſet fcm̃ teſtm̃ dcã iacoba p dimi
dia ⁊ dcẽ bartolomea ⁊ catherina p alia di
midia q̃ intrãt locũ liſe filie teſtõris.§.cũ fili⁹ inſti.de here.
ab inte.⁊ in auč.d̃ here.ab inte.§.j.⁊ in.l. illã cũ auc.ibi po
ſita.C.d̃ coll. itaqz Jacobe legittima ẽ tertia dimidie in qua
iacoba ſucceſſura fuiſſet ab iteſtato.l.cũ q̃riť.⁊.l.parentib⁹.
⁊ aũt.nouiſſima.C.de inoffi.te.⁊.l.papinian⁹.§. q̃rta.ff.e.ti.
dictis aũt Bartolomee ⁊ catherine debeť legittia q̃ ſiťr eſt
tertia ps dimidie q̃ nõ põt auferri nec diminui vel onerari
⁊ ſi minus dimidia relinqtur agiť ad ſupplemẽtũ legittime
vt in iuribus pallegatis ⁊.l.oimodo.⁊.l. ſcim⁹.C.de inoffi.
teſt.⁊.§.cetеꝝ in autẽtico vt cu3 de app.cogno.tñ in legittia
ꝯputať legatũ eis fcm̃.d.l. oimodo.⁊.d.l.ſcimus.⁊.d.§.ce
teru3.⁊ ſm hoc ſi hrẽditas dicti Cypriani erat valoris mille
flo.legittia dicte dñe Jacobe ẽ.clxvj.flo.⁊ duoꝝ tertioꝝ alte
rius floreni:⁊ qꝛ dos data Liſe matri dictarũ bartolomee ⁊
catherine debebať p eas ꝯferri dicte Jacobe vt ẽ tex.in.d.l.
illã.C.de colla.iõ p legittia debebať dicte Jacobe ſexta ps
dictẽ dotis que q̃ta ſit nõ exprimiť ſiťr legittia dictaꝝ bar
tolomee Catherine erit ſexta ps dictoꝝ mille flo.⁊ ſic cẽtũ.
lxvj.flore.⁊ duo tertij alterius floreni in qua cõputabuntur
illi centũ floreni eis legati put ſupra deductũ eſt:⁊ ſm hoc
reſtant.lxvj.flore.duo tertij alterius floreni extrahẽdi de di
ctis mille florenis ſi dos dñe Liſe nõ eſt cõputãda in legi
timã dictaꝝ eius filiaru3.ſ.dñaꝝ bartolomee ⁊ Margarite.

a ¶ An autẽ ſit computanda vel nõ cõputãda eſt maxima di
ſceptatio inter doctores in.d.l. illa3.⁊ in.l.in q̃rta ad legem
falc.⁊ in.l.poſt dotẽ ſol.mat.Nã ſ3 Bar.in.d.l.in quarta ad
l.fal.dicat ꝙ nepotes.ſuccedentes auo poſt mortem matris
predefuncte dotẽ p auum datã matri imputẽt ſibi in legiti
mam p.d.l. illam vbi pbatur ꝙ ꝯferunt dictã dotẽ ergo p3
ꝙ nõ cenſeť aduẽtitia qꝛ aduẽtitia nõ ꝯferunť.l.ſi.C.de col
la.ergo reputať pfectitia ⁊ dos pfectitia in legittimam im
putať.l.qñ nouella.C.de inoffi.teſt.ad hoc etia3.l.oimodo
§.imputari.co.ti.ibi occaſione ⁊c.Itẽ qꝛ nepotes abuocant
ab auo dictã dotẽ virtute conſuetudinis bulgari de qua in
l.dos a prẽ pfecta.C.ſolu.mat.ideo ab auo cenſeť in nepo
tes pfecta vt latius p ipſum bar.in.d.l. in quarta quem mul
ti ſequunť maxime qñ nepotes ſuccedunt auo cũ zio vel zia
prout occurrit in caſu iſto:qꝛ dicte neptes ſucceſſerunt Frã
ciſco earum auo vna cũ Jacoba eorum matertera.

b ¶ Lñ Jac.de beluiſo conſuluit ꝯtrarium vt refert Pau.de
ca.i.d.l.illã.vbi idẽ Jac.de bel.dicit ꝙ nullã h3 dubitationẽ
vt ibi refert Bal.qꝛ iã exiuit de patrimonio:iõ nõ cẽſeť am
plius de eius p̃rimonio ar.l.paulus rñdit.§.ſi.de acq.here.
iõ nõ d3 imputari in legitimã q̃ eſt ſumẽdã ex ſubſtãtia de
functi.l.ſcimus.§.repletionẽ.C.de ioffi.teſt. ſm eũdẽ Jac.
de bel.vt refert Imo.in.d.l.i quarta.Que rõ ceſſat in colla
tiõe:idẽ nõ ſeqť.cõferť ergo in legittimã iputať ad hoc.l.
illud.in prin.C.de col.ſm Bal.in.d.l. illã q hãc ptẽ firmat
ea potiſſime rõne:qꝛ nepos habuit dotẽ matris ex ſucceſſio
ne materna lõge priuſꝗ̃ decederet auus:nec põt ſibi muta
re cãm dominij put mutaret ſi ſibi in legittimã imputaſſet
nam mutaret titulũ ⁊ cãm poſſeſſionis ⁊ dñij:ar.l.iij.§. qui
fideicõmiſſaria.ff.de here.inſti.merito ⁊c.Itẽ qꝛ nulla lege
cauetur ꝙ imputet ſibi in legittimã qđ ſufficit.d.l. illud.in
prin.ſm eundẽ Bal.ſm quẽ nõ obſtant rõnes bar. qꝛ ſunt
fantaſtice ſ3 colorate.non.n.obſtat ꝙ conferť:vt.d.l.illam.
qꝛ confertur ex eo qꝛ originaliter proficiſcitur ab auo ⁊ etiã
ordinatiue quo ad onus collationis:ſed non procedit de
riuatiue quo ad legittimã:qꝛ prima cauſa eſt mater ⁊ illa at
tenditur.l.ſed ⁊ ſic.§.ſi.de leg.iij.ſm eundẽ Bal. ſm quem
non ob.qđ Bar.dicit per.d.§.imputari de occaſione rei ad
rem non de occaſione perſone ad perſonã. nec etia3 obſtat
qđ dicit Barto.ꝙ capit ab auo:qꝛ dicta opi. eſt falſa:nam
immo capit vt heres matris ſm eundem Bal.

c ¶ Et ſic Bar ſe fundat qꝛ vigore ꝯſuetudinis nepotes ab
uocãt ab auo ⁊ nõ vt hrẽs matris:⁊ qñ haberẽt vt hrẽdes ma
tris Bar.dubitat ⁊ nõ decidit in.d.l.in q̃rta.i vlti.col.dicẽs
ſe alś dicturũ.⁊ ponit caſu3 qñ pater dotãdo fuerit ſtipula
tus dotẽ ſibi reddi ſi filia deceſſerit ſine liberis put ꝯſueuit
ſtipulari:nã tũc i caſu quo deceſſerit ſupſtitib⁹ liberis cẽſeť
pater ita ſtipulãdo eis reſeruaſſe dotẽ filie vt hrẽdib⁹ filie.l.
hebliꝰs.⁊.l.inter ſocerũ.§.cũ inter.ff.de pac.put ipſe Bar.
t3 in.d l.in q̃rta col.ſi.⁊ in.l.poſt dotẽ.ſol.ma.⁊ i.l.ſi cũ do
tẽ.in pñ.e.ti.Quo caſu cõcludit ipſe Bar.in.d.l.poſt dotẽ.
iiij.qõne ꝙ tunc nepotes nõ imputãt ſibi in legittimã dictã
dotem ſuccedendo auo.Quod ⁊ tenuit Saly.in.d.l. illa3.⁊
idem tenet Bal.in.d.l.quonia3 nouella.dicens ſe ita conſu
luiſſe:ita alś legẽdo.d.l.illã.⁊ ꝯſulẽdo tenui ꝙ ſi auus fuit
ſtipulat⁹ dotẽ reſtitui nepotib⁹ vel ſibi in caſu quo filia de
ceſſerit ſine liberis ꝙ tũc nepotes ſuccedẽtes auo nõ iputa
tẽt ſibi i legittimã dotẽ mr̃is eoꝝ pfectã ab auo:nã eo caſu
ꝯcordãt opi.Bar.⁊ opi.Bal.⁊ ceſſat rõ in qua Bar.potiſ
ſime ſe fundat put ipſe dicit in.d.l.in quarta.in penultima
col.ſ.qꝛ vigore ꝯſuetudinis nepotes dictã dotẽ auferũt ab
auo vbi nõ interuenit ſtipulatio:⁊ iſte caſus occurrit in hac
ꝯſultatiõe put mihi ꝑſuadeo cũ mihi dicať ꝙ ſtipulatio in
terceſſit ſ3 nõ dicať ſub qua forma. Lñ ſtante hoc ꝙ taliter
ſtipulatio interceſſerit ꝙ pdicte neptes cõſequanť dotẽ vt
hrẽdes matris ⁊ ſic nõ habeãt eã iputare ſibi i legittimã re
manet ſupra ꝯcluſio ꝙ dicte neptes hñt añ oĩa de hrẽdita
te dicti Franciſci:detrahere dictos ſexaginta ſex florenos ⁊
duos tertios alteri⁹ floreni:⁊ ſm hoc remanet reſiduũ hrẽ
ditatis qđ ẽ oneratũ legatis ſingularib⁹ ⁊ fideicõmiſſo vľi:
qđ reſiduũ eẽt ſexcẽtoꝝ ſexagita ſex flore.⁊ duoꝝ tertioꝝ al
teri⁹ florẽi q ſunt duo tertij mille flo.d̃ quo reſiduo hrẽdes
dicte Jacobe hñt detrahere q̃rtã trebellcanicã ⁊ falcidia3.

d ¶ Nã hrẽs onerat⁹ vltra dodrãtẽ legatis ſingularib⁹ ⁊ fidei
cõmiſſo vniuerſali defalcat legata ſingularia.l.qui quadrin
gẽta.⁊.l.marcell⁹.in pñ.ff.ad tre.q̃ quarta pars dicti reſi
dui aſcẽdit ad quãtitatẽ.clxvj.flor.⁊ duoꝝ tertioꝝ alterius
floreni itaqz portio hrẽdũ dñe Jacobe p ſua legittima ⁊ tre
bellcanica eſt.cccxxxiij.flor.⁊ vni⁹ tertij alterius flo.ſi dos
materna nõ cõputať dictis neptib⁹ in legittimã ſinaũt iпu
tareť i legittimã dictaꝝ Bartholomee ⁊ Caterine tũc debe
rẽt hrẽdes dicte Jacobe habere quartã de dictis.lxvj. flo.⁊
duob⁹ tertijs qꝛ legata ⁊ fideicõmiſſu3 vniuerſale nõ eẽt de
falcata p dictis.lxvj.flo.⁊ duob⁹ tertijs ita ꝙ falcidia ⁊ tre
bellcanica que veniũt detrahẽde de dictis legatis ⁊ fideicõ
miſſo eſſent pinguiores:qꝛ pinguiora eſſent legata pdicta
ſingularia ⁊ dcm̃ fideicõmiſſus vniuerſale ⁊ ſic vltra dictã
quãtitatẽ.cccxxxiij.flo. deberẽt dicti heredes habere quar
tam partẽ dictoꝝ.lxvj.flo.⁊ duoꝝ tertiorum que eſt.xvj.flo.
⁊ duoꝝ tertioꝝ alterius flo. Et ſic tunc heredes dicte Ja
cobe debent habere pro eoꝝ legittima facidia ⁊ trebellca
nica.cccl.flo. ⁊ reſiduu3 qđ eſſet.dcl.flo.veniret diuidendũ
inter legatarios ⁊ ſubſtitutos ſinaũt dos materna non im

putaretur in legittimã dictis nepotib⁹: vt q꞉ interueniſſet ſtipulatio. ⁊ quã.ſ.tūc facieda alia cõputatio pmo loco facta.ſ. q꞉ dicti heredes dicte dñe Jacobe debēt detrahere de dictis mille.cccxxxiij.flor.⁊.xxxiij. ſolidos ⁊ q̄ttuor denarios ꝑſuppoſito ꝙ hereditas valeret mille.⁊ dicte neptes dēbēt ꝓ legitima detrahere.clxvj.flo.⁊.lxvj. ſolidos ⁊ dnarios octo cõputatis.c.flor.ſibi relictis. que due portiões aſcendunt ad quantitatē.ccccc.flor.⁊ reſiduū qd̄ aſcendit ad quãtitatē.ccccc.flo. Debet alijs legatarijs ⁊ ſubſtitutis inter ſubſtitutos autē ſunt ⁊ dicte neptes: ⁊ dicta quãtitas que vt.ſ. detrahit ꝓ falcidia ⁊ trebelliãica dʒ detrahi de legatis particularibus ⁊ fideicõmiſſo vniuerſali vt eſt tex.in.d.l.q quadrigēta.⁊.d.l.marcellus. ⁊ hoc caſu fit cõputatio ſm ꝯſiderationē.d.l.qui quadringēta.in ſi.iuxta no.p Bar.⁊ doc.in dictis iuribus.q꞉ hoc caſu legata non ſunt nominati relicta ab herede prout intelligit.d.l.marcellus.ſʒ ſunt ſimpliciter relicta ꝓut loqt.d.l.q quadrigenta.in ſi. ſm theoricã Bar. ⁊ doc.ſup eis.⁊ id ſolui debebunt legata particularia defalcata vt.ſ.ſ.p falcidiã ⁊ trebelleãicã ⁊ reſiduū dictoꝝ. ccccc. flo.remanebit apud ipſos ſubſtitutos ꝓportiõibus in teſtõ deſignatis:⁊ p hec effectualiter eſt rñſum ad oia queſita excepto tertio queſito qd nõ video quaʒ dubitationē habeat quominus dos auie deuoluta fuerit ad filiã ⁊ ex pſona filie ad neptes ſiue filia adiuerit hereditatē mřis ſiue nõ adiuerit:q꞉ trãſmiſit in filias beneficio.l.vnice.C. de his qui ante aper.tabu. Laus deo.

¶ Fratres patruelles:an excludãt amitas ⁊ ſorores conſobrinas ſtante ſtatuto ꝙ agnati excludant cognatos excepta quarta ⁊c.

¶ Conſilium. clxix.

In noīe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Multe diffuſe ⁊ elegãter diſcuſſa eſt pſens cõſultatio per excellentiſſimos.U.J. doc.dñm Bartolomeū ſuzzinū ſenenſem ⁊ dñm Ant.coccum florentinū vtri partes hñ. Et ego pluries ⁊ pluries conſultus ⁊ etiã legendo ſemper fui in eadē ſententia qua in hac conſultatione in preſentiarum moueor ad cõſulendum pro fratribus patruelibus cõtra amitam ⁊ ſororē cõſobrinã:⁊ prius cõſultus ab aduerſa parte vt cõſilio pro altera pte reddito me ſubſcriberē eodē motiuo fretus conſulere ſeu me ſubſcribere recuſaui:vʒ ꝙ Quis vbi cadit huiuſmodi perplexitas qd cõcurrunt tres vel plures perſone que inuicem ſe excludunt in totū prout occurrit in caſu.l.ij.§.ſi ſit agnatus. ⁊.l. equiſſimum.ff. ad tertu.⁊ in.c.auctoritate.de conceſ.preben.lib.vj.ſit plurimū propter varias doc.ſententias dubitabile.tamen quãdo inter ipſas perſonas que inuicē ſe excludunt eſt vna perſona que non excluditur in totum ſed pro parte admittitur ⁊ pro parte excluditur tunc ipſa perſona que nõ excluditur in totum:ſed dumtaxat pro parte principaliter cõſideratur vt ſic cauſa excluſionis ⁊ amiſſionis:q꞉ excludit in totum perſonam q̄ in totum excluſiſſet ſi nõ fuiſſet ab alia perſona excluſa:⁊ operatur ꝙ perſona quã ipſa excludit nõ ſit in conſideratione ad excluſionem alterius perſone quã alſs excluderet nec vt ipſa ſuccedat:ſed vna cū ipſa perſona nõ in totum excluſa concurrit in ſucceſſione perinde ac ſi ipſe due perſone eſſent in rerum natura ⁊ tertia perſona nõ extaret: ⁊ ſic de tertia nulla habetur cõſideratio dummodo illa perſona nõ in totū excluſa velit ſuccedere:nec illa perſona que nullo caſu reperitur in totū excludi plus cõſequitur:ex eo q꞉ excludit aliã perſonã que excludebat illū qui ſecū admittitur. Et hoc p tex.no.in.l.ij.§.ſi ſit ꝯſanguinea.ff.ad tert. Ubi cõcurrunt mater pater adoptatus vel emancipatus ⁊ ſoror conſanguinea. Soror conſanguinea excludit patrem predictū pater excludit matrem ſuccedere volentem ꝙ ſenatuſconſulto tertulliano:⁊ mater ſuccedens ex ſenatuſconſulto predicto concurrit in ſucceſſione cum ſorore conſanguinea concluditur ibi ꝙ ſorore conſanguinea ſuccedente pater excluditur a ſorore conſanguinea ⁊ mater admittitur cū ea. Nec pater eſt impedimento matri:⁊ hoc ex eo q꞉ excluſus eſt a conſanguinea nec ſoror cõſanguinea impingit matri ꝙ excludit patrem qui eaʒ matrem excludebat:nec dicitur ibi ꝙ propter hoc minuatur portio matris.

a ¶ Et per illū tex.dixit Bar.in.l.j.§. filium de ꝯtab.ꝙ ſi ex forma ſtatuti frater conſanguineus excludit ſororē vtrinqʒ cõiunctã ſi cõcurrunt frater cõſanguineus ſoror vtrinqʒ cõiunctam ⁊ mater q꞉ mater excludit fratrē cõſanguineum de iure cõmuni per auc.defuncto.C.ad ter.frater conſanguineus nõ habetur in cõſideratione ſed mater ſuccedit in dimidia ⁊ ſoror in alia dimidia prout ſi frater non ſupereſſet per.d.auc.defuncto.⁊ idē ſequitur ibi Ang.⁊ idē Bal.in.l. ſiquis filiū.C.de inoffi.teſt.idē in ſimili firmat Bal.in.d.l. quincunqʒ.plurimū etiaʒ cõfert pro dictis deciſionibus.l. ſiquis vel ſi qua.C.ad ter.prout ⁊ ibi induxi. Ad idem tex. in.§.ſed ſi fuerant.inſti.de ſenatuſcon.ter.itē facit tex.in.d. l.ſiquis vel ſi qua.ꝓut ibi induxi. Prout hec omnia alſs adduxi in quodã cõſilio qd alſs feci hic peruſie:⁊ alſs his conſului apud fulgineuʒ:⁊ his apud ſenas:ſemper hoc medio fretus qd etiã firmaui legendo.d.l.ſiquis vel ſi qua.⁊ propter hoc mediuʒ cõſultus quandoqʒ recuſaui conſulere:q꞉ mediū iſtud obſtabat cõſulenti lʒ hactenus nõ reperierim niſi ad preſens qui ſpecifice poſuerit dictã theoricã:ſed deprehenditur ex dictis textibus ⁊ dictis doctorum:nec reperio aliquē cõtradictorē niſi Pau.de ca.in.l.illã.C.de colla. qui forte inaccurate profert vnū verbū qd põt trahi in cõtrariū dum tradit theoricam ꝙ qui excludit de iure ſpeciali excludit ꝓpter ſe nõ ꝓpter aliū:ideo ſiue excludat in totuʒ admittit in totū ſiue in parte admittitur ad illã parteʒ allegat.l.ſi mulieri.⁊ titio de condi.⁊ demon. Sed debilis eſt auctoritas ſua vbi ſunt in cõtrariū tot ⁊ tantoꝝ viroꝝ auctoritates longe ſingularitate ſua ſuperioris ⁊ maxime quia fundat ſe in eluſorio fundamento:lʒ illud magnifaciat ibi:⁊ in.d.l.ſiquis vel ſi qua.⁊ in.d.l.ſi defunctus.naʒ.d.l.mulieri ⁊ titio parum aut penitus nihil facit.q꞉ lʒ mulier ibi admittatur de iure ſpeciali ſed iure cõi:q꞉ deficit conditio ſub qua fuerat inuitatus:vnde ibi nõ eſt ponderandū ꝙ mulier excludat ꝓpter ſe:q꞉ immo excludit defectus cõditionis nõ ipſa. Nec plus iuris habeat q꞉ admittit de iure ſpeciali immo minus:q꞉ ſi fuiſſet admiſſa de iure cõi in parte tūc q꞉ in legato fuerat cõiuncta accreſceret eidem portio collegatarij defecta.l.j.§.vbi autem legatarij.⁊ ſeq.C.de cadu.tol.⁊.l.ſi duobus.in prin.⁊ in ſi.ff.de leg.j.cū ſi.⁊ tñ ibi non accreſcit ex quo demonſtratur ꝙ ipſa que ſuccedit de iure ſpeciali hʒ debiliora iura prout ⁊ alſs probat tex.ꝙ iura ſpecialia ſunt debiliora in.l.cius militis.§.militia miſſi de mili.teſt.⁊.l.ſi. C.de pac.cõuē. Et facit.l.q̄ꝗ̄.C.de milita.teſt.ideo lʒ ipſe Pau.de ca.cõſideret excluſionē ⁊ admiſſionē de iure ſpeciali magis deberet conſiderari excluſio ⁊ admiſſio de iure cõi per predicta:ideo re vera ꝯſideratio ſua in hac parte eſt meo iudicio quedã truffa. In terminis itaqʒ noſtris ſoror vterina que eſt in ſecundo gradu excludit amitam que eſt in tertio gradu ⁊ amita que ē in tertio gradu excludit fratres patrueles qui ſunt in quarto gradu per autē.poſt fratres C.de legi.heredi.ſed ex forma ſtatuti fratres patrueles excludunt ſororē vterinã ꝑterqʒ in quarta p tex.dicti ſtatuti noui in.§.fratres vero vterini ⁊ p tex.eiuſdē ſtatuti in.§.j.

b ¶ Et hoc ſi appellatiõe fratrū cõprehendunt ⁊ femine ſic ſorores:q꞉ maſculinū fratres ꝯcipiat femininū ſorores ꝓut regulariter ꝯcipit per.l.tres fratres.ff.de pac.l.j.⁊.l.pnunciatio.ff.de ver.ſig.poſſet aūt inſtari qd maſculinū nõ cõcipiat in hac parte femininū:q꞉ materia vř differens iter maſculos ⁊ feminas:q꞉ ſtatuta predicta in pluribus eius partibus preferunt ſexum maſculinū ſexui feminino in iſta materia ſucceſſionis ab inteſtato vt pʒ in prin.⁊.§.j.ipſius ſtatuti.⁊ in.§.⁊ nulla mulier vel eius filij.⁊ in.§.⁊ nulla mulier nec etiã. Et in materia differenti maſculinū nõ cõcipit femininū.l.ſi.ff.de tute.no.Bar.in.l.ff.de ver.ſigni.doc.in.c.generali.de elec.li.vj.⁊ in.l.quicunqʒ.C.de ſer.fug.id poſſet inſtari ꝙ vterina nõ cõprehendat.in.d.§.fratres ſʒ eſt aduertēdū ꝙ huiuſmodi ⁊ ſtatutū corrigens ius cõe ē ſtricte interpretandū per ea que habent i.l.precipim⁹.C.de ap.⁊ in.c.cū dilectus.de cõſu.⁊ in.l.ius ſingulare.⁊.l. qd vero ꝯ de.ll.cū ſi.exorbitantia ergo ſeu correctio eſt reſtringenda ⁊ interpretatio adhibenda vt q̄tominus fieri põt reſtringatur ius cõmune vt dictis iuribus ⁊ qd habet maxime per Jmo.in.l.ſi vero.§.de viro ſolu.mat. Et Juſtinianus hʒ pro vitio facere differentiam inter mares ⁊ feminas in materia ſucceſſionis.l.maximū vitium.C.de lib.prete.ideo ſubtulit differentiã ſexus ⁊ agnationis ⁊ cognationis aūt. in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ aſſi.ceſſante ⁊ autēticis ſequētib⁹. C.de legi.here.idcirco interpretari ꝙ vterinus ſuccedat in q̄rta pte ⁊ vterina in nihilo ſuccedat eſt ampliare vitiū ⁊ correctionē iuris cõis qd vult eã ſuccedere ⁊ ꝙ abhorret dñã

ſexus

ſexus ⁊ ꝯ regulã que vult ꝙ regulr̃ maſculinũ ꝯcipiat feminĩnũ itaq; potius dĩm eſt ꝙ ſtemus regule ꝙ maſculinũ fratres cõcipiat femininũ ⁊ cõprehendat ſorores: nec ob. ꝙ dicebat̃ ꝙ mã eſt differẽs: q2 põt negari: q2 mã eſt regulariter indifferẽs pʒ de iure cõi ꝑ iura ꝑallegata ⁊ ius vetus. xij. tabulaꝝ nõ faciebat dĩaʒ iter mares ⁊ feminas lʒ faceret iter agnatos ⁊ cognatos. itẽ ſtatutũ de quo agitur in. §. j. pariter excludit ⁊ pariter inuitat ad quartã deſcẽdẽtes ex mr̃e feminas ꝓut maſculos: lʒ itaq; dictũ ſtatutũ in ſui prin. ⁊ in dictis. §§. ⁊ nulla mulier faciat dĩaʒ inter mares ⁊ feminas, ſatis eſt ꝙ regulr̃ nõ eſt dĩa cũ inherẽdũ ſit poti⁹ regule q̃ fallentijs arg. no. ꝑ Bart. in. l. quotiens. ff. ſi quis cau. ⁊ que per Dy. in rub. de re. iu. in. vj. ⁊ nõ mirũ ſi ſtatutũ daret aliquã ꝓgatiua vterino ⁊ vterie: q2 ⁊ ius cõe eos ꝑuilegiat: q2 lʒ ſint cognati ⁊ cognati excluderent̃ a ſucceſſione ꝑ legẽ xij. ta. ⁊ iura codicis: tñ inuitant vt agnatos. l. meminimus. C. de legi. here. inſup ſi nõ excludit̃ vterina ꝑ iſtũ. §. fratres vero vel per. §. j. eiuſdẽ ſtatuti in quibus. §§. excluſi admittunt̃ ad quartã nulla alia pte ſtatuti vterina reperit̃ excluſa nõ ob. d. §. ⁊ nulla mulier vel eoꝝ filij: q2 loquit̃ exiſtentib⁹ fratrib⁹ vel filijs ſeu nepotib⁹ ex fratre vel patruis in caſu iſto nõ extant dcẽ ꝑſone merito illa diſpõ exorbitans ceſſet.

c ℭ Nec ob. ꝙ hic extant fratres patrueles: q2 appellatiõe fratris maxime in ſili ſtatuto exorbitanti excluſiuo feminaruʒ appellatione fratris nõ cõprehendit̃ frater patruelis vel cõſobrinus ꝓut voluit Ang. in. l. j. C. de ſuc. edi. ⁊ Bal. in. c. j. de feudo marchie ⁊ Ponta. in. d. l. j. C. de ſuc. edi. dicens ſe ita ꝯſuluiſſe. nõ eniʒ ſunt ꝓprie fratres. l. iuriſcõ. §. ij. gradu ⁊. §. iiij. gradu. ff. de grad. ⁊ inſti. eo. ti. in fini. §§. ſm eundeʒ Pon. Et ꝙ appellatione fratrũ nõ veniant fratres ꝯſobrini vel patrueles. dicit ẽt ang. in. l. humanitatis. C. de ipu. dicens ad ꝓpoſitũ ꝙ nõ veniunt hij qui ſine adiectiõe nõ dicunt̃ fratres ꝓut ſunt ꝑdicti ſm eũ qui ꝓpterea vult ꝙ nõ veniant in terminis. d. l. humanitatis ad idẽ bart. in. l. lucius §. queſitũ. de leg. iij. Bal. in. l. ſi vxor. C. qui accu. nõ poſſunt Archi. in cañ. de inceſtis. xxx. diſt. ⁊ Pet. de an. in repe. c. j. de cõſti. referẽs Bal. idẽ ꝯſuluiſſe. Et iſta ẽ cõis opi. ⁊ tenẽda ſaltẽ in ſtatuto ita exorbitantiſſimo. Et vr̃ de mente ſtatuti: q2 ſtatutũ nominat perſonas ordine ſucceſſiuo ⁊ nominat fratres ⁊ filios fratrũ priuſq; patruos: itaq; nõ eſt veriſimile ꝙ itellexerit de fratribus patruelibus qui ſunt filij patruoꝝ: iõ intelligat̃ de fratribus ꝓprijs primi gradus quos ſtatutũ iſtud in alijs ſuis priuilegiat ⁊ nõ patrueles ꝯcludo igitur ꝙ ſoror cõſobrina ſuccedat in quarta ſm determinationẽ: tñ ſtatuti ⁊ fratres patrueles i reſiduo excluſa amita prout ⁊ concludunt domini conſulentes. Laus deo.

ℭ Maritus qui recepit in dotẽ fundũ conuenit poſtea cuʒ ſocero ꝙ pro illo fundo daretur ſibi certa quantitas pecunie: an poſſit petere dictum fundum dicens ſe heredẽ vxoris ex quo a primo contractu receſſit per ſecundum.

ℭ Conſilium. clxx.

In noie domini noſtri

1 Jeſu xpi. ℭ Et cã eſt breuis nõ arguam ad partes: ſʒ ꝑmitto ꝙ. d. fundus fuit dat⁹ pro q̃titate ꝓmiſſa in dotẽ ꝓut ſumi põt ex ſuꝑaſcripto inſtrõ: ⁊ ſic q̃titas erat promiſſa dote marito ⁊ ipſi marito: ⁊ ſic dicto Symoni fuit facta ſolutio pro q̃titate ſibi debita ⁊ nõ debita vxori qſi ꝓut cõmuniter ꝯtingit ſit ꝓmiſſio viro. l. ſi pro te. C. de dotis promiſſione. Et iõ q̃titas erat in dote ⁊ res empta ex pecunia dotali eſt mariti nõ ẽ dotalis. l. ex pecunia. C. de iure dotiũ pecunia itaq; eſt in dote ⁊ non fundus emptus ex pecunia dotali. Nec ex ꝯtu mariti actio querit̃ vxori vt ibi ꝓbat̃. ⁊ no. ibi doc. maxĩe Bal. ⁊ Saly. niſi ambo. ſ. maritus ⁊ vxor ꝯueniant ꝙ fundus emptus efficiat̃ dotalis: q2 tũc efficitur dotalis: ꝓut vult ibi gl. ⁊ doc. vel niſi in ſubſidiũ. l. ſi al's nõ poſſet hri regreſſus ꝓut ibi volunt doc. ſʒ forte nõ ẽ caſus noſter: iõ me nõ extẽdo. lʒ ergo marit⁹ recepit fundũ ꝑ dotali nõ ꝑpea factus ẽ dotalis nec mulieri q̃rit̃ actio ad fundũ que cõpetebat ſeu cõpetitura erat ad q̃titatẽ: ex quo nõ acceſſit ei⁹ ꝯſenſus: nec cũ ea aliqd fuit actũ. Et pari rõne dicẽdũ eſt in datiõe fundi inſolutũ marito pro pecunia dotali q̃ erat debita marito: nã fundus efficit̃ mariti ⁊ nõ dotalis.

a ℭ Non. n. poteſt maritus ſine voluntate vxoris ius ſuum competẽs ſeu cõpetiturũ ad pecuniã mutare in iure ad fundũ: ideo ẽt ſi noie vxoris emiſſet fundum ex pecunia dotali nõ efficeret̃ dotalis prout volũt Bal. ⁊ Saly. in. d. l. ſi ex pecunia. Et procederet tũc ille tex. ⁊ facit gñalitas illius tex. ⁊ rõ ꝑ eos. ã. aſſignata: q2 non põt ꝑ maritum q̃ri actio vxori ſm eos: q̃ pari rõne militãt in actione inſolutũ facta maxĩe noie mariti: quia marito erat debita dos: ⁊ ſibi queſitũ fuit dñium qd ſibi queſitũ fuiſſet: ẽt ſi fuiſſet fundus fact⁹ dotalis per. l. doce ancillam. C. de rei ven. Nec potuit conuentio forte facta inter ſoluentẽ ⁊ recipientẽ qd fundus datus inſolutum eſſe dotalis inducere ꝙ eẽt dotalis: q2 tunc mutaret ius dotale de pecunia ad fundũ ꝙ fieri non poterat ſine voluntate vxoris vt ſuadet rõ naturalis ⁊ volunt glo. bar. ⁊ doc. in. l. ex pecunia. qñ aũt affuiſſet voluntas ẽt mulieris tũc videret̃ dicẽdũ ꝙ eẽt fundus dotalis: ſʒ nõ acceſſit ei⁹ ꝯſenſus merito nõ eſt dotalis dict⁹ fundus: merito dictus Symõ potuit caſſare dcm̃ ꝑmũ ꝯtũ quo ad ſextã pte dicti fundi ⁊ ꝯſentire ꝙ dicta ſexta ps ad cũ ſpectãs tranſferretur in aliũ ⁊ ꝓmittere non venire ꝯtra. Q2 ꝯuenit ſup re ꝓpria non ſup re dotali. Nec aliqd ius ſibi ſupuenit ex pſona ſue vxoris cũ vxor nullũ ius hr̃et in dicto fundo attẽtis predictis: ⁊ ꝑ hãc viam euitant̃ plura que adducunt̃ in ꝯrium. Si aũt teneret̃ ꝙ fundus eſſet dotalis tũc ſilr̃ tenẽdũ vr̃ ꝙ d. Symõ non poſſit venire ꝯ: ea rõne q2 ipe Symon caſſauit dictum primũ vt tertia ps ſue dimidie ꝯcederet̃ pro dote alterius mulieris ſororis ſue coniugis ⁊ recipit ꝓmiſſionem certe quantitatis pecunie dicta occaſione ⁊ promiſit ⁊ iurauit attendere ⁊ obſeruare ⁊ non venire contra ipſe obligatus eſt ad nõ veniendum ꝯtra: ideo tenetur contractum iuratum obſeruare cum poſſit illum ſeruare ſine diſpendio ſalutis eterne. c. cum contingat in fi. de iureiu. cum ſi.

b ℭ Et licet alienatio rei dotalis ſit ꝓhibita fauore mulieris l. j. ⁊ per totum. ff. de fun. do. ⁊. l. vnica. §. ⁊ cũ lex. C. de rei vxo. Nec iuramentuʒ ſolius mariti validet alienationẽ in ꝑiudicium mulieris ⁊ dotis vt probat text. in. d. §. ⁊ cũ lex ibi in hac parte mulieribus ſubuenire ⁊ ibi ne fragilitate nature ſue ⁊c. Nõ ꝓpterea ꝑmittit̃ marito fidẽ frangere ⁊ venire ꝯ factum ꝓpriũ maxime iuratũ: q2 lex iulia que ꝓhibet alienationẽ fundi dotalis hoc non dicit nec alia lex ⁊ regula eſt ꝙ quis non põt venire ꝯtra factum ꝓprium etiam inualidum. l. poſt mortẽ. ff. de adop. cum concor. ⁊ ꝯtũ inualidũ iuratũ tenet̃ quis obſeruare. c. j. ⁊. c. debitores. de iureiur. c. ſignificante. de pig. lʒ poſſit dici ꝙ lʒ ſit ꝓhibita alienatio: ita ꝙ maritus non poſſit alienam facere: ⁊ ſic alienare: q2 ex hoc generaret̃ ꝑiudicium mulieri: tñ ꝙ marit⁹ obligetur ad non veniendũ ꝯ non repitur ꝓhibitũ. ergo ꝑmiſſum. l. necnõ. §. ſʒ ꝙ eis. ff. ex q. cau. ma. cũ ſi. ⁊ h̃ ꝯcludere videt̃ Bar. in. l. cũ vir ꝑdium. ff. de vſuc. in. iij. opi. ⁊ in. v. opi. ⁊ idẽ vult. in. l. cũ lex de fideiuſ. ⁊ ibi Jmo. ⁊ cõtter tenet̃ lʒ ꝯſtante matrimonio poſſit repetere fauore mulieris ꝓut vult gl. in. l. j. §. ⁊ cũ lex. C. de rei ven. ⁊ in. l. cũ vir predium. ff. de vſuc. ⁊ ibi doc. ꝓut late proſequitur ibi Jmol. qui ita ſaluat glo. ibi quatenus dicit ex perſona mulieris.

c ℭ Jtẽ ius ſupueniẽs auctori cõfirmat ius ſucceſſoris. l. ſi a titio. ff. de rei ven. ⁊. l. apud celſuʒ. §. ſi a titio. ff. de exce. doli. ⁊. l. pe. ff. de fun. dot. vbi eſt tex. ꝙ ſi vir predium dotale vendidit ⁊ poſtea lucratus fuit dotẽ vel ipſum fundũ dotalem non põt euelli ab ipſo emptore: nec diſtinguit̃ lucretur vt heres vel aliter: ad idem tex. in. d. l. cum vir predium. ff. de vſuca. vbi gl. dicit ꝙ ſi vir peteret ex pſona mulieris obſtat exceptio que vr̃ ꝓcedere ſi vir ſuccederet mulieri: ⁊ facit generalitas illius tex. nam ſuccedẽdo mulieri lucretur dotẽ: ⁊ hoc innuit ille tex. quatenus ſubdit in vẽditore rei furtiue qui ſuccedit dño ⁊ equiparat viro vendẽti prediuʒ dotale ⁊ poſtea illud q̃renti: ita ꝙ poteſt ꝓbabiliter intelligi ꝙ q̃ſiuerit ſuccedendo mulieri. ⁊ doc. in progreſſu materie cõmuniter in venditore ſuccedente domino non magis in vendente rem furtiuam q̃ in venditore predij dotalis: ⁊ Bart. ⁊ Jmol. ſumant ſi venditor ſuccedit dño vicium realle purgatur: ⁊ ſic pariter intelligunt in viro ſuccedẽte mulieri in ꝑmo caſu illius tex. ꝓut in ſcḋo caſu illius tex. qui exp̃ſſe loquit̃ in vẽditore rei furtiue qui dño poſtea heres extiterit: ⁊ ſi marit⁹ lucrat̃ dotẽ ex pacto nõ ſuccedit dño: q2 ipſe erat dñs rei dotalis ⁊ pactum facit ꝙ non redit dominiũ ad mulierẽ. Et Ang. ⁊ Jmo. ſumant alienatio de iure ꝓhibita cõfirmat̃ a mota cã prohibitionis que faciebat alienationẽ non valere. ꝑfecto pariter ceſſat cã prohibitionis ſi maritus ſuccedit mulieri exiſtẽdo heres prout ſi vẽditor rei furtiue ſuccedit dño: ⁊ ſic recte intuẽti ille tex. Et

que ibi no glo. ⁊ doc. decidunt in terminis hunc articulum nec deciſio iſta fundatur ſolũ in illo medio quẽ de euictio ne tenet actio eundem agentẽ repellit exceptio. l. vendicantem. ff. de euic. l3 ⁊ illud medium attẽ: ſed etiam q2 ius ſui peruenients auctori iuuat ius ſucceſſoris: p3 q2 tex. d. l. cum vir predium dicit ꝙ venditio confirmatur. Ite3 patet quia ibi tex. dicit ſiue ſcienti ſiue ignoranti prediũ ſit venditũ.

d ¶ Et venditor ementi ſcienter re3 aliená nõ tenet̃ de euic. l. ſi fratris. C. cõia vtriuſq3 iudi. ⁊. l. fundũ. C. de euic. ite3 p3 q2 in. d. l. ſi a titio prodeſt nõ ſolũ quo ad exceptionẽ: ſed ẽt quo ad actionẽ ⁊ quo ad extorquendum rem actione realia poſſeſſore nõ ſolũ a venditore qui forte tenebat̃ de euictione: ſed ẽt a ſcdo emptore qui de euictione nõ tenebat̃: ideo ꝯfundunt̃ allegata pro parte aduerſa quatenus laborant in cõfutando illud mediũ quẽ de euictione t3 actio ⁊c. L3 reſponſio illa ꝙ in caſu iſto nõ eſt euictio ſed eſt ꝙ dictus Symon venit ex noua cá eſt meo iudicio deriſoria: ná vult vendicare ex nouo iure queſito ex noua cauſa: vnde euictio eẽt nec aliter loquit̃. d. l. vendicante3 que loquit̃ in vendicante ex nouo iure nec facit ad rem ſiquis agit lege acquilia. quia qui agit lege acquilia agit actione perſonali ad damnu3 rafarciendũ nõ vendicat rem venditam ⁊ ſi dicetur Symon nõ diſtraxit ⁊c. Satis effectualiter diſtraxit ex quo caſſauit primũ inſtr̃m quo erat datu3 prediũ in dotẽ vt daret̃ alteri ⁊ ſibi fuit promiſſa propter hoc certa quantitas pecunie: ⁊ ſic nõ ob. qđ quarto loco allegabatur: nec etia3 obſtant alia quibus breuiter reſpondebo ⁊ quo ad primũ: l3 nõ viderim primũ inſtrumentu3: tñ l3 fatendum ſit ꝙ nõ valuerit dicta caſſatio ſi preſupponeretur fundũ eſſe tunc dotalẽ per iura vulgaria: nõ tamẽ ea ratione: q2 iurauerit nõ venire contra.

e ¶ Ad iur̃m nõ inualidat ꝯctũ factũ ꝯtra primũ iur̃m. c. intelligo vbi per doc. de iureiur. ⁊ gl. d. c. l3 mulieres. l3 ſit dubia vt dico in auc. ſacramenta puberũ: tñ poſito ꝙ clare ꝓcedat primũ iur̃m nõ inualidat ꝯctũ ꝯ̃rium ſed impedit vires ſecundi iuramenti ꝙ nõ validet ꝯctũ al's inualidũ ſm mediũ nõ video quas ineptitudines cõtineat vel mendacia: ⁊ l3 ꝯtentes dicãt aliqua mendacia ⁊ notarius ſcribat id qđ partes mendaciter narrauit ꝙ p hoc ꝯctus vitiet̃ vel inſtr̃3 abſit. l. ſi ex falſis loquit̃ qñ inſtrumentũ eſt falſum: q2 notarius ipſe aliud ſcripſit ꝙ̃ actũ fuerit ⁊ nõ ſemper ẽt tunc vitiatur inſtr̃m vt p3 ex nota. per doc. ibi ⁊ per Inn. ⁊ doc. in c. fraternitatis. de here. Ad tertiũ neſcio quid reſpondeam modeſte: ná dicere ꝙ ꝓmiſerit de rato pro dñã Catherina ⁊ nõ cõprehendat̃ ipſe qui velit venire vt heres dñe Catherine vr̃ mihi fundamentũ nõ dignũ reſponſiõe: quinimmo qñ quis ꝓmiſit de rato pro aliqua pſona eoipſo ꝙ ille perſone ſucceſſit cenſet̃ habuiſſe ratũ. l. ſi. in prin. ꝑut ibi ſumat Bar. ⁊ dicit in. d. l. cũ vir pdiũ. Ad quintũ dato ꝙ Symon nõ interuenerit nõ vidi primũ inſtr̃m ſed ex ſcdo precipiebã ꝯ̃rũ: q2 dr̃ ꝙ dcm̃ pdiũ fuit datũ maritis filiarũ quoꝝ vn* erat Symon neſcio quis interuenit forte pater Symonis prout fieri ſolet: quicquid aute3 ſit reſpondeo ꝙ l3 quis nõ poſſit dare rem alienã: tñ põt ſuper ea contrahere ⁊ ex iure ſuperuenienti ꝯctus confirmat̃ prout. ſ. demonſtratum eſt.

f ¶ Ad. vi. rñdet̃ ꝙ negari poteſt ꝙ in illo predio fuiſſet ius queſitũ dñe Catheri. ne attentis his que primo loco dixi: l3 q2 nõ vidi primũ inſtr̃m ſuper illo nõ figã pedes: l3 dato ꝙ fuerit fundus dotalis: tñ q2 ius mulieris peruenit ad Symonẽ ꝯfirmat̃ id qđ geſſit vt Symon vt late. ſ. demonſtratu3 eſt. itẽ q2 ꝓmiſit ꝙ Catherina ratificabit ſuccedẽdo ipſe Catherine cenſet̃ ex pſona Catherine ratificaſſe ꝑut. ſ. dictũ eſt circa rñſionẽ ad tertiũ arg. Ad. vii. faciliter rñdet̃ ꝙ imo p pactũ põt renunciari iuri futuro. l. ij. de pac. l. de fideicommiſſo. C. de tranſa. maxime ſi eſt iuratũ. c. ꝙ̃uis. de pac. in. vj. inſuper nõ renunciat iuri futuro qui ꝓmittit de rato ⁊ poſtea ſequit̃ ratificatio ꝑut cenſet̃ ſequuta hoc caſu vt dictu3 nõ inſiſto: q2 friuola allegatio. Ad. viij. neſcio quid reſpondeã q2 nõ video quid cõferat ad ꝓpoſitũ: q2 ipſe repellit̃ ex facto ſuo non ex facto patris vel alterius. Et ꝙ agens vt heres repellat̃ ex facto ſuo ſunt multa iura. ſ. d. l. cum vir prediũ. d. l. ſi a titio. ⁊. d. l. apud celſum. ſ. ſi a titio. l. ſi a titio ff. de excep. rei ven. ⁊. d. l. pe. de fun. dot. que loquunt̃ quaſi in ꝓprijs terminis inſuper iſte Symon cenſet̃ vt heres Catherine ratificaſſe illũ ſm ꝯtractũ factũ per Symone3 qui pro ea ꝓmiſit de rato. vt. ſ. deductũ eſt itaq3 vt heres ratificauit quomodo põt venire ꝯ̃ iuxta regulã iuris qđ ſemel placuit. Et qui ꝯſentit alienationi rei ſue iam facte nõ põt eam vendicare vt eſt expreſſum in. l. mater. C. de rei ven.

g ¶ Vltimo loco allegans ꝙ ſi ꝓmiſſio de rato valuiſſet ipſe Symon nõ poſſet venire cõtra factũ ſuu3: ſed dicit nõ valuiſſe ꝓpter plura. ſ. per eu3 deducta ſed certe nihil deduxit ex quo deducat̃ ꝙ ꝓmiſſio de rato nõ valuerit per ſupradicta maxime promiſſio iurata: ⁊ maxime q2 conſentio ſuper alienatione rei aliene t3 per iura vulgaria ⁊ ſuper fundo dotali t3 quo ad maritũ. vt no. Bar. ⁊ doc. in. d. l. cũ vir prediũ prout ⁊. ſ. dictum eſt: ideo nõ video quare non teneat dicta promiſſio de rato: l3 ⁊ ſi nõ ꝓmiſiſſet de rato idẽ hoc caſu dicendũ foret ſcilicet ꝙ dictus Symon nõ poſſet petere qđ petit per ſupradicta ex quibus ꝓut intrepide arbitror deciſio elicitur in dubia contra dictum Symonem. Laus deo.

¶ Soror non dotata: an ſuccedat fratribus vel patruo ab inteſtato decedentibus nõ obſtantibus ſtatutis v3 ꝙ nulla mulier poſſit recurrere ad bona dotantis vel non dotantis de quibus in conſilio fit mentio in prin. ⁊ in littera.

¶ Conſilium. clxxi.

In noĩe dñi noſtri ieſu Chriſti. ¶ L3 in hac conſultatione videat̃

f ꝓma facie dicẽdũ ꝙ dcã dña oriẽs nõ poſſit ſuccedere: q2 ſtatutũ loquit̃ de dotata ⁊ dotanda: l3 itaq3 dicta oriens nõ fuerit dotata tpe delate hr̃ditatis: tñ erat dotãda: q2 illud ꝑcipiũ dotãda reſpicit tp̃s futuꝝ maxĩe iunctũ cũ ꝑcipio preriti tp̃is dotata ió ex quo Antonius maſculus ſupereſt qui eſt frater dicte oriẽtis ⁊ alioꝝ defunctoꝝ ⁊ forte intẽdit eã dotare: ideo vr̃ ꝙ non ſuccedat vigore dicti vltimi ſtatuti facti a populo aſſiſij cũ oẽs populi vr̃ ꝙ poſſint ꝯdere ſtatuta cũ eã ꝑtẽtem ſue cõe eis cõceſſit. l. oẽs populi. ff. de iu. ⁊ iure. que lex fuit edita tpe quo iperatores erant dñi orbis. l. deprecatio. ná ⁊ iuſtinianus ẽt ide3 diſponit in. ſ. oẽs populi inſti. de iu. na. gen. ⁊ ci. ꝑterea pſupponit̃ ꝙ ſtatutũ antiquũ ꝯfirmatũ a ſuperiore diſponit ꝙ mulier a quocunq3 dotata nõ ſuccedat iſta dña oriẽs fuit dotata ab auunculo ſuo merito excludat̃ ẽt vigore ꝑmi ſtatuti qđ pſupponit̃ per ſuperiorẽ ꝯfirmatũ.

a ¶ Et l3 dicta pupilla nõ fuerit dotata anteꝗ̃ fuerit adita p eã hereditas: q2 d3 quis eſſe habilis tpe quo defert̃ hereditas ⁊ tempore quo hereditas aditur arg. l. ſi alienũ. ſ. in extraneis maxime in ver. ná ſuis heredis. ff. de here. inſti. ⁊ in ſ. in extraneo ſimili ver. inſti. de here. quali. ⁊ differen. ideo ſi tempore quo vult adire reperit̃ dotata vr̃ vigore ſtatuti inhabilis ad adeũdũ qđ diſponit ꝙ dotata nõ poſſit recurrere vel venire ad ſucceſſionẽ ⁊c. ⁊ qualitas adiecta verbo d3 intelligi ſ3 tempus verbi. l. in delictis. ſ. ſi extraneus. de noxa. ⁊. l. ex facto. de vul. ⁊ pu. ⁊ de hoc vr̃ tex. in. l. ſi. ff. vnde lib. idẽ vr̃ velle Bal. in. l. vbi autem. C. de ſu. ⁊ leg. facit qđ no. Bart. in. l. omnes populi. v. q. prin. ver. ⁊ per hoc dicebã pridie dicens ꝙ ſtatutũ ꝙ femine nõ ſuccedant ⁊c. tale ſtatutũ nõ militat ſi tempore quo ſtatutũ factũ fuit femine habuerant partẽ ſuã: l3 ſi ſteterunt cũ fratribus ⁊ partẽ nõ habuerunt tunc ſtatutũ ad eas porrigitur cum itaq3 dicta domina oriẽs fuerit iã dotata idcirco vr̃ ꝙ ſuccedere nequeat.

b ¶ Iñ his nõ ob. ꝯ̃rũ puto apta fronte rñdendũ: ⁊ ꝑmitto ꝙ vba ꝑmi ſtatuti nõ vidi: ſed pſupponit̃ ꝙ loquat̃ p eadẽ vba niſi ꝙ in nouo ſtatuto ſunt adita illa vba vel dotanda: ⁊ q2 in themate querit̃ de hr̃ditatibus fratrũ ⁊ de hr̃ditate mei ſui patrui: ⁊ ſtatutũ nõ facit mẽtionẽ de patruo ſ3 ſolũ de patre matre auo vr̃ auia ⁊ fratribus ⁊ ſubdit ꝙ nõ poſſit deuenire ad hr̃ditatẽ pdictoꝝ ⁊ poſtea repetit de fratribus. ite3 poſtea repetit in bonis alicuius predictoꝝ itaq3 a ꝯ̃rio ſenſu nõ excludit ab hr̃ditate alioꝝ nõ nominatorũ ſaltẽ q nõ dotauerunt: ⁊ ſic indeſinita vba rubrice declarant̃ ⁊ moderant̃ p vba nigri ⁊ ꝯ̃riũ ſenſu3 qui ꝑitet fortiſſimũ ar. l. ſ. ſ. huius rei fortiſſimũ ẽ ar. ff. de offi. eius cui man. ẽ iuriſdi. attẽta maxime ꝙ exorbitantia ſtatuti qđ corrigit ius cõe niſi mũ extenderet̃: ⁊ attẽto ꝙ indefinita nõ equipollet vniuerſali de rigore iuris ſ3 ex humanitate ꝓbat tex. i. l. ſi ſeruitus ff. de ſerui. vrb. pdi. ꝑut ibi ponderant Bal. ⁊ Raph. ⁊ ſic ſr Pet. de bellaper. Bar. ⁊ ꝑmo. in. l. ſi pluribus. de leg. ij. ſed nõ eſſet humanitas: imo maxima inhumanitas ſi dictũ ſtatutũ gñaliter extenderet̃ ad quãlibet perſonam ideo ⁊c. Et inſuper fruſtra fuiſſent ille perſone expreſſe ſi idẽ foret generaliter dicendum in alijs: ideo ſine dubio dicendu3 eſt ꝙ dicta oriens non excludatur a ſucceſſione patrui.

c ¶ Quantum autem ad hereditatem fratrum videndum eſt conſiderato

eſt cōſiderato ſtatuto veteri qđ loquitur de dotata:⁊ primo
illud cōſtat ꝙ dicta dña oriens nō fuit dotata tempore dela
te hereditatis:⁊ vř ꝙ illud tempus attendať. Nam Bar.in
cōſi.incip.quidā deceſſit inteſtatus in ordine.lxxiiij.ſm or
dinē qui habeť perusie nō informis:idē Pau. de ca.in ꝯſi.
cvj.incip.ſuper eo de quo querit ſimpľr dicens ꝙ excludiť
in hmōi ſtatutis filia ſi dotata reperiť tpe delate hrditatis:
idē dicit in cōſi.cix.incip.ſuper primo dubio.ij.col.⁊ in ꝯſi.
cccxxxvij.incip.premiſſo:idē Per.de anc.in cōſi.ccc).incip.
poſſet probabiliter dubitari qui oēs videnť velle ꝙ debeat
eſſe dotata tpe quo deferť hereditas adeo ꝙ dotata poſtea
nō excludať facit qđ no.Bal.in.l.ſi plures in antepe.col.C.
de cōdi.inſer.ad idē optime facit qđ reperio voluiſſe Jmo.
in cōſi.incip.ad idē circa primū dubiū:pro quo facit qꝛ hu
iuſmodi ſtatuta correctoria iuris cōis ⁊ inducentia differē
tias inter mares ⁊ feminas in ſucceſſione parentū ſunt plu
rimū reſtringenda per ea que habenť in.l.maximū vitiū.C.
de lib.prete.⁊ in.l.ſancimus.C.de teſt.⁊ no.bal.in.l.illā.C.
de colla.⁊ ſparſiȝ p doc.i multis locis:⁊ p hoc poſſet rñderi
ad.d.l.ſi.ff.vñ liberi.⁊ ad.d.l.iij.§.ſi emancip.ij.de ꝯta.ſ.ꝙ
loquunť in terminis iuris cōis:nos in terminis ſtatuti cor
rectiui ⁊ plurimū reſtringendi:⁊ maxie qꝛ in illis terminis
qualitas ſuperuenit facto ipſius cui ē delata hrditas:vnde
eſt qđ ſibi imputeť in terminis nřis q̄litas ſuperuenit facto
tertij qui dotē dat:inconueniēs aūt vř ꝙ ſtet in ptāte tertij
puare feminā iure iā delato:qđ maxie vř dōm in terminis
huius ſtatuti qđ dicit ꝙ nō poſſit venire ad ſucceſſioneȝ:⁊
ſic ſe refert ad potētiā:⁊ ſic attēdať tpˢ quo potētia tribuiť
⁊ nō dicit nō ſuccedat quo caſu ſuadent verba ꝙ attendať
tpˢ quo ſuccediť put dictā dñā ponderat Pau.de ca.in.d.
ꝯſi.incip.ſup pmo q̄ſito alˢ incip.Frāciſcus habuit vxorē.

d ¶ Preterea in caſu nřo dicta oriēs nō pōt dici:dotata etiā
tpe quo adiť hrditas.lȝ enim fuerit dotata ab auunculo:tñ
aſſignata fuerunt in dotē iura ipſius oriētis que ipſa habe
bat in hrditate patris patrui ⁊ fratrū:ſed nullū ius habebat
in hereditate patrui ⁊ fratrū ante aditionē:qꝛ ius adeundi
nō hř in hereditate ſȝ ad hereditatē.ſ. acquirendā:iō datio
dotis pſupponit acquiſitionē hereditatis:⁊ ſic dotis cōſti
tutio cenſeť collata poſt tpˢ adite hrditatis:iō illud tpˢ cō
ſiderať.l.in tpˢ de here.inſti.⁊.l.j.⁊.l.qđ ſponſe.C.de dona.
pp nup.Jteȝ ius adeundi nō cenſeť eſſe in bonis noſtris.l.
pcia rerū.ff.de acqui.here.itē ius adeundi nō pōt alteri ꝯce
di.l.paulus rñdit per pcuratoreȝ.ff.de acqui.here.⁊ ibi per
bar.⁊ doc.⁊ facit a maioritate rōnis.l.ſi mulier.§.ex aſſe.ff.
de iure dot.⁊ qđ p gl.⁊ doc.in.l.apud iulianū.§.vtruȝ.ff.ad
tre.⁊ ſic nō poterat dari in dotē ius adeundi vel immiſcen
di:⁊ ſic aut eſt datū ius hrditariū:⁊ ſic poſt hereditatē agni
taȝ:⁊ tūc aditio pceſſit dotationē ⁊ habemus intentū:qꝛ nō
erat dotata tempore aditionis aut cēſeť aſſignata dos ante
aditionē:⁊ tunc nihil fuit datū in dotē:qꝛ nō ius in heredi
tate:qꝛ nō cōpetit ante aditionē nec ius adeundi:qꝛ in aliuȝ
transferri nō poteſt:⁊ maxime ſi eoipſo finireť eo.qꝛ dotata
adire nō poſſet.arg.l.titie cū morieť.ff. de vſufru.⁊.l.qui ſic
de ſolu.itē ſi cedi potuiſſet dictus auunculus illud dare nō
potuiſſet qꝛ nemo dat qđ hȝ.l.traditio.ff.de acqui.re.do.⁊
l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur.cum ſimilibus.

e ¶ Jtē hmōi ſtatuta excludentia feminas dotatas nō habēt
locū qñ dotanť de pprio ipſaꝝ mulieꝝ per ea que no.Bal.
in.l.mater.C.de iure do.quē refert ⁊ ſequiť Per.de anc.in
repe.c.canonū.de cōſti. ⁊ ſic pluribus medijs deducitur ꝙ
ſtatutū vetus nō excludit dictā orientē ab hrditate mei pa
trui:nec ab hereditatibus fratrum ⁊ eiſdē rōnibus deduciť
qđ nec ſtatutū nouum quatenus loquiť de muliere dotata:
quatenus autē loquiť de muliere dotanda: ſimiliter ꝯſtat ꝙ
nō excludit ab hrditate mei eius patrui:qꝛ de eo nō loquiť
vt ſuperius deduxi:ꝯtrū ēt ad hereditates fratrū alijs me
dijs deduciť ꝙ dicta oriens nō excludiť:primo qꝛ vt audio
dictū ſtatutū temporibus quibus fuerunt delate:dicte here
ditates nō erat cōditū:ideo ſtatutū nō trahať ad iſtas here
ditates ſȝ ꝙ voluerunt Jo.de Jmo.Pau.de ca. Florianus
⁊ do.Ant.de roſellis in conſi.ā.relatis.⁊ vř ſentire Bar.in
d.l.oēs populi.ff.de iuſti.⁊ iu.in.d.q.quē.ā.adduxi in ꝯriū
lȝ enim dicat ꝙ ſtatutū huiuſmodi excluſiuū filiaꝝ trahať ad
hereditates prius delatas ⁊ nō aditas:tñ loquiť in caſu quo
ſtatutū diſponit expreſſe ꝙ trahať ad preterita:iō tunc vult
ꝙ trahať ad hereditates delatas nō acquiſitas:in caſu autē
de quo ſubdit.ſ.qñ ſtatutū ſimpľr loquiť hoc nō dicit:vñ ſa
tis innuit ſecus eſſe ſi ſtatutū nō diſponit ꝙ ipſum ſtatutū
trahať ad preterita.Jtē dictū ſtatutū pōt intelligi ꝙ exclu
dat tūc dotata vel que dotabiť poſt ſtatutū ꝯditū:tñ dotata
tempore delate hereditatis vel ſaltē tēpore quo adire vult
hereditatē.Jtē poteſt intelligi ſaltem ꝙ intelligať in ea que
erat dotanda tempore delate hereditatis vel ſalteȝ tempore
quo aditur hereditas:ita ꝙ tūc appareat ꝙ veniebat dotan
da puta erant ſaltē vrgentes ꝯiecture ꝙ dotareť.nō aūt in
telligať ſimpliciter in dotata vel nō dotata que poterat dota
ri illud enim verbū dotanda dȝ verificari ⁊ apparere ꝙ ſit
dotanda nec ſm cōmunē vſum loquendi quelibet nō dota
ta dicitur dotanda:ideo in iſto ſtatuto correctiuo qđ eſt re
ſtringendum.vt.ā.dictuȝ eſt non debet ita paſſim ⁊ late in
telligi in qualibet muliere ſiue dotata ſit ſiue non dotata.

f ¶ Ultimo dictū ſtatutū vt preſupponiť ꝙ nō fuit a ſupe
riore cōfirmatū nec cōſuetudine approbatū ⁊ ſtatuta ciuita
tum recognoſcentiū ſuperiorē nō vř ꝙ faciant ſtatuta effica
cia niſi a ſuperiore cōfirmenť prout ſentit Bar.in.d.l.om
nes populi.in.j.q.principali in.iij.col.pbans ꝙ generalitas
illius legis debeat itelligi in populo hñte oēm iuriſditionē
ꝯceſſam a principe vel pſcriptione:qꝛ inſti.de iure na.gen.
⁊ ciui.vbi eſt ſimilis tex.ſe exemplificat in populo romano
⁊ in populo athenienſiū ſȝ eū:⁊ ꝙ velit bar.in.d.l.oēs po
puli ꝙ requirať auctoritas ſuperioris allegat cū Panor.in
c.ꝙ clericis.Sȝ populi aſiſij nō arbitror ꝙ habeat omnem
iuriſditionē ꝯceſſione principis vel preſcriptione.ergo ⁊c.
Et idē.ſ.ꝙ requirať cōfirmatio ſuperioris vel eius auctori
tas firmat Cōpoſt.in.c.cū oēs de cōſti.⁊ eius opi.ſeruať in
terris eccleſie.dicit bal.in.c.que in eccleſiaꝝ de ꝯſti. in alijs
opi.cōtraria Jnn.ſm eundē Bal.qui ita tranſit ⁊ Bar.ēt
in.d.l.oēs populi dicta.iij.col.dicit ꝙ preſides prouinciaꝝ
faciunt in terris eccleſie obſeruari ꝙ nō fiant per populos
ſtatuta efficacia ſine ſuperioris cōfirmatione lȝ habeant iu
riſditionē ēt oēm.Et lȝ articulus ſit in ſe de iure dubius ⁊
opi.ſint hincinde:tñ nō eſſet tutū recedere a cōi obſeruan
tia ex qbus oibus puto itrepide ꝯcludendū ꝙ dicta oriēs
ſuccedat patruo ⁊ fratribꝰ nō obſtātibus in ꝯriū adductis
qbus ſatis plane patēt rñſiones p adducta.ā. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ carnes legittime nō poſſint vēdi extra
domū beccarie ſolute:an poſſint vendi extra dictam domuȝ
beccarie contra voluntatem ementis datium beccarie vigo
re quorundam capitulorum initorum cum dicto emente da
tium de quibus in conſilio ſit mentio.

¶ Conſilium. clxxiij.

In nomine dñi noſtri
Jeſu xpi.¶ Jn hac ꝯſultatione prima facie
dicendū vř ꝙ licitū ſit facere ēt carnes legit
timas etiā in battiſollis:⁊ ſic extra beccariam
magnam nō ſolū vaccinas de quibus loquiť
vij.c.ſȝ ēt qualibet alˢ:nā iſta venditio ⁊ emptio ex cōuen
tione legē accipit:qꝛ ꝯctus ex ꝯuentione legē accipiunt.l.j.
§.ſi ꝯuenit.ff.depo.⁊.l.legē.C.de pac.⁊.l.ea lege.C. de ꝯdi.
ob cām cū ſi.cōuentiones auteȝ ſunt ipſa capitula ſub qui
bus facta eſt dicta venditio dicti datij:ſȝ per dicta capitula
vȝ.viij.capitulū.⁊.xiiij.vř permitti cuilibet vendere carnes
cuiuſcunqȝ generis ⁊ in beccaria magna ⁊ in battiſollis ad
beneplacitū vt deducā merito ſit permiſſuȝ vendere carnes
legittimas extra beccariā nō obſtante ſtatuto anteriori con
trariū diſponente.iſte enim cōuentiones que fiunt nomine
cōmunitatis a repreſentantibus cōmunitatē que hȝ cōden
di leges municipales poteſtatē:⁊ ſic ⁊ ipſi habent in cōmiſ
ſione eis attributa ſimileȝ vim hñt vim legis municipalis.

a ¶ Qꝛ ꝯctus hñtiū ptātē legis ꝯdende viȝ legū hñt.l.ceſar.
⁊ ibi Bar.⁊ doc.ff.de publi.⁊.l.pe.C.de dona.inter virū ⁊
vxo.Et vltime.ll.ꝯrie pmis derogant prioribus ar.l.pacta
nouiſſima.C.de pac.⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis.ff.de leg.
j.⁊.l.pcipimus.C.de appel.cū ſimilis ſi.in quibus.ll.noue
derogant porib9.cū ita dictū.vij.capitulū diſponat ꝙ qui
libet poſſit facere carnes vnius generis carniū vel plurium
put ſibi placuerit in beccaria magna ⁊ battiſollis vř ꝙ clare
loquať ꝙ poſſit facere quis in battiſolis carnes legittimas
⁊ non legittimas ad ſui beneplacitum. Similiter capitulum
xiiij.iuuat qđ diſponit generaliter ꝙ ciues ſanenſes poſſint
eoruȝ beſtias ⁊ illas quas cōduxiſſent de ſclauonia facere in
beccaria magna ⁊ battiſollis ſoluto datio ꝯſueto. Nec vř ob
ſtare decimum capitulum quo diſponitur ꝙ qui emet dictū

dariũ ⁊ aliĩ qui facient dictas beccarias teneanť ad obſeruationé omniũ que ꝯtinenť in ſtatutis loquentibus de beccarijs excepto ⁊c. qꝛ iſta gñalitas huius capituli vĩ limitanda per alia capitula que in ſpé loquunť de carnibus ꝙ poſſint fieri ⁊c. qꝛ clã gñalis non trahiť ad ſpãliter diſpoſita. l. doli clã. ⁊ l. ſtipulationũ cõmodiſſimũ. de ver. ob. ité generi per ſpém derogať. c. generi per ſpém. de reg. iu. in. vj. ⁊ l. in toto iuř. ff. eo. ti. cũ ꝯcoꝛ. idõ illud capľm decimũ limiteť p capľm ꝓcedens octauũ: ⁊ capitulũ ſequens decimũquartũ p ꝓdicta: ⁊ qꝛ p ꝓcedẽtia ⁊ ſequentia media declaranť. l. ſi ſeruus pluriũ. §. fi. de leg. j. ⁊ l. heredes palã §. ſʒ ſi notã. ff. de teſt.

b ¶ Tñ his nõ ob. ꝯriã partẽ arbitroꝛ magis iuri cõſonã. tũ per ſtatuta vetera quibus nõ cenſeť derogatũ p dicta capitula: tũ maxime p dictũ decimũ capľm. ꝓſupponiť. n. ꝙ ſtatutũ vetus expreſſe diſponit ꝙ carnes legittime nõ poſſint fieri niſi in beccaria magna: vt ſic qui emit in battiſollis notitiam habeat ꝙ non emit carnes legittimas: nec illi ſtatuto eſt expreſſe derogatũ. ergo ſtare nõ ꝓhibeť: qꝛ ꝙ nõ mutať quare ſtare ꝓhibeť. l. ſancimus. C. de teſt. iuriũ enim correctiones ſunt pro poſſe euitande. d. l. ꝓcipimus. ⁊ c. cũ dilectus. de cõſu. ⁊ iura noua limitanť ⁊ diſtinguunť p antiqua l. nõ ẽ nouũ. ⁊ l. nã ⁊ poſterioꝛes. ff. de. ll. ⁊ l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa. ⁊ l. ſʒ ⁊ ſi lege. §. vt gradatiʒ. ff. ð mune. ⁊ hono. ⁊ no. glo. in. l. ſciẽdũ. in ꝑn. ff. qui ſatiſ. cog. vbi vult ꝙ autẽ. offerať que gñalr loquiť limiteť ⁊ diſtinguať p. d. l. ſciendũ. ita ⁊ dicta capľa limitenť ⁊ diſtinguanť p dictũ ſtatutũ antiquũ: qꝛ dum dř in eis ꝙ poſſint facere carnes in battiſollis vnius generis vel pluriũ dũmodo nõ ſint legittĩe que ſunt ꝓhibite fieri in dictis locis: vt ſic gñalitas dictoꝝ capľoꝝ limiteť ⁊ diſtinguať p ſtatutũ diſtinguens iteť carnes legittimas ⁊ nõ legittimas: ⁊ lʒ dicat vnius generis vel pluriũ nõ refert: qꝛ plures ſpẽs ſeu genera carniũ reperiunť de legittimis ⁊ de nõ legittimis: ita ꝙ plures ſpẽs carniũ nõ legittimaꝝ pñt fieri in battiſollis: ẽt ſtante ſtatuto veteri puta pecudũ capraꝝ hircoꝝ montonũ ⁊ forte agnoꝝ vaccarũ ⁊ boũm veterũ. itẽ plura ſunt genera carnium legittimaꝝ puta vt arbitroꝛ caſtratoꝝ vitelloꝝ ⁊ huiuſmodi carniũ melioꝛũ.

c ¶ Nec obſtant illa ṽba como li piace octaui capľi qꝛ verbũ placet denotat arbitriũ boni viri. l. iuli⁹. ff. de fideicõ. liber. ⁊ in. l. thais ancilla. §. ſoꝛoꝛe. ff. e. ti. ⁊ in eis p bar. ⁊ p eundẽ in conſi. incip. bittonienſis in oꝛdine tertio ſm oꝛdinẽ perũſinũ nõ infoꝛmis. nõ autẽ vĩ cõuenire arbitrio boni viri facere prohibitas carnes vigoꝛe ſtatuti veteris accedit ẽt qꝛ dicta capľa loquunť p ṽba indefinita: verba autẽ indefinita nõ trahunť ad oĩa qñ nõ eſt eadẽ ratio ſeu eadẽ ꝯditio omniũ que cõpꝛehendunť ſub vniuerſali. vt no. glo. ⁊ doc. in. l. ſi pluribus. de leg. ij. ⁊ in. c. generali. de ele. lib. vj. ſʒ in caſu noſtro nõ eſt eadẽ cõditio nec eadẽ ratio omniũ carniũ: nã quedã ſunt legittime que ſunt ꝓhibite fieri extra beccariã magnã quedaʒ ſunt nõ legittime que vt audio nõ pñt fieri in beccaria magna p foꝛmã ſtatuti iã dicti: idõ dicta ṽba indefinita nõ intelligant in oĩbus carnib⁹ qten⁹ referunť ad beccariã magnã: ſʒ intelliganť in carnibus legittimis in qbus nihil repugnat ⁊ nõ intelliganť in carnibus non legittimis in quibus repugnat ꝓhibitio ſtatuti: ⁊ ſic quo ad dictã beccariã magnã nõ ſunt eiuſdẽ ꝯditionis cuʒ carnibus legittimis nec eſt eadeʒ rõ in ipſis carnibus nõ legittimis repugnante ꝓhibitione ſtatuti ⁊ ꝓut referunť ad battiſollos nõ intelliganť in carnibus legittimis ſi in battiſollis ſtatutum ꝓhibet fieri carnes legittimas per eandẽ rationeʒ ſed intelligantur vniuerſaliter ꝓut referuntur ad beccariam magnam ⁊ battiſollos referendo ſcilicet ſingula ſingulis.

d ¶ Ad idẽ ṽba indefinita ex vi verboꝝ nõ equipollent vniuerſali ſed preter vim ṽboꝝ ex humanitate ꝓbat tex. in. l. ſi ſeruitus. ff. de ſerui. vrb. ꝓdi. ⁊ ibi Bal. ⁊ Riph. ⁊ Pet. de bellapertica Bart. ⁊ Imo. in. d. l. ſi pluribus. de lega. ij. ſed verba nõ ſunt amplianda ⁊ ĩpꝛopꝛianda ad iuris correctionẽ: immo vbi eſt opus reſtringuntur ⁊ impꝛopꝛianť ad euitandã iuris correctioneʒ ſeu exoꝛbitantiã tex. eſt ⁊ ibi doc. no. in. c. cuʒ dilectus extra de cõſue. ⁊ milies occurrit ꝙ in ſolutione ꝯrioꝝ doc. ĩpꝛopꝛiant ṽba ad euitandũ correctionẽ iuriſ. nuſqꝫ aũt reperiť ꝙ ad inducendũ iuris correctionẽ verba amplienť preter vim verboꝛuʒ: ideo dictũ ſtatutũ nõ corrigať preter vim verboꝝ cũ nullũ verbuʒ dictoꝝ capituloꝝ ſonet ĩ correctione iuris veteris: quinimmo ẽt vbi ṽba noui iuris ſonant in derogationẽ veteris iuris: tñ nõ cenſerenť correcta iura que ſaluari poſſent vt eſt glo. no. in verbo vacantibus in auc. de heredi. ab inte. veni. in pꝛin.

e ¶ Hinc alr̃ dubitatur: an ſi in. l. noua. ſunt verba taxatiua iudicať correctio legis antique vltra diſponentis puta antiquũ ſtatutũ imponit penã mille libraꝝ pꝛo maleficio nouuʒ ſtatutũ pꝛo eodẽ maleficio imponit penã. ccccc. libraꝝ tantũ vř dũtaxat vtꝝ derogeť iuri antiquo vt nõ poſſit ĩponi pena mille librarũ vigoꝛe iuris antiqui tex. facit qð derogatũ nõ cenſeať derogatũ in. l. ſi quis ita. §. cũ titio. ff. de adi. leg. quẽ ad hoc inducit Bar. ibi facit ẽt. l. ſi quis ita heres inſtituať. ⁊ l. quotiens. §. ſi duo. ff. de here. inſti. pur dicit Imol. in. l. ſi vero. §. de viro. col. vj. qui vř in hoc reſidere. Cõcludens ꝙ lex noua generaliter loquens limitať pꝛo antiqua niſi appareat ꝙ velit antiquã corrigere ſm eũ: facit ⁊ qð per doc. maxime Saly. in. l. qui ſepulchꝛa. C. de ſepul. vio.

f ¶ Quinimmo etiã vbi eſt clauſula nõ obſtante in ſtatuto nouo nõ tolliť qui p ſtatutũ antiquũ limitari dicit Io. an. in addi. Spe. in ti. de executione ſnĩe. §. poſtremo. vbi aũt nõ eſt clauſula nõ obſtante nec aliqð verbũ taxatiuuʒ nec tendens in derogationẽ ꝓut eſt in. d. auc. de heredi. ab inteſt. venientibus in pꝛin. intrepide vř tenenduʒ ꝙ nõ derogeť iuri antiquo p ſtatutũ nouũ indefinite loquens ſi nõ ꝯſtat aliter de mente volendi recedere a pꝛimo iure per. ſ. dicta. ⁊ per ea que habenť in. l. ſi qñ in pꝛin. C. de inoffi. teſt. ⁊ ibi p Bart. ⁊ per Bal. maxime qñ aliqñ ſub gñalitate cõpꝛehenſa ſunt a iure antiquo ꝓhibita ⁊ inhabilia. Nã gñalitas legis noue intelligiť de habilibus ⁊ nõ ꝓhibitis vt hř i. l. j. C. de ſac. ſan. ec. ⁊ in. l. fi. C. ſine cenſu vel reli. facit etiã qð hř in. l. qui habebat. de leg. iij. ⁊ multa ad ꝓpoſituʒ poſſent adduci que gratia breuitatis obmitto ex qbus remanet cõcluſio ꝙ ex quo nõ apparet ꝙ facientes dicta capitula velint a dicto ſtatuto veteri recedere nõ cenſeať ab eo receſſum: ⁊ maxime qꝛ immo vř depꝛehendi mens eoꝛũ ꝯtraria. ſ. ꝙ nolint permittere paſſim facere carnes vbi voluerint ſed habeãt fieri in locis a ſtatuto ꝑmiſſis vʒ in beccaria legittimas ⁊ battiſollis nõ legittimas. Nã ſi per. viij. c. ⁊ per. xiiij. permitteretꝫ ꝙ paſſim carnes legittime ⁊ nõ legittime poſſent in beccaria ⁊ in battiſollis fieri: quare iniungereť onus dandi duas vncias plus volenti facere carnes vitellarum battiſollis: ꝓfecto nõ ex alio id diſponit veriſimile niſi qꝛ carnes legittime nõ poſſent fieri ĩ battiſollis ſʒ ĩtentionẽ capitulantiũ.

g ¶ Vltimo hec pars reddiť clara p id qð contineť in. x. c. in quo diſponiť ꝙ qui facient carnes teneanť ⁊ obligati ſint obſeruare oĩa que cõtinenť in ſtatutis de beccarijs loquentibus: ſʒ ſtatutũ ꝓhibens fieri carnes legittimas extra beccariã magnã loquiť de beccaria. ergo clare diſponiť ꝙ obligetur quilibet nõ facere carnes legittimas extra dictã beccariã magnã loquiť enim per vniuerſalẽ oẽs ⁊ qui oẽ dicit nihil excludit. c. ſolite. de ma. ⁊ obe. ⁊ l. iulia. de leg. iij. ⁊ cañ. ſi romanoꝝ. xix. diſt. verba itaqꝫ huius capituli de pꝛopꝛia ſignificatione impoꝛtant ꝙ ſeruetur ſtatutũ vetus ⁊ nõ corrigatur ⁊ verba capituloꝝ que inducuntur vt corrigatur ſtatutum vetus inducuntur ad id preter pꝛopꝛiã vim verboꝝ. A pꝛopꝛia autẽ vi verboꝛuʒ nõ eſt in dubio recedendum. l. nõ aliter. de leg. iij. ⁊ l. j. §. ſi is qui nauem. ff. de exercitoꝛia.

h ¶ Recedere autẽ a verbis vt corrigatur ius eſt abſurdũ ⁊ cui dubiũ ꝙ maioꝛ eſt virtus orationis vniuerſalis qꝫ indefinite. vt. d. l. iulia. ⁊ qð per glo. Bart. ⁊ doc. in. d. l. ſi pluribus. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. d. c. in generali. vnde abſurduʒ eſſet recedere a diſpoſitione vniuerſali que ſe cõfoꝛmat cum iure antiquo ⁊ diſponit antiquũ ius ſeruari: ⁊ inherere orationi indefinite que ſolũ in ſui generalitate aduerſari videť ſtatuto antiquioꝛi: ⁊ ex hoc inducere correctionẽ iuris predicti in pluribus eius partibus. vʒ qꝛ ſi induceret correctionem in hoc ꝙ in battiſollis poſſent fieri carnes legittime pari rõne in beccaria magna poſſent fieri carnes nõ legittime cum dictum octauum pariter de vtroqꝫ loquitur: ⁊ vtrũqꝫ pariter per ſtatutũ vetus pꝛohibetur abſurda. ꝓfecto eſſet interpetratio iductiua multiplicis iuris correctionis ⁊ verboꝝ impꝛopꝛiatiua: vbi de plano poſſumus deſeruire ꝓpꝛia vi verboꝝ ⁊ euitare iuris correctionẽ que eſt euitanda: ẽt ſi opoꝛteret fieret violentiã verbis dummodo ſuppoꝛtabileʒ: itaqꝫ ex his mihi vř res luce meridiana claꝛioꝛ: ⁊ iuuanť etiã premiſſa. qꝛ. c. viij. vř ꝓncipaliter tendere vt permittat cuilibet ĩcipere facere carnes ⁊ finire ad ſui placitũ: vt ſic nõ teneať incipere in initio vel poſtqꝫ inceperit nõ teneať ꝑſeuerare: ⁊ hoc operať vel ꝙ lʒ fiat venditio nomine cõitatis nõ cenſeať ꝓhibitũ alijs vendere carnes in beccaria magna vel battiſollis: ⁊ hoc operať dictũ. viij. c. nõ eſt ergo interpetrandũ ꝙ ꝑmittat facere carnes ꝓhibitas fieri p ſtatutũ antiquuʒ.

Decimūquartum autē capitulū vī factū:q₂ in ſuperioꝛibus capitulis ꝓhibeẜ ꝙ nullus poſſit vendere ⁊c. Ne ex hoc cenſereẜ aliqua ꝓhibitio facta circa beſtias pꝛopꝛias vel que ductte fuiſſent ex ſclauonia vel ex marēma:vel foꝛte ne per.viij. c.cenſereẜ conceſſum ꝙ poſſit quilibet libere vendere ſine ſolutione datij cōſueti vel foꝛte vt a ꝯtrio ſenſu cēſeaẜ ꝓhibitū vendi alias carnes.nō aūt videnẜ facta dicta capitula ad derogandū dicte pꝛohibitioni quā facit ſepe dictū ſtatutum:⁊ ſatis eſt ſi dicta capitula operantur ea que deduxi.

l ℂ Nec ob.que deduxi.ſ.in ꝯtriū quibus ſatis rñſum eſt per adducta pꝛo hac parte non enim ob.d. capitula.viij.⁊.xiiij. quibus multipharia ē rñſum:nec in ſpē loquunẜ ꝙ carnes legittime poſſint vendi:ſed generaliter ⁊ indefinite loquiẜ ⁊ ſtatutū vetus iuuaẜ ex eadē diſpoſitione noua per verba vniuerſalia que habent maioꝛē vim ꝙ̃ verba indefinita ꝑut ſ.deductū ē nō opꝫ itaqꝫ intrare illā difficultatē an ciuitas ſani poſſit ſtatuta ꝯdere necne ſuper quo ſunt opi. Cōpoſt. enim tꝫ ꝙ terra ſubdita nō poſſit ſtatuere ſine ꝯfirmatione ſuperioꝛis:⁊ hoc in.c.cū omnes de cōſti.⁊ idē videẜ ſentire Bar.in.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iure:⁊ ꝙ ita teneat allegat cum Panoꝛ.in.c.ꝙ clericis de foꝛo compe. Bal.autē.in c.que in eccleſiarū de cōſti.dicit in terris eccleſie de cōſuetudine ſeruari dictaꝫ opi.Compo.in alijs ſeruari opi.Inn. tenentis cōtrariū:nō intro etiā aliā difficultatē an illi quibus cōmiſſum fuit arbitriū faciēdi capitula pꝛedicta habuit facultatē derogandi ſtatutis populi:q₂ nō vidi eoꝛū auctoꝛitatem nec quis fecerit dicta capitula. Laus deo.

ℂ Legatū factū ſub his verbis. Itē reliquit baptiſte libꝛos debitoꝛū ⁊ creditoꝛū:⁊ ad exigendum quaſcunqꝫ q̄titates denarioꝝ ⁊ ad faciendū calculū rōnis ꝑut ſibi baptiſte videbiẜ:an cōpꝛehēdat oēs debitores teſtatoꝛis ex quacūqꝫ cā.

ℂ Conſilium. clxxiij.

In noīe domini noſtri Jeſu xp̄i. ℂ In hac cōſultatione vẜ pꝛima facie dicendū qḋ in dicto legato libꝛoꝝ nō veniant nomina debitoꝛū ſed ipſos libꝛos ideſt membꝛanas ſeu chartas ſcriptas que libꝛi appellanẜ ⁊ in legato libꝛoꝝ venire ſolent.l.libꝛoꝝ appellatione.ff.de leg.iij. Aliudqꝫ ſunt ipſe charte ſcripte aliud ſoccite que in eis cōtinenẜ ſeu nomina debitoꝛū:ſunt enim diuerſa vocabula:ideo diuerſa ſignificant.l.ſi ideꝫ codicilli. C.de codi.libꝛi enim ſcribunt ad finē reducendi ad memoꝛiā vel ad finē vt faciant fidē ſeu pꝛobationē cuꝫ opus erit.

a ℂ Cōſtat autē ꝙ aliud eſt pꝛobatio ſeu fides debiti ſeu ſoccite aliud ipſa ſoccita ſeu nomina debitoꝝ:ideo aliud ſit legare libꝛos aliud legare nomina debitoꝛuꝫ:cum a pꝛopꝛia vi verboꝝ nō ſit recedendum.l.nō aliter de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is q nauē de exerci.cū ſi. Cōfert q₂ plus eſt legare ſoccitam ⁊ nomina debitoꝝ ꝙ̃ legare ipſos libꝛos ⁊ in dubio cenſetur legatū qḋ minus eſt.l.nummis legatis.ff.de leg.iij.⁊.l.ſi ita relictum.§.ſi.de lega.ij.l.ſemper in ſtipulationibus in ſi.de reg.iu.⁊ alias ſolet fieri interpetratio pꝛo herede magis ꝙ̃ pꝛo legatario.l.ſi ita ſit a ſcriptum de leg.j.l.ſi domus.§.ſi.⁊ l.qḋ in rerū.§.ſi vſumfructū eo.ti.⁊.l.ſticho de vſufru.leg. ⁊.l.pe.de dote pꝛeleg.cū multis ſi.ideo nō fiat hoc caſu interpetratio cōtra vim verboꝝ ⁊ cōtra heredeꝫ.⁊ vt in dubio interpetreẜ cenſeri relictū qḋ eſt maius ꝯtra dictas tres regulas:⁊ maxime q₂ ſi volumus interpetrari relictos libꝛos reſpectu nominū debitoꝛū vẜ interpetrari poſſe ꝙ ideo relicti ſunt ad hoc vt per ipſum Baptiſtaꝫ cui relicti ſunt ipſi libꝛi eis mediantibus poſſit ratio calculari cū ipſis ſoccis ⁊ ab eis exigi qḋ ad teſtatoꝛē pertinebat nō quidē retinendū pꝛo ſe ſed pꝛo herede:⁊ hoc velint verba que ſubduntur ad exigendū qualcunqꝫ quantitates pecuniarum ⁊ ad faciendum calculum rationis.nō ergo cenſeanẜ relicti abſolute:ſꝫ ad dictos effectus ⁊ maxime non videanẜ relicte ſoccite:q₂ animalia data in ſoccitam pꝛo parte ſpectante ad dantem in ſoccitam ſunt in dominio ipſius:⁊ ſic erant ipſius teſtatoꝛis nō erant debite ſibi ſed ſue:vnde lib.i quo ad hoc iudicari debent libꝛi ſuarum rerum potius ꝙ̃ ſuoꝛū debitoꝛum: vn ſaltem animalia que extant non veniant in dicto legato: nec cedant lucro dicti Baptiſte.

b ℂ Tñ his nō ob.ꝯtriū puto de iure reſpondendū vꝫ ꝙ veniant iura ipſarum ſoccitarum que in libꝛis ſunt deſcripte. Nā in legatis potius mens ꝙ̃ verba attenditur.l.cū virū. C.de fideicom.⁊.l.in cōditionibus primū locū de condi.⁊ demon.cum concoꝛ.pꝛout etiā in cōtractibus.l.in conuentionalibus.ff.de ver.ſig.in vltimis autem voluntatibus ſit pleníoꝛ interpetratio ꝙ̃ in cōtractibus.l.in teſtamentis.ff. de reg.iur.⁊.c.cū dilecti.extra de dona.cum auteꝫ legantur libꝛi in quo ſunt deſcripta nomina debitoꝛum cēſentur relicta ipſa nomina debitoꝛum cum al's legatum eſſet inutile ipſi legatario ⁊ legatum inutile legatario non valeat.l.j.⁊ ibi Baldum.vj.col.C. communia de lega.l.ſi creditoꝛi.ff. de lega.j.⁊ eſſet damnoſuꝫ heredi cui remanerent nomina debitoꝛū ⁊ iura ſoccitaruꝫ cum nō poſſet iura ſoccitarum oſtendere.nō autem eſt veriſimile ꝙ mens teſtatoꝛis fuerit damnificare heredē ⁊ nō cōſulere legatario nec ſibi lucriſacere ⁊ ſi dicatur:immo cōſulit heredi:q₂ videtur relinquere libꝛos Baptiſte vt ipſa nomina debitoꝛuꝫ exigat ⁊ calculet rationes pꝛo herede ꝑ v̄ba que ſubdunẜ ⁊ ad exigendū ⁊c. q₂ rñdeẜ ꝙ nō ſolū reliquit ad exigendū ⁊ calculanduꝫ ⁊c. Sed etiā ad faciendū pꝛout:⁊ ſicut dicto Baptiſte videbiẜ vt verbis ſequentibus expꝛimitur.illa enim copula ⁊ pꝛout ⁊ ſicut ⁊c.ampliatiue ſummi dꝫ.l.ea tamen adiectio de lega. iij.⁊ per Bar.in.l.ſi is qui.cc.§.verū.de reb.dub.⁊ per bal. in.l.gallus.§.etiā.de lib.⁊ poſth.⁊ cañ.in.c.ij.de reſcrip.ita ꝙ ſibi Baptiſte cōcediẜ facultas nō ſolū exigendi nomina debitoꝛū ⁊ calculandi rationes:ſed etiā alia faciendi de cōtentis in dictis libꝛis pꝛout ⁊ ſicut ei videreẜ:⁊ ſic liberandi debitoꝛes ⁊ caſſandi libꝛos ſeu partitas libꝛoꝛū ⁊ dandi dilationes ⁊ nō exigendi illa verba indefinita equipollent vniuerſali.l. ſi pluribus de leg.ij.cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſt.⁊ c.vt circa cū ſua gl.de elec.li.vj. Nec ē veriſimile ꝙ legauerit libꝛos ad onus ꝑut eſt exigere debitoꝛes ⁊ calculare rōnes.

c ℂ Cū legata ſint incommodū legatarioꝛuꝫ ⁊ ſoleant fieri pꝛopter merita.l.nec adiecit.ff.pꝛo ſocio:⁊ ſint dona quedā l.legatū donatio eſt.ff.de lega.ij. Nec merita merenẜ onera ⁊ incommoda:nec donationes ſunt onera ⁊ incommoda ſꝫ beneficia.c.cū dilecti iuncto fine cū pꝛincipio de dona.⁊ de ſe ꝯſtat:nec vt arbitroꝛ ꝯditio perſone ipſius baptiſte erat talis ꝙ deberet fieri exactoꝛ debitoꝛū alterius:⁊ verba legatoꝛū interpetrantur ſm cōditionē perſonarū legatarioꝛum l.liberoꝝ.§.qḋ tamen caſſius.de leg.iij.⁊.l.plenū.§.equitij. de vſu ⁊ habi.⁊ no.Bar.in.d.l.libꝛoꝛum.§.ſed ſi bibliothecam.vbi habetur ꝙ ſi legatur bibliotheca vel armariū quandoqꝫ continetur locus vbi ſunt libꝛi repoſiti quandoqꝫ ipſi libꝛi qui in bibliotheca vel armario cōtinentur ⁊ h̃ ſꝫ qualitatem ⁊ conditioneꝫ legatarij ſi aliter ex verbis relinquentis non depꝛehenditur pꝛout declarat ibi Bar.

d ℂ Itaqꝫ ſepe cōtingit ꝙ ſi relinquitur vna res cenſetur relictū id qḋ in ea cōtineẜ:ita ⁊ relicta menſa cenſenẜ relicta nomina debitoꝛū ⁊ que in menſa cōtinentur.l. cuꝫ pater.§. menſe.de leg.ij.itē legata hypotheca cēſentur legata credita que mercatoꝛ habebat in ea.dicit Bal.in.l. pꝛedia.C.de fideicō.col.j.ita ⁊ legatis libꝛis cenſeanẜ legata ea que in libꝛis cōtinenẜ facit qḋ no. Bar.in.l.penu.§.idē teſtatoꝛ.de leg.iij.dicens ꝙ ſiquis cōduxit quaſdā poſſeſſiones a cōi ⁊ reliquit cōductionē cenſeẜ relinquere ꝙ ex ea lucrabiẜ:inſuper pꝛobaẜ:q₂ legato kalendario cenſenẜ legata nomina debitoꝝ poniẜ pꝛo cōſtanti ⁊ claro in.l.qui filiū.ff.de lega. iij.⁊ facit.l.vxoꝛi de vſufruc.lega. item relicta apodiſſa cenſetur relictum nomen debitoꝛis qḋ in ea cōtineẜ dicit Bal. in auc.nunc ſi heres.C.de litigi.pꝛobat tex.in.l. qui cyrographum.de leg.iij.⁊ in.l.ſeruuꝫ filij.§.cū que cyrographū. de lega.j.vbi legato cyrographo cenſeẜ legata actio nō ſola charta ⁊ ſcriptura facit etiaꝫ.l.ij.ff.de pactis vbi ſi creditoꝛ tradit debitoꝛi cyrographū debiti cenſeẜ remiſiſſe debitū ꝙ in cyrographo cōtineẜ ita pari rōne legatis libꝛis in quibus debita cōtinenẜ cenſeanẜ legata ipſa noīa debitoꝝ.eſt enim omnimodo eadē ratio que eſt in relicto kalendarij vel apodiſſe vẜ cyrographi:vt pꝫ euidenter.ꝯtinet ergo relictū libꝛoꝝ ⁊ ipſas chartas:⁊ ſic ipſos libꝛos pꝛopꝛie ſumptos: ⁊ ēt nomina debitoꝝ ꝓpter que ſunt facti ipſi libꝛi ⁊ reſpectu quoꝛū vtilitatē tribuunt ⁊ tantofoꝛtius q₂ v̄ba ſequentia mentē oſtendunt relinquētis: q₂ reliquit libꝛos debitoꝝ ex quo enim ſubdit debitoꝛū demonſtratur ꝙ ꝑꝑ debita reliquit:⁊ maxime q₂ ſubdit ⁊ ad exigendū ⁊c.que v̄ba aperte demonſtrāt ꝙ relinquebat libꝛos vt poſſet exigere ipſos debitoꝛes qḋ facere non poſſet ſine actione.l.ſi pupili.§.videamus.de nego.geſto.ideo actiones cenſentur relicte cum cenſeatur relictum vt pꝛo ſe ⁊ ſuo nomine exigat vt.ſ.deduxi.⁊ facit.l.magis.de ſolu.⁊.l.papi.ff.manda.

e ¶ Nec ob. ꝙ in ſoccitis aialia erant teſtatoris pro ſua pte
q: rndeṫ ꝙ ruſtici erāt debitores ad reſtituēdū ipſa aialia:
itaqꝫ tenent illa reſtituere Baptiſte legatario:⁊ ſic veniunt
appellatione debitoꝝ.⁊ vt audio libri pncipaliter ꝯtinebāt
ipſas ſoccitas ⁊ ad ſoccitas ptinētia:⁊ tñ teſtator appellat li
bros debitorꝫ:⁊ iō ſocios in ſoccitis appellat debitores:⁊
inſup ſub legato kalendarij veniunt ēt res pprie vt eſt tex.
in.d.l.qui filiū:iō nō incōuenit ſi veniunt ēt i legato libroꝝ
ipſe ſoccite que in libris ꝯtinenṫ:lꝫ aliq̄ ſint ſub dñio teſtato
ris:⁊ p hec pꝫ rñſuꝫ ad adducta i ꝯriū. Nā ⁊ i.d.l.qui filiū.⁊
in.d.l.qui cyrographū ⁊ in ſimilibus iuribus pro hac parte
adductis ex veriſimili mente de functi que pualet ⁊ ne lega
tuꝫ ſit inutile legatario recediṫ a ppria vi vboꝝ ita ꝙ ſit in
terpretatio pro legatario in piudiciū heredis. iſta enim pre
ualent theoricis ⁊ argumentis in ꝯrium adductis vt aperte
pbaṫ in iuribus palle.ad alia eſt ſpecifice rñſum. Laus deo.

¶ Stāte ſtatuto ꝙ dos debeat reſtitui patri mortua vxore
an verſiculus dicti ſtatuti loquentis in dote aduentitia ſub
his verbis ꝙ ſi extarent filij poſt mortē vxoris ⁊ eos mori
contigerit.j.x.annos a tpe mortis matris dos integre reſti
tuaṫ patri vel eius heredibus pcedat ēt in dote profectitia.

¶ Conſilium. clxxiiij.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Quēquā videaṫ i hac ꝯſultatiōe
prima facie dōm ꝙ dictus ver.ſꝫ ſi extarent
filij nō militet niſi i dote aduētitia:nā.d.pxi
me ſtatutū loquutum fuit ſi filij legittimi nō
extarēt poſt mortē vxoris:⁊ ꝯtinuato ſermone:ſubdiṫ dict⁹
ver.ſed ſi extarent filij poſt eius mortē:ideo put precedens
cōditio affirmatiua determinat dumtaxat dotē aduētitiam
ita ⁊ ſequens immediata cōditio negatiua:itelligaṫ in dote
aduentitia dumtaxat vt ſic proxima copulata ſuccedant.l.cū
de lanionis.§.aſinā molendinariā.ff.de fun.inſtru.⁊ in.l.ij.
ff.de ſtatu ho.⁊ qđ hꝛ in.l.ſi idē cū eodē in ſi.ff.de iuriſ.om.
iu.facit ēt glo.in.§.itē lapilli inſti.de rerū diui.vbi dicta in
precedentibus repetunṫ in propinquis nō in diſtantibus.
a ¶ Et maxime hoc ſuadeṫ:q: loquiṫ cōtinuato ſermone in
caſu ꝯrio:⁊ p aduerſatiuā cuius nā eſt loq in eiſdē terminis
in qbus loquunṫ pcedētia vt p gl.⁊ Bar.in.l.ſi mariti.§.ſi.
de adul.Bal.in.l.oēs populi.xiiij.ſeu.xv.col.in lec.plenior
Saly.⁊ Raph.ful.in.l.vinū ſi cer.pe. iō cū precedentia lo
quanṫ i dote aduētitia:ita ⁊ ſequētia p aduerſatiuā loquanṫ
ſeu loqui itelliganṫ in dote aduentitia iuuanṫ pmiſſa:q: di
ctū ſtatutū eſt noui iuris promulgatoriū diſcrepans a gñali
iure cōi quo caueṫ ꝙ ſi deuoluiṫ ad filios vxoris non redit
ad eius patrē nec dos pfectitia nec dos aduētitia ſꝫ ꝺuoluiṫ
ad hrdes filij cū ſit vnita cū ceteris bonis vt in terminis iu
ris cōis ſi dos profectitia fuiſſet ſtipulata reddi filie ⁊ eius
hrdibus vel in terminis.l. inter ſocerū.§.cum inter de pac.
dota.⁊ de ꝯſuetudine bulgari de qua per gl.⁊ doc.in.l.dos
a patre pfecta.C.ſol.ma.⁊ p Bar.⁊ alios in.l.poſt dotē.ff.e.
ti.in.l.in quarta ad.l.fal.⁊ in.l.illa.C.de colla.⁊ ius nouum
exorbitans dꝫ reſtringi vt quantominus fieri pōt ledat ius
cōe.l.ius ſingulare.⁊.l. qđ vo ꝯ de legi.regula q̄ a iure cōi
exorbitant in.vi.⁊.c.cū dilectus dē cōſue.nec a paritate vel
maioritate rōnis induciṫ correctio iuris:put hꝛ in auc.qꝫ
actiones.C.dē ſac.ſan.ecc.⁊ in.l.pcipimus.C.de appel.⁊ in
l.ſi vero.§.de viro maxime per Jmo.ff.ſolu. mat.merito vt
minus recedaṫ a iure intelligatur dictus ver.ſed ſi extarent
dumtaxat in dote aduentitia:adeo ꝙ ſi dos pfectitia deue
nit ad filiū poſt mortēꝫ matris ⁊ filius decedit dos predicta
deuoluatur ad heredes filij puta ad patrem ipſius ⁊ non ad
patrem vxoris:⁊ ſic auum dicti filij vltimo defuncti cum pa
ter excludat auum auc.defuncto.C.ad tertulianum .
b ¶ Vdis tñ nē ē ob.ꝯriā partē arbitrorium magis ꝯſentaneā.
Ex pluribus ⁊ pmo q: clauſula i ſi.poſita referṫ ad oia pre
cedētia.l.talis ſcriptura de le.j.l.iij.§.ſi filius de lib.⁊ poſth.
⁊.c.ij.requiris.⁊.c.inquiſitiōi de appel.⁊ pcedit ēt in odio
ſis ⁊ ꝯñter reſtringendis.d.§.ſi filius.qui loquiṫ in exhere
datione que eſt reſtringenda:q: odioſa.l.cū quidā de lib.⁊
poſth.⁊ regula odia.itē pcedit in exorbitantibus a iure cōi
prout eſt clauſula appellatione remota in qua loquunṫ.d.c.
ij.requiris.⁊.d.c.inquiſitioni. Dummodo nō ſit diuerſa rō
in remotis q̄ꝫ in pximis vt vult tex.i.l.j.i ſi.C.de lib.pter.
⁊ nō eſſet repugnantia ſi ad ois fieret relatio vt ꝯtingit in
terminis.d.l.ſi idē cū eo.i ſi.que nō occurrunt in terminis
noſtris:q: nō eſt rō quare nō debeat pcedere diſpoſitio.d.
ver.ſi extarent in dote pfectitia prout in dote aduētitia:⁊
nulla eſt repugnantia ſi ad oia dictus ver.referaṫ imo quare
nus ſit mentio de patre.ſ.ꝙ patri dos reſtituatur eſt longe
maior ratio in dote pfectitia q̄ꝫ in dote aduentitia per.d.l.
dos a patre pfecta. Et a maioritate rōnis ſit legis extenſio
autē.multomagis.C.de ſac.ſan.ecc. imo ēt a paritate rōnis
l.illud.ff.ad.l.acqui.l.a titio.de ver.ob.cū ſi.etiā in exorbi
tantibus vt tradit bar.in rep.l.ſi cōſtante in prin.ff.ſo.mat.
⁊ doc.ibi ⁊ Jmo.l.ſi vo.§.de viro.eo.ti.lꝫ ſecus ſit in corre
ctiuis vt ibidē p Jmo.⁊ dictū eſt in adductis in ꝯriuꝫ.iſtud
autē ſtatutum eſt exorbitans nō correctiuū:q: nō diſponit
abſolute ⁊ indiſtincte. Sꝫ ſi deceſſerit intra decē annos.
itē nō diſponit ꝙ pater matris:⁊ ſic auus maternus prefe
ratur patri in hereditate ſed ꝙ preferaṫ alijs ⁊ cōſequenter
patri filij in dote ſue filie:⁊ ſic nō tollit i totū aliqđ ius cōe
ſed limitat:iō nō corrigit ⁊ nō abrogat ſꝫ derogat iuri cōi ⁊
exorbitat que iter ſe differunt.l.derogatur.ff.de ver.ſigni.
e ¶ Et eſt aduertēdū:q: vꝛ de mēte ſtatuti ꝙ filijs moriēti
bus intra decenniū poſt mortē vxoris dos reſtituaṫ patri
mulieris ē nō hrdibus mulieris vt pꝫ ex tex.ſtatuti in.§.⁊ ſi
j.decā tpa vbi diſponiṫ ꝙ ſi extant plures filij qbus dos ma
terna eſt queſita ⁊ vnus eoꝝ deceſſerit intra.x. annos por
tio ipſius mortui patri vxoris integre reſtituatur ⁊ nō alijs
filijs qui ſunt veriſiſr hrdes matris:⁊ ēt hrdes filij defuncti
ſi ſunt vtrinqꝫ ꝯiuncti q ꝯcurrūt cū aſcēdētibus auc.defun
cto.C.ad tertu. Nec ēt patri filij q in ſucceſſione vniuerſali
pferṫ auo filij pris vxoris:⁊ tñ tex.dicti.§.idiſtincte vult ꝙ
itegre reſtituaṫ patri vxoris ⁊ excludit patrē filij in ſui gña
litate ⁊ fratres defuncti:filij ēt ſi ſint hrdes filij ⁊ matris:q:
gñaliter loquiṫ.ergo gñaliter ē itelligēdus.l.j.§.⁊ gñaliter
ff.de leg.pſtan.⁊.c.q: circa de priuil.⁊ cañ.ſi romanoꝝ.xix.
diſt.cū ꝯcor.⁊ nō diſtinguit.ergo nec nos diſtinguamus.l.
iij.ff.de offi.pſi.⁊ lꝫ in.d.ver.ſeu.§.ſꝫ ſi extarēt hoc nō ape
rtatiū declaraṫ p ſequētē.§.⁊ ſi.j.ſequētia.n.declarant pce
dentia ⁊ eꝯ.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.de leg.j.⁊.l.q filiabus.e.
ti.⁊.l.hrdes palā.§.ſꝫ ſi notā de teſt.pterea ex quo pmittit
de patre ipſe cenſeṫ pmo vocatus ⁊ pdilectus a ſtatuētibus
ar.l.quotiēs in pn.de vſufru.abſonū aūt videreṫ ꝙ qñ filij
extarent portio defuncti itegra deferreṫ patri. Et qñ nul
lus extaret portio defuncti nō deferreṫ patri nec obſtant
vba que ſequunṫ ſꝫ diſtinctionē pdictā.nulla.n.diſtinctio
pdicta eſt quo ad patrē:nā pmo ponit caſuꝫ quo mrīmoniū
ſolueret morte viri:⁊ tūc diſponiṫ gñaliter ꝙ pri reſtituaṫ
dos ⁊ nihil dicit de hrdibus pris.ſcđo ponit caſuꝫ qñ mri
moniū ſolueret morte vxoris:⁊ tūc diſponiṫ ꝙ ſi filij cōes
nō extarent tūc patri ⁊ eius hrdibus dos reſtituaṫ ⁊ hoc ſi
fuerit dos pfectitia in dote vo aduētitia diſponitur ſolū in
caſu quo deceſſerit vxor poſt mortē.qđ aūt ſiat ſi decedit in
vita patris nihil ſupiori caſu diſponiṫ. Et ſic quo ad patrē
nulla diſtinctio pmiſſa eſt:idcirco illa vba ſm diſtinctionēꝫ
pdictā neceſſario referṫ ad hrdes pris ⁊ hrdes vxoris que
diſtinctio eſt ꝙ in dote pfectitia reſtō ſiat hrdibus patris.
in dote aūt aduentitia ſi hrdes pris nō ſunt pximiores ipſa
vxori tūc ſucceſſoribus pximioribus mulieri ēt ſi reſtō ſti
pulata fuerit pri ⁊ eius hrdib⁹.cū ergo pri deferaṫ dos in
tegra nō ē rō q̄re magis deferaṫ dos aduētitia pri ⁊ nō dos
pfectitia:imo rō eſſet eꝯ ꝙ magis pfectitia:iō dicti.§§.in
diſtincte loquētes in dote nō expreſſe de aduētitia vel pfe
ctitia intelligēdi:ſunt ēt in dote pfectitia p iā dicta:ſuadet
ēt dictā interpretationē:q: ſtatuētes diſtinguunt ponendo
caſus ꝯtingibiles nō ē veriſiſe ꝙ obmiſerint caſuꝫ qñ filij
ſupereſſent matri ⁊ dos eſſet pfectitia put obmiſiſſent ſi.d.
§.ſi vo extarent.⁊.d.§.⁊ ſi.j.nō intelligerenṫ ēt in dote pfe
ctitia.multa ergo cōcurrunt que nos artant in hanc ſniam.
d ¶ Nō obſtant adducta in cōtrarium. Nō enim ob.ꝙ dꝫ re
latio fieri ad proxima:q: ſatis ſit ad proxima ſi ſit ad omnia
precedentia. Nam ſub omnibus precedentibus proxima
comprehenduntur vt eſt notiſſimum: ideo non aduerſan
tur dicte theorice ꝙ debet fieri ad proxima:⁊ ꝙ dꝫ ad om
nia. Nec obſtat qđ notatur in .d.§. item lapilli:q: loquitur
in multū remotis nos non ſumus in multum remotis.item
ibi nō ſumus in materia relationis ſed in materia an quali
tas poſita in vna oratione precedenti cenſeaṫ reperta in ſe
quenti que materie ſunt diuerſe ⁊ ſeparataꝫ rationē haben
tes vt ſatis colligi pōt ex tex.d.l.iij.§.ſi filius.de li.⁊ poſth.
nec obſtat ꝙ natura aduerſatiue eſt repetere qualitates pre
cedentium

cedentiū ⁊ ſequentia intelligi ſm terminos precedentes:q2 fateor. Sed in caſu noſtro p̄cedentia loquunt̄ in dote ꝓfectitia ꝓut in dote aduentitia ⁊ inſuper nō pōt intelligi ſm terminos p̄cedentes ſi ſolū in dote aduentitia loqueret̄.d. ver.ſeu.§.ſi vero extarent:nā p̄cedētia que loquunt̄ in dote aduentitia loquunt̄ qñ vxor deceſſit poſt mortē patris ⁊ ſi deceſſerit poſt mortē patris nō eſſet dos reſtituenda patri ꝓut dī ibi:iō artamur ad dōm ꝙ nō reſtringatur ad caſum proximū. Sȝ generaliter intelligat̄ in qualibet dote nec ob. ꝙ tanq̄ exorbitans eſt reſtringendū:q2 nō eſt adeo reſtringendū quominus clauſula in fi.poſita ad omnia precedētia referat̄:⁊ quominus trahat̄ ad caſum vbi eſt maior vel eadē rō ꝓut hec.ē.deducta ſunt. Et maxie vbi ſunt v̄ba que ſui natura pñt trahi ēt ad eū caſuȝ prout ↄtingit in caſu noſtro ꝓut ⁊.ē.deductū eſt ⁊ inſuper pōt dici ꝙ in dote ꝓfectitia ↄſuetudo bulgari que diſponit ꝙ dos ꝓfectitia deuoluatur ad filios eſt exorbitans a iure cōi ꝓut multi tenent:lȝ alij dicant ꝙ ſit declaratiua ⁊ tenendo dictā opi.ꝙ ſit exorbitans pōt dici ꝙ lex noua deuoluens dotē profectitiā ad patrē ſit ampliāda:q2 reducit magis rem ad ius cōe.vt no.glo.notabilis in.c.ſtatutū.i.de p̄ben.li.vj.ex quibus oibus puto intrepide cōcludendū ꝙ.d.§.ſeu ver.ſi vero extarent ſit intelligendus ⁊ procedat etiam in dote profectitia. Laus deo.

Soror dotata a fratribus in ducentiſquinquaginta ducatis eidem ſolutis an cenſeatur dotata animo cōpenſandi cū relicto ſibi per patrē facto de.ccl.ducatis.an vero poſſit dictum relictum petere in quo ipſa fuit a patre inſtituta.

Conſilium. clxxvij.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. Uīr in hac ↄſultatione prima facie vōm ꝙ dicti centūuigintiquinq̄ floreni nō iuſte petant̄ a dicto zagarello per dictam Gentilē. Lȝ enim dictus teſtator inſtituerit in quātitate.ccl.flore.dictā Gentilē eius filiā ⁊ zagarellum eius filiū heredē vniuerſalē iſtituerit vna cum altero filio ⁊ heres vniuerſalis ſit debitor inſtituti in re certa:q2 inſtitutus in re certa habet̄ loco legatarij.l.quotiens.C.de heredi. inſtituen.quo ad cōcernentia ipſam rem ꝓut ↄcludit Bar. in.d.l.quotiens.⁊ in.l.ex facto.ff.eo.ti.cuius opinionem ſequimur.dicit Pau de ca.in.d.l.quotiēs. Et cū hoc vident̄ trāſire Saly.⁊ ang.qui ſubdit ꝙ herede vniuerſali adeunte inſtitutus in re certa quo ad omnia habet̄ loco legatarij qd ⁊ videt̄ velle Jmo.in.l.j.§.ſi ex fundo.ff.de here.inſtituen.⁊ ſimiliter Rapha.ful.in.d.l.quotiens dicit ꝙ quo ad omnia habet̄ loco legatarij q̄ȝ quo ad hoc vt filius nō cenſeat̄ preteritus.⁊ ſic quo ad impugnationeȝ teſtamenti:⁊ ideo dicta gentilis habebat actionē perſonalē ↄtra dictū zagarellū heredē vniuerſalē pro dimidia ꝓut haberet legatarius.l.j.⁊.ij. C.cōmunia de lega.l.cum filius.§.verū.ff.de leg.ij.idcirco dicta gentilis prout v̄r erat creditrix.d.zagarelli in quātitate.cxxv.flore.⁊ propterea videt̄ ꝙ cenſeat̄ dediſſe dotē pro dicta gentili non animo donandi ſed animo compenſandi.

a Lȝ eniȝ extraneus dotando mulierē cenſeat̄ regulariter dotare animo donandi.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo.acti.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.fi.C.de dotis promiſ. Tū fallit qñ promiſit vel ſoluit dotē debitor:nam cenſet̄ id feciſſe animo compenſandi ⁊ ſatiſfaciendi debito.l.vxoreȝ.§.pater naturalis de leg.iij.ſm lectu.Bar.qui ita firmat ibi per illum tex. Si pater nō preſumit̄ habere animum dotandi de ſuo:fortius frater debitor nō preſumitur dotare voluiſſe de ſuo ſimpliciter dotando de ſuo cum nullus amor vincat paternū.l.fi. in prin.C.de curatore furioſi. Nec v̄r obſtare reſponſio facta articulo dum reſpondit q2 nō crēdit ſe ſoluiſſe ⁊ ſatiſfeciſſe in dicto campo rigore legati predicti ſed ſua ſponte:q2 reſpondet̄ primo:q2 ipſa gentilis poſuit cōtrariū:ita ꝙ non magis ipſa videt̄ ſe poſſe niti ex aſſertione aduerſarij q̄ȝ aduerſarius ex poſitione ipſius gentilis. Secundo reſpondet̄ ꝙ dicta aſſertio ⁊ reſponſio zagarelli eſt ambigua ⁊ incerta: ideo v̄r ſtandum eius interpetrationi argumento.l.in ambiguis orationibus.ff.de reg.iur.⁊.l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudicijs.ipſe autē interpetrat̄ ꝙ ſoluit ⁊ ſatiſfecit vigore dicti relicti facti de.ccl.ducatis:ſed ſua ſponte ſoluit ⁊ ſatiſfecit in dicto p̄dio: ideo dicte ſue interpetrationi v̄r ſtandū. Et ſtando dicte interpetrationi videtur probata intentio dicti zagarelli in ſua defenſione:inſuper confeſſio vt preiudicet dȝ certa nō ambigua ⁊ incerta.l.certum in prin. ff.de cōfeſſis. Confert identitas ſeu cōformitas quantitatis relicte in teſtamento ſcilicet.ccl. ducatorum ad.xl. bolo.pro flore.⁊ quantitas.ccl.ducatorum ad dictam ratiōnē data in dotem prout in themate preſupponitur. Non enim eſt veriſimile ꝙ ita punctualiter ſe conformaſſet datio dotis cum relicto ſi non fuiſſet in datione dotis habitus reſpectus ad dictum relictū:q2 raro id ſolet accidere:⁊ in re dubia attenditur id quod eſt veriſimile ⁊ ꝙ plerunq̄ fieri cōſueuit.vt in c.inſpicitur in obſcuris de reg.iur.in.vj.⁊ in.l. ſemper in ſtipulationibus.ff.eo.ti.cum ſimilibus.

b Tū his nō ob.ↄtriā partē arbitror iuri magis cōſentaneā. Conſtat enim fauore dotis inductū eſt ꝙ extraneus dando dotē cenſetur illā donare.d.l.vnica.§.accedit.vbi generaliter hoc eſt traditū:a qua regula nō videtur exceptuatus caſus noſter. Nō enim ob.dictum relictū:q2 videtur primo ꝙ eſſet effectualiter debita dicta quantitas: ea ratione q2 non apparet ꝙ dictus zagarellus tempore dotationis agnouerit hereditatē teſtatoris ⁊ nō agnita hereditate ex teſtamento relicta in teſtamento nō debentur.l.ſi nemo.ff.de teſtamen.tute.⁊.l.ſi nemo.ff.de reg.iur. ⁊.l.eā quā.C.de fideicōmiſſis. Et licet forte zagarellus foret ſuus heredes:licet de ſuitate aliter nō appareat. Et quidaȝ teneant ꝙ creditores habeant fundatam intentionem contra ſuum heredeȝ ſi nō probatur abſtenſio:ita ꝙ nō cogantur probare immixtionē vt conſulendo tenuit Ricciar.malū.vt eum refert Bald.in l.j.C.ſi vt ſe ab hereditate abſti.qd ⁊ tenent Ultramō.ad quod vide no.in.l.ſi fratris.C.de iure delib.

c Et ſic cum nō probetur ꝙ immiſcuerit ſe hereditati non apparet ꝙ eſſet debitor cū nō potuerit inuitus exigi ⁊ debitor eſt ille a quo inuito pōt extorqueri.l.debitor de ver.ſig. ⁊.l.fideiuſſ. obligari.§.fideiuſſor.ff.de fideiuſ.⁊ ſi dicatur preſumit̄ velle adire ſeu ſe immiſcere ille qui ſoluit debitus hereditarij.l.ij.ff.de iure delibe.reſpondet̄ ꝙ verū eſt ꝙ ſi ſoluiſſet illud relictū cenſeret̄ immiſcuiſſe hereditati teſtatoris:tū dictus zagarellus nō ſoluit dictū relictū ipſi gentili:ſed dedit marito pro ea dotē:⁊ ſic nō ſumus in terminis. d.l.ij.⁊ ſi dicamus preſumit̄ dediſſe animo cōpenſandi ⁊c. reſpondet̄ ꝙ tunc cōcurrerēt due ſpecialitates:q2 due preſumptiones cōtra id qd habet̄ in.l.j.C.de dotis promi. Preterea nō probatur ꝙ ſciuerit teſtm̄ ⁊ facti alieni preſumitur ignorantia.vt in.l.verius.ff.de proba.⁊ in.l.fin.ff.pro ſuo.⁊ in regula preſumit̄ ignorantia in.vj.⁊ etiam filius preſumit̄ ignorare teſtm̄ patris prout no.Bar.in.l.is pōt.ff.de acq. here.in.l.ſi heres de lib.leg.in.l.eius qui in prouinciaȝ.ff.ſi cer.pet.⁊ in fratre circa teſtm̄ fratris no.Bal.⁊ Ang.⁊ doc. in.l.qñ ſororē.C.de iure deli.⁊ Saly.i.l.cū antiquioribus. eo.ti.ad id qd p Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.de ver. ob.⁊ ignarus teſti ꝑ agnoſcere hrditatē.l.ſi is ad quē ⁊.l. hrs inſtitutus in p̄n.ff.de acq.here.iō nō ꝓbat̄ ꝙ eēt debitor ipē q̄ ſoluit dictā dotē:iō cēſeat̄ donaſſe p.d.§.accedit.

d Nec ob.d.§.pater nālis.⁊ qd ibi p Bar.dato ꝙ eēt verū ꝙ debitor dotās creditricē cēſeat̄ dare dotē ꝓ ſatiſfaciendo debitū:lȝ illud dcm̄ nō tranſeat ſine dubio:q2 in.d.§.pater nālis pater ſtipulatus eſt dotē ſibi reddi:iō v̄r ceſſare animus donādi:⁊ inſup ibi ꝓmiſit noie mulieris ꝓut ibi ↄcludit Bar.⁊ ſic geſſit negociū mulieris i ꝓmittēdo ſeu dādo dotē noie filie:⁊ ꝓpterea cēſet̄ dotaſſe vt eius negocioꝝ geſtor:⁊ iō his ceſſantibus ille tex.a ↄtrio ſenſu facit ꝙ debitor dotādo nō cēſeat̄ dotare animo cōpenſandi:⁊ h̄ velit Bar. in.d.l.fi.C.de dot.ꝓmi.quatenus querit qd ſi extraneus debitor dat doteȝ pro muliere:an cenſeat̄ donare:⁊ rñdet ſi erat geſtor negocioꝝ mulieris v̄r dare de bonis mulieris:alſ ſecus ⁊ loquit̄ in extraneo debitore:ideo ne ſit ſibi ↄtrius a dictis p eū in.d.§.pater naturalis pōt intelligi vt ſupradixi:⁊ ita pñt intelligi ſm ſupradicta Jac.de are.⁊ Old.tenentes ꝙ extraneus dotando cenſeat̄ donare quatenus dicunt ad §.pater naturalis ꝙ recte intellectus nō obſtat in caſu nr̄o d.zagarellus ⁊ frater ꝓmiſerunt iure proprio per ſe ⁊ eoruȝ heredes:⁊ ſic nō promiſerunt noie mulieris nec ſimplr̄: ideo magis cenſeat̄ nō ꝓmiſiſſe aio gerendi negociū mulieris.itē.d.§.pr̄ nālis ꝓbat ꝙ ſi mulier nō ratificat pōt mulier petere relictū:⁊ ſic deciſio illius.§.facit pro dicta Gentili ꝙ in hac cā reportet ſniaȝ ꝓ ſe inſup p̄dicta in caſu dubio militant nos ſumus in caſu certo:nam certitudo ſcilicet ꝙ nō cenſeat̄ data dos animo ſatiſfaciendi dicto debito reſultat ex duobus vno vȝ q2.d.zagarellus ſeu eius ꝓcurator fecit ſuā poſitionē corā arbitris ꝙ.d.zagarell9 nō habuit notitiā

d.teſtamenti ante initiatum preſens iudiciũ qḋ iudiciũ fuit initiatum longo tempoꝛe poſt dictam dotis preſtationem.

e ℭ Cõfeſſio autẽ ꝓcuratoꝛis per viã cõtentioſe iuriſditionis preiudicat dño notant doc.in.l.ij.§.qḋ obſeruari.C.de iur.calũ.ꝛ in.l.certuꝫ.§.ſꝫ an ipſos.ff.de confeſ.ꝛ Bal.in.l.vnica.C.eo.ti.qui exemplificat in cõfeſſione facta poſitionibus:ꝛ ita ego legendo latius tenui in.d.§.qḋ obſeruari:ſi autẽ ignoꝛauit dictũ teſtamentũ in ꝯſequentiã ignoꝛauit cõtenta in eo:ꝛ cõſequenter nõ potuit ex teſtõ adire vel immiſcere hereditati:iõ nõ fuerat debitoꝛ.itẽ ignoꝛauit dictũ relictũ ꝛ p ꝯñs nõ potuit hr̃e animũ ſatiſfaciẽdi dicto relicto p ea que habent in.l.mater decedẽs de inoffi.teſt.ꝛ in.d.l.ſi hr̃s inſtitutus de acq.here.cũ ꝯcoꝛ.ꝛ ar.l.eius qḋ p erroꝛeꝫ.ff.de iuriſ.om.iu.ꝛ in.l.ij.in pñ.ff.de iudi.iõ ẽ perinde ac ſi ipſe nõ fuiſſet debitoꝛ ex quo ignoꝛabat debitũ vltimo qꝛ ipſe Zagarellus cõfeſſus fuit reſpondẽdo poſitioni dicte Gentilis ꝙ ipſe non credit ſe ſoluiſſe ꝛ ſatiſfeciſſe in dicto campo vigoꝛe dicti relicti:ſꝫ ſua ſponte ſi nõ ſoluit ꝛ ſatiſfecit vigoꝛe dicti relicti.ergo ſtamus claro ꝛ i incertis nõ aũt in certis locus eſt ꝯiecture ꝛ interpetrationi.l.cõtinuus.§.cũ ita de verb.ob.nec erat exitatio quare ſoluiſſet in campo magis q̃ꝫ i alia re vl̃ quare pro.ccl.ducatis dederit campũ.ꝯſtabat eniꝫ ex tenoꝛe teſti ꝙ vigoꝛẽ dci relicti nõ tenebat nec habebat ſoluere campũ ꝛ quare ſoluit campũ erat ĩpertinens ad cãm:ſꝫ erat vtrũ ſoluiſſet dotẽ vigoꝛe dicti relicti necne vt ſic videret an agnouiſſet hr̃ditatem teſtõris necne.

f ℭ Et rñſiones exigunt ad releuandũ articulantẽ ab onere ꝓbandi vt p gl.ꝛ doc.in.d.§.qḋ obſeruari.iõ dꝫ fieri reſponſio ſm terminos interrogationis ꝛ ſm finẽ iterrogantis.l.ſi defenſoꝛ.§.ſi interrogatus de interrog.acti.ꝛ.l.j.§.ſi ita.de ver.ob.facit.§.preterea inſti.de inuti.ſtip.ꝛ nõ recurrit ad interpetrationẽ proferentis per dicta iura ꝛ vr̃ ꝙ dubia reſponſio ſit interpetranda cõtra reſpondentẽ qui dꝫ clare reſpondere.l.de etate.§.nihil.ff.de interrog.acti.vel obſcure reſpondens habeatur pro mere negante per illũ tex.ideo videtur reſpondiſſe ꝙ non ſoluit vigoꝛe dicti relicti.

g ℭ Nec ob.d.l.in ambiguis p iam dicta:nec ob.ꝙ ipſa Gentilis poſuit ꝯtrũ:qꝛ ipſa ſuã poſitionẽ reuocauit ꝛ acceptauit reſponſioneꝫ qḋ facere potuit:ita vt ſtetur reſponſioni ꝓut ꝯcludit Bar.in.l.poſt legatũ in pñ.ff.de his qbus vt indig.in penul.col.ꝛ idem vult Ang.in.l.j.§.ſiquis ſimpliciter.de ver.ob.ꝓut ibi refert Pon.in.iij.col.allegãs bar.idẽ velle in.l.naturaliter.§.nihil commune.de acqui.poſ.ꝛ ipſe idẽ tꝫ niſi aduerſarius prius acceptauerit poſitionẽ qḋ maxime dicendũ vr̃ in caſu iſto in quo poſitio cõſiſtit circa animum aduerſarij qui nõ põt faciliter eẽ notus niſi ſibi aduarſario ad hoc qḋ no.glo.in.§.alie.inſti.de acti.ita ꝙ ponẽs de facili errare potuit ꝛ credere iurate rñſioni aduerſarij,qui aduerſarius nõ põt ꝑtendere erroꝛẽ.l.q̃ꝫ q̃ꝫ.ff.ad velle.ꝛ.c.ab excõicato de reſcriptis ꝛ per hec effectualiter ſunt ſublata oĩa adducta in ꝯtrũ ad illud qḋ ponderaui circa cõcurſum quãtitatũ vniformiuꝫ rñdet ꝙ ideo forte cõtigit:qꝛ illa erat ꝯgrua dos.itẽ ſumus in re certa ex deductis ſupra:ita ꝙ nõ eſt locus cõiecture per.d.§.cũ ita inſuper in puncto preſupponitur ꝙ ſoluit pro dote.ccl.ducatos prout petere dicitur in inſtrumẽto cuius copia dicit tranſmitti:ꝛ tamẽ in cõpia inſtrumenti tranſmiſſa dicit ꝙ dedit certos pro.ccxxv.ducatis ad dictã rationẽ.xl.bol.pro floreno:ꝛ ſic ſunt varie q̃ꝫtitates ex quo poſſet ſumi cõiectura in cõtrarium:ſed nõ eſt multum vrgens vna nec altera. Laus deo.

ℭ Soroꝛ vtrinq; ꝯiuncta:an poſſit querelare teſtm̃ ſui fratris vtrinq; cõiuncti ex eo qꝛ inſtituerit turpem perſonam.

ℭ Conſilium. clxxvj.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ℭ In cã querele inofficioſi teſtamenti intentata per quandã dñaꝫ vannã ſeu eius noie ꝯ quẽdã Jacobũ heredẽ inſtitutũ in.d.teſtõ cuiuſdã dñici:eo qꝛ deducit ꝙ.d.dña vanna querelans eſt ſoroꝛ vtrinq; cõiuncta dicti olim dñici ſui fratris.itẽ ꝙ.d.Jacobus fuit ꝛ eſt turpis perſona viſo teſtõ ꝛ petitiõe ꝛ multis articulis in cã hincinde factis ꝛ atteſtationibus teſtiũ ſuper ipſis articulis ne nimiũ ꝓlixus ſim a ſolito ſtilo recedã arguendi.ſ.ad ptes ſuper quolibet articulo infra tangendo.quattuoꝛ aũt mediis conaboꝛ iuſtitie mediis oſtendere ꝙ ptes iudicis debeant eſſe in abſoluendo.d.Jacobum.inſtitutũ ꝛ pronunciari querelaꝫ nõ competere.d.domine vanne.ꝛ.d.teſtamentũ minime eſſe reſcindendũ ꝛ partẽ.d.dñe vanne condemnandã in expenſis ꝑmo qꝛ.d.dña vanna nõ fuit exheredata neq; omnino:preterita qꝛ honoꝛata legatis ſcdõ qꝛ agnouit iudicium defuncti:ꝛ ſic approbauit teſtamentũ tertio:qꝛ nõ legittime ꝓbat ꝙ.d.Jacobus fuerit maxime tempoꝛe requiſito turpis perſona quarto ꝓpter ꝓbationes ſuper bona fama dicti Jacobi inſtituti:idcirco de quolibet ſigillatim videndum eſt.

a ℭ Circa primũ ꝯſtat p.l.oimodo.C.de inoffi.te.ꝛ.l.ſequenteꝫ que nup.ꝛ.l.ſcimus.eo.ti.iõ iure codicis ẽt filijs ſufficiebat aliquid relinqui titulo legati vel fideicõmiſſi ꝛ ẽt aliquo tpe iur̃ auctenticoꝝ p auc.nouiſſimo.C.eo.ti.ſumpta ex coꝛpoꝛe de triente ꝛ ſemiſ.collatione tertia:itaq; multofoꝛtius ſufficiebat fratribus ꝛ ſoroꝛibus relinqui legittimã fratri titulo legati vel fideicõmiſſi:nec filius cui titulo legati eſſet relicta legittima poterat iſurgere ꝯ teſtm̃:ẽt turpiſſima pſona inſtituta:ergo foꝛtius frater vel ſoroꝛ ar.a maioꝛitate rationis validũ eſt in iure aut.multomagis.C.de ſac.ſan.ecc.quinimmo a paritate rõnis.l.illud ad.l.acqui.ꝛ.l.a titio.de ver.ob.cũ ſi.prout hoc argumento vtit Bal.in.l.fratres.C.de inoffi.teſt.ſꝫ de iure nouiſſimo auctẽticoꝝ nihil reperit imutatuꝫ in fratribus ꝛ ſoroꝛibus:idcirco in fratribus iure nouiſſimo ſufficit titulus legati ꝛ fideicommiſſi nec aliquo iure reperit cautũ ꝙ in fratre requirat titulus inſtõnis nec iur̃ ffoꝝ.requirebat in parẽtibus qui in remedio veniẽdi ꝯ teſtm̃ cõparabant patronis.l.j.ff.ſiqs a pa.fue.ma.ſꝫ patrono ſufficit legittimã relinqui quoquo relicti titulo.vt.l.iij.§.ſi debita.ff.de bo.lib.ꝛ.l.ſiue patronus.§.excludit.ff.de iure patrõ.quinimmo ẽt hodie põt idẽ firmat Bar.in auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſt.ꝛ in rub.ff.ſiqs a pa.fue.ma.ꝛ in.d.§.excludit.ꝛ idẽ vr̃ tenere Pau.de ca.in.l.i.i ſi.C.de bo.poſ.ꝯtab.pat.ꝛ lib.p.l.filio.§.ꝯtab.C.de inoffi.te.ꝛ.d.l.i.ff.ſiqs a pa.fue.ma.quã opi.ab obiectis defenſaui i auc.ex cã i ꝟbo irritũ col.xlix.C.de lib.pre.ſꝫ nõ eſt ꝑñtis diſcuſſiõis:ſꝫ deduxi ꝙ ſi de iure ffoꝝ.erat claꝝ i parẽte ꝙ ſufficiebat qlibet relicti titulus ꝛ hodie eſt dubiũ an ſit imutatũ p auc.vt cũ de ap.cog.§.ꝛ h quidẽ.ꝛ.§.ceteꝝ.foꝛtius idẽ dõm eſt de iure antiquo in fratre ꝙ ſufficeret ſibi relinqui poꝛtionẽ cõgruã quoquo relicti titulo ꝓut ſufficiebat parẽtibus ꝛ ꝓut de iure.C.ꝛ ẽt iure ꝑmeuo auctẽtiquoꝝ ſufficiebat liberis ꝛ ſi illis iurib⁹ nõ reqrebat in fratre titulus inſtõnis p ꝓdicta idẽ hodie:cũ hodie nihil reperiat imutatuꝫ in fratre:iõ ſeruãdũ eſt ius antiquũ ꝓut ꝛ dicebat Jmo.in.l.filio ꝑterito.ff.de iniuſto te.col.xxxj.dicẽs ꝙ ex quo i fratre nõ ẽ expreſſuꝫ ꝙ debeat expmi cã igratitudinis ſtandũ eſt iuri antiquo pariter dicere poſſumus in his terminis ex quo hodie nõ eſt expreſſuꝫ ꝙ reqrat in fratre titulus inſtõnis ſtanduꝫ ſit in h iuri antiquo.ſ.ꝙ nõ requirat titulus inſtõnis:ꝛ h vr̃ de mente bal.in.d.l.fres.C.de ioffi.te.ꝛ firmat ibi dñs meus.d.Jo.petrutij.ꝛ ẽt in.d.auc.nouiſſima ꝛ ego idẽ legẽdo tenui in.d.auc.ex cã in ꝟbo irritũ col.l.ꝛ puto claꝝ:ꝛ cũ ita ſit ꝛ nõ deducat ꝙ ſit relictum minus legittima ꝛ in libello exprimat ꝙ eſt ſibi libellanti relicta talis ꝛ talis res.

b ℭ Jdeo nõ ẽ legittime libellatũ ſup querela:ẽt ſi teneat ꝙ in fratre ꝛ ſoroꝛe nõ ſit ſublata querela p ius agẽdi ad ſupplementũ ꝓut vident velle Gui.de cu.quẽ ſequunt Saly.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.fratres.tamen nõ videtur ꝙ idẽ ſit dicendum ſi tantum eſt ſibi relictuꝫ ꝙ ſufficeret pro legittima filijs:nam ſi hoc eſſet melioꝛis eo caſu cõditionis in ſuccedendo eſſent fratres q̃ꝫ filij ꝙ eſt dictum abſonum.

c ℭ Et lꝫ Dy.vt refert Ang.in.d.l.fratres.dixerit ꝙ etiã ſi frater ꝯſanguineus vel vtrinq; cõiunctus inſtituat in poꝛtione cõdigna puta tertia vel dimidia:tñ ſi in reſiduo inſtituat turpis pſona fratre querelat teſtm̃ pro parte in qua eſt inſtituta turpis pſona:qꝛ dicta querela eſt inducta in odiuꝫ turpis pſone nõ in fauoꝛẽ fratris ſm eũ quẽ ipugnat ang.qꝛ ꝯ generalitatẽ.d.l.oimodo ſm eũ ꝛ merito impugnat:qꝛ ſi ſolũ odiũ turpis pſone iſtitute attenderet pariter eo cãu q̃relarẽt filij ꝛ parentes qḋ nemo attẽtare audet iteꝫ pariter q̃relaret frater vterinus ꝛ filij fratrũ cuius ꝯtrũ ꝓbat in.d.l.fratres.ꝛ in.l.fratris.e.ti.vult ergo ang.ꝙ.l.oimõ q̃tenus tollit querelã inuitato p quẽcũq; titulũ relicti ad integrã legittimã:vel ẽt in minoꝛi quãtitate qḋ ꝛ vult gl.i ꝟbo pſonis in.d.l.omnimodo.ꝛ illã glo.approbat Bal.in.d.l.fratres.ꝛ ibi reprobat opi.Gui.ꝛ cõfutat rationẽ qua mouent Guil.ꝛ ſequaces.ſ.ꝙ fratri legittima nõ debet:ideo nõ cadit ſupplementũ vſq; ad legittimã:ꝛ ideo nihil eſſet ſupplendum.

d ¶ Nam immo dicit Bal. etiã in fratre daȝ legitimã prout ſuo alimentorum in quorũ locũ ſuccedit legitima ſm eũ que legitima lȝ non debeaȝ iure nature fratri tñ debeȝ iure honeſtatis. dicit idem Bald. in. l. j. ff. de inoffi. teſta. ⁊ ꝙ ſit dare legitimã in fratre pſupponit gl. in. d. aũt. nouiſſima. ⁊ ꝙ in fratre cadat legitima innuit ẽt bar. in. d. l. fratres ⁊ voluit Cy. in. l. filiũ quẽ habentẽ. C. fami. herci. ⁊ Ang. in aũt. de triẽte ⁊ ſemiſ. in pncipio ⁊ probat tex. in aũt. de heredi. ⁊ falci. §. primũ ver. interdũ etiã fratribus qui probare videȝ ꝙ iure nature debeaȝ iunctis verbis eodẽ. §. precedẽtibus ibi ſm ipſam naturã debeanȝ: ↄ̃ ꝯſequẽter generalitas. d. l. omnimodo militat etiã in fratre in quo eſt lõge maior ratio ꝙ̃ in filijs vel parentibus ↄcordãt itaqȝ gl. Bal. ⁊ Ange. ⁊ idẽ tenet Raph. fulg. in. d. l. omnimodo. ⁊ cõmuniter legẽtes approbant prout reperio tenuiſſe dominum meũ dominum Jo. petrutij ⁊ alium preceptorem meum dominũ Joãnem de coppulis inſignem ⁊ accutiſſimum doctorem idem d. Florianus idem habetur in lec. que aſcribitur Bar. in. d. §. primum. vbi ad litteram ſic contineȝ vlterius habes verſiculum interdũ ꝙ ſicut legittima portio excludit filium in querela inofficioſi ita legitima portio excludit fratrẽ a querela nõ obſtante ꝙ turpis perſona fuerit inſtituta: ſȝ hic q̃ro nunquid ſi fratri ſit relictum minus legittima aget querela vel ad ſupplemẽtum caſus eſt ꝙ ad ſupplementum legittime in. l. omnimodo. C. de inoff. te. ⁊ ibi notaȝ ⁊c. ⁊ quicũqȝ ſit auctor mouetur bona ratione qȝ tex. d. §. primũ. pbat de directo ꝙ ſufficit fratri relinqui debitam portionem etiam turpi perſona: nec eſt neceſſe relinqui totum ⁊ tollit fundamentũ Hy. ⁊ Gui. de cu. ⁊ ſequacium ⁊ ex quo legittima eo caſu debeȝ fratri prout probat. d. §. primũ generalitas verborum. d. l. omnimodo cõprehendit etiam fratres ⁊ ſimiliter ratio illius legis que ponitur ibi in prefatione militat in fratre prout in alijs puta filijs ⁊ parentibus.

e ¶ Ex ea paritate rationis fit extenſio etiam in exorbitantibus vt no. Barto. in. l. ſi cõſtante in prin. ff. ſo. ma. ⁊ Jmo. in repetitione. l. ſi vero. §. de viro ſo. ma. maxime in fauorabilibus prout eſt diſpoſitio. d. l. omnimodo que eſt inducta fauore teſtamentorum ne ſubuertantur teſtamenta ⁊ fauores ſunt ampliãdi vt in regula odia reſtringi fauores conuenit ampliari in. vj. ⁊. l. cum quidam. ff. de lib. ⁊ poſthu. qñimmo etiam in correctiuis vbi eſt ratio in. l. deſcripta fit extenſio ad caſum qui poteſt ſublata ⁊ in propria ſignificatione comprehendi vt firmat Jmo. in. d. §. de viro per glo. in verbo eligantur in cle. j. de elect. vbi etiam per. d. Anto. ⁊ Jmol. non enim venit ex extenſiua interpretatione: ſed ex mente cõprehenſiua: quia ratio expreſſa demonſtrat mentem diſponentis ꝙ voluerit ſublata ſignificatione verba intelligi ꝙ̃ tomagis vbi verba etiam ꝓprie ſumpta comprehẽdũt caſum de quo agitur prout cõprehendunt verba. d. l. omnimodo. ⁊ ideo non eſt recedendum a glo. cum qua docto. magis communiter concordant ⁊ puto ꝙ hoc medium reddat reȝ claram ꝙ partes iudicis ſint in pronunciando cõtra vannam querelantẽ maxime cum non deducatur ꝙ minus debita portione fuerit ſibi ſorori relictum ⁊ text. d. §. primum probat ꝙ non artatur teſtator relinquere fratri niſi certam portionem: ideo ſi illam reliquit eius teſtamentum non eſt reſcindendum per predicta.

f ¶ Secundo medio dato ꝙ dicta vãna potuiſſet querelare teſtamẽtum fratris tamen repelliȝ quia agnouit iudiciũ defuncti ⁊ agnoſcens iudicium defuncti excluditur a querela l. ſi pare. §. illud. ⁊. l. penul. §. fina. ⁊. l. ſi. ff. de inoffi. teſt. ⁊. l. parentibus. C. eo. titu. ⁊. d. l. ſi pare. §. illud. l. penul. ⁊. l. fina. loquunȝ nõ magis in filio vel parente ꝙ̃ in fratre: ſed ſimpliciter ⁊ indefinite in eo qui poterat querelare: ideo ẽt in fratre turpi perſona inſtituta procedit prout ẽt vult Guil. de cunio in. d. l. fratres. ⁊ cenſetur agnoſcere teſtm̃ ille qui accipit legatum in teſtõ factum vt. d. §. illud. ⁊. d. l. penul. §. fi. ⁊ per gloſ. ⁊ docto. in. l. alia. C. de his quibus vt indig. ⁊ per bar. in. l. poſt legatum. ff. eo. titu. ꝙ gñaliter volũt ꝙ petens vel accipiẽs relictũ in teſtõ factum nõ põt teſtm̃ impugnare: ſed. d. vãna hñs notitiam de teſtõ qȝ fuit pñs teſtõ predicto accepit veſtem lugubrem ſibi in teſtõ relictam quã ſibi fecit dñs Jacobus hẽs inſtitutus. item erat ſibi relicta habitatio domus quam poſt mortem teſtõris habitauit per plures ⁊ plures menſes prout deponunt plures teſtes ⁊ pſumitur ꝙ predictam veſteȝ habuerit vigore. d. legati veſtis ⁊ ſiȝ domũ habitauerit vigore legati habitationis per ea q̃ habentur in. l. j. C. de impo. lucra. deſcrip. libr. x. ⁊ in. l. ij. C. de acq. poſ. ⁊ cõfert qȝ vnus teſtis deponit ꝙ. d. vãna dicebat ꝙ hẽbat veſtem ſibi relictã a. d. dñico teſtõre. itẽ alius teſtis ꝙ. d. vãna dicebat aio lagõna in luoco tuo loquẽdo ipſo dominico. itẽ ſatis agnouit legatũ petendo ꝙ illud ſibi fieret ⁊ ſufficit ꝙ agnoſcat iudicium defuncti etiam dum teſtamentum eſt in fieri prout dicit Saly. in. d. l. parẽtibus. ⁊ pbatur ex illo tex. ibi vel alio legittimo modo. ſ. agnouit quod procedit ⁊ ꝙ dicta verba referuntur.

g ¶ Tertio medio iuuaȝ pe. d. Jacobi: qȝ nõ vȝ pbatũ ꝙ. d. Jacobus fuerit ita turpis pſona ꝙ cõpeterat q̃rela. d. vãne qȝ in teſtõ cẽſeaȝ inſtituta turpis pſona: impingiȝ. n. eidẽ i. xij. capi͡to. d. vãne ꝙ. d. Jacobus tpe ſue adoleſcẽtie fuit paſſus muliebria ⁊ fuit ſolẽnis bardaſſa ſup quo deponũt ſex teſtes vȝ venãtius pmus teſtis Joãnes fortis ſecũdus teſtis deponũt ꝙ audiuerũt publice dici ꝓfecto vnus põt publice dicere ⁊ verificatur. d. teſtiũ in hac parte per ea ꝙ tradit Bart. in. l. de minore. §. tormenta de q̃õnibus ⁊ lȝ deponat ſcõs teſtis ꝙ audiuit a multis nõ refert qȝ põt. d. vocabuluȝ verificari in duobus vt inſti. de iure pſonarũ. §. ſi. ⁊ ibi glo. dicit de tribus per. l. j. §. itẽ reſcriptũ. ff. ad ſille. ⁊ non deponit a qbus forte audiuit a vilibus pſonis: ita ꝙ non dicebaȝ apud bonos ⁊ graues viros ſiſr alij oẽs ſolũ deponunt de auditu ⁊ teſtibus de auditu deponẽtibus de auditu nõ adhibeȝ regulariter fides. c. tam lr̃is de teſti. in. c. inquiſitionis de accu. ⁊ habeȝ in. l. ij. §. idẽ labeo de aqua plu. arcẽ. ⁊ in. l. teſtiũ. C. de teſti. ⁊ aliq nõ deponũt de tpe forte audiuerunt poſt litẽ motã ab aduerſarijs vel ab alijs opera aduerſarioꝝ aliq ꝙ audiuerũt in iuuẽtute ipſius Jacobi forteſȝ tũc foret crimĩoſus tñ poſtea emẽdatus nõ ꝓpterea cẽſendus eſt vilis pſona facit ꝙ hr̃ in. c. teſtimoniũ extra de teſti. itẽ venãtius pmus teſtis eſt repellẽd⁹ qȝ deponit ꝙ qdã pſbyter nõ fuit aliquo mõ degradatus ⁊ pbaȝ ↄ̃riũ p aliquos teſtes. ⁊ inſup teſtis q ſatagit pbare negatiuã nõ coartataȝ loco ⁊ tpe vt ſuſpectus repelliȝ. c. cũ eccl'ia ſutrina de cauſa poſ. ⁊ proprie. ⁊ ſic iſta pma macula q̃ impingiȝ Jacobo eidem nullatenus obſtat ⁊ ſi oẽs q aliqñ deliquerũt reputarenȝ viles perſone rari eſſent qui nõ eſſent viles ſcõo loco apponiȝ cõtra dictum Jacobũ ꝙ tpe quo fuit miles ſuſpendit quẽdam preſbyterum ſuper quo deponunt quattuor teſtes vȝ Venantius primus teſtis qui venit repellendus vt ſupra. item Angelus marchus quintus teſtis ⁊ Baptiſta ſextus teſtis ⁊ Angelus Bartholomei. xj. teſtis qui ſoluȝ deponit ꝙ audiuit ab ipſo Jacobo ⁊ ẽ in dicto ſuo ſingularis licet etiaȝ Baptiſta ſextus teſtis deponat ꝙ audiuit a dicto Jacobo: tamen non concordant in loco.

h ¶ Preterea confeſſio ptis extraiudicialis in crĩalibus facit ſolũ inditium. l. capite qnto de adul. ⁊ aſs abſente non facit plenã pbationẽ. l. certum. §. ſi quis abſente. ff. de confeſ. l. fin. ff. de interro. acti. ipſe. vj. teſtis ⁊ alij deponunt de auditu ⁊ non a qbus audiuerint ita ꝙ non pbaȝ dictus exceſſus. tertio adduciȝ ↄ̃ ipſum Jacobum ꝙ vulnerauit Philippũ ⁊ ſuper hoc deponũt pmi. xj. teſtes nullus de viſu oẽs de auditu ꝙ fuerit dictus Jacobus: ita ꝙ non cõcludunt: ⁊ lȝ qdã ꝙ erat cõis opinio ⁊c. nõ reddiȝ de hoc cã ſcie ⁊ licet aliqua adminicula deponanȝ ſup hoc nõ probatur concludenter ⁊ probatio debet concludere. c. in pſentia de proba.

i ¶ Preterea non probaȝ iure ꝙ vulnerans aliqueȝ cẽſeaȝ vilis pſona maxime ſi vulnerauit multo tpe prius ⁊ experiẽtia ſuadet ↄ̃riuȝ q eſt reȝ magr̃a. c. ꝙ̃ ſit in pnci. de ele. li. vj. ⁊. c. ſtatutũ in pn. eo. ti. quarto ipingiȝ Jacobo pdicto ꝙ defraudauit in ſocietate quã hẽbat cum Andrea ſcortica ⁊ ꝙ iam ſunt anni ſex ꝙ fuit grauata ſuper hoc eius opin. apud bonos ⁊ graues ⁊ ꝙ fuit ⁊ eſt facta excõicatio ſuper fraude deponunt. xj. teſtes pmi oẽs de auditu: ↄ̃ non pbant vt. ſ. dictũ eſt de cõi opinione vnus vel duo qui non reddũt cãȝ ſcie ⁊ cõis opinio non eſt res q̃ ſenſu percipiaȝ: ↄ̃ dȝ reddi cã ſcie: licet ſup ea teſtis nõ ſit interrogatus vt notat Jnn. in. c. cãm que de teſti. ⁊ ibi doc. ⁊ Bar. in. l. qui teſtõ. §. fina. de teſta. ⁊ Bald. in. l. ſolã. C. de teſti. qõ ⁊ oẽs tenẽt ⁊ in ſiſr Barto. hoc dicit circa famã in. l. de minore. §. ſi plurium. ff. de q̃õnibus ⁊ rõ que eſt de poſitione ſup fama publica militat in cõi opiniõe ⁊ fortius ſi diligẽter aiaduertaȝ ꝙ excõicatio pp illã cãm fuerit publice pmulgata pbaȝ ſaltem per duos teſtes de auditu proprio per alios de auditu alieno ⁊ vltimus q deponit de auditu ꝓprio interrogatus de tpe dicit ꝙ iam ſunt anni. xvj. qõ vȝ detrahere de fide attento tenore articuli ⁊ aliarũ atteſtationũ: ſȝ ſup hoc nõ inſiſto: ſed teſtes nõ deponũt qualis fuit dicta excõicatio. ſolet. n. fieri

varijs modis excōicatio ſup hmōi fraudibus: qñqꝫ pura ⁊ certa ⁊ iſta non fit niſi ꝯ condemnatū vel ſaltē niſi conſtet ſolēniter de debito ⁊ qđ cōſtiterit nullus teſtis qꝫ depo‑ nit: qnimo nec articulaꝛ ſi fuiſſet ſup illa fraude vel debito ꝯdemnatus veriſilr fuiſſet deductum potiuſqꝫ exaiati tot teſtes de auditu: iđ non eſt veriſile ꝙ dcā excōicatio fuerit ſimplr ꝓmulgata ⁊ expſſe ꝯtra dictū Jacobū: ſꝫ vel condi‑ tionaliter vel gñalr ꝯ eos qui fraudauerint vel qui noue‑ rint ⁊c. ⁊ non releuarēt: iđ cū teſtes deponant ꝙ audiuerūt excōicationē ex dicta cā proferri ⁊ nō dicāt qualē excōmu‑ nicationem videꝛ ꝙ non probent dictum Jacobum fuiſſe excōicatum. itē excōicatio interdum ꝓfertur ꝯ nō culpabi‑ lem. c. a nobis de ſnīa excōicatio. ⁊ in. c. ſacro. co. ti.

k ℭ Quinto impingiꝛ in. xxj. articulo ꝙ dictus Jacobus ab‑ ruſiauit quoddā ꝓthocollū ſuper quo deponūt quattuor te‑ ſtes videlicet venātius. j. teſtis Andreas ſcortica ſcđs teſtis Angelus Bartholomei. xj. teſtis ⁊ oēs deponūt de auditu ſup quo articulo venātius deponit ꝙ audiuit dici Andreas ſcortica ꝙ audiuit publice dici qđ ſubtraxit ⁊c. ⁊ ꝙ ſene par laua publicamēte nō deponit quo tpe neqꝫ a quo vel a qui‑ bus audiuerit potuit publice dici poſt litē motā ab aduer‑ ſarijs: ita ꝙ nō artāt ⁊ nō ſunt cōteſtes vnus de furto alius de incendio Angelus Bartholomei deponit ꝙ audiuit a quodam Jacobo ⁊ a pluribus ꝙ dictus Jacob⁹ hauea tol to in ſua pſentia abruſiato deponit de auditu ⁊ non dicit a qbus niſi de vno nec deponit de tpe Berardinus deponit ſilr p auditū vꝫ ꝙ audiuit ꝙ abſtulerat ⁊c. ſubdit ꝙ dictus Jacobus de hoc portabat malā formā: qꝛ dicebaꝛ per totaꝫ terrā ꝓfecto ab vno vel a paucis poterat dici p totā terraꝫ nec deponit ꝙ ipſe ꝓprio auditu audiuerit dici per totam terrā: ſꝫ ſubdit ꝙ ſemel audiuit a gabriele qui dicebat ꝙ di cebaꝛ per totā terrā. ⁊ iđ ēt dicta ſubtractio vel incēſio non probaꝛ: ſexto impingiꝛ in. xxij. articulo ꝙ carnaliter cogno‑ uit quādaꝫ ſuā cōmatrē deponūt quattuor teſtes oēs depo‑ nunt de auditu. vij. teſtis. ⁊. xij. audiuerūt quilibet ſemel ⁊ quilibet ab vnico lꝫ diuerſis. ⁊. xiiij. audiuit ſemel murmu‑ rari a qbuſdā dicētibus Jacomo demonſtra hō da benemā dice che ſe dorme con la comare: ita ꝙ audiuit dici ꝙ dice‑ baꝛ: ita ꝙ nihil de hoc delicto probaꝛ ⁊ illi qui dicebant ꝙ dicebatur ⁊c. aſſerebāt ꝙ moſtraua eſſere hō da bene quod eſt ſignum ꝙ non reputabatur vilis vel turpis perſona.

l ℭ Septimo deduciꝛ ꝙ cognouit carnaliter camillam affi‑ neꝫ ſuā ſup quo deponūt ſex teſtes: ſꝫ nō ꝓbant qꝛ oēs de auditu ⁊ aliq ab vnica pſona ⁊ lꝫ vltimus dicat ꝙ dicebaꝛ publice per totam terrā nō refert per ea que ſupra deducta ſunt: octauo deducitur ꝙ fraudauit certā pecunie quātitatē filio malcorpi qꝛ illum habuerat a dicto malcorpo quo mor‑ tuo non ſatiſfecit integre eius filio ⁊ hoc in. xxiiij. articulo ſup quo deponūt ſex teſtes ⁊ oēs de auditu primus ꝙ au‑ diuit a filio malcorpi quartus ꝙ audiuit ꝙ multi murmura‑ bāt ⁊ de hoc portauit magnam infamiā nō reddit cām ſcie ſuper infamia nec apud quos ⁊ ſic forte non apud bonos ⁊ graues ſoluꝫ in cā ſcie ꝙ publice audiuit dici ꝙ non artat vt ſupra dixi. v. teſtis ſimplr ꝙ audiuit dici de tpe nō recor‑ datur. vij. teſtis ſimpliciter ꝙ audiuit dici. ix. ꝙ ſemel filiuꝫ malcorpi ſe de hoc querelantem: ideo etiam iſte articulus nullatenus probatur.

m ℭ Nono deducitur in. xxv. caplo ꝙ fuit publicus ⁊ famo‑ ſus aleator ſeu luſor taxillorum ⁊ chartarū ſuper quo depo‑ nunt teſtes nouē quartus teſtis de auditu. item nonus che ha inteſo che Jacobo ſe dilecta de darſe piacere como laltri citadini ad iocare: iſti quattuor nihil ꝓbant tertius ꝙ vidit aliqñ ludere publice ad chartas ſilr decimus teſtis q ſub‑ dit a darſe piacere con laltri citadini. item ſup interrogato‑ rio ꝙ fuit ala guerra paſſata ſecūdus teſtis de auditu ꝙ fuit ſemper luſor ad taxillos dē auditu non ꝓbat. item deponit ꝙ vidit ludere ad chartas profecto ludus ſaltem ad char‑ tas nō eſt talis ꝙ ludētes maxime cā ſolatij reputenꝛ viles aut infames aut turpes perſone ludūt magnates ⁊ graues viri nonnunqꝫ ēt cū taxillis maxie ad tabulas ⁊ nō ꝓpea re‑ putanꝛ viles turpes aut infames perſone experientia docet ⁊ iure ꝯtrium non ꝓbaꝛ: ⁊ iđ lꝫ pmus teſtis qui ſup cūctis eſt ſemp animoſe deponens: deponat ēt de ludo taxilloruꝫ: ⁊ ſilr. xj. teſtis nō ꝓpea habent nocere Jacobo: pterea pri‑ mus non eſt integre per ea que in pꝛin. deduxi de eo ⁊ vlti‑ mus dicit ſe participem criminis deponēdo ꝙ luſit cū eo ⁊ pꝛiceps criminis non ſolet eē integer teſtis. c. j. de teſti. lib. vj. nec aliqs deponit ꝙ fuerit public⁹ aleator nec ꝙ id de‑ uenerit ad notitiam ad bonos ⁊ graues homines.

n ℭ Decimo eidem impingiꝛ in. xxvij. articulo ꝙ ruſianauit quādā catherinā de verona ⁊ eā poſuit inter vi. ⁊ vxo. ſuper quo deponūt tres vꝫ. i. xj. ⁊. xv. pmus deponit ſemel ſe au‑ diuiſſe. xj. ſilr de auditu ab vno tm̄ ⁊ nō deponit apte: ſꝫ ꝙ fuit cā ꝙ hēret illā feminā quā hꝫ vltis teſtis eſt vnica ⁊ nō deponit apte ꝙ eā carnalr cognouerit: nec ēt pcedēs teſtis. x. impingiꝛ in. xxviij. articulo ꝙ eſt feminerius pmus teſtis ſimplr ꝙ eſt fama ꝙ fuit ⁊ eſt feminerius quartus ꝙ audi‑ uit dici nihil probāt qꝛ de auditu. xj. deduciꝛ ꝙ blaſſemauit deū primus teſtis vꝛ acte deponere ſup. xxix. articulo ſcꝺus nō deponit de blaſſemia: ſꝫ de cōtamē qꝛ donauit irreuoca‑ biliter cēſeꝛ donatio inter viuētiu la ⁊ de rebelliōe officia‑ li ⁊ de ꝯſilio ꝯ eū facto: ſꝫ interrogatus in cā ſcie nō reddit idoneā: iđ nō ꝓbat. xj. aūt teſtis vꝛ deponere de blaſſemia ⁊ videaꝛ reddere ſufficiētē cām ſcie dicēdo vidit ⁊ audiuit: tm̄ qꝛ interrogatus de loco dicit in curia epi vbi tūc ſtabat capitaneus puto ꝙ intellexerit de cōparitiōe ⁊ cōpoſitiōe: non. n. eſt veriſile ꝙ in domo capitanei oīa fecerit: pterea nō hꝫ ꝯteſtē idoneū pp id qđ eſt deductū ꝯ primū teſtē. iteꝫ lꝫ dictus capitaneus dixerit laſſateme caſtigare coſtui elquale e il maiore ribaldo ⁊c. nō ꝓpea dictū illius aliqđ probat. xj. impingiꝛ ꝙ dedit vnū barile vini aquati ⁊c. non ꝓbaꝛ ⁊ nō fuit tale qđ ꝙ cauſaret infamiā maxie qꝛ potuerūt id facere alij de domo. xij. deduciꝛ ꝙ fraudauit quēdam auditorē ro‑ te qꝛ fecit cātare quoddam inſtrm̄ in ſe vbi debebat cantare in illū auditorē. xxxiiij. caplo ſup quo. v. teſtes vꝫ. i. v. viij. x. xj. pmus deponit de auditu. ij. v. non redit idoneā cām ſcie ⁊ vꝛ ptēdere interēē. x. viij. deponit ꝙ ipſe vēdidit rem dñi Gaſparis vēdidit noie ꝓprio cū eēt ꝓcurator dñi audito‑ ris: tm̄ pciū fuit ſolutū dño auditori: ita ꝙ demōſtraꝛ ꝙ nō fuit fraudat⁹. x. ⁊. xj. teſtes de auditu. vj. ⁊. vij. ſup mā depo‑ nētes nihil ꝓbāt. xiij. ipingiꝛ de piurio vnus teſtis vnicus deponit ⁊ quodamō in cā ꝓpria ⁊ dictū vni⁹ deīn nulli⁹ p iura vulgaria. xiiij. deduciꝛ in. xxxvij. articulo ꝙ dedit vnum pugnū plures teſtes deponūt ſup hꝰ oēs de auditu pter pri‑ mū ⁊ vltimū: ſꝫ pmus hꝫ maculā ꝰ q. ō. nec dare vnū pugnū ꝓbat eē vilē vel infamē maxie ſi nō ē ꝯdēnat⁹ nec ꝯuictus. xv. deduciꝛ. xxxviij. caplo ꝙ voluit dare vnā portā gētibus Marchionis nullus teſtis niſi aliqđ de auditu ⁊ idē ſuper. xxxix. de qbuſdaꝫ lrīs. xvj. articulaꝛ. xl. articulo ꝙ ſemp fuit reputatus mal⁹ ⁊ iniquus pmus teſtis deponit che ſempre hō mal fidele al re nō reddit cāꝫ ſcie. iiij. nihil depōit ꝯ po‑ tius ꝓ dicit. n. ꝙ poſtea qꝫ negocia geſſit ſecū fuit reputat⁹ aliqđ pue nihil ⁊ nullā reddit cāꝫ ſcie. x. teſtis de quodā tu‑ multu ⁊ ē ſingularis iđ ⁊c. ⁊ nō deponit ꝙ ipſe magiſqꝫ alij fuerit cā tumult⁹. xvij. articulaꝛ. xlj. articulo ꝙ ſtuprauit vnā famulā marlotti ex q̄ ſuſcepit vnū filiū ſpuriū tres teſtes de‑ ponūt ſolū de auditu iđ ⁊c. nec q hēnt ſpurios reputanꝛ vi‑ les ifames vꝛ turpes. xviij. articulaꝛ i. xlij. articulo ꝙ ipēmet in publico parlamēto dixit ꝙ tēporib⁹ retroactis hauea fci deli trāſcurſi mamo pēſo meglio qllo che facio ⁊ in effectu ꝓbaꝛ p duos teſtes: ſꝫ nō ꝯcludit ifamiā vꝛ turpitudinē ta‑ lē ꝙ faciat cēſeri turpē pſonā: rari. n. ſunt q nō faciāt alcuni tranſcurſi ⁊ deſcordine iuxta illud ſepties in die peccat iu‑ ſtus. xix. articulaꝛ ꝙ ſemper boni ⁊ graues homines reputa‑ uerunt Jacobū infamē articlo. xliij. iſte articulus ſi ꝓbaret magis cōcluderet ad ꝓpoſitū huius litis ſi ꝓbaretur lꝫ ſup eo deponāt plres teſtes vꝫ pm⁹. iiij. v. vj. xj. xiij. tñ nō ꝓbaꝛ pmus. n. deponit ꝙ eſt verū ꝙ reputatur hō male vite in cā ſcie dixit vt ſupra: ⁊ ſic nō reddit cām ſciētie ⁊ loquiꝛ de tpe preſenti nō de tempore teſti vꝛ mortis teſtatoris ꝙ tempus videtur attendendū vt ſentit Bal. in. d. l. fratres in. j. q. ⁊ li‑ cet tex. non artet tamen ad id artat ratio quaꝫ ſufficit allega‑ re. l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excu. tuto.

o ℭ Quereclaꝛ. n. teſtm̄ qſi factū ab hoie nō ſane mētis qꝛ fa‑ ctū ꝯ officiū pietatis tex. eſt in termis in. l. ij. ff. de inoffi. teſt. ſed ſi turpitudō vel ifamia ſupuenit poſt mortē teſtōris nō eſt qđ iputari poſſit teſtōri: qꝛ non potuit diuinare. c. vt nrm vt eccl. bñfi. l. ſi putator. ff. ad. l. acq. iđ non dꝫ reputari factū a furioſo prout dicit tex. in. d. l. ij. ⁊ hoc mediū eſt ſufficiens ad cōfutandū multas atteſtationes ꝯtrias: ⁊ maxime hoc eſt dōm ſi nō concludūt de tpe ante liteꝫ motā per ea que hſir in. l. non pōt videri. ff. de iudi. iūctis notatis per Bart. in. l. celſus. de vſuc. quartus teſtis nō probat cuꝫ dicat chi ne ha hauto intereſſe ſe ne e lamētato ꝙ dictuꝫ nihil cōcludit: ſilr dictuꝫ. v. teſtis non concludit: deponit. n. ꝙ aliqua perſona de eo murmurauit ⁊ poſtea ſuper iterrogatorio ꝙ murmu‑ ratio: quis

ratio:q loquebat̃ ⁊ ꝯuerſabat cū bis q erant ꝯ̃ ſtatum:non
ppea ſunt praui oēs q nō ſunt de ſtatu in aliqua ciuitate.vj.
nihil q interrogatus dixit vt.ſ.⁊ dicta ſupiora nō artāt vt
deductū eſt.xj.teſtis che ſempre vdi mormorare de lui per
la ſua mala vita:potuit intelligere a maliuolis ⁊ vilibus: ita
ꝙ nō ꝯcludit ⁊ poſtea ſup interrogatorio deponit ꝙ ſemel
audiuit a certis q dicebāt ꝙ era il piu cattiuo hō de reamor
lʒ illi dicerēt nō ſeqtur ꝙ eēt verū vel qḋ apd bonos ⁊ gra
ues:ita reputaret̃:⁊ inſup eſt ſingularis.xiij.teſtis nō ꝯclu-
dit ſolū deponit che ha inteſe mormorare de piu coſe ⁊ de
tpe interrogatus de diuerſis tēporib⁹:ita ꝙ nō ꝯcludit de
tpe teſti vł mortis teſtōris.xx.articulat̃ articulo.xliiij.ꝙ di
cte infamie ſunt publice manifeſte ⁊ clamoſe ⁊ ꝙ fuit ⁊ eſt
verum publicū ⁊ notoriū articulus nō artat ad tpa teſti vel
mortis teſtōris ⁊ ſilr dicta teſtium ſup dicto articulo depo
nentium ⁊ nō reddunt cām ſcie ⁊ cōmuniter deponunt de
teſtificatis p eos ⁊ teſtificata p eos non artant vt deductuʒ
eſt merito ⁊c.⁊ hec de tertio fundamento qḋ plurimuʒ fuit
laborioſum ⁊ longe magiſq̃ ſubtile.

d ¶ Quartū mediū quo iuuat̃ ps dicti Jacobi ē q pmi.xiij.
teſtes examīati p pte ipſius Jacobi deponūt ꝙ dictus Jaco.
eſt hō bone fame ⁊ bone vite ⁊ hō da bene de ꝯſilio ⁊ fide-
lis ⁊c.⁊ ita habit⁹ ⁊ reputat⁹ da li homini da bñ de la dicta
cita:⁊ ſunt ꝯteſtes ⁊ reddūt cāʒ ſcie oēs q viderūt ⁊ audi-
uerūt ⁊ aliq qḋ ꝯuerſati fuerūt cū eo ⁊ aliq q vicini ⁊ depo
nūt ꝙ plures de ꝯgruo tpe: ita ꝙ vr̃ ſatis apte pbata bona
fama p multos teſtes ⁊ ſtāt h̃ ſimul ꝙ aliqs committat ali-
quos exceſſus:⁊ tñ reputet̃ hō bone vite ⁊ fame ⁊ grauis ⁊
honeſtus ⁊ nō turpis vilis aut infamis pſona vel forte ex-
ceſſus nō ſint noti vel q virtutes ⁊ bona opa pualent:⁊ q
ēt ſancti viri qñqʒ cōmittūt exceſſus ſanct⁹ Petrus renega
uit xp̄m ⁊ deierauit Paulus pſecutus fuit eccłaʒ dei:⁊ tñ
nunqʒ reputati fuerūt viles turpes vł infames:ita ꝙ meli⁹
eſt pbata bona fama ⁊ honeſtas dci Jacobi q̃ infamia vi-
litas q̃ ipſi⁹ turpitudo meli⁹ ꝯcludūt reddūt meliorē cām
ſcie cōiter ſunt plures numero ꝯteſtes:lʒ ēt ſi eēnt aliquātu
lū pauciores ceteris paribus magis crederet̃:q prout dicit
dñs Cardinalis florētinus ſup gl.ſi.in.c.cū in tua de ſpōſa.
credit̃ magis teſtib⁹ deponētibus de bona fama alicui⁹ q̃
deponētibus de mala fama etiā ſi deponētes de mala fama
ſint plures numero dūmō nō multū excedāt:q illi q depo
nūt de bona hñt iuris pſumptionē p eis ſm eā pualēt eni
teſtes quibus aſſiſtit ius cōe vel aliqua iuris pſumptio ſm
Jmo.⁊ doc.in.c.auditis de pſump.⁊ in.c.cum eccleſia vulte
rana de elec.⁊ facit qḋ hr̃ in.c.qualiter ⁊ qñ de accu.quilibet
autē pſumit̃ bonus ⁊ non criminoſus argu.l.oimodo.C.de
inoffi.teſta.⁊.c.ſi.de preſum.⁊.l.merito.ff.pro ſocio.iō pre-
ſumi quis dʒ bone fame in dubio merito ⁊c.ex quibus oi-
bus intrepide concludenduʒ eſt ꝙ partes iudicis ēē debēt
in abſoluendo dictum Jacobū ⁊ pronunciando dictum teſ
ſtamentum non eſſe reſcindendum. Laus deo.

¶ Repreſalie conceſſe ꝯ̃ puſinos p ſeneſes an cōprehēdāt
ciuē ſenenſem originalr̃ puſinū:ſtante pͥuilegio eidē ꝯceſſo
ꝙ ipſe nō poſſit capi pro repreſalijs ꝯceſſis ꝯ̃ puſinos.Jtē
dictū priuilegium cōceſſum patri ⁊ ſuis filijs:an cōprehen
dat etiam filias feminas ⁊ filio ipſius filie.

¶ Conſilium. clxxvij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xp̄i. ¶ Circa qḋ ē pmo vidēdū an dcā
gr̃a fcā.d.Simioni auo mr̃no dci Philippi
trahat̃ ad dcm̄ philippū necne ſup q̃ dubio
vr̃ pma facie dbʒ ꝙ nō trahat̃ ad philippum
dcā ciuilitas q nō vr̃ ꝙ dcā gr̃a traheret̃ ad filias femias ⁊
ſi ad femias traheret̃ nō vr̃ qḋ porrigat̃ ad deſcendentes ex
eis:qḋ aūt nō trahat̃ ad filias femias deducit̃:q dict⁹ dñs
Simiō ⁊ ſui filij ⁊ oēs deſcēdētes ex eis ſint ciues ⁊c.⁊ ſic
loquit̃ ſupplicatio p vba maſculini generis ſui qʒ filij.

a ¶ Et in pactis ⁊ ꝯtctibus maſculinū nō ꝯcipit femininum
put notat Archi.in canone ſi quis ſuadēte dyabolo.xvij.q.
iiij.quē refert ⁊ ſeqtur Jmo.in.l.ſi qs ita ſit ſcriptū filiabus
de lega.ij.⁊ in.c.potuit in fine de loca.illud ēt dictū Archi.
refert ⁊ ſequit̃ Pōta.in.l.ij.in pn̄.de vbo.obliga.co.xix.vel
circa vſi.ſequit̃ q̃rto pncipalr̃ videre ⁊ ſubdit ꝙ illud vbū
nō repit̃ alibi ⁊ ꝙ inter legiſtas fuit notū ſoli Baldo rō q
vba ꝯtctuū ſunt ſtricte interpetrāda.l.qcqd aſtringēde.§.j.
de vbo.obli.⁊.l.veteribus cū ſua mā.ff.de pac.⁊ ꝙ maſculi
nū cōcipiat femininū pcedit ex interpetratiōe ⁊ extēſiōe nō
ex ppriis ſignificatiōe ⁊ cōprehenſione put voluit gl.⁊ dy.
in.l.j.de v.ſig.ff.⁊ Ja.bu.in.l.ſi qs in tātā.C.vñ vi ad hoc.l.
pnūciatio.ff.de v.ſig.⁊.l.h̃ aūt ſatiſdatio in ſi.ff.de adop.⁊
l.j.§.de eo.ff.de pecu.cū ſi. Saltē qñ vocabulū eſt ſubſtāti
uum qḋ nō reqrit aliḋ vbū ſubintelligi cōis generis prout
tūc ꝯcludit bar.in.d.l.j.de v.ſig.⁊ in mā ſtricte iterpetrāda
nō eſt recedēdū a vbis ⁊ coꝝ ſignificatiōe.l.j.§.ſi is q nauē.
ff.de exerci.⁊ dicūt docto.in locis pallegatis ⁊ ſpe.in ti.de
diſp.⁊ alle.§.poſt h̃ v.vel ibi maſculinū:⁊ iō ſub vbis ſuiqʒ
filij in dcā ſupplicatiōe poſitis nō cōprehendant̃ filie q di
cta ſupplicatio obtēta vr̃ ꝯtinere quedā ꝯtcū vt demonſtrat̃
ibi dū dr̃ in dcā ſupplicatiōe cū pacto tñ ꝙ ⁊c.nō.n.eſt du
biū ꝙ qḋlibet pactū eſt ꝯtc⁹:ꝓpterea in dcā ſupplicatiōe eſt
vnū capłm ꝙ p oibus bonis tūc acqſitis vł acqrēdis intra
duos vel tres annos cēſeat̃ allibrat⁹ in mille libris p qbus
ꝯferre dēat ad oia onera put alij ciues ſenēſes vigore cuius
capituli ipſe dñs Simiō ⁊ ſui filij ēt ſi nihil hūiſſent nihi-
lominus obligati fuiſſent ſubire onera p mille libris ita ꝙ
reſultat qdā ꝯtc⁹ vel q̃ſi ꝯtc⁹ iter cōitatē ſenēleʒ ⁊ dñm Si
mionē ad h̃.l.qḋ ſemel.ff.de decre.ab ordi.faci.⁊ qḋ per gl.
Dy.⁊ Bar.ibi ⁊ p Bar.in repeti.l.oēs ppłi in.iij.q.princi-
pali v.q̃rto q̃ro ⁊ imputet ſibi dñs Simiō q̃re apertius non
fuit locutus ſi volebat cōprehēdi ēt filiā feminam ad h̃.d.l.
veterib⁹ ſi nō cōprehēdit̃ dcā Jſotta minus cōprehēdunt̃
deſcēdentes ab ea rō ſuadet ⁊ facit.l.ſi viua mr̃e.§.in nepo
tibus.C.de bonis mr̃.⁊ nō verificarent̃ illa vba deſcenden
tes ab eis.nā lʒ eēnt deſcēdentes a dcō dño Simione non
eēnt deſcendentes filioꝝ ⁊ illud plurale eis nō verificat̃ in
vna regula pł̃alis locutio i.vj.l.vbi numer⁹ de teſtib⁹ ⁊ p
Bar.in.l.ſi.ff.ad treb.dato aūt ꝙ dicta Jſotta filia compre
henſa fuiſſet nō vr̃ ꝙ cōprehendant̃ deſcendētes ex ea arg.
tex.⁊ q̃ ibi hr̃tur i.l.j.ff.d iure immuni.vbi pͥuilegiū ⁊ immu
nitas cōceſſa generi ⁊ poſteris nō trahit̃ ad deſcēdentes ex
femia pari rōne idē dōm ē in pͥuilegio ꝯceſſo deſcēdētib⁹.

b ¶ Et tāto magis q filij ſequunt̃ originē pr̃is ⁊ efficiuntur
de ciuitate pr̃is nō de ciuitate mr̃is.l.aſſumptio.§.filiuʒ.ff.
ad munici.⁊.l.filios.C.de munici.⁊ origi.lib.x.⁊ not.glo.ij.
in.l.ciues ⁊ incole.C.de incolis.co.lib.p quo ēt facit quia
deſcendētes ex filia nō cenſent̃ eē de familia aui mr̃ni.l.pro
nunciatio.C.cōi iure.⁊.§.ſi.⁊.l.ſeq.ff.de vbo.ſig.ſʒ in prefa
tione oſtendi vr̃ ꝙ ipſe dñs Simion ſupplicat p ſe ⁊ fami-
lia ſua vt pʒ ibi pro ſe ⁊ familia ſua pacē ⁊ quietem ⁊c.⁊ ibi
hitare cū tota familia ſua ⁊ ex prefatiōe deprehēditur mēs
loquētis ⁊ declarant̃ ſequentia.l.ſi.ff.de hr̃di.inſti.l.ticia rñ
dit.§.idē rñdit de vb.ob.p bar.i.l.ambitioſa.ff.de decre.ab
ordi.faci.⁊ in.§.qbus in prima ꝯſti.C.⁊ per Bal.in.l.pacta
nouiſſima.C.de pac.⁊ in.l.iniuſtū.C.ſi qs alteri vel ſibi.

c ¶ His tñ nō obſtātibus ꝯtriū arbitror de iure rñdēdū.ſ.ꝙ
in dcā ꝯceſſiōe venerit ⁊ dña Jſotta ⁊ deſcēdētes ex ea p cu
ius ꝯclonis pbatiōe pmitto ꝙ dcā ꝯceſſio ē gratioſa vt pʒ
ex calce ſupplicationis ibi ⁊ hāc ciuilitatē petit ſibi fieri de
ſingulariſſima grã:nō itaqʒ petit̃ fieri ex cā oneroſa.⁊ ſic rō
ne pacti q hēat ſubire onera p mille libris.nam illa pticula
ꝯtinet magnū fauorē dñi Simionis ⁊ ſuoꝝ deſcēdētiū:naʒ
p duobus milib⁹ florenoꝝ auri quos poterat q̃rere ⁊ viſiſr
ſpabat q̃rere cū paulopoſt q̃ſiuerit emēdo in vita ſua q̃ eo-
dē anno finiuit ⁊ ex poſtea geſtis pcedētia declarant̃ cañ.cū
p bellicā.xxxiiij.q.ij.⁊ ibi gl.⁊ i cañ.puenit.xxvij.di.⁊ i cañ.
mulieris.xliiij.di.⁊ gl.i c.ſcribā de pſum.maxie ſecutis de px
ximo.ar.l.ſi vētri.§.ſi.ff.de pͥui.credi.⁊ q̃ p bar.i.l.poſt ꝯtcū
ff.de dona.ita ꝙ tota dcā diſpō cenſeri dʒ gratioſa ⁊ p grã
ꝯceſſa ⁊ maxie ipſa ciuilitas q̃ pncipalr̃ concedit̃ adeo ꝙ ſi
qḋ onus cōtineret nō ꝓpterea cenſeri dʒ niſi grōſa ar.l.qui
exceptionem de ꝯdi.inde.⁊.l.cum q̃rit̃.ff.de ſtatu homi.

d ¶ Et ideo verba ſunt late immo latiſſime interpetrāda:q
cōcedit̃ in bñficium ⁊ bñficia ſunt latiſſime interpetrāda.l.
bñficiū.ff.de cōſti.pn̄.⁊.c.q circa de pͥui.⁊.c.cum dilecti in
fine de dona.qḋ capitulum loqtur in donatione q̃ appellat
bñficium.⁊ dicit ꝙ in ea eſt pleniſſima interpetratio adhi-
benda ⁊ cōſtat ꝙ donatio eſt pactū q duorū pluriū ve in
ideʒ placitus ⁊ ꝯſenſus.l.j.in princi.ff.de pac.⁊ ꝯñter large
loquēdo eſt ꝯtctus.l.donatiōis.C.de his q̃ vi metus ve.cā
geſta ſunt ⁊ in.l.ꝯtctus.C.de fide inſtru.⁊ ibi per bal.in no-
tabili.⁊ iō dicendum eſt ꝙ vba maſculina ſuiqʒ filij cōpre-
hendunt ēt feminas put regulariter maſculinuʒ ꝯcipit fe-
mininum.l.j.de vbo.ſigni.⁊ ibi glo.Dy.⁊ Barto.⁊.c.gñali.

de elec.lib.vj.⁊ ibi Ioã.an.⁊ docto.cum infinitis ſi.⁊ qd in
ↄ̃trariũ dicebatur ꝙ in ↄ̃tibus maſculinum nõ concipit femi-
ninũ ꝓcedit in ↄ̃tibus oneroſis qui ꝓprie ⁊ ſtricte loquñ
do ſunt ↄ̃ctus.l.labeo.§.ↄ̃ctus de ver.ſigni.in quibus ver-
ba ſunt ſtricte interpretanda.d.l.quicquid aſtringẽde.§.j.⁊
in.l.labeo ⁊ in.l.ſi in emptione.ff.de ↄ̃trahen.emp.⁊ in hoc ſe
fundãt Archi.⁊ ſequaces tenentes ꝙ in ↄ̃tibus maſculinũ
non concipit femininum.ſ.in rõne qꝛ verba ↄ̃tus ſunt ſtri-
cte interpretãda ⁊ in mã ſtricta maſculinũ non cõcipit femi
ninũ ſm eos nõ.n.allegaꝛ tex.q ꝓbet ꝙ in ↄ̃tibus maſcu-
linũ nõ ↄ̃cipiat femininũ ⁊ regula eſt in ↄ̃riũ vt dictũ eſt.

e ¶ Et videmus in vltimis volũtatibus ꝙ maſculinum cõ-
cipit femininũ.l.q duos de le.iij.⁊ deũ i vltimis volũtatib⁹
trahi ſolẽt ad ↄ̃ctus.l.ſi ex legati cã.⁊.l. illa ſtipulatus ve .v.
obli.⁊.l.ſeruũ filij.§.cũ q cyrographũ de le.j.cũ ſi.⁊ maxie
qꝛ gratioſi ↄ̃ctus ſunt latius interpretãdi ꝙ̃ vltime volũta-
tes.d.c.cũ dilecti de dona.iõ in deã ↄ̃ceſſiõe ciuilitatis i;quã
vba ſunt late interpretãda maſculinũ ↄ̃cipiat femininum ꝑ
p̃dicta ⁊ alias ↄ̃ſului ꝙ in ↄ̃tibus oneroſis ſi extẽſio maſcu
lini ad femininũ tẽdit in fauorẽ eius ꝓ quo in ↄ̃tibus vba
dubia ſunt interpretãda iuxta theoricas que tradunꝛ p gl.⁊
doc.in.d.l.veteribus.⁊ in.d.l.labeo.⁊ in.d.l.ſi in emptionẽ
in pñcipio maſculinũ cõcipit femininũ:qꝛ ceſſat tunc ratio
doct.iõ ſtandum eſt regule:ex his itaq; infertur ꝙ in dicta
gratia cõprehenſa fuit ẽt Iſotta filia dñi Simiõis nec ſibi
obſtat ꝙ in p̃factione dr de familia qm̃ ⁊ ipſa erat de fami-
lia dñi Simionis:tum qꝛ de agnatione.d.l.pronunciatio.
§.cõmuni iure.⁊.d.l.familie.tũ quia ſub eius ſcilicet domi
ni Simionis poteſtate.eo.l.pronunciatio.§.familie.

f ¶ Itẽ facit qꝛ in dicta gratia veniſſent ⁊ cõprehẽſe fuiſſent
filie filioꝝ ſi nate fuiſſent:qꝛ veniſſent ſub illis vniuerſalib⁹
verbis ⁊ oẽs deſcendẽtes ex eis q̃ vba ſunt gñlia cõis:ideo
pariter adaptarenꝛ ad feminas,put ad maſculos:iõ nõ recedẽ
do a vbis q̃ ſunt clara,put nec recedi d3.l.nõ alr.⁊.l.ille aut
ille.§.cũ in vbis de le.iij.maxie attẽta nã vniuerſalis omnes
nam q oẽ dicit nihil excludit.c.ſolite de ma.⁊ obe.l.iulian⁹
de leg.iij.cañ.ſi romanoꝝ.xix.di.ſi aũt cõprehẽduntur filie
filiorũ nõ eſt rõ quare nõ cõprehẽdanꝛ filie ipſius dñi Si
mionis ſupplicãtis maxie cum neptes nõ eſſent in rerũ nã
⁊ maiorẽ affectionẽ h3 pater erga filias iam natas ꝙ̃ apud
illas que pñt.l.qui filiabus de leg.j.ſm lec.gloſ.Dy.Bald.
⁊ Imo.prout ergo ꝓuideri voluit ipſe dñs Simion in ſua
ſupplicatiõe filiabus filioꝝ:ita ẽt eſt veriſile ꝙ voluerit ꝓ-
uidere filiabus ꝓprijs ⁊ illa vba ⁊ oẽs deſcendẽtes ex eis
videnꝛ poſſe trahi ẽt ad Iſottã filiã tũc natã referẽdo illud
ẽt ad ipſum.d.Simionẽ.⁊ ſic ad oĩa precedẽtia,put in du-
bio referri d3.l.talis ſcriptura de le.j.c.ij.requiris ⁊.c.inq̃ſi
tioni de app.⁊ ꝓut vbum eis relatũ ad filios referꝛ eos ſin
gulariter:qꝛ nõ põt eſſe quis deſcendens niſi ex vno filio:iõ
ſingulariter põt referri ad.d. Simionẽ.ita ꝙ cõprehendet
oẽs deſcẽdentes ex dño Simione ⁊ pluralitas verificaꝛ qꝛ
referꝛ ad plures l3 ſingulariter ꝓut ſi dicaꝛ ſingulis vel q-
buſlibet veſtrũ euntibus ⁊c. vel ſi dixiſſet oẽs deſcẽdentes
ex eis filijs verificarenꝛ vba in deſcẽdente ex vno filio ⁊ neceſ
ſario vbũ eis ponitꝛ diſtributiue quatenus referꝛ ad filios:
ita ⁊ diſtributiue ſumaꝛ quatenus referꝛ ad.d.Simionẽ ne
vnũ verbũ ad plura relatũ illa diuerſimode determinet ar.
l.ſi.C.de ſentẽtijs ⁊ interlocutioni.l.iã hoc iure de vulga.⁊
pu.cũ ↄ̃cor.ex qbus oĩbus vr aperta frõte poſſe cõcludi ꝙ
d.dña Iſotta cõprehendaꝛ in dicta ciuilitate ⁊ gratia p̃edi
cta ꝙ ⁊ demõſtratur ex poſtea ſecutis:qꝛ dicta Iſotta poſt
mortẽ fratrũ ſubijt onera impoſita per cõmune ſeneſe,put
alij ciues ex quo dep̃hendiꝛ ꝙ mens fuit cõprehẽdi ẽt fi-
liã feminã.nã et poſtea geſtis ꝓcedẽtia interpretanꝛ ⁊ circa
ea p̃ſumiꝛ.d.cañ.cum per bellicã cũ alijs ſupra adductis.

g ¶ Ex quo ſcḋo inferꝛ ꝙ comprehendunꝛ ẽt deſcendentes
ex ipſa Iſotta naʒ ſunt deſcendentes ex eis ꝓut fuiſſent fi-
lij vnius ex filijs maſculis ſi appellatione filij veniũt ẽt filie
ſi pro qꝛ prout ſupra cõcluſum eſt:nõ.n.eſt dubium ꝙ filij
Iſotte ꝓut eſt hodie Philippus eſt deſcẽdens ex.d.domi
no Simione ⁊ Iſotte eius filie:ita ꝙ illa vba ⁊ oẽs deſcen
dentes ex eis cõprehendũt ẽt Philippuʒ:nec obſtat.l.j.ff.
de iure immu.⁊.l.iiij.⁊.ti.cum ſua gl.⁊.l.vacatio de mune.⁊
bono.qꝛ rñdetur ꝙ alio caſu loquiꝛ.ſ.in vacatione mune-
rum in qua agitur de integro p̃iudicio fiſci ⁊ ↄ̃ ius cõe hoc
aũt caſu principaꝛ agiꝛ de ciuilitate concedẽda que põt eſſe
vtilis ꝓut dãnoſa concedenti:ita ꝙ nõ eſt eadẽ rõ in caſu
iſto:preterea ⁊ ſcḋo in caſu iſto fuit iſtud bñficium non ſoli
dño Simioni ⁊ eius poſteris ſeu deſcẽdẽtibus:ſed fuerũt
in gratia ſpecialiter noiati filij ⁊ ſub dicta noiatione filioꝝ
cõprehendiꝛ ẽt femina vt ſupra deductũ ⁊ cõcluſuʒ eſt ⁊ illa
verba ⁊ deſcendentes ex eis in cõſequentiã referꝛ ẽt ad de-
ſcendentem feminã qꝛ illud relatiuum eis referꝛ ad verbuʒ
filij ꝙ cõcipit femininũ ⁊ pariter relatiuum eis cõprehendit
ẽt filiã quo fit vt cõprehẽdanꝛ etiã deſcendens ex ipſa Iſot
ta filia ſupplicantis cui.n.dubiũ eſt ꝙ ſi fuiſſet conceſſa in
ſpẽ dicta gratia Iſotte ⁊ deſcẽdentibus ex ea ꝙ comprehẽ
derenꝛ eius filij:iõ pariformiter cõprehẽdanꝛ hoc caſu quo
Iſotta ſub gñalitate cõprehendiꝛ:nam ideʒ regulariter ope
raꝛ gñalis diſpõ quo ad ea q̃ ſub gñalitate cõprehendunꝛ ꝙ
operaꝛ ſpãlis diſpõ vt eſt tex.in.l.ſi duo in ſi.ff.de admi.tu.
cum multis ↄ̃cor.ibi per glo.adductis hoc etiam demõſtrat
qꝛ filij.d.Iſotte poſt eius mortem fuerunt continuo tractati
vt ciues ſenenſes non ex alia niſi vigore dicte gratie:ex quo
interpretaꝛ ⁊ declaraꝛ precedens actus communitatis per
d.cañ.cum per bellicam cum alijs ſupra adductis.itẽ reſpõ-
deꝛ ꝙ dicta iura loquuntur in oratione indefinita:nos vero
loquimur in oratione vniuerſali:oratio aũt vniuerſalis ni-
hil excludit vt ⁊ ſuperius probatum fuit non ita in oratiõe
indefinita qñ non eſt omnino eadem rõ omnium ſub vni-
uerſali cõprehenſoꝝ vt per glo.Barto.⁊ docto.in.l.ſi pluri-
bus de leg.ij.⁊ per gl.⁊ doc.in.c.vt circa de elec.li.vj.⁊ non
immerito qꝛ indefinita nõ trahiꝛ ad oĩa ex vi verborum ſed
ex humanitate qñq; ad oĩa trahitur.l.ſi ſeruit⁹.ff.de ſerui.vr.
p̃di.⁊ ibi ꝑ bal.Ange.⁊ Raph.⁊ per Pe.bar.⁊ Imo.in.d.l.
ſi pluribus.ex qbus oĩbus vr concludendum ꝙ dicta gra-
tia trahatur etiam ad dictum Philippum.

h ¶ Nec obſtat ꝙ in ↄ̃rium dicebatur de prefatione que lo-
quitur de familia qꝛ rñdetur ꝙ gratia ⁊ ſupplicatio fuit la-
tior ꝙ̃ ſe extenderet prefatio p3:qꝛ prefatiões ille ſe reſtrin
gunt ad tempus vite ipſius dñi Simionis:⁊ tñ gratia non
ſe reſtringit ad dictum ipo vt eſt videre ex vbis ipſius ſup-
plicationis ⁊ gratie:⁊ l3 illa forte que ex prefatione dep̃e-
henditur fuerit forte principalis ratio motiua ſupplicãtis:
tamen forte fuit alia tacita vel forte illa prefatio deſignat ra
tionem impulſiuam:ratio.n.finalis d3 eſſe gñalior dicto vt
no.glo.in.l.fina.ff.de offi.ꝓcu.ceſa.⁊ in.l.j.ff.de excep.iõ qñ
ratio nõ eſt gñalis ad dictum cenſetur impulſiua quaſi non
ſit bona rõ finalis ſi eſt ſtrictior dicto ⁊ h ꝙ vbi nõ eſt ſpã-
lis ⁊ diſpõ gñalis ratio ſit impulſiua firmat bal.in.l.gñali-
ter.C.de epi.⁊ cle.⁊ idem dr tenuiſſe Anto.de bur.in cle.j.
de elec.⁊ Bald.in.l.j.ff.ſo.ma.in.vij.col.dicens ꝙ illa eſt cã
finalis que influit per ſe in oẽm effectum ſm eũ ibi.p̃terea
ratio legis non reſtringit dictũ legis qñ qs non patitur ex
gñalitate indebite damnum.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a quibus ⁊
qd per illam legẽ dicunt Bar.⁊ bal.in.l.nõ dubiũ.C.de.ll.
⁊ h vbi rõ non diſponit de lege nã tñc attenditur lex nõ rõ
prout per.d.l.proſpexit dicit bart.in.c.j.§.ſi decedẽti ſq feu.
dare poſſunt.x.collatione l3 multi nõ habeant illũ.§.in tex.
nec in lec.ita contingit in caſu noſtro qꝛ dicta p̃fatio ex qua
vr deprehendi ratio motiua ſupplicantis non eſt generalis
ad dictũ nec diſponit de illa lege:nõ enim ex illa rõne indu
cebatur gratia prout alr inducitur ex rõne lex in terminis.
l.qd dictũ de pac.⁊ vbi iuriſlator rñdet de iure non ſtatuit
de nouo nec ſi dicta gratia late interpretaꝛ aliqs indebite pa
titur dãnũ merito dicta rõ ex prefatione reſultãs nõ atten
datur ꝑ p̃dicta:ꝓbato auteʒ ꝙ deã trahatur ad philippum
filium Iſotte filie domini Simionis reſultat deciſio aper-
ta conſultationis cum in ea expreſſe contineaꝛ ꝙ ipſe ⁊ ſui
filij ⁊ omnes deſcendentes ex eis grauari nequeant pro re-
preſalijs concedendis contra peruſinos.

i ¶ Vltimo iuuat dictum Philippum dicta reformatio de
qua in puncto:naʒ repreſalie conceſſe contra peruſinos per
communitatem ſenenſem non militat contra euʒ qui eſt pe
ruſinus ⁊ ſenenſis prout poſt Bart.concludit Bal.in au-
ten.⁊ omnino.C.ne vxor pro marito in vltima colũ.⁊ tãi
git in.l.in adoptionem.C.de adop. ſed per reformationem
⁊ ſic legem municipalem qui ſubijt onera vt ciuis reputatur
ciuis originarius:ideo repreſalie non ſe extendunt ad dictũ
Philippum preſuppoſito ꝙ fuerint legittime ↄ̃ceſſe cuius
ↄ̃rium probari poſſet:ſ3 obmittamus ſubſcripſerunt ſe dñs
Bal.ſer Cole ⁊ dñs Petrus de vbaldis.

k ¶ Vltra predicta contra Philippũ ⁊ ea que adducta fue-
runt in conſilio adducitur dictũ Barto.in.l.quotiẽs.C.de
priui.ſcho.lib.xij. vbi ſingulariter notat ex illo text. ꝙ pri-
uilegium conceſſum patri ⁊ ſuis deſcendentibus non tra-
bitur ad

bitur ad filias nuptas vel perdit filiabus poſtea nubentibus pro cuius dicti reſponſione primo ponderandum ꝙ eſt ille tex. nihil facit ſolū concedit quoddā ꝑuilegiū ſcholaribus ⁊ vxoribus eorū quatenus dicit durare donec ſunt vidue nihil penitus in hac pte dr̄ de amiſſione priuilegiorū que habuiſſet alſ: vn̄ ne dum ꝙ ſit ad illud ſingulr̄ notandus ille text. imo penitus nihil facit qđ ⁊ demōſtrat: q2 ille tex. idem cōcedit matribus ſcholariū in viduitate permanentibus dū tex. dicit matres vē eorū in viduitate permanentes: ⁊ tñ abſonū eſſet dicere ꝙ ꝑuilegiū ꝙ haberet mulier illud pderet poſtq̄ efficit mater alicuius ſcholaris vel priuilegiati: ſed decet quiſpiā Bar. extrahit ex illo tex. quatenus matres perdūt priuilegiū ſi nubūt ⁊ nō permanent in matrimonio ⁊ ſi ille tex. trahēdus eēt in cōſequētiā notādum fuiſſet ꝙ ꝑuilegiū cōceſſum alicui ⁊ eius matri intelligat donec mater durat vidua ſecus ſi nubit ſcđo viro ⁊ hec notabile fuiſſet ſingulariter aſſumēdus ibi ſ3 tūc ſubeſſet rō q2 ſecūde nuptie ſunt exoſe ſaltē primis viris ⁊ eoꝝ filijs vt fere ꝑ totū titulū. C. de ſecū. nup. itē ſubdit ꝙ liberi potiūtur eodem priuilegio ſi nō ſpāliter alterius iudicis iuriſdictioni ↄditionē ſubiectā ſortiti ſunt forte ex hoc loco poſſet ſumi: ſ3 tūc de vidua nihil ad ꝓpoſitū de qua in illo dicto fit mētio ſed durū eſſet ⁊ abſonū ꝙ priuilegiū cōceſſum liberis alicuius nō duret ſi liberi ſubijciunt iuriſdictioni alterius iudicis: iō ſi ſpāliter inducitur illo cāu non dz trahi in cōſequentiā ar. l. ius ſingulare. ⁊ l. qđ vero ↄ̄. ff. de legi. ꝓut ſpecialiter ibi ꝑuilegiantur mr̄es ↄ̄ regulā. l. j. ff. de ſena. iūcta gl. ⁊ rō quare ibi in terminis. d. l. quotiēs liberi amittūt ꝑuilegiū: q2 ꝑuilegium dat illis vt nō teneant dare fideiuſſionē extraneā. i. extra ſcholā. i. extra ſocietatē: illi ergo qui ſubijciuntur in ſpē iuriſdictioni alterius iudicis ſi nō priuilegiant vt nō teneant dare dictā fideiuſſionē non mirū cōgruentius eſt ꝙ qui ſubijciuntur preſidēti ſeu iudici vnius ſocietatis det fideiuſſores eiuſdem ſocietatis ⁊ nō teneatur dare extra fideiuſſionem q̄ꝫ qui ſubijciūtur iuriſdictiōi alterius iudicis: iſta pōt eſſe motiua ratio illius tex. que nō militat in alijs terminis ſit ſingulare: ergo ibi in illo caſu ⁊ nō generale in alijs caſibus ⁊ iſtud velit ibi Bar. ſi Barto. eſt quatenus ibi dicit no. ſingulr̄ quaſi id ſit ſingulare ibi alſ regulariter ↄ̄ ⁊ ita intellectus faceret pro Philippo nō cōtra: ſ3 mihi ipſi perſuadeā ꝙ non ſit dictū Bartoli nōnulli enim dicūt ꝙ Bar. non legit multas. ll. xj. ⁊ xij. librorum. C. ⁊ demonſtrat q2 in pleriſq3 a dictis ſuis in alijs locis variat ſm eos ⁊ in ſpecie in illa. l. quotiens firmat ↄ̄rium eius qđ Bar. firmat in auc. offeratur. C. de litis cōteſt. nā in aūt. firmat ꝙ libellus non pōt obmitti tacite ⁊ in. d. l. quotiens firmat ↄ̄rium l3 faciat mentionem de dictis per gl. ⁊ Cy. in d. auc. offerat ⁊ ſic veriſilr̄ fuiſſet memor de eo qđ ibi ſcripſerat. item in precedēti queſtione de vidua dicit ſe dixiſſe in l. mulieres de digni. id quod ibi non dr̄ ꝙ non eſt de more Bar. vr̄ itaq3 regulariter dōm ꝙ illa que prius habebat mulier ꝑ q̄ retrahi poſſit a ſeruitijs viri illa amittat: ⁊ iō amittit forū ⁊ domiciliū ⁊ non alia ⁊ hoc per ea que tradit bar. in. l. ſi. §. item reſcripſerunt. l. ff. ad muni. hinc videmus ꝙ non deſinit agnatio non etiā deſinit patria poteſtas: l3 filia nubat. l. ſi vxorem. C. de cōdi. inſertis. ſed ꝙ nō tenetur ꝓ repreſalijs non retrahit a ſeruitijs viri merito ⁊c. item cōſilium habet aliud fundamentum ꝙ cenſentur ciues ille ꝑſone que ſoluūt collectas ſeu datiuas vt ciues: ſed domina Iſotta dum vixit ⁊ poſt eius mortem Philippus ſoluerūt datiuas ꝓut alij ciues ſenenſes merito ⁊c. huic medio non obſtat ꝙ trahitur in. d. l. quotiens. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ muliere decedēte in matrimonio ſine filijs vir lucretur tertiam partem dotis ⁊ poſſit ipſa mulier dimittere eo caſu duas partes ſue dotis cui voluerit ⁊ ſi vltra diſponat nō valeat: an mulier poſſit de bonis ſuis ⁊ dote teſtari de conſenſu mariti.

¶ Conſilium. clxxviij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Videt in hac cōſultatiōe pma facie dicendum ꝙ dictum teſtm̄ non valeat ſaltem quo ad bona ſita in territorio bagnorenſi prout ſunt bona de quibus agit: nā. d. domina pera teſtata fuit de omnibus bonis ſuis ⁊ nō ſe reſtrinxit ad duas ptes ſue dotis ⁊ ſuos pānos ⁊ ſua gaudiola ad eius vſum deputata ⁊ ſtatutū bagnorēſe diſponit ꝙ ſi qua mulier vltra q̄ꝫ ſupra eidē ꝓmittatur ſtatutū diſponit ꝙ nō valeat vllo iure ex quo indefinite loquit ꝙ non valeat vr̄ intelligendum vniuerſaliter ꝙ nihil valeat q2 indefinita equipolleat vniuerſali. l. ſi pluribus de leg. ij. l. ſi ſeruitus de ſerui. vrba. ꝑdi. c. vt circa de elec. lib. vj.

a ¶ Nec vr̄ obſtare ꝙ dicta mulier mutauerit foꝝ nubendo apud vrbē veterē q2 vxor efficit de domicilio viri ⁊ deſinit eē de pmo domicilio. l. cū q̄dā puella in pn. ff. de iuriſd. om. iudi. nec ſtatutū municipale ligat nō ſubditos ꝓut hr̄ in. l. extra territoriū. ff. de iuriſ. om. iu. ⁊ in. l. cūctos. C. de ſa. ſan. ecc. ⁊. c. vt aīaꝝ. §. ſtatuto de ↄſti. li. vj. ⁊. l. reſcripto. §. fin. ad munici. q2 rñdet ꝙ vxor nō mutat domiciliū originis quo ad ea q̄ nō retrahūt a ſeruitijs viri ꝓut hr̄ in. d. l. cū q̄dam puella: nec vr̄ obſtare ↄſenſus mariti cui ex forma dci ſtatuti bagnorēſis vr̄ ꝙ applicet tertia ps dotis vxore decedēte ſine liberis q2 ſtatutū inualidat teſtm̄ ⁊ teſtō inualidato hereditas defert veniētibus ab inteſtō qb⁹ nō potuit ꝑiudicare maritus ↄſentiēdo ar. l. id qđ nr̄3 de reg. iu. ⁊ regule nō pōt alteri. e. ti. li. vj. pterea dictū ius municipale ↄcedēs marito tertiā ptē dotis vr̄ factū in fauorē ſubditoꝝ ⁊ nō ꝓcedere in maritis forēſibus maxie alibi morātibus: nō eni vr̄ de mēte ſtatuentiū ꝑiudicare mulieribus ſubditis in fauorē nō ſubditoꝝ ⁊ mēs preualet verbis ꝑ iura vulgaria.

b ¶ His tñ non obſtātibus ↄ̄rium partem arbitror iuri magis ↄſentaneā ſaltē ꝙ valeat teſtm̄ in duabus partibus dotis predicte. nam cōſtat ꝙ de iure cōi dicta mulier pōt libere de bonis ſuis teſtari q2 rei ſue ⁊ bonorum qlibet eſt moderator ⁊ arbiter ⁊ libera eſt vnicuiq3 teſtādi facultas. l. j. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊. l. ſtipulatio hoc mō cōcepta de v̄. ob. cum ſi. itē cōſtat ꝙ dictū eſt correctoriū iuris cōis: iō ſtrictiſſime eſt interpetrādum ar. l. precipimus de appel. C. ⁊. c. cū dilectus de ↄſue. ⁊. l. ius ſingulare. ⁊. l. qđ vero ↄ̄. ff. de. ll. cū cōcor. iō dictū ſtatutum quatenus dicit ꝙ mulier ſi deceſſerit ſine liberis ex eodē mrīmonio natis poſſit diſpōere de duabus partibus ſue dotis: ⁊ ſi vltra diſponat nō valeat intelligat nō valeat in eo ꝙ vltra diſponit ⁊ nō intelligat ꝙ non valeat in aliquo: ⁊ ſic ēt nō valeat in duabus ptibus dotis ⁊ in pānis ⁊ alijs de qbus in eodē ſtatuto diſpoſitū ē ꝙ diſponere poſſit vt ſic minus recedat a iure communi per dicta iura ⁊ pro hoc facit q2 dictio ſi exponi ſolet. l. quatenus ar. l. ſtichum qui meus erit de lega. j. ⁊ ibi per docto. ⁊ Bar. in repeti. l. j. ff. de iure codi. ⁊ per Bald. in. l. fin. C. eo. titu. ⁊ per eos ⁊ alios in auc. ex cā. C. de libe. prete. ⁊ ſic dicta ꝑticula ſtatutū intelligatur ꝙ teſtm̄ non valeat quatenus vxor diſponat vltra q̄ꝫ ſibi pmittat ſupra in eodem ſtatuto: preterea teſtando de omnibus ſuis bonis ſi tertia ps dotis eſt reſeruata marito per cenſuram dicti iuris municipalis illa tertia pars dotis non eſt in bonis mulieris. vnde diſponendo de omnibus bonis ſuis non diſpoſuit de dicta tertia parte dotis que non remanſit in bonis ſuis attentis v̄bis ſtatuti relatis in themate: l3 in themate poſtea innuat ꝙ maritus ſit vſufructuarius: puto autem ꝙ ſit inaduertenter poſitū: remanet ergo concluſio in iure clariſſima ꝙ dictum teſtamentum. d. domine valet in duabus partibus ſue dotis ⁊ in his in quibus eſt ſibi permiſſum teſtari per dictam legem municipalem. Laus deo.

¶ Mulier que per pactum promiſit in caſu mortis mariti ſoluere centum ſexaginta flo. heredibus mariti quos maritus promiſit ſoluere certis auūculis vt poſſet ↄ̄here matrimonium cū dicta muliere ꝙ dicti auūculi impediebant: an poſſit venire ↄ̄ ſtante ſtatuto ꝙ mulier non poſſit ↄtrahere ſine ↄſenſu mariti ⁊ duoꝝ propinquorum.

¶ Conſilium. clxxix.

In nomine dñi nr̄i ieſu chriſti.

1 ¶ Licet in hac conſultatione inſiſti poſſet ⁊ nōnulla adduci ꝓ pte luce ⁊ fratꝝ: tñ obmiſſis q̄ ꝓ luca adduci poſſent ſolū deueniā ad articulū an dcā mea aſtringatur ad obſeruantiam dicti ↄtractus ⁊ eorum que per eam promiſſa fuerunt: circa quem articulum ſolū vr̄ remanere extricatio an rōne enormis leſionis dictus ↄ̄ctus aut virtute iuramēti reddat inutilis ſeu detur remedium aduerſus dictū ↄ̄ctū iuratū circa qđ videt dicendum ꝙ non ea rōne q2 iuramentum tollit remedium reſtōnis in integrū. l. j. C. ſi aduer. vē.

⁊ rē.in inte.non daꝛ pro pua leſione.l.ſcio.ff.de i inte.reſt. ergo magna leſio nó impedit iuraméтū ſeu virtuté iuraméti.

a ¶ Itē vbi qs eſt leſus vltra dimidiam iuſti precij ſi iurat ſeruare ꝯtrctum tolliꝛ remediū.l.ij.C.de reſcin.vē.ꝓut voluͤt glo.Bar.Bal.⁊ doc.in.d.l.ij.qȯ vꝛ ꝓcedere non ſolum in maiore:ſed ēt in minore ſi iurauit nó venire ꝯ rōne minoris etatis vel alia rōne ꝓut ſentit gl.i.d.l.ij.⁊ voluͤt ibi bar.⁊ doc.⁊ ang.⁊ Saly.ibidē:ſed nó vꝛ dubiū ꝙ leſio vltra dimidiā iuſti precij ſit enormis leſio:ió ex h vꝛ ꝙ dicta renūciatio nó viciꝛ rōne enormis leſionis nec veniat dcā de cā reſcindēda:qꝛ pót renūciari exceptiói reſultāti ex enormi leſione vt ingꝛ bar.in.d.l.ſi qs cū aſr de vb.ob.ſed dicta dn̄a renūciauit exceptiói doli mali:ió videaꝛ renūciaſſe exceptioni q̄ reſultat rōne enormis leſióis q̄ eſt exceptio doli mali: vt.d.l.ſi qs cū alter.itē decretum iudicis vꝛ ꝙ faciat ceſſare preſumptionem doli per.l.j.cum ſua gl.C.de predi.cu.li.x.⁊ dicit Bar.in.d.ſi quis aliter.

b ¶ Et inſuper dicit Bart.in.l.ſi qs cū aliter de vbo.oblig. ꝙ pót renūciari enormi leſioni:ſed in hmói ꝯtrib⁹ ſolet renūciare exceptioni doli mali que exceptio doli mali cauſaꝛ ex enormi leſione.d.l.ſi qs cum aliter lȝ non viderim tenorem inſtri:pterea vbi interueniunt ꝓpinqui vꝛ ceſſare dolus.l.tranſactione cū ibi notatis per doct.⁊ vꝛ ceſſare leſio minoris p no.p gl.⁊ doct.i.l.pollā.C.de his qbus vt indi. merito cēſeaꝛ ceſſare dolus ꝯhentiū cum hac muliere ⁊ leſio ipſius mulieris:exquo interuenerunt propinqui ſui.

c ¶ Tamen his minime refragantibus ꝯtriam ptem arbitror iuri magis cóſentaneā:nam premitto ꝙ dictus ꝯtctus citra virtutē iuraméti fuit inefficax:nā vt arbitror dicta mea erat minor.xxv.annis exquo tūc nupſerat cuȝ mulieres ſolēant cóiter nubere lóge añ.xxv.annum ⁊ ſi expectaſſet tanto tpe nó habuiſſent auūculi cām indignatióis iſtud aūt eſt facti ⁊ ſi ita eſt dictus ꝯtctus eēt rōne minoris etatis quatenus cótineret alienationē bonoꝝ immobiliū vel ſimiliū que ꝓhibenꝛ alienari ſine iuſta cā.l.ob es de prediijs minoꝝ.C.⁊.l.j.ff.eo.ti.⁊.l.lex que tutores.C.de admi.tu.nec cā ſine decreto iudicis vt dictis titulis quaſi per totos:ſȝ in caſu iſto nó interuenerūt iuſta cā alienādi niſi quatenus ſe habuit có decens cā dotis nec decretū iudicis.itē dato ꝙ valuerit tñ rōne leſionis cópetere deberet dicte mee bñficiū reſtónis in integrū ſi nó exceſſit.xxix.annū p iura vulgaria.itē ⁊ ſecūdo ⁊ ꝑncipaliter cā dicti ꝯtctus nó fuit alia niſi ne dicti auūculi venirēt ad arma ꝯ dictū lucā eius maritū pp ſponſalia inter ipſum lucam ⁊ dictam meam ſine eorum conſenſu ⁊ ſcitu ⁊ econtra ne dictus lucas veniret ad arma contra eos: ⁊ ſic in effectu ne inuicem ſe offenderent ꝙ venire ad arma cauſa offendendi ⁊ offenſa ſonabant in maleficium ſaltem in dolum ⁊ dolus cauſat crimen ſtellionatus.l.iij.ff.de crimine ſtel.⁊ arma aſſumere regulariter non lȝ.l.j.⁊.l.iij.ff.ad l.iuliam de vi publi.qḋ enim ex dicta cauſa dicta mea ita cóuenerit pȝ ex vicinitate actuum : qꝛ compromiſſum fuit ne auunculi predicti propter iniuriam quā reputabant eis factam propter dicta ſponſalia compromiſerunt dicti lucas ⁊ auunculi ⁊ nulla alia cā ſubſiſtente arbitri laudauerūt ꝙ dictus lucas daret dictis auunculis.clx.florenos attēto tenore compromiſſi a quo dependet virtus laudi.l.non diſtinguemus.§.de officio.ff.de arbi.⁊ attēto ꝙ nulla alia cā deducitur ⁊ auctu immediate ſecuto reiterationis ſponſalium de preſenti in preſentia dictoꝝ auunculoꝝ ſatis clare cóſtat ꝙ dicta condēnatio.cclx.flo.⁊ emologatio nó ex alia cā emanarunt ne dicti auunculi venirent ad arma ꝯ dictum lucam ⁊ nollent obuiare ſponſalibus de pſñti predictis : ⁊ exquo incontinenti ſequunꝛ ꝯtctus facti p ipſam puellā:ipſi etiam cenſenꝛ ob eandeȝ cām facti cuȝ nulla alia cā ſubſiſteret ⁊ ex vicinitate actuū reſultat dicta preſumptio ar.l.ſi vētri.§.fin. ff.de pui.cred.⁊ que per Bar.⁊ doc.in.l.poſt ꝯtctuum.ff.de dona.⁊ Cy.in.l.ſi qs poſt hac.C.de bonis proſcri.⁊ ꝙ per Bar.in.l.pe.§.ſi vxor.ff.ſolu.ma.

d ¶ Non enim preſumiꝛ cauſa donationis vbi alia cauſa pót coniecturari.l.ſi cum aurum.ff.de ſolu.⁊.l.cum.de indebito de probato.maxime in mulieribus quaruȝ natura eſt auara glo.in.l.ſi ſtipulatus.ff.de dona.inter virum ⁊ vxo.⁊ in.l.ſi a ſponſo.C.de dona.propter nup.dicta autem cauſa eſt turpis paciſci enim ne maleficium committatur eſt turpe ⁊ cóuentio non valet.l.iuriſgentium.§.ſi ob maleficiū.ff.de pac. ⁊.l.generaliter de verbo.obliga.⁊ tenebantur dicti auunculi acquieſcere ⁊ non contrauenire ſponſalibus ſponte ⁊ cócorditer contractis inter marem ⁊ feminam.

e ¶ Nam libera debēt eſſe matrimonia.c.cū locū.c.reqſiuit. ⁊.c.gēma de ſponſa.ſi itaqȝ ipſi receperunt aliqd vt acquieſcerent ⁊ non reſiſterent cum id facere alias deberet : ió ob turpeȝ cām receperūt per tex.⁊ qȯ ibi hꝛ in.l.pe.ff.de códi. ob turpeȝ cām.⁊.l.iiij.eo.titu.in qbus iuribus habeꝛ ꝙ datum ob id ad qȯ recipiens tenebatur cenſeꝛ datū ob turpeȝ cām:ió eſt locus.repetitioni fortius dȝ eſſe locus retentioni.l.j.§.is aūt ver.naȝ cui damus.ff.de ſuperſi.⁊.l.inuitus. §.j.ff.de regu.iur.⁊ hac rōne poſſumus dicere ꝙ dicte conuentiones fuerūt inefficaces ⁊ reprobate odio auunculoꝝ.

f ¶ Et qñ ꝯtctus reprobaꝛ odio alterius ex ꝯhentibus iuramentum non firmat ꝯtctum:lȝ obliget iurantē.c.ſignificāte de pigno.c.j.⁊.c.debitores de iureiur.⁊ no.Bar.in.l.ſi quis p eo.ff.de fideiuſ.cū quo ꝯcordant doc.cóiter oēs in dictis iuribus ⁊ in.c.cū ꝯtingat de iureiur.⁊ a vinculo iuramenti pót peti ⁊ ꝯcedi dȝ abſolutio vt hꝛ in.d.c.j.⁊ in.d.c.debitores.⁊.d.c.ſignificāte.⁊ p hāc viā pót ſe tueri dicta mea que etiam poteſt ſe tueri : quia fuit enormiter leſa immo enormiſſime leſa:nam primo ipſa liberauit auunculos curatores ab onere reddende rationis adminiſtrationis.item liberauit eoſdem ab obligatione dandi dotem maternam.item ꝯfirmauit legata ⁊c.iſtud neſcio qȯ ꝑiudiciū inferat:ſed facilitєr mihi pſuadeo ꝙ aliqȯ ꝑiudiciū ſibi i tulerit alias fruſtra voluiſſent ꝙ ipſa legata confirmaret.item dedit marito oia bona ſua in doté q̄ vt mihi pſuadeo fuit exceſſiua dos non hñet hñditateȝ pſnam pro dimidia ad h.l.j.C.ſi aduerſus dotes vbi dꝛ circumuenta ⁊ leſa illa mulier que marito dederat in dotem oia bona ſua prout fecit iſta mea:inſuper preter morem cóuenit ꝙ ſi vir ꝑmorireꝛ etiā ſine liberis heredes viri lucrarenꝛ.clx.florenos.ideo ipſa fecit tot conuentiones ſibi nociuas ⁊ nulla ſibi proficua niſi qꝛ ꝯxit ſpóſalia de pſenti cuȝ dicto luca que fuerūt ſupflua ⁊ inania cum precefferint alia de iure valida. ar.l.q his idē de vb.obliga. ipſa forte putabat eē neceſſaria:pſumiꝛ eni potius error in iure aut in fcō ꝓpter qȝ donatio.l.⁊ ſi me putē de ꝯdi.inde. vel fuit cā quā dixi que fuit turpis ⁊ non tollit qn ob eam cām.d.puella fuerit enormiter ⁊ enormiſſime leſa.

g ¶ Ubi auteȝ eſt enormis leſio exceſſiua tūc ineſt dolus re ipſa.l.ſi qs cuȝ aſr de vbo.oblig.⁊ qſi eſt dolus re ipſa quia viget enormis leſio tunc non vꝛ ꝙ iuramentum adeo liget qn poſſit peti abſolutio a iuramento ⁊ poſtea veniri ꝯ ꝓut vꝛ cócludere.d.Anto.in.d.c.cuȝ contingat quarto ſuo caſu ꝑncipali:nec obſtat rñſioni date ſupra per Jmol.in.d.c.cuȝ contingat ad.d.l.ſcio de in inte.reſti.l.j.C.ſi aduerſus vēdi. pigno.q̄ reqrit grauē leſionē vt ꝯcedaꝛ reſtitutio in integrū:qꝛ eſt ſpāle illo caſu ꝓut ſumiꝛ ex dictis doc.ibi ⁊ Bar. ⁊ Bal.in.l.ij.eo.ti.ergo regulꝛr ꝯ ꝓut ⁊ ipſi voluͤt ad hoc.l. j.ff.ad munici.⁊.l.j.C.de theſau.lib.x.pterea lȝ magna leſio reqraꝛ ꝓut dicit ibi tex.nó tñ vꝛ ꝙ reqraꝛ ꝙ ſit tāta leſio ꝙ excedat dimidiā iuſti ꝑcij ſeu eqpolleat leſiói dimidie iuſti ꝑcij paruū.n.⁊ magnū ſumiꝛ arbitrio iudicis ſm ſubiectam mām ar.l.j.ff.de iure deli.qualitercūqȝ ſumaꝛ ibi magnuȝ ⁊ paruū nó eſt vis ad h ꝓpoſitū cū vt dixi ſit ibi ſpāle in mā autē nr̄a pót ſumi enormis leſio p illa q̄ i aliquo excedit dimidiam iuſti precij quo caſu multi tenēt ꝙ iuramētum ꝓiudeat aduerſus dictam leſionē ⁊ eſt cóis opi.glo.⁊ docto. quā tamen Jmo.limitat vt.ö.ꝙ nó ꝓcedat in minore muliere ⁊ ruſtica.⁊ in iſta enormi leſione procedat opi. eorū q volunt ꝙ enormis leſio nó impedit vires iuraméti.

h ¶ Jtem pót ſumi enormis leſio pro multuȝ ꝓlus exceſſiua puta qꝛ excedit tertiam vel ſaltē quartam iuſti ꝑcij hoc eſt: qꝛ non daꝛ tm̄ viri ꝯtum eſt tertia pars iuſti precij ꝓut cótingit in caſu nr̄o quo caſu loquūtur Bald.in corpe.d.auc. ſacra puberuȝ hoc eſt in.c.j.§.ſacrā de ꝓhibi.feu.aliena.per Fede.collatione.x.⁊ ita procedat eorum opi.⁊ dñi Anto.⁊ Panor.⁊ ſequaciū ⁊ Uincē.⁊ Jo.an.⁊ alioꝝ ⁊ ita ſepi⁹ cóſului vȝ ꝙ vbi cadit tā enormis leſio iuramētum nó aſtringit ſaltem petita abſolōne a iuramento que eo caſu dȝ cócedi ad cautelam ſi non eſt neceſſaria:⁊ ita hic puſie in cā in qua fui aduocatus vidi conſultū per clariſſimos doc.preceptores meos.d.Joā.petrucij.⁊.d.Benedictum capram.

i ¶ Nec ob.d.c.qͥuis.⁊ qȯ ibi dicūt Jo.an.⁊ Domi.ſ.ꝙ ꝓcedat etiam vbi nihil eſt datum in doté:qꝛ rūdeꝛ pmo ꝙ nó nulli tenent ꝯtra prout ⁊ ſunt Ricciar.⁊ Bartho.de Saly. in.l.pactum dotali.C.de colla.⁊ vꝛ de mente Rapha.fulgo. ibi:dato auteȝ ꝙ dictū Jo.an.⁊ Domi.militaret nihilominus non ob.qꝛ tunc in effectu eſt quedā donatio in qua nó cenſetur ſemp leſus qui donat: nā inquit dñs.Beatius eſt

dare qȝ

dare q̄ accipere.c.cum Marthe de cele.miſ.e.xvj.q.i.pre‑
dicato.⁊ q̄ñ q̄s donet nō h̄z recōpenſam ſcit quid facit:nō
ita decipit prout q̄ñ dat pp recompenſam non condignā
q̄z pōt credere q̄ non ſit tanta diſproportio ⁊ non ita de le‑
ui trahitur quis ad gratis concedendum vel renunciādum
prout ad renunciādū propter recōpenſam in qua de facili
poteſt ledi facit.l.ſi ego.ff.ad vellea.

k ¶ Nec ob.q̄ poteſt renūciari enormi leſiōi prout vult bar.
in.d.l.ſi quis cū aliter de ver.obli.q̄z in caſu iſto nō eſt renū
ciatum enormi leſiōi:⁊ l̄z ſit renūciatum exceptiōi doli mali
tñ trahit̄ ad modicā leſionē nō ad magnā leſionē put ꝯclu
dit Bar.in.d.l.ſi q̄s cū aliter ⁊ ſi traheret̄ ad magnā leſionē
nō eſt veriſile q̄ traheret̄ ad maximā prout alē dicūt.d.an.
⁊ moderni in.c.q̄n tauallis de iureiur.q̄ ꝓmittēs nō veni‑
re ꝯ rōne enormis leſiōis poterit venire ꝯ rōne enormioris
leſiōis:iſta aūt leſiōe dū eſt enormior:iſ̄z ē enormiſſima me‑
rito ⁊c.⁊ facit q̄d no.Bar.in.d.§.idem q̄rit:ea.n.facilitate
que inducit̄ ad ꝯhendum inducitur ad renūciādum in caſu
aūt iſto nō preſumitur donatio per ſupradicta.

l ¶ Preterea Jo.an.⁊ Domi.dicūt q̄ habet locum.d.c.q̄ſ‑
uis q̄d quidem capitl'm q̄uis loqtur q̄ñ iuramentum nō eſt
dolo extortum:ſed vbi eſt tam exceſſiua leſio eſt dolus re‑
ipſa vere ⁊ dolus ex propoſito preſumptiue merito nō ob.
dicta opi.Jo.an.⁊ Dñi:item nec ob.ſi renunciauit exceptioni
doli mali:q̄z trahitur ad modicā leſionē nō ad magnā le‑
ſionem put voluit Bar.in.d.l.ſi q̄s cum alr̄ ⁊ ſi ad magnā
nō ad maiorē vel maximā arg.eorū que habētur in.c.q̄n‑
tauallis de iureiur.⁊ in.l.ſi ſocietatem.§.arbitrorū.ff.pro ſo‑
cio ⁊ in.d.c.cum ꝯtingat:nec ob.q̄ interuenerūt ꝓpinq.q̄z
licet vbi interuenerunt propinqui nō preſumat̄ dolus vel
deceptio procedit in dubio ſ̄z in caſu iſto ſatis apparet de
leſione per ſupradicta.item.d.propinqui ſunt ſuſpecti q̄z de
eorū fauore ſolo vel pncipalr̄ tractatur maritus interuenit
in fauorem auūculorum ⁊ auunculi in fauorem mariti:⁊ ſic
quodāmodo auctoritatē preſtiterunt in cā propria ꝯ.l.j.⁊
que ibi habentur in.l.j.ff.de aucto.tuto.⁊ ſunt illi de quo‑
rum preſumpto dolo agitur:ideo eorum interuētus nō mi‑
nuit p̄ſumptionem doli immo auget. Laus deo.

¶ Fideicommiſſum vlē an trāſmittatur ad hr̄des cum ſub‑
ſtitutus obierit ante euentū cōditionis.Et ſilie teſtōris vl‑
timo loco ſubſtitute an admittant̄ poſt mortē omniū inſti‑
tutorum.Item dānum ſocietatis facte per filios iuſſu teſtō‑
ris:an minuāt eorū legitimā.Itē hr̄des dictorū filiorū an
poſſint detrahere legitimā de bonis legatis ipſis filijs q̄z
melioribus.Item impenſe facte in rebus legatis per filios
an poſſint per dictos hr̄des repeti.Itē dicti hr̄des an poſ‑
ſint deducere dotem mr̄nam ex quo ipſi filij fuerunt grauā‑
ti reſtituere hr̄ditatē:vt.ā.Item an filius pp non confectio
nem inuentarij p̄dat legitimā.Item hr̄s nō ꝯficiens inuē‑
tarium an amittat trebellianicā.Itē in reſtōne fideicōmiſſi:
an veniant bona queſita per vnum ex filijs inſtitutis. Item
fructus percepti de bonis reſtōni ſubiectis:an imputent̄ in
trebellianicā.Item an vnus ex dictis filijs potuerit teſtari
ex quo erat excōicatus ⁊ non plene abſolutus.Item vxor re
licta vſufructuaria ⁊ dn̄a oīum bonorum in vita tm̄ inſtitu‑
tis per teſtōrē pauperibus xp̄i:an cēſeatur inſtituta hr̄s vel
vſufructuaria.Item vxor tranſiens ad ſcd̄a vota:an dicatur
vſufructuaria ex voluntate teſtōris ſtante ſtatuto q̄ vxore
tranſeunte ad ſcd̄a vota expiret vſuſfructus.

¶ Conſilium. clxx.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xp̄i. ¶ Multitudo q̄ſitorū me īducūt
vt breuius incedā q̄ ſi ſup ſingulis fuiſſem
ꝯſultus de p ſe:⁊ circa p̄mū l̄z poſſet inſtari
pro pte filiorū q̄ filij ipſius Chriſtophori cē
ſeantur inuitati:q̄z poſiti in conditione ar.eius q̄d notat gl.
in.l.filiuſfami.§.cum quis de leg.j.vbi Pau.de ca.inclinat
in hāc ptem q̄ cenſeant inuitati tacite dicēs q̄ Bald.in.l.j.
C.de cōdi.inſer.in tertia lect.hoc voluit dicens q̄ ſi habe‑
ret ſocium hanc partem teneret:ſed quia in lec. Bald.hoc
cōmuniter non habetur : ideo non audet id firmare:⁊ licet
nonnulli conentur tenere hanc partem.

a ¶ Tamen cōis opi.eſt in cōtrarium.ſ.q̄ filij poſiti in ꝯdi‑
tione nō cēſeant̄ tacite inuitati:ſ̄z cēſent̄ poſiti in ꝯditiōe:
q̄z teſtōr cenſet̄ tacite inuitare poſitos in ꝯditione ea conſi‑
derationes:q̄z vr̄ ꝯſideraſſe q̄ filius inſtitutis ſibi teſtatori
ſuccedat ⁊ filij ipſius inſtituti ſuccedant eorū pr̄i filiorū te‑
ſtatoris ab inteſtato vel ex teſtō ipſius filij:iſte eſt tex.cū gl.
in.d.l.lucius in fi.⁊ idē vr̄ ſentire gl.in.l.ex facto.§.ex facto
in v̄bo dececiſſent.ff.ad trebel.⁊ hoc eſt q̄ voluit glo.in.d.
§.cū q̄s ⁊ hāc ptem tenuerūt Ray.de forliuio Jaco.de are.
Cy.Frāci.tigri.de piſis Bar.Bald.Ang.Nico.de neapo.
Rapha.cu.Frāci.de albergo.⁊ Jmo.in.d.l.lucius.idē bar.
in.l.centurio verſi.vlterius quero de vulga.⁊ pup.⁊ in.d.l.
ſi cum dotē in principio.⁊ hec ps ſine dubio eſt cōis ⁊ tenē
da in deciſiuis put eam t̄z Pau.de caſt.in.d.§.cum quis.⁊
ibi ēt Raph.cu.⁊ Jmo.⁊ pe.de anch.in.c.in p̄ntia de ꝓba.⁊
in.c.l̄z de voto ⁊ in.c.ſi pr̄ circa p̄ncipiū de teſt.li.vj. Et ma
xime cū ſimus in trāſuerſalib⁹ q̄z Chriſtophorus erat trāſ‑
uerſalis teſtōris:ita q̄ eſt maior rō ꝯcludēdi q̄ nō cenſeant̄
inuitati put tāgit Saly.in.l.j.C.de ꝯdi.inſer.p̄mā ptem te‑
nens in deſcēdētibus teſtōris:⁊ inſup dicta opi.militat q̄ñ
pr̄i filiorū deuoluta fuit hr̄ditas vel portio hr̄ditatis vtrū.ſ.
filij poſiti in ꝯditiōe cēſeant̄ ſubſtituti eorū pr̄i in portione
ſibi q̄ſita:ita loquit̄.d.l.lucius ⁊ gl.d.l.cū q̄s ⁊ doc.pallega‑
ti.tūc.n.eſt maior rō dubitādi ⁊ ꝯiecturādi q̄ teſtōr volue
rit q̄ hereditas q̄ſita pr̄i deueniat in eius deſcendētes q̄ q̄
ſita alteri vt ſuadet ratio nālis ⁊ p̄z in.l.cum auus.ff.de cō‑
di.⁊ demon.vbi ex veriſimili mente defuncti violantur v̄‑
ba ſubſtōnis facta de proprio filio teſtatoris vt portio que‑
ſita vni filio deuoluat̄ eius filio nepoti:q̄z teſtōris forte nō
cōcepto tpe teſtamenti vel tempore mortis teſtōris etiā ad
excluſionem alterius filij teſtōris nati ⁊ ſm̄ verba a teſtōre
inuitati ad illam portionē fratris q̄ eſt quid mirum.ideo ēt
ſi in illis terminis q̄bus pater ſucceſſiſſet teneret̄ q̄ filij po
ſiti in conditione cenſerent̄ inuitati cuius ꝯrium eſt verū
maxime in trāſuerſalibus vt premiſi:tñ in portione nō que
ſita patri ſecus dicendū foret prout caſus noſter q̄z Chri‑
ſtophorus inuitatus per fideicōmiſſū vniuerſale poſt mor
tem filiorū teſtōris inſtitutorum deceſſit in vita filij:ideo fi‑
deicommiſſū ſuū eſt factum caducum per.l.heres meus.
in prin.de condi.⁊ demon.⁊.l.cum heres.ff.q̄ñ dies leg.ce.

b ¶ Et eſt gn̄ale q̄ legatario vel fideicommiſſario decedēn‑
te pendente ꝯditione caducat̄ legatum vel fideicōmiſſū:iō
non agitur q̄ filij poſiti in conditione cenſeant̄ inuitati ad
portionē queſitam vel delatam eorū patri ⁊ cum dicta iura
ſimplr̄ dicat p caduca fiunt dicūt in cōſequentiam q̄ non
tranſmittitur in filios vel alios q̄z ibi ſit tranſmiſſio nō ca‑
ducatur.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol.⁊ loquuntur
gn̄aliter illa iura tam in legatis vl'ibus q̄ particularibus
cum gn̄aliter loquātur ⁊ ſint etiā poſt tractatū vniuerſaliū:
quinimo minus ſuadet ratio q̄ tranſmittat̄ vlē fideicommiſ
ſum q̄ ſingulare q̄z vlē magis aſſimilatur hereditati q̄ non
agnita non tranſmittitur regulariter.d.§.nouiſſimo.⁊.l.q̄ñ
ſororē.C.de iure deli.cū ſi.⁊ in.l.legatarium ſingularē ipſo
iure trāſit dn̄iū rei legate.l.a ticio.ff.de fur.l.legatū de leg.
ij.cū ſi.ſecus in fideicōmiſſario vel cui nō q̄rit̄ hr̄ditas neq̄
res hr̄ditarie aū reſtitutā hr̄ditatē.l.j.in p̄n.⁊.l.reſtituta ad
tre.cū ſi.iō glo.in.l.cū filio ſup v̄bo retenturū t̄z q̄ fideicō
miſſarius vl'is decedēs ante reſtitutā hr̄ditatē nō trāſmittit
⁊ gl.pua ſup v̄bo adeat̄ in.l.q̄dā ita in p̄n.ff.ad tre.⁊ gl.i.l.
iij.de reg.cato.⁊ Dy.in.l.iij.de adim.leg.dicant non tranſ‑
mitti fideicōmiſſario decedente ante adiuā hr̄ditatē que nō
dicunt̄ in legato ſeu fideicōmiſſo ſingulari p.d.§.in nouiſ‑
ſimo:l̄z ille opi.reprobent̄:tñ ſuadent q̄d dixi.

c ¶ Conſtat ergo q̄ fideicommiſſum vlē non tranſmittitur
fideicōmiſſario decedēte pendēte ꝯditiōe vt q̄z decedit vi‑
uo inſtituto q̄ eſt rogatus reſtituere poſt mortē p p̄dicta:⁊
l̄z gl.i.l.is cui velit ꝯriū in liberis p.d.§.in nouiſſimo tñ gl.
⁊ melius ſecus vult in.l.vnica.C.de his q̄ añ apertas tabu.q̄
cōiter approbat̄ ⁊ eſt text.in.l.hr̄des mei.§.cū ita.ff.ad tre.
q̄ loquit̄ in filijs teſtatoris ⁊ eorum filijs poſitis in condi‑
tione:nec ob.d.§.in nouiſſimo p quē ſe fundat dicta gl.d.l.
is cui.q̄z loquit̄ in hr̄ditate pure delata nō agnita q̄ trāſmit
tit̄ p liberos in eorū liberos p.l.vnicā de his q̄ añ apertas
tab.nō aūt in relictis ꝯditionalibus.⁊ l̄z bald.in.l.vnica de
his que ante apertas tab.ſaluet.d.glo.d.l.is cui quādo ſunt
cōiecture q̄ teſtator voluerit in filios tranſmitti tñ in du‑
bio t̄z contra eā ⁊ generaliter tenet cōtra eam in.d.§.finali
ſub conditione:⁊ l̄z alleget in arg.l.lucius de heredi.inſti.
tamē nō ꝓpterea dicendum eſt q̄ in terminis quibus filij
ſunt poſiti in conditione ꝓpterea fiat tranſmiſſio:ſed prout
cōiecturatur ibi voluntas teſtatoris ita ⁊ alias ex contectu‑

ris interpetrari poſſet voluntas teſtatoris ad finē traſmiſſionis: et inſuper etiā Bald. loqtur in liberis teſtatoris ꝓut et loquit gl'o. d. l. is cui. q̄ ſecus vult in extraneis: nos aūt ſumus in extraneis merito ⁊c. eſt ergo clara ꝯcl'o ꝙ filij dicti Xpophori nō ſuccedūt in aliquo in bonis dicti teſtatoris.

d ℭ Circa ſcḋm q̄ſitū vr̄ prima facie dicendū ꝙ filie dicti teſtatoris vltio loco ſubſtitute admittant̄ p tex. in. l. q̄diu. iij. ff. de acq. heredi. vbi eſt caſus ꝙ ſi ſunt facti plures gradus inſtitutionū ⁊ ſubſtitutionū ⁊ ſcḋs inuitatus decedat añq̄ȝ cedat dies ſue ſubſtōnis admittit̄ poſtea tertius: ſȝ ipſe fuerit ſubſtitutus ſcḋo cui mortis ꝑuentione nō fuit delata ſucceſſio admittit̄ tertius ⁊ ibi Bar. ⁊ Jmo. trahūt ad q̄ōneȝ q̄ multū vr̄ ꝯferre ad caſuȝ noſtrū: nam ponūt caſum ꝙ teſtatoꝛ inſtituit filiū pupillū ⁊ pupillo ſubſtituit titiuȝ: ⁊ q̄cunq̄ȝ titius decederet ſubſtituit ſibi gayū titius deceſſit viuo pupillo: ⁊ ſic expirauit ſua ſubſtitutio deceſſit poſtea pupillus eſt locus ſubſtōni vltime ꝓut ꝯcludunt ibi Bar. ⁊ Jmo. p tex. ibi ⁊. l. cohrēdi in ꝑn. ff. de vul. ⁊ pu. facit. C. de cad. tol. l. vnica. §. in ꝑmo. §. ꝓ ſcḋo. ⁊. §. finaūt ſub ꝯditiōe in quibus ꝓbat̄ ꝙ ſi relictū vni pure vel ſub ꝯditiōe eſt ꝓ nō ſcriptuȝ vel in cām caduci vel caducū relictū deuoluit̄ ad ſubſtitutū: ſȝ fideicōmiſſum factū Chriſtophoro poſt mortē filiorū eſt factū caducū exquo deceſſit añ filios vt ꝓbatū eſt in primo dubio ergo vadit ad ſubſtitutos ⁊ hoc ꝙ ſi ꝑmus ſubſtitutus decedit in vita inſtituti ſuccedat ſcḋs ſubſtitutus ꝯcludit Bal. in ꝯſi. mihi. dcccccxl. incip. q̄uis ꝑmus ⁊ in conſi. mihi. ccccxcij. inci. q̄dā Paulus guadābij ⁊ hoc eēt clarū ſi nō fuiſſet adiecta illa ꝯditio ſi Chriſtophor⁹ deceſſiſſet ſine liberis: ſed fuiſſet dictum poſt mortem Chriſtophori prout contingebat in q̄ōne poſita per Bar. in. d. l. q̄diu ⁊ in terminis. d. l. q̄diu. ⁊. d. l. cohredi. in quibus purificata fuit ꝯditio ſub qua inuitatus fuit vltimo ſubſtitutus in caſu aūt noſtro defecit conditio ſubſtitutionis vltime ſub qua inuitate fuerunt dicte filie vltimo ſubſtitute ex quo Chriſtophorus deceſſit cum liberis: ita ꝙ iſte videtur caſus. l. q habebat. ff. de vul. ⁊ pup. vbi prima ſubſtituta deceſſit in vita pupillorū q̄bus erat ſubſtituta ipſa filia decedentibus poſtea pupillis excludunt̄ tertie ſubſtitute q: ſubſtitute erant ſub ꝯditione ſi filia añ pubertatē decederet ⁊ illa impubes deceſſit: ⁊ propterea non eſt locus vltime ſubſtitutioni: ita in caſu nr̄o deficit conditio vltime ſubſtitutionis facte ſub cōditione ſi deceſſerit ſine liberis: ideo filie excluduntur.

e ℭ Sed vehementer obſtare vr̄ q: dicta conditio ſi deceſſerit ſine liberis videtur apponſita fauore liberorum adeo ꝙ vbi liberi non ſunt ſucceſſibiles non facto eorum vel teſtatoris non faciunt deficere conditionem prout eſt theorica Bart. in. l. filiusfamilias. §. cum quis de lega. j. iteȝ ceſſante fauore videtur ꝙ debeat ceſſare conditio argu. l. adigere. §. q̄uis de iure patrona. ⁊. c. cum ceſſante de app. cum ſi. facit qḋ tradunt doc. in. l. heredes mei. §. cum ita ad treb. vbi v̄ba conditionis ſub qua facta eſt ſubſtitutio ſi deceſſerint omnes ſine liberis: ⁊ tamen ſi ſuperſunt aliqui liberi q nō poſſunt ſuccedere defuncto puta: quia alij eos excludunt tunc illi liberi nō faciunt deficere conditionē ꝓut volunt Bar. Ange. ⁊ Jmo. in. d. l. heredes mei. §. cum ita ad trebel. ꝙ in ſimili voluerunt. Nico. de mat. Bal. Rapha. ⁊ Pau. de ca. in. l. penul. C. de impube. in terminis illius tex. cū ergo filij Chriſtophori non poſſint ſuccedere dictis filijs teſtatoris de quorum ſubſtitutione paſſiua agitur: ideo non faciāt deficere conditionem.

f ℭ Jtem illa ſubſtitutio compendioſa facta Chriſtophoro ſub conditione ſi deceſſerit ſine filijs continet in ſe fideicōmiſſariam ⁊ vulgarem expreſſas verbis generalibus prout notant Bar. ⁊ doct. in. l. centurio de vulga. ⁊ pupil. ⁊ Cyn. ⁊ doc. in. l. p̄cibus. C. eo. tit. ⁊ doc. vbiq̄ȝ vbi plene tractat̄ mā ſubſtitutionis compendioſe: conditio autem illa ſine liberis reſpiciebat ſubſtitutionem fideicommiſſariam non aūt vulgarem: ideo Chriſtophoro decedente in vita teſtatoris ſit locus ſubſtitutioni vulgari que locum habet etiam in legatis ⁊ fideicommiſſis. l. vt heredibus de leg. ij. vnde ſatis eſt ꝙ primus rogatus deceſſit ſine liberis ꝓut igitur Chriſtophorus primus ſubſtitutus ſi viueret ſuccederet ex ſubſtitutione: licet liberos habent ita ⁊ eidem vulgariter ſubſtituti ſubrogati in locum Chriſtophori ſuccedant arg. l. filie §. ticia de condi. ⁊ demon. prout has vltimas rationes ad ꝓpoſitum adducit Pau. de caſt. in conſilio incip. preſens dubium col. ij. in ordine mihi. cclij. ſm nouam impreſſionem ⁊ in prima impreſſione numero. cxlix.

g ℭ Tū his non obſtātibus ꝯrium arbitror de iure rñdēdū regula. n. eſt ꝙ inuitatus ſub vna cōditione illa defecta excluditur. d. l. j. §. finaūt ſub conditione cum mille ſimilibus: immo cenſet̄ nō inuitatus potiuſq̄ȝ inutiliter inuitatus dicit pulchre iuriſcōſultus in. l. j. in ꝑn. ff. de reg. cato. ⁊ debet ꝯditio impleri in forma vt. l. meuius ⁊. l. ſi hrēdi. ff. de condi. ⁊ demō. ⁊ ſi nō pōt ꝯditio impleri de iure impleat̄ de facto l. pe. ff. de ſtatu lib. ⁊. l. mulier. §. ſiquis hrēditariū. ff. de cōdi. inſti. cum concor. ibi per gl. adductis. ⁊ iō ad iſtud propoſitum dicit Bar. in. d. §. cum qs ꝙ cōditio reſpicit factū non ius ſeu effectuȝ facti. ⁊ ſic attendit̄ an factum in ꝯditiōe deductum v̄ificet̄ necne: ſȝ ꝯſtat ꝙ dicte filie ſunt in dicta ſubſtitutione inuitate ſub conditione ſi Chriſtophorus deceſſerit ſine filijs: ⁊ conſtat ꝙ factum non fuit quia deceſſit cū filijs: ⁊ licet filij Chriſtophori non ſuccedant non curetur ex quo non attenditur effectus facti.

h ℭ Pro quo ēt facit q: illa conditio ſi deceſſerit ſine liberis appoſita in conditione pariter determinat vulgarem cōprehenſaȝ in cōpendioſa ꝓut fideicōmiſſariā: iō dȝ illā pariter determinare ar. l. iā hoc iure de vulg. ⁊ pu. cū ꝯcor. ⁊. l. ſi. C. de ſentētijs ⁊. l. ſi legatarius. §. fin. de leg. iij. ꝯtinet. n. vulgarē ex vi verboꝝ: q: illa v̄ba ſi Chriſtophorus deceſſerit ſine liberis verificant̄ etiam ſi deceſſerit in vita teſtatoris vel in vita inſtituti prout declarat Bar. in. d. l. centurio ver. quero verū ſubſtō facta per verbuȝ cōe ꝯtineat vulgarē ⁊ in conſilio incipiente Herculanus numero. clxiiij. ⁊ ꝑpea ſolitus ſum ſaluare bal. quē multi impugnāt dicentē in. d. l. p̄cib⁹. ꝙ ſubſtō facta ſub hac forma ſi filius meus deceſſerit in pupillari etate eſt ſubſtō cōpēdioſa non ſimplex ſeu ſola pupillaris: ſi enim filius deceſſit in pupillari etate in vita teſtatoris eſt locus ſubſtōni: quia conditio illa ſi in pupillari etate deceſſerit eſt hoc caſu purificata: q: verba verificantur ꝓut v̄ificantur illa verba ſi deceſſerint in pupillari etate vel poſtea vt recte intuenti eſt notiſſimum ⁊ dicto caſu verificatur vulgaris nō pupillaris ⁊ illa vulgaris eſt expreſſa v̄bis generalibus: ideo exquo ſub compendio verboꝝ comprehendit plures ſubſtōnes expreſſas merito pōt dici cōpendioſa vulgaris: itaq̄ȝ ⁊ fideicōmiſſaria eſt in caſu nr̄o cōcepta ſub conditione ſi deceſſerit Chriſtophorus ſine liberis q̄ dicta v̄ba ſine liberis pariter determinant caſum quo deceſſerit in vita teſtatoris vel inſtitutorū ꝓut caſuȝ quo deceſſerit poſt mortem: iō cū defecerit ꝯditio ſubſtōnis deficiat ēt ſubſtō.

i ℭ Et pro hoc in ſimili vr̄ caſus in. l. qui hēbat. ff. de vulga. ⁊ pupil. vbi fuit inſtitutus filius impubes ſi deceſſerit in pupillari etate ſubſtituit eidē filiam impuberem ⁊ ſi filia deceſſerit impubes ſubſtituit ſibi tertium puta titiū deceſſit filia pubes in vita filij deceſſit poſtea filius impubes q̄rit̄ an titius tertio ſubſtitutus ſuccedat dr̄ ibi qḋ non: ⁊ rō eſt q: lȝ ſubſtō ſi deceſſerit impubes ꝯcluderet ēt vulgareȝ reſpectu filie q: ſiue filia deceſſerit in vita teſtatoris quo caſu non pōt eſſe locus ſubſtōni pupillari fcā filie ſiue deceſſerit in vita filij quo caū ceſſat ſubſtō pupillaris facta de ipſa filia ⁊ tñ ſi ſucceſſiſſet impubes ipſa filia dictis duobus caſib⁹ titi⁹ ſucceſſiſſet filio ex pupillari ſubſtōne fcā filio de ipſo ticio mediāte vulgari fcā filio in pupillari ſubſtōne facta de ipſa filia ipſi filio ꝓut. ſ. dictū eſt circa ſubſtitu⁹tonē fideicōmiſſariam factā Chriſtophoro in caſu ꝑſentis ꝯſultationis facte ⁊ nihilominus quia ſubſtitutio vltima in caſu illo eſt facta ſub ꝯditione ſi filia deceſſerit impubes illa cōditio ſi deceſſerit impubes afficit ēt vulgarem ſubſtōnem: ita ꝙ vltimo ſubſtitutus excluditur a vulgari ſubſtitutione prout eſt ibi caſus ſm ꝙ intelligūt ibi gl. bar. ⁊ alij: ⁊ tñ illa ꝯditio ſi pubes deceſſerit nō erat ptinēs ad vulgarē ſubſtitutionem: q: eadē rō ſuccedendi ex vulgari militabat in etate adulta ꝓut in etate pupillari: ⁊ tamē illa cōditio ſi anteq̄ȝ nuberet ideſt nubilis eēt deceſſiſſet facit expirare ſubſtōnē vulgareȝ ꝓut pupillarē ita ⁊ in terminis nr̄is illa ꝯditio ſi Chriſtophor⁹ deceſſiſſet ſine filijs faciat deficere vulgarē de qua. ſ. ꝓut faceret deficere fideicōmiſſariā ſi Chriſtophorus ſupuixiſſet poſt mortē inſtituti: nec hȝ obſtare qḋ quidā ibi dicūt ꝙ expirauit vulgaris in dcā. l. q habebat filius inſtitutus ſe immiſcuit hereditati paterne per gl. ibi ſuper verbo impubes quia verum eſt ꝙ tunc expirat ſubſtitutio vulgaris facta filio impuberi inſtituto: non auteȝ per hoc expiret ſubſtitutio vulgaris facta filie ⁊ ſi dicatur filia erat exheredata: ideo non poterat ſibi vulgariter ſubſtitui ꝓut dicit ibi Bart. ad aliuȝ tñ finem reſpondetur ꝙ licet nō potuerit filie exheredate ſubſtitui vulgariter in hereditate paterna: tamē poteſt

ſubſtitui

ſubſtitui ſibi vulgariter in hereditate fraterna:non enim eſt dubium quin potuiſſet pater ibi vulgariter expreſſe ſubſtituere filie exhedate que erat filio inſtituto ſubſtituta vʒ ſub hac forma ⁊ ſi filia ſubſtituta filio non erit hes filio ex pupillari ſubſtõne ſit eidem filio ſubſtitutus titius vł vt inhereditati illi lr̃e ſint filio heredes ſoror ⁊ vxor prout ergo poterat reſpectu pupillaris ſubſtõnis ſubſtitui filie v̈bis ſpẽalibus ita potuit pari ratiõe ſubſtitui vulgariter verbis generalibus ⁊ verba gñalia comprehendebant illum caſuʒ quo filia deceſſit in vita inſtituti ꝓut illũ quo filia deceſſiſſet poſt mortẽ filij inſtituti nihil ergo obſtat ibi ſorori ⁊ vxori vltio ſubſtitutis niſi qꝛ eſt adiecta illa particula anteq̃ nuberet.i. nubilis eſſet ꝓut ergo illa verba anteq̃ nubilis eſſet afficiũt vulgarem licet videantur adiecta propter pupillareʒ ſubſtõnem. ita ⁊ in propoſito noſtro iſta verba ſi deceſſerit ſine liberis licet videantur adiecta ꝑꝑ ſubſtõnem fideicõmiſſariam factam Chriſtophoro tñ afficiant ẽt vulgareʒ ſubſtõnem factã Chriſtophoro in fideicõmiſſo vł̃ a filio relicto dicto Chriſtophoro ꝙ fideicõmiſſum vł̃e relictum Chriſtophoro propter preuentionem mortis factum in cãm caduci:ideo deuolutum eſt ad ſubſtitutum per.l.vnicam.§.pro ſecundo.C.de cadu.tol.⁊ facit.§.in primo.⁊.§.ſinautẽ ſub conditione eadem lege:tñ qꝛ deceſſit cum liberis deficit conditio ſub qua eſt facta predicta vulgaris ſubſtitutio.

k ¶ Nec ob.ꝙ dicti filij Chriſtophori nõ ſuccedunt ex prouiſione legis per theoricã Bar.in.d.§.cum qs. qꝛ Bar.loquit̃ in eis liberis qui nõ ſuccedunt pr̃i rogato:ſed iſti filij Chriſtophori ſuccedunt patri rogato merito.item Bar.loquitur in filijs qui nullo caſu erant ſucceſſibiles ꝓut eſt frater minor ⁊ deportatus qui quo ad ſucceſſionẽ habẽtur pro mortuis:iõ non comprehendunt̃ in conditiõe appellatione filiorũ ſed iſti filij Chriſtophori erant ſucceſſuri.⁊ Chriſtophoro ⁊ in fideicõmiſſo facto Chriſtophoro ſi Chriſtophorus ſuperuixiſſet poſt inſtitutos:iõ iſti filij reddũt ſubſtõneʒ conditionalẽ nõ ita in termĩs Bar.⁊ ex quo illa v̈ba ſine liberis reſpiciũt pariter caſum quo Chriſtophorus predeceſſerit ꝓut caſum quo ſuperuixiſſet ꝓut reddunt conditionalem vnum caſum:ita ⁊ aliũ prout cõtingit in terminis d.l. qui hẽbat negat̃ itaq̃ per predicta id qõ dicebat Paul. de ca.ꝙ illa cõditio ſi deceſſerit Chriſtophorus ſine liberis eſt adiecta ſubſtõni fideicõmiſſarie non ſubſtõni vulgari: qꝛ imo eſt adiecta ẽt in vulgari ſubſtõni per ſupradicta: illõ autem ꝙ ipſe dicit ꝙ in vulgari ſubſtõne cenſetur repetita conditio appoſita in prima ſubſtitutione facta filijs inſtitutis.ſ.ſi ipſi deceſſerint ſine liberis non autẽ conditio appoſita in ſcõa ſubſtõne.ſ. facta Chriſtophoro profecto in caſu iſto:nihil obſtat qꝛ non agit̃ hic de repetitione cõditionis: qꝛ imo fuit in vltima ſubſtõne tam vulgari q̃ fideicõmiſſaris expl̃ſſe adiecta conditio prout ſupra probatum eſt rationes itaq̃ Pau.de ca.meo iudicio nihil conferunt.

l ¶ Nec ob.ꝙ conditio ſine liberis cenſetur appoſita fauore filiorum:nam ſatis eſt ꝙ poterat occurrere caſus ꝙ eſſet eis fauor:ideo voluit generaliter prouidere ne aliquo caſu ſubſtitutio eis noceret.⁊ nõnunq̃ dictum eſt generalis rõne ⁊ attenditur dictum non rõ vt eſt tex.in.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a quibus ⁊ cañ.ſcriptum eſt in lege ał̃s in lege ſcriptuʒ eſt.vj. q.iij.ꝙ ꝓcedit etiam vbi quis indebite priuat̃ lucro vt contingit in terminis.d.l.proſpexit ſecus vbi quis indebite patetur dãnum prout contingit in terminis.l.adigere.§.q̃uis de iure patro.prout ita dicta iura concordat Barr.in.l. non dubium.C.de.ll.in terminis autem noſtris agitur de amiſſione lucri non de incurſione damni merito ⁊c.

m ¶ Nec ob.qõ hꝫ in.d.l.hr̃des mei.§.cũ ita ad tre. ⁊ in.l.pe. C.de impu. qꝛ in illis terminis pluralitas de facili reſoluit̃ in ſingularitates vt ibi.⁊.l.lucius.§.gayo co.ti.⁊ ał̃s in.l.falſa demonſtratio in ſi.de cõdi.⁊ demon.cum cõcor. ⁊ ꝙ non ſint termini pares pʒ qꝛ Pau.de ca. poſt Nic. de mat.in.d. l.pe.C.de impu.vult ꝙ ſi cõprehenſus in v̈bis conditionis non ſuccederet ab inteſtato vt qꝛ vltimo decedens teſtando aliũ inſtituiſſet ſubſtitutus nõ excluderetur. ⁊ ita alio anno apud aſiſiũ conſuluimus.d.Bal.⁊ ego per ea que hñr in dictis iuribus non aũt ita dõm eſſet in iſtis termĩs per tex.cũ gl.in.d.l.filiuſfam.§.cũ quis de leg.j.item pʒ ex his que hñr in.l.ex facto.§.ſiq̃s rogatus ad treb.iũcto tex.in auc.quibus mo.na.eff.ſui in prin.⁊.§.diſcretis.⁊ ꝑꝑea remanet concluſio ꝙ.d.vltima ſubſtitutio non ſubſiſtit pro qua facit ꝙ vult Oldra. in conſilio.cclxxvij. quem de verbo ad verbum ponit Joan.an.in titu.de teſta.⁊ tangit Bart.in conſil.clxxv.

incipit titius habens filiuʒ expeditis primis principalibus queſitis circa reliqua breuius incedam.

n ¶ Et veniens ad tertiũ qm̃ ltia debet̃ ſine aliquo onere.l. qm̃ in prioribus de in offi.teſt. iſtud onus faciendi ſocietatẽ nõ reſpiciebat ltimã:iõ legittimã nõ afficit que ab initio tpe mortis debet̃.l.cum querit̃ co.ti. ⁊ ipſo iure querit̃ hr̃ditati defalcatis oneribus ⁊ legatis.l.ſcimus in ꝑñ.co.ti.⁊.d.l.qm̃ in prioribus.⁊ facit.l. linea margaritax.C. ad.l.fal.nec factũ defuncti dʒ nocere filio in legitia ⁊ videmus in ſiſi in.l.in rõne.§.j.ꝙ vulgo ꝙ vbi diminutio hꝫ origineʒ ex facto defuncti nõ diminuit falcidiaʒ ſed legata vt notat ibi Bar.in ver.venio ad tertiã longe minus diminuat legitimã. ⁊ hoc placet per predicta maxime per primas rationes.

o ¶ Veniendo ad quartũ queſitũ ſit detractis rebus legatis: reſtant ẽt alie res hereditarie ex melioribus. ita ꝙ arbitrio boni viri ipſe filius ex rebus nõ legatis poſſit cõmode detrahere legittimã tunc nõ eſſet equũ ꝙ detraheret de rebus legatis nec conueniret arbitrio boni viri qui dʒ niti equitate ar.l.centũ capue de eo ꝙ certo loco ⁊ iudex voluntatẽ teſtatoris ſequi dʒ prout venator leporẽ dicit Bal.in.l.cuʒ quidam.C.de nece.ſeruit̃.heredi.inſti. iõ de rebus legatis non detrahi regulariter legitima ſecus vr̃ ſi omnia vel fere oĩa meliora bona hereditaria eſſent relicta:nam tunc nõ detraheret legittimam congrue arbitrio boni viri prout decet vt no.Bal.poſt Cy.in.d.l.ſcimus.⁊ in.l.ſuus quoq̃ in princi. de heredi.inſti.per.l.nõ amplius.§.ſi.cũ.l. ſequenti.de leg.j. ⁊.l.j.C.quando ⁊ quibus quarta pars deb.lib.x.⁊ ibi Bar. ⁊ de h̃ per Bal.in rubrica de rerum diuiſio.

p ¶ Circa quĩtam qõnem inherendũ eſt textui.l. domos.ff.de leg.j.vbi caſus ꝙ expẽſe facte circa res hereditarias legatas ſunt detrahende ante traditionẽ.⁊ ſi traduntur repetunt̃ vt ibi in.l.ſequenti.⁊.l.qui exceptionẽ.§.ſi ps.de cõdi.inde.loquuntur tñ illa iura in rebus ſub conditione relictis quaſi a ꝯrio ſecus ſit in rebus pure legatis.⁊ ſuadet rõ qꝛ dñiuʒ rei legate trãſit in legatariũ ipſo iure.l.a titio.de furtis.l. ſi tibi hõ.§.cum ſeruus de leg.j.⁊.l.legatũ lultimo.de lega.ij. ita lʒ ſit locus retentioni anteq̃ tradatur per heredẽ legatario:tñ ſi tradidit nõ ſit locus repetitioni per.l.ſi in area.ff.de cõdi. inde. tñ ſecus videtur concludendum.ſ. ꝙ ẽt ſi legatum ſit purum impenſe repetantur qꝛ legatarius lʒ dñium habeat a defuncto:tñ qꝛ heres cenſetur eadẽ perſona cum defuncto in auc.de iureiur. a mor.preſti.§.j.iõ cenſetur illud hr̃de ab herede qui impendit. ⁊ ſic negocium cenſetur geſtum inter heredem ⁊ legatarium.⁊ ꝯſiter ceſſat ratio in qua fundatur deciſio tex.d.l.ſi in area prout hanc rõnem aſſignat Bar.in d.§.ſi pars que adacratur ad legatũ purum:ideo idem videt̃ velle in legato puro ⁊ in hanc partẽ inclinat Ang.in.d.l.domos cũ.l.ſequentibus per dictam rõnem Bar.ꝙ ⁊ tʒ ibidẽ Jmo.reſtitui autẽ non debent abſolute impenſe:ſed q̃tum propter impenſas ſunt res legate maioris extimationis vt probat tex.in.d.l.domo in ſi.⁊ ibi Bar.⁊ doc.

q ¶ Deueniẽdo ad ſextã qõnẽ circa eã cõcludẽdũ eſt ꝙ cũ ꝑ fideicõmiſſuʒ vł̃e relinquit̃ hr̃ditas inſti.de fideicõ.hr̃di.in rubro ⁊ nigro ⁊.ff.co.ti.l.j.l.reſtituta cũ ſi. ⁊ hr̃ditas cõtinet debita ⁊ credita vt dictis iuribus.⁊.l.hr̃ditas.de re.iu.cũ ſi. ⁊ iõ onus ſatiſfaciẽdi creditoribus defuncti trãſit in fideicõmiſſariũ vt.d.l.j.i ꝑñ.⁊.d.§.reſtituta ⁊ ꝑꝑea de iure antiquo deducebat̃ creditũ hr̃dis.l.debitor.§.ſi.ff.ad tre.⁊.l.in ipenenda.C.ad.l.fal.⁊.l.cũ emptor.ff.e.tit.nec ꝑꝑ nõ ꝯfectionẽ inuẽtarij repit̃ ꝙ legatarij vel fideicõmiſſarij plus cõſequãtur q̃ eis relictũ ſit:ſʒ ꝙ eis integre legata fideicõmiſſa ſoluant̃ ẽt ſi excedãt vires hr̃ditarias vt in auc.de here.⁊ fal.§. ſi v̈o nõ fecerit inuẽtariũ: ſʒ hr̃ditas relicta ꝑ fideicõmiſſuʒ vł̃e non põt excedere ſeipſaʒ. ⁊ ſic vires hr̃ditarias:iõ pena que ibi imponit̃ nõ militat hoc caſu ⁊ hoc voluit Bal. in.l. debitori col.ij.verſi.extra opponitur.C.de pac.

r ¶ Sic ⁊ ał̃s dicit bal.in.l.j.C. de his que pene noĩe in lec. antiqua ꝙ ſi teſtãtor mandat legata ſolui de bonis hr̃ditarijs hes non cõfecto inuẽtario non tenet̃ ſoluere legata vltra vires hr̃ditarias ꝙ dictũ refert ⁊ ſequit̃ Ponta.in rubri.ff.de acq.here.⁊ lʒ qdam inſurgũt cõtra bal.ex eo qꝛ hes p̃ſumit̃ ſubtraxiſſe de bonis hr̃ditariis per.d.§.ſi v̈o nõ fecerit inuẽtariũ ibi penã exactio ſue malignitatis ⁊c. tamẽ legẽdo defenſaui dictum Bal.qꝛ ſi preſumeretur ſubtraxiſſe abſolute tantũ ꝙ ſufficeret pro legatis non eſſet pena ſoluere integra legata: ſed videtur ꝙ preſumptio ſit ꝙ aliquid ſubtraxerit vel ꝙ obmiſerit facere inuentariuʒ animo malignandi non preciſe preſumatur malignaſſe. ſi eniʒ preciſe preſumeretur

ſubtraxiſſe nõ deberet detrahi legittima ſaltem integra ꝓut de hoc dicam in ſequenti dubio.

s ¶ Deueniendo ad ſeptimã qõnem cõcludo ꝙ pp nõ cõfectionẽ inuentarij nõ perdit filius legitimã ꝓut voluit gl.in d.§.ſi vo non fecerit inuentariũ ⁊ gl.in.l.fi.§.ſin aũt ꝯ aliqs C.de iure deli ⁊ ibi Bal.poſt Jac.bu.⁊ Ricciar.malũ.Cy.⁊ doc.in auc.ſed cuz teſtõr.C.ad.l.fal.⁊ Ang. in.d.l.fi.§.ſin vero poſtq̃ ꝓbat.n.tex.in.§.pe.in auc. de here.⁊ fal.vbi pp non cõfectionem inuentariũ non perdit legittimã patroni multofortius non perdat legittimã filij cui magis debet legittima q̃ ꝑrono.l.ſi qs legatũ.§.fi.cũ ſua glo.ff.ad.l.cor.de falſis legata aũt diminuuntur pp legittimã. ⁊ ita diminuta ſoluunt integra prout voluit Jaco.de bel. ſm Ang. in.d.§.ſin vo poſtq̃ ⁊ Ricciar.malũ.Cy.⁊ doc.ſm Bal. in.d.auc. ſed cũ teſtator.⁊ iſta eſt cõis opi.lz Nico. de mat.teneat cõtrarium qꝛ es alienũ non minuit legata nõ facto inuẽtario ⁊ es alienũ prius detrahit q̃ legittima.l.papinianus.§.q̃rta de inoffi.teſt.merito nec legittima diminuat ſm eũ. idem etiam tz Saly.in.d.l.fi.§.ſiquis autez temerario. C.de iure delib.⁊ Raph.fulgo.in.d.auc. ſed cum teſtõr poſt Ricciar. malũ.per rõnem Nico.de mat. ⁊ alia ratione qꝛ preſumitur heres ſubtraxiſſe bona hẽditaria per.d.§. ſi vero nõ fecerit inuentariũ.⁊.§.ſancimus.eo.ti. ſed dicte due rõnes pariter militant in legittima patroni que eſt magis debilis.⁊ magis faciliter perditur per.d.l. ſiquis legatũ.§.fi. ⁊ tñ non amittitur per nõ confectionẽ inuentarij.d.§.penul.ad quez Raphael.fulgo.in.d.auc.ſed cũ teſtator reſpondet ꝙ refert ad id quod dixerat in eo.titu.§.ſiquis autem non implens tribus rationibus ⁊ per doc.in.d.§.ſi vero poſtq̃.

t ¶ Deueniamus ad octauã qõnem que eſt an trebelleanicã amittat hẽs non cõficiens inuẽtariũ que qõ non reperit poſita per gl.⁊ in ea eſt cõflictus opi.nã Jo.de are.tz ꝙ pdat.⁊ idem tz Bal.in.d.auc.ſed cũ teſtõr: ſed cõtriam pꝛem tz Jac. de bel.diſputãdo ⁊ poſuit in auc.de here.⁊ fal.§.hinc nobis xiij.q.vt euitet.ll.correctio.l.decipimus.C.de app. ⁊ in.l.ſancimus.C.de teſt.idẽ tenuit Old.in.l.fi.C.de iure deli.vt refert Pau.de ca.in cõſi.incip.viſa facti.naz rõne in.ij.col.in ordine.clxv.ſm nouã impreſſionem idez tenuit Joã.and.in addi.Spec.in ti.de inſtru.edic.§.dicto ver. de trebelleanica idem tz Oldr.in cõſi.cxxx.Bal.in.l.filiũ quem hñtem.C.fami.hercis.⁊ Ang.in auc.de hered.⁊ falci.§.ſi vero expſſim ꝓut eos refert Ponta.in auc.ſi fr.C.ad.l.fal.col.lxxix.idez tenuit Ang.in.d.auc.ſed cũ teſtator idẽ Bar.ibi.⁊ in.l.marcellus.§.ꝙ aũt ad tre.⁊ in cõſi.incip. dño Jo. ſcdo in ordine ſm ordinẽ informis ⁊ idem Pau.de ca.in.d.cõſi.cxxxvj. dicens ꝙ temerariũ eſſet recedere ab opi.predicta Jo.an.⁊ Bar.item Bal.in quodã conſi.incip. ſup primo queſito ſic rñdeo vbi dicit ꝙ hẽ opi. ſeruat de conſuetudine ⁊ procedit ſaltẽ de equitate cañ.⁊ ſubdit ꝙ hoc ſepe indiſtincte cõſului hoc idẽ ſimplr concludit in cõſi. mihi in ordine.cclix. incip.q̃rtum ad primũ ⁊ in cõſi.incip.q̃uis dictus patruus mihi in ordine.dx. idem tz Jmo.in.d.l.marcellus.§. ꝙ aũt ⁊ per q̃ñs iſta opi.iuuat maioribus auctitatibus ⁊ ꝓut dicit Bal.ſeruat de conſuetudine:conſuetudo autem eſt optima iuris interpres.l. cũ de conſue.de.ll.⁊.c. cum dilectus extra de conſue.ideo hẽ pars vt tutior ſaltem in pratica.

v ¶ Et ad adducta in cõtrium primo ad tex.in.d.§. ꝙ antẽ reſpondet Bar.qꝛ regula illius tex.militat qñ falcidia in teſtõ ceſſat non autem qñ ceſſat pp aliquod extrinſecus vt in his terminis ſm eũ ⁊ ſequaces:nec ob.ꝙ citandi ſunt legatarij ⁊ fideicõmiſſarij:qꝛ licet ſint citandi qꝛ eoꝝ intereſt non ſequitur ꝙ ppea ſi non fecit inuentariũ perdatur trebelleanica:nã citandi ſunt ẽt creditores. ⁊ tamẽ non ppea agitur de perdenda trebelleanica.⁊ ſic quẽ Bal.exclamat paruz facit. item negat ꝙ tex.in auc.de here.⁊ fal.§.ſancimus. ⁊ ſequentibus ponat falcidia ẽt pro trebelleanica.item negatur ꝙ ſit eadem rõnem verba tex.in corpore.§. hinc nobis adactant ad falcidiã non ad trebelleanicaz ſaltẽ in fideicõmiſſo pure relicto ibi malignãter tentet ⁊c.vt no.in.d.auc.ſed cũ teſtatorẽ nã inducta fuit falcidia vt vltime volũtates ſeruarentur vt in eadem aũt.in.iij.col.in.ij.notabili vſqz ad ſequens notabile hr.⁊ licet vt quidam dicunt teneat heres fideicõmiſſario reddere rationem ⁊ propterea facere inuentarium vt reddere poſſit rõnem:tamen nõ ea fõrma vt ad propoſitum requirunt iura noua nec ſequit ꝙ ſi non faceret perdat trebelleanicam:dicta.n.rõ militabat de iure antiquo. ⁊ tamen non perdebatur trebelleanica:illud autẽ conſilium ꝙ aſcribitur Bar.incipiens lena mactarelli non poſſum mihi perſuadere ꝙ ſit conſilium Bar.qꝛ cõtriatur omnibus alijs ſuis dictis ꝙ non ſolet eſſe ſui moris ⁊ falſo allegat Jaco.de bel. ⁊ Jo.an.cum ergo.ſ. concluſum fuerit ꝙ legitima nõ perditur pp non confectionem inuentarij ⁊.ſ.proxime ꝙ non perditur trebelleanica ⁊ de iure cañ.eſt expreſſum ꝙ vtraqz debetur qñ diuerſo tpe detrahunt.c.raynutius.⁊.c. raynaldus.de teſta.⁊.c.ſi pater.eo.ti.lib.vj.⁊ de iure ſint opi.ſtandum eſt clare deciſioni iuris cañ. prout cõiter tenetur ⁊ eſt cõmunis obſeruantia:ideo non inſtandum.

x ¶ Circa nonum queſitũ minime inſiſtendũ: qꝛ in fideicõmiſſaria ſubſtõne vñi non veniunt niſi bona teſtõris qꝛ teſtatoris hereditas:non aũt bona heredis rogati.l. coheredi §.cum filie.de vulg.⁊ pupil.ideo nõ veniunt fructus percepti per heredem poſt aditaz hereditatem ex bonis defuncti ante moram qꝛ nõ remanſerunt in hereditate defuncti.l. in fideicõmiſſaria in prin.⁊.l.mulier.§.ſi hẽs.ff.ad treb.iõ clarum eſt ꝙ non veniũt in reſtitutione fideicõmiſſi bona per heredem queſita poſt vel ante per heredem.

y ¶ Circa.x.qõnem non eſt dubiuz ꝙ fructus percepti iudicio teſtatoris imputantur in trebelleanicã regulariter per.l. in fideicõmiſſaria vbi caſus.ff.ad tre.fallit in filijs pmi gradus per.l.iubemus.C.ad tre.in caſu iſto filij rogati erãt filij pmi gradus merito ⁊c. ſed duo ſcrupuli iminẽt: qꝛ filij primi gradus fuerunt rogati reſtituere hereditatem Chriſtophoro qui non erat de liberis ⁊ tex.d.l.iubemus loquit in liberis primi gradus rogatis reſtituere fratribus vel filijs ⁊ in fine dicit ꝙ non trahatur illa diſpõ exorbitans extra perſonas ⁊ caſus ibi expreſſos:iõ Cy. licet ſub dubio videt tenere ꝙ tunc ceſſet dicta diſpõ.⁊ idem ſentit ibi gl. que incipit non dicit ſm eum ⁊ Rapha.fulg. ibi ꝙ ſub dubio reliquit Jmo.in.l.ꝙ de bonis.§.cum auus.ff.ad.l.fal.⁊ legendo.d.l. iubemus fuit viſa de iuris rigore verior hẽ opi. licet in pratica ſint plures auctoritates:nã pcedens glo.in.d.l.iubemus ſentire vr contrarium ⁊ Cy. refert idez tenere modernos idem tenent Ray.de for. ⁊ Franci.de rampo. vt refert Jmo.in.d.§.cum auus.idem firmant Saly.⁊ Pau.de ca.in d.l.iubemus.idez tenet Panor.in conſi.lxxx.incip. illud de iure queritur filius: tamen dicta diſcuſſio non eſt neceſſaria ex quo dictum fideicõmiſſum factum Chriſtophoro fuit caducatum ⁊ fideicõmiſſum illud fuit tranſlatum in filias ſalua tamen concluſione.ſ.facta ſuper ſcdo dubio:ideo agitur de trebelleanica detrahenda aduerſus filias teſtõris qꝛ tandem filij cenſentur rogati de reſtituendo filiabus ſi conditio ſubſtitutionis filiarum cenſetur purificata.

z ¶ Alius ſcrupulus magis vrgẽs eſt qꝛ tex.in.d.l.iubemus dicit ꝙ filius primi gradus oneratus detrahit trebelleanicã non computatis fructibus: ſed dodrans reſtituit de rebus hereditarijs vbi ergo non hz reſtituere dodrantez deficit verba illius.l.exorbitantis a regula ergo deficit diſpõ arg.l. ita autem in prin.de admi.tuto.⁊.l.iiij.§.pretor ver.totiens de dam.infec.⁊ maxime ſtãte fine illius legis iubemus prohibentis trahi illã legem ad alios caſus:ſed in caſu nr̃o non reſtituitur dodrans: qꝛ detrahuntur hodie due quarte merito ⁊c.prout per dictam rõnem hoc concludit Paul.de ca. in.l.mulier.§.cum proponeret ad treb.⁊ in.d.l. ꝙ de bonis ⁊ in cõſilio ſuo incip.qꝛ dubia ſupra formata in ordine.xj. ſm vnam impreſſionẽ ſm aliam magis nouã in ordine.xcij. dicens in calce conſilij ꝙ ita legendo tenuit ⁊ ſic conſuluit ſed contrarium preſupponit Barto.in.d.§.ꝙ auus volens ꝙ vbi detrahitur dimidia filij primi gradus nõ computent fructus in quartam.trebelleanicam ⁊ allegabatur idem tenuiſſe Ang.in conſilio.ccxxj.incip. colus domini Damiani de tuderto ⁊ hanc opi.ſequendam eſſe in pratica dicit Pau. de caſt.in.d.l.iubemus.licet ſibi de rigore magis placeat prima opi.prout ipſe dicit ⁊ tenendo opin.Bar.dicit Pau.de ca.ibi ꝙ poteſt reſpondert ad tex. ibi dum dicit ꝙ reſtituatur dodrans ſubintelligendo dodrans reſidui quia ex quo grauamen vſqz ad legittimam ab initio defalcatur ipſo iure id quod reſtat cenſetur in fideicommiſſo contineri ⁊ ipſius fideicommiſſi dodrans reſtituitur ſm eum qui ſubdit quicquid ſit ita praticatur ⁊ tenetur pro euangelio ſm euz.⁊ ita ſentiunt ibi Bal.Ang.⁊ Saly.qui ſimpliciter ſummãt illuz tex.ꝙ filij primi gradus de reſtituendo grauati alijs liberis non cõputant fructus in trebelleanicaz.⁊ tamen non ignorabant ꝙ filij detrahunt legittimã ipſo iure regulariter pinguiorẽ trebelleanica vnde ſentiunt illum tex.gñaliter procedere facit qꝛ illa lex raro nobis ſeruiret.itẽ facit qꝛ ille tex.in prin.duo dicit vnũ ꝙ non iputat fructus in trebelleanicam

aliud

aliud qȯ reſtituat dodrantem lʒ per ius caſi.ſit immutatum
ꝙ nó reſtituat dodranté non ppea cenſeaſ imutatum aliud
qȯ expꝛeſſe diſpoſuerat ꝙ fructus nó computenſ in trebel-
leanicá:ponamus.n. ꝙ iura municipalia diſponerét ꝙ vna
quarta detraberef ⁊ augerent trebelleanicam ad quattuoꝛ
vncias abſonum eſſet dicere ꝙ per boc coꝛrigeref.d.l.iube-
mus.lʒ.n.coꝛrigaſ in vno non ppea dʒ coꝛrigi in alio.itē id
qȯ dr ꝙ reſtituatur dodrans de rebus hrditarijs.nó poteſt
ſimplr intelligi vt iacet qꝛ ſupꝛa loquiſ ēt in filio ex pte in-
ſtituto qui non hʒ reſtituere dodranté maxime qꝛ foꝛte non
eſt inſtitutus in dodrante:ita ꝙ ille tex.indiget ſupplectio-
ne.ſ.ꝙ reſtituat dodranté eius ꝙ reſtitueret circūſcripta tre
belleanica ⁊ tex.de plano ꝓcedit ⁊ text. ꝓcedens ſimplr in-
telligiſ.ſ.ꝙ fructus non cóputenſ in trebelleanicá:pꝛout.n.
ſuppleretur alr̃s reſtituaſ dodrans eius ꝙ eſt rogatus reſti-
tuere ita pót ſuppleri ꝙ reſtituaſ dodrans eius ꝙ hʒ reſti-
tuere detracta legittima ꝓut dicebat Pau.de ca.vel dodrás
eius ꝙ ceſſante trebelleanica eſſet reſtituendū:ex quo.n.tūc
non poteſt duci ſine ſupplectione decet ꝙ talis ſupplectio
fiat ꝙ non violeſ generalitas precedentis dicti:ita ꝙ etiam
de rigoꝛe videtur procedere iſta opi.Bar.

t ℭ Undecimū dubiū eſt deciſum per dcá ſupꝛa circa.vij.ſup
quo cóncluſum fuit ꝙ pp nó cóſectioné inuētarij nó amittiſ
legittima ex quo ſequiſ ꝙ pp onera legatoꝝ particularium
vel vniuerſaliū non pót minui legittima:ſʒ id qȯ deeſt ſup-
letur ipſo iure reſecato omni onere.l. oimodo.l.ſequē.l. qm̄
in pꝛioꝛibus.l.ſi quando.⁊.l.ſcimus.C.de inoffi.teſta.

v ℭ Deueniendo ad.xij.qónem lʒ dictus Joánesbaptiſta vi
deatur ꝙ fuerit inteſtabilis qꝛ vr̄ ꝙ reincideri in excóicatio-
nem cū non ſeruauerit ꝙ actū fuit in abſolóne ab excóica-
tione cū reincidétia in excóicatioé ſi nó impleref ꝙ actum
fuit ⁊ pꝛout dr ipſe nó impleuit merito vr̄ remanſiſſe in ex-
cóicationem ⁊ vr̄ ꝙ excóicatus teſtari nequeat per not. per
glo.in.c.decernimus.de ſen.excó.lib.vj.vbi glo.Jo.an. hoc
firmat ⁊ idem tenet Hoſtiē.in.c.pia.de excep.⁊ garſias in.c.
ꝙ̄ꝙ̄ de vſur.lib.vj.quos refert Bar.in conſilio mihi.clxvij.
incipiens exiſtens publice excómunicatus.

x ℭ Tñ h̄ nó ob.puto ꝯtrū apta fronte ꝯcludédū: nā pꝛio ꝙ
d.Joánesbaptiſta reinciderit in excóicationé pp nó obſer-
uátiá vt audio nó ꝓbaſ illi.n. q dicit eū nó ſeruaſſe ⁊ ppea
incidiſſe in excóicationé incūbit onus ꝓbádi negatiuá.ſ. ꝙ
nó ſeruauerit:nā eſt fundamétū ſue intétióis ⁊ q ſe fundat
in negatiua cuius affirmatiua nó erat ſibi obſeruanda arcaſ
onere ꝓbandi alias ſuccūbit tex.eſt ⁊ ibi Bar. ⁊ doc.in.l.h̄
iure.ff.de iureiu.notát doc.in.c.ſup his. de accu.in.c.bone
de elec. Saly.in auc.h̄ amplius.C.de fideicó.⁊ eſt cóis idu-
bitata theoꝛica doc.itē illa reincidétia poterat intelligi ipſo
iure mediáte ſnia ſup quo me nó intromitto maxime qꝛ nó
vidi vba ⁊ nó expedit qꝛ⁊ ſi ꝓbareſ excóicatus teſtari pót
⁊ teſtū vʒ:non.n.repiſ iure cautū ꝙ teſtū excóicati nó te-
neat:lʒ.n.peccet cóicando cum alijs ſecū:non auté ſequiſ ꝙ
actus extraiudiciales per eū geſti nó valeant: multa.n.fieri
non dñt que facta tenét.c. ad apl'icam.de reg.⁊.l. pře furio-
ſo cū cócoꝛ.ff.de his qui ſunt ſui vl alie.iur.ꝙ aūt excóicati
teſtari valeát ipſe Jo.an.in.d.c.decernimus in nouella ple-
nius diſputando h̄ firmauit ⁊ ibi Pe.de anch.⁊ Do.de ſan
cto gemi.idē tʒ Jnno.in.c.ex volūtate.de ſen.excó.idē Pe.
de ſaſſo.ꝓut refert Bar.in.d.cóſi.clxvij.Bar.⁊ Bal.in.l.ſi
queramus.ff.de teſta.Bal.in auc.credétes.C. de hrti.Bal.
in.l.j.C.de here.inſti.x.col.idē Bal.in.l.j.C.de ſecū.nup.ij.
col.⁊ in.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.col.pe.⁊ Bal.in.l.eá quá.xj.
colū.C.de fideicó.⁊ in margarita ſua in verbo excóicatus ⁊
in.l.j.in pꝛin.de leg.iij.⁊.l.j.C.de ſac.ſan.eccle.Ange.in.l.ex
facto.§.ſi qs rogatus ad treb.ſpec.in tit.de inſtru.edic.§.iij.
ver.quid de excóicato.⁊ Archi.in.d.c.pia.⁊ Jmo.in.c.ij.de
teſta.⁊ Panoꝛ.in rubꝛica eo.ti. ⁊ Federicus in cóſi.lxxj.in-
cipit vetus querela ⁊ in alio cóſi.cxiij.incip.factum tale eſt ⁊
Jo.fabꝛi inſti.de teſta.§.teſtes.⁊ ſic eſt cóis fere oīum ſnia
⁊ maxime in occulte excóicato: nam Hoſti. qui fuit in con-
traria ſentétia loquitur in publice excóicato vt refert Bal.
in.l.ſi.C.ſi a nó compe.iudi.item Bar.in.d. conſi.clxvij.di
cit ꝙ dicte opi.ad concoꝛdiá deducūtur ſub hac diſtinctio-
ne:qꝛ pꝛima loquitur in publice excóicato ſcóa in occulte
excóicato ⁊ pꝛo dicta diſtinctione adducit plura: ſed idem
Bar.in.d.l.ſi queramus facit ꝯdictá diſtinctionē in excóica
to ex cá que reddit inteſtabilē: cum itaqꝫ in caſu nr̄o dictus
Joánesbaptiſta ſi excóicatus fuit excóicatus fuit ex cá que
non reddit inteſtabilem ⁊ excómunicatio fuit occulta: ideo
intrepide concludendum ꝙ potuit teſtari.

a ℭ Admodo deueniendū eſt ad.xiij. qónem circa qȯ vr̄ bre
uiter dicendū ꝙ non ſit hrs ea ratióe: qꝛ qñ quis vel ſi qua
relinquitur dña bonoꝝ ſi alius non eſt hrs cenſeſ relictus
heres ſi id ſit in teſtó iſte eſt tex.in.l.his vbis in pꝛin.de he-
redi.inſti.ſecus ſi alius eſt hrs inſtitutus:nā tunc impoꝛtát
fideicómiſſum.l.nam ꝙ.§.fi.⁊.ll.ſequentibus ad treb.⁊ hoc
cócludunt gl.Bar.⁊ doc.in.d.l.his verbis.⁊ ió cuʒ in dicto
teſtaméto ſint alij heredes inſtituti quia pauperes chꝛiſti ⁊
puelle maritande ⁊ locus pius edificádus.⁊ ideo licet dicta
vxoꝛ ſit relicta dña ⁊ vſufructuaria per illa vba non cenſeſ
vllo pacto relicta heres per pꝛedicta nec inſuper cenſeſ re-
licta dña qꝛ non poteſt quis habere dñium ⁊ ſeruitutē vſuſ-
fructus in eadem re qm̄ res ſua nemini ſeruit.l.in re cói.ff.
de ſerui.vrb.pꝛedi.cum ſi.⁊.l.ſi titio.de vſuf.leg.ideo verbū
dominam iunctū cum verbo vſufructuariam ſaltem in vxo-
re ſignificat quádam pꝛeeminentiam pꝛout illaʒ habebat in
vita mariti pꝛout voluit Bar.in.l. titia cū teſtaméto.§.titia
de lega.ij.⁊ in.l.ſi.C.de indi.vid. ⁊ idem hoc reſpectu volūt
Saly.in auc.hoc locum.C.ſi ſecūdo nup.mul. ⁊ Jmo.in.d.
l.titia.§.titia. ⁊ lʒ Cy.⁊ Saly. velint ꝙ etiam extraneo hrde
cenſeantur relicta alimenta tamen Bar. ⁊ alij ſecus volunt
⁊ ſtatutū ſuper hoc diſponit ꝙ habeat vſumf.⁊ hoc caſu eſt
clarum qꝛ ſequuntur in teſtamento verba que clare ſignifi-
cant ꝙ teſtatoꝛ non volebat vxoꝛi relinquere aliud quá ali-
menta ⁊ quia verba ſunt clara non eſt admittenda volunta-
tis queſtio.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de lega.iij.

b ℭ Sed aduertendum eſt ꝙ vbi inſtituuntur pauperes in
genere nullo dato executoꝛe tunc epiſcopus eſt legittimus
executoꝛ ⁊ eſt loco heredis ⁊ ipſe poteſt actiones heredita-
rias intentare pꝛout ſi eſſet heres.l.ſiquis ad declinandam
C.de epiſco.⁊ cleri. ⁊ qꝛ vbi eſt executoꝛ teſtaméta rius pꝛe-
fertur epo:ideo ⁊ ipſe cēſetur eſſe loco heredis pꝛout con-
cludit Bar.in diſputa.ſua que incipit filiuʒ adultū per.d.l.
ſiquis ad declinandam.⁊.c.cū tibi de teſta. dicens ꝙ ita di-
nent ibi doc.⁊ Jo.an.in.c.Joánes eo.ti. ⁊ Spec.in titu.de
inſtru.edic.§.nunc aliqua verſi.⁊ ſcias. ⁊ idem voluit idem
Bar.in.l.cēturio.de vulga.⁊ pupil. ⁊ Bal.in.l.pꝛecibus.C.
eo.ti.xx.co.ver.ſequens queſtio.⁊ in.l.licet.C.de natu.libe.
⁊ Bar.in.l.illa inſtitutio.⁊ in.l. hereditas ad ſtatutum.ff.de
heredi.inſti.⁊ in.l.j.in.v.q.pꝛincipali ⁊ ex hoc videtur ꝙ di-
cta vxoꝛ ſaltem anteqꝫ eligat pauperes ſit loco hrdis ⁊ ante
⁊ poſt poſſit fructus in ſuos vſus conuertere ⁊ omnia facer-
re que in teſtamento expꝛimuntur.

c ℭ Circa vltimam qónem breuiter me expediaʒ circa quam
pꝛeſupponitur per.l. municipalé diſponi ꝙ vſuſfructus re-
lictus vxoꝛi expiret ea tranſeunte ad ſcóa vota niſi expꝛeſſe
appareat de volūtate teſtatoꝛis lʒ legem ipſam nó viderim:
ſed lʒ extet talis lex municipalis nihilominus non cenſetur
reuocatus dictus vſuſfructus: nā ſatis aperte appꝫ de vo-
luntate teſtatoꝛis: nā teſtatoꝛ pꝛimo diſpoſuit ꝙ inſtituebat
pauperes ⁊ puellas ⁊ pium locū eligendos per dictam do-
minam ēt ſi tranſiuerit ad ſecunda vota dūmodo toto tem-
poꝛe vite ſue ipſa ſit hrditatis ⁊ bonoꝛuʒ dña ⁊ vſufructua-
ria: ex quo ergo teſtóꝛ pꝛemiſerat caſum quo tráſiret ad ſe-
cunda vota ⁊ in eū caſum dedit facultateʒ eligendi ⁊ diſtri-
buendi ſubdendo dūmodo ⁊c.moderat ⁊ qualificat oīa pꝛe
cedentia qꝛ clauſula in fine poſita omnia precedētia afficit.l.
talis ſcriptura.de leg.j.l.iij.§.ſi filius.de libe. ⁊ poſthu.⁊.c.
ſcóo requiris.⁊.c.inquiſitioni.de appel.⁊ maxime qꝛ addidit
illa verba toto tpe vite:ex quo.n. cogitauit de tpe tranſitus
ad ſcóa vota qui nó poteſt eſſe niſi in vita ſua relinquendo
poſtea vſumf.toto tempoꝛe vite ſue verba aperte cópꝛehen
dunt etiam tpꝰ poſt tranſituʒ ad ſecunda vota de quo pau-
loante ꝓmiſerat:⁊ ēt poſtea repetit ꝙ non poſſit cogi ad eli-
gendum ⁊ diſtribuendum ⁊c.ēt poſt tranſitum ad ſcóa vota
allegando róneʒ qꝛ nouerat eius beniuolentiá ⁊ ꝯſciam ⁊c.
⁊ ió reliquit ei vſumfructum vt.ſ̄.cóſidebat ergo de ea etiaʒ
poſt tranſitum ad ſecunda vota:⁊ ideo reliquit ſibi vſumfr.
vt.ſ̄. ſcilicet:toto tempoꝛe vite ſue. ⁊ ſic verba vidētur clara
ideo ⁊c.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de leg.iij.⁊ nemo pꝛe-
ſumitur dicere niſi ꝙ mente cogitat.l.labeo.§. idem tubero
de ſuppel. lega. ⁊ verba pꝛecedentia ⁊ ſequentia declarant
media.l. ſi ſeruus plurium.§.fine. de lega.j.⁊.l. heredes pa-
lam.§.ſed ſi notam.de teſta.⁊ expꝛeſſius dicitur id quod ſub
verbis generalibus compꝛehenditur.l.ſi.C.ꝙ cum eo ⁊ no.
Bar.⁊ doc.in.l.cēturio.de vul.⁊ pup.⁊ Bal.⁊ doc. in.l.pꝛe
cibus.C.eo.tit. cum itaqꝫ mens teſtatoꝛis ⁊ verba ſaltem in

generalitate ſui cõprehendunt tpe ſcdarum nuptiarũ: ideo
apparet expreſſe de voluntate teſtatoris merito ⁊c.

¶ Sententia conditionalis an teneat.

¶ Conſilium clxxxi.

In noie dñi noſtri ieſu

chriſti. ¶ Viſo ꝓceſſu trãſmiſſo in cã vertẽ
te inter Salome ⁊ Angelicã ⁊ earũ ꝓcurato
res ſup executione cuiuſdã ſnie late p dñm
Ludo. tũc tpis collateralẽ dñi Petri tũc ca
pitanei ſup quo ſatis elaboraui in ꝑcipiendo ſeriez facti qm̃
ſcripture ſatis inuolute ſunt trãſmiſſe ⁊ viſis multis allega
tiõibus hincinde facte ſup pluribus medijs que in eis tan
gunt ſi oia que in eis tangũtur diſcutere velle multa dicẽda
forent ⁊ ꝓlixius nimis hñdus eſſet tractatus ⁊ nõ multũ ne
ceſſarius pro deciſione pñtis cauſe aiaduertendum duxi ad
theoricã ſpeculatoris qui fuit ſummus praticus qui in titu.
de reqſitio. cõſilij ver. porro inſtruit cõſulentẽ in ꝯſilio de
tiſuo reddere cõſilium ſine iuriũ ⁊ rõnum allegatione: rõ. n.
ẽſt qꝛ talis cõſultor cõparat iudici ꝓut inquit Panor. in cõ
ſilio incip. dũ eſſet mã qõnis ſecundo in ordine: iudex autẽ
cõſultius facit nõ exprimere cãm in ſua ſnia ꝓut tꝫ Spe. in
ti. de ſnijs. §. qͥliter ver. vex ⁊ in ti. de alleg. ⁊ diſpu. §. porro
ver. in ſumma ⁊ ego alias obſeruaui ⁊ vidi alas obſeruatuꝫ in
pñtiarum cõcluſiue ꝓcedẽs ſcribã ſolũ qd ſentiã ⁊ cãm que
me mouet ego qdeꝫ cõſulo ꝙ ptes iudicis ſunt in abſoluen
do dictã. d. Angelicam ⁊ eius noie interuenientẽ eo qꝛ ſnia
eſt cõditionalis per verba pñtis tpis cuius defectus viciat
ipſo iure. l. cõditio in preteritum. ff. de ver. ob. ⁊ l. cũ ad pñs
⁊. ll. ſequentibus. ff. ſi cer. pe. aut ergo vex erat gabellã ſolu
tam ꝓut ſolui debebat. ⁊ tunc ſnia eſſet pura ⁊ nõ conditio
nalis vt probat in dictis iuribus deberet tñ apparere: qꝛ pa
ria ſunt nõ eſſe ⁊ nõ apparere per iura vulgaria aut eſt fal
ſa. ⁊ tunc non oriẽ obligatio nec ſtat in pendenti: ita ꝙ oria
tur ſi poſtea impleatur vt probatur in. d. l. cõditio in preteri
tum: ſed vt deprehenditur ex dictis Joã. an. vel ſui princi
palis fuit ſoluta pro parte ⁊ non integra: ideo ſententia fuit
pro parte executa: non poteſt ſaltem pro parte pro qua non
fuerat ſoluta gabella mandari executioni ⁊ ſi poſtea ſoluiſ
ſet: licet non appareat in actis tranſmiſſis eſſe ſolutam licet
dixerit paratus ſoluere cõcludo itaqꝫ partes iudicis eſſe in
abſoluendo dictam Angelicam ⁊ qui pro ea interuenerunt
a petita executione. Laus deo.

¶ Scriptor apoſtolicus ad cuius manus ꝑuenerunt quedã
bulle imperfecte alterius ſcriptoris qui illis ſic vtebat vt cle
ricus expediret bullas an eas perficiendo ⁊ ſuo nomine pre
ſentando incidat in crimen falſi.

¶ Conſilium clxxxij.

In noie dñi noſtri ieſu

i chriſti. ¶ Videt prima facie dõm ꝙ. d. dñs
Simon taſſinus veniat puniẽdus pena falſi
ea ratione qꝛ vr ꝙ illas bullas per aliũ ſcri
ptas pro maiori parte pñtauerit tanqꝫ ſcriptas manu pro
pria. ⁊ ſic videt ꝙ in crimen falſi inciderint ex quo a vo in
bullis aberrauerit lꝫ non forent adhuc autẽ. tñ non vꝫ in h̃
aliqd iuuare ea rõne: qꝛ ẽt in priuatis ſcripturis falſum cõ
mittiẽ vt eſt tex. in. l. damus. C. ad. l. cor. de falſis. ⁊ maxie qꝛ
d. priuata ſcriptura fiebat vt autẽticaret. ⁊ ſic erant ꝑambu
lum ⁊ antecedens quoddã ad ſcripturaꝫ autenticã ⁊ prohi
bito vno cenſet prohibitũ id per qꝺ peruenit ad illud ꝓhi
bitum. l. oratio de ſponſa. ff. qui. n. vult cõſequens vult ſuuꝫ
antecedens. l. cũ quidam. ff. de acqr. heredi. ⁊. l. ij. ff. de iuriſ.
om. iudi. ⁊. l. ad rem mobilẽ. ⁊. l. ad legatũ. ff. de procu. cuꝫ ſi.
tendebat itaqꝫ dicta ſcriptura ad finem vt autenticaretur:
ideo dolus videtur ineſſe in ſcribente.

a ¶ Et dolus eſt delictuꝫ ⁊ puniẽ crimine ſtellionatus. l. iij. ⁊
per totuꝫ. ff. de crimine ſtellionatus facit qꝛ inter conſtõnes
officij ſcriptoꝝ aplicorum viget ꝯſtõ. xxxij. incipiens. itẽ qli
bet diſponens ꝙ nullus ſcriptor aplicus non ſcribens hẽat
niſi vnũ ſcribentẽ pro ſe ſub pena ⁊c. itaqꝫ vꝫ ꝙ ſi preſentat
alterius ſcripturã pro ſua veniat cõtra mentẽ dicte ꝯſtõnis
⁊ paria venire cõtra mentẽ conſtõnis ⁊ cõtra conſtõnẽ ar. l.
non dubium. C. de. ll. ⁊. l. ſtans legi. ff. eo. tit. item falſificare
lr̃as apoſtolicas maxime in bñficialibus vr enorme delictũ
⁊ in enormibus attentatum puniẽ vt conſumatum. l. ſiquis
non dicaꝫ rapere. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ ibi per Bal. ⁊ doc. ⁊ in. l.
quiſquis. C. ad legẽ iuliã maie. ⁊ maxime qꝛ dictus Simon
fecit quicquid in eo erat nihil enim amplius pro expedien
dis bullis ipſe facere debebat ſi nõ fuit conſumatum deli
ctum falſitatis ſtetit per alios qui habebant lr̃as ipſas apo
ſtolicas hoc eſt bullas expedire qui animaduerterunt ad di
uerſitatem lr̃aruꝫ ⁊ rem aperuerũt pontifici ⁊ inde proceſſit
ꝙ dicte bulle nõ fuerunt expedite. ⁊ propterea vr ꝙ dictus
dominus Simon veniat graui pena puniendus.

b ¶ Tamẽ his nõ ob. arbitror apta fronte ꝯꝛium cõcludendũ
ad cuius rei euidẽtiã ꝑmitto ꝙ ꝓut mihi narrat qlibet ſcri
ptor aplicus põt bullas ſcribere per ſe vel per ſuũ ſcribentẽ
nec ſit vis per quẽ ſcriptoreꝫ ſcribat apponiẽ tñ nomen ſcri
ptoris aplici vt ſciatur que portio pecuniaruꝫ que ex bullis
exiguntur ſibi obueniat qꝛ maior portio debetur illi ſcriptori
aplico cuius noie bulla ſcripta pñtatur qꝫ alijs ſcriptoribus
apoſtolicis ⁊ forte vt ſciatur ꝙ eius cõmiſſione preſentãtur
bullatori nec qui bullas expedit fundamentũ facit in manu
ſeu auctoritate ſcribentis bullã: ſed videt gratiaꝫ conceſſam
per pontificẽ vtrũ ſe conformet cũ tenore bulle: itaqꝫ bulla
poſtea expedita fundaẽ in gratia facta per ſummũ pontificẽ
non in fide ⁊ auctoritate ſcriptoris: ſed qui plres bullas ſcri
bendo expedit plus lucraẽ ⁊ vt arbitror is qui celerius expe
dit ad ſe recurrentes pro ſcriptura bullarũ maiorem cõcur
ſum verisiliẽr eſt habiturus ⁊ cõſequenter plus lucri cõſecu
turus ⁊ qꝛ bulle expectatiuarũ ſunt pro maiori pte ſub eadẽ
forma verboꝝ ſolum differunt in nominibus impetrantiuꝫ
⁊ cognominibus ⁊ in qualitatibus beneficioꝝ ⁊ dignitati
bus ⁊ locis vbi impetranẽ ⁊ hmõi ⁊ qꝛ concedunẽ expecta
tiue vno tpe multis longe magiſqꝫ alio. ⁊ tunc eſt cõcurſus
qꝛ quilibet conaẽ celeriter ſuam gratiaꝫ expedire: iõ ille dñs
Georgius ſcriptor apoſtolicus inuenit illũ modum facien
di ſcribi multas bullas obmiſſis his in quibus vna bulla dif
fert ab alia ⁊ hoc priuſqꝫ expectatiue concederentur vt eue
niente tpe concurſus nõ haberet ſcribere niſi paucas lineas
noium ⁊ cognominum impetrãtiũ ⁊ beneficiorum ⁊ hmõi:
ita ꝙ id ſibi ⁊ alijs qui celerẽ expeditionem deſiderabãt ex
pediebat ⁊ nemini nocebat ⁊ ille modus lꝫ forte ab alijs nõ
vſitatus qꝛ non ꝓuiſus erat laudabilis nõ reprehẽſibilis ex
quo ſibi ⁊ alijs ꝓficuus erat ⁊ nemini nociuus cũ ⁊ alas ha
beamus ꝙ quis cogiẽ facere ꝙ ſibi non nocet ⁊ alteri ꝓdeſt
l. j. §. idem varus. ff. de aqua plu. arc. ⁊. l. ij. in. §. j. ff. ſo. matri.
multo magis dꝫ ꝑmitti ꝙ qs faciat volens id qꝺ ſibi ⁊ alijs
prodeſt ⁊ nemini nocet eſt. n. eadẽ ⁊ maior ratio ergo idem
ius. l. illud. ff. ad. l. acqui. ⁊. l. a titio. ff. de ver. ob. ⁊ auc. mul
to magis. C. de ſa. ſan. ec. cum cõcor. ⁊ qꝛ de iure hoc nõ repe
ritur prohibitũ nec in ꝯſtõnibus ⁊ ordinamentis ipſoꝝ ſcri
ptorum aplicoꝝ prohibitũ repiẽ: ideo conceſſum cenſeaẽ. l.
necnõ. §. ſed ꝙ eis. ff. ex quib. cau. maio. ⁊. l. ab ea parte. ff. de
teſti. cum ſi. que rõnes militant ẽt h̃ caſu: qꝛ nõ reperitur in
conſtõnibus dictoꝝ ſcriptorum apoſtolicoꝝ prohibitum ꝙ
vna bulla nõ poſſit per vnũ ſcribi pro pte ⁊ pro pte per aliũ
nec ẽt de iure hoc repeẽ inhibitũ nec ratio nãlis quaꝫ ſo
lam ſufficit allegare dicit iuriſcõſultus in. l. ſcire opꝫ. §. ſuffi
cit. de excu. tut. prohibitionem ſuadet: imo ꝯꝛium attento ꝙ
⁊ idẽ iuris eſt de toto quo ad totũ ꝙ de tpe quo ad ptem. l.
que de tota. ff. de rei ven. ⁊. l. qui ſcit. ff. de vſuris. ⁊. c. paſtora
lis. §. ſiquis cum totũ extra de reſcriptis: cuꝫ ergo liceat to
tam bullam facere ſcribi per aliũ ſeu per alium ſcriptam no
mine ſuo preſentari pari ratione poſſit per alium pro parte
ſcriptam ⁊ pro parte per ſeipſum ſub eius nomine preſenta
ri per potiſſime cum in ſubſtantialibus ſit ſcripta manu pro
pria ⁊ ſolum in his in quibus vna bulla ab alijs differre ſo
let eſt ſcripta manu alterius que ſubſtãtialia ſunt lõge ma
gis ponderãda qꝫ illa que ex cõmuni ſtilo in omnibus bul
lis ſimilibus ſunt conformia: vñ ⁊ ratio naturalis ⁊ regule
iuris ſuadẽt h̃ permitti ⁊ nõ prohiberi: ⁊ lꝫ forte non ſit cõ
ſuetuꝫ h̃ fieri. ſ. ꝙ pro pte manu vnius ⁊ pro pte manu alte
rius vna bulla ſcribaẽ tñ eſt conſuetuꝫ ꝙ tota ſcribaẽ manu
alterius ſi tota ergo pars eſt manu alterius ſcripta.

c ¶ Et etiam cõſuetudines extenduntur de ſimilibus ad ſimi
lia. l. de quibus in ſi. ff. de. ll. facit. c. inter ceteras. de reſcrip.
cuꝫ concor. nec ob. ſi dicaẽ ꝙ iſte bulle non erant ſcripte ad
inſtantiam dicti dñi Simonis ſed eas ſcripſerat dominus
Georgius defunctus non ad inſtantiã dicti dñi Simonis
itaqꝫ caſus ſunt diuerſi ⁊ ſeparatorum nõ eſt illatio. l. ſi. ff. de
calum.

calū.ꝛ.l.ſi maritus.C.de dona.inter virum: nam reſpondetur ꝙ.d. ſcriptura erat inutilis.d. domino Georgio:iam defuncto: tū qꝛ dcīn officiū nō trāſit ad hr̄des nec diſtributio:tū ēt qꝛ ita imperfecte nihil releuabāt nec erāt cuiqꝫ ꝓficue nec poterāt ꝑ eū defunctū ꝑfici nec ꝑ aliū eiꝰ noie nec ſi ille.d.Georgius vixiſſet ei ꝓfuiſſent niſi quo ad releuationem laboris ꝛ celeriorē expeditionē:nullus itaqꝫ p̄tēdebat aliqd iuris in.d.ſcriptura niſi forte dn̄s charte q eā emerat ꝛ forte emerat ille familiaris q vt arbitror ēt ſcribebat pro illo dn̄o Georgio ꝛ poſtea pro dn̄o Simone nec vſus charte aliene impingitur ſed ſcriptura ꝛ preſentatio facta officialibus pro bulla expediēda impingūtur dicto domino Simoni ꝛ dē hoc agiť ꝛ ꝙ non inciderit in crimē falſi dictus dn̄s Simon ꝓbať qꝛ dicte bulle ſcripte vt in themate erāt penitus priuate ꝛ nullius auctoritatis anteqꝫ plumbenť ꝛ in ſcriptura ꝓuata ēt ſi ſcribereť falſuꝫ nō cōmittiť crimē falſi niſi ſit talis q̄ aliquā ꝓbationē facere vel iuuare poſſit ꝓut vult glo.in.d.l.damus.C.ad.l.cor.de fal.ita limitādo illum tex.cū qua trāſeunt ibi doc.maxime bar.de Saly.q eā ap̄probat arg.l.ſiqs legatū in ꝑncipio.ff.de fal.ſꝫ.d.ſcriptura anteqꝫ plūbareť ꝛ autēticareť nullam ꝓbationem faciebat nec erat apte nata vt aliam ꝓbationem iuuare poſſet merito in ea ſcribenda crimen falſi non cōmittebatur.

d ¶Nec ob.ꝙ erat antecedēs ad ipſam bullā autēticandā qꝛ r̄ndeť ꝙ nō erat antecedēs neceſſariū qꝛ nō artabat plūbatores ſeu alios officiales deputatos ad autēticandas bullas illas autēticare ꝓut nō autēticauerūt ꝛ poterāt eas nō plūbare non ſolū:qꝛ erant ꝑter ſtilū diuerſis manibus ſcripte: ſed ēt ſi fuiſſent ſcripte iuxta ſtilum cōſuetū potuiſſent alie ſcribi ꝛ ille alie plūbari:qꝛ nō fundať bulla ſeu gr̄a in illa ſcriptura:ſed in ſꝑiori gr̄a facta per pontificē:ita ꝙ ille ſcripture facte per dictū Simonē nō erāt iudicāde añcedens ad bullas autēticas:ſꝫ ipſa ſignatura ſeu gr̄a ſupioris in qua bulla fundať:iō non ob.d.l.oratio in qua ſpōſalia artant ſeu obligant ad m̄rimoniū ꝯhendū cū nō ſint aliud ſpōſalia qꝫ promiſſiones de ꝯhēdo m̄rimonio ꝛ ꝓmiſſiones obligāt ꝓmittentes ciuili ꝛ nāli obl'onibus ſi ſunt ſolēnes vt in ti.de vb.obli.q̄ſi per totū in.l.j.§.ſi.ꝛ.l.obligamur.§.vbis.de actio.ꝛ obli.vel ſaltē nāli obl'one ſi ſunt nude.l.ſticbū aut pāphilū §.nālis.de ſolu.ꝛ.l.creditori.C.de pac.ꝛ ſunt ſeruande.l.iuriſgentiū.§.p̄tor ait.de pac.ꝛ graue eſt fidem frangere.l.j.in ꝑn.ff.de cōſti.pecu. iō non mirū ſi ꝓhibito m̄rimonio cenſenť ꝓhibita ſponſalia que ad matrimoniū artant non autē eſt eadē rō in caſu iſto cū ſcripture ſcriptoꝝ non artāt neqꝫ obligāt officiales ad illas autenticanda ꝓut ſupra deductum eſt:nec inſup eſt attentatū ad bullas falſificandū: qm̄ ſi ille bulle fuiſſent plūbate vel autēticate non ppea fuiſſent bulle falſe ſed vere qm̄ quicquid in eis ſcriptū erat veritati cōſonabat nec autenticatio fundata erat in cuius manu ſcripta erat:ſed in gratia ſuperioris:itaqꝫ bulle autēticate non fuiſſent falſe:ideo nō poteſt dici attentatū crimē falſi ꝛ inſuper ſi quid vicioſum annexuꝫ habuiſſent ille bulle nō erat quid enorme cū non cōcerneret ſubſtantialia bulle nec tangebat gratiam ſuperioris nec tendebat in preiudicium alicuius.ꝛ ideo nō poteſt cenſeri attentatum aliquid enorme:ideo non deberet puniri vt attentatum licet eſſet admixtum.

e ¶Et maxime qꝛ ēt vbi falſum perpetrať non incidit qs in crimen falſi ſi falſitas nulli ꝑiudicat vt no.gl.Bar.ꝛ Saly. per.d.l.ſiqs legatuꝫ in.d.l.damus.idcirco multominus iſte dn̄s Simon q nihil falſi imiſcuit in ſuis ſcriptis ꝛ ne in ꝑiudiciū generauit nec conatus cōſequutus fuit effectū puniri dꝫ inſup crimē falſi reqrit dolū.l.ſiqs falſuꝫ.ff.de dolo ꝛ ſilr crimē ſtellionatus.l.iij.ff.de cri.ſtelli. quelibet leuis ꝛ iniuſta cā excuſat.l.igiť.ff.de liber.cā.ꝛ.l.ſed ꝛ ſi lege.§.ſcire ff.de peti.here.ꝛ notat gl.qꝫ doc.approbāt in.l.vnica.§.ſi.ff. ſiqs ius dicen.non obtēp.ꝛ obtēp.ꝛ in.l.ſatiſq.ff. de in iuſ. vo. Si itaqꝫ familiaris ſuus magis in hmōi exercitatus qꝛ ſteterat ꝑus cum p̄fato dn̄o Georgio ſcriptore ap̄lico ꝛ poſtea cū dicto.d.Simone. Si itaqꝫ.d.Simon nouitius credidit magis pratico nō fuit in dolo:iō nec in crimē falſi vel in crimen ſtellionatus per iura ſuperius allegata ꝛ per h̄ patent ſublata omnia adducta in contrarium.

f ¶Non ob.dicta conſtō officij ſcriptoruꝫ ſupra relata qꝛ loquiť in caſu ſeparato ꝛ ſeparatoꝝ non eſt illatio.l.ſi.ff.de calū.ꝛ.l.ſi maritus.C.de dona.inter virū ꝛ vxo.cum ſi.ꝛ maxime in penalibus in qbus ſtricte interpetrātur regula in penis in.vj.c.ſtatutū in prin.de elec.eo.lib.ꝛ.l.ſi p̄ſes.ꝛ.l.interpetratione de penis.loquiť.n.dicta conſtō in ſcriptore apoſtolico nō ſcribēte iſte dn̄s Simon erat ſcriptor ſcribens. itēꝫ loquiť in hn̄te p̄res ſcribentes bullas dn̄s Simon nō habuit p̄res ſcriptores qꝛ dictus.d. Georgius nō fuit ſcribēs dn̄i Simonis nec tūc erat in rerum nā: itaqꝫ deficiunt v̄ba conſtōnis penalis ꝛ vbi deficiunt v̄ba conſtōnis deficit ipſa conſtō.l.ita aūt in prin.de admi.tut.ꝛ.l.iiij.§.pretor ait ver.totiens.ff.de dam.infec.ꝛ.l.ſi ſeruuꝫ.§. non dixit p̄tor.ff.de acqui.here.cū concor.nec eſt eadem rō:qꝛ forte cōſtituentes non cōfidebant ita de ſcribentibus pro ſcriptoribus ap̄licis prout confidebant de ipſis ſcriptoribus ap̄licis tanqꝫ iuris magis dignis:ideo voluerunt cōſtituendo moderare numerum ipſoꝝ ſcribentium pro ſcriptoribus:qꝛ tn̄ nonnulli ſcriptores ap̄lici non erāt forte habiles ad ſcribendū vel ſenio vel infirmitate vel abſentia vel alia cā non poterant vel nolebant ſcribere voluerūt eis cōſulere.ſ.ꝙ habeant vnū ſcribentem dūtaxat pro quolibet:ſi enim haberent p̄res multas bullas de facili ſcribere poſſent ꝛ de facili quilibet potuiſſet habere multos ꝛ reſultaret forte quedaꝫ cōfuſio vel vilipenderetur exercitium illud ꝛ in multitudine de facili praui reperirentur: ideo nō mirum ſi illa conſtitutio emanauit que rationes ceſſant in caſu iſto ꝛ inſuper iſte caſus eſt de raro contingētibus ad que iura nō adaptātur.l.nā ad ea.ff. de.ll. itaqꝫ dicta conſtitutio nō militat iſto caſu ꝛ ſi militaret ſolū pena quinqꝫ ducatorū pro omnibus eſſet iniūgenda cum ſi plures hr̄et qui ſcribentes:lꝫ multas bullas ſcriberent ſolū vnam penam incurrerent qꝛ non p̄res penas imponit dicta conſtitutio alie due cōſtitutiones que mihi oſtenſe fuerunt vꝫ.xiiij.incipiens ꝛ inſup ꝛ.xlj.incipiens ego.N.reſcribendarius meo iudicio nihil faciūt loquitur de iuramēto reſcribendarij iſte.d.Simon nō preſupponitur ꝙ eſſet reſcribendarius nec ꝙ in officio reſcribendariatus dolū aut fraudem cōmiſerit nec qd̄ plus d̄bito recepit ꝛ alia loquiť de l'ris que gratis ſunt ſcribēde ꝛ non diſponūt hoc caſu. Laus deo.

¶Mater mortuo vno tutore teſtamentario ꝛ alio remoto vt ſuſpecto an debeat ſuccedere in tutela.

¶Conſilium clxxxiiij.

In nomine dn̄i noſtri

Jeſu chriſti. ¶In hac cōſultatione de pluribus queriť circa primuꝫ quo queriť an dicta domina Eliſabet debeat ſubrogari loco vnius ex tutoribus teſtamentarijs defuncti eſt ponderādus tex.in.l.ſiqs ſub cōditione.§.ſi.ff.de teſta.tut. vbi eſt tex.ꝙ vbi vnus ex tutoribus teſtārijs d̄ceſſit dať alius tutor.loquiť aūt tex.per v̄bum pōt ꝙ nō importat neceſſitatē vt notať in l.ſepe.ff.de offic.preſi.nō.n.quicqd iudicis ꝑtāti cōmittitur iuris neceſſitati ſubijciť.l.non quicqd.ff.de iud.ꝛ.l.j.C. quō ꝛ qn̄ iudex dato aūt ꝙ hr̄et cōſtitui alius tutor non vꝫ ꝙ ſit locus m̄ri que eſt tutrix l'tima qꝛ a lege cōſtituta per aūt.m̄ri ꝛ auie.C.quando mul.tu.offi.fungi poteſt.

a ¶Et tutela legittima nō deferť donec eſt locus teſtamentarie.l.ſiquis ſub cōditione in prin.ver.ſciendū.ff. de teſta.tut.ꝛ inſti.de act.tu.§.j. ad inſtar hr̄ditatis que ab inteſtato nō defertur donec eſt locus vel eſſe poteſt ex teſtō.l. anteqꝫ C.cōm de ſuc.l.qꝫdiu.C.qui admit.ꝛ.l.qꝫdiu de acq.heredi. allegatur etiā extra punctum ſtatutū ꝙ diſponit ꝙ deficientibus tutoribus in teſtō vel alia vltima volūtate datis ſuccedant in tutela mater ꝛ auia.illa enim v̄ba ſtatuti deficientibus tutoribus in teſtō ꝛc.indefinita equipollere videntur vl'i.l.ſi pluribus.de legs.ij.ꝛ.c.vt circa cum ſua glo.de elect. lib.vj. ꝛ ſic demum deficientibus tutoribus teſtamentarijs ſit locus tutele materne ꝛ non alias a ꝯtrario ſenſu dicti ſtatuti ꝙ argumentum a cōtrario ſenſu eſt fortiſſimum in iure.l.j. §.huius rei de offi.eius cui manda. eſt iuriſdi.cum ergo hoc caſu non deficiant omnes tutores teſtamentarij non videtur eſſe locus tutele matris vel auie.

b ¶Tamen his non ob.ꝯtrium puto tenendū vꝫ prout.ſ. concludā ad cuius rei euidentiā ꝓmittendū eſt ꝙ dictus Lud. tutor non cōfecit inuentarium:lꝫ fuerit tutor per plura tp̄a debuit autem facere inuentariū mox cum tutelaꝫ ſuſcepit.l. tutores.C.de admi.tut. ꝛ nō facto inuentario preſumiť eſſe in dolo.l.tutor qui repertoriū in prin.ff.de admi.tuto.ꝛ ibi per Bar.ꝛ tutor q eſt negligens facere inuentariū eſt vt ſuſpectus remouendus.l.ſi.in ſi.C.de admi.tut.ꝛ.l.iij.§.tutores qui repertoriū.ff.de ſuſpe.tu.ꝛ negligens cenſeť in cōficiendo inuentarium niſi mox cōficiat illud per.d.l.tutores.

prout per illã legẽ vult gl.in.d.§.tutores q reptoriũ.ex hoc ergo medio neceſſario vr̃ ꝙ dictus Lud.ſit vt ſuſpectus remouẽdus ꝙ ꝛ vr̃ coadiuuari ex alijs medijs:naʒ ipſe negligenter ſe h.buit circa bona ꝛ pſonã pupilli:nã in vita cõtutoris nõ ſe intromiſit in adminiſtratiõe nec ꝙ pius eſt poſt mortẽ Marij cõtutoris curã geſſit ꝙ pupilla h̃ret neceſſaria ſed pmiſit filio Marij auũculoq; pupille adminiſtrare dicta bõa pupille facere ea cultiuare ꝛ fructus recolligere que pmittere nõ debuit:nõ vr̃ in magna negligẽtia:ꝛ ſic vr̃ iuxta cã eũ remouendũ eſſe cũ ex pterito pſumendũ ſit in futurũ ar.c.ſcribã cuʒ ſua gl.de pſump.ꝛ ſa ſemel malus in.vj.iuuat etiã q2 doloſe ſe habuit circa pſonã per viʒ eã in vitã exhibẽdo de domo mr̃is vbi honeſte morabat ꝛ honorifice ꝛ ducẽdo ad domũ extranei ꝛ ibi eã dimittẽdo nec qſq; ſani capientis iudicabit ꝙ puella:ita ſecure honeſte ꝛ honorate ſtet in domo aliena apud extraneum ſibi non attinentem prout in domo propria apud eius matrem ꝛ ſub eius cura.

c ¶ Et ſic dolus fuit cõmiſſus circa pſonã:vis.n. eſt delictũ q2 vis publica vel priuata ꝓut.j.dicã in alio dubio. ſi aũt dolus tutoris circa res reddit eũ ſuſpectũ.l.iij.§. videamus.de ſuſpe.tu.ꝛ inſti.e.ti.§.ſuſpectus.ꝛ.§.ſequẽ. ꝗfoꝛtius dolus commiſſus circa perſonam que digniorẽ.l.ij.ff. de ſtatu ho.ꝛ cui pſone pncipalr daſ tutor.eſt.n.ius ꝛ ptãs in capite libero.l.j.in prin.ff.de tu.ꝛ inſti.eo.tit.§.j. ex his igiſ cãis ſine dubio cenſeſ ſuſpectus ꝛ eſſet remouẽdus niſi eẽt cõiunctus pupillo verum q2 eſt coniunctus videtur ꝙ potius ſit adiungendus curator per.l.ſi tutor.de ſuſpec.tu.

d ¶ Sed ꝙ ẽt cõiũctus pupillo ſit remouẽdus vt ſuſpectus eſt tex.in.l.j.in.§.oſtẽdimus eo.tit.danſ varie ſolones vna ꝙ.d.l.ſi tutor.cõtinet conſiliũ nõ preceptũ ꝓut ſoluit gl.in dictis iuribus ꝗſi dicãt gloſe predicte iudex hʒ arbitriũ adiungendi curatorẽ vt.d.l.ſi tutor.itẽ ꝛ remouendi vt ſuſpectũ.d.§.oſtendimus alia ſolo gl.quã ſequiſ Dyn.eſt ꝙ ſi eſt ſuſpectus ob culpã remoueſ q2 non efficiſ infamis:aut rõne doli ꝛ tunc ſecus:q2 efficiſ infamis ſm eos Bar.in.d.l.ſi tutor inherẽs vtriq; ſoloni diſtinguit ꝙ aut rõne culpe eſt ſuſpectus ꝛ venit remouẽdus ꝛ ſic pcedit.d.§. oñdimus aut rõne doli.ꝛ tũc eſt in arbitrio iudicis qui dʒ arbitrari eẽ remouendũ ſi repit dolũ in magna re ſecus in pua re ſm eũ: in pposito aũt vr̃ dolus in magna re in rapiẽdo ipſam pupillã inuitã ꝛ remouẽdo de manibus mr̃is ꝛ ponẽdo apud manus extranei ſaltẽ cõcurrente non cõfectione inuentarij concurrente ẽt negligentia in nõ adminiſtrãdo vt que non pſunt ſingula multa iuuant.l.excuſanſ in prin.cuʒ cõcor.de excu.tu.Remoto aũt iſto tutore ſupſtite.non ſupeſſet alius tutor teſtamentarius:ideo eſſet locus tutori dando in eius locũ.d.l.ſiquis ſub cõditione ver.idẽ dicimus. ꝛ.l.tutela.§. queri de legit.tu. Dandus ergo eſt tutor in locum mortui. item in locum remoti ſi remouebitur.

e ¶ Quia aũt mr̃ ꝛ auia pferunſ oibus alijs tutoribus exceptis teſtãrijs:ꝛ ſic pferſ datiuis aũt.mr̃i ꝛ auie in fin.C.qñ mul.tu.offi.fun.põt.ꝛ bar.in.d.l.ſiqs ſub cõditione in fi.ſiſr dicit ꝙ mr̃ excludit oẽs pter teſtãrios.ergo infert ꝙ vbi alſa eſſet dãdus tutor ceſſat datio exiſtẽte auia: ꝛ idẽ vult bar.in diuerſo caſu.ſ.qñ mr̃ trãſiuit ad ſcđa vota in ꝯſi.mihi.clxxxviij.incip qdã noie bargignatus cui ſe ſubſcripſit dicens ꝙ lʒ in illis termis an ſit locus ltimo an datiuo. tñ ꝓcedũt in alijs ꝗ̃ in auia que pferſ oibus ltimis ꝛ datiuis.d.auc.mr̃i ꝛ auie.ꝛ profecto ſi ille Ludouicus remouebiſ puto clarũ ꝙ lʒ in locum remoti ſit ſubrogandus datiuus:tñ vbi mr̃ vel auia ſupeſt ꝛ vult eſſe tutrix ceſſare dʒ tutela datiua: iõ mater debebit ſuccedere in tutela vex vbi nõ remoueref vigeret in ꝗ̃tum regula ꝙ vbi eſt locus teſtãrie tutele ceſſat ltia d.l.ſiqs ſub cõditione ꝟ.ſciendũ.ꝛ facit in ſiſr.l.anteꝗ̃.C. cõia de ſucceſ.cũ ſi.ſed pro mr̃e facit gñalis diſpõ.d.l.matri ꝛ auie in fi.a qua gñalitate illius tex.non reperio doc. exceptuare vllũ caſum.ꝛ ſepe videmus in ſiſi ꝙ qs decedit cum hr̃ede teſtãrio ꝛ cũ herede legittio.l.circa.ff.de inoffi.teſt.ꝛ.l. ei qui ſoluẽdo.ff de here.inſti. ita ꝛ in ſiſi ꝯtingit in tutela. ꝛ lʒ ſit aliqualis rõ oñe quaʒ potuit Bar.poſt Dy.in.d.l.ſi quis ſub cõditione.ij.col.tñ q2 doct.volũt ꝙ lʒ mr̃ ſit tutrix legittima quo ad eſſentiã prout volũt gl.ꝛ doc.in.d.auc.mr̃i ꝛ auie ꝛ Bar.in.d.l.ſiqs ſub conditione:tñ eſt tutrix anormala i.eẽ normã.i.regulã prout dicũt doc.in dictis iuribus ꝛ Bal.ꝛ Ang. appellãt ẽt regularẽ non ergo incõueniret ſi ꝛ in hoc eſſet eẽ normã ꝛ regulã aliarũ tutelarũ ꝓut opʒ dicere ſi volumus ſtare regule quaʒ tex.ꝛ oẽs tradũt ꝙ pferaſ oibus datiuis:videt tamẽ ad euitã.das oẽ ĩ. in locũ mortui poſſet decernere matrem in legittimam ꝛ erit datiua vel legittima prout de iure. Laus deo.

¶ Pronuncia iudicis ꝙ laudũ debeat mandari executioni an teneat ſtante ſtatuto de quo in prin.conſi.ꝛ in lr̃a a.

¶ Conſilium. clxxxiiij.

Expetito diuino numine.

r ¶ Poſt cõpletũ conſiliũ ſupraſcriptũ fuit mihi oſtenſus pceſſus quo petiſ mãdari executioni laudũ ſeu ſniam pdictã arbitroꝝ ꝛ ſnia ſup eo lata qua pronunciaſ dictã ſniam fore puram ꝛ liquidã ꝛ mandandã executiõi in mille ducatis pro dote in vna manu ꝛ in alia pronunciatũ fuit dictã ſniam fore executioni mandandã ꝛ cõmiſit ſocio militi ꝛc.executioneʒ a qua pronũcia fuit appellatũ ꝛ dictuʒ de nullitate queriſ an dicta ſnia habeat obſtare:circa qđ vr̃ dicendũ ꝙ dicta ſnia executiua teneat vigore ſtatuti de debitoribus cogẽdis in quo diſponiſ ꝙ ſnia arbitroꝝ debeat executioni mãdari ꝛ de iure eſt ꝙ ſnia que trãſiuit in rẽ iudicatã mandaſ executioni iudiciario ordine nõ reqſito vt.C.de execu.rei iu.ꝗſi per totũ ꝛ.l.põſt rem iudicatã.ff.de re iud,ꝛ ex quo arbitri ſunt iudices a iure delegati vt dictuʒ eſt.ſ.in cõſilio coꝝ laudum eſt ſnia que tranſiuiſſe vr̃ in rem iudicatã. ꝛ vtrũ trãſiuerit vel nõ tranſiuerit cognoſcere hʒ iudex auditus ſup executione ipſius rei iudicate: ꝛ inſup ſtatutũ ſub rubrica de debitoribus cogẽdis ꝙ ſtatutũ vr̃ intentatũ vult ꝙ lauda arbitrorũ ꝛ arbitramẽta arbitratoꝝ mandenſ executioni vt ſnie iudicum:cũ itaq; fuerit petita executio laudi ꝛ ꝓductũ laudũ in publicã formã ꝛ ẽt ex poſtfacto fuerit ꝓductũ inſtrm cõpromiſſi ꝛ citata pa ꝛ nihil ltime fuerit oppoſitũ: tum q2 exceptiones fuerũt appoſite poſt lapſuʒ termini aſſignati ad apponendũ:q2 fuit aſſignatus terminus quinq; dierũ a die decrete copie ꝛ copia fuit decreta die.xxiiij. Maij ꝛ exceptiones fuerũt oppoſite die.xxx.q2 die penul.maij:tum ẽt q2 nõ appent oppoſite per perſonã legittimaʒ:q2 fuerũt oppoſite per ſer Bñdictũ vt actorẽ fuit oppoſitũ de mãdato ꝛ nihil legittie ꝓbatũ:q2 ſoluʒ fuit ṽbo fides facta per notariũ que non ꝓbat:q2 vox vnius vox nullius.c. tã lr̃is.ꝛ.c.lʒ ex quadam de teſti.maxime ſine iuramẽto.l.iuriſiu.ꝛ.l.ſi qñ.C.de teſti.cũ ſi.Et inſup exceptiones oppoſite non vñr obſtare: q2 illa de nullitate laudi non vr̃ oppoſita acte quo ad nullitatẽ:q2 vltra tps cõpromiſſi imo illa exceptio tendit in oppoſitũ quatenus dr̃ in ea ꝙ ſnia lata fuit a iudicibus hñtibus ptãtem ligatã pp petitũ conſiliũ ſapientis.ſi.n.erat elapſuʒ tps cõpromiſſi non erãt iudices nec ptãtem hẽbant ligatam nec ſolutã:ꝛ ſic laudũ non fuiſſet latũ a iudicibus hñtibus ptãtem ligatã:prout dr̃ in dicta ſcđa exceptione ꝛ forte petitio cõſilij nõ ligat manus arbitroꝝ ſaltẽ ſtante forma compromiſſi ꝛ cl̃is in eo cõtentis pp quas cl̃as reddiſ dubia reclamatio facta a laudo ꝓut facta fuit ꝓut deduciſ in cõſilio: petitio ẽt executionis non vr̃ ꝙ ſit inepta maxime circa ꝗ̃titatẽ principalẽ mille flo.maxime q2 in executione forma libelli non reqriſ:ꝛ iõ non vr̃ ꝙ ex capite nullitatis ꝓcedat dicta reclamatio a pdicta ꝓnũcia ſup executiõe dicti laudi: nec reclamatio ſeu appellatio vr̃ poſſe iuuari ex capite iniqtatis:q2 ab executione vr̃ nõ poſſe appellari.l.ab executione in prin.ff.de appel.ꝛ.l.ab executore.C.quoꝝ appel. nõ reci. ex qbus vr̃ concludendũ ꝙ dicta pronũcia ſuper executione lata in ſuis viribus debeat ſubſiſtere.

a ¶ Tamen his nõ ob.ꝯtrium arbitror de iure rñdendũ. naʒ vr̃ ꝙ dcã ꝓnũcia fuerit nulla ꝛ iniuſta ꝙ.n.fuerit ꝛ ſit nulla deduciſ ex plribus capitibus.ꝛ primo q2 nõ repio ꝙ fuerint ſoluta capita ſolidoꝝ ꝛ ſtatutũ ſub rubrica de capitibus ſolidoꝝ diſpõit ꝙ nõ ſolutis capitibus ſolidoꝝ ꝓceſſus ꝛ ſnie ſecute ſint nulle ipſo iure ꝛ loquiſ dictũ ſtatutuʒ ẽt in hmõi termis executiuis vt pʒ ibi vel pp ꝓductionẽ publici inſtri ꝙ paratã executionẽ hʒ ſm formam ſtatuti de debitoribus cogẽdis:ſi itaq; nõ fuerunt ſoluta capita ſolidorũ que non apparent in actis ad me tranſmiſſis vr̃ reſultare ꝙ pronũcia ꝛ ꝓceſſus ſint nulli ꝙ ſcđo vr̃ dicendum ex alio q2 fuit noie dictoꝝ conuentoꝝ petituʒ conſiliũ ſapientis ꝛ eo non conceſſo fuit deuentũ ad pronunciã de exequendo ꝛ ſtatutum ſub rubrica de conſilio ſapientis vult ꝙ ſi conſiliũ petitum denegatur acta facta ꝛ ſnia ſecuta non valeant ipſo iure nec huic medio videtur obſtare qđ adducitur pro parte dictorum petentium.ſ.ꝙ dictus petens nõ habebat mandatum

tiam ſi hoc médio volunt niti tunc alio euidēti medio ruūt
acta ſcȝ quia dictis minoribus non eſt aſſignatus terminus
ad apponendum imo non eſt decreta copia petitionis. fuit
enim decreta copia petitionis ⁊ data ipſi ſer Benedicto ⁊
ipſi fuit aſſignatus terminus ad opponendū ipſe ꝓduxit ex-
ceptiones ⁊ ipſe fecit oia acta. ⁊ ipſe fuit monitus ad audiē
dam ſniam. acta.n.ꝑcedentia facta eadē hora cantāt in pſo-
nis ſer Bñdicti. vt actoris tutricis ⁊ curatricis conuentoꝝ ⁊
ſubdit̄ ꝙ dñs vicarius ꝑdicta admiſit ſi ⁊ inq̄ntuȝ ⁊c. viſis ⁊
auditis ꝑdictis monuit ocāe ptes ad ſcōam iuris ad audien
dam voluntatē nec erat ibi pñs dña Lucretia ꝙ appeat. ita
ꝙ nō monuit eā nec repio in actis ad me trāſmiſſis in publi
cam formā de die in diē ꝙ aliqs actus fuerit factus in pſo-
nam dicte Lucretie tutricis nec ꝙ vnq̄ fuerit monita vl' ci-
tata ad aliqueȝ actū nec ꝙ aliq actui interuenerit niſi ꝙ ꝓpe
late ſnie executiue dictus ſer bal. incuſauit ꝯtumaciā dictoꝝ
Guidonis Federici ⁊ Octauiani ⁊ Lucretie tutricis citato-
rum bis domi ad hāc horam ꝓut relatū eſt per lucā publicū
baiulū ſunt v̄ba enūciatiua. ⁊ nō appet de cōmiſſione iudi-
cis in actis ad me trāſmiſſis. ⁊ dato ꝙ apperet nō eſſet ſerua
ta forma ſtatuti de debitoribus cogēdis ſolū citata parte ad
audiendā ſniam. aut ergo repellit̄ pſona ſer Bñdicti tanq̄
nō lrima ⁊ tūc acta ruunt. nō.n.dȝ qs in ꝑma citatione cita-
ri ad audiēdū volūtatē: ſed dȝ citari ad rñdēdū de iure illi q
ipſuȝ facit citari ſup eo ꝙ ab ipſo petere voluerit ⁊c. ꝓut pȝ
in ſtatuto ſub rubrica de mō ⁊ forma ꝓcedēdi ꝯ̄ cōtumacē.
ad cuius ſtatuti formā ſe refert ſtatutū de debitoribus cogē
dis. nō ſufficit ergo bina citatio domi ad audiēdā volūtatē.
itē ſtatutū de debitoribus cogē. lis diſponit ꝙ trāſacto ter-
mino dictaꝝ duaꝝ citationū ꝓcedat̄ ad executionē nō i ipſo
termino. iō ex hoc ēt non potuit dari dicta prouincia.

b ¶ Iteȝ de iure eſt ꝙ ſnia lata ꝯ̄ pupillos indefenſos nō vȝ
l. cōtra pupillū. ff. de re iud. ⁊ l. cū ⁊ minores. C. ſi aduer. reȝ
iud. nec ob. ſtatutū de mō ⁊ forma ꝓcedēdi ꝯ̄ miores cuius
formā voluit intētare ſer Bal. qꝛ illud loquit̄ qñ poſt negli
gentiā dolū vel culpā tutoris vl' curatoris minores ſunt in-
defenſi: ſȝ in caſu iſto nullus dolꝰ nulla negligētia aut culpa
tutricis iteruenit ſi ſibi petitio nō fuit notificata nec fuit ci-
tata. merito dicta reqſitio ꝓximioꝝ: vt ꝓteſtarent̄ tutrici ⁊c.
nihil opata fuit in caſu iſto. aut ergo dictus ſer bñdictus eſt
admittēdus vt actor. ⁊ tūc ꝓut ad alios actus admittit̄: ita ⁊
ad petitionē ꝯſilij. ⁊ tūc ꝓnuncia nulla pp denegatū ꝯſiliū.
nec tūc obſtat ſi d caſ illud ꝓcedit qñ nō denegat̄ ꝯſiliū ex
iuſta cā: qꝛ ſtatutū illud exprimit ſȝ iuſta cā vȝ ſi opponit̄ de
mādato. ⁊ illud nō ꝓducit: qꝛ rñdet̄ ꝙ nō vȝ iuſta cā: ex quo
ipſe fuerat admiſſus ad alia acta nō minus ſubſtātialia. ſcđo
rñdetur ꝙ ſtatutū nō dicit abſq̄ iuſta cā: ſed dicit abſq̄. ſ.
dicta rōnabili cā. ſupra aūt nō fuerat dicta cā iſta: ſed qñ pe
tens cōſiliū nō impleuit ea que per ſtatutū eidē iniūgunt̄:
aut ipſe ſer Benedictus non iudicat̄ vt legitimus actor tu-
tricis. ⁊ tunc ex alio capite acta ruunt per predicta.

c ¶ Nec predictis obſtat ꝙ allegatur in actis per ſer Bal. ꝙ
nō dēbat cōcedi cōſiliū ſup cōtumacia an. ſ. rei eſſent cōtu-
maces: necne qꝛ erat clarū. ⁊ ſup claro nō dȝ peti cōſiliū per
no. per Bal. in. l. ancille. C. de furtis. qꝛ imō nō erat clarū ꝙ
eſſent cōtumaces ipſi minores vel eoꝝ curatrix. ex quo non
fuerant citati. nec ēt obſtat ꝙ exceptiones nō fuerūt oppo-
ſite in tempore: qꝛ reſpondet̄ ꝙ iudex videbatur illas admi-
ſiſſe per acta que ſup eis fuerunt ſequuta. ꝑterea non cadit
cōtumacia ſiquis nō opponit exceptiones: qꝛ opponere nō
tenet̄ videmus ꝙ contumax punit̄. l. ſancimus. C. de iud. l.
contumacia in prin. ff. de re iudi. C. de modo mul. quaſi per
totum ſed non opponens non punitur merito ⁊c.

d ¶ Contumax.n. eſt qui dȝ iudici obtēperare. ⁊ nō obtēpe-
rat. d. l. ꝯtumacia. §. ſi. ⁊. ff. ſiqs ius di. nō obtē. l. vnica. iudex
aūt aſſignādo terminū ad opponēdū nō ꝑcipit ꝙ opponit:
ſed ſtatuit terminū intra quē poſſit opponere ſi vult oppone-
re nec arctat ad opponēdū ſed muderat facultatē opponen
di. iō non pōt dici inobediēs iudici: ꝓut ille qui citatus nō
cōparet: qꝛ ſibi ꝑcipit iudex ꝙ cōpareat inſup ſtatutū man-
dat exequi lauda arbitroꝝ ⁊ arbitramenta arbitratoꝝ. ⁊ ſnie
iudicū dn̄t intelligi de validis: qꝛ inualida lauda arbitramēta
vel ſnie non ſunt lauda arbitramēta vel ſnie. l. iiij. §. cōdēna-
tum. de re iu. ⁊ cle. paſtoralis. de re iud. maxime qñ nullitas
cauſat̄ ex defectu iuriſditionis ſeu ptātis laudandi vel arbi-
trandi aut ſniandi per no. per gl. ſingularē in cle. i. de ſeque.
poſ. ⁊ fru. Sed poſt lapſum termini in cōpromiſſo tacite vel
exꝑſſe prefixi nō durat amplius iuriſditio ſeu facultas arbi-
trandi vel laudādi. quinimo poſtea nō ſunt iudices arbitri
vel arbitratores poſt cōpromiſſum expiratū vt dictuȝ eſt. ſ.
in ꝑcedenti cōſilio. iō nō eſt ſnia laudum vel arbitramentū
latū a iudice arbitro vl' arbitratore. iō non v̄ificant̄ v̄ba di-
cti ſtatuti de debitoribus cogen. Et ꝯ̄ñr nec ipſum ſtatutū.

e ¶ Quia vbi deficiūt verba legis deficit ipſa lex. l. ita autem
in prin. ff. de admini. tut. ⁊ l. iiij. §. ꝑtor ait ver. totiens. ff. de
dam. infe. ad hoc notata per Bar. in. l. j. §. parui. ff. qđ vi aut
clam. ⁊ ad idē per caſ. in. c. item cū quis. de reſti. ſpo. ⁊ maxi-
me qꝛ conſtabat iudici ex inſpectione tēporis initi compro-
miſſi ⁊ lati laudi ꝙ laudum erat nullum latum a nō amplius
arbitris. ⁊ ideo ex his videt̄ ꝙ dicta pronuncia de exequen-
do ſit nulla in totū. ⁊ maxime vltra ꝑdicta in illa parte quaȝ
reſpicit executionē laudi lati ſuper vſuris dotis: qꝛ in ea pte
laudum nō eſt liquidum ex inſpectione laudi ⁊ cōpromiſſi. ⁊
liquidatio habebat fieri iudici non ſocio militi cui cōmittit̄
executio per dictā pronūciā. Et inſuper dato ſine ꝑiudicio
ꝙ eſſet valida. Tamen eſt iniuſta: qꝛ ex quo erat nullū ipſuȝ
laudū nō debebat ꝓnunciari exequendū. iō mediante ap-
pellatione venit reſcindenda ex capite iniquitatis.

f ¶ Nec obſtat ꝙ de nullitate non vȝ oppoſitū acte: qꝛ rñdet̄
ꝙ fuit ſimpl'r oppoſitū ꝙ laudū fuit nullū ⁊ nulliter latum
in dicta gñalitate cōprehendi pōt iſta nullitas cauſata: ex eo
qꝛ lata poſt finitū cōpromiſſuȝ. Et ꝙ ſubdit̄ ⁊ a iudicibꝰ ⁊c.
venit addēdo nō reſtringē d'oratēra nā copule. l. ea tñ adie-
ctio. de leg. ij. ⁊ qđ per Bar. in. l. ſi is qui ducēta. §. vtrū. de
reb. dub. ⁊ per Bal. in. l. gallus. §. ēt. de libe. ⁊ poſth. ⁊ cano
niſtas in. c. ij. de reſcrip. ⁊ non prohibet̄ reus pluribus exce-
ptionibus niti ēt incōpatibilibus. l. nemo ꝓhibet̄. ff. de ex-
cep. ⁊ regula nullus pluribus in. vj. ⁊ excipiētis interpreta-
tioni eſt ſtandū. l. ſiqs intentione ambigua. de iudicijs. iun-
cta. l. in exceptionibus. de ꝓbationibus. ⁊. l. j. de excep.

g ¶ Nec obſtat ꝙ ab executore vel ab executione ſnie nō ap-
pelletur. vt dictum eſt in ꝯ̄trio: qꝛ rñdetur vt ſupra ꝙ nō eſt
ſnia. ideo nō eſt executio ſnie. ſecundo rñdetur ꝙ lȝ a mero
executore vel ab executione facti ſi non excedit̄ modus non
appellet̄. Tamen a ꝓnuncia. de exequendo appellat̄ per. l. in
maioribus. C. de appel. ꝓut voluerūt gl. in dictis. ll. ab exe-
cutore. ⁊ Spec. in ti. de appel. §. quibus ver. v. ⁊ Jac. bu. in
d. l. ab executiōe. C. quoꝝ appel. ⁊ Rayne. de forliuio in. d.
l. ab executore. ff. de appel. ⁊ vȝ inherere Bar. in. d. l. ab exe-
cutore quoꝝ appel. lȝ aliud ſentire videat̄ in. d. l. ab executo-
re. de appel. ⁊ multi idē teneant. Tamen oēs cōcludunt ꝙ ſi
excedit̄ modus appellat̄ per text. d. l. ab executore. de appel.
ſatis aūt excedit̄ modus ſi ꝓnunciat̄ exequendā ſnieȝ nullā
que nō meret̄ executioneȝ in aliquo. Si.n. appellat̄ vbi in-
iuſte exequit̄ in aliquo multofortius ſi iniuſte exequitur in
totū a maioritate rōnis. ar. auc. multomagis. C. de ſa. ſan. ec.
partes. itaq̄ iudices ſunt in ꝓnunciando pro dictis cōuētis
vȝ male iudicatū ⁊ bene appellatū. naȝ ⁊ a ſnia nulla bñ ap-
pellatur. l. ſi expꝛſſim. ff. de appel. l. carmelia pla. de iure pa. ⁊. l.
quedam mulier. ff. fa. bercis. Laus deo.

¶ Tutor extantibus bonis mobilibus ⁊ nominibus debi-
torum exigendis: an poſſit vendere domuȝ vel alia bona ſta
bilia pupilli. Item an tutor poſſit cogere auuȝ maternum. vt
reſtituat ſibi pupillum. vt eum apud ſe alat.

¶ Conſilium clxxxv.

In noīe dñi noſtri ieſu

l chriſti. ¶ Super duobus a me conſiliū po-
ſtulatur. primo vtrū poſſit vendere dictus tu
tor domū vel alia bona imobilia extantibus
bonis mobilibus: vel noibus debitoꝝ exactis vel exigēdis.
ex qbus vel quoꝝ vēditiōibus poſſit ſolui es alienū. Scđo
vtrū ex quo dictus ſer Franci. eſt tutor ⁊ patruus poſſit ex-
torquere de manibus (vt ita dixerim) dicti aui mr̄ni dictam
pupillā. ⁊ illā apud ſe alendā retinere. Circa ꝑmū vȝ dicen-
dum ꝙ lȝ cōdecētius ſit ꝑus bona mobilia alienare q̄ alie-
nare bona imobilia. l. j. circa ꝑn. ff. de reb. eoꝝ. ⁊ ar. l. a diuo
pio. §. in vēditione. ff. de re iud. tñ vȝ ꝙ prius alienāda ſunt
bona imobilia q̄ iura. ⁊ ſic noia debitorū. d. §. in venditio-
ne ⁊ ſeq. §. ꝙ ſi nulla. ⁊ ēt quedam bona mobilia ſunt reſer-
uanda potiuſq̄ imobilia. l. lex que tutores. §. ante oia igitur
C. de admi. tut. ⁊ inſuper dato ꝙ debuerint ꝑus vēdi bona
mobilia ⁊ exigi noia debitorum vl' illa alienari q̄ deuenire
ad venditionem bonoruȝ immobilium per iura. ſ. allegata.

a ℂ Tamen ſi ſecus factū eſt ⁊ iudex interpoſuit decretū ſuū
vr̃ ꝙ alienatio valeat ꝑꝑ auctoritatem decreti iudicis pro quo
pſumit̃ vt no. in. l. iuſte poſſider. ff. de acq. poſ. cū ſi. ⁊ lꝫ non
ſit ſeruatus talis ordo vbi debuerit ſeruari non ꝓpterea videt̃
actus nullus ꝓut in ſil̃r habet̃ in. d. §. in venditione. naꝫ in
ſilis terminis in qbus ſil̃r prius dꝫ fieri venditio mobiliū
qꝫ imobiliū lꝫ nō debuerit deueniri ad vēditionē imobiliū
qꝛ poterāt vēdi mobilia: tñ ſi ſecus ſit vēditio vꝫ ⁊ nō retra
ctat̃ citra remediū appellatiōis ꝓut voluit ibi Bar. ⁊ Pau.
de ca. ⁊ ꝙ valeat voluerūt Jo. an. Bal. ⁊ d. Ant. in. c. qm̃ fre
quēter. §. ſi. vt lite nō cōte. ⁊ Bal. in. l. ab executore. C. quoꝝ
appel. nō reci. ⁊ conſultū fuit per recollende memorie dñm
Jo. petrutij patrē ⁊ dñm meū ꝙ nec minor pōt tunc petere
reſtōnem in integ. aduerſus venditionē factā obmiſſo ordi
ne pdicti. §. in venditione vt qꝛ ſint vendita bona imobilia
vel vendi poterāt mobilia pro ſoluēdo ere alieno cauſato ex
re iudicata: qꝛ vr̃ in dubio inde reſultare paruā leſionem ꝑꝑ
quā non datur in integrū reſtitutio. l. ſcio. ff. de in integrum
reſti. ⁊ l. j. C. ſi aduer. ven. pigno. idem in ſil̃i vr̃ vbi propter
aliud es alienū fieret venditio. qꝛ de ſil̃ibus idem eſt iudi
cium. l. non pñt. ff. de ll. ⁊ c. inter ceteras. de reſcrip. videtur
enim vtroqꝫ caſu eadē ratio ergo idē ius. l. a titio. de verbo.
obli. ⁊ l. illud. ff. ad legem acqui. cū ſi. ſi itaqꝫ eſt facta vendi
tio domus cū decreto iudicis vr̃ ꝙ reuocari non poſſit per
predicta ſinaūt ſine decreto conſtat ꝙ nō valeret. C. de pre
dijs mino. ſine decre. nō ali. in rubro ⁊ nigro quaſi per totū
⁊. d. l. j. ff. de rebus eorum. ⁊ credendum eſt ꝙ interuenerit
iudicis decretum: ideo dicta venditio ſi facta eſt valeat re
ſcindi nequeat cum non ſit appellatum.

b ℂ Tñ his minime refragantibus ꝯtrariū puto magis iuri cō
ſentaneū. nā ſenatus ex oratione impatoris ꝓhibuit ne pre
dia minoꝝ vrbana vel ruſtica alienent̃. l. i. in prin. ff. de reb.
eorū vbi recitant̃ formalia v̾ba orationis impatoris in ſena
tu recitata q̃ ſunt regl̃r ꝓhibitiua alienationis bonoꝝ imo
bilium minorū alienatio aūt facta cōtra legis ꝓhibitionem
nulla eſt ⁊ pro infecta habet̃. l. iubemus. ij. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ l.
non dubiū. C. de. ll. ⁊ l. cū lex. ff. de fideiuſ. vñ regula eſt ꝙ ſi
pdia minoꝝ alienant̃ per tutores vel curatores vl̃ ipſos mi
nores alienatio non valeat ſiue cū decreto ſiue ſine decreto
ſubdit̃ in dicta oratione diui ſeueri exceptio a regula pdicta
niſi immineat tm̃ es alienū ꝙ ex ceteris bonis minoꝝ exſolui
nequeat quo caſu mādat adiri iudicē qui hēat extimare ⁊ co
gnoſcere que bona ſint vendēda ꝓ ere alieno ſoluēdo ꝓut
verba formalia limitationis pdicte ponunt̃ in. d. l. i. ver. ꝙ ſi
forte reqrit̃ ergo ꝙ vt adeūdus ſit iudex pro vendēdis bo
nis imobilibus minoꝝ ſit tm̃ es alienuꝫ ꝙ ex ceteris bonis
ſolui nequeat iudex itaqꝫ tunc demū eſt adeundus ⁊ hꝫ de
cernere bona imobilia vendi debere ⁊ tūc venditioni ſuum
decretū interponere ſi aūt non imminet tā magnū es alienū
ꝙ ex ceteris bonis nequeat ſatiſfieri: tūc remanet regula ꝓ
hibitiua ⁊ ꝯñr annullatiua alienationis: ⁊ iō ſubdit̃ in dicta
oratione diui ſeueri in v̾. manēte ꝙ ſi obrectuꝫ eſt iudici re
manet actio pupillo. ſ. tā pſonalis aduerſus tutorē qui male
adminiſtrauit alienādo qꝫ realis. ſ. rei vendicatio aduerſus
poſſeſſorē qui emit ita importat illa indefinita manēte actio
ne cū indefinita ſoleat equipollere vniuerſali. l. ſi pluribus.
de leg. ij. can. ſi romanoruꝫ. xix. di. cū ſimilibus. ⁊ ita illa ver
ba interpretatur iuriſcōſultus in. l. magis puto. §. manet eo.
ti. ⁊ probat tex. cum ſua glo. l. C. eo. ti.

c ℂ Obrectum aūt iudici eſſe cenſet̃ ſi narrat̃ eſſe tm̃ es alie
num ꝙ ex ceteris bonis ſolui nō poſſit vel qd ſil̃e naturatū
ſit ꝓut credēdū eſt cū alias iudex veriſil̃r nō interpoſuiſſet
decretū iniuſtū cū pro iudice pſumat̃. d. l. herēnius. §. gayo
de euictio. cū ſi. ⁊ ſolet in inſtrūtis hmōi venditionū dici ꝙ q̄
iminet es alienū ex ſoluendū ⁊ nō ſunt alia bona ⁊c. ⁊ ſi nō
dicat̃ ſatis eſt ꝙ non intimet̃ iudici ꝙ ſunt bona mobilia ex
quibus poſſet creditoribus ſatiſfieri nam obripit̃ non ſoluꝫ
exprimēdo falſuꝫ: ſed ēt tacendo veꝝ. c. ſuper l̃ris cū ibi no
tatis de reſcrip. ⁊ per Bar. in. l. pſcriptione. C. ſi contra ius
vel vtilitatē publicam. iij col. ver. quero vtrū ſtatutū impetra
tum per obreptionē hoc eſt ex pſſa falſitate vel tacita verita
te ad h̃ tex. cū gl. in v̾bo obrexerit in cle. ne in agro de ſtatu
mona. ⁊ in ꝓhemio eiuſdē libri clementinarū. Et ſubrectio
nocet ēt ſi per ignorantiam fiat. d. c. ſuper l̃ris. lꝫ in caſu iſto
nō cadat ignorātia ſaltē circa res per eū poſitas in inuenta
rio. Si itaqꝫ ꝓbari pōt ꝙ pupille erāt tot bona alia qꝫ imo
bilia ex qbus poterat deueniri ad ſatiſfaciendum credito
ribus cenſet̃ obreptum iudici: ideo alienatio dicte domus eſt
nulla decretum enim cenſet̃ ex ea cauſa interpoſitum: qꝛ ex
ceteris bonis non poterat creditoribus ſatiſfieri.

d ℂ Et decreta ſubrectitia ſeu ex nō vera cā interpoſita regu
lariter nō valent. l. ſexe egreſſe. ⁊ l. tutor ſi petitus. ff. de tut.
⁊ cura. dan. ab his ⁊ l. thais ancilla. §. ſubuentuꝫ. de fideicō.
liber. ⁊ l. j. §. hec v̾ba. ff. ne vis fiat ei. ex his itaqꝫ cōcluden
duꝫ eſt ꝙ dicta alienatio domus fieri nō dꝫ ⁊ ſi facta eſt nō
vꝫ ſed eſt ipo iure nulla. ⁊ maxime ſi eſt domus pñna ⁊ forte
maioꝝ ſuorū ⁊ in qua ipſa pupilla aliqꝫtulum creuit per. d. l.
lex que tutores. §. nec enim domum. licet etiā ſi alia domus
idem dicendum foret per iam dicta.

e ℂ Nec obſtant dicta in ꝯtrarium ⁊ ꝓmo illud qd pro decreto
preſumat̃. nā lꝫ pſumat̃: adeo ꝙ alio nō ꝓbato valeret alie
natio ꝑꝑ auctoritatem decreti vt latius ꝓbat̃ in. d. §. manēte ibi
ſi poſtea potuerit ꝓbari. ⁊ in. d. §. manet vbi eadē verba po
nunt̃. ⁊ ſil̃r in. d. l. ⁊ ſi pſes. ⁊ ſic ſatis operat̃ pſumptio pro
decreto cū alẽs pro regula preſumit̃ vt notat Bar. in. l. quo
tiens. ff. ſi qs cautio. ⁊ facit qd notat gl. notabilis in cle. ſi. de
reſcrip. Nec ēt obſtat qd habet̃ in. d. §. in venditione. §. ſeq.
qꝛ loquit̃ alio caſu. ſ. qñ deuenitur ad venditionē pignorum
iudicialiuꝫ pro executione rei iudicate. ⁊ loquit̃ non magis
in bonis minoꝝ qꝫ in bonis maioruꝫ: ⁊ videmus ꝙ pro ce
leri executione rei iudicate prius deueniri pōt ad alienatio
nem bonoꝝ qꝫ ad alienationē iurium lꝫ alias ſecus videat̃
per generalitateꝫ verboꝝ orationis diui ſeuerini prout ⁊ vr̃
velle Bar. in. d. §. in venditione. ⁊. §. ſeq.

f ℂ Circa ſcdm aūt queſitum lꝫ videat̃ prima facie dicendum
ꝙ pupilla dēat morari apud tutorē ⁊ apud eū alimentari: qꝛ
tutor datur principaliter pſone pupille. Nam tutela prout a
ſeruio ⁊ paulo iuriſcōſultis diffinietur ius ⁊ ptās in capite
libero ad tuendū eum qui propter etatē ſe tueri non pōt. l. j.
ff. de tutelis inſtituta eo. ti. §. eſt aūt tutela. ⁊ ſuadet ethymo
logia vocabuli a qua licita eſt argumentatio. l. ij. §. appellata.
ff. ſi cer. peta. ⁊ l. tigurij. ff. de verbo. ſigni. cū ſi. Dicuntur. n.
tutores quaſi tuitores vt inſti. eo. ti. §. tutores. Sed melius
poteſt tueri perſonā pupille tutor ſi apud eū permanet qꝫ ſi
apud vt de ſe eſt notū. Item ſi tutor hꝫ vim ⁊ poteſtatem in
perſonā pupille prout hꝫ vt. d. §. eſt autem tutela. ⁊. d. l. i. in
prin. de tutelis. i. violenta poteſtas vt exponit glo. i. dictis
iuribus. Et auus maternus nullam ptātem habeat in neptē
ex filia: adeo condecentius videt̃ ꝙ apud ipſum tutoreꝫ mo
retur ⁊ ipſe tutor poſſit illā ptātem exercere in ipſam pupil
lam adducendo ad ſecum morandum.

g ℂ Tamen his nō obſtātibus puto de iure reſpondendum. Nam
conſtat ꝙ auus cōiter magis afficitur nepti ex filia qꝫ pa
truus nullus. n. amor vincit pñnum. l. ſi. in prin. C. de cu. fu
rio. ⁊ qñ diligit plus filiū qꝫ ſeipſum. l. illi qui. ⁊c. ſi. qd met.
cau. ⁊ appellatione pr̃is venit etiam auus. l. iuſta interpreta
tione. ff. de verbo. ſigni. ⁊ appellatione filij venit nepos. l. fi
lij appellatione. ff. de verb. ſigni. ⁊ l. filiuꝫ habeo. ff. ad mace.
⁊ maſculinum ſolet concipere femininuꝫ per iura vulgaria ⁊
ꝓut experientia docet nō minus tenerā affectionem ⁊ dile
ctionem hꝫ mater erga filiū vel filiam qꝫ pater ⁊ non minus
quis afficitur nepoti qꝫ filio dicit Bar. in. l. liberorū in no
tabili in. i. col. de verbo. ſigni. ex quibus de primo ad vltimū
concludendo cōſtat ꝙ maior cenſet̃ affectio aui erga neptē
ex filia qꝫ patrui ad nepoteꝫ ex fratre: maxime vbi neptis eſt
orbata patre ⁊ matre ⁊ hoc docet experientia que eſt rerum
magiſtra. c. qꝫ ſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊. c. ſtatutū in ꝓn. eo.
ti. ⁊ libro: ſed vbi pupilla ſit educāda hꝫ arbitrari iudex. l. j.
⁊. ij. C. vbi pupillus educ. dꝫ ⁊. l. j. ⁊ l. pe. ff. eo. ti. ⁊ arbitriuꝫ
regulari dꝫ ex ratione inter cetera attendere debeat coniun
ctio perſonaꝝ vt. d. l. j. C. vbi pu. edu. de. item affectio. d. l. ij.
eo. ti. ⁊ ꝙ euitetur ſiniſtra ſuſpitio. d. l. ij. in fin. ⁊. d. l. penul.
ſed oīa iſta militant in caſu noſtro proauo contra patruum:
nam auus eſt magis cōiunctus nepti: quia eſt in ſcdo gradu
inter aſcendētes. l. iuriſcōſultus. §. ij. gradu. ff. de gradi. ⁊. l. j.
eo. ti. patruus autē eſt collateralis. ⁊ in tertio. d. l. j. ⁊. d. l. iu
riſconſultus. §. tertio gradu ver. patruus. itē auus preſumit̃
maiori affectione duci vt. ſ. deductuꝫ eſt. itē in eo ceſſat oīs
ſuſpitio ſecus in patruo qui vt pſupponitur eſt ſibi ex for
ma ſtatuti ſucceſſurus ratione cuius ſpei ſuccedendi lex ſu
ſpicatur. l. vidue. C. de nup. ideo non debet apud ſucceſſurū
educari. d. l. ij. in ſi. ⁊. d. l. i. §. i. ff. eo. titu. preterqꝫ in matre de
qua propter hoc non cauſatur ſuſpitio. l. i. ⁊ ibi per glo. ⁊. C.
vbi pu. edu. de. ⁊ pari ratione in auo: nam votum parentum
eſt vt bona ſua deueniant in deſcendentes. l. nam ⁊ ſi paren
tibus in principio. ff. de inoffi. teſta. omnia ergo concurrunt
ꝙ etiam

ꝙ etiã ſi nõ eſſet apud auũ deberet apud eũ deduci multo
fortius cũ ſit apud eũ nõ dꝫ remoueri nec obſtãt que dicta
ſunt in ꝯtriũ qꝛ dicta poteſtas que cauſaƭ ex tutela non hꝫ
exerceri circa hoc:qꝛ iura magis cõſiderant alia.ſ.deducta
vt apparet ex iuribus preallegatis ⁊ appꝫ:qꝛ tutela lrĩa de
ferƭ rõne ſucceſſionis hoc eſt ſm ordinẽ ſucceſſiõis ab in
teſta.l.j.ff.de leg.tu.⁊ in auc.de here.ab inte.§.ex his. ⁊ ſic
ſpes ſucceſſiõis ab inteſta.iuuat ad tutelã deferendã ⁊ ad
uerſaƭ ad deferendã educationẽ ⁊ morã ſecũ. Laus deo.

℄ Soror amitina:an excludat nepotes vƚ neptes ex fratri
bus vel ſororibus conſobrinis ab hereditate nepotis ma
tris ipſius ſororis amitine.

℄ Conſilium. clxxxvj.

In noĩe domini noſtri

Jeſu xpi. ℄ Licet videaƭ pͥma facie dñm ꝙ
ex quo ſupſunt Bartho. de cuius bõis ⁊ he
reditate agiƭ Bñdicta ſoror amitina ſeu ſo
ror cõſobrina ⁊ plures nepotes ſeu neptes
ex duabus ſororibus alijs ſororibus cõſobrinis dicti nepo
tes ſeu neptes equalr̃ ſuccedãt:qꝛ filij fratrũ ⁊ ſororũ in
trãt in locũ fratrũ ſeu ſororꝫ in ſucceſſiõe ab inteſtato vna
cũ fratribus aut ſororibus ꝑdefunctis ipſiꝰ de cuius here
ditate agiƭ auc.ceſſante.C.de legib.here.⁊ auc. ſeq. cũ ergo
matres dictorꝫ nepotũ ſeu neptũ fuerint ſorores dci Bar
tho.de cuius hẽditate agiƭ:iõ vƚ ꝙ pariter ſuccedãt nõ tñ
in capita:ſꝫ in ſtirpes nõ in capita.d.auc.ceſſante.⁊ in autẽ
tico vt fratrũ filij.§.j.in ſi.⁊ in auc.de here.ab inte.ve.§.re
liquum verſi.ſi aũt defuncto fratres collatione.ix.

a ℄ Et id vƚ inductũ fauore nepotũ ex fratribus vel ſorori
bus:iõ tanꝗ̃ fauorabile ſint ampliandũ ar.l.cũ qdaꝫ.ff. de
lib.⁊ poſth.⁊ in regula odia reſtringi fauores cõuenit am
pliari in.vj.iõ vƚ trahi diſpõ dcõꝫ iuriũ ad fratres vel ſoro
res cõſobrinos ⁊ amitinos vel patrueles:ꝓut in ſili ꝙ ap
pellatione nurus venit ꝓnurus ⁊ appellatione auie venit
proauia ⁊ appellatione nepotis venit ꝓnepos:ꝓut voluit
Bar.in.l.liberorꝫ.de ver.ſig.⁊ in.l.cui corꝫ.§. affinitatis.ff.
de poſtulãdo.vbi p illũ tex.dicit ꝙ appellatione nurus cõ
tineƭ ꝓprie pronurus:nã ꝑpoſitio pro nõ denotat impro
prietatẽ:⁊ p hoc dicit ſe ꝯſuluiſſe ꝙ in auc.matri ⁊ auie ap
pellatione auie venit ꝓauia ꝙ ⁊ tenuit ipſe Bar.in.l.ſi qs
ſub conditione vſi.quero qd in ꝓauia.ff.de teſta.tu.⁊ in.l.
gallus.§.vt iſtituẽs.ff.de lib.⁊ poſt.quẽ ibi ſequunƭ raph.
cu.⁊ Jmo.idẽ ergo dicamus in fratribus cõſobrinis ꝙ ap
pellatione fratrũ veniãt in materia iſta fauorabili.

b ℄ Tñ his nõ ob.ꝯtriũ puta apta frõte ꝯcludẽdũ.ſ. ꝙ ſoror
amitina ſola ſuccedat ⁊ nõ nepotes vel neptes ex fratribꝰ
vel ſororibus cõſobrinis:nã dicti nepotes vel neptes ſunt
in qnto gradu.l.j.in ſi.de grad.⁊.l. iuriſcõſultus.§. quinto
gradu v̄.ꝯſobrini amitina autẽ eſt i quarto gradu.d.l.j.⁊.d.
l.iuriſcõſultꝰ.§.quarto gradu v̄.eodẽ gradu ⁊ in can.ad ſe
dẽ.⁊ ca.j.gradu.xxv.q.v.⁊ de iure antiquo legis.xij.ta.vſqꝫ
ad iura nouiſſima in collateralibꝰ ꝓximiores in gradu ꝑfe
rebanƭ in ſucceſſiõe ab inteſtõ indifferẽter.l.poſt cõſangui
neos.§.agnati.⁊.§.hẽditas.ff.de ſu.⁊ leg.⁊ inſti.e.ti.in ꝑn.
§.ſi plures.⁊.§.⁊ ꝗuis.⁊ inter cetera in ſpẽ erat ſancitũ ꝙ
frater ꝑferaƭ filio fratris vt inſti.e.ti.d.§.ſi pl'es.iuſtinianus
aũt nouiſſimo iure ſtatuit ꝙ filiꝰ fratris ſuccederet in locuꝫ
fratris ſuiqꝫ pr̃is ⁊ cõcurreret cũ eis cũ qbus concurreret
eius frater ſi viueret ⁊ excluderet eos quos excluſiſſet pa
ter ſuus ſi viueret vt in.d.auc.ceſſante.⁊ duabus autenticis
ſequẽtibus ſumptis ex.d.auc.vt fratrũ filij.⁊.§.reliquum. ⁊
§§.ſeq.in auc.de here.ab inteſt.vñ iſta iura noua ſunt dero
gatiua iuris antiq:⁊ h̃ reſpectu reſtringẽda:ar.l.ꝑcipimus.
C.de app.⁊.l.ſi vo.§.de viro.ff.ſo.ma.⁊.c.cũ dilectus extra
de cõſue.⁊.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero ꝯ de.ll.cũ ſi.⁊ maxie
qꝛ nõ fundaƭ rõne ſed in voluntate ꝑncipis ar.l.ꝙ nõ rõ
ne.ff.de.ll.facit qꝺ no.Bal.in.c.i.epiſcopum vel abbatẽ in
vſibus feu.dicens ꝙ ſtatuta terrarum ſunt cõiter fundata
in ſic volo ſic iubeo:iõ verbis eſt tenaciter inherẽdũ quaſi
dicat nõ ſunt extẽdẽda:iõ intelligant dicta iura noua i fra
tribus carnalibus qui ſunt proprie fratres ſine adiuncto.

c ℄ Fratres aũt cõſobrini nõ appellãtur fratres ſine adiun
cto prout dicit Bar.in.l.Iutius.§.queſitũ de leg.ij.allegã
do.d.l.iuriſcõſultus.§.ſcdo gradu.⁊.§.quarto gradu. ⁊ idẽ
probaƭ inſti.e.ti.§.ſcdo gradu.⁊.§.quarto.⁊ in cõcor.ſ.ad
ductis.⁊ loquiƭ Bar.in materia vltime voluntatis que eſt
fauorabilis ⁊ lata interpetranda.l.in teſtamẽtis de reg.iu.⁊
d.c.cũ dilecti in ſi.extra de dona.facit ẽt theorica Bal.in.l.
ij.C.de ſucceſ.edic.dicẽs ꝙ in materia differẽti penes rõnẽ
vel affectionẽ ⁊ in materia priuilegiatiua verba debẽt intel
ligi p prius nõ p poſterius p.l.q liberis.§.h̃ vba de vul.⁊
pup.ꝓpterea cõcludẽs ꝙ ſtatutũ loquẽs in patruo nõ ve
rificaƭ in patruo magno ⁊ eiuſdẽ ⁊ rõnẽ approbat Ang.
in.d.auc.matri ⁊ auie.⁊ in.d.l.ij.de ſuc.edi.⁊ pau.de ca.ibi.

d ℄ Et iõ iura noua derogatiua iuris anterioris ⁊ exorbitã
tia a rl̃a ẽt iuris noui loquẽtia de fratribus intelligãƭ per
prius.⁊ ſic in primis fratribus.ſ.carnalibus:ꝙ ⁊ aperte cõ
ſtat ex ipſis verbis iuris nouiſſimi:pꝫ qꝛ loquunƭ de fratri
bus q ſunt in ſcdo gradu ⁊ filijs fratrũ q ſunt in tertio gra
du vt pꝫ in corpore de he.ab inte.§.reliquũ verſ.ſeu.§.ſꝫ ⁊
ipſis in ſi.ibi vt in ꝓpriorꝫ parentum ſuccedẽtes locum ſoli
in tertio cõſtituti gradu cũ his q in ſcdo gradu ad hẽditatẽ
vocenƭ ⁊ in v̄.ſeu.§.ſeq.ibi ſi ẽt illi tertiũ cognatiõis gra
dum:⁊ h̃ voluit ẽt Bar.in.d.l.poſt ꝯſanguineos.§. agnati
loquẽdo de ſcdo ⁊ tertio gradu ⁊ ſilr̃ Saly.in auc.poſt fra
tres.⁊ hoc eſt de mẽte oium:⁊ p hec tollunƭ adducta in cõ
trariũ ſi recte aduertanƭ:⁊ circa id qꝺ ipſe dicit de nuru ꝙ
ex ꝓpria ſignificatione venit ex ꝓpria ſignificatione ꝓnu
rus appellatione nurus ⁊ ꝓauia appellatione auie multi te
nẽt ꝯtriũ ⁊ ipſemet Bart.in cõſi.inci.gualterutius petri de
ſancto ſeuerino in ſi.in ordine.clv.ſm ordinẽ peruſinũ nõ
informis ⁊ in ꝯſi.ſeq.incip.lꝫ alias conſulerim ꝙ ⁊ tenuit
in pluribus locis Bald.⁊ alij quos refero in.d.l ij. de ſuc.
edi.vbi rñdeo ad tex.d.§.affinitatis p quẽ ſe fundat Bart.

℄ Cõmunitas mutiliane:an ſit ſubdita cõi florẽtie ita ꝙ
ligeƭ ſtatuto eiuſdẽ ciuitatis ſtantibus capitulis de qbus in
cõſilio.⁊ ſic an potuerit appellari ad poteſtatẽ cõitatis flo
rentie obmiſſis prioribus mutiliane. Et an clericus poſſit
appellari a ſnĩa lata ſm cõſiliũ ſapientis ſtante ſtatuto lay
corum ꝙ a tali ſententia nõ poſſit appellari.

℄ Conſilium clxxxvij.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xpi. ℄ In hac cõſultatione principa
lis difficultas ⁊ magis ponderoſa conſiſtit
in hoc an terra mutiliane cẽſeaƭ abſolute lo
quẽdo ſubdita cõi florẽtie ita ꝙ ligeƭ ſtatu
to cõis florentie diſponẽte ꝙ poteſtas ciuitatis florẽtie ſit
iudex regulariter iudex primarũ appellationũ ciuitatus co
mitatus ⁊ diſtrictus florentie circa ꝙ vƚ prima facie dicen
dum ꝙ dicta terra mutiliane ſit abſolute ſubdita dicte ciui
tati florẽtine:nã lꝫ per prima capitula inita inter dictã com
munitatẽ mutiliane ⁊ cõe florẽtie dicta terra mutiliane nõ
ſe abſolute ſubijceret florẽtie:tñ vƚ ſe ſubiecifſe per vltima
capitula que videnƭ ꝑualere per.l.pacta nouiſſima.C.de pa
ctis ꝙ aũt p vltima ſe ſubiecerit vƚ aperta fronte poſſe con
cludi:qꝛ v̄ba vltimorꝫ capitulorꝫ videnƭ clara ⁊ nullã habe
re in ſe dubitationẽ ergo nec mẽtis admittẽda dubitatio.l.
ille aut ille.§.cũ in v̄bis de leg.iij.nemo.n.ꝑſumiƭ verbis ex
primere niſi id qꝺ mẽte cogitat.l.labeo.§. idem tubero de
ſup.le.Verba.n.intentioni deſeruiũt.c.ſcdo reqris de ap.
⁊.xxij.q.v.humane ſunt.n.ſm phyloſophũ note paſſionuꝫ
mẽtis:ideo non eſt a verbis recedendũ niſi de mente con
ſtet.l.non aliter de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauem.ff.de exer
ci.cũ itaqꝫ dicaƭ in ſecũdis capitulis ꝙ dictũ cõe mutiliane
cũ ſuis hominibus ⁊ eius curia ſit deinceps ſub dñio iuriſ
ditione obediẽtia ⁊ deuotione cõis florentie plenarie q̃ vi
dentur clara immo clariſſima nec videnƭ obſtare verba ſe
quentia ⁊ eo modo ꝓut anteꝗ̃ perdereƭ fuerat.

a ℄ Quia dictio ⁊ ſui natura auget nõ minuit diſpoſitioneꝫ
l.ea tamen adiectio de leg.iij.⁊ ibi per Dy.⁊ Bar. ⁊ p bart.
in.l.ſi is qui ducenta.§.verum.ff.de rebus dubijs. ⁊ p bal.
in.l.gallus.§.etiam.ff.de lib.⁊ poſth.⁊ per can.in.c.ij.de re
ſcriptis.item non videƭ ꝙ per dictioneꝫ prout recedatur a
verbis claris precedẽtibus qꝛ varias hꝫ ſignificationes vt
habetur in.l.edita.de eden.per Cy.⁊ Bar.⁊ latius p Bal.
col.xxxij.⁊ per Bar.in extraua.ad reprimenda in verbo ꝓ
ut facit.c.forus de verbo.ſigni.⁊ ꝙ habetur in.l.euꝫ qui.§.
iulianus de conſti.pecu.Nec per dicta verba ſequentia ge
neralia videtur receſſum a verbis claris precedẽtibus quã
tenus in ſpecie dicitur ⁊ aperte ꝙ cõmune terre mutiliane

fit plenarie ſub dñio ⁊ iuriſditione ⁊ obediētia cōis floren tie generalia.n.ſpecialibus nō derogant ſed econtra regu la generi in.vj.cum concor.Et poſſunt verba concordari ꝙ ſint prout prius ſub iuriſditione ⁊ plenarie.

b ¶ Plenū aūt dr ꝙ nō indiget ſupplemēto caſ.j.xcvj.di.⁊ ſub pleniori ſubiectione ꝯtinet minor ſubiectio ꝓut ſub to to ꝯtinet pars.l.in toto.ff.de re.iu.l.ſi qs cū totū.ff.de ex cep.rei iud.⁊ in pluri minus ꝯtinet.l.in eo ꝙ plus eſt i pn. ff.de reg.iu.ꝙ.n.pluris eſt vtriqꝫ tāti eſt.l.cū furti.ff.de in li tē iur.Nec vñr obſtare ꝟba alia q̄ ſubdunt qm̄ inter ſupio rē ⁊ ſubditū q plenarie ſubeſt ſunt ſeruāda pacta.c.j.de ꝓ ba.qꝛ inter impatorē ⁊ ſubditū ſiūt pacta q̄ ſunt ſeruāda vt ibi ē tex.⁊ no.doc.ibi ⁊ deus fecit pactū cuꝫ Noe vt in geñ. idcirco nō tollit p pacta inita cū ſupiore qꝛ inferior ſit ple narie ſubdit⁹ ⁊ qn loc⁹ ſubdit⁹ cēſeat de diſtrictu Noe.n. pp pactū ꝙ ſibi fecit deus oiporēs nō deſijt eē ſubdit⁹ dei ⁊ ſiſr in terminis.d.c.j.de pba.q fecit pactū cū pncipe.

c ¶ Si itaqꝫ dicta terra mutiliane eſt ſub dñio iuriſditione ⁊ obediētia ciuitatis florētie ergo eſt de diſtrictu florentinot qꝛ diſtrict⁹ a diſtringēdi facultate ꝓut territoriū a terrēdo l.pupillus.§.territoriū.ff.de ꝟ.ſi.ad h̄ qđ no.bal.in.c.j.§.ſi. in ſi.qb.mo.feu.amit.in vſi.feu.⁊ in.c.j.q curiā vēd.e.ti.⁊ i l.j.ff.de of.pfe.vr.⁊ p Jnn.in.c.cū ad ſedē de reſti.ſpo.⁊ in c.vbi piculū.§.porro de ele.li.vi.⁊ ibi p doc.ſi itaqꝫ ſunt de diſtrictu ergo ſtatutū florētinuꝫ eos aſtringit ⁊ obtēperare dēat ⁊ obedire ſtatutis eoꝝ ex quo ſunt ſub eoꝝ iuriſditiōe ⁊ obedientia:⁊ lꝫ priores terre mutiliane ſint iudices appel lationum ſm̄ ſtatuta terre mutiliane nō tollit quin ēt ſupe rior poſſit eſſe iudex appellationum primarum.

d ¶ Papa.n.⁊ deputatus ab eo eſt generalis iudex appel lationū et primoꝝ:qꝛ ad papā appellari pōt obmiſſo medio c.ſup qōnuꝫ.§.porro cū ſua gl.de offi.deleg.⁊ caſi.ad roma nam.ij.q.vj.⁊.c.ſi duobus.⁊.c.dilecti.de appel.⁊ tamē non tollit qn poſſit ad alium pape in inferiorē ſuperiorē:tñ iu dici a quo lō lꝫ ptās florentie ſit generalis iudex appellatio num primarū totius diſtrictus florentie.⁊ ſic omniū ſubdi torū nō ſequit qn ēt poſſint ēt eſſe ſpāles iudices ſpecialiū terrarū ſubditarū ad h̄ bř in.l.j.§.cū vrbē de offi.prefe.vr. ⁊ videmus hic ꝙ ptās eſt generalis iudex omniū portarum ⁊ oīum cārum:tñ q̄libet porta hꝫ ſuū ſpālem iudicē ⁊ ſunt multa alia tribunalia q̄ cognoſcūt de cauſis de qbus eſt iu dex poteſtas.Et ita fere vbiqꝫ contingit ita pōt contingere in terminis huius conſultationis quodlibet ergo ſtatutuꝫ ſubſiſtat i territorio mutiliane:ita ꝙ poſſit appellari ad im mediatos ſupiores prout ſunt priores terre mutiliane ⁊ ad mediatum ſuperiorem prout eſt poteſtas florentie.

e ¶ Et lꝫ in terris imperij ſeu de iure ciuili non appellet ob miſſo medio.l.j.§.ſi qs in appellatione.⁊.l.imperatores.ff. de appel.tñ pōt huic iuri poſitiuo derogari p ſtatuta nō re cognoſcētiū ſupiorē p ea q̄ hñr i.l.oēs ppłi ð iuſt.⁊ iure cū ſi.⁊ p hoc vř ðduci ꝙ appellatio nō videt ex eo qꝛ ſit inter poſita ad iudicē incōpetētē.itē ex hoc ēt vř inferri ꝙ nō vi ciet:ex eo qꝛ nō potuerit appellari vigore ſtatuti mutilianē ſis quo cauet ꝙ a ſnīa lata hꝫ cōſiliū nequeat appellari qꝛ p ſtatutū iferioris nō pōt ꝓhiberi appellatio quomin⁹ inter ponat ad ſupiorē:qꝛ diſpōit ſup re ad ſuperiorē ſpectātē:⁊ ðrogaret iuriſditiōi ſuperioris ſi valeret ꝓut h̄ ꝯcludit bar. in.l.ſi.ff.de aqua plu.ar.⁊ i.l.ambitioſa de decre.ab or.fac. ⁊ in.l.oēs ppłi de iuſti.⁊ iu.⁊ bal.in.l.ſi.C.de ſen.⁊ interlo. om.iu.⁊ i.l.programs.C.co.vel.epi.⁊ i.l.ſi appellationē.C. de ap.⁊ i.j.ꝯſti.C.⁊ ꝙ bř i.c.venitē de iureiur.ꝑterea vř ꝙ nō ſiliter hoc caſu:qꝛ ſtatuta laycorū nō l gāt eccleſias vel perſonas eccleſiaſticas.c.eccleſia ſcē marie extra de ꝯſti.per Jo.an.in.c.ij.ð no.ope.nū.per Bal.in.l.cūctos pplos.C. de ſum.tri.⁊ p Pe.ð an.in repe.c.canonū de ꝯſti.col.lxxiij.

f ¶ His tñ nō ob.ꝯñm puto de iure rñdēdū.cōſtat.n.ꝙ pri mo nō erant ſubditi nec de diſtrictu florētie:ſed in liberta te ⁊ recognoſcebant in maiorem ⁊ ſuperiorem aliquo re ſpectu cōmunitatem Florentie:qꝛ retinebat apud ſe arcem mutiliane ⁊ recipiebat poteſtatē ⁊ florentia ⁊ vt arbitror flo rentini mittebāt ⁊ eligebāt poteſtatē:lꝫ h̄ nō preſupponam pro cōſtanti:⁊ viuebant ſub protectione cōis florentie ⁊ cō mune florētie cōuenerat cōmunitatē mutiliane manutene re in libertate:vñ in libertate erāt ſub dominio florētie ꝓ ut paruuli pulli fouent ſub alijs gallinarū:nec cenſent in li bertate viuere terre ſubdite ⁊ de diſtrictu alterius terre:li bertas enim in terris importat ꝙ nō ſit ſub dñio alicuius perſone vel vniuerſitatis:et ita ſe hꝫ cōis vſus loquendi.qꝛ nulla terra dicit viuere in libertate que eſt ſub dñio alicui⁹ perſone vel vniuerſitatis:lꝫ illa que nō recognoſcit aliqueꝫ in dominum vel abſolute in ſuperiorem.

g ¶ Et lꝫ aliqua cōmunitas ſit alteri recommendata ⁊ in ſi gnum preeminentie dat brauium non propterea cenſet ſub dita nec de diſtrictu:lꝫ aliquā ſubiectionē habeat prout vo luit dominus Cardinalis florenti.poſt Pe.de an.in cle.ne romani.§.ſane.in.vj.q.de elec.facit.l.non dubito.⁊ ꝙ ibi p Bar.⁊ per eum in.l.vrbis.ff.de ver.ſigni.ſm̄ prefatū Car dinalem.Cum itaqꝫ in capitulis antiquis conuentuꝫ fuerit ꝙ ciuitas florentina manuteneret terraꝫ mutiliane in liber tate ⁊ pluries in dictis capitulis prout alias ad hoc propo ſitum vidi:lꝫ nunc nō ſint poſita in puncto dicta capitula: ſunt itaqꝫ incōpatibilia ꝙ vna terra ſit in libertate ⁊ ꝙ ſit plenarie ſub dñio ⁊ iuriſditione alterius:⁊ ſic ꝙ ſit libera ⁊ ſerua que qualitates nō ſe compatiunt.l.j.ff.qui ſunt ſui vel alieni iuris nō poteſt itaqꝫ dicta terra mutiliane eē ple narie ſub dominio iuriſditione ⁊ obedientia cōis florentie ⁊ prout prius erat ⁊ ſi q̄s interpetrationē vt.ſ.poſſent con cordando pari illa verba ⁊ eo mō prout erat ⁊c.tamē ad ver ba ſequētia adaptari nequit:ſubdit.n.eidēqꝫ obſeruentur ⁊ obſeruari debeant ad plenum oīa ⁊ quecūqꝫ pacta conuē tiones capitula immunitates ꝯſuetudines ac ſtatuta ⁊ ordi namēta que ⁊ quas dcm̄ cōe mutiliane habebat anteq̄ per deret nō.n.poſſunt obſeruari omnia ⁊ ſingula pacta ⁊ cōuē tiones antique ſi terra mutiliane eſt ſubdiſtricto ⁊ plenarie ſub iuriſditione florentie:qꝛ nō pōt manuteneri in liberta te prout pactū ⁊ cōuentū erat.item vt ꝑſupponit ⁊ verſiſile conſuetū erat ꝙ ſeruarent inter homines de mutiliana in territorio mutiliane ſtatuta mutiliane ⁊ non ſtatuta florent tie ⁊ ꝙ appellaret ad priores mutiliane ⁊ non ad poteſtatē florentie ſunt verbū ad plenuꝫ verba vniuerſalia geminata omnia ⁊ quecūqꝫ tot verba reiterata ad maiorem expreſſio nem ⁊ ad tollendam omnem dubitationem pacta capitula conuentiones ſtatuta ⁊ ordinamenta.

h ¶ Uniuerſalia autē verba nihil excludūt.c.ſolite circa finē de maio.⁊ obe.l.iulianus de lega.ij.canone ſi romanorum xix.di.⁊ maxime geminata vniuerſalia.l.baliſta.ff.ad treb.⁊ que ibi habent ⁊ geminatio ēt aliorum verboꝝ eſt ponderā da geminatio.n.verboꝝ ⁊ actuū ſolet plurimū operari vñr eniꝫ verba geminata eſſe prolata cum maiori deliberatione c.⁊ ſi xp̄o de iureiu.⁊ no.Bal.in.c.ſi.de offi.deleg.dicens ꝙ geminatio inducit electā cenſeri induſtriam perſone ꝓut ibi refert ⁊ ſequit Car.flo.allegat.d.l.baliſtam.vbi eſt tex.⁊ gl.ad hoc ēt ꝙ habet per Ang.in.l.ij.§.furioſus ibi in omni duo.⁊ per omnia.ff.de iure co.⁊ per Ponta.in.l.adoptiuuꝫ §.patronū de in ius vo.nam geminatio verboꝝ enunciati uorum.lꝫ ſint ꝓlata p modū demonſtrationis:tñ diſponūt vt no.Pau.de ca.in.l.ex hac ſcriptura de dona.allegar tex. ⁊ ibi Bar.in.l.cum ſcimus.C.de agri.⁊ cenſi.li.xj.ibi etiam Ang.ſequit Bar.⁊ ſimiliter Panor.in.c.ſi cautio in ſi.de fide inſtru.Et lꝫ in verbis ponderatis ꝓ parte cōis floren tie ſit ēt verboꝝ geminatio:tñ longe maior eſt in ꝟbis pon deratis pro cōi mutiliane:nam primo ſunt illa verba eo mō prout anteq̄ perderet fuerat ſecundo ⁊ eidem obſeruētur ⁊ obſeruari debeant omnia ⁊ ſingula pacta cōprehendeba tur.n.ſub primis verbis eo modo prout ⁊c.nō contenti ex preſſerunt ꝙ obſeruarent ⁊ obſeruari deberēt pacta nō cō tenti indefinita oratione appoſuerūt vře non vtiqꝫ vnū ſed duo.item verbum ad plenum non contenti verbo pacta ſub derunt conuentiones ⁊ plura alia verba cumulantur tertio nō confiſi tot expreſſionibus ad maiorē animi expreſſioneꝫ ⁊ ad remouendum omne dubiū ſubdita fuit alia clauſula vꝫ que quidem omnia(ecce aliud vniuerſale)hic pro repetitis ⁊ de verbo ad verbum appoſitis ⁊ declaratis habeant cen ſeantur ⁊ ſtant ⁊ in iſta vltima clauſula ſunt verborū gemi nationes tot ⁊ itaqꝫ expreſſiones ⁊ declaratiōes ⁊ gemina tiones ſunt magnifaciende ad denotandum mentem cōue nientium opꝫ autem vel interpetrari ꝙ ſit repugnantia in dictis capitulis ⁊ verboꝝ ⁊ mentis.⁊ tunc capitula non te nerēt per.l.vbi repugnantia.ff.de reg.iur.facit.c.ſolicitudi nem de appe.⁊ tunc haberet intentum conſultans:qꝛ p iſta noua capitula terra mutiliane nō eſſet facta de diſtrictu flo rentie:ſed h̄ interpetratio non eſt tenenda:qꝛ debemus in terpetrari:vt actus valeat ⁊ non pereat.c.ſi papa de ꝑuil. lib.vj.l quotiens in actionibus.⁊.l.vbi de reb.dub.vel opꝫ aliqua verba impropriare:⁊ ſic neceſſe eſſet vel prima verba impropriare vel ſequentia minus inconueniens eſt pacta verba

verba impropriare q̄ꝫ multa.

i ¶ Et de duobus malis minus malū eſt eligendū.xiij.diſt. cañ.duo mala.⁊.c.nerui.⁊.l.quoties nihil de re.iur.⁊.l. ſed ſi is.§.an aūt in fi.ff.de car.edi.pót.n.impropriari verbum dñio pro quadā ꝓeminentia ⁊ maioritate: prout mr̄ hꝫ in filios vt in euāgelio dr̄ ꝙ ieſus erat ſubditus mr̄i ⁊ ioſeph: qꝛ eis reuerentiā preſtabat ⁊ obſeq̄a faciebat volūtarie tñ ⁊ ſpōte ⁊ ꝓut lꝫ improprie dicimus in iure ꝙ vxor eſt dña in bonis ⁊ domo mariti.l.j.ff.rerū amo.l.j.§.ſi vir.ff. ad ſil le.⁊.l.qui marco in ꝑn.ff.de annuis leg.⁊ alibi dñiuꝫ ponit̃ in iure pro ꝓeminētia in.l.pronūciatio.§.familie ibi dominium in domo.ff.de ver.ſig.ita ⁊ hic improprie ponat̃ ⁊ ꝑ eodē ſimiliter improprie ponat̃ verbū iuriſditiōis:⁊ ꝙ ponatur improprie apparet ex ſequētibus v̄bis ibi ſubtraheret̃ a iuriſditione dicti cōis ꝓprimo.n.nō erat ꝓprie de iuriſditione cōis florētie:ſed erat in ſua libertate vt pꝫ ex antiquis capitulis ⁊ ſi nō erat iuriſditio in mutilianā apud cōe florentie non fuerat ab ea ſubtracta:q: priuatio preſupponit habitū.l.nō pōt videri deſinere.ff.de reg.iu.⁊.l.decē de ver.ob.cū ſi. Ponit̃ ergo iuriſditio pro illa maioritate ⁊ preeminentia ⁊ ſuperioritate tali que non viciet libertatē que reſeruat̃ per ſequētia multa verba ⁊ ſimiliter obedientia talis ſit que non maculet libertatem predictam:⁊ verbū plenarie intelligat̃ de ea plenitudine que erat prius.⁊ ſic de ea plenitudine que cadit ſtāte libertate ⁊ prius capitulis que per ſequētia reſeruant̃ ⁊ reiterātur:vel plenarie ꝙ nulli alij preſtabūt obedientiā vel recognoſcent in ſuperioritatē aliquā:vel tertio verbum plenarie referatur ad proximū verbum deuotione ⁊ verba ſequētia ⁊ eo modo ⁊c.referuntur ad ꝑcedētia verba.ſ.dñio iuriſditione ⁊ obediētia vel referant̃ ad oia ⁊ verbū plenarie ad vnū tm̄.ſ.deuotione.

k ¶ Vel improprie monoſyllaba ſub ꝙ denotet inferioritatem quādā dñio ⁊ iuriſditioni ⁊c.nā dictio ſub varijs modis ſumit̃ in iure:qñqꝫ denotat ſubiectioneꝫ:qñqꝫ ꝓ corā: qñqꝫ pro poſt: quādoqꝫ pro in:qñqꝫ cōprehēſiue:qñqꝫ pro añ:vt in.l.ediles.§.vēdēdi de edi.edi.vbi ſub tpe vēditiōis exponit̃.i.biduo añ tps venditionis:qñqꝫ ſignificat quandam cōminationē dū dicimus ſub pena ſub in terminatiōe diuini iudicij.c.j.§.qm̄ de ſta.regu.li.vj.ſub in terminatiōe anathematiſ.c.ij.de eo qui duxit in mr̄i.quā polluit p adul. ſub ꝑiculo cāe.c.pe.de cri.fal.alr̄ ſumit̃ dū dicimus ſub mō ſub cōditione ſub tali pacto ſub forma alr̄ duꝫ dicimus ſub iudice lis eſt in gl.magna.l.ſi creditor.C.de pig.act. vt hec ponūt ⁊ ꝓbant Saly.⁊ Pon.in.l.j.ff.ſi cer.pe.⁊ inter cetera p tex.ibi qñqꝫ inferioritatē ſignificant vt cū dicimus ſtamus ſub celo ſub tecto ſub vmbra ſub alis diſcipulus ſub magiſtro minor ſub curatore:ſi ergo ponit̃ multis ⁊ varijs modis ſi hic ſumat̃ ſubeſſe taliter ꝙ nō maculet libertateꝫ nō eſſet magna impropriatio vel impropriet̃ copula ⁊ dum dr̄ plenarie ⁊ eo mō exponat̃ pro.i.ſicut nonnunq̄ꝫ in iure ponit̃ in.c.monaſteria extra de vita ⁊ hone.cle.l.de quibus ibi rebus ⁊ factis.ff.de leg.⁊.l.j.ff.de iure do. ⁊ ſi ita poneret̃ hic res de plano ꝓcederet qñqꝫ ponit̃ ꝓ vel.l.generaliter in ꝑn.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cōdi.fac.l.fi.C.de ver.ſi. ⁊.l.ſepe.ff.e.ti.cū ſi.⁊ inter cetera qñ ponit̃ inter incōpatibilia ponit̃ ꝓ diſiuncta ſeu alternatiua.l.ſi titio de vſufruc. leg.⁊ ibi p Bar.⁊ p eū in.l.fi.C.de codi.⁊ in.l.recuſare.§.titius.ff.ad treb.⁊ ita cōtingit in caſu ſi verba alia ponunt ꝓprie ⁊ pacta ſunt incōpatibilia:vt ſupra deducta ſunt:⁊ electio eſt debitoris in huiuſmodi que deſcēdunt ex contractibus vel quaſi cōtractibus.l.plerūqꝫ.§.fi.ff.de iure do.cū cō cor.⁊ vt audio hactenus nō fuerūt tractati vt plenarie ſubditi imo vt audio voluerunt florentini imponere certā collectam ⁊ vbi ſubditis imponebant grauem ipſis de mutiliana alleuiabant ⁊ recuſauerunt allegando ꝙ nō debebāt ſoluere ſm capitula ⁊ obtinuerūt:⁊ nunq̄ꝫ ſoluerūt q̄ꝫuis ſubditi forraſſe multa ſoluerint prout eſt veriſimile ꝓpter plura bella geſta. Et facto dat̃ voluntas intelligi.l.de quib⁹.ff. de legibus.⁊.l.reprehendēda.C.de inſtitu.⁊ ſubſti. ſub cōditione factis cum multis concordantijs. Et ſi electio dat̃ iam reſultaſſe cenſetur electio. Et ex poſtea ſequutis demōſtratur qualis fuit intentio capitulantium ſeu paciſcentiuꝫ ar.eorum que habentur.c.ſcribam.de preſum.

l ¶ Ex his itaqꝫ demonſtratum eſt ꝙ terra mutiliane nō eſt de diſtrictu florētie:ſed eſt in libertate. Et ideo non potuit appellari ad poteſtatē florentinum. Nec hoc caſu vendicat ſibi locū ſtatutū florentinū ꝙ loquit̃ in diſtrictu. Sed ſtanduꝫ eſt vel iuri communi ciuili quo iure appellari debꝫ ad proximum ſuperiorem vt ſupra probatum eſt:nec aliud in inferioribus ſtatuit̃ de iure cañ.⁊ ad cōtraria ſatis apparet reſponſio ex adductis ꝑ hac parte:lꝫ enim in pluri contineat̃ minus ⁊ in toto pars:tamen inter libertatē ⁊ ſeruitutem ⁊ inter terrā liberaꝫ ⁊ ſubditā nō datur plus ⁊ minus nec totū ⁊ pars:ſed ineſt incōpatibilitas prout inter vſumfructum formalem ⁊ plenā proprietatē.d.l.ſi titio.⁊.l.ſi alij fundum eo.ti.itē lꝫ inter dominum ⁊ ſubdituꝫ ineant̃ pacta ⁊ ſint ſeruanda:tñ iſta pacta nō poſſent ſeruari ſi intelligeretur plenarie ſubdita terra mutiliane vt demonſtratum.iō eſt neceſſario deueniendum ad interpetrationes ſupra datas ex quibus concludenduꝫ ꝙ non potuerit appellari ad poteſtatē florentie:ſed ſi poterat appellari appellandū erat ad priores mutiliane.

m ¶ Vtrū autē potuerit appellari ſtatuto prohibēte appellationē vbi ſententia fertur ſm cōſiliuꝫ ſapiētis petitū vt ſtatutum diſponit pōt non leuiter inſtari videt̃ enim dicēduꝫ ꝙ dictū ſtatutū non liget clericū:qꝛ clericus nō ſubeſt ſeculari.c.ſi diligenti de fo.compe.⁊.c.ſi iudex laycus de ſnia ex cō.li.vj.cū ſi.⁊ ſtatuere eſt iuriſditionis no.Bart.in.l.oēs populi de iuſti.⁊ iure.⁊ ibi Bal.poſt eum dicens ꝙ quātuꝫ quis hꝫ iuriſditionis tm̄ hꝫ auctoritatis condendi ſtatuta ⁊ vno poſito remouet̃ aliud ſm eum.idē vult Bal.in.l. nulli C.de ſentē.⁊ in.l.neceſſariū in ſi.ff.de ori.iuris per tex.ibi. ⁊ ideo vbi nō extendit̃ iuriſditio nō extenditur ſtatutū ſm Bal.in.d.l.neceſſariū.ergo de primo ad vltimū cōcludēdo remanet ꝙ ſtatutum laycorum non ligat clericoꝝ.⁊ lꝫ circa ordinatoria iudicij videat̃ ſeruanda lex fori vbi cā agit̃ arg. l.iij.in ſi.ff.de teſti.⁊ in.l.j.C.de emā.libe.

n ¶ Iudex.n.ſemper dꝫ ſeruare cōſuetudines ⁊ ſtatuta ſui fori circa ordinatoria iudicij ꝓut habetur in dictis iuribus. ⁊ per Spe.in ti.de ſnie prolati.§.qualiter poſt prin. ⁊ per Inn.in.c.cōqueſtus de ferijs.tamen circa deciſoria cāe nō videtur attēdi debere ſtatutuꝫ vel cōſuetudo fori vbi cauſa agit̃ ſed habent̃ alij reſpectus attendit̃.n.circa deciſoria nō ſtatuta fori vbi cauſa agitur ſed ſtatuta ⁊ cōſuetudines litigantium dicit Inn.in rubrica de conſuetu.Hoſt.in.c.j.e.ti. l.iij.C.de edifi.priua.c.cum veniſſent de eo q mittit̃ in poſ. attēditur enim ſtatutuꝫ vel conſuetudo loci ſi agit̃ ex ꝯtcu: ⁊ ideo non videtur ſeruandum ſtatutum ꝙ verſatur in foro ſeculari:ſed ſtatutum vel ius cōe ꝙ ligat clericos ꝓut eſt ius canonicum ⁊ etiam ius ciuile cōe ꝙ nō diſcrepat a iure canonico. Nā quatenus nō diſcrepat cēſet̃ approbatum ius cōe ciuile vt ſeruetur ēt in foro canōico vt habet̃ in.c. j.de no.ope.nū.ꝙ ⁊ expreſſe firmat Panor.in.c.ꝙ clericis. de fo.compe. Sed ſi nō poteſt appellari remanet cā deciſa per ſniam latam ſm cōſiliuꝫ ſapientis:ideo talis diſpoſitio ꝙ nequeat appellari videtur reſpicere deciſoria cauſe:ideo ſtatutum videtur ꝙ non liget clericum.

o ¶ Tamē his non obſtātibus ꝯtrium puto de iure rñdēduꝫ vꝫ ꝙ tale ſtatutum artet clericū in curia ſeculari litigātē oēs enim concludunt ꝙ circa ordinatoria iudicij ēt ꝯ clericum litigātem ſeruari debeat ſtatutū laycoꝝ loci vbi litigat̃ ꝓut ſupradictū eſt:lꝫ poſſe vel nō poſſe appellari.⁊ ſic vtrū ſufficiat vna ſnia lata ſm ꝯſiliū ſapiētis vel requirant̃ plures interpoſita appl̃one vr̃ poti⁹ reſpicere ordinatoria iudicij:qꝛ qualr̄ iudiciū ordinet̃ an cuꝫ appl̃one vel ſine q̄ꝫ deciſoria prout ſunt illa q̄ tendūt ad artandū iudicē an cām decidat ſniando pro vna pte vel pro altera. Et ſic reſpiciūt merita ⁊ iuſtitiam cāe q̄ꝫ nō reſpicit appellatio.nā per eam nō dignoſcit̃ iuſtitia cauſe nec reſpicit merita cāe:ſed eſt ordo q̄dam quo medio iterum deuenitur ad merita cauſe.

p ¶ Dato autē ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ cēſeret̃ ēt de deciſorijs cauſe:lꝫ ſit maius dubium an habeat ſeruari ſtatutuꝫ municipale laycoruꝫ ēt aduerſus clericū agentem cōtra laycum in foro ſeculari p ea q̄ ſupra circa hoc deducta fuerūt: tñ cōis opi.doct.eſt ꝙ ēt eo caſu debeat ſeruari in dicta cā ſtatutū ſeculare nō ſolū in ꝑiudicium clerici:nā primo hoc firmat Bar.in.l.j.C.de ſum.trini.dans generalē theoricaꝫ ꝙ illa ſtatuta nō militāt in clericis q̄ ſunt cōtra libertatem eccleſiaſticā vel ꝯ pſonas clericoꝝ capl̃o nouerit de ſnia ex cō.⁊ auc.caſſa.C.de ſacroſan.ec.alia ſm eum litigāt ēt clericos nō ſolū litigātes in foro eccleſiaſtico:⁊ lꝫ qñ litigāt in foro eccleſiaſtico ipſuꝫ impugnet ibi Bal.tñ nō impugnat qñ litigat in foro ſeculari immo vr̃ idē velle ſi ſtatutum nō eſt odioſum ꝙ ⁊ vr̃ velle Io.an.in addi.Spe.in ti. de ꝯſti. §.j.ver.⁊ nota.vbi diſputat generaliter tenendo ꝙ in foro ſeculari ⁊ contra clericum ſeruanda ſunt iura municipalia

laycorum: ⁊ allegat plures rationes que reſpiciunt deciſo
ria cauſarum: ideo etiaȝ in deciſorijs videſ hoc firmare ⁊ ꝙ
hoc velit allegatur: ⁊ idē voluit Hoſt. in ti. de teſta. §. qualr
ver. verū. ⁊ de conſue. §. ſi. ver. pone ꝙ ⁊ volunt. d. Anto.
⁊ Imo. in. d. c. ꝙ clericis ꝙ ⁊ vř voluiſſe. d. Florē. in. c. cum
veniſſent ő eo qui mittiſ in poſ. dicēs ꝓ illū tex. ꝙ in deciſo
rijs ſeruari oȝ ius illius ꝯ quē agiſ: ⁊ idem firmat Rapha.
ful. in. d. l. in omni innouatione. C. de ſac. ſan. ec. loquēs de
ſtatuto inducente preſcriptionem. Et ideo hec videſ magis
cōis opi. ⁊ per ꝯñs indeciſiuis ſeruāda iuxta no. per glo. in
l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. in. c. ne innitaris de conſti. ⁊
in. l. cum prolatis. ff. de re. iud. ⁊ per Bald. in. l. precibus. C.
de impu. prout principaliter reſpicit dictū ſtatutum per ſus
predicta ſiue reſpiciat deciſoria cauſe: ⁊ ſic concludendū eſt
ꝙ partes iudicis ſint in pronunciando male appellatū ma
xime ad poteſtatem florentie. Laus deo.

Pretendēs habere ius paſturādi ſua aīalia in quibuſdā
paludibus. An poſſit impedire dñm paludium ita ꝙ dñs
non poſſit tales paludes reducere ad culturam.

Conſilium. clxxxviij.

In nomine dñi noſtri

1 ieſu xpi. Quia petitio nerozij duo princi
paliter continet illa ſigillatim diſcutiamus
circa primū ꝙ dicto nerozio cōpetat ius pa
ſturādi cū ſuis beſtijs vř dicendū ex eo qꝛ ꝑ laudū dñi An
geli latū inter dictas partes declaraſ ꝙ oīa iura q̄ habebat
cōe fabrice in dicto loco tam rōne cōuētionis q̄ȝ laudorū
añ latum laudum per bernardū de caponibus pertinerent
ad dictū nerozium: ſed vigore trāſactionis primo ⁊ ſucceſſiue
vigore laudorum: vř ꝙ dicto cōi cōpeteret ius paſturandi
in loco dicto la ſpinicula: ⁊ locus dictus el palude de quo li
tigaſ continetur ſub vocabulo la ſpinicula: eſt. n. predium di
ctū el padule pars predij dicti la ſpinicula prout mihi pre
ſupponitur ⁊ prout declaraſ ꝑ laudū dñi Angeli: nā in laudo
lato in anno. M. cccclxiij. ſpecifice cōtineſ ꝙ ius vtēdi ⁊ pa
ſturādi in dicta ſpinicula ⁊ locis alijs in laudo nominatis ⁊
cōfinatis foret in poſterū cōe inter cōe ⁊ homines de fabri
ca ⁊ gaitanos: ergo vř ꝙ ius vtēdi ⁊ paſturādi in dicto loco
vigore dicti laudi ptineret ⁊ ſpectaret ad dcm̄ cōe fabrice: ⁊
qꝛ ꝑ laudū dñi angeli ē illū ius ꝙ cōpetebat cōi fabrice re
ſeruatū dcō nerozio ⁊ ꝓnūciatū ꝙ ptineat ad eū merito vř
ꝙ dicto nerozio cōpeteret dcm̄ ius vtēdi ⁊ paſturādi in di
cto paduli: nec ſibi obſtare vř lex de qua in pūcto: nec ꝙ. d.
angel⁹ nō erat arbiter inter cōe fabrice ⁊ nerozium: iō nō po
terat ius cōpetēs cōi fabrice trāſferre ī nerozium qꝛ vř poſſe
breuiter rñderi ꝙ nō cēſeaſ ꝯcedere illa iura ꝑ ipſuȝ laudū
ſed declarare ꝙ ptinebat quaſi voluerit ſentire ꝙ ꝑ laudūȝ
bernardi iura q̄ prius erāt cōis fabrice eſſent trāſlata in ne
rozium: ⁊ laudū ſiue iuſtum foret ſiue iniquū ſeruandum eſt
inter cōpromittētes. l. diē ꝓferre. §. ſtari de arbi. ⁊ iſta inter
pretatio vř amplectēda vt laudū valeat: ar. l. quotiēs ī actio
nibus. ff. de re. du. ⁊. c. ſi papa de priui. li. vj. ⁊ ꝙ ꝑ glo. in. l. ⁊
puto in v̄bo cōicari. ff. fa. her. vbi v̄ba improprianſ ne cēſea
tur iudex exceſſiſſe cōmiſſionē ita pariter dicamus ī arbitro
ar. l. j. ff. de arbi. ꝓſuppoſito aūt h̄ ꝙ nerozius hēret iura pa
ſturādi ⁊ q̄ competebāt cōi fabrice vř ex h̄ inferri ꝙ dictus
Ant. ⁊ nepotibus ꝯ quos eſt latū in illa pte dcm̄ laudū: qꝛ
nō vř ꝙ poſſit impediri ius paſturādi ꝓut verifiſr impediſ
cōmodū paſture: qꝛ in locis vbi ſeminaſ bladū impediſ pa
ſtura: ⁊ ſic generatur ꝑiudiciū iuri paſturādi: iō fieri nō pt:
ar. l. refectionis. ff. cōis pdi. ⁊. l. ſeruitutes. §. ſi ſeruitus. ⁊. §.
ſi. ff. de ſer. vr. pdi. ⁊ maxime diſbuſcādo ⁊ incidendo arbo
res cū inter cōe fabrice ⁊ comites quoꝝ iura ptēdunt hēre
gaitani fuerit ꝯuētū ꝙ comites ſi poſſent īcidere arbores.

a Vis tñ nō ob. ꝯriā ptem arbitror magis iuri ꝯſonam vȝ
ꝙ dicto nerozio nō cōpetat ius paſturandi ⁊ ſaltem nō poſ
ſit impedire dictos antoniū ⁊ nepotes reducere ad culturā
predia poſita in paduli predicto cū non hēat ius illud qḋ in
tētat deduciſ: nā illud ius paſturādi ꝙ ptēdiſ ꝙ cōpetebat
cōi fabrice aut erat ius reale. i. ſeruit⁹ realis: aut ſeruit⁹ pſo
nalis aut aliud. i. obligatio ⁊ actio in pſonā iuxta ea q̄ hñr ꝑ
Bar. ⁊ doc. in. l. vt pomū. ff. de ſerui. ti. generali. ⁊ ꝑ eū in. l.
mela. §. ſi. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ ꝑ eum. ⁊ doc. in. l. pecoris. ff. de
ſerui. ruſti. pdi. ⁊ Pet. ⁊ Cy. in rub. C. de vſuf. ſeruitus rea
lis non eſt: qꝛ non cōpetit niſi hñti fundū dominātē. l. j. ff.
cōis pdi. ⁊ hēri pdiū non cōpetit niſi pdij vtilitatē reſpi
ciat. d. l. vt pomū. ⁊. d. l. pecoris. ſȝ dcm̄ ius vtendi ⁊ paſturā
di in trāſactione nō ꝯcediſ ꝯtēplatione alicuius fundi ſed
indifferēter hñtibus pdia vicina ⁊ nō hñtibus ⁊ ꝑ aīalib⁹
que ſunt accōmodata ⁊ vtilia pdijs ⁊ ꝑ alijs animalibus: iō
non poteſt dici aut cēſeri reſultaſſe ſeruitutē realē.

b Aut cēſeſ ſeruitus pſonalis ad exēplum ſeruitutis vſuſ
fructus ⁊ vſus ⁊ habitationis ꝓut alias tenuit Ruge. antiq
quus gloſator quē ſequunſ Pet. ⁊ Cy. in rub. C. de vſufr. ⁊
ſentit Bar. in. d. l. vt pomum qñ ius ꝙ ꝯcediſ ꝯcernit preȝ
fructuuȝ ꝓut vř eſſe paſtura: qꝛ animalia paſcunſ herbis q̄
ſunt fructus pdioꝝ glādibus ⁊ caſtaneis ſi locus talia ꝓdu
cit. Si aūt ꝯcediſ ius pcipiendi gratia delectationis magis
q̄ȝ vtilitatis. tūc ꝓcedat ꝙ ipſe Bar. pmo dicit in. d. l. vt po
mū. ⁊ in. d. l. mella. §. ſi. loquiſ in iure ducēdi aquā ꝙ non eſt
fructus pdij ſeruientis ita pñt opiniones ꝯcordari ex mēte
Bar. Raph. aūt ful. diſtinguit ꝙ aut v̄ba ꝯtus vel vltime
volūtatis ꝯcedentis ſimilia iura dirigunſ in perſonā eius a
quo ꝯcediſ vel ꝯcedēda ſunt aut in perſonā eius cui ꝯcediſ
puta titius habeat pecoris paſcendi vel ius pcipiēdi poma
ducendi aquā ⁊ hmōi ⁊ hoc ſecundo caſu cēſeaſ conſtituta
ſeruitus perſonalis: pmo caſu obligatio ⁊ actio pſonalis mo
uetur ꝑ auctoritatē glo. in. l. ideſt in reditu. ff. de vſuf. ⁊ in. l.
domos ⁊ in. l. fundi trebaciani. ⁊ in. l. cum ita. ff. de vſuf. leg.
⁊ adducit ēt alia media de quibus ibi per eum.

c Et ſatis placet dicta diſtinctio Raph. iuncta diſtinctione
Bar. ſ. ꝙ duo ꝯcurrāt vt cenſeatur ſeruitus pſonalis. ſ. ꝙ id
qḋ cōcediſ conſiſtat in fructu predij: vt ita dixerim ſeruien
tis ⁊ verba executiua diriganſ in perſonam acquirentis tūc
procedat opi. Ruge. Pe. ⁊ Cyni: alias ꝓcedat opi. ꝯria Io.
Azo. ⁊ Accur. quā approbat Bar. in. d. l. mella. §. ſi. ⁊ Bal. ⁊
Ang. ⁊ eſt cōis vt dicit Raph. in. d. l. pecoris ⁊ tūc iſtud ius
ſcȝ ſeruitutis pſonalis nō poteſt alteri concedi: qꝛ coheret
perſone vt videmus in ſeruitute vſuſfructus ⁊ vſus. §. item
finitur in ſi. inſti. de vſuf. ⁊ in. §. minus autem inſti. de vſu ⁊
habi. ⁊ per Bar. in. l. intereſt. C. de vſufr. immo ſi concediſ
extraneo. i. alteri q̄ȝ proprietario nihil agitur quo ad eū cui
conceditur: tamen concedens vſumſ. amittit ⁊ redit ad pro
prietatem. d. l. ſi vſuſfructus de iure do. ⁊ quando tranſiret
in alium non eſſet ille idem vſuſfructus: ſed alius diuerſus
numero. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita de verb. obli. ⁊ ꝑ bart.
in. d. l. intereſt. ⁊ ꝓut dicitur in vſufructu ⁊ vſu que ſunt ſer
uitutes perſonales eadem ratione dicendū eſt in iſta ſerui
tute perſonali ſi ſeruit⁹ perſonalis erat prout videſ ꝙ erat
ſm̄ dictas theoricas: ⁊ per ꝯñs idē iuris in ea ar. l. a titio de
ver. ob. ⁊. l. illud. ff. ad. l. acq. cum ſi. ⁊ tunc impoſſibile eēt ꝙ
illa iura que habebat dictum commune fabrice pertinerent
ad dictum nerozium in omnibus ⁊ per omnia ꝓut olīȝ ſpe
ctabant ⁊ competebant cōmuni fabrice prout dicitur in lau
do dñi Angeli: ideo ex dicto laudo non conceditur dictum
ius ſeruitutis pſonalis: nec poteſt declarari fuiſſe prius trāſ
lata dicta iura: qꝛ eſt impoſſibile.

d Et laudū non tribuit ius ſed metu pene pareſ laudo. d.
§. ſtari. nec mereſ penam qui non obtemperat ei ꝙ eſt im
poſſibile. l. impoſſibilium de reg. iur. ⁊ inſuper de pena non
tractatur in hoc iudicio: quando petetur pena. tūc ventila
bitur de interpetratione ⁊ efficacia laudi de quo etiam. j. ali
quid diceſ ſi itaqꝫ cōe mutiliane habebat ſeruitutem perſo
nalem cōſtat ꝙ illā eandē non potuit transferri in nerozium
nec declarari ꝙ ad eum pertineret in omnibus ⁊ ꝑ omnia.

e Si aūt illud ius paſturādi competens cōi mutiliane nō
erat ius ſeruitutis realis vel perſonalis: tunc eſſet quedam
obligatio ⁊ actio in perſonam que poteſt in alium transfer
ri. ⁊ ſic illud ius ⁊ illa actio potuerat transferri in nerozium.
Sed tunc ad iſtud ius non adaptantur verba laudi: qꝛ nō
eſſet ius in re: ſed ius quoddam reſidens in perſona credi
toris ⁊ contra perſonam debitoris: iō diciſ actio in perſo
nam ad differentiam actionis in rē. l. actionū genera in ꝑn.
⁊. l. actio in perſonam. de act. ⁊ ob. ⁊. §. j. inſti. de act. cum ſi.
Actio. n. in rem cauſaſ ex iure ꝙ in re hř vt dominio ſerui
tute ⁊ huiuſmodi actio in perſonam ex obligatione q̄ reſi
det in perſona vt inſti. de act. §. j. ⁊ ſeq. l. licȝ. §. ea obligatio
de procu. que obligatio inheret adeo oſſibus creditoris ꝙ
non poteſt ab eis euelli. l. quis ergo caſus in ſi. cum ſua gl.
ſi. ⁊. l. ſi ſticho. ff. de pec. ⁊. l. iij. ff. pro ſocio.

f Et non claudunſ loco obligationes ⁊ actiones. l. ſideicō
miſſum. §. tractatum de iudi. Et qꝛ non claudunſ loco non
mouenſ neqꝫ ſtant in loco nō veniūt appellatione mobiliū

⁊ ſtabilium

⁊ ſtabilium ſeu immobiliū.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.
de re iud.⁊.l.depoſui.§.in peculio.ff.de pec.⁊ hr̄ in.l.j.⁊.ij.
C.ſi aduer.trā.ſed ꝑ dictū laudum reſeruanꝶ dicto nerozio
iura q̄ cōe fabrice habebat in loco dicto il palude ⁊ ꝙ illa ꝑ
tinerēt ad nerozīū:nō autē illa q̄ nō habebat in loco prout
ſunt actiones ⁊ oblīones q̄ ſunt ad rem nō in re ſic ⁊ alias
ſit dr̄ia inter ius in re ⁊ ius ad rē in.c.ſi tibi abſenti de ꝑbē.
in.vj.⁊ in.c.pe.de cōceſ.ꝑbē.li.vj.⁊ ſic arguēdo a ſufficiēti
partiū enumeratione nullū ius vr̄ cōpetere dicto nerozio
vigore dicti laudi dn̄i Angeli:⁊ ſi ꝙ ius cenſeꝶ competere:
illud vr̄ potius eſſe actionis ꝑſonalis q̄ hoc caſu cōpeteret
ad factū:q: liceret paſturare ⁊ in obligationibus facti nō ar
taꝶ qs preciſe ad factū ſed poſt morā ſuccedit obligatio ad
intereſſe:⁊ intereſſe eſſet ꝓbandū ꝑ ea q̄ hn̄r in.l. certi con
ditio in ꝑn.ff.ſi cer.pe.lꝫ in hoc nō faciā fundamētum:ſed
in alijs medijs ſuperioribus ac etiā:q: per lauda nō conce
diꝶ ius:nec oriꝶ actio.l.j.C.de arbi.ſed metu pene pareꝶ vt
dcm̄ eſt:⁊ ſi ꝙ ius cōpetit:cōpetit ⁊ oriꝶ qn̄q; actio in ꝑſo-
nā nō in rē.l.ij.⁊.l.cū antea.C.e.ti.Jdeo nerozio ex laudo
bernardi de caponibus ſi ꝙ ius erat queſitum erat queſita
actio forte ex laudo vel ex cōpromiſſo ſi fuerat ſtipulatione
vallatū iuxta.l.diē proferre.§.ſi.ff.eo.ti.⁊ iō illud ius cēſeaꝶ
reſeruatū quaſi cēſeaꝶ reſeruatum ꝙ laudum ipſius dn̄i an-
geli quatenus declarabat ꝙ dictū padule eſſet dictoꝝ Anto
nij:⁊ nepotum de gaitanis non noceat in illo iure.

g ¶ Et verbū pertineat eſt latiſſimum:nā pertinere ad nos
cenſeꝶ ēt id qd̄ nō habemus ſed habere poſſumus:vt q: ha-
bemus ad illud actionē.l.verbū illud ꝑtinere de ver.ſig.in
ſi.cū ſua gl.⁊ ſic quatenus reſeruat nihil ſibi concedit:ſꝫ cō
ſeruat ꝙ ſeu quatenus habebat ſm̄ vim verborum a quibus
non eſt recedendum.l.nō aliter de le.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauē.
ff.de exer.⁊ verba ſnīe ſunt ſtricte interpetrāda.l.j.C.ſi plu
res vna ſnīa.⁊.l.paulus rn̄dit eos.ff.de re iudi.pariter ver-
ba laudi.l.j.ff.de arbi.item quatenus ſubdit ꝙ dicta iura ꝑ
tineant ad nerozium verba verificentur ſi hn̄t actionē per
d.l.verbū illud pertinere:attēto ēt ꝙ hoc magis accedit ve-
ritati quoniam per illud laudū bernardi non poteſt queri
dicto nerozio niſi quedam actio contra dictum cōmune fa
brice:non autem querebatur actio ꝯ illos de gaitanis dato
ꝙ eam haberet tunc dictum cōmune fabrice.

h ¶ Quia ius in re nō queritur ſine traditione.l.traditioni-
bus.C.de pac.nec actio ſine ceſſione.l.j.⁊ que ibi.hn̄r.C.
de ac.⁊ ob.ꝑut.enī.ſe hꝫ traditio quo ad bona corporalia
ita ſe hꝫ ceſſio quo ad actiones.l.ſi.cū ſua glo.C.ne fiſcus
vel priua.immo qn̄q; facilius querunꝶ bona corporalia q̄
actiones.l.poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.ff.de acqui.poſ.facit.d.
l.ſi ſticho.de pec.Non facta ergo ceſſione que non fit in illo
laudo non fuit queſita actio dicto nerozio ſi qua cōpetebat
cōi fabrice contra gaitanos pro dicto iure paſturandi:iō ſi
verbum pertineret intelligitur ꝙ ei cōpetat actio ad conſe-
quenda dicta iura vr̄ magis propinquū veritati q̄ ſi intelli
gatur ꝙ ipſi nerozio cōpetant abſq; ceſſiōe:poſſet ēt dici ꝙ
dicto nerozio incūbit onus fundandi ſuam intentionem ⁊
hoc clarum per iura vulgaria nō hꝫ aliud fundamentū niſi
laudū dn̄i Angeli cum laudo bernardi ꝙ laudum bernardi
de ſe non noceret q: res inter alios acta:⁊ q: per illud non
transferebatur ius vt dictum eſt.

i ¶ Et q: natura ſnīe ē declarare nō de nouo īducere l.ſicuti
§.ſi queraꝶ.ff.ſi ſer.vē.facit.l.qd tn̄.§.ſi arbiter.ff.de arbi.⁊
l.ſi ꝓcu.ff.de iu.Laudū aūt dn̄i Angeli ſe refert ad iura q̄
habebat cōe fabrice ante laudū Bernardi iura aūt cōis fa-
brice ſunt ꝓbanda per ipſum nerozium ꝓbat ꝑ trāſactione
que cauſat actionem quatenus non poſſidetur ⁊ actio non
tranſit contra ſingularem ſucceſſorē.l.j.§.ſi heres.ff.ad tre
be.⁊.l.ſi.ff.de contrahen.emp.per laudum primū diſponi
tur ꝙ commune fabrice ⁊ homines ipſius poſſint paſturare
cū beſtijs proprijs vel quas haberent ad ſoccitā ⁊ ſm̄ illud
laudum non habebat commune facultatem vel ius paſturā
di cum beſtijs alienis quas non haberet in ſoccitam:iō nec
habens ius ab ipſo communi fabrice poſſet vigore dicti lau
di paſturare cum beſtijs ſuis.⁊ ſic que non eſſent dicti com
munis:quia nemo dat ꝙ non habet.l.traditio.ff.de acquir.
rerum dominio.⁊.l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur.aliud lau
dū magis generaliter loquitur quo laudo diſponitur ꝙ cō
mune fabrice habeat ius paſturandi ⁊ ius vtendi ⁊ fruendi
paſcuis communiter ⁊ pro indiuiſo cum illis de gaitanis in
laudo nominatis.

k ¶ Sed circa h̄ eſt aduertendū:q: verba laudi ſonāt in ſer-
uitutē perſonalē:q: ſepius interſerit ius vtēdi ⁊ fruendi di-
ctis paſcuis ſeruitus autē non cōſtituitur ex contractu ſine
traditione vel quaſi.l.ſi partē.⁊ ibi Bar.ff.quēadmo.ſerui.
amit.⁊ Spec.in ti.de feudis in.§.ij.⁊ no.in.l.ſi precario.ff.
cōis predi.ideo ſi nō probaꝶ ꝙ cōe fabrice fuit vſum dicto
iure non conſtat ius ſeruitutis cōſtitutū ſeu queſitū dicto
cōmuni.⁊ per cōſequēs tunc.ſ.ante laudū Bernardi nō cō
petebat dicto cōmuni ius vtendi ⁊ fruendi dictis paſcuis ſi
illis vſum nō fuit prout eſt veriſimile:q: nō ſolent cōitates
retinere animalia ad paſturandū animalia aūt particulariū
hominum de cōitate non ſunt cōitatis nec ꝯ.l.in tm̄.§.vni
uerſitatis.ff.de rerū diui.⁊.l.ſed ſi hac.§.q manumittiꝶ.ff.de
in ius voc.Et vt diuerſa ponūtur in laudis ⁊ tranſactione
ex his itaq; varijs medis deduciꝶ ꝙ dictus Nerozius nō hꝫ
ius vtendi ⁊ fruendi dictis paſcuis ꝑut deducit ipſe in ſuo
libello ⁊ predicta militant etiā ſi dicti Antonius ⁊ nepotes
emologaſſent laudū domini Angeli ſi diligenter ꝑmiſſa pō
deranꝶ lꝫ nō putē ꝙ ſit per eos approbatū dictū laudū.lꝫ
enim illud laudū notificauerint.d.Nerozio nō ſequiꝶ ꝙ in
totū approbauerint:ſed vt notificarent pro parte que pro
eis faciente notificauerunt totū vt ſic totā vt ita loquar le-
gem ꝑſpiceret:ar.l.in ciuile.ff.de.ll.⁊ qd̄ no.Bar.in rubri.
ff.de noui ope.nū.ad quē autē finē fieret notificatio nō no-
ui:iō ſup hoc amplius nō inſiſto:confert ad premiſſa q̄dam
lex que prohibet cōmunitatibus alienare bona aliqua ſtabi
lia ſine licentia cū vſuſfructus ⁊ ſeruitutes in rebus imobi
libus comparātur immobilibus ꝑut no.glo.in.l.corruptio-
nem in ſi.C.de vſufru.arg.l.ſi.in ſi.C.de longi tempore ꝓ-
ſcri.⁊ ſimiliter actio competens ad rem immobilē per ea q̄
hn̄r in.l.j.⁊ in.l.ij.C.ſi aduer.tran.Et reuera per laudū dn̄i
Angeli nō potuerunt iura cōis fabrice transferri in dictum
nerozīū:nec vt arbitror fuit ſue intentionis:ſed ꝙ per lau-
dum bernardi fuerit tranſlatum cui obſtaret dicta.l.q̄ forte
non fuit oſtenſa domino Angelo.

l ¶ Dato aūt ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ dicto nerozio cōpete
ret ius vtendi ⁊ fruendi dictis paſcuis pro ſuis animalibus
tn̄ nō vr̄ ꝙ poſſint Antonius ⁊ nepotes impediri quomi-
nus reducāt ad culturā predia ſua ꝑut ꝙ ſint eorum decla-
ratū eſt per laudū dn̄i Angeli idem declaraꝶ per laudū latū
in anno dn̄i.M.cccclv.in quo declaraꝶ ꝙ ſpinicula pleno
iure ſit illoꝝ de gaitanis ⁊ ꝑut mihi dr̄ ſub ſpinicula conti-
neꝶ iſtud padule de quo litigaꝶ ⁊ ex quo ipſi Antonius ⁊ ne
potes poſſident vbi non agiꝶ ꝑncipaliter de dn̄io dn̄i ꝓſu-
munꝶ:ar.l.ſicuti.§.ſi queraꝶ.ff.ſi ſer.vē.⁊ ibi ꝑ gl.⁊ Bar.⁊ ꝑ
Jnn.in.c.cū olim.ij.de priui.ꝑ Bar.in.l.quidā in ſuo de cō
di.inſti.ꝑ Cy.in.l.j.in.iiij.q.⁊ in ſi.ij.qōnis.C.que ſit lon.
cōſue.d.Ant.in.c.cū ad ſedē de reſti.ſpo.⁊ Paul.de caſt.⁊
Pon.in rubrica.ff.de no.op.nū.⁊ ꝑ Bal.in.l.j.§.qui ſeruū
ad ſille.⁊ in laudo ꝓcedente laudū bernardi de caponibus
ponunꝶ duo capitula ꝑ que effectualiter decidiꝶ caſus no-
ſter:nā principaliter ⁊ effectualiter litigaꝶ an dictis antonio
⁊ nepotibus liceat reducere ad culturā bona ſita ī dicto pa-
duli in primo capitulo dr̄ ſaluis ꝓprietatibꝰ dn̄is patronis
⁊ poſſeſſoribus bonoꝝ ⁊ terrarū exiſtētiū inter dictos cōfi-
nes ⁊ ſaluo iure laborādi ⁊ laboreris faciendi ſeminādi ⁊ re
colligendi ⁊ alia neceſſaria faciēdi circa laboritiū:⁊ primum
capitulū loquiꝶ generalr̄ quo ad oēs ſcdm̄ capitulū in ſpē ꝑ
dictis illis de gaitanis eadē reſeruat in ſpinicula:⁊ ꝑ ꝓnīs in
paludi ponēda clauſula ⁊ neceſſaria circa ꝑdicta ⁊ cōſueta
faciendi in hoc ſpāli capitulo addit ⁊ cōſueta:⁊ lꝫ poſſit ar-
gui per iſta verba ꝙ reſtringaꝶ dicta reſeruatio ad loca con
ſueta laborari:tn̄ nō eſt verū:q: pn̄t illa verba ⁊ cōſueta in-
telligi ꝙ determinēt verba circa predicta.item pn̄t intelligi
ꝙ ſtent abſolute de per ſe.primo caſu eſt intellectus ꝙ face-
re poſſint laboreria ⁊ neceſſaria ⁊ conſueta circa laboreria.
⁊ ſic ea q̄ ſunt ſolita fieri circa laboreria puta facere foſſas
incidere arbores dato ꝙ non eſſent neceſſaria:tamen eſſent
conſueta pro maiori vtilitate liceret facere domino:⁊ ſui na
tura ampliat non reſtringit tex.eſt no.⁊ ſm̄ Dy.ſingu.in.l.
ea tamen adiectio de leg.iij.⁊ Bar.ibi.⁊ in.l.ſi is qui ducē-
ta.§.vtrum.ff.de reb.du.per Bal.in.l.gallus in.§.etiam de
lib.⁊ poſthu.⁊ ꝑ doc.in.c.ij.extra de reſcrip.⁊ voluit in hoc
forte magis fauere ſaltē maiori expreſſione q̄ generaliter fe
cerat in alio capitulo ꝙ omnes reſpicit.Secūdo modo in-
telligēdo eſt ſenſus ꝙ facere poſſint conſueta fieri:lꝫ cōmu
niter haberent ius paſturādi:ſed prout preſupponiꝶ alij cō
ſueuerant ad libitū reducere ad culturam etiā bona non ſo-
lita cultiuari:ideo facultas ⁊ poteſtas ita faciendi fuit reſer-

ꝗta dictis bartholomeo ⁊ Antonio: ⁊ dicta cõſuetudo: vt mihi preſupponitur apparet.

m ¶ Et lȝ nõ ſit taliter probata ꝙ forte puenerit in noticiã habentis facultatẽ legis cõdẽde prout vr̃ requiri adeſſe cõſuetudinis.l.de qbus.ff.de.ll.⁊ ibi per doc.⁊ ꝑ doct. in.c.ſi. de cõſue.qꝛ reſpondeẽ ꝙ hoc caſu nõ eſt neceſſariũ:qꝛ conſuetuȝ dr̃ id qḋ ſolet fieri dũmodo vltra ſemel ſit factum vt vult Bar.in.l.mella.§.ſi.ff.de alimẽ.⁊ cib.leg.quedam.n.eſt conſuetudo que facit ius ⁊ illa requirit ſcientiã habẽtis facultatem legis condende:qꝛ fundaẽ in tacito conſenſu populi qui poteſt iura cõdere ita loquitur tex.in.d.l.de qbus. ⁊ de hac loquũtur docto.⁊ ħ requiriẽ ꝙ ſit longa conſuetudo dicta.le.de quibus.C.que ſit longa conſuetu.per totum. ⁊ eſt aduertendum ꝙ dicitur longa conſuetudo ex quo deprehẽdiẽ ꝙ eſt alia breuis ꝯſuetudo:que ꝯſuetudo eſt:lȝ nõ ſit talis que ius cõſtituat hic nõ allegaẽ cõſuetudo vt ex ea eliciaẽ ius:ſed allegaẽ cõſuetudo ad interpetrandũ prout ⁊ regulariter interpetranẽ actus geſti ſm̃ ꝙ cõſuetũ eſt.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edi.edic.l.cũ delanionis.§.aſinam de fundo inſtruc.l.ſi prius.ff.de aqua plu.ar.l.lȝ.C.de locato.⁊ in iſta non requiriẽ conſenſus habentis ptãtẽ legis cõdende nec requiritur ꝙ ſit longa iura requirunt cõſuetudinem non longam cõſuetudinem. Item ſufficit ꝯſuetudo regionis que põt eſſe talis que nõ faciat populũ pȝ in.d.l.licȝ in.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.de le.j.⁊ aliqñ attẽditur conſuetudo vnius priuati vt pȝ in.d.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.vbi dicit ꝙ ante omnia attẽditur cõſuetudo teſtãtis ⁊ abſonũ eẽt dicere ꝙ ibi deberet eſſe talis que faceret legem vel requireretur ſcia populi vel hñtis ptãtem legis condende facit etiaȝ l.vel vniuerſorum.ff.de pig.ac.⁊.l.qui ſemiſſes.ff.de vſuris preterea habemus interpetrari verbũ conſueta non verbũ cõſuetudinẽ:ſi itaqȝ erat cõſuetũ ꝙ non obſtante ſimili iure paſturandi tamẽ dñi terrarum cultiuabant ad libituȝ res eſt ſatis plana:ſinautẽ probatur conſuetudo poſterior non ita arcta:tamẽ plurimũ confert ad oſtendendũ intentioneȝ:qꝛ ex poſtea geſtis circa prius geſta eliciẽ preſumptio.c.cum per bellicam.xxxiij.q.ij.⁊ per glo.in.c.ſcribam de preſump. cum ſimi. Et dato ꝙ non eſſet conſuetudo reſeruatio facultatis laborãdi ſufficit ⁊ eſt indefinita loquutio nõ ſe reſtringens ad terras laboratas ⁊ indefinita equipollet vniuerſali l.ſi pluribus de leg.ij.l.de precia.de publi.c.vt circa de ele. libro.vj.confert quia quilibet ſue rei eſt moderator ⁊ arbiter.l.in re mandata.C.mandati.

n ¶ Unde effectus proprietatis eſt poſſe in fundis etiaȝ incultis poſſe ſilios reducere ad culturam ad libitũ:cum itaqȝ dicaẽ ꝙ ius proprietatis in totum reſeruatur ⁊ nullũ preiudiciũ generatur:ergo remanet ius ⁊ facultas laborandi ad beneplacitum proprietarij:⁊ ſic omnia cõfluũt ad intentuȝ vt poſſit ẽt inculta reducere ad culturã:⁊ maxime ſi eſt cõis vſus loquẽdi:ꝙ laboreria dicanẽ illa que de nouo reducuntur ad culturaȝ prout video allegatũ ꝙ ita dicunẽ:⁊ hic etiã in vulgari ſolent ita intelligi qñ dicimus le lauoriere:⁊ pſuadetur ꝙ ita intellexerit laudans dum dixit laborandi ⁊ laboreria faciendi cum natura copule ſit poni inter diuerſa vt in rubrica.ff.de iure ⁊ fac.igno.per glo.ex his itaqȝ cõſtat ꝙ cõmuni fabrice non cõpetebat vnqȝ ius impediẽdi dictis gaitanis vel alijs proprietarijs facultatẽ laborandi ſuas terras:ideo nec competat nerozio:vnde circa hoc de quo principaliter agitur videtur res multum clara. Confert ad premiſſa tex.inſti.de vſu.⁊ habi.§.in eo quoqȝ.vbi is qui hȝ ſeruitutem vſus in fundo dȝ taliter vti ꝙ non impediantur laboratores exercere in eo fundo opera ruſtica exercere.⁊ ſic fundum cultiuare ita in caſu iſto actuȝ fuit ꝙ ita paſcuis liceret vti ꝙ nõ impediteẽ cultiuatio terrarum ⁊ per adducta pro hac parte ſatis plane cõfutãtur adducta in ꝯtrium nõ.n. ob. trãſactio qꝛ illa nõ afficit ſingulareȝ ſucceſſorem vt ſupradictum eſt:preterea denegatio facultatis incidẽdi ligna videẽ limitãda per nouũ laudũ niſi quatenus ſit neceſſarium vel conſuetũ pro cultura ꝙ aũt dicebaẽ ꝙ nõ dȝ tale qd fieri ꝑ ꝙ impediaẽ ſeruitus negaẽ ſeruitutem cõpetere nerozio vt ſ.late demonſtratũ eſt ⁊ ſi cõpeteret eſt limitata ita vt non impediat facultateȝ laborandi ⁊ laboreria faciendi vt.ſ.deductũ eſt remanet:itaqȝ cõcluſio ꝙ iura Antonij ⁊ nepotuȝ ſunt plana maxime ꝙ nõ poſſit ad inſtãtiam nerozũ impediri facere ſua laboreria tam noua qȝ vetera. Laus deo.

¶ Papa cõcedens in vicariatũ Ludouico caſtrũ maſſe de lombardia cũ ſuis ptinẽtijs ⁊ ſuis confinibus ⁊ vſqȝ in viã nouã cũ pertica terreni vltra qȝ dicta via noua ptẽdaẽ ⁊ cũ clauſulis non obſtãtibus ⁊ ex certa ſcia ⁊ ſimilibus:an potuerit ꝑiudicare cõitati imole q̃ ſemper poſſedit dictã viaȝ noueȝ vſqȝ ad antiquos fines dicti caſtri maſſe per tm̃ tp̃s cuius initiũ memoria nõ extat ⁊ cũ dictus Ludouicus nũqȝ vſus fuerit iuriſditione in dicta via dũ vixit:an poſſint heredes eius dictã cõmunitatem moleſtare.

¶ Conſilium. clxxxix.

In nomine dñi noſtri

l Jeſu xpi. ¶ Quãqȝ in hac conſultatione videaẽ ꝑma facie dõm ꝙ heredes dicti Ludouici tenẽtes dictũ caſtrũ maſſe foueãt iuſticiam.nã verba cõceſſionis dicti caſtri facte dicto Ludouico p.d.Nic.vñr adeo clara ꝙ nõ vr̃ admittẽda volũtatis qõ.l.ille aut ille.§.cũ in verbis de leg.iij. Dixit.n.ſummus põtifex in ſua gratioſa cõceſſione q̃ via tota cũ dicta ptica terreni ſit ⁊ eẽ intelligaẽ in pñti cõceſſione concluſa:cũ ergo de iuriſditione ⁊ territorio vtrũ ſe extẽdat in dictã viã cũ dicta pertica terreni vltra dictã viã verſus imolã agaẽ ⁊ papa cõcedat caſtrũ maſſe ⁊ merũ ⁊ mixtũ imperiũ in eo ⁊ expreſſe dicat ꝙ in cõceſſione ſit ⁊ eſſe intelligaẽ ꝯcluſa dicta via cũ dicta pertica terreni aperte vr̃ ꝯcedere merũ ⁊ mixtũ imperiũ ⁊ omnimodã iuriſditionẽ in dicta via cũ dicta pertica.

a ¶ Cõcedendo.n.caſtrũ cẽſeẽ princeps cõcedere omnimodam iuriſditionẽ notat Bal.in.c.j.ij.col.quid ſit inueſti.in vſibus feud.⁊ vȝ illã que coheret territorio ꝑut dicit bal. in.l.ſi.in prin.C.de bo.que lib.⁊ cõcedẽdo caſtrũ ſtatiȝ trãſfert in eũ poſſ.no.Bal.in.c.j.ij.col.qd ſit inueſt.x.col.⁊ in margarita ſua in verbo papa ⁊ Inn.in.c.bone de poſtula.ꝑlato.merũ ⁊ mixtum imperiũ exprimit tanqȝ maius:⁊ vñ licȝ in prima cõceſſione dicaẽ cũ mero ⁊ mixto imperio ⁊ forte repetat in cõceſſione facta Ludouico:lȝ in puncto nõ exprimaẽ:tñ nõ ꝓpterea tollitur qn veniat ẽt ſimplex iuriſditio:lȝ ſimplex iuriſditio ſit ſpẽs ſeparata a mero ⁊ mixto imperio.l.imperiũ.ff.de iuriſdi.om.iu.illa.n.verba cũ mero ⁊ mixto imperio apponunẽ ad augendã ꝯceſſionẽ nõ adminuẽdam:iõ nõ adminuendã ⁊ limitãdam gratiã merito nõ debẽt illã limitare:ar.l.legata inutiliter de le.j.⁊.l legata inutiliter de adimẽ.leg.⁊.l.ꝙ fauore.C.de leg.cũ ſi.cũ itaqȝ verba ſint clara ꝙ papa cõceſſerit illud caſtrũ cũ dicta via ⁊ ptica terreni predicta ⁊ in ea merũ ⁊ mixtũ imperiũ.⁊ ſic oẽȝ iuriſditionẽ:iõ vr̃ eſſe clara voluntas principis concedẽtis per.d.§.cũ in vbis nulla dubitatio eſt:⁊ maxime adijciẽdo tot clãs quot adiecit maxime illã de plenitudine ptãtis de quarũ virtute aliqua.j.dicemus.ſolũ itaqȝ videndũ de poteſtate ꝓncipis vtrũ potuerit profecto vr̃ ꝙ potuerit illud caſtrũ cũ mero ⁊ mixto imperio ⁊ oĩmoda iuriſditiõe.lȝ.n. iuriſditio inueterata eẽt apud ciuitatẽ imole.vt in themate preſupponiẽ:tñ erat ẽt apud papã q hȝ plenitudinẽ ptãtis in terris ſubiectis eccleſie:vñ hȝ omnimodã iuriſditionem de quo nõ eſt dubiũ:vñ iuriſditionẽ illã quã hȝ põt ſuo vicario cõcedere:qꝛ rei ſue quilibet eſt moderator ⁊ arbiter.l. in re mãdata.C.man.maxime princeps qui eſt ſolutus.ll.l. digna.vox.C.de.ll.⁊.l.princeps.ll.ff.e.ti.

b ¶ Et dicit Bald.in preludijs.feu.xv.col.ꝙ papa in terris ſibi ſubiectis temporali ſubiectione omnia poteſt ex certa ſcia nec poteſt ſibi dici cur ita facis.⁊ ididem in.xvj.co.dicit ꝙ põt cum clauſula non obſtante reſcribere ꝯ ius etiam in preiudicium tertij ⁊ dicit Bald.in.l.qui ſe patris col.antepenul.ꝙ princeps ſine cauſa poteſt ſuum priuilegiũ non conceſſum per viam ꝯctus auferre:ſed preſcriptio per tp̃s cuius initiũ memoria nõ exiſtit hȝ vim priuilegij ſeu conſtituti.ſ.a ſupiore.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotidi.⁊ eſtiua.⁊.l.j.§.deniqȝ.ff.de aqua plu.arcẽ.ergo illam poteſt princeps auferre facit qꝛ queſita de iure ciuili poteſt princeps ſine cã auferre prout voluit Barto.poſt glo.in.l. ſi.C.ſi ꝯ ius vel vti.pu.⁊ Inno.in.c.q̃ in eccleſiarũ de ꝯſti. ⁊ Pau.de ca.in ꝯſilio ſuo.ccxxv.incipiente ſuper primo dubio vr̃ dicẽdũ:⁊ iõ vr̃ ꝙ iuriſditionẽ taliť queſitaȝ abſolute tollere poſſit facit gl.in canone eccleſie.xvj.q.j.que ſimpliť dicit papã poſſe tollere iura vni ⁊ dare alteri.⁊ idem glo.in c.cõſtitutus de reli.domi.⁊ ꝙ ex cã poſſit cõiter oẽs tenẽt in.d.c.que in eccleſiarum.⁊ in.l.bene a zenone.C.de quad. preſcrip.⁊ in.l.oẽs eo.tit.facit.l.item ſi verberatum.§.ſi quarem.ff.de rei ven.⁊ ibi tangit Bar.⁊.l.venditor.§.ſi cõſtat cõis pred.⁊.l.lurius.ff.de euic.⁊ ſentit Bar.in prima cõſti. ff.§.omnem

ff.§.oẽm.Bal.in.l.reſcripta.C.de preci.impera.offe.

c ¶ Facit ad predicta qꝛ ex cã põt princeps diſponere circa ea que cõſiſtũt in iure diuino prout voluit bar.in.l.ex hoc iure gentiũ.ff.de iuſti.⁊ iur.⁊ Cy.in.l.reſcripta.C.de precibus impera.offe.nõ ſolũ iura cõdendo:ſ; ẽt reſcribẽdo ſm eu;:⁊ qñ aufert tunc cã preſumit in principe qñ aufert ius tertio ſi id facit ex certa ſcia prout voluit Joã.an.d.Anto. Imo.⁊ Panoꝛ.in.d.c.que in eccleſiarũ ꝙ ⁊ volũt doc.cõiter ibi.⁊ Jac.bu.in.l.ſi.C.ſi ꝯ ius vel vti.publi.⁊ Panoꝛ. in.c.cũ olim de re iud.ꝙ ſi princeps aufert alicui ius ſuum eo nõ citato ⁊ dicit ſe facere ex certa ſcia preſumit id feciſſe ex cã ⁊ valet ⁊ dicit ſe ita conſuluiſſe:cũ ergo papa in dicta cõceſſione afferat ſe id facere ex certa ſcia:itẽ de plenitudine ptãtis:ſi enim nõ auferebat alicui ius ſuũ videbat id facere potuiſſe de ordinaria poteſtate cõcedẽdo caſtrũ in vicariatum ꝙ eſt quid paruũ:iõ faciendo de plenitudine poteſtatis videtur voluiſſe etiã auferre iura alteri ſi erat opꝰ.

d ¶ Item apponit cl'am non obſtãtibus quibuſcunq; in contrarium faciẽtibus ⁊ clauſulã ſupplentes oẽs defectus ⁊c. que omnes clauſule non ſine miniſterio videntur appoſite: iõ vr̃ ꝙ papa voluerit ꝙ illa gratioſa conceſſio omnino valeret dato ꝙ alteri forte preiudicaret:⁊ ꝙ cauſa preſumatur facit non ſolum il'a generalis theoꝛica ꝙ cã in principe preſumitur qñ facit ex certa ſcia:ſed magis elicienda eſt dicta preſumptio in caſu noſtro:qꝛ papa id aſſerit apponendo cl'am ex certis cauſis aĩum noſtrũ mouentibus:nam exquo narrat:factũ ſuũ.ſ.ꝙ mouet animus ſuus ex iuſtis cãis.

e ¶ Et litteris pape pleniſſime credit ſi i ṽbis narratiuis fundat gratia:iõ vr̃ ꝙ dictis ṽbis det pleĩſſima fides ꝑ tex.⁊ q̃ ibi hñr in cle.j.de proba.⁊ hĩ dicta cl'a firmat ſolẽniſſimus modernꝰ doctoꝛ.d.Alex.de imo.in.ij.cõſi.ꝑmi voluminis co.pe.dicẽs ẽt vna cũ Panoꝛ.ꝙ cã in principe preſumit ⁊ pleniſſima probatio dr̃:qꝛ nõ admittit ꝓbatio in ꝯriũ vt.ꝑ gl.⁊ doc.in.d.cle.j.Ex quibus vr̃ ꝯcludẽdũ ꝙ exquo papa potuit auferre ⁊ ṽba probare videnf ꝙ voluerit ꝙ reſultet effectus.ſ.ꝙ ꝯceſſerit merũ ⁊ mixtũ imperiũ dicto ludouico in dicta via cũ dicta pertica terreni:⁊ cũ vt ꝑſupponit iura dicti Ludouici ſint trãſlata in ſuos ſucceſſores q nũc agũt vr̃ ꝙ ipſi petere poſſint ꝓut petũt:nec vr̃ obſtare ꝙ poſt dictã cõceſſionẽ ciuitas imole ſemper fuit vſa iuriſditione in dicta via cũ dicta ptica terreni ⁊ vſq; ad veteres cõfines:⁊ dictus ludouicus aut ſui ſucceſſores non fuerunt vnq̃ vſi exercitio iuriſditionis in dicta via : ſed tm̃ vſq; ad veteres confines:qꝛ vr̃ poſſe rñderi ꝙ exquo caſtrũ maſſe predictũ ſubeſt eccleſie romane:iõ aduerſus eum qui h; a papa non preſcribit minoꝛi ſpacio.c.annoꝛum.qꝛ cenſetur preſcribi aduerſus eccleſiam romanam prout concludit Barto. in conſi.mihi.xiiij.ſm ordinem peruſinum non informis inicip.primo querit vtrum iuriſditione ꝙ quidã allegant pro primo conſilio:ſed non in conſilijs informis.

f ¶ Tñ his minime refragãtibꝰ ꝯriũ arbitroꝛ d̃ iure rñdẽdũ v; ꝙ dictis ſucceſſoꝛibꝰ ludouici nõ cõpetat ius petẽdi ꝙ petũt neq; vllã iuriſditionẽ habeãt in dicta via nec vltra veteres ꝯfines:ꝑſuppoſito ꝙ dicti ſucceſſores ſucceſſerint in iuribus dicti ludouici ẽt i dicto caſtro:⁊ l; multi teneãt abſolute ꝙ princeps nõ poſſit auferre dominiũ vnius ⁊ dare alteri iuxta illud bulgarꝰ q erat i hac opi.dixit equũ martinusq tenebat ꝯriũ habuit equũ circa ꝙ multa dici pñt:⁊ vidi multa ꝓ pte cõitatis imole ad hoc propoſitũ egregie allegata q̃ ⁊ nõnulla alia poſſe; adducere:tñ qꝛ nõ intẽdo tractare d̃ pleĩtudine ptãtis pape:idcirco hũc articulũ i pñtiarum intendo nõ intrare:ſ; cõcludo ꝙ non fuit intentionis tollere ius tertij prout eſt iuriſditio coherẽs territoꝛio que tunc tpis erat Imole vt ꝑſupponit in themate queſita tpe cuius initij memoꝛia non extat prout non preſumit tollere dñium tertij cui dñio iuriſditio comparatur.l.qui furere.⁊ ibi bar.poſt Gul.de cu.ff.de ſtatu homi.⁊ per eandẽ legem Bal.in.l.edicto poſt medium.xv.opp.C.de edic.diui.Non aũt cẽſet princeps voluiſſe alteri auferre ius.l.j.§.merito.⁊ §.ſi qd a ꝑncipe.ff.ne qd i loc.pub.⁊.l.ex fcõ de vul.⁊ pu.

g ¶ Et dicit in.l.impetrata.C.ſentẽ.reſcin.non poſ.ꝙ clauſula ſupplentes omnes defectus ⁊c.non tollit iura ſingularium perſonarum:ſed de alijs defectibus : ⁊ ꝙ clauſula ex certa ſcientia non refertur ad ea que ſunt facti alieni ꝙ non eſt veriſimiliter notum pape:ſed ad ea que ſunt veriſimiliter nota ſm eum ꝙ eſt pulchꝛum dictum : ⁊ ſuadetur qꝛ ſepe papa fallitur in appoſitione huiuſmodi clauſularu; ⁊ voluerunt domini de rota in concluſione.ccxxxvj.⁊ prefatus Alexander in cõſi.cxix.in quarto volumine ꝙ ꝑ clauſulam ex certa ſcientia non generatur preiudicium in iure tertij niſi papa ſit certificatus de omnibus que potuiſſent eum remouere a faciendo gratiã ꝙ eſt ſatis rationabile: maxime vbi agit de graui ꝑiudicio:in caſu aũt noſtro res meo

a iudicio eſt magis clara:qꝛ verba cõceſſionis poſſunt de plano ſaluari circũſcripto dicto preiudicio ciuitatis imole:na; principaliter conceditur caſtrum maxime cum infraſcriptis confinibus maſſe predicte coherentibus v; ⁊c.

b ¶ Illud participium coherentibus ſm regulas grãmaticales reſoluitur in verbo a quo deriuatur ⁊ relatiuo ſubſtantie prout etiam ſentit Bar.in.l.j.in vlt.col.ff.de condi.⁊ demon.vt verba futurum meu; exponit qui meus erit vel ſm gl.in verbo dignitatibus in cle.j.de preben.vbi participiu; imminẽs exponitur ſi iminet ⁊ hinc eſt ꝙ faciũt ꝯditionẽ: ⁊ l; dicat Bar.in.d.l.j.de condi.⁊ demon.ꝙ participiũ preſentis vel preteriti tẽpoꝛis nõ faciant conditionẽ põt intelligi:qꝛ de preſenti vel preterito nõ eſt conditio proprie ſumpta.l.cum ad preſens.⁊.l.ſequen.ff.ſi certum peta.⁊.l.qui in preteritum.ff.de ver.ob.vel qꝛ vltime voluntates ſunt fauorabiles.l.in teſtamẽtis.ff.de reg.iur.⁊.c.cũ dilectus in fi.de dona.ſit interpetratio ꝙ ſignificet demonſtrationem quandam potius q̃ conditionem cum falſa demonſtratio regulariter nõ viciet vltimam voluntatem.l.falſa demonſtratio. ⁊ l.cum tale.§.falſam.ff.de conditio.⁊ demon.vnde ſi materia aliud non ſuadet ſit interpetratio in benigniorem partem: ſed qꝛ non eſt veriſimile ꝙ princeps velit ꝑiudicare iuri tertij per iura.ſ.adducta.⁊ ꝙ habet in.l. nec auus.C. de emã. lib.⁊ in.c.ex tuarum de vſurpalli cum multis ſimi.ideo ne ꝑiudicium generet iuri tertij cõtra veriſimilem mentẽ principis decet vt participium recipiat eam interpetratione; vt deſeruiatur preſumpte menti principis vt ſic exponatur in verbo ⁊ coniunctione ſi vel relatiuo ſubſtantie ꝙ exponat pro quatenus prout exponitur in.l.ſtichũ qui meus erit de leg.j.⁊ in ſimili not.doct.in clauſula codicillari in auc.ex cã C.de lib.prete.⁊ Bar.in repe.l.j.ff.de iure codi.⁊ Bal.in.l. ſi.C.⁊.ti.nam ide; dicerent in illis terminis ſi teſtatoꝛ vſus fuiſſet participio preſentis tempoꝛis:vt qꝛ dixiſſet hoc teſtamentum nõ valens iure teſtamenti valere voluit iure codicillorum:nam exponeretur ſi vel quatenus non valet:⁊ ita in ſimili in litteris ad beneficia que ſunt ſtricti iuris ad refrenandam ambitionem.c.quãuis.i.de preben.lib.vj.ſit ſimilis interpetratio vt per dictam glo.in verbo dignitatibꝰ in.d.cle.j.quã approbat ibi Pau.de lea.⁊ trãſeunt alij doc. ibi.ita etiam fieri d; in caſu noſtro dum dicitur cum infraſcriptis confinibus coherentibus maſſe illud participiũ coherentibus exponat ſi ſeu quatenus cohereant prout in dicto reſcripto verba illa non negligat cura imminens nõ interpetrant vt papa concedens affirmet cura; imminere nec preſupponat curam imminere ſed exponitur imminẽs.i.ſi vel quatenus imminet ita ⁊ in caſu noſtro illud participiu; coherentibus exponatur ſi ſeu quatenus coherent maſſe ſi ergo coherent tunc papa concedit cum illis ſecus autem quatenus non coher eant:⁊ qꝛ illa verba cum infraſcriptis confinibus coherentibus referuntur ad confines poſtea deſcriptos inter quos eſt via cu; pertica terreni de qua agitur immo illa pro fine ſpecifice ſcribit ⁊ nõ alij:na; alij nõ ſpecificantur in ſpecie ſed in genere:ideo illud participiu; coherentibus referatur etiam ad dictam viam cũ dicta pertica terreni ⁊ illam reſpiciat vt veniat in conceſſione quatenus cohereat vel ſi coheret:ita ꝙ illa verba dicte gratioſe cõceſſionis que via tota ſit ⁊ eſſe intelligatur in preſenti conceſſione concluſa intelligant ſi dicta via coheret territoꝛio maſſe:⁊ ſic illud participium coherentibus determinet ⁊ moderet dictum confinem vie prout alios confines.ſ. ꝙ includatur in dicta conceſſione ſi coheret maſſe predicte: ⁊ eſt veriſimilis interpetratio:qꝛ prout in alijs ſe retulit ad veros ꝯfines ⁊ non voluit extendere primos limites maſſe in alijs partibus ita noluerit in hac parte verſus imolam.

i ¶ Et ſi dicatur quare Pontifex ſubiunxit illa verba que via tota cum dicta pertica terreni ſit ⁊ eſſe intelligat in preſenti conceſſione concluſa ſ; hoc videntur ſuperflue poſita ꝙ non videtur dicendum:argu.l.ſi quando de lega.j.⁊.c. ſi papa de priuile.li.vi.reſpondet ꝙ ideo poſuit dicta verba qꝛ natura cõfiniũ eſt ꝙ nõ ſit magis vnius ꝯfinati q̃ alterius ita ꝙ ſi confinis eſt alicuius notabilis latitudinis quelibet pars ponẽtiũ ꝯfinia cenſet habere partẽ in illo confine ⁊ in eo ꝙ reſpicit ipſa latitudo vt ꝓbat in.l.arboꝛ in principio.

ff.cõmuni diuidũdo.⁊ docet experiẽtia q̃ ẽ rerũ magiſtra.x.
q̃ꝫ fit in prin.de.elec.li.vj.⁊.c.ſtatutũ in p̃n.eo.ti.⁊ libro.⁊
l.legatis.§.ornatricib⁹ de legatis.iij.⁊ ratio ⁊ ethymologia
vocabuli id ſuadet:nã dicunt cõfines:q2 ſimul ⁊ pariter fi
nes duorũ pluriumue fundorũ:⁊ ideo nõ debẽt magis ap
plicari vni fundo q̃ꝫ alteri:ſꝫ debet equaliter occupare vtꝛ
ũꝗꝫ fundũ cõfinatũ hinc ẽ ꝙ vterq; dominus cẽſet actor
⁊ reus.l.in tribus.ff.de iudi.⁊.l.iudiciũ cõmuni diuidundo
ff.finiũ regũ.⁊ ſꝫ hoc via illa cũ pertica terreni deſcripta ꝓ
confine inter caſtuꝫ maſſe ⁊ imolã cẽſeret eſſe demonſtrata
vt non tota eſſet de pertinentijs maſſe:ſed pariter imole:
prout maſſe ſed ad hoc euitandũ fuerũt appoſita illa verba
que via tota ⁊c.vt non ſit deſignata via ⁊ perticã terreni
taliter ꝙ ſit de regione vtriuſq; territorij:ſed verus con
finis ab illo latere eſſet deſignata extrema pars illius per
tice:quia quantum ſe extenderet vna pertica terreni erat
forte ignotum ſupplicanti vel reſcribenti vel ſi erat notuꝫ
non erant ibi alique notabiles res puta lapides durature
foſſata flumina vel arbores:que probabilr̃ deſcribi p̃nt pro
confinibus:idcirco fuit quodãmodo neceſſe adijcere illam
clauſulam que via tota ⁊c.ad demonſtrandum illud quod
concedens putabat eſſe confinem ⁊ illud tota illud ſignifi
cat quaſi dicat non pars ſola prout eſt de ſolita natura con
finium:non autem ꝙ papa voluerit dare nouum confineꝫ:
ſed pro veteri cõfine deſcribere intendebat:⁊ hoc clare de
monſtrant verba ſequentia ſeu cũ alijs verioribus confini
bus per que verba ſatis aperte demonſtrat ꝙ non habebat
certitudinarie pro indubitato ⁊ vero confine illam viã cum
illa pertica:⁊ important ꝙ ſi erant alij veriores ꝯfines cum
illis verioribus confinibus aſſignabat illud caſtrum maſſe:
⁊ illa clauſula ⁊ diſiunctiua ſeu non videtur poſſe cõmode
referri ad alios confines expreſſos.ſ.niſi ad cõfinem dicte
vie noue cum dicta pertica terreni:q2 vt eſt dictum alij con
fines non ſunt ſpecifice deſignati:ſꝫ deſignatuꝫ a quolibet
eſt totum territoriuꝫ verſus talem locum videlicet a primo
verſus flumen:a ſecundo verſus bononiaꝫ:a tertio verſus
caſtrũ:que loca veriſimiliter ſunt notoria ⁊ vera:⁊ q2 nihil
certi deſcribitur:ſed totũ territoriũ nõ poſſunt eſſe niſi veri
illi confines ⁊ ex eo ꝙ veris cõfinibus non poſſunt eſſe alij
veriores:adeo neceſſario illud cõparatiuũ verioribus habet
poni electiue prout quãdo recitant due opiniões vnã verã
aliã falſaꝫ dicimus primã veriorẽ:vel vltimã veriorẽ:ita ꝙ
ex participio coherẽtibus expoſitũ vt.ſ.⁊ ex dictis verbis
ſeu alijs verioribus ꝯfinibus aperta fronte cõcludi poteſt
ꝙ dicta via cũ dicta pertica terreni nõ fuit cõceſſa dicto Lu
douico preſuppoſito ꝓut in themate preſupponit ꝙ verus
confinis territorij maſſe non ſe extendebat ante dictam cõ
ceſſioneꝫ vſq; in dictã viã nouã:ſꝫ ſatis diſtabat a dicta via
verſus dictũ caſtrũ maſſe:⁊ ꝑ hãc interpetrationẽ ſaluant
verba q2 ſatis verificant verba ẽt ſi altera pars diſiunctiue
ſeu verificat ſi ꝯceſſio interpetrat ꝙ conceditur caſtrũ maſſe
cũ veris ſuis confinibus ⁊ cuꝫ ſpecificatis ſi coherẽt caſtro
predicto:alias ſcilicet ſi ſpecificata nõ coherent cũ veriori
bus cõfinibus ⁊ ſatiſfit verbis ⁊ veriſimili mẽti cõcedẽtis.
Et non oportet diſputare de poteſtate pape:⁊ de virtute
clauſule ex certa ſcientia:⁊ clauſule de plenitudine poteſta
tis ⁊ de clauſula nõ obſtantibus ⁊c.⁊ de clauſula ſupplen
tes oẽs defectus ⁊c.maxime omnibus cumulatis:que oẽs
clauſule ſꝫ predicta ſunt referẽde ad cõceſſionẽ dicti caſtri
cum ſuis veris confinibus ⁊ omnia plane procedunt.
k ¶ Inſup p̃nt interpetrari dicte clauſule vt arbitror in fine
poſite ſm̃ ordineꝫ thematis ꝙ nõ referant ad omnia prece
dentia attento ꝙ nõ eſt eadem rõ omnium premiſſoruꝫ per
tex.in.l.j.in fi.C.de liberis pteritis.quatenus ibi tex.dicit
ꝙ clauſula in fine poſita ad omnia precedentia refertur ſi
non poteſt reddi ratio diuerſitatis quare magis ad vnum
q̃ꝫ ad alteruꝫ referatur:ergo a cõtrario ſenſu ſecus ſi ratio
diuerſitatis reddi poteſt:ſed in caſu iſto reddi poteſt ratio
diuerſitatis:q2 ſi referretur ad conceſſionẽ vie noue cũ illa
pertica terreni generaretur preiudicium in iure queſito ter
tio ⁊ in iure ignorato a cõcedente ꝙ nõ eſt veriſimili mente
pontificis ⁊ qui ſine cauſa non põt dominiũ tertio ſine cã
auferre:⁊ lꝫ cã preſumat qñ apparet ꝙ voluerit auferre:tñ
vbi nõ apparet cã nõ preſumit nec mens volendi auferre:⁊
prout.ſ.deductũ ẽ iuriſditio cõparat dñio:iõ ſatis eſt ſi re
ferunt ad id qõ principaliter agebat.ſ.ad ꝯceſſionem caſtri:
argu.eius ꝙ hr̃ in.l.ſi cui ſerui de lega.j.maxime per Bar.
Item clauſula in fine poſita nõ refert ad ea que ſunt iuri cõ
traria argu.l.vxori.§.vxori de lega.iij.prout notat glo.no
tabilis in.l.talis ſcriptura de legatis primo. Satis autem
videtur eſſe ꝯ ius auferre alicui ius ſuũ cũ inter iuris prece
pta ſit alterũ non ledere ⁊ ius ſuũ vnicuiq; tribuere.l.iuſti
tia.§.iuris p̃cepta.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊ pari rõne ide dicẽdũ
vr̃ ſi dicte clẽ i p̃ncipio eẽnt poſite ar.c.inq̃ſitiõi de appel.
l ¶ Itẽ idefinita equipollet vniuerſali qñ ẽ eadẽ ꝯditio ⁊ ea
dẽ rõ omniũ q̃ ſub vniuerſali cõprehẽdunt vt ꝑ gl.⁊ bar.⁊
doc.in.l.ſi pluribus de legatis.j.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.in.c.vt circa d̃
electio.lib.vj.⁊ iõ ſi dicte clauſule i p̃ncipio vel i fine poſi
te referunt ad p̃cedẽtia vel ad ſequẽtia ꝑ verba indefinita
illa idefinita nõ equipolleat vli:⁊ nõ cõprehẽdãt ea q̃ gene
rãt aliqõ graue p̃iudiciũ ſ.in amiſſiõe ſui iuris iã queſiti:⁊
maxime q2 indefinita qñ equipollet vli illi ex humanitate
nõ de rigore verborũ.l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui.vrba.predi.⁊
ita ꝑ illũ tex.dicũt ibi bal.Ang.⁊ Raph.ful.⁊ idẽ dicũt Pe
trus de bellapertica.⁊ bar.⁊ Imo.in.d.l.ſi pluribus.ſꝫ nõ ẽ
humanũ nõ apparente cã auferre alteri ius ſuũ:iõ nõ vr̃ in
caſu iſto recedẽdũ fore a rigore v̾borũ q2 tñ nõ vidi quibus
v̾bis dicte clẽ referunt ad ſuperiora vel inferiora:iõ in his
duob⁹ vltimis medijs nõ facio p̃ncipale fundamẽtũ põde
rãdũ ẽt duxi vltra iã dicta:ꝙ ſꝫ ordinẽ p̃dicti p̃cedit clã a mo
uẽdo inde oẽꝫ aliũ vicariũ ⁊ poſſent ꝓbabilr̃ cẽſeri appoſite
tot clẽ ꝓpter illã amotionẽ ⁊ ad eã magis primã referri:q2
tñ vt dixi nõ vidi originalia v̾ba dictarũ clauſularuꝫ nec in
hoc facio principale fundamẽtũ ſi tñ eſſent ꝓut arbitror ⁊
percipi põt ex v̾bis thematis:iſta ẽt tria vltima media non
ſunt parui facienda ex premiſſis autem medijs ſi diligenter
aduertantur euitantur clare omnia in contrarium adducta
⁊ ruunt fundamenta partis aduerſe.
m ¶ Inſup ex alio medio ciuitas Imole vr̃ fouere iuſtitiã q2
p̃ſupponit ꝙ cõmunitas Imole ꝯtinuauit q̃ſi poſſeſſione
iuriſditiõis vſq; ad veteres ꝯfines maſſe exercẽdo iuriſdi
tionẽ i dictis locis ꝓut p̃us exercuerat ꝑ tñ tpis cui⁹ initij
dr̃ memoriã nõ extare nec ꝑ ꝯceſſionẽ pape fuit ipedita:lꝫ
n.papa aliqd faciat d̃ plẽitudine poteſtatis nõ ꝓpea itercer
tit poſſeſſori ſuã poſſeſſionẽ dicit bal.i.l.ij.C.de ſerui.⁊ aq̃.
viij.co.q.vj.poſt Inno.c.bone de elec.⁊ ꝓut p̃ſupponit ẽs
ꝑ nouos actus iuriſditionales ꝯtinuauit poſſeſſionẽ:iõ añ
p̃mitto ꝙ nõ põt cõitas Imole de facto ꝓpria auctoritate
inq̃etari in ſua q̃ſi poſſeſſiõe iuriſditiõis ⁊ ſi moleſtaret cõ
petit ſibi iterdictũ vtile vti poſſidetis vt ꝑ bar.in.l.ſi.ff.vti
poſſi.⁊ i dicto ſuo ꝯſ.xiiij.circa finẽ ⁊ h̃ clarũ dato ẽt ꝙ cõ
ceſſio pape trãſtulerit in dñꝫ ludouicũ dicta loca de quibus
agit.itẽ circa ꝓprietatẽ iuriſditiõis cũ a tpe ꝯceſſiõis p̃di
cte facte Ludouico ſint elapſi ãni vltra.xx.⁊ dcã ciuitas imo
le continuauerit poſſeſſionẽ titulo pro ſuo ſalteꝫ putatiuo:
q2 ex quo añ ꝯceſſionẽ factã Ludo.quaſi poſſederit lõgiſſi
mo tpe adeo ꝙ illã q̃ſiuiſſꝫ p̃ſcriptiõe:iõ poſtea poſſidẽdo
tã ꝯ ſuã dictã iuriſditionẽ põt dici poſſediſſe titulo ꝓ ſuo.
n ¶ Preſcriptiõe.n.q̃rit iuriſditio ⁊ merũ ⁊ mixtũ imperiũ
prout voluit Bar.in.l.imperiũ.ff.de iuriſ.om.iu.⁊ ibi bal.
⁊ Raph.ful.⁊ Cy.in.l.j.C.de emã.lib.⁊ idẽ vr̃ velle bar.in
l.j.§.deniq; de aqua plu.ar.⁊ in.l.hoſtes de captiuis Lap⁹
in allegatiõe.⁊ Io.an.⁊ dñs Ant.de foro cõpe.in.c.cũ ꝯtin
gat ꝙ ⁊ cõiter tenet ꝓut ibi dicũt Imo.⁊ Pano.⁊ idẽ vult
Bar.i.l.j.C.de ſui.⁊ aq̃.⁊ Inn.⁊ Io.an.i.c.bone de poſtu.
prela.⁊ Ia.d̃ bel.in.§.⁊ ꝑ iuriſiurãdũ in aũt.d̃ defenſo.ciui.
⁊ maxime h̃ ꝓcedit qñ poſſidet is q alias hẽbat merũ impe
riũ prout ſine dubio hẽbat ciuitas imole ꝓut hodie habẽt
ſingule ciuitates ꝑ no.ꝑ gl.in.l.ſi.C.de p̃ſcrip.lon.tpis.nã
qñ agit de ampliãdo mero.impio clarius ꝓcedit p̃ſcriptio
ꝓut voluit bal.in.d.c.cũ ꝯtingat.⁊ idẽ dñs Ant.⁊ Pano.
o ¶ Et lꝫ bar.in.d.ꝯſ.mihi.xiiij.incip.p̃mo q̃rit vtrũ iuriſdi
tio ꝯcludat ꝙ ꝯ habentẽ iuriſditionẽ ab eccl̃ia romana nõ
preſcribat minori ſpacio cẽtũ annoꝝ:q2 cẽſeret p̃ſcribi ꝯ ec
cleſiã romanã:tñ idẽ bar.i.l.cũ ſpõſus.§.de vectigalib⁹.ff.
de publi.dicit ꝙ lꝫ ꝯ eccl̃iã romanã nõ p̃ſcribat iuriſditio
niſi ſpacio cẽtũ annoꝝ:tñ ꝯ comitẽ hñtẽ iuriſditionẽ ab ec
cl̃ia ro.p̃ſcribit lõgo tpe ar.illi⁹ tex.Et ſic vr̃ ſibi d̃ directo
ꝯtri⁹ licet vt arbitror nõ fuit ꝯtri⁹:q2 bar.in ſuo ꝯſ.xiiij.itelligẽ
dus ẽ qñ p̃ſcriberet nõ recognoſcẽs eccl̃iã i ſupiorẽ i illa iu
riſditiõe q̃ꝫ p̃ſcriberet tũc.n.p̃ſcriberet ꝯ eccl̃iã roma.ſi v̾o
p̃ſcribẽt ille q pariter recognoſcit eccl̃iã i ſupiorẽ ꝓut ille
ꝯ quẽ p̃ſcribit tũc nõ p̃ſcribit ꝯ eccl̃iã q2 erḡ eccl̃iã remãet
ſua iuriſditio ꝓut p̃us erat ⁊ ad hoc ꝓpoſitũ facit tex.d.§.
de vectigalib⁹ ſi recte aduertat ⁊ hoc cãu ꝓcedat ꝙ ꝯ bar.
dic ꝯ imo.in.l.j.§.deniq; de aqua plu.arcen.itaq; cũ vtraq;
terra

terra ſit terra eccl'ie vř applicād⁹ iſte caſus huic ſcđo mēbro ꝛ ꝙ iuriſdictio pſcribaꝫ lōgo tpe vult in effectu Bar. in.l.ſi iuſto.§.nō mutat.ff.d vſuc.ꝛ in.l.ſi publicanus.§.in oibus. de publica.eqparado in h pſcriptionē vſufructui qui pſcribitur longo tempore.l.ſi.in ſi.C.de longi tempo.preſcript. vbi Ange.etiam voluit ꝙ iuriſdictio preſcribatur longo tempore.ꝛ idē firmat Pau.de ca.in ꝯſilio.cxxxij. dicens ꝙ iuriſdictio longo tempore etiam cuꝫ ti.putatiuo preſcribitur.

p ¶ Idē ſentit Bal.in.l.ſi.C. ne de ſtatu defunc.dicēs ꝙ iuriſdictio ſine titulo non pſcribiꝫ lōgo tpe ſicut in dñio ergo cū titulo ſentit ꝙ preſcribaꝫ lōgo tpe. ꝛ id vř ꝙ militet preſcriptio hoc caſu cū cōitas imole fuer.t in quaſi poſſeſſione dicte iuriſdictōis de qua agꝫ cū ti. ſaltē putatiuo :qꝛ ſaltem ex longiſſima pſcriptione putabat queſiuiſſe dictam iuriſdictionē ꝛ illā nō fuiſſe ademptā dcā cōceſſione quā probabilr ignorabat cū ꝯſiſtat in fcō alieno.l.ſi.ff. p ſuo ꝛ regula preſumiꝫ ignorantia in.vj.ꝛ ſi ſciuiſſet ꝯceſſionē ꝛ eius tenorē nihilominus potuit probabilr credere ꝙ ſibi nō preiudicaret ꝛ dato ſine pIudicio veritatis ꝙ auferret tñ negari non poſſet quin eſſet probabiliter dubium per ſupradicta.

q ¶ Et pbabile dubiū iuris equiparaꝫ errori fci per no.per Joā.and.in.c.j.de poſtula.prela.li.vj.adeo ꝙ lꝫ reglr error iuris noceat in vſucapione ꝛ lōgi tpis pſcriptione.l.nunꝗ iure de vſuca. Tñ fallit vbi eſt pbabilis error iuris text. eſt in.c.cū dilectus.de ꝯſuc. ſm vnā lecturā quā tenēt ibi dñs Anto.ꝛ Jmo. talis error iuuat ad longi tpis pſcriptionem ſm eos ibi:ꝛ idem tenet dominus Antonius in.c.de quarta de preſcript.ꝛ Jmol.in.c.ſi diligenti eodem titulo per.d. c.cum dilectus.de conſue.ꝛ notata per Joan.andr. in dicto c.j.de poſtulatio.prelato.ꝙ ꝛ tenuit Bald.in conſilio mihi dliij. incipiente iſta queſtio hꝫ duas partes ꝛc. inſtruit autem Bart.in dicto ſuo conſilio ꝙ caſu quo ceſſaret preſcriptio is qui quaſi poſſedit longo tempore alleget titulum ꝛ illū probet per longeuam poſſeſ.ꝛ obtinebit ſm eum per ea que habentur in.l.cū de in rem verſo.de vſur.in.l. ſi filius. C.de peti.here.ꝛ in.l.ſeruitutes.ff.de ſer.ꝛ ſimilibus :ex quibus omnibus puto intrepide concludenduꝫ ꝙ dicta communitas imole foueat iuſtitiam. Laus deo.

¶ Laudum latuꝫ nō ſeruato ordine ſtatuti peruſini de ſoluendo decimo in cōpromiſſis de quo in cōſilio in lr̄a.b.an ſit exequendum ſtante quodaꝫ reſcripto locumtenentis de quo in conſilio in dicta littera.b.

¶ Conſilium. cxc.

IN noie dñi noſtri ieſu Chriſti. ¶ Viſo ſupraſcripto themate ꝛ preſuppoſita bulla nuper edita qua per ſummū pontificem ſtatuitur ꝙ cauſe agitenꝫ ſm formam ſtatutoꝝ ꝛ legatus etiam de latere nō poſſit derogare nec aliquo modo cauſam alterare ꝛ ſecus factum non valeat quinimo diſponiꝫ ꝙ ēt ſi papa reſcriberet alterando cauſam debeant ſtatuta ſeruari aſa geſta nō teneant ꝛ viſo ſtatuto dante formaꝫ ſolutioni decimi ꝛ dationi fideiuſſoris de ſoluēdo ipſis maſſarijs pro cōi eo caſu quo contingat ipſum actorem ſuccumbere ꝛ viſo tenore reſcripti dñi Ant.tenētis locū dñi legati videtur pma facie dōm ꝙ dcm̄ laudū valeat ꝛ ſit mādandū executiōi in oibus bonis ſpecificatis in petitiōe tā i ſitis in ptinentijs caſtri leonis ꝗ in ſitis in ptinētijs caſtri marſciani. Nā dcā bōa vñr petita :naꝫ illa verba dcā iura ꝛ dcā bona in dicta petitione deſcripta videnꝫ referre bona ſita in caſtro leonis ſeu eius ptinentijs prout bona ſita in pertinentijs caſtri marſciani: naꝫ pariter de eis dictum fuerat ꝛ indefinita equipollet vlī l.ſi pluribus.de le.ij.cañ.ſi romanoꝝ.xix.di.ꝛ.c.qꝛ circa.de priui.cū ſi.ꝛ clā in fine. poſita vř ad oia pcedentia referenda.l.talis ſcriptura.de lega.j.c.ij.requiris.ꝛ.c.inquiſitioni. de appella.ideo illa particula petitionis qua dicitur ꝙ dicti Federicus ꝛ alij conuenti promiſſerunt dicta bona reddere ꝛ reſtituere ꝛ iura predicta remittere dcē dñe Angele ꝛ illa particula per quā in ꝯcluſione petitur dictos reos ꝯdēnari ad remittēdū ꝛ ꝙ remittāt dicta iura ꝛc. pariter referanꝫ ad bona ſita in ptinentijs caſtri leonis put ꝛc. ꝛ maxīe qꝛ agiꝫ ꝯ federicum fabricium ꝛ gabriellam ꝙ dicta iura remittāt ꝛ dicta bona reſtituant ꝛ relaxent attēto ꝙ bona ſita in pertinētijs caſtri marſciani ſunt relicta ſoli federico ꝛ ſic vt arbitri ſunt ſolum ipſius federici ꝛ veriſ.lr ab eo ſolo poſſidētur:idō poterāt iura illoꝝ bonoꝝ de marſciano remitti p fabricium ꝛ dñam gabriellam cum illa iura nō haberent ꝛ nemo dat ꝙ non hꝫ.l.traditio.ff.de acquri.re.do.ꝛ.l.nemo plus iuris.de re.iur.itaqꝫ videꝫ apparere ꝙ agens intēdebat agere ad alia bona ꝗ ſolū ad ſita in ptinentijs caſtri de marſciano:ꝛ hoc ēt ſignificēt illa ṽba ſingula ſingulis referendo quaſi ſit ſenſus ꝙ federicus remittat iura bonoꝝ de marſciano ꝛ illa bona relaxet ꝛ reſtituat ꝛ ipſe federicus fabricius ꝛ domina Gabriella remittant iura bonoꝝ de pertinentijs caſtri leonis ꝛ ipſa bona relaxent.

a ¶ Et qꝛ ſnīa ſeu laudū arbitroꝝ qui cenſenꝫ ꝛ ſunt iudices delegati a iure.c.ab arbitris cū ſua gl.de offic. de le.li.vj.ꝛ in.l.ſi.C.de iudi.in cōdēnatiōe ſe refert ad petitionē expſſe ꝛ ſi ſe nō retuliſſet cenſeꝫ tacite ſe referre ad petitionē put dicit Bart.in.l.j.C.de errore calculi:hꝫ.n. ſnīa neceſſariam relationē ad libellum.l. vt fundus.ff.cōi diui.ꝛ.c.qualiter ꝛ quādo el grande.de accu.ꝛ.c.lꝫ hely.de ſymo.ꝛ hoc nō ſolū in cauſis ordinarijs in qbus reqriꝫ libellus ꝛ ſic petitio ſolēnis ſꝫ ēt in alijs cauſis in qbus nō habꝫ ordo iudiciarius nec ꝯñr libellus ſed ſufficit qualis qualis petitio vt in cle. ſepe de ṽb.ſig.poſt pncipium:ꝛ fortius in terminis iſtis in qbus ꝯpromiſſum ſit ſup petitione ꝛ omnis poteſtas arbitroꝝ dependet a cōpromiſſo.l.nō diſtinguemus.§. de officio.de arbi.ꝛ.l.ſi cum dies.§.plenum eodem titulo :idcirco ſimplex condemnatio facta ꝙ remittantur dicta iura ꝛ relaxentur ꝛ reſtituantur dicta bona intelligēda videntur etiaꝫ de dictis bonis de caſtro leonis:nec videnꝫ obſtare illa ṽba ſm formam teſtamenti in petitione appoſita. quia videtur poſſe dici ꝙ forma teſtamenti id portat per rationes ſupra adductas vꝫ ꝙ indefinita equipollet vniuerſali ꝛ clauſula in fine poſita ad omnia precedētia refertur que duo pariter adduci poſſunt ad interpetrationem verborum teſtamenti prout ſupra adducta ſunt ad interpetrationem petitionis ꝛ dato ꝙ verba teſtamenti non forent ita interpetranda :tamen libellans ita intelligebat. ꝛ propterea petebat ita pronunciari:ꝛ cuꝫ ita pronunciatum ſit ꝛ pronuncia trāſiuerit in rem iudicatam nō vř ꝙ poſſit in contrarium inſtari :res enī iudicata imponit finem liti.l.j.ff.de re iudicata.ꝛ habeꝫ pro veritate.l.res iudicata.ff.de regulis iuris ꝛ debituꝫ facit de indebito.l.iulianus veruꝫ debitorē de ꝯditione inde. Et maxīe ſtante lege municipali qua ſtatuitur ꝙ contra laudum latuꝫ per huiuſmodi arbitros iudiciarios nihil obijci poſſit niſi de defectu ordinis ſtatutarij non ſeruati de quo defectu vult poſſe obijci q ordo vř ſeruatus niſi forte quis dixerit nō eſſe legitime ſolutū decimū :qꝛ nō ſolutū maſſarijs vel alteri eorum prout requirit ſtatutuꝫ diſponens ꝙ ſi aliter factum fuerit ꝯpromiſſum ꝛ laudū inde ſequutū non valeat:ſed ad hoc rñdetur ꝙ ſuper hoc fuit puiſſum per reſcriptum ſuperioris qui loco maſſarioꝝ deputauit ꝛ ſubrogauit ſancelluꝫ corā quo fuit ſolutū decimū prout ſoluenduꝫ erat corā maſſarijs :ꝛ videꝫ fuiſſe iuſta cā id diſponendi propter abſentiam ipſorū maſſariorum propter quam non erat iuſtum ꝙ cauſe perirent pro parte actorum ſine eorum culpa :ꝛ eadem ratio militet in datione fideiuſſoris que per dictum ſtatutum fieri debet coram maſſarijs:ꝛ ſi eadem ratio videtur ideꝫ ius.l. illud.ad.l.acqui.ꝛ.l.a titio.de verbo.ob. itaqꝫ videꝫ ꝙ nequeat impediri quominus dictum laudum mandari debeat executioni etiam in dictis bonis de caſtro montis leonis :ꝛ maxime qꝛ ſi quam dubitationem haberet dicta petitio ad quam refertur laudum videtur ſtandum declarationi libellantis.l. ſi qs intentiōe ābigue.de iudi.cū ſi.

b ¶ His tñ nō ob. puto apta fronte ꝯtrarium rñdendū vꝫ ꝙ dictum lauduꝫ nō ſit in aliquo exequenduꝫ:ꝛ maxīe in dictis bonis de caſtro leonis:qꝛ nō ē ſuata forma dicti ſtatuti.nā eſt aduertendū vigore dicti ſtatuti plura iniungunꝫ:primo ꝙ eis ſiat ſolutio decimi:ſcđo ꝙ petatur res ſtabilis nō extimata in cataſtro cōis ſiat extimatio per ipſos maſſarios tertio ꝙ detur fideiuſſor ipſis maſſarijs de ſoluendo.communi certam penam. Et ſi ſecus ſiat ſtatuitur ꝙ laudum nō teneat. Itē ē aduertendū ꝙ lꝫ maſſarij ſint plures :tñ ex forma ſtatuti ſufficit alter eoꝝ.itē ꝛ tertio ē aduertēdū ꝙ nō requiꝫ ex forma ſtatuti ꝙ pdicta ſiāt apud camerā maſſarioꝝ. quarto pmittenduꝫ ē ꝙ legatus ēt de latere non pōt modo aliquo cauſas alterare :ſed p bullaꝫ ſedis ap̄lice diſponiꝫ ꝙ cauſe agitenꝫ ſm formā ſtatutoꝝ:nec poſſint alterari:qnimmo ꝛ ſi per reſcriptū pape cauſe cōmitterenꝫ vł alterarentur nihilominus vult pontifex ꝙ procedatur p ordinarium ſm formā ſtatutorum:ex quibus vt ſupra premiſſis conclu

dendū ꝙ ex quo nō ē ſolutū decimū alicui ex maſſarijs nec datus fideiuſſor alicui ex eis nō valeat laudū.nā ſtatutū id apte diſponit ⁊ pncepꝰ mādat i eāis ꝓcedi ſꝫ formā ſtatu toꝝ:nō ꝑ bullā apłicam ē depoſituꝫ ꝙ decimū ſoluaꝭ maſſa rijs ⁊ eis detur fideiuſſor predictus ita ꝙ inferior cōtra re ſcribere non poteſt.ar.c.cum inferior.de maiori.⁊ obedien.

c ¶ Et hac rōne dicit ꝙ ēt legatus de latere reſcribere nō po teſt ꝯ ius vt notat gl.q̄ ſolet dici ſingularis in.c.ſi.de here. ⁊ ē alia gloſella in ṽbo mādamus in cle.ſepe in pnc.de ver. ſig.que ad illā.d.c.ſi.ſe remittit ad ṽ.l.formā.C.ð offi.pfec. illir.iuncto.c.ij.de offi.le.lib.vj. Sꝫ ſtatutū ꝑ forma ⁊ vali ditate laudi ⁊ ꝯpromiſſi reqrit ꝙ decimum ſoluaꝭ ⁊ fideiuſ ſor detur maſſarijs vel alteri eoꝝ :⁊ ꝯſtr idē diſponiꝭ ꝑ bul lam apłicam cū idē ꝑtineaꝭ in termio referente ꝙ diſponiꝭ in termio ad quē fit relatio.l.ſi ita ſcripſero.de ꝯdi.⁊ demō. ⁊.l.aſſe toto.de heredi.inſtituen.⁊.l.inſtitutio talis.de ꝯdi. inſti.cū ſi͞ibus:ergo dicta diſpoſitio ſtatuti immo ꝯſtōnis apoſtolice ēt ꝑ legatū tolli nō pōt quantofortius non poſſit id facere locumtenens locumtenētis legati :⁊ maxime cum ſit penale ꝯfacientibꝰ:ita ꝙ veriſiſr non fuiſſet dicto locum tenenti veriſimiliter cōmiſſuꝫ ne ipſe ꝯmittēs poneret ſe in diſcrimine ſeu dubio incidēdi in penā bulle.

d ¶ Et in gn̄ali ꝯmiſſione nō veniūt ea q̄ ꝯmittēs nō fuiſſꝫ veriſiſr in ſpē cōmiſſurus.c.in gn̄ali de reg.iur.in.vj.⁊.c.ſi. de offi.vica.li.vj.⁊.l.obligatione gn̄ali.ff.de pigno. Jō vꝭ ꝙ dictus dn̄s locūtenens illud reſcribere nō potuerit per ſu pradicta:negari.n.nō pōt quin cā alteraꝭ ſi ſtatutū diſponit ꝙ laudū ⁊ ꝯpromiſſum nō valeat ſi decimū nō ſoluaꝭ maſ ſarijs vel alteri eoꝝ ⁊ ꝑ reſcriptuꝫ diſponiꝭ ꝙ decimo alteri ſoluto oīa valeāt ceſſante.n.reſcripto oīa eēnt nulla ſi autē mediante reſcripto validarenꝭ alterarenꝭ:qꝛ altera ē natura actoꝝ nulloꝝ q̄ actoꝝ q ſunt valida vt de ſe ē notiſſimū da to aūt ſine p̄iudicio ṽitatis ꝙ potuiſſet reſcribere circa hoc qcqd voluerit ipſe dn̄s Antonius reſcribens tn̄ reſcripſit ⁊ ꝓuidit ſolū ſup defectu ſolutiōis decimi nō aūt aliqd re ſcripſit ſuper datione fideiuſſoris de qua datione fideiuſſo ris nihil dꝛ in reſcripto :ideo reſcriptū loquens de decimo dumtaxat ſubrogando ſancellum in locū maſſarioꝝ in pre dictis nihil diſponit niſi circa ſupradicta nec in alijs ſubro gat ſubrogando in predictis qui enim de vno dicit de alijs non loquitur ⁊ in alio nō diſponit ar.l.cū preter in pn.ð iu di.⁊.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma.⁊.l.ſi ſeruū.§.nō dixit pre tor.ff.de acq.here.cū ſi.ideo cū de datiōe fideiuſſoris nihil dixerit non potuerit ſancellus tanq̄ ſubrogatus in locum maſſarioꝝ fideiuſſorem recipere ita vt ſatiſfactum cenſeatur ſtatuto requirēti ꝙ fideiuſſor detur maſſarijs iſtud.n.de da tione fideiuſſoris eſt obmiſſum in reſcripto:iō remanet ſub ꝑmeui iuris diſpoſitione:qꝛ caſus obmiſſus hꝛ pro obmiſ ſo.l.cōmodiſſime.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊.l.ſi extraneus.ff.de ꝯdi.ob cām nec obſtat ꝙ vꝭ eadem rō in datione fideiuſſo ris:qꝛ lꝫ in iure fiat extenſio a paritate rōnis ꝑ iura vulga ria non ꝓpterea vꝭ idē dicendum in reſcriptis.nam hoc iure cautū nō reperitur ⁊ ſi idē in reſcriptis ꝙ in iure circa hoc dicatur:tn̄ nec iure correctiuo ſit extenſio ab identitate ra tionis auc.quas actiones.C.de ſacroſan.eccle.⁊ ibi per glo. ⁊ doc.⁊ ꝑ doc.maxie ꝑ Jmo.in.d.§.de viro:ſed iſtud reſcri ptum correctorium iuris eſt ꝙ diſponit ꝙ ſi decimū nō ſol uatur maſſarijs vel alteri coꝝ ⁊ reſcriptum vult ꝙ ſi ſoluiꝭ ſancello cōꝑromiſſum ⁊ laudū valeat ⁊ ſi extenderetꝭ ad fi deiuſſorē pariter corrigeret in fideiuſſore :ideo nō extenda tur reſcriptum ad dationē fideiuſſoris ð qua datiōe reſcri ptū nō loquiꝭ:iō remanet diſpoſitio municipalis diſponē tis ꝙ nō dato fideiuſſore ꝯpromiſſuꝫ ⁊ laudū inde ſequutū nō valeat ipſo iure ꝑterea vltra pdicta dcm̄ reſcriptum vꝭ ſubreptitie impetratum.nō.n.narratū fuit ꝙ ſufficiebat vni eorum ſolui decimuꝫ forte reſcribens cogitabat ꝙ reqrereꝭ pn̄tia omniū vel ſalteꝫ maioris partis eorum prout de iure regulariter requiritur qn̄ aliquid eſt gerendum per plures l.ꝙ maior ad muni.l.duo ex tribus.de re iudi.c.paſtoralis. de offi.dele.cū multis ſimilibus poterat.n.cogitare ꝙ diſ ficiliter poterat hꝛi vno tpe pn̄ſentia pluriū abſentiū maxime diuerſarum familiarū ꝓut erat tunc tpis dci maſſarij nō ita ꝯtingebat in pn̄tia vnius maxie cuꝫ veriſiſr nō erant adeo lōginq quin de facili poſſet intra puuꝫ hꝛi vnꝰ eoꝝ pn̄tia.

e ¶ Jtē nō fuit narratū ꝙ ſtatutū nō reqrit ꝙ fiat ſolutio de cimi in camera maſſarioꝝ ꝓut veriſiſr ipſe reſcribēs ſibi ꝑ ſuadebat attēto ꝙ ſubrogat ſancelluꝫ caſu quo ipſi maſſarij nō fuerint repti in camera maſſarioꝝ attento ēt ꝙ maſſarij nō ſolent ꝑ maiori pte tpis in camera maſſarioꝝ ēt qn̄ ſunt intus ciuitatē immo minima pte tpis ſoꝫ ēt ſtati i dcā camera ita ꝙ nō de leui reſcripſiſſet ꝓut reſcripſit dictus reſcribēs ſi fuiſſet ſibi narratum ꝙ poterat eē dcāꝫ camerā ſolo fieri quimo ⁊ ſi eē ciuitatē ſcā foret ſolo vni ex maſſarijs ſatiſfa ctuꝫ erat ſtatuto ita ꝙ erat ſatiſfacile hꝛi intra biduū ſoluē decimū inuenire vnū ex dictis maſſarijs ⁊ illū in ciuitateꝫ reducere vel ſi nollet ibi ſoluere ſibi ita ꝙ ē veriſiſr falſum id qð in reſcripto pſupponiꝭ ꝙ pp maſſarioꝝ abſentiā mul te cāe erāt periture:⁊ ſi dicaꝭ lꝫ in ſtatuto nō dicaꝭ ꝙ dicta ſolutio fiat in camera maſſarioꝝ:tn̄ ibi ꝯſuetum ē fieri rn̄deꝭ qð lꝫ ꝯſuetum ſit ꝙ ibi fiat:tn̄ nō eſt ꝯſuetuꝫ ꝙ ſi alibi fie ret ꝯpromiſſuꝫ vel laudū nō valeret ita ꝙ nec ius cōe neqꝫ ſtatutum municipale nec ꝯſuetudo diſponit ꝙ tunc laudū eſſet nullū:iō nō deberet iudicari nullū cū iura faueant va liditati actuū nō nullitati ar.l.quotiēs in actionibus de reb. dubijs.⁊.l.quotiens in ſtipulationibus de ver.ob.⁊.c.ſi pa pa.ð pui.li.vj.cū ꝯcor.⁊ inſup ꝓbari poterit ſi probabiꝭ ꝙ ibi ſolui ſolet ꝙ raro habentes ſoluere inueniūt maſſarios in dcā camera cōiter inueniūt alibi ⁊ reducunt ad dcām ca meraꝫ ita ꝙ nō erat ꝯueniens reſcribere ꝙ eis nō repertis in dcā camera poſſꝫ alteri ſolui ita ꝙ ē veriſiſe ꝙ reſcribēs ſibi pſuaderet ꝙ maſſarij ſoleāt cōiter facere reſidentiāꝫ in dcā camera maſſarioꝝ qð ſi aliud fuiſſet ſibi notificatū non de leui nec veriſiſr reſcripſiſſet prout reſcripſit:inſup offi cio maſſarioꝝ incūbit qn̄qꝫ extimare qn̄ res imobilis non extimata ē in cataſtro cōis puſij petiꝭ extimari in quo actu requiritur maior induſtria ⁊ ꝓbitas ⁊ maius p̄iudiciuꝫ fiſci pōt vſari q̄ in recipiendo ſolonē qm̄ circa ſolutionē ē ſatis ꝯſultū fiſco:qꝛ ſoluētes ſeu hn̄tes ſoluere metu pene nulli tatis actoꝝ ⁊ laudi ferēdi in eorū fauorē veriſiſr ſunt cauti ⁊ intenti ad ſoluēdū ⁊ faciendū ꝙ ſolutio appeat :ſed ſi extri matio ſit parua lōge minus q̄ deceat qð faciliꝭ occurrit :qꝛ ſumꝰ faciles ad ꝯplacendum priuatis ⁊ inſtantis magis q̄ fiſco:ſi ergo ſtatutū ꝯſidit in hac pte ð maſſarijs ⁊ nō ð ſan cello ipſorū nō debuiſſet eſſe ita facilis reſcribēs ad ita ſim pliciter ⁊ abſolute ſubrogādū ſancellū loco maſſariorū ꝓut fecit ⁊ ſi dicaꝭ i caſu iſto forte nihil fuit extimandū ꝑ maſſa rios rn̄detur ꝙ reſcriptū nō reſpicit magis iſtuꝫ caſum q̄ alios vnde vꝭ ſatis eſſe ꝙ ipſa ꝯmiſſio generalis ꝓut eſt ge neralis ſit ſubreptitia vel ſi dicamus ꝙ ad iſtam extimatio nē ſubrogatio nō trahiꝭ pariter dicemꝰ ꝙ ad dationem fide iuſſoris nō trahaꝭ qð ſolū ſufficit:⁊ ſic quocūqꝫ te vītas in uenis nullitatē reſcripti:tū rōne deficiētis ꝑtātis id reſcribē di tū rōne ðficiētis diſpoſitiōis:qꝛ nō reſcripſit ſupeꝝ qbꝰ reſultabat nl̄litas:qꝛ nō reſcripſit ſup datione fideiuſſoris.

f ¶ Tn̄ ēt rōne ſubreptionis ex qua ſubreptiōe reſultat in effi cacia reſcripti.c.ad audientiā de reſcrip.⁊ in.c.ſuper litte ris.e.ti.⁊ in.l.j.⁊.l.preſcriptiōe.C.ſi ꝯ ius vel vti.pub.⁊ ad cauſandam ſubreptionē nō requiriꝭ ꝙ ſit expreſſum tale qd qð ſi fuiſſet obmiſſum nō fuiſſet veriſimiliter ꝯceſſuꝫ vel ꝙ fuerit tacitū id qð ſi fuiſſet expſſuꝫ reſcribēs veriſiſr nō cō ceſſiſſet:ſed ſatis eſt ſi de leui nō conceſſiſſet prout eſt text. ſingu.extra de reſcrip.c.poſtulaſti in ſi. Et ð reſpiciunt in ualiditatē laudi ⁊ vtraqꝫ bona tam poſita in pertinentijs ca ſtri marſciani q̄ poſita in pertinentijs caſtri leonis :qð au tem dictum laudum nō mereatur executionē in bonis ſitis in pertinentijs caſtri leonis vltra ſupradicta deduci poteſt qꝛ memini me ꝯſuluiſſe ſup interpretatiōe dci relicti ꝙ nō cenſeꝭ relictū dicte dn̄e angele ꝙ remittanꝭ ſibi iura ſuper bonis ſitis in ptinentijs caſtri leonis:ſꝫ dūtaxat iura ſuper bonis de marſciano per plures rōnes quas nō repeto.quia hn̄s ſup hoc iudicare videbit ēt illō aliud ꝯſilium. Rōnes aūt q̄ ibi aſſignanꝭ ꝙ relictū remiſſionis iuriū nō referatur niſi ad ꝓxima magna ex pte adduci pn̄t ꝙ verba petitionis duꝫ dꝛ dcā bona referanꝭ ad bona predicta de marſciano:⁊ maxie qꝛ in cōcluſione q̄ eſt ꝑncipalis ps libelli p ea q̄ hn̄r ꝑ Jnnoc.in.c.ſup lr̄is.de reſcrip.⁊ ꝑ Bal.in.auc.cā que ſit cū mōacho.C.de epiſ.⁊ cle.ſubiunguntꝭ illa ṽba ſm formaꝫ teſti:iura aūt ð qbus teſtm̄ nō loquunꝭ i relicto angele nō pn̄t reſtitui ſeu remitti ſꝫ formā teſti. Nā ſi teſtm̄ nullā for mā dat remiſſiōi iuriū de bonis de caſtro leonis:ꝓut nullā formā tradit ſi de ocis bonis remittēdis nō loqꝭ :qꝛ forma nō daꝭ ſine ſubiecto. ar.l.ij.ff.de vſuf.⁊.l.eius qui in proui ciā prope ſinē.ff.ſi cer.pet. Jdeo illa ṽba dicta iura intelli gatur de iuribus q̄ teſtōr mādat remitti:⁊ ſi dicatur quare libellans fecit mentionem de relicto facto federico ⁊ fabri cio ð bonis de caſtro leonis ſi illa nō erant in teſtō relicta

dñe Angele:reſpondetur ꝙ forte de illis narrauit vt fieret
condemnatio in illis ſi illa erant relicta in teſtamento:quia
de hoc dubitabat nihilominus petebat ſibi reſtitui iura pꝛe
dicta que ſm formam teſti erant relicta. Et illa petebat qđ
⁊ videtur importare clauſula petens in predictis ſibi ius ⁊
iuſtitiam miniſtrari:ſi ergo ſm narrata in ipſo libello ius ⁊
iuſticia non erat ꝙ bona de caſtro leonis remitterentur di
cte Angele aut rei relaxarentur etiam ex narratis.

a ❡ Et concluſio facta que ex narratis nõ reſultat eſt inepta
vt habeť in.c.examinata de iudi. ⁊ in.c.cum dilecti de emp.
⁊ vendi.⁊ in.l.edita.C.de eden.⁊ in.l.j.in pꝛinc.ff.de eden.
nec obſtat ꝙ dicebať in contrarium:qꝛ fruſtra petijſſet con
demnari fabriciuꝫ ⁊ dominam gabriellam ad remittendum
iura q̃ erant federici ⁊ non eoꝛum:qꝛ reſpondetur ꝙ in pe
titione nõ narratur qđ dictus federicus acceptauerit dictũ
relictum ſibi factum : ſed bene narratur ꝙ dicti Federicus
franciſcus ⁊ fabricius poſt mortem ſymonis eius heredita
ti ſe immiſcuerũt.⁊ poſt mortem franciſci eius hereditateꝫ
adiuerunt federicus ⁊ fabricius ſui fratres ⁊ dñа gabriella
eius mater ⁊ ſucceſſiue ipſe libellãs pluries appellat eos he
redes ⁊ nunq̃ꝫ appellat eos fideicõmiſſarios vł legatarios:
iõ ipſos ↄ̃uenit:qꝛ hꝛ̃des vł eos nõ qꝛ legatarij iõ non refert
ſi federicus ſolus eſt legatarius in dc̃is bõis de marſcianos
⁊ illa v̾ba petitionis ſingula ſingulis referendo impoꝛtent
ꝙ pꝛo rata qua ſinguli ſunt heredes ⁊ ſic ſinguli remittãt
ſingula iura que habent in dictis bonis ⁊c ſ̃ petitio ita in
telligitur eadẽ modo intelligendũ eſt neceſſario laudum ex
quo ↄ̃demnat conuentos ad remittendum iura ⁊ ad relaxã
dum dicta bona de quibus in petitione ⁊c.

b ❡ Nec obſtat ꝙ petitio obſcura eſt interpetranda ſm ꝙ de
claratur a libellante.d.l.ſi quis intentione ambigua:quia re
ſpondetur qđ licet actoꝛ poſſit interpetrari ſuam intẽtionẽ
dum ambigue loquutus fuit vt in.d.l. ſi qs intẽtione ambi
gua.Tñ nõ poteſt interpetrari ſniam iudicis ⁊ iudex ſeu ar
biter iudicialis q iudex ẽ vt ſupꝛa ſniauit ſuper petitione pꝛ
ut tunc erat itelligenda nõ ſicut erat ab actoꝛe interpetran
da que interpetratio futura nõ erat tunc ſibi nota:qꝛ diui
nare non poterat.c.vt noſtrum.vt eccle.benefi.⁊.l. ſi putaſ
toꝛ cum ibi no.ff.ad.l.acq.⁊ ideo ſuadet rõ ꝙ non intelliga
tur ſnia relata ad petitionẽ pꝛout petitio poſtea iterpetra
tur ab actoꝛe:qꝛ lꝫ ita itellexerit nõ ſequiť ꝙ ita itellexerit
iudex in ſnia put in ſilibus hmõi verbis vtiť Bar.in teſte
in.d.l.ſi qs intentiõe ambigua.Itẽ Bal.ibi in addi.dicit ꝙ
d.l.ſi qs intẽtione ambigua:⁊ ꝙ ibi hꝛ̃ non pꝛocedit quo ad
ↄ̃dẽnationẽ rei:qꝛ quo ad eã dꝫ fieri interpetratio pꝛ reo vt
minoꝛ fiat ↄ̃dẽnatio ſꝫ eũ. Et Ang.ibi circa finẽ dicit ꝙ in
fine litis vbi tractať de ſentẽtia ferẽda non poterit actoꝛ in
terpetrari in pernitiẽ rei ſm eũ:multominus dꝫ poſſe poſt
ſniam latã. Ex qbus oibus ↄ̃cludo ꝙ dc̃m laudũ nõ mereť
executionẽ maxie quo ad bõa ſita in ptinẽtijs caſtri leõis.
⁊ ad ↄ̃ria rñſum pꝫ ex adductis pꝛ hac parte. Laus deo.

❡ Soroꝛ vtrinq̃ꝫ cõiuncta defuncto fratri ab inteſtõ:an ex
cludat ab eius hꝛ̃ditate patruum ⁊ filioꝝ patruoꝝ ſtante ſta
tuto peruſino ſub rubrica de dotibus ⁊c.in.§.⁊ ſi caſus eue
nerit de quo in pꝛincipio conſilij.

❡ Conſilium. cxcj.

IN nomine dñi noſtri
Ieſu chꝛiſti. ❡ Videtur in pñti cõſultatiõe
pꝛima facie dñm ꝙ.d. Gaſpar patruus ſucce
dat ſolus excluſis filijs alioꝛuꝫ patruoꝛũ qui
pꝛedeceſſerãt. Naꝫ ď iure cõi poſt fr̃es ⁊ filios
fratrũ ſola gradus pꝛerogatiua attẽdiť i ſucceſſione trãſuerſa
liũ auc.poſt fr̃es.ij.ff.de leg.hered. Nec añ iuſtinianũ inter
trãſuerſales repꝛtũ erat ꝙ vnus ſuccederet intrãdo locũ al
terius ſoluꝫ erat ſancitũ ꝙ pꝛimioꝛ ſuccederet ď iure ciuili
ex lege.ſ.xij.tab.l.ij.§.hꝛ̃ditas.ff.de ſuis ⁊ legi.⁊ inſti.e.tit.in
pꝛin.⁊.§.placebat.⁊ ſiľr pꝛter pꝛimos gradatim vocabat.l.j.
§.gradatiꝫ.ff.vñ cog.⁊.§.pꝛimus.⁊.§§.ſeq.e.l.⁊ inſti.e.ti.in
pꝛin.ad ſ̃ no.p Barto.in.d.§.hꝛ̃ditas.⁊ hꝛ̃ in auc.ceſſante ⁊
auc.ſeq.C.de leg.here.⁊ eſt clax.nec ſtatutũ in hoc corrigit
ius cõe:nec ↄ̃ſultans ſup hoc inſtat : ſꝫ inſtať vtrũ ſoroꝛ ex
cludať a patruo vel a filijs patruoꝛum ſi forte patruus nol
let ſuccedere:iõ ſuper hoc ſolum inſiſtamus. An ſoroꝛ ex
cludať vigoꝛe nr̃i ſtatuti ſub rubrica de dotibus ⁊ dotatis
mulieribus in.§.⁊ ſi caſus euenerit quo diſponitur ꝙ non
extãtibus aſcendẽtibus vel deſcendẽtibus ois hꝛ̃ditas ptie
nere ad fr̃es ⁊ filios fratrũ ſi ſunt vel ad patruos ⁊ filios pa
truoꝝ ſi ergo ois hꝛ̃ditas deuoluiť ad patruos ⁊ filios pa
truoꝝ:ergo nulla deuolua ť alijs. nã qui vnũ admittit alios
excludit ar.l.cũ pꝛtoꝛ.in pꝛin.ff. de iudi.cũ ↄ̃coꝛ. ⁊ hoc arg.vti
Bar.in.l.ij.§.videndũ.ff.ad ter. in interpetratiõe ſtatuti ꝙ
extãtibꝰ agnatis mr̃i nõ ſuccedat:nã qꝛ ſtatutũ iuitat agna
tos:iõ qꝛ agnatis iuitatis alij nõ pñt ſuccedere.ar.l. hꝛ̃dita
tem alij cognati cenſenť excluſi ex capite icluſiuo:⁊ eãdẽ rõ
nẽ reaſſumit bal.in.l.maximũ viciuꝫ.C.de liber.pꝛte.⁊ in.l.
ꝙ vo ↄ̃.ff.de.ll.⁊ in.l.ſi vo.§.de viro.ff.ſol.mat.quã ẽt põit
ibi Imo.in pe.col.⁊ iõ lꝫ ex capite excluſiuo quo excludun
tur auunculi nõ cenſeať excluſa ſoroꝛ pꝛ fr̃es maſculos vel
pꝛ patruũ vel filios patrui:tñ cẽſeať excluſa ex capite inclu
ſiuo patruoꝝ ⁊ filioꝛuꝫ patrui:⁊ tantofoꝛtius qꝛ bar.loqtur
i ſtatuto loquẽte pꝛ ablatiuos abſolutos extãtibus agnatis
maſculis ⁊ nõ inuitãte expꝛſſe agnatos.ſtatutum auteꝫ nr̃m
loquitur expꝛeſſiue inuitando patruos ⁊ filios patruoꝛum.

a ❡ Iteꝫ ſtatutũ nr̃m dicit ois hꝛ̃ditas deuolua ť ⁊ que videť
exponẽda ois.i.tota put als exponiť i.l.j.§.ſi pecuniam.ij.
ff.depoſi.vbi tex.cũ glo.⁊ ita ẽt vꝛ̃ ſumi inſti. de iuſti.⁊ iur.
§.ius aũt ibi oi hũano gñi:nec vꝛ̃ dõm ꝙ maſculinuꝫ fr̃es
cõcipiat femininũ ſoroꝛes :qꝛ ſumus in ſtatuto ſolito facere
dr̃iam inter maſculos ⁊ feminas:⁊ in materia differenti ma
ſculinum nõ ſolet cõcipere femininum vt.l.ſi.ff.de reg.iur.
bar.in.l.j.ff.de ver.ſig. Io.an.⁊ pe.de an.in.c.gñali.de elec.
li.vj. Saly. Ange.⁊ moder.in.l. qcunq̃ꝫ.C. de ſer.fu.iõ di
cit bal in ↄ̃ſil.cccxxviij.incip.viget ↄ̃ſtõ ꝙ mulier nequeat
ↄ̃bere ſine conſenſu conſanguineoꝛum ꝙ appellatione con
ſanguineoꝛum non veniunt femine ſm eum.

b ❡ Et facit qꝛ ſi diceremus ꝙ maſculinũ i.d.§.⁊ ſi caſus cõ
ciperet femininũ appellatiõe patrui veniret amita ⁊ ſic amita
excluderet auũculũ ↄ̃ ius cõe :⁊ ſiľr eũ excluderent filie pa
trui imo ⁊ filie amite :nã appellatione patrui veniret amita
⁊ appellatiõe filioꝝ venirẽt filie ⁊ ſic de pꝛio ad vltimũ de
ſcẽdẽdo ſequereť ꝙ filie amite excluderẽt auũculũ q ẽ in pꝛ
ximioꝛi gradu ꝙ nõ vꝫ de mẽte ſtatuti:⁊ facit ẽt qꝛ pꝛ maſcu
los magis ↄ̃ſeruať agnatio q̃ꝫ pꝛ feminas licꝫ ſint agnate:qꝛ
ſinis agnatiõis ẽ.l.pꝛnũciatio i ſi. ď v̾b.ſig.iũcto.§.cõi iure
e.l.ad idẽ.l.ſunt ãt agnati.ff.ď leg.tu.⁊ inſti.e.ti.in pꝛnc.⁊ rõ
hmõi ſtatutoꝝ vꝫ eẽ pꝛ ↄ̃ſeruãda agnatiõe vt agnatoꝝ ſalua
ſit dignitas.l.j.§.pe.ff.ď ven.inſpi.⁊ no.bal.i.l.maximũ vi
ciũ.C.de lib.pꝛte.⁊ in.l.q̃ꝫuis.C.de fideicõ. Si itaq̃ꝫ ſtatuti
v̾ba maſculini gñis nõ ↄ̃cipiũt femininũ ⁊ ſic appellatione
fratrum nõ veniunt ſoroꝛes cum ſtatutum diſponat ꝙ ois
hereditas deuoluatur ad patruos ergo non ad ſoroꝛem ma
xime exponendo omnis.i.tota ex quibus videtur ↄ̃cluden
dũ ꝙ.d. gaſp.pꝛ̃uus ſuccedat i tota hꝛ̃ditate excluſa ſoroꝛe.

c ❡ Tñ his minie refragãtibus puto apta fronte cõcludẽdũ
ↄ̃riaꝫ:nã cõſtat ꝙ ď iure cõi ſoroꝛ maxie vtrinq̃ꝫ cõiuncta q̃
eſt agnata pꝛ̃fert patruo q ẽ in vlterioꝛi gradu.qꝛ ipa in ſc̃do
gradu agnatiõis ⁊ patruus ẽ in tertio.l.j.⁊.l. iuriſcõſultus
§.ſc̃do gradu ⁊.§. tertio gradu v̾ſi. patruus.ff.de gradi.⁊
pꝛoꝛ i gradu pꝛ̃ferť iter trãſuerſales.⁊.l.xij.ta.⁊ iure pꝛ̃toꝛio
⁊ iure nouiſſimo iuſtiniãi.qꝛ ſubſtitulit oẽꝫ dr̃iaꝫ ſexus ⁊
agnatiõis ⁊ cognatiõis.l.maximũ viciũ.de lib.pꝛte.⁊ auc.in
ſucceſſiõe.C.de ſuis ⁊ leg.⁊ auc. ceſſante ⁊ auc.ſeq.de legi.
here.⁊ ſoroꝛ q̃ habꝫ iura cõſanguinitatis ar.l.poſt cõſangui
neos in pꝛnc.ff.de ſu.⁊ le.⁊.l.cõſanguinitatis.C.de le.he.ſi
ergo frater maſculus excluderet ſoroꝛẽ corrigeret ius cõe ⁊
longe magis ſi patruus vel filius patrui excluderet ſoroꝛeꝫ
maxime vtrinq̃ꝫ coniunctam.

d ❡ Cũ de iure cõi ſoroꝛ vtrinq̃ꝫ ↄ̃iuncta excludat fr̃eꝫ con
ſanguieũ auc.itaq̃ꝫ.C.cõia ď ſu.⁊.d. auc.ceſſante cũ pꝛxia ſe.
auc.poſt fr̃es attẽto ꝙ patruus nõ põt eẽ vtrinq̃ꝫ cõiunctꝰ
nepoti :qꝛ nõ põt eẽ cõiunctꝰ mr̃i ipſius nepotis ↄ̃iũctiõe
ſ.fraternali:lꝫ poſſit eſſe ↄ̃iũctus pꝛ̃i nepotis ſibiq̃ꝫ fratri ex
vtroq̃ꝫ latere ⁊ ex vno tñ latere maſculino.ſ.⁊ feminino:nã
⁊ fr̃ vtẽrinꝰ pꝛ̃is mei ẽ mihi patruꝰ.d.l. iuriſcõſultus.§.ter
tio gradu.v̾. patruꝰ. ex quo pꝫ ꝙ patrui ⁊ filij patruoꝝ pñt
eẽ agnati ⁊ nõ cognati:ſꝫ ſoroꝛ vtrinq̃ꝫ cõiuncta nõ põt eſſe
niſi agnata ex natiuitate lꝫ capitis diminutiõe poſſꝫ amittẽ
agnationẽ:itaq̃ꝫ ſi agnationẽ ↄ̃ſideramꝰ nõ ſuadet rõ ꝙ ab
ſolute loq̃ndo patruꝰ ⁊ filiꝰ patrui pꝛ̃ferať ſoroꝛi vtrinq̃ꝫ cõ
iũcte ⁊ ſi dicať ſtatutũ dꝫ itelli i patruo agnato rñdeť ꝙ ſta
tutũ diſtinguit nec nos diſtiguamꝰ ar.l.iij.ď of pꝛ̃ſi.ſꝫ gñali
ter loquẽs gñalr̃ itelligať.l.j.§.⁊ gñalr̃.ff.de leg.pꝛ̃ſtan.⁊.l.
de pꝛ̃cio.ď pub.cũ ſi.⁊ maxie cũ dc̃m ſtatutũ ialia ſui pꝛte nõ

conſiderat agnationem .nam ét in ſucceſſione matri ꝛ auie pfert maſculū femine dotate:licȝ maſculi ſint cognati non agnati:qꝛ deſcendentes ex femina non ſunt agnati aſcendētibus neqꝫ tráſuerſalibus p.d.l.pnūciatio cū ſi.ō.adductis.

e ¶Et ét.§.iſte de cuius interpretatione agitur cū loquitur fribus pót intelligi de fribus nó agnatis ꝓut ſunt fres vterini:ꝫ quo ad quedam habeanf pro agnatis.l.meminimus C.de leg. here.ꝛ ſic p qͣdaȝ viaȝ fictionis ſuccedūt vt agnati dicit ibi bal.ꝛ ſentiunt alij: ꝛ lȝ appellatione patruoꝝ forte nó comprehendanf amite ꝛ ſic maſculinū nó cócipiat femininum eo caſu cócipiendo femininū augeref iurium correctio tñ non ſequif ꝙ eo caſu quo concipiēdo femininum euitaref.ll. correctio ꝛ non concipiendo femininum.ll.correctio induceref:tunc ét maſculinū non cócipiat femininū cum iurium correctiones ſint ꝓ poſſe euitande.l.pcipimus C.de appel.l.ſancimus .C. de teſti.ꝛ.l.qḋ vero ꝯ de.ll.ꝛ.c. cum dilectus de conſue.ꝛ late p Jmol.in.l.ſi vo.§.de viro. ff.ſolu.matrimo.ꝛ per bar.in.l.omnes populi.de iuſti.ꝛ iu.

f ¶Et ſi dicatur ſi appellatione fratrum comprehēderentur eē ſorores in.d.§. ꝛ ſi caſus euenerit tunc illa particula quo vocantur fres ꝛ filij fratrum nihil operaref qꝛ ħ erat clare ſtatutum de iure cói qḋ vr incóueniens qꝛ ſtatutū dꝫ aliqd operari arg.l.ſi qñ de leg.j.ꝛ.c.ſi papa.de pui.li.vj.xix. diſt. canone ſi romanoꝝ cum ſi.ad qḋ rñdetur ꝙ ſatis opaf dictū ſtatutū ſi auūculos excludit pp patruos ꝛ pp filios patruoꝝ ꝛ de fribus pmittit vt denotet ordiné ſuccedendi primo.n. ſuccedāt fres ſcdo filij:deinde deueniatur tertio loco ad patruos :quarto loco ad filios patruoꝝ qbus ſuccedentibus auunculi nó ſuccedant :ſepe.n.ptingit ꝙ ſtatutuȝ plura diſponens interſerit aliqd a iure cói diſpoſituȝ ꝛ inter alia in eodē ſtatuto.§.ꝛ ſi mulieres dotate nó eſſent ad ſucceſſionē predictaꝝ pſonaꝝ ab inteſtato debeāt puenire . Jlle quidē §.in totū ſe conformat cū iure cói nó incóuenit ſi dcūs.§. ꝛ ſi caſus euenerit in aliquo ſe conformet cū eodē iure cói.

g ¶Inſuper non eſt expeditum ꝙ ſtatutum debeat intelligi vt addat iuri cói:nam ſtatuta licet generaliter loquantur tñ recipiunt interpretationem ſtrictiuá a iure cói ne illud ledant.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.ꝛ in.l. ceſar.de publicanis. ꝛ per Innocē.hoſti.ꝛ Joan.an.ꝛ Cópoſt.in.c.cāmqꝫ.de reſcrip.ꝛ ibi Panoz. dicens ꝙ ſatis eſt ꝙ inducat nouum remedium ꝛ quid intelligaf ſꝫ ius cóe ꝛ non vt addat ad correctionēȝ iuris cóis voluit floren.in.c.finem litibus.de do. ꝛ ptu.ꝯ id qḋ dicit Barto.in.l.iij.§.ſi rem.de leg.iij.ꝛ in ſimili ꝯ Jaco.de are.vult Bal.in.l.terminato in ſi.C.de fructi.ꝛ lit.expenſ.ſ.ꝙ ſtatutuȝ diſponens ꝙ victus victori cōdemnetur in expenſis intelligatur ſꝫ ius cóe ſi teneatur vt tenet Barto.in.d.l.iiij.§.pretor ait.ff.de dam.infec.ſatis ē ꝙ quid minimum operetur vltra ius cóe dicunt .d. Anto. ꝛ Jmo.in.c.cauſamqꝫ.de reſcrip.ꝛ ideȝ Jmo.in.d.§.preter ait pro concordia eius ꝙ tenet bar. ibi ꝛ eius ꝙ tenent glo. Bar.ꝛ Bald.in.d.§.in cóputatione diſtinguit ꝙ aut ſi qd operaref ꝯ ius cóe inferret alicui graue preiudicium ꝛ tunc dꝫ intelligi ſꝫ ius cóe ét ſi nihil operetur ꝛ ita procedūt qḋ dicunt glo.ꝛ docto. in.d.§. in computatione aut inferret leue piudicium ꝛ tunc intelligaf vt operef ét ſi i illo deroget iuri cói ꝛ ita pcedat ꝙ dicit Bar.in.d.§.ptoꝛ ait ſm eundē Jmol. lȝ Matheus de matheſi.in ſuo notabili.lxxxi. tenet ſimplr ꝯ Bar.in.d.§.ptoꝛ ait. ſed in caſu nr̄o inferret graue piudicium ſorori ſi interpetraref ꝙ ſorores excluderentur a fribus:ideo ſm theoricam Jmole nó dꝫ ad hunc finēȝ vt aliqd addat intelligi ꝯ ius cōmune ꝙ pariter admittit ſorores ꝛ freꝝ ꝙ ſorores nó excludanf a fribus regulr̄.pbatur ex textu eiuſdē ſtatuti in.§.item dicimus ſiqua mulier i quo diſponif ꝙ ſi ſoror dotaf a fre fri ab inteſtato decedēti ſuccedāt fratres vtrinqꝫ ꝯiuncti vel ꝯſanguinei tñ ꝛ filij dcōꝝ fratꝝ ſoror dotata a ſucceſſione excludaf donec aliqs pdictoꝝ ſuperit ergo non dotata nó excludif a fratre a cōtrario ſenſu ꝙ eſt fortiſſimuȝ argumentū.l.j.§. duius rei cū pcor. ff.de offi.eius cui mádata eſt iuriſdi. qnimo ex directo ſenſu.d.§.ꝛ ſi mulieres eo.ti.ſtatuti.ꝛ ſꝫ pdcā precedentia capitula ipſius ſtatuti intelligatur.d.§.ꝛ ſi caſus euenerit.ſ.ꝙ fratres vtrinqꝫ cóiuncti ꝛ ſucceſſiue fres ꝯſanguinei ꝛ coꝝ filij ſuccedāt ſoli ſorore excluſa ſe dotata ſit a fre alias ſuccedant ꝛ fratres ꝛ ſorores ꝛ ſic aliquo caſu intelligitur ſꝫ ius cóe ꝛ aliquo a iḋr diſcrepás a iure cói ꝛ in vtroqꝫ ꝯcordat cū ſupioribus diſpōnibꝰ eiuſdē ſtatuti ꝛ dato ꝙ vbū fribꝰ nó cōciperet femininuȝ aliquo caſu ꝛ ſic oi caſu excluderēt ſorores ꝙ tñ eſt falſum p ſupradicta : nihilominus non eſt dicendum ꝙ patrui eos excluderent q ſunt in pluribꝰ iu.ſ. riores ſororibꝰ maxie vtrinqꝫ ꝯiunctis ꝓut ſupius dcm̄ eſt ſed ſatis eſſet ꝙ patrui vel filij patruoꝝ vltra ius cóe excluderēt auunculos ꝛ ſi oēs alij excluderenf fruſtra ſtatuētes expſſiſſent ꝺ auunculis non.n.aſſignari pt efficax rō quare magis expſſit de auūculis qͣ de ſororibus ꝺ qbus erat minꝰ rō excludēdi.ita ꝙ ipſe erát exprimēde in excluſióe longe magis qͣ auūculi nó fuerūt expſſe qꝛ noluerūt ſtatuētes eos excludere niſi ꝯrenus erat expſſum ſi eos noluiſſent excluderē eis expſſiſſent.ar.c. ad audientiá. de decimis.ꝛ.l. ſi ſeruū.§.nó dixit ptoꝛ.de acq.here.ꝛ.d.§.de viro.lex loquitur ꝛ ꝙ ſoroꝛ ſaltē vtrinqꝫ ꝯiuncta nó excludaf a patruo vl filijs patrui vltra ſupradicta appet ſatis apte ex.§.ſequēti q incipit ꝛ in caſu quo ꝯtingat i quo vocaf patruus ꝛ filij patrui nó ſupſtitibus fribus ſororibꝰ vtrinqꝫ cōiunctis ergo eis.ſ.ſororibus vtrinqꝫ ꝯiunctis patrui excludunf:qimo de iure cói fres ex latere prīs tm̄ ꝛ eoꝝ filij excludūt patruos vt in auc.poſt fres.j.ꝛ.ij.C. de leg.here.nec eſt rō quare ſtatutū eū excluderet pp patruȝ:imo ꝛ ſtatutū ipm fratrē conſanguineū pfert patruo in.§.ſi.eiuſdē ſtatuti vbi fratrē ꝯſanguineū admittit ad ſucceſſionē vna cū mr̄e:idē ét ſatis appet ex.d.§. ꝛ ſi caſus euenerit i quo fratrē ppōit patruo nó diſtinguēs:lȝ gnalr loquēdo ꝙ ꝛ clarius pbaf in eodē ſtatuto in.§.ꝛ eo caſu quo filij ꝛc.vbi ét filij fratris ex latere patris tm̄ pferunf patruis:ꝛ tñ ſorores vtrinqꝫ ꝯiuncte pferunf fri ꝯſanguineo in .d.§.ſi.itē ipſe ſorores excludunt patruos in.d.§.ꝛ in caſu quo cōtingat:ꝛ licet loquaf alio caſu ſ.caſu quo ſupſint aſcendētes.ꝛ.d.§.ꝛ ſi caſus euenerit loqtur eo caſu quo nó ſuperſunt aſcendentes tñ nó poteſt aſſignari rō diuerſitatis inter dictos caſus:non enim aſcendentium exiſtentia confert magis in fauorem ſororis ad excluſionem patrui ꝙ non exiſtentia aſcendentium ꝛ vbi non poteſt reddi ratio diuerſitatis ibi idem ius.l.poſthumi in pn. ff.de iniuſto.teſta.ꝛ.l.j.in ſi.C. de libe.prete.ꝛ ex precedentibus ꝛ ſequentibus media interpetranf.l.heredes palam §.ſed ſi notam.ff.de teſta.ꝛ.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de lega. Omnia ergo confluunt in hanc ſententiam eliciendaȝ.ſ.ꝙ ſoroꝛ vtrinqꝫ coniuncta non excludatur a patruo ꝯ ius cóe ſed imo ex mente ſtatuentiū patruus ob ea excludatur per iam dicta ꝛ verba ſtatutorum ſupra deducta id ſuadent ꝛ.d. §. ꝛ ſi caſus euenerit id probat arguendo ab ordine verborum prout licet.l.quotiens.ff.de vſufr. ꝛ in.l.cū pater.in.§. a te pero.ff.de lega. ſcḋo cum ſuis ſimilibus.ꝛ ꝙ per gloſ.in rubrica.ff.de eo per quem factum eſt functa regula ꝙ maſculinum concipiat femininum ꝛ pro regula preſumitur vt per Barto.in.l.quotiens.ff.ſi quis cau.

h ¶Nec obſtat ꝙ in materia differenti maſculinum non cócipiat femininum:qꝛ ſumus in materia differenti ſm quid non ſimpliciter:nam eſt differens in mulieribus dotatis a tertiis perſonis:non autem eſt materia regulariter differēs cum regulariter femine comparenf maſculis in materia ſucceſſionis ꝛ hoc clarum de iure cói quo ſunt generaliter equparate ꝛ etiam de iure municipali vt in caſibus non prouiſis in contrarium qui ſunt pauci reſpectu caſuum obmiſſorum ꝛ in caſibus prouiſis non differunt perpetuo:ſed temporaliter pro maiori parte caſuūȝ ꝛ ſi per.d.§.ꝛ ſi caſus euenerit femine excluderenf priuarenf perpetuo:ita ꝙ ſubiecta materia in terminis illius text. non eſt regulariter differens maxie quo ad excluſionem totalē ꝓut ꝙ loquatur de executione totali in contrarium deducteȝ eſt:ꝛ licet ſoleāt aliquando ſtatuentes vbi volunt comprehendi maſculos ꝛ feminas de feminis exprimere tñ ex aduerſo vbi volūt cóprehēdi feminas ſolent id exprimere exprimendo de maſculis vt ē videre in primo reſpóſo eiuſdē ſtatuti.itē in.§.item dicimus ꝛ in pluribus.§§.immediate ſequentibus ſtr̄ in.§. itē ſi aliquis.itē ſtr̄ in noſtro.§. ꝛ ſic caſus euenerit ꝛ ét in §§.penul.ꝛ finali. itaqꝫ poſſumus arguere ꝙ ſi voluiſſent feminas nó ꝯprehendi id expſſiſſent ꝓut expſſerunt in alijs multis locis:ita ꝙ argumentum a ſolitis parum aſtringit ꝓ vel cōtra :finaūt vellemus tenaciter inſtare ꝙ verbum fratres in.d.§.ꝛ ſi caſus euenerit nó concipiat femininum.

i ¶Tunc ne inducaf legum correctio illa vba ois hēditas ad fratres deuoluaf nó intelligaf ſemp ꝺ tota hēditate.nā dictio ois ꝓpe ſumpta nó expóif ꝓ tota: ſꝫ qñ nó ꝯuenit niſi vni rei tūc iꝓpꝛoaf ꝛ ponif ꝓ tota:ꝫ loquunf iura q ad ħ propoſituȝ.ō.adduxi in caſu nr̄o vr̄o ois reſpicit plures hereditates:nā loquif in caſu quo filij alicuius deceſſerint:ꝛ ſic loquif in pluribus decedentibus quoꝝ ſunt plures nó vna ſola

ſola hereditas ꝛ verba verificaꝛ ſi oīs h̄ditas deuoluiꝛ ad eos qũqꝫ in totũ qñqꝫ in pte ꝛ ꝓut dixi lꝫ excluderetꝛ ſoror a fratre ꝙ regulariter nõ ẽ ver.vt.ſ. oſtendidi:tñ nõ exclu deretꝛ a patruo qui patruus inuitaꝛ ad excluſionẽ auunculi nõ ad excluſionẽ alioꝝ maxime ſororis vtrinqꝫ cõiuncte.

a ¶ Et in caſu fortiori ꝯſuluit collegiũ peruſinũ ꝙ ſi ſtatutũ excludit matrẽ pp patruũ nõ propterea erit excluſa ſoror de qua nõ eſt facta mẽtio ꝓut.d.ꝯſiliũ refert ꝛ ſequiꝛ Pet.de ancb.in repe.c.canonũ. de ꝯſti.in antiquis.xiiii.q.pricipali ſub quarto membro ver.inter ꝯſilia collegij.itẽ alſ Bal.in l.quicunqꝫ.C.de ſer.fu.vbi dicit ꝙ ſi ſtatutũ excludit auuꝫ maternũ pp patruũ nõ excludit auiã maternã ſiue ſola ſiue vna cũ auo materno ſuperſit ꝛ ex his caſus i ſtatuto nõ ex preſſus cenſetꝛ obmiſſus ꝛ pro obmiſſo hr̃.l.ſi extraneus.ff. de ꝯdi.ob cãm.ꝛ.l.cũ dotẽ in ṗn.ſo.ma.ꝛ.d.l. cõmodiſſime de lib.ꝛ poſth.ꝛ in ſuo cõſi.dñs meus do.Jo.petrutij inter cetera iterſerit ſi ſimplr̃ ſtaremus verbis ꝛ ar. capitis inclu ſiui patruus ꝛ filij patrui excluderent:ſororẽ:ꝛ tñ claꝝ eſt ꝙ nõ excludunt eã ſꝫ cũ ꝛ p̄ceptor meus do. Benedictus ca pra in certo ꝯſi.p̄ſupponebat ꝓ claro ꝙ nõ excluditꝛ amita que cõſi.videri pñt qꝛ illa habeo ſigillata ꝛ ego alſ cõſului ſuper interpetratione eiuſdẽ ſtatuti in caſu quo ꝯcurrebãt frater patruelis h̄ eſt filius patrui auunculus amita ꝛ mater tera ꝯcludẽdo ꝙ pp fratreꝫ matertera ꝛ amita nõ excluduntꝛ in quo adduco plura ꝙ ſub maſculino auunculus nõ cõpre henditꝛ femininũ matertera que ꝓ nũc obmitto in quo ꝯſi. ſubdo ĩfraſcripta v̄ba formalia que ꝯferũt ſatis ad ꝓpoſitũ nec ob.ar.ꝙ ſtatutũ hꝫ duo capita vnũ eſt ꝙ ex capite inclu ſiuo ĩcludit patruũ ꝛ filios patrui ꝛ ſi illas ĩcludit ceteros excludit:qꝛ rñdetꝛ ꝙ.d.incluſione reſpectiua ad auunculuꝫ nõ ad ceteros ꝓut ꝯſiderat bal.in.d.l.ꝙ vero ꝯ̃ nec illã ꝯſi derat bal in.d.l.quicunqꝫ.ꝛ in.d.l.ſiquis vel ſi qua:nec etiã Pau.de caſt.in.d.iuribus ponens ſuas theoricas cõſideratꝛ quo aliqñ nõ ſemper vt deprehenditꝛ ex no.per doc.in locis p̄allegatis caput itaqꝫ incluſiuũ lꝫ qñqꝫ cõſideretꝛ puta quo ad excluſionẽ eoꝝ qui excluderentꝛ a pſona p ſtatutũ excluſa illa exiſtente in medio:nõ tñ alſ cõſideretꝛ ad ampliandum iuriũ correctionẽ nec ob.arg.a rõne fauoris agnationis qꝛ illa non eſt expreſſa ꝛ ſupra ẽt alter rñſum eſt reſtat itaqꝫ in dubiis ꝯcludẽdũ ꝙ dcã ſoror vtrinqꝫ ꝯiuncta inſolidũ ſuc cedit excluſo patruo ꝛ fratribus patruelibus. Laus deo.

¶ Inquiſitus de p̄ſtatione auxilij ꝛ fauoris tribus vulne ribus datis per quendaꝫ catharinum:ſi cõfertur ſe dediſſe fauorem vni percuſſioni:an potuerit per iudicẽ cõdemnari tanq̄ preſtiterit cõſiliũ ꝛ fauorẽ dictis tribus vulneribus.

¶ Conſilium. cxcij.

In noie domini noſtri

a Jeſu xp̄i. ¶ Viſo.d.puncto ꝛ atteſtatiõibus nonnulloꝝ teſtiũ examinatoꝝ pro parte cu rie ꝛ quorundã examinatoꝝ pro parte bono frij inquiſiti ꝛ viſis actis ꝛ nõnullis ſtatutis ꝛ quibuſdã allegatis ꝓ pte curie ꝛ qbuſdã alijs q̃ allegantꝛ ꝓ pte bonofrij ꝯdemnati:lꝫ videatꝛ dõm p̄ma facie ꝙ.d.bo nofrius ventret ꝯdemnandus de auxilio in tribus pcuſſio nibꝰ cũ illa partigiana datis a.d.catharino q̃ ꝓbari directo vr̃ p hierony.iuliani:ꝛ inſup deponit ꝙ.d.bonofrius vo cauit.d.catharinũ ꝙ curreret ad locũ ꝛ ꝙ tenebat.d.Jacobũ ꝛ probat de ſanguine:ita ꝙ iſte teſtis ſatis plene vr̃ vt vnus teſtis ꝓbare delicta in inquiſitione deducta ſcõs teſtis ſilr̃ deponit ꝙ.d.bonofrius pluries vocauit ipm̃ catharinũ ꝙ curreret ꝛ ꝙ.d.catharinꝰ tũc aſſumpſit ptigianã ꝛ cucurrit ꝛ ipſe teſtis acceſſit ad locũ cõmiſſi maleficij ꝛ inuenit do. Jacobũ vulneratũ ꝛ vidit.d.catharinũ ibi ꝓpe aufugientẽ. itẽ Jacobuſphilippꝰ deponit de vocatiõe quã fecit.d.bono friꝰ ꝙ catharinꝰ curreret ad locũ ꝛ in hoc ſunt ꝯteſtes oẽs tres:ſꝫ Jacobuſphilippus addit duo vnũ vꝫ ꝙ vociferando ſubdebat porta la partigiana aliud ꝙ poſtea catharino dice bat dalli dalli amazalo.item ꝙ percuſſit.d.Jacobũ in per ſonam cum ſanguine cũ.d.partigiana.d. Bonofrio aſſiſten te:ita ꝙ videtur ſatis probatũ ꝙ.d.Bonofrius dedit cau ſam.d.maleficio commiſſo per.d.catharinum.

b ¶ Et qui cauſaꝫ maleficio prebet pari pena punitur.l.qui occidit.§.in hac.ff.ad.l.acqui.ꝛ.c.de cetero. de homi.ꝛ.c.ſi. de iniur.cũ itaqꝫ delicta intẽtata i iquiſitione vr̃ ꝓbata p cõfeſſionẽ fictã ipſius catharini q fuit vt p̄ſuppono de ipſis maleficijs in ꝯtumaciã ꝯdẽnatus ex ficta ꝯfeſſione ꝛ dictis teſtiũ depoſitionibꝰ:itõ pariter vr̃ ꝙ fuerit iuſte ꝯdenatus tanq̄ p̄bens cãm maleficijs ꝛ tanq̄ p̄ſtans ꝯſiliũ dcõ dal li dalli ꝛ auxiliũ aſtando ꝛ tenendo dcm̃ Jacobũ p perſonã ꝓut deponũt hiero. ꝛ Jacobuſphilippꝰ ꝛ coadiuuat dictũ alterius teſtis q deponit de acclamatiõe ꝛ ꝙ ad clamationẽ p̄dictam.d. catharinus aſſumpſit arma ꝛ ꝙ vidit poſtea illo tũc.d.Jacobũ vulneratuꝫ ꝛ.d. catharinũ aufugientẽ ꝛ licet forte ſingula nõ ꝓdeſſent tñ vnũ coadiuuet aliud vt ſil' iun cta iuuent.ar.l.iij.in prin.cũ ibi notatis.de excuſa.tuto.cum concordan.ibi per glo.adductis.

b ¶ Et ẽt delicta ex p̄ſumptionibus ꝛ violẽtis ꝯiecturis ꝓ bantur.c. afferte.de preſump.ꝛ.c.ti.c.lrãs.ꝛ.c.iij.loco.ꝛ per Bar.i.l.ij.§.ſi.ff.de adul.p.d.c.litteris.ꝛ p eũ in.l.ij.in ṗn. ff.de fur.ꝛ p Bal. in auc.quas actiones in vltimis v̄bis.C. de ſa.ſan.ecc.exẽplificans in ſcholari q ẽ viſus de nocte exi re domũ meretricis ꝛ p Joan.an. in additi.Spe.in titu.de proba.§.j.verſi.xiij.ꝛ per Bar.in.l.ij.§.eras.ff.de excu.tu. lꝫ cautius fuiſſet facere conſiteri in tormentis:nõ tñ potuit capitaneus tormentis ſubijcere obſtante ſtatuto ꝓhibẽte ca pitaneũ torquere aliquẽ nõ habita prius licentia a poteſta te q̃ licentia fuit petita ꝛ denegata vt ſupra quãuis videatꝛ ꝙ denegatio fuerit iniuſta cũ ex dcis atteſtationibus vide retꝛ ꝙ ſaltem emanauerint inditia ſufficientia ad torturam.

c ¶ Inditia.n.vñr eſſe.q̃da ꝓbabiles ſuſpitiones vt deph̄ẽ ditꝛ ex.l.ſi.ꝛ q̃ ibi p bar.ff.de q̃onibus ꝛ minus q̄ ſemiple na ꝓbatio vt p gl.i.l.cũ ꝓbatio.ff.d ꝓba.lꝫ ex dcis atteſta tionibus vr̃ ꝙ reſultauerit ꝯ̃.d.bonofriũ pluſq̄ ſemiplena ꝓbatio merito ꝓbabile idtiũ:ꝛ lꝫ circa iditia nõ poſſit da ri certa doctrina ꝛ ꝓpterea remittatꝛ iudicis arbitrio vt di cit bar.i.d.l.ſi. de q̃onibus tñ arbitriũ iudicis dꝫ eẽ regula tũ a rõne ꝛ iuſtitia ꝓut conuenit bono viro vt decet eẽ iudi cem.l.vir bonus.ff. iudic. ſolui.ad hoc que habentur in.l.ſi ſic.de lega.j.in.l.fideicommiſſa.§.h̄ verba de lega.iij.cuꝫ.ſi.

d ¶ Tñ his nõ ob.cocludendũ arbitror ꝙ.d.ſñia fuerit ꝛ ſit iniuſta ꝛ veniat retractanda.nã eſt aduertendũ ꝙ.d.cathe rinus ingritꝛ ꝙ fecit inſultuꝫ ꝛ tria vulnera fecit.d.Jacobo dcõ bonofrio aſtãte ꝛ ꝯſiliũ auxiliũ ꝛ fauorẽ p̄ſtãte dicente dalli dalli de acclamatiõe autẽ nihil deducitꝛ in iq̃ſitione ſꝫ cuiꝰ formaꝫ hꝫ ferri ſñia.c.lꝫ cli. de ſymo.ꝛ.c.qualr̃ ꝛ qñ de acc.id de dcã acclamatiõe nõ potuit cõdẽnari.p̄terea lꝫ cla maret nõ ppea appet ꝙ clamaret vt vulneraret Jacobuꝫ p̄ dictũ forte vt eũ iuuaret ne.d.Jacobus eũ verberaret:quia prout audio.d. Jacobus erat magis iuuenis ꝛ forte magis robuſtus q̄.d.bonofrius.ꝛ licet hierony.ſubdat ꝙ tpe quo pcuſſus ꝛ vulneratus fuit.d.Jacobus dci bonofrius ꝛ Ja cobus tenebant ſe p pſonam nõ ex hoc ſequitꝛ ꝙ bonofrius dederit auxiliũ ꝯſilium vel fauorem poterat.n.d.bonofrius tenere.d.Jacobũ ne.d.Jacobus eũ pcuteret ꝛ quia tenebatꝛ p pſonam a.d. Jacobo prout hec oĩa dep̄hẽdi poſſunt ex articulis.d.bonofrij.lꝫ non videam ſuper eis aliquas atte ſtationes:tñ pondero ꝙ atteſtatio facta per hieronymum non concludebat ꝙ.d.bonofrius dederit aliquod auxiliuꝫ conſilium vel fauorẽ.d. catherino vt Jacobum vulneraret.

e ¶ Dictus autẽ ſcd̃us teſtis nihil deponit de bonofrio niſi de acclamatiõe ꝛ ꝙ bonofriꝰ clamauerit nõ deponit p̄ciſe ſꝫ p verba videri ſuo q̃ v̄ba in teſte nõ deponẽte ex peritia nõ ſunt idonea iuxta nota.p bar.in.l.j. i ṗn.ff. de ven.inſpi. ꝛ p cañ.in.c.quotiẽs.de teſti.de quo p bar.in.l. qd tñ.§. ſi ar biter.de arbi.ꝛ p Joã.and.in.c.inq̃ſitioni.de accu. lꝫ in hoc de acclamatione nõ faciã viꝫ qꝛ ſup illa deponunt ẽt alij te ſtes ꝛ maxime ponderanda eſt atteſtatio Jacobiphilippi ſu per cuius atteſtatiõe eſt data licentia torquendi bonofrium ꝛ cuius vigore emanauit confeſſio bonofrij ꝛ ſecuta fuit ſo lutio:tamen acclamatio conſilium ꝛ auxilium ꝛ fauor ſi fue runt facta per.d. bonofrium omnia poſſunt verificari in de licto confeſſato vis autem conſiſtit in hoc vtrum potuerit dictus bonofrius licite cõdemnari de alijs percuſſionibus vulneribus intentatis in inquiſitione profecto ſecundus te ſtis nihil deponit niſi ꝙ inuenit Jacobũ vulneratũ nõ de ponit de pluribus vulneribus dictum ipſius verificatur in vno vulnere prout in tribus:itaqꝫ nõ concludit niſi in vno vulnere dictum.n.teſtis ambiguum interpetratur ꝙ nõ ꝓ bet.ꝛ ſic contra ꝓducentem vt per bart. Imolam ꝛ alios in l.inter ſtipulantẽ.§.ſi ſtichum.de ver.ob.probatio.n.debet eſſe certa ꝛ concludens.l. certum in principio.de confeſ.c. in preſentia.de probatio.cum ſimilibus Jacobuſphilippus non deponit niſi de vna percuſſione cum ſanguine ꝛ illa v i

preſuppono eſt confeſſata ⁊ pena ſoluta: ideo debebat quo ad illam confeſſatam ſequi abſolutio non condemnatio vt inſti. de perpe. ⁊ temporalibus in fine. ita ꝙ de alijs vulneribus nihil probatur per dictos duos teſtes ſolum de alijs deponit .d. hieronymus primus teſtis dcm̄ vnius dcm̄ nullius. l. iuriſiurandi. C. de teſti. c. tam lr̄is. ibi ſolis extra eodē titulo cū ſi. maxie in criminalib⁹ i qb⁹ ꝓbatiōes debēt eē luce clariores. l. ſciant. C. d̄ ꝓba. ⁊ idō non potuit aliquo pacto nec aliquo colore cōdēnari dictus honofrius ꝓ dcis trib⁹ vulnerib⁹ cū nō ꝓbenł tria vulnera ꝑ aliquē aliū teſtē nec aliquā ēt p̄ſumptionē nō ſolū violentā: ſꝫ nec qualē qualē ſꝫ enī catherinus aufugerit iſta ſuſpitio reſpicit ipuꝫ catherinū nō ꝯ honofriū. itē ē p̄ſumptio ſeu ſuſpitio ſeu inditiū ꝙ intulerūt vnū vł pl̄a vulnera illata nō magis in plurib⁹ ꝗ̄ in vno: ita ꝙ debebat cōſtare ꝙ tria vulnera forent illata ad h̄ vt ex fuga elliciatur p̄ſumptio vel ſuſpitio ꝯ euꝫ vt tria vulnera intulerit vt de ſe pꝫ ⁊ no. bar. in. l. ſi. de qōnib⁹ dicit ꝙ inditia vt operenł ad torturā: dꝫ prius ꝯſtare de delicto cōmiſſo: ⁊ licet ſubdat ꝙ ideo ſolent iudices mittere notarium ad videndum vulnera vel mortuū quaſi velit quod ſatis ſit ꝙ eo modo cōſtet de delicto: ⁊ forte ita factuꝫ fuerit in caſu iſto: ꝙ tamen ex his que mihi oſtenſa ſunt nō apparet nec in allegationibus que mihi oſtēſe ſunt id preſupponitur: dato autēꝫ ꝙ factum fuiſſet nihilominus: quia illa fiunt extraiudicialiter ⁊ parte non citata non releuant ſaltem non conſtito in actis ꝙ ita factum ſit cum iudex nō habeat iudicare niſi ex actis ⁊ actitatis i iudicio. l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. preſi. ⁊ ꝙ habetur in. c. paſtoralis. de reſcriptis ⁊ in. l. bonorum. C. qui admit.

f ¶ Nec obſtat ꝙ dicit Bar. i. d. l. ſi. de queſti. q: loquił quo ad hoc vt inditia operentur ad torturā nō quo ad ꝯdēnationē: nec inſuꝑ vellet Bar. ꝙ ſi negareł delictuꝫ ꝯmiſſum ꝙ nō deberet oñdi: nos aūt agimus hic de iuſtitia ſnie vtrum iudex licite ſeu iuſte ꝯdēnauerit dcm̄ Honofrium ꝓ tribus vulneribus: nō aūt agił nunc de tortura que reqrit licentiā ptāris que fuit denegata per pātem qui veriſilr͂ habuit reſpectum ꝙ alij teſtes p̄ter catherinum nō videbanł deponere de ꝯſilio auxilio vel fauore p̄ſtitis ꝑ dcm̄ Honofrium nō. n. deponit Hierony. ꝙ dictus Honofrius dixerit dalli dalli ꝓut illud deponit ſolus Jacobuſphilippus ⁊ ſꝫ dcūs Hieronymus deponat ꝙ dictus Honofrius ibi aſtabat nō ex hoc appet ꝙ aſtaret aio ferēdi opē maxie q: ipſe Hieronymus deponit ꝙ ipm̄ tenebat dictus Jacobus cū dicat ꝙ tenebāt inuicē: ita ꝙ ſi aſtabat forte nō poterat recedere retentus a dicto Jacobo ⁊ hūc reſpectum habuit veriſilr͂ dña poteſtas in denegādo licentiā de torquēdo ipm̄ Honofriū p̄terꝗ̄ ſuꝑ teſtificatis per dictum Jacobūphilippū. itē potuit hr͂e reſpectum qd̄ illa verba dalli dalli protulit ſolum vltime percuſſioni. itē potuit hr͂e reſpectum ꝙ Jacobuſphilippus interrogatus de dolo ⁊ tempore dixit prout in inquiſitione ꝯtineł: ſed Hieronymus interrogat⁹ d̄ loco dixit vt ſupra ⁊ ſupra dixerat ꝙ vidit dictū Jacobum exiſtentē in loco maleficij in dicta inquiſitione noiati: ita eſt ſcriptum in copia ad me tranſmiſſa: ita ꝙ pōt dicere noiati ⁊ tūc referretur ad verbum maleficij magis ꝓximū ⁊ tūc nō ꝓbaret d̄ loco in inquiſitione contento forte fuit etiam ita oſtenſum poteſtati ⁊ forte in originali erat ita extenſe ſcriptum.

g ¶ Locus aūt ⁊ tp̄s in inqſitione deducta ꝓbari debēt alr͂ ſequi dꝫ abſolutio vt hr͂ in. l. libelloꝝ. de accu. ⁊ ꝑ Bar. in. l. is q reus poſt mediū v̄ſi. quero cū in accuſatiōe vbi querit an cū in accuſatiōe nō debeat neceſſario poni dies cōmiſſi delicti tn̄ fuit appoſitus diſputat an ſi dies nō probał veniat accuſat⁹ abſoluēdus ⁊ ꝯcludit ꝙ ſic ſi delictū eſt tale ꝙ reiterari poſſit ꝓut ē vulnus ⁊ ſentit ꝙ nō ſit dubiuꝫ ꝙ dꝫ ꝓbari tp̄s ꝙ neceſſario ē ponēdus in libello ꝓut ē mēſis ⁊ eadē rō ē in loco q neceſſario ē ponēdus in libello. d. l. libelloꝝ. ⁊ de tp̄e ad locū ⁊ ecōuerſo valet. ar. l. vinū. ff. ſi cer. pe. ⁊ in. l. in hac ⁊. l. ſi. de tritica. ⁊ maxie qñ ex varietate loci variał pena delicti ꝑ no. ꝑ bar. in. l. denūciaſſe. §. qd tñ. d̄ adul. ⁊ bal. in. l. ij. C. d̄ ꝓba. ⁊ Cy. in. l. qd ergo. §. pena grauior. ff. de his q no. infa. ⁊ ꝑ Jo. an. in rub. d̄ accu. ⁊ inqſi. ⁊ late per Pon. in ꝯſi. mihi. cvij. incip. qſtio ꝯſultatiōis ꝓpoſite: ſꝫ in hoc nō faciā magnū fundamētū: tū q: forte in originali dr͂ noiato ⁊ ſic refert ad locū in inqſitione deductū licet ⁊ tūc poſſet inferri ꝙ non ꝓbeł ꝑ hoc qualitas illa que aggrauat penaꝫ. ſ. ꝙ ſit in poſſeſſiōe offenſi: tū ⁊ q: in ſtatuto ſub rubrica de la iuriſditione del podeſta vr͂ aliter in hoc diſponi ſꝫ ēt ſuꝑ hoc poſſꝫ inſtari: ſꝫ nō curo ingredi eā difficulta/

tē ſatis ſit ꝙ de pluribus ꝑcuſſiōibus nullatenus ꝓbał niſi ꝑ vnū teſtē q nullatenus ſufficit ad ꝯdēnationē ⁊ longe minus ꝓbał de auxilio ꝯſilio vel ope. Honofrij niſi p̄ſtito vni ꝑcuſſioni ꝯfeſſate ſuꝑ alijs nō fuit habita qō ꝑ torturā nec poterat hr͂i ſtante ꝓhibitione legis municipalis nec video aliquā p̄ſumptionē vrgentē ꝯ honofriū ꝙ p̄ſtiterit auxiliū plurib⁹ ꝑcuſſiōibus niſi qtenus deprehēdił ex ſola depoſitiōe Hiero. q̄ depoſitio nō ꝯcludit ꝯ Honofriū vt p̄miſſi: ⁊ inſuꝑ ſi ꝯcluderet nihil releuat ad ꝯdēnationē dcm̄ vnius nō ſolū in criminalibus ſꝫ nec in ciuilibus ꝑ iura vulgaria. item fuga de qua deponit ſcd̄s teſtis nihil facit ꝯtra Honofriū: q: prebet inditiū ꝯtra catharinū nō cōtra Honofriū.

b ¶ Inſuꝑ inditiuꝫ dꝫ ꝓbari per duos teſtes vt per glo. in. l. ſi. C. fami. herci. ⁊ per Bar. in. d. l. ſi. ff. de qōnibus. ficta aūt confeſſio catharini nihil dicit honofrio q: res inter alios acta ⁊c. ⁊ quia potuit ille catharinus illa tria vulnera facere ſine auxilio ꝯſilio vel fauore honofrij ⁊ inſuꝑ ficta cōfeſſio nō nocet alteri ꝗ̄ ꝯtumaci: nec ēt cui noceret vera cōfeſſio vt. l. eius qui delatorē. ⁊ que ibi ꝑ bar. ff. de iure fiſci. ad hoc que habenł. in. l. cū Aliud in prin. de ver. ob. ⁊ per Bal. in. l. tranſigere. C. de tranſac. ⁊ per bar. in diſputatiōe que incip. ſtatuto lucane ciuitatis. ⁊ ꝑ Ang. in. l. ij. ff. ſi ex noxa. cā agał ⁊ multa poſſunt adduci: ſed q: clarum non inſiſto: ita ꝙ nō video que p̄ſumptiones vrgeant ꝯtra Honofriū: ideo dato ꝙ etiā in criminalibus poſſit ſequi ꝯdemnatio ex preſumptionibus nō propterea poſſet ſequi in caſu noſtro in quo nō ſunt p̄ſumptiōes vrgētes ꝯ honofriū ad plura vulnera.

i ¶ Et dicit bar. in. d. l. ij. §. etas in prin. de excu. tu. ꝙ in ciuilibus due p̄ſumptiōes ſole ꝓbant in criminalib⁹ nō ꝓbant ſine alijs adminiculis. ⁊ dictū Bar. in. l. ij. de fur. pōt itelligi vbi de furto ciuiliter agił ꝓut loquił ſubiecta materia tituli: ⁊ ita pōt intelligi ēt Bar. in. l. ij. §. ſi. de adul. per iura que allegat: nā. c. litteris. loquił cū agitur ad ſeparationē matrimonij: ⁊ ſic ciuiliter. arg. eoꝝ que habenł in. c. tue. de procu. ⁊ in. c. per tuas de ſymo. ⁊ in. c. ſuper his in ſi. de accu. ⁊ ita ēt loquił. c. preterea. de teſti. iuncta glo. ꝙ etiā allegat bar. ſꝫ in illo. c. plura cōcurrant q: teſtes de auditu ꝓprio fama ⁊ alia adminicula. item dicta Bar. in dictis. ll. loquuntur in quibus difficilima eſt probatio q: in adulterio ⁊ furto.

k ¶ Et qñ difficilis eſt ꝓbatio admittunł ꝓbationes minus integre. l. in actionib⁹. §. plane de in lite iurā. l. ꝯſenſu. C. de repudijs. c. cū cām mr̄imonij. de ꝓba. c. j. de p̄ſcrip. li. vj. c. ſꝫ ex quadā. de teſti. per glo. in. §. alie inſti. de acti. ⁊ in. l. cū aliquis. C. de iure delib. ⁊ in multis locis tradunt doc. qd̄ non cadit in caſu noſtro: q: factū fuit factū de die palā ad clamoreꝫ ⁊ pluribus p̄ñtibus ꝓut teſtes examinati iterrogati de ꝯteſtibus deponunt. ita ꝙ ex acte ⁊ plenarie ꝓbationes requirebanł: vñ nō eſt ſtandū preſumptionibus hoium ſaltē niſi plures eſſent cū alijs adminiculis cōcurrentibus ſꝫ. d. theoricam Bar. in. d. §. etas. ⁊ ſaltē h̄ caſu ꝓcedat opi. tenentiuꝫ ꝙ in criminalibus nō ſit ꝯdēnatio ex p̄ſumptionibus quos patronus cauſe allegat qui allegat Jmo. in. l. ſi. ff. de heredi. inſti. Ang. in. d. l. ij. de fur. reprehendentē ibi bar. ꝑ. l. ſciant. de ꝓba. ꝓ h̄ facit gl. i. c. atſi clerici. de iud. ⁊ Matheus de mathefilanis in notabili. cxix. dicens ꝙ ꝓbatio ꝙ nudus cū nuda ſtetit in lecto nō eſt plena probatio ad cōdemnanduꝫ de adulterio in criminalibus nec ob. d. c. litteris. q: ibi agebał ad ſeparationē matrimonij. ⁊ hoc vr͂ voluiſſe Jnn. in. c. q: veriſimile. de preſump. vbi idē videnł voluiſſe. d. Anto. ſlo. Jmo. ⁊ Abbas ⁊ Oldra. in cōſi. cxcij. ꝙ incip. viſo diligenter ⁊ Pet. de anch. in regula ſemel malus. x. col. in. vj. d. Ant. in. c. qñ de preſump. abbas in. c. ꝯſtituti. de teſti. Bal. in. l. ſi. de proba. ⁊ in rub. extra de offi. deleg. cū ſi. nō inſiſto cum res mihi videatur luce meridiana clarior ꝗ̄. d. ſentētia fuit ⁊ eſt iniuſta. ideo alio nō ꝯſtito. d. honofrius venit abſoluendus per iudicem appellationis. Laus deo.

¶ Inſtrumentū hebrei an poſſit dici vſurarium ſtante ſtatuto de quo in prin. conſilij: non obſtantibus capitulis per papam hebreis conceſſis de quibus in conſilio.

¶ Conſilium. cxciij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Viſo ſupraſcripto themate ⁊ capitulis hebreoꝝ que hn̄t cū cōmunitate que p̄ſupponunt habita a. S. D. N. ⁊ viſo inſtr̄o de quo agił i quo appet ꝯfeſſio recepte certe

ꝗ̄titatis

quātitatis in depositū cū pmissione iurata de restituendo dī ctā quātitatē in pecunie numerata post tres menses nulla apparente numeratione τ statuto disponente φ notarij nō possint ɔficere instr̃m de pluri sūma quā viderint numerari ɔbentibus τ ɔbentes ipsi acceperint τ secū portare viderint alr̄ instr̃o nō deł fides τ hoc est vnū capitulū alr̄ psu/ maſ factū in fraudē vsurarū aliud φ si instr̃m fieret sub dicta forma statuti τ allegareſ factū cōtra formam statuti τ id nō posset probari. Sed probaretur illū esse manifestū vsurariū τ cōsuetū facere obligationes τ instr̃a de pluri vera sorte sub vere sortis velamine seu nomine ad minus p quattuor testes de publica voce τ fama deponentes instr̃m non valeat in eo qđ cōsuetus est facere dici instr̃a vltra verā sortē visis ēt nonnullis attestationibus sex testiū qui videnł probare φ dictus Raph. est publicus τ manifestus vsurarius τ consuetus est facere obligationes τ instrumenta qñ mutuat sine pignore φ cantāt de duplo vere sortis ita φ si mutuat decē instr̃m cantat de .xx. lз videaſ prima facie dōm φ per dictū statutū decidaſ casus iste cōtra hebreū. naз dictū instr̃m nō ē factū ſm formā statuti predicti quoniam instrumentū predictū fuit factū de eo φ ipse notarius non vidit numerari: iō dicto instr̃o nō vr̃ φ debeat stari ex pmo capite statuti φ nō requirit aliquā pbationē. itē ex secundo capite eiusdē statuti ex quo probatū est φ dictus Raph. est cōsuetus facere ɔctus τ instr̃a de duplo vere sortis sub velamine ve sortis τ lз nō pbeſ p dictos sex testes φ sit ɔsuet⁹ facere similes cōtractus prout vr̃ requirere ſm caput statuti dum dicit de publica fama deponentes: tñ vr̃ φ nō habeat obstare qꝛ plus est deponere directo de eo de quo agitur φ̃ probare de fama vt de se est notissimū: τ ideo si sufficit probatio tamen publice φ sit cōsuetus facere similes ɔctus seu obligationes τ instr̃a de pluri τc. multofortius sufficiat directa τ vera probatio vbi enim maior ratio idē ius autē. multomagis. C. de sac. san. ecc. immo vbi est eadem ratio. l. illud ad legem acqui. τ. l. a titio. de ver. ob. cum concor.

a ¶ Et hoc probat verbū adminus φ significat φ si pbareſ plene bene quidēз si nō plene adminus sufficiant quattuor testes deponens de fama vt pз ad sensum τ in simili dicimus de dictione saltē que vulgarizatur almeno τ sic idē significat φ adminus que dictio saltē est implicatiua τ subsidiaria vt demonstrat donatellus τ probatur in tex. τ glo. in verbo saltē in. c. statutū. §. cū vero. de rescriptis li. vj. in subsidiū itaq; voluerunt statuentes φ recurratur ad probationem de fama multo ergo magis sufficiat plena directa probatio scilicet φ sit cōsuetus τc. nec videſ obstare φ statuere super vsura τ eius probatione cū h̄ sint de iurisdictione ecclesiastica nō videſ φ ad laycos pertineat ne mittant falcē in mesem alienā: nā videſ φ statuere potuerint ad finem vt instrumentum nō probet verā sortē interuenisse τ nō posse peti in foro seculari ꝑut in foro seculari petitū est istud debitū satis est ɔuento φ per instr̃m nō pbeſ vera sors τ minor φ heredes petierint obligationē a iuro qꝛ iur̃m ligat iurantē nō ligat animā heredis. c. veritatis. de dolo τ cōtu. τ ibi per Inn. τ doc. cōiter. nō ergo mittunt falcem in mesem alienā si statuunt φ instrumento nō credaſ qꝛ venit notarius ɔtra pbibitionē ipsius statuti lз pcipiant ad euitandā fraudē vsurarioꝝ: τ idē vr̃ dōm in ɔctū iurato qꝛ instr̃m nō pbabit ɔctū in foro seculari facit qđ no. bar. in repetitione. l. omnes populi. ff. de iustitia τ iure. dicens φ lз statuentes nequeant directe infringere vires iuramenti tñ qñ statutuз annullat ɔctū qꝛ presumit dolū φ tunc iuramentū non valideт cōtractū quē sequiſ bal. in. l. nō dubiū. C. de. ll. τ eadē ratione videſ si infringit cōtractū vel instrumentū qꝛ psu/ mit fraudulentum qꝛ factum in fraudem vsurarum.

b ¶ Facit qꝛ statutū istud viciat ɔctum seu instr̃m odio vsurarioꝝ τ qñ ɔctus a lege ciuili viciaſ odio ɔbētis iuramētū nō validat cōtractuз nullū lз liget iurantē. c. significante. de pig. τ. c. j. τ. c. debitores. de iureiuran. τ theorica Bart. in. l. siquis pro eod. de fideius. τ sequunſ cōiter omnes ibi τ in auc. sacramenta pubeꝝ. C. si aduer. ven. τ in. c. cuз cōtingat. de iureiur. τ vbiq; nec videntur obstare dicta duo capitula cōcessa. d. hebreo de quibus in themate mam primum capitulum videtur solū inducere φ instrumenta τ scripte priuate habeant executionē paratā ɔtra res τ bona τ persona debitoris. nō ob. statutis scilicз que disponerēt φ nō haberēt paratāз executionem. nō autem illa statuta que disponerent φ nō probent seu nō valeant facit. l. iiij. §. condemnatū. de re iudi. τ clemen. pastoralis. eo. ti. τ que habenſ in dictis iuribus. τ p bar. in. l. j. §. parui. ff. φ vi aut clā τ p canonistas in. c. item cū quis. de restit. spoli. τ h̄ ēt vr̃ dici posse ad scōm capl̃m. s. φ intelligatur de instr̃o valido. itē dictuз capitulū vr̃ pmittere exceptiones q̄ pñt opponi ɔ xpianos mam pcemittit dictum negatiuum τ pbibitiuuз φ non possit opponi aliqua exceptio ɔ instr̃m vel scripta priuataз. d. hebrei seqniſ orō p dictionē nisi vз nisi ac si fuisset ɔtractus xpiani dicendo si non φ̃to fuisse contracto de xpiano proprio.

c ¶ Idē. n. significāt illa vba i vulgari si nō φ̃tū in latino dictio nisi: nā āt ē dictionis nisi significare τ ponere in orone sequētı quā determinat ɔriū et⁹ qđ determinaſ in orone pcedēti. l. actiōe. C. de trāſ. τ in. l. h eum. §. q iniuriaꝝ. ff. si qs cau. τ φ ibi p gl. τ doc. ibi τ i. d. l. actiōe. iō cū i. d. scdo capitulo pcedat orō pbibitiua. s. φ nulla exceptio possit opponi τ sequaſ orō nisi ac si fuissз ɔctus xpiani vr̃ φ permittat opponi exceptionē q̄ possз oppōi ɔ ɔctū xpiani: lз. d. exceptio quā īducit. ā. d. statutū posset opponi ɔ ɔctū xpiani qꝛ τ h̄ ɔctu xpiani exp̄sse loqſ igiſ. d. capl̃m istā exceptionē nō pbibeat: sз poti⁹ pmittat τ φ seqſ ne niuna altra intelligaſ φ̃. s. pmissaз opponi ɔ ɔctus xpiani nisi τc. qñ sit sensus φ ille due exceptiões q subdunſ pmittanſ opponi ɔ instr̃a τ scriptas priuatas. d. hebrei lз forte nō possз opponi ɔ ɔctuз xpiani puta qꝛ forte eēt statutū φ ɔ debitū de quo appet in str̃m guarentigiatū vr̃ eius executionē neqat opponi exceptio solutiōis nisi pbeſ p aliō instr̃m ꝑut fiſe statutū habemus h̄ pusiēnā lз tūc nō possit opponi exceptio sc̃ fonis ō quo nō appeat instr̃m ɔtra ɔctum xpiani tñ posset opponi ɔtra ɔctum τ instr̃m. d. hebrei. iō ex his vr̃ φ. d. snia vicarij sit iniusta. τ p ɔñs retractanda p iudicē ad quem p pdicta τ ēt qꝛ fuit apposita clausula sine merito que videſ suspecta τ insolita: ideo videtur φ causet presumptionem fraudis.

d ¶ Tñ his minime refragantibus ɔtrium puto de iure rñdē dum: nā aiaduerto φ vba dicti statuti nō militant hoc casu ꝑprie intelligēda τ dc̃m statutū est exorbitans a iure cōi: iō nō extēdendū sз restringendū vr̃. l. ius singulare. τ. l. φ vero ɔtra. ff. de. ll. τ regula que a iure exorbitant in. vj. τ. c. cuз dilectus de consue. nec a verbis est recedendum. l. non aliter. de legā. iij. τ. l. j. §. si ex is qui nauem. de exerci. adeo φ̃ vbi deficiunt verba legis deficit lex. l. ita autem in principio de administra. tut. l. iij. §. ait pror verfic. totiens. de dam no infec. τ. l. si seruum. §. non dixit pretor. de acqui. hereditate φ autem verba statuti non militent nec verificentur in casu isto ostenditur: quia instrumentum de quo agitur non ē instrumentum alicuius vere sortis date in mutuum vel depositum: sed est instr̃m confessionis depositi: constat aūt φ aliud est depositum aliud ɔfessio depositi: idcirco videmus φ contra instr̃m factum super mutuo vel deposito hoc ē φ pecunia numerata fuit mutuata vel deposita non obstat exceptio non numerate pecunie prout habetur in. l. si ex cautione. C. de non numerata pecunia.

e ¶ Et tamen si ptinet ɔfessionē φ pecunia fuit mutuata vel deposita obstat exceptio nō numerate pecunie. d. l. si ex cautione. τ. l. in ɔctibus. τ p totuз titulū de nō nu. pecu. simile in ɔctu dotali. C. ð dote cauta nō numerata p totū nec dos ɔfessata habз per oīa eadē priuilegia ꝑut dos numerata vt per gl. in verbo dare in. l. in assiduis. C. q pot. in pig. habe. τ alr̄ habens mandatū ad recipiendū si ɔfitetur se recepisse non piudicat mandātı prout voluit Barto. in. l. ij. §. creditum. ff. si cer. pet. per. l. si mutuam. ff. si quid in frau. patro. τ in. l. si debitorem. ff. de nona. τ ideз voluit Barto. in. l. nō abstulit. C. eodem titul. Bald. τ Ponte. in. d. §. creditum τ idem in effectu tenet ibi Paulus de castro. τ idem Barto. Angelus. τ Imol. in. l. a diuo pio. §. sed si emptor. de re iudi. τ Angel. in. l. fi. §. fi. C. de q̄d. prescrip. τ ipse τ Imol. in. d. l. si debitorem. τ. d. Anto. τ Imo. in. c. si cautio. de fide instru: τ tenendum est tanφ̃ commune licet quidam contra.

f ¶ Et idem si procurator habuit mandatum ad exigendum a creditoribus τ quietanduз si confitetur se exegisse τ quietauit non preiudicat mandanti prout voluit Io. an. in ad/ di. Spe. in titulo. de teste. §. j. ver. sed pone egi in fine margine. addi. τ Bar. τ Pau. de ca. in. d. §. creditum. τ ibi bald. in vna lec. cum quo trāsit. d. Ant. in. d. c. si cautio. τ alr̄ habemus φ si vnus probat factum puta qꝛ vidit gaium deponere apud titium talem rem vel φ̃titatem τ alius testis deponit φ dictus titius confessus fuit gaio se habuisse ab eo in depositum illam rem seu quantitatem non probant: qꝛ reputantur singulares prout signanter voluit bald. in. d. l. si ex cautiōe in fi. τ Pet. τ Cy. in. l. ij. C. que sit lon. ɔsuetu.

quos refert.d.Anto.cum eis tranſiens in.c.ſi.de conſue.in
aũ penul.colũ.⁊ tangit etiã bal.in.l.publia.§.ſi.ff. depoſi.⁊
pluries conſulendo tenui rõ eſt q2 diuerſa ſunt factum ⁊ ꝓ
batio facti prout eſt confeſſio :cum ergo ſint diuerſa ⁊ non
omnino eiuſdẽ efficacie : ideo ſtatutuʒ exorbitans loquens
de inſtrumento ſup datione non trahatur ad inſtrm̃ conti-
nens confeſſionem dationis:non aũt continet inſtrumentũ
de quo agitur aliquam veram ſortẽ depoſitaʒ fuiſſe : potuit
enim nihil fuiſſe depoſitum ⁊ inſtrm̃ continere veritateʒ q2
vere confeſſus fuit lʒ non vere depoſuerit: non ergo nota
rius fecit inſtrm̃ de pluri vera ſorte:nam comparatiuuʒ ſm̃
grãmaticos relinquit poſitiuũ in termino ⁊ ꝓbaᷣ in.l.cum
filius.§.pr̃ de leg.ij.⁊ ibi glo.⁊ Bar.⁊ iõ cũ ſtatutũ loquaᷣ
de faciẽte inſtrã d̃ pluri vera ſorte ⁊ nõ penã iponat faciẽti
⁊ mãdat nõ fieri de pluri ſorte ꝗ̃ viderit ⁊ ꝯfeſſio nõ videa
tur:iõ v̾ba ſtatuti nõ verificanᷣ facit ꝙ dicit bal.in rubrica
epm̃ vel abbatem in vſibus feu.dicẽs ꝙ ſtatuta ſunt cõiter
fundata i ſic volo ſic iubeo iõ ẽ v̾bis eoꝝ tenaciter iſiſtẽdũ.

g ¶ Et ſi dicatur eſt eadem ratio negatur :q2 confeſſio preſu
miᷣ facta ſpe future numerationis ⁊ põt querela ꝓponi in
tra certa tempora vt.d.l.in ꝯtractibus ⁊ per totum titulum.C.
de non nu.pec.⁊ iuramentum ſuper ea interpoſituʒ nõ tol
lit dictam exceptionem ſeu querelam non numerate pecu/
nie.l.ſi.e.ti.nec tolliᷣ renunciatione vt notat Bar. in.d.l.ſi
ex cautione.⁊ idem preſupponit ibi Bal. dum loquiᷣ de ſta
tuto ⁊ ſi dicatur valet renũciatio cũ iuramẽto prout voluit
Bar.in.d.l.ſi.eo.ti. rñdetur ꝙ ſatis eſt ꝙ nõ eſt eadẽ rõ in
alijs caſibus:⁊ inſuper ẽt tunc non eſt eadem rõ : q2 lʒ non
poſſit tunc opponi exceptio non numerate pecunie ſi eſt ei
renunciatum cum iuramento:tñ ſolutum põt repeti vt not.
bar.in.d.l.ſi.C. de non nu.pec.⁊ ſatis eſt in aliquo ſubueni
ri.ar.l.tutori.C.de neg.geſt.nec dictum ſtatutum põt ꝑ hãc
viã de facili eludi: ⁊ ſic ludibrio fieri ꝑ ꝑdicta :ideo dictum
ſtatutũ penale ⁊ exorbitans nõ trahatur ad hunc caſum in
quo verba deficiunt nec viget oĩno eadẽ rõ per predicta:ꝑ
terea ⁊ ſcḋo vr̃ ꝙ dictum Rapha. hebreum iuuent dicta ca
pitula in themate relata:nã primum capitulũ diſponit ꝙ in
ſtrumenta ⁊ priuate ſcripte mandenᷣ executioni nõ obſtan
tibus quocunqȝ ſtatuto banimẽto vel ordine facto vel fien
do ⁊ ſcḋm capituluʒ diſponit ꝙ ꝯ inſtrã ⁊ ſcriptas priuatas
quas hẽrent ipſi hebrei non poſſit aliqua exceptio opponi
niſi ſolutionis ⁊ falſitatis que poſſet opponi ꝯ ꝯtum chri-
ſtiani iſte eſt ſenſus ſecũdi capituli ꝙ ita intelligitur vt in/
fra deducã ꝑ quã fallentiã ꝙ non reſtringiᷣ ad inſtrm̃ ꝙ ſit
validum ⁊ ꝓbet:nã inſtrm̃ falſum nõ ꝓbat vt eſt notiſſimũ
ẽt ſi ſit falſum in pte ⁊ non in totũ vt hr̃ in.c. fraternitatis
de hrẽti.⁊ in.l.ſi ex falſis.C.de tranſacti.de quo tñ vt ibi.ex-
ceptio aũt declarat regulam :⁊ vt ſit bona exceptio dʒ ꝯpre
hendi ſub regula vt habeᷣ in rubrica.de reg.iur.⁊ in.l.nam
ꝙ liquide.§.ſi.de penu.leg.itẽ ſcripture priuate regulariter
nõ ꝓbãt ⁊ tñ capl̃m vult ꝙ gñaᷣr mãdentur executiõi ⁊ ꝯ
nulla poſſit obijci exceptio : ⁊ ſic nõ põt obijci exceptio ꝙ
nõ ꝓbet de iure:⁊ ſic nõ poſſit exceptio ꝙ inſtrm̃ ex forma
facit fidẽ:⁊ ſic nõ ob.ꝙ hr̃ i.d.§.ꝯdẽnatũ.⁊ ꝙ ꝑ bar.i.d.§.
parui. q2 loquunᷣ in dubio ſecus qñ appet ꝙ diſpoſitio lo
quiᷣ ẽt in inſtrõ aᷣs i valido vt ꝯtingit in caſu nr̃o ꝓ ꝯtiã dcã.

b ¶ Nec ob. ꝙ ſubditur ſi non quanto ſoſſe ꝯtcto de chriſtia-
no proprio q2 dictio nec ⁊ dictio neqȝ veniunt additiue nõ
reſtrictiue q2 hñt incluſam copulã vt per glo.⁊ Bal.in.l.ſi ſi
lie.C.de don.ꝑꝑ nup.⁊ per glo.j.in.l.⁊ q2.ff.de pac.⁊ natu-
ra copule eſt addere .l. ea tamen adiectio vbi text. ſm Dy.
ſing.ff.de le.iij.⁊ per Bar.ibi ⁊ in.l.ſi is qui ducenta.§.vtꝝ
de rebus dubijs.⁊ Bal.in.l.gallus.§.etiam.de lib.⁊ poſth.
⁊ cañ.in.c.ij. de reſcriptis. ⁊ eſt implicatiua vt per Saly.in
l.nec apud.C.de heredi.inſti.⁊ per glo.in.l.nec emancipati
C.de col.⁊ implicat negatiuã non affirmatiuam ⁊ ipſam ne
gatiuam ampliat nõ affirmatiuam vt pʒ in iuribus ꝑallega-
tis:ſi auteʒ intelligeretur ꝙ non poſſit opponere aliã ꝗ̃ il-
lã que poſſet opponi contra chriſtianũ niſi exceptionẽ ſolo
nis falſitatis nõ implicaret nec adderet : immo reſtringeret
⁊ maxĩe q2 exceptio ſolutionis ⁊ falſitatis poſſunt generali-
ter de iure contra chriſtianos : vt igitur deſeruiat ꝓprie vi
v̾boꝝ eſt ſenſus ꝙ nõ poſſit opponi alia exceptio ꝗ̃ illa q̃
poſſit opponi cõtra chriſtianos nec aliqua ꝗ̃ exceptio ſolo
nis ⁊ falſitatis:⁊ ſic vt poſſit opponi exceptio duo copula/
tiue requirantur.ſ.ꝙ ſit exceptio ſolutiõis vel falſitatis ⁊ ꝙ
illa poſſit opponi ꝯtra chriſtianos alias nõ ſtaret illa dictio
nec ⁊ non ꝯueniret veriſiſi menti q2 intentio capitulãtiũ vr̃

fuiſſe fauere dictis hebreis in eoꝝ inſtrĩs ⁊ ꝓuatis ſcriptu-
ris pʒ q2 ꝯcedit executionẽ quã nõ hñt de iure cõi.itẽ ſcḋaʒ
capl̃m incipit ponendo regulã negatiuã ⁊ ſi dareᷣ alius in-
tellectus regula eſſet affirmatiua q2 poſſet opponi oĩs ex/
ceptio que ꝯ chriſtianos opponi poſſet ꝙ ẽ regulare ꝙ om
nis exceptio cõpetens opponi poſſit.itẽ caſu quo nõ poſſet
opponi exceptio ſolutionis ⁊ falſitatis ꝯ chriſtianos poſſit
opponi ꝯ dictos hebreos:⁊ ſic dictũ ſcḋm capl̃uʒ eſſet ꝯ.d.
hebreos ꝙ nõ eſt de mente capitulantiuʒ:⁊ ꝓpterea euitaᷣ
diſpoſitio dicti ſtatuti caſu quo militaret in hmõi inſtrĩs:⁊
ẽt caſu quo.d.ſtatutũ valeret ⁊ eſſet ſeruandũ in curia eccle
ſiaſtica in qua curia vr̃ ſeruandũ ius cañ.nõ ſtatuta laycorũ
ſaltẽ circa ſpiritualia ⁊ que reſpiciunt forũ eccleſiaſticũ per
ea que habenᷣ in.c.eccleſia ſancte Marie de ꝯſti.⁊ que per
glo.in.c.ij.de arbi.lib.vj.⁊ q2 ſup hoc late allegat patronus
cauſe ⁊ mihi tempus non dat inſiſtendi q2 nuncius inſtat ⁊
nunc agitur de ſn̄ia lata in foro eccleſiaſtico:⁊ lʒ dicaᷣ cõfir
matam a papa confirmatio non ſolet addere non inſiſto.

i ¶ Nec ob.ꝙ dr̃ de cl̾a inſolita:q2 rñdet allegãs ꝙ nõ ꝓbaᷣ
ex quo illa q̃ dr̃ matrix nõ eſt publicata ⁊ exẽtũ ẽ inſtrm̃ pu
blicũ ⁊ auctẽticũ ſine illa cl̾a ꝑut.n.ſtareᷣ aſſertioni notarij
ſi in publicatiõe faceret mentionẽ de cancellatione:ita pari
rõne vẽ ⁊ ſtandũ ſi exhibit publicũ inſtrm̃ ſine illa inſup nõ
q̃libet inſolita cl̾a inducit ꝑſumptionẽ fraudis ſʒ illa q̃ cau
ſat ſuſpitionẽ apponẽdo cautela iſolutã ⁊ ſuſpectã:⁊ iõ ſi di
xiſſet nõ eſt cõmiſſa fraus vl̾ nõ eſt ꝯfeſſio vltra verã ſortẽ
vel qd ſileᷣ:ſʒ iſolito fenus exercere i quo ẽ veriſiſe ꝙ velit
recipere meritũ voluerit meritũ de eo ꝙ numerauit vʒ vnũ
bol.ꝓ floreno de ꝗ̃titate ꝯfeſſata ꝑut ꝑ capl̾a vr̃ poſſe acci
pere ne cenſeaᷣ numeraſſe ad vſurã ſibi cõceſſam ꝑut ſatis
poterat ꝯiecturari.ar.l.vel vniuerſoꝝ.ff.de pig.ac.⁊.l.q ſe-
miſſes.d̃ vſu.ſi dcã cl̾a fuiſſet adiecta nõ hẽret cẽſeri ex̃nea
nec tẽdit ad ꝗ̃titatẽ ꝯfeſſatã:ſʒ vſurã ipſius ꝗ̃titatis.ita ꝙ
nõ vr̃ ex̃nea ⁊ ſuſpecta cl̾a ꝑut loqᷣ ꝯriũ ⁊ h̾ dcã ꝑ breuita
te tpis ſufficiãt:⁊ iõ ꝯcludẽdũ puto ꝙ dcm̃ inſtrm̃ ſit ſuan
dũ ⁊ nõ obſtet dcm̃ ſtatutũ nec dicta aſſerta cl̾a.Laus deo.

¶ Si donatur forenſi predium non tributarium ex priui-
legio cõceſſo donatori ꝙ non teneretur ad collectas:an do-
natarius vel eius heredes poſſint cogi ad collectas pro di-
cto predio dicto priuilegio non obſtante.

¶ Conſilium. cxciiij.

In noĩe domini noſtri

i Jeſu xpi.¶ Lʒ videaᷣ ꝑma facie dicendũ ꝙ
cõitas.d.caſtri durantis foueat iuſtitiam ex
quo ꝑ ſtatutũ oẽs terre fuerunt facte tribu/
tarie exceptis terris illoꝝ de brãcaleonibus
qui tũc tpis preerant dcõ caſtro ⁊ lex ſemp loquiᷣ.l. ariani.
C.de hereticis.⁊ multis auctẽticis que incipiunt hodie que
ẽt hodie militant:itaqȝ lʒ tpe ꝯditi ſtatuti dicte terre dictoꝝ
heredũ eẽnt illoꝝ de brancalionibus nihilominus cũ hodie
ſint alioꝝ nõ vr̃ ꝙ veniant in exceptiõe ⁊ nõ cõprehẽdanᷣ
ſub illo ver.ſi.nihilominus tñ ⁊c.vñr comprehendi iſte res
ſub illa generali lege municipali maxĩe cũ iſte res que hñt ꝑ
dictos hr̃des.d.mathei ⁊ que dñr donate.d.dño Matheo
erãt ⁊ ſunt deſcripte in extimo ſeu appreſſu vt vtar vocabu
lo ponenti dicti cõis durãtis ſub appreſſu tñ dñoꝝ dci caſtri:
⁊ in.d.l.municipali ꝯtineᷣ ꝙ res in appreſſu cõis dci caſtri
durãtis ſint tributarie pro collectis ꝙ fcm̃ fuit ob eã rõnẽ
ne forẽſes q ipoſteꝝ acqrerẽt dcã bona euitarẽt onera colle
ctaꝝ idcirco cũ v̾ba dcẽ legis municipalis videanᷣ cõprehẽ
dere iſtas rẽs ⁊ rõ videaᷣ militare in caſu iſto:⁊ vbi eadẽ rõ
videaᷣ legis diſpõ.l.illud.ff.ad.l.acq.⁊.l.a titio.ff.de ver.ob.
cũ ſi.attẽto ꝙ vt dixi iſtõ potere nõ audiaᷣ cõprehendi ſub
limitatiõe poſita i ſi.legis q̃ fuit fcã in fauorẽ dictoꝝ dñoꝝ
de brãcaleonib⁹ vl̾ ſuoꝝ filioꝝ legitioꝝ q fauor vr̃ ceſſare
in caſu iſto cũ nõ iterſit dñoꝝ dci caſtri durãtis vtꝝ hr̃des
d.do.mathei ſoluãt ꝑ dcõ potericollectas necne:⁊ ceſſante
cã ceſſat effect⁹.c.cũ ceſſante.de app.⁊.l.adigere.§.ꝗ̃uis.de
iure patro.⁊.l.ꝙ dcm̃.de pac.ꝓ quo ẽt facit aliud ſtatutũ ꝙ
mihi oſtenſuʒ fuit poſitũ ſub rubrica ꝙ q̃libet teneaᷣ intra
certũ tpᷣs aſſignare terras ⁊ poſſeſſiões quas nõ ſunt i appaᷣ
ſatu cõis ſcripte quo diſponiᷣ ꝙ qcunqȝ terrigena vel forẽ-
ſis hʒ tʒ poſſeſſiões ⁊c.que nõ fuiſſent poſite in appaſſatu
teneanᷣ illas aſſignare ⁊c.⁊ ſoluere collectas ⁊c.⁊ ſic ad ſol
uendum collectas aſtringit etiaʒ forenſes quos prout vr̃ ẽt

aſtringere pōt ex priuilegio dicte cōitati a pncipe vt dr̄ cōceſſo ꝙ poſſit dicta cōitas caſtri durātis circa collectas facere ꝛ diſpōere quicquid videbit᷑ dcō cōi ꝛ dictū cōe aſtringit forēſes ꝑ dictū ſtatutū. itē quolibet anno dictū cōe iponit collectas oibus terris exiſtentibus in eorū territorio ꝛ quibus poſſunt. itē fecerūt bānimētū ꝙ qcūqꝫ poſſidet aliquas terras in comitatu debeant intra certū tp̄s illa deſcribi facere in ſuo appaſſu al's incidāt in penā ꝛ nihilominus ſoluāt collectas: cū igit᷑ id prout vr̄ diſponere poſſit vigore priuilegij principis qui eſt ſolutus legibus. l. princeps. ff. de. ll. ꝛ. l. digna vox. C. eo. ti. ꝛ ꝙ velint vr̄ apparere ex geſtis per ipſam cōitatē: nā faciendo illud bānimentū ꝛ imponendo ſingulis annis collectas omnibus tenentibus poſſeſſiones in diſtrictu dicti caſtri vr̄ facto declarare. ꝙ eis vr̄ placere ꝛ diſponere ꝙ omnes ſoluant ēt forenſes maxime ſtante diſpōne dictoꝝ ſtatutoꝝ: conſtat aūt ꝙ facto dat᷑ voluntas ꝛ ꝙ placet intelligi. l. reprehendenda cū multis concor. C. de inſti. ꝛ ſubſti. ſub ꝯdi. fac. ex qbus oibus vr̄ ꝯcludēdū ꝙ dicti hr̄des teneant᷑ ad ſolutionem dictarū collectarum.

a ¶ His tñ nō ob. ꝯtrā partē arbitror magis iuri ꝯſonā: nā ꝯſtat ꝙ ð iur̄ cōi forēſes nō tenent᷑ ad ſoluēdū collectas nec eis iponi pōt tex. ꝛ ꝑ gl. ꝛ ꝑ bar. i. l. reſcripto. §. fi. ff. ð mune. ꝛ hono. ꝛ ꝑ eū in. l. j. C. de mul. ꝛ in quo loco lib. x. ꝛ in. l. cum neqꝫ. C. de incolis. e. li. ꝛ ꝑ bal. in. l. vnica. C. de ſentētijs que ꝓ eo ꝙ intereſt col. j. ꝛ ꝑ bar. in. l. forma. §. j. ff. de cēſi. ꝛ hoc idē deſignat vltimuꝫ ſtatutū mihi oſtenſum ſub rubrica ꝙ bona immobilia hoiuꝫ caſtri durātis ſint tributaria quatenus in ei᷒ prefatiōe dr̄ ꝙ pp alienatiōes que ð bonis immobilibus per hoies. d. caſtri fiunt pſonis nō ſubiectis iuriſditiōi dicti cōis nō modicū dānū dicto cōi ꝛ vniuerſitati ꝛ bona in tales trāſlata nō ꝯtribuunt oneribus dicti cōis ꝛc. tū itaqꝫ forenſes nō ſunt ſuppoſiti iuriſditiōi cōis. d. caſtri: ió d. ſtatuto probat᷑ ꝙ forenſes ꝓut erat dictus Matheus ꝛ prout ſunt dicti eius heredes q ꝯueniunt᷑ ꝛ in ꝓñtiam non ſuppoſiti iuriſditione dci caſtri: ió nō teneant᷑ ad collectas ꝛ hoc clax̄ de iure cōi: ió vidēdū ē an aliqd ius municipale obſtet. ꝛ ꝓfecto ius municipale ꝯſuetudinariū minime preſupponit᷑ ꝛ ꝑ dictū ſtatutū vltimo loco pōderatū demonſtrat᷑ ꝙ tūc tp̄is ꝯſuetudo erat iuri cōi ꝯformis poſtea ſi forēſes ſoluerūt veriſil'r cōtigit: qꝛ ſoluerūt ꝓ bonis factis tributarijs vigore prefati ſtatuti: ita ꝙ cōſuetudo nō pſupponitur nec allegat᷑ ſi allegaret᷑ nō probatur.

b ¶ Primū ſtatutū nō obſtat qꝛ lꝫ videat᷑ imponere collectā etiam forēſibus qꝛ quatenus mādat forēſibus ſtatutū non valet qꝛ ſtatutū nō pōt diſponere in forēſem ꝯ̄ ius cōe niſi diſponit nō valet: ꝓut not. bar. in. l. cūctos populos. viij. q. C. de ſumma trini. ꝛ ibi Cy. ꝛ Innocē. in. c. a nobis. de ſnia excō. Bal. in. l. de qbus. ff. de. ll. ꝛ in ꝯſi. mihi. ccxcvj. incip. pōderare opꝫ tāgit ēt bar. in. l. ne qd. ff. de incē. rui. ꝛ nauf. ꝛ in. l. nō dubiū. C. de. ll. preterea aūt iſtud ſtatutuꝫ fuit cōditūꝫ ante illud ſub rubrica ꝙ bona imobilia homi. caſtri durātis ſint tribu. ꝛ tūc ꝑ illud ſtatutū apparet ꝙ regulariter nō artabant᷑ ad ſoluēdū collectas nō ſuppoſiti iuriſditioni cōis caſtri durātis ꝓut ſunt forēſes aut fuit cōditum poſtea. ꝛ tūc pōt intelligi de forēſibus q poſſidēs terras tributarias factas ꝑ collectis ꝑ dictū aliud ſtatutum.

c ¶ Nā forenſe teneat᷑ ſoluere onera realia ꝓut ſunt tributa d. l. reſcripto. §. fi. ꝛ. d. l. forma. §. j. itē incole qui foris veniētes ꝯ̄būt tacite vel expſſe domiciliū cōiter appellant᷑ forenſes ꝛ ꝓut differūt a ciuibus. l. ciues. C. de incolis. li. x. ꝛ vt differētes a municipibus ponit᷑ in. d. l. reſcripto. §. fi. facit ꝓ ꝛ ꝯ̄ tex. in. l. j. in ꝑn. ff. ad muni. ꝛ ꝓut i ciuitate icole nō dnr̄ ciues. ita ꝛ in terra incolatū habētes nō dicant᷑ terrigene. ꝛ ita docet experiētia q̄ eſt rerū magiſtra. c. quā ſit in ꝑnci. de elec. li. vj. ꝛ. c. ſtatutū in ꝑn. e. ti. ꝛ li. nā florētinus domiciliū cōtrahēs peruſie non appellabit᷑ peruſinus ſꝫ florētinus ꝛ habemus hic peruſie plures albanēſes qui peruſie domiciliuꝫ habēt. ꝛ tñ nō appellant peruſini: ſꝫ albanēſes ꝛ cōiter vt forēſes nominarent᷑ ꝛ habemus nr̄m extimū diſtinctū in tres ptes. ſ. ciuiū, comitatinoꝝ ꝛ forēſiū ꝛ incole q domiciliū peruſie habēt in extimo forēſiū deſcribunt᷑ ꝛ ethymologia vocabuli nō repugnat: qꝛ forēſes quaſi foris venientes ſeu foris originē ꝛ ciuitatē habentes.

d ¶ Et tamē conſtat ꝙ incole tenētur ad collectas ꝛ alia munera perſonalia. l. j. C. de muni. ꝛ orig. lib. x. ꝛ. l. iij. ꝛ pe. C. de incolis. e. li. ꝛ. d. l. reſcripto in fi. vnde nō mirum ſi de ſimilibus forēſibus qui domicilium ꝯ̄traxerunt in dicta terra. ꝛ per ꝯñs ad collectas tenentur ꝛ qbus pōt ꝑcipi ꝛ pena iu dicij qꝛ rōne domicilij ꝯſtat eſſe iuriſditioni ſubiectos. ꝛ ſic de his intelligantur qui differunt ab originarijs terrigenis prout in ciuitatibus differunt a ciuibus.

e ¶ Et videmus ꝙ ēt in iure verbū forenſis varijs modis ſumitur: nam forenſis iudex de iure canonico. ſ. quo ad clericos dicit᷑ iudex laycos lꝫ iuriſditionē exerceat in clericos. c. ſi clericus laycum de foro cōpe. ꝛ forēſia inſtrumēta dicunt᷑ que in foro iniuntur. l. cōparat. C. de fide inſtrumētoꝝ. non incōueniēt ſi ꝛ in dicto ſtatuto forēſes dicant᷑ qui foꝝ rōne domicilij hn̄t i dcō caſtro nō tñ ſunt terrigene rōne. ſ. originis vt ſic dictū ſtatutū nō diſcrepet a iure cōi ꝛ a diſpoſitione alterius ſtatuti vt ſupra ponderati cum ſint iura iuribus concordāda. l. vnica. C. de inof. do. ꝛ. c. cum expediat in ꝑn. de elec. lib. vj. ꝛ verba improprient᷑ vt non diſcrepent a iure cōmuni. c. cū dilectus ꝓut ꝛ doc. ibi notāt de cōſue. facit regula que a iure cōi exorbitāt in. vj. cū ꝯcor. ꝛ ſic pluribꝫ modys ſoluitur cōtrariū dicti ſtatuti.

f ¶ Nec obſtat priuilegiū principis ꝙ allegatur ꝙ non vidi nec ſcio de quo principe loquant᷑ mihi ipſi perſuadeo ꝙ loquant᷑ de eoꝝ ſupiore qui nō hꝫ ita latā ptātē ꝓut ꝓprius princeps q eſt ſolutus. ll. Sed nō intendo de tali ptāte diſputare qꝛ dñi tpales volūt oīa poſſe ꝛ hr̄e plenitudinē poteſtatis prout princeps ꝛ non permittūt de eoꝝ poteſtate diſputari ꝛ ꝓut dicit Bald. in conſi. mihi. lxxiij. incipiente recolo me conſuluiſſe non poſſumus mūdū reuāgare: ꝓut eſſet mundū reuāgare reuocare in dubiuꝫ poteſtatem iſtoꝝ dominoꝝ temporaliū ſm̄ eum: ideo eam diſputationem obmittamus: dico aūt ꝙ priuilegia interpetrant᷑ conceſſa ſine alterius preiudicio. l. ij. §. merito. ꝛ. §. ſi quid a ꝑncipe. ff. ne quid in loco publico. ꝛ in. l. cū atius. C. de eman. libe. ꝛ in. c. ex tuax̄. extra de vſuxalij ꝛ ne tertio preiudicent velut quātominus fieri poteſt preiudicent priuilegiū eſt ſtricte interpetrādū: prout habet᷑ in dictis iuribus. ꝛ in. c. cuꝫ capella. de priuile. ideo dictū priuilegiū nō intelligit᷑ vt preiudicet illis forenſibus qui non tenentur ad collectas ꝛ quibus de iure imponi non poſſunt: ꝛ maxime qꝛ prout in themate relatio fit de verbis priuilegij priuilegiū loquit᷑ per verba denotātia arbitriū boni viri: prout eſt verbum videbitur. l. fideicōmiſſa. §. qꝫ de lega. iij. ꝛ facit. l. ſi ſic de lega. j. ꝛ notat Bar. in extrauag. ad reprimenda in verbo videbitur. non autem conuenire videtur arbitrio boni viri imponere collectas ꝛ munera perſonalia quibus imponi de iure nō poteſt merito ꝛc. ad iudicem enim ſpectat qui bonus vir cenſetur iuſtitiam facere ꝛ iura ſeruare.

g ¶ Nec obſtat bānimētū factū ꝙ qlibet q poſſidet immobilia teneat᷑ aſſignare ꝛ ponere in extimo: qꝛ illud bānimentuꝫ non ligat non ſuppoſitos iuriſditioni facientiū bānum per dicta circa ſtata. Nec ob. pariter generalis impoſitio collecte. qꝛ imponit᷑ eis qbus imponere poſſunt: vt ſonāt verba in themate relata ꝛ ſi nō cēnt illa vba. idē dicēdū eēt: qꝛ deficiente potētia imponēdi deficit fundamentū quo deficiente omnia ruūt. j. q. j. canone cū paulus. nec obſtat vltimo ſtatutum faciens fundos tributarios quoniaꝫ dato ꝙ illud fieri potuiſſet per ſtatutū ſuper quo non me itromitto nihilominus nō trahit᷑ ad caſuꝫ noſtrū i quo deficiūt vba ſtatuti: nā dictū ſtatutū loquit᷑ de bonis immobilibus hominuꝫ caſtri durātis eius que comitatus ꝛ diſtrictus ꝛ ibidē habitantium iſta bona non erant hominū dicti caſtri: qꝛ vt arbitror illi domini de brancaleonibus nō cēſebant᷑ homines dicti caſtri ꝛ ſi dicat᷑ ibidem forte habitabāt ꝙ tñ ignoro: tamen dato ꝙ ibi habitarent dictū ſtatutū exorbitās ꝛ detrahens iuribus dominorum ipſoꝝ immobilium. item partim prohibentur fieri tributaria. l. omnis. vbi no. C. ſine cenſu vel reliquis: ideo ſaltem illud ſtatutum eſt ſtricte interpetrandum per iura vulgaria.

h ¶ Et facit qd̄ no. Bar. in. l. ſi pupillus. ff. ad. l. fal. quatenus dicit ꝙ in dubio reſpōdendū cōtra gabellā pari rōne cōtra iſta onera collectaruꝫ ꝛ tributoꝝ: ꝛ ideo vt reſtringatur illa copulatiua ꝛ requirat᷑ concurſum illax̄ qualitatum. ſ. ꝙ ſint homines caſtri durantis ꝛ ibidem habitent facit. l. ſi heredi plures. de condi. inſti. cum concor. licet b'non approbeꝫ: qꝛ forte nō eſt de mēte que deprehendit᷑ ex prefatione ſtatuti l. ſi. ff. de here. inſti. l. titia reſpōdit. §. item reſpōdit. de vb. obliga. ꝛ in. l. item qꝛ de pac. ꝛ per Bar. in. l. ambitioſa. ff. de decre. ab ordi. fac. ꝛ in. §. qbus in prima conſti. C. ꝛ ꝑ Bald. in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ꝛ in. l. iniuſtum. C. ſi qs alteri vel ſibi: ſed ſubdit᷑ in dicto ſtatuto de qbus datia ē collecte ſolui debēt cōmuni predicto qd̄ relatiuū qbus venit reſtri

etiue.l.eas tñ adiectio de leg.iij.⁊ conuenit menti ſtatuẽtiuȝ que deprehẽdit ex prefatione vt dictũ eſt que fuit ne p alie nationem in forenſes vel clericos diminuerẽtur collecte ꝙ ceſſat qñ alienat res pro qua nõ ſoluebant collecte nec ſolui debebãt ꝓut erant bona dñoꝝ qbus cõmune predictum erat ſubditũ nec imponi poteſt collecta p inferiores ſupiori ⁊ dño:qꝛ dñs nõ ẽ ſuppoſitus iuriſditiõi ſubdit ⁊ nõ ſubiecto iuriſditioni iponẽti nõ põt collecta iponi vt.ſ.dictũ ẽ. iõ ceſſat mẽs ſtatuẽtiũ ⁊ rõ ⁊ cã ſtatuẽdi:iõ ceſſat ſtatutũ.c. cũ ceſſante de appel.⁊.l.adigere.§. quis de iure patro.⁊.l. nõ dubiũ de.ll.mẽs.n.ꝓualet vbis.d.l.nõ dubiũ.⁊.l.nõ aliter ff.de leg.iij.⁊.l.cũ vir.C.de fideicõ.cũ ſi.lȝ hoc caſu ceſſent verba ⁊ mẽs cũ iſtud potere de quo agit nõ eẽt res de qua ſolui debebãt collecte:cũ ergo ceſſent vba rõ ⁊ mẽs ſtatuentium merito claꝝ ſit ꝙ ceſſet ipſa diſpoſitio ſtatuti.

l ¶ Et ſi dicat ſi bona dñoꝝ nõ erãt ſuppoſita. ⁊ ſic nõ cõprehẽdebant ſub dicto ſtatuto quare excepit bona dñorum rñdet duobus modis.vno ꝙ q̃ dubitatiõis tollẽde cã fiunt ius cõe nõ ledũt.l.q̃ dubitatiõis de reg.iur.iõ ꝙ ſupabundat nõ viciat.l.teſtm.C.de teſt.⁊.l.ſi pupilli in pn.ff.de ne. geſt.pterea ille ver.nihilominus vt aliqd opet põt intelligi vt diſponat ꝙ bona q̃ tũc hẽbãt dñi nõ eſſent ſubiecta illi oneri ꝙ eẽnt facta tributaria.⁊ lȝ h̃ ẽt ſi nõ fuiſſet appoſitũ de iure reſultaſſet tñ ex abũdanti gr̃a dubitatiõis tollende fuerit expſſum ſcdo ꝙ intelligat ẽt ſi bona hoiuȝ dci caſtri deueniſſẽt ad dictos dños.lȝ al̃s trãſire cẽſeat res cum ſuo onere nihilominus res ipſe tranſlate per hoies dicti caſtri in dictos dños nõ cẽſerent tributarie.⁊ ſic aliquid operat: ideo per h̃ non debemus a ſuperioribus verbis ſtatuti ⁊ a mente ſtatuentium recedere.

k ¶ Nec ob.ꝙ petijt.d. Matheus vl̃ ei⁹ hẽdes exẽptionem qꝛ potuerũt id petere ex abũdanti ꝙ nõ nocet:vt dictũ eſt: itẽ dĩ ꝙ hẽbãt alia bona q̃ erãt fcã tributaria ſm formã dicti ſtatuti pp̃ q̃ indigebat exẽptiõe nec ꝙ dicebat ꝙ illa limitatio dicti verſiculi nihilominus vĩ fcã in fauorem illoꝝ quoꝝ ⁊ tenẽtiũ eoꝝ locũ ceſſare vĩ qꝛ ſatis põt ſumi rñſum ex dictis.ſ.⁊ inſup intereſt poſſe alienare res quas ibi tenẽt ſine dicto onere:qꝛ ſi vellẽt vẽdere nõ inuenirẽt tantũdem precij quãtũ ſi trãſeũt ſine illo onere vt de ſe eſt notiſſimuȝ ex quibus meo iudicio reddit res clara ꝙ dicti heredes pro dicto poteri nõ tenent ad collectas.

¶ Hẽdes an poſſint vẽdere bona hr̃ditaria ꝓ ſatiſfaciẽdis legatis in ꝑiudiciũ vſufructuarij omnium bonoꝝ.

¶ Conſilium. cxcv.

In noie dñi noſtri ieſu

i xp̃i. ¶ Circa ꝙ lȝ ꝑma facie videat dicẽduȝ ꝙ dicti hr̃des q habẽt ſoluere legata poſſint pro ſatiſfaciendis legatarijs ſumaꝝ vendere bona hẽditaria p.l.ſi pecuniã.ff.de leg.ij. vbi iniũgit hẽdi ꝙ ſoluat legatũ pecunie vl̃ de ſuo vel ex vẽditione reꝝ hẽditariaꝝ vel vñ voluerit:ſi itaq̃ȝ vult ſoluere ex vẽditiõe rerũ hẽditariaꝝ id ei pmittit p illã legẽ.⁊ ꝯñter pmittit ſibi vendere bona hẽditaria ꝓ ſoluendo pecuniã legatã.

a ¶ Nõ ⁊ ſcdo maxime vĩ dicẽdũ ſi hẽdes fecerũt inuentarium:nã heres qui aduit conſulte faciẽdo legittime inuentarium nõ tenetur de ſuo ſoluere:ita ꝙ ſi pecunia nõ eſt in hereditate ne dũ legatarijs:ſȝ nec creditoribus de ſuo ſoluere tenetur: ſed de bonis hereditarijs dando illa inſolutum vel ſoluẽdo de pecunia redacta ex vẽditione reꝝ hereditariarũ ꝓut hec habent in.l.ſi.§.⁊ ſi prefatam.C.de iure delib.ſi ergo dicti nepotes heredes inſtituti fecerunt inuẽtarium vel facere poſſunt qꝛ ſunt intra tempus ꝙ eſt a iure ſtatutum.ad hoc de quo in.d.l.ſi.§.ſin autem dubius:ex quo de ſuo ſoluere nõ tenẽtur ⁊ ſolui neceſſe eſt neceſſario vĩ ꝙ ſit deueniendũ ad vẽditionem bonoꝝ hereditarioꝝ ꝙ ⁊ tertio dicendũ videt: ex eo qꝛ dicte vxori eſt relictus vſuſfructus bonoꝝ:bona autem cenſentur eſſe deducto ere alieno l.ſubſignatum.§.bona de verbo.ſigni.

b ¶ Ideo de legato vſuſfructus partis bonorum detrahitur es alienum.l.generali.§.ſi.ff.de vſufr.legato ⁊ ſilr de legato vſuſf.oium bonoꝝ.l.ſi.e.ti.⁊.l.quotiens.§.ſi.ff.de vſuf.ſed legata videntur eſſe es alienuȝ poſt mortẽ teſtatoris:qꝛ ſi hereditas eſt ſoluendo ipſi legatarij habẽt actionẽ pſonalem ⁊ hypothecariam.l.filiuſfami.§.varijs.de lega.j.⁊.l.j.⁊.ij.C. cõis de legatis:idcirco videt ꝙ legata diminuant vſuſfructũ oiuȝ bonoꝝ:ita ꝙ vſuſfruct⁹ nõ debeat de bõis q̃ ſunt ſoluẽda legatarijs vl̃ vẽdẽda ꝓ ſatiſfaciẽdo legatarijs.

c ¶ Quod ⁊ quarto vĩ dicendũ per tex.in.l.cũ ſũt certa.ff.de leg.ij.iuncta glo.vbi eſt tex.iuncta glo.ꝙ ſi teſtator reliquit ꝙ certi ſerui emerent ⁊ manumitterent.item reliquit certã partem bonoꝝ precia ſeruoꝝ ſunt de medio deducenda: ita ꝙ ante omnia deducẽda ſunt de bonis dicta precia ſeruorũ ⁊ de reſiduo bonoꝝ debet legatario partis bonoꝝ dari ps bonorum ſibi relicta.⁊ ſic de legato partis bonorum debẽt detrahi legata q̃titatum. Eadem ratio vĩ dicendum in legato vſuſfructus partis bonoruȝ ⁊ eadem etiam ratione in vſufructu omnium bonoꝝ cum legato vſufructu omniũ bonorum videtur legata pars bonorum cum vſuſfructus cenſeat pars dominij.ff.de vſuf.l.iiij.equiparanduȝ enim quo ad hoc legatũ vſuſf.omniũ bonoꝝ vel partis bonorum ⁊ legatum omniũ bonoruȝ vel partis bonoꝝ vt deprehẽdi põt ex.d.l.generali.§.ſi.iũcta.l.non amplius.§.ſi.cum.l.ſequẽti de lega.ij.⁊ ex.d.l.quotiens.§.ſi.⁊.d.l.ſi.de vſuf.lega.iuncta l.cogi in princ.ff.ad treb.⁊ dicta legata equiparat Barto.ſi eius verba recte aduertantur in.l.ſi quis ſeruũ.§.ſi.cuȝ.ll. ſequentibus.de lega.ij.⁊ in.d.l.ſi.de vſufru.leg.ex his ergo videtur concludendum ꝙ dicta legata ſint ſoluenda de bonis hereditarijs ſi heredes volunt ⁊ deducenda per conſequens ante omnia de medio:prout dicit tex.in.d.l.cũ autem hoc eſt ꝙ ſint ſoluenda: ita ꝙ diminuant legatum vſuſfructus prout commodum proprietatis relictum heredibus: adeo ꝙ cenſeat tantominus contineri in legato vſufructus omniũ bonoꝝ facto dicte vxori.⁊ per conſequens ſint ſoluenda de plena proprietate rerũ hereditarium vel ex precio ex earũ venditione redigendo.

d ¶ His tamen non obſtantibus puto de iure aliter reſpondendũ ⁊ premitto ante omnia deciſionẽ Barto.qui vult in ſi.d.l.ſi.de vſuf.lega.ꝙ licet in legato vſuſfructus omnium vel partis bonorum procedant que dicta ſunt.ſ.ꝙ detrahat es alienũ:ita ꝙ ſit ſoluendum de cõi.ſcilicet de vſufructu ⁊ proprietate.tamen ſecus ſit in legatis in quantitate:naȝ dicta legata non detrahuntur de vſufructu:ſed ſunt ſoluenda ab heredibus ⁊ non minuũt legatum vſuſfructus bonoruȝ omniũ vel partis bonorum ⁊ ipſe Barto.ibi ſe remittit ad notata per ſe in.d.l.ſi quis ſeruum.§.ſi.cum.ll.ſequentibus de leg.ij.vbi idem regulariter cõcludit ꝙ probat per ea que habent in.l.marcellus in prin.ff.ad treb.vbi ſatis probat ſi quis ſubtiliter intueatur:nam ibi decidit ꝙ ſi hereditas eſt valoris.cccc. ⁊ legata ſunt .ccc. vni puta titio ⁊ alteri puta gayo ſunt relicta omnia bona vel eſt relicta hereditas cenſentur relicta gayo.cccc.⁊ titio.ccc.⁊ diminutio fiet pro rata ⁊ quatenus diminuenda ſunt quia excedũt vires patroni ⁊ quatenus detrahenda eſt quarta per heredem pro falcidia ⁊ trebelleanica:ſed in.d.l.ſi.in ſi.probat per.l.ſempronio.in prin.de vſuf.leg.vbi ſi legat vni vſuſfructus bonorũ ⁊ alteri relinquit vna res hereditaria nõ detrahit de generali legato vſuſfructus illa res in ſpecie legata:adeo legata nõ detrahunt ante partem ⁊ poſtea de reſiduo debet generale legatum vſuſfructus bonorũ ⁊ Bal.⁊ Imo.quos habeo in.d.l. ſi qs ſeruũ.§.ſi.in hac parte nihil dicũt ⁊ vidi alios quoſdã legentes nullũ reperio recedere a Barto.ſatis eſt veriſimile ꝙ ſi putaſſent Bar.male loqui in caſu iſto frequenter cõtingibili ⁊ magne importãtie nõ eſt veriſimile ꝙ tranſiſſent ſub ſilẽtio ⁊ profecto maxima eſt auctoritas Bar.in cauſis decidẽdis:lȝ multũ videatur aduerſari deciſio.l.qui.cccc.ad treb.⁊ ꝯcordia quã in.d.l.marcellus.in prin. facit Barr.inter illas.ll.q̃ prima facie apparẽt contrarie:nam dicit Bar. ꝙ in.l.qui quadringenta legatũ ſingulare fuit ſimpliciter factum:adeo cenſet onus hereditariũ ꝙ tranſit in quẽcunq̃ȝ trãſit hereditas.ſed.d.l.marcellus loqtur qñ legatũ nominatim relictũ fuit ab herede:vt probat ibi text.dũ dicit ſi ad heredis onus teſtator eſſe legata dixit quo caſu nõ cenſetur eſſe onus hereditaris:ſed heredis ſm eum. ⁊ idem dicit ibi Imo.in vtraq̃ȝ lege ⁊ ſm hoc in caſu iſto in quo legata ſunt ſimpliciter relicta:non tũc nominatim relicta ab herede:iõ videtur potius habenda computatio ⁊ conſideratio que fit in dicta.l. q quadringẽta vbi de legato vniuerſali detrahit quantitas legata ꝙ de directo videtur facere contra deciſionem Barto.ſupra recitatam:ſed non latebat Barto.qualiter loquebatur.d.l.marcellus.⁊.d.l.qui quadringenta quas ambas allegat:ideo puto ꝙ Bar.allegauit dicta iura ad oſtẽdẽdũ ꝙ legatũ pticulare non derogat vniuerſali:vt pȝ in.d. l.marcellus.in dict a vero.l.qui.cccc.non fit illa cõſideratio

quia per

quia per legatum ſingulare cenſeatur derogatum vli tanq̃ derogatur generi per ſpeciem.

e ¶ Sed qꝛ vniuerſalis fideicõmiſſarius tenet̃ ad ſoluendũ legata ſimpliciter relicta qꝛ ſuccedit in hereditate ⁊ ſucceſſiue in oneribus hẽditarijs: ſꝫ vſufructuarius omniuꝫ bonorum nõ tenet̃ ſoluere legata per.d.l.ſempronio nec vt arbitror cẽſet̃ vniuerſalis fideicõmiſſarius: ita ꝙ poſſit cogere heredem ad adeũdũ prout cogit fideicommiſſarius vniuerſalis. ⁊ forte nõ poterit ꝯueniri a creditoribus tanq̃ in eum trãſeãt actiones paſſiue prout vꝫ velle Bal.in.l.fi.§.ſꝫ qꝛ noſtra maieſtas.C.cõis de lega.nõ enim ꝓprie cadit fructus in onere. ⁊ licet Bar.in.d.l.fi.de vſuf.lega.⁊ in.l.vxori mee.e.ti.per illum tex.velit ꝙ vſufructuarius omnium bonorum teneat̃ ſoluere creditoribus poteſt intelligi ꝙ ſoluit tanq̃ procurator proprietarij.ar.l.j.§.fi.cum.l.ſequenti de noui ope.nũc.vel dato ꝙ poſſit cõueniri a creditoribus forte: qꝛ ex quo deducendũ eſt de legato vſuſfructus omnium bonoꝝ: vt eſt text.in.l.vſuſfructus bonoꝝ.ff.ad.l.falci.cenſeatur iniunctũ ſibi a teſtatore ꝙ ipſe ſoluat. ⁊ ita reſpõdeat̃ ad.d.l.vxori mee ad quam etiam reſpõderi poteſt ꝙ in vſufructu bonoꝝ legato venit kalendariũ quo ad nomina debitorum in qbus cadere poteſt vſuff.iõ veniũt nomina debitorum prout veniũt kalendario legato.l.q filiũ.§.fi.de le.ij. ⁊ ſi in ſpecie legatũ eẽt kalẽdariũ abſonũ eẽt dicere ꝙ in legatariũ ſingularem trãſirent actiones paſſiue que nõ ceſſentur debitoris ſꝫ creditoris nec per debitorẽ credit̃: ſed ꝑ creditorẽ ad hoc.l.debitoꝝ pactionibus.C.de pac.ſꝫ bene põt onerare legatariũ vt ſoluat creditoribus.

f ¶ Quicquid aũt ſit Bar.clare concludit ꝙ legata non detrahunt̃ de vſufructu omniũ bonoꝝ legato: ſꝫ detrahat̃ es alienũ ⁊ maxima eſt auctoritas Bal.q ẽ ſpeculum veritatis in iure noſtro: ſed Bar.in ſimili videt̃ hoc intelligere in legatis ex qbus detrahit̃ falcidia per.d.l.cũ aũt: ſecus autem ibi dicit in legatis ex qbus nõ detrahit̃ falcidia.puta in legato libertatis vel pro dãda libertate facto vel in legato ad pias cauſas: ⁊ ita intelligit.d.c.cum autẽ.ideo in legatis ad pias cauſas factis in dicto teſtamento videt̃ dicẽdũ ꝙ ante omnia ſint deducenda: quinimmo ⁊ ſimiliter alia legata: qꝛ prout mihi dicitur non ſunt tot legata ꝙ ſit detrahenda aliqua quarta merito veniũt detrahenda tanq̃ legata de quibus nõ detrahit̃ falcidia ad qδ reſpondet̃ ꝙ Bar.intelligit de his legatis que ſui nã nõ patiunt̃ falcidiã ẽt ſi excederẽt dodrantem: non enim apparet in.d.l.ſempronio per quam ſe fundat Bar.in.d.l.fi.de vſuf.leg.ꝙ ſint tot legata ꝙ excedant dodrantem ex quo patet ꝙ Barto.non facit vim vtꝝ falcidia detrahenda veniat necne: ſed vtrũ ex natura legati non poſſit detrahi falcidia.

g ¶ Et propterea Barto.in.d.l.fi.de vſuf.lega.ſimpliciter ⁊ generaliter dicit ꝙ legata non detrahuntur de generali legato vſufructus omniũ bonoruꝫ per.d.l.ſempronio poſſet quis dicere ꝙ.d.l.cum aũt.⁊ Barto.ibi licet in.d.l.ſi quis ſeruũ.§.fi.cũ ſe.loquũtur in generali relicto partis bonoꝝ ⁊ Barto.in.d.l.fi.⁊.d.l.ſempronio loquũtur in generali relicto vſuff.omniũ bonoꝝ: ſed fateor nõ eſſe de mente Bar. item ꝙ dicta legata non diminuãt vſumf.dicte dñe Anaſtaſie vltra ſupradicta importãt verba dicti relicti primo quatenus dicit omniũ ⁊ ſinguloꝝ bonoꝝ.

h ¶ Illud enim verbũ vꝫ ſinguloꝝ eſt diſtributiuũ. ⁊ ſic ſignificat ꝙ ſit perinde ac ſi in vnaquaq; re de ꝑ ſe eẽt relictꝰ vſuff.per ea que tradit Bar.in.l.hoc articulo de here.inſti. per glo.⁊ doc.in.c.vt circa.de elec.lib.vj.vbi de virtute hoꝝ vniuerſalium verboꝝ omnia ⁊ ſingula: ſꝫ ſi in vna qualibet relegaſſet vſumfructũ nõ eẽt dubiũ ꝙ vſuff.illiꝰ rei nõ poſſet per heredẽ vendi: ita ⁊ non poſſit vendi aliqua res hereditaria pleno iure: vꝫ vt veniat vſuff.ꝑpter illa verba oium ⁊ ſinguloꝝ ⁊ hoc addãt illa verba ⁊ ſinguloꝝ ſecũdo hꝫ ſignificant illa verba cũ omni plenitudine: plenitudo enim adiectione nõ indiget.xcvj.diſt.cañ.j.in prin.⁊.vj.q.j.ſi omnia. ⁊ ſic plenum eſt illud cui nihil poteſt addi maxime concurrente virtute vniuerſalis adiuncti prout eſt adiunctum vꝫ omni: ſed ſi non haberet vſumfructũ omniũ ⁊ ſingulorum bonoꝝ vſq; ad concurrentes q̃titates legatas: quia ille de medio deducerent̃: tunc non eſſet omnis plenitudo ex quo addi poſſet vſuſfructus ẽt in illis rebus ⁊ bonis deductis: ideo non eſſet relictum vſuf.omniũ ⁊ ſingulorum bonoruꝫ coadiuuãt ⁊ tertio illa alia verba poſſit vti ⁊ frui ſine aliqua cõtradictione: iõ nõ vꝫ ꝙ hẽs vel habẽs cãm ab hẽde poſſit ꝯdicere quominus dcã dña anaſtaſia poſſit fructare ſingula bona ex eo qꝛ ſatiſfaciẽdũ ſit legatis: ꝑfecto.n.nõ frueret ſine ꝯditione aliqua ſi pateret̃ hãc ꝯditionẽ ⁊ ſi nõ prodeſſent ſingula dcã: vba tñ ſimul iuncta ꝓſint ꝑ ea que habent̃ in.l.ij.§.etas de excu.tut.cũ cõcor.⁊ per hec magna ex parte apparẽt ſublata in contrariũ adducta.

i ¶ Non enim obſtat.d.l.ſi pecuniaꝫ qꝛ dꝫ intelligi ꝙ ſoluat heres de ſuis rebus hereditarijs non de rebus alteri legatis que nõ ſunt ſua: qꝛ ſoluere dꝫ debitor qδ dꝫ de ſuo non de alieno: nõ.n.eſſet: ꝙ pro ſatiſfaciendo legato pecunie in quãtitate venderet̃ res alteri legata: cũ enim nõ ſiat ibi aliqua mẽtio ꝙ res hẽditarie de quaruꝫ vẽditione ibi dr̃ fuerint alicui legate: ideo intelligẽdus eſt ille tex.de rebꝰ hereditarijs nõ relictis alteri: ⁊ lꝫ tex.indefinite loquat̃ ⁊ indefinita equipolleat vli.l.ſi pluribus de leg.ij.⁊.l.ſi ſeruitus.de ſerui.vrb.pred.tamen tunc equipollet vli qñ eadem ratio ⁊ conditio omniũ que ſub vli comprehendunt̃ vt eſt theorica glo.Bar.⁊ doc.in.d.l.ſi pluribus ⁊ glo.⁊ doc.in.d.c.vt circa: tũc ex humanitate nõ de vigore verboꝝ per tex.in.d.l. ſi ſeruitus ꝓut ⁊ notãt ibi Bal.Ang.⁊ Raph.fulg.⁊ Petrus de bellapertica Bar.⁊ Imol.in.d.l.ſi pluribus.ſed ꝙ permitteret̃ vẽditio rei alteri legate pro ſoluẽdo legatis q̃titatum non eſſet humanũ nec eſt eadem ratio ⁊ conditio in rebus alteri legatis que nõ ſunt vẽdẽtis prout in rebus nõ legatis que ſunt heredis cui ibi permittitur vẽditio merito ibi permittit̃ venditio rerum hereditariarum que non ſunt alteri legate ⁊ non rerum legatarum: ita in propoſito vendatur proprietas nuda que non eſt legata ⁊ non vendatur vſuff.alteri in ſingulis rebus relictis maxime attentis vbis legati.ſ.ponderatis. ⁊ per hoc non obſtat ſi hẽdes fecerunt inuentarium: qꝛ poſſunt ſatiſfacere ex rebus hereditarijs reſeruato vſufructu Anaſtaſie.

k ¶ Nec ob.ꝙ detrahit̃ es alienũ qꝛ fateor ꝙ de legato vſuff. bonoꝝ oium detrahit̃ es alienũ hoc eſt debitũ teſtãtis per d.l.vſuff.ad.l.fal.cũ alijs in ꝯtrariũ adductis nõ tñ detrahant̃ legata ꝑ.d.l.ſempronio inter q̃ facit expꝛſſam opiniam Bart. in.d.l.fi.de vſuf.leg.lꝫ forte nõ eẽt abſonũ tenere nec debita eſſent detrahẽda ſi ex proprietate ſolui poſſit ꝑꝑ verba illa legati.ſ.põderata: qδ tñ non firmo nec de hoc q̃rit̃: ꝯcludo itaq; ꝙ dicti hẽdes nõ poſſ vẽdendo res hẽditarias preiudicare vſufructui legato dicte anaſtaſie ẽt ſi fecerint inuẽtarium ſaltẽ ſi ex nuda ꝓprietate ſatiſfieri poſſit ꝓut ex his q̃ percepi arbitror ꝙ ſatiſfieri poteſt.

¶ Emẽs gabellã ꝓ alio cui poſtea ceſſit iura dicte gabelle cuꝫ hoc ꝙ ipſe indẽnis cõſeruaret̃ ab ipſo: an poſſit agere ꝯ dictũ ceſſionariũ ad penã ⁊ itereſſe in inſtrumẽto ceſſiõis cõtẽtã cũ dicat̃ ꝙ ille ceſſionarius nõ ſoluerit ſortẽ ꝑncipalem tpe debito ⁊ ſic dictus emptor eſt paſſus dãnum.

¶ Conſilium. cxcvj.

In noie dñi noſtri ieſu

i chriſti. ¶ Licet in hac conſultatione videat̃ prima facie dicendũ ꝙ.d.Paulutius teneat̃ ſoluere.d.penam conuentã ⁊ alia cẽtum pro damnis ⁊ intereſſe.nam.d.Paulutius promiſit ſoluere precium.d.gabelle ſub pena centum ꝙ precium debebat ſolui totum intra annum.Mccccxxv.vſq; ad menſem octobris ⁊ interim ſingulis binis mẽſibus ſextã partem ⁊ qui in tẽpore nõ ſoluit minus ſoluit.ar.inſti.de act.§.plus ⁊.§.tempore ⁊ qui in tẽpore nõ ſoluit incidit in morã ⁊ incurrit penam: qꝛ dies interpellat pro homine.l.magnã de contrahẽ. ⁊ cõmit.ſtipu.l.ſi cũ dies.§.fi.de arbi.l.traiectitie.§.de illo ff.de act.⁊ oblig idcirco cum.d.Paulutius ꝓmiſerit ſoluere precium gabelle ad qδ tenebat̃.d.Roſatus ⁊.d.Roſatus tenebat̃ ſoluere intra annuꝫ ſingulis binis mẽſibus ratam ⁊ ꝑ totuꝫ annũ integrum precium ꝓbato lapſu tẽporis eſt fundata intentio creditoris niſi debitor probet ſe ſoluiſſe ꝑ ea que habentur in.l.ij.C.de iure empby.⁊ in.l.hec iure de verb.obli.⁊ in.c.potuit de loca.nec requirit̃ alia interpellatio vbi eſt dies adiecta.d.l.magnaꝫ.cum concor.in caſu aũt noſtro interueniſſe videtur interpellatio: nã duo teſtes deponentes ſuper.xiij.articulo dicti Paulutij Mariottus ſer Iacobi primus eius teſtis ⁊ Ioannes Mathei tertius teſtis deponunt ꝙ.d.Roſatus interpellauit.d.Paulutium ꝙ extraheret eum de impedimento iſtius gabelle ⁊ ſolueret creditoribus ipſius gabelle: ita ꝙ bina iterpellatio videtur cõcurriſſe.ſcilicet diei ⁊ hominis: ⁊ propterea videtur ꝙ.d.

Paulutius incurſerit penã ⁊ ēt teneaſ ad dãna ⁊ intereſſe: tñ qꝛ expſſe ↄuenit paulu. de ↄſeruãdo. d. Ro. indēnē.

a ¶ Cum qꝛ in pmiſſione fcã vni de dãdo alteri oriſ obligatio ad intereſſe poſt morã. l. liber homo. §. fi. de verb. obli. ſꝫ alſ in obligatiõib⁹ dãdi nõ ſuccedat obligatio ad intereſſe l. ſi ſeruũ. §. fi. ⁊ l. vbi aũt nõ apparet. §. fi. de vb. ob. ⁊ exquo cõuētũ eſt ꝙ vtrunqꝫ debeaſ. ſ. pena ⁊ intereſſe p illã clãm qua pena ſoluta vel non ↄctus iſte ſit ratus ⁊ firmus per ea que habenſ in. l. cũ ꝓponas. C. de pac. in. l. ita ſtipulatus in fi. de vbo. ob. ⁊ in. l. q fidē. ff. de trãſac. iõ vtrunqꝫ debetur ⁊ exigi põt. ſ. ꝙ ſoluaſ pena ⁊ ꝙ impleaſ pncipaliter pmiſſum prout eſt ↄſeruatio indēnitatis ⁊ ꝙ preciuꝫ ſoluaſ fiſco vel ſubrogatis in locũ fiſci quibus precium erat ſoluēdũ vigore dicte emptionis ⁊ poſt moram ſuccedit obligatio ad intereſſe vt dictũ eſt: iõ in pena ⁊ intereſſe põt peti executio: ⁊ licet ꝗtitas intereſſe ſit probãda vt per glo. ⁊ docto. in. l. certi conditio in prin. ff. ſi cer. pe. tñ ex forma ſtatuti ſub rubrica de conſeruatione indemnitatis vꝫ ꝙ probetur quãtitas per iuramentum ipſius Roſati qui offert ſe paratuꝫ iurare ⁊ petit iuramentuꝫ ſibi deferri ⁊ vꝫ ꝙ illud deferri debeat ⁊ preſtitum poſtea probet nec videtur ꝙ ſe tueri poſſit dictus Paulutius ex eo qꝛ ignorauerit allocatos qꝛ preciuꝫ ſoluēdũ eſſe fiſco cui poterat ſoluere.

b ¶ Tñ his nõ obſtãtibus ↄtrũ puto de iure rñdendũ: nam premitto ꝙ vba ↄctus interpetranſ ↄ ſtipulãtē q potuit legem aptius dicere. l. qcqd aſtringēde. §. j. de vb. ob. l. veteribus. ff. de pac. ⁊ ſi nõ apparet qs vba ꝓtulerit: vt qꝛ nõ interuenit ſtipulatio tũc interpetrantur ↄ eũ q nitiſ ex pacto cuius pacti vba ſunt interpetrãda. l. labeo. ⁊ l. ſi in emptiõe in prin. de ↄbē. emp. ⁊ q̃ ibi p doc. p ↄcordia illaꝝ duaꝝ. ll. item ſcdo pmitto ꝙ in penis ſit interpetratio benignior vt ſcilicet euitenſ vel ſi cõmittunſ mitigētur ſi verba patiunſ l. ſi preſes. ⁊ l. interpetratione. ff. de penis regula in penis in. vj. c. ſtatutum in prin. de elec. eo. lib.

c ¶ Maxime de iure canonico quo iure multi tenēt ꝙ pene nõ exiganſ vltra quã interſit p. c. ſuã de penis de quo vt per doc. ibi ⁊ in. c. cũ dilecti de arbi. ⁊ ſaltē in foro ↄſciētie non debenſ cañ. fraternitas. xij. q. ij. itē pmitto ꝙ. d. Paulutius nõ erat obligatus fiſco: ſꝫ Roſato ſoluere pciũ fiſco Roſatus nõ ſtipulatus fuit quo tpe ſolueret pciũ ſed ꝙ Paulutius ſolueret pciũ ſimplr ⁊ lꝫ dicas interpellauerit. d. Roſatum p duab⁹ pagis tñ nõ ſoluerat ⁊ raro ↄtingit ꝙ ſoluaſ ante lapſum termini ⁊ nõ ſolet exigi pena pp ſolum lapſum termini: vt docet experiētia que rex eſt magra. c. quam ſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutũ in pn. eo. ti. ⁊ lib. ⁊ iõ cũ in ſolutione precij nõ ſit dicto Paulutio adiectũ aliqõ tempus non cēſeatur pmiſſa pena in caſu quo nõ ſolueris intra tps. ⁊ maxime ex quo erat. d. Roſato ↄuētũ de cõſeruatiõe indēnitatis: ita ꝙ ſatis erat roſato ſi pp non ſolutionē pcij in tpe patiebaſ aliqõ dãnũ vel intereſſe erat ſibi ↄſultuꝫ p pmiſſionē de ↄſeruãdo indēnē ⁊ p illã clãm ↄctus qua pena ſoluta vel nõ ↄctus ſit ratus ⁊ firmus: facit ēt qꝛ p duabus pagis nõ erat amplius tps ſtatutũ ad ſoluēdũ. d. Paulutio nec tps ꝙ eũ interpellaret ⁊ ↄſtitueret i mora: iõ illa pmiſſio pene in caſu quo nõ ſolueret: put reſpectu illaꝝ duaruꝫ pagarũ nõ artaſ ad aliqõ tps. ita nec reſpectu reſidui ne diuerſo iure cēſeaſ. ar. l. eũ q edes de vſuca. ⁊ ne diuerſimode determineſ. ar. l. ſi. C. de ſentētijs. ⁊ l. iã h iure. de vul. ⁊ pu. cũ ↄtoꝛ. ↄcurrit ēt qꝛ nõ pbaſ ꝙ. d. Paulutius habuerit noticiã de tpe quo erat ſoluēdũ. d. pciuꝫ ⁊ in dubio pſumitur ignorãtia in facto alieno regula pſumiſ ignorãtia in. vj. l. verius. de pba. cuꝫ ſi. iõ videaſ excuſandus ſi nõ ſoluit intra tps ⁊ iputãdũ roſato quare tps illõ nõ notificauit Paulutio: ⁊ lꝫ ſit veriſile ꝙ paulutius tps ſolutiõis nõ ignorauerit attēto cõiter hmõi cõmunãtie ↄſuetũ ē ꝙ ita vēdanſ: ſꝫ dcã ↄſuetudo nõ ē deducta. ⁊ lꝫ dicta allegatio videaſ rigoroſa aiaduertat ēt iudex ꝙ exactio pene vltra intereſſe ē ſilr rigoroſa ⁊ ſolã duritieꝫ ↄtinet dicit tex. in. l. ſeruus ea. ff. de ſeruis expoꝛ. ex his itaqꝫ deduciſ ꝙ nõ ē cõmiſſa pena ex eo ꝙ ſolutio precij nõ fuerit fcã in tpe in cedula ptēto.

d ¶ Videndũ eſt modo vtrum ſit cõmiſſa per interpellationem extraiudicialē ⁊ quidē minime negandum eſt quin interpellatio extraiudicialis conſtituat debitorem in mora. l. ſi ex legati cauſa de verb. oblig. ⁊ l. mora in prin. ff. de vſur. ⁊ ideo ſi probaretur legittima interpellatio non eſſet negandum quin mora ⁊ pena fuiſſet cõmiſſa. tamen nõ probaſ legittima interpellatio: nã eſt aduertenduꝫ ꝙ dicti duo teſtes non ſe vocant in conteſtes ⁊ ex eorum dictis ꝙ actus erant reiterabiles: vñ faciliter ⁊ veriſilr ↄtingere potuit ꝙ de diuerſis interpellationibus deponãt ⁊ teſtes qui pñt eſſe ſingulares ⁊ ↄteſtes nõ pbãt. dicit Bal. in. l. edicto. C. de edicto diui. ante mediũ. col. xj. ⁊ in. c. bone de elec. in antiqs. faciunt no. per Bar. ⁊ Imo. in. l. is qui reus. de publi. iud. ꝙ ſaltē dicēdũ eſt in caſu iſto: qꝛ lꝫ ambo teſtes examinati ſup eodem. xiij. articulo dicãt vera eſſe: tñ poſtea deueniēdo ad ſpãlia qualiter interpellauit nõ ſe ↄcordãt qꝛ primus teſtis deponit vera eſſe: vꝫ ꝙ ipſe teſtis interfuit qñ. d. Roſatus extraiudicialiter iterpellauit aliqñ apud fundicũ. d. paulutij aliqñ in plateola ſancte Marie de mercato ante dictum fundicũ ⁊ requiſiuit. d. Paulutium dicendo hec verba vel ſimilia te prego che me tragge de queſto impedimento de queſta gabella acio che io poſſa vſare e fare il fato mio. alius teſtis dixit vera eē interrogatus in cã ſcientie dixit qꝛ vidit audiuit ⁊ pſens fuit: ⁊ qꝛ cũ ipſe teſtis eēt creditoꝛ pro vicibus acqſitis in vēditione. d. gabelle. iõ ipſe Roſatus reqſiuit dictũ paulutiũ ꝙ ſolueret eidē teſti. x. flo. ⁊ alijs creditoribus. d. gabelle. ⁊ lꝫ ſi ſe vocaſſent in ↄteſtes potuiſſent forte ab hac diſcordia ſeu diuerſitate defenſari tñ qꝛ no ſe vocãt in ↄteſtes de facili põt ↄiecturari ꝙ de diuerſis iterpellationibus loquanſ coadiuuat qꝛ pmus iterrogat⁹ de loco dixit apud fundicũ ⁊ in plateola ſancte Marie de mercato ante fundicũ alius dicit in fundico ⁊ i platea ⁊ ſupra muro.

e ¶ In platea autem ſine adiuncto intelligitur de platea magna propter excellentiã pro poeta intellig. hõ Homero ſeu Virgilio inſti. de iure natu. gen. vel ciui. ⁊ apoſtolus intelligitur de Paulo nec proprie idem ſignificant in fundico: ⁊ apud fundicũ: qꝛ in ſignificat intrinſicitatē. l. j. §. in flumine ff. de flumi. apud ⁊ penes nõ denotãt intrinſicitatē. l. penes ff. de verb. ſigni. l. ſi is apud quē. C. de eden. ⁊ qõ p Bart. in l. ſi quis in tantam. C. vnde vi in. j. col. ſi recte ponderantur ꝙ. n. in ripa tiberis vel in littoꝛe maris eſt probabiliter dici poteſt eſſe penes ⁊ apud flumen vel mare ⁊ non poteſt dici eſſe in flumine vel mari vt in. d. §. in flumine vel mari: ⁊ iõ non concoꝛdant etiam in loco multominus concoꝛdãt in tēpoꝛe: nam primus teſtis interrogatus ſuper. xj. articulo ſup captura. d. Roſati dicit iam ſunt duo anni elapſi ⁊ vltra qõ d. Roſatus fuit captus.

f ¶ Et illa adiectio ⁊ vltra refertur ad modicuꝫ tempus ar. l. h adiectio de verbo. ſigni. ⁊ qõ habetur in. l. ⁊ ſi poſt tres ff. ſi quis cau. poſtea ſuper. xiij. articulo deponēs ſup interpellatione dicit ꝙ fuit interpellatio per mēſem ante dictã capturam. ⁊ ſic videtur deponere qõ fuit parum vltra. xxv. menſes. ⁊ alius teſtis deponit ꝙ iam ſunt elapſi anni quattuoꝛ vel circa: ita ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ deponant de eadeꝫ interpellatione attēto ꝙ vnus deponit de mēſibus. xxv. alſ de menſibus. xlviij. ⁊ licet vnus deponat ⁊ vltra alius vl circa nihilominus: qꝛ. d. cl̃e ſolent ad modicuꝫ tempus referri ⁊ inter. xxv. menſes non eſt modica diſtantia: imo exceſſus quaſi in duplum ⁊ ſi vellemus concoꝛdari dicte atteſtationes magis cõmode poſſet adaptari illa locutio duo anni ⁊ vltra ad quattuoꝛ annos extendendo illud ⁊ vltra ad. xxij. menſes vel circa quã illa verba iam ſunt quattuoꝛ anni vel circa ad. xxv. menſes: nam conſtat quattuoꝛ annos eſſe vltra duos annos ⁊ vltra. xxv. menſes. ⁊ tamen. xxv. menſes ſm cõem vſum loquendi nõ ſunt circa. xxv. menſes. ⁊ attēto ꝙ teſtes iurauerunt de menſe februari. Mcccclxxviij. ⁊ publicate fuerũt atteſtationes de menſe aprilis eiuſdē milleſimi ⁊ gabella fuit vēdita. d. Roſato in anno dñi. Mcccclxxiij. die. xxj. octobꝛis ⁊ inſtrumentum initum inter dictos Roſatum ⁊ Paulutium fuit in ſequenti anno. Mcccclxxv. de mēſe martij: ita ꝙ dicta interpellatio de qua õponit dictus vltimus teſtis de interpellatione deponens ſm tempus de quo deponit potuit eſſe ante contractum initum inter Roſatum ⁊ Paulutium: nam a die iuramenti teſtium ad diem dicti contractus non ſunt anni quattuoꝛ ⁊ ad diem emptionis ſunt vltra quattuoꝛ anni: ita ꝙ potuit illa interpellatio de qua deponit dictus teſtis eſſe poſt venditionem: ⁊ ante ceſſionem qõ eſt ſatis veriſimile attēto ꝙ. d. Roſatus emerat. d. gabellam pro paulutio prout ipſi aſſerũt in dicto contractu ceſſionis: ex quibus ↄſtat ꝙ dicte atteſtationes non pbãt interpellationē ſaltē ſaltã poſt ↄtũ cuius vigore ſm petiſ mãdari executiõ: ita ꝙ dicte atteſtatiões in nihilo releuãt. d. roſatũ: itaqꝫ ſi pbaſ put i pũcto pſupponiſ ꝙ. d. paulutius ſoluit. d. pciũ lꝫ forte nõ ſoluerit i tpe quo ſolui debebat per. d. roſatũ ⁊ ꝓpterea. d. roſatus fuerit captus non propterea poteſt peti a Paulutio. d. pena per ſupradicta per

que

que patet reſponſum ad adducta in cõtrariũ: qꝛ ſupra de ductũ eſt ꝙ nec dicens interpellauit nec interpellatio hoĩs ꝓ baſ ſaltẽ poſt inſtrm ꝙ petit exeq ꝛ lꝫ large loquendo plus dicaſ petere q ante tps petit: ꝛ io videaſ ꝙ minus cenſeaſ ſoluere q poſt tps ſoluit nihilominus nõ videtur ꝓpria lo cutio nec vr̃ ꝙ ꝓpea incidat in penam ſi non cõſtitutus in mora poſtea ſoluit: nec quiſpiã diceret ꝙ ſoluẽs poſt tps cõ uentũ nõ cẽſeaſ ſoluiſſe totũ ꝛ integrũ preciũ nõ. d. Paulu tius nõ põt dici nõ ſoluiſſe integrũ ꝛ totũ pciũ. d. gabelle.

g ℂ Ex predictis ẽt inferſ ꝙ nõ dꝫ deferri iuramẽtum dicto Roſato ſup dãnis expẽſis ꝛ intereſſe: ita ꝙ p ipſuz iuramẽ tum ꝓbetur: nã lꝫ ſtatutũ de cõſeruatiõe indẽnitatis diſpo nat ꝙ ille q eſt cõſeruatus indẽnis beat declarare quãtita tem damni ꝛ ſtetur eius iuramẽto tñ ſubdiſ ꝙ conſeruatus indẽnis ſeu q ꝓ alio ſe obligauit denũciare dꝫ ꝛ predicere principali obligato vel ei ꝓ quo eſſet obligatus ꝙ extrahat ꝛ cõſeruet ipſum indẽnẽ de obligatione quã ꝓ eo fecit: dꝫ ergo precedere dicta requiſitio vt denotãt dicta verba maxĩe illud verbũ predicere .i. ante dicere: ante ergo ꝙ̃ teneaſ ad oẽ dãnũ ꝛ intereſſe ſaltẽ ꝙ pbeſ per ſolũ iuramentũ partis dꝫ precedere dicta requiſitio: maxime hoc dicendũ eſt vt re ſtringaſ dicta exorbitantia dicti ſtatuti ꝙ eſt exorbitans in pluribus primo qꝛ ꝓceditur iudiciario ordine obmiſſo ad ꝓ bationẽ obligatiõis facte pro alio ſecũdo ꝙ facta probatio ne dicte obligationis nõ ſit neceſſaria ſed executioni man detur ꝓut executioni mãdatur inſtrumẽtum guarẽtigiatum ſeu cõfeſſionatum: tertio maxime eſt exorbitans quatenus ſtatuitur ꝙ intereſſe ꝛ eius quãtitas probetur p iuramẽtuz partis: nã creditur vni teſti. ꝯ. l. iuriſiurandi. C. de teſti. cuꝫ multis ſimilibus ꝛ in cã propria ꝯ. l. nullus idoneus. ff. de teſti. ꝛ. l. oibus. C. e. ti. ꝛ ad moderandas exorbitãtias ꝛ eas reſtringẽdas debemus faciliter cõdeſcẽdere ẽt ſi verba le gis exorbitantis eſſet opus impropriare tex. hoc. ibi in. c. cũ dilectus de cõſue. multofortius vbi nõ eſt opus aliqua im propriatione verboꝝ ꝓut cõtingit in caſu iſto cũ itaqꝫ non probetur legittime ꝙ aliqua requiſitio interuenerit p dcã ſupra in precedẽti articulo cõſultationis in quibus princi paliter me fundo. ꝛ ẽt poſſet inſtari ꝙ dato ꝙ dicta pſta tio ꝓbaretur nõ fuerit facta ſꝫ formã dicti ſtatuti ſup quo alr̃ nõ inſiſto: cõcludo itaqꝫ ꝙ dicta pena non debeſ ꝛ in tereſſe non probaſ per iuramẽtũ. Laus deo.

ℂ Ad obtinendã hereditatẽ alicuius ab inteſtato: an ſuffi ciat probare ſe fratrẽ ſororẽ vel materterã ꝛc. an vero aſtrin gatur probare ſe proximiorem eſſe.

ℂ Conſilium cxcvij.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi. ℂ Licet in hac ꝯſultatione videaſ ꝓma facie dicẽdũ ꝙ nõ ſufficiat ꝓbaſſe dictas do minas Stephanutiã ꝛ Mariã fuiſſe amitas dicte dñe Piaceuole ad fine vt cenſeaſ eis deuoluta hereditas ab inteſtato ipſius Piaceuole: nam lex duodecim tabulaꝝ que vocauit agnatos ad hereditateꝫ de functi nõ vocauit agnatos ſimpliciter ſed ꝓximũ agnatuꝫ l. ij. ꝯ. hereditas. ff. de ſuis legit. heredi. ꝛ inſti. de legi. agna. ſucce. in ꝓn. ſiſr ius ꝓtoriũ vocat ꝓximiorẽ. l. j. ꝯ. primus. ꝛ. ꝯ. ſi qs proximior. ff. vnde cog. ꝛ ius nouiſſimũ iuſtiniani vocat zios ꝛ ceteros agnatos ꝛ cognatos gradatim ſi neqꝫ ſunt deſcendẽtes vel aſcẽdentes neqꝫ fratres vel filios fra trum in auc. de here. ab inteſt. ven. ꝯ. ſi neqꝫ fratres. ꝛ aucẽ. ceſſante ꝛ autẽticis ſequentibus. C. de legit. here. ꝛ iõ vr̃ ꝙ prout nõ vocaſ a lege ſimpl'r amita: ſꝫ vocanſ agnati vl' co gnati: ſꝫ ꝓximi vel ceteri vltra filios fratruꝫ ſi nõ ſuperſunt deſcẽdẽtes vel aſcẽdẽtes neqꝫ fratres vel filij fratrũ vt i iu ribus ꝑallegatis nõ vr̃ ꝙ amite vel eaꝝ ſucceſſores ſe fundã tes in eaꝝ ſucceſſione ꝓbare debeãt non ſolũ ꝙ ſint amite: ſed ꝙ ſint ꝓxime. ꝛ ſic neqꝫ ſuperſint deſcẽdẽtes aſcẽdẽtes fratres vl' filij fratrũ: qui. n. ſe fundat in negatiua habet illã probare. l. hoc iure de verbo. ob. ꝛ ibi per Barto. ꝛ docto. ꝛ Inno. ꝛ Jo. an. in. c. ſuper his de accu. ꝛ Jo. an. in. c. bone. j. de ele. Jmol. in. l. ex facto. ꝯ. ſi qs aũt. ff. ad treb. ꝛ his rõni bus vt arbitror: qꝛ ipſum nõ vidi fretus. d. Angelus prout in pñcto dr̃ tenuit in. ꝯ. actionũ inſti. de actio. iõ vr̃ ꝙ dicti Bartholomeus Lucas ꝛ marianus ceſſionarij dictaꝝ Ste phane ꝛ mariane amitaruꝫ dicte dñe piaceuole creditricis debeãt ſuccũbere tanqꝫ nõ plene ꝛ ꝯcludẽtes fundãtes coꝝ intentionem: prout actores facere debent. c. in preſentia. de proba. l. non hoc. C. vnde cog. cum ſimi.

a ℂ Sed lꝫ hec videanſ multum aſtringere tñ ꝯtriam partem puto veriorẽ ꝛ repio bis me ꝯſuluiſſe ꝯtriuꝫ fretus tũc pnci paliter auctoritate Rapha. cu. ꝛ Põtani qui in. l. his inſti tutus de acq. here. firmãt ꝙ ꝓtẽdenti ſe hẽdẽ alicuius ſuffi ciat ꝓbare ſe eẽ fratrẽ vel amitã vel aliter ꝯiũctũ nec reqraſ probare negatiuam ꝙ nullus alius eũ ꝓcedit: ꝛ ita vidi plu ries practicari nec vnqꝫ in dubium verti vidi ꝛ in cã ꝓpria egi ex pſonis materteraꝝ ſolũ ꝓbaui eas materteras ꝛ ob tinui veꝝ eſt ꝙ nõ fuit oppoſitum me mouebat ꝛ mouet: qꝛ alias vix ꝓbare poſſet ꝯſtitutus in decimo gradu ſibi dela tam hẽditatẽ ꝛ minus vxoꝛ vel fiſcus ad hoc. c. lꝫ ex quadam extra de teſti. vbi probatio ꝯſanguinitatis in gradu remoto reputaſ multũ difficilis: iõ in caſu illo ſpãli admittit proba tio per teſtes de auditu: ſꝫ ꝙ nullus alius ſit agnatus vl' co gnatus intra decimũ gradũ eſt quodãmodo ĩpoſſibile: non enim ſolet hõ cõiter, ẽt notũ ꝯſanguineis: imo pſonis ꝓprijs plerũqꝫ nõ ſunt noti oẽs ſui agnati ꝛ cognati maxie quoto gradu diſtãt. ego qdẽ hoc experioꝛ in meipſo ꝛ qõ i me ſen tio in alijs credo: ita ꝙ ſi teſtis deponeret ꝙ nullus virũ ꝛ vxorẽ ꝓcederet nõ eſſet bona redditio cãe: qꝛ vicinis nõ ſo let eſſe hoc notũ ꝛ pariter nec ꝯſanguineis maxime ꝯſtituti in. xj. gradu. qꝛ cõſtituti in decimo virũ ꝛ vxorẽ excludũt. l. vnica. C. vnde vir ꝛ vxoꝛ iuncto. ꝯ. fi. inſti. de ſucce. cogna. ꝛ licet in gradu tertio ꝓut ſunt amite nõ ſit tanta difficultas nihilominus dicte rõnes pariter adactanſ ad cõſtitutum in decimo gradu ꝛ ad viꝝ ꝛ vxorẽ ꝛ ad fiſcũ: ꝓut ad fratrẽ vel fiſcũ ꝛ ex quo in ꝑdictis eſt abſonũ ꝙ requiraſ dicta proba tio: ideo vr̃ ꝙ nõ requiratur in aliqua perſona ꝓbando per reductionem ad inconueniens.

b ℂ Et ſi rõnes ꝑdicte in ꝯtriũ adducte militarent pari rõne dicẽdũ videreſ ꝙ nõ obtineret ꝓximioꝛ hẽditatẽ ab inteſta to niſi ꝓbaret nõ eẽ factũ teſtm̃: qꝛ nõ dr̃ qs inteſtat⁹ niſi qui nõ fecerit teſtm̃ aut factũ ſic vel ſiat inefficaꝝ. ff. de ſuis ꝛ legi. l. j. in ꝓn. ꝛ inſti. e. ti. ſ. de here. ab inte. in ꝓn. ꝛ tñ non ſeruaſ ꝙ qui ꝓtẽdit ſe hẽdẽm ab hereſt. arteſ ad ꝓbãdũ ne gatiuã ꝙ defunctus nõ fecit teſtm̃ q̃ negatiua: qꝛ nõ coar tata loco ꝛ tpe eſt iꝓbabilis. c. cũ eccleſia ſutrina de cauſa poſ. ꝛ ꝓprie. ꝛ facit tex. in. l. ſi emãcipati. C. de colla. ſm vnã lrãm ꝓut ibi legẽdo illam induxi lꝫ Põta. aliter ibi notet ꝛ cõſuetudo eſt optima legũ interpres. l. ſi de interpetratiõe ff. de legi. ꝛ. c. cũ dilectus de cõſue.

c ℂ Confert plurimũ ad ꝑdicta bene. l. ex facto. ꝯ. ſi qs autẽ ad treb. ꝛ qõ ibi notat Bar. dicẽs ꝙ qui dicit aliqueꝫ deceſ ſiſſe ſine liberis hꝫ fundatã eius intentionẽ: ita ꝙ aduerſa rio que negat deceſſiſſe ſine liberis incũbit onus ꝓbandi: licet ſit reus ꝛ loqtur eo caſu quo cõſtabat illuꝫ habuiſſe li beros. ꝛ idẽ tenẽt ibi gl. Bal. ꝛ Ang. ꝛ lꝫ glo. ꝛ Ange. ibi di cant eſſent ſpãle fauore fideicõmiſſi ne pereat tamẽ Bart. ꝛ Bal. generaliter loquũtur. ꝛ idem Bar. in. l. qui duos. ꝯ. cum in bello. ff. de rebus dub. reprobat illam opi. ꝙ ſit ſpe ciale fauore fideicõmiſſi dicens generaliter ꝙ ẽt vbi ceſſat fauoꝛ fideicõmiſſi qui dicit aliquẽ deceſſiſſe ſine liberis nõ oneretur onere probandi: ſed aduerſarius qui id negat ꝛ ſi id eſſet fauore fideicommiſſi non eſſet inconueniens: idem dicere ne ſubuertatur quodãmodo magna ps ꝛ quaſi tota materia ſucceſſiõis ab inteſtato cum non poſſit directo ꝓ bari ꝙ quis deceſſerit inteſtatus nec ꝙ conſtitutus in gra du diſtanti ſit proximioꝛ per ſupradicta ꝛ ſi dicatur per diſ ſcuſſionem dicte negatiue probari poſſunt pariter id dicen dum eſſet in fideicõmiſſo relicto ſub conditione ſi deceſſe rit ſine liberis ꝛ ſi dicaſ ille. ꝯ. ſi quis aũt loquitur eo caſu quo ſimul deceſſerunt prout dicit ibi Jmol. per ea que ha bentur in. l. ꝙ de pariter de rebus dubijs. ꝛ in. d. ꝯ. cum in bello ꝑfecto. lꝫ plures deceſſerint in eodẽ bello vel in eodẽ naufragio nihilominus nõ ſequiſ ꝙ eodem momento oẽs pariter expirauerint: imo veriſil'r eſt ꝯtriuꝫ: qꝛ cõiter con trarium contingit ꝛ nihilominus: qꝛ non poteſt probari qs predeceſſit obtinet ille qui ſe fundat in nõ ſuper exiſtentia licet ſit actoꝛ ꝛ videaſ fundamentũ ſue intentionis: ita ſua det ratio ꝙ idem ſit alias ille qui ſe fundat in ſuperexiſten tia filioꝝ vel alioꝝ: qꝛ videtur eadem ratio ꝛ vbi eadeꝫ ratio idem ius per iura vulgaria.

d ℂ Nec obſtant adducta in contrariũ: qꝛ hoc caſu ſuadent rationes ꝑallegate ꝙ incũbat onus probandi ei qui dicit ꝙ proximioꝛ ſupeſt ꝛ auctoritas Ange. de are. debilis eſt com paratione coꝝ qui tenent ꝯtriuꝫ: dato autẽ ſine preiudicio

veritatis φ incūberet onus probādi dictis agētibus φ nul
lus alius ꝓximior eēt error iuris q regulr nó eſt ꝓbabilis
minores ceſerent̄ leſi eoꝝ facilitate in nó ꝓbādo qḋ ꝓbare
debebāt ⁊ poterāt.ar.l.minoribus.xxv. annis obmiſſa.n.ff.
de mino.⁊.l.ſi.C.e.ti. cū ſi.puto aūt φ latē ſit ꝓbabile du
bium p auctoritates ⁊ rónes ꝑallegatas ego quidē q circa
l.ānos verſatus ſum in ſtudio iuris fuiſſem deceptus ꝗ alſ
habui cām ſatis grauē me fundādo in ſucceſſione materte
rarū ⁊ nó ꝓbaui nullū ꝓximiorē ſupfuiſſe ⁊ obtinui:ꝓba
bilis aūt error iuris ꝯparat̄ errori facti alieni p tex.⁊ qḋ ibi
per.d.Ant.⁊ Jmo.in.c.cū dilectus.de ꝯſue.⁊.d.Ant.in.c.ó
quarta.de ꝑſcrip.⁊ Jmo.in.c.ſi diligēti.e.ti. q allegant.d.c.
cū dilectus.⁊ notata p Jo.an.in.c.j.de poſtu.ꝑla.li.vj.qḋ ⁊
voluit Bal.in ꝯſi.mihi.dliiij.incipiēte iſta qḋ hꝫ duis par
tes leſo aūt ex iuſta ignorātia cópetit reſtitutio in integrū
ex clauſula generali ſi qua mihi:iuxta ea q̄ habent̄ in.l.j.i ſi.
⁊ in.l.ſꝫ ſi p ꝑtoré.§.hec aūt.ff.ex quib.cau.ma.⁊ p hoc me
dium reſtitutio in integrū cópeteret ēt maiori.

c ℭ Tamē q: iudex dꝫ conari adherere veritati cañ.iudicātē
xxxvj.q.v.⁊.l.ij.C.de edē.⁊.l.ſi cū in ſi.ꝑncipij.ff.ſi qs cau.
⁊ ibi cócordātis in gl.veritas.n.eſt mr̄ iuſtitie dicit bal.in.l.
libertini.ff.de ſtatu homi.iḋ ibi exponit̄ iuſta.i.vera ⁊ ſimi
liter tex.inſti.de lib.in ꝑn.idcirco ꝑſuaderē iudici ſi aliḋ ꝙ̄
videā.nó ob.φ ad inueniēdā veritatē ⁊ euitādas opiniões
⁊ minus fatigādū ptes aſſignaret ptī petēti terminū ad ꝓ
bādā ꝓximioritatē.nó.n.ob.publicatio ꝓceſſus ex quo ſup
hoc teſtes nó fuerūt examinati.nec ob.terminus pri⁹ ꝑto
rius aſſignatus ad ꝓbādū.nā lꝫ arctet ptē cui daī nó arctat
iudicē per ea que habentur in.l.qḋ iuſſit.de re iud.⁊ in.c.cū
ceſſante.de appel. Laus deo.

ℭ Cóſeſſio facta in tormētis ſeu metu tormētoꝝ per mino
rem.xv.annis ſine preſentia curatoris:an poſſit retractari p
ipſum cóſitentē:ex quo fuit ꝯ̄ ipſuꝫ lata ſnia vigore dicte có
feſſionis ſtātibus ſtatutis de qbus in lra.b.

ℭ Conſilium cxcviij.

In nōie domini noſtri
Jeſu xp̄i. ℭ Licet in hac ꝯſultatione videat̄
pria facie dicēdū φ ptes dictoꝝ iudicū có
miſſarioꝝ ſint in ꝯfirmando ſniam dn̄i pote
ſtatis que vr̄ fuiſſe iuſta cū in cóſeſſum ptes
iudicis ſint in condemnādo vel exequendo.l.ꝓinde in ſi.ff.
ad.l.acq.l.ſi debitori.de iudi.nā ſolet confeſſus in iudicio
haberi p iudicato.l.j.ff.de ꝯfeſ.⁊.C.e.ti.l.vnica. ⁊ res iudi
cata hr̄ pro veritate.l.res iudicata.ff.de reg.iur.

a ℭ Nec vr̄ ob.φ.d. Pirrus fuerit ⁊ ſit minor: q: vr̄ φ ⁊ de
iure cói:⁊ maxīe ex forma ſtatutoꝝ dcā ꝯfeſſio ⁊ ſnia ſubſi
ſtāt.nā in delictis minor etas nó iuuat.l.auxiliū.§. i delictis
ff.de mino.⁊ in.l.ſi ex cā.§.nūc vidēdū.e.ti.vbi ē tex.φ non
ſubuenit̄ in furto.⁊ vterq; text.loqtur de ꝯfeſſione minoris
⁊ gl.in ṽbo fateat̄ in.d.§.in delictis op.de le.j.§.diuus.ff.ó
queſti.⁊ ſoluit φ ibi nó ꝑſeuerauit in ꝯfeſſióe q̄ſi velit φ ſi
in ꝯfeſſióe fcā in tormētis minor ꝑſeueraſſet illi ſtādū foret
⁊ hoc φ ꝯfeſſio in cā criāli fcā p adultū valeat ēt ſine aucto
ritate curatoris.tenēt Pe.⁊ Dy.vt eos referūt Cy.⁊ bald.
in.l.clax.C.de auc.pſtā.⁊ idē tꝫ ibi Nic.de mat.in ꝯfeſſione
que ſit ad veritatis inq̄ſitionē ex cuius dcó infert̄ φ ꝯfeſſio
in tormentis fcā p adultū ſine auctoritate curatoris vꝫ ſm
Bal.⁊ Cy.in.d.l.clax.q Cy. cū eo ſimplr̄ trāſit ſubdēs φ
id libēter exaudierit poteſtates ⁊ rectores terrāꝝ.ꝑterea in
delictis doloſe cómiſſis minus reputat̄ maior.ergo ⁊c.d.§.
in delictis.⁊.l.j.C.ſi aduer.delic. preterea minor ex delicto
obligat̄.ff.de rebus coꝝ.l.iij.ſm eūdē Cy. ⁊ idē φ cóſeſſio
adulti facta in tormētis ꝑcedētibus indicijs:lꝫ nó interue
niat curatoris auctoritas valeat.tꝫ Jo.an.in addi. ſpec.in ti.
de ꝯfeſſio.⁊ tāgit Cy.in.l.j.C.e.ti.⁊ Hoſt.i ſumma.e.ti.ꝓut
eos refert ⁊ cū eis trāſit ang.in.l.certū.§.in pupillo.ff.eo.ti.
qḋ maxīe vr̄ dicēdū ſtāte diſpóne dictoꝝ ſtatutoꝝ qbus di
ſponit̄ φ ꝯdēnatio fcā in ꝯtumaciā. ⁊ ſic ex ficta cóſeſſione
nó poſſit viciari ēt róne minoris etatis.cótumax aūt ex for
ma ſtatuti hr̄ ꝓ cóſeſſo.iḋ cōdēnat̄.⁊ ſic ficta cóſeſſio mino
ris nó interueniēte curatore ꝓdeſt ad ꝯdemnationem.pari
róne vr̄ φ vera eius ꝯfeſſio.⁊ fortius qm̄ efficacior eſt vera
cóſeſſio ꝙ̄ ficta.ptꝫ ex his q̄ habent̄ in.l.eius q delatorem
ff.de iure fiſ.itē ſcḋo ſub rubrica φ ꝯdēnatio nó valeat cer
tis de cauſis viciari gñaliter diſponit̄ φ nulla ꝯdēnatio va

leat viciari ex eo φ cōdēnatus fuerit filiuſfa. vel minor vel
filiuſfamilias ⁊ minor ⁊ nó interuenerit cóſenſus patris. ⁊
ſic patet φ róne minoris etatis nó viciat̄ ſnia lata ꝯ̄ mino
rem:lꝫ nó interuenerit cóſenſus reqſitus.⁊ ꝓut non viciat̄
ſnia:ita ⁊ vr̄ φ non vicient̄ confeſſiones ⁊ alia acta q̄ ſunt
preparatoria ad ſniam.⁊ dicit Jnnocē.in.c.cū cām de teſti.
quē refert ⁊ ſeqtur Bar.in.l.ſepe in ſi.ff.de re iud.φ cui no
cet ſnia nocēt acta:ꝓut ergo minori nocet ſnia:ita ⁊ noceat
cóſeſſio ⁊ alia acta iudiciaria.ex quibus vr̄ φ partes iudicis
ſint in ꝓnūciādo ꝯ̄ dictum pirrum.

b ℭ Tn̄ his nó obſtātibus ꝯ̄riū puto de iure rn̄dēdū:ꝑmitto
aūt φ ē cómiſſum φ cā ex integro reuideat̄.⁊ ꝓut in pūcto
preſupponit̄ p iudices cómiſſarios eſt proceſſum in cā vſq;
ad ſniam excluſiue:ita φ nó ſit exitatio ſup cómiſſione de
qua ſi dubitatio aliqua verti poterat in initio.erat diſcutiē
da.per ea que habent̄ in.l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.de iudi.l.ſi.C.
de excep.⁊.l.ea demuꝫ.C.de procu. ſolum itaq; queritur de
meritis cauſe.⁊ que eſſe debeāt partes iudicis in ſentētian
do.⁊ preſupponit̄ φ dicti cómiſſarij dederūt curatorem di
cto Pirro.cum itaq; ipſoꝝ officium ſit cām ex integro reui
dere hoc eſt ac ſi ſententia nó eſſet lata. ⁊ ideo vidēdum eſt
de viribus concceſſionis dicti Pirri.

c ℭ Circa φ aduertēdū ē φ lꝫ Nico.de mat.velit φ cóſeſſio
emanās ad veritatē inueniēdā valeat ſine curatoris auctor
itate.tñ ſec⁹ vult in ꝯfeſſione fcā ad ſubſtātiādū iudiciū:
puta in bello vel litis ꝯteſtatione quaſi velit. ⁊ clare ſentiat
φ iudiciū nó ſubſtātiat̄ cū minore ſine curatoris auctorita
te.⁊ ſm h̄ nó erit cóſeſſio in iudicio fcā ſi nó ꝑcedit aucto
ritas curatoris qua mediāte ſubſtātiet̄ iudicium. ſi aūt de
ficit ſubſtātia iudicij:ergo iudicium nullum.ideo non iudi
cium.ar.l.iiij.§.cōdēnatū.de re iudi.ideo nó īmerito cóclu
dit Bal.in ꝯſi.mihi.cx. incipiēte aut mulier eſt φ confeſſio
minoris ſine auctoritate curatoris fcā nó ꝑiudicat ⁊ nó ꝑſu
mitur vera ꝯfeſſio i cā criāli. ⁊ dicit formaliter φ nemo du
bitat qn cóſeſſio minoris fcā in cā criāli nó dato curatore ē
ipſo iure nulla q: fcā p nó habētem ꝑſonā legitimā.

d ℭ Et idem Bal.in.d.l.clarum recitata opi. Nico.de mat.
⁊ elicita conſequentia ex illo dicto φ confeſſio in tormentis
facta per minorem valet.ſubdit dūmodo anteꝙ̄ eēt torquē
dus ꝑmo eſſet examinatus ſolēniter cum curatore ⁊ proceſ
ſum cā cognita:quo caſu tortura eſt quedam executio prece
dentis cognitionis.ff.de adul.l.ſi poſtulauerit.§. queſtioné
ſm eum.item Saly.dicit φ dictū Nico.de mat. dicentis φ
licet confeſſio minoris facta ad ſubſtantiandum iudiciū nó
valeat ſine curatore:non valeat tamē facta ad veritatis in
dagationem.valet ⁊ propterea facta in tormētis valeat pót
tollerari ſi curator preſtitit auctoritatem adulto iuranti di
cere veritatē q: implicite videtur preſtitiſſe auctoritatē re
ſponſionibus:alſ forſan nó ſufficeret per illam.l.clarū cum
ſi.⁊ dicit ſe dixiſſe in.l.j.C.de cóſeſ.⁊ iḋ vr̄ φ dicte opinio
nes cótrarie poſſint concordari.ſ.φ valeāt cóſeſſiones mi
noꝝ facte in iudicio criminali:dūmodo curator interuene
rit in ſubſtātiādo iudicium ⁊ legitimādo ꝑſonam minoris
lꝫ nó interuenerit ipſa cóſeſſione fcā ad veritatē inueniēdā
prout ſumi videtur ex dictis Nicolai de mat.⁊ Cy.⁊ clarius
ex dictis bal.⁊ Saly.⁊ ita intelligunt̄ dicta Pet.Dy.hoſti.
Joan.and.⁊ Ange.⁊ gloſ.in.d.§. in delictis intelligatur de
confeſſione valida.

e ℭ Siaūtē nó interueniat in aliqua pte iudicij auctoritas
curatoris.tūc nó preiudicet ꝓut cóſuluit Bal.⁊ eſt de mēte
Nico.de mat.Cy.⁊ Saly.ſm hanc cócordiā dcā confeſſio
Pirri nullatenus valeret:q̄.ſ.fcā fuit i curia ptātis.⁊ illa vi
ciata infert̄ φ ex quo cómiſſarij cām ex integro reaſſumpſe
runt ⁊ in illa ꝓceſſerūt vſq; ad calculū ferende ſentētie.⁊ ó
delicto aliter nó cóſtat.qnimo vt mihi fert̄ ē deductū coraꝫ
eis φ cóſeſſata p dcm̄ pirrū cū circūſtātijs in ꝯfeſſionibus
appoſitis nó ſunt vera.⁊ ſatis eis oſtēſum ptes eoꝝ ſint in
abſoluēdo dictū pirrum vel ſi volūt magis ſimplr̄ inherere
ſnie Petri de bellapertica ⁊ Dy.⁊ ſequaciū ipſum pirrū re
ſtituēdo aduerſus cóſeſſiones factas.nam ⁊ ipſi Petrus ⁊
Dy.tenent φ reſtituunt̄.⁊ ꝓbat̄ in.d.l.certū.§.minorē.vbi
Ang.hoc firmat φ tenēt Cynus ⁊ oēs. dicit Bal.in pallē
gato cóſilio q idē tenet loquēs in cóſeſſione facta cū aucto
ritate curatoris:ſubdēs φ ꝑſumit̄ nó vera niſi iuuet̄ ꝑſum
ptionū ⁊ indicioꝝ veſtimento q: minores nó ſunt cóſtātis
animi neq; firmitudinis ſm eū.ſi itaq; ꝑſumptiões ⁊ indi
tia nó ꝯcurrūt ꝓ veritate ꝯfeſſióis vult bal.φ ꝯfeſſio mino
ris ēt fcā cū auctoritate curatoris cenſeat̄ facta ſui facilitate
ſeu dolo

ſeu dolo aduerſarij potiuſq̃ pro veritate adeo q aduerſus confeſſionem ſit reſtituendus q conſilium conſulentes videre poſſunt ſi volunt.

f ¶ Nõ ꝛ vult Ang.in.d.l.certũ in.§.minorẽ.als.§.in pupillo dicẽs formalr: ppterea dico tibi q ſi minor maleficiũ ꝯfiteref ꝛ de eo alr q̃ per ꝯfeſſionẽ nõ ꝯſtat intereſt eius nõ eẽ cõfeſſum.ꝛ iõ velut leſus aduerſus dictã ꝯfeſſionẽ põt reſtitui q eſt quottidianũ.cũ itaq nõ ꝯſtet.d.pirrũ maleficia cõfeſſata ppetraſſe:qnimo potius aliq̃liter ꝯſtat falſitatem ꝯfeſſionũ.iõ ẽt cõfeſſio ſcãvltio loco cũ auctõritate curatoris venit bñficio reſtõnis in integrũ reuocata ſi alr de maleficio ꝯfeſſato nõ cõſtat p ſupradicta ꝛ cõfeſſionibus reciſſis mediãte reſtõne in integrũ p ipſos ex neceſſitate vl ad cautelam conceſſa in cõſequentiã venit.d. Pirrus abſoluendus in cã ex integro legittime agitate.

g ¶ Nõ obſtãtib' adductis in ꝯtrũ.nõ.n.ob.qd dicũt Pe.ꝛ Dy.dicẽtes q confeſſio minoꝝ ẽt ſine auctoritate curatoris ẽt in crĩalibus valet ſm eos.ꝛ qd dicũt Nic.de mat.Cy.Jo.an.Hoſt.ꝛ Ang.in cõfeſſione in tormẽtis fcã q ẽt tenet q valeat.lz nõ interuenerit auctoritas curatoris: qꝛ.hõ.reſponſuz eſt altero ex duobus modis:vz q dicte opiniones procedãt qñ interuenit curator in ſubſtãtiãdo iudiciuz ſeu in cognitione cãe an eẽt torquẽdus vel delatione ꝛ pſtatione iuramẽti ſm dcã p Bal.ꝛ Saly.ſ.relata.vel ſcdo q confeſſiones reſcinderenf mediãte reſtõne in integrũ.ꝛ h pſuaderẽ vt fieret ſaltem ad cautelã. ꝛ ita ẽt rñderi põt ad tex.ꝛ gl.in.d.§.in delictis quatenus loquif de confeſſione intelligẽdo i cõfeſſione valida in qua pſiſtat nõ reſciſſa p reſtõnẽ in integrũ.nec ob.q ibi ẽt ſimilr in.d.§. nũc vidẽdũ denegat reſtõnẽ in integrũ ſi fateaf ſe adulterũ.nã denegat remiſſionẽ pene ſi fateaf intelligo fateaf tpe quo agif de remiſſione pene nõ aũt loquif ſi confeſſus fuit qualitas aũt adiecta verbo intelligif ſm tpꝰ verbi.l.in delictis.§. ſi extraneus ff.de noxa.cũ cõcor.ſz ſi cõfeſſus fuit ꝛ petit reſti.aduerſus cõfeſſionẽ tanq̃ ex ea leſus qꝛ nõ fuit vera: ſz emanata ſui facilitate vel dolo aduerſarij:nõ fateſ delictũ: ſed illud negat.itẽ nõ petit remiſſionẽ pene rõne minoris: ſed petit ſe reſtitui aduerſus cõfeſſionẽ qꝛ nõ vera ad finẽ vt reſciſſa cõfeſſione abſoluaf a pena non cõmiſſa nec abſoluif ſeu reſtituif a delicto vel in delicto:ſz tanq̃ delicto nõ cõmiſſo reſtituif aduerſus cõfeſſionẽ ꝛ abſoluif ab accuſatiõe vl inqſitione.ꝛ iõ nõ ob.d.§.in delictis.ꝛ.d.§. nũc vidẽdũ ꝛ ſimiles:put ad dcã iura in effectu rñdet Bal.in pallegato cõſi. ꝛ ita ẽt rñdetur ad id qd dicit Cy.in.d.l.claꝝ.quatenus dicit q minor in delictis doloſus reputaf ꝛ q minor ex delictis obligaf:qꝛ pcedit in delictis nõ in cõfeſſione dlicti.cõſtat aũt aliud eẽ delictũ aliud cõfeſſionẽ delicti.

h ¶ Nec ob.ſtatuta in ꝯtrũ põderata:qꝛ loquunf in ſnia condemnatoria ꝛ ſunt ſtatuta correctiua iuris cõis ꝛ odioſa:qꝛ ſauẽtia cõdẽnationib' penaꝝ. iõ plurimũ reſtringẽda ꝛ nõ trahẽtia in cõſequẽtias.l.pcipimus.de app.l.qd vo ꝯ.d.ll.c.cũ dilect'.de cõſue.cũ multis ſimi. iõ nõ ſunt trahẽda ad cõfeſſione vel alia acta iudiciaria.ꝛ maxie qꝛ nõ eſt omnino eadẽ rõ in alijs actis iudiciarijs: qꝛ res iudicata hr ẽ iure p veritate.l.res iudicata.ff.de reg.iur.ꝛ cũ maiori lugubratione ferl'q̃ cetera acta fiãt ꝛ lex cõfidit multũ de iudice ꝛ eius ſnia.l.herẽnius.§.gaya.de euic.c.in pſentia.de renũ.cuz ſi. ita q pſumit lex municipalis q iudex minorẽ iniuſte nõ cõdẽnet.iõ ne deferanf executiones penarũ. ꝛ ne delicta diu remaneãt ipunita. ſtatuit q aduerſus ſentẽtias cõdẽnatorias in crĩalibus nequeãt opponi de minori etate vel patria ptãte:ac ſi pro ea pſumeret pſumptione iuris ꝛ de iure. nõ. aũt eſt eadẽ rõ in cõfeſſione minoris:qꝛ non decet q lex ita cõfidat de minore maxie tormẽtato put confidit de iud.iõ cũ nõ ſit eadẽ ꝛ ſit apta rõ diuerſitatis.ideo diuerſum.

i ¶ Quinimo ꝛ ſi eẽt eadẽ rõ nõ extẽderef lex correctiua: vt hr cõiter i auc.quas actiões.C.d ſa.ſan.ecc. p bal.i.l.qcũq C.de ſer.fug.quatenus vult q ſtatutũ excludẽs a ſucceſſiõe inteſtati auũ nõ trahif ad auiã.ꝛ latius p Jmo.i.l.ſi vo.§.de viro.ff.ſol.ma.ꝛ qd p.d.Ant.ꝛ Jmo.in cle.j.de ele.volẽtes q in correctiuis ſit extẽſio a paritate rõnis duobus concurrẽtibus.ſ.q rõ ſit expſſa in lege correctiua.ꝛ q caſus ad quẽ trahif ex rõnis idẽtitate comprehẽdi poſſit ſub verbis lz ex lata ſignificatione.ꝛ h p gl.ibi:qd ꝛ dicit Jmo.in.d.§.de viro. neutrum tñ militat in caſu noſtro: qꝛ ratio non eſt expreſſa:qd ꝛ ponderat Bar.in.l.liberoꝝ.de verbo.ſig. itẽ verba etiam latiſſime ſumpta non poſſunt trahi ad cõfeſſionem.nec ob.q confeſſus habetur pro condemnato:quia intelligitur de legittime ꝛ valide cõfeſſo.ar.l.iiij.§.ꝯdẽnatuz de re iud.cũ ſi'ibus:lz aũt ſtatutũ validet cõdẽnationẽ non validat cõfeſſionem.vñ non eſt confeſſio.ꝛ ideo non habef pro condẽnatione.ꝛ aliud eſt eſſe talem aliud haberi p tali l.mercedes.de peti.here.cum ſimilibus.

k ¶ Et ſtatuta correctiua ſaltẽ loquẽtia.in caſu vero nõ trahunf ad caſum fictũ.l.ſi.C.de his q ve.eta.impe.l.iij.§. hec verba.de neg.geſt.ꝛ Bar.ibi.ꝛ in.l.oẽs populi.de iu.ꝛ iur. ꝛ per Jo.an.ꝛ Domi.de ſancto gemi.in.c.ſi. de cõſue.li. vj. ꝛ ſic multa cõcurrũt q dicta ſtatuta adeo correctiua ꝛ odioſa loquẽtia de ſnia non trahãtur ad cõfeſſionem.nec ob.illa theorica q cui nocet ſententia nocẽt acta.naz loquunf quo ad pſonas:nõ quo ad caſus.ꝛ non pcedit in correctiuis maxime vbi nõ eſt idẽtitas rõnis.prout cõtingit in cãu iſto. lz ergo ſnia lata prohibeatur reſcindi propter minorẽ etatẽ. nõ propterea dz ꝯ minorem indefenſum procedi.ꝛ ad condemnationem deueniri.multa eniz fieri non debẽt q̃ poſtq̃ facta ſunt tenẽt.l.patre furioſo.ff.de his q ſunt ſui vel alie.iur.cũ cõcor.ſuis.ꝛ.c.ad apoſtolicam.de regulis.

l ¶ Nec ob.q lata in cõtumaciã nõ viciaf rõne minoris etatis.ꝛ ſic ex ficta cõfeſſione:ita pariter videaf q nec ex vera qꝛ nõ dz plus opari fictã cõfeſſio q̃ vera put ſupra dictum eſt in adductis in ꝯriũ:qꝛ ad h rñdetur plurib' modis.pzio q ſi plus operef ſubeſſet rõ:qꝛ ficta ꝯfeſſio cauſaf in penaz cõtumacie q̃ ꝯtumacia eſt delictũ.l.oẽ delictũ.ff. de re mili. in delictis autẽ ꝛ penis delictoꝝ minor etas non curaf. nec cadit curatoris auctoritas.ideo nõ viciatur irrogatio pene ſi curatoris auctoritas nõ interuenit:ſed vera confeſſio patif ꝛ reqrit curatoris auctoritatez ꝛ de iure cõi.d.l. claꝝ.ꝛ ius municipale nõ repugnat.imo idẽ innuit cũ puideat q iudex maleficiorum q de ſolis cauſis crĩalibus cognoſcit ex forma ſtatutoꝝ ꝛ de iure cõi.l.ſolemus.§.latrũculator.ff. de iudi.poſſit dare curatorẽ quaſi velit q id poſſit ne pcedaf ſine curatore vl ne pp dationẽ curatoris ſupſederef ſi alius iudex adeũdus eẽt.ex quo pſuadef q ipſi ſtatuẽtes intẽdebãt q in pceſſu ꝯ minorẽ interuenirer curator ſcdo ſubeſt rõ diũe in minore cõtumace cõiter nõ inoteſcit iudici q ſit minor. iõ de facili pcedere põt ad ſniam tanq̃ ꝯ maiorẽ ꝛ iudiciũ eluderef ſi rõne minoris etatis ſnia viciaref ꝛ iniquitus minor iuiciaref ad nõ cõparẽdũ ſi cogitaret poſſe ſniaz viciare rõne minoris etatis.ne ergo iudicia fiãt eluſoria qd ꝛ ius cõe conaf euitare.c.j.de iud.li.vj.ꝛ.l.ſi ptor in pn.de iud.ff.ſz in pſente nõ de facili id ꝯtinget: qm iudex ex aſpectu de facili ppẽdere põt minorẽ etatẽ.ar.l.minor.xxv.ãnis ex aſpectu.de mino.tertio rñderi poſſet q ſi minor non doloſe ſz ſui facilitate fuiſſet leſus i nõ ꝯparẽdo:puta qꝛ fuiſſet ſibi pſuaſuz q nõ tenebaf cõparere vel qd ſile ipſe poſſet reſtitui aduerſus fictã ꝯfeſſionem put aduerſus verã:qꝛ minor non iuuaf aduerſus delicta doloſa:ſz aduerſus delicta commiſſa p culpaz reſtituif vt p gl.ꝛ bal.in.d.§.nũc videndũ.de qbus latius ibi.quarto rñdef q ſtatutũ diſponit de condẽnatione q non viciaf rõne minoris etatis. nõ de ceteris actis:put.ſ.demõſtratũ eſt:ita q non eſt trahẽdum ad confeſſionem verã vel fictã per ſupradicta.

m ¶ Et ſi dicaf condẽnatio eſt lata in caſu iſto.ergo nõ viciet ratione minoris etatis.rñdef q pſupponif q cã ſit legittime cõmiſſa q ex integro reuideaf.ꝛ ſic eſt de cã cognitum ac ſi cã eẽt integra hoc ẽ ac ſi nõ eẽt p ſniam finita:ita q nõ habemus diſcutere an condẽnatio non interueniẽte ſupioris auctoritate potuerit viciari:necne ſup quo poſſet dici q ſtatutũ pmũ loquaf in ꝯtumace:itẽ q.d. ſtatuta diſponant q condẽnationes non vicienf rõne minoris etatis.nõ aũt diſponit q non reſcindanf rõne reſtõnis in integrũ concedẽde ratione leſiõis cauſate ex facilitate minoris vl dolo aduerſarij.tũc.n.ſnia pprie non vr viciari ſz reſcindi.itez ſi viciaf:viciaf ratione reſtitutionis in integrũ conceſſe ꝛ reſtitutio concedif rõne leſionis:ita q minor etas eſt cã multum remota:ſed intelligaf qñ allegaref ſniam vicioſam ſeu nullã ratione minoris etatis:vt qꝛ dicef lata ꝯ minorẽ non defenſum.l.cũ ꝛ minores.C. ſi aduerſus rẽ iud.ꝛ qd hr in l.ꝯ pupillũ.ff.de re iud.p quo facit qꝛ alij caſus expſſi i dictis duobus ſtatutis loquunf qñ viciũ reſultat citra reſtitutionẽ in integruz: ita ẽt intelligaf in minore vt oia pariter terminenf ab eodẽ termino.ar.l.ſi.C.de ſentẽtijs.ꝛ.l.iam h iure cũ ſuis ꝯcor.ff.de vul.ꝛ pu.pterea pmũ ſtatutũ loqtur dũmodo maleficiũ conſtet p legittimã contumaciã vel per teſtes vel inſtrm aut p confeſſionẽ vel alio genere pbationis conceſſe:ſz ſi confeſſio remedio reſtitutionis in integrũ

reuocatur non conſtat de maleficio per confeſſionē nec per aliud genus ꝓbationis. merito ſtatutū ceſſet. ⁊ reſtringatur ſtatutum per hec media vt minus corrigat ius cōe vt decet c. cū dilectus. de ꝯſue. c. cū expediat. de elec. lib. vj. l. precipimus. C. de app. cū infinitis ſimilibus. ⁊ lȝ ꝑdicta que aduerſus ꝯdemnationē dixi non abſurde teneri poſſent: tñ aliter pro nunc nō firmo: ex quo vt ſepe dictum eſt cauſa ex integro reuidenda eſt commiſſa ⁊ reuiſa.

b ¶ Et alſ habemus ꝙ lȝ ſnia ſit lata ⁊ trāſiuerit in rē iudicataȝ: ita ꝙ nō potuerit īpugnari, tñ ſi ꝑmittiſ de eius iuſtitia vel iniuſtitia cognoſci ⁊ repitur iniuſta ēt ex nouis actis res iudicata reſcindiſ ⁊ valet ſnia ꝯ rē iudicatā: ꝓut voluit Jnn. in. c. cū bertoldus in vbo cōceſſimus. de re iud. ⁊ Jo. an. ibi. ⁊ idē tāgit Jnno. in. c. qꝛ pleriqȝ. de imu. ec. ⁊ in. c. fraternitatis. de frigi. ⁊ malefi. ⁊ ideȝ notabiliter tȝ idē Jnn. in c. cū dilecta. de reſcrip. qḋ ⁊ latius ibi ꝓſequunſ. d. Anto. ⁊ Jmo. ⁊ in effectu idē tenēt cū itaqȝ volūtate pape cā ex integro agitata ſit ſi iudicibus ꝯſtat condēnatū fore abſoluendum illū abſoluere debent: qꝛ de qua re iudex cognoſcit de ea iudicare dȝ. l. ſolemus. ⁊ l. de qua re. ff. de iud. ⁊ c. cū eccleſia ſutrina. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. de iuſtitia aūt ſatis ꝯſtat viciata cōfeſſione rōne minoris etatis ꝓbate vł tenēdo ꝙ nō valuerit ꝓut. ſ. deduxi vel ꝙ valuerit ſed reſtitutione conceſſa reſcindaſ ꝓut ſi valeret reſcindi dȝ ꝓut. ſ. ēt deductuȝ eſt. cōfeſſionibꝰ aūt de medio ſublatis cū de delictis nullo alio ꝓbationis genere ꝯſtet reus venit abſoluēdus. l. qui accuſare. C. de edē. cuȝ ſimi. vulgaribus. ⁊ tātomagis hec fieri debēt: qꝛ ꝓbanſ multa per dictū Pirrū in confeſſionibus dicta aliter ſe habere: ꝓut aliqua vidi. ⁊ alia fuerūt mihi narrata ſup qbus nō oportet multū laborare: qꝛ ſine illis deducitur ex premiſſis. ⁊ ita concludo ꝙ cā ex integro legitime cognita ⁊ nō ꝯſtito de delictis cōfeſſatis niſi per confeſſionem ꝓut nō ꝯſtat partes iudicū ſunt in abſoluēdo ⁊ liberādo dictū Pirrum: nō obſtāte dicta condēnatione dñi poteſtatis ſaltē reuocata prius confeſſione dictoꝝ delictoꝝ per reſtitutionē in integrū que vt cōcedaſ ſalteȝ ad cautelā perſuadeo. licet aūt in ꝓbationibus cōtrarijs. ſ. contra confeſſiones deductis non me fundem: tñ niſi illas intellexiſſem non eram deditus ad cōſulendum illic. ſimiliter debēt iudices reddere magis faciles ⁊ procliues ad abſoluendū: attētis etiam verbis per ipſum Pirrum prolatis tempore ratificationis quibus innuiſ ꝙ ipſe erat paratus omnia confiteri ne amplius torqueretur. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ nulla perſona audeat facere adunatam cum armis vltra quattuor ſub pena. xxv. ducatoꝝ. an ſi aliq cucurrerunt ad rumorem inſultus cum zappis ⁊ ſecuribus ⁊ ſimilibus debeāt puniri pena dicti ſtatuti tanqȝ illi inſultantes fecerint adunatam.

¶ Conſilium cxcix.

IN noīe domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Licet in hac ꝯſultatione videaſ prima facie dicēdum ꝙ dictus Franciſcus ⁊ alij inquiſiti veniant condemnandi: quia vī probari per duos teſtes ꝙ plures quattuor armati coadunati fuerunt armati vna cum dicto Franciſco. ⁊ ſic videntur incurriſſe penam facientium adunātiam vigore ſtatutorum. de quibus in themate.

a ¶ Aduertendum. n. eſt ꝙ fuſtes ⁊ lapides veniūt appellatione armoꝝ. l. armoꝝ appellatione. ff. de ver. ſigni. ⁊ inſti. de pub. iud. §. itē lex iulia. de ſicca. ⁊ gl. in verbo arma in cle. ne in agro. de ſtatu mona. ideo videnſ fuiſſe armati illi qui habebant pulgettos. ⁊ qui habebant baſtones ⁊ multofortius illi qui habebāt ſecures q̄ ſunt magis actuate ad nocēdum. ⁊ pariter ēt illi q habebāt zappas.

b ¶ Tamen his non obſtātibus contrarium arbitror iuri magis conſentaneum: videlicet dictum Franciſcuȝ ⁊ fratres ⁊ alios pro eorum parte inquiſitos fore abſoluendos in dicta enim inquiſitione intētatur inſultus factus per Bartholutium contra Alouiſium ⁊ Baldinum. ⁊ qḋ inciſit ⁊ deuaſtauit aratrū eorum. ⁊ qḋ Frāciſcus Jacobus ⁊ Matheus fratres dicti Bartholutij ⁊ Vincētius ⁊ Trombus ⁊ Bernardinus ⁊ Petrus preſtiterūt dicto Bernardino auxiliū conſilium ⁊ fauorem. de inſultu autem nihil probaſ de inciſione aratri non probatur plene. naȝ ſolus vnus teſtis deponit de viſu ⁊ alius de auditu q teſtis de auditu nō ꝓbat c. tam litteris. de teſti. c. inquiſitionis. de accu. l. teſtiū. C. de teſti. remanet ſolū vnus teſtis qui non probat. l. iuriſiurādi C. de teſti. ⁊ c. in omni. ⁊ c. lȝ ex quadam cū ſimilibus. extra eodem. de auxilio eoruȝ nihil probatur ſubditur in fine inquiſitionis. ⁊ predicta perpetrata fuerūt ⁊c. facientes armatam ⁊c. contra formam ⁊c.

c ¶ Circa qḋ eſt aduertenduȝ ꝙ ſtatutū ponit vt diuerſa delicta facientiū adunantiā cū armis ⁊ eūtem ad adunataȝ cū armis. ſunt enim diuerſa capitula in ſtatutis. de ꝑdictis loquētis. itē diuerſas penas irrogāt. nā faciētibꝰ īponit penā xxv. ducatoꝝ. ⁊ eūtibus ſolū ſtatuit penā. x. ducatoꝝ. itaqȝ vt diuerſa ſumūtur. in inquiſitione aūt intētatur primū caput ſtatuti ⁊ delictum magis graue. non aūt probaſ ꝙ aliqs fecerit dictam armatam ſeu adunātiam cū armis. imo potius ex dictis teſtiū deprehēdiſ ꝙ nō fuit ordinata adunātia illa ſed potius ex prouiſo vnus poſt aliū acceſſit: ita ꝙ crimē in inqſitione deductū non probaſ. nec ſuper alio crimine pōt ſeq ꝯdēnatio: qm̄ ſm formā inqſitiōis q̄ eſt loco petitionis dȝ ferri ſnia. alſ nō vȝ. c. lȝ heli. de ſymonia. ⁊ c. qualr ⁊ qñ el grāde. de accu. ⁊ facit cle. ſepe cū ſi. de ver. ſig. ⁊ per hanc viā poſſunt ſe tueri dictꝰ Frāciſcus ⁊ alij: ⁊ fratres ⁊ alij ab eius parte iqſiti vt veniāt abſoluēdi ꝓ quo ſcḋo facit: qꝛ lȝ deponat niſi vnus teſtis ꝙ fuerint adunati vltra q̄ttuor vȝ dōnus Petrꝰ alius teſtis: vȝ Paulus del nero deponit ꝙ vidit in ſummitate terre quoſdā inſimul coadunatos ⁊ vidit pacē ⁊ Baldinū eius fratrē inermes euntes verſus dictos coadunatos inter quos cognouit Franciſcū marini ⁊ Bartholutiū eiꝰ fratrē cū quodā ſecuri ꝓ quolibet in manu ⁊ trōbus luce cū quadā lāncetta. ⁊ multos alios armatos diuerſis armis: quos tamē ꝓpter loci diſtātiā quā qꝛ erant coadunati. iſimul dixit ſe nō cognouiſſe iſte teſtis nō videſ cuȝ teſtis cū alijs. nā alij oēs deponūt ꝙ paces ⁊ Bernardinus inermes vidit eūtes verſus coadunatos ⁊ alij duo q deponūt ꝯ Franciſcum ⁊ fratres ⁊ cōplices deponūt ꝙ dictus Bernardinus habebat baliſtā ⁊ bartholus vnus ex dictis teſtibus deponit ꝙ paces habebat ſecurim in manu. ⁊ alij ēt teſtes deponūt ꝙ paces habebat ſecurim in manu ⁊ Bernardinū baliſtā. ⁊ nihil deponit dictus Paulus ḋ officiali q ſe interpoſuit nec de alijs ſocijs dicti pacis ꝓut deponūt alij teſtes. ⁊ nōnulli deponūt ꝙ tpe quo acceſſit officialis Frāciſcus ⁊ Bernardinus erāt ipſi in quodā colle. ⁊ alij duo fratres in cāpo laborātes: ita ꝙ pōt loq de alio actu quā deponāt alij teſtes. ⁊ licet cōcordēt in loco ⁊ tēpore: qꝛ in tempore in articulo contentis.

d ¶ Profecto in inqſitione ſolet deduci pro tpe ſolū annus ⁊ mēſis per. l. libelloꝝ. ff. ḋ accuſ. ⁊ in vno mēſe poſſunt fieri plures adunate: ⁊ ꝓut nō crediſ teſtibus ſingularibus per iura vulgaria: ita ēt nō crediſ teſtibus q poſſunt eē ſingulares ⁊ ꝯteſtes: ꝓut dicit Bal. in. l. edicto. C. ḋ edic. diui adriani. ⁊ in. c. bone. de elec. ⁊ in. l. teſtium. C. de teſt. colum. viij. dū loquiſ de circūſtātijs loci. ⁊ allegaſ idē dixiſſe. d. ant. in. c. cū dilecti. de elec. ꝙ dcm̄ vī ſaltē ꝓcedere qñ in aliquo videntur diſcordes. lȝ ſi nō poſſent eē ſingulares potuiſſet illa diſcordiā reduci ad ꝯcordiā. poſſet ēt dici ad dcm̄ iſtiꝰ Pauli ꝙ forte vidit dictā adunatā dū officiales alloquebaſ d. Franciſcū ⁊ fratrē: qꝛ ēt cū officiali erāt q̄plures q forte habebāt arma quos nō cognouit dictus teſtis. ⁊ tūc nō ꝓbaret adunatā ꝓhibitam. maxie cū illa vba ⁊ multos alioꝝ pñt verificari in duobus inſti. de iure ꝑſonaꝝ. in ſi. Barto. aūt alius teſtis deponēs ꝯ Frāciſcū ⁊ fratres ⁊ cōplices nō deponit ꝙ fuerint adunati: ſȝ ſoluȝ deponit ꝙ venerunt ibi prope forte erāt ꝓpe tñ ſeparati: ita ꝙ nō ꝯcludit de adunata: ⁊ maxime qꝛ alius deponit ꝙ in fauorē frāciſci veniebāt ſeparatim. itē alij deponūt ꝙ duo ex fratribus Frāciſci erant ad laborādū vnus cū bobꝰ alius cū zappa i cāpo q erāt ibi prope. ita ꝙ iſte teſtis nō ꝯcludit neceſſario ⁊ ꝓbatiōes in criālibus debēt eē clariſſime. l. ſciāt. C. de ꝓba.

e ¶ Tertio iuuaſ hec pars ſi qs vellet inſtare ꝙ ſint ꝯdēnandi in. x. ducatis. ex ſcḋo capite ſtatuti tanqȝ iuerint ad adunatā cū armis. nā vī dicēdū ꝙ illi q ſtabāt i aliquo cū armis minori nūero q̄ttuor. ⁊ nō erat ordiatū ꝙ eēnt pl'es ſi ibi ſuꝑuenerūt alij armati illi q ꝑus erāt qui forte ignorauerant alios vēturos nō icidāt i penā ſtatuti: qꝛ ipſi nō iuerūt ad adunatā. ⁊ ſic nō vificanſ vba ſtatuti ⁊ vbi deficiūt vba dñi cit ēt ſtatutū. l. vbi aūt i ꝑn. ḋ admi. tut. ⁊ l. iiij. §. pror ait. ḋ. tortiis. ḋ dā. iſe. cū ſi. vificeſ aūt ſtatutū qñ ſciētes ꝙ hȝ fieri adunata accedūt. itē in illis q poſtqȝ ſunt q̄ttuor coadunati accedunt: ita ꝙ ipſe vadit ad adunatā. facit qꝛ hmōi ſtatuta

penalia

penalia ſunt reſtringenda.l.ſi pſea.⁊.l.interp̄tatiōe.de pe.⁊ c.ſtatutū in p̄n.de elec.lib.vj.cū ſi.cū aūt nō p̄bet̄ q fuerint illi qui vltimo loco hoc eſt poſt quattuor coadunatos iuerit ⁊ ex atteſtationibus deprehenditur ꝙ fuit ſucceſſiue decurſum per beniuolos Franciſci ad illum locum. ideo veniant abſoluendi qꝛ melius eſt ſeu minus malum abſoluere nocētem ꝙ̄ condemnare innocentem.l.abſentem. de penis.

f ¶Quarto ⁊ vltio nō vr̄ p̄bari ꝙ ex parte Fraciſci fuerint adunati vltra q̄ttuor cū armis.lꝫ.n.large loquendo fuſtes ⁊ lapides ⁊ zappe ⁊ ſecures ⁊ pūgecti poſſent dici arma p.d. l.armoꝝ appellatiōe ⁊ ſi. tñ ꝓprie ⁊ ſtricte loquēdo nō veniūt appellatiōe armorū iſta q̄ ſunt deputata p̄ncipalr̄ ad aliū vſuꝫ.put eſt ſecuris ad incidēdū ligna zappe ad ligonizandū vineas pungectos vt arbitror ad pungenduꝫ boues quos h̄ vocamus li pulgliones:alr̄ ſequeret̄ ꝙ q̄nq̄ vel ſex vel pl̄es nō poſſent ſimul ire ad ligonizandū cū zappis vel ad faciendū ligna cū ſecurib⁹ vel ad arandū cuꝫ pungectis vel plures nō poſſent ſimul portare lapides ad murandū q̄ eſſent abſurda ⁊ p reductionē ad abſurdū eſt bonū argumētū in iure.l.ſcire opꝫ.§.aliud.de excu.tuto.⁊.l.nā abſurduꝫ. de iurepatro.cū multis ſi.⁊ hoc ꝙ fuſtes ⁊ lapides ⁊ huiuſmodi deputata ad aliū vſuꝫ ꝙ̄ ad nocendū nō veniāt ꝓprie appellatiōe armorū.tenuit Ang.in.l.ſi pignore.§.furē.ff.de fur.⁊ Rōta.in.l.j.§.occiſoꝝ.ff.ad ſille.q Rōta.allegat text. cū gl.in auc.de armis.§.ſolos ſup v̄bo minores in auc.de armis ⁊ notata p Bar.in.l.j.ff.ad.l.iul.de vi. ⁊ ſꝫ hoc illi q habebāt ſecures ⁊ zappas ⁊ pūgectos ⁊ baſtones nō debet cēſeri eē cū armis:qꝛ verba dicti ſtatuti vident̄ ſtricte interpetranda qꝛ penale per dicta ſupra. ⁊ remotis illis nō p̄bātur fuiſſe plures quattuor cum armis ex parte Fraciſci ⁊ fratrū ex quibus omnibus ſimul iunctis concludo partes iudicis eſſe in abſoluendo Franciſcuꝫ ⁊ fratres ⁊ alios pro ſua parte inquiſitos ab inſultu ⁊ adunata ⁊ auxilio ⁊ fauore in inq̄ſitione intentatis. ⁊ ad adducta in contrarium patet reſponſum per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶Filius preſbyteri legittimatus a papa: an dicatur reſtitutus vel diſpenſatus:ita ꝙ poſſit ſuccedere patri preſbytero ⁊ conſeq legata ab eo ſibi facta. Itē ſi grauat⁹ nō vult ſoluere legata dcō legittimato:an amittat legata ſibi facta. Et an dictus legittimatus vel ei⁹ filij dicant̄ eē de latere pr̄is ita ꝙ poſſint venire ad ſubſtōnē factā d̄ illis q ſunt d̄ pr̄io. Itē an poſſit agi p filiū fratris ad medietatē vnius poteris alienati per alterum fratrē dū ipſi fratres erant in cōmunione.

¶Conſilium. cc.

In nomine dn̄i noſtri Ieſu chriſti. ¶Ad euidētiā dicendoruꝫ ſup p̄mo ⁊ penultimo queſitis p̄mittendum eſt ꝙ.d.ſer. Perangelus non fuit a papa legittimatus ſed diſpenſatum ꝙ nō obſtāte ꝙ duret illegittimus.nihilominus non impediatur ſuccedere qḋ demonſtratur qꝛ papa nō vtitur verbo legittimatus vel ſiſti. ſed vtit̄ v̄bo diſpēſamus.⁊ a v̄bis nō eſt recedēduꝫ.l.ille aut ille.⁊.l.nō aliter de le.iij.itē quo ad ſp̄ualia remāet cū defectu nataliū.⁊ ſic ſpuri⁹ ⁊ incōuenit ꝙ qualitates ꝯrie cōcurrant in eodē ſb̄o put eſt eſſe legittimū ⁊ illegittimū. legittimat⁹ eni vere eſt legittimus vt p̄bat̄ in auc.q.mo.na.effi.le.i p̄n.

g ¶Preterea papa diſpēſat ꝙ nō obſtante dcō defectu poſſit ſuccedere ⁊ exercere officia ⁊c.nō aūt abolet defectum:ſꝫ tollit obſtātiā defectus.ita ſonāt illa v̄ba nō obſtante defectu appoſita in lr̄a gratioſe ergo pſupponē vr̄ ꝙ tp̄e quo hꝫ ſuccedere vigeat defect⁹ nataliū ⁊ nō obſtet:qꝛ q̄litas iūcta verbo intelligitur ſm̄ tp̄s verbi.l.in delictis. §. ſi extraneus.ff.de noxa. itaq̄ illa v̄ba nō obſtāte defectu natalium ſaltē innuūt ſi nō arcāt ꝙ defect⁹ nataliū duret ⁊ nō ſit abolitus p legittimationē:ſed tollat̄ obſtātia p diſpenſationem apoſtolicā ſimilē dr̄iam inter diſpenſationē ⁊ legittimationem.facit.d. Ant.in.c.p venerabilē q fil.ſint legi. in penul. char.⁊ Pau.de caſt.in.l.ſed ſi hac lege.§.patronū.de in ius vo.per illum textuꝫ.dicens ſe pluries conſuluiſſe.⁊ Pet. de ancha.in cōſi.ccxlij.incip.ex tenore puilegij.⁊ Paul. de ca. in conſi.ccxix.incip.ſup iſto puncto plura.vbi dicit ꝙ huiuſmodi diſpenſatio eſt ſtricti iuris. ⁊ differt a legittimatione idem lcꝫ ꝙ hmōi grā ſit diſpēſatio quedam nō legittimatio. ⁊ ꝙ habens a papa ſimilē grām non ſit legittimatus nec nature reſtitutus ſed ſolū diſpēſatus notat Bal.in quodā ſup conſi.incip.In chriſti nomine amē. verba autem iſta ⁊c. ꝙ eſt inſertū inter cōſilia Angeli impreſſa numero.ccixxiij.diſpēſationes autē ſunt odioſe ⁊ ſtricte interpetrande.c.j. in fi.de filijs pſby.lib.vj.⁊.c.nō p ōt iuncta gl. in verbo modicum.de p̄ben.eo.lib.⁊ notat Pe.de ancha. in cōſi.ccxlij. icip.ex tenore puilegij dicēs ꝙ legittimatio eſt fauorabilis ⁊ hmōi diſpēſatio ē odioſa.iō v̄ba equo ca i his diſpenſationibus ſunt reſtringenda ⁊ interp̄tāda ꝯ diſpenſatum.

b ¶His p̄miſſis lꝫ verba dicte grē videant̄ habilitare.d.ſer Perangelū ad ſuccedēdū patri.tñ vr̄ poſſe atterari ꝯriū.ſ. ꝙ.d.ſer pangelus h̄rs iſtitut⁹a ſer Carolo nō poſſit ei ſuccedere.⁊ p ꝯñs iſtō de eo facta in teſtamēto ſer Caroli nō valeat.nā pōderādū eſt ꝙ in dicta diſpēſatiōe impetrata a d.ſer angelo ſit mētio de genitrice ⁊ nō ſit mētio de genitore:qꝛ diſpēſat papa ꝙ.d.ſer pangelus in qbuſcūq̄ bonis genitricis ſuccedere valeat.nō āt q̄cq̄ dicit de bōis genitoris.ſi.n.papa diſpēſans voluiſſet habilitare ēt ad bona genitoris veriſimiliter de eo exp̄ſſiſſꝫ cū igit̄ nō exp̄ſſerit cēſeat̄ noluiſſe eū in diſpēſatiōe cōp̄hēdere put in ſiſti dicit tex.in.c.ad audiētiā.de decimis:imo ex quo de genitrice p̄miſit de genitore vr̄ negaſſe.ar.l.cū p̄to.ff.de iud. ⁊.c. nōne.de pſump.cū ſimilibus.⁊ duplex rō veriſimiliter mouere potuit papā ad nolēdū diſpēſare:vt ſuccederet genitori p̄mo ⁊ p̄ncipaliter:qꝛ magis reputaui ſcelus i pſbytero genitore ꝙ̄ in muliere ſoluta:tū qꝛ dꝫ cē magis cōſtans:qꝛ vir tenet̄ ↄtinētiā ſeruare rōne pſbyteratus.de quo nō pōt pretēdere ignorātiā.mulier autē mollis ⁊ nōnunq̄ violentata.arg.tex.in.l.j.C.de raptu virg.⁊ potuit ignorare q̄litatē preſbyteratus q̄ aggrauat ſcelus.⁊ iura ēt magis abozrēt quo ad ſucceſſionē filioꝝ ſcelus ⁊ viciū paternū ꝙ̄ maternū:qꝛ filij illegittimi admittunt̄ q̄nq̄ ad ſuccedendū matri ⁊ nō patri in eiſdē terminis p ea q̄ habent̄ in.l.ſi q̄s illuſtris C.ad orfi.iō nō mirū ſi papa voluit habilitare filiū ad bona genitricis ⁊ nō genitoris.ſcdō potuit mouere pontificē qꝛ preſbyteri h̄ntes filios ſepe fraudāt bona que ſpectarēt ad eccleſiam ⁊ dant filijs. ne ergo de facili magis id facere poſſet noluit forte in eius ſucceſſione diſpenſare.⁊ etiam qꝛ quādoq̄ eccleſie ſuccedit clerico.ca.j.de peculio cleri.ne eo caſu piudicaret eccleſie quaꝫ veriſimiliter habebat genitor iō eſt veriſile ꝙ ex quo exp̄ſſit de genitrice ⁊ non de genitore.de quo erat magis exp̄mendū.tum qꝛ dignior tuꝫ qꝛ maſculinū concipit femininū non eē ↄtra per iura vulgaria:tum etiā maiori diſpēſatione indigebat.ar. eoꝝ q̄ ſupradicta ſunt nec fuiſſet veriſimiliter diſpenſans cōp̄rehēdere genitorē ſub generalitate.ar.l.apud labeonē.§.hoc edictū ff.de iniur.maxime cū exp̄ſſerit de genitrice. ⁊ ideo non vr̄ obſtare id quod ſubditur ac parentū:qꝛ ſub illa generalitate non erat trāſeundum quo ad genitorem.arg.d.§. hoc edictum.attento maxime ꝙ erat ſpecialis mentio fcā de genitrice que tollerabilius poterat ſub generalitate tranſire.

c ¶Item verbum parentū eſt indefinite prolatum.⁊ eſt apte natum cōp̄hendere pr̄em ⁊ matrē ⁊ auū ⁊ auiā ⁊ ceteros aſcēdētes ſaltē vſq̄ ad tritauū.l.iuriſconſultus. §.parentes. ff.de gradibus.⁊.l.iiij.§.parentes.i.ff.de in ius vo.⁊ indefinita ex rigore v̄boꝝ nō eq̄pollet vl̄i ſed ex humanitate:vt eſt tex.in.l.ſi ſeruitus.ff.de ſer.vrb.pdi.⁊ ibi Bald.Ange.⁊ Rapha.⁊ per illā legē.idē.no. Petrus de bellapert. in.l.ſi pluribus.de leg.ij.⁊ tunc vl̄r intelligit̄ quando eſt eadeꝫ ratio ⁊ conditio oīum ſub vl̄i cōp̄hēſorum:alr̄ ſecus.vt eſt theorica glo.Bar.⁊ alioꝝ in.d.l.ſi pluribus ⁊ glo.Ioā. an.⁊ doc.in.c.vt circa.de elec.lib.vj.in caſu autē nr̄o nō eſt eadem ratio in oībus parētibus.nā excluſio ſpurij ſit ad refrenandū vicium paternuꝫ.l.ſi.C.de na.lib.qḋ viciuꝫ nō cadit in alijs parentibus ꝙ̄ in pr̄e ⁊ mr̄ aūt nō cōp̄hendit̄ ſub illa indefinita parentū qꝛ de ea erat ſp̄aliter prouiſum.

d ¶Et generalis clauſula non trahit̄ ad ſp̄aliter ꝓuiſa.l.doli clauſula.⁊.l.ſtipulationes cōmodiſſimum.§.doli clauſula de verb.obli.⁊ inter verbuꝫ genitricis ⁊ verbuꝫ parentum eſt poſita cōiunctio que ſolet poni iter diuerſa.vt per gl.in rubrica.ff.de iur.⁊ fac.igno.ideo ſub illa indefinita parētū cōp̄hendat̄ genitor cuius ↄditio in hac parte eſt vicioſa:⁊ nō eſt vicioſa ↄditio alioꝝ parentū q poſſunt cōp̄hēdi ſub illa indefinita dictione parentuꝫ.merito dicta theorica vget ꝙ nō cōp̄hēdat̄ genitor.attento maxime ꝙ diſpenſatio iſta eſt ſtricte interpetranda: vt ſuper in euidentiali dictum eſt.eſt etiam aduertendum ꝙ inter verbum genitricis:⁊ verbum parentū eſt copulatiua ac ⁊ inter verbū agnatorum ⁊ verbum cognatorum eſt copulatiua ⁊. ſed inter

verbum parentū ⁊ verbū agnatoꝝ non eſt aliqua ꝯiunctio
qḋ non vr̄ factū ſine miniſterio:eſt.n.de more q̄n plura ſub-
ſtantiua principal'r ponunt̄ vnū poſt alterū vel inter q̄lz li-
bet poni copulatiuā vel ſolū inter penultimū ⁊ vltimū ⁊ ſm
iſtum cōem morē fuiſſet poſita copula inter verbū parentuꝫ
⁊ verbū agnatoꝝ vel nō fuiſſet poſita inter verbū genitricis
⁊ verbū parentū ⁊ hoc ſuadere pōt ꝙ genitiuus parentū re-
gatur a genitiuis agnatoꝝ ⁊ cognatoꝝ ⁊ ſm hoc erit ſenſus
ꝙ habilitet̄ ad ſuccedendū agnatis ⁊ cognatis parētuꝫ ſuo-
rum:iō inter dictionē parentū ⁊ dictionē agnatoꝝ non fuit
poſita copula.⁊ ꝓ hac interpretatione facit:q2 agnati paren
tum nō ſunt agnati ſpurioꝝ ꝓut.j.dicā:uō ſi referretur ver-
bum agnatorū ad agnatos ipſius diſpēſati non poſſent ſub
illo verbo cōprehendi attinētes mediante pſona patris ⁊ mi
nus attinētes ex pſona matris:q2 ꝯiuncti mediante femina
nō ſunt agnati.l.ſunt aūt agnati.ff.de legi.agna.tut. ⁊ inſti.
eo.ti.§.j.ita ꝙ non poſſent cōprehendi ſub verbo agnatorū
niſi deſcēdentes legittimi pro quorū ſucceſſione paſſiua vel
actiua nō erat opus diſpēſatione:ita ꝙ iſte intellectus videt̄
multū accōmodatus ⁊ verbis ⁊ veriſi'r menti diſpenſantis
per ſupradicta ⁊ diſpenſatio odioſa reſtringit̄ vt non cōpre-
hendat genitorē:ſed agnatos ⁊ cognatos ipſius:vident̄ aūt
huic vltime interpretationi ſequētia verba ſi parētes agnati
⁊ cognati pdicti inteſtati decederēt ⁊c.ſed rn̄deri poteſt ꝙ
verbū parentū intelligat̄ de ꝓximis:⁊ ſic de patre ⁊ matre:
agnati aūt ⁊ cognati eorū poſſunt ēt eſſe ſupiores aſcenden
tes ad quos pōt referri verbū illud parētes.item pn̄t cōpre
hendere genitricē de qua premiſit ⁊ plurale nōnunq̄ ſumit̄
pro ſingulari.l.§.vt in initio.⁊.§.deinde iuncta gl.in verbo
ſupioribus.ff.de poſtu.tex.cuꝫ glo.in verbo apl'os in.c.j.ne
cleri.vel mona.⁊.l.nō eſt ſine liberis de verb.ſigni.cū ſi.vel
tertio vt cōprehendat genitricē vna cū alijs parentibus qui
ſunt agnati vel cognati parentū locutus fuit ſtatuens verbo
pluralis numeri parentes ⁊ ex his vr̄ poſſe cōcludi ꝙ.d.ſer
Perangelus nō potuerit inſtitui nec legato honorari a di-
cto genitore:ex quo infert̄ ꝙ inſtitutio de eo facta a genito-
re nō valuit:⁊ per ꝯn̄s ſibi non valuerūt pari rōne legata in
teſtō genitoris fideꝫ factā q2 talibus natis ex dānato coitu
non pōt aliquo titulo relinqui auc.ex cōplexu.C.de inceſt.
nup.⁊.§.fi.in auc.qui.mo.na.effi.legi.⁊.§.fi.in auc.qui.mo.
na.effi.ſui.⁊ per ꝯn̄s non pōt dictus ſer Perangelus petere
dictaꝫ camerā a dicto Joānefranciſco qḋ ⁊ ſcḋo dicendū eſt
ſi dictus ſer Carolus habebat ſuo iure habitationē:q2 tunc
cenſeret̄ reliq̄ſſe habitationeꝫ quā habebat lꝫ finiret̄.l.vxor
patrui.C.de leg.⁊.l.qḋ in rerū.§.qui vſumfructū.⁊.l.ſi do-
mus.§.fi.ff.de leg.j.lꝫ mihi non ſit notū verū ſibi cōpeteret
ius habitandi necne:ideo ſup hoc non facio magnū funda-
mentū.tertio non pōt dicta camera peti aduerſus dictū Jo.
fran.q2 legata debentur ab herede non a legatarijs.

e ¶Actiones.n.hereditarie nō cōpetūt aduerſus ſingulares
ſucceſſores:ſed aduerſus ſucceſſores vle͂s l.quotiens.C.de
here.inſti.⁊.l.j.§.ſi heres.ad trebel.⁊.l.legatorū.in prin.de
leg.ij.⁊ lꝫ ſit res legatarij tn̄ pōt emi ab herede.⁊ lꝫ ipſe ſer
perangelus ſit heres inſtitutus ⁊ a ſeipſo ſibi relinq nō poſ-
ſit.l.ſi quidē.de leg.j.tn̄ ⁊ alia ſunt in dicto teſtō ſibi in ſpe-
cie legata que ſibi deberent̄ repudiata per eum hereditate ſi
capax eſſet ⁊ hoc virtute clē codicillaris per quā legata cen-
ſent̄ repetita a veniētibus ab inteſt.vt p Bar.in repe.l.j.ff.
de iure codi.⁊ per Bal.in.l.fi.C.eo.ti.⁊ doc.in auc.ex cā.C.
de libe.pte.⁊.l.eam quā.C.de fideicōmiſ.qbus oibus cōſi-
deratis cōcludo ꝙ dictus ſer Perangelus nō poteſt petere
dictam cameram in dicto teſtamento ſibi relictam.

f ¶Ex quo infertur ꝙ lꝫ ex dictis rōnibus dictus Joānef-
franciſcus recuſet dare dictam camerā dicto ſer Perangelo
nihilominus ſibi debent̄ ſibi relicta ⁊ ēt res eidē in ſpēbus
relicte:⁊ q2 rerū teſtōris trāſit recta via dn̄m.l.legatū ita de
leg.ij.vere a die adite hereditatis.l.ſi tibi hō.§.cū ſeruus de
leg.j.⁊ ficte a die mortis teſtōris.l.aritio.ff.de fur.ideo fru-
ctus rerū legatarū pertinent ad legatariū:q2 ſunt percepti ex
rebus legatarij ⁊ qui ſemel fuerūt legatarij.ſ.duꝫ erant pre-
terū:q2 pendebant in fundo legato.l.fructus pendentes.ff.
de vſufr.⁊ hoc in fructibus pceptis poſt aditam hereditatē
quo tpe querit̄ verū dn̄ium rerū legatarū ⁊ ꝙ fructus pce-
pti per heredeꝫ ex rebus teſtōris legatis ptinent ad legata-
rium in ſpecie tenent Pe.de bellapti.Cy.Bar.⁊ Ang.in.l.
in legatis.C.de vſuris ⁊ fru.leg.qḋ ⁊ tenent oēs prout dicit
ibi Saly.idem tenens qḋ ⁊ vult ibi glo.per dictaꝫ rōnem ⁊
per.l.herēnius.ff.de vſur.⁊ habetur pro indubitato.

g ¶Percepti aūt poſt mortē teſtōris an̄ aditā hḋitatē doc.
cōiter oēs tenēt ꝙ nō q̄rant̄ legatario ſꝫ hḋitati ⁊ ſucceſſi
ue hḋi p.l.qḋ ſeru⁹ de le.ij.Sꝫ lꝫ interiꝫ pcepti nō q̄rant̄
legatario:ſꝫ hḋitati ⁊ deinde hḋi ꝓut oēs tenēt:an̄ gl.i.d.
l.qḋ ſeru⁹ tꝫ ꝙ hēs tenet̄ dictos fruct⁹ pceptos poſt mortē
teſtōris an̄ aditā hḋitatē reſtituere legatario p.l.huic ſcri
pture.ff.ad.l.acq.⁊.l.apḋ iulianū i pn̄.de le.j.⁊.d.§.cū ſeru⁹
⁊ idē approbat bar.i.l.ſeruo legato in pn̄.de le.j.⁊ in.d.§.
cū ſeru⁹ ⁊ i.d.l.qḋ ſeru⁹.qḋ ⁊ tꝫ Ang.in.d.§.cū ſeru⁹ ⁊ in
d.l.ſeruo legato.⁊ idē vr̄ tenere bal.in.d.l.cū ſeru⁹ qḋ ⁊ tꝫ
Pau.de ca.i.d.l.ſeruo legato in pn̄.p.d.gl.i.d.l.qḋ ſeru⁹.
⁊ p.d.l.huic ſcripture.⁊ p.d.l.apud iulianū.§.j.v.⁊ ſi ſeru⁹
⁊ pfecto maxia eſt eoꝝ auctoritas veꝝ:q2 ſunt ⁊ alij tenē-
tes in hoc ꝯtrariū nō audeo q̄cq̄ ſup hoc firmare ꝓnūc ꝯclu
do aūt intrepide ꝙ peti pn̄t ipſe res legate ⁊ fruct⁹ pcepti
poſt aditā hḋitatē puto aūt ꝙ nulli vel pauci pcepti fue-
rint poſt mortē teſtōris ⁊ an̄ aditā hḋitatē ſi pſupponit̄ ſer
pangelū potuiſſe ſuccedere dicto ſer Carolo ꝓut pſuppōit
ipſe ſer pangelus:q2 ꝓut audio ipē ſer pangel⁹ ꝯtinuo ſte
tit in poſſeſſionē bonoꝝ dicti ſer Caroli teſtōris ſi aūt p-
ſupponat̄ ipſuꝫ nō poſſe ſuccedere ꝓut ſupra circa pmū q̄
ſitū ꝯcluſum fuit tūc nō fuiſſet hactenus adita hḋitas:q2
delata fuiſſet ab inteſt.dicto Joānifranciſco tanq̄ ꝓximio
ri agnato dicti ſer Caroli:nā dictus ſer pangelus ſpurius
cenſet̄ eſſe ſine patre.vt inſti.de nup.§.aduerſus:⁊ ſuadet
ethymologia vocabuli:q2 ſpurius dr̄ quaſi ſine pr̄e natus.

b ¶Et filij deſcendentes ex filio ſpurio nō ſuccedunt auo
q2 nepos quo ad auuꝫ ſuccedit itrādo locū filij ſuiq; pr̄is.
§.cū filius inſti.de here.ab inte.⁊ in autētico.e.tit.§.j.Sed
ipē filius nullū hūit vnq̄ locū nec meret̄ noiari filius.d.
auté.ex cōplexu ⁊.d.§§.finalibus ex qbus ſumit̄ iō ipſi fi-
lij ſer Angeli nō ſuccedūt ꝓ quo facit:q2 veniūt ex radice
corrupta ꝓut ſolet dici p doct.in.l.illam.C.de colla.⁊ in.l.
maximū viciū.C.de liber.pter.in qōne illa ſi ſtatutum ex-
cludit filiā dotatā volētes ꝙ excludant̄ oēs q nō attinent
niſi mediāte filia ea rōne:q2 veniunt ex radice corrupta ⁊
ita intelligūt dicta p bar.in.l.ij.§.vidēdū ad tertul.lꝫ bar.
alia rōne moueat̄ ⁊ p hec ſit rn̄ſum ad tertiū ⁊ q̄rtū dubiū.

i ¶Reſtat vt ad.v.queſitū deſcendā circa qḋ eſt aduertēdū
ꝙ ſpurius vt dictū eſt iuris cēſura cēſet̄ eſſe ſine pr̄e.d.§.
aduerſus ideo ipſe non reputat̄ agnatus nec eſt ꝯſangui-
neus genitoris ꝓut ⁊ no.bar.in.l.tutelas.ff.de capi.dimi.
nec dicit̄ fili9 nec agnatus vel cognatus genitoris Bald.
in.l.humanitatis.C.de ipub.in penul.car.⁊ ꝙ nō ſit agna
tus concludit etiam Bal.in conſi.mihi.cxxvj.incipiente fi-
lia dicte cōcubine ⁊ nō reputat̄ cōiuncta pſona iō non pōt
agere ſine mandato prout voluit Inno.in.c.nonnulli de re-
ſcrip.⁊ Bald.in.l.cum acutiſſimi.C.de fideicommiſſis ⁊
Pau.de ca.in conſi.clxxxj.idem dicit de filio baſtardo.

k ¶Et nepos ex filio baſtardo nō dr̄ eſſe de domo qui dicit
Bal.in.l.fi.C.de v.ſign.ſi.n.baſtardus q eſt primus nō dr̄
eē de domo ita nec ēt nepos ex eo legittimus ſm eū ⁊ ſimi
liter Pe.de anch.in ſuo ꝯſilio incipiēte viſis ⁊ diligenter
ꝯſideratis dicit ꝙ filius ſpurius vel baſtardus non eſt de
domo:⁊ ex his vr̄ dicēdū ꝙ dictus ſer pangelus vel ei⁹ filij
ꝓprie loquēdo nō veniāt in ſubſtōne facta dicto Joanni
frāciſco in teſtō ſer Gregorij ſui pr̄is:iō alio non apparen
te dc̄us ſer pangelus ⁊ eius filij nō ſunt ſucceſſuri in dictis
bonis ēt ſi dc̄us Joāneſfrāciſcus decederet ſine liberis.

l ¶Circa vltimū breuiter ꝯcludo ꝙ dictus Joanneſfranci-
ſcus pōt petere ab hḋibus dicti virilis medietatē dcē pe-
tie terre:q2 non potuit ſer Carolus ſibi preiudicare ⁊ id qḋ
nr̄m eſt non pōt a nobis ſine facto nr̄o a nobis auferri.l.id
qḋ nr̄m.ff.de re.iu.⁊ hoc clarum:q2 nō pſupponit̄ elapſuꝫ
tm̄ tpis ꝙ ſit decurſa pſcriptio que requireret curſum.xx.
āno.cū ſit ētpro diuerſi territorij.l.fi.iuncta gl.C.de lon.
tēp.pſcrip.poteſt ēt ſi nō vlt agere cōtra hḋes virilis pe-
tere pcium ſuſceptum pro dicta dimidia.l.mater.C.de rei
ven.l.j.C.de rebus ali.non alie.⁊.l.ſi eum ſeruū.ff.ſi cer.
pe.Et h̄ quia clara ſunt non inſiſtendum.

m ¶De fructibus autem vtrum peti poſſint eſſe videnduꝫ
vtrum fuerint in bona vel malefide ſi enim.fuiſſent in ma-
lefide tenerentur de perceptis in bonafide tenentur extan
tes reſtituere.l.certum.C.de rei ven.non autem conſum-
ptos ex quibus non ſunt facti locupletiores.d.l.certum ⁊
§.ſiqs a non domino inſti.de rerum diui.ſi autē eſſet fa-
ctus ex eis locupletior ipſe virilis vel eius filij tunc poſ-
ſent repeti cōditione ſine cauſa ex equitate.l.ſi me ⁊ ticium.
ff.ſi cer.pe.

ff.ſi cer.peta.prout voluit ibi Ange.allegans Inno.in.c. in litteris.de reſt.ſpo.qḋ & voluit Bar. in r epe.l. fructus.ff. de rei vēd.& d. A in.& Panor.i.c.grauis.de reſt.ſpo.quoꝫ maxima eſt auctoritas:veꝝ qꝛ nōnulli tenēt in hoc ꝯriū:iō hoc vltimum aliter non firmo. Laus deo.

¶ Collateralis poteſtatis electus a prioribus.& ꝯſilio com munitatis ex priuilegio cōitati indulto an debeat hr̄e ſala riū a poteſtate vel a cōitate ſtāte bulla pape ꝙ collaterali. ſic electo debeat ſolui integrum ſalarium per poteſtatem.

¶ Conſilium ccj.

In noīe domini noſtri ieſu xpi. ¶ Viſo tenore breuis & electiōis. de qb⁹ ſupra q̄rit qs teneat ad ſolutionē di cti ſalarij collateralis:qꝛ cū breuis eſt & leuē meo iudicio hꝫ dubitationē.iō breuiter ex pediā.lꝫ eni videaſ pᷓma face dicendū ꝙ dcm̄ cōe treuij te neanſ dcō collaterali ad ſoluēdū dcm̄ ſalariū:ex eo qꝛ dcm̄ ꝯſiliū vt pſuppono repſentat cōitatē.put ſolet ad h̄ notata p gl.in.l.aliud.§.referſ.ff.de reg.iu.& p gl. in rubrica.C.q̄ ſit lōga ꝯſue.& p bar.in rubrica.ff.de decu.& p gl.& bar.i.l. nulli.ff.qḋ cuiuſqꝫ vniuer.no.& p gl.in.l.j.C. de decu.lib.x. & facit gl.& qḋ ibi p Ang.in.l.j.ff. qḋ cuiuſqꝫ vniuer. noie. iō vr̄ dictus collateralis electus a cōitate.& iō vr̄ cōitas q̄ſi cōtraxiſſe cū eo vt iret ad exercēdū dcm̄ officiū cuꝫ ſalario in electiōe deputato.ar.l.qḋ ſemel.ff.de decre.ab ordi.faci. & que Bar.ibi.& in.l.oēs populi.de iuſti.& iure.cum igitur electus ipleuerit ex pte ſua:qꝛ acceſſit & exercuit offm̄ & in pleuit qḋ ſibi incūbebat. iō vr̄ ꝙ ex aduerſo debeat cōitas ſeruare dcm̄ tacitū ꝯctū p ea que habenſ in dict.o iuribus.

a ¶ Tamē his non obſtātibus cōtrarium puto aperta fron te ꝯcludēdum qm̄ per indultū ſummi pōtificis ſtatuitur ꝙ poteſtas habeat tenere collateraleꝫ cum ſalario.xl.flo.& ꝙ electio ptineat ad priores.& ꝯſiliū generale dicte terre tre uij.dat ergo papa prioribus.& ꝯſilio facultatē eligendi col laterałē cui ſalariuꝫ ſoluendum eſſet p poteſtatē nec voluit papa prioribus & ꝯſilio ꝯcedere facultatem obligādi cōita tem.cum itaqꝫ ipſi elegerint auctoritate eis ſuper hmōi a ſanctiſſimo dn̄o nr̄o ꝯceſſa.& ſanctitas ſua non ꝯceſſerit facultatē obligādi cōmunitatē.iō cōitas non cenſeaſ obli gata. Nec inſup habuerunt animū obligādi cōitatē: tū qꝛ cōtractus interpretanſ geſti ſm̄ ea q̄ ꝯſueta ſunt.l.ꝙ ſi no lit.§.q aſſidua.ff.de edi.edic.&.l.ij.C. de loca. &.l. cum de lanionis.§.aſinam.de fun.inſtruc.cū multis ſi. ſed nō erat conſuetum ꝙ cōitas ſolueret ſalarium collaterali vel iudi ci maleficioꝝ ſꝫ ſolitū erat ſolui per poteſtatē merito cen ſetur actum ꝙ poteſtas ſoluat & collateralis exiget a pote ſtate non a cōi dcm̄ ſalarium.tū qꝛ verba electionis id ſua dent quatenus ipꝫ eligāt cū honoribus & oneribus & emo lumentis ſolitis & ꝯſuetis ſolitū erat recipere emolumen tum ſalarij a poteſtate nō a cōitate.& ab eo petere.iō cum tali emolumēto & onere cēſeaſ electus.& ꝯfert etiam qꝛ in electione dicif ꝙ ſit ſoluendum de ſalario poteſtatis.decet autem ꝙ ſi ſalarium eſt poteſtatis: ipſe ſoluat qḋ ſuum eſt.

b ¶ Tū ēt qꝛ ꝯhētes cēſenſ ſe ꝯformare cū diſpoſitiōe iuris cōis vel municipalis ſi extat p ea que ſignāter notat Bar. in.l.iuriſiurādi.§.ſi liberi.de operis liber.cui⁹ dcm̄ appro bat in.c.potuit in fi.de loca.& in.l.fi.de ꝯdi.& demō.ad idē qḋ poſt Dy.dicūt Bar.& Ang.in.l.hēdes mei.§.cū ita.ff. ad treb.& ibi Pau.de ca.in lectu.paduana.& qḋ dicit Bar. in.l.pcibus.C.de ipub.& qḋ dicit Petr⁹ de anc.l.tres fra tres.ff.de pac.& qḋ habeſ p doc.in.l.fi.C.de ꝟ.ſig.& in.l.cū ita legaſ.§.in fideicōmiſſo.de leg.ij.& qḋ ibi p glo.& multa ſimilia poſſent adduci.Cum itaqꝫ ius municipale pontifi cium reſultās ex dicto idulto pape ſtatuat ꝙ poteſtas ſol uat dcm̄ ſalarium. Et generalis cōſuetudo etiam cōcurrat ſcꝫ ꝙ poteſtates ſoluāt ſalaria collateralibus & alijs officia libus.ideo cenſetur ita actum in illa electione.& ſi qs ꝯtra ctus cēſeretur reſultare ex dicta electiōe inter cōitateꝫ ter re treuij.& dictum collateralē electum:lꝫ poſſet dici ꝙ dcm̄ conſilium in hoc non repreſentauerit cōmunitatē:qꝛ fecit cōſilium dctā electionē ex cōmiſſione cōmunitatis.& ſic vt repreſentās cōmunitatē. Sꝫ ex cōmiſſione pape: vt patet ex tenore electionis in qua exprimiſ ꝙ id faciunt vigore au ctoritas eidē conſilio per ſummum pontificē conceſſe.non ergo id fecerunt vigore auctoritatis conceſſe a cōitate.

c ¶ Conſiliū aūt repreſentat cōitatē quatenus id ſtatuta cō cedunt no.Bar.in.d.rubri.ff.de decu.& ſentit gl.in.d.§.re ferſ.& qḋ no.Bar.in.l.aut facta.§.fi.ff.de pe.nec iure cautū reperiſ ꝙ particulares hoīes repn̄tent cōitatē niſi ſint due partes hoīum totius cōitatis ſolēniter ꝯgregate p ea q̄ hn̄r in.l.nulli.ff.qḋ cuiuſqꝫ vni.no.& in.l.qḋ maior ad municipa. Nec in generali cōmiſſione ꝯceſſa p ſtatuta dicto ꝯſilio ve nit electio collateralis & multominus ꝯſtituendi ſibi ſalariū ſoluenduꝫ per cōitatē ſaltē illud qḋ ſoluere tenebaſ ptās.in generali.n.cōmiſſione nō venit id qḋ ꝯcedens non fuiſſet in ſpecie cōmiſſurus regula in generali in.vj.&.c.ij. de offi. vica.e.lib.&.l.obligatione generali.ff.de pig. Ex qbus oibus puto intrepide ꝯcludendū ꝙ dictū ſalariū nō debeat ſolue re cōe Treuij. Sed poteſtas ad adducta in ꝯꝛium apparent rn̄ſiones per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Teſtamentum an probetur per teſtes eſſe factuꝫ.& teſtes ſi diſcordant inter ſe an ſaltem valeat vt codicillus.

¶ Conſilium ccij.

In noīe domini noſtri Ieſu xpi. ¶ Quāq̄ in hac cōſultatione vi deaſ prima facie dicendū ꝙ dicta vltima vo luntas ſit ſufficiēter ꝓbata. Nam ſup ea de ponunt.viij.teſtes:quoꝝ tres deponunt de ſolo auditu itaqꝫ nihil eos ꝓbare fatendū eſt per.c.tam lr̄is. de teſti.&.c.inqſitionis.de accuſa.cū cōcor. Tn̄ quinqꝫ teſtes deponūt ꝙ Camillus reliquit bona ſua dicto Petro ſi pāe ceſſerit.nā primi duo teſtes videlꝫ Thadeus & Matheus q deponūt extenſe.& alij tres teſtes videlꝫ Bernardinus Ni colaus & Vitalis qui deponūt vera eſſe cōtenta in articulo & articulus illud cōtinet.merito iſti quinqꝫ teſtes videntur cōcordes.& in hoc & in loco & tpe & in cōtētibus nō diſcor dant. Et lꝫ videanſ diſcordare:qꝛ primi duo teſtes ſup in terrogatorio deponant ſe nō fuiſſe rogatos. Et alij tres te ſtes videanſ deponere ꝯꝛium. Tamē videntur cōcordandi: qꝛ non quilibet intelligit ꝙ ſi teſtator dicte ſitis teſtes ꝙ ſit rogare.& propterea forte illi duo deponunt ꝙ non fuerunt rogati vel forte ipſi non intellexerunt illa verba ꝓlata a Ca millo de quibus deponunt alij tres teſtes.

a ¶ Prout alſ cōcordanſ teſtes quoꝝ aliqui dicunt ꝙ fue runt actui pſentes Titius & Seius & ipſi Titius & Seius deponunt ꝙ ipſi nō fuerunt illi actui pn̄tes qꝛ illi qui depo nunt de pn̄tia Titij & Seij intelligunſ deponere de pſentia corporali.vt no.Bar.in.l.j.ff.de ſucto.tu.& ſic teſtis qui de ponit de pſentia alterius nō eſt periurus ſi ille tertius non intellexit.nam teſtis deponit de eo qḋ ipſe ſenſu percipit.l. teſtium.C.de teſti.l.teſtamēto.§.ſi.ff.de teſta.cum ſi.intelli gentia aūt alterius non vr̄.merito de illa teſtis nō deponit. ita dicamus in caſu noſtro ſi aliqui deponūt ꝙ dixit aſtan tibus ꝙ eſſent teſtes.& aliqui deponūt ꝙ non fuerūt ipſi ro gati qꝛ ipſe Camillus potuit ꝓferre illa verba.& ea aliq intel lexerunt.& aliqui ex aſtantibus non intellexerunt.

b ¶ Cum aūt in codicillis ſufficiant qnqꝫ teſtes ēt nō rogati l.fi.§.in oi.C.de codi.idcirco ſi nō pōt valere vt teſtm̄ va leat vt codicillus.pſumiſ.n.qs velle facere actū vt valeat.iō interpretari dꝫ actus vt valeat & nō vt pereat.l.quotiens in actionibus.ff.de reb.dub.&.c.ſi papa.de priui.li.vj.cū ꝯcor. etiā ſi teſtator deſtinauerit facere actū vno mō ſi non valet vno mō ſubſiſtat alio mō quo valere pōt.l.miles qui deſti nauerat.ff.de mili.teſt.& lꝫ verba directa ciuilia put eſt ver bum heres & verbū inſtituo:put habeſ in.l.verbis ciuilib⁹. de vul.& pup.cōueniant teſtō.l.non codicillū.C.de codicil. Tn̄ in codicillis apponi poſſunt & obliquātur.l. ſceuola ſm̄ qḋ cōiter intelligiſ.ff.ad treb.& qḋ habeſ circa clam codicil larē per Bar.in.l.j.ff.de iure codi.& per Bal.in.l.fi.C.e.ti. & per eos & alios doc.in auc.ex cā.C.de lib.pte.per quā ver ba directa ciuilia obliquātur prout oēs cōcordant in dictis iuribus.& per hec vr̄ concludendū ꝙ dicta diſpoſitio vt.ſ. probata per dictos teſtes valeat tanq̄ codicillus.

c ¶ Tamē his minime refragantibus cōtrariuꝫ puto aperta fronte concludendū.ſ.ꝙ dicti teſtes non ꝓbent vltimā vo luntatē validam.nā primus articulus ſup quo teſtes depo nunt ponit ꝙ Camillus reliquit & iudicauit bona ſua dicto Petro ipſumqꝫ heredē inſtituit atqꝫ fecit & tres vltimi te ſtes ex quinqꝫ teſtibus.ſ.nominatis deponūt vera eſſe cō tenta in dcō articulo.& qꝛ indefinita equipollet vniuerſali.l.ſi

pluribus de le.ij.cum ꝯcoꝛ.ideo deponũt ꝙ Camillus inſti-
tuit ⁊ fecit beredẽ dictũ Petrũ ⁊ Nicolaus palecte quartus
ex dictis qnqꝫ teſtibus deponit ꝙ Camillus inſtituit dictũ
Petrũ:item Mathеus ſcõs teſtis deponit ꝙ pluries audi
uit a dicto Camillo ꝙ in caſu quo ipſe decederet volebat ꝙ
eius bona oĩa eſſent Petri ſui fratris.⁊ ipſum eius beredẽ
inſtituebat.⁊ iſti quattuoꝛ teſtes deponũt ꝙ faciebat teſtm̃
propter dicta verba directa ciuilia in dicta vltima voluntate
appoſita p.d.l.nõ codicillũ.primus autẽ teſtis in effectu de-
ponit ꝙ dictus Camillus dixit:che laſſaua ad pietro li beni
ſoi.idem Petrus verſa vice iſte Tadeus dici primus teſtis
nõ deponit de inſtõne bĩdis nec de interuentu ſeptẽ teſtiũ
nec de rogitu ipſoꝝ teſtiũ:que oĩa in teſtõ requirunt.l.bac
cõſultiſſima in prin.⁊.§.per nũcupationẽ.⁊.l.in teſtamẽtis.
C.de teſt.cũ ſi.imo deponit ſe nõ fuiſſe rogatũ.⁊ ſic potius
deponit de codicillis ꝙ̃ de teſtõ.ex quo põt dici non cõcoꝛ
dare cũ alijs teſtibus:⁊ maxime qꝛ Mathеus veſtri ſcõs te
ſtis deponit ꝙ pluries audiuit.⁊ ſic deponit ꝙ ille act⁹ fuit
reiteratus ꝓut ⁊ erat actus reiterabilis ita ꝙ vnus teſtis po
teſt deponere de vno actu ⁊ alius de alio ꝓut ⁊ ſuadet illa
diſcoꝛdia ſup rogitu:que lꝫ poſſet foꝛte tollerari qñ apparе-
ret ꝙ deponerent de eodẽ actu per dicta.ſ.in adductis pro
altera parte:tñ qꝛ poſſunt ẽt cõcoꝛdari ꝙ vnus deponat de
vno actu ⁊ alius de alio ⁊ in vno teſtes fuerint rogati ⁊ in
alio ſecus.ideo confert ad non conteſtualitatem.

d ❡ Et alſ dicit Bal.in.l.edicto nõ multũ ante mediũ.C.de
edic.diui.⁊ in.c.bone.de elec.ꝙ ꝓut nõ ꝓbant teſtes ſingu
lares ita nec teſtes qui pñt eſſe ſingulares ⁊ ꝯteſtes.Et idẽ
vr̃ velle Bal.in.l.teſtiũ in.viij.col.C.de teſti.⁊.d.Ant.in.c.
cũ dilecti.de ele.⁊ lꝫ alij teſtes vocent iſtũ Matheũ dici in
cõteſtẽ.tñ ipſe nõ vocat eos in cõteſtes niſi vnũ ⁊ aliũ per
verbũ ſuo videri.⁊ potuit ꝯtingere ꝙ dictus Camillus plu
ries ꝓtulerit in verba in pñtia dicti Tadei.⁊ tñ ipſe tadeus
non recoꝛdet niſi de vna vice in qua non interuenerint alij
quos ipſe nõ vocat in ꝯteſtes.⁊ de illa deponat ⁊ alij õ alia.
⁊ oẽs diſpõnes potuerũt fieri in eodẽ loco maxime cum ibi
cõiter cõuerſarent.ſ.in ſalecta domus eoꝝ babitationis ita
ꝙ nõ tollit boc mediũ qõ cõcoꝛdant de loco.ad tpa aũt non
ſe arctant ita ꝙ reſultet cõteſtualitas vel ſingularitas teſtiũ.

e ❡ Alio aũt medio magis plano deducit ꝙ dicte atteſtatio-
nes non releuent dato ꝙ ſint cõteſtes qꝛ quattuoꝛ ex dictis
teſtibus deponũt de inſtitutione beredis que oſtendit ꝙ di
ſponens voluerit facere teſtm̃ per.d.l.non codicillũ.vbi ca-
ſus.⁊ ſic quattuoꝛ teſtes deponũt de teſtõ ⁊ ad teſtamẽtum
põt adaptari ẽt depoſitio primi teſtis:qꝛ relictũ omniũ bo-
noꝛum alis nõ inſtituto berede trabitur ad inſtitutionẽ be-
redis.l.bis verbis in prin.de bere.inſti.cũ ſua glo.⁊ ibi per
doc.⁊ per eos in.l.centurio.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.precibus.
C.de impub.in teſtamento aũt requirunt.vij.teſtes pro ſo-
lemnitate.⁊ ad pꝛobationẽ.d.l.bac ꝯſultiſſima.⁊.d.l.in teſta
mentis.⁊.l.beredes palam.in ſi.pꝛin.ff.de teſta.ideo de bac
conſultatione eſt caſus in.d.l.non codicillũ.pꝛout declarat
ibi glo.⁊ alij ſequuntur cõmuniter omnes.

f ❡ Nec ob.adducta in ꝯrium.omnia enĩ tolluntur per.d.l.
non codicillũ que ibi babẽtur.lꝫ enim codicilli pꝛobent per
quinqꝫ teſtes ẽt nõ rogatus:tñ iſta vltima volũtas non fuit
codicillus ſed teſtm̃ ⁊ via quã elegit Camillus illa ſibi pa/
teat.l.ſi mulier.§.ſi.ff.qõ met.cã.qõ potuit noluit qõ voluit
implere nequit.l.multũ intereſt.ſ.ſi quis alteri vel ſibi.nec
obſtat ꝙ qs preſumit eligere viam vt actus valeat ⁊ illa in-
terpetratio fieri dꝫ.ſ.vt valeat qõ agit per.l.quotiens in ſti-
pulationibus.de ver.ob.cũ alijs iuribus.ſ.adductis:qꝛ re-
ſpondet ꝙ maioꝛ eſt pꝛ̃ſumptio que ſumit ex qualitate diſpo
ſitionis:ꝓut eſt iſta que reſultat ex inſtõne beredis quã ꝙ
illa ꝙ actus valeat.vt ꝓbat in.d.l.non codicillũ.⁊ ibi notat.
Illa enim iura loquũtur in rebus dubijs:ſed verba directa
ciuilia reddunt rem clarã.vt ſepe allegata.l.non codicillũ.⁊
ibi notat.numerus enim quinqꝫ teſtiũ ⁊ non pluriũ cauſat
preſumptionẽ ꝙ voluerit codicillare ⁊ non teſtari ſed ſuc-
cumbit cõtrarie pꝛeſumptioni que reſultat ex buiuſmodi te
noꝛe actus qõ eſt notabile ſm Rapb.ful.ibi.

g ❡ Nec pᷣdictis ob.d.l.miles qui deſtinauerat.qꝛ ibi fit trã-
ſitus de teſtõ ad teſtm̃ ⁊ in bñtibus ſymbolũ facilis eſt trã-
ſitus.l.in rem actio.§.itẽ quecũqꝫ.ff.de rei ven.⁊ in.l.ſi cum
patrono.ff.de bono.poſ.ſed bic fit tranſitus de teſtõ ad co-
dicillũ in qbus non cadit tanta ꝓpoꝛtio ꝓut ſoluit Pau.
de ca.in.d.l.non codicillũ.preterea ibi actus qui gerebat po
terat cõuenire vtriqꝫ mõ.ideo qui amplectit vnũ nõ cenſet
renũciare alteri ſaltẽ ſi reſultat nullitas actus:vt in lege cõ
traria ſatis innuit tex.ibi:ſed magis vtroqꝫ modo gerere
voluiſſe ſꝫ teſtari ⁊ codicillare non cadunt in eodem ſubie-
cto.Nec inſtitutio cadit in codicillis:qꝛ bereditas dari nec
adimi põt in codicillis.l.qõ per manus.ff.de iure codicil.⁊
l.ij.C.eo.ti.cum ſimi.Preterea multa ſpecialia diſponũtur
in teſtamẽtis militũ nõ incõueniret ſi etiã b induceretur.

b ❡ Nec ob.d.l.ſceuola.qꝛ in.d.l.non codicillũ dantur pꝛ̃eſ
rñſiones.Bal.enĩ rñdet ꝙ fuit ibi vſus vᵬo cõi ſubſtitu-
to:q̃ ſolutio ſatis ꝯuenit illi lr̃e.ſꝫ ꝓut dicit Salyc.in.d.l.
nõ codicillũ.d.l.ſceuola cõiter intelligit etiam ſi appoſita
fuiſſent vᵬa directa ciuilia ideo ſcõo Saly.ſoluit ꝙ ibi cõ
ſtabat ꝙ codicillabat bic non conſtabat. Et ideo ſi coꝛam
qnqꝫ teſtib⁹ fuiſſet fctã ſubſtõ per vᵬa directa ciuilia diſpõ
nõ valeret ſm eũdẽ Saly.ſꝫ quẽ gdã tertio ſoluũt ꝙ aliõ
in diſpõne totali ꝓut eſt inſtitutio.d.l.non codicillũ:aliud
in particulari ꝓut eſt ſubſtitutio.vt.d.l.ſceuola.Et lꝫ Sa-
ly.in.d.l.nõ codicillum dictã ſolutionẽ ipugnare conetur.
tamẽ Bar.⁊ doc.cõiter in.l.j.§.ſi quis ita.de verbo.obli.
Faciunt dictam diſtinctionẽ totalis vel particularis diſpo
ſitionis.⁊ põt eſſe ratio.differẽtie:quia quãdo quis facit
ſubſtitutionem vulgarem ei qui eſt inſtitutus in alia vlti-
ma volũtate nõ videt voluiſſe ipugnare inſtitutionem fa-
ctã de illo cui ſubſtituit.Sed ſi eſſet aliud teſtm̃ cenſeret
voluiſſe primũ reuocare cũ nemo paganus poſſit decede
re cum duobus teſtamentis:nã vltimum reuocat primum
§.poſterioꝛe inſtituta quibus modis infirmatur teſtamen-
tum.Ideo nec cenſeatur ſibiipſi in voluntate contrarius nõ
eſt mirũ ſi interpetratur voluiſſe codicillare vel ſubſtitui
quãtũcunqꝫ verbis directis.Quecũqꝫ aũt ex dictis ſolu-
tionibus ꝓcedat tollit quo ad ꝓpoſitũ noſtrũ ꝯrium.d.l.
ſceuola.qꝛ in caſu noſtro nõ ſumus in verbo cõiter ſubſti-
tuo.nec appet ꝙ voluerit codicillare.nec agit de ſubſtõ-
ne.⁊ ſic de particulari ſubſtõne.⁊ p cõſequẽs remaneat cõ
cluſio ſupꝛa facta ꝙ nõ ꝓbet per dictas atteſtationes ali-
qua vltima voluntas valida. Laus deo.

❡ Soroꝛes vltimi maſculini decedẽtis ab inteſtato cũ vna
filia:an excludant matrem dicte filie pᷣmoꝛtue ab inteſta-
to a quadam domo relicta maſculis cum boc ꝙ non poſ-
ſint illam alienare ſed ad mares deſcẽdentes oĩno in ꝑpe/
tuũ deuenire voluit.de qua ꝓbibitione latius in conſilio.

❡ Conſilium. cciij.

IN nomine dñi noſtri
Ieſu xpi.❡ Lꝫ in bac ꝯſultatione videat pri
me facie dicendũ ꝙ dcã domus pertineat ad
beredẽ dcẽ violãtis que ſucceſſit nicolao ter
tio ſuo prĩ vel ſi ſe nõ immiſcuit bĩditati pa-
terne illã trãſmiſit ad ei⁹ beredes quoſcũqꝫ.l.apud boſtes
C.de ſuis ⁊ leg.⁊.l.ſi frĩs.C.de iure delib.⁊.l.vẽtre.ff.de
acq.bĩd.⁊ pñter trãſmiſit bĩditatẽ ad belyſabet ei⁹ mr̃em
que ſuccedit filie.auc.defuncto.C.ad tertu.excluſis oĩbus
trãſuerſalib⁹ exceptis frĩbus vtrinqꝫ ꝯiũctis ⁊ filijs dicto
rũ fratrũ vt ibi.⁊ ſic excluſis dianoꝛa ⁊ andriola amitis dcẽ
violãtis.dcã enim dom⁹ ꝑuenit ad.d.Nicolaũ tertiũ.nam
dcã dom⁹ fuit primi nicolai teſtatoꝛis ꝓaui dicti nicolai ter
tij:q nicolaus tertius remãſit ſol⁹ ex deſcẽdẽtibus maſcu-
lis dci primi nicolai teſtatoꝛis ex maſculina linea ad quos
maſculos p lineã maſculinã deſcẽdẽtes dcũs teſtatoꝛ vo/
luit dictã domũ in ꝑpetuũ ꝑuenire.nã ꝓbibuit ꝑpetuo alie
nationẽ dcẽ dom⁹:qꝛ voluit dictam domum ad ſuos poſte
roſ ⁊ deſcendẽtes mares.⁊ ex maſculina linea.⁊ ſic ad ma-
res ſe reſtrinxit.ergo feminas excluſiſſe ſeu nõ inuitaſſe ad
fideicõmiſſum dcẽ domus:qꝛ q de vno ꝑmittit de alijs vr̃
denegare.l.cũ pter in pñ.ff.de iudi.⁊.c.nõne ex̃ de pꝛ̃ſum.
cum ꝯcoꝛ.ꝙ ⁊ demõſtrat ⁊ declarat eius volũtatẽ ipe teſta
toꝛ in ſequẽti ſpecifica ſubſtõne dũ dicit dictoꝛum marij ⁊
galeotti qñcũqꝫ deceſſerit ſine liberis ⁊ deſcẽdentib⁹ ma-
ribus ſeu ẽt deceſſerit ſupſtitibus ex eo liberis maſculis q
etiã deceſſerint nõ extãtibus vel remanẽtibus ex eis aliq-
bus liberis maribus:vel ſi aliquã do cõtigerit ꝙ nemo ex
ipis liberis marib⁹ ſupſit voluit eo caſu partẽ ſuã dcẽ do-
mus ꝑuenire ad filiũ ſupuiuẽtẽ dicti teſtatoꝛis ⁊ eo pᷣmoꝛ
tuo ad ei⁹ liberos maſculos.⁊ ex eo ex linea maſculina in
ꝑpetuũ deſcendẽtes nõ etiã totiens repetit de maſculis.⁊
ex linea maſculia niſi qꝛ vr̃ ꝙ noluerit venire feias nec de-
ſcendentes

ſcendētes maſculos ex linea feminina adminiculat̄ q: etiā ſupra pmittit φ maſculi poſſint inter ſe ipſos maſculos dicta domū alienare. ⁊ ſic quelibet particula vt ita dixerim teſti in hac pte ſe reſtringit ad maſculos: ita φ vr̄ apte demonſtrare qđ volebat φ perueniret ad maſculos ⁊ excludere feminas. nec vr̄ refragari ſiquis dixerit φ vocat ēt deſcēdētes feminas ⁊ ex eo ⁊ ex eis ī ppetuū deſcēdētis. ⁊ nō reperit mares ⁊ verbū deſcēdētes eſt generis cōmunis ita φ pōt cōprehēdere maſculos ⁊ feminas: q: vr̄ poſſe reſponderi φ determinet a vbo pcedēti mares. Et ſi ab illo vbo mares nō determinat. Tū illa clauſula media que eſt equiuoca ad mares ⁊ feminas declaret ex precedētibus ⁊ ſequētibus. argumen. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. ⁊ l. heredes palam. §. ſed ſi notam. ff. de teſta.

a ¶ Preterea copula ⁊ eſt precedentium qualitatū in ſequētibus repetitiua ſaltem quando copulant plura eiuſdem orationis. l. ſcie. §. gaio. de fundo inſtructo. ⁊ l. j. §. j. de incen. ruina ⁊ naufra. iuncta. l. iij. §. qđ ait ptor eodem titulo. ⁊ latius p Bar. in. l. pretor ait. §. ceterū differentia. ff. vi bono. rapto. ⁊ in. d. §. gaio. Et ſic cum oīa regātur ab eiſdem verbis voluit peruenire. ⁊ ſic ponātur in eadem oratione. Ideo verbum mares cenſeatur repetitum per illam copulā ⁊ in illa particula. ⁊ ex eo ⁊ eis in perpetuū deſcēdētes. Et ſi ſibi repetitur verbū mares vr̄ de plano pcedere φ femine nō cenſeantur inuitate a cōtrario ſenſu q cōtrarius ſenſus prebet fortiſſimum argumētū. l. j. §. huius rei. ff. de officio eius cui mādata eſt iuriſditio: qđ argumētū militat nō ſolum in. ll. vt ibi cū ſuis concordantijs: ſed etiā in vltimis voluntatibus. l. ſtatu. liberum. §. ſi ſtichum. de legatis. ij. voluntas enim teſtatoris pro lege habetur in auc. de nup. §. diſponat: quinimo ⁊ in contractibus locū hʒ. l. inter ſocerū §. cum inter. de pactis dotalibus. ⁊ l. eum q its. §. cū ita. de ver. obli. deſcendentibus itaqʒ maſculis nō extātibus reliquit in diſpoſitione iuris ſm predicta. Et licet ſit veriſimile φ voluerit potius peruenire ad ſuas deſcendētes feminas φ̄ ad extraneas perſonas. tamen ſatis eſſe videtur φ id non diſpoſuerit forte noluit heredes ſuos nimium onerare. argumēt. l. penul. de dote preallegata: ⁊ ađo videmus quando filios ponit teſtator in conditione: licet coniectura ſit φ voluerit ad eos peruenire. Tamen quia eos non inuitauit non veniunt niſi quatenus: alſo venirent prout eſt cōmunis opinio in. l. lucius. ff. de here. inſtitu. in. l. filiuſfa. §. cum quis. de leg. j. in. l. j. C. de condi. inſer. cum ſi.

b Sed licet hec videantur plurimum obſtare: tamen eis nō obſtantibus puto ɔtrarium rn̄dendum. ad cuius rei euidentiam premitto qđ in teſtis plena ⁊ larga ſit interpetratio. l. in teſtamentis. ff. de regu. iu. ⁊ c. cum dilecti in ſi. de dona. ſecūdo φ natura copule eſt ampliare legata: vt eſt tex. ſm Py. ⁊ Bar. ſingu. in. l. ea tamen adiectio. de leg. iij. ⁊ per Bar. in. l. ſi is qui ducenta. §. vitrum. de rebus dubijs. ⁊ p Bald. in. l. gallus. §. etiam. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ p canoniſtas in. c. ij. de reſcriptis. tertio premitto φ teſtator prohibuit omnibus liberis ⁊ deſcendētibus omnimodo ⁊ in perpetuum alienationē dicte domus ⁊ nō adijcit qualitatem maribus: ⁊ ſic onerauit per verba cōmunis deſcendentes mares ⁊ feminas. ex quo innuitur φ ipſe intendebat φ dicta domus in perpetuum ⁊ omnino peruentura eſſet ad liberos ⁊ deſcendentes ſuos mares ⁊ feminas: quia quem nō honoro non onero. l. ab eo. C. de fideicom.

c ¶ Et lʒ ex ſola oneris impoſitione non reſultet honoris irrogatio. d. l. ab eo. ⁊ l. hereditas ad ſtatium. ff. de heredi. inſti. tamen prebent vrgentem ad id coniecturam vt lʒ ſola ad id non ſufficiat. tamen cum alia non ſufficienti coniectura id inducit vt probatur in. l. titia ſeio teſſeram. §. ſeia. de lega. ij. ⁊. in. l. deniqʒ. §. interdum. de pecu. le. ⁊ qđ no. in l. alio in ſi. prime glo. de ali. ⁊ cib. le. ⁊ text. in. l. ſi ita ſtipulatus in prin. de ope. lib. ⁊ qđ p doc̄ ſura no. Bar. in. l. centurio in penul. char. de vul. ⁊ pu. ⁊ in. l. ſi ſic. §. ſi. de leg. iij. Et licet nonnulli inſurgant contra Bar. per. d. l. hereditas ad ſtatium. ⁊. d. l. ab eo. Tamen ⁊ conſulendo ⁊ legendo ſemper placui dictum Bar. per dictam conſiderationem. Et vidi ab alijs pluribus clariſſimis doctoꝛ. ⁊ conſulendo. ⁊ legendo retentum his premiſſis conſiderandum eſt φ teſtator ibi duʒ dixit quia voluit ad ſuos poſteros ⁊ ſuos deſcendentes mares ⁊ ex linea maſculina ⁊ ex eo ⁊ ex eis in perpetuum deſcendentes peruenire in illa vltima particula ⁊ ex eo ⁊ eis deſcendentes non reperit verbum mares ⁊ ſupra erat ſatis dcm̄ de deſcendentibus maribus non erat opus iterato repetere verbū deſcēdentes qđ erat. ṡ. poſitum itaqʒ ne ſcđm verbū deſcēdentes ſit ſuperfluo poſitū ɔ. l. ſi qn̄. de leg. j. c. ſi papa. de priui. li. vj. ⁊ vt dictio ⁊ veniat ampliatiue legati: put eſt ſui natura. vt. d. l. ea tn̄ adiectio. ⁊ vt ṡ. deductū eſt. ⁊ vt plena interpretatio fiat in vltima. voluntate. vt fieri dʒ. d. l. in teſtamentis. ⁊. d. c. cum dilecti in ſi.

d ¶ Et vt illud generale onus impoſitū oīno liberis ⁊ deſcēdentibus non reſtrictū ad maſculos generaliter militet ⁊ ne rō ſit ſtrictior dicto ɔ ea que notant in. l. ſi. ff. de offi. procu. ceſa. ⁊ in. l. j. de excep. ff. tot ad ideʒ cōfluentibus interpretet dicta clauſula. ⁊ ex eo ⁊ eis in perpetuū deſcendentes φ intelligat etiā de feminis qđ ⁊ maxime demōſtrant illa verba. ⁊ eis. nam refert pſonas de qbus dixerat. ⁊ ſic eis ſcilʒ deſcēdentibus maribus ex linea maſculina. ipſi itaqʒ deſcēdentes mares cōprehendunt ſub illis vbis ex eis inter deſcendentes ⁊ eos ex qbus deſcēdunt dʒ eſſe differentia: put eſt inter aſcendentē ⁊ dſcendentē put hoc demōſtrat aperta rō naturalis quā ſufficit allegare. l. ſcire opʒ. §. ſufficit. ff. de excuſ. tuto. ⁊ ſi non pdeſſent ſingula. tn̄ multa ſimul iuncta iuuent. l. ij. in prin. cum cōcor. ibi per gl. adductis. ff. de excu. tuto. ⁊ cum his pōt cumulari coiectura illa φ ob ſui memoriam voluerit poſt mares ad feminas deſcēdentes ex maſculis peruenire. nā ⁊ ille ſunt agnate. ⁊ ſic de domo teſtatoris expreſſit ⁊ premiſit de maribus: q: voluit ad mares ſi ſupereſſent peruenire. ⁊ ſubiunxit clauſulā magis generalem. de deſcendentibus vt vltimo loco vocaret oēs deſcēdentes mares ⁊ feminas ex maſculis ſalteʒ deſcēdentes coadiuuantur premiſſa q: ſi dicta particula teſtamēti. ṡ. deducta q: voluit peruenire ⁊c. intelligeret ſolum de deſcēdentibus maſculis ſuperuacua eſſet illa particula teſtamēti que ſubditur. ⁊ ſi aliquis dictoꝝ Marij ⁊ Galleotti quādocūqʒ deceſſerint ſine liberis. ⁊ deſcēdentibus maribus ⁊c. vel ſi aliquādo cōtingat φ nemo ex ipſis liberis maribus ſuperſit. ſ. ex vno eorū Marij ⁊ Galeotti voluit eo caſu parteʒ ſuam peruenire ad filium ſuperuiuētem dicti teſtatoris. ⁊ eo pmortuo ad eius liberos maſculos ⁊c. naʒ ſi erant in perpetuū vocati omnes liberi maſculi ⁊ nō femine: nō erat opus vocare liberos maſculos vnius deficientibus maſculis alterius. Sed q: ſupra vocauerat omnes deſcēdentes ex linea maſculina. ⁊ mares ⁊ feminas ne femine vnius ex dictis filijs vel ex eius deſcēdentibus in potione paterna preferret maſculis alterius fuit viſum expediens facere illam vltimā ſubſtitutionē ⁊ declarationē. Merito itaqʒ totiens repetit de maribus non vt omnino excludat feminas: ſed vt eas excludat extātibus maſculis. ⁊ ſm hoc illa clauſula teſtamēti. ⁊ ſi aliquis dictoꝝ mari ⁊c. in qua totiens ſit mētio de maribus: que in cōtrarium adducebat retorquetur pro h parte. ⁊ per hec reſpōdetur ad arg. a cōtrario ſenſu. ⁊ argu. qui vnū admittit aliuʒ excludit in cōtrarium adducta. admittit enim maſculus. ⁊ a cōtrario excluditur femina maſculo extāte. ⁊ ſic eo extante. nec vocatur femina ex illis particulis teſtamenti qbus ſit mentio de maribus. Sed per illam particulā teſtamēti. ⁊ ex eo ⁊ ex eis in perpetuum deſcendentes.

e ¶ Nec obſtat illud arg. φ media declarant per precedētia ⁊ ſequentia q: illud retorquet pro hac parte. nam in pcedēntibus capitulis teſti vſqʒ ad capitulū ⁊ hoc ideo q: voluit ſit mentio ⁊ phibendo ⁊ permittēdo liberis ⁊ deſcēdentibus generaliter nō ſe reſtringēdo ad deſcendentes maſculos ita φ precedētia cōferunt φ iſta particula teſtamenti. ⁊ h ideo q: voluit ſibi loquat generaliter. ⁊ de maribus ⁊ feminis. nē ⁊ ſequentia cōferunt in pmiſſam interpetrationē. vt. ṡ. deductum eſt. nō repeto. interpetrat aūt dicta particula teſtamēti. ⁊ hoc ideo voluit ⁊c. per ſequētia. ſ. φ mares quicunqʒ extent. ⁊ ex quocūqʒ ex maribus deſcēdentibus per lineā maſculinā preferant feminis ēt in portione ſui patris. ⁊ ex precedentibus ⁊ ſequētibus vt. ṡ. pōderatis declaretur dictus verſiculus teſtamenti. ⁊ h ideo voluit φ vocet filias in ſubſidium. ſ. non extantibus maſculis. ⁊ ſic omnia vident cōferre in hanc interpetrationeʒ preter. ar. ⁊ natura copule ⁊ eſt ſui natura qualitatis repetitiua put ſupra in ɔtrium deductum eſt ſed rn̄detur φ etiā ſui natura eſt addere. d. l. ea tamē adiectio. ⁊ vt. ṡ. deductū eſt h caſu non poſſunt dicte qualitates cōcurrere altera oportet φ ceſſet. ideo cū iſta qualitas φ addat iuuetur pluribus alijs adminiculis ⁊ rationibus. ṡ. deductis. ⁊ etiā iuuetur q: natura copule eſt poni inter diuerſa. vt no. per gl. in rubrica. de iuris ⁊ facti igno. ſed ſi repeteretur verbū mares non poneret inter diuerſa: q: de deſcendentibus maſculis premiſſum erat. ideo ceſſet illa qualitas

ꝙ ſit p̃cedentis qualitatis repetitiua cuȝ plures rõnes vincant vnã.ar.auc.itaqꝫ.C.cõia de ſuc. ⁊ ſi dicaꝭ verbũ mares determinat verbũ deſcẽdentes qꝺ ſequiꝭ:hoc qdẽ negaꝭ:qꝛ inter media ẽ poſita copula ⁊.que diuidit ꝑticulas orõnis. ⁊ ꝓpea doc.dicũt ꝙ repetit qñ ergo qualitas p̃cedẽs afficit ſequẽtia poſt interpoſitã copulaȝ:tũc afficit p viã repetitionis.nõ aũt per viam determinationis vt qꝛ referaꝭ directo ad ſequẽtia.Sed ſemp doc.loquunꝭ per viam repetitionis.

f ¶Et nõ eſt expeditũ ꝙ qñ copula ⁊.poniꝭ inter ꝑſonas inducat repetitionẽ ꝓut qñ inter res.nã Bar.poſt gl.in.l.iulius paulus.de ꝯdi. ⁊ demõ.tȝ ꝙ nõ per.l.ſi.§.ſeyo.de le.ij. ⁊ per glo.in.l.ſi ſeruo.ff.de ſtatu lib.⁊ idẽ vult in.d.§.ſeyo.⁊ idẽ Bar.in.d.l.ſeye.§.gayo.de fun.inſtruc.duȝ oppenit de d.l.ſi.§.ſeyo.de le.ij.ſoluit ꝙ in.d.§.ſeyo copula poniꝭ inter perſonas. ⁊ in.d.§.gayo inter res.iteȝ in.d.§.ſeyo repetitio qualitatis dinumeret legatũ in.d.§.gayo repetitio tẽdit ad augendũ legatũ.⁊ cũ dictis ſolutionibus vꝛ tranſire ⁊ ſe remittit ad.d.l.iulius paulus. Et vtraqꝫ ſolutio iuuaret intentum noſtruȝ.⁊ ſiſr id qꝺ ipſe dicit in.d.l.iulius paulus. Tñ idẽ Bar.in diſtinctione quã ipſe facit in.d.§.gayo aliter cõcludit.⁊ ſic vꝛ variare ſiſr Jmo.in.d.l.iulius paulus vꝛ inuolute loq. ⁊ nõ bñ ſe firmare.⁊ dat aliã ſolõnẽ ad.§.ſeyo.⁊ aliam dat Bal.ibi quã ⁊ dat Bar.in.d.§.gayo in ſua diſtinctione.⁊ qcqd ſit ex dictis ſolutionibus dep̃hẽdiꝭ ꝙ de facili inducit ꝙ nõ inducaꝭ repetitio:ita ergo inducaꝭ in caſu iſto multis rõnibus cõcurrentibus que.ſ.adducte ſunt:ex quibus elicienda eſt ꝯcluſio ꝙ dicte dñe Dianora ⁊ Andriola ſorores dicti Nicolai ſcdi debeant cõſequi dictã domum vigore dicti teſti Nicolai primi non obſtãtibus adductis in contrariũ quibus eſt.ſ.plene rñſum. Laus deo.

¶Legatũ fundi ſeu iardini relictũ per patrẽ tribus ſuis filiabus donec nubẽt ⁊ poſt filijs:an vna nubẽte expiret pro ſua portione. ⁊ an plante ſolite poni in dicto fundo vt poſtea alibi plantarenꝭ ſint in fructu ⁊ veniant in dicto legato. Jtẽ dictus iardinus relictus filijs:an ſit diuidendus ad menſuram an ꝓportionabiliter ad bonitatẽ ⁊ extimationem.

¶Conſilium cciiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶Circa primũ cõſultationis articulum vꝛ prima facie dicendũ ꝙ portio eius qui nupſit deficiat ⁊ alijs ſororibus nõ accreſcat per tex.in.d.l.dñe.§.per fideicõmiſſum.ff.de vſufru.⁊ in.l.iij.§.debebit.ff.de ali. ⁊ ciba.leg.in qbus iuribus ꝓbaꝭ ꝙ in legato alimentorũ vel ob alimẽta non eſt locus iuri accreſcẽdi.⁊ ita no. Bar.per.d.l.dñe.§.per fideicõmiſſum in.l.re cõiuncti in.§.prin.q.de leg.iij.dicẽs ꝙ qñ legatũ ſit ob cãm reiterabilẽ ꝓut eſt cã alimentorũ:vt.l.alimenta.§.baſilice.de ali.⁊ cib.leg.⁊ no.per Cy.in.l.cũ qꝺ.C.de leg.non hȝ locũ ius accreſcendi per.d.l.dñe.§.j. ⁊ ibi no. ſm eũ.idcirco cũ in caſu iſto ſit factuȝ relictũ ob cãm victus ⁊ veſtitus que cã eſt reiterabilis.⁊ eſt in effectu cã alimẽtoꝝ. ideo ſi deficit in ꝑſona vnius nõ ſit locus iuri accreſcẽdi:ſȝ illa portio deficiẽs deuolvaꝭ ad eos qbus relictus eſt principaliter dictus iardinus.⁊ ſic ad filios maſculos.Cuȝ aũt ſit relictus dictus iardinus dictis tribus filiabus donec nubẽt vꝛ ꝙ in ꝑſona nubẽtis deficiat relictũ.⁊ illud plurale nubẽt reſoluaꝭ in ſingularitates.ar.l.falſa.§.ſi.cũ ꝯcor.ibi p gl.allꝭ. ideo vna nubẽte vꝛ ꝙ legatũ quo ad eã finiaꝭ.iõ vꝛ ꝙ eius portio deuoluaꝭ ad ꝓprietarios ⁊ ad filios maſculos hẽdes vſes inſtitutos qbus dictus iardinus eſt relictus etiã in ſpẽ. ꝓut vñr eſſe illi qbus in ꝑpetuũ eſt relictus dictus fundus ſeu iardinus. Cũ aũt ſit relict⁹ dictus iardinus dictis trib⁹ filiab⁹ donec nubẽt vꝛ ꝙ in ꝑſona nubẽtis deficiat relictũ. Et illud plꝛale nubẽt reſoluaꝭ in ſingularitates.ar.l.falſa.§.ſi cũ cõcor.ibi per gl.allegatis. Jdeo vna nubente vꝛ ꝙ legatum quo ad eam finiaꝭ. Jdeo vꝛ ꝙ eius portio deuoluaꝭ ad proprietarios ⁊ ad filios maſculos heredes vniuerſales inſtitutos qbus dictus iardinus eſt relictus ẽt in ſpecie.

a ¶Sed lȝ p̃dicta videãtur multũ obſtare. Tñ ꝯtrariũ puto verius. Nã puto de mẽte teſtõris fuiſſe ꝙ donec oẽs dicte filie nuberẽt dictus iardinus retineret p Chriſtophoꝝ Adonardũ ⁊ Dñicũ.⁊ poſtea diuideret.ſ.poſtqꝫ dicte tres filie nubent.⁊ attẽto ꝙ legatarie ſunt filie ⁊ fructus dicti iardini vix ſufficeret pro victu ⁊ veſtitu vnius ꝓut mihi dꝛ.nec eſt veriſile ꝙ voluerit ꝙ diuidatur pro rata incõtinenti ꝙ vna nuberet.⁊ ſic filij primi matrimonij extunc ꝯſequerenꝭ pro diuiſo ſextam partẽ:⁊ ſecunda nubente aliam ſextam ptem ⁊ ſic tertiã ptẽ ⁊ ſic ꝓut veriſile ꝙ circa retentionẽ ⁊ diuiſionẽ tp̃s integrũ donec oẽs nubãt ſumaꝭ ⁊ ꝙ veriſile eſt in dubijs actũ intelligiꝭ.l.in obſcuris inſpici.de reg.iuris. ⁊ in.c.inſpiciꝭ in obſcuris eo.ti.lib.vj.ita ẽt decet ꝙ ſimiliter aſſumaꝭ circa legatũ:qꝛ p ſequẽtia p̃cedẽtia interpretãtur.l.ſi ſeruus pluriũ.§.finali.de leg.j.⁊.l.heredes palaȝ.§.ſed ſi notam.de teſt.⁊ maxime qꝛ dicit vſqꝫ ad dictũ tp̃s.ſ.vſqꝫ ad qꝺ factũ eſt legatũ:itaqꝫ cõcurrit dicta veriſimilitudo ꝯcurrit charitas ⁊ neceſſitudo teſtõris:q̃ ẽt plurimũ cõſideraꝭ in interpretatiõe leg.d.l.ſi ſeruus plurimũ.§.ſi. ibi charitas ⁊ neceſſitudo q̃ nõ pñt eẽ maiores qꝫ patris erga filias.l.ſi.in pn.C.de cur.fu.l.iſti qdẽ. Ad idẽ.ſ. ꝙ attẽdaꝭ in interpretãdis legatis.l.aureli⁹.§.titius.ij.ff. de ali. ⁊ ci.le. Conſiderato ẽt tenui redditu dicti iardini dep̃hendiꝭtur veriſimilis mẽs teſtatoris ꝙ voluerit relinquere dcm̃ fundũ donec oẽs nubãt : ⁊ mẽs in legatis preualet verbis l.cũ vir.C.de fideicõ.l.in ꝯditionibus primuȝ locũ in pn. de ꝯdi.⁊ demon. Tamen in hoc caſu ꝯcurrit ẽt rigor ꝟborum.nã illo plurale nubẽt ſm ꝓpriã verboꝝ ſignificationem nõ verificaꝭ in nubẽte.nã pluralis loquutio nõ eſt cõtenta vno.c.pluralis loquutio.de re.iu. in.vj.l.vbi numerus.ff.de teſti. ⁊ lȝ qñqꝫ reſoluatur in ſingularitates illud nõ ꝓcedit ex propria ſignificatione verborũ:ſed eſt quedã impropriatio verborũ vt deſeruiaꝭ menti. Et ſm hoc concurrit veriſimilis mẽs teſtõris ⁊ propria vis verboꝝ a quibus non eſt recedẽdũ.l.non aliter.ff.de le.iij. cum ſi. Et ſi nõ ſoluitur in ſingularitates habem⁹ intentũ. Si autem reſoluiꝭ in ſingularitates ſiſr adaptari põt ꝓpria vis ꝟborum cum veriſili mẽte teſtõris.nam cenſetur relictus iardinus vni donec ipſa nubit ⁊ alteri donec ipſa nubit. ⁊ ſic etiã tertie nubenti donec ipſa tertia nubet. ⁊ ſic tertia antequã ipſa nubet alijs nuptis poterit dicere mihi eſt relictus iardinus donec nubam adhuc non nupſi.

b ¶Et lȝ quando relinquiꝭ res pluribus cõiunctim cẽſeãtur relicte partes viriles.l.ſi duobus.§.ſi.de leg.j.l.reos.§.cum in tabulis.de duobus reis cũ ſi. Tamen põt dici ꝙ ꝓcedat donec durat cõiunctio ⁊ quatenus non durat cõiunctio non reſultet illa diuiſio partiũ. verbi grã teſtõr dicit lego titio ſeio ⁊ gaio talẽ fundũ titio ad annũ ſeio:ad biennium gaio ad triẽnium in ſecundo anno nõ eſt cõiunctus titius cũ ſeio ⁊ gaio.⁊ in tertio gaius eſt ſolus. ⁊ meo iudicio ipſe gaius in tertio anno debebit habere integrum:qꝛ eo tertio anno ipſi ſoli eſt relictus fundus : ita ſonare videntur verba. vnde ſaltẽ ſi ꝯcurrit charitas ⁊ neceſſitudo ꝓut cõcurrit in caſu nr̃o ipſe gaius deberet hr̃e totũ fundum:qꝛ illo tertio anno ip̃e ſolus eſt vocatus ad fundum. iõ ſibi ſoli fundus queraꝭ:qꝛ fund⁹ nõ ps fundi eſt relict⁹.

c ¶Et lȝ iuris interpretatione quando tribus copulatiue relinquiꝭ fundus cẽſeãtur relicte partes viriles vnicuiqꝫ eorum vt dictum eſt in contrarium:ea rõne qꝛ plures non poſſunt habere vnã rẽ inſolidum.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum cõmodati.⁊.l.ſi hereditatem.ff. de caſtren.pec.

d ¶Tñ iſta tacita diſtributio partiũ nõ opaꝭ ideȝ qꝺ expſſa diſtributio partiũ:patet qꝛ qñ eſt expſſa diſtributio partium puta qꝛ legareꝭ titio tertia gaio tertia ⁊ ſeio tertia ptes fundi vel titio gaio ⁊ ſeio fundus eqs portionibus.tũc cẽſerẽtur cõiuncti verbis tãtũ:qꝛ cuilibet relicta ſua portio diuerſa a portiõe alterius collegatarij.⁊ iõ inter eos eſt loc⁹ iuri accreſcendi ſed qñ legatur fundus titio gaio ⁊ ſeio ſimpliciter nõ addito equis portionibus cẽſentur coniuncti re ⁊ verbis.l.ꝯiunctim.de le.iij.ſm Dy.⁊ bar.in.l.re ꝯiuncti.⁊ eſt magis communis opinio.⁊ ideo eſt inter eos locus iuri non decreſcendi ſm eos.⁊ doc. cõmuniter. ⁊ hoc reſpectu cenſetur relictus titio fundus non pars fundi : qꝛ alr̃ non eſſent coniuncti re nec haberet locum ius non decreſcendi in quibus in contrarium ſe habet communis opi. vt dcm̃ eſt:ita pari ratione in caſu nr̃o in quo legatus eſt iardinus tribus filiabus ad tempus diuerſum ſcilicȝ quod non erat veriſimiliter futurum pariformiter : quia maior natu erat veriſimiliter nuptura priuſqꝫ minor natu cẽſenꝭ coniuncti in iardino:non ſolum verbis ſed etiaȝ re quod tantum eſt quantũ minori natu cenſetur relictus iardinus donec ipſa nubet.⁊ ſic de tertia. Et per cõſequens quo ad quid ⁊ aliquo reſpectu cenſetur vni relictus fundus. ⁊ quo ad quid cenſeꝭ vni relicta ps fundi vt ex p̃dicis ſubtiliter intuendo euidẽter appet quo ſit vt poſt nuptias prime fundus cẽſeꝭ

relict⁹ duabus nō nuptis.ꝛ ad hoc deuenim⁹ ꝑ pūctū rō
nis.iō decet ꝙ totus iardinus ad eas ptineat. Saltē ꝯcur-
rente tanta neceſſitudine ꝛ charitate pr̄na ꝛ tenui redditu
ꝛ re fauorabili alimētorum ꝛ alis rōne ſupra deducta.

e ❡ Nec tūc obſtat.d.l.dñs.§.ꝑ fideicōmiſſum :q꜔ rñdeꝫ ꝙ
ibi pariter relict⁹ eſt vſufruct⁹ :q꜔ nō ad tp̄s lōgi⁹ ꝙ̄ alteri:
ꝛ lꝫ finiaꝫ morte nō finiꝫ ex diſpōne teſtōris ſꝫ ex natura
rei:ꝛ ſic oī tpe ſunt cōiuncti ꝙ̄tū ad teſtōris diſpōnē ꝛ cō
ſequēter nō daꝫ tp̄s quo nō ſit vſufruct⁹ relictus duobus
ꝓut daꝫ in caſu iſto in quo lōgiori tēpore eſt relictū vnius
legatarie ꝙ̄ alterius ꝛ ſic lōgiori illo tpe nō repiꝫ res reli-
cta pluribus ꝛ ſic illo tpe iardinus debeꝫ :q꜔ illo tpe eis ſo
lis eſt relictus fundus nō ꝓprie ex iure accreſcēdi ꝓut qñ
ad tp̄s vna res relinqꝫ vni ꝛ poſt tp̄s alteri.l.fi.C.de lega.
ꝛ iſta interpetratio ſaltē fiat qñ ꝯcurrūt tot ꝯiecture ꝛ rō-
nes tēdētes ad ampliationē legati ꝗ nō concurrebāt in ter
mis.d.§.ꝑ fideicōmiſſuꝫ.ꝛ.d.§.debebit. Itē pōt dici ꝙ.d.
§.ꝑ fideicōmiſſuꝫ loqꝫ in vſufructu q finitus ſolet redire
ad ꝓprietatē ꝓut ibi redit:in caſu aūt nr̄o nō puto relictū
vſumfructu. Sꝫ ꝓprietatē ad tp̄s ꝑ.l.donatiōes.§.ſpecies
ff.de dona.ꝛ ꝗ ibi ꝑ doc.maxie ꝑ Bar.q allegat multas cō
cordātias:iō ꝓprietas relicta vni ſi deficit ſi ſui natura ma
gis redit ad vnā rem ꝙ̄ ad alteram ꝓut vſuſfru.ad ꝓprie-
tateꝫ. Nec obſtat ꝙ vſufructus magis accreſcit vſufructui
ꝙ̄ ꝓprietas ꝓprietati per id quod habetur in.l.j.§.penul.
ꝛ fi.ff.de vſuſ.accre.q꜔ poſt ius queſitū accreſcit vſuſ.ꝯiun
ctis nō ꝓprietas q꜔ reſpōdeꝫ in caſu iſto ad nō nuptas de-
uoluiꝫ portio deficiēs ipſius nupte tāꝙ̄ eis poſt tp̄s reli-
cta nō aūt vigore iuris accreſcēdi ꝓut ſupra deductū eſt ꝛ
concurrūt plures alie circunſtātie ꝑ quas deuenimus in
hanc interpetrationem magis de facili.

f ❡ Deueniendo nūc ad ſcdm̄ queſitum lꝫ poſſet inſtari ꝙ
nō ſint in fructu dicte plāte que ſunt parue arbores dedi-
te ſui natura ad faciendū fruct⁹ ꝛ ſic pn̄t dici arbores fru
ctifere nō arbores cedue vel germinales ꝗ ſunt in fructu.
l.diuortio.§.ſi fundū.ff.ſolu.ma.ꝛ.l.item ſi fundi.§.fi.cum
l.ſeq.ff.de vſufr.ꝛ ſicr arūdineta ꝛ ſilua paliana.d.l.item ſi
fundi.§.fi.nō aūt arbores ſunt in fructu.d.§.fi.ꝛ.l.arbori-
bus in prin.ꝛ.l.arbores.ꝛ.l.ꝓculus de vſuſ.ꝛ.d.§.ſi fundū
in fine:ideo iſte non ſint in fructu.

g ❡ Tū ſec⁹ puto.ſ.ꝙ dicte plāte cēſeanꝫ in fructu ꝛ poſſint
vēdi ꝑ dcās filias ꝛ preciū ꝓ coꝝ victu ꝯſumere:lꝫ.n.dicte
plāte ſint ſui nā fructifere ꝛ ad finē vt faciant fruct⁹ plāte
ponunꝫ:tñ nō ponunꝫ in iardio vt ibi faciāt fructus:ſꝫ vt
ad tp̄s ibi ſtēt ꝛ creſcāt deinde euellanꝫ ꝛ vēdātur vel alibi
ponanꝫ ꝛ ſic quatenus ptinet ad illū fundū vbi ſunt plā-
tate nō ſunt fructiſere:imo ſi ꝑmitterenꝫ excreſcere ad fru
ctādū iardinis deteriorareꝫ :ſꝫ vt euellanꝫ inde ꝛ locū ea-
rū pn̄t alie plātari ꝛ quodāmodo renaſci ꝛ ſic vr̄ aſſimilari
debere ſilue cedue ꝛ arboribus germinalibus :nam pona-
mus oliuā germinare plantones illi plantones germinati
ſunt acte nati ad fructandū:tamen ſi ſoliti ſunt inde eleua
ri q꜔ creſcentes deteriorarent oliuā illi plantones cenſen-
di ſunt eſſe in fructu per.d.§. ſi fundū ꝛ non cenſeꝫ arbor
fructifera vt eſt ꝓprie tex.in.d.§.fi funduꝫ ibi arbores ger
minales:ſimiles auteꝫ videnꝫ iſte plante que licꝫ non ſint
ibi naturaliter germinate tamen quodāmodo dici poſſunt
germinate opera hominum ex quo germina hoc eſt plante
ponuntur ꝛ remouentur ꝛ loco earum pn̄t alie plantari vt
ſucceſſu tp̄is inde remoueantur prout erat de more ꝛ dicti
teſtatoris ꝛ aliorū habentium ſiles iardinos :ideo videnꝫ
ſimiles arboribus germinalibus ꝛ ſiluis palariꝫs.ſ.ex qui-
bus pali aſſumuntur que etiam cenſenꝫ eſſe in fructu.d.l.
item ſi fundi.§.fi. ꝛ de ſiſibus idem eſt iudiciū.l. non pn̄t
ff.de.ll. ꝛ in.c. inter ceteras de reſcrip. iō etiam iſte plante
veniant loco fructuū prout etiam loco fructuum cenſentur
eſſe illi redditus qui ꝑcipiunꝫ ex libris exemplarijs vel ſcri
pturis que ſepius ſub mercede extrahunꝫ vt ſumitur ex di-
ctis bar.in.d.l.diuortio in.§.ſi vir in fundo in fi.ff.ſo.ma.
ꝛ ibi per doc.ꝛ ſic quodāmodo ſunt acte nate renaſci opa
tamen hoīs:ꝛ prout illi redditus aſſimilanꝫ per doct. ita ꝛ
iſte redditus aſſimilandus eſt:ꝛ hoc puto verum: inſuper
ex quo proprietas pertinet ad filias durante tempore ea-
rum relicti:ipſe etiam plante ad eas pertinent cum cedant
ſolo in quo radices mittit.l. idē pomponius.§. de arbore.
ꝛ ibi Bar.ff.de rei vendi.ꝛ.l.arbor in prin.ff.cōi.diui.ꝛ.l.
proculus.§.ſi arbores.ꝛ.l.arboribus. ꝛ.l. ſi arbores.ff.de
vſufru.ideo precium ſaltē durante tpe earum legati debe-
ret deſeruire victui ꝛ veſtitui earum magis tamen placet ꝙ
ſint in fructu. Et ad adducta in contrarium ſatis patent re-
ſponſa per adducta pro hac parte.

g ❡ Circa tertiū aūt queſitū lꝫ qñ eſſent relicte dimidie iardi
ni ſimplr̄ ex qua pte nō declarato deberet fieri diuiſio pro/
portionabiliter ad bonitatē ꝛ valorē per ea ꝗ tradunt Bar.
ꝛ Bal.in.l.ſi ex falſis.C.de trāſac.tñ ex quo certis eſt reli-
cta dimidia ex vno latere ꝛ eſt relicta dimidia eiuſdē iardini
alijs ex altero latere nō eſt relicta extimatio ſeu dimidie ex-
timationis ipſius iardini neqꝫ bonitas: ſed ipſius Iardini
dimidie hincinde ꝛ ꝯſtat qualitatē ꝛ ſubſtantiā differre hō
ſiue ſit ſanctus ꝛ ſic optimus ſiue ſit peſſimus eſt idem hō:
ꝛ ſic dimidia ab vno latere fundi eſt vſqꝫ ad mediuꝫ ſiue ſit
bona ſiue non bona dimidia eius fundi eſt ab illo latere:ita
ꝙ dimidia ex vno latere ſe ꝓtendit vſqꝫ ad mediuꝫ ꝛ dimi-
dia alterius ſe extēdit vſqꝫ ad eundū punctū ita ꝙ nihil re-
manet ꝛ fundus eſt cōis pro diuiſo inter filios primi ma-
trimonij ꝛ filios ſcdi matrimonij ꝛ quelibet ps capiat vſqꝫ
ad punctū qui magis diſtat ab extremitatibus:ita ꝓfecto ſo
nant verba:ꝛ ita cōiter aſſumunꝫ dimidie fundi pro diuiſo
prout alias etiā dimidie parietis per Bar.in.l. dāni infecti
quidā.§.cum parietē.ff.de dāno infecto. ꝛ facit qd̄ per bar.
in tractatu tiberiadis ſecūdo libro de inſula.§.ſi quidē me-
dium partē:vbi partes fundi nō aſſumit ſm̄ bonitatē ſed ſm̄
menſuram.ꝛ facit etiā qd̄ habetur per eum in.§.ſeq.

h ❡ Nec ob.qd̄ habeꝫ in.d.l.ſi ex falſis.q꜔ loquiꝫ quādo ha-
betur cōſideratio partis fundi non determinato latere:ꝛ eſt
tunc rō q꜔ ſi vnus vellet a latere meliori alter etiaꝫ vellet ab
eodē latere ita ꝙ eſt quodāmodo neceſſe deuenire ad illam
conſiderationē:ꝛ agiꝫ ibi de parte pro indiuiſo ab initio in
caſu iſto pro diuiſo ꝓut cōmunio pro diuiſo cōtingit in pa-
riete in.d.l.ſi cum parietē: ꝛ in.d.l.arbor cōmuni diui.inter
que eſt ratio differentie:q꜔ ad quēlibet ſpectat pars in loco
meliori ꝛ in loco deteriori vbi cōſideratur pars pro indiui-
ſo:ſecus in his terminis:cōfert etiā q꜔ ꝓut intellexi etiaꝫ in
alijs fecit teſtator partē filioꝝ ſecūdi matrimonij pinguiorē:
forte q꜔ magis indigebant. Laus deo.

❡ Extat ſtatutum ꝙ vxore precedente in matrimonio cum
filijs qui filij poſtea in pupillari etate deceſſerint ab inteſta
to medietas dotis redeat ad dotantē vel eius heredes ꝛ alia
medietas ad proximiores deueniat:an heredes pupillorum
eis proximiores debeant habere totam dotem.ſ.q꜔ ſunt ꝓxi
miores:ꝛ q꜔ ſunt heredes dotantis cum ſtatutū velit ꝙ ap-
pellatione inteſtati veniant inteſtabiles.

❡ Conſilium ccv.

In nomine dñi noſtri
Ieſu xp̄i. ❡ Quāꝙ̄ videaꝫ in hac cōſultatio-
ne dicenduꝫ ꝙ dicta dos debeat eſſe eccleſie
ſancti Antonij de Padua ꝛ ad eam tanꝙ̄ pu
pillariter ſubſtitutam filijs ad quos deuoluta
fuit hereditas materna ꝛ eius bona. Euenit.n.caſus ſubſti-
tutionis cōpendioſe:q꜔ oēs dicti filij inſtituti deceſſerūt im
puberes ꝛ ſubſequenter ſine filijs:ꝛ ideo vr̄ ꝙ tūc ſit locus
ſubſtōni pupillari.ꝛ ꝯñter vr̄ ꝙ dicti impuberes cenſeātur
non decedere inteſtati cū teſtīn filij cenſeaꝫ pupillaris ſub-
ſtitutio.l.ij.in prin.§.quiſqꝫ.ꝛ.§.ceterū.§.prius.ꝛ.§.ſed ꝛ ſi
quis.ꝛ.l.patris ꝛ filij.ff.de vul. ꝛ pup.ꝛ.l.papinianus.§.ſed
nec impuberis.ff.de inoffi.teſt.ꝛ per ꝯñs non videꝫ ꝙ veri-
ficetur illa particula ſtatuti dū dicit vel inteſtati nō ob.ſtatu
to diſponente ꝙ inteſtati cenſeanꝫ decedere ēt inteſtabiles:
nam dictuꝫ ſtatutū militare vr̄ qñ non eſſet facta ſubſtitutio
pupillaris:ꝛ q꜔ videꝫ ꝙ diſpoſitio dicti ſtatuti non militet
niſi quando deceſſerit quis in pupillari ꝛ inteſtatus.

a ❡ Nā qñ in teſtō relinquiꝫ ſub pluribus ꝯditionib⁹ alter-
natiuis inter quas ſit ꝯditio ſi deceſſerit ſine teſtō vel inte-
ſtatus alternatiua poniꝫ pro copulatiua ꝓut voluit Rapha.
ful.in.l.gñaliter in ꝑn.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub ꝯdi.fac. Sed
volūtas teſtōris hr̄ pro lege in auc.de nup.§.diſponat:ideo
idē vr̄ dicendū in diſpōne iuris:ꝛ ſic vr̄ ſtatutū intelligēdū
in caſu quo filij decederēt in pupillari etate ꝛ īteſtati.ſ.ſine
ſubſtōne pupillari:ꝑterea ſtatutuꝫ diſponit ꝙ in medietate
ſuccedat ꝓximior q de iure ꝛ ſm̄ formā ſtatuti ſuccedere dꝫ:
ſed in caſu nr̄o nō vr̄ ꝙ ſit ꝓximior q ſuccedere debeat ſtāte
ſubſtōne pupillari:q꜔ in dote materna ſuccedere debēt filij
lꝫ impuberes ꝛ eis eccleſia pupillariter ſubſtituta.

b ¶ Tñ his non ob. ꝯtrium puto concludendũ. Conſtat.n.ꝙ
dicti filij deceſſerũt impuberes. ⁊ ideo verificaẽ prima pars
alternatiue dicti ſtatuti.⁊ ꝯſtat ꝙ ad veritatẽ alternatiue ſuf
ficit alterã partẽ verificari.c.in alternatiuis.de re.iur.in.vj.
cũ cócor.ió ꝯſtat purificatã eſſe ꝯditionẽ dicti ſtatuti. ⁊ hoc
puto ſatis clarũ ⁊ parũ hñre dubitationis:nó.n.a verbis eſt
recedendũ niſi de mẽte ꝯſtet.l.nó aliř.de leg.iij.l.ille aut ille
§.cũ in verbis.de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauẽ.de exer. Et di
cit Bal.in.c.j.epm vel abba.in vſi.feudo.ꝙ ſtatuta terrarũ
ſunt cóiter fundata in ſic volo ſic iubeo:ió eſt verbis tena
citer inherendũ:nec ob.qđ dicit Rapha.in.d.l.generalř.qꝛ
eius opi.nó ꝓbaẽ:nó.n.cóuenit ille tex.in quo alia ró pónde
ratur p doc.ſ.qꝛ eſt adiecta ꝯditio ſi deceſſerit ſine liberis ⁊
nó qꝛ ſit adiecta códitio ſi inteſtatus deceſſerit ⁊ ꝓbat tex.
ibi in ver.cui.n.eſt ferẽdus intellectus ſi forſitã teſtm̃ nó fe
cerit poſteritatẽ aũt habuerit ꝑ hmói verboꝝ anguſtias li
beros eius oĩ pene fructu paterno defraudari. Non.n.pon
derat dictus tex.ꝙ ſit incóueniens factuꝫ foret teſtm̃ foret
abſonũ ꝙ heredes teſtamẽtarij fraudareñ bonis primi te
ſtatoris:nec vllus prauus intellectus aut irrónabilis reſul
taret nec aliqđ incóueniens:ió nec vrgens ró ſuadet qꝛ ꝑ
teſtm̃ inſtituti recedendũ ſit a verbis:vñ illa exorbitans di
ſpoſitio.d.l.generalř nó eſt trahenda in ꝯñtias.ar.l.ius ſin
gulare.⁊.l.qđ vero ꝯ.ff.de.ll.⁊.c.q̃ a iure cói exorbitant de
reg.iur.in.vj.cũ ſi. ⁊ maxie qꝛ ſi in caſu iſto poneret vel pro
copula in dcõ ſtatuto eẽt ſenſus ꝙ ſi puberes deceſſiſſent in
teſtati nó militaret diſpó.d.l.municipalis qđ nó vř de mẽte
ſtatuẽtiũ:qꝛ nó vš vrgẽs ró quare filijs impuberibus dece
dentibꝰ dos reuertaẽ ad dotãtẽ ꝓ dimidia. ⁊ ꝓ alia dimidia
ad proximiores ⁊ ſi decederent puberes inteſtati ſecus ſit.

c ¶ Confert qꝛ verbũ inteſtati magis cóuenit puberibus q̃
impuberibus p.l.j.in pñ.ff.de ſu.⁊ le. ⁊ ió melior eſt ſenſus
⁊ ꝯuenit lr̃e ⁊ eſt magis de mẽte ꝙ ſi filij decedant impube
res ſiue teſtati ſiue inteſtati militet diſpó.d.l.municipalis ſi
vero deceſſerint puberes militet ita demũ ſi deceſſerint inte
ſtati.⁊ nó curauerint ſtatuentes de pupillari ſubſtóne facta
impuberi ꝓut de teſtó facto p filiũ puberẽ cuꝫ agaẽ de dote
materna ⁊ de ſucceſſione ẽt inuita matre:ita ꝙ ſuadet ró ꝙ
magis attendatur teſtm̃ filij q̃ teſtm̃ matris:⁊ lꝫ pupillaris
ſubſtó cenſeaẽ teſtm̃ filij tñ nó vš ꝓprie teſtm̃ filij:nec ſemp
ſeu quo ad oĩa cenſeẽ teſtm̃ filij.l.papinianus.§. ſed nec im
puberis.ff.de inoffi.te.preterea ſi ceſſaret.d.l.municipalis ꝑ
pupillarẽ ſubſtónem fruſtra fuiſſet poſita in.d.l.prima pars
alternatiue ſatis fuiſſet dicere ſi inteſtati deceſſerint ſtãte ſal
tem ex ꝓſſa diſpóne eiuſdeꝫ ſtatuti ꝙ veniat inteſtabilis ap
pellatione inteſtati:nullũ aũt verbũ dꝫ cenſeri poſituꝫ ſine
virtute aliqđ operãdi.l.ſi qñ.de leg.j.⁊.c.ſi papa.de priui.li.
vj.ex his itaqꝫ remanet ꝯcluſio intrepide tenenda ꝙ militet
hoc caſu diſpó dicte legis municipalis nec eſt oportunũ di
ſputare vtrũ impuberes inteſtabiles cẽſeanẽ decedere inte
ſtati vt verificeẽ verbũ inteſtati ſeu verbũ ab inteſtato in ſta
tutis poſita:tũ qꝛ nřm ſtatutũ in impuberibus nó reqrit ꝙ
inteſtati decedant:tuꝫ ẽt ꝙ ſtatutũ ſup hoc exꝓſſe prouidet.

d ¶ Et ex hoc infertur ſecũda ꝯcluſio ꝙ dimidia dicte dotis
deuoluta eſt ad heredes dotantis ⁊ hoc clarũ.⁊ cum vt pre
ſupponiẽ dicti heredes dotantis ſunt ꝓximiores dicte do
tate ⁊ eius filijs:ideo ipſi ad aliã dimidiã cenſeanẽ a ſtatu
to inuitati ⁊ illa verba qui de iure ⁊ ſm formã ſtatuti ſucce
dere dꝫ intelliganẽ ſuccedere dꝫ.ſ.ab inteſtato de qua ſucceſ
ſione ſtatutũ loquiẽ ⁊ ſubiecta materia tituli ſuadet ar.l.im
peratores.ff.de in diem adiec. ⁊ qđ per glo.in verbo repeti.
in.l.ſi.in prin.ff.de cõdi.inde.⁊ glo.in.c.j. ⁊ in.c.ab arbitris
de offi.deleg.lib.vj.alš cur ſtatuẽtes feciſſent mentionẽ de
proximiore ſatis eni fuiſſet dicere ſuccedat qui de iure ⁊ ſm
formã ſtatuti ſuccedere:ita ꝙ illud verbũ ꝓximior eſſet ſu
perfluũ ſuadeẽ itaqꝫ ꝙ ſtatuentes voluerint inuitare proxi
miorẽ.ideo appoſuit verbũ ꝓximior ⁊ nó pupillariter ſub
ſtitutum:lꝫ h̃ habeat plus dubitationis.

e ¶ Poſſet ẽt attentari ꝙ dicta eccleſia non cenſeaẽ pupilla
riter ſubſtituta:nã magna ⁊ antiqua altercatio vtrũ cópen
dioſa facta ſine dinumeratióe etatũ per verba cóĩa ſit oĩ tpe
fideicõmiſſaria:an vero ſit pupillaris intra pupillarẽ etateꝫ
⁊ gl.cóiter ⁊ fere oẽs ante Bar.tenebãt ꝙ eſſet oĩ tpe fidei
cõmiſſaria ⁊ nónulli poſt Bar.ipſe aũt Bar.capit mediam
viã multi moderni ẽt reiecta diſtinctióne Bar.tenent ꝙ ſit
pupillaris ⁊ potiſſime p.c.ſi př de teſt.li.vj.ad qđ caplm per
tenẽtes ꝯtrium danẽ varie rñſiones de qbus late habetur in
d.c.ſi pater.⁊ in.c. Raynu.eo.ti.in antiquis.⁊ in.l.centurio.
ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.ꝓcibus.C.e.ti vbi late pono.⁊ qcqđ
alš ꝯcludaẽ tñ ꝙ ſit cẽſenda fideicómiſſaria facit qñ eſt re
ſtricta ad bona teſtatoris:p pupillarẽ eni ſuccediẽ in bonis
pupilli inſti.de pup.ſubſti.in pñ.⁊ p bar. ⁊ doc. in.l.ij. de
vul.⁊.pup.in.q.q ſint effectus pupillaris ſubſtitutionis.⁊
talis vř iſta ſubſtó facta de dicta eccl'ia p verba vltimo loco
poſita in tota dcã hñditate ſuccedat dcã eccleſia pondero
ṽba dcã hñditate:nã nó vř facta mẽtio de hñditate niſi de
hñditate teſtõris p illa ṽba in oĩbus aũt ſuis bonis ⁊c. hñ
des ſuos vřes filios ⁊c. iſtituit ergo in ſua hñditate ex quo
in ſuis bonis qđ tãtũ ſignificat quãtũ in hñditate.l. nã qđ.
§.ſi.cũ.ll.ſeq.merito dcã ſubſtó vř reſtricta ad hñditatẽ te
ſtõris ⁊ nó relata ad hñditatẽ pupilli ⁊ maxie qꝛ plures fi
lios iſtituerat quoꝝ plures habebãt eẽ hñditates ſaltem ſi
vnus excluderet hñditatẽ alterius recuſando vel alter.

f ¶ Itẽ facta eſt ſubſtó p ṽbũ ſuccedat qđ eſt ṽbũ cómune
ꝓut tꝫ Bar.in.d.l.cẽturio p caſum.d.c. raynutius. ⁊ facit
l.non tm̃ in pñ.ff.de fideicõ.liber.⁊.l.reſtituta.§.cũ.l.ſeq.ff.
ad trebell.⁊ idẽ tꝫ Bal.in.d.c.ſi př ſaltẽ qñ refert ad bona
p no.p Bal.in.l.ſi.C.de ſacro ſan.eccle.ꝓut ad bona refert
ad bona ĩ dcã ſubſtóne facta de eccl'ia dicendo in reſiduo
ſuccedat.item ſuccedat in dicta hereditate:ideo militare vi
denẽ termini Bal. Ang. ⁊ Saly. ⁊ pro hac pte ꝙ cẽſeatur
ſubſtó obliqua facit qꝛ ṽbũ ſuccedat poniẽ in obliq̃ nó di
recta ſignificatióe:qꝛ relatũ ad certã quãtitatẽ relictũ cuili
bet filiarũ.nã tenẽt Bar.⁊ oẽs in.d.l.cẽturio.⁊ vbiqꝫ ꝙ ṽ
bũ relatũ ad certã rẽ vel ad certã q̃titatẽ nũq̃ ꝯtinet dire
ctam ſubſtónẽ vñ ſuccedit theorica Bar. in.d.l.cẽturio pa
rum poſt mediũ ver.vel qđ ſi in ꝑte ſtẽti volentis ꝙ vbi ṽ
bum cómune reperiẽ in vna parte teſtamẽti poſitũ in vna
ſignificatione ⁊ poſtea in alia eſt ſimpľr poſitũ interpetrari
debꝫ eodẽ modo poſitũ ſm eũ q̃ oĩa ꝯferũt ꝙ ſit iterpetrã
da fideicómiſſaria dcã ſubſtó facta de eccleſia. Si aũt eſſet
ſubſtó fideicómiſſaria tũc res eſſet clariſſima qꝛ verificata
fuiſſet vtraqꝫ pars alternatiue dicti ſtatuti.

g ¶ Poſt redditum conſiliuꝫ fuerunt mihi oſtenſa quedam
media qbus moueneẽ quidam in ꝯtrium vꝫ ꝙ ſupradcm̃ ſta
tutũ nó militet in caſu noſtro que quidẽ nó obſtãt primuꝫ
qđ nó verificatur verbũ inteſtati in ſtatuto poſitum : quia
filijs ipuberibꝰ eſt p patrẽ facta ſubſtitutio pupillaris que
eſt teſtm̃ filij qđ medium latius ꝓſequiẽ: qꝛ illud tango in
ſupraſcripto cóſilio nó me extendo:nam ex dictis in conſi
lio due apparent vna ꝙ nó ſit ſubſtitutio pupillaris :qꝛ re
ſtricta ad hereditatem teſtõris per theoricam Bal. ⁊ Sa
ly.in.l.precibus.C.de impub.⁊ Bal.⁊ Ang. cóſulendo ſe
cunda reſpóſio magis clara ꝙ ſtatutuꝫ diſponit in duobus
caſibus alternatiue.⁊ ſic ſufficit ꝙ decedant impuberes qꝛ
ſcđa reſponſio eſt plana ⁊ ambas latius ꝓſequor in conſi
lio ideo amplius nó inſiſto :qꝛ dicta iulia fuit dotata a pa
tre ⁊ non matre nec ab auo nec a patruo.⁊ ſtatutum loqui
tur copulatiue ſi qua mulier fuerit dotata a pře matre auo
⁊ patruo ita ꝙ ſm verba requiritur ꝙ ſit dotata a dictis
quattuor vt militet diſpoſitio ſtatutaria.

h ¶ Qꝛ copulatiua reqrit concurſum copulatoꝝ.l.ſi heredi
plures de cõdi.iſti.cũ ꝯcor. ad hoc rñdeo ꝙ lꝫ ṽba id ſua
dere videanẽ:tñ mens ꝓualet que eſt in ꝯtrium vt deducam
ꝯ legẽ facit qui ṽba legis amplectiẽ ꝯ legis menteꝫ facit.l.
nó dubium in pñ.C.de.ll.⁊.l.ꝯ legẽ.ff.eo.ti.qđ.n.eſt ex mẽ
te legis eſt ex lege.l.noĩa ⁊ rei.§.ṽbũ ex legibus.ff. de ver.
ſig.verba.n.debẽt deſeruire mẽti nó eꝯ.c.itelligẽtia de ver
bo.ſig.cuꝫ ꝯcor.⁊ copulatiua non ſemp reqrit ꝯcurſum co
pulatoꝝ ꝓbaẽ in.l.ea tñ adiectio de le.iij.i.c.ij. de reſcrip.⁊
ibi late per canoniſtas ⁊ per bal.⁊ doct.in.l.gallus.§.etiam
de libe.⁊ poſt.⁊ p bar.in.l.ſi is qui.cc.§.vtrũ de rebus du
bijs.⁊ vbicunqꝫ verifiẽis mens diſponentis id ſuadet.ſ.vt
nó reqraẽ ꝯcurſus copulatoꝝ nó requiriẽ.l.gñalř in pñ.C.
de iſti.⁊ ſubſti.ſub cõdi.fac.que loquitur in copula poſita
inter cõditiones ⁊ ſilř in.d.c.ij.⁊ notãt doc.in.l.penul.C.
de impub.⁊ in.l.hñdes mei.§.cum ita ad trebel.in qbus iu
ribus doct. dicunt ꝙ ſi ſunt inſtituti.puta titius ⁊ ſempro
nius ⁊ fiat ſubſtó ſi titius ⁊ ſempronius decedent talẽ ſub
ſtituo vno decedẽte ſubſtitutus admittiẽ niſi ſupſit ꝑſona
que ex veriſimili mente defuncti excludat ſubſtitutuꝫ ꝓut
omnes ꝯcludunt in dictis iuribus ⁊ faciunt illa iura ⁊.l.lu
tius.§.gaio ad trebe.non.n.minus requirit concurſum plu
rium pluralis loquutio ⁊ dictio collectiua omnis ⁊ vterqꝫ
⁊ tamen ⁊ pluralis loquutio ⁊ ṽba collectiua in ꝯditionali
verificantur in vno pari róne dicunt docto.in pluribus in
cõditione

conditione copulatus ⁊ ꝙ ita fuerit mens ſtatuentiũ: oſtēdit qꝛ ſi aliter intelligeretur rariſſime ⁊ quaſi nunꝙ vendicaret ſibi locum: qꝛ vix aliqua mulier reperitur que dotetur a patre ⁊ a mre ⁊ ab auo ⁊ a patruo: ita ꝙ omnes dotent ego iam ſenex lxvj.an. vidi vt ita dixerim mille ꝯtus dotales ⁊ nunꝙ vidi nec audiui ꝙ vna mulier fuerit dotata a dictis quattuor pſonis ⁊ de decē milibus pſonis non reperietur vna: ⁊ lex nõ dꝫ interpetrari vt ſoluꝫ cõprehendat caſum rariſſime contingentē.l.nã ad ea.ff.de.ll. ſecundo deprehēditur ſatis clare mens ſtatuentiũ: qꝛ ſubdit ꝙ dos reuertatur ad dotantem nõ dicit ad dotantes ſi ſtatuētes loquuti fuiſſent de dotata a pluribus: ita ꝙ noluiſſent comprehendere dotatam ab vno ſolo dixiſſent ꝙ dos reuerteretur ad dotãtes non dixiſſꝫ in ſingulari ad dotantē ſingularis enim numerus refertur ad vnuꝫ ex pluralis numerus ad plura vt eſt notiſſimum: ⁊ hoc al's ad interpetrãdã mentē diſponentis ponderat bar. in.l.ſi.ff.ad treb. cum ergo dos data a patre reuertitur ad patrem dos data a matre reuertitur ad matrem data ab auo reuertitur ad auum ⁊ data a patruo reuertitur ad patruũ: illa plura copulata reſoluunt in ſingularitates prout dicimus in plurali oratione ſi dico ꝓmitto tibi dare Titiuꝫ ⁊ Seyũ ſi mei erunt illa cõditio ⁊ pluralitas ſi mei erunt reſoluit in ſingularitates referēdo ſingula ſingulis: adeo ꝙ ſi Titius erit meus ⁊ non Seyus tenebor dare Titium.l. falſa.§.ſi. de condi.⁊ demon. cum concor. idem ſi dixiſſet ſi Titius ⁊ Seyus mei erunt vt probatur a paritate rationes ⁊ ex multis concordantijs allegatis per glo.ſi.in.d.l.falſa.lꝫ ſit pluralis loquutio ⁊ plura copulata: ita in caſu noſtro in quo concurrunt duo que coadiuuãt: vꝫ quia ſubditur ſingularitas ⁊ magis de facili pluralitas reſoluitur in ſingularitates ⁊ ſimiliter plura copulata reſoluuntur in ſingularitates per iura preallegata ꝙ ſingularitas in pluralitatem rariſſime reperiet in iure ꝙ vbi plura neceſſario concurrunt loquatur iuriſlator in ſingulari niſi forte concurrat aliqua dictio collectiua plura complectēs puta ois quilibet vterqꝫ ⁊ ſimiles ⁊ miles reperitur ꝙ diſpoſitio loquens in plurali vel de pluribus copulatiue verificatur etiã in vno. item qꝛ alſs dictum ſtatutum rariſſime ⁊ quaſi nunꝙ militaret: ideo intrepide amplectanda eſt iſta interpetratio ꝙ illa plura copulata referãtur ſingula ſingulis.ſ.ꝙ ſi fuerit dotata a patre dos reuertatur ad patrem ⁊c.

i ¶ Tertiũ fundamētũ ꝙ ſtatutũ ſit iuris cõis correctoriũ ⁊c. ad quod reſpondetur ꝙ nõ per hoc dꝫ intelligi ꝙ ludibrio fiat ⁊ ꝙ nõ diſponat eo caſu quo vult diſponere accedat ꝙ poſt Dy.⁊ Cynum notat Bald.in.l.conuenticulam.C. de epiſ.⁊ cleri.⁊ glo.in auten.dyaconiſſaꝫ.C.de epiſco.⁊ cleri. ⁊ Ponta.⁊ dominus meus auten.ex teſtamēto.C.de colla. qui volunt ꝙ ex mente inducatur legum correctione noua diſpoſitio fiat ludibrio licet vba omnino ceſſent multoſotius in caſu iſto in quo verba adaptari poſſunt.

k ¶ Non obſtat quartum fundamentum ꝙ rubrica loquitur de ſucceſſione ab inteſtato quia ſatis eſt ꝙ nigrum comprehenditur ſub rubro ⁊ facit ad titulum lꝫ in nigro interſerat etiam aliquid aliud incidenter cum ergo quaſi totum nigrum loquatur de ſucceſſione ab inteſtato ⁊ in ſpecie etiã d.§.ſi qua mulier.licet idem diſponat in impubere generaliter qui large loquendo poteſt dici inteſtatus licet ipſe habeat ſubſtitutum pupillarem ex quo ipſe non teſtatur ⁊ facit.l.papinianus.§. ſed nec impuberis. de inoffi.teſta.⁊ ſatis eſt ꝙ lex aliquantiſper etiam a longe faciat ad titulũ probatur in.l.ſi prius.ff. de noui oper.nunc. ⁊ ibi per Barto. ⁊ ſepe contingit ꝙ nigrum eſt generalius nigro in auctentico de inceſ.nup.in titu.C.de relig.⁊ ſump.fu.in.l.ita ſtipulatus.ver.ſabinus.de verb.obliga.

l ¶ Nec ob.v.fundamētũ ꝙ interpetratio fieri dꝫ ꝓ religiõe p.l.ſunt pſone.⁊ ſi.ff.de reli.qꝛ reſpõdet ꝙ hic agit de interpetratiõe hui⁹ ſtatuti qd nõ loqt in cã pia ſꝫ ſimplr ſi loqt generaliter in decedētibus i pupillari etate ſiue cũ ſubſtitutione ſiue ſine ea tunc comprehendit ſubſtitutã piã cauſam ꝓut profanã nec iura alr interpetrant ſi incidit caſus legis vbi vertitur intereſſe pie cauſe nec pia cauſe ſubſtitutus dꝫ denegare ius a lege alicui conceſſum eſt debile fundamentum: ideo non inſiſto magis debile eſt.vj.mediuꝫ ꝙ ſtatutũ excludens filiam dotatam a ſucceſſione intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato ⁊ non de ſucceſſione ex teſtõ per.l.pactum dotali.C.de colla.⁊.l.ſi patronus.aluerit.ff. de bonis liber.⁊.c.cum inter.p.gaufedi de renunci.dato.n.ꝙ dictum ſit in ſe verum lꝫ illa iura parum vigeãtãtũ non tractamus de excluſiõe filie dotate a ſucceſſiõe: ſꝫ ad quẽ reuertat de as a patre profecta in caſu iſto vel al's ad quem deuoluat dos a matre auo vl patruo ꝓfectã: ⁊ iõ ſtatutũ diſponēs ꝙ reuertat ad dotãtē ſi filius deceſſerit in pupillari etate ꝓut generaliter loquit: ita generaliter intelligi dꝫ p iura vulgaria ſaltem attēto ꝙ ſubdit vel inteſtati ꝓut ponderaui i ꝯſilio: milit.n.ſtatutũ etiã in maioribus inteſtatis: adeo fruſtra fuiſſent poſita illa verba in pupillari etate quod non eſt dicendum argu.l.ſi quando de leg.j.⁊.c.ſi papa.de priuileg.lib.vj.

m ¶ Nec ꝗ obſtat vltimũ qd allegat ꝙ abſurdũ ē ꝙ ſtatutũ laycoꝝ trahat ꝯ eccleſiã iuxta ea que habent in.c.ſi.de teſta. p Jo.an.poſt Hoſti.qꝛ rñdet ꝙ al's eſt ſatis dubiũ. An ſtatutũ laycoꝝ generalr loquens trahat ad eccleſiaſticas pſonas ⁊ pari rõne ad eccleſias. Nã Bar.ꝙ ſic in.l. cũctos populos de quo tñ ibi ⁊ in multis locis habet ſꝫ magis in terminis ſucceſſiõis ꝙ ſtatutũ laycoꝝ diſponēs ꝙ talis ſuccedat ⁊ talis nõ ſuccedat trahit ēt ꝯ eccleſiaſticã pſonã puta ꝯ clericũ vel monachũ vt diſputãdo tꝫ Jo.an.in.c.ſine culpa de re.iur.in.vj.i mercurialibus ⁊ Pe.de anc.in repe.c.canonũ.de ꝯſti.⁊ xij.q.prin.co.xcvj.volētes ꝙ ꝯſuetudo laycoꝝ anglicana ꝙ priogenitus ſuccedat nocet clerico vel monacho ſcđo genito qd ⁊ vult.d. An.in.c. qd clericis.de foro comp. vbi allegat Lappũ idē velle. Et ſubdit id ꝓcedere etiam ſi ſtatutũ excludit a ſucceſſione feminas propter maſculos: ⁊ ſic hmõi ſtatuta loquētia de ſucceſſione trahunt ꝯ pſonam nõ ſubiectã: ſatis eſt ꝙ pſona cui ſucceditur res in quibus ſuccedit ſint ſubiecte ⁊ ſtatutũ nõ diſponit ſpecifice de pſonis eccleſiaſticis nec in fraudē: ⁊ ſic nullũ eſt abſurdũ ſi dictum ſtatutũ trahit in preiudiciũ eccleſie: ꝓut nec eſt abſurdum ꝙ lex dos a patre profecta.C.ſo.ma. preiudicet eccleſie ſi filia cũ marito ingredit religionem lꝫ ſit.l. imparatoris nõ habētis iuriſditioneꝫ in eccleſias vel pſonas eccleſiaſticas: ⁊ maxime qꝛ dicta dos trãſit in filios cum illa qualitate ꝙ ſi decedũt impuberes reuertat ad dotãtē prout ſi ſtatutũ diſponit ꝙ maritus lucret tertiam partem dotis nemo audebit negare ꝙ ſi vxor inſtituit eccleſiã ſtatutũ nõ preiudicet eccleſie mon.n.põt vxor inſtituēdo eccleſiã eludere ſtatutũ preditũ ita nec pater pupilloꝝ ſubſtituendo pupillis eccleſiã potuit eludere iſtud ſtatutum: facit qꝛ ſtatutum iſtud vꝫ cõparēdum pacto iuxta ea que habent in.l. nõ impoſſibile.ff.ex qui.cau.ma.⁊ per glo.in rubrica.C. de decre. decur.lib.x.ſed ſi fuiſſet data dos ſub ea cõditione ſub qua diſponit ſtatutũ nulli dubium ꝙ ſubſtitutis predicta non faceret ceſſare diſpoſitionē ꝯuentionalē: ita nec faceret ceſſare legalem: nec per hoc impeditur libera teſtamenti factio ſi de dote diſponitur per pactum vel ſtatutum: remanet.n. libera teſtamenti factio vniuerſalis in hereditate ⁊ ceteris bonis: obmitto ꝙ forte impedire patri liberã teſtamētifactionē in hereditate filij impuberis non eſſet ꝯ bonos mores ſed hoc non expedit firmare. Laus deo.

¶ Inter certos mercatores fuit init⁹ cõtractus ⁊ inſtrm celebratum ꝙ alter eoꝝ deberet exigere debitores ⁊ ſoluere pecuniam cum ſocio. An per pactum poſtea his verbis ſequutum: vꝫ Franceſco quello ho fato lo fato per farui vtile ⁊ li debitori ve ho conſignati ſe non ſi reicõterãno ve ꝓmetto de repigliarmeli al ſin del tempo per quella quãtita reſtarãno obligetur ipſe promittens ad recipiendum predictos debitores non obſtante inſtrumento.

¶ Conſilium. ccvj.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ In hac ꝯſultatiõe vr pma facie dõm ꝙ dictuꝫ pactũ nõ valeat ex pluribus: ⁊ primo qꝛ ꝯtus ⁊ inſtrm fuerũt initi inter Frãciſcũ cambiozzium ⁊ benincaſaꝫ ⁊ filios ⁊ vnus teſtis deponit ꝙ Franciſco dicti benincaſe filio dixit.d. Frãciſcus cambiozzi ꝙ promittebat reaccipere debitores non exactos pro eiſdē quãtitatibus pro quibus erant aſſignati ipſis benincaſe ⁊ filijs: ⁊ nõ deponit dictus teſtis vꝫ galeottus primo examinatus ꝙ aliquid dixerit dictus Frãciſcus cãbiozzi dictis benincaſe vl alijs eius filijs nec ꝙ illi ꝯſenſerint: ⁊ ita pactũ nõ videt initum niſi cum Franciſco benincaſe: alius autē teſtis vꝫ mariottus deponit ꝙ dictũ pactũ fecit.d. Franciſcus cambiozzius cum benincaſe ⁊ filijs: ⁊ ſic nõ videntur conteſtes: ſed varij vel ſingulares: qꝛ vnus de vno pacto alius de alio: ideo nõ pbent ar.l.qui

falſa vel varia.ff.de teſti.ꝛ.c.cũ eccl'ia ſutrina de cã poſſeſ.ꝛ
ꝓpꝛi.cũ cõcoꝛ.allegatis ibi i gl.ſup ṽbo vacillaſſe.ꝛ.l.iuriſiu
rãdi.C.e.ti.ꝛ.c.tã litis.ex e.ti.ꝛ.c.lꝫ cãm de ꝓba.ꝛ.c.cũ di-
lecti de elec.Et dato ꝙ cõcoꝛdarẽt in pacto inito cũ Frãci
ſco benincaſe non vr̃ ꝙ releuaret niſi ipſum Frãciſcũ paci-
ſcentem.qꝛ nõ põt qs alteri.l.quedã.§.ſi pactus.ff.de pac.
l.ſtipulatio iſta.§.alteri.de ver.obli.cum ſi.

a ¶ Preterea dcm̃ pactũ vr̃ nouare p̃cedẽtẽ oblõnẽ q̃ cõpe
tebat ad pecuniã vt cõperat ad noĩa debitoꝛũ que nõ erant
exacta nouatio aũt req̃rit ſtipulationẽ.l.ij.de noua.§.prete
rea inſti.qui.mo.tol.oblig.que ſtipulatio nõ ꝓbaẽ ꝙ inter-
uenerit:preterea dicta cõuentio vr̃ ꝙ tendat vt.d. Frãciſ.
cãbiozzi ſit obligatus ad recipiẽdũ debitoꝛes non exactos
ꝓ eadẽ q̃ritate:ꝛ ſic vr̃ ꝙ tẽdat ad ꝓducẽdũ actionẽ: lꝫ ex
pacto nudo nõ oriẽ actio.l.iuriſgẽtiũ.§.ſꝫ cũ nulla.§.igitur
nuda.ꝛ.§.qnimo.ff.de pac.ꝛ.l.legẽ.C.e.ti.ꝛ lꝫ ſit cõis ſnĩa
ꝙ de iure canonico ex pacto nudo actio oriẽ p.c.j.de pac.ꝛ
c.p tuas.de arbi.tñ cũ frãciſcus cãbiozzi eẽt florentinus ꝛ
ſic de terris impij nõ ligeẽ iure canonico cũ in terris impij
i ꝓfanis ſeruẽ ius ciuile ꝛ nõ ius canonicũ qñ inter ſe di-
ſcrepãt.p no.p doc.in.c.j.ꝺ no.op.nũ.p bar.ꝛ bal.in.l.priui-
legia.C.de ſac.ſan.ec.ꝛ p gl.in verbo ciuilis.in fi.in.c.ij.de
arbi li.vj.Ex quibus vıdeẽ ꝙ dictũ aſſertũ pactum quo ni-
tunẽ dicti heredes benincaſe eos non iuuet.

b ¶ Tñ his minime refragãtibus ꝯrium puto de iure rñdẽ
duꝫ.nã aiaduerto ꝙ ẜm depoſitionẽ Galeotti primi teſtis
ṽba ꝓlata iter Frãciſcũ benincaſe ꝛ Frãciſcuꝫ cãbiozzi in
p̃ntia benincaſe ꝛ alioꝛũ filioꝛũ nã ita aperte deponit ipſe
teſtis.itẽ ṽba vtriuſq; Frãciſci fuerũt ꝓlata in plurali nu
mero dicẽdo voi ce auette troppo carcate nõ dixit me aue-
te troppo carcato ch̃e ce aueti dati nõ dixit me aueti quelli
debitoꝛi ne pẽſamo nõ dixit me pẽſo nõ li potere reſcuote-
re.ꝛ tunc Frãciſcus cãbiozzi rñdidit ꝛ dixit hec verba: vꝫ
Frãceſco q̃llo che ho facto lo facto p farue vtili e honoꝛe e
deli debitoꝛi che ve ho cõſegnate ve ꝓmetto ꝛc.non dixit
te ꝓmetto.ita ꝙ oĩa ṽba ſunt pluralis numeri ꝛ mã pari-
ter reſpiciebat oẽs q receperãt dictos debitoꝛes a dcõ Frã
ceſco cãbiozzi ꝛ eadẽ rõ militabat pariter in oĩbus: iõ illa
pluralis loquutio que ſui natura nõ eſt cõtẽta vno.l.inter
illã.in fine.de ṽb.ſi.ꝛ.c.pluralis loquutio.in.vj.cũ ſi.inde
finite ꝓlata referẽ ad oẽs obligatos ex illo ꝯctu ꝛ ſic one-
ratos ꝛc.cũ idefinita eq̃polleat vli.c.qꝛ circa.de ꝓuil. cañ.
ſi romanoꝝ.xix.di.ꝛ.l.ſi pluribꝰ.de le.ij.Idcirco ṽba plura-
lis numeri ꝛ Frãciſci benincaſe ꝛ frãciſci cãbiozzi referẽ-
da ſunt nõ ſolũ ad Frãciſcũ benincaſe q locutus fuit ſed ẽt
ad patrẽ ꝛ alios filios quos negocium pariter tãgebat.ꝛ ſi
dicaẽ etiã Frãciſcus benincaſe loquutus fuit p ṽba plura-
lis numeri:ꝛ tñ nõ poterãt referri niſi ad frãciſcũ cãbiozzi
ita ꝛ nõ ſit incõueniẽs ſi ṽba rñdentis fuerũt pariter plu-
ralis numeri:qꝛ rñdeẽ qꝺ mos eſt ꝙ qñ qs loquiẽ alteri cui
dꝫ reuerẽtiã ꝓpter etatẽ vl' alio reſpectu loquiẽ in ſcđa ꝑ-
ſona p ṽbum voi.ita ꝯtingebat in hoc cãu:qꝛ frãciſcus cã-
biozzi erat ꝑfectꝰ etate paterfamilias mercatoꝛ magr̃ fun-
dici frãciſcꝰ benicaſe iuuenis filiꝰfamilias garzonus forte
fundici ſalariatꝰ ꝓut ꝛ nũc eſt lꝫ paterfamilias hodie ſit ꝛ
etate maioꝛ ita ꝙ merito loquẽdo erga frãciſcum cãbiozzi
cõgruũ erat ꝛ iuxta morẽ ſolitũ loq ꝑ verbũ plurali numeri
voi ce auete ſꝫ nõ erat eadẽ rõ in Frãciſco cãbiozzi erga di
ctũ frãciſcũ benincaſe attẽtis qualitatibus vtriuſq;:ꝑterea
qꝺ eſt fortius nõ eſt de more ꝙ qs loquẽdo in ꝑma ꝑſona
loquaẽ p ṽba pluralis numeri ꝓut locutus fuit franciſcus
benincaſe dicẽdo ce auete pẽſamo ꝛc.itaq; ṽba frãc.benin
caſe referũẽ ad ſe ꝛ alios oneratos i ꝯctu p̃cedẽti ꝛ ſic ſic
intelligi dꝫ ẜm ꝑpoſita ar.l.ſi defenſoꝛ.§.q interrogatꝰ.de
interro.act.ꝛ.l.titia reſpondit.§.idẽ reſpondit.de ṽbo.ob.
cum ſimi.idcirco cõcludẽdũ eſt ꝙ dcã depoſitio Galeotti
eſt intelligẽda ꝙ frãciſcus cãbiozzi dixerit verba ꝓmiſſiua
erga benincaſam ꝛ filios ibi preſentes:qꝛ verba pluralis
numeri ꝛ rñſiua ꝛ p̃cedẽtis id importãt p ſupradicta ꝛ qꝛ
eo modo ſe concoꝛdat cum dicto alterius teſtis q id ꝓbat.

c ¶ Nã dicta teſtiũ ſunt cõcoꝛdãda per.c.cum tu.de teſti.ꝛ
ibi nota.canoniſte ꝛ legiſte in.l.ij.§.creditũ ſi cer.pe.ꝛ i.l.
ſed ꝛ ſi poſſeſſoꝛi.de iureiu.ꝛ ſparſim in multis locis etiã
ad finẽ vt ꝓbent ẜm magis cõem opi.maxime canoniſtarũ
ꝛ lꝫ nõ dicat dictus Galeottus aliqđ de ꝯſenſu benincaſe
aut filioꝛũ:ꝛ pactũ nõ ꝑficiẽ vnius ꝯſenſu.l.j.§.j.de pactis
nõ obſtat.qꝛ tacẽdo cẽſenẽ tacite ꝯſentire cũ ageref de eoꝝ
mero commodo per.l.qui patiẽ.ff.mãdati.ꝛ.c.qui tacet.de
reg.iur.in.vj.ꝛ per doc.in dictis iuribus.ꝛ Bar.ꝛ doct.in
l.que dotis.ff.ſo.ma.ideo pactũ illud ꝓbaẽ per duos teſtes
qui cõcoꝛdant in loco tp̃e ꝛ cõteſtibus:ꝛ ideo dicti filij ꝛ
heredes volẽtes dare heredibus frãciſci cambioſi credita
non exacta ꝓut cõuenit frãciſcus cambiozzi cũ eis foueat
iuſticiã:nã ſi heredes Frãciſci cambiozzi petunt q̃ritatem
ꝓmiſſam in primo ꝯctu cõpetit eis exceptio ex ſequuta cõ
uentione:qꝛ cõuentum eſt inter eos ꝙ pro q̃ritate cõuen
ta reciperet credita nõ exacta vſq; ad cõcurrẽtẽ q̃ritatem.

d ¶ Cum ergo pactũ reſpicit ſolutionẽ recipiẽdam ꝛ ſolu-
tionis receptio tendit ad exceptionẽ parandã:ideo tale pa
ctum tendit ad exceptionẽ cauſandã potius q̃ actionẽ pꝛo
quo etiã facit qꝛ ꝓmittẽdo recipere debitoꝛes nõ exactos
pꝛo quãtitatibus ꝓ quibus fuerãt cõſignati cenſetur taci-
te cõueniſſe de nõ exigendo pecuniam ꝓmiſſam ꝓ concur
rente quãtitate prout in.l.lecta.ſi cer.pe.cõueniẽdo de ſol
uẽdis ſingulis menſibus trecẽtos denarios cẽſeẽ conuẽtũ
de nõ petẽdo reſiduũ pecunie maioꝛis ſume pꝛius pꝛomiſ
ſe citerioꝛi tp̃e ꝛ illud pactũ prima fronte tẽdebat ad actio
nẽ:qꝛ debitoꝛ pꝛomittebat creditoꝛi:ꝛ tñ pꝛoducit exceptio
nẽ debitoꝛi longe foꝛtius in caſu nr̃o parere põt exceptio-
nẽ cũ creditoꝛ ꝓmittebat debitoꝛi:ꝛ iõ nõ obſtat ꝙ allega
tur ꝙ pactũ ſit nudũ:qꝛ pactũ nudũ cõſtat ꝙ ꝓducit exce-
ptionẽ.l.iuriſgẽtiũ.§.igiẽ nuda.de pactis cũ infinitis ſi'i.

e ¶ Preterea põt dici ñ fuiſſe pactũ nudũ ex quo initũ fuit
eodẽ die ꝛ eodẽ loco nec appet ꝙ diuerterint ad extraneos
actus ꝛ ꝑpterea vr̃ factũ incõtinẽti per ea q̃ hñr in.l.in bo
nefidei.C.de pac.ꝛ in.d.§.quinimo.ꝛ in.d.l.lecta.ꝛ eſt bo-
nus tex.in.l.cõtinuus.in pꝛin.de ver.obli.ꝛ qꝺ no.Bal. i
altera repetitione.l.petens.C.de pactis.in duobus ꝯctibꝰ
factis eodẽ die loco ꝛ teſtibus dicẽs ꝙ cenſenẽ coꝛreſpecti
ꝛ facti vnus incõtinẽti poſt aliũ.Et pacta q̃ fiunt incõtinẽ
ti cenſentur ineſſe ꝛ veſtiuntur coherentia ꝯctus.d.l.i bo
nefidei.ꝛ.l.petẽs.e.ti.ꝛ.d.§.quinimo ꝛ.d.l.lecta.Et ſic ẽt
pariũt actionẽ etiã in terris imperij:lꝫ in themate dicatur
Frãciſcum cambiozzi factum peruſinum tp̃e ꝯctus ꝛ ſic de
terris eccleſie vbi ſeruatur ius canonicum quo iure pactũ
nudum pꝛoducit actionem pꝛout.ſ.hec deducta ſunt licet
nõ ſit opus inſiſtere ſuper hoc:qꝛ ſufficit hoc cãu exceptio.

f ¶ Ex his ſatis pꝫ ꝙ non obſtãt ꝯriam:non.n.ob.qꝺ dice
batur ꝙ teſtes variãt:qꝛ imo nõ variãt ex quo.ſ.eſt pꝛoba-
tũ ꝙ primus ẽt teſtis deponere cẽſeẽ de pacto inito cũ pa
tre ꝛ filijs ꝛ ex quo ꝯcoꝛdãt in loco tp̃e ꝛ p̃ntibꝰ cẽſeẽ ꝺpo
nere de eodẽ fcõ cũ ꝯcurrãt plures qualitates ꝛ circũſtãtie
circũferẽtes in idẽtitatẽ:ar.eoꝝ q̃ habenẽ i.l.foꝛma.ꝺ cẽſi.
ꝛ p Barto.ꝛ doc.in.l.demonſtratio.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ at-
tento ꝙ pluralitas factoꝝ non preſumiẽ per ea q̃ hñr in.c.
cũ Joãnes heremita.de fi.inſtr.maxime in hmõi pacto ve-
r ſimilr̃ nõ reiterabili maxime eodẽ die loco ꝛ p̃ſentibus.

g ¶ Itẽ non ob.ꝙ qs nõ põt regulariter alteri paciſci: quia
fuerunt ꝛ alij pater ꝛ fratres p ſeipſos pacti ex quo eis p̃-
ſentibus ꝛ tacite ꝯſentiẽtibus fuit facta ꝓmiſſio ꝓut.ſ.de
ductum eſt.lꝫ ꝛ in his terminis pactũ vnius ꝓdeſſet alte-
ri:qꝛ paciſcẽtis intereſt per.l.idẽ in duobus.ꝛ que ibi hñr.
ff.de pac.ſed nõ eſt opus ſuper hoc inſiſtere:nec ſup no-
uatione qꝛ pactũ iſtud nõ nouat primã oblõnẽ ſed obligat
creditoꝛẽ ad recipiẽdũ pꝛo ſolutione debitoꝛes pꝛo q̃rita-
te debita:ꝛ debitoꝛibus parat exceptionẽ ſi petaẽ pecunia
ꝛ ipſi offerunt dare debitoꝛes non exactos. Laus deo.

¶ Pꝛomittens reficere molendinum ita ꝙ erit aptum ad
macinandum:an teneaẽ ad intereſſe ſi infra tempus nõ re-
fecit ſtante difficultate de qua in littera e.

¶ Conſilium ccvij.

In noĩe dñi noſtri ieſu

i chꝛiſti.¶ Viſo proceſſu agitato inter ſer Ja
cobum procuratoꝛem domine Ludouice tu
tricis ſeu curatricis ſuoꝝ filioꝝ ꝛ filioꝝ ꝛ he
redum Vgoli.agentẽ ex vno latere ꝛ Ludo.
fabꝛũ cõuentum ex altera vꝫ petitionẽ articulos ꝛ atteſta-
tiones in cauſa pꝛincipali:qm̃ acta inter media nõ vidi: qꝛ
non tranſmiſſa:ꝛ ideo ſup ritiitudine ꝓceſſus me nõ intro
mittã:icipit.n.ineptitudo:qꝛ ſer Jacobꝰ ab initio compa
ret vt tutricis ſeu curatricis que non poterat conſtituere
ꝓcuratoꝛẽ ante litẽ cõte.p.l.neq; tutoꝛes.C.de ꝓcu.ꝛ viſo
etiã proceſſu in cã appellationis quatenus reſpicit merita
cauſe

cle vř prio dicẽdũ ꝙ ſnia fuerit iuſta i cõdẽnãdo dictũ Lu
do.fabrũ reũ ꝯuētũ.nã ꝓbaſ ꝑ pte agētiũ qualr ipſe cõue
nit cũ dicto Ugolino ꝙ reficiet molẽdinũ ſibi ea cũ cõica
tũ p dcm̃ Ugolinũ ⁊ fulcire rebus neceſſarijs:⁊ ita ⁊ taliter
facere ꝙ actũ erit macinare triticũ omni exceptiõe remota.
a ¶ Conſtat autẽ ꝙ in obligationibus facti ꝑut eſt iſtud fa
ctum de quo agit.ſ. de reficiẽdo molẽdinum ſuccedit poſt
morã obligatio ad intereſſe.l.ſtipſones non diuiduſ.ver.
celſus.de ver.obli.mora autẽ cõmittiſ ſtatim ꝙ fcm̃ potuit
fieri ⁊ non fuit fcm̃.l.ſi ſtipulatus eſſem abſte. ⁊.l.ꝯtinuus.
§.cum ita.de verb.ob.⁊ no.Bar.in.d.l.ſtipſones non diui
duſ.i prin.in.v.q.⁊ ita cõiter teneſ. nec reqritur interpel
latio lꝫ interpellatio videatur ꝓbata p teſtes agẽtium. item
ꝓbaſ ꝙ elapſum fuit tp̃s quo potuit fieri molendinũ:⁊ ſilr
vř ꝓbatũ intereſſe ⁊ eius q̃ntitas ex quo plures teſtes depo
nunt ꝙ ſi dcm̃ molẽdinũ fuiſſet ꝯſtructũ ⁊ macinaret cũ re
bus ſuis neceſſarijs valuiſſet quadringẽtos flor. ita ꝙ du
centis flore.valuiſſet portio dicti Ugolini quã poſtea ven
didit eidẽ Ugolini cum fornace ⁊ prato.xxxvj.flo.ita ꝙ ꝓ
bata vř q̃ntitas intereſſe p hanc viã vltra.clx.ducatos.ex al
tero latere teſtes deponunt ꝙ dictũ molẽdinũ ſi fuiſſet bñ
conſtructũ ⁊ ꝑfectum vt fulcitum ita ꝙ macinaret quolibet
anno fructaſſet qdã deponunt de.xx. ſalmis tritici qdã de
xxv.qdã de.xxx.ita ꝙ ſaltem ꝯcordãt ꝙ ad minus fructaſ
ſet.xx.ſalmas grani.ex qbus decẽ fuiſſent vgolini ar.l.diem
ꝓferre.§.cũ in plures.ff.de arb.⁊.c.j.e.ti.li.vj. itẽ nonnulli
teſtes deponunt ꝙ dcm̃ molendinũ potuiſſet cõſtrui breui
tpe vꝫ tpe certoꝝ mẽſium ita ꝙ detractis illis mẽſibus vſqꝫ
ad tp̃s quo vẽdidit põt faciliter fieri computus quot ſalme
grani tetigiſſent dicto Ugolino ⁊ tantũdẽ cenſetur intereſſe
dicti vgolini ⁊ ſucceſſiue ſuoꝝ heredũ:ita ꝙ computato di
cto fructu quo caruit dictus Ugoli.⁊ cõputato minori pre
tio quo vẽdere potuiſſet ſi molẽdinum fuiſſet conſtructum
põt deduci q̃tum intereſt agentiũ fuiſſe fcm̃ p dcm̃ Lud.
qḋ facere ꝓmiſit:⁊ inſuꝑ dato ꝙ dictum itereſſe nõ fuiſſet
plene ꝓbatum:tñ iudex potuit illud extimare.l. ſi qḋ ex pãs
pbſa.de le.ij.⁊ ibi no.Bar.qui idẽ no.in.l.j.C. de ſenten.
que pro eo qḋ intereſt.⁊ in.l.ſemꝑ.§.hoc interdictum.ff.qḋ
vi aut clã.⁊ Jo.cal. ⁊ Panor.in.c.cum cãm. de teſtibus.ita
ꝙ ſi iudex condẽnauit dictũ Ludo.in aliqua q̃titate ꝓ di
cto intereſſe vř ꝙ recte facere potuerit inherẽdo veriſimili
quãtitati veri intereſſe in q̃tum autẽ ꝯdẽnauerit nõ inno
tuit:qꝛ nõ vidi tenorẽ ſnie iudex autẽ ad quẽ poterit ⁊ ipſe
videre ⁊ arbitrari intereſſe ⁊ q̃titatẽ ipſius intereſſe ⁊ cõ
firmare augere vel minuere ꝯdemnationẽ nec vř obſtare ꝙ
via publica erat inter media inter molendinũ reficiendum
⁊ flumẽ vñ poterat hr̃e aqua neceſſaria pro dicto molẽdino
ita ꝙ dictũ molendinũ nõ poterat hr̃e aquã niſi habuiſſet
aditũ p dictã viã publicã per quã viã ſi aqua trãſiret fieret
iter deterius.l.j.ff.de via publica.⁊.ff. ne qd in loco publi
co in rubro ⁊ nigro quaſi p totũ.qꝛ ad hoc vř poſſe rñderi
ꝙ poterat fieri pons ſub quo trãſiret ⁊ via publica deſuper
remanſiſſet ꝑut probaſ per teſtes ꝙ fiat pro ducendo aquã
ad alia molẽdina ⁊ prout eſt veriſimile ꝙ alr̃ factum fuiſſet
pro hoc molẽdino ex quo non poterat habere aquã aliũde
nec eſt veriſimile ꝙ vetus molendinum fuiſſet ſine aqua.
b ¶ Tamen his nõ obſtãtibus ꝯtiam partẽ puto magis iuri
ꝯſonã.ſ.dcm̃ Ugoli.fuiſſe ⁊ fore abſoluẽdũ ⁊ ꝯñter ſniam
condẽnatoriã fuiſſe iniuſtã.⁊ partes iudicis ad quẽ eſſe in
ꝓnũciãdo bene appellatũ ⁊ male iudicatũ.Et hoc ex plu
ribus ⁊ primo qꝛ lꝫ dictus Ludo.ꝓmiſerit reficere dictum
molẽdinum ⁊ illud perficere habile ad molẽdinum triticũ:
tñ promiſit expẽdere de ſuo vſqꝫ ad.xl.flor.⁊ conuenit ꝙ ſi
minus expenderet deberet dictus Ludo. refundere dicto
Ugoli.Et ſi plus hr̃et errogari in conſtructiõe dicti molẽ
dini deberet expendi de cõi de dimidia expẽſa deberet fieri
per dictũ Ugolinũ ex quo deprehendiſ ꝙ ipſi vgolinus ⁊
Ludo.tpe ꝯtctus arbitrabantur ꝙ parua expenſa erat neceſ
ſaria pꝰ dicto molẽdino reficiẽdo ex quo ſtabãt dubij verũ re
ſtaret de.xl.flor.⁊ tñ p teſtes ꝓbaſ ꝙ erat neceſſaria longe
maior expẽſa.nã Frãciſcus ꝑmus teſtis Ludouici deponit
ꝙ nõ poſſet ꝑfici dictũ molẽdinũ actũ ad macinãdũ cũ du
cẽtis ducatis ⁊ ꝙ eſt molẽdinarius. itẽ Frãciſcus hñdicti
deponit ꝙ eẽt opus expẽdere ducatos.cc. ꝓ reficiẽdo dicto
molẽdino cũ rebus neceſſarijs ⁊ ꝙ ẽ molẽdinariꝰ idẽ depo
nit Petruſantonius Baptiſte teſtis agẽtiũ:guerrerius aũt
petri teſtis agentiũ deponit ꝙ indigeret centũ ducatis:nõ
autem dicit ꝙ.c.ducati ſufficerent.ita ꝙ ſi dictus Ludo.ex/
pendiſſet.xl.ducatos dcm̃ molendinũ nõ fuiſſet habile ad
macinandum ⁊ nihil fructus reddidiſſet nec eſt deductum
ꝙ ſi dictus Ludo.inchoaſſet reficere dictum molendinum
vſqꝫ ad impenſam.xl.ducatorũ dictus Ugoli.expendidiſ
ſet ſuã ratã pro perficiendo opere ita ꝙ ex quo ſola impen
ſa.xl.ducatoꝝ non perficiebat opus actuatum ad prebendũ
aliqḋ cõmodũ ſeu fructum non concludit ꝙ intereſſe dicti
Ugolini ꝙ factum fuerit vſqꝫ ad dictam impenſam ex quo
non probatur ꝙ dictus Ugoli.voluiſſet exponere ſuam pe
cuniam prout erat neceſſe vt perficeretur nec eſt veriſimile
ꝙ voluiſſet eã exponere ſtante dubietate:an potuerit vtilr
conſtrui attento iudicio molendinariorũ quod redditur in
depoſitionibus quas infra deducã. Ita ꝙ non ꝯſtat neceſſa
rio de aliquo intereſſe:licet enim teſtes aliqui deponãt ꝙ ſi
fuiſſet perfectum valuiſſet tm̃ ⁊ fructaſſet tm̃ ⁊ dato ꝙ fuiſ
ſet verum non propterea ſequitur ꝙ qꝛ Ludouicus non fe
cit id quod facere conuenit : propterea dictus Ugolinus
paſſus fuerit aliquod damnum vel ceſſationẽ lucri ex quo
cum.xl.ducatis non fuiſſet taliter factum ꝙ ſine maiori im
penſa aliquid vtilitatis attuliſſet nec deducitur ꝙ dictus
Ugolinus erat vel fuiſſet paratus expendere ratam ſuam:
ita ꝙ probationes non concludunt de aliquo intereſſe ma
xime certo prout certa quantitas intereſſe debet probari vt
certa ſnia ferri poſſet per notata per glo.⁊ Doc.in.l.certi cõ
ditio.in principio.ff.ſi certũ petat.⁊ licet iudex poſſit arbi
trari quãtitatem intereſſe non ſequitur ꝙ artetur qꝛ nõ qc
quid iudicis poteſtati committitur iuris neceſſitati ſubijciſ
l.non quicquid.ff.de iudi.⁊.l.j.C.quommodo ⁊ quãdo iud.
c ¶ Et licet Jod.cal.⁊ Panor. in.d.c. cum cauſam.dicant ꝙ
melius facit iudex albitrari intereſſe q̃ ꝑpter defectũ pro
bationis reum abſoluere tñ ratio eorum militat qñ apparet
de intereſſe ſed nõ quãto qꝛ tunc ex quo cõſtaſ ꝙ reus ali
quid debet minus malũ eſt in aliquo parruo minus debito
condemnare q̃ in totũ abſoluere :ideo melius eſt arbitrari
aliquid pro intereſſe q̃ abſoluere in totum argu.cano.duo
mala ⁊ can.nerui.xiij.diſt.⁊.l.quotiens nihil. de regu.iuris
in caſu autem noſtro non apparet ꝙ dictus Ugo.i.pretẽde
ret aliquod intereſſe ꝙ expenſa.xl. flore.in refectione molẽ
dini inutiliter fuiſſet facta dico inutiliter propter ſupradi
cta ⁊ clarius per dicenda infra qñ itaqꝫ non conſtat iudici
ꝙ in aliquo interſit qꝛ põt in nihilo intereſſe ⁊ põt i aliquo
intereſſe in hoc dubio minus malum eſt abſoluere condẽ
nandum q̃ condẽnare abſoluẽdũ.l.abſentẽ.in prin. de pe
nis.c.fauorabiliores. ⁊.c.cũ ſunt partium iura obſcura. dẽ
reg.iu.in.vj.poſſet etiã attentari cenſeatur expendidiſſe vl
tra.xl.ducatis.pro dicto molendino ⁊ pro rebus molendi
no neceſſarijs emendo terrenum:vnde habebat neceſſario
duci aqua ad molendinũ ita ꝙ nõ poterat molẽdinũ cõſtru
endũ habere aquã niſi p dictũ fundũ: ⁊ ꝙ p dictũ fundum
poterat cõmode fieri vallatũ ſeu fouea accõmodata ad ducẽ
dũ aquã ad dictũ molẽdinũ ⁊ ꝙ dñs dicti fundi reqſitꝰ vt
ꝑmitteret ibi fieri vallatũ nolebat ꝯſentire ⁊ ꝓ pretio dicti
fundi expoſuit.xcv.ducatos.⁊ i eo fecit certũ vallatũ ſeu fo
ueã longitudinis multarũ cãnarũ ꝑut h̃ oĩa conatur ꝓba
re dictus Ludo.lꝫ in h̃ non faciam magnum fundamentũ.
d ¶ Sed dictus Ludo. veniat abſoluẽdus vltra ſupradicta
deduciſ ꝙ teſtes vtriuſqꝫ partis ꝓbant ꝙ ad hoc vt dictũ
molẽdinũ poſſet habere aquã erat neceſſe ꝙ trãſiret p quã
dã ſtratã ſeu viã publicã qḋ ⁊ põt videri ad oculum que eſt
optima ꝓbatio ⁊ p eã nõ erat licitũ ducere aquã neqꝫ face
re pontẽ ſine ꝑmiſſu ꝑncipis vel legis municipalis que licẽ
tia nõ fuit habita nec deducitur ꝙ potuerit haberi:que.n.a
principe ſolo poſſunt reputanſ de iure alio nõ docto impoſſi
bilia.l.apud iulianũ.§.ſi.ff.de leg.j.item nec videſ facile fa
cere fieri legem municipalẽ que requiritur pro conceſſione
dicte licentie prout probat tex.in.d.l.ij.in princi.ne quid in
loco pub.⁊ ibi Bar.idcirco non probaſ de aliquo intereſſe
attento ꝙ non probatur ꝙ ſi fuiſſet facta impenſa.xl.duca
torũ quinimmo.cc.reſultaſſet aliqua vtilitas cũ nullus fru
ctus ſeu redditus potuiſſet inde extrahi ſine ductu aqua
ſine qua molendinum eſt penitus inutile vt eſt notiſſimũ:
nec huic medio obſtat ꝙ ad quedam alia molendina du
citur aqua per ſtratas publicas.ſ.conſtructis deſuper pon
tibus prout deponunt teſtes agentium :qꝛ nõ ſequitur eſt
permiſſum quibuſdam alijs ergo permittetur etiam huic :⁊
prout audeo aqua que vadit ad molẽdina que nominantur
per dictos teſtes ducitur vſqꝫ in oppidum ſeu ciuitatem ad
quã pertinẽt dicte vie:ita ꝙ pro intereſſe publico cõitatis

erat neceſſe ducere dictam aquã per vias publicas ſubtus pontes ita ꝙ potius producendo aquam ad opidum ⁊ ſic pro intereſſe publico eſt veriſimiliter id ꝑmiſſum ꝗ̃ vt du ceretur aqua ad molendina. Et ſi hoc eſſet: eſt lõge diuerſa ratio in illa aqua ꝗ̃ in iſta: in cuius ductu nullum vel ſal tem paruum intereſſe publicum verſatur ⁊ de ſeparatis ⁊ diſſimilibus non eſt illatio. l. ſi. ff. de cal. ⁊. l. ſi maritus. C. de do. inter virũ. ⁊ ar. c. inter ceteras. de reſcri. ⁊. l. nõ poſſunt. ff. de. ll. cum cõcor. ſi de ſimilibus idẽ eſt iudiciũ: ergo de diſ ſimilibus diuerſum eſt iudiciũ. Ultimo comprobatur iuſticia d. Ludouici: q: plures teſtes ſaltẽ tres teſtes molendinarij ⁊ ſic veriſilr periti in arte exercitio illo deponunt ꝙ eſt im poſſibile refici dictũ molẽdinũ: ita ꝙ macinaret aſſignãtes rationem: q: non hꝫ caducam debitam ita ꝙ vt poſſet ma cinare opꝫ facere cluſaꝫ tante altitudinis ꝙ inundaret fun dos vicinos per vnum miliare ꝙ non licet.

e ¶ Quia in loco publico nõ licet etiã de permiſſu principis aliquid conſtrui quod alteri noceat. l. ij. §. quid ſi a principe ⁊. §. merito. ne quid in loco publico. facit etiam ꝙ habetur in. l. cũ auus. C. de eman. li. nec dicimur poſſe id qḋ licite vl̃ honeſte fieri nõ põt. l. nepos proculo. ff. de ver. ſig. nec dñi fundorũ vicinorũ veriſimiliter eorũ iacturam tollerafſent ita ꝙ prudentis viri non fuiſſet facere expenſam quã exi gebat conſtructio dicti molendini que magna prout depo nunt teſtes attẽto ꝙ veriſimiliter non fuiſſet a vicinis tol leratum ⁊ pñter impenſa fuiſſet deperdita ad quã impenſaꝫ a. xl. ducatis ſupra habebat contribuere pro dimidia dict⁹ Ugolinus vigore cõuẽtionis inter eos inite: ⁊ ꝑm hoc in tererat ſua non facere dictã impenſam: ⁊ ſine ſua impenſa fruſtratoria ⁊ inutilis erat impenſa. xl. ducatorũ quos habe bat expẽdere ante omnia dictus Ludo. ⁊ ex quo ſibi Ugo lino non attuliſſet vtilitatem ceſſat intereſſe ad qḋ agunt he redes dicti Ugoli. merito ⁊c. Nec debebat vgolinus velle qḋ ſibi non ponderat ⁊ alteri nocebat: arg. l. j. §. itẽ varus. ff. de aqua. plu. ar. ⁊. l. ij. in ꝑn. ff. ſo. ma. Nec ob. ꝙ ſunt alij te ſtes ↄrij qui deponũt ꝙ poterat refici dictũ molẽdinũ cum rebus neceſſarijs ad molendũ qui ſunt ſaltẽ tres. vꝫ: San tes Alexander ⁊ ſer Baldaſar teſtes producti pro pte agẽ tium in cã appellationis: q: reſpondetur ꝙ dicte atteſtatio nes lꝫ videant̃ ↄrie: tñ nõ ſunt q: etiã ex atteſtationib⁹ te ſtiũ pro pte Ludouici deprehendit̃ ꝙ dictũ molẽdinũ po terat refici ⁊ macinaret ⁊ haberet ſua neceſſaria ſi duo con curriſſent ꝙ. ſ. cõitas cõcederet trãſitum per ſtratã publicã ⁊ vicini tollerarent dãnum inundationis ꝓpter qḋ dãnum veriſimiliter non tollerãdũ ipſi iudicãt ꝙ erat impoſſibile ibi fieri molẽdinum. ſ. licite ſine leſione vicinorũ ⁊ taliter ꝙ tolleraretur ꝙ macinaret ꝓpter leſionẽ vicinorũ: ⁊ ideo nõ cõtradicũt teſtes heredum Ugolini deponẽtes ꝙ pote rat refici. q: fatendũ eſt lꝫ refectum non macinaſſet veriſi militer: ⁊ ita cõcordent̃ ⁊ maxime q: articulus ſup quo de ponũt tendit ad probãdũ intra quãtum tpe poterat refici: q: ponit ꝙ infra vnũ vl̃ duos mẽſes: ⁊ ad hoc ꝑncipaliter tẽdunt depoſitiones teſtium hẽdum vgolini ⁊ non verum potuiſſet refici cõmodum ſine leſione aliorũ: ⁊ ex quo atte ſtationes Ludouici fuerãt facte in cã principali ⁊ erãt pu blicate ⁊ ſic venerãt in noticiam agẽtium ⁊ ipſi agentes nõ fecerũt articulos ꝙ poterat refici ſine leſione vicinorum ⁊ ꝙ fuiſſet habile ad macinãdum qḋ ꝑ indirectũ probare po tuiſſent ſi atteſtationes Ludouici ꝑſuaderi poteſt ꝙ mali tioſe poſuerũt ꝙ potuiſſet refici intra mẽſem vel duos mẽ ſes vt ſic teſtes examinãdi deponerent ſuper tempore quo fieri poterat nõ ſuper eo an licite fieri poſſet ſine leſione vi cinorum ſuper qua leſione ſe fundabãt atteſtatiões Ludo uici: ita ꝙ facile perſuadet̃ ꝙ verũ deponãt teſtes Ludoui ci. pro quo etiã facit q: ſi potuiſſet licite fieri attẽto valore quo valuiſſet conſtructũ habile ad molendum non eſt veri ſimile ꝙ dictus Ugolinus vẽdidiſſet pro tam vili pro quo vendidit: eſt enim veriſimile quod habuiſſent conſiliuꝫ cũ peritis quod fruſtra ⁊ inutiliter fiebat impẽſa: ⁊ non ob. te ſtes qui deponunt ꝙ ↄſtructũ valuiſſet. cccc. vel. ccccc. flor. ⁊ qui deponunt ꝙ fructaſſet quolibet anno. xxv. vel. xxx. ſal mas frumenti: q: intelligunt̃ caſu quo habuiſſet facultateꝫ licite macinãdi quã non habuiſſet ꝑm atteſtationes predi ctas teſtiũ Ludouici. que ſunt veriſimiles attẽto exitu: ⁊ in atteſtationibus plurimũ attẽdit̃ an ſint veriſimilia que at teſtãtur. c. lꝫ cãꝫ. de proba. ibi vbi proximiora: ⁊. l. ob carmẽ. de teſtibus. ⁊ in re dubia pro reo eſt iudicandum per iura vulgaria: maxime vbi omnia poſſunt cõcordari. ex quibus omnibus cõ. ludo ꝙ partes iudicis ſunt in ꝓnunciãdo bene appellatum ⁊ male iudicatum. Laus deo.

¶ Subſtituti an poſſint agere ↄ̃ tertios poſſeſſores ad pre dium permutatũ per heredẽ cum quadã domo ſubiecta re ſtitutioni cum non ſuperſint alia bona dicti heredis nõ ob ſtantibus ſtatutis de quibus in littera b.

¶ Conſilium ccvij.

In noĩe domini noſtri

i iesu xpi. ¶ Uidet̃ in hac cõſultatiõe prima facie dicendum ꝙ dicti pupilli filij ſer Ga ſpar ſint deſtituti omni remedio: nã actio ꝑ ſonalis non datur cõtra ſingularẽ ſucceſſo rem. l. j. §. ſi heres ad treb. ⁊. l. ſi. ff. de ↄ̃hen. empt. ⁊. l. quo tiens. C. de heredi. inſti. ↄ̃ hereditatẽ iacẽtem fruſtra datur q: inanis ẽ actio quã inopia debitoris excuſat. l. ſ3 ſi. ff. de dolo actio hypothecaria nõ videt̃ ꝙ detur ↄ̃ poſſeſſorẽ pre dij ꝑmutati pluribus rõnibus prima q: ille emptor poſſe dit cũ titulo vltra decẽ annos inter preſentes ⁊ ↄ̃ hypothe cam cõpetit exceptio preſcriptionis longi tpis. l. j. ⁊. ij. C. ſi aduer. credi. ſcdo q: ille poſſeſſor habuit ex cã dotis ⁊ cau ſa dotis eſt priuilegiata: q: prefertur anterioribus credito ribus. l. aſſiduis. C. qui pot. in pig. habeantur.

a ¶ Tertio q: ſer Gaſpar auctor dictorũ pupillorũm vr̃ ſibi preiudicaſſe ↄſentiendo venditioni rei ſibi obligate facie do de venditione inſtrm: nam qui conſentit alienationi rei ſue nõ poteſt rem repetere. l. ſi fundum per fideicommiſ ſum. de leg. j. l. mater. C. de rei ven. ⁊. l. ſi fideiuſſor. §. pater. ff. de fideiuſ. Et ſimiliter ſi conſentit alienationi rei ſibi pi gnorate. l. ſicut. §. ſi. ff. quibus mo. pig. vel hypo. ſol. Et cen ſetur conſentire qui ſe ſubſcribit tabulis ſeu inſtrumento venditionis. d. l. ſicut. §. ſi. ⁊. d. pater fortius cenſeatur con ſentire notarius rogatus de cõtractu venditionis qui non ſolum ſe ſubſcribit inſtrumento venditioni rei ſibi hypo thecate: ſed etiam ipſe inſtrumentum conficit.

b ¶ Quarto dictus emptor dicti predij permutati ꝑ dictuꝫ ſer Gaſparẽ vr̃ tutus vigore ſtatutorũ maxime ſtatuti ſcḋo loco deſcripti in themate ſub rubrica de nõ moleſtãdo ꝑm emptorẽ: appellatione. n. emptiõis venire vr̃ quilibet ↄ̃ct⁹ alienationis. l. ſtatuliber a ceteris. §. quintus. de ſtatu lib. iõ ex quo dictus vltimus emptor poſſedit per decẽ annos ⁊ vltra: iõ vr̃ ꝙ nequeat amplius moleſtari ⁊ cõfert primum ſtatutũ ſub rubrica ꝙ ſiqs poſſederit per decẽ annos cen ſeat̃ cũ titulo poſſidere: nã ex quo cauet̃ ꝙ qui poſſidet rem immobilẽ per. x. an. inter preſentes cẽſeat̃ iuſto titulo poſ ſediſſe: ⁊ ꝑ ↄñs lꝫ ꝑm ius cõe non habuiſſet titulũ vel ha buiſſet iniuſtũ: tñ ꝑ dictũ ſtatutũ cenſeat̃ habuiſſe titulũ iu ſtum: ⁊ ideo lꝫ de iure ciuili alienatio rei ſub conditione re ſtitutionis non prebeat iuſtũ titulũ eueniente cõditiõe vt infra dicet̃ tñ cenſeatur iuſtus titulus per dictã legẽ municipalẽ.

c ¶ His tñ nõ obſtãtibus ↄ̃riũ arbitror intrepide tenendũ nã dictus Nicola⁹ q ꝑmutauit dictã domũ cũ dicto ꝑdio obligauit in cãu euictiõis oia ſua bona pñtia ⁊ futura pro ut moris ẽ ⁊ obligãdo bona ſua ſimplr itelligit̃ de pñtib⁹ ⁊ futuris. l. ſi. C. q̃ res pig. obligari pñt: ideo ẽt dictũ ꝑdiũ eſt obligatũ ꝓ dcã euictione ⁊ maxime q: res ſubiecta re ſtõni nõ põt alienari. l. ſi. §. ſꝫ q: nr̃a maieſtas. ⁊. §§. ſequẽ tib⁹. nã eueniẽte cõditiõe alienatio cẽſet̃ ab initio irrita lꝫ interi valeat qñ onus reſtõnis eſt cõditiõale ꝑ dictã. l. fin. §. ſi aũt auaricie: ⁊ iõ cũ dcã alienatio domus date titulo ꝑ mutatiõis dcõ ſer Gaſpari ſit fcã irrita: idcirco hẽditas di cti Nicolai eſt obligata dictis hẽdibus ſer Gaſparis ad in tereſſe ꝑ. l. j. de rerũ ꝑmu. ⁊ titulũ de euic. vel ſaltẽ ad reſtõ nẽ vt ita dixeri precij hoc eſt rei ꝓ ꝑmutatiõe domus da te ꝑ. d. l. ſi. §. emptor. ⁊ q: hẽditas nõ eſt ſoluẽdo ⁊ eſt fcã le gitima diſcuſſio ꝑꝫ formã legis municipalis q̃ de iure cõi ẽt reqrit̃ aũt. ſi debitor. C. de pigno. iõ deueniri põt ↄ̃ ter tios poſſeſſores ꝑ actionẽ hypothecariã ⁊ de iure cõi ⁊ de iure municipali ⁊ ſic ↄ̃ poſſeſſorẽ dicti ꝑdij permutati per dictũ ſer Gaſparẽ deinde vẽditi ꝑ dictũ Nicolaũ ⁊ ẽt ↄ̃ vxo rẽ dicti Nicolai ſi rꝫ dictas maſſaritias ſibi a Nicolao relic tas ⁊ agẽdo dicta hypothecaria debeat dictũ ꝑdiũ euo care ⁊ maſſaritias predictas nec valet legatũ maſſaritiarũ ſi hereditas non eſt ſoluẽdo pro debitis hereditarijs. l. ſi vni uerſe. C. de legatis. ⁊. l. ſucceſſores. C. ad. l. falci.

d ¶ Nec ob. adducta in ↄ̃riũ ꝑmo exceptio preſcriptionis longi

lõgi tpis de iure cõi:qꝛ illa nõ ob. qꝛ dict⁹ ſer Gaſpar nõ poterat agere pẽdẽte ꝯditiõe dicte ſubſtõnis qꝛ interiȝ alienatio dicte domus valebat vt.d.l.§.fi.finaũt auſtrite ꝛ ibi p doc.cõiter oẽs ꝛ nõ valẽti agere nõ currit pſcriptio.l.j.i fi. C.de anna.excep.ꝛ.l.ꝯ maiores.C.de inoffi.teſt.ꝛ.l.cũ notiſſimi.§.illud.C.de preſcri.xxx.vel.xl.an. Nec ob.cã dotis.qꝛ nõ pfert creditori ptendẽti anteriorẽ hypothecã expſſam: nã.d.l.aſſiduis loqͥ in ptẽdẽte anteriorẽ hypothecã tacitã a lege ꝯceſſam q̃ magis de facili tollit q̃ȝ hypotheca q̃ſita p ꝑpria ꝓuiſiõe ar.l.fi.ꝛ qõ ibi hr.C.d pac.ꝯuẽ.i.l.j.C.ſi aduer.vẽ.vbi gl.dicit lex ſuũ nõ tuũ tibi denegat bñficiũ:ꝛ hoc volũt cõiter doc.oẽs poſt gl.ꝓut dicit ibi bal.id ſequẽs.ꝛ dicit ibi Bar.cõiter ſeruari ꝛ malũ eẽt ꝯ iudicare: ꝑterea mrimonium eſt iam ſolutũ ꝛ nõ agit de fauore dotis dande viro p partẽ vxoris neq̃ȝ de fauore dotis reſtituẽde per ptem viri parti vxoris:ideo ceſſant termini.d.l.aſſiduis.

e ¶ Nec obſtat tertiũ ꝯtrium:qꝛ notarius nõ adhibet niſi ad ꝓbationẽ actus tanq̃ȝ ſuus publicus.l. nõ aliter.de adop.ꝛ.l.ſi pupillus.in fi.ff.rem pup.ſal.fore nõ tanq̃ȝ ptẽdens ſua aliquod ꝛ quodãmodo tanq̃ȝ teſtis ar.l.domitius labeo ff.de teſt.ideo ſuus rogitus ꝛ ꝯfectio inſtri; nõ preiudicat iuri ſuo.l.gayus.ff.de pig.act.vbi teſtis qui ſe ſubſcribit teſtamẽto in qua legabat res ſua vel ſibi obligata ſibi non ꝑiudicat pari rõne in notario q aſſimilat teſti rogato vt dictum eſt:ꝛ dicit Spe.in ti.de ꝓba.§.breuiter.ver.ſed pone ꝛ ibi Bal.in addi.nec dȝ teſti ſuũ officiũ eſſe dãnoſuȝ.l.ſȝ ꝛ ſiqs ex ſignatoribus.ff.quedã.teſta.aperian.multominus notario q gerit officiũ publicum:nec põt recuſare rogari de inſtrõ tanq̃ȝ ſeruus publicus ꝓut dicit Bal. in rũbrica.C. de fide inſtru.ij.co.quare ſuũ officium neceſſariũ nõ dȝ ſibi nocere ar.l.videlȝ.ff.ex quib.cau.maio.cum concor.

f ¶ Nec ob.qõ quarto loco dr ꝙ ſcõs ẽptor nõ dȝ inquietari a prio emptore ſi poſſedit decẽ annis pacifice ꝛ qete: qꝛ rñdet ꝙ dcm̃ ſtatutũ dȝ intelligi niſi ꝑmus emptor fuerit impeditus agere ar.d.l.j.i fi.C.de anna.exce.cũ cõcor.ſtatuta.n. recipiũt iterpetrationẽ a iur cõi.l.ſi ſerui veſtri.C.d nox.c. cũ dilectus.de ꝯſue.ꝛ.l.vt gradatiȝ.§.ſȝ ſi lege municipali. ff.de mune.ꝛ hono.Et ſatis operat ſtatutũ ſi ꝓuidet ꝙ tã inter abſentes q̃ȝ inter pſentes ſufficiat pacifica poſſeſſio.x. annoꝝ maior autẽ exorbitãtia ꝙ currere tp̃s.x.annoꝝ impedito agere pp ipotẽtiã ſeu pp iuris agẽdi ceſſationẽ q̃ȝ pp impedimentũ abſentie qui poterat accedere ad locũ ꝛ poterat p ꝓcuratorẽ petere:ſcdo ꝛ clarius rñdet ſtatutum loquitur in primo ꝛ ſcdo emptore in caſu iſto non ſumus in primo ſcdo emptore:ſed in vno emptore ꝛ hypothecario creditore nec iurium correctiones vel exorbitãtie ſunt extẽdende vel trahẽde in ꝯñtias:ſȝ reſtringẽde vt q̃ȝtominus fieri põt ledant ius cõe.d.c.cũ dilectus.ꝛ.c.que a iure cõi exorbitant de reg.iur.in.vj.ꝛ.l.ius ſingulare.ꝛ.l.qõ vero ꝯ.ff.de legi.Et eſt ſenſus ꝓuidere in terminis.l.quotiens.C.de rei vẽ.ꝛ.l.ſiue aũt.§.ſi duobus.ff.de publi.qui ſunt longe ſeparati a terminis noſtris ꝛ ſeparatoꝝ non eſt illatio.l. ſi.ff.de calum.l.ſi maritus.C.de dona.inter virum cum ſimilibus.

g ¶ Nõ ob.aliud ſtatutũ qꝛ lȝ cẽſeat poſſidere iuſto tit.nõ ſequit ꝙ ꝑiudicet dño vł hypothecario creditori cui nõ ꝑiudicaret iuſtus titulus ꝓut nõ ꝑiudicat nõ valẽti agere p iaȝ dicta:nec opat hoc caſu dictũ ſtatutũ:qꝛ titulus emptiõis ꝛ dotis ſunt iuſti tituli vt eſt notiſſimũ ꝛ vere interuenerũt ꝛ cõſtare pſupponit ita ꝙ fruſtra agit de titulo ficto vł pſumpto ex.l.municipali remanet itaq̃ȝ cõcluſio ſuprafacta qõ dicti hrdes ſer Gaſparis poſſunt petere p hypothecariã dictũ predium ꝛ dictas maſſaritias extantes. Laus deo.

¶ Cõſtitutus ꝓcurator a marito tanq̃ȝ ꝓcuratore ꝛ legitio adminiſtratore vxoris:an poſſit petere compromiſſuȝ fieri.

¶ Conſilium. ccix.

In nomine dñi noſtri

Ieſu chriſti. ¶ Viſa petitione porrecta per
i ſer Perfranciſcum ꝓcuratore ꝛ ꝓcuratorio noie Ruberti Iacobi de reis mariti procuratoris ꝛ legitimi adminiſtratoris domine agnetis ꝛc.Contra ꝛ aduerſus bernardinũ filiũ ꝛ heredeȝ ſer Matthei ciciliani ꝛ dñam Angelã eius tutricẽ:ꝛ petitione compromiſſi ꝛ exceptionibus oppoſitis querit an in cauſa debeat pronũciari mãdata legitima ꝛ cauſam cõpromittendã an ſecus reperio in actis productũ mãdatũ i plena forma ꝛ in publicã formã factũ p dcm̃ Rubertũ in pſonam dicti ſer pfranciſci:ꝛ ꝯſtat dictũ Rubertũ maritũ dicte dñe agnetis de iure poſſe agere ꝓ vxore abſq̃ȝ alio mãdato vt legitimus adminiſtrator per.l.maritus.C.de procur. ideo ꝓut ipſe põt agere ita ꝛ vr̃ ꝙ eius ꝓcurator agere poſſit:qꝛ p aliuȝ faciens ipſe facere cenſet.c.mulieres.de ſent. excõ.c.qui p aliũ.de reg.iur.in.vj.cũ ꝯcor.item vr̃ ꝙ petitio ſit acta: qꝛ ex narratis deduci vr̃ ꝙ petia terre que petitur pertineat ad dictã agnetẽ ꝛ ad rubertũ vt eius adminiſtratoreȝ ꝛ ꝙ dictus rubertus noie dicte agnetis cõputato tpe ſuo ꝛ dicte agnetis ꝛ ſuoꝝ auctoꝝ per tp̃s.xl.an. ꝛ vltra pacifice ꝛ quiete iuſto ꝛ rõnabili ti.ꝛ cã. Et ꝯcluſio ꝙ dȝ pronunciari dictã petiam tere iure dñij vel quaſi pertinere ad dictum Rubertũ dicto nomine ꝛ ſic noie dicte agnetis cuius nomine agitur ꝛ cuius nomine dicit poſſediſſe dictum Rubertum is autem poſſidet cuius nomine poſſidetur.l. quod meo.ꝛ.l.interdum. ꝛ.l. ſi rem aliquam de acqui. poſ. ꝛ ideo petitio videtur acta ꝛ ex deductis competere ius agẽdi eo modo quo agitur: ꝛ mandatum videtur legitimum.

a ¶ Et ſtatutũ gñaliter diſponit ꝙ cauſe compromittantur. Et nõ poſſint opponi niſi certe exceptiones que debeãt ꝓbari p opponẽtẽ que exceptiões in ſtatuto noiate nõ ſunt oppoſite nõ tãgo exceptionẽ pſcriptiõis oppoſite que non eſt denoiatis in ſtatuto:tñ eſt exceptio declinatoria:qꝛ litis finite.l.ſi.ꝛ ibi Bar.ff.pro ſuo ꝛ tradit bal.in.l.ſi fratris.C de trãſac.ꝙ ois exceptio impediẽs litis ingreſſum impedit cõpromiſſum cũ cuius dicto doc.cõiter trãſeunt.Et quotidie allegat.Et iõ ptes iudicis vident eſſe in ꝓnũciãdo mãdata legitima decimũ ſoluendum ꝛ cãm compromittendã.

b ¶ Tñ his nõ obſtãtibus puto ꝯtriũ apta frõte ꝯcludẽdũ.ſ. ptes iudicis eẽ in ꝓnũciãdo mãdatũ ſer Perfrãciſci min⁹ legitimũ ꝛ cãm nõ eſſe cõpromittẽdã.nã dictus ſer pfrãciſcus petit vt ꝓcurator ſer Ruberti mariti ꝓcuratoris ꝛ legitimi adminiſtratoris dñe agnetis ꝓcurator ꝛ legitimus adminiſtrator ſe ñ cõpatiunt:qꝛ p ꝓuiſionẽ hominis ceſſat ꝓuiſio legis.l.marit⁹.C.de ꝓcur.ꝛ.l.ſi.C.de pac.cõuẽ.niſi capiat ꝓcurator p adminiſtrãte ſine mãdato iuxta ethymologiã vocabuli q̃ſi ꝓcurãs gerẽdo negocia ſine mãdato vt ponit in.l.ſi ego.ff.de neg.ge.itaq̃ȝ ſm̃ hoc dictus Rubert⁹ nõ habebat mãdatũ a dña agnete cui⁹ noie agit:lȝ iura diſponant ꝙ maritus agere poſſit pro vxore.d.l.maritus.ꝛ.l. ſed ꝛ hec.ff.e.ti.tñ nõ ſequitur poteſt ipſe agere ergo põt ꝓcuratorẽ ad agendum conſtruere.l.lȝ.in prin.ff. de procur. quinimmo neq̃ȝ procurator cum mãdato neq̃ȝ tutor qui hȝ pleniorem facultatem poſſunt procuratorem ad agendum cõſtituere.l.neq̃ȝ tutores.C.de procura.ꝛ.l.qõ quis.C.eo. ti.quinimmo qõ eſt fortius mandatum productum eſt ad lites ꝛ negocia Ruberti non ad lites dñe agnetis. Idcirco agẽdo vt ꝓcurator adminiſtratoris inepte agit ꝛ propterea debet ſuccumbere ꝛ in expenſis condemnari.

c ¶ Qõ ꝛ dõm eſt ex alio.qꝛ quis poſſit pro alio agere cum mandato vel ſine nõ propterea põt ſibi ſolui.l. hoc iure.ff. de ſolu.ꝛ ibi p glo.ꝛ doc.ꝛ ideo marito qui cenſetur habere tacitũ mãdatum a lege nõ hȝ fieri ſolutio: ꝛ maxime ſi non cauit de rato ꝓut nõ cauit dictus Rubertus. item petijt ꝓnunciari dictum ꝑdiũ ptinere ad Rubertũ noie dicte agnetis:ꝛ ita etiã narrat.ſ.ꝙ ptinet ad Rubertuȝ noie agnetis que eſt inepta loquutio:qꝛ lȝ poſſeſſio teneat p alium noie noſtro:nõ ita dñium:qꝛ illud retinet p dñm ꝛ nõ p adminiſtratorẽ vel per colonum ſeu alium detentoreȝ:nec iure cauet ꝙ dñiuȝ noie alieno teneat ꝓut habet i poſſeſſiõe nec aliqd cõe hȝ in hoc dñium cum poſſeſſione facit.l. naturaliter.§.nihil cõe.de acq.poſ.ꝛ lȝ narret in libello ꝙ.d.Rubertus poſſedit dictum petiam terre per annos.xl. ꝛ vltra dicto noie.tñ non ꝓpterea ꝯcludit ꝙ poſſederit dcã agnes qꝛ poſſidẽs alieno noie ſine mãdato illius cui⁹ noie poſſidet nõ querit illi cuius noie poſſidet poſſeſſionẽ anteq̃ȝ ille ratificet cuius noie poſſidet p.l.ſi ego.de neg.geſt.ideo dicebat notabilr̃ Panor.ꝛ.d.bene.capta.in.c.cum veniſſent. de reſti.ſpo.qõ ſi poſſeſſio eſt vacans ꝛ vnus noie titij capit poſſeſſionẽ ſine mandato titij:alius poſt eum ingreſſus fuit dictã poſſeſſionẽ vel noie gaij cum mãdato ipſius gaij ſecundus ingreſſus preualet adeo ꝙ titio nihil querit:licet poſtea ratificet qõ ſuo nomine geſtum fuit. nam ſero venit ratificatio per.l.bonoꝝ.ff.rem ratam haberi ſm̃ eos.

d ¶ Et ex his non videtur ꝙ iuuet vulgaris cla petens ſibi ius ꝛ iuſticiã adminiſtrari:nõ.n.habemus tex. qui det virtutem aliquã dicte cle.ſed doc.ex vi verboꝝ magiſtraliter lo

quuntur de virtute dicte cl'e.qꝛ ṽba importāt ꝙ ſi ex narra tis actor deprehendit̃ ꝙ foueat iuſticiā:lꝫ ſit alia via con cluſum ⁊ forte inepte ſubſtentat̃ libellus ꝑ dictā cl'am nō cl'a iuſta eſt intētio doctorū ⁊ hoc oſidit viua rō quā ſolam ſufficit allegare.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.de excu.tu.cum autem nulla alia via pōt iuſticia media ex narratis apta ſumi con cluſio ꝑ agēte:ideo dicta cl'a non releuet:⁊ maxime qꝛ op poſitū eſt de generalitate libelli.nā dicit Bal.in altera re petitione.l.edita.C.d edē.qd dcā cl'a nō iuuat qn̄ oppoſitū eſt de gn̄alitate libelli:ex quibus oībus remanet concluſio ſuprafacta.ſ.ꝙ partes iudicis ſint in pronūciādo mādatum no legitimū agētis ⁊ cām nō compromittēdā.⁊ victum vi ctori ⁊c.nō obſtātibus in ꝯ̃rium adductis que apparēt ſub lata per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Terminus aſſignatus partibus ꝑ iudicē ad ꝓducēdum acta in reaſſumptiōe ſtatus cl'e ſup tenuta ꝑ plures annos prius agitate ⁊ ad reluenda tenutā:an teneat cum dicatur dicta tenuta cōceſſa ꝑ iudicē nō apparēte inſtr̄o preſentie.

¶ Conſilium ccx.

In noīe domini noſtri

iesu xpi. ¶ Uiſis nōnullis actis cauſe vertentis inter Alexandrū gregorij ſubſtinentem vices actoris ⁊ heredes Jacobi reos cōuētos vr̄ prima facie dōꝫ ꝙ dictus terminus non debuerit aſſignari:qꝛ non fuiſſet factum inſtr̄m preſentie tenuta ⁊ ſic primū decretum ex cā inſtrumēti preſentie emanatū eſſet nullū:qꝛ decreta ex falſa cā interpoſita ſunt ipſo iure nulla.l.thais ancilla.§.ſubuētum.ff.de fideicō.li. l.j.§.hec ṽba.ff.ne vis fiat ei.⁊.l.tutor ſi petitus.ff.de tuto. ⁊ cur.dā.ab his ⁊.l.ſeye egreſſe.e.ti.⁊ paria ſunt non eſſe ⁊ non apparere.l.duo ſunt titij.ff.de teſ.tu.⁊.l.ſi fuerit.de re. du.⁊.l.cū res.§.itaqꝫ.de leg.j.cū ſi.⁊ actori incumbit onus probandi fundamētum ſue intētionis.l.qui accuſare.C.de edē.⁊.l.actor qd aſſeuerat.de ꝓba.cū cōcor.ſed fundamentum intētionis eſt ipſa preſentia hoc eſt inſtr̄ꝫ quo ꝓmittit̃ ſtare preſens in palatio ⁊ inde nō diſcedere donec ſoluerit tale debitū ad qd eſt obligatus:al's ſe obligat ad penā preſentie ꝙ vulgariter appellat̃ pn̄tia apud nurſiā:ſup quo inſtr̄o pn̄tie vr̄ fundata intentio actoris:qꝛ illius inſtrumēti fuit executio petita cuius vigore fuit tenuta cōceſſa:idō vr̄ ꝙ inſtr̄m ꝑdictū dꝫ ꝓbari ꝑ actorē nō probat̃ merito ⁊c.q nimo hoc cāu vr̄ ꝙ probet̃ per partē conuētā ꝙ inſtr̄m pſentie non interuenit.nā vt pſupponit̃ acta plenariā deſcribunt̃ in certis baſtardellis per notarios cauſarum:⁊ qꝛ forenſes dimittunt̃ in cācellaria non reperit̃ in illis libris qui ſunt ꝓducti pro pre ꝯuenta merito vr̄ ꝓbata negatiua ſ.ꝙ inſtr̄m pn̄tie predicte nunqꝫ interuenit nedū ꝙ fuerit ꝓductū:ita.n.negatiua ꝙ talia acta non interuenerunt ꝓbat̃ oſ̄dendo ſcripturas notarij deputati ad ſcribēdū acta ſi in eis non reperiunt̃ ꝓbat̃ non fuiſſe fcā acta que deſcripta ibi non reperiunt̃ vt in.c.qm̄ ꝯ̃ falſam.de ꝓba.vbi per d.Ant.⁊ Panor.Cum itaqꝫ ꝓducātur baſtardelli vbi deſcribunt̃ inſtr̄a pn̄tiarū ⁊ in eis non reperit̃ inſtr̄m de quo agit̃ merito ꝓbet̃ negatiua non fuerit vnqꝫ in rerū natura:⁊ non fuerit ꝓductū nec potuerit ꝓduci qd nō fuit inſup dato ꝙ fuerit ⁊ fuerit productū:tn̄ vr̄ ꝙ debuerit per iſtuꝫ iudicē hēbat ꝓnūciare:nā qui ꝓnūciat dꝫ videre acta vt ꝓnunciare poſſit:qꝛ hꝫ neceſſe videre ea ſuper quibus ſe fundat.l.ij.C.de edē.⁊.l.hoc autē.§.non defendi.ff.ex qui.cau. in poſ. ea.cum ſi'i.Cum itaqꝫ iudex non viderit inſtr̄m pſentie ſup quo fundari vr̄ totum negociū iſtud de quo agit̃ idcirco non vr̄ ꝙ debuerit dcm̄ terminū aſſignare nō viſo dcō inſtr̄o preſentie:nec videt̃ ꝙ releuet ꝙ notarius cauſe aſſerat in actis huius cauſe ꝙ fuit ꝓductū inſtr̄m preſentie.qꝛ inſtr̄m faciens mētionem de alio inſtrumēto nō probat auc.ſiquis in aliquo documēto.C.de eden.

a ¶ Īn̄ his nō obſt.ꝯ̃rium puto de iure rn̄dēdum:iudex.n. hꝫ ad pſens ſe fundare ſup tenuta cōceſſa ⁊ ipſa tenuta cōceſſa per iudicē anteceſſorē eſt fundamētū eius qd ipſe iudex egit dādo terminū ad reluendum tenutā:ideo non eſt nulla ſua pronuncia ꝓut eſt nulla ſnīa iudicis qui non vidit acta in terminis.d.l.hoc aūt.§.non defendi.⁊.d.l.ij.C. de eden.Iſte enī iudex vidit acta fcā ſuper executione facienda ſuper tenuta:⁊ vtrum fuerit aſſignandus terminus ad reluendum tenutaꝫ itaqꝫ acta facta ſup hoc articulo an tenuta valuerit necne:ipſe vidit ⁊ viſum fuit validā eſſe ꝓnunciauit tacite non obſtare nō productionē inſtrumēti pſentie:nam inſtr̄m erat ad iuſtificādū pronūciā iudicis nō ad eā validādum ſi ꝑ iudicē non fuiſſet viſa conceſſio tenute tunc ꝓnuncia fuiſſet nulla per ea que habent̃ in.d.l.ij.⁊ in.d.l.hoc aūt.§.nō defendi ſed producta tenuta ⁊ fcā productione actoꝝ in quibus apparet ꝓductio inſtrumēti preſentie ⁊ fcā ꝓductione in ꝯ̃riū dictorū baſtardellorū in quibus deſcripte ſunt pſentie vtrū redderet̃ ex his tenuta nulla ⁊ qd ſup ea eēt ꝓcedēdū vl' nō ꝓcedēdū iudicare ſpectabat ad ipſum iudicē iudicauit valet ſnīa ꝓut valet ſnīa lata pro actore non viſis vel etiā nō factis aliquibus ꝓbationibus vt infra ꝓbabo:tunc.n.ſnīa eſt iniuſta non autē nulla: ita in terminis noſtris non eſt dicēdum ꝙ dicta ſnīa iudicis ſit nulla cū ſuper validitate tenute ſit data dilatio probatorie ⁊ facte ꝓbationes hincinde:an ṽo ſint ſufficiētes vel q preualeāt reſpicit iuſticiā vel iniuſticiā ſnīe non validitatē vl' nullitatē ipſius hec dixi ad oſ̄dēdū ꝙ nō ſumus in terminis.d.l.ij.de edendo.⁊.d.§.nō defendi ſuper quibus ſit vt reperio ꝯ̃ pronunciā fundamētū:⁊ maxie qꝛ mihi vr̄ ꝙ ſtatuta prohibēt appellationē ſuper hmōi executione taliū ⁊ forte nō prohibēt dici de nullitate vtrū aūt ſtatutū ꝓhibeat appellationē vl' ꝓhibitio ſtatuti valeat nō cōſulentus nō iſiſto.Sꝫ poſito ꝑ ꝯ̃ſtāti ꝙ poſſit appellari ꝓut ō iure cōi ex cā appellari pōt in terris eccl'ie ꝑ iura vulgaria.

b ¶ Uidēduꝫ eſt an dicta pronuncia iudicis fuerit iuſta necne.Circa qd dicēduꝫ eſt ꝙ fuerit iuſta ita ꝙ partes iudicis ad quem ſint in pronunciādo male appellatum ⁊ bene iudicatū moueor ex pluribus:⁊ primo qꝛ pro iudice ⁊ eius ſnīa preſumitur.l.herēnius.§.gaya.ff.de eui.c.in preſentia de renun.c.cum inter.de re iudi.⁊ per Innoc.in.c.innotuit.de eo qui furtiue ord.ſuſce.maxime ſi eſt antiqua pro qua magis preſumitur prout no.Bal.in.l.emācipatione.C.de ſi. inſtru.⁊ Hoſt.in.d.c.cum inter.⁊ Jo.cal.⁊ Panor.in.d.c. qm̄ ꝯ̃ falſam.⁊ Pau.de ca.in.d.auc.ſiquis in aliquo documento ⁊ preſumitur non ſolū pro iuſticia ſnīe ſed pro rititudine ſi tranſiuit in rem iudicatā vt per doc.in dictis iuribus.Cum itaqꝫ in caſu noſtro fuerit lata ſnīa confeſſionis tenute in contumaceꝫ ⁊ trāſiuerit in rem iudicatā:qꝛ ab ea nunqꝫ fuerit appellatum ⁊ trāſiuerint anni forte ſepteꝫ.ita ꝙ dici poteſt antiqua ſm ſentētiā Hoſt.⁊ Joā.an.ſ̄.relatā videtur ꝙ iuſticia dicte ſnīe ꝓbetur iuris preſumptione ⁊ non ſolum iuſticia ſed ēt rititudo ⁊ ſic validitas ipſius per predicta:ex quo etiā elicit̃ reſponſio ad.d.§.non defendit ⁊ ad.d.l.ij.de edē.⁊ maxime hec procedūt cum in pronunciatione recitātur virtualiter cum premittatur viſis predictis ⁊ in predictū fuerit inſtr̄o preſentie vnde aſſerit iudex vidiſſe inſtr̄m pſentie cū idē contineatur in termino q ad alium terminum ſe refert qd continet̃ in termino ad quem ſit relatio.l.ſi ita ſcripſero.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.aſſe toto. ⁊.l.inſtitutio talis de he.inſti.⁊ maxime iuuat hēc preꝫ:qꝛ appet ex actis ꝙ inſtr̄m preſentie fuit ꝓductum corā iudice:⁊ ſic viſum fuit a iudice al's nō diceretur corā eo productū.l.corā.ff.de ver.ſig.⁊.l.idem proferre.§.corā.ff.de arb.

c ¶ Et pro inſtr̄o notarij preſumitur.l.cum precibus.C.de fide inſtrumē.⁊ inſtr̄m probat etiam id qd enūciatiuis verbis propter aliud prolatis dūmodo illud ſit neceſſariū ad ſubſtantiam actus de quo notarius rogatur.l.optimam.⁊ ibi notatur.C.de contrahen.⁊ commit.ſtipu.ideo cum notarius deponat in actis de productione inſtrumēti preſentie ⁊ qd eſt non poteſt produci:ideo ꝙ extaret inſtr̄m preſentis tunc tpis ꝓbat̃ ꝑ acta cāe:⁊ ſic ꝓbat̃ ꝓductio inſtrī pſentie ⁊ ꝯ̃ñter ꝙ inſtr̄m qd producebat̃ erat inſtrumentū preſentie al's productio fuiſſet nulla ⁊ inſtr̄m notarij actoꝝ factū de dicta productione eſſet falſum qd nō eſt preſumendum per.d.l.ſi precibus.⁊.d.l.optimam.⁊ ſic probatur per acta qd iudex qui conceſſit tenutam.vidit inſtr̄m preſentie ⁊ per ꝯ̃ñs ꝙ tenuta fuit iuſta ⁊ recta cōceſſa ⁊ ſucceſſiue qd debuit aſſignari terminus trium dierum ad reluendum tenutam prout diſponitur per ſtatutū in quarta rubrica dello modo ⁊ ordine per liquali lo debitore contumace poſſa recuperare la tenuta quo ſtatuto cauetur ꝙ non cōparens j.decem dies a die tenute cōceſſe intra.x.dies ſi eſt preſens vel ſi eſt abſens intra tres menſes habeat̃ pro cōfeſſo ⁊ debeat aſſignari terminus ad reluēdū tenutam trium dierum ⁊ ipſa ꝓnuncia dicte cōceſſionis licētie trāſiuerit in rē iudicatā:ideo non pōt per partē impugnari cū ⁊ interlocutoria vt dictuꝫ eſt trāſeat in rem iudicatam per.c.cum dilecti. de elec.

de elec.⁊ per docto.in.l.quod iuſſit.de re iudi.

d ¶ Nec ob. ꝙ ꝓbari vꝫ ꝓriū ꝑ oſtenſionē baſtardelloꝝ ⁊c. vt ſupra deductū eſt: qꝛ reſpondet ꝙ illa ꝓductio illoꝝ baſtardelloꝝ eſt ꝓbatio debilis eo reſpectu pmiſſa pp impoſſibilitatē aſr probandi ſeu ſaltem magnam difficultatē probationis: ſed probatio affirmatiue per inſtrumentū productionis ipſius inſtrumēti p̄ſentie eſt probatio directa neceſſario concludens: ideo efficatioꝛ ꝙ̄ illa probatio negatiue que nō concludit neceſſario qꝛ potuit fieri inſtrumentum preſentie ⁊ non deſcribi in dictis baſtardellis per ſegnitiē vel obliuionem notarij vel dolum. item vel dolum partis cui preiudicabat inſtrumentum preſentie que potuit auferre ⁊ detrahere de infilza notarij inſtrumentum predictum preſentie ⁊ ſimiliter chartas baſtardelli in quo erat deſcripta dicta preſentia: ⁊ prout audio charte baſtardelloꝝ ſunt ſingule ſignate per quotam ſeu numerum chartarum ⁊ appareat in aliquibus locis defectiuus numerus chartaruꝫ ita ꝙ ex inſpectione quotaruꝫ perſuadetur remotas eſſe aliqua chartas propter quod ſuſpicatur de ſubtractione chartaruꝫ vbi forte erat deſcriptum inſtrumentum preſentie ita ꝙ eſt magis veriſimilis probatio affirmatiue que reſultat ex inſtrō productiōis predicti preſentiue ꝙ̄ probatio negatiue reſultantis ex inſpectione baſtardellorum.

e ¶ Et in probationibus preualent ille que ſunt vero proximiores. i. magis veriſimiles. c. licet cauſam. de proba. l. ob carmen. §. teſtes. de teſtibus. cum ſi. nec eſt dubitandum ꝙ eſt magis veriſimile ꝙ fuerit productum dictum inſtrm̄ preſentie de qua atteſtantur acta ⁊ viget preſumptio iuris pro iudice ꝙ non ſententiaſſet niſi vidiſſet inſtrm̄ ſuper quo pe⁊ tito ſe fundabat: ⁊ pro iudice p̄ſumitur ⁊ eius ſnīa prout ſ. probatum. ⁊ inſuper non eſt probatū ꝙ non ſint alij baſtardelli in cancellaria: ita ꝙ ex hoc etiā non concludit probatio negatiue: ita ꝙ non apparet decretū tenute emanaſſe ex falſa cauſa immo potius cōtrariū: ⁊ ex his apparent ſublata adducta in contrarium: ⁊ per conſequens concludendum eſt partes iudicis ad queꝫ foꝛe in pronunciando bene iudicatum ⁊ male appellatum.

f ¶ Nuper mihi dicitur ꝙ allegatur ꝙ inſtantia cauſe eſt perempta per lapſum triennij per. l. properandum. in princi. C. de iudi. ſed reſpondetur ꝙ de iure canonico inſtantia durat perpetuo ⁊ non habet locum. d. l. properandum illo iure vt eſt tex. in. c. ſi. extra de iud. ⁊ per doc. ibi: ⁊ cum nurſia ſit de terris eccleſie: ideo in ea ſeruari dꝫ ius canonicum prout ſ. deductum eſt merito lapſus triennij: lꝫ ſi eſſet finita inſtātia non eſſet extincta tenuta: ſed non inſtandum qꝛ in terris eccleſie inſtantia non finitur tpe vt dixi. Laus deo.

¶ Emptores aque lacus peruſini: an poſſint piſcari in ripis ⁊ portu dicti lacus cum retibus vocatis tramacchie nō obſtāte banno lato ꝑ locūtenētē ⁊ ꝑ vicē theſaurariū i dcō lacu ꝙ cū dictis retibus vocatis tramacchie non poſſit piſcari in portu ⁊ in ripis licet hoc fuerit alias conſuetum.

¶ Conſilium. ccxj.

In nomīe domini noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Vr in hac cōſultatiōe p̄ia facie videdū ꝙ dictis emptorib⁹ fruct⁹ aque lacus non licuerit neq₃ liceat piſcari facere neq₃ piſcatoribus piſcari cū dicta rete dicte tramacchie niſi ad tuorā: nā illa vba cedule ſe poſſe paſcare e fare peſcare a tutore e con le rete chiamate tramacchie ⁊c. poſſunt pati duplicē itellectū vnū pūctādo poſt illa vba cū le rete chiamate tramacchie: ⁊ tūc illa vba determināt ⁊ reſtringūt p̄cedētia ⁊ eſt ſenſus ꝙ poſſit piſcari ali tuori ſolū cū retib⁹ vocatis tramacchie ita ꝙ requirat cōcurſus copulatorū prout ſolet eſſe nature copule. l. ſi heredi plures. de condic. inſti. cum concor. item pati poſſunt dicta verba aliū intellectum punctando ſeu virgulādo poſt verba ali tuori. ⁊ ante dicta verba e a le rete chiamate tramacchie. ⁊ tunc eſt ſenſus ꝙ illa verba e ale rete chiamate tramacchie veniant additiue ⁊ determinēt verba infinitiua peſcare e fare peſcare ⁊ non verba ai tuori: ⁊ ex quo dicta verba poſſunt pati duplicem intellectum inueſtigandum eſt quis intellectus ſit aſſumendus ⁊ preualeat: ⁊ videtur dicenduꝫ ꝙ primus ſit in dubio aſſumēdus ⁊ p̄ualeat: qꝛ dicta verba ſunt appoſita inter conſultantes ⁊ ſummū pontificem ſeu cameram apoſtolicam in ꝯtu emptionis ⁊ venditionis ⁊ verba interpetranda videntur ſm ꝙ ſentit venditor ⁊ ſic pro venditore. l. ſi in emptione. in prin. ff. de ꝯtrahen. emp. Sed camera apoſtolica eſt venditrix cuius locum peruſie videtur ꝙ teneant vice legatus ⁊ theſaurarius: ideo pro camera ⁊ ſm cameram ſunt dicta verba interpetranda prout in dicta. l. ſi in emptione verba dubia interpetrantur ſm ꝙ ſenſit venditor. Sed loco camere videntur eſſe vice legatus qui repreſentat papam licet mediate ⁊ theſaurarius q regit apoſtolicam cameram peruſinam: ideo ipſoꝝ declarationi vꝫ ſtandum qui ſatis videntur declaraſſe per dictum bānimentum prohibitiuum piſcari cuꝫ dicta rete vocata tramacchie iuxta ripam. Quod ⁊ dicendum videtur ex eo qꝛ dictum capitulum vꝫ factum in fauoꝛeꝫ emptoꝝ qꝛ eoꝝ intereſſet ꝙ permittatur piſcari: ſed verba pactoꝝ obſcura interpretant contra eum pro quo factum eſt pactū prout habet per glo. ⁊ doct. in. l. veteribus. ff. de pactis. ⁊ habet in. d. l. in emptiōe. in prin. Cōfert ad premiſſa qꝛ cedula ſub qua vendit fructus aque lacus ſit per regentes cameram ⁊ cum illa cedula poſtea venditur: ideo vꝫ per eoſdem interpetranda qꝛ eius eſt interpetrari. l. fi. C. de le. Et in interpetranda ambigua oratione maxime attendenda eſt ſententia proferentis. l. in ambiguis orationibus. ⁊. l. neratius. ff. de regulis iuris. cum ſimilibus. item iſta interpetratio videtur magis veriſimilis: quia communiter prohibentur piſcationes que cum paruo labore ⁊ impenſa parua fiunt ⁊ capitur magna quantitas piſcium. Et iſta eſt huiuſmodi merito ⁊c. Et cum tramacchie plerunq₃ ⁊ cōmuniter piſcatur ad tuora ⁊ ad id fuit inuēta ⁊ introducta. Et in obſcuris attēditur id quod eſt veriſimilius ⁊ quod plerunq₃ fieri conſueuit. c. inſpicitur in obſcuris. de regulis iuris. in. vj. ⁊ in. l. in obſcuris inſpici. ff. eo. titu. item videtur verſari in hoc publica vtilitas ne fructus aque lacus deſtruatur: ⁊ publica vtilitas p̄fertur priuate. c. bone. prima de poſtu. prela. in autentico de reſtit. ⁊ ea que pari. §. ea enim que communiter. ⁊. vij. q. j. ſcias. cum ſimilibus. ⁊ inſuper legatus poteſt legem etiam perpetuā condere de nouo. c. penulti. de offi. leg. ergo videtur ꝙ potuerit prohibere dictam piſcationem prout fecit per dictū bannimentū: ⁊ ſic multa videntur conferre in hanc partem: ⁊ ſi non proſint ſingula multa iuuent. l. ij. in prin. cum concor. adductis ibi per glo. de excu. tuto.

a ¶ Tamen his non obſtātibus contrariū puto aperta frōte concludendum ad cuius rei euidentiam premitto ꝙ piſces lacus ſunt eorum libertate lꝫ lacus ſit ſedis apoſtolice. Naꝫ piſces qui ſunt in ſtagno meo nō ſunt mei nec a me poſſeſſi. l. iij. §. nerua filius. verſiculo ſed eos piſces. ff. de acq. poſſeſ. id ſunt in eoꝝ libertate ⁊ nō ſunt in bonis vllius. l. naturalē per totā legē. ⁊ ſequēti. ⁊ principio ſequentis. ff. de acquirē. rerū domi. ⁊. §. fere inſti. eo. tit. Et id efficiunt capientiū: qꝛ que in nullius bonis ſunt occupantibus queruntur vt dictis iuribus ⁊. l. iij. ff. eo. tit. ⁊ qđ dicitur in dicto. §. nerua filius. verſi. ſed eos piſces pōt exēplificari in lacu peruſino. dicit Ponta. ibi de quo lacu peruſino mentionem facit glo. in. l. vſufructuarium venari. §. ſi in viuarijs. ff. de vſufru.

b ¶ Et hinc eſt ꝙ in lacu alieno cuilibet licet piſcari prout in fundo alieno aucupari ⁊ venari in ſylua aliena. d. l. iij. ⁊ ſe. de acqui. re. domi. ⁊ inſti. eod. titu. §. plane. j. ij. Et hoc niſi ſit prohibitus a domino. Prohibito autem a domino lacus vel fundi vel ſylue non licet in eis piſcari venari vel aucupari: ⁊ ſecus ſi fiat contrafaciens tenetur iniuriarum ſm gl. in. l. diuus. ff. de ſerui. ruſtico. predi. non tamen tenetur reſtituere quod prohibitus cepit ex venatione vel piſcatione prohibitis ſm glo. notabilem. in. d. l. diuus ad quam ſe remittit in. d. l. iij. licet contrarium voluerit glo. in. d. §. plane. j. ⁊ male ſm Bynum ⁊ Barto. in. d. l. iij. de acqui. rerum dominio quod facit vt piſces capit in lacu noſtro tempoꝛe vel modo prohibitis ſint capientium ⁊ poſſint illos donare. ⁊ donatarij poſſint illa ſalua conſcientia conſumere niſi ſpecialiter ſit per ſuperioꝛem ſancitum. Ex his ergo ad propoſitum noſtrum poſſumus intrepide concludere ꝙ piſcari in lacu peruſino eſt de iure cōmuni pmiſſum ita ꝙ quatenus non reperitur prohibitum piſcari cuilibet licet prout ⁊ alias dicimus ꝙ omne cenſetur permiſſum quod non reperitur prohibitum. l. necnō. §. ſed quod eis. ff. ex quibus cauſis maio. cum concor. Qui ergo allegat non licere piſcari dꝫ oſtendere prohibitionem. Et prohibitio ſaltem ſi eſt penalis eſt reſtringenda: ar. l. ſi preſes. ⁊. l. interpretatione. ff. de penis. ⁊. c. ſtatutum. in princ. de electione. lib. vj. cū ſimi. ⁊ argu. l. ius ſingulare. ⁊. l. quod vero contra. ff. de legibus.

⁊.c.cum dilectus de conſue.cum alijs vulg.

c ¶ Secūdo premitto ad euidentiam ꝙ iſte ꝯtus fuit celebratus cum papa ſeu cum camera apoſtolica auctoritate pape ⁊ ꝯtus principis hʒ vim legis ita ꝙ quēlibet aſtringit. l.ceſa.de publica.⁊ ibi per Bar.⁊ doc.⁊.l.penultima.C.de dona.inter virum ⁊ vxorem. Adeo ꝙ inferior nō poteſt cōtra diſponere argumē.c.cū inferior. Nam legatus etiam de latere non poteſt aliquid diſponere contra legem ſuperioris l.formā.C.de offi.pfecti illirici iūcto.c.ij.de offō legati.li.vj.ad glo.⁊ cōiter ſingulares.in.c.fi.de hereticis.li.vj.⁊ eſt gloſella ſimilis in verbo mādamus.in clemē.ſepe.de verb.ſignifi.quinimmo contractus ligat ⁊ obligat ipſum principem adeo ꝙ non licet ſibi venire contra vt eſt tex.in.c.j.de probatiōibus. Tertio premitto ex premiſſis ꝙ verba dicte cedule in themate interlineatis quatenus dubia ēēnt ſunt interpetrāda contra allegātes nō licere piſcari:q: hʒ ſe fundare in prohibitione ex quo piſcatio eſt de iure communi permiſſa ⁊ ex quo ꝓhibitio eſt penalis ⁊ verba contractus interpetrātur contra eum qui nititur ex cōtractu ⁊ ea parte cōtractus qua verba ſunt dubia prout ſupra in adductis in contrarium dictum eſt. Item ex quo per partem camere vēditricis fuit fcā cedula imputādum eſt ei quare legem apertius nō dixit.l.veteribus.de pactis.⁊.l.labeo.ff.de contrahenda emptione. Ideo verba dicti capituli ſi quā ambiguitatem habent interpetrādi ſunt pro ipſis emptoribus.

d ¶ Ex quibus ad euidentiā premiſſis ⁊ ex alijs infra dicendis clariſſime ⁊ intrepide concludi poteſt ꝙ liceat piſcari cum dicta rete vocata tramacchie non obſtāte dicto capitulo dicte cedule de quo in themate imo dictū capitulū facit pro ipſis emptoribus ⁊ pro piſcatoribus qui cuʒ ea piſcari fuerunt. Nam dictū capitulū cedule in dictis verbis in themate interlineatis pmittit tpe ibi deſcripto generaliter piſcari ad tuora. Item permittit piſcari generaliter cum quattuor generibus retium.ſ.cū tramacchie cū cernarijs cū ceruaiolis ⁊ cū albarijs ⁊ prohibuit alr̄ piſcari ſub pena. Et ꝙ ita interpetrāda ſint dicta verba ⁊ non alio modo ſupra in contrarium adducto multa nos artant.

e ¶ Primo q: natura copule eſt in dubio addere ad precedētia ⁊ non reſtringere lʒ v̄ba poſſent pati vtrāqʒ interpetrationem ſcilicet reſtrictiuam ⁊ ampliatiuā tex.eſt ſm̄ Dynū ibi ſingularis in.l.ea tamen adiectio.de leg.iij.⁊ Bart.ibi ⁊ in.l.ſi quis ducenta.§.vtrum de rebus dubijs.⁊ Bal.⁊ doctores in.l.gallus.§.etiam.ff.de libe.⁊ poſthumis.⁊ Canoniſtas in capitu.ij.de reſcriptis. Nec obſtat.d.l.ſi heredi.plures cum concor.q: loquūtur quādo plura copulata referūtur ad vnum ⁊ reſpectiue ad vnum diſpoſitum copulantur tūc copulatorum requiritur cōcurſus vt dicta.l.ſi heredi plures.⁊ ſimilibus. Secus ſi plura principaliter copulātur vt in.l.j.ad legem iuliam.de parri.prout dicit Bart.in dicta.l.ſi heredi plures.⁊ latius in dicto.§.vtrum.per dictam legem ea tamen adiectio.⁊ ita dicunt communiter doctores in caſu noſtro plura principaliter copulātur pariter prout in dicta.l.ea tamen adiectio.⁊ prout in terminis quibus loquūtur doctores in locis ſupra adductis merito hic ponatur additiue ⁊ non requiratur cōcurſus ne recedam⁹ a propria vi verborum a qua recedi non licet niſi de mente conſtet.l.non aliter.de legat.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauē.ff.de exercitoria.de qua mente non conſtat merito ⁊c.quod ⁊ ſecundo oſtenditur:quia ſi voluiſſent condentes cedulaʒ ꝙ nō poſſet a tuora piſcari niſi cum tramacchie ⁊ niſi ad tuora cum tramacchie liceret piſcari dixiſſent ad tuora cum tramacchie ſine copula ⁊ fuiſſet aperta locutio ⁊ clarus ſenſus ⁊ pn̄ter copula ⁊ eſſet ſuperfluum ⁊ ſine virtute aliqd operādi:⁊ tñ verba nō debēt interpetrari appoſita ſine virtute aliqd operādi.l.ſi qñ.de le.j.⁊.c.ſi papa.de priuil.li.vj.⁊ dicit Bal.in rubri.C.de fide inſtru.ꝙ nullū verbū inſtrī dʒ cenſeri appoſitū ſine virtute aliquid operādi merito dicta copula poſita iter v̄ba ai tuora ⁊ v̄ba cū la rete chiamata tramacchie nō dʒ cēſeri appoſita ſine virtute aliqd operādi:⁊ ſic ſuperfluo:⁊ maxime q: qñqʒ ſupflua tollerant̄ q: ponunt̄ ad cautelā ⁊ gratia dubitatiōis tollēde.l.teſtamenta.C.de teſt.⁊.l.que dubitationis de reg.iur.hic v̄o non ad cautelā nec ad tollēdā dubitationem imo induceret dubitationem vbi nulla eſſet dubitatio ſi nō fuiſſet appoſita copula ideo dicamus ꝙ fuit appoſita nō ſupuacuo:ſʒ vt permitteret generaliter piſcari ad tuora ⁊ generalr̄ piſcari cum tramacchie:qḋ maxime ⁊ tertio dr̄ in eſt q: ſequētes copulatiue neceſſario copulant eque principaliter quia cum cernarijs ceruaiolis ⁊ albarijs nō piſcat̄ ad tuora ſed alibi ⁊ ſequētia declarāt precedētia.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.de le.j.⁊.l.qui filiabus.eo.ti.⁊.l.heredes palā.§.ſed ſi notā.ff.de teſta.⁊ mos loquētis eſt attēdēdus.d.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.cum concordā. adeo ꝙ dixit Bar.in.l.centurio.de vul.⁊ pu.qḋ ſi verbū cōe ⁊ ſic equiuocū eſt in vna parte teſtamēti poſitū in vna ſignificatione:cēſet̄ etiā eodē modo in dubio poſitū in alia parte teſtamēti ar.d.§.fi.ita ergo in caſu noſtro in quo īmediate plures copula ⁊ eſt poſita ampliatiue ⁊ copulat eque principaliter:⁊ maxime cū oīa ponātur in eadē oratiōe ⁊ regant̄ oīa predicta verba copulata ab eodē verbo:vnde decet ꝙ oīa pariter determinent̄ ar.l.iā hoc iure.⁊.l.iuſtus.de vulg.⁊ pup.⁊.l.hereditatē.⁊.l.ꝯiuis.C.e.tit.⁊ l.fi.C.de ſentētijs.⁊ ideo cū ceruarijs ceruaiolis ⁊ albarijs piſcari pōt alibi ꝙ̄ ad tuora ita ⁊ poſſit cū tramacchie quarta facit q: ꝓhibitio ꝙ aliter non poſſit piſcari eſt exorbitās a iure cōi ⁊ ſupra in euidētialibus ꝓbatū eſt ergo eſt reſtringenda vt minus recedat̄ a iure cōi vt ſupradictum eſt:ergo aſſumenda eſt iſta interpetratio ꝙ copula ⁊ ponat̄ ampliatiue ⁊ copulet plura principaliter cū per hāc viā minus recedi vr̄ a iure cōi:quinto camera que vēdidit ⁊ dicit nō poſſe piſcari cū dcā rete hʒ neceſſe ſe fundare in prohibitione que ſequit̄ per verba directo ꝯtra que v̄ba patiunt̄ duplicē intellectū ſi precedētia duplicē patiuntur cū ꝯtiorum eadē ſit natura.l.⁊ ſi cōtra.de vul.⁊ pup.⁊.l.i.de his qui ſunt ſui vel ali.⁊.l.ſi ex toto.de leg.j.idcirco ambigua iſta oratio interpetretur ꝯ venditricem que nititur ex iſto capitulo ꝓhibitiuo per theoricam que habetur in.d.l.veteribus.⁊ per tex.in.d.l.labeo.de cōtrahē.emptio.vbi ex tex.ꝙ verba dubia interpetrātur contra venditorē nec tunc obſtat.d.l.ſi i emptione.in pn̄.eo.ti.vbi fit interpetratio ꝯ emptorē:q: intelligitur in his in quibus emptor habet ſe fundare:in his autē in quibus ſe fundat venditor interpetratio fit ꝯ venditorem ita loqtur.d.l.labeo.ita per doc.concordant̄ dicta iura:adeo hoc caſu verba habent interpetrari pro emptoribus p predicta ⁊ maxime ⁊ ſic quinto q: cedula fuit fcā ꝓ pte venditrice:ideo ſibi imputādum quare legem apertius non dixit:idcirco ꝯ eā ptem fieri dʒ interpetratio.d.l.veteribus.de pac.⁊.d.l.labeo.que etiā iſto modo poteſt intelligi ⁊.l.quicquid aſtringende.§.i.de verbo.obli.

f ¶ Nec in ꝯtrtibus hʒ locū regula.d.l.in ambiguis orationibus.cum ſi.in ꝯtrium adductis ꝓut ⁊ dicit glo.in.d.l.in ambiguis orōnib⁹.p.d.l.veterib⁹:⁊ lʒ dictā cedulā ꝙten⁹ nō trāſiret in ꝯtctum poſſet per camerā interpetrari.tñ ex quo trāſiuit in ꝯtctum nō pōt per eam interpetrari ꝓut nō poſſet noua cedula fieri in preiudicium ipſorū emptorum ⁊ ſic non obſtat allegatio illa ꝙ eius eſt interpetrari cuius eſt cōdere:imo facit pro hac pte.iā dato ꝙ attenderet̄ interpetratio facientis cedulā ⁊ eius interpetrationi in dubio ſtādū foret tñ nō ita ſtādum eſt interpetratiōi ſucceſſoris qui ignorat quid ſenſerit anteceſſor ꝓut habet̄ alr̄ in.l.pomponius ſcribit ſi frumētū.ff.de rei ven.vbi habetur ꝙ lʒ ambigua oratio libellātis interpetret̄ a libellāte.l.ſi quis intentione ambigua.de iud.⁊.l.inter ſtipulātē.§.ſi ſtichū.de verbo.obli.tñ nō interpetratur a ſucceſſore vt.d.l.pomponi⁹ ſcribit ſi frumētū.ideo declaratio fcā per hānimētum vicethelaurarū ſeu vice legati nō obſt.per predicta:ſexto ita interpetratio eſt amplectāda q: ꝓhibitio eſt penalis:ergo reſtringenda p iura vulgaria prout ſupra in euidentiali dixi ⁊ ſic oīa confluūt in hac interpetratione.ſ.ꝙ ad tuora poſſit generaliter piſcari aliter ꝙ̄ cuʒ tramacchie ⁊ generaliter cum tramacchie aliter ꝙ̄ ad tuora:⁊ iuuat etiā magna equitas q: in proximis ſuperioribus annis fuit publice ſolitum piſcari cum dicto tramacchie alibi ꝙ̄ ad tuora prope ripam prout piſcati fuerunt iſti emptores ita ꝙ ipſi emptores videntes ita publice factum crediderunt id licere ⁊ ea intētione veriſimiliter emerunt:itaqʒ iniquum eſſet eis ꝓhiberi qḋ hactenus alijs non eſt prohibitum ⁊ per hec ſunt ſublata pro maiori parte adducta in contrarium reſpondebo ad aliqua ⁊ quidem leuia que reſtāt.

g ¶ Non autē obſtat ꝙ cum tramacchie plerunqʒ piſcatur ad tuora:q: fateor ⁊ hoc ſuadet quod cenſetur permiſſum piſcari ad tuora cum tramacchie:⁊ ideo etiam tempore iſtorum emptorum plerūqʒ ⁊ communiter ad tuora piſcatur ⁊ ſi ſemel piſcatur ad litus decies ⁊ forte centies habito reſpectu ad totum lacum piſcatur cum eo ad tuora:non autē ſequitur piſcatur plerunqʒ ad tuora:ergo alr̄ nunꝙ̄ piſcari poteſt:nec etiam obſtat quod allegatur de publica vtilitate:q:

tate:q2 lʒ aliquãdo recedaꝶ a iure cõi ⁊ a rigore iuris cõis pp publicã ⁊ cõem vtilitatem qñ ſuperior hñs auctoritatē legis cõdēde id ſtatuit ⁊ cenſeꝶ iuſta cã ſtatuẽdi:ita loquũtur iura que ad propoſitũ alleganꝶ:tñ id nõ pertinet ad inferiorē qui nõ põt iuri cõi derogare:vt dictũ eſt:⁊ inſuper nõ eſt publica vtilitas:ſʒ vtilitas fiſci vt recipiat in tpꝭ ma tua:ſʒ nõ minus cõmodũ nec debemus ꝑ intereſſe fiſci recedi a iure cõi ⁊ a forma ɔ̃ctus:quinimo in re dubia de facili rñdemus ɔ̃ fiſcũ dicit iuriſconſultus in.l.nõ puto delinquere eũ q ɔ̃ fiſcum facile reſponderit.ff. de iure fiſci: nec etiã ꝙ legatus põt legem cõdere:q2 prout ſupra dictũ eſt: non põt legem condere contra ɔ̃ctum ſeu legeʒ ſuperioris prout contingit in caſu noſtro. Reus ꝛc.

¶ Si vnus ex fratribus cõiter habitantibus accipit pecuniam mutuo:⁊ cum ea lucratur in ſocietate pecudum noĩe ſuo proprio contracta:an teneatur cõmunicare dicta lucra fratri qui domi ruralia exercebat.

¶ Conſilium. ccxij.

In nomine dñi nři ieſu xpi.

¶ Et in pñti cõſultatione prima facie dicẽdũ ꝙ lucrũ factũ cũ dictis pecudibꝰ veniat diuidẽdũ inter dictos Moriconuʒ ⁊ putiũ ſeu filiũ ⁊ hrdē putij cũ dictus putius oẽm ſuã operã exponeret ꝓ cõi vtilitate exercẽdo exercitiũ ruſticale ⁊ qcqd inde querebaꝶ erogabaꝶ in cõe cõmodũ vt mihi pſuadeo ⁊ ꝙ ſiſr moriconus ſe exercebat in exercitio rurali ⁊ qḋ inde querebaꝶ in cõi cõſumebaꝶ:⁊ cũ in themate d caꝶ ꝙ ſint facti diuites pp induſtriã Moriconi mihi pſuadeo ꝙ ſint per eos empta bona cõiter ex parte lucri redacti ex dicta ſocietate pecudum cũ dicaꝶ in themate ꝙ ex bonis pñmonialibus nõ poterant viuere ⁊ ꝙ ſunt facti diuites:⁊ ſic ambo cũ pluralis locutio nõ ſit contenta vno.c.pluralis loquutiõ.de reg.iur.in.vj.⁊.l. inter illã.ḋ ver.ſig.⁊ ſic ambo ponebãt in cõi ea que lucrabanꝶ.⁊ ideo vꝶ ꝙ contraxerint ſocietateʒ lucri ⁊ queſtus.

a ¶ Inter fratres.n.ſimũl habitantes de facili pſumiꝶ ſocietas cũ ſocietas inſtar fraternitatis hẽat.l.verũ in prin.ff.ꝓ ſocio ꝓut ħ põderat ad ꝓpoſitũ Ang.in ɔſi.incip.pñ hñs nume.lxxxv.ſʒ ordinẽ informis col.vle.ex cõi.n.habitatione ⁊ lucrorũ cõicatione ⁊ nõ reuiſione rõnũ: vꝶ maxime inter fratres ɔ̃cta ſocietas lucri ⁊ queſtus per predicta ⁊ que dixerũt Old.⁊ Jac.de are.quos refert Bar.in.l.titiũ ⁊ meuiũ.§.altero.de admi.tu.ex actibus.n.ſocialibus ɔ̃hiꝶ ſocietas ꝓut poſt eos ꝛꝫ Bar.ibi ⁊ in.l.ſi patruus.C.cõia vtriuſqꝫ iud.⁊ ibi Bal.Saly.⁊ Raph.ful.⁊ idẽ bar. ⁊ Ang.in d.§.hoc interdicto ⁊ Bal.in.l.cũ opʒ.C.de bo.q̃ lib. ⁊ in l.rei iudi.§.ſi.ff.ſo.ma.⁊ in cõplemẽto tractatus Barto.de duobus fr̃ibus ⁊ p Ang.in.d.cõſi.lxxv.⁊ in cõſi.cxij. ſm eũdẽ ordinẽ incip. Januarius ⁊ Ant.col.ij.⁊ bal.in cõſilio mihi.dlxxvij.incipit duo fratres.⁊ Pet.de anch. in cõſil. cccij.ſm ordinẽ informis incip.mã de qua queriꝶ Panor. in cõſi.lxvij.ſm ordinẽ informis incip.attingã ꝗ̃ breuiſſime ⁊ Põta.in cõſi.cccij.incip.cũ iſti fratres:⁊ in ɔſi.clxv. incip.circa primũ quo queriꝶ:⁊ in hoc oẽs cõcordant:cum itaqꝫ fuerint fratres ſimul habitãtes ⁊ bona cõia poſſidentes cõiter ⁊ fructus cõiter cõſumẽtes ⁊ opas ſaltẽ rurales cũ ruſtici forẽt in cõe cõmodũ ponẽtes ⁊ forte emptiones aliquas cõiter faciẽtes ex lucratis vñicũqꝫ q2 v̄iſiꝶr lucra ex opis eorũ ruralibus ⁊ fructibus bonorũ cõiũ nõ fuerunt tãta ꝙ potuerit ea fieri ⁊ effici diuites ꝓut facti diuites pſupponunꝶ in themate vꝶ ꝙ iter eos fuerit ɔ̃cta gñalis ſocietas lucri ⁊ q̃ſtus:nec vꝶ eqtati cõſonũ ꝙ potius poſuerit oẽm operã ſuã in cõi ⁊ Moriconus cõicaret ptẽ ſuarũ oparũ:maxĩe q2 tpe quo exercebat in exercitio pecudũ nõ poterat opas ſuas ponere in alio exercitio rurali nec videꝶ cõuenire bone fraternitati cuius inſtar hʒ ſocietas.d.l.verũ nec cõuenit arbitrio boni viri prout dicto arbitrio fieri dʒ ſocietas.l.in ꝓpoſita cum.ll.ſequentibus.ff. pro ſocio.

b ¶ Tñ his nõ obſtãtibus ɔ̃triũ puto de iure rñdendum:q2 ſocietas inter fratres cenſeꝶ inita quatenus inferunt actus ſociales:ex ſola aũt cõione bonorũ ⁊ cõi habitatione non cenſetur inter fratres ɔ̃cta ſocietas.l.ex parte.§.ſi filius.ff. fami.her.⁊ no.Bar.in.d.§.altero.⁊ in.l.ſi patruus.C.cõia vtri.iud.nec ex actibus ſocialibus circa vnã negociationeʒ reſultat tacita ſocietas circa aliã:q2 tacita ſocietas catenus ſe extẽdit quatenus actus ſociales tacitũ cõſenſuʒ oſtẽdũt ⁊ nõ vltra ꝓut tenẽt Bar.⁊ Bal.in.d.l.ſi patruus.⁊ bart. in.d.§.altero.cũ qbus doc.cõcordant:ſʒ actus ſociales nõ interuenerũt circa exercitiũ pecudũ in quo exercitio putiꝰ nõ ſe vnq̃ intromiſit:ſʒ dictus Moriconus mutuo accepit pecuniã noĩe ſuo ⁊ ſibi pecunie dñiuʒ queſiuit.l.ij.§. appellata.ff.ſi cer.pe.⁊ ſic ipſe ſe obligauit ad reſtõnẽ pecunie cũ qua pecunia ɔ̃xit ſocietatẽ cũ tertio ĩ exercitio pecudum que oĩa ſolus:⁊ ſolo noĩe fecit ⁊ ſi nõ cõſtaret feciſſe noĩe ſuo preſumiꝶ.l.⁊ magis.ff.de fideiuſ.⁊.l.papinianus. ff.mãdati nec pſona extrinſeca ſubintelligiꝶ.l.ſi ita ſtipulatus.§.griſogonus.de ver.obli.⁊ periculũ pecunie ad eum mutuatariũ ſpectabat.l.incendiũ.C.ſi cer.pe.⁊ ſiſr periculũ pecudũ ⁊ nõ ad dictũ putium.ſi.n.dicta pecunia mutuata fuiſſet deperdita vel ablata vel pecudes perempte moriconus ſubibat periculuʒ:⁊ ipſe ſolus erat obligatus reddere pecuniã mutuataʒ ⁊ nõ dictus putius. ideo decet ꝙ ſolus Moriconus cõſequaꝶ lucrũ:q2 rõ naturalis id inducit qḋ qui ſubit dãnum ſentiat ⁊ lucrũ.l.ſm naturã.ff.de reg.iur. ⁊.l.manifeſtiſſimi.§.ſinaũt in ſecundã.C.de fur.ibi. vbi.n. periculũ ibi ⁊ lucꝝ ꝛc.⁊.l.ſi is qui.§.ſi quẽ queſtũ.ff.cõmodati nec põt cohiri ſocietas vt vnus ſocius ſubeat periculũ ⁊ alter nõ:ſed habeat partẽ lucri.l.ſi nõ fuerint.§.ariſto. ff.pro ſocio.appellareꝶ.n.ſocietas leonina vt ibi niſi forte alter ex ſocijs cõtuliſſet plus ſocietati qḋ correſpõderet periculo dãni ar.d.l.ſi nõ fuerint.§.i.nã tũc poſſet fieri pactũ ꝙ vnus dãnum ſubeat ꝙ eueniret ſupra lucrũ ⁊ alter partẽ lucri ſuſtineret ſi qḋ cõputato dãno reſtaret.l. mutius.eo. ti.⁊ in.§.⁊ adeo inſti.eo.ti.qḋ minime cõtigit in caſu nřo ĩ quo dictus putiꝰ nihil poſuit in ſocietate pecudũ:oĩa itaqꝫ cõferunt ꝙ nõ cenſeaꝶ ɔ̃cta tacita ſocietas inter dictos fratres in dicto exercitio pecudũ in quo nullus actus ſocialis vꝶ interueniſſet lʒ forte dictus Moriconꝰ aliq̃ expoſuerit in emptionẽ bonoꝝ cõiũ ex his que lucratus fuerat in dicto exercitio pecudũ potuit id facere aĩo repetẽdi. itẽ potuit id facere vt cõpenſaret cũ operis quas ipſe obmittebat in exercitio rurali pp ſocietatẽ pecudũ velut cõpẽſaret pecuniã ipſam expoſitã in illas emptiones vel vt cõpenſaret comodũ fructuũ recolligendorũ ex predijs emptis cũ pecunia ſua.⁊ qḋ ex pdictis eẽt cõiecturãdũ arbitrio iudicis eẽt remittẽdũ ar.l.j.ff.de iure delib.⁊.d.l.in propoſita ⁊ ſequẽtibus cũ ſuis cõcor.qui bonus vir haberet aiaduertere q̃litatẽ operarũ vtriuſqꝫ in exercitio rurali ⁊ q̃tũ excedebant opera putij ⁊ ex aduerſo cõſiderare q̃litatẽ expoſitã pecunie per dictũ Moriconũ in cõi ⁊ arbitrari vtrũ exceſſus operarũ correſponderet pecunie expoſite.an v̄o correſponderet commodo ſeu fructui percepto occaſione dicte pecunie expoſite per dictũ Moriconũ ⁊ ꝓut magis correſpondebit arbitrari.illud aũt cõſtat ꝙ non correſpõdet dicte quãtitati mutuo recepte:⁊ eius periculo ⁊ interuſurijs ⁊ etiã induſtrie ipſius Moriconi.⁊ idcirco nõ dʒ alio nõ docto arbitrari ɔ̃ctã eẽ ſocietatẽ inter Moriconũ ⁊ putiuʒ in dictis pecudibus ſeu generalis lucri ⁊ queſtus:q2 actus ipſi ſociales nõ indicãt eorũ cõſenſuʒ in dictas tacitas ſocietates vʒ lucri ⁊ q̃ſtus generalẽ vel in exercitio dictarum pecudũ:ſed ſolũ circa ruralia:q aũt dicit ɔ̃ctã eẽ ſocietatẽ dʒ ꝓbare ɔ̃cluderer ſaltẽ pſumptiue.l.ei q dicit.ff.ḋ ꝓba. cũ multis cõcordãtijs:dictus aũt putius ſocietatẽ qua nitiꝶ nõ ꝓbat merito ꝛc.inſup dato ſiꝶ pudicio v̄itatis qḋ cenſereꝶ inter eos ɔ̃cta ſocietas in dicto exercitio pecuduʒ vel generalis lucri ⁊ queſtus:tñ nõ deberet lucꝝ equaliter diuidi inter putiũ ſeu eius heredem ⁊ Moriconũ ſʒ deberet de lucratis fieri diuiſio reſpectiue ad poſita ĩ ſocietate.

c ¶ Et eſt aduertendũ ꝙ ſocietas requirit in ſupremo bonam fidem dicebat Bald.in ſuo conſilio incipiente videamus que ſocietas ⁊ debet contrahi proba ⁊ equa arbitrio boni viri.l.qḋ enim.§.j.⁊.l.ſi ſocietatem mecum coheris ff.pro ſocio.⁊.l.iij.in fine eo.titu.⁊ debent partes in ſocietate eſſe equales ſi aliud non apparet.l.ſi nõ fuerint in pr. ff.pro ſo.⁊ inſti.e.ti.§.j.nec põt vnus plus lucri percipere q̃ alter niſi aliquid plus conferat ſocietati.d.l.ſi non fuerint.§.primo.verſiculo ſi modo aliquid plus contulit ſocietati adeo ꝙ nec valet pactum qḋ partes ſint inequales non proportionabiles ei quod in ſocietate immittitur prout probat text.in.d.verſicu. ſi modo aliquid plus contulit ſocietati a ɔ̃rio ſenſu prout firmat Azo vt refert ⁊ approbat Accur.ibidem ꝙ ⁊ vꝶ velle Saly.in.l.mutius.ff.eo.ti.⁊ eſt cõis opi.prout dicit Rapha.fulgo.in.d.l.ſi non fuerint.§. j.vbi in hoc finaliter reſidet.⁊ idem ſentit in.l. ſi ſocietatẽ

mecū cohieris eo.ti.facit etiam tex.in.d.l.ſi non fuerint.§.cohiri ibi ſi tanti eſt opera q̄ti dānū ⁊c.ꝑ que iura reſtringitur generaliter tex.in.d.§.j.inſti.eo.ti.⁊.d.l.ſi nō fuerint §.j.in primo rñ.s in q̄bus iuribus dr̄ ꝙ conuentio ꝙ partes ſint equales vel inequales eſt ſeruāda:q2 verum eſt ſi eſt inequalitas circa que hincinde in ſocietate immittūtur ſinaūt nihil eſt conuentuȝ tunc debent eſſe partes equales in lucro dicit tex.in.d.l.ſi nō fuerint in principio ꝙ eſt verum ſi ſunt equalia ea que in ſocietate hincinde conferunt̄ ſinautem vnus plus ponit q̄ȝ alter in ſocietate ⁊ ſocietas eſt ſimpl'r contracta debēt portiones lucri ⁊ damni eſſe coꝝ reſpectiue ad ea que in ſocietate conferuntur.

d ¶ Et hoc ꝙ partes lucri debeant eſſe correſpondentes ei ꝙ immittit̄ vel in ſocietatē cōfertur.ꝓbatur ēt auctoritate. Nā hoc ēt voluit gloſella ſuper v̄bo equales i.d.§.j.inſti.de ſocieta.que ad tex.ſupplet ⁊ dic equale fuiſſe capitale.vult ergo regula illius tex.ꝙ p̄tes lucri ⁊ dāni ſint equales procedit tūc demū qñ capitale eſt equale.ſecus ergo ſi capitale nō eſt equale:nā tunc nō debent partes eſſe equales ſȝ proportionabiles ad portiones capitaliū qd̄ clarius firmat Nico.de matta.in.d.l.j.C.eo.ti.⁊ Bal.ibi in.q.quarta.⁊ Salyc.ibi in.vij.q.⁊ in.d.l.mutius in.vij.q.qd̄ ⁊ vult Ang.in conſilio.cxiij.incipiente quid autē ſi fuerint:⁊ idē vr̄ velle Bar.in conſilio incipiēte cianciarellus ſm̄ ordinem peruſinū nō informis:⁊ iō ſi vnus ponit tātumdem pecunie quantum alter ⁊ inſuper alter ſolus ponit operam debebit in detractione lucri haberi extimatio operaruȝ arbitrio boni viri prout in terminis dicit Salyce. in.d.l.j.⁊ volunt ēt alij ſupra relati:vt pȝ ex predictis:⁊ ita de facto conſultus ſepiſſime reſpondi ⁊ plurics cōſului:⁊ ita legendo firmaui in.l.ſi paſcēda pecora.C.de pac.extra gl.in.j.q.principali ſecūdo queſito:⁊ per dictaȝ rōnē pluries conſului ꝙ ſi ſunt duo fratres ſtantes ſimul ⁊ cōmunicantes lucra ⁊ queſtus:⁊ ſic tacite cōtrahunt ſocietatem lucri ⁊ queſtus ⁊ plura lucrant̄ ſi vnus eſt multum induſtrioſus ⁊ alter parum ille induſtrioſus debet maiorem partem queſitoꝝ conſequi in diuiſione:⁊ hec in terminis faciūt ad propoſituȝ in terminis noſtris exquo.d.Moriconus immiſit magnam quantitatem pecunie in ſocietate ſi ſocietas inita dici poſſet ⁊ operas ſuas ⁊ induſtriam que idurtria eſt maioris extimationis q̄ȝ opera ⁊ induſtria.d.putij deberet de d.lucro habere longe maiorem partem lucri dictarū pecudum q̄ȝ.d.putius:ita ꝙ.d.putio parum obueniret magis tñ inhereo prime parti ſcilicet ꝙ non ſit inter eos cōtracta ſocietas in dictis pecudibus. Laus deo.

¶ Uniuerſitas caſtri valli an poſſit poſſidere omnia que poſſidebat verſus caſtruȝ ſancti Felicis:⁊ in eis lignare nō obſtante quadam ſententia poſtea lata.

¶ Conſilium ccxiiij.

In nomine dn̄i noſtri

i Ieſu xp̄i.¶ Uiſo tenore ſnīe arbitroꝝ late ꝑ arbitros electos ꝑ hoīes ⁊ vniuerſitates caſtri valli ⁊ caſtri caſtelli ſancti Felicis ſeu eorum ſindicis ⁊ procuratoribus prout deprehenditur ex prefatione ſententie:q2 cōpromiſſum nō vidi ⁊ viſis dictis ꝑfationibus dicte ſententie arbitralis.

a ¶ Ur̄ prima facie dōm ꝙ dicte cōmunitates nō poſſint excedere terminos in dicta ſnīa cōfirmatos:nā termini ⁊ fines nō ponunt̄ niſi vt deſignēt quārū ſe extēdāt iura ꝑtiū ⁊ vt terminēt ꝯtrouerſiā que eſt vl' eſſe poſſet inter ptes.l.ij.C.finium regū.⁊.ff.e.ti.quaſi ꝑ totos:ita ꝙ id qd̄ eſt ab vno latere intra fines v̄ius vnā partē vnius ex ꝯfinātibus cēſet̄ eſſe illius:⁊ ſic v̄ſa vice alterius qcqd eſt ex altero latere citra fines:ita ꝙ ſi qua res eſt in ꝯfinio cēſet̄ eſſe cōis pro diuiſo.l.arbitror in ꝓn.cōi diui.⁊ pari rōne ipſi fines immiſſi cēſent̄ eſſe cōmunes inter partes cuiuſlibet partis pro dimidia ex latere ſuo prout ⁊ in ſimili paries poſitus inter duas domos cenſetur cōmunis pro diuiſo inter dominos domoꝝ cuiuſlibet vſq3 ad medium parietis cuiuſlibet ex latere ſuo.l.parietē.ff.de ſerui.vrba.predi.⁊.l.dāni infecti quidā.§.cum parietē.ff.de dāno infec.prout ibi declarat Bart.qui ita determinat in dubio:exquo ergo quelibet pars ſe extēdit vſq3 ad dimidiam termini ex latere ſuo ⁊ nō vltra per.d.l.arbor in prin.igitur ⁊ fortius nō debet ſe extendere vltra terminos a latere vicini:⁊ hoc vr̄ clarum per iam dicta:cum igitur loca de quibus agitur ſint vltra terminos verſus caſtrum caſtelli ſancti Felicis:igitur videtur ꝙ dicta vniuerſitas caſtri valli nō poſſit vti lignare vl' poſſidere vltra dictos terminos a latere caſtelli ſancti Felicis:nec videt̄ obſtare illa particula ſnīe ⁊ vti hoīes dictoꝝ caſtrorū hactenus poſſederunt:ita poſſideāt in futurū nec valeāt a quoq3 eorū inquietari vel moleſtari:q2 dictuȝ capitulum videtur intelligendum de hominibus ſingularibus.

b ¶ Illud enim qd̄ eſt vniuerſitatis nō eſt hominuȝ ipſius vniuerſitatis.l.in tantū.§.vniuerſitatis.ff.de reꝝ diui.⁊.l.ſed ſi hac.§.qui manumittit̄.ff.de in ius vo.vbi aūt ſniantes voluerūt cōprehendere vniuerſitates expreſſerūt ⁊ ſepenumero in dicta ſnīa:ita ⁊ ſciuiſſent exprimere in.d.c.ſi vniuerſitates cōprehēdere voluiſſent facit.c.ad audiētiaȝ de decimis.itē ꝙ in dicta ſnīa pluries ponantur homines dictorū caſtrorū pro diuerſis q̄b vniuerſitatibus dictorū caſtrorū:q2 cōiunctio ſepe eſt in dicta ſnīa poſita inter vniuerſitatē ⁊ hoīes ⁊ cōiunctio ſolet poni inter diuerſa ꝑ notata in rubrica.ff.de iuris.⁊ facti igno.itē in dicta ſnīa pluries ponit̄ verbū hoīes pro ſingularibus perſonis:naȝ in verſicu.adūcientes ⁊ verſiculis ſequētibus in quibus tractat̄ de diminutione penarū:⁊ de penis ⁊ dānis datis:⁊ eorū cōdēnationibus caſſandis ⁊ annullādis.raro enim vniuerſitas incidit in penā:ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ illa capitula ꝓuideāt hoibus particularibus:⁊ ſic verbū hoīes ſignificet ꝑticulares ꝑſonas dictorū caſtrorū potiuſq̄ȝ ipſas vniuerſitates ſeu homines in vniuerſo ſil'r capitulū dicte ſnīe.item dicimus ⁊ ſentētiamus ꝙ hoīes dicti caſtri valli poſſint habere iter ⁊c.veriſimiliter ꝓuidet particularibus perſonis potiuſq̄ȝ vniuerſitati dicti caſtri:q2 veriſimiliter rariſſime vniuerſitas erat iter habitura ad illum fontem ⁊ forte nunq̄ȝ ⁊ nō ſolēt vniuerſitates caſtrorū vel terrarū habere aīalia in cōita ꝙ verbū hoīes ſepius poſitū in dictis capitibus dicte ſentētie potius adaptat̄ ad ꝑticulares hoīes dictorū caſtrorū q̄ȝ ad eorū vniuerſitates:iō verbū hoīes poſitum in ſupradicto capitulo ⁊ vti hoīes ſil'r cōprehendat homines particulares potiuſq̄ȝ homines in vniuerſo, arguendo a conſuetudine loquēdi ipſorū ſententiātiū ꝓut arguit iuriſconſultus in.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de leg.j.⁊ prout per illū tex.arguit Barto.in.l.centurio circa mediū de vul.⁊ pup. ſimiliter induci pōt capitulum īmediate ſequens reſeruatis:tñ iuribus dictarū vniuerſitatum:⁊ hominum vbi verbū hominū vr̄ referēdum ad ſingulares homines nō ad homines in vniuerſo:tum ex natura copule in medio poſite iuxta notata per glo.in dicta rubrica de iuris ⁊ facti igno.tū maxime q2 eſt veriſimile ꝙ voluerint ēt reſeruare iura particulariū perſonarum:⁊ per id qd̄ ſubdit̄ in capitulo īmediate ſequenti ⁊ fortius per id qd̄ inferius ſubditur in verſiculo nolentes preiudicare.

c ¶ Tñ his nō obſtantibus contrarium puto aperta fronte concludendum.ſ.ꝙ dicte vniuerſitates poſſint vti ⁊ poſſidere ea loca que ante ſniam poſſidebant:prout prius ante ſniam poſſidebant ⁊ vtebantur:lȝ ſint ſita vltra terminos verſus vicinū caſtrum ſingula ſingulis referendo:nam qui probat ſe poſſediſſe cenſetur cōtinuaſſe poſſeſſionē ſi ipſe id aſſerit ar.l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.⁊ ibi ꝑ glo.⁊ doc.⁊ ꝑ doc.in.c.cū ad ſedē.⁊ in.c.cū oli.de reſti.ſpo.idcirco fundata eſt intētio vniuerſitatis pretēdētis ſe cōtinuare poſſeſſionē quā prius habebat.non enim illā ſibi aufert dicta ſnīa.lȝ enim approbet terminos poſitos inter dictas cōitates:nō tñ declarat ſnīa quid terminēt dicti termini vtrū.ſ.territoria ⁊ iuriſditiōes.an v̄o poſſeſſiōes ſeu dn̄ia in predijs:⁊ lȝ inter priuatas ꝑſonas fines ſeu termini ponant̄ cōiter vt terminēt dn̄ia ⁊ poſſeſſiones ꝑdiorū:vt in titulis finiū regun.ff.⁊.C.⁊ in.d.l.arbor.tñ inter cōitates cōiter ⁊ quaſi ſemꝑ fines ⁊ termini ponunt̄ ad deſignandū territoria quorſum ſe extēdāt ⁊ determinādū lites ⁊ ꝯtrouerſias que ſuꝑ territorijs verti ſolent:⁊ argumētū a cōiter accidētibus bonū eſt in iure:vt no.gloſ.in.l.j.C.de arbi.ēt in mā probationis:vt per glo.⁊ Bal.in.l.neq3 natales.C.de proba.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.nō hoc.C.vn̄ leg.⁊ i interpetrādis rebus obſcuris.c.inſpicitur in obſcuris qd̄ veriſimilius eſt aut qd̄ plerūq3 fieri cōſueuit.de reg.iur.in.vj.⁊ in.l.in obſcuris inſpici.ff.eo.ti.iō dicta ſnīa que non declarat ad quē finem fuerint deſignati illi termini:⁊ in hoc obſcura interpetretur ꝙ ſint poſiti ad determinandum territoria ⁊ iuriſditiones dictorum caſtrorum ſi quā iuriſditionem hn̄t vel predia intra fines poſita ſoluant collectas in vno vel altero

loco

loco vt vbi a cataſtrati debeant que non ſunt a cataſtrata
ſeu in extrimo poſita ex quo ad hos reſpectus plerūq; po
nuntur termini inter cōitates vt rei docet experientia que
eſt rerum magiſtra.c.ꝗ ſit in prin.de elec.lib.vj.ꝛ.c.ſtatu
tum in prin.e.ti.ꝛ libro.ꝛ qui dicit ꝙ ad aliū reſpectuꝫ fue
rint poſiti dicti termini haberet illud docere.l.ei qui dicit.
.de proba.maxime ſi ſit actor.l.actor qd̄ aſſeuerat.C.de pro
ba.ꝛ.l.qui accuſare.C.de eden.cū ſi.ideo alio nō docto di
cta cōfinatio nō obſtat in hoc dicte vniuerſitati caſtri valli
quominus poſſideat id qd̄ añ poſſidebat.nihil.n.repugnat
quominus vna vniuerſitas poſſit hr̄e bona in alieno terri
torio:ꝛ maxime in caſu iſto in quo ſniantes hoc videntur
preſupponere quatenus reſeruat iura vniuerſitatibus pre
dictis que iudicial'r proſeq; poſſint iudicio poſſeſſorio vel
petitorio ꝛ generalis eſt reſeruatio dicto capl'o reſeruatio:
tñ iō generaliter vr̄ intelligenda arg.l.j.§.ꝛ generaliter. de
leg.preſtan.ꝛ cañ.ſi romanorum.xix.diſt.cum ſimi.

d ¶Et ſi reſeruat̄ ius agendi multofortius reſeruādū erat
ius retinēdi:qꝛ maximū eſt cōmodū poſſeſſionis.§.cōmo
dū inſti. de interdic.iō ſi liceret repetere poſſeſſionē amiſ
ſam fortius licere oꝫ retinere nō amiſſam:qꝛ turpius ejicit̄
ꝗ nō admittit̄ hoſpes.c.quēadmodū de iureiur. ideo tur
pius fuiſſet ſniantibus priuare vniuerſitates poſſeſſiōibus
quas habebant ꝗ priuare iuribus petendi poſſeſſionibus
amiſſis ſed iuribus petēdi nō priuant:ſed illa reſeruant in
d.verſi.reſeruatio:tñ ideo longe fortius credendum ꝙ no
luerint priuare vniuerſitates eaꝝ poſſeſſionibus:ꝛ ideo cē
ſeatur eſſe de mente ſniantiū reſeruare dictis vniuerſitati
bus earū poſſeſſiones qd̄ ꝛ perſuadet̄:qꝛ in ſequenti verſi.
itē dicimus ſniamus ꝛ declaramus ꝙ poſ.ꝛc. reſeruat di
ctis hominibus ꝛ vniuerſitatibus ꝙ coſtā ſancti Antonij
cōiter poſſeſſam:ita in futurū cōiter poſſiderēt.lꝫ ſit a late
re caſtelli ſancti Felicis:ita ꝙ noluerit auferre qd̄ pro par
te:ꝛ cōiter poſſidebat cōitas caſtrivalli:ita ꝛ fortius nō eſt
veriſil'e ꝙ voluerint auferre id qd̄.d.vniuerſitas inſolidū
poſſidebat.ꝛ ꝙ.d.arbitri in dicta approbatione terminoꝝ
noluerint ꝓiudicare iuribus vniuerſitatū.demōſtrat̄ ēt ex
eo qd̄ dicit̄ in ꝟ.itē dicimus ꝛ declaramus ꝙ oēs ꝛc.quate
nus diſponit̄ ꝙ bona cōis ſeu ſpāliū pſonarū caſtri valli q̄
eſſent a cataſtrate in cataſtro cōis ſancti Felicis ſoluere te
neant̄ onera in.d.caſtro ſancti Felicis ꝑut extitit hactenus
cōſuetū:ꝛ idē verſa vice ꝛc.pp que dat̄ intelligi ꝙ dicti ar
bitri in iuribus que apparere poterāt:ꝛ in his que erāt cō
ſueta nolebāt mutationē aliquā facere:ꝛ ex tot circūſtātijs
pcedētibus ꝛ ſequētibus ſatis vr̄ deprehēdi mēs arbitroꝝ
ꝙ noluerint ꝓiudicare ēt vniuerſitatibus in iuribus eaꝝ ꝛ
termini opari pſit quo ad territoriū:itē circa alia forte que
nō apparerēt ꝛ ſatis eſt ſi in aliquo opent̄ ar.l. tutori.C.d
neg.geſt.ꝛ h ꝙ noluerint ꝓiudicare iuribus vniuerſitatū
neq; iuribus ſingulariū pſonaꝝ earūdē ꝓbat magis apte
in ꝟ.nolētes ꝓiudicare ſeu ꝓiudiciū afferre vniuerſitatib⁹
ſeu ſpālibus pſonis dictoꝝ caſtroꝝ q̄ vba inde finite poſita
equpollēt vl'ibus vbis ar.l.ſi pluribus.de leg.ij.ꝛ.c.qꝛ circa
de pui.iō demōſtrāt.d.vba ꝙ nolebāt in aliquo ꝓiudica
re iuribus partiū facit:qꝛ cl'a in fi.poſita ad oīa pcedētia re
fert̄.l.talis ſcriptura.de le.j.c.ij.regris.ꝛ.c.inquiſitiōi de ap.
cū ergo nollet iuribus partiū ꝓiudicare:iō nolebāt ꝑ oppo
ſitionē terminoꝝ ꝓiudicare poſſeſſionibus vniuerſitatuꝫ
vel ſingulariū earūdē ꝛ mēs pualet vbis ar.l.nō aliter. de
leg.iij.ꝛ.l.in cōuentionalibus.ff.de ꝟ.ſig.ꝛ.c. intelligētia.
extra.e.ti.cū cōcor.lꝫ in caſu iſto vba nō repugnāt.dato.n.
ſine ꝓiudicio vītatis ꝙ ex pſſe nō ꝓuideret vniuerſitatib⁹
ꝙ liceret poſſidere.nō tñ ppea ſniat̄ ꝙ priuarent̄ earū poſ
ſeſſionibus ꝛ ſi dicat̄ qd ergo opat̄ ſnia pmittens vti ꝛ poſ
ſidere ꝛc.rñdet̄ ꝙ ſatis inqetans ꝛ moleſtans illos quibus
ſnia puidet ꝛ poſſideat ꝛc.incidit i penā cōpromiſſi tanꝗ
veniens ꝯ laudū:nō ita ſiqs inqetaret alios. lꝫ iuſtos poſ
ſeſſores:ꝛ ſic ſatis opat̄ laudū in hac parte quatenus per
mittit.lꝫ etiaꝫ al's eſſet permiſſum:ꝛ ex his conſtat ꝙ dato
ſine preiudicio veritatis ꝙ dictus verſic.ꝛ vti hoīes dicto
rū caſtroꝝ ꝛc.loqueret̄ ſolum de ſingularibus hominibus
nihilominus dicta vniuerſitas caſtri valli licite vti potuit
ꝛ poteſt poſſeſſione dicte coſte ſancti Antonij:ꝛ etiam alio
rū locorū quatenus ante ſententiam poſſidebat:licet circa
dictam coſtam res ſit magis plana:qꝛ id per ſententiam ex
preſſe prouidetur putarem:tñ ꝙ dictum capitulum ſenten
tie ꝛ vti homines comprehēdat vniuerſitates predictas.nil
enim aliud eſt vniuerſitas caſtri niſi homines caſtri inuni
uerſo conſiderati:ita ꝙ homines caſtroꝝ poſſunt conſide
rari vt ſinguli ꝛ poſſunt cōſiderari vt vniuerſi ſi conſiderā
tur vt ſinguli differunt ab vniuerſitate:ita loquuntur.d.§.
vniuerſitatis.ꝛ.d.§.qui manumittitur:ſi vero conſiderant̄
vt vniuerſi:ꝛ tunc non differt ab vniuerſitate.

e ¶Ideo dicit̄ Bal.in.d.§.qui manumittit̄ ꝙ habēs māda
tum aduerſus oēs perſonas vel aduerſus oēs homines cē
ſetur habere mandatū:etiā ꝯ vniuerſitatem vel collegiuꝫ.
ꝛ Joānes monachi in.c.generali.de reg.iur.in.vj. prout re
fert Jo.an.in.c.cuꝫ in illis.§.j.de preben.lib.vj.dicit ꝙ in
materia ſtricta appellatione hominū nō venit vniuerſitas
quaſi ſecus al's.ꝛ Bal.in.c.j.ꝛ.§.incōuenticulam. de pace
iura.fir.in vſi.feu.dicit ꝙ appellatiōe hominū venit quoq;
vniuerſitas ꝛ collegiū in caſu nr̄o ſubiecta materia ſuadet
ꝙ in.d.c.ſnie ꝛ vti homines ꝛc.cōprehendant̄ ēt hoīes in
vniuerſo ꝓut ꝛ ſequētia capitula ꝛ pximū precedēs ſuadēt
in quibus pariter diſponitur de vniuerſitatibus:ꝛ de par
ticularibus perſonis earundem ꝛ nunꝗ in tota dicta ſnia
aliud diſponit̄ in particularibus perſonis qd̄ ſecus diſpo
nat̄ facit qd̄ not.glo.in.c.ſi poſtꝗ.de elec.lib.vj.dicens ꝙ
qñ duo ſunt cōmuniter equiparata hoc eſt ꝙ idē diſponit̄
pariter in ambobus ſi reperitur aliquid diſpoſituꝫ in vno:
lꝫ ſit exorbitans trahitur ad aliud multofortius qñ diſpo
nitur per verba que poſſunt adaptari ad vtrūq; ꝑut in caſu
noſtro in quo verbum hoīes pōt ſumi pro hominibus in
vniuerſo ꝛ pro hominibus vt ſingulis vt dictū eſt. ꝛ prout
etiam pro vniuerſitate videt̄ ſimile verbuꝫ poſitū alias in
dicta ſententia videlꝫ in precedenti capitulo:vbi dicit com
munis ſeu ſpecialium perſonarū hominū dicti caſtri: nam
perſone ſpeciales hominū vt vnum differat ab alio oꝫ ſu
mi hominū idest vniuerſitatis.item in eodē capitulo prio
appellat cataſtrum cōis poſtea appellat cataſtruꝫ hominū
ꝛ tñ loquitur d̄ poſſeſſionibus.ēt vniuerſitatis ꝛ ſpecialiū
perſonaꝝ forēſiū:ita ꝙ quaſi neceſſario opꝫ dicere ꝙ illud
verbū hominū ſignificet vniuerſitatē caſtrivalli:idē innuit̄
in prefatione ſententie in qua premittitur de compromiſ
ſo facto nomine communitatum ꝛ hominum dictarum
ſtroꝝ.ꝛ de ratificatione facta pro communi vniuerſitate ꝛ
hominibus ꝛ poſtea dicit viſaq; ratificatione facta per di
ctas vniuerſitates quaſi idem ſignificent vniuerſitates qd̄
communia vniuerſitates ꝛ homines.item ꝛ tertio in capi
tulo.item dicimus ſententiamus ꝛ declaramus dū loquit̄
de coſta ſancti Antonij cōmuniter poſſeſſa per homines ꝛ
vniuerſitates veriſimiliter verbum homines ponitur pro
vniuerſitatibus:qꝛ non eſt veriſimile ꝙ ſingulares homi
nes cōmuniter poſſederint cum vniuerſitatibus.

f ¶Eſt etiā ponderandum ꝛ quarto ꝙ in dicta ſententia ſit
mētio de ſpecialibus ſemper ſub verbo perſonarū in quoq;
locis ꝛ nunꝗ ſit mentio de ſpecialibus ſubverbo hominū
ꝙ ſuadet vt ſub verbo homines cōprehēdere velit hoīes
in vniuerſo.item ꝛ quinto eſt ponderanduꝫ ꝙ vbi in dicta
ſententia coniungunt̄ vniuerſitates cū particularibus per
ſonis ſemper coniungunt̄ per disiunctiuam ſeu ꝛ vbi con
iūgunt̄ vniuerſitates cū verbo hominibus ſemper per co
pulatiuā que denotat concurſum:ꝛ ſic innuit qd̄ vbi vni
uerſitas ibi homines.ſ.in vniuerſo ſemel tñ coniungitur
per alternatiuam vel ꝛ in re dubia eſt plurimū cōſideran
dum mos loquēdi eius qui protulit.d.l.ſi ſeruus plurium.
§.fi.vbi tex.dicit ante oīa id conſiderandū. confert etiam
qꝛ in dicta ſententia ſepenumero dicitur cōe vniuerſitas ꝛ
hoīes:ꝛ tñ cōſtat ꝙ cōe ꝛ vniuerſitas idē ſignificāt: ideo
copula eo reſpectu nō copulat diuerſa:ita ꝛ non mirū ſi nō
copulat diuerſa reſpectu hominū:ꝛ maxime qꝛ vna copula
reſpicit omnia dicta tria vocabula:iō decet ꝙ oīa tria pari
ter determinet.ar.l.ſi.C.de ſentētijs.ꝛ.l.iā hoc iure.de vul.
ꝛ pup.cū cōcor.ideo prout duo prima vocabula cōe ꝛ vni
uerſitas copulat non vt diuerſa:ita ꝛ non vt diuerſum co
pulet verbum hoīes argumento dictorum iurium.

g ¶Et ſic non obſtat quod notat gloſ. in dicta rubrica iu
ris ꝛ facti igno.nec etiam obſtat ꝙ capitula que loquunt̄
de itinere ad fontē:ꝛ de diminutione penarū:ꝛ de eodem
natione irritatione ꝛ caſſatione potius cōcernūt ſingula
res homines ꝗ homines in vniuerſo:qꝛ nō negatur quin
appellatione hominū in dicta ſententia nō cōprehendan
tur:quoq; etiā ſingulares hoīes ꝑut in dictis capl'is cōpre
henduntur veriſilr ꝛ non nego quin in dicto capitulo ꝛ vti
homines comprehendantur etiam particulares homines:
tamē dico ꝙ comprehendantur etiam homines in vniuer

ſo: ⁊ etiam dicta cap tula d: itinere penis ⁊ condemnat: Si bus loquētia pñt adaptari: ēt ad hoies in vniuerſo: ſȝ nō ita frequēter ⁊ ex his pȝ rñſuȝ ad oia adducta in ꝯtrū ⁊ remanet ꝯcluſio ꝙ dcē vniuerſitates pñt nō obſtā tibus dictis terminis poſſidē oia q̄ añ ſniaȝ poſſidebāt. Laus deo.

¶ Unus fratrum cōmuniter habitantium qui non habuit filios multa ex officijs lucratꝰ fuit que lucra poſtq̄ redijt domum expendidit in refectione domorum cōmuniuȝ: an poſſit repetere ea ſic expenſa a fratribus: ⁊ an poſſit repetere expenſas factas per ſuos fratres in nuptijs ſuarū vxorum ⁊ in educando filios de redditibus communibus.

¶ Conſilium ccxiij.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xpi. ¶ In hac ꝯſultatiōe vř pma facie dōm ꝙ dictus euāgeliſta nō poſſit repetere ea que dicit impēdiſſe in cōeȝ vtilitatē: nā ex quo ipſi ſtabāt in cōione ⁊ de cōi viuebāt ⁊ dictus euāgeliſta id qđ lucrabaꝛ ſua induſtria exponebat in cōeȝ vtilitatē ꝓut ex pūcto dep̄hēdiꝛ: q2 in emptiōes cōi noie factas in domos edificatas in cōmuni ſolo que neceſſaria ꝯſequētia ſunt cōmunes: q2 edificium cedit ſolo.l.ij.C.de rei ven.⁊.l.adeo.§.cum in ſuo.ff.de acq.re.do.cū ſīlibꝰ.⁊ forte ēt alij fratres de lucris eoꝝ expendebant in cōem vtilitateȝ.

a ¶ Ideo videꝛ q̄ q2 erant fratres ⁊ ſocietas inſtar fraternitatis habet.l.verū in princ.ff.pro ſocio.ideo de facili videꝛ inter fratres iniri ſocietatem maxie ſi ſimul habitant prout hec ponderat ad ꝓpoſitū Ange. in conſi.ſuo.lxxxv.ſm ordinem informis incipiente pater habēs in vltima col.idcirco ex cōmuni habitatione ⁊ lucroꝝ cōmunicatione ⁊ nō reuiſione rōnuȝ videꝛ ꝙ iter eos fuerit cōtracta ſocietas lucri ⁊ queſtus p ea que poſt Old.⁊ Jac.de are.quos refert Bar.in.l.titiuȝ ⁊ meuium.§.altero de admi.tu.ex actibus enim ſocialibus contrahitur ſocietas prout poſt eos tenet Bar.ibi.⁊ in.l.ſi patruus.C.cōis vtri.iud.⁊ ibi Bal.Sal.⁊ Raph.ful.⁊ idē Bar.⁊ Ang.in.§.h interdicto.ff.de itinere actuq; priuato ⁊ Bal.in.l.cū oportet in pn.C.de bo.q; lib.⁊ in.l.rei iud.§.ſi.ff.ſol.ma.⁊ in cōplemento tractatus Bar.de duobus fratribus.⁊ p Ange.in.d.cōſi.lxxxv.⁊ in conſi.cxij.ſm eūdem ordinē incipiente Pānutius ⁊ Antonius co.ij.⁊ Bal.in ꝯſi.mihi.dlxxxvij.incipiēte duo fratres.⁊ Pe.de anch.in cōſi.ccciij.ſm ordinē iformis incipiente materia de qua querit.⁊ Panoꝛ.in conſi.lxviij.ſm ordinē informis icip.attingam breuiſſime.⁊ Pōta.in ꝯſil.ccclij.icipiēte cum iſti fratres ⁊ in conſi.clxv.incipiēte circa primum quo queritur: ⁊ in hoc omnes concordāt: vū itaq; fuerint fratres ſimul habitantes ⁊ bona cōmunia poſſidētes ⁊ fructus communiter conſumentes non vnuſquiſq; ratam ſuā ⁊ emptiones cōiter facientes ⁊ dictus euangeliſta lucra videatur cōmunicaſſe ex quo in cōmunem vtilitatem videatur inter eos inita ſocietas lucri ⁊ queſtus ex quo reſultat ꝙ lucra cōmunicentur: ⁊ ideo lucra facta per dictuȝ euangeliſta in communi expoſita non repetantur.

b ¶ Item ex alio videtur ꝙ expenſa facta in cōmuni domo nō poſſit repeti ar.inſti.de rerū diui.§.ex diuerſo.⁊.l.adeo.§.ex diuerſo.ff.e.tit.ſed euāgeliſta ſciebat domū pro parte eſſe alienam dū impendidit. ergo pro partibus fratrum in alieno ſolo ſcienter edificauit: ideo non repetat cum idem iuris ſit de parte quo ad partem qđ de toto quo ad totum l.que de tota de rei ven.⁊.c.paſtoralis.verſi.ſiquis cum totum extra de reſcriptis.⁊.l.qui ſcit.ff.de vſuris.iteȝ quo ad fructus ꝯſumptos in victu fratrum ⁊ familie eorū de cōmunibꝰ fructibꝰ nō videꝛ habēda cōſideratio per ea qu habenꝛ p Bal.in.l.ſi.C.de col.cum ſi.ex his itaq; ꝯcludendū videꝛ ꝙ dicte īpenſe facte de cōmunibus fructibus nō ſint reſarciende nec repeti poſſint pecunie p dictū euāgeliſtam queſite ⁊ erogate per eū in cōem vtilitatē p predicta.

c ¶ Tamē his nō obſtantibus aliter puto de iure reſpōdendū.non eniȝ percipio ex tenore puncti ꝙ interuenerint tales actus hincide ꝙ cēſereꝛ contracta ſocietas lucri ⁊ queſtus inter eos.nō.n.preſupponitur ꝙ alij duo fratres ponerent in cōmuni qđ lucrati fuerunt nec ꝙ dictus euangeliſta oīa que lucrabaꝛ poneret in cōi ſeu cōicaret fratribꝰ: ſȝ potius pſuadeo mihi ꝯtrariū ex ſerie puncti: q2 non ponit in themate ꝙ ipſe cōicaret ꝯtinuo ſua lucra ſed ꝙ multa erogauit in certas emptiōes quas ipe fecit cōi noie ſuo ⁊ fratruȝ ſoluendo preciū de pecunia p eū ſuplucrata ⁊ in edificatione cuiuſdā domus in qua domo fecit magnā impenſaȝ: ita ꝙ eſt veriſiꝛe ꝙ expoſuerit prius que hīa p multos annos: ita ꝙ eſt veriſiꝛe ꝙ ea lucrabaꝛ ſibi retinebat ⁊ nō cōicabat fratribus poſtea cū nō haberet familiā ⁊ lucrabaꝛ: ⁊ forte creuerat animus placuit vt ſuā pecuniā non vt cōem expēdere in edificando in cōi ſolo ſi fuiſſet pecunia cōis vel cōicāda de facili pſuaderi ꝙ fratres qui habebāt vxores ⁊ familiaȝ: ⁊ nō ita abūdabāt pecunia nō expendiſſent tantā pecuniā in dicto edificio.⁊ Bart.⁊ doc. in locis ſupra adductis loquunꝛ qñ fratres negocianꝛ oēs ⁊ hincinde cōicant: ⁊ ſic faciūt actus qui nō ſolēt fieri citra ius ⁊ nomē ſocietatis que nō video interueniſſe i caſu ꝓpoſito.

d ¶ Et ex ſola cōione bonorū ⁊ cōi habitatione nō cenſetur inter fratres ſocietas.l.ex parte.§.ſi filius.ff.fami.herciſ.⁊ per Bar.in.d.§.altero.in vltima col.⁊ in.d.l.ſi patruus in ſup dato ꝙ ex actibus inter eos cēſereꝛ ꝯcta tacita ſocietas attento ꝙ fratres nō ponebāt operas tanti p̄cij ⁊ tanti lucri ꝓut dictus euāgeliſta: ⁊ maxime q2 fratres ſi quid lucrabanꝛ habebāt forte lucra exponere in totū vel in partem in onera familiarū ſuarū: ⁊ conſequenter non habebāt oia eorū lucra exponere in cōmodū ſocietatis prout dictus euangeliſta q nō habebat familiā niſi pſonā ſuā ⁊ erat magis ad lucrū induſtrioſus q̄ fratres ⁊ plus ponebat in cōſequentiā in ſocietate (loquoꝛ preſuppoſita ſocietate tacite ꝯcta) tunc de ſuperlucratis deberet habere maiorē partem q̄ fratres ⁊ nō deberet fieri diuiſio in tres partes equales: ſȝ deberet fieri diuiſio de ſuplucratis reſpectiue ad poſita in ſocietate: nā eſt aduertēdū ꝙ ꝯctus ſocietatis reqrit in ſupremo bonā fideȝ: ⁊ dȝ ꝯbi ꝓba ⁊ equa arbitrio boni viri.l.qđ eniȝ.§.j.⁊.l.ſi ſocietatē mecū coieris.ff.p ſo.⁊.l.iij. in fin. eo.ti.⁊ debēt partes in ſocietate eſſe equales ſi aliud nō apparet.l.ſi nō fuerint in prin.ff.p ſoc.⁊ inſti.e.ti.§.j.nec poteſt vnus plus lucri percipere q̄ alter niſi aliquid plus cōferat ſocietati.d.l. ſi non fuerint.§.j. verſic. ſi modo aliqd plus cōtulit ſocietati adeo ꝙ nec vȝ pactū ꝙ partes ſint inequales nō ꝓportionabiles ei qđ in ſocietate imittiꝛ ꝓut ꝓbat text.d.v̄.ſi mō aliqd plus ꝯtulit ſocietati a ꝯtrario ſenſu ꝓut firmat Azo vt refert ⁊ approbat Accur. ibidē ꝙ ⁊ vř velle Saly.in.l.mutius.ff.e.ti.⁊ eſt cōis opi.ꝓut dicit Rapha.ful.in.d.l.ſi nō fuerint.§.j.vbi in hoc finaꝛr reſidet ⁊ idē ſentit in.l.ſi ſocietatē mecū coieris.e.ti.facit ēt text.in d.l.ſi nō fuerint.§.ita coiri ibi ſi tanti eſt opera q̄ſti damnum ⁊c.p que iura reſtringiꝛ generaꝛr tex.in.d.§.j.inſti.eo.ti.⁊.d.l.ſi nō fuerint.§.j.in.j.rñſo in qbus iuribus dř ꝙ cōuentio ꝙ partes ſint equales vel inequales eſt ſeruanda: q2 verū eſt ſi eſt inequalitas circa que hincinde in ſocietate imittunꝛ: ſi aūt nihil eſt cōuentū tūc debēt eſſe ptes equales in lucro dicit tex.in.d.l.ſi nō fuerint in prin.ꝙ eſt verū ſi ſunt equalia ea que in ſocietate hincinde ꝯferunꝛ ſi aūt vnus plus ponit q̄ alter in ſocietate ⁊ ſocietas eſt ſimpliciter ꝯcta debent portiones lucri ⁊ dāni eſſe correſpectiue ad ea que in ſocietate conferuntur.

e ¶ Et hoc ꝙ partes lucri debeāt eſſe correſpondentes ei qđ imittiꝛ vel in ſocietatē confertur.ꝓbaꝛ etiā auctoritate. Nā hoc ēt voluit gloſella ſup v̄bo equales in.d.§.j. inſtitu. de ſocieta.que ad tex. ſupplet ⁊ dic ęq̄le fuiſſe capitale vult ergo regula illius tex.ꝙ ptes lucri ⁊ dāni ſint equales ꝓcedit tūc demū qñ capitale eſt equale. ſecus ergo ſi capitale nō eſt equale: nā tūc non debent partes ēē equales ſed ꝓportiōabiles ad portiones capitaliū qđ clarius firmat Nic. de mat.in.d.l.j.C.e.ti.⁊ Bal.ibi in.q.quarta.⁊ Saly.ibi in vij.q.⁊ in.d.l.mutius.in.vij.q.qđ ⁊ vult Ang.in cōſi. cxiij. incip.qd aūt ſi fuerint.⁊ idē vř velle Bar.in cōſilio incip. ciſciarellus ſm ordinē peruſinū nō informis: ⁊ iō ſi vnus ponit tātūdē pecunie q̄tū alter ⁊ inſup alter ſolus ponit operā debebit in detractione lucri haberi extimatio operarū arbitrio boni viri ꝓut in terminis dicit Saly.in.d.l.j. ⁊ volūt etiā alij ſupra relati vt pȝ ex p̄dictis: ⁊ ita de facto cōſultus ſepiſſime rñdi ⁊ pluries cōſului.⁊ ita legēdo firmaui in.l.ſi paſcēda pecora.C.de pac.extra glo.in.j.q. princi. ſcđo queſito: ⁊ p dictā rōnē pluries cōſului ꝙ ſi ſunt duo fratres ſtantes ſimul ⁊ cōicantes lucra ⁊ queſtus: ⁊ ſic tacite ꝯhunt ſocietatē lucri ⁊ queſtus ⁊ plura lucranꝛ ſi vnus eſt multū induſtrioſus ⁊ alter parū ille induſtrioſus dȝ maiorem partem queſitorum conſequi in diuiſione.

f ¶ Et hoc in terminis confert ad caſum noſtrum: quia dato ſine preiudicio ꝙ probaretur contractaȝ fuiſſe ſocietatem inter

inter dictos fratres:tñ qꝛ opera euãgeliſte plus merebatur
deberet in diuiſione plus cõſequi de ſuplucratis reſpecti-
ue ⁊ ꝓportionabiliter ad id qđ plus cõtulit ſocietati ⁊ qua
tenus ſua induſtria plus merebatur:ſuplucrata aũt cenſen
tur ipſe rem emptã ⁊ quatenus plus valẽt domus propter
expenſas in earũ cõſtructione expoſitas adeo ꝙ de his ma
iorem partẽ deberent percipere ꝙ̃ alij ſocij quatenus plus
poſuit in ſocietate per iam dicta:⁊ hoc ſi appareret fuiſſe con
tractam ſocietatem:alio autẽ nõ docto nõ puto cenſeri de-
bere ꝙ fuerit ꝯcta ſocietas quo caſu dict⁹ euãgeliſta dẽret
rehabere qđ impendidit in vtilitatem eorũ:qꝛ ſoluẽdo pe-
cuniam ſuã in eorũ vtilitatẽ expenſam repetere põt quate-
nus illi ſunt effecti locupletiores vel per actionẽ negocioꝝ
geſtorum ꝯtiam.l.ij.⁊.l.ſiquis negocia.⁊.l.ſed an vltro cũ
ſimilibus.ff.de neg.geſt.vel actione cõi diuidũdo.l. ſiquis
putans.⁊.l in hoc iudicium.§.impendia.ff.cõi diui.

g ¶Non obſtãt predictis adducta in ꝯtriuꝫ.non eniꝫ obſtat
ꝙ dicebam cenſeri ꝯctum ſocietatem: qꝛ nõ preſupponunt
interueniſſe hincinde tales actus ex quibus reſultare dẽat
in dubio ſocietatis vt.ſ.deduxi:iſtud tñ erit facti.l.qd pro
habitur ⁊ ſi probaretur tacita ſocietas omnimodo dictus
euangeliſta deberet plus cõſequi de ſuperlucratis:nec ob
ſtant dicti.§§.ex diuerſo:qꝛ non loquuntur qñ quis impẽ
dit bonafide in re communi per iura adducta non expen-
didit tanꝙ̃ in re ſua prout loquuntur dicti.§§.⁊.l.ſi in area
ſed tanꝙ̃ in re cõi ⁊ nõ poterat partem ſuam facere quin fa
ceret alienaꝫ merito ⁊c.d.l.ſiquis putans.⁊.d.§. impendia.
non auteꝫ tanꝙ̃ in re ſua,nec credens eſſe ſuaꝫ:vt.d.l.ſi in
area nec tanꝙ̃ in re aliena malafide vt in re ſua ꝓut loquũ
tur dicti.§§.ex diuerſo.

h ¶Circa expenſas autẽ factas ⁊ pro nuptialibus ⁊ pro in-
infirmitatib⁹ ⁊ victu ⁊ veſtitu familie tpe quo ipſe euãgeli-
ſta ſtabat abſens eſt aduertendum vtrum expenſe ſint ma
gne an parue:nam ſi expenſe ſunt parue de facili pſumitur
donatio ar.l.ex annuo.⁊.l.ſed vtrum.ff.de dona.inter vir.
⁊ per Bar.in.l.que dotis ſol.ma.⁊ tunc militent adducta
in contrarium nõ ita ſi ſunt magne prout dictuꝫ Bal. limi
tat Ang.in.d.l.fin.de col.prout refert ⁊ ſequitur Pau. de
caſt.ibi.⁊ ita poteſt intelligi qđ dicunt Pe.Cy.⁊ Bal.in.l.
ſi paterno affectu.C.de nego.geſt.volentes ꝙ ſi ſunt duo
fratres ſimul ſtãtes ⁊ vnus hꝫ filios ⁊ alius non ⁊ de cõi
fiunt impenſe frater non hñs filios põt repetere expenſas
factas in victu filiorum niſi illi filij preſtitiſſent ſibi operas
correſpõdẽtes ꝙ multũ cõfert ad caſum noſtrũ in quo ve
riſimile eſt ꝙ ſit magna ꝙ̃titas attẽto ꝙ dictus euãgeliſta
multis annis ſterit abſens:ita ꝙ nihil vel quaſi nihil con-
ſumpſit de cõi ⁊ fere oẽs redditus cões fuerunt cõſumpti
per ipſos fratres:⁊ attento ꝙ ipſe euãgeliſta foris perma-
nens non vtebatur bonis ſuis:⁊ ſic non concurrebat cõis
habitatio ⁊ cõis mẽſa ⁊ ꝓmiſcuus vſus bonoꝝ que vident
per doc.põderari cõcurrit ꝙ dicti fratres durãte abſentia
dicti euãgeliſte ipſi oĩa adminiſtrabãt ⁊ ipſi conuertebant
in ea que ad ſe ptinebãt vt gubernãdo ſeipſos ⁊ eorũ fami
liã:⁊ in eorũ nuptialibus ⁊ infirmitatibus.nõ.n.vr̃ eadem
rõ prout qñ frater eſt preſens ⁊ promiſcue erogãt:ita ꝙ ex
quo ipſe ẽt pariter impẽdit de cõi in victuꝫ ⁊ neceſſitates
nepotum ꝓut eorũ pꝫ ſubeſt maior rõ cõiecturãdi donatio
nem ꝙ̃ qñ in eius abſentia ſolus pater impẽdit quibus at-
tentis puto arbitrandũ ꝙ ſit locus repetitioni dictarũ im-
penſarũ:iudicis tñ arbitrio remittenduꝫ puto qui habent
cõſiderare ꝙ̃titatẽ impenſarũ in tanto tpe:⁊ dictas circũ-
ſtantias vtrum cenſeat donatio necne. Laus deo.

¶Donator cuidam ſuo nepoti donauit centum florenos
⁊ pro obſeruatione donationis obligauit omnia ſua bona
poſtea de ſuis bonis donauit vnam poſſeſſioneꝫ ſue filie ⁊
conſtituit ſe precario nomine dicte filie eam poſſidere: an
nepos donatarius qui obtinuit licentiam contra donatorẽ
poſſit eam exequi contra filiam donatariam.

¶Conſilium. ccxv.

In nomine dñi nr̃i ie-
i ſu xpi.¶Videt in hac cõſultatiõe prima fa
cie dicendũ ꝙ dicta licentia debeat renoua-
ta executioni mandari contra.d.dñam pere
grinam ex eo qꝛ.d.Franciſcus prius recepit
donationem de.c.flore.ſuper dictis bonis de quibus agit:
qꝛ Joãnes dñs dictorũ bonorũ donauit prius.d. Frãciſco
cẽtũ florenos in bonis ſuis ⁊ indefinita equipollet vli.l. ſi
plribus.de le.ij.cañ.ſi romanorũ.xix.diſt.⁊.c.qꝛ circa de pri
uile.iõ ipſi Frãciſco videt fuiſſe prius ius queſitũ ⁊ prior
in tpe potior eſt in iure.l.quotiens vtriuſq̃.ff. de reg. iur.
⁊.c.qui prior.e.ti.lib.vj.cũ cõcor.ideo in dictis bonis videt
potior.d.Franciſcus tanꝙ̃ prior in tempore.

a ¶Ad idẽ facit:qꝛ cõſtat ꝙ Joannes auctor.d. Peregrine
ſup renouatione.d.licẽtie ſi qd oppoſuiſſet poterat repel-
li:ita ⁊ vr̃ ꝙ repelli poſſit hñs ab eo cãm lucratiuã.l. quod
ipſis.⁊.l.in his.§.nõ debeo.ff.de reg.iur.⁊ p not.p Dy.in
c.ſiqs in ius.de reg.iu.in.vj.⁊ p Bar.in.l. apud celſum.§.
ſꝫ cũ legittima.ff.de doli.excep.⁊ p doc.in.l.doli mali.ff.de
noua.idcirco dicta dña peregrina que ſucceſſit in locũ dicti
Joã.in dictis bonis ex cã lucratiua nõ poſſit ſe defendere
aduerſus dictã liãꝫ ⁊ eius renouationẽ ⁊ executionẽ ꝓut
nõ poterat ſe defendere dict⁹ Jo.p pdicta:⁊ maxie cũ dcã
dña peregrina dicta bona acceperit poſt licẽtiã cõceſſam: ⁊
ſic poſt litẽ motã:imo poſt ſniam latã ſup lite executiua: ⁊
ſnia lata ꝯ vnũ mãdat executioni ꝯ tertiũ qui poſtea ſuc-
ceſſit in eius locũ.l.ij.C.de litig.⁊ iꝫ Bal.in.l.j.in.iij.q.C.
de alie.iud.mu.cauſa facta.⁊ in.c.qꝛ.v.de iud.

b ¶Tñ his nõ ob.ꝯtriũ puto aperta fronte ⁊ intrepide con
cludẽdũ:nã premitto ꝙ prima donatio nõ fuit de iſtis bo
nis que fuerũt poſtea donata.d.dñe peregrine ſed donati
ſub fuerũt centũ floreni in bonis donantis: vñ nõ fuerũt
ſibi donata iſta bona ſed centũ floreni q centũ floreni ſunt
in obligatione.bona aũt ſunt in facultate ſoluẽdi nõ in ob-
ligatione.l.ſiqs ſtipulatus ſit decẽ in melle.ff.de ſolu. ⁊ ibi
Bar.⁊ doc.⁊ ibi eſt tex.ſingularis ſm Bar.ꝙ poſt litẽ cõ
teſtatã nõ põt ſolui amplius mel ꝙ erat in facultate ſoluẽ-
di.⁊ dicit ibi Bar.ꝙ illud in melle cenſet appoſitũ in fauo
rẽ debitoris ex quo mel dꝫ dari pro iuſta extimatione: ita
ꝙ diſiſr ſi intereſt creditoris ꝙ ꝙ̃titas ꝓmiſſa det i melle
magis ꝙ̃ i ꝙ̃titate pecunie ꝓmiſſe:⁊ ea.rõ vr̃ eẽ i cãu iſto:
qꝛ nõ vr̃ intereſſe ſtipulãtis hr̃e magis in bonis donatoris
centũ florenos ꝙ̃ in ꝙ̃titate ſaltem ſi electio eſt debitoris.

c ¶Lꝫ in legatis electio ſit legatarij ſm magis cõeꝫ opi.de
quo in.l.legato generalr̃.de leg.j. tñ rõ quã allegat bart. in
d.l.legato generalr̃ ceſſat i ꝯctibus:pro quo ẽt qꝛ imputãt
iura ſtipulãti quare legẽ apertius nõ dixit:iõ verba dubia
interpretant ꝯ eũ.l.veteribus.ff.de pac.l.qr qd aſtringẽdę
§.j.de ver.obli.⁊ ſm h̃ ſi.d.Joãnes voluiſſet vel eius hr̃s
vellet ſoluere pecuniã que eſt in obligatione nõ poſſet cõ-
pelli ad dandum bona ⁊ ſi vellet vel voluiſſet dare de alijs
bonis nõ potuiſſet cõpelli ad dãdum iſta bona que poſtea
donauit:ita ſi nequeat cõpelli donatarius ⁊ lõge fortius.

d ¶Inſup ⁊ ſi.d.Joãnes expreſſe donaſſet iſta bona de qui
bus agit ⁊ nõ tradidiſſet ꝓut nõ tradidit.d.Frãciſco.d.pe
regrina ſcda donataria hr̃et potiora iura in dictis bonis ex
quo prius habuit poſſeſſionẽ p cõſtitutionẽ precarij:⁊ etiã
p apprehẽſionẽ poſſeſſionis precedẽte licẽtia in ꝯctu con-
ceſſa ⁊ hoc per tex.in.l.quotiẽs.⁊ que ibi habent.C.de rei
ven.⁊.l.ſiue aũt.§.ſi duobus.ff.de publi.quantofortius in
caſu nr̃o in quo nulla eſt facta mẽtio de iſtis bonis i dona
tione Frãciſci:qn imo nec bona de qbus in genere eſt facta
mẽtio ſunt in obligatione p ſupradicta quo pacto põt fieri
executio ꝯ.d.dñam peregrinã que poſſidet:⁊ ſi nõ poſſide
ret haberet potiora iura quaſi Franciſcus qui petit ⁊ poſſet
d.peregrina ſi Franciſcus poſſideret ab eo illa abuocare p
d.l.quotiens.⁊.d.l.ſiue aũt.§.ſi duobus.

e ¶Inſup ſi.d.Frãciſcus hr̃et potiora iura nõ poſſet agere
via executiua ꝯ iſtũ ſingularẽ ſucceſſorẽ:qꝛ res iudicata vl
inſtr̃ꝫ guarẽtigiatũ qđ ex forma ſtatuti hꝫ executionẽ para
tã ſicut res iudicata nõ mãdat executioni ꝯ tertiũ poſſeſſo
rẽ.lꝫ ſingularẽ ſucceſſorẽ.qꝛ res inter alios acta.C.res inter
alios acta in rubro ⁊ nigro cũ cõcor.ſi poſſiderẽt res hy-
pothecatas nõ fieret executio ꝯ ſingularẽ ſucceſſorẽ ꝓut p
tex.in.l.j.C.ſi vnus ex plribus voluit Ang.ibi.⁊ in.l.ſi hinc
ff.de inin.teſtã.⁊ ibi bal.⁊ Jmol.⁊ idẽ bal.in.l.j.C.cõia.de
leg.in fi.j.col.vel in prin.ſcde.⁊ in.l.executorẽ.C. de execu.
rei iudi.⁊ in.l.ſi pro re.C.de dotis promi.prout ergo inſtr̃ꝫ
guarẽtigiatũ nõ hꝫ executionẽ ꝯ aliũ ꝙ̃ debitorẽ in quem
dirigit preceptũ notarij tanꝙ̃ iudicis:⁊ maxie ſtãte forma
ſtatuti relate in pũcto cũ dicat ꝙ mandet executiõi ꝯ debi
torem.ergo a contrario ſenſu non contra alium.ſed.d. dña
peregrina non eſt debitrix merito ſtatutum nõ vult ꝙ mã
detur executioni contra eã ⁊ ſm ꝙ audiui licentia fuit cõ-

ceſſa de exequẽdo inſtrumentū in bonis dicti Joãnis ſed iſta bona non erãt amplius bona Joannis:ſed erant bona ipſius peregrine cũ in eã fuiſſet trãſlatum dominiũ mediã te cõſtitutiõe precarij per dicta ſupra ⁊ arg.l.j.⁊.l.qſqs.C.de dona.lʒ eni poſſeſſio nãlis forte eſſet penes ipſum pre cario rogantem:tñ apud ꝯcedentẽ precariũ prout erat dcã peregrina erat ciuilis.l.⁊ habet.§.⁊ habet.ff.de preca.

f ¶ Et ciuilis eſt dignior ⁊ efficacior per ea que habentur in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.ff.de acquir.poſ.⁊ per Bar.in.l.j.in prin.e.ti.⁊ maxime iſto caſu cum precarium poſſit reuocari ad libitũm concedentis precariũ.l.j.⁊.l.cuʒ precario.ff.de preca.ideo dicta bona donata.d.dñe.Peregrine nõ poterãt amplius dici bona Joãnis:ſed bona dñe Peregrine.l.ij.§.in locum.ff.de religi.⁊ ſumpti.fune.⁊.l.quintus.§.argẽto.de auro ⁊ argẽ.legato.⁊.l.ſuos.ff.de leg.iij.ad hoc.l.rem in bonis.ff.de acqui.rer dñio.lʒ in hoc vlti mo non faciam magnum fundamentum:quoniã non tangitur in ſupraſcripto puncto:⁊ ſine hoc puto rem clarã per alia media ſupra deducta per que ſatis patẽt ſublata adducta in contrarium:qꝛ loquunt in alijs terminis.

g ¶ Non enim ob.qd̃ habetur per Cy.in.d.c.cum quis in ius.⁊ per Bar.in.l.apud celſum.§.ſed cum legitima ⁊ per doc.in.d.l.doli.qꝛ loquunt qñ ceſſionarius agit contra debitorẽ qui poterat ſe tueri aliqua exceptione ꝯtra cedentem an illa exceptio tranſeat in ceſſionariũ paſſiue ⁊ diſtinguit vt in dictis iuribus habetur.⁊ per Bar.in.l.ſi tertius.§.ſi prius.ff.de aqua plu.arcen.exceptio enim magis de facili tranſit in ſingularem ſucceſſorem actiue ⁊ paſſiue.l.etiam ſi in rem ſucceſſerint ⁊ per Bar.in.d.§.ſi priuſq̃ actio que nõ ſequitur ſingularem ſucceſſorem.l.j.§.ſi heres.ff.ad trebel.⁊.l.ſi.ff.de cõtrahen.emp.⁊ dictam differentiam inter actionem ⁊ exceptionem.facit Bartol.in.d.§.ſi prius qui idem ꝙ in actione dicit in exceptione que ſuccedit in locũ actionis vt ibi in fine per eum multofortius in actore agẽte via executiua:⁊ maxime in hoc caſu in quo iſta bona nũq̃ fuerunt in obligatione:ſed ſolum in facultate ſoluendi.

h ¶ Nec ob.d.c.qui prior.quia procedit in iuribus realibꝰ item ceteris paribus in caſu noſtro licet dictus Frãciſcus habuerit prius donationẽ:tñ nõ de iſtis bonis ⁊ nõ queſiuit vnq̃ aliqd̃ ius in re in his bonis de quibus agit: qui nimmo nec ius ad reʒ:quia obligatio ⁊ actio competebat ⁊ competit ad.c.florenos non ad bona Joannis per.d.l.ſi quis ſtipulatus ſit.x.in melle ⁊ dicta ſupra:⁊ etiam ſi cõpeteret ius ad rẽ cõpetit ꝯtra debitorẽ:quo aũt ad reʒ ipſam prior cenſetur ille qui prius q̃ſiuit poſſeſſioneʒ per ea que habentur in.d.l.quotiens.⁊ in.d.l.ſiue autẽ.§.ſi duobus.

i ¶ Nec obſtat ꝙ habetur in.l.ij.C.de litig.⁊ qd̃ per eam.tradit Bal.in.d.l.j.de alie.iud.mu.cauſa facta:quia loquũtur in re alienata poſtq̃ facta eſt litigioſa propter vitium: vitium enim litigioſi eſt ſpeciale in illo caſu: ſed in caſu noſtro iſta bona nõ fuerunt litigioſa:tum quia non erãt in obligatione nec erant in ſolutione iſta magis q̃ alia bona dicti donatoris:tum maxĩe:quia facta fuit alienatio iſtorum bonorum longe ante litem motaʒ:quia parũ poſt donationem factam Frãciſco merito ⁊c. Reſtat itaq̃ concluſio ꝙ dicta licentia non eſt exequenda in dictis bonis donatis dicte Peregrine nec contra eam ⁊ in eius preiudicium renouanda. Laus deo.

¶ Codicilli facti per eũ qui erat poſitus in anguſtis mortis ⁊ qui dicebatur non ſane mentis:an valeãt maxime cũ illos ſcripſerit notarius ad relationem alterius non audiẽdo vocem codicillantis.

¶ Conſilium ccxvj.

In nomine dñi noſtri

f Jeſu chriſti. ¶ Lʒ in hac ꝯſultatiõe videat p̃ma facie dõm ꝙ ſtãdum ſit dcõ codicillo.de quo appet publicũ inſtrm̃ i quo vt preſuppono ſunt deſcripti qnq̃ teſtes q reqrunt i codicillis.l.ſi.§.in oi.C.de codicil.⁊ ꝓ inſtro pſumit.l.cuʒ precibus.C.de prob.⁊ in.§.ſi vo moriant in auc.de fide inſtru.⁊ ſolet in inſtrumentis vltimarũ volũtatũ dici talis ſanus mente ⁊c.ita diſpoſuit:⁊ ita preſuppono ꝙ dicatur in dicto inſtrumento dicti codicilli:ita ꝙ videtur qd̃ dictum inſtrumentum probet ſanam mentem ⁊ ipſam diſpoſitionem codicillarem prout probarent quinq̃ teſtes.

a ¶ Prout ⁊ inſtrumentum teſtamẽti in quo ſunt deſcripti ſeptem teſtes probat teſtamentum prout approbat conſuetudo prout dicit glo.in.l.j.C.de teſta.⁊ in.l.ſi.C.de fideicõmiſſis.⁊ in.l.heredes palã in prin.ff.de teſta.⁊ lʒ Azo.contrarium tenuerit de iure.ſ.ꝙ teſtamentũ nõ probet per inſtrumentũ non ꝓbet teſtiũ tñ ꝙ imo probet teſtiũ per inſtrumentũ tenuit Jo.cum opi.tʒ Cy.in.d.l.heredes palã in prin.⁊ Bal.in.d.l.j.C.de teſta.⁊ doc.cõiter in dictis iuribus.⁊ in.d.l.ſi.⁊ in.l.ij.ff.quẽadmo.teſta.apiã. ex quo infertur ꝙ ſolẽne inſtrm̃ hʒ vim tot teſtium in eo deſcriptorum quot teſtes ſunt neceſſarij ad ſubſtantiaʒ actus qui in inſtrumento cõtinetur ſm Bal.in.d.l.j.facit glo.ſed an hodie in.l.quedam.§.nũmularios.ff.de eden.ſm eum cuʒ in codicillis ad eorũ ſubſtantiam ſint neceſſarij quinq̃ teſtes vt dictum eſt:idcirco videtur ꝙ ſi in inſtrumento ſunt deſcripti quinq̃ teſtes prout preſuppono:qꝛ alĩs non probaret prout concludunt doc.vt dicit Ang.in.d.l.j.de teſta.tale inſtrm̃ hʒ vim quinq̃ teſtium per predicta. ⁊ propterea videtur ꝙ ad eius reprobationẽ totidem teſtes requirant ſed nõ preſupponitur ꝙ quinq̃ teſtes cõteſtes cõtradicãt inſtro.lʒ autem dicatur in themate teſtes in numero ſufficienti ⁊c.Tñ intellexerunt conſultantes ſm cõem curſum quo dicitur ꝙ ſufficiũt duo vel tres teſtes.l. vbi numerus ff.de teſti.c.in omni extra eo.ti.cum concordantijs.

b ¶ His tñ nõ ob.ꝯtrium puto aperta fronte ⁊ intrepide cõcludendũ:⁊ quidẽ ex pluribus ⁊ primo:qꝛ vt themate preſupponit nõ eſt locus poſitus i inſtro ⁊ loci deſcriptio eſt neceſſaria ad ſolẽnitatẽ inſtrumenti prout volũt glo.⁊ bar.in.l.generali.C.de tabul.lib.x.Cy.⁊ Bart.in.l.optimã.C.de cõtrahen.⁊ cõmit.ſtipu.Spe.in tit.de inſtru.edi.§.ij.⁊ in titulo de procu.§.ij.ver.quid ſi in mandato.⁊ Barto.in prohemio ffor ũ.⁊ Bal.in.l.contractus.C.de fide inſtru.id dictum inſtrumentum carens loci deſcriptione non vʒ:id non probat codicillis:itaq̃ non probantur per inſtrumentũ vt dictuʒ eſt nec per quinq̃ teſtes qui requiruntur ad eos probandum:ideo qui ex eis nititur nil agit.

c ¶ Quia ſunt deficere eſſentiaʒ ⁊ deficere ꝓbationẽ.l.duo ſunt titij.de teſta.tu.cum cõcor.⁊ ei qui aliqd dicit incũbit onus probãdi.l.ei qui dicit.de proba.ſiue ſit actor.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.eo.ti.⁊.c.cũ eccleſia ſutrina in fine de cã poſ.⁊ ꝓprie.ſiue ſit reus.l.in exceptiõibꝰ in prin.de ꝓba.ſi.ho deducit inualiditas codicilloꝝ:qꝛ in themate preſupponit ꝙ per teſtes numero ſufficientes probatur ꝙ.d.polidorus tpe dictorum codicillorum non erat ſane mentis.

d ¶ Conſtat autem ꝙ inſanus mente non poteſt teſtari.l.ij.⁊.l.in aduerſa valitudine.ff.de teſta.l.furioſum.C.qui teſt.facere poſſunt.nec inſtrumentuʒ quo notarius aſſerit quẽ ſane mentis probat illum eſſe ſane mentis notat Bal.in.l.ij.de teſta.qꝛ ſana mens nõ percipit.ſenſu corporis ſed iudicio intellectus ſm eũ ſupple ⁊ notarius non conficit inſtrumentũ autẽticũ niſi de his que percipit ſenſu corporis ad exemplũ teſtis:⁊ de his que ſiũt corã eo ⁊ teſtibus inſtrumentarijs ꝑut voluit Bal.in rubrica.C.de fide inſtru.vij.col.ver.ſed nũquid notarius vbi dicta rõne refert Nico.de mat.velle ꝙ notarius nõ põt conficere inſtrm̃ de his que percipiunt alijs ſenſibus q̃ viſu ⁊ auditu puta guſtu odoratu ⁊ tactu:qꝛ nõ põt ſcire ꝙ teſtes cõſonent ⁊ concordẽt ſecum in eodẽ ſenſu:qꝛ in dictis ſenſibus hoies cõiter diſcordãt ſm eundẽ Nic.de mat.qd̃ ⁊ voluit Jo.an. in addi.Spe.in ti.de inſtru.edi.§.reſtat ver.ſed quero Bald.vero in.d.rubrica tʒ contrarium tamen requirit qd̃ teſtes odorẽt guſtent vel tangant ⁊c.vt ibi per eum.

e ¶ Nec põt notarius cõficere inſtrm̃ publicũ niſi de his q̃ tunc gerunt inter ptes ar.l.iij.§.diuus.ff.de teſti.ꝑut voluit Bar.in auc.ſi qs in aliquo.C.de eden.qd̃ ⁊ voluit Jnno.in.c.qm̃ cõtra falſam.de proba.ꝑut refert Bald.in.d.d.auc.ſi quis in aliquo idem volẽs qd̃ ⁊ voluerũt ibi Jacobu.Saly.Raph.ful.⁊ Pau.de ca.ad hoc etiã qd̃ p Barto.in.l.ſingularia circa ſi.ff.ſi cer.pet.⁊ per glo.Barto.Bal.⁊ doc.in.l.ſi ex cautione.C.de nõ nume.pecu.⁊ per Bal.in l.cum precibus.C.de proba.⁊ per Bar.in.l.j.C.de fide inſtru.⁊ iure aſte fiſca.lib.x.⁊ per Jnnocẽ.in.c.albericus.de teſti.⁊ ideo dicit Bal.poſt Nicolaũ de mat.in.l.neq̃ natales.C.de ꝓba.ꝙ inſtrumẽto nõ probatur vulnus vel homicidium nec inſuper natiuitas pueri:qꝛ illa procedit potius a natura q̃ a matre ſm eos ſimiliter ⁊ ſana mens ꝓcedit a natura ⁊ non geritur a parte nec notarius ſcit ꝙ teſtes percipiãt iudicio intellectus id qd̃ ipſe percipit ꝑut ſupra

dicitur

dicitur de his que percipiuntur ſenſu guſtus et odoratus et his rationibus: et etiam qz de ſana mente non eſt rogatus notarius puto ꝙ Bald. melius loquatur in.d.l.ij.de teſta. ꝗ Imo. ibi qui videtur velle contrarium ea ratione: qz creditur officiali vt ibi per eum.

f ¶ Ad quaz rónem rñdet ꝙ credit officiali in his que ſibi cómittunt: ſed notario nó cómittit niſi ꝙ conficiat inſtrz ſi rogatur de his que gerunt per partes corá eo et teſtibus que percipiunt per eos ſenſu corporis que nó cadūt in ſanitate mentis: et ita alſ conſulendo viſum fuit eſſe iuri cóſonū: ex his etiá infert ꝙ ex quo notarius nó vidit nec audiuit polidorū codicillanté nó potuit de codicillo polidori cóficere publicū inſtrm et eodé mó ſi teſtes non viderunt neqꝫ audiuerūt. requirit.n. ꝙ actus qui gerit pcipiat ſenſu corporis per notariū et teſtes vt de eo fiat publicum inſtrm vt ſupradictū eſt. cū ergo per teſtes vt in themate pſupponit pbet polidor⁹ ñ videbat nec audiebat a notario et teſtibus: ſed ad relationé Fráciſci Symonis dicti trécoli notarius ſcribebat nulli dubium ꝙ inſtrm non vz p ſupradicta: imo nó eſt magnū dubium vtrū ſufficiat auditus: vt qz audiuerint teſtes codicillanté vel cótrahentes ſz nó viderint vtꝫ pbent de quo late dico in.l.ſi nó ſpáli. C.de teſtis qd nó eſt pñtis diſcuſſionis: qz vt pſupponit teſtes nó videbant nec audiebant polidorū nec ſiſr notarius prout p teſtes pbatur vt pſupponit: ſed audiebát Franciſcum dicenté polidorus diſponit ſic et ſic: vñ notarius debuit aſſerere in inſtro ꝙ Franciſcus ita dicebat referédo ꝙ polidorus diſponebat put alias dñt glo. et doc. in.l.ſi ex cautione C.de nó nu.pe. ꝙ ſi ps cófitet ſe recepiſſe numeratá pecuniá mutuo nó pót cóficere notarius inſtrm ꝙ pecunia fuerit numerata: ſz qd pars ꝯfitet et c. et ſi ſecus facit incidit in crimé falſi et inſtrm nó pbat ſm eos ita in caſu nſo né probat codicillus p dcm̄ inſtrz tanqꝫ teſtimoniū d auditu alieno qd ſine dubio nó pbat. c.tá lris. d teſti. et c.inqſitióis. d accu. cū ſi. et maxie i auditu ab vno tm̄ qd nó vz: ét i cáu q̄ admittit hmói teſtimoniū de auditu p.c.lz ex q̄dá de teſti.

g ¶ Nec ob. predictis ꝙ pro inſtro pſumit: qz verū eſt preſumptione iuris ꝯ quá admittit pbatio in ꝯriū vt pbatur in.d.l.cū precibus put habet ibi. et in.c.cū Ioánes heremita de fide inſtru. vbi doc. tenét ꝙ teſtes deponétes ꝯ inſtrz preualét ſalté ſi ſunt tres: quinimo et ſi ſunt duo conteſtes ſufficiát put volūt Inn. Io.an. Io.cal. Imo. d. Ant. et Panor. ibi et cóiter tenet maxime ſi per indirectū ꝯdicunt quo caſu doc. ſatis ꝯcordant et huic mébro eſt aſcribédus caſus noſter ex dictis doc. ibi ſi recte aduertat idé regulariter ét ſi directo ꝯdicát inſtro duo teſtes put volūt doc. pnoiati: lz ſit arbitrariū iudici: ná pót eſſe tanta pſumptio p inſtro ꝙ pualeret dictis ꝯrijs duorū teſtiū put poſt Nic. de mat. voluit Io.an. in.d.c.cū Ioánes heremi. et Io.cal. et ꝙ ſit arbitrariū tz Flo. ibi. et Bar. in.l.j.§.ſi.ff.quéadmo. teſta. aperia. in dubio tñ arbitrari pro duobus teſtibus prout dicit Panor. in.d.c.cum Ioannes heremita. et eſt de mente doc. cóiter et predicta maxime procedunt ſi teſtes qui ꝯdicunt ſunt teſtes inſtrarij quibus ſemotis nó remanét tot teſtes inſtrarij ꝙ ſufficiant adeſſe inſtri put arbitror ꝙ cótingat in caſu iſto. ná tunc ét vnus teſtis facit vacillare fidé inſtri adeo ꝙ nó put voluit Inno. in.d.c.cum Ioannes here. et Iaco. de are. et doc. cóiter prout dicit Bart. in.d.l.j.§.fin. quéadmo. teſt. aperia. et ita cóiter tenetur in.d.c.cū Ioánes. et in.l.in exercendis. C.de fide inſtru.

h ¶ Nec ob. ꝙ hz vim quinqꝫ teſtiū: qz lz hz dictá vim quo ad hoc vt ei credat ſi ꝯriū nó probat: tñ ſi probatur ꝯrium minor numerus teſtiū ꝯdicentium preualet prout volunt Inno. Io.an. in.d.c.cū Ioánes. et Raph. fulg. in.d.l.j. C.d teſt. et volūt alij maxime in teſtibus inſtrarijs vt ex pmiſſis deprehendit: et ideo reddit ex his clara cócluſio. de qua. ā. ſ. ꝙ.d. aſſerti codicilli nihil relevét: confert ét qz legatarius eſt noiatus frater et ſi erat frater per ea q̄ habent in.l.neqꝫ profeſſio. C.de teſta. et in.l.ſi pater. et.l.nec apud. C.de here. inſti. non inſiſto vlterius. Laus deo.

¶ Remiſſio iuriū et quietatio redditu̅ū cuiuſdá abbatie facta fratribus ſancti Franciſci conuentualibus de aſiſio ab eo qui aſſerebat ſe ad hoc habere mádatū cum non haberet mandatuz niſi ad lites et cáa a ſuo principali an teneat et ſi nó valet an aſſertus procurator teneatur dictos fratres conſeruare indénes. item an atteſtationes dictorū fratruz facte ſine litis conteſtatione ſint valide.

¶ Conſilium ccxvij.

In nomine dñi nři ieſu xpi.

i ¶ Iſta cóſultatio put i themate poſita eſt parū dubitationis hz nam conſtat ꝙ non porrecto libello apto oia acta ruunt auté. offeratur. C.de litis conteſta.l.edita. C.de eden. et c.cum dilecti. et ibi per doc. de emptio. et vendi. et in.c.examinata. de iudi. et eſt glo. in verbo ſm inſti. de obli. titulo generali. deficit enim fundamentū quo defecto omnia ruunt. j.q.j. cum paulus.

a ¶ Item conſtat ꝙ atteſtationes ſine litis cóteſtatione nó valent. c.j. de litis conte. et c.dudum el grande de elect. et vt lite nó cóteſt. in rubro et nigro: ſed in caſu iſto non fuit lis cóteſta. merito atteſtationes nulle et iſta duo media ſunt in dubia tertio dicti teſtes ſunt inducti a qbuſdam fratribus ordinis ſancti Franciſci nomine capituli ſancti Fráciſci de aſiſio ad finé vt capitulum predictum cóſeruetur indénе.

b ¶ Circa qd eſt aduertendū ꝙ regula ſancti Franciſci vult ꝙ non poſſint aliqd habere in proprio nec in cói et vult ꝙ fratres ſint cóſtituti in extrema paupertate exiſtenti et apparenti vt declarat clemens in cle. exiui. §.cupiétes. et §§. ſequentibus. et notat Bal. in auc. ingreſſi in pluribus locis C.de ſacroſan. ecc. et ibi Bal. dicit ꝙ dictus ordo eſt fundatus et profeſſio eſt fundata in arctiſſima pauptate et appellat Bald. dictos fratres minores maiores mendicantes et in multis partibus dicta regula requirit expropriationem propꝛij et propterea reprobat oís actus qui vr̄ aduerſari tali expropriationi tpaliū: qz nó ſolum eſt abſtinendū a malo: ſed ab omni ſpecie mali cle. exiui. §.cupientes. et §.ſequenti. de verbo. ſignifi. et idem videt velle tex. in.c.exijt qui ſeminat. §.vtenſilia. §.quia fratribus.

c ¶ Et pluries declarat Bart. in tractatu ſuo qui nuncupat minorica ꝙ relictum factuz fratribus minoribus intantū inqꝫtum iminent neceſſitates fratrū et non vltra non conſideratis redditibus: qz illi ſunt interdicti. d. cle. exiui. §.cūqꝫ annui ſed ꝙ iminea t tunc neceſſitas in quá habeat erogari prout declarat Bar. in ſecundo et tertio capitulo dicte prime diſtinctionis. et eo. lib. iij. diſt. c.ij. et.iij. et idé poſt Bar. vult Bal. i.d. auc. ingreſſi col. pe. et ideo res relicte vel donate habent vendi non retineri: qz talis retentio non eſt neceſſaria pro fratrum habitatione eſt illicita ipſis fratribus vt probatur in.d.§.qz fratribus. et in.d.§.cupientes et cūqꝫ annui. et vult Barto. in.d.ſecundo lib. ſui tractatus. ſecunda diſtin. capitulo primo.

d ¶ Adeo ꝙ ſi donarentur ad retinendum vel legaretur vt inde percipiant fructus conſuluit Pet. de anchar. ꝙ heres concedentis vel concedens poteſt ſalua cóſcientia retinere in conſilio. cc. incipiente primum dubiū qd et videtur velle Barto. in eodez tractatu diſtin. vj. c.i. et c.iij. in ſi. et ſic vult Bar. ꝙ tunc legatum ſit omnino nullum qd voluit Bald. in auc. ingreſſi. col. xj. et col. pe. et non habent interuenire in ipſis alienationibus ipſi fratres: imo ipſi fratres pꝛhibent interuenire in venditionibus predictis niſi ſupplicádo et c. qz repugnat coꝛuz regula prout expreſſe firmat Barto. in dicto tractatu lib. primo diſt. iiij. c.iij. et quatenus querunt dicti fratres querunt eccleſie romane ſeu ſindicis nomine romane eccleſie iſta diſponit vltima conſtó martini quinti que incipit ad ſtatum ordinis que magis dilatat habenas dictis fratribus q̄ priores cóſtitutiones et vult ꝙ nihil habeant dicti fratres: lz velit ꝙ ſindici eccleſie romane diſtribuant in neceſſitates et indigétias fratrū. et idé ſi bñ memini cótinet in poſtrema cóſtitutione ſixti que ét magis ampliat fratribus predictis facultatem querendi. tñ ꝙ querat romane eccleſie et conuertatur in vtilitatem fratrum.

e ¶ Ex quibus infertur ꝙ fratres qui nihil hñt nec oſtédere debent ſe habere non poſſunt mouere controuerſiaz aliquá dicto Fráciſco: lz nó viderim qualiter de permiſſu principis dicti fratres tenuerunt dictum beneficiū: mihi tñ perſuadeo ꝙ teneant noie romane eccleſie per ſindicos vt cetera bona ne deroget regule et dictis alijs cóſtitutionibus. ſed poſito ꝙ agat idoneo mó et dicti teſtes ſint lite examinati videamus an dictus Fráciſcus veniat condénandus: nam quattuor teſtes deponunt ꝙ.d. Franciſcus acceſſit ad dictos fratres et eis dixit ꝙ habebat mádatū ab epo et c. ad renunciandum fructus dicte eccleſie ſancti Nicolai campo longo domino Fráciſco abbati de eugubio cui abbati fecit renūciationem et ꝯceſſioné fructuū et vſufructuū et poſſeſ

idē Franciſcus de aſiſio vt ꝓcurator dicti abbatis trāſegit
cū dictis fratribus qui ſibi dederūt.clxxx.ducatos ⁊ depo
nunt ꝙ dicti fratres nō fecissent dictā trāſactiōē ⁊ nō de
diſſent dictos.clxxx.ducatos ſi dictus Frā.nō dixiſſet ſe ha
buiſſe mādatū a dicto epo ad renūciādū dicto abbati:⁊ iō
cū ad pñs dicat dict⁹ Frāci.ꝙ nō habebat mādatū niſi ad
lites ⁊ cās ſequitur ꝙ dicti fratres ſunt dānificati i dictis
clxxx.ducatis cum dicta trāſactio eos in nihilo releuare vi
deat attēto ꝙ ipſi ſunt obligati epo pro dictis fructibus ⁊
trāſactio eos nō releuet:qꝛ dict⁹ Abbas nullum ius habe
bat:⁊ ideo ex falſa aſſeueratione dicti Frāci.pretēdūt ſe le
ſos dicti fratres.⁊ ſic dolo dicti Franci.iō vī qꝺ aduerſus
eū cōpetat actio de dolo p.l.ſiqs affirmauerit.ff.de dolo.⁊
qui aſſerit ſe ꝓcuratorē cū nō ſit tenet vbi ſi eēt ꝓcurator
nō teneret.l.plautius.ff.de ꝓcur.⁊ qui facit aliqd vt ꝓcu
rator tenet docere ſe ꝓcuratorē alr̄ tenet arg.l.j.C.ꝓcura
torem eius.pigno.non deb.prout ibi no.Bar.

f ¶ Nec vī obſtare ꝙ dicti fratres ſunt de dicto cōuentu ſcī
Frā.⁊ iō vīr deponere pro ſeipſis quodāmō in cā ꝓpria i
qua null⁹ eſt ydone⁹ teſtis:qꝛ rñdet ꝙ fratres ꝓ ſuo capi
tulo deponere pñt ⁊ illi de vniuerſitate ꝓ ſua vniuerſitate
qꝛ cā vniuerſitatis vl̄ collegij nō eſt cā illoꝝ de vniuerſita
te vel collegio.l.item.§.vniuerſitatis.ff.de reꝝ diui.⁊.l.lʒ
ſi hec.§.qui manumittit.ff.de in ius vocan.⁊ cañ.ſup pru
dentia.xiiij.q.ij.⁊ ca.inſup.c.cum nuncius.ideo pñt depo
nere ꝓut volunt Archi.in.d.cañ.ſup prudentia ⁊ Spe.in
titulo de teſti.§.j.ver.ſʒ nūqd in cā vniuerſitatis ⁊ Guil.⁊
Bar.in.d.§.vniuerſitatis.⁊ Bar.Raph.⁊ moderni in.d.
§.qui manumittit Cy.Bal.⁊ doc.in.l.parētes.⁊.l.oibus.
C.de teſti.⁊ Imo.⁊ Panor.in.d.c.iſup.⁊.d.An.in.d.c.cū
nūcius.q vult ꝙ ſint magis ydonei deponētes ꝓ ſuo col
legio eccl'iaſtico qȝ deponentes ꝓ ſuo collegio ſeculari:qꝛ
res vniuerſitatis vl̄ collegij ſingularis plus ſpectāt ad ſin
gulos de vniuerſitate vel collegio qȝ res collegij eccl'iaſti
ci ad ſingulos de collegio.c.cum dilecta de excel.pla.⁊.l.fi.
ff.de colle.illi.⁊ que ibi p Bart.ſm eundē.d.Ant.⁊ maxie
cū ſint religioſi ⁊ de religioſis qui renūciarūt ſeculo nō vī
habēda ſiniſtra ſuſpitio.c.cū ex iniuncto de no.ope.nūci.

g ¶ Tñ his minime refragātibus:lʒ videant multū vrgēre
nihilominus puto ꝯtrium rñdēdū.ſ.ꝙ dict⁹ Frāciſ.veniat
abſoluēdus:nā vī ꝙ dicti fratres nō ſint boni teſtes:qꝛ lʒ
nō ꝑtēdāt ſingulare intereſſe:tñ i cōi qꝛ vbi collegiū eſt di
ues ⁊ abūdat facultatib⁹ ſubuenit meli⁹ collegiat⁹ in ſuis
neceſſitatibus maxie in iſtis religioſis qui nihil hñt niſi in
cōi ⁊ viuūt ex bonis collegij.itaꝙ rō naturalis ſuadet ꝙ ꝑ
tendāt affectionē nō mediocrē ad cauſā ſui collegij ⁊ ſuffi
cit rōnē allegare.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.de excu.tu.⁊ experiē
tia ſuadet ꝙ afficiunt nō mediocriter cā ſui collegij ſaltem
nō obſeruātes ⁊ ꝑſertim qñ collegiū non abundat multis
redditib⁹:experiētia aūt eſt rex magra.c.qȝ ſit i pn.de ele.
ex eo qꝺ ſolet accidere bonū argumētū eſt i iure tex.cū gl.
in.l.j.C.de arbi.l.fi.C.de fideiuſ.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua
de edil.edic.ēt in mā ꝓbatiōis vt p gl.⁊ Bal.in.l. neqꝫ na
tales.C.de ꝓba.⁊ ꝙ collegiati deponētes pro collegio vel
ꝓ ſua vniuerſitate ñ ſint itegri teſtes lʒ ſint ydonei tenue
runt Archi.in.d.c.ſup prudētia ⁊ Bal.in.d.§.vniuerſitatis
qui ex h̄ ſentiunt ꝙ duo nō ſufficerēt qꝺ ⁊ vult Imo.in.d.
c.inſup qñ alij teſtes hri pñt:⁊ maxie vī h̄ dicendū in di
ctis fratrib⁹ ſancti Frā.ꝯuētualib⁹ quoꝝ bona ſunt depu
tata pro eoꝝ neceſſitatibus vt dictū eſt:⁊ ſic ſingulis de eis
viuunt ⁊ cū mēdicitate:ita qꝺ ſinguli cōmoditatē ꝑcipiunt
ſeu ꝑcipere ſperant ex bonis que perueniūt ad conuentū
ſeu ad eccleſiā romanā pro indigētijs exponēdis:qñ aūt
ſinguli de vniuerſitate ꝑcipiūt ſingulare cōmodū vl̄ ꝑcipe
re ſperāt tūc cenſent deponere in cā ꝓpria.ideo repellunt
a teſtificādo:lʒ cā ſit vniuerſitatis ꝓut doc.in iurib⁹ ſupra
allegatis exemplificāt qñ agit de nemore vniuerſitatis ad
qꝺ hoies ſingulares de vniuerſitate vadunt ad lignandū vl̄
in paſcuis in quibus ſingulorꝝ aialia paſcuntur:⁊ ſic de ſin
gulis:eadē ratio ſi ſinguli recipiunt inde victū:⁊ alr̄ eoꝝ
neceſſitates ſaltē quando collegium ſeu conuētus aliunde
nō habeant tot bona vt ex eis poſſint ſuppleri cū cōmodi
tate ꝓut contingit in conuentu ſancti Frāciſci de aſiſio.

h ¶ Et generaliter lʒ ſinguli de vniuerſitate vel collegio ſe
culari cenſeantur hr̄e plus iuris in bonis vniuerſitatis vel
collegij ſecularis qȝ ſinguli de vniuerſitate vel collegio ec
cleſiaſtico eo reſpectu:qꝛ diſſoluta vniuerſitate vl̄ collegio
ſeculari bona vniuerſitatis vl̄ collegij diſtribuunt iter eos
⁊ nō ita in eccleſiaſticis ꝓut hr̄ in iuribus adductis p dñm
Ant.tñ maiorē cōmoditatē habent ⁊ cōſequunt illi de vni
uerſitate eccleſiaſtica de rebus eccleſie cū ex earū redditi
bus ſoleant victū ⁊ alia neceſſaria aſſumere ꝙ nō ſolet cō
tingere in vniuerſitate ſeculari ⁊ ꝙ vniuerſitas diſſoluat
ſolet rariſſime contingere:ideo illa ſpes vī paruifaciendas
ideo non cadit minor affectio collegiati circa res ſue eccle
ſie qȝ laycis circa res ſue vniuerſitatis vt docet experiētia:
iō fortius detrahēdū eſt hoc reſpectu de fide ſingulorū de
collegio eccleſiaſtico qȝ illorum de collegio ſeculari.

i ¶ Et lʒ dicti fratres ſint regulares:tñ nō ſunt obſeruātes
⁊ nō obſeruādo regulā in qua ꝓfeſſi ſunt peccāt ⁊ q ſunt
in peccato nō ſunt integre teſtes.c.teſtimoniū cū ibi no.de
teſti.⁊ ſaltē nō ſunt talis vite ꝙ de eis nō poſſit ſiniſtra ſu
ſpitio hri ꝓut h̄ alij:e:iō nō ob.d.c.cū ex iniūcto qꝺ loquit
de religioſis q ſaltē apparēter ſunt obſeruātes ⁊ ex his di
cti teſtes nō carēt ſuſpitiōe qꝺ ex alio ⁊ forti⁹ dūm eſt:qꝛ
tres ex eis deponūt ſup facto ꝓprio ad ꝓpalādū eoꝝ ꝺfe
ctū:nā ipſi iteruenerūt i dcō ꝯctu trāſactiōis ⁊ ē eis iputā
dū qre trāſigerūt cū abbate nullū ius ꝑtēdēte dādo ei tātā
pecunie qȝtitatē volūt ſe excuſare deponēdo ꝙ Frāciſcus
eis affirmauit ꝙ ōderat abbati iura epi a q hēbat ſufficiēs
mādatū ⁊ dcā ſr̄a aſſeueratiōe decepti trāſegerūt alr̄ ſi factu
ri ꝙ tēdit ad excuſationē eoꝝ verecūdie male p eos geſti.

k ¶ Et nō admittit teſtis ad deponēdū ſup facto ꝓprio ex
quo reſultat laus vel vituperiū.vt in.c.a nobis de teſtib.in
antiqs ⁊ p doc.⁊ in.c.romana.e.ti.li.vj.⁊ in.l.ne in arbitrio
C.de ar.⁊ in.c.ij.eo.ti.in antiqe.⁊ per Io.an.in addi.ſpec.
in ti.de teſte.§.j.ver.itē ꝙ adminiſtrator cōcurrit etiam ꝙ
deponūt id qꝺ nō eſt veriſile attēto ꝙ nullū intereſſe ꝑtē
debat dictus Frāciſcus:qꝛ nullū cōmodū ſibi redūdauit ⁊
dolus nō cōmittit ſine cā:qꝛ rariſſime dolo decipit alius
niſi ex odio vel ſpe comodi vel cā complacendi coniuncto
magna amicitia quorū nihil apparet contigiſſe in caſu iſto.

l ¶ Itē trāſactio emanauit rōne litis que prius erat icboa
ta iter abbatē nō ceſſionariū dicti epi:imo nūc ſibi aduerſa
riū ⁊ dictos frēs nō faciūt aliquā mētionē de ceſſione epi.
itē Franciſcus vt ꝓcurator epi ceſſit abbati fructus ꝓ tꝑe
futuro:⁊ tñ trāſactū fuit ꝓ tꝑe ꝑterito ⁊ futuro:⁊ dī ꝙ no
tarius q fuit rogatus de ceſſiōe facta p Frāciſcū abbati af
firmat ꝙ Frāciſcus tūc oſtēdidit mādatū ꝙ ꝑtēdebat hr̄e
ab epo ꝙ eſt illud idē ꝙ nūc oſtēdit ad lites ⁊ cās:⁊ tñ ipſe
notarius in inſtrō ceſſiōis dixit apparere ꝓcuratorē manu
illius notarij cuius manu eſt iſtud inſtrm̄ mādati qꝺ oſtē
dit:⁊ tñ p illud mādatū nō apparet fuiſſe ꝓcuratorē ad id
qꝺ vt procurator gerebat.ꝓut ergo notarius videns illud
inſtrm̄ mādati ex errore forte putauit eē ſufficiēs mādatū
ita potuit errare ipſe Frāciſcus iuris ignarus ⁊ forte igna
rus lati ſermonis ⁊ iuris ignorātia ⁊ quelibet cā ēt craſſa ⁊
ſupina excuſat a dolo.l.igit de libe.cā.l.ſʒ ſi lege.§.ſcire de
peti.hr̄.per glo.in.l.vnica.ff.ſiqs ius di.nō obtē.in fi.⁊ in
l.ſatis.de in ius vo.ex qb⁹ oibus cōcludo.vt.ſ.ꝙ dictus
Frāciſ.ex his que deducta ſunt nō tenet dictis fratribus
nec dictis teſtibus eſt fides adhibenda. Laus deo.

¶ Legatū factū vxori ſub his verbis.Itē reliqd vxori ſue
veſtes anulos ⁊ perlas ⁊ indumenta quecūqꝫ ꝑcioſa ⁊ nō
precioſa ad vſū vxoris ꝑdicte hactenus facta excepto quo
dā focale agnus dei vulgariter nūcupato qꝺ voluit remane
re i hereditate:⁊ tñ cōprehēdat quaſdā perlas in hereditate
inuentas aliter non apparente an ſint ad vxoris vſum.

¶ Conſilium. ccxviij.

In nomine dñi noſtri

a ieſu xpi.¶ Vī in hac ꝯſultatiōe ꝑma facie
dicēdū ꝙ dicte ple nō veniāt in dicto lega
to:qꝛ dicte perle nō apparēt facte nec para
te ad vſum mulieris legatarie:⁊ tñ vī ꝙ ea
ſola ſint legata que ſunt facta ⁊ parata ad vſū mulieris qꝛ
d.ibi ad vſū.d.ſue vxoris hactenus fcā ⁊c.in fi.poſita vī
ꝙ ſint referēda ad oia ꝑcedētia ar.l.talis ſcriptura de leg.j.
c.ij.requiris.⁊.c.inquiſitioni de appel.cum ſimilibus.

a ¶ Et magis ad ꝓpoſitū h̄ ꝓbari vī p tex.qñ i terminis in
l.heres meus dānas in.§.vxori.de leg.vbi verbum qꝺ hñs
antecedens ſibi cōformare p oia tñ qꝛ eſt poſitū poſt plura
ſubſtātiua oia reſtringit:lʒ alia ſubſtātiua nequeāt referri
p relatiuū qꝺ ſalua rōne recti ſermōis niſi mediāte figura

⁊ eſt

⁊ eſt duplex ⁊ generis ⁊ numeri gñis reſpectu mundi qui
eſt generis maſculini ⁊ reſpectu veſtis que eſt generis fe/
minini ⁊ relatiuũ ꝙ eſt generis neutri.itẽ eſt figura nume/
ri q: ornamenta ſunt numeri pluralis ⁊ ꝙ eſt numeri ſin/
gularis.⁊ tñ relatiuũ qȝ ad oia precedentia refertur vt eſt
caſus notabilis ad ꝓpoſitũ nec reperio allegatũ ſiľez text.
lȝ.n.gl.ibi alleget quattuor iura pro cõcordãtijs tñ nullum
multum facit niſi.l.nã ꝙ liquide.§.fi.de penu.lega. que lex
ſm vnam lřam que hȝ omne penum parum facit ſm aliam
que hȝ oẽm penum multũ viget lȝ vbi ſit vna figura tñ.ſ.
generis:non aũt figura numeri.⁊ lȝ videaſ obſtare.l. plau/
tius de au.⁊ arg.leg.tñ bar.in.d.l.plautius ſoluit ꝯtrium de
d.l.heres meus.§.vxori.⁊.d.plauti⁹ ꝙ in.d.§. vxori eſt vľe
collectiuũ omne in dicta ṽo.l.plauti⁹ non eſt verbũ omne
vel ſiľe:iõ aliud ſtatuiſ in vna.l.aliud in alia lege que ſolu/
tio ꝯfert ad propoſitũ nřȝ q: in loco eſt ſiľis dictio.ſ. vľe q̃
cunqȝ que eſt ſiľis dictio ⁊ dictio vľis prout dictio omne.
c.ſolite circa finem de ma.⁊ obe.cum ſi.⁊ de ſiľibus idẽ eſt
iudicium.l.non pñt de.ll.c.inter ceteras de reſcrip.cũ con/
cor.iõ caſus noſter decidatur per.d.§.vxori.⁊ nõ per.d.l.
plautius preterea bar.in.d.l.plautius ponderat ꝙ ſi refer/
retur ad oia non poſſet fieri ſalua ratione recti ſermonis
niſi concurrentibus duabus figuris q: ſequitur adiectiuũ
muliebria ꝙ eſt generis neutri ⁊ numeri pluralis ⁊ p̃cedũt
ſubſtantiua veſtem ⁊ mundum que ſunt numeri ſingularis
⁊ generis neutri ſed vnum generis feminini alterum gene
ris maſculini:in caſu aũt nřo vna dũtaxat reſultat figura ſcȝ
neutri generis ſi ad oia referť:⁊ ſic vž ꝙ oia p̃cedẽtia reſtri
gantur:nõ obſtãte vna figura ꝓut ſit in.d.l. nã ꝙ liqde.§.
fi.⁊ ſm hec vž qȝ ad deciſionem caſus noſtri concurrant.
d.§.vxori.⁊.d.§.fin.⁊ non militet diſpoſitio.d.l. plautius.

b ¶ Sed lȝ predicta videantur ſatis vigere tñ ꝯtriũ puto rñ
dendum vȝ ꝙ dicta verba ad vſum dicte ſue vxoris hacte/
nus facta parataqȝ referãtur ſolum ad ſubſtantiuum indu
menta ꝙ eſt proximũ ⁊ cui.d.verba facta ⁊ parata per oia
conueniunt ⁊ non referaſ ad plas qȝ eſt magis remotum ⁊
non conueniũt.d.participia facta parata que ſunt generis
neutri ⁊ ſubſtãtiuũ perlas eſt generis feminini : iõ nõ põt
ad illud referri ſalua rõne recti ſermonis:⁊ iõ militat ratio
d.l.plautius ibi expreſſa:⁊ iõ prout militat rõ tex.militet ẽt
dictum q: vbi eſt eadẽ rõ militet idem ius per.l. a ticio.ff.
de ver.ob.⁊.l.illud ad.l.acqui.cum concor.maxime cum ſit
in iure expreſſa prout ponderat Bart.in.l. liberoꝝ de ver.
ſi.⁊ gl.in cle.j.de ele.Jmo.in.l.ſi vero.§.de viro ſo.ma.que
gñalis militat ẽt ſi eſt vna figura:iõ tũc milita ẽt dictũ vbi
vna tñ eſt figura:iõ ẽt eo cãu vbi vna tñ militat procedat
etiam dictũ.⁊ h vž ẽt de mente bart.in.d.l.nã ꝙ liquide.§.
vbi viget vna tñ figura ⁊ tñ bart.inſtat quare referť relatiũ
ꝙ ad antecedens remotũ ⁊ nõ põderat ꝙ ſit vna figura tñ
ſed ponderat ꝙ penum eſt generis neutri ⁊ generis femi/
nini.itẽ ponderat ꝙ relatiuũ referť potius ad id qȝ poniť
diſpoſitiue q̃ȝ ad id qȝ poniť exceptiue ergo ſentit Bar.ꝙ
non attendaſ ꝙ ſit vna figura ꝙ ⁊ ſentiunt doc.qui quo/
tidie allegant illum tex.d.l.nam ꝙ liquide ꝙ exceptio decla
rat ⁊ reſtringit regulã exquo ſentiũt qȝ natura exceptiõis
operatur reſtrictionem legati:iõ ſentiunt ꝙ alias relictum
penus nõ reſtringereť per verba ſequẽtia ꝙ rome eſt:iõ di
cebam in aũt.ex cã col.xvj.ꝙ rõ ſit quare ibi ꝙ ẽt refertur
ad penum generis feminini:q: regula ⁊ exceptio hñt inui/
cem conformitatem:iõ refertur ad vtrãqȝ relatiuum quod
⁊ iſta ſit mẽs doc.dum vt dixi allegant.d.l.ñam ꝙ liquide.

c ¶ Jdeo ſatis ſit ꝙ militet vna figura vt adiectiuum ſeu re
latiuum vel eqpollens in fine poſitũ poſt plura ſubſtãtiua
referatur dũtaxat ad ꝓximũ ſi illud eſt oĩno ſibi ꝯforme ⁊
ad remota nõ põt ſalua rõne recti ſermonis referri ſine fi/
gura ẽt ſi vna figura dũtaxat interueniret per predicta. ⁊ lȝ
Bart.in.d.l.plautius dicat ꝙ ibi interuenirent due figure
non tñ dicit ꝙ alias non procederet diſpoſitio illius text.
nam immo quod procedat probat generalis ratio.d.l.plau/
dius in fine.⁊ ſentit Barto.in.d.l.nam quod liquide.§.fi.⁊
docto.vt ſupra allegantes illum.§.fin.prout ſupra dixi.

d ¶ Pro quo ẽt facit quia poſt duo ſubſtantiua ſolet ſequi
adiectiuum pluralis numeri longe frequẽtius q̃ȝ adiectiuũ
ſingularis numeri vt experientia docet q̃ eſt rex magiſtra.
c.q̃ȝ ſit in prin.de ele.li.vj.⁊.c.ſtatutum.eo.ti.⁊ li. ⁊ a cõiter
accidentibus bonũ eſt in iure ar.l.ſi nolit.§.qui aſſidua cũ
concor.de edil.edic.⁊.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de le.j.vbi pon
deraſ mos loquendi teſtãtis ⁊ mos regionis ⁊ plures ſunt
concordantie ab hoc etiã gl.in.l.j.C.de arbi.⁊ multa poſ/
ſent adduci que breuitatis cã obmiſſo ⁊ in ꝓprijs terminis
gl.in verbo relictis in.l.cũ filio de le.j.⁊ allegat plures cõ
cordantes ⁊ cẽtes poneť in iure ⁊ in cõi locutione ꝙ poſt
duo ſubſtãtiua ⁊ duo appoſita ſequeť ṽbũ pluralis nume
ri q̃ȝ ſemel ſequaſ terminus ſingularis numeri. dicim⁹.n.
ticiũ ⁊ ſeyũ inſtituo hẽdes nõ dicã inſtituo hẽdẽ ita ſi am/
bobus ſubſtituã poſt mortẽ dicã poſt coꝝ mortẽ.l.iuri⁹.§.
gayo ad trebe.itẽ dicimus ſi ticius ⁊ ſeyus deceſſerint po/
tiuſq̃ȝ dicam⁹ ſi ticius ⁊ ſeyus deceſſerit.lȝ vtrũqȝ dici poſ
ſit vt dicit bar.in.d.l.plautius ⁊ ꝓbaſ in.l.q̃ȝuis.C.de im/
pu.vbi ꝓbaſ vtrũqȝ:lȝ magis frequẽtaſ ſignũ pluralis nu
meri:iõ ſuaderet rõ ꝙ ſignũ poſitũ poſt plura ſubſtantiua
vel antecedentia:lȝ ſingularis numeri determinet oia ſi eſt
pluralis numeri q̃ȝ ſi eſt numeri ſingularis per p̃dicta ꝓut
⁊ legẽdo viſum fuit in.d.aũt.ex cã.xvj.col.ita ꝙ dicta ratio
duaꝝ figuraꝝ nõ dȝ ꝯſiderari per p̃dicta:nec ẽt vř fuiſſe de
mente bar.vt deprehendiť ex dictis per eũ in.d.l. nã ꝙ li/
quide.§.fi.vt.ŝ.deductũ.iõ ꝯcludẽdũ ſit qȝ.d. ṽba ad vſuȝ
mulieris facta ⁊ pata non referanť ad plas per ſupradicta:
pro quo ẽt facit q: ṽba illa nõ p̃cioſa non pñt referri ad p/
las q: oẽs perle ſaltẽ quas hẽbat teſtõr ſunt p̃cioſe: prout
ergo illa ṽba magis ꝓpinqua non referunť ad plas:ita nec
referantur ſequẽtia ṽba magis remota ſcḋo multũ vigeret
ſi teſtõr non hẽbat plas deputatas ad vſum ſue vxoris que
poſſent dici facte perle:nã perle non fiunt q: in eis reducẽ
dis ineſſe nõ operaſ artificiũ hoĩs ⁊ ꝙ in mã propria per/
manet non dȝ factũ.l.queſitũ.§.illud forraſſe de le.iij.q̃ſiqȝ
aũt ponunť in aliquo opere facto artificio hoĩs tãr ꝙ non
venirent appľone perlaꝝ.l.⁊ ſi nõ ſunt.§.perueniamus de
au.⁊ arg.le.tertio ſatis viget id qȝ ſeqtur per moduȝ exce/
ptionis excepto quodã iocali agnus dei ⁊c.ꝙ iocale prout
mihi p̃ſupponiť non erat factuȝ ad vſum vxoris:iõ exquo
excipit id qȝ non erat ad vſum mulieris factũ daľ intelligi
ꝙ.ŝ.intellexerat venire ẽt aliqua non facta ad vſum ipſius
legatarie q: id qȝ exceptiue ſeqtur declarat p̃cedentia pro
ut cõiter allegaſ ad h.d.l.nã ꝙ liquide.§.fi.ad hoc ꝙ hř in
l.j.ff.de reg.iur.⁊ in.l.j.C.de condi.inde.facit ẽt. l. ſi ſuus
plurium in fi.de le.j.cum cõcor.itẽ põderabat ſocius qȝ in
prin.legati erat ſiľe ſignum reſtrictiuum q: reliquit veſteȝ
muliebreȝ quaſi plus opereť verba reſtrictiua precedentia
⁊ ſequentia q̃ȝ ſequentia tñ ar.l.heredes palã.§. ſed ſi no/
tam.ff.de teſta.⁊ ꝙ hř in aũt.itaqȝ.C.cõia de ſucce. ꝙ me/
dium ſatis vigeret ſi teſtator non hẽbat veſtem muliebrem
niſi vxoris cã factã aut paratã poterat tñ forte hr̃e veſtem
aliam muliebrem pro alia cã factã ſeu paratã:iõ non mul/
tum viget aliquid tñ perſuaſiue ꝯfert ⁊ que non ꝓſunt ſin
gula multa iuuent arg.l.ij.in princ.ff.de excu.tuto.maxime
in materia iſta in qua agitur de coniecturanda mente di/
ſponentis in qua iuriſconſulti variabant vt.d.§.vxori.

e ¶ Nec obſt.deciſio.d.§.vxori.⁊ ſolutio quam dat Bar.ad
illum tex.in.d.l.plautius.ſ.qȝ illud ibi vľe omne in legato
appoſitum cum videaſ ideȝ in vniuerſali quecunqȝ in hoc
legato appoſitum vt ſupra in adductis in ꝯtriũ latius de/
ductum eſt:q: rñdetur ꝙ in.d.§.vxori ponderaſ per Bar.
dictio omne ꝙ determinat verba limitatiua legati:q: deter
minat verba proxime precedentia ꝙ eius cã factum paratũ
ue eſſet omne ⁊ non ponderat Bar.verbum vľe oia ꝙ ſu/
pra determinat verbum ornamenta.⁊ tñ illud oia eſt pari/
ter vľe prout illud omne ⁊ merito q: verbum oia determi/
nans verbum diſpoſitiuũ prout eſt verbuȝ ornamenta que
legantur tendit ad ampliãdum relictum non aũt ad reſtrin
gendum ipſum relictum ſed qñ determinat verbũ ſeu ver/
ba limitatiua relicti ampliat limitationẽ ⁊ reſtrictionẽ reli
cti:q: nã vľis eſt ad ampliãdum id qȝ determinat.l. iul.de
le.iij.c.ſolite de maio.⁊ obe.c.ſi romanoꝝ.xix.di.cum ſi.iõ
ſi in terminis.d.§.vxori dixiſſet ⁊ omne argentum ꝙ para
tum.⁊c.non eſſet ponderandum illud omne prout ibi non
ponderatur vľe oia hoc quidem ſuadet rõ nãlis quã ſolam
ſufficit allegare dicit iuriſconſultus in.l.ſcire opȝ.§. ſufficit
de excu.tu.idcirco in caſu nřo cum vľis quecunqȝ determi/
net verbum precedens indumenta qȝ eſt verbum diſpoſiti
uum:q: legantur ornamenta quecunqȝ.lȝ illa vľis per ver
ba ſequentia proxima.primo declareť ⁊ per verba remota
limitetur:⁊ iõ eſt rõ dñe in caſu noſtro ⁊ in caſu.d.§.vxori
merito ſtemus regule que ſumiť ex gñali rõne.d.l.plauti⁹
in fine expreſſa cum rõ legis dicit Dy.in.c.fi.de reg. iur.in
vj.eſt mens legis ⁊ Bar.in.l.non dubiũ.C.de.ll.⁊ bal. ibi.

⁊ in aūt. poſt fratres. C. de legi. here. ⁊ in. l. cū mulier. ff. ſo. ma. vbi ho. tex. ſm eundem Bal. nec ob. ſi dicatur ꝙ illud quecunqꝫ pōt determinare verba ſequentia ad vſum vxoris facta para ⁊c. rñdetur qȝ verbum indumenta eſt magis proximum ꝗ̄ verbum facta para ⁊ relatio in dubio ſit magis ad proxima iuxta notata in. l. ſi idem cū eodē in fine. ff. de iu. om. iud. facit. l. cum de lanionis. §. aſinam ibi proxima copulata ſuccedant de fun. inſtruc. ⁊. l. ij. ff. de ſtatu homi.

f ¶ Item vī ꝙ v̄ba ſequentia potius referant̃ ad p̄cedētia ⁊ precedentia determinent ꝗ̄ eꝯ̄ p̄cedētia determinēt vl̄ referant̃ ad ſequētia vt eſt expreſſum in. c. inq̄ſitioni de app. lȝ gl. aliud videat̃ velle in. l. q̄ſq̄s de le. iij. ſed preponderat auctoritas tex. auctoritati glo. ⁊ doc. ⁊ ſi vellemus inherere textui prout eſt neceſſe q2 ſup caſu ꝯſtōnis nō eſt diſputandū. l. illā ver. de mō. C. de colla. ⁊. l. ancille. C. de fur. ⁊ ēt nō recedere ab auctoritate gloſe ⁊ ſequaciū dicamꝰ ꝙ ī dubio magis referunt̃ ad precedentia prout loquit̃. d. c. inq̄ſitiōi ſed vbi referunt̃ ad ſequētia magis influūt p̄cedentia in ſeq̄uētia ꝗ̄ eꝯ̄ vbi ſequētia determināt p̄cedētia in illa iſluāt ꝓut loq̄t̃ dcā gl. ꝯfert ēt ad p̄miſſa ꝙ tradit bar. i. d. l. nā ꝙ ſiq̄de. §. ſi. dicens ꝙ v̄buȝ in. ſi. poſitum magis determinat verba diſpoſitiua relicti ꝗ̄ verba limitatiua ſeu exceptiua. item ꝯfert qȝ dicit Bar. in. d. l. plautius ponderans qȝ ibi relatio reſtringit̃ ad proxima ⁊ nō ad oīa q2 per h̄ amplior ſit interpetratio pro legato ar. l. in teſtis. ff. de regu. iur. ſm eum ad hoc. c. cuȝ dilecti in ſi. de dona. ex quibus omnibus concludendo ꝙ. d. perle veniant in. d. legato. Laus deo.

¶ Agens rei vendicatione ꝯ̄ tertiū emptorē ſi non ꝓbat ſe dñm an dēat ſuccūbere ⁊ reus poſſeſſor ſit abſoluēdus.

¶ Conſilium ccxix.

In nomīe dñi nr̄i ieſu xpi. ¶ Vr̄ in p̄ñti ꝯſultatiōe p̄ria facie d̄ꝫ ꝙ. d. Sebaſtianus actor dēat obtinere: nam dicta domꝰ fuit vēdita auctori. d. nardi tāꝗ̄ res. d. Sebaſtiani: 2ō vr̄ non teneat̃ probare dñium ſtāte maxime ꝙ probet̃ ꝙ tp̄e venditiōis. d. Sebaſtianus tunc pupillus poſſidebat dictā domū. nā ex poſſeſſione preſumit̃ dñium. l. ſicuti. §. ſi querat̃. ff. ſi ſerui. vēdi. ⁊ qȝ notat̃ in. l. j. ff. fami. herci. ⁊ per olim in. c. olim de priui. ⁊ per Imo. ⁊ Ponta. in rubrica. ff. de no. ope. nun. p̄ſertim cum videat̃ habuiſſe cām ab ipſo Sebaſtiano ex quo p eius tutorē fuit vēdita noīe ipſius Sebaſtiani: ⁊ lȝ nō fuerit vēdita ipſi nardo ſatis vr̄ ꝙ fuerit vēdita auctori ipſiꝰ nardi.

a ¶ Quicq̄d. n. eſt cā cāe eſt cā cāti vt aiunt philoſophi ⁊ hr̄ in. l. manumiſſiones. ⁊ in. l. ex hoc iure gentium. ff. de iuſt. ⁊ iur. ⁊ qui hȝ cām a me nō vī ꝙ poſſit mihi referre queſtiōe dñij. l. ſiq̄s conductiōis. C. locati. ⁊. C. de pig. ac. l. neqꝫ creditores. ⁊. C. de preſcri. xxx. vel. xl. an. l. ſiq̄s emptionis. §. lȝ hoc ſuper illis. ⁊ maxime cum non probet̃ defectus dñij. ſ. ꝙ ipſe agens non hēat dñium vel quaſi vt innuunt aliqua verba Bal. in. d. l. ſiq̄s cōductionis que innuunt ꝙ referēs q̄ōnem dñij ei a quo habuit cām hēat probare ſe hr̄e dñiū: eſt. n. tunc maior rō referendi q̄ōnem dominij q̄ñ referens probat ſe dñm ꝗ̄ probaret dominium rei petite eſſe tertij ⁊ longe magis quādo non probaret ſe vel tertium fore dominium rei petite: ſed ſolum q2 actor non probet ſe dominiū.

b ¶ Tñ his minime refragantibus ꝯ̄trium puto intrepide de iure concludendum: nā agens rei vendicatione dȝ probare ſe dñium hr̄e ꝙ eſt fundamentum ſue intentionis. l. in rem actio in prin. ff. de rei ven. ⁊. l. j. C. de alie. iud. mu. cā fa. ⁊ ſi non probat ſuccumbere dȝ: nā reus ꝯſequit̃ victoriā ex duplici capite vno ex probatione iuris ſui ſi illā hȝ alio capite ex defectu probationis iuris agentis vt in. l. ſi. C. de rei vēdi. ⁊. c. cum eccleſia ſutrina in fine de cā poſſ. ⁊ proprie. que loquunt̃ in reali ꝙ eſt gn̄ale ēt in alijs actionibus. l. qui accuſare. C. de edē. ⁊. l. actor ꝙ aſſeuerat. C. de proba. ⁊. c. inter dilectos in ſi. de ſi. inſtr. cum multis ſi. a qua regula nō reperit̃ exceptiuatꝰ iſte caſus merito ſtemus regule p no. p gl. ⁊ Dy. in rubrica de regu. iur. in. vj. ⁊ ꝙ hr̄ in. l. ff. eo. titu.

c ¶ Facit qȝ notat Bart. in. l. quotiens. ff. ſiq̄s cau. vbi dicit ꝙ pro regula preſumitur ⁊ qui ſe fundat in exceptione dȝ illā probare. l. in exceptionibus in prin. ff. de proba. ⁊ ſimiliter qui ſe fundat in iure exorbitanti ſeu limitatiuo regule per no. per gl. notabilem in cle. ſi. de reſcrip. ⁊ per Bal. poſt Io. an. in. l. ſiquis non dicā rapere. C. de epiſ. ⁊ cleri. in caſu autem noſtro. d. nardus reus cōuentus ex vtroqꝫ capite dȝ obtinere primo ⁊ principaliter q2 deficit probatio ex parte agentis q2 non probauit ſibi competere actioneȝ ſine qua nemo experitur. l. ſi pupilli. §. videamus. ff. de neg. geſt. ⁊. l. nam poſtea in prin. de iureiur. debuit enim probare dñiuȝ vel quaſi dñiuȝ ſi libellans vius fuit cōi ſtilo qui eſt quod agens reali pro medio ꝯcludendi dicit ad ſe pertinere iure dominij vel quaſi qui libellus. lȝ alternatiuus ſuſtīeatur de conſuetudine. c. abbate ſane in prin. de re iudi. li. vj. ⁊ ibi per doc. ⁊ in. l. j. ff. de pub. ⁊ per glo. in. §. alie inſti. de actio. ideo debuit libellās probare dñium vel quaſi dñium ad ſe pertinere quod preſupponitur non eſſe probatum merito habet ipſe actor ex illo capite ſuccumbere per ſupradicta.

d ¶ Item reus niti pōt ex iure ſuo q2 docuit de titulo ſuo q2 emit ⁊ ꝯ̄ñter bona fide que preſumitur ſaltem precedente iuſto titulo per no. per gloſ. ⁊ doc. in. l. pe. C. de euic. mala fides enim includit dolum qui non preſumitur. l. merito. ff. pro ſocio. ideo qui illum allegat dȝ illuȝ probare. l. quotiens ff. de proba. ⁊. l. dolum. C. de dolo. idcirco. d. nardus videt̃ ꝙ probauerit ſuum quaſi dñium. l. j. ⁊ quaſi per totuȝ. ff. de pub. ideo ex vtroqꝫ capite videtur quod reportare debeat pro ſe ſententiam abſolutoriam non obſtantibus adductis in contrarium que vere non obſtant.

e ¶ No enim obſt. ꝙ dicebatur ꝙ ex poſſeſſione preſumitur dñium q2 rñdetur ꝙ illud procedit q̄ñ dñium deducit̃ incidenter: ita loquuntur iura ad id allegata. ſecus ſi principaliter deducitur prout no. doc. in illis iuribus ad hoc facit. l. nāliter. §. nihil cōe de acqui. poſ. probatur in. l. cuȝ res ⁊ que ibi hn̄r. C. de proba. ⁊ in. d. c. cum eccleſia ſutrina in ſi. ⁊ in. c. cum dilectus de cauſa poſſeſ. ⁊ proprie. in quibus capitulis deciditur quod intentans poſſeſſorium ⁊ petitorium probauit ſuper poſſeſſorio ⁊ in eo obtinuit tamen ſi non probauit ſuper petitorio in eo ſuccumbit ⁊ illa ſententia ſuper petitorio preualet vt in eis probatur.

f ¶ Accedat theorica Bart. in. l. quidam in ſuo. ff. de condi. inſti. qui concludit ꝙ lȝ poſſeſſio de preſenti probet preſumptiue dominium q̄ñ incidenter deducitur tñ non ita poſſeſſio de preterito: q2 illa non probat dñium de p̄ñti ēt incidēter deductum ſm eum ꝙ ⁊ ſuadet rō vt ſaltem non probet̃ contra poſſeſſorem: q2 in pari cā potior eſt conditio poſſeſſoris regula in pari cā in. vj. cum concor. ⁊. l. ſiue autem. §. ſi duobus. ff. de publi.

g ¶ Nec obſtat. ꝙ dicebatur ꝙ hn̄s cām ab alio non poteſt referre queſtionem dominij q2 ad hoc reſpondet̃ pluribꝰ modis. primo ꝙ. d. nardus conuentus non habuit cauſam a. d. Sebaſtiano cui refert queſtionem dominij: ſed habuit cauſam ab alio qui ſibi vendidit: ⁊ lȝ ille qui vendidit emiſſet a tutore Sebaſtiani vēdēte tutorio nomine ipſius Sebaſtiani: tamē q2 poteſt vendi res aliena. l. rem alienā. ff. de contrahen. emp. poteſt dici ꝙ ſecunda emptio non hȝ cām a prima: ⁊ licet ſecunda venditio cenſeret̃ cauſata a prima: ⁊ per conſequens. d. nardus cenſeretur habere cām a prima emptione quaȝ fecit ſuus auctor: tamen n proxima cā eſt ſua emptio ⁊ emptio ſui auctoris eſſȝ cā remota que nō ſolet attendi prout cā proxima. l. ſocium qui in eo. ff. pro ſo. ⁊ facit. l. qui domo habebat in ſi. ff. locati. ⁊. c. exhibita de homi. prout dicit glo. in. c. de cetero. eod. titu. ⁊ Io. an. ibidem ⁊ in habente cām proximam loquuntur. d. l. ſi quis conductionis. ⁊. d. l. nec creditores. ⁊. d. §. ſed hoc ſuper illis alle. in contrarium ſecundo reſpondetur ꝙ ex alio non cenſetur habere cauſam. a. d. Sebaſtiano q2 prout ipſe Sebaſtianus preſupponit pro fundamento ſue intentiōis dictus tutor non habebat facultateȝ vendendi: q2 non confecto inuentario non habebat facultatem adminiſtrandi. l. ſi. C. arbi. tut. ⁊ per Bar. in. l. tutor qui repertoriuȝ in princi. ff. de admi. tu. ⁊ ideo eo reſpectu habetur vt priuatus nō habens mandatum prout dicitur in procuratore gerente actū vltra ꝗ̄ ſe extendit mandatum in. l. vnica. §. ſi procurator. ff. ſi quis ius dicē. non obtē. preterea. d. Sebaſtianus impugnat dictam venditionem a ſuo tutore factam: ideo non poteſt ex ea niti ar. l. poſt legatum in princ. ff. de his quibꝰ vt indig. ⁊ in regula ex eo ꝙ in. vj. cum cōcor. inſuper etiā qui habet cauſam proximam ⁊ validam poteſt referri queſtionem dominij aduerſus agentem rei vendicatiōe prout volunt glo. ⁊ Bar. in. l. ita ſi fur. ff. de nino. ⁊ glo. ⁊ Bal. in d. l. ſi quis conditionis. ⁊ in. d. l. nec creditores. vbi gl. vult apte ꝙ actor tenetur probare ſe dominum ſi agit rei vēdicatione: ⁊ idē vult ibi Bald. quando non habet cauſam ꝗ̄ de neceſſitate

de neceſſitate requirat dñium prout eſt caſus noſter:qꝛ venditio non requirit dñium vendentis.d.l.rem alienā de cōtraben.emp.ſꝫ iēt ſi cā preſupponit dñium velut ibi glo.qḋ agens teneatur probare dñium Bal.aūt poteſt intelligi qñ conuentus fundat ſe in cā illa quicquid ſit ille nō eſt caſus noſter in quo non agitur de cā que requirat de neceſſitate dominium vel quaſi.ꝛ ad.d.l.nec creditores rñdet ibi gl.

b ℭ Ad.l.ſiquis conductionis rñdetur quod nō agitur reali actione:ſed perſonali conditione ex illa lege ad.§.ſed hoc ſuper illis rñdet ibi glo.vel dicas ꝙ non cauſatur illa deciſio ex eo qꝛ violentus poſſeſſor habeat cām ab actore quia non vꝫ quod ab eo cām habuerit:ſed eſt illud inductum in odium violenti poſſeſſoris quaſi ſpoliatus ſit ante oia reſtituendus prout ſentit ibi Bar.ꝛ clarius in.d.l. ita ſi fur.dicens ꝙ fallit in predone qui non pōt referre rōnem dñij.ꝛ idem vꝫ velle Bald.in.d.l.ſiquis conductionis in vlti.col. poſtea vꝫ approbare aliā opi.ſ.ꝙ ſemper rei vendicatio retinet ſuam naturam ſcꝫ ꝙ agens habeat neceſſe probare de ſuo dñio ꝛ ꝙ ibi ſuperius tangit de probatiōe facienda ꝑ reum de ſuo dñio non loquitur in rei vendicatione in qua poſtea reſidet ꝙ omni caſu retineat ſuam naturam que eſt quod actor ſuccumbat ſi non probat de ſuo dominio : preterea ſatis probat reus qui probat de ſuo quaſi dominio vt ſupra deductum eſt remanet itaqꝫ ꝯcluſio ſuprafacta quod d.Nardus ſit abſoluendus. Laus deo.

ℭ Pendente lite cum herede ſocij ſuper reſciſſione ꝯtrus initi cum conſocio an poſſit opponi litis pendentia legatarie ſocij predefuncti ꝛ inhiberi per vicarium epiſcopi poteſtati ne in cauſa legatarie procedat : ꝛ ſi vicarius epiſcopi non reuocat inhibitionē an poſſit appellari.

ℭ Conſilium ccxx.

1 In noie dñi noſtri ieſu xpi. ℭ Lꝫ in hac conſultatione videatur prima facie dōm ꝙ dictus ſempronius non debeat inquietari pro dictis.c. flore. quos non hꝫ niſi ex cā dicti ꝯtrus qui petiť reſcindi vigore enormis leſionis ꝛ ſi reſcinderetur non poſſent ab eo peti dicta centum ideo vꝫ ꝙ dicta cauſa pendens coram vicario ſit preiudicialis ad dictam cauſam pendentem corā poteſtate: ideo videtur quod dictus iudex eccleſiaſticus potuerit inhibere argumen.eorum que habentur in.c.tuam de ordine cogni.

a ℭ Snia.n.ferenda ſuper reſciſſione ꝯtrus vꝫ ꝙ preiudicaret legatarie mittēti ex illo ꝯtru prout in ſiſi videmus quod ſnia lata ſuper reſciſſione teſti ꝯ heredem preiudicat legatario.l.papinianus.§.ſi ex cā.ff.de inoff.teſt.ꝛ qḋ ibi no.bar. dicens ꝙ in querela iudex aliquid facit qꝛ reſcindit teſtm̄: ideo preiudicat legatario:ſecus ſi non reſcinderet ſed pronunciaret nullum prout dicit ipſe Bart.ibi per.l.ij.de excep.rei iu.ideo cum in caſu noſtro agatur ad reſciſſionē ꝯtrus a quo depēdet ius legatarie qꝛ ſi ſempronius nihil deberet nihil veniret in legato.l.ſi ſic.§.ꝙ ſi addiderit.ꝛ.§§. ſequentibus de le.j.ideo cum principaliter videatur iſtud negocium pertinere ad heredem ticij qui cenſentur eadē perſona in auc.de iureiur.a mori.preſti.§.j.vꝫ ꝙ ſnia ꝯ heredem lata preiudicaret legatarie:preterea ticius eſt auctor dicte legatarie:heres repreſentat defunctum ꝛ vꝫ eadē perſona cum eo vt dictū eſt.ꝛ per ꝯñr vꝫ ꝙ cenſeatur auctor legatarie ꝛ ſnia lata ꝯ auctorem nocet ſucceſſori ſcienti iudicium agitari.l.ſepe.ff.de re iu.ꝛ ibi Bar.ſaltem in venditore conuento ſe defendente allegat Innoc.in.c.propoſuit de conceſ.preben.ꝛ idem volunt doc.in.c.Quis de re iudi. ꝛ in.d.l.ſepe.ꝛ cui nocet res iudicata nocent acta prout dicit Inn.in.c.cum cām que extra de teſti.ꝛ idem tꝫ Bart.in d.l.ſepe in fi.vnde pariter videtur ꝙ noceat litis pēdentia ideo videtur quod obſtaret exceptio litis pendentie ꝛ ſucceſſiue iudex pmo aditus potuerit inhibere quia qui prius aditus ipſe debet cām diffinire ꝛ non dꝫ de eadē re duplex iudicium coram diuerſis iudicibus cognoſci.l.qui prior de iudi.nec cauſe continentia debet diuidi.l.nulli.C. eo.titu.

b ℭ Tamen his non ob.ꝯriam partem arbitror aperta fronte concludendum.nam preſuppono ꝙ relictum factum de illis centum fuit taliter factum quod legatarie competebat actio ꝯ dictum ſempronium alias repelleretur:qꝛ ſibi non competeret actio ꝛ ſine actione nemo experitur.l.ſi pupilli §.videamus de ne.ge.ꝛ.l.nam poſtea in prin.ff.de iureiur. ita ꝙ ſine inhibitoria impediretur compromiſſum qꝛ ceſſaret fundamentum ꝛ ceſſante fundamento oia ruunt.j.qḋ.j. cum Paulus.ꝛ hoc facto fundamento infertur qḋ dicta legataria habuit cām a ticio non ab herede ticij:ꝛ ꝯñr eſt ſucceſſor ticij non ſucceſſor heredis ꝛ legatarius in re legata cenſetur heres.l.id tps in fi.ff.de vſuc.ſecundo preſuppono qḋ vicario epi fulginatis fuit commiſſa abſolutio a iuramento non reſciſſio contractus que abſolutio eſt preludium quoddam ad reſciſſionem ꝯtrus ſeu remotio obſtaculi vt ſine impedimento periurij poſſit agere:abſolone autē facta a iuramento non impedietur proceſſus ſuper ipſius contractus obſeruantia vel reſciſſione maxime cum nō preſupponatur hoc commiſſum iudici eccleſiaſtico.

c ℭ Et delegatio non trahitur vltra id qḋ in cōmiſſione continetur.c.cum olim de offi.deleg.ꝛ.c.cum dilecta de reſcriptis maxime cuꝫ ſit odioſa:ꝛ ſic reſtringenda cum deroget iuriſditioni ordinarie vt no.gl.in cle.j.de off. deleg.ꝛ doc. in.c.ſedes ď reſcriptis.ꝛ in.vj.ꝛ cā iſta eſt ꝓphana inter ſeculares laycos non pertinens ad iudicem eccleſiaſticū:ſed ad forum ſecularem adeo abſolutio a iuramento non reſcinderet ꝯtrum:ſed preberet facultatem petendi reſciſſionem contractus ſine labe periurij: vnde reſciſſio ꝯtrus haberet peti coram iudice ſeculari ꝛ non impediretur cām compromitti ꝛ poſſet reſciſſio deduci per viam exceptionis in hoc iudicio:iō ꝓut non obſtaret ſnia ſup abſolutione a iuramēto lata:ita ꝛ non obſtaret litis pendentia facit qḋ argumentando dicit Bal.in.l.ſed ſi hac in prin.de in ius voc. dicēs ꝙ iurans ſoluere ticio ſuo creditori non eſt periurus ſi ticius ceſſit ius ſuum gayo qui petit ꝛ debitor recuſat ei ſoluere.ꝛ idem vꝫ ſentire ibi Ponta.qḋ ſi ita eſt ſequitur qḋ iuramentum non impedit dictum ſempronium quominus poſſit reſiſtere ꝛ ꝯdicere.d.ceſſionario petenti illa centum debita ex illo ꝯtru venditionis ꝙ dictus heres ſempronij vult reſcindere:iō abſolutio a iuramēto eſt ſuperuacua:ex alio ēt eſt ſuperuacua:qꝛ iurm̄ non ligat aiam heredis.c. veritatis de iureiu.ꝛ ibi per Inn.predicta plurimum conferrent ad propoſitum ſi ſolum fuiſſet commiſſa abſolutio a iuramento prout mihi perſuaſerā:tñ qꝛ forte fuit commiſſa tota cā ēt reſciſſionis ꝯtrus prout ꝛ verba thematis ad id trahi pñt:ideo in ſcdo loco ꝑſuppoſitis ꝛ que ſubdidi nō facio fundamentum ſed ēt ſi cā reſciſſionis ꝯtrus eſt cōmiſſa pendentia litis nō puto qḋ noceat quominus legataria vel eius ceſſionaria petere poſſit dicta centum ꝛ ſucceſſiue non debuerit inhiberi rōne pendentie litis.nā lis nō pendet cum.d.Franciſca:ſed inter Jacobū heredē ticij ꝛ ſempronium ſeu eius heredē ꝛ res inter alios acta alijs nō preiudicat vt.C.res iter alios acta in rubro ꝛ nigro.ꝛ.d.l.ſepe ꝛ.d.c.Quis.a qua regula non reperitur exceptuatus iſte caſus merito ſtandum eſt regule per no.per doct. in.l.j.ff.de reg.iur.ꝛ per gl.ꝛ Py.in ru.c.ti.lib.vj.ꝛ per Bar.in.l.quotiens.ff.ſiquis cau.qui dicit ꝙ pro regula preſumitur facit etiam qḋ per gl.ꝛ doc.in cle.ſi.de reſcriptis volentes quod incumbat onus probandi ei qui nititur in iure exorbitanti ꝛ ſic limitatiuo regule iure:ex quo ergo ipſa legataria vel ceſſionaria non fuit citata nec noiata nō vꝫ lis pendere cuꝫ ea ꝛ ſi clarum.nec etiam cum perſona tali ꝙ acta facta cum ea preiudicet huic ceſſionarie:non enim eſt cauſa pendens cuꝫ auctore iſtius ceſſionarie:nam auctor ipſius ceſſionarie eſt legataria ꝛ auctor legatarie fuerat ticius teſtator ꝛ non eius heres vt dixi in primo euidentiali.

d ℭ Nec ob.ꝙ heres repñtat defunctū qꝛ repñtat in eo in quo ſuccedit non in alio in quo alter ſuccedit vnde ſi ſuccedit in parte repñtat in pte nō in alia pte in qua alr repñtat cum itaqꝫ legatarius tanꝗ heres repñtet in re legata teſtōrem per.d.l.id tps in fi.iō prout ſi ſunt duo heredes ꝛ contra vnū ex heredibus agiť ſuper re hereditaria acta ꝛ ſnia lata in tali iudicio non nocet alteri heredi:lꝫ idem mediū decidendi militet ꝯ ambos vt eſt text.in.d.l.ſepe. ꝛ duplex militat rō vnaqꝫ non hꝫ cām vnus ab alio alia qꝛ vnus nō pōt aliū prohibere qui agit vel defendit pro ſuo iure ꝛ intereſſe.ꝛ iſtam rōnem aſſignat ibi Bar. ꝛ eſt cōis rō ſed in caſu noſtro vtraqꝫ ratio militat:qꝛ dicta ceſſionaria non habuit cām ab herede:ſed a ticio auctore:ꝛ quia reſciſſio contractus tendit in preiudicium etiam heredis ſi preciū excedit centum florenos:ꝛ ideo cum cauſa pertineret etiā ad heredem eſt perinde ac ſi eſſent duo heredes ex quo legataria quo ad rem legatam eſt loco heredis vt dictum eſt.

e ℭ Et maxime hoc eſt dꝫ ſi legataria ꝛ eius ceſſionaria igno

rabat litem motã ꝯ heredem: qꝛ ſnīa preiudicat ꝯ ſcientē in caſibus in quibus preiudicat latã ꝯ auctorem vel in ſili caſu prout eſt expreſſum in.d.l.ſepe.ꝛ doc.ibi: iõ non p̄iudicaret ſniã: nõ ſuadere vr̄ rõ ꝙ non preiudicet litis pendẽtia argumẽto ſupradictoꝝ: ꝛ maxime ſi lis nõ eſt adhuc incohata ſuper reſciſſione ꝯctus: ſed ſolũ pendet ſuper abſolutiõe a iurõ que abſolutio eſt ſuperuacua vt.ſ.dictum eſt.ꝛ ſingula non proſunt ſaltẽ multa iuuent ar.l.excuſantur in p̄n. cum ꝯcor. ibi adductis in gl.ꝛ ſatis eſt ꝙ vnum mediũ concludat ꝛ ſi iniuſte emanauit ad iudicẽ ſpectat eã reuocare per ea que hñr in.l.ꝙ iuſſit de re iud.ꝛ in.c. cum ceſſante de app.iõ ſi non reuocat ledit partem: iõ põt appellari cum a quolibet grauamine de iure canonico appellari poſſit p.c. vt debitus de ap.ꝛ.c.cordi.e.ti.li.vj.cũ ꝯcor. Laus deo.

Appellari ab executione ſententie ſeu inſtrumenti guarentigiati an liceat ꝛ an ſententia lata ſuper executione inſtrumenti ſit diffinitiua vel interlocutoria.

Conſilium. ccxxi.

IN noĩe dñi noſtri ieſu chriſti. In hac ꝯſultatione vr̄ prima facie dõm ꝙ a dicta executiõe dicte ſnīe nequeat appellari: qꝛ regulariter ab executione nõ appellatur.l.ab executore in prin.ff.de app.ꝛ.l. ab executore.C.quoꝝ app.non reci.ꝛ idem vr̄.ſ.ꝙ non poſſit appellari a pronuncia de exequendo prout vult Guido de ſuz.in.d.l.ab executore.C.quoꝝ app.ea rõne qꝛ vno prohibito cenſetur prohibitum id per qð peruenitur ad illud l.oratio de ſponſa.iõ cum prohibeatur appellatio ab executione que eſt facti vt dictis.ll.ab executore ita ꝛ cenſeatur prohibita appellatio a pronuncia de exequendo ſm euz ꝙ ꝛ poſt Odof.ꝛ Cy.ꝛ Bar.in.d.l.ab executore de ap.ꝛ Jo.an.in addi.ſpe.in tit.de ap.§.in qbus v̄. qnto.ꝛ bal.in.d.l. ab executore.C.quoꝝ appel.ꝛ imo.i.d.l.ab executore ð ap. fac tex.d.l.q dic ab executore nõ dic ab executiõe.itẽ facit qꝛ alſ eẽt in p̄tãte iudicis eludere diſpõnẽ dictaꝝ.ll.ab executore ſi a p̄nũcia de exequẽdo poſſet idifferẽter appellari ſꝫ eo: iõ ab iſta p̄nũcia ð exequẽdo ꝛ ab ipa executiõe vr̄ ꝙ non poſſit appellari: ꝛ maxĩe qꝛ dict⁹ ſer Gratia in prio iudicio cõparuit tanq̄ ꝯiuncta pſona ꝛ forte vt filius Chriſtophori p̄tendens.d.Chriſtophorũ poſſidere ꝛ potiorem eſſe in poſſeſſione: vt arbitror proceſſum licet non viderĩ.

a Ideo ſi ꝯtendit ſniam non exequendã pretendẽs ſe potiorẽ in poſſeſſione hoc ipſo vr̄ eſſe hẽs qꝛ hereditas adit ꝛ immiſcet ſolo aĩo qualitercũqꝫ demonſtrato.l.auia.C.de fur.deli.ꝛ.l.pro herede.ꝛ.l.gerit.ff.de acqui.here. iõ nõ vr̄ ꝙ ſit iuſta cã appellandi illa qꝛ non debuerit fieri executio ꝯ eum velut ꝯ heredem anteq̄ ꝯſtaret eũ eſſe heredẽ: ꝛ iõ vr̄ ꝙ iuſte appellare nequeat: ꝛ maxime niſi p̄us ſatiſfaciat creditori de ſorte dãnis ꝛ expenſis: qꝛ ita lege municipali diſponitur circa executionem inſtrĩ guarentigiati in ſtatuto ſub rubrica de executione inſtrĩ guarentigiati circa medium.§.ꝛ appellans iuncto alio ſtatuto ſub rubrica ꝙ ſnīe ꝛ lauda executiõi mãdenſ diſponẽte ꝙ i executiõe ſnīe p̄cedaſ p̄ut ſtatutũ eſt p̄cedi in executiõe iſtrĩ guarẽtigiati.

b Tñ dis non ob.ꝯtiam ptem arbitror iuri magis ꝯſentaneam nã cõſtat ꝙ ab executione ſnīe qñ excediſ modus in exequendo appellatur.d.l.ab executore quoꝝ ap.ſatis autẽ euidenter exceditur modus ſi ſnīa cantat de vna perſona ꝛ executio ſit ꝯ aliã perſonã: qꝛ tunc venit ꝯ regulam tituli res inter alios acta in rubro ꝛ nigro.ꝛ.l.ſepe de re iud.ꝛ.c. q̄ſtis extra.e.ti.ꝛ lꝫ dicatur heres ſuccumbentis ille ꝯ quẽ facta eſt executio tñ exquo vt in themate preſupponiſ non probatur perinde eſt acſi non eſſet.l.duo ſunt ticij de teſta. tut.l.ſi fuerit de reb.dub.ꝛ.l.cum res.§.itaqꝫ de lega.j.non enim dꝫ fieri executio ſnīe late contra defunctũ aduerſus eius heredem niſi prius doceatur ꝙ ſit eius heres per predicta ꝛ not.Bal.in.l.per diuerſas.C.mandati contra enim perſonam ſer Gratie dicta ſententia non eſt liquida.

c Et vbi non eſt liquidum inſtrm̄ vel ſnīa ꝙ vel que petitur executioni mandari dꝫ fieri prius liquidatio q̄ mandetur executioni vel pronuncietur mandandũ executioni vt per Bar.ꝛ doc.in.l.j.in ſi.ff.de eden.per Bar. in.l.creditores.iij.q.principali.C.de pigno.ꝛ in.l.ij.C.de ſnīa que ſine cer.q̄ti.per Bal.in.l.cum teſtõ in ſi.C. de manu.te. ꝛ in.l. ſi qdẽ.ij.col.C.de excep.ꝛ i.l.j.ff.de le.ij.ꝛ i.l.ij.C.qñ fiſc⁹ vel priua.ꝛ in addi. Spec.in ti.de app.ver.ſed nunquid ex precepto ꝛ Ang.in.l.ita ſtipulatus de ver.ob.ꝛ ibi Imo.ij. col.iõ ſtatutum diſponens ꝙ inſtrã guarentigiata mãdenſ executioni intelligiſ de inſtrĩs liquidis ſm Bal.in.l. ij.C. de execu.rei iu.ſed ꝯ heredẽ non eſt liqdũ inſtrm̄ vel ſnīa cantans de alio nũc defuncto niſi doceatur ꝙ ſit heres: iõ clariſſimum eſt ꝙ iniuſta fuit dicta ſnīa qua iudex pronunciauit exequendam ꝯ ſer Gratiam dictam ſniam latã cõtra Chriſtophorum iõ ita pronunciando exceſſit modũ: ideo abſqꝫ dubio potuit ſeu poteſt appellari a dicta pronuncia ꝛ executione ſi qua ſecuta fuit dato ꝙ retineatur ſupra recitata opi.quod a pronuncia ſuper executione ſententie non poſſit appellari prout nec ab executione facti.

d Licet multi teneant ꝙ ẽt eo caſu quo ab executiõe ſnīe appellari nõ põt: appellari põt a pronuncia de exequendo prout voluit gl.j.in.d.l.ab executore in prin.de app.ꝛ gloſ. in.d.ab executore quorum ap.ꝛ ibi Ja.but.ꝛ Spe. in ti.de ap.§.quibus ver.quinto.ꝛ Ray.de forli.in.d.l.ab executore de appe.pro quo facit qꝛ ſtatutum dicit ꝙ in executione ſnīe proceditur prout in executione inſtrĩ guarentigiati: ſꝫ a pronuncia de exequendo inſtrm̄ guarentigiatum poteſt appellari ex forma ſtatuti ꝛ ẽt de iure cõi prout dicit Saly. in.d.l.ab executione.C.quorum ap.non tñ putarem ꝙ hoc caſu militat illa particula ſtatuti ꝙ non audiatur appellans ab executione inſtrĩ guarentigiati niſi prius ſatiſfacto creditori de ſorte damnis ꝛ expenſis: tum qꝛ ſtatutũ vr̄ intelligendum qñ executio fieret ꝯ debitorem vel eius heredẽ alias eſſet iniquum ꝛ abſurdum ꝙ preceptum guarentigie fiat vni ꝛ ſi executio ſit contra alterum ille alter non poſſit appellare niſi ſoluta ſorte contenta in inſtrõ ꝛ dãnis ꝛ expenſis ꝛ ſtatutum ſupra diſponit ꝙ inſtrm̄ guarentigiatũ mandetur executione contra debitorem ꝛ eius heredem a contrario ſenſu vult ꝙ contra alium non mandetur executioni: ideo non eſt veriſimile ꝙ ſtatuentes velint ꝙ ſi mandetur executioni contra alium ille tertius non audiatur appellans niſi ſoluta ſorte ꝛc.attento ꝙ quo ad tertiũ inſtrumentum non eſt guarentigiatum guarentigiata conſiſtit in precepto notarij decet igitur ꝙ cenſeatur guarentigiatum quo ad eum cui precipitur ꝛ qui eum repreſentat prout eſt eius heres ꝛ p̄ p̄cedẽtia ſequẽtia declarãtur.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de leg.j.ꝛ.l.heredes palam.§.ſed ſi notã de teſt. ꝛ ideo ſi ex facie ſentẽtie non continetur ſer Gratia qꝛ non cantat de eo ꝛ non apparet ꝙ ſit heres non videtur prohibitus appellare.licet nõ ſit ſatiſfactum de ſorte dãnis ꝛ expenſis cum paria ſint non eẽ ꝛ non apparere.d.l. duo ſunt tirij cum ſimilibus vulgaribus.

e Nec obſtat ꝙ dicebam apparere ſer Gratiã eſſe heredẽ Chriſtophori de quo cãtat ſentẽtia exquo in pria cã defendidit eum tanq̄ cõiuncta perſona ꝛ vt arbitror tanq̄ fili⁹ ꝛ forte in hoc iudicio executiuo pretendebat forte ſe poſſidere ꝛ in primo iudicio pretẽdebat patrem eẽ potiorem in ipſa poſſeſſione: qꝛ reſpondetur ꝙ prout in themate p̄ſupponitur in actis non conſtat dictum ſer gratiam eẽ hrdem Chriſtophori ꝛ veriſimiliter aduerſarius negabat id quod ſer Gratia pro defenſione Chriſtophori deducebat ꝛ ex cõfeſſione negata non põt quis niti ar.c.ex eo ꝙ de reg.iur.i vj.ꝛ.l.poſt legatum in p̄ncipio.ff.de his quibus vt indig.ꝛ not.Bar.ibi.ꝛ in.l.naturaliter.§.nihil cõmune de acquir. ꝛ licet in hoc iudicio executiuo cõtradicat executioni tamẽ non deducitur i themate ꝙ pretẽderet ſe poſſeſſorem: ideo non deducitur qð ſit heres ex his que percipere poſſum. licet acta non viderim inſuper conſtat ꝙ de iure communi appellãs ab executione ſentẽtie quando exceditur modus auditur appellans.licet nõ ſit ſatiſfactũ de ſorte dãnis vel expẽſis p.d.l.ab executiõe in generalitate ſui ꝛ volũt doc. ꝛ eſt clarũ: iõ dcm̄ ſtatutũ ipediẽs audiri alias appellãtẽ eſt p̄poſſe reſtringẽdũ: vt quãto ſieri põt minus ledat ius cõe c.cũ dilectus cũ ibi notatis de cõſue.ꝛ ar.l.ius ſingulare. ꝛ l.ꝙ vo cõtra de.ll.ꝛ in regula q̄ a iure cõi exorbitãt. vj. iõ decet.ꝙ.d.§.ꝛ appellãs reſtringaſ vt ſupra dcm̄ eſt: ꝛ inſup ſtatutũ de executione ſnīe quatenus dicit ꝙ ſnīe mãdẽtur executioni p poteſtatẽ ꝛ eius iudicẽ quẽadmodum inſtrumenta guarẽtigiata non loquiſ de appellatione.ꝛ.d.§.ꝛ appellãs nõ p̄hibet appellationẽ: ſꝫ diſponit ꝙ appellãs nõ audiaſ niſi ꝛc.audiri appellãtẽ p̄tinet ad iudicẽ ad quẽ daro.n.ꝙ iudex a quo nollet appellãtẽ audire tñ appellãs põt ſuã appellationem proſequi coram iudice ad quem ſolũ hꝫ appellans petere apoſtolos coram iudice a quo ꝛ ſi eos nõ

dat non

dat non curat.ff.de li.dimi.per totum cle.ſi quis de ap.⁊.c. ab eo.e.ti.li.vj.⁊ ad iudicem ad quem ſpectat cognoſcere ⁊ decidere an valeat appellatio.⁊ ſic an ſit ſuper applone audiendus appellāſ.c.romana.§.ſi vero de ap.li.vj. ſtatutū aūt ſub ru.ꝙ ſnie ⁊ lauda executiōi mādentur diſponit qȯ ſnie ſicut inſtra guarentigiata mādent executiōi per ptātē ⁊ eius iudicem:⁊ ſic loquitur de iudice a quo non vȝ ergo extendendum appellans ab executione in qua eſt exceſſus modus non audiatur per iudicem ad quem: in h igitur ꝙ non mutaſ quare ſtare prohibeſ ius cōe ar.l. ſancimus.C. de teſt.⁊.l.precipimus.C.de ap.⁊.d.c.cum dilectus cū cōcor.⁊ ſuadet rō ꝙ dictum ſtatutū non trahaſ ad terminos applōnis:q2 ſi traheret ad ipſos terminos ſequereſ ꝙ put pōt appellari ab executiōe inſtri guarentigiati nō habita diſtinctione excedaſ modus necne prout dicit Salyc.in.d.l. ab executione.ita ⁊ poſſet appellari indiſtincte ab executione ſententie ꝙ eſſet cōtra.d.l.ab executore.d.l. ab executione.⁊ iō forte ſtatuentes voluerunt refrenare appellātes ab executione inſtri guarentigiati:q2 magis paſſiȝ permittitur appellatio ꝙ̄ permittaſ ab executione ſnie inſuper preſupponiſ in themate ꝙ actor eſt miſſus in poſſeſſionem rei ſup cuius poſſeſſione fuit lata ſnia.⁊ ſic vt ita dixerim de forte eſt ſatiſfactuȝ ab expenſis forte fuit abſolutus:lȝ punctus non bñ declaret:⁊ iō ſuper hoc non inſiſto:ſed p ſuperius dicta cōcludo qȯ dictus ſer gr̄a pōt ſeu potuit appellare ⁊ audiri debet.item concludo ꝙ dicta ſnia fuit iniuſte lata.⁊ per ꝯñs reſultat deciſio tertij queſiti ⁊ etiā quarti queſiti.

f ¶ Ad ſcōm queſitum breuiter rñdeo ꝙ ſnia lata ſuper executione ſnie eſt interlocutoria prout volunt docto. in.l.ab executione.C.quoꝝ ap.queȝ refert ⁊ ſequitur Jmo. in.d.l. ab executore de ap.⁊ adducit ꝙ hr̄ in.l.a diuo pio.§.ſecūdo de re iud.idem vult Rap.cu.in.d.l.ab executore.idem vult Bal.in.l.actori.C.de rebus credi.idem vult Bal. in addi. ſpe.in ti.de ap.ver.ſnia declaratoria.ſ.qñ procediſ via executiua per officiū iudicis ⁊ ꝙ ſit interlocutoria.tȝ ēt Ponta.in rubrica de re iu.⁊ idem dñt Ang.Jmol. Pau.de ca.⁊ Ponta.in.l.quinta in prin.de ver.ob.dicentes ꝙ ſnia qua pronunciaſ inſtrm guarentigiatū exequendū eſt interlocutoria:lȝ nō mera interlocutoria ſm eos ꝯcludo itaq ꝙ dicta ſnia eſt interlocutoria ꝙ̄rū aūt tpis attendaſ non vidi ſtatutum:vñ non poſſum videre verū intra tpā fuerit lata.

¶ Filius occidens pr̄em cui per pr̄em fuit aliquid relictuȝ iure inſtōnis ⁊ iuſſus ne plus peteret an poſſit agere ad ſupplementum ltie vel aliqd ꝯſequi:an vero fiſcus ab eo poſſit auferre tāꝙ̄ ab indigno ſtante ſtatuto de quo in littera.b.

¶ Conſilium. ccxxij.

In nomie dñi nr̄i ieſu chriſti.¶ Vr̄ in hac conſultatione prima facie dōm ꝙ.d.ticius poſſit petere dictā ꝙ̄titatē ⁊ agere ad ſupplementū legitime iuxta ea que habentur in.l.omnimodo ⁊ in.l.ſi quando.⁊ in.l.ſcimus.C.de inof.teſt.⁊ licet ſit indignus propter offenſam factam teſtatori.l.inimicitie.ff.de his qui bus vt indignis.ſed dicta offenſa non vr̄ conſideranda ex quo teſtator poſtea reliquit:⁊ ſic videtur remiſiſſe iniuriaȝ.

a ¶ Et dato ꝙ hoc non iuuaret vr̄ ꝙ ſuccedat fiſcus: nā fiſcus aufert ab eo qui priuatur bonis relictis pp ſuum delictum.l.claudius.⁊.l.mulierem.ff.de his quibus vt indig.⁊ no.gl.in.l.hereditas.C.e.ti.⁊ in ſpē ꝙ qui alium interfecit ⁊ bona interfecti ad interfectorem deuoluuntur fiſcus auferat eſt tex.in.l.lutius.ff.de iure fiſci.⁊ lȝ in.l. ſi quis inceſti. C.de inceſtis nup.⁊.l.j.in fi.C.de ſecundis nup.⁊.l.j.C.de natu.lib.preferantur fiſco certe perſone fiſco inter ceteras preferūtur frater ⁊ ſoror:vt in dictis iuribus exprimitur ⁊ gl.in.d.l.hereditas videatur trahere illas extra caſus ſuos tñ Bar.Ang.Saly.Rap.volunt ꝙ ſit ſpāle in caſibus illorum iuriuȝ nec trahātur illa iura extra caſus ſuos ſm eos: ⁊ idem in effectu vult Bal.in.d.l.hereditas. preterea gl.d. l. hereditas applicat caſus illorum trium ad membrum qñ quis priuatur ob delictuȝ teſtōris vel eius de cuius bonis agitur aliter loquens qñ quis priuatur ob delictum ſuuȝ quod applicari pōt ad terminos.d.l.ſi quis inceſti.⁊.d.l.j.de natu.lib.⁊ ad terminos.d.l.j.de ſecundis nup.in prin.vſq ad.§.omnium ſed in.d.§.oium.⁊ in ſequenti.§.his ēt priuatur mulier ob factum ſuum a iure reprobatum ⁊ punibile illo iure ⁊ in caſu.d.§.omnium non applicatur fiſco: ſed oibus qui ſuccederent ⁊ in caſu.§.his ēt applicaſ fiſco poſt certas perſonas ibideȝ expreſſas:⁊ q2 inter illos caſus diſſe ideo non immerito dicunt doc.ꝙ eſt ſpāle in dictis tribus iuribus iō vr̄ ꝙ.d.ticius non poſſit a fratribus repelli quominus conſequatur relictum ſibi factum ⁊ ſupplementum legitime.lȝ veniat a fiſco auferenduȝ:q2 anteꝙ̄ fiſcus per ſniam auferat nō poteſt indigno opponi de iure fiſci nec de indignitate eius a quo venit per fiſcum aliquid auferendum pōt per aliuȝ opponi anteꝙ̄ ſit pro fiſco lata ſnia per text.in.l.his conſequenter in princi.ff.fami.herci. ſm lect. glo.ibi communiter ſingularis ⁊ communiter approbate.

b ¶ Tamen his non ob.ꝯtrium puto de iure rñdenduȝ:licet enim de iure cōi predicta procedere poſſent.ſ.quod portio que defertur ticio veniret a fiſco auferenda ſaltē ꝙ ſibi cōpeteret vltra ꝙ̄titateȝ ſibi a teſtōre relictā adeo ꝙ nec illā ꝙ̄titatem a teſtōre relictam nec ſupplementuȝ ltie poſſent impedire dicti fratres quominus ticius illam conſequereſ tñ attenta cenſura iuris municipalis ſecus dōm eſt.ſ.ꝙ.d. ticius nihil conſequi poſſit de bonis dicti interfecti nec ſit locus fiſco: ſed oīa deuoluantur ad fratres filios ⁊ vniuerſales heredes interfecti:nam verba dicte legis municipalis reddunt.d.ticium penitus incapacem omnium predictorum.primo diſponit ꝙ nulla perſona que alium occiderit poſſit ad talis ſucceſſionem admitti ex teſtō vel ab inteſtato:⁊ ſic reſiſtit principio.q2 ſi non admittiſ:ergo nō querit ⁊ nō capit:⁊ ſic eſt incapax ꝙ ⁊ fortius impediunt verba ſequentia dum ſubditur nec quicꝙ̄ de ipſius hereditate aliquo iure vnꝙ̄ poſſit percipere vel hr̄e.ſi.n. caperet prima acquiſitione.lȝ veniret auferendum non verificarentur d.verba ſtatuti:q2 interiȝ haberet ⁊ perciperet aliquid ⁊ ſi fiſcus non auferret ppetuo hr̄et omni iure:⁊ ſic oīa.d. verba deficerent:idem clarius demonſtrant vltima verba ſtatuti:ſed ab omni ſucceſſione omniꝙ eius commodo ſit perpetuo excluſus.ſi.n.admitteretur aliquo tpe non eſſet perpetuo excluſus nec eſſet excluſus omni commodo : q2 tpe quo retineret perciperet aliquod commoduȝ:ita quod clariſſimum eſt quod talis occidens eſt omnino incapax attentis dictis tot preciſis verbis ⁊ totiens reiteratis.

c ¶ Et videmus in.d.l.j.C.de ſecun.nup.ꝙ iudicatur incapax per vnicum verbum ſit expers.ꝙ ponderat ibi bal.⁊ in §.ſi.in aūt.quibus mo.natu.effi.ſui.coll.vj.colla.⁊ in aūt. quibus mo.natu.effic.ſui.§.ſi.vij.colla.per que iura nati ex damnato coitu efficiunſ incapaces nō ſunt verba ita efficacia prout ſunt verba huius ſtatuti:iō indubie tenendum eſt ꝙ ſit oīno incapax qui occidit euȝ de cuius bonis agiſ ⁊ ex quo dicit nulla perſona neminem excludit prout eſt nā vſus.l.iulianus de le.iij.c.ſolite in fi.de ma.⁊ obe.nō itaꝙ excluditur filius occidens patreȝ.Quinimmo fortius ipſe dȝ includi ꝙ̄ alius:q2 eſt magis legi exoſus:q2 magis deteſtabile ſcelus committit:⁊ iō acrius punitur ꝙ̄ alius homicida.l.penul.ff. ad.l.pompeiam de parrici.iuncta.l. penul. ff.ad.l.cor.de ſic.cum ergo ſit penitus incapax infertur qȯ nullum hȝ ius petendi aut retinendi quicꝙ̄ de bonis pr̄is ab eo interfecti:nō.n.poteſt petere cum deficiat ſibi actio ⁊ ſine actione nemo experitur.l.ſi pupilli.§.videamus de nego.geſt.⁊.l.nam poſtea in princi.de iureiuran.

d ¶ Item inferſ ſcdo ꝙ non ſuccedit fiſcus:nam ad h vt fiſcus auferat requiriſ ꝙ ius ſuccedendi fundeſ in perſona eius a quo auferſ prout dicit Bal.in.d.l.hereditas. nā regula que dictat ꝙ id qȯ auferſ deferſ fiſco fundaſ in rōne q2 turpia lucra ſunt extorquenda.l.heredem.ff.de calū.vbi ergo nil lucraſ nil extorquetur ſm eū in.d.l.hereditas in fi.⁊ dictam theoricam ꝙ relictum factum incapaci non referaſ fiſco firmant Bart.Ang.Saly.⁊ Rapha.fulg.in.d.l.hereditas.⁊ Barto.in.l.fi.ff.eo.tit.⁊ Bald.in.l.j.C.de ſecūdis nup.ponderando verbum expers in tex.ibi poſitum.idem vult Salyce.in.d.l.j.C.de natu.libe.

e ¶ Facit optime ꝙ tradit Bar.in.l.eius qui delatoreȝ.§.fi. de iure fiſci dicens ꝙ ad h:vt fiſcus auferat ab indigno requiritur:vt indignus adiuerit ſm eū ſupple vel ſaltē poſſit adire ⁊ i fraudē fiſci recuſet ſm ea que hn̄r in.l.ſequēs qȯ ad ſille.cū ergo.d.ticius ſit prorſus incapax nihil conſequi pōt:iō ſibi relictū remanet apud inſtitutos a qbus relictū eſt.l.j.§.in primo.⁊.§.ſequēti.C.de cad.tol.⁊.l.iij.ff.de his que pro nō ſcri.hn̄r.⁊ per bar.in.d.l.ſi.de his qbus vt indig.⁊ per Bal.in.d.l.j.de ſcdis nup.⁊ Saly.poſt Bart.in d.l.j.de natu.libe.⁊ doc.in.d.l.hereditas.⁊ ſic non ob.d.l.

bis conſequenter cum ſua gl.q2 loquif in incapacem indi-
gno non in penitus incapace per predicta:t cuȝ ſit incapax
relicto ſibi facto cum ſtatutum excludat ab omni ſucceſſio-
ne ex teſtõ t ab inteſtato:non cadit ius petendi ſupplemẽ-
tum lrie q2 non eſt qd ſuppleaf:t inſuper legittima ſit por
tio eius in quo qs ſucceſſurus eſſet ab iteſtato.l. cũ querif
t.l.parentibus.t aũt.nouiſſima.C.de inoffi.teſt. t in.c.ray-
nutius de teſta.ſi excluditur quis a ſucceſſione ab inteſtato
t ſic a toto non cadit portio eius quod nil eſt nec exclude-
retur ab omni ſucceſſione t omni commodo ſi legittimam
conſequeretur:ita quod verba ſunt clara.

f ¶ Et lȝ quidam dicant ꝙ per ſtatutum non poſſit tolli le-
gittima in totũ ꝙ diſputando tenuit Ricciar. malũ.vt re-
fert Cy.in.l.ſancimus.C.de nup.t bal.in.l.j.C. de ſum.tri.
t in.j.§.ius aũt nãle.ff.de iuſti.t iur. t Albericus de roſa.
in.l.qm in prioribus.C.de inoffi.te.ſed ꝙ in totum poſſit
tolli ltia per ſtatutũ ꝯcludũt By.t Jo.an. in regula indul
tum in.vj.vbi diſputant hanc.q.t Jo.an.in addi. Spec.in
ti.de ſuc.ab inteſtato Oldr.conſi.lxxiij.t Ang.in cõſi.ciiij.
t conſi.cv.t hec eſt cõis opi.ſm docto.in dictis iuribus.t
ita ſepe ſepius conſului ꝙ excluſus a ſucceſſione per ſtatu-
tum cenſeatur etiam excluſus a legittima t quicquid alias
dicendum eſſet in caſu iſto clare h tenendum eſſet cũ ver/
ba ſtatuti ſint multum lata:ita quod ſine dubio legittimaȝ
comprehendunt:vt ſupra demonſtratum eſt.

g ¶ Et militer iuſtiſſima cã pp quã ipſe pr̃ poſſet filium ltia
priuare in aũt.vt cum de ap.cogno.§.cãs pariter t ſtatutũ
patrie ar.notatorũ per gl.in rubrica.C.de decre.decur.li.x.
t ꝙ hr̃ in.l.non impoſſibile de pac.in qbus locis hr̃ id qd
põt fieri per pactũ põt fieri per ſtatutum t ale de ꝯtribus
ad vltimas voluntates bonum eſt argumentũ t ꝯ.l.ſeruũ
filij.§.cum qui cyrographum de le.j.t.l.ſi ex legati cauſa de
verbo.obli.t.l.ſi.C.de lega.cum ſi. id quod poteſt fieri per
vltimam voluntatem poteſt fieri per ſtatutum t facit.l.poſt
liminium.§.filius.ff.de capti. vbi non minus iuris habet
patria in ciuem ꝙ̃ pater in filium. Laus deo.

¶ Heredes adminiſtratoris bonoruȝ mulieris:an poſſint
repetere ab ipſa illud quod per ipſuȝ adminiſtratorem fuit
ſibi in dotem ſolutum:tanꝙ̃ ſolutum animo repetendi.

¶ Conſilium ccxxiij.

In nomine dñi noſtri

a Ieſu xpi.¶ Lȝ in hac conſultatione videaf
prima facie dõm ꝙ hr̃des dicti non poſſint
petere dicta bona relicta dicte dñe Chriſto-
phore nec quicꝙ̃ aliud:dicta.n. bona certũ
eſt ꝙ petere pñt q2 nullo colore admitterenf ad petenduȝ
aduerſus dictã Chriſtophorã dictas res ſuas:dato.n.ꝙ di
ctus Simon dictã ꝗ̃titatem octuaginta florenorum ſoluiſ
ſet pro dote dicte dñe Chriſtophore aĩo repetendi illã ꝗ̃-
tatẽ ab ea vel aĩo ſoluendi de bonis dicte dñe Chriſtopho
re:tñ non haberet aliqđ ius in dictis bonis neꝙ actionem
aliquã ad petendum dicta bona:ſed hr̃et actionem perſona
lem negocioꝝ geſtorũ ad ꝗ̃titatem cum ſoluerit ꝗ̃titatem.

a ¶ Et de ꝗ̃titate ad ſpẽm non admittif compenſatio.l.ſi ex
ea pecunia.C.de rei ven.t maxime cum illas ſpẽs non poſ
ſidet t ꝙ eſt fortius emptũ ex mea pecunia petere nõ poſ-
ſum vt ibi not.gl.allegãs plures concordãtias qđ procedit ẽt
ſi ſit pecunia dotalis.l.ſi pecunia.C.de iur.do.t.l.ſi.de ſer
uo pig.dato manu.lȝ cã dotis hẽat multa priuilegia de qui
bus hr̃ in.l.j.C.de priui.dot.t ſolent poni in rubrica ſeu in
l.j.ff.ſo.ma.ꝗ̃tominus peti pñt dicta bona dicte dñe Chri
ſtophore ab altero relicta pro qbus dictus Simon nihil ex
poſuit nec de ſuo aliqd eſt expoſitũ nec hȝ cãm priuilegia
tam:ita ꝙ ridiculũ eſſet attentare ꝙ heredes dicti Simo-
nis poſſint petere dicta bona relicta dicte Chriſtophore:ꝙ
aũt petere poſſint ꝗ̃titatem per dictũ Simonẽ expoſitam
pro dote dicte Chriſtophore.lȝ videaf poſſe dici q2 dona-
re qs non pſumif nec iactare ſuum.l.cũ de indebito. ff.de
proba.t.l.ſi cũ aurũ.ff.de ſol.t.l.ꝯ iure.§.ſi.ff.de pac.cum
ſi.tñ ꝙ ẽt ꝗ̃titatẽ per Simonẽ pmiſſam t ſolutã per here
des repeti non poſſit vr̃ dõm qm̃ fauore dotis eſt ſancitum
ꝙ ſi extraneus promittit dotem pro muliere t nõ ſtipulaf
ſibi reddi cenſeaf illaȝ donare mulieri vt eſt expſſum in.l.
vnica.§.accedit.C.de rei vxorie acti.extrane⁹ aũt cẽſef ois
ille qui non eſt aſcendens habens deſcendentem in pote

ſtate vt in eadem.l.vnica.§. extraneum.

b ¶ Lñ his non obſtãtibus ꝗ̃uam partem arbitror magis iuri cõſen
taneam vȝ ꝙ dicti heredes Simonis poſſint repetere ſal-
tem vſꝙ ad concurrentem ꝗ̃titatem extimationis bonoꝝ
que habebat dicta dña Chriſtophora:lȝ.n.tex.dicat in.d.
§.accedit.ꝙ extraneus dotando muliere ſi non ſtipulaf eã
ſibi reddi cenſeatur illã donare mulieri tñ gloſ.in.l.ſi.C.de
dot.promiſ.dicit ꝙ in dubio cenſetur dote promittere aĩo
repetendi ſeu dandi de bonis mulieris quaſi forte intelle-
xit.d.§.accedit qñ ꝯſtaret ꝙ dotauit de ſuo t dubitabaf an
ſoluto mr̃imonio dos ſit reddenda dotãti:an vo mulieri t
deciditur ibi ꝙ eſt reddenda mulieri:q2 cenſef illã donaſſe
ſi enim dotaſſet mulierem de bonis mulieris non caderet
ꝙ ſtipularetur dotẽ ſibi reddi prout ibi permittif:t ſic poſ
ſet defenſari ſimplex deciſio gl. a contrario.d.§.accedit al-
legat glo.l.nenſenius.ff.de neg.geſt.l.cum poſt mortem.§.
j.ff.de admi.tuto.t.l.vxorem.§.pater.ff.de leg.iij.t Barto.
in.d.l.ſi.de dot.promiſ.dicit ꝙ gloſ.bene loquitur.

c ¶ Intelligit tñ eã qñ extraneus dotans adminiſtrabat ne
gam mulieris:t ita reſidet.l.ꝙ ſi adminiſtrãs negã mulie-
ris dotat ſimplr̃ mulierȝ cenſeaf dotare vt adminiſtrator
aĩo ſoluẽdi de bonis mulieris vel ſi ſoluit de ſuo aĩo repe-
tendi a muliere ſecus ſi nõ adminiſtrator mulieris: t ita li
mitetur.d.§.accedit.t hoc idẽ tenent Jac.but. Jac.de are.
Bal. Saly.t Raph.ful.qui lȝ intelligant gl. vt iacet tamẽ
ipſi diſtinguunt vt ſupra t eſt cõis fere omniuȝ ſententia:
ſiue aũt teneamus ſimplr̃ opinionem gl.ſiue diſtinctioneȝ
doc.habemus intentum cum dictus Simon:vt preſuppo-
nif adminiſtraret negocia dicte.dñe Chriſtophore pro qua
dotem ſpopondit:nõ videatur promiſiſſe aĩo effectualr̃ do-
tandi de bonis ipſius Chriſtophore t ſoluendo de ſuo aĩo
gerendi negocium vtile ipſius mulieris t ꝯñr animo repe
tendi:ideo licet non poſſit repetere dicta bona relicta que
non ſunt in obligatione:ſed quantitas ſoluta tamen ipſam
quantitatem ſolutaȝ repetere poſſunt dicti heredes Simo
nis quatenus vtiliter impendidit dictus Simon.

d ¶ Dos autem cenſetur patrimoniuȝ mulieris.l.iij.§.vtrũ
ff.de mino.t deſeruit oneribus mr̃imonij.l.pro oneribus.
C.de iure dot.t.l.dotis fructus in princi.t.l.ſi is qui.§.ibi
dos.ff. codẽ tit. t intereſt ius non eſſe indotatam.l.ſi ego.
§.ſi reo.e.ti.t.l.ſi.C.ad vellea.ideo qui dotat mulierem ge-
rit vtiliter eius negocium.ideo ſibi competit cõtraria actio
nego.geſtorum.l.nẽſenius.l.ſoluendo.t.l.que vtiliter.ff.de
nego.geſto.cum multis ſimilibus. aduertendum tamen eſt
quod cuȝ in themate preſupponatur ꝙ dicta bona valoris
erãt.l.flor.t quinquaginta floreni erant congrua dos non
videtur ꝙ ſi promiſit octuaginta florenos ꝓ dote:t ſic de-
derit dotem exceſſiuam geſſerit vtiliter negocium mulieris
ita ꝙ dẽat poſſe repetere florenos octuaginta integre ꝓut
ſoluit non enim eſt vtile habere in dotem quãtum valent
octuaginta:tum q2 conſtante matrimonio dos eſt mariti.l.
doce ancillam.C.de rei vendica.tum q2 licet poſſit repete-
re:tamen maritus ſeu eius heredes habẽt dilationeȝ donec
durat matrimonium t poſt diſſolutum matrimonium per
vnum annum.d.l.vnica.§.ex actio.

e ¶ Et inſuper ſi vxor predeceſſerit ſine liberis maritus lu-
cratur tertiam partem dotis ex forma ſtatutorũ: ita ꝙ non
poteſt repeti integra quãtitas octuaginta florenorũ ſoluen
dorum:ſed peti poſſunt quinquaginta floreni qui erãt con
grua dos vſꝙ in quã quãtitatem quilibet arbitraref nego
cium fuiſſe vtiliter geſtum.t pro.xxx.flo.in quibus cõſiſtit
reſiduum dotis inquãtum arbitrio boni viri iudicari debe
ret negocium mulieris fuiſſet vtiliter geſtum:ꝙ.n. nõ eſt
i iure declaratum iudicis arbitrio cõmittitur.l.j.ff.de iure
deli.t.c.de cauſis de offi.dele.putarẽ ꝙ dicta Chriſtopho-
ra deberet compelli cedere illam ſpem repetendi illos.xxx.
flo.vel quãtum extimaretur intereſſe habendi dotem. xxx.
flo.vltra cõgruam dotem:iudex.n.poteſt extimare quãtita-
tem intereſſe ar.l.ſi ex pãphila de leg.ij.prout not.Barto.
ibi.t in.l.vnica.C.de ſentẽtijs que ꝓ eo ꝙ intereſt.t.l.item
per.§.hoc interdicto.ff.ꝙ vi aut clã.t dicũt Jo.cal. t Pa-
nor.in.c.cum cãm que.ij.de teſti.quos ibi refert t ſequitur
dominus Benedictus capra preceptor meus ꝙ non ſoluȝ
poteſt iudex extimare:ſed etiaȝ debet potius extimare ꝙ̃
reum abſoluere q2 non probatum. Laus deo.

¶ Cõmunitas ſeu vniuerſitas:an intelligaf deliquiſſe ita
ꝙ ex delicto veniat condemnanda.

¶ Conſilium

¶ Conſilium ccxxiiij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Conſiderata forma inqſitionis ⁊ probationibus factis hincinde inſiſtendum eſt an cōitas ⁊ vniuerſitas ipſa cenſeaṫ deliqſſe adeo ꝙ ex deductis in puncto veniat ꝯdemnanda: ⁊ in hoc vī dōm ꝙ ſic: qꝛ teſtes probare vīr ꝙ priores ⁊ cōſiliarij ⁊ quaſi totus pp̄ls predicta perpetrauerunt prout ex relatione puucti deprehendiṫ: ex qua probatiōe vī ꝯ cōitatem r̄ndendum ꝙ inciderit in penam duplici rōne.

a ¶ Primo qꝛ ꝯſiliuꝫ repn̄tare ſolet cōitatem adeo ꝙ geſta per conſilium cenſenṫ geſta per ipſam vniuerſitatē totā vt per gl. illā no. in rubrica. C. que ſit lon. cōſue. ⁊ in. l. j. de decur. li. x. ⁊ p bar. in rubrica. ff. de decur. ⁊ gl. ⁊ ibi per Ang. in. l. j. in prin. ff. ꝙ quiſqꝫ iur. ⁊ per glo. ⁊ Bar. in. l. nulli. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vni. no. Et ꝓpea cōitas ipſa vī condemnāda ꝓ delicta per conſilium perpetrata: ſcd̄o qꝛ dictum delictū vī commiſſum per totum populum: nam aduertendum eſt ꝙ id quod facit maior pars populi totus populus feciſſe vī. l. ꝙ maior ad muni. l. aliud. §. refertur de regu. iur. cum concor. dummodo due partes interſint. l. nulli. ⁊ l. plane. ff. qd̄ cuiuſqꝫ vni. no. ⁊ l. nominationum. C. de decur. lib. x.

b ¶ Vbi. n. ſunt due ptes vniuerſitatis vel collegij ibi omne collegiū vel vniuerſitas oīs. i. tota adeſſe cenſeṫ inqt Bal. in. d. l. nulli poſt Inn. in. c. ꝙ ſicut extra de elec. Teſtes aūt deponunt ꝙ nedū due ptes: ſed quaſi totus populus ꝙ in plus vī ſe hr̄e q̄ꝫ due ptes pp̄li: nā dictio quaſi vī habere adeo vicinitatē veritati eius cui adiūgiṫ qd̄ qn̄qꝫ ⁊ ſepe eſt expreſſius veritatis. l. ſi añ nuptias. ff. ſo. ma. l. dedi in prin. ff. de ꝯdi. cā data cā nō ſequu. cū ſi. vn̄ vī hr̄e ſaltem paruā diſtantiam a veritate: idcirco vī qd̄ due ptes ſint minus q̄ꝫ quaſi totus pp̄ls: ⁊ ſic teſtes deponētes qd̄ quaſi tot' pp̄ls interuenit vn̄r deponere de duabus ptibus ⁊ vltra. ⁊ per ꝯn̄s vī qd̄ ſit ꝓbatū delictū cōitatis nedū delictū ꝯſilij repn̄tantis ipſam cōitatē: nec vī obſtare ſi dicaṫ ꝙ pp̄ls non fuit ſolēniter congregatus nec ꝯſiliū ſolemniter cōuocatū: qꝛ immo vī ꝙ fuerit ſolēniter ꝯuocatus nedum ꝯſilium: ſꝫ ⁊ pp̄ls ex quo teſtes deponunt ꝙ ſonauit cāpana ad arma: que quidem cāpana non pulſauit niſi vt populus aſſumeret arma ⁊ conueniret ⁊ populus conuenit: vnde videtur dicendum ꝙ populus fuerit legittime conuocatus.

c ¶ Cum ad ſonuꝫ cāpane vel tube ⁊ vocem preconis pp̄ls conuocetur vt per gl. in verbo ſolēniter per bart. in. l. ij. C. de decu. li. x. ⁊ per bar. in. l. noiationū. co. ti. ⁊ per gl. ⁊ doc. in. l. ſed ex dolo. §. j. ff. de dolo per gl. in. l. aliud. §. referṫ. ff. de re. iu. p bal. in. l. nulli. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vni. no. ⁊ per Ang. ibi ⁊ per Bar. in. l. oēs pp̄li. ij. q. prin. de iuſti. ⁊ iur. Itē teſtes deponūt ꝙ priores ⁊ ꝯſiliarij interuenerūt. ⁊ ſic indefinite loquuti fuerūt: ergo vn̄r deponere qd̄ oēs interfuerint: qꝛ idefinita eqpollere ſolet vl̄i. l. ſi pluribus de le. ij. c. qꝛ circa de priui. ⁊ c. vt circa de lec. li. vj. cañ. ſi romanoꝝ. xix. diſ. Et vbi oēs ꝯueniūt nō vī neceſſe ſolēnis cōuocatio: ſꝫ qd̄ ita coadunati faciūt afficit ⁊ obligat vniuerſitatē ꝓut eſt de mente gl. in. d. l. ſicut. §. j. ꝙ cuiuſqꝫ vni. no. iūcta. l. qui filiū §. ſabinus ad treb. ⁊ ita per illā gl. no. Bal. ibi. ſ. in. d. l. ſicut §. j. ita ēt voluit Bar. in. d. l. obſeruare ſeu. l. ij. C. de decu. ⁊ ex quo ita coadunati ⁊ vociferātes acceſſerunt ad talia delicta perpetrāda ſatis pōt cenſeri de cōi deliberatiōe factuꝫ cum cōis ipſa deliberatio demōſtrareṫ ex verbis clamoſis eoruꝫ qui cōi voce clamabāt arma arma: nec ita clamabant niſi vt aſſumptis armis illa maleficia facilius perpetrarenṫ ⁊ verbis exprimiṫ ꝯceptus mentis. l. labeo. §. idē tubero de ſup. le. c. ſcd̄o regris extra de apſ̄ta facto daṫ voluntas intelligi. l. re prehendenda. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝯdi. fac. cū ꝯcor. ⁊ de voluntate pp̄li qd̄ facto demonſtreṫ probatur in l. de qbus in ſi. ff. de legibus. ex qualitate. n. facti vī apparere qd̄ cōicato ꝯſilio ⁊ deliberatione id perpetrarunt: nā cū oēs conuenerint in palatio: ⁊ ſimul cōglutinati acceſſerunt ad domum illoꝝ ſatis pꝫ ꝙ cōi ꝯſenſu ⁊ deliberatiōe faciebant. Qn̄ aūt hincinde confluiſſent ⁊ in inſtāti fuiſſet perpetratum maleficiū poſſet verti in dubium an vniuerſitas cenſeretur deliquiſſe necne: ſuper quo. Jo. de milis de brixia aduocatus ꝯſiſtorialis in ſuo repertorio in v̄bo vniuerſitas ſic inquit ad l̄ram vniuerſitas tunc demuꝫ tenetur de delicto per oēs de vniuerſitate vel maiorem partem cōmiſſo qn̄ preceſſit cōis eoꝝ deliberatio de committendo illud delictum alias ſi deliberatio non preceſſit teneṅ vt ſinguli non vt vniuerſi ſm̄ Bar. in. l. aut facta. §. ſi. ff. de penis qui per h allegat tex. in. l. ſemp. §. in ſepulchro. ff. ꝙ vi aut claꝫ. ⁊ gl. in. l. aliud. §. refertur de reg. iur. tu dic ꝙ ēt ſi non preceſſit deliberatio tenetur vniuerſitas eoipſo qd̄ oēs de vniuerſitate vel maior pars fecit qꝛ in dubio noīe vniuerſitatis feciſſe intelligūtur. ⁊ iſte eſt text. in. d. §. refertur. ⁊. ff. ad mun. ⁊. l. ꝙ maior. nec aliquo iure cauetur qd̄ talis cōicatio conſilij requiratur. Non ob. §. ſi in ſepulchro. qꝛ ibi loquiṫ in pluribus delinquentibus qui non conſtituebant vniuerſitatem qd̄ pꝫ ex tex. qui dicit ꝙ ſi cōicato conſilio deliquerunt quilibet tenetur ꝙ non faciebat alias vniuerſitates: quia forte erat de diuerſis vniuerſitatib' vel ſi erāt de vna non erat maior pars. Si enim fuiſſent oēs vel maior pars vnius vniuerſitatis falſum diceret tex. quemlibet eoꝝ teneri inſolidum: qꝛ nullus eorū ſingulariter ſed ipſa vniuerſitas teneretur per. l. ſicut. §. j. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vni. no. ⁊ in. l. intantuꝫ. §. vniuerſitatis. ff. de rerum diui. non ob. gl. in. d. §. refertur. qui dicit ꝙ ſi vocata vniuerſitate per tubam ⁊ maior pars facit aliquid tota vniuerſitas feciſſe videatur: quia non ꝓpea concludit qd̄ ſine illa vocatione ſi maior pars aliquid facit vniuerſitas feciſſe non videatur bn̄ fateor qꝛ vocatio eſt euidens ſignum qd̄ noīe vniuerſitatis fit id quod agitur ⁊ euidens ſignuꝫ eſt qn̄ cōicato prius ꝯſilio id agiṫ de qua cōicatione ꝯſilij loquiṫ gl. in. l. ſi qs intantam. C. vn̄ vi in. vij. q. ⁊ ſi dicatur ꝙ ſm̄ premiſſa non erit dare caſum qd̄ illi de vniuerſitate delinquant vt ſinguli qn̄ ſunt maior pars vniuerſitati. R̄ndetur qd̄ immo ſi ipſi dicant ſe id facere noīe proprio ⁊ nō noīe vniuerſitatis aut dicunt ſe facere noīe vniuerſitatis aut nihil exprimunt primo caſu tenentur ſinguli. ſcd̄o caſu tenetur vniuerſitas. tertio caſu eo ipſo ꝙ maior pars facit nomīe vniuerſitatis feciſſe vī: ⁊ qd̄ ipſam qd̄ factum eſt refertur ⁊ iſte eſt tex. in. d. §. refertur. ⁊ in hanc partem inclinat gl. in. d. l. ſicut. §. primo tenendo vltimam opi. que cenſetur opinio gloſatoris vt hr̄ in dicta qui filium. §. ſabinus. itaqꝫ ſm̄ huius doc. ſnīam videntur res plana ex quo non vī requiri ſolemnis conuocatio: nec cōicatum conſilium ⁊ precedens deliberatio: ſed ⁊ retenta alia opinione que hꝫ ꝙ ita demuꝫ vniuerſitas obligetur ſi cōicato conſilio ⁊ deliberatione prohibita perpetretur attēto ꝙ vt premiſi vī ꝙ ſatis cōicato cōſenſu ⁊ deliberatione acceſſerint ad talia maleficia perpetranda vt deprehēditur ex precedenti coadunatione ⁊ cōi vociferatione ⁊ concordi in ceſſu ⁊ ex proceſſu facto. Cenſeretur aūt non cōi conſenſu factū. Qn̄ ex aliquo fortaſſe rumore vl̄ aliquo inopinato caſu homines hincinde occurrerent ⁊ in inſtanti cuꝫ vltra duas partes totius populi vel oēs confluerint in inſtanti fuerit perpetratum aliqd̄ delictum cum vni nō innotuerint intentio ⁊ mens alterius: hoc enim caſu vī intelligenda ſnīa. Bart. ⁊ ſequacium. Cum itaqꝫ ex his videatur ſufficienter deduci ꝙ ⁊ municipes ciuitatis hoc eſt regētes ⁊ repn̄tantes cōitatē deliquerunt: qnimo ⁊ deliquerit ipſa cōitas cum ipſe pp̄ls: vī reſtare concluſio qd̄ ⁊ ipſa cōitas ⁊ populus ipſe ſit condemnandus ⁊ ſucceſſiue puniendus.

d ¶ Cum conſtet ꝙ vniuerſitas pōt delinquere ⁊ ex delicto punitur aūt. item nulla cōitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. metuꝫ. §. aiaduertendum. ff. ꝙ metus cā. ⁊ in cle. j. de vſur. ⁊ in auc. caſſa. C. de ſa. ſan. ecc. item conſtat ꝙ ex delicto municipum ſeu conſilij repreſentantis vniuerſitatem vniuerſitas ipſa venit ꝯdemnanda vt not. gl. in. d. §. refertur. ⁊ in. l. metum. §. aiaduertendum. ff. ꝙ metus cā. ⁊ in. d. l. ſed ex dolo. §. j. ⁊ notat Bar. in. l. aut facta. §. ſi. ff. de penis. ⁊ Ang. in. d. l. metum. §. aiaduertendum. ⁊ cōiter oēs cōcordant ꝙ ⁊ equum eſt ne delicta remaneant impunita. l. ita vulneratus. ff. ad. l. acqui. ⁊. c. vt firme de ſen. excom. Et ſi iam deducta nō viderentur concludenter probaſſe delicta vidētur tribus medijs corroborari. nam viget cōfeſſio ſindici confitentis delictum homicidij fuiſſe perpetratum in cōfeſſum enim nulle ſunt partes iudicis niſi in condemnando. l. proinde. §. ſi. ff. ad. l. aquil. habetur enim pro condemnando confeſſus in iudicio. l. j. ff. de confeſ. ⁊. l. vnica. C. eodem titulo.

e ¶ Ideo confeſſio ſuperat omnē genus probatiōis per predicta. ⁊ per id qd̄ hr̄ in. c. cum ſuper de confeſ. in. c. piſanis de reſti. ſpol. ⁊ in. c. j. ⁊. ij. de accu. vj. ⁊ in. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §. ſi. de iureiur. ⁊ ꝙ per Barto. in. l. ſi confeſſus de cuſt. reorum. vbi moderantur aliqua ex premiſſis. item ſcd̄o iuuare vī conſtitutio marchie poſite in quarto libro diſponēs in effectu prout mihi narraṫ ꝙ iudex maleficioꝝ procedere poſſit ſeruato iuris ordine ⁊ ſolēnitate vel nō iure ali

ſent pñtes in eorum ſniam arg.l.ſicut.ff.de arbi.ſm eum.
n ¶ Itaq3 dcē opiniōes pñt cōcordari p hūc modum vȝ q
vbi vniuerſitas eſt ſolēniter cōgregata ſi interueniūt due
ptes ⁊ maior ps pñtiū aliqd cōicato cōſilio gerit illud cēſ
ſeaſ geſtū p totū collegiū ſeu vniuerſitatē ſecus ſi nō ſit ſo
lēniter cōgregatū collegiū vl' vniuerſitas vl' cōicato cōſilio
nō fuit geſtū ſi vo oēs de vniuerſitate ſunt in aliquo loco
ſȝ nō ſolēniter cōgregati ⁊ oēs aliqd faciūt ſȝ forte nō ap-
pareat q cōſilia cōicauerint tñ cenſeaſ geſtū p ipſaȝ cōita-
tē exquo qlibet fecit ⁊ qlibȝ ꝯſenſit ⁊ ſic nemo eſt q ledaſ
⁊ nemo eſt q diſcordet inia.⁊ p ꝯñs dcē rōnes bar.trahun
tur ad hūc caſum ſecus forte ſi oēs cōuenerint ⁊ maior ps
ſeu due ptes vl' plures aliqd nō cōicato ꝯſilio geſſerint: qr
tūc ſi cōſilia cōicaſſent ille q non cōſenſit induxiſſet forte
alios in ſuā ſniam ⁊ ſic militat eadē rō q̄ militat in abſñte:
⁊ iſta cōcordia ⁊ ꝯſideratio eſt eqſſima ⁊ cōcordanſ ſcripta
oiuȝ q merenſ in huiuſmodi allegari:auctoritatē aūt Joā-
nis de milis nunq̄ȝ vidi in ſcholis neq3 in curijs iudicium
neq3 in cōſilijs ſeu diſputatiōibus allegari:nec ab aliqbus
recitari:id ſȝ ipſe aliter cōſideret nō puto magnifaciendū
vbi vigēt auctoritates gl.⁊ doc.q ſunt maxie auctoritatis:
⁊ maxie cū nō moueaſ vrgēti rōne:ſolū eniȝ moueſ ex rō/
ne oibus nota q geſta p maiorē ptē cēſenſ geſta ab oibus
d.l.q maior.⁊.d.§.referſ.q̄ qdē rō ⁊ gl.ibi ⁊ doc.erat no-
tiſſima:nec eſt bona intelligētia quā ipſe dat ad illā gl.nam
exquo tex.ſimplr loquebaſ ⁊ gl.ſupplet q pcedit ſi pulſa-
ta campana ⁊c.conueniunt due partes ⁊ maior pars con-
ſentit ſatis aperte vult q al's non procederet ille text.ar.c.
nonne.de preſum.⁊.l.ſiquis ex argentarijs.§.prohibet.de
edēdo cū ſi.vulgaribus ⁊ cumulat dicta gl.iſta duo requiſi-
ta.ſ.q precedat legitima conuocatio ⁊ q conueniant due
partes ⁊ ſecundum requiſitum conſtat q eſt neceſſarium ⁊
non requiritur in ſignuȝ vt cenſeatur geſtuȝ nomine vni-
uerſitatis:nam ſi nō intereſſent due partes ⁊ omnes inter
eſſentes exprimerent ſe facere noie vniuerſitatis non pro-
pterea cenſeretur factuȝ ab vniuerſitate.d.l.nulli ⁊ ſeq.cuȝ
concor.ergo ſilr cenſeaſ ⁊ primū:eſſe requiſituȝ neceſſariū
non aūt inſignuȝ ⁊c.ſecundum mentem illius glo.ar.l.iam
hoc iure.de vul.⁊ pup.cum cōcordā.⁊ maxime qr alia iura
requirūt q collegia ſolēniter congregentur maxime in.d.l.
obſeruare.ſi autē ſufficeret qualitercūq3 eſſent coadunate
due partes collegij vl' vniuerſitatis fruſtra requireretur q
ſolemniter mandato ſuperioris in curiam ſeu in loco con-
ſueto coadunarentur prout hec omnia requiruntur vt patȝ
ex.ſ.dictis ⁊ infra dicendis.Et ſȝ forte ſpecifice non repe
riatur in iure q requiratur q communicato conſilio geſta
fuerint prout dicit prefatus doct.⁊.§.ſi in ſepulchro allega
tus per Bart.loquatur in pluribus nō facientibus vniuer
ſitatem q quidem indubie faciendū eſt licet non ſua ratio
ne:tamē ille tex.ſatis vrget p ſentētia Bar.quatenus pbat
q ſi plures cōmunicato cōſilio aliquid gerunt tanq̄ȝ cen-
ſeatur vnuȝ factum ⁊ ſimul ab oibus vnus ſoluente alij li-
berante.Et quando a quolibet eſt factum proprio motu nō
cenſetur factuȝ ab omnibus ſimul ſed a quolibet de per ſe:
ideo vno ſoluente alij nō liberantur:vnde pari ratione nō
cenſeatur factum ab vniuerſis id qd ſit a maiori parte non
communicato conſilio:ſed proprio motu dato q due par/
tes ſint pſentes ⁊ oēs vel maior pars pñtiuȝ actum faciūt:
ideo lex allegata p Bar.ſatis probat eius dictuȝ:ſȝ non lo-
quaſ i actu vniuerſitatis:nec diceret bar.q ibi vniuerſitas
puniatur.ſȝ nititur ex ratione tex.⁊ in iure procedit arg.de
ſimilibus ad ſimilia.l.non pñt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras.de
reſcrip.iteȝ prout dicit prefatus doc.q qñ precedit conuo-
catio p ſonuȝ cāpane eſt ſignū q noie vniuerſitatis actus
geritur:ita dato q eius opi.pcederet qñ appareret actum
geſtuȝ fuiſſe noie cōmunitatis:tñ ſaltē requiratur q com-
muni conſilio geſtum ſit vt noie cōitatis geſtum cenſeaſ.⁊
qñ proprio motu qlibet gerit cēſeaſ qlibet de p ſe geſſiſſe
⁊ ſic noie vniuerſitatis:⁊ h ſatis ſuadet rō nālis quā ſolaȝ
ſufficit allegare ēt ad cāꝫ deciſionem.l.ſcire oȝ.§.ſufficit.ff.
de excu.tut.⁊ hoc ſatis pſuaderi poſſet ēt qñ oēs cōueniſ-
ſent in eodeȝ loco:vbi aūt non oēs cōuenerint:ſȝ due par-
tes tunc pcedat opi.Bar.⁊ doc.q nō obligeſ nec' cōdēna
ri debeat vniuerſitas niſi cōicato cōſilio faciāt ſȝ forte pſup
poneret q factuȝ fuerit nomine cōmunicatis:⁊ niſi pceſ-
ſerit legittima conuocatio ⁊ hanc partē firmat Bald.in ſuo
quodaȝ repertorio q vidi intitulatum aureū repertorium
Bal.in vbo vniuerſitas in quo ſic ad litterā ingt vniuerſi-

tas an poſſit delinquere.⁊ p cōſequēs puniri vide gl.in.l.
ſicut.in verbo debeſ q cuiuſq3 vniuer.no.iūcta gl.q̄ eſt i.l.
aliud.§.referſ.de reg.iu.que ſimul iūcte dicūt veritatē in h
vide ſupra in vbo cuius in.j.qōne. vniuerſitas ad h vt de-
linqret ⁊ ſic poſſit puniri d maleficio cōmiſſo reqrunſ tria
primo q pulſeſ cāpana ſeu tuba vt vniuerſitas cōgregeſ ſȝ
gl.no.in.l.ſȝ ⁊ ſi ex dolo.§.j.in glo.pñt.ff.de dolo ſecundo
q ſi cōicatum conſiliū inter omnes de vniuerſitate glo.eſt
not.in.l.ſicut.in glo.debetur in ſi.q cuiuſq3 vni. nomine.
n ¶ Tertio q oēs cōgreganſ in loco ſolito ⁊ conſueto vt eſt
tex.nota.in.l.vlti.C.de lega.lib.x.ſed an poterit puniri iſta
vniuerſitas cōmiſſo delicto corporalr Inno.in.c.graue.de
ſen.ex.videſ dicere q non rō eſt ne innocentes pro nocen
tibus puniāſ:ſȝ bñ pecuniariter pōt puniri pcedentibus
illis tribus ⁊ h ēt videtur ſentire ipſemet Innocen.q dixit
ego non condēnarē vniuerſitatē ſnia excōicationis ratiōe
predicta pōt rñderi q interduȝ qs punitur ſine culpa non
tñ ſine cā.ar.eoꝝ q̄ no.in.c.ij.de conſti.ſȝ nunqd ſufficerent
due ptes ipſius vniuerſitatis q ꝯſentiāt in hoc futuro de
licto cōmittendo glo.in.d.l.aliud.§.refertur dicit q ſic ſm
illam glo.indiſtincte poterunt puniri:ſȝ nō indiſtincte cō-
ſenſerint oēs poſtq̄ȝ maior pars cōſenſit Fran.de piſ.dā-
nat glo.illam dicens non bene dicere qm in his que ſiūt ꝯ
diſpoſitionem iuris cōis aut ꝯ.l.opȝ q omnes conſentiāt
nemine reluctante text.eſt not.ad h in auc.de defen.ciui.§.
interim ibi nemine reluctante cuȝ autē delinquere ſit con-
tra diſpoſitionē iuris ⁊ expſſe ꝯ.l.ergo concluditur q oēs
nemine diſcrepante habēt cōſentire caſſata opiniōe illius
gl.illi autē qui non cōſenſerunt in delicto nullo modo pu
niuntur ⁊ hoc ēt vult cōcludere Inno.in.d.c.ij.in ſi. ⁊ hoc
vltimū tenuit ēt Gui.de cu.in.l.de qbus.de.ll.verſi.ſȝ po-
ne q populus allegat pro caſu text.d.auten.de defen.ciui.
ad ſinē.⁊ idem voluit in.l.iubemus.de ſacroſan.eccle. alle-
gat.l.totiens.de colla.⁊.l.j.§.j.de magiſt.conuen.⁊ dictum
autenticū nec leuis eſt tantoꝝ virorum auctoritas ſȝ in hoc
ſolo nō me fundarē ſȝ bñ in pcedēti fundamento q nō pu
niaſ vniuerſitas ex dlicto q nō cōicato cōſilio ē cōmiſſuȝ.
o ¶ Qd fundamentū ſirmat ēt Bal.in.d.l.metū.§.aīaduer-
tendum.ff.qd me.cā diſtinguendo inter vniuerſitatem in q̄
ſunt oēs doli capaces quo caſu Bal.concludit q ſi cōi cō-
ſilio oēs delinquunt collegiuȝ ſeu vniuerſitas delinquit ⁊
vere aut eſt talis vniuerſitas in qua non ſunt oēs doli ca-
paces vt populus ⁊ tūc qñ regimina deputata delinquunt
cōſilio ſolēniter cōgregato tūc iterpretatiue delinqt totus
populus ſm eū qui in primo mēbro reqrit cōicatum cōſi-
lium fortius requireret in ſcdo:⁊ ponderandū eſt q ſentit
q populus nō delinquāt niſi delinquāt regimina deputa
ta ⁊ ſic ſentit q populus per ſe nō delinquat qd ⁊ cōcludit
bar.in delicto homicidij ⁊ ſilibus in.d.l.aut facta.§.ſi.dās
tñ aliaȝ theoricā que in idem recidit in effectu cū theorica
bal.q qdē eſt ponderandū ad id qd allegaſ q ipſe pplus
deliqt:quarto hec pars clariſſime deduciſ qr ex deductis in
pūcto nullatenus pbaſ delictuȝ in inquiſitione deductuȝ,
nā intentaſ delicta fuiſſe cōmiſſa per cōſiliuȝ.nec aliqs te/
ſtis atteſtatur aliquid fuiſſe deliberatuȝ vel optentū in cō-
ſilio quinimmo nobis extra pūctuȝ aſſeriſ q immo pbatuȝ
eſt q nō fuit in cōſilio aliquid optentum nec deliberatū ſȝ
ſiqd actum ⁊ tractatum fuit in cōſilio fuit ratiocinium mi-
xtiȝ inter conſiliarios ⁊ alios:⁊ maxime non fuit aliquate
nus deliberatū q dcm homicidiū cōmitteret q ⁊ veriſilē
eſt:qr pſupponiſ eſſe pbatū p pte dcē cōitatis q dicti ho
mines dicte vniuerſitates voluerūt ponere dcm Perſan-
tē in manibus ſocij matris ⁊ dmū in manibus pratis. Ex q
bus demōſtraſ q nō exiuerūt palatiū aīo ſuſpēdēdi dcm
perſanctē put ſuſpēſus fuit:nec aliquo mō pbaſ q cōſiliū
ſuſpēdiderit vl' occiderit dictuȝ perſanctē nec qd aliqd ma
leſiciū cōmiſerit:ꝫ meȝ ſoluȝ probatur per teſtes qd viderūt
priores cōſiliarios ⁊ qſi totū populū exeūtes de palatio ar-
matos ⁊ vociferantes arme arme carne carne:⁊ feciſſe pul-
ſari cāpanam ad rumorem:⁊ q tumultuoſe iuerunt ad do-
mum Joānis de cannoſa vbi erant Petrus ſaccus ⁊ per-
ſanctes inſequuti proſiluerunt muros dicte terre. Pro-
fecto ex his atteſtationibus non probatur conſilium deli-
ctū aliquod pperraſſe:tū qr nō ſub forma cōſilij nec tanq̄ȝ
cōſiliarij repſentātes cōitatē aliqd gerebāt nec in loco ſoli
to fieri ꝯſiliū:ſȝ recedētes d ſolito loco tumultuoſe nō mo
re cōſilioꝝ mixtiȝ cū reſiduo ppli cuncta geſſerūt:ex qbus
deducit q nō cenſenſ geſta vt a cōſilio repreſentāte popu-

lū:ſed magis vt ab eis tā ab alijs de populo:ex eo q: nō
magis illi de ꝯſilio ꝙ̄ alij ea ꝑpetrabant tū rōne loci cū cō
ſilia nō exeūdo de palatio vł extra palatiū:ſ3 intra palatiū
ex ꝯſuetudine fieri ſoleāt vt ꝛ p3 ex ipſis teſtiū atteſtatiōi
bus:ꝛ ex forma ſtatuti. Itē rōne adiūcti q: predicta ꝯſilia
nō ſolēt mixti3 cū alijs popularib⁹ celebrari. Itē rōne qua
litatis cū cōſilia ſoleant mature ꝛ grauiter non tumultuo
ſe celebrari ꝓut predicta geſta fuiſſe atteſtantur ipſi teſtes.
tu3 maxime q: non deponūt teſtes ꝙ omnes conſiliarij vł
due partes conſiliarioꝝ interuenerint:ſed ſolum deponūt
ꝙ viderunt cōſiliarios exeuntes armatos non dicunt oēs
vel duas ptes oium ſed indefinite loquunt̃ conſiliarios.

p ¶ Que indefinita pluralis loquutio verificat̃ in duobus
l.inter illā.§.fi.de ꝟb.ſi.ꝛ.c.pluralis loquutio.de reg.iur.li.
vj.itaq3 dcā ꝟba teſtiū vera eēnt ſi duo tm̄ ꝯſiliarij exiuiſ
ſent armati ꝛ vociferaſſent. Jō non ꝓbāt duas ptes ꝯſilia
rioꝝ interueniſſe ꝓut reqrit̃ adeſſe ꝯſilij.d.l.nulli.cu3 cō
cor. Jō talis ꝓbatio nō releuat:q: ꝓbatio d3 neceſſario cō
cludere.c.in preſentia.de probat.l.nō ħ.C.vñ legi. Et licet
indefinita quādoq3 equipolleat vniuerſali iuxta.l.iulianus
de leg.iij.ꝛ.c.ſolite.de mai.ꝛ obe.cū cōcord. Tñ nō eqpol
let de neceſſitate:iō nō ꝯcludit neceſſario ꝓut cōcludere d3
ꝓbatio vt dcm̄ eſt. itē nō eqpollet vniuerſali qñ determiat
ꝑſonas ꝛ eſt mā odioſa ſeu ſtricte interpetrāda ꝓut cōclu
dit Bar.in.d.l.ſi plurib⁹. cuius theoricas approbat Jmo.
ibi igit̃ cū ſimus in materia penali ꝛ odioſa iuxta regulam
in penis in.vj.ꝛ in verbis teſtiu3 que ſunt interpetrāda ꝯ̈
habente3 probare qui debet neceſſario ꝛ concludenter pro
bare dicendum eſt indefinitam non equipollere vniuerſa
li. Preterea indefinita equipollet vniuerſali ex humanita
te nō de rigore verboꝛu3.l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui.vrba.pre
di.ꝛ per Bar.in.d.l.ſi pluribus.ꝛ Jmo.ibi.ꝛ Raph.fulg.
in.l.iuriſgentiū.§.ſed ſi fraudandi.de pactis. Sed nō eēt
humanū ꝙ ex huiuſmodi dubia ꝛ indefinita loquutiōe te
ſtiū vniuerſitatis cōdemnaret̃ iuxta.l.abſente3.ff.de penis
merito dicte atteſtationes nihil releuant quo ad hoc.

q ¶ Nec ob.ꝙ deponūt ꝙ quaſi totum populum exeūtem
viderūt ꝛc.q: rñdet̃ ꝙ nō eſt deductū in inqſitiōe delictū
populi:ſ3 delictū ꝯſilij:iō non pōt ferri ſnia ſup delicto po
puli cū dēat eē ꝯformis libello.l.vt fundus.ff.cōi diui.ꝛ.c.
qualiter ꝛ quando.de ac.ꝛ.c.licet hely.de ſymo.ꝙ ꝓcedit
nō ſolum vbi ordinarie ꝓcedit̃ ſed etiam vbi ſine ſtrepitu
ꝛ figura iudicij:ꝛ ſic citra ſolēnitates iudiciarias prout ſa
tis eſt expreſſum in cle.ſepe.de verbo.ſigni.

r ¶ Itē populus eſt quoddā corpus imaginarium ꝙ nō vr̃
nec facili diſcurſu ex his q̄ vñr pt diſcerni ꝙ tot⁹ vł quaſi
totus populus interuenerit:nam in iſtis magnis vniuer
ſitatibus pticulares cōiter nō hñt diſtictā notitiā de oib⁹
q̄ ſunt de vniuerſitate ꝛ numero oium q ſunt de populo:ꝛ
viſa multitudie tumultuāte ſilr nō facili diſcurſu inoteſcit
quot ſint ꝛ q ſint oēs tumultuātes ꝛ ſi de his nō hr̃ notitia
nō pōt deponi an totus ppl̃s vel quaſi tot⁹ iteruenerit:iō
in hoc ꝙ totus vel quaſi totus populus iteruenerit nō ca
dit in ſimplicē ſenſu3 teſtis:ex quo vt dixi iſtud corpus vſe
populi nō vr̃ nec viſa multitudine cōglutinata pōt de faci
li diſcerni quot ſint ꝛ q deficiāt ꝛ an totus vł quaſi tot⁹ ſit
populus:ideo ſi non reddatur aliter cauſa ſcientie nō pro
bāt teſtes per ea que habent̃ in.c.cū cām q̄ extra.de teſti.ꝛ
per Bar.in tractatu de teſtibus in ꝙ̄ plurib⁹ locis:preterea
ꝛ ipſe populus non fuit ſolēniter cōgregatus ꝓut requiri
tur vt ſupra deductum eſt : q: non de mandato ſuperioris
magiſtratus nec ad ſonum tube vel cāpane prout reqritur
vt iā dcm̄ eſt nō repeto nec refert ꝙ cāpana pulſauit quia
nō dicitur ꝙ campana pulſauerit ad vocationē populi ſed
ad rumorē quaſi ad faciendū tumultum itaq3 nō fuit ſolē
nis ꝯuocatio populi nec ēt fuit cōicatū conſiliū ſed tumul
tuoſe ꝛc.ꝓut ꝛ hec requirūtur vt ſupra deductū eſt:nec ap
paret ꝙ maior pars ꝯſenſerit:nec deducit̃ ꝙ ſcirēt ad quid
incederent.ſaltem oēs vel maior pars:nam plerūq3 cōtigit
ꝙ cōiter homines currūt ad rumores ꝛ neſciūt ad qd agē
dū ꝛ docet ħ experiētia que eſt rex magra.c.ꝙ̄ ſit in prin.
de elec.li.vj.ꝛ.c.ſtatutū.e.ti.in pn̄.ꝛ a ſolitis bonū eſt ar.l.
neque natales cū gl.ibi ꝛ Bal.C.de ꝓba.ꝛ.l.fi.C.de fidei.
gl.in.l.j.C.de arbi.cū infinitis ſimilibus vñ in hmōi maxi
mis nō d3 aſcribi vniuerſitati ꝛ populo geſta p homies de
vniuerſitate nō cōmunicato ꝯſilio:q: l3 due partes popu
li tumultuoſe interſint nō ꝓpterea p3 de cōſenſu maioris
partis in delinquēdo:nā plerūq3 poſſunt de facili intereſſe

eā vidēdi ꝛ cognoſcēdi qd agat̃:nec teſtes ſup hoc cōſenſu
maioris partis aliquid deponunt:ꝛ l3 fere omnes forsitan
occurrerint nō ſequit̃ ꝙ maior pars preſentium actualiter
deliquerint:ꝙ nec quidem veriſimile eſt:nec ſolitū ꝙ ad ca
piendum vel fugandum duos homines maior pars vnius
populi actualiter operetur. Nec quicquā apparet de cōſen
ſu maioris partis:ꝛ ſi dicat̃ apparet ex verbis ꝛ ſignis. Nā
teſtes deponunt ꝙ erant armati ꝛ vociferabant arme arme
carne carne ꝛ facto verbiſq3 dat̃ volūtas intelligi per iura
vulgaria : rñdet̃ ꝙ nō eſt aliquo pacto veriſile ꝙ oēs eēnt
armati maxime exeūtes ex palatio cu3 oēs nec maior pars
veriſile eſt ꝙ arma tenerēt in palatio:ſ3 ſolent arma teneri
domi:itaq3 teſtes deponentes vidiſſe priores ꝛ cōſiliarios
ꝛ fere vniuerſum ppl̃m exeuntes de palatio armatos non
debent intelligi ꝙ viderint omnes armatos: ꝛ ſic in ħ illa
indefinita:ꝛ illud plurale armatos nō eqpollet vniuerſali.
Et per ꝯñs verificat̃ ſi multi ēt ſi nō eēnt maior ps fuiſ
ſent armati:ꝛ ſilr̃ idē dōm eſt circa illud ꝓcipiū vociſe
rantes:ꝛ cū hmōi indefinita pluralis expſſio nō inferat in
oēs ſucceſſiue nec in maiorē ps infert̃ ꝙ nec delictū aliquod
maioris partis populi eſt ꝓbatū. Et ſi ꝙ delictum populi
reſultaret eſſe probatum puta aſſumptionis armorum tu
multus ꝛ inſultus ꝙ tñ negatur ex multis ſupra ꝺductis.
Tñ nullatenus probatur ꝙ populus vel cōſilium homici
diū perpetrauerit:q: l3 teſtes deponant ꝙ viderunt prio
res cōſiliarios ꝛ quaſi totum populū exeūtes ꝛc. Et ꝙ iue
rūt ad domum vbi erant Petrus ſaccus ꝛ perſantes ꝛ illi
inſequuti proſilierunt muros ꝛ ſic hactenus cōtinuāt eū
dē ſermonem. Tñ poſtea non continuant ſermonē dicen
do ꝙ ceperunt Perſantem ꝛ ſuſpenderunt:ſed deponūt
ꝙ poſtea viderūt captum dictum Perſantē ꝛ vulneratum
in ventre ꝛ dictū Perſantem ita captū fuiſſe ductū ad pa
latium ꝛ ibi ſuſpenſum nō deponūt captu3 vel vulneratū
vel ſuſpenſum a prioribus vel a ꝯſiliarijs vel a populo ſeu
maiori parte ꝓdictoꝝ:qnimmo interrogati quis vulnera
uerit dicunt ſe neſcire. Item interrogati quis ſuſpenderit
dicūt ſe neſcire. Itaq3 luce meridiana clarius eſt qd ex di
ctis atteſtatiōibus:nec captura nec vulnus nec homicidiū
ꝓbat̃ fuiſſe cōmiſſa per populum vł repreſentātes ipm po
pulū ſeu vniuerſitatē. Ex his certo certius eſt ꝙ nullo pa
cto eſt ſufficiēter ꝓbatū aliqd delictū eē cōmiſſum p dcām
cōitatem vel per repreſentantes ipſam cōitatem.ꝛ per ꝯñs
deficiente ꝓbatione venit communitas oino abſoluenda.

s ¶ Nec obſtat ſi dicat̃ immo venit cōdemnanda:quia pro
batur per inſtrumentu3 publicum ꝙ conſilio congregato
in aduentu domini iudicis omnes approbauerūt ꝛ ratifi
cauerunt geſta contra dictum Perſantem:ꝛ idem videat̃
probari per vnum teſtem:ꝛ per conſequens ratione ratifi
cati ōis cōmunitas teneatur pro dictis delictis: quia mul
tipharіam reſpondetur ꝙ dicta ratificatio non afficit dictā
communitatem:quia non eſt ſeruata forma que requiritur
vt conſilium repreſentet communitate3:quia non fuit miſ
ſum ad buſſulas ꝛ fabas prout requiritur vt ſuperius de
ductum eſt:loquitur enim ſtatutum illud generaliter in oī
bus ꝙ geſta per cōſilium non ſeruata illa forma nō valeāt
ꝛ non cenſeantur facta per cōmunitatem ꝛ in ſui generali
tate comprehendit ratificationes prout alia geſta. ꝛ inſup
requiſita in actu exiguntur in ratificatione.l.bonorum.ff.
rem ratam haberi.ꝛ ibi per Bar.ꝛ voluit Bald.in.l.obſer
uare.§.fi.de offic.proconſul. Item nō probat forte dictum
inſtrumētum ꝙ ſolemniter fuerit conuocatum.itē nec for
te ꝙ interuenerint due partes. Item nec ꝙ communicato
conſilio prout hec etiā requirunt̃ vt geſta in conſilio obli
gēt communitatem prout ſupra ſerioſus demonſtratu3 eſt.
Preterea non aſſerit inſtrumentum ꝙ ſimpliciter ratifica
uerint. S3 ꝙ approbauerunt ꝛ ratificauerunt deteſtando
facta illius Perſantis ꝛ dicēdo ſi non lo aueſſemo facto lo
fariamo:illa quidem gerundia deteſtando ꝛ dicendo qua
lificant illa verba precedentia approbauerūt ꝛ ratificauerūt
ꝛ eſt ſenſus ꝙ illa probatio ꝛ ratificatio fuit per illa3 dete
ſtationem ꝛ dōo illa ꝟba ſi nō lo aueſſemo facto ꝛc.

t ¶ Quia natura gerundiui in ablatiuo caſu eſt determina
re ꝛ qualificare verba quibus adijciuntur ſignificādo mo
dum ꝛ forma3 rei vel declarando actum verbi ſeu illu3 in
formando.l.vim facit.ff.quod vi aut clam.ꝛ.l.j.§.ſi argen
tum.ff.depoſi.ꝛ.l.j.§.j.ff.que in fraudem creditorum. Et
adeo informat ꝙ quandoq3 impropriat verbum ꝛ transfor
mat actum verbi prout inquit Bald.in.l.falſus.C.de fur
tis in

tis in tertia colum.puta ſiquis diceret occidit cõſulẽdo vl
fideiuſſit mandando. Si tñ al's diſpoſitio vitiaret reſoluit
in aliud verbum ſeparatum prout inquit Joan. and.in ad
ditioni.ſpe.ti.de libel.concep.§.iam nunc videndũ in pma
addi.in caſu autem noſtro poteſt cõmode ſtare ꝙ appro
bauerint ⁊ ratificauerint per illa ṽba lꝫ non ſit propria ra
tificatio:qꝛ non ſequitur dico ſi non lo aueſſe facto il faria:
ergo ratifico ꝙ non feci ſunt enim illa verba cõditionalia
⁊ cõditiones nõ ſunt diſpoſitiue.l.ſiquis ſub cõditiõe ſiqs
obmiſſa cauſa teſtamenti.ut nõ ſequitur faceres:ergo facta
ratifico:ſtant enim hec ſimul ꝙ aliquis alium occideret cã
ſe vindicandi vel cã ſue tutele:⁊ homicidiũ per aliũ factuꝫ
nollet ratificare ne homicidio illaquearet.⁊ ꝙ in inſtrumẽ
to ſubditur ꝙ omnes alij approbauerunt ⁊ ratificauerunt
poteſt intelligi ꝙ approbauerunt ⁊ ratificauerunt dicta p
illos primos conſiliarios:ita poteſt intelligi dictum inſtru
mentũ ſm ṽba relata in themate:⁊ ſic pbatio dicti inſtru
menti redditur in hac parte non concludens vel ſaltem du
bia ⁊ per conſequens non releuat.d.c.in preſentia cuꝫ vul
garibus:qꝛ tamen non vidimus formalia verba inſtrumẽ
ti nõ magnifacimus hoc mediũ:ſꝫ alie rñſiones ſupra da
te maxime prima q̃ neceſſario vrget viget ẽt alia clariſſima
rñſio.ſ.qꝛ exquo delicta nõ fuerũt noie communitatis per
petrata ⁊ ꝙ meo noie nõ eſt geſtũ ratificare nõ poſſum.l.
ſi pupilli.§.ſed ſi ego.ff.de nego. geſtis ⁊ in regula ratũ in
vj.iõ dcã ratificatio nõ obſtat cõmunitati:⁊ per hec in eſſe
ctu ſunt ſublata omnia in contrarium adducta.

u ¶ Non enim obſtat ꝙ geſta per conſilia obligãt cõmuni
tatem:quia ſupra multipharia multiſq; modis eſt reſpon
ſum:procedit in his quibus ex iure municipali vel conſue
tudine repreſentat communitatem. Iteꝫ vbi conſiliuꝫ ſo
lẽniter eſt cõgregatum ⁊ interuenerint due partes ⁊ ꝙ cõ
municato conſilio per maiorem parteꝫ deliberetur hec q
dem omnia ⁊ ſingula requiruntur de iure communi:quoꝝ
nullũ pbatur interueniſſe in caſu iſto vt ſupra ſerioſius de
ductũ eſt.iteꝫ ex forma ſtatuti reqritur ꝙ ad buſſulas ⁊ fa
bas obtineat ꝙ minime fcm̃ pbat immo dr̃ pbatũ ꝯtriũ ꝙ
nec ad buſſulas fabas obtẽtũ qn nec alr̃ ſꝫ poti⁹ qõdã rõ
ciniũ:nec ẽt forte aliqd de occidẽdo put ẽt.ſ.ſerioſius de
mõſtratũ.lꝫ pbatio ex pte inqſiti nõ ſit neceſſaria in inqſi
tiõe p inqrentẽ nõ pbata per iura vulgaria.itẽ ꝙ delictuꝫ
populi nõ obſtet pluribus ẽt vijs enucleatuꝫ eſt.tũ qꝛ non
intentatũ ſꝫ conſilij:tũ qꝛ non pbat populũ totũ vel duas
partes interueniſſe:tũ qꝛ nõ fuit ſolẽniter conuocatus.tñ
ẽt qꝛ non communicato conſilio q̃ etiã oia ⁊ ſingula requi
runtur vt populus ſeu vniuerſitas puniatur ſaltem quan
do non oẽs delinquũt ⁊ tñ nullum ex predictis occurriſſe
probatur in caſu noſtro vt latius deductuꝫ eſt ſupra ⁊ cla/
re probatum ⁊ maxime quo ad delictum homicidij ⁊ deli
ctum derobatiõis ⁊ pariter quo ad bãnimẽta que in inqſi
tione deducuntur:quia nullatenus probatur ꝙ vel conſi
lium vel populus bannimenta fieri mandauerit.iteꝫ ad au/
ctoritatem Joãnis de milio ſupra latius reſponſum q̃ꝫ for
te decens fuiſſet vbi verſantur gloſarum Bart.⁊ Bal.au
ctoritates ſed id factum quia dicebatur iudiceꝫ in ea pluri
mum ſe fundare auctoritas etiam Angel.in.d.§.animad
uertendum facit pro quatenus in delicto conſilij ponderat
ꝙ cõicato cõſilio ⁊ lꝫ dicat ꝙ ex delicto conſilij ſoleat vni
uerſitas puniri ꝓ quidem in via deciſiua non negatur quã
do alia reqſita cõcurrerẽt de qbus ſupra tamen in caſu nr̃o
deficiũt merito nõ obſtat nec vllo pacto obſtat cõfeſſio ſin
dici:qꝛ lꝫ ſindicus fateat p ſancteꝫ occiſuꝫ nõ fatet occiſuꝫ
a cõitate vel a conſilio repreſentante communitatẽ ⁊ ſic nõ
infertur ad condemnationeꝫ cõmunitatis vt eſt notiſſimũ.

x ¶ Nec ẽt ob.cõſtõ prouincialis quia dato ꝙ illa cõſtõ tol
lat oẽm ſolemniatem iudiciariam circa ordinem proceden
di nõ tollit ea que de iure requirunt ad veritatem inueniẽ
dã ſed ſolum que reſpiciunt ordinem iudiciarium vt clare
oſtendunt verba cõſtõnis ſupra recitata:fundamenta autẽ
ſupra facta pro iuuanda vniuerſitate nulla ex pte reſpiciunt
aliquẽ ordinẽ iudiciariũ niſi forte id qõ tacitũ fuit ꝙ dlictũ
ppl'i nõ fuit intẽtatuꝫ merito quo ad alia media illa conſtõ
euidenter nihil obſtat ⁊ ſi tolleret illud mediũ remanerent
alia in quibus potiſſime fundamur.tamẽ nec illud tollitur
per.d.cle.ſepe.de verbo.ſigni. vbi ſublati ſolemnitatibus
ordinis iudiciarij requiritur aliqualis petitio vt ſnia con
formis ferri poſſit prout ibi eſt expreſſum ergo etiã in hu
iuſmodi cãis in qbus ois ordo iudiciarius eſt remiſſus:nõ
obꝫ ſnia eſſe diſſona a petitiõe:nõ tñ h̃ eſt magnifaciẽdum:
qꝛ ſunt alia fundamẽta clara q̃ attingũt veritatẽ ⁊ defenſio
nes facti q̃s reſeruat expſſe dcã cõſtõ.Nec dcã conſtitutio
qcquã tãgit quo ad reqſita in actibus extraiudicialibus:ſꝫ
de gerẽdis in iudicio:qꝛ ſolũ loquit de ordine ⁊ ſolẽnitate
iudiciarijs.Nec diceret qſpiã ꝙ p dictã cõſtitutionẽ eſſent
ſublate ſolẽnitates que exigunt in vltimis volũtatibus vel
in ꝯtractibus puta minoꝝ ⁊ alia infinita q̃ in geſtis extraiudi
ciũ ſunt p ius poſitiuũ ordinata.qꝛ ṽba id nõ ſonãt:⁊ exor
bitãtia ſunt reſtrigẽda nõ ampliãda.l.ius ſingulare.l.ꝙ ṽo
ꝯ.ff.d legibus.⁊ regula q̃ a iure cõi exorbitãt in.vj.al's vni
co ṽbo eſſet vt ita dixerim vniuerſuꝫ ius poſitiuũ ſubuer
ſum ꝯ.l.ſi qñ.C.de inoffi.teſt.inſup ꝙ cõitas teneat ad pe
nã ex delicto cõſilij vl ex delicto maioris ptis duaꝝ prium
ſimul cõuenientiũ nõ habemus fuiſſe iuregẽtiũ:ſꝫ ſup hoc
diſponere poſitiua iura dũtaxat repim⁹:vñ ſi reducerem⁹
rẽ ad merum ius gentium nullum ius poſſemus adducere
quo fundari poſſet condemnatio vniuerſitatis etiam ſi cũ
cta in inquiſitione deducta notorie probarentur:ideo luce
clarius eſt ꝙ dicta conſtitutio nullo pacto refragatur.

y ¶ Nec ẽt obſtat ratificatio q̃ dr̃ fuiſſe fcã p cõſilium.qꝛ ad
illã ẽt pluribus modis reſponſum nec enim cõicato cõſilio
fcã:nec ad buſſulas ⁊ fabas obtenta:nec ṽba artãt neceſſa
rio vt ratificatio fcã fuerit.Et inſup q̃ nõ noie vniuerſita
tis geſta fuerũt nequeũt p vniuerſitatẽ ratificari:q̃ oia ſu
pra ſerioſe deducta ſunt nõ repeto.Nec etiaꝫ obſtat ꝙ alle
gat ꝙ delictum alias remanet inultum ꝙ non decet.d.c.vt
fame ⁊ ſimilibus:quia clara eſt reſponſio:quoniam ſi non
cenſentur eſſe commiſſa dicta delicta per vniuerſitateꝫ:⁊ p
pterea ipſa vniuerſitas non puniretur. Non remanebunt
impunita:qꝛ puniẽt ipſi delinquẽtes.l.j.§.j.de magi.con
uen.⁊ p Inn.⁊ doc.in.d.c.grauẽ.⁊ not.Bart.in.d.l.aut fa
cta.§.ſi.⁊.o.An.⁊ ceteri in.c.dilectus.de ſymo.inſup min⁹
malũ foret ꝙ.d.delicta remanerẽt ĩpunita q̃ꝫ ꝙ p eis puni
ret vniuerſitas nõ delinquẽs.ar.l.abſitem.ff.de penis ⁊.l.
ſancimus.C.eo.ti.⁊ maxime ĩ h̃ caſu quo aduerſus ſcelera
tiſſimũ hoieꝫ multitudo ex imunitate criminum commota
quodammodo pro bono publico cõcitata arma aſſumpſit.

z ¶ Et iura q̃nq; pmittunt priuata homicidia aduerſus graſ
ſantes in delictis vt.l.j.⁊ per totum qñ liceat ſine iud. vin.
⁊ in.c.p humani in ſi.de homi.li.vi.Et ſtatuta plerũq; per
mittunt bannitos impune offendi.vnde licet caſus iſte nõ
foret talis ꝙ permitteretur priuatum homicidium:tamen
fuit talis nature ꝙ plurimũ debet mitigare mentem ſupio
ris ad miſericordiã:⁊ ad relaxandã vel ſaltem mitigandam
penã:nõ dico cõtra vniuerſitatẽ que mero iure eſt immu/
nis a pena p hmõi delictis per iam dcã:ſed circa pticula
res homines qui deliquerũt cõſiderata ẽt multitudine de
linquentiũ.naꝫ vbi eſt multitudo delinquẽs potius opus
eſt miſericordia q̃ꝫ punitione.xxiij.q.iiij.non poteſt ⁊ cañ.
ipſa pietas ⁊.l.q.j.ordinationes.⁊.j.q.vij.quotiens.⁊ no.
de tẽpo.ord.c.ij.ibi ob populũ h̃ tñ reſpicit pticulares ſup
qbus nõ cõſultamur:iõ pertranſeamus. Laus deo.

¶ Sorores carnales defuncti:an excludãt fratres patrue
les ab hereditate dicti defuncti ab inteſtato.

¶ Conſilium. ccxxv.

In noie dñi noſtri ie
ſu xpi. ¶ Clariſſima qdẽ in iure eſt pñs cõ
ſultatio adeo ꝙ nõ vr̃ ꝙ conſilio indigeat
vbi.n.ſunt caſus legũ ibi nullus eſt dubita
tiõi locus.l.ancille.C.de fur.l.illaꝫ. ver.de
mõ.C.d collatio.adeo ꝙ merito dicere poſſem conſultãti
put domitius labeo ſcripſit celſo q eũ cõſuluerat aut te
nõ itelligo aut ſtulta eſt tua cõſultatio.l.domitius labeo.
ff.de te.lꝫ dcã rñſio nõ ꝯueniat fieri ruſtico iuris ignaro
ꝙ aũt ſit clara cõſultatio demõſtrat euidẽter:nã lege.xij.
poſt ſuos hr̃des iuitant prio loco fres ſorores cõſangui/
nei q ſunt fres carnales ex eodẽ pr̃e.iſti.de le.agna.ſuc.§.
j.nec alijs agnatis vl cognatis dferebat eo iure ſucceſſio
donec poterat eẽ locus fr̃i vel ſorori cõſanguineis vt ẽ ex
pſſuꝫ i.l. poſt ꝯſanguineos ĩ pñ.ff.d ſuis ⁊ leg.⁊.l.ꝯſangui
nitatis.C.de le.hr̃.⁊ ea rõne eo iure fr̃ ⁊ ſoror ꝯſanguinea
q vel q̃ ẽ ꝯſtituta ĩ ſcdo gradu excludebat filiũ alteri⁹ fris
pdefuncti q eſt ĩ tertio gradu vt eſt expſſuꝫ i.d.l.cõſangui
nitatis in ſi.Eo enim iure legis.xij.tabularũ poſt ſuos he

redeo proximi agnati vocabant.d.l.poſt cõſangui neos.§. hereditas.⁊ inſti.de legi.agni.ſucce.in princ.⁊.d.l.conſanguinitatis.⁊.l. meminimus.§.ſed nec fratrem.de legi.he. Cum itaq̃ fratres patrueles ſint in quarto gradu.l.iuriſcõſultus.§.quarto gradu.ff.de gradibus ⁊ inſtituta eodẽ ti. §.quarto gradu.merito eo iure excludunt a fratribus ⁊ ſororibus cõiunctis in ſecundo gradu:⁊ maxime cũ excluderẽt filium fratris.d.l.conſanguinitatis fortius filiũ patrui: nec lex.xij.tabularum aliter inuitabat mares q̃ feminas.l. lege duodecim tabularum.C.de leg.heredi.⁊ idem eſt diſpoſitum per ius nouiſſimum iuſtiniani.ſ.q̃ non ſit differẽtia inter maſculos ⁊ feminas.d.l.lege.xij. tabularum.⁊.l. maximum vitium.C.de libe.preteritis ⁊ auc.ceſſante ⁊ auẽtenticis ſequẽtibus.C.de legi.hẽdi.⁊ q̃ priores in gradu excludãt vlteriores in auc.de heredi.ab inte.venien.in.§. reliquum ⁊ auc.ceſſante.⁊ auc.ſequen.C.de legi.heredi.

a ¶ Diſcrepat aũt ius nouiſſimũ a.l.xij.tab.in duobus que non attingunt caſum noſtrum.ſ.quia filius fratris predefuncti vel ſororis predefuncte admittitur vna cũ fratre ſuperſtite:⁊ quia non facit dĩaz agnationis ⁊ cogna.§.nullã in auc.de here.ab inte.⁊ in auc.,vt fratrum filij in rubro ⁊ nigro.⁊.d.auc.ceſſante cum ſe.itẽ q: vtrinq̃ cõiuncti preferuntur cõiunctis ex altero latere tantũ.d.§.reliquũ ⁊ auc. itaq̃.C.cõia de ſuc.item in alio q̃ aliqualiter attingit thema noſtrum: q: mater cognata non vocabatur ad ſucceſ.l. xij.ta.inſti.de ſucceſ.cog.in prin.⁊ inſti.ad tertul.in princ. tñ poſtea fuit varijs iuris diſpoſitionibus vario modo inuitata vt declaratur in dicto ti.inſtit.ad ter.vlti.loco p iuſtinianum ſancitum eſt q̃ omnes aſcendentes ceſſantibus deſcendentibus admittant vna cũ fratribus vel ſororibus vtrinq̃ cõiunctis ad ſucceſſionem deſcendentium ceteris excluſis in auc.de heredi.ab inte.veni.§.cõſequẽs.⁊ auc. defuncto.C.ad tertul.fratres itaq̃ patrueles prout ſunt dicti filij dicti ſanctis qui in puncto dicuntur conſobrini vz dicti Ant. Ange. Marcius ⁊ ruffina ſunt omni iuri excluſi a ſucceſſione ab inteſtato dicte ſancte ⁊ dicti Auguſtini ⁊ dicti gori a dictis paula ⁊ roſata ſororibus vtrinq̃ cõiũctis dictorũ Sancte ⁊ Auguſtini ⁊ Gori.Itẽ ex alio capite excludunt a dicta mea matre dictorũ Gori Sancte ⁊ Auguſtini de quoꝝ ſucceſſiõe agit p.d.auc.defuncto.⁊.d.§.pñs ⁊.l.in ſucceſſione.C.ad ter.⁊ inſti.eo.ti.§.ſed cum antea reſtat itaq̃ indubitata concluſio q̃ dicti fratres patrueles filijq̃ dicti Sanctis nullatenus ſuccedere poſſunt dictis Sancte Goro ⁊ Auguſtino vel alterĩ eorum:ſed ad predictorum Sancte Gori ⁊ Auguſtini ſucceſſionem vocãtur in viriles dicta mea ⁊ dicte paula ⁊ roſata quelibet vz pro tertia parte per.d.§.cõſequens.⁊ dicta auc.defuncto ⁊ hec de iure communi non exiſtente aliquo ſtatuto in cõtrariũ: nam ſi eſſet foret illud ſeruandum per.l.omnes populi.de iuſticia ⁊ iure cum concordan.ſed conſulrans mihi aſſerit q̃ non extat. Laus deo.

¶ Filius inſtitutus vna cũ ſuo filio ⁊ grauatus reſtituere hereditatẽ ſi decederet ſine filijs:an poſſit de bonis hereditarijs teſtari.Item primis ſubſtitutis decedentibus:an hereditas deuoluatur ad ſecundos ſubſtitutos:an vero ad piam cauſam vltimo loco ſubſtitutam.

¶ Conſilium ccxxvi.

1 **In noĩe domini** nři ieſu xpi. ¶ Quãuis prima facie videat dõm q̃.d.dominicus potuerit teſtari de bonis paternis prout de bonis proprijs non: obſtante teſtõ paterno: q: videtur q̃ ipſe fuerit inſtitutus inſolidum:⁊ non fuerint inſtituti filij ipſius dominici ſi dominicus viueret tẽpore quo deferreretur hereditas dicti pacifangeli teſtatoris nam illa verba ſi viueret vñr referenda ad tempus mortis ipſius teſtatoris.⁊ ſic ad tempus delate hereditatis in q̃ tpe conſertur ipſa inſtõ: vnde illa qualitas.ſ.q̃ Dñicus nõ viueret vr̃ debere adeſſe tpe quo hereditas ipſa defertur.arg.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.⁊.l.q̃ ait.§. iulianus.⁊.l.ſi tuto.§.ſi.ff.q̃ iuſſu.q̃ ⁊ ſcdo videt probari ex eo q: dominicus ⁊ eius filij ſunt inuitati per vnicũ verbuz inſtituit q̃ verbuz debet eos pariter terminare.ſ.reſpectum eiuſdem tpis ⁊ reſpectu eiuſdem qualitatis inſtitutionis.ar.l.nam hoc iure.de vulg.⁊ pup.l.hereditatem. ⁊.l.Quis.C.e.ti.⁊.l.in teſtõ.C.de teſt.mili.ſ3 inſtõ Dñici ſine dubio defert hereditatem tpe mortis teſtõris ⁊ illaz defert directo ergo pariter deferre d3 ipſis filijs dñici vt ſic pariter eos determinat ſ3 ſi iterpetraret dcã inſtõ filiorũ q̃ cẽſerent inſtituti ẽt ſi dñicus viueret tpe mortis teſtõris ⁊ poſtea ex interuallo deceſſerit nõ cẽſerent inuitati dci filij eo tpe quo dñicus.ſ.tpe mortis teſtõris nec eoꝝ inſtõ deferret eis hẽditatẽ directo:q: dñicus ſupſtes fuiſſet hẽs inſolidũ ⁊ in pñtiã dci filij nõ pñt ꝯſeq hẽditatẽ niſi iure obliquo:q: ſemel hẽs nõ deſinit ex diſpõne teſtõris.ff.de here.inſti.l.ei q ſoluẽdo.⁊.l.poſt aditã.C.de impu.⁊ inſti. de fideicõ.here.§.reſtituta.⁊ p pñs vbũ inſtituit q̃ eſt verbuz directũ ciuile nec facile capit obliquã ſignificationem l.verbis ciuilibus.ff.de vulg.⁊ pup.hoc caſu obligaret reſpectu filioꝝ ⁊ reſpectu dñici ſtaret i directa ſignificatiõe.

a ¶ Tertio hoc idem deducit ex alio q: vr̃ q̃ ſi filij dicti dñici fuiſſent ſimplr̃ vna cũ dñico heredes inſtituti nõ adiecta conditione ſi dñicus non viueret cenſerẽtur dicti filij dñici inſtituti demũ eo caſu quo dñicus non viueret tpe delate hereditatis vel alr̃ eſſet effectus inhabilis ad ſuccedendum vt no.gl.⁊ doc.cõiter dñs in.l.gallus.§.qdam recte.ff.de li.⁊ poſt.vbi tradit theorica indubitata q̃ qñ plures inſtituunt copulatiue inter quos cadit ordo charitatis ſeu affectionis ⁊ ordo debiti nãlis ⁊ ordo ſcripture cẽſent inuitati ordine ſucceſſiuo h̃ mõ ſi tpe quo deferi hereditas primo noiatus repit habilis ad ſucceſſionẽ ipſe ſolus admittit alijs perpetuo excluſis:ſ3 vbi tpe quo deferi hereditas non repit prio nominatus vel extimabilita tunc admittunt ſcdo noiati:vñ in ꝓpoſito cũ inter Dñicuz ⁊ eius filios inſtitutos militẽt dcẽ tres qualitates:q: inter eos cadit ordinata charitas que pmo hr̃ ad filiũ ⁊ ex eius ꝑſona ad nepotẽ vt de ſe pꝫ:t facit.l.dedit dotẽ.de colla.bonorũ ⁊ ordo debiti nãlis: q: filius ſolus d3 inſtitui qñ ſupeſt ⁊ nepotes tũc demũ ſi filius decedit añ mortẽ teſtõris:vt in d.l.gallus.per totam.⁊.l.poſthumoꝝ.ff.de iniuſt.teſt.cum ſi.⁊ ꝯcurrat ẽt ordo ſcripture ex lectione teſti apper q̃ cenſerent dci filij dñici inſtituti ſi dñicus nõ viueret tpe mortis teſtõris:ideo illa expreſſio ſi nõ viueret interpetranda veniat ex mẽte teſtõris cãe ſubiecte materie.ſ.qñ non viueret tpe mortis teſtõris quaſi cenſeat expreſſum id qõ tacite inerat.ar.l.cum quid.ff.ſi cer.pe.⁊.l.iij.de le.j.cũ igitur.dictus dominicus viueret tpe mortis teſtõris ceſſare videt conditio ſub qua fuerunt inſtituti dicti filij Dominici.⁊ p pñs videtur q̃ remãſerit dcõ dñico plena facultas diſponendi dicti teſtõris.put de bonis proprijs:ex quo eius filij non cenſentur hoc caſu inuitati.

b ¶ Nec refragari vr̃ ſi dicatur l3 ex hoc primo capite ipſi filij nõ cenſeantur inuitati:tñ cenſeant inuitati duplici alia ratione.primo q: ſunt poſiti in conditione in ſubiõne ſequenti facta de filiabus ⁊ poſiti in cõditiõe cenſent ex mente teſtatoris inuitari.l.lucius lulcius.de here.inſti.⁊ videtur notare gloſ.in.l.filiuſfa.§.cum quis.de legat.j.⁊ tenuit Oldr.in.l.j.C.de ꝯdi.inſer.⁊ etiã Bal.ibi in lectu.antiqua per pulchras rationes idem vult vt refert Pau.de caſtro. in dicta.l.filiuſfami.§.cum quis.⁊ hanc partem expreſſe firmat Salyce.ibi ſi liberi poſiti in conditione ſunt de liberis teſtatoris.⁊ hoc dicit eſſe veriſſimum Pon.in.l.ſi.cum dotem in princi.ff.ſolu.ma.⁊ alr̃ vidi q̃ conſultum per dominum Marianuz ſuzinum de ſenis qui dicebat ſe id pluries conſuluiſſe q̃ plures idem conſuluerunt nominando q̃ plures viros famoſos ⁊ inter ceteros Raphael fulgo. ⁊ Pau.de caſtro q̃ etiam tenuiſſe reperio allegatum Petr. de an.in quodam conſilio incipi.ꝯ phylippam ⁊ Bald.in conſi.incip.Petrus heredẽ q̃ ⁊ tenuit l3 ⁊ per aliam viaz Bñdictus de plũ.in repe.in.d.l.ſi cũ dotẽ in prin.q: ad h̃ rñdet q̃ l3 multi teneãt.d.opi.p qua fac.l.titia ſeyo teſſeram.§.ſeya.de lega.ij.⁊ quidam adducunt.l.j.C.de pact. Tamen magis cõmunis opi.eſt in cõtrarium quam firmãt gl.in.d.l.lucius.⁊ ibi Jac.de are.Ray.de forliuio Cynus Franc.trigrini de piſis Raphael cuma.Frãciſ.de alber.de are.Nicola.de neapoli.⁊ Jmola.q̃ ⁊ tenuit Joã.andre.in additionibus ſpeculi in tit.de teſta.§.j.verſicul.queſtioni. ⁊ Oldrad.in conſilio q̃ incipit thema tale eſt q̃ ⁊ voluit Bal.poſt Joan.and.in.l.cam q̃.C.de fideicõmiſſis.in lectura antiqua colũ.xix.⁊ in.l.cunctos populos.C.de ſum. trinitate.xij.col.verſiculo venio ad ſecundum.⁊.l.ſi emancipati octaua oppoſitione.C.de collatio.⁊ in.l.cum acutiſſimi.C.de fideicõmiſſis.⁊ in.l.pater.de vulgari ⁊ pupillari.⁊.l.quod ſcitis.C.de boniſq̃ libertis.⁊ in.l.j.C.de conditionibus

dictionibus inſertis ⁊ in cõſilio qđ incipit ſuper pmo q̃
ſtio ſic reſpondeo in ordine mihi.clviij.⁊ in alio cõſilio in
cipi.dubitatur quos gradus: idem tenuerũt Imo. Pau. de
caſt.⁊ Ponta. in.l.ex facto.§.ex facto ad trebellianum ⁊
Raphael cumanus ⁊ Imol .in.d.l.filiuſfamilias. §. ſi cum
quis ⁊ Petrus de ancharano in.c.ſi pater in. xij. notabili
de teſtamentis libro.vj.⁊ in.c.in preſentia de proba.verſi.
ſ.quero in.c.licet de voto.⁊ dicitur idem conſuluiſſe conſi.
xlv.incip.ꝙ contra conſultum eſt in conſi.cix.incip. pro ve
riori deciſione ⁊ in conſi.cxxv.incip.põderando ⁊ Raph.
fulgo.in.l.generaliter. §.cum autẽ.C.de inſti.⁊ ſubſti. ſub
conditione factis dicens ꝙ ita cõſultũ fuit in quodaꝫ cõ
ſilio ſubſcripto ab omnibus preclaribus doctoribus italie
a quattuordecim annis circa nominando in ſpẽ Salv. Pe
trus de anchara.⁊ Zabarellum.

c ¶ Nec etiam videt̃ obſtare ꝙ ſalteꝫ impeditur facultas di
ſtribuendi per dictum dominicum ex eo quia ſaltem ſunt
ſubſtitute filie teſtatricis in caſus quo deceſſerint Domini
⁊ eius filij ſine liberis maſculis qui caſus euenit q2 mortui
ſunt Dominicus ⁊ mortuus eſt eius filius ⁊ liberi maſcu
li non ſubſunt vnde ſine liberis deceſſerunt:⁊ ideo hodie
ſunt vocate filie teſtatoris que ſuperſunt ⁊ ideo interim cõ
ceſſa alijs reuocantur per.l.fi.§.ſin autẽ ſub conditione. C.
cõis de leg.quia ad hoc videtur reſponderi poſſe ꝙ cenſean
tur ſubſtitute heredi ⁊ ſic ſi contingeret eſſe heredem Do
minicuꝫ cenſeatur facta ſubſtitutio ei ſi ipſe deceſſerit ſine
liberis: item ſi forent heredes filij Dominici cenſerentur
ipſi rogati ſub conditiõe ſi deceſſerint ſine liberis ⁊ ſic illa
verba ſi moreretur ⁊ ſi morirentur ſine liberis maſculis re
ferantur ſingula ſingulis:⁊ per conſequens cum domini
cus non deceſſerit ſine liberis cum ſupfuerit vnus filius.l.
non ſine liberis de verbo.ſignifi.⁊.l.i.de conditio:in ſertis
defecit conditio ſi Dominicus deceſſerit ſine liberis ⁊ per
conſequens videtur ꝙ defecerit ſubſtitutio facta Domini
co:ſubſtitutio autem facta filijs Dominici videtur ceſſare
q2 videtur eis facta caſu quo ipſi ſint hr̃edes exquo iſta ſub
ſtitutio de filiabus videt̃ ꝙ ſit fideicõmiſſaria ⁊ fideicom
miſſuꝫ non poteſt relinqui ab eo qui non eſt honoratus.l.
ab eo.C.de fideicom.⁊.l.ſed ⁊ ſi ſic.de lega. ij.cum concor.

d ¶ Sꝫ his nõ obſtãtibus in ꝯtrũ arbitror ſniam iuri cõſo
nam:nã primo vr̃ ꝙ filius dicti dominici cenſeat̃ fuiſſe ſub
ſtitutus dcõ dominico:ſecũdo ⁊ hoc clarius ꝙ filie h̃ caſu
cẽſeantur ſubſtitute.⁊ per cõſequẽs bona dicti Paciſange
li deuoluta ſint ad eos:⁊ iõ heres Dominici teneãtur eis
reſtituere dcã bona detractis detrahendis ꝙ autem filius
Dominici cenſeat̃ ſubſtitutus Dominico licet ſuperuixe
rit poſt mortem teſtatoris deducitur quia verba illa ſi non
viueret ſunt indefinite poſita:q2 non habent ſpecificaꝫ re
lationẽ ad certũ tempus ⁊ indefinita ſolet equipollere vel
in.l.ſi pluribus de leg.ij.⁊ ꝙ ibi per doct.⁊ in.c.vt circa de
elec.li.vj.ideo vr̃ eſſe pinde ac ſi dixiſſet qñdocunq; nõ vi
ueret ꝙ eſt perinde ac ſi dixiſſet qñcũq; decederet:quo caſu
eſſet aperta cõpẽdioſa:⁊ lꝫ ſit facta per v̄ba directa ciuilia:
tñ exquo fuit facta puberi obliquant̃ prout voluit gl.in.l.
verbis ciuilibus.ff.de vulg.⁊ pup.q̃ cõmuniter oẽs tenẽt
ibi ⁊ in.l.precibus.C.de impu.⁊ in.l.cẽturio.ff.e.ti.⁊ in.c.
raynutius vbi bonus tex.extra de teſta.ſiue ergo decederẽt
in vita teſtõris ſiue poſt eius mortẽ vñr inuitati filij ipſi⁹
Dominici eo amplius nõ viuente:q2 verba ita importare
vñr:⁊ hec videtur voluntas teſtatoris per predicta ⁊ etiaꝫ
quia eos filios poſtea poſuit in conditione.

e ¶ Qz negari nõ põt quin poſiti in cõditione hẽant mentẽ
teſtõris ꝙ intendat hereditateꝫ ſuaꝫ peruenire poſt mortẽ
inſtituti ad eius filios poſitos in cõditione vt eſt expreſſuꝫ
in.d.l.lutius in fi.⁊ facit optime.d.l.filiuſfa.§.cũ quis.⁊ gl.
ibi.ideo licet alr̃ non interpetretur ꝙ voluerit eos per illa
verba conditionalia inuitare.q2 verba id nõ ſonant:tñ qñ
verba teſtatoris pñt pbabiliter id ſonare ꝙ.ſ.cẽſeant̃ inui
tati filij poſiti in cõditione talis eoꝝ poſitio in cõditiõe iu
uare dꝫ v̄ba pcedentia vt interpetrent̃ inuitare ipſos filios
dato ꝙ alr̃ forte alr̃ interpetrarentur:quoniã ex ſequenti
bus precedẽtia interpetrantur ⁊ declarantur ⁊ econtra. l.ſi
ſeruus plurium.§.fi.de lega.primo.⁊.l.heredes palam. §.ſꝫ
ſi notam.ff.de teſtamen.cuꝫ ſimi.⁊ hoc ſaltẽ caſu vel ſimili
verificetur opi.illoꝝ qui tenẽt ꝙ filij poſiti in cõditiõe cẽ
ſeantur inuitati a teſtatore qui ſunt multi nõ leuis opinio
nis:⁊ alia in terminis.d.§.ſeio teſſeram ex ſimili rõne indu
citur inuitatio poſitorum in conditione

f ¶ Et ppea dicit bar.i.d.l.cẽturio.iij.q.pncipali i vlti.char.
⁊ in.d.l.ſꝫ ⁊ ſi ſic.⁊ in.l.co ticillis.de vſuf.leg.ꝙ ſi poſiti in
cõditiõe ſunt onerati cẽſent̃ inuitati a teſtõre ⁊ idẽ firmat
Pe.de anch.in.c.ſi pr̃.de teſti.li.vj.no.xij.⁊ ſentit Imo.in
d.l.filiuſfamilias.§.cũ quis.⁊ vt qdã referũt idẽ tꝫ Raph.
cuma.in.d.§.cũ qs.⁊ in.d.l.lutius.⁊ in.l. hr̃ditas ad ſtatũ.
ff.de here.inſti.⁊ idẽ poſt dñꝫ meũ tenui in.d.l.ab eo.⁊ tñ
ſi nõ fuiſſent poſiti in cõditiõe lꝫ fuiſſent onerati non ppea
cenſerent̃ honorati per.l.ab eo.C.de fideicõ.⁊.l. hereditas
ad ſtatũ.ff.de heredi.inſti.ecce ꝙ eo caſu quo ad certũ eſt
ꝙ alr̃ nõ forẽt inuitati filij:tñ q2 ſunt poſiti in cõditiõe cẽ
ſent̃ inuitati:eo q2 ⁊ alia rõ põt aſſignari q̃ tñ ſola cõſtat ꝙ
fuiſſet ſufficiens ad interpetrãdũ ſuos filios fore inuitatos
vt que ſingula nõ pſunt ſimul iũcta iuuãt.l. excuſantur in
pn̄.de excu.tu.cũ cõcor.allegatis ibi in glo.quanto fortius
hoc caſu quo verba poſſunt ſola id importare.nam dato ꝙ
poſſent ẽt recipere aliaꝫ interpetrationẽ:tñ q2 filij ſunt po
ſiti in cõditiõe eliciatur illa interpetratio ꝙ cẽſeant̃ inuita
ti ſi.n.in caſu alr̃ certo eſt tante efficacie poſitio i cõditiõe
ꝙ reddit eos iuitatos multo forti⁹ id opari dꝫ i cãu alr̃ du
bio put eſt caſus.nr̃ facit ẽt q2 filie ſunt iuitatę ſi filij ipſi⁹
dñici decederent quo caſu põt inſtari ꝙ ipſi cenſeant̃ one
rati ꝙ ſi ita eſt tunc ſtaremus quaſi claro per diſpoſitionẽ
d.§.titia ſeio teſſeram ⁊ auctoritates premiſſas.

g ¶ Dubitat aũt Barto.⁊ dimittit indeciſuꝫ:an cenſeat̃ ro
gatus hr̃s inſtitutus:an vero ipſius filij poſt quoꝝ mortem
eſt collata fideicommiſſaria ſubſtitutio:⁊ qcqd ſit in puris
terminis Barto.Tamen in caſu noſtro põt probabiliter in
terpetrari ꝙ ipſi filij Dominici cenſeant̃ poſt eoꝝ mortem
rogati reſtituere filiabus attento ꝙ ſunt inſtituti eo modo
quo.ſ.⁊ iõ ex his oĩbus ſaltem ſil̃ iũctis eliciatur cõcluſio
meo iudicio ſatis plana ꝙ dictus nepos fuerit inuitatus a
teſtatore poſt mortem dicti dominici.

h ¶ Nec ob.adducta in ꝯtrũ. Et primo non ob. prima ratio
in ꝯtrũ adducta:q2 negat̃ ꝙ illa cõditio ſi non viueret re
ferat̃ ad tp̃s mortis teſtõris:q2 conditiones adiecte inſtõni
vel ſubſtõni non reſtringuntur ad tp̃s mortis teſtõris ſeu
ad tempus alr̃ delate hereditatis:nam immo poſſunt etiaꝫ
poſtea purificari immo nõnulle cõditiões ſunt q nequeũt
niſi poſt mortẽ teſtatoris purificari vt ptãtiue quedaꝫ q̃ in
vita ⁊ poſt mortem teſtatoris vt caſuales. l.ij.ff.de condi.⁊
demon.⁊.l.heres inſtitutus in prin. de acquiren. here. nec
ſumus in terminis.d.§.ſi extraneus ⁊ ſimilium quia verba
illa ſi viueret non determinant verbum ſignificans delatio
neꝫ hereditatis vel mortẽ teſtatoris ſed determinant ver
bum inſtituit:nec poſſunt capere illum ſenſum ꝙ tunc de
beant verificari:quia illud erat impoſſibile ⁊ contra mentẽ
teſtatoris qui ſciebat eum viuere ⁊ eum inſtituit.

i ¶ Nec ob.ſcda rõ:q2 v̄bũ illõ inſtituit nõ põt pariter deter
minare pſonã dñici ⁊ pſonas filioꝝ.nã Dñicus fuit inſti
tutus pure ⁊ filij ſui ſub ꝯditiõe iſta diuerſitas eſt ineuita
bilis:⁊ ex hac varietate q2 filij ſunt iuitati ſub generali ꝯdi
tiõe ſi dñicus nõ viuet infert̃ varietas i tp̃e in qđ eſt colla
ta inſtitutio vni⁹ ⁊ in qđ eſt collata iſtitutio alterius:q2 pu
ra inſtitutio dñici eſt collata in tẽpus mortis teſtõris ꝯdi
tionalis inſtitutio filioꝝ eſt collata in tẽpus quo nõ viuet
dñicus ⁊ ſic ſi viuit tp̃e mortis teſtõris eſt collata in poſte
rius tẽpus.⁊ ex hoc ſucceſſiue cãtur alia dñia:q2 exquo fcã
eſt inſtitutio de filijs poſt mortẽ dominici.⁊ eſt veriſimilis
mẽs teſtatoris ꝙ dñicus interim ſit heres inſolidũ ⁊ ſi eſt
heres nõ põt deſinere eſſe hr̃s ex diſpoſitione teſtõris.d.l.
ei q ſoluendo:⁊.d.§.reſtituta.⁊ facit.l.ſꝫ ⁊ ſi ſine.§.papinia
nus.ff.de inoffi.te.ideo neceſſario infert̃ ꝙ cenſet̃ eſſe roga
tus d reſtituẽdo hereditatẽ filijs ſuis:q2 cenſet̃ ſubſtitutio
facta per v̄ba directa ciuilia poſt mortẽ dominici put ⁊ ſu
pra demonſtratũ ẽſt:⁊ patet ꝙ qñ v̄bũ ciuile poteſt verifica
ri in directa ſubſtitutione poſt aditaꝫ hereditateꝫ nõ obli
quet̃ ſm cõmunem opi.legiſtaꝝ q̃uis cõis opi.cano. hodie
forte ſit in ꝯtrium ⁊ nonnulloꝝ legiſtaꝝ pro quo adducitur
p caſu.d.l.precibus.⁊.d.c. raynutius non intro illam diffi
cultatem:nihilominus quando non poteſt poſt aditaꝫ he
reditatem verificari directa ſubſtitutio tunc verbum dire
ctum ciuile relatum ad tempus mortis ſubſtituti obliqua
tur ſm omnium ſententiam.

k ¶ Nec obſtat tertiuꝫ q2 lꝫ quãdo fuiſſent ſimpliciter inſti
tuti Dominicus ⁊ eius filij cenſerent̃ inuitati ordĩe ſucceſ
ſiuo modo quo in ꝯtriuꝫ deductum eſt:tñ quãdo filius eſt
inſtitutus pure ⁊ eius filij ſunt iſtituti poſt eius mortẽ tãc

cenſentur inſtituti ordine ſucceſſiuo alio mō ꝯſiderato:qꝛ filius inſtitutus ⁊ illo adeunte filij cenſenẗ ꝑ fideicōmiſſuꝫ inuitati ꝑ ſupra adducta pro hac ꝑte maxime ꝯcurrentibus alijs que ſupra ponderata ſunt. Inſup filie teſtatoris ſunt inuitate in caſu quo filij deceſſerint ſine liberis maſculis: nam ſunt inuitati caſu quo Dñicus deceſſerit ſine liberis maſculis ⁊ caſu quo filij ſine filijs deceſſerint:ideo exquo euenit ꝯditio ſubſtōnis qꝛ filius dñici deceſſit ſine liberis ſupſtitibus duabus filiabus teſtatoris ſubſtitutis reſtat ꝙ ceſſit dies fideicōmiſſarie ſubſtitutionis nec obſtāt adducta in ꝯtrariū qꝛ lꝫ ſubſtitutio iſta fideicōmiſſaria cēſeaẗ fcā ab inuitato:tñ ille filiꝰ cēſeẗ inuitatus ꝓut ⁊ ſupra deductū eſt.

l ¶ Et dato ꝙ nō fuiſſet inuitatus cenſereẗ Dominicus rogatus reſtituere hereditatem.ſub duplici ꝯditione vna ſi ipſe deceſſerit ſine liberis alia ſi eius filij deceſſerint ſine liberis prout notāt Bar.⁊ Imo.in.d.l.centurio Bal.in.d.l.ab eo.C.de fideicō.⁊ in.d.l.precibus penul.col.⁊ Saly.ibi in.vj.qōne col.penul.nec obſtat ſi dicaẗ ꝙ predicta procedunt qñ ſubſtō eſt facta ſub duabus cōditionibus alternatiue ꝯceptis quia dixerit ſi ipſe aut eius filij deceſſerint ſine liberis ita loquunẗ Bart.⁊ Bald.ſed in caſu nr̃o fuerunt due cōditiones copulatiue concepte ⁊ ad veritatem copulatiue reqriẗ vtrāqꝫ verificari ſecus in alternatiua.l.ſi heredi plures.de condi.inſti.cum concor.quia rñdetur primo ponderando ꝙ Saly.ponit qōneꝫ in copulatiue cōceptis dicendo ſi ipſe ⁊ eius filij deceſſerint ſine liberis ⁊ refert Jac.⁊ Ray.⁊ ſic ex eoꝝ auctoritatibus:ideꝫ dicēdū eſt hoc caſu ⁊ merito qꝛ in ꝯditiōibus mens teſtatoris preualet verbis.l.in conditionibus ꝑmū locum.de condit.⁊ demon.cum concor.Et profecto ne cui dubium dꝫ eē qñ voluntas teſtatoris fuerit ſubſtituēdi filias ēt eo caſu quo filij deceſſerint poſt mortē dñici ſine liberis:quo caſu neceſſariū eſt ꝙ defecerit prima ꝯditio:iō ſi reqrereẗ ꝙ filij deceſſerint añ Dñicū ſufficiebat ꝯditio ſi Dñicus decederet ſine liberis:ne ergo fruſtratoria ſit adiectio conditiōis ſi filij morerenẗ ſine liberis intelligaẗ duplex conditio ita ꝙ ſufficiat alterā euenire:vẗ ſint due ſubſtōnes fideicōmiſſarie vna fcā dñico ſi ipſe deceſſerit ſine liberis alia facta filijs ſi ipſi poſt mortē Dñici deceſſerint ſine liberis:⁊ iſto mō referanẗ ſingula ſingulis:facit qꝛ prout videbiẗ in conſequēti qōne:lꝫ verba cōditionis adiecte in ſubſtōne reqrant cōditionē ꝟificari in perſonis pluriū:tñ ex mente eſt locus ſubſtōni ſi verificanẗ in perſona vnius ſi nō ſupeſt perſona que ex veriſimili mente defuncti excludit ſubſtitutum vt late probabo in ſequenti qōne : ſed in caſu noſtro nulla ſupereſt perſona ex veriſimili mēte defuncti habeat preferri filiabus ſubſtituti vt eſt notiſſimum merito ſufficit ꝙ purificetur conditio in perſona vltimi decedentis.ar.l.pe.C.de impu.⁊.l.lutius.§.gayo.ff.ad trebe.⁊ que hñr i.l.heredes mei.§.cum ita eo.ti.⁊ in.d.l.pen.Ex his infert ꝙ ex quo poſt mortē dicti dñici fuit vocatus per fideicōmiſſariā ſubſtōnem eius filius:⁊ poſt mortē dicti filij ſunt inuitate dcē filie ſubſtitute dꝫ ab heredibus dicti dñici reſtitui dcā hereditas dcis filiabus ex perſonis earum ⁊ ex perſona dci filij dñici ſi ſunt eius heredes ab inteſtō ꝓut eſt veriſimile:detracta tñ legittima vt eſt clarum.⁊ de trebellianica pōt inſtari exquo vltimo loco eſt ſubſtituta pia cauſa de quo tamen ad pñs me non intromitto:ſed concludo ꝙ de toto patrimonio paterno non potuit dominicus inſolidum diſponere:ſꝫ dūtaxat pro parte vt.ſ.

m ¶ Reſtat mō vt deueniam ad ſcōm conſultationis articulum:circa quem videẗ primo aſpectu dōm ꝙ admittaẗ pia cā vltimo ſubſtituta quo ad portiones filiaꝝ dñici que deceſſerunt poſt mortem filij dicti Dñici.nam exquo pia cā eſt ſubſtituta filiabus Dñici ⁊ filiabus teſtatoris ſub cōditione ſi deceſſerint ſine liberis vẗ ꝙ cenſeaẗ ſubſtituta pia cā cuilibet ex dictis filiabus pro ſua portione ita qō mortua vna pſona eſt pluribus qbus eſt fcā ſubſtō fideicōmiſſaria admittaẗ ſubſtitutꝰ in portiōe illius defuncte:lꝫ alie perſone qbus fuit fcā ſubſtō ſupſint vt vẗ tex.in.l.lutiꝰ.§.gayo.ff.ad treb.⁊ in.l.fi.§.filiū.de le.ij.ꝙ maxime vẗ procedere qñ ſubſtō fit in tota hereditate:qꝛ tūc magis videẗ ꝙ ſufficiat conditioneꝫ ſubſtōnis purificari in perſona vniꝰ.lꝫ verba conditionis aliter ſonāt prout ponderat iuriſconſultus in fauorem ſubſtituti ꝙ confert ad terminos noſtre conſultationis in qua qꝛ cā non fuit ſimplr̃ ſubſtituta ſꝫ in reſiduo bonorum teſtōris vꝫ a decem.flore.ſ.⁊ ſic non vẗ ſubſtituta portione vnius decedētis ſꝫ in vniuerſis bonis.

n ¶ Cū reſidui appellatione ēt totū contineaẗ.C.de heredi.inſti.l.ij.⁊ de verb.ſig.l.ceteroꝝ.⁊.ff.de here.inſti.l.ꝙ ſi meuius ꝙ ſalteꝫ ꝓcedit ſi nō ſupeſt pſona que eſt veriſilr̃ mente defuncti excludat ſubſtitutū que qdem non vẗ ſupeſſe in caſu nr̃o ex eo qꝛ ſubſtō eſt fcā in piā cam ⁊ ſic ꝓ aīa teſtōris ⁊ ſic non vẗ minus dilecta ab ipſo teſtōre ꝙ̄ ipſe filie exquo aīa eſt ceteris rebus preferēda.l.ſancimus.C.de ſac.ſanc.ecc.⁊ ſic cenſerenẗ filie pariter dilecte:ꝓpterea videreẗ excludēda pia cā ſubſtituta :qꝛ ſatis eſt ꝙ nō ſupſit pſona magis dilecta vt eſt tex.queꝫ ibi ad hoc pōderāt doc.in.d.c.in.d.§.cum ita.vbi perſona ſupererat inequali gradu ⁊ veriſilr̃ pariter dilecta ꝓut ſubſtitutus:⁊ tñ ſubſtitutus admittiẗ ēt ſi ꝟba ꝯditiōis ꝓprie ſumpta nō ꝟificentur:qꝛ fuit fcā ſubſtō ſub ꝯditione ſi deceſſerint ſine liberis ꝓut fuit fcā in caſu nr̃o:⁊ tñ admittiẗ ſubſtitutus licet vnus tm̄ deceſſerit ſine liberis.⁊ hoc clare voluit Imo.in d.§.cū ita.in vlti.col.ꝯcludens ꝙ ſi fideicōmiſſaria ſubſtō ſit pluribus ſemꝑ ſubſtitutus admittaẗ ad portionem primi decedentis:in cuius perſona ꝯditio purificatur ēt ſi rogati ſint de liberis niſi ipſi rogati ſint inuicē ſubſtituti:⁊ hō ſiue ſubſtō fideicōmiſſaria ſit ſimplr̃ ſiue per copulatiuam ſiue ꝑ collectiuā puta ꝑ verba ſi oēs deceſſerint ſine liberis mouet per tex.ibi a ꝯtrario ſenſu.⁊ qꝛ quilibet vẗ rogatus de ꝑte ſua ⁊ non de alia que nō eſt ei relicta a teſtatore ar.l.ſi ſic.de leg.iij.⁊.ff.ad.l.fal.l.pater filiam.§.ſi.⁊ notatorum per eundem Imo.in.l.cum q nouiſſimus ꝙ dicit clare ꝓcedere ſi legati erant rogati de liberis q poterāt teſtari :nā tūc ſi quid peruenit ad heredem predefuncti dẗ peruenire ab ipſo filio decedente ab inteſtato ⁊ non a patre teſtatore ar.l.conficiuntur.§.j.de iure codicil.adducit etiam qꝛ teſtator voluit ꝙ ſubſtitutus haberet totum eueniente conditione in perſonis omniū rogatorum ꝙ nō haberet ſi in portione primi ſuccederet ſuperſtes ſm eum.

o ¶ Tamen his non obſtantibus arbitror de iure reſpondēdum pro filiabus ſuperſtitibus ꝯ͂ piam cauſam ſubſtitutā.nam conditio ſub qua fuit ſubſtituta pia cauſa non eſt adhuc purificata:qꝛ pia cauſa fuit ſubſtituta ſub conditione ſi oēs filieꝰ dominici ⁊ filie teſtatoris deceſſerit ſine liberis ⁊ ſic per vniuerſalem omnes que non verificatur ſi alique ſuper ſunt:nam vniuerſales omnes nullaꝫ excludit ⁊ ſic nō verificaẗ ēt vna ſupſtite.c.ſolite.in ſi.de maio.⁊ ob.⁊ cañ.ſi romanoꝝ.xix.di.nec in dubio a ꝟbis eſt recedendū iuxta l.non aliter.de leg.iij.⁊.l.ille aut ille.§.cum in verbis.eod.ti.⁊.l.j.§.ſi is qui nauem de exercitoris.

p ¶ Qō maxime vẗ dicenduꝫ quando ſubſtitutio non eſt facta ſimpliciter ſed in vniuerſa hereditate ſeu in omnibus bonis:quia tunc ex verbis ſuadeẗ ꝙ noluit teſtator ſubſtituere primo decedenti in eius portione ſed in tota hereditate omnibus decedētibus vt videẗ probare tex.in.l.quidam teſtamento proculum.ff.de vulga.⁊ pupilla.prout ibi volunt Bart.⁊ Bal.⁊ idem voluit Angel.in.d.l.penu.C.eo.ti.dicentes ꝙ lꝫ fideicommiſſaria facta pluribꝰ ſub conditione ſi deceſſerint regulariter purificetur primo decedente quo ad eius portionem : tamen fallit qñ ſubſtitutio eſt facta in tota hereditate vel in oibus bonis ⁊ hoc caſu non currant prefati doc.ꝙ ſuperſit perſona que ex veriſimili mente predefuncti excludat ſubſtitutum ſed generaliter volunt ꝙ eo caſu non admittatur ſubſtitutus in portione primi decedentis : ideo cum in caſu noſtro ſubſtitutio fuerit facta in reſiduo bonorum.x.flor.ſupra ⁊ conſequenter in omnibus bonis ꝓut ſupra deduxi.reſtat ex ꝑdictis ꝙ ſubſtitutus non admittatur ad portiones decedentium niſi omnes deceſſerint ſine liberis prout nec illa.x.ꝗ ſunt relicta filijs antonij nō cenſenẗ debita anteꝗ̄ omnes deceſſerint.nec huic medio ob.d.§.cū ita.vbi ſubſtitutio fuit facta in tota hereditate ⁊ tamen ſubſtitutus admittitur ad partem purificata conditione in pſona vnius per quē tex.Imo.⁊ Pau.de caſtro.in.d.§.cum ita.⁊ in.d.l.quidam teſtamento proculum reprobant dictam opin.Bar.⁊ Bald.⁊ ſimiliter Ange.in dictis iuribus tenet contra eos per.d.l.ſi.§.filium.de leg.ij.qui loquitur per vniuerſale quicqd ſm eum:qꝛ reſpondetur quod Barto.⁊ Bald.in.d.l.quidam teſtamento proculum.⁊ Angelus in.d.l.penulti.ſunt intelligendi quo ad terminos.d.l.quidam.per quam mouentur.⁊ idem Angel.Imo.⁊ Pau.de caſt.ſunt intelligendi in terminis.d.§.cum ita. per quem mouentur Imol.⁊ Pau.de caſtr.nam in.d.§.cum ita illud ꝙ ſubſtitutio fuerit facta in tota hereditate ponderatur in fauoreꝫ ſubſtituti vt

ti vt ſcilicet admittat̄ ꝯ̄ vim verboꝝ:et in.d.l.qdaȝ teſtamē to ꝑculū:iſtud idē pōderatur ꝯ̄ ſubſtitutū.vñ eſt aduertē dū ꝙ.d.l.qdaȝ teſtō ꝑculuȝ loquit̄ qñ cōditio verificat̄ in pſona p̄mi decedētis:ſed in.d.§.cuȝ ita cōditio fuit purificata dūtaxat in pſona vltimi decedētis:vñ dici poteſt ꝙ vtraqȝ opi.ꝓcedat in caſu ſuo:qꝛ de ꝓꝓria vi verboꝝ iſtud ꝙ ſubſtitō fuerit fcā in tota hr̄ditate vl̄ in oibus bonis facit ꝯ̄ ſubſtitutū q vult admitti ad partē vnius in cuius pſona purificat̄ cōditio:nō ſubſtitutus dȝ repelli ſi cōditio purificat̄ tm̄ in perſona p̄mi decedētis facit optime.d.l.qdā.⁊ ħ caſu ꝓcedat opi.Bar.⁊ ſequaciū:tamen qñ cōditio purificat̄ in pſona vltimi decedētis iuriſtaꝝ ꝓcedit inte rpetrā do volūtatē defuncti.ſ.ꝙ defunctus.iō appoſuit cōditionē purificandā in perſona oiuȝ qꝛ cogitauit caſuȝ in quo tota hr̄ditas ꝑueniret ad ſubſtitutū:nō aūt cogitauit iſtū caſum ſ.in quo cōditio purificaretur in pſona vltimi decedentis: vñ eſt veriſimile ꝙ voluiſſet admittere ſubſtitutuȝ ad preȝ vltimi moriētis ſi de iſto caſu cogitaſſet:ideo ex pdicta eqtate admittit̄ ſubſtitutus in.d.§.cū ita.ſed iſta eqtas ceſſat in caſu Bar.⁊ ſequaciū: qꝛ nō eſt v̄iſimile ꝙ ſi teſtō: titio ⁊ ſempronio ſubſtituit gaium in tota hereditate ſi ipſi deceſſerint ſine liberis ꝙ non cogitauerit ꝙ vnus decederet ante alium quo caſu loquit̄ Bart.merito ⁊c.⁊ ſic ſubtiliter intuendo illud.ſ.ꝙ ſubſtō fuerit fcā in tota hereditate vel iā oibus bonis vno caſu facit pro ſubſtituto ⁊ altero caſu facit contra ſubſtitutum:nos autē ſumus in primis decedentibus ⁊ ſic militat opi.Bar.⁊ ſequacium.

q ¶ Nec ob.d.§.illuȝ.qꝛ ibi rogauit ꝙ reſtituerēt poſt eoꝝ mortē quicquid ad eos ꝑuenerit que oſo pōt intelligi referendo ſingula ſingulis hoc eſt quilibet reſtituat quicqd ad eū peruenerit q̄ interpetratio non poteſt cadere qñ ſubſtō eſt facta in tota hereditate vel in oibus bonis vt de ſe pȝ: ⁊ hec cōſideratio viſa fuit vera pro cōcordia opi.⁊ iuriū legendo.d.l.pe.que multum confert ad deciſionem pñtis cōſultatiōis qꝛ exquo.x.ſunt relicta filijs Antonij ſub cōditione anteq̄ dicte filie morirent̄ ſine filijs ⁊ nemo vt arbitroꝛ diceret ꝙ dcō petro aliqua quantitas debeat̄ ſi alīq̄ deceſſerint alijs ſupſtitibus ⁊ pia cauſa fuerit ſubſtituta in reſiduo bonoꝝ teſtatoris ⁊ ſic effectualiter ad.x.flore. ū.⁊ ſucceſſiue non cadit probabiliter interpetratio ꝙ cēſeatur facta ſubſtō in parte vniuſcuiuſq̄ filie decētis:⁊ iō his concurrentibus non videtur neceſſaria illa inueſtigatio an.ſ.ſuperſit perſona que ex veriſimili mente defuncti preferatur ſubſtituto nam.d.theorica procedit regulariter ſed fallit qñ ſubſtitutio eſt facta in tota hereditate prout volunt Barto.Bald.⁊ Ange.vbi.ſ.alias enim non eſſet differentia quaȝ ipſi faciūt inter caſuȝ in quo tota hr̄ditas eſt relicta ſubſtituto ⁊ caſu quo ſubſtō fuerit ſimpliciter facta:licet etiam ſi dicta conſideratio haberet fieri in hmōi terminis qñ.ſ.ſubſtitutio eſſet fcā in oibus bonis ſeu reſiduo bonoꝝ teſtatoris idē rñdēdū in caſu nr̄o ex pluribus ⁊ p̄mo qꝛ illa cōditio ſi oēs filie deceſſerint pariter ſe hȝ ad relictū fcm̄ filijs antonij ⁊ ad reſiduū relicte pie.cauſe: ergo pariter dȝ reſpicere ⁊ terminare ambo dicta relicta ꝑ theoricā.l.iā hoc iure de vul.⁊ pup.⁊.l.lutius eo.ti.cuȝ cō cor.ſed quo ad relictum factū filijs antonij:nam cenſet̄ ex aliqua pte purificata illa cōditio ſi oēs deceſſerint exquo alique ſunt ſuperſtites q̄ ſine dubio ex mēte teſtōris ſunt magis dilecte q̄ ipſi filij antonij:ergo eodē mō non cenſeat̄ ex aliqua pte purificata cōditio ſcdi relicti reſidui boꝝ noꝝ.ar.d.l.iam hoc iure ꝙ ⁊ dōm eſt ex alio.ſ.qꝛ filie fuerunt primo loco ſubſtitute ⁊ pia cā vltimo loco:ergo filie cenſent̄ magis dilecte q̄ dcā fabrica vltimo loco ſubſtituta.ar.l.publius.ff.de cōdi.⁊ demō.vbi iuriſcōſultus pōderat ad interpretationeȝ dubie voluntatis defuncti ꝙ p̄mo gradu inſtitutus cēſet̄ magis dilect⁹ q̄ ſubſtitutus facit ēt.l.quotiens.ff.de vſufru.vbi p̄mo nominatus cenſetur magis dilectus.Et hoc argumēto in ſilibus terminis nostris vtit̄ Jmo.i.d.§.cū ita circa mēbrū ſubſtōnis vulgaris dicēs ꝙ eo cāu quo ſubſtō eſt fcā pluribus ſub ꝯditione ſi hr̄des nō erūt nō purificat̄ ſubſtō in aliq̄ pte lȝ alter inſtitutus hr̄s non eſſet ea rōne.qꝛ alteri inſtitutus q hr̄s fuit cenſetur a teſtatore magis dilectus q̄ ſubſtitutus.

r ¶ Nec ob.ſi dicatur ꝙ iſta theorica cōis docto. an ſupſit perſona que ex veriſimili mente defuncti excludat ſubſtitutuȝ datur in materia inſtōnis ⁊ ſubſtōnis ⁊ ideo videret̄ ſemp militaret dcā rō ꝙ inſtituti cenſerent̄ magis dilecti ⁊ ſic ſemp ſubſtituti excluderent̄:qꝛ ad ħ rñdet ꝙ imo dcā theorica militare pōt ēt ſtante hac rōne ꝙ inſtituti cenſeant̄ ex mēte teſtōris magis dilecti:qꝛ pōt de facili cōtingere ꝙ inſtituti nō ſuperſint ⁊ ſic nō cadat dcā rō Jmo.⁊ tm̄ cōditio nō purificet̄ niſi in perſona vnius ꝓut formaliter cōtingit in terminis.d.§.cū ita.itē poſſet militare dcā theorica qñ vnus ex inſtitutis eſſet alȳs ſubſtitutus.itē ⁊ tertio qñ inſtituti eſſent tales ꝙ vnus alteri nō ſuccederet ab inteſtō quo caſu nō itereſt alterius iſtituti ſupſtitis ꝙ ſubſtitutus nō admittat̄ ad ptē alterius pdefuncti tūc enim nō eſt in cōſideratiōe dilectio teſtōris erga alterū ſupſtitē ex quo dcā dilectio expſſe vl̄ tacite nō dirigit̄ ad portionē pdefuncti:ſȝ qñ alter ex inſtitutis ſeu p̄mo loco inuitatis eſt ſucceſſurus predefuncto tunc dilectio teſtatoris eſt cōſiderabilis ēt circa portionē primi decedentis:qꝛ teſtatoꝛ cēſetur voluiſſe cōſeruare inter ipſos primo inuitatos ius legitimaruȝ hereditatū ⁊ ſic ius ſuccedendi ab inteſtō:⁊ iō eſt veriſimile ꝙ noluerit ſubſtitutuȝ inuitare niſi eueniēte cōditione in perſonis omniū ꝓut hanc roneȝ aſſignat tex. in.d.l.pe.C.de impu.⁊ doc.cōiter omnes ibi.ad idem tex. in.l.vel ſingulis ⁊ in.l.qui duos.ff.d̄ vul.⁊ pup.⁊ facit optime tex.in.d.l.lutius in ſ.de here.inſti.quatenus ibi dicitur ꝙ teſtatoꝛ pretulit ſubſtitutis filios poſitos in conditione bonū conſilium ꝓ ipſis filijs aſſumendo ita ēt hic filie teſtatoris ſunt poſite in cōditione:exquo ſubſtō eſt fcā ſi oēs filie deceſſerint:ideo etiam in iſto caſu pari rōne cenſeatur teſtō: bonum conſilium aſſumpſiſſe pro eius filiabus ponendo omnes eas in conditione:⁊ ita eas preferendo ſubſtituto exquo ſunt inuicem ab inteſtato ſucceſſure.

s ¶ Preterea etiam his ceſſantibus videtur magis fauorabilis in mente teſtatoris cauſa filiarum in materia ſucceſſionis bonoꝝ q̄ cauſa pie cauſe:qꝛ votuȝ parentis eſt vt eius bona deuoluantur ad deſcendentes.l.nam ⁊ ſi parentibus. in prin.de inoffi.teſta.l.ſcripto.ff.vnde liberi.⁊ ratio naturalis quodammodo artat vt bona parentum deuoluant̄ ad liberos.l.cum ratio.ff.de bonis damnatorum:nec reputatur anime proficuum relinquere ad pias cauſas hereditatē ⁊ filios ſeu filias priuare ipſa hereditate iuxta illud Auguſtini qui vult deum inſtituere ⁊ filium exheredare alium pro conſilio querat ⁊ non Auguſtinum .xvij.q.iiij.in caſi. ſi.⁊ no.glo.in verbo ſimili modo in.l.ſiquis ad declinandā in prin.C.de epiſcopis.⁊ cleri.

t ¶ Per quā rōne Pau.de ca.in.l.cū acutiſſimi.C.de fideicōmiſſis.vult ꝙ ſi filius eſt poſt mortē rogatus de reſtituēdo pie cauſe intelligit̄ tacita cōditio ſi filius deceſſerit ſine liberis ex rōne tex.ibi ꝙ ⁊ tangit bal.ibi poſt Ric.malū.⁊ ſic vr̄ teſtatorē voluiſſe pferre piā cām ſue legittime ſoboli.⁊ p hec latis ſunt ſublata adducta in ꝯ̄riū:qꝛ ꝯ̄ piaȝ cām ſubſtitutā facit rigoꝛ verboꝝ qꝛ non eſt veruȝ omnes filias deceſſiſſe ⁊ ſic non eſt purificata cōditio in forma ſpecifica prout ſolet eſſe de natura conditionis.l.meuius.⁊.l.qui heredi.de condi.⁊ demon.nec verba patiuntur ꝙ cenſeat̄ facta ſubſtitutio in portionibus ſinguloꝝ ꝓut quando ſubſtitutio fieret ſimpliciter:vt in terminis.d.§.gaio.⁊. d.§.filiū exquo hic fuit facta ſubſtō in reſiduo bonoꝝ a.x.florenis ⁊ exquo fuit cōiunctum relictum factuȝ pie cāe ⁊ relicto facto filijs antonij ⁊ vna ꝯditio pariter reſpicit ambo relicta:ideo debet eo caſu purificari quo ad vnum relictuȝ quo purificatur quo ad aliud ideo hoc caſu confutatur illa cōis theorica doc.in.d.l.penul.⁊ in.d.§.que hȝ ꝙ attendatur vtrum perſona ſupſtes ſit talis que ex veriſimili mente defuncti excludat ſubſtitutuȝ qꝛ hoc caſu propter dcā duo videtur non attendenda dcā theorica vt ſupra deduxi vel dicamus ꝙ iſta duo cauſent coniecturaȝ ꝙ teſtatoꝛ hoc reſpectu cenſeat̄ predilexiſſe omnes filias ⁊ pretuliſſe ipſi pie cauſe ꝙ ⁊ demonſtratum fuit ſupra alijs medijs nō repeto ⁊ ſic illa theorica iuuat filias non ſubſtitutas.

u ¶ Nec obſtat ꝙ vltimo loco dicit Jmo.in.d.§.cum ita.qꝛ ipſemet prius tenuerat contrariuȝ ⁊ alij cōmuniter omnes nec ipſe variando nititur bona ratione qꝛ nititur ea ratiōe quia teſtatoꝛ voluit ſubſtitutum habere totum ſi conditio eueniret in perſonis omnium ꝙ non haberet ſi ſuperſtes ſuccederet in portione predecedentis ſm eum ꝙ eſt falſuȝ quia cenſeretur primus decedens oneratus reſtituere poſt mortem omniū prout in ſimili voluerunt ipſe Jmo.⁊ bar. in.d.l.centurio.⁊ Bald.in.d.l.ab eo ⁊ in.d.l.pcibus vt.ſ. retuli in p̄ma qōne ⁊ ſi aſs nō valeret cōſeq totū cēſerent̄ inuicē ſubſtituti ex mēte bar.in.d.l.centurio.⁊ in.d.l.ſȝ ⁊ ſi ſic.⁊ i.d.l.codicill.eadē.n.rō militat i his termis q̄ in illis

⁊ dato ꝙ quelibet ſit rogata de portione ſibi relicta tñ eſt
rogata ſub ↄditione ſi ipa ⁊ alie filie decedent ſine liberis
reſeruatur itaqꝫ interim ius legitimaꝝ hḗditatū nec argu
mentum a contrario ſenſu ſumpto in.d.§.cum ita facit pro
eius dicto qꝛ ibi admittiꝭ ſubſtitutus eo caſu quo conditio
euenit in perſona vnius tm̄:ideo ſi ↄ̄rius ſenſus ſumereꝭ
inferreretur ꝙ ſi non fuiſſent inuicē ſubſtituti nō admittere
tur eo caſu ſubſtitutus ꝙ potius eēt ↄ̄ ſuam ſniam ꝙꝫ pro
merito ⁊c.reſtat itaqꝫ concluſio ꝙ dicti filij Antonij ⁊ di
cta pia cā nihil hactenus debent conſequi donec eueniat
conditio in perſonis filiarum ſuperſtitum. Laus deo.

¶ Statutū peruſinū ꝙ comitatiui recedentes de cōitatu
⁊ deinde reuerſi ſint imunes ab omnibus gabellis per.x.
ānos:an deroget alteri ſtatuto generalr loquēti ꝙ gabelle
ſoluantur.item dicti decem anni qñ incipiant.

¶ Conſilium ccxxvii.

i In noie domini noſtri ieſu
xpi. ¶ In
prio ↄſultatiōis articulo vr̄ pma facie dōm
ꝙ dci comitatiui q receſſerit a comitatu pu
ſij ſint exempti ab oībus gabellis cōis peru
ſij intra decem ānos computandos a die ſue redditus.nā
cauetur ſtatuto cōis peruſi primo lib.voluminum. rubri
ca tertia correctionum ꝙ quicunqꝫ comitatenſis in preteri
tum abſentauerit a ciuitate ⁊ comitatu peruſii occaſiōe ⁊c.
poſſit ⁊ ſibi liceat reuerti ad ciuitatem ⁊ comitatum peru
ſij ad laborandū ⁊ cultiuandum vel alia exercitia manua
lia faciendum ſit exemptus ⁊ immunis ab omnibus ⁊ ſin
gulis grauationibus datijs ⁊ factionibus ⁊ collectis per
tempus decem annoꝛuꝫ a die ſue reuerſionis:ſed nulli du
bium ꝙ gabelle ſolutio aggrauat ſoluenteꝫ ⁊ ſic venit ſub
dictis vbis ſaltē ſub vbo grauatiōibus ⁊ maxie pōderatis
vbis vniuerſalibus geminatis.ſ.ab oībus ⁊ ſingulis ⁊c.q̄
vñr cōprehendere oia grauamina cuiuſcunqꝫ cōditiōis:qꝛ
q omne dicit nihil excludit.c.ſolite.de ma.⁊ obedi.⁊ caſ. ſi
romanoꝛuꝫ decimanona diſtin.⁊.l.iulianus.de leg.iij.

a ¶ Et maxime cū ſint vniuerſalia geminata propter quam
geminationem ampliatur ius verboꝝ.l.baliſta cum ibi no
tatis per glo.⁊ doc.ff.ad trebe.ad hoc etiaꝫ ꝙ habetur per
gloſ.in verbo per omnia ⁊ ſingula in.c.vt circa.de elec.li.
vj.ad hoc etiā per Ang.in.l.ij.§.furioſus.ff.de codicil.vbi
ſunt verba omnia ⁊ per omnia ad hoc etiā ꝙ no. Pon.i.l.
adoptiuum.§.patronum.de in ius vocan.per text.ibi ꝙ p
Ang.in.l.ſtichum.§.ſtipulatio.de verbo.oblig.facit etiam
tex.ꝙ ibi Bar.in.l.cum ſcimus.C.de agri.⁊ cenſitis li.xj.
ergo videtur ꝙ vigore.d.l.municipalis comitatiui q prius
receſſerint a comitatu ⁊ a diſtrictu puſij ⁊ poſtea reuertan
tur ſint exempti ab omnibus gabellis p decennium a die
reuerſionis nec vr̄ refragari ꝙ dictum ſtatutum loquitur
de his qui in preteritum abſentauerint:qꝛ rñdetur qꝺ lex
ſemper loquitur.l.arriani.C.de hereticis.⁊ faciunt multe
auc.que incipiunt hodie:ideo cum dicta.l.municipalis cen
ſeatur hodie loqui ſi hodie reuertereꝭ ille q ad.x.annos ci
tra ſe abſentauerit verificari videntur vba.d.l.quia hodie
veꝝ eſt qꝺ in preteritum ſe abſentauit:ſecundo vr̄ idem di
cendum vigore ↄſtitutionis legati bononienſis per quam
ſimiliter diſponitur ꝙ tales comitatiui qui receſſerint ⁊ re
uertereꝭ ſint imunes ab omni factiōe ⁊ onere p tempus
x.annoꝝ.vt.ſ.numerandoꝝ non enim vr̄ dubium quin ga
bella veniat appellatione oneris : nam ſolutio gabelle eſt
ſine dubio onus ipſi ſoluēti vñ vr̄ cōprehēdi ſub illis ver
bis ab oī onere qꝺ lꝫ ⁊ tertio vr̄ deducēdū ex alio decreto
p donati gubernatoris peruſij cū poteſtate legati de latere
editi.Mcccccxxvj.diſponentis qꝺ qlibet comitatiuus q ſe
abſentauerit occaſione grauaminum ⁊c.poſſit reuerti fami
liariter ad habitādū:⁊ ſic reuertereꝭ ⁊ excederet artē ruſti
calem p tpus.x.annoꝝ a die ſue reuerſionis ab oī grauami
ne ⁊ ab omni debito priuato vel publico maxie a ſubſidio
nec vr̄ obſtare ꝙ ſubditur in dcō decreto tractene le gabel
le alequale foſſono p veruno modo tenuto.qꝛ videꝭ poſſe
rñderi ꝙ cēſeanꝭ exceptuate gabelle ad quas ipe reuerſus
prius tenebaꝭ non ad gabellas poſtea occurrentes vt vñr
denotare illa vba foſſe tenuto q̄ vñr vba pteriti tpis ⁊ ſic
referanꝭ ad debita pterita qꝺ maxie dōm vr̄ qꝛ ſupra proxi
me diſponebaꝭ qꝺ ipſe reuerſus non teneretur ad debita
preterita nec ad debita cōis:vñ illa exceptio immediate ſubſe

quens vr̄ referenda ad proximum dictū ⁊ ſic ab illa exem
ptione facta a debito priuato vel cōis.⁊ ↄ̄ter put illa ex
emptio facta a debitis priuatis ⁊ a debitis intellr de debi
tis preteritis ita ⁊ exceptio intelligenda vr̄ in debito pre
cio rōnum gabellaꝝ vt ſic exceptio ſit de regula ⁊ ſm regu
lam intelligaꝭ prout decer.l.nā ꝙ liquide.§.ſi.ff.de penu.
leg.⁊ ꝙ habetur in.l.j.ff.de regulis iuris.

b ¶ His tñ non obſt.arbitroꝛ in ↄ̄rium eſſe iuſticiam ⁊ qui
dem indubiā.nā premitto ꝙ qñ gñalr eſt diſpoſitū aliqua
l.municipali ꝙ gñalr gabelle ſoluanꭋ:⁊ hoc eſt indubitatū
adeo ꝙ ſi non probatur ꝓ pte ipſoꝛuꝫ reuertētium ꝙ ſint
exceptuati ſine dubio tenentur ad ipſas gabellas.⁊ h̄ pro
claro mihi preſupponiꝭ.vñ ſolum eſt videndum an dci co
mitatiui qui receſſerūt ⁊ ſi ſunt reuerſi vel reuertereꝭ im
poſterū vigore aliquoꝝ ſtatutoꝝ ſeu ↄſtōnum legatoꝝ vel
gubernatoris:ſint exempti ab onere dcāꝝ gabellarū ⁊ cum
ſolum ꝓ parte eoꝝ allegenꝭ ſtatuta ↄſtōnes ſeu decreta p
eoꝝ ptem.ſ.adducta ſatis erit ad illa rñdendo ꝙ nō mili
tent in eoꝝ fauorē idcirco deueniēdo ad primā diſpōnem
ſup hoc factā p reuerendiſſimum cardinalem bononiēſem
tunc legatū de latere aduertēdū eſt ꝙ illa pbet imunitateꝫ
in comitatiuis q ſe abſentauerant a comitatu ⁊ diſtrictu nō
qui in futurū ſe abſentabunt.item dat immunitatē ei q in
fra ſex menſes proxime futuros redierint ad habitandum
prout ſunt clara vba dicte ↄſtōnis adeo ꝙ.n.hac pte non
eſt locus dubitationi iuxta.l.ille aut ille.§.cum in verbis
nulla dubitatio eſt.de leg.iij.in preſentiarum ſūt nō qriꭋ
de illis qui redierunt infra dictos ſex menſes tūc proxime
ſecutos:qꝛ quo ad illos eſt finitū tempus exēptionis: qꝛ ſi
infra ſex mēſes redierunt abinde citra ſunt elapſi.x.anni.

c ¶ Nec ob.qꝛ dicta conſtitutio ſemper loquiꝭ: qꝛ licꝫ ſem
per loquatur tamen loquitur ſemper de his q tūc ſe abſen
tauerant ⁊ intra ſex menſes redierunt ꝙ lꝫ ex his ſit clariſſi
mum tñ iuuatur etiam rōne efficaci.nam dicta conſtitutio
emanauit vt ſic comitatus ⁊ diſtrictus peruſij repleret ha
bitatoribus ⁊ ſi dictum ordinamentum interpetrareꝭ pro
cedere in his qui ſe abſentarent poſtea preberetur occaſio
multis recedēdi a diſtrictu ⁊ comitatu peruſij ad hitanduꝫ
per aliquos menſes extra vt ſic poſtea reuertendo gaude
rent immunitate decēnali ⁊ ſic reſultaret ↄ̄rius effectus:qꝛ
pro illo tpe deſinerent multi habitare in diſtrictu puſino
nec inducta ad vnum finem dñt ↄ̄rium operari.ar.l.legata
inutiliter de lega.j.⁊.c.ꝙ ob gratiam de regu.iur.in.vj.⁊.l.
ꝙ fauore de legibus ⁊ per predicta ēt pariter rñdetur ad
decretū editum a dño Perdonato gubernatore:qꝛ dictum
decretum loquiꝭ per expreſſum de his qui fuiſſent abſenta
ti ꝓ tpe tunc elapſo itaqꝫ clare pꝫ ex verbis ꝙ nō reddunꭋ
exempti q poſt illū decretū ſe abſentaret ⁊ merito:qꝛ alias
prebereꝭ occaſio eludendi creditores publicos ⁊ puatos:
nā debitores de facili ſe abſentarēt vt reuertētes ſint libe
ri p decēniū a debitis cōis ⁊ a debitis priuatoꝝ ꝙ quidem
foret abſurdū ⁊ ↄ̄ mentem diſponentis:preterea in dcō de
creto excipiunꭋ gabelle ad quas dicti reuerſi qualitercūqꝫ
tenereꭋ q̄ exceptio in fine poſita referēda eſt ad oīa pce
dētia ex quo ad oīa referri pōt.l.talis ſcriptura.c.ij.regris.
⁊.c.inqſitioni.extra de appe.⁊.l.iij.§.ſi filius.ff.de li.⁊ poſt
hu.⁊ ſm h̄ gabelle exceptuantur a dicta emptione ⁊ ſi dica
tur intelligaꭋ de gabellis pro quibus tenereꭋ ante abſenta
tionem rñdetur qꝺ hoc non exprimiꭋ in dicta exceptione:
ſed gñaliter loquitur de gabellis ad quas teneretur.ſ.ſi nō
militaret exemptio : ⁊ hec interpetratio maxime eſt adhi
benda:qꝛ dictum decretum eſt exorbitans ab alijs iuribus
municipalibus ⁊ iura exorbitantia ſunt reſtringenda vt in
regula que a iure cōi exorbitant in.vj.⁊.l.ius ſingulare . ⁊
l.ꝙ vero contra.ff.de legi.cum concoꝛ.

d ¶ Et inſuper ius derogans iuri exorbitanti eſt amplian
dum vt inquit no.glo.Jo.an.c.ſtatutum.el.j.de preben.in
vi.ſuper verbo numerandum.⁊ idcirco dcā exceptio de ga
bellis que in hac parte derogat dcē exemptioni deroganti
regulari iuri municipali vr̄ amplianda. Similiter non ob.
ſtatutuꝫ primi voluminis ſub rubrica tertia cōtrarium de
ductum:quia etiam dcm̄ ſtatutum loquiꭋ de his qui ſe ab
ſentauerant in preteritum:⁊ ſic ante tēpus dicti ſtatuti ⁊ ſi
loqueretur de his qui poſtea ſe abſentarent reſultaret ini
quitas ⁊ abſurdum de quo.ſ.ꝙ abſurdū iura deteſtantur
l.nā abſurdū.ff.de bo.li.⁊.l.ſcire opꝫ.§.quoties.ff.de exc.
tu.⁊ inſup dici pōt ꝙ gñalitas dci ſtatuti ⁊ gñalitas cōſtō
nis cardinalis bononiēſis q̄ nō loquunꭋ in ſpē d gabellis
limitetur

lim licẽ per vltimam conſtõnem gubernatoris qui habebat
p̄tãtem legati de latere ⁊ ſic poterat limitare conſtõnem al-
terius legati ⁊ municipalia ſtatuta ⁊ illa interpetrari ꝙ eo-
rum gñalitas nõ intelligaẽ in gabellis:nã vnũ ſtatutũ ſpã-
liter loqñs derogat alijs ſtatutis:ar.reg̃le.ij.in.vj.cũ ꝯcor.
⁊ qd̃ no.p Bar.⁊ alios in.l.j.in prin.ff.de no.oper. nunc.

e ¶ Reſtat deuenire ad ſcd̃m cõſultationis articulũ circa ꝙ
vr̃ apte dicendũ ꝙ tp̃s.x.an.in imunitate conceſſa forenſi-
bus icipiat currere ⁊ numerari a die quo ipſi fecerint ſcri-
bi ſuum aditũ ⁊ aduentum ita ꝙ ex tũc ſint imunes per de-
cennium dato ꝙ prius p aliqua tp̃a venerint ad habitandũ
in comitatu puſij:nã de hoc vr̃ expſſus caſus in conſtõne
legati de latere vʒ cardinalis bononiẽſis in qua clare ⁊ ap-
te diſponiẽ ꝙ tales forenſes hñant imunitatẽ per tp̃s.x.an
norũ computandoꝝ a die quo fecerint ſcribi eoꝝ aduentuʒ
⁊ redditum ⁊ cũ iſta verba nullam videanẽ hr̃e dubitationẽ
non vr̃ adhibenda dubitatio de mente ſtatuẽtis.d.l. cũ in
ṽbis nulla dubitatio eſt nõ eſt admittenda volũtatis que-
ſtio:nec vr̃r refragari alia iura que p̃ſtãt ſilr̃em immunita
tem incipientẽ a die eorum aduent⁹ qꝛ dicta iura ſunt con
cordanda ꝙ.ſ.dicti forẽſes qui venerint ad habitãdum ha-
beãt exemptionẽ.x.annoꝝ vigore conſtõnis primi legati ⁊
p eam ſint imunes a die quo fecerint ſe ſcribi impoſterum
⁊ vigore alterius conſtõnis edite a gubernatore hñant ſilr̃
exemptionẽ decẽnalem ⁊ iſta incipiat a die eoꝝ aditus ⁊ ſic
ſi vno anno venerint ad habitãdum in territoriũ ⁊ alio an
no fecerint ſcribi ſuũ aduentũ gaudebũt exemptione pro
p̄io anno vigore vltime conſtõnis ⁊ ꝯſequentib⁹.ix.annis
vigore vtriuſq; conſtõnis ⁊ ẽt in.xj.anno a die eoꝝ aduen-
tus qui erit decimus a die quo fecerint ſcribi eoꝝ aditũ gau
debunt ſilr̃ exemptione vigore p̄ie conſtõnis p̄fati lega-
ti de latere ⁊ ſic dicte conſtõnes hñant ſe ad inuicem vt ex
cedentia ⁊ exceſſa ⁊ vna cenſeaẽ alteram ſupplere ⁊ ſic inui
cem ꝯcordenẽ prout decet cũ ſint iura iurib⁹ ꝯcordanda.c.
cũ expediat iure iurib⁹ ꝯcordare de ele.li.vj.⁊.l.vnica.C.de
inoff.do.⁊ ſilr̃s ꝯcordia adhiberi põt ad ſtatutũ p̄mi vo-
luminis de quo.ſ.ſit mẽtio p ꝙ ꝯcediẽ exemptio talib⁹ fo
rẽſibus venientib⁹ad habitãdũ ⁊ exercendũ opa ruſticalia
vel manualia in comitatu p tp̃s.xx.an.a die eoꝝ aduentus.

f ¶ His tñ minime refragãtibus ꝯñium vr̃ de iure r̃ñdenduʒ
ſcʒ ꝙ dicti forenſes qui venerint ad habitãdũ in comitatu
vel diſtrictu puſij habeant exemptionẽ per tp̃s.x.an.ime-
diate ſequentiuʒ eoꝝ aduentus non obſtãte ꝙ ex interual
lo fecerint ſcribi eoꝝ aduentum:⁊ hoc vigore decreti.d.pe-
tri donati tunc gubernatoris cum p̄tãte legati de latere qd̃
expreſſe diſponit ꝙ forenſes q in futurum venerint ad ha-
bitãdum vel prius venerint poſt dictã p̄mã conſtõneʒ le
gati de latere hñant exemptionẽ.x.an. qui.x. an.incipiant a
die eoꝝ aduentus:put clare exprimit dicta ſcd̃a ꝯſtitutio edi-
ta ab hñte eandem p̄tãtem ⁊ eſt ponderãdum ꝙ poſtea in
eodẽ decreto diſponitur ꝙ qui habuerint in preteritum di
ctas exẽptiones debeãt ipſas facere ſcribi ⁊ regiſtrari in cã
cellaria cõis ⁊ ſic vr̃ dictum decretuʒ ꝯſideraſſe ẽt illos qui
habuerint p prius vigore dicte p̄ie conſtõnis legati de la-
tere exemptionẽ que nõ fuerit ſcripta p notarium dñoruʒ
p̄iorũ qui notarius dʒ vigore.l.municipa.⁊ de ꝯſuetudine
facere librũ de his que geruñẽ tp̃e ſui officij ⁊ librũ dimitte
re in cãcellaria itaq; preterite exẽptiões ſi fuiſſent per no
tarium dñorum p̄iorum ſcripte fuerint veriſilr̃ regiſtrate
in dicta cãcellaria cõis peruſij ⁊ per hoc perſuadeẽ ꝙ dict⁹
vltimus ſtatuens intellexerit ſuum decretum de his foren
ſibus qui venerint ad habitandũ vigore p̄me conſtitutio
nis legati de latere ⁊ non fecerint ſcribi ſuum aduentum ⁊
ſubſequenter ſuam exemptionem ⁊ nihilominus generali-
ter diſponit ꝙ.x.an.exemptionis incipient a die eorum ad
uentus.⁊ licet hoc medium poſſet euitari:quia non aſtrin-
git neceſſario ex quo poſſibile eſt ꝙ fuerit ſcriptus dies ad-
uentus p notarium p̄iorũ:⁊ tñ non fuerit regiſtrat⁹:nihil
omnibus plurimũ vrget ad demonſtrandũ mentẽ diſponẽ
tis:⁊ argumentando a communiter accidentibus prout li-
cet iuxta ea que hñr in.l.j.C.de arbi.⁊ in.l.neq; natales.C.
de proba.⁊.l.non hoc.C.vnde legittimi.⁊ in.l.fi.C.de fide
iuſſo.cum ſi. cum iura ad ea que frequenter accidunt ada-
ptentur ⁊ non ad ea que raro accidunt.l.non ad ea.ff.de le.
cum itaq; decretum dicti gubernatoris ſit vltimum ⁊ clare
loquatur illi ſtandum eſt cum vltima iura preualeant prio-
ribus.l.ſed ⁊ poſteriores in fi.ff.de legi.⁊ argu.l. pacta no-
uiſſima.C.de pac.cum ſi.pro quo etiam facit qꝛ duo ſtatuta
que loquuntur de ſimilibus exemptionibus forenſium vel
comitatiuorum abſentatoꝝ qui venerint ad habitandũ ⁊c.
⁊ ſilr̃ conſtõ legati de latere loquens in ſcd̃o cap̃lo de exẽ-
ptione dictoꝝ comitatiuorum ⁊ decretum gubernatoris in
his ſilr̃ loquens ſemper ſe referunt ad diẽ redditus ſeu ad
uentus ⁊ nolunt tp̃s cõputari a die quo fecerũt ſe deſcribi
lʒ iniungant ꝙ volentes ꝯſequi exemptionem faciãt deſcri
bi diẽ aduentus:nec eſt rõ quare in alijs p̄tibus dictorum
iuriũ attendaẽ dies redditus vel aduent⁹ circa inchoationẽ
annoꝝ exemptiõis ⁊ in dcã parte conſtõnis dicti legati de
latere que loquiẽ de forenſib⁹ non incipient dicti.x.anni a
die aduentus ſed ab alio tp̃e.Nã eadem rõ in vno caſu que
in alijs caſib⁹:ergo idẽ ius ar.l.illud.ff.ad legẽ acq.l.a titio
de ver.obl.de ſimilibus enim dʒ eſſe idem iudicium.l. non
poſſunt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras extra de reſcrip.

g ¶ Coadiuuanẽ predicta qꝛ dicta in vno.c. cenſenẽ reperita
in.c.immediate ſequẽti.ff.ad.l.aquil.l.quemadmodũ.§.fi.⁊
inſti.eo.ti.§.hoc tamen capite ⁊ qd̃ per glo.§.item lapilli in
ſti.de re.diuiſi.⁊ per Bar.in.l.pretor ait el.ij.§.eritq; diffe
rentia.ff.vi bono.rapto.corroboranẽ predicta qꝛ in dcã cõ
ſtitutione legati de legati de latere exigitur ꝙ forẽſes faciãt
deſcribi per notariũ dñorum p̄iorum diem eoꝝ aduentus
vt probaẽ ibi dum dicit a die quo fecerint ſcribi eoꝝ aduẽ
tum modo predicto:nã illa verba mõ predicto referũt mo
dum dictũ in p̄ximo precedenti.c.eiuſdem conſtõnis:nam
dr̃ ꝙ comitatiui debeãt facere ſcribi per notariuʒ p̄iorum
diem eoꝝ reditus:ita ergo voluit conſtituens in verbis ſu-
pra notatis ꝙ forẽſis qui venerit ad habitandum faciat per
notarium deſcribi diem ſui aduentus:ſed ſi dies ſui aduen
tus non eſſet in conſideratione quo ad dictam conſtõnem
legati de latere fruſtra ⁊ ludibrio requireretur ꝙ ſcribatur
dies aduentus. nam deberet ⁊ ſufficeret ſcribi dies quo ta
lis fecit ſcribi ꝙ venit ad habitãdum in diſtrictu peruſino
ſi ille ſolus dies eſſet in conſideratione ⁊ non dies aduen-
tus ſed non vr̃ dicendum ꝙ fruſtra exigatur ꝙ debeat ſcri
bi dies aduentus ar.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c. ſi papa de priuil.li.
vj.cum ſi.ideo videtur ꝙ mens dicti legati fuerit ꝙ decem
anni currant a die aduentus qd̃ ⁊ perſuadetur ex alijs ver-
bis eiuſdem.c.dum dr̃ per tp̃s.x.annoꝝ p̄xime futurorũ
ſupra.n.fecerat mentionẽ de aduentu dd̃o quicunq; foren-
ſis vellet venire ad habitãdum ⁊ habitare ⁊c.vnde ſubden
do ꝙ hñat exemptionẽ per tp̃s.x.annoꝝ p̄xime futurorum
illa verba proxime futurorum vr̃r habere neceſſariam rela-
tionem ad tempus quo vellent venire ad habitãdum ⁊ ha-
bitare ⁊c ⁊ ſic dicta verba proxime futurorum videntur ne-
ceſſario importare annos qui proxime ⁊ ſic imediate ſequũ
tur poſt habitationem inchoatam:ſed ſi expectaretur dies
quo fecerint ſcribi eorum aduentũ de facili contingere poſ
ſet ꝙ plures anni eſſent intermedij prout ⁊ audio ꝙ non-
nulli id malitioſe faciũt.nam veniũt aliũde ad habitandum
in diſtrictu peruſij ⁊ aſtute non faciunt ſe deſcribi ⁊ cũ ali-
qua queſiuerint ⁊ per conſequens exemptio eſt magis ſibi
fructuoſa tunc faciunt ſe deſcribi pro exemptis inherẽtes
verbis dicte conſtitutionis ⁊ offendentes conſtõnis men-
tem ⁊ ſic facientes fraudem conſtitutioni contra.l. non du-
bium.C.de legi.⁊.l.fraus legi.ff.de legi.non autem animad
uertunt ꝙ talis fraus eſt a iure prohibita per iura preallega
ta ⁊ ꝙ etiam tunc offendunt verba dicte conſtitutionis:qꝛ
dicti decem anni quibus volũt frui immunitate vigore di-
cte conſtitutiones non ſunt illi anni proxime futuri de qui
bus loquitur illa conſtitutio.

b ¶ Cum proximus ſit ille quem nemo intermediat vel ante
cedit.ff.de verbo.ſig.l. proximus.⁊.l. poſt conſanguineos.
§.hereditas proximo.ff.de ſuis ⁊ leg.ex multis itaq; dedu-
citur ꝙ dicti.x.anni exemptionis incipere debent a die eo-
rum aduentus ⁊ non debeant dicti forenſes qui venerint
ad habitandum vt.ſ.gaudere exemptione vltra decenniuʒ
vt probat conſtitutio dicti gubernatoris a contrario ſenſu
qui contrarius ſenſus prebet in iure efficaciſſimum arg.l.j.
§.huius rei fortiſſimum argu.ff.de offic.eius cui manda eſt
iuriſdi.⁊.l.qui teſtamento.§.mulier.ff.de teſt.⁊.l.ſiquis ex
argentarijs.§.prohibet de edendo vbi probatur ꝙ dictum
pretoris permittens in vno caſu cenſetur prohibere in cãu
contrario:ita ergo ⁊ iſtud decretũ gubernatoris quod edi-
ctum pretorium cenſeri debet ex quo editum a magiſtratu
inſti.de iure na.gen.⁊ ciui.§.pretorum quoq;.⁊ qd̃ not.per
Bar.⁊ alios in.l.iij.in prin.ff.de verb.ob.dũ p̄mittit exẽ-
ptionem per.x.annos inchoandos a die aduentus cenſea-

tur illam prohibere poſt lapſum decē tpa.x.annoꝝ qui fue rint incohati a die aduentus ⁊ continue ſecuti.⁊ ſaltem per iſtum ſcḋm ſenſuȝ declaretur prima conſtō dicti legati ꝙ ſcȝ intelligaꝰ de.x.annis ꝓxime futuris a tpe aduentus.p ut ēt ad hunc ſenſum pñt verba dicte conſtōnis adaptari p ea que.ſ.deduxi.⁊ iſta eſt arbitrandū ꝙ fuerit mens dicti gubernatoris.l.interpetrari non dico corrigere dictaȝ lega ti conſtōnem prout etiam interpetratur in alio qꝛ dicta.l. conſtō legati generaliter loquitur de forenſibus qui vene rint ad habitanduȝ:⁊ tamen ſequens conſtō gubernatoris interpetratur ⁊ reſtringitur ad eos qui venerint ad habi tandum ⁊ exercent opera ruſticalia ſeu manualia:ſecus a cō trario diſponens ſi non exercēt opera ruſticalia vel manua lia ⁊ ſic dicta ſcḋa conſtō ſpecialiter loquens detrahit gña litati prime conſtōnis.⁊ ſic vna per aliam diſtinguatur ꝙ non inconuenit iuxta.l.nō eſt nouum.⁊.l.ſed ⁊ poſteriores de leg.⁊.l.ſi ſerui vrī.C.de noxa.⁊.d.c.cum expediat.⁊ facit dicta regula generi in.vj.cum ſi.⁊ lȝ multum videantur re fragari illa verba computandoruȝ a die quo fecerint ſcribi eorum aduentum modo predicto.tñ eſt rñdenduȝ ꝙ dicta verba ſunt interpetranda ꝙ dicti.x.anni proxime ſequutu ri incohandi a die aduentus debeāt computari a die:quo fuerit deſcriptus aduentus hoc reſpectu. qꝛ antea non de bēt gaudere exēptione prout ēt probatur in.c.ꝑcedenti:vbi prouideꝰ ꝙ ſint exēpti q redierint ſi fuerint deſcripti.ergo eo tpe quo nō eſt ſcriptꝰ dies aduentus non ſunt exempti.

i ❡Et natura conditionis eſt ſuſpendere vt anteꝗ eueniat actus conditionalis non ſit ineſſe productus:nec effectum aliquem ſortiatur.l.cedere diem.de verbo.ſigni.⁊.l.ſub con ditione.de condi.indeb.⁊.l.j.in prin.ff.de regula catbonia. incipiunt itaqȝ computari.x.anni tempore quo dies reddi tus deſcribitur qꝛ antea fruſtra computarentur.ex quo cēn tis adhuc non eſt ineſſe producta ſed dicta computatio vt ita dixerim habet oculos retro:prout ſolet dici de lege acq̄ lia:qꝛ licet tunc incipiant computari. tamen computantur ex tpe quo fuit initium habitationis.⁊ ſic a die aduentus. ⁊ iſto modo omnia verba dicte conſtōnis ipſius legati ve rificantur ⁊ non diſcrepat dicta conſtitutio legati a conſti tutione gubernatoris.Nec eſt in hac parte diſſona imo cō cors in alio.c.ipſius conſtitutiōis.⁊ cum alijs iuribus mu nicipalibus que conſiderāt tpa aduentus ſeu redditꝰ quo ad curſum temporis exemptionis.⁊ per ꝯñs omnia de pla no procedunt.nec ſit violentia verbis ſed eis omnibus de ſeruitur.⁊ etiam mentibus conſtituentium,qui ſemper pō derant diem aduētus ſeu redditus ⁊ requirunt deſcribi ne fiat fraus:remanet itaqȝ firma concluſio circa hanc ſecun dam dubitationem ꝙ dicti forenſes nō gaudent exemptio ne poſt.x.an.immediate decurſos a die aduentus.Elicitur etiam ex iam dictis concluſio ꝙ dicti forenſes qui venerint ad habitandum nō gaudeant exemptione niſi fecerint de ſcribi diem eorum aduētus nec vt arbitror ſufficit ꝙ faciant deſcribi eorum aduentum niſi etiam deſcribatur dies ad uentus:qꝛ ita requirit lex pretoria in qua ſe fundant qꝛ nō videtur in hac parte per vltimam conſtōnem ſimpliciter lo quentem derogatum per nouam conſtōnem cum.ll. noue diſtinguantur ⁊ interpetrētur per antiquas dicta.l. ſi ſerui veſtri.⁊.d.l.non eſt nouum.⁊.l.ſeq.⁊ qḋ not.in.l. ſciendum in prin.ff.qui ſatiſda.cogan.item ex predictis elicio tertiam concluſionem ꝙ dicti forenſes qui venerint ad habitandū in diſtrictu peruſij nō gaudeant immunitate niſi exerceāt opera ruſticalia ſeu manualia licet conſtō legati bononien ſis videatur generaliter loqui.pro quo ēt facit qꝛ duo ſtatu ta de materia loquentia que mihi oſtenſa ſunt:vȝ vnuȝ ſub rubrica ſcḋa correctionum aliud ſub rubrica.xxxvij.ꝙ homi nes caſtri vel ville laborent terrens in eorum territorio exi ſtentia dant hmōi exemptionem forenſibus qui venerint ad exercendū opera ruſticalia ſeu manualia. cum aūt ſuper his vltimis duobꝰ nō fueriȝ ꝯſultus vlteriꝰ me nō extēdo.

k ❡Nec ſupra dictis ob.ſi quis diceret ꝙ dicti forenſes de bent gaudere immunitate.xx.annorum vigore dicti ſtatuti primi voluminis ſub rubrica tertia:quia eſt aduertenduȝ ꝙ illa exemptio dicti ſtatuti loquitur ſoluȝ de factionibus da tijs ⁊ collectis extraordinarijs:gabelle autē vt arbitror ſunt ordinarie impoſite vigore ſtatutorum ſeu regulationuȝ ca mere nec de nouo ſolent imponi.⁊ dictum ſtatutum loqui tur de his que imponerenꝰ durante dicto tempore in ge nerali.ita ꝙ nō comprehēdit gabellas.de quibus agimus: ⁊ vt arbitror etiam in collectis eſt contraria conſuetudine derogatum ⁊ ex mente dictarum conſtitutionuȝ legati ⁊ gu bernatoris:quia tamen nō attingit caſum noſtrū nec ex pu to de hoc vertitur dubitatio nec litigium de hoc ſperatur quia exemptiones communiter loquuntur de tempore de cēnali.ideo vlterius me non extendo. Laus deo.

❡Pater diuidens bona inter filios emācipatos:an poſſit ſup illis teſtari ⁊ grauare eos per fideicommiſſum: ita ꝙ di cta bona veniant in reſtitutione fideicommiſſi.

❡Conſilium cxxviij.

In noīe domini noſtri Jeſu xpi.❡Quod.d.ſer Antonius potue rit de dictis bonis diuiſis diſponere dicen dum videtur ex eo quia ſi ipſos filios non emancipaſſet bona viderentur eſſe paterna cum filius in poteſtate olim nihil habebat:ſed omnia que rebantur patri exceptis caſtrenſibus vel quaſi caſtrenſibus l.placet.de acqui.heredi.⁊.l.cum filio de lega.j.⁊ inſtit. per quas perſo.nobis acquir.in prin.⁊.§.j.nec reperitur hodie aliquid immunitatum in profectitijs.

a ❡Nec p ꝯñs pot pater bona ſua aſſignare filio in prāte vt n eo dñium tranſeat.l.ij.C.de inoffi.dona.Nec cadit obli gatio inter patrem ⁊ filium.l.frater a fratre.ff. de condi.inde debi.⁊ ibi late per bar.⁊ doc. ideo ſi pater aſſignat filio ſuo in prāte aliqua bona cenſetur eideȝ aſſignare in peculiū nō ad finē vt in eū transferatur dñium qḋ pro tunc transferri nō pōt.l.ſi.ff.de pecu.⁊.l.filiū quem hñtem.ff.fa.her. ⁊ vo lunt doc.cōiter in.l.ſi donatiōe.C.de colla.⁊ in auc.ex teſtō eo.ti.⁊ Bald.in.l.ij.C.de inoffi.do.⁊ in.l.filie cuius fa.her. quimmo et in filio emancipato.multi tenent ꝙ ſi pater ſim pliciter aſſignat filio tradendo ſibi aliqua bona ipſius prīs non cenſeatur eidē donare:ſed aliter aſſignare ſibi puta ad vſum ⁊ adminiſtrationem prout in hac opi.fuerunt Nico. de mat.⁊ Bal.in.d.l.ſi donatione quod ⁊ firmat Hon.in l.que dotte.ff.ſolu.matri.

b ❡Cōfert qꝛ verbū aſſignare nō vꝛ importare tranſlationē dñij vel alicuius iur.l.cum pr.§.pater pluribus de leg.ij.l.j. §.ſi.l.j.§.ſi.ff.nau.caupo.ſtabu.⁊.l.ſi quid earū.§.ſi.ff.de le. iij.⁊ facit.l.qui officij.ff.de ꝯ̄ē.emp.vbi aſſignata.i. tradita ſit ⁊ ꝯſignare non vꝛ importare dñij vel iure tranſlationem ſȝ ſimplicem traditionē.l.acceptā.C.de vſur.caſt.id conſtu tuimus.xvij.q.ſi.⁊.l.obſignatione.C.de ſolu.verbum ēt di uidere adaptaꝰ ad aliud ꝗ̄ diuiſionem reꝝ:qꝛ poſſunt diui di res quo ad adminiſtrationē.vt in ti.C.de diui.tut. in ru brica.⁊.l.ſi.C.ſi ex pluribus tut.l.ſi.⁊ iō cum in inſtro dicaꝰ ꝙ filij promiſerunt ſtare taciti ⁊ contenti.⁊ non venire cō tra infraſcriptam diuiſionem ⁊ ꝯſignationē fiendaȝ ⁊c.⁊ ꝓ miſerunt ratificare qcquid per dictum petrum erit factū ⁊ cōſignatū circa dictā diuiſionē ⁊ ꝯſignationē eidē fiendaȝ ⁊ poſtea ſubdaꝰ ꝙ.d.petrꝰ eoꝝ pater viſa auctoritate ꝙ poſ ſit eiſdē aſſignationem facere fecit eidē ⁊ cuilibet eoruȝ in fraſcriptā ꝯſignationē ⁊c.in pmis vȝ aſſignauit ſer Anto nio ⁊c.⁊ ſic in principio inſtri dr ꝙ.d. pater dixit filijs ꝙ volebat ꝙ ipſi ſtarent taciti ⁊ contenti diuiſioni ⁊ cōſigna tioni eis fiende:itaqȝ in dicto inſtro pl'ies ⁊ pluries ſit ſem per mentio de aſſignatione conſignatione vel diuiſione.iō non vꝛ ꝙ voluerit in filios ius tranſferre cum dicta verba nō videanꝰ importare dñij tranſlationem:vt.ſ.deduxi.⁊ lȝ poſtea dicat ꝙ iudicauit vanni talia bona ⁊c. Tamē ēt dictū verbum iudicauit vꝛ equocum:qꝛ pōt intelligi ꝙ iudicauit ei in peculium vel in adminiſtratione ne aliter ſit facta diui ſio in perſona vannis ⁊ aliter in perſona Antonij.

c ❡Et decet vt iter frēs ſeruetur equalitas.l. vt liberis.⁊.l. illud.C.de colla.⁊.l.ſi.C.cōis vtriuſ.iud.alis pararēꝰ inui dia ⁊ diſcordia inter eos.ar.l.cū ops in fi.pn.C.de bo.q li. ⁊ ꝙ p illū actū nō fuerit ius q̄ſitū partibus pſuadeꝰ ex alio ſcȝ qꝛ teſtōr in his rebꝰ aſſignatis ipſos filios hēdes inſti tuit.⁊ p ꝯñs voluit ꝙ illas res hrent vt hēdes ſui ꝙ minie reſultaret ſi ille res fuiſſent pus ipſorū filiorū cū illas ha berēt vt ꝓprias nō vt hēditarias:⁊ nō valeret relictū eis fa ctū de rebꝰ ꝓprijs.ar.l.ꝓprias.C.de legatis.⁊ inſti.e.ti.§.ſi rē.rō eni ibi aſſignata militat ēt in inſtōne in re certa.ideo datur itelligi ꝙ teſtōr nō itellexit in filios trāſferre dñium p dictam diuiſionē.⁊ ſi hñt iure hereditario videtur ꝙ ve niant in reſtitutiōe fideicommiſſi vniuerſalis:ex quo quaſi totum patrimonium eſt diuiſum inter filios.

d ❡Nam

d ¶ Nam tunc illa portio quã vnus frater habet iure inſti-tutionis in re certa ſuccedit in locum portionis ꝙ hꝫ iure vſis inſtõnis: ar. l. quid ergo in pícola. ff. de leg. ij. vbi caſus no. prout ibi dicunt Dy. Bar. ⁊ doc. ⁊ illuꝫ tex. inducit ibi Bar. ad terminos nr̃os. ſ. ꝙ in caſu quo alias ꝑlegata non veniunt in reſtõne fideicommiſſi vſis qd̃ qñ ſit no. Bart. ⁊ doc. in l. marcellus. §. qdam libertis ad treb. ⁊ doc. in l. cum virum. C. de fideicom. Tñ veniunt qñ teſtator diuiſit fere totũ patrimoniuꝫ inter hr̃des faciendo eis prelegata: ⁊ idẽ voluit in. d. §. qdam libertis in prin. illud limitãs qñ prelegata ſunt equalia: ſecus ſi longe inequalia ſm̃ eum: ⁊ idem voluit ibi Jmo. ⁊ Pon. licet itaqꝫ diſpõ de dictis bonis ſequatur onus iniunctum de reſtituendo fideicõmiſſum vſe quo caſu ſm̃ magis cõem opi. non ſolent venire in reſtõne prelegata. l. poſtea tcã vt hr̃ in dictis iuribus lꝫ quidam ꝯ ⁊ poſſet ꝓbabiliter eorum opi. defenſari vt alſs legendo late dixi in d. l. cũ virũ: tñ exquo in caſu nr̃o fuit aſſignatũ filijs quaſi totũ patrimonium vr̃ ꝙ tanqꝫ habeãt illa bona in locum vſis portionis illa etiam veniant in reſtitutione.

e ¶ Preterea ad corroborandum iã dicta vr̃ poſſe dici ꝙ ſi pater aſſignando dicta cenſeretur iaꝫ filios tranſtuliſſe ius illud vr̃ tranſtuliſſe iure cuiuſdam liberalitatis in filios cuꝫ inter coniunctos de facili liberalitas ⁊ donatio preſumatur l. ſi ſeruus. ff. de do. inter virũ ⁊ per Bar. in l. que dotis. ff. ſolu. ma. Si aũt donatio cenſeret̃ videret̃ ꝙ deberet cenſeri donatio cauſa mortis cum de morte fiat mentio ⁊ qñ in donatiõe fit mẽtio mortis in dubio interpetratur donatio cã mortis. l. ſeya cuꝫ ibi no. ff. de dona. cauſa mortis. ⁊ l. ſeya. ff. de dote preleg. ⁊ donatio cã mortis poteſt pn̄ia reuocari. l. non oĩs. §. ſi pupillus. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. qui mortis. ff. de do. cã mor. idcirco cum in dcis rebus donatis ipſos liberos inſtituerit ⁊ nõ poſſint ſtare titulus dona. cã mor. ⁊ titulus hr̃ditarius ar. l. qui proprias. ⁊ d. §. ſi rẽ vr̃ teſtatorvoluiſſe reuocare donationem cã mortis vt valeat inſtõ facta in dictis bonis diuiſis ar. l. illud. ff. de acq. here. cũ cõcor.

f ¶ Sed non ob. iam dictis in ꝯtrium arbitror eſſe iuſtitiam claram ⁊ lucidã. Nã premittendũ eſt ꝙ lꝫ filij emancipati renunciauerint emãcipationi non ꝓpea reintrarunt ſub patria ptãte vt eſt expreſſum in l. qui liberat⁹. ff. de adop. Nõ enim cauſatur patria ptãs niſi natura vel adoptione. l. j. in prin. ff. de adop. quorũ neutrum conſiſtit in renunciatione prout enim qs non põt renũciando libertati ſibi preiudicare vt. l. ſcientiã. C. de inge. ⁊ manu. ⁊ l. nec ſi volens. C. de liber. cauſa. Jta nec poteſt exiſtẽtie ſui iuris renunciãdo ſibi preiudicare: facit qꝛ nemo eſt dñs ſuiꝑſius. l. liber homo. ff. ad legem aqui. ideo lꝫ renunciauerint dicti filij emãcipationi: tñ remanſerunt ſui iuris prout prius erãt per dicta iura nec alia vr̃ fuiſſe mens ipſorum renũciantiuꝫ: qꝛ renũciatio veriſimiliter fuit facta ad effectum vt pater haberet magis liberas habenas diſponendi de bonis de quibus intendebat diſponere: nam longe plus iuris hꝫ in bonis filij in ptãte qꝫ in bonis filij emancipati: nã in bonis aduentitijs filij in ptãte habet vſumfru. ⁊ latã adminiſtrationeꝫ. l. j. C. de bo. mater. ⁊ l. cum opꝫ. C. de boniſqꝫ libe. ⁊ quaſi per totos illos titulos: ⁊ in bonis profectitijs hꝫ plenum ius. d. l. placet cum concor. vt ergo poſſit liberius diſponere voluerũt renunciare emancipationi hoc eſt iuri cauſato ex emancipatione per qd̃ impediretur ptãs diuidendi ⁊ aſſignãdi dicta bona ꝓut ea diuiſit ⁊ ꝯſignauit: non aũt eſt veriſile ꝙ voluiſſent renũciare emancipationi quatenus ex ipſa renũciatione actus ſequuturus redderet̃ minus efficax arg. l. legata inutiliter de le. j. ⁊ de adi. leg. ⁊ c. quod ob gratiam in. vj.

g ¶ Jtem eſt premittendum ꝙ dominiuꝫ non perditur niſi transferatur in alium. vel habeatur res pro derelicto. l. ſi qs vi. §. differentia. ff. de acquiren. poſ. nec in alium transfertur regulariter niſi mediante traditione ⁊ mediante titulo habili ad tranſlationem dominij. l. traditionibus. C. de pact. ⁊ l. nunqꝫ nuda. ff. de acqui. re. do. ideo dominiuꝫ ꝙ filij emãcipati habebant ante dictum contractum non perdiderunt niſi quatenus vigore dicte diuiſionis ⁊ conſignatiõis fuerit tranſlatum hincinde inter eos ⁊ patrem interuenit aliqua cauſa tendens ad dñij trãſlationẽ qnimmo nec aliqua interuenerũt in dicto ꝯctu que tẽderẽt ad dñij trãſlationẽ in pr̃em: ideo nõ relinquit̃ aliqs dubitatiõi locus circa bona que erãt ipſorum filiorum ꝙ illa non veniunt in reſtitutione fideicõmiſſi ex quo illa non hñt a teſtatore nec erant bona teſtatoris: ſed ipſorum filiorum rogatorum.

h ¶ Nec veniunt in reſtõne fideicommiſſi vſis bona propria ipſius heredis vt eſt notiſſimum. qnimmo nec bona a teſtatore obuenta ad heredem nõ ex vltima volũtate ſed ex cõtractu inter viuos ẽt ſi non valeat niſi cõfirmetur morte vt eſt tex. ſing. in l. ſequens qd̃. ff. de leg. ij. ⁊ no. Bar. ⁊ doc. in d. §. quidã libertis per quẽ tex. dicit Jmo. in. d. §. quidam libertis. ꝙ donata cã mortis per teſtãtem heredi nõ veniunt in reſtõne vſis fideicommiſſi. ſed circa bona que erant patris tpe dicte diuiſionis remanet aliqualis ſcrupulus: ſꝫ nõ magnus qꝛ per dictum ꝯctum diuiſiõis ⁊ aſſignatiõis videtur indubie ꝙ dñium fuerit queſitũ ipſius fratribus in bonis eiſdẽ aſſignatis in pr̃em: naꝫ rõ premiſſa in prefatione dicti ꝯctus hoc ſuadet qꝛ dict⁹ pater premittit velle venire ad diuiſionẽ ne iter dictos filios aliqua diſcordia orīat̃ inter eos tam de bonis ſuis qꝫ de bonis per eos ⁊ quẽlibet eorum acquiſitis profecto dicta ratio ſuadet ꝙ aſſignabat ⁊ diuidebat ipſa bona reſpectu iuris ⁊ dominij non reſpectu adminiſtrationis ⁊ tanqꝫ in peculium.

i ¶ Nam ex tali aſſignatione in peculium ⁊ in adminiſtrationem nõ tolleretur occaſio litis ⁊ diſcordie immo plurimuꝫ orirer̃ occaſio litium ⁊ diſcordiarum: nam adminiſtrans dꝫ de adminiſtratis reddere rationem ⁊ reſtituere reliqua ⁊ de culpa tenetur. l. quedam. ff. de eden. l. age. C. de tranſa. licet fallat in patre ⁊ nõ ſimpliciter: ſed quo ad quedam eſt liber a redditione rõnis in predictis. l. cum opꝫ. §. non autem. ⁊ §. ſi. C. de boniſqꝫ lib. idõ cum ex prefatiõe colligatur mens diſponẽtis. l. ſi. ff. de here. inſti. Dicendum eſt ꝙ dicta diuiſio ⁊ aſſignatio facta per patrem facta fuit vt bona aſſignata efficerẽtur effectualr̃ ipſorum fratrũ ſm̃ ꝙ diuiſa ⁊ aſſignata fuerãt: nec vnus hr̃et impoſteruꝫ aliqd̃ ius in bonis alteri aſſignatis ſiue eſſent bona pr̃na ſiue eſſent bona ipſorum filioꝝ: nec verba ipſa aliud innuunt immo hoc idem.

k ¶ Nam lꝫ verbum aſſignare qñqꝫ nõ importet trãſlationẽ dominij rõne qualitatis perſonaꝝ vel negocijꝝ vt in iuribus in ꝯtrium allegatis: tñ magis gñaliter ⁊ vbi mẽ patitur trãſlationem dñij ſeu iuris ꝙ ꝯferre poteſt ipſe aſſignãs. l. aſſignare. ff. de ver. ſig. ⁊ in rubrica. ff. de aſſigna. lib. ⁊ l. j. §. aſſignare. ⁊ ti. ⁊ in. c. j. de pace tenẽ. ⁊ ibi Bal. in vſi. feu. ⁊ in. c. propoſuit de cõceſ. prebẽ. ⁊ in. c. pro illorum ⁊ c. referente. ⁊ c. cum dilectus de prebẽ. ⁊ l. ingenuum. C. de inge. ⁊ manu. ⁊ c. cũ olim de cau. poſ. ⁊ propriet. ⁊ in l. qui officij in ſi. ff. de ꝯtrah. emp. vbi denotat traditiõem tendẽtem ad tranſlationẽ iuris ꝙ hꝫ emptor iuxta. l. j. cum ibi no. de ac. emp. ⁊ l. clauibus. ⁊ l. cum manuſata. §. nemo de ꝯtrah. emp. ⁊ maxime qꝛ aſſignauit pro parte ſua vt ſonãt expreſſe verba cõtractus nõ ergo aſſignauit pro cuſtodia pro vſu adminiſtratione in diuiſiõe etiam rerum trãſfertur dñium: qꝛ diuiſio vicem emptionis obtinet. l. j. C. co. vtri. iud. ⁊ l. ſi frater. co. ti. ⁊ eſt ſilis permutatiõi. l. cum pater. §. hereditatem de leg. ij. ideo tendit ad tranſlationem dñij ad hoc etiaꝫ. l. ſi p errorem. ff. co. di. in verbo cõſignatio eſt eadem ratio qd̃ in verbo aſſigno. maxime qꝛ hic ponũtur vt ſynonima verbum ẽt iudicauit iunctis verbis pro pte ſua. idem vr̃ importare vt in ſimili videmus in verbo adiudicauit. d. l. ſi per errorem inſti. de offi. iud. §. qui familie. §. eadeꝫ. ⁊ §. ſeq. ⁊ ff. cõi diui. §. ſi quis putãs. §. ſi fundus. ⁊ §. officio in qbus iurib⁹ ſemper denotat dominij trãſlationem vel quaſi dominij. ad idẽ l. ſed ⁊ ſi res. ff. de pupil. nec videtur ꝙ aliud ſignificet adiudicare in materia diuiſionis qꝫ pro parte ſua vni aſſignare. ideo illa verba iudicauit tali pro parte ſua tales ⁊ tales res denotãt iuris trãſlationem pro quo etiaꝫ facit quia ſi cui iniungitur ꝙ ſit cõtentus tali re pro parte ſua cẽſetur illa res plenarie cõceſſa. l. peto in prin. ff. de leg. ij. ideo cuꝫ pater velit ꝙ filij ſint cõtenti dictis rebus cuilibet aſſignatis ꝑ parte ſua ⁊ illi ita promiſſerũt ſtare tacitos ⁊ cõtentos: ergo cẽſentur ille res aſſignate vt potiãtur earum rerum dominio qd̃ ⁊ ſuadet ſubiecta materia: naꝫ filij predicti ſe aſtrinxerũt ad dimittẽdum apud pr̃em fructus oĩum bonoꝝ ſuorum. Jtem ad ſoluẽdum datia pro oĩbus bonis eiſdẽ aſſignatis: fuit quidam ꝯctus innoiatus do vt des ſeu mixtus ex quibus ꝯctibus cauſatur dñij trãſlatio: qꝛ dicti filij non videntur ex alio ſe obligaſſe ad illa onera cũ nihil effectuale ꝯſequẽdi: ex qualitate. n. oneris iniũcti ipſis filijs diſcernitur qualitas ipſius ꝯctus ar. no. p glo. in l. j. §. j. de ſupſi. Coadiuuant̃ ẽt predicta ex cl̃a in fine poſita dum dicitur ꝙ predicta omnia ⁊ ſingula fecit omni meliori modo ⁊c. ſed melior modus videtur aſſignando plenarie ⁊ efficaciter qꝫ alſs ⁊ maxime ad finẽ ad queꝫ tendebat. ſ. vt tolleretur occaſio litium ⁊ diſcordiaꝝ. ⁊ ſi dicat̃ ſatis tollit̃ occaſio litiũ ⁊ diſ-

ſcordiarum ſi conferẽ aſſignatio poſt mortẽ ipſius patris cũ ad ſe dandã diſcordiã poſt pr̃is obitũ pr̃ ad illã aſſignatio nem deuenerit. idõ cenſeat collata aſſignatio in illud tp̃s reſpondet ꝙ dato ꝙ illud eſſet: nihilominus hr̃e intentum ꝑ id qđ hr̃ in.l. ſequens q̃uo. tamen non eſt verũ ꝙ ſit collata in tp̃e mortis patris. nam aſſignatio fuit facta ſimplr̃ vniuicuiq; filiorum nec adiecta fuit dies vel cõditio. merito non in diem vel ſub cõditione ſed pura debet interpretari.l.j.§.ſi quis ſimplr̃.ʒ.l. quotiens in diem.ff.de verb.ob.ʒ.l. liberis libertabuſq; in fi.ff.de ali.leg.ʒ p aſſignationem pure factã magis vel ſaltẽ pariter tolliẽ occaſio litium ʒ diſcordie imposterum.ʒ demonſtrata fuit intentio partium ex actibꝰ poſtea ſubſecutis: qꝛ non expectata morte patris ſecuti fuerunt dictas partes.ʒ ex actibus ſequẽtibus interpretantur prius geſta canone cũ per bellicã.xxxiiij.q.ij.ʒ.xliij.di.multis.ʒ in canone peruenit.xviij.di.qđ maxime perſuadeẽ: qꝛ nulla ſubeſt ratio quare differretur aſſignatio ſaltem bonorum que erant ꝓpꝛia filiorum: cum illa nõ tranſirẽt i pr̃ez vt pmiſi: nec intererat patris ꝙ magis ſtarẽt interim mõ quo priuſq; ſtarent ſm̃ diuiſionem factã. Et ſi illa cenſetur facta aſſignatio vt ſtatim ſortiretur effectũ ſi pro quia ſilr̃ ʒ pura debet interpretari aſſignatio ſuorum bonorum. ex quo vno determinabili terminantur.l. iam hoc iure. de vulga.ʒ pup. cum concor. multipbariam. igitur varijſq; que medijs redditur hec concluſio in dubia qđ in dictos filios fuerũt dicta bona trãſlata incontinẽti: ex quo inferẽ ꝙ non veniunt in reſtõne fideicõmiſſi: prout.ſ. deductum eſt ʒ probatuʒ.

l ¶ Non ob. adducta in ꝯtrium: qꝛ ſatis patent confutata per adducta pro hac parte. tamen breuiter rñſiones ſigillatiʒ explicabo. non enim obſt. ꝙ pater tradendo filio in pr̃ate res ſuas cenſeatur aſſignare ſibi in peculium qꝛ rñdetur ꝙ non ſumus in filio in pr̃ate in quem cadit peculiuʒ ʒ in quẽ nõ poteſt transferri dominium per patreʒ per.l.ij.C.de inoffi.do. ſed ſumus in filijs emancipatis in quos põt transferri dñium per patrem: ʒ nõn cadit pꝛopꝛie peculium.ʒ lʒ non nulli teneant ꝙ ſimplex traditio facta filio emancipato nõ cenſeatur facta aïo donandi. tamen alij ꝯ prout volunt Ja. de Are. Ang.ʒ Raph. fulg. in.d.l.ſi donatione.ʒ quicquid ſit in terminis vbi eſſet ſimplex traditio: ita ꝙ non poſſet ꝯiecturari alia cã transferendi dñium niſi cã donatiõis que non ſolet de facili preſumi.l. cuʒ de indebito. de proba.ʒ.l. ſi cum aurum. de ſo. tñ in caſu noſtro in quo alia cã eſt expſſa tendens ad iuris tranſlationẽ: vt.§. deductuʒ eſt. nec ob. ꝙ verbuʒ aſſignare diuidere ʒ ꝯſignare adaptenẽ ad aliud q̃ ad tranſlationem dñij vel quaſi. tñ illud verum qñ qualitas perſonarum vel negocij id ſuadet. Sed gñaliter ʒ in dubio: ſecus eſt per iura ꝓ hac parte inducta. ʒ hic natura negocij ʒ prefatis ꝯctus.ʒ ratio quare ad contractuʒ deuenitur tendunt omnia ad dominij tranſlationem.

m ¶ Nec ob. ꝙ teſtator in his heredes inſtituit: qꝛ noluit propterea ipſe teſtator dictam diuiſionem non habere locũ tanq̃ diuiſionem: qꝛ immo expreſſe diſpoſuit ꝙ ex nunc voluit eſſe validam.ʒ licet ſubdat effectum habere poſt eius obitũ non propterea velut ꝙ interim non ſortiatur effectum. ex quo dixerat ꝙ ex nunc voluit eſſe validam ſed voluit exprimere ꝙ non ſolum in vita: ſed etiam poſt eius mortem volebat ꝙ duraret effectus. vel ideo forte dixit poſt eius obitũ qꝛ in vita teſtatoris non ſortiebatur plenarium effectum ex quo omnes fructus erant reponendi penes ipſum teſtatorem: vt exinde ſumeret alimenta. Si ergo voluit eſſe ex tpe teſtamenti validam. ergo noluit requiri immixtionẽ vel exiſtentiam heredis. Et licet ſubdat etiam quemlibet eorum in dictam parteʒ ſm̃ diuiſionẽ heredem inſtituit credendũ eſt ꝙ fecerit ad cautelam vt ſi non valeret vt diuiſio valeat vt inſtitutio vel ꝙ quilibet poſſit eligere vtrum illam partem velit eſſe in inſtitutione: an vero ex diuiſione ʒ aſſignatione: prout alĩs ſolet dici qñ teſtator ſubſtituit vulgariter pupillariter ʒ per fideicommiſſum: vel verba idem importantia in.l. recuſare.§.ſi titius.ff.ad trebel.ʒ per Barto. in l. centurio.ff.de vulga.ʒ pupil.ʒ Gui. de cu.ʒ doct. in.l. precibus.C.de impu. de quo etiam aliquid in.l. non iuſtam.C. ad trebel.ʒ cum teſtator illam clauſulam ʒ quemlibet eoruʒ in dictam partem ſm̃ diuiſionem heredem inſtituit. veriſimiliter appoſuerit ad ampliandam efficaciam eius: qđ actũ erat non debet interpretari vt ipſam diuiſionem impugnet ſeu inefficacem reddat facit.l. que dubitationis. de reg. iur.ʒ.l. teſtamenti.C.de teſta. quod maxime dicendum: quia diuiſio fuit facta mixtim de bonis pꝛopꝛijs filiorum ʒ de bonis paternis: nec vnus habuit partem bonorum paternorum in recompenſationem partis bonorum paternorum q̃ habuit alter ſed vnus habuit partem bonorum paternorum ʒ bonorum que erant pꝛopꝛia ipſorum filiorum in recompenſationem omnium bonorum quam habuit alter.ʒ poſſibile eſt ꝙ vnus plus habuit de bonis paternis ʒ alius plus de bonis eorum pꝛopꝛijs: ita ꝙ tunc equalitas ʒ reſultaſſet omnium ſimul hincinde facta comparatione non ſeparando paterna a pꝛopꝛijs: ſed inſtitutio facta in bonis pꝛopꝛijs eorũdem fuiſſet inanis: ideo non decet ꝙ reddat minus efficacem illum autem diuiſionis factum inter viuos. Et vt omnia verba plane procedant poſſunt aliter interpretari ꝙ verbum heredem ponatur pro domino ʒ verbum quod deriuatur ab in ʒ ſtatuto ſtet in ſignificatione iuriſgẽtium quaſi voluerit teſtator ſtatuit quemlibet eſſe dominũ ſue partis ſm̃ dictam diuiſioneʒ.ʒ quicquid ſit teſtator nõ potuit infringere illum actum iam conſumatum. arg.l. ſicut C.de acti.ʒ obli. nec etiam id voluit immo voluit pro poſſe iuuatur vt demonſtrant verba teſtamenti. ideo quecũq; interpretatio debet elici concluſio ꝙ ex hoc non tolliẽ qn filij predicti bona eis aſſignata habeãt ex actu inter viuos.ʒ per ꝯñs non veniant in reſtitutione fideicommiſſi.

n ¶ Nec obſtat ꝙ dicebatur ꝙ cenſeatur donatio cauſa mortis: quia reſpondetur ꝙ non videtur donatio ſed datio ob cauſam. quia ipſe pater in vita recipiebat omnes fructus ʒ illi filij obligabantur ſoluere datia. vnde cum ſubeſſet alia cauſa non eſt preſumenda donatio.l.ſi cum aurum. de ſolu.ʒ.d.l. cum de indebito.ʒ.l. ſolutam.§.qui reprobos. de conſti. pecu. inſuper non eſt facta mentio mortis in ipſa aſſignatione: ſed pure ʒ ſimpliciter nec ſemper mentio mortis facta in donatione cauſat preſumptionem donationis cauſa mortis. vt.l. cum maritus.ff.de pac. do.ʒ quod per Barto. in.l. que dotis ſolu. matri.ʒ Bald. in.l.ij.C.de iure dot. ex quibus deprehẽditur ꝙ de facili receditur a dicta preſumptione. Et inſuper ſi fuiſſet donatio cauſa mortis non veniret in reſtitutione fideicommiſſi per.d.l. ſequens queſtio.ʒ etiam ſi venirent ipſi filij ad illas partes diuiſas iure inſtitutionis non eſſet expeditũ ꝙ veniret in reſtitutione fideicommiſſi ex quo talis inſtitutio herede vniuerſali adeũte habet vim legati.l. quotiens cum ibi no.C.de heredi. inſtituendis.ʒ.l. ex facto.ff.eo.tit.ʒ ex quo dicta diuiſio ʒ aſſignatio partium fuerat prius facta per actum inter viuos non videtur ꝙ cenſeatur eſſe facta in locum partium inſtitutionis vniuerſalis de qua tunc temporis nõ habebatur conſideratio.ʒ ita videtur tunc poſſe reſponderi ad.d.l.qđ ergo ʒ inductionem factam per Barto.ʒ docto. ibi.ʒ in.d.§.quidam libertis. de qua.ſ. licet in hoc ſolo non me fundarem: ſed ſunt alia media ʒ reſponſiones.ſ. clariſſime. reſtat itaq; concluſio quod dicta bona aſſignata dicto vanni tranſeunt libere in eius vxorem: nec veniunt in reſtitutione fideicommiſſi. nec ipſe ſer Antonius potuit de illis diſponere nec inſuper cenſetur voluiſſe diſponere niſi ad roborandum illam diuiſionem. Laus deo.

¶ Relictum pro dote factum ab extraneo: an ſit purũ vel conditionale. Item legatum ſub verbo pecunie factum que comprehendat.

¶ Conſilium ccxxix.

In noie domini noſtri Jeſu chriſti. ¶ Licet claram arbiter hanc conſultationem in vtroq; queſito que egregie ſunt deciſa per notabiles allegationes vna cum puncto tranſmiſſas. tamen vt rem in dubium deducam videtur prima facie dicendum ꝙ legata facta dicte domine Magdalene pro dotibus non fuerint conditionalia.

o ¶ Quia prepoſitio pro videtur importare modum nõ conditionem.l. antepenul.§.j.de lega.ij. facit.l. ſiquis pro redẽptione.C.de donatio.ʒ no. Barto. in.l. quibus diebus.§. termilius. de conditio.ʒ demon. quem ſequuntur ibi doct. Modus autem non facit deſinere legatum eſſe purum qꝛ venit implendus ex poſt vt habetur in.d.§. termilius. ideo ſi modus deficit caſu hoc eſt aliter q̃ culpa habentis implere modum legatum nõ euaneſcit nec remanet apud heredem ſed ſpectat effectualiter ad legatarium.l. ſi fundum per fideicommiſſum.§.j.de lega.j.ʒ.l. pater.§. tuſculanus. de leg.

de leg.iij.⁊ ꝙ tale legatum factum pro dote vel dotis noīe ſit purum ⁊ ſic non conditionale videtur text. apertus in l.titio centum.§.titio genero.verſi .ſed cum ante nuptias quia purum legatum eſt peti poteſt.de cōdi.⁊ demō.loquitur enim ille. tex.in legato facto nomine dotis vt eſt expreſſum in prin.§. ⁊ poſtea ſpecifice dicit ꝙ ante nuptias peti poteſt quia purum legatum eſt:ergo ibi eſt caſus ꝙ ſit purum tale legatum pro dote ſeu dotis nomine.idem enim im portant illa verba pro dote.⁊ illa dotis nomine vt doc.preſupponūt in.d.§.titio genero.ad hoc i ſimili gl.in.l.huiuſmodi in prin.de le.j.⁊ per Bar.in.l.j.§.nunciatio.de noui ope.nun.⁊ ꝙ huiuſmodi legatum pro dote ſeu dotis nomine ſit purum vult glo.in.d.§.titio genero. quatenus ſoluit contraria.l.dotis promiſſio.⁊.l.ſtipulationem.l. promittendo.de iure dotium ⁊ ſimilium ꝙ aliud eſt in contractibus in quibus promiſſio dotis ſeu pro dote eſt conditionalis aliud in vltimis voluntatibus in quibus ſecus eſt p.d.ver. ſed cum ante.⁊ in hac opi.fuerunt docto.ante Bart.prout dicit ibi Pau.de ca.nemine diſcrepāte put dicit ibi Imo. qui reprehēdit intellectū quē dat bar. ad.d.ver.ſꝫ cū ante.

b ¶ Tamen Bar.in.d.§.titio genero tenet ꝙ imo relictum factum pro dote ab extraneo ſit conditionale per text.illius §.in.ver.ante nuptias reprobata ſolutione que dabat per Petrum ⁊ antiquos ad illum tex.vt ibi per eum.item probat Bald.ſuam opi.ſ.ꝙ legatum ſit conditionale prout promiſſio pro dote per tex.in auc.de ſan.epi.§.ſed hoc preſenti:vbi tex.equiparat promiſſionē ⁊ relictū.⁊ ideꝫ tenet bal. ibi allegans pro bar.tex.⁊.l.qui filiū.vbi pupillus educ.dꝫ vbi videtur caſus ſm eum.facit ēt ratio qꝫ relictum incertā cauſam videtur collatum in tpe cauſe.l.nec ſemel.§.inhabitatione.ff.quando dies le.ce.ſed relictum in tempus nuptiarum eſt conditionale.l.ſi ita.de condi.⁊ demō.ergo ⁊ relictum in cām dotis:qꝫ ratione cauſe tempus tacite demonſtratur ſm eundem Bal.qui ad.d.ver. ſed cū ante nuptias ſequitur intellectum Bar.ſcꝫ ꝙ ibi ponatur cum pro quādo.⁊ ſic loquatur in caſu quo de mente teſtatoris apparet. ⁊ cum illo tranſire etiam videtur Pau.de caſ. ⁊ licet Imo. aliter intelligat:tamen etiam ipſe videtur tenere dictū bar. ⁊ regulariter.⁊ illa opi.Barto.communiter tenetur prout ⁊ dicit ibi Pau.de caſt.cum ea tranſiens.licet dicta inueſtigatio:an relictum ſit purum an vero conditionale nō ſit neceſſaria quo ad intentum noſtrum.

c ¶ Quia ꝙ muliere decedente ante nuptias ꝯctas legatum reddatur inefficax ⁊ reſideat apud heredē ⁊ non trāſmittatur eſt tex.apertus in.d.§.titio genero.verſi.ante nuptias.⁊ cōcordant in hoc antiqui ⁊ Moderni nec eſt aliqua diſſenſio inter doc.quo ad hunc effectum:ſed variant in rōne quare legatum eſt tunc irritū:item variant an interim peti poteſt ante nuptias ꝯctas.qđ vltimum nō ſpectat ad preſentē cōſultationem nec de primo curabit heres. dummodo enim ſit liber a preſtatione dictorum legatorum:ex qua cauſa vel qua ratione ſit liber ſua non intereſt.ſtat ergo clara ⁊ firma concluſio ꝙ iſta legata non debentur.ex quo vtraqꝫ puella deceſſit non nupta:licet enim tex.d.§.titio loquatur quando relinquitur pro dote pro matrimonio ꝯhendo cū tali.tamē idem volunt ibi bar.doc.etiam relicto facto pro dote nō reſpectu certi matrimonij quoniam eſt eadem ratio.

d ¶ Nec obſtat ergo ꝙ dictio pro ſolet denotare modum qꝫ ſiue modum ſiue conditionem ſignificet ſatis eſt ad propoſitum noſtrum ꝙ defectus modi vel conditionis etiā caſu contingens hoc caſu viciat relictum vt dictum eſt nihilominus ꝙ hoc caſu non faciat modum ſed conditionem reſpōdet Bar.in.d.§.titio dicens ꝙ non inducitur modus quādo non aggrauatur cōditio onerati:vt per eum in.d.§.termilius.ſed qꝫ non expedit vt dixi non inſiſto.

e ¶ Reſtat vt deueniam ad ſcđm conſultationis articulū circa qđ eſt aduertendum ꝙ verbum pecunia ponitur in iure tribus modis quꝫ largiſſime quꝫ large quꝫ ſtricte.largiſſime pro omni re:ſaltem ad pecuniam reducibili.l.ij.C.de cōſti.pecu.l.pecunie.nomine.ff.de verb.ſig.vbi etiam iura dicit contineri.⁊.l.pecunie verbum.j.⁊.ij.⁊.ti. quꝫ large pro omni re mutuabili hoc eſt recipienti functione in numero pondere vel menſura.l.ij.§.creditum.ſi cert.pe.⁊.l.ſingularia.eo.ti.ſm vnam lec.⁊ in.l.talis ſcriptura.de lege.j.quandoqꝫ ſtrictiſſime pro pecunia numerata.l.j.in princip. ⁊.l. item ſi filius.§.mutui.ff.ad mace.⁊.d.l.ſingularia ſm aliam lec.prout iſtos tres modos notant glo.⁊ doc.in.d.§.creditum ⁊ etiam hr in alijs iuribus preallegatis legata autē vr ꝙ debeāt intelligi large.l.in teſtamentis.ff.de regu.iur.⁊.c. cum dilecti extra de dona.⁊.l.nā ꝙ.§.fi.cum.l.ſeq.ff ad trebel.vbi eſt tex.ꝙ relicta pecunia oēs res hereditarie continentur.vñ ibi vr caſus pro hoc ⁊ non ſolū in legato ſed ēt in ſtipulatione vr ſimiliter dicendum.l. cum ſtipulamur.ff. de verb.ſig.⁊.l.venditor de hereditate vel acti.ven. ⁊ idem ꝙ in verbo pecunia vr dicendum in verbo ſumma.vt.l.quiſquis.ff.de leg.iij.immo glo.in.d.l.talis ſcriptura in vna ſolutione vr velle ꝙ facilis extendatur ſignificatio verbi ſumma ꝙ̄ verbi pecunia ⁊ Bar.ēt tangit dictam ſolutionē in.d.l. quiſquis.⁊ non impugnat preterea dato ſine preiudicio ꝙ dicta verba pecuniarum ſummas ſumerentur pro pecunia numerata tñ ꝙ venirent actiones ad pecuniam competentes:qꝫ actiones iudicantur ſm res ad quas competūt: ita ꝙ loquentia de bonis ſtabilibus verificantur in actionibus que ad ipſa bona ſtabilia competunt.⁊ loquentia de bonis mobilibus militāt in actionibus ad mobilia competentibus vt per glo.notabileꝫ in.l.j.C.ſi aduer.tranſa.⁊ ibi per doc. qui eam ſequuntur.ita ergo ꝙ voluntas teſtatoris de pecunia loquens militet in actione ad pecuniam competente maxime cum voluntas teſtatoris habeatur pro lege autē.de nup.§.diſponat.

f ¶ Sed non ob.predictis puto in dubium eſſe ſniam contrariam.ſ.ꝙ non veniant noīa debitorū in dicto legato:nā lꝫ verbuꝫ pecunia latiſſime ſumptū comprehendat omnes res vt.d.ll.pecunie.⁊ ſimilibus tñ in legatis non venit omne id qđ poteſt ſub verbis cōprehendi.naꝫ immo debetur id quod eſt minus.l.nūmis legatis de lega.iij. potius enim in dubio ſit interpretatio ꝯ legatarium ꝙ̄ ꝯ heredem vt ibi.⁊ l.ſi ita ſit aſcriptum.ff.de leg.j.⁊.l.ſi ita relictum.§.ſi.de le. ij.⁊.l.qui filiabus ⁊.l.non amplius.§.cum bonorū.ff. de le. j.adeo ꝙ dicebat Ponta.in.l.ſi plures de damno infect.ꝙ legata ſunt ſtricte interpretanda facit optime.l.vxor patrui C.de lega.l.ſticho de vſufruc.legato.⁊.l. ꝙ in rerum.§. qui vſumfruc.de lega.j.⁊ profecto dicta iura ⁊ ſimilia multum vrgent eſt tamen commune dictum in contrarium ⁊ multū aſtringunt.d.l.in teſtamentis.⁊.d.c.cum dilecti. nihilominus non vrgent ꝙ fiat latiſſima interpretatio ſed media:nō ſaltem non debet latiſſime ſummi pro qualibet re ſed ſumatur media via.⁊ ſic ponatur large pro rebus conſiſtentibus in pondere numero vel menſura prout ſumitur in.d.l.talis ſcriptura.⁊ tunc habemus intentum quia nomina debitorum non ſunt mutuabilia.⁊ ſic non recipiunt functionē in genere ſuo in numero pondere vel menſura. ideo verbum pecunia large ſumptum non comprehendit nomina debitorum.⁊ ita videtur dicendum ꝙ dum legatur pecunia nō veniant omnia bona.

g ¶ Nec ob.l.cogi in prin.ad treb.qui videtur probare contrarium:quia reſpondetur ꝙ tex.ibi ſe fundat ne fideicommiſſum intercidat.⁊ ſic quando heres dicit hereditatem ſuſpectam quo caſu non intereſt ſua ꝙ relictum latiſſime interpretetur.iō materia eſt mere fauorabilis.iō latiſſime ſumitur.⁊ ita vr intelligendum qđ ibi dicit Bart.ponderans ēt verba illius tex.ne intercidant.⁊ ſatis pōt hec rō aſſignari ad.d.l.quiſquis quia ſi heres non aſtringeretur ad res corporales intercidérent legatū.⁊ hoc velit rō quā ibi ponderat tex.ꝙ teſtator fruſtra corpora poſtea expreſſiſſet ſupple ſi noluiſſet heredē aſtringi ad illa mandandū executioni:ſꝫ ſi heres adit intereſt ſua ꝙ legatum non extendatur. ideo ex vna parte cadit intereſſe legatarij ꝙ amplietur ex altera parte intereſſe heredis ꝙ reſtringatur. ideo ſuadet ratio ꝙ aſcribatur illi medio mēbro ꝙ faciunt Bar.⁊ Imo.in.d.l. talis ſcriptura.⁊ in.d.l.cogi ſcilicet quando diſpoſitio non eſt odioſa nec fauorabilis qđ membrū exemplificat qſi quis obligatur ſua voluntate:prout dicit Bar.in.d.l.talis ſcriptura.Quod ſatis applicari poteſt ad heredē voluntarie adeūtem:qꝫ cenſetur velle id quod ex aditione neceſſario infertur ſcilicet obligari oneribus hēditarijs:ideo obligatur ex quaſi ꝯtra.l.apud iul.§.ſi.ex quibus cauſis maio.inſti.de ob.que ex quaſi ꝯtu naſcun.§.heres.ſi autem diceremus ꝙ obligaretur abſqꝫ volūtate.tunc eſſemus in tertio mēbro Bar. in quo dicit ſtrictiſſime ſumi pecuniam dūtaxat pro pecunia numerata.dato autem ꝙ pecunia ſolum poneretur pro genere generaliſſimo quando ſimpliciter legatur pecunia vel quādo legantur ſumme per.d.l.cogi.⁊.d.l.quiſquis.

h ¶ Tamen in caſu noſtro ſecus dicendum eſſet ex pluribus ⁊ primo quia quando in legato ponitur genus ⁊ premittitur ⁊ ſequūtur ſpecies illud genus limitatur per ipſas ſpe

cies. iſta eſt theorica Bar. in. l. queſitum. §. ſi quis fundum. de fun. inſtru. per. l. queſitum. §. j. ff. de leg. j. ⁊ eum refert ⁊ tranſit Panor. in. c. ſedes de reſcrip. ſi itaq̧ verbum pecunia hic ſumeretur pro genere generaliſſimo hoc eſt pro omnibus rebus cum premittatur de maſſaritijs ⁊ ſequatur. de vino grano ⁊c. illud genus limitaretur per ipſas ſpecies vt legatum reſtringeretur ad ipſas ſpēs ſm. d. theoricam bar. ſecundo quia licet verbum pecunia latiſſime ponatur ꝓ omni re ⁊ ſimiliter verbum ſuma. tamen magis proprie videntur poni pro quantitate. ⁊ ſic pro pecunia numerata vel pro rebus conſiſtentibus in pondere numero vł menſura vt in pecunia patet in. d. l. talis ſcriptura. ⁊. d. §. creditū. ⁊ in verbo ſuma. patet in. l. plane. j. §. ſed ſi non corpus. de le. j. ideo licet vbi alterum exprimitur in legato quandoq̧ amplietur non ita quando vtrūq̧ ne maior fiat violentia: ſed hic dicitur pecuniarum ſumas. ⁊ ſic ambo vocabula exprimuntur
h merito ⁊c. tertio euidenter oſtenditur ꝙ non ponitur pecunia pro omnibus bonis quia ſi omnia priue reliquiſſet nō eſſent alia bona quod eſt contra mentem teſtatoris apparens euidenter ex verbis ſequentibus du3 ſubdit. in omnibus autem alijs ſuis bonis ⁊c. ergo patet ꝙ teſtator non legauerat vniuerſaliter omnia bona quia tunc non fuiſſent alia bona. ⁊ hoc medium eſt clarum: poſſet etia3 adduci cōmunis vſus loquendi quem ponderat Bar. in. d. l. talis ſcriptura ſm cuius theoricam deberet intelligi ſolum de pecunia numerata: quod ⁊ ſuadetur ex eo quia poſtea ſubdit. de vino ⁊ grano que conſiſtunt in menſura. ⁊ ſic comprehenderentur ſub verbo pecunia fruſtra fuiſſent addita.

i ¶ Et licet quando ponitur primo genus ⁊ conſtat ꝙ ſit nomen generis licet poſtea enumerentur ſpecies non reſtringatur genus ſm doctrinam Bart. in. d. §. ſi fundum. vbi dicit hanc materiam profundiſſimam. tamen quando vocabulum ſe habet ad genus ⁊ ſpeciem: ⁊ poſtea ſequunt̄ ſpecies ne illa additio ſpecierum ſit ſuperflua ſine virtute aliquid operandi. ⁊ vt copula ponatur inter diuerſa vt ſui natura eſt iuxta notata in rubrica de iure ⁊ fac. igno. ſuadet ratio ꝙ vocabulum equiuocum ponatur pro ſpecie. nā ex ſequentibus precedentia declarantur. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. ⁊. l. heredes palam. §. ſed ſi notam. de teſta. ſiue autem ponatur ſtricte ſiue large dummodo non largiſſime non refert quo ad nomina debitorum: quia non conſiſtunt in pōdere numero vel menſura vt ꝓdixi ⁊ eſt notiſſimum.

k ¶ Nec ob. l. j. cum ibi no. C. ſi aduer. tranſa. q3 licet quādo actio habet applicari ad bona mobilia vel ad bona immobilia: ita ꝙ ad alterum applicari oportet procedit illa theorica tamen alās ſecus eſt quia proprie nō eſt res mobilis nec immobilis. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iud. ⁊. l. q̄ tuberonis. §. in peculio. ff. de peculio: ideo Barto. ⁊ doct. ibi communiter dicunt per dicta iura ꝙ ſi legantur bona mobilia ⁊ immobilia non veniunt nomina debitorum qui ad mobilia vł immobilia tenentur: ita ⁊ ſi legantur res que recipiunt functionem in numero pondere vel menſura: non veniant actiones ad illa competentes. ⁊ ſi legatur pecunia numerata non veniat nomen debitoris qui pecuniam numeratam d3. remanet ergo concluſio q̄ ſub illo relicto non veniunt actiones ſeu noīa debitorum. Laus deo.

¶ Pater promittendo marito dotem pro filia. ⁊ poſtea legando eidem certum predium pro reſiduo dotis: an cenſeatur legare animo compenſandi cum dote promiſſa.

¶ Conſilium ccxxx.

IN noīe domini noſtri Jeſu chriſti. ¶ Viſo puncto ⁊ allegationibus poſt punctum trāſmiſſis que bene ⁊ eleganter decidunt dubium conſultationis. ⁊ viſo publico inſtrō teſtamenti ⁊ copia quarūdam atteſtationum per quas deducitur dicta promiſſio dotis. duplex imminet ſcrupulus pro dn̄a Marcheſina. prio q3 licet in puncto dicat̄ ꝙ dictus teſtōr legauit. d. Marchiſine illud idem modiolum terre qđ promiſerat in dotē: ⁊ tamen non apparet inſpectis verbis legati ⁊ verbis promiſſionis dotis. probatis per illas atteſtationes ꝙ ſit vnum ⁊ idem modiolum illud qđ relinquitur: ⁊ illud qđ fuerat promiſſum: nam aliter ſunt demonſtrata vno loco aliter altero loco. nā in teſtō relinquitur vnum modiolū terre contiguū terreno dato in dotem domine Angeline. confines ab vna via ⁊ alio latere. ⁊ ſic in effectu dat duos confines: vnum videlicet viam alterum videlicet terrenu3 datum in dotē Angeline. ⁊ in promiſſione dantur modiolo promiſſo duo alij confines videlicet iuxta res Franciſci promittentis ⁊ res Sanctis vannutij: ita ꝙ confines innuunt diuerſitatem inter rem promiſſam ⁊ rem legatam. ⁊ ſi h̄ eſt: confert multu3 pro. d. Marcheſina quia vnum modiolum terre non compenſatur cum altero: quia de ſpecie ad ſpeciem non admittitur compenſatio. l. ſi. C. de compenſa.

a ¶ Et hinc eſt ꝙ licet in. l. lucius. ff. de lega. ij. ⁊ in. l. filie legatorum doc. diſputent queſtionem ſi pater legauit filie aliquid pro dote: ⁊ poſtea eam in vita maritat ⁊ dat dote3 an cenſeatur ſatiſfactum legatum vel ab eo receſſum: ita ꝙ non poſſit amplius peti ⁊ concludunt communiter ꝙ ſic ꝑ dicta iura: cum quadam tamen modificatione: tamen Ang. ⁊ Saly. in. d. l. filie legatorum dicunt predicta procedere quādo ad idem quod eſt legatum eſt datum poſtea in dote3: ſecus ſi aliud puta quia prius ſunt legata centum poſtea datus eſt fundus in dotem vel econuerſo. nā tunc vtrūq̧ debetur q3 non pōt cenſeri datum animo compēſandi ſm eos per no. in. l. hmōi. §. cū pr̄. de le. j. ⁊. l. qnquaginta de ꝓba. ſ3 Ang. ⁊. l. pr̄. de coll̄. do. ⁊. l. ſi alij. de vſufruc. leg. ſm Saly.

b ¶ Et ſimilem conſiderationem faciunt doct. in illa vulgari ⁊ trita queſtione quādo. ſ. vxor legat marito cui ex forma ſtatuti debetur tertia pars dotis vel alia quota an legatum compenſetur cum illa quota dotis quam maritus habet lucrari. ⁊ licet ſint opi. hincinde tamen communis opi. eſt qđ ſic per auc. prete. C. vñ vir. ⁊ vxor. ⁊. d. §. cum pater. ⁊. l. ſi cū dote3. §. ſi pr̄ ſo. ma. ⁊ auc. nouiſſima. ⁊. l. oīmō. C. de inoffi. teſta. ⁊. l. ſiue. §. j. de bonis liber. tamen limitatur procedere quando legatum ⁊ dos conſiſtunt in quātitate: ſecus ſi ambo in ſpeciebus vel alterum q3 tunc ceſſat compenſatio prout volunt Oldra. Bar. Bal. Ang. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. cu3 pater per. d. l. ſi pater pro filia. ⁊ idem voluit Bal. in. d. l. filie legatorum per. l. alij. §. rerum. de vſufr. ⁊ idem tenuit in. l. ſi vxor. C. de bonis auc. iud. poſſi. ⁊ in. l. quoniam in prioribus in vltima col. C. de inoffi. teſta. ⁊ Saly. in. l. nenſent⁹. de nego. geſt. quod ⁊ communiter tenetur ⁊ tenendum eſt: licet Jmol. in. d. §. cum pater. aliud velit per generalitatem. d. §. ſi pater. ⁊ q3. d. l. ſi pater pro filia diuinatur. ⁊ q3 hmōi compenſationes nō ſunt proprie compenſationes: ſed potius quedam imputationes ⁊ fiunt etiam aliter q̄ de quantitate ad q̄titatem per ea que habentur in. l. creditores. de leg. ij. l. ſi non compenſandi. C. de heredi. inſtitué. ⁊. d. auc. ꝑte. in. l. quoniam nouella cum ſi. ſm eu3. ⁊ idē tenet Pon. in. viij. col. in. d. auc. ꝑte. vbi rn̄deo ad eoꝶ motiua inherendo cōi opi. in ꝓpoſito ergo nō vr̄ ꝙ vnū modiolū terre cōpēſandū veniat cū alio modiolo terre cū ſint diuerſe ſpēs.

c ¶ Secundus ſcrupulus imminet quia teſtator promiſerat dotem. ⁊ conſequenter dictum modiolum terre Venantio marito dicte Marchiſine ⁊ dicti venantij erat debitor nedum conſtante matrimonio: ſed etiam ſoluto dos debetur marito vel eius heredibus a promittēte ⁊ non vxori. l. ſi pro te. C. de dotis promiſ. ideo dictus teſtōr non debebat illud modiolu3 dicte nepti ſed venātio: ideo relinquendo nepti pro reſiduo dotium dicte Marchiſine: quod habere debe ret a dicto teſtatore non videtur ꝙ tollat id quod non ipſa legataria ſ3 maritus habere debet: nec hoc caſu cadunt termini compenſationis quia debitor cōpenſat creditori: ſed in caſu noſtro debitor non legat creditori: prout contingit in iuribus docto. ⁊ prout contingit in dicta trita queſtione ſupra relata in qua Ange. etiam ponderat dictam rationem dicens dictam communem opinio. ſupra relatam procedere quando vxor non ſoluerat dotem. ⁊ ſic erat debitrix. ſecus ſi iam ſoluerat. ⁊ ſic dos erat penes maritum. ⁊ ſi non legat debitrix creditori: ſed potius econtra. merito non admittitur compenſatio ſm eum in dicta auc. preterea. ⁊ in. d. §. ſi pater. ⁊ in. d. §. cum pater. ⁊ in conſilio. cccxij. incip. quedam domina Margarita. ⁊ idem voluit Bal. in. l. controuerſia. ff. de tranſactio.

d ¶ Tamen his minime refragantibus puto partem heredum in dubie fouere iuſtitiam: prout ⁊ in allegationibus concluſum eſt. premittendum autem duxi ꝙ licet alij ſint confines dati in teſtamento alij confines poſiti in promiſſione dotis. tamen prout habui a conſultante poſſunt omnes dicti quattuor confines verificari in vnico modiolo q3 poteſt dari vnum modiolum dicte terre quod ſit iuxta viam iuxta res ipſius teſtatoris iuxta res ſanctis vannutij ⁊ iuxta

⁊ iuxta terrenum datum pro dote domine Angeline eius filie.⁊ ſi fuiſſet relictum illud idez ſtaremus claro in dubio videtur interpetrandum ꝙ teſtator voluerit illud idem relinquere ⁊ non aliud diuerſum cum videatur eadem ratio ⁊ maior ꝙ in terminis.d.§. ſi pater.⁊.d.§. cum pater.⁊ in terminis ſupradicte queſtionis de tertia dotis:quia maior eſt conformitas eiuſdem rei cum ſeipſa ꝗ̃ vnius quantitatis cum altera quantitate vt de ſe eſt notiſſimum.ideo prout in illis terminis ne preſtationes multiplicentur cenſetur reliquiſſe animo cõpenſandi:ita in his terminis ne preſtationes multiplicentur cenſeatur intellexiſſe de eodẽ modiolo terre ⁊ cenſeatur relictum loco eiuſdem modioli promiſſi in dotem:quia non eſt veriſimile ꝙ teſtõr voluerit heredem onerare onere duplicis preſtationis.l.pe.ff. de dote preleg.⁊.l.titia.cum teſtõ.§.qui in vita.de le.ij.vbi videtur quodãmodo caſus.nam pr̃ legando filie dotis noie non vr̃ voluiſſe onerare heredem duplici onere.⁊ tñ ibi pater non erat debitor filie ita ⁊ fortius in caſu nr̃o vbi reliquit pro omni reſiduo dotium.⁊ ſic magis exprimit conceptũ mentis ꝙ relinquit vt heres amplius non teneatur.licet debitũ non debeatur filie ſed marito.nam ⁊ ita contingebat in ſimili in.v.§.qui in vita.⁊ ſimiliter in.d.l.pe. vbi debebatur dos marito ⁊ pater legando dotem filie non cenſetur eidem legare.ita vt heres habeat ſoluere ſibi filie ⁊ marito:ſ3 ſi filia vult agere debet cauere heredi legantis de defendendo aduerſus maritum vt dictis iuribus.⁊.l.ij.in prin.⁊.§.j.⁊.l. pater dotem in principio.de dote preleg.

c ¶ Et hoc niſi doceat patrem aliud voluiſſe.l.cum pater.ff. de iure dotium.⁊ dicit gloſ.ꝙ quando legat dotis nomine non ſunt neceſſarie veriſimilitudines quaſi id ſit certum.ex quo dixit nomine dotis:ſed quando ſimpliciter legaſſet filie non ſub commemoratione dotis quia non dixiſſet dotẽ vel nomine dotis:ſed ſimpliciter legaſſet filie quantitatem tunc eſſet recurrendum ad coniecturas:prout vult gl.⁊ tũc etiam non cenſeretur in dubio voluiſſe grauare heredẽ duplici onere ſed cenſeretur reliquiſſe filie cu3 eo qḋ deberet marito prout ſentit illa glo.⁊ probatur in.d.l.ſi cum dote3 §.ſi pater.nam ⁊ ibi heres patris erat obnoxius marito vel eius heredibus a quibus indebite exigerat.quod etia3 probatur in.d.l.huiuſmodi.§.cum pater qui loquitur in patre obligato genero ex promiſſione.⁊ relinquente filie.⁊ tamẽ intelligitur reliquiſſe illa que erant promiſſa:licet potuiſſ3 relictum intelligi de alia ſuma:itaqꝫ iura vidẽtur in hac parte clare velle ꝙ heres nõ teneatur ſoluere viro ⁊ vxori quã do pater relinquit filie.⁊ ide3 pari ratione dicendũ in auo ⁊ nepti ex filio.⁊ appellatione patris iuſta interpetratione venit auus.l.iuſta interpetratione.ff.de verbo.ſig.cum ſi.⁊ maxime videtur clariſſimu3 in caſu quo nomine dotis pertex.cum glo.in.d.§.qui in vita.⁊ multo fortius in caſu quo relinquatur pro omni reſiduo dotium quia illa verba non poſſunt aliud importare niſi quia volebat h̃ modo ſolui omne reſiduum dotium.⁊ ꝙ relinquebat animo compenſandi cum reſiduo dotis.⁊ adiecta fuit vniuerſalis omni ad maiorem expreſſionem ꝙ nolebat aliquod debitum dotis reſtare vltra dictum modiolum quod relinquebat nepti.vnde ⁊ verba ſunt ſatis plana ⁊ clare deprehenditur mens teſtatoris que precipue eſt attendenda in vltimis voluntatibus.l. cum virum.C.de fideicõ.⁊.l.in conditionibus primum locum de condi.⁊ demonſtra.ideo intrepide concludamus ꝙ non debeatur niſi vnum modiolum nepti ⁊ genero.nam ſi petere vellet neptis debebit cauere de indemnitate ⁊ ſi ſolueretur marito ſoluens erit liber ab vtroqꝫ.d.l. cum pater.⁊ d.l.ij.in prin.⁊.§.j.⁊.d.l.pater.⁊.d.l. penul.de dote preleg. ⁊ alijs iuribus.ſ.adductis.

f ¶ Pro qua concluſione confert ⁊ nõ mediocris coniectura.quia prout intellexi dictus teſtator dederat ſuis filiabus tantundem dotis quantum dederat huic nepti.⁊ ſi haberet duo modiola haberet longe maiorem dotem ꝗ̃ alie filie ⁊ ſic reſultaret inequalitas inter eas.⁊ iura conantur ſeruare equalitatem inter fratres ⁊ ſorores ⁊ ſimiles perſonas.l.vt liberis.⁊.l.illud.C.de col.⁊.l.fina.C.communia vtriuſqꝫ iudi.⁊ h̃ ad ſe dandam inuidia3 que facilis eſt inter pares.⁊ maxime fratres.l.cum oportet in ſi.principij.C.de boniſqꝫ liberis.⁊ ita etiam eſt veriſimile ꝙ pater noluerit reddere ita inequalitatem inter ſuas deſcendentes:licet tamen iſta ratio non militaret. idem tamen reſpondendum eſſet per alia ſupra adducta.

g ¶ Nec obſtant adducta in contrarium.⁊ primo non obſt. primum.ſ.ꝙ confines ſunt diuerſi in teſtõ ⁊ in ꝓmiſſiõe qꝛ ſm ꝙ mihi p̃ſupponitur poſſunt adaptari oẽs ad vnicum modiolũ.⁊ per ꝯñs non inferunt diuerſitatẽ corporis.⁊ h̃ quidem plurimũ confert ⁊ ponderandu3 eſt:ſ3 ⁊ ſi diuerſa forẽt modiola idẽ rñdendum arbitrarer qꝛ licet qñ non appareat ꝙ teſtator relinquit aĩo compẽſandi adhibẽda ſit illa diſtinctio an legatum ⁊ debitum conſiſtunt in ꝗ̃titatibus an vo ambo vel altero conſiſtant in ſpẽbus ſm cõem opi. ſupra relatã.tñ qñ conſtat ꝙ relinquitur aĩo compenſandi vel lex preſumit talẽ animu3 non curatur an in ſpecie an in ꝗ̃titate.vt probatur in.d.l.ſi compenſandi.⁊ in.d.l.creditorem.de le.ij.ad idem.d.auc.preterea.⁊.l.omnimõ.⁊ auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſt.⁊ h̃ caſu procedat qḋ contra cõmunem opi.voluit Imo.vt.ſ.retuli.⁊ qḋ Pon.etiã ſupra relatus.⁊ qḋ voluit bal.in.d.l.filie legatu3 dicens ꝙ qñ legatur pro dote ꝗ̃titas.⁊ inuita teſtatoris datur poſtea eide3 in dotem fundus non debetur legatu3 licet plus ſit in legato ſm eum cui contradicunt Ang.⁊ Saly.ſed concordia poteſt ſumi ex premiſſis:ſed ex quo in caſu noſtro reliquit pro omni reſiduo dotium clare apparet ꝙ voluit relinquere animo compenſandi cum reſiduo dotis debite:qꝛ dicta verba nil aliud ſignificant.merito ⁊c.

b ¶ Nec obſ.ꝙ dos debetur marito ⁊ legatum relinquitur vxori qꝛ hoc nõ eſt in ꝯſideratione.vt aperte probatur i.d. §.cum pater.⁊ in.d.l.ij.l.pater.⁊.l.pe.de dote preleg.⁊ alijs iuribus ſupra adductis.⁊ ea põt rõ aſſignari qꝛ marito dos ꝓmittitur a patre vel auo ꝯtemplatione filie vel neptis. ⁊ cedit dos in vtilitatem vxoris.ex quo deſeruit onerib⁹ matrimonij.l.pro oneribus.C.de iure do.⁊.l.dotis fructus.ff. eo.ti.⁊ ſperaẜ rediri ad vxorẽ ſoluto matri.l.ij.⁊ quaſi p totum ſo.ma.⁊ etiam conſtante matrimonio ex cauſa.l.ſi conſtante in prin.eo.ti.⁊.l.vbi adhuc.C.de iure do.

i ¶ Et hinc eſt ꝙ ſi titio legaẜ ꝓ dote ſeye põt ſeya agere ad rem legatam.l.titio centũ.§.titio genero.de condi.⁊ demõ. licet ſecus in promiſſiõe.d.l.ſi ꝓ te.hinc ẽt cauſatur ꝙ licet maritus habuerit dotem.tñ vxor in ſucceſſione parẽtis arceatur conferre dotẽ.ff.de col.dot.quaſi per totu3.⁊.l.ſi pater.⁊.l.dotis.C.de col.hinc dos dicitur proprium patrimonium vxoris.l.iij.§.ſed vtrũ.ff.de mino.ex his etiã poteſt dici dos debita vxori:licet re vera debeatur marito ⁊ vxor.ꝓ qua eſt dos data vulgariter dr̃ habuiſſe dotem. ideo nõ eſt mirum ſi teſtator vſus fuerit illis vbis oĩa reſiduo dotium qḋ deberet hr̃e.nã late loquẽdo ſatis d3 hr̃e ipſa. ſi h3 hr̃e maritus ad ipſius vxoris vtilitatem cum ita ſuadet ſubiecta materia ⁊ qualitas perſonaꝝ quia conſtãte matrimonio dotes debent habere mariti non vxores ⁊ verba impropriãtur vt deſeruiatur mẽti ⁊ ſubiecte materie.l.eas cauſas.l.pater ſeuerinam in prin.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l.ſi vno loca.⁊.l. plenum.§.equitij.de vſu ⁊ habi.poſſet etiã dici ꝙ illud verbum deberet hr̃e non h3 exp̃ſſum appoſitum.iḋ poſſet ſubintelligi.ſ.maritus ipſius ꝓut ipſa. quicqd aũt ſubintelligatur idem rñdendum eſt per iam dicta. Laus deo.

¶ Teſtator in bonis ſtabilibus heredes vniuerſales inſtituit.⁊ in bonis mobilibus ad interrogationem alterius dixit hec verba.el mobile el voglio per me ⁊ ꝑ la mia mogliera an per iſta verba videatur reliquiſſe mobilia vxori.ita ꝙ heredes cenſeantur grauati per fideicommiſſum ad reſtituendum mobilia vxori.

¶ Conſilium ccxxxj.

In nomĩe dñi nr̃i ieſu chriſti. ¶ In preſenti cõſultatione videtur prima facie dicendu3 ꝙ.d.bona mobilia ſpectent ad dictos heredes inſtitutos qui fuerunt inſtituti in bonis ſtabilibus. nam licet fuerint inſtituti in bonis ſtabilibus tantum. tamen ex quo nullus alius eſt inſtitutus in vniuerſo videtur ꝙ dicta inſtitutio trahatur ad vniuerſum per.l.j.§.ſi ex fundo.⁊.l.ex facto preponebatur.ff.de heredi.inſti.⁊.l.quotiens cum ibi no.C.eo.ti.⁊ hoc niſi manifeſtiſſima voluntas teſtatoris ſit in contrarium.vt eſt expreſſu3 in.l.quotiens.§.ſi duo.ff.de heredi.inſti.licet autem teſtator inſtituerit dictos heredes in bonis ſtabilibus tantum.non videẜ ex hoc apparere manifeſtiſſima voluntas teſtatoris ꝙ noluerit dictam inſtitutionem trahi ad reſiduum ratione cuiuſdam iuris accreſcẽdi potuit enim velle facere inſtitutionem dumtaxat in bo

nis ſtabilibus qꝛ forte ignorabat ſe non poſſe decedere pro
parte teſtatu. ⁊ pro parte inteſtatum. vnde cauſatur iſtud
ius accreſcendi in his terminis vt habetur in iuribus al-
legatis. ⁊ ſi ignorabat ius accreſcendi non datur eius vo-
luntas prohibendi illud ius accreſcendi.arg.l.mater dece-
dens.de inoffi.teſtã.cum concor.⁊ quod habetur.l.tres fra
tres.ff.de pac.⁊.l.cum acquiliam.C.de tranſact.cum ſi.pro
quo etiam facit qꝛ noluit dictos heredes inſtituere in reb⁹
certis dicendo ꝙ inſtituebat heredes vniuerſales.
¶ Item per illud verbum vniuerſales comprehẽditur vni
uerſitas hereditatis.non eſſent enim heredes vniuerſales ſi
ſolum eſſent heredes in rebus ſtabilibus.ex quo non veni-
rent debita ⁊ credita iuxta.l.cogi.§.generaliter.verſi. vnde
queri.ff.ad treb.facit etiam qꝛ dictiones taxatiue quandoqꝫ
extenduntur.l.ob ea cum ſua glo.C.de pred.mino. ⁊.l.j.C.
de bono.poſ.contra tab.nec videtur obſtare ꝙ dictus teſta
tor fuit poſtea interrogatus quid volebat facere de rebus
mobilibus.⁊ ipſe reſpondit ꝙ mobile volebat pro ſe ⁊ ſua
vxore.quia ex dictis verbis non videtur quod dictum mo-
bile relinqueret ſue vxori ſed forte intendebat quod vxor
gauderet ipſo mobili:vna cum ipſo teſtatore vel forte habe
bat intentionem ſibi al's reliquendi vel forte cogitabat qð
eo ipſo quod alios inſtituebat in aliquibus rebus:non poſ-
ſet etiam viuens de illis rebus diſponere maxime cum ſal-
tem cogitatio mortis in teſtante.⁊ quandoqꝫ debilitas obtu
ſcant intellectum ⁊ memoriam.l.hac conſultiſſima.ver.at cũ
humana fragilitas.C.qui teſtamẽta facere poſſunt.⁊.l. quo
niam indignũ.C.de teſtamentis.⁊ hoc ſuadetur ex vltimis
verbis teſtatoris dum notario dicente:ce podemo fare vno
codecello ſupra queſto mobile:reſpondit non fare non ex-
poliare tanto el crucifixo che paſa male ⁊c.per che euoglio
per me ⁊ per la mia moglie:que quidem verba innuunt qð
teſtator cogitabat quod ſi faciebat codicillũ ſuper dicto mo
bili illud mobile non fuiſſet pro ſe ⁊ ſua vxore.

b ¶ His tamen non obſtantibus contrariam ſententiam ar-
bitror veriorem.ad cuius rei preuidentiam premittendum
eſt ꝙ in vltimis voluntatibus teſtatoris voluntas eſt preci
pue conſideranda.l.in condi.primum locum.ff.de condit.⁊
demonſtra.⁊.l.cum virum.C.de fideicommiſſis.⁊.ff.ad tre-
bel.l.vbi.§.rogo cum ſimilibus.item per verbũ volo relin
quitur fideicommiſſum.l.⁊ eo modo.ff.de lega j. ⁊ inſti.de
ſingulis rebus per fideicommiſſum relictis.§.fin.⁊ volun-
tas teſtatoris ſeruanda eſt pro lege.§.diſponat in auctenti-
co de nuptijs ex his infertur ꝙ cum teſtator immediate fa-
cto teſtã ter a diuerſis pſonis interrogatus ſup dicto ſuo
mobili tribus vicibus.rñdit ꝙ illud volebat ꝓ ſe ⁊ ſua vxo
re.⁊ propterea nolebat aliter diſponere de dicto mobili.

c ¶ Ex quibus verbis demonſtratur aperte intentio dci te-
ſtatoris ꝙ intentio ⁊ voluntas ſua erat ꝙ dicta bona mo-
bilia eſſent vxoris ſue.⁊ quia non poterant eſſe niſi mediã
te fideicommiſſo.ideo videtur reſultare fideicommiſſum ex
talibus verbis:dato etiam ꝙ verba non ſonarent aliter in
fideicommiſſum ſatis eſt ꝙ demonſtrent voluntatem teſta
toris ꝙ dicta bona mobilia volebat eſſe ſue vxoris.ideo in-
ſtituit heredes vniuerſales in bonis ſtabilibus tantũ quaſi
eos excluſerit a mobilibus:quia illa volebat ꝓ vxore ſua.ꝓ
hoc eſt bonus tex.in.l.peto.ſecundo reſponſo.de leg.ij.vbi
ſi teſtator heredi pro parte inſtituto dicit peto vt pro parte
tua ſis contentus centum aureis:cenſetur rogatus reſtitue
re partem ſuã coheredibus:licet verba illa nullatenus im
portent ꝙ ſit rogatus reſtituere coheredibus. tamen quia
contemplatiõe coheredum videtur illa clauſula adiecta.iõ
cenſetur a coheredibus rogatu.idem probatur eadem lege
in fine principij ſcilicet verſiculo idem dicemus vbi ſi teſta-
tor inſtituto vno herede vniuerſali:ita dixit peto pro here-
ditate quam tibi reliqui.qꝫ ad fratrem meum rediret contẽ
tus ſis centum aureis frater iure fideicommiſſi poterit pe-
tere illam hereditatem.⁊ ſic licet verba nullatenus ſonent
in fideicommiſſum.tamen quia teſtator reſtringit vniuerſa
lem inſtitutionem contemplatione ſibi coniuncti cenſetur
illi coniuncto relinquere hereditatem ita ⁊ videtur in caſu
noſtro in quo teſtator vl'em inſtitutionem reſtrinxit ad bo
na ſtabilia contemplatiõe ſue vxoris. vt aperte demonſtrãt
verba ſequentia a teſtatore prolata ⁊ reiterata.

d ¶ Que verba etiam videntur trahi poſſe ad fideicommiſ-
ſum ex quo paria videnſ eſſe iſta verba volo pro vxore mea
⁊ iſta volo eſſe vxoris mee que verba volo eſſe vxoris mee
clare inducunt fideicommiſſum.d.l.⁊ eo modo ergo ſimi-
liter inducant fideicommiſſum volo pro vxore mea accedat
etiam quod voluit Saly.in.d.l.quotiens.C.de hered.inſti.
⁊ Raph.cu.in.d.l.quotiens.§.ſi duo.ff.eo.ti.volentes ꝙ ſi
teſtator inſtituit heredem in re certa ⁊ prohibuit plus pe-
tere cenſetur prohibuiſſe fauore venientium ab inteſtato ſi
non eſt inſtitutus alius heres.⁊ ideo ipſe conſequitur totũ
ſed reſiduum reſtituit venientibus ab inteſtato ſm eos.⁊ li
cet in illis terminis nonnulli contrarium teneant ponẽdo
varias opi.quas refert Imo.in.d.§.ſi duo.⁊ i.d.§.ſi ex fun
do.tamẽ ſi procedunt contrarie opi.videntur procedere in
dubio.non autem in caſu noſtro in quo precedit inſtitutio
vniuerſalis limitata ad bona ſtabilia.cũ enim inſtituerit he
redes vl'es ecce iſtõ vl'is ex quo dicit heredes vl'es in bo-
nis ſtabilibus tm̃. ecce limitatio videtur eſſe perinde ac ſi
inſtituiſſet vniuerſaliter ⁊ pro ſua inſtitutiõe iuſſiſſet eos in
ſtitutos ſtare contẽtos bonis ſtabilibus.⁊ hꝫ contemplatiõe
vxoris quo caſu ſine dubio tenerenſ vxori reſtituẽ reſiduũ
hereditatis:ita ergo ⁊ hꝫ caſu cum appareat ꝙ limitauit in-
ſtitutionem vl'em ad bona ſtabilia ꝓpter bona mobilia que
volebat reſeruare vxori interpetremur ipſos heredes ſcri-
ptos arctari dare bona mobilia ipſi vxori per.d.l.peto i ſi.
principij.vbi caſus ſimilis ⁊ de ſimilibus idem dꝫ eſſe iudi
cium.l.non poſſunt.ff.de.ll.c.inter ceteras de reſcriptis.

e ¶ Non obſt.in contrarium adducta.⁊ primo non obſtat ꝙ
inſtitutio in re certa trahitur ad vniuerſum alio non inſti-
tuto quia fatetur ꝙ ⁊ hic trahitur ad vniuerſum. maxime
ex quo inſtituit heredes vniuerſales.⁊ etiã in.d.l. peto fuit
ille heres vniuerſalis.ſed tenetur reſtituere ibi ſucceſſori ab
inteſtato.hic vero vxori cuius contemplatione eſt reſtricta
inſtitutio ibi ad.c.aureos hic ad bona ſtabilia.⁊ in caſu no
ſtro apparet manifeſte voluntas teſtatoris ꝙ nolebat bona
mobilia peruenire effectualiter ad heredes inſtitutos ſꝫ ad
vxorem.iõ illa eſt ſeruãda put ⁊ ſeruatur in.d.§.ſi duo.nec
obſtat ꝙ non reliquit expreſſe ipſi vxori quia ſatis interpe
tratur reliquiſſe.ex quo eius contemplatione limitauit inſti
tutionẽ.⁊ maxime ex quo expſſit ꝙ volebat ipſa bona mo
bilia pro vxore.longe quidem minus ſonant verba in reli-
ctum in.d l.peto.ſatis enim eſt ꝙ verba oſtẽdant voluntà-
tem teſtatoris vt ibi ⁊ in alijs iuribus ſupra allegatis. ⁊ in
l.vnum ex familia.§.ſi.de leg.ij. vbi lꝫ verba fideicommiſſi
ceſſent.tamen ex mente interpetratur fideicommiſſum.

f ¶ Nec obſtat ꝙ noluit facere codicillos quia forte intelle-
xit ꝙ codicillando haberet pro alijs diſponere qꝫ pro vxo-
re.fateor enim ꝙ vel ex mortis cogitatione vel al's cauſare-
tur imperitia. nihilominus ipſe demonſtrauit voluntatem
ſuam ꝙ volebat eſſe vxoris ſue.⁊ licet dicat pro ſe nõ vide-
tur ꝙ obſtet:quia pro ſe non volebat poſt eius mortem ⁊ ꝓ
ut pro ſe volebat ſiue vxor viueret ſiue decederet eo ſuper-
ſtite:ita cẽſetur voluiſſe ꝓ vxore ſua ipſo predefuncto.igi o
ramus autem quare noluit codicillare:niſi quia oſtenditur
ꝙ parum intelligebat quid erat codicillare.ſatis autem de-
prehenditur eius voluntas ꝙ nolebat aliter diſponere de
bonis mobilib⁹ quia volebat ꝙ eſſent pro vxore ſua:⁊ ma
xime quia fuit interrogatus ſi dio faceſſe altro di re.iterũ
reſpondit il voglio per me ⁊ per la mia donna quaſi volue
rit dicere volo ita eſſe etiam poſt mortem meam.poſt mortẽ
autem ſua non poteſt eſſe pro ſe:ideo videtur mens ꝙ ordi
ne ſucceſſiuo poſt mortem ſuam pro vxore ſua.facit in ſimi
li.l.cum pater.§.a te peto.de legs.ij.nec poteſt deferri illud
mobile proximioribus conſanguineis vt venientibus ab in
teſtato qꝛ cauſa inteſtati non poteſt ꝯcurrere cum cauſa te-
ſtati ſed ei cedit.l.qꝫdiu.de acquirẽ.hereditate.l.anteqꝫ.C.
communia.de ſuc.⁊.l.quãdiu.C.qui admitti.ideo nihil per
uenit ad eius neptem ex fratre al's ſibi ſucceſſuram ab inte
ſtato ad qꝫ teſtator nullum habuit reſpectũ.⁊ ſi diceremus
diſpoſitionem eſſe inutilem quo ad ſeipſum certe relictum
pro non ſcriptum accreſcit cõiuncto.l.vnica.§.in primo.C.
de codi.tol.cum cõcor. Laus deo.

¶ Inſtrumentum teſtamenti celebratum extra territorium
per notariũ forenſem non ſeruata forma ſtatuti de quo in
principio conſilij an teneat.⁊ an preteritio matris viciet te
ſtamentum ſi tpe teſtamenti conditi ſupererat filia teſtato-
ris.⁊ an teſtamentum ſubſtenetur virtute clauſule codicil
laris:dato ꝙ filia diceretur preterita ex quo nõ apparet in
quo fuit inſtituta.Item ſi dicta filia cenſeſ grauata an poſ-
ſit detrahere duas quartas.⁊ an in poſſeſſorio quorum le-
gatorum obſtet exceptio dolo facis petere ⁊c.

¶ Conſilium

Conſilium ccxxxij

In nomine dñi noſtri
ieſu chriſti. Circa primum cõſultationis
articulum vr̃ primo aſpectu dicendũ ꝙ.d.
inſtrm̃ non teneat qꝛ ſtatutum terre ſaxifer
rati vr̃ in hac parte clare diſponere.ſ. ꝙ in-
ſtrumẽta de quibus ſint rogati notarij forẽſes non ſubiecti
iuriſdictio.d.terre.⁊ qui nõ poſſit conſtringi per poteſtatem
ſeu alios officiales.d.cõis nõ valeant.nã ſi ſecus ſiat clare ⁊
aperte diſponit ꝙ ipſa rogita ⁊ ſcripture ſint nullius effica
cie vel valoris.igitur cũ in themate noſtro pſupponat no-
tariũ qui confecit inſtrm̃.d.teſtamẽti fuiſſe ⁊ eſſe forenſem
nequaꝗ̃ ſubiectum iuriſditioni officialiũ.d.cõis.videt ne-
ceſſario inferendum ꝙ ipſum inſtrm̃ minime valeat loquit
enim.d.ſtatutum generaliter.ideo vr̃ generaliter intelligẽ-
dum cañ.ſi romanorũ.xix.diſt.⁊.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de le.
preſtã.nec diſtinguit.d.l.municipalis: an rogitus capiatur
in terra ſaxiferrati.an vero extra eius territorium.ergo nec
nos diſtinguamus.ar.l.iij.ff.de offi.pref.cum concor. ꝙ vr̃
dicendum qꝛ.d.ſtatutum videtur factum in fauorem cõtra-
hentium ſeu gerentium ſimiles actus qꝛ editũ fuit vt ipſa
rogita facilius haberentur vt patet ex initio huius ſtatuti ⁊
ex prefatione que reſpicit omnia ſequentia iuxta.l.ſiquis ex
argen.§. ſi initium tabule.de edendo.⁊.l.titia reſpondit.§.
idem reſpondit.ff.de verbo.obliga.vbi dicta in prefationi-
bus intelligunt reperita in ſequenti diſpoſitione.⁊ ex pre-
fatione ratio ⁊ mens diſponentis deprehenditur.l.ſi.ff. de
heredi.inſti.⁊ in.l.cum hij.ff.de tranſac.⁊ videtur reſpicere
perſonas facientes fieri inſtrumenta.

Et ſtatuta prohibitoria in perſonam. ſi ſunt fauorabilia
comprehendunt ſubditum vbiqꝫ actũ exercentem prout vo
luit Bart.in.l.cũctos populos.C. de ſumma tri.in.vj. q.ex
hoc inferẽs ꝙ ſi ſtatutũ diſponit ꝙ minor nõ poſſit facere
teſtm̃ trahitur ad ſubditũ vbiqꝫ teſtantem. item ꝙ ſi ſtatu-
tum diſponit ꝙ vir nõ poſſit legare vxori vel ecõ cũ cõtineat
prohibitionẽ fauorabilẽ ne mutuo amore ſe ſpoliẽt cõpre-
hẽdit ciuem vbiqꝫ legantẽ.⁊ idẽ vult ibi Bal.quo ad bona
ſita intra territoriuz.lꝫ Bar.idẽ velit ẽt quo ad bona extra
territorium ſita.⁊ ſimiliter dicunt Bar.⁊ Bal.in.d.l. cun-
ctos populos ꝙ ſtatutum diſponẽs ꝙ filius non poſſit ſe
obligare locũ habeat in omni territoria ſi ꝯhit cuz ſubdito.
vbi vo ꝯhit cũ nõ ſubdito Bal.diſtinguit.ſed rõ diſtinctio
nis non attingit caſuz noſtrũ.⁊ ita latius de iſtis diſcutiẽs
Pe.de anc.in.c.canonũ.de cõſtitutionibus.xij.q. principa
li col.octuageſimanona.⁊ idẽ voluit bal.in cõſil.mihi.dliij.
incipi.factũ ſic ꝓponitur.d.v.de peruſio ⁊c. vbi vult ꝙ lex
inhabilitãs perſonã.trahitur etiã ad perſonã teſtantem in
alieno territorio.⁊ Pe.de peruſio in eodẽ puncto conſul-
uit ⁊ incipit conſiliũ verba ſtatuti vbi ſequendo bar. cõclu
dit ꝙ ſtatutũ ꝓhibitiuũ reſpiciẽs perſonã ſi eſt fauorabile
militat ẽt in actu per ſubditum celebrato extra territorium.

b Tamẽ his nõ ob.contrarium arbitror de iure reſpondẽ
dum.ſ.ꝙ dictũ ſtatutũ nõ militet in ꝯhentibus vel teſtanti
bus extra territoriũ ea ratione qꝛ dictum ſtatutum videtur
odioſum.nam tale ſtatutũ imponit penã cõtra facientibus
⁊ pene ſunt odioſe.⁊ per conſequens reſtringẽde regula in
penis in.vj.⁊.c.ſtatutum.eo.lib.⁊.l.ſi preſes.⁊.l.interpetra-
tione.ff.de penis.⁊ quando ſtatutum prohibitoriuz in per-
ſonam eſt odioſum non trahitur ad actum celebratuz extra
territorium ſtatuentium.prout concludit Bar.in.d.l. cun-
ctos populos in.vj.queſtione principali:qꝺ ⁊ vult ibi Bal.
in lectura col.xvij.⁊ hinc eſt ꝙ delinquens extra territoriũ
venit puniẽdus pena impoſita iure cõi.vel pena impoſita a
ſtatuto loci delicti perpetrati.nõ aũt pena ſtatuti domicilij
ipſius delinquentis.c.vt animarũ.§ ſtatuto. de conſti.libr.
vj.prout vult ibi Jo.an.qꝺ ⁊ vult Bar.in.d.l.cũctos popu
los.ix.q.principali.qꝺ ⁊ voluit Pe.de anch.in repetitione.
d.c.cañ.xij.principali.q.col.centeſimatertia.⁊ voluerunt.d.
Anto.Jmo.⁊ Panor.in.c.ſi.de foro cõpetenti.⁊.d.Anto.
⁊ Panor.in.c.a nobis.el primo de ſenten. excõ. ⁊ Pet.de
anch.Dominicus de ſancto geminiano in.§.ſtatuto per ge
neralitatem rationis illius tex.

c Quod licet ſit dubium in delictis originatis a iure cõi:
qꝛ nõnulli contrariũ tenẽt tamẽ magis de plano ꝓcedit in
his que de iure cõi erãt permiſſa ſed prohibẽtur a iure mu
ni ipali ⁊ pena imponitur ꝓut voluerũt Pe.⁊ Cy.in.l.ex-
tra territorium.de iuriſd.om.iudi.dicẽtes ꝙ ſi delictum de
nouo inducat per ſtatutum non trahit ad actũ extra terri-
torium perpetratũ.qꝺ ⁊ voluit Panor.in.c.j.de raptorib᷒
poſt Joãnẽ de lignano in cle.paſtoralis.de re iudi.volẽtes
ꝙ ſtatutum etiam expreſſe nõ poſſit de nouo inducere deli
ctum punibile cõmittendũ extra territoriuz: lꝫ hoc vltimũ
ſit alienum a dubitatione.ſ.quãdo ſtatutum expreſſe loque
retur.tamẽ quãdo ſimpliciter loqueretur videt clare proce
dere ꝙ nõ trahatur ad actum extra territorium perpetratũ:
prout etiam voluit Bal.in.d.l.cunctos populos.cum igi-
tur in caſu noſtro rogare notarium alienigenam non ſit de
genere prohibitoruz nec penã mereatur de iure cõmuni.⁊
ſtatutum ſimpliciter loquatur puniens talem actum prout
⁊ delicta puniuntur eſt aperta fronte concludenduz ꝙ.d.
ſtatutuz reſtringatur ad rogitus factos in territorio ſaxifer
rati:maxime cum ſimus in terris eccleſie. ⁊ ſit communis
opi.canoniſtarum.ꝙ etiam ſtatutum imponens nouam pe-
nam pro furto ⁊ alijs que ſunt omni iure prohibita reſtrin
gatur ad delictum in territorio perpetratum. quo videtur
ſatis expreſſum in.d.§.ſtatuto maxime in ratione ſui quod
⁊ ſpecialiter in hoc caſu perſuadetur ex natura ipſius rei
prohibite quia extra territorium ſaxiferrati non poſſit com
muniter de facili inueniri notarius ſubiectus iudicibus di
cte terre:maxime vbi actus celebrarentur in locis multum
remotis:prout celebratum fuit dictum teſtamentum: ita ꝙ
non eſt veriſimile ꝙ ſtatuentes voluerint dictum ſtatutum
trahi ad actus perpetratos extra territorium:maxime in lõ
ginquis partibus.⁊ preſertim quia mens dictorum ſtatuẽ-
tium que deprehenditur ex prefatione fuit vt inſtrumenta
facilius haberi poſſent.⁊ ſi dictum ſtatutum traheretur ad
contractus ⁊ teſtamenta ſeu alios actus qui fierent extra
territorium reſultaret ꝙ cõmuniter de illis actibus nõ con
ficeretur inſtrumentuz quia per raro poſſet haberi tabellio
ſaxiferrarenſis.ideo communiter non poſſet de his habe-
ri inſtrumentum.⁊ ſic reſultaret cõtrarius effectus eius ad
quem tendunt ipſi ſtatuentes.qꝺ quidem euitandũ eſt ar-
gumen.l.legata inutiliter.de leg.j.⁊.l.lega.inutiliter. de adi
mendis lega.⁊.l.quod fauore.C.de.ll.cum ſimi.⁊ ſi dicatur
in caſu noſtro ceſſabat dicta ratio quia erat ibi preſens ta-
bellio dicte terre qui fuit in teſtem adhibitus.reſpondetur
ꝙ agimus de interpetratione dicti ſtatuti verum ex mente
ſtatuentium intelligatur in geſtis extra territorium.⁊ ideo
debet attendi id qꝺ communiter accidit nõ id qꝺ per raro
euenit.arg.l.nam ad ea.ff.de.ll.⁊ quia bonum eſt argumen-
tum a cõmuniter accidentibus no.glo.in.l.j.C.de arbi.⁊ ha
betur in.l.neqꝫ natales per glo.⁊ Bald.C.de proba.facit.l.
ſi.C.de fideiuſ.item perſuadetur ex alio quia aliud ſtatutũ
de quo in themate in rubro.⁊ etiam in nigro ſimpliciter di
ſponit circa rogitus notariorum. ⁊ tamen ex fine ipſius
deprehenditur ꝙ ſtatuentes intelligũt de inſtrumentis ce-
lebratis in diſtrictu terre ſaxiferrati vnde in ſimili: ita etiã
videtur fuiſſe de mente ſtatuentium in hoc ſtatuto de quo
principaliter agitur : quia illud ſtatutum de quo proxime
dictum eſt clarum ꝙ non militat in caſu noſtro : tum quia
non militat in inſtrumento extra territorium celebrato:tuz
etiam quia omnes teſtes non fuerunt forenſes: ex quo ſal-
tem vnus erat terrigena.

d Item ꝙ dictum inſtrumentum non vicietur vigore di-
cti ſtatuti deducitur principaliter:ex eo qꝛ theorica eſt do-
cto.ꝙ circa ea que reſpiciunt eſſentiam actus ſeu ordinatio
nem ipſius actus attenditur ſtatutum loci : vbi actus cele-
bratur.iſta eſt theorica Bald. in. d.l. extra territorium.⁊
Barto.in.d.l.cunctos populos in prima queſtione. ⁊ etiaz
Bald.ibidem.⁊ Pe.de anchar.in dicta repetitione.c.cañ.
xij.queſtione principali col. nonageſimatertia. ⁊ etiam col.
nonageſimaſeptima.vbi etiam recitat diſputationem Joan
nis calderini.vbi Joannes calde.dicit eſſe communẽ theo
ricam doc.⁊ veram ꝙ in his que reſpiciunt ordinationem
litis ſeruandum eſt ſtatutum fori vbi litigatur per.l.teſtiuz
ff.de teſti.ſi autem agitur de his que reſpiciunt deciſionem
litis ſeruatur ius loci contractus ſi naſcitur lis ex contra-
ctu.ff.de euic.l.ſi fundũ.⁊.C.de emancipatione libe.l.j.⁊ fa
cit.c.conſtitutus.de reſti.in integrum.⁊ iſta eſt doctrina do
cto. ſm̃ Pe.de anc.in.d.col.nonageſimaſeptima.quã etiam
tradũt Jo.an.⁊ doc.cõiter in rubrica extra de cõſuetudine
cũ igit in caſu nr̃o agat de ordinatiõe teſtamẽti ⁊ deducẽdũ
veniat ad deciſionẽ litis non dꝫ attendi ſtatutum loci. vbi
lis hꝫ vigere ſed ſtatutum ſeu ius cõe ꝙ verſat in loco vbi
teſtm̃ ⁊ inſtrm̃ ſupinde cõfectum extitit celebratum agitur

enim de eſſentia ipſius actus ⁊ de ordinatiõe in quibus vt dictum eſt attenditur ius loci vbi actus celebratur.

e ¶ Et vĩ eadẽ rõ in caſu iſto ⁊ in caſu in quo ſe exẽplificat Barto.in.d.l.cũctos ppłos in pma qõne dicens ꝙ ſi extat ſtatutũ ꝙ de teſtõ debeãt rogari duo notarij dictũ ſtatutũ militat in teſtõ cõdito in territorio ſtatuẽtiũ ⁊ nõ vẽdicat ſibi locũ ẽt in teſtõ condito per ſubditos extra territo.pari ergo rõne idẽ dicendũ eſt in ſtatuto noſtro diſponẽte ꝙ õ ꝯtũ vel teſtõ debeat rogari tabellio terrigena ⁊ nõ tabellio alterius territorij ⁊ fortius h̃ caſu per alias rõnes.ſ. adductas.ex qbus oĩbus intrepide cõcludẽdũ eſt ꝙ.d.teſtm̃ ⁊ inſtrm̃ ſup eo confectũ valeãt ⁊ teneant nõ obſtante.d.ſtatuto.nec ob.adducta in ꝯriũ que ſatis appent cõfutata per adducta pro hac pte nõ.n.ob.ꝙ.d.ſtatutũ loquit̃ generaliter qꝛ gñalitas.d.ſtatuti recipit interpretationẽ ⁊ reſtrictionem a iure cõi arg.l.ſi ſerui vrĩ.C.de noxa.cũ cõcor.iõ reſtringit̃.d.ſtatutũ vigere.d.l.extra territoriũ.⁊.d.§.ſtatuto. ⁊.d.l.ſi fundũ cũ ſĩ.nec dꝫ iudicari.d.ſtatutũ fauorabile ex quo eſt penale vt dictũ eſt nec dꝫ iudicari pbibitoriũ in pſonã ſed potius dꝫ iudicari ꝙ reſpiciat ordinationẽ actus: nã pncipal̃r ſic vt ꝯtus ⁊ alij actus tañ celebrent̃ ꝙ poſſint per inſtrã pbari:iõ nõ tẽdit pncipal̃r ad inhabilitãdũ pſonas ꝯhentiũ vel teſtãtiũ ſed qual̃r hẽant eoꝝ actus celebrare:nec ẽt eſt prohibitoriũ circa perſonas tabellionũ qꝛ verba nõ videntur ad id tendere:nec ẽt poſſent ſtatuentes vllo pacto prohibere perſonas forenſium gerentes actum extra territorium per.d.l.extra territorium.

f ¶ Sup ſcdo aũt queſito nõ puto inſiſtẽdũ qꝛ de iure clariſſimũ eſt ꝙ pterítio dicte mrĩs nõ eſt in ꝯſideratiõe ex quo tpe teſti ⁊ tpe mortis teſtõris ſuperat filia teſtõris q̃ omni iure excludit matrẽ a ſucceſſiõe aũt.in ſucceſſiõe.C. de ſuis ⁊ le.⁊ aũt.defuncto.C.ad ter.iõ cũ nõ teneret pmũ locũ in ſucceſſione nõ erat neceſſario inſtituẽda vel exheredanda per ea que hñr in.l.gallus per totam.ł.de libe. ⁊ poſth.⁊.l. pater filium de inoffi.teſt.⁊.l.ſiquis filio exheredato in pn. ⁊.l.poſthumorum de iniuſto teſta.⁊ hoc in iure clariſſimũ: ideo in hoc non inſtandum.

g ¶ Sed deueniẽdo ad tertiũ ꝯſultatiõis articulũ poſſet inſtari pro ei⁹ deciſiõe ⁊ ẽt pro deciſiõe quarti q̃ſiti an dictũ teſtm̃ valeat:an vo viciet̃ rõne pteritiõis filie:nã lꝫ appeat dicta filia ſufficiẽt̃r inſtituta:tñ cũ fuerit inſtituta in dotibus per eũdẽ teſtõrẽ al̃r ordinatis ⁊ nõ appareãt put pſupponit̃ dotes alias ordinate nõ vĩ in aliquo inſtituta qꝛ paria ſunt nõ eẽ ⁊ nõ appere.l.duo ſunt titij de teſta. tute.⁊.l. ſi fuerit de re.dub.⁊.l.in.l.de ꝯhẽ.emp.cũ ſi.pro hoc in ſimili vĩ tex.in.l.ij.de hẽdi.inſti.vbi ſi teſtõr iſtituit aliquos ex ptib⁹ quas aſcripſit ſi nulle ptes apparẽt ſcripte redditur inſtitutio nulla ita ⁊ vĩ ſi inſtituit in dotib⁹ iã ordinatis ꝙ inſtitutio ſit nulla qꝛ nulle dotes apparent ordinate.

h ¶ Ex aduerſo aũt videret̃ dici poſſe ꝙ dcã inſtõ teneat ea rõne qꝛ ꝯſtõ dotis incerta tñ.l.cũ poſt.§.gener.ff.õ iure dotiũ vbi ſiqs pmiſit dotẽ vꝫ pmiſſio nõ obſtãte incertitudine qꝛ dos poſt modũ ꝯſtituit̃ ſeu declaratur arbitrio boni viri vt ibi ⁊ facit.l.quero in pn.e.tit.eadẽ ergo rõne idẽ vĩ dicẽdũ in vltima volũtate ⁊ fortius qꝛ vltie volũtates ſunt magis fauorabiles q̃ ꝯtus.l.in teſtis de reg.iur.⁊.c.cũ dilecti extra de dona.⁊ cõiter ſunt equarati ꝯtus ⁊ vltie volũtates:adeo ꝙ de vno ad alterũ iura arguũt.l.ſi ex legati cã de ver.ob.⁊.l.ſi.C.de le.⁊.l.ſeruũ filij.§.cũ qui cyrographũ de le.i.cũ ſi. ⁊ illa verba al̃r ordinatis pñt cenſeri appoſita gr̃a demõſtrationis.falſa aũt demõſtratio nõ viciat diſpoſitionẽ.l.falſa ⁊.l.demõſtratio falſa.ff.de cõdi.⁊ demõ. ⁊ maxime in caſu iſto in quo demõſtratio põt eſſe vera qꝛ teſtõr poterat ordinaſſe in mẽte ſua dotẽ ita ſimpl̃r cõſtituere ipi filie nõ determinãdo al̃r quãtitatem dotis ⁊ ſic nõ ſit falſa ipſa demõſtratio ſꝫ potius innuat vera ex dictis ipſi⁹ teſtatoris.hoc tñ nõ determio an.ſ.inſtõ pdicta teneat necne preſertim qꝛ de hoc nõ querit̃ ⁊ etiam quia nõ reſultat magnus effectus vtrũ.ſ.dicta inſtitutio valeat an vero ſit inualida.Licet enim ſi nõ valet inſtitutio reddat̃ teſtm̃ nullũ ⁊ ſi valeret inſtitutio redderetur teſtamentum validum.

i ¶ Nihilominus qꝛ in.d.teſtõ eſt appoſita clauſula codicillaris cuius cſe virtus eſt ꝙ ſi teſtm̃ redditur nullum preteritione filij vel alio defectu qui nõ viciet codicillũ cenſeat̃ perinde acſi inſtitutio fuiſſet facta in codicillis ab inteſtato factis iuxta.l.ſiquis cũ nullũ.⁊.l.cõficiuntur in prin. ⁊.l.ab inteſtato.ff.de iur.codi.verba autẽ directa i codicillis appoſita obliquantur.l.ſceuola.ff.ad trebel. ideo virtus dicte clauſule eſt ꝙ inſtitutio ſubſtentatur in vi fideicõmiſſi vĩs quia ſucceſſores ab inteſtato cenſentur rogati de reſtituendo hereditatem ipſi vniuerſaliter inſtituto in teſtõ vt.per glo.in.l.ex teſtõ.C.de fideicõ.⁊ in.l.qꝛ aũt.§.j.in verbo relicta.ff.ſiquis obmi.cã teſta.⁊ per Bar.in.l.j.ff.de iure codici.⁊ doctor.in dictis iuribus.⁊ in aũt.ex cauſa.C. de lib. prete.⁊ in.l.ſi.C.de eo.

k ¶ Ideo filia viciato teſtõ erit heres ab inteſtõ ⁊ hẽbit reſtituere hereditatẽ.d.petroantonio heredi inſtituto detracta legittima dũtaxat quia lꝫ qñ ſub cõditione vel poſt tpe venit reſtituenda hereditas ſit ſm cõem opi.legiſtarũ variatio iuriũ qꝛ de rigore iuris ciuilis vna quarta ⁊ nõ plures ſint detrahẽde per.l.ſiliũ quẽ hñtem.C.fami.herci.vel filius cogit̃ reſtituere id qd hꝫ vltra quartã ⁊ per.l.iuber.⁊. C.ad tre.vbi hꝫ reſtituere dodrãtẽ.itẽ per tex.in.§. ꝯbrẽ in aũt.de reſti.⁊ ea que parit vnde ſumitur aũt.res que.C. cõia de leg.itẽ per text.in.l.j.§.penul.ff. ſi cui pluſq̃ per.l. falcid.arguẽdo de legittima patroni ad legittimã filij.itẽ qꝛ filius cõputat in legittimã qcqd pcipit iudicio teſtõris l.oĩmodo de inoffi.teſt.⁊ aũt.nouiſſima.c.ti.⁊.l.papinianus §.ſi conditioni ver.vñ ſi ex ſemiſſe.ff.de inoffi.teſta.iõ cuꝫ illud qd veniret detrahendũ per trebellianicã capet hẽs iudicio teſtõris qꝛ capit vigore iuſſionis que eſt iudiciũ teſtatoris:⁊ ſic capit iudicio teſtatoris lꝫ forte defalcet cõtra voluntatẽ teſtatoris ar.l.ita ad.l.fal.tũ capit ex iudicio ipſi⁹ prout volunt Pet.⁊ Cyn.in.l.q̃ſq̃.C.ad.l.fal. ⁊ idem vult Bal.ibi.⁊ ita volunt cõiter doc.in ſtricta diſputatione.put ibi dicit Raph.ful.⁊ iura cañ.expreſſe decidũt ꝯriũ i.a.c. Raynaldus.⁊.c.raynutius de teſta.⁊.c.ſi pater.eo.tit.li.vj. que loquunt̃ hoc caſu.tamẽ qñ fideicõmiſſum debet̃ pure ita ꝙ eodẽ tpe veniret detrahẽde dicte quarte tũc vna dũtaxat quarta.ſ.legittima vtroqꝫ iure detrahit̃.put voluit gl. in.d.l.q̃ſq̃.⁊ in.l.papinianus.§.meminiſſe in vbo falcidia. ff.de inoffi.teſt.⁊ in aũt.de heredi.⁊ fal.§. ſi is igit̃ ver.ſiqs vero nõ implẽs ⁊ eſt cõis opi.gloſatorũ quam poſuit etiam Azo.in ſũma ad.l.fal.⁊ hãc opi.ſequunt̃ Bar.⁊ Bal.⁊ cõmuniter doc.in dictis iuribus ⁊ dictã diſtinctionẽ an eodẽ tpe an diuerſo tpe veniant detrahẽde ſequunt̃ cõiter moderni put dicũt Imo.⁊ Ang.in.l.in rõne.§.qd vulgo ad.l. fal.qui eã ſequit̃:⁊ ita ſeruat̃ vbiqꝫ put dicit Pau. de ca.in d.l.q̃ſq̃ qui eaꝫ ſequit̃ eo capite quo ſimul venirẽt detrahẽde put contingit in caſu noſtro:iõ intrepide tenendũ eſt ꝙ ſolũ legittima eſt detrahenda in caſu noſtro que in plus ſe habet hoc caſu q̃ trebellianica ex quo legittima eſt tertia totius.d.aũt.nouiſſima ⁊ trebellianica eſt quarta.§. ſꝫ qꝛ heredes inſti.de fideicõ.heredita.⁊.l. in fideicõmiſſaria.⁊ l.qui totam cum ſi.ad treb.nec imminet aliquid hoc caſu in legittimã imputandum ꝙ nõ imputaret̃ in trebellianicam licet alias qñqꝫ ſecus occurrat.pꝑter qd cõtingit plus lucri afferre trebellianica q̃ legittima quo caſu detraheret̃ trebellianica rõne illius pluris prout voluerunt Pe.de bellaperti.Jac.de raue.Cy.raph.⁊ Pau.de caſt.in.d.l.q̃ſq̃ cum autẽ hoc ceſſet in caſu noſtro concludendum ꝙ in caſu noſtro dicta filia ſolũ legittimã detrahit que eſt tertia pars honorũ paternorũ ⁊ reſiduum bonorũ paternorũ hꝫ reſtituere.d.ſuo patruo heredi vniuerſaliter inſtituto in teſtamen to predicto ⁊ tantũdem non minus haberet ſi teſtm̃ valuiſſet:quia ſi dos congrua eſſet minus legittima repletio fieret ipſo iure.l.oĩmodo.l.ſi quando.⁊.l.ſcimus.C. de inoffi. teſt.itaqꝫ vtroqꝫ caſu cõcludo ꝙ portio dicte filie ſi tertia pars bonorum dicti teſtatoris ſui patris.

l ¶ Reſtat deuenire ad quartum conſultationis articulum circa quem videtur prima conſideratione dicendum ꝙ nõ obſtet exceptio dolo facis petere ⁊c.nam licet fideicõmiſſarius debeat conſequi tres partes hereditatis vigore dicte clauſule codicillaris preſuppoſita nullitate teſtamẽti tamẽ non debet capere propria auctoritate ſed per manus heredis qui habet ſibi reſtituere hereditatem ⁊ demum hereditate reſtituta ius ſibi competit in bonis hereditarijs ⁊ nõ ante inſti.de fideicõ.habetur.§.reſtituta.⁊.ff.eo.titu.l.j. in prin.ver.placet.⁊.l.facta reſtitutione in princi.cum multis ſimilibus.nec põt ſibi ius propria auctoritate dicere.l. non eſt ſingulis.ff.de re.iur. ⁊.l.ex ſtipulatione.ff.de acqui.poſ. ⁊.l.extat.ff.qd metus cauſa. ideo eſt cauſatum interdictum quorum legatorum aduerſus legatarios ⁊ fideicõmiſſarios qui propria auctoritate ⁊ non per manus heredis capiunt bona eis relicta.l.j.in princi.⁊ quaſi per totum.ff.quorum lega.⁊.C.eo.titu.l.vnica.

m ¶ Tenet̃

m ¶ Tenetur tñ heres ſatiſdare legatario ſeu fideicõmiſſario reſtituere eidẽ qđ ſibi debeť vigore legati vel fideicõmiſſi detracta quarta vt.l.j.§.qđ ait pretor niſi ſatiſdatũ. ꝛ.§§. ꝛ.l.ſequẽtibus.ff.e.ti.ꝛ.l.vnica.C.e.tit. ꝛ idõ ceſſat exceptio dolo facis petere que nõ hꝫ locũ in poſſeſſorio vt eſt iſtud prout voluit glo.ſi.in.d.l.vnica.C.quorum leg.ꝛ qꝛ poſſeſſio eſt viciosa ratione partis que debetur heredi,reſtituitur totum prout dicit Bal.in.d.l.vnica.

n ¶ Tamẽ lꝫ iſta nõ ſint oĩno aliena a veritate:qꝛ verũ eſt ꝙ legatario vel fideicõmiſſario nõ lꝫ propria auctoritate capere poſſeſſionẽ rerum ſibi relictarũ:nec ante aditaꝫ hereditatem nec poſt aditam hereditatem dictis iuribus.ꝛ.l.nõ dubium.C.de legatis.ꝛ propterea cõpetat heredi poſſeſſoriũ adipiſcẽde vigore interdicti quorum legatorum rõne ꝑtis per eum detrahende:lꝫ videatur procedere in legatario ꝑticulari:ex quo militat vbi debetur falcidia.d.l.vnica. ꝛ notatur in.l.j.§.rediguntur.ff.eo.ti.ꝛ.j.dicaꝫ que detrahitur de relictis particularibus.nam de vniuerſali detrahitur trebellianica.tamen eſt aduertendum ꝙ iſtud interdictum competit ratione falcidie.de legatis ꝛ fideicõmiſſis detrahẽde: vt.d.l.vnica.ꝛ no.glo.ibi.ꝛ in.l.j.§. rediguntur.ff.eo. titu. ꝛ Barto.ibi.ꝛ Ray.in ea.l.§.j.ꝛ Ange.e.l.§. rediguntur.ꝛ l.diuerſum.§.quod ait.eo.titu.quod ꝛ tenuerunt Ja.Bal. ꝛ Per.ꝛ refert.ꝛ ſequitur Cy.in.d.l.vnica.ꝛ idem tenet ibi Rapha.Fulgo.in caſu autem noſtro non debetur falcidia nec trebellianica merito vř poſſe atteſtari non procedere in caſu iſto.quinimo tex.ꝛ doc.loquunť in falcidia nõ in trebellianica.ꝛ Bal.in.l.vnica ſpecificat de falcidia que debeť iure inſtitutionis.ꝛ Cy. etiaꝫ loquitur qñ immĩet es alienũ propter qđ dubitatur de quãtitate falcidie qđ non cadit in trebellianica.qꝛ es alienum in trebellianica diuiditur.

o ¶ Nam actiones ne dum actiue:ſed etiam paſſiue trãſeunt in fideicommiſſarium reſtituta hereditate.d.l.j.in prin.ꝛ.d. l.facta.ꝛ.d.§.reſtituta cum ſimilibus:ita ꝙ propter es alienum non inſurgit dubitatio de validitate fideicõmiſſi vniuerſalis:nec de quantitate vel quota debita. nam debetur dodrans illius vniuerſi continẽtis etiam es alienum. non ſic in falcidia qꝛ legatarij vel fideicõmiſſarij vniuerſales nõ teneť ad es alienũ.l.i.§.ſi heres.ff.ad.l.fal.non auderem tamen hoc firmare.ſ.ꝙ ceſſet hoc interdictum:quoruꝫ legatorum aduerſus fideicommiſſarium vniuerſalem cum non reperiam hoc deciſum. tamen dato ꝙ militet/nihilominus in eo qđ conſtat ſeu incõtinẽti cõſtare poteſt reſtituenduꝫ oppoſita exceptiõe dolo facis petere ꝛc.ꝛ oblata probatione incontinenti repellendus eſt heres:qꝛ iſtud eſt poſſeſſorium adipiſcende in quo militat hmõi exceptio ſi conſtat vel prompta eſt probatio:vt notatur in.l.ij.C.de edic.diui. ꝛ in.l.incerti.C.de interdi.ꝛ notat in proprijs terminis gl. in.l.dolo.ff.de excep.dol.ad quam ſe remittit glo.in.d.§.rediguntur.vbi idem voluit Barto.ꝛ Ange.

p ¶ In caſu autem noſtro certum eſt ꝙ vltra beſſem hoc eſt octo vncias.ꝛ ſic duas partes de tribus omnium bonoruꝫ venit reſtituẽduꝫ:nec poteſt filia aliquo pacto dubitare de ere alieno ea ratione quia legittima eſt quota bonorum nõ quota hereditatis.l.papinianus.§.quarta.ff.de inoffi.teſta. ꝛ notat glo.quam doc.approbant in.l.cuꝫ a matre.C. de rei vendi.ita ꝙ filia non obligatur oneribus hereditarijs.ꝛ idõ ſi reſtituuntur ei bona hereditaria pro tertia parte.conſtat euidenter ꝙ duas partes habet reſtituere nec poteſt obijcere forte imminet es alienum:quia es alienum ſi ſubeſſet diminueret ſuam portionem non portionem fideicommiſſarij.ideo quo ad duas tertias obſtabit exceptio dolo facis petere arguendo de toto ad partem:prout licet regulariter l.que de tota.ff.de rei vendi.ꝛ.l.qui ſcit.ff. de vſur.ꝛ.c. paſtoralis.§.ſiquis cum totum de offic.dele.ꝛ in proprijs terminis huius interdicti hoc argumento vtitur Cy.in dicta. l.vnica.ita intelligens opi.plac.quam ſequitur ibi glo.duꝫ dicit ꝙ ceſſat interdictum cuꝫ de falcidia non conqueritur heres.ſi ergo reſtituitur tota falcidia vel legittima non poteſt conqueri de falcidia vel legittima.ideo repellatur tunc heres prout quando conſtaret legittimam non deberi.ꝛ ita etiam voluerunt Jaco.Bald.ꝛ Petrus vt refert ibi Cy.reſpondens ad rationem Roſ. qui volebat contrarium concludo itaqꝫ ꝙ ſi pro parte filie non offertur ſatiſdatio conſtat ꝙ repelli poteſt.vt.d.l.vnica.ꝛ.d.§.quod ait pretor niſi ꝛ ſequentibus.ꝛ notat Angel.in dicta.l. diuerſum.§. quod ait.eo.titu.item licet dicta filia offerat ſatiſdationem. tamẽ ſi dictus inſtitutus offerat tertiam partem omnium bonorum hereditariorũ dicti teſtatoris reſtituere ꝛ opponat exceptionem dolo facis petere qđ ſtatim reſtituturus eſt.d.filia repellitur per iam dicta.

q ¶ Nec obſt.qđ dicit Bal.ꝙ ratione partis reſtituit totum propter vicium occupate poſſeſſionis:quia reſpondetur ꝙ illud procedit ratione dubij inquantum ſe extendit quarta ei debita.licet enim falcidia ſit quarta:ita ꝙ de centum cõſtet quartam eſſe.xxv.tamen ſi imminet es alienum qđ reſecat dictuꝫ legatuꝫ ipſo iure in quarta parte.iuxta.l.vniuerſi C.de lega.ꝛ.l.j.§.ſi is qui.cccc.ff.ad trebel.tunc ſi heres ſoluiſſet.lxxv.de centum legatis retentis ſibi pro quarta.xxv. reperiretur fraudatus ſua falcidia:quia oporteret creditoribus ſoluere illa.xxv.ita ꝙ nihil ſibi remaneret. ideo nõ eſt certum ꝙ datis eidem.xxv.de centuꝫ habeat propterea falcidiam.ideo tunc rõne huius dubij cõcurrente vicio occupate poſſeſſionis reſtituitur totum.ita procedat opi. Bal. tunc enim non eſt eadem ratio totius. ꝛ partis. ideo ceſſat illud argumentum de toto ad partem.ꝛ hoc caſu concordat etiam Cy.ſed opi.Jaco.Bald. Per.de bel. ꝛ Cy.procedat quando cõſtat ꝙ non vltra debeatur prout hoc caſu loquũtur.vnde cuꝫ in caſu noſtro conſtet ꝙ nihil vltra debeatur ꝙ̃ tertia bonorũ.ꝛ illa reſtituitur militat eadẽ ratio reſpectu reſidui prout quando nihil veniret retinendum per heredem.ideo prout militaret exceptio predicta rõne totius. ita ꝛ hoc caſu competat talis exceptio reſpectu reſidui.ꝛ ſic duarum partium. Laus deo.

¶ Maſculinum an concipiat femininum. ꝛ an in conceſſione emphyteoſis veniant deſcendentes ex femina nullis maſculis extantibus.ꝛ an filia excludat in emphyteoſi nepotes ex filia:an ſimul ſuccedant.

¶ Conſilium ccxxxiij.

IN nomine dñi noſtri ieſu chriſti.¶ In hac cõſultatione plura venirent diſcutienda. propoſueram enim diſcutere an appellatione filiorum ꝛ nepotuꝫ veniant filie ꝛ neptes.ꝛ ſic maſculinum cõcipiat femininum qui quidem articulus non alienus eſt a dubitatione eo quia multi ſunt in ea ſententia: vt in materia indifferenti maſculinum concipiat femininum etiam in odioſis odio rationabili nõ diſtinguendo proferatur ab homine an a lege prout in hac ſententia fuit Jaco. de aret. vt refert Cy.in.l.quicunqꝫ.C.de ſeruis fugi. ꝛ Barto.in.l. j.ff.de verbo.ſignifica.Ange.Rapha.ꝛ Pau.de caſ.in. d.l. quicunqꝫ Pau.de leaꝫ.ꝛ Zaba.in clemẽ.j.de elec. ꝛ,ſm hãc opi.etiam in contractibus qui licet ſint ſtricte interpetrandi contra paciſcentem.hoc eſt contra euꝫ qui profert verba ꝛ cõtra eum cui prodeſt pactum.l.quicquid aſtringẽde.§.j. de verbo.oblig.ꝛ.l.veteribus.de pact.l.labeo. de cõtrahen. emp.tamẽ nõ ſunt magis reſtringendi ꝙ̃ odioſa que etiam ſunt reſtringenda regula odioſa in.vj.cum cõcor.ꝛ pro hoc facit.l.qui duos mulos. de leg.iij. in ratione ſui cum dicat plerunqꝫ continetur ſerua appellatione ſerui.

a ¶ Edictio plerũqꝫ denotat regulam.l.iuriſgentium.§.pactorum.ff.de pac.ꝛ in.l.in obſcuris inſpici.ff.de reg.iu. ꝛ in l.j.in princi.ff.de tute.ꝛ rationibus diſtrahendis.ꝛ ibi Dy. ꝛ Nico.de neapo.ꝛ in.l.tutelam.ff.de tute. quinimmo ſubdit ſemper continetur femina ſub maſculino ergo cum nõ reperiamus contrarium deciſum in contractibus. videtur idem reſpondendũ quia ratio illius tex.non ſe reſtringit ad diſpoſitiones teſtamentarias vel legales.ſed Dyn. Jaco.ꝛ Pe.de bellaper.vt eos refert Cyn.in.d.l.quicunqꝫ.diſtinguunt in hac materia ꝙ aut maſculinũ in materia indifferenti eſt prolatũ a lege:ꝛ tũc procedit ſupradicta diſtinctio aut eſt odiũ rationabile aut irrationabile aut proferť an ab homine.ꝛ tunc generaliter volunt ꝙ in odioſis maſculinũ nõ concipit femininum.ꝛ dicit Cy.hanc eſſe cõem opi.ꝛ videtur magis huic opi.inherere hãc etiam opi. firmauit arch. poſt Guid.de ſuꝫ.in cañ.ſiquis ſuadente.xvij.q.iiij. ꝛ ſpe. in titu.de alleg.ꝛ diſp.§.poſt hoc.ver.ſi maſculinum. ꝛ glo. Joan.and.in.c.generali.de elec.lib.vj.ꝛ ibi Pe.de ancha.ꝛ Jmo.in.c.potuit in ſi.de loca.ꝛ in.l.ſi ita ſit ſcriptuꝫ. de le. ij.pro hac opi.facit qđ nota. Accur. in.d.l.j. ꝛ in.d.l.ſi ita ſit aſcriptũ.vbi ſimpliciter diſtinguit inter odiũ ꝛ fauorẽ.ꝛ lꝫ Bar.reprobet illã gl.ꝑpter.l.ſiqs id qđ cum ſi. de iuriſdi. om.iudi.tñ poteſt reſpõderi ꝙ rõnis idẽtitas ibi extendit

prout ⁊ extendit ad mandatum prout ⁊ tangit ibi Pāta.vĩ ſi vera eſt notabilis theorica ⁊ Bar.in.l.quēadmodū. C.d agricēſi.li.xj.dicit pōt reſponderi ꝙ.ll.penales punientes delicta.lꝫ cēſeantur odioſe quia penales tamen fauore reipublice ſunt extendēde ne delicta cōmittanť ar.l.cōgruit de offi.pſi.⁊.l.ita vulneratus ad.l.acq.ꝙ dictum vř mirabile ⁊ valde pulchrū ſi procederet.item idē Bar.in cōſi.mihi.cv. incipi.tudertinus quidam dicit maſculinum in vltimis voluntatibus nō cōcipit femininū qñ reſpicit perſonas oneratas lꝫ id dicat dñ arguit nō in deciſione id nō cōfutat ⁊ hinc ſumpta occaſione Archi.poſt Guil. de ſuꝫ.dicit in.d.cañ.ſiqs ſuadēte ꝙ in ꝯtribus maſculinū nō cōcipit femininū puta ſiquis ſtipulať emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus nō veniunt filie ⁊ neptes in.d.emphyteoſi.⁊ h idē approbat Jmo.in.d.l.ſi ita ſit ſcriptū ⁊ in.d.c.potuit in vltima col:dicens ſe ita ꝯſuluiſſe extra de loca.ꝙ ⁊ voluit Pāta.in.l.ij.in prin.xxij.col.de ver.obl.qꝛ tamen vidi formam prime ſtipulationis emphyteotice in qua př ſtipulať pro ſe filijs ⁊ nepotibus ⁊ eorum ⁊ vtriuſqꝫ eorum tertiā generationē:⁊ ſic ſtipulať pro tertia generatiōe filiorū ⁊ pro tertia generatione nepotum non dicit in eius tertiam generationem prout fieri aſſolet:ideo non me intromitto.

b ¶ Quia dato ꝙ filie filij nō venirent appellatione nepotū nec filie appellatione filiorū tamē neptes vñr venire appellatione generationis filiorū ⁊ proneptes appellatione generationis nepotū:ita vñr ſonare verba.d.prime ꝯceſſionis relata in themate mirū tñ eſt qꝛ nō ſolent fieri hmōi cōceſſiones niſi vſqꝫ in tertiā generationē primi ſtipulātis ⁊ verba ꝑdicta alr ſonāt:nā nepos nō eſt tertia generatio filiorū:⁊ lꝫ ſup h poſſet inſtari tñ nō me intromitto:ꝯferūt ēt aduerſus eccleſiā illa verba tertiā generationē cōpletā ⁊ finitā:ſed nō me extendo.Deuenio aūt ad id de quo queriť.ſ.preſuppoſito ꝙ in dicta conceſſione veniant femine.alias eniꝫ eſſet dicta emphyteoſis reuerſa ad eccleſiam qꝛ nullus maſculus de generatione predicta ſupereſt de duobus videndum eſt. Primo an veniant deſcendentes ex femina. Secundo an pariter ſuccedant neptes ex filia predefuncta vna cum filia:an vero filia preferatur.

c ¶ Circa primā dubitationē vř dicendum ꝙ neptes ex filia nō veniāt in dicta emphyteoſi:nā deſcendentes ex femina nō vñr eſſe de generatione qꝛ no dicuntur de genere aſcendentes ex linea feminina vt.l.j.ff. de iureiur.⁊ text. iuncta gl.in verbo generi in autē.de inceſtis nup.in prin. ⁊ in.l.j. cum ſua glo.ff.de proba.⁊ per Bar.in.d.l.j.de iure imuni. ⁊ in.l.qꝛ tale.ff.ſo.ma.itē facit qꝛ deſcendētes ex femina nō dicuntur eſſe de ſanguine nec habere iura ſanguinis.l.conſanguinitatis.⁊.l.lege.xij.tabularuꝫ.C.de legi.heredi.item nati ex femina non dicūtur de progenie qꝛ verbum progenies proprie ſonat in agnationem prout dicit Ponta. in.l.j.in prin.ff.ad ſille.allegat.l.fi.C.de dot.promiſ.iūcta.l.dedit dotem.ff.de collatio.bono.itē ſm philoſophos in generatione nō requiritur ſemē mulieris vt refert ⁊ ſequiť Federi.de ſenis in conſi.ccxl.⁊ tangit Panor.in.c. fraternitati de eo qui cog.cōſan.vxo.ſue in fine.d. Bal. allegat ꝑmo ꝙ generatio ponitur pro agnatione glo.in.l.j.de ꝓba.item adducit tex.in.c.vbicunqꝫ de penis in.vj. qui licet in materia odioſa. tamē loquitur ſm propriam ſignificationem vt etiam patet ibi in gloſ.⁊ in concor.allegatis ibi in gl.⁊ ideꝫ voluit Barto.poſt Petrum in.l.quis tale.ff.ſolu.matr.per tex.d.l.j.de iure immuni.⁊ huic ſententie adheſit Bal.in.l. cum acutiſſimi.C.de fideicommiſſis in lec.antiqua lꝫ aliter variauerit in.l.ij.C.de iure emphy.itē adducit qđ habetur in cle.j.de baptiſmo ꝙ nati ex femina nō dicunť de domo. item quia iura appellant conſanguineos eoruꝫ ⁊c. inſti.de legi.agn.ſuc.l.poſt conſanguineos de ſuis ⁊ legi.⁊.l. conſanguinitatis de legi.heredi.item qđ dř de fratribus cōſanguineis ⁊ vterinis ⁊ loquiť ēt quando dixit in tertiam generationem maſculinam ⁊ femininam.nam dicit eſſe generationem femininam:natam ex maſculo ⁊ etiam Panor.in.c. fraternitati de eo qui cogno.conſan.vxo.ſue.

d ¶ His tamen non obſt.videtur concludēdum ꝙ dicte neptes vel nepotes ex filia veniāt in dicta emphyteoſi appellatione generationis:nam verbum generatio adaptatur ēt ad feminas ⁊ natos ex eis prout videtur probari in.c.j. de ſciſmaticis lib.vj.vbi circa medium dicit text.ꝙ poſteri per lineam maſculinam ⁊ femininam perpetuo excluduntur a dignitatibus ⁊ beneficijs in curia alibi vero vſqꝫ in quartam generationem: illa enim aduerſatiua vero aduerſatur vero perpetuo precedenti tamen in eiſdem perſonis prout eſt de natura aduerſatiue iuxta not.per gloſ.⁊ Barto.in.l. mariti in ſi.ff.de adulte.eſt enim natura aduerſatiue repetere qualitates precedentium in ſequentibus dicit Bald. in repetitione.l.omnes populi de iuſti. ⁊ iur. xv. colum. non enim ſtat proprie ſi caſus ſequens non loquitur in terminis caſus precedentis dicit Salyc.in.l.vinum.ff.ſi certum petatur.vnde in terminis noſtris cum aduerſentur illa verba vſqꝫ ad quartam generationem ad verbum perpetuo videntur repetita illa verba poſteri per lineam maſcu. ⁊ femini.vt ſic extra curiam excludantur poſteri per lineam maſcu.⁊ femi.vſqꝫ in quartam generationeꝫ. preterea illa precedentia verba poſteri per lineam maſcu. ⁊ femi. determinant omnia ſequentia.⁊ ſic etiam verſiculum alibi vero ⁊c. qui verſiculus niſi ſuppleretur a precedentibus non haberet aliquem congruum ſenſum cuꝫ non ſit perfecta oratio: ⁊ ſic oportet ꝙ determinetur a precedentibus ⁊ conſequēter conſtat ꝙ ibi loquitur de poſteris per lineam maſcu.⁊ femi.vſqꝫ ad quartam generationem per ea que habentur in.l.talis ſcriptura de lega.j.cum concor.

e ¶ Et que habentur per Barto.in.l.in repetendis.ff. de lega.ij.dum loquitur de oratione imperfecta.⁊ ſic patet ex illo tex.ꝙ dicuntur de generatione aui vel proaui etiam deſcēdentes per lineam femi.ad hoc etiam tex.in.c.ſtatutum de hereti.lib.vj.vbi loquitur de generatione ⁊ interpretatur etiam de deſcendentibus ex femina ad idem in.c. nouit de iu.vbi littera dicit de cuius genere rex ipſe dignoſcitur deſcendiſſe. vbi dicit Hoſtien. hic erat deſcendens matris quam litteram cum expoſitione Hoſtien.nota.ibi.d.Anto. de butr.dicendo nota argumentum qui dicantur de genere alicuius:nam idem eſt dicere de genere quod de deſcendentibus.immo ꝙ plus eſt comprehendit deſcendentes matris ſi dicuntur de genere.ergo pariter de generatione ad idem tex.in.l.liberoruꝫ.ff.de verborum ſignifica.ibi eodem genere orti vbi patet ꝙ appellatiōe liberorum veniūt omnes cognati deſcendentes vt ibi in princip. ⁊ poſtea in verſiculo at vbi dicit ꝙ comprehenduntur appellatione liberorum omnes qui ſunt orti ex eodem genere:⁊ ſic patet ꝙ dicuntur orti ex eodem genere omnes deſcendētes etiā per lineam femi.ſimiliter ergo dicantur ex eadem generatione:preterea tertia vel quarta generatio idem videtur ſignificare ꝙ tertius vel quartus gradus.xxxv.q.viij. de gradibus ⁊ eadem cauſa.q.v.ad ſedeꝫ in quibus promiſcue loquitur de gradibus agnatorum ⁊ cognatorum ⁊ plerunqꝫ ſit mentio de generatione ⁊ plerūqꝫ de gradu ⁊ promiſcue aſſumuntur illis iuribus generatio ⁊ gradus ad idem text. in.c.j.§.hoc quoqꝫ qui feud.dare poſſunt.x.colum.vbi vna littera dicit vſqꝫ ad ſeptimum geniculum alia vſqꝫ ad. vij. gradum prout ⁊ ibi nota.gloſ.dicens ꝙ ſunt ſinonima ſeu equipollentia ⁊ idem ibi not.Andreas de iſernia.⁊ ideꝫ dicit Bald.in.d.aucten.ſi quas ruinas de verbis generatio ⁊ gradus ſcilicet ꝙ idem ſignificet ad idem etiam qđ not. Jaco.de beluiſo poſt Azo.in.§.emphyteoſim in auten. de alienatione emphyteo.vbi formaliter dicit. item eſt argumentum eccleſia conceſſit alicui in emphyteoſim vſqꝫ in tertiam generationem maſculinam ⁊ femininam legitime finitam ꝙ ius ⁊ actio tranſeat ad nepotes ex filia etiam ſi non ſunt heredes econtra videtur ꝙ non ⁊c. demum ſubdit tu dic emphyteoſim non tranſire ad eos niſi ſint heredes ⁊c.vnde ipſe ⁊ Azo quem allegat volunt ꝙ etiaꝫ deſcēdentes ex femina veniant appellatione generationis quaſi hoc preſupponant pro claro cum id non diſcutiant.

f ¶ Nec obſtat ſiquis diceret ꝙ in illo caſu verbum femi.id inducat: nam videtur aduertendum ꝙ nomina verbalia prout eſt verbum generatio habent ſignificationem actiuā ⁊ paſſiuam ſm grammaticos.l.filiuſfamilias.ff. de teſtamē. ⁊ ibi gloſ.⁊ inſtitu.de heredita. qualit.⁊ diff. §. teſtamenti factio in terminis autem huiuſmodi emphyteoticis ſolet vt plurimuꝫ poni paſſiue pro perſona generata patet quia ſiquis ſtipulatur vſqꝫ in tertiam generationem comprehenditur ipſa perſona ſtipulans: itaqꝫ progreditur vſqꝫ in nepotes ſtipulantis dumtaxat prout dicit Barto. in autē. qui rem.C.de ſacroſan.eccle.⁊ Bald.in aucten. ſi quas ruinas.C.de ſacroſan.eccle.⁊ idem reperio conſuluiſſe Bart. in conſi.qđ incipit conceſſa alicui emphyteoſis lꝫ inter cōſilia que habeo Bar.illud nō ſit idem dicit cōſuluiſſe Jo. de Jmo.in conſil.qđ incipit in caſu premiſſo anteqꝫ veniā qđ ⁊ vult Bal.in auct.defuncto.C.ad tertu.⁊ tamen ipſe

conſtat ꝙ

conſtat ꝙ nõ ſumitur pro generante: ſed pro generato.itẽ
nepos eſt tertia generatio.⁊ tñ non eſt poſt emphyteoſim
fcã niſi duplex actiua generatio:q2 ſtipulator generauit fi-
lium.⁊ ſecundo filius generauit nepotem.⁊ tamẽ nepos dr̃
tertia generatio.⁊ Bald.in.d.l. cũ accutiſſimi dicit ꝙ gene
rans dr̃ perſona genus dr̃ parentela generatio dicitur illa
qualitas in aſtractu.i.in itellectuali ſumpta in omni perſo-
na in qua repreſentatur generans ⁊c.ſic pro qualitate inhe
rente perſone repreſentaſ rõne repreſentatiõis.⁊ ſic in effe
ctu refertur ad perſonã generatã.ſi ergo illa perſona eſt fe-
mina ſatis cõgrue poteſt dici generatio feminina.nec vidẽ-
tur Jaco.de beluiſo.⁊ Azo.facere in hoc vim.

g ¶ Similiter Bal.in auc.defuncto.C.ad ter.vult ꝙ ſi con
ceditur emphyteoſis vſqꝫ in tertiã generationẽ ꝙ veniant
filij ⁊ nepotes maſculi ⁊ femine ſm terminos.§. emphyteo
ſim in auc.de nõ alie.collatione.ij.vbi pariter oẽs deſcen-
dẽtes vſqꝫ ad nepotes nõ habita diſtinctione ſexus aut na-
ture ſilr Bal.in.l.ij.C.de iure emphy.vult ꝙ appellatione
generationis veniat deſcendẽs ex femina ꝑut hic cõcludit
in emphyteoſi priuati.⁊ lꝫ in emphyteoſi eccleſie aliud di-
cat in caſu in quo loquitur.tñ nõ ſe fundat in virtute verbi
generatio ſed in verbo eorũ qḋ eſt maſculini generis quia
nõ dixit eaꝝ.⁊ ſi dicamus ẽt in caſu noſtro verbũ eorũ re
ſpondeo ꝙ in cãu Bal.refertur ad comites ⁊ nobiles.⁊ ſic
ad noĩa cõis generis ꝑut homo ⁊ nõ ad primos acquiſito-
res.hic aũt primi acqſitores oẽs erant maſculi.⁊ relatiuum
eoꝝ refertur ad eos ĩdoẽ.ideo neceſſario oportebat eẽ ma
ſculini generis.vnde nõ alterat.⁊ ſunt caſus ſeparati. iõ nõ
eſt illatio per ꝑdicta.⁊ ẽt q2 in caſu Bal.egredietaſ naturã
propriã emphyteoſis eccleſie que eſt ꝙ nõ trãſeat in cun-
ctam generationẽ.ſed ſolũ ad filios ⁊ nepotes.d.§.emphy-
teoſim lꝫ hodie ex pacto poſſit alterari.ꝑut tꝫ Bal.in dicta
auc.defuncto lꝫ ſint ſup hoc varie opi.quas late ꝓſequitur
Jmo.in.l.qḋ dicit.ff.de verbo.obli.Nõ me intromitto:q2
nõ tangit thema noſtrũ:ſatis eſt ꝙ Bal.habuit opi.ꝑdictã
ſcꝫ ꝙ nõ tranſeat niſi in filios ⁊ nepotes:lꝫ per pactũ poſ-
ſit ad deſcẽdẽtes in infinitũ extendi.⁊ ſic poſſunt eius dcã
ita ↄcordari ⁊ ſaltẽ negari nõ põt qn illo caſu agatur de ma
iori ꝑiudicio.⁊ verba Bal.d.l.ij.ſi recte aduertãtur hoc ſo
nant.vñ de auctoritate Bal.non eſt multum curandum in
caſu noſtro cum in interpetratione hmõi generatio varia-
uerit.Et ſatis eſt ꝙ in indiuiduo aliter.ſ.qñ ↄcediſ emphy
teoſis eccleſie vſqꝫ in tertiã generationẽ ipſe tenet hãc ptẽ
in dicta auc.l.cũ accutiſſimi nõ loquitur in his terminis.⁊
nõ ꝓbat eius dictũ in.l.cum virũ: ſed pleriqꝫ allegent non
reperio dicat in duabus lecturis quas habeo diuerſis ſilr
hanc ẽt partẽ tꝫ Spec.in ti.de loca.§.nũc aliqua.verſi.cv.
vbi ꝑſupponit tanq̃ clarum ꝙ emphyteoſis cõceſſa alicui
vſqꝫ in tertiã generationem tranſeat in filios filie.

h ¶ Hanc ẽt partẽ firmat Pau.de ca.in.l.j.C.de cõdi.inſer.
dicẽs ſe ita ↄſuluiſſe.vbi dicit ꝙ dicere ꝙ femina nõ gene-
ret habita denoĩatione ab agẽte nõ a patiẽte eſt fatuũ. imo
principalr generat femi.ſicut maſculus cum generatio fieri
nõ poſſit ſine vtroqꝫ.vnde dicũt naturales ꝙ pater prebet
formã mater aut materiam.Et in re generata eque ꝑncipa
lis eſt materia ſicut forma.imo materia ſe habet per ꝑus q2
ſine materia nõ poſſet eſſe forma : ſed econuerſo ſit.⁊ ſi aliõ
diceremus:ſequereſ ꝙ chriſtus non fuiſſet de generatione
dauid q2 generatus ex femina que fuit de ſtirpe dauid.non
nõ aũt ex maſculo q2 partẽ nõ habuit in terris. ⁊ tñ euan-
gelium vult ↄtrarium ibi liber generationis Jeſu xpi filij da-
uid.vbi vult oſtẽdere ꝙ fuit de progenie dauid. Jtẽ ſeque
reſ ꝙ nõ fuiſſet homo ſi mater eũ non gñaſſet qḋ eſſet he-
reticũ dicere ſm eũ ad lrãm in.d.l.j.qui per iſtas rões di
cit ſe cõſuluiſſe pro iſta parte que ꝑut ipſe dicit eſt ipſa ve-
ritas allegãdo ẽt tex.d.l.j.in verbo ſuſceperat. Qḋ ⁊ ꝑſua-
detur q2 non narratur ꝙ ſemẽ maſculi alicuius aĩalis ſine
femina generet ſeu producat aliud aĩal ſibi cõforme: ſꝫ bñ
reperitur ꝙ femina ſine ſemine maſculi producit ⁊ generat
aliud animal ſibi ſimile ꝑut occurrit in piſcibus qui prout
fertur generãt abſqꝫ coniunctione maris ⁊ femine.Et pro
hac parte vidi alẽs ↄſulum in cauſa hic peruſij vertente ab
excellentiſſimo ⁊ famoſiſſimo doctore domino Mariano
ſuzino:qui dicebat hanc eſſe cõmunem ſententiaꝫ.confert
etiam q2 mater vocatur genitrix ⁊ ſacra ſcriptura plerunqꝫ
virginem appellat genitricem chriſti.

i ¶ Et hoc ſaltẽ dicẽdum eſt q2 apparẽt q̃plures cõtractus
emphyteotici dicte eccleſie facti feminis in quibus pariter
dicitur ꝙ dat emphyteoſim tali mulieri recipienti pro ſe ⁊
filijs ⁊ nepotibus vſqꝫ in tertiã eius generationẽ. Ex qbꝰ
apparet mos loquendi repreſentãtium dictã eccleſiã ꝙ ſu-
mitur generatio ẽt pro deſcendẽtibus ex femina.⁊ ꝙ ita ſit
generatio ex femina ꝑut ex maſculo. Et ex cõi vſu loquen
di ↄhentium verba recipiunt interpetrationem.l.ſi ſeruus
plurium.§.ſi.ff.de le.j.⁊.l.nummis legatis.de leg.iij.⁊.l. he
redes palam.§.ſed ſi notã.ff.de teſta. Et ita etiam vidi ob-
ſeruari in alijs eccleſijs:ita q̇ mos patrie eſt applicare ver-
bum generatio etiam ad deſcendentes ex femina.⁊ ex con-
ſuetudine loquendi regionis verba interpetranda ſunt.l.
cum delanionis.§.aſinam.de fun.inſtru.d.l. ſi ſeruus plu-
rium.§.fin.⁊.l. librorum.§. quod tamen caſſius. de leg.iij.
cum multis ſimilibus.

k ¶ Jtem q2 de iure cõi in emphyteoſi pariter ſuccedũt ma
ſculi ⁊ femine.⁊ deſcẽdentes ex femina ꝑut deſcendẽtes ex
maſculis:q2 iura ⁊ doc.nullam inter eos faciũt differẽtiaꝫ.
⁊ doc.theorica eſt ꝙ ↄhentes cenſentur ſe cõformare cũ di
ſpoſitione iuris cõis ẽt ſi fiat aliqualis violẽtia verbis.ꝑut
voluit Bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.de ope.lib. dicens
in ſtipulatione emphyteotica ꝙ ſtipulans cẽſeſ ſe ↄformare cũ
diſpoſitiõe iuris cõis adeo ꝙ ſi ſtipulator ꝓ ſe ⁊ filijs ma-
ſculis ⁊ feminis pariter admittentur mares ⁊ femine prout
⁊ admittunſ ad ſucceſſionẽ hereditariã ſi nõ extat ſtatutũ.
Si vero extat ſtatutũ ꝙ extãte maſculo femine excludanſ a
ſucceſſione inteſtati:tunc eſſet in emphyteoſi maſculus ꝑ-
fereſ femine ſm eũ quẽ ſequitur Jmol.in.d.c. potuit circa
ſi.⁊ in.l.j.de cõdi.⁊ demõ.⁊ Pe.de anc.in cle.ij. de iurepa
tro.qḋ ⁊ conſuluit Bar.in dicto conſilio qḋ incipit quidaꝫ
accepit a quodam abbate qḋ ⁊ voluit Domi.de ſancto ge-
minia.in.c.j.de cenſi.in.vj.Ad ideꝫ qḋ no.poſt Bar. doc.
in.l.heredes mei.§.cum ita ad trebe.Et conſequenter vo-
lunt doc.in locis preallegatis ꝙ iura cõmunia vel munici
palia diſponentia circa ſucceſſioneꝫ ab inteſtato que defer
tur a lege trahantur etiã ad diſpoſitiones hominũ in par-
ticularibus ſucceſſionibus que deuoluunſ ex ꝓuiſione teſta
toris vel ↄhentium. Et propterea cum de iure cõi pariter
ſuccedant in emphyteoſi deſcendentes ex maſculis.ita etiã
cenſeantur voluiſſe contrahentes ſtipulantes emphyteo-
ſim vſqꝫ in tertiam generationem finitam ⁊ completã. Nec
obſtant adducta in contrarium quibus patet reſponſuꝫ per
ſupradicta.Ex quibus remanet concluſio ꝙ neptes deſcen
dentes ex femina comprehenduntur in dicta ſtipulatione
emphyteotica:ſaltem ſi dicta ſtipulatio non reſtringitur ad
maſculos dumtaxat.

l ¶ Deueniendum eſt admodo ad ſecundum conſultatiõis
articulum circa quem non inſtando in verbis cum primus
articulus fuerit prolixus vltra q̃ mihi perſuaſerim. Cum
preſupponatur ꝙ dictus herculanus deceſſerit ſuperſtiti-
bus filio:videlicet luca ⁊ tribus filiabus heredibus dicti
herculani.Et huiuſmodi ſtipulatiões emphyteotice inter
petrentur ꝙ filij ⁊ nepotes veniant ordine ſucceſſiuo dicta
emphyteoſis fuerit deuoluta ad omnes quattuor cum om
nes ſint de generatione herculani tenendo prout preſup-
poſitum eſt ꝙ veniãt femine ad dictam emphyteoſim.alias
enim ſi non venirent femine res eſſet reuerſa ad eccleſiam
nec iuuaret prima conceſſio nec ſecunda.

m ¶ Nec obſtãt verba emphyteoſis quatenus dicunt ⁊ eo-
rum ⁊ vtriuſqꝫ eorũ tertiam generationem cuꝫ iſte filie nõ
ſint eorum ſcilicet Herculani filiorum ⁊ nepotum genera-
tio:ſꝫ eius Herculani tñ.nec verificatur pluralis loquutio
in vno.l.inter illam in ſi.de verbo.ſignifi.⁊ regula pluralis
in.vj.⁊.l.vbi numerus.de teſtib.Jteꝫ dictio vtriuſqꝫ ſimi-
liter requirit concurſum plurium. de propria ſignificatio-
ne.l.cum quidam.C.de impube.⁊ in auctenti. de iudi.§.ne
autem colla.vj.⁊ per Barto.in.l.hoc articulo.de heredi.in-
ſtituẽ.circa finem.quis reſpondetur ꝙ proprie loquẽdo re
quirit.concurſum tamen adaptatur ad duos non ad tres
vel plures.⁊ ita ſumitur in iuribus preallegatis. ⁊ ita not.
Bar.in.d.l.hoc articulo.⁊ probat tex.⁊ glo.in.l.creditor.§.
duobus.ff.mandati.⁊ probatur etiam in.l. qui duas.§. eſt
autem de excu.tuto.cum ſimilibus.ſed hic non precedunt
due perſone ſed tres ⁊ plures.nam poſſunt eſſe plures filij
⁊ plures nepotes.itaqꝫ non poteſt ſtare proprie:ſi ad prece
dentes collectiue referreretur.naꝫ tunc ad plures duobus
referreretur.ideo vt habeatur congruus ſenſus oportet im
propriare vt ponaſ vtriuſqꝫ.i.alterius eorũ.ꝑut ⁊ ſepe po-
niſ.vt in.l.reſcripto.§.ſi pacto.ff.de pac.⁊.l. cũ nõ ſolũ.§.ne

autē.C.de bo.q̄ libe.in verbo ex vtraq̄.ff.de ꝯben. emp.l.
ſed celſus.§.j.⁊.ff.de lib.⁊ poſtbu.⁊.l.ſi ita ꝑmo r̄nſo.⁊ no.
Bar.in.d.l.hoc articulo circa finē. Et ſi dicatur improprie
tur vt referatur ad plures duobus reſpondeo ꝙ tunc nihil
adderet ad precedentia.nam ad hoc ſatis erat prouiſuȝ per
illa verba vſq̄ in eorum.illa autem verba ⁊ vtriuſq̄ eorum
non debēt eſſe adiecta ſine virtute aliqd operandi.argu.l.ſi
quando.de leg.j.c.ſi papa de priuile.lib.vj. Sed ad amplia
tionem conceſſionis prout ſolet eſſe de natura copule.iuxta
tex.ſingularē in.l.hec adiectio.ff.de le.iij.⁊ per Bal.⁊ doct.
in.l.gallus.§.etiā de lib.⁊ poſtbu.⁊ cañ.in.c.ij.de reſcript.
ſufficit ergo ꝙ ſit de generatione alterius eorum.⁊ ſic ſuffi
cit ꝙ ſit de generatione ipſius herculani.⁊ iō poſt mortē
dicti herculani dicta emphyteoſis fuit deuoluta ad filias ⁊
filiū:lȝ nō eſſent niſi de generatione vnius. ⁊ poſt mortem
filij ⁊ filiorum dicta emphyteoſis fuit trāſlata in eorum de
ſcendentes in ſtirpes q꞉ filij ſuccedūt aſcendēti in locū pa
tris intrādo.⁊ ſic in ſtirpes inſti.de here.ab inteſta.§.cum
filius.⁊ in auc.de heredi.ab inte.§.j.⁊ in auc.in ſucceſſione.
C.de ſuis ⁊ legi.de ſucceſſione feudi.c.j.in prin.

n ¶ Portio.n.matris deuoluit̄ ad filias.c.j. de natura ſuc
ceſ.feudi.⁊ ita dicit Bal.in cōſi.mihi.xxxij.incipi. ꝑmiſſis
verbis ſtatutoꝝ in pe.col.notabiliter decidēs ꝙ qñ teſtator
diſponit ꝙ vna res vadat de liberis in liberos:ſi vnus ex li
beris decedit plurib⁹ relictis filijs donec ſupereſt aliquis
de vna linea ſuccedūt ſuperſtites illius linee.⁊ finita vna li
nea tunc demum deuoluitur ad alios alterius linee ſm eū.
⁊ ita probatur in.d.c.j.de natura ſuc.feu. Et quottidie ſer
uatur in practica ꝙ in emphyteoſi ſuccedunt in portione
delata patri eius liberi.⁊ hec vr̄ mens ſtipulantis. facit.l.cū
auus cum concor.de condit.⁊ demon. vlterius nepotes ex
filio preferuntur alteri filio in portione delata filio prede
functo contra expreſſam diſpoſitionem aſcendentis.

o ¶ Facit ēt optime qd no. Pau.de caſt.in.l.fi.C. de ver.ſig.
vbi in relicto facto familie veniūt gradatim hij qui inuitan
tur in.d.l.fi.⁊ intelligit Pau.de ca.ſm ordinē ſucceſſionis
vt quatenus vnus prefert̄ alteri in ordine ſucceſſionis ꝑfe
ratur in illo relicto.⁊ idē ſumitur ex dictis Raph.ibi:qd ⁊
ſumitur ex no.per glo.Jmo.⁊ Pau.de ca.in.l.ſi ita relictū.
§.de fideicōmiſſo.ff.de leg.ij.quatenus volunt ꝙ lȝ in illo
relicto diſponat̄ ꝙ veniāt proximiores vt eſt ibi tex. Tamē
q̄uis frater ſit proximior filio fratris predefuncti: nihilomi
nus ſimul admittunt̄ ad illud relictum:q꞉ ita ſimul admit
tuntur ad ſucceſſionē. Et ita dicendū pari rōne in emphy
teoſi ſtipulata pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus in tertiā genera
tioneȝ a paritate rōnis.put alꝫ latius proſequēdo cōſului.
⁊ vidi ab alijs ꝯſultū. Et pari rōne dicēdū eſſet ēt ſi nepos
vel neptis ex filia ꝯcurreret cū altero filio in priori gradu:
lȝ iſti nō ſint caſus nr̄i. Cū ergo emphyteoſis ipſa d̄uoluat̄
vigore ꝑme ꝯceſſiōis ad dcōs nepotes ⁊ neptes ex filiabus
ꝑdefunctis ⁊ filiā ſupſtitē ꝓ eaꝝ ratis. ⁊ ſic vtile dñiū em
phyteoticū nō eēt reuerſum ad eccleſiā nō potuit illud ius
qd nō hēbat vigore ſcde refirme trāſferre.ar.l.traditio.ff.de
acq.re.do.⁊.l.nemo plus iuris.de reg.iur. Nec potuit pre
iudicare in iure ſuis veniētibus ex ꝑma cōfeſſione. facit.l.
ſiue aūt.§.j.de publi. Jtē in ſimilibus ꝯtribus ſolet eē hy
pothecа ⁊ in hypotheca prior ꝑfert̄.C.qui potio.in pig.ha
beant̄.l.prior.⁊.l.generaliter.⁊.l.diuerſis cum ſimilibus.

p ¶ Poſt redditū cōſiliū mihi dictū fuit ꝙ dicte filie fuerāt
dotate in vita patris p ipſum patrē. Et ꝓpterea lȝ in pūcto
dicat̄ ſupſtitibus trib⁹ filiabus ⁊ heredibus:tñ reuera di
cte filie in vita luce filij maſculi ſunt excluſe a ſtatuto tpali
ter.iō ille que deceſſerūt in vita maſculi nunq̄ fuerūt here
des:tñ poſt mortē maſculi litigatū fuit ſuper hereditate di
cti herculani inter filias dicti luce ex vna ⁊ filiā ſupſtitē di
cti herculani ⁊ nepotes ſeu neptes ex alijs filiab⁹ ꝑdefun
ctis ⁊ ꝓnunciatū fuerit dictā filiā ⁊ dictos nepotes ⁊ ne
ptes ex filiabus ꝑdefunctis eſſe heredes pro trib⁹ portio
nibus.vȝ filiā ſupſtitē pro quarta prete dictos nepotes ex
filiabus ꝑdefunctis pro duabus quartis in ſtirpes ⁊ tran
ſiuit in rē iudicatā.iō habet̄ pro veritate.l. res iudicata.ff.
de reg.iur.⁊ facit ius ſaltē inter res:maxime in iſtis vniuer
ſalibus.l.ſtatu liber.§.quintus.ff.de ſtatu lib.⁊.l.cum puta
rem.ff.fami.her.⁊ ꝙ per Bal.in.l.traditionibus.C.de pac.
Et quidem iuſta fuit talis ſnia:ſaltē ſi nepotes vel neptes
fuerūt cōcepte in vita aui:prout determinat Bar.in.l.fi.ff.
ad ter.cuius deciſionem ſequitur Joan.de ligna. in conſil.
incipi.ex themate eliciuntur duo dubia ⁊ Pet. de peruſio
in conſi.incipi.cū per ſtatutum dotata excludat̄. itē Bald.
in ſuo famoſo conſi.incip.antiquum ſtatutū.⁊ eſt alias cōſil.
mihi in ordine.ccdxxvj.incipien.allegatio.

q ¶ Et in alio ſuo cōſi.incip.dicit ſtatutum mihi in ordine
dcliij.tȝ ꝙ filia interim decedēs trāſmittat hereditatē:etiaȝ
ſi ipſi nepotes nō fuerint concepti in vita aui. ⁊ ſic vult ꝙ
ſint heredes nepotes ex ꝑſona filie ꝑdefuncte. ⁊ ſi hec opi.
Bal.ꝓcederet.tūc militarēt omnia dicta in cōſilio: q꞉ ipſe
filie cēſent̄ fuiſſe hr̄des.ex quo ipſi nepotes venirent ad he
reditatē quaſi mater fuerit heres ⁊ rōne hereditatis matri
delate.tamē idē dicendum eſt ſm opi. Bart. qui voluit ꝙ
nō veniāt ad hereditatē nepotes concepti poſt mortē aui
⁊ cōcepte prius veniāt nō iure trāſmiſſionis.⁊ ſic nō ex ꝑ
ſona filie iaȝ defuncte que fuerat tēporaliter excluſa per ſta
tutū:ſed ex ꝑſonis ꝓprijs ipſoꝝ filioꝝ.nā ex quo in caſu no
ſtro iſti nepotes vel neptes ſunt de ꝑſonis cōprehenſis in
ſtipulatione emphyteotica:vt in cōſilio ꝓbaui.⁊ in heredi
tate ſuccedūt vna cū neptibus ex filio que in hereditate ve
niunt ex ꝑſona filij.⁊ ſic tanq̄ ex primo gradu.ideo ēt ipſe
venire vident̄ tanq̄ intrātes locū vacātium filiarū prede/
functarū.ideo ipſe cōcurrūt in emphyteoſi ꝑut ⁊ cōcurrit
nepos ex fratre:cū fratre lȝ ſint diſparis gradus. vt in con
ſilio ꝓbaui. Et multofortius in caſu iſto:tum q꞉ deſcendē
tes facilius aſſumūt locū ꝑoris in gradu q̄ collaterales.§.
cum filius inſti.de heredi.ab inteſt.⁊ in auc.co.ti. §.j. iun
cta autem poſt fratres.C.de legi.heredi.

r ¶ Maxime q꞉ iſti nepotes ⁊ neptes ex filiabus predefun
ctis cōcurrūt cū neptibus ex filio que ſunt in eodē gradu.
⁊ veniūt ex ꝑſonis eaꝝ ad emphyteoſim retēta opinione ꝙ
pr̄ ſtipulās emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus cēſeat̄
ſtipulari pro filijs ⁊ nepotibus etiā nō heredib⁹.quā opi.
in emphyteoſi eccl̄ie ꝑut iſta de qua agitur tenēt gl.Bar.⁊
Bal.in.l.etiā in ꝑn.ff.ſo.mat.⁊ Bart.in.l.iuriſiurandi.§.ſi
liberi.de ope.libe.⁊ in.l.ſi tibi.§.pactus.ff.de pac.⁊ in.l.qd
dicit̄ de ver.obli.⁊ Bal.in.l.liberti liberteq̄. de oper.libe.
C.⁊ Spec.in ti.de loca.§.nūc aliqua verſi.xiij.⁊ Joan.an.
ibi.⁊ in.c.in ꝑñtia.de probati.⁊ Ponta.late h̄ diſputans in
d.l.ēt in prin. Cū ergo iſte neptes ſm h̄ oēs veniant ex ꝑſo
nis eaꝝ pariter veniāt ad emphyteoſim predictam cuȝ pari
gradu ſint lȝ ⁊ ſi venirēt vt heredes.idē r̄ndendum eſt per
ſupradicta:cum oēs ſint heredes:ꝑut per ſententiam ꝓbat̄
de cuius iuſtitia vel iniuſtitia non pōt amplius diſceptari
inter ipſas partes:ex quo tranſiuit in rem iudicatam per
iura vulgaria.remanet ergo concluſio facta in conſilio nō
obſtante dicta variatione thematis. Laus deo.

¶ Matre excluſa a ſucceſſione filiorū impuberum ꝓpter
tranſitum ad ſecunda vota non petito tutore: an dictis fi
lijs ſuccedant patrui eorum.an vero filij dicte matris ex ſe
cundo matrimonio.⁊ ſic fratres vterini.

¶ Conſilium ccxxxiiij.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̄i. ¶ Pro deciſione ꝑñtis cōſultatio
nis eſt ꝑmittēdū ꝙ mater que nō petijt fi
lio pupillo tutorē cōfeſtim poſt mortē pris
priuat̄ ſucceſſiōe filij caſu quo caſu decedat
ab inteſtato in pupillari etate.l.ij.§.ſi mr̄.⁊.§.confeſtim.ff.
ad tertu.⁊.l.ij.§.ſunt aūt.ff.qui petāt tut.⁊.l. matres.C.ad
ter.a ꝯrio ſenſu.⁊.l.ſciāt.C.de le.heredi. ſitr ſi aſſumpta tu
tela trāſit ad ſcdas nup.nō petito tutore.l. oēm.C.ad tert.

a ¶ Eſt tamē non mediocre dubiū in quo ſunt ꝯrij Barto.⁊
Bal.⁊ ceteri:an ſcilicet mater ⁊ auia habeant annuȝ prout
ceteri.an ṽo excludantur citeriori tempore:qd nō eſt opus
inueſtigare:q꞉ vltra annum:prout preſupponitur neglexit.
ex quo poſt mortem viri nupſit ⁊ duos ex diuerſis patrib⁹
habuit liberos:itaq̄ de ſucceſſione matris non eſt dubium
quin ipſa excludatur a ſucceſſione filij impuberis: videlicet
vltimo decedentium:ſed quo ad portionem filij primi dece
dentis intra annum militaret dicta inueſtigatio que ſolum
eſt neceſſaria pro nona parte hereditatis paterne. nam pro
tertia parte hereditas paterna erat deuoluta ad illum filiū
qui intra annum deceſſit ⁊ eius hereditas fuit delata matri
⁊ fratribus pro virilibus ſi nō eſt excluſa.⁊ ſic tertia ps di
uiditur in tres:ita ꝙ nō vr̄ dicta inueſtigatio magni ponde
ris. Et maxime q꞉ nō arbitror ꝙ ſit ꝯtrouerſia inter matrē
⁊ filios:ſed agatur de excluſione patrui.

b ¶ Et profecto

b ¶Et profecto lȝ Bar.poſt Ricciar.malū.teneat ꝙ mater et auia priuentur ſi cōfeſtim nō petunt non expectato anno niſi ſubſiſtente cā īpedimēti per.d.l.ij.§.ſi.mater.et.§.con feſtim.ff.ad tertu.Tamē Bal.et Ang.late in.l. precibus.C. de impu.et in.l.ſciant omnes.C.ad tert.tenent ꝙ hodie ex̄ pectatur annus per tex.ibi.et in.§.ſi.inſti.ad tertu. vbi bo nus tex.et idē per dicta iura tenent Bal.Ang.Saly.et pau. de ca.in.d.l.ſciant.et dicit Ange.ſe ita pluries conſuluiſſe.et quidem hec opi.eſt bona.ideo videtur amplectenda. arg.l. benignius.de.li.et regule in penis in.vj.et Raph. ēt in.d.l. ſciant innuit eā admittendā poſt factum hoc eſt poſt mor tem lȝ ante factum dicit conſulendam eſſe matrem ſm opi. Bar.Si aūt deceſſerint puberes ceſſat dicta priuatio.d.l. matres.et.d.l.omnem cuȝ ſi.de materia loquentibus. Jdeo ſi dicti filij ſecundi matrimonij deceſſerunt puberes mater ſuccedit excluſis patruis et fratribus vterinis. auc. defun cto.C.ad tertu.Si vero deceſſerunt impuberes.tunc con cludendum eſt in dubio ꝙ mater excluditur.

c ¶Et hoc ſi erat maior.nā ſi erat minor.xxv.annorū tēpo re quo habebat petere tutorē.et ſic dum deceſſerit primus vir nō pateretur dictam penam:vt eſt expreſſum in.l.ij.C. ſi aduerſus delictum.et facit.l.minoribus.C.de his quibus vt indig.et.l.pe.C.ex quibus cauſis infa.irro. Si autē non excluderetur ex tero excluderet per dictā auc. defuncto vt premiſi.Remota autem matre a ſucceſſione iſtorum pupil lorum vltimo decedentium.eſt videndum an ſuccedat pa/ truus.an vero fratres vterini.

d ¶Et quidē cōſtat ꝙ regulr̄ vterinus hodie preferetur pa truo nō ſoluȝ de iure nouiſſimo quo iure eſt ſublata omnis dr̄ia agnationis et cognationis in ſucceſſiōe inteſtati in auc. de heredi.ab inte.§.omnē.et in auc.ceſſante in fi.C.de leg. heredi.et clarius in auc.ſequēti poſt fratres:vbi expſſe deci dit ꝙ filij fratris vel ſororis vterini vel vterine excludit pa truum:lȝ ſint ambo in tertio gradu.et hoc ea rōne:q2 ſucce dit in locū ſui patris vel matris.et ſic fratris vel ſororis vte rine.ergo fortius ipſi frēs vel ſorores vterini. Sed etiā de iure codicis:quo iure lȝ cognati nō ſuccederēt de iure ciui li et d iure ꝑtorio ſuccederēt poſt agnatos.l.certū.C. vn̄ co gna.et iſti.de ſucceſ.cog.i ꝑn.Tn̄ eo iure erat ſpāliter diſpo ſitū ꝙ vterinis ſuccederēt vt agnati vna cū germanis. et ſic fr̄ib9 ꝯſanguineis oib9 alijs poſterioris grad9.et ſic ēt pa truis excluſis.l.meminim9.§.lȝ nec fratrē.C. de legi.here.

e ¶Sȝ dubiū vr̄ h caſu:q2 vr̄ eis obijci poſſe ꝙ ex quo ma ter eſt excluſa oēs coniuncti mediāte matre videnẗ excluſi tanꝗ venientes ex corrupta radice:put aſs videẗ ſumi ex di ctis Barto.in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertu.vbi vult ꝙ excluſa matre ꝑpter agnatos cēſenẗ excluſi oēs cognati. et ſic con iuncti mediāte matre.Et idē vult Bal.in.l. maximū viciū. C.de lib.ꝑter.vbi vult ꝙ ſi ſtatutū excludit filiā ꝙ cenſea tur excludere ēt nepotem ex filia.et idem videtur velle in.l. illā.C.de colla.et Pau.de ca.ibi dicens in dicto ſtatuto ex cludēte matrē ꝙ excludunẗ oēs attinentes mediāte matre: q2 excluſa radice ꝑut in ſimilib9 terminis determinat Cy. C.que ſit longa ꝯſuetudo.et Jo.an. in addi.Spec.in tit.de teſta.ſm eundē Pau.de caſt.qui dicit hanc eſſe veritatem ſicut euāgeliuȝ.ad hoc ēt bonus tex.in.l.ſi viua matre.§.j. ibi deteriores eſſe nepotibus filij nō ſinantur.C.de bonis mater.quē ibi inducūt Saly.et Rapha.ꝙ ſi ſtatutuȝ exclu dit filiā.excludanẗ ēt deſcendētes ex ea:ita ergo in ſiſi dicē dum videẗ ꝙ excluſa matre a iure cōi excludantur etiā de ſcendentes ex ea tanꝗ venientes ex infecta radice.Et ſm hoc hereditas dictoꝝ filioꝝ impuberū deuoluta eēt ad pa truum et nō ad matrē excluſam ꝑpter non petitum tutorē et ſucceſſiue:nec ad fratres vterinos qui non attinebant di ctis defunctis niſi mediante matre.

f ¶Tamē hoc nō obſtante concludendū eſt pro fratrib9 vte rinis.ſ.ꝙ ipſi ꝑferanẗ patruis in hac ſucceſſione. et hoc per regulā traditam in dicta auc.poſt fratres.et in.d.l. meminis mus a qua regula nō reperiẗ exceptuatus.iſte caſus meri to illis ſtandū eſt.Matre enim excluſa ꝑpter nō petitū tu torem ſuccedunt ceteri:acſi mater nō extaret.put dicit tex. in.l.ij.§.ſi.ff.ad tertu.ibi matre remota eos admitti qui ve nirent ſi mater nō fuiſſet.ergo agnati ceteriq3 ſuccedūt.n. excluditur mater tanꝗ corrupta ſit radix qd patet q2 non excludiẗ ſimplr̄ ex ea cauſa ſed excludiẗ demū ſi filij dece dunt in pupillari etate.Jtē excludiẗ q2 nō petijt tutorem et quodāmodo deliquit in pupillum.et ſic ꝑpter dictā quali tatē excludiẗ que qualitas ceſſat in deſcēdētibus ex ea.ideo

ſuccedit regula quā tradit bar.in.l.liberoꝝ.de ver. ſig.in.v. col.dicēs ꝙ qn̄ lex loquiẗ de filio nō ſimpliciter:ſed reſpe ctu alicuius qualitatis que eſt in filio ſi illa qualitas non eſt in nepote non trahitur ad eum ſm eundem Barto.

g ¶Hinc ēt dicit Bal.in.d.l.maximū vicū ꝙ lȝ ſtatutū ſim pliciter excludens filiā trahaẗ etiā ad nepoteȝ ex filia.tamē ſi excludit filiā dotatā nō trahitur excluſio ad nepotem ex ea.et hoc caſu ſm eū.ꝓcedit opi.Jaco.but.qui diſputando ſimpliciter tenuit ꝙ ſtatutū excludēs filiā dotatā nō exclu dit nepotē ex ea.Jtē lȝ ſpurij nō ſuccedant matri illuſtri.vt in.l.ſi qua illuſtris.C.ad ſenatuſconſu.orfi.Tamen inter ſe ſuccedūt.vt.l.ſpurius.et.l.hac pte.et.l.modeſtinus.ff. vnde cog.prout volūt By.et Cy.in.d.l.ſi qua illuſtris.et Byn.in ſua magna diſt.in auc.itaq3.C.cōia de ſucceſ.et ita tranſeūt concorditer oēs prout dicit Rapha.Fulg.in.d.l.ſi qua illu ſtris.qui dicit ita tenēdum lȝ ſibi videaẗ durum q2 ſublato medio extrema coniungantur adducit.l.ſi.C.de na.lib. et.c. j.§.cum vero corradus.Sic et alſs lȝ filius natus ex dānato coitu nō ſuccedat matri per.§.ſi.in auc.qbus mo.nat.effic. legitimi.et.§.ſi.in auc.quibus mo. natu. efficiantur ſui ſm magis cōem opi.tamen ſuccedunt collateralibus eis atti nentibus mediante matre per.d.l.ſpurius.et.l.hac parte.ff. vnde cognati:put voluit Ang.in.d.§.ſi.quibus modis na. effi.legi.et By.et Cy.in.d.l.ſi qua illuſtris.et By. in.d. auc. itaq3 loquunẗ in ſpurijs nō ſolū vulgo conceptis:ſed etiā innatis ex dānato coitu.vnde ita etiam videntur intelligen di doc.qui cū eis trāſeūt.ideȝ etiam tenetur in tractatu de ſucceſ.ab inteſt.qui intitulatur Bar.Jta etiam firmat dn̄s meus clariſſimus iuris interpres.et integerrimi iudicij dn̄s Joan.petrutius in.d.l.ſi qua illuſtris. et ita ibi legendo te nui adducendo etiā in ſimili.l.ij.§.ſi ſit agnatus. et.§. ſi ſit conſanguinea ad ſenatuſconſultuȝ tertu.vbi patet excludi tur q2 dedit ſe in adoptionem vel ꝑpter emancipationē. et tamen coniunctus mediante patre non excluditur.

h ¶Nō obſtat qd dicit Rapha.Ful.ꝙ ſit mirabile ꝙ ſubla to medio cōiungantur extrema:q2 reſpondet ꝙ in illis ter minis nō eſt ſublatum medium ſuccedendi:mediū ſuccedē di et cauſa ſuccedendi ab inteſtato eſt ad propoſitum cogna tio et in terminis.d.§.ſi ſit agnatus.et.d.§.ſi ſit conſangui nei erat agnatio.iſta quidē cognatio habeẗ mediāte matre licet illuſtri.et lȝ coitus ſit dānatus.nec quo ad cognationē vel agnationē ceſſat mediuȝ in terminis.d.l.ſi qua illuſtris. et in terminis.d.§.ſi ſit agnatus.et.d.§. ſi ſit conſanguinea: ſic et alſs nepos conceptus poſt mortē aui nō ſuccedit auo. l.titius.et.l.item pretor.ff.de ſuis et leg.et.l.j.§.proximus.ff. vnde cogna.Et tamen nemo negaret quin ſuccedat deſcē dentibus ex auo.Ex quo euidenter patet ꝙ lȝ quo ad ſuc ceſſionem tollatur medium aui non impeditur ſucceſſio in ter deſcendentes auo lȝ coniuncti per mediuȝ aui.Jdeo lȝ reperiantur ꝓhibiti ſuccedere mater illuſtris ſpurio.et pa rentes alij vbi ſpurij ſunt ex dānato coitu et econtra cū nō reperiatur ꝓhibiti collaterales.et inter ſe cognati dicamus ꝙ inter ſe ſuccedant:cum regula ſit ꝙ cognati inter ſe ſuc cedant a qua nō reperiẗ.iſte caſus exceptuatus. ita formali ter dicēdum videtur iſto caſu.cū iſti fratres vterini ſint co gnati ſecūdo gradu cognationis fratribus defunctis. et ꝙ vterini ſuccedant excluſis patruis iura expreſſa diſponant. nec a dicta regula reperiẗ exceptuatus iſte caſus.ideo ſte mus iuribus vocantibus vterinos que ſupra adduxi : cum generaliter loquantur.ergo ſunt generalr̄ intelligenda caſi. ſi romanorum.xix.diſtin.l.iij.de offic.prefi.et.c.quia circa de priuile.Licet eniȝ mater ſit excluſa nō eſt ſublata cognatio. ideo non eſt ſublata cauſa ſucceſſionis. et ideo non ex hoc ſunt excluſi vterini.Et maxime quia macula que eſt cauſa excluſionis materne ſcilicet deſidia non petendo tutorem que maculat matrem non maculat eius deſcendentes. pre ſertim cum ſint pupilli.d.l.ij.ſi aduerſus delictum. Et iſta eſt intentio Bar.in.d.l.ij.§.qui petan.tutores in diſputa tione ſua que incipit pupillus penul.colum. verſicu.tertio videnduȝ eſt:qui vult ꝙ excluſa matre non excluditur auia ſi non fuit negligens.et loquitur ſimpliciter. vnde videtur intelligendus generaliter in auia tam materna ꝙ paterna. idem de mente glo.in.d.l.ſciant omnes.que vult ꝙ primo excluſo non excluduntur ſequentes in gradu.put oēs tenēt ibi in.l.nepotib9.C.qui petāt tu.Nec diſtinguūt an ſequē tes ſint cōiūcti mediāte ꝑmo excluſo.an v̄o alios. Pro cer to ſi ꝯ iūcti mediāte.excluſo ēt ipſi excluderenẗ aliq̄s eoruȝ id dixiſſet cum ſit caſus frequēs.Quinimo tex.d.l.ij.§. ſi.

ad tertiu. dicit ꝙ excluſa matre cognati ceteriq́ꝫ admittunt̃ iſti ceteri ſunt cognati q꞉ per raro ſuccedunt alij q̃ agnati vel cognati. ⁊ cognati cõiter attinent mediante matre. merito tex. ibi hoc ꝓbat ſaltem in ſui generalitate: itaqꝫ ibi probatur hec concluſio que ex predictis eſt intrepide tenẽda. Non obſtantibus adductis in contrariuꝫ que patent ſublata per adducta pro hac parte.

l ¶ Nõ eniꝫ obſtat ꝙ excluſa matre ex forma ſtatuti cenſent̃ excluſi cõiuncti ea media. ⁊ excluſa filia a ſucceſſione cẽſent̃ excluſi nepos vel neptis ex ea: q꞉ lꝫ nõnulli negent ⁊ Bar. in. d. §. vidẽdũ potius innuat ꝯtrariuꝫ excludens cognatos ex virtute capitis incluſiui agnatoꝝ. Tñ p̃ſuppoſita ꝓ cõſtãti illa theorica: tũc ꝓcedit qñ excluditur ſimpliciter mater vl̃ filia. Sed qñ excludit̃ ꝓpter aliquã qualitatẽ que qualificat ipſam matrẽ vel filiã nõ al̃s tũc ſecus eſt vt ſupra oſtenſum eſt pluribus medijs nõ repeto. ⁊ ita ꝯtingit in caſu noſtro vt õduxi nõ repeto ⁊ ita eſt. rñdetur ad. l. ſi viua matre q꞉ intelligit̃ retentis terminis paribus qui nõ ſunt in caſu nr̃o. q꞉ mater deliquit vel quaſi: ⁊ filij nõ iõ mater patit̃ penam priuationis nõ filij. l. ſancimus. C. de pe. ⁊ negari põt eſſe radicẽ corruptã. tum q꞉ nõ ex hoc eſt ſublata ſpes ſuccedẽdi puta filijs decedẽtibus puberibus: tuꝫ q꞉ radix incorrupte producit coniunctionem cognationis ⁊ illa cauſat ius ſuccedendi vt premiſſi.

k ¶ Nec ob. d. l. ſi. C. de natura. libe. Quia filij naturales ꝓhibent̃ ſuccedere ꝓpter refrenãdũ vicium paternum vt eſt ibi tex. ⁊ ſic non ꝓpter qualitateꝫ que eos reſpicit ſed propter qualitatem que ineſt patri: ideo non miruꝫ ſi nepotes ex filio naturali excluduntur. Laus deo.

¶ Frater emit bona ſui fratris condemnati a camera. d. flore. ⁊ deinde fuit frater condemnatus reſtitutus non reſtitutis bonis poſtea ambo dicti fratres cõmuniter habitantes fuerũt inſtituti heredes ab eoꝝ patruo: qui patruus voluit ꝙ frater emens cõmunicaret omnia bona empta dicto condemnato al̃s prelegauit ipſi condemnato quingentos flo. qui frater emens omnia bona empta a camera ⁊ alia predicto fratri cõicauit: queritur quomodo illa bona empta a camera ſint inter dictos fratres diuidenda.

¶ Conſilium ccxxxvi.

In nomie domini noſtri ieſu xp̃i.

ſ ¶ Viſa fuit, preſens cõſultatio nõ aliena a nõ mediocri dubitatiõe. nã reſeruatio cãtat de dictis poſſeſſionibꝰ. venditio ſimiliter facta dicto dño Honofrio ſil̃r relictũ factum a patruo loquit̃ de poſſeſſionibus emptis a camera. ⁊ vltimate ſil̃r accomunatio facta per dictum Honofriuꝫ dicto Jo. ſa. eius fratri. ſi enim voluiſſent intelligere de dimidia tm̃. n. ſciuiſſent aliquando in tot actibus dicere de ipſa dimidia prout ſimpliciter dixerunt de ipſis.

a ¶ Appellatione enim vel fundi vel petij terre intelligit̃ de toto. l. ſi in rẽ agat aliqs. de rei vẽ. cũ ſua gl. in ṽbo totũ. ⁊ facit. l. ſi elij fundũ. ff. de vſuf. leg. Quõ maxime videbat̃ dicendum: q꞉ dcã accomunicatio vltio loco fcã p dcm̃ dñm Honofriuꝫ ſup quo ſtat ius cõſultatiõis nõ ſe refert ad teſtm̃ dicti patrui. nec vr̃ ſe referre ad dictã primã emptionẽ: ſed ſimpl̃r vr̃ admittere dcm̃ Jo. ſal. ad dcãs poſſeſſiones ⁊ fornacemiã general̃r prius vr̃ eũ admittere in emptionibꝰ ⁊ ſpãliter in dictis poſſeſſionibꝰ: vñ nõ vident̃ noiari dicte poſſeſſiones. de qbꝰ eſt cõtentio ſub emptionibꝰ factis ſꝫ ſpãliter de per ſe. ⁊ ſm̃ narratiões dcã remiſſio fit fieri ꝓ fraternali pace ⁊ vnione cõſeruanda inter ipſos fr̃es. iõ nõ vr̃ ſe reſtrinxiſſe ad illã cãm dicti relicti: ⁊ maxime q꞉ admittit ẽt ad alias emptiones ſi quas fecit dictus Honofri. Et videbat̃ nõ aliena a mẽte illa intelligẽtia ꝙ gubernator reſeruauerit integraliter illas poſſeſſiones pro parte oium bonorum dicti Jo. ſa. Et lꝫ fatendum ſit ꝙ illud nõ potuiſſet facere nõ accedente conſenſu dñi Honofri. tamẽ q꞉ faciebat reſeruationem ⁊ gratiam ſub cõditione ſi. d. Honofri. emeret dictas poſſeſſiones reſeruatas.

b ¶ Nec poterat emere ſine ꝯſenſu cũ emptio ſit de ꝯtctibus qui ſolo conſenſu perficitur. l. conſenſu. de actio. ⁊ oblig. ⁊ inſti. de obli. que ex conſenſu naſcũ. Quinimmo omnis ꝯtctus ꝯſenſuꝫ reqrit iuxta. l. i. ff. de pac. ⁊ cũ nõ poſſet emere rẽ ſuã niſi forte rõne poſſeſſiõis q̃ ſit apud aliũ. l. in emptione. §. rei ſue. de ꝯtrẽ. emp. ⁊. l. qui rẽ. ff. de poſi. ⁊. l. ſi alij quam rem. ff. de acqui. poſ. videat̃ cõſenſiſſe dicte reſeruationi eas res reſeruatas ſimpliciter emẽdo. nã q vult vnuꝫ cenſet̃ velle, omne id per qd̃ illud peruenit̃. l. ij. de iuriſ. om. iudi. l. illud de acqui. here. cum ſi. Et maxime videbatur de facili conſenſus adhibitus q꞉ nõ agebatur de aliquo damno dicti dñi Honofrij. ex quo portio dicti Jo. ſa. quã habebat in dictis poſſeſſionibus: erat extimatio equiualens dicto precio. d. flo. ⁊ longe excedebat.

c ¶ Tñ ſepe ſepius cogitãdo ⁊ cuncta rimando. ⁊ anteq̃ͣ viderim ꝯſiliũ excellentiſſimi doctoris dñi Baldi de bartholinis pr̃is ⁊ dñi mei elegãter decidẽs hãc cõſultationẽ. tandeꝫ viſuꝫ fuit ꝯtrariũ dñm Honofriũ: fouere iuſticiã ex his q̃ ꝓponunt̃. que aũt fuit mẽs vera ipſoꝝ ꝯtrahentiũ deus nouit. ⁊ ipſimet. nos qdẽ diuinare nõ poſſumus. c. vt noſtrũ vt eccle. bene. ⁊. l. ſi putator ad. l. falcidiã. Conſidero aũ oia circa reſeruationem ꝙ ſi reſeruaſſet dictus gubernator ſibi poſſeſſiones integras ⁊ dcũs dñs Honofrius: ſuo cõſenſu validaſſet dictã reſeruationẽ ⁊ eo cõſenſu priuaret̃ portione ſua quã hẽbat in dictis poſſeſſionibꝰ ad hoc vt dictus Jo. ſal. eius frater recuperaret bona ſua. ⁊ liberaret̃ a pena deberet reſarciri ſibi ſuũ intereſſe quatenꝰ dictus Jo. ſal. fuiſſet lucratus. ⁊ ſic redũdaſſet ſibi vtilitatis ex tali ꝯſenſu. ar. l. ſi mr̃. C. de rei vẽ. ⁊. l. ſi fundũ p fideicõmiſſum. de leg. j. ⁊ no. p bar. in. l. q̃ dotis ſol. ma. Cũ aio donãdi talis ꝯſenſus nõ p̃ſumat̃ adhibitus. arg. l. ſi cũ aurũ. ff. de ſolu. ⁊. l. cuꝫ de indebito. de ꝓba. ⁊ que no. Bar. in. d. l. q̃ dotis. Et h ſi talis cõſenſus validaſſet illã reſeruationẽ. Tamẽ nõ videt̃ ꝙ talis conſenſus validaſſet dictam reſeruationem.

d ¶ Nã ſolus conſenſus nõ facit amitti dñium. l. ſi q. §. dñia. ff. de acq. poſ. niſi habeat̃ res pro derelicto: vt in titulo pro derelicto. nec in aliũ trãſfert̃ dñium ſine titulo tendente ad dñij trãſlationẽ ẽt ſi interuenit traditio. l. nũq̃ nuda. ff. de acqui. re. domi. multominus ceſſante traditione. l. traditionibus. C. de pac. Sed reſeruans nullũ hẽbat titulũ in portione dicti. d. hono. nec aliquã poſſeſſionẽ. ⁊ maxime a dicto d. Hono. dño ⁊ poſſeſſore dicte portionis. iõ nullũ ius fuiſſet ex tali ꝯſenſu trãſlatũ in dictũ. d. Guber. vel in cameraꝫ apoſtolicã nec emens ſciẽter rẽ ſuã trãſfert aliqd̃ ius in vẽditorẽ. lꝫ nõ tranſlato iure in vẽditorẽ vẽditio reddat̃ nulla d. §. rei ſue. ideo nõ vr̃ ex dicta emptione ſimpl̃r facta de dictis rebus cõſenſiſſe dicte reſeruationi ea p̃tenſa rõne: q꞉ al̃s actus reddat̃ nullus. nec ſi cõſenſiſſet abdicaſſet a ſe dominiũ: nec redderet̃ ꝓpterea emptio valida p p̃dicta. iõ potius cẽſeant̃ vendite ⁊ empte dicte res ꝓ portiõe q̃ ſpectauerat ad dcm̃ Jo. ſa. Quõ ⁊ ſuadent verba narrationi dicti cõtractus que ſunt interlineata in puncto. ⁊ que põderat. d. cõſulens ⁊ dicta in narratione cenſent̃ in ſequẽtibus repetita. l. titia, rñdit. §. idẽ rñdit. de ver. obli. ⁊. l. itẽ q꞉ in ſi. ff. de pac. ⁊ facit. l. lecta. ṽ. dicebã ſi cert. pe. Quõ ⁊ pſuadet̃ ex alio ſcꝫ q꞉ dicte poſſeſſiones integre valebãt. ꝓut p̃ſupponitur longe vltra duplũ. ⁊ forte vt audio vltra triplũ dicti precij. Et ex quãtitate ꝓmiſſa interpetrat̃ ꝯtctus dubius: vt p gl. in. l. j. §. qd̃ ait. de ſupſi. Et dato ꝙ mens fuerit integraliter emẽdi dictas poſſeſſiões. tñ nõ valuiſſet emptio per dictũ §. rei ſue. Et ideo relictum factũ per dictũ patruũ teſtatorẽ ꝙ dictus. d. Hono. deberet accomunare poſſeſſiones emptas ⁊c. intelligit̃ quatenus empte ſunt. ar. l. ſtichus q meꝰ erit. de leg. j. cũ illud participiũ emptas habeat incluſum relatiuum ſm̃ grãmaticos. ⁊ facit. l. euictis agris. de vſuris. ⁊ l. a teſta. de cõdi. ⁊ demõ. Sed pro portione ipſius. d. Honofri. nõ fuerũt empte: q꞉ nõ valuit emptio. Nec dicit̃ res empta ſi emptio nõ valuit. l. iiij. §. condẽnatum. de reg. iur. ⁊ cle. paſtoralis. eo. ti. Merito relictum illud non trahat̃ ad portionẽ dicti. d. Hono. Quõ ⁊ perſuadet̃ ex quantitate ſecundi relicti ſubrogati in locũ dicti primi relicti: quia illud ſcdm relictũ factuꝫ Jo. ſa. in caſu quo. d. Hono. nollet accomunare dictas poſſeſſiones nullatenus ꝓut intelligo eſſet conforme p̃mo relicto ſi fuiſſet iniunctuꝫ ꝙ daret dimidiã dictarũ poſſeſſionum ⁊ fornacis integre. Nã dicta dimidia valet ſatis vltra. d. aureos. ⁊ per ſcdm relictuꝫ nõ habet de rata tangẽre dicto. d. Hono. niſi valorẽ. ccl. flore. Ex quo ſatis deprehẽdi põt mens teſtatoris. ar. d. l. j. §. qd̃ ait de ſuper ſi. ⁊ lꝫ vltimus contractus initus inter dcm̃. d. Hono. ⁊ Jo. ſal. a quo dependet p̃ncipaliter vis preſentis ꝯſultationis nõ habeat expreſſam relationẽ ad dictuꝫ relictũ nihilominus ꝓut ⁊ dicit dñs cõſulẽs tacite videt̃ celebratus pro executione dicti relicti. q꞉ al̃s eſſet quedam donatio.

e ¶ Et donatio nõ preſumitur vbi alia cauſa põt coniecturari. l.

tari.l.ſi cum aurū.de ſol.⁊.l.ſolutā.§.qui reprobos.de pig. acti.⁊.d.l.cuȝ de indebito.cenſetur ergo facta accommodatio rōne precedentis tituli per quē dictus.d.Bono.tenebatur ad id faciendum:ar.l.j.de impo.luc.deſcri.li.x.⁊.l.ultimis inſtructus.C.de acq.poſ.⁊ in.l.quedam mulier de rei vend.in quibus iuribus nō fiebat expreſſa relatio ⁊ tñ tacite ſubintelligit nec refragat ꝙ exprimit cā ꝓ bono pacis ⁊ vniōis ⁊ ad euitandā mām ſcādoli ⁊c. Quia iſte cauſe nō ſunt aliene a cā ſatiſfactionis dicti relicti. nam maior cauſat mā ſcādoli ſiquis nō ſatiſfacit debito ad qḋ eſt aſtrictus ꝙ ſi non donat de ſuo ⁊ faciendo debitum manutenet pax ⁊ vnio in fratres itaqꝫ cauſe expreſſe non repugnant dicte interpretationi:⁊ congruit illud verbū tranſactiones:exquo vꝫ intelligi ꝙ illa admiſſio fit vt recederet a litibus que forte poſſent exoriri vigore dicti relicti ⁊ dicte emptionis. Et hoc ꝓſuppoſito illa admiſſio ſimplr ⁊ indefinite fcā:lꝫ alias videretur intelligenda vt ille Jo. ſal.cenſeretur admiſſus ad dimidiam:ar.l.nomen filiorum.§.portiones ꝟbo de verbo. ſigni.⁊.l.ſi mihi ⁊ ticio de verbo.oblig.⁊.l.reos.§.cuȝ in tabulis de duobus reis:tñ interpretet admiſſus ad eam portionem ad ꝙ cōicandam tenebat vigore dicti relicti.

f ¶ Confert qꝛ verba interpretant in ſtipulationem ꝯ ſtipulantem.l.quicqd aſtringende.§.j.de ꝟbo.oblig.⁊.l.veterib⁹ de pactis. Ideo ſtāte dicta ꝓambula cōiectura rōne ꝑcedētis relicti ⁊ ſtante dicta regula ꝙ verba debēt interpretari ꝯ ſtipulantē:⁊ etiā alia ꝙ qs non cenſet iactare ſuū vꝫ elicitur da concluſio ꝙ elicit dñs cōſulens:attento ꝙ non eſt alia a ꝟbis ināſatis eſt admiſſus in dictis rebus ſi eſt admiſſus in quarta pte. Et inſup dictus.d.Bono.admiſit dictū Jo.ſal. in oībus emptiōibus p eū factis gñaliter ſubdit ⁊ ſpāliter in ꝑdio ⁊c. Illud aduerbiū ſpāliter vꝫ habere reſpectuȝ ad proximū aduerbiū gñaliter ⁊ ſic denotet ſpēm illius gñis: nam genus ꝑdicat de pluribus ſpeciebus ⁊ ſpēs ꝑdicamētaliter comprehendunt ſub genere ſm dialecticos ⁊ habetur in.l.ij.§.mutui.ff.ſi cer.pe.⁊ facit regula generi in.vj.cū cōcor.vt ergo ſit de ſpē precedētis generis oportet intelligi ꝙ admiſerit in emptione facta de illo perio terre al's non eēt ſpēs precedentis gñis.⁊ non proprie ſe haberet aduerbium ſpecialiter ad aduerbium generaliter.

g ¶ Et vt magis applicetur ad hanc interpretationem exponatur in pro de vt ſic ſit ſenſus ꝙ ſpecialiter admittat in emptione facta de dicto perio terre ſic ⁊ al's ſumitur in pro de vt inquit Archi.v.q.j.c.ij.ita reperio allegatuȝ non vidi. Et al's ponitur in.j.pro in.l.re furtiua.ff.de condi.fur.⁊ ſi emit res ſatis ſit emptio pro ipſa re.ſ.hñda. Item illud verbum ſpāliter etiam fornaces cum perdis terrarum ſimul emptarū de quibus ſubditur in dicto contractu admiſſionis vñ eadē argumentatio fieri poteſt ⁊ lꝫ nō bene conueniat verbo fornaces que in themate ponuntur in accuſatiuo vel nominatiuo caſu. Tamen vꝫ poſitū inepte:qꝛ non cadit in bonū ſenſum dicere admiſit Jo.ſal.fornaces.

h ¶ Et mala ⁊ inepta latinitas non viciat.l.Imperator: cū ibi no.de ſtatu homi. Adaptet ergo ꝙ admiſſio fiat generaliter in oībus emptionibus ⁊ ſpāliter in emptione facta de iſtis fornacibus: qꝛ iſta interpretatio vꝫ magis vero proxima ⁊ minus hñs in congruitatis:cum itaqꝫ admiſſio cenſeat facta in emptionibus ⁊c. Et emptio fuerit facta ſolum de portione Jo.ſa.ſaltem valida in illa portione cenſeat facta admiſſio ⁊ cōicatio:ita cōcludēduȝ duxi ex promiſſis. Et ex lati⁹ dictis per dñm conſulentem. Laus deo.

¶ Renunciatio cum iuramēto facta de bonis patris p filiam minorem.xxv.an.eius patruo eam dōtātiſan noceat filijs filie quominus poſſint venire ad bona aut ipſa filia mortua ſtantibus ſtatutis de quibus in lrā.f.

¶ Conſilium. ccxxxvj.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi. ¶ Diligenter ꝯſideratis ſtatutis municipalib⁹ trāſmiſſis ⁊ ꝓſuppoſitis i thematedꝫ de pluribus ꝙrat. Tñ oīs reducitur ad vnum finē videlꝫ vtrū filij ⁊ hēdes dicte dñe Violantis habeant regreſſuȝ aliquem ſuper bonis Nicolai:eorum aui ex perſona eorum matris non obſtante renunciatione per eam facta luce lucarelli fratri dicti Nicolai: ⁊ ſic patruo dicte Violantis. Circa qḋ licet dicta iura municipalia videantur viciare dictam conceſſionē ⁊ renunciationem:tamen videtur poſſe euitari ex pluribus.

a ¶ Et primo qꝛ is cui eſt delata hereditas ſiue paterna ſiue alia pōt citra omnem ꝯctum recuſare hereditatem ad eum deuolutā repudiando illā vel ab ea abſtinēdo vt.C.de repu. ⁊ abſti.hēditate ꝑ totuȝ.⁊.C.ſi vt ſe ab hereditate abſti. Et eſt indubitatū ⁊ lꝫ non poſſit fieri per pupillū ſine auctoritate tutoris ar.l.potuit.C.de iure deli.⁊.l.pupillū.ff.de acq. here.iuncta.l.nolle.⁊.l.is pōt ⁊.l.in repudiāda.eo.ti. Tamē per puberē pōt lꝫ minorē.xxv.annis.l.ij.C.ſi vt ſe ab hēditate abſtineat ⁊ ar.dictoꝝ iurium. Et maxime qꝛ interuenit auctoritas iudicis cū cuius auctoritate ēt pupill⁹ adire pōt l.ſi infanti i ſi.C.de iure deli.⁊ ar.l.bonoꝝ.C.q admi.ergo ⁊ repudiare vel abſtinere pōt ꝑ regulā dictoꝝ iuriū.l.nolle. l.is pōt ⁊ ſimiliū. Et lꝫ vꝫ ꝙ cuȝ non appareat ꝙ dcā Violante priꝰ ſe immiſcuerit hēditati pr̄ne potuerit dicte hereditati renunciare:nec tūc obſtant iura municipalia:qꝛ loquunt in ꝯtractibus.nam prima rubrica loquitur de non ꝯhēdo ⁊ nigrum dicit ꝙ nullus ꝯhere ⁊c. Item nigrum ſecūdi ſtatuti diſponit ꝙ nulla mulier poſſit vendere permutare donare vel aliquo alio titulo alienare bona ſua immobilia ⁊ ſic caſus expreſſi loquuntur de contractibus.

b ¶ Et illa gñalitas intelligenda videt in ſimilibus caſibus ponderata dictione alio que eſt nota ſimilitudinis.l.ij.cum ſua glo.C.de ſeruis fugi.no.docto.in.c.ſedes de reſcriptis ⁊ qꝛ gñalis clauſula appoſita poſt caſus ſpecialiter ꝓuiſos non ſolet trahi ad diſſimilia expreſſis prout ſunt maiora expreſſis.d.c.ſedes cuȝ ſua materia ⁊ que hñr in.l.ſed ⁊ ſi qs §.queſituȝ.ff.ſi qs cau. Preterea dictum ſtatutuȝ loquit de alienatione bonoꝝ immobiliū hereditas eſt ius quoddā incorporale. Quod non venit proprie loquēdo appellatione bonoruȝ immobilium:qꝛ non veniunt iura incorporalia.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi.⁊.l.ꝙ tuberonis.§. pe.de pecu.⁊ no.Jaco.bu.in.l.mouentiū de verbo. ſigni.⁊ Old.in conſi.ccxix.incipi.rex francie concludens ꝙ ſi legātur bona mobilia ⁊ immobilia non veniunt iura ⁊ actiones ⁊ pluries cōſulendo concludit Bar.vꝫ in conſi.incip.ſi cōſideremus legatum factum prepo mihi in ordine.lxiij.⁊ in conſilio mihi in ordine.cxxxv.incipiē.viſo teſtō Martini ⁊ in conſi.mihi.cxc.incip.mathiolus petri de quo etiā p bart. in.l.centurio de vul.⁊ pup.qḋ ⁊ voluit Bart.in.l.j.C.ſi aduer.trāſac.de quo ēt per Spe.in tit.de fruc.⁊ intereſſe.§.j. ver.ij.queritur ⁊ in verſi.quid ſi debeo.⁊ ibi per Joā.and.

c ¶ Tertio reſpōdet ad dicta ſtatuta ꝙ iuramentum validat ex quo dicte nullitates reſpicere videntur fauoreȝ minoris vel mulieris ⁊ contractus viciati fauore perſone que poſtea iurat validantur iuramēto auc.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.ven.⁊ in.c.cum contingat de iureiuran.⁊ in.c.ꝙuis de pac.lib.vj.⁊ que per Barto.in.l.ſi quis pro eo de fideiuſ. Et licet primum ſtatutum loquatur etiam vbi iuramentum interuenit:tamen non habet obſtare:tum qꝛ ſtatuentes layci immittunt falcem in meſſem alienam ſe intromittētes circa vires iuramenti diminuendas cum id ſpectet ad forū eccleſiaſticum argumē.d.c.cum contingat.⁊.d.c.ꝙuis.⁊ melius in.c.licet mulieres de iureiuran.lib.vj.facit etiam.c.ſi. de foro compe.lib.vj.ideo docto.tenent ꝙ ſtatuta laycoruȝ non poſſint diſponere circa ꝯctus iuratos quominus valideantur iuramento. Preterea ſtatutum non loquitur iuramento interpoſito ſup obſeruantia ꝯctus :ſed de iuramēto aſſertiuo.ſ.interpoſito ſuper etate de quo habetur in titulo ſi minor ſe maio.dix.nos ſumus in iuramento promiſſiuo de quo loquit.d.auc.ſacra puberū.⁊.d.c.cū cōtingat ⁊ ſic ſia iura inter q̄ eſt longa dñia vt hꝫ in iuribus prealegatis.

d ¶ Nec vꝫ refragari magna leſio que reſultat ex dicta renūciatione facta per dictā dñam Violantem.nam reſpōdet ꝙ lꝫ ſit magna leſio. Tñ iuramentuȝ ſupplet licet enim quis ſit leſus vltra dimidiam iuſti preciȝ:tamen ſi iurat ſeruare cōtractum tollitur remediū.l.ij.C.de reſcin. vē.⁊.c.cū dilecti. ⁊.c.cum cauſam de emptio.⁊ vendi.prout volunt glo.Bar. ⁊ Bald.⁊ docto.communiter in.d.l.ij.⁊ glo.⁊ doc.communiter in.d.c.cum cauſam ⁊ glo.in verbo cuſtodiantur in fin.in auc.ſacramenta puberū ſi aduer.vendi.⁊ doc.ibi ꝙ videtur procedere non ſoluȝ in maiore ſed etiā in minore ſi iurauit nō venire ꝯ ratione minoris etatis vel alia ratione ꝑtenderit glo.in.d.l.ij.quod ⁊ voluit ibi Bar.⁊ docto.⁊ glo.in.d. verbo cuſtodiantur ⁊ Ange.⁊ Saly.ibidem ⁊ doct.in.d.c. cum cauſam ⁊ Jmo.in.d.c.cuȝ contingat colum.xxviij.ſeu. xxix. Sed non videtur dubium ꝙ leſio vltra dimidiaȝ iuſti preciū ſit enormis leſio.ideo ex hoc videtur ꝙ dicte renun-

clatio non vĩdeꝛ ratione enormis leſionis:nec veniat dicta
de cauſa reſcindenda. Et inſuper pōt renunciari exceptioni
reſultanti ex enormi leſione vt ſingꝛ Bar.in.l.ſi qs cū aliter
de verb.obli. Sed dicta dña renūciauit exceptiōi doli mali
vt patet ex ſerie inſtrūi:ideo vr̃ renunciaſſe exceptioni q̃ re-
ſultat rōne enormis leſiōis que eſt exceptio doli mali vt.d.
l.ſi qs cum aliter. Item decretum iudicis videꝛ ꝙ faciat ceſ-
ſare pſumptionē doli per.l.i.cū ſua glo.C.de predijs cur.li.
x.⁊ dicit Bal.in.d.l.ſi quis cum aliter.

c ¶ Hiis tñ non obſtantibus ꝯtꝛiam partem arbitroꝛ de iure
veriorem:nam ante oīa pmitto ꝙ dicta dña Violātes:non
repudiauit ſeu renūciauit hēditati pr̃ne:ſʒ dedit ceſſit ⁊c.vl
de lucarelli eius patruo oīa iura ⁊ actiões reales ⁊ pſonales
q̃ hʒ ſeu qūolibet habere poſſet in bonis ⁊ hereditate dicti
ſui prīs ⁊c. Dʒ nō poterat cedere neqꝫ dare iura neqꝫ actio
nes niſi prius immiſcuiſſet:iō vr̃ eā his potius immiſcere q̃
recuſare ex quo datio ⁊ ceſſio fieri nō poterat ſi ſe abſtinuiſ-
ſet preterea dando iura ⁊ cedēdo actiões q̃ hʒ ⁊ hr̃e poſſet
in dictis bonis nō videꝛ recuſaſſe:ſʒ potius acceptaſſe he-
reditatē ex quo ſi recuſaſſet ceſſio fuiſſet inanis.l.ſi alia.C.
de iure deli.⁊ facti.l.illud.ff.de acq.hēdi.cū ſi. Nec obſtat ꝙ
poſtea ſubdatur in dicto inſtrō:qbus omnibus ⁊ aliis iuri-
bus ſibi cōpetentibus renunciauit:qꝛ intelligiꝛ renūciauit
qꝛ intelligitur renunciauit quibus oibus.ſ.iuribus ceſſis
ſibi cōpetentibus in bonis ⁊ hēditate dicti ſui prīs ꝓſupi
ponitur ergo ceſſio facta ſtipulanti ⁊ renunciatio ipſius ce-
dentis:que ne ſint contraria ſunt ita intelligenda ꝙ renun-
ciauit eidem qꝛ voluit a ſe abdicare concedendo eidem fa-
ciendo ſibi pactum de non petendo.

f ¶ Inſuper nō appellatur renūciatio iuribus ſibi cōpetēn-
tibus vel cōpetituris qñ recuſatur hēditas ſʒ diciꝛ repudia
tio vel abſtēſio hēditatis vt in rubrica.ff.de acq.⁊ repu.hē-
ditate.⁊.l.in repudiāda.⁊ in.l.is pōt cū multis illius tituli
⁊ in rubrica.C.de repud.⁊ abſti.hereditate.⁊.l.ſicut.⁊.l.fin.
eo.ti. preterea.ñ.ceſſit iura que habebat in bonis ⁊ hēdita-
te Nicolai ſui prīs:ſed ius adeundi vel immiſcendi non ha-
bebat in bonis ⁊ hēditate.l.pcia rerū ad.fal. Sʒ eſt ius ad
acquirendum hereditatem ⁊ bona nō ius in bonis ⁊ hēdita-
te. Et inſup nō pōt cedi alicui ius immiſcendi ar.l.mulier.
§.cū ꝓꝑe de iure dot.⁊ qð hr̃ in.l.apud iul.§ amiſſis ad tre.
hoc facto preſuppoſito deueniendo ad conſultationē. Cō-
ſtat ꝙ ſm preſuppoſita nō ſunt ſeruata ſolēnia reqſita ex
forma ſtatutorū de qbus ſupra qꝛ preſupponiꝛ ꝙ nō inter-
uenerūt proximiores cōſanguinei neqꝫ ex latere prīs qꝛ illi
non interuenerūt neqꝫ ex latere matris cū erat pximioꝛ ma-
ter ⁊ frater qui nō interuenerūt:ideo cuʒ dicta Violantes
foret minoꝛ militat primum ſtatutū qð prohibet ꝯtrahi cuʒ
minore ſine dicta ſolēnitate conſenſuꝫ proximiorū conſan-
guineorū ⁊ expreſſe diſponit ꝙ ea non ſeruata ꝯtractus ſit
nullus ipſo iure. Iteꝫ preſuppoſito ꝙ dicta Violantes per
dictam ceſſionē cenſeatur immiſcuiſſe prout ſupra deductū
eſt cuʒ in hēditate eēnt bona ſtabilia. Et ſcðm ſtatutū an-
nullet alienationem rerū immobiliū factā per mulierē ſine
dicta ſolennitate inferꝛ ꝙ dicta alienatio quo ad dicta bo-
na ſtabilia ſit nulla cum alienans fuerit femina:nec opus eſt
illa diſcuſſione an actiones ad immobilia veniant appella-
tione bonorū immobiliū. Ex quo dñiuʒ bonoꝝ immobiliū
veniebat ꝑcā alienatiōe ⁊ ſic ꝑ ꝯñs alienabanꝛ immobilia.

g ¶ Cum appellatione rei puta fundi vel domus veniat do-
minium ipſius rei.l.ſi alij fundum de vſufr.leg.l.in rē actio
de rei vendi. Tamen etiam ſi eſſent ſolum alienate actiones
ſole ad ipſas res immobiles competentes requireretꝛ eadeꝫ
ſolēnitas que in alienatione reruꝫ immobiliuꝫ requiriꝛ.l.j.
⁊.ij.C.ſi aduerſus tranſac.⁊ ibi notant glo.Bart.⁊ docto.
communiter ſecundum que teneant ꝙ oēs appellatiōe immobi-
lium non veniant actiones etiam ad immobilia clarū itaqꝫ
foret ex iam dictis ꝙ circūſcripto iuramento ꝙ dictus cō-
tractus initus a muliere minore non valeret ipſo iure:ſed
dubiuꝫ viget an dictus contractus firmetur iuramēto. Cir-
ca qð puto cōcludendum ꝙ nō duabus rōnibus. Primo
qꝛ vr̃ ꝙ primum ſtatutum ſub rubrica de nō ꝯhendo videꝛ
inductum in odiuꝫ ꝯhentium cum filijſfamilias vel mino-
ribus ad exemplū ſenatuſcōſulti macedoniani quod concer-
nit fauorem filiorum ⁊ tamen reputaꝛ factum in odium mu-
tuantium ipſis filijſfami.l.tam ſi.ff.ad mace.ita in ſimili ⁊
iſtud ſtatutum cenſeaꝛ factum in penam cōtrahentium cuꝫ
filijſfami.non adhibentibus dictā ſolēnitatem. Et ſi hoc eſt
in filijſfami.idem vr̃ dicendum in minoribus cum determi-

nentur ab vno determinabili.arg.l.iam hoc iure de vulga.⁊
pupil.⁊.l.hereditatem ⁊.l.ꝯ quis.C.eo.tit. Quod ⁊ perſua-
detur qꝛ ſtatutum procedit vlterius imponēdo penā nolē-
tibus niti ex ipſo contractu ⁊ pene ſolent imponi in odium
eorum quibus imponuntur.

b ¶ Idem deducitur ex notabili theorica Bald.in.l.ſi quis
in conſcribendo.C.de pac. Qui circa hoc qñ legalis diſpo-
ſitio cenſeaꝛ odioſa:⁊ quando fauorabilis dat hanc theori-
cam.qꝛ recurrenduꝫ eſt ad rōnem legis ſi de rōne non ap-
paret ⁊ tunc aut lex prohibet actum ⁊ eum annullat ⁊ tunc
cenſeꝛ ex odio.⁊ ideo non pōt renunciari.C.ne fideiuſ.do-
tium den.l.j.ſi vero pmittit ⁊ tunc pōt renūciari qꝛ preſu-
mitur fauorabilis ⁊c.ſm eum:cum itaqꝫ in ſtatuto de non
cōtrahendo cuꝫ filiofa.⁊c.in rubro ⁊ nigro verba ſunt phi-
bitiua non pmiſſiua dirigunꝛ ad ꝯhentes non minoribus.
⁊ non ad minores:ideo dʒ iudicari odioſum ⁊ non fauora-
bile dictum ſtatutuꝫ ex dicta theorica Bal.tunc infertur ꝙ
iuramentum non validat ꝯtum qui viciatur odio ꝯhentis
principaliter lʒ iurantem obliget iuramentum.c.ſignificāte
de pigno.c.j.⁊.c.debitores.de iuriiurā.iſta eſt theorica bar.
in.d.l.ſi quis pro eo ⁊ doc.cōmuniter omniū in ꝯcā auc.ſa-
cramenta puberū.⁊ in.d.c.cū ꝯtingat.remanet ergo lʒ hoc
ꝙ dictus ꝯtus eſt nullus nō firmatus iuramēto:lʒ iurans
potuiſſet aſtringi ad obſeruātiā iuramēti niſi petijſſet ⁊ im-
petraſſet abſolutionē a iuramēto.d.c.ſignificāte.⁊.d.c.debi-
tores.tū vinculū iuramēti nō trāſit ad hēdē.c.veritatis de
iureiur.⁊ ibi p Inn.⁊ doc.iō ſupuacanea eēt abſolō. Scðo
ꝙ dictū iuramētū nō iuuat dictū ꝯtū deduciꝛ ex alio.ſ.qꝛ
dicta Violātes:put pſupponiꝛ fuit enormiter ⁊ enormiſſi-
me leſa:qꝛ nedū vltra dimidiā iuſti pcij:ſʒ in duplo qñ aūt
eſt enormis leſio ineſt dolus re ipſa.d.l.ſi qs cū alr. Et pōt
veniri ꝯ iuramēta vt per gl.⁊ doc.in.c.veniens de iureiu-
ran.vt dicit.d.Panor.in.d.c.cum contingat.oꝛ ex enormi le-
ſione pſumitur dolus ⁊ ſubeſt cā pſumendi ſm eum.

i ¶ Nec obſtant adducta in ꝯtrariū:que quidē q̃ſi oia ſub lata
ſunt ex premiſſis:tamē breuiter repetā. Non.n.ob.ꝙ ſtatu-
ta loquuntur in ꝯtractibus ⁊ recuſatio hereditatis fieri poteſt
citra contractum:qꝛ lʒ verum ſit ꝙ prohibitis ꝯtractibus
nō reſultet prohibita repudiatio vel abſtenſio hereditatis.
tamē ſupra probatū fuit ꝙ Violātes contraxit ⁊ ceſſit iura
ex contractu non autem ſe abſtinuit ab hēditate immo po-
tius ex illo ꝯtractu cenſeꝛ ſe immiſcuiſſe per ſupradicta non
repeto:ideo militant dicta ſtatuta. Nec etiaꝫ obſtat ꝙ ſcðm
loquitur de bonis immobilibus:qꝛ ſuꝑ deductum eſt ſupra ꝙ in
hereditate erāt bona immobilia:ideo verificatur quo ad ea.
item prohibitio alienatiōis immobilium trahitur ad aliena-
tionem actionum ad immobilia cōpetentia per.l.i.⁊.ij.C.ſi
aduerſus tranſac.⁊ ibi per glo.⁊ doct.vt.s.dixi. Et dato ꝙ
ceſſaret ſcðm ſtatutum militat primum.

k ¶ Nec ob.reſponſio data circa iuramentum de quo loquiꝛ
pmū ſtatutum quatenus dictū eſt ꝙ loquitur de iuramento
aſſertiue etatis:qꝛ immo poteſt dici ꝙ dictū ſtatutū loquaꝛ
de iuramēto promiſſiuo:qꝛ illud ſupplet defectuꝫ etatis qꝛ
iurant non venire ꝯ rōne minoris etatis vel ꝯtum ſeruare
nō obſtāte minori etate. Et lʒ ſtatuētes layci ſeculares non
hēant poteſtatē infringēdi iuramēta:tamen diſponunt ſup
cōtractu nō ſup iuramento:⁊ ſaltem infringendo ꝯtum in
odium cōtrahentis cū minore pupillo ſine ſolēnitate reqſi-
ta pōt ſtatutum tollere validitatem contractus nō obſtante
iuramento:qꝛ iuramētum nō cōfirmat contractum q a iure
viciaꝛ odio ꝯtrahētis vt.s̃.deductū. Et ad hoc vt ſtatutum
loquēs etiam in cōtractu iurato nō ſit inefficax interpretꝛ
ꝙ talis nullitas ex odio ſit inducta put.⁊.s̃.deduxi. ⁊ vltra
facit qð dixit Fede.in dicto cōſi.clxxij.vt.s̃.retuli q ita vi-
deꝛ intelligēdus.ſ.ꝙ illa nullitas cenſeaꝛ inducta odio con-
trahentis cū filiofami. Et inſup iuramētum operatur valida-
tem ꝯtractus alias nulli quādo eſt interpoſitum ſine metu
vel dolo.ſecus ergo ſi metu vel dolo emanauit.d.c.cum cō-
tingat in fi.⁊.d.c.ꝯ quis i fi.⁊.d.auc.ſacramēta puberū in fi.
ideo cum dolus ex enormi leſiōe reſultet re ipſa.d.l.ſi quis
cum aliter ⁊ preſumatur dolus ex propoſito vt premiſſum
eſt:ideo hoc caſu non validatur contractus vt ſupra latius
demonſtratum eſt:⁊ licet quando eſt exceſſus in dimidia
iuſti precij teneatur communiter ꝙ iuramentum operetur
efficaciam contractus non obſtante remedio.l.ij.de reſcin-
den.vendi.prout eſt cōmunis opi.quādo eſt iuramētū ma-
ioris. Tamen in iuramento minoris eſt dubium vt premiſi.
Et ſaltem quando eſt longe maioꝛ enormis leſio puta quis

in duplo

in duplo vltra dimidiam vel circa prout ɔtingit in caſu nřo in quo pſupponitur ꝙ hẽditas valebat.cl.ꝛ dos fuit in quinquaginta.ꝛ forte cum aliqua dilatione qđ ſi eſſet tanto minus cenſeret pmiſſum ar.§.plus ꝛ.§.tpe inſti.de acti.ꝛ.l.ſi conſtante.§.quotiens.ff.ſol.matri.lꝫ in hoc de dilatiõe nõ faciam vim qꝛ non preſupponitur in themate ꝛ hec omnia latius ſunt ſupra deducta.

l ¶ Nec obſtat ꝙ poſſit renunciari iuri cõpetenti ex enormi leſione. Qđ lꝫ verũ ſit put dicit Bart.in.d.l.ſiqs cũ aliter: tñ renũciando ſimplr exceptioni doli trahit ad paruã leſionem vt firmat Bar.in.d.l.ſiqs cum alr in fi.ꝛ ſi traheretur ad magnã leſiõeꝫ nõ ẽ viſibile ꝙ traheret ad maximã. Prout alr.d.an.ꝛ moderni i.c.quãuallis de iureiu. ꝙ pmittẽs nõ venire ɔ rõne enormis leſiõis poterit venire ɔ rõne enormioris. Iſta aũt leſio vr̃ enormior ꝛ enormiſſima merito ꝛc.

m ¶ Nec obſtat qđ vltimo loco dicebat ꝙ decretũ facit ceſſare preſumptionem doli ꝛc. Quia Imo.in.d.l.ſiqs cũ alr tꝫ ꝙ decretum facit ceſſare pſumptioneꝫ leſionis ꝛ ɔſequẽter doli re ipſa ꝛ ex ppoſito: tamen poteſt pbari cõtrariũ.ið ſi probatur enormis leſio appet dolus re ipſa ꝛ ſic nõ operatur dicta pſumptio. Et maxime qñ nedũ eſt enormis: ſed enormiſſima leſio vt in caſu iſto ꝛ potiſſime qꝛ ſtatutũ hoc caſu non confidit de ſolo decreto iudicis: ſed vult etiã adhiberi conſenſum proximiorum conſanguineorum ne minores ledãtur: remanet ergo ɔcluſio ꝙ heredes dicte Violantis poſſint non obſtante dicta renũciatione petere dictam hereditatẽ ꝛ bona hereditaria. Laus deo.

¶ Teſtamentum factum a filiafami.cum conſenſu patris ꝛ mariti: an valeat vt codicillus vel ſaltem vt donatio cauſa mortis virtute clauſule codicillaris ita ꝙ hẽdes mariti predicti poſſint petere legata relicta in dicto teſtamento marito per ipſam filiamfami.

¶ Conſilium. ccxxxvij.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu xpi. ¶ Viſo themate ꝛ allegatiõibus hincinde q̃ egregie articulũ hũc diſcutiũt p vtraqꝫ pte lꝫ in ɔſilijs deciſiuis nõ ſoleã ad partes arguere: tñ vt allegãtibus ſatiſfaciam alium ordinem amplectar. Videt enim primo aſpectu dicẽdum ꝙ ex quo filiuſfami.non põt teſtari.l.qui in poteſtate de teſta.ꝛ.l.ſenium.C.qui teſt.face.poſſunt.

a ¶ Et qui non poteſt teſtari pariter nõ põt codicillare.l.ij.ff.de leg.j. Et cum conſenſu patris qꝛ vltime volũtates nõ debẽt ex alieno arbitrio pendere.l.fina.ff.cõia prediorum ꝛ habet in iuribus preallegatis ꝛ in.c.lꝫ.§.Quia.de ſepulturis lib.vj.ideo cõſtat ꝙ dictũ teſtamẽtum factum per dictã dominam roſam nõ valet neqꝫ iur teſtamenti neqꝫ iure codicilli ſeu vltime volũtatis hoc aũt caſu non cadunt termini alterius vltime voluntatis. Et hec hactenus ſunt clara: ſolum remanet dubitatio an dicta diſpoſitio dñe roſe ſubſtẽtari poſſit vt donatio cauſa mortis.

b ¶ Lꝫ enim q nõ põt teſtari regulr nequeat donare cã mortis vt eſt tex.ſingularis in.l.j.§.j.ff.de tutelis ꝛ rõnibus diſtrahẽdis ꝛ facit optime tex.in.l.que ſub cõditiõe.§.in mortis cã donationibus.ff.de condi.inſti. Tamen lꝫ filiuſfamilias nequeat ẽt cũ ɔſenſu pr̃is teſtari vel aliam vltimam voluntatem facere: tñ donare põt cã mortis cum pr̃is cõſenſu l.tam his.ff.de dona.cã mortis.ꝛ.d.c.lꝫ.§.Quia ẽm vnum modũ intelligẽdi: remanet itaqꝫ tota vis cõſultationis vtrũ diſpõ dcẽ dñe roſe quo ad relicta fcã dcõ Iacobo ſuo marito ſubſtẽtari poſſit in vi donationis cã mortis: attento ꝙ in dicta diſpõne quo ad relicta facta dicto Iacobo interuenerint oĩa reqſita ad validitatẽ donationis cã mortis: qꝛ interuenit cõſenſus dicti Iacobi.ꝛ dicte dñe roſe.

c ¶ Et donatio cã mortis hodie pficit nudo pacto quẽadmodum donatio iter viuos p.l.ſiqs argẽtũ.C.de dona.ꝛ inſti. eo.ti.§.pficiunt q̃ iura militãt ẽt in donatione cã mortis vt eſt gl.notabilis in vbo donabat.l.i.cũ pr̃.§.meuis.ff.de le.ij.q̃ ab oĩbus approbat. Itẽ interuenit ɔſenſus pr̃is q reqꝛit in donatiõe cã mortis fcã p filiũ vel filiãfamilias: lꝫ dubitatio ſola remanet vtruꝫ dicta dña Roſa voluerit donare cã mortis ꝛ dict' pr̃ ꝛ dictus Iacobus voluerit ɔſentire donatiõi cã mortis vr̃.n.ꝙ dcã dña Roſa nõ habuerit mẽtem faciendi donationem cã mortis qꝛ verba ſua nõ vident importare donationeꝫ cã mortis nec mẽs cenſet alia q̃ verba ſonãt regulr iuſta.l.labeo.§.tubero de ſuppellec.legata.ꝛ c.ij.requiris de appel.cũ cõcor.ꝙ autem verba non tendãt ad donationẽ cã mortis deducitur qꝛ donatio cauſa mortis eſt ɔctus cum dependeat a volũtate duorum oẽs aũt volũtates dependent a voluntate vnius ſed dicta dña Roſa in pn.diſpõnis demonſtrat ſuam voluntatem ꝙ nõ intendebat ɔhere ſꝫ teſtari ꝛ in ſubſidiuꝫ aliam vltimam volũtateꝫ facere vt pꝫ in pfatione ibi nolens decedere inteſtata ne ꝛc. pñs teſtm̃ ſeu vltimã voluntatem ꝛc.facere pcurauit.

d ¶ Ex prefatione aũt deprehendit mens diſponẽtis.l.fina. ff.de heredi.inſti.cẽſent enim repetita in ſequẽtibus.l.ticia rñdit.§.reſpondit de verbo.oblig.ꝛ.l.qꝛ.ff.de pac.cũ ſimi. Iõ deprehendit volũtas dcẽ dñe Roſe volẽdi facere vltimam volũtateꝫ ꝛ nõ ɔhere: clã itaqꝫ codicillaris appoſita in fine dicte diſpõnis vr̃ intelligẽda ẽm prefationẽ ꝛ ſic ꝙ dicta Roſa voluit valere dictã diſpoſitionẽ omni meliori mõ quo melius de iure valere põt dũmõ p viam vltime volũtatis vt ſic vltima declarent a primis put decet quia p precedentia ſequentia declarant.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de leg.j.ꝛ.l.hẽdes palã.§.ſꝫ ſi notã.ff.de teſtis. Preterea q̃cunqꝫ fuerit voluntas dicte roſe: tñ cõſenſus patris ꝛ ɔſenſus Iacobi nõ vident reſpicere teſtm̃ ſeu vltimã volũtatẽ: qꝛ dicti ɔſenſus vident ſolũmõ adhiberi teſtõ ſeu vltime voluntati: nam ſunt verba demõſtrantia cõſenſus pdictos poſita in dicta prefatione in medio orõnis in qua demõſtrat ꝙ domina roſa procurabat facere teſtm̃ ſeu vltimam volũtatẽ vt ex lectura ipſius diſpõnis apparet: ideo ad ea ſola q̃ in pfatione demonſtrant cenſeãtur adhibiti dicti conſenſus.ar.l.iij. §.ſi filius.ff.de libe.ꝛ poſthu. Qđ ꝛ demonſtratur ex vbis ipſius ɔſenſus ibi ꝛ ad pdicta ipſis ɔſentientibus q̃ verba ſonãt ꝙ conſentiebãt ante dictis ſed antea nõ erat dictum niſi de teſtõ ſeu vltima voluntate: ergo dicti pater ꝛ Iacobus maritus non cõſenſerunt niſi teſtõ ſeu vltime voluntati: ꝛ ẽꝫ hoc licet dicta dña Roſa fortaſſe valere voluerit alio iure q̃ voluntatis nihilominus non ppterea vr̃ ꝙ pater ꝛ maritus cõſenſus ad id prebuerint: ideo ex hoc vicietur ipſa donatio cauſa mortis. Et maxime conſenſus in donatione cauſa mortis requiritur ꝙ ſit ſpecificus ſeu ſpecialis ad donationem cauſa mortis vt videtur probare tex.in.l.filius in fine.ff.de donatio.

e ¶ Et ideo cum in dicta clã in fine poſita non fiat ſpãlis mẽtio donationis cã mortis non vr̃ cõſenſus patris ſufficienter adhibitus propter quã rõneꝫ ꝛ etiam qꝛ donatio cauſa mortis accedit ɔctui potiuſq̃ vltime voluntati voluit Hy. vt refert Cy.in.d.l.ſenium cum eo trãſiens ꝙ clã ſolita apponi in fine teſtamẽti ſi nõ valet iure teſtamẽti valeat iure codicillorũ ꝛ cuiuſcũqꝫ alterius vltime volũtatis non operetur vt diſpoſitio validetur in diſpõne cã mortis: qđ tꝫ voluit Spe.in ti.de inſtrumẽtorum editione.§.compendioſe verſi.qd ſi filius ẽm Ang.in.d.l.ſenium qui cum eo tranſit qđ ꝛ tenet ibi Rapha.fulgo.per dictam rõnẽ ſumptã ex.d. l.filius.ꝛ licet Guil.de cu.aliud velit ſi pars erat pñs tamen Bald.ibi pro ɔcordia dicit opinionẽ Guil.procedere ſi filius expreſſe dixit dono vel promitto cã mortis ꝛ in donatario apparerent aliqua ſigna cõſenſus alr̃ non eſſet ɔctus.l. illud de ſacroſanc.eccle.alr̃ verior eſſet opi. Hyn.ẽm euꝫ ꝛ idem tꝫ Ange.in.l.iij.ff.de teſta. Cum itaqꝫ in caſu iſto nõ fiat mẽtio donationis cã mortis nec interuenerit verbum dono vel pmitto ſeu ꝙpollens: ideo nõ vr̃ reſultare donatio cã mortis ẽm preallegatas auctoritates ꝛ rationes premiſſas.verbũ enim reliqt adaptat ad vltimas voluntates ꝛ in eis ſolet apponi ꝛ non in ɔctibus.ꝛ argumẽtuꝫ a ſolitis bonuꝫ eſt in iure.l.qđ ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edil.edi.ꝛ l.fina.C.de fideiuſſo.ꝛ per glo.in.l.i.C.de arbitris.ꝛ.l.neqꝫ natales ꝛ ibi per Bal.C.de probatio.

f ¶ Lꝫ aũt pdicta videant multũ vrgere ꝛ reddãt cõſultationem nõ mediocriter dubiã: tñ oĩbus diligẽter pẽſatis puto de iure rñdendũ eſſe ɔtrã. Cõſtat eniꝫ ꝙ actus dꝫ p poſſe ita interpetrari vt valeat ꝛ nõ viciet.l.quotiẽs in ſtipulationibus.ff.de vb.obli.ꝛ.l.quotiẽs in actiõibus.ff.de reb' dubiis cũ ſi. Itẽ ɔſtat ꝙ actus cẽſet adhibitus in virtute aliqd opandi ꝛ nõ fruſtra qñ põt interpetrari vt qcqꝫ operet.l.ſi qñ.ff.de leg.i.ꝛ.c.ſi papa de pui.li.vj.ꝛ facit.c.commiſſa de ele.eo.lib.ꝛ facit.l.ſi vero in pn.ff.de iudi. Idcirco cũ dicta diſpoſitio dñe Roſe nõ potuerit vllo mõ valere niſi interpetret ꝙ in ſubſidiuꝫ voluerit donare cã mortis vt eſt clarum per iam dicta. Et cõſenſus pr̃is nõ erat oportun' nec etiam conſenſus mariti niſi ad hunc finẽ vt dicta diſpoſitio

validari poſſit per dictos conſenſus adhibitos vbi alias nō poſſet valere: q2 alias ludibrio ⁊ ſine virtute aliqd operādi fuiſſent adhibiti ⁊ attēto ꝙ reſpectu teſtamenti vel codicillorum ſeu ſimilis vltime volūtatis dicti ꝯſenſus nihil operarentur vt eſt notiſſimum: idcirco cenſeanſ ob eam ſolam cām adhibiti cū nequeant qcq̄ aliud operari: vnde ſi ͧba adaptari pñt ad donationem cauſa mortis dȝ talis interpetratio adhiberi ēt ſi opus eēt aliquali impropriatiōe ͧborū per iura preallegata: ſed vr̄ ꝙ ͧba poſſint comode adaptari ad donationem cā mortis. Ex quo donatio cā mortis confertur poſt mortē prout cetere vltime voluntates que vidētur eo reſpectu dici vltime volūtates que cōferunſ in tēpus in quo non redit arbitrium. vt in.l.j.C.de ſacroſan.eccle.⁊ ſunt ambulatorie vſq3 ad mortem que ꝯtinuo pñt reuocari in.l.ſi quis in prin.teſt.ff.de teſta.⁊.§.poſteriore inſti.qbus modis teſta.infir.⁊ inſti.de ademptione legatorum.

g ¶ Que quidem militant ēt in donatione cā mortis q̄ pōt nuda voluntate donātis reuocari.l.non ōis.§.ſi pupillus.ff.ſi cer.pe.⁊.l.qui mortis.⁊.l.ſenatus.§.donatio in ſi.ff.de donatio.cā mor.⁊ in multis accedit nature vltimarum voluntatum vt in.l.ſi.C.de dona.cā mor.⁊ in.d.l.que ſub cōditione.§.in mortis.⁊ in.d.l.j.§.l.de tute.⁊ rōnibus diſtrahendis.⁊.l.ſi mortis cā.C.ad.l.falc.⁊ in.l.illud.⁊ in.l.marcellus.ff.de dona.cā mor.⁊ hr̄ in.l.ij.ff.de leg.j.ita ꝙ large loquendo pōt ſatis dici vltima volūtas ⁊ maxime q2 ſi volumus ͧbis vt hebrei penitus inherere donatio cā mor.volūtas eſt: vnde ſi circa eam nulla alia voluntas ſequiſ vltima remanet q2 vltimus eſt quē nullus ſequitur.ff.de verborū ſigni.l.proximus in ſi. Quinimmo verba dicte clauſule codicillaris neceſſario ſi nolumus a verbis recedere importāt donationē cauſa mortis: q2 illa verba vel alio mō iure vel cauſa quo melius ⁊c. Non pñt adaptari ad aliquā vltimam volūtatem proprie ſumptam.ſ. prout differt a quocūq3 contractu etiam habente dependentiā a morte prout eſt donatio cauſa mortis quia de illis vltimis volūtatibus erat premiſſum per ſignum vniuerſalis cuiuſcunq3 quod ſui natura nihil excludit.c.ſolite de maio. ⁊ obe.⁊.c.ſi romanorum.xix.diſt.⁊.l.iulia.de lega.iij.

h ¶ Itaq3 ͧba ſequētia vel oīmodo ⁊c. Neceſſario referunſ ad alium modū q̄ vltime volūtatis: tū q2 natura cōiunctionis eſt ponit[?] inter diuerſa inſti. no.per gl.in rubrica de iur.⁊ fac.igno.tū ⁊ maxime ex ſignificatu dictionis vniuerſalis omnes[?] que ſui natura nullū modū excludit.d.c.ſolite cū cōcor. Itē q2 natura aduerſatiue vel eſt vt ſufficiat alterā ptē verificari.l.ſi hēdes[?] plures ff.de cōdi.inſti.⁊ regulē in alternatiuis in.vi.cū cōcor. Et ſic nō voluit ꝙ ſolū eēt vltima volūtas ſi eo modo valere nō poterat. Ex quibus opȝ dicere ꝙ mens diſponētis fuit: put ⁊ verba ipſa ſonant ꝙ diſpoſita p eam ſi non poterāt valere iure alicuius vltime volūtatis valerent alio mō quo melius valere poterāt ſed certū ē ꝙ melius valere poterant iure donationis cā mortis quo ad relicta facta dicto Jacobo q̄ iure alterius vltime volūtatis qa vt donatio cā mortis valere poterat accedēte cōſenſu pr̄is ⁊ ꝯſenſu donatarij: ideo verba dicte clauſule neceſſario ſunt referenda ad donationem cā mortis q̄ eſt magis ſimilis vltime voluntati q̄ donatio inter viuos vt de ſe cōſtat: ideo ad eam adaptanſ: licet etiam ſi importarēt donationē inter viuos dictus Jacobus haberet intentum. Ex quo itaq3 verba inferunt in hāc interpetrationem ⁊ ex ea actus reddiſ validus vbi alias non valeret ⁊ ꝯſenſus paternus ⁊ mariti non reſultant ludibrio poſiti ſed in virtute aliquid operādi decens eſt ꝙ talis interpetratio adhibeatur: immo videſ talis interpetratio neceſſaria per iam dicta.

i ¶ Et ex his videſ concludendum ꝙ relicta facta dicto Jacobo valeant in vi donationis cauſa mortis. Et licet quo ad alia relicta dicta interpetratio non cadat cum non interuenerit preſentia ſeu cōſenſus eorū quibus relinquiſ: tamen non refert q2 exponitur ſi pro quatenus in hmōi clauſula argumento.l.ſtichus qui meus erit.ff.de leg.j.⁊ not.Bart. in.l.j.ff.de iure codicil.⁊ Bald.in.l.ſi.C.eo.li.⁊ doc.in auc.ex cā.C.de lib.pre. Cōfirmaſ dicta cōcluſio auctoritate gui.de cu.qui in ſimplici cſa codicillari ſine dicta clauſula vel alio modo ⁊c. Voluit ꝙ teſtm̄ filijſfamilias validaretur in vi donationis cā mortis preſuppoſito ſcilicet ꝙ adhibereſ conſenſus patris cuius dictū approbat Ang.in.d.l.ſeniū. ⁊ idē voluit Federicus de ſenis in conſili.cclxxxviij.prout refert Pōta.in.d.l.ſeniū quā partē etiam firmat Jmo.in.d.l.tamē dummodo pars eēt preſens: nititur ea ratiōe quia ex quo non pōteſt habere locum alia vltima volū[?] niſi donatio cauſa mortis illa generalis clauſula vt. al[?] vltime voluntatis que non poteſt in alio caſu veri[?] habetur perinde ad ſi eſſet nominatim facta ſpecificatio.

k ¶ Nec ob.adducta in ꝯtrarium non.n.ob.ꝙ in prefatione fit ſolum mentio de teſtō ſeu vltima voluntate q2 illud ͧbū vltimam volūtatem pōt intelligi large vt adaptetur ad ſequentia preſertim cū ſubdator ꝙ facere procurauit ꝓſertim vltimā voluntatem in hūc modum ⁊c.modus autē poſtea deſcribitur.ſ.q2 voluit eam valere non ſolū iure cuiuſcūq3 vltime voluntatis ꝓprie ſumpte ſȝ etiā alio modo quo valere poterat.⁊ cōſenſus adhibiti per patrem ⁊ maritū fuerunt adhibiti ad vltimā voluntatem eo mode factam.ſ.vt valeret oīmodo quo valere poterat: ſed non poterat valere vt teſtamentum vel vt altera vltima voluntas proprie ſumpta ergo cōſenſum adhibuerunt vt dicta vltima volūtas valeret alio modo ⁊ ſic vt donatio cā mortis.

l ¶ Nec refragatur verbum predicta q2 ſatis virtualiter erat ꝓdictū ex quo erat ꝓmiſſum de vltima volūtate in modū q ſequiſ: ideo dcā ͧba referunſ ad oīa precedētia ⁊ ſequētia: accedit etiam.l.ſi talis ſcriptura in ſi.de lega.j.⁊ lȝ etiā rigor verborum patiatur hanc interpetrationem per iam dicta tñ etiam ſi verborū ſubtilitas repugnaret dicte interpetrationi non deberet ex hoc diſpoſitio viciari non enim deberet talis nimia ſubtilitas verborum aſſumi ad actus inualiditatem cum mens diſponentis ⁊ conſentientis fuerit veriſimiliter vt actus valeret quia nemo ꝑſumitur velle facere actū in caſum in.l.ſi vero in principio de iudi.⁊ arg.d.c.ſi papa ⁊ nimie ſubtilitates ſunt in iure aufugiēde ⁊ reprehendende argumen.l.vnice.C.de nudo iure quiritum tollendo ⁊ per glo.in clemen.ij.de iudi.⁊ inſti.⁊ de fideicommiſſarijs libertatibus.§.ſed q2 ad idem.c.intelligentia de verbo.ſign.⁊.l.cum virum.C.de fideicōmiſſis cum ſi.

m ¶ Nec etiam ob.ꝙ in donatione cā mor.requiriſ ſpālis cōſenſus ⁊ ſpecificus propter quā potiſſime rōnem Hy.Cy. Specu.Bal.Ang.⁊ Raph.Fulgo.vbi ſupra volūt ꝙ clauſula codicillaris non verificetur in donatione cā mor.quādo filiuſfamilias teſtatur cum cōſenſu patris per.d.l.filius qd̄ vr̄ magis obſtare in hac cōſultatione q2 reſponſio Jmo. videſ dictum fundamentum ꝯtrium eneruare per rōnē ſuā quā allegans pro hac parte iuuat alijs ſimilibus ⁊ ꝓbaſ etiā ex theorica Bar.in.l.ſi quis in principio teſtamenti de lega.iij.poſt mediū ͧſi.q̄ro ſi eſt ponere caſum ⁊ coadiuuatur q2 dicta.l.filius nō videſ loqui in patre conſentiente filio donanti cā mortis bona propria ipſius filij: ſed in eo qui permittit alij ꝙ donare poſſit res ipſius ꝑmittentis vt deprehenditur ex his que premittunſ in.d.l.⁊ etiā q2 eo tpe filiuſfamilias nihil habebat per.l.pl3 de acquirē.heredi.⁊.l.cum filio de lega.j.niſi bona caſtrenſia vel quaſi caſtrēſia in quibus non exigitur conſenſus patris.l.ij.ff.ad mace.⁊.l.ſi.C. qui teſtamēta face.poſ.⁊.l.ſi.C.de inoffi.teſt.⁊ fundatur.d.l.in veriſimili mente permittentis ſeu ꝯcedentis generalē ptātem q2 ex veriſimili mente generalitas ipſa non trahitur ad donationem vt eadem.l.circa princip.⁊.l.contra iuris.§.fin.ff.de pactis que coniectura veriſimilis mentis fundatur in ratione.l.cum de indebito.ff.de proba.

n ¶ Et ideo vbi ex qualitate ꝑſonarū vel alia rōne deprehēdereſ volūtas gñaliter permittētis ꝙ veriſimiliter permiſiſſet etiā donare tunc in generali conceſſiōe facultatis diſponendi veniret ēt donatio vt ꝓbatur in.d.l.filiuſfamilias ͧſiculo nōnunq̄ maxime iuncta gl.in verbo hoc quoq3 ⁊ licet ille verſi.videaſ loqui in donatiōe inter viuos: tñ eadē eſt rō in donatione cā mortis vt ſubdiſ ibi in verſiculo pari rōne in quo apparet ꝙ ea ratiōe quare nō permittiſ donatio inter viuos eadem ratione nō permittitur donatio cauſa mortis ex quo datur intelligi ꝙ.d.l.filius nō intendit ꝙ cōſenſus patris requiraſ ſpecialiter in donatione inter viuos vel in donatione cā mortis niſi ea rōne quia non eſt veriſimile ꝙ in ſpē ꝯceſſiſſet facultatē donādi inter viuos vel cā mortis ⁊ in generali ꝯceſſiōe non veniūt ea q̄ non eēt quis in ſpē ꝯceſſurus vt in regula generi in.vi.⁊ in.c.ſi.de offi.vicarij.eo.lib.⁊ in.l.obligatione generali.ff.de pig.

o ¶ Et vult text.d.l.filius in verſiculo ſed enim ꝙ ſi cui eſt permiſſum donare illa permiſſio referatur ad donationē inter viuos ⁊ non ad donationem cauſa mortis ⁊ poteſt eē ea ratio quia appellatione donationis venit in dubio donatio ſimplex ⁊ ſic donatio inter viuos non donatio cā mortis vt probatur in.l.j.ff.de dona.ideo concedens facultatem do-

nandi

nandi cenſetur intellexiſſe de propria donatione :ideo tunc
non venit donatio cauſa mortis niſi etiã de ea permittatur
iſte eſt text.ibi vnde quando veriſimilis mens permittẽtis
ſeu conſentientis eſſet ꝙ conſentiret vel permitteret etiam
donationem cauſa mor.videtur ille text.ex premiſſis potius
velle ꝯveniat donatio cauſa mortis in generali permiſſione
in generali cõſenſu cũ verba proprie ſumpta ẽt ad donatio
nem cauſa mortis adaptenf ⁊ ita videtur contingere in caſu
noſtro quia ex quo dicta filia teſtabatur de bonis proprijs
non de bonis paternis in titulo mere lucratiuo intendebat
illa in alios trãſferre:ita ꝙ nõ agebatur de preiudicio pris
ſaltem maiori ꝙ valeret iure donationis cauſa mor.ꝗ᷑ vale
ret iure teſtamenti vel codicillorũ vel alterius vltime volun
tatis nõ cadit ratio quare magis pater voluiſſet valere iure
vltime voluntatis ꝗ᷑ iure donationis cã mortis :idcirco ta
lis conſenſus ſufficiat etiam dato ꝙ non cenſeref ſpecialis
conſenſus ad donationem cã mortis qui vt dixi ſufficit gñas
lis ſtante veriſimilitudine ꝙ ſpecialr ꝯceſſiſſent ꝓbatur in
in.d.l.filius ver.nõnunꝗ᷑ ⁊ vſiculo ſequenti inductis vt.ſ.
p ¶ Preterea dictus verſiculus ſed.n.loquitur in conceſſio
ne indefinita ⁊ etiam totus tex.eiuſdem.l.nos autẽ ſumus
in vniuerſali qꝛ dictio cuiuſcunqꝫ ⁊ dictio omni ſunt vniuer
ſales ⁊ natura vniuerſalis ſi plus importat ꝗ᷑ natura gene
ralis orationis qꝛ in vniuerſali veniunt qñqꝫ ea que nõ ve
niunt in generali diſpoſitione ex illa rõne qꝛ nõ eſſet veriſi
militer in ſpẽ conceſſurus:qꝛ virtus vniuerſalis tollit qñqꝫ
illam cõiecturã ⁊ veriſimilitudinem ꝙ non eſſet in ſpẽ cõ
ceſſurus prout diligenter aduertẽdo voluit Bar.in.l.ſi plu
ribus de leg.ij.dum loquif de.d.l.obligatione gñali ſꝫ itaqꝫ
dictus verſiculus ſed.n. probet ꝙ qñ generaliter permittif
facultas donandi non ſufficiat niſi ſpãliter exprimaf de do
natione cã mortis:nõ tñ idem probat qñ per ſignũ vniuer
ſale eẽt pmiſſa donatio vel qñ eſſet vniuerſalis permiſſa ad
miniſtratio ſeu facultas alienãdi nec enim ibi ꝓbaf ꝙ ſem
per requiraf ſpãlis expreſſio:ſꝫ ꝙ ſi pmittif ꝙ poſſit dona
re id nõ ſufficit niſi ſpãliter exprimaf de donatione cã mor.
vt ſic exceptio ſit de regula ꝓut decet ſm ea que hñr in.l.j.
ff.de reg.iur.in.l.nã qꝺ liquide.§.ſi.de penu.lega.⁊ notant
Bar.⁊ Bal.iõ.l.actiõe.C.de trãſac.ſꝫ in his terminis ꝯſen
ſus adhibef neduꝫ ſpãliter ſed noiatim ⁊ in indiuiduo:naꝫ
ꝯſenſit huic actui qualitercũqꝫ celebref vnicus eſt actus er
go nedũ in ſpẽ ſed in indiuiduo ꝯſentit actui ſi igif eſt non
põt valere niſi vt donatio cã mor.ergo q facit actũ ⁊ vult fa
cere eo modo quo melius valere põt ſi nõ poteſt valere niſi
vt donatio cã mortis:ergo facit donationẽ cã mortis : ergo
ſi cõſentit huic actui conſentit huic donatiõi cauſa mortis:
ergo nedum in ſpecie conſentit donationi cauſa mortis ſed
in indiuiduo huic donationi cauſa mortis.
q ¶ Plus autem eſt cõſentire in indiuiduo ꝗ᷑ ſpecialiter qꝛ
aliud eſt exprimere aliquid generaliter aliud ſpecialiter aliõ
ſingulariter ſeu noiatim prout eſt qñ deuenitur ad indiui
duum vt notat Bar.in.d.l.ſiquis in prin.teſti poſt mediuꝫ
verſi.quero quid ſi teſtõr ⁊ ideꝫ in.l.j.in ſi.de vul.⁊ pup.in
quibus vult ꝙ maior ſit expreſſio in indiuiduo ꝗ᷑ in ſpẽ ſꝫ
hic eſt vnus actus cuiuſcũqꝫ qualitatis ſic ⁊ huic indiuiduo
actui cõſenſit:ergo conſentit ſingulariter huic donatiõi cã
mor.ſi donatio cã mortis eſt ſi pro qꝛ quid.n.ſi dico dono
huic animali demonſtrando titiuꝫ nõne dono ſingulariter
titio : lꝫ ipſum demonſtrem ſub genere aĩali profecto nulli
dubium accedat qꝺ no.in.l.ſi qs in fundi vocabulo de le.j.
ideo ſi cõſentit huic diſpoſitioni cum h̄ ꝙ valeat oĩ meliori
mõ ⁊ non põt valere niſi vt donatio cã mor.ergo conſentit
ꝙ valeat vt donatio cã mortis ⁊ ꝯñter conſentit huic dona
tioni cã mor.prout contingeret in h̄ caſu filius donat bona
aduenticia poſt mortẽ pater cõſentit ſimplr in dubio cenſef
donatio cauſa mortis.l.ſeya de dona.cauſa mortis ⁊.l.ſeya
de dote preleg.certe nemo diceret talem donationẽ cã mor
tis non valere :qꝛ non eſt expreſſum ꝙ donatio cauſa mor
tis ita formaliter hoc caſu valere : ideo lꝫ quando eſſet ſim
plex clauſula codicillaris qꝛ dixit valere voluit iure codicil
lorum vel alterius vltime voluntatis probabilis dubitatio
vertatur propter ꝯtrias opi.qꝛ poteſt dubitari an conſenſus
ſit adhibitus donationi cauſa mor.que nõ eſt propria vlti
ma voluntas ⁊ ſi non adeſt conſenſus honorati res eẽt cla
ra ſi vero adeſſet conſenſus putarem rem dubiam ⁊ legen
do.d.l. ſenſum inclinabam pro validitate actus : tamen vbi
eſt clauſula vel omnimodo quo melius valere poteſt prout
addita eſt in caſu noſtro puto aperta fronte concludendum
eẽ ꝙ ſubſtentaf : vt donatio cã mor.ex quo infert ꝙ hẽdes
dicti iacobi poſſunt retinere dicta relicta vt donata cã mor.
r ¶ Nec refragatur ꝙ verbum reliquit magis videaf accõmo
datũ vltime volũtati ꝗ᷑ donationi cauſa mortis ſaltem attẽ
to eo ꝙ frequentius accidit qꝛ dato ꝙ fatendum ſit tamẽ ex
aduerſo cõſenſus patris ⁊ conſenſus mariti magis ſunt ac
commodati donationi cauſa mortis ꝗ᷑ vltime voluntati at
tento ꝙ ſunt ſoliti ⁊ neceſſarij in donatione cauſa mortis ⁊
in vltimis voluntatibus inſoliti ⁊ ſuperuacanei nec in do
natione cã mortis requiritur verbuꝫ dono vel promitto ſed
ſatis eſt quocunqꝫ modo voluntas appeat probaf in.l.auun
culo.ff.de dõs.cauſa mortis ⁊ facit.l.ex hac ſcriptura de do.
cum ergo appeat ex illis vbis vel omni meliori mõ ⁊c.ꝙ vo
luit valere iure donationis cã mortis nec repugnet verbuꝫ
relinquit maxime cum non minus relinquat alteri q donat
ꝗ᷑ qui legat merito ⁊c.nec eſt veruꝫ ꝙ illa clſa ſit reijcienda
tanꝗ᷑ remotius illius qꝺ eſt de ſubſtãtia actus ar.l.cũ pre
cario.ff.de preca.qꝺ ſi hoc eſſet ſemper clauſula codicillaris
eſſet reijcienda qꝺ eſſet penitus cõtra omnes ⁊ abſurduꝫ di
cere ⁊ hoc clarum non curo inſiſtere.
s ¶ Dico autem ꝙ.l.cum precario ⁊ eius materia loquif quã
do quis vult actum ſubſiſtere ⁊ eo ſubſiſtente vult addere
aliquid ei non compatibile de quo etiam habetur in.c.fine.
de condi.appo.⁊ in.c.ſollicitudineꝫ de appel.⁊ per Jmo.in
l.vbi ita donatur de dona.cauſa mor.vbi videtur tex.in cõ
trarium:hic autem virtus clauſule eſt ꝙ vno ex incompati
bilibus non exiſtente reſultet alterum qꝺ non eſt prohibi
tum.l.fin.C.de codi.l.eam quã.C.de fideicom.⁊.l.recuſare.
§.ticius ad trebel.⁊.l.generaliter.§.ex teſtamento.ff.de fi
deicom.liber.concludo itaqꝫ ꝙ heredes dicti Jacobi retine
re poſſunt ⁊ conſequi relicta facta Jacobo tanꝗ᷑ eidem do
nata cauſa mortis. Laus deo.

¶ Subſtitutio pupillaris ⁊ datio tutoris facte in teſtamen
to minus ſolemni an probẽtur per tres teſtes quorũ vnus
non dicitur idoneus : licet teſtamẽtum ſit inter liberos : ⁊
an dicti tutores ſic dati in teſtamento excludant auiam iam
a iudice datam in tutricem.

¶ Conſilium. ccxxxviij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Reperio ſuperori anno dum ꝓ
pter peſtẽ ruri agebã apud eãdẽ ciuitatẽ Ca
merini ꝯſuluiſſe ſup eodẽ vt arbitror facto ⁊
qꝛ ad conſulendum pro iuſticia artamur.l.in
ſacris.C.de proxi.ſacro.ſcrini.⁊ ibi Bar.per illũ tex.⁊ bar.
⁊ Bal.in.l.proxime.ff.de his que in teſtamento de.
a ¶ Deuenio itaqꝫ ad cõſultationem ⁊ deſcendendo ad ſcdꝫ
conſultationis articulum videtur prima facie dicẽdum ꝙ di
ctum teſtm̃ ⁊ dicta ſubſtõ pupillaris teneat duplici ratione
prima qꝛ teſtm̃ ⁊ alie vltime voluntates inter liberos citra
oẽm iuris poſitiui ſolẽnitateꝫ valent ⁊ tenẽt.l.hac ꝯſultiſſi
ma.§.ex imperfecto ⁊ in auctentico ibi poſitis.C.de teſta.
⁊ in.l.ſi.C.fami.her.itaqꝫ quatenus filius inſtituif clarũ eſt
⁊ idẽ vr̃ qrẽn⁹ pupillariter eidẽ filio ſubſtituif cũ agaf de fi
lij fauorabili ſucceſſiõe ⁊ ſilr quatenus de tutela filij diſpo
nif filio fauef :⁊ iõ vr̃ inter liberos in ea pte teſtatũ ⁊ ppea
videantur militare dicta iura. ⁊ per ꝯñs vr̃ ꝙ teſtm̃ valeat
non obſtante defectu numeri teſtiũ: ſecũda qdem rõne vr̃
dicẽdũ ꝙ valeat qꝛ interuenerũt tres teſtes inter quos fuit
pſbyter procbialis:iõ vr̃ ꝙ valeat p text.in.c.cũ eſſes extra
de teſta.qꝺ qdem eſt ſeruãdum ſm oẽs in terris eccłie put
eſt ciuitas Camerini:⁊ lꝫ ſup hoc inſtari poſſit qꝛ vna ex tri
bus eſt femina ⁊ femina nõ poſſit eẽ teſtis in teſtõ.d.l.hac
ꝯſultiſſima in pn.⁊.l.q teſtamento.§.mulier.ff.eo.tit.⁊ text.
d.c.cum eſſes requirat perſonas idoneas qꝛ negaf interue
niſſe preſbyterum parrochialem qꝛ illi duo preſbyteri dicũ
tur eſſe capellani non preſbyteri parrochiales ⁊ ſi preſbyte
ri procbiales forent nõ ſuperſunt duo vel tres vltra preſby
terum procbialem prout requirit.d.c.cũ eſſes cũ nõ preſup
ponatur ꝙ ſit niſi vna pſona q non ſit pſbyter parrochia
lis tamen iſta nõ obſtãt prout probaui alſo in ꝯſilio ſup hac
mã nõ repeto nec expedit ꝯſulenti:iõ nõ iterum ſuper hoc
laboro ⁊ preſuppoſito ꝙ predicta non obſtent nihil vide
tur obſtare ex quo tres teſtes preſupponitur interueniſſe in
dicto teſtõ ⁊ inter eos fuiſſe preſbyterum parrochialem.
b ¶ Nec vr̃ obſtare ſiquis dixerit ꝙ dicta domina catherina

ſclaua non fuit pñs toti tenori teſtamenti prout reqrit p.l. cum antiquas.C.de teſta.eo qz ibat ⁊ redibat prout depo nunt duo alij teſtes qui fuerunt pñtes qz ad hoc vr rñderi poſſe ꝙ dicti teſtes dicunt ꝙ dicta dña ibat ⁊ redibat per ſalam vbi iacebat infirmus dictus teſtator ⁊ forte ꝓut aus dio dicta ſala erat pua ita ꝙ poterat eundo ⁊ redeũdo cõ tinuo audire verba teſtõris:⁊ ideo cu3 ipſa deponat de ſui pñtia ⁊ alioru3 ⁊ deponat factum fuiſſe teſtaméntum vide tur ꝙ ſit idonea teſtis.⁊ maxime cum alij duo teſtes depo nant ꝙ dictu3 teſtamentũ fuit per dictũ teſtatore3 habitum pro pfecto coram dictis teſtibus corã autẽ tali dicit factu3 quãdo pñte ⁊ intelligente illo tali factum eſt.l.corã.ff.de verbo.ſigni.⁊.l.die3 proferre.§.corã.ff.de arbi.ideo cum ẽt dicta ſclaua fuerit vna ex octo teſtibus dicti duo teſtes de ponentes ꝙ cora3 dictis teſtibus videntur deponere ꝙ di ctum teſtñ fuit perfectũ ẽt in pñtia dicte dñe Catherine cõfert etiam qz alter ex dictis duobus teſtibus deponit ꝙ dicta dña Catherina d3 de predictis eſſe bene informata: nõ autem eſſe videret bene informata ſi non fuiſſet preſens ita ꝙ deponere poſſit:na3 ita videt ſuadere ſubiecta mate ria cum agerẽ de probatione teſtamẽti nec põt quis bene deponere niſi de his quibus preſens fuit.l.qui teſtamẽto. §.fina.de teſt.⁊.l.teſtium.C.de teſti.⁊.d.l.cum antiquitas. Preterea modica abſentatio teſtis non viciat teſtamentu3 dicta.l.cum antiquitas:ideo ex his videt concludendu3 ꝙ dictum teſtamẽtum valeat ⁊ legitime probetur.

c ¶ Tamen predictis non refragantibus puto 3tiam partem eſſe de iure veriorem preſuppoſitis pro veris concluſionis bus factis in pmo ꝯſilio ⁊ hoc qz arbitror dictam domina3 Catherinam ſclaua3 non eſſe idonea teſtem vt vna cũ alijs duobus ſufficiẽs ſit ſaltem in pbãda ſubſtõne pupillari de qua potiſſime agitur ⁊ pluribus ⁊ pmo qz ipſa nõ deponit de toto tenore teſtamenti nec apparet ꝙ fuerit preſens toti teſtamẽto ꝓut reqrit vt.d.l.cũ antiqtas.C.de teſta.vbi per illũ tex.dicit Bal.ꝙ teſtis d3 ꝓbare totũ tenorẽ teſti:adeo ꝙ ſi aliq probẽt plus aliq minus videt ꝙ nõ probẽt qz nõ videnẽ interfuiſſe toti teſtõ ſm eũ q hoc vr velle:l3 nõ ꝑci ſe firmet qõ ⁊ vr ẽt velle ibi Pau.de ca.⁊ ita legẽdo.d.l.cũ antiqtas viſum fuit niſi teſtis q non deponit de toto teſtõ diceret ſe interfuiſſe toti teſtõ:non aũt de toto deponit qz oblitus vel qz nõ interrogatus vel alia cã ſilr:nã tũc ceſſat rõ Bal.in caſu aũt noſtro nõ dicit ipſa dña Catherina ſe in terfuiſſe in toto teſtõ nec ẽt alij teſtes id aſſerũt immo ex eo rum dictis innuit 3rium vt inferius deducã: ergo cum nõ deponat de toto tenore teſtamẽti cenſeat nõ interfuiſſe to ti tenori teſtamenti ⁊ ſic nõ reputet idonea teſtis ƀz ſniam Bald.⁊ Pau.de caſt.ſupius recẽſitã ⁊ maxime ex quo duo alij teſtes qui ſoli ſup tenore teſtamenti depoſuerũt plenes re deponunt de ſingulis ptitis dicti teſti : ita ꝙ ſi dcã dña Catherina intellexiſſet ⁊ ipſa ſingula in dicto teſtõ diſpoſi ta depoſuiſſet vel de oibus vel de maiori parte diſpoſitorũ in teſtõ:cum itaqꝫ de paucis ex multis deponat ſatis pſua dendũ eſt ꝙ nõ fuerit preſens oibus q̃ dictus teſtõr diſpo ſuit qõ ⁊ pſuadet ex alijs : nã dicti duo alij teſtes q dicunt dicto teſtõ interfuiſſe interrogati de pñtibus vnum aliũ nominat ⁊ qlibet ẽt dñam Anſouina3.item in pncipio de poſitionũ deponũt ꝙ dictus Marianus cõdidit teſtm̃ in pñtia ſua ⁊ alterius capellani ⁊ neutro loco vocant inter pñtes dictã dña3 Catherinã:ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ etia3 nominaſſent dictã.d.Catherinã ſi ẽt ipſa fuiſſet pñs:ma xime cũ ex alijs poſtea eoꝝ atteſtationibus appet ꝙ ⁊ de erãt memores vt ꝓxime ſubijciã.itẽ ſup interrogatorio par tis aduerſe qlibet eorum deponit ꝙ ipſi ⁊ dña Anſouina fuerunt cõtinuo pñtes ⁊ ꝙ dña Catherina ibat ⁊ redibat per ſalam ⁊c.cum itaqꝫ dicãt ꝙ ipſi ⁊ dña Anſouina fuerũt continuo pñtes videtur negare continuã preſentia3 dicte dñe Catherine ar.c.nonne de pſum.⁊.l.cum pretor.ff.de iu dic.cum cõcordã.qõ ⁊ perſuadetur ex eo qz ex quo ipſa erat occupata circa miniſtranda neceſſaria dicto teſtõri morbo epidimie grauato nec firma permanebat circa talia occupa ta non eſt veriſimile ꝙ cuncta teſtatoris dicta ⁊ oĩa que di ſponebat intelligeret attenta maxime qualitate facti cu3 te ſtamentum multa contineat capitula ⁊ teſtator diſponebat ⁊ vnus ex dictis capellanis ſcribebat ita ꝙ nõ breui tpe fuit veriſimiliter expeditum ⁊ maxime qz morbo mortali ⁊ qñ in articulo mortis conſtituti ſolent cum difficultate ⁊ raris verbis loqui ⁊ ſubmiſſa voce ita ꝙ nullo pacto eſt veriſimi le ꝙ femina ſclaua ad qua3 negocium ipſum non ſpectabat anxia veriſimiliter ⁊ ipſa de periculo in quo degunt qui cũ grauati tali morbo moꝛtifero verſantur eidem imminenti ⁊ que in alijs occupata iens ⁊ rediens cuncta intelligeret ꝑ fecto non deberet aliquis recti iudicij id credere ꝙ pdictis tot ⁊ tantis concurrentibus.

d ¶ In dubijs autem que conueniunt nature negocij ⁊ ve riſimilia que vero proxima dicuntur plurimum in huiuſmo di attenduntur.c.licet cãm de proba.⁊.l.ob carmen.§.fina. ff.de teſti.facit.l.in obſcuris inſpici de regu.iur.⁊ in.c.inſpi citur eo.titu.⁊ lib.cum ſimilibus ⁊ probationes debẽt eſſe tales ꝙ mouere debeãt bonum viru3 hoc eſt iudicẽ ad cre dendum id de quo agitur.l.iij.§.tu magis.ff.de teſti.ibi qd credas ⁊c.⁊ l3 forte illa ſala erat adeo parua ꝙ poterat per eam iens ⁊ rediens cõtinuo audire dicta teſtatoris:tñ non eſt veriſimile attentis tot circũſtantijs ſupra ponderatis ⁊ attentis diſpoſitionibus alioꝝ teſtiu3 ſupra põderatis ⁊ attento ꝙ alij deponunt factum plene ⁊ ipſa nedum plene ſed minus q̃ ſemiplene cum non recenſeat dimidiam eorũ que dicitur teſtatorem diſpoſuiſſe cum alij extenſe depo nant:⁊ licet poſſibile ſit ꝙ omnia intellexerit:tamẽ ⁊ poſſi bile eſt ꝙ non omnia intellexerit qõ ⁊ eſt longe magis veri ſimile quãtacunqꝫ fuerit illa aula:tũ cum nemo nec ipſa nec qui vis alius deponat de eius pñtia toti teſtamento arbi trandũ eſt in dubio ꝙ nõ oĩbus fuerit preſens ⁊ intelligẽs ⁊ maxime qz probatio d3 eſſe neceſſario concludens adeo ꝙ in re dubia interpetrat cõtra habentem probare.c.in p ſentia de probatio.⁊.l.neqꝫ natales.⁊.l.ad probationem.C. de probatio.⁊.l.non hoc.C.vnde legi.

e ¶ Et propterea dicat alias Bal.in.l.edicto.C.de edic.diui. ad idem adducens dicta per Bar.in.l.celſus.ff.de vſuca.ꝙ prout non ꝓbant teſtes ſingulares ita nec ꝓbant teſtes q pñt eſſe ſingulares ⁊ cõteſtes:ita ergo in ꝓpoſito dicamus in ſimili qõ prout non probaret ita dña Catherina ſi non fuiſſet preſens toti teſtõ ita ⁊ ſi ex eius ⁊ alioꝝ atteſtationi bus nõ apparet ꝙ fuerit preſens in toto teſtõ:quãtomagis quando ꝯcurrunt tot veriſimilia ꝙ nõ intellexerit cuncta.⁊ per pñs nõ fuerit in cũctis preſens per.d.l.diem proferre. §.coram.⁊.d.l.corã ⁊ inſuper audio ꝙ ipſa pro miniſtrãdis neceſſarijs ⁊ oportunis dicto teſtõri exibat dictam aulam ⁊ ibat ad coquinã:tamen ibit.ſ.ad coquinã vel ad aliã aulam per dictã ſalam vbi iacebat dictus teſtõr ⁊ ſimiliter per eam redibat prout ſi dixerim vado romã ꝑ tudertũ ⁊ per tuder tum reuertor ⁊ etiam hoc eſt veriſile ꝙ.ſ.ſclaua pro neceſ ſarijs infirmo exiret quandoqꝫ dictam aulam ⁊ ſic illa ver ba teſtium ꝙ ibat ⁊ redibat per dictam ſalam ſunt equiuo ca ad duplice3 ſenſum ⁊ non inferunt ꝙ cõtinuo ſtaret tpe teſtamenti in dicta ſala ⁊ inſuper dicitur mihi ꝙ dictus te ſtõr iacebat in lecto in quadam camera ⁊ ſala erat ante illa3 camerã ⁊ dicta Catherina ibat extra cameram deſcendẽdo per certã ſcalam ad coquinam ⁊ in eundo ⁊ redeundo trãſi bat per dictam ſcalam ita ꝙ non poterat dum exibat ſalam audire dicta verba teſtatoris ⁊ hoc reddit rem in hac parte clariſſimam:ſi ita eſt prout conſultans mihi dicit poſſe pro bare ꝙ ita eſt:⁊ ideo remota iſta Catherina non remanent tres teſtes ⁊ ceſſat diſpoſitio.d.c.cum eſſes.

f ¶ Nec obſtat huic medio ꝙ ſupra in contrarium dicebam. ſ.ꝙ alij duo teſtes deponunt ꝙ dictum teſtm̃ fuit habitu3 pro perfecto cora3 dictis teſtibus qz ad hoc danẽ plures re ſponſiones pmo ꝙ nõ apparet ꝙ ſub illo plurali dictis te ſtibus voluerint cõprehendi dictam dominam Catherinã: na3 illa pluralis locutio ſatis habet ſi verificatur in duobus nam plurale duobus cõtentatur.l.inter illã.§.ſi.de vbo.ſig. ⁊ regula pluralis locutio in.vj.ita ꝙ poteſt verificari in al tero capellano ⁊ in dicta Anſouina que ſupra nominat fuiſ ſe teſtis in teſtamẽto ⁊ cũ indefinita non ſemp equipolleat vniuerſali iuxta.l.iul.de le.iij.⁊ notatorũ in.l.ſi pluribus de leg.ij.⁊ in.c.vt circa de elec.lib.vj.⁊ vbi equipollet nõ equi polleat ex vi verboꝛum ſed ex quadam humanitate.l.ſi ſerui tuo.ff.de ſerui.vrba.predio.⁊ notat Barto.per illum text. in.d.l.ſi pluribus.⁊ ponderat Bald.in.d.l.ſi ſeruitus.⁊ ſic etiam notant docto.per illum tex.ibi prout dicit ibi Raph. ful.⁊ ibi tex.apertus ꝙ locutio indefinita eſt obſcura prout ⁊ notant ibi doctores ⁊ probatio obſcura non releuat pro bantem.l.certum in principio.ff.de confeſ.⁊.d.c.in preſen tia de probatio.dictum eni3 teſtis ambiguum interpetratur contra producentem dicta ratione dicit Imol.in.l.inter ſti pulantem.§.ſi ſticbum de verboꝝ.obliga.ideo dicta indefi nita prolata per dictos teſtes interpetratur contra produ centem

centem ꝙ nõ intelligat͛ de dicta domina Catherina ex quo verificari poteſt in duobus alijs qđ maxime dicendũ eſt q2 dicti teſtes non vocauerant in cõteſtem dictã dñã Catherinam prout dictos alios prout ſupra ponderatũ eſt: inſuper lꝫ dicãt ꝙ habuit teſtm̃ pro pfecto corã dictis teſtibus: non tñ dicunt ꝙ totũ teſtm̃ condiderit corã dictis teſtib᷑: ſtant enĩꝫ hec ſimul ꝙ dña Catherina interuenerit dum teſtator cõpleuit teſtm̃. ⁊ dum dixerit ſe hr̃e teſtamentuꝫ pro completo. ⁊ tamẽ non interueniſſet in medio teſtamẽti vel in principio vt hoc natura eſt notiſſimuꝫ: ĩõ nihil obſtat ſuꝯ praſcriptio fundamento illa depoſitio ꝙ habuit ꝓ pfecto coram dictis teſtibus.

g ¶ Nec videtur per.d.c.cum eſſes ſublata in hac parte diſpoſitio.d.l.cum antiquitas cũ non prouideat ꝙ illi tres teſtes non debeant intereſſe toti teſtamento ſed ſolum derogat circa numerum teſtium ⁊ forte qualitatem ſexus: ideo dicendum videtur ꝙ prout ſeptẽ teſtes requiſiti in teſtamẽto debent adeſſe in toto teſtõ ita ⁊ tres reqſiti in ſpeciali diſpoſitione.d.c.cum eſſes debeant intereſſe in toto teſtõ cuꝫ iura ſint iuribus cõcordanda.c.cũ expediat de elec.li.vi.⁊.l.vnica de inoff.c.do.nec obſtat ꝙ alter ex dictis capellanis dicit ꝙ dicta Catherina dꝫ eſſe bñ informata q2 põt intelligi de alia informatiõe q̃ꝫ p pſentiaꝫ habitã in cõfectione teſtamẽti cuꝫ de ſua pñtia nõ deponat ⁊ dicendo dꝫ eſſe innuit ſm cõem ſtilum loquẽdi ꝙ ignoret an ſit plene informata ſed ſit veriſilr ꝙ ſic: nec obſtat ꝙ dicebat͛ ꝙ modica abſentia teſtis nõ vitiet teſtm̃.d.l.cum antiqtas q2 procedit qñ nõ ꝓpterea deſunt audire auribus ꝓprijs cuncta que teſtõr diſponit q2 vel eo tempore ſuperſedetur vel eo redeunt repetuntur geſta vt apparet in.d.l.cum antiquitas.

h ¶ Inſuper ex alio vr̃ concludendum ꝙ dictum teſtm̃ non cenſeat͛ hr̃e tres teſtes ſaltẽꝫ circa duo de qbus agit͛.ſ.circa ſubſtõnem pupillarem ⁊ circa dationem tutorum: naꝫ circa dationem tutorum dicta domina Catherina nihil deponit: itaqꝫ in hac parte non ſunt niſi duo teſtes qui non ſufficiũt per dictum capitulum cum eſſes ſm communem opinionẽ de qua ibi ⁊ poſui in.d.l.hac conſultiſſima.item circa pupillarem ſubſtitutionem dicta dña Catherina non eſt conformis cum alijs duobus teſtibus ⁊ eſt diſcordia nedũ in verbis ſed in ſententia: nam ipſa atteſtatur ꝙ ſubſtitutio fuit facta ſub conditione ſi deceſſerit ⁊ ſm hoc etiaꝫ ſi deceſſiſſet pubes valuiſſet ſubſtitutio: ⁊ tamen alij teſtes deponunt ꝙ ſubſtituit ſub cõditione ſi deceſſerit in pupillari etate: ⁊ per conſequens de diuerſa cõditione deponunt duo capellani ⁊ de diuerſa dicta Catherina ergo non ſunt cõteſtes in ipſa ſubſtitutione q2 diuerſitas in qualitate facti ſuper quo deponant teſtes reddit teſtes ſingulares inquit Bal.in.l.teſtium.C.de teſtibus colum.vij.verſi.adde tu ꝙ ſicut.x.ſunt predicamenta verſi.ſilr in predicamẽto qualitatis ⁊c.ꝙ ſaltem dicendũ eſt in his terminis in qbus diuerſitas in qualitate reddit diuerſitatẽ in eſſentia ſeu ĩ ſubſtãtia q2 alia eſt ſubſtitutio facta ſub vna ꝯditiõe alia ſub alia conditione.

i ¶ Omitto ꝙ vna eſſet expreſſa pupillaris alia cõpendioſa quia poſſet dici ꝙ verbum compendioſa eſt nomen magiſtrale non eſt diſtincta ſpẽs ab alijs ſubſtitutiõibus prout doctores volunt in.l.precibus.C.de impu.⁊ in.l.centurio.ff.eod.titu.item obmitto ꝙ vbi mater vel auia eſt in medio prout erat in caſu iſto Barto.⁊ multi ſequaces volũt ꝙ ſit fideicommiſſaria ſi non eſt facta mentio de pupillari etate: ſecus vero ſi de pupillari etate ſpecifica mentio facta fuit: quinimmo multi ⁊ multi idem tenent etiam ſi mater nõ ſit in medio qui concurrunt in eandem ſententiam cum Bar. in illo indiuiduo quando mater eſt in medio: adeo ꝙ plures doctores quorum ſcripta memorantur ſunt in ea ſententia ꝙ tunc ſaltem quando mater eſt in medio ſit fideicommiſſaria ⁊ nõ pupillaris vbi eſt facta per verba communia ſine dinumeratione etatum q̃ꝫ ſint in ea ſententia ꝙ ſit pupillaris ⁊ ſi hoc eſſet clariſſimum eſſet ꝙ de alia ſubſtitutione deponit Catherina de alia deponunt illi duo capellani ⁊ per conſequens circa ſubſtitutionem pupillareꝫ non eſſent niſi duo teſtes qui nõ ſufficiunt vt.d.c.cum eſſes ſed poſito ꝙ ꝯtra ſententia obtineret.ſ.ꝙ compẽdioſa facta ſine dinumeratione etatũ per v̈ba cõmunia ſit intra pupillarẽ etatem pupillaris ẽt matre exiſtente in medio: nihilominus omodo eſt diuerſitas in qualitate ⁊ in ſubſtantia eius qđ deponit dicta Catherina ab eo qđ deponunt dicti capellani:

k ¶ Nam illa adiectio in pupillari etate reddit diuerſitatem in conditione ⁊ propterea reddit diuerſitatem in diſpoſitione ⁊ ſic in ſubſtitutione vt probat tex.in.l.j.§.ſi quis ſimpliciter in prin.⁊ verſicu.ſed cuꝫ adijcit qui ⁊ pro.§.allegatur.ff.de verb.obliga.vbi licet diuerſa eſt ſtipulatio illa que pure ab alia que ſub conditione vel in diem ⁊ econtra ⁊ illa q̃ ſub vno die ab alia que in alium diem vt ibi exprimitur de idibus ⁊ kalendis quod quidem exemplum poteſt applicari ad tempus prolixius ⁊ ad tempus breuius: nam ſi ſtipulamur in fine menſis propinquiores ſunt kalẽde future q̃ꝫ idus ſi ſtipulamur in principio menſis propinquiores ſunt idus futuri q̃ꝫ kalende ita ⁊ diuerſa eſt diſpoſitio ſi diuerſitas eſt in conditione prout ⁊ dicit ibi Imol.⁊ ſub eſt idẽtitas rationis: quinimmo ⁊ generalitas illius verſicu. ſed cum adijcit qui generaliter probat ꝙ quando aliquid adijcitur vel detrahitur eſt alia ſtipulatio idem pariter dicamus in ſubſtitutione cum procedat argumentum de ꝯtractibus ad vltimas voluntates.⁊ econtra.l.fina.C.de lega.l.ſeruum filij.§.cum qui cyrographum de lega.j.⁊.l.ſi ex legati cauſa de verborum obligatio.

l ¶ Et Ange.⁊ docto.in.d.§.ſi quis ſimpliciter trahunt ad alios terminos: nam dicunt ꝙ ſi libello aliquid additur vel detrahitur eſt alius libellus: ideo alia dilatio danda eſt.iteꝫ ſi iudici iniungitur ꝙ aliquid faciat ad ſuam iuriſditionem ordinariam ſpectans ſi quid additur vel detrahitur ⁊ ſic in aliquo alteratur.nam negocij cenſebitur alia iuriſditio.ſcilicet delegata tranſfuſa ſm eos ad idem notata per docto. in.c.licet in corrigendis de offic.ordina.ad idem.l.ius autem ciuile.ff.de iuſti.⁊ iure.vbi probatur ſi ius aliquid addit vel detrahit iuregentium reſultat aliud ius.ſcilicet ius ciuile non iuſgentiũ ex quibus apparet in his terminis ꝙ alia eſt ſubſtitutio facta ſub conditione ſi deceſſerit in pupillari etate alia eſt ſubſtitutio facta ſub conditione ſimplici ſi deceſſerit quod quidem clarum eſt per.d.§.ſi quis ſimpliciter ergo dicta diuerſitas reddit ſingularem dictam Catherinam per predicta: ideo tanq̃ꝫ ſingulari nulla ſibi adhibetur fides in hac parte quia teſtibus ſingularibus non creditur.l.iuriſiurandi.C.de teſti.⁊.c.cum dilecti de electio.⁊.c.tam litteris in ſi.principij de teſtibus remota ergo quo ad iſtam ſubſtõnem ⁊ quo ad tutelam hac Catherina remanent ſoli duo qui non ſufficiunt vt premiſſi.

m ¶ Nec obſtat.d.§.ex imperfecto q2 licet duo teſtes ſufficerent quatenus teſtamentum eſt inter liberos ⁊ ſic de liberis diſponit honorando ⁊ onerando: tamen quatenus interſerit de extraneis ineſt de alijs q̃ꝫ de liberis ſiue eos honorando ſiue eos onerando teſtamentum vel vltima voluntas coram duobus teſtibus facta non valet vt eſt expreſſum in.d.§.ex imperfecto in fine: ideo ſi pater filio dat in teſtamento inſolemni in tutorẽ alium filium tutoris datio valet ſecus ſi dat extraneum licet reſpiciat fauorem filij prout voluit glo.in.l.j.de teſtamen.tute.⁊ volunt Ricci.malũ.Cyn. Bar.Bal.⁊ cõiter omnes in.d.§.ex imperfecto ita reducẽtes ad concordiam gloſas que videntur aduerſarij: naꝫ glo. preallegata vult ſimpliciter ꝙ tutoris datio non teneat in teſtamento imperfecto ⁊ aliud vult gloſ.in.d.§.ex imperfecto ⁊ docto.communiter omnes concordant ꝙ ſi eſt datus tutor extraneus non valeat datio: ratio eſt dicit Bald.quia officium eſt tutoris vnde in extraneum confertur officium quod diſponitur ⁊ confertur in teſtamento inſolemni: licet diſponatur in fauorem ⁊ contemplatione pupilli ſm eũ ⁊ eadem ratio dicendum eſt in ſubſtitutione pupillari ꝙ nõ valet ſi ſubſtituitur extraneus ſecus ſi ſubſtituitur alter ex liberis prout eſt de mente docto.in.d.§.ex imperfecto.⁊ ſirmat ibi clariſſimus iuris interpres pater ⁊ preceptor meus dominus Ioannes de nobilibus de monte ſperello ⁊ ita legendo ibi tenui: concludo itaqꝫ ꝙ non valet dictum teſtamẽtum ſaltem quo ad pupillarem ſubſtitutionem vel obliquã ⁊ quo ad dationem tutorum per predicta.

n ¶ Corroborantur iam dicta quia tex.in.d.c.cum eſſes non diſponit ſimpliciter ꝙ ſufficiant due perſone vna cum preſbytero parrochiali ſed dicit due vel tres perſone ⁊ ſimiliter veritas dominica de qua ibi ſubditur non dicit ſimpliciter in ore duorum ſtat omne verbum ſed in ore duorum vel trium nec cuiq̃ꝫ perſuaderi debet ꝙ illa verba vel triuꝫ prolata ab ore diuino ⁊ verbum tribus poſitum in dicto capitulo cum eſſes ſint poſita ſine miniſterio aliquid operandi.ſi enim indiſtincte ſufficerent duo ad quid vel trium ad quid de tribus cum ⁊ tunc duo ſunt verba enim cenſentur poſita vt aliquid operẽtur.c.ſi papa de priuile.li.vj.l.ſi quã do.ff.de lega.j.nec deberet in iure aliquid eſſe ſuperfluum.

§.quibus in prime conſtitutiõe.C.nec de caſu in dubio.l. qđ labeo ad carbo.ſi ergo generaliter ſufficerent duo in dubium forer ꝙ ſufficerent tres.ideo videretur ꝙ nõ ſemper ſufficerent due perſone ſed in arbitrio iudicis reſideret an due perſone ſufficerent:attẽta qualitate perſonaruꝫ ⁊ aliis circunſtantiis arg.l.j.ff.de iure delibe.⁊.c.de cauſis de offi. delega.iunctis proxime dictis ⁊ facit qđ notant glo.⁊ doct. in.c.quoniam frequenter.§.porro extra vt lite nõ conteſta. vbi habetur ꝙ quando iura reperiuntur varie loquentia puta circa numerum menſium vel alterius temporis cenſetur remiſſum arbitrio iudicis qui habeat circunſtantias inſpicere:ideo etiam quando ius non ſe reſtringit ad certum numerum ſed de diuerſo numero perſonarum cenſeł pariter commiſſum iudici vt circunſtantiis penſatis negocii ⁊ qualitatibus perſonaruꝫ inhereat vni vel alteri numero in iure contentis ⁊ ſi hoc eſſet videretur iſte eſſe de caſibus in quibus iudex haberet arbitrari non ſufficere duas perſonas attentis his que impinguntur dicte Catherine de quibus ſupra in hoc:tamen medio non me fundareꝫ ſi alia media non vrgerent prout vrgent.

o ¶ Cum itaꝙ deductum ſit ꝙ datio tutorum non eſt legitime probata ita dicti noiati tutores poſſint vt tutores teſtamẽtarii excludere a tutela auiam maternã conſtitutaꝫ tutricem:eſt modo videndum an ſint confirmandi tanꝗ dati a patre in minus ſolemni teſtamento:conſtat enim ꝙ tutor a patre conſtitutus in minus ſolemni vltima voluntate eſt confirmandus a iudice vt eſt expreſſum in.l.ii.C.de confir.tu.⁊.l.iii.ff.eo.tit.⁊ quaſi per totos illos titulos ⁊.l. iure noſtro.§.fina.ff.de teſtamen.tute.⁊ hoc clariſſimum ⁊ datus in teſtamento patris minus ſolemni confirmał ſine inquiſitione vt.l.j.ff.de confirma.tu.inſti.de tute.§.fina. ⁊ per glo.⁊ docto.in.d.l.ii.⁊ non tamen excludit prius datũ a iudice vt eſt expreſſum in.l.ſi vt proponis.C.de confirma.tuto.⁊ omnes tenent.

p ¶ Sed eſt non mediocre dubium an datus in teſtamento minus ſolẽni ⁊ ꝯfirmatus a iudice mr̃i preferał ⁊ glo.in.d. l.ii.C.de confirma.tut.firmat ꝙ preferatur mater Cyn.autem Barto.ibi ⁊ in.d.l.j.eo.titu.⁊ docto.communiter in dictis iuribus poſt Marti.fili.tenent ꝙ confirmatus preferatur legitimo ſaltem ſi datus eſt a patre ⁊ Marti.fili.Cy. Bar.dicunt ꝙ pfertur legitimo ⁊ ſiłr Bal.non exprimit ꝙ preferatur mr̃i licet aliquid interſerat de mr̃e ⁊ Bart.loquens in tutore legitimo nititur argumento Mar.fili.ex ordine.ſ.titulorum quia premittitur titulus de cõfir.tu.titulus de legi.tuto.⁊ ponitur poſt titulum de teſta.tuto.itaꝙ primo eſt locus teſtamẽtario ſecundo confirmato tertio legitimo quarto alias datiuo ſm eos pfecto iſtud argumentum non militat in matre ⁊ auia qꝛ titulus qñ mulier tut. offi.fungi põt poſtponił ⁊ titulo de legi.tut.⁊ titulis tractãtibus de tutoribus datiuis ⁊ tñ mr̃ ⁊ auia p iura nouiſſima preferł omnibus aliis tutoribus exceptis teſtamentariis vt eſt expreſſum in auc.matri ⁊ auie in fine.C.quando mulier tut.offi.fungi põt.⁊ ſic patet ꝙ dictum argumẽtũ ordinis titulorꝫ ruit in mr̃e ⁊ auia attẽto iure nouiſſimo: poſtponitur autẽ in.C.titulus ille qꝛ illo iure poſt lrĩos dabał mr̃.l.ii.⁊ iii.eo.ti.vñ argumẽtũ quo vtitur potiſſime Mar.fili.⁊ quo ſe fundat bar.ruit in mr̃e ⁊ Saly.i.d.l.ii.de ꝯfir.tut.lꝫ quo ad legitimũ teneat opi.iſtã ꝙ ꝯfirmatus ſeu confirmãdus preferatur tamen primo videł premittere pro conſtanti ꝙ mater referatur dato in teſtamẽto minus ſolemniter.

q ¶ Quod ſaltem videtur dicendum qꝛ talis datus in teſtamento in ſolemni vt preſupponitur adminiſtrauit vt tutor non confecto inuentario qđ minime facere debebat:nã prius debet inuentarium facere ⁊ ſi prius adminiſtrat ea in qbus nõ eſt periculum in mora preſumit lex eum doloſe adminiſtrare vt eſt tex.in.l.tutor qui repto.iũ in pñ.ff.de admini. tuto.⁊ ppter talem dolum preſumptum remoueł vt ſuſpectus vt ibi glo.⁊ Bar.⁊ eſt expreſſum in.l.iii.§.tutores qui ff.de ſuſpec.tut.⁊ in.l.ſi.C.arbi.tute.cum ergo datus remouetur fortius debet datio ſeu confirmatio impediri qꝛ turpius eiicitur ꝗ non admittitur hoſpes.c.quemadmodũ de iureiuran.⁊ multa impediunt ꝯhenda que non tollũt iaꝫ ꝯtracta.l.pr̃e furioſo.ff.de his ſunt ſui vel alie.iur.⁊ ibi glo.allegat concor.ad hoc etiã.c.ad apoſtolicã de regu.item dictus tutor in dicto aſſerto teſtamẽto datus ex alio videł repellẽdus.ſ.quia imminet futura lis inter ipſum qui pretendit ſe tutorem teſtamentarium ⁊ pupillam de hereditate dicti pupilli que ab inteſtato ſpectat ad dictam ſororem vtrinꝗ cõ-

iunctam pro dimidia cum admittatur vna cum mr̃e vel auia autẽ.defuncto.C.ad tertul.⁊ ſic eſt futura lis de maiori pte bonorum que pretenduntur eſſe dicte pupille de cuius tutela agił:nã dicti ſubſtituti pretendunt venire ex ſubſtitutione pupillari ad ſucceſſionẽ dicti pupilli ⁊ dcã pupilla ⁊ eius tutrix auia mr̃na pretendũt dictã hereditatem dicti pupilli ad eas ab inteſtato ſpectare tanꝗ nõ facta pupillari ſubſtitutione.⁊ ad hunc finẽ fuerunt petiti teſtes examinari ⁊ pupillari ſuper dicto aſſerto teſtõ ad perpetuam rei memoriã ⁊ vt arbitrorꝫ fuit citata.d.Chriſtophora pupilla vel eius tutrix ⁊ cõparitum fuit ⁊ oppoſitum noie dicte Chriſtophore pupille aduerſus dictos ſubſtitutos ⁊ ſic iaꝫ inter eos videtur verſari ſeu verſata quodammodo quedam lis ſuper iſtis ⁊ ſaltem ſunt ſcã preludia ⁊ pparamenta p lite futura.

r ¶ Ex quo cauſatur ꝙ dicti ſubſtituti qui petierũt dictos teſtes examinari ⁊ qui pretendũt ſe conſecutores bona dicti pupilli predefuncti ⁊ excludere dictam Chriſtophoraꝫ pupillam ab hereditate ⁊ bonis dicti pupilli non carent non mediocri ſuſpitione ar.auc.minoris debitor.C.qui petant tuto.dari ⁊ que ibi habentur vbi prohibentur tutores eſſe minorum creditores vel debitores pupillorum ſi debitum vel creditum non eſt paruũ.⁊ licet qui poteſt conuenire vel conueniri actione reali prout eſt petitio hereditatis non ſit proprie creditor vel debitor iuxta ea que habentur in.l.j.ff. ſi certum petat.⁊ inſti.de acti.in principio:tamen gl.⁊ docto.in.d.auc.minoris debitor dicunt illam aucteticaꝫ procedere etiam in actione reali quia viget eadem ratio vt ibi latius habetur.⁊ lꝫ Bal.ibi dicat non procedere cauſato ex vltima voluntate in tutore dato in teſtamento : tamen quia negatur iſtum vel iſtos eſſe pupillariter ſubſtitutos ⁊ non ſperauit pater iſtam litẽ futurum eſſe inter pupillaꝫ ⁊ ipſos datos tutores non videntur iſti tales eſſe immunes ab huiuſmodi ſuſpitione ⁊ licet hoc vltimum medium habeat aliquid dubietatis:tamen attentis aliis premiſſis puto dictos aſſertos tutores datos in dicto in ſolemni teſtamento non eſſe confirmandos ⁊ non debere eis adminiſtratio decerni ex quo eſt data auia que caret ſuſpitione ⁊ omnimodo eſt remanſura tutrix per.d.l.ſi vt pponis ⁊ iſti qui volunt ſe ingerere in hac tutela non ſunt immunes a non mediocri ſuſpitione per iam dicta. Laus deo.

¶ Filia donans iura hereditatis materne:an cenſeł adire vel repudiare matris hereditatem:⁊ ſi vnus donatariorum quibus dicta filia donauit retrocedit iura ipſi filie:an dicta ſi ea poſſit contra alium donatarium agere vt ei partem dicti donatarii reſtituat.

¶ Conſilium. ccxxxix.

In nomine dñi nr̃i ieſu chriſti.

l ¶ In hac conſultatione videł primo aſpectu dicendum ꝙ dicta domina Angelella nequeat agere.

a ¶ Quia ipſa videtur renunciaſſe dicte hereditati materne dum dicit ꝙ renunciauit dictis Petro ⁊ Antonello ⁊ propterea videtur repudiaſſe dictam hereditatem:ſi autem repudiauit hr̃ditas ipo iure accreſcit fratri qui erat heres pro dimidia quia portio deficiens accreſcit portioni ipſo iure.l. ſi totam.ff.de acqui heredi.⁊.l.ſi ex pluribus de ſuis ⁊ legi. ⁊.l.j.C.quando non per.partes.⁊ accreſcit ignorantibus ⁊ inuitis.l.ſi heres inſtitutus ⁊.l.qui patri de acqui.here.⁊.l. quidam elogio.C.eo.ti.⁊.l.vnica.§.his.C.de cadu.tollẽ.iõ nullũ ius fuit ſm hoc ꝗſitũ dicto Antonello cũ facta repudiatione nullũ ius remaneat ipſi q repudiauit.⁊ conſequẽter nihil videtur potuiſſe in Antonellum transferre qꝛ nemo dat qđ non habet.l.traditio.ff.de acqui.rerum do.⁊.l.nemo plus iure.ff.de regu.iur.cum concor.

b ¶ Preterea dictus Petrus poſſedit longo tẽpore ⁊ quaſi longiſſimo tempore ⁊ cenſetur fuiſſe bonefidei quia bona fides preſumitur vt per glo.⁊ docto.in.l.penul.C.de euic. preſertim cum poſſederit tanto tempore per no.per Inno. in.c.ſecundo de in integ.reſtitu.⁊ videatur habuiſſe titulum pro herede precedente renunciatione dicte ſororis ⁊ iuris accreſcendi ⁊ dato ꝙ non eſſet verus titulus tamen ſufficit putatiuus.l.celſus.ff.de vſuca.⁊.l.quod vulgo.ff.pro emp. ⁊ hec magis perſuadentur quia Antonellus nunꝗ poſſedit quod nõ videtur veriſimiliter ex alio cõtigiſſe niſi quia

putabant

putabant ꝙ omnia eſſent deuoluta ad dictuʒ Petrum vigo re dicte renunciationis vel forte:qꝛ licet apparẽter videatur fuiſſe donatuʒ Antonello pro dimidia ar.l. ſi mihi ⁊ titio in principio de verbo.obli.⁊.l.duos reos.§.cum in tabulis de duobus reis tamen re vera fuerit donatuʒ dicto Petro inſolidum ſuadet hoc ſubiecta materia: qꝛ hereditas materna decet ꝙ magis ſpectet ad filios q̃ʒ ad ceteros iuxta.l.cũ accuſiſſimi.C.de fideicõ. cum concor.⁊.l. nam ⁊ ſi parentibus in prin.de inoffi.teſta.l.ſcriptꝰ.ff.vnde lib.⁊.l. cuʒ rõ de bonis damna.item ex poſtea geſtis prius geſta interpetrant̃.c.cuʒ per bellicam.xxiij.q.ij.⁊ ibi gl.⁊ glo.in.c.multis quadrageſimaquarta diſtinctione ⁊ quodcũqʒ ex predictis fuerit habere videtur obtentum dictus Petrus.

c ¶ His tñ non obſtantibus arbitror ꝯtrariam parteʒ intrepide firmandam:nã dicta dña Angelella non renũciauit hẽditati materne:ſed renũciauit iuribus.⁊ actionibus que ⁊ quas dicta donatrix hẽbat in bonis. ⁊ hẽditate ſue matris que iura ⁊ actiones ſupra donauerat ius autẽ imiſcendi vel adeundi nõ eſt in bonis.⁊ hẽditate defuncti qꝛ defuncto nullatenus competebat:nec ẽt hereditas ſed eſt ius cõpetens ad acquirendum hẽditatem.⁊ competit ei cui eſt delata hereditas.l. delata.ff. de verb.ſig. nec dr̃ eſſe in noſtris bonis vt probat̃ ⁊ ibi doc.no.in.l.precia rerũ.§.ſed nec heredem.ff.ad.l.fal.⁊ per Riccar.⁊ Bartho.de ſaly.in.l.lʒ.C. de iure delib.multominus põt dici eſſe in bonis vł hereditate defuncti vnde renuncians iuribus ⁊ actionibus que quis habet in bonis ⁊ hereditate talis nõ renunciat iuri acquirendi bona ⁊ hereditatem que nõ eſt in bonis ⁊ hereditate vt dictum eſt.⁊ ſic non repudiat hereditatem ꝙ etiam ex alio ꝓbatur:qꝛ aliud eſt hereditas aliud ius in hereditate vt in ſiñ no.per glo.in verbo eiſdem in cle. vt hi qui.§. illi vero de eta. ⁊ quali.vbi habetur ꝙ qui hʒ eccleſiam in beneficiuʒ nõ dicitur habere beneficiũ in eccleſia:idẽ ex alio probatur qꝛ qui repudiat hereditatem vel ab ea ſe abſtinet repudiat ⁊ abſtinet ſimpliciter non magis vni q̃ʒ alteri ſed lex defert hẽditatem repudiatam vel abſtentã vel coniuncto vel ſubſtituto vel proximiori in ordine ſucceſſionis nec põt ille qui repudiat vł abſtinet facere ꝙ ius acquirẽdi alicui queraẗ niſi cui alĩs a iure defertur idcirco ſi repudiat non dr̃ repudiare alicui maxime cui hereditas poſtea nõ defertur ſed ſimpliciter vt eſt videre in omnibus iuribus de repudiatione loquẽtibus ſed dicta Angelella renũciauit petro ⁊ Antonello cui Antonello non deferebatur hereditas ea repudiante ſed deuoluebatur fratri ſuoqʒ heredi vt ſupra deductũ eſt in deductis pro altera parte idcirco demonſtratur ꝙ illa renunciatio non cauſauit repudiationem hereditatis.

d ¶ Quod etiam ⁊ quarto deducit̃ qꝛ in iure recuſatio hereditatis non appellatur renunciatio ſed repudiatio vt in rubrica.C.de repudianda heredi. ⁊.ff.de acqui.⁊ repu.here. ⁊ in q̃ʒ pluribus legibus illorum titulorꝫ inſuper ex quinto dicta Angelella dicte renunciationi ſubdidit ponens eos in locum ſuum.⁊ vt in rem ſuã procuratores conſtituens:ita ꝙ admodo poſſint petere experiri ⁊c.que quidem oia non conueniunt repudianti qꝛ repudians nihil hʒ amplius ſe intromittere in bonis ⁊ hẽditate repudiãtis:ita ꝙ nõ põt petere nec experiri cũ nihil ſibi iuris remaneat ⁊ ſine iure ⁊ actione nemo experiri poteſt.l. ſi pupilli.§.videamus. de nego. geſt.⁊ ideo ſimiliter non poteſt alteri dare facultatem experiendi qꝛ nemo plus iuris in alium transferre poteſt q̃ʒ ipſe habeat.l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur.⁊.l.traditio.de acqr. re.domi.nec põt repudians alium ponere in locũ ſuum cuʒ locum nõ habeat in bonis repudiatis nec circa ius adeundi poteſt alium ponere in locũ ſuum ſeu procuratorem in rem ſuam cõſtituere:maxime poſt repudiataʒ hereditatẽ ſeu hereditatem repudiando quia ſonaret tunc in repugnantiam: nam repudians perdit ius adeundi ⁊ illud per repudiationem euaneſcit.l.ſicut.C.de repu.hereditate.

e ¶ Nec poteſt ius adeundi alteri cedi prout ꝙ eſt fortius non poteſt cedi ius conſequendi hereditateʒ ex trebellca.l. mulier ex aſſe.ff.de iure dotium ⁊ notatur per glo.⁊ docto. in.l.verum.§.antiſtia.ff.ad trebel.nec poteſt aditio per aliuʒ fieri puta per procuratorem eo caſu quo poterat per ſe ſolum fieri.l.paulus reſpondit per procuratorem.ff.de acquiren.hereditate ⁊ ibi per Barto.⁊ Bal. in.l.i.in.iij.chart.in xxx.oppoſit.C.qui admitti.⁊ ſic nõ poterat dicta Angelella conſtituere procuratores in rem ſuam ad adeundum nec ſi repudiaſſet ad experiẽdum ſeu petendum ex qbus infertur ꝙ nec illa poſitio in locũ ſuum ⁊ ꝯſtõ procuratorum in rem ſuam ⁊ datio facultatis petendi ⁊ experiendi non ſint ludibrio cõtra mentẽ ꝯhentium qꝛ gerens aliquẽ actum cenſet̃ velle vt ſit efficax ⁊ aliquid operetur iuxta.l. ſi qñ de leg.j.⁊ c.ſi papa.de priuilegijs lib.vj.⁊ ideo in dubio ſit actus vt ſit efficax.l.quotiens in ſtipulatio.de verbo.obligatio.⁊.l.quotiens in actionibus.ff.de rebus dubijs.

f ¶ Et hinc eſt ꝙ ne actus reddat̃ inutilis cenſet̃ actũ gerẽs velle omne id qõ eſt neceſſariũ vt actus reddat̃ vtilis. ⁊ nõ inutilis.l.ad rem mobilẽ.⁊.l.ad legatũ.ff. de proc.⁊.l.illud ff.de acquir.here.⁊ hinc eſt ꝙ ſi aliquis eſt inſtitutus hẽs in hẽditate vel aliqua eius pte ſi illam hẽditatem vel partẽ ſibi relictã alteri relinquit cenſet̃ eam acceptare ſi eſt delata iure directo reſultat aditio vt eſt tex.in.l.ſi auis.C. de iure delib. ita ẽt dr̃m eſt in caſu nr̃o ꝙ ne dicta ꝯſtõ procuratorꝫ in reʒ ſuã vt illi poſſint petere ⁊ experiri ſit inanis ⁊ inefficax cenſeat̃ dicta dña Angelella adiuiſſe hẽditatem mr̃is ꝙ ⁊ clarius demonſtratur ex precedẽtibus verbis. ⁊ ipſa principali diſpõne qꝛ dicta dña dedit donauit ⁊ cõceſſit dictis petro ⁊ Antonello omne ius oẽmqꝫ actionẽ quam hr̃et ſeu habere poſſet in bonis ⁊ hẽditate:conſtat.n. ꝙ nõ poterat dare donare actiones quas hr̃et in bonis ⁊ hẽditate niſi hereditatem adiret qꝛ prius nullam actioneʒ habere poterat preſertim iure ſucceſſionis ꝓut ſubditur in dicta donatione: ideo vt datio ⁊ donatio ⁊ conceſſio ſint efficaces ⁊ ſortiri poſſint effectum interpetrari debet ꝙ cenſeatur voluiſſe adire arg. d.l.auis.⁊.l.illud cum ſimilibus.

g ¶ Si autẽ ex dicto ꝯtu non reſultat repudiatio hẽditatis ſed potius aditio non video in quo verſari poſſit dubitatio quominus remiſſio iurũ ſeu retrãſlatio ſeu retroceſſio ipſorũ iuriũ valeat ⁊ teneat:qñ ſi per ipſaʒ Angelellã fuit aliqõ ius tranſlatũ in dictũ Antonellum potuit per ꝯtrium actum retransferri iuxta ea que hñtur in.l.nihil tam nãle.ff.de reg. iur.⁊ in.l.ab emp.ff.de pac.cũ concor. ſi autẽ nulluʒ ius fuit tranſlatũ in Antonellũ pari rõne nec tranſlatũ fuit in Petrum cuʒ non detur rõ dñe ergo idem ius.l. poſthumi.ff.de iniuſto teſtõ.l.j.C.de libe.prete. ſi vero nullũ ius fuit in eos tranſlatũ ergo remanſit apud ipſam Angelellam prout contingeret ſi nõ cenſeret̃ adiuiſſe nec repudiaſſe p illũ ꝯtum: nam tũc remanſiſſet apud eam ius adeundi ⁊ repudiandi ⁊ cenſeret̃ poſtea adire petendo bona hereditaria:ſolũ autem poſſet fouere iuſticiã dictus Petrus ſi reſultaſſet repudiatio que minime reſultauit vt ſupra deductum eſt clariſſime ⁊ latiori proſecutione q̃ʒ forte ſubiecta mã ſuaderet qꝛ res de ſatis videtur clara tamen inſteti qꝛ non video ſuper quo poſſit verti dubitatio in hac conſultatione.

h ¶ Nec ẽt obſtat lapſus.ſ.tpis qꝛ nõ fuerũt elapſi.xxx.anni cõpleti qui requirunt̃ ad cõplendũ preſcriptionẽ longiſſimi tpis.l.ſicut.C.de pſcript.xxx.vel.xl.an. itaqꝫ illa preſcriptio nõ iuuat nec ẽt iuuat preſcriptio longi tpis.x.vel.xx.annorꝫ qꝛ illa reqrit titulũ.l.diutina. ⁊ per totũ.C. de lõ.temp.preſcrip.qui titulus ceſſat quoad portionẽ donataʒ Antonello nec titulus putatiuus ſufficit niſi ſit iuſtus error ita loquuntur.d.l.celſus.⁊.d.l.ꝙ vulgo. ideo error iuris nõ prodeſt in hac preſcriptione.l. nunq̃ʒ.ff.de vſuca. in caſu nr̃o non poſſet eſſe error niſi iuris ⁊ quidem ſupinus ex quo verba contractus ſunt aperta:ideo potius pſumitur mala fides q̃ʒ iuris error vt no.Bar.⁊ Ang.in.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff. de peti. heredi.facit.l.quẽadmodum.ff.de agri.⁊ cenſi. ⁊ regula qui contra iura mercat̃ in.vj. nec preſumptio ex longiſſima poſſeſſione bonefidei cadit cuius nõ interuenerit lõgiſſima poſſeſſio nec longa ſufficit vt eſt de mẽte Bar.vbi ſupra ⁊ Imo. in.d.l.ij. quinimo nec ſufficit longiſſima prout dicũt plerqꝫ moderni.in.d.l.celſus. tamen nõ eſt opus inſiſtere maxime cuʒ nõ ſufficeret bona fides ex quo ceſſat titulus nec obſtãt cõiecture ⁊ pſuaſiones que fuerunt adducte pro ꝯtria pte qꝛ cõiecture ⁊ pſuaſiue rõnes ſunt inanes vbi ſtamus certo.l. continuus.§.cũ ita de verbo.obli.cuʒ itaqꝫ verba cõtractus ſint clara ꝙ donat vtriqꝫ ⁊ nõ petro inſolidũ ſtamus claro ⁊ nõ eſt locus interpetrationis.l. ille aut ille.§. cum in verbis de lega.iij. concludo itaqꝫ ꝙ dicta dña Angelella debet conſequi dictam hereditatem ⁊ bona materna pro q̃rta parte non obſtante dicto contractu donationis ⁊ non obſtantibus adductis in contrarium que patent ſublata ſupra per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Remedium.l.ij.C.de reſcin.vendi.an hẽat locum in contractu diuiſionis: item remiſſio redditionis rationis an liberet a dolo ⁊ a reſtitutione reliquorum.

¶ Conſilium ccxl.

In noie domini noſtri

Jeſu chriſti. ¶ Preſuppoſitis his q̄ ex conſilio percipiuntur ⁊ ex puncto qꝛ non vidi inſtrm mandati ad diuidendum nec inſtrm mandati ad ratificandum nec ꝯtractum diuiſionis: licet ad primum conſulenté tranſmiſſa fuerint dicta inſtrā vel duo ex eis vt ex puncti ſerie demonſtrat̄: placent cócluſiones excellentiſſimi vtriuſqꝫ iuris doctoris dñi Petri de vbaldis patris ⁊ domini mei hoñ. ⁊ quoniã de ſola ſubſcriptione requiſitus fui paucis rem abſoluam.

a ¶ Et quidem plꝫ ꝙ diuiſio ēt a principalibus facta rõne leſionis vltra dimidiũ iuſti precij effectualiter reſcindi poſſit remedium.d.l.ij.⁊.l. ſi voluntate.C.de reſcin.ven.lꝫ loquetur in ꝯtractu emptionis ⁊ ven.bonefidei.⁊ ſiſr.c.cuꝫ cãm.⁊.c. cum dilecti.de emp.⁊ ven.tñ extendit̄ ēt ad oēs alios ꝯtrus bonefidei.l.maioribus.C. cõis vtriuſqꝫ iudi.que loquit̄ in ꝯtractu diuiſionis ⁊ dicit ibi Bar.illaꝫ.l.eſſe valde ad hoc notabileꝫ ꝙ remediũ.d.l.ij.extendit̄ ad oēs ꝯtrus bonefidei ⁊ eſt ēt glo.in.l.ſi clei.C.de loca.⁊ cõiter omnes tenent in dictis iuribus.⁊ in.l.ſiquis cum aliter.de verbo.obli.

b ¶ In ꝯtribus aūt ſtricti iuris non cõpetit dictum remediũ prout eſt de mente glo.in.d.l.ij.⁊ doc.cõiter oēs preſupponunt in dictis iuribus:competit aūt exceptio doli ante factã traditioné vt eſt expſſum in.d.l.ſiqs cum aſr vtruꝫ aūt poſt factam ꝯtrus executionem cõpetat actio ad reſcindendum ꝯtrum vel repetendũ data doc.variant:naꝫ Azo. in ſumma de reſcin.ven.tꝫ ꝙ non poſſit agi ſed ſoluꝫ excipi.⁊ idem tꝫ Ang.in.d.l.ſiqs cum aſr.lꝫ Bar.contra Jmo.ibi pro cõcordia opi. diſtinguit nõ expedit intrare dictã difficultatem qꝛ ꝯtrus diuiſionis reputat̄ bonefidei per.d.l.maioribus ⁊ nõ immerito qꝛ eſt quedã permutatio vnius portionis cũ alia:nã permutationi aſſimilat̄.l.cum pr̄.§.hereditate.ff. de leg.ij.⁊ permutatio nuncupat̄ dicit gl.in.l.j.in fi.gl.C.cõis vtriuſqꝫ ideo dicit ibi tex.ꝙ vicé emptionis obtinet. ⁊ facit.l.ſi fratres co.ti.iõ cum ꝯtrus emptionis ⁊ vendi.⁊ ꝯtrus permutationis ſint bonefidei ſiſr ⁊ ꝯtrus diuiſionis ⁊ tangit glo. in.d.l.j.eſt igit̄ res indubia ſi aliud extrinſecum nõ adducitur ꝙ dicta diuiſio poteſt reſcindi remedio.d.l.ij. ⁊.d.l.maioribus prout ⁊ dicit dominus conſulens.

c ¶ Et maxime ex quo diuiſio nõ fuit facta per ipſum magiſtrum Angelũ ſed per eius ꝓcuratoreꝫ ſeu ꝓcuratores quo caſu Bar.in.d.l.ſi ſocietatem.§.arbitroꝝ vr̄ velle ꝙ ſufficiat deceptio in.vj.pte ⁊ illud dictuꝫ Bar.videt̄ ſequi.d.Ant. Jmo.⁊ Panor.in cõmento.c.quintauallis.de iureiurã.volentes ꝙ ſufficiat leſio minor dimidia arbitrio iudicis.⁊ idé vult Jmo.licet cuꝫ quadam diſtinctione in.l.ſiqs arbitratu. ff.de ver.obli.lꝫ de eo dubitauerit idem Panor.in.d.c.cũ cauſam ⁊ multũ vigeat contra Bar.d.l.ſi volũtate vbi venditio fuit facta per filiũ. ⁊ tamen non curat̄ deceptio minor dimidia iuſti precũ maxima tamen eſt auctoritas Bar.⁊ ſequamur lꝫ Bar. nõ preciſe figat pedes: allegatur tñ cõiter pro hac parte ipſe Bart. ⁊ ad.d.l. ſi voluntate poteſt dici ꝙ ibi venditio fuit facta volũtate patris qui forte cõſenſit ipſi venditioni eo modo facte non oportet tñ ſuper hoc inſiſtere ex quo preſupponit̄ leſio vltra dimidiũ iuſti precij claram etiã arbitror eſſe deciſionem dñi conſulẽtis circa ſcḋm conſultationis articulũ:ideo cõtentus ſuis dictis vlterius non inſiſto.⁊ idé circa tertij dubij deciſioné que fit ꝯtra magrm Angelum conſultantem:ideo non inſtandum.

d ¶ Circa quartum aūt ⁊ vltimum dubiũ aduertenduꝫ duxi ꝙ lꝫ in liberatione relicta in vltima volũtate non veniãt doloſe geſta nec reliquorũ reſtitutio: tñ in liberatione facta in ꝯtru inter viuos ſecus eſt vt vr̄ voluiſſe glo.fi.in fi.l.actione C.de tranſa.que ꝓ ſingulari allegat̄ vt dicit ibi Pau. de ca. eam ſequẽs.⁊ ita intelligens per rõnem Petri de bellaper. qui ibi idem ſequens dicit aliud eſſe in ꝯtribus in quibus verba attendunt̄ que implicite includunt oium remiſſioneꝫ l.ſub pretextu co.ti. aliud in vltimis volũtatibus in quibus verba nõ debent trahi ad doloſum eo qꝛ legata relinquunt̄ propter merita ⁊ priuat̄ quis legatis pp demerita merito legata non trahunt̄ ad doloſum qui ſemper demeretur vt eſt caſus in.l.lucius.§.lucius titius damam de leg.ij.ſm eum ⁊ Cy.⁊ maxime veꝝ eſt in ꝯtribus onerosis in quibus meritum vel demeritum non ponderat̄ prout dicit Bal. in.d.l. actione.⁊ idé volunt ibi Ricciar.⁊ Bar. de ſaly. ⁊ hanc diſferentiã inter ꝯtrus inter viuos ⁊ vltimas volũtates in his remiſſis facit ēt Bar.in.l.aurelius.§.gayo. de libe.lega.idẽ Rapha.fulg.in.l. ſub pretextu ſpeciei um.C. de tranſac.ſed hec quidé reſpiciunt remiſſionem rõnis de retro adminiſtratis prout loquuntur doc.in dictis iuribus non qñ remiſſio rationis reſpectu adminiſtrationem futuram.

e ¶ Nam ⁊ dolus preteritus remitti põt ſed futurus minime. ff.de pac.l.ſi vnus.§.illud nulla.ff.de pact.l. conuenire.ff.de pac.conuen.cum concord.⁊ hinc eſt ꝙ ius concedit patri ꝙ non teneatur reddere rõnem de adminiſtratione bonorum aduentitiorum.l.cum opꝫ.§. non aūt.⁊.l.cum non ſolum.§. procul dubio.C.de boniſqꝫ libe.⁊ tamen tenetur de doloſa adminiſtratione reddere rationem vt.d.l.cum opꝫ.§.fi. ſm vnam lec.quam approbant Ricciar.malũ.Bar.Ang.Saly. ⁊ Pau.de caſt.in.d.§.non autem.⁊ hoc dicta ratione ne remittatur dolus futurus ⁊ detur occaſio delinquẽdi ꝙ iura abhorrent.d.l.conuenire cum ſimilibus.

f ¶ Sed nõ reſtituere reliqua aſcribit̄ dolo.l. dolus.ff.mandati.⁊.l.ſi procuratorem.§.dolo co.ti.⁊.l.j. in fine cum.ll.ſequentibus.ff.depoſiti merito is cui eſt a teſtatore a lege vel ex contractu cõceſſum ꝙ non teneat̄ reddere rationeꝫ non cenſet̄ liberatus a redditione rationis quo minus teneatur de doloſe geſtis vel doloſe neglectis ⁊ quo minus teneatur reſtituere reliqua que apud eũ ſunt vel que ſibi appropriauit conuertendo in ſuos vſus facit.l.j.§. in tutela de tutelis ⁊ rati.diſ. vbi furtum cõmittit tutor vel curator qui ſibi appropriat rem pupilli vel adulti ⁊ non vult illam reſtituere ⁊ eadeꝫ eſt ratio in alijs adminiſtratoribus ⁊ abſurdũ eſſet ꝙ pater qui non tenet̄ reddere rõneꝫ ⁊ orfanotrophi qui ſaltem iure codicis nõ tenentur ad hmõi rõnem reddendaꝫ.l. orfanotrophos.C.de epiſc.⁊ cleri. ⁊ ſiſes prout ſunt prelati qui ꝑut dicit Bal.in.d.l.orfanotrophos nõ tenent̄ ad redditionem rationis de quo tñ in.c.qualiter ⁊ qñ.ij.de accuſa. vbi glo.in verbo rõnem non teneant̄ reſtituere ea que hñt. ⁊ ſic reliqua filijs eccl'ie vel hoſpitalibus ⁊ pijs locis quoꝝ ſunt ipſa bona ad eos ꝑuenta rõne dicte adminiſtrationis ex his itaqꝫ ⁊ latius dictis per dñm conſulentem patré honoran.approbo cõcluſiones per eum factas circa iſtũ quartum conſultationis articulum.ſ. ꝙ dicti magiſter Ludouicus ⁊ heredes dicti Guidonis tenent̄ reddere ſeu reſtituere dicto magiſtro Angelo reliqua oium que ad manus dictorũ magiſtri Ludouici ⁊ Guidonis ꝑuenerunt de bonis dicti magiſtri Angeli ſiue rõne pecuniarũ quas dictus magiſter Angelus ad eos miſit ſiue rõne precij redacti ex venditione bonoꝝ dicti magiſtri Angeli ſiue ratione fructuum perceptoꝝ ex eius bonis ſiue qualitercũqꝫ ad eos peruenerint bona ad dictũ magiſtrum Angelum ſpectantia ſiue illa penes ſe hẽant ſiue in ſuos vſus cõuerterint ⁊ nõ in vtilitatem dicti magiſtri Angeli vel aſr doloſe circa dicta bona ſe habuerint prout ⁊ dolus eſt procuratoris ſi non reddit mandanti ea que ad eum peruenerũt de bonis vel ex bonis mandantis per ſupradicta. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto fanenſi ꝙ nullus poſſit extrahere granuꝫ de territorio fani ſine expreſſa licentia conſilij generalis: an extrahens granum cum licentia priorum qui fuit condemnatus potuerit appellare.]

¶ Conſilium ccxli.

In noie dñi noſtri ieſu

a chriſti. ¶ In cã inqſitionis formate ꝯ Petrum perutij de perutijs vr̄ prima facie dõm ꝙ dictus inqſitus qui ſuccubuit in cã principali fuerit iniuſte cõdénatus ⁊ ſucceſſiue debeat obtinere ⁊ abſolui in cã appellationis ⁊ h̄ ex pluribus ⁊ pmo qꝛ nõ vr̄ ꝙ delictum in inqſitione deductũ fuiſſet legitime probatũ ex defectu teſtiũ qui non vident̄ idonei pluribus rõnibus ⁊ primo qꝛ dicitur ꝙ non iurati depoſuerunt.

a ¶ Conſtat aūt ꝙ teſtes dñt eſſe iurati aſr nõ probant.l.iuriſiurandi.C.de teſti.⁊.c.veniens ex co.ti.⁊.c. ⁊ ſi ꝑ ps in fi. de iureiur.ſcḋo qꝛ deponunt ꝙ extraxerunt granũ de mandato dicti Petri inqſiti ꝙ quidé vident̄ deponere ad eorũ excuſationé qꝛ vt dictus Petrus inquiſitus ⁊ nõ ipſi condemnarent̄ ad penã.⁊ ſic vident̄ eſſe teſtes quodãmodo in cã propria merito vident̄ repellendi.l. nullus.ff. de teſti.⁊.l. oibus.C.co.ti.tertio qꝛ ipſi ſunt participes criminis ⁊ participes criminis non ſunt idonei teſtes in probãdo crimine.c. j.de teſti.lib.vj.⁊.c.j.de confeſ.⁊.d.c.veniens.

b ¶ Item

b ¶ Item videtur ꝙ non fuerit probatum delictum intenta-
tum qꝛ in inquiſitione deducit̄ delictum cõmiſſum de mẽſe
ſeptẽbris prout ⁊ de iure cõi requiritur ꝙ in libello accuſa-
tionis ⁊ inqſitionis exprimant̄ annus ⁊ menſis cõmiſſi de-
licti.l.libellorum.ff. de accuſa.alr̃s libellus non ẽ; vt ibi vult
Bar.ꝙ ⁊ firmant Bar.⁊ Pau.de ca.in.d.l.edita.C.de edẽ.
vbi idem vr̃ velle Bal.licet in ꝯ̃rium adducat Innoc.⁊ Jo.
an.in.c.fi.de purg.cañ.⁊ ex quo eſt neceſſaria expſſio menſis
in libello eſt ẽt neceſſaria probatio alr̃s fruſtra exprimetur ⁊
vult Bar.in.l.is qui reus de pu.iud.⁊ teſtes non deponũt
de tali menſe ſed deponunt de tp̃e recollectionis frumenti
ꝙ tempus ſolet eſſe de menſe auguſti.⁊ ſic videnť depone-
re de alio tp̃e merito nõ releuent:quinimo ex quo iſtud de-
lictum eſt reiterabile etiã ſi fuiſſet expreſſus dies qui nõ eſt
neceſſario exprimendus ſi nõ probaretur dies delicti Quis
delictum alr̃s probaretur veniret accuſatus vel inqſitus ab-
ſoluendus prout h̃ diſputat Bar. de concludit in.d.l.is qui
reus ⁊ Imo.ibidem ⁊ volunt ꝙ nedũ ſi probat̄ de alio tp̃e:
ſed ẽt ſi probatio eſt dubia: qꝛ põt ſe habere ad idem dedu-
ctum.⁊ ad aliũ diem probatio nõ releuet ⁊ merito: qꝛ ꝓba-
tio dubia nõ releuat.c.in pñtia de ꝓba.⁊.l.non hoc vñ legi.
⁊.l.certũ.de confeſſis.ſed dato ſine ꝑiudicio ꝙ ex hoc capi-
te non debuiſſet obtinere ipſe inquiſitus: tñ vr̃ ꝙ debuerit
obtinere ex defectu inſtantie qꝛ ex forma ſtatuti diſponit̄ ꝙ
hmõi cauſe celeriter expediant̄. ⁊ per ꝯ̃ns celeri ⁊ breui tp̃e
vr̃ ꝙ debuerit cã expediri.⁊ ſic mera inſtãtie vr̃ ꝙ ſit breuis
tp̃is: ideo elapſo breui tp̃e vr̃ ꝙ inſtantia ſit finita prout in
ſili per Juſtinianũ decuditur ꝙ oĩs cã intra triẽnium termi-
netur ⁊ ex tali diſpõne reſultat ꝙ lapſo talis tp̃is inſtantia
expirat.l.properandum.C.de iudicijs.

c ¶ Nec ſine inſtantia poteſt valida ſnĩa ferri prout ibi habe-
tur.⁊ in.l.prolataꝫ.C.de ſententijs.⁊ ideo ex capite nullita-
tis ſententie late in cã principali debeat appellans obtine-
re in cã appellationis cum in libello appellationis ſit cõis
ſtilus dicere dico ſnĩam nullã ⁊ ſi q̃ eſt appello de qua for-
ma per glo.⁊ docto.in.l.j.C.quando prouo. nõ eſt neceſſe ⁊
dato ꝙ non exprimatur nullitas ſententie in libello appel-
latorio tamen virtualiter cõprehenditur etiaꝫ nullitas qꝛ in
appellatione ſimplr̃ interpoſita venit incidenter etiã cauſa
nullitatis.l. carmelia dis de iure patro. ⁊.l.quedam mulier.
ff.fami.hercis.⁊ no.Barto.⁊ doc.in.l. ſi expreſſim.ff.de ap-
pella.⁊ moderni.in.c.dilecto extra eo.titu.

d ¶ Ex tertio ẽt capite vr̃ ꝙ inquiſitus debuerit obtinere ex
defenſionibus ⁊ iuribus ſuis reus.n.obtinet ex defectu iu-
ris vel probationũ aduerſarij ⁊ ex iuribus ſeu defenſiõibus
ſuis iuxta.l.fi.C.de rei vendi.cũ concor.⁊.l.circa.⁊.l.in exce-
ptionibus.ff.de ꝓba.⁊ in ti.de excep.ff.C.⁊ extra quaſi per
totos.Probat.n. ipſe Petrus inqſitus ꝙ ipſe habuit bul-
lectam a gabellarijs ⁊ ſoluit gabellã. ⁊ ſic non incidit in pe-
nam quaſi fraudator gabelle. itẽ probat ꝙ habuit licentiam
extrahendi a magnificis dñis prioribus Fani ⁊ a cõſilio di-
cte cõitatis Fani ꝑfecto municipes qui preſunt cõitati ꝓut
ſolent eſſe priores terraruꝫ ⁊ conſilio ciuitatũ repreſentant
cõitates.l.j.in fi.⁊.l.ſeq.ff.de acqui.poſ.l.municipibus.ff.de
condi.⁊ demon.⁊ per gl.in.l.ſed ex dolo.§.j.ff. de dolo. ⁊ in
l.aliud.§.referť.ff.de regu.iur.⁊ per Bar.in.l.aut facta.§.fi.
ff.de penis.Per ſtatuta enim Fani prohibet̄ talis extractio
Fani:ideo ⁊ per ipſam cõitatem põt concedi licẽtia.⁊ ſic di-
ſpenſari aduerſus dicta ſtatuta ⁊ per ipſam cõitatẽ ⁊ per re-
pñtantes ipſam cõitatẽ prout ſunt pñdentes cõitati ⁊ cõſi-
lium eiuſdẽ per predicta. ⁊ maxime qꝛ illud granũ ꝙ dr̃ ex-
portaſſe ſeu exportari feciſſe dictũ petrũ poterat licite expor-
tari per laboratores a qbus habuit dictus petrus qꝛ alieni-
geni qui cultiuant ꝑdia ſita in territorio Fanẽſi ꝑſupponit̄
ꝙ poſſunt cũ grano per eos recollecto tangente laboratori
tranſire per territoriũ Fanenſe portare illud ex territorium
Fanenſe quo volũt ⁊ eadem rõ videbat̄ in eo qui ab eis re-
cepit eoꝝ partem inſolutum cum ſuccedere videat̄ in locum
ipſorum:ergo idẽ ius ⁊ eadem facultas arg.l.illud ad.l.acql.
§.a titio.de verbo.oblig.cũ ſi. ⁊ per hoc vr̃ euitari poſſe ius
municipale ⁊ bulla pontificis ꝓhibentes extractioneꝫ grani
de territorio Fanenſi qꝛ nõ videnť intelligende de frumen-
to recollecto per laboratores veniẽtes ex territoriũ ad culti-
uandũ predia fanenſia ex quo tunc põt extrahi pro tangens
laboratoribus ꝓut preſupponit̄ eſſe in viridi obſeruantia. ⁊
hoc ad finẽ vt hoies inducant̄ ad veniendũ cultiuare ꝑdia.
⁊ ita reſultet maior abũdantia frumenti in territorio ꝓpter
quam abundantiã hũ dam ſolent fieri hmõi ꝓhibitiones ꝙ
granũ non extrahat̄:itaqꝫ in hmõi caſu vr̃ ceſſare rõ prohi-
bitiua extractiõis grani.⁊ per ꝯ̃ns ceſſare vr̃ ipſa municipa-
lis lex prohibitiua arguendo a rõne ceſſante iuxta.l.adigere
§.Quis.ff.de iure patro.⁊.l.ꝙ dictum de pactis.⁊.c.cuꝫ ceſ-
ſante extra de appel.cum ſimilibus.

e ¶ His tñ minime refragantibus ꝯ̃riam ſententiaꝫ arbitror
magis iuri conſentaneaꝫ:nã in cauſa principali per pñtes te-
ſtes probat̄ ꝙ dictus inqſitus portari fecit granũ de territo
rio fanenſi ad aliud territorium. ⁊ lꝫ ſemel forte diſpoſue-
rint nõ iurati:tñ repetiti fuerunt cũ iuramento ⁊ iuramẽta
fuerunt delata monita parte ꝓut monitio requiritur.l.ſi qñ
C.de teſti.⁊.c.ij.extra eo.ti.qꝛ preceſſit gñalis monitio ꝙ ſin
gulis diebus ⁊ horis intereſſet ⁊c.⁊ inter ceteros teſtes fuit
vnus cuius pſona fuit ab ipſo inqſito approbata cũ ⁊ ipſuꝫ
ipſe in teſtẽ produxerit merito non põt eam impugnare.l.ſi
quis teſtibus.C.de teſtibus.⁊ lꝫ ipſi fuerint participes cri-
minis:tñ non videntur hoc caſu repellẽdi qꝛ participes cri-
minis repelluntur ex diſpõne iuris poſitiui non ex diſpoſi-
tione iuris naturalis vel iuriſgentium.

f ¶ Quod ⁊ demonſtrat̄ qꝛ in criminibus in qbus relaxant̄
reqſita a iure poſitiuo ꝓut ſunt crimina excepta admittunt̄
participes criminis.c.in fidei fauorẽ.de here.lib.vj.⁊.d.c.j.
de confeſ.in antiquis.⁊ de teſti.cog.c.fi.⁊.vj.q.i.§. veꝝ ver.
ſiquis cum ⁊.xcix.diſ.ſiquis ergo.idem videt̄ in caſu noſtro
in quo ex cenſura iuris municipalis mandatur deueniri ad
executioneꝫ pene in iſto crimine obmeſſa omne ſolẽnita de
ragione.per que verba videtur in iſta cauſa res deducta ad
merum iuſgentium per ea que hñr per doc.in.l.j.ff.de teſta.
mili.in.l. hac conſultiſſima.§. ex imperfecto.C. de teſta. per
Bart.⁊ modernos in.l.ſi filius.ff. de dona. per Barbo.in
extrauag. ad reprimenda in verbo videbit̄ ⁊ in alijs verbis
illius extrauag.iſte aũt exceptiones quibus repellunt̄ teſtes
pp crimina eorũdem ſunt cauſate potius ex rigore iuris po
ſitiui q̃ ex eq̃tate iuriſgentiũ probat̄ in.c.per tuas.de ſymo.
maxime iuncto dicto caplo primo de confeſſis: iõ per dicta
verba ſtatuti ⁊ la execurione de la dicta pena ſe debbia fare
obmeſſa omne ſolẽnita de ragione.videnť.n.ſtatuentes vo-
luiſſe ꝙ quodãmodo manu regia deueniret̄ ad executioneꝫ
dicte pene prout fiebat de iure gentium ante ius poſitiuuꝫ
l.ij.in prin.ff.de orig.iuris que quidem manus regia nõ re-
puliſſet huiuſmodi teſtes ex eo qꝛ ſint ꝑticipes criminis: qꝛ
non ex hoc eſt veriſimile ꝙ deuient a veritate: imo ex quo
etiam ſe incuſant hoc reſpectu videt̄ veriſimiliter eis magis
credendum nec ſunt teſtes in cauſa propria.

g ¶ Quia mandatum alterius in hoc caſu eos nõ reddit im-
munes a pena cum mandans ⁊ mãdatarius in delictis pari
pena plectantur.c.j.extra de offi.deleg.l.non ſolũ.§. ſi man-
dato.ff.de iniur.l.ſi id qd̃.§.fi.ff.de iuriſ.om.iud.⁊ ſaltẽ pre-
dicta videnť procedere qꝛ dicti teſtes iuuant̄ alijs admini-
culis: nam dictus inquiſitus produxit librũ gabellariorum
ad probandum ꝙ de grano ꝙ extraxerat de territorio ſolue-
rat gabellam ⁊. liber prefatus continet ꝙ dictus Petrus ⁊
pro eo Paulus ioachini ſoluit in quattuor diuerſis diebus
quattuor libras pro tranſitu ſeu paſſagio pro quadraginta m
carchis grani vt iuxta vulgare dicti libri loq̃r ⁊ dictus Pau
lus eſt vnus ex dictis teſtibus itaqꝫ dictus Petrus produ-
cendo dictum librum cauſa ſe excuſandi a delicto in inqui-
ſitione deducto videtur tacite aſſerere ꝙ dictũ granum ex-
traxerit.⁊ maxime cuꝫ in ipſa productione dicti libri dictus
Petrus aſſerit ꝙ in dicto libro continetur ſolutio pro paſ-
ſagio grani in inquiſitione cõtenti: ſed in inquiſitione non
continetur niſi granum per Petrum extractum merito ⁊c.
⁊ ſic ſaltem adminiculatur plurimũ dato ꝙ talis tacita aſſe-
ueratio ſola forte non ſufficeret vt ſi nõ preſunt ſingula ſal-
tem plura ſimul iuuent iuxta.l.excuſantur in principio cum
concordan. adductis ibi per glo.ff. de excuſatio.tuto.⁊.c.fi.
de ſucceſſio.ab inteſta.cum ſimilibus. ⁊ dato ſine preiudicio
veritatis ꝙ probationes facte in primo iudicio nõ fuiſſent
ſufficientes: tamen ſupplentur per confeſſionem factam per
inquiſitum in cauſa appellationis.

h ¶ Nam probationes poſſunt fieri etiam in cauſa appella-
tionis qꝛ dicitur in cauſa appellationis nõ probatuꝫ proba-
bo non deductum deducam.l. per hanc cum ibi notatis.C.
de tempo.appellatio.cum ibi notatis.⁊.c.fraternitatis extra
de teſtibus: ſed in cauſa appellationis ipſe Petrus reſpon-
dendo capitulis ⁊ poſitionibus productis pro parte com-
munitatis reſpondet ꝙ credit extraxiſſe quantitatem grani
deſcriptam in libris gabellarum: in libris gabellarum non

deſcribitur aliter q̄titas grani ꝙ extrahitur niſi qꝛ ſcribitur q̄ntitas grani ꝓ qua fit ſolo vectigalis ſeu gabelle ꝓ paſſu: vnde dicta rñſio dicti Petri inq̄ſiti vī ſe referre ad dictas partitas libri gabellarū qui ⁊ que fuerunt producte per dictum Petrum in cā principali. ⁊ pro parte cōitatis in cā appellationis anteq̄ fuerint facte rñſiones dictis articulis: iō ex hac cōfeſſione ⁊ ēt ex confeſſione facta ad quartū quo fatetur ꝙ de grano per eū vel alterum eorū exactio fuerunt facte bullecte per notarium gabellarū fani. ⁊ ad librū cōmunis deſcripte per dictū notariū. ⁊ ideo cū in libris gabellarum manu dicti notarij appareāt bullecte de quantitate. xl. incarcarū grani apparet euidenter ex ſua cōfeſſione ⁊ dictis libris ⁊ dictis atteſtationibus que etiā in repetitione de eis facta referunt ſe ad librum gabellarū ⁊ per productionē dicti libri vt ſupra deductū ꝙ veritas fuit ꝙ ipſe fecit extrahi dictum granū ⁊ cuiuſq̄ iudicis mens debet induci ad extimandum ⁊ credendum veritatē ita eſſe prout ad hoc tendit omnis probatio. l. teſtiū. §. eiuſdem ibi ſed ex ſnia animi te extimare oportere quid aut credas ⁊c. ff. de teſti. imminent itaq̄ tot ⁊ tanta que oſtendūt hanc veritatē. ſ. ꝙ dictus inquiſitus extraxerit granum ꝙ minime dꝫ mens iudicis eſſe dubia quo minus ſit legitime probatū extimet: concurrūt enim plures teſtes cōcurrit ſcriptura gabelle edita a publico notario approbata etiā per ipſum inquiſitū qui eam produxit ad finē vt probaret ſe ſoluiſſe gabellā pro paſſu ⁊ tranſitu dicti grani pro quo extrahendo habuerat licentiam a prioribus dicte terre cum hoc ꝙ dictā gabellam ſolueret concurrunt etiā confeſſiones dicti inquiſiti vt ſupra ponderate: itaq̄ ſaltē ex his omnibus remanet clara cōcluſio ꝙ ſit legitime probatū ꝙ dictus inq̄ſitus extraxit dictū granum vꝫ incarcas. xl. ⁊ per ꝯñs veniat condēnandus ad rationem ducatorum. x. pro qualibet ſalma non obſtantibus adductis in ꝯtrarium que re vera non obſtant.

i ¶ Non. n. ob. ꝙ primo loco dicebat in ꝯtrium ꝙ teſtes non iurati depoſuerunt: qꝛ imo ſaltē in repetitione de eis facta iurati depoſuerūt ꝓut. ſ. deductū eſt: nec ēt obſtat ꝙ ſcdo loco dicebat ꝙ ad eoꝝ excuſationē deponere videant. ⁊ ꝙ tertio loco ꝙ ſunt ꝑticipes crimis qꝛ iſta duo ſunt ſupra cōfutata. ⁊ ēt qꝛ iuuant ex confeſſionibus inq̄ſiti ſupra ponderatis nō repeto grām breuitatis non ob. ꝙ dicebat ꝙ nō eſt ꝓbatus mēſis in inq̄ſitione deductus qꝛ t ſidet ꝙ imo probat menſis ex quo teſtes ⁊ ꝑtes ſe referunt ad librū gabelle cantat de menſe ſeptēbris. ⁊ ſic de mēſe in inq̄ſitione deducto: ꝑterea licet de iure cōi eſſet neceſſaria expreſſio mēſis in libello accuſationis vel inq̄ſitionis per. d. l. libellorum: tñ conſtat iſtā eſſe ſolēnitatem iuris poſitiui que quidē ſolēnitas eſt ſublata ex forma iuris municipalis per illa vba ſtatuti obmeſſa ſolēnita de ragione. ⁊ per illa vba e la executione de la dicta pena. nō dicit la condēnatione q̄ſi innuat ꝙ procedatur via executiua ⁊ quodāmodo manu regia ꝓut ⁊. ſ. dictum eſt. ⁊ ſic nō requirat libellus. ⁊ ex quo libellus non eſt neceſſarius nō fuit neceſſaria expreſſio menſis: adeo ꝙ ſi non fuiſſet expreſſus menſis ⁊ probatum fuiſſet delictum: licet non menſis delicti fuiſſet condemnandus inquiſitus ex quo omnis ſolemnitas iuris eſt ſublata.

k ¶ Ideo lꝫ fuerit expreſſus ⁊ inepte: qꝛ alius menſis fuiſſet exprimendus non videret ꝙ deberet viciare arg. gl. notabilis in. l. vinū in verbo petitū in ſi. ff. ſi cer. pe. ⁊ facit. §. multis iuncta gl. in vbo in tranſitu inſti. de libertinis. ⁊ dato ꝙ hoc mediū ſolum foret forte dubium: tñ videtur militare ⁊ aſtringere ſtante cl'a que apponi ſolet in inquiſitionibus. ſ. ſuper q̄bus omnibus ⁊ ſingulis ⁊c. que quidē clauſula appoſita fuit in inq̄ſitione de qua agitur cuius cl'e verba important ꝙ ſuper deductis iudex inquirens intendit ꝓcedere coniunctim ⁊ diuiſim prout melius ⁊c. ⁊ repertos culpabiles in predictis vel aliquo predictoꝝ punire ⁊c. ⁊ ſic ſufficit alterum ex intentatis probare ⁊ cōſtare iudici prout inquit Bal. in. l. ij. C. de proba. ⁊ importat vis verborū iuxta nota. per glo. in verbo omnia ⁊ ſingula in. c. vt circa. de elec. lib. vj. ⁊ per Bar. in. l. hoc articulo. ff. de heredi. inſti. ⁊ dicit dominus Ang. de aretio in ſuo tractatu maleficiorū in verbis ſuper quibus oibus ⁊c. allegat etiā Florianum idem voluiſſe in. l. in delictis. §. ſi detracta. ff. de noxa. iō ſm hoc inquirens non cenſet ſe aſtrinxiſſe ad probandū menſem: idcirco vī perinde acſi non fuiſſet exp̄ſſus menſis virtute dicte cl'e ſtante etiā diſpōne iuris municipalis per quā tollitur neceſſitas libellandi ⁊ exprimendi menſem in libello inquiſitionis. ⁊ per hoc euitat ꝙ inquit Barto. in. d. l. is qui reus. nec videntur teſtes varij vel ꝯtrarij ſi primo deponunt ꝙ fuit tēpore recollectionis ⁊ poſtea in repetitione ſe referunt ad librum gabellarum ⁊ liber gabellarum dicit de menſe ſeptembris quia tempus recollectionis potuit protellari vſq̄ menſem ſeptēbris: licet enim vt plurimū fiat recollectio de menſe Junij Julij ⁊ Auguſti: tñ quandoq̄ propter intēperiem temporis vel ꝑp copiam magnā frumenti vel ſegnitiē ſeu propter occupationes hñtis recolligere ſe extendit non ſolum ad principiū ſeptēbris quo tpe fuit exportatum dictū granum ſed ēt longe vltra ſe extēdit ⁊ ſatis veriſimile eſt ꝙ cum de area vbi tritulabat dictum granū per ipſos tritulantes portaretur Penſaurū prout deprehendi pōt ex natura ⁊ proceſſu facti quatenus deprehendit ex deductis in proceſſu extraheretur tempore recollectionis facit qꝛ prout dicit Jmo. in. l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtichū. de verbo. oblig. dicta teſtium non ſunt calūnianda ſed iuuanda facit. c. cum tu de teſti. cum multis concordantijs.

l ¶ Nec ēt ob. ꝙ allegatur de defectu ⁊ perēptione inſtantie qꝛ licet ius municipale diſponat ꝙ cā celeriter expediat nō autem diſponit ꝙ poſtea inſtātia ſit finita: imo inducit in fauorem cāe ⁊ odiū fraudantiū non dꝫ in fraudantiū fauorē. ⁊ odiū cāe retorqueri ar. l. ꝙ fauore. C. de legi. ⁊. c. ꝙ ob gratiam de reg. iur. in. vj. nec in cauſis que exigunt celeritatem prout ſunt cauſe alimentoꝝ ne teſtā aperiant ⁊ ſiles de quibus in. l. ſi. ff. de appel. recip. cauſe in q̄bus procedit de plano ⁊ ſine ſtrepitu de q̄bus in cle. ſepe de verb. ſig. ⁊ extraua. ad reprimenda ⁊ cauſe breuiores. l. j. ⁊. ij. C. de ſententijs ex pericu. reci. volunt doc. ꝙ inſtantia finiat elapſo breui tempore ⁊ maxime qꝛ per perēptionem inſtantie lites prorogarentur qꝛ oporteret iterato agi ⁊ oīa denuo haberent reiterari ⁊ per hoc nō magis celeriter ſed minus breui tpe expedirentur: ꝑterea iſtud celeriter nō eſt determinatū in iure: ideo remittit arbitrio iudicis. l. j. ff. de iure delibe. c. de cāis. de offi. deleg. iudex itaq̄ potuit arbitrari ſi per multos menſes durauit eſſe celeriter expeditū. ⁊ dicitur mihi ꝙ multoties ſolent durare longiori tempore q̄ iſta cauſa principalis durauerit inſuper dato ꝙ ſententia fuerit nulla propter defectum inſtantie ꝙ non puto verum.

m ¶ Tamen ⁊ a ſnia nulla poteſt appellari: lꝫ appellatio non ſit neceſſaria. l. ſi expreſſim. ff. de appel. d. l. carmelia pia. ⁊. d. l. quedā mulier. ⁊. c. dilecto extra de appel. ⁊ ibi per Jnno. ⁊ Jo. an. ⁊. c. exhibita. de iud. ⁊ cā appellationis deuoluit negocium principale ad ſuperiorē. ideo licet appellans a ſnia nulla obtineat in eo articulo qꝛ ſententia ſit nulla: tñ debet ſuper cauſa principali de qua eſt cognitū etiā pronunciari ſm Jnno. in. d. c. dilecto Arch. Jo. mo. ⁊ Jo. an. in. c. ſi. de re iudi. lib. vj. Domini de rota deci. ccclxvj. que incipit. itē fuit dubitatum ſi appellet ⁊ Bal. in. l. j. in princ. C. de ſententijs ex pericu. reci. ⁊ Lapus allegatione que incipit appellatio ⁊ Jmo. in. d. c. exhibita q̄nimo. ⁊ ſi principaliter deducta fuiſſet nullitas ſententie deducit negocium principale ad ipſū iudicem aditum ſuper nullitate: adeo ꝙ debet ſuper negocio principali pronunciare ſi fuerit petitum ⁊ de eo cognouerit prout hoc voluit Bar. in. d. l. ſi expreſſim circa finē per text. in. l. abſentem. C. de accuſa. ⁊ in. l. j. §. j. ff. que ſententie ſine appel. ⁊ refert Jnno. idem velle in. c. cum contingat. de offi. deleg. in glo. magna circa medium. ⁊ idem firmat Bart. in. l. j. C. quando prouo. non eſt neceſſe. col. vltima. ⁊ in. l. ſi vt proponis. C. quomodo ⁊ quando iudex vbi idem tenent Jaco. butri. ⁊ Bal. ⁊ Saly. in. l. ſi preſes cod. titu. ⁊ cum hac opi. videtur reſidere Ange. in. d. l. j. C. quando prouo. non eſt neceſſe. ⁊ idem tenent. d. Ante. de butri. Jmo. ⁊ Panormita. in. d. c. dilecto. ⁊ Jmol. in. d. l. ſi expreſſim ⁊ Panor. in c. in litteris. de offi. dele. in fine. ⁊ lꝫ ſuper hoc vltimo poſſet inſtari: tñ hec eſt vera ⁊ cōis ſententia: ſed magis clarū q̄ñ deducitur nullitas per viam appellationis prout dicit eſſe deductum in caſu de quo agitur: ideo ⁊c.

n ¶ Nec ob. ꝙ habuit licentiā a magnificis dñis prioribus dicte terre ⁊ a cōſilio minori eorūdem qꝛ dicta licentia nō iuuat dictū inq̄ſitum: nā in terra Fanenſi eſt duplex conſiliū vnū maius aliud minus. ⁊ ſolēt cōſilia maiora ⁊ minora in plus ⁊ minus repñtare cōitatem: nā in his que ſunt ex iure municipali ſtatutario vel cōſuetudinario eis commiſſa. ⁊ ſic tali iure in q̄bus ſunt deputati vt pñnt cōitati in his repreſentant cōitatē ⁊ eoꝝ geſta cēſent geſta a cōitate nō in alijs vt voluit Bar. in. l. aut facta. §. ſi. ver. ſed dicit cōmittere. ff. de penis. ⁊ ſumitur ex verbis glo. in. l. aliud. §. refert. ff. de regu. iur. Prioribus autem ⁊ conſilio minori dicte cōitatis

non eſt ex forma ſtatuti cõceſſa ⁊ attributa iſta facultas dandi licentiã extrahendi granũ de dicto territorio nec in hoc preſunt dicte cõitati. ideo licentia cõceſſa dicto minori cõſilio nil releuat ꝙ qdẽ eſt luce meridiana clarius ea rõne qꝛ viget ſuper hoc clara ⁊ apta lex municipalis ⁊ vbi caſus legis nulla dꝫ eſſe dubitatio.l.illaꝫ ver.de modo.C.de colla.⁊ l.ancille.C.de furtis ſed lex municipalis dicte terre clare ⁊ aperte ſtatuit ꝙ nulla pſona ciuis comitatiuus vel habitans de ciuitate Fani. vel eius comitatu aut diſtrictu audeat vel preſumat per aliqđ tempus extrahere vel portare extra territorium dicte terre biadam ſeu granũ cuiuſcũqꝫ qualitatis ſine expreſſa licentia cõſilij generalis ſub pena.x. ducatorũ pro qualibet ſalma grani: eſt itaqꝫ manifeſte inhibita extractio grani facta per fanenſes ẽt ſi facta fuerit de licentia alterius conſili q̄ cõſili generalis: ſed dictus Petrutius nõ habuit licentiam a cõſilio generali ⁊ eſt ciuis fanenſis merito aperte comprehendit ſub dicta prohibitione penali: iõ non excuſat licentia conſili ſpecialis ⁊ minoris q̄ ſit cõſiliũ generale ⁊ licet ſuper ſtatuta Fani ſolẽniter edita potuiſſet tolli dictum ſtatutum prohibitiuũ: quia eius eſt tollere cuius eſt condere iuxta.l.nihil tam naturale de reg.iur.⁊.l.ſi.C.de.ll. tamen non fuit factũ tale ſtatutum nec priores quorũ tota poteſtas cauſatur a ſtatutis poſſent huiuſmodi cõſilia facere derogatiua ſtatutorum ſaltẽ in his in quibus ſtatuta volunt ꝙ non habeant poteſtatem ⁊ eſt clariſſimum: itaqꝫ fruſtra eſt in hoc multum inſtandum.

o ❡ Nec obſtat ꝙ in ↄ̃rium adducebaꝛ ꝙ iſtud granũ poterat portari ex territoriũ per eos qui fuerunt prius dñi qui de territorio vicino exiſtẽtes cultauerunt pdia in qbus fuerat recollectũ dictum granũ qꝛ dato ꝙ iſtud verũ ſit tamen poſtq̄ factũ eſt ciuium fanenſiũ non poteſt per ipſos ciues vel terrigenas extrahi qꝛ ſtatutum gñaliter loquiꝛ ꝙ nullus ciuis comitatiuus vel incola ciuitatis Fani poſſit extrahere granum de qualũcha ragione ⁊ ſic per verba ḡlia prohibeꝛ extrahi tã granum recollectũ per ipſos terrigenas in eoꝝ poſſeſſionibus vel ex eoꝝ cultura q̄ granũ ab aliis recollectũ ⁊ per ipſos fanẽſes emptũ qꝛ dicta lex municipalis in hoc nõ diſtinguit nec nos diſtinguere debemus.l.iij.de offi.pſi.⁊.l.de pcio de pub.cũ cõcor.⁊ maxime qꝛ loquiꝛ per vba ḡlia dũ dicit nullus pſona.⁊ dum dicit grano de qualũcha ragione ⁊ verba ḡlia nihil excludũt.c.ſolite de maio.⁊ obe.l.iulianus de le.iij.⁊ cañ.ſi romanoꝝ.xix.di. nec ſtatutũ ꝓhibet homines alterius territorij nõ habitãtes in diſtrictu fanẽſi: iõ pmittitur forẽſibus ꝙ denegaꝛ ciuibus ⁊ ſm̃ vba dicti ſtatuti forenſes nõ prohibenꝛ: is forte emerint a fanẽſibus ⁊ fanẽſes ꝓhibentur extrahere ſiue recollegerint in eoꝝ prediis ſiue ab aliis emerint ita iportant vba dicti ſtatuti a qbus nõ eſt recedendũ.l.non aliter de leg.iij.l.j.§.ſi is qui nauem de exerci. niſi.l.municipali ſcripta vel ↄ̃ſuetudinaria aliter diſponaꝛ vel lege ſupiorie ⁊ ſatis trahunꝛ forẽſes ad cultiuandũ pdia fanenſia ſi ipſi pñt extrahere eoꝝ frumenta dato ꝙ fanẽſes q ab eis emerint extrahere nequeant. ⁊ ſi dictus petrutius vidiſſet ꝙ ſtatuta nõ artarent hoc caſu nõ poſtulaſſet licentiã quã poſtulauit: ſꝫ itaqꝫ poſſit extrahi per laboratores forẽſes nõ põt extrahi per fanenſes granũ ab ipſis laborãtibus recollectũ ⁊ fanenſibus cõceſſum qꝛ ſtatutũ diſtinguit pſonas diſtrictuales ⁊ forenſes nõ diſtinguit q̃litates vel ſpẽs grani ſeu a qbus recollectũ fuerit nec recte intuẽti eſt eadẽ rõ vt ex iam dictis colligiꝛ: bulla aũt pauli multũ late loquiꝛ: adeo ꝙ vr̃ comprehendere etiã laboratores ⁊ imponit grauiorẽ penam: ſed forte quo ad h̃ nõ eſt in obſeruãtia: iõ circa penã bulle relinquo iudicio habentis iudicare.

p ❡ Nec ẽt ob.ꝙ pro pte dicti inqſiti allegaꝛ ꝙ ſtatutũ punit extrahentes granũ ſed petrus inqſitus non fecit extrahere ſed fecit trãſire per territoriũ ⁊ licẽtia pmittit ꝙ poſſit pertranſire ⁊c.⁊ bulleeta ⁊ liber gabellarioꝝ dicunt ꝙ ſoluit ꝓ paſſu nõ loquunꝛ de extractione ſeu ꝙ liceret extrahere nec ꝙ ſolueret ꝓ extractione: nã iſta allatio eſt vt ita loquar quodã ſomniũ: nã trãſeundo cũ grano exiſtẽte ⁊ recollecto in territorio ⁊ eundo in aliud territoriũ eſt extrahere granum de territorio: nã vis v̈bi hoc importat ⁊ ethymologia ipſius a qua vtplurimũ capiꝛ vis verbi iuxta.l.tiguriũ. de verbo.ſig. inſti.de dona.§.eſt ⁊ aliud cum ſimi.cõponitur.n.ab extra ⁊ traho vnde cui dubiũ ꝙ dictum granũ fuit tractũ extra territoriũ ⁊ ipſemet petrutius in ſuis articulis ⁊ in ſuis rñſionibus factis articulis cõtratis ſemp dicit ſe extraxiſſe eudẽter ex eis patet ⁊ ſilr̃ teſtes de extractione loquuntur: vnde huiuſmodi allegatio eſt fruſtra: reſtat itaqꝫ ꝙ appellans dꝫ ſuccumbere qꝛ dictus inquiſitus merito debuit ⁊ debet cõdemnari ⁊ puniri ad penam ſtatutariam ad rationem.x.ducatorum pro qualibet ſalma reducendo dictas.xl. incarceras ad ſalmas. Laus deo.

❡ Stante ſtatuto ꝙ vxor nõ poſſit teſtari ſine cõſenſu mariti: an maritus poſſit vxori teſtãti preſtare conſenſum ſi ipſe ab vxore inſtituiꝛ heres.⁊ an his rogatus reſtituere hẽdtatem que ſupererit a ſupradictis legatis: teneaꝛ reſtituere id quod ſupererit tempore mortis ſue: an vero omnia quatenus ſuperſunt ſupra ſeu vltra legata.

❡ Conſilium ccxlij.

In noie dñi noſtri ieſu

i chriſti.❡ Circa primũ queſitũ iminet articulus multũ tritus.ſ.vtrũ quis valeat auctoritatem ſeu conſenſum pſtare in actu ſibi proficuo in caſibus in quibus ex diſpõne iuris cõis vel municipalis ſtatutũ eſt ꝙ nequeat actus fieri ſine eius auctoritate vel conſenſu puta in pupillis qui nõ poſſunt ſe obligare ſine auctoritate tutoris in filiofami.qui non põt donare cauſa mortis ſine conſenſu patris.l.tam his.ff.de do. cauſa mor.in hmõi ſtatutis que ſolent diſponere ꝙ minores vel mulieres nequeant contrahere vel teſtari ſine conſenſu conſanguineorum vel ꝙ nequeat vxor ſine conſenſu viri.

a ❡ Nam in auctoritate tutoris eſt expſſum in.l.j.ff.de aucto. tuto.⁊ Bar.ibi trahit ad filium donantẽ patri cuꝫ eius conſenſu ꝙ non valeat ad idem Bar.in.l.frater a fratre in fine de condi.indebi.idem Bal.in.l.bonorum.C. qui admit.ad idem allegatur Bal.in.l.ſi furioſi.C.de nup.⁊ in.l.ſi vxorẽ de condi.inſer.allegatur etiã Jo.an.in addi.Specu.in ti.de inſtru.edic.§.porro in additio.magna que incipit Petrus de ceruottis.item allegat Jmo.in.c. nonne de preſump.⁊ Jnno.pro ⁊ contra in.c.dudum de rebus eccle.nõ alie.ꝙ ⁊ firmat idem Jmo.in.l.j.§.fuit queſitum.ff.ad treb.⁊ in.l.in edibus.§.ꝙ ſi filius.ff.de do.⁊ facit tex.in clemen.ſi vna de rebus eccle.non alie.⁊ in cañ.hic vſus.xj.q.j.⁊ in.§.iconomus in auẽ.de alie.⁊ emphy.

b ❡ Sed ↄ̃rium firmat Pe.de bellaper.in.d.l.j.ff.de auc.tu. allegat ꝓ hoc.l.j.de impon.lucra.deſcrip.lib.x.⁊.l.ſi pro pte §.idem tractat.ff.de in rem verſo idem ſentit Cy.in.d.l.j.de auc.tut.allegat notata in.l.cum poſt.C.de ↄ̃ben.emp.idem Ang.in.d.§.fuit queſitum ꝙ ⁊ tꝫ ibi Raph.cuma.ꝙ ⁊ conſulendo tenuit idem Ang.in cõſi.cxxvij.incip.filia refutauit patri: idem etiã voluit Raph.fulg.in.l.ſenium.C.qui teſta. facere poſ.idem Pau.de ca.in.l.qui in poteſtate in fine de teſtamen.⁊ in.l.ſiquis mihi bona.§.ſiquis mãdauerit.ff.de acqui.here.⁊ in.d.l.ſenium.vbi dicit ꝙ ita conſuluit vna cuꝫ pluribus doc.peruſinis.idem firmat Ponta.in conſil.dxv. ſm̃ ordinem informis.⁊ dicit idẽ latius dixiſſe in.l.ſi filius ff.de dona.idem etiam firmauit Bal. in terminis ſtatuti diſponentis ꝙ filius non poſſit cõtrahere vel renunciare ſine licentia patris in.l.ſi quãdo.§.illud.C.de inoffi.teſta. volẽs ꝙ quo ad hoc ſit differentia inter auctoritatem conſenſuꝫ ⁊ licentiam allegat pro hac parte Jnnoc.in.d.c.dudum.nec in d.l.ſi vxorem firmat cõtrarium imo in verſicu.preterea iſta non eſt auctoritas: ſed quidam cõſenſus ſentit hãc partem. ⁊ idem Bald.in.d.l.ſi furioſi non figit pedes ſed procedit ponderando glo.⁊ argumentãdo.⁊ quicquid ibi velit alibi vult contra in terminis ſtatutarijs in quibus nõ ponderaꝛ patris pñs.⁊ in hoc poteſt conſiderari aliqualis ratio diſe. nec etiam Jo.an.in.d.additio. firmat eam partẽ ⁊ duꝫ legerem piſis vidi conſultũ a pluribus famoſis viris circa ſtatutum florentinũ quo diſponitur ꝙ ſi filius ſe obſtat coꝫ conſenſu patris teneantur ambo ſi ſine conſenſu pr̃is non teneat ipſo iure ꝙ non valeat quedam fideiuſſio filij facta pro patre ⁊ inter cetera que in dictis cõſilijs deducebantur dicebat alter ex cõſulentibus vidiſſe originale conſiliũ Bal. cũ ſubſcriptione dñi Honofrij de Bartholinis diſtinguẽs ꝙ aut ſtatutum fuit factum in fauorẽ mariti aut in fauorem vxoris requiſitus: tamen de ſubſcriptione recuſaui conſulere qꝛ quia deciſio illa mihi non apparebat iuri conſona in illis terminis.: profecto rationes ſunt hincinde ⁊ longum eſſet motiua adducere ⁊ refellere nec expedit.

c ❡ Magis in indiuiduo tangit Bald.in.l.j.C.vnde vir ⁊ vxor dicens ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ mulier nõ poſſit teſtari ſine conſenſu viri ſi vxor vult inſtituere virum cautela eſt ꝙ vir

renunciet ſtatuto ⁊ nihilominus conſentiat: vt ſic ſaltem de facto ſeruetur tenor ſtatuti renunciare autem poteſt: q2 ſtatutum eſt inductū in fauorē viri nō ſic in terminis .d.l.j. de auc.preſt. ſm eum Saly. aūt ibi dicit ꝙ renunciatio non eſt neceſſaria q2 pr̄ fungitur duplici perſona ſtatuto annuēte ſi vult ꝙ procedat interſtante in virū: nec ob.l.j.de auc.tut. q2 ibi auctas requirit in fauorē pupilli hic cōſenſus requirit in fauorē viri ſm Saly. ꝙ ⁊ pſupponit bal. ibi nec bal. vult ꝙ ſit neceſſaria renūciatio: ſed ad cautelā dicit adhibendam facit. ⁊ iſta eſt intētio Bal. abſonū eſſet ꝙ vigore huius ſtatuti vxor nō poſſet teſtādo relinquere qcꝗ viro: ıō preſupponendū eſt ꝙ poſſit in maritū teſtari: q2 nō eſt intentio ſtatuendū ꝙ maritus non poſſit ex teſtō ſuccedere vxori: ıō ad euitandas dubitatões Bal. deſcēdit ad cautelas iam dictas: cum igit vir in caſu noſtro conſenſerit vʒ ꝙ hmōi teſtm̄ valuerit ꝙ ⁊ probatur rōne: q2 aut maritus eſt habilis ad conſentiendum huic teſtō ꝙ voluit facere vxor aut non eſt habilis: ſi eſt habilis habemus intentum: ſi non eſt habilis ⁊ tunc videtur perinde acſi non habuiſſet.

d ¶ Sed ſi non habuiſſet virum potuiſſet indiſtincte teſtari prout in fi. concludit Bal. in.l.j.C. ⁊ ſi vir ⁊ vxor dicens ꝙ ſi ſtatutū dictat ꝙ mulier nō poſſit teſtari vel ꝯtrahere ſine cōſenſu cōſanguineorū ſi cōſanguineos non hʒ ſeruabit ius cōe ſm eū qui idem tʒ in.l.tranſa.C.de trāſa. ⁊ in.l.i cōiunctione.C.de nup. ⁊ in.l.turpia.ff.de le.j. ⁊ idē voluit Pe.de anch. in rep.c.canonū.de conſti.xxiij.q.prin.col.xlvj. ⁊ idem voluit Ponta. in.l.ſiqs mihi bona.§.pr̄ filio.ff.de acq.her. vbi idem dicit ſi hʒ ⁊ inhabilē allegat ad hoc ſcḋm notata p Bal. in.l.j. in fi.C.qui admit. idē voluit Pau.de ca. in quodam cōſilio ꝙ incipit in cā que vertitur vbi concludit ꝙ qui vult reprobare ꝯtrum vigore talis ſtatuti dʒ probare ꝙ tpe contractus erat cōſanguineus habilis ad conſentiendū alr̄ ſuccūbit ſm eū qui adducit notata per Bar. in.l.ſi. ab hoſtibus.§.ſi vir.ff.ſo.ma. volentē ꝙ qui vult excludere maritū a lucro dotali ex eo q2 non adhibuit medicum dʒ probare ꝙ erat medicus in loco ita ꝙ poterat adhiberi alr̄ ſuccūberet ſm eū quem ſequunt ibi doc. ꝙ ⁊ volunt ipſe Bar. ⁊ Imo. in.l.ſi ſeruum.ff. de verb.obli. adducit ēt Pau. de ca. in dicto conſi. notata per Bar. in.l. ſi tertius de aqua plu.arcen. idem etiam voluit Bal. in conſil. mihi.cxxix. incip. premittendum eſt ꝙ quandoꝗ cōcludit ſimpliciter in hmōi ſtatuto ꝙ vxor non poſſit teſtari ſine pn̄tia mariti poteſt inſtitui maritus preſente ipſo marito. ⁊ facit ibi differentiam inter auctoritatem ſeu conſenſum auctorizabilem prout dicit eſſe conſenſū patris in facto filij. ⁊ ita dicit loqui glo. ⁊ Dy. in l.j.de aucto. tuto. ⁊ ſimplicem conſenſum non hn̄tem in ſe auctoritatem. ⁊ tūc dicit quem poſſe etiam ad ſui cōmodum ⁊ ad hoc mēbrum conſenſum mariti in terminis huius ſtatuti ⁊ idem voluit in cōſilio mihi.lxij. incipiente teſtamentum in quo vxor dicens ꝙ vbi requiritur pn̄tia poteſt adhiberi in re ſua ⁊ ſicr̄ vbi requiritur conſenſus loquens in ſimilibus terminis .ſ.in inſtitutiōe viri: ſed idem Bal. in conſilio.dlij. incipiente ſic factum proponitur domina. C. alr̄ allegatur incipere vnde quattuor puncta videtur in principio conſilij decidere ꝙ maritus non poſſit conſentire in ſua inſtitutione in terminis ſtatuti aſiſij: tamen vt percipio ex alio cōſilio ſui fratris reddito ſuper eo facto ſtatutum aſiſij requirit preſentiam ⁊ conſenſum viri in teſtō vxoris. ⁊ hoc idem deprehenditur ex prefato cōſilio Bal. qui ſubdit con ſenſus cū preſentia requiritur ad ſubſtantiā actus nil aliud eſt ꝗ̄ auctoritas licet enim diuerſa ſint nomina: tamē vna ⁊ ſimilis eſt natura adducit verba rubrice.ff. de aucto.tut. ⁊.l. etiam eo.ti. ibi dum dicit hoc eſt enim auctatem fieri ſecus ſubdit ſi ſtatutum requireret ſolam pn̄tiam vel ſi ſtatutum requireret ſolam pn̄tiam ſine conſenſum. ⁊ idē ſi ſolum conſenſum ſine pn̄tia ⁊ concludit ꝙ vbi ſtatutū requirit ſolum conſenſum vel vbi requirit ſolā preſentiam poſſit conſenſus ſeu preſentia in re propria adhiberi ſecus ſi requirit vtrūꝗ ⁊ dicit ꝙ hec opi. eſt veriſſima ſubdit autem ꝙ etiam vbi requiritur virum poteſt maritus preſtare conſenſum vxori ꝙ teſtetur in genere ad ſui libitum. ⁊ idē ſubdit in patre ꝙ lʒ non poſſit preſtare conſenſum donationi cauſa mortis facte ſibi per filium: tamen pōt eidem preſtare conſenſum ꝙ donet cauſa mortis pro ſuo arbitrio: nā tunc poterit ipſe filius donare cauſa mortis ipſi patri. ⁊ ita intelligit opi. Petri de bellaperti. in.d.l.j. de aucto.tuto. ⁊ licet nō habeam dictum conſiliū Bal. alias ſubſcriptiones dicto conſilio tamen reperio nuper relatum dicto cōſilio ſe ſubſcr pſiſſe dominum Honofrium de Bartholinis ⁊ dñm Eugerium de peruſio ⁊ ita etiam allegabatur in conſilio apud Floren. reddito de quo ſupra. Et iſta faciūt ꝙ nec conſenſus iudicis adhibeat: tamen in caſu noſtro fuit adhibitus conſenſus viri ꝙ cautum eſt prout dicit Bal. in.d.l.j. vnde vir ⁊ vxor ⁊ etiam eſt de mente Salyc. ⁊ fuit adhibitus in genere prout conſuluit Bal. vt ſupra prout preſupponitur in facto.

e ¶ Dicit autem Ponta. in.d.l. ſiquis mihi bona.§.pater filio ꝙ tutius eſt adhibere iudicem. ⁊ in.d.l.j. vnde vir ⁊ vxor dicit ꝙ ad hoc vt in aliquo ſeruet mens ſtatuentium dʒ interuenire iudici auctoritas que ſupplebit defectum propinquorum qui nō extant vel ſunt inhabiles: cum itaꝗ in caſu noſtro non poſſit adhiberi conſenſus a ſtatuto reqſitus aliter ꝗ̄ fuerit adhibitus. ⁊ iteruenit auctoritas iudicis qui in hmōi poteſt ſupplere defectum conſenſus requiſiti a iure cōi vel municipali per notata per glo. ⁊ Bal. in.l. ſi furioſi C.de nup. ⁊ in.l.bonorum.C.qui admit. in quibus iuribus habetur ꝙ iudex ſupplet defectum conſenſum vel auctoritatem que hʒ interuenire in actu minoris ad idē.l.profectitia de iure do. ⁊.l.ſi infanti in fi.C.de iure delibe. ad hoc ēt notata per Bal. in.d.l.trāſactione facit qḋ notat Bal. in.l. vidue.C.de nup. vbi iudex ſe intromittit qn̄ ꝓpinquior nō vult conſentire ꝓ data intentione ad idem qḋ notat Bart. ⁊ doc. in.l.ſi cum dotem.§.eo aūt tempore.ff.ſo.ma. vbi in fili iudex ſupplet qſi habens conſentire ſine iuſta cā contradicit pari ergo ratione ſi non poteſt conſentire q2 inhabilis ⁊ maxime ſi conſentit eo modo quo poteſt ⁊ licet Pont. in.d. l.vnica vnde vir ⁊ vxor dicat ꝙ cautela eſt ꝙ maritus ſe abſentet. ⁊ iudex tunc conſentiat. nō tamen puto voluerit requiri de neceſſitate ꝙ ſe abſentet: ſed id dixerit vt deſeruiat verbis doc. q2 doc. ſolent dicere ꝙ ſupplet defectum abſentium. ſed in.l.ſi furioſi iudex ſupplet defectum pn̄tis qui propter furorem nequit conſentire. ita ⁊ ſuppleat defectum conſenſus mariti ſi conſentire non poteſt. ⁊ ſi maritus pn̄s nequit conſentire ad quid eſt in conſideratione eius pn̄tia vel abſentia. ⁊ maxime quia hoc caſu ſaltem erat neceſſarius ſuus conſenſus propter alia relicta prophana facta in dicto teſtamento. concludo itaꝗ ꝙ intrepide tenendū eſt ꝙ huiuſmodi teſtamentū teneat ēt in fauorem mariti: ex quo interuenit conſenſus mariti in genere ⁊ auctas iudicis. Circa ſcḋm autem queſitum non expedit elaborare: q2 reſpondendo contra intentionem cōſulentis qui vellet eſſe immunis ab onere ſatiſdandi ⁊ ab onere conficiendi inuentarium ⁊ reddendi rōnem de rebus ſubiectis reſtitutioni que ſupereſſent: labor eſſet ſuperuacuus in iuuando partem aduerſam. ⁊ reperio ſuper hoc egregie conſultum. ideo ſuper hac parte vlterius me non intromitto.

f ¶ Sed deſcendendo ad tertium conſultationis articulum in quo totū pondus negocij vˀſari ꝑncipalr̄. videndū eſt an dictus hēs rogatus cenſeatur de reſtituēdo id qḋ ſuperērit tpe mortis ſue non alienatū neꝗ deperditū ſm terminos aūt. contra rogatus.C.ad treb. ⁊.l.titius.ff.eo.tit. ⁊ in l.imperator.§.ſi.cum.l.ſeq.ff.de lega.ij. ⁊ in.l. in fideicōmiſſi §.nōnunꝗ.ff.de vſur. an vō ſit ſenſus qui cenſeat eſſe rogatus reſtituere oīa bona quatenus ſuperſunt ſupra legata. ⁊ primo aſpectu vʒ dicendum ꝙ illa verba teſti ꝙ poſt eius mortē oīa bona ſue hereditatis que ſuperint a ſupradictis legatis ⁊ relictis factis vt ſupra vendant ⁊ diſtribuant inter pauperes interpretari debeant ꝙ omnia bona allegatis ſupra vendant ⁊ diſtribuant amore dei: alr̄ illa verba allegatis ⁊ relictis factis vt ſupra nihil iꝑortarent: q2 cōſtat ꝙ per fideicōmiſſū vniuerſale maxime factū poſt mortē nō derogatur relictis particularibus maxime factis pure: vt in.l.ſi. C.ad treb. ⁊ in.l.marcellus in pun.ff.eo.ti. ⁊ eſt notiſſimū. ideo fruſtra fuiſſent adiecta illa verba allegatis ⁊ relictis vt ſupra factis. ne itaꝗ ſint ſuperflua qḋ euitandum eſt per.l. ſi quando.ff.de lega.j. ⁊.c.ſi papa. de priuileg.lib.vj. interpretari debeant ꝙ ſint poſita vt determinent ⁊ declarent verbū ſupererit immediate precedens ꝙ nō intelligatur non alienatū vel deperditum prout intelligitur in terminis .d.l. titius. ⁊ dicta autē contra rogatus. ſed intelligatur ꝙ ſupererit ſupra legata quaſi voluerit teſtator ꝙ detrahantur relicta ſingularia ⁊ omnia alia que a legatis ſupra reſtarent vendantur ⁊ diſtribuant poſt mortē heredis inſtituti ꝙ ⁊ perſuadetur ex eo quia dictus Michael fuit inſtitutus heres in vita ſua tantum quaſi voluerit teſtator ꝙ talis inſtitutio non ſortiatur vires poſt mortē: ſed ſi poſſet in vita alienare ad libitum ⁊ alienatio duraret poſt mortem conſequeretur

effectum

effectum dicta inſtitutio etiaʒ poſt mortem: ideo mens teſtatoris videatur eſſe ꝙ non poſſit ſe intromittere de dictis bonis niſi ad tempus ſue vite.

g ¶ Tamen lʒ primo aggreſſu reddiderint predicta me nõ paruʒ dubiũ: nihilominus mature aiaduertendo ⁊ ſepe ſepius accurate ponderans verba teſti ſpeculando et mentẽ teſtatoris arbitratus ſum ꝙ̃uiam prem eſſe magis iuri cõſonam: nam verba intelligẽdo vt iacent importãt ea que tpe mortis dicti Michaelis ſuperant tpe mortis dicti Michaelis: naʒ qualitas adiecta verbo intelligitur ſm tẽpus verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxali. ſi quid aũt erit tunc alienatum verũ eſt ꝙ non ſupererit allegatis factis: naʒ id qđ non ſupereſt non põt dici allegatis ſupereſſe: qꝛ ꝙ non eſt nulla re ſupereſt non entium. n. nulle ſunt cauſe inquit phyloſophus. ⁊ probatur in. l. ij. ff. de vſuf. ⁊ in. l. eius qui in prouinciam. ff. ſi cer. pe. ⁊ in. l. adeo. §. ꝙ ſi toto de acqui. rerum do. ideo tempore mortis videbitur que bona tunc ſuperſunt ⁊ omnia que ex dictis bonis allegatis ſupra ſupererunt vendentur ⁊ preciuʒ inter paupes diſtribuere. ita importat vis verborum a qua non eſt recedendũ ſi de mente non cõſtat. l. non aliter. de leg. iij. l. i. §. ſi is qui nauẽ. de exerci. naʒ talis videtur mens qualẽ oſtendunt verba. c. ſecũdo requiris. de appel. l. labeo. §. idem tubero. de ſuppel. leg. cum ſimi. ⁊ hec prout verba illa allegatis ⁊ relictis factis ſupra determinant verbum ſupererint: ſed magis aperte ⁊ clarius dictum ſenſum haberent ſi dicta verba a legatis ⁊ relictis vt ſupra factis determinarẽt verbum vendanſ. ⁊ ſic fieret virgula poſt verbum ſupererint. nam tunc eſſent ſenſus ꝙ eſſent vendenda ſoluʒ ea que ſupererint tpe mortis Michaelis non alienata ⁊ vendenda eſſent a legatis ſupra. ⁊ certe ita poſſunt determinare ſequentia prout precedentia.

h ¶ Et ſolet dici ꝙ v̓ba magis influunt in ſequentia ꝗ̃ in precedentia. l. quiſquis. de leg. iij. ⁊ qđ ibi per glo. ⁊ Bart. ideo dicta verba ad tollendam dictam dubitationem poſſunt referri ad ſequens verbũ vendantur ⁊ fieri virgula ante verba illa allegatis accedat ꝙ in ſimili in modo punctandi ante vel poſtea dicti glo. in. c. j. de tempo. ordi. lib. vj. ⁊ docto. ibi poſt eã oue ſolet allegari ꝙ quando conſtõ punctando poteſt decidere caſum de quo queritur alſs dubiuʒ tunc debet punctari ante vel poſt prout adaptaſ ad deciſionem eliciendam facit: qꝛ verba ambigua magis interpetrantur cõtra legatarium ꝗ̃ contra heredeʒ oneratum. l. ſi ita aſcriptum. ff. de lega. j. ⁊ l. nummis. de lega. iij. ⁊ l. ſtichum. de ſuppel. leg. ⁊ l. ſi ita relictum. §. fi. de leg. ij. cum ſi. confirmantur predicta qꝛ ſi bona ſunt deperdita non poterunt vendi. ⁊ tamen teſtator vult ꝙ vendantur: vnde eſt ſenſus ꝙ vendanſ non perdita nec alienata. prout interpetratur fideicõmiſſum factum de his que ſupererunt. d. l. titius. ⁊ d. l. in fideicõmiſſi §. nonnunꝗ̃. ⁊ d. auc. contra rogatus.

i ¶ Corroborantur premiſſa vehemẽter ex verbis precedentibus qꝛ teſtator in vita inſtituit Michaeleʒ pleno iure que verba pleno iure als in ſubſtitutionibus interpetrantur ꝙ faciant cenſeri ſubſtitutionem directam alias ꝙ cenſeatur prohibere trebelleanicam prout varie interpetrantur Bar. Bal. ⁊ docto. in. l. centurio. de vulga. ⁊ pupilla. ⁊ in. l. precibus. C. eo. titu. ⁊ in auten. ſed cum teſtator ad. l. falcid. ⁊ per Ange. conſilio. cxxvj. incip. ſubſtitutiones nec auteʒ patiuntur ſignificationes predictas in caſu iſto: quia v̓ba erant clara ꝙ directam inſtitutioneʒ importabãt: ideo non cenſeantur hoc reſpectu adiecta illa verba pleno iure ⁊ lõge minus vt excluderent trebelleanicam vel aliam quartam cum trebelleanica ⁊ falcidia detrahantur per heredem ⁊ pleniori iure fuiſſet inſtitutus Michael ſi poteſt trebelleanicam vel falcidiam detrahere ꝗ̃ ſi detrahere non poteſt vt eſt manifeſtum merito dicta verba importent ꝙ dictus Michael in vita habeat plenum ius. ideſt latas habenas circa hereditatem ⁊ bona dicte teſtatricis. vt ſic poſſit diminuere pro neceſſitatibus ⁊ pro arbitrio ſuo ſaltem ſi bona fide per. d. §. nonnunꝗ̃ ⁊ ſimilia iura preallegata.

k ¶ Plenum enim non indiget adiectione. vj. qđ. j. ſi omnia xxvi. di. bene quidem in princip. ⁊. vij. q. j. nihil ⁊ pleno iure dicitur pertinere quando poteſt alienari non obſtante iure alterius dummodo non in fraudem. l. generaliter. ff. qui ⁊ a quibus: ita ergo dicatur pleno iure iſtitutus in vita ille qui non obſtante ꝙ ſit rogatus reſtituere poſt morteʒ: poteſt in vita pro libito non in fraudem alienare: prout contingit in eo qui eſt rogatus reſtituere id vel quicquid ſupererit. d. §. nonnunꝗ̃. ⁊. d. l. titius. ⁊ hoc importent illa v̓ba pleno iure vt non ſtent ſine virtute operandi: naʒ ſemper ſolent apponi ad ampliationem eius rei cui adijciuntur. c. cuʒ ⁊ plantare. §. in eccleſijs. ⁊. c. quoniam in princꝭium ſua glo. de priuil. in antiquis. ⁊. c. abbates eo. tit. lib. vj. c. cum inter vos de reiudi. cle. cauſam. de ele. l. ſi titio. de vſufru. leg. ⁊ infinita iura poſſent adduci accedat tex. in auc. de teſti. circa medium collatione. viij. ibi vti perfectis dominis comperit qui tex. probat ꝙ non cenſetur perfectus dominus qui non poteſt pro libito alienare. ita ⁊ pari ratione nõ dicatur pleno iure heres qui non poteſt res hereditarias alienare cum verbum heres dominum ſignificet inſti. de heredum quali. ⁊ diffe. §. fi. ex his itaqꝫ concludo ꝙ dictus Michael cenſetur rogatus poſt mortem reſtituere id quod ſupererit illo tempore non deperditum non diminutum nec alienatum bona fide. ⁊ per conſequens hoc caſu militat diſpoſitio. d. l. titius d. l. in fideicõmiſſi. §. nonnunꝗ̃ cum concordantijs.

l ¶ Nec obſtant adducta in contrarium: qꝛ immo etiam ſm iſtam interpetrationeʒ verba illa allegatis ⁊ relictis vt ſupra per eum factis non ſtant ſine virtute aliquid operandi: nam licet verum ſit ꝙ etiaʒ non appoſitis dictis verbis ſingularis relicta remanſiſſent integra ⁊ illeſa: tamen heres omnia habuiſſet reſtituere ⁊ fideicõmiſſarij potuiſſent omnia vendere ⁊ de pecunia inde vel aliunde relicta ſoluere legatarijs quibus ſunt relicte quantitates: nam onus ſatiſfaciendi legatarijs incumbit fideicõmiſſario vniuerſali poſt factaʒ reſtitutionem. d. l. fi. ad treb. de quo etiaʒ per glo. ⁊ doc. maxime Jmo. in. d. l. cogi. §. ⁊ gñaliter. ⁊ in. l. marcellus in princi. in verbo heredis. ⁊ in. §. pompo. in verbo ex omnibus eo. tit. tranſeunt enim in fideicõmiſſarium omnia iura actiua ⁊ paſſiua. ⁊ ſic omnes actiones hereditarie. l. i. in princip. ff. ad treb. ⁊ inſti. eo. ti. §. reſtituta. ſed per dicta verba allegatis vt ſupra factis cenſentur exempta ⁊ ſeparata legata a reſtitutione facienda fideicõmiſſario ⁊ remaneat onus ipſi heredi ſoluendi legata: ſaltem ſi vult vt eſt in ſimili text. notabilis in. l. cogi. §. generaliter verſi. ⁊ inde queritur. ff. ad trebe. per quem text. dicit Barto. ibi ꝙ quando relinquuntur omnia bona deductis legatis cenſetur fideicommiſſum ſingulare non vniuerſale: ideo ceſſat ſenatuſconſultum trebelleanum ⁊ per conſequens ceſſat quarta trebelleanica prout voluit Bar. in. d. §. ⁊ generaliter. ⁊ in. d. l. titius non aũt. dicit bart. ꝙ ſi relinquitur quicquid ſupererit poſt mortem deductis legatis ꝙ non intelligatur ſupererit non alienatuʒ ⁊ non diminutum: nam licet deducantur legata ⁊ fideicommiſſa vel aliud es alienum non ſequitur quinetiam deducatur id qđ erit alienatum deperditum vel diminutuʒ. ⁊ ſic eſt ſenſus ꝙ legata deducantur ab eo ꝙ ſupererit nõ diminutum deperditum vel alienatuʒ. item non loquitur Bar. in rogato reſtituere quicquid ſupererit poſt mortem a legatis ſupra: ſed ſimpliciter quicquid ſupererit a legatis ſupra quo etiã caſu loquitur tex. queʒ allegat. ſ. in. d. §. generaliter. quo caſu non militarent. d. l. titius. ⁊. d. auc. contra rogatus ⁊ ſimilesmam ex quo eſſet tunc fideicõmiſſum puruʒ cuius dies cederet a die mortis teſtatoris. l. a tito de furtis. l. j. in princi. de cadu. tollen. intelligitur quicquid ſupererit non alienatuʒ vel deperdituʒ. ſ. tempore quo cedit dies. ⁊ ſic tempore mortis teſtatoris. ⁊ per conſequens non detrahetur de tali fideicommiſſo id qđ poſtea diminuetur per heredeʒ. ita poteſt intelligi Bart. in. d. l. titius. cum itaqꝫ dicta verba operentur ꝙ de fideicõmiſſo alias vniuerſali reddatur ſingulare ſm opi. Barto. cum qua ſolet tranſiri: licet Jmo. inſtare videatur in contrarium ſatis operantur illa verba. ⁊ ſi hoc non operentur ſatis operantur ꝙ heres poteſt recipere hoc onus ſatiſfaciendi legatarijs etiam poſt reſtitutã hereditatem: tamen de bonis hereditarijs prout ⁊ dicit Barto. in. d. §. gñaliter. item ſatis operantur operando ꝙ legatarij habent eorum actiones aduerſus heredem vt probat tex. in. d. §. generaliter verſi. inde queritur in fi. ⁊ forte non contra fideicõmiſſarium etiam poſt reſtitutam hereditatem prout ⁊ videtur de mente illius tex. Conſtat itaqꝫ apertiſſime ꝙ dicta v̓ba non ſtant ſine miniſterio aliquid operandi etiaʒ data interpetratione quam ſupra dedimus dicto fideicõmiſſo.

m ¶ Nec etiã obſtat ꝙ ſecundo loco dicebatur. ſ. ꝙ inſtõ fuit reſtricta ad vitam tãtum ipſius Michaelis: qꝛ reſpondetur ꝙ in vita tantum fuit inſtitutus pleno iure: ſed poſt mortem non quia poſt mortem non poterat alienationem facere ipſe vel eius heres vel in tpe poſt mortem conferre alienationem: iõ in vita tm̃ fuit pleno iure. ⁊ ſic cuʒ plenaria prãte diſponendi inſtitutus: ſed poſt mortem: licet duret heres

maxime ante reſtitutam hereditatem: tñ non pleno iure qꝛ
non hꝫ ipſum repreſentans iurem ꝑtãtem alienandi ꝓut ha
bebatur in vita remaneat: itaqꝫ firma concluſio ꝙ dictis fi
deicõmiſſarijs erunt reſtituenda bona que tpe mortis dictĩ
Michaelis non diminuta predita vel alienata. ⁊ iõ dictus
Michael poterit alienare pro ſuis neceſſitatibus ⁊ ex alijs
cauſis dũmodo bona fide ⁊ nõ in fraudem.ſ.cã diminuendi
fideicõmiſſum.d.l.in fideicõmiſſi.§.nõnunqꝫ.⁊.l.ſed ⁊ ſi le
ge.§.ꝙ aũt de peti.here. ⁊ alijs iuribus ſupra adductis dũ
modo reſeruet fideicõmiſſario quartã totius hrditatis non
diminutam: nam lꝫ olim potuiſſet totum perdere pro libito
voluntatis dũmodo non dolo ſeu cã diminuendi fideicom
miſſi: tñ hodie regulariter non põt niſi vſqꝫ ad dodrantem
vt eſt expſſuꝫ in.d.auc.contra rogatus: fallit tñ in quattuor
caſibus ibi expreſſis in qbus poteſt totum diminuere hodie
prout poterat olim vt ibidẽ ⁊ hoc deficientibus ſuis faculta
tibus prout eſt expreſſum ſaltẽ in tribus caſibus in corpore
illius aut.ſ.in auctentico de reſti.collatione.viij.

n ❡ Imminet aũt dubitatio circa primos tres.ſ. circa dotem
donationem propter nuptias ⁊ redẽptionem captiuorũ an
generaliter procedant: an vero reſtringantur ad dotem vel
ad donationem propter nuptias erogãdam vel pro alijs de
ſuo genere ⁊ ſimiliter an in redẽptionem captiuorum qui
cunqꝫ ſint an in redemptionem captiuorum de ſuo genere
circa qd Pe.de bellapertica tenet ꝙ intelligatur de redem
ptione captiuorum de ſuo genere als ſecus ſm eum ⁊ Cy.⁊
cum eis trãſit Ang.dicens eſſe notabile. ⁊ idem tꝫ Dy.pro
quibus facit auc. res que.C.cõia de leg.ſed in contrarium
facit generalitas.d.auc. cõtrã rogatus ꝙ ad hoc propoſituꝫ
ponderat ibi Raph.fulgo.⁊ contrarium firmat ibi Saly.⁊
ſimiliter Bal. ⁊ hoc quando pro egenis ſm Bal. ⁊ eadem
diſceptatio quam faciunt in redẽptionem captiuorum cadit
pariter in dote ⁊ donatione propter nuptias in qbus Pau.
de ca.ibi dicit ꝙ ille text.procedit generaliter ſiue dotentur
illi de genere ſiue penitus extranee perſone. ⁊ hec opin.vi
detur de iure verior attenta diſpoſitione iuris antiqui que
generaliter permittebat alienationem ꝙ ius antiquum non
reperitur correctum in his tribus caſibus: imo ius nouiſſi
mum in his tribus caſibus generaliter diſponit: idem ꝙ ius
antiquum ꝙ ergo non mutatur imo confirmatur quare di
cimus eſſe correctuꝫ arg.l.ſancimus.C.de teſta.⁊.l.precipi
mus.C.de appella.accedat glo.notabilis in.c.ſtatutum.ſ.de
preben.volens ꝙ ius derogãs iuri deroganti priori iuri eſt
ampliandum qñtũcunqꝫ ſit exorbitans.

o ❡ Nec ob.d.auc.res que qꝛ illa auc. ſe declarat ⁊ eſt corre
ctiua ſeu exorbitans a iure antiquo: iõ non amplianda: ideo
non ſunt ſimiles termini ꝙ ⁊ patet quia dicta autentica res
que loquitur ſolum in liberis inſtitutis rogatis de reſtituen
do: ſed autẽ.contra rogatis loquitur generaliter etiã ſi ſunt
inſtituti extranei: in contrarium autẽ eſt glo. in corpore di
cte autentice de qua Pau.de caſt.non facit mentionẽ que
reddere rem dubiam in pratica.⁊ maxime eſſet dubia qñ do
taſſet non egenas propter auctoritatem Bal.ſupra relataꝫ:
ideo ſaltem quando non dotaſſet egenam non audereꝫ fir
mare in via deciſiua in qua verſamur.

p ❡ Imminet etiã alia dubitatio quid ſi nõ alienauit in vita:
ſed alienãt in vltima voluntate an diminuat fideicõmiſſum
⁊ circa hoc non reperio maiores nr̃os niſi Bal.in.d.auten.
contra rogatus hanc dubitationẽ tangere qui cõcludit ꝙ ẽt
in vltima volũtate hrs põt dodrantẽ in aliũ cõferre addu
cendo.l.ſicut.§.vẽditionis.ff.quib.mo.pig.vl' hypõ.ſol.vbi
legatũ ⁊ venditio equparant: mihi aũt legendo.d.auc. cõtrã
rogatus viſa fuit opi.Bal.nõ iuriconſona: lꝫ non reperie
rim ꝯdictorem verborũ.n.vis repugnat qꝛ dies legati cedit
poſt mortem: qn imo quo ad verã iuris tranſlationẽ poſt
aditã hereditatẽ.l.ſi tibi hõ.§.cum ſeruus de leg.j.ideo tpe
mortis ipſius rogati iſta bona in teſtõ relicta adhuc ſupſunt
⁊ ad.§.vẽditionis rñderi poſſet ꝙ dicta ſilitudo militat vbi
non eſt rõ diuerſitatis. ⁊ ſic ſtantibus ſilibus terminis qui
non vigent in caſu iſto poſſet etiaꝫ attentari ꝙ ſi contuliſſet
venditionem poſt mortem ſilr veniret in reſtõne talis res
ita vendita ⁊ non tradita ex quo tpe mortis non eſt aliena
ta.⁊ ſic ſupereſt: iſta tñ non ſunt ad pñs multum accurate
inueſtiganda nec preciſe firmanda qꝛ dictum Bal.facit pro
conſultante: ideo non oportet inſtare in refellẽdo dicta do
ctõ.que conſultans cuperet eſſe vera.

q ❡ Inſtari etiã poteſt an ſi iſte Michael non alienauerit in
vita an poſſit eius heres aliqd retinere ⁊ gl.in.d.auc.contra
rogatus dicit ꝙ retinet totũ dodrãtẽ: ſed cõiter non tenet
non inſiſto.itẽ Ange.in.d.l.cogi.§.gñaliter vult ꝙ nõ reti
neat aliquã quartam ille qui eſt rogatos reſtituere quicqd
ſupererit vel qꝙ ſupererit. ⁊ idẽ voluit in.d.auc.cõtra roga
tus: ſed nõ vꝫ vera ſnia Bar. qꝛ verba iuris noui nõ artant
ad iſtam exorbitantiã ⁊ Bar.in.d.l.titius.gñaliter vult ꝙ ⁊
olim ⁊ hodie trebellianuꝫ ſenatuſcõſultum hẽat locum vbi
quis eſt rogatus reſtituere quicqd ſupererit: ſi hꝫ gñaliter
locum trebellianum: ergo ⁊ trebellianica que inde cauſat ⁊
hoc firmat Imo.i.d.§.gñaliter.⁊ ita legẽdo tenui in.d. auc.
contra rogatus: licet aũt hoc caſu forte non ſit locus trebel
liano pp illa verba a legatis ⁊ relictis vt ſupra factis per no
tata per bar.in.d.§.gñaliter ver.inde querit.⁊ in.d.l.titius.
cuius tñ ꝯtrium firmat Imo.in.d.ver. inde querit nihilomi
nus non ppea debemus dicere ꝙ ceſſet detractio quarte qꝛ
ſi ceſſat trebellianica ex eo qꝛ fideicommiſſum ſit ſingulare
non vl'e prout vult Bar. habebit locũ falcidia que detrahit
de relictis ſingularibus ꝓut trebellianica de vl'ibus ⁊ hoc
puto ſatis clarum: tñ ſuperfluam reputo hanc inſiſtentiaꝫ h
caſu qꝛ ex quo tale fideicõmiſſum eſt in piam cãm ceſſat fal
cidia auc.ſilr.C.ad legem fal.⁊ licet ſit magna extratio inter
doc.⁊ conflictus opi.vtrũ idem dicenduꝫ ſit trebellianica.ſ.
an ceſſet in legatis ⁊ fideicõmiſſis vl'ibus ad pias cãs prout
eas late recitaui in.d.auc. ſilr tamen qꝛ cõis opi. eſt pro pia
cauſa ⁊ qꝛ in dubio pro pia cã eſt inherendũ tanqꝫ in partẽ
benigniorem iuxta.l.ſunt perſone de relig.⁊ ſump.fune.⁊.l.
benignius.ff.de legi.hec pars eſt in pratica ſcda prout dicit
Saly.in.d.auc.ſimiliter.⁊ Imol.in.d.l.marcellus.§.ꝙ auc.
licet ipſi in puncto iuris ſint in contraria ſententia.

r ❡ Vnus aũt remanet mihi ſcrupulus ſuper quo non repe
rio quicqꝫ a maioribus nr̃is ſcriptum.ſ. vtrũ rogatus reſti
tuere qꝙ ſuperit ſe ois que ſuperfuerint poſſit hodie alienare
dodrantem dictoꝝ bonoꝝ pro libito volũtatis ẽt gratia di
minuẽdi fideicõmiſſum: nam cõſtat ꝙ de iure antiquo id fa
cere nõ poterat vt.d.§.nõnunqꝫ.⁊.d.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ꝙ aũt
⁊ in.d.l.titius.tñ verba Iuſtiniani in.d.auc.de reſti.co.viij.
videntur aperta incõtrarium refert.n.Iuſtinianus conſtitõ
nem diui marci que circa alienationẽ requirebat arbitrium
boni viri de qua ꝯſtõne ſit mentiõ in.d.l.titius.⁊ deciſionẽ
papinianis qui diſpoſuerat nõ poſſe alienari fideicõmiſſuꝫ
interuertendi cã: poſtea Iuſtinianus capit aliã viam diſpo
nendo ꝙ penitus nõ poſſit alienare vltra dodranteꝫ.⁊ ſic ẽt
ſi bona fide ⁊ ex quadã neceſſitate alienaret ⁊ ſubdit forma
liter non.n.cõcedimus ei qui grauatus eſt etiaꝫ ex ſtudio ꝙ
Papinianus dicebat interuertendi fideicõmiſſi cã vt etiam
quarta minuat inſtõnis eius: ſed hoc oĩno relinquere alijs
autem oĩbus in eius poſitis ꝑtãtis ⁊ licentiã habere in his
ſicut voluerit vti quemadmodum perfectis dñis competit
cum.n. ſupra loquatur ẽt ſpecifice de donationibus ex ſtu
dio factis grã interuertẽdi quartam ⁊ poſtea oĩa alia ſimplr
ponat in ptãte heredis innuit permiſſam eſſe alienationem
etiam ſi fiat grã ⁊ ſtudio diminuendi fideicõmiſſuꝫ ꝙ ⁊ ſua
dent vba ſequentia qꝛ loquit per verbum voluerit ꝙ nõ eſt
regulatũ ab arbitrio boni viri.l. fideicõmiſſa.§. qꝫqꝫ de leg.
iij. ⁊ ideo vꝫ receſſum a iure antiquo de quo ibi premittitur
ꝙ reducebat ad arbitrium boni viri ꝙ etiam ſuadent verba
ſequentia quemadmodum perfectis dominis competit: ſed
perfecti domini poſſunt pro mero libito voluntatis aliena
re.l. in re mandata.C. mandati merito. ⁊ huic rogato liceat
⁊ donare dictas res ⁊ aliter pro mera volũtate alienare vo
lui autem hoc tangere non ꝙ audeam firmare ſed vt dem
materiam cogitandi in vis autem diſputatiua bene firmare
⁊ ſubſtentare auderem.

❡ Sententia lata ſine ſcriptis an valeat ſtante ſtatuto ꝙ
in cauſis minorum ⁊ conſanguineorum procedatur ſuma
rie ⁊ de plano ordine ⁊ ſolemnitate ⁊ ſubſtantialitate iu
dicij obmiſſis.

❡ Conſilium ccxliij.

In noie dñi noſtri ieſu

t chriſti.❡ In hac cõſultatione ſolum tangam
primum articulum.ſ. an ſententia debuerit
ferri in ſcriptis tam prima lata ſuper reſtitu
tione in integrum qꝫ ſecunda lata ſuper nullitate qꝛ pro ni
mia inſtantia tpis liber conſultanti ⁊ eam ob reꝫ cogor bre
uiſſime rem abſoluere.⁊ profecto videt ꝙ ſnie predicte non
debeant

debeant iudicari nulle lꝫ non fuerint late in ſcriptis.

a ¶ Nulli.n.dubiū ꝙ hoc eſt inductum mero iure ciuili.ſ. ꝙ ſnia diffinitiua ferat in ſcriptis nō erat de iure gētiū.c.afferte.de pſump.⁊.c.j.⁊.ij.de ſentētijs ex pericu.reci.no.Bart. in extrauagā.ad reprimēdā in vbo figura iuxta finē vbi vult ꝙ vbi ſnia hꝫ ferri ſine ſolēnitate ꝓut olim:qꝛ ꝓcedebatur ⁊ ſnia ferebat manu regia nō reqrit ꝙ ſnia ferreret in ſcriptis fretus illo exēplo Salomonis de quo.d.c.afferte.⁊ gl. ibi nec talis qualitas ferebat.ſ.ſine ſcriptis vel inſcriptis reſpicit naturalē iuſtitiam vel naturalem equitatem: iō eſt inducta mero iure poſitiuo prout ⁊ deprehenditur ex verbis Bar.in extrauag.in dicto verbo figura in pluribus locis ⁊ in verbo videbitur eadem extrauag.

b ¶ Idcirco nō imerito determinat Bal.in d.l.platā ꝙ in caſibus in qbus ꝓcedit ſine iuris ordine vel ſolēnitate iudiciali pōt ferri ſnia ſine ſcriptis ⁊ cēſent ſublata tūc ſolēnia inducta de iure poſitiuo nō aūt inducta de iure gētiū ⁊ que cōcernūt naturalē equitatē ꝓut late declarat Bart.in.d.extraua.in.d.verſi.figura.⁊ in.d.verbo videbit.⁊ in.l.filiuſfa. ff.de dona.⁊ ibi p modernos ⁊ p Bar.⁊ Aug.in ſimili in.l. j.ff.de mili.te.⁊ p doc.in.l.hac cōſultiſſima.§.ex imperfecto C.de teſta.⁊ lꝫ videat aliud ſpāliter ſtatutū in cle.ſepe.ver. ſniam vero.de vb.ſig.tñ illud vꝫ ꝓcedere qñ ſolū ſunt appoſita illa verba ſumarie ſimpl̾r ⁊ de plano ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij:ſecus ſi vltra illa verba ſunt appoſita alia vba denotātia remiſſionē ordinis ⁊ ſolēnitates iudicioꝝ: prout cōtingit in caſu noſtro in quo ſtatutū municipale diſponit ꝙ in cauſis minoꝝ ⁊ in cauſis ꝯſanguineoꝝ ꝓcedat ſumarie ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ordine ſolēnitate ⁊ ſubſtātialitate iuris obmiſſis:nā illa vba ordine ſolēnitate ⁊ ſubſtātialitate iuris obmiſſis non vꝫ ꝙ debeant ſtare ſine virtute aliqd operādi.ar.l.ſi qñ.de leg.j.⁊.c. ſi papa.de priui.li.vj.⁊ facit.§.qbus.in p̄ia ꝯſti.C.⁊ qō p bal.in rub. C.de fide inſtru.dicētē ꝙ nullū verbū in inſtro cenſeri dꝫ eſſe appoſitū ſine virtute aliqd operā:cū itaq; p illa verba ſumarie ⁊ de plano ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ſint ſublate alie ſolēnitates iuris poſitiui preter illas de qbus in.d. cle.ſepe illa vba ſup addita ordine ſolēnitate ⁊ ſubſtātialitate iuris obmiſſis nō pñt aliqd addere niſi tollere ſolēnitates iuris poſitiui reqſitas per.d.cle. ſepe.ideo illas cenſeant tollere vt ſic nō ſtent ſine virtute aliqd operādi:⁊ inſuper lꝫ papa clemēs eam interpetrationem dederit dictis verbis ſimpl̾r de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij nō reperitur eam interpetrationē dediſſe verbis ſpecifice remittentes ſolēnitates ⁊ ordinē iudiciarium.

c ¶ Ideo cum illa clemē.nō ſit antiqui iuris declaratoria:ſed noui iuris ꝓmulgatoria:ꝓut vꝫ denotare verbū ꝯſtōne in princ.poſitum qō deriuat a vbo cōſtituo qō cōponit ex con ⁊ ſtatuo ⁊ verbū ſtatuo ſignificat ius nouū: vt eſt gl.in cle. ne romani.in fine de elec.⁊ in cle.ſi.de reſcriptis.⁊ glo.j.in c.ſtatuimus.de offi.deleg.lib.vj.⁊ in.c.vt litigātes. de offic. ordi.c.lib.⁊ gl.pe.in.c.vnico.de cle.nō reſi.⁊ pari rōne idē dicēdū vꝫ in verbo ſancimus qō ſubdit in.d.cle.imediate poſt verbū ꝯſtōne ⁊ poſtea in ver. que oīa dū idem diſponitur vbi als quā ex delegatione pontificis cauſe habēt decidi ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij vtitur verbo volumus qō verbū volumus eſt etiā ꝓmulgatoriū noui iuris prout notat gloſ.in verbo volumus.in cle.j.de offi.vica.⁊ gloſ.ſi.in cle.j.de rerū pmu.⁊ tex.⁊ glo.in.c.ſtatutū.ij.de preben.lib. vj.tex.⁊ glo.ſi.in.c.pe.de offi.leg.e.li.c.pūti.§. loca. de preben.eo.lib.ideo vꝫ.d.cle.reſtringēda tanꝗ a iure antiquo ⁊ cōmuni exorbitās.arg.ius ſingulare.⁊.l.qō vero contra.ff. de.ll.⁊ in regula que exorbitant.in.vj.

d ¶ Tamē his nō ob.arbitror in ꝯtrium eſſe iuſtitiā. nā ꝓmittendū duxi ꝙ illa verba ſine figura iudicij: idem ſignificāt ꝙ illa verba ſine ſolemnitate ſeu ordine iudicij: vt declarat Bar.in.d.extrauag.ad reprimēda in dicto verbo figura.circa principiū ꝙ ⁊ voluerunt Joā.de ligna.⁊ Pau. de leaza. ⁊ Stepha.in.d.cle.ſepe.ſm zaba. ibi qui idem vult ſi itaq; virtus dictoꝝ verborū ſine figura iudicij importat ꝙ cenſeantur ſublate ſolēnitates iuris poſitiui:⁊ tamen ſtatuit in d.cle.ſepe ꝙ non obſtante ꝙ ſint ſublate per dicta verba ſolemnitates iuris poſitiui:nihilominus ſpāliter reſeruantur illa que diſponunt in.d.cle. ſepe inter cetera iſta ꝙ ſnia feratur in ſcriptis infertur ꝙ vbi p aliquā diſpoſitionē iuris vel reſcripti ſuperioris diſponatur in cauſa ꝓcedi ⁊ decidi abſq; iuris ſolēnitate:nihilominus non cenſeantur ſublate ille de quibus in.d.cle.ſepe.cū qꝛ eſt eadē ratio ⁊ vbi eadē ratio ibi idē ius per iura vulgaria:cū qꝛ iura non verbis ſꝫ rebus ponunt.l.ij.in ſi.C.cōia.de lega.⁊.l.pe.ff.ne quis eū. preterea tex.dicte cle.in ver.que omnia non dicit qñ ille verba als apponātur:ſed qñ als hꝫ ꝓcedi ⁊ decidi ſine figura iudicij:ſed qñ diſponitur ꝙ ſine ſolēnitate ⁊ ſubtilitate iudiciarij ordinis procedit tūc hꝫ procedi ſine figura iudicij cū idem ſit dicere ſine figura ⁊ ſine ſolēnitate vt probaui merito ⁊c.⁊ hoc ſatis aperte voluit bar.in.d.extrauagant.ad reprimēdam in verbo figura circa finē volens ꝙ qñ hꝫ procedi manu regia vt in terminis.d.c.afferte non eſt ſnia ferenda inſcriptis in foro ciuili.lꝫ ſecus diſponatur in.d.cle.ſepe quā putat non habere locū in foro ciuili per.d.c.afferte. ex quo patet ꝙ non curat de illis verbis.

e ¶ Sed ꝙ vbi hꝫ ꝓcedi manu regia ⁊ ſic citra oēm ſolēnitatem iudicialē dꝫ tñ ſnia ferri in ſcriptis de iure cano.lꝫ ſecus velit in foro ciuili ⁊ hoc aperte vult preceptor meus in canonibus dñs Benedi.de benedictis in.d.cle.ſepe circa finem quatenus a nōnullis dictis Bar.in.l.filiuſfami.de dona.recedit p tex.d.cle.ſepe.cū Bar.nō loquit qñ ſunt appoſita illa vba ſumarie ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ſꝫ ꝙ iudex ſeruare nullā ſolēnitatē teneat.⁊ idē vult Imo.in.d.l.filiuſfa.dicens ꝙ idē ſignificant illa verba ſine figura iudicij qō illa vba nulla ſolēnitate ſeruata ꝓut ⁊ vult Bart.in.d.extraua.in verbo figura ⁊ in verbo videbit ſm eū:ſed ſaluari poſſet dictum Bar.ꝙ ipſe loquat in foro ciuili in quo nō p oīa ſeruatur dicta cle. ſepe.ꝓut ipſe vult in.d.verbo figura.circa finē vt.ſ.retuli vel ꝙ dicta cle. ſepe loquat qñ ſunt verba indefinita prout ſunt illa verba ſine ſolemnitate vel ſine figura ipſe vero Bar.loquitur in.d.l.ſihus qñ per vniuerſitatem nulla.

f ¶ Nā vniuerſalis eſt maioris potētie ꝗ indefinita.l. iulianus.de leg.iij.⁊.c.ſolite.in ſi.de maio.⁊ obe.caſ.ſi romanoꝝ xix.diſt.in terminis aūt noſtris ſunt vba indefinita nō ſunt vſia verba merito nō mirū ſi aliud rñderet in terminis illis Bar.⁊ in terminis.d.cle.ſepe.lꝫ ēt in terminis ꝓprijs bar. aliud velint Imo.⁊ prefat⁹ ꝑceptor meus.ſ.ꝙ ēt tūc ſeruet d.cle.ſepe.cōfert ad ſupradictā cōcluſionē: qꝛ oratio indefinita nō ſemp eqpollet vniuerſali ſꝫ tūc demū qñ eſt eadem ratio ⁊ cōditio cōprehēſoꝝ vt per glo.⁊.doc.in .c. vt circa.de elec.lib.vj.p Bar.⁊ doc.in.l.ſi pluribus.de leg.ij.ſꝫ in caſu noſtri thematis nō eſt eadem ratio ⁊ cōditio omniū cōprehenſoꝝ ſub vniuerſali pbat ex diſpoſitione.d.cle.ſepe.qꝛ alterius cōditionis ⁊ alterius rōnis ſunt ſolēnitates reqſite in.d.cle.ſepe dato ꝙ alique ſint a iure poſitiuo iducte quā ſint alie ſolēnitates poſitiue vt ibi euidenter probat:qꝛ ſub illa indefinita ſine figura nō cōprehendūtur ille ſolēnitates vt ibi:lꝫ figura iudicij reſpiciant ⁊ ſub verbo ſine figura cōprehenduntur pariter ꝓut ſub verbis ſine ſolēnitate: ergo pariter nō cōprehēdant ſub vbis ordine ſolēnitate ⁊ ſubſtātialitate iuris obmiſſis:qꝛ ſunt verba indefinita.

g ¶ Nec ob.ꝙ dicta vba nihil ſꝫ hoc operant:qꝛ rñdet ꝙ ex quo verba idē ipoꝛtantia cumulant cēſeri debēt appoſita ex abūdāti:⁊ iō nō curat ſi nō operant.arg.l. teſtamēta.C.de teſta.⁊.l.que dubitationis.de reg.iur.⁊.l.ſi pupilli.ff.de neg. geſt.cū ſi.qō ⁊ demōſtrat apte qꝛ oīa verba ſumarie ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu nō plus operant ꝗ ſi nō fuiſſent appoſita.nā tñ operant dicta verba ſimul cū verbis ⁊ figura iudicij ꝗtū ſi ſola vba ſine figura iudicij fuiſſent appoſita ꝓut dicit gl.incipiēs:ſꝫ imo in.d.cle.ſepe.lꝫ ſub dubio forte.⁊ idē vꝫ velle glo.ibi in verbo exigāt qō ⁊ firmant ibi Jo.de ligna.Pau. de leaza. Stepha.⁊ zaba.⁊ idem vult Bar.in.d.extrauag.in verbo figura ponunt enim omnia dicta verba gratia maioris expreſſionis ſm Zab.itaq; ꝓut tot alia verba ponunt gřa maioris expſſionis:ita ⁊ verba ſequētia ordine ſolemnitate ⁊ ſubſtātialitate iuris obmiſſis qō ⁊ demōſtrat qꝛ ⁊ verbū ſolēnitate iuris tm̄ operaret quantū alia duo verba:nā ⁊ ordo pōt eſſe de ſolēnitate ⁊ ſolēnitas ſubſtātialis ⁊ nō ſubſtātialis pōt eē ſumit ex dictis Barr. in.d.l.prolatam.vbi facit mentionem de ſolēnitate ſubſtantiali ⁊ dictis Bal.ibidem.in verſi.quero ſi ſtatutum.⁊ ver. ſequenti.nam in verſiculo quero ſi ſtatutum dicit ꝙ ſolēnitas ponitur pro ſubſtātialitate.⁊ in verſicu. ſequēti.dicit ꝙ ſi ſtatutum dicens ſententiam valere ſine ſubſtātialitate intelligeretur proprie eſſet impoſſibile intelligitur ergo.i.ſine ſolemnitate ſubſtantiali ⁊ paſſim doc. loquuntur de ſolemnitate ſubſtantiali.cum itaq; appareat ꝙ ſtatuentes vſi fuerint multiplicitate verborum ex abundanti ad maiorem expreſſionem non curandum ſi tantum omnia ꝗtum aliqua

operantur ꝛ poteſt dici ꝙ omne verbum operatur: q2 id qđ operatur dictum ſtatutum operetur virtute omniũ dictoꝝ verboꝝ nõ magis ex vno ꝙ̃ ex altero: lꝫ ſi pauciora verba fuiſſent prolata iſtud idem operaretur.

b ¶ Confert ad pdicta: q2 ex ↄſuetudine loquẽdi ipſius diſponẽtis interpretaꝰ diſpoſitio. l. ſi ſeruus pluriũ. §. ſi. de leg. j. ꝛ. l. qui filiabus. eo. ti. ꝛ ex pcedẽtibus vel ſequẽtibꝰ: vt. d. §. ſi. ꝛ. l. hẽdes palã. §. ſed ſi notã. de teſta. cũ ſimi. cum itaqꝫ appareat ꝙ ſtatuẽtes plura ṽba poſuerũt ex abũdanti ad maiorẽ expreſſionem de facili interpretaꝰ ꝙ ꝛ alia verba idem importãtia ex abundanti cenſeanꝰ appoſita. Preterea tex. in. d. cle. ſepe. §. que omnia generaliter diſponẽs ꝙ qñ aſs põt pcedi ſimpľr de plano ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij debẽt adhiberi oẽs dicte ſolẽnitates inter cetera ꝙ ſententia feratur in ſcriptis non loquitur ſpecifice quãdo ſunt appoſita dicta verba formalia: ſed generaliter quando põt procedi ſine figura iudicij. ſ. ſiue quia ſint appoſita dicta verba ſiue alia idem importantia: ſed dicta verba ſine ſolemnitate ꝛc. nõ aliõ importãt quã verba illa ſine figura vt ſupra probatum eſt merito ꝛc.

i ¶ Et p hec in effectu ſunt ſublata oĩa adducta in ↄ̃riũ: lꝫ. n. illa verba ſine figura ꝛ illa obmiſſa ſolẽnitate cenſeanꝰ tollere oẽs ſolẽnitates iuris poſitiui: tñ alique excep tuanꝰ p dictam cle. ſepe que ſunt ſolẽnitates iuris poſitiui tñ ad ſimilitudinẽ ſolẽnitatũ que reſpiciũt naturalez iuſtitiã aliqueꝗ ſunt iuris poſitiui exigunꝰ: puta ꝙ ſnĩa nõ feraꝰ ex arrupto ꝛ eleuato velo: ſed ſuper petitis: ideo diſponitur ꝙ petitio deſcribaꝰ in actis: non enim legitur ꝙ ille mulieres coram Salomone porrexerint petitionem que fuerit deſcripte in actis ꝛ ſimiliter ꝙ ſnĩa feratur in ſcriptis vt ſic appareat ꝙ accurate ꝛ non ex arrupto ſententiat: ideo vbi poteſt procedi per interiorem manu regia ħ eſt ſine ſolẽnitate tenetur obſeruare dictas ſolemnitates: lꝫ ſint ſolẽnitates iuris poſitiui nõ iuriſgẽtiũ: ſaltẽ vbi ceſſat vſis oratio: ſed eſt indefinita per. d. cle. ſepe. que poteſt intelligi ſine figura iudicij ſic ſublata per illa verba formalia: ſiue per alia equipollẽtia per d. §. que omnia vt. ṡ. inductum.

k ¶ Preterea etiam in exorbitantibus vbi eſt eadeꝫ ratio ibi idem ius vt late declarat Bar. in repe. l. ſi conſtante. in pri. ſolu. ma. ꝛ Jmo. in. l. ſi vo. §. de viro. eo. ti. ꝛ maxime ne iura cenſeanꝰ poſita tãtum verbis ↄ̃. d. l. ij. in ṗ. cõis de leg. cũ cõcordan. nec ob. dictum Bal. in. d. l. prolatam: q2 intelligi dꝫ ꝙ procedat de iure ciuili nõ de iure canonico per. d. clemẽ. ſepe. put in hoc inter ius ciuile ꝛ canonicũ facit differẽtiaꝫ Bar. in. d. extrauagãti ad reprimenda in verbo figura iuxta finem. in terris autem eccleſie autem ſeruari dꝫ ius canonicum non ciuile quatenus diſcrepant: vt not. do. ... in. c. j. de noui operis nuncia. ꝛ per glo. in. c. ij. in verbo ciuili. de arb. lib. vj. ꝛ in. c. ij. de regul. iur. ꝛ Bart. ꝛ Bald. in. l. priuilegia C. de ſacroſan. eccle. ꝛ prout dicitur in ciuitate Viterbienſi viget clarum ſtatutum ꝙ recurratur ad ius canonicũ puſꝗ ad ius ciuile. Laus deo.

¶ Si legatarij habentes noticiam de legatis ſibi factis ea nõ petierũt. ita ꝙ ẽ decurſum lõgiſſimũ tṗs. ꝛ ſic ẽ cauſata preſcriptio: an ſtãte pſcriptione poſſint legata petere.

¶ Conſilium ccxliiij.

In noĩe domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Videtur in hac conſultatione primo aſpectu dicẽdũ ꝙ dicta legata dbeanꝰ dictis agentibus: nam apparent dicta legata eis relicta in pthocollo ꝛ ſic in inſtro publico notarij. ergo prima facie videnꝰ debita nec vꝫ obſtare ꝙ teſtm̃ poſtea rũpitur natiuitate poſthumi.

a ¶ Nam vbi teſtm̃ viciatur preteritione vel exheredatione cõſeruanꝰ legata per auc. ex cã. C. de libe. prete. ac etiam virtute cľe codicillaris: q2 cľa codicillaris hꝫ vim repetitionis legatoꝝ ab inteſtato: vt notãt Bart. ꝛ doct. in. d. auc. ex cã ꝛ in. l. j. ff. de iure cod. ꝛ in. l. ſi. C. cod. titu. ꝛ in. l. cam quam. C. de fideicom. relicta aut ab inteſtato non requirunt teſtm̃. l. ſi quis cum nullum. l. cõſticiũtur. in princ. ꝛ. l. ab inteſtato. ff. de iure co. ideo licet teſtm̃ vicietur natiuitate poſthumi: tñ non viciaꝰ codicillus ꝛ cõſequenter nec cľa codicillaris cõcepta per verba futuri tṗis prout interpretatur eſſe verbũ valeret ꝙ licet non ſit verbum futuri tṗis: tamen denotat tempus futurum ꝛ ad futurum trahitur. l. ſi debitor. §. verisimile. ff. de contrahen. emp. ꝛ. l. cum certus. ff. de vino tritico ꝛ oleo leg. facit. l. qui rome. §. augerius. ꝛ ibi Bart. de verb. oblig. ꝛ in pprijs terminis Bar. in. d. l. j. de iure cod. ꝛ bal. in. l. ſi. C. e. tit. ꝛ doc. in. d. auc. ex cã. ideo dicta legata videnꝰ repetita a dictis poſthumis hoc eſt natis poſt teſtamentuꝫ ꝛ per conſequens videntur valere.

b ¶ Nec ẽt vꝫ obſtare curſus lõgiſſimi tṗis forte. lxx. annorũ cum aduerſus q̃libet actionez preſcribaꝰ ſpacio. xxx. vel. xl. annoꝝ. l. ſicut. ꝛ. l. oẽs. C. de pſcrip. xxx. vel. xl. annoꝝ. ꝛ dcã preſcriptio currit ẽt aduerſus ignorãtẽ vt dictis iuribꝰ maxime in. d. l. ſicut. ad hoc ẽt. l. ſi. in ſi. C. de lõgi tṗis preſcrip. vnde lꝫ filius natus poſt teſtamẽtũ cẽſeaꝰ ignorare cõtenta in teſtamẽto ex quo ab inteſtato ſuccedit cũ preſumaꝰ ignorantia circa factũ alienũ. l. ſi. ff. pro ſuo ẽt ſi ſit factũ auctoris l. qui in alterius. ff. de reg. iur. ꝛ. c. cũ qs in ius. e. tit. lib. vj. ꝛ magis in pprijs terminis facit. l. eius qui puinciã. ff. ſi cer. peta. ꝛ qđ ibi per doc. ꝛ per Bart. in. l. cũ here. de libe. leg. vbi vult ꝙ heres preſumiꝰ ignorare relicta in codicillis. als legat. l. iij. ꝛ. l. nõ eſt ferẽdus. ff. de trãſac. ad hoc ẽt ꝙ p bart. in. l. qui rome. §. duo fratres. de verb. obli. q2 vꝫ poſſe reſpõderi ꝙ licet preſcriptio currat aduerſus ignorãtem ꝛ compleatur tamen talis ignorans ſi fuit iuſta ignorantia reſtituitur in integrum aduerſus preſcriptionez decurſam: quia iuſta ignorãtia cauſat iuſtam cauſam concedendi reſtitutionem in integrum ex generali cľa ſi qua mihi de qua in. l. j. ꝛ in. l. ſed ꝛ ſi per pretorem. §. fina. ff. ex quibus cauſis maiores. conſtat autem ꝙ iſta ignorantia facti alieni eſt ignorantia iuſta. per. d. l. qui in alterius. ꝛ. d. c. qui in ius. ꝛ. d. l. ſi. pro ſuo. cum concordãtijs. ꝛ ideo aduerſus tranſactionem decurſam contra ignorantiam tali iuſta ignorantia competit ignoranti reſtitutio in integrum.

c ¶ Nec vꝫ obſtare ꝙ poſt decurſam preſcriptionem eſt elapſum quadriẽniũ ꝙ cõpetit ad implorãdũ reſtitutionez in integrũ. l. ſi. C. de tṗibus in integrũ reſtõne. ꝛ. c. j. de in integrũ reſti. lib. vj. q2 talis curſus quadriẽnij nõ incipit currere donec durat ignorãtia: put voluerũt ꝫẽzelinus ꝛ Joã. de ligna. in cle. j. de reſt. in integ. ꝛ ibi dñs Cardinalis ſiq. xxv. ꝛ Panor. in. c. j. de preſcrip. põderãs tex. in. c. j. de reſti. in integ. lib. vj. dum dicit ſi quis negligẽter obmiſerit: q ita ignorãs nõ dꝫ negligẽs. c. ij. ꝛ. c. q2 diuerſitas. de cõceſſione prebẽde. ſm eũ: qui etiã allegat nota. per in verbo diſtulerit in. §. item mixta inſtituta de actionibus. ꝛ gl. in ṽbo diſtulerit in. c. ꝙ̃ ſit. de elec. li. vj. ꝛ idẽ voluit Paul. de caſt. in. l. ſi. C. de dolo. qđ ꝛ tenuit Bal. in conſ. mihi. lv. incipiẽte Bartolinus legauit dicẽs ꝙ reſtitutio que ↄcediꝰ ppter ignorãtiam nõ incipit currere ignorãti. ꝛ idẽ voluit in. l. falſam. C. ſi ex falſis inſtrumẽtis. adeo ꝙ ſi qs ſtaret per cẽtuꝫ annos quibus iuſte ignorare leſionẽ poſſet petere reſtõnẽ in integrum qđ eſt menti tenendum ſm eum. in. d. l. falſam.

d ¶ His tñ nõ obſtãtibus cõcludendum vꝫ de iure ↄ̃rium. ſ. ꝙ dicti legatarij nõ poſſint petere dicta legata poſt lapſum tam longiſſimi tṗis: attẽto ꝙ ſine dubio eſt decurſa preſcriptio lõgiſſimi tṗis que vt dictũ eſt currit ẽt aduerſus ignorãtem: vt. ṡ. deductum eſt. ꝛ poſt lapſum. xxx. an. ſunt etiam decurſi alij. xl. anni. ꝛ propterea lꝫ quadriẽniũ datũ ad implorãdam reſtõnem in integrũ nõ cẽſeatur decurſum ſi durauit iuſta ignorantia ipſoꝝ legatarioꝝ p iura ꝛ auctoritates ṡ. adductas. tamẽ aduerſus ius petẽdi reſtõnez in integrũ eſt preſcriptũ ſpacio. xxx. vel. xl. an. per generalitatẽ. d. l. ſicut ꝛ. d. l. oẽs. que videnꝰ loqui in omnibus actionibus ẽt que de iure antiquo erãt tṗales. nã ſi ille que ppetuo durabant extinguunꝰ lapſu tãti tṗis multoforti us dicendum videtur ꝙ tollũtur ille que de iure antiquo tollebanꝰ ꝛc licet text. d. l. ſicut. §. hec aũt actiones dicat dictã. l. pcedere in actionibus que de iure antiquo erant perpetue ꝛ non in illis que minori tẽpore terminanꝰ: tñ videtur intelligendus ꝙ ſi terminanꝰ minori tṗe nõ expecteꝰ tempus. xxx. annoꝝ. nec ſit neceſſaria illa puiſio ꝛ ad hoc tendit ſumeriũ Bar. ibi. preterea iſtud ius vel alia actio que hꝫ tṗs vtile ſi illud ius vtile nõ currit ꝛ nõ eſt elapſum ante elapſum tṗs. xxx. annoꝝ. veꝝ eſt nõ terminari eo caſu minori tṗe merito verificanꝰ illa verba illius tex: minori tṗe nõ terminantur ꝛ dato ſine preiudicio ꝙ nõ militet pſcriptio. xxx. annorum. tñ ſaltẽ cõpetat preſcriptio. xl. annorum per. d. l. oẽs cuius verba ſunt adeo preciſa ꝙ nõ patiunꝰ hanc vel ſimilem reſtrictionem: ſunt. n. verba preciſa ibi nullũꝗ ius priuatum vel publicuꝫ in quacũꝗ cã in quacunꝗ perſona.

e ¶ Licet itaqꝫ nõ currat illud quadriẽnium ignorãti: tamẽ

currit

currit pſcriptio quadragenaria a qua nõ eſt imunis aliqua perſona nec aliqua cã ⁊ ſic pſona p̃uilegiata cui cõpetit reſtitutio in integ. nõ ẽ imunis a dcã pſcriptione.xl.annoꝝ ⁊ qꝫ dicit Bal.in.d.l.falſam eſt intelligẽdũ qꝫ ſi cẽnt elapſi cẽtum anni excluderet ignorãs ea rõne. qꝛ ceſeret precluſa via petẽdi in integ.reſti.pp elapſum quadriẽniũ nõ aũt tollatur quin repellat per aliã viã.ſ.remedio pſcriptiõis trigenarie vel quadrigenarie decurſe aduerſus officiũ iudicis cõpetens ad petẽdã reſtõnem in integ.cõſtat.n.qꝫ preſcriptio xxx.annoꝝ currit nõ ſolũ aduerſus actiones:ſ; ẽt aduerſus officia iudicis vt probat tex.in.d.l.ſicut.in verbo perſecutione iũcta.l.pecunie verbũ.§.pſecutionis de vb.ſigni.⁊ qõ no.glo.in pdicto vbo pſecutione.ad idẽ gl.in.l.querela.C.de falſis.⁊ notat Ange.in.d.l.ſicut.ſup dicta glo.itẽ ⁊ ꝯ alia iura pſcribit dicto tpe xxx.an.vt patet ex nota.per doc.in.l.licet.C.de iure delib.vbi cõiter oẽs cõcludunt qꝫ aduerſus ius adeũdi pſcribit tali tpe ⁊ tñ cõſtat qꝫ non eſt actio: ⁊ iõ cõcludẽdũ eſt qꝫ aduerſus officium iudicis nobile qꝫ intentari põt pro petẽda reſtõne in integ.⁊ ſic aduerſus ius petẽdi reſtõnem in integ.currit pſcriptio.xxx.an. ⁊ ſi nõ ſufficeret pſcriptio.xxx.annoꝝ ſaltẽ ſufficeret pſcriptio.xl.an. per generalia vba ⁊ pciſa.d.l.omnes.de preſcrip.xxx.vel.xl.an. volui h̃ tetigiſſe:qꝛ l; ex tenore pũcti nõ appareat elapſum fuiſſe tm̃ tpis a die mortis dicti teſtatoris ⁊ imixtionis hereditatis facte p filiũ qꝫ ſint elapſi.xxx.vel.xl.an.tñ ꝯſultans profitet qꝫ forte probabitur talis tpis lapſus:nõ tñ facio in hoc medio magnã vim ex quo talis curſus tpis nõ preſupponit pro claro:⁊ qꝛ nõ expedit ex quo militat aliud mediũ clariſſimum:qꝛ pſupponit qꝫ legatarijs innotuerint eoꝝ legata. ⁊ per ꝯñs innotuit vel innoteſcere debuit qꝫ aduerſus eos erat ſeu poterat eſſe decurſa preſcriptio.

f ¶ Et ſi pretẽderẽt ſe babuiſſe iuris ignorãtia; nõ eſt iuxta ignorantia ex qua cauſetur iuxta cauſa cõcedẽdi reſtitutionem in integrum.argu.l.late culpe cum ibi notatis. de vb. ſigni.⁊ qõ habetur in.l.leges ſacratiſſime.⁊.l.ſi.C.de.ll.⁊.l. nunq̃ iuris iũcta.l.celſus.de vſuca.nec iuris ignorãtia preſumit.vt.d.l.leges.⁊.d.l.ſi.de.ll.⁊.l.queadmodũ.C.de agri. ⁊ cẽ.lib.xj.⁊ regula qui contra iura mercatur in ſexto.⁊ per Barto.⁊ Ange.in.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff.de peti.here. Et preſupponitur eſſe lapſum tantũ tpis a die dicte noticie qꝫ eſt iam elapſum quadriẽniũ ⁊ vltra ita qꝫ ex hoc capite redditur res clariſſima qꝫ ceſſat remediũ reſtõnis in integrum qꝫ olim tollebatur lapſu vtilis anni hodie lapſu quadriẽnij continui incipientis currere a tempore quo olim incipiebat curſus vtilis anni:vt.l.ſi.C.de tempo.in integ.reſti. iũcta l.j.circa ſi.ff.ex qbus cauſis maio. Ceſſante ergo impedimẽto iuſte ignorãtie ex quo cauſatur ius petendi reſtitutionis in integ.incipit currere,iſtud quadriẽniũ prout contingit in reſtõne q̃ ꝯceditur rõne iuſte abſentie.d.l.j.circa fine;⁊ ab hoſtibus.§.qꝫ ſi ſimpliciter.eod.ti.⁊ in reſtõne que cõpetit minori in qua incipit curſus ceſſante minori etate.d.l.ſi.de tempo.in integ.reſti. Et hoc clap ⁊ hoc militãt ẽt preſuppoſito qꝫ legata cõſeruẽtur vigore aũt ex cã.C.de libe.prete.⁊ etiam inſtitutio cõſeruet in vi fideicõmiſſi põderata maxime virtute clauſule codicillaris nõ obſtãte qꝫ preteritio fuerit ignorãter facta de filio poſtea natoꝛta qꝫ non eſt neceſſe attingere illã difficultatem:an in his terminis quo pater teſtãdo nõ cogitauit de filijs:nam eſt veriſimile qꝫ ſi de filijs cogitaſſet nõ feciſſet legata ſaltem ita ampla ⁊ maxime vniuerſalem inſtitutionẽ que reſoluit in fideicommiſſum vniuerſale vigore clauſule codicillaris.

g ¶ Ut in ſimili videmus qꝫ donatio reuocat propter ſuperuenientiam filioꝝ de quibus non fuit cogitatũ.l.ſi vnq̃.C.de reuo.dona. Si donatio inter viuos pari rõne ⁊ donatio cã mortis. Et maxime qꝛ illa lex ſi vnq̃ generaliter loquit ita qꝫ poteſt generaliter intelligi. ⁊ ſic tam in donatione cã mortis q̃ in donatione inter viuos.arg.l.j.§.⁊ generaliter. de leg.preſtã.⁊.l.ſi pluribus.de leg.ij.⁊.c. qꝛ circa. h̃ priuile. cum cõcor.donationes aũt cã mortis equiparant legatis ⁊ alijs relictis in vltima voluntate in.l.illud. in princip.ff.de dona.cã mortis.⁊.l.j.§.j.ff.de tut.⁊ rõnibus diſtrahẽdis cã mortis.⁊.l.que ſub cõditione.§.in mortis.ff. de conditionibus inſtitutionũ.⁊ ſic ꝑut donationes cã mortis ſm̃ predicta viciãtur ꝑpter ſupuenientia liberoꝝ.ita ⁊ vicientur legata dictis donationibus comparata. Preterea ⁊ de ꝯtractus ad vltimas voluntates regulariter validũ eſt arg.l.ſeruum filij.§.qui cyrographũ.de le.j.⁊.l.ſi ex legati cauſa.de verb. oblig.⁊.l.ſi.C.de leg. Et maxime qꝛ ſi donatio inter viuos

que nititur maiori firmitate reuocat ꝑpter ſupuenientia liberoꝝ de quibus donator nõ cogitauit fortior; ꝫ reuocari legata que nitũtur maiori firmitate prout voluit Bar.in.d. auc.ex cã.⁊ in.l.filio preterito.col.iiij. de iniuſto teſtamẽto. ⁊ in.l.mater.ff.de inoffi.teſt.⁊ in.l.j.ff.de iure codi.adducẽs etiam tex.in auc.vt cũ idem appellatione cognoſcitur.§.ſi hec obſeruata nõ fuerint vbi aſſignãtur due rõnes ⁊ quelibet adaptat ad preteritionẽ ſciẽter factam:⁊ nõ ad factam ignorãter ſm̃ eum dicit enim tex.ne liberi falſis accuſationibus cõdẽnentur que ratio reſpicit exheredationẽ vel preteritionẽ factã cum inſertione cauſe legittime:ſed non vere ⁊ ſubdit vel aliquã circũſcriptionem in parẽtũ ſubſtantijs patiant que rõ reſpicit exheredationẽ vel preteritione; factam ſine inſertione cauſe tamen ſcienter.

b ¶ Quia verbũ circũſcriptio preſupponit dolũ.l.j.iũcta gl. ff.de in integ.reſt.ſm̃ eũ q ẽt adducit id qõ hr̃ in ſimili in.l. ſicut certi.⁊ in.l.ſi cum vel in vtero.C. de teſtam ẽto mili.⁊ eadẽ opi.ſequunt regulariter Ang.⁊ Pau.de ca.in.d. auc. ex cã.⁊ idẽ voluit Ang.in.d.l.filio pterito ⁊ in.l.j.C. de bonoꝝ poſ.ꝯ tabu.⁊ in.l.mili.codicillis.§. in ſuppremis de militari teſtã.vbi dicit vt ipſe originaliter opi. Odof.⁊ idẽ tenuit Ang.in.l.vxorẽ.ff.de manu teſtamẽto. Et idẽ vr̃ voluiſſe Bal.in.l.ſi titius.ff.de libe.⁊ poſth.⁊ in.d.l. filio pterito qõ ⁊ voluit Bart.in ꝯſi.qꝫ incipit qdã noie.a.ꝯdi dit teſtm̃ in ordine mihi.clij.⁊ in alio ꝯſil.incip.qdã ꝯdidit teſtm̃ in ordine mihi centũ lxxij.⁊ idẽ legẽdo ⁊ ꝯſulẽdo tenuit Pe. de anch.ꝑut refert Jmo.in.d.l.filio pterito. col.xiij.qõ ⁊ tenuit Benedictus de plũbino in.l.generaliter.ff.de fideicõmiſſarijs libertatibus qõ ⁊ vr̃ ꝓcedere ẽt ſi ſit adiecta cã codicillaris ẽt ſi per verba futuri tpis ꝑut voluit Bar. in d.l.j.de iure codi.⁊ in cõſi.mihi.xcj.incipiẽte quide; nomine Lappus faciũt iura pallegata ⁊ ꝑut dicit Bar.in.d.l.j. notarij ſolent apponere dictam clauſulam ex conſuetudine potiuſq̃ ex volũtate teſtatoris. Jſtud aũt mediu; h; aliqd dubitationis:l; videatur multum cõſentaneum voluntati teſtatoris nõ expedit aliter in preſentiarum ipſum firmare dato qꝫ cõſeruarent dicta legata pretextu clauſule codicillaris vel dicta auc.ex cã tñ reddunt inefficacia propter decurſam preſcriptionem.⁊ ſic per alium medium magis clarum: prout ſupra probatum fuit : ita qꝫ non eſt neceſſe inſtare in hoc alio medio non'ita claro. Laus deo.

¶ Non implẽs pfecte ꝯtrũ ex pte ſua:an poſſit agere vt ſibi impleatur:⁊ qñ quis dicat impleuiſſe ꝯtum.

¶ Conſilium. ccxlv.

In noĩe dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Jn preſenti conſultatione videtur primo aſpectu dicendum qꝫ dictus Rodulphus teneatur ⁊ obligatus ſit ſatiſfacere dicto mariano dictã q̃titatem contentam in dicto inſtrumento ex quo eſt elapſum tempus anni cum dimidio poſt kalendas Maij:tunc proxime ſecutas a longe maius tẽpus cum ſint iam elapſi ãni vltra.xx. Unde cum dictus Rodulphus promiſerit q̃titatem quadrigentoꝝ vigintiſex ducatoꝝ ⁊ ſolidoꝝ decem infra annũ cum dimidio poſt proximas tunc kalendas Maij: ⁊ ſint iam elapſi.xx. anni. ⁊ vltra videtur aperta frõte dicẽdũ qꝫ ipſe teneat ſoluere dictã certã q̃titatem in inſtrõ cõtentã:nec vr̃ poſſe iuuari ea rõne:qꝛ dictus Marianus nõ obſeruauerit ex ſui parte ꝓentũ in ꝯtu: qꝛ immo vr̃ qꝫ obſeruauerit:nã ꝓmiſit de rato ipſo Mariano Joãnes eius pater qui cõtraxit:⁊ ipſe Marianus ratificauit ſalte; tpe quo egit:vt p; ex ſerie puncti ⁊ ex copia petitionis mihi oſtẽſe. Jtem relaxauit dimiſit ceſſit ⁊ conceſſit tranſtulit ⁊ mãdauit oẽs ⁊ ſingulas mercãtias pãnos ⁊ res qualibet que ſunt in dicta ſocietate:profecto p dicta verba dictus Joãnes nõ videt ꝓmiſiſſe aliqd dicto Rodulpho.

a ¶ Sunt.n.verba tpis preteriti perfecti ita qꝫ non vidẽtur obligare ad faciẽdum aliquid in futurũ: ſed vident ſignificare actus perfectos ⁊ cõſumatos:argu.l.j.§.hec aute; verba.ff.qꝫ quiſq; iur.⁊.l.verbũ erit.in ſi.de verb.ſig.⁊.l.centẽ ſimis.§.ſi ita.cũ ibi no.de verb.obli. Jdeo ex dictis verbis videtur impleuiſſe id qõ in hac parte erat implendum: nec promiſit tradere in futurũ:qꝛ verba id nõ ſonãt ⁊ in cõtrahetibus verba interpetrant ꝯ ſtipulante; ſeu ꝯ eum pro quo proferunt.l.quicqd aſtringẽde.§.j.de verbo.obli.⁊.l.veteribus cum ibi notatis.ff.de pac.⁊.l.labeo. de ſuppel.lega. Cõ ſilia quarte ptis Petriphili. Cornei. ꝑꝑꝑ ij

ẽ bertran: con: 86: n.º 6: vol: 2.º venet[illegible]

Et maxime qꝛ verbū relaxauit ⁊ verbum dimiſit innuūt ꝙ res erant apud manus ipſius Rodulphi:cui relaxabantur ⁊ dimittebanť.hoc enim videnť ſignificare dicta verba. Et ſic in hac parte nō vī neceſſarium aliud implementū. Cum itaqꝫ ab initio tpe ꝯtus videať impleuiſſe dictus Jo.id qđ promiſerat excepto eo qđ de ratihabitione conuenerat. Et promiſſio rati fuerit ēt impleta nō ſolū per expreſſam ratihabitionē factā tpe petitionis. Sꝫ vī ꝙ ēt longe prius:nā probať per plures teſtes ꝙ dictus Marianus recepit pro parte q̄titatis ſibi debite plures creditores nō poterat aūt eſſe ſibi debita dicta q̄titas ꝯuēta niſi ipſe ꝯtum ratificaret. Merito cēſeať ratificaſſe.arg.l.ad rē mobilē.⁊.l.ad legatum.ff.de ꝓcura.⁊.l.illud.de acq.here.⁊.l.ſi pa.§.ſi.ff.de inoffi.teſta.l.iiij.§.taſſius.⁊.l.rñdit.ff.ratā habe. Et ex illo tēpore elapſus eſt annus cum dimidio.imo.xij.anni vel circa prout ex teſtiū depoſitionibus deprehenditur.

b ¶ Tamen predictis minime refragātibus arbitror ꝯtriū de iure rñdendū.ſ.ꝙ dictus Maria.nequeat ad modo petere dictā q̄titatē. Cōſtat.n.ꝙ vbi ꝯtus eſt reciprocus niſi qs impleat ex pte ſua vel paratus ſit implere.⁊ ꝑ aduerſariū ſteterit nō pōt effectualiter agere ēt ſi ſit ꝯtus nominatus.l.iulianus.§.offerri.de act.emp.l.quero.§.inter locatorē.ff.loca.l.cū ꝓponas.C.de pac.quelibet.n.ꝓmiſſio ⁊ iuramentum hꝫ tacitā ꝯditionē ſi ſibi fides obſeruet.c.peruenit.de iureiur.⁊ ꝑ gl.in.c quēadmodū.eo.tit. Donec.itaqꝫ nō impletur ꝯtus ex pte Joannis vel Mariani eius heredis ⁊ cuius ēt noīe fuit ꝯtus ipſe celebratus nō pōt effectualiter agere dictus marianus:nā ſi agit repelliť exceptione eſt enim iſta exceptio tu nō impleuiſti ex pte tua adeo efficax ⁊ efficiēs actionem ꝙ ⁊ ſi ex forma ēēt ſublatus omnis obiectus exceptionū:tñ iſta poſſet obijci ꝓut voluit Bald.poſt Cy.in.l.ex ꝓdijs.C.de euict.ad hoc ēt qđ hr̄ in.l.cū q ita.§.qui ita.de vb.obli.⁊ per glo.in opponēdo ⁊ doc.ſuper ea in l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.

c ¶ Jtaqꝫ videndum eſt an dictus ꝯtus fuerit impletus pro parte Joannis ⁊ mariani ⁊ qñ impletus fuit. Et circa hoc eſt premittēdū pro euidentia ꝙ verba ꝯtus preteriti tpis non ſemper interpetranť ꝙ ſignificent actū cōſumatum:ſꝫ ꝙ quantū erat inter partes voluiſſent ita eſſe quottidie.n. in inſtr̄is venditionū permutationum ⁊ ſimiliū ꝯtuum ſolet dici talis dedit tradidit ⁊c. Licet tunc non fiat actualis traditio ⁊ ſucceſſiue nec datio q̄ non fit abſqꝫ traditione.l.traditionibus.C.de pac.illa itaqꝫ verba hꝫ virtutē ꝓmiſſionis de tradendo ⁊ inſuper licentie capiēdi poſſeſſionē ꝓpria auctoritate:nec per dicta verba appoſita in inſtr̄o non probatur datio ve traditio niſi cōſtat res ipſas fuiſſe in cōſpectu.l.predia.ff.de contrahen.emptio. prout ⁊ tenent ibi Dy.Jac.de are.Old.Bar.Ang.⁊ moderni:⁊ lꝫ Spe.in ti.de emp.⁊ vendi.§.j.verſi. Sꝫ qđ ſi in inſtr̄o continetur diſtinguat inter rem mobilē ⁊ imobilē dicēs ꝙ ſi res eſt mobilis preſumiť tūc data ſi eſt imobilis ſecus.

d ¶ Sed ꝓfecto.d.l.predia loquiť nō ſolū in predijs.⁊ ſic in rebus imobilibus.ſꝫ ēt in ſeruis ⁊ ſic in rebus mobilibus ⁊ pariter probat nō ꝓbari per dicta verba tradidit ⁊c. traditā poſſeſſionē ſeruoꝝ ꝓut nō ꝓbari traditā poſſeſſionem predioꝝ:vnde nō vī ſimpliciter amplectāda diſtinctio predicta inter rem mobilē ⁊ imobilem:ſed attenta natura reꝝ ad quas referunť hmōi verba:verum veriſimile ſit attento eo qđ cōiter accidit ꝙ res ipſe fuerint tñ actualiter tradite ſeu fuerint tūc in ꝯſpectu ipſe res tūc per dictum inſtr̄m cēſeatur ꝓbata traditio alſ ſecus:ponamus ꝙ miles exiſtens in caſtris vendat ſuppellectilia vrbana ⁊ inſtr̄m dicat talis miles vēdidit tradidit ⁊c.oēm ſuā ſuppellectilem vel doctor ibidē exiſtens vēdat libros ſuos omnes nemo dixerit tunc probari traditos:qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ fuerint ibi in conſpectu libri vel ſuppellectilia:illud aūt qđ cōiter ſolet cōtingere preſumitur eſſe:⁊ qđ nō ſolet cōiter eſſe preſumiť non eſſe:nam ar.a cōiter accidētibus optimū eſt in iure etiā in materia probationis no.glo.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.glo.⁊ docto.in.l.non hoc.C.vnde legi.in propoſito autem noſtro mercantie ⁊ libri ⁊ alie res ſpectantes ad vnā ſocietatem mercatorū non ſolent eſſe in plateis:ſed in fundicis ⁊ apothecis ⁊ multotiens in diuerſis locis:ita ꝙ nullatenus eſt veriſimile ꝙ in loco vbi fuit celebratum dictū inſtrumentū fuerint preſentes omnes res ſpectantes ad dictam ſocietatem. Jdeo non probetur ipſa traditio per talia verba inſtrumenti. Et prout mihi dicit veritas eſt ꝙ mercantie erant in quodā fundico ipſorum socioꝝ diſtanti ad loco inſtrumēti celebrati:ita ꝙ nō erat poſſibile videri tūc libros ⁊ alias res dicte ſocietatis exiſtentes in dcō fundico. Et ideo cum hmōi verba pariter ſoleant apponi quando res ⁊ mobiles ⁊ imobiles non ſunt in ꝯſpectu ⁊ quādo ſunt in conſpectu ſuadet ratio ꝙ dicta verba non probent traditionē per illam vulgatam regulā non probat hoc eſſe qđ ab hoc contingit abeſſe.d.l. non hoc.c. in preſentia. de proba.cū ſimilibus:ſaltē quando plerūqꝫ contingit abeſſe prout accidit in terminis noſtris.

e ¶ Jn dubijs enim conſideratur plurimū id qđ eſt veriſimile ⁊ qđ plerunqꝫ fieri cōſueuit regula inſpiciť in obſcuris in.vj.⁊.l.in obſcuris inſpici.ff.eo.tit. Sed veriſimile eſt ꝙ res ipſe de quibus cantat dictū inſtr̄m non fuerint tunc in conſpectu ⁊ plerūqꝫ cōſueuit in inſtrumētis apponi ſimilia verba preteriti tpis lꝫ tūc proprie non verificenť. Et ſolent impropriari ⁊ interpetrari ꝙ contineant licentiā ꝑcipiendo propria auctoritate. Jdeo etiā in caſu noſtro ita aſſumanť ⁊ interpetrenť. Qđ ⁊ ꝑſuadeť qꝛ cōſtat ꝙ dcā vba ſꝑproprie aſſumunť.nā referunť ēt ad d̄bitores ⁊ creditores nō.n.cedūť debitores:ſꝫ actiōes ꝯ debitores cōpetētes cedunť. Et multominꝰ cedunť creditores:nec ſpectat ad d̄bitorē cedere actiōes ⁊ iura que ſunt apud creditores. Et tñ inſtr̄m dicit ꝙ ceſſit ⁊ mādauit debitores ⁊ creditores ita qꝫ conſtat ꝙ verba dicti inſtrumenti nō ſtant ꝓprie:ideo nō eſt inſtādū in ꝓprietate ⁊ cortice verboꝝ. Sed in ſenſu qui eſt ꝙ dictus Joā.voluit ſe obligare ad faciēdū ꝙ mercantie ⁊ res ſpectantes ad dicta cōmunem ſocietatē ⁊ debitores peruenirent ad dictum Rodulphum:⁊ ipſe Rodulphus haberet onus ſatiſfaciēdi creditoribus dicte ſocietatis. Et quottidie occurrit ꝙ verba ꝯtus nō ſonāt in futurū ⁊ tñ obligāt ꝯhētē ad dandū vel faciēdū aliqd in futurū. Jtē nō important factū vnius ⁊ tñ illū virtualiter obligāt ad faciēdū verbi gratia:titius dicit ſempronio dono tibi tales rē illa res nō eſt in ꝯſpectu ꝓfecto teneť tradere.l.ſiqs argentū.C.de dona.⁊ Bar.in.l.iuriſgētium. in prin.ff. de pac.dicit ꝙ talis nō eſt donatio:ſꝫ pactū de donādo ⁊ pleriqꝫ eū ſequunť. Et ſic ꝯhens dicit dono ⁊ tamen Barto. interpetratur ꝙ ſe obliget ad donandum in futurum. item in.l.cum mota.C.de tranſac.conuenit ꝙ titius partem bonorum ſuſciperet ⁊ tamen glo.⁊ doc.interpetrantur ꝙ fuerit contractus do vt facias ⁊ aduerſarius erat ibi obligatus ad dandum ⁊ tamen verba non ſonant.

f ¶ Jtem ſi in ꝯtu dicitur do vt facias ſi tu facis habes me obligatum ad dandum.d.l. iuriſgentium ⁊ habetur in.d.l.cum mota.⁊ in.l.naturalis.de preſcrip. verbis cum multis ſimilibus. Et eſt notiſſimum conſtat igitur ex his ⁊ infinitis ſimilibus:que adduci poſſunt ꝙ verba contractuum interpetrantur ꝙ obligent contrahentes ad dandum vel faciendum id qđ natura negocij veriſimiliter ſuadet fuiſſe de mente cōtrahentium:ſed in caſu noſtro natura negocij ſuadet ꝙ dictus Rodulphus :conſequeretur a dicto Joāne ⁊ a dicto Mariano omnes res ſpectantes ad dictam eorū ſocietatem:videlicet pro parte ad eos ſpectāte. Quod eſſe non poterat niſi traderentur ⁊ ſic virtualiter ſe obligauit ad dandum:lꝫ verba preciſe id non ſonent: prout nec ſonant in.l.cum mota.ſed non curandum:quia mens preualet verbis.c.intelligentia.de verbo.obli.l. in ꝯuentionalibus.ff.eo.ti.cum infinitis ſimilibus. Ergo lꝫ non promiſerint dare ⁊ tradere:tamen id promiſiſſe cenſentur.

g ¶ Nec aliud ſuadet verbum relaxauit:nam relaxare non dicor tibi illud quod erat apud te:ſed denotat ꝙ tibi concedā nam relaxo vbi ſententiam excōicationis quando illam remoueo ⁊ tollo.c.piſanis.de reſti.ſpolia.⁊ in.c.cum ab eccleſiarum.in ſi.de offi. ordi. ⁊ inſti. quibus modis ius patrie poteſta.ſol.§.ſed ex cōſtitutione.in ſi. Jtem ꝙ dimittere dicitur ille q reſtituit dicto.c.piſanis.in ſi.iuncta gl.in verbo peccatū.nec dr̄ dimittere q nō accedit:ſed q a ſe abdicat vt ꝑ gl.in verbo dimittere i canoñ ſi peccauerit.ij.q.i.in ꝓpoſito nō dr̄ relaxare vel dimittere mercantias vel res ad ſocietatē ſpectātes ille q nō accedit ad res ipſas ⁊ de eis nō ſe itromittit niſi illas a ſe abdicat:ſꝫ a ſe remouere nō pōt niſi in alios trāſferat.l.ſi qs vi.§.differentia.de acq.poſſeſ. merito vt ipleat ꝯuēta habebat neceſſe illas tradere ⁊ ita a ſe dominiū earū rerum abdicare:cū igitur hec nō fecerit: quinimo prout audio etiā nunc libros ſocietatis apud ſe retinet:lꝫ hoc non dicatur in puncto nec me fundē in hoc. Et etiam prout audio ⁊ dicitur contineri in ſcripta in actis producta ad quā teſtes ſe referunt dictus Marianus exegit

git nõnullos debitores dicte ſocietatis que ſm formã trãſactionis ſpectabãt ad dictũ Rodulphũ. Certe exigẽdo venit cõtra trãſactionẽ q2 nõ dimiſit ei debitores: ita vt illos poſſet exigere. ⁊ per ꝯſis nõ obſeruauit conuenta. licet etiã in hoc non faciam magnũ fundamẽtũ: q2 nõ vidi tenorem ſcripte ⁊ tempus exactionis.

b ¶ Itẽ ꝯſtat ꝙ tũc tpe. ſ. ꝯtctus nõ interuenit notificatio dicti Mariani ꝓut ꝓmiſſuʒ fuit ꝑ dictũ Jo. ⁊ ꝓut neceſſaria erat vt ſic portio dicti mariani trãſferreret in dictũ Rodulphuʒ: q2 pater nõ põt in preiudiciũ filij bona aduẽtitia filij alienare. l. j. in fi. C. de bonis maternis. Et maxime q2 forte non cõſtat illum marianum fore ſub patria poteſtate tũc cõſtitutum: nec patria ptãs pſumit dicit Bar. in. l. filiũ diffinimus. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ in ꝯſi. ſuo inci. viſa inquiſitione facta ꝯ̃ Frãciſcũ: ⁊ mihi in ordine. cxliij. ⁊ ideʒ voluerũt Raphe. ful. ⁊ Pon. in. l. ſed ſi de ſua. ff. de acqren. here. Licet ⁊ ſi cõſtaret vel pſumeret fuiſſe ſub patria poteſtate cõſtitutus. idẽ dicendum eſſe per alium mediũ premiſſum. Ratificatio aũt nõ apparet facta anteꝗ̃ fuerit porrecta petitio in preſenti lite ⁊ latis eſt nõ apparere: q2 ex quo dictus Joãnes ꝓmiſit dicto Rodulpho ꝙ marianus ratificabit incũbit eidẽ onus ꝓbãdi ꝙ impleuit ꝙ ꝓmiſit ⁊ ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ per doct. in. l. hec lege. de verbo. oblig. Et eſt clariſſimum.

i ¶ Nec ꝓbat ꝙ ratificauerit ꝑ atteſtatiões mihi oſtẽſas: q2 licet teſtes deponãt ꝙ dictus maria. ꝯſenſerit poni ad ſuuʒ cõputũ certos creditores ꝓ ꝗ̃titate ꝯtẽta in quadam ſcripta ⁊c. Nõ dĩ ꝙ ipſe poſuerit ad ſui cõputũ ꝓ ꝗ̃titate debita ſibi vel dicto Joãni vigore dicte trãſactionis: itaqʒ nullatenus ꝓbat ratificatio ꝓdicta. Et maxime q2 nõ apparet ꝙ dictus marianus habuerit noticiã de dicta trãſactione: ⁊ ſi noticiã habuiſſet poterat dicta poſitio ad ſui cõputuʒ reſpicere id qđ ſibi debebat vigore ſocietatis: ꝓut id qđ debebatur vigore trãſactiõis. Et maxime q2 lʒ dictus Joãnes relaxauerit ⁊ dimiſerit ceſſerit ⁊ ꝯceſſerit ⁊c. Tñ ꝓmiſſio quã fecit dictus Rodulphus: de dcã ꝗ̃titate. 426. ducatoꝝ dicto Joãni nõ fuit fcã ipſi Joãni noĩe ipſius Joãnis ⁊ mariani recipiẽti: ſʒ ſimplr ipſi Joãni: ſi tñ ẽt noĩe ipſius mariani recepiſſet nihilominus militaret alia rõ. ſ. adducta ꝙ nõ cẽſeret ratificaſſe: nec ẽt ex hoc cẽſet agnouiſſe hẽditatẽ patris ex quo nõ poſuit ad ſui computuʒ dictos debitores tanꝗ̃ his ptinẽs: nec ꝓ ꝗ̃titate debita patri apparet ꝙ receperit dictos debitores: ideo nullo pacto deducit ꝙ dictus actus inferat in aditionẽ hẽditatis cũ potuerit fieri cũra ius ⁊ nomẽ heredis. Cũ itaqʒ ex his deducat ꝙ prius nõ fuerit facta dicta ratificatio videt poſſe dici ꝙ ille annus cum dimidio aſſignatus in dicta trãſactione ad ſoluendum dictaʒ quãtitatẽ. 426. ducatoꝝ ⁊c. non prius inchoauerit currere ꝗ̃ fuerit facta ratificatio ⁊ priuſꝗ̃ fuerit impletus ꝯtctus ex parte Joãnis: nõ. n. prius tenebat Rodulphus ſoluere ꝗ̃ Joãnes ſoluerit ⁊ adimpleuerit plene ex pte ſua ipm ꝯtctũ per ſupra õductariõ ſi fuiſſent elapſi. xx. anni ⁊ vltra nõ tenebat ſoluere dictã ꝗ̃titatẽ vt deductũ eſt.

k ¶ Ideo decet ꝙ annus cũ dimidio ad ſoluendũ nõ curret priuſꝗ̃ impleuerit Joãnes ex ſui parte per tex. ad hoc notabilem in. l. tali. ff. de iure do. vbi qs ꝓmiſit dare doteʒ infra annũ ꝓximũ. ⁊ tñ nõ currit ille annus anteꝗ̃ ſit cõtractus matrimoniũ. Et ꝑ illum text. concludit Bar. in. l. ſi cui legetur in fine principij. ff. de leg. j. ꝙ qñ dilatio ꝯcedit reſpectu certe cauſe nõ incipit currere tp̃s dilationis anteꝗ̃ illa cauſa ſit ꝑfecte impleta. ita ꝯcludit ipſe ⁊ Bal. ibidẽ ⁊ Imo. in. ſ. j. e. l. ⁊ inducunt Bar. ⁊ Bal. ad emptorẽ qui promiſit dare precium intra certũ tp̃s ꝙ illud tp̃s non curret donec venditor rem venditam tradiderit ⁊ ſic impleuerit ex parte ſui ⁊ hoc per dictã theoricam ⁊ per. l. dotali. ita ergo hic ille annus cum dimidio non cenſeatur decurſus anteꝗ̃ ꝓ pte Joannis tranſactio fuerit ipleta ex parte ioannis. ⁊ ſic ante ratificationem Mariani poſtꝗ̃ ratificationẽ nõ eſt adhuc elapſus terminus aſſignatus. ſ. anni cum dimidio. Ex tunc enim videtur ꝙ debeat incipere dictus curſus tẽporis aſſignati ad ſoluendum dictam quãtitatem. 426. floreñ. Eſt. n. aſſignatus dictus terminus ad ſoluendum reſpectu promiſſionis facte ex aduerſo pro parte ioannis: ideo anteꝗ̃ ioannes impleuerit promiſſionem non currit dictus annus cuʒ dimidio per. d. l. tali. ⁊ dictam theoricam Bar. Bal. ⁊ Imo. cum qua legentes tranſeunt.

l ¶ Nec obſtat ꝙ eſt expreſſum quo tempore habeat initiare annus cum dimidio. ſ. a kalendis menſis Maij ꝓxime futuri: q2 pariter eſt expſſum in. d. l. tali per quã mouent hart. Bal. ⁊ doc. nã ibi dĩ anno ꝓximo. ⁊ ſic eſt expſſum in ſtipulatione ꝙ ſoluat anno tũc ꝓximo. Et tñ interpetrat ꝙ demuʒ ſecutis nuptijs: ⁊ ſic nõ eſt minor expſſio ibi ꝗ̃ hic. Et alẽs in ſimili videmus ꝙ ſi teſtãtor aſſignat terminũ legatario ad ſoluendũ heredi in diebus. xxx. ꝓximis morti teſtatoris nõ currũt. xxx. dies anteꝗ̃ heres adeat. ⁊ ꝓpterea gl. in. l. ſi. ſ. ſin aũt dubius ſup ṽbo delatã. C. de iure deli. dicit ꝙ lʒ tex. aſſignet terminũ. xxx. dieꝝ poſt delatã hẽditatẽ ⁊ aptas tabulas: tñ illi dies. xxx. incipiũt currere demũ poſt aditam hereditatẽ. ⁊ idẽ tenẽt ibi Bar. ⁊ Bal. ⁊ Ang. ⁊ cõiter doc. licet ſint alie gl. pro ⁊ ꝯ̃ ⁊ aliqui doc. variẽt nõ curãdum: q2 ſupradicta eſt cõis opi. ⁊ tenẽda in ꝓpoſito itaqʒ ẽt nõ incõuenit ſi ſuppleat ⁊ a tpe implemẽti faciẽdi ꝑ aduerſariũ cuʒ vt. ſ. premiſi ꝓmiſſio habeat ꝗ̃dam tacitã cõditionẽ ſi aduerſarius impleuit. Et inſup poſſunt interpetrari illa verba infra kalẽdas Maij ꝓximi futuri. ſ. ꝓxime futuri poſt talẽ tacitã ꝯuẽtionẽ ⁊ ſic ꝓximi implemẽti ꝓut in. d. l. tali intelligit de anno ꝓximo nuptijs ſecutis. Ex quibus oĩbus ſaltẽ ſimul iunctis concludo ꝙ dictus Rodulphus non dʒ nec põt nunc cõpelli ad preſtandũ dictã ꝗ̃titatẽ per eum ꝓmiſſam: nõ obſtãtibus adductis in ꝯ̃riũ que ſatis patẽt ſublata per adducta pro hac parte: ideo vlterius nõ inſiſto: cum ⁊ concurrat conſulentis inſtantia. Laus deo.

¶ Quomodo agatur contra obligatum ad factum vel eius heredes. Et an pena nouet precedenteʒ obligationẽ ſtante clauſula rato manente pacto.

¶ Conſilium. ccxlvj.

In noĩe dñi noſtri ieſu

chriſti. ¶ In hac ꝯſultatione ꝓcedã breuiſſime per ꝯcluſiones: q2 tenuiſſimũ tpis ſpaciũ mihi ꝯceſſum ẽ: ꝯcludo itaqʒ prio ꝙ dictus Jacobus torti hʒ aduerſus dictũ Jacobum Nicolai ſeu eius heredes duplex remediũ. ſ. actionem pſonalem ⁊ actionẽ hypothecariã cũ in inſtro ſit obligatio bonoꝝ. Et q2 dictus fundus venditus trãſiuit in dñium dicti Nicolai fuit ẽt ex dicta cã hypothecatus: maxime q2 dictus fundus fuit ſpãliter pro dicta cã obligatus: ita ꝙ trãſiuit in dictum Ludouicũ cũ ſuo onere hypothece.

a ¶ Tñ q2 hypotheca non põt aduerſus tertios poſſeſſores intẽtari ſi ꝓncipalis ẽ ſoluẽdo ⁊ exigibilis ⁊ opponat exceptio ꝙ diſcutiet prius ꝓncipalis vt eſt expſſum in auc. hoc ſi debitor poſſideat. C. de pig. ⁊ in corpore vnde ſumit: vʒ in auc. de fideiuſſo. ſ. ad hoc aũt. iõ hec via agẽdi aduerſus dictũ Ludo. nõ eẽt tuta cũ vt pcipio hẽdes dicti Jac. Nicolai ſint ſoluẽdo ⁊ exigibiles: ⁊ ẽt iminet aliud dubiũ ꝙ nõ eſt oportunũ ad pſens attingere: tutũ ergo eſt dicto Jac. torti amplecti viã ꝯ̃ dictos hẽdes dñi iaco. Nicolai: ⁊ q2. d. Jacobus nicolai fuit in mora implendi ꝙ ꝓmiſerat ⁊ ch'o cõpetebat ad factũ. ſ. ad reuẽdẽdũ cũ ꝯtctus ſint facti. l. cõſilio. ff. de curato. furi. ⁊ in obligatiõe facti ſuccedat obligatio ad intereſſe. l. ſtipulatiões nõ diuidunt. ſ. celſus. õ ṽb. ob. cum ꝯcor. Et iõ peti põt aduerſus dictos hẽdes ꝙ reuẽdãt dictũ fundũ ꝓut ꝓmiſſum fuit. Itẽ poſſunt agere aduerſus eoſdẽ heredes ꝙ q2 eoꝝ auctor fuit in mora vẽdẽdi ipſi tenentur dicto iacobo torti ad ſuum intereſſe: nec eſt neceſſe declarare ꝗ̃titatẽ intereſſe in libello: ſʒ veniat declarandũ in ꝓbationibus ꝓut hec habent in. l. certi cõditio. in princi. ff. ſi cer. pet. tertio modo põt dictus iacobus petere ꝙ dicti heredes cõdẽnent ad reuẽdendũ dictũ fundũ ⁊ ſi nõ reuẽdiderint ꝯdẽnent ad intereſſe ꝓut dictos tres modos agẽdi qñ agitur aduerſos obligatũ ad factũ poſt moram debitoris ponit Bart. in. d. l. ſtipſones. verſi. celſus latius ipſos proſequẽdo ⁊ doc. cõiter trãſeunt maxime Imo. Itẽ poſſet agere ad factũ vel intereſſe ꝓut talẽ modũ libellandi poſuit Bal. in. l. traditio. in. iiij. q. C. de act. emp. ⁊ probatur in. l. miles. ſ. decem. ff. de re iudi. conſultius auteʒ arbitrarer agere directo ad intereſſe ex quo heredes nõ habẽt facultatẽ rei tradẽde ⁊ maxime cum intereſſe fuerit expreſſe ꝓmiſſum in ſupradicto ꝯtctu. Nec video circa hoc vllã dubitationẽ cum debeat dictũ intereſſe tanꝗ̃ intereſſe cõe ꝙ ſuccedit ex iuris diſpõne in obligationibus facti vt predixi: ⁊ ẽt debetur ex ꝓuiſione hoĩs: ⁊ ſic itaqʒ vtraqʒ via peti põt iuxta ea ꝗ̃ habent in. l. vnica. C. de ſen. que pro eo ꝙ intereſt.

b ¶ Et licet alẽs ſoleat nõ mediocriter dubitari an pena no

pter obligationem principalem primeuʒ ſiue ſucceſſiue ad intereſſe per.l.obligationem fere.§.ſi.de actio.ꝛ obligatio.ꝛ late per Bar.in.l.ita ſtipulatus.de verbo.oblig.ꝛ ꝑ doct.in.l.ſed ꝛ ſi poſt tres.ff.ſi quis cau.ꝛ in.l.ſi pacto quo penã C.de pac.Tamen in caſu noſtro ceſſat dicta dubitatio:q2 in inſtrumento appoſita clauſula q̃ pena ſoluta vel non oia ꝛ ſingula inſtrumento contentam ſemper firma per durent dicta pena que quideʒ clauſula operatur ꝙ principalis obligatio non nouetur per cõmiſſioneʒ pene ꝛ inſup ꝙ exigi poſſit pena ꝛ etiam obligatio principalis ſeu intereſſe ꝙ rigore principalis obligationis debeť.l.qui fidé.ꝛ ibi per gl.ꝛ doc.ff.de tranſac.ꝛ.l.cum ꝓponas.C.eo.ti.ꝛ habeť etiam in alijs iuribus preallegatis.

f ¶ Quã virtuté hʒ et ſola appoſitio iuramẽti ſponte preſtiti per maioré.xxv.annis vt ẽ text.notabilis in.l.ſi qs maior.C.de tráſac.ibi notát docto.qẽ ꝛ voluit Saly.in repe.l.ſemel mora.ff.ſolu.ma.ꝛ Imo.in repe.l.ſi inſulam.de verb.oblig. Nec in penis inſpicit an vel quãtũ interſit.l.ſtipulatio iſta §.alteri.ff.de vb.oblig. Ideo ꝛ ſi nihil intereſt pena poſita etiam magna debeť ꝛ ꝓpterea nõ curať ſi pena excedit duplum intereſſe. Quinimo ꝛ ipſum intereſſe ſi pro eo conuenitur de certa q̃titate poteſt excedere duplũ veri intereſſe vt determinat Barto.in.d.l.vnica.C.de ſen.que pro eo qđ intereſt verſi.nũc venio ad tertiam particulam.col.xiiij.vel xv.ꝛ tangit etiam ibi Bald.adducunt.l.ſi.ff.de pretorijs ſtipula.fortius vbi eſt promiſſa certa pena que vt dictum eſt non commenſuratur neq3 correſpectiuatur ad intereſſe. Et hoc quidem eſt de iure ciuili expeditũ de iure autẽ cañ.eſt aliquale dubium per.c.ſuam.extra de penis.ſunt eniʒ circa hoc vtrum pene conuentionales poſſint de iure canoñ.exigi ſunt opi.pro ꝛ ꝯ. Et maxime qñ interuenit iuramentuʒ qđ ſine dubio ſeruari poteſt ſine diſpendio ſalutis eterne:ꝛ ideo ſeruandum eſt per ea que habentur in.c.cũ cõtingat.de iureiur.in antiquis.ꝛ in.c.lʒ mulieres.eo.ti.lib.vj.ꝛ in c.q̃uis.de pac.eo.lib.ꝛ per Barto.in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſo.ꝛ per doct. in auc.ſacramenta puberũ.C.ſi aduerſus vendi. Ex his itaq3 concludo ꝙ poteſt peti intereſſe ꝛ etiaʒ dicta pena conuenta ꝛ vtrunq3 effectualiter exigi põt. Et prout arbitror poteſt agi via executiua ad dicta duo:q2 cõmuniter ſolẽt eẽ ſtatuta municipalia ꝙ inſtrumenta guarentigiata habeant executioné paratam:ꝛ iſta via eſſet vtilior:ſed ſeruanda eſſet forma iuris municipalis ſuper hoc diſponentis de quo tamen non habeo aliam noticiam:ideo me vlterius non intromitto. Laus deo.

¶ Statutum diſponens ꝙ dimidia dotis debet reuerti ad patrem ſtipulanté dotem ſibi reſtitui ſi filij ſuperſtites tpe mortis vxoris decederẽt ſine filijs quomodo intelligatur. Et an maritus heres filiorum poſſit retinere non obſtante dicto ſtatuto totam dotem.

¶ Conſilium ccxlvij.

In noie domini noſtri

i Ieſu xpi. ¶ Cõſultus alias ſuper hac cõſultatione viſa fuit nõ mediocriter dubia ꝛ primo aſpectu ſine magna lugubratiõe inclinaui in parté heredũ vãnini.ſ.ꝙ medietas dicte dotis veniat ſibi reſtituẽda:nã dictus vãninus dedit doté ꝛ ſtipulatus fuit eam ſibi vel ſuis hẽdibus ſeu ſuis ſucceſſoribus reddi ſm forma ſtatutoꝝ ꝛc. Cum itaq3 ſtatutũ ſub rubrica đ dotibus reſtituendis diſponat ꝙ ſi filij ex matrimonio ſoluto morte mulieris aut ex eis filij vel filie ꝛ decederẽt ſine filijs medietas dicte dotis in dãtes vel ſibi reddi ſtipulantes vel eorum heredes vel ꝛc.reuertatur cuʒ itaq3 dictus vãninus fuerit dans ꝛ reddi ſtipulans ꝛ filij ex Alexandra filia marine deceſſerint ſine filijs videtur neceſſario inferenduʒ ꝙ dicta dos pro dimidia deberet reuerti ad ipſum vanninum ſi tpe mortis ſupfuiſſet:alias ad eius heredes. Nec vĩ obſtare ꝙ dicti filij Alexãdre:nõ extabant tpe mortis dicte marine de cuius dotibus agiť:q2 rñderi põt ꝙ dictũ ſtatutum dicit ſimplr ſi extarent nõ dicit ſi extarẽt tpe mortis mulieris dotate:ideo cũ generaliter loquatur ſi generaliter intelligẽdũ.l.j.§.ꝛ generaliter.de leg.preſtan.ꝛ cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſt.cuʒ ſi. Et maxime q2 videbať eadẽ rõ hoc caſu ꝛ eo caſu quo Alexãdra tpe mortis marine deceſſiſſet:ita ꝙ tunc extarent ſolũ filij ipſius Alexandre:ꝛ illi filij poſtea deceſſerint ſine filijs qui caſus eſſet clarus ꝙ comprehendereť ſub dicto ſtatuto merito ꝛ in eo comprehendatur iſte caſus in quo eſt eadẽ ratio:q2 vbi eadẽ ratio ideʒ ius.l.illud ad.l.acqui.l.a titio.de verbo.obliga.cuʒ concor. Quod quidem arg.militat etiam in exorbitantibus.prout late proſequitur Bar.hoc concludens in repeti.l.ſi cõſtante.in prin.ff.ſolu.matri.ꝛ Imo.in.l.ſi vero.§.de viro.eo.ti tu.

a ¶ Nec vĩ refragari ꝙ in ſtatuto dĩ vel cui ius ꝛ caſus dederit:q2 dicta cl̃a generalis ꝑ alternatiuam appoſita vĩ verificari qñ nõ veniũt ꝓmo nominari q cẽſenť magis a ſtatuto dilecti.l.quotiens.ff.de vſufr.ꝑut aľs in.l.cuʒ pater.§.a te.peto de leg.ij.ꝛ.l.hẽdes mei.§.peto ad trebel. qñ ergo non extat dotãs vel ſtipulãs ſibi reddi vel eoꝝ hẽdes:tunc veniat is cui ius ꝛ caſus reſtituẽde dotis dederit. Qđ ꝛ ſuadeť ex eo:q2 eadẽ alternatiua vel ſupra imediate poſita iſto modo poniť.ſ.ordine ſucceſſiuo dũ dĩ vel eoꝝ hẽdes:nã cõſtat ꝙ extãte dotãte vel ſtipulante nõ reuertiť ad heredes: prout ergo cõſtat ꝙ.ŝ.ꝓxime eadẽ coniunctio vel denotat ordinem ſucceſſiuum:ita ꝛ denotet dũ poſtea ſubdit vel cui ius ꝛ caſus dederit. Sed in caſu noſtro ſupererat vãninus pater.ſ.marine qui dotauit ꝛ ſtipulatus fuit reddi. Et hodie ſuperſunt eius heredes merito eis reſtituatur. Et maxime q2 ius.ſ.municipale ꝛ caſus dat ꝙ eis reſtituať dicta dimidia dicte dotis. Et maxime q2 aliud ſtatutũ vĩ diſponere ꝙ remaneat dos apud patrem vel dotãté vel eoꝝ hẽdes:ideo vĩ ꝙ ipſi patri dederit ius ꝛ caſus dicte dotis reſtituẽde vel ſaltem eius heredibus.

b ¶ Tamen his minime refragãtibus ꝯſiliũ arbitror de iure rñdendũ. Ad cuius rei euidentiã. Premittẽdum duxi ꝙ de iure circũſcripta cẽſura municipali iſta dos abſq3 dubio deuoluta fuiſſet ad alexãdrã:ꝛ ſucceſſiue ad eius filios ꝛ heredes ꝛ nõ ad patrẽ vel eius heredes neq3 ad maritũ pro aliqua ratiõe:nã licet de mero rigore iuris circũſcripta omni cõſuetudine dos a patre ꝓfecta reuerti debeat ad patrẽ filia et cum liberis decedente per.l.dos a patre ꝓfecta.C.ſolu.ma.prout ſe hʒ cõis opi. Tamẽ ex cõſuetudine bulgari aliud ſeruatur ꝑut no.gl.ꝛ doc.in.d.l.dos a patre.ꝛ in.l.poſt dotem ff.e.ti. Et iſta ꝯſuetudo approbat opi. Mar. q hoc de iure volebat prout dicit glo.in.d.l.dos a patre. opi.auteʒ Mar. erat ꝙ de iure filij habebãt dotem.vt heredes matris:ideo de ꝯſuetudine hoc ſeruať.ſ.ꝙ filij habeãt vt hẽdes matris:ſunt enim de iure cõi opiniones ꝛ queſtio erat dubia vt pʒ ex his que habentur in.d.l.poſt dotem.ꝛ in.d.l.dos a patre profecta. Conſuetudo aũt eſt optima iuris dubij interpres l.ſi de interpretatione de.ll.c.cũ dilectus.de cõſue. Ideo vĩ ꝙ dicta cõſuetudo ſit interpretatiua iuris nõ inductiua de nouo prout ꝛ firmat Bald.in.d.l.ij.C.de bonis q̃ liber. Et idẽ vult Ang.in.d.l.dos a pre.qđ ꝛ voluit Bal. ꝛ Ang.in d.l.poſt doté dicẽtes ꝙ ſi filij ſm conſuetudinem ſuccedũt ſunt heredes matris:ſecus ſi ſuccedũt ex pacto:ꝛ Saly.in d.l.dos a patre.q cõprobat opi. mar.de rigore iur.ꝛ ĩducit ad iura ꝛ rõnes cõtrarias.ꝛ tandẽ dicit ꝙ plus cõis approbat opi.mar.efficaciſſimis rõnibus:ſiue aũt iterpreteť ſiue inducat cõſuetudo vſia eſt ꝙ filij ſuccedãt in dote ꝛ nõ reuertatur ad patrem nec remaneat apud maritũ. Ideo iſtud ius municipale corrigit ius commune ꝛ ipſam conſuetudinem vniuerſalem:nã ius cõe nullo pacto attribuit medietatem merito.ſed totam patri aut filijs.

c ¶ Ideo iſtud ſtatutuʒ tanq̃ iuris cõmunis correctoriũ eſt ſtrictiſſime interpetrãdũ.l.precipimus.C.de appel.ꝛ arg.l.ſancimus.C.de teſta.interpetrari.n.dʒ:vt q̃minus fieri poteſt deroget iuri cõi.c.cum dilectus.de ꝯſue.ꝛ dictis iuribus.ꝛ.c.que a iure cõi exorbitant de reg.iur.in.vj.ꝛ.l.ius ſingulare.ꝛ.l.qđ vero cõtra de.ll.cũ concor.hoc preſuppoſito dico ꝙ iſtud ſtatutum ſub rubrica de dotibus reſtituendis voluit prouidere in duobus caſibus.ſ.qñ tempore mortis vxoris filij non ſuperſunt ꝛ iſtum caſum deciſit in princ.ſtatuti. Itẽ qñ filij vel nepotes extarent dicto tpe ꝛ illi decederent ſine liberis:nõ aũt ꝓuidit eo caſu quo illi filij qui extabant tpe mortis vxoris decederent cuʒ liberis ꝛ illi liberi poſtea decederent ſine liberis:voluit enim aſtringere ſupſtites tpe mortis in caſu quo ipſi decederent ſine filijs non auté alios ſi itaq3 tpe mortis vxoris decedentis in matrimonio extẽt filij ꝛ ipſi decedant ſine filijs:tũc verificeť conditio ſtatuti. Item ſi tpe mortis vxoris extant nepotes ex filio premortuo ꝛ ipſi decedant ſine filijs ſimiliter ſit purificata conditio:ſed ſi ſupereſt filia tpe mortis ꝛ ipſa decedit cum filijs ꝛ filij decedunt ſine filijs:tunc nõ purificetur cõditio ſtatuti:ſed remaneat ſub diſpõne iuris q̃ admittit

filios

filios vt ſupra preſuppoſitū eſt ⁊ per hāc viam minus rece ditur a iure cōmuni nec verba repugnant:quinimmo cōſo nant:nam primū reſponſum dicti ſtatuti ſub rubrica de do tibus reſtituendis loquitur qñ matrimoniū ſolueretur morte mulieris filijs nō extātibus:⁊ intelligitur qñ nō extarent tpe mortis vxoris:q꞉ qualitas adiecta verbo intelligitur ſꝫ tpa verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxali.⁊ ſubditur ſe quens rñſum per aduerſatiuā vo ſi filij aut ex eis filij extarent intelligi debent ſi extarent.ſ.tpe mortis vxoris.

d ¶ Nā ea ē natura aduerſatiue.ſ.aduerſari i eiſdē terminis alr̄s nō ſtaret ꝓprie vt notatur ꝑ gl.⁊ bar.in.l.ſi mariti.in.ſi.ff. de adul.Nō.n.ſtat proprie ipſa aduerſatiua ſi caſus ſequēs non loquitur in eiſdem terminis in quibus loquitur caſus precedens:ꝓut dicit Saly.in.l.vinū.ff.ſi cer.pe.Eſt eniꝫ natura aduerſatiue repetere qualitates precedētiū prout inquit Bal.in.l.omnes populi de iuſti.⁊ iure in lectu.plēiori.Et ſm hoc ex quo filij q extabāt tpe mortis vxoris deceſſerūt cū liberis non militāt verba ſtatuti:vnde nō debent extēdi ad derogationē iuris cōmunis cū potius ſint verba hmōi ſtatuti reſtringēda ꝙ ampliāda per iura vulgaria:ꝓut ⁊ ſuperius deductū eſt:militarēt aūt dicta verba aūt ex eis filij extarēt remiſſa in antiquo ſtatuto preſuppoſito ꝙ ſint vba ſtatuti.Qn̄ tpe mortis vxoris filij nō extarēt:ſed extarēt nepotes ex dictis filijs predefunctis. Si itaqꝫ dictū ſtatutum non verificatur in caſu remanemus in diſpōne iuris cōis:q꞉ caſus obmiſſus habetur pro obmiſſo:ar.l.cōmodiſſime.de.li. ⁊ poſ.cū ꝯcor.⁊.l.ſancimus.cū cōcor.de teſtam. Et ſic dos deuoluta fuiſſet ad ꝫitam alexandram que extabat tpe mortis dñe Marine:⁊ poſt eius mortem ad eius heredes qui veriſimilr̄ fuerūt eius filij ⁊ poſt eoꝝ mortē ad heredes eorūdem. Et hoc circūſcripta ceſſione dicte alexandre: ſinaūt interuenerit ceſſio dñe alexandre valida tunc ſpectaret ad ceſſionariū ⁊ ſucceſſores ipſius ceſſionarij qui vt arbitror non differunt a ſucceſſoribus filioꝝ dicte dñe Alexandre: cum non percipiam ꝙ ſit differētia inter eos. Sꝫ inter vānutium ſeu eius heredes ex vna parte ⁊ ſer Nardinuꝫ:vel eius heredes ⁊ heredes dñe Alexandre ex altera parte. Et pro interpetratione ſupra data ad dictum ſtatutum cōfert qd̄ atteſtatur teſtis primus pro parte vānutij productus dū deponit de forma conuentionis ſolite apponi in inſtrumētis dotalibus dum dicit ꝙ ſolitum eſt paciſci ꝙ ſi matrimonium ſolueretur morte mulieris filijs remanentibus vel filijs dictorū filiorum:vnde illud participium remanētibus videtur etiam determinare verba ſequētia vel filijs dictoꝝ filiorum:alr̄s non haberet congruum ſenſum.

e ¶ Et natura ꝯiunctiōis ē repetere qualitatē precedētiū in ſequētibus:ar.l.ſeie.§.gayo.ff.de fundo inſtructo vt iquit bal.in.d.l.oēs.populi.col.xe. Et ſꝫ h̄ loqtur de filijs ⁊ nepotibus remanētibꝰ tpe ſoluti matrimōij morte mulieris. Nec obſtant quatenus deponunt de cōſuetudine reſtituēdi dūtaxat medietatē dotis eo caſu quo filij filioꝝ deceſſerint ſine filijs:q꞉ rñdetur ꝙ dicti teſtes nō ꝓbāt tot actus ex quibus veriſimiliter eliciatur tacitus ꝯſenſus ex quo cauſatur cōſuetudo.l.de quibus.ff.de.ll. Nā debent interuenire tot actus q veniāt veriſilr̄ in notitiā maioris ptis populi ar. illius tex.⁊ ibi habetur ad hoc ēt qd̄ habetur in.c.j.de ꝯſue.⁊ in l.j.⁊.ij.C.que ſit lōga ꝯſuet. Itē Ioānesfrāciſchinus pmꝰ teſtis nihil effectualr̄ ꝓbat:nā depōit ꝙ fuit reſtituta dimidia cuiuſdā dotis poſt mortē nepotū:ſꝫ nō ꝓbat ꝙ ſupereſſent filij tpe ſoluti mr̄imonij ⁊ illi deceſſerint cū filijs ⁊ filij ꝑdicti ſuperſtites deceſſerint ſine liberis ꝓut ꝯtingit i caſu nr̄o:potuit.n.eſſe ꝙ tpe mortis mulieris ſupfuerint illi nepotes q poſtea dceſſerint ſine liberis q caſus ꝯprehēderetur ſub verbis ſtatuti ſm ſupradictā interpetrationē ſimiliter ⁊ alij teſtes nihil probant:q꞉ ſoluꝫ deponit ꝙ ex mr̄imonio remanſerunt dicti Ioānes filius ⁊ dña Baptiſta ex eo nepotis:non aūt dicit ꝙ prius deceſſerit Ioānes ſcdo dña baptiſta potuit eni eſſe ꝙ prius deceſſerit dña Baptiſta.⁊ poſtea Ioannes ſine filijs quo caſu verificentur vba ſtatuti:q꞉ filius qui tpe mortis ſuperat deceſſerit ſine liberis:nō aūt verificantur verba qñ filius tm̄ ſupeſt tpe mortis mulieris ⁊ poſtea naſcuntur ſibi filij cū quibus decedit:prout ē caſus noſter:nec dicti teſtes deponunt ex qua cauſa fuit reſtituta dicta medietas forſaſſe enim fuerat ita ſpecifice ꝯuentū. Iteꝫ ſubdit Franciſcus ꝙ audiuit a pluribus infinitis vicibus dici ꝙ in ſimili caſu ita fuit conſuetū ⁊c. Profecto a pte ⁊ poſt litē potuit infinitis:vt ita dixerim vicibus audire: nec probat per ꝙ̄tuꝫ tempus fuerit conſuetū ⁊ eſt teſtimonium de auditu:ita ꝙ circa conſuetudinē nihil penitus ꝓbat alij aūt minus:itaqꝫ atteſtationes iſte nihil releuant.

f ¶ Stipulatio aūt dotis nō aduerſatur ſupradicte concluſioni. Quinimo iuuat. nā matrimoniū fuit ſolutū morte dñe Marine:ſupſtite ex eo ſola ꝫita Alexādra: ⁊ pater qui dotauit ſtipulatus fuit dimidiā ſibi reddi in caſu quo dcā ꝫita Alexādra deceſſerit ſine liberis.ergo a ꝯ̄rio ſi deceſſerit cū liberis cōueniſſe vr̄ ꝙ dcā dimidia dotis minime reſtituatur. Nec aliqd dictum fuit de caſu quo filij eius deceſſerint ſine filijs.ſꝫ dicta ꝯditio dicte dotalis ſtipulatiōis defecit:q꞉ dicta ꝫita Alexādra:deceſſit cū liberis:ergo euenit cōditio ca ſus ꝯ̄rij.ergo ſuadet rō ꝙ in caſu ꝯ̄rio ſaltē obſtet exceptio taciti pacti:ar.l.cū qui ita.§.qui ita.de vb.obli.vbi exceptio taciti pacti cōpetit ex ꝯ̄rio ſenſu pacti.ad idē.l. ſi cū dotē.in prin.ff.ſolu.ma.ſm vnā lec.quā ibi approbāt glo.Barto.⁊ Bal.⁊ eſt cōis.ꝓut dicit ibi Imol.eam tenēs ſm quam lec. ille tex.ſumatur ꝙ qui ſibi ꝓuidet in vnum caſum alij caſui.ſ. ꝯ̄rio cenſetur renūciare: nā matrimoniū ſoluitur vel morte vel diuortio ſm ea iura ſi pater ſtipulatur in vnū caſum dotē ſibi reddi in alteruꝫ caſum dos eſt integra mulieris:ad idem eſt optimus tex.in.l.inter ſoceruꝫ.§.cum inter.ff.de pac.dota. vbi ſi pater dat dotē ⁊ ſtipulatur dotem ſibi reddi ſi filia deceſſerit in matrimonio filijs non extātibus: tūc a contrario ſenſu ſi deceſſerit filia in matrimonio filijs extātibus tunc maritus nō reſtituit dotē patri:ſꝫ illam retinet prout eſt ibi expreſſum ⁊ in hoc concordant doc. Licet multum varient in intellectu illius legis.ſ.qualiter tūc retineat vtrum tanꝙ pactus fuerit ſibi in caſu ꝯ̄rio vel vtrū retineat pro filijs vt heredibus mulieris:ꝓut hāc opi.tenuit Bar.in.d.l.ſi cum dotem.in prin.⁊ in ꝯſi.ſuo mihi.clxxxiij. incipiēte pr̄ dedit dotem:vtruꝫ vero retineat pro filijs nō vt hēdibus matris. Et auctoritates ſunt pro qualibet opi. ꝙ̄ruꝫ eſt in ꝓpoſito non refert.oēs.n.d.lec. tendūt ⁊ preſupponūt ꝙ non reddatur patri.ſꝫ eideꝫ alr̄s veniret de iure reſtituēda. Cū itaqꝫ pater fuerit ſtipulatus dotem ſibi reddi in caſu quo filia deceſſerit ſine liberis ⁊ ipſa deceſſit cū liberis videatur ſibi preiudicaſſe in hoc caſu dato ꝙ alr̄s ex forma ſtatuti dos eēt ſibi reſtituēda pro dimidia quā ipſe pater ſtipulabatur: ſtipulatio itaqꝫ predicta nullatenus iuuat patrē: qnimo eidem plurimum aduerſatur ſer Nardinus: itaqꝫ ex ꝑdictis pōt retinere dictā dotē vt heres ſuoꝝ filioꝝ heredum matris vel ex iure ceſſoris.n.inſtari poſſz:vtrum dicta ceſſio tenuerit pp cenſuram iuris municipalis ad quā forte poſſet ꝓbabiliter reſpōderi ⁊ ſaltē firmata fuit pp iuramētū.ar.c.cū ꝯtingat.de iureiur.⁊.c.Quis.de pac.in.vj.⁊ auc.ſacra pubeꝝ.C. ſi aduer.vē.⁊ que ꝑ doc.in dictis iuribus.⁊ ꝑ Bart.in.l. ſi qs ꝓ eo de fideiuſ. Poſſet inſuper inſtari ſuper interpetratione illoꝝ verboꝝ ſtatuti ibi medietas dotis in dantes vel ſibi reddi ſtipulātes vel eoꝝ hēdes vel cui ius ⁊ caſus reſtituēde dotis dederit reuertatur. Itē an illa verba aut ex eis filij vr̄ filie cenſeantur eſſe de textu ſtatuti:ſup qbus inſtatur ꝑ allegantem que indigerēt lata diſcuſſione:⁊ ꝓpoſueram rñdere ad adducta circa hec verba in ꝯ̄riū:ſed in pſentiarū mihi non datur otiū illa differēdi maxime pro tpis mihi ꝯceſſi anguſtia. Ideo ſine pluri concludo dictam dimidiam dotis non eſſe reſtituendam dicto Vānutio ſeu eius heredibus:ſed retinēdam per dictum ſer Nardinum vt.ſ.

g ¶ Non obſtant adducta in ꝯ̄rium:que maiori ex parte patent ſublata per adducta pro hac parte:nam negatur ꝙ ſit indefinita qñ.ſ.filij vel filij filioꝝ decederent ſine liberis imo ſtatutū loquitur qñ decederēt ſine filijs:filij vel eoꝝ filij extātes tpe ſoluti matrimonij morte mulieris:nec eſt veruꝫ ꝙ ſit eadem ratio:prout qñ tpe mortis vxoris ſupereſſent nepotes ex filio predefuncto ⁊ illi deceſſerint ſine filijs:prout qñ ſuperſunt filij ⁊ poſtea vltimo loco decedunt nepotes ſine liberis:q꞉ ſtatutuꝫ voluit onerare deſcendentes primo loco heredes mulieris in caſu quo decederēt ſine liberis:nō aūt voluit in infinitū primos ſuperſtites ⁊ etiam alios poſtea ſupuenientes onerare:plerūqꝫ aūt contingit ꝙ teſtator onerat primū gradū deſcendentiū primo ſuccedentiū ſi deceſſerint ſine liberis ⁊ nō vlteriores heredes ſequētiū graduū: itaqꝫ ſimiliter ⁊ ſtatuētes potuerūt idē velle diſponere cum ⁊ volūtas teſtatoris pro lege ſit ſeruanda in auc.de nup.§.diſponat:⁊ cōſtat hmōi ſtatutū nō eſſe fundatū in rōne nālis: q꞉ ſi dos eſt deuoluta ad filios hēdes vxoris ꝙ deuoluatur poſtea ad heredes dantis forte extraneos nihil attinentes mulieri vel danti ſi filij mulieris decederent ſine liberis forte ſuperſtitibus ſibi coniunctis videtur alienū ab omni iure

ē ab omni ratione: vnde fundatū eſt in ſic volo ſic iubeo: iō verbis tenaciter eſt inherendum prout alſ inquit Bald. in c. j. in fi. de alie. fundi. x. col.

b ℂ Nec obſtat ꝙ vltimo loco in ꝯtrium dicebaſ. ſcilicet ꝙ in calce alterius ſtatuti ſimpliciter diſponebatur ꝙ remaneat apud patrē vel dotātem vel eoꝝ heredes ſeruatis ⁊c. Quia videt ꝙ finis dicti ſtatuti diſtinguendum per aliud ſtatutū de quo ſupra diſcuſſum eſt. vnum enim ſtatutum ⁊ vnū caput ſtatuti diſtinguitur per aliud ſtatutū vel aliud caput ſtatuti. l. nō eſt nouum. ⁊ l. nam ⁊ poſteriores. de ll. ⁊ c. cū ex. pediat. de elec. lib. vj. cū multis ſimilibus: alſ ſequereſ ꝙ ſi filia decederet cū liberis ⁊ liberi cum liberis: ita ꝙ ſemper ſupereſſent liberi. Tamen ſemper rediret ad patrem dotātē qđ eſt penitus ꝯ predictā primā diſpoſitionē ſtatuti: nec eſt veriſimile ꝙ vnū capitulū deroget alteri per predicta ⁊ ea que habent per bart. in. l. j. §. parui. ff. qđ vi aut clā ⁊ canoñ. in. c. itē cū quis. de reſti. ſpo. Laus deo.

ℂ Stāte pace inter duas ptes ſi poſt pacē ps vna ab altera offendaſ. An ps offenſa offendēda poſtea alterā ptē q̄ prio poſt pacē offendit incidat in penā fracte pacis.

ℂ Conſilium. ccxlviij.

IN noīe dñi noſtri ieſu chriſti. ℂ Deciſionem qdē factā p famoſiſſimum. U. J. doc. dñm Bald. de bartholinis patrem ⁊ dñm meū hoñ. claram in iure arbitror ⁊ alienā a dubitatione. ſ. ꝙ ſi pax ſit inter plures ⁊ ex vna parte prius rūpiſ pax: tunc ſi pars offenſa per rupturā pacis oſtendit partem que fregit pacem non teneatur talis vltimo offendēs ad penam fracte pacis: tum qꝛ nō ſeruāti non teneaſ aliter eidem ſeruare conuenta per iura vulgaria: tum qꝛ ſecunda offenſa aſcribenda venit potius ad vidictam vltime offenſe q̄ ad vindictā p̄me. Et qꝛ cōtractus intelliguntur rebus ſic ſe habentibus: put hec late ⁊ egregie proſequiſ dñs cōſulēs ⁊ iuuat multis iuribus ⁊ auctoritatibus maxime primum caput.

a ℂ Sed pdictis pro claris ⁊ expeditis p̄ſuppoſitis remanere vꝫ res nihilominus nō mediocriter dubia. Ex pluribus ⁊ primo: qꝛ dicti faciētes pacē videnſ pmiſiſſe qlibet p ſe ⁊ ſuis ⁊ nō pro alijs. nā Seraphinus cōiūctus dicti Cōtis primo interfecti ⁊ Speranze ſcdo occiſi ⁊ Mathie vltimo occidētis pmiſit pro ſe ⁊ pro ſuis filijs ⁊ hēdibus non promiſit pro Sperāza ⁊ Mathia q fuerāt pncipaliter offenſi ⁊ erāt pupilli. nā pro eis pmiſerūt illi ſindicus ⁊ octo boni hoīes dicte ville. Itē dictus magiſter petrus alſ bonus pmiſit pro ſe ⁊ ſuo filio murico ⁊ certis attinētibꝰ ſuis: ⁊ polus pro ſe ⁊ ſuis filijs ⁊c. Et baptiſta p ſe ⁊ ſuis filijs ⁊c. Et ſic qlibet vꝫ ſe obligaſſe de p ſe p ſuis attinētibus. Et ideo illa vba poſtea appoſita p ſe ⁊ cuiuſqꝫ eoꝝ hēdes ⁊ ſucceſſores attinētes ⁊ ꝯſanguineos ⁊ amicos videnſ declarāda ex ſupioribus vbis. ſ. qlibet teneaſ pro ſe ⁊ ſuis hēdibus ⁊ p ſuis attinētibus ꝯſanguineis ⁊ amicis: qm̄ per p̄cedētia declaranſ ſequētia. l. ſi ſeruus pluriū. §. ſi. de le. j. l. hēdes palā. §. ſꝫ ſi norā. de teſtā. cū ꝯcor. Et ſic qlibet pro ſe ⁊ eius attinētibus: ſiue eēnt oium attinentes: ſiue ipſius ſolius: ⁊ ita verificenſ illa vba qlibet ⁊ cuiuſqꝫ: cū itaqꝫ vt p̄ſupponitur Petrus qui interfecit Sperāzam nō eēt attinēs in aliquo dicto murico: nec bono eius pri: ſꝫ attinebat dūtaxat marcāgelo ⁊ eius pri ⁊ patruo: vꝫ polo ⁊ baptiſte: nō vꝫ ꝙ pro pte murici ⁊ ſui pris vel patrui fuerit rupta pax: ex quo qlibet pro ſe ⁊ ſuis vꝫ feciſſe pacē ⁊ mors dicti Murici: vꝫ potiꝰ illata pro vindicta primi homicidij cōmiſſi per dictū murū cum q̄ pro vindicta ſecūdi homicidij cōmiſſi perpetrū qui nihil attinebat dicto murico. Maxime cū mihi dicatur ꝙ ſcōm homicidiū fuerat cōmiſſum p plures annos antea: ⁊ de eo fuerat facta pax cū cōſanguineis dicti Petri: vꝫ dcō marcangelo ⁊ ſuis attinētibus ⁊ nō cū murico ⁊ eius conſanguineis. Ex quo demōſtraſ ꝙ ſcōm homicidiū nō aſcribebaſ murico vel eius conſanguineis.

b ℂ Secūdo vꝫ poſſe dici ꝙ per ſcōm homicidiū non fuerit rupta pax ea rōne: qꝛ pſone que ⁊ quarū nominibus fuit facta pax fuerūt expreſſe ⁊ noīate inter quas pſonas noīatas non eſt dictus petrus interfector: vnde nō venit dictus petrus tanq̄ faciens pacē: nec videſ comprehendi ſub dictis verbis attinētes cōſanguineos ⁊ amicos duabus rōnibus. Prima qꝛ dicta verba videnſ habere cū ſenſum ꝙ promittūt per ſe ⁊ ſuos heredes attinentes ⁊ per ſe ⁊ ſuos heredes conſanguineos ⁊c. Et ſic illud verbū attinentes qualificant illa verba heredes ⁊ ſucceſſores ⁊ ecōtra ex quo inter verbum attinētes ⁊ verba heredes ⁊ ſucceſſores non eſt copula. ⁊ per ꝯñs videſ ꝙ veniat reſtrictiue nō ampliatiue ſecus ſi fuiſſet adiecta copula. ad hoc tex. notabilis ⁊ ſingu. in. l. ea tñ adiectio. ff. de leg. iij. ⁊ ibi per Dy. ⁊ bart. Quod maxime videſ dicendum qꝛ in pluribus alijs partibus dicti inſtrumēti ſemper dicitur per ſe ⁊ ſuos heredes ⁊ ſucceſſores ex quo videſ deprehendi mens cōtrahentium ꝙ ſolum pro nominatis ⁊ pro heredibus ⁊ ſucceſſoribus ſe obligabant ipſi ꝯhētes: cum itaqꝫ dictus Petrus nō ſit heres ſeu ſucceſſor alicuius ex dictis noīatis in pace. lꝫ ſit attinēs nō videſ ꝙ verba dicte pacis adapteſ ad eum.

c ℂ Preterea ipſi ꝯhētes pmittebāt nō offendere per ſe nec per eoꝝ hēdes attinētes ⁊c. vis dictoꝝ verboꝝ vꝫ eſſe ꝙ dicti ꝯhentes nō offendāt per ſeipſos nec per alios ſuos attinētes vel amicos. Sꝫ ſi meus attinens te offendit ſine mea opera ⁊ forte me inſcio vel inuito nō dicor ego te offendere per illum: ſed ſi ego mandaui ſeu induxi illū vt te offenderet dicor ego te offendere per illū. Nam qui per aliū offendit cenſeſ ipſe offendere. l. j. §. deieciſſe de vi ⁊ vi arma. ⁊ c. qui per aliū facit. de reg. iur. lib. vj. ⁊ c. mulieres. de ſenten. excom. Cum aūt non preſupponaſ ꝙ dictus Petrus interfecerit dictū Speranzā mādato inſtigatiōe voluntate vl' ſcitu aliquorum vel alicuius ex dictis contrahentibus pacē non videntur illa verba per ſe ⁊ eorum ⁊ cuiuſqꝫ eorū heredes ⁊ ſucceſſores attinentes ⁊ cōſanguineos ⁊c. trahēda ad hūc caſum: ⁊ preſertim cum ſimus in penalibus in quibus verba ſunt ſtricte interpetranda regula in penis in. vj. ⁊ l. ſi preſes. ⁊ l. interpetratione. de penis cum ſimi. Et interpetranda ſunt contra ſtipulantem. l. quicquid aſtringende. §. j. de verbo. obliga. ⁊ facit. l. veteribus cum ibi nor. de pac. ⁊ l. labeo. de contrahen. emp. Item contra dictum Seraphinum ⁊ alios ſe obligātes pro parte illa facit clauſula appoſita in contractu dum dꝫ que pena ſoluta vel non ſoluta cōtractus pacis remaneat ratus ⁊ firmus: que verba ſonāt ꝙ licet ex vna parte ſit incurſa pena. ⁊ per conſequens ſit rupta pax. Tamen pax ⁊ eius contractus remaneat firmus ⁊ validus. Si remanet firmus contractus pacis etiam rupta pace ſeu offenſa per alteram partē: ergo poſtea veniens contra frangit contractū pacis: ⁊ ſucceſſiue incidit in penā rupte pacis hec qdē reddūt apud me difficilē ⁊ dubiā hāc ꝯſultationē.

d ℂ Tamen omnibus diligenter penſatis: tandē viſa fuit iuri conſentanea deciſio domini conſulētis. ſcilicet ꝙ dcā pena nequeat exigi aduerſus dictum Mathiam ⁊ hoc quidē eſt notiſſimum: quia ipſe non contraxit pacem neqꝫ illam ratificauit: nec etiam aduerſus Seraphinum qui promiſit pro ſuo filio q interuenit in dicto homicidio murici nec aduerſus illos octo qui promiſerunt pro Speranza ⁊ Mathia: nam premittendum eſt ꝙ preſens inueſtigatio non tendit ad exigendū penas aduerſus partem marcangeli ⁊ boni vel murici ⁊ eius parētis ⁊ patrui ratione homicidij perpetrati in perſona Speranze: ſed agitur ad excuſandum a pena rupte pacis dictum Seraphinum patrem dicti Petri vltimi homicide ⁊ octo homines electos per dictū cōmune promiſſores pro dicto Mathia: adeo ꝙ hoc reſpectu latior dꝫ fieri interpetratio: quia agitur de euitatione pene que eſt res fauorabilis: prout econtra impoſitio pene eſt odioſa: prout ſupra dictum eſt: contrariorum enim contraria eſt natura. nam idem operatur oppoſitū in oppoſito quod propoſitum in propoſito. l. ⁊ ſi contra. ff. de vulgari ⁊ pupilla. ⁊ l. ſi ex toto. in principio. de lega. primo. cum concordan. Et maxime quia iſti omnes contra quos agitur non deliquerunt. ⁊ ſic eſt cum eis benignius agendum: quia quodāmodo alieno morbo laborant. facit. l. legem. C. de natu. libe. ⁊ l. ſancimus. C. de penis.

e ℂ Item premittendum eſt quod mens contrahentium preualet verbis. l. in conuentionalibus. ff. de verborum ſignifica. ⁊ l. non aliter. de lega. tertio. ⁊ capitulo intelligentia. de verbo. ſignifica. cum ſimilibus. Mens autem videtur fuiſſe ꝙ vnus attinens non offenderet aliū ex facientibus pacem ſeu quorū nominibus fiebat: nam ita ſolet promitti ⁊ conueniri in promiſſionibus de nō offendēdo ⁊ ſimilibus pacibus. Et non ſolet promitti pro heredibus attinentibus ⁊c. Et ex conſuetudine contractus interpetrantur. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. de edil. edic. l. fina. C. de fideiuſ. l. licet C. locati. l. ſi prius. ff. de aqua plu. arc. cum concor. Et ideo illa

ſtia verba per ſe ⁊ ſuos heredes attinentes ⁊ ꝯſanguineos ⁊ amicos intelligant ꝙ non offendent ꝯſanguinei vel atti-nentes: ⁊ lȝ nõ ſit copula inter verbũ hr̃des ⁊ verbũ attinẽ-tes: tñ põt eſſe punctus q̃ habeť ꝓ copula. l. triplici. de ver. ſig. Preterea eſt copula poſtea inter verbũ atti nẽtes ⁊ ver-bũ ꝯſanguineos. Itẽ inter verbũ ꝯſanguineos ⁊ vbũ ami-cos: itaq̃ȝ põt ſaltẽ ex vi vboꝝ intelligi de ꝯſanguineis ⁊ de amicis et nõ heredibus: vt ſic copula ⁊ ſtet ampliatiue ꝓut eſt ſui natura. d. l. ea cũ adiectio ꝑ Bal. ⁊ doc. in. l. gallus. §. ẽt. de lib. ⁊ poſth. ⁊ ꝑ cañ. i. c. ij. extra de reſcriptis. ⁊ ꝑ Bar. in. l. ſi is q ducẽta. §. vtrũ. ff. de rebus dubijs. Sȝ dictus pe-trus interficiẽs dictũ Speranzaȝ erat amicus dictoꝝ poli: ⁊ murici ⁊ erat cõſanguineus dicti Marcãgeli late loquẽ-do ſm cõmunẽ vſum loquẽdi ꝓut voluit Bar. in. l. cũ qdã. §. qđ diciť de acq. heredi. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de vb. ſig. ad hoc tex. in rubrica de cõſangui. ⁊ affini. iuncto nigro. Ideo vi-deť re vera rupta pax ſaltē hoc reſpectu vt altera pars ex-cuſeť a pena rupte pacis. Attento ꝙ non fuit innouata no-ua cauſa ꝓpter quã dictus Petrus fuerit inductus ad oc-cidendũ dictũ Speranzã niſi dicta antiqua inimicitia cau-ſata ex dicto primo homicidio: nec eſt veriſimile ꝙ dictus petrus interfecerit dictũ Speranzã niſi contemplatione ⁊ ex cauſa homicidij p̃dicti non ex orta noua cauſa: nec etiaȝ eſt veriſimile ꝙ dict⁹ petrus perpetrauerit tantũ facinus ex cauſa predicta niſi ſitu ⁊ inductione dicti Marcangeli qui fuerat primus offenſor. Et iſta interpetratio eſt beni-gnior, ad excuſandum a pena dictum Seraphinum ⁊ alios inſontes. ergo amplectenda arg. l. benignius. ff. de. ll. ⁊ di-cte regule in penis in. vj. cum concor.

f ¶ Accedit ẽt q2 qñ qs ꝓmiſit ꝙ alius ratificabit dȝ ſeq ra-tificatio ꝗȝ primũ põt alius is q hȝ ratificare ſi ſcit ⁊ tacet in his que pñt p̃iudiciũ generare cẽſeť improbare: ſi ſtat ꝑ nõ breue tpis ſpaciũ. l. ratũ. ff. de ſolu. l. quo enim. §. j. ⁊ ibi Bar. ff. ratam haberi. ⁊ l. ꝓcurator ad exhibẽdũ. §. fi. eo. ti. Sȝ ꝯſanguinei maxime filij in hõi que erãt maximi põde-ris: ⁊ tãgebãt ipſos filios: maxime dictos Muricũ ⁊ Mar-cangelũ primos homicidas ex quo homicidio orta erat ini-micitia ſuꝑ qua fiebat pax preſumuntur hr̃e notitiam ar. l. octauij. ff. vnde cogna. ⁊ l. de tutela. C. de in integrũ reſti. mino. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ doct. in. l. j. ff. ſi cer. pe. ⁊ facit. l. ſi vicinis. C. de nup. ⁊ l. ꝯſenſu. C. de repu. nulla enim põt eſſe maior conſanguinitas ꝗȝ inter patres ⁊ filios qui cenſenť eadeȝ perſona. l. fi. C. de impub. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ pluſq̃ȝ vicini cum vt arbitror ſimul eadẽ domo habitarẽt nulli dubium quin preſumať notitia de pace per parẽtes: ita publice coraȝ tot hominibus publicis ⁊ priuatis palã facta: ſi itaq̃ȝ ꝗȝ primuȝ nõ ratificarũt: maxime dict⁹ Muricus īterfectus nõ fuit in ꝯſequẽtiã ſeruata pax pro eoꝝ parte maxime pro parte dicti boni pr̃is dicti Murici: ⁊ pro parte dicti Murici: nã cautio rati cõmittitur ſtatim ꝙ põt ratificare ⁊ non ratifi-cat ꝑ dicta iura: prout ⁊ dicit Bar. in. d. l. ratum. ⁊ maxime videť hoc dicendũ ad actionẽ penalem nõ cõſequenda cõ-tra aduerſariũ pro parte eius qui de rato cauit. Et maxime cũ ſtipulatio pene ſit ſtipulata pro tertia parte parti obſer-uanti: ſed pars poli ⁊ boni ⁊ Baptiſte ꝓmittentium de ra-to non põt dici pars obſeruans ex quo nõ fecit illos ratifi-care: merito nõ verificanť in eis verba ſtipulationis pena-lis que ſunt ſtrictiſſime interpetranda vt premiſſi.

g ¶ Item ſtipulatio facta alteri non tenet. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. de verbo. ob. ⁊. §. ſiquis alij. ⁊. §. alteri inſti. de inuti. ſtipu. Et in iſtis ꝓprijs terminis ꝯcludunt Cy. ⁊ Bar. in l. j. circa finẽ principij. ff. de iure fiſci: vbi in terminis cõclu-dunt ꝙ ſi in ꝯtractu pacis promitteť pena applicanda pro di-midia fiſco pro dimidia parti obſeruãti quo ad parteȝ fiſci agi nõ põt nec per fiſcum nec per partẽ ſtipulantem prout ibi expreſſe firmant Cy. ⁊ Bart. Et ita vidi in ſimili caſu: quinimo magis dubio iudicari in curia dñi epĩ in cauſa cu-iuſdam mei attinẽtis ⁊ aľs in q̃ōne de facto ita ꝯſului. Ex quibus oĩbus duxi inherendum cõcluſioni domini conſu-lentis ſcilicet ꝙ dicta pena nequeat exigi: non obſtantibus adductis in contrarium que re vera non obſtant.

h ¶ Non. n. obſtat qđ dictum eſt ꝙ qlibet cenſeať ꝓmittere pro facto ſuo ⁊ ſuoruȝ: ideo factum illius petri ſcđi homici-de non cenſeať rupiſſe pacem quo ad muricũ. ⁊ eius patrẽ ⁊ patruum ⁊ non aſcribať eis: q2 rñdetur ꝙ illud poſſet cõ-tingere ſi ſimpľr proſequuta fuiſſet pax: quia fuiſſet dictuȝ fecerunt inuicem paceȝ ⁊ promiſerunt inuicẽ ſe nõ offen-dere ⁊c. Quia poſſent ferri ſingula ſingulis: prout aľs in l. iuli⁹. §. gaio. ff. ad trebel. in. l. falſa demõſtratio. §. fi. de ꝯd. ⁊ demõ. cũ ꝯcor. Et iđ qñ plures ꝓmittunt inuicẽ ſe nõ of-fendere ſub pena qlibet aget ꝓ offenſa ſibi illata: ⁊ quilibet ꝯueniet pro offenſa per eũ illata ꝓut voluerũt Bar. Ang. ⁊ Imo. in. l. fi. ff. de duobus reis. Et faciunt pro ⁊ contra dcã per Bar. in. l. iiij. §. cato in. vj. queſtione dixi alias in. d. §. ca-to ſuper. vj. cõtrario Bar. ⁊ ſuper dicta. vj. queſtione: ⁊ etiã tunc eſſet dubium ex quo in caſu noſtro nõ ꝓmiſerunt ſim-pliciter. Sed ſubditur ꝙ ꝓmiſit vna pars alteri ⁊ altera al-teri: ⁊ ſic videnť conſiderate due partes ⁊ hoc reſpectu due ſtipulationes ⁊ non tot quot erant perſone contrahentes.

i ¶ Et inſuper Bar. in. d. §. cato in ſua diſtinctione poſt. vj. ſuam oppo. concludit ꝙ ſi ſunt duo rei debẽdi factum vni⁹ nocet alteri: ⁊ cum ſequuntur ibi Ang. ⁊ Pe. de ancha. Tñ in caſu noſtro non ſunt verba ſimplicia: ſed adijcitur dictio quiſq̃ȝ ſeu cuiuſq̃ȝ que eſt dictio vniuerſalis hoc caſu diſtri-butiua: nam licet dictio quiſq̃ȝ ſit dictio collectiua. l. hoc arti-culo in prin. de heredi. inſt. ⁊ no. ibi Bar. Bal. ⁊ Imol. Ta-men propter conformitatem quam habet cum dictiõe qſqs ⁊ quiſq̃ȝ de facili aſſumit naturam diſtributiui. d. l. hoc arti-culo in fi. prout ibi declarant ⁊ firmãt Bar. ⁊ Imo. qđ ⁊ ſu-miť ex dictis Bal. ibidẽ: in caſu itaq̃ȝ noſtro ſumi dȝ diſtri-butiue: q2 collectiua p̃ceſſerat dũ dixit ꝑ eos ⁊ eorũ ſi itaq̃ȝ verbum cuiuſq̃ȝ qđ ſequiť poneretur collectiue videreť hoc reſpectu ſuperfluum: ideo dȝ ſumi diſtributiue vt aliqđ ope-retur prout conuenit. l. ſi qñ. de leg. j. ⁊. c. ſi papa. de priuile. lib. vj. ideo dicit Bal. in rubrica. C. de fide inſtru. nullũ ver-bum inſtrumenti debet interpetrari poſituȝ ſine virtute ali-quid operandi. Preterea videreť non cõgrue poſitũ: q2 ex quo Muricus ⁊ Marcangelus p̃cipales in nihilo ſe atti-nebant paucos ⁊ forte nullos habebãt qui eſſent attinẽtes ſeu cõſanguinei omniũ vñ ſubiecta materia minime ſuadet ꝙ dicto cuiuſq̃ȝ ponať ibi collectiue: ſȝ diſtributiue ⁊ verba intelligunť: prout ſuadet ſubiecta materia. l. ſi ſtipulatus de vſu. l. ſi vno. ff. loca. cũ ſimi. ipſi ergo collectiue ꝓmittũt de facto attinentiũ ⁊ ꝯſanguineoꝝ cuiuſlibet eorũ: q2 hoc caſu cuiuſq̃ȝ ideȝ ſignificat qđ cuiuſq̃ȝ vel cuiuſlibet per p̃dicta.

k ¶ Nec ob. ꝙ dicti ꝯtrahentes non fecerunt ipſi per ſe nec forte ꝙ dictus petrus occiderit dictũ Speranzam p̃ter for-te voluntatem dictorũ ꝯhentiũ ⁊ dicta verba ꝑ ſe ⁊ ſuos he-redes ⁊ attinentes videanť ſonare qñ ipſi ꝯhentes induce-rent vt in ꝯtrium deductuȝ eſt: q2 rñdetur ꝙ licȝ forte rigor verboꝝ: ita poſſet interpetrari: tamẽ mens non videť fuiſſe ſtla nã ſi dicti ꝯhentes: inducerent etiaȝ penitus extraneos ⁊ nõ amicos: puta q2 mãdaſſet alicui vľ obtuliſſet denarios vt offenderet ⁊ ille offenderet cenſereť offendere ⁊ rumpe-retur pax. ar. regule qui per alium in. vj. ⁊. d. c. mulieres cum ſimi. Et maxime per verba ſequentia ibi ⁊ nunq̃ȝ offendere vel offendi facere opere cõſenſu adiutorio vel fauore. non enim eſt dubiuȝ ꝙ dicta verba verificanť ꝑ quẽcunq̃ȝ opera dictorũ ꝯhentium altera pars offenderetur: ⁊ ſic etiam ſi nõ eſſent ſucceſſores nec attinentes nec cõſanguinei nec amici ita ꝙ precedentia verba heredes ⁊ ſucceſſores attinentes ⁊ conſanguineos ⁊ amicos eſſent ſuperflua ex quo per quoſ-cunq̃ȝ alios offenderet vna pars alteram idem eſſet. videtur ergo mens ꝯhentiũ fuiſſe ꝙ ſe obligarent ꝙ attinentes cõ-ſanguinei nõ offenderent noua cauſa non ſuborta: maxime q2 plerũq̃ȝ aſſolet pro facto attinentiũ promitti in hmõi ca-ſibus ⁊ a ſolitis bonum eſt arg. prout ⁊ ſupra dictum eſt.

l ¶ Nec ob. dicta clauſula qua pena ſoluta vel non: quia rñ-detur ꝙ dicta clauſula non prodeſt parti nõ obſeruanti nec poteſt ꝑ partẽ nõ obſeruantẽ allegari ꝓut in terminis in cõ-tractu pacis in clauſula rato manente pacto q̃ eſt ſiĺis huic clauſule ſaltẽ quo ad hoc ꝓpoſitũ. ⁊ militat eadẽ ratio ſpeci-fice: ⁊ in terminis dicunt Bal. ⁊ Pau. de caſt. in. l. qui fidẽ. ff. de trãſac. vbi idẽ generaliter voluit glo. ⁊ Iac. bu. poſt eã adducens. l. cum par. de reg. iu. ⁊ l. cum pr̃. §. libertus. de le. ij. ⁊ ita tenent Bar. ⁊ doct. cõiter in. d. l. qui fidem. ad quod etiã adducit ibi bal. l. ſi ſtipulat⁹ es opus in fi. ff. de fideiuſ. ⁊ quod no. per glo. in. l. ij. C. de iure emp. ⁊ per Spe. in tit. de loca. §. nec aliqua. de quo etiam per Io. an. in addi. Spe. in tit. de treugua ⁊ pace ⁊ in regula: q2 fruſtra in. vj. in mer-curialibus. ⁊ per Cy. ⁊ Bar. in. d. §. libertus. ad alia autē ꝯ adducta rñſio ſumiť ex adductis ꝓ hac parte. Ex his itaq̃ȝ omnibus licet ſingula non comp̃hẽ confirmo promiſſam concluſionem: ſcilicet ꝙ dicti Seraphinus: ⁊ qui ſe obliga-runt pro dicto Mathia ſint immunes a dicta pena conuẽ-ta in dicto contractu pacis. Laus deo.

¶ Legatum ſpeciale factum in teſtamento: an cenſeatur re uocatum per legatum generale factum in codicillis.

¶ Conſilium. ccxlix.

In nomine dñi noſtri

a Jeſu chriſti. ¶ Quoniã res parui agit̃ pcẽ & ĩpſo breuiſſimũ pcedit̃: idõ breuibus rẽ perſoluã: vt aũt pria facie dicendũ ꝙ legatũ pre dictũ factũ in codicillis nõ ↄprebẽdat dictã domũ cũ orto quã domũ cũ orto reliquerat in teſtõ: naꝫ ex quo dictã domũ & dictũ ortũ reliquerat dictis dominabus angelice & mariete ſub ↄditiõe ſi Jo. Frãciſcus ſuus filius impubes heres vl's inſtitutus deceſſerit in pupillari etate & poſtea qñcunqꝫ ſine filijs vel cũ filijs nõ puenientib' ad etatẽ.xxv.an.cũ omni onere debito & obligatiõe q̃ dicta do mus hẽret in ſe erga quãcũqꝫ pſonã quocũqꝫ iure vel cauſa. Itẽ dicte dñe mariete reliqt in dicto teſtõ victuꝫ & veſtitum put ſolita ẽ hẽre &c. Et dic imediate ſequẽti ↄdiderit codicil los in qbus ſpecifice & clare reuocauerit dictũ relictũ factũ dictis dñe Angelice & dñe Mariete õ dicta domo cũ dicto orto & dictũ relictũ factũ dicte dñe mariete nõ vr̃ ꝙ voluerit dict' teſtator dicta relicta ſpãliter & ſpecifice p plura vba reiterata de qbus in themate reuocaſſe & annullaſſe niſi ad eũ finẽ in dcã.do. Angelica & mariotta nõ ↄſequerent̃ illas res vꝫ domũ & ortũ eis legatas. fruſtra.n. dictus teſtator re uocaſſet i codicillis dictũ legatũ factũ in teſtõ ſi voluiſſet ꝙ dicte dñe ↄſequerent̃ dictas res vꝫ domũ & ortuꝫ eis relictas: nec ex alio vr̃ voluiſſe reuocare dictũ relictũ in teſtõ factũ niſi ad finẽ vt dcẽ legatarie dictas res effectualĩr nõ ↄſequerent̃ put relicte erãt in teſtõ: q: nemo pſumit̃ voluiſſe facere actũ fruſtratoriũ ar.l.ſi qñ.ff.de le.j.&.c.ſi pa.de pui. li.vj.&.l.ſi pror in pn.de iud.&.c.pmiſſa.de elec.lib.vj.cũ ſi.

a ¶ Nec preſumitur quis mutaſſe incontinẽti volũtatẽ.l.nõ ad ea.ff.de condi.& demõ.&.l.eũ qui mutatã.ff.de pbat. Et propterea dict' teſtator reuocãdo legatũ factũ de dictis do mo & orto videtur reuocaſſe ea intentione vt dicta reuocatio ſortiret̃ effectũ & nõ eſſet fruſtratoria & inanis put eſſet ſi imediate eaſdẽ res ſub eodẽ onere & eiſdẽ modis & cõditiõibus reliqſſet. Et ppterea videt̃ ꝙ dicta domus & dictus ortus nõ veniãt in generali legato facto imediate dũ dictis legatarijs reliqt in dictis codicillis immediate oia & ſingula bona iura & actiones que olim fuerunt dicte dñe Lucbine. vxoris dicti codicillãtis: lꝫ dicta domus & dictus ort': put pſupponit̃: & ex teſtõ depbẽdit̃ fuerint de bonis dicte dñe Lucbi e. Ex quo dcũꝫ generale relictũ factũ fuit ſub eiſdeꝫ ↄditionibus ſub qbus fuerat factũ dictũ particulare relictũ de dictis domo & orto in dicto teſtõ. Et vtrũqꝫ relictũ videtur fuiſſe factũ ſub eodem onere. Nã in dicto teſtõ dicta domus cũ orto fuerit relicta cũ omni onere & obligatiõe q̃ dcã domus hẽret in ſe erga quãcũqꝫ pſonã quocũqꝫ iure vl cã: & dictũ gñale relictũ factũ in codicillis fuerit ſil'r factum cũ oi debito onere & obligatione q̃ dicta bona haberent &c.

b ¶ Potius itaqꝫ vident̃ interpretanda dicta verba vniuerſalis relicti ꝙ intelligant̃ de oibus alijs bonis preter dictã domũ & dictũ ortũ & ꝙ dicta reuocatio cenſeat̃ eluſoria: cũ generalis diſpoſitio non ſoleat trahi ad ea q̃ in ſpẽ ſunt prouiſa.l.doli clauſula.&.l.ſtipulationum commodiſſime.§.doli clauſula.ff.de verbo.obli.&.l.ſancio legum.ff.de penis.& alr̃ habeamus ꝙ generi per ſpeciem derogatur & idcirco ſpãlis puiſio derogat generali.vt in.c.generi de reg.iu.in.vj.& in l.in toto iure.ff.e.ti.&.xcij.di.c.virũ.de officio lega.c.ſtudui ſti.cuꝫ cõcordã. Jdõ dicto generali legato facto de oibus bonis derogef̃ p ſpãlẽ puiſionẽ factã de dicta domo & dcõ orto cũ dictus codicillator reuocando legatũ factuꝫ de dictis rebus videat̃ voluntatẽ ſuam demonſtraſſe ꝙ noluerit dictas res relinquere dictis dñabus Angele & Mariete: nec videat̃ voluiſſe mutare immediate voluntatẽ p dictũ generale relictũ factũ imediate ſub eiſdẽ ↄditionibus & onerib' ſed potius videat̃ voluiſſe intelligere de alijs reb' dicte domine Lucbine exceptis dictis domo & orto per ſupradicta.

c ¶ Lũ his minime refragentibus ↄtriam arbitror ſn̄iam iuri magis ↄſentaneam.ſ.ꝙ dicta domus & ortus debeantur dictis legatarijs vigore relicti eis facti in codicillis ex quo dicta domus & dictus ortus ſunt prout preſupponitur de dictis bonis dñe Lucbine: & ideo ſine dubio ex virtute verborum comprebẽdunt̃ ſub dicto generali relicto vltimo facto in codicillis: maxime cũ factuꝫ fuerit p ſigna vniuerſalia omnia & ſingula &c. q: qui oĩa dicit nihil excludit.c.ſolite in fi.de maio.& obediẽ.& cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſt. &.l.ſi iulianus.ff.de leg.iij. Et ppterea a dictis verbis vniuerſalibus nõ videnſ̃ alique res excepte que fuerant dicte domine Lucbine: & p ↄñs non fuerit excepte dicte res legate in teſtõ.ſ.domus & ortus qõ maxime dicendũ eſt attẽto ꝙ verba vl'ia ſunt geminata ad maiorẽ expſſionẽ voluntatis teſtatoris qõ.ſ.nihil voluerit excipere de dcis bonis.

d ¶ Nã duplicatio ſeu geminatio vboꝝ auget virtutẽ & efficacẽ verboꝝ p id qõ habet̃ in.l. baliſta.ff.ad trebel.p glo.& doc.& p gl.in verbo oia & ſingula in.c. vt circa de electione li.vj.& Ang.& Pon.in.l.adoptiuũ.§.patronũ.ff. de in ius vocã.& p Ang.in.l.ſi ſticbũ.§.ſi ſtipulatio.de ver.ob.facit ẽt tex.in.l.ij.§.furioſus.& qõ ibi p Ang.ff. de iure codici.& qõ no.Pau.de ce.de geminatiõe verboꝝ enũciatiuoꝝ in.l. ex hac ſcriptura.ff.de dona.allegãdo tex.& ibi Bar. in.l.cũ ſcimus.C.de agricol.& cẽſi.li.xj.ad hoc ẽt p Panor.in.c.ſi cautio in fine de fide inſtroꝝ: & in reperi.c. p tuas in nono notabili de arbitris. Cũ itaqꝫ ſint vba vl'ia geminata in dicto relicto vltio loco facto in codicillis nõ vr̃ teſtõr aliqd exceptuaſſe de bonis dicte dñe Lucbine cũ nõ ſit a verbis recedẽdũ.l.nõ alr̃.&.l.ille aut ille.§. cũ in verbis nulla dubitatio eſt.ff.de leg.iij.nec pſumit̃ qs dicere niſi qõ mente cogitat.l.labeo.§.idẽ tubero.de ſuppel.lega.ideo etiam de mente codicillantis videnſ̃ relicte domus & ortus: nec demonſtrat̃ ↄria volũtas per reuocationẽ.ſ. pxime factaꝫ in eiſdẽ codicillis de legato facto in teſtõ de dicta domo cum dicto orto: q: ſtãt hec ſimul ꝙ teſtator noluerit hẽre locum pmũ legatũ ſpãle: & tñ noluerit ꝙ res primo ſpãliter legate veniant in legato poſtea generaliter facto p verba vl'ia.

e ¶ Nec ppterea videat̃ fruſtratoria fuiſſe dcã reuocatio primi legati: nã potuit teſtator fortaſſe cogitare ꝙ ſi non reuocabat pmũ relictũ cẽſeret̃ heres grauat' duplici onere: q: qñ eadem res legat̃ in diuerſis teſti bis debetur: q: ex vno põt exigi res ipſa legata ex alio extimatio ipſius rei.l. plane el pmo.§.ſi eadẽ res.ff.de lega.j.vnde poterat dubitari ne idẽ cõtingeret in caſu iſto ſi eadẽ res legabant̃ in codicillo & in teſtõ & ad tollendã oẽm dubitationẽ fortaſſe voluit primũ legatũ reuocare: & illas res ſpãliter legatas cõprebendere ſub generali legato facto imediate de oib' bonis dicte Lucbine: & lꝫ dici põt ꝙ dict'.§.& ſi eadem res & ſimdes nõ militent in caſu noſtro ex quo ad eadẽ perſona fiebat vtrũqꝫ legatum per.l.quid ergo.§.j.e.tit.& qõ habet̃ in.d.§.ſi eadem res non propterea debet reputari fruſtratorium ſi codicillator voluiſſet ad cautelam: & ſic ad tollendam omnem dubitationem voluit primũ legatum reuocare q: ſepenumero contingit ꝙ multa ponunt̃ ad cautelam ex abundanti gratia tollende dubitatiõis: que tamẽ erant de iure deciſa ar.l.teſtamenta.C.de teſta.&.l.que dubitatio nis.ff.de reg.iur.&.l.ſi pupilli in pzin.ff.de neg. geſt.

f ¶ Jtẽ & ſcdõ fortaſſe teſtõr idõ reuocauit dictũ legatũ in teſtamẽto factũ: q: forte nolebat relinquere niſi bona q̃ fuerãt dicte dñe Lucbine: ita ꝙ ſi ptingeret pbari ꝙ dicta domus & dict' ortus nõ fuerint dicte dñe Lucbine nolebat dictas res cenſeri legatas ppterea forte noluit eas ſpãliter eẽ legatas ſꝫ eẽt cõtẽt' dicto vniuerſali legato: vt ſic dicto domus & dict' ortus: ita demũ deberent̃ dictis legatarijs ſi fuiſſent de bonis dicte dñe Lucbine & nõ alr̃ tertio põt cogitari rõ q̃re voluit reuocare pmũ legatũ ſpãle dato ꝙ voluerit eaſdẽ res cõprebẽdi ſub illo gñali relicto: nã alr̃ ↄprebẽdunt̃ ſub gñali relicto alr̃ ſub ſpeciali: nã pmũ relictũ factũ de dicta domo & orto erat infũctũ ſolũmodo onus ois debiti oneris & obligatiõis que hẽret dicta domus i ſe itaqꝫ ſi dcm̃ primũ legatũ nõ fuiſſet reuocatũ & fuiſſet factũ i codicillis dictũ generale legatũ potuiſſent dicte legatarie acceptare legatũ relictũ de dicta domo & orto i dicto teſtamẽto & non ſupportare niſi onus qõ haberet dicta domus & euitare onera & obligationes que reſpicerent alia bona.

g ¶ Nam quando ſunt facta plura legata poteſt legatarius acceptare vnũ legatum & alia legata repudiare ſecus ſi plures res vno legato relinquuntur.l. neminem & duabus.ll. ſequentibus.ff.de leg.ij.q: forte teſtator nolebat ꝙ vnũ legatum repudiaretur & aliud acceptaret̃: ſed volebat ꝙ dicte legatarie ſubirent onus omnium bonorum dicte domine Lucbine voluit vnica conceptione verborum omnia cõplecti & nõ plura legata facere: & licet potuiſſet in dubium reuocari an potuiſſent dicte legatarie vnum relictum acceptare & aliud reſpuere propter onus iniunctum per id qõ

habetur

habetur in.l.ſed duobus que eſt lex .v. de leg. in verſiculo ſed ſi vnum:tamen poſſet reſponderi ꝙ ille tex. loquit̃ qñ vnum legatum hꝫ onus ⁊ aliud eſt ſine onere ꝓut vr̃ loq ille tex.ſꝫ in caſu noſtro ſunt duo legata quodlibet oneratū ſuo onere:itaqꝫ poſſet verti in dubiū:an tūc vnū poſſit ſine alio repudiari:⁊ nõ eſt inutile reuocati o ſi tollit̃ dubitatio que exinde poſſet exoriri arg.d.l.que dubitationis cū ſimi libus:⁊ inſuper dato ꝙ poſſet aſtringi ad acceptandū aliud qđ fuit reculatum vno acceptato:ſi non reſultat acceptatio ipſo iure:ſed eſt neceſſaria noua agnitio nec acceptata vna re cēſentur alie res acceptate ꝓut cõcludit Bar.in.d.l.ne mineni cū ſequētibus:ſꝫ poſſit cogi acceptare alias res ꝓpter onus iniunctū.l.ſi legatario.de fideicõ.lib. ſm cū ſm quē nõ põt cogi quãdo alias eſt conſultū ei cuius intereſt per.d.l.ſed duobus.

b ¶ Sed quando eſt vnū legatū nõ põt vna res acceptari ſine alia ⁊ vna ſola agnitio operat̃:⁊ per agnitionem vnius cēſetur totū legatū agnitū.l.ſi cui res.de leg.j.vnde in oēm euētum remanet differētia inter vnum caſum ⁊ reliquū:nã ſi vnum eſſet legatū ⁊ acceptaret domū cenſeret̃ in dubio oīa acceptaſſe:⁊ ſi ſecus declararet nõ valeret acceptatio ꝑ dicta iura ſecus ſi remãſiſſet vtrūqꝫ relictū in ſuis viribus:⁊ ſi inſiſteretur ponderãdo virtutem diſtributiui ſingula tol leretur ſaltē qꝛ onus ſubeundi omnia onera eſt ſub verbo collectiuo:⁊ nõ ſub verbo diſtributiuo impoſitū:nõ ergo fuit eluſoria dicta reuocatio primi relicti de dictis domo ⁊ orto:ſꝫ ille res veniant ſub vniuerſalibus verbis relicti im mediate relictis maxime ad dubitationes tollendas:itaqꝫ nõ eſt quid nos aſtringat ad reſtringendum verba vniuer ſalia ⁊ clara dicti relicti ꝙ nõ cõprehendãtur domus ⁊ or tus:ꝓdicti:vnde verbis ſtãdum eſt vt premiſſi nõ obſtãti bus adductis in cõtrarium que in vero non obſtant.

I ¶ Nec enim obſtat quod dicebatur ꝙ nõ reuocauit ex alio niſi ex eo ꝙ legatarie dictas res nõ cõſequerētur cum alīs dicta reuocatio foret fruſtratoria ⁊ inutilis:qꝛ imo non eſt alīs inutilis vt ſupra clariſſime demonſtratuꝫ eſt nec minus fuit ꝙ dicte legatarie non haberent illas res vꝫ domum ⁊ ortum:imo ꝙ eas haberent ſi erant de bonis dicte domine Lucbine vt euidēter demõſtrãt verba vniuerſalia gemina ta dicti vltimi relicti vt ſupra euidēter deductum eſt nec ex hoc reſultat mutatio voluntatis ſi voluit relinquere vno modo ⁊ non alio:⁊ lꝫ particulare relictum ⁊ ſm fuiſſent fa cta ſub eiſdem conditionibus:nõ tamen fuerunt facta ſub eiſdem oneribus:nam primum ſub onere quo ſubijcieba tur ſola domus aliud ſub vniuerſali onere quo ſubijciebã tur omnia bona:⁊ licet generalis diſpoſitio quandoqꝫ nõ trahatur ad ſpecialiter prouiſa ⁊ quãdoqꝫ ſpecialis prouiſio deroget generali nil ad rūbum:qꝛ nihil eſt in ſpecie pro uiſum de dictis domo ⁊ orto:nam reuocato primo legato nulla remanet prouiſio facta de dictis domo ⁊ orto:⁊ pro pterea argumenta contraria ruunt. Laus deo.

¶ Heres nõ implēs onus ſibi iniunctū a teſtatore ĩfra ter minum:an cadat ab hereditate:⁊ an heres inſtitutus poſ ſidendo bona hereditaria cenſeatur hereditatem adire.

¶ Conſilium. ccl.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ In hac cõſultatione videtur prima facie dicendum ꝙ.d. domina Anto nia non ſit priuata hereditate:⁊ per conſe quēs ꝙ hereditas nõ ſpectet ad ipſos agen tes:ſꝫ enim appareat ex inſtrumento publico ⁊ per multos teſtes ꝙ.d.teſtator onerauit.d.dominam Antoniam here dem vniuerſaliter inſtitutam ꝙ infra mēſes tres poſt obi tum ipſius teſtatoris faciat dicidius obſequia ⁊ miſſas ſan cti Gregorij ⁊ nõ faciendo infra dictum terminum cadat. de legato dicte hereditatis ⁊ remaneat ⁊ ſuccedat Ange lo ⁊ Herculano eius nepotibus cum hoc pacto ⁊ conditio ne ꝙ dicti Angelus ⁊ Herculanus faciant dicere dictas miſſas ⁊ exequias ⁊ preſupponatur ꝙ a die obitus dicti te ſtatoris dicta domina nõ fecerit dici dictas miſſas ⁊ dicta exequia intra tres mēſes:tamē nõ propterea videtur ꝙ di cta domina ceciderit a dicta hereditate ⁊ obmitto ꝙ nõnul li teſtes teſtamentarij conãtur probare ꝙ dictum onus nõ fuit impoſitum ⁊ dicta dña excipiendo etiã id negat:ſꝫ da to ꝙ dictum onus modo predicto vere appoſitum fuerit: tamen videtur ꝙ non ceciderit a dicto legato hereditatis: quia non videtur elapſus dictus terminus trium menſiuꝫ ea ratione.

a ¶ Quia licet dicatur inter tres mēſes poſt mortem teſta toris:tamen debet ſuppleri ⁊ a die ſcientie ⁊ adite heredi tatis:nam dictum onus videtur iniunctum dicte domine Antonie vt heredi nec vt heres poteſt facere dici anteqꝫ adeat:ideo debet ſuppleri poſt obitum ⁊ poſt aditam here ditatem ſicut alīs in ſimili in.l.iij.§. ſiquis heredi. de ſtatu libe.⁊ qđ per glo.in.l.ſi.§.ſinaũt dubius.C. de iure delib. vbi glo. Bar. Bal.⁊ doct.cõmuniter volunt ꝙ tpe ibi aſſi gnatum a lege ad conficiendum inuētarium intra tres mē ſes a die ſcie mortis teſtatoris nõ currit ante aditã heredi tatem per que iura dixit Bal.in.l.j.xij.q.C.de his que pe ne noie ꝙ ſi teſtator mandat heredi ꝙ ſoluat legatuꝫ infra xxx.dies proximos mortui teſtatoris ſub pena nõ incidit in penam niſi differat per dictum tempus poſt aditam here ditatem:⁊ idē in effectu vult Imo.in.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.ſi ſer uos quos in ſi.de leg.j.⁊ hoc maxime videtur dicēdum:qꝛ dicitur in dicto teſtamento ꝙ dicta dña ſit obligata intra terminū trium mēſium facere dici ⁊c.profecto nõ potuit ꝑ dictum teſtamentū induci ꝙ dicta dña ſit obligata anteqꝫ fuerit adita hereditas:qꝛ ante non eſt honorata : ideo non põt prius onerari.l.ab eo.C.de fideicõ. ad hoc.l. ſi nemo. ff.de teſta.tut.⁊.l.ſi nemo.ſi.de reg.iur.cum ſi.nec videtur obſtare ſiquis dixerit ꝙ ipſa adiuit hereditatem:⁊ ex eo qꝛ poſſedit bona hereditaria:qꝛ ex quo ꝓut dicitur erat cre ditrix in dote:⁊ per cõſequens erant ſibi omnia bona mari ti tacite obligata.l.aſſiduis.C. qui potiores in pig. hab. ⁊ ipſa profiteatur illa bona ad ſe pertinere:⁊ tenuiſſe dicta bona iure hypothece videtur ꝙ potuerit illa licite tenere ci tra ius ⁊ nomē heredis ꝓut notãt Bal. ⁊ Pau. de ca.in.l. j.C.de repu.⁊ abili.hereditate. cenſet̃ eniꝫ inhabitare ꝓut eidem magis expedit prout dicit Bar.in.l.gerit.ff.de.acqui renda hereditate.

b ¶ Itē nõ ob.ſi dicat̃ ꝙ dicta domina ꝯfeſſa fuit reſpondē do articulis ſe adiuiſſe hereditatē:nã reſpõdēdo quarto ar ticulo vr̃ id cõfiteri cū articulus quartus ꝑncipaliter ponit ꝙ dicta domina imediate poſt mortē teſtatoris adiuit ⁊ ap prehendidit hereditatē dicti maſſoli ⁊ ſubdit maxime te nēdo ⁊ poſſidendo bona hereditaria dicti teſtatoris ⁊ alia faciēdo ⁊c.⁊ illa reſpõdit credit:⁊ in reſponſione ad.x.arti culū vr̃ fateri ꝙ imediate poſt mortē teſtatoris poſſedit bo na deſcripta in fine petitiõis tanqꝫ hereditaria dicti maſſo li ⁊ ipſa reſpõdit credit reſpondet̃ ꝙ dicte ꝯfeſſiões ſi ſim pliciter intelligerent̃ vt videntur ſonare viderent̃ erronee ꝓut ⁊ ꝑ errorem factas fuiſſe allegauit parum poſtea procu rator ipſius domine qđ demõſtratur:ex eo qꝛ in primo ar ticulo ipſa negat ſe heredem:⁊ in articulo.xj. reſpondet ꝙ nõ credit ꝙ dictus maſſolus poſſederit iuſto ⁊ rationabili titulo:ſed dicta bona ad ipſam Antoniã pertinere que qui dem aſſertiones videntur aduerſari inuicē ne itaqꝫ aduer ſentur vr̃ dicēdū ꝙ dicta domina Antonia errauerit reſpõ dēdo ita ſimpliciter credit ꝓut reſpondidū ad quartū ⁊ de cimū articulū:ſꝫ videat̃ noluiſſe reſpondere ad oēs partes articulorꝫ:ſꝫ ſolū ad eã partē qua dicebat̃ ꝙ ipſe dña poſſe dit bona que remãſerunt in hereditate dicti maſſoli ſeu ad eã partē qua ponebat̃ ꝙ inhabitauit domū dicti oliꝫ maſſo li:⁊ hoc ne ſit ꝯria alijs ſuis dictis arg.qđ i ſimili habetur in.c.cum tu de teſtibus cum multis concor.

c ¶ Debēt eniꝫ interpetrari cõfeſſiões vt nihil ꝯtineãt ꝯrie tatis vel impoſſibilitatis ꝓut voluerũt Pe. de belle perti. Cy.⁊ Bal.in.l.cū falſa.C.de iur.⁊ fac.igno. ⁊ primū dictū trahit̃ ad ſequētia ⁊ eꝯ ne ſint ꝯria ēt in huiuſmodi reſpõ ſionibus ꝓut poſt petrū dicit Bal.in.d.l.cū falſa circa finē inſuper dato ꝙ adiuerit nõ vr̃ ꝙ dictum tempus triū mē ſium currat ante ſcientiam cum negligentia videtur per te ſtatorem puniri:ideo tempus non videtur ꝙ currat igno ranti:vt per Bar.⁊ doc.in.l.genero.ff.de his qui not. in fa.ignorantia autem videtur preſumi:qꝛ facti alieni ignorã tia preſumitur.l.ſi.ff.pro ſuo.l. verius.ff. de proba. regula preſumitur in.vj.nec videtur obſtare ꝙ quidam teſtes de ponunt ꝙ dicta domina Antonia erat preſens teſtamen to ⁊ omnes teſtes ꝙ erat in domo :reſpondetur ꝙ ex atte ſtationibus plurium teſtium deprehenditur ꝙ ſtabat in coquina ⁊ non in camera in qua iacebat infirmus ipſe teſta tor ⁊ conatur ꝓbare dicta Antonia ꝙ ipſa erat ſurdaſtra ⁊ teſtator loquebatur debili voce.

d ¶ Nō his minime obſtātibus ꝯria arbitroꝛ ſniam verioꝛē: nā pmittendū duxi ꝙ ſi dicta inſtitutio fuit pura dicta domina cenſeᷓ adiuiſſe hereditatē dicti maſioli: nā pmo ipſa id fatetur reſpondendo ſimplr dicto quarto articulo p verbum credit: nā ita ſimpliciter reſpōdendo cenſeᷓ reſpondiſſe oibus partibus ipſius articuli: ꝛ maxime ei qđ principaliter in articulo deducebaᷓ.l.ſi defenſoꝛ.§.qui interrogatus ff.de interrog.acti.l.j.§.ſiquis ita.ꝛ.l.titia reſpondit.§.ide3 reſpondit.de vb.ob.nec ob.ꝙ pmo reſpondit ſe nō eſſe heredē: qꝛ pōt interpretari pma reſponſio ꝙ credit ſe nō eſſe heredē qꝛ putabat ſe puatā hereditate pp nō obſeruantia3 oneris iniuncti: ꝛ l3 foꝛte in alijs actis negauerit adiuiſſe vl ſe heredē non eſt mirum ſi is dicta reſponſione fateᷓ ſe adiuiſſe: qꝛ acta ſolent fieri ſine iuramento ꝛ plerūqꝫ fiunt vel dicantur per procuratoꝛes qui ſepe non curant negare vel ponere id quod principalis cu3 iuramento nō negaret vel poneret vt docet experientia rerum magiſtra.c. ꝗ ſit in pn. de elec.lib.vj.ꝛ.c.ſtatutum in prin.eod.tit.ꝛ lib. ad hoc etiā que habentur in.l.ſi.C. de procuratoꝛibus.

e ¶ Preterea cōcoꝛdia confeſſionu3 eſt ſiēda qñ cōfeſſiones patiunᷓ concoꝛdiam non qñ verba ſunt clara ꝛ nō patiunᷓ eā interpretationē ar.l.ille aut ille.§.cū in verbis. de le.iij. ꝛ.l.cōtinuus.§.cū ita.de vb.obl. ſed in caſu iſto verba ſunt clara: qꝛ ponitur ꝙ dicta Antonia adiuit: ꝛ hoc eſt illō ſolu3 qđ in ſubſtantia ponitᷓ ꝛ ſubditur quomodo ꝛ qualiter adiuit per illa verba maxime habitando in domo ꝛ tenendo ꝛ poſſidendo ꝛc.itaqꝫ habitatio in domo ꝛ detentio ꝛ poſſeſſio bonoꝛum hereditatis ponuntur vt quodammodo qualitas aditionis. nō ergo poteſt aliquid ex poſitis in articulo fateri ſi non fatetur aditionem: quia non eſt verum ꝙ tenēdo vel poſſidendo adiuerit: nam qualitas nō ſtat ſine ſubiecte.l.ij.de vſufruc.l.eius qui in puinciam ſi cer.peta.ꝛ per conſequens reſponſio relata ad interrogationem(prout eſt neceſſe: ꝛ alꝭ illud credit nihil releuaret)non poteſt intelligi quin referatur ad reſponſionem.

f ¶ Nec eſt probabilis erroꝛ in facto propꝛio.l. ꝗꝗ ad velle. c.ab excommunicato de reſcriptis.ꝛ per Bar.in.l.non fatetur.de confeſ.ꝛ vbi eſſet probabilis ad reuocandum confeſſionem requiritur ꝙ probetur: vt per Bar.ꝛ doc.in.d.l.nō fatetur.ꝛ facit regula generalis: qꝛ erroꝛ eſt fundamentum intentiōis volētis reuocare.ergo ꝛc.l.ei qui dicit.ꝛ.l.in exceptionibus.ff.de proba.cū ſi.nec huic medio obſtat qđ dicebatur in contrarium.l.ꝙ pꝛimo dixit ſe non eſſe herede3 qꝛ poteſt ſaluari ꝙ non credit ſe heredem qꝛ putabat ſe priuatam hereditate propter non ſeruatam voluntatem defuncti: ꝛ l3 in actis alijs inſtetur in contrarium tñ non ita ſub vinculo iuramenti: nec foꝛte intelligit ipſa quid agatur.

g ¶ Item poteſt intelligi ꝙ dixerit ſe non heredem ea foꝛte ratione: qꝛ pure datum ꝛ ſub conditione ademptum in vltimis voluntatibus vel in aliū trāſlatum cenſetur ſub conditione non pure datum.l.aliquando.ff.de condi. ꝛ demon.ꝛ l.iij.ff.de adimē.leg.ꝛ l3.d.iura loquantur in legatis vel ſideicommiſſis: tamen procedunt etiam in inſtitutiōibus: vt no.Bar.ꝛ Imo.in.l.paterfamilias teſtō.ff.de here. inſti.ſi inſtitutio pure ſeu ſimpliciter facta de dicta dña Antonia adimitur ꝛ in alium transfertur ſub conditione ſi non fecerit dici ꝛc.ideo ſm hoc videatur facta ſub conditione ſi fecerit dici ꝛc.ꝛ ideo licet adiuerit: tamen aditio fuit nulla: quia pendente conditione merito non fuit nec eſt heres: ꝛ ita valeant dicte reſponſiones concoꝛdari.

h ¶ Ite3 eoipſo ꝙ poſſedit bona hereditaria reſultat aditio l.j.C.de abſtin.ꝛ repu.hereditate cum ibi nota.ꝛ.l. pro herede.ꝛ.l.gerit.de acquir.heredi.ſed in alio articulo fatetur ſe poſſediſſe ipſa bona hereditaria merito ꝛc. ꝛ maxime cum fateretur poſſediſſe vt hereditaria.ergo preſumatur habuiſſe animum adeundi cu3 non preſumatur iniuſte poſſediſſe arg.l. merito pro ſocio: ꝛ que habentur in iuribus proxime adductis: ꝛ per conſequens cenſeatur habuiſſe notitiā ſeu inſtitutiōis cū alꝭ non potuerit licite poſſidere: qꝛ vxoꝛ nō poteſt ſuccedere niſi ceſſantibus oibus agnatis ꝛ cognatis nec tunc ſine agnitione bonoꝛum poſ.coꝛam iudice.l.vnica C.vnde vir ꝛ vxoꝛ iuncta.l.ſi.C.q admitti.ꝛ per conſequēs cenſetur habuiſſe notitiam teſtamenti cu3 alꝭ predicta eidē non licuiſſent ad hoc notata per Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.de verb.obli.ꝛ in.l.cum heres.de lib.leg. ꝛ ſucceſſiue ſi habuit notitiam inſtitutionis preſumitur habuiſſe notitiam totius teſtamenti.l.non eſt ferendus de tranſac.

i ¶ Nec ob.ꝙ ipſe in alio articulo dicit credere dicta bōa ad ſe pertinere: quia ſtant hec ſimul ꝙ ipſe poſſiderit vt hereditaria: ꝛ tamen nunc mutata opinione credat ad ſe pertinere: preterea ꝛ res hereditaria ꝛ res aliena poteſt ad me pertinere.l.verbum illud pertinere.de verbo.ſigni.item non ob. ꝙ pretendit ſe tenere bona vt hypothecata pro dote: quia reſpondetur ꝙ non probatur ꝙ iſta bona que remanſerūt in hereditate mariti fuerint obligata pro dote cum maritꝰ non fuerit obligatus pro dote: ſed eius pater nec apparent ex actis iſta bona fuiſſe paterna: itaqꝫ iſtud medium clariſſime ruit: ꝛ inſuper niſi ſit data facultas ingrediendi propꝛia auctoꝛitate in re hypothecata vel creditoꝛ in vita debitoꝛis reperiebatur eſſe in detentatione: non poteſt poſt moꝛtem licite ingredi: ideo ſi eſt ei delata hereditas poſſidendo cenſetur adiuiſſe prout notant doc.maxime Pau.de caſt.in.l.j. C.de repud.ꝛ abſti.hereditate.ꝛ ideo dicta domina non poteſt ſe excuſare pretextu hypothece dotalis.

k ¶ Preſumitur inſuper notitia dicti teſtamenti ex multis alijs: nam ipſa vxoꝛ que eſt vna caro ꝛ cohabitans in eadem domo: ꝛ tūc actualiter moꝛam trahens in loco pximo adeo ꝙ poterat audire: conſanguinei enim ꝛ foꝛtius adeo propinqui.item vicini ꝛ foꝛtius cohabitātes preſumuntur ſcire facta ꝛc.per iura vulgaria: ꝛ maxime attenta qualitate facti ꝙ maritus erat infirmus in lecto ꝛ infirmi non ſolent ab vxoꝛibus dimitti niſi ex cauſa: ꝛ attento ꝙ aliqui teſtes depo/nunt ꝙ ipſa acceſſerat in camera tempoꝛe ſtipulationis teſtamenti: ꝛ aliqui ꝙ notificauerunt tunc tenoꝛē teſtamēti ꝛ aliqui ꝙ ipſa ſoluit vel ſolui fecit notario pro ipſo teſtō ꝛ multi teſtes deponāt ꝙ fuit pſens teſtō: ꝛ l3 multi dponāt ꝙ ſtabat in coquina intermediata aſſiduis: tamen concoꝛdari poſſunt ꝙ attētis dictis locis iudicabant illā cēſeri preſentē: ꝛ p cōſequēs intelligentē ſ3 coꝛū iudiciū arg.l. dū p ferre.§.coꝛā.de arbi.ꝛ.l.coꝛam.de vbo.ſig. l3 hoc mediū ſolu3.ſ.de probatiōe preſentie nō ſufficeret attētis his que in contrariū pbanᷓ tñ multū confert ꝛ coadiuuat alias pſumptiones ſupra ponderatas vt que non proſunt ſingula multa iuuant per iura vulgaria.illud autē ꝙ fuerit ſurdaſtra recte intuenti non probatur melius probatur contrarium nō inſiſto: ꝛ per hec recte intuēti patent ſublata adducta in cōtrarium propoſueram latius reſpondere: ac etiam plura in medium adducere pro parte conſultantis ſed propter ſubitum receſſum his ad preſens contentus ſum. Laus deo.

¶ Fratres maioꝛes ſimul habitando cum minoꝛibus fratribus: an cenſeantur contrahere ſocietatem poſſidendo communiter bona communia: ac etia3 propꝛia ꝛ bona dotalia ꝛ bona empta communi nomine: ꝛ cuius debeāt eſſe fructus rerum dotalium ꝛ aliarum rerum in diuiſione.

¶ Conſilium. cclj.

In nomine dñi noſtri Jeſu chꝛiſti. ¶ L3 dici poſſet ptractā cenſeri ſocietatē inter dictos fratres ex quo ſimul vixerunt poſſidendo cōmuniter bona communia: ac etiam bona ppꝛia v3 bona dotalia cum bona dotalia ſint bona viri.l.doce ancill.C. de rei vē. l.de his.ꝛ.l.in rebus.C.de iure dotium. ꝛ etiā bona empta nomine propꝛio ipſoꝛum fratrum maioꝛu3 cū ſocietas ꝯhatur ne dum expreſſe: ſed etiam tacite.l.coheri.ff. pro ſocio.

a ¶ Tamen in cōtrariu3 eſt in dubia iuſtitia. ſocietas eni eſt contractus qui ſolo conſenſu contrahitur.l.conſenſu. ff. de acti.ꝛ oblig.ꝛ inſti.de obli.que ex ꝯſen.naſ. nec ꝯtrahitur: l3 plures fratres poſſideant bona communiter pro indiuiſo ꝛ viuant cōmuniter ad vnum panem ꝛ vnā menſam.l.ex parte.§.ſi filius.ff.fami.herci.ꝛ facit.l.cu3 duobus.§.ſi fratres alꝭ.l.ſi fratres.ff.pro ſocio.ꝛ notat Bar.in.l. titium ꝛ meuium.§.altero.de admi.tuto.ꝛ Barto.Bald.ꝛ doc.in.l. ſi patruus.C.communia vtriuſqꝫ iudi.ꝛ per Bal.in addi.qua3 fecit ad tractatum Barto. de duobus fratribus per ipſum Barto.non completum: ad hoc etia3 notata per Bal. in.l. j.C.qui teſtamenta fac. poſſunt per Pe.de ancha. in conſi. xxx.incipiente qꝛ queſtio modicam ꝛc.ꝛ in conſi.ciij.incipi. parum ſubtiliter.ꝛ Ponta.in conſi.incipiente in caſu ppoſite ꝯſultationis in oꝛdine.cccxxiiij. ſm oꝛdinem non in foꝛmis.cōtrahitur.n. tacite ſocietas ex actibus qui veriſiſr nō fierent citra ius ꝛ nomē ſocietatis: vt qꝛ cōicant hincinde ea que alꝭ eſſent ppꝛia.nō.n. pſumiᷓ id fieri ex cauſa donationis ar.l.ſi cū aurū.de ſolu.ꝛ.l. cū de indebito de pba. ꝛ.l.ſi

ꝛ.l.ſi filius de donatiõ eo caſu pſumit tacito ꝯſenſu ꝯcta ſocietas ꝯformis ipſius actib⁹ ꝑut no.doc.in dictis locis ꝛ p Ang.in ꝯſi.lxxv.icip.pꝛ habẽs alis ex themate pdicto circa finẽ:ꝛ in ꝯſi.cxij. inci.Nanutius ꝛ Ant.alis bona acqſita in pria co.ꝛ Pe.de ancb.in ꝯſi.cxlviij.incipiente plura dubia ꝛ in conſi.ccciij.incipiente materia de qua queritur.

b ¶ Actus.n.voluntarij nõ extẽdunt vltra q̄ʒ gerant.l.ſi.C.ne vxoꝛ p mar.ꝛ.l.j.§.h iterdicto ꝛ q̄ ibi p bar.ff.de itinere actuqʒ pua.ad eliciẽdã.n.intentionẽ hoïs debem⁹ recurrere ad q̄litatẽ actuū vt talis volũtas hoïs pſumat q̄lis ex actibus collegi põt.ff.de acq.here.d.l.p herede.§.papinianus ꝛ.l.duo fratres.ꝛ.l.reprehendẽda.C.de inſti.ꝛ ſubſti. ꝛ qḋ p Inno.in.c.bone.ij.de poſt.pla.ꝛ.qꝛ ꝯctus ſocietatis ꝑut ceteri oẽs ꝯctus reqrit ꝯſenſum vtriuſqʒ partis iuxta.l.j.in pꝛi.ꝛ.§.couẽtionū de pact. nõ ſufficit q̄ alter tm̄ facit actus ſociales ſed requirit q̄ ex vtraqʒ parte fiãt vt p Bar.ꝛ bal. in locis pallegatis.ꝛ p bar.in ꝯſi.mihi.ccliij.incipiẽte ex precedenti ꝯctu.ꝛ p Bal.in cõſi.mihi.ccccxlvj.incipiẽte duo fratres lõgo tempoꝛe ſteterunt ſimul.ꝛ ita cõiter omnes tenẽt.

c ¶ Ex qbus iferꝛ q̄ cū in pũcto pſupponat q̄ dicti fratres minores parū aut nihil lucrati fuerũt:ꝛ ſi qd lucrati fuerũt illud minime poſuerunt in cõi ꝛ ꝯñter ex eoꝝ parte nullus actus interuenit ex quo dephendi poſſit actus inferens in ſocietatem non elicitur coniectura aliqua vrgens tacite ſocietatis.nõ.n.infert in ſocietatẽ tacitã cõis poſſeſſio bonoꝝ vt ſupꝛa probatū eſt nec iferꝛ poſſederũt cõiter bona empta noĩe ꝑpꝛio ipſoꝝ fratrū maioꝝ:ergo cenſeatur ꝯcta ſocietas:qꝛ potius cẽleꝛ poſſeſſio illa cauſata iure familiaritatis ar.l.q̄ ıure familiaritatis cum ibi notatis.ff.de acqui. poſ. ex his deciſus eſt pꝛimus conſultationis articulus.

d ¶ Ex qua deciſiõe plurimū infert ad deciſionẽ aliorū articuloꝝ pñtis ꝯſultatiõis:nã fruct⁹ rei mee mihi q̄runt ꝛ mei efficiunt niſi alius bõafidei poſſeſſoꝛ eos q̄rat q ſunt induſtriales.l.fructus.ff.de vſur.ꝛ.l.q ſcit.e.tit.ꝛ.l. ex diuerſo de rei ven.dum.n.ſunt in fundo ſunt pars fundi.l.fructus pendentes.de rei ven.l.iul.§.ſi fructibus.ff.de acti.empti. ideo ſunt illius cuius eſt ipſuʒ totū:ꝛ ſic ipſe fund⁹ nec ſine cauſa dñiuʒ a dño auferꝛ:ꝛ in aliū trãſferꝛ.l.id qḋ noſtrū. ff.de reg.iur.ꝛ.l.nec vtilẽ ex qbus cauſis maio.ꝛ hoc clariſſimus.

e ¶ Hinc inferꝛ q̄ fructus rerū emptarū cõi noĩe oĩum ſunt omniū cões diuidẽda p capita noĩatoꝛuʒ in ipſis emptionibus ſi ſingulꝛ ſunt noĩati ꝑut ꝛ veriſiꝛe eſt. ſi vo aliq eẽnt noĩati noĩbus ꝑpꝛijs aliq noĩe collectiuo computarent p vno:lʒ plures eẽnt:tñ ipſi oẽs noĩe collectiuo noĩati eã pẽ ꝯſequunt quã vnus ex noĩati noĩe ꝑpꝛio.l.ſi titius.ꝛ.l.interdū in ſi.pꝛincipij de here.inſti.ꝛ.l. ſi pꝛ filio. de vul.ꝛ pu.ꝛ l.plane in pꝛi.de leg.j.cū pluribus ſimilib⁹ nec curandū eſt hoc reſpectu cui⁹ pecunia fuerit facta emptio:qꝛ non curat cuius pecunia res ſit empta ſed per quẽ ſeu cuius noĩe emptio ꝯcta fuit.l.ex pecunia dotali.C.de iure dotiū. ꝛ.l.ſi ex pecunia.C.de rei ven.ꝛ.l.ſi vt ꝑponis.e.tit.argumẽto ſum pro a ſpãlitñ ipſi maiores poſſunt petere dimidiã pecunie quã expẽderunt pro dictis emptionibus.qꝛ conuerterẽt in vtilitatẽ fratrū minoꝝ.l.que vtilꝛ.ꝛ.l.mandaſti cum ſi.ff.de neg.geſt.ꝛ qꝛ in puncto pſupponiꝛ q̄ illi fratres maiores ex poſuerunt in dictis emptionibus pecunias pꝛopꝛias nõ eſt opus inſtare de qua pecunia cenſeantur ſoluta pꝛecia dictarum emptionū in quo articulo doc.aliqualiter variant.

f ¶ Nã Bar.ſolet tenere maxime in.d.l.titiū ꝛ meuiū.§.altero q̄ pecunia cenſetur eẽ ꝑpꝛia ipſius exponentis:ꝛ idem voluit in.l.ſi patruus cõis vtriuſqʒ iudi.per.l. ſi defunctus. C.arbi.tut.ꝛ facit.l.ij.C.ſiqs alteri vel ſibi:nec recurrendū eſt ad coniecturas pꝛout dicit Bar.ibi ꝛ latius in.d.§.altero cui non conſentit Bal.in.d.l.ſi patruus. plaries tñ conſulendo viſum fuit in hac materia recurrendū eſſe ad theoricam quã tradunt Bar.Bal.Ange.Saly.Rapha.Fulg.ꝛ Pau.de caſt.in.l.cum opʒ in pꝛi.de boniſqʒ lib.ꝛ Ang.in.l. facultas.C.de iure fiſci lib.x. fructus aũt rerum que fuerũt empte pꝛopꝛio noĩe ipſoꝝ fratrū maiorū ſunt ipſorū ementiū.itẽ fructus rerū dotaliū pertinent ad illos ad quos ſpectant ipſe dotes.l.fructus.ff.ſol.mat.ꝛ.l.dote ancillaꝝ.C.de rei ven.ſi autẽ ſunt alique res empte per ipſos fratres maiores de qbus non apparent inſtrũta:vñ nõ cõſtat cuius noĩe fuerunt empte pꝛofecto cenſent empte noĩe ꝑpꝛio ipſoruʒ ementiuʒ.l.ꝛ magis.ff.de ſolu.l.papinianus.ff.mandati. iõ de ipſis rebus ita emptis:ꝛ de fructibus dictarū rerū idem iudicanduʒ eſt q̄ de rebus ꝛ de fructibus rerū quas cõſtat eſſe emptas noĩe ꝑpꝛio cū eadẽ ſit ratio. Laus deo.

¶ Donatio facta ſine ꝯſenſu patris p filiū familias iurantem nõ venire cõtra an teneat:ꝛ an heredes donantis poſſint cogi ad obſeruantiã ꝯtractus in quo donatoꝛ promiſit de confeſſione facienda ſtante ſtatuto de quo in littera.a.

¶ Conſilium. cclij.

In nomine dñi noſtri

Ieſu xpi. ¶ Qḋ contractus huiuſmodi firmetur iuramento videꝛ pꝛima facie dicendū.

a ¶ Quia regula vulgaris eſt q̄ iurm appoſitū ſuper ꝯtu ſi põt ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne validat ꝯtū ſup quo interponiꝛ ẽt ſi alr de iure cõi vel municipali eẽt nullus p.c.cū ꝯtingat de iureiu.ꝛ.c.quia de pac.in.vi.ꝛ aũt.ſacramẽta puberū.C.ſi aduer.ven.pꝛout eſt cõis indubitata opi.in dictis iuribus.ꝛ in.l.ſiquis pro eo.ff.de fideiuſ.lʒ quidaʒ ꝯ ꝛ hoc ſaltẽ qñ ꝯctus viciaꝛ fauoꝛe iurantis ſaltẽ pꝛincipaliter ꝑut vꝛ cõtingere in caſu noſtro cū ius municipale viciet ꝯtū minoris ꝛ filij familias nõ adhibita ſolẽnitate ſtatutaria veriſiꝛr fauoꝛe minoris.ꝛ a fili ẽt fauoꝛe filijfamilias ar.d.aut. ſacramẽta puberū.ꝛ.l.cū nõ ſolū.§.Alijs aũt:ibi ne cupidini dediti triſtẽ exitū ſentiant.C.de boniſqʒ lib.nec põt ſtatutū laycoꝝ infringere vires iuramẽti cū ſit res ſpiritualis ar.c.tuã cū ibi notatis de ordine cog.ꝛ.c.venerabilẽ.de elec.ꝛ caſi.imperatoꝛ.xcvj.diſt.circa qḋ multa ſimilia adduci poſſent:ideo nõ vꝛ q̄ huiuſmodi ſtatutū valeat q̄tenus diſponit circa ꝯtuʒ iuratū ꝑut hoc voluit Ray.de foꝛ.in.l.oẽs populi.de iuſti.ꝛ iur.ꝛ idẽ ibi bar.in tertia pꝛincipali q̄õne ſecũdo queſito. ligat enim tũc iuramentū nõ ob.ſtatuto ꝑut voluit Fede. de ſenis cõſi.cclxxij.ꝛ do.Ant.Imo.ꝛ Panoꝛ.in.d.c.cū cõtingat.ꝛ Pau.de caſt.in auc.ſacramenta puberuʒ multa ad hoc ꝑpoſitum adducẽtes que cauſa breuitatis obmitto.

b ¶ Tñ his minime obſtantibus puto ꝯtriū ꝯcludendū ꝛ pꝛemitto q̄ bal.in.d.l.oẽs populi vult ſimplꝛ q̄ hmõi ſtatutuʒ teneat reiecta diſt.Bar.ꝛ idẽ vult in.l.pactum dotali.C.de col.ꝛ idẽ vꝛ velle in.l.nec patronus.C.de opis lib.fundat ſe potiſſime bal.qꝛ lex hʒ vim apoſtoli in remittẽdo iuramentū ꝑut eſt gl.notabilis in.l.adigere.§.quis.de iure patro. ꝛ dicunt Rapha.ful.ꝛ Pau.de ca.in.d.auc. ſacramenta puberum q̄ hoc cõiter ſeruaꝛ. cõmunis autẽ obſeruãtia eſt optima iuris interpꝛes.l.cū de interpretatione.ff.de.ll.ꝛ.c.cuʒ dilectus.de conſue.qñ enim ſtatutū hʒ equitatẽ vel rationẽ naturalẽ nõ põt dici ſtatutū eſſe iuri ꝯtriū ꝑut dicit Bal.in d.auc.ſacramenta puberū:ideo dicens q̄ qñ ſtatutū ex aliqua iuſta cã viciat ꝯtū iuratū tunc valet ꝛ tollit huiuſmodi virtutẽ iuramenti ꝛ eã opi.Bal.ibi ſequitur ibidem Raph. fulg.tali cõſideratione:qꝛ nemo dubitaret q̄ ſi ſtatutū diceret q̄ nullus ꝯtraxit minore ẽt ſi iurauerit ꝛ ſi quis ꝯtrxerit omne ius transferaꝛ in fiſcū q̄ tũc ius auctū tranſferretur in fiſcū.cū ergo eadeʒ ratione nõ transferatur in minorẽ vel filiūfamilias que tranſlatio nil aliud vꝛ q̄ʒ liberatio qñ hʒ fieri in obligatū.l.vnde queritur.§.j.ff.commod. ꝛ glo.magna in pꝛin.in.l. frater a fratre.de condi.inde.ſm eundem Rapha. dicens qḋ eo anno fuerat iudicatum pro opi.Bal.

c ¶ Idẽ voluit Floꝛentinus in.d.c.cū cõtingat dicens valet huiuſmodi ſtatutū ꝛ impedit iuramentū cū pꝛeſumit doluʒ vel hʒ aliã iuſtã cãm:qꝛ tunc ꝯtrahens ſatis vꝛ eſſe in dolo ſm eū pꝛout eū refert Panoꝛ.in.d.c. cum cõtingat.xvij.col. idẽ etiã velle videtur Pet.de anch.in ampla repetitione.c. canonū de conſti.in.xi.q.pꝛincipali col.lxxvi.ver.quid dices in materia iuramenti vbi iter cetera refert Fede. de ſenis tenere q̄ ſi ſtatutuʒ dicit q̄ pꝛomiſſio facta a filiofamilias nõ valeat ſi filiusfamilias contraxit cuʒ iuramento poteſt ſecuʒ contrahens compelli ad relaxandum iuramentum.

d ¶ Nec in hoc venit iurans cõtra iuramentū:immo petens iuramenti relaxationẽ cenſeꝛ fateri ſe obligatū ſicut accidit in eo qui iurauit ſoluere vſuras:ꝛ tamẽ põt petere relaxationem.c.j.ꝛ.c.debitores.de iureiur.iſte enim qui taliter ꝯtraxit deberet puniri.xj.q.iij.qui reſiſtit:ideo nõ dʒ commodū reportare de pꝛeben.cū qui lib.vj.ꝛ ſubdit q̄ talẽ cõpulſionẽ põt facere ẽt iudex ſecularis ꝛ q̄ põt cõuentus excipere nõ debes audiri petens obſeruantiã iuramẽti:qꝛ ipſum relaxare debes ꝛ ipſum relaxari peto:ꝛ in hoc reſidet ꝯſi.dcclxvj. ꝑut eū refert ꝛ ſequiꝛ Pet.de anch.vbi ſupꝛa trãſiens quia ex his videnꝛ velle q̄ iuramentū obliget ſʒ nõ valeat ꝯctus ꝑut in ſiſi qḋ adducit in ꝑmittente vſuras vt habeꝛ in iuribus q̄ allegat:ꝛ in.c.ſignificante.de pigno.itẽ qꝛ ſi ꝯc⁹ foret

validus relaxatio iuramenti non inualidaret contractum
iam validatum iuramento put voluit Ange.in ſuo ꝯſi. qḋ
incipit dña Catherina ſm ordinē informis cōſil.clx. ⁊ ſeq
tur Panor.in.d.c.cum contingat ⁊ ego latius dico hoc te
nens in.d.aūt.ſacramenta puberum in verbo inuiolabili
ter in fi.prime queſtionis:⁊ ſic fruſtra peteretur relaxatio
ne reportaret cōmodū.itē Pe.de ancha.ibidē in.lxxviij.
co.refert Iac.de bel.in diſpu.incip.lex peruſina dicentem
ꝙ ſtante lege municipali peruſina ſi filiuſfamilias cōtrahit
ſine ſolēnitate municipali ⁊ iurat iuramentum non dat ro
bur contractui arg.l.nō dubium.C.de.ll.tū etiā qꝛ eſt con
tra bonos mores:nam tales cōtractus filiorū prebent cau
ſam depredandi parētes ⁊ peccandi.l.j.ad maced.ergo ⁊c.
c.nō eſt obligatorium.de reg.iur.li.vj.de minore dicit idē
de iure ciuili:ſed de iure cañ.dicit eum obligari ⁊ in h̄ reſi
det ſm eūdem Pe.de ancha. qui videt cū eo ibi tranſire ⁊
ſm relata Iac.de bel.⁊ ſucceſſiue Pe. de ancha. vult face
re differentiam inter contractum filij familias ⁊ contractū
minoris:lȝ lex peruſina loquatur de ambobus:nam in cō/
tractu filijfamilias ſimpliciter vult ꝙ nō firmetur contra
ctus ⁊ ſentit iuramētum nō obligato in minore vult idem
de iure ciuili ſed de iure cañ.vult ꝙ obligetur pōt intelligi
obliget ex ꝯtractu:⁊ pōt intelligi ꝙ obliget ex iuramēto :⁊
aduertendū ꝙ aſſimilat hunc caſum caſui.l.j. ad mace. vbi
contractus viciatur odio contrahentium cum filijſfami.

e ¶ Et qñ contractus viciat odio alterius ꝗ iurantis iura
mentum non dat robur cōtractui lȝ obliget.c. ſignificante
de pig.⁊.d.c.debitores.⁊ notant doc.cōmuniter omnes in
d.c.cum contingat in.d.l.ſiquis pro eo.⁊ in dicta autētica
ſacramēta puberū.⁊ hāc firmat Saly.in.d.aūt. ſacramēta
puberū in vltimis verbis vbi recitatis opi. in hac dubita
tione:⁊ vltimo loco īpugnata opi. Bart.ſubdit formaliter:
⁊ iō puto ꝙ vbi ſtatutū annulat ꝯtū ⁊ iuramētū ꝙ ſtatutū
teneat per.l. nō dubiū ſupra de leg. ⁊ p.l. ſiqs inquilinos.
§.j.de lega.j.⁊ qꝛ nō dicit periurus qui ex cauſa diſceſſerit
a iuramēto.j.l.ſi.qui ſat.cog.⁊ qꝛ tale ſacramētū pōt remit
ti a parte cuius fauorē ꝯcernit.ff.q ⁊ a qbus.l.ſi.ff.de bo.
lib.l.ſi patronus.⁊ p cōſequēs p ſtatutū arg.eorum que no.
ſuper rubrica.j.d decurionibus li.xij.⁊ qꝛ omnes ciues ēt
ſi non interfuerint in condendo hoc ſtatutum fingitur in
terfuiſſe ⁊ conſenſiſſe.vt.l. oēs populi.ff.de iuſti. ⁊ iure.⁊
extra de ꝯſti.c.j.lib.vj.⁊ per ꝯſequens his qui cum minore
contraxit ⁊ ꝓpter hoc nō pōt petere iuramētū ſeruari ꝙ
ipſe diſponit vires nō habere nec ſeruare ſibi vel alij.

f ¶ Et ex his patet ꝙ multi tenēt ꝙ quādo ſtatutū requirit
certam ſolēnitatē:⁊ etiā ſi interueniat iuramētū ꝙ tūc ꝯtus
nō iuuat iuramēto ꝙ vr̄ ꝓcedere ſi ſtatutū expreſſe diſpo
nit ꝙ cōtractus aliter factus nō valeat:nā cōtractus nō eſt
res ſpiritualis ſed tēporalis:nō pōt ſtatutū circa eum diſpo
nere:⁊ circa obligationē ciuilē ⁊ actionē ex eo reſultātes.
que ſunt de iure ciuili.l.ij.§.deinde.ff.de orig.iuris.iura
mētum aūt remanet in ſuis viribus:qꝛ obligat iurātē ⁊ p
conſequēs ſtatutū nō mittit falcem in meſſē alienam:⁊ iō
tunc Imol.in.d.c. cum contingat col.xxiiij. dicit ꝙ videt
ꝙ cōtractus ſit nullus ⁊ remaneat iuramentū ⁊: ideo vide
tur ꝙ in foro ciuili nullum habeat remedium ſic ꝯtrahens:
ſed ſolum habeat recurſum ad iudicem eccleſiaſticum vt iu
rans cogatur obſeruare iuramētum: poſſet tamen ſm eum
eſſe dubium an iudex ſecularis debeat facere iuramentum
ſeruari:⁊ an ius canonicum debeat preualere iuri ciuili in
quātū vult iuramētū habere efficaciā etiā ſi tēdat ad obli
gationē inducēdā:lȝ ꝯtrarium vellit ius ciuile ⁊ videretur
ꝙ ſic per id qḋ habet in.c.lȝ mulieres de iureiu.lib.vj. ſm
eum qui ſubdit ꝙ agens ꝯtra dictum ſtatutum cōmuniter
nō audiretur in foro ſeculari niſi iudex eccleſiaſticus coge
ret ſecularem ad obſeruantiam iuramenti ſm formam.c. lȝ
mulieres de iureiu.lib.vj. ſm eum qui ex his ⁊ poſtea cla
rius ꝯcludit ꝙ ꝯtractus ſit nullus ⁊ nō firmetur iuramen
to:⁊ tñ iuramētum obliget ⁊ ꝯſtringatur iurās ad obſeruan
tiam iuramēti ſaltem per iudicem eccleſiaſticum.

g ¶ Et ꝙ iuramētum in his terminis non validet ꝯtractum
vidi alias ꝯſultum in caſu occurrēte hic peruſie vt arbitror:
lȝ punctus eſſet figuratus aliſi per celeberrimū doctorem
⁊ itegerrimū ⁊ veridicū ꝯſultorē dñm Benedictū de bñdi
ctis de peruſio patrē ⁊ pceptorē meum.⁊ illi ꝯſilio me ſub
ſcripſi:fuit tñ mihi tūc extra punctū pſuppoſitū ꝙ p ſum
mum pontificē fuerūt ſtatuta confirmata:⁊ de hoc feci men
tionē in mea ſubſcriptione iacīēs in h̄ magnū fundamētū:
ꝯſtat eni ꝙ ius pōtificiū pōt tollere vires iuramēti ⁊ i hac
lege pōtificia pōt ꝓcedere gl.in.l. adigere.§. ꝗuis de iure
patro.ad h̄ tex.in.c.quēadmodū de iureiur. ⁊ ibi h̄ tenent
hoſt.⁊ Ioan.⁊ cōiter doc.lex aūt pontificia pōt dici talis
ꝯfirmatio:nā qḋ principi placet legis hȝ vigorē.l.j.ff.de cō
ſti.pñ.⁊.§.ſȝ qḋ pncipi inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.p capi
tula aūt pontificū ſunt ꝯfirmata:qꝛ petita fuit confirmatio
ſtatutoꝝ dūmodo nō ſint ꝯ libertate eccleſiaſticā ⁊ pōtifex
reſcripſit exhibeant ⁊ interī robur habeāt:exhibitio autē
nō fuit aliter petita nec facta:nō interī ſunt ꝯfirmata:⁊ ita
fuerūt p ꝯfirmatio ⁊ validatio indefinite habita. idefinita
aūt eqpollet vniuerſali p iura vulgaria.⁊ qꝛ excipiunt ſtatu
ta que ſunt ꝯ libertatē eccleſiaſticā dat intelligi ꝙ cōprehē
dunt ēt ſtatuta q̄ alias eſſent nulla cū ſtatuta cōtra libertatē
eccleſiaſticā ſint ipſo iure nulla aūt caſſa ⁊ irrita.C.de ſa.
ſan.eccle.alis nō eēt bona exceptio cū nō ꝯprehēderet ſub
regula ⁊ exceptio declarat regulā.l.nā qḋ liqde.§.ſi.de pe
nu.leg.⁊ qḋ habet in.l.j.de reg.iur.⁊ in rubrica.e.ti.lib.vj.
ex qb⁹ oibus ꝯcludēdū duxi ꝙ dictus ꝯtus nō ſit firma
tus iuramēto:⁊ lȝ iurās potuerit artari ad obſeruantiā iu
ramenti:⁊ tñ nō poſſit artari eius heres p.c. veritatis cum
ibi notatis de iureiur. Laus deo.

¶ Subſtitutus ſub hac ꝯditione ſi inſtitut⁹ deceſſerit ſine
filijs legittimis ⁊ naturalib⁹ ex eo natis an excludat p mo
naſteriū qui habet loco filij cuȝ inſtitutus ingreſſus fuerit
monaſterium:⁊ in eo deceſſerit ſine filijs.

¶ Conſilium. ccliij.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ Ardua eſt ⁊ profecto multū
dubia preſens conſultatio in qua doct. plu
rimum variant.

a ¶ Nam ꝯſtat ꝙ ſiqs eſt grauatus ſub con
ditione ſi deceſſerit ſine filijs ⁊ poſtea ingrediat monaſte
rium ⁊ decedat ſine filijs nō eſt locus fideicōmiſſo ꝓut eſt
expreſſum in aūt.de ſancti.epi.§.ſed hoc ꝑ ſi ⁊ in aūt.niſi
rogati.C.ad tre.⁊ in.c. in pñtia extra de ꝓba. ide ergo ⁊ in
terminis nr̄is:lȝ ſint adiecta illa vba legittimis ⁊ naturali
bus:qꝛ illud tacite videbat ineſſe:nam ſub dicta ꝯditione ſi
deceſſerit ſine filijs nō cōprehēdunt filij legittimi nō natu
rales p.l.ſi ita qs.§.ſi.de leg.ij.⁊.l.fideicōmiſſuȝ.de ꝯdi. ⁊
demō.⁊ facit.l.ex ea.§.inſulā.de v.ob.⁊.l.ſi.C.de his q ve
ni.eta.ipetra.expſſio aūt ei⁹ qḋ tacite ineſt nihil ſolet opa
ri.l.h̄ vba.ff.de leg.j.⁊.l.cū qd.ff.ſi cer.pe. ⁊.l. nō recte.C.
de fideiuſ.ꝓut p hāc rōnē firmauit Dy.in.d.l.ſi ita qs i cō
ditiōe ſi deceſſerit ſine liberis ex ſuo corpore natis:⁊ cū ea
dē opinione trāſit Cy.in.d.aūt.niſi rogati.qḋ ⁊ tȝ ibi Ric.
malū.alia tñ rōne.ſ.qꝛ in terminis illi⁹ autētice ⁊ in corpo
re nō excludit ſubſtitutus:⁊ eo qꝛ monaſteriū habeat loco fi
lij ſȝ reijcit grauamē:qꝛ tale onus ſub dicta ꝯditiōe adiectū
repugnat religioni ⁊ vite ꝯtēplatiue:⁊ iō tanqȝ turpis ꝯditio
vel grauamē reijcit.nā tex.in corpore dicit ꝯditiōes inuali
das ⁊ ꝓ nō ſcriptis ēē.nō aūt dicit hīri ꝓ purificatis ꝓut ꝓ
purificatis cēſerent hīri ſi iō euaneſceret grauamē:⁊ eo qꝛ mo
naſteriū haberet loco filij ſȝ vbi ꝯditio eſt adiecta ſub di
ctis verbis ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpore natis non
minus obuiat religioni ⁊ vite ꝯtēplatiue ꝗ ſimplex ꝯditio
ſi deceſſerit ſine filijs merito dicta ſubſtō habeatur ꝓ non
ſcripta ſm eādē Ric.malū.cuius dicta vident omni ſancti
tate ⁊ eqtate veriſſima ſm Raph. ful.in.d.aūt. niſi rogati.
⁊ dixit Bar.ibi ꝙ iſta eſt ṽa rō quā ponit tex.in corpe nec
vlla lex vl̄ decretalis dicit ꝙ monaſteriū habeat loco filij:
nec ob.d.c.in pñtia.qꝛ dicit ꝙ intrās monaſteriū nō dr̄ de
cedere ſine herede nō dicit ſine liberis ſm eū q p h̄ firmat
hāc ptē ibi ⁊ in.d.l.ſi ita qs ⁊ i ꝯſi.icip.qdā noīe titi⁹ in or
dine mihi.cxl.⁊ in alio ꝯſi.ſcūs ſpūs ad ſit grā ꝗrit an mo
naſteriū in ordine mihi.cxxx.⁊ in alio ꝯſilio ꝙ incipit nar
nienſis quidam habens filium in ordine mihi.ccxciiij.

b ¶ Adducens vltra predicta ꝙ dos preſupponit matrimo
nium carnale.l.ſi.C.de dona.ꝓpter nup.pro introitu autē
matrimonij nō pōt aliquid dari.c.non ſatis. de ſymo.⁊ tñ
tex.in corpore :loqt etiā vbi aliqd dat ꝓ dote.ꝑalē.tex.ibi
pariter loquit in conditione ſi matrimoniū ꝯtraxerit ſȝ ma
trimoniū ſpūale nō ꝯbit iter monachū ⁊ monaſteriū:ſȝ ſo
lū iter abbatē ⁊ monaſteriuȝ:vt no.p Inno.⁊ Ber. in.c.qꝛ
ꝓpter de elec.⁊ ſic nō pōt cenſeri purificata illa conditio ſi
matrimonium

matrimoniũ ↄ̃xerit ꝛ nihilominus eſt locus ſubſtitutiõi fa cte de ipſo intrãte mõaſteriũ.pa.ſubſtitutio facta ſi nõ nu bet reijcit tanq̃ iprobitiua nuptiaꝝ.l.quotiẽs.ꝛ.l.bẽa meus §.ff.de ↄdi.ꝛ demõ. io fortius dʒ reijci illud grauamẽ ꝙ re trahit a vita ↄtemplatiua que eſt melior in auc.de monacis in pri.ſm eũ qui h firmat in dictis ↄſi.ꝛ.d.ↄſi.incipiẽti ſan cti ſpũs ꝛc.ſe ſubſcripſerũt Fraci.rig.ꝛ bal.ꝛ eius rõnes re fert ꝛ ſequit Panor.in.d.c.in pñtia vbi idẽ tenet dñs An. de bu.idẽ vr̃ tenere Bota.in.l.ſtipulatio. hoc mõ cõcepta. de ver.ob.ꝫ.dicta rõne Ricciar.malũ.ꝛ Bar. facit qꝛ in du bio illa opi.eſt amplectẽda que fauet religiõi arg.l. ſunt aũt de relig.ꝛ ſum.fune.ꝛ dicit Jmo.in.d.l.ſi ita quis.§.ſi.ꝙ di cta ratio Ric.malũ.ꝛ Bart.eſt verior de iure ciuili propter quam ſupradicta opinio eſt ſeruanda in terris imperij.

c ¶ Sed lʒ.ꝫ.dicta reddãt hãc cõſultationẽ multũ dubiã ni hilominus ꝑdictis nõ obſtantibus ſemp mihi viſa fuit ve rior opinio ↄ̃ria.ſ. ꝙ vbi eſt appoſita ↄditio ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpore natis vl̃ ſine filijs legitimis ꝛ natura libus ꝙ tunc ꝑ ingreſſum monaſterij nõ euaneſcat grauamẽ ſub dicta ↄditiõe appoſitũ ꝓut hãc partẽ tenuit Marti.ſi. qꝛ v̉ba teſtatoris oĩno repugnãt q̃ tñ loquunt de naturali bus ꝛ in eis debẽt itelligi.itẽ qꝛ.d.aũt.niſi rogati nõ eſt tra hẽda ex terminos ſuos ſm eũ quẽ ſequit Jac.but.ꝛ idẽ dis ſputãdo tenuit Jac. de bel.in.d.aucten.§.ſʒ h pñti ꝓcedit in terpetrando ꝛ fingẽdo vt pʒ in.d.c.in pñtia que interpetra tio locũ hʒ qñ teſtator expreſſe vel tacite ↄmittit voluntatẽ ſuã iuris interpetrationi nõ qñ apparet ꝙ vult ſua v̉ba na turaliter intelligi ſʒ eũ vt refert Bal.in.l.deo nobis in ꝑn. C.de epi.ꝛ cle.ẽ eni in ꝑtãte teſtatoris ſubſtituere ẽt in mo naſteriũ igreſſe.vt.d.l.deo nobis.§.h ẽt ibi. ſi aũt ꝛ ãplius voluerit eis largiri h eius voluntati cõcedimus qui tex. eſt ad hoc notabilis ſm Bal.in.d.l.deo nobis.qui cũ h tranſit ꝛ idẽ tenuit Jac.de bel.in.d. §.ſed h preſenti ꝓut ibi refert ꝛ ſequit Ang.ꝛ idẽ tenuit Ricciar.malũ.ꝓſuppoſito ꝙ mo naſterium habeatur loco filij prout h tenet glo.in.d.auten. niſi rogati.ꝛ in.d. §. h preſenti ꝙ ꝛ cõmuniter tenetur ꝓut dicunt:vt Cy.Saly.ꝛ Raph.in.d.aũt.niſi rogati.

d ¶ Nam tunc dicta v̉ba inducunt reſtrictionem fideicõmiſſi ꝓut ſi teſtator dixiſſet ſi deceſſerit ſine filijs ex hac vxore ne tis reſtituat ꝛc.nã tunc ſi decedit cum filijs ex alia vxore te nebitur reſtituere.nec ob.qd̃ dicit Dy.ſ.ꝙ exprimitur quod ineſt:qꝛ reſpondet ꝙ filius ciuilis nõ excludit ſubſtitutum regulariter ſed ſecus eſt in filio ciuili per ingreſſum mona ſterij ſed per hmõi verba voluit teſtator ꝙ ſubſtitutus non excludatur a monaſterio prout ſi dixiſſet ſine liberis maſcu lis ſm Raph.ſm quem hec opinio ꝙ monaſteriũ habeat loco filij eſſet in iudicio ſequenda : ꝛ conſequenter ꝙ dicto caſu ſubſtitutus repellatur.ꝛ Saly. ibi dicit ꝙ moderni re ſpondentes ad dictam rõnem Dy. dicunt ꝓ monaſterium habetur pro filio ciuiliter nato ꝛ ſpecialiter ꝙ filiꝰ ciuilis faciat deficere conditionem ſm eum qui firmat hanc partẽ poteſt etiã in terminis noſtris reſponderi ad rationẽ Dy. ꝙ qñq; filius non legitimus facit deficere conditionẽ: vt habetur in.l.ex facto.§.ſiquis rogatus.ff.ad tre.ꝛ tamen ſe cus erit in conditione ſi deceſſerit ſine filijs leg.ꝛ naturali bus ꝛ propterea hec conditio non eſt expreſſa prout inerat: nec etiã obſtat reſponſio Bar. data ad dictum.c.in pñtia ꝑ quod probat.d.opinio ꝙ monaſterium habeatur pro filio. qꝛ lʒ tex. ibi dicat ꝙ habet ꝓ herede:tñ i thẽmate erat adie cta conditio ſi deceſſerit ſine filijs non cõditio ſi deceſſerit ſine herede:ideo vt rõ adaptetur ad thema ſeu queſtionem prepoſitam debet intelligi ſine herede.i.ſine liberis.

e ¶ Prout alias v̉bũ heres ponit pro liberis.l. ex facto.§.ſi. ff.ad trebel.ꝛ.x.col.de eo qui ſibi ꝛ here.ſuis in rubro ꝛ ni gro.ꝛ in.c.j.§.penul.de lege corradi cum multis ſi. ꝛ ita ſu mitur in.d.c.in preſentia prout volũt ibi doc . nec ob.id qd̃ in.d.§. ſʒ hoc preſenti dicit pro dote vel ſi matrimoniũ ꝛc. qꝛ lʒ non ſit ꝓprie matrimoniũ inter monachũ ꝛ monaſte rium: tamen põt hoc reſpectu cenſeri matrimonium ꝓut ꝛ habetur pro filio lʒ cõſtet ꝙ nulla ſit filiatio inter monaſte riũ ꝛ monachũ ꝛ ſi qua eſſet potius mõachus deberet repu tari filius monaſterij q̃ econtra.item lʒ non poſſit dari ali quid monaſterio pro ingreſſu monaſterij:tñ põt dari aliqd monacho caſu quo ingrediatur vt quodãmõ cenſeatur eius dos nec erit ſymõia ſi ea de cauſa nõ ingredit mõaſteriũ nec monaſteriũ ea de cauſa ipſum recipit:attẽto etiã ꝙ illud po terat percipere ingrediens.ſ.contrahendo veras nuptias ꝛ hanc partem firmat Jo.an.in.d.c.in preſentia vbi h idẽ fir mat Hoſt.ꝛ dicunt ibi Flo.ꝛ Jmo.ꝙ tex.dicti.§.ſʒ hoc pre ſenti tanq̃ exorbitans nõ eſt extendendus arg. regule que a iure exorbitant in.vj.idẽ ẽt firmat Bal.in ſuo cõſi.incip. in.q.que vertit inter ſcholas ſancte Marie in ordine mihi xix.ꝛ in conſi.incip.in primis videndus an onus in ordine mihi.ccxxj.ꝛ dicit Bal.in conſi.incip.in.q.que vertitur in ter ſcholã ꝙ iſta opi.cõſueuit vſu approbari:hanc etiã opi. approbat Pau.de ca.in.d.auc.niſi rogati nõ ea ratione:qꝛ monaſteriũ habeat loco filij:qꝛ nõ vult ꝙ ea ſit ratio illius tex.ſed vult ꝙ ratio illius tex.ſit qꝛ teſtator apponendo di ctas cõditiones nõ cenſetur cogitaſſe de ingreſſu monaſte rij:ideo ius ꝓſumit ꝙ ſi de h caſu cogitaſſet idẽ diſpoſuiſſet prout ꝛ ius diſponit ſm eum qui dicit dictam rationem ad illũ tex.cõſulendo tenuiſſe.aliud ergo vult qñ teſtator vlte rius procedit reſtringendo ſe ad filios naturales ꝛ profecto cũ tex.nõ exprimat aliquã rationẽ ꝛ poſſint plures rationes aſſignari ꝓut ꝛ doc.varias aſſignant:vt pʒ ex iam dictis nõ vr̃ ꝙ poſſumus illũ tex.exorbitantẽ extendere ad aliũ caſuʒ propter rationem illius tex.per ea que alias tradit Bar.in.l. liberorũ.ff.de ver.ſigni.vbi vult ꝙ circa ſtatuta diſponens ꝙ filia excludatur propter filios maſculos nõ poſſumus ar guere a ratione illius tex.cum ratio non ſit expreſſa.

f ¶ Facit etiã qd̃ alias notat Bal.in.l.q̃uis ſimpliciter.C.de fideicom.ꝛ in.l.maximũ viciũ.C.de lib. prete.volens ꝙ vbi nõ eſt niſi vna ratio aſſignari poſſit ex ea argui ꝓut ſi eſſet expreſſa.ſecus ergo vr̃ velle ſi plures rõnes excogitari poſ ſunt prout cõtigit in caſu noſtro:ꝛ maxime cũ tex.iuris ca nonici videatur aliã rõnẽ aſſignare q̃ ſit illa qua mouent tenentes primã partem:ꝛ etiam glo.iuris ciuilis ſimilem ra tionem aſſignet ꝛ prout dicunt Cy.Saly.ꝛ Raph.dicta rõ aſſignata per glo.cõiter tenet:ꝛ ea rõne retenta plurimi re nentes contrariã partem tenuerunt hanc partẽ nec eſt vex ꝙ textus in corpore reputet dictas conditiones turpes:licʒ dicat eas inualidas ꝛ pro nõ ſcriptas eo caſu quo monaſte rium ingrediatur:nam poteſt dici qd̃ attẽta rei veritate di ctas conditiones deficiunt:qꝛ ingrediens monaſteriũ nõ contrahit nuptias nec ex hoc liberos habet:tamẽ qꝛ mona ſterium habetur pro filio:ideo eo caſu diſponitur quod ſit perinde ac ſi eſſent purificate.conſtat enim ꝙ dicte cõditio nes non ſunt ſimplr̃ ꝛ abſolute pro non ſcripte ꝛ inualide. nam ſi eſſent ꝓ nõ ſcripte ꝛ inualide ſubitũ ſortiret effectũ etiã ſi monaſteriũ nõ ingrediat ꝛ liberi nõ ſupereſſent qd̃ ẽ oĩno falſuʒ.intelligant ergo pro non ſcriptis ꝛ inualidis eo reſpectu.qꝛ lʒ vere deficiãt vel vere purificent : tñ non ha bent pro purificatis vel defectis ſingula ſingulis referẽdo ſed diſpoſitio ſortitur effectum ac ſi dicte conditiones non fuiſſent appoſite.loquit enim ille tex.in duobus caſibus.ſ. qñ quis honorat ſub conditiõe ſi nuptias contraxerit vel ſi liberos ſuſceperit quo caſu ſi matrimoniũ nõ contrahit vel liberos non procreat ſi monaſterium ingreditur habet perinde ac ſi conditio fuiſſet purificata: qꝛ tñ re vera eſt de fecta cõditio reputatur inualida ꝛ pro non ſcripta : nam eſt perinde ac ſi non fuiſſet cõditio ſcripta ſeu appoſita.

g ¶ Itẽ loquit ille tex.ſiqs eſt oneratus ſub cõditione ſi li beros non habuerit vel ſimplr̃ vel ſi liberos non habuerit ipe oneris iniuncti puta ſi deceſſerit ſine liberis:ꝛ tũc ſi in greditur monaſterium cõditio vere eſt purificata:tñ eſt per inde ac ſi eſſet defecta:ideo onus iniunctũ habet pro non ſcripto ꝛ eſt eo caſu inualidũ ꝛ pro nõ ſcriptũ ponamus ali quã eſſe ſterilẽ vel octuagenariã vel ſpadonẽ ſeu eunuchũ ita ꝙ non poſſit hr̃e liberos eſt oneratus ſub conditione ſi deceſſerit ſine filijs ingreditur mõaſteriũ erit ne locus one ri iniuncto ſi dicimus ꝙ non offendimus generalitatẽ.d.§. ſed hoc ꝑſenti.ꝛ.d.c.in pñtia ſi dicimus ꝙ ſic ↄfundit ratio qua fundat opinio ↄ̃ria:qꝛ tunc propter hoc nõ retrahit ab ingreſſu monaſterij ꝛ ꝓpterea nõ militat rõ Ricciar. malũ. ꝛ Bar.ꝛ ex hoc demonſtrat ꝙ illa rõ non eſt bona: qꝛ non eſt generalis ad dictũ.illa.n. cenſet rõ finalis que influit in omneʒ effectũ: ſed illa que nõ influit in oẽm effectũ ſub di ſpõne cenſet rõ impulſiua v̉ba ſunt bal.in.l.j.ff.ſol. ma.vij. co.allegat no.in.c.inſtitutus de heret.li.vi.itẽ ꝙ illa rõ nõ ſit bona demonſtrat meo iudicio euidentiſſime ille q ingre ditur monaſteriuʒ renunciat huic ſeculo:ꝛ vouet perpetuã paupertatẽ.c.cũ ad monaſteriũ.de vi.ꝛ ho.cle. ꝛ ſic etiã ꝓ pria a ſe abdicat.ſi ergo ꝓp oĩa q̃ hʒ ꝛ que ipoſterũ hr̃e poſ ſet nõ ſe retrahit a vita ↄtẽplatiua quo pacto aut qua colo rata rõne poſſumus dicere ꝙ id vicietur hmõi onus iniun ctũ:maxĩe poſt mortẽ ne timore huiꝰ oneris retrahat ab eiſ

gendo vitam contemplatiuã cũ nõ retrahať q̃s a vita contẽ
platiua ꝑpter oĩa que hȝ vel habiturus eſt ꝑfecto non vi
deo: ⁊ maxime q: hmõi diſpõ vẽdicat ſibi locũ: ẽt ſi qs igre
diať ordinẽ mendicãtiũ q nihil hẽe põt nec in ꝓprio nec in
cõmuni: nã lȝ eo caſu nõ querať monaſterio iuſ ſubſtituti
repelliť: ⁊ cõuertiť in aliã piã cauſam ꝓut diſputãdo tenuit
Ange. vt ipſe refert in cõſi. xcj. incipiẽ. ſancta carmelitarũ
religio in. iij. co. idẽ tenẽs ⁊ dicẽs ſe alias idẽ cõſoluiſſe qđ
⁊ ꝓbat generalitas dictorũ iuriũ. qs ergo retraheť ab eligẽ
do vitam contemplatiuam mendicantium ne ſit locus one
ri iniuncto ex quo omnimodo illi oneri locus erit licȝ alia
via: ⁊ ex quo ipſe preſupponit mendicare.

b ¶ Preterea dicta diſpoſitio. d. ꝰ. ſed hoc põt ⁊ ſimilium
ceſſat qñ onerata ex aliqua pia cauſa ꝓut eſt tex. in. d. ꝰ. ſed
hoc põt vinculo: ſi tñ in redẽptionẽ qui verſi. lȝ loquatur
ſolũ qñ relinquiť in redemptionẽ captiuoꝝ vel in alimen
ta egentiũ perſonaꝝ: tñ glo. in. d. auc. niſi rogati ⁊ doc. cõi
ter volunt idem eſſe ſi in aliã piã cauſam vel in aliuȝ pium
locũ relictũ eſſet collatũ ſed abſonũ videť ꝙ pius locus cõ
ſequatur relictũ factũ ſub turpi cõditione. itẽ ꝙ diſponať
ꝙ ꝓpter paruum cõmodũ pecuniarium pij loci retrahatur
quis ab ingreſſu monaſterij: ⁊ a vita contemplatiua: ⁊ ſic a
maximo bono varijs: ergo vijs deducitur ꝙ dictum fun
damentum quo mouetur Ricciar. malũ. Bar. ⁊ ſequaces
non eſt bonum quo ſublata ruit illa opi. prout ⁊ tenentes
illaȝ partem fateť: ideo hec pars eſt amplectanda.

l ¶ Et in effectu ſublata ſunt adducta in ↄ̃trium nec in hoc
eſt inducẽda diſcrepantia inter ius canonicuȝ ⁊ ciuile. ſ. ꝙ
de iure canonico ſit vna rõ quã ponderat tex. in. d. c. in pre
ſentia. ⁊ de iure ciuili ſit alia rõ prout dicit Imol. in. d. l. ſi
ita qs q: iura ſunt ↄcordanda non diſcordanda. c. cũ expe
diat iura iuribus ↄcordari. de elec. li. vj. ⁊. l. vnica. C. de in
offi. doti. ⁊ ideo cum de iure ciuili nulla rõ ſit expreſſa ſi de
iure canonico rõ exprimiť illi ſtandum eſt. oẽs enim habẽt
pro indubitato ꝙ vbi de iure ciuili aliqđ eſt dubiũ: ⁊ de iu
re cañ. deciditur deciſioni iuris canonici: ſtatur ẽt in foro ci
uili hinc eſt ꝙ lȝ de iure ciuili nõ deberẽt dtrahẽ due q̃rte
prout quaſi oẽs tenent. vt habeť in. l. ꝗ̃ꝗ̃. C. ad. l. fal. ⁊ in
multis locis: tñ q: de iure canonico ↄ̃riũ eſt expſſum in. c.
raynutius. ⁊. c. raynaldus. de teſtis in antiqs. ⁊. c. ſi pr̃. eo.
ti. li. vj. ẽt i terris iperij ⁊ foro ciuili due quarte detrahuť
in terminis illoꝝ iuriũ ꝓut oẽs fateť. q: erant de iure ci
uili opiniones. nõ ergo debemus hoc caſu cõprobare diſ
ſonantiã eſſe inter cenſurã iuris canonici ⁊ ciuilis: ſȝ inhe
rendũ menti ⁊ verbis teſtatoris ꝓut ⁊ eſt ipſa veritas ⁊ cõ
munis opi. vt recte deprehẽditur ex ſupra relatis ⁊ vſu cõ
probata ꝓut vt ſupra. dicit Bal. ⁊ vſus eſt optimus iuris
interpres. l. cũ de interpretatione. de. ll. ⁊. c. cũ dilectꝰ. de cõ
ſue. ⁊ ſic ꝙ ſit locus dicte ſubſtõni. Laus deo.

¶ Mulier que donauit bona ſua ⁊ hereditatẽ ſui fratris
aſſerens in inſtrumento donationis ſe eſſe fratris heredeȝ
an cenſeatur ita donando adiuiſſe hereditatem ita ꝙ do
natarius poſſit petere bona donata.

¶ Conſilium ccliiij.

In nomine dñi noſtri
ieſu xpi. ¶ Pricipalis difficultas põtis cõ
ſultationis eſt an dicta dña Peronia cen
ſeať adiuiſſe hereditatẽ dictorum Baptiſte
⁊ Raynaldi. ſi enim non adiuit non tranſtu
lit illud ius adeundi in donatarium,

a ¶ Nã ius adeũdi nõ põt i aliũ trãſferri. ar. l. mulier. ꝰ. ex
aſſe. ff. ſo iure dot. ⁊ qđ p illũ tex. notãt gl. ⁊ doc. i. l. apud iu
lianũ. ꝰ. antiſtiꝰ. ff. ad tre. argumẽto ſumpto a maiori ad idẽ
l. paulꝰ. rñdet p pcuratorẽ: ⁊ q̃ ibi habenť. ff. de acq. hr̃. ⁊ i
ſup donatio fuit omniũ bonoꝝ pſentiũ ⁊c. lȝ ius adeundi
nõ dr̃ i bonis. l. pcis rez. ff. ad. l. fal. merito nõ cõpꝛehẽdiť
ſub illis vbis bonoꝝ ſuoꝝ ⁊ hoc qdẽ ẽ idubitatũ ꝙ ſi hr̃di
tas nõ fuit adita p dictã dñaȝ Peroniã nõ venit i donatio
ne facta dicte dñe Care: ⁊ ſucceſſiue nec in donatiõe facta p
dñaȝ Carã dicto Sãcturio ex quo iferreť ꝙ dictꝰ Sãctu
riꝰ nullũ ius hẽt in bonis ⁊ hr̃ditate dictoꝝ Baptiſte ⁊
Raynaldi: ſȝ bona pdicta deuoluta fuiſſent ad dictã dñaȝ
Angelutiã inſolidũ i hr̃ditatibꝰ dicte Raynaldi. ⁊ Bapti
ſte: nã dicta Peronia decedẽs nõ adita hereditate nõ trãſ
mittit hereditatẽ fratꝝ. l. qñ ſororẽ. C. de iure deli. ⁊. l. vni
ca. ꝰ. in nouiſſimo. C. de cad. tol. ⁊ ſucceſſiue cũ dicta Ange
lutia vocabať ad hereditatẽ vna cũ ipſa dña Peronia exclu
ſa dña Peronia eius morte tota accreſcit dicte Angelutie
l. ſi ex pluribꝰ. ff. de ſuis ⁊ leg. l. vnica. C. qñ nõ petẽ. partes
d. l. vnica. ꝰ. his itaqȝ. C. de ca. tol. Sin vo. d. Peronia adi
uiſſȝ potuiſſȝ hr̃ditates i donatariã trãſferre. l. hr̃ditatẽ. ff.
de dona. ⁊ ar. tituloꝝ de hr̃ditate vel act. vẽ. ff. ⁊. C. p totos.

b ¶ Sed tũc imineret aliud dubiũ. ſ. an dicte donatiões te
nuerit cũ pma fuerit facta per mulierẽ minorẽ ⁊ ſecunda p
mulierẽ nõ interuenientibus requiſitis ex forma ſtatutoꝝ
⁊ incidendũ eſſet in illud dubiũ an ↄ̃ctus nulli nõ ſeruata
forma ſtatutorũ pdictorũ q̃ pſupponunť p ſummũ põtifi
cem confirmata inueniť virtute iuramẽti ſed pmo dubio de
ciſo p pte Angelutie ceſſat ſcda inueſtigatio quo ad ipſam
ↄſulentẽ veniamus: itaqȝ ad pmũ ⁊ ꝑfecto vr̃ pma ↄſidera
tiõe aperta frõte dicendũ ꝙ dicta dña Peronia cenſeatur
adiuiſſe hereditatẽ dicti Baptiſte ⁊ dicti Raynaldi: naȝ in
donationis premiſſe inſtrõ aſſerit ſe heredẽ Cecchi ſui pa
tris: dũ dicit dña Peronia filia oli ⁊ heres Cecchi ſui ⁊c.
dicit ergo ſe heredem Cecchi ſui prĩs: ⁊ cuȝ dicat ſe heredẽ
vr̃ in mente voluiſſe ſe heredẽ eſſe ar. l. labeo. ꝰ. idem iube
ro. de ſup. leg. c. ij. regiſ de appel. cũ ſimi. vñ per dicta ver
ba declarať ꝙ voluit eſſe heres Cecchi: ſed conſtat ꝙ non
potuit eſſe heres Cecchi imediate ex pſona ſua: q: lȝ de iu
re cõi filia ſuccedat equaľr cũ maſculo aũt. in ſucceſſione. C.
de ſuis ⁊ legi. ⁊. l. maximũ viciũ. C. de lib. pre. tñ lex muni
cipalis in hac parte clare determinat ↄ̃trium. ſ. ꝙ filie femine
nõ ſuccedãt parẽti q deceſſerit ſupſtite filio vel altero ma
ſculo deſcendente per lineã maſculinã ꝓut eſt expreſſum
in ſtatuto ſub rubrica ꝙ filie femine non ſuccedãt ſupſtite
maſculo in rubro ⁊ nigro: ideo non poterat ſuccedere pa
tri niſi mediantibꝰ perſonis fratrũ qui imixta patris here
ditate deceſſerant ſine liberis: ⁊ eoꝝ hereditas delata fue
rat ſaltẽ pro parte ad ipſam Peroniã eoꝝ ſororẽ carnaleȝ.

c ¶ Succedẽdo autẽ fratribus ⁊ adeũdo eoꝝ hereditatẽ in
cõſequẽtiã reſultabat eoꝝ hr̃s imediate ⁊ mediate hr̃s pa
tris: q: hr̃s hr̃dis primi defuncti eſt heres. l. ſi. C. de hr̃di.
inſti. ⁊. l. in annalibus. C. de legatis. hereditas aũt adiť ſolo
animo. l. ſi auia. C. de iure delib. ⁊. l. p herede. ⁊. l. gerit. ff. de
acqui. heredita. ⁊ q vult vnũ vult ſuũ neceſſariũ antecedẽs
l. illud. ff. de acq. heredi. l. ad rẽ mobilẽ. ⁊. l. ad legatũ. ff. de
procura. ex quibus reſtare videtur ꝙ cum dicta dña Pe
ronia videatur voluiſſe eſſe heres Cecchi prout demõſtra
re videntur verba donationis ſupra interlineata cenſeatur
voluiſſe eſſe heredem dictorum Baptiſte ⁊ Raynaldi: ⁊ p
conſequens fuerit heres ipſorum per iam dicta.

d ¶ Tamen licet iſta videantur multuȝ aſtringere nihilomi
nus puto ꝙ dictꝰ donatarius non poſſit niti ex dictis do
nationibus ad vendicandũ bona dictoꝝ Baptiſte ⁊ Ray
naldi moueoꝛ primo: q: facile erat dicte dñe ſi volebat do
nare bona dictoꝝ Raynaldi ⁊ Baptiſte dicere ſe heredem
ipſoꝝ Raynaldi ⁊ Baptiſte prout dixit ſe heredẽ Cecchi
cum nõ conferret ad efficaciam donationis vel ampliatio
nẽ ipſius ꝙ eẽt heres Cecchi magiſqȝ ꝙ eſſet heres dicto
rum ſuoꝝ fratrũ veriſimile eſt: itaqȝ ſi voluiſſet ponde
rare exiſtentiã heredis ⁊ reſultare ex hoc aditionẽ nomi
naſſet ſe heredẽ fratrũ ad quos imediate dcã bona ptine
rũt: ⁊ quoꝝ hr̃ditates erãt imediate ad eaȝ deuolute: iõ nõ
eſt veriſiĩe ꝙ illa vba ⁊ heres fuerint ad illũ finẽ plata ma
xime cũ vt audio erat mulier fere in articulo mortis ↄſtitu
ta que de facili ignorabat hmõi iuris apices ⁊ hmõi conſe
quẽtie ꝙ dicẽdo ſe heredẽ prĩs cenſeať velle adire heredi
tates fratrũ cũ al's neqat eẽ heres prĩs niſi prius adeat fra
trũ hereditates cũ in mulieribꝰ de facili cadat: ⁊ ſit tollera
bilis iuris erroꝛ. l. regula. ꝰ. qđ ⁊ in feminis. ff. de iure ⁊ fa
cti igno. l. j. in ſi. ff. de eden. p glo. in. l. vbi exigitur eo. tit.

e ¶ Et infirmitas grauis ⁊ anxietas iminẽtis mortis de qua
ꝓpter infirmitatẽ timeri: ſolet ẽt memoriã debilitat ar. l. hac
conſultiſſima. ꝰ. ac cũ humana fragilitas. C. qui teſtamen.
fac. poſ. ⁊ facit. l. qñ indignum. C. de teſta. ⁊ pleruqȝ nota
rij ex quodã ſolito ſtilo huiuſmodi vba apponunt nõ pon
derata a contrahentibꝰ: ⁊ eſt vnicum verbum enunciatiue
ꝓpter aliud emiſſum p viã demonſtrationis ⁊ vba enũcia
tiua ꝓpter aliud emiſſa nõ inducunt diſpoſitionẽ. l. cuȝ ta
le. ꝰ. ſi. ⁊ ibi notatis de condi. ⁊ demon. l. ex his vbis argu
mẽto ſumpto a ſpali. C. de teſta. mili. ⁊ p Bar. ⁊ doct. i. l. ex
hac ſcriptura. ff. de dona. ⁊ al's heres ponitur pro filio. c. in
pñtia de pba. l. ex facto. ꝰ. ſi. ff. ad tre. ad hoc ẽt tex. i rubri ⁊
nigri

nigri de eoꝙ ſibi ⁊ hered.lib᷒.x.col.⁊ in.c.j.§.penul.de lege
corradi.⁊ tex.in.c.j.§.filia de ſuc.feu.eadẽ collatiõe: ad idẽ
tex.i.c.j.§.⁊ ſi clientulus de alie.feu.vbi exponiť hrẽde.i.filio
⁊ apoſtolus inquit filius ergo hrs ⁊ cũ pater ⁊ filij cẽſeanť
eadẽ pſona vt.l.fi.C.de impub. ⁊ hrs idẽ ꝙ dominus.§.fi.
inſti.de here.quali.⁊ differẽtia.⁊.l. itẽ mella.§.legis.ff. ad.l.
acq.i vita patris poſſunt filij dici hrẽdes hoc ẽ dñi pariter cũ
patrentẽ forte dicta filia ignorabat ꝙ lege municipali eſſet
penitus ⁊ ꝑpetuo excluſa ex his omnib᷒ cõglutinatis mihi
perſuadeo ꝙ illud vnicũ v̄bũ heres ita ꝑfunctorie ꝓlatũ nõ
fuerit ea intentione emiſſum qꝛ voluerit eſſe heres Cecchi
adeũdo hereditatẽ Raynaldi ⁊ baptiſte hrẽdũ dicti Cecchi:
q̄ꝗd autẽ ſit circa ꝑdicta an vigeãt necne ꝑ aliã viã deduci
tur in iudicia dicti donatarij certũ eſt ꝙ dicta Peronia nõ
erat hrs inſolidũ.d.Cecchi:nã ꝓ tertia pte fuerat hrs An
gelus ⁊ ſucceſſiue erat hrs dicta Anſouina eius filia ꝓ dcã
tertia pte ⁊ ꝓ duab᷒ tertijs ptibus fuerãt hrẽdes dicti bapti
ſta ⁊ Raynaldus ⁊ eoꝝ hrẽditas fuerũt deuolute ꝓ dimidia
dcẽ Peronie eoꝝ ſorori ⁊ dcẽ Anſouine eoꝝ nepti ex frẽ.
f ¶ Concurrunt enim de iure cõmuni ſoror ⁊ neptis ex fra
tre vel ſorore ꝑdefuncti aũt vt fratrũ filij i rubro ⁊ nigro
⁊ aũt.ceſſante.C.de legi.heredi.nec refragatur in hac parte
cenſura legis municipalis imo ꝯcordat:lꝫ enim in ꝑncipio
dicať ꝙ ꝓximior agnatus ſuccedat tñ nõ ꝓpterea tolleret
quin nepos vel neptis ſuccederẽt vna cum fratre ⁊ ſorore.
qꝛ ſtatuta recipiunt interpetrationẽ paſſiuam a iure cõi.l.ſi
ſerui veſtri.C.de noxa.⁊.c.cum dilectus de ꝯſue.iõ genera
litas dicti reſtringiť p.d.aũt. ceſſante ad hoc notata ꝑ glo.
in.l.ſi ita relictũ.§.in fideicõmiſſo de lega.ij.vbi diſpoſitio
inuitãs ꝓximiorẽ ad legatũ interpetrať per.d.aũt. ceſſante.
⁊ illã glo.ſequunť ibi Jmo.⁊ Pau.de caſtro.⁊ vidi pro hac
opi.pluries conſultũ fortius in caſu noſtro in quo ſumus
in propria materia ſucceſſionis ab inteſtato in quo inſuper
ſtamus claro:qꝛ in.§.preterea volumus expreſſe decidiť ꝙ
nepotes ex fratre ſuccedãt cũ fratre:⁊ lꝫ loquať in nepoti
bus nõ refert:qꝛ maſculinũ cõcipit femininuꝫ.l.j.de verbo.
ſignifi.⁊ ibi Barto.l.qui duos de leg.iij.c.generali de elec.
lib.vj.l.tres fratres de pactis cũ ſimilibus. ⁊ iõ indubie de
hereditate ⁊ bonis dicti Cecchi due tertie ptineãt ad dictã
Anſouinã ſolum tertia pars delata fuit dicte Peronie:qꝛ
delata fuit dimidia hereditatum dictoꝝ Baptiſte ⁊ Ray
naldi qui fuerant heredes Cecchi pro duabus tertijs cum
tertia pars queſita fuerit Angelo patri Anſouine:itaꝙ di
cta Peronia poterat eſſe heres pro tertia parte adeundo
hereditatem Baptiſte ⁊ Raynaldi:item poterat eſſe heres
pro ſexta parte dicti Cecchi adeundo hereditatẽ dicti Ba
ptiſte vel adeundo hereditatem dicti Raynaldi: itaꝙ po
terat eſſe heres Cecchi abſꝙ eo ꝙ adiuerit hereditatem
Baptiſte.item poterat eſſe heres Cecchi abſꝙ eo ꝙ adi
uerit hereditatem Raynaldi: ideo ſi dicit dictus donata
rius ꝙ dicta Peronia adiuit hereditateꝫ Baptiſte ⁊ Ray
naldi non poterit probare quia nõ ſequitur fuit heres dicti
Cecchi ergo adiuit hereditateꝫ Baptiſte ⁊ Raynaldi:nam
potuit eſſe heres dicti Cecchi adeundo hereditatem alte
rius eorum tantum.item ſi dicit ꝙ dicta Peronia fuit hrs
Baptiſte nõ poterit probare exquo potuit eſſe hrs Cecchi
abſꝙ eo ꝙ adiuerit hereditatem Baptiſte: videlicet caſu
quo adiuerit hereditatem Raynaldi.item ſimiliter econtra
ſi diceret fuiſſe heredem Raynaldi non poterit probare cũ
potuerit eſſe heres Cecchi abſꝙ eo ꝙ fuerit heres Ray
naldi:ideo non poteſt conſtare ex dictis verbis vtrum am
borum voluerit heres eſſe an vnius tantum ⁊ ſi vnius tan
tum cuius eorum:⁊ ſic relinquit nos in incerto.
g ¶ Et incerta probatio nihil releuat.l. certum de confeſ.l.
duo ſunt titij de teſta.tuto.⁊.l.ſi fuerit.ff. de rebus dubijs.
cum itaꝙ dicta Anſouina fundet intentionem ſuam qꝛ pro
ximior dictoꝝ Raynaldi: ⁊ per conſequens ad eam ſpectat
hereditas ipſius inſolidum ⁊ non probeť hereditas adita ꝑ
dictam Peroniam ipſa obtinere debet.itẽ ſimiliter ſi dicit
ſe inſolidum heredem Raynaldi obtinebit:qꝛ non poterit
probari ꝙ eius hereditas fuerit adita per dictã Peroniaꝫ:
nec ſucceſſor dicte domine Peronie poteſt obtinere allegã
do hereditatem dicti Raynaldi ad ſe pertinere exquo pote
rat eſſe heres dicti Cecchi abſꝙ eo ꝙ eſſet hrs dicti Ray
naldi: vnde cum ſaltem non appareat ꝙ alicuius certi homi
nis hereditatem adiuerit dicta Peronia: non poteſt eius
ceſſionarius ſe fundare in petendo bona alicuius eorum
prout non poſſet in terminis.d.l. duo ſunt titij legatarius
petere ꝙ hrs daret vnũ ex dictis titijs.lꝫ certũ eẽt ꝙ teſta
tor alterũ ex eis legauerit vt eſt ibi caſus: ſatis.n. eſt ꝙ non
põt probari quis fuerit relict᷒ ita in ꝓpoſito ſatis eſt repel
lendũ ceſſionariũ dicte Peronie ꝙ nõ põt ꝓbare cuius he
reditatẽ adiuerit dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ ex illo v̄bo
heres poſito in ꝯtru donationis inferať ꝙ cenſeať adiuiſſe
alterã ex dictis hrẽditatib᷒ Baptiſte vel Raynaldi:ſꝫ ꝯ deſi
mediũ ꝙ videbať aſtringere reperio facere ſtatutũ predictũ
de ſucceſ.ab inteſtato in.§.ita tñ ꝙ in agnatitia ꝑ quẽ proba
tur ꝙ hereditas Baptiſte cui primo fuit delata Raynaldo
⁊ non nomine Peronie ⁊ re vera dictus.§.tolleret hoc me
dium ſi dictus Raynaldus deceſſiſſet hereditate adita di
cti Baptiſte: ſed ſi hereditatem non adiuit nec tranſmiſit
prout regulariter hereditas fratris non adita non tranſ
mittiť.l.quoniam ſororem.C.de iure deli.cum ſi.tunc remã
neret dictum fundamentum:dicitur autẽ mihi ꝙ Raynal
dus deceſſit hereditate non adita ergo ⁊c.⁊ ſi dicatur poteſt
vti petitione hereditatis tanꝙ heres ſaltem pro ſexta par
te dicti Cecchi tunc vltra ea que ſumuntur ex premiſſis re
ſpondetur ꝙ petitio hereditatis ex dicto capite non compe
teret niſi ex perſona alterius ex dictis:nõ vt arbitror ambo
poſſederunt bona hereditaria dicti Cecchi.
b ¶ Et petitio hereditatis non competit poſtꝙ heres na
ptus eſt poſſeſſionem. licet ab illa ceciderit vt videtur velle
glo.in.l.ſi.ff.de fideicõ.hereditatis peti.⁊ firmat ibi Bart.
rationem aſſignans ꝙ ⁊ voluerunt Cyn. ⁊ Raph.ful. in.l.
edicto.C.de edicto diui.⁊ per hec in effectu patent ſublata
omnia in ꝯtrium adducta ⁊ ex his deducitur ꝙ non eſt mul
tum neceſſe deuenire ad ſcdm dubium.ſ. an dicte ceſſiones
⁊ donationes valeant ⁊ an firmentur iuramento ꝙ quideꝫ
requireret latiorem indaginem nec ad preſens datur mihi
otium illam differendi ſuper aditione aũt non eſt interpo
ſitum iuramentũ:ideo non imminet ea dubitatio.
l ¶ Per aliud etiã medium deducitur ꝙ dicta dña Peronia
non cenſeť adiuiſſe hereditatẽ dicti Cecchi.nam ſtatutũ di
ſponit ꝙ femina non poſſit contrahere ⁊c.ſine conſenſu cõ
ſanguineorum ⁊ qui non poteſt ſe obligare ſine conſenſu
conſanguineorum vel alia ſolemnitate non poteſt adire he
reditatem vt per Barto.⁊ doct.in.l.mutum.§. cum cui.l.ff.
de acqui.hereditate.⁊ appellatione cõtractus venit omnis
obligatio.l.omnem.ff.de iudi.ideo qui nõ poteſt cõtrahere
ſine ſolemnitate ex forma ſtatuti nõ põt etiã adire prout vř
velle per dictam rationem Bar.in.l.more de peti.heredita
tis quem ſequitur Pontanus in.d.l. mutũ.§.cum cui lege.
⁊ lꝫ illud dictũ in dubio nõ ſit omnino tutum:qꝛ cõtrariuꝫ
voluit ipſe Barto.in.l.apud iul.§.ſi.ff.ex quibus cauſis in
poſ.eať quẽ multi ſequunť:tamen i caſu noſtro puto proce
dere: nam ſtatutum noſtrum vř generalř diſponere ſuper
omni obligatione:licet.n.proprie loquendo non veniat ois
obligatio appellatione contractus tamen large loquendo
ſecus ꝑ.d.l.oẽm.⁊ ꝓut vult Bar.in.d.l.more.⁊ idem ſentit
in.d.l.apud iul.§.ſi.in caſu iſto vř ſumi large. nõ ſolum ex
rõnis idẽtitate ꝓut dicit Ponta.ſꝫ etiã ex ſequẽti diſpõne
eiuſdẽ ſtatuti in.§. item obligenť.⁊ obligare ſe poſſint vbi
permittiť certis mulieribus in certis caſibus vſꝙ ad certam
ſummã ſe obligare ⁊ non alř vñ iſte.§. nõ ſolũ a ꝯrio ſenſu
dicti affirmatiui:ſed ẽt ex directo ſenſu illoꝝ verborũ ⁊ non
alř diſponit ꝙ femine nõ poſſint ſe obligare ſine ꝯſenſu ⁊c.
⁊ declarať ꝑcedẽs diſpõ loquẽs in ꝯtu ꝙ gñalř intelligať:
iõ dato ꝙ reſultaret alřs volũtas adeundi: tñ non valuiſſet
aditio:ex quibus omnibus cõcludo ꝙ dictus actor donata
rius non fouet iuſticiam. Laus deo.

¶ Cauſa ſeu modus turpis an viciet contractũ vel promiſ
ſionem:⁊ an talis promiſſio firmetur iuramento.

¶ Conſilium. cclv.

Expetito diuino nu

r mine. ¶ Licet dicta per clariſſimum iuris
interpetrẽ dñm Bald. de Bartholinis pa
treꝫ ⁊ dñꝫ ꝑ egregie ꝓbent intentũ ꝑncipa
lem.ſ.ꝙ dicta renũciatio cenſeatur facta ob
comodũ dicti Jacobi vt dicta dña Galitia adeat hrẽditatem
⁊ reſtituat bona dicto Jacobo: ⁊ ꝙ dcã renũciatio non te
neat tanꝙ turpis:⁊.d.bal.allať ꝑ expreſſuꝫ bal.i.l.ꝙ dotati
in.viij.q.⁊ Pau.de ca.idẽ eſt de mẽte bal. in.l.ſi.vj.co.ver.
incidẽter querit de pac. expreſſius i.l.ſi duobus tertio rñſo

de le.j.ꝛ ibi no. Pau.de ca.ꝛ in.l.plane.§.ſi duobus.e.ti. ꝛ
bene facit ꝙ no.ipſe Bal.in.l.ſi actionē.C.de pac.tñ ex h
non videt̄ ccludi nullitas dicte promiſſionis facte p Jaco
bum de dādo dictā quātitatē per eum promiſſam ob dictā
cām:q2 allegata p dñm conſulētē tendunt ꝙ dcā cā ꝓpter
quā fuit fcā dcā promiſſio ſit turpis:ꝛ per ꝯñs de iure impoſ
ſibilis. Sed tūc nō vr̄ obſtare:q2 iſta cā nō ineſt p viā con
ditionis:ſꝫ p viā modi vt de ſe eſt notiſſimum.

a ¶ Modus autem impoſſibilis nō viciat trāſactionē neq3
alium ꝯtractum:ſed viciatur prout notat Bal.per tex.ꝛ gl.ibi
in.l.cū donationis.C.de trāſac.ſꝫ itaq3 ſuppponat̄ ꝙ dcā
promiſſio fuerit fcā vt ſibi concederetur hereditas tunc vi
uentis ꝛ tale pactū reputet̄ ꝯ bonos mores ꝛ nō valeat nec
firmet̄ iuramēto prout dicit dñs ꝯſulens.tñ non ex hoc vr̄
nullus ille ꝯtctus ꝓmiſſionis dicti Jacobi p iā dcā. Et aſs
promiſſum vel datum ob cām que poſtea deficit cāu vel ali
ter ſine mora hñtis implere cām non impletur non im
plenti etiā in contractibus innominatis.l.pecuniam.C.de
condi.ob cām ſm communem lectu.ꝛ facit.l.ſi pecuniā in
princ.ꝛ ibi habet̄ p doc.de condi.ob cām.vñ ex h videt̄ qd
ruāt omnia in cōſilio deducta:q2 nō agit̄ ad pñs de validi
tate renūciatiōis hrditatis viuētis:ſꝫ agit̄ de promiſſione
ob eā cām fcā:iō videt̄ ꝙ promiſſio nō ſit nulla.

b ¶ Tamē his nō obſtātibus ꝯtrium arbitror de iure reſpon
dendū.ꝛ ſic verā eſſe deciſionē dñi ꝯſulentis.ſꝫ.n. modus
turpis nō adeo viciet ꝯtum quin datum nequeat repeti: ꝛ
ita loquit̄ glo.in.d.l.cum donationis cū dicat pro rōne: q2
in pari cā turpitudinis melior eſt conditio poſſidētis. ꝛ ita
ēt dicit ibi Bar. Ex his verbis gl.ꝛ bar.cum quibus doc.
cōiter trāſeunt nō elicit̄ ccluſio quā infert Bal.ſ. ꝙ mo
dus impoſſibilis non viciat ꝯtum:nā ēt ſi contractus cele
bret̄ ex turpi cā ſonāte in delictum reddit̄ contract⁹ nul
lus ipſo iure.l.generaliter.ꝛ.l.ſi plagij.ff.de verbo.obli.ꝛ.l.
iuriſgētiū.§.ſi ob maleficiū.ff.de pactis ſm vnā lec. Et tñ
nō eſt locus repetitioni.l.ij.ꝛ.l.iij.in prin.ꝛ.l.ſi ob turpē
in fi.ff.de cōdi.ob turpē cām itaq3 dicta glo.non probat di
ctū bal.quinimo nec eſt in ſe verū qñ impoſſibilitas reſul
tat rōne turpitudinis verſantis ex pte vtriuſq3 vt eſt tex.in
d.l.ſi plagij.ꝛ.d.l.generaliter prout voluit gloſ.in.d.§.ſi ob
maleficium.ꝛ Bar. Bald. Ang. Raph.ful.ꝛ Pau.de caſtr.
ibi.ꝛ Ang.ꝛ Jmo.in.d.l.generaliter.ꝛ Raph.fulg.ꝛ Pau.
de caſtr.ꝛ Pon.in.d.l. ſi ob turpem.ꝛ ſic eſt cōmunis opi.

c ¶ Et tātem ꝓcedit qñ turpitudo concernit inuitationem
ad delictū per ea q̄ no. Ang.ꝛ Jmo. in.d.l.generaliter ꝓut
cōtingit in cāu noſtro in quo nullitas verſat̄: q2 cōuentio
plena eſt triſtiſſimis euētibus prout dicit ibi tex.hoc eſt: q2
inuitat delinquēdū ꝛ Saly.in.d.l.cū donationis.dicit ꝙ
tunc cā deducta in vi modi reputat̄ turpis qñ deducta pn
cipal̄r in cōuētionē cōuentio redderet̄ turpis:ꝛ ita cōtin
git in cāu nr̄o.ſ.ꝙ cōuētio ſup hereditate viuētis diſponē
da certo mō poſt eius mortē ſit nulla:q2 reputat̄ turpis ꝛ
inuitās ad delictū vt p tex.ꝛ doc.in.d.l.fi.C.de pac. viciat̄
itaq3 illa promiſſio odio ꝯhentiū.iō merito iuramētum nō
validat ꝯtum.c.ſignificāte extra de pig.ꝛ p Bar.in.l.ſiqs
pro eo.ff.de fideiuſ.in.iiij.prin.q.ꝛ doc.ibi.ꝛ i auc. ſacramē
ta pube.C.ſi aduer.vē.ꝛ in.c.cū cōtingat de iureiu.nā oēs
cōcordāt ꝙ vbi cōtract⁹ eſt nullus odio ꝯtrahētiū iuramē
tū nō validat cōtractū:ꝛ iō nō eſt mirū ſi ꝯuētio ſup here
ditate viuentis certo mō poſt illius mortē diſponēda non
firmat̄ iuramēto ꝓut concludit dominus conſulens nō re
peto allegat gl.bar. Ang. Jmo. Lud.ꝛ cōiter legētes in.d.l.
qui ſuperſtitis.ꝛ bar.bal.ꝛ alios legentes in.d.l.fi.de pact.
ꝛ.l.pactum dotali de colla.ꝛ bar.in.l.ſi quis pro eo in pri
mo mebro ꝛ ibi Ang.ꝛ Jmol.ꝛ.d. Ant.i repe.d.c.cū cōtin
gat.ꝛ ex his vna cum dño conſulente cccludo ꝙ dcā pro
miſſio de dāda dicta quātitate nō obligat dictū Jacobum
nec talis promiſſio firmat̄ iuramento. Laus deo.

¶ Emēs cū pacto de reuēdēdo iurauit reuēdere:an poſſit
cogi pciſe ad reuēdēdū:an liberet̄ ſoluendo intereſſe.

¶ Conſilium cclvj.

Epetito nomine ieſu

f chriſti. ¶ Primus conſultationis articulus
clarus eſſe dignoſcit̄ adeo nō inſtādum duxi
ſcōs apud me non eſt pue dubitatiōis: itaq3
in pñtiarum pro temporis anguſtia alijs ar

dius negocijs publicis ꝛ priuatis occupatus decreui illum
nō attingere maxime q2 ꝯſultās nō magnifecit ſi in tertio
inſticiā fouet trāſeundo aūt ad tertiā conſultationis extra
tionem plꝫ mihi Petrophilippo de corneo. U.J.doct. de
peruſio concluſio fcā per excell.ll.doct.d. Lucā de ſaluoli
nis de fano mihi vti fratrē amātiſſimū ꝛ plurimū hoñ.licꝫ
non ſit aliena ab aliquali dubitatione cuꝫ videat̄ obſtare ꝛ
virtus iuramenti prout ꝛ tāgit dominus conſulens per gl.
in verbo vt q2 iuraſti in.d.l.ſi pecuniā.in princ.ꝛ alias au
ctoritates adductas per eum.

a ¶ Quibus adeo ꝙ Bal.ſolet allegare preallegatā gl.vt ſin
gularem ꝙ in obl'ionibus facti non ſuccedit obl'io ad inte
reſſe vbi interuenit iuramētum prout refert Pon.in.d.l.ſi
pecuniā ſubdēs ꝙ iō vltra eū allegat̄ ꝙ iuramētuꝫ opat̄ ꝙ
qs pciſe cogat̄ ad factum ſup quo idem Pōta.ibi.ꝛ in.l.he
reditatē.ff.de do.cccludit ꝙ hoc ſit verum de iure cañ.nō
de iure ciuili:ꝛ ꝙ de iure canōico iurās cogat̄ precide ad fa
ctū vr̄ tex.quē ad hoc no.ibi.d. Ant.in.c.ſi.ne prela.vices
ſuas.ſi itaq3 obl'io nō ſuccedit ad intereſſe:nō cogat̄ preciſe
ad factum profecto iſta ratio videtur militare etiā in here
de q2 ſi obligatio ad intereſſe nō erat in iurāte non trāſit
in heredem:ꝛ ꝙ iurās cogat̄ preciſe ad factū ex quo pōt ſer
uari ſine diſpendio ſalis eterne tenuerunt etiā.d. Anto.ꝛ
Panor.in.c.veniens de iureiur.

b ¶ Confert ad pdicta q2 rō quare in obl'ionibus facti diſ
ponūt iura ſuccedere obl'ionē ad intereē eſt q2 iura nolūt
quēq3 poſſe ſtipulari niſi ꝙ ſua intereſt vt i.l.ſtipulatio iſta
§.alteri de v.ob.cū cōcor.ꝓut hāc rōnē aſſignat Bar.in.l.
ſtipulationes nō diuidunt̄ in pn.de v.ob.in.x.contrario.ꝛ
in.ix.q.ſed iſta rō nō vr̄ militare in foro aie:q2 ēt vbi non
intereſt q̄rit̄ obl'io nālis ſtipulāti ꝓut volūt gl.bar.ꝛ Ang.
in.l.ſtipulatio iſta.§.alteri de ver.ob.ꝛ gloſ.in.l.ſi vnus.§.
pactus ne peteret.ff.de pac.ꝛ Cy.in.l.pacto ſucceſſorū. C.
eo.ti.ꝛ rōne obl'ionis nālis obligat̄ in foro aie p ea q̄ hñr
in.c.nouit de iudi.ꝛ per bar.in extraua.ad reprimē.in vbo
p denūciationē.ergo de primo ad vltimū cccluuēdo vr̄ re
ſultare ꝙ vbi ſup obl'ione facti interponit̄ iuramētu obli
get̄ pciſe ad factū.item vr̄ obſtare ſi in ſcōo dubio teneret̄
ꝙ tale pactū cēſeret̄ incōtinēti appoſitū.ꝛ per ꝯñs cēſeret̄
ineſſe ꝯtractui emptiōis ꝛ vēditiōis iuxta.l.lecta v.dicet ā.
ff.ſi cer.pe.ꝛ.l.iuriſgētiū.§.qnimo.ff.de pac. tunc ad id qd
deuenit in pacto de reuendendo competeret actio ex vēdi
to.l.ij.C.de pac.inter emp.ꝛ ꝓbat tex.ꝛ ibi p gl.ꝛ doc.in.l.
iuriſgētiū.§.qnimo.ꝛ i.l.in bone fidei.ꝛ i.l.petēs.C.d pac.

c ¶ Et maxie q2 factū icōtinēti ꝓmiſſuꝫ cēſet̄ pe p.ij.l.iun
di pꝛē.ff.de cōtrahē.emp.in actiōe aūt empti ꝛ vēditi cogit̄
pciſe ꝛ ad pciū ꝛ h cōſtat:q2 tūc venit dari ꝛ ad factū prout
eſt rē tradi vt eſt gl.in.§.pciū inſti.de ꝯtrahē.em.ꝛ bar. in
d.l.ſtipulatiōes nō diuidunt̄ in pn.ꝛ ē cōis opi. antiquoꝝ
ꝛ modernorū ibi.ꝛ in.l.j.de act.emp.ſꝫ gl.ibi ꝯ merito etiā
mediāte actiōe ex vēdito pciſe cogat̄ hoc cāu emptor ad re
uēdendum preſuppoſito.ſ.ꝙ cēſeat̄ incōtinēti appoſitum
cuius iñ ꝯtrium concludit dñs conſulēs cui nō cōtradico.

d ¶ Tertio ob.q2 lꝫ in pūcto nihil dicat̄ de guarētigia:tñ in
inſtris publicis ſolet p italiā in pleriſq3 locis apponi guar
rētigia q̄ ex forma ſtatutorum ſolet habere executionem pa
ratā ꝛ equiparari ſnīe:ꝛ iō dicit bald.in.l.j.C.de ſen.q̄ pro
eo ꝙ intereſt ꝙ tūc pciſe cogit̄ ad factū ꝓ quo facit q2 Ang.
in.d.l.ſtip.non diui.dicit ꝙ qñ obligatio deſcendit ex ſnīa
vel decreto vel pcepto iudicis.tunc cogatur quis preciſe ad
factū ar.eius ꝙ dicit̄ in obligatione deſcēdēte ex lege vel
ex vltima voluntate in quibus cogitur quis preciſe ad fa ſm
l.ſi cū exceptiōe.§.ſiqs.ff.ꝙ metus cā.l.paulus.ff.de pter.
ſtipu.l.ſtipulatio.§.ſiue autē.ff.de noui operis nunciatio.
ꝛ.l.fideicommiſſi.§.fin.de legatis tertio.

e ¶ Tñ his nō obſ. ꝯfirmo deciſionē dñi ꝯſulētis:nā rñdet̄
ad ꝯtriū de iuramēti virtute ꝓut ꝛ rñdet primus ꝯſulēs ꝙ
ſcꝫ iuramētū nō afficit heredē p.c.veritatē cū ibi not. extra
de iureiur.ꝙ ꝛ ꝯfirmat̄ auctoritate bal.in preludijs feudoꝝ
in.vj.co.q vr̄ velle ꝙ dcā gl.l.ſi pecuniā bñ loquat̄ quo ad
iurātē.ſꝫ ſecus eſſet in hrde iurāte ſm:eū.qnimo ēt in iu
rāte pōt ꝓbabil̄r teneri ꝙ nō cogat̄ pciſe ad factū ſaltē qñ
interponit̄ ſup ꝯtu:q2 prout ꝛ dicit dñs cōſulēs iuramen
tū aſſumit naturā ꝯtus ſuper quo interponit̄ prout p hāc
rōnē firmat Jmo.in.§.ſiquis donaturus allegato per dñꝫ
conſulētem ꝙ ꝛ videt̄ tenere Panor.in.d.c.veniēs in iu
rāte in genere obſeruare promiſſa.ꝛ idēꝫ tenet in.c.primo
de iudi.ꝛ volunt in dictis iuribus ꝙ ſoluēs intereſſe non
incidat

incidat in periurium facit ꝙ habetur per Inno. in.c.ꝑ tuas
extra de arbitris ꝙ lʒ ſatis dubium videat.ſ.ꝙ non incidat
in periuriũ cũ ad intereſſe ſuccedat obligatio demum poſt
morã vt cõiter hr̃ in.d.l.ſtipulationes non diuidunt ⁊ forte
rõne periurij ⁊ peccati euitandi poſſet ipſe iurans compelli
officio iudicis ꝑ denũciationẽ euãgelicã ad obſeruationeʒ
iuramẽti.⁊ ſic ad factũ iuratuʒ.nõ tñ cõpelli poſſet in foro
fori in quo agit actiõe ex ꝯctu: nõ aũt ex iuramento per ea
que habẽtur in.l.ſi quis pro eo in principio.ff.de fideiuſſo.

f ¶ Nec obſtat glo.d.l.ſi quis pecuniam.qꝛ dato ꝙ probaret
ꝙ iuramẽtũ appoſitũ ſuper ꝯctu innominato impediat fa-
cultatẽ penitẽdi prout loquunt termini.d.l.ſi pecuniã.non
propterea probat ꝙ cogat iurans preciſe ad factuʒ non.n.
ibi loquitur de penitẽtia iurantis: ſed aduerſarium penite-
bat. Ideo nõ agebat ꝯ iurãtem vt factũ promiſſum imple-
ret:⁊ lʒ tex.ibi dicat neceſſe habeas facere ⁊ glo. ſubdat: qꝛ
iuraſti nõ tñ loquit de neceſſitate ꝑciſa:qꝛ nõ reqrit ad im
pediẽdũ penitẽtiã ꝑciſa neceſſitas vt dephẽdit ex ibi no.
iõ verificat in neceſſitate cauſatiua iuxta.l. ſi.ff. de ſepara-
tione bonoꝝ neceſſitat ergo ille q iurauit ſi alias hʒ ſoluẽ
penã ꝯuentã vel legalẽ ꝓut ẽ intereſſe. itẽ lʒ iura diſponãt
ꝙ ſuccedat obligatio ad intereſſe in obligationibus facti
ſupradicta rõne Bar.tñ diſpoſitum eſt magis generaliter:
qꝛ et in caſibus in quibus põt quis ꝑciſe compelli ad factũ
ſuccedat obl'io ad intereſſe .d.l. ſtipulatio iſta.§. ſiue nec
militat ſua rõ in obl'ionibus legalibus prout ipſe Barto.
dicit.d.l.ſtipulationes nõ diuidũ.in.viij.q.ver. mõ videa-
mus rõnes predictoꝝ:⁊ tñ obl'io ad intereſſe ſuccedit argu.
d.§.ſiue autem.Concurrit ergo vna cum ratione Bar. alia
ratio aſſignata per Bal.ſ.odium moroſi vel dato ꝙ ſola ra-
tione Barto.fuerit inductuʒ tamen fuit inductum genera-
liter.Nam ⁊ alias videmus ꝙ dictum eſt magis generale ꝙ̃
ratio vt in.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a quibus.

g ¶ Nec ob.c.ſi.ne prelati vices ſuas:qꝛ nõ loquit in eo qui
iurauit:ſed in eo q fidem preſtitit:aliud eniʒ ẽ iurare aliud
preſtare fidem vt probat tex.⁊ alij doc.probant in .c. ad au-
res ꝙ metus cauſa:⁊ ſentit glo.in.c.puenit in ſi. de fideiuſ.
facit lex.j.in pri.ff.de cõſti.pe.vbi veniẽs ꝯ ꝯuẽtionẽ dicit
fidẽ frãgere:⁊ tñ nõ frangit iurm. Preterea ibi cõpelit ad
rei reſtitutionẽ ⁊ i obligationẽ rẽ reſtitui cogit qs ꝑciſe ad
factũ ſi hʒ facultatẽ rei reſtituẽde ꝓut cõcludũt bar. ⁊ doc.
cõiter in.d.l.ſtipulatiões nõ diuidunt.lʒ tex.dicat ſtricte cõ
pellas nõ tñ dicit ꝑciſe cõpellat qcqd autẽ ſit i iurãte ꝓut
loquitur ille tex.non eſt trahendum ad heredeʒ in quo nos
loquimur per ſupradicta.

h ¶ Nec ob.ſcda rõ in ꝯriũ adducta :qꝛ dato ſine preiudicio
veritatis ꝙ poſſit agi actiõe ex vẽdito vt emptor retro vẽda
dat:tñ ꝓpea ſeqt ꝙ cogi poſſit ad factũ ꝑciſe. ⁊ ſic ad retro
vendẽdũ:qꝛ nõ reperit in iure exceptuatũ in regula ꝙ gene
rair in actiõe emp.⁊ vendi cogatur qs preciſe ad factũ ⁊ in
dubio nõ eſt a regula recedẽdũ ꝑ ea que habent in rubrica
de reg.iu.in.vj.⁊ in.l.j.ff.eo.ti.⁊ ꝑ bar.in.l.quotiẽs.ff.ſi qs
cau.⁊ facit ꝙ hr̃ ꝑ doc.in cle.ſi.de reſcrip. lʒ igit ſic ſtatutuʒ
ꝙ cogatur venditor ꝑciſe ad tradẽdũ rẽ vẽditam ⁊ emptor
ad ſoluendum ꝑcium nõ eſt ex eo ſancitum :qꝛ actio empti
vel venditi hʒ illam prerogatiuam.ſed qꝛ obligatus ad pre-
ciũ eſt obligatus ad dãdũ ⁊ obligatio rem tradi ex pte ven-
ditoris hʒ ẽt mixturam obligationis dandi:nam ſi emptor
eſt dñs artatur dñium transferre.l.pe. in ſi.ff. de ꝯhen.em.
⁊.l.clauibus eo.tit.ꝓut hec ratio a doct.aſſignatur in.d.l.ſti-
pulationes non diuiduntur :ſecus ergo qñ actio empti vel
venditi non competit ad tradẽdum rem vẽditam vel ad ſol
uendum precium:ſed ad aliquod merum factum prout con
tingeret in caſu noſtro ſi daretur actio venditi cum cõtra-
ctus ſint facti.l.conſilio.ff.de cura.fu.

i ¶ Nec obſtat ꝙ vltimo loco dicebatur de virtute guaren-
tigie:qꝛ preſuppoſito ꝙ guarẽtigia interueniſſet. ⁊ ſic prece
ptum iudicis cartularij:nihilominus non videretur ꝙ ea
ratione poſſet dictus emptor preciſe ad reuendendum cogi
qꝛ quicquid ſit quando primitiua obligatio deſcendit ex ſen
tẽtia vel precepto tamẽ quando primitiua obligatio deſcen
dit ex contractu ⁊ ſuper ea fertur ſentẽtia vel preceptũ ſnia
vel preceptum regulatur ſm naturaʒ contractus adeo ꝙ li-
cet quis ſit ſimpliciter condemnatus ad factum ad qd per
ſtipulationem ſe obligauerat nihilominus poteſt ſoluere
intereſſe donec conueniatur actione iudicati ⁊ lis ſuper ea
conteſtetur prout voluit Barto.arg.l.miles.§. decem de re
iudicata.⁊.l.idem veniunt.§.idem recte de peti.here.prout
arg.dictoꝝ iuriũ ꝯcludit Bar.in.d.l.ſtipulatiões nõ diui-
dunt in vltima.q.⁊ in.d.§.decẽ.ꝑ quã rõnẽ Jmo.in.d.l.ſtipula-
tiones rephẽdit ſeu moderat dictũ Angeli de quo.ſ.ꝙ.ſ.
nõ ꝓcedat qñ ſnia vel ꝑceptũ emanat ſup primitiua obliga
tione facti ad qd nõ poterat preciſe cõpelli virtute ꝓmitiue
obligatiõis ⁊ eadẽ rõne rephẽdit ſeu moderat dictũ Bal.
de quo.ſ.in cõtrariuʒ vel dicamus ꝙ vbi guarentigia inter
uenit poſſit quis preciſe compelli ad factũ niſi intereſſe offe
ratur anteꝙ̃ lis conteſtetur vel alius actus ſimilis litis con
teſtatione interueniat ſuper ipſa guarentigia.

k ¶ Si itaqʒ dictus emptor non vult reuendere non eſt artã-
dus ad reuendendum ſi vult ſoluere intereſſe ꝙ quidem in
tereſſe venditoris eſt probandum per teſtes:vt no.per gl.⁊
doc.in.l.certi ꝯditio.ff.ſi cer.pe.⁊ per doct.in.l.j.C.de ſen.
que pro eo ꝙ intereſt. Si tamẽ non probaret poteſt iudex
illud intereſſe arbitrari ⁊ extimare:arg.l. ſi ꝙ ex pamphila
de leg.ij.⁊ ꝙ ibi per Bar.facit ẽt.l.ſepe.§.officio.ff.ꝙ vi aut
clã.⁊ ibi etiã per Bar.qui etiã idẽ no.in.l.vnica.C. de ſen.
que pro eo ꝙ itereſt.ꝙ not.Jo.cal.⁊ Panor.in.c.cũ cãn qʒ
el ſcds extra de teſti.Intereſſe autem nõ videt hoc caſu alr
extimãdum niſi quatenus plus valeret ipſa res vendita ꝙ̃
precium cõuentũ ſi alie extrinſece circunſtãtie nõ probent.
puta qꝛ haberẽt alios fundos cõtiguos vel vicinos vel ha-
berent ſub pena alteri vendere vel quid ſimile deduceret.

l ¶ Nec ſtaretur in hoc iuramento partis:qꝛ nemini credit in
cauſa propria.l.nullus ydoneus.ff.de teſti.⁊.l. in omnibus
C.eo.tit.⁊ lʒ quãdoqʒ deueniat ad iuramentum in litem.ff.
⁊.C.tamen requirit ꝙ interueniat dolus cõtra quem iurat
l.in actionibus.⁊ ibi per glo.⁊ doc.eo.ti.non autem requi-
ritur dolus vt ſuccedat obligatio ad intereſſe:ſed ſola mo/
ra ſufficit vt habet in.d.l. ſtipulationes non diuiduntur.§.
celſus.⁊ tunc debetur tam intereſſe ꝙ̃ factum:nam ſolutio-
ne intereſſe penitus liberatur ab vtraqʒ obligatione nec
tunc eſt in dolo qui ſoluit intereſſe cum id faciat.l. permit/
tente prout habetur fere per omnes in .d.l. ſtipulationes
non diuiduntur. ⁊ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ inter-
ueniente dolo deueniretur ad iuramentum in litem :tamen
illud eſſet taxandum arbitrio iudicis.l. videamus.§. iura-
re.ff.de in litem iur.⁊ ſic reducere ad congruam extimatio-
nẽ ſm.ſ.dicta niſi aliqua veriſimilis cã affectionis vel alte-
rius intereſſe probabili deduceret ad augẽdã extimationem
intereſſe per ea que hñr in.d.§.iurare. Laus deo.

¶ Venditio caſtellantie facte per caſtellanum :an teneat
ſtante ſtatuto de quo littera c ⁊ ſi nõ valet :an caſtellanus
teneatur emptori ad intereſſe.

¶ Conſilium. cclvij.

N nomĩe domini no-

i ſtri Jeſu xpi. ¶ Videtur prima facie dicen-
dum ꝙ dictus contractus tenuerit ⁊ ſit ſer
uandus cum videatur fuiſſe contractus em
ptionis ⁊ venditionis inite ſub conditione
que poſtea purificata fuit quodammodo.n.vendita fuit illa
ſpes:quoddam incertum iuſta.l.nam is.ff.de hereditate vel
acti.ven.⁊.l.nec emptio.ff.de contrahen.emptione.

a ¶ Et alias venduntur fructus naſcituri.d.l. nec emptio in
ꝑn.⁊.l.debitor.§.qꝛ veriſimile.eo.ti. cum ſimilibus. eo aũt
caſu valet emptio ſi fructus naſcunt:ſed vbi ſpes ſeu incer
tum cenſet venditũ valet ẽt ſi nõ eueniat ꝙ ſperatur. ⁊ ſic
ſpes illa euaneſcat.d.l.nec emptio verſi.alioqn.⁊.l.ſi factuʒ
retis de acti.empti.in caſu aũt noſtro.lʒ cenſeretur vendita
ſpes ⁊ qd incertũ ex quo voluerunt ꝯhentes ꝙ ꝑcium pſta
ret ẽt.ſi.d. Lucas nõ fuiſſet extractus ad aliꝙ̃ caſtellanãtiam
ꝓut expreſſe ꝯuẽtũ fuit : tñ ex quo fuit extractus magis vi-
detur ſeruãda talis venditio ꝓut qñ vẽduntur fructus na-
ſcituri:qꝛ vẽditio obſeruatur fructibus natis non alias.d.
§.qꝛ veriſimile.d.l.nec emptio in prin.Et ꝑfecto res clariſ-
ſima videretur ſi caſtellanãtie poſſent vendi: nam emptio ⁊
venditio eſt ꝯctus ſolẽnis nominatus qui ſolo ꝯſenſu ꝯbit
l.conſenſu.ff.de acti.⁊ obli.⁊ inſti.de obli.q ex ꝯſen.naſcũ.
videtur autem obſtare ꝯſtõ in themate deſcripta qua caue-
tur ꝙ caſtellani debeãt perſonaliter ⁊ nõ ꝑ ſubſtitutũ exer
cere eoꝝ officium:ſed videtur poſſe reſponderi ꝙ talis Lu-
cas non haberet ſeruata venditione exercere officium per
ſubſtitutum ſed officium venditum videretur eſſe ipſius
ſer Viuiani emptoris.⁊ ſic lucas non exercet per alium pro

ut contingeret quādo alius exerceret officium nomine ſuo iuxta regulam qui per alium facit in.v.cuꝫ concor. ſed ſi ſer viuianus exerceret officium illud ſibi venditum illud exerceret nomine proprio. ideo tunc lucas non exerceret p ſubſtitutum proprie loquēdo:ideo non vendicet ſibi locū dcā conſtitutio hoc cāu cum ſit penalis:⁊ per cōſequēs hoc reſpectu reſtringenda regula in penis in.vj.l. ſi preꝫ.⁊.l. interpetratione.ff.de penis.⁊.c.ſtatutum de elec.lib.vj.

b ¶ Preterea cōſtō illa irrogat penā exercenti officium per alium nō autē annullat actum. Stare.n.poſſunt hᷓ ſimul ꝙ vēditio valeat:⁊ tamen vendens incurrat penam nec conſtōnis verba annullāt actum vt de ſe conſtat:⁊ vbi lex prohibet iure ſpeciali actum puta contractum ⁊ vltra procedit imponēdo penā contrahēti actus non reddiꝭ nullus ꝑut volūt Jaco.butri. By.⁊ Cy.in.l.non dubium.C.de.ll.⁊ idem vult bal.ibi in ſi.prime queſtionis.⁊ hoc quādo nullitas actus reſpicit etiam incōmodum alterius ꝑut voluit bar. i.l.ꝓtor i ꝑn.ff.de noui ope.nū. ⁊ Jmol.in.l.cū lex de fideiuſſo. cum itaqꝫ in caſu noſtro annullatio actus reſpiceret.incōmodū alterius:qꝛ incōmodū ſer viuiani emptoris non dꝫ induci nullitas actus p no.p doc.in iuribus ꝑ alleg.ad qꝺ etiā cle.j.⁊ que habentur ibi de iure patro.

c ¶ Tamē his nō obſtātibus contrarium arbitror de iure reſpondendum.ſ.dictum Lucam non artari ad obſeruātiam dicti cōtractus:nam municipalis conſtitutio mādat quēlibet extractum perſonaliter exercere officiuꝫ ⁊ ſi ſecus fiat imponit penam. ⁊ ſic reputat turpe delictum non ſeruire perſonaliter in dcā aūt venditione in effectu agitur ꝙ emptor ſeruiat.⁊ conſequatur ſalariuꝫ ꝙ conceditꝭ:⁊ in ꝯ̄triā venditor non exerceat pſonaliter ſed exerceat alius ſubrogatus loco ſui qui ſubſtitutus merito dici poteſt:quia loco ſui ſtatus poſitus ſeu ſubrogatus:nā videmus in vltimis voluntatibus ſubſtitutū nō ſe gerere nomine eius cui ſubſtituiꝭ patet in toto ti.ff.de vul.⁊ pup.⁊.C.de impu.⁊ titulo ꝓcedēti. Et lꝫ inſtari poſſit:an dicaꝭ p ſubſtitutū exerceret:tñ negari neqꝫ quin veniat ꝯ̄ primū mēbꝛū ꝯſtōnis dū mādat ꝙ pſonalr̄ exerceat:⁊ ꝯ̄ñter p dictū ꝯ̄ctū iuitur eꝭ ad delinquenduꝫ quinimmo in ꝯ̄ctu veniret principaliter in effectu id qꝺ cederet in delictum cum ageret ꝙ emptor exerceret ⁊ nō ipſe caſtellanus vēditor.nā caſtellanus dꝛ ille qui eſt inſacculatus ⁊ deinde extractus de buſſulo pro cuſtode arcis:cū itaqꝫ virtualiter cōuētū ſit ꝙ onus ⁊ cōmodū caſtellanātie ſit emptoris ꝯuētū eſt ꝙ emptor exerceat ⁊ non ipſe extractus ꝙ quo ad ipſum vēditorē eſt delictū cū illud ſibi inhibeatur ſub pena per conſtitutioneꝫ municipalem.

d ¶ Sed ꝯuētio tendens in delictū eſt nulla.l.conuenire de pac.dota.l.generalr̄.⁊.l.ſi plagīj de ver. obli.l. iuriſgentiū. §.ſi ob maleficiū.⁊.l.ſi vnus.§.illud nulla. ff.de pactis.ideo dicta ꝯuētio eſt nulla ꝙ ⁊ dicēdū eſt ex alio qꝛ dicta ꝯuētio cōtinet de iure impoſſibile vt ꝓbabo ergo nulla ꝯuentio.l. impoſſibiliū de regu.iur.l.nō ſolū.ff.de act.⁊ obli. ꝙ aūt ſit impoſſibile probaꝭ ille q eſt deputatus in caſtellanum.ſ. ad officiū cuſtodiēdi aliquā arcem hꝫ ipſe cuſtodire arcē ⁊ pro ſua cuſtodia ⁊ ſua opera ⁊ induſtria eſt ſibi conſtitutū ſalarium ſi alius prober illā operā nō dꝫ ꝯſequi illud ſalariuꝫ: qꝛ alia eſt opera vnius aliud opera alterius.l.ſi non ſorte.§. ſi libertus de oper.lib.⁊.l.inter artifices de fideiuſ.⁊ de preſcrip.ver.l.ſi operas.vñ ſi quis ſeruit loco alterius neuter eorum debet ſalarium vel mercedem conſequi vt dictis iuribus niſi aliud tacite vel expreſſe actum ſit.l. continuus.§. ſi ab eo de verb.ob.l.nemo eſt qui neſciat de duobus reis.

e ¶ Duo eni reqruꝭ vt opa vniꝰ habeaꝭ ꝓ opa alteriꝰ vnū ꝙ tacite vl̄ expſſe actū ſit vt dictis iuribꝰ aliud ꝙ ſint eiuſdē pitie.l.j.C.de prepo.ag.in rebus li.xij.d.l.nemo ē q neſciat ꝑut hec volūt ibi gl. Bar.⁊ doc.ꝙ ⁊ volūt doc.maxīe Ang. ⁊ Jmo.i.d.§.ſi ab eo. Jn caſu autē nr̄o primū ſaltē minime interuenit qꝛ nō cenſeꝭ actū ꝙ vniꝰ opa loco alteriꝰ habeaꝭ īmo potius ꝯ̄triū attēta maxīe dicta diſpoſitiōe municipali ex qua demonſtraꝭ ꝙ cenſeꝭ electa induſtria pſone ꝙ ⁊ alſs reſultaret maxime in hmōi arduis officījs vt in cuſtodījs arciuꝫ.ar.l.nullus qui.C.de decu.li.x.⁊.d.l.j.de ꝑpoſitis agētibus in rebꝰ.⁊ notāt bar.⁊ doc.in.d.l.nemo eſt q neſciat.⁊ in.d.l.ſi ab eo.⁊ Jo.and.in regula qui per alium in.vj.

f ¶ Jn arduis enim negocījs etiam iuriſditionalibus cenſeꝭ electa induſtria pſone vt in.c.ſi.de offi.dele.§.verum.⁊ vbi eſt cōmiſſum nudū miniſteriū ſimiliter nō pōt alius explicare vt eo.c.ſi.in ſi.ſed cuſtodia arcium eſt actus nudi miniſterij:ideo non poteſt per alios explicari ⁊ vt dixi ē qꝺ arduū merito ⁊c.itaqꝫ venditio huius officij cū coheret ſue perſone ſcilicet executio ipſius officij cōtinet quid de iure impoſſibile cum nequeat tradi vel cedi merito nihil valet. Et ſi dicaꝭ cenſeaꝭ vēdidiſſe cōmodū ꝙ conſequiꝭ ex officio:⁊ ſic ſalarium vel quatenus plus eſt ſalariū ꝙ̄ extimatio operis ⁊ periculi profecto verba nō adaptātur:qꝛ aliud eſt officium ſeu caſtellanātia aliud ſalarium ꝙ daꝭ caſtellano. Nec eſt ea veriſimilis mēs:ſꝫ ē veriſimilis mēs ꝙ emptor ſubiret onus cuſtodie ⁊ piculi.⁊ ſic ipſe cuſtodiret ⁊ totum ſalarium conſequereꝭ ꝑut ſolet fieri vbi vēduntꝭ huiuſmodi caſtellanātie prout ⁊ vidi pluries hic Peruſie obſeruari.

g ¶ Accedat etiā ꝙ lꝫ quādoqꝫ quis poſſit ſeruire in officio per aliū vt propter ſuperuenientē dignitatē vel religionem dicta.l.nullus qui.⁊.d.l.quiſqꝫ ⁊ quādoqꝫ pp ſuperuenientem neceſſitatem vt.d.l.j.C.de prepoſitis agētibꝰ i rebus libro duodecimo.l.penul. Tamē hoc eſt verū quādo vult ꝙ alius ſeruiat loco ſui ſecus ſi velit illum in officio ſubrogare.l.ſi.de proxi.ſacro ſcrinio.libro duodecimo ſm̄ Jmolaꝫ in.d.l.continuus.§.ſi ab eo. Et ſecūdum hoc cum vendita fuerit caſtellanātia.⁊ ſic ipſum officium non potuit id fieri cum ex hoc reſultaret ſubrogatio in officio. Et ex his concludiꝭ ꝙ venditio illa non tenuit:⁊ per hec in effectu ſunt ſublata adducta in contrarium. Non enim vitiatur iſte cōtractus ex eo qꝛ non potuerit vendi res ineſſe producenda ſeu eius ſpēs.ſꝫ alījs rationibus ſupra adductis:⁊ per hoc confunditur prima ratio adducta in contrarium.

h ¶ Nec obſtat ſecūda qꝛ fatēdum eſt ꝙ nō reddiꝭ actꝰ nullus ex eo qꝛ lex municipalis inhibeat actum cū adiectione pene qm̄ ipſa lex nō inhibet vēditionē nec vēdēti penā irrogat:ſed nō exercēti offm̄ perſonaliter.vnde propter venditionē fcām non incurrit penā nec vitiaꝭ vēditio qꝛ ꝯ̄ctus ipſe ſit prohibitus prout loquunꝭ auctoritates in cōtrariū adducte ⁊ iura q̄s doct.in ea parte adducunꝭ:ſed vitiaꝭ qꝛ eſt prohibitus ⁊ de iure impoſſibilis actus q in contractu deduciꝭ p ſupra adducta nec curādum eſt verum dicaꝭ vēditor exercere officiuꝫ per ſubſtitutum.⁊ ſic verū vendicēt ſibi locū verba conſtitutiōis dū prohibēt exerceri officium per ſubſtitutū:ſcō aūt eſt ꝙ vēdicēt ſibi locū precedētia verba quatenus volunt ꝙ exerceat officium perſonalr̄ alſs incidit in penā:ſi enim nemo exerceret officiū ceſſarēt vba nō ꝑmittētia exerceri p ſubſtitutū.⁊ tñ militaret dcā cōſtō penalis:qꝛ non exerceret.pſonalr̄:cū itaqꝫ hoc cāu Lucas extractus caſtellanus nō exerceret pſonalr̄ offm̄ ſi illud exerceret ſer Viuianus ſubſtitutus p eū:iō militat cōſtō:ꝑterea ⁊ ſi ñ emanaſſet ꝯſtō.idē rñdēdū fuiſſet d̄ iure cōi:nā ⁊ de iure cōi ñ potuiſſet aliū ſubrogare p ſupdicta. ⁊ p hec ꝯcludo ꝙ ꝯ̄ctꝰ ñ tenuerit ⁊ Lucas nō teneaꝭ ad intereſſe.

i ¶ Potēſt ēt attētari ꝙ dato ꝙ predicta ceſſarēt ⁊ ꝯ̄ctus valeret:nō propterea reſultaſſet emptio ⁊ vēditio:ſꝫ quidam cōtractus innominatus:nā emptio tunc reſultat qñ ex vna parte interuenit pcīū ab alia pte merx.l.j.ff. de contrahen. emp.l.j.ff.de rerum permu.vbi vero ex vna parte venit datio pecunie ex alia parte deduciꝭ aliqꝺ factū non merx.tūc nō reſultat emptio ⁊ venditio:ſed locatio vel cōductio vel cōtractus innominatus.l.naturalis.§.at cū do.ff.de preſcri. verbis:in cāu nr̄o non venit merx ſꝫ quoddā factū.ſ. ꝙ lucas faciat ꝙ ſer Viuianus exerceat officium cum ſtipendio deputato:iō nō vꝫ reſultare ꝯ̄ctus emptionis ⁊ venditionis:nec ēt reſultat locatio ⁊ cōductio:qꝛ non eſt tale factū ꝙ locari cōſueuit:iō reſultaret ꝯ̄ctus quidā innominatus do vt facias.d.§.at cū do in ꝯ̄ctu autē innominato eſt locus penitentie.l.ſi pecuniā in princi.de condi.ob cām. Nec refert ꝙ ſer viuianus dederit duos bolonenos.⁊ ſic inchoauerit implere contractum:qꝛ licet in.d.l.ſi pecuniā velit ꝙ nō ſit locus penitentie ſi ſunt fcā preparamenta que attingūt res in contractu deductā per.l.ꝙ ſeruius de condi. ob cām tñ Barto. Bal.⁊ doc.cōmuniter in.d.l.ſi pecuniā in prin.tenent contra per tex.in.§.item ſi quis dederit ea.l.⁊ per.l.ſi. eo.ti.⁊ reſpondent communiter doc.ad.d.l. ꝙ ſeruius ibi. ⁊ in.d.l.ſi pecuniā.ꝙ eſt ibi ſpeciale fauore matrimonij ſeu fauore dotis.lꝫ alij aliter reſpondeāt:nec talis ſpecialitas generaliter procedit vt alias late dixi in dictis iuribus. iō videtur ꝙ redditis illis duobus bolonenis datis eſſet locus penitētie etiā ſi contractus valeret.

h ¶ Nec obſtat ꝙ eſt vſus verbo venditionem ſignificante quia verba impropriātur ratione ſubiecte materie.l.ſi vno in principio.ff.locati cum cōcor. Et venditionis verbo omnis contineꝭ alienationis cōtractus.l.ſtatu liberi a ceteris

§.quintus

gnt⁹ de ſta.li. Nec vř obſtare ſi qs dixerit ꝙ talis ꝯct⁹ fuit vallatus ſtipulatiōe:qꝛ pceſſit v̾balis interrogatio ⁊ mox ſecuta ē v̾balis rn̄ſio iuxta.l.j.i pn.⁊.§.j.⁊.l.v.§.ſtipulatio de v̾bo.ob. Et iō ſtati orta fuit actio nec ē loc⁹ penitētie cū ſit ꝯctus noīatus p.l.ex placite.⁊ ꝙ ibi bētur.C.de rerū pmu. qꝛ vř poſſe rn̄deri ꝙ ſtipulatio verſata fuit ꝙ vēderet nec p̄ceſſit interrogatio ſup pcio.vn̄ facta vēditione impleta fuit ſtipulatio:venditio aūt poſtea retinet ſuā nām: iſta tn̄ vltimo attentata nō caret mediocri exitatiōe.⁊ indigerēt latiori diſcuſſiōe:nec inſiſtere oꝫ cū alia fundamēta ſint magis clara:iō bis obmiſſis:ꝯcludo.d. lucā nō teneri ad obſeruantiam.d.contractus nec ad aliquod intereſſe. Laus deo.

¶ Renunciatio facta p filiā pr̄i de ſucceſſiōe paterna ⁊ materna iuramento vallata:an teneat ita ꝙ filij filie non poſſint venire contra dictam renūciationem. Et an ad reſcindendam dictam renunciationem heredes filie debeāt ꝑuo petere abſolutionem a iuramento.

¶ Conſilium. cclviij.

IN noīe domini noſtri

Jeſu chriſti. ¶ Quamꝗ̄ in hac cōſultatiōe
l videatur primo aſpectu dicēdū ꝙ filie dicte domine catherine non habeant aliquem regreſſum ad bona paterna. idem materna ea ratione quia dicta domina catherina renunciauit pacto vallato iuramento hr̄ditati bonis paternis ⁊ maternis ⁊ omni iuri ⁊ ſpei future ſucceſſionis quā dicta dn̄a catherina. tūc habebat ⁊ in futurū habere poterat ipſa vel eius heredes.

a ¶ Licet eni huiuſmodi pacta de nō ſuccedendo nō valeāt regulariter per.l. pactū dotali.C. de colla. tn̄ de iure cano. firmanť iurō vt eſt expreſſuꝫ in.c.quāuis de pactis in.vj.ꝙ quidem.c.eſt ſeruādum in ciuitate eugubij:tum qꝛ eſt de tēporali iuriſditione eccleſie:tum etiam qꝛ diſpoſitio dicti.c. reſpicit fauorē anime ⁊ fauore anime fuit inducta vt latis apparet ex verbis ipſius capituli per ea que habētur in.c.j. de noui operis nūciatione.⁊ per glo.in.c.ij.de arbi.lib. vj. ⁊ in.c.poſſeſſor de regulis iuris codē libro.⁊ eſt expreſſum in.c.lꝫ mulieres de iureiur.codē libro.⁊ qꝛ de hoc vř caſus iuris:nō vř in hoc exitādū iuxta.l.ancille.⁊ ꝙ ibi hr̄.C. de fur.⁊ in.l.illā verſi.de modo.C.de colla. Nec videť refragari ſi dicať ꝙ dato ꝙ reſpectu ſucceſſionis paterne militat diſpō dicti.c.Quis tn̄ nō videať procedere quo ad ſucceſſionem maternaꝫ duplici ratione vna:qꝛ dicta mater nihil dedit neqꝫ pmiſit dicte filie pro dicta renūciatione.⁊.d.c. Quis loquiť qn̄ hmōi pactū emanat in inſtrumento dotali:⁊ ſic qn̄ filie datur dos p renūciatione:qn̄ eniꝫ nihil dať nō videť valere pactū ēt iuratū per qd̓ renunciat filia hereditati paterne ꝑut voluerunt Ricar.⁊ Bar.de ſaly.in dicta lege pactū dotali.qꝛ tūc nō loquiť.d.c.Quis.ſed qn̄ habuit dotē a patre quo caſu nō cōtinet iniquitatē ſed hn̄ iniquitatem cōtinet qn̄ a patre nihil recepit ſm eos vt refert Jmol.in.l.qui ſuperſtitis.ff.de acquir. heredita. Cēſetur enim cōtra bonos mores:qꝛ hodium cauſat inter ꝯiūctos ſanguine.arg.l.fi.de receptatoribus ſm eos Salyc.vt eos refert Jmo.in.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta de verb.obliga.

b ¶ Pro quo facit ꝙ alias dicebat Rapha.fulgoſus in.d. l.pactum dotali dicens ꝙ.d.c.Quis militat qn̄ pactum eſt initum cum patre ſecus ſi eſt initum cuꝫ fratribus q forte ſororem paciſcentem dotauerunt. Nam dicit ipſe hoc iure cautum non reperi ⁊ illud.c.iuris ciuilis correctorium nō debet trahi ad caſum quo nō loquiť ⁊ qꝛ huiuſmodi pacta ſunt triſtiſſimi euentus.l.fi.C.de pac.ſm eundeꝫ Rapha. qui dicit ſe ita conſuluiſſe pari ergo ratione videť dicendū ꝙ non militet in pacto inito cuꝫ matre que nihil dedit cū illud.c.non loquatur hoc caſu ⁊ tanꝗ̄ correctiuum nō videatur extendendum ſecunda ratione videtur hoc dicendum:qꝛ dicta domina catherina paciſcēs deceſſit viua matre ⁊ conſequenter dicte eius filie nō ſuccedunt dicte auie ex perſona matris paciſcentis:ſed ex perſonis proprijs:⁊ propterea pactum matris non videť eis p̄iudicare quantūcunqꝫ valuerit prout firmat Bar.in.l.qui ſuperſtitis de acq.here.⁊ Jmo:ibi.⁊ Bal.in.d.l.pactuꝫ dotali.ij.q.in fin. ⁊.xviij.q. Licet enim ſuccedant intrādo locum matris nō propterea aſſumunt iura materna ſeu materiam iam extinctam ſed ſuccedunt in locum a remotione ſeu priuatiōe qꝛ perſona matris mortua remoueť a loco ⁊ filij aſſumunt locum quem inueniunt vacantem ſm eundem Bal.⁊ hāc partem firmat etiam Pau.de caſt.in.d.l.pactum dotali.qꝛ ad hec videtur poſſe reſponderi:nā immo vř ꝙ.d.c.Quis vendicet ſibi locū ēt vbi filia paciſcēs nihil recepit ꝑut firmāt Jmo.in.d.c.Quis.⁊ Jmo.⁊ Pon.in.d.l.qui ſuperſtitis impugnātes dcm̄ Ricciar.⁊ Bar.de quo.ſ̄.ea rōne:qꝛ lꝫ dcm̄ illius.c.Quis loquatur ſpecialr̄ in pacto dotali in inſtrō ꝯtrotū rō illius.c.eſt gn̄alis.⁊ expreſſa q̄ militat ēt in eo caſu quo renūciās nihil recepit ſm eos:nec eſt verū ꝙ ſit ꝯ bonos mores:qꝛ hoc iure cautū nō reperiť ſꝫ eos.

c ¶ Jtē vltra eos negari pōt ꝙ illud.c.ſit correctiuū iuris ciuilis:qꝛ ius ciuile loquiť generalr̄ inualidādo pactum:non aūt loquiť ſpecialr̄ qn̄ iuuať iuramēto:⁊ p ꝯn̄s limitať ius ciuile non corrigiť ⁊ ppterea vř potius quedā exorbitātia ꝗ̄ correctio:ar.l.arrogare.ff.de ꝟ.ſi.iō magis de facili extēdiť ſaltē a ratiōe expreſſa iuxta ea q̄ habenť p bar.in.l.ſi cōſtāte in prin.ff.ſo.ma.⁊ p Jmo.in.l.ſi vero.§.de viro.ff. ſol. ma.vbi facit magnā differētiā inter exorbitātia ⁊ iura correctiua:⁊ ꝙ.d.c.trahať extra caſum ſuum:vbi militat rō illi⁹ tex.pbať ex dictis p Bart.⁊ alios in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſ.⁊ in auc.ſacrā pub.C.ſi aduer.ven.⁊ canoniſtas i.c. cū cōtingat de iureiur.qui cōiter dcs volunt ꝙ iuramētuꝫ firmet ꝯctū alſ de iure nullū nō ſolū i cāu.d.c.Quis.⁊. d. c.cū contingat.ſꝫ generalr̄ in multis alijs caſibus penitus ſeparatis ⁊ mouenť ſolū p diſpōneꝫ dictorū iuriū:⁊ ſic cū iter volūt ꝙ dcā capl̄a loquētia in caſib⁹ ſpālib⁹ extēdanť ad alios caſus penitus ſeparatos.

d ¶ Et dicit Jmol.i.d.c.cū contingat ꝙ licet lex correctiua nō ſit extēdēda a paritate rationis:tn̄ fallit in iſtis terminis propter periculū animarū vitādū dicēs idē dixiſſe in.d. §. de viro ex hoc volēs in.d.c.cū cōtingat.ꝙ lꝫ auc.ſacrā puberū loquať in ſacris puberū ⁊ nō ſit minus correctiua iuris antiq ꝗ̄.d.c.Quis.⁊.d.c.cuꝫ contingat.tn̄ idem de iure dicēdum ſit in iuramēto impuberis doli capacis ꝙ ⁊ voluit Bar.in.d.auc.ſacrā puberum.⁊ Hoſt.⁊.d.Ant.in.d. c. cum cōtingat.⁊ Archi.⁊ Jo.an.in.d.c.Quis.ex quibus pꝫ euidēter ꝙ dicta iura trahunť extra caſus ſuos in quibus tamē militat ratio in eis deſcripta.⁊ ſic non eſt bona ratio Rycciar.⁊ Barto.ſ.ꝙ de iure cautuꝫ nō reperiť:⁊ ꝙ.d.c. correctiuuꝫ nō extēdať ⁊ dicunt Jmo.⁊ Pon.vbi.ſ̄. ꝙ in d.c.Quis.ꝙ illud qd̓ dř ibi de dote denotat facti cōtingentiā non iuris miniſterium ⁊ forte ideo de pacto tpe dotis appoſito loquitur illud. c.qꝛ frequētius.tunc tpis emanāt hmōi pcā ⁊ iura plurimum adaptātur ad ea que frequētius accidunt ar.l.nā ad ea.ff.de.ll. Et inſuper ius ciuile cui derogatur per illud.c.loquitur in pacto cōprehenſo in inſtrō dotali nec reperiť generaliter cautum ꝙ pactum de nō ſuccedēdo non valeat ſed.d.l.pactum dotali a paritate ratiōis trahitur generaliter etiā vbi pactum non emanauit in dotali inſtrumento:ideo ſi.d.c.quāuis loquēs eo caſu quo loquitur.d.l.pactuꝫ dotali trahitur ad alios caſus poteſt dici ꝙ in alijs caſibus non corrigit ius ciuile:qꝛ in alijs caſib⁹ non loquitur:ſed ſolum limitat.d.l.pactū dotali in caſu expreſſo in illa lege:⁊ ex quo limitat caſum expreſſum in conſequentiā dꝫ in ſimili limitare in caſibus non expreſſis in ea lege.ſed ad quos.d.l.trahitur.

e ¶ Nec videtur obſtare ratio ſecūda ſupra adducta que videtur procedere quādo mater renūciat iuri ⁊ ſpei quā ipſa erat habitura:qꝛ eo caſu loquuntur auctoritates ſupra adducte:ſed in caſu noſtro dicta domina Catherina vltra proceſſit:qꝛ renūciauit omni ſpe ſucceſſionis quā in futurū habebit ipſa vel eius hr̄des:ideo cum filie dicte domine Catherine ſint vt arbitror heredes dicte domine Catherine dicta renunciatio ⁊ pactum vallatum iuramento videtur trahendum etiā ad iura ipſarū filiarum heredum dicte domine Catherine:cū verba pacti videantur comprehendere iſta iura ⁊ conſtat defunctum poſſe obligare ſuum heredem nec etiā videť ꝙ dicte filie poſſint iuuari aduerſus dictā conuentionem iuratā ea rōne qꝛ dicta cōuentio cōtineat enormē leſionē eo reſpectu:qꝛ portio deuoluenda dcē domine Catherine in bonis paternis ⁊ maternis erat longe maioris extimationis vltra triplum ꝗ̄ quātitas que promittebatur.⁊ ſic ratione enormis leſionis impediatur virtus iuramenti argu.l.ſi quis cum aliter de verbo.obli.⁊.c. quintauallis de iureiur.⁊ quia iuramentum nō dꝫ eſſe iniquitatis vinculum.c.inter cetera.xxij.q.iiij.⁊.c.quāto de iuiur.ſed dꝫ habere tres comites.ſ.iuſticiam veritatem ⁊ iudiciū.c.ſi chriſtus de iureiuran.⁊.c. aduertēdū.xxij.q.iiij.⁊

no.gl.in auc.ꝙ eis.C.de nup.ſʒ vbi eſt enormis leſio nõ vr̃
ſubeſſe iuſticia:ſed euidẽs iniquitas merito ⁊c.quia videtur
ad hoc reſpõderi poſſe ꝙ ex hoc nõ ipediaꝛ virtus iurĩ:nã
ex quo.d.c.quãuis militat ẽt vbi paciſcẽs nihil habuit ꝓut
ĩ.ꝓbatũ extitit mulr̃o fortiꝰ vr̃ ꝙ militat eo caſu quo habuit
dotem. licet non equiualentem portioni cui renunciatur:
nam ſi leſio in toto non conſideratur multominus debet
conſiderari leſio non in toto ſed in aliquo.

f ¶ Et ꝙ immo enormis leſio non impediat virtutẽ iuramẽ
ti ſumiꝛ ex dictis glo.Bar.Bal.⁊ doc.cõiter omniũ in.l.ij.
C.de reſcin.ven.ꝙ remediũ.d.l.ij.ꝙ fundaꝛ i enormi leſiõe
virtute iurĩ ſup ɔ̃ctu iterpoſiti ꝙ voluerũt gl.⁊ doc.cõiter
ꝓut dicit Jmo.in.d.c.cũ ɔtingat.xxviij.char.ſm quẽ nõ ob.
d.l.ſi qs cũ aliter.q2 dʒ intelligi.ſ.qñ nõ interueniſſet iurʒ:
nec ẽt obſtat ꝙ habeꝛ in.d.c. qntauallis.q2 intelligiꝛ i actu
gerẽdo p aliũ nõ in actu iã geſto p ſe ꝓut rñdet Ja.butri.
in.d.l.ij.de reſcin.ven.ſic ⁊ alias eſt differẽtia q2 in ſuo cõ
tractu requiriꝛ leſio ſaltẽ vltra dimidiam:ſʒ in ɔ̃ctu alterius
ſufficit minor leſio:vt habeꝛ in.d.c.quintauallis. ⁊ p Bart.
in.l.ſi ſocietatem.§.arbitrorũ.ff.pro ſocio ſm eundẽ Jmo.
in.d.c.cũ contingat.xxx.charta. ⁊ hanc partem.ſ. ꝙ iurans
nõ venire cõtra ratione minoris etatis vel alia ratione nõ
poſſe venire cõtra ꝓpter minorẽ leſionẽ firmat ẽt Saly.in
d.auc.ſacramẽta puberum.preterea vr̃ poſſe attentari ꝙ in
caſu noſtro nõ emanauerit enormis leſio :quia licet portio
catherine deuoluenda eſſet longe maioris extimationis ꝙ̃
quãtitas promiſſa : nihilominus non erat certum ꝙ portio
eſſet deuoluenda:q2 poterat ipſa procedere ẽt nõ ſuſceptis
filijs. Item poterant parentes eam priuare ſucceſſione vl
tra legittimam ⁊ legittima non erat tante extimationis ꝙ
redundaret leſio in dimidia iuſti precij attẽta extimatione
bonorum ⁊ attento numero liberorum.

g ¶ His tñ non ob.ɔ̃tiã ſniam arbitror de iure veriorẽ : nã
premittendũ eſt ꝙ dicta dña Catherina vr̃ fuiſſe enormiter
leſa in dicta renunciatione ⁊ cõuẽtione:nã lʒ ipſa receperit
promiſſionẽ dotis future tñ illa dos nõ erat coequeua ne
dum portionis ſibi deuoluẽde in hereditatibus ſuorum pa
rentũ:ſʒ nõ erat correſpectiua ad eius legittimam eo q2 le
gittima ſolius hereditatis pr̃ne excedebat.cc.flor. portio
aũt ſucceſſionis ab inteſtõ hereditatis pr̃ne excedebat.dc.
flo.⁊ põt quodãmõ dici ꝙ ipſa nihil correſpectiue ɔ̃ſecu
ta fuerit ꝙ pr̃ tenebaꝛ omnimodo ipſam filiã dotare iuxta
l.ſi.C.de do.promiſ.⁊.l.q liberos.ff.de iure do.⁊.l.obliga
mur.§.lege.ff.de ac.obli.nec fuit ꝓmiſſio pura :ſʒ conditio
nalis in caſu quo nuberet prout.n.poterat dicta dña Cathe
rina decedere ante parentes:ita ẽt poterat poſt parẽtes de
cedere nõ nupta.⁊ ſic vr̃ fuiſſe longe maioris extimationis
illud cui renunciauit ꝙ̃ illud qđ ɔ̃ſecuta fuit occaſione dcẽ
renunciationis ſi diligẽter oĩa hincinde ɔ̃ſideranꝛ. naʒ illa
ſpes future ſucceſſionis erat ſine cõparatione longe magis
extimãda nõ dico ꝙ̃ quãtitas centũquinquaginta flo. ſed
ꝙ̃ promiſſio conditionalis facta ob eo qui in euentũ eiuſdẽ
cõditionis ad eãdẽ quãtitatẽ ⁊ forte maiorẽ erat aſtrictus
⁊ poterat cõpelli.lʒ alio remedio : itaqʒ dici põt ꝙ domina
Catherina ſolũ ɔ̃ſecuta fuit nouũ vinculũ ad ɔ̃ſequendum
illã quãtitatem quã alio remedio erat de iure ɔ̃ſecutura in
euentu illius conditionis caſu quo eueniſſet in vita patris
prout erat veriſimile ꝙ eueniret in eius vita attenta nubili
etate mulieris :vñ dicta ꝓmiſſio quã ɔ̃ſecuta fuit dcã Ca
therina nõ eſt extimãda.cxl.flo.in promiſſiõe deductis:ſed
longe minoris extimationis:vt recte intuẽti euidẽter appʒ
adeo ꝙ recte ⁊ diligenter intuẽti fuit leſio nedum dimidie
iuſte extimationis:ſed longe ⁊ valde maioris.

h ¶ Ubi aũt iurãs enormiter ſeu enormiſſime lediꝛ iurʒ nõ
validat ɔ̃ctũ alĩs de iure inualidũ:nec tollit remedia de iure
cõpetẽtia aduerſus ɔ̃ctũ ꝓut voluit dñs Anto. in.d.c.cum
ɔtingat.q2 in enormi leſiõe p̃ſumiꝛ dolus ⁊ ſubeſt cã p̃ſu
mẽdi.l.oẽs.§.lucius.ff.q̃ in fraudẽ creditoꝝ ſʒ eũ q ad hec
ẽt adducit notata p gl.in.c.veniẽs de iureiur.⁊ in iuribꝰ ibi
allegatis.⁊ idẽ.ſ.ꝙ vbi interuenit enormis leſio iurm̃ effica
citer nõ aſtringat vt voluit Petrus de anc.in repe.c. cano
num de ɔ̃ſtitutio.in vndecimis qõne col.lxxvij. dicẽs ſe ɔ̃ſu
luiſſe ſentis in renũciatiõe cuiuſdã mulieris fundãs ſe p re
gulã:q2 iuramẽtum nõ dʒ eſſe iniqtatis vinculũ:ſed dʒ hr̃e
tres comites ⁊c.ꝓut ſupra dcm̃ eſt.item q2 paria ſunt ineſſe
dolũ ex ꝓpoſito vel re ipſa.d.l.ſi qs cum alr̃.⁊.l.ij.§.circa de
excep.doli.ſʒ iſto caſu vr̃ ineſſe dolus re ipſa propter graue
dãnũ quo caſu iura ſubueniũt nedũ ſi aſcẽdit ad triplũ vel
quadruplũ:ſʒ ẽt deceptis parũ vltra dimidiã.d.l.ij.de reſci.
vẽdi.⁊.d.c.penu.de emp.⁊ vẽdi. ſʒ eũdẽ Petrũ de ancha.
ratione ergo euidẽtis iniquitatis doli ſaltẽ re ipſa vr̃ iurm̃
relaxandũ ſicut quãdo per metum fuit extortũ iuramentũ.

i ¶ Dolus.n.⁊ metus paria ſunt quo ad reſciſſionẽ ɔ̃ctus.c.
pe.⁊.c.abbas ſm eũ q ẽt adducit ꝙ dicit Uincẽtius in.d.c.
cũ ɔtingat de quo infra ſubdã exquo ɔ̃cludit. idem Pe. de
auc.ꝙ autẽ.ſacra puberũ ⁊ ſil'ia iura limitari debent vt non
habeãt locũ in caſibus in qbus argui põt ex ꝑſpicuis indi
cijs de euidẽti iniqtate ⁊ dolo re ipſa.⁊ idẽ voluit ipſe Pe.
de ancha.in.c.licet mulieres de iureiur ⁊ ſupra dicta verba
Petri de anch. ſatis placẽt Panormitano in.c. cũ ɔtingat
col.xxvj.facit q2 dcm̃.c. cũ ɔtingat.⁊.d.c. ꝙ̃uis excepruant
iuramentũ dolo extortũ ſiue ergo ſit dolus ex ꝓpoſito ſiue
re ipſa rõne enormis leſiõis vr̃ exceptio ꝓcedere ꝓut dicit
dñs Ant.in.d.c.cũ ɔtingat ſubdens hoc ꝓcedere ẽt ſi adij
ciat ꝙ oẽ id ⁊ totum qđ plus valet donare intendit ⁊ donat
exquo.n.intm̃ lediꝛ minor non vr̃ eſſe abſqʒ dolo ⁊ fraude
cõtrahentis cũ minore ⁊ dicit ſe idẽ cõſuluiſſe pro'quadam
puella ⁊ ꝙ p̃dcã hr̃it eqtatẽ: q2 hmõi ṽba ⁊ ſil'ia apponunꝛ
per notarios a ſeipſis:⁊ aliqñ ſub inuolucro verboꝝ mino
res maxime femine decipiunꝛ ſm eũ:cuius dicta ſequiꝛ in
effectu Panor.in.xxxj.⁊.xxx.co.q2 p̃ſumitur dolus:⁊ quia
iurãs nõ p̃ſumiꝛ talem caſuʒ cogitare.d.c.veniẽs.⁊.d.c.qn
tauallis.⁊ q2 iura cõiter excipiunt dolum ⁊ paria ſunt adeſſe
dolũ ex ꝓpoſito ⁊ doluʒ re ipſa.d.l.ſi qs cũ alr̃.⁊.d.§.circa.

k ¶ Et dicit dicta procedere non ſolũ ſi ſunt ṽba indefinita
ſed ẽt ſi ſunt verba vniuerſalia:vt q2 iurauit nõ venire ɔtra
vlla rõne vel cã:q2 ſunt intelligẽda ciuiliter ⁊ debent ab eis
excipi graues leſiones ar.optimũ in.d.l. creditor.§. lucius
mãdati.⁊ in.l.aurelio.§.j.de liberatione legata ſʒ eũ.⁊ hoc
niſi appareret ex aliquibus circũſtãtijs ꝙ ṽe donare volue
rit id in quo fuerit leſus:ita põt intelligi.l. ſi quis donatio
nis cã.ff.de ɔtra.emp.in dubio aũt quãtũcũqʒ ṽba ſint late
cõcepta nõ p̃ſumiꝛ animus donãdi:ſed potius ṽba apponi
ta ex ɔ̃ſuetudine notarioꝝ ſm eũdẽ Panor.q ꝓ hoc addu
cit notabile dictũ Spe.in ti.de emp.⁊ ven.§.nunc vidẽduʒ
verſiculo ſʒ qd ſi vendẽs.itẽ rõne enormis leſionis p̃ſumiꝛ
ignorãtia vt per Bar.in.l.quiſquis.C.de reſcin.ven.⁊ cum
ibi notatis ⁊ renunciatio vel ꝓmiſſio nõ trahiꝛ ad ignorata
vel que quis preſumitur ignorare prout voluit Nicolaus
de mat. per.l. cam acqui.ff.de tranſac. ⁊ ꝙ habetur in .l.j.
ff.ſi quis in ius vocatus non ierit. ⁊ facit ꝙ habeꝛ in.l.ſed ⁊
ſi qs.§.queſitũ.ff.ſi quis cautionibus ſm Bald.in.d.l.ij.de
reſcin.ven.⁊ hoc vr̃ de mente glo. in.d.l.ij.ſm Jaco. butri.

l ¶ Similiter ergo iuramentum non tollat remediũ iuris cã
tum ex enormi leſione ignorata cũ iuramẽtum nõ trahetur
ad caſum ad quẽ non trahitur promiſſio ſuper qua emanat
arg.legis ſi.C. de non numerata pecunia. ⁊ .l.ſi.ff.qui ſatiſ
dare coganꝛ.nã.n.iuramẽti eſt firmare ⁊ roborare non ex
tendere ɔ̃ctuʒ ꝓut alias volunt Bar.⁊ doc.in.l.ſed ſi quis.
§.queſitũ.ff.ſi quis cau. Roſ.ẽt vt refert Ja.bu. in.d.auc.ſa
cramẽta pubeꝝ.vult ꝙ iuramẽtũ non trahatur ad enormẽ
leſionẽ per ea que hñr in.l. libertas.ff. de ope.libe. item fa
cit.l.pe.§.item queſiJt.de conditione indebiti. vbi hr̃ ꝙ ſi
quis per ignorantiam ſoluit indebitũ ⁊ ꝓmittit non repe
tere:ꝙ ſi repetere põt per conditionẽ indebiti :q2 quo errore
quis induciꝛ ad ſoluendum eo iure induciꝛ ad promitten
dũ non repetere:qnimmo id procedit ẽt ſi renunciauerit cõ
ditioni indebiti ⁊ ɔ̃ditioni ſine cauſa ſm Bar. ibi ꝙ dictuʒ
Bar.Jmo.in.d.c.cum contingat charta.xxx. trahit ad ter
minos nr̃os.ſ.ad terminos iuramẽti interpoſiti ſuper ɔ̃ctu
lʒ nõ clare ſe firmet vr̃ tñ velle ꝙ in minore ruſtico ⁊ mu
liere in quibus p̃ſumiꝛ ignorãtia iuramẽtũ non artet leſum
vltra dimidiam iuſti precij: ſed quo errore fuit inductus ad
ɔ̃hendũ eodẽ errore fuit inductus ad iurandum ſm eum.

m ¶ Ad p̃dicta ẽt ꝙ no.Bal. in corpore de pace iuramento
fir.§.itẽ ſacrã in.iiij.q.dicens ꝙ vbi minor enormiter ledi
tur p̃ſumiꝛ dolus ex enormi eoꝝ leſione:ſimiliter Bald.in
d.l.ij.de reſcin.ven.vult ꝙ minor iurans nõ venire contra
ratione minoris etatis vel alia ratione poterit venire cõtra
ratione enormis leſionis niſi forte ſit certioratus de facto
ſm eum.Et ex his apparet ꝙ Roſ.Bald.d. Anto.Jmo.⁊
Panor. volũt ꝙ vbi minor enormiter lediꝛ iuramentũ nõ
firmet ɔ̃ctuʒ alias inualidũ nec tollit remedia de iure com
petentia aduerſus cõtractum:⁊ maxime hoc vr̃ dicẽdum in
femina:nam etiam ſexum ponderat Jmo.item eſt etiam põ
derandum ꝙ mulier minor nõ nupta habet magnam reue
rentiam

rentiá patris:⁊ p raro ꝯdiceret vt quicquá pōderoſus ē cō
tradicere patri:⁊ maxime qñ agiẜ de eis maritádis: q꞉ cōi
ter magnopere cupiūt nubere ⁊ timore ne pater eas nō ma
riteꝫ nihil ad rē pertinens denegarent:maxīe non multum
excedentes puerilē etatem:vñ perſuadetur ꝙ in ea re dicta
puella maximam reuerentiam habuerit patri.

n ¶ Et qñ filia iurat ob nimiá reuerētiam relaxatur iuramē
tū ⁊ ſibi efficaciter nō nocet.ar.l.ij.§.que onerāde.ff.quaꝝ
rerum act.non detur.⁊.l.fi.C.de fur.ſm Bald.in.d.l.pa
ctum dotali in.j.q.melius allegaſſet.l.pe.ff.e.ti.ſm pon. in
d.l.pactū dota.facit etiam.l.ſi cum dotem.§.eo aūt tpe. ff.
ſol.ma.⁊.l.ſi patre cog.de ritu nup.⁊ ꝙ plene no.Bart.in
l.interpoſitas.C.de trāſac.⁊ Bal.in.l.fideiuſſor.§. pr̄ ſeij.
de pig.ſm eūdē Pon.qui cum hoc trāſit. Cōcurrūt itaqꝫ
plura in cāu nr̄o.ſ.minor etas fragilitas ſexus verſimilis ni
mia reuerētia patris ⁊ maxima leſio:ex qbus arbitror ꝙ di
cta cōuentio nō tenuerit nec ſucceſſiōe paterna priuata fue
rit propter dictam cōuentionem ⁊ vidi in hac ciuitate con
ſultum per clariſſimos iuris interpetres qui tempeſtate
hac noſtra principatū ſuo tpe tenuerunt in reddendis cō
ſilijs vero conſentaneis videlicet dominū Joannē petru
tij de monte ſperello.⁊ dominum Benedictum caprā mihi
patres preceptores ⁊ dominos obſeruandiſſimos:loquū
tur tamen in renūciatione fcá poſt mortem parentis here
ditati iá delate in qua loquiẜ etiá Petrus de an. vbi ſupra.

o ¶ Tamen lꝫ alia ſit ratio in hereditate delata ⁊ alia in he
reditate deferēda ratione q꞉ maiori p̄cio ſit extimāda here
ditas delata q̄ȝ ſpes hereditatis deferende. Et ideo magis
de facili dignoſcatur leſio in renunciatione hr̄ditati dlate
q̄ȝ in denūciatiōe hereditati deferēde:tñ vbi p̄ſumiẜ ſeu de
duciẜ enormis leſio in hr̄ditate deferēda renūciata nō ē di
uerſa rō nec minus pp enormē leſionē dꝫ impediri virtus
iuri in pcō renūciatiuo hr̄ditatis nō delate quá ſi p pactuꝫ
renunciaẜ hr̄ditati delate:imo vr̄ maior rō:tū q꞉ ꝯcurrit re
uerētia p̄ris q̄ nō vniformiter hr̄ fratribus.Tū q꞉ renūcia
tio hr̄ditati iá delate nō eſt a iure reprobata. Sꝫ ſecus vbi
hr̄ditas ñ ē delata p.d.l.pactū dotali.⁊.d.c.q̄ȝuis. Si itaqꝫ
pp enormē leſionē veniri pōt ꝯ ꝯctū iuratū in cāu quo ꝯ
ctus eſt a iure pmiſſus ⁊ validus ēt citra iurm̄ q̄ȝtofortius
vbi ꝯct⁹ eſt a iure reprobatus ⁊ inualidus citra iuramētū.

p ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯtrū nō.n.obſt.ꝙ.d.c.q̄ȝuis.lo
quiẜ generaliter:q꞉ generalitas limitaẜ p id qd̄ in eo ſubdiẜ
niſi dolo iuramētū ſit extortuꝫ.ita ꝙ illa exceptio trahi pōt
ad caſum enormis leſionis p iá dicta maxime in muliere mi
nore in qua de facili p̄ſumiẜ ēt ignorātia iuris.puta ꝙ pa
ter teneretẜ dotare vel ꝙ ipſa eēt ab iteſtato ſucceſſura equa
liter cū maſculis vel ꝙ pater nō poterat eaꝫ priuare ltia ac
ēt ignorātia facti.ſ.quantū valerēt bona paterna. Et inſup
iura noua diſtinguunẜ ⁊ interpetranẜ p antiqua.l.nō ē no
uum.⁊.l.nam ⁊ poſteriores.ff.de legi.⁊.l.ſi ſerui veſtri. C.
de noxa.⁊.c.cum dilectus de conſue.

q ¶ Nec obſtat ꝙ.d.c.q̄ȝuis.pōt pcedere ēt vbi filia nihil re
cepit pro dote.⁊ ſic pactū fuit in totū gratuitū put volue
rūt Jmo.⁊ Pon.ergo fortius qñ aliqd pcepit lꝫ modicum
q꞉ poſſet illud negari inherēdo ſnie Ryccar.⁊ Bar.de ſa
ly.q ꝯtrū firmāt vt pmiſi quorū nō ē minor auctoritas q̄ȝ
Jmo.⁊ Pon.ſed hoc obmiſſo.⁊ ſic retēta ſnia Jmo.⁊ pō.
rñdeẜ ꝙ pcedat dūmō nō inſit dolus vt q꞉ ex certa ſciētia
nō decepta vero aio donādi voluit gratis paciſci:ita ꝙ ceſ
ſet ois dolus:nec viget eadē rō nedum maior in ꝯctu gra
tuito put in ꝯctu onerroſo:lꝫ.n.qs donec hꝫ mille non dꝫ
imīnere dolus re ipſa nec iminet remediū.l ij.C.de reſcin.
vē.⁊.d.l.ſi qs cū alr̄.⁊ m̄ ſi vēdit vel alr̄ alienat ex cā one
roſa mille p re valēte cētū vel.cccc. militāt dicta remedia:
q꞉ cēſeẜ ieſſe dolus ſaltē ineſt re ipſa merito pꝫ euidens rō
dr̄ie:ná vbi gratuito cōcedit ieſt cā donatiōis ſola liberali
tas nec hꝫ ad qd aliō correſpectiueẜ ſeu cōmēſureẜ: ſꝫ vbi
aliqs pmittiẜ ob aliá cām correſpectiuá ceſſat cā liberalita
tis:iō dꝫ eē corrñdēs ⁊ ñ dꝫ eē nimia diſproportio:ná alr̄
redūdat dol⁹ re ipſa ⁊ qñqꝫ ex pposito ſaltē iur̄ p̄ſūptiōe
qñ.ſ.eſt nimiū exceſſiua diſproportio:ná ex enormi leſione
perſumiẜ dolus vt.ſ̄.deductū ē:⁊ no.Bar.i.d.§.arbitrorū
⁊ doc.cōiter oēs i.d.c.qntauallis.⁊ in.d.l.libert⁹.⁊ ang.in
ſua diſpu.q̄ inci.duo ad inuicē litigātes:⁊ lꝫ loquanẜ i le
ſione facta ab alio ⁊ non in leſione facta facto ipſius leſi.

r ¶ Et dr̄ia ſit inter dictos caſus q̄ȝtū ad q̄ȝtitatē leſionis:
q꞉ ex minori leſione p̄ſumaẜ dolus ex pposito qñ reſultat
ex facto tertij q̄ȝ qñ ex facto pprio:vt.⁊ pꝫ in locis pxime
allegatis maxime iūctis q̄ hr̄tur in.d.l.ij.de reſcin.vend.⁊
d.l.ſi qs cū alr̄.⁊.d.c.pe.de emp.⁊ ven. Tñ nō eſt dr̄ia quo
minus etiá in ꝯctu proprio correſpectiuo ex magna leſione
preſumaẜ dolus ex pposito ⁊ qñ dicaẜ magna hoc reſpectu
vr̄ ſtādū arbitrio boni viri:ar.l.j.ff.de iure delib.⁊.c.de cau
ſis de offi.deleg. Nec eſt intelligēda de leſione non leui ea
leuitate que ſumiẜ in.l.ſcio.ff.de in integr.reſti. nec forte h̄
reſpectu dr̄ magna ſi parum excedit dimidiá iuſti p̄cij adeo
ꝙ ois dolus re ipſa nō arguit p̄ſumptiue dolū ex pposito
⁊ ita pñt pcedere q̄ volūt gl.Bar.⁊ ſequaces in.d.l.ij.tenē
tes ꝙ iuramētuꝫ tollat remedium illius.l.⁊ hoc caſu inſtat
Jmol. vtrum tollat necne:licet etiam hoc caſu ipſe ſentiat
non tollere in minore ruſtico vel muliere ⁊ Bal.etiam idē
in dubio velit ⁊ nōnulli alij.

s ¶ Tñ lꝫ qñ nō nimiū excedit dimidiá iuſti p̄cij ipſa leſio
pcederet ꝯria opi.gl.bar.⁊ ſequaciū. Nihilominus qñ eēt
multomagis exceſſiua tūc pcedat opiñ.eorū q̄ȝ volunt qd̄
ex enormi leſiōe p̄ſumaẜ dolus p ſupra relati ſunt q̄ leſio
multū exceſſiua.puta ꝙ acciderit i caſu nr̄o:attēto ꝙ dos
ſub cōditiōe pmiſſa erat ſatis minor ltia cū ltia eēt.ccxxvj.
flo.⁊ vltra ⁊ pmiſſa q̄ȝtitas.cxl.flor.⁊ ſoleat. dici ⁊ congrua
dos dēat corrñdere ltie put voluit bal.in cōſi.mihi in ordi
ne.ij.incip.q꞉ ſtatutū hꝫ tria capita vbi in effectu concludit
ꝙ ltia dos dꝫ eē correſpōdēs ltie put formalr̄ dicit Bal.
in terminis ſtatuti excludētis filiá dotatā a ſucceſſiōe in cō
ſilio mihi in ordine.cccxxiiij.incipiente materia diuidiẜ in
duas ptes in quo ad cōtex.ita inqt ⁊ ſi queris q̄ȝtam debe
bit eē dos rñdeo cū ſuccedat loco ltie debebit in quātitate
eē vſqꝫ ad mēſurá ltie vt.C.d̄ ſac.ſan.ec.auc.ſi qua mulier
idē cōcludit Saly.in.d.auc.res q̄ cōia dele. Et ego pluries
cōſului ꝙ in dubio talis cōſideratio fieri debeat vt reſul
ret cōgrua dos itaqꝫ.d.c.q̄ȝuis loquēs in dote nō ab re eēt
intelligēdus in cōgrua dote corrñdēte ltie de iure cōi ⁊ in
dubio hoc eſt ꝙ nō ſit minor.lꝫ bonus vir poſſit ēt plus ar
bitrari conſiderata qualitate perſonarū ⁊ quātitate patri
monij.l.cum poſt.§.gener de iure dot.⁊.l.quero.§.j.eo.ti.⁊
l.ſi filie.ff.de leg.iij.⁊ ſic pluribus medijs euitari pōt gene
ralitas.d.c.q̄ȝuis prout pꝫ ex premiſſis.

t ¶ Nec ob.ꝙ lꝫ bona valuerūt.2500.flo.tñ illa ſpes ſucce
dēdi nō erat tāti p̄cij:⁊ maxime q꞉ poterat p p̄rem priuari
pro libito volūtatis a ltia.ō.⁊ quātitas.cxl.excedebat dimi
diam extimatiōis ltie bonorū paternorū ⁊ maternorū:q꞉
rñdeẜ ꝙ ſi dicta Catherina habuiſſet ſimplr̄.cxl.flore. pro
illa renūciatione poſſet pcedere illud ꝯtrū:ſed ipſa habuit
promiſſionē.cxl.p dote cū maritabiẜ ad quá dotem dádaꝫ
tenebaẜ pater abſqꝫ dicta promiſſione:vñ dicta Catherina
parū releuaẜ ex dicta pmiſſione:⁊ dicta pmiſſio ē pui p̄cij
habēda. Si enim promitto tibi p ſtipulationē mille q̄ tibi
debebá ex mutuo vel officio iudicis nobili non extimabiẜ
fortaſſe.l.illa pmiſſio de ita in ſimili eſt dicēdū in caſu iſto:
⁊ lꝫ aliquo reſpectu ſit habenda aliqualis maior extimatio
hoc caſu.ſ.q꞉ hoc cāu erat aduēticia ⁊c.q̄ȝ vbi alias promit
tiẜ id quod debeẜ:tñ id erit qd paruū:⁊ hec reſpiciūt ⁊ bo
na paterna ⁊ bona materna:in bonis aūt maternis.⁊ ſic aui
tis quo ad filias Catherine:militat ēt alia rō in fauorē di
ctarū filiarū.d.Catherine.ſ.q꞉ nō fuit ius delatum ipſi. d.
Catherine. Sꝫ nepotibus q̄ nō ſuccedunt ex perſona mr̄is
ſed ex perſonis proprijs ⁊ renūciatio matris non nocet fi
liabus matris ſi mater nō ſupereſt tēpore mortis aui put
ſuperius probatum eſt circa principium conſilij.

u ¶ Nec vr̄ obſtare id qd̄ in contrarium dicebatur ſcilꝫ qd̄
ipſa renūciauit iuri ꝙ ipſa hēbit vt eius hr̄des:q꞉ rñdetur
ꝙ dcā verba verificari debēt in iuribus q̄ haberent hr̄des
vt hr̄des mr̄is ex quo noīe ſolo appellatiuo hr̄des nomina
uit ar.eorū q̄ habenẜ in.l.ſi ſeruus cōis de ſtip.ſer.⁊.l.quo
tiēs.⁊.l.nōnūq̄ȝ.ff.ad treb.⁊ in.l.poſt mortē.§.tutor.ff. qñ
ex facto tuto.⁊ p Bar.in.l.j.§.nūciatio de noui oper.nūc.
ꝙ ⁊ perſuadeẜ ex eo q꞉ in alijs partibus dicti inſtrumēti ⁊
eius clauſulis ⁊ capitulis que multa ſunt ſemper ad ſe vel
iura ſibi cōpetentia verba referūtur:ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ
noluerit cōuentionem illam trahi niſi ad iura que ſibi vel
alijs haberēt competere ex perſona ſua.⁊ ſic vt heredibus
eam repreſentantibus ⁊ qui vt heredes cenſenẜ eadeꝫ per
ſona vt in autē.de iure iu.a morien.preſti.§.j.ex ſequētibus
enim precedentia declarantur ⁊ econtra.l.heredes palā.§.
ſed ſi notam de teſtamen.⁊.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.
j.cū ſi.⁊ hec circa pmū ⁊ tertiū q̄ſitum dicta ſufficiant.

x ¶ Circa ſecundum autem queſitum eſt aduertendum qd̄

per dicta in ſuperioribus dubijs ex leſione adeo enormi videtur reſultare dolus preſumptus quo preſuppoſito facto. licet alias dubitetur an iuramentum dolo extortum liget adeo ꝙ ſit opus abſolutione de quo in.c. verum. ⁊.c. ſi vero de iureiuran. cum ſimilibus. Et Joan. andr. in.c.j. de como. diſtinguat ꝙ aut eſt talis dolus qui facit ceſſare conſenſum.⁊ tunc non requiratur abſolutio ⁊ eam diſtinctionem pleriqꝫ ſequuntur. Tamen vbi contractus eſt alias a iure reprobatus ſi interuenit dolus vel metus iuramentum nullius eſt momenti dicit text.in .d.auten. ſacramenta puberum loquens ſi recte aduertantur verba littere in ſacramentis ꝙ nullius ſunt momenti. Et licet nō fiat mentio de dolo in dicta autentica.tamen doc.in hoc equiparant metum ⁊ dolum que equiparatio ſatis probatur in.d.c.cum contingat.⁊.d.c.quāuis.⁊ ita dicta iura intelligebat Vincē. prout refert ⁊ ſequitur.d.Nicola.in.d.c.cum contingat qui quidē intellectus multū amicatur dictis iuribus ꝙ ⁊ tenet dñ. Bene.capra preceptor meus ⁊ legendo ⁊ pluries conſulendo ⁊ prout ipſe dicit. Et tenēdo hoc dictum Vincen. ꝙ ſatis in puncto iuris vr̄ probabile dicta domina Catherina non teneretur petere relaxationē iuramenti ſi viueret: ⁊ ſucceſſiue nec eius filie.licet heredes que quidē filie ex alio non tenentur petere abſolutionē a iuramento:quia ipſe nō ligantur iuramento:qꝛ iuramentū non ligat ſucceſſorē.c. veritatis.⁊ ibi per Innocen.⁊ Joan.and.⁊ doc. Et vbi ceſſet obligatio ſeu vinculum non cadit liberatio ſeu diſſolutio.l.decem de verbo.oblig.⁊.l. non poteſt videri deſinere de regu. iur. cum ſi. nec anima defuncti eſt ligata ipſa ad obſeruantiam cum mors quo ad mortuum omnia ſoluat. §.deinceps in auc.de nup.non enī peccauit Catherina:qꝛ ipſa in vita non venit contra iuramentum nec cadit in ea peccatum ſi in ſtatu gratie deceſſit :vnde propter hoc non habet pati penas purgatorij ⁊ propterea ceſſant termini.c. fi. de ſepul. ⁊ .c.in litteris de raptor. ⁊ que hn̄tur in dictis iuribus.⁊ ex his breuiter concludo ꝙ non ſit neceſſaria abſolutio a iuramento. Laus deo.

Iſta verba ſtate teſtimonij come io do dono ⁊ laſſo tutti mei bene de po la morte mia alla mia capella che ho in ſancto Aguſtino che choſi intendo fu la volūta de mio auo ⁊ de mio padre:an inducant teſtm̄ vel aliam vltimam volūtatem cum dicta verba fuerint prolata per minorem.

Conſilium. cclix.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xpi. Dicta diſpoſitio aut fuit ɔ̄ctus
a aut vltima volūtas. Si quidē fuit ɔ̄ctus nō
videt̃ valere:qꝛ vitiari videtur ⁊ vigore iuris
cōis ⁊ ciuilis :⁊ vigore iuris municipalis:nō
videtur non valere:quia minor contraxit non interuenientibus duobus conſanguineis nec interueniente auctoritate curatoris:vnde militat diſpoſitio municipalis qua cauetur ꝙ minor.xxv.annis non poſſit aliquē ɔ̄ctū vel obligationē facere niſi duo proximiores conſanguinei maſculi ſint preſentes ⁊ conſentientes ſi curatorē non habeat vel ſi habeat interueniat auctoritas curatoris ⁊ aſr cōtractus nō valeat.

Nec poteſt euitari dicta diſpoſitio eo quia donatio non ſit proprie contractus per.l. labeo.§. contractus .ff. de ver. ſigni.⁊ not. Bald.in.l.ij.col.iiij.C.de iure emphy.vbi poſt gloſ. vult ꝙ ſtipulatio penalis : quia non eſt vltro citroqꝫ obligatoria non eſt proprie cōtractus per tex.ibi. Et Jmo. in.l.v.in princi.de verbo. obliga. ſentit ꝙ ſtatutum faciens mentionem de contractu non comprehendit ſtipulationem que non eſt vltro citroqꝫ obligatoria quamuis large poſſit dici contractus.l.j.§.j. ⁊.ij.ff. de pac.ſm eum nam reſpondetur ꝙ dato ſine preiudicio ꝙ donatio nō veniat appellatione contractus in ſtatutis prout etiam videtur velle Pau.de caſt.in.l.ſi donationis.C.de his que vi metus ve cauſa geſta ſunt : non enim eſt proprie contractus prout ⁊ dicit Barto.in.d.l.ſi donationis.quamuis ſit dubiū:quia contrarium ſcilicet ꝙ in ſtatutis comprehendatur donatio appellatione contractus videtur velle Bald. in .d.l.ſi donationis.⁊ idem vult in.l. contractus.C. de fide inſtru. vbi ſuper hoc diſtinguit.⁊ vidi eius conſilium in quo concludit ꝙ ſtatutum ꝙ mulier nequeat contrahere ſine conſenſu conſanguineorum vendicat ſibi locum in donatione:quia eſt contractus.d.l.ſi donationis. ⁊ quia omne pactum eſt contractus ſm eum qui etiam ſe fundat in communi vſu loquendi:nihilominus ſumus in caſu claro:quia ſtatutum loquitur de contractu ⁊ obligatione:dato enim ꝙ non veniret appellatione contractus venit appellatiōe obligationis:nam cui dubiū ꝙ ex donatione oritur obligatio. l.ſi qs argētū.C.de dona.vn̄ cū ſtatutū annullet omnē obligationē quā faceret minor ſine conſenſu cōſanguineoꝝ vel auctoritate tutoris:⁊ maxie cū magis in minore ꝓhibenda videat̃ donatio q̄ȝ alienatiōe per ɔ̄ctꝰ oneroſos.ſic vltro citroqꝫ obligatorios ar.l.ſi. §.ſi. C.ſi maior fac.ratū habuerit.

b Item de iure communi requiruntur in alienatione rerum immobilium alia ſaltem decretum iudicis.l. lex que tutores in prin.C.de admi.tu.⁊.C.de pre.mi.ſine decre. non ali.in rubro ⁊ nigro per totum.⁊.ff.eo.tit. per totum.⁊ eiſdem rationibus videtur ꝙ non debeat valere : vt donatio cauſa mortis:quia contractus eſt:vt donatio ſimplex quaſi ſimul tractus ex quo duo ſimul conueniunt ⁊ pacto vallatur ⁊ omne pactum eſt contractus prout dicit Bald. in.d. l.ſi donationis.requiritur enim donatarij preſentia ⁊ conſenſus.l.inter mortis de dona. cauſa mortis. perficitur.n. ſtipulatione vel pacto : vt not.gloſ. in.l.cum pater.§.meuio de lega.ij.⁊ in.l.j.C.de iure dot.prout dicit Bald.in.l.ij.ff. de leg.j.⁊ ideo quo ad ipſius ordinationem accedit potius contractui q̄ȝ vltime voluntati ex quo dependet a duorum conſenſu. Et ideo poteſt pendere ex alieno arbitrio.l. tam his.ff. de donat.cauſa mor.ſm Bald.⁊ doc.in.d.l.ij. de lega.j.nec ſimiliter videtur valere vt teſtamentum pluribus rationibus. primo quia non interuenit numerus requiſitus in teſtamentis in quibus requirunt̃.vij.teſte.l. hac conſultiſſima.C.de teſt.l.heredes palam in princ.ff.eod. titulo.

c Secundo qꝛ in teſtamēto requiritur rogitus teſtium.d. l.heredes palam.§.in teſtamentis.⁊.d.l. hac conſultiſſima. ⁊.l.ſi.§.in omni.C. de codi. vnde cum in dicta diſpoſitione non interuenerint ſeptem teſtes nec illi qui interuenerunt fuerunt ſaltem omnes rogati merito non videtur valuiſſe vt teſtamentum ꝙ ⁊ tertio videtur dicendum ex alio.ſ. quia mater fuit preterea ⁊ preteritio matris non expreſſa legitima cauſa ingratitudinis hodie reddit teſtamentum nullum in auc. vt cum de app. cog.§. ſancimus itaqꝫ. ⁊ .§. ſi autem hec non fuerint obſeruata:⁊ facit.l.nam ſi parentibus in principio.ff. de inoffic. teſta. in alia autem vltima voluntate non requiritur rogitus teſtium.d.§.in omni.nec vitiat preteritio parentis aſcendentis vel deſcendentis ⁊ ſufficit numerus teſtium quinquenarius vt.d.§. in omni. tamen videtur ꝙ dicta diſpoſitio ſit cenſenda potius teſtamentum q̄ȝ alia vltima voluntas : quia verbum relinquo vel ei ſimile adiectum vniuerſitati bonorum inducere ſolet heredis inſtitutionem niſi alias ſit heres inſtitutus.l. his verbis in princ.⁊ ibi per glo.⁊ docto.communiter.ff.de heredi.inſtitu. Ideo cum dictus Gaſpar dixerit ꝙ concedebat ⁊ relinquebat omnia bona ſua capelle ſancte Marie nec reperiatur alius inſtitutus videtur ꝙ ex hoc debeat iudicari heredis inſtitutio ex dictis verbis. ⁊ per conſequens teſtamentum.l. non codicillum.C. de teſtamentis.l. ij.C.de codicillis cum ſi.⁊ inſuper dato ꝙ interpetraretur alia vltima voluntas videretur ꝙ non valeret ex eo:quia licet fuerint preſentes quinqꝫ teſtes :tamen vnus ex eis recepit nomine eccleſie.⁊ ſic videt̃ quodammodo pars ⁊ deponere in facto ⁊ cauſa propria. ⁊ ſic non ydoneus teſtis argu.l.nullus ydoneus.ff.de teſt.⁊.l.omnibus.C.eod.titu.⁊ per conſequens nullo modo videtur poſſe ſubſiſtere dicta diſpoſitio dicti Gaſparis.

d His tn̄ minime refragantibus contrariā partē puto intrepide concludendam : nam ſiue fuerit ɔ̄ctus inter viuos ſiue donatio cauſa mortis ſiue vltima volūtas valet ⁊ tenet: ſi enim dicimus fuiſſe donationē inter viuos cōſtitutio municipalis de qua ſupra non obſtat:qꝛ non debet militare in diſpoſitione ad pias cauſas qꝛ ſtatutum diſponēs ꝙ in cōtractibus vel in vltimis voluntatibus requiratur aliqua ſolemnitas alias nō valeāt nō trahit̃ ad ɔ̄ctus vel ad vltimas volūtates initas ad pias cauſas ꝓut īnqt Bal.i.l.generalē verſicu.primo quero.C. de ſacroſan.eccle. vbi concludit ꝙ ſi ſtatutum dicit ꝙ mulier non poſſit teſtari ſine conſenſu propinquorum nihilominus valebit teſtamentum ad pias cauſas ſine tali cōſenſu :quia pia cauſa eſt priuilegiata ⁊ contra illud priuilegium quod reſpicit ipſum deum ſvel eccleſiam non poteſt fieri ſtatutum ſm eum qui dicit hoc idem ſentire Bar.in.l.cunctos populos in quinta queſtione.C.

de ſum.

de ſum.trinitate.vbi idem etiã voluit Bald.⁊ idem firmat Raph.ful.in.d.l.generali.dicẽs ꝙ Bal.loquit̃ multuꝫ eleganter verba.n.generalia ſtatutorũ nõ trahunt̃ ad teſtã vel actus ad pias cãs ſm eũ:ſeqtur ẽt dicta Bal. Pau. de ca. in.d.l.generali.dicens ꝙ rõ eſt qꝛ ſtatuentes non poſſunt ſtatuere circa actus ad pias cauſas.idem firmat Panor. in c.relatum.j.extra de teſta.dicens ꝙ non obſtãte ſtatuto ꝙ mulier nõ poſſit teſtari vel ſe obligare ſine conſenſu cõſanguineorum nihilominus valebit teſtamentum vel obligatio ad pias cauſas citra dictam ſolemnitatem per illũ text. quatenus vult ꝙ relicta ad pias cauſas iudicẽtur ſm canones non ſm ius ciuile cũ ſtatutũ laycorum ſit pars iuris ciuilis ſm eum qui ſubdit.Item non vꝫ ſtatutum impediẽs quoquomodo liberam facultatem donandi pro anima.l.j. C.de ſacroſan.eccle.adducit etiam ꝙ no.Joã.an.in.c.ſi.de imu.ec.lib.vj.vbi dicit ꝙ nõ obſtante ſtatuto ꝙ bona imobilia nequeant alienari in forenſes poterit quis talia bona alienare eccleſie:qꝛ ſtatuta inferiorum non poſſunt tollere priuilegia indultis eccleſie per principem ⁊ adducit etiam Bal.in.d.l.generali,⁊.d.auc.caſſa.Et poſtea no. ꝙ lꝫ text. ibi loquatur in relictis factis eccleſijs:tñ Inno.dicit ꝙ procedit in omnibus relictis ad pias cauſas:ꝙ ⁊ voluit Pet. de ancha.in repe.c.canonum.de conſti.xj.q.principali col. lxxiij.ꝙ ⁊ preſupponit pro conſtanti Salyc.in auc. caſſa ⁊ irrita in.ix.q.C.de ſacroſan.eccle.⁊ dñs Ant.⁊ Panor. in c.ꝙ clericis.de foro.competenti.vbi tractant an ſtante dicto ſtatuto vel ſimili ſi honoratur in teſtamento eccleſia ⁊ laycus valeat teſtamentum quo ad laycum ⁊ cõcludunt maxime Salyce.⁊.d.Anto.ꝙ valeat etiam quoad laycos:⁊ ex his euidenter patet ꝙ ſi dicta diſpoſitio iudicaretur donatio inter viuos valeret non obſtante dicta.l. municipali ⁊ ſimiliter ſi interpetraretur donatio cauſa mortis valeret pari ratione non obſtante.d.l.

e ¶ Nec etiam obſtaret defectus numeri teſtium qꝛ ñ nedũ in donatione cã mortis vel alia vltima voluntate:lꝫ etiã in teſtamentis in quibus requiritur maior ſolemnitas ⁊ maior numerus teſtium ſufficiunt duo teſtes fauore pie cauſe vt eſt expreſſum in.c.relatum.el primo.de teſtamẽ.prout ⁊ concludunt doc.omnes ibi.⁊ in.c.precedenti. cum eſſes ꝙ ⁊ volunt doc.in.l.j.C.de ſacroſan.eccle.⁊ Pont. in auc. ſimiliter.C.ad.l.falci.vbi ponit priuilegia pie cauſe ⁊ hoc habetur ꝓ expedito.ſ.ꝙ in hmõi diſpõibus ad pias cauſas non requiratur ſolemnitas numeri teſtium nec etiã ſolemnitas alia poſitiua puta rogitus teſtium in teſtamentis:lꝫ quidam in cõtrarium ponderent tex.in.d.c.relatum. dũ dicit duobus vel tribus teſtibꝰ reqſitis que ṽba idẽ videntur ſignificare ꝙ teſtibus rogatis qui enim requiruntur vt adſint in teſtamento ſatis cenſeri poſſunt rogari nil enĩ aliud eſt rogare teſtes ꝗ͂ eos requirere vt adſint actui celebrando probat text.in auct.de teſti.§.⁊ licet ibi dum ad hoc ipſum adimantur teſtes iuncto verſi.hec enim inania ex tranſitu prohibita teſtimonia ⁊ iuncta aucten.rogati.C. eo.tit.ſufficit enim ꝙ ad idem ſint habiti.ideo adhibiti teſtes ſufficiunt in teſtamento inſti.de teſta.§. ſi ad idem tex. iuncta glo.in.l.nullum.C.de iudi.⁊ propterea vidi quoſdã tenere ꝙ etiam in teſtamento ad pias cauſas requiratur rogitus teſtium:tamen in contrarium eſt cõmunis opi. in.d. c.relatum.⁊ in.d.c.cuꝫ eſſes.⁊ in.d.l.j.⁊ ſuadet ratio.d.c.relatum.que ſe fundat iure naturali veteris teſtamenti dictãtis ꝙ in ore duorum vel trium ſtat omne verbũ prout põderatur in.d.c.cum eſſes.

f ¶ Solemnitas enim teſtiũ eſt de iure poſitiuo ciuili inducta non de iure naturali vel diuino:iõ in teſtõ ad pias cãs non requiritur dicta ſolemnitas a.l. ciuili inducta maxime cum ſpecifice decidatur in.d.c.relatum.ꝙ in teſtõ ad pias cauſas non attenduntur leges ħ eſt ſolemnitates a legibus inducte.Et ad tex.ibi requiſitis dicendũ eſt ꝙ requiruntur ad probationem faciendã de ipſo teſtõ:qꝛ duo vel tres ad probandum tale teſtamentum requiruntur hoc eſt ſunt neceſſarij vl' requiſiti intelligat̃ qꝛ debent teſtes requiri vt deponãt nõ enĩ carent ſuſpitione teſtes ſi ſe ingerunt ar. l.que omnia.C.de procu.⁊ Ang.ibi no.⁊ glo.in.l. preſbyteri.C.de epiſ.⁊ cleri.⁊ Ja.de bel.in auc.de teſtibꝰ.§. ſi vero ignoti.⁊ Bar.in.l.poſt legatum.§.his vero.ff.de his quibus vt indig.⁊ prout non viciant dicte ſolemnitates iuris poſitiui.ſ.numeri teſtiuꝫ vel rogitus teſtiũ vel cõſenſus cõſanguineorum pari rõne nõ vꝫ obſtare defectus aliarũ ſolẽnitatum que a iure communi ſunt inducte prout eſt decretum iudicis in alienatione rerum minoris.

g ¶ Aduertendum tamen eſt ꝙ vbi in donatione ſit mẽtio mortis ipſius donantis potius iudicanda eſt donatio cã mortis ꝗ͂ donatio inter viuos.l.ſeya.ff.de dona cauſa mortis.⁊ ibi per Bart.⁊ doc.in.l.ſeya.ff.de dote preleg.dũmõ poſſit valere vt donatio cauſa mortis.Si enim non poſſet valere vt donatio cauſa mortis:ſed poſſet valere vt donatio inter viuos puta qꝛ interueniſſent duo teſtes qui ſufficiunt in donatiõe inter viuos ⁊ nõ in donatiõe cã mortis l.ſi.C.de dõa cã mor.tũc interpetraret̃ donatio iter viuos lꝫ fuiſſꝫ collata poſt mortẽ ipſius donãtis:qꝛ actꝰ dꝫ interpetrari vt valeat nõ vt pereat.l.quotiẽs in ſtipulationibus ff.de verb.ob.⁊.l.quotiẽs in actiõibus.ff.de rebus dubiis prout ħ voluerũt Pet. de bellapertica ⁊ Cy.in.l.lꝫ.C.de pactis.in caſu aũt noſtro cũ nõ minus valere poſſit vt donatio cã mortis ꝗ͂ vt donatio inter viuos nõ debet iudicari donatio inter viuos ſꝫ potius donatio cã mortis.Itẽ poteſt interpetrari vltia voluntas exquo ſubiunxit verbuꝫ relinquo adeo quod ſi nõ valeret vt donatio cauſa mortis deberet ſubſtentari vt vltima voluntas ne illud verbum relinquo ſit appoſitum ſine miniſterio aliquid operãdi quod eſſe nõ debet.l.ſi quando.de le.i.⁊.c.ſi papa.de priui.lib.vj.

h ¶ Et dicit Bald.in rubrica.C.de fide inſtrumen.ꝙ nullum verbum inſtrumenti debet interpetrari appoſituꝫ qn habeat aliquid operari:alla ergo cumulatio verborum do concedo relinquo vel do dono ⁊ laſſo interpetretur valeat vt donatio ſi vt donatio valere poteſt ⁊ valeat vt relictum ⁊ ſic vt vltima voluntas ſi vt vltima volũtas valere poteſt ⁊ forte non vt donatio ⁊ ſi vtroqꝫ modo valere poteſt ſit electio honorati prout alĩs in ſimili dicimus in .l. recuſare.§.ſi titius.ff.ad trebel. ⁊ per Bald. in.l.non iuſtam.C. eo.ti.⁊ Bar.in.l.centurio.in.iiij.q.prin.ff.de vulg.⁊ pup.

i ¶ Preteritio autem matris non habet obſtare codicillo vel alteri vltime voluntati excepto teſtamento : quia nõ reperitur ex preteritione vitiari niſi teſtamẽta.d.§.ſancimus ⁊.d.§.ſi autem obſeruata hec non fuerint.⁊.l.inter cetera. de libe.⁊ poſthu.quinimmo inſtitutio ⁊ exheredatio ſunt res inepte in codicillis vel in alijs vltimis voluntatibus cum in eis nec dari nec adimi poſſit hereditas.l.ꝙ permanus.ff.de iure codicil.⁊.l.ij.C.eo.titu. ⁊.d.l.non codicillũ. ⁊.l.ſceuola.ad trebel.⁊ preteritio hodie ſolum vitiat inſtitutiones etiam in teſtamentis auc.ex cã.C.de lib.prete.⁊ ħ eſt indubitatum:vnde ſaltem poteſt dicta diſpoſitio valere vt codicillus non obſtante preteritione matris:itaqꝫ non vitiabitur dicta diſpoſitio ꝗ͂uis vitiaretur forte teſtm̃ ꝑ maternam preteritiõem.argu.eius ꝙ hr̃ in canone ſi.xvij. q.iiij.⁊ per gl.in ṽbo ſimili modo in.l.ſiquis ad declinãdã C.de epiſ.⁊ cleri.iũcta.l.nam ⁊ ſi parẽtibus in ꝑn.ff.de inoffi.teſta.⁊ ſi dicatur dicta diſpõ cõtinet inſtitutiõeꝫ heredis exquo verbum relinquo eſt adiectum vniuerſitati bonorũ p.d.l.his ṽbis cum ibi notatis vt ⁊ ſupra in ꝑrium dictum eſt reſpondetur illud procedere quando valere poſſet vt teſtamentum ſi enim nõ poſſet valere vt teſtamẽtum nõ debet adhiberi talis interpetratio ſed interpetrari debet eo modo quo valere poteſt per iura vulgaria per ſupra adducta ⁊ hoc voluerunt Jaco.de are.Bal.Ange.⁊ Imo. in.d.l.his verbis in principio.

k ¶ Immo plus voluit Jacob.de are.⁊ poſt eum Bald.ibi ꝙ etiam ſi verbum reliquo adijciatur in teſtõ vniuerſitati bonorum ſi teſtamentum nõ vꝫ ſubſtẽtabitur vt fideicommiſſum vniuerſale etiam ſi fuerit adiecta clauſula codicillaris lꝫ hoc dictum non tranſeat ſine dubio per ea que tradit Imol.ibi in fine dicti pñcipij tamẽ ſatis plane procedit quando non apparet aperte quod voluerit fieri teſtm̃ prout cõtingit in caſu noſtro:nam hoc caſu cõcordãt ⁊ ipſe Imola ⁊ alij ſupra relati : illud autem quod allegatur pro parte dicte eccleſie quod.ſ.teſtamẽtum nõ vitietur preteritione matris quia ipſa mater preterita teſtamentum approbauit per.l.filio preterito cum ibi notatis.ff.de liberis ⁊ poſthumis.non placet quia dicta mater non approbauit teſtm̃ ex his que mihi relata ſunt:ſed donauit dicte eccleſie ſeu capelle omnia ⁊ ſingula iura ſibi competentia tanꝗ͂ heredi dicti ſui filij que poſſet habere ⁊ ſi competere in hereditate dicti ſui filij:dicta.n.verba non importãt ad probationem teſtamenti.immo potius tendunt ad reprobationem teſtamenti ſi teſtamentuꝫ fuiſſet:nã ſi approbaret teſtamentum ⁊ conſequenter teſtamentum validũ redderet̃ ipſa mater nulla iura haberet nec poſſet ſibi cõpetere. ⁊ ſi

nihil donaſſet:nã teſtõ validato heres eſſet ex teſtõ eccle-ſia inſtituta ⁊ mater preterita non eſſet heres:qꝛ ipſa foret heres ab inteſtato ⁊ inſtituta foret heres ex teſtõ ꝙ eẽ nõ poteſt:quia non poteſt regulariter concurrere cauſa teſtati ⁊ cauſa inteſtati.l.ius noſtrum.ff.de regu.iuris.⁊.l.anteq̃ C.cõia.de ſucceſſi.cum ſi.vnde tanq̃ heres nihil donaſſet. Preterea ipſa preteritio matris etiam ab initio reddebat teſtamentũ nullũ ⁊ operaꝛ ꝙ ab initio cẽſeatur codicillus nõ teſtñi vt ſit tũc valeat ſit nullũ.ar.dictarũ.ll.quotiens ⁊ eorũ que ſupra dicta ſunt:ideo non cadit approbatio vel reprobatio matris:ſꝫ mr̃ ipa donãdo bona dicte hr̃ditatis ſui filij ⁊ oĩa iura que ſibi cõpetebat tanq̃ hr̃di cenſeꝛ adi-uiſſe hereditatem ab inteſtato vt ſic donatio ſit efficax que alr̃ eẽt inefficax per.l.ſi alia.⁊ que ibi hñr.C.de iure delib.

l ¶ Et ſi dictus gaſpar nõ hẽbat fratres vel ſorores vtrinqꝫ cõiunctos vel filios talium fratrum vel ſororum tota here-reditas tunc pertinuiſſet ad dictam matrẽ.⁊ ꝯñter tota cen-ſeretur donata dicte eccleſie:ideo tunc non intereſſet dicte eccleſie:hn dicta diſpoſitio facta per gaſparẽ valuiſſet nec-neqꝛ in oẽm euentum conſequi deberet totam hereditatẽ: ſi aũt remanſerũt fratres vel ſorores vtrinqꝫ coniuncti tũc concurrunt in viriles cum matre vt in auc.defuncto.C.ad tertu.⁊ idẽ ſi cõcurrũt nepotes ex fratre vel ſorore vtrinqꝫ cõiunctis prout voluerunt per Cy.Saly.Rapha.⁊ Pau. de caſt.per tex.in auc.vt fratrꝫ filij.§.j.ꝙ ⁊ firmat ibi Ja. de bel.⁊ Bal.in auc.poſt fratres.de leg.here.⁊ vr̃ fuiſſe de mente Irnerij in auc.ceſſante.eo.ti.verſi.que perſone vbi ſimpliciter ⁊ abſolute vocat filios fratrum vna cum paren-tibus.⁊ idem ſentit ibi Bal.pro quo viget generalitas ru-bri.in.d.auc.vt fratrum filij ſꝫ in contrarium verba nigri a contrario ſenſu multum vrgeant ſi ſoli nepotes ſuperſint: ⁊ tunc eo caſu quo ſupereſſent fratres vel nepotes concur-rentes cum matre immineret dubium non mediocre vtrũ de dicto vniuerſali relicto veniret detrahenda trebellianí-ca:naꝫ ſi de relictis ad pias cauſas detrahi poteſt trebellea-nica tunc fratres vel nepotes pro portione eis tangente de-traherent quartam partem eorum portionis ſi autẽ de re-licto vniuerſali ad pias cauſas non detrahitur trebelleani-ca tunc integra reſtituerent.

m ¶ Ideo tunc eſſet videndum an de relictis ad pias cauſas detrahatur trebelleanica an vero ſit prohibita prout falci-dia per auc.ſimiliter.C.ad.l.falci.Circa qd̃ Archi.in.c.ſi pa-ter.de teſt.lib.vj.tenuit ꝙ detrahatur per tex.ibi a ꝯrio ſen-ſu:⁊ idem tenuit Jo.an.in glo.⁊ in nouel.per eundẽ text.⁊ plures rõnes.idẽ voluit ibi zenze.vt ibi refert domi.ideꝫ videtur velle Cy.in.d.auc.ſimiliter.⁊ idem Oldr.in conſi. cccxlix.vt refert Pon.in repe.d.auc.ſimiliter in.xl.ſpẽlita-te vltimarum voluntatũ col.lxxvij.idem Jaco.but.⁊ idẽ cõ-ſuluerunt Jo.de lig.⁊ Jo.calde.per rõnes ſatis generales: vt refert Saly.in.d.auc.ſimiliter dicens ꝙ h̃ opi.eſt de ri-gore iuris verior:⁊ idem latius proſequendo ꝑ plures col. firmat Pon.⁊ Jmol.in.l.marcellus.§.ꝙ autem.ff.ad treb. dicit ꝙ h̃ eſt de iure veriori per.d.c.ſi pater.a cõtrario ſen-ſu ⁊ vt euitetur.ll.correctio.Tamẽ in contrariuꝫ videꝛ ma-gis cõis opi.maxime legiſtarum.nam ꝙ nõ detrahatur te-nuit Bar.in.d.l.marcellus.§.ꝙ autem in.d.auc.ſimiliter ꝑ tex.in corpore ibi omni falcidia ⁊ per regulã dicto.§.ꝙ aũt ⁊ per.§.reſtituta.inſti.de fideicõ.here.ꝙ ⁊ tenuerunt bal. Anh.⁊ Rapha.ful.in.d.auc.ſimiliter.⁊ idem voluit Bal. in.l.ſi quis ad declinandam.C.de epiſco.⁊ cler.ponderans tex.ibi.⁊ idem videtur velle ibi Pau.de ca.ꝙ ⁊ vult Ang. in corpore.d.auc.ſimiliter.⁊ ideꝫ Joan.de ſan.in.d.c.ſi pa-ter.⁊.d.Anto.in.c.raynutius.de teſta.prout refert Domi. de ſancto gemi.in.d.c.ſi pater.qui idem videtur tenere ꝙ ⁊ videtur velle ibi Pe.de anch.⁊ idem legendo tenuit Jo. de ligna.prout refert Pon.in.d.auc.ſimiliter.⁊ qꝛ h̃ opin. eſt benignior:ideo eſt ſequenda in practica.ar.l.ſunt perſo-ne.de reli.⁊ ſump.fu.⁊.l.benignius.de.ll.prout dñt Saly. in.d.auc.ſimiliter.⁊ Jmol.in.d.§.ꝙ autem ſuper quo vlte-rius non inſto maxime qꝛ non preſupponitur in themate ꝙ ſuperſint fratres aut nepotes.

n ¶ Concludo autem ꝙ dicta diſpoſitio poteſt ſubſtentari vt donatio cã mortis:⁊ vt vltima voluntas ꝓut eccleſia ma-luerit.idem tamen erit effectus maxime cum per matrem fuerit adita hereditas mediante illa donatione que non po-tuit fieri citra ius ⁊ nomen hereditatis prout ⁊.ſ̃.dictum eſt:⁊ inſuper alij ſucceſſores vt preſupponitur inſtant pro eorũ intereſſe vt actus ille gaſparis reddatur inanis ex quo denotatur ꝙ ipſi volũt eſſe heredes hec dico quia legata ⁊ fideicommiſſa requirunt aditionem ſaltem ab inteſtato vt per glo.que dicitur ſing.in.l.qui filio.§.j.ff.de here.inſt. ⁊ doc.idem volunt.Lꝫ donatio cauſa mortis non requirat aditionem per gloſ.in.l.poſt legatum.§.pen.ff.de his q. vt indig.q̃ vt ſingularem allegat ⁊ approbat Jmol.in.l.ij.ff. de leg.j.⁊ quidam allegant pro ſocia glo.in.l.etiam.ff.de in offi.teſt.⁊ idem volunt Bal.⁊ Ange.in.d.l.ij.⁊ Jmo.in.l. ff.de dona.cauſa mortis:vbi tñ dicit eſſe paſſum dubium. ſed non expedit ſuper hoc inſtare maxime cum aditio inter-uenerit vt premiſi. Laus deo.

¶ Nepotes ex filia perſone defuncte an excludant fratreꝫ vtrinqꝫ coniunctum dicti defuncti ab inteſtato ſtante ſtatu-to ꝙ alicui pſone decedẽti ab īteſtõ ſine liberis ſupſtitibꝰ ſibi aliq̃bus vel aliqua pſona vſqꝫ in tertiũ gradum de ſua agnatiõe incluſiue ſuccedat ꝓximior de ſua agnatione.

¶ Conſilium. cclx.

In nomine dñi nr̃i ie-

i ſu xpi. ¶ Allegat.d.Bald.ſer cole pro ꝯria parte ꝙ ſtatutum conſiderat fauorẽ domus ⁊ agnationis q̃ in hmõi ſtatutis conſiderat Jac.de are.in.l.j.§.ſi ſeruus.de ven.inſpici.⁊ per Cy.poſt ipſum Ja.de are.in.l.ſi publico.C.de adul.⁊ per Joan.an. referentem qõnem Jac.de are.in addi.ſpe.in rub.de teſta. ⁊ per Bal.in.l.maximum vicium.C.de libe.prete.⁊ eſt ꝙ ſm.l.reconiam q̃ refert Ange.in lib.de ciuitate dei.c.xxj. que fuit media iuris prudentia õ qua forte habeꝛ mentio. in.d.l.maximũ vicium.⁊ in.l.lege.xij.tab.C.de leg.here.⁊ inſti.eo.ti.§.media aũt iuris prudentia maſculi ꝑferebanꝛ feminis.adducit etiam qꝛ deſcendentes ex feminis non di-cuntur de poſteris ẽt in materia fauorabili.l.j.ff.de iure im-mu.imo nec ipſe femine videntur cõprehendi per tex.iun-cta glo.in.l.iij.eo.ti.⁊ in.c.vbicunqꝫ.de penis in.vj. Et de liberis dicuntur qui ſunt de poſteris.l.ꝙ his verbis.de le. iij.Verũ cõcludit pro nepotibus qꝛ verbũ liberis eos cõ-prehendit.l.j.de condi.inſer.l.cognoſcere.l.non eſt ſine li-beris.de ver.ſig.l.ij.§.ꝙ ait pretor.qui ſatiſda.cog.l.ſed ſi hac.§.liberos.de ius vocan.cum ſi.⁊c.Non ob.illud qd̃ di-cimus de poſteris:qꝛ verbũ liberis eſt magis largum ⁊c.q̃ verbum poſteris ꝙ verbum ⁊ verbum generatio non com-prehendunt deſcendentes ex feminis dicit ſe conſuluiſſe ⁊ vidiſſe ab alijs conſultum ⁊c.

a ¶ Placet mihi Petrophilippo de corneo.V.J.docto.de peruſio concluſio ſuprafacta per clariſſimum.V.J.docto. d.Baldum de bartho.mihi patrem honoran.⁊ quideꝫ cla-ra in iure mihi apparet ex adductis per ſuam excellẽtiã: ſꝫ in ꝯrium inſtari poſſet ex verbis ipſius ſtatuti:nã dici põt ꝙ illa vba de ſua agnatione poſita in prin.dicti ſtatuti refe-rantur ad omnia precedentia:⁊ ita determinant verba ſine liberis ꝓut verba ſequẽtia ſuperſtitibus ſibi aliquibus ⁊c. cum verba in fine poſita referenda veniant non ſolum ad proxima ſed etiam ad omnia precedentia.l.talis ſcriptura. de le.j.l.iij.§.ſi filius.de lib.⁊ poſthu.c.ſecundo requiris.⁊ c.inquiſitiõi.de appella.cuꝫ ſimili.nec huic inductioni ob-ſtare videtur ſi in contrariũ adducatur ꝙ illa verba de ſua agnatione ſunt poſita in medio orationis:qꝛ precedũt illa verba vſqꝫ in tertium gradum ⁊ ſequitur verbuꝫ incluſiue ⁊ verba in medio poſita non referũtur ad omnia precedẽ-tia vel ſequentia ſed ſolum ad proxima.d.§.ſi filius.Nam poteſt reſponderi ꝙ omni illa verba vſqꝫ in tertium gradũ de ſua agnatione incluſiue determinent omnia preceden-tia ⁊ verba ſcilicet ſine liberis ⁊ verba ſuperſtitibus ſeu ſu-peruiuentibus aliquibus vel aliqua perſona ⁊ nõ erũt po-ſita in medio vnius capituli magis q̃ vlterius.Et ſꝫ hoc cum dicta mulier deceſſerit ſine liberis de ſua agnatione ex quo cum liberis ex femina natis cum agnati ſint coniuncti per lineam maſculinam.l.ſunt autem perſone.ff.de legiti. tut.⁊ inſtitu.eodem titu.in princip.verſificentur verba di-cti ſtatuti ⁊ videatur concurrere mens ipſius ſtatuti que vi-detur eſſe vt faueat agnatis:qꝛ ea videtur ratio ſtatuti pro-ut ⁊ tangit dominus conſulens:⁊ ratio legis ſit mẽs legis inquit Dy.in.c.fina.de regu.iuris.in.vj.Barto.⁊ Bal.in l.non dubium.C.de legibus.ad hoc.l.cum mulier.⁊ ibi ꝑ Bal.ff.ſoluto matrimo.

b ¶ Tamen his nõ obſtantibus verior eſt interpretatio dñi

conſulẽtis

cōſulētis.l.n.ṽba illa ſupra pōderata cauillari poſſent refe
rendo ea ēt ad ṽba ſine liberis.tn̄ nō eſt ea mens ⁊ intētio
ſtatuti.nam ex tali relatione ſequeref abſurditas magna.ſ.
ꝙ ſi mulier deceſſerit ab inteſtato ſupſtite ſibi filio maſculo
⁊ ſuperſtite eidem ſorore vel amita filius excluderef in to-
tum ⁊ ſoror ⁊ amita ſuccederent:⁊ lꝫ replicari poſſet id nō
debere cenſeri abſurdum cum id eſſet ſtatutum per.l.xij.ta
bularum quo iure nullus cognatus neqꝫ ex deſcendenti-
bus neqꝫ ex aſcendentibus ſuccedebat inſtit.ad tert.in pn̄.
⁊ in ſequenti.ad orſi.⁊ inſti.de ſucceſ.cog.tn̄ duplicari pōt
ſm̄ moderna tpa hoc dꝫ repūtari abſurdum ⁊ nature iniu
rioſum ad hoc.§.diui aūt inſti.de here.que ab inteſt.⁊ pe-
nitus contra votū parētis.ar.l.nā ⁊ ſi parentibus.in prin.
ff.de inoffi.teſta.⁊.l.ſcripto.ff.vnde liberi.⁊.l.cum rō.de bo
nis dāna.nō.n.minus afficiuntur liberis parentes femine
q̄ꝫ mares itaqꝫ matris ⁊ auie votum eſt vt bona ad eius de
ſcendentes magis q̄ꝫ ad tranſuerſales deferanf prout pria
⁊ aui vt ⁊ docet ipſa experientia que eſt rerum magiſtra.c.
q̄ꝫ ſit in prin.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutum.in prin.eo.ti.⁊ li-
bro.⁊ facit.l.legatis.§.ornatricibus.de leg.iij.ideo ne reſul
tet talis iniquitas ⁊ penitus ꝯ veriſimilē mentē eius de cu
ius hereditate agitur dicendū eſt ꝙ dicta verba vſqꝫ in ter
tium gradum de ſua agnatione referanf ad proxima ⁊ non
ad remota verba ſine liberis.

c ¶ Confert qꝛ ſuccedēs ab inteſtato cenſef ſuccedere de vo
luntate defuncti.l.ſiquis cum nullum.⁊.l.conficiuntur.in
prin.ff.de iure codi.ſed collateralis nō hꝫ volūtatem defun
cti extantibus filijs vel nepotibus deſcēdentibus ex qua-
cunqꝫ linea deſcendant arguēdo a cōtrer accidentibus pro
ut lꝫ.i.ſi.C.de fideiuſ.l.j.⁊ ibi gl.C.de arbi.l.ꝙ ſi nolit.§.q
aſſidua.de edil.edic.cum multis ſi.itē dicta relatio ad pro-
xima fieri dꝫ:qꝛ alr̄ redundaret alia nō minus euidēs ini-
quitas.nā ſi relatio fieret ad omnia precedentia ſequeretur
ꝙ ſi abauus decederet ſuperſtite eidē ab nepote ēt deſcen-
dente per lineam maſculinam ⁊ patruo vel amita que eſt in
tertio gradu.l.iuriſconſultus.§.patruus.ff.de gradib.cum
ſimilibus ſuccederet ab inteſtato patruus vel amita exclu-
ſo ab nepote qui eſt in quarto gradu cū verū ſit illuꝫ deceſ
ſiſſe ſine liberis vſqꝫ in tertium gradum.

d ¶ Et longe maior iniquitas reſultaret ſi gradus compu-
tatur ſm̄ ius canonicum prout ſatis vꝫ de mente ſtatuētiū
quatenus ſubdūt ꝙ in dicta agnatitia prole nō includatur
aliqua femina niſi ſoror carnalis aut neptis ex fratre carna
li aut amita nulla enim alia femina tranſuerſalis eſt intra
tertiuꝫ gradū cōputando ſm̄ ius ciuile reperitur niſi ſoror
neptis ⁊ amita vnde fruſtra ſtaret dictus verſ.ſi gradus ſu
meref ſm̄ computationē ciuilē lꝫ in dubio ciuilis cōputa-
tio in ſucceſſionibus fieri debeat vt per glo.ſingularē in.§.
ſexto gradu.inſti.de gradi.tn̄ plura iura municipalia vidi in
qbus ꝓuidef ꝙ cōputatio graduū fiat ſm̄ ius canonicū: ⁊
forte ita ꝓuidef in ſtatutis tudertinis vt ſuadet dictus ṽ.
⁊ ſi hoc eēt ſequeref ꝙ filius fratris patruelis ſui vel ſui pa
tris q eſt re vera remotior pferreref ab nepoti cū ab nepos
ſit i q̄rto gradu ⁊ fili⁹ dicti f̄ris ſit in tertio gradu ſꝫ cōpu
tationē canonicā.xxxv.q.v.ca.ad ſedē ⁊ canone parētele.

e ¶ Alia itaqꝫ rō militat in liberis alia in alijs pſonis de qui
bus ſubijcit.⁊ per ꝯn̄s dicta ṽba vſqꝫ in tertiū de ſua agna
tione incluſiue non ſunt referenda ad oia precedentia ſed
ad proxima dumtaxat in quibus ꝓximis eſt maior ratio vt
deprehendif ex predictis:qꝛ tunc clauſula in fine poſita eſt
ad omnia p̄cedentia referenda qn̄ nō pōt reddi rō diuerſi
tatis quare magis ad ꝓxima q̄ꝫ ad alia ſuperiora referatur
al's ſecus vt eſt tex.in.l.j.in ſi.C.de libe.prete.ſumitur etiā
rō diuerſitatis:qꝛ dictū ſtatutum eſt iuris cōis correctiuuꝫ
⁊ iurium correctiones ſunt pro poſſe euitande ⁊ reſtringē
de.l.precipimus.C.de appel.l.ſancimus.C.de teſta.c.cum
dilectus.de conſuetu.c.cum expediat.de elect.lib.vj.Et eſt
eſt cōiter dictū ſed per relationē dictorū verborū ad proxi
ma dūtaxat correctio reſtringif:ſed p relationem ad remo-
ta correctio eſſet amplior ⁊ latior vt de ſe pꝫ ⁊ ex ſupra di-
ctis deducif:ideo rō diuerſitatis reddi pōt merito ⁊c.rema
net ergo cōcluſio domini conſulentis.ſ.ꝙ dicti nepotes ex
filia integre ſuccedāt excluſo fratre. Laus deo.

¶ Notarius an veniat condemnandus crimine falſi:ex eo
ꝙ in inſtrumento teſtamenti ſcripſit multa que nō ꝓbanf
p teſtes nec per cōfeſſionē ipſius notarij:⁊ an deſcripti in
dicto teſtō poſſint vigore dicti teſtamenti obtinere heredi
tatem teſtatoris:an vero debeant venire ab inteſtato.

¶ Conſilium cclxj.

1 In noīe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. ¶ De
duob⁹ principalr̄ in
hac cōſultatiōe agēdum eſt.prio an tabellio
veniat ꝯdēnandus an ṽo abſoluendus ab in
quiſitiōe formata ſup crimine falſi.ſcdo an
heredes deſcripti in dicto teſtamento poſſint vigore dicti
teſti obtinere hereditatē dicti Oliuerij teſtatoris:an ṽo
preualeant venientes ab inteſtato.

a ¶ Circa primū ꝯſultatiōis articulū vr̄ primo aſpectu clara
fronte dōm ꝙ.d.tabellio veniat oīno cōdēnādus de falſo
ꝯſtat.n.ꝙ tabellio q ꝯficit publicū inſtrm̄ falſum maxie de
teſtō aliquo incurrit penam falſi ⁊ punif pena.l.cornelie
de falſis.l.lege cornelia.§.pena legis cornelie.ff.ad.l.cor.
de fal.⁊ inſti.de publi.iud.§.item cornelia.⁊.l.ſiquis decu
rio.C.de falſis.Sed iſte ſer Nicolaus inqſitus vr̄ ꝙ confi
cerit falſum inſtrm̄ ſup aſſerto teſtō dicti Oliuerij vt in-
fra deducef merito ⁊c.Itē non ſolū q falſum teſtm̄ ſcripſe
rit:ſꝫ ⁊ qui in ṽo teſtō aliqd falſo aſcripſerit in eandem pe
nā.⁊ idē crimen falſi incidit qꝛ in ea pte falſum inſtrm̄ ꝯfi-
cit ⁊ ſic ṽificanf dcā iura ⁊ inſup ꝓcedit argumētū de toto
ad ptem.l.que de tota.de rei ven.⁊.l.q ſcit.de vſur.⁊.c.pa-
ſtoralis.§.ſiqs cū totū.de offi.deleg.ſꝫ dato ꝙ dictus Oli
uerius ꝯdiderit teſtm̄ de quo agif:tn̄ dcūs ſer Nicolaus in
ſeruit aliqua in dcō inſtrō teſtamēti que nō fuerūt fcā a te
ſtatore vt īfra deducef merito veniat ꝯdēnād⁹ pena falſi.

b ¶ Tertio ꝙ in penā falſi inciderit deducif:qꝛ notarius q
rogaf de teſtō carente debitis ſolēnitatibus preſumif fal-
ſo ⁊ doloſe celebraſſe inſtrm̄:iō de falſo venit puniendus
l.iubemus.in ſi.C.de teſta.⁊.l.volumus.e.ti.⁊.l.nulli.C.de
num.⁊ actua.li.xij.⁊ eſt pſumptio iuris ⁊ de iure ꝓut dn̄t
Cy.⁊ Ang.in.d.l.iubem⁹.ſi itaqꝫ ꝓducif inſtrm̄ teſti ꝙ non
hꝫ debitas ſolēnitates pſumif falſum vt voluit Ricciard.
malū.ꝓut refert Bar.i.l.ſi poſt.C.de iure ⁊ fac.igno.ſꝫ in
teſtō reqrif ꝙ teſtor ore ꝓprio exprimat nomen vel nomia
hrēdū vel ſcriptis ꝓprijs.l.iubemus.in pn̄.⁊ ver.opꝫ ⁊ ver
ſiculo queadmodū ſed ex confeſſione dci ſer Nicolai ⁊ ex
dcis teſtiū deprehendif ꝙ dictus teſtator non noīauit he
redū noīa ore proprio merito incurriſſe vr̄ penam falſi.

c ¶ Nō aūt dcm̄ teſtm̄ ſeu inſtrm̄ ipſius fuerit falſuꝫ dedu
cif ex ꝯfeſſiōe dci ſer Nicolai inquiſiti q fuit in iudicio cō-
feſſus vꝫ in rn̄ſiōibus quas fecit inquiſitioni qm̄ vr̄ reſpō
didiſſe ꝙ teſtator tpe publicatiōis hoc eſt tpe quo corā te-
ſtibus ipſe notarius fuit rogatus ⁊ legit teſtm̄ teſtator nō
dixit ꝙ volebat illud eē ſuū vltimū teſtm̄ ſeu ſuā vltimam
volūtateꝫ qꝛ prius abſentib⁹ ptibus ordinauerat ⁊c.Pro
fecto ſi corā teſtibus non demōſtrauit illā eſſe ſuā vltimā
voluntatē nō fuit teſtm̄ factū corā teſtib⁹ ꝓut atteſtaf no-
tarius in publico inſtrō qꝛ illa pria fuit ordinatio ad teſtm̄
non fuit teſtm̄ nec hūit debitas ſolēnitates nec de illa fuit
fcm̄ inſtrm̄:ſꝫ de ſcda diſpoſitione poſtea fcā corā teſtib⁹:
iō ſi tunc teſtator nō demōſtrauit ſuā voluntatē nihil egit
nec fuit teſtm̄ nec publicū inſtrm̄ potuit ꝯfici:qꝛ notarius
nō pōt ꝯficere inſtrm̄ publicuꝫ niſi de his que coram eo ⁊
teſtibus inſtrumentarijs geſta fuerunt ꝓut voluit Bal.in
rubrica.C.de fide inſtrumentoruꝫ.vij.col.ṽ.Sed nūquid
notarius vbi dicta ratiōe refert Nic.de mat.velle ꝙ nota-
rius nō pōt ꝯficere inſtrm̄ de his que pcipiuntur alijs ſen
ſibus q̄ꝫ viſu ⁊ auditu puta guſtu odoratu ⁊ tactu:quia nō
poteſt ſcire ꝙ teſtes ꝯſonent ⁊ ꝯcordēt ſecum in eodē ſen
ſu:qꝛ in dictis ſenſibus hoies cōiter diſcordāt ſm̄ eundem
Ni.de ma.ꝙ ⁊ voluit Jo.an.in ad ſi.ſpe.in ti.de inſtrorū
edic.§.reſtat.ṽ.ſꝫ q̄ro.bal.ṽo in dcā rubrica.tꝫ ꝯ: tn̄ reqrit
ꝙ teſtes odorēt guſtent vl' tāgant ⁊c.vt ibi per eū ſi itaqꝫ te
ſtes non audiuerunt dcm̄ teſtatorem tunc teſtari non po-
tuit notarius conficere inſtrumentum.

d ¶ Nec refert ſi ꝑus id fecerit qm̄ notarius nō pt̄ ꝯficere
iſtrm̄ niſi de his q̄ tūc gerunf p ptes ſeu p ptē ſi actus ad
vnū ſolū ſpectat.Nō.n.pt̄ ꝯficere niſi de his q̄ tūc gerunf
īter ptes.ar.l.iūj.§.diu⁹.ff.de teſ.ꝓut voluit bar.i auc.ſiqs i
aliquo.C.de edē.⁊ ꝙ voluit inn.i.c.qm̄ ꝯ falſaꝫ.ṽ ꝓba.ꝓut
refert bal.i.d.auc.ſiqs i aliquo.idē volēs ꝙ ⁊ voluerūt ibi
Ja.bu.Sal.Rap.ful.⁊ Pau.de ca.ad hō ēt ꝙ bar.i.l.ſingla
ris circa ſi.ff.ſi cer.pe.⁊ p gl.bar.Bal.⁊ doc.i.l.ſi ex cauſiōe
C.de ſi nu.pec.⁊ p Bal.i.l.cū pcib⁹.C.de ꝓba.⁊ p bar.i.l.
j.C.de fide iſtru.⁊ iure haſte fiſca.li.x.⁊ p Inn.i.c.albericus

de teſti.ſi itaq̃ tũc nõ fecit teſtm̃ ip̃e teſtõr pñtib⁹ ptibus lʒ illud prius ordinaſſet inſtrm cõtinet falſitatē:iõ redarguendus venit de falſo q̄ ⁊ clare dicendum eſt:ex eo q̄ in inſtr̃o notarius aſſerit q̄ teſtm̃ illud de quo atteſtatur inſtrumentum conditum fuit in preſentia teſtium ibi deſcriptorum:ideo falſitatē cõtinet merito ⁊c.

e ¶ Itẽ ipſe idẽ notarius in eadẽ rñſione rñdẽdo ſecũde poſte inquiſitionis ↄfitet̃ q̄ ipſe notarius plura legata ſcripſit in dicto inſtrumẽto que in publicatiõe in pñtia.d.oliuerii ⁊ teſtiũ teſtamẽtariorũ nõ fuerant per dictũ oliuerium modo aliquo relicta.⁊ per ↄñs in hoc inſtr̃ʒ redditũ videt̃ reddi falſum.Itẽ idẽ notarius rñdendo q̃rte poſte dcẽ inquiſitionis fatet̃ q̄ teſtõr non dixit eidẽ notario neq̃ alio mõ declarauit q̄ ipſe notarius apponeret clãm codicillarẽ in ipſo inſtr̃o teſti ſeu in ipſo teſtõ:ſilr̃ rñdẽdo tertie poſte vr̃ fateri q̄ ipſe teſtator nõ expſſit ore proprio noĩa heredũ inſtitutorũ vel ſubſtitutorũ in dicto teſtõ deſcripta niſi ſolũ nomen camilli:⁊ tñ nomina heredũ ſunt per teſtatorẽ exprimẽda ore proprio vel ſua ſcriptura:vt.d.l.iubemus.⁊ ſ.dictum fuit alias notarius preſumptiõe iuris cenſet̃ dolo ⁊ falſo verſatus vt in eadẽ.l.iubemus in fi.Ex quo enim fuerãt plures in teſtõ p notariũ nominati hẽdes inſtõne:⁊ ſubſtõne ⁊ notarius in rñſione dicat q̄ teſtõr noĩauit camillum videtur tacite negare q̄ alios nominauerit.ar.c.nõ ne extra de preſum.⁊.l.cũ pretor.ff.de iu.cũ multis ſi.itaq̃ ex reſponſionibus dicti notarij inquiſiti videtur pluribus modis deduci falſitas dicti inſtrumenti.

f ¶ Cõfeſſio.n.partis eſt pleniſſima pbatio vt in ti.de confeſſis quaſi per totum.ff.C.⁊ extra.In confeſſum.n.ſolent dici q̄ nulle ſunt partes iudicis p̃terq̃ in cõdemnando.l.proinde in fi.cuʒ ibi not.⁊.l.debitori.ff.de iudic.de quo tñ vt in.l.ſi cõfeſſus.de cuſto.reorum.⁊ eſt tante efficacie probatio per ↄfeſſionẽ partis q̄ p̃ualet p̃ſumptioni iuris ⁊ de iure ↄ̃ quã preſumptionẽ alia pbatio nõ admittit̃ put volunt doc.in auc.ſed iam neceſſe.C.de dona.pp nup. per gl.ſing.in corpore ⁊ lʒ alie pbationes facte in pceſſu inordinato vitient̃:tñ non vitiat̃ cõfeſſio nec pbatio ex ea reſultans.c.piſanis.de reſt.ſpo.⁊.c.j.⁊.ij.de accu.li.vj.⁊ q̄ hr̃ in c.ij.de cõfeſ.in antiquis.⁊ per Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ el ſcdo.de accu.⁊ p Bar.in.d.l.ſi cõfeſſus.⁊ p Imo.in.l.eius qui apud in fi.ff.de teſt.Videt̃ ẽt falſitas dicti notarij ⁊ dicti inſtrumenti probari ex dictis teſtiuʒ:nã magiſter orius deponit q̄ dictus oliuerius nõ dixit q̄ volebat q̄ illõ eẽt ſuum teſtm̃ ſeu vltimã volũtatē:quinimo nunq̃ locutus fuit aliqõ ṽbũ niſi dũ rñdẽdo dixit e horʒo dũ.ſ.nominabant̃ ſubſtituti ſuadẽdo q̄ dictus oliuerius nõ potuiſſet loqui aliqua ṽba quin ip̃e teſtis nõ audiuiſſet ſilr̃ magiſter Iacobus deponit q̄ dictus oliuerius nõ rñ dit dicto notario duʒ dixit ⁊ coſi volete che queſto ſia elvoſtro vltimo teſtõ q̄ ipſe teſtis audiuerit ⁊ q̄ putat q̄ ſi ipſe oliuerius rñdiſſet aut ptuliſſet ad qõ verbũ q̄ alij audiuiſſent ⁊ ipſe etiã teſtis audiuiſſet ⁊ credit q̄ nõ eſſet poſſibile q̄ alij audiuiſſent quin ipſe audiuiſſet q̄ ẽt ipſe ſtabat attentus ⁊ erat de propinquioribus que rõ vr̃ ſatis ſufficiẽs.Et vbi rõ teſtis eſt idonea iuuat̃ dictũ teſtis deponẽtis de credulitate.Coadiuuant̃ p̃dicta ex atteſtatione magiſtri Alexandri deponentis q̄ nõ audiuit q̄ dictus oliuerius dixerit aliqua verba pertinentia ad dictum teſtm̃ poſtq̃ fuit lectũ ex quo.n.ipſe erat vnus ex teſtibus inſtrumẽtarijs veriſiſe eſt q̄ ipſe audiuiſſet ṽba teſtõris ſi ille ptuliſſet cõiunctis itaq̃ predictis atteſtationibus ⁊ rñſionibus dicti inquiſiti vr̃ poſſe aperta fronte concludi falſitas dicti notarij ⁊ dicti inſtrumenti non obſtante q̄ duo vel tres teſtes poſtea examinati videntur cõtrariari atteſtatiõibus.ſ.deductis:nã ex quo ſupradicte atteſtationes hñt cõformẽ cõfeſſiones ptis vident̃ preualere probationibus cõtrarijs cũ vt dixi cõfeſſio ſoleat eſſe pleniſſima probatio aduerſus confitentem ⁊ in multis ẽt ſola ſoleat eſſe efficacior alijs probationibus vt pʒ ex premiſſis.⁊ maxime q̄ dicte contrarie atteſtatiões non aduerſant̃ in oĩbus cõfeſſioni partis:lʒ enim teſtator forte dixerit ⁊ coſi ſo ad interrogationeʒ notarij:tñ potuit eſſe q̄ notarius ſcripſerit in inſtrumento dẽ quo agit̃ aliq̃ legata que nõ legerat dicto teſtõri in preſentia teſtiũ.Item q̄ notarius nõ dixerit q̄ illud eſſet teſtm̃ ſeu vltima voluntas ipſius teſtatoris ⁊ nihil dixerit de verbis clauſule codicillaris.Ita q̄ illa verba teſtatoris de quibus atteſtãtur teſtes contrarij non neceſſario referuntur ad ea que ipſe notarius fatet̃ ↄ̃ ſe in dictis rñſionibus:⁊ ẽt dici poſſet q̄ nõ olmodo ↄ̃riant̃ ſupradictis atteſtationibus teſtiũ pductorũ ↄ̃ inquiſitũ de quo infra tanget̃.Et iõ nõ vr̃ dictus notarius excuſandus pp illas atteſtatiões coadiuuat̃ etiã hec pars ⁊ ſuſpitio ↄ̃ notariũ:q̄ ſupradicti tres teſtes deponũt q̄ dictus Oliuerius tunc ipis nõ erat ſane mentis pp inſtantẽ mortẽ q̄ ⁊ plurimũ p̃ſuadet̃:q̄ p̃ſupponit̃ q̄ dictus Oliuerius deceſſit p horã poſtea ſolẽt enim hoĩes ex infirmitate decedẽtes durare p horas anteq̃ ſpiritus exeat pp anxietatē mortis alienant̃ a ſenſu itaq̃ dicti teſtes vident̃ veriſimiliora deponere q̃ deponẽtes de ſana mente.

g ¶ Et teſtibus veriſimiliora deponẽtibus magis credit̃.c.lʒ cãm.de proba.⁊.l.ob carmẽ.ff.de teſti.Et maxime vr̃ in hac pte eis magis credendũ:q̄ in dicto teſtõ cõtinet̃ id qõ put dr̃ nõ eſt veriſile q̄ ſi fuiſſet in ſuo ſenſu illud feciſſet:nã dr̃ q̄ ipſe teſtõr ordinauerat ⁊ cõſtruxerat q̃dã capellã veriſimiliter pro ſua ſepultura ⁊ in dicto teſtõ dr̃ q̄ elegit ſepeliri in capella alterius quem vt audio habebat exoſum ⁊ nihil reliquit ſue capelle ſʒ illi aliene capelle q̄ quidẽ nõ vr̃ leuis cõiectura q̄ nõ fuerit in bona memoria ⁊ recto iudicio.itẽ deponũt prenominati teſtes q̄ dictus oliuerius nõ habebat articulatã vocẽ ſeu ṽba articulata teſtõr aũt qui nõ hʒ vocẽ articulatã nõ põt teſtari niſi ſcribẽdo.d.l.iubemus in prin.iõ nõ debuit notarius de ipſo teſtõ rogari per eandẽ.l.in fi.itaq̃ ex multis vr̃ deduci iniquitas dicti notarij ex quibus oĩbus vr̃ cõcludendũ q̄ ipſe notari⁹ veniat de falſo cõdẽnandus ⁊ dictũ inſtrumentũ cẽſeri debeat eẽ falſum ⁊ ſibi fidẽ nõ adhibendã:q̄ nõ ſolum qñ inſtr̃ʒ eſt falſum in totũ:ſʒ ẽt qñ in aliqua parte ſubſtantiali cõtinet falſitatem in nihilo creditur vt per Inno.⁊ doc.in.c.fraternitatis.extra de here.⁊ per Bal.⁊ modernos in.l.ſi ex falſis.C.de tranſact.⁊ per ↄñs videt̃ q̄ dicta hereditas dicti Oliuerij pertinere debeat ad venientes ab inteſtato ⁊ nõ ad inſtitutos ſeu ſubſtitutos in teſtõ:naʒ vitiato inſtr̃o nõ videt̃ poſſe teſtm̃ in aliqua ſui parte probari niſi per ſeptẽ teſtes qui requiruntur ad probationem teſti.l.hac cõſultiſſima in prin.C.de teſta.⁊ inſti.co.ii.§.fi.

h ¶ Nec ſufficiũt tres ẽt de iure cano.niſi interſit preſbyter parrochialis.c.cũ eſſes.extra de teſta.vbi ergo nõ interuenit preſbyter parrochialis prout cõtingit in caſu nr̃o non ſufficit probatio triuʒ teſtium:nec videt̃ ſufficere probatio quatuor vel ſex teſtium:q̄.d.c.cũ eſſes tanq̃ correctoriũ iuris ciuilis vʒ reſtringẽdũ vt nõ pcedat vllo pacto vbi nõ interuenit p̃ſbyter parrochialis ſʒ tũc remaneat incorrectũ ius ciuile vt ſic legum correctio euitetur vt decet.l.precipimus.C.de appel.⁊.l.ſancimus.C.de teſt.⁊.l.illã.C.de colla.put hec voluit Imo.in.d.c.cũ eſſes.⁊.l.nemo pot.de le.j.⁊ doc.in.d.c.cuʒ eſſes.ſolent dicere q̄ vbi non interuenit preſbyter parrochialis ẽt in terris eccleſie ſtanduʒ eſt iuri ciuili quo iure requirunt̃ ſeptẽ teſtes vt dixi.itẽ volũt doc.cõiter in.d.c.cũ eſſes.q̄ in terris nõ ſubditis eccleſie ſeptẽ teſtes reqrant̃ ẽt ſi interueniat p̃ſbyter parrochialis ciuitas aũt ferrarienſis vr̃ eẽ de tpali iuriſdictione ducis Herculis:nõ ergo ſubdita pape ⁊ ſic nõ vr̃ iudicanda de terris eccleſie:⁊ ſm hoc cũ illud teſtm̃ non pbet̃ p ſeptem teſtes nec videat̃ probari p dictuʒ inſtrm pbata.ſ.eius falſitate:reſtat q̄ nõ pñt nũi ex eo vocati in ipſo teſtamento.

i ¶ Et inſuper dato q̄ nõ probaret̃ oĩno falſitas inſtrumẽti:tñ fides ipſius inſtr̃i vr̃ vacillare ex quo teſtes ſaltẽ duo vident̃ ↄ̃trari ipſi inſtr̃o:q̄ duo teſtes vident̃ p̃ualere ipſi inſtr̃o vt vʒ eẽ cõis doctorũ ſnia in.c.cũ Ioãnes heremita.extra de proba.⁊ in.l.in exercẽdis.C.de fide inſtru.⁊ p Bar.in.l.in fi.ff.quẽad.teſta.aperiã.qñimo dictum vnius teſtis qui ↄ̃riat̃ inſtr̃o quandoq̃ facit adeo vacillare fidem inſtrumenti q̄ non pbat prout eſt qñ non remanẽt teſtes neceſſarij ad validitatẽ inſtr̃i puta in inſtr̃o teſti in quo requirunt̃ ſeptẽ ſunt deſcripti tñ ſeptẽ ⁊ vn⁹ ex his ↄ̃riat̃ inſtr̃o dicẽs q̄ nõ interfuit vel res ita ſe habuit put inſtrumento continetur:lʒ enim tunc ex dicto vnius teſtis non probet̃ inſtrumentum falſum tamen operatur q̄ fides inſtrumenti adeo vacillet q̄ ei non creditur.d.l.j.§.fina.prout ⁊ ibi notat Bar.⁊ Bal.in.d.l.in exercẽdis.⁊ ſentit Inno.in.d.c.cum Ioannes heremita q̄ ⁊ clarius volunt ibi Ioan.cald.⁊ moderni facit.c.tertio loco.⁊.c.in litteris.in fi.de teſti.⁊ ita cõmuniter tenetur:ideo ex adductis contra dictum inſtrumentum q̄ dato omnino nõ probaretur falſitas inſtrumenti:tamen videtur q̄ eius fides adeo vacillet per ponderata.ſ.in contrarium q̄ ipſi inſtrumento nulla debeat fides adhiberi.⁊ per ↄñs preferantur veniẽtes ab inteſtato.

k ¶ Mihi tñ nõ ob.contrariam partem arbitror iuri eſſe magis conſentaneam: nam conſtat ꝙ teſtm̃ nuncupatiuum in quo ſunt deſcripti ſeptem teſtes probat teſtamentũ prout eſt indubitata cõis doc. ſententia conſuetudine quidem approbata: lꝫ inter quoſdam antiquos fuerit variatum vt per glo.⁊ doc.in.l.fi.C.de fideicom.⁊ in.l.j.C.õ teſta.⁊ in.l. heredes pala.in prin.ff.eo.ti.⁊ pro inſtrumento ⁊ eius veritate preſumatur niſi ꝯtrariũ probetur.l.cũ precibus.C.de proba.ideo inſtituti in dicto teſtamento habent pro ſe preſumptionem pro dicto inſtrumento ⁊ probationem que ex eo reſultat ⁊ maxime qꝛ notarius alias legalis nõ eſt preſumẽdum ꝙ falſitatem cõmittat.argu.l.merito cum concordan.ff.pro ſocio.⁊.l.dolum.C.de dolo. Cõfutatis ergo his que adducunt̃ ad probandum falſitatem ⁊ tollendum fidem inſtrumento remanebit concluſio ꝙ notarius veniat abſoluẽdus a dicta inquiſitiõe. Et inſtituti in dicto teſtamẽto preferantur venientibus ab inteſtato: qꝛ cauſa teſtati legittime probata preualet cã inteſtati.l.anteꝗ̃.C.cõm de ſucceſſi. ⁊ l.quamdiu.C.qui admit.cum ſimilibus. Reſpondendũ eſt itaqꝫ ad ea que obijciunt̃ in dicto inſtrumento.⁊ primo ad confeſſiones notarij que magis artare videntur ſaltem aduerſus ipſum notarium.

l ¶ Et primo capiendo rñſionem quã fecit quarte particule ſeu poſte eius inquiſitionis eſt aduertẽdũ ꝙ illud.c. inquiſitiõis duo cõtinet vꝫ ꝙ ipſe ſer Nic.poſtꝗ̃ ꝑfecit legere dictũ teſtamentũ ipſe nõ interrogauit ſeu aliquo modo expreſſit dicto oliuerio an vellet dictũ aſſertum teſtm̃ eſſe ſuum vltimũ teſtm̃ ⁊c.ſcdm dictus Oliuerius nõ declarauit ſeu expreſſit ſe velle ⁊c.⁊ ipſe inquiſitus ad oĩa reſpõdet vera eſſe ⁊ ſic vr̃ reſpondiſſe ꝙ ipſe inquiſitus non interrogauit ⁊c.⁊ tamẽ teſtes vtriuſqꝫ partis ſcilꝫ duo examinati ꝓ pte curie ꝯ inquiſitum vꝫ magiſter ozius ⁊ magiſter Jacobus ⁊ tres vel ſaltẽ duo examinati in fauorẽ dicti ſer Nicolai vꝫ nicolaus ſpeciarius ⁊ frater petrus andree deponũt ꝙ dictus ſer Nicolaus interrogauit dictũ teſtatorem ⁊ ſic probat̃ rẽ aliter ſe habere ꝗ̃ ipſe ſer Nicolaus confeſſus fuerit ⁊ probando rẽ aliter ſe habere videt̃ cõfeſſio erronea ⁊ qui per errorem fatet̃ ſibi non preiudicat.l.non fatet̃ ⁊ que ibi per Bar.ff.de cõfeſ.⁊ ꝗ̃uis videat̃ allegatio erroris in facto proprio nõ admittẽda per.l.ꝗ̃ꝗ̃.ff. ad vel.⁊.c.ab excõicato.õ reſcrip.⁊ ꝑ bar.in.d.l.nõ fatetur.tñ hoc quãdoqꝫ fallit puta in facto ꝙ vel pp antiqtatẽ vel pp iplicationẽ vel inuolutionẽ de facili a memoria labit̃ vt ꝑ bar.⁊ doc.in.d.l.nõ fatetur ꝙ põt applicari ad terminos nr̃os. qꝛ nõ de facili retinet̃ memorie qõlibet ṽbũ ⁊ ꝗlibet interrogatio facta in vno negocio poſt lapſum alicuius notabilis tpis.preterea in criminalibus cõfeſſio ẽt ex certa ſcientia emanãs nõ ꝑiudicat cõfitẽti quominus probari valeat ꝯtrium adeo ꝙ contraria probatio releuat.ar.l.non tantum ff.de appel.⁊.l.liber homo.ff.ad.l.acql.⁊ ita concludit bar.in.d.l.ſi confeſſus.de cuſto.reorũ. Itẽ duo imo tres teſtes deponunt ꝙ dictus teſtator reſpondidit declarando ſe velle diſponere ea que fuerãt lecta ꝑ ipſum notarium que nil aliud erant ꝗ̃ teſtm̃ ⁊ vltima voluntas: ideo etiam circa ſecundũ dicte quarte poſte videt̃ ꝙ dicta cõfeſſio fuerit erronea ſeu male intellecta per dictũ reſpondentem. Et iõ non preiudicet quantumcunqꝫ etiam teſtes aduerſe partis contradicerent in hac parte inſtrumento: nam eſt aduertẽdum ꝙ ſi duo teſtes deponunt pro inſtrumẽto: ⁊ duo teſtes deponũt ꝯ etiam ſi ſint inſtrumẽtarij: nihilominus nõ faciũt vacillare fidem inſtrumenti: quoniam magis creditur teſtibus pro inſtrumento deponentibus ꝗ̃ teſtibus contrarijs ſi ſunt al's equales numero ⁊ auctoritate cũ deponẽtes pro inſtrõ habeãt pro ſe iuris ꝓſumptionẽ.⁊ ſic deponant pro ꝑmiora hoc eſt magis veriſimiliora.ar.d.c.lꝫ cãm.⁊.d.l. ob carmẽ.⁊.c.in nr̃a.de teſti.⁊ ꝑ doc.in.d.c.cũ Joannes heremita.⁊ ꝑ Bal.in.d.l.in exercẽdis.⁊ ꝑ Bart.in.d.l.j.in fin. quẽadmodũ teſta.aperian.quinimo ſi vnus teſtis deponit pro inſtrõ ⁊ duo ꝯ inſtrumentũ preualet inſtm̃ cũ illo teſte prout nota.voluit Imo.in.d.c.cum Joannes heremita. arg.illius tex.⁊ non immerito.

m ¶ Quia nõ eſt leuis doct.altercatio verũ duo teſtes probantes ꝯ inſtrm̃ tollãt fidem ipſius inſtrumenti adeo ꝙ nõ probet ⁊ tandẽ vident̃ doc.tenere ꝙ remittat̃ arbitrio iudicis ꝓut voluit Nicolaus de matarellis.⁊ in.d.c.cũ Joannes heremita dñs Anto.florentinus ⁊ Panor.⁊ idem vr̃ velle ibi Joãnes andree ⁊ clarius Joãnes calderini: lꝫ qñ ſunt teſtes omni exceptiõe maiores communiter teneatur ꝙ dictũ eorum preualeat.⁊ ita iudex debeat arbitrari prout habetur in.d.c.cum Joannes.⁊ per Bal.in.d.l.in exercendis.⁊ ꝑ Bar.in.d.§.ſi.vbi bar.vult ꝙ ad hoc vt duo teſtes tollãt fidẽ inſtrĩ ſint teſtes multũ idonei ⁊ omni exceptione maiores ⁊ nullatenus ſuſpecti al's non releuent ꝑ.l.optimã in fine.C.de ꝯhi.⁊ cõmit.ſtipulatione.⁊ ideo inſtruit aduocatum ꝙ faciat articulũ ⁊ ꝓbatiões ſup legalitate teſtiũ quos iducit ꝯ inſtrm̃ ſi itaqꝫ duo teſtes laborãt aliqua ſuſpitiõe eſt tãta fides que dat̃ a iure inſtrõ ꝙ nõ probant lꝫ alias probarent qꝛ non eẽt tãta ſuſpitio que eos repelleret ꝓut ſumit̃ ex dictis Bart.ibi ⁊ doc.in.d.c.cũ Joan.ſi itaqꝫ inſtrm̃ iuuat̃ dcõ vnius teſtis non mirũ ſi preualet dcõ duorum teſtiũ prout dicit Jmol.in caſu autem nr̃o vr̃ iuuari dcõ plurium teſtium ⁊ nõ impugnatur teſtibus nõ carentibus aliquali morbo ſuſpitionis cum non preſupponantur omnino legales: ⁊ maxime quia deponunt ꝙ notarius conquaſſauit ⁊c.⁊ per teſtes probat̃ contrarium ꝓut preſupponitur: ⁊ inſuper nõ ſunt duo teſtes ꝯtriantes inſtrumẽto: ſꝫ vnus tãtũ vꝫ Ozius alius dicit ſe nõ recordari iſte quidem nõ aduerſatur qꝛ ſtant hec ſimul ꝙ ipſe audiuerit ⁊ hodie non recordetur vt de ſe pꝫ ⁊ ponunt doc. in.d.c.cum Joãnes heremita.tertius autem dicit ꝙ nõ audiuit ex hoc etiam nõ redditur falſum inſtrumentũ: qꝛ potuit eẽ pñs actualr̃ ⁊ nõ audiuiſſe ⁊ eſt in ſuo dcõ ſingularis: ideo ⁊c.prout hoc etiã tãgunt doc.vbi.ſ.ſubdit ꝙ credit ꝙ nõ potuiſſent alij audire quin ipſe audiuiſſet ⁊ ſubdit ꝙ poſſibilitas eſt res ampla quaſi nolit ſe reſtringere ꝙ non fuerit poſſibile itaqꝫ nõ ꝓbat cũ nõ deponat preciſe ſꝫ ꝑ ṽbũ credit nõ eſt ergo ꝓbatio omni exceptione maior ꝓut reqritur ꝯ inſtrm̃ vt premiſi: nec obſtat rõ adducta ꝑ ipſum teſtem: qꝛ lꝫ ipſe ſtaret attentus ⁊ eſſet de propinquioribus tñ potuerũt eẽ alij propinquiores ⁊ magis attenti ⁊ melioris auditus ita ꝙ nõ neceſſario ꝯcludit merito depoſitio per verbũ credit nõ iuuat maxĩe hĩ caſu per predicta: ⁊ hoc etiam ſi preſupponeremus ipſos teſtes ꝯtrariari inſtrumento ⁊ aduerſari alijs teſtibus: tamen aduertendum eſt ꝙ dici poteſt ꝙ teſtes inuicẽ nõ ſint cõtrarij. Nec ꝯtriatur inſtrõ: nam teſtes pro parte curie examinati conant̃ ꝓbare ꝙ nõ reſpõdidit iterrogatiõi ſibi fcẽ an vellet illud eẽ ſuum vltimum teſtm̃ ſeu ſuam vltimam voluntatem teſtes pro inquiſito examinati probant ꝙ reſpondit ꝙ volebat facere id quod notarius legerat.ſ.circa legata ⁊ inſtitutionem ⁊ ſubſtitutionem: vnde potuit contingere prout plerunqꝫ fieri ſolet qõ notarius legit omnia que teſtator vult diſponere prout ſunt legata electio ſepulture iſtitutio ſubſtitutio deputatio executorum ⁊ ſimilia ⁊ his per lectis interrogat teſtatorem.⁊ ita facis ⁊ teſtator reſpondet ſic vel ſimilia verba ita ꝙ teſtibus appareat ꝙ ipſe vult ita diſponere. Et habita reſponſione ſubiungit clauſulam generalẽ.⁊ hoc vult ſuum vltimum ⁊c.ſubiungendo clauſulam codicillarem.⁊ licet teſtator non exprimat ita velle.tñ nutu põt deprehendi eius voluntas.

n ¶ Et maxime qꝛ faciens actũ cenſetur velle facere ſcdm ꝙ eſt ꝯſuetũ fieri ⁊ ea que ſunt ꝯſueta tacite cenſent̃ acta.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edili.edic.⁊.l.licet.C.loca.⁊.l.ſi prius.ff.de aqua plur.arcen.cum ſimilibus: ideo licet teſtator non rñdiderit ad dcã vltima ṽba notarij nihilominus nõ dꝫ ꝓpterea notari⁹ iudicari falſarius neqꝫ inſtrumẽtũ falſum cũ ſit de ꝯſuetudĩe notariorum apponere dicta ṽba ⁊ dictã cl'am codicillarẽ in inſtrumentis teſtamẽtarijs nec videtur fuiſſe in dolo faciendo id qõ ꝯſuetum ẽ fieri ⁊ maxime qꝛ inquit bar.in repe.l.j.ff.de iu.codicillorum ꝙ notarij ſepe in iſtrumẽtis teſtamẽtorum apponũt clauſulã codicillarem ẽt abſqꝫ eo ꝙ teſtator eam apponat ſeu intelligat: vnde certiſſime tenendum eſt ꝙ ſi teſtator recitatis per notariũ omnibus ꝗ ipẽ diſponere dꝫbebat rñdidit ꝙ ita faciebat vl' ṽba idem importantia lꝫ poſtea notarius dicat ⁊ hoc vult eſſe ſuũ vltimũ teſtm̃ ⁊ vltimã voluntatẽ ꝗ̃ valere voluit iure codicillorum ⁊ iure teſtamẽti ⁊c.⁊ teſtator nihil rñdeat vl' dato ꝙ ẽt notarius ea verba non ꝓferat nihilominus non dꝫ iudicari falſarius neqꝫ inſtrm̃ falſum ſi illa verba per notarium apponant̃ in inſtrõ: qꝛ ex quo illa clauſula eſt ſolita apponi ⁊ eſt fauorabilis teſtamento ⁊ videt̃ eſſe fauorabilis teſtatori: qꝛ inualiditas actus iudicat̃ pena faciẽtis actũ puta teſtatoris.l.ſi.C.de poſtu.heredi.inſti. Nõ debeat ex hoc iudicari ꝙ doloſe appoſuerit ſed ea rõne ⁊ cã qꝛ ſolitum eſt ita fieri: quelibet.n.cã ẽt irrationabilis quinimo ⁊ beſtialis excuſat a dolo.l.igitur.ff.de liberali cã.⁊.l.ſi lege.

§.ſcire.ff.de pet.hereditatis.ꝛ not.per glo.in.l.vnica.§.fi.
ff.ſiquis ius dicenti non obtēperauerit:ꝛ facit glo.in.l.ſa/
cris.ff.de in ius voc.ſi ceſſat dolus ergo ꝛ crimē falſi.ff.ad.l.
cor.de fal.l.j.i pn.ꝛ lege.l.cornelia.§.pena legis.ꝛ inſti.de
publicis iudi.§.item.l.cornelia de fal.ꝛ eſt expreſſum in.l.
nec exemplū.C.e.ti.ꝙ maxie dōm eſt in caſu iſto exquo ꝓ
batur p vnū ꝛ forte probabiꝭ per duos teſtes ꝙ dictus te
ſtator prius i camera dixerat dcō notario ꝙ volebat ꝙ ipſe
notarius faceret ſuū teſtm̄ ita ꝙ nihil deficeret ꝓut depo
nit frater antonius ꝯfeſſor dicti teſtōris ꝛ dꝛ ꝙ dicta vba
audiuit ēt alius teſtis exiſtēs:tn̄ extra camerā ꝛ illō ꝓfiteꝭ
ēt ipſe notarius in rn̄ſionibus quas fecit dicte inqſitiōi:
ita ꝙ eſt veriſiꝭe ꝙ teſtōr voluerit ꝙ in inſtrō teſti appone
renꝭ oia ſolita apponi ꝓ meliori efficacia teſti:ꝛ hoc volu
rit virtualiter cōprehendere ſub illis verbis fa che non ce
māche couelle:ꝛ ſi notarius fuit motus ex illa preambula
volūtate teſtatoris ad apponendū illā clauſulā ſolitā appo
ni nemo ſane mentis arbitrari deb3 p dolum appoſuiſſe ꝛ
maxime ſi probareꝭ ꝙ illa appoſuerit de conſilio peritorū
prout ipſe aſſerit in ſua rn̄ſione ꝛ ſic p varias vias excuſat
dictus notarius a crimine falſi. Preterea vltra p̄dicta dcā
quarta poſta inquiſitionis dicit ꝙ dictus teſtator nō expſſi
ſit vel declarauit ꝙ illud teſtm̄ vellet eē ſuū teſtm̄ ſeu vlti
mā volūtatē poſtq̄ ipſe notarius pfecit legere dcm̄ teſtm̄
nō aūt poniꝭ ibi ꝙ ipſe teſtator nunquā illud declarauerit
potuit.n.declaraſſe añq̄ pfecerit legere dictum teſtamētū
immo anteq̄ illud lege incboauerit quo caſu notarius po
tuiſſe licite ꝛ vere illa verba ſcripſiſſe in fine inſtri qꝛ nota
rius in inſtrō nō neceſſitaꝭ ſeq ordinem verborū dūmodo
ponat ſubſtantiā rei geſte nec aſſerit inſtrō ꝙ vba in fine
poſita fuerint in fi.actus prolata vel eꝰ itaq3 dicta reſpon
ſio non concludit falſitatem dicti inſtrumenti.

p ¶ Et confeſſio prout ꝛ quelibet alia probatio d3 eſſe cer
ta ꝛ neceſſario concludens vere vel preſumptiue.l.certum
in prin.ff.de confeſ.ꝛ in.c.preſentia.extra de ꝓbat.ꝛ.l.non
h.C.vnde cognati cum ſi.ſil'r etiam nō deduciꝭ neceſſario
falſitas inſtri ex rn̄ſiōe data p iqſitū.ij.c.inqſitiōis: qꝛ eſt
aduertendum ꝙ in.d.c.dicitur ꝙ tempore aſſerte publica
tionis per dictum teſtatorem non fuerant aliquo mō reli
cta plura legata eo modo quo ſunt deſcripta in dicto teſtō
ꝛ idem ēt replicatur in rn̄ſione.ſ.ꝙ tpe publicationis ꝛc.
Dicta autem verba tpe publicationis nec declarantur per
ipſum inquirentem nec in ipſa reſponſione inqſiti ꝛ pñt
varijs modis intelligi:nam proprie dicitur teſtm̄ publica
ri quādo inpublicā3 formā redigiꝭ.ꝛ ſic tpe quo notarius
publicat inſtrm̄ ꝙ eſt diuerſum a tempore confectionis te
ſtamenti:ꝛ ſi ita intelligeretur cōſtat ꝙ nihil haberet obſta
re. Item poteſt intelligi publicari quando eſt clauſum ꝛ
aperitur.ar.l.j.ꝛ.l.fi.C.quemadmo.teſt.aper.ꝛ facit qd ſo
let dici de publicatione atteſtationum in cle.teſtibus.de te
ſti.ꝛ.c.preſentium eo.ti.in antiquis ad hoc facit.l.publica
ti.C.de teſta.item poſſunt intelligi hoc eſt tempore quo
publice legitur teſtamentu3 coram teſtibus teſtatore:ꝛ ita
videntur intelligēda hoc caſu vt deprehenditur ex verbis
quarte poſte inquiſitiōis ibi dum dicit publicabat ſeu lege
bat:nam dictio ſeu proprie ſumpta eſt expoſitiua ꝓut vo
luit Bar.in rubrica.C.de nauico.ſeu nauicle.li.xj.ꝛ gl.fi.
in.c.bone.de poſtu.pla.ꝛ Zab.in cle.j.in.§.porro.de ſum.
tri.ad hoc etiam tex.in cle.j.in pn.de vita ꝛ hone.cle.iun
ctis no.per glo.ꝛ doc.ibi:ꝛ maxime Zab.ꝛ ita etiam poni
tur in.c.romana.§.cum autem.de appel.e.li.ꝙ ꝛ depreben
di videꝭ ex dictis teſtium:nā magiſter Jacobus teſtis cu
rie dicit inter cetera ꝙ poſt dictam aſſertam publicationē
ipſe teſtis nō audiuit Oliueriū qcq̄ dicentem nec rñdētē
ad ea q̄ dixit ſibi ſer Nicolaus v3 ꝛ coſi volete che q̄ſto ſia
el voſtro vltimo teſtō profecto illa interrogatio pertinebat
ad confectionem ꝛ publicationem teſti intelligendo de pu
blicatione facienda per notarium in redigendo in publicā
formam:ꝛ tamen ipſe teſtis premittit poſt publicationem
intelligens de publicatione.i.lectione que fiebat per nota
rium de ipſo teſtamento corā teſtibus ꝛ teſtatore faciunt
etiam precedentia vba ipſius teſtis ibi ēt ſi bñ publicaſſet
ꝛ legiſſet.itē Nicolaus pmꝰ teſtis ꝓ pte notarij dicit iter
cetera ꝙ dictus notariꝰ icepit legē ꝛ publicare dictu3 teſta
mētū.itē Petrus vltimus teſtis dicit ꝙ notarius legendo
ꝛ publicādo dū perueniſſet ad inſtitutionē vñ itelligit ꝙ
legēdo publicabat.item clarius hoc idem deprehendiꝭ ex
atteſtatione magiſtri Alexandri qui deponit ꝙ dictus ſer

Nicolaus dum deueniſſet ad ſubſtitutionē altiori voce ꝙ
in publicatione teſti interrogauit teſtatorē volete voi ano
cora de camillo ꝛc.profecto illa vba ſpectabāt etiam ad cō
fectionē teſtamēti:tamē qꝛ ꝓlata fuerunt extra lecturā te
ſtamenti nō intelligebat eſſe prolata in publicatione intel
lexit ergo ipſe notarius ꝙ ipſe notarius legebat teſtamen
tum ipſe teſtator nō relinquebat ipſa legata:qꝛ nō dicebat
tunc ego ita facio:ſed ante ordinauerat ꝛ poſt perfectam le
ctionem ꝛ ſic publicationem eius ꝙ prius reliquerat ipſe
teſtator agnouit:vnde ita pōt concordari dicta confeſſio ꝛ
dictū inſtrm hoc eſt ꝙ l3 tpe publicationis nō reliquerit:
tn̄ reliquerat forte prius vel poſtea incontinenti ꝛ de eo ro
gatus fuit ipſe notarius coram teſtibus inſtrarije.

p ¶ Profecto cōcordāda ſunt dicta teſtiu3 vel cōfeſſiōis in
inſtro.ar.c.cum tu.ꝛ.c.in nr̄a.de teſti.cum cōcor.ꝛ.d.c.cu3
Joānes heremita:ꝛ ꝙ no.Bal.in.d.l.in exercēdis: ꝛ ꝙ p
Bal.in.l.cum falſa.C.de iuris ꝛ fac.igno.poſſet etiam ſal
uari dicta cōfeſſio:nam in ipſa poſta inqſitiōis dꝛ ꝙ non
fuerant relicta tpe publicatiōis illud verbū fuerat eſt pre
teriti tpis:vnde ſi tūc de pñti relinquebanꝭ vel poſtea in
continēti relicta fuerunt poteſt verificari ꝙ nō fuerant tūc
relicta quaſi forte voluerit dicere notarius ꝙ anteq̄ nota
rius venerit ad ipſam publicationem ipſe teſtōr nō relique
rat:ſed reliquit tunc vel ſi volumus ſummere publicatio
nē p lecturā teſti reliquit poſtea du3 agnouit ꝛ declarauit
velle facere ea que notariꝰ publicauerit.i. publice ꝓ teſtō
profeſſus fuerat:nam veritas ita ſe habuit prout depreben
ditur ex atteſtationibus teſtium ꝙ teſtator rogauit teſtes
ꝛ notariū ꝛ nihil vlterius dixit ſaltē3 circa legata ꝛ poſtea
notarius interrogauit cū:an ita faceret ꝛ ipſe rñdit ꝙ ſic:
vñ rñdit ꝛ fecit relicta poſt actū notarij: vñ poſt publica
tionē factā p notariu3.ꝛ hoc deprehendiꝭ fuiſſe de mente
ipſius reſpondentis:ex eo qꝛ dicit ꝙ ſcripſit:qꝛ teſtōr pau
loante illa ſibi iniunxerat:vnde vult dicere ꝙ ea tunc lega
bat ꝛ teſtator nihil tunc tpis dicebat:non autē negat quin
poſtea cōfirmauerit:ꝛ maxime ita eſt interpetrādum:qꝛ te
ſtes dicunt ꝙ cōfirmauit lecto teſtō:ꝛ dato ꝙ duo vel tres
vel quattuor teſtes non probarent teſtm̄ ad finem vt ex eo
agi poteſt:tn̄ probant ad interpetrationē cōfeſſionis ꝙ nō
pōt illo mō intelligi vel ſi eo mō intelligeretur eſſet erronea
ꝛ nō vera cū eo reſpectu militet regula ꝙ duobus teſtibus
ſit plene credēdum.l.vbi numerus.ff.de teſti.ꝛ.c.in oi.ex
tra eo.ti.cū ſimi.prout ꝛ al'a volunt doc.in.d.c.cū Joānes
here.ꝙ l3 duo teſtes oi exceptiōe maiores probantes ꝯtra
inſtrm̄ puta teſti illi derogēt:tn̄ duo ꝓbātes ꝙ inſtrō illud
iuuāt:qnimo ēt vnus vt p̄miſſum eſt.ꝛ tn̄ vnus de per ſe
non probaret nec teſtm̄ nec aliū actū.l.iuriſiurādi.C.de te
ſti.c.cū a nobis ꝛ.c.l3 ex quadā.extra eo.ti.cū ſi.ꝛ predicta
coadiuuanꝭ qꝛ notarius per quattuor mēſes añ inqſitionē
interrogatus ab inſtitutis quibus verbis vſus fuit dictus
teſtator tpe dicti conditi teſti ſcripſit manu propria quali
ter poſt publicationē fuerūt p teſtatorē prolata illa verba e
coſi facio ꝛ hoc prout mihi dicitur vt heres ſcriptus iſtrue
ret in faciēdo interrogatoria du3 venientes ab inteſtato pe
tebāt teſtes examinari ad perpetuam rei memoriam:ꝛ ſcri
ptura illa dicit poſt publicationē ꝓut video relatū in qbuſ
dā allegationibus ad me delatis ſummope ꝯferret ad fun
damenta ſuprafacta circa rn̄ſionē ad ſcdm capitulu3 inqſi
tiōis.illud aūt cōſtat ꝙ nō repugnat rn̄ſio per dictū inqſi
tū data tertio caplo inqſitiōis du3 dicit ꝙ dictus teſtator
protulit illa vba e camillo:qꝛ nō negat q ꝛ alia vba protu
lerit ꝛ ille ꝯtrius ſenſus ſeu argumētū qui de vno dicit ꝛ de
alio tacet nō videꝭ admittendus ad deducendū falſitatem
inſtri ab codē cōditi.ar.eorū que habenꝭ in.l.ij.C.de con
di.inſer.ꝛ in.l.conuenticulā.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ in.l.ij.§.hu
ius rei.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſdi. Preterea l3 tunc
nō protulerit alia verba tn̄ potuit poſtea proferre compre
hendentia virtualiter etiam nomina alioru3 heredū ꝓut ꝛ
probanꝭ per teſtes ꝙ prolata fuerūt poſtq̄ teſtm̄ fuit per
fecte lectū. Ex his deduciꝭ ꝙ confeſſiones dicti notarij nō
arguunt eius falſitate3 nec ſimiliter atteſtationem predicte
in contrarium deducte.

q ¶ Nec obſtat ꝙ dꝛ ꝙ non expreſſit teſtator ore ꝓprio no
mina heredum ꝛ propterea debeat notarius cōdēnari qꝛ in
ſolēne cōdidit teſtamentū per.d.l.iubemus.in fi. qꝛ rñdeꝭ
primo ꝙ eſt dubiū an.d.l.iubemus trabat extra caſu3 quo
loquiꝭ:nō cū loquatur in teſtō in ſcriptis poſſet inſtari an
militet in nūcupatiuo:ſ3 hoc obmiſſo reſpōdeo ꝙ imo ipe
teſtator

teſtator nūcupauit ore ꝓprio inſtitutionem camilli ⁊ ad va‑liditatem teſtamenti ſufficit ꝙ valeat vnius heredis inſti‑tutio:īō non vr̄ ꝙ ſi notarius ſuper tali teſtamento valido cōfecerit inſtrumentū veniat de falſo cōdēnandus preſertī q꞉ copula ⁊ eſt implicatiua ⁊ precedentiū repetitiua.l.ſcie §.gaio.ff.de fun.inſtru.⁊ ꝙ no.per glo.in.l.ſed ⁊ ſi lege in ꝑn.ff.de peti.here.⁊ in.l.ij.ff.ne quis eū ⁊ no.Bar. in cō ſi.mihi.cxxvj.incip.teſtator inſtituit:⁊ maxime hoc caſu cū non habeat niſi vnam perſonam expreſſam:⁊ tñ hꝫ copula‑re plura vñ neceſſario virtualiter comprehendit alios no‑minatos:ſꝫ nominata fuerat dn̄a cōteſſa ⁊ horſius ⁊ caro‑lus:ergo ad omnia nomina precedentia referat ex quo rela‑tio vr̄ eſſe ſimplex ⁊ indefinita ⁊ verba ſequētia ſi poſſunt ad oīa ꝑcedētia referunt.l.tal' ſcriptura.de leg.j.⁊.l.j.C.de libe.prete.⁊.c.ij.reqꝛis.⁊.c.inqſitiōi.de app.Preterea te‑ſtes deponunt ꝙ lecto teſtamēto ſer Nicolaus interroga‑uit coſi fate ⁊ Oliuerius rn̄dit e coſi facio vnde illa verba reſponſiua ad notariū habēt neceſſariā relationē ad dicta per notariū dum legebat teſtm̄ in quibus palā nominabā‑tur oēs heredes:⁊ qñ teſtator ad interrogationem notarij reſpōdet vꝫ teſtm̄ ſaltē precedente rogitu adhibito per te‑ſtatorem ꝓut volūt glo.incipiente nota regulam quam ſe‑quunt ibi doc.prout dicit ibi Bar.⁊ conſuetudine obſerua prout dicit Bar.in.d.l.heredes palā in ſi.principij cū hoc tranſiens ⁊ eam tenuerūt Mart.ſili.Ja.bu.⁊ Cy.⁊ cōiter approbat in iudicijs ⁊ in ſcholis prout dicit Ange. in.d.l. iubemus.⁊ ꝙ cōiter teneat dicit ēt ibi Raph.fulg.idē te‑nens ꝙ ⁊ vult Jo.an.in addi.Specu.in tit.de teſta.§.j.v. quid ſi is ꝓut refert Bal.in.d.l.iubemus idē tenēs ꝙ ⁊ te‑nēt ibi Benedi.de plumb.⁊ Saly.⁊ idē voluit Ang. in.l. in fraudē.ff.de teſta.mili.⁊ Ponta.in.l.j.§.ſiquis ita d̄ vb. obli.col.v.⁊.vj.⁊ iſta eſt cōis opi.ꝓut dicit Jmol.in.c.cum tibi.de teſte.iō eſt abſqꝫ dubio tenēda ⁊ obſeruāda in pra‑ctica.⁊ maxime hoc caſu cū fuerit prius ſcriptū teſtm̄ ⁊ ſal‑tē vnus fuit ore ꝓprio expreſſus ꝑ teſtōrē ⁊ articulatus ⁊ ⁊ palā ꝓut ꝓbāt q̄ꝫ plures teſtes ⁊ lꝫ nō noiēt oīa noia heredū per teſtōrē nō reddit teſtm̄ nullū vt eſt expreſſum in.d.l.iubemus ⁊ ꝓpterea precludet via veniētibus ab in‑teſtato ēt ſi in vno hērde ſubſiſtēret teſtm̄ per.l.q̄ꝫdiu.C. qui admit.⁊.l.q̄ꝫdiu.ff.de acqui.here.⁊.l.anteq̄ꝫ.C.cōia de ſuc.⁊ ſi dicat forte probat per legitimū numerū ſeptē te‑ſtium ꝙ dixerit e camillo rn̄det ꝙ probatur ꝑ inſtrm̄ ꝙ te‑ſtator legitime ita diſpoſuit ⁊ ꝙ nō nominauerit nō pro‑batur per ſufficienter numerū diligenter attentis his que dicta ſunt ſupra circa ipſas atteſtationes itaqꝫ multis mo‑dis reſpondetur ad hanc obiectionem.

r ¶ Nec etiam obſtat dicto inquiſito ꝙ plures teſtes depo‑nunt ꝙ dictus teſtator tempore dicti teſtamenti nō erat in ſano ſenſu:⁊ tamen notarius in ſuo inſtrō vt arbitror aſſe‑rit illum fuiſſe ſane mentis.ita enim ſolent notarij aſſerere ⁊ ꝓpterea falſum aſſerit q꞉ ad hoc rn̄detur ꝙ ex hoc nō de‑beat iudicari falſarius:q꞉ de ſanitate nō eſt rogatus exquo ſanitas mentis nō eſt quid tunc geratur per teſtatorē nec de ſanitate teſtōris ab aliquo rogatur merito ⁊c.ad hoc di‑cta.s.⁊ ꝙ no.Bal.poſt Nic.de mat.volens ꝙ vulnus vel homicidium quinimo nec natiuitas pueri poteſt probari per inſtrumentum:q꞉ procedit potius a natura q̄ꝫ a matre ſm̄ eos in.l.neqꝫ natales.C.de proba.⁊ alias Bald.in.l.in eo qui.ff.de teſt.dicit ꝙ inſtrm̄ dicens talis ſanus mēte nō probat ſanam mentem tamen alia ratione.ſ.q꞉ nō percipit īmediate per ſenſū corporis.ſed iudicio intellectus ſꝫ eū ⁊ lꝫ Jmo.ibi teneat ꝯtrium ⁊ ſit dubia dicta ratio tñ rema‑net alia ratio de qua ſupra:⁊ ſaltem non eſt de illa ſanitate rogatus ideo non nō incidit in falſum:q꞉ quādo notarius vel teſtis dicunt falſum circa circūſtantias ad quas nō tra‑hitur rogitus notarij vel iuramentum teſtis:tunc non com‑mittit falſum nec delinquit in officio ideo non viciatur in‑ſtrumentū prout volunt Jnno.⁊ doc.in.d.c.fraternitatis. de here.⁊ Bald.in.l.ſi ex falſi.C.de tranſact. nec Jmol. in d.l.in eo.vult ꝙ ſi nō erat ſane mentis ꝙ notarius incidat in crimen falſi.Jtem etiam ex alio debet excuſari a crimine falſi:q꞉ dato ꝙ non eſſet ſane mentis potuit errare in iudi‑cio intellectus nixus iuris preſumptione cum quilibet pre‑ſumatur ſane mētis.c.ſi.de ſucceſ.ab inte.⁊.l.nec codicillos C.de codi.⁊ ibi glo.Bart.Bal.Saly.⁊ Raph.ful.⁊ errās non eſt in dolo ⁊ ꝯñr nō incidit in crimen falſi prout ⁊.ff. deductum eſt.Et maxime quia ⁊ alij apparent fuiſſe eiuſ‑dem iudicij.ſ.dictus Nicolaus qui deponit ꝙ ſuo iudicio videbatur eſſe ſane mētis ⁊ intellectus in cauſa ſcientie: q꞉ reſpondebat ad interrogata.Jtem frater Antonius ſimili‑ter idem dicit.ſ.ꝙ ſibi videbatur ꝙ eſſet ſane mentis.Jtē tertius teſtis videlꝫ frater Petrus deponit ꝙ loquebatur eo mō quo qñ erat ſanus ꝙ etiam eſt ſignum ſane mentis. Jtaqꝫ eſſet potius preſumēda inſipientia notarij q̄ꝫ dolus ſi ille non fuiſſet ſane mētis attentis iā dictis:ſed profecto inſania mentis nō probatur pluribus rōnibus:q꞉ dicti te‑ſtes probantur periuri:exquo reprobantur eorū dicta ſal‑tem quatenus deponunt ꝙ conqueſſauit ⁊c.

o ¶ Preterea qñ ſunt teſtes deponētes de ſana mente ⁊ te‑ſtes deponentes de non ſana mēte magis creditur teſtibus deponentibus de ſana mente cum habeant pro ſe iuris pre‑ſumptionē:preualent enim dicta teſtiū quibus aſſiſtit ius cōe vel aliqua iuris ꝑſumptio prout volunt Jnnoc.⁊ doc. in.c.auditis.de preſump.⁊ in.c.eccleſia vulterana.de elect. facit qō hr̄ in.c.qualiter ⁊ qñ.de accu.vñ dicebat dominus Cardi.zab.in.c.cum in tua.de ſpon.ſuper glo.ſi.ꝙ creditur magis teſtibus deponētibus de bona fama q̄ꝫ teſtibus de‑ponentibus de mala fama lꝫ deponentes de mala ſint plu‑res numero dūmō nō multū excedant:nā deponentes de bona fama habēt pro ſe iuris preſumptionem:in caſu autē noſtro teſtes deponētes de ſana mente habent ꝑſumptio‑nē iuris:q꞉ qs preſumitur ſane mētis vt premiſi: ⁊ maxime dictus teſtator q ſemper fuerat ſane mētis:⁊ hoc puto poſ‑ſe probari ꝑ multos teſtes:vnde preſumitur magis durare in eodem ſtatu per ea que habent in canone indicat hermā‑nus.iij.q.ix.⁊ ꝙ hr̄ in.d.c.ſi.⁊ in.d.l.nec codicillos ꝑ doct. ⁊ potiſſime pauloante dum poſt cōfeſſionē petijt notariū pro condendo teſtō ⁊ eo adueniente bene ordinauit vt ꝓ‑bat eius ꝯfeſſor ⁊ forte ſocius qui audiebat extra camerā. Et cōcurrit fides inſtrumenti.Jtē ex verbis que ab omni‑bus teſtibus referunt indicatur ſanitas mentis nō inſania ⁊ ex verbis plurimū indicat ſanitas ⁊ inſania mentis.l.his qui:de tut.⁊ cura.dan.ab his.⁊.l.quidam.de cōdi.inſti.⁊.l. de minore.§.tormenta.ff.de qō.nec teſtes deponētes d̄ nō ſana mēte reddūt vrgētē cām ſcientie.Et inſup ſi recte ad‑uertat nō eſt niſi vnus teſtis q deponat de nō ſana mente tpe cōditi teſti vꝫ dñus primus teſtis:nā magiſter Alexā‑der deponit ꝙ ſuo iudicio nō habebat perfectum ſenſum.

t ¶ Profecto non requiritur ad teſtandū perfectus ſenſus ſed ſufficit ꝙ ſit ſanus adeo ꝙ nō ſit furioſus vel ſimilis.l. furioſum.C.qui teſt.face.poſ.vel omnino a mēte alienatus ſola enim cogitatio mortis impedit quandoqꝫ ſolitum ſen‑ſum:ita ꝙ nō erit perfectus.ar.l.hac cōſultiſſima.§.at cum humana fragilitas.C.qui teſt.fac.poſ.⁊ tamen ex hoc non impedit teſti factio:quinimo ⁊ ſemimortuus teſtari pōt.l. qm̄ indignum.C.de teſta.itē dictus teſtis non reddit cau‑ſam ſcientie:ideo non creditur cū agatur de eo ꝙ percipit iudicio intellectus ꝑ ea que habent Jnno.⁊ alios in.c.cum cauſamqꝫ.de teſti.⁊ doc.in.l.alian.C.e teſti.⁊ per Bar.in tractatu de teſte in pluribus locis.⁊ in.l.qui teſtamento.§. ſi.de teſt.ad hoc ēt no.ꝑ Bal ⁊ Jmo.in.d.l.in eo.teſta.Et ſi dicatur imo reddit cauſam ſcientie:quia poſtea generali‑ter interrogatus in cauſa ſcientie dixit:q꞉ predictis omni‑bus preſens fuit ⁊ ea vidit ⁊ audiuit vt.s.dixit ꝑfecto iſta eſt inepta ratio ſcientie:q꞉ perfectus ſenſus ⁊ ſanitas men‑tis non videtur nec auditur nec cadit ſenſum corporis:pre‑terea poteſt inſtari ꝙ dictiones vt ſupra reſtringant illam redditionem cauſe.item non videtur ꝙ magiſter Jacobus probet:quia non videtur ꝙ reddat bonam cauſā ſcientie: q꞉ nullā aliam reddit niſi:quia tanquā medicus ⁊ peritus in arte tetigit pulſum dicto teſtatori ⁊ iudicauit eum fuiſſe ⁊ eſſe ſine ratione ⁊ intellectu propter inſtantem turbatio‑nem mortis profecto inſtās turbatio mortis non infert ne‑ceſſario ſeu concludenter carentiam ſenſus nec impediunt teſtamenti factionem.l.militis in ſi.C.de teſtamē.mili.⁊ di‑cta.l.quoniam.indignum:nec vt arbitror eſt bona reddi‑tio cauſe tetigi pulſum ergo cognoui carētiā ſenſus preſer‑tim vbi actus exteriores iudicant cōtrarium prout ſunt con‑grue reſpōſiones que probantur per alios teſtes: ac etiam per eundem teſtē.Et vltima generalis redditio cauſe non releuat per ea que dixi circa precedentem teſtē.Jnſuper di‑ctus teſtis nō ſe artat ad tempus quo teſtamentum factū fuit ſeu quo publicatū fuit vt vtar ſmone ſolito in pn̄ti cā: ſꝫ narrata ꝑ ipſꝫ teſtē ſerie fci.ſ.publicatiōis teſti ⁊ q̄lr q‑dē fr̄ ſancti lazari ſepius poſtea iterrogauit dicēs nō laſſa‑te niente a la noſtra capella. Jtem qō ipſe teſtis preſenta‑

pit vnũ ciatum cũ vernatia ⁊ poſtq̃ guſtauit recuſauit di
cens io voglio aqua ſubiungẽdo dictus teſtis ꝙ ipſe me
dicus tetigit tũc pulſum ⁊ iudicauit ⁊c. Profecto forte te
tigit pulſuz poſtq̃ dictus oliuerius recuſauit bibere ꝓut
⁊ innuitur ex ordine depoſitiõis ⁊ ſtare poſſunt hec ſimꝰ ꝙ
tempore publicationis teſtamẽti habuerit ſenſum ſufficien
tem ad teſtanduz ⁊ poſtea tempore quo tetigit pulſum: licz
paulo poſtea perdiderit illum ſenſum: maxime cõſiderato
ꝙ paulopoſt deceſſit: ita ꝙ dictũ huius teſtis non ꝓbat de
tempore teſtamenti: ⁊ per conſequens nil probat ad ꝓpo
ſitum nullitatis teſti ſeu inſtrũ vel malignitate tabelliõis:

v ¶ Dz.n. probatio ꝯcludere tp̃us actus celebrati ꝑ ea que
habenĩ in.l. cum actũ.ff. de negocijs geſtis ⁊ in.l. non ſo
lum.§. ſed vt probari.ff. de noui ope. nuncia. ⁊ in.l.ij.C. de
petitione hereditatis. ⁊ in.d.c. cum Joannes heremita cũ
ſimi. Itẽ iſte teſtis deponit ꝙ tũc iudicauit nõ aũt depõit
ꝙ tp̃e depoſitiõis iudicet ꝙ tũc fuerit nõ ſanue mẽte: for
te eni tũc habuit vnuz iudiciũ ſz tp̃e depoſitionis hz aliud
poteſt faciliter hoc contingere: vel q2 melius ſtuduit circa
virtutẽ ⁊ fallaciã pulſi vel ꝑꝑ opinionẽ ⁊ iudiciũ alioꝝ vel
magis accurate cogitãs ei aduertens litem inde ortã ⁊ ortũ
dã: nec ſup illo iudicio tũc tp̃is hz ꝯteſtẽ nõ ex multis iſte
teſtis iudicãdus eſt nullatenus ꝓbare: itaqꝫ remanet ſolus
vnus teſtis aliquid ꝓbãs de nõ ſana mẽte tp̃e teſti vz di
ctus orius: nec etiaz ipſe reddit omnino bonã cauſaz ſciẽ
tie: nam interrogatus in cauſa ſcientie: reſpondet q2 cor
pus illud apparebat ſemimortuum ⁊ nõ mouebaĩ ⁊ quaſi
ad nihil aduertebat tanq̃ homo inſenſatus ſeu ſemimor
tuus. Iſta enim redditio cauſe ſciẽtie nõ eſt per ſenſuz cor
poris: quia nõ dicit ꝙ viderit vel audiuerit ſed dicit ꝙ ap
parebat ⁊c. Nec dicit ꝙ illam apparentiã videret: preterea
apparere corpus ſemimortuuz non artat ad carentiam in
tellectus: nec etiã corpus non moueri. Similiter nõ aſtri
git neceſſario illud qđ ſubdiĩ quaſi ad nihil aduertebat tã
q̃ homo inſenſatus ſemimortuus. Nam illud quaſi ſigni
ficat quod ad aliquid aduertebat quia dictio quaſi ꝓprie
ſumpta ſonat in vicium ⁊ non in veritatem.l. in perſonam
§.i. ⁊ ibi glo. in verbo quaſi fideiuſſor.ff. de pac. ⁊ tex. cum
gloſ. in.c.ij. de priuilegijs libro ſexto. ⁊.l. itẽ. mella.§. ſi plu
res verſiculo ꝙ ſi nõ apparet ad.l. acquiliam per Bartol.
⁊ doct. in.l. ſi ante nuptias.ff. ſoluto matri. ⁊ illud aliquid
poterat eſſe ipſa publicatio teſtamenti ꝙ ſufficiebat ad pro
poſitum noſtrum ⁊ dum ſubditur tanq̃ homo inſenſatus
ſeu ſemimortuus diſiũctiua ſeu verificari põt in illa parte
ſemimortuus per ea que habentur in.l. ſi heredi plures.ff.
de condi. inſti. ⁊ in.c. inter ceteres de reſcriptis ⁊ in regu/
la in alternatiuis cum ſimilibus licet ⁊ dictio ſeu nõ videa
tur ſimplex alternatiua: ⁊ ideo quãdoqꝫ ponatur augumẽ
tatiue: ⁊ ſic tanq̃ copulatiua vt.l. ſiquis ita de aurõ ⁊ argẽ
to. lega. ⁊ in.l. cum quis.§. fin. de leg.ij. ⁊ in can. ego Ludo
uicus ⁊ ibi gloſ. in verbo ſeu.lxiij. diſtinc. tamẽ regulariter
non ponitur augumentatiue ſed potius in vi alternatiue
prout dicit Barto. in.d.l. ſiquis ita in fine ad hoc clemẽtis
na non poteſt de procu. ⁊.c. paſtoralis. de cauſa poſſeſſio
nis ⁊ proprie. ⁊.c. litteris. de ſponſali. ⁊.l. generali.C. de ſa.
ſan. eccle. quandoqꝫ etiam ponitur expoſitiue.c. romana.§.
cum autem de appel. libro.vj. ⁊.c. generali. de elec. eo. lib. ⁊
in rubrica.C. de nauicularijs ſeu naniclerijs libr.xj. ⁊ ꝓut
⁊ dicit Barto. ibi ⁊ ſupra latius dictũ fuit. licet autem eſſet
ſemimortuus ⁊ hoc reſpectu ſine perfecto ſenſu ⁊ minus
ſolito ſenſu non propterea cenſeri debet amiſiſſe factionẽ
teſti ꝓut ⁊ ſupradictuz eſt: ideo dicta rõ non concludit.

x ¶ Preterea apponit ipſe teſtis dictionem tanq̃ que di
ctio licet quandoqꝫ caſualiter denotet veritatem prout di
ctio quaſi iura ſunt plura que obmitto tamẽ proprie non
denotãt veritatem: ſed in proprietatem vel ſimilitudinem.
c. ſolite verſi. ꝙ autem ibi non ſine cauſa tanq̃ ⁊ ibi gloſ.
ſuper verbo tãq̃ de maio. ⁊ ob. in.c. pro humani in ſi. de ho
mi. lib.vj. in.c. quoniam frequenter.§. ꝙ ſi ſuper iuncta. gl.
in verbo conteſtata extra vt lit. conteſt. ⁊.c. cum in eccleſia
de preben. in.vj. ⁊ in.c. nuper. de biga. ⁊ in.c.ij. de clan. de
ſpon. cum multis ſimilibus ⁊ no. Bar. in.l. omnes populi
circa principiũ vltime charte de iuſti. ⁊ iur. barto. in.l. apud
antiquos.C. de fur. de quo etiaz per eum in.l. ſi pater.§. q
duos. de adop. ideo verba illa non artãt: q2 nullum ſimile
eſt idem.l. ꝙ nerua.ff. depoſi. ⁊ nota. glo. in.d. verſic. tanq̃
⁊ in.d.c. ſolite reſtat itaqꝫ ꝙ nullatenus eſt ꝓbata non ſana
mens dicti teſtatoris prout apertiſſime dilucidatum eſt

y ¶ Nec obſtat ꝙ duo teſtes deponunĩ ꝙ dictꝰ Oliuerius
nõ habebat vocẽ articulatã videlz orius ⁊ magiſter Jaco
bus ⁊ nõ hñs vocẽ articulatã nõ põt teſtari niſi ſcribat ꝑ
d.l. iubemus. ⁊ notarius tũc rogatꝰ cõficiẽs teſtm̃ talis vr̃
de falſo redargui per.d.l. iubemus in ſi. q2 rñdetur primo
vt.ſ. q2 iſti duo teſtes ſunt reprobati tanq̃ falſum deponẽ
tes: ⁊ ẽt ex alio non ſunt omni exceptione maiores: vt.ſ. io
non eſt eis fides adhibẽda ad arguendũ falſitatẽ inſtrũ. ar.
d.l. optimã. ⁊ per dicta ſupra non repeto: preterea dicti te
ſtes capiunt vocẽ articulatã pro voce expedita ⁊ acte prola
ta non balbutienti ⁊ inepte formata non aũt prout ſumiĩ
in iure: nec ẽt prout ſumiĩ apud peritos grãmaticos. Pri
ſcianus enim in libro maiori in.j.c. ſub rubrica de diffinitio
ne vocis dicit ꝙ vox articulata eſt illa que eſt cohartata co
pulata cũ aliquo ſenſu mentis eius qui loquiĩ ⁊ in articula
ta eſt ꝯtra que annulo mentis affectu ꝓficiſciĩ ⁊ ſubdit ꝙ
ſunt quedam voces articulate que poſſunt ſcribi quedã nõ
poſſunt ſcribi tñ intelliguntĩ vt gemitus quedam in articu
late dicunĩ ꝯfuſe ſcribanĩ vt cra. cro. ⁊ hmõi ſm̃ eũ: ſed lz
ſit credendũ Priſciano circa hmõi grãmaticalia. ar.l. ſepti
mo menſe. de ſtatu hominũ. ⁊.l.j. in prin. de ventre inſpiciẽ.
cũ ſi. tñ de mente iuris vr̃ aliter ſumenda articulata loquu
tio ⁊ in articulata: nã de hmõi voce ſeu ṽbis vel loquutio
nibus articulatis ⁊ non articulatis ſolũ vt comperio hr̃ in
iure mẽtio. in.d.l. iubemus circa principiũ. ⁊ in.l. diſcretis
C. q teſtamenta facere poſ. in.d. auc.l. iubemus. ſolum diciĩ
ꝙ qui neqꝫ ſcribere neqꝫ articulate loqui põt mortuus ſimi
lis eſt quo ad teſtamenti factionem neqꝫ declaratur qui ſit
ille qui non poteſt articulate loqui: ſolum autem permittiĩ
ꝙ nomen vel nomina heredum aut ſcribi debent per teſta
torem ſi poteſt aut ab eo nuncupari vt teſtes oĩmodo ſciãt
qui ſunt heredes inſtituti. ⁊ ita certe heredis noĩe ſucceſſio
procedat ⁊ poſtea ſubdiĩ ꝙ ſi nomen heredis vel hereduz
non fuerit manu teſtatoris conſcriptum vel voce corã teſti
bus nuncupatũ hoc teſtm̃ minime vz ⁊ ſic ex precedẽtibus
⁊ ſequentibus videnĩ declarari illa media verba neqꝫ arti
culate loqui poteſt poſita. in.d.l. iubemus. ꝙ ille dicaĩ nõ
poſſe articulate loqui qui nõ põt heredis nomen nũcupa
re: ita ꝙ teſtes non poſſunt ex eius voce nomina teſtiuz in
telligere tex. aũt in.d.l. diſcretis. videĩ velle ꝙ ille qui non
hz articulatam vocẽ dicaĩ mutus ita ꝙ ſolus mutus dicaĩ
non hr̃e vocem articulatã ita recte intuẽti ſumiĩ ex illo tex.
verſicu. ſi autem ⁊ in eadẽ.l. in verſi. ſi vero aures videĩ
probari ꝙ ille dicaĩ mutus ſeu vocem in articulataz cuius
vox eſt penitus perpedita. ⁊ per cõſequens lz non reperiẽ
doctores declarare qñ dicatur vox articulata vel in articulata
nihilominus ex dictis teſtibus videtur aperte deprehen
di ꝙ mutus vel ex natura vel ex accidenti puta ex in ſirmi
tate cenſeaĩ nõ hr̃e vocem articulatã ⁊ non poſſe articulate
loqui ⁊ qui loquiĩ balbutienter ſeu ineptiſſime: ita tamẽ ꝙ
eius loquella intelligi põt lz cum difficultate adeo ꝙ non
reputetur mutus non cenſeatur ſm̃ iura hr̃e vocem in arti
culatã adeo ꝙ nõ militat tunc diſpoſitio.d.l. diſcretis vt ſu
pra ponderata: qualitercunqꝫ autem ſumatur vel ſm̃ theo
ricam priſciani ſupra relatam vel ſm̃ ꝙ euidenter recte in
tuenti ſumiĩ ex iuribus preallegatis dictus Oliuerius iu
dicandus eſt habuiſſe vocem articulataz. nã omnes teſtes
etiam illi qui dicunt ꝙ nõ articulate loquebatur deponũt
de eius verbis articulatis: nam deponunt ꝙ ipſe reſpon
didit ad interrogationem notarij inſtigantis ꝙ rogaret te
ſtes naz deponũt ꝙ reſpondidit meſſere ſi. itẽ dictus orius
deponit ꝙ dixit e horzo. item ꝙ ad interrogationem cuiuſ
dam fratris dixit non me poſſo arecordare de tante coſe ⁊
dictus magiſter Jacobus deponit ꝙ cum ipſe vellet dare
eidẽ bibere dixit io nõ voglio acqua que quidem verba nõ
ſunt talia verba que proferantur a muto ⁊ procedunt ex af
fectu mentis ita nõ poſſint dici in articulata ſm̃ theoricaz
priſciani neqꝫ ſm̃ mentẽ preallegatorum iurium aliĩ ẽt te
ſtes deponunt de alijs verbis que cognoſcunĩ ꝓceſſiſſe ex
mente ⁊ demõſtrare affectũ mẽtis ipſius loquẽtis. ꝓut ſunt
illa ṽba e camillo de quibus deponunt plures teſtes ⁊ alia
verba reſponſiua ad interrogationem notarij factam lecto
teſtamẽto de quibus permiſſum eſt teſtes autem p̃fati qui
deponũt ꝙ non articulate loquebatur intelligebãt ꝙ cen
ſeretur non articulate loqui ille qui balbutiẽter loquitur:
nam primus teſtis dicit ꝙ verba prolata per dictũ Oliue
rium de quibus ſupra non fuerunt articulate prolata: ſed
erant balbutientia ꝙ vix intelligebantur per circunſtantes

vnde

vnde iſte teſtis dicit ꝙ erant verba prolata per Oliueriuꝫ non aūt vī ꝙ voces in articulate que non hn̄t ſignificatuꝫ pn̄t dici verba ar. tituli de ver.ſig.in rubro ⁊ nigro ⁊ ꝙ vix intelligebantur per circunſtantes ⁊ ſic preponit ꝙ intelligebantur lꝫ cuꝫ difficultate qꝛ talis eſt natura dictionis vix.l. vix certis de iudicijs ⁊ in prohemio clementinaꝝ vbi gloſ. in verbo vix ⁊ in.c.ij.de cognatione ſpūali libr.vj.⁊ in can. in memoriam.xix.di.⁊ ſic deprehenditur ꝙ erant verba intelligibilia:ergo non muta nec talia que non ꝑficiſcātur ab effectu mētis:intelligebat ergo teſtis vt dixi de verbis balbutienter prolatis ꝙ ⁊ clare demonſtratur ſed erant balbutientia.⁊ ita ēt deprehenditur fuiſſe de mente alterius teſtis dum dicit ꝙ non habebat articulataꝫ vocem ſed balbutientem annelantē ⁊ groſſam nec eſt mirū ſi dicti teſtes ita intelligebant qꝛ ⁊ peritiſſimis in iure non de facili innoteſcit qualiter ſumatur vox articulata vel inarticulata. preterea alij teſtes vñt deponere ꝙ habebat ſolitā vocem:ita ꝙ luce clarius eſt qᷣ per hoc medium non poteſt notarius de falſo redargui neqꝫ viciari.d.teſtm̄ ſeu inſtrumentū ipſius.

3 ¶ Nec ēt ob.ꝙ dicti teſtes profitentur qᷣ dictus Oliuerius non intelligebat ea que notarius legebat ſeu publicabat. Quia rn̄detur quod hꝫ alios teſtes ꝯrios qbus magis creditur exquo hn̄t inſtrm̄ cōforme pro quo ipſi deponūt. ſi enim Oliuerius non intellexiſſet ea que notarius legebat ⁊ publicabat non eſſet verum qᷣ ipſe illa diſpoſuiſſet prout notarius profitetur ⁊ atteſtatur in ipſo inſtro:preterea non deponunt de eo ꝙ percipitur per ſenſuꝫ corporis quia cognoſcere vtrum ille audiuerit necne pertinet ad iudicium intellectus nec percipitur per ſenſum corporis vt de ſe eſt notum nec infertur prius loquebaꝭ ſer Nico.voce magis alta ⁊ non rn̄debat ergo loquenteꝫ voce magis ſubmiſſa non audiebat.naꝫ potuit non rn̄dere ita cito interrogationibus pp difficultatem in loquēdo vel cogitās in alio vel ſtans in ſuſpenſo an velit teſtari eo mō vel pp qd aliud ꝙ nobis eſt ignotum vel forte dorminolētus erat ⁊ ſic potuit eſſe alia cā ꝙꝫ non auditus ⁊ anxietas mortis ſolet cōiter citius tollere loquelā ꝙꝫ auditū:⁊ tn̄ ꝯſtat ex dictis ipſorum teſtiū ⁊ alioꝝ ꝙ infirmitas ipſa nō abſtulerat loquelā: itaqꝫ tactus pulſus ⁊ inſtās turbatio pp imminentē mortē nō eſt ydonea cā ſcientie:itaqꝫ ex his ⁊ alijs ſupius adductis aduerſus iſtos teſtes eſt apta fronte cōcludendū qᷣ ꝑ medium qᷣ teſtōr nō audiuerit ea que notarius legendo ⁊ publicādo teſtm̄ ꝓferebat nō hꝫ obſtare notario nec teſtō vel inſtro ipſius teſti eſt ēt aduertēdū ad atteſtationē dicti Orij vltra iam dicta ꝙ ipſe deponit ꝙ teſtōr dixit e Borſo ⁊ alij oēs dn̄t ꝙ dixit e Camilla ⁊ in h̄ variat ab alijs.item dictus magiſter Jacobus deponit qᷣ ille frater ſancti Lazari interrogauit dictū Oliueriū ⁊c.⁊ eā iterrogationē audiuit ⁊ nō audiuit dictū Oliueriū rn̄denteꝫ:⁊ tn̄ alij teſtes vtriuſqꝫ ptis audiuerūt ⁊ ꝓut alij audiuerūt iſta vba ⁊ nō ipſe ita ⁊ de facili alij potuerūt alia audire que ipſe nō audiuit:ita ꝙ ēt ex his iſti teſtes non ſunt immunes ab aliqua ſuſpitione ꝙ qdē quo adiuuat alia que dicta ſunt ꝯtra iſtos teſtes que tn̄ magis artāt:ex his itaqꝫ ꝯcludenduꝫ eſt qᷣ dictus ſer Nico.dꝫ abſolui a dicta inqſitione:⁊ per ꝯn̄s non dꝫ inſtrm̄ viciari ex his que deducta ſunt ꝯtra ipſum inſtrm̄ ⁊ ſi ſnīa ferreref ꝯ notarium eſſe iniuſta ⁊ poſſet nō ſolum appellare ipſe notarius ꝯdemnatus ſed ēt ipſi heredes ſcripti rōne ſaltē qualis qualis preiudicij dato eniꝫ ꝙ ſnīa ꝯ notarium lata eius non preiudicet quo ad plenū ꝑiudicium de quo.j.ſubnectam.tn̄ qꝛ inducit aliqualeꝫ preſumptione ꝯ inſtrm̄ quo ipſi intendunt niti ad probationē ſue inſtōnis ⁊ ſuper veritate inſtri hn̄t ipſi litigare ad euitendam dictam ſuſpitionem ⁊ qualēqualem preſumptionē cauſatam ex ſnīa ꝯ eorum inſtrm̄ poſſent appellare ⁊ appellationem proſequi.l.a ſnīa in principio ⁊ ibi per Barto. ⁊ doc.ff.de app.⁊.c.cum ſuper per cano.extra de re iudi. ⁊ in cauſa appellationis ex adductis ſupra facient reſcindi ſententiaꝫ ſaltem quatenus eis preiudicat ſi iudex iuſtitie inherebit prout habetur per docto. in dictis iuribus : ideo cautum erit quod ſi notarius condemnetur ipſi pro eoruꝫ intereſſe appellent ⁊ appellationem proſequantur.

t ¶ Si tn̄ non appellaſſent ⁊ tunc pōt inſtari qᷣ ſnīa lata ꝯ notarium que tranſiuerit in rem iudicataꝫ preiudicet ipſis heredibus exquo ipſi dicūtur fuiſſe citati ſi ſua putauerint intereſſe:hoc enim videtur velle Bar.in.l.ſi.ff. de preuari. vbi bart.dicit ꝙ ſi accuſator qui ſuccubuit eſt accuſatus de preuaricatione ⁊ cōdemnatur non preiudicat reo qui pro ſe reportauerat ſnīam que dicebatur per preuaricationem obtenta niſi ipſe reus fuerit citatus qᷣ iudicio adeſſet: vñ qꝛ dictio niſi ponit ⁊ affirmat qñ precedit oratio negatiua. l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff. ſiquis cau.⁊.l. actione. C.de tranſac.⁊ per doc.in dictis iuribus:ideo Bart.ibi vr̄ velle qᷣ qñ reus fuit citatus ſibi preiudicat ſnīa ꝯ accuſatorem lata ſuper dicta preuaricatione ⁊ ſubiungit Bar. aſſimilando ſnīam latā ꝯ notarium de falſo circa preiudiciuꝫ ptis ⁊ ſic vī velle qᷣ ſi notarius accuſatur de falſo ſuper ꝯfectione inſtri ⁊ principalis ad quem ſpectat tale inſtrm̄ citatur qᷣ adſit cāe ſnīa tunc lata eideꝫ preiudicet ad idē quod no. Ja.de are.in.l.j.C.de aduo.diuer.iudi.qui vult ꝙ ſnīa ſup preuaricatione lata ꝯ aduocatum nocet clientulo non ſoluꝫ ſi fuit citatus:ſed etiā ſi ſciuit cām agi per.l.ſepe.§.ſcientibus.ff.de re iudi.quod ⁊ vult ibi Raph.ful.adducens no. per glo.in.c.dilectus.ij.extra de ſymo.⁊ idem dicit ibi Cy. loquens quando clientulus fuit citatus ⁊ fuit preſens adducens etiam ea que habentur in.l.j.⁊.ij.ff.pro quibus rebus ad eundem iud.ea.⁊ quod no.in.d.c.dilectus.ij.vnde eadem videtur ratio illo caſu prout in caſu noſtro.

2 ¶ Sed hoc non obſtante puto ꝯrium rn̄dendum.ſ. quod talis ſnīa non preiudicet dictis heredibus inſtitutis: licet fuerint citati ſi ſua putauerint intereſſe:nam regula eſt qᷣ res inter alios acta alijs non preiudicet vt in titulo res inter alios acta in rubro ⁊ nigro a qua non reperiꝭ exceptuatus iſte caſus:nā iſta cā principaliter ſpectat ad ipſum notariuꝫ ⁊ cā que poſtea verteretur ꝯ ipſos heredes ſcriptos principaliter ſpectat ad eos lꝫ incidēter vertatur iſta queſtio ſuper falſitate inſtri nec potuerunt prohibere dictū notarium ſe defendere a dicta lite nec illi heredes hn̄t cām a notario:ſꝫ a teſtōre ſuper quibus duabus rōnibus fundatur diſpō.d.l.ſepe de re iudi.⁊.c.penul.extra.e.ti.ꝓut ⁊ no. doc.in dictis iuribus.⁊ propterea dicit Cy.in.l.j.circa finē C.qui accu.non pn̄t ꝙ ſnīa lata ꝯ teſtes ſuper falſitate ſuarum atteſtationuꝫ non probat ꝯ partem pro qua teſtificaꝭ nec ei preiudicat:⁊ hoc ēt voluit bart.in.l.ſi vteris.C. de fi. inſtr.ar.illius tex.⁊.l.j.cum ibi no.ad.l.cor.de fal.hec qdeꝫ eſt magis ſimile cum notarius magis compareꝭ teſti ꝙꝫ aduocato iuxta ea que hn̄t in.l.domitius labeo.ff.de teſt.⁊ in d.l.in exercendis ⁊ que hn̄t in.d.c.cum Joannes heremita ⁊ qᷣ per Bal.in rubrica de fi.inſtr.C.⁊.e.ti.l.neqꝫ natales. ⁊ per Bar.⁊ alios in.d.aūt.ſiqs in aliquo ⁊ in terminis in conditione lata ꝯ notarium ſuper falſitate ꝙ non preiudicet parti firmat ēt Bart.in.l.denunciaſſe.§.ſi.ff. de adul.⁊ Bal.in.d.l.ſi vteris loquens ēt in ſciente per illum tex.⁊ in terminis.d.l.j.C.de aduo.diuer.iudi.concludunt Barto.⁊ Bal.ibi ꝙ ſnīa lata ꝯ aduocatum ſuper illa preuaricatione non preiudicet clientulo.⁊ idem tenuerunt ibi Ja.de raue. ⁊ Pet.de bellaper.nec forte Cy.voluit ꝯrium loquens qñ fuit citatus ⁊ fuit pn̄s:forte enim intellexit ꝙ fuit pn̄s aſſiſtendo liti:⁊ ſic non voluit Cy.ꝙ ſola citatio ſufficeret pro quo ēt facit allegatio quaꝫ ipſe facit de.l.j.⁊.ij.ff.de quibus rebus ad eundem iud.eatur.nam loquuntur illa iura ꝙ coram codeꝫ iudice pn̄t conueniri ⁊ trahi inuiti profecto nō ſufficit ad trahendum ad iudicium ꝙ citetūr ſi ſua putauerit intereſſe in principio cāe nec hoc caſu loquunꝭ illa iura vt de ſe pꝫ.⁊ ſic pōt induci pro hac pte potiuſqꝫ ꝯ auctoritas Cyni cum dicta doc.ſoleant intelligi ſm̄ iura que allegant vt no.Bar.in.l.non ſolum.§.liberationis verba.ff.de libe.leg.⁊.l.cum quidam.ff.de his quibus vt indig. illas ēt ll.allegat ēt Raph.ful.item allegat auctoritatem Bernar. gloſſatoris in.c.dilectus.ij.de ſymo.qui tn̄ dicit ibi in ſimili ꝙ ſententia lata ſuper vno facto preiudicat alteri qui illo facto preſuppoſito veniebat puniendus ⁊ hoc quo ad qualequale preiudicium ſed vt plene preiudicet tenet contrar̄ ita tenent ibi Jo.an.⁊.d.Anto.⁊ doc.cōmuniter trāſeunt.

x ¶ Nec ob.qᷣ dicit Bar.in.d.l.ſi.de preua. dum dicit niſi fuerit citatus:qꝛ primo eſt aduertendum ꝙ ipſe ad illā exceptioneꝫ nihil penitus allegat ⁊ perfunctorie loquitur nec dictio niſi ſemper ponit prout hr̄ in.d.l.ſi eum.§.fin.⁊.d.l. actione.⁊ ſatis eſt ſi ponit in aliquo caſu ⁊ non ſemper hoc eſt ſi fuit citatus tanqꝫ particeps delicti prout ⁊ ſumitur ex dictis eiuſdem Barto.in.d.l.ſi vteris dum dicit niſi ⁊ ipſe accuſetur ⁊ ad hoc adaptentur allegationes quas faciunt Cy.⁊ Raph.de.l.j.⁊.ij. de quibus rebus ad eundem iudi. eatur.vt ſic vnum dictum ipſius Bar. intelligaꝭ per aliud eius dictum argumento.l.non eſt nouuꝫ.⁊.l.ſequē.ff. de.ll. vel intelligatur eius dictuꝫ niſi fuerit citatus.ſ. ⁊ mediante

te citatione aſſiſtat liti aſſumendo defenſionem: nã tunc lȝ
ſñia feratur ꝯ vnum preiudicat ẽt alteri aſſiſtẽti iſte eſt tex.
in.d.l.ſepe ver.nam ⁊ ſi libertus de re iudi.ibi me interue
niente prout hunc intellectum tenuit ibi Joãnes antiquus
gloſator ⁊ Jnn.in.c.cuȝ ſuper extra.e.ti.in gl.magna ⁊ Jo.
an.ibi ⁊ lȝ dictus intellectus non placeat gl.Bar.⁊ Jmol.
in.d.l.ſepe.tñ ſi non in liberto in alio ſubiecto tenent hãc
opi.d.Ant.⁊ Panor.in.d.c.cum ſuper per illum tex. volẽ
tes ꝙ ſñia ſuper ſubiectione lata ꝯ ſubditum non preiudi
cet dño niſi ipſo aſſiſtat ⁊ aſſumat defenſionem ⁊ aſſignatur
per eos rõ dñie inter libertum ⁊ alias ſubiectũ q2 libertus
hȝ cãm a patrono alius ſubiectus non vt ibi latius per eos
ad propoſitũ ergo ſi pars citatur ⁊ aſſiſtat liti tunc ſñia ſibi
preiudicat vt pro claro hñt.Jnn.⁊ Panor.⁊ doc.in.d.c.cũ
ſuper.⁊ Jmol.in.d.l. ſepe.vel citatur q2 accuſatio vertitur
etiam ꝯ euȝ ꝙ ẽt eſt clarum: alias vero vbi ſimplr citatur ſi
ſua putauerit intereſſe ſuadet rõ q̃ ſibi non preiudicet q2
põt dici non puto mea intereſſe q2 remanet ius meũ mihi
ſaluum quia res inter alios acta ⁊c.vnde citatio eſt condi
tionalis ⁊ conditio deficit merito non eſt citatio.l.i.in pñ.
de reg.cat.nec hoc caſu loquitur Barto.qui dicit ſi fuit ci
tatus nec reperio allegari aliqua iura que velint ꝙ vbi in cau
ſa aliena ſententia ſcienti non preiudicat citato preiudicet.

a ¶ Et inſuper in caſibus quibus ſñia vnuȝ lata preiudicat
alteri doct.volunt id eſſe verum niſi ſit lata dolo vel culpa
eius ꝯ quem fert vt q2 colluſit vel litem male inſtituit vel
per iniuriã ipſius conuenti vl' ipſius abſentiã ar.l.ſi ſupe
ratus.§.j.ff.de pigno.⁊.l.qui repudiantis.§.ſi.ff. de inoffi.
teſt.⁊.l.ſi ideo.⁊.l.ſi per imprudentiã.ff.de euic.prout vo
luerunt Jmo.⁊ Panor.in.d.c.cum ſuper de re iu.ad idem
ꝙ hr̃ per Bart.in.l.ſi ſeruus plurium.§.i.de le.i.⁊ doct.in
l.ſi perluſorio.ff.de app.⁊ ex his doct.volunt ꝙ in caſibus
in quibus ſñia lata ꝯ emptorem non preiudicat venditori
in eiſdem caſibus non preiudicat in terminis.l.ſepe ⁊ ſimi
libus: ⁊.ſic nec in terminis noſtris: ſed ſñia lata ꝯ emptorẽ
ex ſua confeſſione ẽt iudicialr facta non nocet venditori niſi
probetur veritas confeſſionis vt no.Bar.in.l.atqui natura
§.cum me abſente.ff.de neg.ge.⁊ idem volunt ibi Bald.⁊
Ang.ideo applicando ad terminos noſtros ſi ſñia feretur
ꝯ notarium non poterit colorate ferri ꝯ eũ niſi vigore ſua
rum confeſſionum que longe magis aſtringunt ꝯ euȝ q̃ te
ſtium diſpõnes que quidem recte intuenti paruȝ aut nihil
vrgent ꝯ eum iõ ſñia ꝯ ipſum notarium pp ſuas confeſſio
nes lata non preiudicet ipſis heredibus ſcriptis in teſtõ:
facit ẽt q2 Bart.in.d.l.ſepe circa finem de re iud. querit an
preiudicet alijs confeſſio in caſibus in quibus preiudicat
alijs ſententia ⁊ ſe remittit ad notata per Dy.in.d.l.ſi ſer
uus plurium.§.j.⁊ per eum ⁊ dicta per ſe in.l.facta.§. ſi he
res.ff.ad treb.ex cuius dictis ſumitur pars negatiua.

b ¶ Facit q2 notarius non põt infringere virtuteȝ ſui inſtrũ
ꝯtium poſtea aſſerendo nec teſtis aſſerendo dictum ſuum
falſum vt per Bal.in.l.imperator.ff.de ſtatu homi.⁊ Bar.
Ang.⁊ Põta.in.l.ſiqs in graui.§.j.ff.ad ſil.ad hoc.c.ſicut
tum ibi no.de teſti.⁊ tangitur per Jo.an.in addi. Spec.in
ti.de inſtrumen.addi.§.inſtrm̃ ver.j.lȝ aũt hoc putem pro
cedere ex predictis oĩbus ſalteȝ ſimul iunctis.ſ.ꝙ ſñia lata
ꝯ notarium ſuper dicta inquiſitione non preiudicaret he
redibus ſcriptis in dicto inſtrõ tñ cautius eſſet dictis he
redibus appellare pro eoꝝ intereſſe ⁊ ita vt fieret perſuade
rem ad tollendam oẽm dubitationem cum abundans cau
tela non noceat.l.teſtm̃.C.de teſt.l.que dubitationis. ff.de
reg.iur.⁊.l.ſi populi in prin.ff.de neg.ge.inſup mihi narra
tur ꝙ per ipſos heredes ſcriptos maxime per camillũ pro
bari põt inſtõ ſua facta palam ore proprio teſtatoris ſaltem
per quattuor vel quinqꝫ teſtes ⁊ prout ſupra dictum eſt illa
copula ⁊ implicat ẽt alios non repeto ⁊ dato ſine preiudi
cio veritatis ꝙ alij non cenſerentur palam noĩati ore pro
prio teſtatoris ⁊ quo ad alios non valeret teſtamentum ex
hoc capite q2 alij non cenſerentur palam nominati ore pro
prio teſtatoris per.d.l.iubemus ver.quemadmodum.C.de
teſt.⁊.d.l.heredes palam in prin.tamen ex hoc medio non
viciaretur quo ad ipſum camilluȝ per tex.d.l.iubemus ver
ſicu.quod ſi non fuerit ibi vel in eius heredis inſtitutio
nem ⁊c.itaqꝫ ſi probaretur per.vij.teſtes rogatos quod no
minauerit camillum heredem ⁊ non nominauerit alios va
leret teſtamentum quo ad camillum licet non valeret quo
ad alios prout eſt ibi expreſſum.

c ¶ Et teſtamento valido quo ad vnum heredeȝ ſiue quo ad
plures excluduntur venientes ab inteſtato etiam pendẽte
conditione inſtõnis.d.l.anteq̃.C.cõia de ſucce.⁊ dictis.ll.
q̃diu ⁊ inſtitutus ſub conditione poteſt petere bonoꝝ poſ
ſeſſionem ſm tabulas.l.ij.§.ſi ſub conditione ⁊.§§. ſequen
tibus.ff.de bono.poſ.ſm tabu.⁊ licet de iure ciuili ſeptem
teſtes requirantur ad probandum teſtm̃.l.ij.C. de bonorũ
poſſ.ſm tabu.⁊.d.l.hac conſultiſſima in principio de teſt.tñ
de iure canonico ſufficiunt duo vel tres vna cum preſbyte
ro parrochiali prout eſt expreſſum in.c.cum eſſes de teſt.⁊
fundatur ille tex.in ratione q2 de iure diuino ⁊ ſic iure na
turali ſecundario ſeu iure gentium vt in cañ.humanuȝ ge
nus.j.diſ.ſtatutum eſt ꝙ in ore duorũ vel trium ſtet omne
verbum vt.d.c.cum eſſes.⁊ in ſequenti.c.relatum.⁊ in.c.in
omni de teſti.que quidem rõ deſcripta in.d.c.cum eſſes eſt
generalis ſiue interueniat preſbyter parrochialis ſiue non
interueniat: ⁊ ideo nonnulli intelligunt generaliter illum
tex.ẽt ſi non interueniat per dictam generalitatem rõnem
⁊ per.d.c.relatum.vbi eadem rõ adducitur alij vero.d.c.re
latuȝ intelligunt in teſtamentis ad pias cãs.⁊.d.c.cũ eſſes
in prophanis.⁊ hoc eſt magis cõe ⁊ aſſignaẽ rõ ꝙ ideo ius
canonicum voluit ꝙ in cãis prophanis valeret teſtm̃ condi
tum corã preſbytero parrochiali ⁊ duobus vel tribus alijs
perſonis ⁊ ſecus ſi nõ interueniat preſbyter parrochialis.

d ¶ Quia ius multum confidit in eo cui eſt commiſſa cura
animarum ⁊ eſt deputatus earũ iudex ⁊ in ſpecie ipſius te
ſtatoris quaſi forte voluerit ꝙ qui reputatur fidelis in ma
iori quia circa curam anime que eſt ceteris rebus preferen
da.l.ſancimus.C.de ſac.ſac.eccle.⁊ Mathei.xvj.capitulo ⁊
Luce nono capitulo ⁊.c.cum infirmitas de peni. ⁊ remi.li
cet in caſu noſtro licet non interuenerit preſbyter parro
chialis: tamen interuenit eius confeſſor qui pauloante eum
in confeſſionem audiuit.⁊ ſic curaȝ ſue anime ſuſcepit vice
dei.c.ſi ſacerdos de offi.ordi.ita ꝙ preallegata ratio confi
dentie non videtur omni ex parte ceſſare in hmõi confeſ
ſore preſertim cuȝ preſbyter parrochialis non ſemper aſſu
mit curam anime teſtõris nec eius animã iudicat vel ex de
fectu ſui vel ex defectu teſtõris ⁊ tñ ille tex. generaliter lo
quitur.⁊ maior rõ vr̃ eſſe in confeſſore cui in ſpecie eſt cõ
miſſa cura anime ipſius teſtõris ⁊ eam actu aſſumpſit ⁊ lo
cum dei actualiter tenuit illam iudicando q̃ in preſbyte
ro parrochiali qui lȝ fuerit ei commiſſa cura anime ⁊ habe
ret locum dei actualiter ſubire ⁊ illam curã actu non ſuſce
pit nec locum dei ſubijt nec etiam ipſius teſtõris iudicauit.

e ¶ Et inſuper non videtur magis confidenduȝ de vno pre
ſbytero parrochiali q̃ de duobus legalibus teſtibus arg.c.
licet ex quadam de teſtibus vbi licet duobus teſtibus non
multum legalibus credatur tamen non creditur etiam epi
ſcopo cui etiam eſt commiſſa generalis cura animarum to
tius dyoceſis.⁊ propterea Specu.in titulo de inſtru.edic.
§.compendioſe verſi.item per ius canonicum voluit quod
in hac parte duo teſtes non minus valent q̃ preſbyter par
rochialis: ideo teſtamentum de iure canonico probari po
teſt per quattuor teſtes legales ſm eum .⁊ hanc opi.firmat
etiam Panor.in repetitione.d.ca.cum eſſes quam ⁊ firmat
etiam domi. Anto.retenta alias ſupradictis communi opi.
que ſcilicet pro indubitata retinetur: eandem etiam opi.ſci
licet ꝙ loco preſbyteri parrochialis ſufficiant duo teſtes ⁊
ſic ſufficiãt quattuor vel quinqꝫ prout cum preſbytero par
rochiali ſufficiunt duo vel tres alij vt exprimit littera.d.c.
cuȝ eſſes.firmat Pon.in repetitione aũt.ſimiliter.C. ad.l.
fal.⁊ profecto magna eſt tantorum doctorum auctoritas in
cãis dirimendis quorum opinione retenta in caſu iſto ſuf
ficerent quattuor teſtes maxime interueniẽte inter eos cõ
feſſore ipſius teſtatoris cum hec cauſa ventilãda veniat fer
rarie que nullatenus eſt de terris imperij: ſed de terris ec
cleſie: ⁊ in terris eccleſie ſeruari debeat ⁊ ſeruetur ius cano
nicum ⁊ non ius ciuile vbi diſcrepant vt per doct.commu
niter in.c.j.de noui operis nuncia.⁊ per gloſ.in verbo ciui
lis in ſi.in.c.ij.de arbi.libro ſexto.⁊ in.c.ij.de regu. iur.eo.
lib.⁊ per Barto.in.l.placet.C.de ſacroſanc.eccle.⁊ in pro
prijs terminis per docto.in.d.ca.cum eſſes.nec deſinit eſſe
de terris eccleſie licet eccleſia committat alteri temporalem
iuriſditionem ſpecialeȝ illius terre prout ⁊ videmus in re
gno neapolitano ad hoc clemen. paſtoralis de re iudica. ⁊
paſſim pro indubitato habetur ⁊ notorie ⁊ in regno ⁊ in
terris ducis vrbini ⁊ multis dominorũ romandiole ⁊ alijs
que ſub diuerſis ſpecialibus dominis ſunt cõſtitute: ideo
in hoc non inſtandum. Laus deo.

¶ A ſñia

¶ An ſnia iudicis ſniantis ꝙ ſuper dubitatione interpetrationis certoꝝ ordinamentoꝝ dꝫat fieri declaratio per conſilium qḋ dicta ordinamenta condidit ⁊ ꝙ interim añ declarationem detentus debeat ſtare in palatio: an pars detenta potuerit appellari ſtante ſtatuto de quo in prin. conſilij. ⁊ an iſta ſentẽtia dicatur diffinitiua an interlocutoria.

¶ Conſilium. cclxij.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ Pro euidẽtia pñtis ꝯſultatiõis eſt videndum an dicta ſnia fuerit diffinitiua an vero interlocutoria attento qḋ ex forma ſtatuti a ſentẽtia interlocutoria que expectat poſt ſe diffinitiuã non poteſt appellari: a ſententia vero diffinitiua appellari poteſt etiam ex forma ſtatuti.

a ¶ Et aũt prima facie dõm ꝙ ſnia ꝑdicta iudicãda ſit diffinitiua: nã vr̃ ꝙ iudex ipſe voluerit diffinire cãm ſm qḋ declarabiſ per ꝯſiliũ ciuitatis ancone ⁊ ſic cẽſeaſ ſnia ꝯditionalis: ſꝫ.n.ſnia nõ dꝫat ferri ſub ꝯditione: tñ lata tꝫ.l.j.§.biduum.ff.qñ ap.ſit ẽt ſi ſit ꝯditio extranea ꝓut volunt gl.in verbo dicenda ⁊ bar.ibi poſt Dy.in regula que a iure i.vj. ⁊ Ang.⁊ Imo.i.l.a diuo pio.§.i vẽditiõe de re iu.⁊ Fulgo. in.l.cũ iudex.C.de ſnijs ⁊ eſt cõis opi.lꝫ bal. ibi ⁊ Cuma.i d.§.biduũ teneãt ꝯ̃ ſꝫ nõ refert: tñ qꝛ mouenſ nõ vrgentibus rõnibus ꝯ̃ cõem opi.tñ qꝛ iſta nõ vr̃ oino extranea cõditio ⁊ ꝙ talis fuerit iudicis intẽtio demõſtraſ ex circunſtantijs: nõ.n.ſolet in ſnijs iterlocutorijs ꝑmitti recitatio actoꝝ ita ſerioſe ꝓut ꝑmiſſum fuit in.d.prolatione ſnie ⁊ a ſolitis optimũ eſt argumẽtũ ar.l.ſi.C.de fideiuſ.l.j.cum ſua glo.C.de abi.l.ꝙ ſi noliit.§.qui aſſidua.ff.de edil.edic. lꝫ.C.loca.cũ ſi.itẽ demonſtraſ ex qualitate ꝓlatiõis qꝛ ſnia diffinitiua eſt ꝓferẽda in ſcriptis.l.ſi.C.de ſnijs ex picu.reci. ⁊.c.ſi.de re iu.li.vj.⁊ cle.paſtoralis.§.ſniam de ver.ſig.ſnie vero interlocutorie non ſunt in ſcriptis ꝓferende vt dictis iuribus a ꝯ̃rio ſenſu ⁊ no.gl.in.d.c.ſi.in prin.⁊ Bal.in.d.l.ſi.de ſnijs ex picu.reci.⁊ oẽs tenent coadiuuaſ qꝛ ꝓut dicit Hoſti.poſt Gof.in ſumma.de re iu.§.ij.poſt principiũ dr̃ interlocutoria qꝛ iudex inter ptes loquiſ ſine ſcripture ſolemnitate: cũ ergo iſta fuerit ꝓlata de ſcripti recitatione ⁊ ſic cũ ſolẽnitate ſcripture cũ inſtr̃o ſnie dicaſ ꝙ fuit lecta ⁊ in ſcriptis ſnialiter ꝓmulgata: ergo nõ conuenit huic ſnie ethymologia vocabuli a qua licitũ eſt arguere .l. tigurij.ff. de verb.ſig.§.eſt ⁊ aliud inſti.de dona.l.ij.§. appellata.ff.ſi cer.pe.item ꝙ cenſeaſ interlocutoria demonſtraſ ex alio.ſ. qꝛ nã interlocutorie eſt ꝙ poſſit per iudicẽ qui eã ꝓtulit reuocari.l.qḋ iuſſit.ff.de re iu.c.cũ ceſſante extra de ap.c. ſi a iudice.e.ti.li.vj.ſnia vero diffinitiua non põt reuocari.d.l. qḋ iuſſit in ſi.⁊.l.iudex poſtꝗ̃.e.ti. ſed iſta ſnia de qua agiſ vr̃ eſſe talis nãe ꝙ nequeat per ipſum ꝓferentẽ reuocari qꝛ ſi conſiliũ qḋ edidit talia ordinamenta illa vno mõ vel alio interpetrareſ opꝫ illi interpetrationi ſtare qꝛ interpetrationi eius qui hꝫ ꝑtãtẽ legis ꝯdẽde eſt ſtãdũ: qꝛ viꝫ legis hꝫ l.ſi.C.de legi.merito ex his dꝫat dcã ꝓnũcia cẽſeri ſnia diffinitiua nõ ſnia iterlocutoria.⁊ maxime cũ ois diſceptatio ꝓout mihi dr̃ vertebaſ ſup interpetratiõe dictoꝝ ordinuꝫ.

b ¶ His tñ nõ ob.puto intrepide ꝯcludendũ ꝙ immo talis pronuncia ſit ſententia interlocutoria ⁊ nullatenus diffinitiua: nõ.n.diffinit negociũ principale: nec illud incidẽs vꝫ qualiter illa ordinamenta interpetranſ neqꝫ per ſe relationem ad aliud: non.n.ſuper illo articulo incidenti.ſ. qualiter interpetrenſ illi ordines pronũciat iudex eo mõ ⁊ forma prout declarabit ꝯſiliũ ſed ꝓfiteſiſe paratum ſtare illi determinationi que profeſſio põt intelligi ꝙ ipſe pronunciabit ſm illã declarationẽ ⁊ interpetrationẽ: ad ipſuꝫ.n. iudicem ſpectabat pronũciare: vñ ſi offert ſe paratum ſtare illorũ interpetrationi potius tendit illa oblatio ꝙ ſtabit declarationi eoꝝ pronunciãdo ſm illã quã ꝙ ſtabit tacẽdo ⁊ acqeſcendo acqeſcere ⁊ obſeruare ſniam eſt magis officiuꝫ ptis ꝗ̃ iudicis vba itaqꝫ illius pronuncie non ſunt deciſiua de pñti nec ſub ꝯditione hoc eſt ꝙ importent ꝙ ipſe iudex de preſenti pure vel ſub conditione decidat illum articulum cum poſſint interpetrari quod ipſe offerat ſe paratũ ſequi ipſam interpetrationem ſcilicet iuxta illam pronunciando ⁊ hec interpetratio videtur magis ꝯuenire nature negocij.

c ¶ Qꝛ qñ inferior dubitat ſuper iure non ſolet pronunciari ꝙ cã diffiniatur ſm ꝙ iudicabit ſuperior: ſꝫ ſolet vel fieri relatio de qua in titulo.C.de rela.per totum que nil aliud eſt ꝗ̃ cõſulere ſuperiorem qualiter ſit per ipſum iudicem ſniandum ſuper ipſa cã: ⁊ õ in nigro appellatur conſultatio ⁊ Bar.⁊ doc.ibi trahunt ad caſum qñ cã committitur conſilio ſapientis: non.n.ſniat ipſe conſultor: ſed conſulit iudici qualiter ipſe dꝫat ſniare: vñ illa relatio non ſunt diffinitiua ſnia ſed interlocutoria quedaꝫ que expectat poſt ſe diffinitiuam ſolet ẽt qñqꝫ iudex dubitãs in aliquo iuris articulo conſulere ſuperiorem ſuper illo articulo prout ꝯtigit in infinitis decretalibus que ſunt rñſiue ad ꝯſultatiões iudicum ⁊ facit ẽt lex ſi.C.de pre.impe.offe. ⁊ tñ nemo dixerit illas rñſiones eſſe ſnias diffinitiuas ita in ſi̾ cenſeatur dictus iudex potius per viam cuiuſdam conſultationis remiſiſſe deciſionem ⁊ interpetrationeꝫ illius dubij ad ſuos ſuperiores prout eſt ſenatus illius conſilij qui lꝫ nõ ſit ꝓnceps: tñ eſt ſuperior ſaltem quo ad qd ⁊ ipſius ſenatus vr̃ officium interpetrari ⁊ declarare ſua ordinamenta arg.d.l. ſi.⁊.l.in ambiguis.ff.de re.iur.dato aũt ſine preiudicio veritatis ꝙ ipſe iudex cenſeatur ſuper illa dubitatioue ꝓnunciaſſe conditionaliter prout declarabitur per ipſum conſilium anconitanum: quinimmo dato ꝙ ipſe iudex clare ſuper illa dubitatione pure pronunciaſſet: nihilominus non eſſet iudicanda ſententia diffinitiua: quia non eſſet lata ſuper negocio principali: ſed ſuper illo articulo incidenti ſcilicet qualiter illa ordinamenta ſint interpetranda.

d ¶ Snia aũt lata ſuper q̃one incidenti vel emergenti non eſt ſnia diffinitiua ſed interlocutoria.l. ſi defendente.ff. de aucto.tuto.prout per illam.l.dicit Bal.in.l.ſi.C.de ſententijs ex picu.reci.⁊ Ponta.in rubrica.ff.de re iu.qḋ ⁊ volũt gl.Dy.Bar.⁊ doc.cõiter in.l.qḋ iuſſit de re iud.⁊ profecto iſta pronuncia nil aliud facit niſi qꝛ tendit ad deciſionẽ huius incidentis q̃onis.ſ.qualiter iſta ordinamenta intelligãtur: nam Bartholomeus excipiebat ꝙ non tenetur ſoluere datium qꝛ dicte mercãtie ſunt exempte a ſolutiõe datij ꝑp aliud ordinamentum qḋ ſm eum exceptuat has mercãtias ⁊ aduerſarij inſtant ꝙ immo comprehenduntur ſub regula alterius ordinamenti ⁊ ſuper deciſione huius incidẽtis q̃onis emanat dicta ꝓnunica iudicis merito ⁊c.accedat cle. cum a repulſione ⁊ que ibi per gl.⁊ doc.de ap.qḋ ⁊ demonſtratur: qꝛ dato ꝙ ſtatutum clare ⁊ ſine aliqua exitatiõe declararet ꝙ dicte ille mercantijs de quibus agitur deberet ſolui datium ſeu gabella non ꝓpea clara diſpõ illius ſtatuti eſſet condemnatio.d.Bartholomei: ſed requireref condẽnatoria iudicis non eni ſequitur de talibus piſtibus qui immittuntur in portu ancone per omnes dꝫ ſoluiſ datium ⁊ Bartholomeus immiſit ⁊ hoc iudicio ꝯſtat ergo eſt condemnatus: prius enim liquidatur negociũ ⁊ iuſtitia de negocio liquidato deuenitur ad ſniam diffinitiuam: ita etiam ſi iudex ipſe declarat qualiter intelligi dꝫ aliqua lex ſuper qua vertebatur dubitatio non dꝫ cenſeri diffinitiua qꝛ diffinitiua dependet non ſolum ex iuris declaratione: ſed etiam ex contingentia facti: declaratio aũt iuris dubij non declarat litem que dependet ex facto.⁊ ſic non imponit fineꝫ liti nec refert ſi dicatur factũ erat certum ex probationibus qꝛ clariſſime rñdetur ꝙ probationes ꝗ̃tũcunqꝫ certe ⁊ clariſſime non cauſant deciſionem litis: ſed expectant ſniam diffinitiuam: itaqꝫ lꝫ ex declaratione facienda ſuper interpetratione illoꝝ ordinamentoꝝ redderetur clara iuſtitia ꝯ̃ Bartholomeum iunctis tñ probatiõibus in facto que indubie ſunt neceſſarie vt per eas appareat Bartholomeum incidiſſe in diſpõnem illoꝝ ordinamentoꝝ non ꝓpea eẽt ipſe Bartholomeus condemnatus: immo poſſet ſequi abſolutoria vel iniuſta: tñ valida qꝛ non ꝯ̃ ius ꝯſtõnis nõ expſſo errore in ſnia vel ẽt iuſta puta ſi ipſe Bartholomeus non expectata ſnia ſoluiſſet qꝛ tũc deberet ſequi abſolutoria ſaltem ab obſeruatione iudicij inſti.de perpe.⁊ tpa.in ſi.iſicta gl.⁊.l.iuſiurandum ⁊ ad pecunias.§.ſi.iuncta gloſella.ff.de iureiu.⁊ ibi Bar.Ange.⁊ Saly.⁊ Bar.in.l.cum ticia. ff.de accu.ex quibus clariſſime pꝫ ꝙ per dictam pronunciationẽ iudicis non fuit dictus Bartholomeus cõdemnatus nec etiam reſultaret condemnatio ex declaratione facienda per illud conſilium ſuper dicta interpetratione dictoꝝ ordinamentorum attento ꝙ vt dixi condẽnatio non dependet ſolum ab interpetratione iuris predicti municipalis ſed etiã a contingentia facti que non declaratur per declarationem ⁊ interpetrationem illorum iurium.

e ¶ Per qḋ tolliſ allegatio que fieri poſſet ꝙ declaratio iudicis ſolet idem importare ꝙ ꝯdemnatio.l.quid tñ.§.ſi arbiter.ff.de arbi.⁊.l.ſi vero.ff.de iu.officiuꝫ.n.ſnie eſt decla-

rare potiuſq̄ diſponere.l.ſicuti.§.ſi queraſ.ff. ſi ſeruiſ.ven. q2 illud ꝓcedit qñ declaratio fit ſuper facto ꝓncipali puta φ ſit debitor vel nō debitor vel φ ſeruitus debeaſ vel non nam tunc declaratio fit ſup iure ⁊ ſuper facto,qđ nō ꝯtingit in nr̃is terminis:nec iſta ſnia ꝯtinet ꝯdēnationem vel abſolutionem vel eq̄pollens prout reqriſ ad eſſe ſnie diffinitiue.l.preſes.C.de ſententijs.itē ſnia diffinitiua dꝫ eē cōformis libello ſeu petitiōi.l.fundus.ff.cōi diui.⁊.c. quaſr ⁊ qñ el grāde de accuſ.⁊.c.lꝫ eli de ſymo.⁊ cle. ſepe de v̄.ſig. ſed dicta remiſſio ⁊ declaratio que hr̃et fieri ſup dictis ordinibus nō ſunt ꝯformes ipſi libello ſeu petitiōi forte qualiqualiter:ergo nō eſt iudicanda ſnia diffinitiua ⁊ ſi eſſet diffinitiua nō valeret per dicta iura ⁊ actus dꝫ interpetrari vt valeat ⁊ nō pereat.l.quotiens in actionibus.ff.de rebus dubijs ⁊.l.quotiens in ſtipulatiōibus.ff.de ver.obl.⁊.c. ſi papa de priui.li.vj.⁊ inſuper ſi fuiſſet diffinitiua ⁊ nulla hr̃et ipſe iudex ordinarius iterato diffinitiue ſniare.l.ſi preſes.C.qñ ⁊ qñ iudex.⁊ Bar.ibi ⁊ in.l.ſi vt proponis el.ꝫ.e.ti.⁊ doct. in.l.iudex poſtq̄ de re iu.facit.l.iiij.§. condemnatum de re iudi.cum ꝯcor.⁊ dicto reſpectu illa pronūcia que ſequitur in verſiculo addentes que abſq; dubio nō eſt diffinitiua ſꝫ interlocutoria que expectat poſt ſe ſniam diffinitiuam confirmantur iam dicta q2 ſnia diffinitiua lata ꝯ reum producit actionem.l.miles.§.iudicati.ff.de re iudi.iđ illa que non producit actionem eſt cenſenda interlocutoria prout voluit gl. in cle.cū a repulſiōe de ap.⁊ doc.ibi ⁊ Pau.de leaꝫ. in cle.appellanti de ap.⁊ Bal.in.l.ab executore.C.quorum appel.ex hoc dicens φ ſnia qua iudex pronūciat appellationem deſertam eſt interlocutoria q̄tumcunq; ex tali ſnia dependeat finalis deciſio totius cāe:vnde ad propoſitum noſtrum cum per declarationem qualiter dicti ordines intelligantur nō cauſatur noua actio ꝯ Bartholomeum non dꝫ cenſeri ſnia diffinitiua eſt ita pluribus medijs dilucide demonſtratum φ dicta pronuncia nullo pacto debet cenſeri ſententia diffinitiua:non obſt.adducta in contrarium.

f ¶ Non enim ob.φ dicta ſnia fuit lata in ſcriptis:q2 lꝫ interlocutorie non proferātur de neceſſitate in ſcriptis tñ nō repugnat nature interlocutorie φ in ſcriptis proferaſ nec abundans ſolemnitas ſeu cautelam imutat nām ſubſtantiam ſeu qualitateꝫ actus iuxta ea que hñr in.l.teſtiū.C.de teſta.⁊ in.l.que dubitationis de regu.iur.ſi enim in vltima voluntate in qua ceſſaret heredis inſtitutio eēnt adhibiti ⁊ rogati ſeptem teſtes nemo dixerit φ eſſet iudicandū teſtiū propter adhibitas ſolemnitates ſemptēnarij numeri teſtiū ⁊ rogitus que ſunt neceſſarie in teſtō ⁊ non in codicil.accedat theorica Bar.in.d.l.ticia de accuſa.dicēs φ pōt iudex ſniaꝫ ab obſeruatione iudicij in ſcriptis proferre ⁊ erit interlocutoria diffinitiue prolata ſm eū hoc eſt prolata more diffinitiue ſnie:ita dicamus in caſu nr̃o qđ iſta ſnia iudicis ſit ſnia interlocutoria diffinitiue prolata hoc eſt prolata cū dicta ſolemnitate requiſita in prolatione ſnie diffinitiue ⁊ eodem mō rñdetur ex illa recitatione actorum precedente prolatione ſnie q2 nihil repugnat quominus poſſint acta recenſeri ante prolationem interlocutorie ⁊ maxime qñ eſt interlocutoria grauiſſimi ponderis reſpiciens id a quo pēdet victoria cāe ⁊ plerūq; contingit qđ iſta ſcilicet recenſere acta ⁊ proferre in ſcriptis obſeruantur ēt in interlocutorijs grauis preiudicij: immo cautum eſt maxime in iudice imperito qui qñq; non hꝫ plenam cognitioneꝫ que ſit ſnia interlocutoria ⁊ que ſit diffinitiua ſuper quo etiā doctiſſimi viri qñq; dubitant: immo qñq; errant ⁊ varij reperiuntur maiores noſtri maximi legum vertices: vnde cautela eſt in hmōi adhibere oēs ſolēnitates que adhiberi ſolent in diffinitiuis cum nihil poſſint nocere ⁊ prodeſſe poſſint maxime ad demonſtrandum φ ipſe iudex non ex arrupto ſed cum maiori lugubratione talem ſniam tulit.⁊ ideo non infert φ propterea fuerit intentio iudicis diffinitiue pronunciatiue ⁊ maxime ſi non eſt multum peritus prout forte accidit in iudice qui protulit dictā ſniam que non vr̃ ſnia docti viri. ⁊ inſuper intentio iudicis ⁊ eius opinio non pōt facere de interlocutoria diffinitiuam cum hoc iure ſibi conceſſuꝫ nō reperiaſ ⁊ doc.in diffiniendo ſeu in diſcernēdo ſniam diffinitiuam ⁊ interlocutoriā nō pōderāt intētionē ſeu opinionem iudicis:ſꝫ effectū ⁊ ſubſtantiā ipſius ſnie illā.n. dicūt eſſe ſententiam diffinitiuam que diffinit negocium principale ſuper quo lis vertiſ imponēs finem liti ⁊ illa interlocutoria que nō diffinit negociū principale:⁊ maxime ſi emanat iter ꝓncipiū ⁊ finē litis vt eſt gl.notabilis in cle.j.de ſequeſtratiōe poſſeſſionis ⁊ fructuuꝫ q̄ approbāt ibi doc. communiter ⁊.d.Ant.de bu.⁊ communiter legētes in rubrica extra de re iud.nō ergo dicunt illam eſſe diffinitiuam quam iudex intēdit eſſe diffinitiuam.

g ¶ Nec obſtat ethymologia vocabuli quā dat Hoſtiē.poſt Godoffre.de qua.ō.q2 ethymologia vocabuli eſt probabile non neceſſarium argumētum.l.j.ff.de ſta.⁊ ipſe Hoſti. dat etiam aliā ethymologiā.preterea poteſt intelligi φ ſit interlocutoria:q2 loqtur ſine ſolēnitate ſcripture.ſ.de neceſſitate ⁊ poteſt dici φ vbi non reqriſ nō ſit proprie ſolēnitas q2 nō ſolēnizat actum qui ſine ea eſt pariter ſolemnis ſed eſt quedam ſuperabundās cautela ⁊ cōſtat φ talis ethymologia nō artat quia etiā ſnie diffinitiue interdū ſine ſcriptis proferūtur ⁊ valent vt in auctētica niſi breuiores.C.de ſententijs ex periculo recitā.nec obſtat ſi ſnia non poſſet reuocari:q2 nō ois interlocutoria reuocari pōt prout doc.diſputādo cōcludunt in.d.l.φ iuſſit.⁊ in.d.c.cū ceſſante.item negari poſſet φ iudex non poſſet dictam ſniam reuocare:dato enim φ nō poſſet infringere declarationem que contingeret fieri per dictum ſenatum anconitanum nō propterea ſequiſ φ iudex nō poſſet dictā pronunciā reuocare q2 non expectata declaratiōe poterat a dicta remiſſiōe ⁊ pronūcia recedere ⁊ ferre ſniam diffinitiuā prout ēt hodie pōt ſucceſſor cū prout audio nihil fuerit a cōſilio declaratū.nec obſ. φ per dictā declarationē venit decidēda dubitatio a q̄ dependet tota vis cāe:q2 reſpondeſ φ immo vis cāe depēdet ab immiſſione mercātiarū:nā qualitercunq; dicta ordinamēta interpetrenſ ſi nō probareſ imiſſio mercātiarū nō veniret Bartholameus cōdemnādus:⁊ inſup nō ꝓpterea reſultat diffinitiua ſnia ex eo q2 diffiniat id a quo in cōſequētiā dependet victoria cauſe patet in ſnia lata ſuper exceptionibus perēptorijs.nā licet cōſtet φ a repulſione vel amiſſione exceptionis perēptorie dependeat victoria totius cauſe nihilominus ſentētia ſaltē ſuper repulſione lata eſt ſine dubio ſnia interlocutoria vt eſt gl.quā ibi oēs ſequunſ i.d.cle. cū a repulſiōe ⁊ Pō.notat in.d.rubri.ff.de re iu.vj.q.⁊.xiiij.⁊ hr̃ ēt in rubrica.extra.e.ti.⁊ per Jo.an.in.c.dilecto de app.

h ¶ Item a ſnia lata ſup deſertione appellatiōis dependet imo reſultat victoria cāe:⁊ tñ eſt interlocutoria vt ſupra ꝓmiſſum eſt.itē qua pronunciaſ appellationē nō tenuiſſe interpoſitā a ſnia diffinitiua puta q2 pronūciaſ eē tertiā appellationē eſt iterlocutoria ꝓut notat bal.in rubrica.C. ne liceat tertio ꝓuo.allegat gl.magnā Joānis mona.in.c. cupientes de ele.li.vj.qđ ⁊ notat Pont.in.d.rubrica de re iu. vij.q.⁊ tamē iſta diffinit queſtionē totius litis.itē ſnia ſcđi decreti virtualiter imponit finē liti ⁊ declarat principalem dubitationē debiti ⁊ tñ eſt interlocutoria vt eſt glo. que ſolet dici ſingularis in.l.preſenti.C.q ad eccleſias cōfug. ſed eſt ſimilis in.l.fulcinius.§.qđ ſit latitare.ff.ex q̄bus cāis in poſſ.eatur rō eſt q2 lꝫ iſte ſnie virtualiter imponāt finē liti ⁊ cōtrouerſie:tñ non directo:ſꝫ in ꝯſriam quādā.ita ⁊ iſta qua declarareſ interpetratio dictorū ordinamentorum nō imponit finem directo ⁊ h̄ conſtat merito ⁊c.qui immo nec etiā in conſequētiā:ſed ipſa hꝫ cāre ſentētiā diffinitiuā nec ſola ſꝫ cōcurrētibus probatiōibus factis ſuper immiſſione mercātiarum vt ſuperius demonſtratum eſt:reſtat ergo cōcluſio clariſſima φ dicta ſentētia ſit interlocutoria.

i ¶ Premiſſo itaq; pro ꝯſtāti φ ſit ſnia interlocutoria prout eſt reſtat φ ab ea non poteſt appellari:nā expectat poſt ſe ſniam diffinitiuā abſolutoriā vel cōdēnatoriā:nō.n reſultat cōdēnatio vel abſolutio ex dicta remiſſiōe ad cōſilium: nec ēt reſultaret ex declaratione conſilij ꝓut ex ſupradictis appet merito ſnia diffinitiua expectaſ:a ſnia enim interlocutoria appellari nō pōt qñ expectat poſt ſe ſniam diffinitiuā vt eſt expreſſum lege municipali.lxxiiij.rubrica de app. i.§.⁊ φ ab aliqua ſnia iterlocutoria:⁊ quia v̄ba ſtatuti ſunt clara nō eſt in hec admittēda queſtio ſeu dubitatio.l.illam ver.de modo.C.de colla.⁊.l.ancille.C.de fur.⁊ h̄ ꝑſuppoſita validitate ſtatuti de cuius validitate non reſticatur mihi in dubiū.ciuitas.n. Ancone habꝫ multa indulta ⁊ priuilegia a ſede apoſtolica eidem conceſſa adeo arbitror ſunt per pontificem ſua ſtatuta approbata ⁊ audio φ prima ⁊ ſcđa inſtātia nō poteſt inde extrahi:⁊ ſic hꝫ primā appellationem ⁊ qñ ciuitas hꝫ primā ⁊ ſcđam appellationē pōt ſtatuere φ nequeat appellare concludit bald.in.l.ſi.C. de appel.⁊ eſt de mēte Jmole in.l.ſi.ff.de aqua plu.arcen.vbi autē prima appellatio pertinet ad ciuitatē ſtatuentē ⁊ ipſa ſola iudices appellationum deputat tunc dicit notabiliter Bal. in.d.l. ſi.C.

ſi. C. de ſententijs ꝙ ſtatutum prohibens applonem valet
quo ad primum iudicem: ita ꝙ ad eũ appellari nõ poterit:
ſed poterit appellari ad ſupiorem ⁊ prima applo reputabit
ſcda applo: ita ꝙ non poterit iterato: ⁊ ſic ſcdo appellari ⁊
ſnia ſcda ꝯfirmatoria prime merebit executionẽ non obſtãte
ꝙ diceret nullitatẽ ſic militat tunc diſpõ. l. j. C. ne liceat ter-
tio prouo. ⁊ cle. vt calũnijs de re iud. prout notabiliter inqt
Bal. in. d. l. ſi. ⁊ ſm hoc illud ſtatutum potuiſſet infringe-
re dictam applonem interpoſitam ad iudicem ipſius ciui-
tatis tñ non alr firmarẽ dicti ſtatuti validitatez attẽto iure
cõtrarium. n. valeat ſtatutũ prohibens applonem Ray. de
for. tenuit ꝙ ſic multi ꝯ de qua qõne per bar. in. l. oẽs ppli
iij. q. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ in. l. ambitioſa. ff. de decre. ab ord. faci.
⁊ in. l. ſi. de aqua plu. arcen. ⁊ ibi per Ang. ⁊ Jmo. ⁊ per bal.
in. l. ſi applonem. C. de ap. ⁊ in. l. ſi. C. de tempo. app. ⁊ in. l.
ne quicq̃. §. aduocatos de offi. proconſu. in. l. j. de conſtit.
pn. Jo. an. in. c. ſi. de ap. li. vj. ⁊ ibi per Pe. de anc. ⁊ p doct.
in. c. venientes de iureiu. ⁊ Ang. ⁊ Jmo. in. l. j. ſi. a qbus ap.
non lz. ⁊ Ponta. in rub. ff. de arbi. col. xxvj. non puto autẽ
ꝙ hoc vertatur in dubiũ: ſz dicta ſtatuta ſint in viridi ob-
ſeruãtia: iõ ſup h nõ inſiſto: ꝯcludo itaq ꝙ a dicta ſnia nõ
potuit appellari pſuppoſita. ſ. obſeruantia. d. ſtatuti de ap.
k ¶ Et dato ꝙ potuerit appellari puta qz teneret ꝙ eẽt ſnia
diffinitiua ꝙ qdem eſt aperte falſum vt. ſ. declaratũ tñ iſta
applo fuiſſet deſerta qz ſtatutum imponit metam tpis intra
ꝙ cã applonis dẽat terminari qz diſponit ꝙ cã appellatio-
nis a diffinitiua debeat finiri ⁊ terminari intra. xxx. dies cõ
tinuos a die productionis applonis numerãdos alr ſi nõ
fuerit expedita intra dictum tps ſtatuit qd appellans non
debeat amplius audiri: ſed pma ſnia remaneat rata ⁊ firma
⁊ h niſi ſteterit per iuſtum ⁊ euidens impedimentum iudi
cis ꝙ iuſtum ⁊ euidens impedimentum iudicis declaratur
immediate per ipſos ſtatuentes ꝙ impedimentũ non pre-
ſupponit interueniſſe nec eſt veriſile ꝙ interuenerit attẽta
tanta lõgitudine tpis elapſi qz ne dũ ꝙ ſint elapſi. xxx. dies
cum ſint elapſi vltra. xxxij. menſes a die late ſnie intra. x. n.
dies debuit appellari ⁊ qñ primũ aduenit ſucceſſor debuit
proponi coraz ipſo ſucceſſore. ita ꝙ lz nõ viderẽ diẽ applo
nis interpoſite ⁊ pñtate coram ſucceſſore tñ puto qd vltra
xxx. dies ſint elapſi plures ⁊ ples menſes: ſz ſatis eſt ꝙ ſint
elapſi. xxx. dies prout mihi pſupponit cũ non appareat nec
apparere poſſit impedimentum cum non fuerit: ad eũ autẽ
qui illud allegat incũbit onus probandi ar. l. ei qui dicit. ff.
de proba. ⁊ eſt de mente aperta ſtatuentium ibi ⁊ ſi dictum
impedimentum non probetur ⁊c. ⁊ qz regula premittit qd
intra. xxx. dies terminet ⁊ pro regula preſumit vt in. l. quo
tiens. ff. ſiquis cau. ideo qui ſe fundat in exceptionẽ debet
probare arg. l. in acceptionibus. ff. de proba. ⁊ ꝙ per gloſ. ⁊
docto: in cle. ſi. de reſcriptis. vbi qui ſe fundat in iure exor
bitanti a regula tenetur probare: idem etiam not. Bald. in
l. ſiquis non dicam rapere. C. de epiſco. ⁊ cleri.
l ¶ Qñ aũt appellatio eſt deſerta prima ſnia tranſit in rem
iudicatam ⁊ firmatur cle. ſi applonẽ de ap. ⁊. l. preſcs quaſi
deſertam. C. quõ ⁊ qñ iudex ꝙ ⁊ ſancit per ipſam legẽ mu
nicipalem que ſtatuit ꝙ elapſis. xxx. diebus ſnia firma ma
neat ⁊ executioni mandetur ſi non fuerit dictum tps pro
gatum de ꝯſenſu partium ambarum ⁊ non fuerit iudex iu
ſto impedimento detento quoꝝ neutruz probatur interue
niſſe merito ⁊c. ⁊ ſic ẽt ſi ipſa ſnia remiſſiua ad ſenatũ fuiſ-
ſet diffinitiua deberet dictus Bartholomeus ſtare detẽtus
vel actualiter ſoluere non obſtante applone que fuiſſet de-
ſerta per lapſum. xxx. dieꝝ quinimmo per lapſum. xv. dieꝝ.
nam dato ꝙ iſta fuiſſet diffinitiua tanq̃ concernens deci-
ſionem principalis cãe tñ illa pronũcia ꝙ interiz ſtare de-
beat detẽtus nullo pacto põt dici diffinitiua qz nullatenus
continet deciſionem litis: ſed potius reſpicit executionem
vt. ſ. declaratione facta ꝯ Bartholomeum facilius fiat exe-
cutio ꝯ eum pronuncia aũt facta ſuper executiõe cenſenda
eſt interlocutoria prout eſt de iure cõi vt no. Ponta. in. d.
rub. de re iu. ⁊ apparet ex his que hñr in. l. ab executiõe de
app. ⁊ ẽt in caſu fortiori qñ. ſ. petitur executio inſtri ꝙ ſnia
ſup executione lata ſit interlocutoria pz ex ipſius legis mu
nicipalis lectione in. §. in alijs aũt interlocutorijs que non
expectant ⁊c. in quo. §. dr ꝙ vbi appellatur a ſententijs in
terlocutorijs que non expectant poſt ſe ſniam diffinitiuam
applo dẽat expediri intra. xv. dies alr ſit deſerta appella-
tio ⁊ per ꝯñs ipſa ſnia trãſit in rẽ iudicatã: iõ q̃tũcũq dic-
ta ſnia quo ad primam ptem fuiſſet diffinitiua ꝙ negat vt
premiſi tñ quo ad vltimaz ptem de qua agit. ſ. que reſpicit
retentionem interim faciẽda eſt ẽt interlocutoria que non
expectaret poſt ſe diffinitiuã: iõ debuiſſet terminari applo
j. xv. dies: iõ ſiue fuerit interlocutoria illa ſnia remiſſiua ad
conſilium ſiue diffinitiua: non vr multuz curandum exquo
applo q̃tũcunq valida eſſet deſerta per lapſum. xv. dierũ
⁊ per ꝯſequens illa pronuncia ꝙ deberet interim ſtare de-
tentus tranſiuiſſet in rem iudicatam quo ad partes.
m ¶ Qz ſnia ẽt interlocutoria trãſit quo ad ptes in rẽ iudi-
catam. c. cũ dilecti de ap. notãt doc. in. d. l. ꝙ iuſſit de re iu. ⁊
in. d. c. cũ ceſſante. ⁊ inſup dato ꝙ applo fuiſſet valida ⁊ nõ
deſerta ſed penderet nõ ppea impediri debebat detẽtio: qz
applo ab interlocutoria non reſcindit ipſam interlocutoriã
nec ſuſpẽdit ipſius executionẽ. c. nõ ſolũ de ap. li. vj. vbi ca
ſus ꝙ nõ impedit iudex a quo pſequi in cã poſt applonez
ab interlocutoria prout ſi nõ eſſet appellatũ niſi emanaue-
rit inhibitoria a iudice ad quẽ qua interueniẽte nõ põt am
plius ſe intromittere vt ibi eſt expſſuz ⁊ ſilr ſi appellãs ſu-
per applone obtinet ligate ſunt manus iudicis a quo imo
interim attẽtata reuocant vt ibi iõ pendente applone ẽt ſi
fuiſſet valida ⁊ non deſerta detineri poterat in palatio: nec
titulus nil nouari applone pendẽte militat in applone ab
interlocutoria per pdicta: ⁊ inſup iſta retẽtio non eſt inno
uatio facta applone pendẽte cũ pſupponat ꝙ prius fuerat
detentus: ⁊ tñ in caſu nro res eſt magis lucida cum vt pmiſi
appellari nõ põt ab iſta pnũcia cũ ſit interlocutoria expe
ctãte diffinitiuã poſt ſe ⁊ dato potuerit appellari tñ applo
non ſuſpẽdit ⁊ dato ꝙ ſuſpẽdiſſet tñ pp deſertionẽ applo
nis ipſa ſnia fuiſſet roborata ⁊ trãſiuiſſet in rẽ iudicatã: ⁊ p
ꝯñs hodie ſtare dz detẽtus in palatio ſaltẽ vigore dicte pro
nuncie ex his itaq oibus ſaltẽ ſimul iunctis ꝯcludo ꝙ di-
ctus Bartholomeus dz ſtare detẽtus donec dicta dubita-
tio declarat illa interlocutoria nõ renouata alr per iudicez.
n ¶ Sed dicet qſpiã cur hec diſceptatio nõne datiarius ſeu
cõe Ancone ſunt ſecuri ꝙ facta declaratione ⁊ ſnia lata de
plano ſuſcipient eoꝝ creditũ ⁊ executio imediate fieri po-
terit ꝯ depoſitariũ: nõ vr ceſſare cã retẽtionis ⁊ ceſſante cã
ceſſare dz effectus. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iur. pat. ⁊. c. cum
ceſſante de ap. cũ ſi. maxime cũ depoſitio ⁊ ꝯſignatio hẽat
pro ſatiſfactiõe. l. acceptã. C. de vſur. ⁊. l. obſignatiõe. C. de
ſol. rñdet ꝙ intereſt ſatis qz ſi Bartholomeus nõ ſtat de-
tentus non curat ꝙ vnq̃ declaret: immo forſitan pcurabit
⁊ pcurauit ꝙ non declaret ⁊ iſte depoſitiões talr facte ſiũt
plerũq apud fidos amicos deponẽtiũ ⁊ ſiũt magis appa-
renter q̃ exiſtenter qz depoſitarius ꝯfidit de deponẽte qd
ſi coget ſoluere ipſe deponẽs ſoluet vel reſtituet ipſi depo
ſitario ſoluẽti ⁊ interim pecunia ſtat penes deponentẽ vel
qz pecunia ficte ⁊ apparenter fuit depoſita non vere ⁊ exi-
ſtenter vel ſi actualiter fuit pecunia deponẽtis depoſita ſo-
let plerũq per depoſitariũ reſtitui deponẽti poſito depo-
nente pro debitore iſta quottidie fiunt inter amicos maxi-
me mercatores: ita ꝙ deponẽs nullũ incõmodum interim
patitur: ſi itaq dictus Bartholomeus ſtaret detẽtus iſta-
ret ꝙ cã expediat ⁊ mõ forſitan ſubterfugit cũ reoꝝ ſit fu
gere ⁊ forte eſt cã ꝙ nõ declaret ita ꝙ multũ intereſt datia
rij ⁊ cõitatis ꝙ ipſe interim ſtet detẽtus vt cã ipſa celerius
expediatur nec diſpõ ⁊ ꝯſignatio hr h reſpectu pro ſolone
cum non pducat eundẽ effectũ pp pdicta. ⁊. d. l. acceptã lo
quitur qñ ſtat per debitorẽ quominus accipiat: ⁊ ſic per cre
ditorem commiſſa mora in accipiẽdo. itẽ loquit in ꝯſigna-
tione facta pure pro ipſo creditore non ſub cõditione prout
eſt iſta qz depoſitarius hz tenere pro datiario ſi pro eo iu-
dicabitur ergo interim nõ eſt depoſitũ pro datiario qui in-
terim non põt ire pro pecunia depoſita prout ire põt cre-
ditor in. d. l. acceptã. ⁊ in. l. obſignatione. que intelligit ſm
terminos. d. l. acceptam. vnde termini ſunt multum ſepara
ti ⁊ maxime quia ibi mora creditoris hic non.
o ¶ Et ſi dicat ibi erat debitũ claꝝ h dubiũ: iõ h caſu depoſi
tio vel ẽt datio fideiuſſoris vr ꝙ dẽat ſufficere ⁊ haberi pro
ſolone per tex. notabilẽ in. l. ſtatuliber rõnem de ſtatu libe-
ris vbi eſt caſus ſm Dy. ſingularis ꝙ iuſſus reddere ratio
nem cũ reſtõne reliquoꝝ ⁊ rõne reddita eſt ei relicta liber-
tas ſi eſt intricata vel dubia rõ: ita ꝙ non põt ita cito decla
rari ſeu reddi ſi ſoluit id qd eſt certũ ⁊ pro reſiduo dat fide
iuſſorem ſatis eſt adeo ꝙ ꝯſequit libertatẽ ac ſi reddidiſſet
rõnem cũ plenaria reſtõne reliquoruz ⁊ per illã legem dat
notabilẽ cautelã Ang. in. l. iiij. §. ait pretor. ff. de re iud. ꝙ ſi
aliqs eſt iuſſus (a teſtatore puta) ꝙ intra certũ tps reddat

rationem ⁊ reſtituat reliqua alias incidat in penā ſi eſt rō intricata prout plerūqꝫ ↄtingit in mercatoꝝ rōnibus: ita ꝙ non pōt de facili reuideri intra tps ꝙ reſtat cautela eſt qđ ſoluat aliqđ in quo putat eſſe pro certo debitorē ⁊ pro reſiduo in quo appebit debitor dare cautelā. nā tunc euitabit penam per.d.l.ſtatuliber rōnem ſm eū ⁊ Jmol.ibi qui dīt text.ſocium in.l.ſeruus ſi heredi.§.ſi.e.ti. qꝛ rñdetur ꝙ in d.l.ſtatuliber rōnē.⁊.d.l.ſeruus ſi heredi.§.ſi. erat incertū quid habebat ſolui adeo ꝙ ſi ſoluiſſet mille vltra verū debitum non erat reddita ratio ⁊ non erat ſatiſfactum implemento conditionis: ideo adhibetur illa cautela.

p ¶ Aliud in eo qui tenet̃ ſimplr̃ ſoluere certum qđ lꝫ forte ſit dubium an teneat̃ ſoluere: nam tunc hꝫ aliā cautelā.ſ.ꝙ ſoluat ⁊ poſtea ſi apparebit in debitū repetat: iō tūc alia rō viget facit.d.l.ſtatuliber rōnē in fine vbi ſecus dicit in eo qui iuſſus eſt ſoluere: ⁊ maxime in caſu quo dubiū dependet a iuris diſpōne cū ius ſit ſemp certū.l.ornamentoꝝ de aur.⁊ arg.le.⁊.l.ancille de fur.⁊.l.illā ver. de mō de colla.⁊ ſi ab vno ius illud ignorat̃ pōt ↄſulere peritiores. itē ſi ſententia erat iniuſta qꝛ debitū nō ſubſiſtebat poterat petere reuocationē interlocutorie cū ⁊ potuerit reuocari p ipſum qui ꝓtulit vt ſupius dictū eſt ⁊ p iudicē ad quē fuit appellatū.⁊ ſic hēbat plura alia remedia: iō termini non ſunt pes ⁊ maxie pdicta ꝓcedūt ſi in depoſitiōe nō ē ſeruata forma d.l.acceptā ꝓut arbitror nō eſſe ſeruatā ⁊ fortius ſi nō fuit reqſitus creditor iuxta.d.l.ſi ſeruus hēdi.§.ſi. Laus deo.

¶ Refutatio ſeu quietatio an trahatur ſolū ad ea que tempore refutationis debebantur ipſi refutanti vigore adminiſtrationis ſuorum bonorum: an vero extendatur ad ea que poſtea fuerunt geſta per dictum adminiſtratorem.

¶ Conſilium. cclxiij.

In noie dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Conſtat dicta credita ⁊ actiōes ad ea cōpetētes habuiſſe dependentiā ab adminiſtratione dicti Diamantis ⁊ dictū Diamantē habuiſſe de eis reddere rōnem adminiſtrationis: iō cū dicta dña Eliſabeta fecerit eidē Diamāti finē ⁊ refutationē de omni eo ⁊ toto ꝙ ipſa ↄſeq poſſet cā ⁊ occaſione adminiſtrationis reꝝ ⁊c. ex eo qꝛ fuit cōfeſſa ſibi fuiſſe ⁊ eſſe a dicta Diamanti plenarie per ſolutū ⁊ ſatiſfactum: ergo videtur qđ de iſtis creditis adminiſtratis per dictum Diamantem fuit eidem Eliſabete plenarie ſolutum ⁊ ſatiſfactum: ideo non debeat ei amplius ſolui.

a ¶ Cū ſolōne eius qđ debetur ois tollat̃ oblō inſti. qbus modis tollitur oblō in principio: ⁊ maxime h̄ vr̃ procedere: qꝛ fecit finem ⁊ refutationem de omni eo ⁊ toto ꝙ ipſa petere/exigere ⁊ ↄſequi poſſet cā ⁊ occaſione dicte adminiſtrationis: ſed verbum occaſione differt a cā vt probat tex. in.c.ſolite de ma.⁊ obe.⁊ ſatis denotant verba refutatiōis cum coniunctio ponatur inter diuerſa vt per gl. in rubrica de iur.⁊ fac.igno.⁊ venit argumentatiue.l.ea tñ adiectio de le.iij.cā.n.denotat cām proximam occaſio remotā prout voluit Jmo.i.l.j.§.ſi.ff.de dona.per.d.c.ſolite qđ ⁊ ſentire vr̃ Bar.in.l.pretor.§.j.ff.de bonis auc.iud.poſ. qđ ⁊ ſumit̃ ex dictis Spe.de bellaper.⁊ bal.in.l.gñaliter.C. de nō nume. pecu.qui dñt ꝙ cā impulſiua eſt illa que aliquam occaſionem remotā preſtat ſi aūt dictus Diamantes ex ſua adminiſtratiōe ↄtit credita ꝑfecto vigore pterite adminiſtrationis veriſilr̃ exegit poſtea ipſa credita: iō ſi poſtea peteret: peteret id qđ exigere pōt occaſione preterite adminiſtrationis: adminiſtratio.n.precedens fuit cā ſaltē impulſiua dicte exactionis ⁊ verbū occaſio denotat cām impulſiuā ꝓut voluit Jo.an.in.c.poſt tranſlationem de renunc.⁊ adducit etiam.d.c.ſolite vel cā eſt rōnabilis inferens in ſuum cauſatum: occaſio irrōnabilis non inferens ſuum cauſatū.d.c.ſolite.prout ibi dñt Hoſt.⁊ Jo.an.⁊ h̄ magis cōuenit illi lr̃e vel occaſio eſt cā ficta non vera vt vr̃ ſumi in.c.ſtatutū §.inſup de reſcrip.prout ⁊ vr̃ velle ibi glo.ſup dicto verbo occaſionē allegando.c.mulieres de iu.e.li.⁊ ad iſtas duas dñias facit prouerbioꝝ.vij.occaſionem querit qui vult diſcedere ab amico in propoſito ſiue dictus Diamantes exegerit pp illam adminiſtrationem ſiue finxerit exigere rōne dicte adminiſtrationis refutatio vr̃ illam pecuniam exactā comprehendere ⁊ impedire exactionem faciendam per dictam dominam Eliſabetam aduerſus dictum Diamantē.

b ¶ Qđ maxime vr̃ dōm qꝛ dicta dña Eliſabeta in ſua refutatione promittit non petere id qđ exigere petere vel ↄſeq poſſet ⁊ verbum poſſit adaptat̃ ēt ad futura: lꝫ.n.verbū pōt ſit pñtis tpis vel ponat̃ in tpe preterito iperfecto: tñ eſt extenſiuum ad futuꝝ tps.l.ſi ita qs de le.ij.⁊ no.Bar.in.l.ſi ita de aur.⁊ arg.leg.quinimmo ſubduntur ſpecifice verba illa nunc vel in futurum ⁊ ſic videtur facere refutationem de his que in futurū exigere poſſet ab ipſo Diamante: lꝫ ſi ipſe Diamantes poſtea quicqꝫ exegit vel exiget in futuꝝ a debitoribus factis in adminiſtratione predicta vr̃ ex claris verbis dicte refutationis de illis poſtea exactis facta refutatio vbi autem verba ſunt clara non admittitur extitatio.l.ille aut ille.§.cum in verbis de lega.iij.

c ¶ Inſuper ēt nō exacta vr̃ ꝙ pertineāt ad ipſum Diamātem ⁊ non poſſint peti p dictā dñā Eliſabetā neqꝫ aduerſus ipſum Diamātem neqꝫ aduerſus ipſos debitores non exactos ea rōne qꝛ ex ↄtu procuratoris actio queritur ipſi procuratori ⁊ non dño.l.poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.ff.de acq. poſ.eſt.n.regula ꝙ per liberā perſonā nobis actio nō queritur vt ibi ⁊.l.j.C.per quas perſonas nobis acquiritur: iō ex ↄtibus celebratis per dictum Diamātem lꝫ noie dicte dñe Eliſabete fuit qſita actio ipſi Diamāti nec vr̃ ꝙ fuerit aliqua actio queſita ipſi Eliſabete aduerſus ipſos debitores: ſed ipſe Diamātes tenebatur dicte Eliſabete cedere actiones ſibi cōpetentes aduerſus debitores ipſius Eliſabete.d.l.poſſeſſio in ſi.⁊.l.procuratorem.§.ſi.ff. mand.⁊ ſic dicta Eliſabeta poterat pro reſtōne reliquoꝝ agere ↄ dictū Diamantem ꝙ eidem cederet actiones quas ipſe habebat queſitas ex dicta adminiſtratione: ſed ipſa in refutatiōe pdicta fuit ↄfeſſa ſibi eſſe plenarie ſatiſfactum ⁊ ſolutum de oibus adminiſtratis per dictum Diamātem ⁊ de omni eo ⁊ toto ꝙ exigere poterat a dicto Diamāte cā ⁊ occaſiōe dicte adminiſtrationis ⁊ ppea promiſit nihil petere de predictis: ⁊ per ↄñs vr̃ promiſiſſe non petere dictam ceſſionem actionum predictarum: ⁊ per ↄñs petendo videtur ꝙ poſſit repelli exceptione pacti de non petendo: ⁊ ēt teneatur ipſa ad penam ſi promiſſa eſt alias ad intereſſe ſtante virtute iuramenti per.l.ſiquis maior.C.de tranſac.⁊ inſuper tādictus Diamantes videtur quod poſſit rehabere regreſſum aduerſus dictum Jacobum ⁊ dñm Aurianum vigore dcē trāſactionis in qua promiſerunt ꝙ dicta Eliſabeta approbabit ⁊ ratificabit dictā refutationē: veniēdo.n.ↄ nō vr̃ cōfirmare ⁊ approbare.itē ſpecifice promittit̃ ꝙ nō peteret rōnē adminiſtrationis actionum ⁊ nominū debitorū ⁊ ꝙ nō peteret qualitercūqꝫ ⁊ quacūqꝫ cā reſtitutionem reliquorum dicte adminiſtrationis: ⁊ cōſequenter videtur ſatis ſpecifice promiſiſſe ꝙ dicta Eliſabetta nō peteret a dicto Diamāte ceſſionē dictarū actionū cum ille actiones competentes dicto Diamāti eſſent reliqua dicte adminiſtrationis q apud adminiſtrātem remāſerāt ⁊ ex cā dicte adminiſtrationis ad dictum Diamātem peruenerāt.

d ¶ His tñ non obſtātibus pdc̄ puto magis iuri conſonā. nā ꝓmittēdum eſt ꝙ dictus Diamātes coſecutus fuit dictas actiones ex vēditione rerū dicte Eliſabete: nā qñ vt ꝓcurator vēdit qs rē dñi querit̃ ipſi dño actio ſine ceſſiōe per l.ꝙ ꝓcurator ex re.ff.de procu.⁊.l.iulianus.§.ſi ꝓcurator ff.de ac.emp.ꝓut tenēt Bar.⁊ doc.cōiter oēs in dictis iuribus ⁊ Bar.⁊ Jmol.in.d.l.poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio ⁊ iſte eſt vnus caſus ſpālis in quo limitat̃ .ſ.dicta regula in ↄtriū adducta: licꝫ.n.ſit regula ꝙ per liberā perſonā nobis actio nō querit̃: fallit tñ in multis caſibus q notant̃ p glo. inſti. de inutili.ſtip.§.ei qui ⁊ per bart.in.l.ſtipulatio iſta.§.ſiqs inſulā de vb.ob.⁊ p doc.in.l.j.C.de acti.⁊ ob.⁊ ēt in.d.§.⁊ ſi poſſeſſio iter quos enumerat̃ iſte caſus.ſ.qñ querit̃ actio ex venditione rei ad nos ptinētis p noſtrum procuratorē ⁊ idem dōm eſt i negocioꝝ geſtore ſecuta ratificatiōe dñi qꝛ prout p procuratorē habētē mādatū querit̃ dño: ita ⁊ p negocioꝝ geſtorē querit̃ dño poſtea ratificāti vt eſt tex.cū gloſ.in.l.ſi ego.ff.de nego.geſt.⁊ merito qꝛ ratihabitio retrotrahit̃ ⁊ mādato comparat̃.l.ſi.C.ad maced.⁊ in.c.ratihabitio de reg.iur.in.vj.cū cōcor.hoc preſuppoſito habito ꝓ conſtāti reſultat ꝙ dicta Eliſabeta hēbat ſuas actiones vtiles aduerſus dictos debitores: ⁊ lꝫ ipſa faceret refutationē ⁊ pactū de nō petēdo aduerſus dictū Diamātem non propterea ſibi preiudicauit in aliquo in dictis ſuis actionibus ex quo non habebat eis mediantibus aliquid petere a dicto Diamāte cum per illas ius competit aduerſus debitores non contra Diamātem nec iſte vtiles actiones comprehendebantur

prebendebantur applõne reliquoꝝ exquo non erant apud Diamantem: ſed apud Eliſabetam: ⁊ ſic non erant de reliquis que apud Diamãtem remãſiſſent ex dicta adminiſtratione ſeu occaſione adminiſtrationis: ex qbus inferẽ ꝙ verba dicte refutationis ⁊ verba dicte tranſactionis nullatenus trahi pñt ad iſtas actiones vtiles que peruenerant ad ipſaʒ Eliſabetam: ⁊ ſucceſſiue inferẽ ꝙ dicta Eliſabeta libere agere põt ꝯ dictos debitores ſi nõ ſunt exacti: agendo.n. ꝯ debitores nihil petit a dicto Diamãte: ꝓpř. non offendunẽ verba dictoꝝ ꝯctuuʒ refutationis ⁊ trãſactionis predictoꝝ nec offendiẽ mens dictoꝝ ꝯbentium que non.vř in hac pte eſſe aliena a ẽbis. arg.l.non aſr de le.iij.cũ concor. ſi aũt dictus Floꝛauantes poſtea exegit non tenetur vigoꝛe adminiſtrationis ⁊ geſtionis facte tempoꝛe dicte refutationis ſʒ qꝛ poſtea geſſit ⁊ adminiſtrauit negocium ſpectãs ad ipſam Eliſabetam: ⁊ per conſequens competit actio ipſi Eliſabete aduerſus ipſum Diamantẽ ex noua geſtione non ex illa antiqua geſtione facta ſcilicet tempoꝛe dicte refutationis.

f ¶ Vñ cum dicta refutatio non fuerit facta niſi de plus adminiſtratis ⁊ geſtis nõ trahiẽ dicta refutatio ad poſtea adminiſtrata ⁊ geſta qꝛ ꝯuentio celebrata ſuper vna re nõ trahitur ad aliã.l.ſi vnus.§.añ oĩa.ff.de pac.cõpetit ergo noua actio negocioꝝ geſtoꝝ aduerſus dictũ Diamãteʒ ex dicta noua geſtiõe ⁊ hͦ ſi dictus Diamãtes exegit dictos debitores tanꝙ gerẽs negocia dicte Eliſabete pro rata vʒ ꝗ non venit in donatiõe per eã facta dicto Diamãti: ⁊ ſic ꝓ dimidia ſinaũt dictus Diamãtes exegit dictos debitores noĩe ꝓprio tanꝙ ad ſe ſpectãtes nõ vř ꝙ tũc cõpetat actio negocioꝝ geſtoꝝ ex iſta noua geſtione exquo ille nõ exegit tanꝙ negocioꝝ geſtoꝛ: ſed tũc dictus Diamantes videreẽ fuiſſe in dolo volendo pro ſe exegere pecuniã ſpectãteʒ ad ipſam Eliſabetã ⁊ propterea ſi ceſſaret alia actio competeret actio de dolo ne ſcilicet ipſe lucretur cum aliena iactura.l.ne ex dolo.ff.de dolo ⁊ quaſi per totum titulum.

f ¶ Nec vř poſſe excuſari a dolo dicẽdo ꝙ exegit qꝛ putabat ad ſe ptinere vigoꝛe dicte refutationis: quelibet.n.cã ẽt iniuſta excuſat a dolo.l.igiẽ de libe.cã.l.ſʒ ⁊ ſi.l.§.ſcire de pe. here.no.per gl.in.l.j.in ſi.ff.ſiqs ius dicẽti nõ obtẽperauerit ⁊ in.l.ſatis de in ius voc.nã rñdetur ad hͦ ꝙ ꝑtẽdere talem excuſationẽ eſt ꝑſupponere iuris ignoꝛãtiam que iuris ignoꝛantia nõ ꝑſumiẽ ſaltẽ in maſculo maioꝛe ⁊ non ruſticoꝛum: ĩmo potius ꝑſumiẽ dolus ꝙ̃ iuris ignoꝛãtia vt.l.quẽadmodum.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj.⁊ regula qui ꝯ iura mercatur in.vj.per Barto.⁊ Ang.in.d.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire de peti.heredi.⁊ per glo.in.c.ſi diligenti de preſcrip.

g ¶ Inſuper lʒ iuris ignoꝛãtia ꝓdeſſe ſoleat in dãnis euitãdis: tñ nõ ꝓdeſt in lucris captãdis.l.ꝗuis.C.de iur.⁊ fac. igno.⁊.l.iuris ignoꝛãtia.j.⁊.ij.ff.e.ti.iõ nõ dẽret dict⁹ Diamãtes lucrari dictã pecuniã cũ iactura dicte Eliſabete ⁊ ſi aliud remediũ ceſſaret ſaltẽ cõpeteret remediũ.l. ſi me ⁊ titium.ff.ſi cer.pet.qꝛ pecunia debita dicte Eliſabete puenit ad manus dicti Diamãtis ⁊ in ſui cõmodum ꝯuerſa eſt ⁊ ſi diceẽ debebaẽ ẽt ſibi q hẽbat directas actiones rñdetur ꝙ exquo vtiles competebant dicte Eliſabete cuius noĩe ꝯtte erant ꝑcedente.ſ.mãdato vel ſecuta ratihabitiõe ille actiones erant inefficaces qꝛ nõ põt hñs directas tñ extoꝛquere a debitoꝛe inuito.l.procuratoꝛis meus.ff. de procu. nec ſoluens ſcienter hñti directas liberatur.l.ſi.ff.de tranſact. ⁊.d.l.ſilie in ſi.⁊ hř in.l.iij.C.de noua.⁊ in.l.ſi cum emptoꝛe in prin.de pac.⁊ in.l.facta.§.ſi hñs ad treb. attento ꝙ oẽ commodum ptinere hẽbat ad ipſum hñtem vtiles ⁊ ab initio fuit actio queſita ad cõmodum hñtis vtiles prout hͦ cõcurrunt in terminis.d.l.ſi ꝓcuratoꝛ meus.⁊.d.l.ſilie in ſi.⁊ hoc niſi ſoluat de voluntate tacita vel expreſſa hñtis vtiles l.ſilie in ſi.ff.de ſolu.qñ autem queritur actio ex contractu procuratoꝛis poteſt ſolui ipſi procuratoꝛi quia cenſetur dominus qui mandauit vt ꝯheret velle ꝙ etiam ei ſolueretur arg.l.ꝙ ſeruus de ſolu.⁊ per Bartho.ibi.⁊ in.l. ſilie eo.tit.

h ¶ Et ex hoc reſultat ꝙ cõpetit actio ex eo ꝯctu ⁊ ſic actio mandati ſi ea pretenſa rõne recepit ſolutionem ⁊ mandatũ ad ꝯhendum preceſſerat vel ſi non preceſſerat actio negocioꝛuʒ geſtoꝝ que in paribus terminis competit vbi ceſſat mandatum ⁊ ſequitur ratihabitio.l.ſi mandatuʒ.C. de ne. ge.⁊ inſti.de obli.que ex quaſi ꝯctu.§.j.ſatis aũt vř rata habuiſſe oĩa adminiſtrata exquo in refutatione quam fecit fatetur ꝙ de oĩbus adminiſtratis diligẽter hñ ⁊ plenarie reddita rõ ⁊ ſibi foꝛe plenarie ſatiſfactum tacite.n.reſultat ratihabitio.l.iij.§.falſus rem ratam haberi ⁊ ar.l.ſi auis de iure delib.diſpõnendo.n.de re vel circa rem quam hʒ approbare vel reprobare ſolet tacite reſultare approbatio vel reprobatio vt dictis iuribus cum infinitis ſimilibus: ⁊ inſup põt hodie ratum hře ⁊ ratihabitio retrotrahitur.d.regula ratihabitio in.vj.cum concoꝛ.concludendum eſt itaqꝫ ꝙ ſi debitoꝛes non ſunt exacti exactio ſpectat ad dictam Eliſabetam: ſi vero poſt refutationem ſunt exacti.d.dña Eliſabeta habʒ regreſſum ꝯ dictum exigentem ſiue exegerit geſtoꝛio nomine Eliſabete ſiue exegerit noĩe pꝛopꝛio nec curandũ multum eſt ad pñs de noĩe actiõis: maxime cũ nõ ſit neceſſaria expꝛeſſio nominis actionis in libello no.per glo.⁊ docto.in.l.j.§.j.de eden.⁊ in.l.edita.C.eodem tit.prout etiam nec a me queſitum fuit de nomine actionis.

i ¶ Nec ob.adducta in ꝯꝛium: non enim obſtant verba dicte refutationis: qꝛ refutatio ipſa facta fuit de antea adminiſtratis non de poſtea gerendis per ipſum Diamãtẽ de quibus agitur quo ad debita exacta nec veniunt in refutatione vtiles actiones ipſi Eliſabete competentes prout.ſ. demonſtratum eſt: nec obſtant illa verba nunc ⁊ in futurũ: quia impoꝛtant ꝙ liberabat ab his ad que in futurum contigerit teneri rõne tunc adminiſtratoꝛũ puta ſi male adminiſtrauit aliqua que ex culpa pꝛioꝛi perierũt puta male ꝑus edificauit ⁊ poſtea edificium fuit vel fuit negligens in curando animalia puta ipſius Eliſabete ⁊ poſtea moꝛs inde ſecuta fuit vel fuit in culpa mittẽdo ad loca piculoſa ⁊ poſt refutationem perierunt vel deperdita ſunt: dictis enim caſibus non tenebatur adminiſtratoꝛ ad iſta damna que adhuc non emanauerant: ideo tunc verificatur verbuʒ in futurum: nam ad iſta tenetur cauſa preterite adminiſtrationis ⁊ non tenebatur tunc tempoꝛis ita ꝙ ex preterita adminiſtratione ſperabatur ⁊ cauſabatur dictum debitum.

k ¶ Et hec interpetratio demonſtratur ex rõne que immediate aſſignatur in ipſo inſtrõ refutationis in verſic. ⁊ hoc fecit dicta dña pro eo qꝛ fuit confeſſa ⁊ cõtenta ſponte ſibi fuiſſe integre ⁊ plenarie ſolutum ⁊ ſatiſfactũ qñ fuerit ſolutum ⁊ ſatiſfactum de eo ꝙ erat cauſandum ex noua actione que penitus erat ignota cum de futuris non poſſimus diuinare.c.j.extra vt eccle.bene.l. ſi putatoꝛ ad.l.aq. ſed geſta retro poterant diſcerni vtrum tenderent in pernitiem necne ⁊ illa extimare ⁊ pro illa extimatione fieri ſolutio ⁊ ſatiſfactio ⁊ hoc clarius demonſtrant verba immediate ſequentia vʒ ⁊ rõnem adminiſtrationis predicte reruʒ ⁊ bonoꝛum predictoꝝ vſqꝫ in pñtem diem per dictum Diamãtem quomodolibet adminiſtratoꝝ fuiſſe ⁊ eſſe hñ diligenter plenarie ⁊ ſine fraude vel minutia redditã ⁊ aſſignatam ⁊ reliqua reſtituta ex quibus verbis dilucide demonſtratur ꝙ conſiderãtur retro adminiſtrata non in futurum adminiſtrãda ſeu gerenda ⁊ ex ſequentibus ꝑcedentia declarãtur.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de le.iij.⁊.l.heredes palã §.ſed ſi norã de teſt.item rõ reſtringit dictum.l. adigere.§. ꝗuis.ff.de iure pat.⁊.l.quod dictum.ff.de pac. cum ſimili.

l ¶ Et inſuper verba pactoꝝ interpetrãtur ꝯ euʒ qui pro ſe paciſcitur qui potuit legem apertius dicere.l.quicqd aſtringende.§.j.de ver.ob.⁊.l.labeo de ꝯhen.emp.⁊.l.veteribus cum ſua gl.ff.de pac.⁊ in ꝯctibus attenditur id qͦd eſt magis veriſimile.l.ſemp in ſtiplonibus ſi.l.in obſcuris inſpici de regu.iur.⁊ in.c.inſpicitur de regu. iur. conſtat autem quod non eſt veriſimile ꝙ quis velit facere reſtitutionẽ de rebus ſuis perueniendis ad manus alterius: ita ꝙ multa concurrunt in predictam interpetrationem.

m ¶ Nec ob.verba illa cã ⁊ occaſione: qꝛ pñt interpetrari ꝙ ſi aliqua peruenifſent ad manus ſuas vt poſſet commodi⁹ adminiſtrare: non ãt reſpicerent adminiſtrationeʒ tũc adminiſtratio fuiſſet cã remota ⁊ verificaretur verbo occaſione.iteʒ ſi dictus Diamãtes promiſiſſet reddere rõnẽ dicte adminiſtrationis vel reſtituere reliqua tũc debitũ illud ex ſtiplone ĩmediate deſcẽderet ⁊ mediate ex adminiſtratione.item ſi dicta Eliſabeta aliqua mutuaſſet ex cã finali vel impulſiua ipſius adminiſtrationis verificari poſſet ẽbum occaſione ſm theoꝛicas ſupꝛa in adductis in ꝯꝛium aſſignatas: iõ ex his ꝯſtat ꝙ illa verba cã ⁊ occaſione non obſtãt.

n ¶ Nec ẽt ob.ꝙ poterat agere quod cederet actiones ⁊c.qꝛ dato ꝙ eſſet ad hoc liberatus dictus Diamãtes non ꝓpea tolluntur ipſi Eliſabete ſue vtiles actiones: ⁊ ſic pʒ ꝙ refutatio predicta nõ trahitur ad hͦ de quibus agitur exquo infertur ꝙ dicti Jacobus ⁊ dñs Aurianus non tenẽtur ea rõne qꝛ dicta Eliſabeta venerit ꝯ ipſam refutationeʒ: imo põt approbare refutationem ⁊ ſupꝛadicta petere ⁊ minus

tenetur quatenus i trāſactiōe per eos facta ſubdit nec ipſa Eliſabeta petet quacunq; rōne vel cā rōnem adminiſtrationis ſeu geſtionis bonoꝝ iurium ⁊ actionum ⁊ nominuꝫ debitoꝝ a dicto Diamāte vſq; ad dictū dieꝫ facte refutationis: nec petet nec peti faciet reſtōnem reliquoꝝ dicte adminiſtrationis vſq; in dictum diem facte dicte refutationis: nam dicta promiſſio ſe reſtringit ad adminiſtrationē ſeu geſtionem vſq; in diem facte refutationis ⁊ ad ea que petere poterat vſq; in diem refutatiōis quoad reliqua: ⁊ per ꝯñs non cōprehendit iſta de qbus agit que tūc nō debant nec dñr rōne adminiſtratiōis ⁊ geſtiōis tunc facte ſꝫ rōne geſtionis poſtea ſecute: immo potius dicta trāſactione deprehenditur ꝙ mens dicti Diamantis fuerit ꝙ refutatio illa non comprehenderet debita contrahenda poſt ipſam refutationem ſaltem dependentia ⁊ cauſata ex noua geſtione: nam ex poſtea geſtis prius geſta declarantur.c. cum per bellicam.xxxiij.queſtio.ij.⁊.xvj. diſtinctio. peruenit.xliiij.diſtinctio.a multis. Laus deo.

Inſtitutus i re certa an teneatur ad datia ⁊ collectas reſpectu bonorum ſibi relictoꝝ ſtante tranſactione de qua in littera b ⁊ ſtante ſtatuto de quo in littera c.

Conſilium. cclxiiij.

In nomine dñi noſtri

ieſu chriſti. Et prima facie dēm ꝙ dictus Bartholomeus debeat ſoluere datiuꝫ pro dicta libra dictoꝝ bonoꝝ: nam onera hereditaria tranſeunt in heredem vlem qui eſt ſucceſſor actiue ⁊ paſſiue in vniuerſum ius defuncti iuxta.l.hereditas de reg.iur.⁊.l.nihil aliud de ver.ſig. ⁊ cenſetur eadem pſona cuꝫ defuncto in auc.de iureiu.a mori.pſti.§.j.

a Heres aūt in re certa cenſetur loco legatarij hereditate adita per heredem vlem nec eum committantur onera hereditaria.l.quotiens.C.de here.inſti.⁊.l.ex facto.ff.eo.ti.⁊ in eis per doc.⁊ facit.l.cogi.§.in de querit.ff.ad treb.⁊ pariter non ſubeunt onera hereditaria hi qui ſuccedunt in legittima notatur per gl.⁊ doc.in.l.cum a matre.C.de rei vē. a merito qꝛ legittima non eſt quota hereditatis ſed eſt quota bonorum.l.papinianus.§.iiij.ff.de inoffi.teſt.bona autem cenſentur illa que reſtant deducto ere alieno.l.ſub ſignatum.§.bona.ff.de ver.ſig.ideo is cui relinquitur quota bonorum non ſubit onera hereditaria.l. non amplius.§.fi.cū l.ſe.ff.de le.j.⁊ cum itaq; dictus Franciſcus fuerit a teſtatrice inſtitutus ſolum in parte certe domus pro ſua legittima ⁊ pro ſupplemento legittime in bonis teſtatricis vel in pecunia prout placuerit Bartholomeo hrdi vniuerſali: ⁊ ſic in effectu fuit inſtitutus in legittima.⁊ per ꝯñs in re certa cenſetur inſtitutus non in quota hereditatis. ⁊ ſic ſingularis ſucceſſor non vlis.ideo onus libre non vr qd ſequatur eum ſed vlem heredem prout eſt dictus Bartholomeus: quod maxime vr dēm: qꝛ dictus Bartholomeus dedit dicto Franciſco certam q̄titatem pecunie pro reſiduo dictorum ſuorum iurium.⁊ per conſequens vere dictus Franciſcus fuit conſecutus certas res non quotam hereditatis: quinimmo nec ſub nomine quote bonoꝝ cum non bene appareat vtrum q̄titas ⁊ res habite vigore tranſactionis aſcendant vel non ⁊ an excedant quantitatem legittime.

b Tertio vr iuuari dictus Franciſcus alia ratiōe qꝛ ea que ipſe conſecutus fuit non vr habuiſſe vt heres ⁊ ſic a teſtatrice ſed potius ſuo ꝯtractu ideo non iudicetur dicta pecunia habita a teſtatore ar.l.ſi heres inſtitutus.ff.ad.l.fal.⁊ facit.l. cum hereditas ad trebel.merito non teneatur ſubire onera ipſius teſtatoris vel hereditaria: ⁊ per ꝯñs non teneat̄ ſupportare onus dicte libre impoſitum ipſi teſtatrici ⁊ ſucceſſiue hereditati: ſi enim nullus adiſſet hereditatem dicte teſtatricis nemini vr arbitror dubium videretur quominus hereditas iacens haberet ſubire onera datiorum impoſitorum pro dicta libra: ergo pari rōne ad ipſa datia teneat̄ heres vlis in quem tranſeunt iura hereditaria ⁊ actiua ⁊ paſſiua.l.j.C.ſi cert.pe.⁊.l.pro hereditarijs.C.de here.ac.cum infinitis ſimilibus. Quarto predicta concluſio confirmatur qꝛ ita vr expreſſe conuentum ex quo expreſſe actum fuit in ipſa tranſactione quod dictus Bartholomeus ſubiret commoda oia ⁊ incommoda dicte hereditatis ⁊ ipſe Franciſcus rem ⁊ q̄titatem ꝯuentas ⁊ ſic ſine diſtinctione: ergo generaliter de omnibus incommodis intelligitur conuenisse inter eos ꝙ ſpectent ad Bartholomeum cum vniuerſaliter loquatur tranſactio per verbum oia ⁊ qui vniuerſaliter loquitur nihil excludit.c.ſolite de maio.⁊ obedi.l.iuſ. de le.iij.cañ.ſi romanorum.xix.diſ.cum ſimilibus: ſed preſtatio impoſitaꝝ: ⁊ ſic ipſa datia ſunt onera libre ⁊ incommoda: ergo cenſetur conuentum inter partes quod dictus Bartholomeus ſubeat dictum incommodum ſoluendi dicta datia ſeu preſtantias. Quinto iuuantur predicta: qꝛ videtur hoc decidi lege municipali ſub rubrica rebus alienādis qua cauetur ꝙ cogatur ſoluere datia ille rōne cuius allibramenti impoſita ſunt datia: ſed iſta datia ſeu preſtantie de quibus agitur ſunt impoſite occaſione allibramenti dicte teſtatricis q̄ vlr repreſentat dictus Bartholomeus: ergo ipſas cogatur ſoluere ipſe Bartholomeus ⁊ non dictus Franciſcus: dato etiam ꝙ ipſe Franciſcus cenſeatur habere quotam bonorum dicte teſtatricis ⁊ illam cenſeatur habere a teſtatrice quia cauetur expreſſe dicta lege municipali ꝙ non cogetur ſoluere poſſeſſor ſed auctor in cuius libra ſunt bona extimata.

c His tñ minime refragantibus ꝯtraꝫ partem arbitror de iure veriorem.ſ.ꝙ ſolutio dictarum preſtantiarum ⁊ collectarum ſpectet ad dictum Franciſcum: nam iſte preſtantie ſpectare videntur ad dictum Franciſcum ex cenſura legis municipalis ſub rubrica bona cuiuſlibet ſuppoſiti tranſeāt cum onere ſoluendi onera communis ſenarum: qua lege expreſſe cauetur ꝙ bona ſint obligata pro dictis oneribus imponendis ⁊ cenſeantur cenſualia ad quecunq; vadant ⁊ ex tenore dicte legis cenſeantur in dictis dictis rebus ac bonis ac ſi per dominos ⁊ poſſeſſores eſſent ⁊ fuiſſent communi ſenarum expreſſe ⁊ ſolemniter obligata ⁊c.ex quo demōſtratur ꝙ cenſentur onera realia ⁊ patrimonialia prout ſunt tributa: maxime ex quo ſtatuitur ꝙ ſint cenſualia ipſa bona.

d Cum cenſus ⁊ tributum ſint ſinonima quando ſcilicet debentur fiſco prout inquiunt gl.Bar.⁊ Imo.in.l.j.§.j.ff. de publi.⁊ probatur in.l.j.iuncta rubrica .C. ſine cenſu.vel reli.⁊ licet quādoq; differant quia cenſus preſupponit dominium rei cenſuarie eſſe penes habentem ſoluere tam directum q̄ vtile ⁊ tributum dumtaxat vtile tñ omnimō cenſetur onus reale ⁊ tranſit ad quecunq; vadat res cenſualis dictum onus etiā ſi ſit eccleſia prout tenet ibi Pau.de ca. ad hoc ꝙ voluit Bar.in.l.reſcripto.§.fin.de muneribus ⁊ hono.in conſil.ſuo qd incipit ſi aliqua poſſeſſio in ordine mihi.xviij.⁊ per Bal.in.l.ſi.C.ſine cenſu.vel reli. facit etiā quia pro onere mixto ſcilicet ꝙ imponitur perſone pro rebus prout ſunt regulariter collecte non ſunt bona obligata ſed tantū perſone ſed lege municipali bona ipſa ſunt obligata merito cenſeatur munus reale.

e Et inſuper eſt expreſſum ꝙ legatarius tenetur ⁊ ad onera impoſita poſtq̄ ceſſit dies legati in.l.apud iulianum.§. heres.ff.de lega.j.⁊ ibi doc.omnes ⁊ expreſſe diſponitur ꝙ in quecunq; tranſeant cum ſuo onere: vnde cū dicta ſeu pſtantie imponant̄ rebus ſeu pro rebus ⁊ tranſeant cum ſuo onere videtur ex hoc inferri ꝙ quatenus dicta bona dicte Bartholomee peruenerunt ad dictum Franciſcum dictus Franciſcus debeat ſubire onera dicte preſtantie ex quo cenſentur in dictis rebus ipſis prout expreſſe videtur diſponi in dicta lege municipali ⁊ prout eſt de natura onerum patrimoniorum vt.l.iij.C.de epi.⁊ cle.ſuadet itaq; ratio iuris municipalis ⁊ iuris cōmunis ꝙ quilibet ſubeat dicta onera pro rata bonorum que ad quēlibet eoꝝ peruenit ex quo reſpectiue ⁊ commenſuratiue ad extimationem bonoꝝ imponuntur: ⁊ maxime hoc eſt dicendum quia preſupponitur ꝙ prima libra erat finita ⁊ debebat finito iam ſeptēnio noua fieri libra: ⁊ ſi facta fuiſſet minime dubium eſt ꝙ Franciſcus augumentaſſet ſuam libram ratione dictorum. cccl. flo.ſi feciſſet debitum ad quod artatur ⁊ dictus Bartholomeus non habuiſſet conſiderationem in extimatione ſuorum bonoꝝ de dictis.cccl.flo.ſpectantibus ad dictū Frāciſcum cum illa non ſint de bonis ſuis: vnde non veniunt in extimatione bonorum ſuorum ſm quam extimationeꝫ dꝫ fieri libra prout in puncto preſupponit̄: cum itaq; libra antiqua fuerit finita ⁊ ſopita ⁊ preſtantie imponant pro extimatione bonoꝝ ratio artat ꝙ dictus Franciſcus ſoluat ꝑ extimatione ſuorum bonorum intra que ſunt que habuit ex dcā trāſactione ⁊ primo erat legittima.

f Cum ſupplementum legittime fiat ipſo iure ſaltem eo ipſo qd filius declarat illud velle.l.ſcimus in princip.C.de inoffici. teſtamen.⁊ licet ſolute ſint dicte preſtantie ſm libras

bras antiquas:tñ eſt veriſile ꝙ illud contigerit extātibus ipſis allibratis quo caſu ex quadā neceſſitate factuꝫ fuit vt ſ.titius extorquerētur pecunie quibus cōitas ipſa indigebat.⁊ lꝫ eſſꝫ ex pte alienū a recto tramite iuris tñ nō multū aberrabat exquo in dubio res preſumuntur durare ſub eodē dñio.l.ſiue poſſidetis ⁊ ibi per gl.⁊ doc.C.de ꝓba.ſꝫ vbi allibratus eſt defunctus ꝯſtat ꝙ ipſe nō pōt exigi ⁊ qd bona nō ſūt ſub eodē dñio:q: mors omnia ſoluit in aūt.de nup.§.deinceps ⁊ vt plurimū bona teſtatorū deuoluūtur ad plures ſtatī.n.teſtanē q non diſtribuant in plures aliqua eoꝝ bona:iō id qd eſt ꝯſuetū i allibratis viuētibus nō eſt trahendū ad allibratos mortuos cū ſubſit diuerſitas rō per ꝑdicta.⁊ q: dicta exactio facta ſm librā veterē eſt exorbitans a iure cōi ⁊ a iure municipali ergo reſtringēda.c.que a iure cōi exorbitāt de reg.iur.in.vj.⁊ in.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero ꝯ.ff.de.ll.cū ſi.maxime cum nō ſit ꝯſona rōni:ergo ēt ex hoc capite reſtringenda argu.l.ꝙ non ratione.ff.de.ll.⁊ h̄ profecto forent meo iudicio clara ſi non obſtarent que in contrarium deducuntur:vnde contrarijs confutatis oſtendetur vera dicta concluſio.

g ¶ Nō obſtant aūt deducta in ꝯtrium:non enim obſtat qd onera hereditaria trāſeāt in heredē q: negaē iſtud eē onꝰ hereditariū ſaltē exquo eſt iniunctū poſt aditaꝫ hereditatem exquo preſtātie iſte non erant in dicte tpe iacentis hereditatis ⁊ exquo ſunt in dicte pro bonis videtur in dicte ſilis quoꝝ ſunt bona cum onera realia cenſeanē per ſupradicta quinimmo ⁊ſi eſſent perſonalia impoſita perſonis ꝓ rebus ⁊ hoc reſpectu mixta prout ſunt regulariter collecta vt per Joā.an.in.c.j.de immu.eccl.li.vj.⁊ Bar.in.d.l.reſcripto ⁊ in.d.ꝯſi.xviij.ſilr deberenē ab his q tēpore quo collecte imponunē ſunt dñi rerū pro quibus indicuntur ⁊ qui tūc temporis fructus percipiūt per ea que habētur in d.l.reſcripto.§.ſi.⁊ per bar.in.l.is q.ff.de ceſſi.bono.⁊ in.l.que rō.ff.de vſuf.leg.ad hoc.d.§.heres qui.§.licet loquatur in vectigali ⁊ tributo:tamē per doc.intelligiē ēt in collectis:maxime per Bal.Jmo.⁊ Pau.de ca.vbi ēt volunt ꝙ legatarius teneē rem legatam poſt diem legati cedenteꝫ facere extrahi de libra ſeu extimo defuncti.⁊ poni in ſua libra multofortius heres in quotta bonoruꝫ puta in legittima vel in rebus certis ⁊ per conſequens nō obſtat ſi dictus Franciſcus non fuit conſecutus quottam bonorū primo.n.fuit illam ꝯſecutus per.d.l.ſcimus.⁊ pro illa fuit poſtea conſecutus certa bona ⁊ certā quātitatem pecunie.

h ¶ Nō obſtat tertia ratio q: ipſe Franciſcus fuit prius heres in legittima vt predictū eſt ⁊ illā habuit a teſtōre iuncta legis diſpōne maxime cū ſupplemētum reliquerit ipſe teſtator lꝫ declaratio cōmiſſa per eum fuerit in arbitrium heredis que remiſſio videtur ipo iure remota per.l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.teſtamento.ideo ante tranſactioneꝫ ſubibat onus dicte libre pro ſua rata ⁊ poſt tranſactioneꝫ:licet non ſubeat onus pro rata legittime tñ debꝫ ſubire ꝓ rata bonorū que habuit cū dicte preſtātie correſpectiueē ad ipſa bona qualicunqꝫ ⁊ a quocūqꝫ ſint habita:non eniꝫ habetur reſpectus a quo ſint habita in impoſitione huiuſmodi preſtantiarum ſed quis habeat bona ipſa.

i ¶ Nec obſtat ꝙ hereditas iacēs artaretur forte ad preſtandas huiuſmodi preſtantias ſi hereditate iacēte fuiſſent impoſite:tunc.n.non eſſet alius qui poſſet teneri ⁊ bona eēnt hereditaria ⁊ fructus augerent hereditatem cuꝫ dominiū vere non tranſeat in legatarium niſi adita hereditate.l.ſi tibi homo.§.cum ſeruus de leg.i.lꝫ adita hereditate fingatur retro a die mortis queſitum.l.a titio de fur.⁊.l.legatuꝫ de leg.ij.⁊ fructus ſibi retro cenſenē queſiti quatenus retro tranſire fingiē dominium prout habeē in.l.ſiquis bonorum.vbi de hoc lega.j.⁊ ideo tūc rōne dicte fictionis.⁊ q: onus tributi ⁊ collecte debetur rōne fructuum vt dictū eſt legatarius tenereē refundere ſi hereditas ſoluiſſet ⁊ nō ſoluta ſoluere ad qd etiaꝫ.d.§.heres ⁊ pari ratione:immo fortiori heres in re certa.

k ¶ Nec ob.quarta ratio q: reſpōdeē ꝙ immo dicta verba poſſunt induci ꝓ nō ꝯtraꝫ in dicta oꝛone determinantur cōmoda ⁊ incōmoda ab eodem determinabili: remaneant ergo debent pariter ⁊ vniformiter terminari ar.l.tam hoc iure de vulg.⁊ pupil.⁊.l.hereditatem.⁊.l.ꝗuis.C.eo.tit.⁊ l.ſi.C.de ſentētijs.ſed conſtat ꝙ cōmoda reſultantia ex rebus datis dicto Franci.ad eū ſpectant ⁊ nō remanēt Bartbolomeo.ita ⁊ incōmoda ex dictis rebꝰ reſultantia nō remaneant ipſi Bartbolo.intelligitur ergo de commodis.⁊ incōmodis reliqa.i.nō reſpiciētibus dicta bona cōceſſa a Fran.⁊ iſtud verbū reliqua includit ⁊ hoc quidem fuit de mēte cōtrahētium:nō.n.eſt veriſimile ꝙ fuerit de mete ꝙ preſtātias imponēdas poſt finitū iā ſeptēnium hēret ſoluere ipſe Bartbolomeus ꝓ rebus ipſi Fran.obuētis maxie cū eſſet veriſimiliter ꝙ noua libra fieret ⁊ ſi facta fuiſſet cui dubiū ꝙ pro illis rebus Fran.augumētaſſet librā ſuā ⁊ nō ipſe Bartbolo.nec poterāt diuinare ꝓ preter ſolitū libra nō renouareē ⁊ vba potius cedūt mēti ꝗ ꝯ.l.in cōuentionalibus.ff.de vb.ſig.⁊.l.nō aſr de leg.iij.⁊.c.intelligētia extra de vb.ſig.licet in caſu iſto nō diſcrepēt vba q: verbū reliqua excludit dicta incōmoda ex dictis rebus ad Frāciſcū ſpectātibus cauſanda prout excludit ſimilia cōmoda vt ꝑmiſi.preterea dicte preſtantie non erāt incommoda dicte Bartbolomee teſtatricis exquo eius tempore nō fuerant in dicte.⁊ tamen dicta verba reſtringūtur ad incommoda dicte Bartbolomee vt innuūt ipſa verba trāſactiōis itaqꝫ vis verborum nō tēdit in contrarium.

l ¶ Nec ob.vltimum q: dictus Frāciſcus habuit in auctorē ipſam teſtatricē:nō.n.legatarius ⁊ minus heres in re certa hꝫ titulum ab herede vniuerſali:ſꝫ ab ipſo teſtatore ſꝫ ipſe defunctus nō poteſt ꝯueniri merito nō militat h̄ caſu dcā lex municipalis nec in re alteri relicta a teſtatore vel iure legati vel iure inſtitutiōis in re certa heres vniuerſalis repreſentat defunctū:ſꝫ potius ipe ſingularis ſucceſſor.l.id tpa ff.de vſucap.merito dicta lex municipalis in hac pte exorbitans nō artat heredē vniuerſalē ad ſubeūdum onera preſtātiarum pro rebus particulariter relictis dicto Frāciſco nec dicta exorbitātia debet extēdi ſed reſtringi ar.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero cōtra de.ll.⁊.c.que a iure cōi exorbitant de reg.iu.in.vj.nec ob.ſi dicaē ꝙ dictus Frāciſcus dictam quātitatem habuit titulo tranſactionis a.d.Bartbolomeo ⁊ ſic in dicta quātitate dictus Bartbolomeꝰ eſt auctor dcī Frāciſci merito ⁊c.nam ad hoc reſpondeē ꝙ ſi h̄ argumēto fungimur tūc dictus Bartbolomeus hꝫ vba vice a dicto Frāciſco portioneꝫ ſue legittime que ad eū erat deuoluta:iō ipſe teneē ſubire tāꝗ auctor ſextā ptem libre dcē Bartbolomee exquo legittima ſua erat ſexta ps bonoruꝫ auten.nouiſſima.C.de inoffi.teſt. Laus deo.

¶ Auia paterna ſeu auus paternus an pariter ſuccedāt cū auia materna ſeu auo materno i omnibus bonis nepotis.

¶ Conſilium cclxv.

In nomine domini noſtri

f ieſu xpi.¶ Circa iſtū articulum videtur prima facie dōm ꝙ dcā duchessa auia paterna ſuccedat in bonis paternis excluſa i eis ſpā auia materna ⁊ an dicta ſpā auia mřna ſuccedat in bonis maternis excluſa in eis dicta duchessa auia paterna:tnā de hoc vř caſus quaſi in terminis i.l.ꝙ ſcitis §.ſinaūt.C.de bonisqꝫ lib.put illū tex.intelligit ibi Bart.dicens ꝙ ibi eſt caſus ꝙ auus přnus excludit auum maternum in bonis paternis ⁊ econtra auus maternus excludit auum paternū in bonis mřnis.⁊ dicit Bar.ꝙ iſtū intellectū tꝫ ibi gloſ.⁊ idē voluit ipſe bart.in aūt.itaqꝫ.C.cōia de ſuc.⁊ idē vř tenere Ang.in.d.l.ꝙ ſcitis.§.ſinaūt.ideꝫ etiaꝫ vř Jmo.velle in.l.poſt dotem i vltimis vbis.ff.ſo.ma.dicens ꝙ pater prefereē matri in bonis ꝓuētis a patre vel linea paterna per.d.l.ꝙ ſcitis.ſilr Pau.de caſt.in.d.l.ꝙ ſcitis vltimo loco ponit intellectum bart.⁊ nō impugnat ꝓ quo facit q: aſr in ſi'li hř ꝙ fratres cōſanguinei preferunē vterinis in bōis ꝓuētis a patre ⁊ vterini in bōis maternis preferūtur cōſanguineis per.l.de emācipatis.C.de legi.heredi.⁊ p gl.in.d.aūt.itaqꝫ ꝙ ⁊ cōiter teneē in dictis iuribꝰ ⁊ aſr ſimile videmus in filijs diuerſorū matrimonioꝝ in.l.cū in alijs.C.de ſecūdis nup.facit ēt.l.ſi qua mulier in vltimis vbis.C.ad ter.per que ſilia Pon.in.d.l.poſt doteꝫ.dicit ꝙ lꝫ opi.bar.nō ꝓbeē per.d.l.ꝙ ſcitis.§.ſinaūt.tñ eſt ſatis ſubſtētabilis ex qbus demōſtratur ꝙ multi vřr inhērere ſnie bar.⁊ prout auus maternus ſm h̄ excludit auum paternū in bonis maternis idē eadē rōne vř dōm ꝙ auia materna excludat auiā paternam ꝓut eſſe videē de mente bar.⁊ ſequacium.⁊ maxime Jmo.q loquiē in patre ⁊ matre facit q: maſculinuꝫ ⁊c.⁊ in mā ſucceſſionis eſt ſublata dřia ſexus ⁊c.nec videtur poſſe aſſignari rō differentie ergo ⁊c.

a ¶ His tñ non ob. ſemp mihi viſa fuit verior ꝯ̃ria ſnia. ſ. ꝙ nó adhibita diſtinctione bonoꝝ equalr̃ ſuccedãt auus pr̃nus ⁊ auꝰ mr̃nꝰ ceteriq̃ aſcẽdentes eiuſdẽ gradꝰ cuiuſcũq̃ ſint linee ſeu ſexus ꝓut ꝓbat text. in generalitate ſui in. d. aũt. defuncto ⁊ in corpore vñ ſumiẽ ⁊ ſuadet rõ. qꝛ exquo bona vndecũq̃ ꝓuenerint ſunt efficacia vnicũ pr̃imoniũ ⁊ eſt vnica hr̃ditas ipſius defuncti de cuius ſucceſſione agiẽ nó hñeat cõſiderari niſi vt vnica hr̃ditas exquo ipa hr̃ditas defer̃ q̃ eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti. l. nihil aliud de verb. ſigni. ⁊ l. hereditas de reg. iur. nec deferuntur abinteſtato bona: ſʒ ipſa hr̃ditas ⁊ ipſa hr̃ditas adiẽ ⁊ ipſa acqriẽ ⁊ repudiaẽ vt pʒ. ff. ⁊ C. de acq. ⁊ repud. hereditate ⁊ inſti. de hered. ab inteſt. ⁊ in corpore eo. ti. licet in pñam deuoluantur bona tanq̃ in hereditate cõprehenſa.

b ¶ Hinc reſultat petitio hr̃ditatis q̃ eſt actio vl̃is ⁊ nó dr̃ petitio bonoꝝ vt. ff. ⁊ C. de peti. hr̃ditatis in qua actione bona q̃ petunẽ nó deducanẽ ꝑncipalr̃ ſʒ veniũt officio iudicis mercẽnario petiẽ. n. ipſa hr̃ditas ꝉ eſt ipm actorẽ declarari hr̃dẽ vt ꝉ hñtur in. l. j. in pn. ff. de edẽ. ⁊ in. l. edita. C. e. ti. ⁊ in. l. iiij. ff. de peti. hr̃di. ſuadet ergo rõ ꝙ vbi defertur hr̃ditas nó hñeaẽ diſtinctio bonorũ vñ. ſ. delata fuerint ⁊ ꝉ regulariter ⁊ quaſi ſemp videmus obſeruari in oibus ſucceſſoribus ⁊ merito qꝛ exquo vnica hr̃ditas deferẽ nó dʒ diuerſo iure cẽſeri ar. l. eũʒ q edes de vſuc. ⁊ lʒ in quibuſdã caſibus p iura noua ſpecialr̃ ꝯ̃ rigorẽ iuris aliud decernaẽ nó debẽt ille ſpecialitates trahi ẽ ꝯ̃ñaʒ ⁊ extẽdi ad caſus ſeparatos ar. l. ius ſingulare. ⁊ l. ꝙ vero ꝯ̃. ff. de ll. ⁊ regule q̃ a iure cõi exorbitãt in. vj. cũ ꝯ̃cor. ⁊ ar. l. ꝙ nõ rõne. ff. de ll. ⁊ hinc videmꝰ ꝙ lʒ in fr̃ibus ꝯ̃ſanguineis ⁊ vterinis adhibeaẽ dcã diſtinctio bonoꝝ tñ nó adhibeẽ in fr̃ibus patruelibus ⁊ cõſobrinis q ſunt magis ſimiles fr̃ibus ꝯ̃ſanguineis ⁊ vterinis q̃ʒ auus pr̃nus ⁊ mr̃nus. ⁊ ſilr̃ nó adhibeẽ in patruis ⁊ auũculis nec aliquis audet attẽtare ꝙ ad eos extẽdaẽ ⁊ merito p iura p̃allegata. ſi itaq̃ ille ſiẽa non trahunẽ ad caſus ſeu caſuʒ magis ſimilẽ multominꝰ debẽt trahi ad hũc caſuʒ minus ſimilẽ ar. aũt. multomagis. C. de ſa. ſan. ecc. cũ ſi. vñ lʒ potuiſſet ipator ex dictis ſiẽibꝰ trahi ad idẽ diſponẽdũ in auis pr̃no ⁊ mr̃no nec fuiſſet in ꝓbabilis ſanctio nihilominus ſi nó repiẽ ita ſanctũ a iuriſlatore: non poſſumus ex nr̃i capitis inia facere dictam differentiam bonorum quam facit Bar. per iam dicta.

c ¶ Et ꝓpterea eſt neceſſario videduʒ qualr̃. d. §. ſinaũt intelligat. ⁊ an ſit bonus ad illũ tex. intellectus Bart. ⁊ profecto vr̃ ꝙ intellectũ bart. nó patiaẽ ille tex. nã cõiter hr̃ in illa lr̃a dictio idẽ ſm quam lr̃am ille tex. dʒ intelligi in patre ⁊ auo ipſius nepotis ꝓut dicit ibi Cy. ⁊ tangit ẽt Bal. itẽ qꝛ dictio eius que ſequunẽ in lr̃a poſita poſt dictionem auuʒ ⁊ dictionẽ patrem dʒ ad vtrãq̃ referri in dubio ar. l. talis ſcriptura de lega. j. ⁊ l. iij. §. ſi filius de lib. ⁊ poſthu. ⁊ c. ſcđo requis. ⁊ c. inquiſitioni de appel. ⁊ ꝙ hr̃ in. l. ſi idem cũ eodẽ de iuriſdi. om. iu. ⁊ maxime qꝛ in prin. dicti. §. vbi ſit metio de pr̃e nó erat facta mẽtio de matre. ſʒ ſolũ de nepote decedẽte ſine liberis ſupſtitibus auo paterno ⁊ patre ita ꝙ non diuinando ſeu cauillando intelligitur de patre ⁊ auo ipſius nepotis defuncti de quo ſolo ꝑmittiẽ. item dictus intellectus Bar. ſm Saly. ⁊ Raph. ibi nó põt procedere qꝛ filia que fuit ſuperlucrata dotem erat ſub poteſtate ſui pr̃is: ideo ipſi patri queſiuit vſumfruc. ⁊ ꝓpea vſuſſ. pertineret ad ipſum auum maternum cuius ꝯ̃trium diciẽ in d. §. ſinaũt ſm eos. que rõ vr̃ cõcludens. ⁊ lʒ Pau. de caſt. conẽ dictã confutationẽ tollere tamẽ non bene prout alias legendo. d. §. ſinautem ſatis aperte demonſtraui.

d ¶ Preterea aduertẽdũ eſt ꝙ lʒ intellectus Bar. eſſet rõnabilis ſi loqueret in his dũtaxat que ꝓfecta eſſent a matre ar. d. l. de emãcipatis quã Barto. adducit. ⁊ arg. d. l. cuʒ alijs. C. de ſcđis nup. tñ quia tex. dicit ex mr̃e vel ex eius linea certe remanet dictus intellectus ſine rõne ⁊ abſq̃ aliquo ſimili: qd enim ſi ab auia materna proficiſcaẽ in ipſum nepotem nó eſt rõ ꝙ ad auuʒ maternũ. redire dẽat ⁊ multominus ſi perueniſſet ex ꝓ auia hoc eſt matre auie materne vel ꝓauo hoc eſt patre auie materne: tunc. n. clare militant verba illius text: ⁊ tñ nulla ſubeſt rõ ꝙ hoc caſu auus maternus ſuccedat in iſtis bonis eo qꝛ ꝓfecta ſunt a perſona cui ipe auus maternus non ſuccederet ⁊ cui poſſibile eſt ꝙ ſit cõiũctus auus paternus ⁊ non auus maternus ſm caſuum contingẽtiã: ⁊ lʒ doc. hoc nó ponderent cõtra Bart. tñ vr̃ multũ ponderãdum contra ipſum intellectum Bar. contra quẽ Raph. etiam inducit qꝛ ille tex. ſaltem in ſua generalitate. ⁊ maxie attẽtis ꝓcedẽtibus ꝓcedit in lucris nuptialibus. ⁊ tñ ſi vxor lucraẽ donationẽ pp nuptias ⁊ poſtea trãſit ad ſecũdas nuptias illa donatio pp nuptias ſtatiʒ quo ad ꝓprietatẽ trãſit in filios ꝑmi mr̃imonij. l. femine. C. de ſecundis nup. cũ autenticis ibi poſitis. ⁊ ſilr̃ ſi nó nubit. ſcđo tñ ꝓprietas vadit ad filios cõe q dcã bona cõſequunẽ tanq̃ bõa pr̃na ⁊ nó tanq̃ bona mr̃na. l. gñaliter. §. ſi. ⁊ in tribus ſe. autenticis ibi poſitis. C. de ſcđis nup. idõ nó eſſet rõnabile ꝙ in dictis lucris ſuccederet dictis filijs auus mr̃nus excluſo auo pr̃no: ſʒ rõ potiꝰ ſuaderet ꝙ ecõuerſo pr̃nus auus excluderet mr̃nũ ſi vnus alteri eſſet ꝓferẽdus ⁊ ex his ſatis apte ⁊ ꝯ̃cludẽter ȯducitẽ ꝙ intellectus bar. nó applaudet verbis lr̃e. ⁊ ſic eius opi. nó probaẽ per illum tex. prout ẽt dicit Paula. in. d. l. poſt dotem circa medium: nec etiam cõuenit ratiõi in terminis in qbus loquitur ille tex. ⁊ nó probatur alibi prout etiam ipſe ⁊ ceteri dicunt. ⁊ per cõſequẽs ſtãdum eſt regule iuris antiqui ⁊ nouiſſimi ſm quã hi quibus eſt delata hereditas ſuccedũt in hereditate pariter reſpectu oium bonorũ vndecũq̃ ꝓuenerint prout hoc eſt notiſſimum ⁊ infra etiam ſubdetur.

e ¶ Et poſito ꝙ. d. §. ſinautem intelligereẽ prout intelligit eum bar. nihilominus eius opi. non tranſiret ſine dubio p iura nouiſſima autẽticorum qꝛ Dy. Cy. ⁊ Ray. tenuerunt ꝙ per dictam autenticam defuncto ſit correcta. d. l. ꝙ ſcitis. §. ſinaũt. nã tex. ibi equaliter vocat auũ paternuʒ ⁊ maternũ ⁊ clarius in corpore vbi tex. dicit exquo inter eos hereditas diuidaẽ p qđ vr̃ ꝙ pariformiter in oibus bõis ſuccedãt equaliter: naʒ exquo dicit hereditas oia bona cõprehẽdit arg. d. l. hereditas. ⁊ d. l. nihil aliud ꝓut hoc põderat Saly. in. d. aũt. itaq̃ vbi inclinat in hãc partem ⁊ in eaʒ ẽt ipſe inclinat in. d. l. ꝙ ſcitis licet nó ſe firmet in lec. tñ ꝓut refert ibi excellẽtiſſimus doc. dominus Joãnes de monte ſperello pr̃ ⁊ dominus meus ꝉ firmat Salyc. ibi in certis recollectis hãc etiam opi. approbat ipſe Dy. in ſua di. quaʒ ſequitur Cy. in. l. ſi. C. comunia de ſucce. ⁊ eam tenẽt Ray. ⁊ bal. prout refert Rapha. fulgo. in. d. l. ꝙ ſcitis dicens eam intrepide tenẽdam. ⁊ ſm eam ſepiſſime cõſuluiſſe ꝙ auus paternus ⁊ maternus in oibus bonis equaliter ſuccedant ⁊ maxime procedit in alijs bonis q̃ʒ nuptialibus lucris: nã ſi. d. l. ꝙ ſcitis. §. ſinautem loquitur in auo paterno ⁊ materno Cy. ⁊ Bal. ibi reſtringũt in lucris nuptialibus de quibus premittitur in prin. illius littere. ⁊. §. ſinaũt videtur ꝓſequi eũdem caſum vt denotat dictio ideʒ que vt dixi habetur cõmuniter in littera ⁊ ſuadet natura aduerſatiue aũt que eſt ꝙ caſus ſequens aduertetur precedẽtibus in eiſdem terminis vt per glo. ⁊ bart. in. l. marit. §. ſi. ff. de adul. ⁊ per Saly. in. l. vinum. ff. ſi cer. pet. hãc etiam partẽ. ſ. ꝙ in omnibus bonis ſuccedant auus paternus ⁊ maternus tenuit prefatus celeberrimus dñs meus in. d. §. ſinautem. ⁊ ſʒ eũ cõſuluit aliſij. d. Bñdictus capta integerrimi iudicij ⁊ veridicus cõſultor cuius cõſilio me ſubſcripſi. ⁊ idem legẽdo tenui in. d. §. ſinautem. ⁊ idem ſemper viſum fuit ⁊ in preſentiarum videtur eſſe de iure ſatis clarum.

f ¶ Non ob. adductis in contrarium que ſublata apparent per ſupradicta: non enim ob. d. l. ꝙ ſcitis qꝛ hʒ varios intellectus. ſ. ꝙ loquatur in patre ⁊ auo ipſius nepotis ȯ cuius bonis ibi agitur ⁊ hunc intellectum dicit ibi Cy. eſſe dandum ad illuʒ tex. ſi dictio idẽ eſt dictẽs ꝙ iſte eſt intellectus gl. alius eſt intellectus Cyni caſu quo in lr̃a non ſit dictio ideʒ ſcilicet ꝙ loquatur in auo pr̃no ⁊ auo mr̃no prout loquiẽ Bar. tñ intelligit in lucris nuptialibus ꝓut ẽt itelligit bal. in alijs aũt bonis dicit ꝙ bart. male loquitur q̃uis idem bal. in aũt. defuncto videaẽ velle ꝙ etiã in lucris nuptialibus nõ ꝓcedat opinio ipſius bart. de iure nouiſſimo. ⁊ licet bart. damnet. d. lecturam Cy. tñ ipſe Cy. in additionibus ⁊ bal. dictam lec. defenſant ab obiectiõe Barto. alia lec. eſt ꝙ loquatur in patre ⁊ auo materno matris lucrantis. ⁊ ſic in auo ⁊ ꝓauo materno ipſius nepotis ⁊ iſta fuit lec. Acc. ad illum tex. licet bart. dicat ꝙ glo. intelligit illum tex. prout ipſe intelligit ⁊ ꝉ quidem in pratica eſt non mediocriter animaduertendum propter auctoritateʒ glo. que maxime eſt iuxta not. per Jaco. but. in. l. j. C. qui pro ſua iuriſditione: circa ergo intellectũ glo. ⁊c. Acc. ſemper ibi vult qui ille. §. ſinaũt proſequaẽ eũdẽ caſum in pn. poſitũ. ſ. in lucris nuptialibus prout eſt videre in omnibus gloſellis ibi poſitis excepta glo. ſi. ⁊ glo. antepe. in quibus aliud nõ dicitur qꝛ alie gl. ibi poſite omnes põderãt de lucrãte ⁊c. ⁊ ille due nil aliud dicunt ⁊ hinc eſt ꝙ glo. nullibi facit mẽ-

tionem

tionẽ de iſto caſu de quo eẽt hñda mẽtio ſi intelligeret̃ ſm̃ lec. Bar. que eſſet mẽti tenẽda ſi vã foret ⁊ profecto ꝙ loquat̃ in patre ⁊ auo ipſius nepotis magis applaudet illi lr̃e pur ⁊ dicit Rapb. ibi tñ ſm̃ iſtum intellectum ⁊ ſm̃ intellectum glo. ſupra deductum eſt eadẽ rõ. ſ. ꝙ attẽdatur graduum prerogatiua ⁊ cõſonant cum regulis iuris antiqui ⁊ nouiſſimi: ideo amplectendi ſunt cum non ſint inducẽde iurium exorbitãtie: ſed concordie per iura vulgaria. ⁊ ſaltem i alijs bonis ꝙ̃ in lucris nuptialibus ponderata per auctoritatem glo vt ſupra in hac parte ſunt plures ⁊ numero ⁊ auctoritate. ſ. ꝙ nõ debeat adhiberi dicta diſtinctio bonoꝝ quã adhibet Bar. vt deprehẽdi põt ex iã dictis ⁊ doct. pro hac parte tenentes loquunt̃ magis accurate. ⁊ digeſte. ſepe n. occurrit ꝙ multi videntes dictũ Bar. nõ alr̃ illo ponderato ſꝫ ſola eius auctoritate cõtẽti cũ illa trãſeũt. ita in hoc caſu pleriſqꝫ contigit vt arbitror ſed tenentes ꝯ̃ ſecus faciũt q2 ſolẽt doc. a Barto. recedẽtes diligenter ponderare prout ⁊ faciũt in his terminis.

a ¶ Nec eſt hoc caſu magnifacienda auctoritas Bart. prout in alijs ſuis dictis attẽto ꝙ ipſe Bart. errauit in credendo illam fuiſſe lec. gl. ⁊ auctoritas gl. potuit faciliter eũ mouere ⁊ forte aliud dixiſſet ſi animaduertiſſet gl. aliter intellexiſſe illũ tex. nam auctoritas glo. de facili quẽlibet mouet maxime in lectionum diſcurſu. ⁊ ex his concludo prout ⁊ alſs legendo ⁊ conſulẽdo pluries concluſi ꝙ auus p̃rnus ⁊ m̃rnus in oĩbus equaliter ſuccedãt. ⁊ idem auia p̃rna ⁊ materna ⁊ alſs cõſulẽdo dicebã ꝙ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ. d. §. finaſit pateret̃ intellectum Bar. ⁊ nõ eſſet ſublatus nec moderatus per iura nouiſſima tñ q2 tex. dicit ex matre vel ex eius linea certe remanet dict⁹ intellectus ſine rõne qd. n. ſi ab auia materna ꝓficiſcat̃ nonne ex linea materna. ⁊ tñ nõ eſt rõ ꝙ ad auum m̃rnũ redire debeat ſucceſſio ⁊ multominus ſi perueniſſet ex ꝑ auia m̃rna h̃ eſt m̃re auie materne vl̃ proauo hoc eſt p̃re auie m̃rne tũc militat verba illius tex. ⁊ tamẽ nulla ſubeſt rõ ꝙ h̃ caſu auus m̃rnus ſuccedat in iſtis bonis eo q2 profecta ſunt a pſona cui nõ ſuccederet ⁊ cui poſſibile eſt ꝙ ſit ꝯiunctus auus p̃rnus ⁊ nõ ipſe auus maternus ſm̃ caſuum contingentiã ⁊ h̃ etiaꝫ eſt multũ ponderandũ ꝯ̃ intellectũ bar. lꝫ doc. nõ põderãt ꝙ lꝫ in via diſputatiua foret ſubſtentabile tñ nõ auderem firmare retento intellectu Bar. ad dcm̃. §. final. autẽ ẽt de iure nouiſſimo: bene aũt aperta fronte audeo firmare ꝙ auia paterna ⁊ auia materna in omnibus bonis equaliter ſuccedãt per alia media ſuprapoſita. Laus deo.

¶ Auia m̃rna tutrix ſue neptis an ſi poſt mortẽ eius accipit iteruꝫ poſſeſſionẽ bonoꝝ dicte neptis inciderit in penam ſtatuti ꝓhibẽtis aliquẽ ad queꝫ ſucceſſio defuncti nõ ſpectat ingredi poſſeſſionem alicuius defuncti.

¶ Conſilium cclxvj.

1 In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ Circa primũ conſultationis articulũ vr̃ primo aſpectu dõm ꝙ dcã dña Santolina inciderit in penã dci ſtatuti ꝯtinuãdo poſſeſſionẽ dictoꝝ bonoꝝ vt conſultantis verbis vtar: nõ n. eſt continuare poſſeſſionẽ: ſed in poſſeſſiõe pſeuerando aĩo poſſidẽdi eſt de nouo poſſeſſionem apprehẽdere: nam in vita dicte Chriſtophore pupille. d. Santolina tutrix poſſeſſionẽ retinebat nomĩe dicte pupille. ⁊ per ꝯñs illa pupilla poſſidebat: non autem ipſa tutrix.

a ¶ At q alieno nomine poſſidet nõ poſſidet ipſe: ſed cuius nomine poſſidet̃. l. qd meo in princ. ff. de acq. poſſ. ⁊ l. certe §. j. ff. de precario. ⁊ c. cum veniſſent in fi. de reſti. ſpo. ⁊ p mortem ipſius pupille admittit̃ ipſa poſſeſſio nec tranſit in heredem etiam ex aditione hereditatis ſed requirit̃ noua apprehenſio ⁊ noua acquiſitio poſſeſſionis. l. cum heredes in princ. ff. de acquirẽ. poſſ. ⁊ l. vniuerſas. §. ꝙ per colonum. ⁊ l. pomponius. §. queſitũ. eo. ti. ideo dicta Santolina ſi adita hereditate. d. Chriſtophore continuauit poſſeſſionẽ illaꝫ de nouo queſiuit cũ prius ipſa nõ poſſideret ⁊ poſſeſſio ipſius Chriſtophore eẽt extincta cuꝫ mors omnia ſoluat in auctentico de nup. §. deinceps. ideo ipſa cenſetur de nouo poſſeſſionem apprehendiſſe. ⁊ per ꝯñs videtur incidiſſe in penaꝫ dicti decreti ꝙ videtur prohiberi re apprehenſionem poſſeſſionis rerum que fuerunt a teſtatore poſſeſſe: nam dictus Marianus fuit verus teſtator. lꝫ etiam Petruſantonius vr̃ ꝙ debeat cenſeri aliquo reſpectu teſtatoꝛ ex quo eius pater vr̃ ꝙ ei fecerit pupillarem ſubſtitutionẽ que videtur probari per plures teſtes.

b ¶ Nam pupillaris ſubſtitutio cenſet̃ teſtamentum pupilli. l. patris ⁊ filij teſtamentum. ff. de pupil. ſubſtit. ⁊ l. ij. §. prius eo. ti. ⁊ conſtat eandem eſſe rationem prohibendi apprehenſionem poſſeſſionis reꝝ que poſſidebant̃ a pupillo qui deceſſit cum pupillari ſubſtitutione. ⁊ in apprehenſione poſſeſſionis rerum que poſſidebantur ab alio teſtatore. ⁊ per conſequens videtur vtroqꝫ caſu idem de iure reſpondendũ. l. poſthumi. §. ſed hi verſiculo: nam diuus. ff. de li. ⁊ poſthu. ⁊ l. j. in fi. C. eod. titu. ⁊ l. de quibus. §. in veteratã. ff. de ll. cum ſi. maxime quia videtur ꝙ dicta Santolina inciderit in penam dum apprehendit poſſeſſionem nomine dicte Chriſtophore quia ipſius facto ventũ fuit cõtra dictum decretum ſi talis apprehenſio non licebat: ideo eidem. Santoline eſt imputandum non dicte Chriſtophore pupille ⁊ ignare eorum que gerebant̃: nec etiam videtur reddi poſſe ratio differentie inter caſum in quo heredes ſunt ſcripti in teſtamento in ſcriptis redacti ⁊ caſuꝫ in quo ſunt heredes ſcripti coraꝫ teſtibus non adhibita ſcriptura attento ꝙ pareꝫ vim hꝫ probatio per teſtes ⁊ probatio per inſtrumenta. l. in exercendis. C. de fide inſtru. ⁊ pareꝫ vim habet teſtamentum nuncupatiuum ⁊ ſubſtitutio pupillaris in eo facta ſi per teſtes probatur ⁊ ſi probatur per ſcripturam per ea que hñr in. l. hac conſultiſſima. §. per nuncupationem. C. de teſta. ⁊ l. publicati eo. ti. preterea probatur per teſtes ꝙ de dicta ſubſtitutione pupillari fuit fcã ſcriptura q2 totum teſtamentũ fuit in ſcriptura redactum p Permarinũ vnum ex teſtibus teſtamẽtarijs qui dicitur qd eſt notarius lꝫ non deſcripſerit vt notarius ⁊ propterea vidẽtur poſſe verificari verba dicti decreti loquentis de ſcriptis heredibus nec videtur refragari ſi dicat̃ quod putabatur quod dicta ſubſtitutio non valebat: quia dictum decretum videtur ſuper hoc prouidere diſponendo quod diſpoſitio ipſius decreti: procedat etiam ſi allegaretur de inualiditate teſtamenti.

c ¶ Nec etiam obſtare videtur ſiquis dixerit ꝙ dictum decretum permittit certis perſonis apprehendere poſſeſſioneꝫ: nõ aũt prohibet alios poſſeſſionẽ apprehendere: nam verba dicti decreti illum non exprimunt ⁊ decretum penale ⁊ a iure exorbitans non videatur extendendum ad caſus verbis non comprehenſos ſed potius verba ipſa videantur reſtringenda ea ratione: q2 exorbitans. l. ius ſingulare. ⁊ l. ꝙ vero contra. ff. de ll. ⁊ c. cum dilectus de conſuetudine ⁊ regula que a iure communi exorbitant in. vj. ⁊ ẽt ea ratione quia iura penalia ſunt reſtringenda. c. ſtatutum de elec. in. vj. ⁊ regula in penis eodem libro. ⁊ l. ſi preleſ. ⁊ ⁊ l. interpetratione. ff. de penis quia ad hoc videtur poſſe reſponderi ꝙ dictum ſtatutum videtur imponere penam alijs ꝙ̃ ſcriptis heredibus ſi poſſeſſionem apprehendũt: nam licet decretum expreſſe permittat ⁊ non prohibeat tamen a contrario ſenſu videtur alijs prohibere l. ſiquis ex argentarijs. §. prohibet. ff. de eden. ⁊ facit. l. qui teſtamento. §. mulier. ff. de teſtamentis. eſt enim argumentum a cõtrario ſenſu validiſſimum in iure. l. j. §. huius rei fortiſſimũ eſt argumentum. ff. de officio. eius cui man. eſt iuriſditio. ⁊ maxime in caſu iſto: quia pena in decreto appoſita non poteſt adaptari ad caſum comprehenſum in verbis decreti que ſunt permiſſiua apprehenſionis poſſeſſionis. ⁊ pena imponitur apprehendentibus poſſeſſionem in caſu non permiſſo: non autem apprehendentibus in caſu permiſſo vt aperte ſignificant illa verba ſiquis vero cõtrafecerit ⁊c. ⁊ etiam verba rubrice alſs. illa appoſitio pene eſſꝫ omnino ludibrio ꝙ non eſt dicendum. c. commiſſa de elec. in. vj. ⁊ l. ſi vero in prin. ff. de iudi.

d ¶ Hinc dicimus ꝙ licet argumentum a contrario ſenſu non aſſumatur ad alterius iuris correctionem vt note. Joan. andre. in. c. publicato de elec. ⁊ Bartol. in. l. omnes populi de iuſti. ⁊ iur. ⁊ Bald. in. d. §. mulier. ⁊ in. l. conuenticulam. C. de epiſcopis ⁊ cle. ⁊ Salyce. in. d. §. huius rei. ad quod etiam nota. gl. ſingularis in. c. cupientes. §. quod ſi per viginti iuncta. l. apud antiquos. C. de fur. ad quod etiam nota. per gloſ. in. c. j. de etate ⁊ qualitate. ⁊ in capi. ſignificaſti de foro competenti ⁊ per Archi. tertia queſtiõe j. in capi. beatus. tamen fallit quando de contraria mente ſtatuentis apparet prout dicit Bartol. in. d. l. omnes populi. ⁊ ſatis de mẽte ſtatuẽtium apparere cẽſetur quando

ſtatutū alexāndri operaretur ꝑut deprehenditur ex l. ii. ꝟ. bal. in. d. l. couenticulā. vbi refert By. cõſuluiſſe in ciuitate florentie et Cy. in ciuitate piſtorij ꝙ ſi ſtatutū diſponit ꝙ filia ſuccedat nõ extāte maſculo cẽſeſ ꝑ illud ſtatutū filia extāte maſculo excluſa. et ſic per ꝯtrariū ſenſum corrigiſ ius cõe prout volunt pſati doc. ad hoc facit optime auctentica ex teſtõ. C. de colla. vbi hoc idẽ notat Monta. allegãdo aũt dyaconiſſaꝫ. C. de epiſco. et cle. iūcta gl. tex. enim in. ꝟ. dyaconiſſaꝫ in auctẽtico ð ſanctiſ. epiſ. nõ loquiſ correctiue nec hꝫ corrigere iura antiqua niſi a ꝯtrio ſenſu. et tamẽ corrigit prout voluit glo. in. l. nulla. C. de epiſ. et cle. ſup qua eſt appoſita. d. autẽ. dyaconiſſam. et ẽt glo. in. ꝟ. qm̃ in autẽ. quomõ opꝫ epiſcopos idẽ vr̃ velle Bal. in. l. obſeruare. ꝟ. pſi ciſci in. ij. qõne col. iiij. ff. de offi. proconſu. ex his itaqꝫ vr̃ poſſe concludi ꝙ dcã Santolina cõtinuãdo dictam poſſeſſiõem inciderit in penam dicti decreti. et ſucceſſiue circa ſcdm queſitũ vr̃ ꝙ dictus Jacobus ſcriptus heres poſſit ingredi poſſeſſionẽ dictoꝝ bonoꝝ ex quo probaſ per aliquos teſtes ꝙ fuit deſcriptus in dcã pupillari ſubſtõne que vt dixi cẽſetur teſtamentũ filij. et per conſequẽs vſr militare verba affirmatiua dicti decreti pmittẽtia apprehẽſionem poſſeſſionis rerum per teſtatorẽ poſſeſſaꝝ maxime quia decretũ quatenus permittit et apprehẽſionẽ poſſeſſionis ꝓpria auctoritate vr̃ fauorabile et fauores ſunt ampliãdi nõ reſtringẽdi. l. cũ quidam. ff. de lib. et poſth. et c. odia de reg. iuris in. vj. cum concordantijs.

e ¶ His tamen minime refragantibus cõtrariã parteꝫ puto de iure intrepide tenẽdã primo ꝙ dcã Sãtolina nõ inciderit in penã dicti decreti ex pluribus et prio qꝛ tpe quo ipſa ꝯtinuãdo poſſeſſionẽ illã ſibi queſiuit poſt mortem dicte Chriſtophore nõ examinati niſi duo teſtes q nullatenus legittie ꝓbabãt dictã ſubſtõnẽ ex quo ad ꝓbandũ teſtm̃ requiruntur ſeptẽ teſtes. d. l. hac ꝯſultiſſima vel ſaltem cum preſbytero parrochiali duo vel tres alij vt in. c. cuꝫ eſſes extra de teſtamen. ita ꝙ tunc tpis non apparebat aliquod teſtm̃ dicte Chriſtophore et paria ſunt non eſſe vel non apparere. l. duo ſunt titij. ff. de teſtamẽ. tut. et. l. ſi fuerit. ff. de rebus dubijs. et. l. cum reo. ꝟ. cum itaqꝫ. ff. de lega. j. ideo cum dicta Santolina eſſet proximioꝛ dicte Chriſtophore ſi putabat illã ab inteſtõ decedere et propterea cõtinuauit poſſeſſionẽ non vr̃ in culpa. et per ꝯñs nõ vr̃ incidiſſe in penã cum pena abſqꝫ culpa regulr̃ non ſoleat imponi. l. ſi qua pena. ff. de verbo. ſign. et in. c. ſine culpa de regu. iur. in. vj. et ſexageſima diſt. in can. ſatis peruerſum ꝙ et videſ de mente conditis dictum decretũ qꝛ vr̃ loq qñ teſtm̃ ꝓducit vt pꝫ ex verbis decreti ibi niſi teſtm̃ ꝙ ꝓducit appareret in validum ex ſui forma. et ſic vr̃ loqui dictum decretum quãdo teſtm̃ producitur. et idcirco ſentire videtur ꝙ tũc procedit diſpoſitio ipſius decreti in prio ſui capitulo qñ teſtamẽtũ producitur ꝙ quidem minime cõtingebat ſaltem tpe quo dicta Santolina apprehẽdidit poſſeſſioneꝫ: iõ contrarius ſenſus illius decreti non adaptatur ad hunc caſum.

f ¶ Cũ ꝯtrius ſenſus deſcẽdat ex coniectura mentis diſponentis. l. apud antiquos. C. de fur. que coniectura mens deprehendiſ in ꝯtrium ħ caſu quo teſtamẽtũ non producebaſ ſaltem ꝙ in ſui figura appareret validũ ex quo preſupponiſ ꝙ tũc tpis nõ erãt examinati niſi duo teſtes qui ſine dubio nõ ſufficiũt ẽt de iure canonico niſi ad pias cauſas vr̃ inter liberos prout cõiter teneſ in. d. l. hac conſultiſſima et in. d. c. cum eẽs. et in. c. relatum eo. ti. quinimmo tempore quo poſſeſſioẽꝫ queſiuit noĩe Chriſtophore nullus teſtis fuerat examinatus nec de teſtõ forte aliud dicebatur fuit itaqꝫ dicta prima acqſitio poſſeſſionis facta per dictã Sãtolinam licita et immunis a dicta pena dato ſine preiudicio veritatis ꝙ dicta ſubſtõ fuerit de ſe valida. et poſtea legittime probata qꝛ dicta Santolina non poterat id diuinare et propterea excuſanda eſt per. l. ſi putatoꝛ. ff. ad. l. acq. et c. vt noſtrum extra vt eccleſiaſtica beneficia nec decretũ punit continuatiõeꝫ poſſeſſiõis apprehẽſe nec illã prohibet ſed ſolũ prohibere vr̃ et punit ipſam apprehẽſionẽ poſſeſſiõis et idcirco dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ dictũ teſtamentũ pupillare fuerit poſtea legittime probatũ. ſ. per examinationem alterius teſtis cuius tamẽ ꝯtrũ alias conſulẽdo tenui et in pñtiaꝝ ſum eiuſdẽ ſnĩe nihilominus non militat dictum decretum ꝙ vt dixi loquiſ de ipſa apprehenſione nõ ꝯtinuatiõe poſſeſſionis licite apprehenſe nec dictũ decretum exorbitans et penale eſt trahẽdũ ad caſum nõ cõprehẽſum ſub verbis ſed potius verba eẽnt reſtringen-

da vbi cõmode fieri poſſet per rõnes et iura. ſ. adducta. et maxime qꝛ nõ eſt eadẽ rõ nõ querere vr̃ qſitũ amittere iuxta illõ turpius eijciſ q̃ nõ admittiſ hoſpes. c. queadmodũ de iureiu. et multa impediũt faciẽda q̃ nõ impediũt iã facta. c. ad apoſtolicam de regularibus. et. l. patre furioſo cum ibi notatis. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iur.

g ¶ Et ppea pari rõne nõ obſtaret ſi dictum teſtm̃ fuiſſet poſtea ꝑ ſummũ pontificẽ roboratũ ꝑut roboratũ dr̃ per quoddã breue cuius copiã vidi in ſcripturis ad me delatis: nã ex quo illud breue nõ emanauerat tpe apprehẽſionis dicte poſſeſſionis nõ inficit dictã poſſeſſionẽ per proxime dcã lꝫ re vera arbitrer dcm̃ breue nõ iuuare ſeu roborare dictũ teſtamẽtũ ex eo qꝛ in ſupplicatiõe fuit ſuppreſſuꝫ in nõ narrãdo ꝙ ſoroꝛ teſtatoris que nerreſ depoſuiſſe corã notario ſup dicto teſtõ ſeu vltima volũtate fuerat directo ſubſtituta dicte Chriſtophore ſm eius diſpõnem ꝙ qdẽ exprimi debuit qꝛ inſtitutus heres in teſtõ non eſt legittimus teſtis teſtamẽtarius vt eſt expſſum in. l. q teſtõ in pn̄. ff. de teſta. et probatur in. ꝟ. legatarij ibi qꝛ iuris ſuc ceſſores et c. inſti. eo. ti. et repelliſ nõ ſolũ a probatiõe rõne ꝓprij intereſſe: ſꝫ etiã ab ipſo initio nõ eſt cenſendus idoneus teſtis ad ſolẽnizandũ teſtamẽtũ ille q hꝫ in teſtõ titulũ inſtõnis: adeo ꝙ ẽt ſi poſtea recuſaret oẽ ius ſuuꝫ vr̃ aliter priuareſ omni iure: ita ꝙ ceſſaret oẽ eius intereſſe nihilominus teſtamẽtum nõ iuuaretur eius probatione ſi non iuuaretur ſufficienti numero aliorum teſtium.

h ¶ Qꝛ teſtm̃ dꝫ ab initio hẽre teſtes legittimos i ſufficiẽti numero. d. l. hac cõſultiſſima. et inſti. e. tit. ꝟ. fi. et attẽdiſ qualitas teſtiũ teſtamentarioꝝ nõ ſolũ tpe quo deponũt: ſed ẽt tpe quo teſtamẽtũ cõdiſ inſti. de teſta. ꝟ. teſtes. et. ꝟꝟ. ſequentibus maxie in. ꝟ. ſꝫ nec hẽs vbi aſſignaſ rõ quare hẽs ſcriptus i teſtõ. et alij ibi nominati nõ ſunt legittimi teſtes qꝛ tpe teſtamẽti rẽſeſ negociũ agi inter teſtatorẽ et heredẽ et ſic ponderaſ tps teſtamẽti cõditi nõ tps ðpoſitiõis ſiꝰ ſi ſeruus tpe teſtamẽti adhibeſ in teſtẽ et poſtea tẽpore quo deponit eſt factus liber nõ ppea eſt idoneus teſtis. d. l. q teſtõ. ꝟ. ſeruus et ꝯ ſi tpe teſtamẽti fuiſſet liber et poſtea efficereſ ſeruus eſſet iudicãdus idoneus teſtis: qnimmo ꝙ eſt fortius ſi tpe teſtamenti eſſet ſeruus ſed cõi opinione habebatur pro libero lꝫ tpe depoſitionis detegaſ ſeruus nihilominus cenſebitur idoneus teſtis. l. j. C. de teſta. et inſti. de teſta. ꝟ. ſed cum tpe et eſt ratio qꝛ teſtes requiruntur in teſtõ non ſoluꝫ ad approbanduꝫ. ſed etiam ad ipſuꝫ ſolemnizandum vt habetur in dictis iuribus preallegatis.

i ¶ Et ſubreptio reſultat non ſolũ qñ aliqd non exprimitur quo expſſo reſcribẽs veriſilr̃ nõ cõceſſiſſet id qð reſcripſit vt in. c. ſuper lrĩs ð reſcriptis. et in. l. j. et. l. preſcriptiõe. C. ſi contra ius vel vtilitateꝫ publicã: ſed ẽt ſi tacetur aliqd quo expſſo reſcribens nõ cõceſſiſſet de leui id qð cõceſſit vt eſt expreſſuꝫ ſingulr̃ in. c. poſtulaſti vbi hoc doct. notant extra de reſcriptis et ſurreptio in hmõi gratiosis reddit reſcriptuꝫ ipſo iure nullũ vt in. c. ad audientiã de reſcriptis. licet in lrĩs iuſticie ſurreptio nõ reddat reſcriptum nullum: ſed annullãdũ. d. c. ſuper lrĩs. et. d. l. preſcriptiõe cũ ſi. ſi autem fuiſſet intimatum principi qualr̃ illa teſtis que narrabatur fuerat ſubſtituta pupillariter ꝑ ſua parte et ꝙ de pupillari ſubſtõne principaliter erat tractãdum et rõne dicte ſubſtõnis erat cõtrouerſia ꝑfecto arbitrãdũ ẽ ꝙ pncipio ð leui nõ validaſſet dictũ teſtamẽtũ ſaltẽ reſpectu pupillaris ſubſtõnis de qua agiſ. et maxie qꝛ tpe ðpoſitiõis non ceſſabat eius intereſſe et lꝫ poſtea eadẽ ſoroꝛ in articulo forte mortis declarauerit id qð reuelauerat dixiſſe ꝑ veritate. et non pro ſuo intereſſe: immo ſuo iuri renũciaret: tñ nõ ppea iuuatur eius dictũ inualidum: poſſet inſuper vlterius inſtari ſup ſurreptiõe et nullitate dicti breuis et ſupplicationis inſtrocluſe tñ ſup ħ pncipalr̃ nõ cõſultus nõ me intromitto vlterius ſatis ẽ ad ꝓpoſitũ cõſultatiõis ꝙ dictũ reſcriptũ ſiue validũ ſiue ſit inualidũ nõ inficit apprehenſionẽ poſſeſſionis que preceſſerat vt ex premiſſis deductum eſt.

k ¶ Juuat ẽt dcã dña Sãtolina: qꝛ dictũ decretũ loqtur cõditionalr̃ vꝫ ſi ꝑ mortẽ alicuius de poſſeſſiõe ſuarũ rerum contẽtio eueniret illis liceat et c. ſi ergo nõ eueniret cõtẽtio de poſſeſſiõe et c. dficit cõditio dcĩ decreti: iõ tũc deficit ipꝫ decretũ. et maxie attẽta pſatiõe ipſiꝰ decreti et rõne ipſius que eſt vt obuieſ ſcãdolis q̃ ſolẽt occurrere in apprehenſionibus hmõi poſſeſſionũ rerũ iam defuncti vt exprimiſ in pn̄. decreti: ſi itaqꝫ nõ occurrit contẽtio aliqua ceſſat rõ decreti: iõ ceſſet ẽt eius diſpõ. l. ꝙ dictum. ff. de pac. c. cum

ceſſante

ceſſante de appel.⁊.l.adigere.§.Quis ð iure patro. ⁊ ſi di
catur lȝ tūc nō euenisset cōtentio exorta eſt ad pñs reſpō
deſ ꝙ attendit tps apprehēſionis poſſeſſiōis qꝛ decretū
prouidet ſup apprehēſione qñ ⁊ cui liceat ⁊ qñ ⁊ cui non
liceat vt ex vbis decreti dilucide apparet.⁊ ſupra demon
ſtratū eſt:qualitas ergo illa vtꝛ.ſ.ſit contētio dȝ cōſiderae
ri tpe quo agit an liceat necne.⁊ ſic tpe apprehenſionis ⁊
acqſitionis ipſius poſſeſſiōis.qualitas.n.dȝ adeſſe ſȝ tē
pus vbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.⁊.ff.de hē
di.inſti.l.ſi alienū.⁊.ff.ꝙ iuſſu.l.ſi tutoris.§.ſi non aūt re
perio in ſcripturis ⁊ actis ad me delatis ꝙ tpe mortis di
cti Petriantonij pupilli de cuius rerum agitur vel paruȝ
poſtea fuerit contentio ſuper poſſeſſione ipſarum rerum:
nec ēt tempore mortis dcē Chriſtophore pupille ex cuius
perſona venit Santolina illam cōtinuando.⁊ ſic mutan
do ſibi.n.poſſeſſionis:vt vbi prius noīe alieno poſſidebat
ſuperueniente noua cā ꝓprio noīe poſſedit ꝙ quidem ſo
lo aīo fieri pōt.l.certi conditio.§.ſi.ff.ſi cer.pe.l.qua ratio
ne.§.interdum.ff.de acq.rer.do.⁊.§.interdum inſti.eo.ti.
merito licuit dicte Santoline apprehendere poſſeſſionē
dictarum rerū nomine dicte Chriſtophore ſtatim mortuo
Petroantonio prout fecit ⁊ poſtea mortua ipſa Chriſto
phora noīe ꝓprio nō obſtante dicto decreto cū tūc tē
poris nō eſſet cōtētio ⁊ poſſet ēt attētari ꝙ exquo illa ac/
quiſitio nomine ſuo fit ſolo aīo nec requiriť nouus actus
corporeus prout requirit regulariter in apprehēſiōe poſ
ſeſſionis.l.iij.§.j.⁊.l.quemadmodum.⁊.l.cū heredes.ff.de
acqui.poſ.cum ſi.cum ꝓ tali apprehenſiōe non requiratur
actus facti nec acceſſio ad locū:lȝ ſolus animus non cadit
aſſumptio armorum de quibus in prefatione dicti decreti
nō militet in his terminis dictum decretū lȝ hoc aliter ꝓ
nūc nō firmē:ſatis aūt ſit ꝙ tpe quo qūm nō aderat ta
lis cōtētio nec illa poſtea ſuperueniēs eſt cōſiderāda quo
apprehenſionem iam factam per ſupradicta.

l ¶ Juuari ēt pōt dicta Sātolina qꝛ dcā ſubſtitutio dr eidē
ꝙ eſt nulla ēt adhibita poſtea alia teſte ⁊ ſup h hȝ conſilia
doctorū qbus mulier ſi credit eſt excuſanda cū nedū mu
lier ſed ⁊ iura credant peritis in arte ſua.l.j.in pn.ff.ð vē.
inſpici.l.ſeptimo mēſe.ff.de ſtatu homi.l.inteſtato de ſuis
⁊ legi.cum multis ſi.ad idē.l.in bonorū.ff.de bonorū poſ.
⁊ ſaltē res eſt multū dubia ⁊ error iuris multū dubij eq
parať probabili errori facti.c.cū dilectus de conſue.vbi ꝑ
illum tex.hoc voluīt.d.Ant.Pe.de anch.⁊ Jmo.⁊ idē vo
luit.d.Anto.in.c.de quarta de preſcrip.⁊ Jmo.in.c.ſi dili
genti.e.ti.per.d.c.cū dilectus.⁊ pernotata per gl.no.in.c.
j.de poſtu.prela.li.vj.idē voluit Bal.in conſi.mihi.dliij.
incip.iſta queſtio hȝ duas partes.⁊ maxime in muliere in
qua tolleratur etiaȝ alia iuris ignorantia maxime in dānis
euitandis.l.j.in ſi.ff.de eden.l.iuris ignorātia ð iur.⁊ fac.
igno.ita ꝙ ſi etiaȝ hodie de nouo apprehenderet nō ꝑius
apprehenſam foret excuſanda a pena nō ſoluȝ ſi ſubſtitō eſt
nulla prout arbitror non valere:ſed etiā ſi re vera eſſet ali
qua attento ꝙ ipſa errans in iure in quo conſuluit peritio
res non meretur penam per iam dicta.

m ¶ Nec ob.ꝙ decretuȝ prouidet ēt eo caſu quo teſtm̄ alle
gatur nullū.⁊ per ꝯñs rōne nullitatis teſtamēti nō vult ꝙ
ſcriptus heres impediať ingredi poſſeſſionē nec ꝙ ex hoc
alteri ingredi liceat qꝛ reſpōdetur ꝙ decretū ſubdit exce
ptionē niſi teſtm̄ ꝙ producitur apparere inualiduȝ ex ſui
forma:profecto inualiditas de qua agitur nō depēdet niſi
ex forma teſtamenti ſcilicet ꝑꝑ defectuȝ numeri teſtiū ido
neorū ad ipſius probationeȝ ſufficientē vel qꝛ teſtes ſunt
in ſuis dictis ſingulares de quibus alꝯ late conſulendo
dixi nō me extēdo:ſi ergo inualiditas teſtamenti reſultat
illa eſt talis nature ꝙ ſub exceptione nō ſub regula dcreti
comprehenditur.⁊ ſi eſt ſatis apparet cum ius ſit certū.l.
ornamentorum.ff.de auro.⁊ argen.leg.⁊ ſi ius eſſet in cō
trariuȝ ſatis eſt ipſi Santoline ꝙ conſilijs peritorū ipſa
putauerit ſubſtitutionem de iure nullam per iam dicta ob
mitto alia media in themate ꝯducta.ſ.ꝙ a publicatiōe fue
rit appellatum:maxime quia non video ipſam appellatio
nem:tale.enim mediū relinquo peritie habentis iudicare.
⁊ etiaȝ aliud ꝙ dictus Petruſantonius non habuit poſ
ſeſſionē dictarum reruȝ ⁊ ꝙ ipſe cenſetur teſtator quo ad
pupillarem ſubſtitutionem illud autem circa hoc medium
conſidero ꝙ ſubſtitutio pupillaris diuerſis reſpectibus
quādoq; a iure cenſetur teſtamentum filij ⁊ non patris ⁊
qñq; teſtamentum patris ⁊ non filij.l.papinianus.§.ſed
nec impuberis.ff.de inoffi.teſta.ideo ad euitationeȝ pene
poſſet attentari ꝙ cenſeatur teſtm̄ filij vel non filij prout
tali via excuſareť quis a pena cū pene ſit odioſe ⁊ potius re
ſtringende q̄ ampliande per iura vulgaria:ſit ergo cōclu
ſio intrepide firmanda ꝙ dicta Santolina nullaȝ penaȝ
mereatur ex tali apprehenſione.

n ¶ Nō obſtantibus adductis in contrariuȝ que ſatis ap
parent ſublata per iā dicta:non enim puniri poteſt.qꝛ ap
prehēdit nomine Chriſtophore poſſeſſionem que fuerant
poſſeſſa per dictum Marianum teſtatorem qꝛ exquo erat
tutrix ⁊ illa Chriſtophora erat ꝓximior ⁊ Petroantonij
⁊ Mariano ⁊ ſibi non innotuerat de aliquo teſtamēto cū
ſit facti ⁊ in alieno facto eſt licita ignorantia ⁊ preſumitur
l.ſi.ff.pro ſuo.⁊.l.qui in alterius.ff.de reg.iur.⁊.c.preſu/
mitur.⁊.c.qui in ius.eo.ti.li.vj.⁊.l.verius.ff.de proba.ar
tabatur ex iniuncto ſibi officio illa facere.ſ.adire ⁊ poſſeſ
ſionē apprehendere cum hereditas ꝓut preſupponiť erat
lucroſa ⁊ ſi teſtamētum nō apparuiſſet ⁊ ipſa predicta ne
glexiſſet fuiſſet eidem imputādum cū debeat vtilia facere
l.de his.⁊.l.tutoris.⁊.l.ſi.C.de admi.tu.⁊ q̄ſi ꝑ totuȝ ti.ff.
⁊.C.e.ti.⁊ i ti.ff.⁊.C.ð peti.⁊ como.tut.i multis iuribꝰ.ſi
itaq; ex tali apprehēſiōe quā fecit noīe Chriſtophore pu
pille ipſa incidiſſet in penā ꝑfecto inijcereť eidē laqueus.

o ¶ Et officiū ſuum foret eidē dānoſum ꝙ eſſe nō dȝ.l.cuȝ
quedaȝ.C.de admi.tu.⁊.l.ſiquis ex ſignatoribus.ff.quem
admodū teſta.aperi.⁊.l.videlicet.ff.de qbus cauſis maior.
poſſeſſio itaq; dictorum bonorum tempore mortis dicte
Chriſtophore erat ipſius Chriſtophore que deceſſit ab in
teſtato ⁊ dicta Santolina erat eidem proximior ⁊ heres
nec aliqua cōtētio eſt ſuper hēditate dicte Chriſtophore:⁊
iō dcē Santoline licuit poſſeſſionē bonorū ꝑius poſſeſſo
rū a dcā Chriſtophora apprehēdere ex ſuo capite ipſius
decreti ⁊ ex illo capite prohibetur clariſſime dictus Jaco
bus dictam poſſeſſionem ꝓpria auctoritate apprehendere
nec liceret etiam ſi per dictam Santolinam nō fuiſſet ap
prehenſa poſt mortem dicte Chriſtophore:nā exquo poſ
ſeſſio vltimo loco fuit apud Chriſtophoram ⁊ illa deceſ
ſit inteſtata ſoli proximiori licet poſſeſſionem appreben
dere.⁊ alij apprehendentes incidunt.in penam ex forma
dicti decreti.itaq; dictum decretum aduerſať dicto Jaco
bo ⁊ nō dicte Santoline multofortius non permittitur
dicto Jacobo apprehendere dictam poſſeſſionem poſtq̄
eſt per aliam perſonam apprehenſa.

p ¶ Nā iura tuentur ēt predonem in ſua poſſeſſione vt nō
liceat cuiq; ēt ſi ipſe fuiſſet ſpoliatus poſſeſſionē qua ſpo
liatꝰ fuerat ꝓpria auctoritate apprehēdere.l.ſiquis a ſe fun
dū.C.ad.l.iuliā ð vi.l.colonus.⁊.l.cū fundus.ff.de vi ⁊ vi
arma.⁊.c.in litteris extra de reſti.ſpo.⁊.l.diſtinctione vt
conſtitueretur itaq; dicta Santolina ſiue iuſte ſiue vicio
ſe poſſeſſioneȝ apprehēdiderit nō poteſt ea propria aucto
ritate per dictum Jacobū priuari per dicta iura:nec obſtat
primum capitulum dicti decreti:nam illud etiaȝ preſuppo
ſita validitate teſti paterni ⁊ pupillaris nō iuuat dictū Ja
cobum:naȝ ſtatuta ⁊ decreta recipiūt interpretationē paſ
ſiuam a iure cōi.l.ſi ſerui vrī.C.de noxa.⁊.c.cum dilectus
de ꝯſue.⁊.l.gradatim.§.ſed ſi lege municipali.ff.de mune.
⁊ hono.cum concor.ideo dictum decretum debet intelligi
in poſſeſſione vacante quam vacare contingit per morteȝ
poſſeſſoris.d.l.cum heredes prout ergo promiſſio quā fa
cit ius commune heredi non trahitur ad caſum quo alius
prius illam occupet ita pari ⁊ fortiori non debet in eum
caſum trahi permiſſio facta per ius municipale nec iuua
tur dictus Jacobus allegando ꝙ dicta occupatio poſſeſſio
nis dicte Santoline fuit iniuſta quia illud negatur:ſed da
to ꝙ fuiſſet iniuſta ⁊ punienda non tamen licet eidem Ja
cobo ſibi propria auctoritate ius dicere.l.non eſt ſingulis
ff.de regu.iur.huiuſmodi enim cognitio ⁊ punitio ſpectat
ad iudicem:nam ⁊ poſſeſſio predonis eſt iniuſta.⁊ plerūq;
punienda.d.l.ſiquis a ſe fundum.⁊ tamen non pōt alius
priuatus cui alꝯ poſſidere permittitur predonem ipſum
poſſeſſione ſua propria auctoritate priuare:ſed mediante
iudice iuris ordine ſeruato ⁊ priuatio poſſeſſionis ⁊ puni
tio eſt inferenda per iura preallegata:ita ergo in caſu no
ſtro fieri deberet ſi dicta Santolina iniuſte poſſeſſionem
occupaſſet ⁊ penam incurriſſet ꝙ tm̄ minime fatenduȝ eſt
immo ꝯtrium eſt ſupra ꝓbatū pluribus medijs cōfirman
tur iam dicta ꝯ dictū Jacobum qꝛ ſi ipſe vult niti ex titu
lo teſtamēti quē ꝑtēdit hēditate a mariano ⁊ a Petroan

tonio.ꝛ ex poſſeſſiõe quã habuit Marianus ipſe nitit̃ ex poſſeſſione nõ immediata ſ3 mediata q2 proxima poſſeſſio fuit apud Chriſtophorã que vltimo deceſſit.itẽ dictus Jacobus proximũ titulũ habere pretẽdit a Petroantonio q2 ptendit ſe fore eius heredẽ ex pupillari ſubſtõne ꝛ ex pſona petriantonij fore heredem Marian ex trãſmiſſione iure ſuitatis.l.ſi fratris.C.de iure delibe.ꝛ.l.apud hoſtes.C.de ſuis.ꝛ legi.cum côcor.qui primi teſtõris eſt heres.l.ſi.C.de here.inſti. ideo ex dicti Mariani poſſeſſione vult niti:iõ titulus exquo nititur eſt mediatus ꝛ ẽt poſſeſſio qua nitit̃ eſt nõ proxima ſ3 remota:ipſa aũt Sãtolina nitit̃ ex titulo ꝛ poſſeſſione proximis:nã vltima poſſeſſio fuit chriſtophore cui immediate ſuccedit ipſa Santolina:ideo ipſa in.acqſitione poſſeſſionis debuit eſſe potior..

¶ Q2 proxima cã eſt efficacior cauſa remota.l.ſociũ qui in eo.ff.p ſocio.ꝛ.l.ſi mulier.ff.rerum amo.ꝛ ibi glo ꝛ glo.in c.de cetero de homi.que adducit concor.ꝛ ibi p doc.ꝛ per Bal.in repeti.l.cum mulier in col.xv.ff.ſo.ma. multifariã: itaqꝫ varijſqꝫ vijs deducit̃ ꝛ qdem clare ꝙ dicta Santolina nõ in penam dicti decreti ꝛ dictus Jacobus nõ poteſt ppria auctoritate ipſam priuare:imo ea3 priuando ꝛ apprehendendo dictam poſſeſſionẽ incideret in pena3 ſiue ipſe foueat iuſticiam in facto principali ſiue nõ:ſed longe fortius ſi in cauſa principali iuſticiã non foueat:addicta vero in ꝯtrium ſunt ſublata:nã preſuppoſito ꝙ ſtatutum a ꝯtrio ſenſu prohibeat alijs poſſeſſionem apprehendere nõ ppea militat in caſu nr̃o ſiue ſit teſtm̃ filij ſiue pr̃is ſiue valeat ſiue nõ p iã dicta ꝛ ſi dicat̃ dictus Jacobus cepit poſſeſſionem in vita dicte Chriſtophore prout in puncto dr̃ illud aſſeri illa poſſeſſio nõ producit̃ ꝛ caute vt arbitror:q2 dubitãt de pena decreti ꝛ ſi nõ pbat̃ de illa nõ tractãdu3:ſi vero probaret̃ oĩmodo obſtãt iã dicta:q2 exquo fuit apprehenſa per dictam Santolinã noĩe dicte Chriſtophore.ꝛ ei qſito nõ potuit ea priuari per iã dicta ꝛ prout dixi dictũ decretu3 intelligi d3 in poſſeſſione vacante non in occupata: vt probaui.ꝛ ſi ſecus diceret̃ decretũ pararet viã veniendi ad arma ꝛ viã ſcãdolis cuius ꝯtrium intẽdit facere vt p3 ex principio ipſius decreti ſupra ponderato nec debẽt inducta ad vnum finem ꝯtrium effectum producere ar.l.legata inutilit̃ de leg.j.ꝛ.l.ꝙ fauore.C.de.ll.ꝛ.c.ꝙ ob gratiam de reg.iur.in.vj.cum ſi. Laus deo.

¶ Donator oĩum bonoꝝ preſentiũ ꝛ futurorũ reſeruato ſibi vſufructu bonoꝝ:an teneat̃ tanqꝫ vſufructuarius cauere de vtendo ꝛ fruendo arbitrio boni viri ꝛ deſcribere bona ad petitionem donatarij non obſtãte quadã ſententia de qua in littera.b.

¶ Conſilium cclxvij.

i **In noĩe domini** nr̃i ieſu xp̃i ¶ In hac conſultatione videt̃ prima facie dõm ꝙ dicta lanna debeat pati ꝙ deſcriptio bonorũ donatorum fiat ꝛ debeat etiam preſtare ſatiſdationem de vtendo ꝛ fruendo arbitrio boni viri ꝛ de reſtituẽdo res in qbus ſibi reſeruauit vſum fru.finito vſufru.

a ¶ Nã regula eſt generalis ꝙ vſufructuarius artat̃ pſtare talẽ ſatiſdationẽ.l.j.ꝛ quaſi p totũ.ff.vſufru. queadmodum cau.ꝛ.l.vſufructu cõſtituto.C.de vſufru.ꝛ.l.ſi cuius in pn̄.ff.eo.tit.vbi tex.loquit̃ per vl'em omnes.ꝛ ſic loquitur vlr in omni vſufructu qualitercunqꝫ conſtituto.ꝛ qui omne dicit nihil excludit.l.iulianus de leg.iij.ꝛ.c.ſolite in ſin.de maio.ꝛ obe.ꝛ canoñ.ſi romanorum xix.diſtin.ꝛ alia multa iura loquuntur generaliter.ꝛ indefinite.ita ꝙ ſunt generater intelligenda.l.ſi pluribus de lega.ij.ꝛ.l.j.§.generaliter de lega.preſtan.ꝛ.c.quia circa de priuile.ꝛ glo.ꝛ doct. in.l.ſi vſuſfructus mihi.§.plane vſuf. quemadmodum cau.ꝛ in c.ſi.extra de pigno.enumerent aliquos caſus in quibus fallit regula ſupradicta tamen non reperio aliquem in dictis iuribus excepturare hunc caſum qui eſt ſatis frequens. ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ exceptuaſſent ſi veniret exceptuãdus videtur itaqꝫ caſus multarua.ll.ꝙ dicta lanna teneatur preſtare dictam ſatiſdationem ꝛ hec ſi vſuſfructus eſt conſtitutus ſuper rebus in quibus cadit proprius vſuſfructus.ſi vero cõſtituitur vſuſfructus ſuper rebus in qbus nõ cadit vſuſfructus pprie put ſunt res que vſu conſumunt̃ vt pecunia vinũ triticũ ꝛ hmõi:nã in talibus res ꝛ natura ꝛ rõ non petit̃ vſumfructum cõſtitui poſſe.l.ij.ff.de vſuf.earu3 rerum que vſu conſu.tũc debet preſtari ſimilis cautio ſolum de re reſtituenda finito vſufructu morte vel capitis diminutione ipſius vſufructuarij.l.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.l.ſi vini cu3 duabus ſequentibus.ꝛ.l.penul.ff.eod.tit.ꝛ idem videtur dicendum ſi ꝯſtituit̃ vſuſfructus nominũ debitoꝝ.d.l.iij. iõ ſiue bona donata ſint in bonis ſtabilibus ſiue in bonis mobilibus q̃ vſu nõ cõſumunt̃ ſiue in pecunia vl' in alijs reb⁹ que vſu ꝯſumũtur quecũqꝫ ſint res donate in qb⁹ reſeruat⁹ ẽ vſuſfruct⁹ dõm vr̃ ꝙ p dictã lãnã ſit cauẽdũ vl' de vtẽdo ꝛ fruẽdo arbitrio boni viri ꝛ rebus finito vſufructu reſtituẽdis vel de ſecũdo tantũ prout ſumitur ex pmiſſis.

b ¶ Nec refragari vr̃ ſiquis dixerit ꝙ dicta dña Lannia non teneatur ſatiſdare q2 ſit ab hoc onere liberata per ſniam ſu dicos ꝛ conuentionem factã de anno pñti. M.cccclxxix. die.v.Februarij quatenus in ea dr̃ formaliter ꝛ voluit mãdauit ꝛ declarauit ꝙ prefata dña Lanna ſine vlla alia cautione ꝛ deſcriptiõe oĩa bona ſua poſſit.ꝛ valeat libere adminiſtrare ꝛ adminiſtrari facere per quoſcunqꝫ.nã videt̃ dari poſſe plures rñſiones primo ꝙ dicta voluntas mandatu3 ſeu ſnia iudicis nõ tenuerit:q2 nulla iuris ordine ſeruato: iõ nihil v3 vt ſniã ar.l.prolatã.C.de ſententijs cũ ſimilibus qui nimmo nec vllus libellus emanauerat ſuper hmõi cautione:nec etiã ſuper deſcriptionẽ niſi ſuper deſcriptiõe bonorum que ſunt ſita in territorio montiſbodij.

c ¶ Nec poteſt aliqua ſnia diffinitiua proferri nõ precedẽte petitione cle.ſepe de verbo.ſigni.aũt.offeratur.C.de litis conteſt.cum iuxta forma3 libelli ſeu petitionis ſit ferenda ſnia.l.vt fundus.ff.cõmuni diui.ꝛ.c.qualiter ꝛ qñ de accu.ꝛ.c.licet eñ de ſymo.nec vt mãdatũ vr̃ aſtringere partes q2 nõ habebat ad id faciẽdum poteſtatem nec ex mãdato queri t̃ actio niſi mãdati vt de ſe p3 ꝛ hoc clarũ:nec vr̃ ꝙ tanqꝫ conuentio inter partes ꝯcta aſtringat q2 cõuẽtio nõ videt̃ emanaſſe ſup cautiõe vel deſcriptione nõ pſtãda:ſed ſuper alijs que ipſe partes ſpecifice ꝯuenerũt:nã in inſtrõ cõtinet̃ ſpecifice qd egerũt partes inter ſe ꝛ quid fecit ipſe cõmiſſarius ſecundo reſpondetur ꝙ dicta verba iudicis non ſonãt ꝙ poſſit gaudere vſuf.nulla cautione preſtita:ſed qõ poſſit adminiſtrare ꝛ adminiſtrari facere bona ſua ꝛc.aliud enim eſt adminiſtrare aliud fructus cõſequi ꝛ bonis frui:nã ꝛ pcurator tutor curator.ꝛ ſimiles adminiſtrãt ꝛ tñ nõ fruũtur bonis:iõ cũ vba ſnie ſint ſtricti iuris.l.paulus rñdit eos.ff.de re iu.ꝛ vba pactoꝝ ꝛ ſtipulationũ ſint ſtricte ꝯ ſtipulãtẽ.l.qcqd aſtrigẽde.§.j.ff.de v.ob.ꝛ.l. veterib⁹.ff. de pactis.ꝛ.l.labeo de ꝯhẽ.emp.vr̃ ꝙ pp dictã pnũciã iudicis ꝛ ꝯuẽtionẽ pnũ nõ ipediat̃ dictus dactilus aſtrigere dictã Lannã ad ſatiſdandum ſi vult gaudere dicto vſuf.

d ¶ Tertio reſpondetur ꝙ ſaltem dicta conuentio nõ inuet dictã Lãnam niſi forte ſuper rebus ſitis in territorio mõtiſbodij.nã ſuper illis tm̃ vertebat lis inter dictas partes nõ autem ſuper alijs:ideo dcã cõuentio vr̃ trãſactio quedam:quia ſuper lite incerta ꝛ re dubia ꝛ aliquo facto loco dati vel retenti iuxta.l.j.ff.de trãſac.ꝛ.l.trãſactione.C.eo.ti.preſertim cum in prin.inſtrumenti in prefatione.ſ. dicat̃ de pendentia litis ꝛ qõnis ꝛ ſubdat̃ ꝙ ipſe partes volebãt a lite recedere:ideo illa videbat̃ eẽ cõuẽtionũ que ſubilant̃ iuxta.l.ſi.ff.de here.inſti.ꝛ per Bar.in.l.ambitioſa de decre.ab or.faciẽ.ꝛ iõ vr̃ conuẽtio predicta intelligẽda de rebus ad litem illã ſpectantibus cum rõ ꝛ cã reſtringat dictũ l.ꝙ dictũ de pac.c.cum ceſſante de appe.ite3 trãſactio gñalis reſtringitur ad res in lite deductas vt eſt tex.ꝛ ibi doc. in.l.ſi de certa.C.de trãſac.per quã legem vr̃ decidi qõ dicta generalitas dicte tranſactionis debeat reſtringi ad res ſitas in territorio montiſbodij. ꝛ non ſolum hoc contingit in tranſactione prout vr̃ fuiſſe dicta cõuẽtio:ſed etiam in alio pacto ſi aliqua ſpecialiter premittuntur:nam verba que poſtea ſpecialiter ſubnectũtur reſtringũtur ad res dũtaxat de qbus eſt pmiſſu3 ſi verba ſalua rõne recti ſermõis pati pñt talẽ reſtrictionẽ put poſt Gui.voluit Bart.in.d.l.ſi de certa.ꝛ in.l.emptor.§.lucius.ff.de pac.per tex.ibi.ꝛ l.ſi pluribus.ff.de accep.ꝛ cõiter tenet̃ ſed in caſu nr̃o premiſſum eſt de lite. ꝛ ſic virtualiter de bonis deductis:iõ vba gñalia de bonis loquẽtia reſtringenda veniãt ad bona in dicta lite deducta cum videãtur poſſe pati dictam reſtrictione3:q2 illa indefinita omnia bona ſua poſſint ſuppleri ſ.exiſtẽtia in dicta terra montiſbodij.ꝛ ex his vr̃ remanere clara ꝯcluſio ꝙ ipſa dña Lãna aſtringi valeat ad cauendum mõ ꝛ formis premiſſis ſaltem reſpectu bonorum non

exiſtentium

exiſtentiū in dcō territorio mōtiſbodij.itē quarto ꝑmittit administratio libera ſup oībus bonis ſuis ſʒ bona donata ſunt donatarij merito ⁊ c.itē ⁊ qnto vr̄ poſſe rn̄deri ꝙ lʒ ꝑmittat̄ poſſe admiſtrare ſine cautiōe:tn̄ nō vr̄ ſublatū ius ꝓprietarij cōpellēdi ipſaʒ vſufructuariā ad ꝓſtandū cautionē:qꝛ videnſ ħ poſſe ſimul ſtare ꝙ ego poſſim adminiſtrare nō obſtante ꝙ non caueaʒ.⁊ tn̄ tu non impediendo me adminiſtrare poſſis me compellere ad cauenduʒ ſimiliter ⁊ fortius vr̄ ꝙ poſſit cōpelli ad patiendū fieri deſcriptionem oium bonoꝝ non obſtāte dicta cōuentione ⁊ ꝓnuncia cōmiſſarij.qꝛ pariter cadunt omnes dicte reſponſiones quarenus cadunt circa cautionem vt de ſe clare apparet.

e ¶ Deſcriptio.n. ad hoc vt res non diminuantur ⁊ ꝓbari poſſunt ſemper fieri debʒ quotiens ſubeſt iuſta cauſa.l.j.§.eligat̄.⁊.§.idē ait.⁊ in eis per Bart. ff.de vē.in poſ. mit. per And.de barulo.⁊ bart.in.l.defenſionis facultas.C.de iure fiſci.li.x.p bar.in.l.imperatores.§.idem reſcripſerunt ff.de app.⁊ in.l.j.C.de ſequeſtra.poſ.⁊ fruc.⁊ ibi ꝑ Rapb.⁊ Bal.ibi in fi.q allegat ēt Inno.in.c.fi.de hereticis iuſta autē cā ſine dubio vr̄ ſubeſſe in caſu iſto cū res ipſe veniāt reſtituēde demū poſt mortē Lanne adeo ꝙ poterit in lōgum tpā differri.⁊ ſunt mute ⁊ talis nature que alr̄ de facili ꝓbari nō poſſent.⁊ multe ꝑ vſuʒ habent cōſumi vt pecunie quas habet.⁊ que peruenture ſunt ex nominibus debitorum ſuper quibus habet vt plurimum verſari iſta deſcriptio adeo ꝙ res eſt aliena ab omni dubietate ſi nō obijceretur dicta cōuentio ⁊ declaratio iudicis cui ſupra eſt varijs modis reſponſum.

f ¶ In ꝯtrā aūt partē vr̄ primo poſſe dici ꝙ de iure cōi dcā lanna nō teneat̄ ſatiſdare:nā talis ſatiſdatio dʒ ꝓſtari arbitrio boni viri ꝓut dicit tex.in.l.vſufructu.C.de vſuf.⁊ ponderanduʒ ꝙ nō dicit ꝙ ſit ꝓſtanda de vtēdo arbitrio boni viri ꝓut dicit tex.l.j.vſufructuarius quēadmo.caue.ſʒ dicit ꝙ eſt ꝓſtanda arbitrio boni viri vnde in caſu quo iudiciuʒ boni viri ſuadet ꝙ nō preſtet̄ tunc non vr̄ preſtanda ita vr̄ probari per illuʒ tex.⁊ lʒ glo.ibi aliter exponat.ſ.ꝙ arbitriū verſetur in arbitrādo an fideiuſſores ſint idonei necne:tn̄ nō dicit gl.ꝙ non verſetur in alio:ſed forte illud dixit gratia exempli ⁊ exempla non artant regulam.l.damni infecti ſtipulatio competit de dāno infe.l.j.§.ꝙ dicit̄.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊.c.i.extra ne cleri.vel mona.ſʒ profecto equitas non ſuadet ꝙ ſi dono tibi proprietateʒ rei mee.⁊ mihi reſeruo vſumf.tu velis eſſe adeo malignus ⁊ ingratus ꝙ velis me artare ad non fruendum re ipā qua pro libito poteram frui niſi ꝙ volui bn̄ficio te afficere in ipā proprietate nec vt arbitror quiſpiā ſani cōſilij dubitaret ꝙ nō fuit ea mens donantis ⁊ qꝺ donatarius libenter recipiſſet donationē cum hoc qꝺ donator nō haberet cauere nec de vtendo arbitrio boni viri nec de reſtituēdo ⁊ mēs cōtrahentiuʒ eſt permaxime attendēda in cōtractibus.l.in conuentionalibus. ff.de vb.ſig.cum ſimilibus:itaqʒ equitas permaxime ſuadet qꝺ donans bona vel aliquas res particulares reſeruato vſuf. non poſſit onerari vt inuitus ſatiſdet.

g ¶ Facit qꝛ vbi nulla cadit ſuſpitio non videtur qꝺ artetur quis ad preſtandum huiuſmodi ſatiſdationem:nam iſta videtur ratio quare fiſcus non tenetur ſatiſdare.l.j.§.ad fiſcum vt leg.no.cau.vbi glo.ſupplet qꝺ ideo eſt quia ſemper preſumitur locuplex.idem Rapha. fulg. in.d.l. vſufructu. Itē ille cui poſt tempus eſt obuentum proprietas non tenet̄ ſatiſdare.d.l.ſi vſufructus.§.plane.⁊ rō eſt dicit Bar. in.d.l.vſuf.qꝛ eſt veriſimile qꝺ fruetur vt re propria:ſimiliter.⁊ pater qui habet vſumfructum in bonis filij non tenet̄ ſatiſdare prout dicunt glo.⁊ docto.per.l.cum oportet.§. ne autem.C.de bo.que libe.⁊ Barto.in.d.l.vſufructu limitāt niſi ſit ſuſpectus quia inceperit dilapidare:ſed in donante qui circa rem donatam magis afficitur donatario ꝗ̄ ſibi videtur ꝙ ceſſʒ omnis ſuſpitio cum ſemper videatur perſeuerare in eadem voluntate.l.eum qui mutatam. ff.de proba.⁊ l.non ad ea de condi.⁊ demon.ideo vr̄ qꝺ nō ſit artandus ad ſubeundum onus ſatiſdandi.⁊ maxime qꝛ.d.§.ad fiſcuʒ nō loquitur in hmōi ſatiſdatione.⁊ tn̄ gloſ.⁊ doct. trahunt ad huiuſmodi ſatiſdationem lʒ in vero rō text. ſit generalis.itēʒ.§.ne aūt loquit̄ generalr̄ in pr̄e vſufructuario ſʒ in pr̄e ꝗ ꝗ̄rit vſumfru.rōne pr̄ie pr̄ātis i bōis aduētitijs quo caſu pōt eſſe rō qꝺ ex quo iure antiquo pater conſequebat̄ plenam proprietatem ſatis prouidet̄ filio ſi retinet proprietatem abſqʒ beneficio ſatiſdationis.

h ¶ Cum ſatis ſit amico in aliquibus ſubueniri.l.tutori.C. de neg.geſt.⁊ pr̄ q in vno grauat̄ per iura noua decet ſi in alio ꝑ eadē iura releuat̄ ar.l.ſi eū in ꝓin.ff.de iureiur.item ius efficacius hʒ pr̄ vſufructuarius in bonis aduētitijs ꝗ̄ alr̄s ſimplex vſufructuarius.l.j.C.de bonis mater.⁊ ſi alr̄s ipſe pater eſſet vſufructuarius bonorum filij puta qꝛ filius in caſtrēſi peculio habuiſſet nudā ꝓprietatē ⁊ pr̄ alr̄s ꝗ̄ſiuiſſet vſumfruc.nō militaret.d.l.j.de bonis mater.nec hēret pr̄ aliud ius ꝗ̄ ſimplex vſufructuarius:nō lʒ hoc ibi diſponat̄ i eo caſu nō tn̄ diſponit̄ generalr̄ ⁊ tn̄ gl.⁊ doc. ſimplr̄ dicūt ꝙ pr̄ nō tenet̄ ſatiſdare vel ꝓꝑ pr̄nam reuerentiā vel qꝛ non eſt ſuſpitio ꝓut iſte due rōnes aſſignant̄:qnimmo tex.in.d.§.ne aūt.nō dicit qꝺ nō teneat̄ ſatiſdare:ſed qꝺ pr̄ nō tenet̄ reddere rōnē adminiſtratiōis ⁊ qꝺ filius nō pōt deſiderare hypothecā in bonis pr̄nis occaſione dicti vſuſfructus ⁊ adminiſtratiōis nec aliqd de preſtatiōe ſatiſdatiōis ⁊ tn̄ gl.⁊ doc.a ſili intelligūt ēt in ſatiſdatiōe ⁊ i quolibet pr̄e vſufructuario ita etiaʒ non ſit ab re ſi ⁊ iudices ⁊ doc.a ſili rōne ⁊ qdē maiori eqtate trahant ēt ad donātem cū ⁊ alr̄s videamus ꝙ nō minor reuerētia adhibet̄ erga donātē ꝗ̄ erga pr̄em.l.ſi extraneus.ff.de iure dot.vbi lʒ maritus teneatur exigere dotē ſibi promiſſaʒ alr̄s ſi promiſſor efficit̄ nō ſoluendo periculuʒ eſt mariti:ſecus eſt ſi dos fuit per extraneū ex cā donationis promiſſa prout ſi ex neceſſitate fuit promiſſa per patrem vt eſt ibi textuʒ ita prout pater nō poteſt exigi vltra ꝗ̄ facere poſſit:ita nec donator vt ibi.⁊.l.nenſenius.§.fi.de re iudi.

i ¶ Quinimmo minus exigit̄ a donante ꝗ̄ a patre:nā donator exigit̄ inquantum facere poteſt deducto oi ere alieno:ſʒ pater ⁊ patronus cōueniunt̄ inꝗ̄tū facere pn̄t nō deducto ere alieno.l.inter eos.⁊.l.exheredatū.ff.de re iu.potius n.fauēdū eſt ei q ex liberalitate ſe aſtrinxit ꝗ̄ alteri ꝓut dicit tex.in.d.l.exheredatū.⁊ eſt aduertenduʒ ꝙ magis fauet̄ liberalitas circa cām proximam ꝗ̄ circa remotam vel circa ipſaʒ reʒ ꝗ̄ circa aliam ēt maiorē:nā ⁊ patronus exercuit liberalitatē circa libertatē que maior ē ipi manumiſſo.⁊ ex ea cauſat̄ ꝙ patronus ſit debitor ipſius cū alr̄s ſibi nō obligaretur:⁊ tn̄ nō exhibet̄ ipi patrono tāta reuerētia ſeu humanitas ꝙ exigat̄ tāta humanitate quanta humanitate exigitur donator circa rem vel quantitatē donatam ꝙ pondero ad id qꝺ of in.l.filio.ff.vt lega.no.ca.de quo.j.facit etiā ad predicta.l.ad res donatas.ff.de edili.edi.ibi ne liberalitatis ſue penaʒ patiatur:ſatis aūt large ⁊ abuſiue loquēdo pōt dici pena artari ad preſtandum hmōi fideiuſſores cuʒ plerūqʒ maxime in re graui ponderis ſit magnum onus.⁊ ſaltē reſultaret pena ſi nō preſtaret ſatiſdationeʒ caſu quo teneret̄:nam poſſet interim impediri vſuſfruc.vt hr̄ in.d.l. vſuf.C.de vſu.⁊ in.d.c.ſi.ō pigno.⁊ in.l.j.vſuf.quemad.ca. ſi itaqʒ in hac ſatiſdatione indulgetur patri ꝙ non artetur ſubire hoc onus ſatiſdandi:⁊ ꝙ nō obſtante qꝺ nō ſatiſdet libere fruatur:fortius videtur hoc idem indulgendum donatori qꝺ frui poſſit non obſtante qꝺ non ſatiſdet nec poſſit cogi ſubire onus ſatiſdationis.

k ¶ Cōfirmant̄ ꝑdicta per tex.in fili in.d.l.filio.ff.vt le.no. ca.vbi lʒ generalr̄ diſpoſituʒ qꝺ hr̄s teneat̄ ſatiſdare legatario honorato in diē vel ſub cōditione:tn̄ indulget̄ patri qui filiū emācipauit ⁊ dn̄o q ſeruū manumiſſit legatarios qꝺ nō teneant̄ ſubire onus ſatiſdatiōis ⁊ aſſignat̄ rōne beneficiū patris dn̄i ve ipſis oneroſuʒ ſit.⁊ ſubdit̄ an ſibi imputari debēt q dederūt ei poſtulādi aduerſus ſe facultateʒ que qdeʒ verba moralia pariter militāt in donante bona ſua reſeruato ſibi vſufructu:nā ſi teneret̄ ſatiſdare bn̄ficium ſuū eſſet ſibi oneroſuʒ ⁊ donatarius videret̄ imputare ipſi donāti cur dedit ei facultatē petēdi reſtōnē reruʒ donatarū finito vſufru.ꝓut ibi pater ⁊ dn̄s emācipando ⁊ manumittēdo dederūt legatarijs facultatē petendi eueniēte ꝯditiōe in iūcto legato.⁊ maxime qꝛ.ū.ꝓbaui qꝺ donatarius dʒ eē minꝰ oneroſus donāti ꝗ̄ manumiſſus manumittēti:tō ex rōnibus deſcriptis in dictis iuribus videmur aſtringi ad exonerādū donatariū ab onere hmōi ſatiſdādi:extēdunt̄.n.iura a paritate rōnis.l.illō a ſ.l.acq.⁊.l. a titio de v̄.ob.cū ſi.⁊ de filibus ad filia ēt extēdunt̄.l.nō poſſunt.⁊.l.hoc qbus.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras de reſcrip.⁊ maxime cū ⁊ videamus qꝺ doc.extēdūt ad hāc ſatiſdationem vſufructuarij iura in alia materia loquētia prout ſupra deduxi in ſpē.d.§.ad fiſcū q loqtur in illa ſatiſdatiōe preſtāda legatario:quare ergo ⁊ nos nō extēdamus ſimiliter.d.l.filio que i eadē ſatiſdatiōe loqtur ⁊ ſi arguimus in.d.§.ad fiſcum a rōne fiſr ⁊ a ratione arguamus in.d.l.

ſilio.ꝛ maxime q: poſſunt adaptari verba.d.l.vſufru.C.de vſufru.vt.ſ. pōderata:attēto ꝙ arbitriū bōi viri ſuadeat ꝙ hoc caſu talis ſatiſdatio nō ſit neceſſaria.ꝛ quidē lȝ fere ſexagenarius ſim nō memini me vnꝗ̄ vidiſſe vel audiuiſſe ꝙ in ſilī caſu vſufructuarius ſatiſdare cogeref ex quo etiā mihi ſatis pſuadeo hāc ptē iuri ꝯſonā ar.l.ſi de interpetratiōe.ff.de legi.ꝛ.c.cū dilectus de cōſu.Et ſaltē in caſu nr̄o in quo cōuentū puto ꝙ dicta lāna nō artef ſatiſdare:nam cōmiſſarius voluit ꝛ mādauit ꝙ dicta lanna libere adminiſtraret ꝛ adminiſtrari faceret oīa bona ſua ſine vlla cautiōe vel alia deſcriptione.Et dictus magiſter dactilus noīe ſuo ꝛ dictorū donatariorūȝ pro quibus de rato promiſit oīa ꝛ ſingula contenta in ipſo inſtrumento adimplere attendere ꝛ obſeruare.ꝛ nō ꝯfacere vel venire aliqua ratione vel cā ꝛ per cōſequens ſub dicta vniuerſalitate verborūȝ pmiſit etiā obſeruare illud qȯ ille commiſſarius mandauerat.ꝛ ſic tenetur ad obſeruantiam ſi non vigore ſententie vel mandato iudicis vigore ſtipulationis.

l ¶ Pro alſ ſententis nulla conſenſu partium roborata adimpletur non vi ſententie ſed virtute cōuentionis.l.ij.C.cōia vtri.iu.fortius ergo in caſu iſto in quo nō fuit ſolum ſimplex ꝯſenſus ptiū ſȝ expreſſa ſtipulatio de obſeruando illa.n.verba inſtrī.ꝛ predicta oia ꝛ ſingula in pſenti inſtr̄o cōtenta ꝛc.indubie referēda ſunt ēt ad id qȯ ipſe iudex.ſ.proxime mādauerat: q: vltīa verba precedentia nihil excludūt iuxta.d.c.ſolite cū ſi.Et maxime cū ſint geminata:nam geminatio verborūȝ vniuerſalium ampliat qn̄ꝗ virtutem verboꝝ.ar.l.baliſta cū ibi no.ff.ad treb.ꝛ facit ꝙ p gloſ.in verbo oia ꝛ ſingula in.c.vt circa de elec.lib.vj.facit etiam l.ſcimus.C.de agrico.ꝛ cē.li.xj.ꝛ ꝙ per Ang.in.l.ſtichum §.ſtipulatio.ff.de verbo.obl.circa ꝙ poſſent ſilīa adduci.ſ.de virtute geminationis verborum vel actuum facit etiam q: illud mādatum iudicis proxime precedebat ꝛ relatio fit magis ad pxia ꝗ̄ ad remota vt hr̄.in.l.ſi idē cū eo i ſi.ff.de iuriſ.om.iu.ꝛ.l.cū oclamōis.§.aſinā ibi pxime quoꝗ copulata ſuccedāt.ff.de fun.inſtru.ꝛ.l.ij.ff.de ſtatu hominuȝ.

m ¶ Nec ob.rn̄ſiones.ſ.date ad hāc cōuentionē partiuȝ.ꝛ mandatum iudicis:nō.n.ob.ꝙ ſnīa non tenuit nec dictus magiſter dactilus obligatur dicto mādato q: lȝ directo nō aſtringaf dicta ſnīa vl̄ mādatū:tn̄ aſtringit ſtipulatio mediante ſnīa vl̄ mādato:nec eſt verū ꝙ ſtipulatio nō videaf emanaſſe niſi ſuper alijs que ipſe partes ſpecifice conuenerant:q: vt proxime dixi verba aperte artant in contrarium nō repeto:nec ob.ſecūda reſponſio:q: lȝ iudex ſolum mādauerit ꝙ liceret adminiſtrare nec quīcꝗ̄ dixerit ꝙ liceret vti frui abſꝗ cautione:nihilominus q: ad ſatiſdanduȝ nō artabatur rōne adminiſtrationis:ſȝ rōne vſuſfructus:ideo de mente mandātis.ꝛ de mente ꝯhentium ſatis appet qȯ voluerūt ꝙ dicta dn̄a lanna nō aſtringeretur ad ſatiſdandum vigore vſuſfructus:q: alſ illa verba ſine vlla cautione viderentur inania:q: nō poſſet neꝗ veriſilr̄ vellet adminiſtrare niſi rōne ſui vſuſfructus:vba ſūt interpetrantur vt nō ſint ludibrio ſȝ effectualia.l.ſi quando de leg.j.ꝛ c.abbate de ver.ſig.ꝛ.c.ſi papa de priui.li.vj.hinc dicebat Bal.in rubrica.C.de fide inſtru.ꝙ nullū verbum inſtr̄i dȝ interpetrari poſitum ſine virtute aliquid operādi.ꝛ menſ preualet verbis put ꝛ.ſ.dcm̄ eſt.Preterea ꝛ vis verborūȝ pōt ad idem adaptari:nā dictus commiſſarius mādauit ꝙ dcā lanna poſſet libere adminiſtrare oia bona ſua ſub quibus vbis cōprehendif vſuſfructus rerum donatarum.

n ¶ Lȝ.n.dicte res ꝗ̄ quo ad pprietatē ſunt donatarij non poſſint ſaltē ſtricte dici res ſue.l.ſuos in pn̄c.ff.de le.iij.tn̄ vſuſfructus ipſaꝝ reꝝ pprie dr̄ ſuus ꝛ vſuſfructus ipſe venit appellatiōe bonorū: naȝ hēat put ꝛ pprietas ergo ꝛc. iuxta.l.ſubſignata.§.bona.ff.de verbo.ſig.ꝛ ſiquis ſimplr̄ donaret oia bona ſua ꝛ in aliqbus rebus hēret dumtaxat vſumfructū nemini dubiū foret qn in donatiōe veniret ēt dictus vſuſfructus.ꝛ ſic dicta verba ex vi verborū important ꝙ dicta dn̄a lanna poſſet adminiſtrare vſumfructum dictoꝝ bonorum abſꝗ vlla cautione.ꝛ adminiſtrare vſumfructum in effectu importat ipſum vti frui :non.n.poteſt vſumfructum adminiſtrare quin fruatur ipſis rebus vt de ſe recte intuenti apparet.Et hoc eſſe de mente partium apparet ex alijs verbis ipſius inſtr̄i.nā premittitur ꝙ.d.magiſter dactilus petebat fieri deſcriptionem medietatis bonorū.d.lanne.ꝛ tamē cōſtat ꝙ nō petebat fieri deſcriptionem niſi rōne illius medietatis que in donatione deueniebat:tñ ꝯſtat ꝙ in dicto inſtr̄o appellatiōe bonoꝝ ſuorū veniebant ēt bona donata in quibus ipſa donatrix reſeruauerat ſibi vſumfructū:nō ita ēt veniāt in ſequenti particula inſtr̄i:ar.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.de le.j.ꝛ.l.qui filiabus eo.ti.ꝛ in.l.heredes.§.ſȝ ſi notā de teſt.ꝛ qȯ no.Bar.in.l.centurio de vul.dicēs ꝙ ſi verbum cōe ponif in vna pte teſti in directa ꝛ poſtea ſimplr̄ ponif directe interpetraf ꝛ ecōuerſo.ꝛ ſm̄ h̄ verba ꝛ mēs tēdūt in idē.ſ.ꝙ dicta lāna poſſit gaudere dicto vſufructu abſꝗ vlla cautiōe:cōfert ad pdicta verbū libere ꝙ iportat ꝙ ſine vllo onere aut obſtaculo vel ꝯditiōe ēt inuito ꝛ contradicēte pprietario adminiſtrare valeat vſumfructum vt hr̄ in.c.ordinarie.§.ꝙ ſi forte de of.ordi.li.vj.vbi p Jo.an.ꝛ in.c.extirpāde de prebēdis.ꝛ in.c.bn̄ficia.e.ti.li.vj.ꝛ glo.in verbo libere in.c.j.de cenſibus li.vj.ꝛ in cle.dudū de ſepulturis cum multis ſi.ꝛ per hec apparēt ſublte ſcd̄a ꝛ quarta reſponſiones.

o ¶ Nō ob.tertia rn̄ſio ſup qua ps aduerſa potiſſime nitif put a ꝯſultante pcipio quaſi fateaf ꝙ in bonis ſitis in territorio montiſbodij dcā ꝯuētio eidem preiudicet.Sed inſtat ꝙ nō iuuet in bonis extra dictū territoriū ſitis:q: reſtringitur ad bona ibi ſita.ſȝ replicaf ꝙ immo dcā ꝯuentio put gn̄aliter loquif ita eſt generaliter intelligēda ad cuius rei euidentiā premittēdum duxi ꝙ in dicto inſtr̄o in nulla ſui pte ſit mētio de tranſactione ſcd̄o premitto ꝙ nō ſit mētio de aliqua ſpeciali lite lȝ forte nō fuerit tunc temporis niſi vnica lis.ſ.ſup bonis montiſbodij ꝗ̄ꝗ̄ nō ſit facile pbare negatiuā ꝙ nō verteretur tūc alia lis inter dictas partes qui aūt nitif ex negatiua probare artatur.l.hoc iure cū ibi no.p doc.ff.de ver.ob.per Inn.ꝛ doc.in.c.cū oporteat per doc.in.c.bone de poſtu.pla.ꝛ per doct.in.ij.C.de iure emphy.Tertio premitto ꝙ in prefatione dicti inſtrumenti dr̄ generaliter ꝙ pro parte dicti dactili nomie donatarioꝝ petabatur fieri deſcriptio de medietate bonorū dicte domine lanne ꝛ nō reſtringitur ad bona ſita in territorio mōtiſbodij quinimmo ſupra proxime fuerat facta mentio de donatione medietatis omnium bonorum eiuſdem lanne ideo dicta ſequentia verba indefinita videntur ſimiliter intelligenda vniuerſaliter de omnibus bonis donatis:ꝛ licet forte lis apud poteſtatem montiſbodij non vertebatur niſi ſuper bonis ibi ſitis quia ſuper alijs bonis dictus poteſtas non poterat deſcriptionem facere non ſequitur propterea ꝙ dictus dactilus non petierit generaleȝ deſcriptionem fieri:nam licet in petitione coram dicto poteſtate non petierit:tn̄ forte alſ petijt ꝙ maxime vr̄ dicēdū:q: duȝ dictus dactilus fecit interpellationem lȝ ſpecifice interpellauerit dictā lannā ꝙ fieret deſcriptio bonoꝝ ſitoꝝ in dicta terra bodij:tn̄ ſubditur in ea ꝙ faceret inuentarium de bonis ſitis in dicta terra montiſbodij:tamen ſubdit generalē clām ꝙ faciat omne id ad qȯ tenef profecto tenebatur nō minus inuentarium facere de bonis alibi ſitis ꝗ̄ de bonis ſitis in dicta terra montiſbodij:ideo vr̄ tunc pariter interpellata ſuper aliorum bonorum deſcriptione prout ſuper deſcriptione bonorum montiſbodij.

p ¶ Et qui ēt extra ordineȝ interpellat dr̄ petere.l.ſi decem cum petiero.ff.de verbo.ob.ꝛ per Bar.in.l.amplius non peti.ff.rem ratam habe.ſuper qua petitione fuerūt coram iudice facte exceptiōes p pte dicte lanne.ꝛ deinū p parte dicti dactili dictis nolbus fuerūt corā eodē iudice pducte replicatiōes in quibus dictus dactilus ſubdit ꝙ non intēdit inſiſtere p tūc ſup cautiōe petita in dicta interpellatiōe.Sȝ inſiſtit ꝙ fiat inuētariū de bonis dicte lāne donatis put pȝ manu ſer Angeli.bona autem donata manu ſer Angeli ſunt bona alibi ſita put ſita in dicta terra montiſbodij deinde petit a iudice ꝙ mittat ad domuȝ ꝛc.ꝛ ſigilletur ꝛc.vel ꝙ fiat legitīa deſcriptio oium bonoꝝ mobiliuȝ ꝛ immobiliū iurū ꝛ actionū dicte lāne vt ꝛc.ꝛ ſic nō ſe reſtringit ad deſcriptiōeȝ bonoꝝ dicte terre ꝛc.itē premittēdū duxi ꝙ in dicta prefatione dicti inſtrumēti nō ſit mētio de ſola lite ſȝ de qōne ꝛ dn̄a cum dicaf in pīci.inſtr̄i cum lis ꝛ qȯ verteretur ꝛ eſſet inter ꝛc.ꝛ poſtea ſubdaf volētes a dicta lite ꝛ controuerſia recedere.

q ¶ Et lȝ applōne litis veniat ſolum cōtrouerſia iudicialis iuxta ea que hn̄r in.l.cauſas.ꝛ lites.C.de trāſ.ꝛ in.l.poſtꝗ̄ liti.C.de pac.ꝛ in.l.pperandū.C.de iudi.tn̄ verbū cōtrouerſia ē magis latū:ita ꝙ trahif ēt ad extraiudicialē cōtrouerſiaȝ vt dixit Imo.poſt Bar.in.l.iulius.§.tres heredes ff.ad trebe.per no.per gloſ.ibi.ꝛ in.l.qui fidem de tranſac. vbi etiam per doc.ꝙ etiam habetur in.c.j.de alie.iud.mut.cā fac.verbum aūt queſtio vtrum trahatur ad extraiudicialem moleſtiam

lem moleſtiam/eſt magis dubiuꝫ habetur in dictis iuribus ⁊ aliqualiter in.d.l.amplius nõ peti facu.l. queſtionem .C. de fideicõ.verbũ autem dñia non videtur dubium qn itelligatur etiã in extraiudiciali cõtentione.eſt eni verbũ ruditer poſitum:ideo ruditer vr̃ intelligendum prout aſs in ſimili habetur in.l.tutelas.ff.de ca.dimi.vbi verba naturaliter poſita naturaliter intelligunt̃ eadeꝫ aũt ratio ⁊ cã cõtrouerſie cadebat circa bona alibi ſita ꝓut circa bona ſita i terra montiſbodij:ideo dicta verba lis qõ ⁊ dñia vel lis ⁊ controuerſia videntur gñaliter intelligenda ⁊ non reſtringenda ad litem iudicialeꝫ vertentẽ in terra montiſbodij magis ꝙ̃ ad alias ꝯtrouerſias extraiudiciales maxime cum natura coniunctionis ſit poni inter diuerſa nota.in rub.de iure ⁊ fac.igno.⁊ ſui natura ampliat.l.ea tamen adiectio de leg.iij.Et dis multis modis poteſt tolli ⁊ confutari dicta tertia reſponſio data ad dictam conuentionem.

r ❡ Sed ꝑmo replicatur qõ iſta nõ appellat̃ tranſactio in ipo inſtrõ.ꝙ ponderatur a doc.in.d.l.ſi de certa. dicunt enim Bar.⁊ doc.ꝙ notarij dicunt tranſactioneꝫ ꝯuentionẽ ⁊ pactum:qꝛ pactum non reſtringit̃ ad litem prout reſtringitur tranſactio.itẽ ſcdo dicta cõuentio non ſit ſuper certa lite ꝓut loquit̃.d.l.ſi de certa cũ loquat̃ de qõne ⁊ dñia ⁊ de controuerſia que põt intelligi de extraiudiciali ꝯtentione vt dictum eſt.⁊ trãſactio põt fieri etiam pro euitanda lite futura l.j.ff.de tranſa.Et ex dñijs extraiudicialibus ꝓbabiliter dubitatur de litib⁹ futuris:iõ etiã ſi fuiſſet tranſactio potuiſſet trahi ad bona alibi ſita.⁊ maxime cũ ⁊ interpellatio primo facta ⁊ petitio fcã in replicationibus pñt ex vi verborũ trahi etiam ad alia bona vt.ſ.ponderatum eſt.itẽ non precedit diſpoſitio ſpãlis ad ꝙ̃ ſequẽtia vba generalia habeãt referri vt in terminis.d.l.emptor.§.lucius.⁊.d.l.pluribus: immo ⁊ verba ꝑcedentia ⁊ ſequentia ſunt gñalia vt ex premiſſis apparet ⁊ clarius ex lectione verboꝝ inſtri qõ maxie confirmatur:qꝛ conſtat ꝙ lis iudicialis non vertebatur ſup cautione preſtanda pꝫ:qꝛ dictus dactilus in dictis replicationibus id aperte ꝓteſtatus fuit:⁊ tamen dicta conuentio pariter ꝓuidet ſuper cautione ꝓut ſuper deſcriptione:⁊ ſuper ipſa cautione non põt reſtringi ad litẽ illam merito nõ reſtringatur ad terminos ipſius litis.itẽ in dicto inſtrõ dr̃ ꝙ pro parte dicte Lanne inter cetera inſtabat ꝙ non debebat fieri dcã deſcriptio:qꝛ oĩa bona ⁊c.erãt deſcripta in quodam ſcripto ⁊c.ac etiam in quibuſdam inſtris manu publicorum notariorum de fabriano vbi bona prelegata dcẽ Lãne reperiuntur fuiſſe deſcripta ⁊ tñ dicta bona prelegata ꝓut mihi dicitur non erant tunc temporis nec ſunt in terra montiſbodij exquo clare apparet ꝙ intellexerunt dcẽ pres ꝙ queſtio ⁊ dñia de quibus premittitur inſtrõ erat etiã de alijs bonis non ſitis in dicta terra montiſbodij quod ⁊ declaratur ex ſequenti ꝯuentione vbi agit̃ ꝙ inſtra in quibus rep̃iunt̃ bona prelegata habeantur pro publicis ⁊ auctenticis ⁊c.exquo pꝫ ꝙ conuentio ipſa nõ reſtringit̃ ad litẽ motam ſup bonis ſitis in terra montiſbodij ad idem põt ponderari reſeruatio facta poſtea de dcis bonis in dicto inſtrõ exquo itaqꝫ verba ſequentia ſunt vl̃iter intelligenda maxime cũ precedentia verba potius ſuadeant ꝙ vl̃r intelligant̃ ꝙ̃ ꝙ reſtringant̃ ad bona ſita in dicta terra montiſbodij.

s ❡ Ex qbus oĩbus ſaltem ſimul iunctis vr̃ concludendum ſatis aperta fronte ꝙ dicti donatarij non poſſint aſtringere dictã lannam vſufructuariã ad preſtandã dictam ſatiſdationem quam regl̃r vſufructuarij preſtare tenent̃:qnimo ſi inſiſtant moleſtando ſup hoc dictã lannã cõmittatur pena in dicto inſtrõ appoſita ⁊ dictus dactilus ꝯueniẽs qui iurauit non ꝯuenire incideret in ꝑiurium:non eni eſt dubiuꝫ in iuramento qõ ſit de iure diuino ⁊ ꝯñr iudei artent̃ ad obſeruantiã iuramenti ad hoc ẽt maxime per Pon.in.l.ꝗ ſupſtitis de acq.here.ſup quo poſſent plura adduci ⁊ verti in dubium qꝛ dictum iuim per errorem vt arbitror notarij non fuit in inſtrõ deſcriptum more quo iudei iurare ſolent nec eſt veriſile ꝙ illa forma fuerit illis iudeis declarata:non ꝓpterea arbitraretur ꝙ ipſi non aſtringerent̃ maxime per ea que hñr in.c.ſi xp̃s de iureiur.ſuper quo tñ vlterius nõ inſiſto qꝛ non agitur ad pñs de viribus iuramenti.itẽ ex premiſſis vr̃ poſſe ꝯcludi ꝙ dictus magiſter dactilus ⁊ dicti donatarij ſi ratificabunt geſta per dactilum non poſſint petere deſcriptionẽ dictoꝝ bonoꝝ vigore dicte ꝯuẽtiõis per ea que dicta ſunt ſupra circa dictam conuentionẽ que pariter militant in deſcriptione prout in ſatiſdatione:lꝫ fatendum ſit ꝙ nõ ſit ita honeſtũ recuſare dictam deſcriptionẽ ſi nõ ſubeſt alia iuſta cã prout eſt nolle preſtare ſatiſdationẽ:naꝫ deſcriptio non vr̃ eſſe onerosa ipſi vſufructuarie ꝓut preſtatio fideiuſſoria.Item circa preſtationeꝫ ſatiſdationis poteſt probabiliter in dubio reuocari vtrum de iure cõi artet̃ donator ad ſatiſdandum:nam eqtas ſuadet ꝙ non ⁊ rõnes iurium ⁊ ſilis pluriũ vrgentia videntur corroborare dictaꝫ eqtatẽ vt pꝫ ex adductis.ſ.que ꝑfecto non cadũt in deſcriptione bonoꝝ:iõ in ea eſt magis dubiũ:tñ de rigore iuris puto ꝙ dicta ꝯuentio aſtringat dictũ dactilũ dcis noib⁹ ad nõ petendum preſcriptionem. Laus deo.

❡ Ciuitas ſinogalie an poſſit cogere ad noua datia ⁊ collectas hoĩes cõitatis mõtiſbodij pro bonis ſitis in territorio ſinogalie.⁊ an iuriſditio probetur ex conſuetudine.⁊ ex quo flumine licite poſſit trahi aqua ad molendina.

❡ Conſilium cclxviij.

In noĩe domini noſtri Ieſu chriſti. ❡ In hac ꝯſultatione de pluribus querit̃ circa ꝑmum aũt qõ eſt an cõitas mõtiſbodij ſit exempta a ſolutione gabellaꝝ ⁊ collectarum ⁊ hmõi onerum fienda cõitati ſinogalie pro rebus quas ipſa montiſbodij tꝫ ⁊ poſſidet in territorio ſinogalie videtur primo aſpectu dicendum ꝙ dicta ciuitas ſinogalie poſſit collectas imponere pro dictis predijs ſitis in territorio dicte ciuitatis.

a ❡ Preſuppoſito ꝙ dicta cõitas poſſit collectas imponere nõ ſubditis ꝓ predijs ſitis i diſtrictu:mã hoc non reuocat̃ in dubiuꝫ ⁊ vt ꝑcepi dicta cõitas ab alijs collectas exigit ꝓ bonis territorij ſiue ſint ſubditi ſiue nõ ſubditi: ⁊ inſuper ipſamet cõitas ꝯtinue ſoluit certã ꝙ̃titatẽ ꝓ collecti ⁊ alijs oneribus ꝓ dcis bonis dcẽ cõitatis ſinogalie:lꝫ de iure cõi ſit ſecus:qꝛ exquo collecte ſunt munus ꝑſonale ſeu mixtuꝫ qꝛ iponunt̃ ꝑſonis ꝓ rebus non pñt impont niſi ſubditis tex.⁊ glo.⁊ ibi no.bar.in.l.reſcripto.§.ſi.ff.ad muni.non.n. pñt ciuitates iponere collectas niſi ꝓ ſuis neceſſitatibus ⁊ ſuis ſubditis inqt bar.in conſil.dxxx. ſm ordinẽ informis incip.ſi aliqua idẽ not.in rubrica.C.de annonis ⁊ tribu.li.xj.Preſuppoſito itaqꝫ hoc ꝓ ꝯſulenti vr̃ ꝙ pariter poſſit imponere aduerſus cõitateꝫ ⁊ hoĩes dicte terre montiſbodij datia ⁊ collectas ꝓ dictis bonis ⁊ ꝓ extractione frumẽti recolligendi in dcis bonis dcẽ terre ꝓut aduerſus alios ꝙ̃uis dicta cõitas mõtiſbodij longiſſimo tp̃e ſolita ſit ſoluere certam ꝙ̃titatem ⁊ non vltra pro oĩbus predictis: nam videt̃ ꝙ dicta preſtatio certe quantitatis facta longiſſimo tempore non iuuet dictam communitatem montiſbodij.

b ❡ Primo qꝛ aduerſus ciuitatẽ nõ currit ꝑſcriptio niſi.c. an.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccl.ſed dicta ſol'o limitata non probat̃ fuiſſe incboata iã ſunt.c.anni.ſꝫ ſolũ ꝗꝫ ſunt anni.lxxxv.vr̃ circa merito ꝑſcriptio nõ iuuet dcãꝫ terrã mõtiſbodij.preterea ⁊ ſcdo iſte ſol'ones collectaꝝ ⁊ alioꝝ oneꝝ de qbus agit̃ hñt cãm diſcõtinuã.qꝛ nõ ꝯtinue ſoluunt̃ ⁊ ab hoĩbus imponunt̃ ⁊ ſoluũtur ⁊ omne qõ fcm̃ hoĩs reqrit cenſet̃ hr̃e cauſam diſcontinuam.l.foramen.ff.de ſer.vrba.predi.

c ❡ Iura aũt hñtia cauſam diſcontinuaꝫ nõ preſcribunt̃ niſi preſcriptione tp̃is cuius initij memoria hoĩum non exiſtit l.ſeruitutes.j.ff.de ſer.ti.gñali.⁊.l.hoc iure.§.ductus aque ff.de aqua.quo.⁊ exti.⁊.l.j.in ſi.ff.de aqua plu.arcen.iõ cuꝫ non videat̃ poſſe probari de taꝫ vetuſto tp̃e reſtare videtur ꝙ dicta preſcriptio non iuuet dictam terram montiſbodij. Tertio hec pars videtur iuuari ex alio quia quando preſcribens habet ius cõe contra ſe non videtur ꝙ poſſit preſcribere niſi ſpacio tp̃is cuius initij memoria hominum nõ exiſtit.c.j.de preſcrip.lib.vj.ſed ius cõe dicte ciuitatis ſinogalie eſt ꝙ oẽs tam forenſes ꝙ̃ incole ſoluant onera que a dicta cõitate ſinogalie imponunt̃ pro reb⁹ ſitis in territorio ſinogalie:ergo non iuuet quẽpiam preſcriptio minor cẽtenaria ſeu cuius initij ⁊c.non minus vr̃ aſtringere ius municipale reſpectu municipij ꝙ̃ ius cõe reſpectu vniuerſi:ſolet enim equiparari generalis diſpoſitio ⁊ ſpecialis circa ea que in eis comprehendunt̃.l.ſi duo.ff.de admi.tut. cũ multis concor.ibi per glo.adductis.⁊ qñqꝫ ſolet plus aſtringere ſpãlis prouiſio in ſua ſpẽ ꝙ̃ generalis.l.illud.§.ſi. de mino.⁊.l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum ſiquis cau.⁊.l.quotiens.§.ſi.de vſufruc.cum ſi.ideo eadeꝫ ratio videtur eſſe in eo qui habet ius commune contra ſe ⁊ in eo qui habet ius municipale quo ad ea que concernunt municipium.

b ¶ Quarto collecte imponuntur de tpe in tempus ſm caſ
ſuum occurrẽtiam. ideo dñr munus extraordinarium pro⸗
ut concludit Bar. in. l. fi. C. ſine cenſu vel reli. ⁊ dicit bart.
in dicto conſilio. vnde anteꝗ̃ indicant non debentur pre⸗
ſcriptio autem non poteſt incboari ante obl'onis ortum. qꝛ
priuatio pſupponit babitũ. l. x. de ver. ob. l. non poteſt vide
ri deſinere de reg. iur. cum fi. ideo indebitis conditionali⸗
bus nõ incipit preſcriptio currẽ ante ꝯditionis euentuȝ. l.
cum notiſſimi. §. illud. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. iõ in de⸗
bitis annuis deſcẽdentibus ex vltima volũtate non incipit
currere pſcriptio niſi in initio cuiuſlibet anni lapſus enim
xxx. an. iuuat ꝑ quãtitate pmi anni ⁊ lapſus. xxxj. an. quãti⸗
tate decurſa pro ſcdo anno nõ pro quãtitatibus ſequẽtiuȝ
annorum ⁊ ſic de ſingulis: ita ꝙ quot ſunt ãni tot ſunt p̃
ſcriptiões dicta. l. cũ notiſſimi. §. in his. ⁊ idẽ in deſcenden
tibus ex ꝯctu voluerunt Mar. antiquus glo. ⁊ Ultramon.
⁊ Cy. in. d. §. in his. ⁊ Rapb. fulg. ibi potiſſime per illũ tex.
qð ⁊ voluit Bal. in. l. j. in fi. C. de ſen. que ꝓ eo qð intereſt.
⁊ in. l. pſes ꝓ ociis. C. de fi. inſtr. ⁊ i. l. eos. C. de vſu. ⁊. d. An
to. in. c. ꝓuenit de cẽſi. dicens eſſe de h̃ caſum in. d. §. in his.
c ¶ Quinto qui hȝ ius plura reſpiciens ⁊ vtit in vno vel in
aliqbus conſeruat ſibi ius in oibus. l ſi is qui vſumfruc. ff.
de vſufru. ⁊ facit. l. vt pomũ in fi. ff. de ſerui. ⁊. l. vna eſt via.
ff. de ſerui. ruſt. predi. ⁊. l. ſtillicidij. §. vlt. ff. quẽad. ſer. amit.
ſed dicta cõitas hñs ius iponendi ⁊ exigẽdi collectas a nõ
ſubditis pro rebus poſitis in eius territorio illo iure vſus
fuit ꝯ plures: q̃nimo ⁊ ꝯ ipſam cõitatem terre mõtiſbodij ⁊
ꝯ eius particulares boies a qbus exegit ꝓut hoc argumen
to vtitur in ſil'i Pon. in conſi. mihi. ccviij. incip. non eſt du
bium loquens in hmõi terminis. l. in iuriſditione compeẽ
ti cõitati ſuper imponẽdis alieri collectis adducẽs ꝓ caſu
d. l. vna eſt via. adducit etiam. l. ſi eo in fi. ff. ſi ſer. vend. ⁊ qð
no. Dy. ⁊ Bar. in. l. ſi prius de aqua plu. ar. ⁊ Bar. in. l. j. §.
ſiquis h̃ interdicto de iti. actuꝗ̃ priua. ⁊ in. l. ſi publicanus
in fi. de pub. ⁊ per Spe. in ti. de preſcrip. §. j. ver. quid ſi de⸗
betur. ⁊ in ti. de loca. §. nunc aliqua ver. xxxij. ⁊ Inno. in. c.
tua nos extra de deci. Itẽ facit qꝛ in alijs oibus dr conſue⸗
tum ꝙ ſoluant indifferenter collecte taȝ ꝑ ſubditos ꝗ̃ per
nõ ſubditos ꝑ rebus ſitis in territorio ſinogalie. Jõ dicta
conſuetudo gñalis vr̃ trabenda ẽt ad cõitatem mõtiſbodij.
nã vbi oẽs preter vnum vel paucos vtunt aliqua ꝯſuetudi⸗
ne illa ꝯſuetudo extendit ẽt ad illum qui ea non vtitur no.
Hoſt. ⁊ doc. in. c. ea noſcit de his que fi. a maio. parte capi⸗
tuli Innocen. in glo. magna. in. c. de offi. archi. ⁊ ibi Jo. and.
Sexto ẽt allegat pro pte ciuitatis ſinogalienſis qð dato ꝙ
dcã cõitas terre mõtiſbodij q̃ſiuiſſet aliqð ius vr̃ pactis ini⸗
tijs cũ cõitate ſinogalie vel pſcriptione ſeu ꝯſuetudine: tñ
ab illo iure receſſit iplorando a ſede ap̃lica nouum ius imu⸗
nitatis qð non vr̃ ꝙ potuerit ſtare cũ iure primo: ideo vide
tur illi primo iuri renũciaſſe: ⁊ iõ primum ius vr̃ ſublatum
cum q̃libet poſſit ſuo iuri renunciare. l. ſiquis in ꝯſcribẽdo
C. de pac. ⁊. l. ſiqs in conſcribendo. C. de epiſ. ⁊ cler. iõ non
vr̃ ꝙ poſſit vti prio iure cui renũciauit nec ſcdo. qð eſt noua
bulla ſublatũ ita ꝙ vr̃ poſſe ſibi dici via ꝗ̃ elegiſti h̃ tibi pa
teat. l. ſiſr. §. ſi metu. ff. qð me. cã: ⁊ ẽt qð potuit noluit qð vo
luit iplere nequit. l. multũ intereſt. C. ſi qs alteri vel ſibi.
f ¶ Septio nõ vr̃ ꝙ dicta ſolutio facta pro datijs ⁊c. de limi
tata q̃ñtitate ſit facta pro iſtis bonis que ad pñs tȝ dcã cõi
tas montiſbodij: qꝛ ſaltẽ prima ſol'o de qua in themate non
declarat pro qbus bonis fuerit facta: vñ non concludit ne
ceſſario: ⁊ ꝓbatio non ꝯcludens neceſſario nõ releuat. c. in
pñtia de proba. l. nõ hoc. C. vñ legi. ad ꝓbationẽ. ⁊. l. neꝗ̃ na
tales cum fi. C. de proba. Poſtremo licet probentur ſol'o⸗
nes annue facte limitate de certa annua quantitate tamen
forte fuerunt ⁊ alie ſol'ones facte: vnde illa inſtra ſuper di⸗
tis ſol'onibus particularibus celebrata probant affirmatiuã
ſcȝ ꝙ ille annue quãtitates fuerunt ſolute: ſed non videtur
probare negatiuam ꝙ non fuerint ⁊ alie ſolutiones facte ꝑ
dictis bonis inter dictas cõitates: pſcriptio autem in caſu
iſto ſi qua militat fundat in negatiua. ſ. in non ſolutione ⁊
non in affirmatiua ⁊ qui ex negatiua nititur debet illam ꝓ⸗
bare. l. h̃ iure. ⁊ ibi per doc. ⁊ per doc. in. c. cum oporteat de
accuſ. ⁊ in. c. bone de poſtu. pla. ⁊ in. l. ij. C. de iure empby.
Bal. i. l. actor qð aſſeuerat. C. de ꝓba. merito nõ vr̃ ꝙ dcã
cõitas mõtiſbodij poſſit ſe tueri aduerſus dictã cõitatẽ Si
nogalie dcõ fũdamẽto pſcriptiõis ſeu vigore dcõꝝ iſtrõꝝ.
g ¶ His tamẽ nõ ob. ꝯtrariam partẽ arbitror de iure verio⸗
rẽ. ſ. ꝙ dicta cõitas terre mõtiſbodij nequeat onerari nouis
oneribus: ſed ſit imunis ab alijs preſtatiõibus. ex quo per
lõgiſſimũ tẽpus ſemꝑ vniformiter ſoluit vnã quãtitatẽ an⸗
nuã ꝓ oibus collectis ⁊ extractiõe frumẽti recollecti ⁊ re
colligẽdi per boies dicte cõitatis in dictis bonis ⁊ pro pa⸗
ſcuis. ⁊ pro lignoꝝ inciſiõe. ex quo enim lõgiſſimo tempo
re. l. an. ⁊ vltra. ⁊ vnica ſol'o appet facta in anno. 1394. ita ꝙ
ſunt elapſi anni. 86. ⁊ vltra. Ex quo enim ſunt facte tot an
nue ſol'ones pſonis publicis dcẽ cõitatis ſinogalie hoc eſt
ſindicis dicte cõitatis ꝓut aſſeritur in ſingulis inſtrũs que
vidi que fuerunt q̃plura: qꝛ oia videre tedioſum erat. ⁊ no
tarij rogati de ſindicatibus noiant in ipſis inſtrũs ſol'onũ
vr̃ ex tot actibus grauib⁹ tot vicib⁹ reiteratis cũ lapſu tanti
tpis inducta quedã cõſuetudo ꝙ cõitas ⁊ boies dicte ter⸗
re montiſbodij teneant ſoluere illaȝ annuam q̃ñtitateȝ nec
plus nec minus pro oibus collectis ⁊ oneribus alijs ſupra
narratis que ꝓ dictis bonis deberent. naȝ eſt veriſiſr ꝙ tot
actus ꝑuenerint in noticiam populi maxime preſidentium
ipſi cõitati. attẽto maxime ꝙ vt audio dicta bona ſunt mul⸗
ta ⁊ magnum ſpacium occupant. ⁊ boies montiſbodũ ſunt
multi: ita ꝙ paſcua lignoruȝ inciſiones extractiones blado
rum ⁊ veriſiſr fuerunt ita frequentes ꝙ ſi oia predicta erãt
libera ⁊ immunia ab omni onere ſolito in ſimilib⁹ imponi
non poterant eſſe ſecreta adeo ꝙ noticia preſumi debet.
b ¶ Nam ex qualitate factoꝝ preſumit ſcia ſi erat talis natu
re. ⁊ talis ponderis ꝙ ſoleat in noticiaȝ venire ꝓut ał's dicit
text. in. c. q̃to. de trãſla. prela. ⁊ in. c. illud. de cleri. excõmu.
Nam preſumit oiuȝ noticia tranſlatio epi adeo ꝙ dicit ibi
papa ꝙ non põt non eſſe notorium. ita etiam vr̃ ꝙ tot ſolu⸗
tiones annue pro re tam ardua ⁊ pro tot multiplicatis acti⸗
bus ⁊ ſimilibus perſonis eodem die feſtiuo facte ſint talis
nature ꝙ ſit preſumenda noticia populi. ⁊ maxime regentiũ
dictam cõitateȝ: maxime qꝛ ſolent continuo fieri reuiſores
ſuper introitibus cõitatum: ita ꝙ negociuȝ vadit ꝑ tot ma
nus ꝙ eſt quodammõ impoſſibile ꝙ nõ peruenerit in no⸗
ticiam. prout etiaȝ dicit Bar. in lec. l. de quibus. de leg. iiij.
col. verſi. quero que requirantur dicens poſt Pe. ⁊ Cyn. ꝙ
ſufficiunt duo actus adeo notorij ꝙ veriſimiliter veniũt in
noticiam populi vel maioris partis: puta ſi ſiunt pontes ſu
pra ſtratã publicã. ⁊ ſic volũt ꝙ ſufficiat probare tales act⁹
qui veriſimiliter venerint in noticiaȝ populi. ſimiliter Cy.
poſt Pe. in. l. ij. C. que ſit long. conſue. vij. q. dicit ꝙ actum
frequentia exigitur in conſuetudine: qꝛ per vſum frequen⸗
tem colligimus tacitum conſenſum populi. ⁊ maxime h̃ ca⸗
ſu vr̃ colligi: qꝛ negocium ipſum ad populuȝ pertinebat: ita
ꝙ magis de facili preſumit ſcia. nam quis preſumit habere
noticiam de bonis ⁊ iuribus ſuis ⁊ qualitatibus eorũdem
l. quiſqs. C. de reſcin. vẽ. itẽ ⁊ de factis vicinorum preſumit
noticia. l. ſi vicinis. C. de nup. ꝑ Bar. ⁊ doc. in. l. j. ff. ſi cert.
pe. ideo cõitas ipſa vr̃ hre noticiam de iure ſuo collectandi
⁊ ſi collecte ⁊ ſiſia onera exigunt necne. maxime qñ lõgiſſi⸗
mo tpe vniformiter ſunt exacta in re tanti ponderis in qua
interueniſſe veriſiſr mille actus in anno: ita ꝙ vr̃ ꝙ nõ po⸗
terat nõ eſſe notoriuȝ in illis villis vbi erant dicta bona ꝙ
boibus dicte terre montiſbodij licebat ⁊ lignare ⁊ paſcere
aĩalia ⁊ blada extrahẽ ſine aliquo onẽ alijs ſolito imponi.
c ¶ Noticia aũt populi nõ poteſt faciliter ꝓbari. ideo ſtat cõ⸗
iecturas. qꝛ in his in quib⁹ eſt difficilis probatio recurritur
ad coniecturas. ⁊ ille dñr tũc dilucide probationes inquit
Ang. in ꝯſi. ccxviij. ſm ordineȝ informis incip. viſa narratio
ne facti col. v. allegat. l. licet in prin. de leg. j. ⁊. l. ſiquis locu⸗
plex. ff. de manu. teſt. facit. l. dolum. C. de dolo. iteȝ facit qð
habet ind. in actionibus. §. plane. ff. de in liteȝ iur. ⁊ ꝙ per
glo. in. §. alie. inſti. de act. hinc reſultat ꝙ quia negatiua nõ
coartata loco ⁊ tpe non põt ꝓbari probat ꝑ diſcuſſionẽ. vt
per bar. ⁊ doc. in. l. hoc iure. de verb. ob. ⁊ Imo. in. l. ex facto
§. ſiquis anteȝ. ff. ad treb. ⁊ ꝙ ſcia populi ſit non facilis ad
ꝓbandum dicit. d. Ant. in. d. c. fi. de conſue. in pe. colũ. ex h̃
inferẽs ꝙ ſufficit ꝓbatio talis noticia populi ꝑ famã: lȝ ał's
ꝓbatio ꝑ famã ſola nõ ſit ſufficiẽs. Quotiens enim res nõ
appet verſari cẽſet difficultas ꝓbationis dicit bar. quem do
cto. ſequunt in. d. l. in actionibus. §. plane. Et ad coadiuuã
dum p̃dicta ꝯfert qꝛ in ipſis inſtrũs antiqs ſit mẽtio de con
ſuetudie anteriori ita ꝙ eſt veriſiſe ꝙ tũc emanauerit tot
actus qð ꝯhentes iudicauerint eſſe cõſuetudinẽ: ita qð ma
gis eſt veriſiſe ꝙ ꝑuenerit in noticia accedat qð Jo. an. in
d. c. fi. in ſumma ſup ꝯſuetudine in qnto mẽbro. ver. ſȝ q̃ro
dicit ꝙ ſi teſtes dicũt ꝙ interuenerũt tot actus ꝙ colligit
cõſenſus maioris ptis ppl'i ſufficit. ⁊ Flo. co. c. fin. in fin. xl.
queſtionis

queſtionis.dicit ꝙ ſi teſtes ſimpliciter probēt ſic eſſe conſuetudinem illam probāt:licꝫ nō probēt aliter ſciētiaꝫ populi vel maioris partis ipſius.ex quibus dictis deprehenditur ꝙ nō requirit̄ exacta ꝓbatio ſcientie ſed veriſimilis.vnde cum in inſtrumētis fiat mētio totiens de cōſuetudine ⁊ ſint actus ponderoſi totiēs reiterati.⁊ ſuper re ſpectante ad ipſum populuꝫ ſinogaliēſem puto intrepide arbitrandū cenſeri ſufficienter apparere de noticia populi.

k ¶ Et maxime cōſiderata lōginquitate tꝑis.propter lōginquitatem nāqꝫ tꝑis admittuntur ꝓbationes preſumptiue ⁊ minus plene que alias nō ſufficerent.vt habetur in.l.ſi arbiter.ff.de proba.⁊ in.c.cū olim.de priuileg.⁊ in.l.cū aliquis.C.de iure deliberā.⁊ in.l.ſi qui natura.§.cū me abſente.ff.de nego.geſt.⁊ ꝑ bal.in.l.puericulā.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.ꝑ pateratis.C.de ꝓba.⁊ multa poſſent adduci circa hmōi in quibus ꝓpter antiquitates vel ꝑ alia cā ſunt difficiles ꝓbatiōes ꝙ nō requirunt̄ ita exacte ꝓbatiōes ꝓut alias:vt ꝓbat̄ et in.l.cōſenſu.C.de repud.⁊ in.c.ad noſtrā.de emptione ⁊ vēdi.⁊ i.c.illo vos.de pigno.⁊ i.c.ꝑ tuas.de ſymonia.⁊ quia delicto vſurario ⁊ ſymoniaco.quia ſūt ſecrete ⁊ cauilloſe nō eſt facilis ꝓbatio admittūtur probatiōes minus plene.ſimiliter in adulterio vt in.c.tertio loco.⁊ in.c.literas.de pſump.ꝑ Bar.in l.iij.de furtis.⁊ multa huiuſmodi deduci poſſent. Satis itaqꝫ ex his que dicta ſunt videt̄ probata noticia populi ſeu maioris partis ſufficiens ad inducendam conſuetudinem.

l ¶ Non autem exigitur ſcientia ſeu conſenſus minorum vel mulierum vt voluit Joā.andree in.d.c.fi.in ſumma ſecūda queſtione principali.⁊ dominus Antonius.⁊ Flor.in.d.c.fi.poſt eum.quinimo dicit Gui.de cu.in.l.de quibus.ff.de legi.ꝙ ſufficit ſcia regentium ciuitatem intelligo qui repreſentant ciuitatem.vt per glo.in.l.aliud.§.refertur.ff.de reg.iuris.⁊ in rubrica.C.que ſit longa conſue.⁊ in rubrica.⁊ in l.j.C.de decurio.lib.x.⁊ glo.⁊ Bar.in.l.nulli.ff.qd̄ cuiuſqꝫ vniuer.no.⁊ bar.in rubrica.ff.de decur.⁊ per glo.⁊ Ang.in l.j.ff.qd̄ quiſqꝫ iur.ſufficit enim tacitus conſenſus eorum qui poſſunt legem condere.vt per gloſ.fina.in.d.c.fina.⁊ dicit do.Anto.⁊ Jmol.ibi ꝙ ſufficit tacitus conſenſus eius qui pōt legem condere:licꝫ forte nō poſſet ſtatuere ſuper eo ſuper quo inducit̄ conſuetudo adducentes ea que habentur in.c.j.de conſue.cōiter autem in ſingulis ciuitatibus ſunt aliqua conſilia ſeu deputatus numerus ciuium qui regūt negocia ciuitatis ⁊ ciuitatem repreſentant.⁊ poſſunt ſtatuta condere.⁊ ad eos ſaltem cōiter innoteſcunt hmōi iura populi maxime nō leuis ponderis:prout ſunt exactiones collectaruꝫ ⁊ gabellarum ⁊ extractiōes bladorum ⁊ hmōi accedat quod no.doc.in.l.licitatio.§.earum reruꝫ.⁊ in.l.ſi publicanus.§.j.ff.de pub.dicentes ꝙ circa exactiones vectigalium ſcilicet de quibus rebus ⁊ qualiter exiguntur attenditur conſuetudo.⁊ idem no.Ang.in conſi.ix.ſm ordinem informis incip.pro euidentia queſiti loquens etiam in exactione gabellaruꝫ.nec videntur requirere probationem ſcientie populi:alias parum prodeſſet nolenti ſoluere vnum vectigal ſi haberet deducere ſcientiam populi.⁊ publicanus etiā poſſet dicere licet alij non exegerint non probatur ſcie populi qd̄ non dꝫ eſſe de mente doc.nec iuris forte ea rōne quia noticia preſumitur ꝓpter ſolitam frequentiam actuum.⁊ quia eſt res ſpectans ad eum.cuius noticia requiritur.ideo eius ſcientia preſumatur per.d.l.quiſquis.C.de reſcin.vend.

m ¶ Nec requiritur ſcia principis adeſſe conſuetudinis regulariter.ꝓut voluit Bar.in.l.omnes populi.de iuſt.⁊ iu.⁊ glo.iiij.di.§.leges.⁊.viij.di.c.fruſtra.⁊ Jo.de deo.j.di.cōſuetudo.⁊ Jo.an.do.Ant.Flo.⁊ Panor.in.d.c.fi.de conſue.qd̄ ⁊ cōiter tenetur prout dicit ibi Jmo.idem tenens ex his videtur concludi poſſe quod ſit cauſata quedam cōſuetudo non exigendi collectas vel gabellam pro dictis bonis vel pro extractione bladi vel paſcuis vel inciſione lignorū ⁊ ſic non poſſint aliquo modo onerari homines montiſbodij pro his bonis ⁊ cauſis pro quibus fuerunt facte dicte ſolutiones ⁊ refutationes ⁊ conſuetudo ſeruanda eſt in huiuſmodi exactionibus vt premiſſi.nec tunc requiritur tantū tempus quantum requiritur ad preſcriptionem.quia in cōſuetudine regulariter requiritur longum tempus ſaltem ſi nō eſt conſuetudo contra ius.ſufficit enī longa conſuetudo.vt C.que ſit longa conſuet.in rubro ⁊ nigro.⁊.l.diutina.ff.de ll.regulariter longum tempus eſt decennium.l.ſi cum fidei commiſſaria.§.ariſto.ff.qui ⁊ a quibus.ideo per decenniuꝫ inducitur cōſuetudo.nec diſtinguitur inter preſentes ⁊ abſentes:prout diſtinguitur in preſcriptione.in.l.ſuper longi.⁊.l.fi.C.de longi tēporis preſcrip.in hoc enim differt conſuetudo a preſcriptiōe.ꝓut voluit Cy.in.l.ij.C.que ſit lōg.cōſue.⁊ eſt cōis opi.ſm Jo.an.in.d.c.fi.de cōſu.in ſumma in tertio articulo princi.ver.qd̄ tertio dixi.⁊ idem firmant ibi He.de anch.d.Anto.Flo.Jmol.⁊ Panor.qd̄ ⁊ voluit Bart.in.d.l.de quibus.qd̄ ⁊ videt̄ velle glo.in.d.l.de quibus.⁊ in rubrica.C.que ſit longa conſue.⁊ inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.§.ex non ſcripto.licet quidam gloſ.ſentiant ꝓut Azo.⁊ etiā gl.in.d.l.diutina.⁊ glo.xij.diſt.cōſuetudo.⁊ Cōpoſt.in.d.c.fi.⁊ Jnno.in.c.cū dilectus.eo.titu.tamen precedēs opi.eſt magis cōis ⁊ verior.quia ꝓut dicūt doct.ex quo cōſuetudo inducitur ex tacito cōſenſu populi.d.l.de quibus ipſe populus ſemꝑ eſt pñs.ex quo conſenſit ad hoc l.proponebatur.ff.de iud.Et hinc eſt ꝙ procedit conſuetudo decēnalis etiam ſuper his que habent cām diſcontinuaꝫ licet Compoſt.⁊ Jnn.vbi ſupra requirant.tunc tempus cuius initij memoria hominum non exiſtit ⁊ non bñ prout dicunt Flo.⁊ Jmo.in.d.c.fi.ſi enim attenderētur actus diſcōtinui ſeu cā diſcontinua ſemꝑ conſuetudo cenſeretur habere cām diſcontinuaꝫ:quia cauſata a moribus ⁊ ſit factis hominum.d.l.de quibus.⁊ actus hominū ſunt diſcontinui.⁊ ita a iure reputant̄.l.foramē.ff.de ſerui.vrb.pdi.vñ numqꝫ reputaret̄ conſuetudo hr̄e cām continuā ſi cām remotaꝫ attēderemus.tñ quia cā ꝓxima conſuetudinis eſt cōſenſus pp̄li quia cōſenſus non pſumitur mutari.l.cū qui mutatā.ff.de ꝓba.⁊ de baptiſmo maiores.iō cenſetur hr̄e cām continuam.ꝓut ⁊ dicunt.d.Anto.Flo.⁊ Jmol.in ſepius allegato.c.fi.

n ¶ Facit ad predicta qd̄ no.Bar.⁊ doc.in.d.l.ſi publicanus §.j.⁊.d.l.licitatio.§.earum rerum volentes ꝙ in vectigalibus ⁊ gabellis attendat̄ conſuetudo nec requirunt tēpus cuius initij non extat memoria.⁊ tamen conſtat ꝙ vectigalia habent cām diſcontinuā.item tp̄s longeuum.ſufficit et ſi conſuetudo inducatur contra eccleſias.ꝓut voluit Panor.in.d.c.fi.licꝫ Cōpoſt.voluerit contrarium.⁊ licꝫ Jnno.in.c.cum dilectus.eo.ti.diſcuſſerit ꝙ aut cōſuetudo inducitur contra vnam eccleſiam.⁊ tunc requirat̄ ſpacium.xl.an.aut contra plures eccleſias.⁊ tunc ſufficiat ſpacium longi tꝑis ſm eum ⁊ non bñ:quia vtroqꝫ caſu eſt eadem rō.ideo et ſi contra vnam eccleſiam inducatur cōſuetudo ſufficit longum tp̄s.⁊ ſic decennium ſm eū:ſed ꝓut alias legendo.d.c.fi.viſum fuit dictum Jnn.eam ſubtilem vr̄ rationem hr̄e:quia qñ agitur de preiudicio ⁊ fauore vnius illa potius cenſetur preſcriptio quam conſuetudo ideo requiritur tp̄s ad preſcriptionem neceſſarium.nā preſcriptio ⁊ conſuetudo in hoc inter cetera ⁊ ſubſtantialit̄ differunt:quia preſcriptione acquiritur ius in ſingulari ⁊ in priuato conſuetudine.queritur ius non magis iſti quam illi ꝓut dicunt Hoſt.⁊ Jo.and.idem vult ibi Flo.dicens ꝙ conſuetudo facit ius publicum quo ad omnes quos negocium tāgit.j.di.conſuetudo.d.l.de quibus.§.ex non ſcripto.inſti.de iure natu.gē.⁊ ciui.preſcriptio vō inducit ius priuatum inter preſcribentem ⁊ eum contra quem preſcribitur ſm eū ibi.q.viij.⁊ hec eſt ſubſtantialis drīa inter preſcriptioneꝫ ⁊ conſuetudinem.ꝓut dicit ibi Panor.poſt doc.licet ⁊ plures alie aſſignentur quas obmitto.ex his euidenter pꝫ ꝙ licet contra ciuitatem non iuuet preſcriptio longi temporis.x.vel.xx.annorum.nec etiam longiſſimi temporis.xxx.vel.xl.annorum tamen iuuat conſuetudo etiam longi temporis.

o ¶ Nec vr̄ obſtare ſiquis attentauerit ꝙ iſta ſit cēſenda preſcriptio ex quo generatur preiudicium ſoli ciuitati ſinogalie ⁊ non agitur de preiudicio aliorꝫ.item agitur de acquirēdo iuri terre montiſbodij.⁊ ſic videatur eſſe vna communitas ius ſibi querens ⁊ vna contra quam preiudicium generat̄ ⁊ cuius iuri detrahit̄.⁊ ideo hoc caſu requiratur tp̄s ⁊ centinarium qd̄ in preſcriptione aduerſus ciuitatem quia reſpondeo ꝙ licet hoc videat̄ prima facie vrgere.conſuetudo enim eſt lex non ſcripta.d.§.ex non ſcripto.⁊.d.l.de quibus ⁊.j.di.caſi.conſuetudo.⁊ lꝫ dꝫ eſſe communis non vnius.iij.diſt.caſi.erit aūt lex.⁊ per Jnn.in.c.fi.de offi.archi.ideo qñ ex parte querētis ⁊ ex parte patientis ſunt certe perſone determinate non eſt conſuetudo ſm.d.Anto.⁊ Jmo.in.d.c.fi.⁊ idem Hoſt.⁊ Jo.an.ibi tñ tollit̄ ex eo quia dictum ius iuuat nō ſolum ipſam cōitatem terre montiſbodij ſed etiaꝫ ſingulares hoīes ipſius cōitatis.ideo ex parte eorꝫ quibus prouidetur non ſunt perſone certe determinate.⁊ qñ ex vna parte ſiue ex parte agēte ſiue ex parte patiente ſunt perſone plures non determinate ⁊ certe tunc reſultat cōſuetudo non preſcriptio prout volunt.d.Anto.⁊ Jmo.in.d.c.fi.⁊ idem vult Hoſti.ſm do.Anto.qd̄ eſt de mente Jo.an.ibi ⁊ in.c.ij.eo.ti.lib.

vj.ád qȯ poteſt induci tex.d.c.iij.vbi ex vna parte eſt perſo
na certa ex altera ſunt plures perſone incerte ad hoc etiam
poteſt induci tex.⁊ qȯ habeť per doc.in.d.l.publicanus.§.
in vectigalibus.⁊ in.d.l.licitatio.§.earum.ff.de pub.vbi di
cunt in vectigalibus attendi conſuetudinē ⁊ ſiľr Ange.in
d.ſuo conſilio.ix.⁊ tamē in vectigalibus agitur de ſolo pre
iudicio vel fauore ceſſaris ſeu eius fiſci ⁊ ſic ex vna pte eſt
ſola vna determinata perſona ⁊ tñ eſt conſuetudo ꝓut doc.
volunt.iȯ ēt in caſu iſto dicamus reſultare ꝯſuetudinē:nȯ
eni poſſet vna ciuitas ſtatuere ꝙ lȝ alij teneantur ad collec
tas:tñ hoies talis ville non ſoluant ⁊ erit lex municipalis
ita ⁊ poſſit eſſe lex conſuetudinaria municipij non video qd
obſtet:cōſtat etiam ꝙ ex actibus negatiuis inducitur con
ſuetudo vt probať in.l.ſi publicanus.§.in oibus a ꝯrio ⁊ in
l.licitatio.§.eaꝝ rerum de pub.cum no.in eis per doc.⁊ cō
cludūt hoc Jo.an.in.iij.oppo.⁊ Jmo.in.ix.col.in.c. Joan
nes de cle.coniug.adducentes que hñt in.c.j.de preſcrip.⁊
in.c.cū inter diuerſas de elec.⁊ in.c.cū in eccleſijs de ꝑben.
lib.vi.⁊ in.c.iij.de conſue.lib.vj.⁊ ibi ēt per Pet.de anch.
⁊ p Bal.in.l.de qbus de.ll.vj.col.verſ. mȯ queritur hic tñ
fuerunt actus affirmatiui habentes tantum negatiuam.

p ¶ Nec vř obſtare huic medio ſiquis dixerit ſi eſt conſuetu
do non preſcriptio:⁊ ꝯſuetudo iſta eſt inducta tacito ꝯſen
ſu ppľi ſinogalie:ideo poteſt ꝯrio cōſenſu tolli: q: eius eſt
tollere cuius eſt cōdere.l.nihil tam nāle.ff.de regu.iur.⁊.l.
humanum.C.de leg.⁊.l.ſiquis in prin.teſti de le.iij.:qm̄ ad
hoc vř poſſe rñderi:ꝙ qñ lex tranſit in tacitū quēdā quaſi
ꝯctum non poteſt tolli per conditores ipſius legi.l. qȯ ſe
mel.ff.de decre.ab ordi.fa.⁊ ibi Bar.⁊ bar.in.l.oēs popu
li.ff.de iuſti.⁊ iur.⁊.d.Ant.in quadā ſua diſputatione quā
refert Panor.in.c.nouit de iud.idem tenent. ⁊ idem volūt
ibidem.d.Ant.Flo.⁊ Jmo.ſaltem qñ tranſit in contractū
vel quaſi contractum non ſubditi ꝓut eſt caſus noſter. Sȝ
iſta conſuetudo videtur tranſire in quendam tacitū quaſi
contractum:quia homines terre montiſbodij ſe aſtringunt
ad ſoluendam certam q̄titatem annuā communitati ſino
galie ſiue collecte ⁊ alia onera imponantur alijs ſiue non:⁊
vt audio multis annis ſoluerunt hoies terre montiſbodij
candē q̄titatē:lȝ alij in dicta ciuitate ſinogalie aut nihil aut
longe minus ꝓrata ſoluerēt:ita ꝙ pro parte hominū dicte
terre montiſbodij minus ſolutū fuiſſet ſi ſoluiſſent ſm ſti
lum quo alij ſoluebant:itaq; verſabatur intereſſe hincinde
in dicta lege non ſcripta:ideo tranſeat in quaſi contractum
qui eſt irreuocabilis.arg.l.ſicut.C.de acti.⁊ obliga.

q ¶ Prout qñ fit lex ꝙ qui venerit ad habitandū in territo
rio hēat imunitatem:nam talis lex cenſeť tranſire in quaſi
ꝯctum:q: ciuitas preſtat imunitatē vt extrinſeci alliciant
ad eundū pro habitādo in territorio ⁊ illi vadunt ad habi
tandum cā hñdi imunitatem:ideo ciuitas condens legem
aſtringitur dicta lege nec illam pȯt reuocare : prout voluit
Bart.in dictis iuribus ⁊ cōiter teneť ita pari rōne in caſu
nřo ſinogalienſes in dicta lege non ſcripta preſtant imuni
tatem hominibus montiſbodij vt ex eoꝝ parte ſoluaſ tāta
quātitas certa annuatiȝ ſiue collecte imponerent ſiue non
⁊ ex aduerſo hoies montiſbodij ſoluerunt certam annuam
quātitatem ne poſſent inquietari alijs oneribus pro cāis:
pro quibus illam certam quantitatem ſoluerunt . quinim
mo etiam ſi non cenſeretur tranſire in contrarium videre
tur ꝙ non poſſet reuocari in preiudicium hominum mon
tiſbodij:puta ſi emanaſſet talis conſuetudo mere in bene
ficium hominum montiſbodij:prout alias dicit Jnnocen.
in.c.nouit de iudi.ꝙ quando lex principis ſecularis priui
legiat eccleſias princeps non poteſt legem illam tollere in
preiudicium illarum eccleſiarum ⁊ ita poteſt intelligi text.
ibi ſm eum facit.c.decet de regu.iur.in.vj.cum ſuis cōcor.
ſm Jo.an.in.d.c.nouit qui videtur tranſire cum dicto Jn
no. Ex quorum dicto ſingulariter no.ibi do.Anto.⁊ Flor.
ꝙ qñ lex vel ſtatutum tranſit in priuilegiū non ſubditi nȯ
poteſt per conditores legis vľ ſtatuti tolli pari ratione nec
conſuetudo preſtans priuilegium non ſubdito poteſt reuo
cari per illos quorum tacito conſenſu inducta fuit cū ⁊ cō
ſuetudo ſit lex non ſcripta vt premiſi.

r ¶ Et ꝑdicta maxie vñr ꝓcedere in caſu iſto in quo per ta
lem ꝯſuetudinem reduciť res ad ius cōe quo iure non pñt
indici collecte non ſubditis nec noua vectigalia iponi pñt
vt.C.vt noua vectiga.in rubro ⁊ nigro per totum ⁊ in auc.
vt nulli iud.§.j.Jtem qlibet pro libito pȯt libere vti re ſua
cū ſit rei ſue libere moderator ⁊ arbiter.l. in re mandata.C.
mādati.⁊ in.l.ꝯdicū.C.de ꝯben.emp.iȯ ꝯſuetudo iſta redu
cit rem ad ſui cōem nām qȯ de facili ſolet fieri.l. ſi vnus.§.
pact⁹ ne petere ver.at in ſpē dotis.ff.de pac.Et re reducta
ad ius cōe non poterit ipſa cōitas collectare illos de mōte
bodio ēt pro rebus ſitis intra fines territorij cum de iure
cōi non poſſit.d.l.reſcripto.§.ſi.ciuitas.n.tñ is ius collectā
di non ſubditos vel imponendi vectigalia ex quo nȯ habȝ
de iure cōi hȝ ex priuilegio quodam vľ a principe conceſſo
vel ꝑſcriptione priuilegio aūt ſuo qlibet pȯt renunciare.l.
pe.C.de pac.⁊.l.ſiqs in conſcribendo.C.de epiſ.⁊ cle.iȯ ta
cito cōſenſu pȯt illud priuilegiū tolli ⁊ reduci ad metas iu
ris cōis:confert ad premiſſa q: magis de facili tolluntꝫ con
ceſſa ex priuilegio ⁊ ſic iure ſpāli q̄ conceſſa de iure cōi.l.
eius militis.§.militia miſſi de mili.teſt.ideo videmus ꝙ nȯ
vtens p decennium priuilegio ſibi indulto pdit illud.l.j.ff.
de nūdinis ⁊ per docto.in.c.cum accedentes extra de ꝯſtitu.
ꝙ non occurrit in iuribus que ſunt iure communi.

o ¶ Et ideo dicunt Bart.Ang.⁊ Jmo.⁊ Pau.de ca.in.d.l.
licitatio.§.earum rerum.ꝙ ſi ex priuilegio permittiť alicui
ius exigendi vectigalia preſcribitur per nō vſum per.x.an.
ſed ſi pertinet ad rem publicā ⁊ ſic de iure cōi preſcribitur
ſpacio.xl.an.l.oēs ⁊.l.competit.C.de preſcri.xxx.vel.xl.an.
idē Bar.in.l.ſi publicanus.ff.de pub.Panor.in.c.ſup qui
buſdā.§.preterea de ver.ſig.facit qȯ not.Alber.de bobio ⁊
Jo.an.in addi.ſpec.quos refert Panor.in.c.audiētiam de
preſcrip.dicētes ꝙ ſi vaſallus dȝ preſtare opas vel qd an
nuum ⁊ venerit caſus ⁊ dñs nȯ petijt vaſallus preſcribit al
legant.l.j.⁊.ij.C.de ꝑſcri.lō.tē.que ꝑ liber.⁊ hoc merito q:
ciuitates non hñt de iure cōmiſſa iura vt premiſi ius enim
imponēdi vectigalia non hȝ quis preter principē niſi ex cō
ceſſione principis vel preſcriptione ſeu conſuetudine cuius
initij memoria hoium nȯ exiſtit dicit Pau.de caſt.in.d.l.ſi
publicanus.§.in oibus vectigalibus.requiriť enim preſcri
ptio cuius initij memoria hoium nȯ exiſtit.c.ſuper quibuſ
dam.§.preterea de ver.ſig.prout dicūt Bart.Jmo.⁊ Pau.
de ca.in.d.§.in oibus qȯ ⁊ vult Cy.in.l.ſi.C.vt noua vect.
per tex.ibi.Et pariter loquūtur Pau.de ca.⁊ Ang. i gabel
lis ꝓut in vectigalibus ⁊ merito q: eſt eadem rō ⁊ ſucceſſi
ue eadem rō eſt in collectis:⁊ hoc voluit bal.in.l.ij. ⁊.iij.C.
vt noua vecti.no.ex illis.l.ꝙ ciuitates que ſubſunt princip
non pñt noua datia imponere ⁊ impoſita nȯ debent ſolui.
⁊ ſic trahit illa iura loquentia in vectigalibus gñalř ad oia
datia ⁊ ꝯñr ad collectas:⁊ merito requiriť in hmȯi conſue
tudo tanti tpis:q: eſt ius cōe in ꝯtrium merito ⁊.c.j. de pre
ſcrip.lib.vj.⁊ prout dicūt quidam requiritur vna cū lapſu tan
ti tpis etiam aliquis titulus prout vř probare tex.in.d.l. ſi.
C.noua vec.ſm Pau.de ca.in.d.§.in oibus ⁊ tranſit.⁊ ibi
Jmo.dicit ꝙ hec fuit ſnia bar.lȝ ipſe ꝯ ⁊ ad.l.ſi.rñdet Cy.⁊
facit.c.j.in ſi.de preſcrip.lib.vj.nec bar.forte voluit ꝯ non
refert ad hoc propoſitū:⁊ ſi probatur ꝙ exegit vectigal vľ
collectas pro aliquibus rebus ⁊ non pro alijs non poterit
exigere pro illis alijs.dicit bart.in.d.§.in omnibus alias.§.
in vectigalibus in fine.Et par rō ſi ab alijs perſonis ⁊ nȯ
a tali perſona cum ſit eadem ratio intelligēdo tamē ꝙ alie
res de quibus vel perſona a qua non eſt exactū vectigal vľ
collecta deuenerit ad talem caſū ꝙ vectigal vľ collecta po
tuerit exigi prout pro alijs puta ꝙ ille res portate fuerint p
territorium prout alie vel ꝙ illa perſona portauerit vel ꝙ
in territorio poſſederit bona que ſolent collectari prout ⁊
contingit in caſu noſtro.

t ¶ Ex qbus poteſt pluribus modis elici iuſticia pro parte
hominū terre montiſbodij.primo quia prout crediť dicta
cōitas ſinogalie non poteſt ꝓbare ius collectandi nȯ ſubdi
tos niſi ꝯſuetudine ſeu preſcriptione vetuſta tanti tempo
ris cuius initij memoria hoium non habetur vt per bart.
in.d.§.in omnibus.ſed iſta exactio non probabitur facta ꝓ
iſtis bonis poſſeſſis in territorio Sinogalie per homines
montiſbodij merito nȯ debeant pro iſtis bonis per ipſos
hoies ſolui datia niſi prout eſt ſolidum ſcȝ.xl.annue libre.
Secundo quia dato ꝙ cōmunitas Sinogalie habeat illud
ius ex vetuſto priuilegio:tamen nȯ vtendo illo contra ho
mines terre montiſbodij niſi pro annuis.xl. libris monete
veteris videtur in reſiduo priuilegiū amiſiſſe per nȯ vſum
decennij.d.l.j.de nundinis. Nam ciuitates regulariter cē
ſentur loco priuatorum.l.eum qui vectigal.⁊.l.inter publi
ca.ff.de verbo.ſignifica.⁊ ſi non ſufficeret ceſſatio decenna
lis ſaltem ſufficit ceſſatio per.xl.annos equiparādo fiſco ſeu
reipublice.q: tantum duo mēbra faciunt doc.in.d.§.earū
rerum

rerum. Et hoc ſaltem quando non exegit: quia ille non ſol
uens nõ ſoluebat tanq̃ ſibi cõpeteret facultas nõ ſoluẽdi:
vt occurrit in caſu noſtro. prout hãc limitationẽ facit Jmo.
in.d.§.in omnibus. vbi alij ſimpliciter ⁊ generaliter loquũ
tur. cũ itaq; dicta cõitas montiſbodij ⁊ hoies ipſius vltra.
l.annos. nõ ſoluerint niſi annuas.xl. libras pro oibus one
ribus. de quibus agit non pñt amplius collectari nec alijs
oneribus affici ꝑ dictis bonis ⁊ longe fortius ſi pro qꝫ nun
q̃ a longiſſimo tpe cuius initij memoria nõ extat aliter ſol
uerunt. ⁊ ſi forte nõ poſſit iſta vetuſtiſſima ↄſuetudo tanti tẽ
poris ꝓbari non poterit ex aduerſo ꝓbari ꝙ dicti homines
terre mõtiſbodij quicq̃ aliud ſoluerint ꝑ bonis de quibus
nunc eſt controuerſia. idõ hoc ſolum ſufficeret ſi non ꝓbaret
per cõitatem ſinogalie vetuſtũ priuilegiũ. nam tũc onus ꝓ
bandi vetuſtiſſimã conſuetudinẽ ſeu preſcriptionem hmõi
ſpectaret ad ipſam terrã ſinogalie ⁊ eã repreſentantes. tutũ
aũt eſſet ꝙ ꝑ parte illoꝝ de montebodio probaret illa an
nua ſolo.xl.l.brarum tanto tpe factus. cuius ↄtrij memoria
hominum non exiſteret. nam tunc res eſſet clariſſima: qꝫ la
pſus tanti temporis haberet viꝫ conſtituti.l.hoc iure.§.du
ctus aque. de aqua quoti. ⁊ eſti. ⁊.l.ij.§.ideꝫ labeo. de aqua
plu.ar. ⁊ in tali cõſuetudine nõ requiritur aliud probari: li
cet in alijs conſuetudinibus reperiatur prout dicit Archi.
in canone conſuetudo.xij.diſtinc.

v ❡ Licet ante talis ꝓbatio videat impoſſibilis fieri p teſtes
tñ adhibetur modis poſſibilis. nã ſufficit ꝙ teſtes ꝓbant ꝙ
nunq̃ viderunt neq; audiuerunt ipſi nec audiuerũt alios
vidiſſe vel audiuiſſe fuiſſe aliter ſolutũ. ⁊ ꝙ eſt cõis opinio
ꝙ non extet memoria ꝓut talis forma ꝓbandi talem preſcri
ptionem hr̃ per glo.fi.in.c.j.de preſcrip.lib.vj. ⁊ doct. ibi p
Bar. ⁊ Jmo.in.l.ij.§.idẽ labeo. de aqua plu.arcẽ. per Jnn.
⁊ Hoſt.in.c.quid p nouale. ⁊.c.veniens. de verb.ſig. Jo.an.
in regula ſine poſſeſſione in.vj. in mercurialibus Spec. in
ti. de ꝓba.§.j. ad finẽ. itẽ erit alius modus probandi negati
uam ſcꝫ ꝙ nunq̃ fuerit ſolutum aliquid vltra dictam q̃titu
tatem annuam.xl.annoꝝ.ſ.per diſcuſſionem. nam probatio
negatiue probatur per diſcuſſionem Bart. ⁊ doct.in.l.hoc
iure. de ver.ob. ⁊ Jmol.in.l.lutius.§.tres heredes ad treb.
⁊ p bar.in ↄſi.mihi.lxxxj.incip. dilecto filio col.pe. ⁊ vlt. ⁊ in
conſi.mihi.xxxj.incip. Martinus de eugubio in fine prime
col. vbi ẽt ponit alium modum probandi.ſ.per rimationeꝫ
libroꝝ vbi ſolent ſcribi ſimiles ſolutiones: adducẽs.l.fi.C.
de rebus credi. ideo etiam hoc caſu ſimiliter talis negatiua
probari põt ⁊ poterunt diſcuſſores rimare libros vbi ſimi
les ſolutiones ſcribi ſolẽt ⁊ interrogare antiqores vtriuſq;
terre vtrum viderint vel audiuerint vnq̃ aliter factam ſolu
tionem: accedat ẽt pro probatione talis negatiue qđ no. in
quit Bal.in ↄſi. ſm meũ ordinẽ.cclij.incip. ꝓponit ꝙ anti
quitus volens ꝙ qui tenet ſoluere ꝑpetuũ cenſum nõ ſol
uendo per.xl.annos liberatur a ſolutione pro futuro tẽpo
re: qđ quidẽ tenuit ẽt in ſequenti conſilio incipiente ad eui
dentiã premittendũ eſt. item vult in.d.conſi.cclij. in vlt.co.
qđ nõ requiritur ꝓbatio negatiue: ſufficit hoc caſu ꝓbare la
pſum temporis niſi ex aduerſo probet affirmatiua.ſ.ſolutio
nes factas: ita notabiliter inquit Bal. cuius auctoritas mul
tum iuuat partem hominum montiſbodij.

x ❡ Coadiuuat dictũ Bal. qꝫ ſi negatiua eſſet probanda ra
ro probaret preſcriptio.xxx.vel.xl.an. in ꝑſonalibus qꝫ non
currit niſi ex negligentia non petẽtis. ⁊ ſi interim eſt aliqđ
ſolutũ interrumpetur preſcriptio.l.ſicut.l.omnes. ⁊.l.cum
notiſſimi.§.ſed ⁊ ſiquis. de preſcri.xxx.vel.xl.an. ⁊ ſic ad eſſe
talis preſcriptionis requirit duplex negatiua ⁊ tamẽ nõ du
bitatur quin ei qui nitit ex tali preſcriptione ſufficiat proba
re ſolum lapſum temporis a die natiuitatis actionis hoc ẽt
videtur fuiſſe de mente bar.in ↄſi. qđ incipit cõe ſpoleti nu
mero.cxxv. ſm veterem ordinẽ peruſinũ ⁊ ſm ordinem in
formis conſi.lxiiij. qui in ſimili caſu nõ ponderat difficul
tatem ꝓbandi negatiuã non ſolutionis. erat eniꝫ controuer
ſia iter cõe ſpoleti ⁊ quoddã caſtrũ dicto cõi ſpoleti ſubie
ctum ſub certis pactis diſcuſſis ipſis pactis ⁊ eoruꝫ virtute
ita formaliter ſubdit. preterea h̃ eſt certũ qđ homines dicti
caſtri frãchi credẽtes ⁊ iuſta ratione moti ſe eſſe liberos ab
onere ſoluẽdarũ collectarũ ſteterũt per.xl.an. ⁊ vltra ꝙ nõ
ſoluerunt collectas. erunt ergo liberi nec eis poteſt de ce
tero imponi.C. de preſcrip.xxx.vel.xl.an.l.ſicut. ⁊.l.omnes
⁊.l.cũ notiſſimi. ⁊ eſt expreſſum in terminis noſtre queſtio
nis.C. de fun.patri.l.fi. ibi adijciendo q allegat conceſſionẽ
ſibi factam. de collecta non ſoluenda cuꝫ curſu.xl.an. nulla
nouitas poteſt eis iponi ⁊c. hoc etiã dixit Ponta.in cõſi.
mihi.ccviij.incip. non eſt dubiuꝫ veſtra. hec onera ⁊c. vbi in
ter cetera ſic formaliter inquit vltimo. ad idem optime tex.
in.l.fi.C. de fun.patri.lib.xj. vbi eſt expreſſum ꝙ qui allegat
cõceſſionẽ ſibi factã de nõ ſoluẽda collecta cum curſu anno
rũ.xl. habet iuſtã defenſiõis cãm vt nulla ei nouiter impo
natur iſta quidem dicta videntur decidere caſum noſtrum.

y ❡ Confirmatur ꝑmiſſa ꝑ ea q̃ habentur in.l.cum de in rẽ
verſo. de vſur. p bart. ⁊ doc. ⁊ in.l.ſi certis annis per Saly.
in.l.ſi filius.C.fami.hercil. per caſi.in.c. peruenit. de cẽſi. ⁊
doc.in.l.ſeruitutes.ff. de ſer. in quibus iuribus hr̃ ꝙ ẽt vbi nõ
cadũt termini ꝑſcriptiõis. tamẽ diuturna ꝑſtatio ſaltẽ ſi du
ret.xl.an. facit ꝑſumi legitimã ↄceſſionẽ: ita ꝙ allegãs ob
tinet ſi ↄtriũ nõ ꝓbet. ⁊ idẽ ẽt tꝫ bar.in ↄſi.mihi.xiiij.incipi.
primo querit col.ij. diſputãs vtrũ ſi allegatur conceſſio iu
riſditionis an probet p longeuũ vſum cũ ſola patientia ſu
perioris ⁊ ↄcludit ꝙ ſic. Si itaq; cõitas ⁊ hoies montiſbodij
q longiſſimo tpe ſemꝑ vniformiter ſoluerũt annuã q̃tita
tem.xl.lib. pro omni eo ⁊c. allegat ita fuiſſe litis conuentum
inter dictas cõitates ⁊ hoies earundem: prout. ⁊ veriſimile
eſt attẽto tenore primi inſtr̃i ad me delati initi in an.1394.
in qua fit clara mẽtio. de pactis initis inter dictas cõitates
ita ꝙ eſt iuſta cã. ⁊ ratio id credẽdi. ⁊ licet pacta fuerit for
te facta inter cõitates. ⁊ non cũ particularibus hoibus qui
bus incũberet onus ſoluendaꝝ collectarũ: non multum re
fert maxime qꝫ pacta hñtium prãteꝫ legis condende habẽt
viꝫ legis. ⁊ trahuntur ẽt ad alios.l.ceſar.ff. de pub. ⁊ ibi per
Bar. ⁊ doc. ⁊.l.pe.ſeu antepe.C. de dona. inter virũ. preterea
non dr̃ in dictis iuribus ꝙ ſit neceſſe docere aliquid extrin
ſecum tendẽs ad ꝓbationẽ tituli ſeu ↄceſſionis niſi ↄtinua
tos actus facti vel patientie cũ curſu longiſſimi tpis ⁊ ſim
plici allegatione ↄceſſionis. ⁊ maxime vñr ſupradicta ꝓce
dere in caſu noſtro in quo nõ agitur de totali liberatiõe: ſꝫ
de diminutione vel mutatione modi ſoluẽdi ſeu ſubeundi
onera: quo caſu vr̃ facilius admitti ⁊ preſcriptio ⁊ ꝓbatio:
qꝫ agitur de minori preiudicio. ⁊ qꝫ qui probat ſoluiſſe vno
mõ non eſt veriſimile ꝙ multiplicauerit ſolutiones qꝫ neu
preſumitur quis iactare ſuum.l.cum de indebito. de ꝓba.

z ❡ Et hoc probat in.c.cũ olim. de cenſibus: vbi a contrario
probatur quod qui tenebatur vno modo ſoluere ſenſum
probat ꝙ p.xl.annos. alio modo ſoluit: eſt tutus a veteri ob
ligatione ſoluẽdi veteri modo lꝫ ille ꝑmus eſſet oneroſior.
confert ẽt ad predicta breue pape Pij: quo cõceditur dictis
hominibus montiſbodij ꝙ omnia ⁊ ſingula ⁊ poſſeſſiones
⁊ bona que poſſidebant in territorio ciuitatis Sinogalie li
bere licite ⁊ impune tenere ⁊ poſſidere poſſint. nam illa cõ
ceſſio apoſtolica videtur interpetranda.c.ſi papa. de priuil.
lib.vj. ⁊.l.ſi quando. de le.j. ſi eniꝫ liceret ſolummodo poſſi
dere. ⁊ vti frui prout lꝫ alijs dominis rerum ſuarum eſſꝫ ꝑ
fecto ſuperuacua. nam cuilibet lꝫ rẽ ſuam poſſidere in quo
cũq; territorio. ideo dicta ratiõe ⁊ ex virtute verbi libere qđ
ꝑmittitur qđ multa iuxta ſubiectam materiaꝫ importare ſo
let in cle.dudũ. ⁊ ibi glo.in verbo libere. de ſepul. ⁊ qđ not.
in.c. de multa. de ꝓbẽ. ⁊ in.c.licet epo.co.tit.lib.vj. in.c.cum
plures. de offi.deleg.lib.vj. ⁊ glo.in.c.ordinarij. de offi.ord.
eo.lib. glo.in cle.fi. de eta. ⁊ quali. in verbo libere doc.in.c.
que in eccleſiarum. de ↄſti. in antiquis. ⁊ in.c.ordinarij. de
offi.or.lib.vj. ⁊ in multis locis. ⁊ in fine ſubditur ſine impe
dimẽto ⁊ contradictione que verba in principio ⁊ in fi.poſi
ta ad omnia precedentia ⁊ ſeq̃ntia referenda ſunt ſingula
ſingulis referẽdo.l. ⁊ ſi pepercit.§.ſi filius. de libertis ⁊ poſt
hu.l.j.C.eo.ti.c.ſecundo requiris. de appel.l.talis ſcriptura
de leg.j. ſatis autem vr̃ impedimentũ ⁊ impediti libere frui
ſi collectarentur pro dictis bonis. ⁊ aliqua datia imponerẽ
tur pro extractiõe bladoꝝ vltra quam aſſueuerint. optie fa
cit inſti. de.l.fal. in prin. illa eniꝫ verba vt aſſueuiſtis omnia
precedentia determinant: vt in iuribus preallegatis ſuadẽt
ꝙ impoſterum cum ea libertate fruantur: prout hactenus
fecerunt: ſed prius poſſederat ſine onere collectaruꝫ ⁊ alio
rum datiorum vel gabellaꝝ. ergo papa indulgeat ꝙ etiã po
ſtea cum eadẽ libertate poſſideant ⁊ fruantur libere ab om
ni ipedimento collectarum ⁊ alioꝝ onerum. ⁊ verbũ aſſue
uiſtis ſatis vr̃ verificari non ſolum ſi tam vetuſto tpe: ſed
ẽt ſi per biẽnium: cum aſſuetũ videatur ẽt per biẽniũ actuꝫ
l.ij. de epi.audi. ⁊ p bar.in.l.mela.§.j. de ali. ⁊ ci.leg. lꝫ h̃ ſo
lum medium non tranſiret ſine ſcrupulo. multis itaq; vijs
deducitur ꝙ dicti homines ⁊ communitas Montiſbodij
fouẽt iuſtitiam pro dictis onerari collectis ⁊ alijs oneribus.

d: quibus in themate non obſtante adductis in ꝯtrariū que pro maiori parte apparēt ſublata per adducta pro hac parte preſertim magis fundamentalia.

e ¶ Non.n.ob.qḋ primo loco dicebat̃ ꝙ aduerſus ciuitatē non preſcribit̃ minori ſpacio.c.annoꝝ.q: ex ſupradictis ſumit̃ multiplex rñſio vna ꝙ iſta eſt potius ꝯſuetudo ꝙ̃ preſcriptio ⁊ ꝯſuetudo nō reqrit lapſum tāti tpis ꝙ̃ti tpis lapſum reqrit pſcriptio vt.ſ.clare demōſtratuꝫ eſt.ſcḋo ꝙ re vera ita nō ſolutio dictoruꝫ oneꝝ durauit tpe.c.an. ⁊ non extat memoria ⁊ lꝫ nō ſit facilis forte ꝓbatio tñ ſiſis ꝓbatio exigit̃ꝓ pte ciuitatis ſinogalie:⁊ debebit probare ꝙ exegit ab oibus dicte terre mōtiſbodij per ea que hñr in.d.§. earū reꝝ qua.ſ.retuli ⁊ hoc ꝓbare neqbit iḋ ſuccūbet.iteꝫ dixi ꝙ negatiua ꝓbari poterit per diſcuſſionē item deduxi ꝙ ſufficit allegare negatiuā ⁊ tpis curſum adducendo theoricā Bal.quam corroboraui.iteꝫ rñdi ꝙ ſufficit allegare cōceſſionē ⁊ nō ſolonē ēt eo caſu quo nō cadit pſcriptio per ea que hñr in ſiſi in.l.cū de in rem verſo de vſur.cū cōcor. ſ.adductis circa ꝙ in ꝓprijs termis adduxi cōſiliuꝫ Bar. incip.cōe ſpoleti ⁊ ēt ꝯſiliū Pont.qui dicūt de hoc eſſe caſum in.l.ſi.C.de fun.patri.li.x.vltra pdicta ēt rñdetur ꝙ.d. l.ſi.nō ꝓuilegiat gñaliter ciuitatē aduerſus oēm pſcriptionē minorē centinaria.ſꝫ in quattuor caſibus ibi expſſis in lrā put ⁊ volūt ibi doc.⁊ lꝫ extēdant nōnulli ēt ad ſimiles caſus.ſ. qñ ciuitas querit ex ꝯtctibus ſiſibus puta ex ꝑmutatiōe que eſt ſiſis vēditioni:tñ nō extendūt ad alias acqſitiones puta ad acqſitionē ex pſcriptiōe vel ex idulto ſupioris:⁊ maxie q: hmōi ꝓuilegia de facili pdunt̃ vt ⁊.ſ.dictū eſt per.l.j.de nūdinis hinc nō eſt mirū ſi bar.⁊ Pon. cōſulentes in pſcriptione nō collectādi aduerſus ciuitateꝫ non faciūt mētionē de.d.l.ſi.C.de ſa.ſan.ec.Vltio rñdet̃ ꝙ.d.l. ſi.ꝓuilegiat ciuitatē in pſcriptione currēda aduerſus primas pſonas ⁊ hḋes ⁊ ſucceſſores eaꝝ que vba plane intellecta ſonāt ꝙ ſi ille actiōes intentant̃ ꝯ̃ vendentē donanteꝫ hḋem eius a quo legat̃ vl̃ eoꝝ ſucceſſores tunc reqrat̃ preſcriptio cētinaria ſecus ſi ꝯ̃ tertiū poſſeſſorē.nā terti⁹ poſſeſſor poterit iuuari mior ſpacio vt ꝓbat tex.ille in dcis verbis put vr̃ velle glo.ibi poſita ſup verbo moueantur put ⁊ poſt.Od.clare declarat ibi Raph.dicens ꝙ ita intelligunt illā gl. Cy.⁊ bal.⁊ ꝙ iſta ſit intētio gl.pꝫ ēt ex pcedēti glo. ſup vbo perſonas:lꝫ bar.alr ſatis extranee intelligat illam gl.⁊ illū tex.ſ.qḋ gl.velit ꝙ petitio hḋitatis non detur cōtra titulo poſſidētes.l.nec vllā de peti.here.⁊.l.cogi.C.e.tit. ſed rei vendicatio datur ꝯ̃ quemlibet ⁊ ſilr hypothecaria ⁊ ille ꝯ̃ quem dat̃ cenſetur pria ⁊ principalis pſona ſm eum: ſed certe put ⁊ dicit Raph.ful.in repetitiōe hḋitatis ciuitas a titulo poſſidente nō excludit̃ tpe ⁊ ſic non verificātur verba glo.que vult ꝙ ab alijs excludunt̃ minori tpe:nā cōparatiuuꝫ relinqt poſitiuū in tpe.l.vbi aūt non apparet in ꝑn.de ver.ob.ſed vult dicere gl.ꝙ pcedit in petitiōe hḋitatis que datur ꝯ̃ tertiū poſſeſſorem ſine titulo nō in actionibus alijs hoc eſt actionibus pſonalib⁹ que deſcendūt ex alijs tribus caſibus:nā ex titulo hḋis nō cauſat̃ aliq̄ actio pſonalis niſi petitio hḋitatis que licꝫ ſit realis:tñ hꝫ aliqd vt ita dixerim pſonalitatis:vnde dr̃ mixta.l. ſed ⁊ ſi lege.§. petitio hḋitatis.ff.de pe.here.iḋ forte glo.in ſi.dicit pcedere in petitione hereditatis vt excludat perſonales actiones non reales:⁊ licet potuiſſet apertius ⁊ aptius loqui. tamen iſta expoſitio eſt magis conſona tex.⁊ etiam glo.

? ¶ Nec ob.ſcḋa rō q: in ꝯſuetudine nō attenditur an cā ſit ꝯtinua vel nō ꝯtinua put.ſ.demonſtraui.pterea in iurib⁹ non realibus ſed pſonalib⁹ put ſunt vſuſfructus ⁊ vſus pcedit pſcriptio lꝫ hēant cām diſcontinuā.l.ſi.C.de lō.tēpo. pſcri.⁊ ad iſtā ſiſitudinem pcedit pſcriptio in hmōi datijs put dicit bar.in.d.§.eaꝝ reꝝ ⁊ ſumit̃ ex dictis doct.ibi ad h̄ qḋ dicā.j.circa pſcriptionē iuriſditionis.nam ⁊ illa hꝫ cām diſcontinuā:q: reqrit factū hoīs:⁊ tñ pſcribit̃ vt dicā in ſequenti articulo:pterea lꝫ ſeruitutes hñtes cāꝫ diſcontinuā non pſcribant̃ niſi tpe cuius ꝯ̃rij nō extat memoria hoīum tñ aduerſus tales ſeruitutes pſcribit̃ libertas ſeu ſeruitus amittit̃ vt.ff.quēadmo.ſer.ami.l.ſi ex fundo.⁊.l.ſeq.⁊.l.ſi ptem.rō q: fauorabilior eſt libertas ꝙ̃ ſeruitus put a ſiſi liberatio ꝙ̃ oblō.l.arianus de acti.⁊ obli.⁊ regula fauorabiliores in.vi.⁊.c.cum ſint partium.e.ti.⁊ li.item caſu quo ceſſaret pſcriptio ſufficeret allegare titulum cuꝫ non ſolutione per.xl.annos prout ⁊.ſ.deductum eſt.

f ¶ Nō obſt.tertia rō ꝯ̃ria q: imo cōitas terre montiſbodij hꝫ ius cōe pro ſe.nā cōiter forenſes nequeunt collectari vt ſepius dictū eſt:⁊ lꝫ cōitas ſinogalie pſcriptione vel cōceſſione pncipis habuerit ius collectādi non eſt ius cōe: nec ſunt paria iura ſpālia ⁊ cōia.d.l.eius militie.§.militia miſſi ff.de teſt.mil.⁊.l.ꝙ̃ ꝙ̃.C.e.ti.⁊ non apper qualis fuerit illa ꝯceſſio ita ꝙ traheret̃ ad illos de ſinogalia.iteꝫ iſta libertas aduerſus priuilegiū collectādi de facili querit̃ vt.ſ.demōſtratū eſt.⁊.d.c.j.proſſus alio caſu loqtur maxie q: procedit qñ ius cōe reſiſtit quominus preſcribens poſſit cōſeq illud ius put volūt doc.ibi.⁊ in.c.ſi diligenti.eo.ti.in antiqs:vbi ēt dant̃ alique limitationes q̄ militarēt in caſu nr̃o ſi caſus iſte comprehenderet̃ ſub regula illius tex.ſed in vō conſtat ꝙ nō comprehendit̃ vt pꝫ ex premiſſis iḋ non me extēdo. Non ob.quarta rō in ꝯ̃rium adducta:q: non preſcribit̃ aduerſus oblonem ordiūdam ſed preſcribitur aduerſus ius collectandi ⁊ alie rñſiones ſumi pñt ex dictis.ſ.Itē in debitis annuis non deſcendentibus ex vltiavoluntate preſcriptio ab initio currit prout voluit Bar.in.d.§.in his poſt gloſ.⁊ Panor.in.c.cum olim de cenſi.⁊ facit ꝙ hr̃ in.c. ſignificauit.eo.ti. ⁊ multi ſunt in hac ſnia ſed non eſt opus ſuper h̄ inſtare qm̄ ſunt alie ſolutiones magis plane.

a ¶ Non ob.quinta rō q: verum eſt ꝙ ſi vtitur iuriſditione in vna re retinet ſibi in oibus forte ſi alijs non vtitur q: nō occurrit ſecus ſi ⁊ alius non vtitur iure non ſubiectionis: hoc eſt q: non vult obtemperare vl̃ non ſoluit pretendens ſe nō teneri put hanc diſtinctionem in effectu facit Imo.ex dicto Bar.in.d.§.eaꝝ reꝝ.put.n.preſcribitur iuriſditio in aliū ita ⁊ libertas ſeu exēptio:ꝯſtat.n.ꝙ in terminis conſilij bar.⁊ ꝯſilij Pō.ille cōitates exegerāt aliq̄ datia ⁊ tñ non ex hoc ipeditur ſm eos preſcriptio exēptionis.item poteſt optime adduci tex.in.d.c.cū olim de cēſi.vbi fuit in aliquo ſolutum ⁊ in alio preiudicat̃.Item ꝯ̃riū non loquitur in cōſuetudine ꝯ̃ria.itē ⁊ alie ſolōnes pñt ſumi ex.ſ.adductis.

b ¶ Non ob.vj.rō que qdem vr̃ quedā truffa:nam illa bulla tendebat ad augumentū iurium dicte cōitatis montiſbodij nō dꝫ retorqueri in diminutionē ⁊ tendens ad liberanduꝫ ſeu corroborandū libertatem non dꝫ inducere ſubiectionē ſeu oblonem.l.legata inutiliter.ff.de le.j.⁊.c.qḋ ob grāꝫ de reg.iur.in.vj.⁊.l.legata inutiliter de adi.leg.cū ſi.item dato ꝙ cenjeret̃ velle recedere a prio iure qḋ negat̃ tñ cēſeretur velle recedere ſi noua ꝯceſſio valeret alr̃s ſecus ar.l.ſi iure.ff. de le.iij.iḋ cum prime lr̃e per ſcḋas reuocentur tanꝙ̃ ſubreptitie ⁊ ſubreptitie lr̃e gratioſe non valeāt ipſo iure.c.ad audientiā de reſcrip.iḋ ⁊c.item ſtātibus ſcḋis lr̄is que eximebāt a territorio vel iuriſditione ⁊c. poterat remanere ꝑma oblō ad ꝙ̃titatem annuā que dēbatur ex aſſertis pactis. iḋ liberatus ab vno poterat liberari ab oibus vt ſic ⁊ alia cōprehendat.ita ꝙ nihil ob. Non ob.vij.ratio in ꝯ̃rium adducta:q: licet in primo inſtr̃o ſolutionis non dicat̃ ſpecialiter pro quibus bonis ſatis eſt ſi in alijs dicitur.item licet non dicatur in ſpecie ſatis eſt ꝙ ſub vniuerſalitate comprehenduntur quia ſi pro omnibus ergo ⁊ pro iſtis de quib⁹ agitur:nam equiparatur ⁊c.l.ſi duo in ſi.ff.de admini.tut.⁊.l. omnes.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.annorum.

c ¶ Non ob.vltima rō adducta que vt ſupra deduxi confunditur per.d.c.cum olim de cenſi.nā ⁊ ibi poterat fieri ſolutio ēt alia de alia moneta.itē confundit̃ ex no.per Bald.in dicto conſi.cclij.⁊ que illa coadiuuando dixi.⁊ maxime cuꝫ in inſtr̄is apparent ꝙ illa ſumma.xl.lib.ſoluebatur pro integra ſatiſfactione ita ꝙ non eſt preſumendum ꝙ fuerint ibi ctate alie ꝙ̃titates.d.l.cum de indebito.⁊ inſuper illa negatiua probari poteſt per diſcuſſionem vt premiſi:licet quoad hoc propoſitum non ſit neceſſaria probatio negatiue.

d ¶ Ex premiſſis autem facilis eſt deſcenſus ad deciſionem ſcḋi queſiti.naꝫ conſtat ꝙ iuriſditio queritur conſuetudine l.ſi.C.de iuriſdi.om.iu.⁊.l.j.⁊.l.ſi.C.de eman.libe.l.veros. C.de diuer.offi.lib.xij.⁊ prout dicit Io.an.in.c.cum contingat de foro compe.ibi eſt expreſſum melius ꝙ̃ alibi ad ideꝫ c.irrefragabili.§.exceſſus de offi.ordi.dicit autem Ange.in l.imperium.ff.de iuriſ.om.iu.qḋ licet conſuetudo poſſit dare iuriſdictionem tamen non poteſt concedere merum imperium:quia merum imperium habet ille ſolus cui lege vl̃ ſenatuſconſulto eſt conceſſum vt voluit glo.recte intellecta in auc.de defen.ciui.§.⁊ iudicare dicēs ꝙ lombardi habēt merum imperium ex pace conſtantie alij vero ex vſurpatione ⁊ ſic non ex conſuetudine ſm eum an autem preſcribat̃ longo vel longiſſimo tempore ex tali vſurpatione dicit ſe alibi dicturum:vnde non loquitur de preſcriptione vel cōſuetudine pſcripta:ſed qcquid dicat Bar.Bal.⁊ Rap.ful.

volunt

volunt ibi ꝙ etiā merum imperiū queratur cōſuetudine ⁊
preſcriptione aliqua ex iuribus preallegatis.ad qḋ etiam.l.
quicunqȝ caſtrorum.C.de fundis limi.⁊ glo.magna in fi.in
auc.de defen.ciui.§.nullā.qḋ ⁊ voluit Cy.in.l.j.C.de emā.
lib.idē concludit Bar.in conſi.mihi.xiiij.incip.primo que
ritur.⁊ idem vr̄ velle in.l.j.§.deniqȝ.ff.de aqua plu.arc.⁊ in
l.hoſtes.de cap.⁊ Lap.in alleg.lxxxv.⁊ Jo.an.⁊.d.Ant.i.d.
c.cū contingat.qḋ ⁊ cōiter tenetur prout ibi dicunt Jmo.⁊
Panor.⁊ dicit Ange.in ſuo ꝯſi.cclxxxix.incipit circūſpecta
pactorū ſerie.ꝙ cōiter in hoc ſeruatur ꝙ ꝯſuetudine queri
tur.⁊ diſputatio multa ſup hoc veniret in deriſum.⁊ ꝙ bar.
et id voluit in.l.j.C.de ſerui.⁊ Jnno.⁊ Jo.an.in.c.bone.de
poſtu.pla.⁊ Ja.de bel.in.d.§.⁊ p iuſiurandū.ḃ defen.ciui.
⁊ multi doc.p glo.magnā ibi.⁊ maxime procedit qū agiꝭ de
querendo mero vel mixto imperio p eum qui alſ illud hȝ.
nam tunc facilius ampliatur ⁊ ꝓrogatur:prout dicit Bal.
in.d.c.cuȝ contingat p.d.l.viros.⁊.d.l.ſi publicanus.⁊ tan
gunt ēt ibi.d.Ant.⁊ Panor.⁊ iḋ cum dicta terra montiſbo
dij ſine dubio habeat merum ⁊ mixtum imperium in inco
las ſuos ⁊ intra territorium facilius ꝓrogatur per ꝑdicta.

e ¶ Et prout dicit Bar.in.d.conſi.xiiij.ſi vſus quis fuit iu
riſditione ſeu mero ⁊ mixto imperio per tantum tp̄s cuius
initij memoria non extat.tunc res eſt abſqȝ dubio:qꝛ habȝ
vim conſtituti a pricipi per.d.l.hoc iure.§.ductus aque.⁊
d.l.j.in fi.de aqua plu.ar.⁊ qḋ habeꝭ i.c.ſup quibuſdā.⁊.c.
veniens.c.quid per nouale.de verb.ſig.Cū itaqȝ in thema
te tāti tēporis vſus dicta iuriſdictiōe ⁊ iperio preſupponaꝭ
tūc ſtaremus claro.dicit ēt Bar.ibi ꝙ hoc ꝓcedit ſi ſola ꝑ
ſcriptio ſeu cōſuetudo allegaꝭ.ſi vo allegatur ꝯceſſio ab ha
bente poteſtatē cōcedendi:tūc ſufficit vſus lōgi ſeu longiſ
ſimi tēporis.xl.anno.⁊ ꝑfecto eſt magna auctoritas Bar.⁊
depēdet ab his que habenꝭ in.l.cū de in rē verſo cum alijs
iuribus ſupra adductis.Dato autem ꝙ non queſiuerit le
gittimo tempore nō decurſo iuriſditionē ⁊ merū ⁊ mixtuȝ
imperium circa commiſſa locis illis extra territorium ſitis.
tñ dicit notabiliter Bar.in.d.conſilio ꝙ non dȝ inquieta
ri in tali vſu iuriſditionis vel meri ⁊ mixti imperij p ea que
hñr in.l.j.§.hoc interdicto.ff.de itine.actuqȝ priua.vbi ipſe
Bar.no.idem dicit.⁊ eum ſequitur ibi Ang.⁊ ſatis hoc pō
derandum eſt plurimum pro ipſa cōitate mōtiſbodij:quia
ei erat facile probare vſuȝ iuriſditionis:prout requiritur in
terminis.d.§.hoc interdicto.⁊ ꝙ habeat vti ⁊ non inquie
tari donec plene iuridice in petitorio de iuribus partiū diſ
ceptatur hincinde.nam id longum erit.

f ¶ Jtem dicit bar.in.d.conſi.ꝙ licet non preſcribaꝭ iuriſdi
tio per vtentem iuriſditione.tñ amittiꝭ per eum qui primo
ea vtebaꝭ.nam amittitur per non vſum ſaltē longiſſimi tē
poris.xxx.vel.xl.annorum per.l.ſicut⁊.l.oēs.⁊.l.cum notiſ
ſimi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.ſm eum qui dicit hoc te
nuiſſe Gui.de cu.in.l.imperium.ff.de iur.om.iud.non ta
men determinat requiri tantum tp̄e.⁊ idem ꝙ p non vſuȝ
amittaꝭ licet alteri non queraꝭ.tenuit etiaȝ bar.in.l.iuſto.§.
non mutat.ff.de vſuca.Et ſimile videmus in amiſſione ſer
uitutum realiū ⁊ perſonalium ꝙ perdunꝭ per non vſuȝ lȝ
alius non vtaꝭ ſeruitute.l.ſi.cum ſua glo.quēadmo.ſer.ami.
⁊ probaꝭ in.d.l.ſequitur.§.ſi viā.⁊.l.iuſto.§.non mutat.de
vſuca.⁊.l.is qui fundum.⁊.l.ſi mulieri.ff.quēadmo.vſuſfr.
amit.⁊ volunt bar.⁊ doct.in dictis iuribus.⁊ a paritate rō
nis idem dicendum eſt in iuriſditione.ſcilicȝ ꝙ non vtens
amittat lȝ alius non querat qꝛ bart.in.d.§.non mutat equi
parat ſeruituti perſonali iuriſditionem quo ad hoc.

g ¶ Et alſ bar.in.d.l.ſi publicanus.§.in omnibus.de publ.
dicit ꝙ ius collectandi preſcribitur ad ſimilitudinem vſuſ
fru.vſuffru.enim non ſolum amittiꝭ per non vſum ſed pre
ſcribiꝭ ⁊ preſcriptione queriꝭ dicit bar.in.d.§.non mutat lȝ
glo.ibi ꝯ.vñ ita purificare ēt debemus in amiſſione.ſi itaqȝ
cōitas non fuit vſa iuriſditione in homines delinquentes in
dictis locis maxime in homines dicte terre montiſbodij vi
detur ꝙ perdiderit iuriſditionem lȝ hoc mediuȝ habeat du
bietates in iure ⁊ in facto.tamē cum dicta communitas ter
re montiſbodij vſa fuit dicta iuriſditione non vi clā vel pre
cario multo tempore non debet moleſtari nec inquietari
donec ſuper petitorio cauſa ſopiatur.⁊ hoc primum.item
ſi probatur ꝙ ipſa terra montiſbodij vſa fuit iuriſditione ⁊
non communitas dicte ciuitatis Sinogalie in homines ter
re montiſbodij pro delictis commiſſis in dictis villis tāto
tempore cuius initij memoria nō exiſtit.ſimiliter eſt claruȝ
ꝙ iuriſditio ipſa pertinet ad dictam cōitatem montiſbodij
⁊ non ad ciuitateȝ Sinogalie circa commiſſa in dictis locis
per homines de montebodio.⁊ pro claro hoc hȝ bart.in.d.
conſil.xiiij.nec requirit titulum nec allegationem tituli ad
hoc.c.j.de preſcrip.lib.vj.nec reqrit aliam ſniam principis
nec quid aliud:prout ⁊ ꝯcludit Jmol.in.d.l.ſi publicanus.
§.ſi.ad hoc qḋ dixi in principali articulo.ſ.ꝙ in conſuetudi
ne tanti tp̄is non requiritur ꝙ probenꝭ alie circūſtantie.ſin
aūt non fuit vſus tanti tp̄is vel non poſſet probari.tunc di
cit bar.in dicto conſilio.xiiij.ꝙ licet habens preſcribere iu
riſditionem aduerſus romanā eccleſiam ħ eſt qꝛ habeat pre
ſcribere iuriſditionem in loco ad romanam eccleſiam perti
nente ⁊ non preſcribat minori ſpacio.c.annis vt in auc.vt
eccleſia romana.c.an.gaud.ſpacio:tamen ſi vſus fuit longo
ſeu longiſſimo tp̄e ⁊ allegatur conceſſio ſuperioris:vel pacta
inter ipſas cōitates confirmata per ſuperiorem preſumitur
interueniſſe.⁊ ſic ſufficiat prout concludit bar.⁊ maxime vi
detur procedere in caſu iſto cum agatur de paruo preiudi
cio.nam ꝙ cōitas montiſbodij queſiuerit iuriſditionem ſu
per delictis per hoies de montebodio cōmiſſis in dictis vil
lis non eſt res magni preiudicij.ideo ſtatur tali preſumptio
ni prout in ſiſi dꝭ in ſeruitute in.l.ſeruitutes.ij.de ſeruitu.

h ¶ Maxime cū bar.in.d.conſi.xiiij.⁊ in.d.l.ſeqtur.§.ſi viā.
⁊ in.d.l.iuſto.§.non mutat.⁊ in.d.l.ſi publicanus.§.in om
nibus vr̄ comparare iuriſditionē ſeruitutibus.in ſeruituti
bus aūt glo.in.d.l.ſeruitutes.⁊ Bar.vbiqȝ tenet ꝙ ſufficit
ſola patientia cum curſu tp̄is ⁊ allegatio tituli:ēt ſi habent
cām diſcontinuam.⁊ idem tenent Salꝭ.⁊ Raph.in.d.l.cū
de in rem verſo.⁊ dicit pau.de ca.in.d.l.ſeruitutes.ꝙ iſta ē
cōis opi.legiſtarum ⁊ canoniſtarum.can.enim hoc tenēt.in
c.ꝑuenit.de cenſi.⁊ not.Jnno.in.c.ſi diligenti.de preſcrip.
ſm eum qḋ maxime vr̄ dicendum.ſi ciuitas Sinogalie nō
ſolum paſſa fuit cōitatem montiſbodij:vti dicta iuriſditio
ne ſed ipſa ad quā ſpectabat punire hmōi delicta non ſe in
tromiſit.facit qḋ ſupra dixi ꝙ ex actibus negatiuis inducit
conſuetudo lȝ Pe.Cy.in.l.ſi certis annis.Bal.ibi Ang.⁊
Bal.in.d.l.ſeruitutes videantur tenere ex patientia nō in
duci preſumptionem.qñ enim agitur de paruo preiudicio
doc.magis cōiter tenent ꝙ ſtetur tali preſumptioni ēt vbi
interuenit ſola patientia prout contigit in ſeruitute.in caſu
autem iſto interuenit patientia qḋ magiſtratus municipa
les terre montiſbodij vtantur iuriſditione.item non factuȝ
ipſius communitate ſinogalie que non fuit vſa iuriſditiōe
ad ſe ſpectante vnde fortior vr̄ rō id preſumendi ꝙ vbi fuiſ
ſet ſimplex patientia prout contingit in terminis qui habenꝭ
in.d.l.ſeruitutes.⁊ ꝓpea bar.in.d.conſi.xiiij.col.iij.inſtruit
aduocatum in mō deducendi intentionem ſui clientuli.nā
aliud eſt niti ex ſola ꝯſuetudine vel ꝑſcriptione aliud ē alle
gare ius ex ſcō titulo cauſarum.⁊ ad probandum inducere
vſum longi vel longiſſimi temporis.tñ ēt videtur ꝙ cōitas
montiſbodij vr̄ ꝙ poſſit niti preſcriptione longiſſimi tem
poris ſine malafide.nam doct.cōiter tenent ꝙ iuriſditio de
qua non dubitatur ſed ēt merum imperium maxime minus
prout eſt cognoſcere de damnis datis ⁊ leuibus criminibꝰ
iuxta no.p bar.⁊ ceteros in.l.imperiuȝ.de iur.om.iu.quod
enim queratur longiſſimo tp̄e regulariter vr̄ in dubium qꝛ
doc.cōiter querunt ꝙ queraꝭ ēt maximū:vt ſupra dixi.

i ¶ Tñ Bar.in.d.ꝯſi.xiiij.vr̄ in terminis nr̄is multuȝ obuia
re tali preſcriptione.nā primo dicit ꝙ iuriſditio eſt ꝓhibita
alienari p.l.hac edictali.§.ad hec.de pace iur.fir.⁊.collectio
ne.ergo ⁊ preſcribi p.l.alienationis.ff.de verbo.ſig.⁊.l.vbi
lex.ff.de vſuca.ſcḋo dicit ꝙ iuriſditio ꝑſcribiꝭ ꝯ eum qui in
prouinciam hȝ vlēm iuriſditionē.iḋ infert ꝙ qꝛ in ducatu
eccleſia hȝ vlēm iuriſditionem q preſcribit in aliqua terra
dicti ducatus iuriſditionem cenſeꝭ ꝑſcribere ꝯ eccleſiā ro
manaȝ.iḋ requiriꝭ ſpacium.c.an.per auc.quas actiones.C.
de ſa.ſanc.eccle.⁊ in corpore vt eccleſia romana.c.an.gaud.
ſpa.in rubro ⁊ nigro.ita vr̄ eſſe dicendum in caſu nr̄o cū ſit
prorſus eadem rō in marchia anconitana ⁊ in dicto ducatu
tñ aduertenduȝ eſt ꝙ Jmo.in.l.j.§.deniqȝ.ff.de aqua plu.
ar.vult ꝙ ꝑſcriptio non inducaꝭ ꝯ principem:ſed ꝯ ciuita
tem metropolitanam ꝓuincie apud quā erat merū ⁊ mixtū
imperium.conſtat eni ꝙ apud vniuerſitatem prouincie eſt
merū ⁊ mixtū imperiū.vt ⁊ no.ipſe bar.in prin.dicti ꝯſilij.
xiiij.allegando.l.iij.⁊.l.illicitas.§.qui vniuerſitas.ff.de off.
preſi.⁊.l.j.⁊ per totum.C.de offi.rec.ꝓuin.ideo ſaltem con
tra ipſam vniuerſitatem prouincialē preſcribatur iuriſditio
⁊ forte hoc eſt magis accurate dictum ⁊ ſatis vt arbitror de
mente Jmo.allegat Jmo.no.per Jnnocen.in.c.conquerē

te de offi.or.⁊ p bar.in.d.l.ſi publicanus.§.in oĩbus.iõ nõ requiritur ſpacium tpis centenarij:⁊ maxime qꝛ non agiſ de preiudicio graui alicuius nec ꝓuincie nec principis qꝛ nõ detrahitur iuriſdictioni vſi: qꝛ licꝫ terra montiſbodij b̃ eſt officiales q̃ ei preeſt cognoſcat de delictis cõmiſſis in dictis villis ſitis extra ꝓpꝛium territoꝛium:tñ non detrahiſ quin ⁊ princeps apſtcus ibidem valeat exercere iuriſdictionẽ:⁊ maxime idẽ non derogaſ ſi ſua ſanctitas punit ibi officiales.item ⁊ legatus marchie ibidem exercebit iuriſdictionẽ eodem mõ poſt preſcriptam talẽ iuriſdictionem per cõitatẽ montiſbodij ꝑut ſi non fuiſſet preſcripta:ſed agereſ de preiudicio ꝓuincie ſi per non ſubiectũ ꝓuincie preſcribereſ iuriſdictio:iõ tunc vere ⁊ ꝓpꝛie preſcribereſ aduerſus ꝓuinciam ⁊ in eius preiudicium ita hic cuꝫ iuriſdictio particularis in ſuo territoꝛio ſit apõ vniuerſitatẽ ciuitatis ſinogalie iſta iuriſdictio preſcribitur ꝯ ciuitatẽ ſinogalie non ꝯ principem qꝛ de nullo ꝑiudicio principis agiſ nec de preiudicio prouincie ex quo nõ intereſt ſit iuriſdictio apud ciuitatẽ ſinogalie an apud vniuerſitatẽ mõtiſbodij:ſed de ſolo ꝑiudicio ciuitatis ſinogalie:ideo aduerſus eam preſcriptio inducatur.

k ¶ Et ſi volumus euitare auctoꝛitatẽ bar.aduertendũ eſt ꝙ in caſu bar.nullus hẽbat in ſpẽ iuriſdictionem ꝑut ⁊ ipſe ponderat ſentiens ꝙ ſi ille comes nõ amiſiſſet iuriſdictionẽ per non vſum preſcriptio militaret ꝯ eum.nam preſcriberetur illa ſpãlis iuriſdictio que illi cõpetebat.ſ3 ſic ſumus extra caſum bar.nam ſi ciuitas ſinogalie amiſit iuriſdictionẽ per nõ vſum:tunc cõitas montiſbodij hꝫ intentum:qꝛ nullus eam moleſtat in vſu iuriſdictionis niſi cõitas ſinogalie vł eã repñtantes ſi nõ amiſit ⁊ tunc pſcriptio ꝯ eam non currit.

l ¶ Nec ob.ꝙ bar.dicit ꝙ ꝓhibeſ alienatio iuriſdictiõis p d.§.ad hec.ergo ⁊ preſcriptio.qꝛ rñdetur duob⁹ modis.vno modo ꝙ ocã.l.alienatiõis procedat in preſcriptione triennali ⁊ preſcriptione longi tẽpoꝛis:qꝛ iſte ſole erant inducte illo iure ⁊ non preſcriptio longiſſimi tẽpoꝛis.xxx.vel.xl.an. vt no p gloſ.in.l.iulianus.aſs incipit nõ ſolum.ff.ex quib. cau.ma.⁊ in.l.qui occidit ad.l.acquil.⁊ in.l.ſi quis emptionis.C.de pſcri.xxx.vel.xl.an.⁊ inſti.de ppe.⁊ tẽp.ac.in ꝑn. circa ꝑncipium.⁊ in auc.vt eccleſia roma.c.an.gau.ſpa.ꝗ glo.ſequunſ cõiter doc.l3 quedã gl.aliud ſentiãt iõ in caſibus in qbus eſt ꝓhibita alienatio iuuare vł longiſſimi temporis preſcriptio ſaltem.xl.an.ꝑ generalia ⁊ preciſa verba.l. omnes.C.de pſcri.xxx.vel.xl.an.hinc videmus ꝙ licet res eccleſie ceſſante vtilitate ipſius non poſſunt alienari.c.j.de reb.ec.nõ alie.lib.vj.⁊ quaſi p totũ:ibi ⁊ in antiqs.⁊ tñ nemini dubiũ qn pſcribant ſpacio.xl.an.auc.quas actiones. C.de ſac.ſan.ecc.⁊.c.de quarta.⁊ plurib⁹ capitulis eiuſdẽ tituli de pſcrip.ſimiliter ⁊ pdia minoꝝ nõ alienantẽ.⁊ tamen dcõ tpe pſcribuntur.l.ſi.in ſi.C.in qbus cau.in integ.reſti. nõ eſt neceſ.Scdo rñdetur ꝙ bar.loquiſ in iuriſdictione cõceſſa a ꝑncipe.⁊ ita loquiſ.d.§.ad hec.non aũt ſumus in iuriſdictione foꝛte aliter q̃ſita:qꝛ hodie cõiter ciuitates quã dã vniuerſali ꝯſuetudine habent merũ ⁊ mixtũ imperium.

m ¶ Ideo dicebat glo.in.l.ſi.C.de lon.tempo.preſcri.ꝙ hodie quelibet ciuitas cenſeſ eſſe vna ꝓuincia.ideo hmõi iuriſdictio ẽt meri imperij pſcribi poſſit.hinc videm⁹ ꝙ doc. paſſim dicũt ꝙ iuriſdictio queriſ pſcriptione: ꝑut.ŝ.deductum eſt.⁊ tamen princeps ceſarius vel apoſtolicus vbiqꝫ habẽt iuriſdictionẽ.l.de pcario ad.l.rodiã.de iac.l.cunctos populos.C.de ſum.tri.⁊ fide cato.⁊.l.bene a zenone.C.de quadri.preſcrip.concludo ꝙ ſi dicta terra montiſbodij fuit in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis cuius initij memoꝛia nõ extat exercendo iuriſdictionẽ in ſuos ſubditos in dcis villis illã iuriſdictionẽ preſcripſerit aduerſus ciuitatem ſinogalie ⁊ iuriſdictionẽ ipſam queſiuerit.⁊ idem foꝛte ſi p ſolos xl.an.⁊ pro rñſione ad.c.j.de pſcrip.li.vj.recurrendũ eſt ad ea que hñr in.l.ſi diligenti.co.ti.in antiqs.⁊ dicta.ŝ.Ex qbus deduciſ ꝙ varijs vijs põt nuc dicta cõitas montiſbodij circa hmõi iuriſdictionẽ.⁊ ſi dicaſ iuriſdictio eſt qd indiuiduum prout dicit bar.in dicto conſi.xiij.col.ij.allegãdo l.imperialem.§.preterea.de ꝓhib.feu.alie.per Fede.⁊.colũ. ⁊.c.omnes.ſi de feu.fuerit contro.eadẽ colla.ad hoc quod per glo.⁊ doc.in.c.prudentiam in prin.de offi.deleg.⁊ per doc.in.l.duo ex tribus.de re iud.ff.⁊ per Bar.in.l.inter tutores in ſi.de admi.tuto.iõ non põt diuidi cum ciuitas ipſa iuriſdictionem ſine dubio retineat.⁊ ea fuerit vſa ⁊ vtatur. reſpondetur ꝙ indiuidua licet nequeant diuidi: tamẽ poſſunt reſtringi.verbigratia anima eſt indiuidua.⁊ eſt tota in toto ⁊ tota in qualibet parte coꝛpoꝛis:prout volunt phĩ ⁊ theologi.⁊ Bar.in.l.iiij.§.cato.ff.de verb.oblig.⁊ tamen ſi vna manus ſit arida vł detruncaſ non eſt aĩa in illa parte coꝛpoꝛis.⁊ tñ non diuidiſ.ita aſſimilat Bar.ẽt in ſeruiture ⁊ alijs indiuiduis ⁊ doc.traſeunt.item vnica eſt iuriſdictio totius mũdi apud principem ⁊ indiuidua.⁊ tñ iuriſdictiones prout cõiter tenetur pſcribuntur aduerſus ꝑncipem.vt ſupradixi.⁊ per Imo.poſt Bar.in.l.j.§.deniqꝫ.de aqua.plu. arce.⁊ per ipſum bar.in.l.quominus.de flu.⁊ in.l.oĩs populi.de iuſti.⁊ iur.⁊ tñ ipſe princeps ſemp vſus fuit ſua iuriſdictione.tamen moderatur preſcriptione qꝛ alteri cumulatur ea penes principem remanẽte:prout erat.vel ea reſtricta vt nõ extendaſ ad vniuerſitatẽ que ſibi queſiuit ita ⁊ in inferioꝛibus habentibus iuriſdictionẽ dõm eſt:nec huic medio obſtat ſi dicaſ in cõe montiſbodij exercuit iuriſdictionẽ in ſuos hoĩes pro delictis cõmiſſis in illis terris hoc ei licuit de iure cõi.qꝛ habebat iuriſdictionẽ in eos rõne domicilij.merito nihil de nouo queſiuit.rñdetur ꝙ prout pſupponitur exercuit actus iuriſdictionales ẽt in loco illaꝝ terrarum ſito extra territoꝛio mittẽdo officiales ad inueſtigandum ꝑ dãnis datis ⁊ capiendo aĩalia damnum facientia ⁊ hmõi q̃ de iur̃ cõi fieri nequeũt in alieno territoꝛio.l.extra territoꝛiũ.⁊ q̃ ibi hñr.de iu.om.iu.in cle.paſtoꝛa.de re iud.

n ¶ Reſtat mõ vt deueniamus ad tertiũ principale articulũ ſcꝫ ad ea que tãgunt illud aliud tenimentũ qđ ꝑut a conſultante percipio appellatur caſtellare ſuper quo breuibus rẽ abſoluam.nã dependet ex facto.⁊ ex his que ſupradicta ſunt ſup alijs articulis qm̃ nõ habita dña in facto nõ reſultabit in iure.iõ ſi dicta cõitas mõtiſbodij ⁊ ſui auctores nõ ſoluerunt datia pro bonis dicti caſtellaris.⁊ vſi ſunt iuriſdictionẽ pro delictis in dicto loco commiſſis.tũc per omnia dicendum eſt prout in ſuperioꝛibus articulis dictuꝫ eſt.nã militat per oĩnia eadem ratio iuncto eo ꝙ tẽpoꝛa auctoꝝ ⁊ ſucceſſoꝝ coniunguntur.l.pomponius.§.cuꝫ qs admini culo.⁊.§§.ſeq.⁊.§.ſi iuſſu ⁊ ſeq.ff.de acqui.poſ.⁊.l.dolia.§. ſi.de contrahẽ.emp.⁊.l.de acceſſione.ff.de ppetuis ⁊ tempoꝛali.preſcrip.cum ſi.⁊ idem vł dicendum ſi nõ vteref acceſſione auctoꝝ.tñ fuiſſet ꝯſuetũ.ꝑ illo caſtellari non ſolui aliqua datia per tñ tpis cuius ꝯtrarij memoꝛia non extat nã tura.talis ꝯſuetudo hꝫ vim cõſtituti.d.l.hoc iure.§.ductus aque.⁊.l.j.§.deniqꝫ.de aqua pub.⁊ qđ per Bar.⁊ doc.ibi.⁊ bar.in.d.conſi.xiiij.tunc enim ꝯſuetudine tãti tempoꝛis cẽſetur conceſſum ⁊ diſpoſitum per hñtem ꝑtãtem concedẽdi ꝙ pro dicto caſtellari nihil datũ ſoluatur.non eniꝫ eſt inſtandum de alijs circũſtantijs quando probatur conſuetudo tam vetuſtiſſimi tempoꝛis prout ⁊ ſupra diximus ⁊ qualiter probetur etiam ibi dictum fuit non repeto.⁊ prout attenditur circa vectigalia conſuetudo de qua re ſoluanſ vel non ſoluantur vectigalia.vt.d.l.ſi publicanus.§.ſi.⁊.d.l.licitatio.§.earum rerum.ita pari ratione in collectis.Et maxime ſi eſt ꝯſuetudo cuius initiũ non extat materia de qua loquimur per ea que habentur in dictis locis.⁊ in.d.c.veniens.⁊.c.quid per nouale.de verb.ſig.cum ſi.

o ¶ Circa quartũ de molẽdinis res eſt in dubio.iõ eluſoꝛiũ vł ſuper ea re conſiliũ poſtulare.nã ex quo prout narratur aqua extrahitur de flumine non nauigabili qđ nõ intrat in aliud flumen nauigabile.ſed in mari.⁊ inſup illa eadẽ aqua reintrat in illud idẽ flumen.⁊ nõ infert nocumentuꝫ alicui maxime cõitati ſinogalie.⁊ locus vbi extrahitur ab initio õ flumine nõ eſt in territoꝛio ſinogalie ſꝫ intra territoꝛiũ mõtiſbodij.ex ꝑtibus reddiſ res clariſſima ⁊ maxime cũ dicta molendina ꝑut aſſeriſ ſteterint: ta tanto tpe cuius ꝯrij nõ extat memoꝛia.nã de flumine non nauigabili qđ non itrat aliud nauigabile licet vnicuiqꝫ aquam extrahere ꝑ ſui vtilitate ſi non eſt deputata aqua prius ad aliquẽ ſpãlem vſum vt eſt expſſum in.l.quominus.ff.de flu.⁊ in.l.imperatores. ff.de ſerui.vr.pd.l3 eniꝫ flumina ſint de iure cõi regalia ad ꝑncipeꝫ ptinentia.vt.i.collatione q̃ ſint rega.c.j.prout per illũ tex.dicit bar.in.d.l.quominus in.ij.q.cuius dcã ſequitur ibi Ang.in oĩbus preterq̃ in vno.ꝑut ipſe ibi dicit in ꝑn.qđ vnum in quo diſcrepat a Bar.non attinet ad thema noſtrum.tñ vſus eſt cõis prout dicit Bar.in eadem.l.⁊.q. allegando.l.riparum.ff.de rerum diui.ideo de iuregentiuꝫ licet vti aqua fluminis ⁊ illaꝫ ducere extra flumen ⁊ hoc regulare niſi ꝑnceps vel ſenatus vetet vel aqua ſit deputata ꝑus ad vſum publicũ vel flumen ſit nauigabile ſeu in aliud nauigabile intrat vt regulam ⁊ iſtos quattuoꝛ fallentias ponit text.d.l.quominus.⁊ tertiam fallentiam declarant bartol.⁊ Angel.hoc eſt ad vtilitatem alicuius communitatis

puta

puta ad molendina ciuitatis vel municipij.tunc enim non liceret alicui aquam inde adducere .d.l. quominus .⁊ .C. de aque ductu.l.j.ꝓut ⁊ dicũt ibi bar.⁊ Ang.itẽ qnto limitat Bar.qñ nõ extraheret ad ſui vtilitatẽ per tex.d.l.impatores a ↄ̃trio lr̃e in caſu nr̃o nõ militat aliqua ex dictis fallẽtijs:q2 pro ſua vtilitate extrahit.itẽ flumẽ nõ eſt nauigabile nec intrat in aliud nauigabile.Et ſi nauigabile eẽt nõ referret:q2 ꝓut mihi dr̃ re intrat eadẽ aqua in idẽ flumẽ adeo ꝙ quatenus foꝛe eſt nauigabile nõ fit in aliquo minus nauigabile quo caſu licite aq̃ extrahiẜ ꝓut faciũt bononiẽſes de flumie padi ꝗ licite fecerũt ꝓut dicũt bal.⁊ ang.i.d.l.q̃minus.itẽ nec pnceps nec ſenat⁹ vetat:iõ oẽs fallẽtie ceſſant.

p ¶ Limitaẜ ⁊.vj. dicta regula qñ fieret cum iniuria hoc eſt dãno vicinoꝝ.ar.l.j.§.merito.⁊.§.ſiqs a pncipe ꝓut ⁊ dicũt bar.⁊ Ang.in.d.l.quominus.⁊ h̄ ſi dãnũ vicini eſt magnũ ſi aũt eſt leue ⁊ magna eſt vtilitas extrahẽtis tũc nõ cõſideraẜ illud leue dãnũ ꝓut voluit bar.in.d.l.quominus.xj. q.per.l.j.§.ſunt ꝗ putãt ⁊.§.ſeq.ff.ne qd in flu.pub.ripa vecius ⁊ idẽ ↄ glo.ẜm eã.in caſu aũt noſtro nõ pſupponitur ꝙ alicui noceat merito ẽt ceſſat dcã fallẽtia.⁊ ſi cui noceret nõ noceret vniuerſitati ſinogalie ita ꝙ ad eã nõ ſpectat ꝓhibere:qñ.n.qs facit edificiũ vel qd aliõ in flumine qõ nõ ẜ pp ius vel pꝛiudiciũ alicuius ꝓuati ille ſolus põt ꝓhibere.⁊ nõ alij q2 reſpectu alioꝝ licite facit.ar.l.loci corpus.§. cõpetit.ff.ſi ſerui.vẽ.ꝓut firmat Bar.in.d.l.quominus.iij. q.nec ↄſideraẜ pꝛiudiciũ ſi forte ciuitas ſinogalie hrẽt molẽdina que minus fructarẽt pp molendina terre mõtiſbodij q2 tale nõ eſt dãnũ ſed ceſſatio lucri que nõ cõſideraẜ. ar.l. fi.ff.de iurepatro.⁊.l.medicus ẜm pmã lec.ff.de bo.lib.ẜm Bart.in.d.l.quominus.xj.q.in fi. remanet ergo caſus noſter ſub regula que clare militat in caſu nr̃o.⁊ ↄſuetudo interpetraẜ q2 paſſiↄ.⁊ in flumine.⁊ ex aqua fluminis extra flumen fiunt molẽdina.⁊ ſi qõ dubiũ eẽt cõſuetudo eſt optia. ll.interpꝛes.l.ſi de interpetratione de.ll.⁊.c.cũ dilectus.de cõſue.Itẽ ſi alia ↄ̃feciſſent q2 eſſemus.in caſu ꝗs nõ licito vſus cuius initij memoꝛia nõ extat tolleret omnẽ dubitationem p.d.l.hoc iure.§.ductus aque.⁊.l.j.§.deniꝗ ibi vetuſtatẽ vicẽ legis tenere de aqua plu.arc.⁊ ponit barto.in.d.l. quominus.ij.q.inſup ex quo deriuatio aque de flumine fit in territoꝛio potuerit cõitas dicte terre inde extrahere etiã in caſu a iure nõ ↄceſſo q2 pmitti põt per pꝛincipẽ ⁊ per legem municipalẽ dicit bart.in.d.l.quominus.ij.q.loquẽs in ciuitatibus italie q̃ ẜm eũ pſcripſerũt merũ ⁊ mixtũ iperiũ ⁊ flumina.⁊ idẽ vult Raph.ful.in.l.ſi manifeſte.C.de ſerui, dicẽs ꝙ in caſu a iure nõ pmiſſo põt cõcedi per pꝛincipeↄ ⁊ per.l.municipalẽ:idem vult Ang.in.d.l.quominus quatenus generaliter appꝛobat dicta Bar.

q ¶ Nec refert ꝙ loquiẜ in ciuitatibus q2 nõ minus pꝛeſcripſerunt merum ⁊ mixtũ imperium terre ⁊ caſtra non recognoſcẽtia ciuitatẽ ⁊ iura loquẽtia in ciuitatibus militant ẽt in hmõi caſtris ꝓut volũt doc.in.l.fi.C.de ſac.ſanc.eccle.ſi ergo flumina cẽſenẜ terraꝝ per quaꝝ territoꝛium trãſierunt merito potuit ẽt ex hoc capite aquã extrahere confert text. in.d.l.quominus quatenus loquiẜ de aqua deputata ad publicũ hoc eſt ad vſum alicuius municipij:ꝓut ⁊ intelligũt bar.⁊ Ang.quaſi innuat ꝙ municipio liceat aquã deputare ad ſuũ vſum.⁊ nõ dicit Bar.ad vſuↄ ciuitatis ſↄ ad vſuↄ municipij ꝙ eſt nomẽ magis generale ⁊ Ang.dicit ad vſuↄ ciuitatis vel municipij ꝙ facit ad.ã. dicta ꝙ nõ ſit dr̃ia inter ciuitates ⁊ municipia nõ recognoſcẽtia ciuitates vtruↄ aũt terre marchie pſcripſerint hmõi regalia depẽdet ex fcõ illud aũt credendũ eſt ꝙ nõ magis pſcripſerit ciuitas ſinogalie q̃ꝫ terra mõtiſbodij:iõ qd ad ciuitatẽ ſinogalie:tñ nõ opoꝛtet in hoc facere fundamentum: quia res eſt clariſſima ex pꝛimis medijs. Laus deo.

¶ Soroꝛ conſanguinea an excludat ab hereditate fratris conſanguinei matrẽ ⁊ fratres vterinos ſtante ſtatuto ꝙ mater non ſuccedat ab inteſtato exiſtẽte fratre vel ſoroꝛe perſone defuncte.

¶ Conſilium cclxix.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̄i.¶ Conſtat matrem de iure cõmuni excludere fratres ⁊ ſoroꝛes coniũctas ex vno latere tantum ⁊ admitti in viriles cum fratribus ⁊ ſoroꝛibus vtrinꝗ coniunctis vt eſt expꝛeſſum in auc.defuncto.C.ad trebe.⁊ ẜm hoc matre antonij deberet ſola ſuccedere excluſis dicta agnete ſoroꝛe conſanguinea ⁊ fratribus vterinis.

a ¶ Nec vr̃ obſtare ſtatutũ diſponens ꝙ mater nõ ſuccedat exiſtente fratre vel ſoroꝛe perſone defuncte:q2 vr̃ dictũ ſtatutum intelligendũ dr̃ fratribus in poꝛioꝛi ⁊ efficacioꝛi mõ coniunctis ⁊ ſic in fratribus vtrinꝗ coniunctis ad hoc vt minus recedatur a iure cõi. nam verba ſtatutoꝝ interpetranda ſunt vt minus ledant ius cõe.c.cũ dilectus de conſue.⁊ ibi per doc.facit.l.ius ſingulare.⁊.l. qõ vero cõtra de ll.⁊.l.pꝛecipimus de appel.cum ſi.qõ ⁊ perſuadeẜ q2 ſi generaliter iterpetrareẜ dictũ ſtatutũ in quolibet fratre ⁊ qualibet ſoroꝛe ſequereẜ incõueniens ꝙ ſoroꝛ vterina que eſt cõiuncta ſolũ mediãte matre pꝛeferrereẜ ipſi mr̃i que eſt cauſa ipſius ↄiunctiõis ꝙ vr̃ ab omni rõne alienũ: ⁊ in ſi.ↄ̃.l. ij.§.ſi viua mr̃e.C.de bonis mater.vbi nepotes ↄiũcti per mediũ filioꝝ nõ debẽt eẽ melioꝛis cõditionis q̃ꝫ ipſi filij: facit ẽt qõ de coꝛrupta radice notãt doc.in.l.illã.C.de coll. dicẽtes ꝙ ſi ſtatutũ excludit matrẽ excludit ẽt cõiũctos mediante matre ita intelligẽtes qõ no.bar.in.l.ij.§. vidẽdũ.ff. ad ter.ne ergo tale ſtatutũ trahaẜ ad talẽ irrõnabilẽ ⁊ quodammõ abſonã exoꝛbitantiam intelligaẜ in fratribus ⁊ ſoroꝛibus vtrinꝗ coniunctis:⁊ ẜm hoc mr̃ nõ excludaẜ ſed excluſis oĩbus inſolidũ ſuccedat dato aũt ꝙ mr̃ excluderetur vigoꝛe dicti ſtatuti ⁊ ſi verbum fratre ⁊ ſoroꝛe generalr̃ intelligerenẜ:vñr̃ pariter admittendi fratres vterini ⁊ conſanguinei:q2 ſtatutũ non diſtinguit merito nec nos diſtinguamus.l.iij.ff.de offi.pꝛeſi.cum concoꝛ.

b ¶ Et inſup de iure cõi eſt ſublata dr̃ia agnatiõis ⁊ cognationis inter collaterales auc.ceſſante cũ ſeq.auc.C.de legi. here.ꝓut ẽt inter deſcẽdẽtes auc.in ſucceſſione.C.de ſuis.⁊ leg.⁊ iter aſcẽdẽtes.d.auc.defuncto. ⁊ maxime hoc eſt dicẽdum in fr̃ibus vterinis qui ſuccedunt vt agnati.l. meminimus.C.de le.he.⁊ lↄ illo iure agnati excluderẽt oẽs cognatos:tñ ab illa regula exceptuat impatoꝛ ipſos fratres vterinos quos vocat vna cum fratribus conſanguineis imo vocat tanq̃ꝫ conſanguineos ⁊ agnatos per quãdã viã fictiõis ꝓut no.ibi doc.maxime bal.ꝙ ⁊ perſuadeẜ ex eo q2 ſtatutũ excludit vterinos per filios fratrum vtrinꝗ coniunctoꝝ: ergo vr̃ a ↄ̃trio ſtatuens velle ꝙ filij fratrum conſanguineorum non excludant fratres vterinos ſed filij fratrum in ſucceſſione inteſtati equiparanẜ fratribus in auc.vt fratrũ filij in rubꝛo ⁊ nigro ⁊ in.d.auc.ceſſante ⁊ autenticis ſeq.iõ ſiſr̃ vr̃ ꝙ fr̃es cõſanguinei nõ excludãt vterinos:⁊ per ↄ̃ñs vel dicamus ꝙ ſola mater ſuccedat filio inſolidũ excluſis ſorore cõſanguinea a fratribus vterinis pꝛout de iure cõi excludit vel dicamus ꝙ ipſa ſoroꝛ cõſanguinea ⁊ fratres vterini ſuccedant in viriles ꝓut de iure cõi tranſuerſales eiuſdem gradus ſolent in viriles ſuccedere.d.auc.ceſſante ⁊ ſeq.

c ¶ Sed pdictis minime refragãtibus puto dictaↄ dominã agnetem inſolidum ſuccedere dicto antonio ſaltẽ in bonis pꝛouẽtis a Nãne eius patre excluſa matre ex cenſura iuris municipalis ⁊ fratribus vterinis excluſis de iure cõi:⁊ ſuadente etiaↄ diſpõne legis municipalis:ꝙ.n. mater excludatur diſponiẜ ꝙ ipſa lege municipali in ſui generalitate qua generalr̃ diſponiẜ ꝙ mater non ſuccedat extante fratre vel ſoroꝛe ⁊ ſic expꝛeſſe facit mentionem de ipſa ſoroꝛe: nec diſtinguit inter ſoroꝛẽ coniunctã ex latere patris tm̃ ⁊ vtrinꝗ coniunctã ergo gñaliter intelligaẜ.l.j.§.⁊ generalr̃ de leg. pꝛeſtã.⁊.c.q2 circa de ꝓuile.⁊ cañ.ſi romanoꝝ.xix.di. qõ ⁊ demõſtraẜ ex eo q2 etiã patruus ⁊ frater patruelis excludit matrẽ ex foꝛma dicte.l.municipalis: ⁊ tñ conſtat ꝙ patru⁹ nõ eſt coniunctus ipſi nepoti vl̃ nepti niſi mediante patre ipſius neptis vt de ſe cõſtat pꝛout ergo frater patris excludit matrem:ita pari ⁊ foꝛtioꝛi ratione debet excludere matrem filius patris fraterꝗ defuncti ⁊ ſimiliter ⁊ fratres patrueles nõ attinent fratri mediantibus eoꝛum matribus ⁊ tamen excludũt tales fratres matrẽ defuncti:vt eſt tex.dicti ſtatuti clarus.ex quo daẜ intelligi ꝙ frater conſanguineus ex mente ſtatuti excludit matrem:⁊ iõ cum ſtatutũ equiparat in hac parte fratrem ⁊ ſoroꝛem ⁊ iuſtinianus abhoꝛret dr̃iam inter mares ⁊ feminas in materia ſucceſſionis.l.maximum vicium.C.de libe.pꝛete.⁊.d.auc.in ſucceſſione in fi. ⁊.d.auc.ceſſante.⁊ ſeq.⁊.d.auc.defuncte.dicẽdũ eſt ꝙ etiaↄ ſoroꝛ conſanguinea excludat matrem cum ad id nos inducant ⁊ verba ⁊ mens ſtatuentium.

d ¶ Et maxie hoc eſt dõm q2 nõ reſultat in hoc abſurditas. nam ⁊.l.xij.tabularuↄ mater ⁊ cognati alij nullo modo ſuc

cedebant inſti. de ſenatuſcō. ter. in pn. pmo eniz fuerūt vo
cati per ſenatuſcōſultū tertu. ſcdo ex edicto pretoris cogna
ti inuitant ceſſantibus oibus agnatis. l. certū. C. vñ cog. ⁊
inſti. de ſuc. cog. in pn. tñ cū nōnullis limitationib⁹ eá inu
uitauit ſenatuſcōſultū tpe diui adriani cōditū. vt inſti. de
ſenatuſcōſultū ter. §. poſtea autē. put ergo nō reputauerūt
abſonū antiq iuriſſtatores: ita nec oꝫ eſſe abſonū apud nos
dare eá interpretationē: maxime qꝛ ſtatuētes magis fauent
cōiūctis ex latere patris ꝙ̄ ét fecerit ius antiquū. ná ſtatuē
tes ad excluſionē matris aſcēdētiū p lineá maternā admit/
tit auiá paterná que ⁊ ipſa eſt cognata. itē ⁊ filios ſororis q
ét ſunt cognati. nec ob. ꝙ ſi ſtatutū illud generalr̄ intellige
retur ſequeret incōueniēs. ſ. ꝙ frater vterinus excludat ma
trē: qꝛ pōt rñderi duob⁹ modis. vno modo ꝙ ſi ſtatuiſſent
ita ipſi ſtatuentes nō eſſet alienū ab omni iuris rōne. nam
ex quo ſtatutum vult priuilegiare agnatos ⁊ ius cōe inter
agnatos quo ad ſucceſſionez quadá fictione pro agnatis hꝫ
ipſos vterinos lꝫ cognatos. d. l. meminimus. ⁊ ſupradictus
eſt: nō incōueniret ſi ⁊ vterinus excluderet matrē. ſcdo re/
ſponderi pōt ꝙ dcā rō operet ꝙ aliquátulū recedat a ver/
bis. ſ. quaten⁹ dicta rō nos aſtringit ⁊ nō vltra. ⁊ ſic reſtrin
gat vt nō includat vterinos. nō autē reſtringat vt nō inclu
dat coſanguineos in qbus ceſſat ratio prelegata in ꝯrium
adducta: accedat ꝙ ceſſante rōne ⁊c. l. qđ dcm̄. de pac. l. adi/
gere. §. ꝙ̄uis de iurepatro. cū ſi. Et maxime qꝛ cū patruus
⁊ frater patruelis excludunt matrē ⁊ frater conſanguineus
⁊ ſoror conſanguinea vt primiores in gradu excludunt pa/
truos ⁊ fratres patrueles. l. poſt conſanguineos. ff. de ſuis
⁊ legi. ⁊ dicta auc. ceſſante. ⁊ l. conſanguinitatis. C. de legi.
here. a maioritate ergo rōnis dicendū eſt ꝙ ſoror cōſangui
nea excludat matrē. itē eo argumēto pōt niti ſi vinco vincē
tem te. ergo vinco te. l. de acceſſionibus. ff. de diuer. ⁊ tēpo.
preſcrip. ⁊ hoc ſaltem vigent concurrente generalitate ver/
borum dicti ſtatuti que ſunt ſupra ponderata.

e ¶ Nō aūt ſoror ꝯſanguinea ſuccedat dicto Antonio exclu
ſis vterinis in bonis a parte puētis eſt tex. in. l. de emanci
patis. C. de legi. here. vbi caſus ſm lec. Bar. ꝙ frēs ⁊ ſoro/
res cōſanguinei ſuccedunt fratri in bonis a patre puētis
excluſis frib⁹ vterinis. ⁊ verſa vice frēs vterini pferunt fra
tribus cōſanguineis in bonis a matre puentis. ⁊ iſtaz lec.
approbát cōiter doc. lꝫ Bal. aliter ibi ſumet illū tex. ⁊ etiaz
Raph. Ful. aliter illū tex. intelligat ꝙ̄ Bar. Sed qcqd di
cendum ſit in via diſputatiua. tñ in via deciſiua tenēda eſt
hec ps q̄ eſt cōis quaſi oiuz. ⁊ ipſe Bal. vr̄ eá tenere in ea
dem. l. ſi de emácipatis. lꝫ ſm eius ſummariū. d. l. nō pbet
opi. Bar. pro qua op. ét adducit. l. ſi. C. cōia. de ſuc. vbi bal.
idem tꝫ facit ét pro hac opi. bar. l. qđ iciis. C. de bo. q lib.
vbi ſm lecturá quá Bar. ibi. ⁊ Ange. in auc. itaq. C. co. de
ſucceſ. approbát auus maternus ſuccedit nepoti in bonis
a matre puētis excluſo auo paterno. ⁊ econuerſo auus pa/
ternus excludit auū maternuz in bonis a patre puentis. lꝫ
in illis deciſio Bar. ⁊ ſequaciū ſit de ſe dubia. tamen in ter
minis noſtris non eſt dubia indeciſiuis ꝙ̄ aſe ⁊ legendo ⁊
conſulendo ſequutus fui. fortius ergo idē dicēdum eſt in
caſu nr̄o ꝙ frater ⁊ ſoror conſanguinea excludāt vterinos
fratres. ex quo excludūt matrē: que mater de iure cōi exclu
dit fratres vterinos per dicta auc. defuncto. ⁊ ſic ſtatutum
magis fauet fratribus ⁊ ſororibus agnatis ꝙ̄ ius cōe.

f ¶ Nec ob. ſtatutum: qꝛ lꝫ dicat ꝙ filii fratrum vtrinq ꝯi
iunctos excludāt vterinos. ⁊ a ꝯrio innuat: ſecus in aliis ſi
talis ꝯrius ſenſus ſumeretur eſſet ꝙ filii aliorū fratruz non
excluderēt vterinos qđ forte fatēdū eſſet: ex quo in precedē
ti reſponſo nihil ad excluſionē matris dicitur de filiis fra/
trum: lꝫ dicat de patruo ⁊ fratribus patruelib⁹ in qbus eſt
minor rō ꝙ̄ in filiis fratrum. Nam filii fratrū excludunt
patruos ⁊ fratres patrueles dicta auc. ceſſante ⁊ ſequētib⁹.
Tamen a paritate vel maioritate rationis non ſolet induci.
ll. correctio: put habet in auc. quas actiones. C. de ſac. ſan.
eccle. ⁊ in. l. precipimus. C. de appel. ⁊ in. l. ſi vero. §. de viro
ſolu. matri. nō tamē ſumeretur ꝯrius ſenſus ꝙ frēs vtrinq
coniuncti non excluderent vterinos: lꝫ ita de fratribus eſt
obmiſſum: prout de filiis fratrū conſanguineorū. ⁊ tamen
nemo dixerit per talē ꝯriū ſenſum recedēdū eſſe a iure cōi
quominus fratres nō vocati per ſtatutū nō excludāt vteri/
nos. ex quo oꝫ intelligi ꝙ ꝯrius ſenſus illi⁹ ſtatuti nō ex/
cludit oēs nō noiatos. ergo nō excludat frēs ꝯſanguineos
ſaltē in bonis pře puētis. ⁊ hoc ſatis clarū qꝛ eſt cōe dictuz
ꝙ per argumētū a ꝯrio ſenſu nō iducit legū correctio in. l.
conuenticulá. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ habet in. l. j. §. huius rei. ff.
de offi. eius cui man. eſt iuris. ⁊ in. l. ij. C. de co di. inſer. ⁊ ma
xime qꝛ ꝯrius ſenſus ſi caperet poſſet intelligi ꝙ frater vel
ſoror cōſanguinei nō excludāt vterinum in bonis a matre
puētis nec in bonis aliūde qſitis ꝙ̄ a mře vel pro frē put
eſt de iure cōi. ⁊ put ēt dicēdū eſſet ſi ſtatutū diceret ꝙ fra
ter ꝯſanguineus nō excludat vterinū ſaltē ſi alr̄ aliqd opa/
retur. ná tūc reciperet interpretationē a iure cōi ipm ſtatu
tum. ná ſtatuta ſolēt recipere iterpretationē reſtrictiuam a
iure cōi. l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa. l. vt gradatim. §. ſed ſi le
ge municipali. ff. de mune. ⁊ hono. ⁊ c. cū dilectus. de ꝯſue.
ad h qđ notat gl. in. l. ſciēdū. in pnc. ff. qui ſatiſdare cogant.

g ¶ Nō qdē aperte demōſtraī qꝛ iura nouiſſima apte gene/
raliter diſponūt ꝙ agnati ⁊ cognati equalr̄ ſuccedāt ſubla
ta dřia agnationis ⁊ cognationis ⁊ in ſpecie dř in dcā auc.
ceſſante. ⁊ in ſequēti auc. poſt fratres exvtroqꝫ parēte. C. de
legi. here. ꝙ frēs ⁊ ſorores ex altero tm̄ latere cōiūcti equa
liter ſuccedant ſublata dřia agnationis ⁊ cognationis nec
ſit diſtinctio. vnde bona puenerint adeo ꝙ Plac. in auc.
itaqꝫ. C. cōia. de ſuc. dicebat ꝙ lꝫ de iure. C. vterini ⁊ cōſan/
guinei inuicē ſe excluderēt ſm varietatem bonorū. tñ hoc
eſt ſublatū per iura nouiſſima iter cetera. per dcā auc. itaqꝫ
tñ gl. illá opi. reprobat qꝛ vult ꝙ etiá hodie conſanguineus
excludat vterinū in bonis a patre puētis. ⁊ ecōtra vterin⁹
cōſanguineū in puētis a matre. ⁊ idē tenēt bart. ibi. ⁊ in. d.
l. de emácipatis. de legi. here. ⁊ Bal. in. l. ſancimus cōia. de
ſuc. qđ ⁊ tenēt oēs ſm Raph. adeo ꝙ indeciſiuis iſta pars
eſt tenēda: qꝛ durum eſt ꝯ ſtimuluz calcitrare put ⁊ ipſe di
cere ſolet: licet ergo iura noua ſimplr̄ ⁊ generaliter dicant
ꝙ fratres cōſanguinei ⁊ fratres vterini equaliter ſuccedāt.
tñ iſta generalitas diſtinguit ⁊ limitat pcedere in aliis bo
nis ꝙ̄ in bonis prouentis a patre vel a matre. ná in talibus
bonis puentis a pře vel a matre ſeruant iura. C. qꝛ vn⁹ ex/
cludit alterum ſm qualitatē bonorū. ideo Pau. de ca. in di
cta auc. itaqꝫ. dicit ſe ꝯſuluiſſe ꝙ ſi ſtatutū expřſſe diſponat
ꝙ frater cōſanguineus excludat vterinū nō intelligit in bo
nis a matre pfectis: ſed in aliis. ná prout auc. ceſſante q̄ eos
pariter vocat nō intelligit in iſtis ſed illa generalitas dicte
auc. diſtinguit per. d. l. de emácipatis: ita ⁊ diſtinguant ver/
ba dicti ſtatuti ſm eum quē legendo ſequutus fui in dicta
auc. itaqꝫ. ⁊ alr̄ conſulendo apud tudertum.

h ¶ Idē ergo pari rōne dicendū eſſet ſi ſtatutū expreſſe di/
ceret ꝙ frater cōſanguineus non excluderet vterinū qꝛ oꝫ
intelligi ſm ius cōe niſi in bonis a pře pfectis. Et h ialrez
ſi ſtatutū aliqd aliud operaret. prout hic qꝛ tolleret dubiuz
ꝙ lꝫ excludat matrē nō excludat vterinū. itē operat inuocā
do patruū ⁊ fratres patrueles. ſi itaqꝫ ſtatutū expřſſe diſpo/
nens ꝙ frater cōſanguineus nō excludat vterinū nō opat
quominus excludat a paternis bonis longe minus ꝙ non
excludat eū in dictis bonis operatur dictus ꝯrius ſenſus
noſtri ſtatuti maxime cum poſſit contrarius ſenſus ſumi in
alio ꝙ̄ in fratre vel ſorore conſanguineis: vt ſupra demon/
ſtraui qnimo in iſtis terminis poſſet pbabiliter teneri ꝙ
cum excludat ét in bonis aliūde queſitis cū excludat cū pa
truus ⁊ frater patruelis qui excludunt a fratre ⁊ ſorore cō
ſanguineis. itē ⁊ ſoror conſanguinea excludit matrē ex for/
ma ſtatuti: vt. ſ. deductū eſt. ⁊ mater excludit vterinum ⁊ vt
dicta auc. defuncto. vnde duplici medio militat pro ſorore
cōſanguinea ꝯ fratrē vterinū. illa regula ſi vinco vincentē
te. ergo vinco te. d. l. de acceſſione. §. j.

i ¶ Et militat hoc caſu pro ipſa ſorore. theorica Bart. in. l.
ij. §. videndum ad tertu. vbi concludit ꝙ ſi ſtatutuz dicit ꝙ
extātibus agnatis mř nō ſuccedat. tale ſtatutū excludit etiā
ceteros cognatos ex capite incluſiuo ipſius ſtatuti. nam ſi
agnati ſuccedūt. ergo alii nō poſſunt ſuccedere i eo in quo
ipſi ſuccedunt. l. cum pater. §. hereditatem. de caſt. pec. ⁊ fa/
cit. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculuz. ff. cōmo. ſm eū quá
rationē capitis incluſiui. ponderat etiá Bal. in. l. maximuz
vicium. C. de libe. prete. ⁊ etiam in. l. ſi defunctus. C. de ſu.
⁊ legit. ⁊ licet Bald. in. l. illam. C. de colla. inſurgat contra
dictam theoricaz Bar. ſuis rationibus quas opi. ad cōcor
diam reducit Ang. in. d. l. illam dicēs ſi mater eſt in medio
procedat opi. Bar. ſi nō eſt in medio dum hereditas defer
tur. tunc procedat opi. Bal. ſcꝫ ꝙ ceteri non excludant quā
differentiá an mř ſit in medio: an vō non ſit in medio cōſi
derat etiá bal. in. d. l. ſi defunctus. vbi videt firmare ꝙ ſi ſta
tutum expřſſe inuitat agnatos ⁊ p eos excludit matrē ſi ma/
ter ſupereſt excluditur amita. ſecus ſi non ſupereſt. ⁊ ſupra
dictam opi.

dictam opi. Bar. approbat ēt Raph. ful. in. d. l. illam ponē-
do caſum ꝙ mater erat in medio. Pau. autē de ca. in. d. l. il-
lam dicit in terminis Barto. ꝙ aut eſt perſona que attinet
defuncto mediāte perſona matris excluſe. ⁊ tūc illa excludi-
tur quaſi procedēs ex radice corrupta. ex quo ex radice ex-
cluſa prout in ſimilib⁹ terminis determināt Cy. in. l. j. C. q̄
ſit lon. ꝯſue. ⁊ Bal. ⁊ Saly. in. d. l. maximū viciu. Si vō no
attinet defuncto mediante matre excluſa: prout eſſet amita
⁊ tunc dicit ipſe Pau. de ca. ꝙ aut mater nō eſt in medio. ⁊
tūc nō excludiꝛ illa pſona que als a matre excluderetur: puta
amita. ⁊ hūc caſum pro indubitato h3 Bal. in. d. l. ſi defun-
ctus. aut eſt in medio. ⁊ tūc ſ3 Pau. de ca. ꝙ excludiꝛ ami-
ta ⁊ omnes perſone que a matre excluduntur dicēs ꝙ iſta eſt
veritas ſicut euangelium: ⁊ ſm hoc cum mater ſit in me-
dio ⁊ vterini attineant mediāte matre ⁊ excludātur a matre
non videtur ꝙ vterini ſuccederent etiam in bonis aliunde
prouentis ſed in omnibus ſuccedat cōſanguinea ſoror ex-
ceptis forte bonis ex materna linea prouētis que forte nul
la ſunt cum mater ſuperſit.

k ¶ Cōcludo itaqꝫ ꝙ agnes ſoror ꝯſanguinea ſuccedat ſola i
dictis bonis p̄rnis excluſa matre ⁊ ſr̄ib⁹ vterinis: ⁊ hoc cla
rū. ⁊ idē puto in ceteris bonis exceptis m̄rnis hoc eſt ꝓuē-
tis a matre vel eius linea in dictū antoniū. nā vterini exclu
duntur de iure cōi a matre. mater excludiꝛ a ſorore ꝯſangui-
nea ex forma iuris municipalis. merito ſoror ipſa cūctis p-
ferꝛ matre. ſ. exiſtēte in medio per iā dicta. Et ex quo dicta
agnes ſine dubio ſuccedit in bonis p̄rnis: nō eſt curādum
an dos matris ipſi⁹ agnetis ſit effecta vnū p̄rimoniū ipſi⁹
patris. necne videreꝛ tñ in illa dote m̄rna magis clarū: q: vi
dereꝛ poſſe dici ꝙ illa dos cēſereꝛ lucrū eidē queſitū ex for
ma ſtatuti: ex quo illa dos erat p̄rimoniū vxoris. l. iij. §. ſed
vtrū. ff. de mino. ⁊ maritus lucraꝛ. iō pp ſcōa vota reſeruā-
dū venit filijs p̄mi m̄rimonij. l. femine. ⁊ ll. ⁊ auc. ſeq. C. de
ſecū. nup. habēt. n. locū dcā iura ēt ſi lucreꝛ ex forma ſtatuti
vt no. Bal. in auc. ex teſtō. eo. ti. Laus deo.

¶ Filius inſtitut⁹ in aliquo minimo an debeat iputare in
legittimā prelegatū ſibi factum. ⁊ an alienata ſubiecta reſti-
tutioni computentur in quartam trebellianicam.

¶ Conſilium. cclxx.

In noīe domini noſtri

l ieſu xp̄i. ¶ Super primo queſito nō intēdo
inſtare. l3 enim in puncto iuris de iure ciuili
videaꝛ ꝙ vna tm̄ quarta ſit detrahēda. tñ q:
tex. iuris canonici ꝯ̄riū ꝓbāt. i. qñ diuerſo ſpe
veniūt detrahēde: vt in. c. rayn. ⁊ c. raynal. de teſt. ⁊ in. c. ſi p̄r
eo. ti. li. vj. cōis obſeruātia h3 hoc ꝓ indubitato. iō nō eſſet
tutū aliud attētare. ⁊ doc. vbiqꝫ cōiter omnes hoc firmant.

a ¶ Sed deueniēdo ad ſcōm queſitum: l3 prima facie videaꝛ
dicēdū ꝙ ex quo hodie iure nouiſſimo filius d3 titulo ho-
norabili inſtitutionis honorari per. §. aliud quoqꝫ capitulū
in auc. vt cū de appel. cog. ⁊ idē erat de iure ſtop. l. inter ce-
tera. ff. de li. ⁊ poſth. ⁊ legittima oīno debetur filio. l. qm̄ in
prioribus. C. de inoffi. teſt. ⁊ l. ſi. C. de codi. ⁊ l. ſi emancipa-
ta. C. de iuris ⁊ fac. igno. iō videreꝛ ꝙ in legittima nō dēat
imputari niſi qō filio relinquiꝛ titulo inſtitutiōis. l3 de iure
C. ſecus eſſet per. l. omnimō. ⁊ l. ſi qñ. ⁊ l. ſcimus. C. de ioſ.
teſt. ēt iure auctenticoꝝ ante. d. §. aliud quoqꝫ capitulū per
auc. nouiſſima. C. eo. ti. ſumpta ex titulo. de here. ⁊ fal. itē le-
gittima vr̄ magis fauorabilis q̄ꝫ falcidia: ſed in falcidiā nō
imputaꝛ niſi qō capiꝛ iure hr̄ditario. l. id aūt. ⁊ l. in quarta.
ff. ad. l. falci. merito multominus imputetur in legittimam.

b ¶ Tamē in ꝯ̄riū eſt īdubia iuſtitia. nā cōſtat ꝙ de iure. C.
⁊ de iure auctenticorū ante. d. §. aliud quoqꝫ capitulū ſuffi-
ciebat aliquid relinqui filio iure legati: vt. ſ. deductū eſt: ſ3
per. d. §. aliud quoqꝫ cap. ſolū eſt innouatū ꝙ filius debeat
in aliquo inſtitui. ⁊ ſi in aliquo inſtituiꝛ l3 ſit minus legit-
tima valet teſtm̄ ſed a lege ſuppletur: vt in. §. ceterū in auc.
vt cū de ap. cog. nec tūc initō eſt facta in reſiduo legittime
ſed h3 filius a lege vt ibi. ⁊ l. ſcimus cū alijs. ſ. adductis. ſi
itaqꝫ h3 a teſtatore nō eſt neceſſe ꝙ ſuppleaꝛ nec in hoc re
peritur derogatū iuri. iō ſufficit ꝙ habeat legittimā iure le-
gati dūmodo in aliquo a teſtatore honoreꝛ titulo inſtōnis
ſatiſfacto igiꝛ iuri nouiſſimo ꝙ filius ſit in aliquo honora-
tus in ceteris remanent alia iura. C. vt ſatis eſt expreſſum
in. d. §. ceterū. ibi ſ3 alias noſtras leges repleri. vnde nō in-
ducit quicqꝫ de nouo circa repletionē: ſed alie leges nō vo
lebāt aliqd repleri qñ titulo legati vel fideicōmiſſi erat reli-
ctum tm̄ qō aſcenderet ad integrā legittimā. d. l. omnimodo
cū cōcor. merito nihil d3 repleri etiā hodie. ad idem tex. d.
§. ceterū ibi quicqd aūt minus legittima portione relictum
eſt ⁊c. nō dicit relictum iure inſtitutionis: ſed vtitur verbo
relictū qō eſt generale cōprehendens ⁊ legata ⁊ fideicōmiſ
ſa. iō ille tex. a ꝯ̄rio ſn̄ſu ꝓbat ꝙ non repletur aliqd ſi non eſt
minus legittima relictum. iura ergo nouiſſima in h̄ non diſ-
crepāt a iuribus antiquioribus. ideo iura ipſa magis anti-
qua q: qō nō mutaꝛ quare ſtare prohibetur text. in. l. ſanci-
mus. C. de teſt. nec eſt inducenda ll. correctio. l. pcipimus.
de appel. ⁊ c. cum dilectus. de conſue. ſed iura ſunt iuribus
cōcordāda. c. cum expediat iura iuribus concordari. de ele.
lib. vj. ⁊ l. vnica. C. de inoffi. doti. ⁊ hoc habent pro expedi-
to glo. ⁊ doc. in. l. illud in prin. C. de col. ⁊ Cy. in. l. filiū quē
habentem fami. hercis. ad idem text. in. l. papinianus. §. ſi qs
mortis. de inoffi. teſt. qui loquūꝛ iure antiquo quo iure erat
neceſſaria inſtitutio. d. l. inter cetera.

c ¶ Nec ob. d. l. id aūt. ⁊ d. l. in quarta. q: dicta iura loquunꝛ
in falcidia non autē ꝓcedunt in legittima per predicta: ⁊ l3
legittima mereaꝛ plus fauoris. tamē in multis alijs ⁊ nō. in
h̄ placuit enim legiſlatori ita ſtatuere in falcidia. nec omniū
que a maiorib⁹ noſtris edita ſunt rō reddi poteſt. l. nō om
nium ff. de. ll. poteſt autē ea perſuaſiua ratio aſſignari: q: fal
cidia dr̄ quarta iure inſtitutionis. nā3 aſſignaꝛ heredi q: ſua
aditione validat teſtm̄. ⁊ oīa in teſtō relicta que alr̄ non va-
lerent. l. eā quam. C. de fideicō. ⁊ l. ſi nemo. de teſt. tut. ⁊ l. ſi
nemo. ff. de regu. iur. cum ſi. ⁊ ſi legata ſeu fideicōmiſſa ſiūt
ab inteſtato. requiritur aditio hereditatis ab inteſtato. vt p
glo. ſingu. quā ſequuntur ibi doc. in. l. qui filio. §. j. de here
di. inſti. per. l. vnicam. §. in nouiſſimo. de cadu. tollen. ad hoc
l. ij. ff. de fideicom. liber.

d ¶ Cum ergo rōne aditionis hereditatis. vt videlicet indu-
catur ad adeundum concedaꝛ ſibi falcidia. inſti. de lege fal.
in prin. non eſt mirū ſi ſolū cōputat in talē falcidiā ea que
heres capit iure hr̄ditario: que ratio ceſſat in alijs quartis
que alia rōne ſunt inducte. itē cū varij. ll. latores ꝓuiderint
de dictis quartis nō eſt mirꝫ ſi varios reſpectus habuerūt.
itē p̄dicta ꝓcedant: regulariter fallit inter ceteras fallētias
qñ heres vult detrahere falcidiā ab eo a quo legatū perce-
pit. nam tūc etiam in falcidiā imputat qcqd percepit ab eo
a quo vult falcidiā deducere: ſ3 ſecus quo ad alios. l. nenſe-
nius apolinaris in p̄n. ff. ad. l. fal. qō ꝓcedit ēt in trebellia-
nica ꝓut volūt Bar. ⁊ Imo. in. l. in quarta. eo. tit. qō ⁊ vo/
luerūt Jac. de ra. Pe. de bel. perti. ⁊ Jaco. de areti. vt refert
Raph. Ful. in. l. filium quē habentē. C. fami. herciſ. vbi glo.
idē voluit ea rōne q: plura imputanꝛ in trebellianicā q̄ꝫ in
falcidiā. ⁊ cū hoc videꝛ ēt ibi tranſire Cy. iō in caſu iſto cū
quarta ſit detrahenda aduerſus coheredē qui fuit ſubſtitu-
tus ⁊ p̄legata prim habenꝛ iure hr̄ditario h̄ eſt pro portiōe
hr̄ditaria coheredis prim hn̄tur iure p̄legati a coherede. l.
⁊ quidē de leg. j. ⁊ l. in fideicōmiſſaria in ſi. ad trebe. iō hoc
caſu ēt in falcidiā imputet ipa p̄legata ⁊ pari rōne etiam in
trebellianicā prout voluerunt Bart. ⁊ alij. ſ. relati. facit q:
plura imputanꝛ in trebellianicā q̄ꝫ in falcidiā q: cōputanꝛ
regulariter ēt ea que iure legati vel iudicio alio teſtatoris he
res percipit. d. l. in quartā. ⁊ l. in fideicō. ff. ad treb. ⁊ in. l. fi-
lium quē habētē. C. fami. her. cū itaqꝫ dictā quātitatē perci
piat pro dimidia a coherede aduerſus quē detrahit legitti-
mam ⁊ treb. iō totā quātitatē p̄legatā in dictas quartas im-
putat. ⁊ qdē in legittima nihil dubietatis h3. itē in trebel/
lianica ⁊ falcidia pro portiōe ſua. hr̄ditaria ēt minime du-
bitationē aliquā habet. d. l. in quartā. verſi. pro ea vero. ⁊ l.
deducta. §. nūmis alſ. §. acceptis. verſic. diuerſa cauſa. ff. ad
treb. pro portione vō heredis. ⁊ ſic pro dimidia. in caſu no-
ſtro habet aliqd excitationis ea ratiōe: q: qdā tenēt ꝙ. d. l.
nēſenius apolinaris intelligaꝛ ſm. d. l. in quartā. quidam ꝙ
aliud in falcidia. aliud in trebe. per. d. §. acceptis. ver. diuer
ſe. Bar. tamen rn̄det ⁊ durū eſſet cōtra Bar. obtinere. item
h3 aliā dubitationē3: q: d. l. nenſenius non ꝓuidet ꝙ ipſo
iure imputeꝛ in falcidiā ſed mediāte doli mali exceptione ſi
volens detrahere falcidiam peteret id qō ſibi prelegatum
eſt. ideo ſi habens reſtituere hereditatem primo conſequu-
tus fuit integrum prelegatum. ⁊ ſic nō habet illud amplius
petere non eſt locus dicte exceptiōi doli: ꝓut hoc determi
nat Raph. Ful. in. d. l. filiū quē hn̄tem. tamen aduertendu3
eſt quia ſ3 verba thematis ſumus extra dictas dubietates i

quia dictus petrus cēſetur rogatus reſtituere etiā dicta p̄legata. ex quo ſubſtitutio fideicommiſſaria fuit facta ſimpliciter non habita mentione hereditatis ⁊ prelegata preceſſerunt. l. marcellus. §. quidam libertis. ff. ad treb. ⁊ Barto. ⁊ doc. cōiter omnes ibi. ⁊ in. l. cum virum. C. eo. ti. Et ſm hoc non intereſt an computentur in quartas necne.

e ¶ Reſtat vt deueniamus ad tertiā qōnē quā ſ decidere videtur tex. in. d. l. marcellus. §. res que ab herede alienate ſunt in quartā imputanꝛ heredi. rōne tamē ſubiecte materie tituli pōt dici ꝙ loquaꝛ in quarta trebel. argu. l. imperatores de in diē adie. in trebellianica ergo eſt clarū ꝙ alienata imputanꝛ in quartā ⁊ imputanꝛ ēt inuito fideicōmiſſario ſm quoſdā alij ꝯ: vt per gl. ⁊ doc. in. l. ſi. §. ſed quia. C. cōia de leg. ſed nō refert ſatis eſt ad ꝓpoſitū noſtrū ꝙ inuito alienāte cōputanꝛ. itē ſi non imputantur. teneꝛ heres qui alienauit illa alienata reſtituere fideicōmiſſario. l. ſi heres inſtitutus. §. ſit heres. ff. ad treb. iō paruū intereſt imputeꝛ in legitimā. poteſt tñ iudex diuidēs bona reſtituēda a bonis reſtituēdis in vna re vel pluribus aſſignare quartas: vt. d. l. filiū quē habentē. ideo ꝯgruū erit ꝙ ēt pro legitia aſſignet res alienatas. itē aduertēdū eſt ꝙ alienationes nō tenēt: vt d. l. ſi. §. ſi aūt ſub cōditione. C. cōia de leg. itaqꝫ ſubſtitutus poterit vēdicare res alienatas ſupra portiones quartarum. Itē actione ex teſtamēto poterit pro eis agere aduerſus heredes ipſius petri. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ ſi caſus euenerit ꝙ filij maſculi alicuius moriren̄ ab inteſtato nō exiſtēte aliquo deſcendēte vl̄ aſcendēte ꝙ hereditas eorū deueniat ad fratres eorū ⁊ filios fratrū ſi ſuperſunt vel ad patruos ⁊ filios patruorū. ⁊ tunc auūculi non ſuccedāt: ſed excluſi intelligantur: an matertera cenſeatur excluſa a predictorū hereditate ſtante patruo vel filijs patruorum.

¶ Conſilium cclxxj.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ De hac cōſultatione vr̄ caſus ad excluſionē dicti auūculi in dicto ſtatuto. nā ſupeſt filius patrui. ergo ipſe ſuccedat ⁊ nō auunculus ex ꝓut excluditur auunculus ita ⁊ matertera: qꝛ viget eadē ⁊ maior rō in matertera. nā ſtatutum nr̄m fauet magis maſculis ꝗ̄ feminis. nā filiū maſculum p̄fert femine dotate frēm ſorori admittit filios fratrum maſculos: vt pꝫ ex alijs ptibus eiuſdem ſtatuti ſi maior rō. ergo idē ius. l. illud ad. l. acqui. ⁊. l. a titio. de ver. obli.

a ¶ Cōcurrit qꝛ maſculinū ꝯcipit femininū. l. j. de ver. ſig. l. ꝗ duos. de leg. iij. l. qcunqꝫ. C. de ſeruis fugi. l. tres fratres. ff. de pac. cū multis ſi. iō vbū auunculi ꝯcipiat materteras in qb⁹ viget eadē ⁊ maior rō. hr̄ditas itaqꝫ petri deuoluta fuit ad filiū maſculū ex vltima volūtate petri. ⁊ lꝫ forte deceſſerit hr̄ditate nō agnita. tñ illā trāſmiſit ad eius futuros heredes. l. apud hoſtes. C. de ſuis ⁊ legi. l. iij. C. de iure delib. cum multis ſi. ſorores poſtea deceſſerunt hereditate fratris nō adita. l. qm̄ ſororē. C. de iure delibe. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cadu. tol. iō hereditas petri eſt deuoluta ex pſona dicti filij maſculi ad dcm̄ eius fratrem patruelem quē ſtatutum prefert auunculo ⁊ matertere per iam dicta.

b ¶ Itē ēt vr̄ ꝙ p̄feraꝛ amite. nā ſtatutū dicit ꝙ ois hr̄ditas eoꝝ dēat ptinere ad frēs ⁊c. vel ad patruos vel filios patruorū ois vr̄ exponi. i. tota. ſ. qñ referꝛ ad vnā rē text. cū glo. in l. j. §. ſi pecuniā. ij. ff. depoſi. ⁊ ita pōt ſumi inſti. de iuſt. ⁊ iu. §. tua aūt ibi omni humano generi. iō cum dicat ois hereditas vr̄ exponēda id eſt tota hereditas ſi tota deuolūꝛ ad filiū patrui. ergo ois alius excludiꝛ qꝛ duo nequeūt eē heredes inſolidū. l. hr̄ditate. §. pater. de caſt. pec. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculū cōmo. ergo ſi tota hereditas deuoluitur ad fratrem patruelem nullus alius admittitur.

c ¶ Nō ⁊ ꝓbatur qꝛ dcm̄ ſtatutū hꝫ duo capita vnum incluſiuum: aliud excluſiuum in capite excluſiuo exprimiꝛ ſolus auūculus qui eſt cognat⁹ lꝫ ex eo capite nō excludaꝛ dicta amita que eſt agnata. tñ excludiꝛ ex capite incluſiuo: qꝛ admiſſo patrueli oēs cēſenꝛ excluſi ꝓut hoc argu. nitiꝛ Bar. in. l. ij. §. vidēdum. in caſu quo agnati excludunt matrem ex forma ſtatuti. nā lꝫ matre excluſa ceteri cognati nō reddantur excluſi. tñ excludunꝛ vigore capitis incluſiui ipſius ſtatuti. ita inqt Bar. in. d. §. vidēdū. quā rōnem reaſſumit etiā Bal. in. l. maximū viciū. C. de li. prete. ⁊ in. l. ſi vo. §. de viro ſolu. matri. ⁊ in. l. qō vo. ff. de. ll. ⁊ dictā rōnē tāgit ēt Imol. in. d. §. de viro. in pe. col. qō ſaltē vr̄ dicendū quo ad portiones que de iure cōi deuoluunꝛ ad auunculū ⁊ materteraꝫ qꝛ ſaltē quo ad illas portiōes ⁊ maxime ad tertiā q̄ deuolueretꝛ ad auūculum: qꝛ in illa ſaltē portione vr̄ inuitatus fili⁹ patrui. ergo ſaltē quo ad illā tertiā oēs alij excludanꝛ ꝑ ſupradictā rōnē Bar. ⁊ Bal. cū idē iuris ſolet eē ī toto quo ad totū quo de pte quo ad ptē. l. ꝗ de tota. ff. de rei vē. ⁊. c. paſtoralis. v. ſiqs cū totū extra de of. dele. ⁊. l. iuriſgentium. §. adeo. ff. de pac. ꝓut ergo qñ tota hr̄ditas de iure cōi deuolueretꝛ ad auunculū ſine dubio ad totā hereditatē admitteretꝛ vigore dicti ſtatuti. ita ⁊ admittaꝛ ad partem quando auunculus ad partē dūtaxat de iure cōi admitteretur.

d ¶ Ad idē ⁊ tertio ille ꝗ vincit alium vincit pp ſe nō ꝓpter alium no. in. l. pr̄ filiū. ff. de inof. teſ. ꝓut dicit bal. in. l. ſi defunctus. C. de ſu. ⁊ le. ⁊ in. l. ſiqs vel ſi qua ad orī. ſꝫ patru⁹ ⁊ fili⁹ patrui vincit auūculū. ⁊ ēt materterā hꝫ rōnes ſupra aſſignatas. ergo ſaltē in portionib⁹ eoꝝ ipſe frater patruelis admittaꝛ quā rōnē adducit Bal. in. d. l. ſi defunctus in interpretatiōe ſtatuti diſponētis ꝙ ſtātib⁹ agnatis mr̄ nō ſuccedat ſi occurrit ꝙ extāt mr̄ amita ⁊ agnati exiſtētes in vlteriori gradu ꝗ̄ amita. ⁊ ſic tales qui de iure cōi excludūtur ab amita. cōcludēs ꝙ ſi agnati ſunt expreſſe inuitati vincunt matrē ad ſui vtilitatē nō ad vtilitatē amite. ideo agnatus excludat matrē ⁊ amitā. ⁊ vr̄ idē innuere ſi ſtatutū excludat matrē cōditionaliter ſi extāt agnati licet ſe non firmat ibi. tñ ſe firmat in. d. l. ſiqs vel ſi qua ea rōne qꝛ agnatus eſt prima cā excluſionis ⁊ excludit propter ſe nō pro amita. iō concludit ꝙ agnatus ſuccedat excluſa matre ⁊ amita per. l. equiſſimum. ff. ad ter. ⁊ per no. per glo. ad intellectū illius. l. in. §. ſed ſi fuerit frater ⁊ ſoror. inſti. e. ti. ita ergo dicamus in caſu noſtro ꝙ frater patruelis admittaꝛ in portione que alās deferreretur auunculo. ⁊ ēt in portione que deferreretꝛ matertere etiam ſi amita non excludatur.

e ¶ Cōfirmanꝛ p̄dicta ex dictis per Pau. de ca. in. l. illā. C. de col. ꝯſiderās in ſupradicto caſu qñ. ſ. ſtatutū excludit matrē propter agnatū plures caſus inter ceteros ꝙ ſi mater eſt in medio agnat⁹ aufert pro ſe. ⁊ iō ipſe ſuccedit: excluſis oib⁹ qui alās excludunꝛ a mr̄e dicēs ꝙ iſta eſt ipſa veritas ſicut euāgeliū. ⁊ hāc ptē qñ mr̄ eſt in medio. ꝓſupponit pro clara in. d. l. ſi defunctus. ſ. ꝙ agnatus excludat matrē ⁊ amitā. lꝫ de iure cōi excluderetꝛ ab amita. ex quo enim amita excluditur de iure cōi ꝓpter exiſtētiā matris nō poteſt cōqueri de ſtatuto nec de agnato. iō agnatus admittiꝛ ad hereditatem tāꝗ̄ de iure cōi delatā matri: ꝓut ipſe dicit in. d. l. ſi defunctus. ⁊ hoc ſiue mater alās cōſequereꝛ totū ſiue partem. nā tūc excludēs matrē admitteꝛ ad partē matris. ꝓut dicit ipſe Pau. de ca. in. d. l. illā. ⁊ vr̄ principaliter niti ipſe Pau. de ca. hoc medio ille qui excludiꝛ iure ſpāli cēſetur hr̄e id a quo excludiꝛ quo ad excluſionē alterius. l. mulierj ⁊ titio. ff. de condi. ⁊ demon. ſed mater excluditur de iure ſpecialꝛ ipſius ſtatuti. iō quo ad excluſionē aliorū cenſeꝛ perinde habere acſi nō eſſet excluſa a ſtatuto. ſed ſi non eſſet excluſa ipſa excluderet amitam ⁊ alios in totū vel in partem puta fratres vtrinqꝫ coniunctos auc. defuncto. C. ad ter. ideo in illo toto vel illa parte admittitur agnatus qui mediante ſtatuto excludit matrē ſm eū qui preciſe hoc firmat. ſic ergo in ꝓpoſito noſtro filius patrui qui ex forma ſtatuti excludit auunculum ſaltē in eius portione excludat alios: acſi ipſe auunculus ab illa portione non eſſet excluſus.

f ¶ Quarto predicta videnꝛ corroborari in caſu noſtro: qꝛ patrui ⁊ filij patruoꝝ coniungunꝛ in dicto ſtatuto in eadē oratione cum fratribus ⁊ filijs fratrum. ⁊ determinātur ab eiſdē determinabilibus videlicet ab illis verbis omnis hereditas debeat pertinere ⁊ deuoluatur. ideo decet ꝙ a dictis determinabilibus pariter determinentur: ſeruato tamē ordine ſucceſſiuo per theoricam que traditur in. l. iā hoc iure ff. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ in. l. hereditatem. ⁊. l. quis. C. eo. tit. ⁊ in. l. in teſtamento. C. de teſt. mili. ſed quo ad fratres ⁊ filios fratrum dicta verba deuoluunt hereditatē ad eos excluſis non ſolum auunculis: ſed etiam materteris ⁊ amitis nec illa verba que ſubdunꝛ auunculi non ſuccedant reſtringunt quo ad fratres ⁊ filios fratrum quominus inſolidū ſuccedant excluſis amitis ⁊ materteris. ergo etiam ipſi patrui ⁊ filij patruorū cenſeanꝛ inſolidum inuitati ēt extante matertera ⁊ amita. nec reſtringatur eorū inuitatio propter verba que ſubduntur de auunculis per predicta.

g ¶ Confirmantur predicta ex veriſimili ratione ſtatuti

que videtur eſſe pro conſeruanda agnatione vt agnatorum ſalua ſit dignitas: vt no. per Cy. in. l. publico. C. de adul. ⁊ ꝑ Jo. an. in addi. ſpe. in ti. de ſuc. ab inte. ⁊ ꝑ Bal. ⁊ Saly. in l. maximū viciū. ⁊ in. d. l. qđ vo. nā ſine diuitijs familiarū dignitas ſordeſcit. C. ad. l. iul. maieſtatis. l. j. §. denunciare igit verſiculo publice. de vētre inſpici. ⁊ in auc. de teſti. §. ſancimus. ⁊ in auc. vt oēs obediant iudicibus. §. j. ⁊ vr̄ ꝙ hec ſit vnica rō q̄ poſſit aſſignari in talib⁹ ſtatutis. ⁊ qñ vnica ſola rō in. l. vel ſtatuto aſſignari pōt habet̄ pro expreſſa per notata in. l. Cū quis ſimplr̄. C. de fideicōmiſſis. ⁊ ibi per Bal. ⁊ per eū in. d. l. maximū viciū. ⁊ facit. l. tale pactū. §. fi. ff. de pactis. rō aūt ſtatuti vr̄ eſſe mens ſtatuētis: vt no. Dy. in. c. fi. de re. iur. in. vj. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. nō dubiū. C. de. ll. facit tex. ⁊ ibi ꝑ Bal. in. l. cū mulier. ff. ſo. ma. iō ex mēte ſtatuti que deprehendit̄ ex rōne predicta videt̄ dictum ſtatutum trahēdum ad hunc caſum maxime ad excluſionem matertere.

b ¶ Mihi tñ nō ob. ꝯtrariam partē puto de iure veriorē. nā premittendū eſt ꝙ de iure dictus frater patruelis nullo pacto ſuccederet. nā antiquo ⁊ nouiſſimo iure amita que eſt i ꝓximiori gradu ⁊ eſt agnata excludit fratrē patruelē. nā etiā. l. xij. tabu. inter tranſuerſales non habita diſt. ſexus ꝓximior in gradu excludit vlteriores in. l. poſt cōſanguineos. §. hereditas. ff. de ſuis ⁊ legi. ⁊ inſti. de legittima agnatoꝝ ſucce. §. tamen non omnibus. ⁊. §. hec quidē lȝ media iuris prudētia aliud diſpoſuerit vt inſti. eo. ti. §. ceterū. ⁊. §. media. q̄ media iuris prudētia fuit p̄mo per Juſtinianū ſublata. ⁊ reducta ad. l. duodecim tabu. deinde de iure nouiſſimo auctēticorū correcta fuit lex duodecim tabularū quatenus excludebat cognatos. ⁊ nō habita diſtin. ſexus nec agnationis ⁊ cognationis. generaliter ⁊ aperte deciſum eſt ꝙ poſt fr̄es ⁊ filios fratrum admittant̄ pariter agnati ⁊ cognati trāſuerſales proximiores in gradu excluſis oibus citeriorib⁹ in gradu: vt eſt exp̄ſſum in auc. de hered. ab inte. ve. §. reliquum. ⁊ in auc. poſt fratres. C. de legi. here. ⁊ ſic de iure cōi amita auunculus ⁊ matertera qui ſunt in tertio gradu: vt. l. iuriſconſultus. §. tertio gradū. ff. de gradibus: pariter ſuccedūt excluſo fratre patrueli qui eſt in quarto gradu: vt in eadē. l. §. quarto gradu. ⁊ hoc clarum.

i ¶ Unde ſtatutū diſponēs ꝙ frater patruelis excludat auūculū corrigit in hoc ius cōe. ⁊ talis correctio extenderetur ſi excluderet materterā. ⁊ ēt amplius ſi amitā excluderet. ll. autē. correctiones ſunt pro poſſe euitāde: nec leges correctiue ſunt extendēde ad caſum in verbis. l. correctiue nō comprehēſum in. l. p̄cipimus cū ibi notatis. C. de appe. ⁊. l. ſi vo §. de viro ſo. ma. ⁊ ibi late per Imo. ⁊ Bart. in. l. oēs populi. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ per Saly. in. d. l. maximū viciū: qđ enim nō mutat̄ quare ſtare ꝓhibet̄. dicit tex. in. l. ſancimus. C. de teſta. ⁊ ꝓpterea dictū ſtatutū eſt reſtrigēdū vt quātomin⁹ fieri pōt corrigat ius cōe per ea que hn̄r in dictis iurib⁹. ⁊ eſt in ſimili tex. in. c. cū dilectus. extra de cōſuetudine. ⁊ ibi per doc. iō dictū ſtatutū loquēs. de excluſione auunculi nō dȝ trahi ad alias perſonas: q: de auūculo loquit̄: vt in ſimili dicit iuriſconſultus in. d. l. ſi vero. §. de viro lex loquitur.

k ¶ Nec a paritate vel maioritate rōnis dȝ extēdi lex correctiua iuxta notata ꝑ gl. ⁊ doc. in auc. quas actiōes. C. de ſacroſan. ecc. ⁊ facit optime gl. in. c. cupiētes. §. ꝙ ſi per viginti. de ele. li. vj. que notabilr̄ dicit per ſubauditiōes ⁊ tacitos intellectus nō inducit̄. ll. correctio. ſatis autē vr̄ tacitus intellect⁹ ſi ſub auūculis cōprehēderent̄ tacite matertere maſculinū nō cōcipit ex vi verboꝝ ſȝ extēſione ꝓut dicit bar. in. l. j. ff. de ver. ſig. adducendo tex. in. l. ꝓnūciatio. e. ti. ⁊ maxime cū verba nō ſint cōformia. nō. n. ſunt conformia auūculus ⁊ matertera: ꝓut alſ auus ⁊ auia. vnde dicit alſ bal. ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ frater excludat matrē maſculinuȝ frater nō cōcipit femininū: ꝓut ipſe dicit in conſilio mihi. clxxx. incipiēte ſtatutū cōis aretij. preſertim cū ratio nō ſit in ſtatuto expreſſa: iō ex ea nō vr̄ ꝙ poſſimus nos fundare prout in terminis ſimiliū ſtatutorū dicit Bart. in. l. liberorū. ff. de ver. ſig. ⁊ ꝓpterea reperio collegiū peruſinū alſ cōſuluiſſe ꝙ ſi ſtatutū excludit matrē ꝓpter patruū non ꝓpterea excludit ſororē: ex quo de ea non eſt facta mētio ꝙ cōſiliū refert ⁊ ſequit̄ Pe. de anc. in repetitione. c. j. de cōſti. decima quarta qōne principali ſub quarto mēbro p̄ncipali ver. inter cōſilia collegij. ſi ergo in p̄dictis terminis nō excludit̄ ſoror q: de ea nō eſt facta mētio: ꝙnimo patruus: ꝓpterea excludit̄ q: illa eſt ꝓximior: ita ⁊ matertera ⁊ amita de qb⁹ nō eſt fcā mētio in nr̄o ſtatuto nō excludant̄ a fratre patrueli: ſed eū excludāt q: in remotiori gradu. item alſ Bal. in. l. quicunq̄. C. de ſeruis fu. notabiliter dicit ꝙ ſi ſtatutū excludit auū maternum propter patruum non excludit auiaȝ maternam ſiue ſola ſiue vna cū auo materno ſuperſit.

l ¶ Itē bal. in. l. illā. C. de colla. dicit ꝙ omnes excluſiones ſtatutoꝝ cenſent̄ quedā exheredationes. ⁊ exheredationes nō trahunt̄ ad ꝑſonas nō noiatas. l. ij. ⁊. l. cū quidā. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ ex his caſus in ſtatuto nō exp̄ſſus cēſetur obmiſſus. ⁊ ꝓ obmiſſo hr̄ accedat. l. cōmodum ne. e. ti. ⁊. l. ſi extraneus. ff. de cōdi. ob cām. ⁊. l. ſi cū dotē in p̄n. ff. ſolu. mat. ad idē adducit̄ tex. quē pōderat ibi Bal. in. d. l. illā. C. d colla. vbi cōſtitutio que loquebat̄ in auūculis dr̄ nō trahi ad materteras q: diſcrepabat a iure cōi. fortius in caſu nr̄o in quo magis diſcrepat ⁊ de maiori p̄iudicio agitur. iō ſm̄ h videt̄ ibi quaſi caſus. ꝓ hoc ꝙ nec mr̄tera ⁊ min⁹ amita cōprehēdat̄ in dcā municipali ꝯſtitutiōe. ⁊ lȝ Ang. in ꝯſi. incip. totū dcm̄ ſtatutū ⁊ ei⁹ mēs iducat dcm̄ tex. in ꝯtrariū. ex quo Juſtinianus nō approbat illā allegationē ſed decidit. ꝯtrariū tñ inductio Baldi vr̄ ꝓbari ex vbo ꝑmittimus poſito in deciſiōe qđ vr̄ demōſtratiuū iure noui ꝓut not. gloſ. in verbo ꝑmittimus in cle. j. de iurepatr. que eſt ſingularis ſm̄ zaba. ibi. ⁊ in vbo ꝓhibemus no. in fiñ glo. in cle. j. de reb. eccle. nō alie. ⁊ in vbo volumus in cle. j. de iurepatro. ⁊ ex his in effectu cōſulēdo firmauerūt clariſſimus docto. d. Bñdictus capra q fuit p̄mus cōſultor ⁊ celeberrimus iuris interpres dñs Jo. petrutij de monte ſperello patres ⁊ p̄ceptores ꝙ ſtatutū de quo in themate nō excludit materteras vel filios materteraꝝ ⁊ illi ꝯſilio ſe ſubſcripſerūt oēs doc. peruſini q erāt alicui⁹ extimatiōis iter ceteros famoſiſſim⁹ doct. dñs Bal. ſer Cole de bartholis ⁊ excellētiſ. docto. d. Philippus frāche. itē dñs Māſuetus ⁊ plures alij doct. peruſini ⁊ ſenis cōſuluerunt clariſſimi viri dñs Marianus ſuzzinus ⁊ dñs Thomas doctius ſenēſes ⁊ dñs Fran. aretinus. ⁊ pro dictis cōſilijs fuit ſniatum in cauſa ardua ꝙ patru⁹ ſeu filij patrui nō excludunt materteras vel filios materterarū nō erat in medio auūculus. nec etiam amita. ſed media ꝑſona amite confert pro matertera auunculus autē ſibi nō obſtat niſi forte pro ſua tertia de qua infra dicā. ſit ergo hactenus concluſio ꝙ dicta matertera nō excludatur vigore dicti ſtatuti a patruo vel filio. patrui etiā ſi agitur de ſucceſſiōe maſculi prout de ſucceſſiōe maſculi agebatur in caſu in quo: vt ſ. fuit iudicatum ⁊ conſultum.

m ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯtrariū. ⁊ p̄mo nō obſtat argumentum a paritate vel maioritate rōnis q: tale argumētū nō militat in correctiuis: vt ſupra dictū eſt. ⁊ maxime cū dictū ſtatutū nō ſit rōnabile ſaltē in ſui ḡnalitate: vt paulo. j. ſubdā. facit. l. qđ nō rōne. ff. de legi. p̄ſertim cum ratio nō ſit expreſſa in ipſo ſtatuto qđ ponderat Bart. in. d. l. liberoꝝ. de ver. ſig. ⁊ verba nec ex ꝓpria nec ex lata ſignificatione adoptātur ad materterā qđ plurimū pōderat Bal. in. d. l. qđ vero. de. ll. nec in hmōi correctiuis ⁊ odioſis maſculinū concipit femininū. ois enim receſſus a iure eſt odioſus inquit bal. in. l. nō ſine. C. de bo. q̄ lib. allegat Archi. in caſi. hoc. xvij. q. ij. facit. l. aduerſus. C. de nup. ⁊ qđ habet̄ in. d. c. cuȝ dilectus. de cōſue. ⁊ in. l. ius ſingulare. ⁊. l. qđ vo cōtra. de. ll. ⁊ in regula que a iure cōi in. vj. in materia aūt ſtricta maſculinum nō cōcipit femininū. Archi. in caſi. ſiqs ſuadēte dyabolo. xvij. q. iiij. trahēs ad ꝯtrum. l. ꝙ in ꝯtctibus maſculinū non cōcipit femininū ⁊ ipſuȝ refert ⁊ ſequit̄ Imo. in. c. potuit in fi. de loca. ⁊ in. l. ſiqs ita ſit ſcriptū filiab⁹. de lega. ij. illud ēt dictū Archi. ēt refert ſequit̄ Pōta. in. l. ij. in p̄n. de ver. ob. col. xix. vel circa. ver. ſequit̄ qnto p̄ncipaliter videre ſubdēs qđ verbum non reperit̄ alibi. ⁊ ꝙ fuit notū inter legiſtas ſoli Bal. verba eniȝ ꝯtctuū ſunt ſtricte iterpetrāda. l. qcqd aſtringēde. §. j. de ver. ob. ⁊. l. veteribus. de pac. cū ſua materia ⁊ ꝙ maſculinū cōcipiat femininū ꝓcedit ex iterpetratione ⁊ extēſione nō ex propria vi verborū ⁊ cōprehenſione ꝓut voluit glo. in. l. j. ff. de ver. ſig. ⁊ Dy. ibi qui ideo dicit ꝙ in materia odioſa maſculinū nō cōcipit femininū ⁊ habeo ꝯſiliū bal. incipiēs Martinus Joānes de florentia in quo ꝯcludit ꝙ ſi ſtatutū dicit ꝙ agnati excludāt matreȝ ⁊ cognatos maſculinū nō cōcipiet femininū. iō amita non excludit matrē ⁊ cognatos. ⁊ ei⁹ cōſilio repio ſubſcripſiſſe Ang. eius fratrē. ⁊ icipit ſubſcriptio ſubtiliter ⁊ diffuſe per Germanum meum. d. Bald. dictum ⁊ conſultum eſt. ſ. ꝙ agnate non excludunt matrem ⁊ eius ſententie totaliter inhereo ⁊c. licet dictū conſilium reperiatur inter cōſilia Frāciſci de alber. in ordine. clij. prout quidaȝ dicunt nec videt̄ ſolitus ſtilus Bal. tamē dcā ſubſcriptio ſuadet ꝙ ſit Bal.

⁊ ſaltē ꝙ Bal. cōſuluit in ſimili caſu: nec eſt parua auctoritas Franciſci de albe. ſi conſilium eſt ſuum.

n ¶ Idē ēt in ſimili. ſ. ꝙ ſtatuta diſponētia ꝙ agnati excludant matrē ⁊ cognatos maſculinū nō concipiat femininum cōſuluerunt Jo. de lig. Ricciar. de ſaly. ⁊ Jo. de ſan. ⁊ incipit conſiliū Jo. de lig. quedā Catherina pupilla deceſſit fundat ſe q2 ſtatutū eſt ſtricti iuris ſ3 opi. Dy. que eſt ꝙ maſculinū cōcipiat femininū nō ꝓcedat de ſimplici ⁊ abſoluta ſignificatione vocabuli. ⁊ iō ſtatutū nō d3 extendi. de maſculo ad feminā: maxime q2 caſus eſt odioſus q2 femina nō d3 cōprehendi. iſta fuit opi. Jaco. de are. ſm eu3 qui ſubdit ꝙ Jaco. de are. voluit ꝙ in materia odioſa odio irrationabili maſculinū non concipiat femininu3 ēt ſi proferatur a iure cōi. ⁊ idem ſm eū volunt Arch. ⁊ Jo. an. in. c. generali. de elec. li. vj. ⁊ Odof. ⁊ Hoſti. in. c. raynaldus. de teſta. ⁊ Spe. in ti. de diſpu. ⁊ allega. ⁊ in. §. poſt h. qui concordāt in odio irrationabili ⁊ in materia odioſa ⁊ exorbitante a iure communi qualis eſt diſpō huius ſtatuti ſm eum. ⁊ idem ſuper eodem puncto conſuluit Ricciar. de ſaly. ⁊ incipit conſiliū queritur primo an ſine in quo formaliter dicit ad tertium dico ꝙ maſculinū comprehenſum in ſtatuto qd̄ dicit coniūcti ex linea paterna nō comprehendi neqꝫ concipi femininum primo q2 nō propria ſignificatione verborū caſus eſt ff. de adop. l. hec aūt ſatiſdatio in fi. vbi dicit ꝙ d̄ pupillo loquitur ⁊ non de pupilla. ſed tamen per extēſionē idem erit ſeruādū in pupilla que extēſio non habet locu3 in ſtatutis ſecūdo adducit caſum in. l. fi. id qd̄. §. i. de iuriſditio. om. iu. tertio dicit ipſe eſt caſus ad litteram. ff. de pecu. l. i. §. de eo. vbi dicit tex. de eo non de ea pretor loquitur: ſed tamen ad eam extēditur per interpetrationem ⁊ mentem extenſiuam que nō h3 locum in ſtatutis maxime ꝯ̄ ius cōe. ⁊ naturale3 rationem inductis. l. qd̄ vero ꝯ̄. ff. de ll. ⁊. ff. ſi vnus ex pluribus appellauerit tale. eſt enim ſtatutū noſtrum dicit ipſe qui ſubdit vltimo ꝙ maſculinum in talibus ſtatutis ꝯ̄ ius cōmune non concipiat femininum aperte determinat Ja. but. C. vnde vi. l. ſi quis in tantam.

o ¶ Idē ſecutus fuit Jo. de ſan. ſuper eo pūcto ⁊ incipit cōſiliū puto ad primū queſitū de iure dicēdu3 in quo ad ꝓpoſitū dicit. nam ꝙ maſculinum concipiat femininum nō venit ex ꝓprio ſignificato vocabuli ſed ex quadā interpetratione extēſiua vt probat in. l. pronūciatio in prin. de verbo. ſigni. ⁊ in. l. hec aūt ſatiſdatio in fi. de adop. ⁊ in. l. j. §. de eo. de pecu. cum ſi. ⁊ hoc t3 gl. in. l. j. ff. de verbo. ſigni. ⁊ ibi dy. idem Jac. bu. in. l. ſi quis in tantā. C. vnde vi. ⁊ ſentit etiam Guil. in ſpec. de diſpu. ⁊ allega. §. poſt hec aūt. verſiculo vl ibi maſculinū. ⁊ Archi. decimaſeptima queſtione quarta ſi quis ſuadēte: l3 Bar. aliter dixerit in. d. l. j. de ver. ſigni. ſed interpetratio extenſiua non habet locū in ſtatutis. l. conſtitutionibus. ff. ad municipales. ⁊ not. Dy. in. d. l. j. de verbo. ſig. vbi h etiā tenuit Bar. ⁊ Jaco. butr. in. d. l. ſi quis. in tantam ergo ⁊c. ſm eum qui l3 loquantur in aliis terminis. tn̄ ſatis ad propoſitū qd̄ volunt ꝙ in hmōi ſtatutis correctiuis iuris cōis maſculinū non concipit femininū. ⁊ loquūtur ibi in capite incluſiuo ſtatuti ꝙ eſt magis fauorabile ꝗ̄ caput excluſiuum ſimilis ſtatuti ꝓut eſt caſus noſter iuxta ea que habenf per glo. ⁊ Bald. ⁊ moder. in. l. venia. C. de in ius vocā. confirmanf p̄dicta ex notabili dcō Bald. in. d. l. quicunqꝫ. C. de ſeruis fug. vbi cōcludit ꝙ ſtatutū excludēs auum maternū ꝓpter patruū non trahif ad auiā materna3 ideo etiam non trahaf ſtatutum noſtrū loquēs de auūculo ad materteram vel amitam. ⁊ maxime q2 vocabula ſunt penitus ſeparata: nō autē conformia prout auus ⁊ auia.

p ¶ Nec ob. ꝙ ſtatutum habet duo capita. ⁊ ex capite incluſiuo includit patruū ⁊ filios patrui. ⁊ ſi illos includit ceteros excludit q2 reſpondetur, ꝙ dicta incluſio eſt reſpectiua ad auūculum non ad ceteros prout cōſiderat Bald. in. d. l. qd̄ vero contra nec illam conſiderat Bal. in. d. l. quicunqꝫ. ⁊ in d. l. ſi quis vel ſi qua. nec ēt Pau. de ca. in dictis iuribus ponens ſuas theoricas. nec etiam Raph. ful. in. d. l. illam. nec Saly. in. d. l. maximum viciū. conſideratur ergo aliquando non ſemper vt deprehenditur ex notatis per doct. in locis preallegatis. ⁊ ꝙ non attendaf in caſu noſtro demonſtratur ratione ſatis meo iudicio vrgenti que non fuit viſa per cōſulentes quos ſupra retuli. iſtud ſtatutum inuitat fratres ⁊ filios fratrū patruos ⁊ filios patruorū nec diſtinguit quales fratres ⁊ quales patrui nec quales filij. aut enim generaliter intelligif in quolibet fratre ſi dicimus maſculinum non concipere femininū. tunc frater vterinus inuitaref ad omnem hereditatē3 excluſa ſorore vtrinqꝫ cōiuncta. qnimo frater vterinus patruelis qui patruus eſt ⁊ filius talis patrui excluderet ſororē vtrinqꝫ coniunctam qd̄ eſſet contra omnē rōnem ſi dicimus maſculinū concipere femininum: tūc patruus cōciperet amitā ⁊ amita excluderet filium patrui cū ſit ꝓximior ex inuitatis in ſtatuto. itē ſoror vterina patris amita eſt: ⁊ eſt cognata ꝙ auunculum excluderet eēt irrationabile. ſi v̄o dicimus intelligi de fratrib9 vtrinqꝫ cōiunctis: ita ꝙ appellatiōe fratrū in dicto ſtatuto nō cōprehendantur cōſanguinei vel vterini qui ſunt cōiūcti ex vno latere dūtaxat niteremur dcō argumēto tūc patruus ⁊ frater patruelis qui non ſunt cōiuncti defuncto niſi ex latere patris excluderet fratrē cōiunctū ex vno latere ꝓut eſt vterinus. ⁊ ēt cōſanguineus q nō eſſent a ſtatuto inuitati. ergo excluſi ꝓut ceteri ſi diceremus inuitatos ſolos maſculos agnatos p̄mo eſt maxima violētia verbis. itē pro euitanda vna correctione incideremus in plures. nā frater cōſanguineus excluderet vterinu3 a bonis nō prouētis a matre vel a patre in quibus de iure cōi ſuccedunt equaliter ⁊ excluderet a bonis maternis in quibus vterinus preferf cōſanguineo: ꝓut eſt cōis theorica docto. in. l. de emāncipatis. de leg. here. ⁊ in. l. fi. cōis de ſucce. ⁊ in auc. itaqꝫ ibi poſita per. d. l. fi. ⁊. d. l. de emancipatis. itē frater conſanguineus excluderet nedū ſororē conſanguineā: ſed vtrinqꝫ coniunctā. itē patruus vt ita dixerim conſanguineus excluderet vterinu3 patruum ⁊ amitā patri coniunctā etiā vtroqꝫ latere. itē filij fratrū excluderēt filias fratrū: quinimmo ⁊ filij patruorum excluderent nedum filias patruorū ſed filias fratrum etiam vtrinqꝫ cōiunctorū. itē omnes p̄dicti excluderent materteras: itaqꝫ reſultarēt ex dicto arg. capitis incluſiui multe inconuenientie ⁊ correctiōes que ſunt pro poſſe euitāde per iura vulgaria. ⁊ maxime ſequerenf ex quo dicit omnis hereditas ſumēdo omnis id eſt tota ꝓut ſatis videf de mēte l3 poſſit ſtare ꝓpꝛie ex quo locutio pluralis filij maſculi ⁊c. ita ꝙ pōt intelligi nō ſolum ſi eſt vna q2 vnus filius maſculus: ſed ēt ſi ſunt plures hr̄ditates. omnis hereditas ⁊c. vt ergo euitemus multiplicationē correctionū ⁊ quodāmō abſurditatum dicamus ꝙ maſculinū nō cōcipit femininū nec in capite excluſiuo nec inexcluſiuo: ita ꝙ ſolus auunculus de quo lex loquif excludaf a fratribus ⁊ patruis ⁊ eoru3 filiis maſculis ex verbis ſtatuti l3 de iure cōi excludanf ab aliis, ſcilicet etiam a ſororibus ⁊ filiis ſororum.

q ¶ Accedat illud vulgatū. de duob9 malis minus malum eſt eligēdū caſi. duo mala. xiij. diſti. ⁊ in. l. quotiens, nihil. ff. de reg. iur. ⁊ in. l. ij. C. de carboniano edic. ſi malū cuiqꝫ videref ꝙ vbi auūculus excludif nō excludaf matertera longe maius malū eſt ꝙ tot exorbitātie. ⁊. ll. correctiones inducanf ⁊ parū rōnabiles: maxime q2 ſi intelligimus generaliter nō poſſumus dicere ꝙ ſit fauor agnatiōis q2 fratres ⁊ filij fratrū pñt eē cognati ⁊ ſilr patrui ⁊ filij patruorū ⁊ ſi maſculinū nō ꝯcipit femininū cognati maſculi excluderēt feminas ꝓximiores ⁊ ꝯiūctas plurib9 vinculis vt ex deductis appet que videnf irratiōabilia in iure. ⁊ p hec tollif ēt quartū ar. factū in ꝯ̄trium q2 l3 in dubio verba debeāt pariter terminare plura determinabilia que determināt. tamen ab illa regula de facili recedif pro. ll. ꝯcordijs: nec ex tali ar. induceref. ll. correctio. l. ij. ff. de offi. ꝓcōſu. cū cōcor. ibi allegatis in gloſ. ⁊ que habenf in. d. l. ſi cū dote in p̄n. remaneat itaqꝫ firma cōcluſio ꝙ filij patrui nō excludāt materteras ⁊ longe minus amitas agnatas que cēſenf eſſe in capite incluſiuo ſi dicimus maſculinum concipere femininu3: itaqꝫ ſm hec ⁊ amita ⁊ matertera ſuccedant.

r ¶ Sed tunc videdū an ꝓ tertia parte que de iure cōi delata eēt auūculo ſuccedat auūculus. an v̄o frater patruelis an aūt amita ⁊ matertera q̄ nullo iure ſunt excluſe ⁊ nō obſtantibus adductis in ꝯ̄trium puto ꝙ ſuccedat ipſe auunculus. ita ꝙ res reducaf ad terminos iuris cōis. na3 auūculi cēſenf excluſi a ſtatuto ita demū ſi patrui vel filij patruorū ſuccedūt. ſi v̄o nō poſſunt vel nolūt ſuccedere auūculi non cēſenf excluſi: nā hmōi ſtatuta excluſiua feminarū vel cognatorū intelligunf ſi pſone inuitate ſuccedūt prout inquit Bar. ⁊ Ang. in. l. j. §. filiū de bono. poſ. ꝯ̄tab. hinc etiam dicit Bal. in auc. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccle. ꝙ ſi ſtatutū excludit feminā ꝓpter maſculū nō intelligitur ſi maſculus eſt frater minor q eſt inſucceſſibilis. pōt adduci tex. in. l. ij. C. ſi ſit agnat9 ad tertu. vbi pr̄ excludebat matrē. tn̄ q2 agnat9 excludit p̄rem. mr̄ ſuccedit ſilr. in. l. eqſſimū. §. ſi ex filio. eo. ti. vbi mr̄ excludebat auū manumiſſorē nepotis in filiū. tn̄ quia pater

quia pater naturales excludebat matrē admittitꝰ auus nec conſideratur mater ab alio excluſa alio iure. ⁊ ſimiliter in d.§.ſi ſit agnatus non cōſideratur pater excluſus alio iure. idem repetit textus in capitulo auctoritate.de conceſ. preben.lib.vj.in fine:dicens ꝙ mater non ex ſemetipſa : ſꝫ ex fratris perſona in ſucceſſione antefertur hoc facto. ꝑſuppoſito qd in iure videtur clarum attentis auctoritatibus premiſſis ⁊ iuribꝰ que prefati allegant qꝛ excluſio ſit per ſtatutum fauore perſonarum que inuitantur a ſtatuto ſed ſi ꝑſone predicte excluduntur iuris diſpōne vel eorum voluntate ceſſat ratio ſtatuti qꝛ ceſſat fauor eorum. quibus voluit fauere ſtatutum.ideo ceſſat diſpoſitio ſtatuti.ar.c. cū ceſſante.de appel.⁊.l.adigere.§.q̄uis de iure patro. ideo cum filius patrui.de iure communi excludatur ab amita ⁊ matertera nec ſtatutū excludit eas vt ꝓmiſſum eſt. ⁊ par eſſet rō ſi alteram non excluderet puta amitam que eſt agnata vel ſi aliud caput ſtatuti amitam excluderet:⁊ ſola matertera non excludiꝰ qꝛ ipſa eſt citerioris gradus ⁊ ꝓximiores excludūt omnes vlterioris gradus:vt in.d.§.reliquum. ⁊ in.d.l.poſt conſanguineos. ⁊.§. autem poſt fratres cum ſequentibus. de legi.here.cum ſi.ideo non eſt perſona in qua militet fauor ſtatuti:ideo in conſequentiam ceſſat omnis excluſio ſtatuti.⁊ per conſequens res reducitur ad terminos iuris cōmunis quod de facili habet fieri.

s ¶ Quia res de facili redit ad ſui naturam.l. ſi vnus.§. pactus ne peteretur.ꝙ ſi in ſpecie dotis.de pactis ⁊ odiū correctōis iuris.de facili limitaꝰ iuxta regulā odia in.vj.cū cō.ꝛ.itaqꝫ ſumus in caſu quo ſunt plures ꝑſone:quarūꝫ vna excludit aliā ex vno capite alia ex alio capite excludit illam que aliā excludit nec ipa reperiꝰ aliquo iure excluſa:ſed nō reperitur aliquo iure inuitata inſolidum ſꝫ eo iure quo inuitatur.inuitatur cūꝫ perſona que alio iure excludiꝰ:a perſona quāꝫ ipſa excludit:quo quidem caſu conſideratur illa perſona que non reperiꝰ aliquo iure excluſa ⁊ militat illud ius quod eam inuitat:ideo ſi illud ius eam inuitans inuitat cum alia vel alijs perſonis equaliter ipſa cū alijs equaliter ſuccedit.iſte eſt tex.⁊ eius ratio in.l.j.§.ſi ſit cōſanguinea.ff.ad ter.vbi ꝯcurrūt pr̄ adoptatus mr̄ ⁊ ſoror cōſanguinea pr̄ ipſe excludebat matrē ſoror excludebat patrē:ſꝫ admittebaꝰ vna cū matre cōcurrūt talia pr̄ ſoror ⁊ mr̄ ꝯcludiꝰ ꝙ pr̄ penitus excluditur pp ſororē ſi vult ſuccedere : tamē cum ea concurrit mater ita ꝙ pro virili ſuccedunt prout ſi pater non eſſet in medio.facit tex.in ſimili in.§.ſed ſi fuerit ſoror.inſti.ad tertu.vbi frater excludit matrē. mater excludit ſororem ⁊ dimidia ⁊ frater ſimiliter ſororē a dimidia ſi concurrunt mater ſoror ⁊ frater.tunc non eſt in conſideratione aliqua mater quia a fratre excluditur nec plus hꝫ frater ea ratione qꝛ matrem excludat.

t ¶ Sic ⁊ alās concludit Bar.in.d.l.j.§.filium.de ꝯtrab. ꝙ ſi ex forma ſtatuti frater ꝯſanguineus excludit ſororē vtrinqꝫ cōiunctam ſi concurrunt frater ꝯſanguineus ſoror vtrinqꝫ coniuncta ⁊ mater.qꝛ mater excludit fratrē ꝯſanguineum. de iure cōi per auc.defuncto.C.ad tertul.frater cōſanguineus non habetur in conſideratione ſed mater ſuccedit in dimidia ⁊ ſoror in alia dimidia ꝑinde ſi frater nō ſupereſſet per.d.auc.defuncto.⁊ idē ſequiꝰ ibi Ang.⁊ idē voluit bal. in.l.ſiquis filium.C.de inoffi.teſt.idē ēt in ſimili cōfirmat Bal.in.d.l.qcunqꝫ in ſtatuto excludente auum maternū:ꝑ pp patruū:qꝛ non excludit auiā maternā ſi ꝯcurrunt auus maternus auia ⁊ patruus:qꝛ auia de iure cōi excludit patruū ceſſat ſtatutū.ideo auus de iure cōi ſuccedit vna cum auia ſm eū:ſuccedens ergo de iure cōi in pte excludit eū qui a ſtatuto vocabatur ⁊ excludit in totū ⁊ facit venire eos q de iure communi ſecū veniūt lꝫ alās excluderenꝰ a ſtatuto:ita cōtingit in dictis terminis Bar.Bal.⁊ Angel.⁊ in terminis.d.§.ſi ſit conſanguinea.

v ¶ Hoc etiam cōfirmatur auctoritate collegij noſtri peruſini qd collegiū cōſuluit ꝙ ſi ſtatutū diſponit ꝙ ad hoc vt ſtirpes ⁊ familie cōſeruentur patruus ſuccedat excludēdo matrem ꝙ tale ſtatutūꝫ non excludat ſororem ſubiungendo ꝙ exquo ſtatutum non facit mentionē de ſorore ſi ꝯcurrunt ſoror mater ⁊ patruus ſoror que de iure cōmuni prefertur patruo ipſum excludit in totūꝫ.⁊ ideo mater admittitur in virilem prout dictum ꝯſilium refert ſe hr̄e Pet.de anc.in dicta repetitione.c.j.de cōſti.xiiij.q.principali quarto membro col.clxxxvij.⁊.clxxviij. verſiculo inter conſilia que habeo ⁊c.⁊ cum dicto conſilio tranſit ipſe Pe.de anc. ⁊ fortius erat in illis terminis qꝛ rō erat expreſſa in ſtatuto ſm relata per eum.⁊ tn̄ non curaꝰ vidi inter ꝯſilia Ang. redacta informis conſiliū illud eſt in ordine.ccx.incip.ſtatutum ſupradictūꝫ primo excludit ⁊c.ſed ibi militabat etiā alia rō pro ſorore.l.ꝯtrius ſenſus ſtatuti.tn̄ ſatis eſt ꝙ licet ſoror non ſuccedat in totum tn̄ excludit patruum in totum ⁊ cauſat admiſſionem matris:apparet ꝙ eſt conſilium collegij ex fine ipſius.forte Ang.fuit ordinator conſilij ⁊ ſibi retinuit.ideo inter ſua conſilia fuit repertum ad idem conſilium Ang.in ordine.ccij.incipiente ſtatuto bononienſi alās pro filia.facit vbi vult ꝙ ſi ſtatutum excludit matrem propter patruum a proprietate diſponens ꝙ mater ſuccedat in vſuf.⁊ patruus in proprietate ſi concurrunt mater patruus ⁊ ſoror conſanguinea.lꝫ ſoror ꝯſanguinea excludat patruū de iure cōi tn̄ agnatus ipſe ſuccedit vna cum matre lꝫ non reperiam alios ponderare rōnem qua ponderaui plurimū etiāꝫ confert pro dictis deciſionibus.l. ſiquis vel ſi qua.C. ad tertu.put ⁊ ibi induco.ex quibus elicienda eſt firma cōcluſio ꝙ quando ſtatutūꝫ excludit vnā perſonā que a iure communi inuitatur ad ſucceſſionem vna cum alia perſona intelligitur ſi illa ꝑſona que eſt cā excluſionis ſtatutarie excludiꝰ de iure cōi ab alia ꝑſona ſtatutūꝫ ceſſat lꝫ perſona excludens de iure communi non ſuccedat inſolidum.

x ¶ Nec huic concluſioni obſtant que habentur per Bart. in.l.ij.§.videndum ad tertu.⁊ Bald.in.d.l.ſi defunctus.⁊ d.l.ſiquis vel ſi qua.⁊ per Paulum ⁊ modernos in.d.l.illā quia illi termini in quibus doct.multum variant ſunt ſeparati a terminis noſtris.loquuntur enim quando ſunt tres perſone quarum vna excludit aliam nec reperitur perſona non excluſa aliquo iure.ita quod reſultare videtur quedāꝫ perplexitas verbi gratia agnati maſculi excludunt ex forma ſtatuti matrem de amita vel cognatis non ſit aliqua mētio concurrunt mater amita ⁊ agnatus quarti vel quinti gradus qui agnatus de iure cōmuni excluditur ab amita. amita excludiꝰ a matre mater excluditur ab agnato.⁊ ſic nō eſt perſona que non reperiatur excluſa vel eſt mater ſoror vterina vel neptis ex ſorore conſanguinea ⁊ agnatus citerioris gradus quo caſu eſt ſimilis conſideratio.⁊ tamē non eſt dicendūꝫ quod omnes non excludantur prout ⁊ contingit in terminis.d.§.ſi ſit agnatus .⁊.d.l.equiſſimum. quo caſu Bart.⁊ Ang.in.d.l.j.§.filium.de ꝯtrac.faciunt vnam diſtinctionē ꝙ quādo perſona excludens aliam ſuccedit intrādo in locū perſone quā excludit.⁊ tūc excludit oēs perſonas que alās excluduntur ab illa perſona in cuius locum ſubintrat.⁊ ita intelligit .d.l.equiſſimūꝫ.ſi vo ſuccedit nō ſubintrando locum illius quem excludit.⁊ tunc non excludit alium qui excluditur ab eo quē ipſe excludit.⁊ ad hoc membrum applicat terminos agnati in.d.§.ſi ſit agnatus.⁊ dictam conſiderationem tangit etiam Bald.in vna ratione quam ipſe facit in.d.l.ſiquis filium.ſed non probant ꝙ auus ſuccedat intrando locum patris in terminis.d.l. eqſſimum.ego autem alias ⁊ legendo ⁊ conſulēdo dixi quod in hac perplexitate debet recurri ad alias circunſtantias ⁊ coniecturas etiā extrinſecas que alās non arctarent.⁊ applicaui ad terminos.d.l. equiſſimum.⁊.d.§.ſi ſit agnatus. ⁊.d.c.auctoritate qd longū eſſet recenſere:ſed plene ſcripſi in.d.l.ſiquis vel ſi qua : alij autem ſunt termini in quibus non eſt tāta perplexitas:qꝛ non reperiuntur perſone omnes excluſe:ſed ſunt tres perſone quarum due diuerſis iuribus reperiūtur inſolidum excluſe.tamen tertia perſona que aliam excludit licet inſolidū excludat tamen non reperitur vocata inſolidum ſed in virilem cum altera perſona que reperitur excluſa in iſta perplexitate attenditur perſona que hꝫ efficaciora iura qꝛ excludit.⁊ a nemine inſolidūꝫ excluditur.ideo ſtatur iuri quod ipſam vocat:ſed vocat eāꝫ cū alia in virilem.iō in viriles inuitātur.iſta theorica ꝓbatur in.d.§.ſi ſit ꝯſanguinea.⁊ in.d.§.ſi fuerit ſoror.⁊ ꝓbaꝰ ꝑ auctoritates Bar.bal.Ang.collegij peruſini.⁊ Pe.de anc. quos ſupra retuli:lꝫ ſpecifice non tradāt talē theoricā nec reperio aduerſantē huic theorice niſi Paulū de caſt.in.d. l.illā.q forte in accurate ꝓfert vnūꝫ verbū qd pōt trahi in ꝯtrium dum tradit theoricā ꝙ q excludit de iure ſpeciali excludit ꝓpter ſe nō ꝓpter aliū.iō ſiue excludat in totum admittiꝰ in totū ſiue in ptē admittiꝰ ad illā ptē.allegat.l.ſi mulieri ⁊ titio.ꝺ ꝯdi.⁊ demō.ſꝫ debilis eſt auctoritas ſua vbi ſunt in ꝯtrariū tot ⁊ tātorum virorū auctoritates longe ſingulariter ſua ſuperioris ⁊ maxime qꝛ fundat ſe in eluſorio fundamēto lꝫ illō magnifaciat ibi.⁊ i.d.l.ſi qs vel ſi q̄.⁊ in.d.l. ſi defunctꝰ.nā.d.l.mulieri ⁊ titio pax aut penitus nihil fa

tit quia licet mulier ibi admittatur de iure ſpeciali tamẽ titius non excluditur ab ea. nec excluditur iure ſpeciali: ſed iure cõi qꝛ deficit condicio ſub qua fuerat inuitatus. vnde ibi nõ eſt ponderãdum ꝙ mulier excludat propter ſe quia immo excludit defectus cõditionis nõ ipſa nec plus iuris habeat qꝛ admittitur de iure ſpeciali imo minus qꝛ ſi fuiſſʒ admiſſa de iure cõi parte. tunc qꝛ in legato fuerat cõiuncta accreſceret eidẽ portio collegatarij defecta. l. j. §. vbi aũt legatarij et ſequẽti. C. de cad. tol. et l. ſi duobus in prin. et in fi. ff. de le. j. cũ ſi. et tamẽ ibi nõ accreſcit ex quo demõſtratur ꝙ ipſa que ſuccedit. de iure ſpeciali hʒ debiliora iura: prout et alſ probat tex. ꝙ iura ſpãlis ſunt debiliora in. l. eius militis §. militia miſſi. de mili. te. et l. fi. C. de pac. cõuẽ. et facit. l. ꝗ̃ꝗ̃. C. de mili. te. iõ lʒ ipſe Pau. de caſt. cõſideret excluſionem et admiſſionẽ. de iure ſpeciali magis deberet cõſiderari excluſio et admiſſio de iure cõi per ꝑdicta. ideo re vera ſua conſideratio in hac parte eſt meo iudicio quedã truffa: nec etiam forte oĩno reſpicit terminos noſtros: attenta maxime lege quã allegat vbi excluſio eſt in totũ lʒ admiſſio in partẽ. nam in. l. mulieri et titio: titius excluditur in totũ lʒ ipſe admittetur in partẽ. et dicta doc. intelligi debẽt ſm iura que allegant inquit Bar. in. l. nõ ſolũ. §. liberationis verba. de libera. leg. et in. l. cũ quidã. ff. de his quibus vt indignis quali tercunq; autem intelligatur minime curandum.

r ¶ Et hec quidẽ ſunt maxime ponderãda qꝛ lʒ ex ſerie puncti amita nõ reperiat̃ excluſa ex illo capite ſtatuti qd̃ ponit̃ in themate tamẽ eſſet excluſa ſi ſola eẽt ex principio eiuſdeʒ ſtatuti quo diſponit̃ ꝙ filia dotata nõ ſuccedat dotãti nec deſcendẽti ex dotãte donec ſupereſt aliq̃s maſculus deſcẽdens ex perſona dotãte. dcã aũt amita fuit dotata a ſuo prẽ prout extra punctum percepi. et iſte frater patruelis eſt deſcendens ex dotãte per lineam maſculinaʒ et ꝑſone de quarum ſucceſſione agitur deſcendẽtes fuerũt ab ipſa perſona dotãte. ideo verificantur verba primi capitis ſtatuti tamen qꝛ matertera nõ excluditur ſed excludit fratrẽ patruelẽ. iõ etiam amita eius beneficio admittitur quinimo nec etiam auunculus ſi ſolus ſupereſſet excluderetur. naʒ ſtatutũ loquitur de ſucceſſione paſſiua maſculoꝝ. nos autẽ agimus de ſucceſſione paſſiua feminarum vt deduct̃. ergo cum omnino deficiãt verba deficit diſpõ. arg. l. ita autẽ. de admi. tut. et l. iiij. §. pretor ait verſiculo totiens. de damno infec. ad ideʒ l. cõmodiſſime. cum cõcordã. nec ludibrio ſunt poſita verba illa ſi filij maſculi &c. et hoc clarum. qd̃ autem agatur de ſucceſſione feminaruʒ demonſtrat̃ qꝛ deceſſit filius maſculus ſuperſtitibus ſororibus vtrinq; coniunctis vnde ipſe ſuccedunt fratri ab inteſtato. d. auc. ceſſante nec ſtatutum eas excludit: quinimmo ſoror vtrinq; coniuncta eſt magis dilecta q̃ patruus ab ipſo ſtatuto: vt ſatis demonſtratur in. §. et In caſu quo cõtingat aliqueʒ &c. de quo in themate. ipẽ aũt vltimo deceſſerunt. ideo agitur nunc de hereditate dictarũ filiarum vʒ vltime decedentis in cuius hereditate inueniuntur hereditates fratris et ſororis predecedentium. et per cõſequens filius patrui non ſuccedit in dictis bonis qꝛ excluditur ab auunculo et matertera qui ſunt in potiori gradu. §. ſi vero neq; fratres inſti. de hered. ab inte. ve. et in auc. poſt fratres. C. de legi. heredi.

s ¶ Nec ob. qd̃ in ꝯtrarium dicebatur ꝙ ſoror nõ trãſmittit hereditatẽ nõ aditã: qꝛ rñdetur ꝙ hoc caſu tranſmiſſio cauſatur ex iure deliberãdi. l. cũ antiquioribus. C. de iure deli. ex quo ꝓſupponit̃ ꝙ vltima moriens habuit noticiaʒ mortis earũ fratris et deceſſerũt intra annũ imo adhuc ſumus intra annũ. iõ militat. d. l. cũ antiquioribus. filij autẽ hereditateʒ patris trãſmittũt ad quoſcũq;. et ſic ad ſorores etiã iure ſuitatis per. l. ſi fratris. C. de iure delib. et l. apud hoſtes. C. de ſuis et leg. cũ concor. itẽ per aliã viam cauſari poteſt trãſmiſſio ſi dicte vic deficerent qꝛ dicti filij maſculus et femine omnes fuerũt minores tpe eoruʒ mortis. qui autẽ deceſſit non adita hereditate. et propterea nõ tranſmittit eã et ſic ut leſus ex qua leſione cauſatur remediũ in integrũ reſtitutionis. l. pantonius. in princ. ff. de acqui. heredi. prout ibi cauſatur reſtitutio ita et cauſetur ſi minor leditur cũ et minoris prout abſenti detur in integrũ reſtitutio vt eſt notiſſimũ. et ꝙ minor in hoc caſu tranſmittat in integrũ reſtitutionẽ voluerunt Ja. de raue. Old. Cy. et Bar. in. l. qui duos. de reb. dub. per. d. l. qui duos. et. d. l. pantonius. idẽ Joã. an. in. c. in preſentia. de ꝓba. idẽ Jac. bu. Barto. et Jmo. in. d. l. pantonius. idẽ Bar. et Jmo. in. l. ventre. de acqui. poſſe. idẽ prout refert Jmol. tenuit Franciſcus de rãpo. idem finaliter vult Raph. Ful. in. l. ſi infanti. de iure delibe. et in. l. j. C. de reſti. mili. idẽ tenere videtur Bal. in. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cad. tol. et eſt cõis opi. prout dixit Pau. de ca. idẽ tenẽs et maxime eſt cõis opi. et in practica indubie tenẽda ſaltẽ in maiore infante. nã in maiore infante ideʒ tenet Ang. in. d. l. ſi infanti. et in. d. l. cũ antiquioribus. et in. d. l. pãtonius. vbi idem tenet Pãta. qui Ang. et Ponta. ſunt in contraria ſententia in infante per tex. d. l. ſi infanti. idem etiã ſentit Bal. in. l. j. C. de his qui ante aper. tab. dicens ꝙ in infante poſſet procedere opi. Jac. de beluiſo: quaſi ſentiat non poſſe teneri eius opi. in maiore infante. et tamen Jac. de beluiſo tenet qd̃ minor non tranſmittat hoc caſu in integrum reſtitutionem concludendũ eſt: itaq; ꝙ heredes dicte ſororis vltimo decedentis iure tranſmiſſionis pluribus medijs habẽt ius ſuccedendi in bonis et hereditate dicti fratris. et ſucceſſiue in bonis dicti petri excluſo dicto fratre patrueli: ex quo infertur ꝙ excluſo dicto fratre patrueli recurritur ad ius commune: quo iure equaliter ſuccedunt amita auunculus et matertera.

t ¶ Nec ſupradictis in aliquo obſtat ſequẽs. §. et in caſu quo contingat aliquem &c. tum quia etiam ille. §. loquitur in genere maſculino: quia dicit aliquem. et quia dicit ipſi defuncto et ſumus in materia differenti quia in caſu proxime precedenti aliter diſponit̃ in paſſiua ſucceſſione maſculi: et aliter in ſucceſſione femine. item in alia parte ſtatuti in. §. iteʒ ſi aliquis pater diſponitur ꝙ filia non ſuccedit patri et auo ſi doteтur a fratribus. et nihil diſponitur de paſſiua ſucceſſione matris niſi quando dotatur a matre: et in materia differenti maſculinum non concipit femininum. l. ſi. ff. de tutel. prout not. Barto. in. l. j. de verbo. ſigni. Joan. and. Pe. de ancha. in. c. generali. de elect. lib. vj. Ange. Salyc. et moderni in. l. quicunq;. C. de ſeruis fugi. ideo in ſtatuto ꝙ mulieres non contrahant ſine conſenſu conſanguineorum maſculinum non concipit femininum inquit Bal. in conſilio mihi. cccxxviij. incipiente viget ſtatutum. item ꝙ in ſtatuto ꝙ frater excludat matrẽ frater nõ concipit ſororẽ inquit Bal. in cõſi. mihi. clxxx. inci. in cauſa teſtamẽti Andrucciolli. item alſ conſuluit Bal. in cõſi. mihi. cccclxxxij. incipiẽ. in cauſa teſtamẽti Andreoli ꝙ ſi teſtator inſtituit filios et non filias. et ſi deceſſerint ſine filijs ſubſtituit ſuperſtites filios eſt locus ſubſtitutioni ſi aliquis deceſſerit cum filiabus feminis: ex quo nõ ſubſtituit feminas. cõferũt optime auctoritates Jo. de lig. Ricciar. de Saly. Joan. de fantu. et Bal. alſ Frãci. de rãpo. et Ang. in conſilijs ſupra relatis. ſumus enim in materia differenti et in materia correctiua: ita ꝙ ex duplici capite ſuadetur ꝙ maſculinũ nõ cõcipiat femininuʒ per ſupradicta. et inſuper in dicto ſtatuto ſolẽt ſtatuẽtes exprimere feminas qñ volunt eas comprehẽdi. nam pluries dicit patre et matre auo et auia frater et ſoror: ita ꝙ ex ſtilo loquẽdi deprehẽdit̃ ꝙ nõ intẽdit ſub maſculino cõprehendere femininũ ſtilus et mos loquendi plurimum conſideratur. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. et l. heredes palaʒ. §. ſi notam. de teſta. et ꝙ per Bart. in. l. centurio. de vulga. et pupilla. parum poſt medium verſi. vel quid ſi in precedentibus. preterea ille. §. item ſi contingat aliquem loquitur in caſu penitus ſeparato nec verba aliquo pacto adaptantur ad materteram vel auunculum. ideo in huiuſmodi ſtatutis correctiuis non ſit extenſio maxime ad caſum qui nullatenus verbis comprehenditur prout inquit Bald. in. l. quod vero. de. li. et Jmo. in. d. §. de viro. et ſupra latius demonſtratum eſt. item nõ eſt omnino eadem ratio quia non excludit matrem vel auum in totum prout excluderet materteraʒ ſi ſub ſtatuto comprehenderetur. vnde multipharium reſpõdetur. d. §. item ſi contingat qui non loquitur in terminis iſtis. item reſponſum eſt ad. §. ſi vero aliquis. item ad principium ſtatuti. ideo remanet firma concluſio ꝙ ſuccedant amita auunculus et matertera equis portiõibus ab inteſtato excluſo penitus filio patrui. Laus deo.

¶ Filius inſtitutus heres cũ hac cõditione ꝙ nõ alienaret bona hereditaria aliquo mõ nec teſtãdo codicillãdo legãdo vel alr̃ diſponẽdo anteq; ꝑuenerit ad. xl. annos. et ſi alienaret bona deuenirẽt ad ſuos fratres coheredes. et ſibi ſubſtitutos ſi deceſſerit ſine filijs: an potuerit teſtari et legare aũ dictum tpꝰ ad pias cauſas in preiudicium ſubſtitutorũ. et an appellatione heredũ in ſubſtitutione veniãt heredes extranei. et per ꝯñs mater et heres filiorũ vnius ſubſtituti decedentis cum filijs qui poſtea deceſſerunt.

¶ Conſilium. cclxxij.

In nomine dñi noſtri

Ieſu xpi. ¶ In hac ɔſultatiõe vr̃ prima facie f dõm ꝙ dcã dña placida nõ debeat ɔſeq̃ aliquã ptẽ ꝺ bonis dicti Perdominici neqꝫ de portiõe eidẽ relicta p dcm̃ Paulũ qꝛ lꝫ.d. Perdominic⁹ reliq̃rit de bonis dicti Pauli ɔ̃ ꝓhibitionẽ ipſius pauli. ⁊ p ɔ̃ñs videat ꝙ forte fuerit priuatus ab ipſis bonis ab ipſo Paulo ſibi relictis quaten⁹ excedũt legitimã cũ vſqꝫ ad q̃ntitatẽ legitime deĳciat omne grauamẽ.l. qm̃ in priorib⁹.C.de inoffi.teſtõ.⁊.l.ſcimus.§.ſi qs autẽ.e.ti.tñ nõ vr̃ ꝙ ſit iuitata dicta dña Placida ea rõne qꝛ eueniẽte caſu dicte priuationis Paulus teſtator inuitauit ad dicta bona Bñdictũ ⁊ Carubellũ ⁊ eoꝝ hrẽdes ⁊ ſucceſſores ipſa aũt placida conſtat ꝙ non venit ex primo capite ſubſtitutionis quo inuita Benedictus ⁊ Carubellus nec ẽt vr̃ ꝙ veniat ex ſecundo capite quo vocant eoꝝ heredes ⁊ ſucceſſores.

a ¶ Nam in dicta diſpoſitione appellatione heredum vident comprehẽdi ſolũmodo deſcẽdẽtes put alr̃s habet in.l. ex facto.§.ſi.ff.ad trebel. vbi ſubſtõ fcã ſub ɔditione ſi deceſſerit ſine herede nõ verificat ſi inſtitutus deceſſerit cũ herede extraneo qꝛ illa v̱ba ſine herede interpretant.i. ſine liberis ⁊ ſilr̃ verbũ heredes ſumit p deſcẽdẽtibus in ti.de eo qui ſibi ⁊ heredibus ſuis maſculis ⁊ feminis in rubro ⁊ nigro.⁊.c.vnico. de duobus fratribus a capitaneo inueſtitis ⁊ in.c.j.de duobus fratrib⁹ de nouo beneficio inueſtitis in vſibus feudoꝝ ⁊ multi ſunt ſilr̃s tex.in mã feudi vꝫ.c.j.§. itẽ ſi fuerim quibus modis feudũ admittat.⁊.c.j.§.penulti. de.l.corradi.⁊.c.j.de eo q ſinẽ fecit agnato.⁊.c.ſi. ſi de feudo fuerit controuerſia inter dñm ⁊ vaſſallũ.c.ſi clietulus de alienatione feudi ⁊ pluribus ſi. ⁊.c. in pñtia. extra de ꝓba.

b ¶ Hinc eſt ꝙ dicimus plures eſſe ſpẽs heredum: nã qdaꝫ ſunt heredes hereditatis quidam heredes ſanguinis dicit Inno.in.c.j.de iurepa.⁊ bal.in.c.j.in ſi.de eo qui ſibi ⁊ heredibus ſuis.⁊ in ɔſi.mihi.xxxij.incipiẽte premiſſis verbis ſtatutoꝝ: accedat etiã qꝺ no.glo.in.l. etiã ſo.ma. ⁊ Barr.in l.j.C.ſi imperialis liberalitatis ſo.lib.x.⁊ iter ceteros caſus in qbus ponit p herede ſanguinis hoc eſt p deſcẽdẽtibus enumerat qñ conjecturat eſſe de mẽte teſtatoris put eſt expreſſum in.d.l. ex facto.§.ſi. que veriſimilis mẽs defuncti ibi elicit qꝛ itelligẽdo de hrẽdibus hrẽditatis fideicõmiſſuꝫ a cõiter accidẽtib⁹ eẽt inutile qꝛ raro accidit ꝙ qs decedat ſine hrẽde.idẽ ergo dõm eſt qñ ex alio cõiecturaret ſimilis mẽs defuncti.ſ.ꝙ voluerit itelligere de hrẽdib⁹ ſanguinis qꝺ qdẽ nemo negaret qñ.ſ.eẽt par rõ ɔiecturãdi ſeu pſumẽdi mẽtẽ diſponẽtis ar.l.in ɔditiõib⁹ primũ locũ cũ ſiliibus vulgarib⁹ de ɔdi.⁊ demõ.iũcta.l.nõ pñt.de.ll.cũ ɔcor. qbus ꝓbat ꝙ de ſiliibus idẽ eſt iudiciũ ⁊ iõ Bal.in.c.j.de nã ſucceſſiõis feudi.dicit ꝙ ſi teſtator ſubſtituit filĳs iſtitutis aliquẽ ⁊ eius hrẽdes appellatiõe hrẽdũ veniũt ſolũ deſcẽdẽtes: nõ.n.eſt credẽdũ dicit ipſe ꝙ teſtõr fuerit ita fatuus ꝙ dilexerit magis hrẽdes extraneos ſubſtituti q̃ heredes extraneos filĳ quare dicit ꝙ Spe.in ti.de teſt.§.in pmis. ver.ſi.vult ꝙ in vltimis volũtatibus v̱bũ heredib⁹ in ſubſtitutiõe intelligit de deſcẽdẽtib⁹.⁊ idẽ in effectu notat ibi Bal.in additionibus.ſ.velle ibi ſpeculatorẽ ⁊ euꝫ ſequtur.

c ¶ Facit ꝙ ipſe dicit in.c.ſi cliẽtuli.de alie.feu.idem vult in d.conſi.xxxij.incipiẽte premiſſis v̱bis ſtatutorum vbi generaliter tradit ꝙ qñ teſtator noiat heredes alicuius bonorũ do intelligit de deſcẽdẽtibus nõ de alĳs ad quos nõ dependet rõ teſtãdi nec teſtatoris affectio ⁊ etiã ex cõi vſu ⁊ allegat Bar.ita ɔſuluiſſe lꝫ nõ alleget in quo ɔſi. repio bar. in ɔſi.incipiẽte ex facto ꝓponit ꝙ Salimbene i ordine mihi lxxxij.velle ꝙ v̱bũ heres intelligat de filĳs ⁊ ponderat cõe vulgare loquit tñ in alĳs terminis: hinc ẽt dicũt notabilr̃ Bar. Bal.⁊ Pau.de ca.in.l.gallus.§.etiam.de lib. ⁊ poſthu. ꝙ put teſtator magis dilexit filios inſtitutos. ⁊ ita cenſet magis diligere heredes extraneos filioꝝ inſtitutorũ q̃ heredes extraneos ſubſtitutoꝝ ar.l.publius.de cõdi.⁊ demon. ⁊ ꝓpterea ne heredes extranei ſubſtitutoꝝ excludãt heredes inſtitutoꝝ appellatione heredum in ſubſtitutione nõ veniunt heredes extranei ſm̃ eos quoꝝ eſt tanta auctoritas ꝙ durum videtur recedere ab eis indeciſiuis.

d ¶ Hoc aũt facto pſuppoſito videt ꝙ dicta placida heres extranea dicti Carubelli nõ veniat appellatione heredum in dicta ſubſtõe: qꝛ nõ vr̃ ꝙ.d. Pau.in portione Perdominici inſtituti voluerit preferre heredes extraneos ſuorũ fratrũ heredibus q̃liũcunqꝫ extraneis ipſius Perdominici ar.d.l.publius.⁊ ẽt.l.cũ auus.eo.ti.⁊ iđcirco v̱bũ hrẽdes intelligat.i.deſcendẽtes ⁊ ſic hrẽdes ſanguinis ⁊ ꝓpterea dicta placida que nõ eſt heres ſanguinis nõ admittat ad dictã ſubſtitutionẽ ad excluſionẽ heredis perdominici ⁊ maxime ex quo heres Perdominici eſt Benedictus filius teſtõris veriſilr̃ longe magis dilectus a dicto teſtatore q̃ dicta placida: nec ẽ veriſilẽ ꝙ ſi teſtõr cogitaſſet hũc caſum voluiſſet admitti dictã placidã pĩudicio dicti benedicti ſui filĳ facit optime qꝺ hr̃ in.l.tale pactũ.§.ſi.ff.de pac.nec põt iuuari dicta placida ꝙ cenſeant inuitati eius filĳ q fuerũt filĳ Carubelli qꝛ ex quo ipſi deceſſerũt anteq̃ veniret caſus purificate ɔditiõis euanuit quo ad eos ſubſtitutio iuxta.l.vnicã.§. ſin aũt ſub ɔditiõe.C.de ca.tol.⁊.l.ſi ex pluribus.in ſi.ff.de ſuis ⁊ legi.vr̃ ẽt poſſe dici ꝙ teſtator nõ potuerit inhibere dicto Perdominico ꝙ nõ faciat relictũ vl̃ codicillũ anteq̃ perueniat ad illã etatẽ qꝛ vr̃ ex hoc ipedire liberã teſtamẽti factionẽ qꝺ reputatur cõtra bonos mores.l.ſtipulatio hoc modo cõcepta. de ver.ob.⁊.l.pactũ qꝺ dotale.C.de pac.nõ enim põt teſtari quin de oĩbus bonis teſtet cũ nemo poſſit decedere pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus.l.ius noſtrũ nõ patitur.ff.de reg.iur.ideo nõ vr̃ ꝙ dictus Perdominicus teſtando fuerit priuatus dictis bonis: ⁊ maxĩe cuꝫ teſtatus fuerit ad pias cãs que multa hꝫ p̃uilegia ⁊ i dubĳs eſt reſpondendum pro ea argu.ff.de religio.ſump.funerum l.ſunt perſone.in ſi.⁊ ar.l.benignius.ff.de legibus.

e ¶ Cõfert ẽt coadiuuando pmiſſa qꝛ adĳciunt illa verba ⁊ ſucceſſoribus nã hrẽdes ſunt ſucceſſores vt itaqꝫ dictio ⁊ ponatur inter diuerſa put decedet qꝛ ɔiunctio ſolet poni iter diuerſa vt per glo.⁊ doc.in rub.de iur.⁊ fac.igno. ꝙ heredes ponant pro liberis ⁊ ſucceſſores ponatur pro ſucceſſoribus rerũ.ita ꝙ habeat verificari in liberis qui ſunt ſucceſſores: itaqꝫ vocati cẽſeant illi in qbus cõcurrit vtraqꝫ q̃litas.ſ.ꝙ ſint de liberis ⁊ ſint de ſucceſſorib⁹ i bonis: ⁊ maxĩe qꝛ nã copula ẽ reqrere ɔcurſum.l.ſi hrẽdi plures.de ɔdi.iſti.cũ ſi.

f ¶ Sed nõ ob. pdictis lꝫ videant nõ mediocriter aduerſarĳ: nihilominus pars ɔ̃tria vr̃ magis iuri ɔſona: lꝫ.n.qñqꝫ appellatione heredũ veniant ſolũ hrẽdes ſanguinis aliq̃ ſpeciali rõne vl̃ qꝛ natura rei id ſuaderet qꝛ nõ ſit trãſitoria ad hrẽdes extñeos vt in mã feudi in qua loquunt plura iura q̃ adduxi i vſibus feudoꝝ ⁊ i mã emphyteoſis eccleſie put eſt de mente glo.in.d.l.ẽt ⁊ multi cõcordant lꝫ nõnulli ɔ̃t ita loquit glo.in.d.§.ẽt vel qñ in id artat aliqua vrgens ɔiectura vt in terminis.d.l.ex fcõ.§.ſi.⁊ fortaſſe in terminis in quibus loquunt bar.⁊ ſequaces in.d.l.gallus.§.ẽt ⁊ in ɔſilĳs.ꝺ.relatis lꝫ nec in illis tenis id affirmẽ vt.j.ſubnectaꝫ.

g ¶ Tñ ɔſtat ꝙ appellatiõe hrẽdũ ꝓprie ⁊ regulr̃ veniũt heredes hrẽditatis ẽt extranei nõ liberi nõ hrẽdes vt in.§.in anna libus.C.de lega.⁊.l.heredis appellatione.ij.de ver.ſig.⁊ facit ẽt.l.heredis appellatione.ff.eo.ti.itẽ in ti.de hered.inſti. ff.⁊.C.⁊ inſti.in rub.⁊ nig.⁊ in ti.C.de legi.here.per totũ.⁊ inſti.de heredũ quali.⁊ oĩa p totũ in rub.⁊ nigro maxime in.§.ſi.⁊ ſparſim vt ita dixerim per vniuerſuꝫ corpus iuris maxime ciuilis infinities heres ponit pro herede hereditatis ⁊ nõ pro herede ſanguinis nec memini me legiſſe p totũ ius ciuile circunſcripto iure vſuali feudorũ ꝙ appellatione heredũ veniant filĳ nõ heredes niſi in.d.l.ex facto.§.ſi.ad treb.vbi viget ſpecialis ratione fideicommiſſum ſm̃ cõmunem facti cõtingentiã inutile remaneat prout ibi gl.⁊ doc. dicunt volẽtes eſſe ſpeciale illo caſu.⁊ per ɔ̃ñs in ɔ̃triũ eſſe ius cõe.l.j.ff.ad muni.⁊.l.j.C.de theſau.lib.x. propria ergo verboruꝫ ⁊ regula iuris eſt ꝙ appellatione heredũ veniant heredes bonoꝝ: nõ aũt ſolũ liberi ⁊ a propria vi verboꝝ nõ eſt recedendũ vbi de mente nõ conſtat.l.nõ aliter.de leg.iij. l.j.§.ſi is qui nauẽ.de exerci.nec mens vr̃ aliena a verbis qꝛ nemo preſumitur dicere niſi qꝺ mente gerit.l.labeo.§.ideꝫ tubero.de ſupple.le.⁊.c.ij.requiris de reg.iur.⁊ in dubio ſtamus regule vt habetur in.l.j.ff.de reg.iur.⁊ pro regula preſumitur inquit Bar.in.l.quotiens.ff.ſi quis cau.

h ¶ Ideo eiqui ſe fundat i fallẽtia ⁊ iure irregulari ſeu exorbitanti incumbit onus ꝓbandi vt per gl.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcriptis per Bal.in.l.ſi quis nõ dicam rapere.C.de epi.⁊ cle.per legentes ⁊ ibi dico in.l.ſi quis maior.C.de trãſac.iõ qui dicit ꝙ hoc caſu mens teſtatoris fuit verbũ heredes reſtringere ad liberos habebit neceſſe probare qꝺ quidẽ probare nõ poterit ideo ſuccumbet ⁊ qꝛ a verbis nõ ẽ recedendum Ange.⁊ Imo.in.d.l.gallus.§.etiã nõ obſtante ꝙ videntur opi. Bar.⁊ Bal.amplectuntur hanc partem etiaꝫ in

terminis in quibus ipſi loquunt̃ nec hoꝝ auctoritates ſunt
paruifaciende ⁊ dũ legi.d.§.et fuit viſa eoꝝ ſnia magis iuri
ↄſona ẽt in illis terminis quibus Bar.⁊ bal.loquunt̃.ſ.qñ
filijs vel filiabus inſtitutis eſt facta ſubſtitutio ſi deceſſerint
ſine liberis ⁊ vltra rõnẽ eoꝝ ↄ̃rõnẽ Bar.⁊ Bal.adduxi ꝙ
apparet ꝙ teſtator ſaltẽ aliquã ex parte plus dilexit heredes
ſubſtitutoꝝ q̃ꝫ heredes ſeu filios inſtitutoꝝ qꝛ filios inſtitu
toꝝ nõ inuitauit.l.ſi qs ſub ↄditione.ff.ſi quis obmi.cã teſta
menti:adeo ꝙ voluit eos habere ſi fuerit de voluntate inſti
tutoꝝ tacite vel expreſſe ſm ea que habentur per glo.⁊ doc.
cõiter in.l.lucius lultimo de heredi.inſti.in.l.filiuſfamilias
§.cũ qs de leg.j.ſꝫ hr̃des ſubſtituti ſunt inuitati iudicio te
ſtatoris:adeo ꝙ velint nolint iſtituti vł noiatim ſubſtituti
ipſi ſuccedũt purificata ſubſtõne de eis facta. itẽ ſi ↄtingat
ꝙ filij iſtituti renunciẽt vel decedant in vita teſtatoris eoꝝ
filij nihil habebunt ſaltẽꝫ iudicio teſtatoris:⁊ tñ filij hr̃des
ſubſtitutoꝝ habebunt dato ꝙ ſubſtituti renuncient vł dece
dant viuo teſtatore ex quo ergo magis honorati ⁊ eis reſpe
ctibus in aliquo magis dilecti hr̃des ſubſtitutoꝝ q̃ꝫ hr̃des
ſeu filij inſtitutoꝝ nõ eſt abſonũ ſi deſeruiendo v̑bis teſta
toris incidamus in hoc ꝙ hr̃des extranei ſubſtitutoꝝ cen
ſeant̃ magis dilecti q̃ꝫ heredes extranei inſtitutoꝝ ꝓut mea
ſcripta videri pñt:⁊ ita alś in ſimili dum piſis ad legendũ
ↄductus fuerim ↄſulendo ẽt viſuꝫ fuit vbi tñ alique ↄiectu
re imminebant que nõ minus ⁊ forte fortius imminent in
hoc caſu in quo etiã alique alie vrgentes cõiecture ⁊ rõnes
iminent que ceſſabant in caſu illo in quibus iferius differet̃
In caſu aũt noſtro põt probabiliter ↄſiderari ꝙ teſtator nõ
cõfidens ꝙ dictus Perdominicꝰ fuerit bonꝰ ⁊ accuratus
diſtributor ſuoꝝ bonoꝝ ꝓut perſuadet̃ ex quo inbibuit lon
ge artius ſibi bonoꝝ ipſius teſtatoris diſtributionẽ q̃ꝫ fece
rit ceteris eius filijs pariter inſtitutis voluit magis ↄſidere
de heredibus etiã extraneis id eſt nõ deſcendentibus alioꝝ
filioꝝ q̃ꝫ de heredibus extraneis ipſius Perdominici aliter
cauſatis ex mera eius diſpoſitione:⁊ propterea voluit arta
re ꝙ nõ alienaret neq̃ꝫ in vita neq̃ꝫ in vltima voluntate dos
nec perueniret ⁊c.ideo non inconuenit ſi heredes ſubſtitu
torum prefert heredibus Perdominici inſtituti.

l ¶ Demonſtrat̃ ponamus ꝙ ipſe alienaſſet in filios forte
emancipatos vel in filios filie qui de liberis ſunt.l.j.C.de
ↄdi.inſertis.⁊.l.liberoꝝ.de ver.ſig.nõne quilibet dixerit eũ
incidiſſe in penã priuationis ⁊ eo caſu hr̃des ſubſtitutoꝝ re
ſultari magis dilectos q̃ꝫ ipſemet inſtitutus ⁊ q̃ꝫ eius filij:
certe ſic ⁊ ſi qs de hoc forte ambigeret lꝫ minime ambigen
dum foret ponamus ꝙ alienaret in penitus extraneũ ſuper
ſtitibus filijs ꝓprijs ⁊ filijs ſubſtitutoꝝ nonne eo caſu filij
ſubſtitutoruꝫ in ea portione relicta ipſi Perdominico ſunt
magis dilecti q̃ꝫ ipſe Perdominicꝰ ⁊ ſucceſſiue q̃ꝫ eius filij
ecce qõ tãgit̃ manu ꝙ ĩ caſu quo alienaret ſeu aliter veniret
ↄ̃ teſtũ eſt longe magis dilecta pars ſubſtitutorum q̃ꝫ pars
ipſius inſtituti:⁊ iõ nõ inconueniat ſi ſunt inuitati oẽs he
redes ẽt extranei ipſoꝝ benedicti ⁊ Carubelli ↄſtat ꝙ ꝓhi
bitio alienandi eſt generaliter facta nec diſtinguit teſtator
in quas perſonas:iõ generaliter eſt intelligenda.l.j.§.⁊ ge
neralr̃.de leg.pſtã.cañ.ſi romanorũ.xix.di.cũ ſi.itẽ facta alie
natione priuatio eſt generalis qꝛ ipſe ſine diſtinctiõe eſt pri
uatus:primo enim teſtator eo caſu priuat ipſum Perdomi
nicũ ſcõo iuitat ipſos Bñdictũ Carubellũ ⁊ eorũ ⁊ cuiuſli
bet eorũ heredes ⁊ ſucceſſores nec ex verbis apparet ꝙ pri
uatio primo facta fuerit reſpectiua ad inuitationẽ ſcõo loco
factã:iõ ex quo priuatio primo eſt generalis ita ⁊ inuitatio
ſcõo loco facta fuerit gñalis ꝓut fuiſſe cenſet̃ ſi v̑ba hr̃des
⁊ ſucceſſores ꝓprie ſumerent̃ cũ nõ eſſet p̄ſumendũ ꝙ teſta
tor voluerit illũ generaliter p̄uare ⁊ nõ iuitare generaliter:
quid.n.ſi ille Perdominicus alienaſſet nõ ſupſtitibꝰ Bñ
dicto ⁊ Carubello nec eorũ deſcẽdẽtibus p̄uatio eẽt gñera
lis deſeruiẽdo v̑bis ⁊ nullus eẽt iuitatus vñ eẽt locus fiſco.

k ¶ Qꝛ heres inſtitutus qui nõ hꝫ voluntatẽ defuncti cen
ſet̃ indignus.l.cũ quidaꝫ.ff.de his quibus vt indignis.⁊.l.
hereditas.C.eo.tit.⁊.l.ex parte de his quibus vt indignis:
vnde eſt veriſimile ꝙ voluerit omnes hr̃des Benedicti ⁊
Carubelli inuitare potiuſq̃ꝫ ꝙ veniret fiſcus ⁊ ſi dicatur ꝙ
ita demũ cenſeatur priuatus ſi defertur hereditas ſubſtitu
tis ſit violentia verbis priuatiuis que ſunt magis genera
lia:ne ergo reſultent tot violentie verbis intelligatur pri
uatio generalis ⁊ inuitatio generalis de omnibus heredi
bus prout verba ſonant:ↄfert ad ſupradictam interpetra
tionẽ:qꝛ teſtator in dicto teſtamento pluries nominauit fi
lios ſub nomine filios ⁊ non ſub nomine heredes:imo ſili
ciebat verbũ heredes in pluribus locis ipſius teſtamenti ⁊
dictio ⁊ poni ſolet inter diuerſa vt per glo.in.d.rub.de iur.
⁊ fac.igno.iõ teſtator ſolitus eſt ſumere ꝓ diuerſis filios ⁊
heredes:⁊ ſic ſolitus eſt non ſemel ſꝫ pluries ſumere verbũ
heredes ꝓ heredibus hereditatis non pro heredibus ſan
guinis ⁊ pluribus vicibus ẽ ſolitꝰ in eodẽ teſtõ nominare
heredes ſanguinis ſub nomine filios non ſub noie hr̃des.

l ¶ Iõ ſumpto argumẽto a p̄cedẽtibus verbis teſtamẽti.⁊ a
ↄſuetudine ipſius teſtõris maxie in eodẽ cõtextu iterpetrã
dũ ẽ ꝙ ꝓprie ſumat̃ v̑bũ hr̃des ꝓ hr̃dibus extraneis ar.l.ſi
ſeruus plurium.§.ſi.de le.j.⁊.l.q filiabus.e.ti.⁊.l.hr̃des palã.
§.ſꝫ ſi notã.ff.de teſt.cũ ſi'ibus:vbi.n. reperit̃ in teſtõ vnũ
verbũ equocũ:ita ꝙ põt adaptari ad pluries ſignificatus ſi
reperit̃ in vna pte teſtamẽti poſitũ in vno ſignificatu:tũc in
terpetrat̃ in eodẽ ſignificatu poſitũ ĩ alia pte poſitũ theori
ca eſt Bart.in.l.cẽturio de vulga.⁊ pupil.parũ poſt mediũ
verſiculo vel qd ſi in p̄cedẽtibus ⁊ cuius theorica nõ ſolẽt
doc.diſcrepare ibi.⁊ in.l.p̄cibus.C.eo.titu. quanto fortius
vbi pluries p eundẽ teſtatorẽ repitur poſitũ in eodẽ ſigni
ficatu ⁊ nũq̃ꝫ in alio:cõcurrit ergo in caſu noſtro ⁊ propria
uis verborũ ⁊ ſtilus teſtatoris ⁊ verbo[r]um generalitas que
nõ ita ↄcurrebant in caſu quo loquuntur bar. bal. ⁊ Pau.
de caſtro in contrarium allegati:quinimmo bal. in.d.c.j.de
natura ſucce.feu. ponit caſum ꝙ teſtator in ſubſtitutione
dixit ſi filius deceſſerit ſine herede ſubſtituit titium ⁊ eius
heredes ⁊ ponderat pro ratione ꝙ talia ſunt ſubiecta qua
lia p̄dicata demonſtrãt ⁊ allegat.l.ſi defenſor de interrog.
ac.exquo pꝫ ꝙ ponderat verbũ herede p̄miſſum ꝙ eſt poſi
tum ꝓ filio:iõ vult ꝙ in ſequenti ſermone ita ſumpſerit ita
põt retorqueri in terminis noſtris in ↄtrariũ:vt p̄miſi ma
xime cuꝫ appareat vt dixi qõ teſtator fuerit ſolitus vti ver
bis proprijs ⁊ non verbis vulgarium:⁊ ſic videtur ceſſare
hic illud qõ docto. põderãt ꝙ vſus vulgarium eſt appella
re heredes filios:quia exquo apparet de ↄ̃rio vſu teſtatoris
in hoc indiuiduo teſti nõ vꝫ illud attendẽdũ. ⁊ maxime qꝛ
eſt magis vſus ille ſi qui eſt in vulgari ſermone q̃ꝫ in latino
in quo latino verſat̃ caſus noſter ⁊ inſup eſt magis cõis ꝙ
veniant heredes hereditatis q̃ꝫ heredes ſanguinis.caſus
ergo in quo loquuntur bar.bal.⁊ Pau.in.d.§. ẽt eſt ſepa
ratus ꝓp dcãm rationẽ.itẽ eſt ſeparatus ex alio qꝛ loquunt̃
in ſubſtõne facta ſub cõditiõe ſi deceſſerit filius ſine filijs
quo caſu militat rõ quã aſſignãt ꝙ ꝓut filios inſtituti pre
fert ſubſtitutis ⁊ eoꝝ filijs ita ⁊ ẽ veriſimilis mẽs ꝙ hr̃des
extraneos inſtituti pretulerit ſꝫ in caſu nr̃o nõ eſt facta ſub
ſtõ ſub cõditiõe ſi deceſſerit ſine filijs:ſꝫ ſub alia ↄditione
qua eueniente p̄tulit ſubſtitutos ⁊ eius hr̃des ipſi inſtitu
to ⁊ eius liberis:nã cui dubiũ ꝙ ſi dictus Perdominicus
reliqſſet extraneo de bonis dicti Pauli teſtõris ita ꝙ eſſet
purificata conditio ſubſtõnis vel alienaſſet in vita dicet ne
quiſpiã:ꝙ ſubſtituti nõ preferrerentur inſtituto ⁊ eius li
beris ſꝫ.n.magis diligeret iſtitutũ ⁊ eiꝰ liberos q̃ꝫ ſubſtitu
tos ⁊ eoꝝ liberos in caſu quo obediret teſtõri ⁊ ita veriſir
plꝰ diligeret eo caſu hr̃des extraneos iſtituti ĩ portiõe ſibi
relicta q̃ꝫ heredes extraneos ſubſtitutoruꝫ ar.d.l.publius.
de condi.⁊ demon.tñ in caſu quo ipſe heres non obtempe
raret precepto teſtõris apparet ꝙ ipſe teſtator habuit odio
ipſum Perdominicum expreſſe eum priuando:ideo nõ eſt
incõueniẽs ſi eo caſu plus diligit heredes extraneos ſub
ſtitutoꝝ q̃ꝫ heredes extraneos inſtituti:quinimo q̃ꝫ ipſum
inſtitutũ:itaq̃ꝫ termini noſtri ſunt penitus ſepati a termi
nis Bar.⁊ ſequaciũ in.d.§.etiam.⁊ ratio per iſtos ponde
rata ceſſat in caſu noſtro:lꝫ etiã in illis terminis meris vbi
ceſſarent rationes quas ſupra ponderaut̃ non eſſet expedi
tum ꝙ procederet eorum ſentẽtia licet enim ſit equalis cõ
iectura illa quã ipſi ponderant : non tamen probatur iure
ꝙ ſit tanta ꝙ preualeat verbis ſatis claris:⁊ lꝫ inſtituti cen
ſeantur magis dilecti q̃ꝫ ſubſtituti tamen ꝙ heredes inſti
tuti cenſeantur magis dilecti q̃ꝫ heredes ſubſtitutorum. ex
preſſe ſubſtituti non probatur iure.

m ¶ Et maxime qꝛ potuit eſſe ꝙ dubitauerit ꝙ hereditas
non perueniat ad talem quem nõ diligit:multa.n. poſſunt
mouere teſtatorem que nos latent:ideo propter diuinatio
nem mentis durũ eſt recedere a verbis que conceptũ men
tis demonſtrant:⁊ lꝫ auctõritas eorum ſit magna tamen lo
quendo in illis meris terminis fortaſſe nõ eſt minor aucto
ritas tenentium contrarium exquo vt dixi Ange. ⁊ Imo.
lꝫ viderint ⁊ rationes ⁊ auctoritates Bar.⁊ Bal.tñ ↄ̃riuꝫ
firmauerunt

firmauerunt ⁊ bar.arguit ad partes ⁊ lȝ videaꝛ tranſire cũ opinione Ricciar.malũ.volentis ꝙ eo caſu non veniant in ſubſtitutione heredes extranei tñ in curſu forte lectionũ loquiꝛ nõ preciſe firmando ſed ꝯrũ aperte firmat in quodã cõſilio incipiente dña Blonda filia quondam ⁊c.in ordine cvj.ſm ordinẽ qui habeꝛ peruſie nõ informis vbi loquitur magis accurate ex quo conſulendo ⁊ expreſſe decidit ꝙ veniant heredes extranei ſubſtituti ⁊ preferanꝛ heredibus extraneis inſtitutis:itaqꝫ auctoritas Bar.vr̃ magis iuuare hãc partem ꝙ̃ contrariã ⁊ propterea nõ videꝛ hꝰ pars grauitate auctoritatum deficere:nam Spe.nõ dicit ꝙ nõ cenſeantur inuitati heredes extranei ſed dicit ꝙ veniunt filij etiam nõ heredes forte voluit intelligere ꝙ verbum heredes omnes complectatur ⁊ heredes ſanguinis ⁊ heredes bonorum.

n ¶ Nec ob.ꝙ Bar.in alio ꝯſilio ſupra relato vult ꝙ veniãt filij appellatione heredũ nõ extranei heredes:nã loquiꝛ ibi in caſu penitus ſeparato habente ſeparatã rõnẽ vt pȝ in eo:quicquid autẽ dñm ſit in illis terminis.ſ.in ſimplici ſubſtitutione facta filio ſub ꝯditione ſi deceſſerit ſine liberis put ſunt illi termini doc.nõ multũ facit ad terminos noſtros in quibus nõ cadit illa ratio doc.⁊ militant alie rõnes in caſu iſto ꝙ̃ in illo:militat etiã vltra iaȝ dicta alia ratio q: teſtator nõ fuit ꝯtentus ſolo verbo heredes ſed per copulam ⁊ que ſui natura eſt ampliatiua vt eſt tex.no.⁊ ſingularis ſm Dy. ibi in.l.ea iñ adiectio.de leg.iij.⁊ no.doc.in.d.§.ẽt ⁊ in.c.ex parte.de reſcriptis ſubiungit teſtator ⁊ ſucceſſores:vnde ad maioreȝ expreſſionem voluit addere ꝙ venirent ſucceſſores puta bonoꝝ poſſeſſores ⁊ ſi qui ſimiles forent qui nõ eſſent ꝓprie heredes ⁊ ſuccederent vniuerſaliter i bonis: vr̃ itaqꝫ ſatis aperta iſta cõcluſio ꝙ veniant appellatione heredũ in dicta ſubſtitutione etiam extranei heredes nõ obſtantibus adductis in ꝯriuȝ que pro magna parte ſunt ſublata ſupra.

o ¶ Nõ enim obſtat ꝙ appellatione heredũ qñqꝫ nõ cõprehẽdanꝛ niſi deſcendẽtes:q: lȝ qñqꝫ hoc occurrat regula eſt in cõtrariuȝ nec iſte caſus eſt de exceptuatis per ſupra late dicta nec obſtat ꝙ dictus Benedictus eſt iſtitutus q: teſtator grauauit Perdominicum vt nõ alienaret ⁊ eo caſu inuitauit pariter Carubellũ ⁊ eius heredes prout Benedictuȝ ⁊ eius heredes nõ inuitauit ſolũ illos duos lȝ predeceſſerit Carubellus nõ dȝ propterea euaneſcere ſubſtitutio quo ad eius heredes expreſſe inuitatos nec poteſt de hoc conqueri ipſe Benedictus cum identideȝ poterat id cõtingere ex ſuo latere argu.l.de fideicommiſſo.C.de tranſac.cum ibi notatis.⁊ maxime cuȝ prius videatur reſultaſſe priuatio ꝙ̃ ipſe Benedictus conſecutus fuerit hereditatẽ cum cõditio priuatiua videꝛ ꝙ fuerit purificata ſaltẽ morte ipſius Perdominici maxime tenendo qḋ legata pia nõ exigant aditionem hereditatis de quo habeꝛ in.l.eã quã.C.de fideicom.

p ¶ Nec obſtat qḋ dicebatur ꝙ videaꝛ impedire liberã teſtifactionẽ q: hoc negatur nam ſi teſtabatur nõ relinquendo illa bona lȝ iuris diſpoſitione bona illa venirent in ꝯſequentiam cũ vniuerſitate nõ incidiſſet in penã q: verba proprie nõ comprehenderent talẽ caſum ⁊ verba penalia ſunt ſtricte interpetranda.l.ſi preſes.⁊ in.l.interpetratione de penis.⁊ regula in penis.in.vj.iteȝ debent interpetrari vt actus valeat ⁊ nõ pereat per iura vulgaria:ideo dȝ dicta prohibitio intelligi vt non impediatur libera teſtamenti factio vt ſcilicet ipſe nihil ſpecialiter diſponat relinquendo de dictis bonis:non autem ꝙ ipſe nequeat in ſuis bonis heredem inſtituere q: tunc prohibitio non valuiſſet.

q ¶ Nec etiaȝ videꝛ obſtare ꝙ dixit heredes ⁊ ſucceſſores q: illud facit pro:vt ſupra pro hac parte ẽ inductũ:naȝ lȝ large loquendo appellatione heredũ veniant etiã alij ſucceſſores ⁊ bonoꝝ poſſeſſores.l.heredis appellatio.de ver.ſig.l.in cõditionibus primũ locum.de cõdi.⁊ demon.tamen large loquendo nõ proprie:cũ eniȝ ſint diuerſa vocabula ⁊ diuerſi tituli de eis tractantes cõſtat eſſe diuerſa ⁊ diuerſa ſignificant.l.ſi idẽ codicilli.C.de codi.⁊ inſti.de bono.poſ.§.quotiens autem vbi eſt expreſſum ꝙ bonorum poſſeſſor nõ eſt heres:ideo potius fuit adiectum vt proprio vocabulo comprehendantur alij ſucceſſores non heredes nec eſt veruȝ ꝙ dictio ⁊ debeat interpetrari vt requirat concurſum quando poteſt referri ad diuerſa ſubiecta prout poteſt in terminis iſtis q: in dubio interpetratur vt ampliet non vt reſtringat per.d.l.ea tamen adiectio ⁊ ſupra latius dixi.

r ¶ Nec ob.ꝙ pia cauſa habeat multa priuilegia nõ ſequitur ꝙ habeat iſtud ſcilicet ꝙ heres contra prohibitionem teſtatoris poſſit ipſius teſtatoris bona ad pias cauſas deputare nec factũ heredis immutat teſtatoris voluntatẽ.ſ.ꝙ voluerit inuitare magis heredes ſanguinis ꝙ̃ heredes hereditatis qui proprie ſunt heredes:⁊ maxime q: forte nõ intereſt piorum locorũ quibus ſunt facta legata vtrũ veniant heredes extranei necne ex quo ſupeſt Benedictus vnus ex inſtitutis qui prout mihi dicitur impingit dictis legatarijs ꝙ Perdominicus nõ potuit diſponere propter prohibitionem pauli teſtatoris ⁊ ꝙ bona vigore ſubſtitutionis ſunt ad euȝ delata nec eſt cõtentio inter placitã ⁊ legatarios nec vtrũ ſit locus ſubſtitutioni necne ſed eſt controuerſia inter dictos Benedictũ ⁊ placitam q: dictus Benedictus inſtat ꝙ ipſe ſolus veniat ex dicto teſtamento pauli vigore dicte ſubſtitutionis ⁊ nõ dicta paula tanꝙ̃ heres extranea ⁊ nõ ita dilecta a teſtatore prout ipſe Benedictus filius teſtatoris.

s ¶ Probato autẽ ꝙ appellatione heredũ in dicta ſubſtitutione cenſeanꝛ inuitati heredes etiã extranei dubitari põt qualiter qñ ⁊ pro qua rata admittanꝛ heredes:nam poſſet quis dicere ꝙ ipſi nominati.ſ. Benedictus ⁊ Carubellus cenſeanꝛ inuitati primo loco ⁊ ſcḋo loco heredes eorũ cenſeantur inuitati prout ſecundo loco ſunt nominati pluribus rationibus:primo rõne ordinis ſcripture q: primo nominatus cenſeꝛ magis dilectus.l.quotiẽs.ff.de vſuf.ſecundo q: ipſi fuerunt dilecti in inſtitutione ⁊ nõ heredes eoꝝ.tertio q: filij.ideo ex naturali vinculo magis affecti.l.ſi.in prin.C. de cura.fu.l.iſti quideȝ qḋ metus cauſa.l.ſcripto vnde liberi cum ſi.itaqꝫ concurrente ordine caritatis ⁊ ordine ſcripture vr̃ ꝙ cenſeanꝛ inuitati ordine ſucceſſiuo hoc eſt ꝙ ſecundo loco nominati inuitati cenſeanꝛ demum ceſſantibus primo nominatis ar.l.cum pater.§.a te peto.de lega.ij.⁊.l.heredes mei.§.peto ad trebel.ſed ſupereſt Benedictus nominatus primo loco in ſcriptura ⁊ filius alˀs iſtitutus merito ipſe ſolus cenſeaꝛ venire.itẽ ex regula.l.ſi ita relictũ.§.i fideicommiſſo.ff.de leg.ij.vbi qñ plures vocanꝛ nomine collectiuo in quibus daꝛ ordo expreſſe nominati preferunꝛ alijs nominatis nomine collectiuo:ideo Benedictus expreſſe in dicta ſubſtitutione nominatus preferaꝛ dicte placite que nõ fuit nominata ſȝ ſolũ cõprehẽſa ſub nomine collectiuo hr̃des.

t ¶ Dato ꝙ ipſa etiã veniat vna cũ dicto Benedi.nõ videꝛ ꝙ veniat ad dimidiã:naȝ in dicta ſubſtitutione fuerunt nominati Benedictus Carubellus ⁊ eoruȝ heredes ⁊ ſic fuerunt facte tres nominationes due duoruȝ nominibus proprijs tertia pluriũ vno nomine collectiuo heredes quando autẽ fiunt huiuſmodi nominatione in inſtitutionibus ſubſtitutionibus ſeu legatis nominati nomine collectiuo reputanꝛ oẽs pro vno ⁊ ad vnã portionẽ inuitanꝛ ⁊ quilibet nominatus admittiꝛ pro alia portione pari portioni omnium qui cõprehendunꝛ ſub nomine collectiuo vt eſt tex.in.l.ſi titius fundi.⁊.l.interduȝ.in fine principij.ff.de heredi.inſti.⁊ in.l.plane.in prin.de le.j.⁊.l.ſi pater filio.in pñ.ff.de vul.⁊ pupil.⁊.l.ſiquis titio.ff.de vſuf.accreſ.vbi eſt expreſſum ꝙ ſiquis titio ⁊ heredibus ſuis reliquit vſumꝛ.ipſe titius vocatur ad dimidiã ⁊ heredes ad aliã dimidiã:ideo ſȝ hoc cũ portio dicti Carubelli qui deceſſit pendente cõditione defecerit per iura vulgaria: ideo videtur ꝙ accreſcat pro dimidia dicto Benedicto ⁊ ſic Benedictus habeat dimidiã.heredes aũt Carubelli ⁊ futuri heredes Benedicti ſunt habituri aliam dimidiam:⁊ ideo placida heres Carubelli nõ ſit inuitata niſi ad quartam nec plus petere poſſit.

u ¶ Iñ his nõ refragantibus vr̃ potius recte conſiderando dicendũ cõtrariũ.ſ.ꝙ dicta placida admittaꝛ ad dimidiam: nam videtur ita interpetranda mens defuncti ꝙ ſi tempore euenientis cõditionis ſint Benedictus ⁊ Carubellus ipſi ſuccedant inſolidũ nõ autem cenſeantur vocati eorũ futuri heredes:ſed ſi ipſi tunc nõ ſupererunt nõ cenſentur ipſi vocati per.d.l.vnicã.§.ſin autẽ ſub cõditione.C.de cad.tol.cũ ſimi.ſed tunc vocati cenſeantur eorum ſeu cuiuſqꝫ eoruȝ heredes iſte ſit ordo ſucceſſiuus quem denotet ordo ſcripture ⁊ ordo caritatis facit q: qualitas adiecta verbo itelligi dȝ ſm tempus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.cũ concor.ideo tempore quo euenit cõditio ſubſtitutionis debeat ſubeſſe qualitas illa ſub qua vocantur facit in argumẽtum.l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.⁊ ſm hoc ſi hec conſideratio procedit nõ curetur de heredibus Benedicti.item ſi futuri heredes Benedicti ſperantur admitti videꝛ ꝙ ex quo iſti omnes heredes caſu quo omnes eſſent vocati ad vnam partẽ ſunt ꝯiuncti re ⁊ vͥbis put eſt cõis opi.de qua p bar. in.l.re cõiuncti de leg.iij.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.ſi duobus.§. ſi.ff.de lega.j.⁊ per glo.in.l.j.de vſuf.accre.ad hoc tex.in.l.

triplici.de verbo.ſigni. ⁊.l.coniunctim.⁊ ibi hoc tʒ Dy.de
lega.ij.⁊ eſt magis communis opi.doc.qui volunt ꝙ inter
cóiunctos re ⁊ verbis ſit locus iuri nó decreſcendi in iure
auc.nó decreſcendi fiunt partes per concurſum in.l.vnica.
§.ſi vero nó omnes.C.de cad.tol.ideo primo veniens totũ
cóſequitur ſaltem ſi coniunctus qui venire ſperatur adhuc
nó eſt inuitatus lʒ ſperetur admitti arg.d.§.ſi vero nó om-
nes.⁊.l.idem neratius.§.ſi mihi.de vſuf.accreſ.⁊.l.ſub con-
ditione ſcḋo reſponſio de aſſig.liber.prout volunt Pet.de
bellaper.Andre.de piſis Cy.Bal.⁊ Angr.⁊ Imo.in.l.pla-
ne.§.ſi cóiunctim.de leg.j.qḋ ⁊ voluit gio.in.' ij.ff.pars he-
reditatis pets.qḋ ⁊ volunt Bal.⁊ Imo.in.d.l.ſi duobus.in
prin.de leg.j.⁊ Bal.in.d.l.vnica.§.ſi vero non omnes.

r ¶Et ſm hoc heredes Benedicti interim nó eſſent in có-
ſideratione ⁊ deberet fieri diuiſio pro dimidia heredibus
ſcilicet Carubelli vna dimidia deuoluat ⁊ altera dicto Be-
nedicto vel dicamus ⁊ in idẽ recidet Carubellus ⁊ eius he-
redes cenſeant ſimul inuitati ⁊ loco vnius perſone habeant
⁊ Benedictus ⁊ eius heredes cenſeantur vna perſona ⁊ ad
vnã portionẽ inuitent per tex.in.l.ſi.C.de impu.vbi eſt ca-
ſus ꝙ ſi honoratur titius ⁊ ſempronius cũ liberis ſuis ſem-
pronius ⁊ liberi habentur loco vnius perſone:ita ꝙ ipſi ad
dimidiã ⁊ titius ſolus ad dimidiã lʒ ſi fuiſſet honoratus ti-
tius ⁊ ſempronius cũ liberis gaij cenſerentur tres perſone
inuitate qꝛ liberi gaij inuitati nomine collectiuo haberent
pro vna perſona titius pro altera ſempronius pro altera iſte
eſt tex.in.d.l.ſi quis titio.de vſuf.accreſ.vbi tex.aperte dicit
ꝙ tantum eſt dicere titio ſempronio cuʒ heredibus ẽꝛum
titio ⁊ ſempronio ⁊ heredibus:ratio ergo in.d.l.ſi. qꝛ pater
⁊ filij reputantur vna perſona prout eſt ibi tex.iſta autẽ ra-
tio pariter militat in heredibus qꝛ etiaʒ heres reputatur ea-
dem perſona cum defuncto in auc.de iureiur.a mo.preſti.in
prin.ideo illa diſpoſitio procedat ẽt quãdo honoratur quis
⁊ eius heredes vna cũ alio:nam vbi identitas rationis ibi
identitas iuris.l.a titio.de ver.ob.⁊.l.illud.ad.l. acqui.cum
ſi.⁊ hꝫ ſatis aperte volunt glo.⁊ doc.cómuniter.in.d.l.ſi.de
impub.dum opponunt de.d.l.quis titio de vſufru.accreſ.⁊
ſoluunt ꝙ ibi loquitur de heredibus teſtatoris nó in here-
dibus legatarii:⁊ lʒ Saly.ibi aliter ſoluat aſſignando ratio
nẽ ad.d.l.ſi.ꝙ ibi ſempronius nó cenſet cóiunctus cũ filijs
ſed tantũ cũ titio qꝛ dixit heredes ſumpto titius cũ filijs ⁊
ſempronius cũ differat caſu a filijs ⁊ cócordet cũ eoꝝ patre:
ideo tantũ due portiones fiunt:ſecus dicit ipſe ſi cócordet
cum filijs in caſu ⁊ diſcordet a patre vt qꝛ dixerit titius cum
filijs ⁊ meuio ita loquat ſꝫ eũ.d.l.ſi quis titio.ſed nó eſt re-
cedendũ a cómuni ſentẽtia ſaltẽ indeciſiuis maxie qꝛ ver-
bum meuio pót in d.l. ſi duobus diſcordare in caſu ꝓut có-
cordare ⁊ ꝙ iuriſconſultus non faciat vim in hoc pꝫ ex fine
illius littere ex mente itaqꝫ glo.⁊ doc.cómuniter habemus
dicere ꝙ heredes nó cóſtituat ſeparatã partẽ ſed reputent
pro vna perſona cum eorum auctore ⁊ maxime hoc caſu.

t ¶Et ſꝫ hoc Carubellus ⁊ eius heredes cenſeant inuitati
ad vnã portionem ⁊ Benedictus ⁊ eius heredes cenſeant
inuitati ad aliã portionẽ:vnde Carubellus ⁊ eius heredes
cenſent cóiuncti in vna portione:iḋ deficiente Carubello
portio tota deuoluit ad magis cóiunctos arg.l.coheredi.§.
qui diſcretas.de vulg.⁊ pup.⁊.l.j.§.ſi quis ex nepotibus.ff.
de cóiung.cuʒ eman.lib.⁊.l.vnice.§.his itaqꝫ.C.de ca.tol.⁊
ideo ipſa placida heres Carubelli admitti dʒ ſm hoc ad di-
midiã portionẽ que eſt deuoluta ex dicta ſubſtitutióe hoc
eſt portio relicta Perdominica detracta legitĩa:de trebel-
lianica me remitto ad ea que habent in auc.ſed cuʒ teſtator
ad.l.fal.⁊ iſta interpetratio ꝙ cenſeant inuitati ad vnã por-
tionẽ Carubelli ⁊ eius heredes ⁊ ad alterã Benedictus ⁊
eius heredes videt mihi de mente teſtatoris ⁊ de mente iu-
ris facit.c.vnicum.de duobus fratri.a cap. inueſti.iuncta.l.
ſeruum filij.§.eum qui cyrographum.de leg.j. cum concor.
in quibus probatur ꝙ de contractibus ad vltimas volunta-
tes licita eſt argumentatio.⁊ ita aſꝰ dum piſis legebaʒ con-
ſulendo in alia cauſa conſulendo viſum fuit.

s ¶Nec obſtant adducta in ꝯtrariũ:⁊ ꝑmo nó obſtat ꝙ primo
nominati cenſeant primo loco vocati adeo ꝙ excludant ſe-
cundo nominatos qꝛ iſta regula nó ꝓcedit regulariter pro-
bat mille iuribus in quibus cóiuncti per copulã ſimul vo-
cantur ⁊ vnus nó excludit alterum iura que adduximus lo-
quunt in his qui vocant per diſiunctiuã nó per copulatiuã
⁊ qñ plures inuitant inter quos eſt ordo caritatis verũ cen-
ſeã.t inuitati ordine ſucceſſiuo vel ſimul tradunt doc. in.l.
gallus.§.quidam recte de libe.⁊ poſthu.⁊ lʒ ſint opi.tamen
magis cóis opi.ꝙ nó ſufficiat ordo caritatis ſed debeat có-
currere ordo debiti naturalis ꝓut voluit Cy.⁊ cóiter doct.
ibi ꝓut ibi dicunt Bal.⁊ Ang.qui idẽ tenent.⁊ ideʒ firmat
ibi Imo.⁊ propterea dicunt ibi Bal.⁊ Ange.ꝙ in legatis ⁊
fideicommiſſis nó cenſentur inuitati ordine ſucceſſiuo ipſi
cóiuncti lʒ immineat ordo caritatis qꝛ nó cadit ordo debiti
naturalis nec timor ſubuerſionis teſtamenti adducunt.c.
Raynutius.de teſt.⁊.l.mulieri cũ liberis de vſufru. accreſ.
itẽ lʒ videat eſſe quidã ordo caritatis inter Benedictum ⁊
eius heredes ⁊ Carubellum ⁊ eius heredes nó tñ vꝛ talis
ordo inter Benedictum ⁊ heredes Carubelli.quid enim ſi
ſupereſſent filij ⁊ heredes Carubelli nó eſſet veriſimilis ca-
ritas teſtatoris ꝙ vellet Benedictum habere totuʒ ſed ver-
bum heredes complectit omnes heredes ⁊ filios ⁊ alios vt
ꝓbatũ eſt merito nó cadit omnino ordo caritatis in his ter-
minis ⁊ maxime qꝛ bar.in.d.l.quidã recte declarat ꝙ ordo
caritatis cadit inter eos inter quos eſt ordo ſucceſſionis ab
inteſtato ſʒ in caſu iſto deſcendẽtes Carubelli ſucceſſiſſent
vna cũ Benedicto:iḋ nó cadit iſte ordo caritatis inter có-
prehenſos ſub verbo heredes ⁊ ipſos primo nominatos.

t ¶Nó ob.qḋ ſecundo loco dicebat ꝙ primo nominati cen-
ſeant inuitati ſoli:ita ꝙ preferunt alijs nominatis nomine
collectiuo per.d.§.in fideicómiſſo:nã reſpondet ꝙ illi ſunt
termini multũ ſeparati:nã loquit ille tex.qñ plures ſunt in-
uitati ſub nomine collectiuo ſub quo cóprehendunt etiam
ipſi qui ſpecifice nominantur. verbi gratia teſtator legauit
centũ cognatis ſuis ⁊ titio ⁊ ſempronio vel familie ⁊ titio ⁊
ſempronio:titius ⁊ ſempronius erant de cognatis vel fami-
lia:ita ꝙ erant inuitati ⁊ expreſſis nominibus ⁊ ſub nomi-
ne collectiuo tunc datur illa interpetratio ſed qñ nominati
nó comprehenduntur ſub nomine collectiuo tunc nó cadit
dicta interpetratio ſed comprehenſi ſub nomine collectiuo
veniunt regulariter vna cuʒ expreſſis nominibus proprijs
iſte eſt tex.in.d.l.interdũ in.d.l.ſi pater filio.in.d.l.ſi mulie-
ri cũ liberis.⁊.d.l.ſi titio.de vſufr.accre.⁊ i.d.l. ſi.de impu.
⁊ in mille ſimilibus iſte eſt caſus noſter cũ ſub verbo here-
des non comprehenduntur Benedictus ⁊ Carubellus:nó
ob.vltima ratio in contrarium adducta:quia ſupra apparet
varijs modis ſublata. Laus deo.

¶Filij poſiti in conditione an cenſeantur tacite inuitati a
teſtatore ⁊ an ſuperexiſtentia filiarum faciat deficere ſubſti-
tutionem:⁊ ſic verbum filijs trahatur ad filios ⁊ an ea que
pater aſſignat filijs in eius vita inter eos ea diuidendo ve-
niant in reſtitutione fideicommiſſi.

¶Conſilium. cclxxiij.

In noie domini noſtri
Jeſu xpi.¶Dubia ſatis ⁊ plurimũ ſcrupu-
loſa viſa eſt pñs ꝯſultatio in qua conabor
deuenire ad medullã obmittẽdo obligatióes
ad pres q̃s obmittẽ ſoleo i ꝯſilijs deciſiuis.

a ¶Circa primũ lʒ ſit nó mediocris ⁊ rationum ⁊ opinionũ
cóflictus ſcilicet vtrum filij poſiti in códitione cenſeantur
inuitati a teſtatore qꝛ plura ⁊ tex.⁊ rationes ſoleant adduci
ꝙ ſic ⁊ nonnulli magne auctoritatis maioris noſtri affir-
ment ꝙ ſic ⁊ noſtra tẽpeſtate vidi reuolutis annis plurics
in diuerſis cauſis cóſultum pro hac parte a magnis viris ⁊
inter ceteros memini vidiſſe cóſiliuʒ dñi Mariani ſuzʒini
qui eam parteʒ firmabat adducendo multa ⁊ referebat Ra-
phaeles ambos Pau.de ca.⁊ multos doc.ſui temporis fere
omnes italie vidiſſe cóſulendo firmaſſe hanc partẽ qḋ con-
ſiliũ vidi hic cóſirmatum a viro nó mediocris auctoritatis:
tamen tali ſententie plurics requiſitus ⁊ de ſubſcriptione ⁊
principaliter cóſulendo nunq̃ꝫ placuit inherere qꝛ lʒ magne
auctoritates ⁊ noſtra tempeſtate ⁊ antiquioris etatis addu-
cuntur pro iſta opinione:tamen plures ⁊ maioris ponderis
ſunt pro ꝯtraria ſentẽtia:tamẽ in re tam dubia nó abſonum
immo iuri cóſentaneũ ſepenumero arbitratus ſum ⁊ legen-
do ⁊ ꝯſulendo ꝙ cócurrente aliqua cóiectura iuuetur:adeo
veriſimilitudo reſultans ex affictione paterna ſeu auita iun-
cta nominatione in ꝯditione ⁊ ꝑlatione facta ſubſtitutis ꝙ
debeant cenſeri inuitati:due enim cóiecture ſeu plures có-
glutinate non inconuenit ſi operant ⁊ inducunt ſufficientẽ
probatióem quarum ſingule nó prodeſſent.l.excuſantur.in
prin.cum concor.ibi per glo.adductis de excu.tut.⁊.c.illud
de preſump.

de preſump.ꝛ facit auth.itaqꝫ.C.communia de lega.

b ¶ Et hinc videmus ꝙ licꝫ ſubſtitutio ſit facta vltimo morienti ex pluribus filijs inſtitutis nõ cenſeat̃ facta reciproca ſubſtitutio inter eos.l.vel ſingulis.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ.l.penul.cũ ibi notatis de impu.tamẽ ſi ſubſtituit vltimo morienti in tota hereditate cenſent̃ inuicẽ ſubſtituti arg.l.titia ſeio tefferã.§.ſeia.de lega.ij.prout voluerunt ibi By.Bal.Jmo.ꝛ moderni ibi ꝛ Bar.Bal.Jmo.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.vel ſingulis.ꝛ Bal.ꝛ Jmo.in.l.ſi pater impuberis.ff.eo.ti.ꝛ Ang.in.l.penul.C.de impub.ꝛ in fideicommiſſaria eſt caſus in terminis in.d.§.ſeia.ꝛ ea ratio cõmuniter aſſignatur qꝛ nõ poſſet vltimo decedẽs totã hereditatẽ vel totã vnicã rē hereditariã dare legatario ſi illã totam nõ haberet:ideo cõiecturat̃ ꝙ teſtator voluerit eã habere:ꝛ ideo cenſet̃ ſubſtitutio facta precedentibus ita indirecta ſubſtitutione nõ poſſet ſubſtitutus vltimo morienti habere totã hereditatẽ teſtatoris niſi ipſe vltimo moriens ſuccederet alijs:nõ cenſetur ipſum alijs ſubſtituere vt igit̃ ſua diſpoſitio reddatur efficax cenſetur teſtator aliã tacite feciſſe iuncto hoc ꝙ alij ſunt poſiti in cõditione ꝛ ſunt predilecti ſubſtituto qui nõ eſt vocatus eis viuent. hus ſola coniectura reſultans ex eo qꝛ apparent magis dilecti ſubſtituto nõ cauſaret tacitã ſubſtitutionẽ nec ſolũ onus adiectũ de dando toto fundo per l.hereditas ad ſtatium de hered.inſti.ꝛ.l.ab eo.C.de fideicom.vbi lꝫ reddat̃ onus inutile:nõ ꝓpterea oneratus cenſet̃ a teſtatore honoratus.due ergo coniecture operant̃ tacitam ſubſtitutionẽ quã nõ operant̃ ſingule de per ſe ꝛ pari rõne pluries ꝯſulendo tenui ꝛ ẽt legendo.d.l.ab eo ꝙ ſi filij poſiti in cõditione ſunt onerati qꝛ eis eſt facta ſubſtitutio ipſi cenſent̃ inuitati a teſtatore ꝓut voluit Bart.in.l.centurio pe.char.ver.quero vlterius quid ſi teſtator.de vul.ꝛ pup.ꝛ in.l.ſi ſic.de leg.ij.ꝛ in.l.codicillis.in prin.de vſuf.lega.vbi bonus tex.qd̃ ꝛ firmat Pet.de anc.in.c.ſi pater.de teſta.in vj.in.xij.no.ꝛ quidã allegant Raph.cuma.hoc tenere in.l.filiuſfamilias.§.cũ quis.de leg.j.ꝛ in.l.lutius.de here.inſti.ꝛ in.d.l.hereditas ad ſtatiũ.eo.ti.ꝛ vidi quoſdã cõſulendo allegantes Pau.de caſt.in.d.l.ab eo dicere ꝙ iſta eſt communis opi.quicquid dicat ibi Bal.ſed re vera Bal.nõ contradicit ibi Bar.qꝛ nõ loquitur eo caſu quando ſubſtitutio eſt facta filijs poſitis in cõditione quo caſu Bar. firmat ſupradictã ſententiam ſed loquitur Bal.quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortem filiorum nec eo caſu ſe preciſe firmat nec illo caſu Bart.quicqꝫ firmat:vnde Bald.ibi non contradicit predicte ſententie Bar.ſi quis recte inſpexerit.

c ¶ Et hanc partẽ firmat dñs meus celeberrimus iuris interpres dñs Joannes petrutius in.d.l.ab eo ꝛ cõperio euꝫ cũ alijs viris excelſis cõſulendo hoc firmaſſe:ꝛ ita etiã vidi ab alijs cõſultũ dum piſis legerẽ:ꝛ ita ſemper viſuꝫ fuit lꝫ Jmo.in.d.l.centurio.ꝛ in.c.raynutius.de teſta.inſurgat ꝯ Bar.per.d.l.ab eo.ꝛ.d.l.hereditas ad ſtatiuꝫ ꝛ conetur reſpondere ad iura bal. vꝫ ad.d.l.codicillis aſſignando rõnẽ quare grauamen ibi iniunctũ inducit ꝙ cenſeat̃ honoratus ipſe onoratus:tñ illa ratio prout ꝛ ipſe fatetur nõ erat ſufficiens de ſe ſola ꝛ hoc eſt clariſſimũ in iure ꝛ tñ iuncto hoc alio adminiculo qd̃ de ſe nõ eſt ſufficiẽs ambo ſimul iuncta hoc īducunt in.d.l.codicillis.ita ꝛ fortius in caſu noſtro in quo eſt maximũ dubiuꝫ in iure an filij poſiti in conditione cenſeant̃ tacite honorati ꝛ tex.d.l.lutius.in fi.multũ artat.ꝛ plura alia adducuntur ꝛ multi id firmant ꝛ concurrit amor auitus iuncto h̄ alio adminiculo operent̃ iſta ſimul iuncta hunc effectũ ꝛ ſimiliter in.d.l.titia ſeio teſſeraꝫ.§.ſeia ratio:qꝛ erant ſimul cõiuncti in eodẽ legato nõ erat ſufficiens vt cenſerent̃ inuicẽ ſubſtituti ꝛ tñ iuncta cũ onere iniuncto vltimo decedenti hoc operat̃ ꝓut ꝛ dicit Bal.in.d.l.ab eo.itẽ h̄ ꝯcurrit votũ auitum.itẽ qꝛ poſſibile eſt ꝙ als ſubuerteret̃ teſtm̃ ſi nepos nõ cenſeret̃ inuitatus per ea que habent̃ in l.gallus.de libe.ꝛ poſth.per totũ.ꝛ.l.poſthumoꝝ.de iniuſto teſtõ.itẽ in.d.§.ſeia. ratio oneris iniũcti minus viget ꝙ̃ in terminis Bart.ꝛ noſtris qꝛ ibi legatarius erat alſ honoratus in parte fundi ꝛ in interuſorio mediũ temporis iuxta.l.ſi cõſtante.§.quotiens.ff.ſolu.mat.ideo poterat vt arbitror onerari poſt mortẽ in toto fundo ar.l.imperator.de lega.ij.ideo ibi onus nõ erat inutile in caſu Bar.ꝛ noſtro ſi nõ cẽſerent̃ tacite inuitati onus redderetur inutile merito viget maior ratio coniecturandi voluntatem hoc caſu ꝙ̃ illo cum coniectura ne actus pereat ſit multũ potens in iure.l.quotiens in ſtipulationibus.de ver.ob.l.quotiens.in actionibus de reb.dub.c.ſi papa.de priui.lib.vj.cum ſi.

d ¶ Similiter in pupillari ſubſtitutione ad quã doc.trahunt d.§.ſeia.ſi pupillariter ſubſtituit vltimo morienti in tota hereditate ipſius teſtatoris poſſet verificari voluntas teſtatoris ſi pupillus vltio moriẽs ſucceſſiſſet premorientibus ꝓut ꝛ eſt veriſimile ꝛ alſ ꝯſideraſ ꝙ teſtator cẽſet̃ reſeruare ius ſuccedendi ab inteſtato.d.l.vel ſingulis.ꝛ in.d.l.lutius.eo.tit.ꝛ qd̃ per gl.in.d.l.filiuſfa.§.cũ quis.ꝑ doc.in.l.qui duos de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.d.l.penul.C.de impu.ꝛ ideo non eſt tacita coniectura ꝙ voluerit dicto caſu vnum alteri ſubſtituere ex quo dicta ſubſtitutio in tota hereditate põt aliter verificari ex mẽte ſatis veriſimili ipſius teſtõris ꝛ nihilominus ad hoc vt omni caſu verificet̃ elicitur tacita coniectura ꝙ tacita ſubſtitutio reſultat ꝓut dñs doc.quos ſupra retuli pro expedito habent multo fortius dꝫ eſſe ſufficiens in caſu iſto in quo ſi filij nõ ſunt honorati nullatenus in aliquo valeret ſubſtitutio fideicõmiſſaria eis facta ꝛ magis decet ꝛ magis vr̃ de mẽte teſtatoris ꝙ portio relicta vni filio teſtatoris deueniat in eius filiũ nepotẽqꝫ teſtatoris ꝙ̃ in eius fratrẽ licet filiũ teſtatoris vt eſt expſſuꝫ in.l.cũ auus.ff.de ꝯdi.ꝛ demõ.ꝛ eſt adeo efficax iſta ꝯiectura ꝙ teſtator voluerit portiones vni filio relictã deuoluat̃ in filiũ ipſi⁹ ꝙ deueniat̃ ad magnã exorbitantiã de qua ibi.ſ.ꝙ preſumat̃ plus dictũ ꝙ̃ ſcriptũ ꝛ alſ ꝙ lꝫ preſupponeret̃ non dictũ nihilominus a lege ſubintelligatur cõditio per.l.generaliter.§.cũ autẽ.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub cõdi.fac.ꝛ.l.cũ accuriſſimi.C.de fideicõ.nõ ergo mirũ ſi talis cõiecturata volũtas iũcto alio adminiculo qd̃ nõ eſt mediocre.ſ.ne actus expreſſe diſpoſit⁹ ruat elicitur tacita ſubſtitutio facta de filijs poſitis in expreſſa ꝯditione.

e ¶ Cũ itaqꝫ in caſu iſto filij ſint poſiti in conditione. item eſt eis facta ſubſtõ vt patet ex illis vbis ꝛ ita ſubſtituit per fideicommiſſum dictis decedentibus dicto tali decedenti:lꝫ ſint verba inepte poſita:tñ talẽ mentẽ ſignificãt.ſ.ꝙ nõ ſolum ſubſtituebat ipſis inſtitutis decedẽtibus ſine filijs:ſed etiam eorũ filijs ſine liberis decedentibus qd̃ ꝛ clarius apparet ex verbis ſequentibus ꝛ ſic vnus alteri in perpetuum ſuccedat vt conſeruetur cippus domus ꝛ faciunt etiam precedentia verba ibi infraſcriptis heredibus ꝛ ſucceſſoribus eoꝝ ex quibus demonſtratur ꝙ volebat onerare non ſolum ipſos ſcriptos ſed etiã alios:licꝫ iſta vltima inductio poſſet aufugi ꝛ ſucceſſores poſſunt poni pro eorum deſcẽdẽtibus prout in ſimili probatur in.l.cum accuriſſimi.C.de fideicõ.vbi proles poſteritas ꝛ ſucceſſio ponunt̃ pro eodẽ:ſed non curandum qꝛ alie vrgent vt de ſe pꝫ ex premiſſis ꝛ ſic cõcurrunt dicte coniecture reſultant ex appoſitione in conditione ꝛ ex onere filijs impoſito ꝛ ex vnto parẽtis vt portio filij deuoluatur ad eius deſcendẽtes:ideo reſultare cenſetur tacita ſubſtitutio ſi expſſe omnino ceſſaret:ſed immo in caſu iſto militat ſubſtitutio expreſſa:nam illa verba ꝛ ſic vnus alteri ſuccedat inperpetuuꝫ poſſunt intelligi ꝙ filius filij inſtituti ſuccedat ſuo patri mediante ſubſtõne quaſi velit teſtator ſe declarare ꝙ per precedentia verba diſpoſuerat ꝙ vnus ſuccedat alteri imperpetuum.hoc etiaꝫ corroborat rõ que ſubditur vt conſeruet̃ cippus domus quouſqꝫ fuerit de linea que rõ eſt generalis tam ad filiũ vt ſuccedat ſuo patri ꝙ̃ ad alios:ꝛ ideo deſignet etiam dictum eſſe generale.

f ¶ Ratio enim generalis facit dictum extendi ad caſuꝫ vbi alſ non adaptantur verba etiã in materia ſtricta vt per glo.ꝛ domi.Anto.in cle.j.de elec.ꝛ per Jmo. loquentem etiam in materia correctiua.in.l.ſi vero.§.de viro.ſolu.ma. poſſet etiam adduci ꝙ inferius ſubditur circa prohibitionem alienationis non inſiſto:nam ſatis lucide ex iam dictis eſt demonſtratum ꝙ filij inſtitutoꝝ cenſentur ipſis eorum patribus ſubſtituti ꝛ qꝛ verbum ſuccedat eſt cõmune vt no. bar.in.l.centurio.circa finem.de vulg.ꝛ pupil.adducens.c. raynutius.de teſta.ꝛ idem Bal.in.c.ſi pater.de teſta.lib.vj. ſed Jo.an.ibi dicit ꝙ eſt directum.ꝛ ideꝫ Bald.in.l.ꝛ fine.C.ad treb.ſed idem Bal.in.l.ſi.de ſacroſan.eccle.diſtinguit ꝙ ſi refertur ad bona teſtatoris eſt cõmune ſi refertur ad perſonam inſtituti eſt directum ꝛ ſatis placet diſtinctio vt latius dixi in.l.precibus.de impu.poſſet attentari ꝙ talis cõpendioſa ſubſtitutio tacite ſubintellecta vel expreſſa per illa verba ꝛ ſic vnus alteri imperpetuuꝫ ſuccedat cenſeatur directa caſu quo verificari poſſit directa. naꝫ compendioſa facta verbis communibus vel directis iuriſgentium comprehendit ꝛ vulgarem ꝛ pupillarem ꝛ fideicõmiſſariam ſꝫ caſuũ occurrentiã.l.precibus.C.de impub.ꝛ.d.l.centurio.ꝛ.c.raynaldus.ꝛ.c.raynutius.de teſta. ꝛ qñ vba patiunt̃ ꝛ qualitas perſonaruꝫ potius interpretatur directa ꝙ̃ fideicom.

miſſaria prout eſt expreſſuꝫ in.c.ſi pater de teſta.lib.vj.facit l.iam hoc iure.⁊.l.lucius.de vulg.⁊ pup.⁊.d.l.centurio.cuꝫ ſi.ſed inſtituto decedente in vita teſtatoris poteſt verificari in vulgari ſubſtitutione:ideo videtur ꝙ Bernardinus cenſeatur vulgariter ſubſtitutus eius patri.

g ¶ Et hoc videretur aperta fronte dicẽduꝫ niſi ꝙ ſubdunt illa verba ⁊ ita ſubſtituit per fideicõmiſſum quaſi illa verba demonſtrent ꝙ voluerit ꝑ fideicõmiſſuꝫ ſubſtituere nõ cõpẽdioſe ſed poteſt reſpõderi ꝙ licet ſubſtitutio facta in caſu quo deceſſerit ſine liberis ſit fideicõmiſſaria:tñ illa que cẽſentur liberi ſubſtituti cenſeat compendioſa ⁊ eſt ratio diſferentie:qꝛ ꝙ illa cenſeatur cõpẽdioſa ita ꝙ cõprehendant directã vulgarẽ:ſaltẽ in cãu quo inſtitutꝰ deceſſerit cũ filijs in vita teſtatoris erat expediens ⁊ neceſſariũ ne teſtamẽtum vitietur agnatione quaſi poſthumorũ iuxta.d.l.gallus ꝑ totam.⁊.d.l.poſthumorũ: in dubijs eni oꝫ talis interpetratio adhiberi vt actus valeat.d.l.ſemper in ambiguis.⁊.d.l.ſemper in ſtipulationibus cũ cõcordantijs ſed ſubſtitutio facta decedentibus ſine liberis nõ eſt neceſſaria ꝙ cõtineat vulgarem qꝛ per eius mortẽ nemo agnaſcitur qui poſſit annullare teſtm̃:interpetrando itaq; ꝙ ſubſtitutio ſit directa qđ probabiliter teneri poteſt reſultaret validitas teſtamẽti niſi impugnaretur agnatio filiorum de quibus neq; in pũcto neq; in allegationibus quas vidi ſit excitatio forte prouidẽt ſuper ſucceſſione feminarum ſtatuta que ſolent eſſe communiter per Jtaliam licet ſub varijs formis.

h ¶ Poſſet etiã forte qs dicere ꝙ filie femine cõprehẽdant ſub dicta ſubſtitutiõe qꝛ maſculinũ ſolet ꝯcipere femininuꝫ l.j.⁊ ibi late per Bar.ff.de ver.ſig.l.quicũq;.⁊ ibi per Bal.⁊ doc.C.de ſeruis fugi.l.ſi qs id qđ.⁊ ibi per Bart.⁊ Bal.ff.de iuriſdi.om.iu.generali.⁊ ibi per doctores de ele.li.vj.⁊ hr̃ in.l.j.C.de ꝯdi.inſertis vbi ꝑ doctores ꝙ ꝯditio hmõi ſi deceſſerit ſine filijs appoſita eſt hmõi ſubſtitutiõibus deficit ſi deceſſerit cũ filia femina:tñ in hoc indiuiduo dubiũ ſatis arbitror ⁊ inhereo in eã ſniam ꝙ nõ veniãt filie femine ſub verbo filijs iniũcta cõditione qꝛ in materia differẽti maſculinũ nõ cõcipit femininũ.l.ſi.ff.de tute. bart.in.l.j.de ver.ſig.Ang.Saly.⁊ moderni in.l.quicũq;.de ſeruis fugi. Pet.de anc.in.c.generali.de elec.li.vj.⁊ Bald.in.l.j. C.qui admitti.ſꝫ in cãu nr̃o apud teſtatorẽ erãt differẽtes maſculi a feminis:nam ipẽ teſtõr ſubſtituit exp̃ſſe maſculos ⁊ nõ feminas:ita ⁊ vr̃ ꝙ i tacita voluerit inuitare maſculos ⁊ nõ feminas.itẽ in inſtõne facit ẽt mẽtionẽ de filijs maſculis itẽꝫ teſtõr voluit venir̃ illos ð cippo domꝰ vt pꝫ ex finalibꝰ verbis iſtitutiõis.itẽ ex ṽbis appoſitis i ꝓhibitiõe aliẽatiõis.

i ¶ Femine autem non ſunt fundamentuꝫ domus ⁊ agnationis dato ꝙ ſint agnate ex quo non producunt palmites vt ita dixerim que ſint de domo.l.pronunciatio.ff.de verborũ ſig.⁊.l.ſunt auteꝫ de teſta.tuto. ideo non debent cenſeri de cippo domus prout ⁊ al's his conſului: lꝫ verba cippus domus non ſint verba legalia:neptis. eni' ex filia non excludit ſubſtitutum ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis quando ex coniecturis apparet voluntas teſtatoris: probat text. in.l.j.in ſi.C.de condi.inſer.iunctis nota.ibi per doc. ⁊ dicunt ibi Raph.Fulg.⁊ Pau.de caſt.ꝙ ſatis apparet de voluntate teſtatoris ꝙ appellatiõe liberorũ noluit venire filiã feminam filij ſi habebat filiam queꝫ non inſtituerat vniuerſaliter ⁊ dicit ibi Paulus ſe ita conſuluiſſe ⁊ ꝙ ſuo conſilio ſe ſubſcripſit collegium florentinum ⁊ omnes aduocati curie romane qui erant plures ⁊ ſolemnes ⁊ idẽ tenuit in cõſilio.lxxij.incipiente caſus frequenter contingit ⁊ ſubdit ꝙ Padue cõſuluerunt Raphaeles ⁊ ſubdit ꝙ indubitanter hoc teneret ſi ſubſtituti eſſent de liberis teſtatoris. ideꝫ voluit Rapha.Fulgo.in tacita cõditione legali in.l.cum acutiſſimi de fideicommiſſis ad idem quod no.Barto.⁊ Jmo. in.l.ſi.ff.ad treb.⁊ Joan.andr.poſt Ricciar.maluꝫ.in addi. Specu.in rubrica de teſta.ad idem quod no.Barto.in conſilio mihi.clxxxij.incipien.Angelus mance ⁊ Pau.de caſt. in cõſi.cclv.incipiente viſo dicto teſtamento ⁊ cõſil.cclvj. incipiente teſtamento Michaelis in quibus volunt ex ſimilibus coniecturis ſub verbo maſculino filijs non venire feminas ⁊ profecto non minus vrgentes coniecture militant in caſu iſto immo meo iudicio longe maiores : ⁊ maxime ẽt quia voluit prouidere ne remaneant indotate: ſi eniꝫ ſuccederẽt eorũ p̃ribus nõ veriſilr̃ haberẽt remanere ſine dote.

k ¶ Jtẽ maxie vrget qꝛ teſtator poſtea ipſi Bernardino qui habebat ſorores ex Dñico ꝑdefuncto aſſignauit pro parte ſua tertiam vel pene tertiã partẽ ſuorũ bonoꝝ ⁊ deſignauit ꝙ tertia ẽt reſidui nõ diuiſi ad eũ obueniret ⁊ de ſororibus que erant in eodẽ gradu nullã habuit ꝯſiderationẽ ex quo deprehendit ꝙ intentio ſua erat ꝙ ipſe Bernardinus pro tertia p̃te ſuccederet eidẽ:⁊ iõ demõſtrauit ſatis aperte nõ eſſe intentionis ſue ſubſtituiſſe filias Dominici in portiõe ipſius Dominici vna cũ Bernardino:maxie cũ illã aſſignationẽ fecerit pro p̃te ſua vt dixi:⁊ maxie cũ exp̃mat ꝙ vult teſtm̃ eſſe ſaluũ:⁊ꝫ poſtea aũt geſtis p̃ius geſta iterpetrant ⁊ declarant cañ.cuꝫ per bellicã.xxxiij.q.ij.⁊ ibi glo.⁊.xviij. diſt.peruenit.⁊.xliij.diſt.in multis.⁊ per glo.in.c.ſcribã.de ꝓſump.nec refragat ſiquis dixerit ꝙ teſtm̃ remanet ſaluũ in ceteris nõ diuiſis qꝛ attentis diuiſis ⁊ his que iudicauit remanere cõia pro tertijs p̃tibus parũ vt arbitror remanſit ⁊ declarauit ꝙ volebat generaliter ꝙ venirent pro tertijs partibus dum in ꝯtu diuiſionis appoſuit penã ꝙ niſi al's ꝯueniens haberet tertiũ tũc loco pene habeat quartũ vt pꝫ ibi dum dicit doue li toccha in terzo alora li tocchi in quarto del tuto e lo reſto ſacreſca a laltri ⁊c.⁊ ſic facit mentioneꝫ de tertio ⁊ quarto totius:⁊x multis ergo demonſtrat veriſimilis mens teſtatoris ꝙ dictũ ṽbũ filijs appoſitũ in dicta ꝯditiõe nõ verificet in ſororibus Bernardini nec in eius filia.

l ¶ Et ex his ꝯcludo ꝙ dictus Bernardi.cenſeat inuitatus in dicto teſtõ ⁊ hoc primo ſcðo ꝙ fuerit locus ſubſtitutiõi: ita ꝙ veniant ſubſtituti:tñ ex ꝑſona Bernardini veniat detrahenda legittima ⁊ trebelleanica ⁊ eis detractis reſiduuꝫ reſtituat ipſis ſubſtitutis ⁊ poſſet attentari ꝙ idẽ foret ſi teneremus teſtm̃ vitiari agnitione quaſi poſthumi ⁊ filij poſiti in ꝯditione nõ cenſerent tacite inuitati:naꝫ tunc poſſet intelligi ꝙ ſubſtitutio ſit facta poſt mortẽ filioꝝ decedentiũ ſine filijs:tñ nõ cenſeat factã ipſis filijs inſtitutoꝝ ſed ipſis primis inſtitutis ⁊ ſic cenſet facta ſub duplici ꝯditione.ſ.ſi ipſi deceſſerint ſine filijs vel ſi eoꝝ filij deceſſerint ſine filijs prout ⁊ tangit Bar.⁊ doc.in.d.l.centurio.⁊ hoc firmat ibi Jmo.⁊ idẽ in effectu vult Bal.in.l.precibus.C.de impu.⁊ in.l.ab eo de fideicõ.qđ ⁊ firmat bar.eo caſu quo al's nõ valeret ꝓut nõ valeret ſi nõ eſſet neq; cenſeret filius filij honoratus:⁊ tñ cenſeret oneratus ⁊ illa ṽba ⁊ ita ſubſtituat ꝑ fideicommiſſuꝫ dictis decedẽtibus dicto tali decedẽti itelligat ꝙ filijs inſtitutorũ decedẽtibus ſine filijs ⁊ ſic ablatiui caſus ſint illa verba dictis decedentibus ſuccedat dicto tali ſcilicet heredi inſtituto ⁊ ſic datiui caſus vel dictis decedẽtibus dicto tali hoc ẽ decedant dicto tali ſeu poſt eius mortẽ vel decedant ſibi qꝛ ſine filijs decedẽtes cenſeant decedere parentibus ex quo parentuꝫ ꝓgenies poſteritas tunc finit.

m ¶ Et ſi dicat ſit aliqualis violentia fateor:tñ qualitercunq; itelligant p̃nt illa ṽba accõmodari ad mentẽ teſtatoris quin aliqua violẽtia fiat ṽbis vel ſubintelligat aliquid:ſunt eniꝫ ruditer ⁊ inepte appoſita nec inconuenit ſi ṽba patiant aliquã violentiã vt actus nõ pereat.l.pater ſeuerinã.in prin.⁊ ſ.ꝯditionũ ṽba.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l. eas cauſas.eo.ti.⁊.c.ſi papa.de priui.li.vj.cũ ſi.⁊ ſi dicat tunc nõ cenſeret rogatus Bernardinꝰ:iõ ipſe nõ teneret reſtituere ex ꝑſona ſua nec ex ꝑſona p̃ris ex quo iſtitutio patris euanuit:iõ nunq; fuit p̃r obligatus merito ipſe nõ teneat ſed habeat integrã portioneꝫ r̃ndet ꝙ lꝫ ſm formã teſtamenti cenſet rogatus ipſe inſtitutus:tñ ab inteſtato cenſet rogatus heres ab inteſtato veniens de ſoluẽdis fideicõmiſſis ab herede relictis al's ſequeret ꝙ ſi teſtator inſtituit titiũ heredẽ ⁊ onerat ipſuꝫ legatis ⁊ fideicõmiſſis ⁊ ipſe repudiat:adeo ꝙ teſtm̃ ruit nemine exiſtente herede legata euaneſcerent:ẽt ſi extaret clauſula codicillaris qđ eſt falſum per.l.eã quaꝫ.C.de fideicommiſſis ſꝫ vnã lec.⁊ per ea que tradit Bar.in repeti.l.j.ff.de iure codi.xij.⁊.xiij.queſtionibus in generalitate ſui:lꝫ poſſet dubitari qñ nominatim ab herede ſcripto eſſet relictum argumento eius qđ tradit bar.in.d.l.eã quã.in ſi.ſed Pau. de ca.ibi ipugnet dictũ Bar.ꝑ tex.ibi ſed Bart.loquit qñ nominatim.ab vno herede ⁊ inter cetera allegat.l.celſus.ſ. ſi.de leg.ij.vbi Bar.intelligit noiatim eſſe relictum ab vno qñ noie ꝓprio nõ qñ nomine appellatiuo vnde nõ obſtat: preterea Bar.loquit in alio caſu vbi inſtitutio erat pro nõ ſcripta hic vero eſt caduca iter que quo ad ꝓpoſitũ eſt dr̃ia qꝛ vbi honor onerati eſt pro nõ ſcriptus redidit ad hereдеꝫ ſine onere: ſecus ſi honor onerati efficit caducus vt eſt expreſſum in.l.vnica.ſ.in primo.⁊.ſ.pro ſcðo.C.de cad.tol.

n ¶ Jdeo cum heredes ab iteſtato veniẽtes cenſent virtute clauſule codicillaris rogati de reſtituendo hereditatẽ heredibus ſcriptis in teſtamento ſi teſtm̃ poſtea vitiat ⁊ heres ſcriptus decedit viuo teſtatore fideicõmiſſuꝫ quo hr̃des ab inteſtato

inteſtato venientes erant rogati reſtituere hẽditatẽ dicto
Dominico heredi inſtituto pro tertia fuit effectũ caducuꝫ:
qꝛ ille inſtitutus deceſſit viuo patre.d.l. vnica.§.in triplici.
ideo redit ad venientẽ ab inteſtato cũ ſuo onere .ſ. reſtituẽ
di euenientе ꝯditione ſub qua ipſe Dominicus erat onera
tus niſi dicas ꝙ tunc fideicõmiſſum caducũ redit cũ onere
ad heredẽ qñ nõ eſt ſubſtitutus nec coniunctus ſed hic co
heredes ſcripti in teſtõ ſunt coniuncti in teſtõ ita pariter vi
dent̃ ꝯiuncti in cl'a codicillari: ideo illa portio accreſcit eis
d.§. pro ſcõo ſꝫ nõ refert quia ſiue dicamus ꝙ nõ accreſcat
prout videt̃ velle Bar.in.d.l.j.xj.q.de iure codi. ſi diligen
ter aduertat̃: nã dictũ argumẽtuꝫ videt̃ ꝯfundere illã theo
ricam Bar.ſiue dicamus ꝙ accreſcat quo ad ꝓpoſitum no
ſtrum reſultat idẽ effectus. nã ſi redit ad heredeꝫ redit cum
onere.⁊ per conſequens ipſe hꝫ reſtituere ſubſtitutis: ſi võ
hꝫ reſtituere cõiunctis certe ⁊ tunc reſtituit eaꝫ portionem
quaꝫ habebat reſtituere ipſi cuius portio caducatur.in hoc
tñ medullitus ⁊ ſubtiliter intuendo reſultat dr̃ia qꝛ ab ipſo
Dñico inſtituto nõ haberet detrahere niſi legittimaꝫ: non
enim detraheret trebellcanicã ex quo eodẽ tp̃e venirent de
trahende per ea que habentur in.l.q̃cq̃.C.ad.l.fal.⁊ in.l.in
rõne.§.qõ vulgo .ff.eo.ti.⁊ in.d.c. raynutius.⁊.d.c.reynal
dus ⁊ in.d.c.ſi pater.de teſta.in.vj.⁊ per ꝯñs nec ab eius cõ
functis quibus accreſcet: ideo licet allegans pro ſuis clien
tulis adducat pro ſua intentione theoricã Bar. in.d.l.j.xij.
q.tñ re vã obſtat ſuis clientulis reſpectu trebel.nihilomin⁹
tñ qꝛ dictũ bar.non loquit̃ qñ ipſi inſtituti ſunt inuicẽ roga
ti de reſtituendo ꝓut ſunt hic: lꝫ nõ ſimplr̃ ſed poſt morteꝫ
tum qꝛ dictum Bart.hꝫ dictũ ꝯ̃rium ſupra formatũ : tum qꝛ
ſupra cõcluſi dictos filios inſtitutoꝝ poſitos in conditione
cẽteri honoratos: ideo puto trebellcanicaꝫ detrahendã.

o ¶ Nec obſtat inſtr̃m diuiſionis quam fecit pater in vitaqꝛ
aduertenduꝫ eſt ꝙ dictus teſtator aſſignauit dicta bona di
cto Bernadino vt premiſſi non ſimplici cã donationis ſed
pro parte ſua prout eſt expreſſum in inſtr̃o diuiſionis pars
autẽ ſua nulla erat in vita ipſius Mãnis ſed obuentura erat
poſt mortẽ ipſius Mãnis: vnde ex quo alia cã exprimit̃ non
cenſet̃ eſſe cã donationis que ⁊ vbi aliqua cauſa non expri
mitur nõ preſumit̃ cauſa donationis ſi qua alia cauſa cogita
ri põt.l.ſi cum aurũ de ſolu.l.cũ de indebito.de proba.⁊ fa
cit.l.creditor.§.lutius.ff.mãdati.⁊.l.ſi filius.ff.de do.multo
ergo minus preſumatur vbi alia ſubeſt ⁊ eſt expreſſa ⁊ cum
diſtribuerit vniuerſum patrimoniũ vt ⁊ denotant illa ṽba
⁊ ſi neſuno nõ fuſſe ꝯtento ⁊c.fintẽda doue li toccha in ter
zo alora li toccha il quarto del tuto: qõ ⁊ appet ex prefatio
ne ipſius inſtrumenti vbi premittit̃ ꝙ ipſe Mãnes fecit di
uiſionẽ diuꝫ bonoꝝ ſuoꝝ inter ſuos filios ⁊ nepotẽ de qua
diuiſione dicitur ꝙ infertius fit mẽtio in ipſo inſtr̃o ita ꝙ
multofortius ceſſat p̃ſumptio donatiõis ex quo eſt de oib⁹
vel ſaltem quaſi de omnibus bonis idẽ denotãt illa verba:
remãghino cõe que denotãt ꝙ preſupponantur cõia vt de
notant illud verbuꝫ remãghino ⁊ nõ oino ab re qꝛ liberi in
poteſtate parẽtis cenſent̃ aliquo reſpectu dñi in vita parẽtis
bonoꝝ ipſius parentis.l.in ſuis.ff.de liber.⁊ poſthu.⁊.l.ij.
ff.pro herede.⁊.l.nihil.C.eo.ti.idẽ innuit̃ qꝛ aſſignauit bõa
aliqua pro parte ſua ipſi Bernardino nec aſſignauit cetera
bona pro ratis ſuis alijs: lꝫ deprehendat̃ ꝙ bona que reſta
hãt detractis forte bonis ſibi exp̃ſſe reſeruatis erãt aliorũ
nepotũ ex filio p̃mortuo ⁊ filij ſupſtitis: vñ non põt dici ꝙ
alijs donauerit nec appet ꝙ in alios tranſtulerit dñium ex
quo innuit̃ ꝙ nõ intendebat a ſe abdicare dñium ſed ſoluꝫ
volebat diuidere ratas obuenturas vt nõ haberent inter ſe
diuidere euenientе caſu ſue mortis.

p ¶ Nõ ⁊ ſuadet̃ ex eo qꝛ donatio inter parentem ⁊ liberos
in poteſtate eius cõſtitutos nõ valet.l.ij.C.de inoffi.dona.
⁊.l.donationes que.C.de dona.inter virum facit.l.frater a
fratre.ff.de conditio.inde.⁊ ea eſt potiſſima ratio qꝛ ſi pater
donat filio illud eſt profectitium filij ⁊ profectitiũ queritur
patri etiam inuito.l.placet.de acqui.here.l.cũ filio.de le.j.cũ
ſi.que iura lꝫ ſint in aduentitijs mutata : tñ in ꝓfectitijs ni
hil penitus eſt innouatũ hinc eſt ne actus ſit nullus ſus.in
patre cõcedente aliquid filio cenſet̃ potius aliter cõcedere
q̃ in donationẽ etiã ſi exprimat verbuꝫ donationis ꝓut vi
det̃ ꝓbare tex. in.l.ſi donatione.C. de colla.quilibet.n.cen
ſetur velle facere actum validũ ⁊ efficaceꝫ.l.ſi pretor.in p̃n.
de iudic.⁊.l.iij.ff.mili.te.⁊ licet ſubijciatur iuramẽtũ nõ pu
to ꝙ pater ſuo iuramento poſſit impedire iſtaꝫ reflexioneꝫ
cum eidem etiã inuito acquiratur per filium ar l. ſeruus ve
tante.ff.de ver.ob.⁊.l.etiã inuitis de acq.re. domi.⁊ ita alſ
late cõſulendo viſum eſt.⁊ vr̃ ꝙ iuramentũ nõ validat dona
tionẽ factã per patrẽ liberis in poteſtate lꝫ nonnulli ſint in
alia ſententia nõ expedit nunc intrare illã difficultateꝫ que
nõ eſt leuis ex quo in caſu noſtro nõ fuit cauſa donationis
expreſſa nec tacita cũ omnia verba ad aliã cauſam tendunt.

q ¶ Et inſuper optime vrget in ſimili tex.in.l.quid ergo el'pi
colo.de leg.j.vbi glo.Bar.⁊ doc.intelligunt illũ tex.ꝙ ſi te
ſtator inſtituit plures heredes equis portionibus ⁊ prelega
uit eis particulariter ſingulis certa bona ipſius teſtatoris
ita prelegatis in eos factis diſtribuendo inter eos quaſi vni
uerſa bona: lꝫ nõ dixerit ꝙ illa bona aſſignabat pro ptibus
eorũdẽ cenſet̃ velle ꝙ illa bona titulo prelegatorum relicta
ſuccedant in locũ portionis hereditarie ⁊ iudicent̃ vt por/
tiones hereditarie vt eſt ibi tex.valde notabilis: iõ veniunt
in reſtitutione fideicommiſſi etiã vbi alſ prelegata nõ veni
rent qꝛ eſſet inuicẽ rogati reſtituere portioneꝫ hereditariam
eorumdẽ prout voluit doc.ibi ⁊ Bart.⁊ ceteri in.l.qui.cœ
§.quidã liberis.ad trebel.de legatis autẽ ad ꝯ̃ctus procedit
argumentatio.l.ſi ex legati cauſa.de ver.ob.l. ſeruum filij.§.
cũ qui cyrographũ.de leg.j.⁊.l.ſi.C.eo.ti.cũ ſi.ideo etiam ſi
fuiſſet titulus donationis videret̃ idem dicenduꝫ per dicta
iura facit qꝛ legatũ donatio eſt dicit tex.in.l.legatũ donatio
eſt de lega.ij.⁊ maxime cum exprimatur ꝙ pro parte ſua qꝛ
tũc verba ipſa demonſtrant ꝙ ipſa bona dat loco portionis
ſue hereditarie: iõ magis ſuadet ratio ꝙ tunc ſubroget̃ loco
portioni hẽditarie ⁊ quicquid eſſet qñ eſſet expreſſus titu
lus donatiõis: tñ i caſu iſto i quo nullũ ṽbũ ſonat i donatio
nẽ.d.l. qd ergo.⁊ ſupradicta theorica vr̃ militare i caſu iſto.

r ¶ Et maxime qꝛ videmus ꝙ relicta in teſtamento ſi dantur
in vita cenſentur data cauſa implendi ipſa relicta potiuſq̃
cauſa donationis.l.lutius.el.j.de leg.ij.⁊.l.filie legatoꝝ.C.
de leg.vbi bal.dicit ꝙ ſiquis legauit pro dote ⁊ poſtea illud
qõ legauit dat in vita pro dote cenſet̃ illa dos haberi ex cã
legati: ita ꝙ lꝫ alſ dos cõferatur: tamen dos illa tanq̃ lega
tum nõ cõfertur ſm eum qõ dictũ Rapħ.ibi dicit eſſe per
petuo notandũ ⁊ videtur cum eo tranſire ⁊ licet ibi vbi nõ
exprimitur ⁊ eſt titulus nouus poſſit eſſe dubiuꝫ: tamen in
caſu iſto in quo nulla cauſa ſubijcit̃ niſi pro parte ſua.⁊ pars
ſua nõ poteſt re vera intelligi niſi illa que eſt eidẽ obuentu
ra ab inteſtato que videtur eidem tacite relicta ab ipſo teſta
tore ar.l.ſiquis cum nullum.⁊.l.ꝯficiuntur.in prin. de codi.
⁊ maxime ex quo eum rogauit per clauſulã codicillarẽ: vnde
ex quo aſſignauit pro dicta parte tacite relicta ab inteſtato
videtur ꝙ ſimus extra dubitationeꝫ ꝙ ex quo portio ſua eſt
ſubiecta reſtitutioni: ita ⁊ ſint ſubiecta reſtitutiõi dicta bona
diuiſa ſibi pro ſua parte aſſignata: ⁊ maxime ex quo genera
liter voluit ꝙ teſtamentũ ſtaret firmuꝫ vt pꝫ ex ṽbis in prin.
inſtrumenti diuiſionis poſitis ibi ſalua ſemper ſua vltima
voluntate de qua pꝫ ⁊c.vltima ſua voluntas generaliter di
ſpoſuit ꝙ vnus alteri ſuccedat in portione ad premorienteꝫ
deuoluta de bonis ipſius Mãnis: ergo teſtator voluit ꝙ iſta
pars Bernardini deueniret ad ſuperſtites filiũ ⁊ nepotes:
ex quo ad euꝫ eſt purificata cõditio: ideo ſi poſtea voluit in
diuiſione ꝙ remaneret ſemper ſalua dicta vltima voluntas
⁊ pro illa parte in qua virtualiter erat facta ſubſtitutio dicto
Bernardino aſſignabat eidẽ bona que volebat eſſe ſua eui
denter aliqua in totum diuiſa aſſignando aliqua cõmunia
datur intelligi ꝙ volebat ꝙ illa bona aſſignata pro parte ve
nirent in ſubſtitutione facta in teſtamento ſeu vltima volun
tate ⁊ dicatur voluit remanere firmã ipſam vltimã volunta
teꝫ in bonis que ſibi reſeruauit reſpondet̃ ꝙ aliqua reſerua
uit ſibi in vita pro ſuo victu ⁊ tamen de illis ibi poſtea di
ſpoſuit ꝙ eſſent cõmunia ita ꝙ ſi illud inſtrumentũ diuiſio
nis tribuit ſpecialẽ tituluꝫ ita tribuit in iſtis bonis reſerua
tis ſicut in alijs ex quo de iſtis diſpoſuit prout de alijs ma
xime attentis verbis que precedunt ⁊ que ſequuntur de
monſtrant diſpoſitionem omnium bonoꝝ que ſupra ſunt
ponderata ita ꝙ ſi alia nõ veniunt in ſubſtitutione nec iſta
vt ſupra reſeruata.item iſta reſeruata ſunt vt arbitror mul
tum pauca reſpectu aliorum: ita ꝙ non eſt veriſimile ꝙ vo
luerit ita exinanire ſubſtitutiones factas in vltima volunta
te quam expreſſe diſpoſuit ꝙ eſſet firma.

s ¶ Inſuper ſi bona reſeruata nõ cenſebant̃ per ip̃m inſtr̃m
diuiſionis aſſignata fruſtratoria quo ad ipſa bona fuerunt
appoſita illa verba ſalua ſemper ſua vltima voluntate ⁊c.cui
enim dubium ꝙ vltima voluntas remanet firma quo ad ea
bona ſuper quibus de nouo nõ diſponit: vt igit̃ illa verba

non ſunt ludibrio poſita vt decet iuxta .l. ſi quando de leg.i.ꝛ.c.ſi papa de priui.ꝛ qꝺ p Bald.in rubrica.C.de fide inſtru.dicentem ꝙ nullum verbũ in inſtrumenti poſitũ dꝫ cenſeri poſituꝫ ſine virtute aliqd interpetrádi interpetrenꝭ poſita ꝙ ipſe Mãnes per illã aſſignationẽ quam faciebat no lebat in bonis que aſſignabat derogari diſpoſitioni facte in vltima voluntate quominus in eis vnus ſuccederet alteri: ꝛ maxime qꝛ cõcurrit etiam coniectura que ſumitur ex .d.l. quid ergo ꝛ qꝺ ibi per doc.que multũ ꝯfert ad propoſituꝫ.

t ℭ Ex qbus oĩbus cõcludo ꝙ bona aſſignata ſiue ꝑ diuiſo ſiue pro indiuiſo dicto Bernardino in dcã diuiſione ſubia ceant reſtõni prout cetera bona dicti Mãnis ſiqua eſſent ex qbus virtualr eſt rñſum ꝯſultationi quo ad finalẽ intentuꝫ quo ꝯſultamur: ſed deueniendo ad formalia queſita vtrum teſtm̃ ſit ruptum rñdeo ꝙ nõ quo ad ſubſtõneꝫ fideicõmiſ ſariã p autẽ.ex cauſa.C.de liberis ꝑte.ꝛ hoc puto ſatis claꝝ: lꝫ alr̃ ſit dubiũ an teſtõ rupto agnatione poſthumi ꝯſeruetꝭ quo ad legata ꝛ fidei cõmiſſa ꝛ de hac ſubſtõne fideicõmiſ ſaria agiꝭ in hac ꝯſultatione quo ad inſtõnem vtrum teſtm̃ rumpatur non puto eſſe vim cum ad ea nõ agatur ꝛ militet virtus clauſule codicillaris. Laus deo.

ℭ Abſolutus vigore ſententie que trãſiuit in rem iudicatã ne teneretur reddere rationeꝫ cuiuſdam adminiſtrationis: an poſſit iterum cogi in dictam rationem reddat:ꝛ an ex cõ tractu procuratoris ſeu adminiſtratoris queratur actio do mino ſine ceſſione.

ℭ Conſilium cclxxiiij.

IN nomine dñi noſtri Ieſu Chriſti. ℭ Premittenduꝫ eſt ꝙ dicta ſñia que tranſiuit in rem iudicatã eſt ſeruan da inter partes ꝛ liti imponit finem ita ꝙ in ter eas h̃ reſpectu facit ius nec reuocari põt pretextu iniuſtitie.l.j.ꝛ.l.qꝺ iuſſit in ſi.de re iudic.ꝛ.l.ad p emptorias.C.ſententias reſcin.nõ poſſe.hr̃ enim pro veritate ipſa res iudicata inter partes.l.res iudicata.ff.de regu.iuris itaqꝫ ſi eadeꝫ queſtio iterato reſuſcitatur obſtat exceptio rei iudicate.ff.de exceptio.rei iudi.per totum ꝛ hec quidẽ ſunt expedita ſolum eſt videndum quid virtualiter comprehen datur ſub dicta re iudicata.

a ℭ Sñia autem ſui natura hꝫ neceſſariam relationem ad pẽ titionem.l.vt fundus.ff.cõi diui.c.lꝫ eli de ſymo.cle. ſepe.ꝺ ver.ſigni. ꝛ.c.qualiter ꝛ quando de accuſ.in caſu aũt noſtro nedum tacite ſed expſſe ſñia hꝫ relationẽ ad petitionẽ quia iudex ſñiando abſoluit Franciſcuꝫ a petitione dñe Iſabete in petitione autẽ dcẽ Iſabete ꝯtinebaꝭ ꝙ dcũs Franciſcus adminiſtrauerat bona ꝛ res q̃ remanſerãt in hrẽditate Chri ſtophori ꝛ que ſpectabãt ad eius Iſabete ꝛ Chriſtophori fi lios ꝛ ꝙ ex cauſa dicte adminiſtratiõis ad eius manus per uenit fructus pecunie ꝛ alie res ꝛ bona dicti Chriſtophori ꝛ poſt mortẽ Chriſtophori debitis dictis filijs ꝛ cuꝫ dictis filijs poſtea defunctis ipſa Iſabeta ſit heres petit dcm̃ fran ciſcũ ꝯdẽnari ad reddendũ rõnem adminiſtrationis ꝑdicte ꝛ ad reſtituendũ reliqua:iõ p dcãm ſñiaꝫ dictus franciſcus fuit abſolutus a redditione rationis ꝛ reſtitutionis reliquo ruꝫ in redditione autem rationis virtualiter continetur ꝙ exhibeantur libri ꝛ eorum copia fiat ei cui reddi debꝫ ratio ꝛ reliqua reſtituant vt eſt expreſſum ꝛ ibi Bart. ꝛ doc.in.l. cuꝫ ſeruus.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ in.l.ſi cui.eod.titu.ꝛ.l.ſi ita ei ſecundo.§.penult.de manu teſtamento.principaliter autem in redditione redditionis venit reſtitutio reliquorũ. nam propter reliquorum reſtitutioneꝫ deuenitur ad ratio nuꝫ computationeꝫ :adeo ꝙ vbi nulla ſunt reliqua neqꝫ ali quid reſtituendum non eſt ratio reddenda.l.cũ teſtamento in ſi.C.de teſta.prout volunt glo.Cy.Bart.ꝛ docto.in.d.l. cum ſeruus. in caſu auteꝫ noſtro iſte Franciſcus eſt abſolu tus ꝛ a reſtitutione reliquorum ꝛ a ratione reddenda ꝛ nõ poteſt reſtringi pro ratione reddenda ad exhibendũ libros ſuos quos ſua pecunia fecit ꝛ manibꝰ ſuis ſcripſit ꝛ de eo ſcripta librorum cantant ꝛ hec hactenus videntur ſatis cla ra :ꝛ ideo ſi dictus Franciſcus aliqua penes ſe habet ad eũ peruenta occaſione dicte adminiſtratiõis : licꝫ illa debuiſſꝫ redde ſi nõ fuiſſet abſolutus nec refutatio emanaſſet:tamẽ obſtante re iudicata nequit amplius aſtringi :forte autẽ alr̃ reddidit rationem ꝛ pro reliquis aliqua compenſauit:ita ꝙ conſecutus fuerat liberationem de his extante re iudicata non eſt inueſtigandum amplius. Ex quo infertur ꝙ licet extent debitores forte facti mediante dicta adminiſtratiõe: ita ꝙ alr̃ dictus franciſcus teneretur in reſtitutione reli quorum cedere actiones cum ſit abſolutus non tenebitur dictas actiões cedere nec reſtituere pecunias vel res quas ab eis exigere in futurum contigerit.

b ℭ Sed remanet ſcrupulus viꝫ dominus agere poſſit ad uerſus debitores abſqꝫ ceſſione ꝛ ꝑfecto p ꝓcuratorẽ re gulr̃ nõ queriꝭ actio ſine ceſſiõe.l.poſſeſſio.§.ꝛ ſi poſſeſſio. ff.de acquir.poſ.ꝛ.l.j.C.p quas ꝑſonas nobis acq.lꝫ auteꝫ habeat plures fallẽtias de qbus p gl.in.§.ſi qs alij inſti. de inuti.ſtipu.p Bar.ꝛ doc.in.l.ſtipulatio iſta.§. ſi qs inſulã. de ver.ob.p doc.in.d.§.ꝛ ſi poſſeſſio. ꝛ in.l.j.C. de actio.ꝛ obl.ꝛ alijs multis locis quibus nõ video applicari poſſe ca ſuꝫ noſtrũ niſi dicamus ꝙ iſti debitores ſint redapti ex vẽ ditione rerũ ſpectãtiũ ad ipſos filios Chriſtophori:ꝛ ideo fuerit actio vtilis queſita ipſis filijs ꝛ ſucceſſiue ipſi Iſabe te qꝛ qñ ꝓcurator vẽdit rẽ mãdãtis queriꝭ actio ipſi dño.ſ. vtilis ſine ceſſione.l. iulianus .§. ſi procurator. de actio. emp.ꝛ.l.quod procurator ex re.ff.de procur. prout volunt Barto.ꝛ doc.cõmuniter in dictis iuribus.ꝛ in .d.§. ſi quis inſulam nec eſt reſticãdũ in dubiũ in vis deciſiua: lꝫ in ſtri cta diſputatione ꝯtrium videreꝭ magis tenẽdũ ꝑut ꝛ ꝯtriuꝫ poſt glo. firmat Rapha. fulg. in .d.§. ſi procurator.ſed re tenta dicta cõi opi.ꝛ cõi lec.ad dictuꝫ.§.ſi procurator ꝛ ſic ꝙ procurator vẽdens rem domini querat actionem ex ven dito ipſi dño ſine ceſſione:nihilominus in hoc indiuiduo non puto queſitã actionem fuiſſe dictis filijs Chriſtopho ri ꝛ ſucceſſiue dicte Iſabete.nam preſupponuntur duo ſci licet ꝙ dictus Franciſc. adminiſtrabat ſine mandato do minis vel legiãnam forte erant bona cõmunis promiſcue adminiſtrabat bona cõmunis ꝛ cõmuniter reponebat fru ctus cõmunes ꝛ illos ſine diſtinctione vendebat ita ꝙ nul lum mandatum preſupponitur ſecundo ꝙ ipſe vendebat ſimpliciter non nominando filios Chriſtophori nec aſſerẽ do ſe adminiſtratorẽ:licet forte ſingulas venditiones hoc vel illo modo factas probari ſit impoſſibile:tamen liber di cti Franciſci in quo apparent deſcripta dicta nomina de bitoruꝫ non nominantur dicti filij Chriſtophori nec dicta Iſabeta ſed deſcribuntur pro debitoribus dicti Franciſci nec aliter probari poſſunt niſi pro debitoribus Franciſci: ex quibus eliciendum eſt ꝙ actiones ſint Franciſci ꝛ non dicte domine Iſabete.

c ℭ Nam dicit Bald.in.d.l.ꝙ procurator ex re ꝙ actio non queritur ſine ceſſiõe qñ eſt adminiſtrator ſine mãdato:ꝛ lꝫ dubiũ poſſet reſultare tale dictũ qñ adminiſtrator ſine mã dato venderet adminiſtratorio noĩe vel ſimpliciter vende ret noĩe dñi ꝛ dñs ratũ haberet qꝛ ratihabitio retrotrahiꝭ ꝛ mandato comparatur.l.ſi.C. ad mace.ꝛ .c. ratihabitio. de regulis iuris.in.vj.tamẽ qñ vendit nomine proprio non cẽ dit dictus ſcrupulus qꝛ non poteſt ratificari per me id qꝺ meo nomine non eſt geſtum.l. ſi pupilli.§. ſed ſi ego.ff. de negoc.geſt.ꝛ in regula qꝺ meo nomine geſtum non eſt ra tum habere non poſſum in ſexto ꝛ h̃ vt faciat negociuꝫ ſuũ ꝛ actionẽ querat ex ꝯtu vel quaſi prout ꝛ declarat Bar.in l.j.§.ſꝫ ꝛ ſi cũ quis.ff.de vi ꝛ vi arma.loquẽs ĩ ꝓprijs termi nis.ſ.qñ quis vendit rem meam nõ meo noĩe non poſſum habere ratum vt querã mihi actionẽ ex eo contractu :lꝫ poſ ſim habere ratum in mei preiudicium vt ex illa venditio ne queratur dominium ſeu aliud ius emptori ꝛ ego illud perdam.l.ſi fundus.ff. de pigno.ꝛ.l.mater.C. de rei vendi.

d ℭ Item in ſubſidiũ poſſum habere ratã venditionem rei mee non factã nomine meo vt querã actionẽ ad preciũ ad uerſus venditorem.l.j.C.de rebus alie.non alie. ꝛ.d.l.ma ter:licet Bar.dicat ꝙ etiam ſi ratificat re non perempta ꝛ non preſcripta querat actionẽ negociorum geſtorũ aduer ſus vendentem ſi ratificat contemplatione dicti venditoris vt.ſ.emptor non habeat regreſſum de euictione ꝯtra ipſum venditorem : nam tunc quis vtiliter geſſit negocium ven ditoris querit ſibi actionem negociorum geſtorum contra riam aduerſus venditorem non vtilem ſed directam in primo caſu .ſ. quando ratificat re perempta vel preſcripta nõ gerit contemplatione venditoris qui iam eſt ſecurus de euictione: ideo tunc querit directam vtilem alij contra nõ eſt preſentis diſcuſſionis:ſi itaqꝫ dictus Franciſcus non ha bebat mandatum ꝛ non vendebat nomine filiorum Chri ſtophori ſed ſuo proprio noĩe nulla actio potuit eis queri aduerſus emptores per predicta.

e ℭ Et ꝓprio

e ¶ Et ꝓprio nomine preſumit facta.l.ↄ magis de ſolu.ↄ.l.
papinianus.ff.mandati.ↄ.l. ſi ita ſtipulatus.§.griſogonus.
de verbo.ob.ↄ tantomagis eſt veriſimile:ex eo qꝛ vendebat
promiſcue res ſuas ↄ dictoꝝ filioꝝ Chriſtophori:ↄ inſuper
faciebat de eis ſcripturas in libro ſuo ſub nomine ſuo.itē ſi
eſſet adminiſtrator cū mandato:ↄ ſic ꝓcurator ↄ vēderet nō
ꝓcuratorio noīe ſꝫ ꝓprio idē eſſet:qꝛ nō quereret actioneꝫ
dn̄o vtilē ſine ceſſione.nō enim geſſiſſet.tn̄c actū vt ꝓcura-
tor:ↄ correſpectu poſſet dici nō ꝓcurator vendit.iō tunc nō
militant.d.l.iulia.§.ſi ꝓcurator.ↄ.d.l.qđ procurator. ↄ ideo
tunc nō querit actio ſine ceſſione ꝓut voluit Ang.in.d.l.
qđ ꝓcurator ex re dicens ꝙ ſi ꝓcurator ſtipulator nomine
ſuo ipoſſibile eſt ꝙ vlla actio querat dn̄o ſine ceſſione alle-
gat.l.idēqꝫ.§.ſi cui.ff.mādati.ↄ Saly.in.d.l.qđ ꝓcurator ex
re intelligit illā.l.qđ ꝓcurator qn̄ ſtipulat vt ꝓcurator.item
Bar.in.d.§.ſiquis inſulā vbi ponit caſus in quibus alteri
per alteruꝫ querit actio loquit quando quis alteri ſtipulat.

f ¶ Itē Pau.de ca.in.d.l.qđ ꝓcurator ex re vult ꝙ vt ꝓcura-
tor ſtipulet alteri alias dicit ipſe nō ꝓcederet ↄ vult ꝙ duo
iteruenīant.ſ.ꝙ vt ꝓcurator ſeu noīe dn̄i ↄbatur:ↄ ꝙ verba
executiua ↄcipiat in pſonā dn̄i:ſꝫ obligatiua ↄcipiat in ſuaꝫ
pſonā ꝓpriā:adeo ꝙ ſi ꝓcurator ꝓcuratorio noīe vendit rē
dn̄i ↄ ſtipulat ꝓcuratorio noīe ſibi vt ꝓcuratori dn̄i preciū
dari nō querit dn̄o vtilis actio ſine ceſſione ſm eū ꝙ vlti-
mū.lꝫ dubitationē habeat per generalitatē.d.l.qđ ꝓcurator
ex re.ↄ.d.§.ſi ꝓcurator.tn̄ caſus noſter remanet clarus ſaltē
ex alijs medijs ſupra deductis.fit ergo ↄcluſio ex premiſſis
ꝙ dicta Iſabeta vt hſa dictoꝝ filioꝝ Chriſtophori nō pōt
petere aduerſus dictū Franciſcū ꝙ ſibi reddat rationē ad-
miniſtratiōis nec ꝙ reddat reliqua vel ꝙ cedat dictas actio-
nes aduerſus debitores redactos ex dicta adminiſtratione
nec ꝙ exhibeat libros pro reuidenda ratione:nec ēt pro exi-
gendis dictis debitorib⁹ quos exigere neqt. Laus deo.

¶ Siquis fuerit ſubſtitutus ſi iſtitutus deceſſerit ſine fi-
lijs an ſi inſtitutus decedat cū filia femina faciat ceſſare ſub
ſtitutionē:ↄ ſic an hoc caſu maſculinum ↄcipiat femininū.

¶ Conſilium. cclxxv.

In noīe domini noſtri
Jeſu xpi. ¶ In pn̄ti ↄſultatiōe pmo aſpectu
vr̄ dōm ꝙ dcī ſubſtituti minime admittant.
a ¶ Nam vulgatum eſt ↄ notiſſimum in iure
ꝙ maſculinū ſolet ↄcipere femininū.l.j.ↄ.l.
ꝓnunciatio.de ver.ſig.ↄ.l.qui duos.de leg.iij.ↄ.l.quicunqꝫ
C.de ſer.fug.ↄ.c.generali.ↄ ibi per can.de elec.lib.vj.cū in-
finitis ſimilibus:ↄ in hac ↄditione adiecta in ſubſtitutione
ſi deceſſerit ſine filijs ꝓbat in.l.lutius lulcimo.ff. de here.
inſti.vbi primo fit mentio de ↄditione ſi deceſſerit ſine filijs
poſtea vtitur verbo liberis qđ eſt cōmune maſculis ↄ femi-
nis ꝓut hoc argumēto vtentes dicūt per illū tex. doc.ꝙ in
hmōi ↄditione appellatione filioꝝ veniunt nepotes:ad hoc
ēt tex.ↄ qđ ibi hr̄ in.l.j.C.de condi.inſer.qđ maxime dicēdū
eſt ex veriſimili voto parētis qđ ē ꝙ eius bona deuoluant
ad eius poſteros ar.l.nā ↄ ſi parētibus in prin.ff. de iniuſto
teſtō.ↄ.l.ſcripto.ff.vnde liberi.ↄ.l.cū ratio.de bonis damna
to.nō ſoluꝫ ad priores in gradu tempore mortis ipſius pa-
rentis:ſꝫ ēt ex perſona eoꝝ ad alios ipſius prioris in gradu
poſtea deſcendentes.l.vnica.C.de his qui ante aper.ta.

b ¶ Et eſt adeo potens talis coniectura ꝙ in hmōi ſubſtitu-
tione facta poſt mortē filij honorati:lꝫ nulla fiat mentio de
filijs ſꝫ ſimpliciter fiat poſt mortē filij honorati:tamē ſub-
intelligit ſi deceſſerit ſine liberis:adeo ꝙ ſiue maſculi ſiue
femine ſuperſint tēpore mortis filij cui eſt facta ſubſtitutio
ſubſtitutus excludit ↄ ſubſtitutio euaneſcit.vt eſt expreſſuꝫ
in.l.cuꝫ accuratiſſimi.C.de fideicommiſſis.ↄ in.l.generaliter
§.ſiquis aūt.C.de inſti.ↄ ſubſti.ſub ↄditione factis.quanto
ergo fortius ſi teſtator expreſſit ↄditioneꝫ ſi deceſſerit ſine
filijs eſt interpetrandū ꝙ voluerit ſubſtitutos excludere ſu
perſtitibus neptibus ex filio inſtituto cui facta eſt ſubſtitu-
tio:nec vr̄ ꝙ ex aliquibus ↄiecturis que habent ſe adeſſe ↄ
nō eſſe debeamus recedere a clara diſpoſitiōe iuris in caſu
quo de filijs nulla eſt facta mentio:ↄ ex pſumptione iuris
adeo efficaci que cauſauit tam exorbitantē diſpoſitioneꝫ ꝙ
ſubintelligat ↄditio vbi nō fuit adiecta vt in iuribus ꝓalle
gatis:ↄ vbi apparet nō ſcripta preſumitur dicta ↄ obmiſſa
errore ſcribentis.l.cum auus.ff.de condi.ↄ demon.ideo nō
videt ꝙ lꝫ teſtator in primo teſtamento dixerit ſi deceſſerit
ſine filijs maſculis propterea in ſecundo teſtamēto cenſeat
voluiſſe excludere feminas illiſqꝫ preferre ſubſtitutos:nam
ex quo fecit ſcdm receſſit a prima voluntate.ideo ſtante ſe-
cundo videtur recedere a primo in eius mente.l.ſi iure.ff.
de leg.iij.ↄ.§.poſteriore inſti.quibus mo.teſt.infir.ↄ ſimili-
ter:nec ideo qꝛ noluerit de bonis ſuis filias dotari vltra ſu
mam in teſtamento taxatam videtur vrgens coniectura ꝙ
propterea voluerit ſubſtitutos preferre ipſis filiabus femi-
nis:nam illud onus potuit adijcere fauore futuroꝛuꝫ maſcu
lorū vel fauore ipſius iſtituti vel ex alia cā nobis abſcōdita.

c ¶ Voluntates enim hominū varie ſunt.l.qꝛ poterat.ff.ad
treb.ↄ quot capita tot ſnīe can̄.ſicut in ſacramentis.de cō-
ſecra.di.iiij.iuxta illud velle ſuū vnicuiqꝫ eſt nec voto viuit
vno.ↄ Ouidius.Pectoribus mores tot ſunt quot in orbe
figure:ideo diuerſitateꝫ corporum ſequitur diuerſitas ani-
morum.c.qꝛ diuerſitateꝫ corporū in prin.de ↄceſ.preben.
vnde ex his coniecturis non videt excludenda dicta neptis
cum ius videatur requirere ꝙ voluntas teſtatoris euiden-
ter appareat contra cauſa.l.j.in ſi.C.de condi. inſer.

d ¶ Lꝫ aūt pdicta videant nō mediocriter aduerſari dictis
ſubſtitutis:tn̄ diligēter intuendo menteꝫ teſtatoris iuriſqꝫ
diſpoſitionē tandē puto rn̄dendū ↄ iudicandū pro ſubſtitu
tis in hoc indiuiduo:nā premittendū eſt ꝙ in vltimis vo-
luntatibus voluntas teſtatoris eſt preceteris amplectenda
l.in cōditionibus primū locū de cōdi.ↄ demon.ↄ.l.cū virū
C.de fideicom.cū infinitis:vt ita dixeriꝫ ↄcordantijs hinc
inquit Bal.in.l.cuꝫ quidā.C.de ſeruis neceſſarijs heredi.
inſti.ꝙ iudex dꝫ ſequi voluntatem teſtatoris prout venator
leporē videmus ꝙ ex ↄiecturata voluntate teſtatoris offen
dimus verba aperta teſtatoris vt ↄtingit in omnibus taci-
tis ſubſtitutionibus.de quo in.l.ſi.C.de inſti.ↄ ſubſti.ↄ in
l.hoc iure.ff.de vul.ↄ pup.ↄ in.l.precibus.C.eo.tit.ↄ in eis
per doc.ↄ per Bar.ↄ ceteros in.l.j.ↄ.ij.ff.eo. tit.item con-
tingit in caſu.l.cum auus.de condi.ↄ demon.ↄ in.l.genera-
liter in prin.ↄ in.§.cum autē.C.de inſti.ↄ ſubſti.qđ ↄ mille
caſibus diligens indagator facile inueniet.

e ¶ Secundo premittendū duxi ꝙ maſculinum nō trahitur
ad femininū ex vi verborum ſed ex interpetratione ↄ exten-
ſione.l.pronunciatio in prin.ff.de ver.ſigni.ↄ no.Bar.in.l.
j.eo.ti.niſi ſit tale maſculinuꝫ qđ exigat ſubſtantiuum com-
munis generis puta ſi dicatur ſiquis vel ſi qui vel quilibet
ↄ huiuſmodi adducendo tex.ibi ſed etiā eo caſu ꝙ ex inter-
petratione cōtineatur femininum tenuit expreſſe Raphe.
fulg.in.l.quicunqꝫ.C.de ſer.fugi.per tex.ↄ in.l.ſi quis vel ſi
qua.C.ad orſi.ↄ cōtrariū etiā eo caſu volunt ↄſulendo ſu
per eodē facto Jo.de ligna.Ricciar. de ſaly.ↄ Jo. de fantu.
volentes ꝙ ſi ſtatutū dicit ꝙ ↄiuncti ex linea paterna ex-
cludant matrē ↄ cognatos ſub verbo ↄiuncti nō compre-
hendunt femine agnate:ↄ tamē participiū ↄiuncti requi-
rit neceſſariū ſubſtantiuum prout pronomen quis ↄ ſimilia
verba incipit conſilium Jo.de lig. quedam Catherina pu-
pilla deceſſit ↄſiliū vero Ricciar.de Saly.incipiente que-
rit primo an ſine in quo ad propoſitū fit formaliter inquit.

f ¶ Ad tertiū dico ꝙ maſculinū ↄprehenſuꝫ in ſtatuto duꝫ
dicit coniuncti ex linea paterna nō ↄprehendit neqꝫ ↄci-
pit femininū.primo qꝛ nō ꝓpria ſignificatione verborū ca-
ſus eſt.ff.de adop.l.hec autem ſatiſdatio in ſi.vbi dicit ꝙ de
pupillo loquit ↄ nō de pupilla:ſed tn̄ per extenſionē idē ſer
uandū in pupilla que extenſio ſꝫ eū nō hꝫ locū in ſtatutis.
itē dicit ipſe eſt caſus ad litterā in.l.j.§.de eo.ff.de pecu.vbi
dicit tex.de eo nō de ea pretor loquit:ſed tn̄ ad eā extendit
per interpetrationē ↄ mentē extenſiuā que nō hꝫ locuꝫ ↄc.
idē ſecutus eſt Jo.de fantu.ↄ incipit ↄſiliū puto ad primū
queſitū de iure dicendū ↄc.in quo ↄſilio ad propoſitū fit
ad litterā inquit:nā ꝙ maſculinū ↄcipiat femininū no ve
nit ex proprio ſignificatu vocabuli:ſed ex quadā interpetra
tione extenſiua vt probatur in l. pronunciatio in princi.de
ver.ſig.ↄ in.l.hec autē ſatiſdatio in ſi de adop.ↄ in.l.j.§.de
eo de pecu.cuꝫ ſi.ↄ hoc tꝫ glo.in.l.j.ff.de ver.ſig.ↄ ibi Dy.
idē Jaco.but.in.l.ſiquis in tantā.C.vnde vi.ↄ ſentit etiam
Guil.in ſpe.de diſpu.ↄ allegati.§.poſt hoc autē ver.vel ibi
maſculinuꝫ ↄ Archi.xvij.q.iiij.ſiquis ſuadente.ↄ lꝫ.d.l.hec
autē ſatiſdatio.ↄ.l.j.de ver.ſig.d.§.de eo nō dicant ꝙ ad fe
mininū trahat ex interpetratione ↄ mente extenſiua prout
dicunt Ricciar.ↄ Joannes prefati:tn̄ ipſi vt arbitrandū eſt
ponderant ꝙ lex ſeu pretor nō loquit de femina ſed ſi ver-
bis complecteret etiā feminā loqueret etiā de femina:nam

quid aliud eſt loqui niſi verbis mentē exprimere.

f ¶ In terminis aūt nr̄is ɔcordāt Bar. in. d. l. j. ⁊ Bal. ⁊ ceteri in. d. l. qcūqȝ. nā v̄bū filijs eſt ſubſtātiuū in quo nō ſubintelligiſ ſubſtātiuū cōis generis homo: itaqȝ nō eſt dubiū ꝙ v̄ba ſine filijs nō cōprehēdūt filias ē ꝓpria ſignificatiōe ſȝ ſi ɔiecturata ſeu veriſſ'is mēs teſtōris nō adapteſ ad feminas cōcurrūt mēs ⁊ v̄ba vt ad feminas nō trahaſ: iō tūc femie nō veniūt nec maſculinū trahiſ ad femininū cū a verbis nō ꝛecedaſ niſi ex exp̄ſſa vl' ɔiecturata mēte. l. nō aliter de leg. iij. l. j. §. ſi is q̄ inuē de exerci. l. ſi vo. §. de viro lex lo quiſ. ff. ſol. matri. cū multis ſimilib⁹: cū itaqȝ in caſu noſtro veriſimilis ⁊ p̄ſumpta ſeu cōiecturāda mēs teſtōris ſit ꝙ teſtōr noluerit ſub verbis illis ſine filijs cōprehēdi filias feminas: ſȝ voluerit ſubſtitutos p̄ferri filiab⁹ in ſuis bonis que teſtarēt poſt mortē filij iſtituti p̄ter dotes q̄s fili⁹ ipſe ɔ̄ferret i filias deduciſ ex plurib⁹. primo qꝛ appet ꝙ teſtatoris fuerat exp̄ſſa eius volūtas cūȝ dixerit in p̄cedēti teſtō nō magno interuallo tpis intercedēte in ſubſtitutione vniformi ſi ipſe filius inſtitutus deceſſit ſine filijs maſculis: iō ex quo expreſſit maſculis apparet aperte ꝙ tunc nolebat filias ſupſtites filio facere euaneſcere ſubſtitutionē: nā verbū maſculis eſt clarū ⁊ nō ob aliud appoſitū niſi vt nō cōprehendanſ femine nec cenſeſ ludibrio appoſitūȝ ar. l. ſi qñ de leg. j. ⁊. c. ſi papa. de priui. lib. vj. nec eſt de h̄ dubitandū. l. ille aut ille. §. cum in verbis nulla dubitatio eſt ⁊c. de leg. iij.

h ¶ Sȝ eadē mens vr̄ in hoie p̄ſeuerare nec voluntatis mutatio p̄ſumiſ. l. eū qui mutatū. ff. de proba. ⁊. l. nō ad ea. ff. de ɔdi. ⁊ demō. l. iij. ff. de p̄ba. ⁊. l. fideicōmiſſa. §. ſi rē. ff. de leg. iij. qd̄ ⁊ ſcd̄o perſuadeſ: qꝛ in inſtōne ⁊ ſubſtitutiōe pariter ſe habuit in cunctis i ſcd̄o teſtō ꝓut i p̄mo teſtō adeo ꝙ eſt veriſiſe ꝙ in ipſa ſubſtōne fuerit eiuſdē volūtatis cuius fuerāt in p̄mo teſtō. ꝓut enim in alijs qualitatibus ⁊ circunſtantijs adiectis i p̄mo teſtō fuit eiuſdē voluntatis i ſcd̄o teſtōris ita ⁊ ɔiecturari dȝ ꝙ fuerit eiuſdē voluntatis in ɔditione ſi deceſſerit ſine filijs qd̄. ſ. itellexerit de filijs maſculis ꝓut ⁊ verba ſonant vt ſupra deductū eſt. tertio voluntas teſtatoris ꝙ eadē fuerit cōiecturaſ: qꝛ ex quo ipſe teſtator reliquit ſubſtitutis pūs locis qcqd ſupfuerit tp̄e mortis ipſi⁹ filij: qꝛ eo caſu alienata in vita p ip̄m filiū nō veniebāt in reſtōne fideicōmiſſi ex v̄bis ⁊ mēte teſtatoris ꝓut verba ſunt clara dummō bona fide ⁊ arbitrio boni viri ſint alienata ſeu bona aliter diminuta: nā ſi diminuēdi fideicōmiſſi gratia fuiſſent bona alienata vl' aliter diminuta ex hoc nō diminuereſ fideicōmiſſuȝ ſub dictis v̄bis relictū vt ē tex. i. l. eti⁹. ff. ad treb. itē dummō nō alieneſ vltra tres quartas bonoꝝ teſtatoris.

i ¶ Nā quarta dȝ reſeruari talibus fideicōmiſſarijs ꝓut hodie nō aliter eſt ſancitū in auc. ɔ̄ rogatus. C. ad treb. dicta tñ quarta pōt diminui in quattuor caſibus ibi in fine expreſſis inter ceteros pro dotibus ⁊ donatiōibus pp̄ nup. filioꝝ: iō teſtator in primo ⁊ ſcd̄o teſtō prohibuit poſſe pro dotibus cuiuſqȝ filiaꝝ vltra q̄ntitatē libras. ccl. p q̄libet filia ipſius rogati de bonis. ſ. ipſius teſtatoris in q̄bus eſt facta ſubſtitutio qd̄ ex eo factū veriſiſe eſt: qꝛ in ipſis ſuis bonis vltra dictā q̄ntitatē quas ɔſtituit dari poſſe p dotibus magis diligebat ipſos ſubſtitutos q̄ ſuas neptes filij ſuī qui ponunſ in ɔditione cenſenſ a teſtatore magis dilecti q̄ ſubſtituti. l. lucius lucius. ff. de here. inſti. ⁊. l. filiuſfami. §. cum quis. de leg. j. cū ſi. iō cū veriſimilis mens teſtatoris deprehendaſ ex dicta ꝓhibitione ꝙ teſtator magis diligebat ſubſtitutos in dicta ſucceſſione fideicommiſſaria ſuoꝝ bonoꝝ vltra dictas q̄ntitates dotiū q̄ ipſas filias merito cenſendū eſt ꝙ nō voluerit dictas filias cōprehendi in dicta ɔditione ſub verbo filijs: ⁊ dato ꝙ ſingula de p ſe nō aſtringerent in tñ ꝙ operarenſ ꝙ maſculinū nō cōciperet femininū: tamē dicta tria ſimul iuncta videnſ p certo tante efficacie ⁊ virtutis ꝙ impediant dictū maſculinū ɔcipere femininū: ɔfert qꝛ ſi equaliter dilexiſſet filias feminas ꝓut filios maſculos ꝓhibuiſſet erogari in donationibus pp̄ nuptias filioꝝ vltra. ccl. libras p quolibet ꝓut ꝓhibuit dari pro dotibus ſingularū filiaꝝ vltra. ccl. libras: nā pari priuilegio gaudent donatiōes pp̄ nuptias filioꝝ circa diminutionē quarte predicte que in hmōi fideicōmiſſario reſeruaſ quo gaudent dotes filiaꝝ vt in eadē auc. ɔ̄tra rogatus cū ex hoc ⁊ ex alijs deductis ſupra demonſtretur ꝙ nō dilexit equaliter filias apparet ꝙ materia iſta eſt differens in mente teſtatoris inter maſculos ⁊ feminas cum maſculi appareant magis a teſtatore dilecti.

k ¶ In materia autem differenti maſculinum non concipit femininum. l. ſi. ff. de teſta. tute. ⁊ notat Barto. in. l. j. de verborꝝ ſigni. Jo. an. ⁊ Pe. de ancha. in. c. generali. de elec. lib. vj. Arch. in canone ſi quis ſuadente. xvij. q. iiij. Ang. Saly. ⁊ moderni in. l. quicunqȝ. C. de ſeruis fugi. ⁊ Bal. in. l. j. C. qui admit. ad propoſitū optime ꝙ concludit Bal. in conſi mihi. cccclxxxij. incipiēte in cā Andreoli ſolemni vbi interpetraſ ſubſtōnē factā ſuis deſcēdētibus honoratis ⁊ oneratis ſub ɔditiōe ſi deceſſerint ſine filijs vno decedente cū filiabus eſſe locū ſubſtōni: ⁊ ſic v̄bū filijs nō v̄ificaſ filiabus: ea rōne qꝛ i alijs partib⁹ teſtamēti teſtōꝛ magis diligebat filios q̄ filias. iſtituerat eni filios ⁊ nepotes: ⁊ eos ſubſtituerat ⁊ nō filias ꝓprias: ⁊ i ſimili caſu no. Rap. ⁊ Pau. de caſt. in. l. j. de ɔdi. inſer. ⁊ ita ɔſuluerūt ꝓut ⁊ ipſi referūt ⁊ vnū cōſiliū incipit caſus frequēter accidit numero. lxxij. ⁊ ibi dicit ꝙ ɔſuluit apud caſtellū. ⁊ ꝙ Padue ɔſuluerunt Rapha. idem alias ꝙ in ſubſtitutione maſculinuȝ filij non concipiat filias voluit Bar. in. l. ſi. ff. ad treb. ⁊ in conſi. incipiente Ange. mancie ex veriſimili mente teſtatoris. ſ. quia in ſubſtitutione magis dilexit maſculos q̄ feminas.

l ¶ Facit etiam quod no. Bart. in. l. gallus. §. etiam. ff. de liberis ⁊ poſthu. ⁊ poſt Ricciar. malū. Jo. an. in addi. Spe. in titulo de teſtamē. in rubrica ad idem qd̄ no. Pau. de ca. in conſi. ccclvj. incipiente teſtamento Michaelis volēs ꝙ ſi teſtator inſtituit filios maſculos heredes vniuerſales ⁊ feminas i rebus certis ⁊ ſubdit ſi oēs deceſſerint ſine filijs ſubſtituit ⁊c. non cenſeaſ facta ſubſtitutio filiabus feminis nec femine ſuperſtites faciunt deficere ſubſtitutionē idē in ſimili in tacita ɔditione a lege ſubintellecta voluit Rapha. ful. in. l. cū acutiſſimi. C. de fideicommiſſis. ⁊ hoc idē alias pluribꝰ ⁊ pluribꝰ vicibꝰ ɔſului ꝙ ex varijs occurrētibꝰ ɔiecturis veriſiſis mētis defuncti filie nō faciant i ſubſtitutiōe deficere ɔditionē ſi deceſſerit ſine filijs. ⁊ vidi ēt ɔſultū ab alijs magnis noſtra tempeſtate iure cōſultis: ita ēt in preſentiarū vr̄ in noſtro themate volendo recto tramite inſpicere mente teſtatoris ⁊ illi inherere ꝓut decet per iura vulgaria: ⁊ maxime in materia ſubſtōnū iuriſcōſulti receſſerunt a verbis admittēdo ſubſtitutos in caſibus in quibus verba deficiunt vt premiſi ⁊ probant iura ſupra adducta. ⁊. l. heredes mei. §. cū ita ad trebel. ⁊. l. penul. C. de impu. cū eaꝝ materia.

m ¶ Nec ob. adducta in ɔ̄riū que ſatis parent ſublata ex adductis pro hac parte lȝ. n. maſculinū cōiter ɔcipiat femininuȝ: tñ multotiēs fallit ꝓut ⁊ fallit in caſu nr̄o p rōnes adductas ex mente. ſ. teſtatoris: nec ob. tex. d. l. j. in ſi. de condi. inſer. ibi quaſi dicit euidēter: nā ſatis pōt dici euidenter apparere voluntas qñ ex vrgentibus ɔiecturis apparēt maxie p̄ſumptione iuris que ꝙ voluntas non p̄ſumiſ mutata. l. lȝ imperator. de leg. j. ad qd̄ ēt ſolet allegari qd̄ hr̄ in. d. l. j. preterea in themate illius tex. fuit in ɔditione appoſitū verbū liberis qd̄ eſt cōmunis generis: ita ex vi verboꝝ ꝓpria veniunt femine nō ſic in verbo filijs appoſito in caſu noſtro.

n ¶ Nec ob. ꝙ teſtatoris voluntas potuit mutari: qꝛ lȝ poſſibile ſit nō p̄ſumiſ: ⁊ lȝ eius voluntas nō poſſit preciſe ſciri: qꝛ potuit ex varijs caſibus iduci ad apponendū illud onus ꝙ nō poſſit filius dotare filias vltra. ccl. libras qd̄ ⁊ fatendū eſt nec iſta ſola me mouiſſet: tñ veriſimile ē ꝙ ob cām ſupra aſſignatā motus fuerit: ita ꝙ quo adiuuat aliā preſumptionem ⁊ in dubijs iuris regula dictat ꝙ attendatur qd̄ eſt veriſimilius. vt in. l. in obſcuris inſpici. de reg. iur. ⁊ in. c. inſpicitur in obſcuris. eo. titu. lib. vj. cum concor. ⁊ lȝ votum parentum ſit ꝙ ſua hereditas deueniat ad deſcendentes: tamen ab iſta coniectura receditur ex verbis ⁊ mente veriſimili teſtatoris prout contingit in caſibus docto. ſupra relatis ⁊ prout eſt in caſu noſtro. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ ſi qua p̄ſona deceſſerit ſine filijs ab inteſtato ſuccedant ꝓximiores ex latere patris vſqȝ ad quartū gradum ⁊ ꝙ mater ſuccedat ſolū in quarta parte bonoꝝ an agnatus excludat matrem ⁊ amitam perſone defuncte.

¶ Conſilium. cclxxvj.

In noie domini noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Cōſtat matrē vȝ dñaȝ Beatricē excludere a ſucceſſione ab iteſtato de iure cōmuni ⁊ amitaȝ ⁊ ſororē vterinā: ⁊ oēs agnatos exceptis fratribus ⁊ ſororibus vtrinqȝ coniunctis ⁊ eorū filijs autē. defuncte. C. ad tertul. ⁊ inſti. ad tertul. §. preferuntur. ⁊. §§. ſequentibus.

d ¶ Item cōſtat ꝙ ſoror vterina excludit amitam: ⁊ vlteriores agnatos

tes agnatos et cognatos:qꝛ ꝓximioꝛ in gradu ceteros excludit cū ſit ſublata dr̄ia agnatiōis et cognationis autē ceſſante C.de leg.here.et in corpoꝛe.§.reliquū.item amita de iure cōi excludit dictū petrū exiſtentē in quinto gradu agnatiōis cū amita ſit in tertio:vnde et ipſa tanq̄ ꝓximioꝛ de iure cōi excluderet eūt.poſt fratres.C.de leg.heredi.et.l.poſt ꝯſanguineos.§.hereditas.ff.de ſuis et legi.et.d.§.reliquū.et eſt notiſſimū de iure:itaq̄ cōi dictus Petrus reperiret excluſus a tribus pſonis ſucceſſiue pmo a matre que cunctis ꝑdictis de iure cōi pfert ſcdo a ſoroꝛe,vterina que eſt in ſcdo gradu loquēdo ſemp de gradibus ſm cōem ius ciuile que iure codicis ē vltra alios cogna dilecta.l. meminimus.et.l.de emancipatis.de legi.here.et.l.ſi.C.cōia de ſucce.put hr̄ p doc.in dictis iuribus.itē excludit̄ ēt ab amita nō extante matre vel ſoroꝛe et hactenus ſtamus claro:tn̄ de iure municipali dictus petrus admittit̄ vna cū matre pro ratis de quibus in dicto iure municipali ſed ex quo dictus petrus de iure cōi excludit̄ ab amita et ſoroꝛe nō videt̄ ꝙ in aliquo excludat matrē.

b ¶ Nā hmōi ſtatuta excluſiua matris ſeu aliaꝝ feminaꝝ vel cognatoꝝ pp aliquos maſculos vel agnatos:ita demū militant qn̄ illi qui ſunt cā excluſionis:et ſic illi quos inuitat ſtatutū ſuccedunt:ſecus ſi ſuccedere nequeunt:vel qꝛ alij eis pferunt̄:vel qꝛ repudiauerunt hereditatē,put inquit bar.in l.j.§.filiū.de bonoꝝ poſ.ꝯtab.facit tex.in.l.in ſubſtitutione §.nō ſimili modo in rōne ſui.ff.de vul.et pup.et ibi per bal.et in.l.oēs populi.de iuſti.et iur.et Pe.de anch.in repe.c.canonū.de cōſti.xiij.q.pncipali col.ciij.et no.Bal.in.l.maximū vitiū.C.de lib.prete.et iō ēt ſi maſculi eſſent ſucceſſibiles et repudiarent ceſſant hmōi ſtatuta excludētia feminas prout ꝯcludit idē Bal.in cōſi.mihi.lxxxv.incip.qꝛ ſtatutū.intelligit̄ eni3 tale ſtatutū ſi maſculi qui ſunt cā excluſionis volūt ſuccedere put dicit Pon.in.l.apud iulianū.§.idē inl.circa ſi.ff.ad tre.p tex.in.l.ſi ex modica.§.filius.ff.de bo.lib.et per no.per Bar.in.l.ij.§.et ſi ſint.ff.ad tertul.vbi dicit Bart.ꝙ talia ſtatuta itelligunt̄ ſi maſculi ſuccedant qd̄ et voluit bal. in.l.ſiquis filium.C.de inoffi.teſta.facit.l.equiſſimum.ff.ad tertul.vbi qui excludit̄ ab vna pſona nō excludit aliā pſonā quā al's excluderet et co.ti.ij.§.ſi ſit ꝯſanguinea.vbi cōſanguinea ſoroꝛ excludit agnatū vlterioꝛis gradus et agnatus excludit matrē ſi cōſanguinea adit excludit agnatū a mater admittit̄ ſed ſi repudiat agnatus ſuccedit et excludit matre3.

c ¶ Ad ide3 optimus tex.in ea.l.ſi ſit agnatus.vbi agnatus excludit patrē datū in adoptionē pater ille excludit matrem mater agnatū ſi ꝯcurrūt pater adoptatus mater et agnatus:qꝛ pater excludit̄ ab agnato nō excludit matrē ſ3 mater ſuccedit alijs excluſis:iō ibi vr̄ caſus pro matre:nā ex quo agnatus excludit̄ a ſoroꝛe vterina et ab amita de iure cōi nec ſtatutū vr̄ aliquo pacto excludere amitā:qꝛ de ea nō loquit̄ ar.l.ſi vero.§.de viro lex loquit̄.ff.ſo.ma.nec ſunt extendenda iſta iura correctiua excluſiua feminaꝝ arg.l.ꝑcipimus.C.de appel.et.l.illa3 de colla.et ibi p Bal.et doc.iō agnatus excluſus ab amita nō vr̄ ꝙ excludat matrem in aliquo cū idē iuris ſit de toto quo ad totū ꝙ de parte quo ad partem.l.que de tota.de rei ven.et.c.paſtoꝛalis.§.ſiquis cū totū.de offi.de leg.et.l.q ſit de euic.qd̄ et vr̄ dicendū:ex eo qꝛ iura matris vident̄ eē in iure magis fauoꝛabilis ne excludat̄ quaſi in totū a luctuoſa hereditate filij cu3 a iuris regulis al's ſpecialiter diſponunt iura in fauoꝛē matris.l.ſi.et qd̄ ibi per doc.C.de inſti.et ſubſti.ſub ꝯdi.fac.et qd̄ p doc.i.l.ꝑcibꝰ.C.de impub.

d ¶ Et hr̄ditas filij eſt debita matri nō collateralibus.l.nā et ſi parētibus in pn̄.ff.de inoffi.teſt.et paſſiua ꝑteritio matris ſine expreſſione cāe vitiat teſtm̄ olim nō ꝓbata cā ingratitudinis p querelā.d.l.nā et ſi parētibus in pn̄.co.ti.hodie ipſo iure vt i auc.vt cū de appel.cog.§.cū autem hec nō fuerint obſeruata nullū exheredatis parentibus:et hr̄ in auc.nō l3 et auc.ex cā.C.de lib.ꝑte.iō mr̄ hoc reſpectu h3 potioꝛa iura et vbi incidunt hmōi ꝑplexitates qd̄.ſ. reperiunt̄ tres pſone que inuicē ſe excludūt:ita ꝙ nulla reperit̄ nō excluſa aliquo iure ab altera vr̄ attendi perſona que h3 potioꝛa iura:et ſi nō deprehendit̄ circa id de quo agit̄.ſ.in mera ſucceſſione inteſtati recurrit̄ ad ꝯiecturas circa ſucceſſionē ꝯ teſtm̄:iſte meo iudicio eſt tex.in.l.equiſſimū.ff.ad tertul.l3 enim ad illū tex.Bar.et Ang.in.l.j.§.filiū.ff.de ꝯtab.dent intellectū ꝙ ideo auus manumiſſoꝛ excludit matrē:qꝛ ſuccedit intrando in locum patris qui excludit matrē.et Bal.etiā in.l.ſiquis filiu3 C.de inoffi.teſt.in vna rōne id attingit.Tn̄ nō probant iure ꝙ auus manumiſſoꝛ ſuccedat intrando in locum patris.nō enim id dicit.d.l.equiſſimū immo ꝯriū potius innuit enim aliā rationē ponderat vt.j.ſubdā que videbat̄ magis a teſtoris et minus efficax:ideo ſi predicta ratio Bar. militaret veriſimiliter iuriſconſultus de ea feciſſet verbum aliqd̄.

e ¶ Et inſup pſuaderet ratio ꝙ ſi auus manumiſſoꝛ ſuccederet intrando locū patris excluderet matrē etiā patre nō ſuperſtite cuius ꝯriū ꝓbat ille tex.a ꝯrio.et vult ēt glo.ibi allegando.l.ij.§.ſed neq̄ cū videamus al's ꝙ nepotes ex fratre qui ſuccedunt intrando locū fratris ſuccedunt per oīa put ſuccederet frater ſi ſupereſſet et excludunt oēs qui excludunt̄ a fratre:etia3 fratris nihilo cooperante in excluſione pſona fratris:vt p3 in auc.ceſſante et in autenticis ſequentibus.C.de legi.here.et que ibi per doc.Itaq̄ alia ratio:vt ita loquar pactū refoꝛmat i.d.l.equiſſimū.quā vult ipſe iuriſconſultus aſſignare in vltimis verbis illius tex.dum dicit qui et cōtra ſcriptos heredes bonoꝝ poſſeſſionē accipere ſolet alias illa verba in illa cōſultatione nō fuiſſent ad ꝓpoſitū ꝯſultationis:nec eſt veriſimile ꝙ iuriſconſultus cōſultationē vehementer dubiā decidat nō aſſignando rōnē et ſuperfluo interſerat verba ad propoſitū cōſultationis minime facientia et ſubticeat rōnem deciſionis.Dico itaq̄ ꝙ iuriſconſultus ibi illa verba ſubnectit tanq̄ circunferentia ad deciſionem reddita3:quaſi voluerit dicere pfert̄ auus manumiſſoꝛ:qui ēt h3 ꝯtabulas ſi eſt preteritus ſupple quā nō h3 mater cu3 qua de prelatione ꝯtendit:ideo ex hoc dat̄ intelligi ꝙ auus manumiſſoꝛ h3 ſaltē in aliquo efficacioꝛa iura:ideo in dictā perplexitate mater excludit̄. Et iſte ſit verus intellectus ad illū tex.l3 ab alijs nō poſitus:quē poſui i.l.ſiquis vel ſi qua C.ad tertul.et pluries alias conſulendo:qui intellectus cōfert ad propoſitum pro matre vt ex deductis ſupra clare p3.

f ¶ Facit ēt aliqualiter pro matre.d.l.ſiquis vel ſi qua vbi in ver.ſin vero pſona defuncta mater meo iudicio nulla rōne admittit̄:niſi qꝛ iuſtiniano placuit et fauere:ēt vltra q̄ ratio artaret foꝛte ne nimiū priuaret̄ luctuoſa hereditate filij.Itē ipſe Bal.in.d.l.ſiqs vel ſi qua.dicit ſe pro matre rn̄diſſe in ſili ꝑplexitate qn̄ ſtatutū excludit̄ matrē.et admitti fratrē patrualē et ꝯcurrūt frater patruelis mater et amita.ꝯfert ēt ad ꝑmiſſa:qꝛ in hac noſtra ꝑplexitate excluſiones quā faciunt mater et amita ſiunt de iure cōi fauoꝛabili:et ꝯſitet ampliabili.S3 excluſio qua facit agnatus in caſu noſtro ſit de iure ſpāli hoc ē iure municipali et correctiuo iuris cōis et conſequēter ſuū ius vr̄ magis debile et nō ꝯſiderandū:tu3 qꝛ iura ſpālia ſunt iuribus cōibus debilioꝛa ar.l.eius militis.§.militia miſſus de mili.teſt.et.l.ꝗꝗ.C.eo.ti.et.l.in teſtō in ſi.eo.ti.tum ēt qꝛ iuriū correctiones ſunt odioſe et ſui natura reſtringibiles et ꝓpoſſe euitande.l.ꝑcipimus.C.de appel.et.l.ſancimus.C.de teſta.et.c.cū dilectus.de cōſue.cu3 ſi.facit ēt qꝛ ſtatutū nō vr̄ ꝓuidere in caſu quo ꝯcurrunt mater amita et agnatus vlterioꝛis gradus:ſ3 eo caſu quo ſuccedūt mater et agnatus.Ideo iſte caſus tanq̄ obmiſſus remaneat ſub diſpoſitione iuris cōis ar.l.ſi extraneus.ff.de ꝯdi.ob cām.et.l.cōmodiſſime.ff.de lib.et poſth.et.l.ſi cū dotē in ꝓin.cu3 ibi notatis.ff.ſol.ma.maxime vt euidenter.ll.correctiones per iura vulgaria prealligata prout per ſupradictu3 arg.de caſu obmiſſo ꝙ remaneat ius commune:facit Bal.in ſimilibus terminis in.l.ſiquis filium iuxta finem.C.de inoffi.teſta.

g ¶ L3 aūt ꝑdicta videant̄ ſatis aſtringere et reddere hāc cōſultationē nō parū dubiā.Tn̄ tandē ꝯriā ſniam arbitroꝛ de iure veriorē eiq̄ itrepide inherendū.Nā pmo ſtatutū iſtud h3 duo capita vnū excluſiuū matris aliud īcluſiuū agnatoꝝ vſq̄ in tertiū gradū ex capite quidē excluſiuo nō trahit̄ ad excluſionem amite:et hoc reſpectu amita nō excluſa videret̄ foꝛtaſſe conſideranda ad excluſionē agnati vt propter eius perſonā mater admitteret̄ ad id a quo al's excluderet̄.Tamē ipſa amita cenſet̄ excluſa ex capite incluſiuo agnatoꝝ:nā ſi ipſi ſuccedunt in eo in quo ſuccedūt oēs alij cenſent̄ excluſi put hoc argumēto vtitur Bar.in.l.ij.§.videndū ad tertul. et Bal.et Saly.in.l.maximu3 vitiū.C.de libe.prete.et Bal. in.l.qd̄ vero.ff.de.ll.et Imo.in.l.ſi vero.§.de viro ſolu.mat. et tangit etiā Bal.in.l.ſi defunctus.C.de ſuis et legi.Quoꝝ quidē nō leuioꝛ:imo per maxime eſt auctoꝛitas. Et l3 fatendum ſit ꝙ hoc argumentū nō ſemper militet ad excluſionē omnium perſonarum:vt p3 ex no.per Bar.et Ang.in.d.l.ſi defunctus.et pōt applicari ad.d.§.ſi ſit agnatus.et.d.l.equiſſimū:ideo nō attenditur vbi ratio nō ſuadet ꝙ alia perſona excludat̄.Sed vbi ratio nō aduerſat̄ ſed veriſimilis mens ſtatuentiū ſuadet alios excludi:tūc dicta ratio capitis incluſiui eſt ſufficiens ꝙ caſus nō cenſeat̄ obmiſſus:ſ3 in ſtatuto incluſus:et tollit ar.qd̄ ſumit̄ ex.d.l.commodiſſime et concoꝛ.

b ¶ Hinc fundaẽ dictũ Bar.in.d.l.ij.§.videndũ ꝙ ſi ſtatutũ excludit matrẽ ⁊ inuitat agnatos cenſeaẽ excludere ceteros oẽs cognatos virtute capitis incluſiui: hinc ẽt ſuadetur ꝙ ſi mater eſt in medio: ⁊ concurrit mater amita ⁊ agnatus cum amita excludaẽ a matre: ⁊ ſtatutũ qδ fauet agnatis nõ preiudicat ipſi amite: ita ꝙ de ſtatuto nõ põt cõqueri tunc amita excludaẽ nõ qdẽ ex capite excluſiuo: qꝛ de matre lex loquiẽ arg.d.l.ſi vero.§.de viro. Sed ex capite incluſiuo vt inquit Bar.in ſimili. Et ita iuuaẽ deciſio Bal.i.d.l.ſi defunctus. ⁊.d.l.ſiquis vel ſi qua.in quibus iuribus concludit Bal.ꝙ ſuccedat agnatus excluſa matre ⁊ amita qñ ſtatutũ expreſſe inuitat agnatũ. Et huic membro adaptaẽ ẽt deciſio Bal.in l.illã.C.de colla.qui in caſu quo mater eſt i medio excludit nepotem ſororis ex rõne Bar.in effectu ⁊ alijs verbis idẽ Rapha.fulg.vr̃ idẽ velle qñ mater eſt in medio ſequens eo caſu ſimpliciter Bar.in.d.§.videndũ. Sed vbi veriſimilis mens ſtatuentiũ eſt in ɔ̃riũ vel eſt equiuoca.vt qꝛ cõcurreret perſona que a iure eẽt dilecta vna cũ matre nõ poſterior matre tũc nõ eſt tanta ratio cõiecturandi voluntatẽ ſtatuti. Nec tunc cadit ſimpliciter illa iuris ratio ſi vinco vincentem te.ergo vinco te.de qua in.l.de acceſſiõibus.de diuer.⁊ tempo.preſcrip. Ideo eo caſu agnatus excludiẽ nõ excludit illã perſonã que admittitur cũ matre. Ideo nõ excludit matrem in aliquo ⁊ confunditur illud argumentum capitis incluſiui ⁊ militat theorica Barto.in.d.l.j.§.filium.de contratabu.⁊ ſimilia que adducta ſunt circa hoc in contrarium.

l ¶ Ex his deduciẽ ꝙ dicta ratio capitis incluſiui qñqꝫ operaẽ ⁊ attendiẽ ⁊ qñqꝫ nõ ſimiliter illa ratio ſi vinco vincentem te.ergo te vinco.ſunt ergo iſte rationes ponderande nõ ſpernende: ſꝫ nõ preciſe: ita ꝙ ſemper ſit eis inherendũ. Jδ doct.qñqꝫ per eas decidunt caſum.de quo queriẽ. Qñqꝫ de eis nõ curant.in caſu autẽ noſtro curandũ arbitror.l.ꝙ dictus agnatus poſſit dicere amite ego vinco matrem in iſtis tribus quartis.ergo in eis vinco te cũ mater te excludat per dictã rõnẽ ſi vinco vincentẽ.ergo ⁊c. Jtẽ ſtatutũ me inuitat cum matre. ergo ceteros excludit qꝛ nõ poſſumus plures in eadẽ portione hereditatis ſuccedere.l.hereditatem.ff.de caſtren.pecu.⁊.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculũ.ff.commo. facit ẽt.l.cũ pretor.de iudicijs cũ cõcor. Et in hac ſententia etiã vbi alia nõ cõcurrerent fuit Bal.in.d.l.ſi defunctus.⁊ in.d.l.ſiquis vel ſi qua.fuit ẽt in eadem ſñia Pet.de ancha. cõſi.cccxxxvj.incip.ſi ab agnato in quo cõcludit ꝙ ſi filij patrui excludunt matrem ex forma ſtatuti ⁊ concurrunt poſtea filius patrui ſoror ɔ̃ſanguinea ⁊ mater ſuccedit agnatus: ſꝫ de iure cõmuni ſoror cõſanguinea excludat talẽ agnatũ nec ſtatutũ excludat ſororẽ per plures rõnes.de quibus ibi per eũ.in eadẽ ẽt preciſa ſñia eſt Pau.de ca.i.d.l.⁊ in.l.illã.C. de colla.ſꝫ alia rõne moueaẽ ipſe Pau.que ẽt militat in caſu noſtro: ⁊ in ea.epi.fuit in ſimili qõne bal.in.d.l.ſiquis filiũ. que opin.iuuaẽ in terminis noſtris pluribus rationibus: ⁊ p̃mo qꝛ ſtatutũ nõ dicit ſimpl'r ſi extant agnati ⁊ mater ſuccedant mater ⁊ agnati vſqꝫ ad quartũ gradum quo caſu loquunẽ Bal.⁊ Pau. Sꝫ excludit perſonas quas putabat ⁊ volebat facere ceſſare talẽ diſpoſitionẽ. Naꝫ dicit ſi deceſſerit ſine deſcendentibus ⁊ aſcendentibus: ⁊ ſine fratribus ⁊ ſororibus ⁊ eorũ filijs mater ſuccedat in quarta ⁊c.⁊ agnat' in reſiduo.ſciebant aũt ſtatuẽtes ꝙ poterat qs decedere cũ alijs pſonis q̃ de iure cõi excluderẽt agnatũ maſculũ tertij vel quarti gradus ſm ius canonicũ cõputandi.iõ eſt veriſimile ꝙ noluit diſpõnẽ ſtatuti ceſſare niſi ille pſone expreſſe ſupſint ⁊ militat ar.q de certis dicit de alijs excludit ⁊ econuerſo.ar.d.l.cũ pror de iudi.⁊.c.nõne.de preſump.cũ ɔcor.

k ¶ Jtẽ militat: qꝛ ſtatutũ loquiẽ generaliter ſi tales perſone nõ ſuperſint mater ſuccedat in quarta ⁊ nõ vltra.ergo talis excluſio generaliter intelligaẽ.ar.l.j.§.⁊ generaliter. de leg. preſtã.⁊.c.qꝛ circa de priuileg.⁊ caſi.ſi romanoꝝ.xix.di. Nõ enim loquiẽ ſimpl'r extantibus agnatis mater nõ ſuccedat niſi ⁊c.quo caſu Bar.⁊ ceteri ſupra nominati: itelligunt exiſtentibus.ſ.agnatis q ſint ſucceſſibiles ⁊ ſuccedant. Sꝫ dicit nõ extantibus aſcendẽtibus deſcendẽtibus ⁊ fratribus ⁊ eoꝝ filijs. Jδ nõ ita cõſideraẽ alia pſona que preferaẽ.de iure cõi ipſis agnatis. Cum excluſio ſtatutaria matris nõ ſit ſm vba reſpectiua ad exiſtentiã agnatoꝝ: ⁊ ſiqs dixerit dicere ne ppterea ꝙ vbi agnati nõ ſupereſſent mater excluderẽ ab illo reſiduo. Rñdeo ꝙ nõ eẽt peccatum mortale illud tenere cũ ſtatutũ Senenſe poſt agnatos quarti gradus admittat fiſcũ.ſꝫ ego nõ auderẽ illud tenere. Tñ audeo tenere ꝙ illud arg.iuuet ad excluſionem matris: ſꝫ mater dicat tu non me excludis propter amitam: quia agnatus poteſt replicare tu generaliter eſ excluſa ex quo non ſuperſunt perſone que ſunt nomine in hac diſputatione.

l ¶ Et ſaltẽ hoc audeo dicere ſtante diſpõne alterius ſtatuti. de quo vltimo loco in themate diſponẽtis ꝙ nulla interpetratio fiat vel admittaẽ ſup aliquo caplo ſtatutoꝝ cõis ſenaꝝ: ſꝫ ſicut vba iacent ſimpl'r ⁊ vulgariter abſqꝫ vlla iterpetratione itelliganẽ: pfecto ſi vba ſimpl'r intelligunẽ: vt iacent ex quo purificata eſt cõditio ꝙ dicta Ludouica deceſſit ſine aſcendẽtibus ⁊ deſcendẽtibus: ⁊ ſine fratribus ⁊ ſororibus ⁊ ſine eoꝝ filijs purificata eſt cõditio ſub qua eſt ſanctũ ꝙ mater in quarta agnati maſculi in reſiduo ſuccedant. Si ſecus diceremus reciperet interpetrationẽ ſtatutum alienã a verbis ꝙ ſuccedant agnati ⁊ mater in dictis portionibus: ita demũ ſi nõ ſupereſt alia perſona que de iure cõi excluderet agnatũ: que quidẽ iterpetratio eſt valde aliena a vbis ⁊ nõ eſt intrinſeca: ſꝫ eſt penitus extrinſeca ⁊ aliena a verbis que cenſeẽ remota p hmõi ſtatutum put voluit Bal.in.l.ſiquis filiũ.C.de lib.pte.idẽ dicit Saly.in.l.ꝗuis.ij.C.de adul.dicens ꝙ vbi colligiẽ iterpetratio ſtatuti dicẽtis ꝙ vba ſtatutoꝝ debeant itelligi ſine alia iterpetratione ꝙ debeat itelligi de ſignificatione extnea a ſignificatu vboꝝ: ⁊ ſic de extrinſeca nõ de intrinſeca ⁊ inherenti ſeu neceſſaria.l.ij.§.pinde de orig.iur.ſm eũ qui ſe remittit ad dicta p eũ in.l.ij.de nouali. Et ꝙ dcm̃ ſtatutũ tollat iterpetratiões que alr̃ de iure militarent: voluit ẽt Bal.in.l.pcibus.v.col.C.de impu.voleno ꝙ ſtatutũ diſponens ꝙ verba teſti intelliganẽ ad litteram ſine vlla interpetratione vel extraneo intellectu tũc vulgaris expſſa nõ includit tacitã pupillarẽ cuius dictũ alr̃ cõſulendo ſenis ſequutus fui qcqd dixerit Jmo.in.c.raynutius de teſt.qui moueẽ per dictũ Bar.in.l.oẽs populi circa finẽ.de iuſti.⁊ iu. Et ꝙ tale ſtatutũ operetur nedũ ꝙ verba nõ offendanẽ oĩno: ſꝫ ẽt ꝙ nõ intelliganẽ verba in lato ⁊ in pprio ſignificatu.voluit Saly.in.l.maximũ.C.de lib.pte. ⁊ idẽ voluit circa eandẽ qõnem qua Saly.loquiẽ Jac.but. prout refert ⁊ tranſit Pet.de anch.in repeti.c.canonum.de cõſti.col.cxcvij.⁊.cxcviij. Et ſimilia vba poſuit beatus Franciſcus in ſua regula vt pbaẽ in.c.exiuit.de Paradiſo.§.ceterũ.de ver.ſig.lib.vj.dicens ꝙ ſua regula nõ gl.ꝙ ſic vel ſic debeat itelligi: que verba exponit põtifex in eadẽ decre.§.⁊ qꝛ ſub colore exponit ꝙ ſicut ipſa regula plata ſic fideliter exponaẽ ad lrãm ſup ipſa gl.nõ fiant niſi forte p quas verbum ſenſus aut ɔſtructio grammaticaliter ad litterã vel intelligibilius exponaẽ nec intellectus eius in aliquo diſtorqueaẽ ad aliud q̃ ad litteram vel qδ littera ſonat: ita inquit papa que verba ſunt aurea put dicit Bal.in auc.ſi qua mulier.C.de epiſ.⁊ cleri.inducens ad ſtatuta diſponentia ꝙ ſtatuta nequeant glo.idem dicit Pet.de ancha.in repe.c.canonum.de conſtitu.col.xcvij.

m ¶ Et tale ſtatutũ tollit ar.a ɔ̃rio ſenſu qδ alr̃ ſumereẽ put voluit Bal.in.l.ij.C.de cõdi.inſertis.⁊ ſequiẽ Pe.de anc. in.d.repe.c.canonũ.col.cxvj. Qδ ⁊ voluit Panor.in.c.cum apoſtolica.de his que fiunt a pla.ſine ɔſenſu cap. Facit qδ no.Bar.in.l.labeo.§.idẽ tubero.de ſuppel.leg. vbi ɔcludit ꝙ verba ſtatuta debent intelligi ſm cõem vſum loquendi: ſecus eſt vbi ſtatutũ dictat ꝙ verba ſtatutoꝝ pprie intelliganẽ ⁊ Jac.bu.dicit ꝙ tale ſtatutũ tollit interpetrationẽ reſtrictiuã ex mente niſi mens ſit certa vt refert Bar.in.l.nõ dubiũ.iij.col.C.de lega. Jtẽ Bal.in.l.ij.C.de patribus qui filios diſtrax. vbi dicit ꝙ ſi ſtatutum dicit ꝙ ſtatuta debeant ſeruari ad litterã tũc nõ fit extenſio: qꝛ littera dr̃ qδ oculis vr̃ nõ ꝙ ſolo intellectu percipiẽ.l.j.in fi.ff.de his q̃ in teſtã delen.ſm eũ. Nec pro certo eſt dicendũ ꝙ ſtatutũ huiuſmodi ſit factũ ſine virtute aliquid operandi. Nõ tñ tollunẽ interpetratiões que ſunt neceſſarie vt ſtatutũ nõ abſurde ſeu praue interpetreẽ: nã dꝫ intelligi cũ grano ſalis dicit Bald. in.d.l.oẽs populi. Jtaqꝫ dꝫ recipere ſanum intellectum dicit Bal.in conſilio mihi.clxxvij.incip.agitur contra quendam adducit.l.ſtipulatus ſum damã.de ver.ob.⁊ no.per Jac.de are.By.⁊ Ray.in.l.lꝫ.ff.de arbi. Ne ergo reſultet prauus intellectus recurraẽ ad ius cõmune ⁊ hoc reſpectu cenſeaẽ parum operari ad hoc tendunt varie rationes bar.cuius dicti non eſt aſſumenda prima pars alternatiue ſed ſecunda. Preterea bar.loquitur quando ſtatutũ loquiẽ indefinitiue in caſu noſtro ſtatutũ loquiẽ per verba vniuerſalia. vniuerſalia enim plus operanẽ q̃ indefinita.l.iulia.de leg.iij.⁊.c. ſolite de maio.⁊ obe.⁊ caſi.ſi romanorum.xix.diſt.⁊ maxime cũ ſint geminata ⁊ geminationes augent virtutem verboꝝ.

arg.l.

arg.l.baliſta cū ibi notatis.ff.ad treb. ad h̄ ēt qḋ hr̄ p Ang. in.l.ſticbū.§.ſtipulatio.de vb.obli.⁊ qḋ p bal.in.c.ſi.de off. deleg.ij.col.dicit ꝙ ſi in reſcripto dr̄ tu tu facias operaſ ge minatio ꝙ nō poſſit facere p aliū ⁊ allegat.d.l.baliſta.⁊ euʒ ſequitur Car.floren.Tot ergo geminationes verbo:ū q̄ cu mulat dictū ſtatutū demōſtrant magis preciſam mentē ſta tuentium ⁊ auget virtutē diſpōnis per predicta ad q̄ poſſent plura adduci que cā breuitatis obmitto. Plura itaq̧ cōcur runt in caſu iſto pro agnato que non concurrūt in terminis Bal.⁊ Pau.de ca. qui tamen in illis ſimplicibus terminis firmant pro agnato contra matrem ⁊ amitam. Et etiam qui non concurrunt in terminis.d.§.ſi ſit agnatus.

n ¶ Ultimo ēt cōcurrit aliud qḋ ſemp in ſimilibus terminis magnifeci.d.§.ſi ſit agnatus.⁊.d.l.equiſſimuʒ.⁊.c.auctorita te de ꝯceſſi. prebē.loquūtur qn̄ ſunt tres pſone que inuicē excludūt ⁊ excludunſ:ita ꝙ neutra reperiſ q̄ aliquo iure nō ſit excluſa in totū:quo ēt caſu loquiſ Bal.in. d.l.illā.⁊ i.d. l.ſi defunctus.⁊.in.d.l.ſiqs vel ſi qua vt in cop lec. clare ap paret alius eſt caſus qn̄ ſunt pſone quarū due diuerſis re ſpectibus excludunſ in totum.Tertia excludiſ pro parte ab vna ex dictis duabus pſonis ⁊ ipſa excludit alterā:iſte eſt ca ſus nr̄ in quo mr̄ nullo iure reperiſ excluſa i totū:ipſa vero oi iure excludit amitā auc.defuncto.C.ad tertul. amita iure cōi excludit agnatū vlterioris gradus p autēticam poſt fra tres.ij.C.de legi.here.§.reliquū.⁊ ſeq.incor. Sed cū matre ex forma ſtatuti admittiſ dict⁹ agnatus. Itaq̧ ſumus extra terminos iuriū que adducunſ in ꝯriū in qbus quelibet pſo na pōt dicere alteri tu me nō excludis:qꝛ nō ſuccedis exclu ſa ab alio quē ego vinco:ſʒ in cāu iſto mater excludit amitā qꝛ ſuccedit nō eſt oino excluſa:iō excludit amita nō pōt di cere mr̄i ego excludo agnatū q te excludit:ſed agnat⁹ bn̄ pt̄ dicere amite tu me nō excludis: qꝛ es excluſa a mr̄e. Et mr̄ nō pt̄ ita ꝯqueri cū ſit vocata i pte ꝓut ſi eēt i totū excluſa.

o ¶ Nec pt̄ dicere tu nō venis ad ſucceſſionē mecū: qꝛ es ex cluſus ab amita:iſte eſt tex.in.l.ij.§.ſi ſit cōſanguinea. ff.ad tertul.vbi ſoror ꝯſanguinea excludit patrem datum in ado ptionē dictus pater excludit matrē mater admittiſ ad partē cuʒ ſorore.Deciditſ ibi ꝙ ſi ſoror ſuccedit:qꝛ addit heredi tatē pater excludiſ:⁊ cū ſorore admittiſ mr̄:ſi ſoror repudi/ at ſuccedit pater excluſa mr̄e:⁊ ſic ꝯſideraſ perſona ſororis. Et lʒ ipſa ſuccedat in parte excludit in totū nec habeſ cōſi deratio perſone ab ea excluſe:⁊ perinde ſuccediſ ac ſi perſo na excluſa ſorore nō eſſet in rerꝫ natura:facit tex.in ſiſi in.§. ſʒ ſi fuerit ſoror inſt.ad tertul.vbi frater excludit matrē mr̄ excludit ſororē a dimidia:ſi ꝯcurrūt mr̄ ⁊ ſoror ⁊ frater tunc non eſt in ꝯſideratiōe aliqua mater:qꝛ a fratre excludiſ: nec plus hʒ frater ea rōne:qꝛ matrē excludat : ſic ⁊ al'e cōcludit Bar.in.d.l.j.§.filiū.de ꝯtab.⁊ idem voluit Bal.in.l.ſiquis filiū.C.de inoff.teſta.⁊ in.d.l. qcunq̧ in ſtatuto excludente auū maternū ꝓpter patruū. qꝛ nō excludit auiā maternā ſi cōcurrūt auus maternus ⁊ auia ⁊ patruus:⁊ fortius erat in illis terminis.qꝛ ratio erat expſſa in ſtatuto ſm cū:⁊ p Pe. de ancb.in repe.c.j.de ꝯſti.xiiij.q.pncipali quarto membro col.clxxxvij.⁊.clxxxviij. vſi.inter cōſilia que habeo.⁊ pdicta ꝯfirmanſ auctoritate ꝯſilij collegii nr̄i peruſini cū quo ꝯſi. tranſit ipſe Pe.de ancb.in.d.c.j. Dictū aūt ꝯſiliū reperio inter cōſilia Ange.redacta informis in ordine. ccx. incipiſ. ſtatutū pdictū pimo excludit.apparet tn̄ ex verbis ꝙ eſt cō ſilium collegij peruſini.forte Ang. fuit ordinator conſilij ⁊ apud ſe retinuit.cōcurrebat tn̄ ibi pro ſorore ēt arg.a ꝯrio ſenſu.Tn̄ ſatis eſt ꝙ lʒ ſoror nō ſuccedat i totū.tn̄ excludit patruum in totum ⁊ nō ſe admittit ad partem a qua mater excludebatur a patruo quē ipſa ſoror excludit . ſʒ inducit ꝙ mater ſuccedat perinde ac ſi patruus non eſſet in medio.

p ¶ Preterea ⁊ hic ꝓ patruo facit generalitas directi ſenſus vt ſupra deductus.⁊ arg.qui de vna pſona negat de alia aſ firmat.Itē cōcurrit virtus alteri⁹ ſtatuti ſupra ponderatiſ. vn̄ plura hic cōcurrūt ꝙ̄ illo caſu.Itē ipſe Ang. in ſuo con ſilio in ordine.cclj.ſm ordinē informis incip.ſtatuto bon o nienſi al's incipi.pro filia facit vbi vult ꝙ ſi ſtatutū excludit matrē pp patruū a ꝓprietate diſponens ꝙ mater extāte pa truo ſuccedat in vſufructu ⁊ patruus in ꝓprietate. Si con currunt mater patru⁹ ⁊ ſoror cōſanguinea.lʒ ſoror ꝯſangui nea de iure cōi excludat patruuʒ.tn̄ eo caſu ſucceder in pro prietate vna cū matre.ac ſi ſoror nō eſſet in medio . Nō eſt oino ſimile caſui nr̄o.lʒ in caſu iſto plura alia cōcurrūt que ſupra deducta ſunt.⁊ iō tāto fortius hoc idē dicendū eſt in caſu nr̄o. Accedat ēt qḋ inqt Bart.in.d.l.j.§.filiū.de ꝯtab. in.iiij.q.vbi vult ꝙ qui hʒ aliquid ex peccato ⁊ excludiſ ab hereditate excludit alios ac ſi ſucceſſiſſet in totū allegādo l. j.§.aduerſus.ff.que in frau.patro. Et iunctis ſuperioribus voluit ibi Bart.ꝙ eo caſu perſona excluſa a fratre nō ſit in cōſideratiōe.ad id qḋ i ſimili no. Bart.in.l.pactū dotali.C. de col. Ita a pari dicamus in ea que excluditur per ſtatutuʒ ⁊ non excluditur in totum ſed aliquid a ſtatuto habet.

q ¶ Cū de pacto ad ſtatutū ſolet procedere argumentatio.l. nō impoſſibile.de pac. ⁊ bene ꝓbaſ in his terminis per iura ⁊ auctoritates ſupra recitatas. Et ex his apparet ꝙ non eſt bona argumentatio in noſtris terminis argumentū de toto ad partē. Nā nō ſuccedēs in aliquo in nihilo excludit ⁊ ſuc cedens in pte ⁊ in pte nō ſuccedens:excludit ēt in parte in qua nō ſuccedit. Itē ſi nō ſuccedit in aliquo nō facit alium admitti in aliquo.⁊ tn̄ qui ſuccedit in parte facit aliū admit ti ad partē in qua ipſe nō ſuccedit:ita formaliter ꝯtingit in terminis.d.§.ſi ſit ꝯſanguinea.⁊ i terminis.d.c. auctoritate in ſi.in terminis. d.§.ſed ſi fuerit ſoror:⁊ in oibus caſib⁹ in qb⁹ vt.ſ.loquunſ bar.Bal.Ang.collegiū peruſinū.⁊ Pe. de anc. Nec reperio aliquē aduerſantē in his terminis:niſi ꝙ forte vnū verbū in curſu loquēdi vr̄ ponere Pau.de ca.in l.illā.C.de col.ſed intelligendo ſm legē quā allegat nō facit ꝯ:⁊ ſua rō ⁊ ſua ꝯcluſio ſi vera eſſʒ decidit ꝓ agnato in caſu longe fortiori:ideo nō inſiſto in rn̄ſione.ſatis enim ſi volu mus inherere auctoritati ipſius Pau.de caſt. que leuiſſima eſt reſpectiue ad tot ⁊ tantas auctoritates ſupra recenſitas deciſio reſultat pro agnato pro quo ꝯcludimus. Et lʒ ſupra dictā diſtinctionē:an excludanſ omnes tres pſone in totuʒ diuerſis iuribus ſeu reſpectibus.an vero reperiatur vna ex tribus nō in totū excluſa cū qua vna ex tribus cū ea admit titſ ad partē ſi illa que nullo iure excludiſ in totū vult ſuc cedere admittaſ ad ſuā ⁊ faciat aliā ſecū admitti nō reperiā a doc.ſpecifice traditū pro theorica a doc. Tamen ex dictis doc.⁊ eorū mente ⁊ ex caſibus.ll.ſumitur. Et ſemper mihi placuit:⁊ ſm eam in diuerſis caſibus plurics cōſului ⁊ hic peruſie hoc anno ⁊ al's his fulginei. Et hoc legendo poſui in.d.l.ſiquis vel ſi qua nec bene percipio quid obſtet.

r ¶ Ex his autē virtualiter ſunt ſublata oia adducta in ꝯriū. omnia eniʒ que in ꝯriū dicta ſunt:⁊ cōſideranſ in caſu quo oēs perſone ſunt diuerſis reſpectibus in totū excluſe:nec in caſu.§.ſi ſit ꝯſanguinea.⁊.d.§.ſed ſi fuerit ſoror cōſideraſ ꝙ mater potiora iura vel ꝙ excludebaſ a luctuoſa hr̄ditate filij maxime ſorore repudiante:nec etiā in terminis doc.ꝙ ma ter excludiſ de iure municipali:⁊ in caſibus doc.etiā exclu ſio fiebat iure municipali:nec eſt eadē ratio de toto ad partē vt probaſ ex iuribus que adduxi. poſterior enim nō vocaſ qn̄ proximior vocaſ etiā ſi voceſ in parte:lʒ voceſ qn̄ exclu diſ in totuʒ vt aperte probaſ in.d.§.ſi ſit cōſanguinea.⁊ ex no.per Bar.⁊ Bal.vbi ſupra ⁊ vbi cadit diuerſitas rōnis ceſſat dictū ar.no.in.d.l.ſi de tota.itē ad arg.caſus obmiſſi apparet ſupra rn̄ſuʒ. Et ꝯſideratio quis habeat potiora iura militat vt ipſe nō excludaſ in totuʒ.ſed nō operaſ vt vocata ad partē admittitur in totum per predicta. Itaq̧ ſatis appa rent omnia ſublata non inſiſto vlterius. Laus deo.

¶ Extat ſtatutū ꝙ creditor poſt lapſum tp̄s.xxv. ann.ſuuʒ creditū exigere nō poſſit:an hmōi pſcriptio iuuet debito:ē ⁊ eius hr̄des:ſi creditū nō fuit petituʒ infra dictū tempus.

¶ Conſilium. cclxxvij.

In nomine dn̄i noſtri

Ieſu xp̄i. ¶ Ad euidentiam huius cōſulta

a tionis pmittendū eſt ꝙ preſcriptio cū mala fide nō currit quātuncunq̧ ſtatutū pciſe lo quaſ :qꝛ ius canonicū hmōi pſcriptiōes ab horret:qꝛ pbent materiā peccati.c.qm̄ omne.de pſcrip.⁊.c. malefidei poſſeſſor.de reg.iur.in.vj. Et lʒ Bart.in.l.ſequiſ §.ſi viā.ff.de vſuca.teneat dicta iura canōica pcedere i reali bus nō in preſcriptione aduerſus actiones perſonales que fundanſ in mera negligentia nō petentis:prout ipſe latius proſequitur. Tamen contrariū firmant Ang.Imo.⁊ Bon. in.d.§.ſi viam.⁊ Angel.in repeti.l.j.C.de iudi.idem Ioan. and.⁊ Pet.de anch.in.c.ij.de excep. lib.vj.idem Floren.in c.ſi vigilanti.de preſcrip.do. Anto.⁊ Imo.in.d.c. quoniam omne.⁊ Io.an.in mercu.d.regula malefidei poſſeſſor:recitat theologos ſuper hoc diſputantes.⁊ ipſe etiā dictam parteʒ firmat. ⁊ idem late proſequendo firmat ibi Pet.de ancha.

vij.q.principali in penul.char.⁊ vltima idem Bal.in.l.j.C. de ſerui.⁊ i.c.ſiqs ſi de feudo fuerit ꝯtro.iter dñm ⁊ agna. ⁊ in auc.ad hec.C.de vſur.idem vr velle ipſe Bar.in.l.oēs populi.ff.de iuſt.⁊ iu.iij.q.pn.idē Pet.de an.i repetitio.c. canonū de cõſti.xj.q.prin.col.lvj.⁊.lvij.⁊ ē cõis opi.moder noꝝ legiſtaꝝ ⁊ canoniſtaꝝ ꝑut dicit Pōta.i.d.ℊ.ſi vıā.vbi ēt Jmo.dicit eē cōem opi.⁊ ꝙ hꝫ eā ꝯſuluit.Et eā eſſe cõez dicit Rapb.in.l.cū notiſſimi.ℊ.imo de preſcrip.xxx.vel.xl. ann.idē tenens ꝓpter peccatū fundat ſe tex.in d.c.maleſi dei.⁊ doct.ſe fundant in.d.c.qm̄ omne.⁊ ꝯñter in peccato ꝑut ⁊ ſpecifice cōiter rōnē peccati ponderant ⁊ malāfidez.

b ¶ Malafides aūt defuncti cēſeř trāſire i hrdē.l.cū heres ff.de diuer.⁊ tempo.ꝑſcrip.merito ꝑut nō ꝑſcripſit princi palis debitoꝛ qui ſciebat debitū.⁊ ꝑ ꝯñs videbaꝛ eſſe in ma lafide:ita ⁊ nō ꝑſcribat hēs per dictā rōnē ac ēt ea rōne:qꝛ heres teneř exonerare ꝯſciam defuncti ⁊ eius aīam exhere de penis purgatorij.c.ſn lřis de rapto.⁊.c.ſi.de ſepul.⁊.c.a nobis.ij.de ſen.excō.⁊ hr in dictis iuribus:ið vt defunctuꝫ qui ꝑut vř fuit in malafide ſciēs debitū ⁊ nolens illud ſolue re ⁊ ꝯñter in peccato exbat ex purgatorio ſoluendo debitū vř ꝙ heres cogi poſſit ad ſoluēdū nō obſtante curſu tpis:ēt longiſſimi:ꝯfert ad ſupradicta tex.in auc.vt eccleſia romana centū annis gau.ſpa.ℊ.habeat.dicēs ꝙ illo caſu nō ꝑmittit ꝑſcriptiōes minoris tpis centū annoꝝ ne iniquis hoibus relinquaꝛ iniquū ꝑſidiū:ēt tutus peccandi:locus ēt ſcienti bus reliquaꝛ.Ergo ſaltē ſciēs peccat ſi vult niti ꝑſcriptiōe.

c ¶ His minime refragantibus ꝯriū arbitroꝛ de iure rñden dū:nā ꝑmitto ꝙ in opi.Bar.ꝯcurrunt et pleriqꝫ cano.nam Jnn.in.c.cura de iure patro.in gl.pe.⁊ candē opi.⁊ Hoſti. in ſumma in ti.de ꝑſcrip.ℊ.que res ꝑſcribi pñt.Ad ideꝫ qð no.Panoꝛ.in.c.qð clericis.de fo.cõpe.⁊ in.d.c.qm̄ omne.⁊ Jo.an.in mer.i.d.c.poſſeſſoꝛ malefidei.⁊ doc.vbiqꝫ videnř ſe fundare in pctō.⁊ tex.ipſe in.c.qm̄ omne eſt fundatus in peccati rōne.Que rō ceſſat in caſu nřo.ergo dicamus ceſſa re diſpoſitio.d.c.qm̄ omne.nā iſte debitoꝛ nō eſt poſſeſſoꝛ: nā incorporalia nō poſſidenř.l.iij.in pn.de acq.poſ.Et ma xime hoc ꝓcedat vt euitetur.ll.correctio cū illud.c.ſit iuris ciuilis correctiuū.l.precipimus de appel.cū ſi. Jn caſu itaqꝫ quo debitoꝛ nō eſt interpellatus nō video aliqð ius ipſum aſtringere ad peccatū.nō.n.vř ſtare ꝑ cū ex quo nō facit mo ram ſolutioni nec allegaꝛ tex.iuris ciui.vel cañ.qui debitoꝛi nō interpellato aſcribat peccatū dolū ſeu culpā aliquā ſi nō ſoluit niſi qñ debitoꝛ gereret negocia creditoris.tunc enim imputaꝛ ſibi:quare nō exegit nō quare nō ſoluit.vt.l.diuoꝛ tio in.ꝑin.ff.de neg.geſt.Si itaqꝫ nō eſt in culpa nec in pec cato:dicendū reſtat ꝙ tūc nō ſit in malafide:⁊ ꝑ ꝯñs currat ꝑſcriptio ğnaliter a iure ciuili inducta ꝑut dicunt do.Ant. Panoꝛ.Jmo.⁊ Pon.vbi ſupra i debito ea ſola rōne:qꝛ nō eſt peccatuꝫ nō ſoluere.Nec ob.ꝑdictis rō qua vtiř Jmo.ſ. ꝙ eſt peccatū velle querere alienuꝫ ꝑut vult ille qui intēdit ꝑſcribere alienū creditū:nā rñdeř ꝙ iſta rō militare poſſet qñ dbitoꝛ hrēt dictā mētē corruptā ſꝫ ego ꝑſuppono ꝙ erat intentiōis ſoluere ad inſtantiā creditoris vel forte nō aliter cogitabat nec ſperabat ꝙ creditoꝛ tanto tēpore taceret ꝑut plerūqꝫ ꝯtingit:i dubio aūt nō dꝫ ꝑſumi mens corrupta.l. merito.ff.ꝓ ſo.⁊ ar.l.oimō.C.de inoffi.teſta.Jlle.n.animus eēt doloſus ⁊ dolus nō ꝑſumiř.l.quotiē.ℊ.qui dolo.ff.de proba.⁊.l.doluꝫ.C.de do.iſto igiř caſu procedat opi.Jnno. Hoſt.bar.⁊ Panoꝛ.que ſemp mihi placuit i hmōi caſibus.

d ¶ Qð maxime vř dicendū qñ verba dirigunř ad creditorē per id.qð dicit Pau.de ca.lꝫ qñ caderet malafides debito ris vel fuiſſet interpellatus ⁊ ſciret ſe nō ſoluiſſe nō putarē tutū inherere illi opinioni Bar.etiā ſi verba dirigerenř in perſona negligentis:ſed in herede qui ignarus preſumitur de geſtis per defunctū qui forte ſoluit:⁊ pōt heres probabi liter ſibi perſuadere ꝙ creditoꝛ nō neglexiſſet ſtare quietus tanto tpe ſi nō fuiſſet ſibi ſolutū:⁊ forte ſtatutū diſponens ꝙ poſt.xxv.annos nō poſſit ſoluere ꝯſiderat nō ſolū negli gentiā nō petentis:ſꝫ etiā militias hoium qui qñqꝫ iteꝝ pe tunt iam ſoluta:⁊ qñqꝫ citra malitiam petunř ſoluta puta ex ignorantia:forte qꝛ ſolutū fuit creditori qui poſtea decedit ⁊ heres ignarus petit.Jdeo nō eſſet abſonū hoc caſu inhe rere ſtatuto:⁊ ꝙ audiretur ſi heres debitoris diceret tu exi gere nō potes poſt lapſum.xxviij.annoꝝ. Ego.n.credo ꝙ tibi ſit ſatiſfactū:qꝛ tu ⁊ tuus auctoꝛ nō ſtetiſſes tanto tpe quietus:nec ſolēt debitores ꝑmitti ſtare ſine moleſtia tanto tpe:⁊ arg.a cōiter accidentibus optimū eſt in iure.l.ſi.C.de fideiuſ.l.ꝙ ſi noluit.ℊ.qui aſſidua.ff.de edili.edic. no.gloſ. in.l.j.C.de arbi.⁊ releuat hñtem ꝓbare: vt ꝑ glo.⁊ Bal.in l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.glo.⁊ doc.in.l.nō hoc.C.vñ legi. Et maxime poſt lapſum.l.vel.xl. annoꝝ qui forte ſunt ela pſi in caſu iſto hec qdem forma excipiendi eēt magis hone ſta.Et qs ſcit in hac re veritatē vel mentē ſtatuentiuꝫ :⁊ an peccet vel nō peccet petens poſt tantū tpis lapſuꝫ.Si itaqꝫ heres in re dubia ⁊ ſibi ignota inhereret diſpōni ſtatuti:non vř dānandus.⁊ lꝫ ſtatutū nutritiuum peccati nō teneat:⁊ ꝑ ꝯñs ſi ꝯcedit preſcriptionē cū malafide non valeat. hꝫ cōeꝫ opi.⁊ legiſtaꝝ ⁊ canoniſtarū. Tñ vbi non apparet aliter de peccato:qꝛ ſumus ignari an debitum ſit ſublatū ſolone vel alr ꝙ tunc ſeruer ſtatutū non videreř abſonū illud tenere: immo meo iudicio multū equū.Et in via diſputatiua puta rem facile ſuſtentandū:ſꝫ in via deciſiua illud nō attentarē.

e ¶ Sed vbi eſt ſola ſcia debitoris qui rem habuit volunta te dñi ꝑut cadit in mutuatario ꝙ ꝯtinuo peccat nō reddē do rem mutatā vel cōmodatarius peccet non reddēdo rem cōmodatā:lꝫ ſciat debitū mihi videř nō ſolū falſum:ſꝫ illō dicere oſ abſurditate plenuꝫ.ſequereř.n.ꝙ ſemp mutuata rius ⁊ cōmodatarius ⁊ depoſitarius ⁊ hmōi peccarent:qꝛ ſemp ſciunt ſe debitores cū ſtatim fuerint debitores ⁊ ſtati ſciant ſe teneri ad reddēdū cū illud ſit ius fere oibus notiſ ſimū:ꝙ aūt iſti qui hñt rē voluntate dñi ſint in ꝯtinuo pec cato abſit:ſi tunc nō ſunt in peccato:ſaltē qꝛ hñt volūtateꝫ dñi vel creditoris nō poſſumꝰ dicere ꝙ icipiat pc̄m donec durat illa volūtas:ſꝫ volūtas nō ꝑſumiř mutata niſi de ꝯ rio actu appeat.i.cū qui mutatā de proba. Merito maxime in mutuatario ⁊ ſi͞lbus videaꝛ ꝓcedere opi.Panoꝛ. ſi igiř nō appet ꝙ creditoꝛ repetierit in iudicio nec extraiudiciū ꝑut preſupponiř nō appere nō ꝑſumiř mutaſſe volūtatē.er go nō ꝑſumaꝛ dc̄m mutuatariuꝫ fuiſſe vnqꝫ in peccato:⁊ ꝑ ꝯñs ēt in vita ſua cēſeaꝛ inchoaſſe dictꝰ curſus tpis:⁊ adeo dictus heres ſit tutus ⁊ ꝑſcriptiōe ſtatutaria:⁊ ēt ꝑſcriptio ne iuris cōis.xxx.qnimo.⁊.xl.annoꝝ.l.ſicut.⁊.l.oēs.⁊.l.cū notiſſimi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.Preterea in caſu nřo ſumus extra dictā difficultatē:qꝛ dc̄m tpꝰ ſtatutarium fuit elapſum:ēt poſt mortem debitoris. Quinimo ⁊ tpꝰ q̄ dragēnariū (ſufficeret ēt tñ alteꝝ tpꝰ ex predictis) Et ſic dato ꝙ ꝑſcriptio nō inchoaſſet in vita dbitoris ꝓpter eius ſciaꝫ. Tamē fuiſſet decurſa ⁊ cōpleta per heredē qui fuit ſemper in bonafide cum ignorantia ꝑſumaꝛ:⁊ ſit iuſta in herede.l. verius.ff.de ꝓba.⁊ regula ꝑſumitur ignorantia in.vj.⁊ re gula is qui in ius.e.ti.⁊ li.⁊.l.qui in alterius.ff.eo.tit.

f ¶ Jdeo cum in heredes ceſſet pc̄m malafides ⁊ ſcia debiti ꝓcedat ꝑſcriptio ſtatutaria ⁊ iuris cōis a qua ita demum recediř diſpōne iuris cañ.ꝓpter pc̄m:⁊ ꝙ ꝑſcriptio cū bo nafide ꝓcedat oēs ꝑſupponunt pro expedito in locis ꝑalle gatis:⁊ ſpecifice etiā indebito ꝑſonali ꝙ non debeat ſolui videř velle Pe.de an.etiā in foro poli in dicta regula poſ ſeſſoꝛ malefidei in .ij.q.pn.xxix.col. ꝯcludens poſt Bal.ꝙ executoꝛ in teſtō deputatꝰ ad ſoluenduꝫ debita nō pōt ſol uere debitū ꝑſcriptū cū bonafide:lꝫ poſſit ſoluere debitum nō exigibile in foro ciuili:ſꝫ poſſet in foro eccl'iaſtico ꝑ de nunciationē euāgelicā.ergo apte volunt ꝙ debituꝫ bonaſi de ꝑſcriptum non poſſit peti ꝑ denunciationē euāgelicā ꝑ quā poſſet peti ſi non ſoluens eēt in peccato ꝑ ea que habē tur ꝑ doc.in.c.nouit.de iu. ⁊ ꝑ Bar. in extrauag. ad repri. de ac.claruꝫ eſt ergo ꝙ heredes ꝑſcripſerunt ⁊ ſunt tuti:qꝛ ſtatutum eſt clarū ⁊ eſt caſus apertus legis municipalis ⁊ plurium.ll.merito ⁊c.l.ille aut ille.ℊ.cum in verbis.de leg. iij.⁊.l.illam verſi.de modo de colla.⁊.l.ancille.C.de fur.

g ¶ Nec ob.ius cañ.qð iuri cōi derogaꝛ ſolum vbi reſultat peccatum ꝓpter malāfidē. Qð ceſſat in caſu iſto.vt.ſ. late deductum.eſt Non ob.ꝙ malafides defuncti nocet heredi per.d.l.cum heres. qꝛ illa lex ꝓcedit in vſucapione ⁊ longi tpis ꝑſcriptione in qbꝰ reqritur titulus ⁊ bonafides. Qð ꝓꝫ qꝛ illo tpe ſcilicet Moꝝ. non erat cognita preſcriptio lon giſſima.xxx.vel.xl.annoꝝ:vt no.glo. in.l. qui occidit.ff.ad l.acqui.⁊.l.ſiqs emptionis.C.de preſcrip.xxx.annoruꝫ.⁊.l. iulianus al's incip.non ſolum.ff.ex qbus cau.maio.⁊ inſti. de perpe.⁊ tpa.acti.circa prin.⁊ in auc. vt eccleſia romana centum annis gaudeat ſpacio qð ⁊ tenent cōiter doc.in iu ribus ꝑallegatis:in preſcriptione autē longi tpis requiriř titulus ⁊ bonafides.l.diutina poſſeſſio.C. de lon.tēp.pre ſcrip. cum ſimilibus. Nec ſufficit ceſſare malamfidem:qn imo non omnis bonafides ſufficit ſed requiritur iuſta bo nafides: ideo licet iuris ignorantia cauſet bonamfidem.l. ſed ⁊ ſi lege.ℊ.ſcire.ff. de petitio.heredi. Tamen iuris er roꝛ nō

ro: nō ꝓdeſt in vſucapiōe ⁊ pſcriptiōe longi tpīs.l.nunꝗ̄ iuris.ff.de vſuc.illa enim bonafides hoc reſpectu nō cenſet adeo iuſta vt cauſet tales pſcriptiones:ſ; alio reſpectu iuſta cenſeat.vt.d.§.iure.ita ⁊ ignorantia ⁊ bonafides heredis iuſta regulariter requirat.d.regula ſiquis in me.⁊.d.l.qui in alterius.Lū qꝛ heres reputat eadē perſona cū defuncto in auc.de iureiur.a mor.preſti.§.i.⁊ a defuncto habuit titulum:adeo ius nō habuit pro infecta talē bonamfidem ⁊ pro nō ſufficientē ad vſucapionē ⁊ pſcriptionē longi temporis.

b ¶ S; in pſcriptione longiſſimi tpīs nō requirit de iure ciuili vlla bonafides:nā etiā cū malafide procedit.vt.l.ſiquis emptionis.C.de pſcrip.xxx.vel.xl.an.⁊.d.c.qm̄ omne eo.ti.⁊ eſt nouiſſimū:⁊ procedit ēt de iure canō.vbi malafides nō cauſaret peccatū.ꝑut volunt moderni in.d.c.qm̄ omne exemplificātes in debito penali. Et iō ꝓcedit ⁊ fortius vbi eſt bonafides nō omni ex parte iuſta vt illa que cauſat ex iuris ignorantia:⁊ illa que eſt apud ſuccedentē auctore vitioſo:nā hmōi vitia de iure ciuili nō curant:⁊ ius canonicū nō diſcrepat a iure ciuili niſi vbi iminet peccatū pp malam fidē:ideo hoc caſu quo ceſſat peccatū apud heredē ipſe heres preſeribat ⁊ eſt notiſſimū:ideo dicebat Bar.allegando Dy.in.d.l.cū heres ꝙ de iure canonico nō h; locū.d.l.cū heres.ſi heres vult incoare pſcriptionē a ſeipſo:⁊ hec vna rñſio plenaria alia ēt ſoſo ſumit ex ſupradictis.ſ.qꝛ negat ꝙ ille auctor fuerit vnꝗ̄ in malafide ex quo reus mutuans efficit ſua.l.ij.§.appellata.ff.ſi cer.pet.⁊ habuit voluntatē dñi:nec peccat ſi nō reddit donec mutuans durat in eadem voluntate quam erat tpe mutui in qua durare pſumit donec ꝯ̄rā voluntatē oñdit vt ſupra deducta ſunt nō repeto. Et addo ad ſupradicta qđ tradit Bar.in.l.ſi.C.vñ vi.⁊ Inn.⁊ Imo.in.c.ij.de in integ.reſt.volentes ꝙ ex lapſu longiſſimi tpīs cauſet preſumptio bonefidei. Que plerūꝗ̄ ad ſupradcā:ſ; nō loquunt oīno in noſtris terminis:⁊ dicta illa indigerēt diſcuſſione.

i ¶ Nec ſupradictis ob.tex.in corpore vt eccl'a roma.cen.annis gaudeat ſpacio in.§.habeat.qꝛ rñdet ꝙ nō dicit ꝙ ſcientes ſemp peccēt:ſ; qꝛ iniqui facile peccāt ēt:qꝛ eſſet eis relictus tutus peccādi locus:iō remouet pſcriptiōes minores centū annis:ita ⁊ ea ne fiāt fraudes in donatiōibus exigūt iura iſinuationē in oibus donatiōibus excedētibus metā.l.data opa.C.de do.⁊ tñ nō oēs donatiōes nō iſinuate ſunt fraudulēte. Itē i teſtis ⁊ aliis vltimis:vltimis volūtatibus requirit maior numerus teſtiū ne fraudes fiāt.l.ſi.C.de fideicō.⁊.l.hac ꝯſultiſſima.C.qui teſta.facere pñt:⁊ tñ nō oia teſtā in qbus ceſſat reqſitus numerus teſtiū cū fraude celebrant:⁊ infinita vt ita dixerim ſimilia poſſent dari.fit.n.ſepenumero iuris diſpō gñalis ad euitādū fraudes ſeu mala que qñꝗ̄ alias ꝑpetrarent:ita ꝓcedit tex.d.§.habeat.⁊ ita itelligi d; dū dicit iniquū cōpendiū iniquis relinquat.nō enim ꝑpterea dicit ꝙ ſemp cōpendiū pſcriptionis fit iniquum:nā imo eſt bonū ⁊ equū dicit tex.in.l.i.ff.de vſuc.ex bono ⁊ equo ⁊c. Sed eſt iniquū iniquis de quibus loquit tex.d.§.habeat ibi ne iniquis ⁊c. Eſt ergo iniquū cōpendiū hñtibus malā:⁊ ſic iniquā fide;.nō ergo obſtat in caſu nr̄o ſi cōis opi.aduerſat dicto bar.in.d.§.ſi vid.qꝛ illa cōmunis opi.nō attigit caſum noſtrū vt ex pluribus mediis deduxi.

k ¶ Itē ſiſr nō obſtāt.d.c.ſi.de ſepu.⁊.d.c.in lrīs de rap.⁊.d.c.a nobis.qꝛ loquunt qñ ex peccato defuncti aliqs eſt dānificatus quo caſu iudex eccleſiaſticus pōt artare heredes vt damnū illud reſarciant ꝑut in dictis iuribus:iō nō poſſet agi via executiua rōne guarētigie nec corā iudice ſeculari dato ꝙ illa iura militarēt in nr̄is terminis:iō ſi hñdes mutuātis agerēt via executiua vel corā iudice ſeculari nō poſſent niti hoc medio.ſi vō agerēt corā iudice eccleſiaſtico:ēt ſuccumberēt duobꝰ vel tribꝰ mediis. Pmo qꝛ creditor nō fuit paſſus dānū ex delicto debitoris ſ; ex ſua negligētia qđ demonſtrat:qꝛ ſiue debitor peccet ſiue nō peccet creditor negligēs patit dānū loquēdo de iure ciuili ⁊ de iure canonico ſi nō peccat:itaꝗ̄ de iure ciuili peccatū debitoris nō dānificat creditorē.de iure aūt canonico peccatū dbitoris reddit creditorē imunē a dāno:qꝛ ceſſat pſcriptio pp peccatū debitoris vbi ſi nō peccaret nō ceſſaret. Itē ſiue peccet debitor ſiue nō ceſſat pſcriptio ſi ceſſat negligētia creditoris.l.ſicut.C.de pſcrip.xxx.vel.xl.ann.iō nō ſunt hi termini dictoꝝ iuriū. Scđo qꝛ tpe mutuatarij nō fuit cauſatū dānū.ſ; pſcriptio incoat poſt mortē mutuatarij.⁊ ex illo tpe citra nitunt hñdes.ſaltē ſi allegat mutuatariū fuiſſe i malafide vl' peccaro.iō peccatū debitoris ſi qđ fuit nullū intulit damnū.qꝛ tpe mortis ſue mutuās habebat ſuā actionē illeſā:iō tūc nō intrauit purgatoriū pp damnū in latū:ſ; pp malam fidē:nec a pena huius peccati liberaret defunctus ſi heres imediate ſoluere:qꝛ p hoc nō purgaret culpa peccati pteriti. Prout qđ ē fortius ſiqs dolose diu recuſaſſ:⁊ ſoluere poſtea ſoluiſſet ſolutio facit ceſſare peccatū impoſterū:ſ; nō ꝑpterea purgat peccatū preteritū:⁊ nemo negaret quin gehenna cremaret ſi nō peniteret de preterito:⁊ in purgatorio purgaret ſi penituiſſet. Iō nec peccatū defuncti dānificauit creditorē. Nec ſolutio heredis extrahit defunctu; a penis purgatorij prout hec vt arbitror apud theologos eſſent notiſſima. Et ſi ita eſt euitantur illa iura. Tertio ⁊ hoc magis miror negat illū mutuatariū peccaſſe prout ſupra demonſtratum eſt. Ex quo ſupra deductū eſt tempora currere preſcriptionis etia; inuita mutuatarij nō dubitabā etia; detractis temporibus guerrarū ⁊ mortalitatis eſſe elapſum tempus.xxviij.anno. Quinimmo a.xl.annis citra nō fuerunt tanto tpe guerre ⁊ peſtes quin illis detractis remaneant decurri.xxviij.anni.

l ¶ Nō enim negandū quin tpe hoſtilitatis ⁊ tpe peſtis detrahatur de tpe requiſito ad preſcriptionē vt eſt tex.in.c.ex tranſmiſſa de preſcrip.⁊.xvij.q.iij.vna actione.⁊.C.de fun.limi.l.ſi.lib.xj.⁊ in extrauagan.Fede.de pace ꝯſtan.§.poſſeſſores.⁊ no.Bart.in.l.naturaliter in prin.de vſuc.⁊ Inno.⁊ doc.in.d.c.ex trāſmiſſa.⁊ Arch.in.d.can.vna actione:⁊ hoc ſi fuit tanta hoſtilitas vel peſtis ꝙ ꝑpterea nō fuerit reddi tus iuſtus:nā illud tempus quo propter predicta nō fuit reddītū ius eſt detrahendū ⁊ nō amplius.vt no.Inn.⁊ doc.in d.c.ex tranſmiſſa.⁊ Bar.in.d.l.naturaliter. Lū itaꝗ̄ in puncto preſupponat ꝙ propter hoſtilitatē vel peſtem ſeu partialitates vel tantunde; nō fuerit obmiſſum reddi ius flammus clero ꝙ nō dormiuit curſus preſcriptionis. Quinimmo ad hoc vt tempora hoſtilitatis vel peſtis dormiat preſcriptio ⁊ cōſequenter illud tempus nō cōputet. Requiritur vt pars cōtra quā currit preſcriptio fuerit impedita ꝑpter dicta impedimenta alias egiſſet. Secus ſi nō demonſtrat ꝙ erat paratus mouere litē:niſi qꝛ fuit impeditꝰ propter dictas cauſas impedientes:prout voluit Inno.d.c.ex tranſmiſſa allegans.l.ſed ⁊ ſi per pretorem.§.ſi forte.ff.ex quibus cauſis maio. Ideo vtile eſt proteſtari ꝙ paratus eſt agere. S; eſt impeditus ex tali cauſa ſm eum. Non ergo ſufficit probare impedimentū niſi probetur ꝙ fuit cauſa non agendi vt infertur ex predictis ⁊ voluit Arch.in.d.can.prima actione ⁊ Panor.in.d.c.ex tranſmiſſa poſt eos. Ad hoc text.optimus ⁊ ibi in.l.qui commeatus.ff.de re mili.⁊ facit tex.in.l.ij.ſed ſed qđ prediximus.ff.ſiquis cau.⁊ ibi Barto.⁊ doc.in caſu autē noſtro nedum docet ꝙ propter impedimentū ceſſauit agere prout requiritur:immo ſatis euidenter deducitur cōtrarius cum impedimento ceſſante potuerit agere ⁊ nō egit ⁊ ſimiliter ante guerras ⁊ peſtes:ideo ex his apparet ꝙ dicte guerre ⁊ peſtes non habent obſtare. Laus deo.

¶ An pro ſnīa capitali pſumat:ita ꝙ ſuccedentes ex diſpoſitione auctētice bona dānatoꝝ tanꝗ̄ hñdes dānati poſſint agere petitiōe hñditatis. Et an ex diuiſione cauſet titulus.

¶ Conſilium. cclxxviij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpī. ¶ In cauſa vertente inter liberatam actricē ex vna parte.⁊ Jacobūantonium morelli ⁊ nonnullos alios reos conuentos ex altera parte:viſa petitiōe ⁊ articulis pluribus hincinde ⁊ atteſtationibus teſtiū videt primo aſpectu dicendū ꝙ dicta liberata debeat reportare ſententiā pro ſe:na; ipſa nititur tanꝗ̄ heres victorie ſue filie quā in effectu ꝓtendit ſucceſſiſſe Franciſchino ſeu in bonis Franciſchini vigore auc.bona damnatoꝝ.C.de bonis proſcriptorum. Et videt fundaſſe ſuā intentionē ⁊ probaſſe omnia ſibi incumbentia:nam ꝓbat Franciſchinū decapitatū. Itē per plures teſtes maxime per magiſtrū cipzianū ⁊ ſer Montē:ac etia; per Joannē:qꝛ deponunt fuiſſe preſentes ſententie cōdemnatorie dicti Frāciſchini ad penā decapitationis. Itē videt probare.d.victoriam ſuperfuiſſe poſt mortē Franciſchini:⁊ fuiſſe filiam domine liberate ⁊ Franciſchinū:⁊ poſtea deceſſiſſe ſuperſtite dicta Liberata eius matre.

a ¶ Ex qbus ita ꝓbatis vr̄ reſultare ꝙ dictus Frāciſchinus deceſſerit factꝰ ſeruus pene p.l.qđ ad ſtatū.⁊.l.qui vltimo ff.de penis.⁊.l.res vxoris.C.de dona.inter viru;.⁊ per cōſeqñs inteſtabilis.l.ſiqs filio exheredato.§.irritū.ff.de iniuſto ⁊c.

vbi teſtm̃ prius factuʒ irritaſ: ad hoc ēt qȯ hr̃ in.l.ij.C.qui teſtamēta facere poſ. Nec requirunt dicta iura niſi ꝯdemnatione ad mortē: nō aūt requirunt cām ꝯdemnationis. Merito lʒ nō pbeſ cā ꝯdemnationis nō vr̃ referre per generalitatē dictoꝝ iuriū. Qȯ ↄ vr̃ aperte pbari in.d.l.qȯ ad ſtatū. vbi ē expreſſum ꝙ ſola ſnīa nō genus criminis ſpectaſ quo ad hunc effectū vt ſeruus pene efficiaſ ſi ſeruus ergo nec teſtari pōt nec hr̃e heredē maxie ex teſtō.l.qȯ attinet.de reg. iur.ↄ.l.eius qui.ff.de teſta.ↄ inſti.quibus nō eſt permi.facere teſtm̃ in pn̄.cū ſi.iō lʒ rei ꝯuenti ptendant ſe heredes ex teſtō dicti Franciſchini: nō vr̃ ei obſtare cū teſtm̃ reddatur irritū teſtatore damnato ad mortē. Nec ob.aūt.ſʒ hodie.C. de do.inter viruʒ ↄ vxo.q: loquiſ in damnatis ſuperuiuentibus: puta q: damnenſ in metallū vł nō ſint in fortiā damnantis: put per glo.ↄ doc.in.d.auc.ſed hodie in.d.l.qui victimo.ↄ in.d.§.irritū.nec ēt vr̃ obſtare diuiſio facta vigore dicti teſtamenti: quoniā nemo interuenit qui potuerit obligare dictam victoriaʒ ↄ res inter alios acta per iura vulgaria.

b ¶ Itē dicti ꝯuenti pretendunt poſſidere vt heredes dicti Franciſchini: ↄ ſic ptendunt ſe poſſidere titulo pro herede: ideo petitio hereditatis qua nitiſ dicta dn̄a liberata nō ꝯpetit ꝯ eos.l.hr̃ditatis.ↄ.l.cogi.C.de peti.here.ↄ.l.regulariter ff.eo.vel pōt dici ꝙ nō ſuccedat vt heres dicti Frāciſchini: ſʒ aliter vt ſucceſſor ex ꝯceſſiōe pncipis put declarat Sely. in.d.auc.bona dānatoꝝ volēs ea rōne ꝙ talia bona trāſmittunſ ēt nō agnita. Nec vr̃ obſtare ſupradictis ſi dicaſ ꝙ nō pbanſ acta ↄ ſolēnia iudicioꝝ interueniſſe p que iuſtificeſ ſnīa ↄ reddatur valida: q: rn̄detur ꝙ pro ſua pſum.ſ.l. herennius.§.gaia.de euic.ↄ.c.i pn̄tia.de renunci.ↄ nō ſolū p iuſtitia: ſʒ ēt p validitate ſi ab ea nō fuit appellatū: ↄ ſic trāſiuit in rē iudicatā.vt.d.c.in pn̄tia.ↄ.c.cū iter de re iudi.ↄ p Spe.in ti.de ſnīa.§.vt aūt ver.ↄ no.ↄ ibi p Jo.an. poſt Gui. de ſuʒ.pſertim ſi ſit de longinquo: put voluit Hoſt.in.d.c. cū inter p illū tex. Bal.in.l.emancipatiōe.C.de fide inſtru. Jo.cal.ↄ Panor.in.c.qm̄ ꝯ falſaʒ de pba. Et maxime ſi eſt lata in pn̄tem vel cōtumacē: nā his caſibus ēt ſi de proximo lata eſt preſumitur pro eis per dicta iura.ↄ.c.bone.i.de elec. put voluit Compoſt.in.d.c.in pn̄tia Spe.in ti.de ſnīa.§.vt aūt ver.ſi vero.ↄ.§.ſi.ver.in ſumma ↄ in ti.de inſtru.edic.§. reſtat ver.in ſumma.ↄ Dn̄i deci.ccciij.que incip. Iteʒ ſi petaſ.ↄ Jo.cal.do.Ant.Jmo.ↄ Panor.in.d.c.quoniā ꝯtra falſam.ↄ Jmo.in.l.iiij.§.cōdemnatū de re iudi.ↄ in.l.ſcienduʒ. de ver.ob.dicens hāc eſſe communē ſnīam canoniſtaꝝ. Cū itaqꝫ illa ſnīa put crediſ fuerit lata in pn̄tem ex quo ſtatim fuit decapitatus ↄ nō de proximo: quoniam iam ſunt elapſi multi anni videſ ꝙ preſumaſ pro eius iuſtitia ↄ validitate.

c ¶ Tn̄ his nō obſtantibus ꝯriam arbitror ſnīam veriorē.ſ. partes iudicis eē in pnunciādo pro reis ꝯuentis ipſos abſoluendo ab in petitione dicte dn̄e liberate ↄ ꝯuentis in ea. Nā dicta ſnīa nō pbaſ taliter ꝙ mereaſ dici ſnīa. Prio q: dictus Franciſchinus erat de amatrice ↄ non de territorio terrami: iō ibi n̄ ſortiebaſ regulr̃ forū nec ſuberat capitāeo illius loci cū nō appareat ꝙ deliquerit nec aliter domiciliū ꝯtraxerit. iō iudex loci nō poterat in eū ius dicere ↄ ſi dixit nihil valet iuxta.l.extra territoriū cū gl.ſua de iuriſ. om.iu. ↄ.C.ſi a nō cōpe.iud.l.j.cū ſi.ↄ lʒ dicaſ lata per do. Bernardinū iuſtitieriū nō probaſ: nā treo teſtes qui aſtringunt in pbatione ſnīe.ſ.magiſter ciprianus ſer montes ↄ Joannes ſer ciprianus audacter ꝙ fuit lata per dn̄m Bernardinuʒ: ↄ primo appellat ipſuʒ iuſtitieriū aprutij: ↄ dicit fuiſſe pn̄teʒ. ſer montes vȯ dicit ꝙ nō recordaſ an p dn̄ʒ Bernardinū. Joannes vȯ dicit ꝙ credit p certo ꝙ p dn̄m Bernardinū loquiſ p vbū credulitatis qȯ reddit dictū teſtis nō idoneuʒ per glo.ↄ Bar.in.l.ij.§.idē labeo.de aqua plu.arcen. Spec. in ti.de teſte.§.j.ver. Itē ꝙ deponit de credulitate ↄ ver.iaʒ de interroga. Jo.an.in.c.inquiſitionis de accu. Et lʒ dicat ꝙ fuerit preſens ſnīe ſtant hec ſimul ꝙ ipſe fuerit preſens audiendo ſnīam proferri ↄ nō videndo per quē feraſ: maxie q: ſolent ſententie huiuſmodi legi p notarios: ↄ nō omnes itelligunt quis ſit iudex cuius vice notarius ſententiā tulit.

d ¶ Preterea lapſus tpis cauſat obliuionē cū ex lapſu longi temporis plerunqꝫ pſumaſ obliuio.l.furti.§.j.ff.de vſuc.l.j. cū ſua gl.C.de ſer.fugi.ↄ inſti.de vſuc.§.qȯ autē. iō iſte nō plene pbat ↄ iō remanet dictū vnius qȯ nō releuat.l.iuſiurandi.C.de teſti.ↄ.l.vbi numerus.ff.eo.ti. ↄ.d.c.tam litteris. Sinaūt nō apparet ꝙ ſnīans fuerit iudex cōpetens nō apparet fuiſſe ſnīam per.l.quartā.§.cōdemnatū.de re iud. ↄ cle.paſtoralis.eo.ti.iuncto dicto tit.C.ſi a nō compe.iud. per totum. Et eſt talis nullitas que reſultat ex non competentia iudicis ꝙ ſuperat omnem aliam nullitatē per no.per glo.ↄ doc.in cle.j.de ſequeſtra.poſſeſ.ↄ fruc. Et iō nō pſumiſ pro ſnīa ſi nō apparet ꝙ qui eā ptulit fuerit iudex cōpetens: put voluit Panor.in.c.cuʒ in iure peritus.de offi. deleg. Qȯ ſaltē pcedit ſi nō apparet ſnīa lata: in preſentem vel cōtumaciter abſentē: nā tunc pro ſnīa nō preſumiſ.ſ.ꝙ lata fuerit per iudicē cōpetenteʒ: prout voluit Jnn. Jo.an. Flor.ↄ Jmo.in.d.c.cum in iure ↄ Jnn. in.c.bone.j.de elec. in.c.innotuit de eo qui fur.ordi.ſuſce. Jo. cald.ↄ do.Anto. Jmo.ↄ Flor. Panor.in.d.c.quoniam contra falſam.

e ¶ Nec ēt preſumiſ pro ipſa ſnīa ēt ſi ſit lata per iudicē cōpetentē ſi nō apparet ꝙ fuerit legittime citatus: ↄ per cōſequens nō apparet ꝙ fuerit cōtumax put volunt pfati.doc. in locis pallegatis qȯ ↄ tenent in dictis iuribus cōiter doc. ↄ idē voluit Bar.in.d.l.iiij.§.cōdemnatū.ↄ Dn̄i de rota in dicta deci.ccciij.incip. Itē ſi petat ↄ eſt cōmunis ſententia. Maxime ſi in ſententia nō apparent acta recenſita per no. per Bar.in auc.ſiquis in aliquo documento.C.de eden.ↄ doc.ibi. Qȯ maxime procedit ſi ſententia non tranſiuit in rem iudicatā: vt q: pars nō habuit notitiaʒ vel ſumus intra tempora data ad appellandū quo caſu pro ſententia nō preſumitur arg.d.c.cū inter a ꝯtrario de re iudi. ↄ arg.d.c.quoniā cōtra falſam.ↄ voluit Jmo.in.d.§. condemnatū.ↄ eſt de mente doc.quaſi omniū in locis preallegatis: ↄ maxime hoc firmat Panor.in.d.c.quoniam cōtra falſam. Et eadē ratio videſ eſſe ſi intra tēpora dotalia ad appellādū: ↄ ſic intra.x. dies decapitatus: ita ꝙ non poterat amplius appellare ↄ quaſi fruſtra poſtea appellareſ ex quo facta eſt executio irrenocabilis. Ideo cum nō probeſ aliquid de preſentia vel citatione dicti Franciſ. Nec ꝙ ipſius ſententie notitiā habuerit: nec ꝙ ſentētians habuerit iuriſditionē aliquā. Nō probatur ſententiam fuiſſe ex quo nō pbatur rite lata nec per eū qui foret vel pretenderet ſe iudicē. Ex quo vnus tantuʒ teſtis pbat ꝙ per dominū Bernardinū: ↄ nullus legittime probat ꝙ fuerit iudex competens. Et lʒ aliqui forte nominent eum iuſtitierium nō probant: quoniā eſſe iuſtitierium non videtur nec ſenſu percipitur ſed iudicio intellectus.

f ¶ Jō ſine expreſſione cauſe ſcientie nō pbaſ ex notiſſimā theorica. Jnn.ↄ doc.in.c.cū cām que iter archiepiſcopū de teſti.ↄ habeſ per Bar.in ſuo tractatu de teſti.in multis locis ↄ p eū in.l.qui teſtō.§.ſi. de teſta.ↄ Bal.in.l.ſolā.C.eo. ti. Et ſi dicaſ hoc forte erat notorium ꝙ fuerit iuſtitierius vel ꝙ pro iuſtitierio fuerit habitus ↄ reputatus: iō nō indiget pbatione.c.euidentia.de accu.put in ꝓprijs terminis decidit Flo.in.d.c.cū in iure peritus.de offi. deleg. dicens ꝙ ſufficit ꝙ ſnīans fuerit habitus ↄ reputatus pro ordinario p.l.barbarius.de offi.ptor.ↄ.c.nihil de ele. Et q: iſtud eſt notoriū ſufficit allegare per cle.appellāti de appel. rn̄deſ ꝙ nō video ꝙ allegeſ quinimmo i articulis nō nominaſ ꝙ ipſe.d.Bernardinus tulerit talē ſnīam ſʒ.d. Alexāder vicerex vel alius regius officialis: nec dicunt teſtes ꝙ fuerit habitus ↄ reputatus ↄc.ſup quo ſolet cadere notorietas.ↄ de quo loquiſ Flo. Et inſup id pcederet in loco vbi fuit ita reputatus: ſecus in loco diſtāti put voluit Jo.an.in.d.c.nihil quē refert ↄ ſequiſ Jmo.in.d.c.cū in iure peritus: ita intelligens dcm̃ Florētini: idē vr̃ dicendū i tpe diſtāti cū ſit eadē ratio: lʒ fuerit notoriuʒ tunc nō ſequiſ.ergo eſt hodie: ↄ de tpe ad locū eſt bona argumētatio in.l.miles.ita heredē.§.ↄ q: diximus de mili.teſta.l.vinuʒ.ſi cer.pet. Et ſi nō probeſ ꝙ fuerit iudex nō pbaſ ꝙ ēt ſi fuiſſet citatꝰ ab eo debuiſſet cōparere niſi appareat ꝙ taliter fuiſſet citatus ꝙ pma facie appareret iudex quo caſu debuiſſet cōparere per id qȯ habeſ in.l.ex quacunqꝫ.ff.ſiqs in ius voc.nō ierit: ↄ in.l.ſiqs ex aliena.ff.de iudi.ↄ in.c.ſup lr̃is de reſcriptis quo caſu nō cōparens fuiſſet ꝯtumax: ſʒ alˀs nō cōparens nō eſſet cōtumax per.l.ſi.de iuriſ.om.iudi.ↄ hr̃ in iuribus preallegatis.

g ¶ Et hoc ſaltē caſu pcedat qȯ voluit Panor.in.d.c.cū in iure peritus ſimplr̃ volens ꝙ etiā in abſente per ꝯtumaciā hoc eſt ex cōtemptu citantis ſi opponiſ ꝙ ſententians nō fuit iudex nō preſumiſ pro ſnīa: ratio vltra eū: q: ſi nō erat iudex ſuus nō tenebaſ comparere: ↄ per cōſequens nō erat cōtumax. Sed talis difficultas ceſſat in caſu noſtro cū nō probeſ de aliqua citatione nec de preſentia nec ꝙ peruenerit in notitiā ſnīe. Et lʒ probeſ ꝙ fuerit decapitatus: nō apparet ꝓpterea ꝙ ipſe fuerit pn̄s ſnīe nec eſt veriſile ꝙ habuerit facultatē cōmode appellandi. Et ſi cuiqꝫ fortaſſe viderenſ hec rigoroſa: q: nō ſolent iſta ꝓpetrari iuris ordine

non

non ſeruato:animaduertat iuſdicēs cōditionē tempoꝝ: qꝛ ſtatus regius erat nouus ⁊ guerre fuerāt periculoſe ⁊ reuolutiones fuerāt facte q̄ꝫplurime hincinde:itaqꝫ ptiarij erāt multi:⁊ vice rex q erat.tūc ipſe in loco ⁊ cuius mādato pcipi pōt ꝙ fuit ad capturā deuētū ⁊ verſiſr ad executionem erat toto vite ſue tpe v̄ſatus in armis ⁊ nō in iudicijs.Et p armigeros nūc hmōi ſepenumero quadā manu regia nullo iuris ordine ſeruato.Et eā ob rē ſuʒ magis pcliuis in hāc ſniaʒ firmādā:nec iſta ē ſnia antiqua ita ꝙ nō poſſit eē facilis pbatio actoꝝ in qua loquunſ doc.fundātes in antiq̄tate ſnie vt pʒ ex dictis bal.in.d.l.emācipatiōe q loquiſ qn̄ ſnia eſt multū antiqua ⁊ alr̄ qn̄ de pbatiōe in factis antiquis ꝙ nō exigiſ ea pbatio put in alijsetia loquuntur docto.quos recēſere longum eſſet ⁊ eſt claram:ideo non inſto.

b ¶ Et pro ꝯfirmatione predictorum ꝙ.ſ.ſit potius pſumēdum ꝯ̄ ſniam q̄ꝫ p ſnia: qꝛ dr̄ ꝙ pauloan̄ fuit extractus de carceribus:vt faceret teſtm̄ ⁊ fecit illud:nō eſt veriſile ꝙ id feciſſent ſi vidiſſent actū fruſtratoriū. Itē vigore teſti fuerūt bona ꝯtinuo abinde citra poſſeſſa fuit deuētū ad cōpromiſſum ſup diuiſiōe ⁊ laudū diuiſoꝝ platū ⁊ obſeruatum vſqꝫ huc q̄ fieri nō potuerūt ſtāte validitate ſnie:ex diuturnitate poſſeſſiōis pſumiſ p actu.l.q in aliena in pn̄.ſeu.§.j.de acq.hrdi.l.ſi filius.C.de peti.here.⁊ ſic vr̄ reſultare quedā pſumptio p teſtō ⁊ ꝯ̄ ſniaʒ:⁊ lʒ hec nō vrgerēt de per ſe tn̄ coadiuuāt iā dicta debēt.n.mouere mentē iudicis in arbitrādum hāc ptē in ipſa rei v̄itate fouere iuſticiā ad quam veritatē ſemp iudex dʒ hr̄e oculos ⁊ pro poſſe illi inherere can̄.iudicātem.xxx.q.v.in.l.ij.C.de edē.⁊ in.l.ſi cū in ſi.pncipij.ff.ſi quis cau.⁊ cōcor.ibi per glo.allegatis.

i ¶ Et ideo ex his pncipalr̄ concludo ptes iudicis eſſe in pronunciādo pro reo.Cōcurrit ēt ꝙ ſi iſti rei couēti aliqua hereditaria bona poſſident illa ſaltem ex parte poſſidēt titulo actor aūt agit petitione hereditatis q̄ non cōpetit ꝯ̄ titulo poſſidētē.l.regulariter.⁊.l.nec vllam.ff.de peti. hrdit.⁊.l.hereditatis.C.eo.ti.cū ſimilibus.Nō.n.poteſt negari quin agaſ petitione hereditatis:lʒ enim dicaſ dcm̄ Frāciſchinū non habuiſſe heredem:ſʒ bona illa deueniſſe ad filiā ex largitione ⁊ cōceſſiōe pncipis prout dicit Saly.i.d.auc.bōa dānatoꝝ in ſi.⁊ latius Bar.in cōſ.mihi.xliiij.incip. ſuper his que ſupradicta ⁊ conſulta ſunt cui conſilio ſe ſubſcripſi Frā.tigrini cū fuiſſet ambobus cā cōmiſſa:⁊ p ꝯñs non cōpetere petitionē hrditatis his q veniſſit ad ſucceſſionem vigore dicte auc.bona dānatorum:tn̄ in caſu iſto:iſta liberata actrix agit tanq̄ꝫ hr̄s victorie ſue filie cui ſuccedit iure hereditario ⁊ eſt hr̄s p ſenatuſcōſultū tertul.⁊ hodie p ꝯſtōnem iuſtiniani auc.defuncto.C.ad tertu.bona autēʒ Frāciſchini pretendit ſe inueniſſe in hrditate dicte victorie: itaqꝫ certo certius eſt intentatam eſſe petitionēʒ hereditatis q̄ nō daſ cōtra titulo poſſidentem vt predixi.

k ¶ Quin inſup ſi fuiſſet intentata mera ſucceſſio vigore.d.auc.bona dānatoꝝ non dareſ illud iudiciū ꝯ̄ titulo poſſidētem:mā put ſumiſ ex dictis Barto.Frā.tigrini.⁊ Saly.iſti cōiuncti q ſuccedūt p auc.ex cā ſuccedūt ad inſtar fiſci ⁊ in locuʒ ⁊ ius ꝙ erat alr̄ deferendum fiſco fiſcus aūt cōparaſ hrdi.l.inter eos in ſi.in tex.⁊ glo.ff.de fideiuſ.nec hʒ maius ius q̄ꝫ hr̄s habeat poſt aditam hrditatē:iō ſi hr̄s non agit ꝯ̄ titulo poſſidētēʒ tanq̄ꝫ hr̄s:ita nec fiſcus tanq̄ꝫ bonoꝝ ſucceſſor.Naʒ bonoꝝ ſucceſſor dici dʒ nō hr̄s iuxta no.p bar. in rubrica.ff.de acqui.hrdi.⁊ Pau.de ca.in.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi qs an̄ de leg.j.⁊ pari rōne.idē in ſuccedēte ad inſtar ⁊ in locuʒ fiſci:put ē filia ſuccedēs p.d.auc.bona dānatoꝝ:cum de ſi ſibus.idē ſit iudiciū.l.nō pñt.ff.de legi.c.inter ceteras de reſcriptis.⁊ inſup lʒ fiſcus nō ſit hr̄s vt hoc caſu ⁊ qn̄ ſuccedit in bonis vacātibus put dicit bar.in dcā rubrica de acq.hrdi.quē ſequiſ pau.de caſt.in.d.§.ſi quis ante.

l ¶ Tn̄ dicunt Bar.⁊ Bald.in.l.fiſcus.C.de iure fiſci lib.x.ꝙ fiſcus hʒ petitionem hrditatis:ſic ⁊ alr̄ fiſcus qui aufert hrditatē ab indigno lʒ nō ſit hr̄s tn̄ hʒ petitionē hrditatis:vt no.glo.⁊ doc.in.l.j.C.de his qb.vt indig.Saly.⁊ Pau.in.l.i.C.ſi qs aliquēʒ teſta.phi.⁊ Pau.de ca.in.d.l.j.de his quibus vt indig.⁊ in.l.j.C.vnde vir ⁊ vxor.dicit audiuiſſe a Bal.ꝙ Bar.de hoc in voce mirabaſ:ſi fiſcus agit petitione hrditatis:lʒ nō ſit hr̄s:ita ⁊ a pari filia q̄ ſuccedit ad ei9 inſtar vigore dcē auc.bona dānatoꝝ:iō nec ipſa pōt agere cōtra titulo poſſidētē.Qō pbaſ rōne aperta.rō quare petitio hrditatis nō daſ ꝯ̄ titulo poſſidētē eſt:qꝛ ille q agit petitione hereditatis fundat ſe ſolum ex titulo ſuo ⁊ poſſeſſiōe defuncti non in alio iure defuncti:lʒ defunctus non fuerit

dñs nihilominus venit in petitione hereditatis.l.nō tm̄ de peti.here.ſʒ ille q hʒ titulū ⁊ poſſeſſiōēʒ hʒ equale ius ergo melior ē cōditio poſſidētis regula in pari in.vj.ita dñt doc. put refert bar.i.d.l.hrditatis.dicēs ꝙ ē rō v̄iſſima.⁊ idē ibi bal.idē Raph.ful.⁊ pau.de ca.i.l.edicto.C.de edic.diui.Et eadē rōne in publiciana.idē dicim9:vt.l.ſiue.§.ſi duob9 de pub.put dicūt Raph.⁊ pau.de ca.i.l.ſi duob9.iſta eadē rō ad vnguē militat i ptēdēte iura vigore.d.auc.bona dānatorū.vt recte intuēti eſt notiſſimū.Ergo ſiſr ipſe nequeat agere ꝯ̄ titulo poſſidētē cū vbi eadē rō idē ius.l.illud ad.l.acq.⁊.l.a titio de v̄b.ob.cum ꝯcor.

m ¶ Eſt mō pbare an dicti habeant titulū ⁊ pfecto ipſi hn̄t ſaltē titulū diuiſiōis q p̄ſtat vſucapiendi ꝯditionē ⁊ ꝯñter q̄ſi dñiū.l.pe.ff.p ſuo.⁊ gl.⁊ ibi.⁊ doc.i.l.cū ſol9.ff.de vſu. Iō vnuſqiſqꝫ p rata q̄ putabaſ ſpectare ad alios hʒ titulū quēdā pmutatiōis ⁊ quaſi emptiōis.l.cū pr.§.hrditatēʒ de le.ij.⁊.l.j.⁊.l.ſi fres.C.cōia vtri.iud.Que hueruūt ergo quaſi dñiū ex tali diuiſiōe merito hn̄t efficaciora vel eq̄lia iura cū ptēdētē petitionē hrditatis put ptēdit dcā dña Liberata:iō ſuccūbat h̄ reſpectu.Et ſi dcā dña liberata approbat ſeu ratificat laudū latū ſup diuiſiōe.tūc qꝛ p laudū cōceduntur vniculqꝫ bona certa p diuiſo ⁊ fuit in cōpromiſſo ꝯuētū de nō veniēdo ꝯ̄ laudū.tūc nō poſſet aliqd petere de dcis bonis p laudū diuiſis ⁊ aſſignatis dcis reis ꝯuētis negādo.n. ad eos ptinere ⁊ pp̄ea repetēdo veniret ꝯ̄ laudū vt de ſe cōſtat ad h̄.l.cū putarē.ff.fa.herc.iūcta.l.j.ff.de arbi.Iō ſi ratificaſſet poſſet repelli.exceptiōe pacti ꝯuēti:ſi aūt nō ratificat:ſʒ venit ꝯ̄.Tūc dñicus marit9 dcē liberate q noīe dicte victorie cōpromiſit ⁊ pmiſit de rato incidet in penā cōpromiſſi:⁊ h̄ clarū cū in cōpromiſſo iter cetera ꝯuenit ꝙ victoria ratificabit ⁊ nō veniet ꝯ̄:⁊ i fine apponiſ pena ꝯfacienti ⁊ clā i fine poſita ad oīa pcedētia referſ.l.talis ſcriptura de leg.i.⁊.c.ij.reqris.⁊.c.inqſitioni de appel.cū ſimilibus.

n ¶ Itē qꝛ i obligatiōibus fci ſuccedit obligatio ad intereſſe l.ſtipulatiōis nō diuiduntur in pn̄.v̄.celſus.ff.de v̄.ob.Poterūt iſti ꝯuēti agere ad intereē ꝯ̄ dcm̄ dñicū:maxīe qꝛ in copia inſtr̄i ē clā qua pena ⁊c.intelligo q̄ pena ſoluta vel non ꝯctus ſit ratus ⁊ firmus quo caſu cōmiſſio pene non tollit ipſuʒ ꝯctū ⁊ ſucceſſiue obligationē ad intereē p.l.q fidē.ff. de trāſac.⁊.l.ita ſtipulat9.circa finē v̄.ꝙ ſine dubio de v̄b. ob.⁊.l.cū pponas.C.e.ti.⁊ no.bal.⁊ ſaly.i.l.ſi pacto quo penaʒ.C.de pac.⁊ p bar.⁊ doc.i.d.l.ita ſtipulat9 ſiſēʒ virtutēʒ hēre cēſeſ iuramētū i.l.ſi qs maior.C.de trāſa.vt ibi p doc. Preterea ⁊ ſine pdictis cōmiſſio pene nō nouaret obligationē pncipalē in cāu iſto in quo oblīo deſcēdit ex cā onerosa p.l.pdita de acti.emp.⁊.l.ſi qs a ſocio.⁊.l.ſi duo ſocietatē. ff.p ſocio.put voluit bar.i.d.l.ita ſtipulatus.⁊ Raph.cu.⁊ Imo.ibi.⁊ Saly.⁊ Raph.ful.in.d.l.ſi pacto quo penam. Et maxime qn̄ ſtipulatio penalis interponiſ ſub cōmemoratione pene per id qō volūt Raph.ful.in.d.l.ſi pacto quo penam.⁊ Raph.cuma.in.d.l.ita ſtipulatus.

o ¶ Sed ꝯ̄ pdicta pōt inſtari qꝛ vr̄ licitum diuidētibus hrditatē tanq̄ꝫ hrdes ex teſtō ſi poſtea detegiſ inualiditas teſti recedere a diuiſiōe put ē caſus aptus in.d.l.ſi poſt diuiſionē.C.de iur.⁊ fac.igno.vn̄ in indiuiduo vr̄ decidere cōtra ſupradcā:qꝛ ēt ſi victoria fuiſſet maior ⁊ p ſe ꝯxiſſet potuiſſet petere integrā hrditatē:nō obſtāte diuiſiōe p errorē fcā. Ideo ſi venit ꝯ̄ nō vr̄ nō ratificare:⁊ talis diuiſio ei nō preiudicat nec ptēs incidat in penam vel ad intereſſe teneaſ Sed rn̄deſ faciliter obmitto ꝙ ibi non dr̄ ꝙ fuerit pmiſſio ⁊ iurata de nō veniēdo ꝯ̄:ſʒ alr̄ rn̄deo duob9 modis ibi fuit detectū vitiuʒ teſti hic vero conatus fuit detegere:ſed nō detexit:vn̄ venit ꝯ̄ ⁊ iniuſte:iō ceſſat.d.l.ſi poſt diuiſionem.⁊ militant que dixi.Scdo ibi agiſ conditione indebiti vel ſine cā:put volūt ibi glo.bart.⁊ doc.Cōditiones predicte pſupponunt dñium trāſlatū alr̄ non cōpeteret ꝯditio §.ſic itaqꝫ inſti.de actio.⁊.l.fin.ff.vſufru.quemad.caue.nec poſſet ibi agere petitione hereditatis vel ſimili actiōe put preſupponunt gloſ.⁊ docto.in.d.l.ſi poſt diuiſionem.iō hic venit contra diuiſionem modo non permiſſo ⁊ non ea via quam concedit.d.l.ſi poſt diuiſionem.

p ¶ Et nō ob.pdicte rn̄ſioni virtus clē petens ius ⁊ iuſticiā miniſtrari que plerūqꝫ iuuat libellātēʒ.c.cuʒ dilectus de ordi.cog.⁊ ꝙ ibi p doc.⁊ per Bald.in.l.edita.⁊ p dñm Anto. in.c.j.de iudi.Nam rn̄detur ꝙ dicta clauſula non vʒ iuuare qn̄ opponiſ de gn̄alitate ſeu dubietate libelli ꝙ petitur declarari put no.dicit Bald.in.d.l.edita in altera repetitiōe in articulo dum tractat de cumulatione.Itēʒ ⁊ clarius dicta

clauſule non operatur niſi quando iuſticiã apparet ex narratione prout voluit.d.Anto.in.d.c.j.que refert ⁊ ſequit excellentiſſimus ⁊ integerrimi iudicij doctor.d.Joãnes petrutij pr̃ ⁊ dñs meus in.l.i.in pñ.ff.de edi.Et rõ artat nõ enim habemus in iure aliquã virtutem eẽ a iure attributaʒ dicte cle:ſed doc.magiſtraſr eã virtutem attribuũt vi rõnis extra virtute vboꝝ.Nã cum petaſ iuſticia in predictis miniſtrari ſi ex pdictis deducit aliqua actio vel aliqd remedium cõpetat ſup illo petitur iuſticia miniſtrari:iõ illd ex generaliũ vboꝝ virtute cenſeſ intentatũ. Quicquid aũt vltra diceret nullo iure nec rõne iuuareſ. Si igiſ ex dictis in ipſo libello actio ſeu remediũ cõpetẽs nõ reſultat nõ põt dici illud intentatum:qꝛ nõ cõprehendiſ ſub verbis clauſule predicte:qꝛ petitur iuſticia miniſtrari in pdictis nõ in alijs nõ predictis.Cũ itaqꝫ in libello non fiat aliqua mẽtio de diuiſione:nec ꝙ qcꝗ fuerit traditũ indebite vel ſine cã:ita ꝙ ex narratis nõ põt elici conditio indebiti vel ſine cã.Jdcirco non vñr ille intẽtate virtute dicte clauſule. Cõcludo itaqꝫ ex pmiſſis ꝙ partes iudicis ſunt in abſoluẽdo reos ꝯuẽtos ⁊ victum victori ⁊c.⁊ inſup penã fuiſſe incurſam ⁊ obligatiõeʒ ad intereſſe ſm ꝙ ex ſupradictis apparet. Laus deo.

¶ Dies appoſit⁹ in treugua an incipiat currere de momẽto ad momentum:an die ſequenti poſt treuguam factaʒ.

¶ Conſilium. cclxxix.

a **In nomine dñi nr̃i ieſu xp̃i.** ¶ Jn hac ꝯſultatione primo aſpectu vr̃ dicendum ꝙ dies ꝯcte treugue nõ cõputetur in numero dictorũ octo dierum:naʒ vr̃ ꝙ debeant eſſe integri illi octo dies ar.l.cuʒ qui kalẽdis in fine pncipij.ff.de v.ob.vbi ſi exiſtens in die kalendarũ pmiſit dare kalẽdis vel proximis kalendis intelligitur de kalẽdis ſequentibus ⁊ integrũ diem kalendarum ſequentiũ hʒ ipſe debitor:vt eſt ibi aptus tex.ita ⁊ hoc caſu integri octo dies ſequẽtes non computato illo forte medio die ꝯcte treugue cẽſeantur aſſignati in ipſa treugua:facit.c.pia de excep.li.vi.⁊.c.frequens de reſti.ſpo.in quibus dies dati termini nõ cõputaſ in termino ⁊ ibi glo.Jo.an.allegat multas ꝯcordãtias.Et de hoc eſt tex.apertus in.l.j.ff.ſi quis cau.vbi dies dati termini nõ computaſ in termino ſm vnã lec.Per quẽ tex.dicunt ibi Ja.bu.bart.Saly.⁊ Pau.de ca.ꝙ ſi iudex aſſignat terminũ.x.dieruʒ non computatur dies in quo aſſignatus fuit terminus ⁊ adducũt etiã.d.l.cuʒ qui kalendis.⁊ idem dicit Jmo.in.c.frequens de reſti.ſpo.li.vj.per.d.l.cum qui kalendis.prout eum refert ibi dñicus de ſancto Gemi.⁊ tranſit idem Pon.in.d.l.j.per.c.pia de excep.lib.vj.idem voluit ipſe Jmo.in.l.gallus in prin.ff.de li.⁊ poſthu.idẽ vr̃ velle Spe.in ti.de citatione.§.viſo ad finẽ.Et ex quo doc.concorditer ita tenent ita tenendum in foro dicit Rapha.fulgo.in.d.l.j.ſi quis cau.lʒ ſibi videatur contrarium non ſolum quando ſimplr̃ aſſignatus fuerit terminus.Sed etiam fuerit dictum ab hac die vel a tali die:licet illo caſu ſit magis dubium propter naturaʒ dictionis.a.que eſt ſeparationis not.prout dicunt doc.ibi.⁊ in.l.a caligato.C.de nup.⁊ Jo.an.in.d.c.frequens.⁊ doc.ibi ſed non pertinet ad hanc conſultationem in qua non fuit appoſite prepoſitio.a.vel ab. Et maxime hoc videtur dicendum:qꝛ vr̃ agi de fauore vtriuſqꝫ ꝙ neuter offendaſ:ac etiam de intereſſe publico ꝙ delictum non committatur:ar.l.ita vulneratus ad.l.acqui.⁊.c.vt fame de ſnia excommu.⁊ ar.l.congruit de offi.preſi.⁊ not.d.Anto.⁊ Panor.in.c.ſuper his de accuſa.Et vbi agitur de fauore ꝙ non computatur nõ computaſ prout voluit do.Ante.poſt Gui.in cle.ſicut de appella.volens ꝙ vbi agitur de fauore ꝙ computetur cõputaſ:⁊ vbi de odio ꝙ computetur non computatur.⁊ ideꝫ dicunt Archi.⁊ Dñi.de ſancto gemi.in.c.ſtatutum.i.de preben.li.vj.

b ¶ Sed predictis minime refragantibus ꝯtrã ſniam arbitror veriorẽ:nã eſt aduertendũ ꝙ eſt dies artificialis ⁊ dies naturalis:dies enim artificialis eſt.xxiiij.horarũ nec refert qua hora inchoetur:ſed vbi occurrit ibi incidit vt dicemus in.x.diebus q danſ ad appellãdũ in.xxx.diebus qui dantur ad petendũ apoſtolos vt voluit gl.in cle.quãuis.de appel.⁊ ibi.d.Anto.zenzel.⁊.d.Cardi.zaba.itẽ.in.l.diebus datis ad excuſanduʒ tutores in.l.ſcire opʒ.§.quinquaginta de excuſatio.tutoꝝ.⁊ multa hmõi ſilia in iure facile reperiri pñt.idẽ videmus in anno in.l.de diuiſiõe ⁊ pluribus ſequẽtib⁹.ff.ſo.ma.⁊ in.l.iij.§.minorem.ff.de mino.in oĩbus fere pſcri.ſcʒ triennali longe tpis ⁊ longiſſimi.ideʒ reperietur ad hoc l.in oĩbus de act.⁊ ob.⁊.l.in oĩbus de diuer.⁊ tẽpo.pſcri.⁊.l.ſi.C.de tẽpo.in integ.reſti.⁊ in menſibus.idẽ repiſ in.l.vbi lex duoꝝ menſiũ de reg.iur.in.c.ꝗ ſit cũ ſua gl.de ele.li.vj.⁊ i.l.ſi.§.donec de iure delibe.iũcto.§.ſi naũt dubius ea.l.cũ multis ſi.iõ lʒ debeat hr̃e integros dies vr̃ integros mẽſes vel integros annos põt intelligi de diebus annis ⁊ mẽſibus artificialibus:ita dʒ aſſumi qñ iudex aſſignat terminum.x.dieꝝ ſatis hʒ.x.dies integros ſi cõputaſ ex illo momento ⁊ hʒ.x.dies.ſ.artificiales put voluũt Cy.⁊ bal.i.d.l.j.ff.ſi quis cau.⁊ idem vult ibi Rapha.ful.⁊ lʒ dicat docto.tenere contrarium ⁊ illud eſſe ſeruãdum poteſt loqui quãdo eſt appoſita nota ſeparationis a vel ab quo caſu ipſe tʒ idem.⁊ tamen eo caſu communiter concordant docto.ꝙ dies dati termini non comprehendatur.

c ¶ Nec tenendo hanc parteʒ obſtat tunc tex.ibi quia reſpõdet.lʒ ipſi ibi non rñdeant ꝙ ibi loquiſ in dilatione q̃ daſ abſenti put dicit bal.in.l.eos.§.ſi naũt.C.de app.rõ poteſt eſſe.qꝛ tunc ꝯſiderantur dies qui requiranſ ad cõmode itinerandũ nec dʒ artari vt ſtatim nullo ſpacio dato incipiat iter:ſʒ aliqd breue tps concedi equum eſt puta ad ſe preparandum ad iter ad cõponendum ſarcinolas ⁊ hmõi put in ſimili dicat tex.i.l.ab hoſtibus.§.ſed ꝙ ſimpliciter.ff.ex quibus cauſis maio.⁊ facit pro hac reſponſione text.d.l.j.in ſi.ibi.nam talis itineratio neutri litigatorũ oneroſa eſt ⁊c.vel ſcdo põt reſponderi ad.d.l.j.ꝙ ſi intelligiſ ſm vltimã lect.glo.quã approbat ibi Bart.ꝙ.ſ.non computetur dies quo hʒ cõparere quaſi vnus dies detur ad comparendũ ⁊ dilatio ſtatutaria ad itinerandũ vel ſe preparandũ ad cõparitionẽ ⁊ magis amicaſ lr̃e ꝙ alia ꝙ.ſ.intelligaſ de die qua terminus aſſignatur vt pʒ ibi in quẽ in iudicio ſiſtere opʒ ille tex.nõ facit in ꝯtrariũ:naʒ nos loquimur de die dati termini ibi de die poſt finẽ termini vel dicamus põt dici put ⁊ ibi legẽdo dicebã ꝙ ibi loquitur qñ nõ eſt ſtatutus terminus:ſed eſt aſſignãdus:iõ inſtruiſ iudex qualiter dilationẽ moderare dʒ nõ qualiter data interpetreſ vel qñ eſt iniunctuʒ ꝙ cõpareat vel rõne mãdati iudicis vel qꝛ pmiſit comparere ſine dilatiõe qualiter dʒ haberi ꝯſideratio pꝑter diſtantiam loci ⁊ decidit ꝙ non ꝯſidereſ dies dati termini:qꝛ nõ eſt veriſimile ꝙ eodem momẽto incipiat itinerare ⁊ ad iſtas reſponſiones poteſt etiam adaptari reſponſio Bal.

d ¶ Quicquid aũt ſit in terminis.d.l.j.⁊ in hmõi dilationibus datis a iudice ad comparenduʒ vr̃ ꝙ in terminis nr̃is debeat fieri cõputatio de momento ad momentum.⁊ ꝯcurrat etiã cõis opi.in hãc ſniam:nã regulariter currũt tempora de momento ad momentum,put tradit pro theorica Jo.an.in.c.ſuper eo.ij.de appel.per no.per gl.in rubrica de diuerſis ⁊ temporalibus preſcrip.⁊ per.d.§.minorem.⁊ idem ſequitur ibi Panor.hanc etiam theoricam tradit Ange.in ſuo conſilio ꝙ incipit factum eſt compromiſſum habens in libros.char.cxciij.ideʒ ẽt tradidit zaba.in cle.ſicut de appe.ꝙ ⁊ voluerunt ibi Zenzelinus Guil.⁊ dominus Anto.ad idem ꝙ notat Bal.in.l.eos.§.ſi naũt.C.de appel.⁊ gl.pau.de leazarijs.⁊ zab.in cle.Quis.eo.ti.idẽ ẽt videſ velle glo.Joan.in caſi.anteriorum.ij.q.vj.ad ꝙ optime facit ꝙ not.Bar.poſt Jaco.de are.in.l.j.§.ſi maritus.ff.de lib.agno.idẽ etiam voluit Ange.in.l.gallus in princip.ff.de lib.⁊ poſth.prout ⁊ ibi refert Jmo.idem etiam videtur velle Dominicus de ſancto geminiano in.c.ab eo.de appel.li.vj.loquens in tempore dato ad petenduʒ apoſtolos:⁊ per conſequens pro hac parte videtur magis communis opi.etiam generaliter loquendo ⁊ pro hac parte videtur multum vrgere tex.in.d.c.ſuper eo.nam ibi papa interpetratur tempus ſimpliciter appoſitum in reſcripto ad decidendã cauſam ⁊ decidit ꝙ ex tempore preſentationis litterarum computari ponderata littera ex tunc in tex.poſita que denotat extremitate tẽporis.l.iiij.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ ꝙ notatur per gl.in.c.perſonas de appel.⁊ in.c.quam ſit de elec.in.vi.

f ¶ Poteſt autem pro cõcordia opi.diſtingui prout diſtinguit Archi.in.c.ſtatutũ.el primo de preben.⁊ Dominicus de ſancto geminiano ibi poſt eum ⁊ etiam dominus Anto.⁊ Guil.in.d.cle.ſicut vt ſupra dicentes ꝙ vbi agiſ de odio ꝙ computetur.tũc non computatur ſecus alias vbi.ſ.ageretur de fauore ꝙ comprehendatur.⁊ ſic an diſpoſitio extendenda an reſtringenda:in caſu autem noſtro ageretur de odio ſi dies termini non computaretur in termino:naʒ ille qui offendidit aduerſarium incidiſſet in penam facte treugue.ſecus

gue.ſecus vero ſi dies termini in termino computatur:nã tunc offenſa cenſeretur facta ſinita treugua: conſtat autem penas odioſas eſſe reſtringendas.l.ſi preſes.ꝛ.l.interpretatione.ff.de pe.ꝛ.c.ſtatutum de elec.in.vj.ꝛ propterea in penalibus mitior interpretatio eſt aſſumẽda vt ſic potius pena euitetur ꝙ̃ incurratur:vt dictis iuribus ꝛ regula in penis in.vj.preterea in ſtipulationibus vba dubia ſunt interpretanda contra ſtipulantem.l.quicquid aſtringende.§.j.de verbo.obliga.ꝛ merito:quia ſtipulator incipit verba proferre:ideo ſibi imputetur quare legem apertius non dixit.l.labeo de contrahen.emptio.ꝛ.l.veteribus.ff.de pac.vbi etiã traditur theorica ꝙ in contractibus quando non apparet que partium legem dixerit interpretatio in dubio ſit contra eum qui ſe fundat ex conuentione.

f ¶ Et ideo nõ immerito dicit Dominicus de ſancto geminiano in.d.c.ſtatutum.j.de preben.vbi dicit ꝙ in contractibus dꝫ aſſumi ad propoſitum iſtud ille intellectus q magis facit contra eum a quo verba cenſentur prolata argumẽto.c.contra eum de reg.iu.in.vj.vt ſic ſi contra eum facit ꝙ cõputetur dies termini cõputabitur ſi facit ꝯ eum ꝙ nõ computetur non computabitur:ideo cum in inſtrumentis fere ſemp ſoleat interuenire ſtipulatio ꝛ vbi non apparet ꝛ eſt ſimpliciter appoſitum verbũ promiſit intelligitur per ſtipulatiõem.l.j.C.de vſur.ꝛ.§.itẽ ſi ſcriptũ inſti.de inuti.ſtip.ꝛ.§.ſi.de fideiuſ.ideo cõtra eum qui nitiẽ ex ſtipulatiõe ſeu ex promiſſione de nõ offendendo dꝫ fieri interpretatio quare legẽ apertius nõ dixit per dictas theoricas:ergo dꝫ interpretari ꝙ dies termini cõputeẽ dicta rõne.ac etiã vt pena euitetur per predicta ꝛ ex his ſumi põt alia reſponſio ad dicta per doc.in.d.l.j.ſiquis cau.ſi volumus tenere ſniam Ja.bu.Bar.Ang.Saly.Pau.ꝛ Pont.ſibi.ꝛ ſic que videẽ in illis terminis magis cõmuni.nã ibi fauor eſt ꝙ amplietur dilatio vt ciuitas habens competere euitet cõtumaciã ꝛ penam contumacie.ꝛ ſi intelligatur in promiſſione de iudicio ſiſti ſeu de comparendo vt cõferat ad titulũ preut ꝛ quidam ibi intelligũt tũc interpretatio ſit cõtra ſtipulãtem.qui potuit legem apertius dicere ꝛ ſimiliter in.l.cum qui kalendis in ſi.principij per quã ſe fundant docto.ibi interpretatio ſit cõtra ſtipulantem ꝙ non intelligatur de eiſdem kalendis:ſed de ſequentibus:nam magis intereſt debitoris vt de ſequentibus intelligatur vt de ſe eſt notiſſimum:preterea ſi ibi de eiſdem intelligeretur non haberet integras kalendas:quia non dantur kalende artificiales prout dantur ꝛ conſiderantur in iure dies menſes ꝛ anni artificiales:ideo dicta doc.ꝛ iura quibus moueñ in.d.l.j.nõ vrgent in caſu nõ ꝛ multe cadunt rñſiones que ſumunẽ ex premiſſis.

g ¶ Adminiculantur etiam predicte concluſioni illa verba proxime ſequentes quoniam non proxime ſequitur ſi nõ ſit cõputatio de momẽto ad momentum prout ſi ſit de momento ad momentum vt de ſe patet:confert etiam qꝛ ſi treugua inchoaret in die ſequenti videretur ꝙ in die facte treugue non cenſeretur treuguata:ꝛ ſic potuiſſent illa die ſe offendere ꝙ nullo pacto credendum eſt ꝙ fuerit de mente contrahentium: ꝛ lꝫ ſuper iſtis duobus vltimis medijs poſſet inſiſti non curo quoniam prima fundamẽta magis me mouẽt: nec ob.ꝙ fauor eſt ꝙ quis nõ offendatur:quia verum eſt tamẽ ex aduerſo eſt fauor nõ obligari maxime ſub pena aſo eſt fauor creditoris habere amplam obligationem. ꝛ tamen non conſideratur:ꝛ maxime hodie poſt offenſam agitur ſolũ de pena an ſit incurſa necne: nec ob.d.l.ita vulneratus.ꝛ.d.c.vt fame.qꝛ non loquuntur in penis conuentionalibus: ſed in legalibus.ꝛ licet ceſſet pena cõuentionalis tamen ſi offenſa cadit in delictum non remanebit impunitum:quia punietur pena legali ꝛ auctoritates Archidya.Guil.domini Anto.ꝛ Dominici faciunt pro non contra prout ꝛ.ſ̃.deductũ eſt:nec etiam obſtat auctoritas Specul.in contrarium adducta. quia loquitur in caſu quo eſt monoſyllaba a vel ab denotans ſeparationem:ꝛ inſuper ipſe loquitur in dilatione ad comparendum in qua loquitur.d.l.j.ſi quis cau. ꝛ in qua non cadũt rationes quas.ſ̃.adduxi pro hac parte ꝛ dato ꝙ ipſe de directo teneret contra ſunt plures auctoritates pro hac parte. Laus deo.

¶ Agens de turbata poſſeſſione narrando ſaltem virtualiter omnia neceſſaria in libello ꝛ probando ſufficientia adeo ꝙ accuſatus debeat cenſeri incidiſſe in penam ſtatutariam debeat obtinere necne.

¶ Conſilium. cclxxx.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Laborioſa plurimũ pp multitudinem ſcripturarũ ꝛ longe magis ꝙ̃ ſubtilis fuit pñs ꝯſultatio ꝛ eleganter hincinde allegatũ:lꝫ ꝯſulẽs pro pte cõuẽtorum non eam in formationem veridicam de actis habuerit put allegãs ꝑ parte accuſantiũ forte nõ viſis actualiter oibus actis:ſꝫ ſꝫ relata ꝯſulẽs ego qdẽ viſis ꝛ diligẽter aiaduertis allegatis ꝑ vtraqꝫ pte ꝛ ẽt ꝑquiſitis diligẽter actis ſingulis maxime circũferẽtibus ad merita cauſe ꝯcluſiue ꝛ breuiter reſpondebo:tũ qꝛ copioſe ꝑ allegãtes iura ſunt vndiqꝫ adducta:tũ ẽt qꝛ ſi vellẽ lõgius mãu exordiri prolixior eẽt ꝙ̃ tpe mihi cõceſſum requirat nec merces attributa:tũ ẽt qꝛ mous eſt in ꝯſilijs deciſiuis put iſtud eſt ſeu inſtar hꝫ nõ eo ordine quo in alijs incediẽ iuxta doctrinã Spe.in ti.de ꝯſi.requi.vſi. porro.pmo itaqꝫ cõcludã que meo iudicio eſſe debeant partes iudicis. ſecundo concluſionẽ compẽdioſe probabo. tertio reſpondebo ad ea que obijciuntur que mihi apparent eſſe alicuius ponderis ceteris reſecatis.

a ¶ Conſultationi itaqꝫ rñdeo ꝙ partes iudicis eſſe debent in pronũciãdo accuſatos indebite ꝛ iniuſte turbaſſe dictos accuſantes in eorum poſſeſſione in bonis in accuſatiõibus contẽtis ꝛ in cõdemnando eos in penis debitis:nã reperio accuſatiões eſſe legitime formatas ꝛ accuſantes fundaſſe eorum intẽtionẽ:nã legitime probauerũt eorum intẽtiõeꝫ multis teſtibus probãdo poſſeſſionẽ ipſoruꝫ prout deducit ꝛ nominat allegãs pro eorum parte ꝛ inferius ex pte reaſſumam ꝛ turbatio probaẽ per cõfeſſionem partiũ que ꝯfitenẽ ꝙ tpe in accuſatiõibus ꝯtẽto iurauerũt corporalẽ poſſeſſionem petiarũ terre ꝛ domus in articulo cõtẽtarũ ꝛ in eis fecerunt actus qui pertinuerunt ad poſſeſſores aſſerendo ſe poſſidere dictas res ꝛ bona tanꝙ̃ ſpectantia ad ipſos.

b ¶ Ex talibus.n.actibus ſine dubio reſultat turbatio poſſeſſionis vt per Bar.ꝛ Ange.in.l.j.§.huius.ff. vti poſſidetis. ꝛ per Barto. in cõſilio mihi ducẽteſimodecimo incipiente quidã accuſatus de turbata poſſeſſiõe vbi vult ꝙ ingrediẽs rem ab alio poſſeſſum cenſeẽ poſſeſſorem turbare in poſſeſſione.ꝛ idem vult in conſilio mihi.cxlij.incipiente in qõne vertente in ciuitate Marine.vbi vult ꝙ ingrediẽs in poſſeſſioneꝫ alterius veniat puniẽdus:qꝛ dꝫ ꝑquirere qs ſit poſſeſſor ꝛ hoc ſalteꝫ procedit qñ intrat animo poſſidẽdi ꝛ aſſerit ſe poſſidere.nam eoipſo ꝙ quis contendit ſe poſſidere cẽſetur alium turbare:adeo ꝙ rõne turbationis põt ꝯ eũ agi ar.l.j.§.hec aũt in tex.ꝛ glo.ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ Ang.ff.vti poſſidetis.ꝛ habetur ꝑ docto.in.l.j.C.eo.titu.ꝛ ſaltẽ ſi eſt prohibitus cenſeẽ qs vim facere per.l.vim facit.ff.ꝙ vi aut clam.ꝛ.l.j.§.qd ſit vi factum.ff.eo.titu.vnde ex quo preceſſit proteſtatio cenſentur ſaltẽ dicti Dominicus ꝛ Raynaldus viꝫ feciſſe:licet ſtatutũ nõ reqrat violẽtiaꝫ:ſed punieꝫ turbãteꝫ vel moleſtantẽ poſſeſſionem alterius vel eam occupãtẽ nec aliud requirit niſi ſimplicem turbationẽ vel moleſtationem ſeu occupationẽ poſſeſſionis cõſtitute apud aliud ꝑ annuꝫ cõtinuum:ita ꝙ non reqrit ſtatutũ aliquã vim neqꝫ dolum vt.j.etiam ſubijciaꝫ:poſſeſſio aũt dictorũ Cardutij ꝛ Peroantonij probaẽ ꝑ plures teſtes:ꝛ maxime ꝑ Bartholomeũ aſo cimarellum qui ſup decimotertio capſo dixit vera eẽ ꝛ poſtꝙ̃ dicta dña Marina tradita fuit nuptui dicto Peroantonio dicti Cardutius ꝛ Peruſantonius tenuerũt ꝛ poſſiderunt pacifice omnia dicta bona cõtinue a tpe quo dcã Marina tradita fuit nuptui vſqꝫ in diem turbatiõis.iteꝫ ꝑ Joãninum vigeſimũquartũ teſtẽ q deponit ꝙ dicti Cardutius ꝛ Perãtonius poſſiderũt bona ꝛ res deſcriptas in capitulis ꝛ accuſis ꝛ reddit ſufficiẽtẽ cãꝫ ſcie maxie qꝛ dicit qꝛ vidit ꝛ pñs fuit dũ ſcdo loco reddit cauſam ſcientie.

c ¶ Deponit tñ de tpe ꝑ annuꝫ que dictio per denotat actũ perfectum ꝛ continuatũ.l.vrbana.§.pnoctare.ff. de vb.ſig. vꝫ de anno incipiẽdo de mẽſe aprilis.ꝛ vt ſequitur finiẽdo: itaqꝫ iſte teſtis ꝯcordat cũ dicto bartholomeo quo ad dictũ annũ:qꝛ in tempore de quo deponit dictus Bartholomeꝰ cõprehendiẽ dictus annus:nã trãſductio dicte dñe Marine ad marinũ fuit in eodẽ anno de mẽſe ianuarij:vt apparet ex inſtro dotali ꝛ atteſtationibus plurium teſtamentum ex quibus deprehenditur ꝙ tranſductio ad domum fuit facta tempore dicti inſtrumenti.item probatur per bertũ vigeſimũquintũ teſtẽ q ꝓbat ꝙ dicti Cardutius ꝛ Perãtonius a tempore quo.d.dña Marina ducta fuit ad maritum

ſemp poſſiderunt dicta bona vſq₃ ad menſem maij quo tempore ſtetit pro famulo cum dicto Carductio: itaq₃ quo ad dictum tpa eſt ꝯteſtis cū dicto Bartbolomeo ꝛ ꝑ aliqua parte tpis cū dicto Joannino: itaq₃ dictus Bartbolomeus de toto tpe in quo deponit b₃ côteſtē. itē ꝙ ꝓbaſ pacifica poſſeſſio p ꝯtinuū annū aū tp̃s turbatiôis coadiuuaſ dcā depoſitio p plures teſtes. idē deponētes in cauſa ſcie: qꝛ audiuerūt dici a maiori pte boium: ita ꝙ ꝓbāt poſſeſſionē per publicā vocē ꝛ famā maxime extāte diſpōne ſtatuti ſup ꝓbatione publice vocis ꝛ fame ꝛ adminiculantur atteſtationes multoꝝ aliorū teſtiū quas recēſendo ꝓlixius eēt: itaq₃ clariſſimū eſt ꝓbatā eſſe turbationē ꝛ ꝯtinuatā poſſeſſionez p annū aū turbationē: ꝛ ēt tpe turbationis: ꝛ per côſequens ex bis reſultat ꝓbatio ꝙ dicti accuſati inciderūt in penā ſtatuti ſub rubrica de pena turbātis vel occupātis poſſeſſionē alterius ꝙ qdē ſtatutū nō reqrit aliquē dolum: nā ſtatutuz nō dicit ꝙ requiraſ dolus: ergo nec nos dicere debemus. l. ſi ſeruū. §. non dixit pretor de acq. heredi. cum ſi.

d ¶ Et regulr vt qs pro delicto puniaſ non ſolet reqri doluſ: ſ₃ ſufficit culpa. l. reſpiciendu₃. §. delinquunt. ff. de pe. ꝛ ſic conſtat ꝙ pro culpa qs puniaſ criminalr. l₃ in leuiſſima culpa ſit aliqua dubitatio: nā Cy. in. l. ſiquis nō dicā rapere C. de epiſc. ꝛ cle. tenet ꝙ pro leuiſſima culpa non puniatur quis criminalr: ſed Bar. eū dānat in. d. §. delinquūt p illu₃ tex. ꝛ l₃ de iure cōi dici poſſit ꝙ ꝑ vi turbatiua non puniaſ quis criminalr niſi dolus interueniat. qꝛ nō reperiſ ꝓditu₃ circa boc remedium criminale niſi iudiciū iniuriaru₃ prout voluerunt Jaco. de are. in. l. ß iure de reg. iur. ꝛ in. l. ſeruus. §. in omnibus p illum tex. de acti. ꝛ obli. ꝛ Bart. in. l. extat. ff. ꝙ metus cā. ꝛ Ange. in. l. cū filius. §. j. ff. de verbo. oblig. vbi glo. ide₃ ſentit ꝛ actio iniuriarū dolū reqrit: qꝛ ꝓſuppoīt affectu₃ iniuriādi. l. iij. § penul. ꝛ. §. ſi. ꝛ. l. ſequēti. ff. de iniu. ꝛ. l. ſi non côuiciū. C. eo. tit. ꝛ ſilr ſi ſtatutū punit aliquē turbātē in ſua poſſeſſione reqraſ dolus ſm tbeoricā Bar. in. l. j. §. j. ff. ſi qs teſtō lib. eē iuſſus fuerit. ꝛ ide₃ vult Bald. in côſilio mibi. clxxxix. incip. quidam eſt accuſatus: tū quādo ſtatutū punit turbātē poſſeſſionē alicuius dolus nō reqriſ ſ₃ tbeoricā bar. in. d. l. j. §. j. ff. ſi qs teſtō. tūc. n. eſt proditum remedium ſtatuti ꝛ nō op₃ recurrere ad actiōe₃ iniuriarū: ió ſtamus regule iuris côis q̄ in delictis ēt criminalr puniendis non requirit dolum vt. d. §. delinquunt.

e ¶ Jdeo dato ꝙ nō ꝓbeſ dolus tñ dicti accuſati ꝓut vr veniēt puniēdi vigore dicti ſtatuti ꝛ inſup Bar. i. d. ꝯſi. cxlij. inci. in qōne vertēte ꝛc. vr velle ēt ꝙ ſi ſtatutū punit turbātem aliquē in poſſeſſiōe. ꝛ ſic vba dirigāſ in ꝑſona₃ ingredientis in poſſeſſiōe₃ alterius veniet puniēdus: qꝛ d₃ ꝑquirere qs ſit poſſeſſor: vnde vr inducere ꝙ in dubio cenſeaſ in dolo facit. l. ſi. C. vnde vi. ꝛ. c. j. extra de preſum. l₃ re vera dolus ſatis deduceſ ex bis que circa ß egregie adducit dominus allegans ꝓ bac parte: nec vſr eē immunes a dolo ea ꝓtēſa rōne: qꝛ aſſerāt ſe credidiſſe licere ingredi dictā poſſeſſionē vigore ſtatuti ꝑmittētis bredibus cape poſſeſſionē ꝓpria auctoritate: tū qꝛ clariſſimū eſt ipſos nō eē beredes: ꝛ maxie dcm̃ Rynaldū ꝛ Frāciſcū: ꝛ ēt dcm̃ Dominicū nō fcā reſtōne re vel vbo ꝛ qꝛ iura ſunt clara nō inſiſto: ꝛc ēt qꝛ dcm̃ ſtatutū nō ꝑmittit cape poſſeſſiōe₃ ipſis bredib⁹ in cāu a iure ꝓbibitoꝛe ſic vbi alius poſſidebat: nā dcm̃ ſtatutum ſolū remouet ꝓbibitionē dicti ſtatuti de qua ꝑmiſerat: ꝛ inſup ſtatuta recipiūt interpetratiōem a iure cōi. l. ſi ſerui veſtri. C. de nox. ꝛ. c. cū dilectus de conſue. cum ſimi.

f ¶ Nec pñt ſe excuſare qꝛ pretēdūt ſe ius ignoraſſe qꝛ l₃ iuris ignorātia faciat ceſſare dolū vt aperte ꝓbaſ in. l. ſ₃ ꝛ ſi. l. §. ſcire. ff. de peti. brti. tū alio nō docto potius ꝓſumiſ dol⁹ q̄₃ iuris ignorātia vt notāt bar. ꝛ ang. i. d. §. ſcire facit regula q ꝯ iura mercaſ in. vj. ꝛ. l. quēadmodū. C. de agri. ꝛ cenſi. li. x. ꝙ notāt gl. ꝛ doc. in. c. ſi diligēti de ꝓſcri. ita ēt dicēdum eſt ꝙ l₃ quelibet cauſa etia₃ iuſta ꝛ beſtialis excuſat a dolo iuxta notata p gl. ꝛ docto. in. l. vnica. §. ſi. ff. ſi quis ius dicēti non obtēperauerit. ꝛ in. l. latiſq₃. ff. de in ius vocā. ad boc. l. igiſ. ff. de liberali cā. tū dcā cā ſiue iuſta ſiue iniuſta eſt ꝓbāda nec ſufficit ſimplex allegatio ꝓut nec ſufficit allare ignorantiā iuris nō eſt eadē rō ꝛ alias fere ſemp qs excuſareſ a dolo: nā quilibet poſſet allegare aliquā cauſam ad boc tex. in. d. c. i. de ꝓſum. ꝛ in. l. j. C. de ſicca. ꝛ in. d. l. ſi nō côuitij. itē Proteſtatio precedens ꝛ publica fama que probatur ꝙ dicti Carductius ꝛ Perātonius poſſiderūt dcā bona tanq̄₃ dotalia arguunt dolum ipſorum ingredientium poſſeſſionem ex deductis per dominum allegantē nō repeto: vñ ſalte₃ ex bis omnibus intrepide concludendum eſt ꝙ dicti accuſati non poſſunt ſe excuſare ratione doli ceſſantis.

g ¶ Reſtat modo rñdere ad aliqua q̄ in ꝯtrariū adducuntur ꝑ dñm conſulentē ꝛ profecto primum fundamentū côſulētis eſt ꝙ ceſſauit dolus ad qđ eſt. ŝ. rñſum. ſecūdo mouetur ꝙ accuſatores omiſerūt in accuſatiōe narrare dictos accuſantes poſſediſſe tpe accuſationis turbationis deducte in libello ꝙ quidē fundamentum: non obſtat dictis accuſantibus qꝛ l₃ ſpecifice nō deduceſ in libello: tñ virtualiter deducitur p illa verba libelli turbando dictu₃ Carductiū ꝛ Perantonium in pacifica poſſeſſiōe dicte terre. ꝛ p verba que ſubdūtur ꝛ nō permittēdo ipſos vti eoꝝ libera ꝛ pacifica poſſeſſione oīum predictorum bonoꝝ: aſſerunt ergo eorum fuiſſe pacificā poſſeſſionem tempore quo non permittēbantur ꝛ tempore turbationis: non. n. poteſt quis turbari in poſſeſſione quam nō b₃: ꝛ ſic nō eſt in rerum natura: qꝛ qualitas non pōt eſſe ſine ſubiecto. l. iij. ff. de vſuf. ꝛ. l. eius qui in ꝓuinciam. ff. ſi cer. pe. ꝛ ſic non poteſt quis turbari in poſſeſſione quam non b₃: ꝓbatio autem non deficit: quia plures teſtes deponūt de poſſeſſiōe vſq₃ in pñtem diē ꝛ aliq vſq₃ in diē turbationis: ꝛ inſup qui ſemel poſſedit ꝓſumiſ côtinuare ꝛ perſeuerare in poſſeſſionē ſaltem ſi aſſerit ſe continuaſſe poſſeſſionē vt p gl. Bar. Bal. ꝛ cōmuniter doc. in. l. ſiue poſſidetis. C. de ꝓba. ꝛ Hoſt. Jo. an. ꝛ. d. Ant. in. c. cum ad ſedem de reſti. ſpo. ꝛ eſt côis opi. prout dicit ibi Joan. de imo. idem tenens ꝙ ꝛ tenet ibi Panor. bic aute₃ ſatis allegatur ſe côtinuaſſe poſſeſſione₃ ex quo in libello aſſerunt ſe poſſediſſe per annū ꝛ virtualiter aſſerūt ſe poſſediſſe tempore turbatiōis ꝓut. ŝ. deductum eſt: ꝛ inſuper non ſolu₃ ſi id aſſeritur: ſ₃ ēt ſi non aſſeritur continuata vel nō continuata poſſeſſio preſumitur continuata prout voluit. d. ant. in. d. c. cū ad ſedē. ꝛ idē vult ibi Panor. dicens idē voluiſſe dominos de rota in deciſiōe. cxxv. que incipit. ite₃ ſi ꝓbeſ.

h ¶ Nec ob. ꝙ allegatur ꝙ in interdicto vti poſſidetis non obtinet niſi qui iuſte poſſidet vt eſt tex. ꝛ ibi Bar. i. l. ſi duo in princip. ff. vti poſſi. agitur enim illo interdicto de turbata poſſeſſiōe ciuiliter ꝛ de ciuili iudicio ad criminale procedit argumentum cum eodem ordine in vtroq₃ procedaſ prout probatur in. l. abſentem. §. aduerſus. ff. de pe. ibi ſm morem priuatoꝝ iudicioꝝ merito iniuſtus poſſeſſor ꝓut aſſeruntur eē dci accuſantes nō debeāt obtinere i iudicio de turbata poſſeſſiōe ſiue ciuiliter ſiue criminalr agaſ: na₃ ad boc facilis eſt reſponſio obmitto inſtantiā q̄ fieri pōt ſup iuſticia poſſeſſiōis: tñ nō attendiſ iuſticia poſſeſſiōis vel iniuſticia niſi iniuſta ſit poſſeſſio reſpectu aduerſarij: ſi. n. ego vi clam vel precario a te poſſideo nō ꝓdeſt mibi poſſeſſio ſi tecū litigo poſſeſſorio retinēde. l. i. §. ſi. cū. l. ſe. ff. vti poſſ. ꝛ. l. j. C. eti. ſecus ſi litigo. tali iterdicto cū tertio: qꝛ ēt ſi ſu₃ violētus vel clādeſtinus poſſeſſor reſpectu tui obtineo cū tertio: ac ſi fuiſſem iniuſtus poſſeſſor: ꝛ probatur in dictis iuribus maxime in. d. l. ij. ꝛ in. d. l. ſi duo in quibus eſt expreſſum.

i ¶ Nec ob. qđ allegaſ ꝙ dicti Carducti⁹ ꝛ Perātonius cēſeanſ poſſediſſe iure familiaritatis p. l. q iure familiaritatis de acq. poſ. ꝛ q̄ ibi bñr p Bar. ꝛ doc. ꝛ p alia q̄ circa ß adducit dominus ꝯſulens ꝙ primo côgreſſu reddidit me magis dubiu₃ in bac conſultatione: nam veriſimile eſt ꝙ ipſe Carductius ꝛ Perantonius non ignorauerint ius adeo notum ꝙ curator non poteſt abſolute dare res immobiles adulte cum iuris ignorantia vt premiſi non preſumatur ad idem. l. leges ſacratiſſime. ꝛ. l. ſi. C. de legi. ꝛ regula qui contra iura mercaſ in. vj. cum côcor. ꝛ inſup in articulis accuſantiū deduciſ ꝙ dicta dña Marina poſſidebat ꝛ ſi prius poſſidebat ꝛ non apparet mutatus animus: ideo preſumatur continuatus. l. eum qui mutatam. ff. de proba. ꝛ. l. non ad ea. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ poſſeſſio ſolo animo retinetur. l. iij. §. in amittenda. l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ꝛ. l. quēadmodum de acqui. ꝛ amit. poſ.

k ¶ Et inſup verba de quibus deponunt teſtes. ſ. ꝙ Dominicus dixit io te do ciocbe ba la mamola poſſunt interpetrari ꝙ dabat. i. concedebat ꝙ retineret ꝛ frueraſ bonis vt bonis puelle prout alias ſumiſ in. l. ſi donatione. C. de colla. in. l. ſi vno in prin. ff. locati. ꝛ boc medium meo iudicio reddit banc côſultationē aliquātulū dubiam: tñ ex pluribus deduciſ ꝙ nō obſtat: primo qꝛ probaſ per teſtes ꝙ dicti Carductius ꝛ Perantonius poſſederūt poſt mortē Carductie quo tpe nō poterat cadere ꝓſumptio ꝙ tenerēt noīe dñe Marine q̄ nō erat amplius in rerū natura ꝛ apparet ex actis ꝙ proteſtatio emanauit poſt morte₃ Marine ꝛ ex ꝓteſtatiōe

apparet

apparet aius ipſoꝝ Carduꝫ ꝛ Perantonij ꝙ nõ tenebant iure familiaritatis:qꝛ tales nõ poſſident ꝛ ipſi pretẽdebant ſe poſſidere:cũ itaqꝫ poſſeſſio ſi qua fuiſſet apud dictã Marinã fuiſſet poſt eius morte affecta vacãs.l.cũ hredes de acq. poſ.occupãti fuiſſet q̃ſita.l.clã poſſidere.§.q ad nũdinas de acq.poſ.ꝛ inſup dictus Dñicus noĩe ſuo ꝛ nepotum in ſua ꝓteſtatiõe facta añ iudiciũ incohoarũ fatet̃ deĩn Carduciuꝫ poſſidere bona hrditaria dicti Joãnis Dñici q̃ bona hereditaria ſunt iſta de qbus agitur prout apparet ex articulis accuſantium confeſſatis per ipſos accuſatos.

l ¶ Et lꝫ p h̃ medium non ꝓbet̃ poſſeſſio ↄtinua p annũ.tñ demõſtrat̃ animus ꝑteritus ꝙ nõ poſſedit iure familiaritatis:ſed iure ꝓprio prout ꝛ ipſe Dñicus ꝓfitet̃ in ſua proteſtatione cui ſoli innoteſcit ſuus animus per ea q̃ hñr in.§. alie inſti.de acti.ꝛ in.c.ſignificaſti de homi.ꝛ ex poſtea geſtis declarant̃ prius geſta caũ.cum per bellicam.xxiiij.q.ij.ꝛ caũ.peruenit.xviij.diſt.ꝛ p glo.in.c.ſcribã de ꝓſum.ꝛ cuꝫ.d. Carducius ita aſſeruit ipſe Dñicus ꝛ nepotes debuerũt credere ſaltẽ in his q̃ dependebãt ex aĩo ꝓferẽtis p ea q̃ hñr in dictis iuribus.ꝛ p ea q̃ hñr in.l.ſi fundũ.C.de rei ven.ꝛ que in hac pte tradit dñs allegans ꝛ ſi dicat̃.d.dña Marina nõ ꝑdidit poſſeſſionẽ negat̃ ꝑmittẽdo alios tãto tẽpore poſſidere p id qđ hr̃ in.l.ſi de eo.§.ſi forte de acq.poſ.ꝛ in.l. ſi id qđ.§.ſi.eo.tit.ꝛ in.d.§.q ad nũdinas.ꝛ dato ꝙ nõ perdiderit ciuilẽ:tñ perdidit naturaleꝫ ſtatim ꝙ fuit extra fundos per.d.§.clam poſſidere.ꝛ ideo ſaltem naturaliter poſſiderunt preſuppoſito fine preiudicio ꝙ illa nõ deſierit poſſidere donec vixit nec debuerũt turbari in ſua poſſeſſione quecunqꝫ fuerit cum ꝛ pro naturali detur poſſeſſorium.l.ſi. ff.vti poſ.iuncta.l.naturaliter de acq.poſ.ꝛ clarum eſt.ꝛ ſic deducitur poſſeſſio cõtinua p annum q̃ ꝛ probat̃ p plures teſtes qui deponunt ꝙ poſſederunt tanq̃ bona dotalia:ergo non iure familiaritatis iuxta.l.doce ancillam.C.de rei vẽdi.ꝛ.l.in rebus.C.de iure dotium.

m ¶ Et inſuper qui detinet ꝓſumit̃ poſſidere.c.cũ olim de ꝓui. per Jnno.p.d.Anto.ꝛ Jmol.in.d.c.cum ad ſedem.ꝛ per modernos in rubrica de noui ope.nun.ꝛ ꝓbat̃ ex notatis p gl.ꝛ doc.in.l.ſtipulatio iſta.§.hoc quoqꝫ de vb.ob.ex qbus arbitror eẽ ſufficiẽter deductã poſſeſſionẽ cõtinuã p annuꝫ put reqrit ſtatutũ ꝛ dato ꝙ non eẽt ꝓbata cõtinua poſſeſſio p annũ:tñ de iure cõi non requirit̃ ſaltẽ vbi interuenit dolus:q dolus cenſet̃ interueniſſe in caſu iſto vt.s̃.deductũ eſt:iõ oĩmõ venirẽt ↄdẽnandi ipſi accuſati:puto tñ cõdẽnãdos eẽ ex forma ſtatuti p ſupradicta:ꝛ lꝫ dictus Dñicus forte nõ dixerit io te do in dote laltri bene:nihilominus ex interrogatione ꝓcedẽte ad quã correſpectiuat̃ rñſio iuxta.l.ſi defenſor.§.q interrogatus de interrog.acti.ꝛ.l.j.§.ſi ita.ꝛ.l. titia reſpõdit.§.idẽ rñdit de vb.obli.innuit̃ ꝙ dabat ꝓ dote ꝛ dato ꝙ Dominicus nõ intellexerit ſatis eſt ad ꝓpoſitũ noſtrũ ꝙ Carducius ita intellexerit ad inducẽdũ eũ ꝛ filiuꝫ ꝙ poſſederint tanq̃ bona dotalia:in hoc.n.iudicio nõ agit̃ an fuerint dotalia necne:nec cuius fuerint vel in ꝓñiatum ſint:ſꝫ an poſſideãt ſeu poſſederint dicti accuſantes necne: ideo non eſt neceſſaria illa inueſtigatio an illa datio fuerit nulla ꝛ an de nullitate ipſius dici poſſit p dictũ Dñicuꝫ nec etiã intendo inſiſtere ſuper articulo illo an dcã datio ſit ꝓbata:nam indubie puto ꝙ ſic ꝛ ſuper hoc plene loquit̃ dñs allegans ꝛ bene vnum non obmitto ꝙ teſtes qui deponunt Dñicus nõ ꝓtulit illa verba poſſunt cõcordari cũ teſtibus qui deponũt ꝙ illa verba ꝓtulit:nã teſtes q deponũt ꝙ nõ protulit illa verba deponunt ꝙ nõ ꝓtulit tpe quo dedit in doteꝫ bona mobilia ꝛ tpe dicti inſtrĩ facti ſuper extimatione mobiliũ q̃ data fuerunt hoc ꝓfecto fuit verũ:nã illo pũcto tpis quo illa perpetrata fuerunt verba illa de quibus ad pñs agimus non interuenerunt:ſꝫ poſtea ꝛ ꝓut cõiecturari põt poſt inſtrumentum completum ꝛ habitum pro abſoluto quo facto plerunqꝫ recedunt teſtes.d.Carducius protulit illa verba ꝛ Dominicus poſt querelam ꝛ interrogationem Carduꝫ reſpondidit dicendo io te do.ꝛc.

n ¶ Et lꝫ aliq dicãt ꝙ fuerũt illa vba tpe dicti inſtrĩ ꝛ dicte datiõis bonoꝝ mobiliũ:tñ ſolet dici codẽ tpe factũ ſi parũ poſt ſit ſalteꝫ añq̃ diuertat̃ ad extraneos actus vt docet experiẽtia rerũ magra.c.q̃ ſit in pñ.de elec.ꝛ.c.ſtatutũ in pñ. eo.ti.ꝛ lib.ad h̃.l.iuriſgẽtiũ.§.qnimmo de pac.ꝛ.l.lecta.vſi. dicebã.ff.ſi cer.pe.ꝙ ꝛ in pñti cã deprehẽdit̃ ex alijs depoſitionibus:qꝛ quãplurimi teſtes deponunt ꝙ Carducius ꝛ Perãtonius poſſederunt cõtinuo a tpe quo Marina ducta fuit ad domũ ꝛc.ꝛ tũc tpis immediate nõ potuerũt poſſidere ſaltẽ actualr̃ rẽs alibi ſitas intelligunt̃ parũ poſtea nõ n.ſunt calumniãda vba teſtiũ dicit Jmo.in.l.inter ſtipulãtem.§.ſtichũ de v.obli.ꝛ ꝙ hr̃ in.l.ſtipulatio iſta.§.h̃ quoqꝫ de v.ob.q itaqꝫ dicũt ꝙ dicta vba non fuerũt prolata intelligant̃ in ipſo actu ꝛ dũ inſtrꝫ celebrabat̃ vel dũ ſtipulabat̃ ꝛ vt vulgariũ ſermone vtarꝫ q aũt dicũt ꝙ interuenerũt intelligant̃ ſtatim poſtea.ꝛ ſic ↄcordent̃ ad h̃ q̃ hñr de cõcordia teſtium in.c.cũ tu de teſti.ꝛ in infinitis vt ita dixerim ↄcordantijs ꝛ pro ſiſi concordis poſſet inſtari inter teſtes q deponunt ꝙ tales ꝛ tales nõ fuerunt pñtes ꝛ alios q deponũt de eorum pñtia:nõ inſiſto:qꝛ nõ ↄſiſtit in h̃ principale pondus ꝛ vbi cõſiſteret ꝛ eſſent contrarij preualerent teſtes affirmantes ex his que deducit dominus allegans.

o ¶ Nec refragat̃ multũ id qđ in calce ↄſilij exclamat̃ ꝙ nõ ẽ veriſilr̃ ꝙ in inſtrõ fuiſſent obmiſſa bona immobilia magne extimatiõis ꝛ fuiſſent poſita bona mobilia qm̃ nõ eſt mirũ nã Dñicus q fuerat curator nolebat ille dare niſi appareret qꝛ tenebat̃ de eis reddere rõnẽ:ita ꝙ illud inſtrꝫ ꝓuidet curatori.tñ ꝓuidet vxori:qꝛ ſi fuiſſent tradita ſimplr̃ ſine inſtrumẽto potuiſſent negari ꝛ occultari nec facilis eẽt ꝓbatio nõ ſic in bonis ſtabilibus q̃ nõ poterant occultari ꝛ ſe cõtinuo exhibẽt oculis hoĩm:ita ꝙ facilis erat ꝓbatio ꝙ ſpectabãt ad ipſam.d.Marinã Carducius q forte nolebat ꝙ illa bona mobilia remanerẽt apud Dñicuꝫ fuit facilis in deueniendo ad inſtrꝫ illudꝫ Dñicus ex aduerſo vt ↄſuleret ſibi ꝛ ſue nepti:ſꝫ circa bona ſtabilia vt fieret inſtrꝫ nõ itererat niſi ipſius Carduꝫ nec poterãt fraudari:iõ ipſe nõ fuit ita aduertẽs circa illa ꝛ Dñicus nõ curauit poſt ↄſignationem mobiliũ ꝛ abſoluto inſtrõ Carducius cuius intererat deduxit rẽ in mediũ ꝛ ille reſpondidit:itaqꝫ nõ eſt mirandum ſi inſtrm̃ non cãtat de bonis ſtabilibus nec dicit inſtrumentũ ꝙ illa bona darẽtur pro integra dote.ita ꝙ nõ aduerſat̃ depoſitionibus teſtiũ ex qbus ↄcludo pro iudicis eẽ in condemnando accuſatos iuxta formã libelli. Laus deo.

¶ Cõdẽnatus a lege vel a ſtatuto:an dicat̃ vere ↄdẽnatus adeo ꝙ in eo vendicet ſibi locum ſtatutum dictans ꝙ condemnatus poſſit impune offendi.

¶ Conſilium. cclxxxij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi. ¶ Jn hoc cõſultatiõe videt̃ prima facie dicendũ ꝙ dicti inquiſiti veniant cõdẽnandi:nã videt̃ fundata intentio inquirentis cũ preſupponatur ꝙ de homicidio ↄſtet nec vertit̃ in dubiũ quin homicidiũ fuerit perpetratũ per ipſos inqſitos ꝛ ꝓſupponit̃ pro expedito ꝙ homicidiũ punit̃ pena capitali ne dũ de iure cõi quo iure eſt pena deportatiõis vel pena capitis.l.pe.ff.ad.l.corne.de ſicca.ꝛ.l.iij.§.q hoĩeꝫ eo.ti.ſed ẽt de iure municipali quo ſit̃ eſt pena capitalis vt ꝑcepiſtiõ ꝓ parte curie fundata ꝓſupponit̃ intẽtio ſup pena capitali ſolũ aſſumitur defenſio:qꝛ dr̃ ꝙ talis interfect⁹ potuit impune occidi ex his que in pũcto adducuntur.

a ¶ Sed vr̃ ꝙ dicta defenſio ipſos inquiſitos non iuuet ex pluribus.ꝛ ꝑmo qꝛ tales inquiſiti citati non cõparuerũt:vñ vr̃ ꝙ fuerint cõtumaces ꝛ ſucceſſiue cõfeſſi ꝛ condẽnãdi ex forma iuris municipalis: ſed inquiſiti fuerunt ꝙ doloſe ꝛ malo aĩo tale homicidium ꝑpetrarũt ↄ̃ formã iuris ꝛ ſtatutorum ꝛ ↄtumaces cẽſent̃ ↄfeſſi:ergo ↄfeſſi fuerũt ꝙ ſciẽter ꝛ doloſe tale homicidium perpetrarũt ꝛ ↄ̃ formam ſtatutorum:ergo non permittẽte ſtatuto:qꝛ tũc nõ eſſet cõmiſſum contra formam ſtatutorum:ꝛ per conſequens videtur ꝙ teneantur ſtare proprie confeſſioni:qꝛ confeſſio ſolet comparari condẽnato.l.j.ff.de confeſ.ꝛ.l.vnica.C.eo.ti.

b ¶ Nec põt quis venire ↄ̃ ꝓpriã ↄfeſſionẽ.l.generalr̃.C.de nõ nume.pe.ꝛ maxie cũ ſit facta ſup facto ꝓprio de recẽti ꝛ nõ intricato:ita ꝙ nõ cadit ꝓbabilis error.l.q̃q̃.ff.ad vellea.ꝛ in.c.ab excõicato de reſcriptis. ꝛ iõ ↄ̃ cõfeſſioneꝫ ſup facto ꝓprio non admittit̃ ꝓbatio vt inqt Bar.in.l.nõ fatet̃ de cõfeſ.ꝛ put nõ admittit̃ ↄ̃ verã ↄfeſſionẽ.ita nec ↄ̃ fictaꝫ cõfeſſionem ꝓut firmat Jmo.in.l.creditor.§.iuſſus de appel.ꝛ Pe.de anch.poſt Jaco.de are.in.c.ſi poſt pñtium de cõfeſ.in.vj.ꝛ ꝙ illa eadẽ ꝓbatio admittat̃ ↄ̃ fictã ↄfeſſioneꝫ que admitteret̃ contra veram ꝛ non alia voluit Joã.and.in addi.Specu.in titulo de poſi.§.nono verſiculo veruꝫ.ꝛ.d. Anto.in.c.fin.circa fi.de confeſſis facit optime ꝙ not. Pe. de bellap.Cy.ꝛ Bald.C.quorum app.in.l.vnica qui volũt

ꝙ prout confeſſus ⁊ conuictus non appellat vt ibi.

c ¶ Ita ēt nō audit̄ appellās is qui hr̄ pro ɔfeſſo ⁊ ɔuict puta qr̄ nō iurauit de calumnia. ⁊ ſic equiparāt verū ɔfeſſū ⁊ ficte cōfeſſuʒ ⁊ ɔuictū. item non vr̄ ꝙ alius poſſit in cā iſta capitali cōparere p aliū. l. pe. §. ad crimē. ff. de publi. iud. ⁊. c. veniēs de accuſa. ⁊ q. iij. in criminalibus ⁊ extra de ꝓcuratoribus in. c. tue. ꝙ maxime vr̄ dicēdum: qr̄ ſtatutū diſponit ꝙ quis in cā criali debeat perſonaliter cōparere: cōſtat aūt ꝙ nō cōparet pſonaliter ſi per aliū: lʒ alias legittime cōparet: vt de ſe ɔſtat ⁊ no. Bal. in. l. ſeruū quoqʒ. §. publice. ff. de ꝓcura. ⁊ probat̄ in extraua. ad reprimēda ibi pſonaliter vel legittime ⁊c. ⁊ iō ſaltē vigore huius ſtatuti vr̄ ꝙ nec procurator nec pr̄ nec alius poſſit ꝓ inquiſitis comparere: ⁊ maxie cū dicat p ſe eūdē pſonalr̄ q̄ v̄ba ſunt clara ergo ⁊c. ⁊ in caſu quo alius pro alio nō pōt admitti in cauſa criminali acta p eū geſta ſunt nulla ꝓut voluit Bart. i. d. §. ad crimē in fi. dato inſup ꝙ valerēt actitata ad excuſationem dictorū inqſitorū: nihilominus vr̄ ꝙ nō releuēt: qr̄ nō vr̄ ꝙ deductis in puncto dictus Britius potuerit impune occidi a dictis inquiſitis: qr̄ nō preſupponit̄ ꝙ dictus Britius interfectus fuerit condēnatus niſi in quātitate centuʒ librarum denariorum ⁊ in quarto pluri ⁊ condemnati in dicta quātitate ex forma ſtatuti poſſunt impune offendi vſqʒ ad morteʒ excluſiue. ⁊ ſic nō poſſunt impune occidi nec offendi in abſciſſione vel debilitatione membri: vt eſt expreſſum in ſtatuto ſub rubrica ꝙ ex bāniti ⁊ condēnati ꝓ certis delictis ⁊c. ſecundo loco relati in puncto.

d ¶ Nec vr̄ eos excuſare: qr̄ dictus Britius poſt dictā condēnationem in centuʒ libris ⁊ in quarto pluri fuerit locutus cum repellibus exiſtentibus in caſtris inimicorū ⁊ cuʒ eis habuerit praticā ⁊ conuerſationē: qr̄ lʒ pro tali exceſſu veniret puniēdus. tñ de eo non fuerat ɔuictus nec ꝓ eo cōdemnatus ⁊ ſtatutū pmittens quē impune offendi ⁊ occidi loquit̄ de cōdēnato ꝓ maleficio: non aūt loquit̄ in ſimplici delinquēte: nec ēt vr̄ poſſe iuuari eo qr̄ habuerint dictum Britiū in ſuſpectū: qr̄ nō reperit̄ ꝙ ꝑuati ex ſili ſuſpitione poſſint quēpiā occidere: ſʒ ad ſupiores ⁊ ad magiſtrat⁹ pertinet hmōi corripere ⁊ mortē inferre ex cauſis ex qbus venit irrogāda pena mortis ⁊ nō pertinet ad ꝑuatos ar. l. non eſt ſingulis de reg. iur. ſolū aūt vr̄ ꝙ poſſint ſe tueri ea rōne: qr̄ poſt dictā condēnationē in cētū dictus Britius p viʒ rapuit certos porcos cuiuſdā peruſini in territorio peruſino ⁊ fecit incēdium de quo in themate: ⁊ ēt rapuit quēdam equuū in dicto territorio: nā vr̄ ꝙ ex dictis delictis ipſe cēſeat̄ bānitus ⁊ cōdemnatus pena capitis ⁊ in publicatione oium bonorum vigore ſtatuti ſub rubrica de offendēte bānitum cōis peruſij tertio loco relata in puncto ⁊ ex forma ſtatuti bāniti ⁊ condēnati pena capitis poſſunt impune offendi ⁊ occidi: vt eſt expreſſum in dicto ſtatuto ſub. d. rubrica ꝙ bāniti vel condēnati pro certis delictis tñ videt̄ poſſe dici ꝙ etiam ex hoc capite non iuuentur.

e ¶ Quia ſtatutum ꝙ permittit bānitum impune occidi vr̄ loqui de vere bannitis ⁊ cōdēnatis ⁊ nō videt̄ v̄ificari in bāno vel condēnatione fictis: qr̄ ſtatuta maxime adeo exorbitantia ⁊ penalia non ſolent verificari in caſu ficto ar. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. geſt. ⁊ ibi Barto. quidem voluit in. l. omnes populi de iuſti. ⁊ iur. ꝙ ⁊ voluit Floren. in. c. cum dilectus de conſue. ⁊ idē videt̄ velle Bal. i. l. ſi quis ſeruo. C. de fur. ⁊ in. l. meminimus. C. de legi. heredi. ⁊ in. l. non dubium. C. de. ll. ⁊ in. l. inter cetera. §. item ſi de lega. j. ⁊ in. d. l. omnes populi. ꝙ ⁊ voluit pe. de anch. in repetitione. c. caū. xiiij. q. principali col. lxxxv. ſed dictus Britius. lʒ vigore ſtatuti habeat̄ pro ex bannito ⁊ condemnato: tñ non vr̄ ꝙ ſit vere bannitus ⁊ condemnatus: qr̄ verbuʒ habeat̄ ſonat in fictionē. l. ingenuum. ⁊ ibi Bal. C. de ingenuis. ⁊ manumiſſis. ⁊. l. ſi qs ab aliquo de calū. ⁊. l. ſi ſponſus. §. ſi vxor. ff. do na. inter virum ⁊ vxorē cū ſi. ſimiliter verbū intelligat̄ denotat fictioneʒ vt in. l. qm̄. ff. de his q notā. infa. ⁊. l. pater in fi. principij. ff. de capti. ⁊ inſti. de inuti. ſtipula. §. ei q. ⁊. l. in rebus. §. fi. de preca. ⁊ in. l. qui pignoris in prin. de acqr. poſ. ⁊ in. l. vnica in prin. C. de rei vxori acti. ⁊ in cle. q̄uis rigor. §. ſilr̄ de appel. iō cum dictū ſtatutū loquēs de bānitis q poſt cōdēnationē deliquerint loquit̄ p hmōi v̄ba: qr̄ dicit ꝙ intelligat̄ eſſe bānitus ⁊ cōdemnatus ⁊ ſubdit ꝙ habeat̄ pro ex bānito ⁊ cōdēnato: ergo vr̄ ꝙ ꝓcedat per viam fictionis merito ſi cenſet̄ eſſe ficte bannitus ⁊ cōdēnatus nō v̄ificet̄ ſtatutuʒ permittens impune occidi bānitū ⁊ condēnatū ⁊c. ex quo non dʒ intelligi in caſu ficto: vt dictum eſt.

f ¶ Preterea dictū ſtatutum loqui vr̄ de ex bānito ⁊ cōdemnato pro maleficio ⁊ cā maleficij pro quo ⁊c. ſed vt arbitror dictus Britius fuit cōdemnatus in ɔtumaciā nō facta alia probatione delicti niſi per fictam cōfeſſionem vigore ſtatuti diſponētis ꝙ cōtumax habeat̄ pro confeſſo ⁊ ſtatutum loquens de condēnato pro maleficio nō videt̄ verificari in cōdemnato vigore ficte cōfeſſionis reſultantis ex contumacia pretextu huiuſmodi ſtatuti prout voluit Bald. in. l. tranſigere. C. de tranſac. dicēs ꝙ ſi ſtatutum diſponit ꝙ de omnibus poſſit fieri cōcordia ⁊ pax ꝑterq̄ʒ de homicidio ſi qdeʒ eſt ɔdēnatus de homicidio ex ficta ɔfeſſiōe reſultāte ex cōtumacia poterit fieri pax: qr̄ ſtatutum intelligit̄ de vero homicidio ⁊ non de ficto ſm̄ eum ibi notabiliter ad hoc etiaʒ ꝙ no. Bald. in. l. etiam. C. de fur. dicens ꝙ ſi ſtatutū fingit bannitum confeſſum talis non eſt infamis: qr̄ ficta confeſſio nō infamat qñ lex fingit ex ſola contumacia: qr̄ non deſcendit ex cauſa famoſa ſm̄ eum. ⁊ ſic videtur velle ꝙ cōdēnatus ex dicta ficta ɔfeſſione cenſeat̄ ex contumacia.

g ¶ Ad hoc etiam ꝙ no. Bar. in. l. cum filius in princip. ff. de ver. ob. volēs ꝙ ſi ſtatutū diſponit ꝙ pr̄ teneat̄ ſoluere penam pro tali delicto filij. puta pro homicidio nō teneat̄ pr̄ ſi filius eſt pro homicidio cōdēnatus vigore ficte cōfeſſiōis reſultantis ex ɔtumacia: ⁊ maxime ſi ɔtumacia non apparet vera: vt quia qs nō eſt citatus perſonaliter: ſed domi p notata in rubrica. C. de crie ſtel. vbi diſputat hāc queſtionē an bannitus in cōtumaciā rōne ficte ɔfeſſionis poſſit impune offendi ſtāte ſtatuto ꝙ bānitus pro maleficio poſſit impune offendi ⁊ cōcludit ꝙ non ſi nō fuit citatus perſonaliter cōiter autem contingit ꝙ in cauſis criminalibus rei inqſiti non pmittunt ſe inueniri ab officialibus: iō nō citant̄ pſonaliter: ſed domi: qr̄ ſe abſentāt vel latitant: iō eſt veriſimile ꝙ ⁊ dictus Britius nō fuerit citatus pſonaliter merito ⁊c. inſuper dictū ſtatutū ſub rubrica de offendēte bānitum loquitur de ex bānito ⁊ cōdēnato pro maleficio pro quo maleficio ⁊ cā cuius maleficij ⁊ condēnationis poſſit dictus bānitus ⁊ ɔdēnatus impune offendi ſm̄ formam ſtatuti cōis peruſij. ⁊ ſic dictū ſtatutū loquitur de eo condemnato qui pōt īpune offendi. ⁊ ſic loquitur ſimplr̄ ⁊ indefinite: ergo videtur ꝙ ſit intelligendum in eo qui ſimpliciter offendi poteſt ex forma ſtatuti. ⁊ ſic ſine aliqua limitatione cuʒ indefinita ſoleat eqpollere vniuerſali. l. ſi pluribus de leg. ij. ⁊ l. de precio de publiciana cū ſimilibus. ſed dictus Britius non fuerat condemnatus ex tali crimine ꝙ potuerit ſimpliciter ⁊ abſolute ſeu indifferenter offendi: quia non poterat offendi vſqʒ ad mortem incluſiue: quinimmo nō poterat offendi in abſciſſione membri vel debilitatione: vt eſt expreſſum in alio ſtatuto in themate deſcripto: ⁊ per ɔñs dictus Britius non videtur ꝙ debuerit intelligi condemnatus ⁊ bannitus vel haberi pro condemnato pena capitis vigore. d. §. ſtatuimus. ⁊ per conſequens non videtur militare dcm̄ ſtatutum ſub rubrica ꝙ ex bāniti vel cōdemnati ⁊c. quia nō videtur ꝙ fuerit bannitus vel condēnatus ex tali crimine vnde ingeratur pena corporalis.

h ¶ His tamen nō obſtātibus contrariam partem puto magis iuri conſentaneam. ⁊ ſic ꝙ dicti inquiſiti veniant abſoluendi ea ratione: quia dictus Britius potuit impune occidi vigore dicti ſtatuti ſub rubrica ꝙ ex bāniti ⁊ condemnati pro certis delictis poſſint impune offendi: nā dictus Britius fuerat bannitus ⁊ ɔdēnatus ex tali crimine: vñ ingerit̄ pena corporalis ꝑncipalr̄ ſm̄ formam ſtatutorum ciuitatis peruſij: licet. n. nō fuerit bānitus ⁊ cōdēnatus p os iudicis ſniantis: tñ fuit bānitus ⁊ cōdemnatus p ſnia legis municipalis: nam ſtatutū ꝑdictū ſub rubrica de offendēte bānituʒ cōis peruſij in. §. ſtatuimus. dicit ꝙ ſi cōdēnatus ⁊ bānitus poſtq̄ʒ fuerit ɔdēnatus añ liberationeʒ aliqueʒ derobauerit in ciuitate vel in commitatu puſij vel aliquod incēdiū fecerit ex tunc ſit ex bānitus ⁊ ɔdēnatus pena capitis. ⁊ ſic ſtatutuʒ loquit̄ p v̄bū ſit ꝙ eſt expreſſiuū veritatis: ⁊ ɔñter nō denotat fictioneʒ que eſt ɔ̄ria veritati: vt de ſe pʒ ⁊ no. glo. in. l. ſiue poſſideris. C. de ꝓba. ⁊ p Bar. in. l. ſi qs pro empt. ff. de vſucapi. immediate. ergo ꝙ talia perpetrauit poſt condemnationem fuit dictus Britius per. d. l. municipalem ex bannitus ⁊ condemnatus pena capitis non expectata alia ſententia. ſ. iudicis vt denotant dicta verba ex tūc que denotant extremitatem tpis: vt probatur in. l. iiij. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ per glo. in verbo ex tunc in cle. vt hu qui de etate ⁊ qualitate. ⁊ in. c. q̄ʒ ſit de electio. lib. vj. ⁊ per Barto. in. l. ſi ſtipulatus fuero in princi. de verbo. oblig tio ⁊ per Bald.

in. l.

in.l.prepoſteri.C.de teſta.⁊ in.c.j.de milit.⁊ vaſſallo q contumax eſt in vſi.feu.⁊ faciunt etiam verba ipſo iure q̄ ſubduntur in ſtatuto que in fine poſita vel in medio ad omnia precedentia referunt.l.talis ſcriptura de le.j.l.iij.§.ſi filius de lib.⁊ poſth.⁊.c.ij.reqrēs.⁊.c.inqſitioni de appel.vba.n. ipſo iure denotāt canonē late ſnie:vt vis vbi indicat ⁊ vult glo.in.l.criminali.C.de iur.om.iud.⁊ in cle.j.in fi.de reſcriptis.⁊ doc.in.c.ſi diligenti de foro competen.

i ¶ Nec ob.ꝙ ſubdit ⁊ intelligat: qꝛ lꝫ verbū intelligat denotet q̄nqꝫ fictionē tñ ēt nónunq̄ ſignificat veritatē:vt cōtingit in.l.qui ſolidū in prin.de lega.ij.⁊ in.l.ſi tibi bō.§.cū ſeruus de lega.j.⁊ in.l.clā poſſidere.§.q ad nundinas.ff.de acq.poſ.l.cōis ſeruus in prin.eo.tit.⁊ inſti.de rerū diui.in pluribus.§§.⁊ in.l.cū enim.ff.de noua.dicit autem Bar.in d.l.oēs populi circa princip.vltime charte ꝙ eſt nota taciti intellectus nō expreſſi:vñ in hoc ſtatuto ſignificet ꝙ tacite ſit cōdemnatus quaſi nō p ſniaꝫ iudicis expreſſe loquentis ⁊ hū aūt habeat nō refert ad ꝯdēnatiōeꝫ capitis de qua pmittit:ſꝫ refert ad terras ſubmiſſas ⁊ recommēdatas:ita ꝙ nō eſt curādū an denotet veritatē vel fictionē:⁊ inſup ēt vbum habeat nónunq̄ ſignificat veritateꝫ:vt in.c.tanta qui filij ſint legittimi.⁊ in.c.ex parte in fi.de ꝯceſ.preben.⁊ cōſtat ꝙ lex pōt bona publicare:⁊ ēt damnare ad morteꝫ ipſo iure ⁊ q̄ lex vere aliquid facere pōt nō facit ficte:vt ꝓbatur in.l.in rebus in fi.⁊ ibi Bal.C.de iure dotiū.⁊ eſt theorica Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.circa fi.tertie ꝑncipalis que ſtionis de vſuc.itaq3.d.Britius vere fuit bānitus ⁊ cōdemnatus pena capitis exquo derobauit ⁊ incēdiuꝫ fecit in territorio peruſino poſt primam cōdēnationē in centuꝫ libris ⁊ ante liberationē.⁊ ſic tempore quo poterat impune offendi.licet non ad necē vel membri debilitationem.

k ¶ Nec dictū ſtatutū ſub rubrica ꝙ bāniti ⁊ ꝯdēnati ⁊c.loqtur de exbānito ⁊ ꝯdēnato p iudicē:ſed loquit indefinite ⁊ gñalr:vñ verificat ſiue fuerit bānitus condēnatus p iudicē ſeu p legē municipalē vel cōeꝫ cū lex generalr loquēs gñaliter intelligat.l.j.§.⁊ gñaliter de legatis pſtan.⁊ can.ſi romanorū decimanona diſt.⁊.c.qꝛ circa de priuil.cū ſi.⁊ ex his reſtare vr̄ ꝙ ſit caſus.l.municipalis in dicto ſtatuto ꝙ bāniti ⁊ cōdēnati ⁊c.ꝙ dictus Britius potuerit impune occidi ⁊ vbi caſus legis nō eſt inſtādū.l.ancille.C.de fur.⁊.l.illā vinculo de mō.C.de colla.iō nō eſt neceſſe inſiſtere in alijs ſtatutis deductis in pūcto q̄ ēt adminiculant ad euaſionē ⁊ abſolutiōeꝫ dictoꝝ inqſitoꝝ ⁊ ad inclinādo mētem iudicis ad eoꝝ abſolutiōeꝫ ſup qbus vlterius nō inſiſto cū ſtatutū ſ.deductū reddat rē clarā ſublatis his q̄ i ꝯriū adducunt.

l ¶ Uñ deueniēdo ad rñſiones adductoꝝ in ꝯriū nō obſtat ꝙ qs debeat p ſe pſonalr cōparere ⁊ nō poſſit p ꝓcuratorē ⁊ ex hoc videant nulla acta fcā ad eorū euaſionē:qꝛ ad hoc rñdet pluribus modis primo ꝙ etiā vbi nō pōt alius cōparere ꝓ alio admittit dñs in cā ſerui ⁊ pr̄ in cā filij ſui legitti mi.⁊ ſic quē hꝫ ſub patria ptāte prout voluerunt doc.maxime ang.⁊ Jmo.in.d.§.ad crimē p.l.ſciendū.⁊.l.ſeruus.ff.de publi.iudi.⁊.l.lucius.ff.de appel.dñs eniꝫ defendit ſeruū ꝓ ſuo intereſſe ne perdat dñiū ſerui.⁊ ſic cenſet potius pro ſe cōparē q̄ pro alio vt hr̄ in dictis iuribus ⁊ a paritate rōnis doc.extendūt ad patrē q rōne patrie ptātis pōt filiū vendicare:vt eſt tex.in.l.j.§.per hanc verſiculo niſi forte.ff.de rei vendi.ne itaq3 pdat ius ꝙ hꝫ in filiū ⁊ ſuā rei vendicatiōeꝫ vel actionem in factū q̄ ſibi cōpetit ꝓ pſona filij:vt in titulo de libe.exhi.cōcedit pr̄i cōparere in cā criminali mota ꝯ filiū eius ꝓut lꝫ dño in cā ſerui ꝓut volūt docto.cōiter vt refert Jmo.in.d.§.ad crimen decimaſeptima ⁊ vigeſimaſecunda calūnia:ideo probata innocentia dictoꝝ inqſitoꝝ per patrem cōparētem pro ſuo intereſſe dicti inquiſiti ſunt abſoluendi alias non ſaluaret illeſum ius ⁊ intereſſe patris ⁊ fruſtra admitterent dñs ⁊ pater ad cōparēdū ⁊ defendendum filium vel ſeruum ſi defenſio non releuaret ꝙ non eſt dicendum arg.l.ſi pretor in principio de iudi.⁊.c.commiſſa de elec.li.vj.cum ſimilibus.

m ¶ Quinimmo lꝫ quis debeāt p ſe comparere perſonaliter adeo ꝙ ſi non cōparet ſit cōtumax ⁊ habeat pro ꝯfeſſo ꝓut diſponit ſtatutū:non propterea tollit quin alius ēt quilibet poſſit coram iudice cōparere ad oſtendēdam abſentis innocentiam ne innocens dānet ar.l.abſenteꝫ in ꝑn.ff.de penis iſte eſt tex.in.l.ſeruuꝫ quoq3.§.publice de procu.per quem tex.Bar.ibi.⁊ in.d.§.ad crimen.⁊ in extrauagāte ad reprimenda hoc firmat vbicūq3 abſens damnari pōt admittitur quilibet ad eum defenduꝫ ⁊ ad oſtendendū eius innocentiam ⁊ ēt firmāt Ricciar.Barbo.de ſaly.⁊ Pau.de caſ.in.d.§.publice.⁊ voluerūt ēt.d.ant.⁊ Panor.in.d.c.veniēs ⁊ Jmo.in.d.§.ad crimē.⁊ vñr cōcordare cōiter doc.ꝙ quilibet defenſor admittat:lꝫ nónulli velint ꝙ admittatur etiā procurator ⁊ quidā ꝯſed non pertinet ad nos illa difficultas cū dictus pr̄ non interuenerit:vt procurator ⁊ pro hoc ꝙ ſalteꝫ defenſor admittat vr̄ tex.in terminis in.d.§.publice in ſui vniuerſalitate ⁊ vr̄ etiā tex.ſatis apertus in.d.c.veniens.vbi dicit papa nō poſſumus in cā criminali admittere ꝓcuratores:⁊ tñ poſtea fuerūt admiſſi tanq̄ excuſatores ⁊ ſi nō eſſet tex.qui hoc diceret eſt ratio vrgentiſſima quaꝫ Bar.⁊ doc.aſſignāt:qꝛ ſi nemo pro abſente compareret iudex pōt ⁊ debet ſupplere vices abſentis ⁊ ſuas defenſiōes inquirere ⁊ admittere.l.ſi nō defendant.ff.de pe.hoc enim eſt regule vbicunq3 procedit ꝯ abſentem vt in aūt.q ſemel. C.quō ⁊ q̄ iudex ibi perquiſita veritate ⁊ in.d.l.amplior. C.de appel.ſi ergo iudex dꝫ per ſeipſum abſentis innocentiā ⁊ defenſiones inueſtigare pari rōne dꝫ alium audire q ſuper dictis defenſionibus ⁊ innocētia vult ipſum iudicem inſtruere ⁊ defenſionem ⁊ innocētiam oſtendere:⁊ maxime in capitalibus in quibus quandoq3 iuuat inuitus ne dū abſens.l.non tātum.ff.de appel.⁊ merito qꝛ nemo eſt dñs ſui capitis ſeu membroꝝ ſuorum.l.liber hō.ff.ad.l.acqui.

n ¶ Et in qbus etiam ſi poſt ſniam q̄ trāſiuit in rem iudicatam appareret innocētia nō irrogatur pena nec res iudicata mādat executiōi.l.j.in fi.ff.de queſt.⁊.l.diui fratres.ff.de penis.lōge autem fortius dꝫ ceſſare pena qñ añ ſniam demonſtrat defenſio ⁊ innocētia inqſitoꝝ nō dꝫ iudex deſcēdere ad ꝯdemnationē ⁊ ad poſitionē pene capitalis ad ꝓdicta tex.ſm tertiā lec.gl.que a doc.appꝛobat in.l.vbi pactū. C.de trāſac.q̄ inducit ad terminos nr̄i ſtatuti diſponentis ꝙ bānitus poſſit impune offendi: nā dicit ibi Bar.ꝙ ſi qdam offendit bānitū ⁊ ꝯ eum inqrit de maleficio ⁊ dubitat comparere ne incarceret vel ponat ad torturā cautela eſt ꝙ tertius compareat ꝓbet bānū ⁊ iudex non poterit procedere:qꝛ liquet iudici iſtud nō eſſe delictuꝫ caſus eſt in.d.l.ſm tertiā lec.Azo.⁊ veriſſimā.dicit ibi Bar.⁊ ſi dicat quomodo admittit iſte tertius rñdet ꝙ ideo admittit:qꝛ continet publicā vtilitatem ꝙ bāniti poſſint impune offendi.l.j.⁊.ij. C.q̄ lꝫ ſine iudice vendicare ſm eundē Bar.in.d.l.vbi pactum.⁊ in ꝯſilio ſuo ꝙ incipit viſis oībus ſtatutis mihi in ordine.xlij.⁊ idem ꝙ Bald.Ang.Saly.⁊ Raph.⁊ Pau.de caſ.in.d.l.vbi pactū facit tex.in.l.ſeruus.C.de his q ad eccleſias confu.⁊ ꝙ ibi per Bar.iunctis notatis per eundem in d.§.ad crimen in antepenultima co.idem etiā videtur velle Bald.in.l.decuriones.C.ex quibus cauſis infamia irrogatur:cum itaq3 iudici liqueat ꝙ homicidium in inquiſitione deductum non eſt punibile ⁊ non eſt delictum non dꝫ ꝓcedere ad inquiſitionem per predicta ex quo deficit fundamētum ⁊ remediuꝫ puniendi quo caſu iudex ex officio ſupplere debet qualitercūq3 ſibi conſtat:ex officio etiaꝫ ſi nullus opponeret per tex.cum glo.d.l.vbi pactum.

o ¶ Nec ob.ꝙ dicti inquiſiti rōne contumacie habeat p cōfeſſis ⁊ ꝯ fictā ꝯfeſſionē nō admittit ꝓbatio ꝓut nō admittitur ꝯ verā nec cōparitio patris reddit eos immunes a ꝯtumacia exquo tenebantur compere pſonalr:qꝛ rñdet ꝙ ficta cōfeſſio filij non dꝫ preiudicare patri defendēti cauſaꝫ pro ſuo intereſſe:qꝛ filius non vr̄ ꝙ facere poſſit conditionē patris deteriorem.l.ſi filius.C.de pact.⁊ res inter alios facta per iura vulgaria ⁊ in ſpē ꝙ ficta confeſſio filij rōne contumacie non noceat patri voluit Ang.in.d.l.cum filius in ꝑn. per.l.eius qui delatorem de iure fiſci.⁊ facit ꝙ habet in.l.q repudiantis.⁊.l.papinianus.§.meminiſſe de inoffic.teſta.⁊ in.l.⁊ ideo de euic.ſm euꝫ ꝙ ⁊ voluit bal.i.l.⁊ iō de euic.cū ſimilibus.preterea lꝫ ꝯ veraꝫ confeſſionē ſuper facto ꝓprio nō admittat probatio in cauſis ciuilibus per ſupradicta in contrariū:tñ ſecus eſt in criminalibus ſaltē capitalibus:nā in illis confeſſio quātūcūq3 ſcīēter facta circa factū ꝓpꝛium tñ non preiudicat probato ꝯrio ſeu probato rem ſe alr̄ hr̄e qꝛ non pōt qs ſe expreſſe volēdo artare ad penā capitis.d. l.liber hō:⁊ ꝓpterea inuitus q̄nq3 defendit.l.additos.C.de epi.audiē.⁊.l.non tantum de appel.ita nec tacite confitēdo ſibi preiudicat ar.l.q ad certum.ff.loca.⁊.l.caꝫ qd ſi cer.pe. cū ſi.prout formalr cōcludit Jmol.in.d.l.creditor.§.iuſſus adducēs ēt.l.j.§.ſi.de queſti.quaſi velit ſi ꝓbatio innocentie releuet poſt ſententiam quātofortius ante ſentētiaꝫ poſt confeſſionem ꝙ ⁊ voluit bald.in.l.proinde.j.§.ſi quis hominem.ff.ad.l.acqui.poſt glo.ibi.

p ¶ Facit optime ꝙ no. Bar. in .l.j. circa fi. ff. de cuſt. reorum. dicens ꝙ cõfeſſio in criminalibus trãſfert onus ꝓbãdi in confitẽtẽ. ⁊ ſũ criminalis cõiter intẽtãtur in facto ꝓprio accuſati vel inquiſiti: q2 pene tenent ſuos auctores. l. ſancimus. C. de pe. vñ cõfeſſio delicti quaſi ſemp in criminalibus verſat in facto ꝓprio: iõ prout admittit ꝓbatio ꝯ verã cõfeſſionẽ. ita ⁊ ꝯ fictã ar. d. l. q ad certũ. ⁊ l. bonoꝝ rẽ ratã haberi. ⁊ notata in ꝓprijs terminis ficte ꝯfeſſionis per Jo. and. d. Ant. Jmo. ⁊ Pe. de anch. ſupra relata. nõ. n. plus operat ficta cõfeſſio ꝙ̃ vera dicit Pe. de anch. in. d. c. ſi poſt preſtitum. immo vltra eum q̃nq minus iuxta no. per Bar. i. l. eius qui delatorẽ. ff. de iure fiſci. ⁊ aſo verus ꝯtumax nõ appellat ⁊ fictus ſic per iura vulgaria ⁊ ſm̃ p̃dicta ꝓcedat ꝙ no. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de poſi. §. nono verſi. verũ. vbi vult ꝙ paciſcẽs ſup furto fingatur cõfiteri. tñ admittit probatio in ꝯtrarium adeo ꝙ ſi ꝓbaret ſe nõ cõmiſiſſe furtũ deberet audiri prout refert ⁊ vr̃ ſequi Jmo. in. d. §. iuſſus merito nõ obſtante dicta ficta cõfeſſione dz admitti defenſor ⁊ ꝓbata innocentia ſeu impunitate ruit dicta cõfeſſio adeo ꝙ inquiſiti veniũt abſoluẽdi ⁊ hoc ꝓ certo fuit de intẽtione Dy. bar. ⁊ ſequaciũ qui in. d. §. ad crimẽ. ⁊ d. §. publice trahũt regulam. d. §. publice ad ſtatuta que ſunt cõiter per italiã ꝙ abſens cõtumax poſſit dãnari ꝙ cõiter ſtatuta p italiã cõiter dicũt ꝙ cõtumax habeat ꝓ cõfeſſo: ⁊ iõ condẽnet ꝓut viget in iſta ciuitate que quidẽ ſtatuta nõ erãt incognita Dy. Bar. ⁊ ſequacibus. ideo veriſimiliter non erãt incognita q̃ in eis cõtinebãtur ꝙ cõtumax habeat pro cõfeſſo: vnde cũ ipſi teneant ꝙ in terminis ſtatutoꝝ italie admittat defenſor ⁊ probata per eum defenſione abſens ſit abſoluendus ſatis aperte colligit ipſos velle ꝙ lz extet ſtatutum ꝙ abſens habeat pro confeſſo ⁊ condẽnet: nihilominus poteſt defenſor admitti ad probandam innocẽtiam ⁊ probata releuat: vt abſens abſoluatur: non. n. admitteret quis ad probãdum id qd̃ probatum non releuaret. l. ad probationem. C. de proba. cum ſimi. ⁊ ita in terminis dicti ſtatuti ſpecifice diſponẽtis ꝙ contumax habeat pro ꝯfeſſo refert Dy. Jmo. in. d. §. ad crimẽ. ⁊ ſimiliter eundem Dy. de facto conſuluiſſe in terminis ſtatuti ꝙ abſens habeatur pro confeſſo: ideo condẽnet refert Pau. de ca. in. d. §. publice.

q ¶ Nec ob. ꝙ dicit Bald. in. d. l. j. C. quorum app. q2 non ſe fundat in eo ꝙ non ſufficeret ꝓbare innocẽtiã: ſz in ea rõne q2 appellatio cõfeſſi ⁊ cõuicti nõ admittit ẽt in. l. ij. ⁊ tit. iõ prout vere cõfeſſus ⁊ cõuictus nõ appellat: ita nec ficte cõfeſſus ⁊ ꝯuictus appellat vbi aũt haberet abſentem pro ſolo ꝯfeſſo ſecus dicẽdum eſſet prout vult gloſ. ibi. ⁊ in. d. §. iuſſus. ⁊ glo. ⁊ Ang. in. l. ij. §. ꝙ ſi actor. C. de iuramẽto calũ. q2 nimmo ẽt vbi hr̃ pro confeſſo ⁊ cõuicto appellare põt dicit Bal. in. l. ita demũ. C. de procu. rõ tamẽ ſua tendit ad aliud nec multum pertinet ad preſentem diſcuſſionem.

r ¶ Nec ob. ꝙ dictum ſtatutũ ꝑmittẽs impune offendi bãnitum vr̃ loq de vere bãnitis ⁊ cõdẽnatis: q2 rñdet ꝙ dictus Brutius põt dici ꝙ fuerit vere bannitus ⁊ cõdẽnatus p. d. l. municipalẽ ꝓut ⁊ ſupra demõſtratũ eſt ⁊ inſup nõ ẽ expeditũ ꝙ ſtatutũ loquẽs in bãnito non verificet in eo q ficte hr̃ ꝓ bãnito. nã bar. in. l. ſi is q ꝓ emptore de vſuc. relinqt hoc indeciſuz. ⁊ idẽ bar. in. l. ſi maritus ſit in magiſtratu. §. j. ff. de adul. ꝯcludit ꝙ ille q mediãte fictiõe ſtatutaria hr̃ p ciue ꝯſequit oĩa ꝑuilegia ⁊ cõmoda q̃ ꝯſequunt veri ciues p leges municipales: ⁊ p ꝯñs vult ꝙ ſtatuta loquẽtia in ciuibus ẽt in effectu v̾ificent in his q hñr ꝓ ciuibus ẽt ꝑ viam fictionis: ⁊ quo. n. ſtatutũ fingit eũ ẽẽ ciuẽ ſimpl̃r ⁊ vult hr̃i pro ciue vr̃ velle quo ad oĩa habeat ar. l. de p̃cio cũ ſi. ⁊ facit ꝙ ipſe no. in. l. ſacrilegi. ff. ad. l. iuliã pecu. ⁊ in extrauagãti ad reprimẽda in v̾bo perinde. ⁊ idẽ Bar. in. l. j. §. lex falcidia. ff. ad. l. falcidia. ff. l. falc. vbi vult p illũ tex. ꝙ leges loquẽtes ſimpl̃r v̾ificent ẽt in caſu vbi militat fictio: lz. n. ſtatutum fictionẽ inducẽs nõ extendat actiue tñ patit interpretationem paſſiuã: vt leges trahãtur ad ipſuz caſum fictũ ꝓut eſt theorica bar. inſert ibi Jmo. lz forte bar. poſſit al̾r intelligi: ⁊ vr̃ rõ vrgẽs ꝓ opinione Bar. q2 ſi ſtatutũ ſimpl̃r dicit ꝙ talis habeat ꝓ ciue ⁊ nil vlterius ſe declarat ſi iura loquentia in ciue nõ verificarentur in eo fruſtratoria reſultaret dicta diſpoſitio ⁊ ſimiliter ſi ſtatutũ dicit ꝙ quis habeatur ꝓ bãnito ſi iura de bãnito diſponẽtia nõ militãt eluſoria eſſet dicta diſpoſitio: nã ſi dicat immo diſponit: q2 ſic patietur penã capitis ſi veniet in fortiam ipſius ſtatuẽtis vel ipſius magiſtratus reſpõdebit ꝙ non debebit pati talẽ penã niſi leges dicunt ꝙ de condemnatiõibus debet fieri executio: ⁊ propterea ex mente Bart. vr̃ dicendum ꝙ ſi lex in fauorem alicuius dicit ꝙ habeatur pro ciue. lz non diſponat vere: ſz ficte ꝙ q̃ ſit pz ex notatis p Bar. in. d. l. ſi is qui ꝓ emptore. rũc leges municipales loquentes in fauorem ciuiũ v̾ificabunt in tali ciue ⁊ ex aduerſo eadem rõne vr̃ dõm ꝙ ſi ſtatutum in odiũ delinquẽtis vel cõtumacie hz eũ pro bãnito ⁊ cõdẽnato iura q̃ loquũtur in odiũ bãnitoꝝ vñr verificari in eo qui hr̃ pro bãnito ⁊ cõdẽnato. lz p viã fictionis cũ ꝯtrariorum ſoleat eſſe eadẽ natura. l. ⁊ ſi ꝯ de vulga. ⁊ pupil. ⁊ l. ſi toto in prin. de leg. j. cum ſi. ſed iura loquentia de bãnitis vel ciuibus ad alium finẽ ꝙ in fauorẽ vel in odiũ ipſoꝝ ciuium vel bãnitoꝝ non v̾ificẽtur in talibus ficte bãnitis vel ciuibus: ⁊ ita procedat ꝙ dicimus ſtatuta loquentia in caſu vero vel ſimpliciter nõ verificari in caſu ficto pro quo optime facit. l. fi. C. de his qui veniam etatis impetrauerũt: licet predicta non oporteat aliter firmare cum in caſu noſtro dictus Brutius vere fuerit bãnitus ⁊ condemnatus p legem municipalem non ficte: vt ſupra deductum eſt.

s ¶ Nec etiam ob. ꝙ ſtatutum loquens in condemnato pro homicidio non verificatur in condemnato in contumaciã ꝓut dicit Bal. in. d. l. tranſigere. nec etiã ſi loquatur in cõdemnato pro maleficio prout dicebat Cy. in rubrica de crimine ſtellionã. vt ſupra retuli: quia reſpõdetur ad dictũ bal. ꝙ loquitur in caſu ſatis ſeparato: nõ enim loquitur in condemnato pro homicidio: ſz loquitur de ipſo homicidio hoc eſt ꝙ poſſit fieri pax cũ eo qui in cõtumacia eſt pro homicidio condemnatus ſi aliter de homicidio non apparet: ſtant enĩz hec ſimul ꝙ fuerit pro homicidio ꝯdemnatus. ⁊ ſic inciderit in inimicitiã: ⁊ tamen nõ cõmiſerit homicidium: ad dictum aũt Cy. reſpondetur ꝙ contrarium determinat ibi Saly. fundãs ſe inter cetera ꝙ ex cõi vſu loquẽdi dr̃ qs cõdemnatus pro homicidio ſi de homicidio inquiritur cõtra eum vel accuſat ⁊ in contumaciam ratione ficte confeſſiõis condemnatur. ⁊ idem ſumitur ex dictis bart. in. d. l. cũ filius in prin. de verbo. obli. ⁊ inſuper ſententia ſolet referri ꝓut ⁊ debet ad libellum. l. vt fundus cõi diui. ⁊ c. qualiter ⁊ quãdo el grande de accu. ⁊ c. licet eli de ſymo. ⁊ cle. ſepe de v̾bo. ſigni. ⁊ libellus cantat de crimine ꝙ intentatur non de contumacia: contumacia autem cauſat fictam confeſſionem per quã fictam contumaciam probatur delictum ꝓut. n. vere confeſſus condemnatur pro delicto in libello deducto non cõdemnatur pro confeſſione ita ⁊ recte intuenti ſi ficte cõfitetur non condemnatur pro ficta confeſſione: ſed pro maleficio in libello deducta nec condẽnatio tẽdit ad penã contumacie: ſed ad penã delicti intentati ⁊ ꝓbati p fictã cõfeſſionez que ficta confeſſio eſt pena ꝯtumacie ꝙ ⁊ ſatis deducit ex dictis ſupra dũ diximus ꝙ ꝯ fictã confeſſionez admittit probatio ⁊ ſi ꝯ probat abſens abſoluit prout ſupra deductum eſt. ⁊ tñ lz ꝓbetur delictũ ficte ꝯfeſſatũ nõ fuiſſe ꝑpetratuz p ipſum ꝯfitẽtẽ: nõ tñ definit ille fuiſſe ꝯtumacẽ ex quo euidenter deducit ꝙ nõ cõdẽnat pro ꝯtumacia: ſz contumacia cauſat ꝓbationez delicti mediãte ficta confeſſiõe.

t ¶ Et apparet ex cõi ſtilo ꝓnũciãtiũ: qñ dicũt cõiter iudices: q2 cõſtat nobis ex contumacia inquiſiti p̃dicta omnia perpetraſſe: ideo condẽnamus ⁊c. ex qbus verbis ſnie apparet ꝙ condẽnet pro delicto deducto in libello ⁊ ꝓbato p confeſſiõez cauſatam ex contumacia: ideo verificari videret ſtatutuz ẽt ſi loqueretur de cõdẽnato pro homicidio: ⁊ maxime q2 ⁊ ſi nulla probatio preceſſiſſet res iudicata ꝓbaret delictum fuiſſe commiſſum: q2 res iudicata habet pro veritate. l. res iudicata pro veritate de regu. iur. ideo ⁊ pro veritate habeatur lata ex ficta cõfeſſione loquor quo ad ipſum condẽnatum ⁊ in eius preiudiciũ nõ in preiudiciũ p̃iorũ ſtatutũ non loquitur de homicidio: ſz loquitur de ꝯdẽnato ex tali criẽ: vñ pena ingerit corporalis ⁊ ex quo venit imponenda pena corporalis hoc caſu certe condemnatio ex crie reſultat: q2 ſine crimie nõ ingereret talis pena ſiue ingerat ex crimie contumacie ſiue ex crie homicidij verificãtur v̾ba ſtatuti ⁊ cõtumacia de iure eſt delictũ. ⁊ ſic crimẽ cẽſet. l. oẽ delictũ. ⁊ ibi p bar. ff. de re mili. ⁊ ex quo cauſat pena criminalis ſatis vr̃ dicẽdũ ꝙ cauſat ex crie arguẽdo ab ethymologia ꝓut lz. l. tigurij de v̾bo. ſig. ⁊ l. ij. §. appellata. ff. ſi cer. pe. ⁊ lz non appareat de vere ꝯtumacia ſatis eſt ꝙ ſit pſumpta contumacia: q2 pſumptiones iuris reputant liqde ꝓbationes. l. lz imperator de legatis pmo nec caſus pſumptus ſolet a veritate deuiare immo veritati cõmuniter ꝯformat vt patet ex. l. filium diffinimus de his q ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ que ibi habentur ⁊ in. c. trãſmiſſe qui filij ſint legi. ⁊ extra de preſum.

de preſump.quaſi per totum.⁊ in.l.ſi vicinis.C. de nup.cuʒ
ſi.iō non ob.dictum Cy.in ꝯ̄riū adductum cui ex p̄miſſis
appeat multipharīā rñſum:preterea ſi ſecus diceremus per
raro ⁊ q̄ſi nunq̄ verificarent̄ hmōi ſtatuta ꝙ bāniti poſſint
impune offendi ꝙ non eſt de mente ſtatuentium.

b ¶ Nec ob.ꝙ vltimo loco in ꝯ̄rium adducebat̄.ſ.ꝙ dictū ſta
tutum ſub rubrica de offendēte bannitū in.§.ſtatuimus lo
qui vʒ de eo bānito qui poterat ipune offendi: ⁊ iō non ve
rificet̄ in eo qui nō pōt abſolute ⁊ indifferēter offendi ꝓut
erat ille Britius qui anteq̄ incendiū vel rapinaʒ perpetra
uerit nō poterat occidi nec ſibi mēbrum abſcidi vel debilita
ri:qm̄ r̄ndetur obmittendo id qd̄ dici poſſet ꝙ in.d.§.ſtatui
mus non exprimit̄ de bānito ⁊ condēnato qui pōt impune
offendi.ſed ſimpl̄r ⁊ gn̄aliter loquit̄ in bānito ⁊ condēnato:
⁊ iō gn̄aliter intelligat̄ per ea iura que in ꝯ̄rium adducūtur:
ſed intelligendo dictū.§. ſtatuimus in eis bānitis ⁊ cōdēna
tis qui poterāt impune offendi ꝓut in talibus bānitis ⁊ cō
demnatis loquit̄ precedens.§.eiuſdeʒ ſtatuti r̄ñdeo ꝙ argu
mentū in ꝯ̄rium adductū ꝙ indefinita equipollet vl̄i retor
quetur pro hac pte:nā tale ſtatutū indefinite loquēs verifi
catur in oī qui pōt offendi impune ſiue poſſit offendi q̄libet
offenſione ēt letale ſiue nequeat offendi in mēbri debilitatio
ne ſiue minori offenſione:in oībus.n. verificant̄ v̄ba ſtatu
ti.ſ.ꝙ poſſit impune offendi:ꝓut ſi ſtatutū diceret oīs bāni
tus qui qualitercunq̄ offendi pōt. v̄ific per vl̄em:ita ergo ⁊
verificet̄ cum per indefinitā loquat̄ ⁊ nulli dubiū ꝙ v̄a eſſet
talis locutio bānitus in centum pōt impune offendi ex quo
regulariter pōt offendi lʒ excepruentur nōnulle offenſe nec
reputaret̄ bona locutio talis bānitus non pōt ipune offen
di q: non pōt occidi vel mēbrum ſibi debilitari ⁊ vl̄is locu
tio ne dū indefinita ſatis eſt qd̄ regulariter verificet̄ licet in
nōnullis fallentijs non verificet̄ vt eſt videre fere in oībus
regulis que loquunt̄ per vl̄ia v̄ba que ſunt multe.ff.de reg.
iur.⁊ extra eo.maxime in.vi.⁊ tñ rare vel nulle ſunt que nō
hēant fallētias q̄plures.ad idē.l. nunq̄ iuris.de vſuc.iunc
cto.c.cū dilectus.de cōſue.⁊ qd̄ ibi per doct.⁊ per Jo.an.in
c.vnico.de poſtu.ple.li.vj.⁊ mille hmōi in iure repiunt̄ me
rito dictus.§.ſtatuimus verificat̄ in dicto Britio qui regl̄r
poterat ipune offendi:lʒ certis offenſis nequiret offendi ex
his itaq̄ oībus concludo ꝙ partes iudicis ſunt in abſoluen
do dictos inquiſitos. Laus deo.

¶ Emens ſolum iuxta turrim an poſſit prope ipſam relicto
concedenti in ſpacio licite edificare: ita ꝙ ſi ipſa turris lon
go tempore poſt edificationem ruit non teneatur ipſe em
ptor eam reficere ⁊ an dictus emptor poſſit retinere rudera
dicte turris lapſe ſuper ſuo edificio pro damno ſibi illato: ⁊
an liceat edificare in via publica ⁊ ſi eſt edificatum:an edifi
cans debeat edificium remouere.

¶ Conſilium. cclxxxij.

I n noīe dn̄i noſtri ieſu
chriſti. ¶ In hac cōſultatione circa primuʒ
cōſultatiōis articulū tres caſus ſunt cōſide
randi.primus ſi dicta turris cecidit pp illaʒ
inciſionē factā de dicta ripa ⁊ hoc cōſtat. ſe
cundus ſi nō cecidit pp illā inciſionē ſed pp pluuias ⁊ hoc
cōſtat.tertius qd̄ ſi neutruʒ cōſtat. Et ꝑfecto vt a ſcdo inci
piamus ſi inciſio illius ripe nō dedit cām ruine res eſt indu
bia qm̄ ruit omne fundamentum cōmunitatis.

a ¶ Dānū.n.ꝙ caſu cōtigit regl̄r aſcribit̄ dn̄o rei q̄ interit.l.
que fortuitis.⁊.l.ſi creditor.C.de pign.act. ⁊ idem vʒ ſi non
pōt deprehēdi an caſu ⁊ ſic pp pluuias fuerit cauſata ruina
p̄dicta:an v̄o pp illā inciſionē:nā agēti incūbit onus ꝓbādi
l.q accuſare.C.de eden.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.de proba.c.cū
eccl̄ia ſutrina.in fi.e.x̄ de cā poſ.⁊ ꝓprie.cū ſi.cū itaq̄ cōitas
nullō poſſit p̄tendere veʒ fundamentū:qn imo neq̄ colora
tuʒ niſi ea rōne q: inciſio illa p̄ſtitit cām ruine: iō ad ipſam
cōitatē ſpectat onus ꝓbādi ꝓ fundāda eius intētiōe p p̄di
cta ⁊ alia iura ſi ,itaq̄ nō ꝓbat hʒ ſuccūbere ⁊ iſta hactenus
ſunt luce meridiana clariora circa hmōi ꝓbationē aliq̄ infe
rius reaſſumā:ſʒ attingamus ad mō primū caſum.ſ.p̄ſuppo
ſito ꝙ dcā turris ruinā fecerit rōne dcē iciſiōis ⁊ ꝑfecto vʒ
dēm ꝙ dictus emptor dēat reſarcire dānuʒ cōitati p̄dicte ⁊
dicta cōitas poſſit agere ꝯ̄ dictū emptorē:nā ex quo ipſe fuit
cauſa damni ipſe vʒ dānū dediſſe ⁊ ppea vʒ ꝙ teneat̄ tanq̄
dānuʒ dans.c.ſi.de iniurijs ⁊ dāno dato.⁊.l. q occidit.§.in

hac.ff.ad.l.acqui.⁊ in.c.decetero.de homi. ⁊ p̄ſertim qn̄ dat̄
opa rei illicite.ar.c.tua nos.⁊.c.ioānes a ꝯ̄rio lr̄e.de homi.⁊
c.pe.⁊.ti.ꝓut ꝯ̄tingit in caſu nr̄o cū dictus emptor fodiēdo
vʒ ꝙ dēbat dimittere ſpaciuʒ inter foſſam ⁊ rē vicini q̄ſtum
ꝓfunde fodiebat p.l.ſi.ff.finiū regū.ſʒ dictus fodiēs nō di
miſit tm̄ ſpacij merito dediſſe vʒ operā rei illicite:⁊ ꝯ̄ñr ſibi

b imputādū ſit dānum inde cōtingēs.ar.dictoꝝ iurium.
¶ Preterea qui edificauit iuxta edificiū vicini vʒ ꝙ dimit
tere debeat ſpaciū decē pedū ſi edificiū vicinū erat p̄uatū ⁊
ſi erat publicū dʒ dimittere ſpaciū.xv.peduʒ.l.meniana.C.
de edifi.p̄ua.ſed nō preſupponit̄ fuiſſe dimiſſum ſpaciuʒ.x.
vel ſalteʒ.xv.pedum merito fuit in culpa.⁊ per ꝯ̄ñs videt̄ ꝙ
damnū inde cauſatū debeat reſarciri dicte cōitati inſup pro
h̄ vʒ quodāmodo text.in.l.fluminum.§.ſi.ff.de dāno infec.
vbi eſt tex.ꝙ qui tam alte.i.profunde fodit vt edificium vi
cini ſtare non poſſit tenetur de damno infecto.

c ¶ Tamen his non obſtan.ꝯ̄rium puto concludendū eſſe.ſ.
etiam p̄ſuppoſito ꝙ dicta turris ruinā paſſa fuit pp inciſio
nem dicte ripe:naʒ dictus emptor ꝓut preſupponit̄ inciſio
nem ⁊ edificia fecit in ſuo ⁊ nihil tetigit in alieno:vñ in ſuo
ſibi lʒ fodere ⁊ edificium facere ⁊ ſi ex hoc ruit edificiuʒ vi
cini non tenet̄ edificans vel fodiens probat̄ in.d.l. fluminū
§.ſi.ver.ſi tñ.nam preſupponen.tñ eſt ꝙ vbi aliud remediū
competit non interponit̄ ſtipulatio de dāno infecto nec in
terpoſita cōmittitur.l.qui bona.§.de illo.⁊.l.dāni infec. ſti
pulatio cōpetit.§.j.⁊.l.inter fructuariuʒ. de dam.infec.⁊ no.
glo.⁊ Bar.in.l.trebatius.eo.ti. ergo cū in.d.ver. ſi tñ dicat̄
ꝙ ſtipl̄o cōmittatur dōm eſt ꝙ non interpoſita ſtipulatione
nullū remediū cōpetit ēt vbi ego tam ꝓfunde fodeo ꝙ tu
tus paries ſtare nequeat ſuader.n.rō q: rei mee ego ſuʒ mo
derator ⁊ arbiter.l.in re mandata.C.mand act. ⁊ pōt quis in
ſuo facere opus ꝙ vicino nocet dūmō nō faciat aīo nocen
di.l.j.§.denique.ff. de aqua plu.arc. nec aīus nocendi preſu
mit̄.ar.l.merito.ff. pro ſoc.⁊.l.doliſi.C.de dolo.⁊ notat gl.in
his terminis in.d.l.fluminū in ſi. ⁊ ſi meū terrenū dedit ali
quātulum tpis iuuamen tuo edificio ⁊ poſtea rōne alicuius
meiītereſſe volo illud iuuamē remouere nō habes qd̄ mihi
imputes ⁊ hoc vult gl.in.d.l.fluminū.§.ſi.dicēs ꝙ ibi ſtipl̄o
non dēbat interponi: tñ interpoſita fuit ſponte ⁊ ſic ſciens
nō teneri ad illud dānū reſarciendū tñ voluit teneri ⁊ ſic ex
certa ſcia ſe obligauit: iō tenetur ꝓut vult gl. ibi ꝙ ⁊ tenent
ibi Jac.de are.Bart.⁊ doc. cōiter ꝓut dicunt moderni ⁊ ex
quo eſt cōis opi.illaʒ eſt cautū ſequi iuxta nota. per glo.in.l.
oīs diffinitio.ff.de reg.iur.Bal.in.l.p̄cibus.C.de impu.di
centes adherens carrocio notant etiaʒ doc.in.l.ne initaris.
de conſti.in.l.cum prolatis.ff.de re iudi.

d ¶ Et lʒ Imo.recedat ibi a d̄icta cōi opin.non abſona rōne
dans aliā lec.ſ. ꝙ dr̄a ibi ſit inter puteū ⁊ aliam foueā q: in
puteo dʒ dimitti ſpaciū vnius paſſus vt.l.ſi.ff.finiuʒ regun.
hoc eſt quinq̄ pedū gl.⁊ Bar.in.l.iij.ff.de ver.ſig. ⁊ gl.in cañ.
ſicut antiquus.xvij.q.iiij.ſed fouea a p̄ncipio non hʒ ſpaciū
limitatū:nam dʒ dimitti ſpaciū q̄ſtum eſt poſtea ꝓfunditas
fouee:iō q: ignorat̄ q̄ta eſt futura profunditas fouee cauet̄
de dāno infec. vt ſic ſi magis cōcauet foueā q̄ ſit p̄miſſum
cōmittat̄ ſtipl̄o ⁊ iſta eſt lec.illius text.ſm̄ cū ſm̄ quem opʒ
p̄ſumere ꝙ fodiens venit cōtra diſpōnē.d.l.ſi. ꝙ lʒ ſit diui
nare:tñ ſatis eſt verifil̄e:ſed ſua lec.que ꝓbat intentū:nā ex
quo vt p̄miſſum eſt remediū ex hmōi ſtipulatione de dāno
infecto cauſatū eſt ſubſidiariū infertur neceſſario ꝙ vbi nō
interuenit ſtipl̄o de dāno infec. paſſus dānum nullū hʒ re
greſſum aduerſus fodientē ēt ſi fodit cōtra formā iuris ita
infert̄ ex lec.Imo. ita ēt probat̄ ibidē ſm̄ lec.cōem intelligen
do tex. vt iacet gn̄aliter ſiue magis alte foderit q̄ ſibi a iure
permitteret̄ ꝓut eſt verifil̄e ſiue minus cuʒ non magis vno
caſu q̄ altero loquat̄.⁊ tex.gn̄aliter loquēs ſit gn̄aliter intel
ligēdus.l.j.§.⁊ gn̄aliter.de leg.p̄ſtan.c.q: circa.de p̄uil.cañ.
ſi romanoꝝ.xix.di. ad ꝯ̄rium pōt r̄ñderi ꝙ non cenſet̄ dare
dānum vel cām damni:q: ſuo iure vtitur remouēdo ſubſten
tamentum rei ſue ꝙ p̄bebat fundamento edificij vicini ⁊ in
ſuo poteſt quis facere ⁊c.vt dictum eſt.

e ¶ Et licet p̄cipiatur ꝙ dimittat plus ſpacij:tamen tale ius
diſponit vt poſſit prohiberi vel factum reſtaurari ne dam
num ſequatur:non autem prouidet vt factum damnum pre
teritum reſarciatur: prout ⁊ ſi ꝙ damnum accidit vicio ſoli
vel operis non datur remedium pro damno iam illato:⁊ tñ
prouidetur circa futurum:quia cogitur quis cauere ratione
itaq̄ damni illati cenſet̄ ſuo iure feciſſe ⁊ non ratione dam
ni futuri: attento ꝙ in euitando damno futuro non agitur

de damno prohibiti:ſed in reſarciendo dãnum preteritum i
ſecus ió non mirũ ſi reſpectu dãni pteriti nó reſarciendi cõ
ſideraſ ꝙ fodiens nó dat dãnũ ſed remouet iuuamẽ ꝙ pre-
bebat res ſua edificio vicini. Et pdicta attingũt caſum qñ di
ctus emptor fuiſſet in culpa fodiẽdo ſeu incidendo ripam ⁊
nõ dimittendo legittimũ ſpaciũ a iure requiſitũ ⁊ ex tali in-
ciſiõne abſq; in ſperato extrinſeco impetu ruina emanaſſet
quibus cõcurrentibus mirabile foret eũ nó teneri ꝓut ne-
ceſſario vr̃ probare tex.d.l.fluminũ.§.fi.in fi. cuʒ ibi notatis
vt.ſ.inductis: lʒ ſi talis caſus occurriſſet nó fuiſſem auſus
cõſulendo id firmare:tñ in caſu nr̃o plura cõcurrunt q̃ red-
dunt rem clarã. Primo qꝛ dictus emptor nó fecit reʒ ſui nã
illicitã: nam lʒ.d.l.meniana reqrat ſpaciũ.xv.pedũ ſi erat pu
blica dicta turris ⁊.x.ſi erat res priuatoꝝ ⁊.xv.pedũ ſpaciuʒ
nó fuerit dimiſſum. Tñ non ꝓpea ex hoc cenſeſ reʒ ꝓhibitã
attẽtaſſe pmo qꝛ.d.l.meniana loquiſ in menianis nó loquiſ
in muris aut domibus ſed in eis loquiſ.d.l.fi.finiuʒ regun.
que in muro exigit ſolũ ſpaciũ vnius pedis ⁊ in domo duo-
rum pedũ menianũ eſt ſolariũ ꝙ exportat extra domũ ⁊ nó
regeſcit ex vna pte in aliquo ꝓut ſunt proſelli orticelli ſub-
grunde ⁊ hmói.l.malũ.§.j.ff.de ver.ſig.l.ij.§.cũ quidam.ff.
ne qd in loco publico ⁊ gl.ibi ⁊ in.d.l.meniana in gl.j. ⁊ iſtã
drĩam inter meniana ⁊ alia edificia tangit gl. in.d.l.fi. ⁊ fir-
mat Bal. in.d.l.meniana: licet in.d.l.meniana velit intelli-
gere ẽt in alijs edificijs ⁊ faciat tex.ibi in verſi. quẽ inter ca-
pedinis ibi edificaturis: ⁊ ibi edificare tñ de ſtricto iure vi-
detur ꝯtrium dicendũ qꝛ tex.cõtinuat eundẽ caſum ⁊ in ſcḋa
partẽ alternatiue ponit verbuʒ menianũ non loquiſ de alio
edificio:ió gñale verbũ edificaturis ⁊ verbũ edificare vr̃ re
ſtringendũ ad edificationẽ meniani ex pcedẽtibus ⁊ ſequẽ-
tibus argu.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de leg.iij.⁊.l.hr̃des palam
§.ſed ſi notam.de teſtis.⁊ maxime qꝛ eſt ibi relatiuũ ſubſtan
tie quem nã ſi de alio edificio loquereſ videretur facere po-
tius relationem ſimplicem q̃ propriaʒ ꝙ eſſet impropriare
iuxta nota.per Bar.in.l.iulianus.de heredi.inſti.

f Poſſet ẽt dici ꝙ loquiſ in edificijs factis in ꝓuincijs vt
pʒ in principio legis: italia aũt non eſt ꝓuincia ſed pnceps
⁊ dña prouinciarũ glo.j.in.l.fi.C. ſine cenſu vl̃ reliquis ⁊ in
auc.vt oẽs obediant iud.ꝓuin.§.fi.⁊ glo. in vbo prouincia
in auc.qua in prouincia.C.vbi de crimine agi opʒ. Item di
cit ibi glo.ꝙ illa lex non hʒ locum qñ fieret edificiuʒ vicinis
ſcientibus ⁊ nó prohibentibus prout contingit in caſu nr̃o:
Vltimo rñdetur ꝙ illius legis diſpõ hodie nó ſeruatur ꝓut
dicit ibi glo.fi.⁊ eſt notoriũ facti permanentis ꝙ palã exhi-
bet ſe oculis oĩum qꝛ domus ſunt inuicem cõtigue in quali-
bet ciuitate ⁊ quolibet opido:ió lex per deſuetudinem abijt
ab aula: ⁊ propterea non mereſ allegari: nã qui allegat legẽ
correctã incidit in penã falſi.l.fi.ff.de falſis. Et dato ꝙ fuiſ-
ſet turris cõtratis nó eſt ꝓpea publica.l.bona ciuitatis. ⁊.l.
inter publica.de verb.ſigni. Preterea vt audio eſt dimiſſuʒ
debitum ſpacium: qꝛ vltra decem ⁊ qndecim pedes a muro
turris:ſed inſtabit cõitas non nitor.d.l.miniana: lʒ nitor.d.
l.fi.finium regun.qꝛ non eſt dimiſſuʒ tantũ ſpacij q̃tum eſt
profunde inciſa ripa:⁊ ſic fouea eſt magis ꝓfunda q̃ ſit la-
titudó ſpacij dimiſſi á ſumitãte ſcarpe vbi incboata eſt inci-
ſio ripe vſq; ad turrim ad qd quidẽ pluribus modis reſpon-
detur.primo ꝙ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ dicta lex fi-
nalis eſſʒ trahenda ad hunc caſum ꝙ minime fatendũ duxi
vt infra ſubijciam:tamen non deberet tali modo menſura-
ri profunditas fouee ⁊ latitudo ſpacij dimiſſi vt ſupra dedu-
ctum eſt:nã in ſumitate ſcarpe nó eſt fouea profunda quan-
ta eſt latitudo ſpacij dimiſſi:ſed profunditas maior eſt in pe-
de ſcarpe ⁊ ille pes magis diſtat a regione vicini q̃ diſtet ſu-
mitas ſcarpe.⁊ fortaſſe facta recta mẽſuratione q̃tum diſta-
bat ſcarpa in pede a fundamento turris eſſet ſeruata forma
d.l.fi.non tñ facio in hoc magnã vim:qꝛ cõſultans nó eſt de
hoc oino certus lʒ ita arbitreſ onus aũt probandi ſpectaret
ad actorem ꝙ non eſſet dimiſſum tm̃ ſpacij q̃tum lex exigit
arg.d.l.actor ꝙ aſſeuerat.de proba.cum concor.

g Quod aũt dẽat fieri ſub tali mõ menſuratio ꝓbaſ rõne:
nã non ex alio eſt ſtatutũ ꝙ fouea dẽat diſtare a regione vici
ni niſi ne labaſ vicinus fundus in foueã: naʒ q̃tomagis eſt
ꝓfunda tãtomagis terrenũ labiſ: ſed q̃to per modũ ſcarpe
fit fouea non labiſ prout qñ per rectum fodiſ merito a rõne
predicta debet fieri talis cõmẽſuratio cum mens id ſuadeat
que eſt ipſa rõ Dy.in.c.fi.de reg.iur. Bar.⁊ Bal.in.l.non
dubiũ.C.de leg.ad h ꝙ per Bal.in.l.ſi cũ mulier.ff.ſol.ma.
per tex.ibi nec qdem vba repugnant cũ non dicat lex: vnde
habeat fieri talis cõmẽſuratio alias ſi diceremus ꝙ deberet
cõmenſurari in ſumitate fouee ſequereſ ꝙ ſi ſumitas fouee
diſtaret q̃tuʒ eſſet ꝓfunditas eſſet ſatiſfactũ legi ẽt ſi fouea
in ꝓfunditate eſſet ꝓpinquior:qꝛ eſſʒ facta per ꝯtrũ ad ſcarpã
verſus vicinũ:qꝛ q̃tomagis fodereſ tantomagis appropin
quareſ regioni vicini ꝙ qdem eſſet abſonũ ⁊ cõtra menteʒ
legis vt de ſe eſt notũ facit optie ad pdicta ꝙ menſuratione
fouee inquit Bar.in tractatu tyberiadis.ij.colum.

b His tñ obmiſſis ſecundo rñdeo ꝙ nec mens nec vba.d.l.
fi.militãt hoc caſu: naʒ.d.l.fi.loquiſ in fouea.fouea aũt dr̃
qñ fit cõcauitas ita ꝙ terrenũ remanet altũ ex vtraq; pte cõ
cauitatis qñ aũt nó eſt cõcauitas hñs ripas altas ex vtraq;
parte:ſed ex vno latere tantũ illa non appellatur fouea: ſed
ripa ⁊ hic plerunq; appellatur greppus vulgari ſermone:ſi
itaq; vnus fundus eſt longe altior ⁊ vicinus longe inferior
non caueſ iure ꝙ ſi ripa eſt fundi inferioris ipſa debeat di-
ſtare a fundo ſuperiori per aliqd ſpacium ⁊ ſi in ſumitate eſt
aliqua diſtantia a fundo vicino nó poſſit ripa vlterius ꝓtra-
hi vſq; ad fines regionis fundi vicini non video legem que
id prohibeat ⁊ militat regula ꝙ rei ſue quilibet eſt modera-
tor ⁊ arbiter.d.l.in re mãdata a qua regula nó reperitur ex-
ceptuatus iſte caſus merito ⁊c. Tertio rñdeo ꝙ quicqd fit
in foueis ⁊ in ripis ruſticis i domibus minime h ſeruatur:
nam in terris montuoſis domus inferior cõiter facit ſoluʒ
domus planum:⁊ lʒ domus ſit iuxta rẽ vicini nihilominus
fodit a latere ſuperiori vt equetur cũ ſolo partis inferioris
⁊ neceſſario fodit prope rem vicini vſq; ad murum parietis
qui nó diſtat q̃tuʒ concauaſ.item ẽt in terris planis ⁊ mon
tuoſis fiunt cantine.iteʒ cellaria concauata nec curaſ ſi ſunt
minus baſſa q̃ locus vicini etiã ſi ſit ꝓpinquior q̃ ſit pro-
funditas cantine cellarij vel alterius concauitatis ⁊ merito
id qd ſtatuiſ in fouea in.d.l.fi. que forte habuit reſpectũ ad
predia ruſtica prout ⁊ dicebat glo.in.d.l.meniana:licet illaʒ
glo.aliter non firmẽ non trahitur ad iſtas cõcauitates ⁊ fo-
ditiones que fiũt in domibus intra muros domoꝝ que nó
appellantur fouee: ió ceſſant vba nec mens militat maxime
qꝛ muri medij inter illã cõcauitatẽ ⁊ fundũ vicini reſiſtit ne
ita labaſ terrenũ fundi vicini ꝓut cõiter contingit in foueis
que fiunt in agris. ⁊.ll.ad ipraſ ad ea que cõiter accidũt.l.
nã ad ea.de.ll.⁊ hoc approbat cõſuetudo que eſt optima.ll.
interpres.l.cũ de interpetratione de.ll.⁊.c.cum dilectus.de
conſue.ió.l.fi.loquens de fouea interpetraſ ꝙ non ꝓcedat
in iſtis foditionibus que fiũt intra muros domorũ:⁊ ex his
demonſtraſ ꝙ nihil attentauit iuri ꝯtrium: ió non põt dici
ꝙ dederit operam rei illicite vel ꝙ fuerit in culpa ea ratione
qꝛ inciſerit ripam contra formam iuris.

i Quod maxime dõm eſt qꝛ mihi preſupponiſ ꝙ ipſa cõi-
tas ⁊ alij priuati fecerunt ſiles inciſiones nó minus diſtan-
tes q̃ fecerit dictus emptor: ió non vr̃ eſſe in culpa ſi fecit
q̃ ſolitũ eſt fieri inſuper ceſſat culpa:qꝛ preſupponiſ in pun
cto ꝙ dictus emptor fecit dictã inciſionem ⁊ dictã ſcarpam
de cõſilio peritoꝝ in illa arte qui cõſuluerũt ei ꝙ talis inci-
ſio nó erat ablatura dãnum neq; erat timendũ de ruina:⁊ ꝙ
⁊ veriſile eſt qꝛ ruina futura nó erat allatura dãnum vicino
qn ⁊ ſibi inferret ꝓut ⁊ docuit ipſa experientia cũ ⁊ domus
ſeu ruinã paſſa fuit nec erat viſilis ruina turris ſine magno
dãno ſue domus:ita ꝙ eſt multũ veriſile ꝙ voluerit bñ co-
gitare ⁊ cõſulere peritos in arte ne in caſſum faceret magnũ
ſumptum in edificio paſſo ruinaʒ:ió probatio quã intendit
ſuper hoc facere dictus emptor iuuaſ magna veriſilitudine
ꝙ plurimũ attenditur in probationibus.c. lʒ cãm.de proba.
facit.l. qꝛ veriſimile ꝙ metus cã cum fi. Leges aũt ipſe cre-
dunt peritis in arte ſua.l.j.in prin.ff.de ven.inſpi. in auc.de
non elig.§.ꝙ aũt col.iij.⁊.c.cãm matrimonij.⁊.c.ꝓpoſuiſti.
de proba.cũ multis ſi.ſi igitur.ll. ⁊ iuris periti credũt peri-
tis in arte nó eſt imputãda aliqua culpa alicui priuato ſi eis
credit itaq; non põt aliqua culpa imputari dicto emptori ſi
fodit ⁊ edificauit de conſilio peritorum. Conſuetudo itaq;
aliorum ⁊ cõſilium peritoꝝ oſtendit ceſſaſſe culpam.

k Damnũ aũt inferẽs ſine ſui culpa ad nihilũ teneſ.c.fi.de
iniur.⁊ dãno dato.l.ſi putator.⁊.l.q foueas.⁊.l.iteʒ mella.ff.
ad.l.acq.⁊ i ſilibus ruinis ꝙ ceſſante culpa nó reſarciaſ dã-
nũ ẽt interpoſita ſtipulõne de reſarciẽdo dãnõ ⁊ ſic ſtipulõne
de dãno infec.ꝓbaſ in.d.l.fluminuʒ.§.viciũ.⁊.§§.ſeq.⁊ no.
doc.ibi.⁊ in.l.dãni infec.ſtiplo cõperit.§.ei q.ff.de dã.infe.
⁊ ſic multipharíã multiſq; vijs deduciſ dictuʒ emptorẽ non
teneri etiã preſuppoſito ꝙ nó cecidiſſet dicta turris ſi non
fuiſſet facta dicta inciſio ꝙ ⁊ deducendum eſt ex alio: quia
dato

dato ꝙ non cecidiſſet ſi non fuiſſet facta dicta inciſio dicte ripe:tñ non imputatur fodienti ſi nõ cecidiſſet dicta turris nõ interueniẽte inſolita pluuia ⁊ multitudine aquaꝝ:ſꝫ forſitaſſe illa inſolita pluuies ⁊ multitudo aquaꝝ nõ fuiſſet tãte potẽtie ꝙ feciſſet ruere dictã turrim ſi nõ fuiſſet fcã illa inciſio dicte ripe:nihilominus nõ teneret dictus inciſor ripe:qꝛ talis ruina tũc aſcribitur caſui fortuito nõ inciſioni ꝑcedenti d.l.fluminũ.§.itẽ apud viuianũ maxime in ver.niſi forte.

l ¶ Pluuie.n.⁊ niues inſolite aſcribuntur caſui fortuito.l.ſi ſtulas.§.frumẽta.ff.de ꝯben.emp. Cum.igitur illa pluuia ⁊ multitudo aquaꝝ fuiſſet iſolita aſcribẽda eſt caſui fortuito adeo ꝙ non aſcribitur vicio opis vel ſoli vt dictis iuribus:⁊ maxie qñ eſt talis ꝙ per rariſſime ſolet accidere:nam talis caſus eſt nullatenus in cõſideratione adeo ꝙ ⁊ ſiqs ꝓmiſiſſet reſarcire dãna que cõtigiſſent in poſterũ caſu fortuito non teneretur ad dãna cõtingẽtia ex caſu penitus inſolito iſte eſt tex. ſm vnam lec. Bar.ſꝫ littere nõ conformẽ in.d.§.frumenta. ad hoc.l.ſeyo.§.medico.de annuis lega.vbi Bar.hoc voluit ꝙ ⁊ voluit in.l.ſed ⁊ ſiqs.§.queſitũ.ff.ſiquis cau.vbi idẽ tenent Pont.⁊ ẽt dñs meus ⁊ ego ibi legẽdo ſequutus fui ⁊ ẽt cõſulendo h anno hic apud peruſiũ:⁊ prout audio huius nature fuit illo anno illa pluuia ⁊ aquaꝝ penitus inſolita copia:adeo ꝙ nullatenus eſt imputandũ ei qui talẽ caſum nõ cõſiderauit ⁊ dãnuꝫ tali caſu cõtingens aſcribitur dãnũ paſſo non reſarcitur ab aliquo nec cuiꝗ̃ imputatur per predicta. ſꝫ in caſu iſto in quo nemo ſe aſtrinxit ad caſum fortuitũ. ideꝫ ſic etiã ſi nõ fuiſſet penitus inſolita dũmodo fuerit inſolita ita ꝙ aſcribatur caſui fortuito cuꝫ periculũ caſu fortuito imputetur dño ſeu alias dãnum paſſo.l. que fortuitis.C. de pigno.act. ⁊.l.cum duobus.§.dãna fatalia.ff.pro ſocio.⁊ in tit.de periculo ⁊ cõmo.rei ven.quaſi per totum.ff.⁊.C.

m ¶ Veriſimile autẽ eſt ꝙ occurrerit in caſu noſtro potius ꝑꝑ pluuiã inſolitã ꝗ̃ alias ex quo ſteterat per octo vel decẽ annos vel circa ꝙ dicta turris nõ ceciderat poſt dictam factam inciſionem.credendũ eſt enim ꝙ ſi inciſio fuiſſet cã caſure ꝙ prius cecidiſſet dicta turris:⁊ ſaltẽ feciſſet paulatim ſigna caſure ⁊ continuo fuiſſent augumentata ⁊ non fuiſſet ſubita ⁊ inſtantanea ruina ꝓut audio ꝙ fuit iſta de qua agitur.ita.n. ſolet fieri ⁊ a ſolitis ſeu cõiter cõtingentibus bonum eſt argumentum etiã in materia probationis vt notant glo.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de probationibus.⁊ per gl. ⁊ docto.in.l.non hoc.C.vnde legittimi facit glo.in.l.j.C.de arbitris.⁊ lex ſi.C.de pigno.cum multis ſimilibus.

n ¶ Facit ẽt ad predicta ꝙ alias in ſi͂li dicimus de vulnerato qui poſtea decedit.Nam ſi decedit poſt longum tpis interuallũ cenſetur nõ deceſſiſſe ex vulnere.c.ij.de cle.ꝑcuſſore ſi decedit infra modicũ tp̃s ſecus cañ.ſi qua femina.l.diſ.⁊ in c.preſbyterũ.de homi.⁊ in.l.moſayca quã refert gl. in.l.j.C. de emenda.ſeruo. dr̃ ꝙ ſi vulneratus per triduũ ambulauit in baculo ſi poſtea moritur nõ cenſetur ex vulnere deceſſiſſe: ita ꝙ mors non aſcribitur vulneranti.⁊ ideꝫ ſequitur glo.⁊ doc.ibi tranſeunt: ita in ſi͂li dicamus ꝙ ſi turris per octo vel.x. annos ſtetit imobilis poſt dictam inciſionem nõ cenſeatur ex inciſione ipſa perijſſe hoc eſt ruinaſſe.

o ¶ Et alias hr̃ ꝙ ſi vulnus ſui nã nõ erat mortale ſi poſtea ex alio extrinſeco vel in curia vl̃ malis medelis mors ſequitur ex vulnere nõ tenetur vulnerans de occiſo nec illõ dãnũ mortis ex vulnere cauſatũ imputatur vulnerãti.l. qui occidit.§.ſi. ad.l.acql.⁊.l.ſi ex plagis in prin.a ꝯno ſenſu eo.ti. ⁊ tñ conſtat ꝙ eo caſu vulnerans fuit in dolo vel culpa qꝛ tamen illa culpa nõ erat ordinata ad mortẽ nõ imputatur ipſi culpoſo:ſꝫ poſtea mors ſequatur ex illo facto culpoſo ſeu doloſo fortius in ꝓpoſito nr̃o in quo nõ ſequitur ruina ex illa inciſione.ſꝫ remotũ fuerit ſubſtẽtamentũ ꝙ forte impediuiſſet ruinam: ſꝫ hoc nõ fateatur ꝙ.l.ipediuiſſet ſꝫ dato ꝙ ipediuiſſet: nihilominus ex quo ſui nã nõ erat ordinata iſta inciſio ad ruinam turris:qꝛ turris non ruinaſſet niſi caſus occurriſſet inſolite pluuie nõ vr̃ talis ruina aſcribẽda facienti inciſi dato ꝙ talis inciſio fuerit culpoſa ex quo nõ erat culpa ad hanc ruinã ordinata ex quo nõ occurriſſet nõ interueniẽte tñ iſolita aquoſitas ꝙ nõ occurriſſet ſatis appet ex ſtabili firmitate tã longi tpis ꝓut.ſ.deductũ eſt nõ ob.ꝙ dãs operã rei illicite ⁊c. d.c.tua nos.⁊ alijs.ſ.allegatis: qꝛ illa iura loquuntur quo ad incurrendã irregularitatẽ que magis de facili icurritur.ar.c.ſignificaſti.e.ti.⁊ iuriũ ꝑdictoꝝ:nemini.n.dubiũ eſt ꝙ in illis caſibus nõ teneretur de occiſo nec ad reſarciendũ dãnuꝫ dño occiſi ſi mortuus fuiſſet ſeruus ex his intrepide ꝯcludendũ arbitror dictã cõitatẽ nullatenus hr̃e regreſſuꝫ aduerſus dictum emptorẽ pro dãno cauſato ex dicta ruina dicte turris dato ẽt ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ turris eſſet dicte cõitatis ꝙ tamen negatur ⁊ tangetur in ſequenti dubio.

p ¶ Modo videndũ eſt de ruderibus illius turris que vt dr̃ fuerũt ſublata per dictũ emptorẽ:⁊ qdẽ eſt aduertendũ cuius fuerint dicta rudera ꝙ depẽdet a dño turris:nã ſi dñiũ turris erat cõitatis ſicr̃ ⁊ rudera ſi erat filioꝝ lippi ſeu ſuoꝝ ſucceſſoꝝ tunc ſicr̃ ⁊ rudera l.ꝑtor ait.§.ſi.⁊.ll.ſeq.ff. de dã. infec.ſꝫ qñꝗ̃ cõtingat ꝙ domus ſit vnius ⁊ tñ mã ex qua cõſtructa eſt domus ſit alterius.l.adeo.§.cũ in ſuo.⁊.§. ex diuerſo.ff.de acq.re.do.⁊ inſti.eo.ti.§.cũ in ſuo.⁊.§. ex diuerſo quo cãu deſtructa domo rudera ſint ꝑoris dñi dictis iuribus.⁊.l.ij.C.de rei ven.tñ illud eſt ꝓbandũ:ſi itaꝗ̃ cõitas probabit ꝙ turris erat ſua ⁊ ꝙ dictus emptor habuerit illa rudera poterit illa repetere:tñ ſm ea que infra ſubijciã. alſs ſecus probatio aũt dñij eſt difficilis vt hr̃ in.l.cum res.C.de ꝓba.maxime cũ dictus emptor hẽat iura filioꝝ lippi ſeu ſucceſſoꝝ qui ꝑtendebãt ſe fuiſſe dños illius turris: pro qbus plura ꝯcurrũt primo cõis nuncupatiuo: qꝛ dr̃ turris filioꝝ lippi:noĩa aũt ſolent eſſe rei cõſequẽtia iſti.de dona.§.eſt ⁊ aliud ⁊.l.ij.§.mutui.ff.ſi cer.pe.⁊.l.tigurij. de ver.ſig.cũ ſi.⁊ genitiuus ſolet denotare dñiuꝫ.l.ij.§.j.ff. de reg.⁊ ſump.fu. Scdo vrget qꝛ ipſi ſemꝑ poſſederunt ſolũ ⁊ cõtinuo ⁊ ſuperficies cecidit ſolo.l.ij.C.de rei ven.⁊ dictis.§§.cũ in ſuo ⁊ neceſſario hꝫ directũ dñium ſupficiei.itẽ poſſedit ſuperficiem vſꝗ̃ ad mediũ ſicr̃ cõtinuo retinẽdo pro eoꝝ domo ⁊ inhabitando.itẽ a parte ſuperiori que erat inhabitabilis ſicr̃ eã poſſedit capiendo pipiones ⁊ hmõi faciẽdo:⁊ iſti actus poſſeſſionẽ indicãtes erant cõtinui ⁊ tpe pacis ⁊ tpe guerre: cõitas aũt ſolum deputabat cuſtodes ⁊ vigiles tpe guerre ⁊ ſic nõ continuo ꝓut cõtinuo fiebant actus poſſeſſorij ex pte heredũ lippi:iõ potius cenſeatur ipſoꝝ ꝗ̃ dicte cõitatis:tum qꝛ ſunt plres:tum qꝛ magis cõtinui: tũ qꝛ ſupficies cedit ſolo:⁊ ſic poſſeſſio dictoꝝ filioꝝ lippi ſit dignior ⁊ potẽtior ⁊ magis incaleſcit merito cenſetur turris ipſoꝝ potiuſꝗ̃ cõitatis.ar.l. cum queritur.ff.de ſtatu homi.⁊.c.ꝙ in dubijs.de conſe.eccle. vel alta.⁊ cañ.non extimemus.xiij.q.ij.

q ¶ Et erat poſſeſſio magis antiqua que ꝑſumitur iuſtior iuxta ea que hñr in.l.ſi duo.ff.vti poſſi.⁊ in.l.gñaliter.C.nihil cõe de acq.poſ.⁊.c.licet cãm. de ꝓba.⁊ ſunt actus magis cõſoni dño.⁊ iõ magis circa indicationeꝫ dñĩ vo proxima merito magis attent.de ꝓba.c. ſꝫ cãm.⁊.l.ob carmẽ.§.ſi.ff. de teſti. magis.n.de facili ꝯtingit ꝙ in re ꝑuata acta ad cuſtodiã fiat publica cuſtodia tpe guerre ꝗ̃ ꝙ in domo vel turri cõitatis habitent priuati cõtinuo vel vtantur vt re ſua ⁊ tpe pacis ⁊ tpe belli:⁊ maxime in iſtis opidis nõ multũ magis:⁊ ideo eſt magis veriſile ꝙ ꝓprietas turris fuerit illoꝝ ſucceſſoruꝫ lippi ꝗ̃ cõitatis: ⁊ ſi probationes eſſent pares dictus emptor eſt futurus reus merito in re dubia ⁊ in pari cã eſt abſoluendus.c.cũ ſint partium.c.in pari cã.⁊ in.c.fauorabiliores.de reg.iur.in.vj.cum infinitis ſimilibus.

r ¶ Et inſuper dicta cõitas non poterat pretendere ius niſi in illa ſummitate ſupficiei: qꝛ non narratur ꝙ reſiduũ vnꝗ̃ poſſederit:⁊ ſucceſſiue ſi ꝙ ius haberet nõ haberet ius niſi in ruderibus illius ſupficiei que vt arbitror nõ eẽnt magni precij:nec forte poſſet diſcerni ꝙ illa magis ꝗ̃ alia ſuſceperit ipſe emptor niſi forte oĩa ſuſcepiſſet:probatio aũt dꝫ neceſſario cõcludere.c.in pñtia.de proba.l.non hoc.vnde cog. cũ ſi. Dato aũt ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ dicta cõitas ꝓbaret rudera vel totius turris vl̃ illius ſupficiei eẽ ipſius cõitatis nõ poſſet rudera tollere niſi tolleret ⁊ vtilia ⁊ inutilia. vt.d.l.pretor.§.vñ queritur.⁊.l.hec amplius.§.de his verſi. alfenus in ſi.de dam.infec.⁊.l.euenit in ſi.eo.ti.inſuper non poſſet rudera tollere niſi cauerit de reſarciendo dãno futuro.d.§.vñ queritur ver.nec ſolũ ⁊ ſeq.ll.⁊ h clarũ:quinimo tex.in.d.verſi. nec ſolũ probat ꝙ non põt rudera petere ſeu tollere quin reſarciat vel de reſarciẽdo caueat ẽt dãnum iaꝫ factũ ex ipſa ruina:⁊ loquitur ille tex.gñalr̃ nec diſtinguit fuerint domus ipſe vicioſe.necne ita ꝙ dãnuꝫ cõtingerit vicio ediũ vel vicio ſoli:an vero alſs ⁊ ſic caſu fortuito: nec gl.nec doc.quos vidi Bar. Ang. Imo. Pau.de ca.⁊.d.Ludo.ſicr̃ diſtinguũt:vñ ſuadere vr̃ rõ ꝙ nec nos diſtinguamus.l.iij. in ſi.de offi.pñ.l.de ꝑcio.de pub.cũ infinitis ſi.⁊ hoc clarum eſt ſi dãnum ruine cõtigit vicio ediũ vel ſoli puta qꝛ turris fuerit male fundata ꝓut audio ꝙ fundamenta erãt quaſi in aere adeo ꝙ qñ venti acriter inſufflabant turris ipſa mouebatur ⁊ ſentiebant inhabitantes ita ꝙ ex h poteſt deduci qõ vicio edium vel ſoli ruina illa occurrerit.

6 ¶ Et vt ꝙ vitio edium vel ſoli dānum cenſeat in dubio datum ex quo ruina edium dedit dānum: nam in toto titu. de dam. infec. gn̄aliter tractatur ꝙ vbi eſt interpoſita ſtipl'o de dam. infec. tenetur dn̄s edium reſarcire dānum. ⁊ in. d. l. pretor. §. vn̄ queritur ſimpl'r dicitur de reſartione dāni ſm̄ varios tn̄ caſus: nec diſtinguit ita ꝙ eliciendū de duobus alterū vel ꝙ in dubio preſumat ruina occurſa vicio edium vel ſoli vel ꝙ ēt alīs gn̄aliter teneatur ipſe dn̄s edium quarum ruina dedit dānum ⁊ ſic ⁊ alias putarem ꝙ ſi animal dedit dānum non incūbat damnum paſſo onus probandi ꝙ defectu aialis non caſu dānum illatum fuit per generalitatem. l. j. in prin. ff. ſi quad. pau. fe. dica. ⁊ ſimiliter ſiquis dat dānum vel cām dāni preſumitur culpa ⁊ tenet̃ acquilia. l. ſiquis fumo. §. j. ff. ad. l. acqui. ſm̄ lec. glo. ⁊ iō non mirum ſi nec tex. nec gl. nec doct. diſtinguunt in. d. §. vnde querit: ſed ſimpl'r dicunt ꝙ volēs rudera tollere tenet̃ cauere de dāno preterito ⁊ futuro ⁊ pro hoc in ſiſi vrget tex. in eadem. l. hoc amplius. §. de his verſi. alfenus ſm̄ litteram affirmatiuam iam facto.

f ¶ Et licet glo. ibi dicat ꝙ melior eſt lr̄a negatiua forte mouetur, propter id qd̄ ſubditur in verſiculo nam arbitrio iudicis qui videtur obſtare precedenti littere affirmatiue: tamen poteſt dici ꝙ. d. verſi. nam arbitrio: nō obſtat dicte lr̄e affirmatiue q: pōt intelligi. de officio iudicis mercennario cuius arbitrium verſatur circa ea que incidunt poſt litem conteſtatam. l. ediles. §. ſciendū. ff. de edil. edic. quaſi velit ille text. iō opꝫ per noſtrum edictū ⁊ per officium iudicis nobile cōpelli ad cauendum de dāno iam facto: q: per mercenarium non poteſt cōpelli niſi ad futurū. ſ. poſt litem cōteſta. emanans: ⁊ ſm̄ hoc in. d. ver. nam arbitrio redditur rō ad precedentē caſum expreſſum nō ad incluſum ſub ꝯrio ſenſu: ⁊ hoc reſpectu. d. ver. nā arbitrio magis adaptatur ad lr̄am affirmatiuam ꝙ ad negatiuā. quicquid tn̄ ſit de lr̄a. d. ver. alfenus affirmatiua. ſ. negatiua: tn̄ tex. in eodem. §. de his ver. neratius. hoc idem probat ⁊ eſt ibi caſus in ſiſi ꝙ res inanimata caſu fortuito dans damnum poteſt retineri pro ipſo dāno: ⁊ hoc ſm̄ lec. Jac. de are. ⁊ Dy. quam approbat ibi Bart. nec ob. ſi in ꝯtrium dicat̃ pmittens reſarcire dānum anteꝙ domus rueret non tenet̃ ea diruta reſarcire dānum ꝙ emanaſſet caſu fortuito pura vi fluminū vel ventoꝝ non vicio ſoli vel edium: nec pro tali dāno futuro cautio dꝫ preſtari. l. fluminum. §. vicium. ⁊. §. hec ſtipl'o. ⁊. §§. ſequentibus. ff. de dā. infe. multo ergo minus ſi nō eſt interpoſita cautio: ⁊ maxime ponderato tex. in. d. l. hoc amplius in ꝑn. ibi ꝙ. n. re integra cuſtodit̃ hoc nō iniqꝫ ēt poſt ruinā ediū preſtabit̃ qui arguit ꝙ poſt ruinā edium tenet̃ cauere dānum preteritū reſarcire de quo cauere tenebat̃ ante ruinā ⁊ ꝙ fortius eſt intelligit̃ ille tex. qn̄ paſſus dānum fuerat impeditus petere cautionē impedimentō pbabili ⁊ neceſſario non ita ſi nō fuerit impedimentum vel fuit pbabili non neceſſarium vt ibi in ll. pcedentibus prout declarat ibi Bar. ⁊ doc. cōiter poſt eum.

v ¶ Adhuc. n. rn̄detur ꝙ verꝫ eſt ꝙ poſt ruinā non pōt damnum paſſus petere eidē dānum reſarciri niſi edes fuerint vicioſe prout ⁊ loquit̃ text. in. d. l. hoc amplius. ⁊ per ꝯn̄s non poteſt peti dānum reſarciri niſi forte cōtigerit vicio ediū vel ſoli ⁊ dānū paſſus fuerit ipeditus ſibi pſpicere per cautionem ante ruinā caſu. n. quo cautione pſtita vel interueniēte iuſto ⁊ neceſſario impedimēto ageretur nō poſſet dn̄s domus ruinoſe ſe exonerare hn̄do rudera vel edes ſe p dereli ctis: iō agitur tūc de maiori piudicio: nec in caſu nr̄o agitur vt dn̄s turris cogatur intuitu reſarcire dānum ꝙ ex ruſſa illatū fuit ſed agit̃ vt ſi velit petere rudera teneat̃ prius reſarcire dānum illatum ex ipſis ruderibus ⁊ ſic caſus ſunt ſeparati ⁊ de ſeparatis nō eſt illatio. l. ſi. ff. de calū. ⁊. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqui. poſ. cum ſi.

t ¶ Similiter nō ob. ſi dicat̃ ex dāno dato per rem inanimatam non teneor ēt ad dandū pro noxa rē ipſam que dedit dānum ſi caſu dānum dedit ſine vicio ipſius rei animate. l. j. §. itaqꝫ cum pluribus. §§. ſequētibus. ff. ſi quad. pau. fe. dica. ergo multominus pro dāno ꝙ dedit res ipſa inanimata. ar. d. l. pretor. §. hoc edicto. de dā. infec. q: rn̄detur fateor ꝙ tūc nō poſſit agi vt dānum reſarciat ſiue dederit dānum res animata ſiue res inanimata: ⁊ per ꝯn̄s ceſſat de dictio noxe: q: tunc dat̃ animal vel ſeruus pro noxa qn̄ dominus eſt obligatus ad dānum reſarciendum vt in ti. de noxa. ⁊ in ti. ſi quad. pau. feci. dica. quaſi per totos: ita loquit̃. d. §. hoc edicto: ſed licet agi non poſſit per dānum paſſum non ſequit̃ ꝙ non poſſit excipi ⁊ retineri res ipſa que actualiter dedit dānum ⁊ ſic ipſa rudera que dederunt damnum ⁊ ex ſe delata ſunt in re damnum paſſi: non. n. ſequit̃ non pōt agere ergo non poteſt retinere ⁊ excipere pꝫ indebito naturaliter. l. error. C. ad. l. fal. ⁊. l. naturaliter. ⁊. l. ſi ꝙ. ff. de condi. inde. Item ⁊ alias plerūqꝫ eſt locus retentioni vbi nō eſſet locus petitioni in toto titu. de cōdi. ob turpem cām ⁊ in regula in pari in. vj. cū concordantijs. ⁊ in. l. pure. ff. de excep. doli ⁊. l. militis codicillis. §. veteranus. ff. de militari teſta. ⁊. l. penul. §. ſi. ff. de bono. poſſeſſio. ſm̄ tabu. inſuper ſi bos dat dānum cum vno cornu nō datur cornu illud pro noxa: ſed bos ipſe totus: ſed in noſtris terminis non retinet̃ domus ipſa tota que dedit dānum ſui ruina: ſꝫ ipſa rudera que actualiter dederunt damnum: vnde non mirum ſi in hoc aliqua daretur differentia propter dictas rationes differentie.

7 ¶ Circa ſcdm̄ aūt principale de quo querit̃. ſ. de illo murello facto per vicinū in via publica breuibus rē abſoluam: qm̄ res eſt clara: nā ⁊ iure municipali ⁊ iure cōi prohibet̃ edificari in via publica: nā de iure cōi emanauerunt ſpāliter duo interdicta ſup hoc vnū phibitorium per qd̄ phibet̃ quis in via publica vel itinere publico aliqd̄ imitere vel facere per qd̄ ea via id ve iter deterius fiat vt eſt expreſſum in. l. ij. §. ait pretor in via. ff. ne qd in loco publi. ⁊ qn̄ deterior cenſeat̃ facta declarat̃ eadē. l. §. deterior. ⁊. vbi inter cetera dr̄ qn̄ ex latiore fit anguſtior ad idē. ſ. e. l. §. merito. v. dānum ibi aditus fit deterior aut anguſtior: cū itaqꝫ faciens dictū murellū in via fecerit dictā viā deteriorē: q: anguſtiorē nō licite fecit ⁊ cōtra phibitionē dicti interdicti ſucceſſit aliē interdictū diſponēs ꝙ factū vel imiſſum in via p qd̄ via vl' iter deterius fiat deberet demoliri ſeu remoueri vt. e. l. §. pretor ait ꝙ i via p qd̄ interdictū agit̃ vt demoliat̃ ⁊ remoueat̃ ꝯ eū qui hꝫ factum vel imiſſum nō ꝯ eū qui fecit vel imiſit vt. e. l. ij. §. hoc interdicto nō ire: differt aūt iſtud ſcdm̄ a pmo: q: primū interdictū eſt phibitoriū ſcdm̄ eſt reſtitutoriū vt. e. l. §. hec interdictū ex eadem cā: ſi tn̄ non emanaſſet ſcdm̄ ſtante phibitione primi deberet opus phibitū reſtitui. l. ſi. eo. tit. facit. l. qui ad ſtatuas. ff. de acqui. re. do. iō dictum opus debet reſtitui. i. ad priſtinum ſtatum reduci. vt. d. §. pretor ait.

5 ¶ Nec ob. ꝙ pſidentes cōitati dederūt licentiā: q: de iure non pñt cum ſtatutū eis non cōcedat niſi accedente cōſenſu duoꝝ primioꝝ vicinoꝝ qui minime cōſenſerūt imo interuenit ꝯdictio primioris vicini cui magis officit nec de iure cōi pmitti pōt niſi a pncipe vel ſenatu dicit gl. in. l. fluminū in prin. de fun. inſtru. per. l. ij. §. ſiqs a principe. ff. ne qd in loco pub. ⁊. l. quominus. ff. de flumi. ⁊ qn̄ cōcedit̃ vt fiat per hn̄tem ptātem concedēdi non pōt fieri ſi aliqs incomodat̃ vt. d. §. ſiquis a principe. ⁊. e. l. §. merito vbi declarat̃ vicinum incomodari qn̄ hꝫ vicinus vſum vie vel itineris ⁊ incomodatur q: deterior vel anguſtior: ſit ideo dictus murellus dꝫ deſtrui ⁊ in priſtinū ſtatū reduci per vicinū qui illud fecit ⁊ qui imiſſum hꝫ. Et hoc vigore iuris cōis ⁊ vigore iuris municipalis de quo in themate. Laus deo.

¶ Heres grauatus cōicare cohrd'i certas res per ipſum heredem emptas: an ſoluendo legata in teſtō relicta dicat̃ habere notitiam dicti oneris cōicandi: ita ꝙ cōicando dictas res videatur ſatiſfacere dicte cōditioni: ⁊ non vt conſequeretur quietationum bonorum per eum alienatorum.

¶ Conſilium. ccxxxiiij.

In noie dn̄i noſtri ieſu chriſti. ¶ Pars dicti ioānis ſaluati vt in hac cōſultatione fouere iuſticiā: nam eſt premittendū ꝙ plura pacta fiant eodem inſtanti inter ptes vnū vl' aliqua ex vna pte ⁊ aliud vel

8 plura ex altera pte cenſent̃ correſpectiua ꝟ eēt vnū pactū factum pp aliud. l. fundi partē. ff. de ꝯhen. emp. ⁊. l. iuriſgentiū §. quinimo. ff. de pact. vbi pacta incontinenti appoſita iuxta ꝯctum cenſent̃ ineſſe ꝯctui ⁊ dant illi legē hinc dicūt vltramonta. ꝙ qn̄ pactum eſt pro vno ⁊ cōtractus pro altero ſeu pro vtroqꝫ reſultat cōtractus inominatus adeo ꝙ oritur actio preſcriptis verbis ex ipſo cōtractu innominato ⁊ dicunt nō oriri actionem ex pacto tanꝙ veſtito coherentia ꝯtrus. ⁊ licet a doc. reprobentur in eo ꝙ dicunt nō veſtiri pactum coherentia contractus: tamen non damnantur in eo ꝙ dicunt reſultare contractum innominatū prout hoc nor. doct. in. d. §. quinimo. ⁊ in. l. in bonefidei. ⁊ in. l. petens. C. de pactis facit gl. in. d. l. petens ibi forte gratia vſuraꝝ. ⁊ qd̄ ibi Saly. ſuper ea facit etiam qd̄ no. Bal. ⁊ docto. in. l. pe. §. mulier. ff. ſol. ma.

ſolu.mat.in eo qui confeſſus eſt recepiſſe dotem a titio qui promiſit ſtatim ⁊c. Nam cenſetur dotem confiteri propter illam promiſſionem tunc immediate ſequutam.

b ¶ Ex vicinitate.n.actus preſumit̄ ob eam rem geſtus ar.l. ſi ventri.§.ſi.ff.de priui.credi.⁊ ꝙ eſt fortius no.Bal.in altera repetitione.d.l.pecuni. ꝙ ſi reperiunt̄ duo ꝯctus facti hincinde inter eaſdē perſonas eodē die loco ⁊ teſtibus cenſent̄ correſpectiui ⁊ ſic facti vnus contēplatione alterius ⁊ vidi pl̄res idē cōſulēdo tenere facit.l.cōtinuus in prin.ff.de ver.obli.tangit ēt Bar.conſi.lxxix.incip.proponit̄ ꝙ ſindicus ſi itaq3 cenſetur dn̄s Honofrius: iō accomuneſſe q2 dictus Joānesfranciſcus ex aduerſo ratificauit alienationes ⁊ fecit finē ⁊ refutationē ⁊c. non vr̄ ſatiſfactū volūtati teſtatoris q2 teſtōr vr̄ eidem iniūxiſſe ꝙ gratis accomunaret non aūt ꝙ venderet illā cōionem ꝑut ſi cōtingeret ꝙ teſtōr legaret domū hr̄dis titio ⁊ titius poſtea illā domū emeret ab hr̄de vel ꝑmutaret cū illa domo aliā ſuā re3 ⁊ his ex cā venditionis vel ꝑmutationis traderet illā rem nemo dixerit ſatiſfactū fuiſſe legato ⁊ ꝓbat̄ in.§.ſi cui inſti.de lega.in gn̄alitate ſui ⁊ in.§.ſi res aliena iuncta glo.in v̄bo viuo eo.ti.⁊ ꝙ per Bar.⁊ doc.in.l.plane.i.§.ꝙ ſi rem.de leg.j.

c ¶ Facit ēt q2 conditio d3 impleri ſcienter ⁊ aio implēdi nō fato qn̄ dependet a ptāte onerati.l.ij.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ per Dy.⁊ Bar.⁊ doc.in.l.cū ſeruus.de verb.obli.ſi itaq3 dictus.d.Honofrius cōicauit ob aliā cā3 non vr̄ impleuiſſe vt ita dixerim cōditionē que faciebat deficere relictū.cccc.flo. que cōditio erat ſi nō volebat accomunare:nā dicta cōditio vr̄ intelligenda ſi nolebat accomunare ex cā dicti relicti per ꝑdicta ⁊ maxime hoc vr̄ procedere ſi dictus.d.Honofrius ignorauit dictū relictū prout vr̄ ꝑſumi ꝙ ignorabat cū cōſiſteret in facto alieno.l.verius.de ꝓba.l.ſi.ff.pro ſuo.c.preſumit̄ ignorantia.de reg.iur.in.vj.⁊ l3 forte habuerit notitia3 de aliq̄bus aliis legatis:tn̄ potuit eſſe ꝙ nō habuit notitia3 de iſto ⁊ ꝓbatio d3 neceſſario cōcludere.l. non hoc.C.vnde legi.⁊.c.in pn̄tia.de ꝓba.⁊.l.neq3 natales.⁊.l.ad ꝓbatione3 C.eo.ti.ſi.n.ignorabat dictū relictū nō poterat accomunaſſe ex cā dicti relicti qm̄ ad ignorata in genere ⁊ in ſpē nō applicatur aius.l.ſi is ad quē ⁊.l.ſi his inſtitutus.ff.de acq.here. ⁊.l.cū aquiana.ff.de tranſa.cū ſi.⁊ re ipſa appet:⁊ inſup dato dictus.d.Honofrius dederit pro obſeruātia relicti:tamē dictus Joānesſaluatus q forte ignorabat teſtm̄ predictū ꝑut ⁊ ignoraſſe preſumit̄ dicta regula preſumitur in.vj.⁊.d.l.verius non vr̄ recepiſſe ob eam cām:ſed ob cām oneroſa3.ſ. q2 ipſe ex aduerſo gratificauit dicto.d.Honofrio ratificando ⁊ approbando omnes venditiones ⁊c.⁊ faciendo refutationē de geſtis ⁊ adminiſtratis.⁊ confitendo dotes:⁊ concedendo veſtes ⁊ pannos ⁊c.prout in inſtr̄o continetur.

d ¶ Tn̄ his non ob.ꝯriā ptē3 arbitror magis iuri cōſonā pro cuius rei euidētia premittendū eſt ꝙ dictus.d.Honofrius tpe dicte facte cōionis dictoꝝ bonorū emptoꝝ a camera dictus.d.Honofrius hēbat notitiā dicti teſti:nā preſupponit̄ ꝙ ipſe ſoluerat nōnulla legata in dicto teſtō relicta ꝙ minime feciſſ3 ſi eoꝝ notitiā non habuiſſet vt de ſe notiſſimū eſt: ⁊ qui vnius ꝑticule teſti notitiā h3 maxie his cenſet̄ totius teſti notitia3 habuiſſe in.l.nō eſt ferēdus.ff.de tranſac.⁊ qđ ibi per doc.⁊ ꝑ Bar.in.l.cū his.de lib.leg.⁊ in.l.q rome.§. duo fr̄es.ff.de ꝟ.ob.ſcđo premittendū eſt: ꝑut ⁊ per cōſulentē preſupponit̄ ꝙ alie res accomunate per dictū.d.Honofriū dicto Joāniſſaluato nō minus comodi attulerūt dicto Joāniſſaluato ꝙ̄ eidē affuerit ex his que ipſe ex aduerſo fecit ⁊ cōtulit dicto.d.Honofrio imo plus: q̄bus quide3 preſuppoſitis eſt ꝑſumendū ꝙ dictus.d.Honofrius voluerit accomunare dicta bona ad que cōicada erat aſtrictus vt ipſe ſatiſfaceret oneri ſibi a teſtōre iniūcto cū piū ſit exequi defunctoꝝ volūtates.l.cū quidā.C.de neceſſariis ſeruis heredi.inſti.⁊ in auc.de here.⁊ fal.§.ſi ꝟo expreſſum ⁊ fauorabilis eſt cā liberationis.l.arianus.ff.de act.⁊ ob.⁊.l.tale pactum.in prin.ff.de pac.⁊ q2 non preſumit̄ quis iactare ſuum ff.de probatio.l.cu3 de indebito.⁊ facit.l.ſi cum aurum.ff.de ſolu.⁊ non voluiſſe ob aliam cauſam id feciſſe.

e ¶ Cum in dubiis actibus boium ſemꝑ d3 attēdi pro actus interpetratione id qđ eſt magis veriſi.l.in obſcuris inſpici.de reg.iur.⁊ regula inſpicit̄ in obſcuris lib.vj.cu3 ſi.iō eſt ꝙ quando quis facit id qđ eſt eidem iniunctum ſi illud ſcit cenſetur ex ea cauſa feciſſe:ſola enim ſciētia ſufficit.l.ij.⁊ ibi per Bart.⁊ doctores.ff.de condi.⁊ demon. imo ꝙ plus eſt quando quis eſt obligatus ad aliquid faciendum ⁊ reperitur illud factum ⁊ facienti habet ob id aliquid abeſſe preſumitur factum pro diſſoluenda illa obligatione ab eo qui erat aſtrictus illud facere.l.ſi.C.de ali.pu.preſt.⁊ Barto.Bald. ⁊ Salyc.⁊ Barto.in.l.cum ſeruus.ff.de verbo.obliga.⁊ eſt commune dictum licet quidam contra: quanto ergo fortius preſumendum eſt ꝙ ob eam cauſam factum fuerit quando conſtat eſſe factum ab eo qui id facere tenebatur.

f ¶ Quod ēt demonſtrat̄ qn̄ due cāe inſtant ob q̄s pōt cenſeri eſſe factā aliqua3 tranſlationē rei ſue in alterū interpetrat̄ eſſe factā in cām que erat magis dura ipſi a ſe abdicanti rem ſua3.l.j.⁊.l.iij.iiij.⁊.v. in prin.ff.de ſolu.⁊ ceteris paribus in antiquiorē.d.l.in his in prin.eo.ti.⁊.l.ſi ex pluribus.§.ſi.⁊.l. vbi fideiuſſor eo.ti.in caſu nr̄o iminebat dicto.d.Honofrio cōicanti res ſuas duplex cā vna ſoluendi ⁊ liberandi ab obligatione perſonali reſultante ex legato ⁊ ab hypothecaria que pro legato competit.l.i.⁊.ij.C.cōmunia de lega.⁊.l.cu3 filius.§.verij.de leg.ij.Item cauſa ſe liberandi ab obligatione q̄3 forte incurſerat ratione adminiſtrationis rerū ipſius Joanniſſaluati ⁊ ex venditione rerum forte cōmunium illa quidem que ex legato erat profecto durior:q2 ſub hypotheca ⁊ ſub pena alia ſine hypotheca ⁊ ſine pena. itē illa que ex teſtamento clara ⁊ liquida iſta alia nō ita:⁊ ideo debet cenſeri facta a cōmunicato in illam cauſam duriorem ꝙ.n. cenſeatur durior ex cauſis ponderans cōſtat ex his que habentur in iuribus preallegatis maxime in.d.l.j.⁊.d.l. in his de ſolutionibus:⁊ maxime hoc apertius dicendum eſt quia ex illis aliis obligationibus non erat aſtrictus ad hoc ꝙ fecit ſcilicet accomunare dictas poſſeſſiōes emptas a camera apoſtolica:ſed bene erat ad id obligatus ex teſtamēto:⁊ preſertim cōſiderato ꝙ dictus dominus Honofrius in dicto contractu contulit tot alia ad que non erat aſtrictus in dictum Joannemſaluatum ꝙ erant equiualentia omni eo ꝙ dictus Joanneſſaluatus contulit ex eodem ꝯctu ipſum dominum Honofrium ita ꝙ equū eſt ꝙ liberatus fuerit ex vtroq3 obligatione ⁊ eſt benignius argumento.d.l. arianus.⁊.l.benignius.ff.de legibus:⁊ longe magis veriſi maxime attenta qualitate dn̄i Honofrij qui eſt homo aſtutus ⁊ non ſolitus proiicere ſpernere aut paruifacere bona ſua.immo cautus ⁊ vigilans in querendo ⁊ conſeruando queſita.

g ¶ Quod etiam eſt ponderandum qm̄ ex conſuetudini neminis cuiuſq3 interpetrant̄ eius geſta ⁊ verba.l.vel vniuerſoru3.ff. de pignora.actione.⁊.l.qui ſemiſſes.ff.de vſur.⁊ in.c.ad noſtram.in ſi.de emp.⁊ vendi.⁊.l. ſi ſeruus plurium.§.ſi.ff.de leg.j.cum ſi. Item ex quātitate rei expoſite elicitur preſumptio mentis ꝯhentium adaptari ad eā qualitate3 actus geſti ex qua reſultet iuſticia actus qui celebratur argumento eius ꝙ per glo.no.in.l.j.in prin.ff.de ſuperficiebus:vbi ex quantitate pecunie ſoluenda interpetratur cōtractus emptionis vel conductionis ⁊ ꝙ per docto.in.l.ſi donatione.C.de collationibus. vbi ſi ſit datio ob merita vſq3 ad equiualentiam meritorum cenſetur datio ob cauſam abinde ſupra iudicatur mera donatio:⁊ idem Bal.in auc.ex teſtamento eo.titu. Ad idem qđ note.Barto.⁊ docto.in.l.ariſto.de do.ad ide3 d.c.ad noſtram.vbi ex in equalitate precij ad rem venditam iudicatur cōtractus pignoratitius licet fuiſſet expreſſa cauſa venditionis quantomagis vbi non exprimitur cauſa prout contingit in caſu noſtro.

h ¶ Confirmātur ꝑdicta q2 vbi eſt diſproportio collata inter ꝯhentes hincinde reſultat dolus re ipſa ⁊ eſt iuri exoſus.l. ſiquis cū aliter.de ver.ob.adeo ꝙ vbi eſt enormis leſio que reſultat ex maxima ſeu magna diſproportione ⁊ in equalitate datoꝝ hincinde preſumit̄ dolus ex propoſito.ar.l.omnes §.lucius.cu3 ibi no.ff.de his que in frau.credi.⁊ not.doc.in d.l.ſiquis cū aliter.⁊ in.c.cū contingat.de iureiu.⁊ in.c.querulus.eo.ti.⁊ per Bar.in ſi.in.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorū. ff.pro ſoc.dolus aūt non preſumit̄.l.dolū.C.de dolo.l.merito.ff.pro ſoc.⁊.l.quoties.§.qui dolo.ff.de ꝓba. ex quibus oibus cōcludendū duxi ꝙ dictus.d. Honofrius cenſeat̄ ſatiſfeciſſe dicto relicto ⁊ cōicaſſe dicta bona pro ſatiſfactione oneris eidē iniuncti iuuat̄ dicta concluſio ex his que hn̄tur in.l.j.C.de imponē.lucra.deſcrip.lib.x.⁊ in.l.minus inſtructus.C.de acqui.poſ.⁊ in.l.quedā mulier.ff.de rei vendi.in quibus iuribus tradit̄ theorica ꝙ res que ex aliquo titulo apparet debita ſi reperitur eſſe penes creditorem preſumit̄ fuiſſe ex illo titulo precedenti:ita ergo preſumat̄ hoc caſu facta iſta cōicatio ex dicto titulo legati: ⁊ memini ꝙ alē cōſulendo ſup interpetratione dicti ꝯctus licet ſuper alio dubio clariſſimus iuris interpres dictus dn̄s Bal. de bartholinis pater ⁊ dn̄s meus incidenter in ſuo ꝯſilio h3 pro expedito

q̄ dicta communicatio cēseatur facta vigore dicti relicti cuius consilio me subscripsi idem etiam tunc sentiens.

i ¶ Nec ob. adducta in c̄triu; non. n. ob. q̄ pacta censeant in dubio correspectiua qñ sunt reciproca facta incōtinēti hinc inde: qz rñdetur q̄ illud procedit regulariter & in dubio: qz ita est difiñ sed vbi sunt in c̄trium tot alie cōiecture q̄ illud non est verisile cessare vz dicta coniectura & magistralis presumptio. vna n. p̄sumptio tollit aliā minus efficacē. l. diuus cum sua gl. ff. de p̄sump. & que vincunt vna; ar. aūt itaq;. C. cōis de suc. in casu nr̄o concurrunt plres cōiecture q̄ cōicatio fuerit facta p solone debiti per supius dicta merito &c. Preterea & clarius pōt cēseri facta solo illius relicti ēt ob cām pactorū que in c̄ctu illa emanāt ex pte Ioānisaluati: nam ex quo dictus. d. Honofrius nō erat pcise astrictus ad cōicandum dictas possessiones emptas a camera aplica: poterat. n. se liberare dando. cccc. florenos vt ex ipso testō appet iuncta. l. i. ff. de penu. leg. & l. i. §. si quis ita. ff. ad. l. fal. & l. obsonus fere. §. fi. de act. & oblig. Potuit dictus. d. Honofrius dicere ego eligā partem cōicandi dictas possessiones put mihi iniunctū: & faciā sic & sic ad h̄ vt tu approbes venditiones &c. & facias refutationē &c. Et forte dictus ioānesaluatus magis affectabat cōionem dictarum possessionū q̄s. cccc. flore. & maxime qz vt alas audiui dicte possessiones valebant vltra 2000. flo. & forte dictus Joānesaluatus sibi persuadebat q̄ dictus. d. Honofrius teneretur eidem dare dimidia; & non quartam partē dictoru; bonoꝝ super quo vt arbitror est vel fuit inter eos cōtrouersia sup qua alas consuluimus. d. Bal. & ego nec est in ea parte res aliena a dubitatione itaq; non fuisset mirū si ob hoc solū dictus Joānesfranciscus aliq̄ pactus fuisset dicto dn̄o Honofrio vt dictam cōicationem faceret ēt pro satisfactiōe dicti relicti. Et hoc modo verificant & cōiectura actuum correspectiuoꝝ & coniectura solonis & traditionis ex precedenti titulo & cessatio lesionis & doli re ipsa & ex proposito & oia plane pcedunt: quinimo & si nihil interesset dicti Joānisaluati nisi recipere suum creditū non fuisset mirū si ob eam causam deuenisset ad pacta reciproca: nam creditor pro cōsequendo suo credito plerūq; insudat & laboribus & expensis fatigat & interest nr̄a litibus nō vexari. l. minoribus. xxv. annis subuenit. ff. de minoribus. & facit qd habetur in. l. lucius. §. fi. ff. ad treb. & in. l. per diuersas. C. mandati. & in. l. ij. C. de rescin. ven. non. n. valet tm̄ actio ad rem c̄trum ipsa res habita in manibus prout hr in iuribus preallegatis: id potuit dicta festina solo esse aliqualis cā dictorum pactorū que fecit ex aduerso dictus Joānesaluatus cōcurrentibus tn̄ ēt aliis; ex aduerso fecit dictus. d. Honofrius eidē Joānisaluato: sic & alias videmus q̄ tpe traditionis rei debite fiunt pacta. l. in traditionibus. l. si diuisionis. ff. de pac. l. quotiens. ff. lo. ma. l. si quis. C. de iure do.

k ¶ Nec ob. q̄ heres d; gratis soluere legatū & non tradere legatario ex cā onerosa vt in adductis in c̄triu; deductū est. qz rñdetur q̄ c̄trium procedit qñ res legata traditur legatario nō pro solutione legati sed ex alio titulo oneroso onere proportionabili: nam tunc non h; illam rem ex cā legati: sed hic habuit rem legatā ex causa legati prout. s. deductu; est: nam ita presumit vt deductu; est & sic termini sunt penitus separati: & maxime qz ex quo legatarius in casu nr̄o pro his que ipse cōtulit habuit equiualentē recōpensam qz. d. Honofrius nō minus contulit in Joānemsaluatu; per alia eius pacta q̄s econtra Jo. sal. in ipsum. d. Honofrium. & per p̄ns pōt merito dici q̄ nihil sibi abest pp̄ter istas res legatas: ex quo si aliqd abest pro eo q̄ sibi abest tantūdem adest: & qñ legatarius rem legatam consequitur ēt si non ex cā legati si nihil abest pro ipsa re legata non tenetur his oneratus ipsi legatario. l. meuius. §. duobus. de le. ij. & §. si res aliena ver. nam tradi. ū est insti. eo. ti. & si aliqd abest non tenet his nisi dūtaxat ad id qd abest vt probat in. d. §. si res aliena in pn. & in §. si cui fundus eo. ti. & in. d. l. plane. §. q̄ si rē emissem: vnde nō deberet dictus Jo. sal. cōsequi. cccc. flo. in penam nō seruantis relictos sed dūtaxat id qd probaret sibi abesse pp cōicationem sibi factam de dictis rebus in dicto legato deductis per dicta iura q̄ vt puto nihil esset.

l ¶ Nec ob. q̄ in c̄trium dicebatur q̄ cōditio non d; impleri fato sed scienter aio &c. d. l. ij. de condi. & demon. vt in c̄triu; dicebatur: qz rñdetur pluribus modis. primo & pncipaliter q̄ dictus. d. Honofrius sciebat dictū relictū & eius q̄litatem vt. s. demonstratū est. & per p̄ns. d. l. ij. & que ibi per doc. faciunt pro nō cōtrarie: l; non inferat necessario scit prē testi: ergo scit totum & oēs eius ptes ex quo possibile est q̄ vnam particulam sciat & alias ignoret: tn̄ presumptio est q̄ oia sciat saltem his institutus. d. l. nō est ferendus & iuris p̄sumptio sufficit ad pbandum cū presumptiones iuris sint liquidissime pbationes. l. l; imperator. de leg. i. & l. si. ff. qd metus cā & extra de p̄sump. quasi per totum: l; thema nr̄m non cōferat ad terminos. d. l. ij. qz in casu nr̄o legatū est purū non est conditionale: nec agit ab implemento cōditionis sed de implemento & solone legati. s. facti de cōicando &c. & relictū factū de. cccc. flo. non est factū sub cōditione si voluerit sed si noluerit vel recusauerit cōicare: qui autem cōicauit voluit cōicare non aūt noluit nec recusauit cōmunicare.

m ¶ Pro implemēto seu satisfactione legati sufficit qualitercunq; res pueniat ad legatariū siue scienter siue fato siue ab onerato siue ab alio penitus extraneo dūmodo nihil absit alas quatenus abest nō censet satisfactū legato saltē si ex alia cā habuit ipsam rem legatā: vnde vo. s. sic. d. §. si cui & d. §. q̄ si rē emissem vt. s. deductū est: & per hoc p; q̄ nō est necesse q̄ dictus Joānesaluatus sciuerit dictū relictū eidē factū de dicta cōicatione: qz. n. creditor soluit ob vnā cām & creditor recipit ob aliam cedit solo in cām duriorem vt. d. l. i. & d. l. in his cū si. sed illa legati est durior cū alias nō ligaret vt &. s. latius deductū est: preterea non reqrit q̄ sciat is cui cōditio h; impleri: sed satis est q̄ sciat is ad quē spectat cōditionem implere & a cuius facto dependet: nam eoipso q̄ ipse scit sufficit vt. d. l. ij. & qd ibi no. bart. & doc. insup satis est q̄ ex quacunq; causa habeat legatarius dūmodo sibi non absit pp ipsas res: insuper ad euitandū penā sufficit conditionē fato seu qualitercunq; impleri vt. l. si puellā. C. si emanci. ita fuerit alie. vt manu. put per illā. l. tradit Bar. in. l. cū seruus. ff. de v. obli. cū quo doc. transeunt ideo vz q̄ ad euitandā dictam pena; cccc. aureorum sufficiat fuisse facta; cōionem que facta fuit & sic multipharium variisq; mediis deducitur clara iusticia dicti. d. Honofrij. Laus deo.

¶ Transactio facta per mādatarios cuiusdā castri. an possit pretextu enormis vel enormissime lesionis rescindi.

¶ Consilium cclxxxiiij.

r **Epetito diuino nu**mine. ¶ Copiose qdem & elegāter discussa est p̄ns cōsultatio per excel. legū doc. d. Amicu; de fignarellis de monte milone mihi vti fratrem bono. & amantissimū adeo q̄ de subscriptione reqsitus non ab re factū esset si sine vlteriori discussione ad eā p̄rōfiliussē vez ne videar minus accurate processisse aliq̄ ad corroborationē subnectā: & profecto mihi apparet res in dubio q̄ dicta trāsactio si transactio dici meret vel sit nulla vel saltem si que est sit inefficax seu rescindenda.

a ¶ Nam pmittendū est q̄ nemini dubiū apparere d; qn dicta bona stātibus p̄suppositis in themate essent dicte cōitatis dicti municipij: nā possessio tanti tpis cuius initij memoria hoium non existit h; vim cōstituti. l. hoc iure. §. ductus aque de aqua quot. & esti. & l. i. §. deniq;. ff. de aq̄ plu. arc. Et sic hr pinde acsi cōcessa fuissent dicta bona per hn̄te; ptāē cōcedēdi vt dictis iuribus & in eis per doc. & in. c. sup qbusdā. & in. c. qd p nouale. ex̄ de v. sig. cū si. put & latius de hac lōgissima pscriptione cadit dn̄s psulēs nō me extēdo & maxime militet h̄ casu cū pro cōitate vigeat laudum & ēt c̄ctus postea cōformis laudo: & l; forte nō appeant solēnitates requisite in alienatione reꝝ eccłie: tn̄ secuta cōtinuatione possessionis ēt non tā lōgissime facit p̄sumi solēnitates reqsitas ad actū interuenisse. l. si filius. C. de pe. here. & l. qui in aliena in prin. v. sed nō adiecit. ff. de acqui. here. & facit. l. cū de in rem vso. ff. de vsuris. & qd ibi per bar. cuius dicta in hac pte appbabat Panor. in. c. peruenit. de censi. ad ide; qd no. Inno. d. Ant. Bal. & Imo. in. c. ea noscit. de his que fiunt a prela. sine cōsen. capi. vbi vult Imo. q̄ sufficiat longū tps pro presumēda solēnitate extrinseca in his in qbus dat possessio vl quasi in aliis in quibus nō cadit possessio vel quasi requirit maius tps per no. per Jo. an. in. c. Albericus. de testi. & per Cy. in. l. emancipatione. C. de fide instru.

b ¶ In qbus iuribus pfati doc. & Bal. & ēt moderni volūt q̄ si est elapsum tm̄ tpis q̄ non possit pbari p̄supponit solēnitas interuenisse: sed q̄ sufficiat lapsus lōgi tpis volūt. d. Ant. & Flo. in. c. peruenit. de emp. & ven. prout ibi refert Imo. & referens cū eis transit ratione tamē subiecte materie loquuntur in casu quo cadit possessio: sed postea ibi dicit per text. & glo.

glo.ibi q̄ vbi agitur de p̄iudicio tertiū requiriſ ſpaciū.xxx. an.vt preſumaſ ſolēnitas interueniſſe ⁊ in alienatiōe rei eccleſie q̄ p̄ſumanſ interueniſſe ſolēnitates ex lapſu lon.tē.in meo ordine informis eſt nume.cxxxv. ⁊ id dicit reperio relatum cōſuluiſſe Pe.de anc.cōſi.cxxx.incip.ex cōſilijs excellentiū viroꝝ lꝫ in meo libro ſuoꝝ cōſi.non reperiā: ſed ſiue requiraſ tm̄ tp̄s q̄ impoſſibilis ſit ꝓbatio ſiue.xxx.an. ſiue ſufficiat longū tp̄s non refert in caſu iſto ex quo oīa p̄dicta cōcurrunt iō nullo pacto eſt fienda exitatio aliq̄ quominus preſupponatur dicta bona fuiſſe dicti municipij.

c ¶ Ideo in re tā clara cōpoſitio tā nociua dicte cōitati abſq̄ dubio vel nulla vel ſaltē venit reſcindēda leſio eſt enormiſſima nedū enormis iminet itaq̄ ſi illa ꝯceſſio valuit venit reſcindēda remedio.l.ij.C.de reſcin.ven.⁊.c.cū dilecti.⁊.c.cū cā.de emp.⁊ vē. q̄ iura lꝫ loquanſ in ꝯtu emptiōis ⁊ vē.tñ locū bn̄t effectualr̄ ēt in ꝯtu ſtricti iuris ſi nō ē ſequuta traditio p.l.ſi qs cū afr.de v̄.ob.⁊ bꝫ locū ēt in tranſactione q̄n reſultat leſio habita cōſideratiōe dubij litis euētus ⁊ expēſaꝝ ⁊ alioꝝ onerū ꝓut voluit bar.in.d.l.ij.⁊ in.l.lucius.§.ſi. ad trebellcanū.vl. ēt Imo.tangit lꝫ hoc mediū nō ſit tutū: q̄ multi ſunt ꝯtra ſnia in trāſactiōe quos recēſere nō expedit ſed li obmiſſio ſaltē ex enormiſſima leſiōe p̄ſumiſ dolus ex ꝓpoſito ꝓut tāgit dn̄s cōſulēs ⁊ pluries cōſului nō inſiſto ſup elegāter demōſtratis: addo tñ q̄ lꝫ alleget Imol.tenere ꝯtrariū idē Imo.in.d.c.cū ꝯtingat. de iureiu.in.xxxij. char.⁊ ſeq.vadit ceſpitādo nec bñ figit pedē tñ vr̄ reſidere q̄ ſi leduſ mulier ruſticus vel minor tūc ēt iuramentū nō iuuet aduerſus talē leſionē ſecus ſentit in iuramēto maioris.⁊ ita pōt intelligi q̄ ipſe allegaſ ꝯtrarium tenuiſſe: ſed eadē rō vr̄ in hmōi vniuerſitate in qua ſunt ⁊ minores ⁊ miſerabiles perſone: iō idem ius ad hoc que infra ſubdam vn̄ cauſat vel exceptionem doli vel actionem de dolo.

d ¶ Et dato q̄ tale remediū ceſſaret nihilominus tale municipiū rōne enormis leſ[illegible]nis hēt ius petēde reſtōnis in integ.q̄ magna vniuerſitas que pp̄ ſui magnitudinē nō expedit negocia ſua per ſeipſaꝫ ſed per alios ab ea deputatos hꝫ reſtōnē in integ.ꝓut voluit Bar.in.l. rēpublicā.C.de iure reipublice lib.x.⁊ idē voluit Io.an.in addi.ſpe.in ti.de reſt. in integ.§.ij.ver.idē quoq̄.⁊.d.Anto.in.c.j.⁊.c. auditis.de in integ.reſti.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.reſpublica.C. ex quib.cau. ma.⁊ ibi Iac.bu.Ang.Saly.Raph.⁊ Pau.de ca.⁊ Imo.in d.c.auditis.⁊ ipſe Panor.in.d.c.j.de reſt.in integ. ſunt.n.in caſtris hmōi perſone miſerabiles puta infantes ⁊ alij minores adeo q̄ Io.an.i.d.addi.⁊ Ja.de are.Bal.Saly.⁊ Pau. de ca.in.d.l.reſpublica ⁊ Panor.in.d.c.j. poſt Guid.de ſuz. q̄ ēt ſi ſit parua vniuerſitas ita q̄ per ſeipſam regaſ poterit petere reſti.in integ.ſ.ex cla gn̄ali ſi qua mihi: ſed q̄n eſt magna q̄ nō adminiſtrat per ſeipſaꝫ nec id facile facere poteſt prout arbitror q̄ ſit dicta vniuerſitas dicti caſtri tunc quaſi oēs cōcordant q̄ hēat reſt.in integ.lꝫ forte h̄ mediū non ſit tutū pp̄ lapſum forte quadriēnij q̄ ſolet dari ad cōſequēdā reſti.in inte.l.ſi.C.de temp.in integ.reſt.⁊.c.j.de reſti.in integ.lib.vj.tutius ergo vr̄ illud mediū q̄ non valeat dicta cōuentio ⁊ alienatio dictoꝝ bonoꝝ pp̄ defectū mandati q̄ nō trahiſ ad hmōi actū meticuloſum ⁊ tā enormiſſime leſiōis peres circa hanc partē tradit.d.conſulens non repeto.

e ¶ Non.n.eſt veriſile q̄ mandātes in ſpē talia mādaſſent ⁊ in mādato gn̄ali nō veniūt ea que mādans nō eſſet veriſilr̄ mādaturus.c.in gn̄ali.de reg.iur.li.vj.c.ſi. de offi.vica.⁊.l.ſi.l. qui peculij.ff.de pecu.l.ſi ꝓcuratori.§.celſus. de cōdi.inde.⁊ l.obl̄one gn̄ali.ff.pigno.vn̄ rōne defectus mandati videſ q̄ actus fuerit nullus q̄ ⁊ vr̄ ex alio dcm̄ q̄ in alienatione rex ciuitatis reqrunſ p̄ſtes ſolēnitates ſine qbus alienatio non vꝫ.l.ſi.C.de ven.rebus ciui.li.x.que ſolēnitates nō p̄ſupponunſ interueniſſe in dicta ꝯſtōne dictoꝝ boium ad tranſigendū: iō ex h̄ ēt capite ſit nulla: lꝫ.n.l.ſi.loquaſ in ciuitate ⁊ poſſit dici ſpālitatē cōtinere nihilominus vr̄ q̄ ꝓcedat ēt in caſtris ⁊ opidis que pp̄ ſui magnitudinē nequeūt regi ⁊ gubernari per ſeipſos ſed per pticulares ad id deputatos: nā iura ēt exorbitātia que in ciuitatibus loquunſ ēt in talibus caſtris ⁊ opidis ꝓut volūt Gui.de cu.⁊ Iac.bu.poſt gl.in.l. ciuitas.ff.ſi cer.pe.q̄ ⁊ volūt ibi Riccar.de ſaly. ⁊ bal.⁊ idē vr̄ velle ibi Pau. de ca.incidēter dicēs q̄ doc.volūt q̄.d.l. ciuitas ꝓcedit ēt in alijs vniuerſitatibus magnis q̄ reguntſ per alios ⁊ in ſpē in caſtro ⁊ villa cōcludit ibi Pon. dicens q̄ ſi caſtrū eſt magnū ita q̄ de neceſſitate regiſ per alios tūc eſt eadem ratio que in ciuitate: iō idem ius ſecus ſi eſt adeo paruū q̄ pōt regi per ſeipſum: nā tunc eſt diuerſa rō. Ideo diuerſum ius ſm̄ eum.ad idem que hn̄t in.d.l.reſpublica ⁊ que ſupra dicta ſunt circa reſtitutionem in integ.

f ¶ Ad idē q̄ tradit Bar.in.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccle.ſol.l.firmans q̄.d.l.ſi. que eſt exorbitātiſſima diſponēs q̄ aduerſus ciuitatē non iuuet p̄ſcriptio minor cētenaria in q̄tuor caſibus ibi exp̄ſſis ꝓcedat ēt in caſtris ⁊ villis. ⁊ idē firmant ibi Guid.de cunio.Bal.⁊ Pau.de ca.lꝫ gl.in vna ſolone quaꝫ videnſ approbare ibi Bart.⁊ Imo.in.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus ꝯtrarium velint ſed p̄ſſit concordari per dictas diſtinctiones.ſ.aut caſtrū vel villa eſt adeo paruū q̄ pōt ſua negocia regere per ſeipſum ⁊ tūc ꝓcedat opi.glo.⁊ Bar.in.d.§.ſi de vectigalibus aut eſt adeo magnum hn̄s miſerabiles pſonas p̄ſtes adeo q̄ regi non pōt per ſeipſum ꝓut dictū caſtrū piri ⁊ tūc ꝓcedat dicta opi.Gui.de cu.Bar.Bal.⁊ Pau.de caſt.in.d.l.ſi.⁊ Bal.in.l.j.§.cū vrbem.de offi. p̄fe.vrb. ⁊ hoc per no.in.d.l.ciuitas. ⁊ alijs dictis ſupra ſimilem diſtinctionem.facit etiam Bar.in.l.j.ff.de albo ſcrib. multo ergo fortius idem dicamus in terminis.d.l.ſi. de ven. rebus ciui.in quibus non eſt talis exorbitantia.

g ¶ Nec huic medio ob.ſi dicaſ q̄ derogaſ illi legi ſi. ſi ciuitas facit ſtatutū ſup alienatione ſue rei p̄ter illā formaꝫ ꝓut voluit bar.⁊ poſt eū Ang.in.l.ꝓhibere.§.plant.ff. qd vi aut clā per tex.ibi.ſed ꝯtus hn̄tis p̄tātē legis cōdende cenſeſ lex.l.celar.ff.de pub.⁊ ibi per bart.⁊ doc.⁊ in.l.antepe.C.de dona.inter vir.⁊ vxo.ſed forte d̄r q̄ cōſtituerūt illos ſindicos habuerūt p̄tātē legis cōdēde merito ⁊c.ſed rn̄deſ q̄ dicta iura dn̄t intelligi in ꝯtribus validis.ar.l.iiij.§.cōdē natū. de re iudi.⁊ cle.paſtoralis.e.ti. ſed nō ſeruata ſolēnitate.d.l. ſi.de vend.bo.ciui.ꝯtus alienationis eſt nullus: iō non hꝫ vim legis neq̄ aliam virtutē alſ illa lex ſi. ſeruiret nobis de vento.⁊ Bar.⁊ Ange.in.d.§.ꝓhibere volūt q̄ ꝓūs ſiat lex dans formā alienatiōi future ⁊ illa ſit que derogat.d.l.ſi.nō ipſe ꝯtus cui derogeſ per illaꝫ legē inſup ꝯtus hꝫ vim legis vt.ſ.ſubditi lꝫ non ꝯtrahant teneanſ ad ꝯtus obſeruantiā non aūt quo ad ipſum ꝯtrahentem qui aſtringiſ ꝯtu nō lege: q̄ nemo ligaſ ſua lege arg.l.princeps legibus.ff. de legi.⁊.l. ſiquis in prin.de teſtamenti.ff. de leg.iij. ⁊ tñ etiam p̄nceps ligatur ꝯtu ſuo.c.j.de proba.⁊.l.bene a zenone.C. de quadrien.preſcrip.ex his itaq̄ ⁊ alijs latius traditis per dominum conſulentē confirmo deciſionē dn̄i cōſulentis q̄ dicta alienatio ⁊ ꝯtus de quo in themate factus per dictos mandatarios ſit ineſſicax. Laus deo.

¶ Si a p̄ncipio fuit data dos ⁊ ex interuallo fuit cū iuramento ꝓmiſſum per virū illam reſtituere extraneo qui eā ſoluit: an hmōi promiſſio valeat in p̄iudiciū vxoris ⁊ eius hēdum.

¶ Conſilium cclxxxv.

In noīe dn̄i noſtri ieſu chriſti. ¶ Preſens conſultatio eſt parui.regniniō breuiter ⁊ cōcluſione procedam.

a ¶ Et ad euidentiā p̄mitto q̄ eōipſo q̄ dos eſt data vel ꝓmiſſa marito eōipſo cēſeſ actū inter maritū ⁊ vxorē q̄ ſoluto matri.vel alio caſu reſtituēde dotis puta pp̄ inopiā viri iuxta.l.ſi cōſtāte in p̄n.ſo.ma. ⁊.l. vbi adhuc.C.de iure do. dos reſtituaſ mulieri vl̄ eius hēdibus.l.vnica in p̄n.⁊.§.accedit.de rei vxo.ac.adeo q̄ lꝫ ex ſtipulatiōe que ꝯtrahiſ inter maritū ⁊ dotātē nō q̄raſ actio vxori nec eius hēdibus aduerſus ꝓmittētē vt dotē det vt.l.ſi ꝓ re.C.de do.ꝓmiſ.tñ q̄riſ actio vxori vel eius hēdibus eius virū vel hēdes viri vt dotē habitā ei vel eis reſtituat vt eſt exp̄ſſum in.d.l.vnica.⁊ hoc niſi tp̄e ꝓmiſſiōis dotis ipſe dotans ſtipulatus vl̄ pactus fuerit ſibi reſtitui ⁊ ſic incōtinēti nō ex interuallo.l.poſt mortē in ſi.C.de pac.cōuē.⁊.l.ſi auia. C.de iure do.⁊.d.§.accedit. ⁊ h̄ in extraneo dotāte qui dotare nō erat aſtrictus ſi v̄o dotaret p̄r tūc actio eēt cōis.l.ij.§. q̄ ſi in p̄ris ſo.ma.cū ſi. niſi p̄r incōtinēti ſtipularet ſibi reddi ſecus ſi ex interuallo vt eſt exp̄ſſuꝫ i.l.quotiēs.ff.ſol.ma.nec ſufficeret ſimplex pactū.l.ſi auia. ⁊ hoc ſaltē de iure ciuili de iure canonico eēt dubiū: ſed nō eſt caſus nr̄: iō nō curādū: cū itaq̄ in caſu nr̄o extranei ꝓmiſerint dotē pro dn̄a humilita ꝓut ꝓbaſ p duos teſtes ⁊ interuenit cōfeſſio ſanſoneti de dote recepta: q̄ ⁊ p̄ſupponiſ per oēs: iō dos predicta reſtitui dꝫ vxori ſeu eius hēdibus: q̄ regula eſt pro hac pte: naꝫ hēdes vxoris hn̄t fundatam eoꝝ intentionē aduerſarij eſt opus q̄ ſe fundent in limitatione ⁊ ſic in pacto incontinenti appoſito iuxta ꝯtum dotis per predictas ⁊ qui nititur ex [illegible]

habet ipſe ꝓbare per no. per glo. ⁊ doc. in cle. ſi. de reſcrip. ⁊ per Bal. in l. ſiq̃s non dicã rapere. de epi. ⁊ cleri. ⁊ facit l. in exceptionibus. ff. de ꝓba. item theorica Bar. in l. quotiens ff. qui ſatiſ. cog. qui dicit ꝙ pro regula preſumitur.

b ¶ Cum itaq; hẽdes vxoris ſe fundent in regula nec pſit repelli niſi ꝓbaret pactũ de reſtituendo dotãtibus incõtinẽti appoſitũ: ñ ſũ qui nitit ex tali pacto vĩ ꝙ dẽat illã qualitatẽ ꝙ incõtinẽti interpoſitũ fuit itie ꝓbare cũ aduerſarius qui dicit dotẽ debere reſtitui vxori hẽat pro ſe iuris pſumptionẽ per p̃dicta in caſu aũt nr̃o non ſolũ prem hẽdũ vxoris ac ipſius ſanſoneti rei cõuenti iuuat non ſolũ talis pſumptiua ꝓbatio. ſed ẽt ꝓbatio per duos teſtes qui audacter ꝓbãt ꝙ dos fuit promiſſa ſine cõditione ⁊ pacto in ore. n. duorũ vel triũ ſtat oẽ verbũ inquit ipſa veritas. c. in oi. de teſti. ⁊ c. cũ eſſes. ⁊ c. relatũ. de teſta. cum ſi. vñ duo teſtes ſufficiũt ⁊ hoc clarum vt dictis iuribus. ⁊ l. vbi nũerus. ff. eo. ti.

c ¶ Preſtant inſup coniecturã v̾ba inſtr̃i. ſ. ꝙ pmiſſio dotis emanauerit ex interuallo cũ ſanſonetus fateť recepiſſe dotez ⁊ ſic per v̾ba nõ p̃ſẽtis tpis ſed p̃teriti pluſq̃ pfecti pro matrimonio olim ꝯhendo: ⁊ lʒ dictio olim hẽat varios ſignificatus: tñ ſolet cõiter poni pro tpe p̃terito diſtãti cũ ergo dicat pro mr̃imonio ꝯhendo ⁊ demuʒ ꝯctis innuit ꝙ dos non fuerit ſoluta tpe pmiſſionis neq; tpe datiõis dotis: ⁊ maxime cũ ſubdať ⁊ mr̃imonio carnali copula cõſumato pfecto copula mr̃imonialis nõ interuenit palaʒ tpe ꝯctus dotalis initi corã notario ⁊ teſtibus: ſed fit in ſecreto: vñ deuenitur ad ex̃neum actũ: non ergo fit incõtinenti vbi ex̃neus actus intermediat. l. reos. ſ. cũ in tabulis. de duob. reis: ⁊ not. doc. in l. in bonefidei. C. de pac. ⁊ in l. iuriſgentiũ. ſ. quinimo. ff. eo. ti. ⁊ in l. lecta. ff. ſi cer. pe. ⁊ lʒ ille ex̃neus actus nõ emanauerit inter ꝯbentes: tñ ſaltez ex q̃litate negocij euidẽter deducit ꝙ inter dotẽ habitã vel pmiſſam pro mr̃imonio ꝯhendo ⁊ promiſſionẽ de dote reſtituenda dictis Ioãni ⁊ agneti interuenit interuallũ tpis cũ cõſtet ex verbis in inſtr̃o relatis ꝙ interim interuenit ꝯctus mr̃imonij: ⁊ ſucceſſiue copula carnalis que ſolet q̃ſi ſemp ſequi ex interuallo ⁊ nõ modico ſaltẽ q̃ñ mr̃imonia fiunt palã ⁊ nõ furtiue put palã apparet iſtud fuiſſe ꝯctum cuʒ interuenerint parẽtes ⁊ teſtes. arg. aũt a cõiter accidẽtibus vrgens eſt in iure ẽt in mã ꝓbationis no. gl. ⁊ Bal. in l. neq; natales. C. de ꝓba. ſumitur ex gl. ⁊ doc. in l. nõ ſ̃. C. vñ leg. facit gl. in l. j. C. de arbi. facit l. ꝙ ſi nolit. ſ. qui aſſidua cum ſi. ff. de edil. edic.

d ¶ Cuʒ ergo cõiter ⁊ q̃ſi ſemp accidat ꝙ ſit diſtãtia tpis inter ꝯctum mr̃imonij ⁊ numerationẽ dotis vel ẽt pmiſſionẽ ⁊ mr̃imonij cõſumationẽ maxime iã perfectã que innoteat palã aliis ⁊ q̃ſi nunq̃ iſta ſimul eodẽ tpe interueniãt: reſtat ꝙ inſtr̃m refert dotẽ conuentã pro mr̃imonio ꝯhendo non fuiſſe tpe ſtipulatiõis de reſtituenda dote que ſtipl̃o appet ꝙ interuenit poſt mr̃imoniũ ꝯctũ ⁊ carnali copula cõſumatũ: ⁊ ſic nõ ſumus in illo dubio vtrũ actus enũciatus in inſtr̃o pſumať celebrat̃ tpe inſtr̃i in quo ſolet dici ꝙ ſit vt p barto. in l. poſt dotẽ ſo. ma. ⁊ in l. p̃dia. de acqr. poſ. in l. ſciendũ. de ver. ob. in l. j. C. de ſi. in ſtr. ⁊ iure aſte fiſca. lib. x. ⁊ doc. in dictis iuribus ⁊ multis alijs iuribus ptibus quas obmitto in caſu. n. nr̃o appet ſatis plane ex v̾bis ipſius inſtr̃i ⁊ ex dcis teſtiũ maxie ſimul iũctis ꝙ ſtipl̃o p̃dicta de dote reſtituẽda Ioãni ⁊ agneti nõ interuenit tpe ꝯctus dotalis ⁊ dato ꝙ ſolutio tunc. ſ. tpe dicte ſtipl̃onis facta fuerit cuius ꝯrium innuunt v̾ba inſtr̃i vt. ã. põderata nihilominus nõ releuaret dicta ſtipulatio: qꝛ dʒ emanare tpe ꝯctus dotis ⁊ ſic anteq̃ ſit queſitum ius parti mulieris per iam dicta.

e ¶ Solum reſtat vnus ſcrupulus: qꝛ nõ agiť nũc inter ſanſonetũ ⁊ hẽdes mulieris: nec inter hẽdes mulieris ⁊ ſtipulantes: ſed inter ſtipulãtes ſeu eoꝝ ceſſionariũ ⁊ ſanſonetuʒ qui pmiſit eis reddere ⁊ iurauit: lʒ. n. non poſſet piudicare vxori vł eius hẽdibus ipſe ſanſonetus: tñ potuit ſibi ipſi p̃iudicare ſaltẽ ex quo iurauit cũ iuramentũ illud poſſit ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne merito ſeruandũ ſit ⁊ iuuet ꝯctum. c. cũ cõtingat. de iureiur. ⁊ c. q̃uis. de pac. in vj. ⁊ c. lʒ mulieres. de iureiur. e. li. iõ vĩ ꝙ poſſit aſtringi ad obſeruantiã ꝯctus hoc q̃ tẽ vĩ facere dubiã aliquãtiſper hãc cõſultationẽ: tñ aduertendũ ꝙ ſtipl̃o aſs valida ſi ſine cã emanat eſt ineffica. l. ij. ſ. circa. de excep. doli. ⁊ ſiqs ſtipulať indebitũ ob. exceptio indebiti: ⁊ põt condici liberatio. l. ſi ſine ff. de cõdi. ſine cã iuncta. l. j. eo. ti. equarari. n. ſolet ſolo ⁊ pmiſſio. l. ſi. C. ad. l. fal. cũ ſimil. ergo fortius ergo cõpetit exceptio l. inuitus. ſ. cui damnus. ff. de reg. iur. ⁊ l. j. ſ. is aũt. ver. nã cui damnus. de ſupſi. ⁊ hoc clarũ ſi nõ obſtat iuramentũ ꝙ qdcʒ iuramentũ non bʒ obſtare: qꝛ iniquũ eſſet ꝙ dictus ſanſonetus artareť his ſoluere ⁊ reſtituẽ vnicã dotẽ. ſ. hẽdibus vxoris ſemel ac ẽt aſs dictis Ioãni ⁊ agneti ſeu eoꝝ ceſſionario alia vice. itẽ iniquũ eſt ꝙ dicti Ioãnes ⁊ agnes conſequanť pecuniam alij debitam. l. ſi me ⁊ titium. ff. ſi cer. pe.

f ¶ Ideo ne iuramentũ ſit iniquitatis vinculũ dʒ epo relaxare tale iuramentũ put voluit Bal. in rub. de re. pmu. volẽs ꝙ iuramentũ nõ reddit efficacẽ ſtipl̃onẽ tunc eã: ſed tanq̃ iniquitatẽ cõtinẽs dʒ relaxari per epm: ⁊ lʒ Bal. loquať q̃ñ ex ſimplicitate qs pmiſit tñ nõ militat ẽt aſs dũmodo nõ ſcienter qꝛ tũc eſſet ſibi iputandũ ⁊ forte ſubintelligereť cã donationis. ar. l. eius ꝙ per errorẽ. de reg. iur. ⁊ l. j. de cõdi. inde. ⁊ l. hoc iure. ſ. j. de dona. ⁊ eſt ſnia Bar. lʒ nõnulli contra de quo in l. x. de v̾. obl. ⁊ d. ſ. circa in caſu iſto eſt veriſile ꝙ pmiſerit qꝛ putauerit ſe teneri reſtituere dotẽ eis q̃ ſoluerãt: ex quo ob eã cãm qꝛ pceperat vĩ illam dotẽ reſtituere: iõ lʒ forteſ fuerit maior tñ ſatis ex ſimplicitate pmiſit credens ſe teneri ad id ad qđ non tenebať: ⁊ ea facilitate qua inductus fuit ad pmittendũ fuit inductus ad iurandũ ar. l. ſi. C. de nõ nu. pe. Et credẽs ſe teneri faciliter induciť ad iurandũ put aſs no. dicit Bar. in l. ſi. ſ. idẽ queſi it. de cõdi. inde. dicẽs ꝙ qui pmiſit vel ſoluit indebitũ ⁊ renũciauit exceptioni vel cõditioni indebiti nõ ſibi p̃iudicat: qꝛ ea facilitate qua fuit tractus ad ſoluendũ vel promittendum indebitũ eadem facilitate induciť ad iurandũ: ⁊ iõ ſiqs credẽs ſe teneri pmittit ⁊ iure dʒ relaxari iuramentũ: qꝛ ille qui recepit iniuſte recepit. l. ſi pcuratori. ſ. celſus. de cõdi. inde. ⁊ iõ dʒ fieri abſolo a iuramẽto vt in. c. j. de iureiu. iũcta. l. ſi non ſortẽ in prin. ff. de condi. inde. ⁊ qđ habetur in. c. michael. de vſuris.

g ¶ Inſuper aduertendũ duxi ad ſupplicationẽ ⁊ ſignaturã: naʒ ſupplicans narrat ꝙ dictus ſanſonetus recuſat ſoluere indebite ⁊ iniuſte: ⁊ che il dicto ſanſoneto ſia ſtreto ad ſarli il douere veduta la verita del facto: ⁊ ſignatura dicit ꝙ colateralis ſe informet de veritate ⁊ cõperta v̾itate faciat ſolui ſupplicanti ꝙ iuſtũ eſt: profecto iniuſtũ eſt cõperta ſupradicta veritate ꝙ id qđ dʒ eiſe heredũ vxoris ſoluať: tertio ideo non dʒ ad id aſtringi attẽta forma ſupplicationis ⁊ ſignature ſaltẽ ex quo nõ eſt facta mentio de iuramẽto nec ſuper eo factũ fundamentũ. nec eſt v̾iſiľe ꝙ ſi ſupiori fuiſſet narratũ ꝙ fuit promiſſio indebite ⁊ ſine cã iuſta ſeu erronea cã facta pmiſſio ꝙ ſupior ipſe voluiſſet cõmittere ꝙ ſine dilatione habita ſimplici informatione v̾itatis erronee pmiſſionis: lʒ iuramẽto vallate facte de re alteri debite feciſſet talẽ cõmiſſionem: iõ his oibus ponderatis puto pces iudicis nõ eſſe in cõdẽnando dictũ ſanſonetũ cõſulereʒ tñ dicto ſanſoneto ꝙ peteret abſolonẽ a iuramẽto a dño epo ne incidat in piurium: ⁊ ſi pro pte actoris ſit fundamentũ in iuramento allegetur ꝙ dʒ relaxari ⁊ pendente iudicio ſup relaxatione a iuramento ꝙ ſpectat ad forũ eccleſiaſticũ dʒ ſupſederi in foro ſeculari. c. cuʒ tuã. de ordi. cog. ⁊ ibi per oẽs ⁊ in. c. cũ ſit generale. de fo. compe. ⁊ in l. titia ſo. ma. ⁊ in varijs multis locis. itẽ allegeť ꝙ veritas eſt ꝙ dʒ relaxari iuramentũ ⁊ relaxato non debet ſolui actoriʒ ideo ex tenore cõmiſſionis non debet aſtringi ad ſoluendum. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ teſtes forenſes nõ admittanť ꝯ terrigenã non pſtita prius ſatiſdatione de ſoluẽdo q̃nquaginta libras: an ſtatutũ procedat ſi teſtes fuerunt exaiati per aliũ iudicem de cõmiſſione iudicis loci ſtatuti.

¶ Conſilium. cclxxxvj.

In noie domini noſtri

1 Ieſu xpi. ¶ In cã vertente inter Antoniã ⁊ rignaldellum viſa forma ſtatuti terre caſtellioni de qua. j. ſiet mentio ⁊ examinatione ipſorum teſtiuʒ facta nõ preſtita ſatiſdatione a dicto ſtatuto requiſita: licet ſtatutuʒ clare prouideat ꝙ atteſtationes forenſium nequeant recipi cõtra terrigenã de caſtellione nõ preſtita prius ſatiſdatione de ſoluendo quinquaginta libras in caſu ⁊c. Et ꝙ non valeant aliter recepte atteſtationes: ⁊ vbi eſt caſus legis cõis vel municipalis non eſt dubitandum. l. ancille. C. de fur. ⁊ l. illam ver. de modo. C. de col.

a ¶ Tñ vĩ poſſe dici ꝙ dictũ ſtatutũ nõ militet in caſu iſto ex quo dicti teſtes nõ fuerunt exaiati nec recepti in territorio caſtellionis: nec per iudicẽ caſtellioni preſidentẽ: ſed ex̃ territoriũ per iudicẽ alterius territorij ad quẽ iudicẽ ⁊ ad locũ ex̃ territoriũ exiſtentẽ nõ extendunť vires ſtatuti. ar. l. extra territorium

territorium.de iuriſdi.om.iu.vbi doc.tradunt ꝙ ſtatutum non ligat non ſubditos ſaltem gerentes actum extra territorium.qḋ ⁊ no.Bar.⁊ Bald.in.l.cunctos populos.C.de ſum.tri.⁊ Bart.⁊ doc.in.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iure.⁊ c.vt animarum.§.ſtatuto.de conſti.li.vj.vbi optimus text.⁊ eſt notiſſimū.preterea dcā ſolemnitas vr̄ reſpicere ordinationē iudicij:q2 reſpicit modū ⁊ ſolemnitatem examinationis teſtiū:ſed circa ordinatoria iudicij vel alterius actus debet attēdi ſtatutū ⁊ cōſuetudo loci vbi actus celebraf.l.iij.ff.de teſti.⁊ prout ēt in alijs actibus.l.ſi fundus.ff.de euic.l.j.C.de eman.libe.⁊ in.l.ij.C.quemad.te.ape.per Cy.bar.⁊ bal.in.d.l.cūctos populos.⁊ per doc.in rubrica.de ꝯſue.maxie Jo.no.⁊ p Spe.in tit.de ſen.pla.§.qd ḡ ver.itē ſm.

¶ Jtē ſi celebratur iudiciū corā delegato nō attenditur ſtatutū vel cōſuetudo ipſius delegantis:ſed ſtatutū ⁊ cōſuetudo loci ipſius delegati q in hoc nō fungif vice delegantis:prout volunt Compo.Jo.an.Pe.de peruſio.d.Ant.Pet.de ancb.⁊ Jo no.in.d.rubrica.de conſue.⁊ Flo.in.c.ſi.q.l.e.ti.ad hoc quod habetur in.c.cū veniſſent:vt in poſſ.le.⁊ in c.cōſtitutus.de in inte.reſti.⁊ in.c.qḋ clericis.de foro compet.⁊ ideo cū dicti teſtes nō fuerint examinati per preſidētem territorio caſtellionis ſed per ptātem aretinū ſeu iudicem.Vbi non viget tale ſtatutū vel talis conſuetudo.videf ꝙ tales depoſitiones nō debeant ex hoc viciari.

c ¶ Tamē his minime refragātibus ꝯriū arbitror de iure reſpōdēdū.ſ.qḋ dicte atteſtatiōes nō valeāt.nā ē aduertēdū ꝙ dicti teſtes fuerūt petiti examinari ⁊ publicari corā poteſtate caſtelliōis.⁊ corā eo fuit narratū in petitiōe ꝙ erāt teſtes forēſes nō ſubiecti iuriſditiōi ipſi⁹ poteſtati caſtellionis:⁊ fuit citatus rignaldellus de dcā terra ⁊ cū eo fuit litigatū:ita ꝙ ad ipſuȝ poteſtatē ſpectabat cognoſcere ⁊ videf an ipſi teſtes eēnt admittēdi ⁊ recipiēdi:necne ⁊ ipſe poteſtas ꝓnūciauit ꝙ teſtes eſſent examinādi ꝓnūciādo ꝙ deberet fieri cōmiſſio poteſtati ciuitatis aretine ꝙ dictos teſtes in actis nominatos examinet.vñ ipſe poteſtas caſtellionis committit ⁊ mādat poteſtati dicte ciuitatis aretine ꝙ illos teſtes recipiat adiuramenta ⁊ examinet ille vt cōmiſſarius:nō habet excedere fines mādati.ar.l.diligēter.ff.mādati.⁊ c.cū olī.de officio delegati.⁊.c.cū dilecta.de reſcriptis. Ad ipſum autē poteſtatē caſtelliōis ſpectabat videre an eſſent examinādi:an vo nō examinādi quorū quocā pēdebat.⁊ q de meritis cauſe erat informat⁹ ⁊ nō ad ipſuȝ poteſtatē aretinū q tenebaf vt miniſter iuſtitie obtēperare cōmiſiōi ſibi facte ꝙ illos teſtes examinaret.⁊ ideo ipſe cōmittēs cenſef examinaſſe.ex quo p alios examinat:vt in regula q p aliū facit in.vj.⁊ in.l.j.§.deieciſſe.de vi ⁊ vi arma.⁊ in.c.mulieres de ſentētia excōi.vbi ē text.ꝙ vere cōmittit is cui⁹ mādato cōmittif.⁊ bar.i.l.ſȝ ſi vni⁹.§.ſi ſeruus.ḋ iniure.dicit ꝙ qñ is cui mādaf tenef exeq mādatū.tūc act⁹ geſt⁹ cēſef vere p petratus per mandantē ⁊ ſaltē ipſe cenſef admiſiſſe teſtes ad teſtificandū ex quo mandauit examinari.precedit enim admiſſio ipſam examinationem ⁊ teſtificationē ⁊ ſatiſdatio debet precedere admiſſionem.ideo ſpectabat fieri corā iudice cauſe.⁊ ſic poteſtate caſtelliōis qui cōmittebat teſtiū examinationē qui erant in actis nominati.ideo ex his ⁊ teſtes ⁊ atteſtationes cenſenf recepti ⁊ recepte admiſſi ⁊ admiſſe a poteſtate caſtellionis qui mandauit ipſos teſtes examinādos ab eo iudice ad quem nō ſpectabat videre an eēt ſatiſdatū cū nō incumberet eius officio:ſed ſolū exequi eidē iniuncta.eſt enim tanꝙ miniſter ⁊ executor ipſius committētis dicit Ric.de mat.in auc.apud eloquentiſſimū.de epi.⁊ cle.⁊ qui poteſtas caſtellionis recepit ipſas atteſtationes eidē tranſmiſſas.⁊ illas aperiri ⁊ publicari iuſſit.ideo verificantur verba dicti ſtatuti ⁊ fortius mens q2 non ex alio voluit ꝙ teſtes forenſes nō admittanf niſi data ſatiſdatiōe ne detur occaſio inueniendi teſtes falſos de quoꝝ falſitate nequeat fieri cōmoda punitio per poteſtatē dcē terre.⁊ q2 nō ita de facili deponit vnus falſum ꝯ ſuū terrigenā:prout foreſis.itē nō ita de facili inueniet falſariū terrigenā ꝓut forenſes qui ſunt plures ⁊ non ita noti in loco vbi tandē habet cauſa ventilari:ita ꝙ ratio ſtatuti militat in caſu ſtatuti.⁊ conſequenter mens ſtatuentium cū ratio legis ſit mēs legis inquit Dy.in regula ſi.in.vj.⁊ Bart.⁊ Bal.in.l.non dubium.C.de.ll.facit.l.cuȝ mulier.⁊ qḋ ibi Bald.ff.ſo.ma.⁊ quod per Bald.in auc.itaq.C.communia.de ſucce.ideo ſtatutum hunc caſum decidat cum mens ad hunc trahaf.⁊ verba adaptantur:vt premiſſum eſt.

d ¶ Et maxime q2 parata eſſet via fraudandi ſtatutum.nam ſemper volens inducere teſtem forenſem quem vellet inducere ſine ſatiſdatione.poſſet forenſem facere abſentare ⁊ facere per alium examinari.materia autem fraudandi legem non eſt premittenda.c.quanto.de diuoꝛ.⁊.l.j.§.exceptiones quarum rerum actio non datur.nec debet lex.reddi ludubrio:vt ibi.⁊.c.commiſſa.de elec.li.vj.Jtē qḋ vna via prohibef alia nō permittif regula qḋ vna via in.vj.cuȝ concor.nō ob.adducta in contrariū que ſatis patent ſublata per iam dicta.cauſa enim iſta ſpectabat ad iudicem caſtellionis.⁊ ipſe cenſetur admittere teſtes.ex quo corā eo ventilabatur vtrum deberent examinari ⁊ admitti:necne.quando enim tota cauſa delegatur tunc procedit qḋ dixi ꝙ debet ſeruari conſuetudo ſua ſeu ſui loci.⁊ que dixi in contrarium in caſu iſto eſt commiſſa examinatio certoꝝ teſtiū.in qua examinatione nō habebat fieri ſatiſdatio:ſed debebat antecedere:vnde hoc habebat fieri potius in caſtellione ꝙ aretij.⁊ non habebat fieri ad ſolemnizandum actum:ſed potius ad habilitandum perſonas teſtiū forenſium ⁊ remouendum eorum ſuſpitionem vnde non obſtant. Laus deo.

¶ Fideiuſſio ſeu promiſſio de dote reſtituenda cum iuramento facta per tertium qui ſe vt principalis obligauit:an teneat contra titulum.C.ne fideiuſ.do.den.

¶ Conſilium cclxxxviij.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu chriſti.¶ Tota vis preſentis conſultatiōis cōſiſtit:an dcā promiſſio facta p dictū Franciſcum firmetur iuramento necne.

a ¶ Nā de iure videf ꝙ talis ꝯctus citra iuramētū nō valeat p.l.ij.C.ne fideiuſ.dot.denf.⁊ in rubrica eiuſdē tituli.text.tñ rubri loqf i fideiuſſore ⁊ i acceſſoria obligatiōe:vr̄ ēt loq nigrū.nos aūt ſumus in reo debēdi q ꝑncipaliter ſe obligauit vt apparet ex ꝟbis inſtri.⁊ Dy.quē refert Saly.i.d.l.ij.dicit ꝙ nō ꝓcedit in reo debēdi:⁊ deo ꝙ ſup h̄ poſſet inſtari ſȝ nō intēdo in h̄ facere inſtātiā.ꝑſuppoſito aūt ꝓ cōſtāti ꝙ ꝓ dote ꝯſeruāda vel reſtituēda nequeat interuēire fideiuſſor neq ēt q ꝑncipaliter inſolidū ꝓ merito ſe obliget.⁊ p ꝯſequēs diſpō dicti tituli ne fideiuſ.do.dē.trahaf ad caſuȝ iſtū quo alius ꝑncipaliter ſe obliget ad reſtitutionē dotis quā marit⁹ ſolus recepit.vr̄ ꝙ talis ꝓmiſſio a iure reprobata nō firmef iuramēto.nā ꝟba legis videnf eſſe ꝓhibitiua ne denf ⁊c.⁊ qñ lex ꝓhibet actū reddif de iure īpoſſibilis.⁊ habef ꝓ īfecto l.iubem⁹ nulli.§.ſane.C.de ſac.ſan.eccle.⁊.l.cū lex.ḋ fideiuſ.⁊.l.nō dubiū.C.ḋ.ll.vbi viciaf ēt omne id qḋ ꝓpter id agif:ſȝ iuramētū interponif propter ꝯctū q eſt prohibitus.ergo ⁊ iuramentū vicietur:vt ibi.⁊.l.ſiquis inquilinos.§.ſi.de leg.j.habet enim lex vim apoſtoli dicit gloſ.in.l.adigere.§.ꝙuis.de iure patro.nec tali legi prohibitiue poteſt renunciari:vt no.glo.⁊.docto.in.d.rubrica ne fideiuſ.do.den.ita ⁊ videtur ꝙ non liceat mediante via indirecta:q2 qḋ vna via prohibetur:non debet alia concedi.c.quod vna via.de reg.iu.in.vj.

b ¶ Preterea qui venit contra.l.prohibitiuam peccat mortaliter quādo verba prohibitiua dirigunf in perſonā q2 obligamur lege dei obedire ſuperiori.c.ij.de maio.⁊ obe.vbi qui nō obedit principi dicitur ꝙ morte moriaf:idē ſecūdo regū tertio capitulo.⁊.c.per venerabileȝ circa medium que loquunf etiā in nō obedientem inferioribus a principe.ad idem.c.omnis anima.de cenſi.⁊.xj.q.j.cañ.omnis ideo iuramentū tanꝙ nutritiuū peccati nō ligat.⁊ nō firmat cōtractum vt inquit Bar.in.l.ſi quis pro eo.de fideiuſ.⁊ in auc.decernimus.C.de arbi.⁊ ibi etiā Bal.⁊ Ang.⁊ Bar.in.l.ſeius.⁊ augerius ad.l.fal.ſed dando hmōi ſatiſdationē deuenitur ꝯ hmōi legis ꝓhibitionē.merito nō iuuat iuramētū per dictā rationē prout ꝯcludit Bar.fretus dcā ratione in.d.l.ſi qs ꝓ eo in ſcḋo membro ꝑnci.volēs in ꝓprijs terminis ꝙ iuramētū nō iuuet hmōi ꝯctū:adducit ēt ad ꝓpoſitū qḋ no.Hoſt.⁊ Jo.an.in glo.in.c.licet mulieres.de iure iur.li.vj.⁊ ibi Pe.de ancb.refert dctm̄ Bar.⁊ tranſit.idem voluit.d.Ant.in.c.cū ꝯtingat ad finē.de iureiur.nō motus ratiōe Bar.ſed q2 talis ſatiſdatio inhibef ne detur occaſio:vt ꝑſidia oriaf inter ꝯiuges.d.l.ij.in ſi.ne fide.do.den.

c ¶ Tamē his nō ob.ꝯriaȝ ſniaȝ arbitror veriorē.in qua ſententia ēt fui legendo auc.ſacra pub.C.ſi aduer.vendi.nam rōnis theorica ⁊ Bar.⁊ quaſi oiuȝ eſt qḋ qñ ꝯtractus annullatur ſtatuto vel lege aliqua ciuili fauore iurantis vel ob

varias vtilitates hominũ tũc ꝯtractus firmaꝰ iuramẽto ſi ſitra mentũ poteſt ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne.iſta theorica probaꝰ per.d.auc.ſacramẽta puberũ.ꝛ per.d.c.cũ cõtingat.ꝛ.c.quãuis.de pact.i.vj.ꝛ.d.c.lʒ mulieres.ꝛ ẽ cõmunis fere omniũ ſentẽtia.ꝛ lʒ.d.Ant.fuerit in ea ſentẽtia ꝙ tũc iuramentũ nõ valideꝛ cõtractũ ſed ſit ſeruandũ iuramẽtũ. ꝛ hoc caſu etiam heredes teneanꝰ ad obſeruãtiã.tamẽ bar. ꝛ Ang.ꝛ Jmo.in.d.l.ſi quis pro eo.ꝛ doc.in auc.ſacramẽta. ꝛ canoniſte in dictis iuribus cõiter omnes tenẽt ꝙ firmeꝰ ꝯtrus.ꝛ ſatis ꝓbat tex.in.d.c.ꝗuis.nec eſt hoc in via deciſiua in dubiũ reſecandũ.cũ itaqꝫ in caſu noſtro iſtud iuramẽtuʒ ſeruari poſſit ſine diſpendio ſalutis eterne cũ reſtituere dotes dcẽ pauperi mulieri nõ ſolũ nõ ſit peccatũ ſeu turpe.imo honeſtiſſimũ.ꝛ vt arbitror ꝑ maxime meritoriũ ne infelix mulier remaneat impũita qd iuriſlator eſt moleſtum.l.ſi ego in.§.i.ff.de iure dotium.ꝛ.l.cum te.§.mulier.ff.de condi.inde.ꝛ propterea infinita vt ita dixerim priuilegia dotibus conceduntur in iure.

d ¶ Et hãc partẽ ꝙ hoc caſu ꝯtrus firmetur iuramento firmat Jo.de imo.in.d.c.cũ contingat.xlviii char.licet viderit Bar.ꝛ.d.Ant.quorũ auctoritates nec rõnes eorundẽ euʒ mouerunt:nec Panormitanũ qui ibidẽ in vltimis verbis relatis primo Bar.ꝛ.d.Ant.videꝛ approbare hanc partẽ: hãc etiã partẽ firmat Pau.de ca.in.d.l.ſi quis pro eo.de ſideiuſ.ꝛ in cõſi.clxvij.incip.prefati promiſſores in ſi.ꝛ in cõſi ſequẽti.clxviij.incip.cũ tpe contracti matrimonij colum. iiij.ꝛ etiam in.d.l.ſi quis pro eo.cum hoc etiam tranſit integerrimi iudicij doc.pater ꝛ preceptor.d.Benedi.in.d.c.cũ contingat.qui omnes viderunt.ꝛ auctoritatem Barto.ꝛ.d. Ant.ꝛ eos nõ mouerũt dicte rõnes tanꝗ nõ vrgentes:nec etiã auctoritates in ipſis rationibus fundate.ꝛ hanc partẽ legendo.d.auc.ſacra pub.amplexus fui.ꝛ ſemper viſa fuit iuri conſentanea.Nec ob.ratio Bar.nam primo Bar.ponderat ꝙ verba legis prohibitiue dirigãꝰ in perſonã:ſecus volẽs ſi verba legis prohibitiue dirigãꝰ in rem.ꝛ lʒ dicta differẽtia dãnanda ſit:vt.j.dicã.tamẽ ea retenta videꝰ facere pro parte affirmatiua.ſ.ꝙ iuramentũ iuuet cõtractũ lʒ ꝯ legem.nam verba nigri in.d.ti.ne fideiuſ.do.den.non ſunt directa in perſonas ſed imperſonaliter prolata.ꝛ ſic potius in rem.ꝛ ſi auderem poſſem audacter dicere ꝙ nõ ſunt verba prohibitiua neqꝫ in rem neqꝫ in perſonam

e ¶ Nã verba nigri conſtat ꝙ nõ ſunt prohibitiua ꝛ verba auteʒ rubrice nõ habẽt oratiõẽ perfectã ſi exponemus.ne.i. vt nõ prout ẽ.de propria vi.verbi.l.cũ pater.§.titio.de leg. ij.vbi gloſ.in verbo retineat in fine exponit ne retineat.i.vt non retineat.ideʒ Bar.in.l.quibus.§.termiſius.de condi. ꝛ demon.iõ dicit ꝙ in dubio facit'modum dictio ne.ꝛ ideʒ vult dicta.glo.in verbo retineat.ꝛ gl.ꝛ Bar.in.l.aut abſenti.§.j.ff.de acqui.poſ.ꝛ hoc modo ořo veniret perficiẽda ꝑ diſpõnẽ que i nigro.nã annullat actũ ne denꝰ ꝛc.itẽ ſi volumus ꝙ ſuppleaꝰ per ſeipſam ſubintelligi põt verbuʒ volumus prout verbũ diſponimus.Jtẽ verbũ denꝰ põt eſſe optatiui modi ꝑut imperatiui.ꝛ nemo dixerit ꝙ lʒ imperator dicat in rubrica vt proponaꝰ nomen imperatoris in documẽtis.ꝛ vt litteris latinis ꝛc.qd ſi ſecus ſiat ſit peccatũ:itẽ in rubrica i auc.vt nuptialis donatiõis ꝛc.nemo diceret ꝙ nõ obtẽperare illi iuri ſit peccatũ adeo ꝙ ꝯtꝰ nõ firmareꝰ iuramẽto:qꝛ nõ magis inhibeꝰ alienatio vel pignoratio rei donate ꝑpter nuptias ꝗ rei dotalis maxime cũ ꝓhibeaꝰ dicta alienatio rei donate ꝑpter nuptias principaliter fauore dotis vt ſit magis tuta.ſi itaqꝫ alienatio rei dotalis firmaꝰ iuramẽto cũ nõ.ꝛ alienatio rei donate ꝑpter nuptias.non video itaqꝫ quid nos arctet ad tenẽdũ ꝙ datio fideiuſſorũ ſit ꝓhibita lʒ ſit a iure reprobata.ꝛ multominus ꝙ ſit ꝓhibita per verba ꝓhibitiua in pſonã ſed dato ꝙ dcã diſpõ ſit ꝓhibitiua qd nõ auderẽ negare cũ id ſit de mẽte doc.ꝛ inſup dato ꝙ ſint verba prohibitiua in perſonã. nihilominꝰ nõ propterea veniẽs cõtra peccat:quia nõ quicquid vbis imperatiui modi in diſpoſitionibus ſeu legibus nedũ poteſtatis ſecularis ſed nec poteſtatis eccleſiaſtice etiam ſummi pontificis obligat ad peccatum : vt eſt expreſſum in cle. exiui.de ver.ſig.in.§.nos itaqꝫ.qui in ſecunda.ꝛ.quod eſt fortius loquitur in conſtitutione que non habet alium intentum niſi circa animas.quanto fortius hoc debemus dicere in conſtitutione principis ſecularis prouidens ꝛ verbis ꝛ mente circa res tẽporales.ꝛ nullũ habẽs reſpectũ ad animã ꝑut cõtingit cõiter circa.ll.ciuiles ꝛ ſtatuta.

f ¶ Et Jo.de lig.in.d.c.cum contingat vt ibi refert ꝛ ſequiꝰ Panor.dicit nõ eſſe verꝫ abſolute ꝙ ille q vẽit ꝯ legẽ imperãtẽ peccet.ꝛ hãc partẽ ꝯ bar.videnꝰ ẽt tenere bar.ꝛ Ange. in.l.is cui bonis.de verbo.obli.vbi ꝯ dictã rõnẽ ibi ẽt aſſignatã cõtra bar.ad probãdũ ꝙ ꝯtractus prodigi nõ firmaꝰ iuramẽto:qꝛ facit cõtra ꝑceptũ iudicis.allegat ꝙ ẽt alinatio minoris eſt in perſonã ꝓhibita.vt.l.nõ ſolũ.ꝛ.l.ꝛ ſi quidẽ. C.de predi.mino.ꝛ.l.lex que tutores.C.de admi.tu.ꝛ idem firmat ibi Pẽ.per.l.ꝛ ſi is.ꝛ.l.ad reſoluẽdũ. de predi.minor.lʒ ad illas.ll.conetur reſpondere ibi Jmo.itẽ mouetur Pãta.qꝛ videꝰ falſuʒ ꝙ.l.ciuilis tẽdat ad illaqueandũ aiaʒ peccato ſʒ ſolũ tẽdit ad illius actus inualidationẽ.l.nõ dubium.de.ll.qd aperte probaꝰ qꝛ.l.ciuilis ſi etiã expreſſe vellet nõ poſſet diſponere ꝙ faciens cõtra eius diſpõnem illaqueatur peccato.Petro enim ſolo ꝛ ſuis ſucceſſoribus ligãdi animam ꝛ diſſoluendi data poteſtas fuit.de peni.ꝛ remiſ. c.noua quedam.qd ꝛ probare videꝰ tex.in caſ.xj.q.iij.qui tex.in ſi.loquẽs de deo ꝛ de imperatore ꝛ de veniẽtibus cõtra eoꝝ precepta dicit tu.ſ.imperator carcereʒ ille.ſ.deus infernalẽ penã minaꝰ.vñ ibi vř expſſuʒ ꝙ.l.ciuiꝰ nõ ĩlaqueat penã aie veniẽtẽ cõtra eius precepta ſm eundem Pãnte.

g ¶ Jtẽ ꝯ dictã rõnẽ bar.firmat.d.An.i cõmẽto.d.c.cũ ꝯtingat.hãc ẽt ptẽ firmat Pe.de ancha.in repe.c.i.de cõſti.col. lxxvj.dicẽs ꝙ de dicta differẽtia bar.non curauit Fede.in ꝯſi.lxviij.nec ẽ curãdũ ſʒ eũ:qꝛ dicta diſtinctio bar.ẽ potiꝰ verbalis ꝗ realis:qꝛ nõ refert in quem verba dirigantur.l. cum pr in.§.donationis. de leg.ij.ibi latius per eum idem eadẽ rõne ꝗpluribus alijs firmat Põta.in.d.c.cũ ꝯtingat dicens ꝙ dcã opi.bar.nõ placet cõiter canoniſtis.ꝛ ꝙ ipſe publice diſputãdo tenuit cõtrariũ qd ꝛ firmat ibi Jmo.alia rõne ſʒ qꝛ l.ciuilis quãtũcũqꝫ dirigat vba in pſonã.tñ nõ videꝰ illaqueare ad peccatũ cũ nõ conſideret aiam ſed bonũ politicũ ſocietatis humane.immo ꝛ ſi vellet illaqueare nõ poſſet cũ poteſtas ligandi trãſgreſſores ad peccatum tanꝗ res ſpũales non videaꝰ eſſe penes laicum per no.in.c.quẽadmodũ.de iureiur.ꝛ ibi per Hoſt.ꝛ Jo.an.ꝛ no.per gl.in c.paſtoralis.de offi.ordina.ſm eundem Jmo.ad hoc etiam in.c.ſolite.de maio.ꝛ obe.hanc etiã partẽ ꝯ bar. videtur tenere Pe.de bellaperti.Cy.bal.Ang.Raph.ꝛ Pau.de caſt. in dcã auc.decernimus volentes ꝯ bart. ibi ꝙ diſpõ illius auc.lʒ ſit prohibitiua in perſonaʒ nõ procedat de iure canonico per.d.c.cũ ꝯtingat.idem firmat Raph.ful.in dcã auc. ſacra puberum dicẽs ꝙ hic cõſuluit ꝯ bar.ꝛ ꝙ vidit quẽdã egregium decretiſtam publice diſputantem ꝯtrũ.ꝛ apud ſere canoniſtas vidit determinatum ꝯtrm.ꝛ in alia lec.dicit ꝙ vidit ꝯſilia ꝯtraria multorum canoniſtaꝝ.ꝛ idem ipſe firmat negãdo rõnes bar.l.prohibitiua illaqueat peccatum.ꝛ poſito ꝙ faciat cõtra.l.peccaret.ꝛ ſi cõtrahendo dicto caſu peccaret mortaliter.tamẽ ſi poſt cõtractum taceret ꝛ nõ veniret ꝯtra.nõ ꝑpterea peccaret tacẽdo ꝛ nõ veniẽdo ꝯtra. ꝛ ſic ſeruãdo iuramẽtuʒ:qꝛ preceptum.l.idem nõ diſponit ſm ipm Rapha.dictã eandẽ rõnem aſſignat Jmo.in.d.c. cuʒ ꝯtingat.ꝛ Ponta.in.d.l.is cui bonis.adducens.c.debitores.de iureiur.nã recipiens ad vſuras qñqꝫ peccat.ꝛ tñ iurãs ſoluere vſuras actaꝰ ſoluere rõne iuramẽti ꝑ.d.c. iuramẽti per.d.c.debitores ſm eũ .dictã autẽ rõnem ponderat Panor.adducens.c.ſi chriſtus.de iureiuran.ꝛ.c.mouet. xxij.q.j.iuncto.§.illicitum eadem cauſa.q.iiij.

h ¶ Et hanc partẽ latius proſequendo firmat Pau.de caſt. in dicta auc.ſacra pub.ꝑ dictas rõnes adducẽs ẽt qꝛ ſenattuſcon.vellea.loquiꝰ ꝑ verba prohibitiua in perſonaʒ.l.j.in prin.ff.ad velle.ibi ſenatuſconſulto cõprehenſuʒ eſt ne pro vllo femine intercedãt.ꝛ tñ firmaꝰ iuramẽto cõtractus mulieris intercedentis pro altero.allegat dictum.c.cum cõtingat melius.facit.d.c.ex reſcripto de.tj.idẽ etiã firmat idem Pau.de caſt.dicto cõſilio.clxviij.incip.cũ tẽpore contracti col.iiij.dicẽs ꝙ dcm̃ Bar.cõiter reprobaꝰ a Modernis. ꝛ ſubdit cõſultũ eſſe a pluribus valẽtiſſimis viris.ꝛ loquitur ad ꝓpoſituʒ noſtre ꝯſultationis interſerẽs ꝙ hmõi iuramẽtũ eſt ſeruãdum ſine dubio qcqd dicat Bar.ex his itaqꝫ habemus cõem ſniam ꝙ lʒ.l.vel ſtatutum ſuperioris ſecularis dirigat verba in pſonam nõ arctet ꝑpterea ad peccatum nec tollaꝰ virtus iuramẽti quominus firmet ꝯtũ ꝛ ita pluries ꝯſulẽdo tenui ẽt legendo dicta auc.ſacra pub. ideo auctoritas bar.in hac parte non eſt magnifacienda. ex quo motus rõne que fere ab oibus reprobaꝰ.ꝛ ea ſublata ꝯria ſnia ſumẽda eſt ex alijs eius dictis.nec etiam eſt curãda in hac parte auctoritas Pe.de anch.in.d.c.lʒ mulieres:qꝛ ipe ſibi premittit ꝙ vult dare notitiam dictorum Barto.in.d.l.

ſi quis

ſi quis pro eo:itaq̃ procedit potius referendo q̃ approbando cum videamus q̄ vbi firmando procedit.l.in repetitione.d.c.j. de cōſti.apto ore reprobat dictaȝ rationē bar.

i ¶ Nec ob.d.c.ij.de ma.ꝛ obe.ꝛ.d.auc.ſacrā puberum extra gl.quarta queſtiōe char.xiij.ꝛ in.d.cle.exiui.prout ꝛ.ſ.induxi.ꝛ procedit ibi papa declarādo nō ſtatuendo de nouo: pȝ ex verbo declarante qđ ibi precedit ꝛ verbo declaramus qđ ibi ſequit̃ facit etiā q: reſpondet conſultationi per ea q̄ hñr in.c.conſultationi.de temp.ordi.ꝛ per glo.in verbo reſpondemus in.c.ſi.de verbo.ſig.li.vj.qui tex.eſt ſummopere ponderandus ad hoc propoſitum.

k ¶ Nec ob.rō.d.Ant.qm̄ rñdet̃ q̄ non dr̃ in.d.l.ij.q̄ ex tali ſatiſdatione det̃ ſemp ꝛ directe cā ꝑfidie ſed interdum ꝛ occaſionaliter ꝓut rñdet Imo.in.d.c.cū cōtingat char.xxxviij.ꝛ ita ēt rñdet ibi Panor.tales.n.occaſiones ſunt remote.ꝛ vt remote nō ſunt attendēde quo minus ſeruet̃ iuramētum q̄ pōt ſeruari ſine diſpēdio ſalutis eterne p id qđ notat̃ glo. in.c.ſi vero de iureiurando.ꝛ per gl.ꝛ Jo.an.in.c.q̃uis.de pactis in.vj.prout dicit Imo.in d.c.cum contingat in illo articulo an iuramentum firmet donationē inter virum ꝛ vxorem.ita reſpondet Federicus de ſenis in ſuo conſi.cxl.al's cxxxvij.ꝛ propterea dicimus q̄ lȝ in donatione requiratur inſinuatio ne committantur fraudes:vt.l.data opera.C.de donationibus.nihilominus talis donatio ſi non inſinuatur firmat̃ iuramēto:ꝓut voluit Jo.an.in additionib' ſpeculi in titulo de inſtroȝ editione.§.porro in vltima additiōe p.d.c.cū cōtingat.ꝛ.d.c.q̃uis.ꝛ idē firmat Imo.in.d.c.cū cōtingat in antepe.cha.ꝛ ibidē Panor. maxime ea rōne:q:.l.ciuil' nō p̄ſumit firmiter dolū ſȝ inducit illā diſpoſitionē vt euitet̃ frau' q̄ poſſit interuenire ſine inſinuatiōe.d.l.data opa.ad quā ēt ita reſpōdet Imo.dicēs q̄ lȝ ſit īducta inſinuatio vt tollat occaſionē faciēdi donatiōes p fraudē.tamē dicta occaſio nō ē attēdēda p notata p gl.i.d.c.ſi vo.ꝛ in d.c.q̃uis.ſȝ eū.ꝛ ita.ſ.q̄ dōatio nō ſit iſinuata firmet̃ iuramēto nō obſtāte.d.l.data opera cōiter tenet̃ ꝛ p̄lies cōſului ꝛ vidi a plurib' cōſultū q̄ multū cōfert ad ꝓpoſitū ꝯ dictā rōnē.d.An.poſſet ēt dici q̄ nō dȝ ipediri obſeruatio iuramēti ſi pōt ſuari ſine diſpēdio ſalutis eterne:lȝ ex obſeruātia reſultet alteri' peccatū a quo ille alter pōt ſe abſtinere p id qđ hr̃ in.c.j.ꝛ in.c.debitores.de iureiurando.ꝛ in.c.inſinuāte de pigno.ꝯſtat eniȝ q̄ in ſolutione vſurarū ꝯmit̃ peccatū per recipientē.ꝛ tamē iuramētū de vſura ſoluenda arctat ipm iurātē.ex quo ipe pōt implere ſine diſpēdio ſue ſalutis.ꝛ cui ſoluitur pōt a peccato abſtinere.ita ēt arctet iuramētū dato ſine p̄iudicio q̄ maritus induceret̃ ad peccādū ſeu ad ꝑfidiā hñdū.ex quo pōt ab illa ꝑfidia abſtinere p̄cedens tamē ratio magis placet.Ex his itaq̃ remanet concluſio firma.ſ.q̄ dicta obl'io facta per dictū frāciſcū interueniēte iuramēto ſit efficax adeo q̄ ex ipſo cōtractu poſſit aſtringi ad reſtituēdū dictā dotē prout ꝓmiſit.ꝛ ēt antifaciā ſi venit lucrādū ex forma iuris municipalis prout ꝓmiſſuȝ fuit.

l ¶ Nec ſubeſt ratio quare dictū iuramentuȝ ſit relaxandum ſeu abſolutio cōcedenda maxime cū hodie mortuo viro ceſſet dicta ratio perfidie inter ꝯiuges.ꝛ regulariter iuramenta ſuper obſeruantia ꝯctus nō ſint relaxanda:ſed inuiolabiliter obſeruandū eſt iuramentū tā quādo interponit̃ ſuper ꝯctu qui reprobatur a iure vel fauore ipſius iurantis vel ob varias vtilitates hominū:vt in terminis.d.auc.ſacramenta pube.ꝛ.d.c.q̃uis.ꝛ.d.c.cū cōtingat.que iura adaptant̃ ad dictos caſus.ꝛ cōſequenter ad caſuȝ noſtrū.

m ¶ Nam tex.in.d.auc.ſacramenta pube.dicit q̄ inuiolabiliter obſeruetur.ꝛ ex quo dicit inuiolabiliter denegat abſolutionē in ſui generalitate:q: ſi cōcederet̃ abſolutio obſeruanti violaretur ſaltē ſi ſecuta abſolutiōe nō poſſet aſtringi ad obſeruātiā ꝯctus.cui' obſeruātia in iuramēto deducta fuit.

n ¶ Ad idē tex.in.d.c.q̃uis.vbi tex.qđ oīno ſeruadū ē ſȝ nō ſeruaret̃ dicta v'lis oīno ſi mediāte abſolutiōe nō eēt ſeruādū.ꝛ h̄ ſentit bar.i.d.l.ſi qs p eo.de fideiuſ.ſolū eo quo caſu quo ꝯct' reprobat̃ odio recipiētis iuramētū liget ꝛ ſit ſeruādū.tamen nō firmat ꝯctū ꝛ peti pōt abſol'o in aliis caſibus quos premiſi attingentes caſuȝ noſtrū dicit q̄ ꝯctus firmatur iuramēto.ꝛ de abſolutione tacet quaſi velit q̄ nō ſit cōcedēda qñ in caſibus predictis.ar.l.cū pretor.de iudi.cū cōcor.ꝓut hāc eſſe mentē Bar.deducit Imo.in.d.c.cū cōtingat.dicēs q̄ idē voluit Arch. quē etiā allegat Panor.in.d.c.cū ꝯtingat.col.xxv.ꝛ idē firmāt ibi.d.Ant.Imol.ꝛ panor. ponderantes dictū verbū omnino poſitū in.d.c.q̃uis. licȝ vere aliud velit.ꝛ non bene ſm eoſdem Imo.ꝛ Panor.

o ¶ Ad idē qđ voluit Ang.in.d.l.ſi qs ꝓ eo firmās q̄ in terminis.d.auc.ſacramēta puberū.ꝛ.d.c.cū cōtingat nō ē concedēda abſolutio a iuramēto.ꝛ hoc tenendū arbitror per predicta:licet in cōtrarium aliqualiter faciat quod voluit.Fed. de ſenis in ꝯſi.cclxxij.quatenus vult q̄ ſi ſtatutū diſponit q̄ ꝯctus filijfami.ſine cōſenſu patris non valeat ipſo iure etiā ſi fuerit iuratū.nā tūc iuramentū ligat: ſȝ tūc recipiēs cogit̃ relaxare.ex quo fecit cōtra legē cui obtēperare debuit ꝓut.in.c.debitores.de iureiur.iuramētū eniȝ ē interpoſitū ſup re illicita ſȝ eū.cui' dictū pōt ꝓcedere ſi ſtatutū diſponit odio ꝯhentis cū filiofami.ad exemplū macedoniani.ad qđ adaptatur allegatio.d.c.debitores.itē in caſu Fede.de ſenis ſtatutū.prouidet etiā ſi interuenit iuramentū qđ non eſt in caſu noſtro.Dicit enim.Pau.de caſt.in.d.auc.ſacra puberū q̄ qñ ſtatutū diſponit ſimpliciter ſuper ꝯctu cū improbādo pōt intelligi quādo.ſ.nō eſt iuratū.ꝛ ſic limitetur vbi eſt iuratus ꝯctus.procedat itaq̃ dictū Fede.quādo iuramentum lȝ liget tamen nō firmat ꝯctū:ſed in caſu noſtro firmat ꝯctū vt premiſi.merito cōcludendū eſt q̄ nō eſt concedenda abſol'o maxime hodie cū ratio probibitionis legalis ceſſet cū nō appareat orta perfidia inter cōiuges ꝓpter hoc.ꝛ ſi fuiſſet orta eſt ſublata nec poteſt amplius oriri marito mortuo.ꝛ ceſſante cauſa ceſſare debeat effectus.c.cum ceſſante.de app.ꝛ.l.adigere.§.q̃uis.de iurepatro.cum ſi.ꝛ ideo ſaltem ad effectum qui reſtat ſcilicet q̄ non concedatur abſolutio.ꝛ non arcteretur creditrix ad relaxandum ponderetur q̄ ceſſet cauſa probibitionis.

p ¶ Ex quo aūt talis ꝯct' dicti frāciſci ē firmat' ꝛ validatus iuramento,ipſe ꝯctus ē de ſe validus.ꝛ ꝯctus ipſe producit actionē nō iuramētū.idō lȝ dict' frāciſcus abſolueret̃ a iuramēto:tñ remaneret debitor ex cōtractu prout hāc theoricā firmat Ang.in cōſi.clx.incipi.dña Catherina:al's incipit ꝓ deciſiōe qōnis ꝛc.in.iij.col.cōſi.quē refert.ꝛ approbat Panor.in.d.c.cū ꝯtingat in.xij.col.dicēs eſſe menti tenēdū lȝ ſȝ ꝯtrū videātur ſentire Jo.cal.ꝛ Pau.de lea.in quodam eoȝ ꝯſilio inquātū dicūt ꝛ petēs abſolutionē a iuramento cōfirmāte ꝯctū debet facere citare partē q: tractat̃.de eius p̄iudicio cū ſublato iuramēto ſequat̃ reciſſio ꝯct':vt refert ibi.d.Nico.q formaliter ſubdit mihi hoc dictū nō placet: q: vt.ſ.dixit p interpoſitionē iuramēti lex tollit ꝓhibitionē.ꝛ ſic ꝯct' remāſit validus ſine alia ꝓhibitione.nō ergo debeat reſcindi per appellationem iuris:q: ꝯtractus aſſumpſit vires ex cōſenſu partiū:vnde annullato iuramēto tunc nō ceſſat ex toto cauſa cōfirmās.ar.C.quādo liceat ab emptio.diſced.per totū.ꝛ.l.nihil.tā naturale.ff.de reg.iu.ꝛ.c.j.extra.e.titu.ꝛ hoc teneas.vnde merito dixit tex.in.d.auc. in verbo inuiolabiliter.ꝛ in.d.c.q̃uis in verbo omnino ſeruandū.in ꝯtrū faciunt multa que ſequūtur.ſ.eadē qōne in d.auc.itē ſm opi.Ang.inutilis ſepe eſſet hec abſol'o.ſi contractus poſtea foret irreuocabilis.d.c.ſi vero.de iureiur. vbi bonus tex.vnde pōt ſic diſtingui q̄ aut ꝯctus hic tenebat̃ ſolo iuramēto.ꝛ tunc ſublato iudicio colligitur contractus q: tollitur illud vinculū quo ſolo ſubſtinebat̃.arg. optimuȝ.l.ſtichū.§.naturalis.ff.de ſolu.ꝛ in.c.cū ceſſante. de appel.aut ſubſtinebatur etiā alio iure.ꝛ tūc ſublato iuramento dat̃ facultas intendandi illud remediū q̄ prius cōpetebat ad reciſſionē ꝯctus exēplū quando quis fuit deceptus vltra dimidiā iuſti precij quo caſu contractus ipſo iure eſt nullus:ſed iuramēto ſublato pōt agi conditio.l.ij.C. de reſcin.ven.ꝛ.c.penul.ꝛ.c.cū dilecti.de emp.ꝛ vendi.vel quādo in ꝯtractu inito per metū interuenit iuramentum ſic pōt intelligi dcm̄.c.ſi vero hec ſunt ſua verba formalia.que vident̃ cōtinere quandā repugnantiā ꝛ intollerabile dictū Ang.ꝛ qđ dixerat tenendū.ꝛ approbaret dictū Joan.cal.ꝛ pau. de leaȝ.ꝛ prius dixerat nō placet q: nō eſt veriſimile. ar.l.nā.ad ea.ff.de condi.ꝛ demonſtra.quare dicas ſequendo eius mentē vt arbitror quādo ꝯtractus non firmat̃ iuramento ſed ſubſtinetur eo reſpectu q: ꝯtrahēs arctat̃ ab obſeruandū cōtractū lȝ inualidū timore periurij: vt in terminis.d.c.debitores.ꝛ. d.c.ſignificaſti.ꝛ h̄ ſublato iuramēto tollit̃ ꝯctus vt.ſ.per eū.ſi vo ꝯctus erat de ſe validus ſȝ aduerſus eū cōpetebāt iuris remedia q̄ tollunt̃ per iuramētū vt in exēplis.d.Nic.ꝛ tūc procedat ſm eius mēbruȝ.ꝛ ſil'r ſi minor valide cōtraheret ēt ſine iuramēto ita q̄ iuramentū tūc tolleret ſolā in integrū reſtōnē:tūc abſolutione petita poſſet peti reſtō:q: ceſſat cauſa p̄iurij in qua ſe fundat tex. in.d.l.j.ſ.eo.ſi vero cōtractus erat al's inualidus vt in terminis.d.c cum contingat.ꝛ.d.c.q̃uis.ꝛ hoc ſaltem in alie

natione rei immobilis.ꝛ tūc ꝯctus firmatus iuramento:ſed ſic ꝯfirmatus ſubſtinetˀ vinculo ſuſpēſiuo qꝛ eſt in ſe validus: lʒ illud vinculum ſit firmatū mediāte iuramēto ꝛ ſublato iuramento per abſolutionem remouetur ꝯctus firmus ſeu validus.ꝛ ita procedat opinio Ange.

q ¶ Sic ꝛ alſ pactum nudū firmatū coherentia ꝯctus ſi cōtractus tolleretˀ ſolutione vel acceptilatiōe vł ꝯ̄rio ſenſu nō propterea ipediretˀ validitas pacti ꝛ eius efficacia cauſata ex coherētia ꝯctus. ita ꝛ videmus ꝙ lʒ filius cauſetˀ ex patre ꝛ matre ipſis parētibus ſublatis de medio. remanet tñ filius ab eis cauſatus.ita licet validitas fuerit cauſata virtute iuramēti ex quo ille effectus.ſ.validatis fuerit cauſatus pp virtutē iuramēti nō tolliſ ipſa validitas ꝯctus maxime qꝛ virtus ꝯctus nō fundatˀ in ſolo iuramēto ſʒ in ſeipſo. ꝛ in mutuo ꝯſenſu ꝯcurrēte ꝛ iuuāte iuramēto.iō nō dʒ vitiari effectus illīs ꝓductus ex ꝯctu niſi vicietˀ ēt ꝯctus.facit.l.nihil tā naturale.de reg.iur.ꝛ.l.ab emptione cum ibi no. de pac. probatˀ nālibus exēplis ſi qs caret calore caleſit igne lʒ extinguatˀ ignis.tñ natura fortificata mediāte igne retinet ſuū calorē ꝛ multa hmōi poſſent adduci. Et p hec patent deciſa oia q̄ſita:ex qbus ꝯcludēdū ꝙ partes iudicis ſunt in ꝯdemnādo dictū frāciſcū. ꝛ hec pars eſt amplectēda benigne per iudicē:quoniā vltra rigorē iuris eſt humanior ꝛ fauet dotis ideo ſequēda in re dubia.ar.l. in ambiguis pro dotibus reſpondendum eſt.ff.de iure dot. Laus deo.

¶ Clericus emendo aliquā rem pro alio:an p̄ſumatˀ emiſſe ex pecunia ſue eccłie cuiˀ erat rector adeo ꝙ ipſa res empta queratˀ eccleſie.ꝛ poſſit vendicari per ſucceſſorez in dcā eccleſia ſeu per hypothecariam ahuocari.

¶ Conſilium cclxxxviii.

In nomine dñi noſtri

I Ieſu xpi. ¶ Quāq̄ ꝯſultationē hāc claram ſatis cēſeam.tñ ſeruabo ſolitū morē vʒ itaqʒ primo aſpectu dicenduʒ ꝙ dicta eccleſia ſancte techie.ꝛ eius rector nomine ipſius eccleſie poſſit dictum molendinum pro rata qua fuit emptū per dictū dōnum dominicum vēdicare ſeu ſaltē per hypothecariā ahuocare a dictis poſſeſſoribus pro precio expoſito per dictū dominicuʒ in dictam emptionem dicti molendini.

a ¶ Nā ea q̄ hʒ rector eccłie p̄ſumitˀ habuiſſe ex bonis eccłie ꝛ poſt eius mortē ſunt reſeruāda ipſi eccleſie:vt ē text.in.c.j.ꝛ.c.vnuſqſqʒ.ꝛ in.c.ſi.ō pecu.cle.ꝛ facit tex. in.c.pſbyter.ꝛ.ti.ad hoc ēt qō hr̄ in auc.licētia.C.de epi.ꝛ cle. vbi eſt tex.ꝙ id qō nō ꝓbatˀ epm habuiſſe tpe adepti epatus vel ꝓbatur queſitū aliūde quā de bonis eccłie vel eius ꝯtēplatione:tūc preſumitˀ q̄ſitū ex bonis eccleſie adeo ꝙ eccłie eē cenſetˀ:vt ibi eſt tex.ad idē.c.reqſiſti.de teſt.ꝛ iō ea q̄ habebat dictus dōnus Dominicus cēſentˀ fuiſſe dicte eccleſie. ꝛ iō pecunia expoſita in emptionē dicti molēdini p dictū dōnum Dominicū plebanū dicte eccleſie vř i dubio p̄ſumēdū ꝙ foret dicte plebis. vnde reſultat ꝙ dictū molēdinum ꝓ quarta pte cēſetˀ emptū de pecunia ipſius eccleſie.res aūt empta per rectorē de pecunia ipſius eccleſie efficitˀ ipſius eccleſie vt res empta de pecunia militis efficitˀ ipſius militis vt eſt tex.in.l.ſi vt proponis.C.de rei vendi.

b ¶ Et ſilr res empta ex pecunia minoris efficitˀ ipſius minoris:vt eſt tex.in.l.ij.ff.quando ex fac.tut. ad idem.l. curator C.arbi.tut.ꝛ no.gl.ꝛ doc.in.d.l.ſi vt ꝓponis.ꝛ illud trahūt ibi glo.ꝛ doc.ad empta ex pecunia eccleſie ꝙ efficiantˀ ipſius eccleſie cum eccleſia cōparetˀ minori.c.j.de in integ.reſt. lib. vj.ꝛ.l.orfanotrophos.C.de epiſ.ꝛ cleri.ꝛ hoc ēt no.glo. in c.j.xix.q.iij.ꝛ in.c.apoſtolicos eadem cā.q.ij. ꝛ ſatis probatˀ in.c.j.de pecu.cle.vj.ꝛ no.ibi doc.ꝛ maxime hoc procedit in ſubſidiū per.l.filie.ff.de ſolu.ꝓut per illam.l.dicūt Barto.ꝛ Ange.in.d.l.ſi vt ꝓponis. lʒ Bal.ibi aliter illā.l.intelligat. non tamē in hoc diſcrepat.ad idem.l.vxor marito cū ibi no. ff.de dona.inter virū.cū itaqʒ ꝓut pcepi dcā eccłia nequeat habere regreſſum ꝯ̄ dictū dōnū Dominicū iā defunctū nec contra eius hēdes vʒ ꝙ in ſubſidiū vēdicare poſſit dictam rem emptā ex ſua pecunia.ꝛ ꝓcedere videntˀ p̄dicta etiam ſi emeret nomine alieno:vt ꝯtingit in caſu iſto vt eſt text.in.c. vnuſqſqʒ. de pecu cleri.ſaltem res empta ex pecunia minoris eccleſie obligatˀ ꝓ p̄cio expoſito in ipſa emptiōe ꝓut dr̄ in pupillo in.l.iij.ff.de reb.eo.ꝛ in.l.pen.C.de ſer.pig.dato manu.ꝛ no.bal. i minore ꝛ eccłia in.d.l.ſi vt ꝓponis.ꝛ iō ſi nō poſſet vēdicare ſaltē agere poſſit hypothecaria p p̄dcā.

c ¶ His tñ minime refragātibˀ ex pluribus dicēdū vř ꝙ dcā eccłia nec eiˀ rector valeat dcm̄ molēdinū ꝓ rata empta per eiˀ rectorē vēdicare nec p hypothecariā ahuocare ex pſibˀ ꝛ pmo ꝛ pncipaliter qꝛ lʒ dcm̄ molēdinū fuerit emptū p dcm̄ dōnū Dñicū ꝓ q̄rta pte.tñ nō appet ꝙ fuerit emptū de pecūia dicte plebis.tñ qꝛ nō appet ꝙ ipē ſoluerit qcq̄ʒ.tū ēt qꝛ ſi appareret ꝙ dcūs dōnˀ Dñicus ſoluiſſet p̄ciū de pecūia apō eū exiſtēte:nō ꝓpterea p̄ſumeretˀ pecūiā fuiſſe dcē ſue eccłie:vt inferiˀ deducetˀ.qō aūt nō appareat ꝙ ipē dōnus dñicˀ ſoluerit dcm̄ p̄ciū ꝓ ſua rata oſtēditˀ:qꝛ p̄ſupponitˀ ꝙ dcā ſolutio p̄cij nō poſſit nūc aliter ꝓbari niſi p iſtrʒ dicte emptiōis.i quo appareret refutatio dicti p̄cij ꝛ ꝯfeſſio de recepto fcā p vēditorē:ſʒ lʒ dictˀ vēditor ꝯfeſſˀ fuerit ſe habuiſſe ꝛ recepiſſe totū dcm̄ p̄ciū ꝛ fecerit pactū ꝓpterea d̄ nō petēdo.tñ non fuit ꝯfeſſus recepiſſe dcm̄ preciū a dicto dōno Dñico.vñ dicta confeſſio verificatˀ ēt ſi recepiſſet a Chriſtophoro.cuius noīe fiebat emptio vel etiam quouis alio pro Chriſtophoro recepiſſet adeo ꝙ ſi dictus dōnˀ dñicˀ voluiſſet pecuniā repetere a dicto Chriſtophoro non potuiſſet ſe niti ex dcā ꝯfeſſiōe niſi aliter ꝓbaret ſe ſoluiſſe dcm̄ preciū.

d ¶ Cōfeſſio enim ad hoc vt probet debet eſſe certa.l.certū. ff.de confeſ.ꝛ dʒ neceſſario concludere prout ꝛ quelibet alia probatio.c.in pñtia.de ꝓba.ꝛ.l.nō hoc.C.vñ le.ꝛ.l.ad probationē.C.e.ti.cū ſi.preſertim hoc procedit cū veriſimiliter nō fuerit tūc tēpore ꝯctus ſoluta pecunia.prout ē veriſilr̄ ex quo inſtrm̄ cōtinet ſolā ꝯfeſſionem de recepto:ꝛ vbi ſit actualis ſolutio tēpore inſtrumenti ſolent notarij ſcribere ꝛ habuit ꝛ recepit in pñtia mei notarij ꝛ teſtium ſuprāſcriptorum.ꝛ a ſolitis procedit.ar.etiā in materia ꝓbatiōis.vt per gl.ꝛ bal.in.l.neqʒ natales.C.de ꝓba.ꝛ p gl.ꝛ doc.in.d.l.nō hoc.ꝛ per bar.in.l.j.ff.ſi certū pet.ſaltē ergo deficit dicte eccleſie probatio dato ꝙ forte nō deficeret ius:ideo ſilere debet iuxta.l.duo ſunt titij.ff. de teſta. tute.ꝛ.l.ſi fuerit. ff.de reb.dub.actore eniʒ nō ꝓbāte reus abſoluitˀ.l.q accuſare.C.de eden.ꝛ.c.cum eccłia ſutrina in ſi.extra.de cā poſſeſ.ꝛ proprieta. Dato aūt ꝙ ꝓbaretˀ dictū dōnum Dominicuʒ ſoluiſſe dcm̄ precium pro ſua rata.nihilominus non appareret ꝙ dcā pecunia fuiſſet dicte plebis ſue eccleſie.

e ¶ Nā lʒ regulariter bona clerici ptineāt in dubio ad ſuā eccleſiā.tñ ſi hʒ aliūde ꝓuēta illa nō pertinēt ad eccleſiā ēt ſi illa q̄ſiuerit ex induſtria ſeu opera ſua:qꝛ illud qō plebanus ſeu alius clericus querit ex ſua induſtria cēſetˀ ꝓpriū ipſius q̄rētis ꝛ nō ſue eccleſie:vt ē expreſſuʒ in.c.relatū el ſecūdo ibi vł artificio aut doctrina puenerūt.de teſtamē.ꝛ ibi doc. notāt.ꝛ eſt tex.ēt in.c.qꝛ vos eodē titulo.vbi Hoſt. Pet.de peruſio dominus Anto.ꝛ Cardi.florē.ꝛ Imo.hoc firmāt. ſi itaqʒ peruenerūt ex induſtria vel aliter nō contēplatione eccleſie nō cēſentˀ q̄ſita eccleſie nec ad eccleſiā ſpectāt poſt mortē clerici.c.j.de ſucceſ.ab inteſta.ꝛ.d.c.reqſiſti.§.illud. ꝛ ſilr ſi ſunt redacta ex eius alijs redditibus.d.c.j. de pec. cleri.a ꝯ̄rio ſenſū.ꝛ habetur in.d.c.cum in officijs.ꝛ in alijs iuribus ſupra adductis.cum igitur dictus dōnus Dominicus haberet induſtriam ex qua ſuperlucrabatˀ.vt deducitur in pūcto ꝛ etiaʒ habebat redditus aliaꝝ eccleſiarum ſi dicte pecunie fuerūt redacte ex ſua induſtria vel ex fructibus aliarum eccleſiarū nō pertinet ad dictā eccleſiā plebanatam.ſi autē nō probatˀ vñ peruenerint prout eſt veriſimile ꝙ directo probari nequeat.ꝛ tunc licet in dubio ꝛ alio non docto cōmunis ſententia docto.in dcā auc.licentiā.ꝛ in.d.c.quia vos.ꝛ in.d.c.cum in officijs.ſit ꝙ preſumptio ſit pro eccleſia lʒ poſſet attentari aliud eſſe in eccleſia commēdata: quia dicta auc.licentiā ꝛ ſimilia loquūtur in eccleſia que hʒ proprium titulū non in eccleſia cōmendata.tamē in hoc nō inſiſto ꝛ eſt aduertendum ꝙ etiam expenſe que veriſimiliter fuerunt neceſſarie ꝛ oportune pro victu ꝛ aliis indigentijs ipſius clerici ſunt detrahende de redditibus eccleſie:qꝛ ptinent ad onus eccleſie.c.cum ſm apoſtolum.de prebendis.ꝛ xiij.q.ij.de his.ꝛ prima ad corinth.ix.c.ꝛ Ioan.an.ꝛ Imo. in.d.c.cum in officijs.

f ¶ Et ideo cū dictus dōnus Dominicus deſeruiret dicte eccleſie plebanate debebat inde recipere alimēta ꝛ victum iuxta.d.c.cum ſm apoſtolū cum concordantijs:ꝛ prout audio redditus dicte plebis erāt tenues. ꝛ fortaſſe non ſufficiētes pro ſupportandis expēſis neceſſarijs ꝛ oportunis dicto donno dominico. Reſtat ꝙ dicte pecunie non p̄ſumantˀ veriſimiliter proueniſſe ex redditu dicte eccleſie ſaltem ex toto ſed potius aliūde.ꝛ maxime cū poſſeſſio ſit apud reos

conuentos

conuentos. Et in dubio pro poſſeſſore iudicãdũ eſt vt iu-
ribus vulgaribus. iõ poſſeſſores ſi a dicta eccleſia ꝯuenient
debebũt abſolui. ex quo nõ apparet qđ vel q̃ntum fuerit de
pecunijs dicte eccleſie ſolutum. ⁊ ſnĩa debeat ferri certa. §.
curare inſti. de act. ⁊ C. de ſentẽtijs que ſine certa q̃nti. quaſi
per totum. ⁊ qñ ſunt iura ꝑtium dubia reus venit abſoluẽ-
dus: ex regula cũ ſint partium in. vj. cum concor.

g ¶ Corroborant. ſ. dicta: q2 dicti vẽditores fortaſſe nõ ha-
bebant dñium dicti molẽdini ꝓut ꝯiectura ſumi põt. ex eo
q2 noluerũt teneri de euictione ſꝫ de ſuo dato ⁊ facto tãtũ
⁊ etiam ex bulla poſtea impetrata per vltimos emptores. ex
cuius tenore. ⁊ ẽt ex tenore primi inſtrumẽti deprehẽdit ꝙ
dicta bona fuerũt cõitatis aſiſij ⁊ cõceſſa ꝑmo vẽditori per
quẽdã qui tũc tpis dominabat dicte cõitati adeo ꝙ conceſ-
ſerat rẽ nõ ſuã ſꝫ rẽ cõitati ſibi ſubditi: illõ aũt ꝯſtat ꝙ ſi ec-
cleſia vult vẽdicare dictũ molẽdinuꝫ ꝓ dcã rata hꝫ probare
dominũ vẽditoris: q2 ſi vẽditor nõ erat dñs nõ poterat illõ
trãſferre in emẽtẽ nec in eccleſiã. l. traditio. de acq. rerũ do.
⁊ l. nemo plus iuris. de reg. iur. nõ. n. ſufficeret ꝓbare ꝙ vẽ-
ditor poſſidebat ex quo dñium ꝑncipaliter deducit ⁊ maxi
me ꝓbãdo poſſeſſionẽ de p̃terito nõ de p̃ſenti iuxta no. per
Bar. in. l. qđã in ſuo. ff. de ꝯdi. inſti. ⁊ ſi vellet intẽtare publi-
cianã haberet neceſſe ꝓbare ꝙ dictus dõnus Domi. poſſe-
diſſet ⁊ nõ dictus Chriſtophorus. cuius noĩe emit.

h ¶ Quia quaſi dñiuꝫ ex quo cauſat publiciana reqrit tradi-
tionem poſſeſſionis. ⁊ ſic poſſeſſioneꝫ fuiſſe apud eũ q intẽt
ex publiciana ꝓut reqrit in vſucapione. l. j. ⁊ l. eũ q in ꝑnc.
⁊ l. traditionẽ ⁊ l. quecũq3 cauſe. ⁊ quaſi ꝑ totũ. ff. de publi.
⁊ inſti. de act. §. alie. ⁊ lꝫ eccleſia ſit ꝑuilegiata vt in ea tranſ-
ſeat dñium abſq3 traditione vt in. l. fi. C. de ſac. ſan. eccle. tñ
non eſt ꝑuilegiata vt ſine poſſeſſione querat quaſi dñium.
nã quaſi dñium querit ea p̃ſcia cã: q2 is q poſſidet tit. ⁊ bo-
nafide. ⁊ incipit vſucapere cẽſet quaſi dñs adeo ꝙ ſi poſtea
cadit a poſſeſſione vẽdicat illã rẽ quaſi prius vſucepit: vt di-
cit tex. in. d. §. alie. hinc eſt ꝙ q nõ põt vſucapere nõ hꝫ pu-
blicianã ⁊ ecõuerſo q vſucapiebat a poſſeſſione cecidit pu-
blicianã hꝫ. d. l. eũ qui. i ꝑn. ⁊ d. l. traditionẽ. ⁊ d. l. quecũq3
ſed ſine poſſeſſione nõ ꝓcedit vſuca. l. ſine poſſeſſioe. ff. de
vſuca. ⁊ c. ſine poſſeſſione. de re. iur. in. vj. merito ſi eccleſia
nõ poſſedit nõ potuit vſucape. ⁊ ꝓpterea nõ q̃ſiuit ſibi pu-
blicianã ꝓut in ꝓprijs terminis firmant Joã. an. dñs Ant.
flo. Jmo. ⁊ Panor. in rubrica extra de conſue. Spec. in titu.
de locato. §. nunc aliqua. ver. quinquageſimooctauo. ⁊ bal.
in. d. l. fi. C. de ſacroſan. eccle.

i ¶ Et idẽ generaliter ꝙ titulus habilis ad tranſlationẽ do-
minij ſine poſſeſſiõe nõ ſit habilis ad cauſandã publicianã
firmãt Bar. ⁊ Bal. in. l. j. ff. de publi. ⁊ bal. in. l. ſiue aut. §. ſi
duobus. eod. ti. nec ob. l. clauibus. de ꝯtrah. emp. iuncta. d. l.
quecũq3 in ꝑn. q2 reſpõdẽt. d. Ant. Jmo. ⁊ Panor. in. d. ru-
brica de cõſue. ꝙ regula. d. l. clauibus. dꝫ intelligi dũmodo
interueniãt alia reqſita ad vſucapiẽdi cõditionem, prout eſt
poſſeſſio. d. regula ſine poſſeſſione in. vj. ſm eos. Jteꝫ vltra
eos ſi emptio eſt malafide facta dño: q2 emptor credebat vẽ-
ditorẽ nõ eſſe dominũ ſi poſtea tempore traditionis ſciebat
dominũ cui dubiũ ꝙ dñium querit dicto emptori. ⁊ tamen
ſi eſt facta a non domino queritur quaſi dominium ſeu pu-
bliciana. d. l. eum qui. §. fi. ⁊ dicit Panor. ꝙ iſta opi. eſt ve-
riſſima. ſi tamen vendens vel ſimilem titulum p̃ſtans ha-
beret publicianaꝫ illã abſq3 poſſeſſione trãſferret in eccleſiã
prout ⁊ dominium ſi illud haberet per no. per glo. in. l. cum
ſponſus. §. j. de pub. ⁊ in. l. ij. e. ti. ⁊ ita procedat opi. Jnno.
qui tenuit ꝙ ſolo titulo eccleſia querat publicianã: ꝓut di-
cunt. d. Anto. ⁊ Jmo. in. d. rubrica. ⁊ Flo. ibi dicens ꝙ idem
voluit Bal. in. d. l. fi. de ſac. ſan. eccle.

k ¶ Reſtat itaq3 ꝙ dicta eccleſia non habet publicianaꝫ ſi di-
ctum molendinũ fuit poſſeſſum per Chriſtophorum. ⁊ non
per dictũ dõnum Dominicũ: quinimo videtur poſſe atten-
tari ꝙ etiam ſi dictus donnus Dominicus poſſediſſet no-
mine proprio nõ queſiuiſſet ſue eccleſie publicianam. nam
licet ſit ſpecialiter ſancituꝫ ꝙ res empta ex pecunia eccleſie
per ſuum rectorem efficiatur ipſius eccleſie. tamẽ nõ eſt ſan-
cituꝫ ꝙ eo caſu poſſeſſio queratur ipſi eccleſie: licet p recto-
ctoreꝫ poſſideatur nomine proprio. q2 huiuſmodi iura exor-
bitantia non extenduntur. l. ius ſingulare. ⁊ l. ꝙ vero cõtra
de legibus. ⁊ regula que a iure communi exorbitant in. vj.
nec poſſeſſio habet aliquid cõmune cũ proprietate. l. natu-
raliter. §. nihil cõmune. de acqui. poſſeſſione. ⁊ iõ non que-
ritur ipſo iure poſſeſſio his caſibus qbus ipſo iure queritur
dominium. l. cum heredes in principio de acquirenda re-
rum dominio. ⁊ l. ſi ager cum ſua glo. de rei vendi. ⁊ in pro-
prijs terminis eccleſie patẽt ex his que habentur in. d. l. fi.
de ſacroſan. eccleſijs. ⁊ in dicta rubrica. de conſuetu. ⁊ di-
ctis ſupra. Licet enim nõ loquantur quando rector eccleſie
poſſideret. tamẽ ſatis eſt ꝙ volunt ꝙ ius ſpecialiter diſpo-
nens ꝙ dominũ queratur eccleſie nõ extendit vt eo caſu q̃-
ratur poſſeſſio. ⁊ ideo ad propoſitum noſtrum licet iura di-
ſponãt ꝙ ſi rector eccleſie emit nomine ꝓprio de pecunia
eccleſie queratur ipſi eccleſie dominium ſalteꝫ vtile non ſe-
quitur propterea ꝙ queratur poſſeſſio. ⁊ ſi non querit poſ-
ſeſſio non queritur publiciana per predicta.

l ¶ Preterea publiciana nõ ſolet cõpetere ꝯ aliũ titulo poſ-
ſidẽtẽ: vt eſt tex. notabilis in. l. ſi ue autẽ. §. ſi duobus. ff. de
publi. ergo dicta eccleſia nõ valeat intẽtare publicianã ꝯ di-
ctos poſſeſſores qui habent titulũ emptiõis quẽ habẽt nõ
ſolũ a chriſtophoro vendẽte: ſꝫ etiã roboratũ a ſede apoſto-
lica. ⁊ p̃dicta ẽt militãt ſi intemptaret hypothecaria: q2 hy-
pothecã nõ cõſtituit niſi dominus vel quaſi dominus. l. ſi
rẽ alienã. ff. de pig. act. ⁊ l. aliena res. e. t. ⁊ l. p̃diũ. ⁊ l. fi. C. ſi
res alie. pig. data ſit. ⁊ ideo ſi vẽdẽs nõ ꝓbat dominus nõ
potuit ꝯſtituere hypothecã nec ẽt dictus dõnus dominic⁹
qui ſi emit de pecunia eccleſie nõ q̃ſiuit dominiũ ſi ille nõ
erat dñs nec quaſi dñium ſi nõ poſſedit ipſe ꝑ ſupradicta.
Et ſi poſſedit fuit in dolo ⁊ malefide volendo fraudare ec-
cleſiam. iõ nõ p̃ſcribit nec habet publicianã. d. l. eũ qui. §.
fi. cũ ſi. Jtẽ ſi hypotheca ꝯſtituit a quaſi dño nõ põt inten-
tari ꝯ titulo poſſidẽtẽ cũ illõ quaſi dominiũ nõ poterat de-
duci ꝯ titulo poſſidentẽ per. d. §. ſi duobus. nec vr̃ ꝙ poſſit
quis plus iuris in aliũ trãſferre ꝯſtituendo hypothecã q̃
ipſe cõſtituens haberet. arg. d. l. nemo plus iuris. de re. iu.
⁊ ꝓbat quaſi in ꝓprijs terminis in. l. ſi ab eo. ff. de pig. ⁊ fa-
cit. l. gregie. §. cum pignori. ⁊ l. lex vectigal. e. t.

m ¶ Poſſet inſuper attentari ꝙ lꝫ quãdo eccleſia vel alius
eius nomine emit rem querat dominiũ ſine poſſeſſiõe per
d. l. fi. Jtẽ quãdo rector emit noĩe proprio vel alieno. de pe-
cũia eccleſie ⁊ poſſeſſionẽ queſiuit dominiũ q̃rat ipſi eccle-
ſie per dcã. ſ. q2 dictis caſibus vnũ ſolũ ſpeciale militat ſꝫ
qñ rector emit noĩe ꝓprio ⁊ nõ queſiuit poſſeſſionẽ. ⁊ nõ
apparet cuius pecunia ſoluerit p̃ciũ eccl'ia. tũc nõ q̃rat do-
miniũ vl' quaſi dominiũ. q2 tũc cõcurrẽt fauore eccl'ie plu-
ra ſpecialia vnũ ꝙ querat dominiũ vel quaſi dominiũ ſine
poſſeſſiõe ꝯ. l. traditionibus. C. de pac. ſecundo ꝙ emptum
per alium nomine alieno de pecunia eccleſie. queratur ec-
cleſie contra regulam. l. ſi ex ea pecunia. C. de rei vendi. ⁊
l. j. C. ſi qs alteri vel ſibi. ⁊ l. ſi patru⁹. C. cõmunia vtri. iud.
Tertio ꝙ ſi non apparet vnde pecunia prouenerit ad ma-
nus rectoris eccleſie. ⁊ ſic per euꝫ expoſita in emptionẽ pre-
ſumatur fuiſſe de bonis eccleſie. cum regulariter ei qui ali-
quid dicit incumbat onus probandi. l. ei qui dicit. ff. de pro-
ba. ⁊ l. actor qđ aſſeuerat. C. de proba. cum ſimilibus.

n ¶ Hinc dicebat bar. i. l. ſi tibi. x. milia in ꝑn. ff. de pac. qđ lꝫ
hodie nudo pacto perficiat donatio. l. ſi quis argẽtũ. C. de
dona. ⁊ §. ꝑficiunt inſtitu. e. t. tamẽ ſi nõ exprimit cauſa do-
natiõis qñ aliquid ꝓmittit ẽt ſi ſumus in caſu quo extãte
ſtipulatiõe preſumeret donatio ⁊ valeret: tamẽ ne cõcurrãt
duo ſpẽalia ꝯ. l. j. cũ ibi no. C. de dotis promiſ. l. ꝙ ex pacto
nudo ſeu ꝓpter pactũ nudũ oriat actio. de iure ciuili cõtra.
l. legẽ. C. de pac. ⁊ l. iuriſgentiũ. §. ſed cũ nulla. ⁊ §§. ſeq. ff. e.
ti. Et ꝙ donatiõis cauſa p̃ſumat nõ ꝓcedit tũc ſpecialitas.
d. l. ſi quis argentum ſm eũ. ⁊ idẽ voluerunt Ray. Bald. ⁊
Ang. in. d. §. ſed cum nulla ⁊ ſeq. ⁊ bal. in. l. ſi pacto quo pe-
nam. C. e. ti. ⁊ Saly. in. d. l. legẽ quorum permaxima eſt au-
ctoritas. ſimiliter ergo non concurrant fauore eccleſie tot
ſpecialitates: nec etiam due ex eis ſm dictam ſententiã pre-
fatorum docto. ⁊ ſm hoc ẽt ſi ipſe dõnus Dominicus emiſ-
ſet ⁊ poſſediſſet ⁊ ſoluiſſet ipſe pecuniam. ⁊ res fuiſſet in do-
minio venditoris. ⁊ hec omnia probarent: tamẽ ſi nõ ꝓba-
retur ꝙ pecunia fuiſſet de bonis eccleſie: lꝫ p̃ſumatur ceſ-
ſaret ſpecialitas predicta ꝙ queratur eccleſie eo q2 empta
de pecunia eccleſie cum illud nõ cõſtet niſi per preſumptio-
nem prout ceſſat in ſimili ſpecialitas. d. l. ſi quis argentum
ſi cauſa donationis non probatur niſi per preſumptionem
ſm dictam theoricã doc. Licet autem hoc vltimum qñ oĩa
alia docerentur niſi vnde pecunia obueniſſet nõ auderẽ fir-
mare: tamen q2 plura alia deficiunt arbitror rem claram ex
alijs pluribus ſupra adductis. per que apparet reſponſum
ad omnia in contrarium adducta. Laus deo.

¶ Donās dimidiā ſuorū bonoꝝ an cēſeaꝛ illā donare de ducto ere alieno. ⁊ an filie teſtatoris q̄ reliq̄ oīa ſua bona di cto donāti poſſint petere ſupplemētū legitime. ⁊ an dona tarius volēs ſuccedere ab inteſtato donāti teneaꝛ bona ſibi donata cōferre alijs ab inteſtato ſuccedētibus.

¶ Conſilium cclxxxix.

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ¶ Circa primū ꝯſultatiōis articulū ꝑmutādū ē ꝙ qñ aliquis ꝑ ꝯtrū cōcedit alte ri bona ſua itelligiꝛ ꝺducto ere alieno. l. ſub ſignatū. §. bōa. ī ver. ſi. ⁊. l. mulier. de iur do. ⁊ fundaꝛ illa diſpō i vi ꝟboꝝ: q2 bōa naturaliꝛ ſumpta appel latiōe dicunꝛ. q̄ten9 habeāt vt iquit iuriſcōſult9 i. l. bonoꝝ appellatio. e. t. ⁊ i. l. iij. in pn. de bono. poſ. t. generali ⁊ ibi. Cy. bal. ⁊ Saly. i. l. tutores. C. ad. l. iul. de vi ⁊ Saly. i. l. eris alieni. C. de dona. ⁊ ī ꝯtrībus ita ſumunꝛ vt no. bar. in. l. pn cepſ bona. ⁊ i. l. ꝑprie. e. t. in beneficijs aūt ſumunꝛ aſrquis nō deducit es alienū: ſed ille cui bona cēcedunꝛ oīa nihilo deducto cōſequiꝛ: tamen ipſe ſubſtinet onus eris alieni: vt eſt tex. in. d. l. princepſ bona. ⁊ aſſignari ſolet ratio q2 in be neficijs latioꝛ fit interpretatio. l. fi. ff. de cōſti. prin. ⁊ in. c. q2 circa. de priui. itē pōt eſſe ratio q2 princepſ pōt trāſferre iu ra actiua. ⁊ paſſiua in alium per ꝯtrū nō poſſunt transferri l. hereditatem. ff. de dona. ⁊. l. ſi ſeruus cōis. §. meuij de ſti pu. ſer. prout hāc rōnem aſſignat Bal. in. d. l. tutores. Et iō debitoꝛ donare nō pōt iura paſſiua: q2 nō ſunt ſua ſed cre ditoris: vt no. Bal. in. l. ⁊ ſuū. §. ſi ante. ff. de pac. dicens cā eſſe rōnem illius tex. ad qō quidā ibi allegāt. l. rē in bonis. de acqui. re. do. ⁊. l. bonorum. §. in bonis. de ver. ſig. ad hoc etiam tex. in. l. item videndū. §. ſi. de pet. her. vbi diciꝛ q' vni uerſe res hēditarie ſiue iura ſiue corpora veniūt in petitio ne hēditatis. ſ3 ꝯſtat es alienū nō venire in petitiōe heredi tatis. ergo nō eſt hēditariū. ⁊ per ꝯſequēs nō erat defuncti.

b ¶ In vltimis autē volūtatibus. ſi bona oīa relinquunꝛ in terpretatio fit vt in beneficijs. ſ. ꝙ oia iura actiua ⁊ paſſiua transferanꝛ ⁊ nihil deducaꝛ. l. nā qō. §. ſi. cū. l. ſequentibus. ff. ad trebe. ⁊. l. vſufructus bonorū. de vſuf. leg. ⁊. l. quotiēs. §. ſi. de vſuf. ſi vero relinquiꝛ pars bonorū. ⁊ tūc interpetra tur vt veniāt in legato ſeu fideicommiſſo res ſingulares de ducto ere alieno. l. nō amplius. §. cū bonorum. ⁊. l. ſeq. ff. de leg. j. ⁊. l. ſi quis ſeruum. §. ſi. cum. l. ſe. de leg. ij. ⁊. l. generali. §. ſi. ⁊. l. ſi. de vſuf. leg. ⁊ in eis per bar. ⁊ per doc. maxime in d. l. non amplius. §. cū bonorū. ⁊ in. d. l. ſi quis ſeruum. §. ſi. vbi ēt glo. in caſu autem nr̄o vr̄ duplici capite vr̄ ꝙ detrahi debeat es alienū primo. ꝙ ſumus in ꝯtrībus ſecundo q2 nō oia bona ſ3 pars bonorū ē ꝯceſſa. ⁊ inſuper ſi bona ſumerē tur ꝑut ſumunꝛ in. d. l. pncepſ bona. ⁊ in. d. l. nā qō. §. ſi. ⁊ ī l. cogi. e. t. quo ad intentū noſtrum reſultaret idem effectus. nā l3 dcā dña Frācīſca dimidiā omniū ſuſciperet: tñ teneret ſoluere es alienū qō fere in idē redūdaret.

c ¶ Tamē vr̄ ea rōne nō deducendū es alienū q2 quando re linquunꝛ vel donantur res ſingulares ſeu vnaqueqꝫ res vꝰ pars vniuſcuiuſqꝫ rei: nō ꝺduciꝛ es alienū ꝑut q2 nō ſequi tur res ſingulares es alienū. l. j. §. ſi heredes. ff. ad trebe. ⁊. l. cogi. §. inde queriꝛ eo. ti. ⁊. l. ſi. de vſuf. leg. quinimmo ſi con cediꝛ alicui dimidia bonoꝝ mobiliū ⁊ immobiliū nō dedu citur es alienū prout determinat bar. in. d. l. ſi. de vſuf. in ca ſu autē nr̄o videnꝛ donate ſingulariter ipſe res: prout de notat illud verbū ſingulorum in ver. oia ⁊ ſingula qđ eſt di ſtributiuū. vt. l. hmōi. §. quibus ita. ⁊ ibi notaꝛ. de le. j. ⁊ per Jo. an. in. c. in cauſis. de elec. ad hoc tex. ⁊ notata per glo. ⁊ doc. in. c. vt circa. de elec. li. vj. ⁊ per bal. in. l. ij. C. de proba. ideo non ſolū bona in vniuerſo ⁊ collectiue: ſ3 ēt ſingulari ter cuncta cēſentur donata pro dimidia. ergo quatenus ſin gule ſunt res donate nō detrahaꝛ ex eis es alienū.

d ¶ Quod ⁊ dicendū vr̄ alia ratione q2 dictus Geminianus non donauit dimidiam omnium bonorum ita in vniuerſo: ſed dimidiā oium bonoꝝ mobiliū ⁊ immobiliū. ⁊ ſic verbū bonorū nō ſumiꝛ generaliter pro in caſu. d. l. ſubſignatum. §. bona. d. l. bonorū. j. ⁊. d. l. propter. ⁊. d. l. nō amplius. §. cū bonoꝝ. ⁊. l. ſe. ⁊ in. d. l. ſi quis ſeruu3. §. ſi. ⁊ ſe. ⁊. d. l. generali. §. ſi. ⁊. l. ſi. eo. ti. ⁊ in. l. papinianus. §. quarta. ⁊ in multis iu ribus que adducuntur: ſed reſtringiꝛ per adiectius mobi liū ⁊ immobiliū nec ſub illo verbo bonoꝝ cōprehenduntur hoc caſu iura ⁊ actiōes q̄ nō veniūt appellatiōe mobiliū ⁊ immobilium. l. a diuo pio. §. in venditione. de re. iud. ⁊. l. ꝗ tuberonis. §. in peculio. ff. de pecu. ⁊ not. in. l. mouētiū. ff. de verbo. ſig. ⁊ ꝑ Bar. in. d. l. ſi. de vſuf. lega. ſ3 ponunꝛ in dcā donatione vt ſpecies diſtincte: q2 de iuribus ⁊ actionib9 im mediate ſubdiꝛ mediāte copula ſeu pūcto qui habeꝛ pro co pula. l. triplici. de vb. ſig. ⁊ pluries in dicto inſtrumēto do nationis ponunꝛ hec verba dictoꝝ bonoꝝ ⁊ iurium. ⁊ po nunꝛ vt diuerſa ꝑut eſt de natura copule. vt no. per gloſ. in rubri. ff. de iur. ⁊ fac. igno. igiꝛ ſub dictis ꝟbis oium ⁊ ſingu loꝝ bonoꝝ nō veniūt iura ⁊ actiōes tm̄ bona mobilia ⁊ im mobilia ⁊ vbi donanꝛ vel leganꝛ bona mobilia ⁊ immobilia ſeu eoꝝ pars nō habeꝛ cōſideratio eris alieni: q2 cēſenꝛ res ſingulares relicte nō qđ vniuerſum ꝑut inquit Bar. in ter minis in. d. l. ſi. de vſufru. lega. Itē nec ſubſequētibus ꝟbis iuriū ⁊ actionū nō vr̄ venire es alienū: tu3 q2 dictus Gemi nianus dicit ſe donare medietate iuriū ⁊ actionū ⁊c. Sed arctare ad ſubeūdū nō eēt donare qō eſt bñficiū cōferre. c. j. ⁊. c. cū dilecti. de donationibus. ⁊ donū dare. l. ſenatus. §. j. de donatione cā mortis ⁊ liberalitatē exercere ſ3 quē one rare ere alieno nō eſt liberalitatis nec eſt bñficiū nec ē doni datio. merito donatio medietatis iuriū ⁊ actionū intelligiꝛ de actionibus ⁊ iuribus actiuis nō paſſiuis.

e ¶ Quod ⁊ vr̄ ex eo q2 ſubdiꝛ q̄ ⁊ quas dictus donatoꝛ h3 tenet ⁊ poſſidet: ſ3 iura ⁊ actiones nō habenꝛ a debitore: ſ3 a creditore ꝑut habetur in. d. §. ſi ante. ad hoc dicta. ū. circa principiū qō ⁊ ꝓbaꝛ q2 actio ē ius ꝓſequēdi ꝙ cuiqꝫ debeꝛ in ſi. i. de act. in prin. ſ3 ius ꝓſequēdi h3 creditoꝛ q agere pōt non reus qui nō perſequiꝛ ſ3 defendit ab alio qui eū ꝓſe quitur. l. j. C. de edē. ⁊ eſt notiſſimum. ideo ſub dictis verbis non comprehendanꝛ actiones paſſiue. ⁊ ideo non habeatur hoc reſpectu conſideratio eris alieni. ex quo infertur ꝙ cē ſentur ſigillatim donata mobilia ⁊ imobilia ⁊ iura ⁊ actio nes actiue competentes donatori. Et ideo prout ſi fuiſſent donata ſola bona mobilia ⁊ imobilia nō detraheret es alie num. ⁊ ſi fuiſſent donata ſola iura ⁊ actiones actiue ſeu pre dictoꝝ medietas ſeu alia quota nō venirēt actiones paſſiue nec haberetꝛ conſideratio eris alieni. argu. d. §. ſi hēs. ⁊ que ſupradicta ſunt. Ita ⁊ ſi ſimul ⁊ mobilia ⁊ imobilia ⁊ iura ⁊ actiones ſigillatim vno cōtextu ſunt donate nō habeaꝛ cō ſideratio eris alieni: q2 eade3 vr̄ ratio. ergo ⁊ idē ius. l. illud ad. l. aq. ⁊. l. a titio. de verbo. oblig.

f ¶ Tertio idem deduciꝛ quoniā bona intelliguntur dedu cto ere alieno nō trāſiđdu3 ēt vbi alſo ex ſolo titulo trans ferretur: puta ſi legatur pars bonoꝝ: q2 tunc nō transferꝛ dominiū. l. ſi quis bonoꝝ. ff. de legatis primo. prout ibi no tant Cy. Bar. Bald. ⁊ Ange. ⁊ Bal. ⁊ Pau. de caſt. in. d. §. cum bonoꝝ. ⁊ ide3 vr̄ ibi velle Raph. cuma. ⁊ eſt cōmunis opinio: licet dicaꝛ Bar. aliud voluiſſe. in. d. §. cū bonoꝝ. ⁊. l. ſequenti. ⁊ Imo. ibi aperte contrarium tenuit: ſed prout alſo dixi legendo ibi Bar. nō vr̄ fuiſſe contrarius nec motiuum Jmo. viget nō eſt admodo inſtādum q2 non eſt in hoc ma gna vis latio fit ad ꝓpoſitum. hanc eſſe communem ſenten tiam. ⁊ ea eſt ratio q2 es alienum diminuit vniuerſum patri monium. l. fideicōmiſſum. §. tractatum. de iudicijs. iō dimi nuit legatum partis bonoꝝ. d. §. cum bonoꝝ. neſcitur aut ꝑ quota parte. iō impediꝛ tranſlatio dominij partis incerte. ⁊ ea de cā deuenitur ad preſtationem extimationis. d. §. cum bonoꝝ. ⁊. l. ſeq. ꝑut aūt nō trāſferꝛ dominiū. ita nec poſſeſ ſio vr̄ poſſe queri rōne dicte incertitudinis. ſ. bonoꝝ dedu cto ere alieno: q2 ratione incertitudinis impediꝛ poſſeſſio l. iij. §. incertā. ⁊. l. locus incertus. de acqui. poſ. ſ3 dictus do natoꝛ conſtituit ſe precario nomine donatarie poſſidere di ctam dimidiam bonoꝝ donatoꝝ. ergo nō vr̄ velle ꝙ dimi nuatur per es alienū. q2 et quo vult poſſidere ꝑcario bona donata. ⁊ illa nō pñt poſſideri ⁊ ſi diminuerenꝛ propter es alienū rōne incertitudinis vt premiſi. ideo vr̄ velle ꝙ bona ipſa nō diminuanꝛ ꝑp es alienū. nā qui vult vnū vr̄ velle oē id ſine quo non pōt ſtare id qđ vult. l. illud. de acqui. here. l. ad rē mobilē. ⁊. l. ad legatū. de ꝑcu. cum ſi.

g ¶ Licet aūt iſte ſubtilitates ⁊ ꝟboꝝ cauillationes videanꝛ plurimū vigere ⁊ difficiꝛ appeat ſolutio tñ diligēter ꝑcru tando ⁊ veritati ⁊ realitati iuſtitie inherendo ꝯtrā prem arr bitroꝛ iuri magis cōſentaneā. nā aduertēdum eſt ꝙ natura lis. ⁊ ꝓpria ſignificatio ꝟbi bonoꝝ ē ꝙ ſignificet bona quā tenus cōmodū afferūt. ⁊ ſic q̄tenus ſupeſt deducto ere alie no. d. l. ꝑprie. ⁊. d. l. bono. de verb. ſig. ⁊. d. l. ſubſignatum. §. bona. ciuilis aūt ſignificatio ꝟbi bonoꝝ eſt ꝙ cōprehendat es alienū ⁊ nō detrahaꝛ. l. bonoꝝ lultima eo. titu. ⁊. l. bona. de bono. poſſeſ. ⁊. d. l. princepſ bona. ⁊. d. l. nam qđ. §. fine. ⁊. l. cogi

τ.l.cogi ad treb.τ.d.l.bonoꝝ in fi. Et ió nó recedédo a verbis nó vꝫ ꝙ vbū bonoꝝ in dcā donatióe positū nó patiaꝛ ciuilē nec nālē significatióeꝫ ciuilē qdē τ in ppꝛijs ꝯ casu commode pati nó pót ea róne qꝛ debitoꝛ nó pót i passiua actioneꝫ cedere put.ō.deductū ē:lꝫ possꝫ pati eo mó quo in.l. hereditaté de dona.ſ.virtualiter ꝯueniēdo ꝙ donataria dimidiá oium ꝯsequereꝛ:tñ artareꝛ subire onus eris alieni ꝑ ea dimidia:lꝫ magis ꝓpꝛie patiaꝛ nālem significationē ſ.ꝙ donet dimidiá bonoꝝ que hꝫ nó aūt cēseꝛ hēre nisi ꝗtum valent deducto ere alieno.d.l.pꝛopꝛie.τ.l.pꝛope modum. eo.ti.τ.d.l.bonoꝝ.i.ideo non recedendo a pꝛopꝛia vi verbi bonoꝝ ddm est haꝫeri ꝯsiderationem eris alieni:nec a verbis τ eoꝝ significatione vbi de mente nó ꝯstat est recedendum.l.non aliꝰ de lega.iij.l.j.ſ.fi is qui nauem de exer.siue itaqꝫ sint bona mobilia siue immobilia siue alia vꝫ ꝙ nó debeant dici bona nisi quatenus commodū afferant vt dictio iuribus nó detrahaꝛ es alienū cū es alienū vniuersuꝫ patrimoniū minuat.d.ſ.tractatū τ faciat nó deberi integras res d.ſ.cū bonoꝝ cuꝫ ibi no.τ hoc respectu censeatur singulas res in relicto deductas diminuere vt ibi ita τ diminuaꝛ donatióeꝫ bonoꝝ mobiliū τ immobiliū ne a vbis discedamꝰ.

b ¶ Et lꝫ bar.i.d.l.fi.de vsuf.le.ꝯtrā dicat qñ legaꝛ dimidia bonoꝝ mobiliū τ immobiliū:tñ nihil allegat τ ró sua nó tantat:lꝫ.n.appellatióe bonoꝝ mobiliū τ immobiliū nó veniát actióes put ipse dicitꝛ put.ō.dictū ē tñ nó sequiꝛ ꝙ pp es alienū nó minuaꝛ legatū.nā i terminis.d.ſ.cū bonoꝝ.τ.d.l si qs seruū.ſ.fi.τ filibꝰ nó veniūt actióes passiue nec dꝛ relictū vle iuxta.d.l.cogi.ſ.ide qrit.τ ꝙ ibi ꝑ bar.τ doc.τ tñ minuiꝛ pp es alienū. Nec talē legatariū sequiꝛ es alienū:qꝛ ipse nó teneꝛ subire onus eris alieni.Tñ i bonis eidē relictis cēseꝛ tátominus ꝗtū ē in ere alieno prout qñ testatoꝛ mádat restitui bóa deducto ere alieno seu deductis debitis τ legatis tūc ē legatarius seu fideicōmissarius singularis:τ ideo eū nó sequiꝛ es alienū:tñ diminuit eiꝰ relictū vt verba sonát put hec habenꝛ i.d.ſ.ide qrit.ita τ qñ relinquiꝛ po bonoꝝ nó cópꝛehenduntur iura τ actióes passiue:nec tale onꝰ eris alieñi legatariū sequiꝛ nec pót ipse ꝯueniri lꝫ heres a creditoꝛibus pꝛout habeꝛ per omnes in.d.ſ.cū bonoꝛum τ in.d.l.si quis seruuꝫ.ſ.fi.τ alꝰs in.d.l.mulier bona.τ in.d.l.subsignatum.ſ.bona.pꝛout etiam alꝰs contingit in succedēte in legittima.l.papinianus.ſ.quarta de inofficioso testamēto.τ per gl.in.l.cum a matre.C.de rei vend. Et tamē es alienum minuit τ tale relictum τ legittimam vt dictio iuribus. Non ergo videtur inferri non est relictum vniuersale τ nó cópꝛehendunꝛ iura τ actiones passiue ergo nó minuiꝛ pp es alienū:ió ratio Bar.nó vꝫ ꝯcludere nec legē allegat τ generalitas.d.ſ.bona.τ.d.l.pꝛopꝛie.τ.d.l.pꝛope modum faciunt contra eius dictum.

i ¶ Et si quis dixerit bar.loquiꝛ quádo nó veniūt in relicto iura τ actióes non solū passiue sed nec actiue pꝛout in casu suo ꝯtingit:nó aūt loquiꝛ qñ nó veniūt iura passiua veniūt tñ iura actiua pꝛout ꝯtingit in iuribus.ō.allegatis rñdeꝛ ꝙ relictum iurū actiuē nó facit relictum eē vniuersale vt aperte pꝛobaꝛ ex notatis ꝑ bar.τ Jmo.in.d.ſ.inde queriꝛ.τ per bar.in.l.titius.eo.ti.τ euidenter apparet ex d.ſ.cū bonoꝝ.τ clarius in.d.l.si quis seruū.ſ.fi.τ ibi ꝑ bar.τ doc.τ si nolumus a bar.recedere a quo nec ego libēter indecisiuis recederē rñsio ē plana.bar.n.nó loquiꝛ qñ sunt relicta bona mobilia τ immobilia τ iura τ actiones seu quota aliqua pꝛedictorum:lꝫ qñ ē relicta quota bonoꝝ mobilium τ immobilium τ fundat se qꝛ in relicto non veniunt iura τ actiones ergo ille casus est separatus a casu nostro in quo sunt donata nedum bona mobilia τ immobilia:sed τ iura τ actiones: ideo dictum Bart.a contrario sensu τ a róne dicti cessante facit pꝛo hac parte non contra per iura vulgaria.

k ¶ Nec ratio suadet ꝙ desinat esse dispositio vniuersalis lꝫ oēs species sub vniuersitate cópꝛehēse exprimanꝛ:si eni testatoꝛ instituit aliquē i oibus bonis mobilibꝰ τ imobilibꝰ iuribꝰ τ actióibus nemo dixerit eū nó esse vniuersaliter institutū dato ēt ꝙ aliꝰ sit simpliciter institutꝰ:quinimmo in institutióe vniuersali cómunis stilꝰ notarioꝝ ē dicere i oibus alijs suis bonis mobilibus τ imobilibꝰ iuribꝰ τ actióibus τc.talē heredē instituit nec quispiā vt arbitroꝛ attentaret ꝙ si testatoꝛ rogat heredem vt restituat omnia τ singula bona mobilia τ immobilia τ iura τ actióes nó censeaꝛ relictuꝫ vniuersale nec iura nec doc.videntur facere vim nisi vtruꝫ sint relicta omnia bona:an vero quota bonoꝝ nec faciunt vim vtrum sint specificate species bonoꝛum:an vero vnico verbo sint cópꝛehense:nec verisimilis mens ꝯhētiū facere solet in hoc vim:sed ad maioꝛē expꝛessionem solet fieri specialis dinumeratio τ a solitis bonū est argumētū.l.ꝙ si nolit.ſ.q assidua ꝯ edili.edi.l.si ꝑus de aqua plu.arcē.l.fi.C.de fideiu.ꝑ gl.τ bal.i.l.neqꝫ natales ē ꝓba.cū mulris similibus.

l ¶ Nec vbū vle distributiuū operaꝛ q dispó cēseaꝛ τ fit vlis vt ꝓbaꝛ i.d.l.titiꝰ.τ i.d.l.cogi.ſ.lꝫ τ si qs.nā dictio quicqd ē distributiuū τ tñ dispó cēseꝛ vlis ꝙ sit distributiuū ꝓbaꝛ in.l.fi.C.de impu.τ in.l.qui liberis.ſ.hec vba.ff.e.t.τ qó ꝑ bar.Bal.Ang.τ Jmo.in.l.hoc articulo de here.insti.τ per Bar.in.l.ex duobus.ſ.j de vul.τ pupil.τ per eum τ Jmo. in.l.si pater.j.e.ti.qui licet loquanꝛ in dictione quisquis:tñ idē in dictióe quicquid:nā eadē ē dictio nisi ꝙ diuersificāt in genere put q τ ꝙ vbū ergo distributiuū nó operaꝛ quin dispó cēseaꝛ vlis:ideo nó obstat illud vbū singuloꝝ qꝛ sit distributiuū facit qꝛ pariter dicunꝛ vniuersalia qcūqꝫ q libet quisquis quicqd singuli τ hmói q́ sunt distributiua put dictio ois quisqꝫ τ huiusmodi q́ sunt collectiua:ḡ nó designat quid vniuersalē cēseri lꝫ sit signū distributiū:ideo es alienū diminuat τ ꝯtcū τ legatū pte bonoꝝ factū τ ꝑ vba vniuersalia collectiua τ verba vniuersalia distributiua:nec obstat ꝙ iura actiua nó sunt expꝛessa sub vbo bonoꝝ qꝛ qñ disponiꝛ de pte bonoꝝ ēt ꝑ alia vba puta ꝑ vbū res es alienū minuit relictū vt d.l.fi.hꝫ vnā lecturaꝫ τ ibi bar.de vsuf.lega.τ idē ꝙ in vltima volūtate dicēduꝫ est in ꝯtractu ar.l.seruū filij. ſ.cū qui cyrograhū de leg.j.τ.l.si ex legati cā de verb.ob. cū ꝯcoꝛ.ꝯfert ad pꝛedicta qꝛ naturale ē ꝙ q sentit cómoduꝫ sentiat τ onus.l.ſm nām cum ꝯcoꝛ.ff.de reg.iur.ió rónabile eēt ꝙ donataria partis bonoꝝ sentiret ēt onus eris alieni si non per viā vt teneaꝛ ipsa ꝙ fieri nó pót per huiusmodi contractum sed quo ad effectum vt sic diminuaꝛ concessio vel ipsa satisfaceret seu satisfacienti pꝛo rata refunderet.

m ¶ Et possent verba ad hoc adaptari sumēdo vba illa iura τ actiones actiue τ passiue τ sic vniuersaliter cum pꝛecedant verba geminata vniuersalia que geminatio solet plurimum operari vt.l.balista cum ibi notatis.ff.ad trebe.τ per glos. in verbo omnia τ singula in.d.c.vt circa de elec.in.vj.τ per glos.in verbo datur in.l.liber homo.ſ.titius.i.de heredi. insti.Barto.in.l.si pater.j.de vulga.τ pupil.τ per Ang.in.l. stichum.ſ.stipulatio de verbo.ob.τ per Bald.in pace constantie in verbis cassenꝛ τ in irritū deducantur: nec obstat ꝙ dicit que habet tenet τ possidet.naꝫ pꝛopꝛie actiones nō tenentur nec possiendrur.l.iij.in pꝛin.ff.de acqui.pos tamen aliquo respectu etiam debitoꝛ dicitur possidere debitum:τ ideo pót cóueniri petitione hered.d.l.nec vllā alꝰs.l.etiam. ſ.itē a debitoꝛe.ff.de peti.here.τ alꝰs dꝛ quis habere id qó patiꝛ:nam vulgari sermone talis hꝫ tale debitum talem defectū talē moꝛbū hꝫ ita τ possumus dicere talis habet tale ius.s.aduersus se τ hoc operentur illa vniuersalia geminata.s.oia iura τ actióes.s.que hꝫ ꝑ se τ q́ hꝫ ꝯ se τ tūc hēret ꝯsultās intentum suū:nā lꝫ nó possent creditores agere contra donatariā hoc respectu tñ posset hrēs Geminiani agere ꝯ eā vt satisfaciat creditoꝛibus.d.l.hereditatem.ff.de dona. nec ob.ꝙ nó ē donare trāsferre onus qꝛ fatēdū ē ꝙ si solū onera transferenꝛ nó eēt donare:tñ si transferunꝛ bona cuꝫ bonoꝛibus τ onerībꝰ:tūc donatio τ bñficiū ꝯferꝛ τ ipe vniuersalitas dꝛ in donū τ bñficiū ꝯcessa vt pꝛobaꝛ in.d.l.pꝛinceps bona de vb.sig.τ in.d.l.hēditateꝫ de dona.ita hñ so casu.lꝫ veniāt effectualꝛ ēt onera tñ diceret ꝓpꝛie donatio ex quo longe plus cómodi affert ꝗ incómodi τ pꝛo hac interpꝛetatióe fundat ró maxie ineqlitatis euitáde inter liberos. nā inequalitas solet ꝑducere inuidiā.τ ꝯsiter maioꝛē magis inter liberos iter se ꝗ iter extraneos.l.cū opꝫ in fi.pꝛincipij.C. de bonisqꝫ lib.ió iura conanꝛ liberos pꝛo posse ad equalitateꝫ reducere.l.vt liberis.τ.l.illud.C.de col.τ.l.fi.C.cōmunia vtriusqꝫ iud.fi.n.dicta dña Francisca neptis haberet omnes res pꝛo dimidia nec subieret aliqó onus nec ꝑ viā detractionis τ diminutióis róne eris alieni nec per viā vt teneaꝛ donatori vel eius hrēdibus satisfacere ꝑ dimidia creditoꝛibus eēt magna inequalitas inter neptē τ filiā:ió equū ē eā dari interpꝛetationē vt modereꝛ dicta iniquitas disparitatis cā iuidie inter ipsas descendētes τ magis de mēte donātis q pꝛesumiꝛ sumopere etiā aliā filiā diligere iuxta.l.fi.i pꝛin.C.de cura.fur.τ.l.isti quidem.ff.q metus causa cum similibus. ita ꝙ nó est verisimile ꝙ voluerit tantam disparitatē inter filiam τ neptem inducere cōuenit itaqꝫ dicta interpꝛetatio τ menti iuris τ verisimili menti donantis τ non repugnat pꝛopꝛie vi verboꝛū ponderata pꝛopꝛia significatione verbi

bonoꝝ ſupra deducta merito am plectanda.⁊ maxime cū ſit benignioꝛ ar.l.benignius.ff.de legi.⁊ in hác ꝯcluſioné pót ét deueniri per aliá viá.ſ.ꝙ cenſeaſ donata dimidia omniū bonoꝝ ⁊c.vt ſic detrahaſ es alienū tanꝗ donatio dimidie vniuerſoꝝ bonoꝝ virtute vbis collectiui oium ⁊ bona quatenus reſtarent ſupra es alienū cenſeanſ ſingula ꝑ dimidia diſtributiue donata vt ſic ſalueſ vis verbi collectiui ⁊ vis verbi diſtributiui ⁊ quodlibet vbū ſtet in ſui virtute vt decet ⁊ ꝯſtat ꝑualere ⁊ magis debere ꝯſiderari nā verbi ꝑmo expreſſi ar.tex.l.ſi cóis ſeruus ita.ff.de ſtip.ſeruo.⁊ ꝙ p gl. ⁊ doc.in.l.nónunꝗ ad treb.⁊ p doc.in.c.qm̄ abbas de offi. deleg.facit ét.l.quotiēs in ꝓn.de vſuf.ideo magis ꝯſidereſ nā verbi collectiui oium ꝗ natura verbi diſtributiui ſingu loꝝ ſi h̄ reſpectu aduerſarenſ:ita ꝙ alteri eſſet inherendū pót ét adduci.l.quiſquis ⁊ ꝙ ibi p Bar.de le.iij.vbi dſ ꝙ vba ꝑcedentia magis influunt in ſequētia ꝗ ecótra ſꝫ ꝯ illā theoricaꝫ vrget tex.in.c.inquiſitioni de ap.alij tñ ſunt termini illoꝝ iuriū recte intuendo:id autē qḋ in ꝯriū dſ ꝙ es alienū nó ſequiſ ſundū ſeu res ſingulares ⁊ quādo donanſ res nó diminuunſ ꝓpter es alienū reſpondeſ ꝙ procedit qñ leganſ nominatim ipſe res nó veriſimiliter vel indefinite oia vel quota veriſimiliter rerū ſiue per ſignū veriſimile collectiuū ſiue diſtributiuū vt pꝫ ex ꝑdictis ⁊ per id qḋ hſ in.l.quot.§.ſi.ff.de vſuf.⁊ in.l.ſi peculium.ij.de pecu.leg.

n ¶ Deueniendo ad ſcdꝫ ꝯſultatióis articulū ꝑmittendū eſt ꝯſtat ꝙ filie dicti Danielis pñt petere ſupplemētū legitie: nā ꝯſtat ꝙ de iure cói tale ſupplemētū peti pót a filiabus q̄ ſunt a patre honorate in minus legitima p.l.omnimodo.⁊ l.ſi qñ.⁊.l.ſcimus.C.de inoffi.teſtō ét ſi ſint prohibite plus petere per tex.in.§.ceterū in auc.vt cū de appel.cogno.put per illū tex.notat Bal.in.d.l.ſi qñ.§.⁊ generaliter in ꝓn.⁊ in.d.l.omnimó in ꝓn.ver.vltimo q̄ro ⁊ qḋ p Jac.de bel.in d.§.ceteꝝ.nec ſtatutū in h̄ repugnat imo admittit ad ſucceſſioné filias dotatas ⁊ nó dotatas vna cum maſculis fortius itaqꝫ vbi nó ſunt maſculi vt in caſu nr̄o itaqꝫ nó opꝫ aggredi tritū ⁊ dubitabilé articulū an filia excluſa p ſtatutū ab inteſtato poſſit agere ad ſupplementū legitime nec ét in themate ꝑſupponiſ ꝙ dicte filie acceptauerint relicta eis facta in teſtō nec ꝙ quicꝗ refutauerint: ió nó ē neceſſē inſiſtere an cenſeanſ dicte filie ſibi ꝑiudicaſſe in ſupplemento legitie: lꝫ ét vbi acceptaſſent ⁊ refutaſſent nó facta mētione de ſupplemento legitime ſibi nó ꝑiudicaſſent per tex.ſatis apertū in.d.§.⁊ gñaliter.⁊ ibi circa ꝑncipiū hoc determinat Bal. ⁊ idē no.Ang.in.d.l.omnimodo.⁊ facit qḋ p illū tex.notat Gui.de cu.in.d.l.de his.ff.de tranſac.quē refert Bal.in.d. §.⁊ gñaliter poſt ſummariū:illa eniꝫ ꝓhibitio facta in teſtō nó operaſ ſed potius reijciſ quo ad ſupplementū legitime l.qm̄ in prioribus.C.de ioffi.teſt.⁊.d.§.ceterū.⁊ notat bal. in.d.l.omnimodo.d.ver.vlti.quero:ió acceptatio relicti facti cū illo onere nihil vlterius petendi nó ꝑiudicat per ꝑdicta clarū itaqꝫ eſt ꝙ legitima in bonis dicti Danielis integre eis debeſ ⁊ eis cópetit ius agēdi ad ſupplementū ⁊ pro tali ſupplemēto cópetit ꝯditio ex lege ꝑut poſt gl.in verbo exigere in.l.oimodo dicit bal.in.l.ſiquis filiū circa medium C.de inoffi.teſt.⁊ idē Bal.in.d.l.ſiquis ſuo ver.quero ergo quo iure poſt Odof.in.d.l.oimodo.⁊ idē no. Ange.in.d.l. oimodo in cóſi.mihi.lxix.incip.queriſ vtrꝫ ius agendi ad ſupplementū ⁊ Ricciar.⁊ Bar. de ſaly.in quodā cóſilio qḋ incipit in caſu ꝓpoſito viſo puncto ⁊ oēs tenent: ió dictus Geminianus erat debitoꝛ:ió dicta legitia vt es alienū diminuit dictā donationē per predicta:⁊ inſuper alia rōne qꝛ ſupplementū legitime ſit a lege ipſo iure vt eſt expreſſum in.d.l.ſcimus in prin.a ꝑncipio quidē cómutabiliter ſꝫ poſt acceptationē incommutabiliter vt dicit Bal.ibi ſicut alias ipſo iure tranſit dñiū rei legate in legatariū vere a die adite hereditatis cómutabiliter:ſed poſt acceptationē incommutabiliter.l.ſi tibi homo.§.cū ſeruus de leg i.⁊ alias falcidia ipſo iure reſecat.l.linea.margaritarū.ff.ad.l.fal.⁊ in.l.pe.C. eo.ti.ió pariter ⁊ fortius legitima inquit Bal.in.d.l.ſiquis filiū circa mediū:ió ſm quoſdā ſupplementū legitime petiſ petitione hereditatis ꝑut dicit bal.in.d.l.ſiquis in ſuo.⁊ in.d.l.ſiquis filiū circa mediū:idcirco cū ipſo iure fuerit facta repletio dicte legitime quatenus aſcendebat dictū ſupplementū legitime filiaꝝ nó erat in bonis dicti Geminiani ſed erat in bonis dictaꝝ filiaꝝ:ideo nó venit in dicta donatione facta dicte Franciſce id qḋ erat dictis filiabus a lege repletum ipſo iure:⁊ ſic integra legitima filiarum que eſt tertiā pars omnium bonoꝝ dicti Danielis ſi remanſerunt due filie prout dicitur in puncto in teſtamento autem fit mētio de quinqꝫ filiabus que ſi ſuperfuiſſent foret dimidia autem nouiſſima.C.de inoffi.teſtamen.

o ¶ Deſcendendū modo eſt ad tertiā exitationē vſ dicendū ꝙ dicta bona donata nó conferantur ex pluribus ⁊ primo qꝛ talis donatio videtur eſſe donatio cauſa mortis ex quo collata fuit donatio poſt mortē.l.ſeia cum ibi notatis.ff.de dona.cauſa mortis ⁊.l.ſeia.ff.de dote.preleg. itē ꝙ ſit deducitur qꝛ diſponit ꝙ ſit donatio interuiuos in caſu quo ipſe ipſam donationē reuocauerit ergo a ꝯrio ſenſu in caſu quo nó reuocauerit voluit ꝙ nó eſſet donatio interuiuos. ⁊ per ꝯſequens donatio cā mortis cū due tantū ſpecies donationis principaliter inueniantur.ſ.interuiuos.⁊ cā mortis: nulla enim donatio reperiſ que nó ſit interuiuos niſi ſit donatio cauſa mortis ad hoc.l.i.ff.de do.⁊.l. vbi ita donaſ de dona.cauſa mortis qḋ ⁊ perſuadetur qꝛ ſi voluiſſet donare interuiuos fruſtra dubitandū erat de reuocatióe ex quo itaqꝫ voluit ꝑuidere cuꝫ tot clauſulis ⁊ expreſſis cōuentionibus ꝙ nó poſſit mutata voluntate reuocari vſ ꝙ mens donantis fuerit nolle donare interuiuos:ſed cā mortis ne tot expreſſiones fuerint ludibrio poſite cū nullū verbuꝫ debeat interpetrari fruſtra poſitū ar.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c.ſi papa de priuileg.lib.vj.⁊ per Bal.in rub.C.de fide inſtru.qḋ ⁊ videnſ aperte demonſtrare illa verba inſtri ⁊ ex eo poſſe promiſſioné ipſaꝫ reuocari cū facta ſit poſt mortē:nā dicta vba declarant ꝙ dicta donatio erat ſui natura reuocabilis ergo donatio cauſa mortis non donatio interuiuos.

p ¶ Nec ob.l. vbi ita donatur.ff.de dona. cauſa mortis que vult ꝙ ét ſi expreſſe dicaſ ꝙ donat cauſa mortis ſi ſit pactū ꝙ nó ſit reuocabilis reddiſ donatio interuiuos ergo multo fortius reddaſ donatio interuiuos qñ nó ita ſpecifice exprimiſ ſed verba aliqua innuunt donationē mortis quoniā vſ reſponderi poſſe ꝙ.d.l. vbi ita donatur procedit quando paciſcitur ꝙ nullo caſu donatio reuocetur ⁊ ſic neqꝫ per reconualeſcentiā donatoris neqꝫ per preſentiā eiuſdē neqꝫ qꝛ prioꝛ decedat donatarius prout iſtis modis ſolent reuocari donationes cauſa mortis.l.nó omnis ſi cer.pet.⁊.l.ſi alienā §.marcellus.⁊.l.ſi mortis cā res donata.⁊.l.ſeq.l. ſenatus. §.⁊ ſic donari.ff.de do.cauſa mortis:ſi itaqꝫ fiat pactum ꝙ nullo caſu reuocetur tunc tranſit in donationē interuiuos ⁊ ſic mutat ſpeciē: vt.d.l.vbi ita donaſ.⁊.d.§. marcellus in ſi.cū ſua glo.⁊.d.§.⁊ ſic donari pót cū ſua glo.ſed ſi nó ſit pactū ita generale.ſ.ꝙ nullo caſu reuoceſ ſed ꝙ nó reuoceſ vno vel duobus ex dictis caſibus vl' ſimilibus quibus alias donatio cā mortis puta ꝙ nó reuocetur per reconualeſcentiā nec ſi donatarius predecedat tūc valet vt donatio cauſa mortis qꝛ nó eſt omnino cótra naturam donationis cauſa mortis ⁊ ſimiliter ſi cóueniat ꝙ nó reuocetur per cótrariaꝫ voluntatē videtur ꝙ nihilominus remaneat donatio cauſa mortis prout hec videnſ probare tex.d.§. marcellus.⁊.d.l. ſenatus.§.penul.maxime iunctis dictis gloſis que ſolummodo in vltimo caſu illoꝝ iuriū dicunt reſultare donationē interuiuos ⁊ ſic innuunt in alijs caſibus remanere donationem cauſa mortis ⁊ doc.ibi tranſeunt ⁊ ſic videnſ idē velle qḋ ⁊ aperte firmat ibi Pau.de ca.⁊ ſic quando expreſſe cóuentum eſt ꝙ non reuocetur per penitentiam eſt donatio cauſa mortis nec tunc poteſt reuocari per contrariā voluntateꝫ prout voluit glo.in.d.§.⁊ ſic donari qḋ ⁊ volūt Bar. Jmo.⁊ Pau.de ca.in.d.§.marcellus ⁊ Jmo.⁊ Pau.de ca. in.d.§.⁊ ſic donari poteſt:lꝫ aliud velit glo.in.d.§.marcellus.⁊ ibi Jac.de are.⁊ Ange.cum itaqꝫ in caſu noſtro nó ſit expreſſe conuentum ꝙ nullo caſu reuocetur:ſed ſolum eſt prouiſum ꝙ nó reuocetur per cótrariā voluntatē donantis:ideo non deſinat eſſe donatio cauſa mortis niſi eo caſu quo reuocaretur ſi eſt donatio cauſa mortis que confirmationem per mortem donatoris expectat nó confertur vt eſt tex.in.l.penul.ſm vnam lecturam.ff.de collatio.qui nó eſt alibi ſm Cy.in.l.ſi donatione.C.eo.ti.⁊ probatur etiam ibi in generalitate littere ⁊ omnes tenent ⁊ eſt clarum.

q ¶ Similiter ⁊ ſecundo ſi eſt donatio interuiuos non videtur ꝙ ſit conferenda quia donatio inter patrem ⁊ filium non valet.l.ij.C.de inoffi.donatio.⁊ que habentur.in.l.frater a fratre.ff.de conditio.indebi.ſed expectat confirmationem mortis vt.l. donationes que.C.de donationibus inter virum.⁊.l.filie cuius.C.fami.herci.⁊ ideo non confertur.d.l.ſi donatione primo reſponſo ⁊ ibi glo.C. de collationibus facit.l.nec emancipati.⁊.l.ea demū.⁊.l.a patre.eo. tit.⁊ notant glo.⁊ docto.communiter in auc.ex teſtamento eo.tit.

co.ti.⁊ bart.in.l.j.§.ſed nec caſtrenſe.ff.de colla. bono.nec videt ꝙ firmetur iuramẽto cum nemo dixerit ꝙ ſi dñs donat ſeruo ⁊ intra res donata queratur dño.ita pari rõne videt in ꝓfecticijs in filio cũ parificent filius ⁊ ſeruus in ꝓfecticijs.l.placet de acquiren.heredi.l.cũ filio de leg.j. iuncta.l.vt rm̃.ff.de ſeruis fugi.⁊ ꝙ per glo. ⁊ docto.in.l.ſi qs ſeruo.C. de furtis.⁊ nõ põt pr̃ vel dñs facere ꝙ ſuus vel filius nõ querãt eis.l.ſeruus vetãte de verb.obl.⁊.l.ẽt initiis de acqui.rerũ dominio:iõ nõ vr̃ ꝙ iuramẽtũ pr̃is habilitet filiũ vt ſit capax eius de quo iura faciunt eũ incapacem.⁊.ſic videt ꝙ rõ inualiditatis donationis facte per patrẽ filio duret etiam interpoſito iuramento ⁊ hanc partez ꝯſulẽdo firmat Pau.de ca.in ſuo quodã ſuo ꝯſilio ſup ⁊ tertio ſi iuramẽtũ validat donationem factã per patrem filio confeſſio meritoꝝ ⁊ expreſſio talis cauſe nõ ẽ ſuſpecta tanꝗ̃ facta inter perſonas ꝓhibitas iuxta.l.qui teſtm̃.ff.de proba.⁊.l.cum qs decedens.§.titia honeſtiſſi ma femina de le.iij.⁊ qñ donatio ſit ob merita nõ ꝯfert qꝛ cẽſet fcã vt extraneo ⁊ reputatur aduentitia que nõ ꝯferunt.l.ſi.C.de coll. put Iac.de are.⁊ Bar.volunt put dicit Bal. in.d.aũt.ex teſtõ idem tenens que concorditer notant per glo.⁊ doct. in.d.l.ſi donationẽ.C.de col.ad hoc facit ꝙ habet in.l.acquilius regulus.⁊ in.l.ſi pater.ff. de dona.cum itaqꝫ in dicta donatiõe donãs ꝯfiteat magna merita preceſſiſſe ꝑpp illa ſe donare vr̃ ꝙ tanꝗ̃ extraneo valeat ⁊ vt aduẽtitia nõ ꝯferat p predicta. Quarto dato ꝙ ſit donatio fcã nepti vt nepti ⁊ valeat ab initio nõ videtur ꝙ ſit conferẽda qꝛ conſtare vr̃ ꝙ iure antiquo inter filios in ꝑtãte nõ erat diſpoſitũ de collatione niſi ſolũ in dote.⁊ d iure.C. nõ vr̃ vltra diſpoſitũ niſi per.l.vt liberis.⁊.l.illud.C.e.ti.⁊ ſic eſt extẽſum ad donationẽ pp nuptias ⁊ ad donationẽ interuiuos in duobus caſibus de qbus i.d.l.illud.⁊ de iure nouiſſimo de quo in.d.aũt. ex teſtõ eſt ſtatutũ ꝙ eo caſu quo iure antiquo hẽbat locũ collatio in ſucceſſione inteſtati hꝫ locum hodie in ſucceſſione ex teſtõ vt ꝓbat tex.d.aũt.in ſi.ibi olibus que prius ſancita ſunt in ſua virtute manentibus ⁊ in corpore ibi hꝫ ꝙ iã diſpoſitũ erat iuncta gl. que ſupplet.ſ. ab inteſtato ⁊ hoc argumentũ ſufficit in mã collatiõis.l.illã C.de coll.⁊ hac rõne dicunt doct.ꝙ deſcendentes p lineã femininã nõ ꝯferunt hodie put nec olĩꝫ niſi qnatenus per d.l.vt liberis.⁊.d.l.illud.⁊ hinc multi tenent ꝙ emãcipati hodie nõ conferãt inter ſe donationẽ ſimplicẽ put voluit Ange.in repe.l.ſi emancipati.C.de col.⁊ Pau.de caſt.adducũt.l.v. liberis in ſi.ibi ꝓ tenore veterũ legum .e.ti.ꝙ ⁊ tenet Pon.i.d.l.ſi emãcipati ⁊ Raph.ful.in.d.l.vt liberis.

r ¶ Tñ his minime refragãtibus ꝯ̃riam ptem arbitror iuri magis ꝯſentaneã.ſ.ꝙ dcã domina Conſtantia teneat conferre filie coheredi ea que dictus Geminianus ſibi auus ⁊ coheredi pater donauit quo probato pcedentiũ dubioꝝ diſceptatio maxĩe pmi dubij eſt ſuperflua ⁊ inanis.circa ꝙ eſt pmittendũ ꝙ dicta donatio debet cenſeri donatio inter uiuos:nã conſtat ꝙ dicta donatio in nulla ſui parte appellatur donatio cã mortis:lꝫ conferat poſt mortẽ:nihil enim repugnat quin donatio interuiuos poſſit cõferri poſt mortem put ⁊ ceteri ꝯ̃ctus interuiuos.C.vt actiones ab heredibus.⁊ contra heredes.l.j.⁊.l.ſcrupuloſaꝫ. ⁊.l.ſi quis ſpoponderit.C.de contrahẽ.⁊ commi.ſtipul.⁊.l.hereditatum ff.de bono.auc.iudi.poſ.⁊ lꝫ in dubio collata poſt mortem in dubio cenſeat donatio cã mortis vt dictis.ll.ſeya palle gatis ꝗ̃uis Pont.in conſilio mihi.lxiij.incipiẽte dicat ꝙ tunc mentio mortis facit preſumi donationẽ cã mortis qñ eſt appoſita per modum cauſe licꝫ eius dictum ſit maxima reſtrictio ad dicta iura.ideo non omnino tutum:tamen ab iſta coniectura ſeu preſumptione de facili receditur:nã primo contrariũ probatur in.l.cum maritus.§.ſi.ff. de pactis dota.vbi ponit fere idẽ caſus qui in .d.l. ſeya de dote ple. ⁊ tamen in .d.l. cum maritus preſumitur donatio interuiuos.⁊ in.d.l.ſeya donatio cauſa mortis ⁊ Bartol. in.l.que dotis.ff.ſolu.ma.in ſecunda col.ponderat ꝙ in.d.l. cũ maritus interuenit bina ſtipulatio.⁊ in.d.l.ſeya vna ſola.⁊ ꝓpterea vult ꝙ pp binuꝫ actũ promiſſionis cenſet donatio interuiuos lꝫ talis coniectura videat multũ leuis ⁊ nihilo minus vincit illã ꝙ ex ſola mentione mortis ꝯiecturet donatio cã mortis ſm eũ.item bal.in.l.ij.C.de iure do.vbi ſignanter dicit ꝙ ſi ſit mentio hr̃dis donatarij in donatiõe collata poſt mortẽ donãtis ꝗ metio hr̃dis ⁊ donatarũ fuit fcã ẽt in caſu nr̃o.itẽ bal.in.d.l.ij.C.de iure dot.refert By. velle ꝙ qñ tempus mortis eſt appoſitũ ad taxationeꝫ tunc demum reſultat donatio cauſa mortis. iteꝫ ſubdit ꝙ recurrendum eſt ad coniecturas an ſit donatio cauſa mortis an interuiuos licet ſit facta mentio mortis.

ſ ¶ Itẽ alſ in ardua cã vidi ꝯſultuꝫ ꝙ ſi verba poſt mortem ſunt appoſita verbis executiuis nõ ṽbis depoſitiuis tunc nõ apponit mors tanꝗ̃ cã finalis:ſed adijcit cã declarãdi tp̃s executiõis ⁊ dicebat eẽ ſingulare dcm̃ Bald.in addi. Spec.in titulo de inſtr̃oꝝ edic.in vltima col.ver.ſi qs donat.⁊ ita dicit eẽ de mẽte Spe.in eo.ti.§.porro ver.donatio firmat. ⁊ ꝙ qñ mors adijcit ad dilationẽ ſolutionis nõ importet donationẽ cã mortis voluit Pon.in.d.l.ꝗ dotis. ⁊ dicebat p hãc vltimã rõnẽ fuiſſe ꝯſultuꝫ alſ per ſolẽnes doctores inter quos allegabat fuiſſe dñm Alexandruꝫ de Imola ꝗ rõ nõ magis poterat applicari ad illũ caſum ꝗ̃ ad caſum nr̃m cũ in caſu illo ṽba diſpoſitiua ſunt collata in pſonã illuſtriſſimi dñi ducis ⁊ notarij ⁊ ṽba executiua in pſonã dñe Franciſce ⁊ immediate poſt verba executiua ſit mẽtio mortis.⁊ qcqd.ſit de dcã rõne ex pmiſſis apte elicit theorica ex mẽte doc.ꝙ leuis ꝯiectura tollit illã pſumptionẽ reſultantẽ ex mentione mortis ꝙ.ſ.pſumat donatio cã mortis:in caſu aũt nr̃o plura ꝯcurrunt vt cenſeat donatio interuiuos potius potiuſꝗ̃ donatio cã mortis.pmo ꝙ eſt facta donatio dñe franciſce ⁊ eius hr̃dibus per not.p bal. in.d.l.ij. obmitto iducere ꝙ reſpicere viir verba executiua illa verba poſt mortẽ.itẽ ꝯcurrit qꝛ dicta ꝓmiſſio facta fuit omni meliori mõ iure via ⁊ forma quibus magis ⁊ melius potuit ⁊c.cui autẽ dubiuꝫ ꝙ meliori mõ ⁊ melius ⁊ magis datur qñ donat iteruiuos ꝗ̃ vbi cauſa mortis:ſi.n.binus actus:qꝛ vr̃ maioris efficacie cauſa ſufficientẽ ꝯiecturã donationis interuiuos per.d.l.cuꝫ maritus.§.ſi.⁊ theoricam Bar.de qua.s.fortius vr̃ id ꝯiecturandũ qñ ꝓmittit dare omni meliori mõ via iure ⁊ forma quibus magis ⁊ melius dare põt.itẽ militat alia rõ qꝛ aſſerit ex tũc.ſ.tpe ꝯ̃ctus dat tradit ⁊ libere ꝯſignat: ſi libere ergo illa datio nõ depẽdet a voluntate alterius nec videret libera ſi morte vel alr reuocaret ar.eoꝝ que hñr p glo.in verbo libere ⁊ doc.ibi in cle.ſi.de eta.⁊ quali.⁊ in.cle.dudũ in verbo libere de ſepul. ⁊ p doc.in.c.de multa de pbẽ.⁊ i.c.ſi bñficia.e.tit.li.vj.⁊ in c.ordinarij.§.ꝙ ſi forte de offi.or.⁊ ibi p gl.⁊ Ioã.an.⁊ per Arch.in.c.ꝓ humani de homi.li.vj.⁊ in glo.in.c.ſi plures de offi.dele.li.vj.⁊ per doc.in.c.per venerabilem q filij ſint legi.tex.⁊ ibi p doc.in.c.irrefragabili circa pncipiũ de offi. ordi.in antiquis cũ multis ſi.⁊ maxĩe iũcta virtute pcedẽtium verboꝝ oĩ meliori mõ ⁊c.quo magis ⁊c. que in prĩn. poſita debẽt reſpicere oĩa ſequẽtia .l. ſi qs ex argẽtarijs.§. ſi initiuꝫ tabularꝝ.ff.de eden.l.iij.§.ſi filius de lib.⁊ poſth. cũ ſi.ſꝫ nulli dubiũ ꝙ magis libere dat ⁊ aſſignat q dat via ⁊ forma donationis interuiuos ꝙ qui dat via donationis cã mortis merito ex vi verboꝝ reſultet donatio interuiuos ꝙ ⁊ deducit ex alijs ſequentibus dum dicit in dcõ inſtr̃o.

t ¶ Conſtat.n.ꝙ donatio cã mortis non recepit finalẽ ⁊ oĩmodã ꝯfirmationẽ in vita glo.in.l.poſt legatũ.§.q mortis de his qbus vt indig.⁊ iõ nõ eſt omnino ꝯfirmata in vita ex quo reuocabilis varijs modis vel altero eoꝝ vt pmiſſuꝫ eſt:ſed dictus donator voluit dictã donationẽ omnino cõfirmare. ⁊ ſic p dictionẽ vniuerſalẽ omnino de cuius nã ẽ oẽm ꝯfirmationẽ ꝯphendere:ſed donatio cã mortis expectat cõfirmationẽ.⁊ nõ hꝫ omnẽ ꝯfirmationẽ:ergo nõ verificant illa verba omnino ꝯfirmare ⁊c.eſt eniꝫ dictio vlis omnia includens vel excludens put affirmatiue vel negatiue ꝓfertur cle.j.⁊ ꝙ ibi glo.de eta.⁊ quali.c.in pertractãdis de iuramẽto calũ .c.qualiter de iudicijs.l.grece.§.illẽ de fideiuſ.c.j.de hr̃ditati.⁊ ibi Ioa.an.in.c. ꝗ̃uis õ pactis in.vj.⁊ ꝙ per illum tex.dicit Imol.in.c. cum contingat ſecunda col.de iureiurã. cum multis ſimilibus:igitur cum intenderet ipſe donans ꝙ dicta donatio eẽt omnino cõfirmata ꝙ facere non poterat niſi foret donatio interuiuos: ideo videt velle interuiuos poſt mortẽ donare : eſſet enim cõtra ſubſtantiã donationis cã mortis ꝙ oĩno ab initio cõfirmaret.⁊ ſic nullo caſu reuocaretur prout notant docto. in.l.vbi ita donatur.ff.de dona.cauſa mortis per tex.ibi:iõ volendo ꝙ omnino confirmaretur cenſetur velle ꝙ ſi donatio interuiuos ar.l.illud de acquirẽ.heredi.⁊.l. ad rem mobilem.⁊.l.ad legatum de procur.cum concordan.

u ¶ Vltimo hec ꝯcluſio vr̃ decidi per caſum.d.l.vbi ita donatur:nam in caſu iſto virtualiter conuentum fuit ꝙ nullo caſu reuocaretur : ex quo enim omnimodo via ⁊ forma quibꝰ magis ⁊ meliꝰ potuit voluit ꝙ ſi vnꝗ̃ caſus reuo-

cationis ⁊c. illa reuocatio cēt nulla. ⁊ ex nūc ꝓut ex tūc ⁊ ex tunc ꝓut ex nūc cenſeret donatū interuiuos euidentiſſime voluit ꝙ nullo caſu reuocari poſſꝫ: ideo ſumus in caſu. d. l. vbi ita donat ⁊ fortiori: nā ibi fuerat exp̄ſſum ꝙ donabat cā mortis hic ſolum erat donatio poſt mortē collata. ⁊ ſic ſola mētio mortis iducebat ꝯiecturā donatiōis cā mortis a q̄ ꝯiectura de facili recederet. vt. s̄ dcm̄ nō ita de facili recederet qñ exp̄mit ꝙ donat cā mortis ꝙ ꝑfecto nemo negaret: nec obſtat ꝙ in ꝯ̃riū inducebat ꝙ donauit interuiuos in caſu reuocationis: ergo al's non interuiuos: q2 rñdet ꝙ iſta ꝯña nō elicit niſi ꝑ ꝯ̃riū ſenſuꝫ qui non pōt ſumi qñ ꝯ̃riaret expreſſo: nā ſi al's eſſet donatio cā mortis non dediſſet oi modo quo magis libere dare poterat ꝓut dederat. nec non oino ꝯfirmaret: nō. n. ſumit ꝯ̃rius ſenſus ꝯ̃ alium exp̄ſſuꝫ ſenſum ꝓut no. Bar. in. l. oēs populi de iuſti. ⁊ iur. Bal. in. l. ꝯuenticulam de epi. ⁊ cle. ⁊. l. cū mulier. ff. ſol. matri. ad hoc glo. ij. in. c. j. de eta. ⁊ qua. libro. vj. ⁊ in. c. ſignificaſti de foro compe. ⁊ glo. in verbo obſeruari in cle. j. de ſnia excō. Archi. iij. q. j. c. beatus. Salyc. in. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. ē iuriſdictio. item eſſet abſonum: nam eſſet impoſſibile ꝙ ſit donatio cauſa mortis ⁊ omnis reuocatio ſit nulla maxie cū verba precedentia nō ſe reſtringāt ad reuocationem que cauſaret ex pñria vel mutatione voluntatis.

1 ¶ Nam verbum reuocare ſeu reuocatio eſt gñale vt. d. l. ſi alienum in fi. ⁊. d. l. vbi ita donat. ſi ergo vbi foret expreſſe ꝯuentum ꝙ eſſet donatio cā mortis. ⁊ reuocatio nō poſſet fieri non valeret vt donatio cā mortis vt ibi non dꝫ ſumi tacitus ſenſus per ea que habentur. in. l. ij. C. de ꝯditio. inſer. ⁊ in. d. c. publicato. ⁊ in. l. couenticulam de epi. ⁊ cle. ⁊ ſi contrarius ſenſus ſumendus eſt dꝫ ſumi ꝙ ſi ꝯtingeret ꝙ reuocaret. ſ. reuocatiōe que ꝯdere poterat. ſ. nulla ex tunc cenſeret facta donatio interuiuos ⁊ non poſt mortē quaſi tūc ſortiret effectū ⁊ nō expectaret mors donātis iſta fuit forte mens ipſius donatoris nec obſtat ꝙ dicebat in ꝯ̃riū ꝙ ꝓuidit in caſu quo reuocaret ab ipſo donatore ⁊ remaneat nihilominus donatio cā mortis ex quo poterat reuocari morte ar. d. l. ſi alienaꝫ. ⁊. d. l. ſenatus. q2 rñſum ē ſupra ꝙ vba iſti loquunt gñaliter. ſ. in caſu reuocationis nō ſe reſtrīgit ad reuocationē ꝑ donatorē. ⁊ ita indefinite loquit d. l. vbi donatur per ſilia verba p̄terea ex quo donatio eſt facta ipſi Franciſce ⁊ hēdibus nō poterat reuocari niſi penitentia q2 nō erat caſus ꝯtingibilis ꝙ dicta donataria decederet ſine hēde ⁊ heres ſine herede ⁊ heres hēdis ⁊c. l. ſi. de heredi. inſti. ⁊ lꝫ poſſibile foret tñ eſt adeo raruꝫ ꝙ a iure hr̄ ꝓ nō ꝯtingibili. l. ex facto. §. ſi. ff. ad trebe. cū ibi notatis vbi verba ſine herede improprianttur vt intelligant. ſ. ſine filijs. q2 nunꝙ̄ quis decedit ſine herede vel adeo raro ꝙ non eſt in cōſideratione ⁊ alīs in. l. antiqtas. C. de vſufr. reſtringit ſignificatio verbi heredes ne proprietas reddat inutilis iudicaret ſi vſufructus trāſiret in oēs heredes: iō in caſu iſto nō ꝯſideret ſaltē vt in re dubia interpetret donatio cā mortis ꝓpter hūc caſuꝫ nō ſperandū. itē ⁊ al's nō cōſiderat caſus ꝙ aſcendēs decedat poſt deſcēdentē vt eſt tex. in. l. cū tale in principio de ꝯdi. ⁊ demon. qui ēt pōt applicari ad caſum nr̄m in quo auus donat nepti ꝙ non cenſeat cogitaſſe hūc caſum. ſ. ſi ipſe decederet poſt morteꝫ neptis donatarie contra votum parentis prout non conſideratur in. d. l. cum tale. ex quibus patet ꝙ reſponſio data ad d. l. vbi ita donatur nil valeat.

2 ¶ Nec refragat ꝙ nō erāt neceſſarie tot ꝯuētiones ſi erat donatio interuiuos: q2 rñdet ꝙ fuerūt neceſſarie: q2 ſi donaſſet poſt mortē fuiſſet de facili interpetranda donatio cā mortis pp mentionē mortis. ⁊ lꝫ ſatiſfuiſſet nō refert quia abundans cautela nō nocet. l. teſtm̄. C. de teſt. ⁊. l. ſi pupilli in principio de neg. ge. cum ſi. fuerūt. n. cumulata rōne dubitationis tollende: iō nō redunt nec ius immutauit. l. que dubitationis tollēde cā de reg. iur. itē pōt dici ꝙ illā ꝓmiſſionem in caſu reuocationis voluit facere vt reſultaret ſtatim donatio nō poſt mortē: ne induceret ad reuocandū ēt de facto licꝫ de iure non poſſet prout ⁊ ſupra tetigi. ⁊ licꝫ potuiſſet apertius ⁊ clarius ſe declarare vel in vnaꝫ vel in alteram partem exquo aperte deprehendit imperitia notarij ⁊ ꝯ̃hentium q vt credēdum ē nō capiebāt iſtos iuris appices accedat ꝙ in ſili dicit Ang. in ꝯſil. cclij. hꝫ ordinē informis incipiēte dña Antonia al's hec qō multū ē mihi dubia circa finem qui forte putabant ꝙ ois donatio poſt mortē eſſꝫ reuocabilis niſi ſpecifice diceret ⁊ forte ꝙ non diceret interuiuos niſi qñ in vita donantis poſſꝫ peti: iō tot cumulauit ⁊ ad hoc tendant illa verba. ⁊ ex eo ꝓmiſſionē ipam poſſe reuocari cuꝫ fcā ſit poſt mortē vel dicamus ꝙ intelligant poſſe reuocare. ſ. ꝓma ſui figura vel de facto lꝫ nulliter vel q2 alio nō declarato interpetraret donatio cā mortis tñ declarat poſtea ex ſequētibus verbis ꝙ nō eſſet ſua intētio ⁊ ꝓuidet ꝙ oino valeat ⁊ addicit ſequētes clauſas ad hūc finē vt ſit oino irreuocabilis: iō ex his oibus intrepide duxi ꝯcludendo ꝙ ſit donatio interuiuos nec poſſumus dicere ꝙ fuerit vna donatio cā mortis ab initio ⁊ alia interuiuos ſub ꝯditione ſi reuocaret q2 rñdet ꝙ vba non patiunt ꝙ vltra ꝑdicta ꝓbat. iā ipſe donator venit ad illā ꝯuentionē volens ⁊ intendēs ipiam ꝓmiſſionē oino ꝯfirmare ⁊ roborare iō ⁊c. ſi. n. illa ꝓmiſſio eſſꝫ donatio cauſa mortis ⁊ donatio cā mortis viciaret ⁊ noua fieret nō ꝯfirmaret ipa ꝓmiſſio ſed noua fieret: iō vba ipa artāt ꝙ eadē donatio ſit tñ in caſu quo veniat ad actū reuocationis remoueat tp̄s mortis ⁊ ſtatim ſortiat effectū alteratur: ergo q̄litas tp̄is nō ſubſtantia donationis in caſu reuocatiōis.

3 ¶ Hoc preſuppoſito. ſ. ꝙ ſit donatio interuiuos aduertēdū eſt ꝙ lꝫ donatio inter prēm ⁊ filium nō valeat tñ multi firmant ꝙ validet iuramēto ꝓut allegat h̄ tenuiſſe Bald. in l. iij. C. ꝓ donato ⁊ in repe. l. ij. ff. de iureiur. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. in ti. de teſta. §. in ꝓmis in addi. que incipit obertus ⁊ Ponta. in repe. rubrice de iureiur. ſup quo nō inſto q2 pcipio ꝙ aduocati cuiuſlibet partis h̄ fatent nec ego intendo ſup h̄ inſtare cū mihi ſemper ⁊ legēdo ⁊ ꝯſulendo ⁊ piſſis diſputando viſum fuerit ꝯ̃rium etiaꝫ anteꝙ̄ viderem Pau. de ca. rñdendo ad dcā Bal. ⁊ Jo. an. nec in p̄ñtiaruꝫ ſuꝫ alterius ſnie in ſimplicibus illis ſi pater donat filio cū iuramēto: in caſu aūt iſto vr̄ nō oino militare illa rō ꝑncipalis annullatius donatiōis: q2 filia querit patri qcquid ꝓfectitium querit: nā hoc caſu ſaltē ex ſtipulatione ducis nō querebat actio dcē Franciſce niſi mediante ceſſione q2 per liberam perſonam non queritur actio ſine ceſſione. l. poſſeſſio. §. ⁊ ſi poſſeſſio. ff. de acqui. poſ. ⁊. l. per liberaꝫ. C. per quas ꝑſonas nobis acqui. itaqꝫ illa ꝓmiſſio: lꝫ ex cā donationis ꝯferende in filiā ⁊ noie filie ex quo hꝫ ſubſiſtentiā in ꝑſona ducis ⁊ ſibi pōt queri duci licꝫ cedēda ipſi filie. ⁊ iō ceſſante ꝑncipali rōne inualiditatis donationis poſſit hoc caſu valere ſaltēꝫ ꝯcurrente virtute iuramēti: tñ ſi non valeret ab initio nō vr̄ ꝙ confirmaret morte donantis hoc caſu q2 donatio inter patrē ⁊ filiū ita demū morte ꝯfirmat ſi fuit filio fcā traditio ⁊ nō al's arg. l. papinianus de dona. inter vir. iuncta. l. donationes que. C. eo. ti. vbi hoc firmat Ange. ꝙ ⁊ firmat bal. in. l. ij. C. de inoffi. dona. ſed in caſu nr̄o nō interuenit traditio: vera. n. traditio cōſtat ꝙ nō interuenit nec ēt interuenit ficta traditio ea rōne q2 cōſtituerit ſe tenere ⁊ poſſidere noie dicte dñe franciſce q2 prout ꝯtulit donationē ⁊ ꝓmiſſionē in tp̄s poſt morteꝫ vel poſt reuocationē. ita ⁊ illā ꝯſtōneꝫ poſt illa tp̄a ꝯtulit ⁊ maxime quia ex quo interim dicta bona remanſerūt interim ſua nō potuit ipſe dominus pro illo tempore conſtituere ſe ꝓ nō domino poſſidere. l. ſi de eo. §. ſi. de acquir. poſ. ⁊. l. ō rebus §. ſi. de precar. ⁊. l. eia quo. §. ſi. de vſuc. ⁊. l. neqꝫ pignus de regu. iur. p̄terea in vita nō interuenit ꝯſenſus donatarie. ⁊ poſt mortē nō cadit illa ꝯſtō: mors oia tollat i aūt. de nup. §. deinceps merito ſi nō valuiſſet ab initio nō ꝯfirmaretur morte ⁊ dicta Franciſca nō hēret illā dimidiā ꝑcipuā tenēdo itaqꝫ ꝙ ab initio valuerit reſtat ꝙ ſit conferenda.

4 ¶ Nam cōis ſnia doct. eſt ꝙ qñ donatio interuiuos facta filio in poteſtate valet in vita ⁊ nō expectat aliā confirmationeꝫ per mortem illa confertur prout eā firmat Bart. in l. j. §. ſed nec caſtrenſe. ff. de colla. bono. v. col. verſic. quero quid ſi pr̄ ibi ſed melior rō eſt ⁊ doct. tranſeunt in. d. autē. ex teſtō de colla. ⁊ maxime ibi firmat Ponta. ⁊ ē de mente glo. ibi ⁊ doc. qui omnes dicunt ꝙ iō ſuus non cōfert donationem interuiuos q2 hꝫ vim relicti exquo requirit confirmationem per mortē. ⁊ ſic glo. ⁊ ſequaces ſentiūt ꝙ al's ſecus eſſet ⁊ minime mutanda ſunt indeciſiuis q̄ ſemp ⁊c. l. minime. ff. de legi. ſed inherenduꝫ ē carroccio vt dicit gl. in. l. ois diffinitio de regu. iur. ⁊ per Bal. in. l. precibus. C. de impu. ⁊ doc. in. c. ne initaris de conſtit. ⁊ in. l. cū ꝓlatis de re iudi. nec video ſuper hoc inſtari per aduocatos partium: ideo lꝫ rationes videantur ſatis artare in via diſputatiua tamen indeciſiua huic parti eſt inherendum ſaltē concurrente generali diſpoſitione iuris municipalis diſponentis generaliter ꝙ filia ſuccedens conferat omnia que a patre habuiſſet ⁊ ſic ēt donationē interuiuos ſaltē q̄ fuit valida

valida in vita p̃ris: nec obſtat ſi dicat̃ ſtatutũ loq̃tur in mu
liere dotata q̃ ↄfert dotẽ ⁊c. nos aũt ſumus in non dotata
merito ⁊c.d.l.illã r̃ndet̃ ꝙ eſt maior rõ ꝙ illa q̃ hũit ſolam
donationẽ illã ↄferat q̃ ſi habuit dotẽ ⁊ donationẽ ↄferat
vtrũq; vnũ onus nõ ſuadet ꝙ ẽt aliud adiungat̃ ſ; potius
ↄ.l.cũ q in ꝑn.ff.de iureiur.⁊.l.illõ de colla.vbi q onerat̃
in collatiõe dotis releuat̃ vt alius ſibi ↄferat dõationẽ ſim
plicẽ nõ ꝙ ipſe ↄferat ⁊ quodãmõ abſurdu; videret̃ ꝙ qs
ↄferat duo ſi duo habuit ⁊ nõ ↄferat alterũ ſi alterũ tantu;
habuit ⁊ argumẽtum ab abſurdo in iure efficaciſſimũ eſt.l.
nã abſurdũ de bo.li.cũ ſi.⁊ ſic̃ a rõnis maioritate aũt.mul
tomagis cũ ſi.C.de ſa.ſan.ec.iõ artet̃ dicta Frãciſca l; non
dotata ad ↄferẽdũ dicta donata ex quo illa habuit ab auo:
ꝙ maxime facere d; ſi dicta diamãtes habuit dotes a dicto
Geminiano.nã tũc cũ illas ↄferre teneatur ẽt ſibi conferri
debent donata alteri.d.l.illud de colla.

p ¶ Nec ob.ꝙ donatio dicat̃ fcã ob merita: q; r̃ndet̃ ꝙ meri
toꝝ aſſertio nõ ſufficit exquo emanauit cõfeſſio inter per
ſonas ĩhabiles ad donationẽ ꝑficiẽdã ar.d.l. q̃ teſtm̃.⁊.§.
ticia.⁊ ꝑ doc.in infinitis vt ita dixerim locis ⁊ in ꝓp̃is termi
nis in p̃re donãte filie in ptãte vel in auo donãte nepti vo
lunt ꝙ nõ ſtet̃ aſſertiõi ⁊ ↄfeſſioni donãtis gl.Bart. ⁊ oẽs
in.d.l.ſi donatiõe nõ inſtandũ ſ; dubiũ facit q; exquo iura
uit tenẽdo ꝙ iuramẽtũ validet donatione; nõ vr̃ emanaſſe
iter pſonas ꝓhibitas exquo talis donatio medio iuramen
to fieri poterat ẽt citra merita ⁊ qñ act⁹ erat ꝑmiſſus ſtan
dũ eſt ↄfeſſiõi hmõi vt ꝑ Bar.in.l.ſi forte de caſtrẽ. pecu.
ſ; r̃ndet̃ ꝙ dato ꝙ iuramẽtũ validet donationẽ ⁊ obliga/
tionẽ ex ꝑmiſſiõe fcã cã donatiõis ⁊ illã nãlẽ obligationẽ
q̃ orit̃ iter p̃re; ⁊ filiũ iuxta.l.frater a fratre de ↄdi.ide.⁊ q̃
ibi hñtur reddat efficacẽ ad agẽdũ tñ pro certo nõ vr̃ tãte
efficacie ipſum iuramẽtũ ꝙ dñiu; ex ipſa donatiõe trãſeat
in filiũ penes eũ remãſurũ ẽt durãte p̃ria ptãte cũ iſta vir/
tus nõ videã ꝙ ſit attributa iuramẽto ab aliquo iuriſlato
re nec ipſa retrãſlatio dñij i p̃re; donãtẽ eẽt venire ↄ̃ dona
tionẽ per ipſu; p̃rem donantẽ ⁊ ſic nõ cauſat diſpẽdiũ ſalu
tis eterne pp̃ qõ ius canonicu roborat ↄ̃ctũ iuratũ qui al's
eẽt nullus ⁊ l; liget manus vt ita dixerim ipſi iurãti vt ne
queat venire ↄ̃ ſ; aſtringat̃ ad obſeruantiam ↄ̃ctus firmati
iuramẽto: nõ tñ ligat manus iuriſlatori ⁊ legali virtuti ope
ranti ꝙ dñium q̃ſitũ ꝑ filiũ q̃rat̃ patri nec repio doctores
ↄ̃ attẽtãtes: vñ cũ ſaltẽ aliquo caſu volebat ipſe auus hñs
neptẽ in ptãte donare i vita ⁊ trãſferre poſſeſſionẽ ⁊ dñiũ
efficaciter i ipſa; neptẽ donatariã qõ nõ poterat facẽ vir
tute iuramẽti: iõ remanet ſuſpitio ⁊ ꝓhibitio act⁹ qui gere
batur: ſi eni poſtea reuocaſſet donationem in vita certe eo
caſu donatio fuiſſet purificata ⁊ ↄſtõ poſſeſſionis ⁊ tranſ
latu; fuiſſet dñiu; ⁊ poſ.ſi merita pceſſiſſent cui⁹ ↄ̃triũ fuiſ
ſet ſi merita nõ pceſſiſſent ⁊ iõ militat dcã cõis theorica gl.
⁊ doc.⁊ ceſſat ↄ̃triũ de dicto Bar. qõ ẽt eſt de mente alioꝝ.

x ¶ Preterea ⁊ ſcdo tpe ↄfeſſiõis adhuc ñ erat pſtitũ iurm̃
de obſeruãtia ↄ̃ctus qõ validat ↄ̃ctũ ⁊ nõ iurm̃ aſſertiuu;:
iõ emanauit inter pſonas ꝓhibitas: ⁊ maxime q; abſolute
loquẽdo ſunt pſone ꝓhibite ſeu inhabiles ad faciẽdũ ſiles
donatiões ⁊ l; poſſit adhiberi cautela ita ꝙ ceſſet ꝓhibitio
ſ.iurãdo tñ ſuſpitio remanet ne voluerit prius aliã fraudu
lẽtẽ cautelã adhibere obmitto ꝙ Bar.dicit qñ libere põt fa
cere actũ qõ v̈bũ libere põt põderari ad id qõ ꝓxime dixi
itẽ obmitto ꝙ eſt dubiũ an talis donatio firmet̃ iurõ: ita ꝙ
iminet ſuſpitio ne talis ↄfeſſio emanauerit ad tollẽdũ talẽ
dubitationẽ: itẽ ꝓut audio dcã donatio fuit multũ exceſſi/
ua: adeo ꝙ forte idigebat inſinuatiõe ⁊ fcã ob merita coẽ
q̃ua nõ idigeret inſinuatiõe ꝑ ea q̃ hñtur in.l. aquilius re
gulus ⁊ in.l.ſi p̃r de dona.⁊ i.d.l.ſi donatiõe. ⁊ notãt doc.
in.l.illud.C.de ſac.ſan.eccle.ita ꝙ ſuſpitio iminet ne ema
nauerit ad euitãdã neceſſitatẽ inſinuatiõis: iõ nõ ꝓbet l;
⁊ tũc incidamus in aliud dubiũ an donatio nõ iſinuata fir
met̃ iurõ necne ſup quo doc. variãt nõ intẽdo illud nunc
attingere: inſup dicta ↄfeſſio fuit gñalis ⁊ equoca nõ expri
mens q̃ ⁊ q̃lia merita pceſſerint ad hoc eni vt merita indu
cant cãm aduenticiã ⁊ de ſe validẽt donationẽ iter p̃rem ⁊
filiã vel neptẽ in ptãte req̃runt̃ merita coequa ꝓut voluit
Bal.in.l.illud.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ Salyce. ibi qui allegat
Jo.an.in addi. Spe.in rubrica de rebus ec.non alie.per.c.
relatum.ij.§.l; de teſta.⁊ idẽ voluit Jmo. in.d.l.aquilius.
volens ꝙ ſi donat̃ ob merita itantũ cenſet̃ remuneratoria
q̃tum valent merita ꝓpter que donatur: ideo abinde ſupra
cenſet̃ mera donatio: nõ inſinuatione idiget ſ; cũ idẽ vult
Bar.in ſtipulatione fcã per p̃rem filio dicẽs ꝙ ſi pceſſit ta
le maritũ pp̃ qõ extne⁹ meruiſſet illud qõ ſtipulatur filio ⁊
tũc cenſet̃ vt extraneo.⁊ ſic ex cã aduenticia ſtipulari.

a ¶ Jdẽ voluit ipſe Bar.⁊ clari⁹ in.l.ſi qs ꝓ eo.§.j.in ſi.vbi
voluit ꝙ donatio fcã ꝑ p̃rem filio ob merita cẽſeat̃ aduẽti/
cia ſi pcedũt talia merita pp̃ que donator tãtũdẽ donaſſet
extraneo tũc cẽſet̃ aduẽticiã illud donatũ ſ; a p̃re ꝓfectũ.⁊
idẽ voluit ipſe Bar.i.l.fr̃ a fratre in vltia col.ff.de ↄdi.ide.
Bal.v̈o in.d.auc.ex teſtõ vult ꝙ ſi eſt equalẽtia ad dimidiã
iuſti pcij donatoꝝ ꝓut ſi p̃r emiſſet ꝓ cẽtũ domũ valoris.
cl.valeret ↄ̃ct⁹ nec reſcindit̃: ita in donatiõe fcã pp̃ merita
minus valẽtia ſ; eũ cui⁹ dcm̃ ꝓcedere forte poſſet qñ ↄſta
ret ꝙ ſolũ pp̃ merita donaſſet nõ ex affectiõe p̃rna qõ ⁊ vr̃
de mẽte eiuſdẽ Bal.cũ ibidẽ teneat ꝙ ẽt ſi merita pceſſerit
pſumit̃ poti⁹ ex affectiõe p̃rna donaſſe q̃ pp̃ merita pcedẽ
tia.⁊ ideo pſumit̃ potius ꝓfecticiũ q̃ aduẽticiũ illud do/
natum ſm̃ eu; cuius ſniam in hac pte approbat Paul.de
caſt.in.d.l.ſi donatione.⁊ qcqd ſit de veritate illi⁹ dci ſatis
eſt ad ꝓpoſitũ ꝙ Bal. ita vult vnde dum ipſe dicit ꝙ ſuf/
ficit eſſe equalemiã meritoꝝ ⁊c.h; intelligi qñ cõſtat ꝙ ob
merita nõ ex affectione p̃rna donat ſ; qcqd ſit non refert:
q; nec appet ꝙ merita fuerint valoris dimidie iuſti precij
donatorũ nec eſt veriſile ꝙ fuerint valoris decie nec forte
cẽteſime ptis valoris rerũ donatarũ que ꝓut audio erant
maximi valoris ⁊ illa Frãciſca erat puella tenere etatis que
parum poterat ab auo promereri circumſcripta affectione
auita: ⁊ maxime q; recipiens alimẽta ab auo tenebat̃ eidem
opari.l.ſicut de bo.li. ⁊ ꝓpter opa obſeqalia non merebat̃
qcq̃ talibus meritis q̃ cauſarẽt aduenticiã cãm in donatio
ne q; nõ habem⁹ aliqd extorq̃re pp̃ id ad qõ gratis facien
dum obligamur: immo turpe eſſet inde qcq̃ recipe.l.iiij.§.
ſi tibi.⁊.l.penul.ff.de ↄdi.ob turpẽ cãm: qd aũt poſſint me
reri ope induſtriales vnius mulieris talis etatis ſupra vi
ctum ⁊ veſtitũ qlibet põt arbitrari q̃litas igit̃ pſone ⁊ etia;
v̈ba ↄfeſſiõis ſuadẽt ꝙ merita fuerũt pp̃ ſuitia obſeq alia
ibi ⁊ ſeruitijs plurib⁹ annis magnis laborib⁹ ⁊ ſuma obe
dientia in ſua graui ſenectute amabiliter ⁊ fideliter ſibi per
ipſam dñam Franciſcam preſtitis ꝓfecto ⁊ amabiliter ⁊ fi
deliter tenebat̃ in ſeruire ⁊ obedire in ſenectute l; graui ⁊
l; ꝓpterea multa mereret̃ nõ tali merito qõ preciũ recipere
deberet cũ ad ea obligaretur per predicta.

b ¶ Et inſuper ſi qd meret̃ nullatenus illud eſſet cõparãdũ
tante donationi: ideo dicta ↄfeſſio ita incerta ⁊ idiſcreta nõ
ꝓbat merita q̃ inducũt cãm aduenticiã prout req̃reret̃ vt
ceſſaret ex hac cã collatio: ideo dcã aſſertio nõ releuat tan
q̃ incerta ⁊ non ↄcludens neceſſario vt d;.l. certum.ff.de
cõfeſ.⁊.l.nõ hoc.C.vnde legi.⁊.c. in p̃ntia de ꝓba. ⁊ maxi
me cum dictus donator nõ aſſerat ſe donare ex illa cã dũta
xat ſed adducit aliam cãm.ſ.q; ipſa eſt filia Thome vnici fi
lij ipſius donatoris ad quẽ ſi nõ pdeceſſiſſet erat peruẽtura
integra hẽditas ipſi⁹ donãtis quã qualitatẽ bis in pncipio
inſtr̃i annectit ad maiorẽ expreſſionẽ ſue mẽtis: itaq; reddit̃
magis incerta inquãtum in dicta donatiõe habuerit reſpe
ctũ ad merita: iõ ꝓbatio dicte cõfeſſionis tanq̃ icerta ⁊ nõ
cõcludens nõ releuat ⁊ accedat qõ no. Bal. in lec.antiqua
poſt Cy.faciens differentiã vtrum ſit facta aſſertio merito
rum in genere an in ſpecie.⁊ idem videt̃ velle Bald.in.d.l.
illud queſtione quarta.item qõ not. Pau.de caſ. in.l.affe
ctionis.ff.de dona.volens duo requiri ſcilicet ꝙ exprima
tur ſpecies meritorum ⁊ probent̃ merita condigna.

c ¶ Et eadẽ rõne nõ releuat iurm̃ quo iurat oia ⁊ ſingula v̈a
eſſe nec ſucceſſiue ob.dictũ bal.in.d.l.ſi donatiõe q̃ten⁹ vult
ꝙ iurm̃ quo iurat̃ v̈a eẽ ob.hẽdibus ꝑ aũt.qõ obtinet.C.de
ꝓba.nã ipſe Bal.loqt̃ qñ eſt expreſſa ſpẽs ⁊ q̃litas meritoꝝ
que mime expreſſe fuerũt in caſu nr̃o ⁊ ſi qua expſſio ema
nauit illa iuuat hanc ptẽ.ſ.q; expſſio ſuadet qualitatẽ meri
torum obſequialium que nõ cauſarent cãm aduentitiam v
premiſſum eſt: l; etiã ſi fuiſſet facta expſſio ſpeciei ⁊ quali
tatis meritorum idem reſpondendum videretur q;.d. auc
qõ obtinet non loquitur quando confitetur in caſu in quo
iurans non poterat actum gerere.

d ¶ Et alias qui non poteſt actum gerere ſi confitetur cum
iuramẽto aliquid propter qõ habilitatur ad faciendum nõ
ſtatur tali iuramento prout poſt Petrum dicit Cynus in
l.j.in fine.C. de ſan.eccle. in marito qui confitetur ſe rece
piſſe ab vxore centum que promiſit reſtituere: cenſetur eni
facta in fraudem non obſtante iuramento ita ⁊ alias notat
Barto.in.l. cum quis decedens.§. titia de lega.iij. ⁊ in.l.

aurelius.§.fi.de libe.leg.⁊ Bal.in.l.j.v.col.verſi.⁊ hoc in-
ducit bar.⁊c.vbi poſt bar.in.d.§.titia dicit ꝙ ꝯfeſſio iurata
nō releuat ꝓpter hmōi ꝯiecturā fraudis ⁊ loquunť preſate
auctoritates ēt qñ eſt expſſa in ſpecie cā qꝛ fateť ſe recipiſſe
centuʒ ⁊ iurat veꝝ eſſe.ideo in caſu hmōi nō eſt curandum
ſit expreſſio in ſpecie dūmodo nō ꝓbetur.in caſu aūt nr̄o
vtrū que deficit ſcʒ ⁊ expreſſio ⁊ ꝓbatio.merito nullatenus
releuet ēt retento ꝑallegato dicto Baldi in.d.l.ſi donatiōe
nec ēt alterius dicti Bal.in.d.l.fi.de exerci.vbi vult ꝙ licet
qñ actus ē ꝓhibitus nō ſufficiat ſpecialis aſſertio niſi aliter
ꝓbetur.tñ qñ nō pōt alꝭ actus fieri ſed nō eſt prohibitus
quo caſu vult ꝙ lʒ nō ſufficiat aſſertio generalis.tñ ſufficit
exprimi ſpecialiter:puta in hmōi terminis.nā pater non eſt
ꝓhibitus donare filio licet donatio ſit nulla.⁊ allegat bald.
in.d.l.acquilius que nō facit qꝛ nō dicit q̄liter merita ꝓben
tur ſʒ ꝑſupponit merita ꝓceſſiſſe nec aliter ꝓbat iure dc̄am
oñiam ⁊ alij pariter vtroqʒ caſu idē tenent vt pʒ ex notatis
per Bar.in.l.ſi forte.de caſtren.pecu.⁊ in.l.ſciendū de vbo.
obli.⁊ ꝑ doc.ibi ⁊ ꝑ eū in.l.j.C.de fide inſtrumē.⁊ iure haſte
fiſca.lib.x.⁊ per eū Ang.⁊ Raph.in.d.l.ſi donatione.⁊ per
ipſum bal.ibideʒ.⁊ in.d.l.j.de inoffi.dona.⁊ Petrus ⁊ Cy.
in.d.l.j.in fi.ð ſac.ſan.eccle.in qbus locis ⁊ multis alijs ipſi
⁊ cōmuniter doc.volunt ꝙ etiam ſpecialis expreſſio non iu
uat quando confitentes nō poterant actum genere.ex qui-
bus remanet concluſio ꝙ dicta bona donata dicte Franci-
ſce ſunt communicanda dicte diamanti cohered.

e ¶ Circa quartam exitationem viſum fuit nō intereſſe dicte
franciſce:an conſequať dimidiam vigore donationis.an vo
vigore ſucceſſionis de bonis donatis detrahať es alienum
tamen animaduerto ꝙ intereſt ꝓpter relicta facta in codi-
cillis.circa illā itaqʒ dicendū eſt ꝙ ſi ſe immiſcuit ſine ꝓteſta
tione conſtat ꝙ non poteſt ſe abſtinere.l.ſicut.C.de repu.⁊
abſti.hereditate.⁊ heres q adiuit vel immiſcuit ſe hereditati
poteſt inuitus cogi ad conferendum non ſoluʒ ꝑ denegatio
nem actionū.vt.l.ſi maritus.⁊.l.poſthumo.⁊.l.filie.licet in
ſacris de colla.tñ fit etiam ꝑ officium iudicis cogendo he-
redem ad conferendum.l.ſi ſoror.⁊ ibi glo.⁊ doc.C.eo.ti.⁊
glo.in.l.j.in principio.ff.de colla.dot.⁊ hoc clarum ſi nulla ꝓ
ceſſit ꝓteſtatio.⁊ idē ſi ꝓceſſit ꝓteſtatio ſi nō fuit taliter cō-
cepta ꝙ redderet immixtionē nō factā:vt qꝛ fuiſſet conditio
naliter facta:puta qꝛ dixiſſet immiſceo me hereditati ſi non
teneor conferre iā donata:ſʒ ſi immiſcuiſſet ſe ꝓteſtando ꝙ
non intendit conferre donata.tunc ꝓteſtatio nō releuaret
qꝛ nō poteſt quis facere ꝙ.ll.ipſum non aſtringant ⁊ nō mi
litent in ſuis actibus:vt.l.nemo poteſt.de leg.j.⁊ ideo non
poteſt reddere immixtionem reuocabilem cum hoc non de
pendeat a poteſtate proteſtantis iuxta notata per Barto.⁊
docto.in.l.non ſolum.§.morte.de noui operis nunciationū
⁊ per.docto.in.c.fi.de conditioni.appo.eſſet itaqʒ videnda
forma proteſtationis. Laus deo.

¶ Subſtitutio per prēm tribus ſuis filijs inſtitutis facta ꝑ
hec verba ſubſtituit eis ſuperuiuentes filios mares dicti te
ſtatoris an ꝯprehendat nepotes teſtantis:ita ꝙ filius vltio
loco ſuperuiuens non potuerit de dicta hereditate teſtari.

¶ Conſilium. ccxc.

In nomine dñi noſtri
ieſu Chriſti. ¶ Tota his conſultationis eſt
an in dicta ſubſtitutione cenſeantur inuitati
neduʒ dicti tres filij heredes inſtituti:ſʒ ēt
alij eorum deſcendentes.

a ¶ Et profecto videť prima facie dicendum:ꝙ ex quo filius
dr̄ a philos qḋ eſt amor.⁊ amor habeať etiam erga nepoteʒ
ꝓprie loquendo ēt nepos dicať filius ſʒ ꝓpriā ſignificatio
nem ꝑut hec voluit glo.in.§.fi.in verbo appellanť inſti.qui
dari tut.poſſunt.⁊ glo.que incipit hac appellatione in.§.cū
igitur in auc.de nō elig.ſecundo nubē.licitū eni ē argumē-
tum ab ethymologia vocabuli.l.ij.§.mutuuʒ.ff.ſi cert.peta.
⁊.§.eſt ⁊ aliud.inſti.de dona.cuʒ ſi.ſi igitur inſiſtat ꝓpria ſi
gnificatio vocabuli a qua nō oʒ in dubio recedi.l.non ali/
ter.de lega.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauē.de exer.⁊ fauor vltie vo
lūtatis que eſt amplianda.l.in teſtamētis.ff.de regu.iu.⁊.c.
cū dilecti in fi.de dona.videť ꝙ veniat dictus nepos ex di-
cta ſubſtitutione ad dictā hr̄ditatē tanq̄ comprehēſus ſub
illis vbis filios mares ſupſtites qḋ ⁊ vr̄ dicendū ex eo qꝛ ſi
voluiſſet ſolum inuitare ipſos tres filios iſtitutos non erat
opus addere vbū mares ſʒ ex quo volebat ēt alios liberos
ſubſtituere q poterant eſſe femine ꝑut mares.qꝛ volebat ꝙ
venirēt femine.iō ꝑſuadeť ꝙ poſuerit illud vbum mares.

b ¶ Et inſuper regulariter videť dicendum ꝙ in materia fa
uorabili filij ⁊ nepotis appellatione filiorum veniunt nepo
tes ꝑ.l.iuſta.⁊.l.filij appellatione.de verbo.ſigni.⁊.l.lucius
in ultimo de heredibus inſti.vbi in teſtamēto fit mentio ð fi
lijs iuriſcōſultus poſtea ſubnectit de liberis ꝑut ꝑ dc̄a iu
ra ꝯcludit Bar.in.l.liberoꝝ.ð ver.ſigni.in ſpē ꝙ in vltima
voluntate ſi inuitanť filij veniāt ēt nepotes.⁊ ꝓpterea di
cūt Ange.⁊ Imo.in.d.l.lucius ꝙ ſi teſtator aliquem ⁊ ſub-
iunxit ꝙ ſi deceſſerit ſine filijs ex ſe natis ſubſtituit aliū lʒ
dictio ex ſoleat denotare cām ꝓximam.l.j.C.ſi ſeruus exte-
ro.⁊ per Bar.in.l.j.§.ex incendio.ff.de incen.rui.⁊ naufr.
nihilominus nō diceť deceſſiſſe filijs ex ſe natis ſi deceſſit
cū nepote.⁊ idē voluit bal.in quodam ſuo ꝯſilio incipiente
titius inſtituit ſororē.⁊ idē voluit in.l.j.C.de cōdi.inſer in
ꝯditiōe ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpore deſcēdētibus
nec vr̄ ratio dr̄ie inter caſum qñ verbuʒ filius ꝓferť a teſta
tore enunciatiue in ꝯditione ⁊ caſum qñ profertur diſpoſi-
tiue lʒ dictam dr̄iam in vna reſponſione videať facere Bal.
in.l.gallus.§.vt inſtituens.de liber.⁊ poſthu.ſed potius ſi
differentiam fieret videreť eſſe in cōtrarium qꝛ ꝯditiōes de
bent regulariter impleri ꝓprie ⁊ ſpecifica forma.l.q heredi.
⁊.l.meuius.ff.de condi.⁊ demon.ꝑut hanc rōnem pōderat
dñs Anto.in.c.quibuſdā.de penis tenens idem qḋ bar.ſ.ꝙ
vltima voluntas honorans filios cōprehendat ēt nepotes.
idē voluit Iac.but.in ſua quadā diſputatione quam refert
Pet.de ancha.in ſua maxima repe.c.canonū.de conſti.xiiij.
q.principali.verſiculo tertio principalr̄ q̄ritur col.clx.⁊ ſeq.

c ¶ Facit ꝓ hac parte qꝛ cōiter oēs cōcordant ꝙ in diſpoſi-
tione legali appellatione filioꝝ veniant nepotes ſed diſpo-
ſitio teſtatoris habetur ꝓ lege auc.de nup.§.diſponat ergo
ſimiliter in diſpoſitione teſtatoris filioꝝ appellatiōe veniāt
⁊ nepotes maxime cū in teſtamentis verba diſpoſitiua ſint
late interpetranda vt ꝑmiſſum eſt.⁊ potiſſime qñ diſpoſitio
conferť in deſcendētes.ar.eoꝝ que habenť in.l.cū alienā.C.
de lega.⁊ in.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.ibi ⁊ charitas ⁊ neceſſitu
do de leg.j.⁊ que per bar.in.l.que dotis.ff.ſo.ma.qḋ ⁊ ꝓſer
tim dicendū videť in caſu iſto qꝛ ſi appellatione filioꝝ nō cō
prehenderenť nepotes dc̄a ſubſtitutio reddereť inefficax ⁊
caduca ex quo nulli filij ſupſunt.ideo ne dc̄a ſubſtitutio in
hac pte reddať inanis intelligať vt appellatiōe filioꝝ nepo-
tes cōprehendanť.ar.l.quotiens in ſtipulatiōibus.ff.de vb.
obli.cum ſi.quā rationē ponderant Iaco.de are.⁊ Cy.vt re
fert Bal.in.d.§.vt inſtituens volentes ꝙ vt actus non va-
leat ⁊ non pereat appellatione filij nepos comprehendatur
⁊ ꝓpterea ibi Imo.latius declarando ꝯcludit ꝙ ſi diſpō te
ſtatoris loquēs in filio ꝯferť in tēpus ꝑſens ſi teſtator tunc
filium habebat nō ꝯprehenditur nepos.ſi vͦ tunc filiū nō
habebat ſed nepoteʒ:tunc nepos ꝯprehenditur.ſi vͦ diſpō
teſtōris ꝯferť in tēpus futurum tunc ſi tēpore in qͦ ꝯfertur
diſpō teſtatoris reperiť filius non ꝯprehendiť nepos.ſi vͦ
tunc tp̄is nullus ſubſtituit filius.tunc nepos comprehendi
tur vt actus valeat ſm eum.⁊ ideo cum in caſu iſto tempo-
re quo deceſſit.d.Bar.nō remanſerit aliqs filius dicti te/
ſtatoris:ſed ſolus Rynaldinus nepos ipſius:vt dicta ſub-
ſtitutio non cenſeatur euanuiſſe videtur ꝙ.d.Rynaldinus
comprehendatur ſub dictis verbis filios mares.

d ¶ His tñ minime refragantibus ꝯriam ptem in hoc indiui
duo puto magis iuri ꝯſentaneaʒ.⁊ primo ex ꝓpria ſignifica
tione verbi filios nō ꝯprehendit nepotes.ꝑut voluit bart.
in.d.l.liberoꝝ ꝑ.d.l.iuſta.⁊ ar.d.l.liberoꝝ.nec ob.ethymolo
gia vocabuli.nā ſi illa attēdereť ⁊ pr̄ ⁊ auꝰ dicerenť filij qꝛ a
filijs ſolēt ⁊ debēt amari:quinimo ⁊ ipſe deus q ſup cūctis
rebus eſt amādus ſm fidē noſtrā.⁊ tñ abſonum eſſet ꝙ ꝓ-
prie diceret filius ethymologia aūt verbi attēdi ſolet vt cō-
ueniat rei q̄ per ipſuʒ verbū demonſtrať nō vt cōprehēdat
vbū oēs res qbus ethymologia ꝯuenit vt apparet in.d.§.
mutuū.nā oēs ꝯtus per quē fit de meo tuum non eſt mu-
tuum.⁊ in.l.j.de teſta.non enim omnis teſtatio mentis eſt
teſtamentuʒ:ſed omne teſtamentū eſt teſtatio mētis ⁊ in oī
proprio mutuo fit de meo tuum.ita etiam in.§.eſt ⁊ aliud
inſti.de dona.⁊ fere ſemp:ita continget circa ethymologiam
vocabuli:vt eſt videre in tutore ⁊ curatore ꝑlato ⁊ filibus.

e ¶ Item videmus ꝙ in vltima voluntate ꝓuiſio facta filijs
nō trahitur ad nepotes:vt ꝓbatur per tex.in.l.quid ſi nepo
tes.ff.de teſta.tuto.⁊.§.fina.inſtit.qui dare tutor.poſſunt.⁊
videtur

vī etiam tex.in.l.gallus.§.inſtituens de libe. ⁊ poſthu.⁊ ibi
per Bal.⁊ Pont.hoc firmat in cōſilio ſuo incipiente in ca-
ſu ꝯiulrationis in vltimo dubio hoc firmat adducit ꝙ volū-
tas teſtatoris eſt interpetrāda ſm cōmunē vſum loquēdi.l.
librorū.§.qđ tñ caſſius de lega.iij.⁊.l.labeo.§.idem tubero
de ſuppel.lega. cum ſimi.⁊ cōis vſus loquēdi aliter vocat fi-
lios aliter nepotes.d.l.ꝙ ſi nepotes ⁊.d.§.fi.⁊ no.glo.in.§.cū
igitur in auc. de nō eli.ſecūdo nuben. ſm eum qui dicit ꝙ
ſupra allegata conſideratio Imole eſt ꝯ̄ tex.cum glo. in.l.cū
pater.§.ordinatem.i.de leg.ij.⁊ ꝓ hac parte in diuerſis cau-
ſis ſemꝑ vidi ꝓ hac pte ꝯiultū.⁊ lꝫ vbi eſſent ſimplices ter-
mini:ita ꝙ nō eſſent coniecture pro vel ꝯ̄ anceps forem ꝓ-
pter varias ſnias doc.⁊ iura hincinde vrgentia :adeo ꝙ ali-
quando conſultus nolui me intromittere:tñ pluries ꝯſulē
do viſuꝫ fuit ꝙ de facili in vnā vel in alterā pteꝫ ſnia volui
pōt ſm caſuuꝫ varietatē prout alie ꝯiecture in indiuiduo de
quo agit alterā ptem ſuadēt ꝓut ⁊ ꝯungit alias in illo trito
articulo an compēdioſa fcā ꝑ ṽba cōia ſine dinumeratione
tēporum ſit intra pupillarē etatē directa an fideicommiſſa-
ria:nam lꝫ Bar.velit ꝙ ſit directa in dubio:tñ leuibus ex-
trinſecis cōiecturis recedit a tali ſnia vt pꝫ ex notatis per
eum in.l.centurio de vul.⁊ pup.⁊ per doc.in.l. ꝑcibus.C.e.
ti. ⁊ ego pluries conſului ꝙ lꝫ regulariter cenſeat in dubio
directa tamen ex coniecturis de facili ſuadeatur cōtrarium.
f ¶ Itē ēt alias ꝯſului ⁊ his diebus ꝓximis apud modinam.⁊
alias apud piſas ꝙ lꝫ donatio in qua ē fcā mentio mortis do-
nantis interpetret in dubio donatio cā mortis p.l.ſeya de
dona.cā mor.⁊.l.ſeya de dote plega.tñ de facili ⁊ leui ꝯie-
ctura interpetret interviuos per.l.cū maritus de pac.dota.
⁊ qđ no.Bart.ꝑ illā.l.in.l.q̄ dotis.⁊ ꝙ per bal.in.l.ij.C.de
iure dotiū: in h̄ aūt indiuiduo plura iminēt q̄ me impellūt
in aſſumēdo ptē negatiuā ꝯ̄ nepotē :ꝑrio qꝛ dicti filij primi
gradus ſunt inſtati in inſtōne ⁊ nō nepotes ⁊ dilectio in in-
ſtōne preſtat nō leuē ꝯiecturā circa interpetrationē ſubſtō-
nis.l.ſi pr̄.⁊.l.ſi ꝑles.ff.de vul.⁊ pupi.⁊.l.j.C.e.ti.ad h̄ facit
qđ voluit Rapb.ful.in.l.j.C.de ꝯdi.inſer.dicēs ꝙ ſi teſtōr
inſtituit filios maſculos vl'es hrdes ⁊ filiā iſtituit in re cer-
ta ⁊ ſubdit ſi qs ex dcis filijs deceſſerit ſine filijs ſubſtituit
frēm ⁊ eius filios lꝫ alias appellatiōe filioꝝ venirēt filū filie:
ita ꝙ faceret deficere ſubſtōneꝫ ꝑ tex.ibi tñ qꝛ i inſtōne nō
fuit dilecta femina vt maſculi ita nec vr̄ dilecte femine cir
ca ſubſtōnem:iō talis nepos non ꝯſiderat in dcā ſubſtōne
ſm eū qui dicit alias ſe ita rñdiſſe ⁊ poſtea ꝯſuluiſſe.⁊ idē di-
cit ibi Pau.de ca. ſe ꝯſuluiſſe in ſiſi caſu in quo ſub dcā for
ma erat ſubſtitutus pius locus ⁊ ꝙ poſtea ꝯſuluit collegiuꝫ
florētinū ⁊ oēs aduocati curie romane q erāt plures ⁊ ſo-
lēnes ſm eū ⁊ ꝙ eſt fortius in caſu illo vigebat in ꝯ̄trium fa-
uor pte eāe .ſcđo pſuadet qꝛ teſtōr ſubſtituit filiabus ꝑ hec
ṽba ⁊ ſi aliqua dictaꝝ filiaꝝ nō nuptarum decederet anteq̄
nuberet ſubſtituit ei infraſcriptos ſuos filios ⁊ hrdes ꝓfe-
cto ſub dcis ṽbis nō ꝯprehēdunt nepotes q nō ſunt inſti-
tuti hrdes ⁊ dato ꝙ eſſent ſubſtituti tñ nō ſunt inſtituti he-
redes ſaltē eo caſu quo ſubſtō efficit fideicōmiſſaria ꝓut cō
tigit in caſu quo filius decedit pubes poſt aditā hereditatē
vt in noſtro indiuiduo occurrit adeo ꝙ iſte nepos nō com-
prehēderet in ſubſtōne facta filiabus ita ⁊ a ſim lꝫ eſt veriſi-
mile ꝙ nō comprehēdatur in ſubſtōne facta filijs maſculis
fac qꝛ de ſimilibus idē eſt iudiciū.c.inter ceteras de reſcri-
ptis ⁊.l.nō pñt de legi. ⁊ ex precedentibus ſequētia ⁊ econ
tra declarant ⁊ iterpetrant.l.hrdes palam.§.ſed ſi notaꝫ de
teſta.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.⁊.l.qui filiabus.eo.ti.
g ¶ Tertio hoc pſuadet qꝛ vbi teſtōr voluit nepotes ꝯprehē
di vſus fuit ṽbis liberis vt in cōditiōe ſubſtōni appoſita ſi
deceſſerit ſine liberis:ita ⁊ veriſiſr ſi in ſubſtōne voluiſſet
inuitare oēs deſcēdentes vſus fuiſſet veriſiſr ſiſi ṽbo liber
ros q̄rto h̄ pſuadet ex eo qꝛ ꝓhibuit poſtea dcōs filios alie
nare ſine licētia ſuoꝝ fratrū:⁊ ſi vult alienare teneat aliena-
re ſuis frībus ſub pena ſi ſecus fecerit danda ſuis frībus ⁊
qdē dcā alienatio vr̄ ꝓhibita ꝯtēplatiōe ſubſtitutoꝝ ꝓut ⁊
coꝝ ꝯtēplatiōe ꝓhibet a iuris diſpōne.l.fi.§.ſꝫ qꝛ nr̄a maie
ſtas ⁊.§.finaūt ſub ꝯditiōe.C.cō. de leg. ſicut alias qñ teſtōr
ꝓhibet ius accreſcēdi cēſet ꝓhibere fauore eorū quoꝝ in-
tereſt pura fauore coheredis vl' fauore veniētiū ab inteſtato
ſm varietatē caſuū vt ꝑ bar.⁊ doc .i.l.quotiēs.§.ſi duo.ff.de
hrdi.inſti.iō ſi cēſerent ſubſtituti ēt nepotes q nō ſunt frēs
ſuoꝝ ꝓhibitoꝝ alienare veriſiſr diſpoſuiſſꝫ ꝙ nō poſſꝫ alie
nare niſi accedente eorum licētia quid enim ſi Bar.qui nō
habebat fratres voluiſſet alienare cum nō potuiſſet aliena-
re fratribus nec eorum licentia adhiberi videt ꝙ nō fuerit
prohibitus a teſtatore qđ nō vr̄ ex alio veriſimiliter factum
niſi qꝛ non erant alij ad quos teſtōr prouidiſſet dicta bona
peruenire eo qꝛ intellexerat ſubſtituiſſe filios nō nepotes.
b ¶ Quinto hoc ēt pſuadet ex alio quia in dicto teſtō plu-
ries ſit mentio de filijs ⁊ nō veniūt niſi filij ꝑmi gradus vt
⁊ deprehendi pōt ex ſupradictis ⁊ inſuꝑ poſtea circa tutelā
vtit his ṽbis: tutores aūt dicti Petrifranciſci ⁊ alioꝝ ſuoꝝ
filiorꝫ pupilloꝝ eſſe voluit ⁊c.in qbus verbis cōſtat ꝙ ap-
pellatiōe filioꝝ non cōprehēdant nepotes ꝑ tex.apertū.d.
l.ꝙ ſi nepotes.⁊.d.§.fi.inſti.q dare tut.po.ergo apparet ꝙ
in hac pte teſti verbum filioꝝ ſimpliciter poſituꝫ:vnde ſuc
cedit theorica Bart.in.l.centurio parū poſt medium.iij.q.
ꝑncipali co.ix.vel.x.ver.vel quid ſi in ꝑcedentibus ṽbis.ff.
de vulg.⁊ pup.volens ꝙ vbi ṽbum cōe refert ad plures ſi-
gnificationes ſi reperit poſituꝫ in vna pte teſtamēti in alte
ra ex illis ſignificationibus ⁊ in altera parte reperit ſimpli-
citer poſitum :ita ꝙ poſſet in illa alia parte ad vtrāqꝫ ſigni-
ficationē adaptari interpetrat poſitū in illa ſignificatiōe in
qua conſtat eſſe ſumptū in alia parte ēt ſi alias ꝯ̄riū interpe
trandū eſſet ex qua rōne ꝯcludit bar. ibi ꝙ lꝫ ſubſtō cōpen
dioſa fcā filijs ſine diſtributiōe tꝑum ꝑ ṽbus cōe ſubſtituo
interpetret obliqua ēt in caſu quo filius deceſſerit in pupil
lari etate matre exiſtēte in medio tñ ſecus ſi idē ṽbū ſubſti-
tuo reperit poſitū i alia pte teſti in ſignificatiōe directa :tūc
ēt in alia pte ſimpl'r poſitū iterpetrat in directa ſignificatio
ne:ita ꝙ vbi alias importaret obliquā ſubſtōnem ex hac ſola
ꝯiectura vult bar. ꝙ importet directā ſubſtōnē ⁊ idē ſentit
ecōtrouerſo cū pariter vtroqꝫ caſu faciat.l.ſi ſeruꝰ pluriū.§.fi.
de leg.j.quē allegat ⁊ doc.cū eo tranſeūt:ita in ꝓpoſito cuꝫ
verbū filius ſit dubiū:ita ꝙ qñqꝫ ſignificat deſcēdētes ꝑmi
gradus:qñqꝫ ēt vlteriores : ⁊ ſic nepotes ⁊ ꝓnepotes ⁊ va-
ria diuerſimode ſumere vr̄ iō doct.variāt vt pꝫ ex ꝑdictis
⁊ ex hac ꝯiectura qꝛ in eodē teſtō reperit poſitū in ea ſigni-
ficatione vt ꝯtineat ſolū liberos primi gradus in tanta du-
bietate cenſeat :ita etiam poſituꝫ in alia parte de qua agitur
in eadem ſignificatione ⁊ hoc ſaltem concurrentibus alijs
coniecturis ⁊ rationibus ſupra ponderatis cōcurrentibus
in vnum in hoc indiuiduo vt ſi non proſunt ſingula multa
iuuent.l.excuſantur in princ.cum concor .ff.de excuſa.tuto.
i ¶ Per que quidem patent ſublata adducta in contrarium
maxime qꝛ licet in ſimplici queſito an ſi in vltima volunta-
te honorantur filij veniant nepotes caſus ſit diſputabilis ⁊
non peccaret qui vni vel alteri opi.inhereret tamē in hoc in
diuiduo propter dictas rōnes puto intrepide hanc partem
amplectendā cū nullā rōnem pſuaſiuā videā in ꝯ̄riuꝫ:illud
eniꝫ ṽbum mares nil penitus facit ex quo erāt filie teſtōris
poterat ꝓbabil'r dubitari vtrum maſculinū ꝯciperet femini
num per iura vulgaria ꝓbantia ꝙ ſic : ideo pōt coniecturari
oppoſitum vt excluderet filias feminas primi gradus.
k ¶ Et maxime concluſio ſuprafacta ꝓcederet ſi dictus Ry-
naldinus fuit natus poſt mortē dicti Guidi teſtōris cuꝫ in
legatis vel fideicommiſſis appellatione filiorum nō veniāt
poſthumi.d.l.qui filiabus de leg.j. iſta autem ſubſtitutio ni
hil aliud eſt q̄ fideicommiſſum vniuerſale merito ⁊c.⁊ pre-
ſertim ſi fuiſſet conceptus poſt eius mortē cū tūc nihil atti
neret ipſi defuncto .l.j.§. ſiqs proximior. ff. vnde cognati ⁊
l.titius.ff.de ſuis ⁊ legi.⁊ relictum ꝯiunctis ſeu cognatis te-
ſtatoris verificat in cōiunctis exiſtentibus tꝑe teſtamēti vl'
tempore mortis ⁊ eadeꝫ videt ratio in relicto facto liberis
ſuis vt intelligatur in liberis tēpore teſtamenti vel:tempo-
re mortis :ſuper hoc tamen non inſiſto ex quo non declara
tur in themate vtrum dictus Rynaldinus natus fuerit vel
conceptus in vita teſtatoris. Laus deo.

¶ Renunciatio facta per filiam future ſucceſſioni patris ⁊
matris cuꝫ iuramento an ſit ſeruanda:ita ꝙ dicta filia alijs
nō ſuper exiſtentibus excludatur a ſorore ſui patris vigore
talis renunciationis.

¶ Conſilium. ccxcj.

In noie domini noſtri

l iesu xp̄i. ¶ Vr̄ prima facie clara fronte dōm
ꝙ dcā dña Joāna foueat iuſtitiā:qꝛ dcm̄ pa
crū iuratuꝫ vr̄ oino ſeruandū dicit tex.in.c.
q̄uis de pactis in.vj. ⁊ iō dicta Peregrina paciſcens artet
d cto pacto iurato ⁊ per illud excludatur a dicta hereditate

a ¶ Poteſt enim quis renunciare per pactum iuri futuro.l.ſ.
C.de pac.⁊.l.j.§.ſi vel parens.ff.ſi quis a paren. fuerit ma/
numiſ.⁊ in.l.in pluriuꝫ ſcḋm vnaꝫ lec.de acquiren.heredita.
⁊ ex quo dictum capitulum vult ꝙ omnino ſeruetur videt̄
ꝙ nullatenus poſſit ſuccedere.⁊ facit qḋ notant Bar.⁊ cete
ri in.l.qui ſuperſtitis.ff.de acquirē.here.⁊ Bar.⁊ moderni
in.l.pactū.qḋ dotali.C.de coll.qui volunt ꝙ filia tunc non
admittatur:adeo ꝙ ſit locus ſequēti in gradu.⁊ per hoc vr̄
tolli ꝙ alleget̄ in ꝯ̄rium ſcꝫ ꝙ nō impedit̄ adire lꝫ pactū ſit
ſeruādū.nā imo videtur ꝙ illud pactuꝫ ſapiat vim repudia
tionis:adeo ꝙ ipſa renuncians ſit priuata facultate redeun
di.nec requiratur alia repudiatio per predicta ⁊ argumēto
eius qḋ notat Bar.in.l.j.§. filium de bonoꝝ poſſ.contrata.
⁊ maxime cum in caſu iſto dicta domina Peregrina nō ſo
lum pacta fuit de non habendo regreſſum ad bona paterna
ſed etiā expreſſe ex tempore ꝯuentionis repudiaſſe videtur
dictam hereditatem vtendo formaliter his verbis.⁊ ex nūc
dictis bonis paternis ⁊ maternis ⁊ omni ſucceſſioni ⁊ ſpei
future ſucceſſionis quam dicta Peregrina habet ⁊ habere
pōt ⁊ ſibi competere poſſet quoquomodo in futurum ipſi
vl̄ eius hr̄des ⁊ in bonis dictoꝝ patris ⁊ mr̄is ab inteſtato
ſuccederet ex nunc expreſſe eius ꝓprio motu ⁊ ex certa ſcia
renūciauit ꝗ v̄ba ſonāt ꝙ in renunciationē potiuſq̄ꝫ in ſim
plex pactū de nō petēdo.⁊ tn̄ dicta renūciatio eſt pacto val
lata ḡ vr̄ ꝙ valeat vt renūciatio. ⁊ ſic repudiatio hr̄ditatis.
b ¶ Nec videtur iuuare ſi dicta quantitas dotis promiſſa eſt
parua quantitas reſpectiue ad extimationeꝫ hereditatis cui
renunciauit qꝛ generalitas.d.c.q̄ꝫuis tollit dictum ꝯ̄rium ⁊
vult Ponta.in.d.l.qui ſupſtitis ꝙ ēt ſi nihil fuit promiſſuꝫ
ꝓ dote filie ꝓcedit.d.c.q̄ꝫuis multo ergo fortius ſi fuit pro
miſſum in ꝯ̄ctu parue dotis ꝗ magnam haberet diſpropor
tionem cum hereditate repudiata.nulla enim poteſt eſſe ma
ior diſproportio q̄ꝫ inter nihil. ⁊ aliqd longe maior q̄ꝫ inter
paruā ⁊ magnā quātitatem nec ēt videt̄ iuuare dcām dn̄aꝫ
Peregrinam id qḋ allegat ꝙ dcm̄ pactum emanauit contē
platione nepotis.⁊ iō ceſſante cā euaneſcere dꝫ pactuꝫ per
iura vulgaria.⁊ ꝓut in his terminis notāt doc.in.d.l.qui ſu
perſtitis.⁊.l.pactuꝫ qḋ dotali.C. de colla.qꝛ vr̄ poſſe rn̄deri
ꝙ dcā rō eā nō iuuat :qꝛ ꝺ dicta cā nō apparet.⁊ paria ſunt
nō eſſe ⁊ non apparere.l.duo ſunt titij.de teſta.tut.l.in lege
ff.de ꝯ̄henda emp.l.cū res.§.itaq̄ꝫ.de leg.j.⁊ memini alio an
no dum legebamus piſis clariſſimum iuris interpretē con
ſuluiſſe ſenis ꝙ quedā ſimilis renunciatio nō deberet vicia
ri ea rōne ꝗ allegabat̄.ſ.qꝛ nepos ex fratre q viuebat tēpo
re renūciationis deceſſerāt tp̄e quo deceſſit ille pater.cuius
bonis erat renunciatum.⁊ ego vna cum ſua donatione.con
ſului itaq̄ꝫ videtur in hoc themate reſpondendum.
c ¶ Tamen his non obſtantibus cōtrariam partem arbitror
iuri magis ꝯſentaneā dictis tribus medijs que ſupra ſunt
adducta ⁊ repulſa nō eni.nō eſt vllo pacto credendū ꝙ pa
ter voluerit filiam priuare ſua hereditate ſeu ſuis bonis ea
ꝓncipali cauſa vt eidem noceret : ſed vt ſibi patri ſtipulanti
prodeſſet ſeu eius voto qḋ in aliū dirigebat̄ ſatiſfaceret.⁊
ſic vt alteri in quem putabat ſua bona deueluenda prouide
ret.nō enim credendum eſt patrē habere odio filiam ſuam.
imo ſummopere diligere ⁊ nōnunq̄ꝫ pluſq̄ꝫ ſeipꝫ.l.iſti qdē.
ff.qḋ metus cauſa.⁊.l.ſi.in ꝑin.C.de cur.fur.⁊.l.cum accu
tiſſimi.C.de fideicō.cum concor. ⁊ votū patris eſſe ſolet vt
bona ſua in deſcendentes deuoluantur.l.ſcripto.ff.vnde li/
beri.l.naꝫ ⁊ ſi parentibus in prin.ff. de inoffi.teſt.⁊.l.vnica
circa finem.C.de his qui ante apertas tabul.nec in indiui/
duo noſtro dicitur ꝙ dictus pater haberet cauſam non af/
fici dicte filie ſoliſta dilectiōe paterna.itaq̄ꝫ nullo pacto per
ſuaderi pōt ꝙ ſine vrgenti cauſe fuerit motus pater ad volē
dum ꝙ dicta filia renunciaret dictis bonis dubia profecto
cauſa eſt ſeu non apparens cauſa in dubijs autem interpre
tari debꝫ id quod veriſimilius eſt. ⁊ qḋ plerumq̄ꝫ fieri ꝯſue
uit.c.inſpicitur in obſcuris id qḋ veriſimilius eſt. ⁊ qḋ ple
rumq̄ꝫ fieri cōnſueuit.de regu.iur. in.vj.⁊.l.in obſcuris in
ſpici.ff.eodem titulo cum concordantijs.
d ¶ Profecto nulla perſona erat ſibi adeo coniuncta que ſpe
raretur ſuccedere: ⁊ cuius contēplatione poſſit perſuaderi
ꝙ extorſerit tale pactum niſi aut dicta ſoror que in preſen
tiarum inſurgit vel filius fratris qui de iure vna cum ſorore
equaliter ab inteſtato hodie ſuccedit auten.ceſſante.C.de le
giti.heredi.profecto cum ſoror eſſet eiuſdem ſexus quo fi
lia. ⁊ iam nupſerit.⁊ facta vna caro cum marito.c.gaudea
mus.de diuor.⁊ Geneſis ſecundo ad finem.⁊ Mathei.xiij.

⁊ quodāmō de aliena familia fcā.l.cū qdam puella in ꝑncí.
de iuriſ.om.iu.⁊ alienā habebat ꝓpagare familiam non ꝓ
priā ipſius ſtipulātis ꝓut ⁊ filia ſua.l.ꝓnūciatio.§.familie
ff.de verbo.ſig.nō eſt rō neq̄ꝫ vlla veriſimilitudo ꝙ ꝓpter
ſororem iam nuptā voluiſſet ꝑuare filiā nupturam ⁊ nunq̄ꝫ
ſeu pro raro id fieri ſolet.ſ.ꝙ qs ꝑuet filiā nō imeritā cōtē
platione ſororis maxime exiſtētis in aliena familia apud vi
rum : ita ꝙ nullo pacto eſt veriſil̄e nec plerumq̄ꝫ fieri ſolet:
ſed dictus nepos erat de eadē familia ⁊ maſculus qui veriſ
ſil̄r habebat familiā agnationē ipſius ſtipulantis ꝓpagare
⁊ ꝯſeruare poſt mortē ipſius ſtipulātis:itaq̄ꝫ ſatis ē veriſil̄r
ꝙ voluerit dignitati ſue agnationis ꝓuidere.argu.l.j.§.pu
blice.ff.ꝺ ventre inſpiciendo hāc rōnē videmus ꝑ iura mu
nicipalia in italia fere vbiq̄ꝫ ponderari ⁊ ob eā maſculos fe
minis.ꝓ̄ferre ⁊ quandoq̄ꝫ fratres ⁊ agnatos filiabus femi/
nis dotatis in ſucceſſionibus anteponere. vt per Cy.in.l.ſi
publico.C.de adul.per Bald.⁊ docto.in.l.maximum viciū.
C.de lib.prete. nec ſtatuta fiunt niſi ꝑ homies italicos : itaq̄ꝫ
demonſtrat̄ in menteꝫ multoꝝ ineſſe hāc rōneꝫ.⁊ plerūq̄ꝫ
vidi ſimpl̄r ⁊ i genere iſtitutū ſeu ſubſtitutū cippū dom⁹.
e ¶ Ideo perſuaderi debet ꝙ dictus pater voluerit deueni/
re ad illud pactuꝫ contēplatione ipſius nepotis qui vna ſe
cum habitabat ⁊ erāt ſocij communis menſe iuxta id quod
habet̄ in.c.ij.de duobus fratribus in eadē ca.habi.x.colū.⁊
in.l.ſi.C.de colla.habitantes enim ⁊ cōiter viuentes longe
magis ſolent inuicem diligi q̄ꝫ ſeperatim viuentes vt expe
rientia docet que eſt reꝝ magiſtra.c.q̄ꝫ ſit in prin.de elec.li.
vj.⁊.c.ſtatutum in prin.e.tit. ⁊ lib.hinc inducitur ꝙ dome
ſtici repelluntur a teſtimonio.l.eos.C.ꝺ teſti.itē bona com
muniter poſſidebat:ita ꝙ erat veriſil̄e ꝙ poſt mortē ipſius
ſtipulantis ipſa bona apud ipſuꝫ nepotē remanſura forent:
⁊ maxime mobilia ⁊ domus habitatiōis ⁊ ēt imobilia alia ꝗ
in vita ipſius ſtipulantis cōiter poſſidebant̄ poſt morteꝫ ꝑ
eum ſolū ſuperſtitē poſſiderent̄ niſi ꝑ ipſaꝫ filiā impediret̄
que oia nos impellunt ad arbitrandū ꝙ ꝯtēplatione ipſius
nepotis pactū illud emanauerit niſi forte ꝯiecturet̄ ꝙ ema
nauerit vt ꝓuiderit futuris filijs.quos habere ſperaret vel
voluerit ſibi ꝓuidere vt de ipſis bonis voluerit ꝓ libito di
ſponere vel alienando vel maxie relinquendo cui liberet cū
ꝓhibitus ſuccedere ab inteſtato nequeat teſtamētū ipugna
re.arg.l.j.§. vocantur ⁊.§.penul.de bono.poſ.ꝯtrata .⁊.l.j.
§.recte ſi tab.teſta.nul.extra.⁊ no.Bar. in.l.ſi.ad tert.⁊ bal.
in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tn̄. de libe.⁊ poſthu.dicens ſe ita cō
ſuluiſſe florentie qḋ ⁊ tenet ibi Ang.adducēs.l.illud.§.j.de
contrata.⁊ idem tenet ibi Pau.de caſtro.adducēs.d.l.j.⁊.l.
poſt mortē eo.tit.⁊ ita cōiter tenet̄ ꝓut dicit Imo.in.d.§.⁊
qd ſi tn̄.qḋ ⁊ voluit Bal.in.l.maximum vicium.⁊ in ſuo fa
moſo ꝯſilio incipiēte famoſum ſtatutū. ⁊ Bart.in.l.ex filio.
de vulg.⁊ pup.⁊ pōta.⁊ legentes in.l.vt liberis.C.de colla.
f ¶ Profecto iſte ēt cauſe poſſunt cōiecturari ⁊ nulla alia ꝗ
ſit ꝑſuaſione digna iō cū iſte ſole ſint probabil̄r cogitande
iſte habent̄ ꝓ expreſſis ꝑ id qḋ hr̄ in.l.q̄ꝫuis ſimpl̄r.C.de fi
deicō.vbi Bal.ꝙ vbi vna ſola rō ꝓbabiliter cogitari poteſt
illa attendit̄ ꝓut expreſſa q idem no.in.l.maximum viciuꝫ.
C.de libe.prete.⁊ idem Pau.de ca.in.d.l.q̄ꝫuis.ſic ⁊ alī in
l.quotiēs.§.ſi duo.de hr̄di.inſti.doc.dicunt ꝙ ſi teſtātor ꝓhi
buit inſtitutum in re certa plus petere ſeu ꝑ alia v̄ba prohi
buit manifeſte ius accreſcendi interpetrat̄ ꝓhibitionem fa
ctā vel fauore alterius inſtituti ſi extat vel venientium ab in
teſtato ſi nō extat alius inſtitut⁹. ⁊ tn̄ ibi illa mēs nō appet
ſil̄r in.d.l. q̄ꝫuis illa mēs que ibi interpretat̄ nō apparet.⁊
in multis iuris ꝑtibus reperit̄ ꝙ interpetrat̄ mens teſtātoris
que nō demōſtrat̄ alr̄ niſi virtute v̄iſimilitudinis.quecūq̄ꝫ
aūt ex dcis cauſis ꝗ aliquā veriſimilitudineꝫ hn̄t fuerit cā
talis pacti nō curandū ſiue oēs ꝯcurrerint ſiue vnā vel due
ex eis.ex quo oēs ceſſauerunt:qꝛ nepos eſt premortuus pa
ter ſtipulator nemini reliqui. ſed inteſtatus penitus deceſ
ſit.nec in vita alienauit:ita ꝙ timeatur ne filia reuocaret .me
rito.militat hoc caſu theorica docto . qui volunt ꝙ ſi huiuſ/
modi pactum ſit aliqua ꝯtemplatione que ceſſat poſtea duꝫ
euenit caſus ſucceſſionis iuramentum non arctat ⁊ limitat̄
h caſu diſpoſitio.d.c.q̄ꝫuis.de pac.in.vj.ꝓut volūt Bal .in
quarta queſtione in.d.l.pactum dotali.⁊ Ricciardus ⁊ bar
tholomeus de ſaly.⁊ Paul. de caſtro ⁊ Ponta.in eadem.l.
pactuꝫ dotali ⁊ Imo.⁊ Ponta.in.d.l.ſi ſuperſtitis.⁊ lꝫ ipſi
loquant̄ quando habet pater maſculos ꝙ cenſet̄ eorum cō
templatione pactus.⁊ ideo filijs premorientibus pactum ēt
iuratum non prodeſt ſcḋm eos. tamen idem dicendum eſt ex

coꝝ mēte quādo alioꝝ ꝯtemplatiōe ſcḋm eſſꝫ ⁊ illi ceſſarent. nā militat tūc coꝝ rō filios maſculos pōderant loco exēpli ⁊ q̄ꝛ ē maioꝛ ꝯiectura. ꝙ coꝝ ꝯtemplatione fiat q̄ꝫ ꝯtemplationem alioꝝ in quos nō eſt cōiter tātus amoꝛ ⁊ ſucceſſiue tunc veriſimilitudo ꝯiecturādi mentē paciſcētis nō tollit̄ ꝓpꝑea ꝙ ſi oīs cā ꝓp quā potuit veriſilr̄ moueri ad paciſcendū ceſſat nō ſit idē rn̄dendū ꝓut ſi filij fuerūt cā paciſcēdi ⁊ illi tp̄e ſucceſſionis ceſſant q̄ꝛ p̄mortui vel alr̄ inſucceſſibiles adeo ꝙ ſi alia ꝯtemplatiōe motus fuit ⁊ illa ceſſat ſimiliter pactū iuratū nō aſtringat per notata p p̄fatos doct.

g ¶ Pactū.n.nō prodeſt ei cui nō intereſt paciſcentis ꝙ ꝑſit.l.heredi.§.j.ff.de pactis. dicit Ponta.in.d.l.pactum dotali adducit̄ ēt qḋ hr̄ in.l.ſi actionē .C.de pac.optime ꝯfert qḋ habet̄ in.d.l.quotiens.§. ſi duo vbi manifeſta ꝓhibitio teſtōris inhibētis ius accreſcendi nō ſortit̄ effectū ſi ceſſat poſtea cā cōtemplatiōe cōiecturat̄ facta illa ꝓhibitio ꝙ ibi doc.notant :nō ergo obſtat ſi nō appareret q̄ꝛ lꝫ nō appareat expreſſe ſatis eſt ꝙ ex veriſimilibus cōiecturis deꝑhendat̄ ꝓut ſupra deductū eſt ⁊ ꝓut nec in.d.§. ſi duo in terminis doc.appꝫ nec ſilr̄ in terminis doc in.d.l. qui ſupſtitis ⁊ in d.l.pactū dotali ſupra relatis.⁊ tn̄ doc.cōcordāt ꝙ vbi eueniēte tp̄e ſucceſſionis vel iuris accreſcendi ſi nō militat illa cā ꝯtemplatione pactū vel ꝓhibitio emanauit ſingula ſingulis referendo pactum vel inhibitio non ſortitur effectum.

h ¶ Nec ob.id qḋ alſ ꝯſuluimus vt ſupra relatuꝫ fuit q̄m ibi alia ꝯiectura militabat ⁊ fauoꝛ nepotis nō poterat ꝓbabilr̄ cogitari:nam illo caſu fuerat data ampla dos filie ⁊ remanſerunt plures alie filie nō dotate que veriſilr̄ nō erāt habiture tā exceſſiuā dotē:iō nepos nō ſperabat ſucceſſionē inteſtati q̄ꝛ veniebat excludēdus a filiabus nec in mente p̄ris paciſcētis habebat ꝓbabilr̄ verſari ex iuris īterpetratiōe ꝙ oēs ille filie nō dotate decederent ante eū per id qḋ hr̄ in.l. cum tale in principio.ff.de condi.⁊ demon.ideo in illis terminis erat penitus diuerſa ratio q̄ꝫ in terminis noſtris.

i ¶ Secūdo in hāc ſniam deuenitur ille pater ſtipulatus eſt ſibi ⁊ heredi dcā dn̄a ſua ſoroꝛ nō eſt hr̄s q̄ꝛ filia eam p̄cepit aūt.in ſucceſſione.C. de ſuis ⁊ legiti.⁊ aūt.ceſſante.C. de legit.heredi.ex tali pacto iurato eidē nō cōpetit actio ex pſona ſua q̄ꝛ ſibi nihil eſt ꝓmiſſum ⁊ nullū negociū geſtuꝫ eſt cū ea.l.ſi in area.ff.de ꝯdi.inde.⁊.l.ſi pupilli in princi.de neg.geſt.itē ſibi nō ꝯpetit exceptio pari rōne q̄ꝛ tertio non querit̄ exceptio ex pacto niſi paciſcētis interſit vt dictū eſt ⁊ inſup ipſa nō cōuenit̄ ſed agit ⁊ qḋ eſt foꝛtius agit petitione hḋitatis ⁊ p̄ſupponit ſe hḋeꝫ :iō dependet tota vis an ipſa ſit heres necne :qui.n.agit petitione hḋitatis petit ꝓnunciari ſe heredem in hoc conſiſtit p̄ncipalis pars ꝯcluſionis ⁊ hoc venit in actione :reſtitutio aūt rerū venit incidēter officio iudicis mercenario ꝓut hec hr̄ i.l.j.in p̄n.ff. de edē.in.l.diuus.ff.de peti.here.⁊ eſt indubitatū.lꝫ autem pactū iſtud de quo agit̄ ſit ſeruandū ⁊ nō poſſit dici nulluꝫ vel propter hoc euitari eius obſeruantia per.d.c.q̄uis.

k ¶ Sꝫ ꝙ excludat ipſo iure a p̄āte adeūdi ⁊ ſuccedēdi hoc q̄dem nō repio iure cautū nec nā iuramēti ē nulla re actum ꝙ ſit poſtea ꝯ iuramentū nā ſi ꝓmitto nō alienare ⁊ iuro ſi ꝯtra venio q̄ꝛ alieno valet alienatio lꝫ alienās obligetur ex pacto ⁊ ex iuramēto ꝓut ē cōis theoꝛica doc.in.c.intellecto de iureiu.⁊ voluit Jo.an. in regula ꝙ ſemel in.vj.dicens ꝙ iurans nō reuocare teſtm̄ lꝫ reuocās ſit piurus tn̄ reuocatio tenet ita ⁊ ſi ꝓmitto ⁊ iuro non ſuccedere ſeu non adire valeat ſucceſſio ⁊ aditio licet ꝓmittēs incidat in piurium ⁊ teneat̄ ex pacto ei cui promiſit vel ꝓmiſiſſe intelligit̄ nec in hoc contrariatur.d.capi.q̄uis ⁊ facit optime tex.in.d.l.j.§. ſi vel parens ſiquis a parente fuerit manumiſ. vbi pactum validū de nō ꝯtratabulādo nō tollit cōtratabulas niſi exceptione doli mali :exceptio aūt p̄ſupponit actionē ⁊ ius petendi cōpetere ei aduerſus quē opponitur.l.j.ff.de excep.⁊ ibi per.Bar.exceptio enim tibi nō cōpetit ius licet appellet̄ exceptio intentionis ⁊ facti vel exceptio doli tn̄ nō ē ꝓprie exceptio vt habet̄ ibi ⁊ in.l.qui ſe debere de condi. ob cauſam ⁊ in.l.vbi pactum.C.de tranſac.verba autem debēt in dubio ſumi proprie ⁊ non improprie .l. non aliter de leg. iij.l.j.§.ſi is qui nauem de exerci.

l ¶ Itē hoc idē vr̄ de mente gl.⁊ doc.in.l.j.C. de pac.vbi per pactū fuit remiſſum fideicōmiſſum ꝯditionale totius hḋitatis pro ſextante de p̄ſti ⁊ cōſtat ꝙ fideicōmiſſum purificatū licet ipſo iure ante acceptationē ex eo queratur ius tn̄ repudiatiōe funditꝰ tollit̄ ⁊ hr̄ pro nō q̄ſito.d.l.ſi tibi homo.§. cū ſeruus de leg.j.⁊ tn̄ p illud pactū nō vr̄ repudiatū fideicōmiſſum:ita ꝙ eueniēte ꝯditione nō poſſet peti: ita eſt de mēte gl que reqrit acqlianā ſtipulationē ⁊ acceptilationem ⁊ doc.tranſeūt cū gl.⁊ ſic ſatis plane vr̄r p̄ſupponere ꝙ pactū factū pendēte ꝯditione fideicōmiſſi p qḋ renunciat̄ dicto fideicōmiſſo ꝯditionali nō inducit validā repudiationē fideicōmiſſi:ſꝫ virtualr̄ pactū de nō petendo fideicōmiſſuꝫ ⁊ hinc inſurgit vt arbitroꝛ ꝙ in illa.l. doc.nunq̄ꝫ vtunt̄ verbo repudiatio ſemp verbo renunciatio :ſꝫ in hmōi iuribus non acquiſitis ſed acquirēdis vel nō acquiſitis incommutabiliter iura loquuntur verbo repudiationis nō verbo renunciationis vt eſt videre in rubꝛi. C.de abſtinenda ⁊ repudiāda hereditate ⁊ in multis.ll. illius tituli ⁊.ff.eo.tit.⁊ in.l.legatū.i.de leg.j.⁊ in.l.ſi ita ſit ſcriptum filiabus.§.ſub ꝯditiōe ḋ le.ij.⁊.l.j.§.decretalis de ſuc.edic.⁊ in mille vt ita dixerīꝫ iuribus.⁊ tn̄ doc.in.d.l.j.de pac. nūq̄ꝫ vtunt̄ v̄bo repudiationis ⁊ ſimilr̄ in.d.l.qui ſuperſtitis ⁊ in.d.l.pactum ꝙ dotali nunq̄ꝫ dicūt ꝙ tale pactum cauſet repudiationeꝫ.

m ¶ Et bal.aperte facit drīā inter repudiationē ⁊ excluſionē q̄ reſultat ex hmōi pacto iurato dicēs ꝙ p hmōi pactū q̄rit̄ur exceptio pacti hḋi vl̄s ⁊ reſultat q̄dam collatio in herede vl̄em ⁊ vult apte ꝙ nō habeat̄ ꝓ repudiāte hereditateꝫ: ideo nō ſuccedat illa perſona que ſuccederet filia excluſa per renūciationeꝫ ⁊ vult bal.ꝙ tale pactum de non ſuccedendo habeat virtutem pacti de nō petendo hereditatem ſibi deferendam.ideo excludit nepoteꝫ ex ea qui admitteretur ea exclusa per renunciationem ⁊ hoc ſi ipſa ſupereſt tēpoꝛe delate hereditatis prout h̄ voluit bal.in.l.ſi.ij. principali.q.verſic. ſed hic incidenter colū.vij.C. de pact.⁊ ꝙ filius qui habuit aliquid ⁊ paciſcit̄ de nō ſuccedendo cū iuramento excludat eos quos excluderet ſi ſuccederet exceptis his quoꝝ contemplatiōe fuit pacto excluſus ſumitur ēt ex dictis Bar. in d.l.j.§.filiuꝫ ver.quero quarto de ꝯtrab.⁊ ſm̄ hoc ipſa ſoroꝛ nō poſſit petere hḋitatem cum nō ſuccedat dato ſine preiudicio veritatis ꝙ ſi ipſa poſſideret poſſet exceptiōe pacti excludere filiā petenteꝫ ⁊ per hanc viā ſatiſfit menti ꝯhentiū q veriſimilr̄ noluerūt ꝓuidere dicte ſoroꝛi alteri nupte.

n ¶ Nec obſtat ꝙ ipſa in dicto inſtr̄o dixit ꝙ expreſſe renunciauit dictis bonis paternis ⁊ m̄rnis ⁊ oī ſucceſſioni ⁊ ſpei ſucceſſionis quā ipſa hꝫ vel ſibi cōpetere poſſet in futuruꝫ ipſa vel eius heredes ⁊ in bonis dictoꝝ patris ⁊ m̄ris ſuccederet q̄ꝛ rn̄det̄ ꝙ lꝫ iuramentū firmet ꝯtcuꝫ renunciatiuū tn̄ nō firmat repudiationē vt excluſiuā fundit' iuris querēdi:nā hoc iure non reperit̄ nec vr̄ de mente doc. in.d.l.j.de pac.⁊ bal.in.d.l.ſi.e.ti. lꝫ dicat ꝙ ſit cautius vti v̄bis de nō petendo q̄ꝫ verbis renunciatiuis:tn̄ vr̄ velle ꝙ vtroq̄ꝫ caſu idem dicenduꝫ ſit ⁊ inſup nō renunciat ēt ſi ipſa in bōis ſuccederet:ſed ſi ſuccederet renunciatio non poteſt operari niſi pactuꝫ de non petendo lꝫ quis dicere poſſet ꝙ intelligatur ſuccederet.ſ. ſi non eſſet hoc pactum ſed ſit aliqualis violētia verbis illam clām nō expreſſam ſubintelligendo.item eſt aduertendum ꝙ nunq̄ꝫ renunciat hḋitati nec ꝓmittit nō habere regreſſum ad hereditatem ſed ad bona eoꝛuꝫ nec in eis aliq̄d petere :⁊ lꝫ ſubdat nōie ⁊ occaſione hḋitatis ⁊c. tn̄ nō ꝓmittit nō petere hḋitatem ſed aliq̄d in bonis noie ⁊ occaſione hereditatis ⁊ portionis ad eam ſpectantis que v̄ba ſonant ꝙ ſpectante ad eā portione hḋitatis ipſa nihil petet in bonis qḋ ⁊ ſuadent v̄ba ſequentia ⁊ que ad eaꝫ ſpectare ⁊ ptinere poterit in dictis bonis que verba p̄ſupponūt ꝙ poterit ptinere ⁊ ſpectare ſed ſi per repudiationē excluderet̄ nihil ptinere poſſet in futurum :ideo verba ſuadēt ꝙ nō excludat̄ funditus a iure ſuccedendi ſed effectualr̄ .ſ. a iure petendi aduerſus heredes ſtipulantium.

o ¶ Et ideo vt ſequentia verba non diſcoꝛdent dum dicitur renūciauit omni ſucceſſioni ⁊ ſpei ſucceſſionis intelligatur in dictis bonis ſcilicet ex nunc promittendo non petere vt ſic concoꝛdetur cum ſequentibus verbis dum dicit ſuccederet ⁊ precedentibus ibi ſpectantes ⁊ ibi ſpectare ⁊ pertinere poterit vt ſupra ponderatis.item dicta verba determinantur per precedentia ⁊ ſequentia ſcilicet ſucceſſioni in dictis bonis:bona autem in contractibus inteliguntur deducto ere alieno.l.ſubſignatum.§.bona.l.proprie.l.propemodum.ff.de verbo ſigni.ideo non promiſit non ſuccedere in ipſis bonis deducto ere alieno:ſed iuribus paſſiuis ⁊ quatenus venit detrahendū de ipſis bonis propter es alienuꝫ ſm̄ ꝙ verba ſonant videntur ⁊ inſuper poteſt dici ꝙ cēſeatur renunciare bonis preſentibus ⁊ non bonis futuris per id qḋ hr̄ in.l.ſi ita.⁊ qḋ ibi per Bar.ff.de auro ⁊ argē.lega. ⁊ tātomagis quāto v̄ba ꝯtcus magis ſtricte īterpetrant̄ q̄ꝫ

vba vltime volũtatis.c.cũ dilecti in ſi.de dona.ſaltem in fa
uorẽ ſtipulantis.l.quicqd aſtringẽ de.§.j.de ver.obl.ꝛ.l.ve
teribus.ff.de pac.ꝛ maxie vt reſultet minoꝛ leſio ipſius filie
que ꝑ modico renũciauit multo pluri.ꝛ maxie qꝛ pr̃ omni
modo arctabaſ ad dotandũ.l.obligamur.§.lege.ff.de acti.ꝛ
obli.ꝛ.l.ſi.C.de dot.ꝓmiſ.ꝛ.l.qui liberos.ff.de ritu nup.ꝛ ſi
renunciaſſet bonis pñtibus.ſ.tpe ꝯtractus ad prẽz ꝛ ma
trẽ ſpectãtibus ꝛ nõ poſtea querẽdis vel bõis deducto ere
alieno.cõſtat ꝙ nõ renunciaſſet hẽditati que aliter aſſumiſ
qꝛ comprehendit oĩa iura actiua ꝛ paſſiua non deducto ere
alieno.l.hereditas.de regu.iur.ꝛ.l.hẽditatẽ.de dona.cuʒ ſi.
p ¶ Nec ob.ꝙ ꝓmiſſit nõ hẽre regreſſuʒ poſt mortẽ eoꝝ ꝛc.ꝛ
ſic videaſ ad bona tũc ipis eoꝝ vt q̃litas adiecta vbũ intelli
gaſ ſ;ʒ tpe vbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.quia
rñdeſ ꝙ illo tpe nõ põt vẽificari illa q̃litas.nã mortui nulla
ſunt bõs.nã mors oĩa ſoluit in auc.de nup.§.deinceps.ter
tio deduciſ iuſtitia dcẽ dñe peregrine:qꝛ ipa vr̃ enormiſſi
me leſa in dicta renunciatiõe.ex quo mihi pſupponiſ ꝙ ipa
ꝑ.xl.datis in dotẽ renũciauit bonis q̃ valebãt.cc.cum ergo
nõ renũciauerit ipſis q̃draginta.ſeqtur ꝙ ꝯputata dote va
lebant bona pr̃na.ccxl.ꝛ vltra.ꝛ ſic ipſa habuit minus ſexta
pte ẽt ſi ſolis bonis pr̃nis renũciaſſet ſʒ ex quo ẽt bonis mr̃
nis renũciauit.tãtoplus ẽ leſa qꝛ forte de bonis pr̃nis ꝛ mr̃
nis nõ habuit pteʒ ſeptimã de his q̃ ſperabat hr̃e ꝛ tãtomi
nus ſi intelligereſ renũciaſſe hẽditati ita ꝙ traberetſ ad fu
tura cũ qbus pſumaſ ditari ar.l.ſi defunctus.C.de arbi.tut.
q ¶ Et ſi dicaſ eſt ꝯſiderandũ ꝙ habuit de pñti ꝛ renuncia
uit eĩ qð erat habiturum de futuro iuxta illud vulgatum ad
pñs oua cras pullis ſunt meliora.de quo hr̃ in.l.cum hĩj in
pñ.ff.de tranſac.ꝛ illa.xl.erant certa.ꝛ ſucceſſio futura erat
incerta cũ potuiſſet decedere filia ante patrẽ ꝛ mr̃em.ex ad
uerſo ẽt eſt ꝯſiderandũ qd pr̃ aut mr̃ dederũt qꝛ id qð ẽt ci
tra renunciationẽ dandũ erat ex neceſſitate qð nõ eſt minꝰ
in ꝯſideratiõe q̃ʒ q̃ ſupra ex aduerſo deducunſ negari itaqʒ
nequit qn fuerit enormis ꝛ enormiſſima leſio.dicit autem
Uincẽtius in.c.cũ ꝯtingat de iureiu.ꝙ iuramentũ eſt ſeruã
dũ donec petaſ abſolutio.put euʒ refert Joã.an.nõ impu
gnãs.ꝛ Fed.de ſenis in ſuo ꝯſilio.cclxxĩj.ꝯcludit ꝙ ſi ſtatu
tum dicit ꝙ ꝯtctus filijfa.factus ſine ꝯſenſu pr̃is ẽt ſi fuerit
iuratus nõ valeat lʒ iuramentũ liget tñ creditoꝛ cogiſ rela
xare iuramentũ rõnibus õ qbus p eũ.ꝛ lʒ iſta dicta nõ pce
dãt ſine ſcrupulo ita indiſtincte tñ ſine dubio põt peti abſo
lutio qñ interuenit dolus aduerſarĩj p.d.c.cũ ꝯtingat.ꝛ.d.c.
Quis.ad h̃ etiã capitulũ veruʒ.ꝛ.c.ſi vo.de iureiur.ꝛ multi
tenent ꝙ nõ ligat iuramẽtum ꝛ ꝙ ſaltẽ nõ firmet ꝯtctum.vr̃
claꝝ p tex.dictorũ iurium.ꝛ facit auc.ſacramẽta puberum in
fine.ꝛ idẽ dr̃ ſi interuenit enormis leſio.nã tunc iuramẽtuʒ
nõ adeo ligat quin poſſit peti abſolutio a iuramento prout
dicit.d.Ant.in.d.c.cum ꝯtingat in q̃rto ſuo caſu principali.
r ¶ Cuʒ itaqʒ in caſu noſtro fuerit mulier ꝛ minoꝛ opi.Imo.
iuuat hãc ptem.ꝛ lʒ Imo.pſequatur qñ exceſſus ẽ vltra di
midiã:quo caſu ẽ magis dubiũ.tñ hoc caſu fuit leſa multuʒ
exceſſiue non in ſola dimidia vel parum vltra:ſed in triplo
pluri fuit leſio q̃ʒ in dimidia.iõ vr̃ ꝙ ꝯtctus nõ firmeſ iura
mẽto ꝛ poſſit peti abſolutio p iudicem p ſupradicta.ꝛ ita vi
di in hac ciuitate cõſultũ in renunciatiõe q̃dam quam fecit
q̃daʒ puella put fecit iſta ſcʒ ꝙ ꝑpter magnã leſionẽ poſſet
venire ꝯtra nõ obſtãte iuramẽto ſaltẽ petita abſolutione.ꝛ
hoc p clariſſimos iure conſultos ꝛ integerrimi conſulentes
dñm Joãnem petrutĩj de nobilibus de mõte ſperello.ꝛ do
minũ Benedictuʒ caprã pr̃es ꝛ dños meos obſeruandos.
s ¶ Nec hʒ obſtare id qð dr̃ ꝙ.d.c.Quis.pcedit etiam ſi ni
hil daſ in dotẽ:qꝛ lʒ id dubiũ ſit ꝛ nõnulli teneant ꝯriuʒ in
ter quos fuerũt Ricciar.ꝛ Barto.de ſaly.in.d.l.pactum do
tali.ꝛ vr̃ de mente etiã Rapha.fulgo.ibi tñ preſuppoſito ꝙ
pcedat.nihilominꝰ nõ cenſeſ tãta leſio qñ qs gratis facit:
puta qꝛ donat put qñ facit ob recõpẽſam nõ ꝯdignam pꝫ:
qꝛ donatio fundi extimationis centũ nõ reſcindiſ.ꝛ tñ ven
ditio ꝑ.xl.reſcindiſ merito ꝛc.ꝛ nõ ita decipiunſ mulieres
ad donandũ put ad renunciandũ aliquo recepto.facit.l.ſʒ
ꝛ ſi ego.ff.ad velleia.ꝛ pfecto h̃ pars vr̃ iuuanda qꝛ puelle
multotiẽs renunciãt ob nimiã reuerentiã.ꝛ ne al̃s cogãnſ
ſtare inupte lʒ pbari nequeat ex qbus oĩbus dato ꝙ forte
vnũquodqʒ mediũ nõ arctaret neceſſario ꝯcludẽdũ duxi ꝙ
ſaltem petita abſolutione dicta dña Peregrina veniat ab
ſoluẽda ab impetitione dicte dñe Joanne. Laus deo.

¶ Que ſocietas inter fratres dicatur contrahi.

¶ Conſilium. ccxcij.

Epetito diuino nu-

r mine.¶ Multũ diffuſe ꝛ egregie qdeʒ pſe
cutus eſt dñs cõſulẽs excellentiſ.U.J.do
ctoꝛ.ꝛ mihi vti fr̃ boñ.ꝛ amãtiſſimus domi
nus hieronymus baldolus de fulgineo hãc
ꝯſultationẽ.itaqʒ ego de ſola ſubſcriptiõe reqſitus nõ ab re
ꝯtẽtus eſſet ſolis eiꝰ elegãtibus dcis approbãdo eius deci
ſiões ad dubia pmiſſa.qð qdem maioꝛi ex pte faciã aliq̃ tñ
ad corroborationẽ addã ne videar incurrate ꝛ illotis quo
dãmõ manibꝰ ad ſubſcriptionẽ dſcẽdiſſe:placet itaqʒ ꝯclu
ſio dñi ꝯſulẽtis.ſ.ꝙ nulla ſocietas niſi cõis mẽte fuerit ꝯ
cta iter dcõs Menecutiũ ꝛ frãciſcuʒ ſtãtibꝰ his q̃ i thema
te ꝛ ꝯſilio in fcõ pſupponunſ.q.n.nitiſ ex ſocietate hʒ illaʒ
pbare vl̃ expſſe ꝯctã vel tacite ex actibꝰ q ſocietatẽ idicent
nec ſoliti ſint fieri iter ſocios p regulã vulgatã.l.ei q dicit.õ
pba.cũ ſi.vulgaribꝰ.itaqʒ icũbit onꝰ pbãdi dcõ frãciſco q
ex ea nitiſ qð minime facere põt qꝛ ex his q̃ deducũtur in
pũcto nõ reſultat talis pbatio put deducit pfatus ꝯſulẽs ꝛ
recte merito ꝛc.ꝛ iſup dato ꝙ pbareſ ſocietas lucri ꝛ q̃ſtus
tacite vl̃ expſſe ſimplr̃ ꝯcta iter dcõs fr̃es.tñ parũ pdeſſet
dcõ franciſco q vt pſupponiſ paꝝ poſuiſſet in cõi ſocietate
reſpectiue ad id qð poſuiſſet dcũs menecutius.nã ſemp fui
eius inie.ꝛ ꝯſulẽdo ꝛ legẽdo ꝙ ptes lucri iter ſocios lucri
ꝛ q̃ſtus debeant eẽ eq̃les pportionabilr̃.ad ea q̃ ſunt p eos
poſita in ſocietate:ita ꝙ ſi vnꝰ plus in duplo i ſocietate po
nit q̃ʒ alter de lucratis duas de tribus ptibus detrahat ſi in
triplo plus tres partes de q̃ttuoꝛ capiat.ꝛ ſic õ ſingſ.ꝛ h̃ eſt
eq̃tati ꝯſonũ ꝛ iuris diſpõni put voluit gloſella interlinea
ris.iſti.de ſocieta.§.j.in vbo equales cũ ſi.ꝛ p h̃ de ſubſcri
ptiõe ſolũ reqſitus ꝯfirmo ꝯcluſionẽ ꝯſulẽtis. Laus deo.

¶ Cõfitẽs ſe mutuo accepiſſe cẽtũ ꝛ renũcians cũ iuramẽ
to exceptiõi nõ numerate pecunie:an poſſit petita abſolu
tione a iuramẽto cũ ſit infra biẽnium dictam confeſſionem
rumpere aſſerens illam feciſſe ſpe future numerationis ꝛ
pecuniam nunq̃ʒ fuiſſe ſibi numeratam.

¶ Conſilium. ccxciij.

In nomine dñi noſtri

Jeſu Chriſti. ¶ In hac ꝯſultatione vr̃ pma
facie dicẽdum ꝙ dicti magiſter baptiſta ꝛ do
mina polyſena aſtringanſ abſoluendũ dcãm
q̃titatẽ.ccxl.flo.quos ꝯfeſſi fuerũt recepiſ
ſe mutuo a dcõ Samuele ea rõne qꝛ lʒ iura pmittant oppo
ni exceptionẽ nõ nũerate pecunie itra biẽniũ:vt inſt.õ lraꝝ
oblĩonibꝰ.ꝛ.C.de nõ nu.pec.l.ſi ex cautiõe.ꝛ q̃ſi p totũ ti.
¶ Tñ talis exceptio vr̃ ꝙ tollaſ p renunciationẽ niſi exci
piẽs velit aſſumere in ſe onꝰ pbãdi put voluit glo.in.d.l.ſi
ex cautiõe.ꝛ gl.in.l.j.C.de dote cau.non nu.qð maxime vr̃
pcedere qꝛ iurauit nõ ꝯuenire qð iuramẽtũ ſeruari nõ põt
ſine.diſpẽdio ſalutis eterne.ergo ẽ ſuandũ.c.j.c.debitores
c.cũ ꝯtingat.ꝛ.c.ad nr̃aʒ.de iureiur.qð ꝛ voluit bar.in.l.ſi.
C.de nõ numerata pecunia dicẽs ꝙ ſi renũciat ꝛ iurat nõ
põt opponere:ſed ne incidat in piurium ſoluat ꝛ repetat.ꝛ
idẽ voluit Ange.in.l.in ꝯtribus in pñ.C.eo.ti.dicens ꝙ ſi
qs renũciat ꝛ iurat nõ opponere exceptioneʒ nõ numera
te pecunie.tunc tale iuramentuʒ cũ renunciatiõe claudit os
debitori vt nihil poſſit opponere.ex quo iuramẽtuʒ ſeruari
põt ſine diſpẽdio ſalutis eterne allegat.d.c.debitores.ꝛ.d.
c.ad nr̃am.ꝛ ex quo ſimpliciter dicunt ꝙ hʒ ſoluere ꝛ nõ di
ſtinguũt petita abſolutiones vel nõ petita vr̃ ꝙ indiſtincte
velint ꝙ ſit ſuandũ.ꝛ Imo.in.xlĩj.char.vſi.aduerte qꝛ bart.
in.c.cũ ꝯtigat.de iureiu.vr̃ velle ꝙ nec poſſit repetẽ ſolutũ.
b ¶ Et h̃ ꝙ nõ poſſit petere abſolutionem:maxie vr̃ dicen
dũ qꝛ dci magr̃ Baptiſta ꝛ dña polyſena renunciauerũt oĩ
iuris auxilio cõpetẽti ꝛ cõpetituro:ſed iuris auxiliũ videſ
eẽ poſſe petere ꝛ obtinere abſolutionem.a iuramento ergo
petendo abſolutionẽ incidat in periuriũ.ꝛ p ꝯñs nõ ſit au
diendus cũ nõ audiaſ petẽs abſolutionẽ ſi periuriũ incur
rit put infra pxime dicã.item dicti debitores pmiſerũt ſol
uere ꝛ iurarunt obſeruare dictã pmiſſis.iõ videſ ꝙ inter
pellati ẽt extraiudicialiter conſtituti fuerint in mora.l.qð te
ſi cert.peta.ꝛ.l.ſi ex legati de verbo.obli.ꝛ.l.mora.de vſur.
cũ ſi.ſi in mora ergo vr̃ ꝙ ſit piurus nõ obſeruãdo iuramẽ
tũ.l.ſi qs maioꝛ.C.de trãſac.ꝛ fortius ſi in iudicio petereſ.
¶ Volunt

c ¶ Volũt.n.doct.ꝙ ſi qs ꝑmittit ſoluere vſuras ⁊ iurauit lꝫ poſſit agere vt iuramẽtũ relaxeť vt in.c.j.ꝺ iureiu.⁊.c.ad noſtrã.eo.tit.tñ ſi inſtat tp̄s ſoluẽdi deſtinatũ:ita ꝙ abſolutio nõ hꝫ ꝯcedi anteq̃ tp̄s ſolutionis veniat petẽs abſolutionẽ nõ eſt audiẽdus:lꝫ ſoluat ⁊ repetat ne incidat in piurium:put ſentit Vin.in.d.c.debitores.⁊ Jo.an.ibi qꝺ ⁊ voluit Jo.an.in addi.Spe.in rubrica de iureiur.in vlt.q.qꝺ ⁊ videtur ẽt velle Inno.in.d.c.debitores.⁊ Panor.ibi.⁊ in c.eo.tit.⁊ ẽt eſt de mẽte Imo.in eodẽ.c.j.⁊ idẽ ſi prius fuerat in mora ⁊ ꝯñter incurſit piuriũ:nã ex quo interim ſtat in peccato piurij nõ eſt audiẽdus:put voluit Fed.de ſenis cõſi.cclxxxix.put refert ⁊ ſeqtur Panor.in.d.c.j.de iureiur.ita ⁊ pari rõne in caſu nr̃o ſi fuit interpellatus vel interpelletur anteq̃ ꝯcedať abſolutio q̃ nõ ẽ ꝯcedẽda niſi citato dicto Samuele cui ẽ p̄ſtitũ iuramẽtũ ⁊ cuius itereſt ne concedatur:put voluit Jo.an.poſt Vincen.in.d.c.debitores.⁊ Joan.an.in dicta addi.⁊ Fede.in.d.ꝯſi.cclxxxix.⁊ Imol.⁊ Panor.in.d.c.j.⁊ ꝑ ꝯñs prius ꝯſtituať in mora q̃ ſit conceſſa abſolutio vr̃ ꝙ nõ ſit cõcedẽda cũ illaqueatus videať iuramẽto per p̄dicta ⁊ potuiſſe nõ vr̃ concedẽda dicta abſolutio:qꝛ ignoramus an re vera dicta q̃titas cõfeſſata fuerit numerata ⁊ mutuata necne ⁊ in dubijs tutior via ꝓ anima eſt eligenda.c.ad audientiam.⁊.c.ſignificaſti.ij.⁊.c.penulti.de homici.⁊.c.iuuenis de ſpõſali.ideo tutius eſt compellere ad ſoluendũ ⁊ ſi vult poſtea repetat.

d ¶ Tamẽ his nõ obſtãtibus vr̃ ꝯtriũ tenẽdũ:nã bar.⁊ Ang. videnť hũc caſuꝫ aſſimilare iurãti ſoluere vſuras ꝙ iuramẽtum põt ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne:ideo eſt ſeruãdum.c.j.c.debitores.⁊.c.ad noſtraꝫ de iureiu.que iura allegant p̄fati doc.⁊ merito qꝛ neutro caſu peccat iurãs in ſeruãdo id qꝺ iurauit ⁊ vtroq̃ caſu peccat in recipiẽdo is qui recipit:nã ſi ego ꝯfeſſus fui me recepiſſe cõfiſus in te vt tu mihi numeres ⁊ tu nõ numeraſti ⁊ eo nõ obſtante recipere vis a me pecuniã vt mutuatã quã nõ mutuaſti nulli dubiuꝫ ꝙ tu peccas ⁊ vtroq̃ caſu citra iuramẽtũ põt ſolutũ repeti cõdictione indebiti ſi ignorãter ſoluiť:⁊ ideo ſm eos vtroq̃ caſu extãte iuramẽto põt ẽt ſcienter ſolutũ repeti:nõ enim cenſeť donare lꝫ ſciẽter ſoluat indebituꝫ nec militat regula l.cius qꝺ per errorẽ de reg.iur.⁊.l.j.ff.de ꝯdi.inde.qꝛ ſoluit timore periurij:ideo nõ cenſeť donare put ẽt dicit Imo.in d.c.debitores.vbi hoc probať quotiens etiaꝫ militat alia cã nunq̃ preſumiť cã donationis.l.ſi cũ aurũ de ſolu.⁊.l.cum de indebito de proba.iõ cũ Bar.⁊ Ang.equipent ⁊ aſſimilẽt iſtos caſus ⁊ ſimilitudo ex p̄miſſis ſatis aperte ſuadetur ⁊ de ſimilibus idem ſit iudicium.c.inter ceteras.de reſcriptis.l.non poſſunt de.ll.cum ſimi.

e ¶ Reſtat ꝙ prout põt peti abſolutio a iuramento preſtito ſuper ꝯſtãdis vſuris creditori vt oẽs cõcordãt in.d.c.j.c.debitores.⁊.c.ad noſtram.de iureiur.ita ⁊ poſſit peti abſolutio a iuramẽto preſtito ſup mutuo ciuili ⁊ renunciatione exceptioni non numerate pecunie qꝺ ⁊ apte vr̃ velle Imo.in.d.c.cum cõtingat in dicta.xlij.char.verſi.aduerte qꝛ bar.circa principium vbi recitat dictum Barto.in.d.l.ſi.de non numerata pecunia ſubdit formaliter.⁊ per hoc etiam videť velle ꝙ ſi qs renunciaſſet exceptioni ſimulationis ⁊ iuraſſet non ꝯuenire quãdo re vera ꝯctus fuiſſet ſimulatus ſi̾r idẽ videreť dicendũ eadem rõne qꝺ poſſit fieri ſolutio pro obſeruando iuramẽtum vel etiam ante peti abſolutio facit ⁊c. ⁊ per h̾ vult Imol.ꝙ eo caſu quo in his terminis poteſt ſolutum repeti pariter poſſit ante ſolutionem peti abſolutio: vt inſuper idem Imol.poſt dominũ Anto.in charta precedenti eodẽ.c.generaliter vr̃ velle ꝙ qñ cõtractus nõ poteſt ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne ex parte recipiẽtis.licet ſeruari poſſit ex parte ſoluẽtis.tũc iuramentum non aſtringat effectualiter.⁊ ſic poſſit peti abſolutio ⁊ licet ſe exemplificet in ꝯctu feneratitio tñ dictũ eſt generale nec exẽpla ſolent reſtringere dictũ.l.j.§.qꝺ dr̃.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.c.j.ex̾ ne cle.vl̾ mo.⁊.l.dãni infec.ſtipulatio cõpetit de dãno ifecto.

f ¶ Itẽ Panor.in.c.j.de iureiur.dicit ꝙ ep̄s põt non ſoluꝫ abſoluere a iuramẽto turpiter accepto de preſtandis vſuris ſed etiam a quolibet iuramento alias turpiter ſuſcepto: ſed ꝙ non recipiẽs pecuniã non obſtãte ꝙ non receperit arteť reddere negari neq̃ quin ſit turpe ipſi recipiẽti ⁊ peccatum merito peti poſſit abſolutio a iuramẽto ⁊ concedi debeat ⁊ aduertendũ ẽt eſt:qꝛ dicit dñs Anto.in.d.c.j.ꝙ iudex cum videt creditorẽ paratũ petere põt ex officio eũ compellere vt õſiſtat a petitiõe ⁊ ſic ĩpedire quominus petat per id qꝺ notať in.c.ex litteris de ſpõſa.⁊.xxij.q.ij.canone h̾ videtur ⁊.c.per tuas de vſuris.⁊ lꝫ Imo.in eodem.c.j.impugnet qñ iurans hꝫ aliud remediũ.ſ.ſoluẽdi ⁊ repetẽdi:neq̃ iudex nõ debet interponere officiuꝫ ſuũ nemine petẽte qñ põt aliter ſuccurri parti ſm eũ adducit ea que habenť in.l.iiij.§.h̾ aũt iudiciũ de damno infec.⁊.c.innotuit in ſi.de elec.⁊ no.Inn.in.c.ad noſtram.ij.de iureiur.ſm eũ.tamen ſi ceſſaret remedium repetendi ſolutum prout ipſe Imol.tꝫ in caſu quo eſt renũciatũ exceptioni nõ numerate pecunie ⁊ iuratum illaꝫ renũciationẽ obſeruare.⁊ tũc dicit Imo.ꝙ iudex ex officio poſſet cõpellere ptem vt nõ petat ẽt nemine inſtãte dicens ꝙ ſatis ꝓbať in.d.c.ad noſtrã.ij.⁊ qꝺ ibi h̾ notat Inno.

g ¶ Et ſaltẽ ſi illa generalis renũciatio comprehẽſa ſub illa cl̃a ⁊ omni alij legũ ⁊ iuris auxilio tolleret ẽt ius petẽdi abſolutionẽ ⁊ relaxationẽ a iuramẽto videreť ꝙ militaret h̾ remediũ.ſ.inducẽdi iudicem ꝙ ex ſuo officio cõpelleret reum ad nõ petẽdũ illicite ꝙ non numerauit ⁊ cautum arbitraret conari vt iudex ex officio ꝑciperet vt ille ſamuel nõ exigeret ſaltẽ donec ſup abſolutione iuramẽti cognoſcať nec iudex deberet recuſare vt ſecurius conſuleret aĩe vtriuſq̃ ptis illi ne illicitã exactionẽ faciat iſti ne detur occaſio incidendi in piuriũ:tñ h̾ aľr nõ firmo: ſꝫ firmo ꝙ poſſit peti abſolutio a dicto iuramẽto ſalua ſemp ſñia melius ſentiẽtis ⁊ ſubmoto iuramenti vinculo per abſolutionẽ iudicis eccleſiaſtici poterit ſe tueri exceptione non numerate pecunie ex quo non eſt elapſum biẽnium nõ obſtãte renũciatione.nã lꝫ glo.voluerit ꝙ ſi eſt renunciatũ exceptioni nõ numerate pecunie tali exceptioni opponi nequeat niſi opponẽs aſſumat in ſe onus probãdi negatiuã.ſ.pecuniã nõ eſſe numeratã ⁊ nõnulli eã ſequanť:tñ cõis opi.eſt in ꝯtriũ:nã ꝙ ſimpl̾r renunciatio non p̄iudicet tenẽt Jac.de are.⁊ Cy.in.d.l.ſi ex cautione.C.de non numerata pecunia.⁊ ita tenẽt cõiter docto. prout ibi Bar.idem tenẽs qꝺ ⁊ tenent ibi Bald.⁊ Saly.⁊ Ang.ibi ⁊ in.l.j.C.de dote cauta non nume.⁊ Imol.h̾ preſupponere vr̃ pro ꝯſtanti in.d.c.cum contingat vbi.ſ.⁊ aſſignãt doc.rõnẽ qꝛ eadẽ facilitate qua induciť ad cõfitẽdum inducitur ad renũciandum ⁊ put confitetur ſpe future numerationis ⁊ ſub eadẽ ſpe ⁊ quadã tacita conditione ſi numerabitur obligat ad reddendum:licet ſimpliciter ſe obligat ad reddendum ⁊ reddere iuret.l.ſi.C.de non numerata pecunia.ita ⁊ ſub eadeꝫ ſpe ⁊ tacita conditione predicta cẽſeať ad renũciationem deuentũ fuiſſe.

b ¶ Nec ob.ꝙ iuramentum poteſt ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne.iõ ⁊c.qꝛ fatẽdũ eſt ꝙ ſeruari põt.⁊ ſi non tollať ꝑ abſolutionẽ vel relaxationẽ apte claudit os debitori ⁊ non põt opponere exceptionẽ:prout dicũt Bart.⁊ Ang.tñ nõ dicũt ꝙ nõ poſſit peti abſolutio a iuramẽto:imo ꝯtriuꝫ vñr velle per iura que allegãt nam dicta doct.habent interpetrari ſm iura que allegant dicit Bar.in.l.non ſolũ.§.liberationis verba.ff.de lib.leg.⁊.l.qdã de rebus dub.

f ¶ Nec ob.qꝺ dicit Imol.in.d.c.cũ ꝯtingat.dicta.xlij.char.ſ.ꝙ nec poſſit repetere ſolutũ:qꝛ prius dicit ꝙ bart.dictũ eſt equũ:ſi equũ:ergo vr̃ ſeruãdũ cũ rigor nõ videať ſcriptus in ꝯtriũ ⁊ eq̃tas ẽt nõ ſcripta p̄ferť rigori non ſcripto.l.placuit.C.de iudi.⁊.l.j.C.de legi.nec rõ Imo.vrget in ꝯtriũ.nã dicit Imo.ꝙ iuramẽtũ facit debitũ ⁊ debitor voluit ſe obligare ẽt ſi nõ fieret ſolutio:iõ ſibi ĩputet ⁊ ꝓpterea nõ poſſit ſolutũ repetere nec abſolutionẽ petere ſm eũ ſꝫ negať ꝙ iuramẽtũ faciat debitũ:nã aut loq̃mur de iuramẽto de reddẽdo ⁊ iſtud nõ facit debitũ:vt ẽ expſſuꝫ in.d.l.ſi.C.de nõ nume.pecu.aut in iuramẽto de obſeruãdo renũciationẽ exceptioni nõ numerate pecunie.⁊ tũc ſi̾r nõ tẽdit ad faciendum debitũ:ſꝫ ad obſeruãtiã renũciationis:ſtãt.n.h̾ ſimul ꝙ ego nequeã opponere exceptionẽ timore piurij ⁊ tñ nõ ſit debitũ nec ẽ veꝫ ꝙ in hmõi in qbꝰ creditor turpiter recepit iuramẽtũ faciat debitũ vt ꝓbať in.d.c.j.⁊.d.c.debitores.⁊.d.c.tuas.nõ aũt minus turpe ẽ ab eo q anelat mutuũ extorquere ꝯfeſſionẽ mutui recepti ⁊ ꝓmiſſionẽ de reddendo velle ab eo recipere pecuniã ꝯfeſſatã nõ obſtãte ꝙ pecunia nõ fuerit mutuata quã mutuare pecuniã ⁊ aliquid vltra mutuatã pecuniã exigere:iõ put iuramẽtũ nõ facit debitã quãtitatẽ ꝓmiſſaꝫ vltra q̃titatẽ mutuatã:ita nec faciat debitam q̃titatẽ promiſſam qñ nihil eſt mutuatũ ſaltẽ qñ tacite actuꝫ cẽſeť ꝙ mutueť.iõ Bar.Ang.melius loquunť q̃ Imo.⁊.d.Ang.ꝺ are.inſti.de excep.§.idẽ iuris in.vij.⁊.viij.charta latius ꝓſequiť hunc articulũ.ſ.renũciationis iurate exceptione nõ numerate pecunie ⁊ cõcludit ꝙ nõ obſtet ẽt citra iuramẽtum:ſꝫ nõ placet negandum etiam eſt id qꝺ preſupponit Imo.ſ.ꝙ iurãs cẽſeatur velle ſe obligare etiam ſi

non fuerit eidē pecunia numerata:qꝛ hoc ſuum pſuppoſitum nō ꝓbat iure nec rōne:imo rō pſuadet ꝯtrium:quia eſt veriſile ꝙ renūciauit ⁊ iurauit ſperās ꝙ ille numeraret in futurū ar.d.l.fi.de nō numerata pecunia ⁊ qd̄ dicūt doc. in renūciatione ꝙ ſcilicet cenſeatur facta ea facilitate ⁊ ea ſpe qua confeſſio ⁊ ꝓmiſſio.ita ⁊ iuramentū:licet ex hoc iuramentū nō reddat̄ inefficax:⁊ maxime qꝛ ſolēt ex quadā ſua cōſuetudine notarij adijcere hmōi claus.ſ.renūciationum ⁊ iuramētoꝝ ꝓut alis dicebat Bart.in ſimili in.l.j.ff. de iure codi.⁊ lꝫ nō ex hoc dici debeat appoſitū ſine virtute operandi tñ ſatis vī poſſe adduci dicta ꝯſideratio vt non poſſimus ita elicere mentē iurātis ⁊ renūciātis vltra quā vis vboꝝ neceſſario nos artet cū ita vba nō artēt ꝙ voluerit ſe obligare pecunia non numerata.ideo ⁊c.⁊ ſic remanet opi. Jmo.ꝯ Bar.⁊ Ang.ſine rōne ⁊ nō bona.

k ¶ Nec ēt obſtat ꝙ renūciauit omni alij legū ⁊ iuris auxilio qꝛ per hoc nō vī renūciaſſe petitionē abſolutiōis a iuramēto:qꝛ verbū alij eſt nota ſimilitudinis.l.ij.cū ſua glo.C.de ſer. fugi.gl.in vbo aliaꝝ in.c.hinc ⁊ enlꝫ.§.ipetiginē.xlix.di.⁊ p Bal.in.l.fi.C. de his q a nō dn̄o manum.p doc.in.c.ſedes de reſcriptis.iō cū ſupius expſſerit auxilia q̄ cōpetebāt adverſus ꝯfeſſionē de recepto ⁊ ꝓmiſſionē de reddēdo ⁊ in adverſus iuramētū:iō nō cōprehendāt dicta vba hm̄ petitionē abſolutiōis:⁊ maxime cū iuramētū iſtud ſeq̄bat tanq̄ poſterius ⁊ in ordine ſcripture ⁊ in ordine intellectꝰ ex quo iurat ſeruare ſupraſcripta nō vī ꝙ dicta renūciatio pcedēs in illis vbis gn̄alibus trahat̄ ad hᵒ iuris auxilium:facit ēt qꝛ hmōi generalitates nō ſolēt trahi ad maiora expreſſis.l.ſꝫ ⁊ ſi quis.§.queſitū.ff.ſi qs cau.⁊.d.c.ſedes.⁊ in cle.ij.de pen. prout ⁊ volunt Guil.de cu.Bar.Bal.Saly.Ange.⁊ communiter omnes in.d.§.queſitum.

l ¶ Et ſi ꝯuentio vel renūciatio ſit iurata qꝛ iuramētū confirmat non auget vt no.glo.in auc.ſacra puber.C.ſi aduer. ven.facit.l.fi.C.de nō nume.pecunia.⁊.l.fi.C.q ſatiſd.cog. ſm̄ Ang.in.d.§.queſitū.refert̄ enim iuramētū ad ea ad que refert̄ renūciatio vt dictis iuribus ꝓut dicit Bart.in.d.§. queſitū nec operat̄ aliqd̄ circa ea que debēt ſpecificari ⁊ nō veniūt ſub generalitate no.gl.in.d.auc. ſacramēta puberū: prout dicit Bal.in.d.§.queſitū.ſꝫ ſi traheret̄ ad hoc auxilium videret̄ trahi ad maius qꝛ nō ita de facili tollit̄ hᵒ remedium merito ⁊c.inſup ⁊ ſi eēt expſſe actū ꝙ nō peteret abſolutionē tñ poſſet petere abſolui ab illo iuramēto de nō petēdo abſolutionē ꝓut dicit Jmo.in.d.c.j.in fi.de iureiu. dicens ꝙ ſuper petitione huius abſolutionis a iuramento de non petēdo abſolutionē non requirit̄ aliqua citatio allegat Jo.an.in rubrica de iureiur.iō Joā.an.⁊ Jmol.volūt ꝙ ab illo iuramēto de nō petēdo abſolutionē pōt peti abſolutio. ēt ſi expſſe actū eſſet ⁊ iuratū ꝙ nō petat abſolutio multofortius ſi ſub generalitate verboꝝ diceret̄ cōprehēdi ꝓmiſſio ⁊ iuramētū de nō petēdo abſolutionem.

m ¶ Nec obſtat ꝙ dicebat̄ in ꝯtriū ꝙ qui incidit in periuriū vel dubitat̄ ne incidat in periuriū nō admittit̄ ad petendū abſolutionē:nā circa hᵒ aduertēdū eſt ꝙ in caſu iſto duplex iuramētū eſt virtualiter cōſiderādū vnū de reddēda pecunia que confitetur habita ⁊ mutuata ⁊ iſtud iuramentū nō obligat ad periurium ſi intra biennium agitur ⁊ nō apparet ꝙ pecunia ſit ſoluta iſte eſt tex.in.d.l.fi.C. de nō numerata pecunia vbi caſus:iuramentum enim non auget naturā ſup quo interponitur:ſed actū ſm̄ ſui naturam cōfirmat: vt ibi ⁊.d.l.fi. qui ſatiſd.cog.⁊ no.gl.⁊ doc.in.c. quēadmodū de iureiur.itaq̄ iuramētum quatenus reſpicit ꝓmiſſionē de reddenda pecunia cōfeſſata non aſtringit ad periurium: ſꝫ iurans interpellatus extra iudiciū vel ēt iudicialiter nō ſoluat per.d.l.fi.que ēt in foro poli tenet̄ per glo.⁊ doc.in.d.c. quēadmodū aliud iuramentū ineſt in dicta generalitate verborum.ſ.ꝙ ſeruabit ⁊ nō veniet ꝯ renūciationes iſtud qdē iuramētū ſeruat̄ ſi nō opponit exceptiōes qbus renūciauit ⁊ nō amplectit̄ iuris auxilia qbus renūciauit:ſi aūt interpellatus non recurrit ad iuris auxilia ⁊ non opponit exceptiones qbus renūciauit nō venit ꝯ iuramētū:iō non incidit in piuriū:ſꝫ iterpellatus ſiue iterpellet̄ iudicialiter ſiue extraiudicialiter:⁊ inſup ſi alia remedia deficerent iudex ex officio ꝯberet dictū Samuelē ex officio cogere ad nō exigēdū dictā pecuniā cōfeſſatā ⁊ non numeratā ar.d.c.ruas.⁊.d. c.ad nr̄am.⁊ qd̄ ibi p Jo.an.⁊ dictoꝝ ſupra.⁊ inſup non eſt expeditū ꝙ qui iurauit ⁊ incidit in piuriū non poſſit petere abſolutionē ab ipſo iuramēto.nā do.Ant.de but.in.d.c.de bitores tꝫ ꝯtriū ꝓut refert.Jmol.in.d.c.debitores.col.antepenultima ⁊ ſiſr idem Jmol.c. debitores in.iiij. col refert Jnno.⁊ Hoſti.tenere ꝙ iudex poſſit abſoluere ēt ſi inſtet ipſe ſolēnis tñ ſuper hoc nō inſiſto qꝛ vt dixi ceſſat piuriū lꝫ immineret interpellatio extraiudicialis vel ēt iudicialis.

n ¶ Nec obſtat ꝙ vltio loco dicebat̄ ꝙ tutior via ꝓ aīa ē eligēda qꝛ hᵒ fatēdū ē:ſꝫ ipſi debitores ſunt certi vtrū in foro aīe ſint obligati necne:iō quo ad eos nō ē res dubia:iō ceſſat dicta regula q̄ dictat ꝙ i dubijs ⁊c.quo ad iudicē ꝑfecto alter vꝫ creditor vꝫ debitor peccat:iō cū apd̄ deū nō ſit acceptio pſonarū.c.nouit de iudi.j.q.vij.hinc petiᵒ ⁊ de vtero nomio.c.j.⁊ Actuū.c.xlix.ita nec apud iudicē argumēto dis ctoꝝ iuriū.⁊.c.cū eterni de re iudi.li.vj.nō dꝫ p hᵒ in alterā ptē inclinare:ſꝫ ſe ꝯformare cū iuris pſumptiōe nec iudex nec ēt ꝓuati tenent̄ credere ꝙ lex nō creatu adeo ꝙ vbi lex pſumit aliquid lꝫ aliū vrgēs ꝯiectura ſit i ꝯtriū nō peccamᵒ ſi ꝯformamus nos cū diſpōne iuris ꝓut notabiliter dicūt doc.in.l.filiū diffinimus.ff.de his q ſunt ſui vꝫ alie.iur.⁊ in l.ſi vituis.C.de nup.⁊ in.c.tranſmiſſe extra q filij ſint legi. inter cetera ponētes exēplū ꝙ quidā regulus natus ex vxore regis ꝯſtante mr̄imonio ſucceſſit in regno ⁊ illud tenuit viua mr̄e demū mater in articulo mortis eū vocauit ⁊ dixit ꝙ ipſe non erat filius regis.⁊ ideo nō tenebat regnū cū bona ꝯſcia ⁊ ille repudiauit:tñ concordant legiſte ⁊ canoniſte ꝙ ille poterat cū bona ꝯſcia retinere regnū ex quo ius pſumebat ipſuꝫ eē filiū regis p.d.l.filiū diffinimus.ita in ꝓpoſito ex quo lex intra biēniū pſumit pecuniā nō numeratā.d.l. ſi ex cautione.⁊.d.l.fi.⁊ quaſi per totum in rubro ⁊ nigro ⁊ docto.cōcordant iudex dꝫ ſe conformare cum iſta iuris preſumptione.⁊ abſoluere preſumendo prout lex preſumit ꝙ pecunia non fuerit numerata Laus deo.

¶ Pena adiecta ſi ſponſalia ⁊ mr̄imoniū non ꝯhentur an poſſit peti per illum q ſe offert paratū adimplere ex pte ſua ⁊ an ſit talis ſtipulatio ꝯ bonos mores.

¶ Conſilium. ccxciiij.

Expetito diuino nu

r mine. ¶ Egregie ⁊ ſerioſe diſſeruit hāc cōſultationē excellē.vtriuſq̄ iuris doctor dn̄s Petruſpaulus de raynerijs de peruſio mihi vti frater plurimū hon.ego aūt de ſola ſubſcriptiōe requiſitus cōtentus ſuis egregie dictis ſolū aliqua ſubnectā circa vltimū articulū ſup quo pēdere arbitror pondus ꝯſultationis.ſ.an dicta pena exigi poſſit.

a ¶ Et ꝑfecto ſi iuramētuꝫ nō fuiſſet appoſitū clara videret̄ cōſultatio in ptē negatiuā p.c.gēma de ſpō.⁊ alia iura adducta p dn̄m ꝯſulentē.⁊ lꝫ iura ciuilia q̄ adducunt̄ loquant̄ de ꝯctu penali interpoſito inter ipſos de queꝝ mr̄imonio cōtrahendo agit̄ tñ idē eſt in ꝯctu celebrato inter eoꝝ parentes vt vī ꝓbare tex.in.d.c.gēma ꝓut ibi declarat.d.Anto.⁊ cōcordāt doct.idē eſſe in ꝯctu parētū maxie ſi filios hn̄t in ptāte ꝓut ibi dicit Hoſt.ſꝫ dubitatio eſt an iuramētuꝫ validet talē ſtipſonē penalē.tex.n.in.d.l.titia de vb.ob.vī ꝓbare ꝙ talis ſtipulatio ſit ꝯ bonos mores ⁊ inhoneſta:iō iuramētū nō vī eſſe obligatoriū p.c.nō eſt obligatoriū ꝯ bonos mores pſtitū iuramētū de reg.iur.in.vj.⁊ eo argumēto fretus firmat bart.in.d.l.titia.ꝙ iuramētū nō validat talē promiſſionē pene Bar.n.vbiq̄ firmat ꝙ vbi de iure ciuili dr̄ aliqd eē ꝯ bonos mores eo caſu iuramentū nec firmet ꝯctū nec artet ad peccādū p.d.c.nō eſt obligatoriū.ita gn̄alr tenuit in.l.ſi qs ꝓ eo de fideiuſ.in.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta de vb.ob.⁊ in.l.ſeyus ⁊ augerius.ff.ad legē fal.⁊ in.l.ſi quis in pn̄.teſtamēti de leg.iij.⁊ maxime hoc vī dicēduꝫ in caſu nr̄o:qꝛ tale ius ciuile in noſtris terminis eſt approbatū per ius canonicū.d.c.gēma.⁊.d.Ant.in.c.cū contingat.de iureiur.vꝫ approbare dictū Bar.

b ¶ Tamen circa hoc eſt aduertendū ad intellectū.d.c.nō eſt obligatoriū qd̄ eſt fundamētū Bar.⁊ ſi q ſunt eiᵒ ſequaces: nam illud capitulū nō intelligit̄ qn̄ aliquid eſt ꝯ bonos mores ciuiles hoc eſt qꝛ ius ciuile dicit eſſe ꝯ bonos mores: ſꝫ qn̄ vergit in diſpēdiū ſalutis eterne per.d.c.cū cōtingat de iureiurā.⁊.c.quis.de pac.in.vj.ita videt̄ concordanda dicta iura.⁊ ita per dicta iura voluit Bal.in.l.pacta q̄ ꝯ.C.de pac.⁊ Pau.de ca.poſt eū ibi volētes ꝙ pacta q̄ ſunt ꝯ bonos mores ciuiles firmant̄ iuramēto p dcā iura.⁊ idēꝫ poſt Cy.voluit Bald.in.l.ſi qs inquilinos.§.fi.de lega.j.⁊ dixi in auc.ſacra puberuꝫ.viij.q.principali.⁊ ita pn̄t intelligi quod

dicunt

dicunt By.ꝛ Joan.an.in.d.c. non eſt obligatorium dicen-
tes ꝙ illa regula procedit quando eſt contra bonos mores
propter eius turpitudinem non alias

c ¶ In hoc ẽt opi.fuit By.q coluledo tenuit ꝙ iurãs nõ re-
uocare teſtm̃ ligeẽ iuramẽto ꝑut eũ refert bart.in.d.l.ſi qs
pro eo ꝛ tñ illud pſupponiẽ eẽ ꝯ bonos mores p.d.l.ſtipu-
latio h mõ ꝯcepta ꝛ ꝑpterea ſtipulatio iure ciuili annullatẽ
vt ibi ꝛ tñ By.vult ꝙ firmeẽ iuramẽto.ꝛ idẽ voluit Spec.
in ti.de fide inſtru.§.cõpẽdioſe.§.ſi iurauerit dicẽs ꝙ q ꝓ-
miſit nõ reuocare teſtm̃ ꝛ iurauit nõ poterit illud reuoca-
re:ꝛ ſic nõ curat ꝙ iura dicãt eẽ ꝯ bonos mores ꝛ lꝫ reuoca-
tio valeat ꝑut voluit Jo.an.ibi in addi.ꝛ in regula ꝙ ſemel
in.vj.ꝛ cõiter teneẽ ꝑut dicit Jmo.in.d.c.cũ ꝯtingat ebar.
xij.qꝛ iuramẽtũ nõ inualidat actũ q in ꝯtrariũ ſequiẽ.c. intelle-
cto ꝛ ibi per doc.de iureiur.ꝛ qõ hꝫ in.c.ſi de ꝓcur.li.vj.vbi
ſi quis iurat nõ reuocare ꝓcuratorẽ:ſi tñ poſtea reuocat re-
uocatio tꝫ ſm cũ:ſed lꝫ reuocatio teſtamenti non obſtante
iuramẽto ꝯtrario teneat tñ reuocans eſt piurus: ꝑut cõcludit
Jo.an.in dicta regula ꝙ ſemel quẽ latius pſequẽdo appro-
bat Jmo.in.d.c.cũ contingat ebar.xij.dicens ꝙ licet ſit con-
tra bonos mores ſm leges nõ reperiẽ contra bonos mores
ſm canones:ideo cum poſſit ſeruari ſine diſpendio ſalutis
eterne eſt ſeruãdũ ſm eũ que directe adaptari pñt ad termi-
nos noſtros cũ nõ repiaẽ hoc eẽ ꝯ bonos mores ſm cano-
nes ꝛ poſſit ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne.

d ¶ In hac ẽt ſnia fuit Panor.in.d.c.cũ ꝯtingat col.iiij.ꝛ.x.
dicens ꝙ iuramẽtũ non validat ꝯtractus q ſunt ꝯ bonos mo-
res nãles: ſꝫ validat illos q ſunt ꝯ bonos mores ciuiles: ꝛ
ſic validat illos ꝯtractus qui iõ reprobanẽ qꝛ artificio iuris
ciuilis reputanẽ ꝯ bonos mores:itaqꝫ in hãc ꝯcluſionẽ.ſ.ꝙ
lꝫ aliqd reprobeẽ a iure eo qꝛ ius ciuile dicat ꝙ ſit ꝯtra bo-
nos mores tñ iuramẽtũ obliget ꝯcordãt Spe By.Cy.Jo.
an.Bald.Jmol.Pau.de ca.ꝛ Panor.ꝛ p ꝯñs vꝫ cõis opi.
quicqd dicat bar.q fuit legiſta ꝛ in nõnullis eius reprobaẽ
per canoniſtas in tractatu iuramẽti ꝛ p hoc tolliẽ fundamẽ-
tum Bar.ꝛ ſequaciũ:qꝛ lꝫ h ſtipulatio penalis eẽt ꝯtra bo-
nos mores de quo aliqd.ſ.tñ ex quo nõ reperiẽ ꝙ canones
dicant eẽ ꝯtra mores nec tendat in diſpẽdiũ ſalutis eterne:
ergo ſeruãdũ eſt ꝛ militet generalitas.d.c.cũ ꝯtingat ꝛ.d.c.
Quia in eoꝝ generalitate in ratione iui.

e ¶ Nec ob.ꝙ diſpoſitio legalis approbeẽ p ius canonicũ p
d.c.gẽma qꝛ lꝫ approbeẽ dictũ ea rõne qꝛ mrimonia debent
eẽ libera ꝑut hãc rõnẽ ibi põderat tex.tñ nõ ꝑpterea repu-
tat eẽ ꝯ bonos mores canonicos:ꝛ lꝫ ius canonicũ reputa-
ret eẽ ꝯ bonos mores legales nõ ſeqret ppea ꝙ ſimplr re-
putaret ꝯ bonos mores ꝛ ſi papa ꝯſultaret vtrũ ꝓmiſſio de
nõ reuocãdo teſtm̃ teneret:rñderet ꝙ nõ ꝛ tñ ſi min⁹ iura-
mẽtũ ligaret:poſſet ẽt attẽtari ꝙ nec appet ꝙ ius ciuile ve-
lit ꝙ iſta ſtipl̃o penalis ſit ꝯ bonos mores:nã ſolũ tex.diẽ.l.
ticia repio in his terminis loq de bonis morib⁹:lꝫ plura in-
ra ſint q̃ dicũt penas hmõi nulliter ſtipulari.tex.auc.d.l.ti-
cia nõ dicit ꝯ bonos mores.ſed dicit nõ ſm bonos mores.

f ¶ Videẽ aũt ꝙ poſſit dare mediũ inter ſm bonos mores ꝛ
cõtra bonos mores ꝑut alias inter bonã ꝛ malã fidẽ.i.nõ bo-
nam neqꝫ malã vt dubiã vt p gl. in.l. iij.§.genera.ff.de acq.
poſ.ꝛ alr̃ inter ſm legẽ ꝛ cõtra legẽ.i.pter legem vt hr̃ in.l.
nõ dubiũ.C.de.ll.ꝛ.l.ſtipulatio iſta.§. alteri de vb.ob. ꝛ alr̃
dr̃ dar inter velle ꝛ nolle.i.non velle.l.j.§.ſciam de tribu.
ꝛ qõ notaẽ in.l. nolle de acqrẽ.here.ita ergo inter bonos ꝛ
malos mores ſit mediũ nõ boni mores.mali aũt mores ſint
illi qui iudicantur contra bonos mores nec ob.ꝙ in fine dr̃
inboneſtũ qꝛ nõ omne ꝙ non eſt honeſtum eſt cõtra bonos
mores.imo qñqꝫ id qõ nõ eſt honeſtũ eſt licitũ vt in regula
non omne ꝙ lꝫ honeſtum eſt in ſexto.

g ¶ Et ꝑfecto ſi dareẽ audacia hoc tenerẽ ꝙ nõ ꝓbareẽ iure
etiã ciuili ꝙ ſit ꝯtra bonos mores:ſꝫ qꝛ Bar.ꝛ doc.dicũt ꝯ
ꝛ ego cuꝫ eis teneo in hoc ꝙ.ſ. ſit de iure ciuili ꝯtra bonos
mores ſimplex ſtipulatio penalis ſi mrimoniũ non ꝯheẽ:ſꝫ
tñ ꝙ iuramentũ liget ꝛ ꝑpterea ſi ſtipulatio ſit iurata poſ-
ſit ꝓmiſſor cõpelli ad eã ſoluendã firmãdũ ꝑpter ꝓmiſſa ꝛ
licet Bar.cõtra teneat.ꝛ.d.Ant:ꝑfunctorie ipſum ſequatur
tñ Bar.moueẽ fundamento nõ bono. ꝛ ꝑpterea nõ tenen-
dum attẽtis tot auctoritatibus in ꝯtrariũ põderatis.

h ¶ Juuat ẽt premiſſam ꝯcluſionem:qꝛ ex quo dicti parẽtes
promiſerũt ſe acturos ꝛ curaturos ꝙ filij cõtrahẽt mrimo-
nium ſub pena ꝛc.non vꝫ ꝙ impediaẽ libertas matrimonij:
naꝫ pena nõ cõmittiẽ ſi ipſi parentes adhibuerũt curã eis
poſſibilẽ licet matrimoniũ nõ ſeuquaẽ prout voluit Fede.

de ſenis ꝯſi.clxiiij.prout referũt ꝛ ſequunẽ do.Anto.ꝛ Pa-
nor.in.d.c.gẽma ar.l.ſi vehẽda.§.ide iuris.ff.ad.l. rodiam
de iactu.ꝛ.l.ꝯtinu⁹.§.illud de vbo.obli.nec oꝫ qs poſſe qõ
hõeſte nõ pot.l.nepos ꝓculo de vbo.ſigni.ꝛ.l.filiu⁹.ff.de ꝯdi.
inſti.ideo nõ itelligiẽ ꝙ adhibuit curã ꝛ diligẽtiã vltra hone-
ſtũ modũ cogẽdo filiã quodã mõ inuitã ſꝫ itelligaẽ ꝙ curet
ꝛ faciet honeſto mõ nõ tñ vltra ꝙ̃ ꝓmittat pr̃na pietas p
d.l.fili⁹.ꝛ.d.l.nepos ꝓculo ꝛ h mõ itelligẽdo nõ ipediẽ li-
bertas mrimonij:ꝛ maxie qa iuramẽtũ hꝫ viꝫ eẽ vt act⁹ vale-
at eo mõ quo melius valere põt.l.cũ pater.§.filijs matrẽ de
le.ij.iõ intelligaẽ de tali facto ꝛ cura adeo moderato ꝙ non
viciet ſtipula.ꝛ p ꝯñs ceſſat rõ.d.l.ticia.ꝛ.d.c. gẽma.ſi autẽ
ipſi ꝯhẽtes ꝓmiſerũt penã pdicta ceſſant idẽ forte ſi pentes
ꝓmitterẽt penã ſimplr ſi filie nõ ꝯhẽrẽt mrimoniũ ꝑut lo-
quunẽ bar.ꝛ.d.Ant.ꝛ ita poſſet euitari eoꝝ opi.ſi itaqꝫ vt
pſupponiẽ dictus pr̃ nõ ꝓbat ſe adhibuiſſe curã ſibi poſſi-
bilẽ ꝛ feciſſe quicqd potuit vt filia ipſa nõ nuberet alteri pu-
to ſatis plane poſſe concludi ꝛ concludo ꝙ dicta pena peti
poſſit ꝑut ꝛ cõcludit dñs cõſulens. Laus deo.

¶ Cõceſſio.x.pedũ terre pro via facta per arbitros cõpro-
miſſarios:an cenſeaẽ dare proprietatẽ dictoꝝ.x.pedũ.an ve-
ro ſeruitutẽ tantũ illi cui fuit facta cõceſſio:ꝛ poſito ꝙ pro-
prietas dicte vie intelligaẽ cõceſſa an potuerit dicta via la-
borari inuito proprietario:ꝛ an laudum latum vigore cõ-
promiſſi facti acceptatum per vnum ex fratribus ſuper di-
cta via preiudicet alijs fratribus nõ ratificantibus.

¶ Conſilium ccxcv.

In nomine dñi noſtri

i iesu chriſti. Vr̃ prima conſideratione dicẽdũ
ꝙ dicti decẽ pedes dicti terreni cõceſſi pro
via dictis Dionyſio baldino ꝛ agneti ꝛ eoꝝ
curatori patrignano ſpectet ad ipſos iure dñij ꝛ proprieta-
tis:nã verba dicti laudi ita vñr ſonare qꝛ dꝫ ꝙ dicti arbitri
dederũt in ptẽ terrenũ cũ via ꝛc.ꝛ ſic verbum dederunt re-
ferri ẽt ad id qõ deſignat p illa verba cũ via.

a ¶ Verbũ aũt dederũt denotat dominij trãſlationem.l.ſi.ff.
de cõdi.ob cãm ꝛ inſti.de act.§.ſic itaqꝫ.ergo videaẽ trãſla-
tum dñium dictoꝝ.x.pedũ.ꝙ ꝛ vꝫ dicẽdũ ex eo qꝛ vnũ deter-
minabile determinãs plura determinabilia dꝫ illa pariter de-
terminare.l.iã h iure de vul. ꝛ pu.ꝛ.l.hẽditatẽ.ꝛ.l. Quis.C
eo.ti.ꝛ.l.ſi.C.de ſentẽtijs ꝛ interlocu.om.iud.iõ ꝑut verba
illa dederũt in ptem determinant illa vba partẽ vnius petie
terre ꝛc.quo ad dñium qꝛ.ſ.dñium dicte ptis deſignate cẽ-
ſeẽ eſſet tranſlatũ in dictũ patrignanum curatoris nomine
ipſoꝝ pncipaliũ ſeu in ipſos eius adultos pncipales de quo
non eſt dubiũ.ita ꝛ ſimiliter quo ad dñium determinat illaꝫ
viam.x.pedum vt ſic cẽſeatur conceſſuꝫ eiſdem dominium
dicti terreni qõ capiunt dicti decem pedes: ita ꝙ etiaꝫ illud
ſit eorundem prout reſiduum cõprehenſum ſub verbis pre-
cedentibus argumento dictoꝝ iurium.

b ¶ Ad idem ꝛ tertio qñ aliqd alicui cõcediẽ:licet ad aliquẽ
vſum cenſeẽ ꝯceſſa ꝓprietas.l.ſpecies.ff.de auro ꝛ argento
leg.ꝛ.l.libertis libertabuſqꝫ.ff.de alimẽ.ꝛ ciba.leg.ꝛ.l.dona-
tiones in ꝯcubinã.ff.de dona.ꝛ.l.cũ hij.§.ſi vni.ff.de trãſa.
ꝛ in eis per doc.iõ cenſeaẽ cõceſſum dictũ terrenuꝫ dictoꝝ
x.pedũ quo ad ꝓprietateꝫ: tñ pro vſu vie ꝛ hoc ẽt ſuadetur
ex eo qꝛ dicti arbitri cõceſſerunt reſiduum dicte petie terre
dicto Joãni Baldi alteri parti ꝙ reſiduum vꝫ intelligi a di-
cta parte dicte petie terre cum dictis.x. pedibus dicte petie
terre aſſignatis alteri parti vꝫ dicto patrignano dictis nomi-
nibus:nã illõ verbũ reſiduũ vꝫ ꝙ generaliter referaẽ ad oia
dicto patrignano aſſignata ꝛ illa oia excludere: prout eſt de
natura ipſius vbi reſiduũ vt de ſe pꝫ ad hoc.c.prudẽtiã in
prin.de offi.deleg.l.qui nõ militabat in ſi.cũ.l.ſequẽti.ff.de
here.inſti.ꝛ qõ per Bal.in.l.ſi.C.de vſur.ſi itaqꝫ reſiduuꝫ
ꝛ nõ dicti.x.pedes dicte petie terre eſt ꝯceſſuꝫ dicto Joãni
ergo eſt veriſimile ꝙ dicti.x.pedes ſint abſolute cõceſſi di-
ctis eius aduerſarijs cũ nõ ſit veriſile ꝙ ꝓprietas dictorũ
x.pedũ dicte terre remãſerit in diuiſa cuꝫ cetera oia fuerint
vt puto diuiſa ꝛ dicti arbitri fuerint electi gñaliter ad diui-
dẽdum oia eoꝝ bona ꝛ in dubijs cõſideraẽ id qõ eſt magis
veriſimile ꝛ qõ plerunqꝫ fieri ꝯſueuit.l.in obſcuris inſpici.
ff.de reg.iur. ꝛ in.c.inſpiciẽ in obſcuris.e.ti.li.vj.ꝛ inſuper ſi
remãſiſſet ꝓprietas cõis nõ potuiſſet alteri ſocioꝝ ſeu ha-
bentiũ rẽ cõem cõſtitui ſeruitus vie vel alia ſeruitus.l.in re

communi ⁊.l.ſequenti.ff.de ſerui.vrba.predi.

e ¶ Ubis tñ minime refragãtibus ꝯtrã ptẽ arbitror de iure ve rior eẽ: nã imo dictis Dionyſio Baldino ⁊ Agneti nõ vr̃ cõceſſa ꝓprietas terreni vbi eſt deſignata latitudo.x.pedũ. ſʒ imo ꝓprietas dicti loci aſſignata fuit i ptẽ dicto Joãni baldini.⁊ p ꝯñs ſpectat ad dictos Joãnẽ Baptiſtam ⁊ fratres filios ⁊ hẽdes dicti Joannis baldini: nã put pſupponit in laudo ⁊ in puncto dicti arbitri anteq̃ laudarẽt poſuerunt ſigna in dcã petia terre ad q̃ ſigna ſe retulerũt in dcõ laudo ⁊ pſupponit q̄ ſigna pdicta nõ cõprehẽdebãt dictã latitudinẽ.x.pedũ ex latere aſſignato dicto patrignano intelligẽdo de illa latitudine.x.pedũ vbi ad pñs ẽ qõ: ſʒ i aſſignatione fcã dicto Joãni baldini õ pte dicte petie terre hr̃ relatio ad dicta ſigna q̄ ei aſſignauerũt reſiduum dicte petie terre prout ſignatũ ẽ ergo in reſiduo cõprehẽdit illa latitudo.x.pedũ de qua agit: nã nõ ẽ ſignatuʒ illud reſiduuʒ citra illos.x.pedes dicte terre: ſʒ vltra illos.x.pedes dicte terre: iõ ex h clare deducit q̄ dictuʒ reſiduuʒ aſſignatũ dicto Joãni baldini cõprehẽdit illud terrenum de quo vertit ꝯtrouerſia: ⁊ ideo proprietas dicte terre ẽt dicti loci dictoꝝ.x.pedum de quo agit ſpectat ad hẽdes dicti Joãnis baldini.

d ¶ Qd̃ ⁊ euidẽter õducit q̄ ſi voluiſſent dicti arbitri q̄ ꝓ dictoꝝ Dionyſii ⁊ fratrũ eẽt ẽt quo ad ꝓprietatẽ in latitudine dictoꝝ.x.pedũ poſuiſſent ſigna q̃ cõprehẽderẽt dictam latitudinẽ a latere ptis aſſignãde dictis Dionyſio ⁊ fratribus ⁊ nõ put poſuerũt ita.ſ. q̄ remaneret eẽ ſigna ⁊ ſic a latere ptis aſſignãde ioãni baldini ad qd.n.ponunt ſigna iter vnã ptẽ ⁊ alterã niſi ad oſtẽdẽduʒ q̄ vbi ſunt ſigna eſt finis vtriuſqʒ ptis ⁊ q̃libet ps ſe extẽdit vſqʒ ad ſigna: iõ in iure appellant fines.ff.⁊.C.finiũ reg.quaſi p totos ⁊ vulgariter dicunt termini.⁊ ita ẽt q̃ñqʒ in iure.l.eos termios.ff.c.ti.⁊ ad hũc finẽ vĩſi fuerũt poſita illa ſigna vt terminarẽt ptes aſſignãdas vtriqʒ parti arguẽdo a ſolitis q̄ pſtat optimũ argumẽtũ ẽt in mã ꝓbatiõis.l.qõ ſi nolit.§.q aſſidua de edili. edic.⁊.l.ſi pus.ff.de aqua plu.arcẽ.⁊ p gl.⁊ bal.in.l.neqʒ natales.C.de ꝓba.p gl.⁊ doc.i.l.nõ hoc.C.vñ legi.⁊ p certo iſtud ẽ veriſiſe: ⁊ iõ ita iterpetrari dʒ.d.l.iſpicit in obſcuris ⁊ in.d.c.in obſcuris inſpici.⁊.l.q̄ veriſiſe.ff.q̄ metus cã cũ ſi.pſtat ẽt vrgẽteʒ ꝯiecturã ⁊ veriſimilitudinẽ q̄ ex quo in dicto petio terre nunq̃ fuit via maxie in loco vbi fuit deſignata per dictos arbitros ſi ipſi arbitri voluiſſent dictã latitudinẽ.x.pedũ aſſignare dcis Dionyſio ⁊ fratribus in proprietatẽ nõ erat opus dicere cũ via ſed dixiſſent cũ tale latitudine.x.pedũ ꝯtiguorum vltra dicta ſigna verſus tale latus: ſi eniʒ plena ꝓprietas ſpectaret ad dictos Diõyſiũ ⁊ Fabianũ quid iter erat dicti Joãni baldi q̄ ibi eẽt via necne ⁊ ex aduerſo quare aſſignabat illis prõ via cum in ſuo proprio poterãt pro libito facere viã ⁊ latitudinis.x.pedũ ⁊ pluris ⁊ minoris latitudinis ar.l.in re mãdata.C.mãdati.iõ cũ nõ ſit viſiſe q̄ ludibrio dcã fuerint illa vba cũ via ⁊c.q̃ via ſit larga.x.pedũ ar.l.ſi q̃ſ.ff.de le.j.⁊.c.ſi papa de p̃iui.li.vj.cũ ſi.

e ¶ Confert ẽt q̄ ſi in parte dictoꝝ Diõyſij ⁊ fratrũ eſſent ẽt dicti.x.pedes ẽt quo ad proprietatẽ certe dicti.x.pedes venirẽt eque pncipaliter in eoꝝ pte nõ acceſſorie ⁊ congruẽtius fuiſſent adiecti per copulã ⁊ q̄ per ꝯiunctionẽ cũ que potius vr̃ denotare q̄dam acceſſionẽ ⁊ ſic q̄ illud qõ coniungitur per dictionem cũ veniat acceſſorie q̄ principaliter.c.j.⁊.ij.⁊.iij.de pecu.cle.cum ſua glo.in verbo duo.⁊ iõ denotet ſeruitutem vie cum ſeruitus accedat fundo domi nanti.l.ſeruitutes ruſticorum.ff.de ſerui.titulo generali ⁊.l. via.§.ſi fundus.⁊.§.quẽadmodum.ff.de ſerui.ruſti.predi. ⁊.l.q̄q̄.§.ſi.ff.de neg.geſtis.⁊ inſuper aliud eſt proprietas rei aliud eſt via reſiduum terre eſt aſſignatum Joanni baldini appellatione terre venit dñium ipſius.l.ſi alij fundum ff.de vſuf.leg.l.ſi rem de vb.obli.cum ſi.

f ¶ Uia aũt nõ ſignificat proprietatẽ loci in quo conſtituit ſed potius ſeruitutem eundi vel facultatẽ eundi.d.l.via cõſtitui ⁊.l.j.l.vna eſt via.eo.tit.⁊.l.viam publicã de via publica cũ ſinitis ſiſibus: iõ ⁊ ꝓpria vis verboꝝ a qua minime eſt recedendũ.l.nõ aliter de le.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui naueʒ de exerci.⁊ veriſiſis mẽs que ex pluribus dephendit cõcurrit in hanc interpretationẽ q̄ ꝓprietas ptineat ad hẽdes dicti Joannis baldini ⁊ h intrepide puto tenendũ per predicta non obſtantibus adductis in contrarium.

g ¶ Nõ.n.obſtat q̄ verbũ dederũt denotat dñij trãſlationẽ q̄ verbũ dederũt determinat partem petie terre que ſignata fuit ⁊c.⁊ illius reſpectu ſignificat dñij tranſlationẽ ſeu aſſignationẽ terre quo ad dñium nõ regit directo illa vba cũ via ⁊c.immo illa vba ꝯiungunt acceſſorie cũ petia terre vt premiſſi iõ cũ vna ꝓprietas eque pncipalis prout alia nõ haberet in diuiſione accedere alteri nõ ſignificet dñiũ ⁊ ſalte cũ nõ dicat q̄ dedit illã parteʒ cũ decẽ pedibus ⁊c.ſʒ cũ via profecto via nõ poterat dari quo ad dñium q̄ eẽt dñiũ ptis fundi nõ via: ideo magis vba improprĩarent ſi per eã iterpetrationẽ q̄ proprietas rei cõprehẽderet: preterea ⁊ videat dñiũ ⁊ late ſumptũ qõ appellat quaſi dñiũ ⁊ quaſi poſſeſſio ipſius iuris per tex.⁊ gl.⁊ que ibi hñtur i.l.ait ptor.§. ſi aũt.ff.ex qbus cauſis maior.⁊ in.l.iij.in pn.de acqui.poſ. ⁊ in.c.cum eccleſia ſutrina de cã poſ.⁊ proprie.⁊ hoc mõ de terminet vtrũqʒ eo mõ quo põt pĩter: nõ eni põt aliter ſine maiori impropriatiõe equaliter diuidere ⁊ ſic nõ obſtat ẽt ſcõʒ ꝯtrũ qõ etiaʒ q̄ de facili vnum determinabile diuerſimode determinat vt in.l.ij.cũ concor.ff.de offi.proconſu.

b ¶ Nec obſtat tertiũ ⁊ ſic.d.l.ſpẽs cum ꝯcor.ſupra adductis q̄ rñdet q̄ illa iura procedũt q̃ñ donatur legat vel ſili titulo ꝯceditur aliqua res puta fundus ad aliquẽ vſum puta ad alimenta domus ad habitandũ ⁊ ſic de ſingl̃is ⁊ poſſet trahi ad iſtos terminos ſi arbitri aſſignaſſent Dionyſio ⁊ fratrib⁹ illã ptẽ terre ad hñdũ via ſʒ nõ ita fecerũt q̄ nõ dederũt illã partẽ terre ſignatã cũ latitudine decẽ pedũ amplius ad viã ꝯſtituendã ſed dederunt illam partem terre ſignatã cum via ⁊c.⁊ ſic termini ſunt penit⁹ diſſimiles.

i ¶ Nec ẽt obſtat quod dicebat in ꝯtrium q̄ illud verbũ reſiduum excludat ois que erant aſſignata alteri parti: q̄ rñſio apparet ex ſupra deductis: nã dicit reſiduũ terre ſignatum ⁊c.itaqʒ excludit aliã partẽ terre alteri parti aſſignatam non dicit reſiduuʒ ſimplr̃ ⁊ ſi diceret nõ eẽt vis q̄ excluderetur via hoc eſt huius vie nõ locus vbi via ꝯſtituit inſuper e aduerſo q̄ verba laudi poſſent adaptari q̄ via fiat intra ſigna ex latere dictorum Dionyſij ⁊ fratrum prout q̄ fiat ex latere dicti Joannis q̄ verba non aperiunt quod percipiat tamẽ in hoc vltimo non facio vim.

k ¶ Uenio nũc ad ſcõʒ dubiũ qõ pfecto nõ video quã dubitationẽ hẽat: nã ſi ꝓprietatis dicte terre q̄ten⁹ ꝯtẽdunt illi.x.pedes ſpectat ad hẽdes dicti Joãnis baldini ⁊ nõ ad dictos Diõyſiũ ⁊ Fabianũ cui dubiũ q̄ dicti Diõyſius ⁊ Fabianus arãdo ⁊ cultiuãdo rẽ alienã tãq̃ ſuã licite nõ potuerũt ſi eni feciſſent tãq̃ i re aliena q̄ forte rẽ vtilẽ feciſſent nõ tenerent ipſi: ſʒ poti⁹ dñi tenerent actiõe nego.geſto.retribuere eis q̄ vtiliter geſſerũt negociũ i re ipſe ſpectãte ad dictos heredes.l.ſi pupilli.§.qõ ergo.ff.de nego.geſt.ſʒ q̄ fecerũt in re aliena tãq̃ i re ſua ſi ꝓhibiti cẽſent viʒ feciſſe ſi nõ prohibitus debebãt timere ꝯtrouerſiã eis moturã: iõ cẽſent claʒ feciſſe qõ non licuit.l.j.in prin.⁊.§.quid ſi factũ cũ.§§.⁊ tribus.ll.ſequentibus vnde vi vbi declaratur primo in.d.§.quid ſit vi factũ vſqʒ ad.l.tertiam.§.clam q̃ñ dicatur vi factũ ⁊ in.d.§.clam ⁊.ll.ſequentibus declarat q̃ñ dicatur clam factũ ⁊ neutrũ lʒ facere vt.in.d.l.j.in pn.⁊ q̃ñ p totũ titulũ ⁊ i indiuiduo in eo qui arauerit terrã eſt tex.apertus in.l.ſi vitẽ.§.ſiquis vi aut clam arauerit.eo.ti.ꝯſtat autẽ q̄ dicti Dionyſius ⁊ Fabianus putabãt eis mouendã eſſe cõtrouerſiaʒ ſuper illo ope laborãdi vt rẽ eoꝝ dictã terram a latere vbi deſtinata erat dicta via ⁊ ſi non putabant putare debebãt qõ in idẽ recidit.d.§.clam ⁊.l.ſequenti.iõ hoc ſm queſitum puto a dubitatione alienum nec poſſunt excuſari q̄ eis eſt ille locus aſſignatus pro via q̄ nõ ptinet ad huiutem vie laborare locum vie ſʒ ad dñium ⁊ poſſeſſionem imo ſolet eſſe aduerſus cõmoditatẽ vie: ⁊ hoc ꝯſtatiõ non inſto maxime inſtãte maxima feſtinãtia cõſultãtis.

l ¶ Tertiũ ẽt q̃ſitũ puto a dubitatiõe colorata ſe motũ nulla n.dubiũ q̄ frater ꝯpromittẽdo nõ potuit ꝑiudicare fratri: q̄ res iter alios acta alij nõ ꝑiudicat vt.C.res inter alios acta i rub.⁊ nigro ⁊.c.pe.extra õ re iu.cũ multis cõcor.⁊ facerũ nõ hñtis mãdatũ: ſʒ geſtũ noie alieno nõ valʒ in ꝑiudiciũ dñi niſi ratificet.l.lʒ.C.õ pcu.⁊.l.lʒ de iud.cũ ſi.qcqd ẽ laudauerit dñs act⁹ nullo pacto põt ꝑiudicare niſi dicto Joãnibaptiſte q cõpromiſit: nõ aũt alijs q nõ cõpromiſerũt cũ ois ptãs arbitri ⁊ arbitratoris depẽdeat a cõpromiſſo.l. nõ diſtiguem⁹.§.de officio.ff.de arbi.cũ itaqʒ locus ille de quo agit ⁊ i quo ẽt datũ dãnũ ptineat ad Joãnẽbaptiſtã ⁊ fratres ⁊ nõ ad fabianũ virtute pmi laudi: nec laudũ ſcõʒ ꝑiudicet i aliquo dictis fratrib⁹ reſtat q̄ ſi qõ dãnũ ibi dederũt i re ꝓpria eoꝝ ⁊ dci Joãniſbaptiſte ⁊ nõ i re fabiãi niſi forte qs dixerit q̄ lʒ dñs actus nõ potuerit preiudicare fribus dci Joãniſbaptiſte: tñ potuit ꝑiudicare ipſi Joãniſbaptiſte in eius portiõe ⁊ dñium dicte ſue portiõis trãſferre in dictos

in dictos Dionyſium ⁊ Joánébaptiſtá donec ⁊c.

m ¶ Et p hác viam fabianus fit factus dñs pro pte róne ſue portiúcule paſſus dánũ valeat accuſare.ná idez iuris eſt de toto ad ptem.l.q̄ de tota de rei ven.⁊.l.qui ſcit de viur.⁊.c. paſtoralis.§.ſi qs cũ totum de offi.deleg.nó.n. lz dño dare dánum in re ſua in qua alius aliqua ex pte ius hz ⁊ hoc reſpectu ét dicti fratres Joánisbaptiſte poſſent pariter accuſare dictũ fabianũ ſi qđ dánũ daret:ſz lz pdicta poſſent forte procedere ſi dictus dñs actus aſſignaſſet dictũ terrenuz dicto fabiano:tñ id nó fecit ſz ſolũ laudauit ꝙ dict⁹ fabianus nó deueret exire de poſſeſſióe dicti terreni ſeu dicte vie donec ⁊c.nó dat ergo ei aliqđ maius ius q̃ prius hēret maxime ſup pprietate ⁊ no dñs non accuſat.l.itē mela.§.legis ad.l.acq.⁊.l.ou id.e.ti.⁊ maxie cũ loquaꝛ alternatiue nó dēat exire de poſſeſſióe dicti terreni ſeu vie:⁊ nó dicit ꝙ dēat intrare poſſeſſioné ſz nó exire ⁊ ſic pſupponit ꝙ eá hēat ⁊ diſponit ꝙ interiz nó puꝛ ⁊ aliud eſt exire ⁊ pdere ꝙ qs hz q̃ nó querere vt de ſe ꝯſtat ad.l.ſi.C. de codi.ió cũ dictus fabianus nó habuerit ſaltē bonafide poſſeſſioné dicti terreni niſi róne ſeruitutis vie p ea q̄.ſ.tradidi in prio q̄ſito reſtat ꝙ laudũ pdictũ ſeu arbitramētũ itelligaꝛ in poſſeſſióe róne vie nó róne pprietatis:cũ vt dixi laudũ ipm nó tēdat ad dádũ nouũ ius ipſi fabiano:qꝛ v̄ba laudi id nó ſonát ⁊ verba laudi put ſnie ſunt ſtricte interpetráde ar.l.j.C.ſi plures vna ſnia.⁊.l.paulus rñdit eos de re iud.⁊.l.veterib⁹ d̄ pac. ⁊ ſi dictus fabianus allegaret ſe fuiſſe bonefidei poſſeſſorez cui cópetit agere de dáno dato.d.l.itē mela.§.ſz ⁊ ſi ſeruus bonefi.de.⁊ dicat ſe putaſſe de iure ſibi cópetere pprietatez vigore primi laudi rñdeꝛ ꝙ iſte iuris error nó pſumitur potius malafides vt p Bar. ⁊ Ang.in.d.§.ſcire facit.l.quēadmodũ.C.de agri. ⁊ cenſi.li.xj.⁊ regula qui ꝯ iura mercaꝛ in vj.nec talis bonafides que cauſaꝛ ex ignorātia iuris cauſat quaſi dñium ar.l.nunq̃ iuris.ff.de vſuca.ũcta.l.j.in prin.⁊.l.cũ qui in pn.⁊.l.traditioné.⁊.l.quecũq3 in pn.ff. de pub. poſſet ét imitari ꝙ laudũ dicti dñi Acti nó tenuerit ſz qꝛ nó queritur non me intromitto. Laus deo.

¶ Epũs cuius pceſſores ab aliqb⁹ hoibus cuiuſdá vniuerſitatis exigerũt funeralia:an poſſit illa exigere ab eadē vniuerſitate tanq̃ p dictas exactiones ſit inducta conſuetudo.

¶ Conſilium. ccxcvj.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Circa primũ ꝯſultationis articulũ vꝛ prio aſpectu dicēdũ ꝙ funeraria de iure debeanꝛ:ná funeralia ſunt a iure pmiſſa in cle.dudũ.§.vez de ſepul.vbi gl.vꝫ velle ꝙ funeralia ſunt oia q̄ p funere expēdunꝛ:⁊ idē volũt ibi doc.maxime Pau.⁊ zaba.ad h.l.funeris ſumptus.ff.de reli.⁊ ſum. fune.qnimo hmói expēſe funeris q̄ funeralia nuncupātur nedũ ꝙ ſint pmiſſa:ſz ſunt a iure puilegiata:ná pferunꝛ ét alienis creditis.l.pe.ff.de relig.⁊ ſumptibus fune.ét ſi bona ſunt hypothecata.l.at ſi qs.§.j.e.ti.⁊ a iure daꝛ p expēſa funeris actio funeraria q̄ in ſubſidiũ in caſu vbi p alia ipenſa actio nó cópeteret.d.l.at ſi qs.§.labeo ait vbi.n.alia actio cópeteret agiꝛ ea actione:vbi v̄o res ita ſe hz vt mã ipſa nó ſit acte nata pducere actioné in ſubſidiũ fauore funeris eſt inducta actio funeraria vt ibi ⁊.§.qui mádato ea.l.⁊ merito qꝛ act⁹ humanitatis pietatis ⁊ miſericordie ē facē hmói expēſas q̄ ad funus ptinēt.d.l.at ſi qs.§. interdũ.⁊.§.pót tñ.

b ¶ Pietas aũt ⁊ miſericordia ſunt virtutes que laudes ⁊ fauores merenꝛ:non autem ſunt prohibitione digne: humanitas enim ſola eſt per quam dei imitatio ſeruaꝛ dicit tex.in l.ſi.in ſi.C.de donatióibus inter virũ ⁊ miſericordia ē maxima virtutũ dicit beatus Thomas ſcđa ſcđe.q.xxx. articulo tertio ⁊ quarto.⁊ qui non impēdit miſericordiá dꝛ negare Chriſtum.vij.q.j.omnis qui ⁊ pietas eſt virtus ſpecialis beatus Thomas ſcđa ſecũde.q.cj. articulo tertio.⁊ ē virtus annexa iuſtitie:idē ſcđa ſecũde.q.lxxx. arti.j.⁊ patrie eterne ⁊ preſentis vite impetrat ſubſidia ad thimoteũ tertio:⁊ canone hoſpitalez.ij.⁊ multa poſſent adduci.⁊ ad huiuſmodi expenſas opoꝛtunas ⁊ congruas artanꝛ heredes defuncti ⁊ ceteri ſucceſſores.d.l.at ſi qs.§.ſi.⁊ legibus ſequentibus ⁊ congrue expenſe ſieri debent pro dignitate ⁊ facultatibus l.in patrem de relig.⁊ ſump.fune.⁊.d.l.at ſi quis.§.equuz.⁊ §.iudex. multofortius debent artari ad huiuſmodi ſolitas expenſas que pro anima eroganꝛ eccleſijs ⁊ pijs locis cum anima ſit longe dignior corpore.l.ſancimus.C. de ſac.ſanc.eccle.⁊ de peni.⁊ remiſ.c.cũ infirmitas in ſi.⁊.xiij.q.j.percipimus.⁊ in iure infinita vt ita dixerim puilegia conceduntur pijs cauſis nó hēdes ⁊ alij ſucceſſores de iure cogūtur hác piam funerariá impēſam erogare maxime cuz tenuiſſima ſit pro dignitate anime ⁊ facultatibus ꝙ maxime dicēdum vꝛ preſuppoſita cóſuetudine que vꝛ preſupponi ex themate cũ iſta videaꝛ bona ꝯſuetudo ⁊ pia ꝙ.ſ.p̄o anima defuncti tēpore funeris aliqd pio loco erogetur.

c ¶ Et ad epz ptinet pias ⁊ bonas ꝯſuetudines facere obſeruari.c.ad apoſtolicá de ſymonia vbi ad hoc vꝛ tex.ſing.put ⁊ dicit ibi Panor.ſ.ꝙ lz p exequijs moꝛtuoꝝ ⁊ p benedictionibus moꝛtuoꝝ ⁊ hmói nó poſſit aliqd ab inuito extorqueri.Tamē ſi eſt ꝯſuetũ gratis aliquid pſtari tpe quo talia exhibenꝛ.lz nó debeát talia denegari ſi ꝯſueta nó pſtaꝛ l.tñ ſi ſponte preſtanꝛ eſt laudabile:⁊ ſi ꝯſuetudo erat illa pſtádi epũs poſt pſtita talia ſpiritualia cogit ét laycos ad obſeruantiá talis conſuetudinis vt eſt tex.ibi valde notabilis ſm lec.Gof.⁊ Hoſt.ibi ⁊ Panor.ibidē.⁊ in.c.ſua nobis.eo.ti. vbi gl.idē vꝛ velle qđ ⁊ vult ipſe Panor.de ſepultu.c.abolēde.vbi ēt dicit eē ſingulare ad h.d.c. ad apoſtolicá ⁊ adducit bonum tex.ad hoc de iure ciuili in.l.priuilegia.C.de ſac. ſan.eccle.vbi mandanꝛ obſeruari bone ꝯſuetudines introducte in fauoré eccleſie:que lz ſint p laycos introducte non poſſunt per eos tolli put ⁊ no.ibi Bar.⁊ Panor.in.c.abolende.⁊ qđ vꝫa in ſimili p doc.in.c.nouit de iudi.

d ¶ Et maxime ſi eſt ꝯſuetudo ꝙ preſtetur poſt exequias preſtita:qꝛ tũc nó eſt preſumptio ꝙ pro ipſa ſepultura ſeu exequijs.ió talis ꝯſuetudo eſt ſeruáda prout volũt Inno. ⁊.d.Anto.in.d.c.ad apoſtolicá.⁊ maxime ſi eſt qđ paruũ ad qđ non applicaꝛ animus prout dicit do.Anto.de but.in eodez c.ad apoſtolicam.cum igitur epũs ſolitus ſit facere huiuſmodi exactiones poſt corpora tradita ſepulture ⁊ pfectis exequijs ⁊ vtplurimũ facto ex interuallo poſtea exegerit:⁊ qđ minimũ ſolitũ ſit pſtari vꝫ ꝙ ⁊ in futurũ coganꝛ ad talis cóſuetudinis obſeruātiam probata ipſa cóſuetudine pro qua probáda vꝛ multũ ꝯferre ꝙ vigore ꝯſuetudinis fuerũt multotiens hmói funeralia exacta ab inuitis put preſupponiꝛ: ideo videꝛ dicta cóſuetudo multotiens obtēta in ꝯdictorio iudicio ad hoc text.in.l.cũ de conſuetudine.ff. de leg.⁊ qđ notaꝛ per glo.⁊ Jo.an.in.c.ſi.de conſue.⁊ per glo.in canone qꝛ fruſtra.viij.di.⁊ tex.cum gl.in.c.abbate ſancti Silueſtri de verbo.ſigni. ⁊ ſufficit conſuetudo longi tēporis nec requiraꝛ ꝙ ſit preſcripta cũ ſit inducta per laycos ⁊ non vi deatur ꝯ ius:ideo lógeua ſufficit.l.de qbus.⁊.l.diuturna.⁊ l.ſed ea que longa.ff.de.ll.⁊.C.que ſit longa conſue.in rubro ⁊ nigro qñ nó inducꝛ per clerũ contra ius reqrit ꝙ ſit preſcripta longiſſimo tpe.c.ſi.de conſue.

e ¶ Tamen his non obſtantibus arbitror de iure reſpondēdũ. nam pmo cóſtat ꝙ pro funeralibus aliqd exigi per eccleſiá vel clericos eſt ſpēs ſymonie ⁊ a iure phibitus: quia ſymoniacum eſt phibitũ.c.cũ in eccleſie corpore.c.non ſatis.⁊.c. ſuam de ſymo.⁊.d.c. abolēde.nec iuuat aliqua vetuſta conſuetudo.vt.d.c.nó ſatis.⁊.d.c.cum in eccleſia corpore ⁊ canone quaſitu.xiij.q.ij.⁊ facit.c.Jacobus de ſymo.quanto.n. mala ꝯſuetudo magis ptēdiꝛ tātomagis eſt deteſtanda:naz diuturnitas tpis peccatũ auget nó minuit.c.cũ haberet circa ſi.⁊.c.cuz tanto in prin.de conſue.⁊.d.c. cum in eccleſie: adeo ꝙ peccatũ veniale pter conſuetudine reddiꝛ mortale.xxxv.diſt.§.criminis ⁊ p glo.in canone deniq3.iiij.diſtin. itaq3 per dicta iura vꝫ aperte decidi ꝙ talis conſuetudo dꝫ appellari corruptela ⁊ nullatenus excuſat hmói conſuetudo exigendi ſimilia funeralia etiam ſi conſuetudo probareꝛ longa vel longiſſima: licet ex deductis in themate videatur dicendum ꝙ conſuetudo non probetur.

f ¶ Nam cóſuetudo fundatur in tacito conſenſu populi qui ex frequentia actuum cum diuturnitate tēporis preſumitur probaꝛ in.d.l.de qbus de.ll.tacitus.n.conſenſus populi eſt proxima cá conſuetudinis dicunt Pet.⁊ Cy.in.d.l.de quibus prout ibi verſiculo quero quot actus refert Bar.idem volēs qđ ⁊ cóiter tenēꝛ: ideo reqrunꝛ tot ⁊ tales actus qui veriſimiliter puenerint in noticiá populi qui pót legē ⁊ ꝯſequenter cóſuetudiné inducere:prout volunt prefati doct.in.d.l. de qbus vt per Bar. ibi in dicto verſi.⁊ volũt Jo.an.⁊ aliũ in.d.c.cum tanto.non enim poteſt conſuetudo induci niſi ſciente eo qui poſſet legem condere prout volũt glo.ſi.⁊ docto.in.c.cum tanto. ideo ſi conſuetudo inducitur a populo requiritur ſcientia totius populi vel maioris partis.argu.l.

qḋ maior ad muni.ff.l.aliud.§.refert.ff.de req.iur.put vo luit Cy.in.l.ij.C.q̄ ſit lon.ꝯſue.ꝛ Jo.an.do.Anto.Jmol.ꝛ Panor.in.d.c.cum tāto.ꝛ Flo.ibi.q.xiiij.ꝛ.xv.ꝛ glo.in.d.l. de qbus vr̄ velle ꝙ reqral ſcia populi ꝯgregati.ꝛ Bar.reci tat ꝛ nō ipugnat in.d.l.de quib put ꝛ dicit.d.Ant.in.d.c. cū tāto.lȝ hoc ꝙ reqrat ſciētia populi vl̄ maioris ptis ipſiꝰ cōgregati nō trāſeat ſine dubio nec approbē Jo.an.in.d.c. cum tāto in ſua ſumma.v.mēbro pncipaliter.ſic practicant legiſte:ſȝ ꝙ ſcia reqrit ē expeditū ꝛ talis ſcia reqrit qꝛ igno rans nō ꝯſentit.l.cū qs decedēs.ff.ſol.ma.ꝛ.l.ſi p errorem ff.de iuriſdi.om.iud.ꝛ.l.ij.ff.de iudi.cū ſimi.

g ¶ Conſenſus aūt populi vel maioris partis populi eſt neceſſarius:imo eſt fundamētum ꝯſuetudinis vt predixi ꝛ vo lunt Jo.an.ꝛ ceteri in.d.c.cū tāto.ideo ſi nō fuerit facti tales actus ex qbus reſultet veriſimilis ꝯſenſus ſaltem maioris ptis populi nō reſultat ꝯſuetudo: prout lumiē ex dictis omniū ſcribētium:in caſu aūt noſtro pſupponit ꝙ quidam ſoluerūt ꝛ quidā non ſoluerunt:ideo nō vȝ deprehēdi determinatus ꝛ pcīſus ꝯſenſus populi:ſȝ ſumus in dubio an conſenſus populi adheſit vni parti an alteri: in dubijs aūt inherere debemus ptibus ꝯuentis regula fauorabiliores ꝛ regula cū ſint partium iura obſcura in.vj.cū concor.ꝛ maxime cuȝ ſoluētes qn̄qȝ plus qn̄qȝ minus ſoluerint.ita ꝙ nō poteſt deprehēdi qd certū haberet ſolui qn̄ aliqd ſoluendū eſſet:lex aūt ſiue ſcripta ſiue nō ſcripta prout eſt cōſuetudo §.ex non ſcripto inſtitu.de iure na.gen.ꝛ ciui.dȝ eē certa ꝛ manifeſta non obſcura ꝛ incerta.c.abbate ſancti Silueſtri poſt medium.ver.hȝ autē ſenſus.de verbo.ſignifi.ꝛ cañ.erit aūt.iiij.di.Preterea put pcepi ipſa cōtrās ſemp oſtendidit ſig ia diſſenſus:qꝛ re vera cōtinuo a multo tpe citra plures querelauit cōtras ꝙ iſta exactio iſtorꝫ funeraliū fiebat indebite a pticularibus ꝯ eorꝫ volūtatem ꝛ condolere de hmōi exactionibꝰ hoꝝ funeraliū itaqȝ ex tūc nō fuit cauſatus cōſenſus: ſed potius diſſenſus fuit oſtēſus.ꝛ ex poſt a geſtis preſumitur in preteritū canone cū per bellicā.xxxiiij.q.ij.ꝛ xxiij.diſ.puenit.ꝛ.xiiij.diſ.multis.ꝛ maxime qꝛ nō pſumit variatio volūtatis.ar.l.eius qui mutatā.ff.de proba.

h ¶ Si itaqȝ prius tacite cōſentiſſet populus nō eſt preſumptio ꝙ poſtea diſſentiret diſſenſit poſtea ꝛ hodie diſſentit: ergo pſumat nunq̄ ꝯſentiſſe: ꝛ licet hec veriſimilitudo nō artet nimiū:tn̄ nec ex aduerſo habemus quid nimiuȝ artet propter qḋ appareat de conſenſu inducēdi conſuetudineȝ attento ꝙ iſti actus nō ſunt actus qui cōmuniter fiāt palā ꝛ attento ꝙ ꝛ ꝯrij actus interuenerunt.ꝛ illi q ui aff.m iatiue interuenerunt non fuerunt vniformes vt ſupra pmiſſuȝ eſt ꝛ inſuper attēto ꝙ ſi fuerūt ſponte preſtita iſta funeralia ſui natura ſunt talia cōdit onis ꝙ nō videnſ fieri ex obligatione:qꝛ ex his que gratis ꝛ liberaliter ꝯferunt nō ſolet eē animus obligatiōnē inducēdi.ar.eius qḋ no.glo.ꝛ doc.in.l. ſolent.ff.de offi.procon.de ruſtico qui detulit multis annis vnū par caponū ꝛ ſimi.Bar.in.l.cū de in rem verſo ꝯ vſur. ꝛ lȝ per decēniū cōtinuauerit ire ad molēdinū vl̄ ad furnū alterius:ꝛ ſic lucrū attulerit:nō ppterea inducit conſuetudo aliqua vel pſumptio ꝙ teneat in futuꝝ put voluit Cy. in.l.j.ꝛ.ij.C.de ſerui.ꝛ aqua:ꝛ idē dicit Jnno.in.c.bone.ij. de poſtu.prela.in eo qui multotiens recepit aliū venientes ex longinquo ad eius hoſpitiū.ad idem qḋ per Jo.an.in.c. Joānes de cleri.cōiug.ſunt enīȝ iſta facultatis.iō nō rēdūt ad inducendū obligationē put ꝛ dicit Panor.in.c.tua nobis.de ſymonia.ꝛ lȝ ipſe conet rn̄dere ꝙ nō obſtātibus predictis poſſit induci ꝯſuetudo tn̄ negari nequit quin aſtringat ꝙ nō ita de facili reſultet cōſuetudo put in alijs q̄ non ſunt facultatis ſeu libertatis prout iſta.

i ¶ Ecce in ſimili ꝯſuetū eſt peruſie dare panē pauperibus hoſtiarijs. Et tn̄ nemo dixerit ꝙ ex hoc inducat conſuetudo:lȝ pro maiori pte diuites dent ꝛ magis cōſuetum dare fratribus diuerſoꝝ ꝯuentuū:ꝛ tn̄ nemo dixerit ꝯſenſum populi cauſari inductiuū cōſuetudinis vt qs inuitus cogatur poſſibile aūt foret ꝙ interuenirent tot actus ꝛ adeo vniformes ꝛ tanto tpe ꝛ talibus circūſtātijs ꝙ tacitus conſenſus populi reſultaret ꝙ hmōi fierent ex neceſſitate: ꝛ tunc reſultaret conſuetudo ꝛ pcedat.d.c.ad apoſtolicā ꝛ qḋ per doctores ibi ꝛ in.d.c.abolende.ꝛ in.d.c.tua nobis maxime per Panor.ſed attento ꝙ actus non fuerūt vniformes ꝛ ꝙ quidam ſoluerunt ꝛ quidaȝ nō iuncta nā ꝛ qualitate hmōi funeraliū de quibus agitur:ꝛ ēt tali diſſenſu ꝛ ꝯdictiōe populi poſtea ſequuta iſta ſimul conglutinata videntur arctare ꝙ non fuerit inducta aliqua cōſuetudo arctatiua ad pdu

cta facienda ex neceſſitate.

k ¶ Et ſi dicaſ ſoluerunt cōpulſi multi a multo tꝑe citra. Et per hoc tollit dicta allegatio ꝙ gratis ꝛ liberaliter vel ꝙ fuerint facultatis reſpondet ꝙ hoc principaliter ponderandū eſt cōtra epiſcopū:qꝛ non poteſt conſuetudo induci ꝙ exigantur ab inuitis huiuſmodi funeralia vt eſt expſſuȝ in.d.c.non ſatis.ꝛ in.d.c.cū in eccleſie corpore cū alijs ſupra adductis.Licet poſſet induci conſuetudo ꝙ a volentibus preſtētur qua bona cōſuetudine a pncipio inducta per volūtarias preſtationes cogunt inuiti illā obſeruare p epȝ iſte eſt tex.in.d.c.ad apoſtolicā adeo ꝙ nō debebit volens iſta funeralia illa exigere tanq̄ debita:ſed dȝ inſtari ꝙ illa laudabilis cōſuetudo obſeruet ꝛ p eius obſeruātia cogant talia ꝛ talia ſoluere funeralia put eſt cōſuetū:nā dicit hoſt. faciēdā vim in vbis:qꝛ nō dȝ dicere qs ego peto tale qd p funeralibꝰ ſeu p ſepultura vel p officijs:nā tūc ſuccūberet ſȝ dȝ dicere peto obſuari talē ꝯſuetudinē put refert.d.ant. in.d.c.ad apoſtolicā.ꝛ panor.ſ.d.c.abolēde ꝛ nō ipugnant.

l ¶ Ex qbus pȝ ꝙ prius dȝ precedere laudabilis cōſuetudo pcedens ex liberalitate cōferentium ſi aūt inciperet ab exacti ōe nūq̄ induceret.d.c.ad apoſtolicā.ꝛ.d.c.nō ſatis.ꝛ d.c.cū.i eccleſie.ꝛ h caſu pcedat opi.Jnno.q voluit ꝙ nū q̄ poſſit induci cōſuetudo ꝙ tpe quo cōferunt ſpūalia ſeu ſepultura aliqd preſtet:qꝛ tūc nō cēſet hēre pncipiū volūtariū ſȝ cū:ſȝ ſi ſolutū ē dari poſtea iuiſſe cēſet voluntariū initiū:iō valet ſȝ eundē Jnno.quē ꝛ refert ꝛ non ipugnat ibi dn̄s An.ꝛ lȝ Goffre.ꝛ Hoſti.velint ꝙ poſſit induci ēt ex collatiōe tpe ſacramētiꝝ:tn̄ ſaltē Hoſti.loquit de pſtatiōe volūtaria:ꝛ hoc apertiſſime firmat Panor.in.d.c.ad apoſtolicam ꝛ in.d.c.abolende. iō preſtationes facte per inuitos ſeu coactos non pñt adduci ad probandam inductionē conſuetudinis:nec ad inducendum conſuetudinem ꝛ tantominus:qꝛ ipſemet vl̄ alius eiꝰ noīe ad ſui vtilitatē fecit diceram coactionem exquo magis ſuſpicandum ne incurrat vicīū ſymonie.ꝛ licet vnica preſtatio ſit quid paruum tn̄ multiplicatio nō faciunt qd minimū imo tale ꝙ animus applicatur prout ꝛ rei experientia docet rerū magiſtra.c.q̄ ſit in principio de ele.lib.vj.ꝛ.c.ſtatutū in prin.eo.ti.ꝛ libro:ſed deberet pbari preſtatio laudabilis volūtaria fcā prius per tot perſonas ꝛ tot vicibus ꝙ eliceret tacitus conſenſus populi ꝛ cū curſu tēporis requiſiti ad cōſuetudinem inducendam que probatio ex deductis in puncto non reſultat nec ex his que intellexi fieri poteſt:qḋ ꝛ perſuadendum eſt attentis his que ſupra deduxi.

m ¶ Concludo ergo ꝙ talia funeralia exigi non pñt nec tempore funeris quod eſt clariſſimus per.d.c.ad apoſtolicam ꝛ nec ēt poſtea per iaȝ dicta per que ſunt ſublata ea que videbantur magis obſtare ex adductis in ꝯrium.ſ.que reſpicies hāt.d.c.ad apoſtolicam cui eſt rn̄ſum:nec obſtat ꝙ expenſe funeris ſunt licite ꝛ pmiſſe immo ex fonte pietatis ꝛ miſericordie nōnunq̄ procedūt:qꝛ hec oīa fatēda ſunt:ſȝ ꝙ perſone eccleſiaſtice pro funere aliquid exigāt ē penitus reprobatum ꝛ dānabile per iura iam dcā:nec ad iſta compelli poteſt hīs:ſȝ ad ea que pro funerādo honorabiliter ſȝ qualitatē perſone ꝛ facultatem ſunt opoꝛtuna vt in iuribus adductis ſupra primo loco iunctis.d.c.nō ſatis.ꝛ.d.c.cū i eccleſie cū ſimili.Jſta aūt cenſuit ꝙ nō debentur de iure cōmuni nō probata conſuetudine laudabili que non probat valida per ſupradicta merito ꝛc. Laus deo.

¶ Teſtm̄ ſecundo loco factū a teſtatore qui inſtituit filiuȝ ſuū premoꝛtuū quē credebat viuē ꝛ ciqſcūqȝ deceſſerit ſubſtituit fraternitatē quandam ꝛ filias inſtituit in dotibus:an valeat ita ꝙ dcā fraternitas tāq̄ ſubſtituta poſſit ſuccedere teſtōri preſuppoſito ꝙ filie ſunt moꝛtue ſine filijs relictis mrē.Et an teſtis variās in ſuis dcīs incidat in falſuȝ.

¶ Conſilium. ccxcvij.

In noīe domini noſtri

i Jeſu chriſti. ¶ Uidetur ꝙ dcā fraternitas non foueat inſtitiā ſuper bonis ꝛ hēditate dicti Joannis:ſȝ vniuerſa eius hēditas ſit deuoluta ad mrēm filiaꝝ dicti teſtōris ex perſonis ſuaꝝ filiarum:nā vȝ ꝙ dictus teſtōr cēſeat deceſſiſſe ab inteſtato cū teſtamēta que in themate deducunt videantur eſſe nulla ea propter ratiōe:qꝛ carēt debita ſolēnitate teſtium.

a ¶ Nam in teſtis regulariter requirunt.vij.teſtes alr̄s teſtm̄ eſt nullum

eſt nullū.l.hac ꝯſultiſſima in prin.⁊.§.per nūcupationē.C. de teſta.⁊.§.ſi.inſti.e.ti.⁊.l.in teſtō.C.eo.titu. Falit in teſtō militis.l.j.ff.de mili.teſ.⁊.l.lurius.eo.tit.⁊.l.iij.⁊.l.milites. C.e.ti.itē i teſtō inter liberos.d.l.hac ꝯſultiſſima.§.ex impꝫfecto ⁊ auc.ibi poſitis.⁊.l.ſi.cum ſua auc.C.fami.her.itē in teſtō ad pias cās.l.j.cum ibi no.per bar.⁊ doc.C.de ſa.ſan.ec.⁊ in.c.relatū de teſt.⁊ in.c.cū eſſes.e.t.in quibus caſibus ſufficerent duo teſtes cū ſint ſublate ſolemnitates iuris ciuilis ⁊ res reducta ad meros terminos iuris nālis vt dictis iuribus hr̄ quo iure naturali emanauit illud vulgatū in ore duoꝝ vel trium ſtat oē verbū.c.in oi de teſtibus.⁊.d.c.cum eſſes in rōne ſui.⁊.d c.relatum.⁊.l.vbi numerus.ff.de teſti. itē fallit in teſtō in quo eſſent inſtituti veniētes ab inteſtato quo caſu corā qnqꝫ teſtibus valet teſtm̄ vt cā inteſtati.d.l. hac ꝯſultiſſima.§.ſiquis aūt.⁊.l.ij.ff.de inius.teſt.ſub qbus fallentijs nō vi͛ comprehendi caſus noſter.nā dictus teſtōr nō erat miles ⁊ ſic ceſſat prima fallētia dicte fraternitas nō ē de liberis ⁊ ſic quo ad eā ⁊ quo ad ceteros preter liberos nō militat ſpecialis diſpō.d.§.ex imperfecto ⁊ ſimiliū.

b ¶ Quū.n.teſtm̄.fit īter liberos admixta pſona extranea valet ſolū ꝗtenus factū ē īter liberis nō aūt ꝗternꝰ ē admixta extnea pſonaꝫnā quo ad alios teſtm̄ ē nullū vt ē expſſum in d.§.ex ipꝫfecto in fin.⁊ ibi p oēs:nec ēt ē ipſa fraternitas de deſcēdētibus ab īteſtō:nec īteruenerūt qnqꝫ teſtes.⁊ ſic ceſſat ꝗrta fallētia.ſ̄.poſita ⁊ ſilr̄ pari mō ceſſat alia q̄ ſumit ex.l.ſi.C.de teſta.vbi qnqꝫ teſtes reqrunt.nec ē teſtm̄ factū in rure nec p ruſticos factū.tale.n.ꝑuilegiū ꝯcedit pſone ⁊ loco ꝓut dicit bar.ibi ⁊ in.l.cūctos pplos.C.de ſum.tri.ꝙ ⁊ firmāt ibi Aupb.⁊ Pau.de ca.reprobātes ex h̄ dictū Nic. de mat.q volebat ꝙ illa ſpālis diſpō militaret gn̄alr̄ quotiēs eſſet penuria teſtiū loco ⁊ tpe teſti ꝯditi puta tpe peſtis:nā vi͛ cadē rō:⁊ ꝯñter idē ius h̄z eū·ui͛ opi.eqꝛ ē h̄z bal.ibi. q tn̄ vi͛ potiꝰ inhērere ꝓcedēti opi.cui ēt īherere vn̄r Ang. Saly.⁊ Bn̄di.de plū.Et ꝙ tpe peſtis ſaltem minor numerus quinquēnario nō ſufficiat oēs ꝯcordant:ſilr̄ nō ſumus in terminis.l.oiuꝫ.C.de teſta.qꝛ nō interuēit pſentia principis.nec fuit apud acta teſtm̄ celebratū:⁊ ſic ceſſant termini l.oium.C.de teſta.nec pꝛeſupponit aliqua municipalis conſtitutio vel conſuetudo ſpecialis vel priuilegium ⁊ ſic ceſſant termini.l.ſi nō ſpāli.e.ti.⁊ que hn̄r in.d.l.ſi.

c ¶ Itē dicta fraternitas que preſupponitur eſſe fraternitas laycoꝝ nō vi͛ ꝙ cenſeat locus pius vt no.bal.in.l.ſiquis ad declinandum.C.de epi.⁊ cle.ver.x.querit col.xvij.⁊ in auc. hoc ius porrectum.C.de ſa.ſan.ec.⁊ in quodā ſuo ꝯſi.qd̄ incip.in dicto teſtō ⁊ in alio qd̄ incipit frater.⁊ idē latius ꝓſequēdo ꝯcludit Imo.in.c.officij ex̄ de teſta.Et per hoc non vr̄ ꝙ militet aliqua ſpālitas fauore pie cāe cū hmōi fraternitates nō vi͛ ꝙ gaudeāt priuilegijs pie cāe per p̄dcā ⁊ p ꝯn̄s iſte caſus vi͛ remanere ſub regulari diſpōne iuris cōis quo cauet ꝙ teſtm̄ carens numero ſeptē teſtiū rogatoꝝ nō valeat ſꝫ ſit ipo iure nullū.Dato aūt ꝙ valeret dictū teſtm̄ vr̄ deret ſilī mō rn̄dendū pro mr̄e.nā per ſcōm teſtm̄ rūpit primum.§.poſteriore inſti.quib.mo.teſta.infir.l.ſancimus.C. de teſta.qn̄ valet ſecus alias.l.ſi iure.ff.de lega.iij.in ſecūdo aūt teſtamēto ſunt inſtitute filie in rebus certis.

d ¶ Inſtitutio aūt i re certa trahit ad vniuerſuꝫ euacuata vl̄ nulla inſtitutiōe vniuerſali.l.j.§.ſi ex fundo.l.quotiens.§.ſi duo.⁊.l.ex facto.ff.de hēdi.inſti.⁊.l.quotiēs.C.e.t.ideo cū īſtitutio baptiſte filij maſculi fuerit nulla ⁊ ꝓ nō ſcripta cū nō eſſet tūc tpis in reꝝ natura tpe teſtamēti.l.vnica.§.⁊ cū triplici ⁊.§.ſeq.C.de cadu.tollē.ſilr̄ ⁊ ſubſtō fcā dicto filio. de dicta fraternitate vi͛ ꝙ euāuerit:qꝛ fuit i caſu quo dictꝰ filiꝰ poſtea decederet qꝛ illud v̄bū decederet trahit ad tps futurū.l.ſi debitor.§.veriſile de ꝯhē.emptio.⁊.l.cū certꝰ de vino tritico ⁊ oleo le.⁊.l.q rome.§.augeriꝰ.⁊ ibi bart.de v̄b. obli.⁊ iō dicūt doc.in auc.ex cā.C.de libe.pre.⁊ bal.in.l.ſi. C.de codicil.⁊ bar.in.l.j.ff.eo.ti.ꝙ cl̄a codicillaris appoſita per verbū pn̄tis tpis valet non iuuat ſi inualiditas cauſatur ex poſt fcō puta natiuitate poſthumi ſecus ſi per v̄bū futuri tpis valebit ⁊ idē ſi per verbū valeret qꝛ tale verbuꝫ trahit etiam ad futurū prout dicūt docto.ar.d.§.veriſimile ⁊ alioꝝ iurium ſupra adductoꝛuꝫ:ideo dicta fraternitas vi͛ īnuitata ſub ꝯditione ſi decedet in futurū per dicta iura ſed dicta ꝯditio non vi͛ purificata qꝛ poſtea nō deceſſit cū ꝓus deceſſerit:ideo defecta cōditiōe remanere vi͛ teſtm̄ ſine vlī inſtōne.ideo inſtōnes in rebus certis attrahunt ad ſe totam hēditatē.⁊ lꝫ deceſſerint ſine liberis dicte filie tn̄ ſubſtō eis fcā vi͛ euanuiſſe.nā primo ſubſtitutus fuit filius qui iaꝫ deceſſerat.⁊ ſic fuit pro nō ſcripta filio fuit ſubſtituta fraternitas filius aūt nō potuit onerari ar.l.ab eo.C.de fideicō.preterea dcā ſubſtō fuit fcā p eadem v̄ba ꝓut ſubſtō vl̄is:nō ꝓut ſ̄.deductū ē ꝙ nō valeat ſubſtō vlīs qꝛ nō vr̄ eueniſſe cāus ſubſtōnis pariformiter vr̄ ꝙ nō valeat iſta pticularis ſubſtō per eaſdē rōnes:nō ipſe filie trāſmiſerūt in eoꝝ matrē hēditatē pris p eas agnitam ⁊ ſi nō immiſcuiſſent hēditati illam nihilominus trāſmiſiſſent iure ſuitatis maxime in matreꝫ.l. apud hoſtes.C.d ſuis ⁊ legi.⁊.l.ſi fratris.C.de lib.⁊ poſth. l.qui duos.ff.de reb.dub.cū multis ſimi.

e ¶ Tn̄ his minime refragātibꝰ ꝯriā prē arbitror magis iuri cōſonā:nā attēto ꝙ dictus dōnus Bn̄dictus tpe dicti ꝯditi teſtamēti hēbat curā aiarum hoium dicte ꝓchie ⁊ p ꝯn̄s ꝓut pſupponit erat pſbyter ꝓchialis dicte eccl̄ie ⁊ ꝯn̄ter hēbat curā aie dicti teſtōris q erat ꝓchianus dicte eccl̄ie ex hoc capite dictū ſcōm teſtm̄ iuuat p.d.c.cū eſſes de teſt. nā dictū capl̄m cū eſſes lꝫ patiat pl̄es lec.tn̄ cōis lectura eſt ꝙ in terris eccl̄ie in vtroqꝫ foro.ſ. in terris ipꝫij ⁊ i foro canonico valet teſtm̄ corā pſbytero ꝓchiali.⁊ duobꝰ alijs teſtibus ꝓut hāc opi.habuit Io.an.in.d.c.cū eſſes.dicens ita in pratica Suari:⁊ hāc opi.tenuerūt Io.cal. Pe.de puſi. Pe.de anc.⁊ Florē.in.d.c.cū eſſes.⁊ iſta eſt cōis opi.prout dicit Imo.in.d.c.cū eſſes.idem tenēs.⁊ hoc pſuppoſito ꝙ ſit preſbyter ꝓchialis:prout pſupponit qꝛ mihi nō innotuit:audiui tamen ex relatu alioꝝ ꝙ forte tūc erant plures qui illo tēpore habebant curam animaꝝ dicte parrochie nō tamen arbitror ꝙ iſtud haberet obſtare.

f ¶ Quia cura ipſa animaꝝ ptinēs ad plures ptinēt ad quēlibet inſolidū cū ſint ordinarij iudices animarū.c.ſi ſacerdos de offi.or.vel ſaltē ſilēs ordinarijs cū habebat facultatē a ſe ipſis ⁊ nō ab alijs nec aliquē repſentēt niſi deū.d.c.ſi ſacerdos.plures aūt ordinarij hn̄t iuriſditionem ⁊ iuriſditionis exercitiū inſolidū.l.j.ff.de offi.ꝯſu.⁊.l.imperator.ff.ad muni. ꝙ maxime eſt dicēdū in pſbyteris hn̄tibus curā aiaruꝫ:qꝛ plura incūbentia officio preſbyteri ꝓchialis nō exercent per plures:ſꝫ per vnum inſolidū:puta conſecrare ⁊ audire cōfeſſionē:cum ergo vnuſqſqꝫ eoꝝ ſit preſbyter ꝓchialis verificant verba.d.c.cum eſſes. qꝛ verum eſt factū eē teſtm̄ coraꝫ preſbytero ꝓchiali ⁊ duabus alijs perſonis.ex quo ergo interuenerūt duo teſtes vna cū tertio.ſ.pſbytero ꝓchiali ⁊ ſimus in terris eccl̄ie tenēdū ē ꝙ dictū ſcōm teſtm̄ valeat nō obſtāte defectu numeri.vij.teſtiū.⁊ ita plures cōſului ⁊ legendo.d.l.hac conſultiſſima tenui.⁊ ex quo dictum ſcōm teſtm̄ valet in ꝯn̄tiam tollit primū p.d.§. poſteriore.⁊ l.cum in ſcdo.ff.de iniu.teſta.⁊.d.l. ſancimus.C.de teſta.iō eſt videndum qs ex dicto ſcdo teſtamēto ſuccedat:⁊ profecto ꝯſtat ꝙ inſtō vlīs facta de baptiſta filio teſtōris non valet:prout.ſ̄.deductum eſt.item cōſtat ꝙ inſtitutiones facte in certis ꝗtitatibus de filiabus teſtatoris valent:ſꝫ dubiū reſidet in ſubſtitutionibus factis de dicta fraternitate:⁊ capiendo primo ſubſtitutionem vniuerſalem concludendum cenſeo ꝙ dicta ſubſtitutio valeat teneat ⁊ ſuccedat dicta fraternitas ex ſubſtitutione vulgari.

g ¶ Conſtat.n.ꝙ ſubſtō compendioſa cōprehendit vulgarē expreſſam verbis generalibus ⁊ ēt pupillarē maxie qn̄ ē facta p v̄ba directa ciuilia ꝓut ſunt illa v̄ba hēdem eſſe iuxta l.verbis ciuilibus de vul.⁊ pup.⁊ ꝓbat in.c. ſi pr̄ de teſt.in vj.vbi hoc vi͛ ꝓbari ēt in v̄bis cōibus vel directis iuriſgentium.⁊ ita per illū tex.tenēt cōiter oēs moderni ibi etiam ſi mater ſit in medio ⁊ in.c.raynutius.e.ti.in antiqs ⁊.l.cēturio de vul.⁊ pu.⁊ in.l.pcibus.C.de ipu. ⁊ lꝫ bar.idē qn̄ mr̄ nō eſt in medio,⁊ ꝯriū velit qn̄ per v̄ba cōia ⁊ mr̄ eſt in medio ⁊ multi ſequant ⁊ antiq ante bart. cōiter tenent vtroqꝫ caſu ꝯriū.tn̄ oēs ꝯcordant qn̄ per v̄ba directa ciuilia ꝓut in caſu nr̄o.⁊ licet i verbis cōibus diſceptatio ardua fiat circa ſubſtōnem pupillarē in qua ego ⁊ legēdo ⁊ ꝯſulēdo ſolitus ſum tenere ꝙ ꝯtineat ſaltē ſi mr̄ nō ē in medio:tn̄ nō fit in vulgari ſilis diſputatio ſꝫ doc.in iuribꝰ pallegatis ſimplr̄ pſupponūt ꝙ vulgaris ꝯtineat nec adhibent diſtictionem ꝓut plerīqꝫ faciūt circa pupillarē:⁊ merito:qꝛ ſi nō cōtineret vulgaris ⁊ īſtitutus decederet viuo teſtōre vl̄ aliter nō adita vel tranſmiſſa hereditate ſubſtitutio rueret:quia non poſſet verificari in fideicommiſſaria ex quo nō hēs nō pōt rogari arg.l.ab eo.C.de fideicom.cum ꝯcor. ad hoc.l.ille a quo.§.ſi de teſtamento.ff.ad trebel.nec quo ad hereditateꝫ teſtatoris ⁊ ſic quo ad vulgarem eſt in cōſideratione mater pupilli vxorqꝫ teſtatoris:ſed mater ipſius teſtatoris:vt per gloſ.Bar.⁊ ceteros in.l.ſi.C.de inſti.⁊ ſub condi.fac.⁊ per

Bar.in.l.j.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ habef ēt in.d.l.p̄cibus ⁊ p̄ preteriteo.in.d.c.ſi pater.⁊ in.d.c.Ray. elicif ergo indubitata concluſio ꝙ dicta fraternitas fuit vulgariter ſubſtituta dicto filio inſtituto non ſimpliciter ſed in caſu quo decederet non hēs ⁊ ſine filijs ſub iſtis ꝯditionibus cenſef concepta vulgaris ex vi verboꝝ a qua vi verboꝝ nō eſt recedēdum.l. non aliter de leg.iii.l.j.§.ſi qui nauē de exerci.

b ❡ Subſtō aūt expſſa in vno caſu cōpꝛehendit tacitā vulgarem in aliū caſum vt ē caſus in.l.cū quidā pregnantē.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.ſm lec.Bar.⁊ ibi per doc.⁊ in.l. gallus.§.⁊ qd ſi tm̄ de lib.⁊ poſtb.⁊ ibi per Bar.⁊ doc.⁊ p bar.in.l.j.de vulg.⁊ pu.⁊ erit ſubſtō ptim tacita ptim expſſa: prout dicit Bar.ibi ⁊ in.l.ij.eo.ti.ideo qualitercūqꝫ illa vba ſi decederet intelligant.⁊ ſic ſiue purificef ſubſtitutio vulgaris expreſſa verbis generalibus ſiue defece rit tamē ſatis eſt ꝙ purificetur tacita vulgaris in alium caſum.⁊ ſic ſubſtitutio facta ſub conditione ſi decedet verificaf ēt ſi deceſſerit ex tacite mēte:qꝛ veriſimile ē ꝙ ꝑui voluit fraternitatē ſubſtituere ⁊ p̄ferre filiabus filio poſtea decedēte ipſo viuo vel moꝛtuo.ita ⁊ precturaf ꝙ voluiſſet ſubſtituere ſi cogitaſſet cū iam moꝛtuū ꝑut alias ſi ſubſtituit ſub conditione ſi filius deceſſerit in pupillari ſuccedit ſubſtitutus filio viuo recuſante hereditatē.l.iam hoc iure de vulg.⁊ pup.⁊.l.precibus.C.de impub.⁊.d.l.cum quidā pregnātem ſm lec. glo.⁊ hec ratio videf concludens ad concludendum ꝙ ſit locus ſubſtitutiōi nō obſtāte ꝙ filius iā deceſſerit.

i ❡ Confirmatur ⁊ ſcdo dicta concluſio qꝛ illa ꝯditio ſi decederet intellecta dūtaxat in tēpus futurum erat ſm naturā impoſſibilis:qꝛ ex quo ipſe baptiſta nō erat amplius in rerū natura cū moꝛte omnia ſoluat in auc de nup.§.deinceps ⁊ non entium nulle ſint cauſe ſm pℏm ⁊ pbaf in.l.eius qui in prouinciā ſi cer.pe.⁊ in.l.ij.ff.de vſufru.⁊ in.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.de acqui.re.do. impoſſibi e erat ꝙ amplius moꝛeref conditio impoſſibilis viciatur ⁊ nō viciat vltimas voluntates maxime inſtitutiones ⁊ directas ſubſtōnes.l.j.ff. de condi. inſti.§.impoſſibilis inſti.de heredi.inſti.⁊.l.obtinuit.ff. de condi.⁊ demonſtra.nec ob.l.ſeruo manumiſſo.ff. de condi. inde.per quam legem doct.limitant dictam regulam p̄miſſam.i.ꝙ cōditio impoſſibilis non viciat vltimā voluntatem non ꝓcedere quādo teſtatoꝛ putabat conditionem poſſibilem que limitatio lꝫ mihi viſa ſit non rōnabilis: tamē quia non ſumus in preſentiarū in via diſputatiua ſꝫ deciſiua nō recedēdum duxi a cōmuni ſententia:tamē in dubio ſtandum eſt regule que pbaf in p̄imis iuribus allegatis que ſimpliciter ⁊ generaliter loquūtur ⁊ qui ſe fundat in regula hꝫ intentionem fundatā:ideo aduerſario incumbit onus pbandi vt per glo.⁊ docto.in ti.ſi.de reſcrip.p̄ſumif enim pro regula inquit Barto.in.l.quotiens.ff.ſi quis cau.⁊ facit quod no. Bar.⁊ doc.in.l.ex quacunqꝫ.ff.ſi quis in ius vocat.non ierit:itaqꝫ habebit pbare qui allegat ꝙ ille teſtatoꝛ putabat ꝙ non eſſet moꝛtuus.

k ❡ Et ſi dicatur ſatis apparet ex ipſa inſtitutione: quia alias fruſtra ipſum inſtituiſſet. reſpondetur ꝙ poterat dubitare an eſſet viuus an moꝛtuus : ⁊ ideo voluit inſtituere:qꝛ exiſtens viuus ſuccederet: ⁊ voluit ſubſtituere ſub illa conditione vt ſi eſſet viuus ⁊ decederet in futurum ⁊c.ſuccederet ipſa fraternitas non ignoꝛans foꝛte ius ꝙ non ignoꝛari p̄ſumitur.l.leges ſacratiſſime.⁊.l.ſi.C.de.ll.⁊ regula qui contra iura mercatur in.vj.⁊ per Bar.⁊ Ange.in.l.ſed ⁊ ſi lege §.ſcire de pe.here.⁊ per conſequens non ignoꝛans quod ſi deceſſiſſet conditio impoſſibilis rejcitur. Et ſucceſſiue hoc attento eſſet conſultum fraternitati vtroqꝫ caſu ſiue iā deceſſerit ſiue impoſterū: ⁊ hoc ſatis perſuaderi poteſt ex quo prout audio ſciebat filium infirmatum ex peſte:ita quod poterat ſibi perſuadere de eius moꝛte:licet foꝛte quidam aſſererent contrarium non enī ignoꝛant prudentes viri quod patri in extremis conſtituto non nunciatur moꝛs filij itaqꝫ poterat eſſe dubius ⁊ titubans ⁊ non putare poſſibilē vel impoſſibilem ⁊ inter titubantem ⁊ ignoꝛantem vel putantem ſit differentia:vt per gloſ.in rubrica.ff.de iur.⁊ fac.ignoran.⁊ in.l. de ſtatu ⁊ in.l. fina.C. de conditio.indebi.⁊ per gloſ.in verbo titubare in.c.in noſtra de procurato.⁊ gloſ.in verbo quid ſciat in.c.preſentium.de teſti.lib.vj.⁊ quia foꝛte erat dubius vſus fuit verbo equiuoco decederet quod quidem verbum eſt verbum tempoꝛis preteriti imperfecti qđ non applicatur ad futurum de ꝓpꝛia ſignificatione verbi l.cum ſtipulamur de verbo.obligatio.⁊.l.ſcribit.§.ſcribit.ff. de pecu.lega.adeo ꝙ ſi poteſt verificari in tempoꝛe preſenti:nō verificatur in futuro dictis iuribus lꝫ quando in preſenti tēpoꝛe non verificatur trahatur in futurum ne actus reddatur eluſoꝛius.vt.d.§. veriſimile.⁊ alijs iuribus ſupra adductis ⁊ licet viuēs dicatur moꝛi ⁊ decedere.l.fin.ff. quā do dies lega.ced.tamen in ſubſtitutione iſta denotat tempus poſt moꝛtē cum non ſit veriſimile ꝙ voluerit teſtatoꝛ ꝙ fraternitas in vita filij ſuccederet.

l ❡ Et maxime qꝛ per compendioſam prout eſt iſta ſuccedi tur etiam pupillo per pupillarem ſubſtitutionem prout ⁊ ſupra deductum eſt ⁊ per pupillarem non poteſt ſuccedi niſi poſt moꝛtem:qꝛ non agitur in vita de hēditate cuiuſqꝫ l.ij.§.ceterum.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊.l.j.ff.de hereditate vel actione ven.ideo per verbū illud decederet denotaf actus moꝛtis conſumate ſed ſi impoꝛtat moꝛtem conſumatam ſi pro qꝛ ⁊ de ꝓpꝛia vi ſignificat tempus preſens teſtamenti quo tempoꝛe erat moꝛtuus ergo verificari poſſunt verba quibus ſtandum eſt ex quo de mente contraria non conſtat ⁊ maxime vt ſubſtitutio valeat ⁊ non reddatur fruſtratoꝛia arg.l.quotiens in actionibus de rebus dub.⁊.c.ſi papa de priuil.lib.vj.ideo dicta rōne ⁊ etiam qꝛ ſepe ponitur tempus pro tempoꝛe.l. verbum erit cum ſi. de verbo.ſignifi. ⁊ iſte rationes excepta foꝛte pꝛima ſi filie predicte deceſſerūt puberes militant pariter in pꝛima ſubſtitutione facta filiabus de ipſa fraternitate ⁊ hec pars eſt iuuanda tum fauoꝛe vltime voluntatis:qꝛ veriſimile eſt ꝙ iſta fuerit vel fuiſſet mens teſtatoꝛis:tum qꝛ ſatis perſuadendū eſt ꝙ amoꝛe dei ſubſtituerit fraternitatem ⁊ ſic ad pias cauſas licet non auderem firmare ꝙ cenſeatur ad pias cauſas nec eſt opus attentis alijs.ſ.adductis ⁊ his patet reſponſum ad adducta in cōtrarium.⁊ deciſa ſunt pꝛima dubia vꝫ ꝙ teſtamentum valeat.⁊ ſit locus dicte ſubſtitutioni facte filio inſtituto lꝫ filius fuerit iam defunctus tpe teſtamēti.

m ❡ Ex premiſſis ēt inferf ad deciſionē tertij dubij:nā ſi dicte filie deceſſerunt impuberes ſubſtitutio pupillaris videtur militare per ea que dicta.ſ.ſunt reſpicientia ſecundum queſitum niſi ꝙ incidimus in illud tritum ⁊ diffuſum dubiū:an compendioſa facta filiabus impuberibus per verba communia ſine dinumeratiōe tēpoꝝ cōpꝛehendat pupillarē in qua pro vna pte.ſ.ꝙ non ſunt oēs fere antiqui vſqꝫ ad bar.qui tenebāt indiſtincte hāc partē idem bar.in caſu quo mater pupilli eēt in medio quē multi ſequunf:tū moderni cōiter tenent ꝙ etiā matre exiſtente in medio cōpꝛehēdatur pupillaris per tex.d. capi.ſi pater.ita ꝙ articulus eſt multum dubius : ⁊ vtraqꝫ pars poteſt pꝛobabiliter teneri : tamen in hoc indiuiduo ꝙ compꝛehendatur aſtringit quod verbum ſubſtituit circa ſubſtitutionem factam filiabus tribus vicibus eſt appoſitum:pꝛimo enim ipſas filias inuicē ſubſtituit ſcdo eis ſubſtituit baptiſtam filium:tertio ſubſtituit fraternitatem:in pꝛimis autem ſubſtitutionibus fauoꝛe filioꝛum ⁊ attento amoꝛe paterno interpetrāda eſt ſubſtitutio pupillaris : licet mater pupilli ſit in medio prout voluit Barto.in.d.l.precibus ⁊ in.d.l.centurio.⁊ ſic verbum ſubſtituit ponitur indirecta ſignificatione vt compꝛehendat pupillarem.ita ergo ponatur etiam quo ad fraternitatem in tertia ſubſtōne:prout hanc rationē ponderat Bar.in.d.l. cēturio poſt mediū verſi.vel quid ſi in precedētibus verbū.

n ❡ Et ſi dicatur verbum commune eſt adiectū certe rei nō vniuerſitati ergo nō trahif ad directā vt per bar.in.d.l.cēturio in co.vj.ver.quid ſi teſtōr ſubſtituit aliquē cōpēdioſe ⁊ in charta pe.ver.quero vlterius quē doc.ſequunf. reſpōdeſ ꝙ nō ē facta ſubſtō in dictis quātitatibus ſed ſubſtituit eius filiabus ita ꝙ pōt cēſeri facta ēt in earū hereditatibus. bar.n.ſe declarat quando ſubſtituit in tali re nō aūtē loquif quādo ſubſtituit pſone:⁊ ex quo ſubſtituif indefinite ipſis inſtitutis videtur ſubſtituiſſe generaliter in his in quibus poterat ſubſtituere:⁊ ſic non ſe reſtringere ad certam rem facit tex.in.d.c. ſi pater in ratione ſui vbi trahitur theoꝛica quod quotiens ſubſtitutio directa poteſt conuenire verbis ⁊ perſonis in dubio interpetratur directa non obliqua:⁊ fateoꝛ caſum dubium inclino : tamen in hanc partem non me extendo preſertim quia non ſum clarus:vtrum deceſſerint puberes an impuberes:ſi enim deceſſiſſent puberes dicta diſceptatio foꝛet ſuperflua : quoniam non potuiſſet eis ſubſtitui in bonis earum.l.poſt aditam.C.de impuberis.⁊.l.ex tribus.C.de inofficioſo teſtamento. Nec in legittima.l.quoniā in pꝛioꝛibus.co.titu.itaqꝫ in predictis ſine dubio ſuccederet mr̄ſi quid aūt reſtaret.ſ.itiam putarē ꝙ ſuccederet dcā frn̄itas per dcā.ſ.circa ſcōm dubiū:lꝫ non tranſeat

nõ trãſeat ſine ſcrupulo: q: tacita ſubſtõ non cedit in fidei cõmiſſaria ſubſtõne ꝑut indirecta ita ꝙ non militaret hoc caſu p̃ia rõ ibi aſſignata que reddit illã deciſionẽ magis cla rã arbitror aũt ꝙ parũ ſuperſit vltra legittimã: ñ paruʒ in ſtandũ. ⁊ maxime cũ non innotuerit quando deceſſerint. ⁊ longum eſſet vtrunqꝫ caſum plene diſcutere.

a ℭ Circa quartũ vo dubiũ breuibus vtar: lʒ. n. Bar. i. l. eos ff. de falſis voluerit ꝙ ſi teſtis p̃io dixit vnũ ex iudiciũ ſi ne iuramẽto ⁊ poſtea in iudicio ſolẽniter dixerit ɔ̃triũ incu dat in falſum: ⁊ iõ nõ ſit idoneus teſtis. ⁊ ipm ſeq videat. d. Ant. in. c. cũ in tua dioceſi extra de teſtib⁹. itẽ Pe. de pu ſio in ɔſi. incip. teſtis extra iudiciũ habes lib. ij. car. clxxxij. dicit eẽ caſum in. c. ꝑ tuas de ꝓba. ⁊. c. litteras de ſtitup. ⁊ allegat tex. d. l. eos. ⁊ ſe ſubſcripſerũt. d. bonofrius de pu ſio. ⁊. d. Marcus Angelli de peruſ. Tñ rõ id nõ ſuadet cũ potuerit dicere mẽdaciũ ꝑmo loco quo caſu nõ cõmiſiſſet falſuʒ ita ꝙ nõ infert neceſſario in crimẽ falſi ad ꝙ ꝓbãdũ debẽt eẽ ꝓbatiões ɔcludẽtes. c. in p̃ſentia de ꝓbat. ⁊. l. non hoc. C. vnde legi. cũ ſi. ⁊ maxime in crĩalibus in quibus ꝓ bationes debent eſſe luce clariores. l. ſciant oẽs. C. de ꝓ ba. ⁊ ɔ̃trium. ſ. ꝙ ſtetur dicto in iudicio firmauit Spec. in titu. de teſtibus. ſ. j. ver. qui ſi idem teſtis. ⁊ gl. ſi. in ſi. in. c. cũ cauſam que de teſtibus quã ſequit ibi Joã. an. ⁊ cõiter canõiſte. ⁊ lʒ loquat in eo q nulliter diſpoſuit in iudicio. ⁊ poſtea valide tñ eſt eadẽ ⁊ maior rõ ſi p̃mũ dictũ eſt extra iudiciale. ⁊ ad iſtũ caſum extẽdit ibi Jmo. ex hoc reprobãs illud dictũ bar. ꝙ ⁊ reprehẽdit Jmo. in. d. c. cũ in tua dioceſi. ⁊ Bal. in. l. geſta. C. de re iu. ij. c. ⁊ lʒ ɔ̃ Bar. ⁊ tãt in ɔſi. mihi cccclxliij. incip. lʒ aſſeſſores cũrie poſt Bar. ſicut ceci ⁊c. reprobat Bar. ꝑ. d. glo. d. c. cũ cãm. que ⁊ ꝑ rõneʒ ſupra aſſi gnatã ⁊ ꝑ tex. vnicũ in iure in. c. j. quid ſit inueſtitura. x. col. ꝙ teſtis q extraiudiciuʒ dixit ſe neſcire põt in iudicio teſti ficari veritatẽ. Et rñdet ad. d. l. eos ꝑ quã bart. ſe fundat ꝙ non loquitur qñ dixit ɔ̃trium extraiudicium: ſed qñ in eadẽ depoſitione ſolẽni eſt ſibi ɔ̃trius vel qñ eſt ɔ̃: ius ſuo ſigil lo vel qñ in diuerſis depoſitionibus ſolẽnibus ſm cum ꝙ miratur ꝙ tam preclarus doctor ita errauerit preſertim in caſus poſitiõe. ⁊ idem tʒ in alio conſilio mihi. dclxij. inci piente q: lectio actorum Bar. etiam damnat Ange. in. d. l. eos. ⁊ in conſilio. cclxxij. ſm ordinem informis incip. que dam dña Margarita col. iij. adducens cle. de teſtibus di cens ꝙ nunq̃ dictum bart. ſibi placuit ⁊ reſpondet ad. d. l. eos ꝙ ibi loqtur in depoſitione extraiudicium valida ꝑp ſubiectam mãm. item ɔ̃ bar. firmat ẽt Panor. in. c. per tuas de proba. facit ꝙ hr in. l. ſi poſtulauerit. ſ. ſed ſi negauerit ff. de adul. ⁊ in. c. inquiſitionis ver. aut ẽt extra de ac. vbi vr bonus tex. ſm Panor. in. d. c. per tuas. q ẽt tangit in cõſi. mihi. l. incip. quidã in egritudine dicto ꝙ dictũ bar. poteſt morderi non tñ ꝓſequitur q: reꝑhenſio nõ faciebat ꝓ ſua deciſione quam tamen alijs medijs ſuuauit: cõis ergo ſnia eſt ɔ̃ dictũ bar. merito ⁊c. ⁊ maxime q: multotiẽs in ſcriben do erraſ in obmittendo maxime aliquid equiuocando vi demus exemplãres libros ſepenumero errare ita potuit cõ tingere in iſtis terminis eſſet etiam videndum vtrum ſcri ptura. ⁊ depoſitio poſſint ſaluari ⁊ interpetrari vt nõ ɔ̃rie tur ſuper quo non me extendo: quia non innotuit in quo varient. Laus deo.

ℭ Subſtõ facta heredi in prelegato ſibi relicto de tribus ſuis filiabus quas inuicẽ ſubſtituit: ⁊ ſi oẽs dicte filie mo rirentur ſine filijs ſubſtituit illis coheredem: an habeat locum ſi ſunt mortue due ex dictis filiabus altera ſuper ſtite ita ꝙ dictus coheres ſubſtitutus excludat dictam fi liam ſuperſtitem.

ℭ Conſilium ccxcviij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ℭ Circa hanc cõſultationẽ eſt pre mittẽdũ ꝙ dicta dña margarita fuit dotata a pře ⁊ dos cõſtat ꝙ cõputat in legittimam. l. oẽm nouella. C. de inof. te. ⁊. l. illud i pzin. C. de col. iuncto titulo de col. do. per totuʒ. ⁊. l. vt liberis. ⁊. l. ſi te dotẽ cũ ſi. C. eo. ti. ⁊ dos ipſa excedit legittimam prout preſupponitur: ideo dicta domina Margarita potuit one rari in dictis rebus ſibi ꝑlegatis: tñ q: ꝑut mihi narratur in prelegatis factis dicte dñe margarite ⁊ dicto franciſco heredibus inſtitutis diſtributa fuerunt omnia bona: iõ cũ dicta dña margarita ſit onerata oĩ emolumento quo hon orata fuit dʒ detrahere falcidiã que eſt q̃rta in qua falcidia non computatur dos nec alia q̃ nõ habuit iure hẽditario. l. id aũt. ⁊. l. ꝙ aũt. ⁊. l. in quarta ad. l. vbi late. ideo videndum eſt de viribus. ⁊ effectu dicti oneris dictarum ſubſtõnum quas teſtõr appoſuit ſup dictis prelegatis factis dicte dñe margarite ⁊ qs ſuccedat tã in quarta falcidia q̃ in reſiduo dictoꝝ prelegatoꝝ. ⁊ qdeʒ dõm eſt ꝙ hẽdes q ſuccedunt di cte dñe margarite in dote ſua. ⁊ in reſiduo hereditatis ſuc cedent pariter in iſta quarta. ⁊ qdem de iure cõi ab inteſtõ ſuccedunt filie auc. in ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ leg. cũ ɔcor. de iure municipali qd dõm non innotuit ſatis ſit ꝙ in iſta quarta falcidie ſuccedent illi q ſucceſſerunt in dote. ⁊ ſi qua alia ꝑpa mortis hẽbat dicta dña margarita. ⁊ ſi ſucceſſerunt dicte filie ꝑut ſuccederunt de iure. ⁊ ꝑut audio ꝙ in viriles ſucceſſerunt in dote: tunc quelibet trãſmiſit portioneʒ ſuã ſine onere dicte ſubſtõnis ad eius heredes. ⁊ per ɔ̃ns cum preſupponatur ꝙ heres dñe Bagge ſit eius pater. ⁊ hẽdes dicte dñe Eliſabette ſint filij ad eos pro earum ratis perti nẽt: circa reſiduũ aũt ante oĩa eſt videndũ vtrum pr̃ ⁊ hẽs dicte dñe Bagge dẽat in aliquo ſuccedere. ⁊ profecto dõm eſt ꝙ non: tñ quia ipſa non apparet honorata in dicto teſtõ in dictis bonis: lʒ. n. ſit poſita in conditione: q: ſunt ſubſti tute dña Eliſabetta ⁊ dña Blaſia poſt mortem ipſius dñe Bagge: tñ non fuerat ipſa expreſſe inuitata ꝙ quideʒ con ſtat ex inſpectione teſti ⁊ poſiti in conditione lʒ cenſeantur in mente teſtõris predilecti. ⁊ prelati ipſis ſubſtitutis: ta men non cenſentur honorati per text. cum gloſ. in. l. lucius in ſi. de heredi. inſti. ⁊ in. l. filiuſfami. ſ. cum quis de lega. j. ita licet ſint varie opi. Tamen eſt cõis opi. tum etiam: q: ſi fuiſſet honorata honor ille fuiſſet tpalis ad vitam ipſius nam poſt morteʒ fuerunt illa bona relicta dictis Eliſabet te ⁊ Blaſie: ideo ipſa. ⁊ eius heredes priuate fuerunt. l. ſi. C. de leg. Nec honoratus titulo ſingulari ꝑut eſſʒ hic. ⁊ po ſtea onerat⁹ aliqd retinet. l. lex falcidia. ſ. nũq̃ ad. l. falcidiã. ⁊. l. mulier. ſ. ſi. ad trebelleanũ. ideo de dictis ꝑlegatis nihil deueniat ad heredes dicte Bagge nõ loquor de quarta que remanſit apud heredes domine Margarite ſine onere de qua ſupra reſponſum nec de ea intendo amplius loqui.

b ℭ Secũdo videdũ eſt an dicta ꝑlegata ſpectent in aliquo ad dictos filios ⁊ heredes domine Eliſabette circa ꝙ lʒ vi deatur dicendum ꝙ ipſi ſuccedant in locum mřis cum filij in ſucceſſione intrent locum parentis predefuncti inſtitu ta de heredibus ab inteſtato. ſ. cũ filius. ⁊ in auc. eod. ti. ſ. j. verſiculo ſic tñ. ⁊ hereditas aſcendẽtis. ⁊ ẽt legata ꝑ deſcẽ dentem tranſmittunt in deſcẽdentes. l. vnica. C. de his qui ante apertas tabulas. ⁊ in onere iniuncto dicte eliſabette poſt eius mortẽ ſubintelligit cõditio ſi deceſſerit ſine libe ris. l. cũ acutiſſimi. C. de fideicõ. ⁊. l. generaliter. ſ. cũ autẽ C. de inſtitu. ⁊ ſubſtitu. ſub conditione factis. ⁊. l. cum auus de conditio. ⁊ demonſtra. Tamen in contrarium eſt aperta iuſtitia: nam dicta eliſabetta fuit honorata in dictis prelega tis poſt mortem domine Margarite ⁊ domine Bagge. ⁊ tpe mortis onerati vel tertij facit cõditionẽ. l. cũ heres qñ dies lega. ced. l. heres meus. ff. de conditio. ⁊ demonſtra. eſt enim dies incertus qui habetur ꝓ conditione. l. dies incertus de condi. ⁊ demon.

c ℭ Relicta vero conditionalia non tranſmittuntur ſed ca ducantur ſi honoratus decedit pendente conditione. l. vni ca. ſ. ſin autem ſub conditione. C. de cadu. tollen. l. ſi pe cuniam. ſ. j. de lega. ij. ⁊. d. l. cum heres. ⁊. d. l. heres meus: in dicta Eliſabetta decedens in vita domine Bagge non tranſmiſit relictum ei factum poſt mortem domine Bagge ſed fuit caducatum: ⁊ licet ſubintelligatur tacita conditio ſi deceſſerit ſine liberis in onere iniuncto ipſi Eliſabette poſt eius mortem: tamen non propterea eius filij cenſeren tur honorati cõcurrerẽt eniʒ duo ſpãlia vnũ ꝙ filij ipſi cẽ ſerent poſiti in cõditione aliud ꝙ ex hoc cẽſerent tacite in uitati ɔ̃. l. j. ⁊ que ibi hñr. C. de dotis ꝓmi. cũ vt p̃miſi ẽt expreſſe poſiti in conditione non cenſeatur tacite inuitati prout eſt cõis opi. ⁊ indeciſiue in dubia. ⁊ lʒ filij ſubrogen tur in locum matris in ſucceſſione inteſtati vt dictũ eſt nõ ita in relictis conditionalibus per iam dicta.

d ℭ Deſcendendum eſt ad dictum Franciſcum ⁊ profe cto dicendum videtur ꝙ ipſe admittatur ad dimidiam predictorum prelegatorum: nam ex quo ſunt dicta prele gata ei relicta poſt mortem domine Eliſabette ⁊ domi ne Blaſie videtur ꝙ in portione relicta Eliſabette non

attendať niſi eius mors.ꝛ in portiōe dñe Blaſie ſola mors
ipſius Blaſie ↄſideraret vt vř expſſum in.l.lucius.§.gaio.ff.
ad trebe. vbi ſi relinquiť titio ꝛ ſempronio hẽditas ꝓ eorū
portionibus ꝛ rogant reſtituere poſt eorū morté tūc titio
decedēte ſubſtitutus admittiť ad partē ipſius titij nō expe
ctata morte ſempronij ad idē.l. hẽdes mei.§.cum ita eo.tit.
vbi ſiľr euenit cōditio in pſona vnius. ꝛ nō alioꝝ.ꝛ tñ quo
ad eius portionē purificať ſubſtō:lꝫ fuerit fcā ſub ↄditione
ſi oēs deceſſerint ſine liberis.pluralitas.n. reſpiciens pſes
effectus ſolet reſolui in ſingularitates.l.falſa demonſtratio.
§.ſi.de ↄdi.ꝛ demō.cū multis ↄcor.adductis ibi ꝑ glo.pre/
rea qñ legatū alicui fcm̄ viciať vel qꝛ ſit ꝓ nō ſcriptū vel:qꝛ
in cām caduci vel qꝛ ꝓprie ſiat caducū deuolviť pus ad ſub
ſtitutū ſcdo.l.deficiēte ſubſtituto ad ↄiunctū tertio deficiē
tibus ſubſtituto ꝛ ↄiuncto remanet apud eū a quo derelictū
eſt.l.vnica.§.in pmo.ꝛ.§.ꝑ ſcdo.ꝛ.§.ſin aūt ſub cōditiōe.C.
de cadu.tol.ſubſtitutus:ergo pferť oibus ſꝫ in caſu nřo di
ctus franciſcus ē ſubſtitutus:ergo ipſe preferatur dicte dñe
Blaſie que eſt coniuncta. ꝛ ceteris.ſ.hẽdibus dñe margari
te a qua huiuſmodi prelegata ſunt relicta poſt eius mortem.
e ℭ Tñ his nō ob.adductis ↄtriū ē verius .ſ.ꝙ dcūs frāciſc⁹
in nihilo hactenus ſucceſſerit dcā.n. bona plegata dñe mar
garite ſunt ꝛ relicta ſub ↄditione ſi dcā eliſabetta.ꝛ dña bla
ſia deceſſerint ꝛ ſubintelligiť tacite ſi deceſſerint ſine libe
ris dcā aūt expſſa ↄditio nō ē verificata qꝛ nō eſt veꝝ dictas
filias deceſſiſſe lꝫ altera deceſſerit:qꝛ pluralis loquutio non
verificať in vno regula pluraľ in.vj.ꝛ.l.inter illaꝫ.§.ſi.ff.de
ver.ſig.obmitto ꝙ illa tacita cōditio nō ē adhuc purificata
in pſona alicuius:iō quo ad verba nō ē purificata dicta ſub
ſtitutio:nec hoc caſu dcā pluralitas reſoluēda ē in ſingulari
tates: qꝛ non ſunt rogate dicte eliſabetta ꝛ blaſia reſtituere
dcā legata dicto franciſco quo caſu ǭlibet cēſereť rogata de
portiōe ſua ꝓut hoc caſu loquiť .d.§. gaio.iō quelibet cēſeť
rogata poſt mortē ſuā:ſꝫ in caſu iſto eſt diſpoſitum ꝙ dicta
prelegata deueniāt ad dictū franciſcū poſt eaꝝ mortem :que
quidē diſpoſitio pōt verificari ꝙ nō ſint rogate ipſe:ſꝫ ipſa
margarita prima honorata ꝛ onerata ipſa quidē onerata fuit
franciſco reſtituere ſi poſt ſuā mortē ꝛ dñe vagge nō ſuper
fuiſſent dña eliſabetta ꝛ dña blaſia. ꝛ ſi h caſu in aliquo ſuc
cederet dictus frāciſcus hẽdes dñe Margarite ex perſona
dñe margarite teneretur:iō cum ipſa ſit rogata reſtituere di
cta prelegata nō videť ꝙ dicta pluralitas reſpiceret diuer
ſos effectus:ſed vnū ideo nō reſoluať in ſingularitates:ſed
ſtetur regule ꝙ loquutio pluralis nō verificatur in vno.
f ℭ Et ꝙ dř in.d.§. in primo.ꝛ ſeq.cū concor.ꝙ ſubſtitutus
prefertur coniuncto eſt verum ſi purificata eſt ſubſtō :nam
deficiēte ↄditione nō cenſeť eſſe nec eſt ſubſtō .l.j.in princ.ff.
de reg.catho.ꝛ arg.l.cōmodiſſime de libe.ꝛ poſth.ꝛ iō nō
ob.adducta ꝓ pte franciſci:re vera aūt in hac mā qñ ſubſtō
obliqua vel directa ↄcipitur poſt mortē pluriū q pmo loco
ſunt honorati :lꝫ latius diſtinguendo exordiantur mām in
d.l.hẽdes mei.§.cū ita.ꝛ in.l.pe.C.de impub. Tñ cōiter di
ſtinguunt ꝙ vno decedente aut altera pſona ſupſtes ē talis
que ē veriſimili mēte defuncti excluderet ſubſtitutum.ꝛ tūc
ſubſtitutus excludiť.ꝛ ita ꝓcedit.l.pe.C.de impuberū.aut
nō ſupereſt perſona q̄ ex veriſimili mente defuncti exclude
ret ſubſtitutū.ꝛ tunc ſiue ↄditio ſm vba ſit purificata ſiue
nō ſit purificata ſꝫ verba tñ ex mēte cenſeť purificata iſte ē
tex.in.d.l.heredes mei.§.cum ita.ꝛ in.d.§.gaio.ꝛ.l.ſi.§.filiū
de leg.ij.ꝛ hinc eſt ꝙ ſi in ſubſtitutione facta pluribus filijs
verificatur ↄditio in pſona primo decedentis nō admittiť
ſubſtitutus ſecus ſi in perſona vltimi vt probatur coniun
gendo.d.l.pe.cum.d.l. heredes mei.§.cū ita.ꝛ cenſeť ſuper
eſſe perſona que veriſimili mente excludit ſubſtitutum quā
do perſona ſuperſtes eſſet alias ſucceſſura.
g ℭ Teſtōr.n.ſubſtituendo poſt mortē plurium cenſeť inter
ipſos reſeruare ius ſuccedendi ab inteſtato.l.vel ſingulis.ꝛ
l.qui duo.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ not.docto. in.d.l.pe.ꝛ.d.§.
cum ita. Cenſetur.n. teſtōr ſe conformare cuꝫ diſpōne iuris
vel municipalis prout viget prout conſuluit Dyn.quem ad
hoc propoſitum ſequuntur bar. Ang. Rapha.cuma.in.d.§.
cum ita.ꝛ Pau.de caſt. ibi in lec.paduana:ſic ꝛ alĭs dicebat
bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi de ope.libe. ꝙ ſtipulator cē
ſetur ſe conformare cum iure cōmuni vel municipali ꝛ ideꝫ
conſuluit in conſi.incip. quidam accepit a quodā abbate in
ordine mihi.cxxxij.quē ſequitur Imo.in.l.ſi.ff. de conditio.
ꝛ demon.ꝛ in.c.potuit in vlti. colū.extra de loca.ꝛ Per.de
ancha.in. cle.ij.de iure patro. ꝛ in.l.ſed ſi h.§.liberos de in
ius vo.ꝛ in repe.c.canonū.xiij.q.prin.poſt recitatā qōneꝫ
Willel de conſi.ꝛ poſſem circa hoc plura hmōi adducere
in varijs terminis in quibus doct.dicunt ꝙ teſtator.ꝛ con
trahentes cenſentur ſe cōformare cū diſpōne iuris.ita in
iſtis teris veriſiľis mēs teſtōris in qua ſe fundat impator
in.d.l.pe.C.de impu.cēſeatur eſſe cōformis iuris diſpōni:
iō ſi nō viget alia municipalis conſtō cum filia ab inteſta
to ſuccedat matri ꝛ ſorori excluſo auūculo auc.in ſucceſſio
ne de ſuis.ꝛ leg.ꝛ auc.ceſſante.C.de legi.hered. ideo fran/
ciſcus ſubſtitutus excludať ſuperſtite ſorore attento.ſaltem
ꝙ nec verba eū admittant ꝑ predicta. Sin aūt ſtatutū pfer
ret fratreꝫ filiabus.ꝛ auunculū ſororibus eſſet magis dubi
tandū:tñ omnimodo idē tenerē.ſ. ꝙ dictus frāciſcus non
vocať ad dicta prelegata ꝓ aliqua portiōe ſaltē durāte vita
dicte blaſie:nā in bonis relictis dicte margarite teſtator p
tulit ipas filias margarite neptesqꝫ ipſius teſtōris ipſi Frā
ciſco cū eas primo loco inuitauerit.ꝛ eis ſubſtituerit fran
ciſcū ſubſtitutus.n.nō cēſeť ita dilectus ꝓut ille cui ſubſti
tuiť.l.publius.ff.de cōdi. ꝛ demon. ꝛ in portione vni ex li
beris relicta teſtator cēſeť filius ſobolē alteri filio ſubſtitu
to pferre ēt vbi verba apparērēt oino repugnāt.l.cuꝫ auus
de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.generaliter.§.cū aūt de inſt.ꝛ ſubſti.
ſub condi.fac.fortius vbi verba conſonant.
b ℭ Cum igitur in caſu nřo de propria vi verborum non vo
cetur dictus ſubſtitutus prout.ſ.demōſtratum eſt. ꝛ dicta
dña blaſia videatur magis dilecta in dictis bonis quam di
ctus franciſcus predictas rōnes :iō non vř eſſe locus dicte
ſubſtōni : exquo ex veriſiľi mente teſtatoris dicta blaſia in
dictis bonis plegatis margarite cēſeť magis dilecta. ꝛ licet
dicta dña blaſia ab inteſtato nō ſuccederet dicte dñe mar
garite vel dicte eliſabette ſed pferreret franciſcus ex cenſu
ra municipali prout alter ex conſultantibus pſupponit ꝙ
vř mihi durum:tñ dicta blaſia ſuccedere pōt in dictis pre
legatis tanǭ coniuncta per ius accreſcendi ſeu ius nō de/
creſcēdi cū ſit ↄiuncta dicte eliſabette re ꝛ vbis.l. ſi duob⁹
§.ſi.de le.j.l.re ↄiūcti de leg.iij.ꝛ.l.ſi ↄiunctim.e.ti. ꝛ.C.de
cad.tol.l.vnica.§.vbi aūt legatarij.ꝛ.§.ſe.ꝛ iō teſtator cen
ſeať ſubſtituiſſe poſt mortē filiarum volens inter eas reſer
uare iſtud ius nō decreſcendi ſeu accreſcendi non intrando
illā difficultatē an inter cōiūctos re ꝛ verbis ſit locus iuri
accreſcendi an vero iuri non decreſcēdi.nā quo ad propo
ſitum nřm non refert ita ſumi pōt ex dictis bar.bal.ꝛ doct.
cōiter in.d.l.pe.C.de impub.
i ℭ Qñ.n. ſubſtō vulgaris ſit plurib⁹ ſub ↄditiōe ſi illi non
ſuccedēt reqriť ꝙ ipſi oēs nō ſuccedāt nec eſt locus ſubſtō
ni vulgari ↄditio purificať i pſona vni⁹.ꝛ nō i pſona alte
teri⁹ iſte ē tex.i.l.ǭuis.C.ð ipu.ſꝫ lec. quā dat ad illū tex.
gl.ibi.ꝛ ſentit gl.in.l hoc articulo de hẽd.inſti. ꝛ in.l.falſa.
§.ſi.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ ↄcludūt bart. Imo.ꝛ Pau.de ca.in
d.l.hẽdes mei.§.cū ita.ꝛ ideꝫ vult bar.ꝛ bal.in.d.l.pe.ꝛ eſt
cōis opi.ꝓut.ꝛ dicit paul.de ca.in.l.qdā teſtō ꝓculū.ff. de
vul.ꝛ pu.ꝛ aſſignat bart.duas rōnes:vna qꝛ agiť de vna hẽ
ditate:alia qꝛ eſt locus iuri accreſcendi:iō ſupereſt pſona q̄
ex veriſimili mente defuncti excludit ſubſtitutum q̄ꝫ ratio
nem ſcdam aſſignat ēt Bald.in.d.l.pe.col.ij.ꝛ eā rōnē aſſi/
gnat Imo.in.l.d.§.cū ita in.v.col.dicit.n.ꝙ qñ euenit ↄdi
tio in pſona vnius ſubſtitutus nō admittitur in vulgari ex
eo:qꝛ inſtituti ſunt magis dilecti q̄ꝫ ſubſtitut⁹.d.l.publius
iō veriſiľr eſt ꝙ in portionē deficiētē voluerit primo inui
tare inſtitutū q̄ꝫ ſubſtitutū cū in dubijs attēdatur id qđ eſt
magis veriſiľe.l.in obſcuris inſpici de regu.iur.ꝛ.l. volūta
tis.C.de fidei.cū ſi.ſm eū:lꝫ poſtea in col.pe.attētet ↄtriuꝫ
non bonis rōnibus ꝓut alĭs legendo dixi in.d.§. cum ita.
ꝛ etiam in.d.l.pe.col.v.vj.ꝛ.vij.que obmitto recenſere quia
prolixior eſſem :profecto dicta ratio pariter militat in caſu
iſto in quo pōt eē locus iuri accreſcēdi. ꝛ dictus frāciſcus
non poteſt hoc caſu cenſeri ſubſtitutus dicte Eliſabette
niſi vulgari ſubſtitutione:exquo in hunc caſum ipſa nō ad
mittitur ideo non oneratur.
k ℭ Et lꝫ.d.l.qǭuis loquať in ſubſtōne in hẽditate. ꝛ doc.
ēt in ea loq videanť: tñ ēt in legatis cadit ſubſtō vulgaris.
l.vt heredibus de leg.j.ꝛ in legatis piter cadit dicta rō ꝓut
in inſtōnibus ergo cum militet oino eadem rō ergo. idem
ius.l.illud ad.l.acq.ꝛ.l.a titio de fur.cum ſi. ꝛ hoc qñ lega
tarij quibus facta ē ſubſtō ſunt coniuncti in inſtitutis hoc
non requiritur : qꝛ etiam inter heredes etiam non coniun
ctos eſt locus ſubſtitutioni.l. vnica.§.his itaqꝫ.C.de cadu.
tol. ſecus in legatis ideo magis gñaľr dicta ratio militat
in vulgari

in vulgari ſubſtōne facta heredibus q̃ in facta legatarijs: itē frequētibus fit vulgaris ſubſtō inſtitutis ꝙ legatarijs: idō nō mirū ſi vba doctoꝝ magis cōiter adaptant ad ſubſtitutū inſtitutis q̃ ad ſubſtitutū legatarij tñ attēta eoꝝ rone idē rñdiſſent i ſubſtituto pluribus legatarijs. Nō ēt pmā bar.ſi vera eſt hrditate ita ꝛ i re legata ſiqs diligēter ituea nō curo tñ inſiſtere ſup hoc: qꝛ dicta ſcda rō magis placȝ. ꝛ eſt magis cōis. Et dicūt doc.in.d.§.cuȝ ita.ꝛ in.d.l.pe.ꝙ in ſubſtōne cōpēdioſa.ꝛ in breuiloqua que nō ſunt ſubſtātiales ſpēs ſubſtõnū:ſȝ magiſtraliter ita nūcupate ꝑ clariori doctrina dāda eſt ꝯſiderandū in qua ſubſtōne purificet ipſa ſubſtō cōpēdioſa vel breuiloqua de ea iudicādū eſt: ꝑ ut ſi illa ſola ſubſtō ſpālr facta fuerit cū cadat identitas rōnis in caſu nr̃o dict⁹ frāciſcus fuit cōpēdioſe ſubſtitut⁹ dictis eliſabette ꝛ margarite:qꝛ ſub cōpēdio vboꝝ plura fuerūt cōprehēſa tpa ꝛ ſubſtōnes iuxta doctrinā doc.in.l.pct bus de ipu.ꝛ in ſilibus i qb⁹ exordit mā cōpēdioſe ſubſtōnis:ſȝ aūt i caſu iſto nō cōprehēdat pupillaris:tñ cōprehēdi poterat vulgaris.ꝛ fideicōmiſſaria cū itaqȝ vrificata fuerit vulgari qꝛ dicta eliſabetta nō fuerit legataria cū nō ceſſerit dies ſui relicti in eius vita:nō indicādū eſt de ea ꝑut de mera vulgari ꝑ iā dicta:nō puto hoc caſu ex iā dictis ꝯcludēdū ꝙ nō ſit adhuc locus dicte ſubſtōni:ſȝ dicta prelegata ſint deuoluta ad dictā dñam blaſiam excluſis alijs.

1 ¶ Nec ob. ꝙ ſubſtitut⁹ preferet coniuncto qꝛ rñdet ꝙ verū eſt purificata ꝯditiōe ſubſtõnis.nā ꝛ hic ſi franciſcus fuiſſet ſubſtitutus eliſabette poſt eius mortē ipē pferretet dñe blaſie ꝯiūcte ſȝ ipſe fuit virtualr ſubſtitut⁹ poſt mortē eliſabete ꝛ blaſie:nō nō ē purificata ꝯditio neqȝ quo ad verba neqȝ quo ad mētē:nō purificata ꝯditione nō pōt dici in hūc caſuȝ ſubſtitutus ꝛ nemo ſolet admitti añ euentū conditionis.l.cedere diē de ver.ſig.cū infinitis ſilibus. Item ad.d.§.gaio.ꝛ ſimiles eſt ſupra reſponſum. Laus deo.

¶ Unus ex tribus fratribus cōiter viuētib⁹ cōicādo ea q̃ ſua opa.ꝛ induſtria lucratus ē:an debeat in diuiſiōe maiorē partē accipere ſi erat induſtrioſior alijs fratribus vel totum ſibi appropriare ac ſi inter eos non dicatur ꝯcta ſocietas.

¶ Conſilium ccxcix.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ Premittēdū eſt ꝙ frēs indiuiſam prīs hrditatē tenentes. ꝛ ſil habitantes ad vnā mēſaȝ alio nō docto nō cēſentur cōtraxiſſe ſocietatem aliq̃.l.cum duobus.§.papinianus ꝯs.l.ſi frēs.ff. ꝑ ſocio.ꝛ.l.ex pre.§.ſi filius.ff.fami.her.ꝛ no.bar.in.l.titiū ꝛ meuium.§.altero.ff.de adm.tu.ꝛ no.bald.poſt Nic.de ma.in.l.j.C.qui teſta.face.poſ.ꝛ Ang.in cōſi.lx.ſm ordinē informis incip.morte dicti filij. ꝛ Pe.de anc.in ꝯſi.xxx.incip.qꝛ qd medica ꝛ in cōſi.ciij. incip.parū ſubtilr ꝛ Pon.in ꝯſi.incip.in caſu ꝑpoſite conſultatiōis in ordine.cccxxiiij.ſm ordinē nō informis.ꝛ reſultat ſocietas cōis mēſe in qua ſi vn⁹ ꝑ expēſis plus cōicat q̃ ſibi incumberet non pōt repetere fructus.n.erogati ꝑ cōi mēſa nō repetunt vt hr̄ ꝑ doc.i dictis iurib⁹ ꝛ ange. in ꝯſi.lxxxv.ſm ordineȝ informis incip.pr habens in fine.

a ¶ Itē premittendū eſt ꝙ ſi vnus ex pluribus fratribus ſil habitātibus negociat.ꝛ alr nō: nō cēſet ꝯcta ſocietas ꝑut cōcludit bar.in dicto.§.altero.ꝛ in.d.l.ſi patruus.ꝛ ibi bal. Saly.ꝛ Raph.fulg. Si aūt ambo negociantur ꝛ ponunt lucra in cōi tūc cēſent tacite ꝯtraxiſſe ſocietatē.l.cohiri cuȝ.ll.ſeq.ff.ꝑ ſocio ar.l.de qbus de legi.ꝛ.l.in ꝯcubinatu de concub.ꝛ.l.itaqȝ ꝑ ſocio iuncta.l.nihil tā nāle de reg.iur.ꝑut poſt Old.ꝛ Ricciar.malū.ꝯcludit bar.in.d.§.altero.ꝛ in d.l.ſi patruus.ꝛ ibi bal.Saly.ꝛ Raph.ful.ꝛ bal.in.l.cum opꝫ.C.de bo.q̃ lib.ꝛ in.l.rei iudicate.§.fi.ſo.ma.ꝛ Pon.late ꝑbat plures rōnes in ꝯſi.mihi.cccij.incip.cū iſti frēs ꝛ oēs ꝯcordant:ꝑut ꝛ vr̄ dicere Pe.de an.in conſi.ccciij.ſȝ ordinē informis icip.mā de quo qrit in pn.tñ cenſet ꝯcta talis ſocietas qualē ſociales actus demāſtrant ꝛ inferunt idō ſi indifferēter oia lucra vndecūqȝ ex queſtu obuenerunt cōicent cēſet vlis ſocietas lucri ꝛ queſtus ꝯcta. Si vo ſolum cōicāt lucra vnius negociationis.ꝛ tūc reſultat tacita limitata ſocietas circa illā negociationē ꝑut concludit bar. in.d.§.altero.ꝛ in.d.l.ſi patruus.vbi idem Saly.ꝛ Raph. fulgo.idem bar.ꝛ Ang.in.l.j.§.ſiquis hoc interdicto.ff.de itinere actuqȝ priuato.idem Bald.in complemento tractatus Bar.ꝑpe finē idē Ange.in ꝯſi.ꝑdicto.lxxxv.circa finē ꝛ in ꝯſi.cxij.ſm ordinē informis ꝙ ꝯſilium incipit pannuſtius.ꝛ antonius.j.col.ꝛ pon.in.d.ꝯſil.cccij.ꝛ in ꝯſi.clxviij. incipiēte circa primum quo querit ꝛ pe.de anc.ſequit ēt in hoc Bar.in ꝯſi.cxlviij.ſm dictū ordinē informis incip.plura dubia elicito.ꝛ in ꝯſi.ccciiij.incip.in q̃ de qua querit col. iij.ꝛ panor.in ꝯſi.incip.attingā breuiſſime in ordine.lxvj.ſȝ ordinē informis:limitata.n.cā limitatū producit effectū de his que in teſtō delentur.l.cancellauerat.ꝛ.l.limitatis agris de acqui.rerū domi.Actus.n.noſtri nō operant vltra q̃ gerant dicit bar.in.d.§.altero allegat.l.fi.C.ne vxor ꝑ marito.l.tutores q de admi.tu.l.tutor.C.de neg.geſt.ad idē facit. d.§.ſi quis hoc interdicto.ꝛ ſequentibus:facit in ſimili qd notat Inn.in.c.dilect⁹ de capel.mona.facit etiam in.c.auditio.ꝛ.c.cum olim de preſcrip.ꝛ.xij.q.j.manifeſta.

b ¶ His premiſſis deuenio ad ꝯſultationē cuȝ preſupponatur dictos Bartholomeū petrum ꝛ Andreā frēs ꝯtraxiſſe ſocietatē ſup opere rurali:profecto circa illa opa ruralia contracta ſocietas operaret dumtaxat circa obuenta ex rurali exercitio.ꝛ circa illud reſpicientia ſubdit in pūcto cōicando cuiuſqȝ ꝛ ſinguloꝝ ipſoꝝ bona prout faciebāt in vita eorū patris pfecto ſi cōicauerunt bona q̃ tūc hēbant circa pceruētia illa bona ꝛ redditus illorum bonoꝝ cenſebit ꝯcta ſocietas idem ſi cōicauerunt ideſt in cōi vbi poſuerunt bona illa que tūc hēbant ſi vo cōicauerunt ēt que in dies poſtea obuenerunt hincinde.ꝛ tunc cenſeret gnālis ſocietas ꝯcta vel lucri ꝛ queſtus ſola lucra queſtuaria cōicauerunt vel generalior ꝛ latior ſi etiam alia paſſim cōicabant non inſiſto qꝛ mihi fertur ꝙ nō ꝯtingat cōicari niſi redditus pdiorū.ꝛ lucra que ex ope rurali obuenerāt q aūt allegat ſocietatem magis generalē habebit neceſſe probare actus promiſcuos inferant in generalē ſocietatē lucri.ꝛ queſtus de qua agitur qꝛ non allegatur ſocietas oium bonoꝝ hēbit itaqȝ ꝑ regulam.l.ei qui dicit.ff.de ꝑba.ꝛ.l.actor cuȝ cōcor.probare qui ex tali tacita ſocietate nititur ꝙ ſoliti ſunt promiſcue cōicare lucra ex queſtu cuilibȝ eorum obuenientia quo facto foueret iuſtitiā ꝙ quidem non vidi probatum ex nonnullis actis que legi:ſed potius ex actis innuitur ꝯtrū cū petatur aduerſus dictū Bartholomeū lucra pluriū negociationum que ipſe queſiuit varijs tēporibus ea pretenſa cā qꝛ apud ſe retinuit profecto apud ſe retinere plurima lucra ex varijs negocijs.ꝛ reuolutis annis precepta ſunt actus q cōueniunt nō ſocijs.itē deducitur per aduerſarios ꝙ ipſe emit nomine ꝑprio ꝛ erogauit in emptiones ipſas pecunias ex ſuis lucris ad ſe peruētas pfecto etiā iſtud aduerſat ꝯiecture ſocietatis q̄ pecuniā ad ſocietatē ptinentē nō dȝ ſocius ſibi appropriare nec reperio ꝑbatos aliquos actus qui nō poſſent ſeu nō ſoleāt fieri citra ius.ꝛ nomē ſocietatis ꝑut huiuſmodi verbis vtunt doc.in hac mā ad exēplū aditionis hereditatis que reſultat ex his actibus qui nō pñt fieri citra ius.ꝛ nomen heredis.l.ꝑ herede.§.papinianus.ff.de acq.here. Quinimo nec reperio articulatos dictos actus itaqȝ ex ſcripturis quas vidi nō percipio eſſe aliquo pacto ꝑbatam generalem ſocietatem lucri.ꝛ queſtus inter dictos tres fratres:non.n.ꝑbat ꝙ dictus Petrus lucra poneret in cōi ſaltem ꝑ maiori parte :quinimmo mihi dr̄ ꝙ dictus Petrus nō ponebat ſua lucra in cōi ſed ꝑ ſe retinebat :andreas aūt ſe exercebat in opere rurali in laborādo cuȝ bobus ꝛ ꝑut audio dictus Bartholomeus prouidebat circa oia alia ruralia ꝛ reſpicientia culturā agroꝝ ꝛ recollectionē fructuū vel ſuis opis.ꝛ filioꝝ vl forte pecunia:ſȝ in hoc nō faciā magnū fundamētū cū non reperiam ex actis que vidi hec ꝑbata ſȝ principale fundamētū ꝙ facio eſt qꝛ nō pſupponitur in pūcto ꝙ interuenerint actus ſociales niſi circa exercitia ruralia nec ex ſcripturis que vidi reperio aliqd ꝑbatū vt ꝛ ſupra premiſi ꝛ vt ſupra pmiſſum eſt actus ſociales circa vnū exercitiū nō iducūt nec ꝑbāt tacitam ſocietatē circa lucra ex alijs negocijs ꝑuenientia:nō cū nō deducatur actus ſociales niſi circa redditus poſſeſſionuȝ cōium.ꝛ circa culturā agroꝝ exquo reſultat indubia cōcluſio ꝙ dictus Bartholomeus alio nō docto nō tenet cōicare lucra que ipſe pcepit ex alijs negociationibus ſeu ſocietatib⁹ ꝙ maxime ꝑcederet reſpectu dicti Petri qui multis annis ſe exercuit extra domū nec docet ſua lucra cōicaſſe attento ꝙ tacita ſocietas non reſultat qñ vnus frater negociat.ꝛ alter non vel vnus expēdit in cōi lucra ſua.ꝛ alius nō vt ex euidentialibus ſupra factis euidenter apparet.

c ¶ Aduertendum etiā duxi ꝙ ſi probaretur ex actibus ſo

tialibus ꝯtracta ſocietas ⁊ opera dicti Bartholomei fuiſſet pluris facienda quā opera dicti Andree aut dicti Petri qꝛ eſſet notabiliter magis induſtrioſus. ita ꝙ eius opera .⁊ induſtria fuiſſet maioris extimationis ꝙ̄ opera dicti Andree ſeu dicti Petri: vt alias plus poſuiſſꝫ in ſocietate pura operas ⁊ induſtriam filiorum in diuidendis lucris deberet maiorem partē ſumere ꝑ menſura eorum que poſuit vnuſqꝫ ſociorum in ſocietate ſemper enim fui huius ſnīe ⁊ pluries ꝯſului ⁊ idem cōſuluit Pont.in ꝯſilio.clxv.⁊ facit qđ notat Ang.i ꝯſi.cxiij.⁊ Pe.de ancb.in ꝯſilio.ccciij.col.pe.Et ita iam diu al's ꝯſului in ardua cā apud montē falconem in qua pro eadē parte alius excellens doctor peruſinus idem etiaꝫ dum piſis legebam conſului in agro piſano in cā nō leui in qua excellentiſſimus ⁊ famoſiſſimus.U.J.doc.d.Baldus ſer Cole pater honorādus ꝯſuluerat ⁊ motus fui q̄ſi formaliter dictis medijs ſi itaqꝫ dictus Bartholomeus erat magis induſtrioſus. ⁊ ideo eius opera precioſior ꝙ̄ eſſet dcūs andreas ⁊ ppea plus contulit ſocietati ꝙ̄ dictus andreas. ⁊ pluſꝙ̄ dictus petrus qui parū vt aiunt opabaꝛ pro ſocietate dꝫ in partiendis lucris pferri ſocijs in maiori portione .⁊ idē ſi plus cōtulit ſocietati:qꝛ poſuerit opas filioꝝ.⁊ nō alij ſocij qui eos forte non habebant: nam tunc eſt eadeꝫ rō merito ⁊c.⁊ hoc in terminis decidit Ange.in conſilio.cxiij.ſm ordinem informis incip. quid aūt ſi fratres vbi in fine dicit formaliter. ⁊ partes in ſocietate debent eſſe equales vbi equaliter pecunie ⁊ opere collectio facta eſt per fratres vbi vero diſpariter quiſqꝫ pro rata collatorum plus ⁊ minus feret ⁊ detrahet niſi aliud dictuꝫ fuerit.l.ſi non fuerint.ff.pro ſocio idem ſi pater dicti nepotis quatenus plus in ſocietate de opera poſuit propter filium ſuum cathenus de bonis ſocietatis plus feret.d.l.ſi non fuerint hec Angel.ad litteram que in terminis conferunt ad noſtrum propoſitum.

¶ Stāte ſtatuto de quo i pn.ꝯſi.⁊ i lr̄a.a.an fr̄ ꝯſanguineꝰ poſſit dotare ſororem ſuaꝫ ꝯſanguineā inuitam vt eā ab inteſtato excludat ab hrđitate fr̄is vtrinqꝫ ꝯiuncti ipſi ſorori ſi pr̄ eā nō dota: it in teſtō ſuo de ea non faciens mentionem lꝫ dederit certum quid monaſterio pro elemoſyna.

¶ Conſilium. ccc.

1 **In nomine dn̄i noſtri** Jeſu Chriſti. ¶ Uiſo themate ⁊ ſtatuto noſtro de quo mentio fit in puncto eſt premittendum ꝙ principium ſtatuti predicti excludit filiam dotatam a patre. ⁊ in.ſ.item ſi aliquis excludit filiam poſt morteꝫ patris dotatam a fratre de bonis patris vel aui videamus itaqꝫ de vtraqꝫ diſpoſitione an miliet in caſu noſtro ad excluſioneꝫ dicte dn̄e agneſine.

a ¶ Et capiendo primum caput ſtatuti illud militat ſi filia eſt dotata a patre :qꝛ ò filia dotata lex municipalis loquiꝛ ergo nō trahaꝛ ad nō dotatā a patre ar.l.ſi.ꝟo.ſ.de viro lex loqꝛ ff.ſol.ma.cū ſimus in exorbitātibus ſeu correctiuis ergo reſtringendis.l.maximū viciū de lib.pte .⁊.l.pcipimus de appel.⁊.l.ius ſingulare.⁊.l.qđ vero ꝯ de.ll.⁊.c.cuꝫ dilectus de conſue.cū ꝯcor.quinimo a ꝯrio ſenſu in nō dotata ſtatutū ſecus diſponere cēſeꝛ ar.l.j.ſ. huius rei de offi.eius cui mā. ē iuriſ.l.ſiqs ex argētarijs.ſ. phibet .ff.ð edē.⁊.c.cū aplica de his q̄ ſiunt a pla.cum ſi.quin inſup ſtatutum pdictuꝫ in ſ. ⁊ ſi mulieres expreſſe diſponit ꝙ mulieres q̄ dotate non cēnt ad ſucceſſionē pmiſſaꝝ in ſtatuto perſonaꝝ ab iteſtato admittanꝛ:ſed dcm̄ fuerat ēt de pſonis parentū ⁊ fratꝝ merito de eis loqtur dictus.ſ.⁊ ſi mulieres.⁊ clariſſimuꝫ eſt ꝙ nō dotata nō excludiꝛ dos aūt pſupponit mr̄imoniuꝫ quia ſine eo eſſe nō pōt.l.ſi.C.de dona.pp nup.⁊.l.dotis pmiſſio de iure do.⁊.l. pmittēdo in pn.⁊.ti.ſꝫ dcā agneſina nullum matrimoniū ꝯtxit :nec ſpes eſt vt cōtrahat non dico ꝙ non poſſet contrahere : ſed mulieres que illum locum ſancti Antonij intrant lꝫ non artentur ad votum caſtitatis non ſolent nubere ⁊ a ſolitis eſt ſumendum argumentū ꝙ non ſit ſpes nec fuerit tpe ingreſſus ꝙ ipſa ſit vel foret nuptura viro a ſolitis.n.bonum eſt arg.l.ſi.C. de proba.⁊.l.ꝙ ſi nolit.ſ.qui aſſidua de edil.edic.per glo.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.per glo.in.l.j.C.de arbi.

b ¶ Preterea nō diciꝛ in themate ꝙ pr̄ aliqđ ipſi filie dederit ſed ꝙ dedit monaſterio pro elemoſyna:nō ergo pro dote ſed ꝑ elemoſyna nō ipſi filie ſed monaſterio hoc eſt conuentui illaruꝫ ſoroꝝ tertij ordinis dicti in loci ſancti Antonij de Padua ſi fuiſſet dos cēſereꝛ patrimoniū ipſius mulieris.l.iij.ſ.ſꝫ vtrum.ff. de mino. maxime in non habente virū.ſꝫ datū conuentui pro elemoſyna non pertinet aliquo iure ad ipſam agneſinam iuxta.l.ſed ſi hac.ſ.qui manumittit de in ius voc.⁊.l.infantū.ſ.vniuerſitatis de reruꝫ diui. merito nō eſt ſatiſfactum dicto ſtatuto.⁊ maxime:qꝛ ſtatutum ſe declarat qn̄ mulier intelligitur dotata in.ſ. ⁊ intelliganꝛ mulieres dotate ſi ꝑ dote mulieri in teſtō vel codicillis fuerit aliquid relictū per aliquē de perſonis.pdictis vel datū vel promiſſum.⁊ ſi ꝑ dote mulieri datū vel pmiſſuꝫ: nam verba pro dote mulieri in pncipio ofonis poſita determināt oia ſequētia ar.l. ſiqs ex argentarijs.ſ. ſi initium tabularū de edē.⁊.l.iij.ſ.ſi filius de li.⁊ poſth.ſed in .ſ.ſequēt.itē ſi aliqs ⁊c.idē diſponit in pmiſſione dotis facta marito vel alteri ꝑ eo : ſed ſi eſt facto marito virtualiter vr̄ facta ipſi mulieri cum cedat eius lucro.⁊ ſi dotat extraneus mulieri cenſetur donatum.l.ſi.C. de iure dot. ⁊.l.vnica.ſ. accedit.C.de rei vxo.act.nō ergo extendatur dictum ſtatutum ad data ꝯuētui ꝑ elemoſyna cū verba oīno deficiant: nec ſit equum filiam priuare legitima ſucceſſione aſcendētis ꝑ erogando in elemoſynaꝫ vel pro dādo eccleſie caſi.ſi. xvij.q.iiij.⁊ per glo.in.l.ſiquis ad declinandam in prin.C. de epi.⁊ cle.clara itaqꝫ reſultat concluſio ꝙ dicta dn̄a agneſina non ext udiꝛ a ſucceſſione patris vel fratris ea rōne qꝛ cenſeatur fuiſſe dotata a patre.

c ¶ Uidēdū eſt itaqꝫ an poſſit dotari de bonis patris vt habita dote excludaꝛ ex tūc a ſucceſſione patris ⁊ deſcendentium a pr̄e tanqꝫ cenſeatur a patre dotata. Et vr̄ dicendum ꝙ ſic:qꝛ dictus.ſ.itē ſi aliqs vi clare diſponere ſuper hoc: nam expreſſe diſponit ꝙ ſi pater decedit inteſtatus filius pōt dotare filiam eiuſqꝫ ſororem ⁊ ea dotata ex tunc excludatur a ſucceſſione ipſius patris ⁊ aliarū pſonarū de qbus ⁊ pur ſupradictū eſt:ſed ſupradictū eſt ꝙ excludaꝛ fiu: dotata a ſucceſſiōe patris ⁊ deſcendētiū a patre donec ſupeſt maſculus deſcēdēs ab ipſo dotante:idō ēt idē dicendū vt in caſu iſto quo filius poſt mortē patris dotauit ſororē de bonis cōis pr̄is ſi hoc eſt:ergo dictus Simon fuerit deſcēdēs ex ipſo patre de cuius bonis dotaꝛ ⁊ ſupſit alius filius ⁊ ſic deſcendēs maſculus ab eodē ſeq vr̄ ꝙ ipſa dēat excludi a ſucceſſione dicti ſimonis ſui fratris ſi alius frater ſuperſtes eam dotauerit de bonis patris.

d ¶ Ī̄n hoc nō obſtante ꝯtrū puto de iure rn̄dendum :nam hmōi ſtatuta excludentia feminas dotatas ꝯius cōc vr̄ ꝙ ſint intelligēda qn̄ ſunt dotate tpe delate hr̄ditatis. ⁊ non ſufficiat ſi poſtea dotenꝛ ar.l.ſiqs filio exheredato in prin. de inſu.teſta.⁊.l.ij.ſ.proximū.ff.de ſuis.⁊ leg.in qbus iuribus probatur ꝙ circa qualitatem que requiritur ad ſucceſſionē ab inteſtō attēdiꝛ tps quo deferꝛ hr̄ditas ab inteſtō ad idē facit tex.in.l.j.ſ.ſi liberi.ff.de ꝯta. ⁊ hoc vr̄ voluiſſe bal.in cōſi.mihi.lxxiij.incip. qdam deceſſit inteſtatus ꝙ ⁊ vr̄ voluiſſe Pau.de ca.in conſi.cvi. inci. ſuper eo de quo queriꝛ ſimplr̄ dicēs ꝙ excludiꝛ in hmōi ſtatutis filia ſi dotata fuit tpe delate hereditatis. ⁊ ideꝫ dicit in conſilio.cix. incip.ſuper primo dubio col .ij. ⁊ in cōſil.ccxxxvij. incip. premiſſo ideꝫ Pe.de ancha.in conſi.ccc).incip.facit qđ no. Bald.in.l.ſi plures de cond.inſer. facit optime ꝙ reperio voluiſſe Jmo.in conſi.incip.ad idem circa primum dubiū: idem conſuluit Pau.de ca.in cōſi.incip.franciſcus habuit vxorem.⁊ ſic ſm prefatas cōſiderationes ⁊ auctoritates nō videtur ſufficere ꝙ ſit dotata tempore adite hereditatis:ſꝫ requiratur ꝙ ſit dotata tpe delate hereditatis.ꝑ quo facit: tum quia hmōi ſtatuta ſunt correctoria iuris cōis ꝯtrū qꝛ inducunt dr̄ias inter mares.⁊ feminas in ſucceſſione parentum ſunt plurimuꝫ reſtringenda per ea que habentur in.l. maximum vicium. C. de lib.prete.⁊ in.l.ſancimus.C.de teſta.ad hoc quod no.Bald.in.l.filiam.C.de colla. ⁊ in.l.quicunqꝫ.C.de ſer.fu.⁊ doc.ſparſim i multis locis. Et dato ꝙ nō ſufficiat ꝙ ſit dotata tpe delate hr̄ditatis. ſup quo eſſet inſiſtendum:tn̄ ſaltē requiriꝛ ꝙ ſit dotata tpe quo vult adire hereditatē:nam tria tpa conſiderantur circa qualitatem heredis cui defertur hr̄ditas ex teſtō.l.ꝙ ſit habilis tēpore teſtamenti tpe delate hr̄ditatis ⁊ tpe quo aditur hereditas inſti.de hr̄d.quali.⁊ dif.⁊.l.ſi alienum.ſ.in extneis de here. inſti.media tpa non curantur vt dictis iuribus.⁊.l.ſed ſi in conditione.ſ.ſolemus.eo.tit. vbi vero defertur hereditas ab inteſtō nō pōt cadere cōſideratio tpe teſti :ideo attendi tur tempus delate hereditatis ⁊ adite hereditatis vt ratio ſuadet ⁊ eſt de mēte gl.⁊ bar.in.d.l.ſi alienū.ſ.in extraneis

tps ergo

tp̄s ergo poſt aditā hereditatē nō eſt in conſideratione: q2 facilius impedit acq̄ſitio q̄ͣ auferant iā q̄ſita iuxta illud turpius ejicit q̄ͣ nō admittit hoſpes.c.quēadmodū extra de iureiur.⁊ multa impediunt facienda que non perimunt ſeu tollunt iam facta.l. patre furioſo de his q ſunt ſui vel alie. iur.⁊.c.ad apoſtolicam de re.cum concor. Itē poſt agnitam ⁊ queſitam hr̄editatem agitur de diminutione patrimonij iā aucti per inquiſitionem hereditatis: ideo tunc agitur de damno ꝙ eſt patrimonij diminutio.l.iij.ff.de dam.infec.

e ¶ Nec eſt par rō damnū pati ⁊ lucrū nō capere.l.ſi.§.ſiqs vero.C. de codi. ⁊.l.iuris ignorantia. ⁊.l.error.ff. de iud. ⁊ fac.igno. nec de facili ſcit heres deſinit eſſe heres.l. ei qui ſoluendo.ff.de here.inſti. ⁊.l. ⁊ ſi ſine.§. ſed ꝙ papinianus ff.de mino.⁊ ſic multa conferūt ꝙ qualitas impeditiua ſucceſſionis non auferat bona queſita: ad hoc optime.l. ſi.ff. vn̄ liberi.vbi mutatio ſtatus de habili ad inhabilem cōtingens ante petitam bonorum poſ.nocet ſecus ſi poſt petitā bonorum poſſeſſionem: q2 tūc nō nocet ad idē text. in.l.iij. §.ſi emācipatus.ij.ff. de ꝯtab. a cōtrario ſenſu ⁊ ibi Bart. qui idem vult in hereditate ꝙ in bonorum poſſeſſione: nec eſt ratio diuerſitatis.ergo idem ius.l.poſthumi.ff. de iniu. te.l.j.in ſi.C.de lib.prete.l.illud ad.l.acquil.

f ¶ Ad idem qō no. Bal. in.l.vbi auiaꝝ.C. de ſu.⁊ le. he.dicens ꝙ ſtatutū Mediolani diſponens ꝙ nupta extra territoriu: nō ſuccedat h3 locū in acquirēdis nō in acq̄ſitis.⁊ ideo ſi filia nupſit poſtq̄ͣ ſe immiſcuit hr̄ditati prīs: non ob.ſibi ſtatutū per.d.l.ſi.ff.vn̄ libe.ſecus ergo innuit ſi nupſit poſt mortē patris anteq̄ͣ immiſcuiſſ3 ſe hereditati: dicūt Rap.cu.⁊ Lud. in.l.heres per ſuū3.ff.de acqui.here. ⁊ adducit Pon.prefatū dictū bal. ⁊.d.l.ſi. ⁊ iō dixit Bal.in d.l.vbi auiarū ꝙ ſi filius effectus eſſet frater minor anteq̄ͣ immiſceret ſucceđt alij ꝯſanguinei ſecus ſi poſt immixtionem.⁊ illud dictū bal.in.d.l.auiaꝝ refert ⁊ ſequitur Pe.de an.in repe.in.c.canonū.xij.q.ij.col.cj.vel.cij. nō tn̄ loquitur per verbū immiſcuit ſ3 p verbū ſucceſſit. In caſu autē nr̄o preſupponitur ꝙ hereditas fratris fuit adita ⁊ patris immixta: ideo ſm vtranq3 opi.tam que vult ꝙ dēat eſſe dotata tpe delate hr̄ditatis q̄ͣ ſcđa que vult ꝙ attendatur tp̄s adite hr̄ditatis d3 ceſſare dictū ſtatutū ſaltē quo ad hereditatē fratris: quantū vō ad hr̄ditatē prīs: ꝯſtat ꝙ h3 locum poſt hr̄ditatē delata: ex quo loqtur ab inteſtato poſt mortem prīs nō tn̄ loq̄tur de hereditate aliaꝝ perſonaꝝ iā delata.⁊ ſi dicat vnū determinabile determinat ſucceſſionē3 prīs ⁊ ſucceſſionē aliarū pſonarū ergo d3 ea pariter terminare.l. iam hoc iure de vul.⁊ pu.cū ꝯcor. rn̄det ꝙ ſi hoc arg.militaret nō decideret caſum qn̄ fr̄ nō deceſſiſſet tpe quo dotaret: ſ3 ſolū qn̄ fr̄ eēt mortuus tūc tp̄is put loquit qn̄ pr̄ eſt mortuus tpe quo dotat: ꝙ nullatenus eſt de mente.

g ¶ Et inſup dato ꝙ intelligeret in hr̄ditate delata non tn̄ loquitur in hereditate q̄ſita ⁊ acceptata: nec eſt eadē rō per ſupradicta. Cōfert q2 ſtatutū dicit ꝙ teneat ⁊ dēat dotare de bonis prīs vel auitis autem bona exiuerunt iā prīmonium prīs ⁊ ſunt effecta bona fratris: vnde tpe dotationis nō debēt cenſeri bona prīs ſ3 bona fratris cū iā ſint effecta vnum patrimoniu3.⁊ l3 olim fuerint bona patris: tn̄ d3 intelligi rebus in eodem ſtatu permanentibus.l. continuus. §.ſiqs ita de ver.ob.⁊.l.ꝙ ſeruius.ff.de condi.ob cām cum ſua glo.⁊.c.queadmodum de iureiur.ſ3 poſtq̄ͣ ipſe Simō ſe immiſcuit hereditati prīs ipſa bona maxime cu3 quo ad aliū frēm p portiōe ipſius Simonis nō ſunt in eode3 ſtatu merito nō verificet dictū ſtatutū in caſu iſto: preſertim q2 hmōi ſtatuta exorbitantiſſima ⁊ iuris correctiua debent pro poſſe reſtringi nō ampliari: ar.l. precipimus.C. de ap. ⁊.l.maxime viciū.C.de lib.p̄te. ⁊.c.cum dilectus de cōſue. cū ſi.⁊ inſuper cum de iure dicta bona frīs ſint delata ipſi agneſine ⁊ aditiōe ſint ſibi queſita: q2 ius cōe eā inuitat. ⁊ ſtatutū abſq3 dubio hactenus nō excluſit: iō nō pōt frater qui nullū ius in eis h3 de dictis bonis dotare: ſi autē dotabit de portione ſua mittet ſe in diſcrimine amittēdi dotē q̄ͣ dabit ⁊ nō querendi bona Simonis iō non arbitror ꝙ futurus ſit ita alienatꝰ a mēte: ꝯcludo itaq3 ex oībus premiſſis ꝙ dicta dn̄a agneſina ſuccedat fratri ſuo vtrinq3 cōiuncto excluſo conſanguineo nō ob.ꝙ frater cōſobrinus offerat velle dotare de ipſis bonis olim patris.⁊ ad adducta in contrarium ſatis patet reſponſum.ſ.

¶ Inſtō vxoris facta ſub his verbis.itē reliq̄t ſuā heredē vlēm in oībus ſuis bonis dn̄am Catherinam ſua3 vxorem cū hac ꝯditiōe ꝙ ſi dicta vxor deceſſerit an̄ filiā teſtōris ꝙ oīa ſua bona deueniāt ad dictā filiā. ⁊ ſi dcā filia ſine filijs decederet an̄ vxorē tūc dicta hr̄ditas deueniat ad vxorē: an valeat ita ꝙ vxor potuerit teſtari de dictis bonis poſito ꝙ dicta filia ante vxorē deceſſerit relictis quattuor filijs.

¶ Conſilium. ccci.

In nomine dn̄i noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Circa ꝯſultationē iſta3 vr̄ p̄mo aſpectu dom ꝙ dicta dn̄a Catherina ſit hr̄s vlīs: nā v̄ba ſunt ex p̄ſſa qbꝰ dcā Catherina relinqt hr̄s vniuerſalis: nā ſimplr̄ reliq̄t eā hr̄dē vlē3 in oībus bonis nō legatis.⁊ cū verba videant eē in hac parte clara nō eſt admittēda volūtatis queſtio.l. ille aut ille.§.cum in verbis de lega.iij.

a ¶ Nec refragari videntur ſequentia verba dum ēt reliquit eam dn̄am maſſariam. ⁊ vſufructuariam omnium ſuorum bonorum cum non poſſit eſſe vſufructuaria rei ſue inſti. de vſuf.§. item finitur.ij. reſponſo. ⁊.l. ſi tibi vſuſf.ff. quibus modis vſuſfructus amit.⁊ facit.l.in re cōi.ff.de ſerui. vrba. predi.nam illud quod adijcit ad augumētum non d3 inducere diminutionem ar.l.ꝙ fauore.C.de.ll. ⁊.c. ꝙ ob grām de reg.iu.in.vj.⁊.l.legata inutilr̄ de leg.j.p̄terea pōt intelligi de vſufructu cāli q eſt ꝯcretus cū ꝓprietate q vſuſfructus dr̄ large loquendo vt no.in.l. id qō nr̄m.ff. de vſuf. ⁊ l.ſi titio fundus de vſuf.leg.itē ⁊ tertio pōt ſaluari ꝙ cenſeat relicta ꝓprietas.⁊ vſuſfructus que ſunt incōpatibilia. ⁊ intelligat alterꝫ relictū put forte ipſe elegerit: q2 cōiūcta re ſoluit indiſiunctā.l.ſi titio fundus de vſuf.leg. ⁊ facit.l. recuſare.§.titius ad treb.⁊.l.plane.j.§.ſi.de lega.j.

b ¶ Nec ob.illa verba cū hac conditione: q2 dicta verba non vident facere ꝯditionē ſ3 modū quēdā ⁊ onus iniunctum vt p3 ex his q̄ imediate ſequunt q̄ nō adaptant ad cōditionē q̄ ſuſpēdat: ſ3 ad modū ſic ponit in.l.ij.§.titio.ff.de donā.⁊ hec iterpetratio vr̄ amplectēda qm̄ vr̄ ꝙ dictu3 teſtm̄ alr̄ nō valeret ſaltē vt teſtm̄ nā deficeret heredis inſtō: nā dicta catherina cēſeret inſtituta ſub ꝯditione ſi dicta dn̄a muſtiola p̄deceſſerit ſine liberis q̄ ꝯditio expirauit cu3 predeceſſit cū liberis.itē dicta muſtiola nō eſt inuitata niſi ſub cōditiōe q̄ defecit: filij aūt muſtiole ſunt poſiti in ꝯditiōe. ⁊ ꝓpea nō cenſent inuitari ſm magis cōem opi.in.l.lutius de here.inſti.⁊ in.l.filiuſfami.§.cū qs de leg.j.⁊ in.l.j.C.de cōdi.inſ.⁊ ea iterpetratio adhiberi d3 vt actus valeat non vt pereat.l. quotiens in actionibus de reb.du. ⁊.l.quotiēs in ſtipulationibus de ver.ob.⁊.c.ſi papa de priuil.

c ¶ Tn̄ his minime refragantibus ꝯtrium arbitror iuri magis conſentaneum: nā l3 verba dicti teſti videant prima facie ſonare ꝙ dicta catherina ſit ſimplr̄.⁊ pure inſtituta ⁊ ad ꝯtrarietatē ſequentiū v̄boꝝ poſſent dari.ſ. poſite rn̄ſione ſi verū fuiſſet p̄ſuppoſitum ꝙ.ſ. dicta catherina fuiſſet ſimplr̄ ⁊ pure inſtituta: tn̄ negat ꝙ fuerit ſimpliciter. ⁊ pure iſtituta imo fuit inſtituta ſub cōditione cāli.ſ.ſi muſtiola decederet ſine liberis an̄ eā: qm̄ ipſa fuit inſtituta cū hac ꝯditione ꝙ hr̄ditas ad eā pueniat ſi dicta muſtiola filia teſtōris decederet an̄ ipſam catherina3 put expreſſe voluit teſtor.⁊ ſi caſus euenerit ꝙ dicta muſtiola deceſſerit ſine filijs ⁊c.anteq̄ͣ dicta catherina tunc voluit dictā hr̄ditatē deuenire dicte catherine ſue vxori illa.n. v̄ba apta3 mentē teſtōris oſtēdūt ꝙ nō vult ꝙ p̄us deueniat hr̄ditas ad ipſam catherinā nō ſolū a ꝯrio ſenſu dictoꝝ verboꝝ q ꝯrius ſenſus p̄ſtat fortiſſimū argumentū mentis ipſius diſponentis.l.j.§.huius rei fortiſſimū ē agumentū de offi.eius cui mā.ē iuriſdi.⁊ ꝓcedit ēt in vltimis voluntatibꝰ.l.ſtatu liberū.§.ſtichum de le. ij.⁊ in ꝯtribus.l.inter ſocerum.§.cū inter.ff.de pac.dot.⁊.l. eū q ita.§. q ita de v̄.ob.ſ3 ēt q2 ſi preceſſiſſet inſtō pura ab initio catherina potuiſſ3 adire ⁊ adeūdo hr̄ditas ad eā perueniſſet ſi iā fuiſſet heres teſtōris ante mortē muſtiole nō deueniret tūc.ſ. poſt mortē ipſa hr̄ditas: nā q diu huc venit nō pōt dici ꝙ nūc veniat: iō cu3 illa dictio tūc denotet preciſum tp̄s ⁊ tp̄is extremitatem.l.obtinuit.ff.de condi. ⁊ demon.non verificarentur illa verba tunc deuenire ⁊c.

d ¶ Ex quo demonſtratur ꝙ volūtas teſtōris nō fuit velle dictā catherinā pure ⁊ ſimplr̄ inſtituere: ſ3 ſub ꝯditione ſi muſtiola eius filia deceſſerit ante eā ſine liberis. ⁊ ſm hoc illa verba cū hac ꝯditione ſtant proprie hoc reſpectu q2 inſtituit heredē vlem ſi euenerit caſus ⁊c. ⁊ l3 qnq3 verbum cōditio ſignificet onus.⁊ modum.d.§.titio.tn̄ magis pro/

prie ſignificat cōditionē vt de ſe pʒ.⁊ in rubrica.ff.de cōdi. ⁊ de nō.⁊ quaſi per totū titulū.⁊.C.e.ti. ſūcto titulo de his que ſub mo.⁊ dato ꝙ reſpectu pximi ſequētis dicti non videat importare pditionē :tñ nō ſequit ꝙ nō importet pditionē reſpectu alterius ſequētis dicti in quo nō cadit ꝙ importet modū vt de ſe euidenter pʒ per ea ꝗ hñr in.l.ij.ff.de off.procōſul.cū concor.⁊ maxime ad hoc vt inquantuʒ pōt ſeruentur verba in proprio ſignificatu cui inherendum ē.l. non aliter de lega.iij.l.l.§.ſi is qui nauiē.de exerci.Confirmanf predicta qꝛ ſi ſecus diceremus nō poſſet ſtare ſequēs dictū vt iacet:nā ſequit immediate poſt dcā verba cum hac cōditione ꝙ teſtator fecit heredē dcām muſtiolā ſi catherina pdecederet certe illud verbū hrdem eſt ṽbum directum ciuile ꝙ importat inſtōnem vel ſubſtōnem directā nō obliquā ſeu fideicōmiſſariā.l.verbis ciuilibus de vulg.⁊ pup.l. ſed ſi dicta catherina foret ab initio heres:qꝛ fuiſſet pure inſtituta ⁊ adeūdo fuiſſet effecta heres in vita nō potuiſſet teſtātor facere ꝙ poſt eius mortē foret heres dicta muſtiola cū non poſſit teſtator facere ꝙ factus heres deſinat eſſe heres l.ei qui ſoluendo de heredi. inſtit.nec ꝙ duo ſint heredes, arg.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.cōmo.

C Preterea ⁊ datum ſimpliciter.⁊ ſic quo ad verba pure ⁊ in alium tranſlatū ſub conditione interpetratur datum ſub contraria conditione ita ꝙ non reſultat datio pura ſed cōditionalis.l.aliqñ.ff. de condi.⁊ demon.⁊.l.iij.§.ſub conditione.ff.de adimen.leg.⁊ licet dicta iura loquantur in legatis ⁊ fideicōmiſſis:tñ procedit ēt in inſtōnibus vt no.Bar. ⁊ Jmo.i.l.ſi pater.ij.ff.de here.inſti. ⁊ viget nedū idēptitas rationis que ſufficit.l.illud ad.l.acq.⁊.l.a titio de verb.obl. ſed etiā maioritas rationis:nā teſtātor non pōt alr transferre inſtōnem ſeu directo hereditatatem in alium niſi precedat inſtō ſub contraria conditione per dicta .ṡ.ſecus in legato ⁊ fideicommiſſo.l. ſi.C. de lega.ideo ſi ademptio vel tranſlatio legati facti in alium ſub conditione reddit legatū cōditionale fortius hoc dōm eſt in inſtitutione.⁊ hec interpetratio vr̄ magis pformis mēti: qꝛ nō ſuadeſ ꝙ teſtātor voluerit ꝙ filia nō ſuccederet in aliquo directe.itē ꝙ filia pcedēte cū liberis ipſa vxor totā haberet ⁊ liberi nihil voluit eniʒ ex mente teſtator liberos muſtiole deſcendēteſqʒ ij ſiue teſtātoris preferre in hereditate ſue vxori cū filios poſuerit in pditione ar.l.lutius in fine de here.inſtituen.⁊ qđ notatur in.l. filiuſfa.§.cū quis de legatis primo. Jtē per hanc viā magis cōmode pcordanſ ſequētia verba ac dominam ⁊c.nam interim habebat eſſe vſufructuaria.⁊ eueniente cōditione fuiſſet heres vniuerſalis.

f C Concluſio ergo ſit ꝙ dicta Catherina non fuerit heres vrīs nec hereditas ad eā pertinuerit exquo non euenit conditio ſub qua inuitata fuit.ſ. ꝙ Muſtiola deceſſerit ſine liberis.⁊ ideo non potuit diſponere de dictis bonis dicti teſtātoris ſed dicta bona ſpectare debēt ad dictos filios dicte dñe Muſtiole vel ex teſtō vel ab inteſtato hʒ ea que immediate ſubdam :nā ſi tenemus opi.que hʒ ꝙ pditio ēt caſualis reijciatur vſqʒ ad concurrentēʒ ꝗtitatē legitime vigore l.qm̄ in priorībus.C. de inoffi.teſtō.⁊.l.ſcimus. §.cum aūt eo.titu.prout hanc opi. allegatur tenuiſſe glo.pma in fine in.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.licet poſſit alr intelligi prout ibi dicunt Rapha.fulgo. ⁊ Pau.de caſtro ⁊ eam firmat Barto. ibi.⁊ in.d.l.qm̄ in priorībus ⁊ in.l.ſuus quoqʒ.ff.de heredi.inſtit.per caſum ḃm eum apertum in.d. §.cum aūt.⁊ idem per eundem.§.tenuerat ante Bar.Riciar.maluʒ.prout refert bar.in.d.l.ſi pater.⁊ lʒ multe rñſiones fuerint date per varios doc.quas recito in.d.l. ſi pater tamen dicit Pau.de caſtr.ibi.ꝙ nulla bona rñſio data fuit. ⁊ ꝙ totus mundus ſeqtur Bar.⁊ ipſe ḃm eum plurics cōſuluit.⁊ ita ibi firmat ꝙ ⁊ poſt multa tenet Jmol.i.l.ſi.ff.de condi.inſti.⁊ puto magis de mente iuris:lʒ multi quos recenſio in.d.l.ſi pater teneant contrariā parteʒ.⁊ ēt illa opi. ſit i pūcto iuris ſubſtentabilis ſed nō refert in hoc nr̄o individuo qꝛ ſi non reijciſ teſtm̄ hʒ oēs ē nullū .d.l. ſi pater. ⁊.d.l.ſuus quoqʒ ⁊ que habenſ ibi.⁊ in.l.ſi mater de vulg.⁊ pup.⁊ in.d.l.ſi.de condi.inſti. ⁊ iō ipſi filie fuiſſet deuoluta hrditas ab inteſtato.⁊ decedens tranſmiſiſſet hereditatem. ⁊ beneficio ſuitatis ⁊.l.iij.C.d iure delib.l.apud boſtes.C. de ſuis ⁊ legit. heredi.cum ſimili.⁊ beneficio.l.vnice .C.de his qui añ apert.tab.iuncta.glo.que illaʒ legē loquentem in cā teſtati trahit ad cām inteſtati.⁊ doc. eam ſequunſ ſi autē reijcitur teſtm̄ valet :qꝛ filia reſultat pure inſtituta in legitima ⁊ defectis conditionibus inſtitutionis facte de domina Catherina ⁊ facte de dña Muſtiola remanet inſtō ſola facta in legitima:ideo accreſcit reſiduum per ea que habētur in.l.j.§.ſi ex fundo in.l.quotiens.§. ſi duo.⁊ in .l.ſi qs ita heres inſtituatur excepto fundo.ff.de here.inſti. ⁊ in.l. quotiens.C.eo.tit. ⁊ ſimiliter eiſdem beneficijs hereditatem ex teſtamento deuolutam tranſmiſiſſet in eius poſteros itaqʒ quāuis opi.retenta reſultat excluſio dicte Catherine ⁊ admiſſio dictorum filiorum Muſtiole ad hereditatem dicti teſtatoris.

g C Nec ob.adducta in ꝯrium:qꝛ apparent ſublata per adducta pro hac parte:nō.n.ob.ꝙ primo inſtituit ſimplr dictaʒ catherinā:qꝛ negaſ.nā illa verba cū hac cōditione modificante ſeu qualificant precedentia verba:ita ꝙ nō cēſentur ſimpliciter poſita maxime exquo in eadem oratione ſunt poſita.⁊ ſequentia verba declarant precedentia.l. ſi ſeruus plurium.§.ſi.de le.j.l.heredes palam.§. ſed ſi notam de teſta.Et inſuper datum pure tranſlatum in aliū ſub cōditione reddit dationeʒ conditionalem prout.ṡ. probatum eſt: ⁊ lʒ actus debeat interpetrari vt valeat ⁊ fatendum ſit : tñ nō magis valet per illā interpetrationē ꝗ per iſtā:naʒ aut conditio inſtōnis facte de dicta muſtiola nō reijciſ.⁊ tunc teſtamentum redditur nullum preteritione vt premiſi aut reijcitur vigore.d.l.quoniaʒ in priorībus:⁊ tunc vtroqʒ modo teſtamentum valet. Laus deo.

C Si vnus ex heredibus inſtitutis deceſſerit in vita teſtātis an pars ſua deuoluatur ad coheredem ſi teſtamentum non fuit mutatum per teſtatorem. ⁊ heres grauatus dare pro elemoſynis ſi qua bona ſuperfuerint pro anima teſtātoris ſuo arbitrio ⁊ prout ei videbitur.⁊ placebit an cadat ab hereditate ſi non diſtribuit infra annum omnia que ſupra legatis ſunt.

C Conſilium. ccciij.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. C Premittēdū eſt qualis interpetratio adhiberi dēat dictis verbis in fine dicti teſti appoſitis vʒ.⁊ ſi qua bona ſuperfuerint recommiſit aīam ſuaʒ dicta teſtatrix eiſdem heredibus in elemoſynis ⁊ alijs eoꝝ arbitrio diſponendis prout eis videbitur ⁊ placebit.

a C Circa ꝙ vr̄ prima facie dōm ꝙ dicta particula teſtī ſit interpetrāda ꝗ teſtātor voluerit ꝙ reſiduū bonorū ꝙ reſtaret legatis executis erogareſ p aīa ipſius teſtatricis ⁊ arbitriū de quo ſubdiſ verſeſ i modo diſponēdi p aīa ſeu in qbus rebus an in cōſtructione locorū piorū vel in ornamētis eccleſiarū an in elemoſynis pauperibus erogādis an in dotādis puellis:an in faciendo dici miſſas vel officia ⁊ hmōi. ⁊ lʒ ſubdanſ illa verba put eis videbiſ ⁊ placebit p que verba vr̄ ꝙ noluerit eos artare ſʒ remittere in eoꝝ voluntateʒ adeo ꝙ non artentur vltra ꝗ eis videatur : tñ rñdetur ꝙ dicta verba non important merā voluntatē ipſorū heredū ſʒ regulataʒ rōne que regularet bonū virū:nā ſignificāt arbitriū boni viri vt de verbo videbiſ i.l.fideicōmiſſa.§.ꝗꝗ de le.iij.⁊ p Bar.in extrauag.ad reprimē.in verbo videbiſ ⁊ de verbo placebit eſt tex.in.l.lutius de fideicom.lib. ⁊ ibi Bar.⁊ clarius in.l.thais ancilla.§.ſorore.e.tit. ⁊ de vtroqʒ p Bar.in.l.lutius.ff.man.arbitriū boni viri vr̄ ſuadere ꝙ ꝗtomagis erogaretur p anima ⁊ amore dei tanto melius cū anima ſit ceteris reb⁹ anteponēda.l.ſancimus.C. de ſa. ſanc.ecc.⁊.c.cum infirmitas in ſi. de peni. ⁊ remiſ. ⁊.xj.q.j. precipimus.⁊.xxiiij.q.iij.ſi habes.

b C Jtē relictū pro aīa cēſetur relictum ad pias cāsꝭ glo.bar. ⁊ doc.in.l.ſi quis titio.ff.de leg.ij. ⁊ relictis ad pias cās iura multum fauent ⁊ amplianſ adeo ꝙ licet regulariter minimum in dubio cenſeatur eſſe legatum .l. nummis legatis de lega.iij.l. ſi ita ſit ſcriptum.l. apud iulianum .§.ſcio de lega.j.cum ſi.tamen fallit in relictis ad pias cāsꝭquia in dubio venit ꝙ eſt maius.l. titia.§.ſi. de auro ⁊ argen. lega. vbi caſus ſingu.prout inquit Bon.in ſua repet. autem.ſimiliter.C.ad.l.fal. dicens ꝙ Bal.faciendo feſtū per illum tex.dicit ꝙ ſi qs precepit heredi ꝙ faciat calicem in tali eccleſia dʒ intelligi de calice aureo ſi patrimōij quātitas ſuperat ⁊ maxime ſi qualitas perſone legantis ſuggerat arbitrium ergo dicti heredis debeat eſſe in arbitrando ꝙ maius eſt.⁊ ſic ꝙ totum reſiduū expendatur pro anima teſtatricis:ad idem optimus text. in ſimili in.l. paulus.§. paulus de

ſua de fideicom.lib.vbi interpetratur circa id qđ eſt maius ⁊ gratius.⁊ ſunt ibi verba adulatoria ⁊ multū gñalia. ⁊ in certis ſic.⁊ alia lʒ ſi relinquitur vel promittitur tali anno ſuffi ciat ſolui in fine anni.⁊ non poſſit prius peti.l.qui hoc an no de ver.ob.⁊.l.ſi in annos de condi.⁊ demō. ⁊ per gl.in l.j.C.q̄n dies leg.ce.ſecus ſi relinquitur tali anno ad pias cās:nā in p̄n.anni debet.⁊ ſic ꝙ plus eſt reſpcū tpis vt eſt tex.in.l.ſi ita fuerit libertas relicta de manu.teſta. ꝓut per illū tex.dicit Pon.in.d.auc.ſiſ: in.xxij.ſpālitate circa vlti mas volūtates col.[illegible] facit ꝙ dictū eſt.ꝓxime lʒ bar. in l.ſi cui legatur de leg.j.[illegible] fuerit libertas.

c ℂ [illegible] ⁊ ambigua voluntas interpetrat tota ad pias cās:nā ſi teſtās cōmiſit extremā volūtatē diſpoſitiōi ti tij vl cōmiſit diſpōnē [illegible] bonoꝝ tali cēſet eū facere hrdē noie.⁊ teſtari ad pias cās:⁊ ſic ipſe [illegible] diſtribuat ad pias cās vt eſt tex.i.c.cū tibi de teſt.ſʒ vnā lec.Inn.ibi quā ipſe poſteā latius declarat in ad.⁊ ꝑ bar.in.l.j.C.de ſac.ſan.ecc. col.xv.ver.tertio q̄ro.⁊ talis lec.cōīter tenet ꝑ canōiſtas ⁊ legiſtas ꝓut dicit panor.in.d.c. cū tibi.[illegible],vir dʒ ita arbitrari dicit bar.in.d.l.j.dicto v.tertio quero. ita ergo in caſu nr̄o verſet arbitriū dictoꝝ heredū tanq̄ boni viri in diſtribuēdo totū reſiduū ſi qđ reſtat in pias cās.⁊ ſic ꝓ aīa teſtatricis.⁊ q̄ꝫ ꝓximum poſſerit nam.⁊ illud eſt gratius aīe teſtatricis.⁊ plus cēſent facē q̄ illi faciūt iſti.de ac.§ pl9. ⁊ hoc perſuadet q̄ ipſa teſtatrix expreſſe ⁊ ſpecialiter reli quit ipſis heredibus id qđ volebat ꝙ ꝓ ſe retinerent faciē do eis prelegata de rebus certis:alia ergo vř voluiſſe ꝙ ꝓ aīa ſua erogarent:ſatis.n.vř heredem fideicōmiſſa onera re adyciendo illa verba recōmitto aīam meā hrdibus meis in elemoſynis:vba.n.illa demonſtrāt intētionē defuncti ꝙ deſiderat ita fieri ꝙ ſufficit ad fideicōmiſſuʒ inducēdū.l.⁊ cū mō.⁊.l.⁊ ħ mō de leg.j.⁊.l.peto in ꝑin.de le.ij.⁊.l.vnū ex familia.§.ſi eo.ti.⁊.d.l.paulus.§.paulus his preſuppo ſitis debuerūt ipſi heredes infra annū erogare ⁊ diſtribue re dicta bona in pios vſus ꝓ aīa ipſius teſtatricis ꝑ ea que hn̄r in.c.nos q̄dē de teſt.⁊ in.l.nulli.C.de epiſ.⁊ cle. ⁊ per bal.in.l.id qđ paupib9 de epi.⁊ cle.⁊ doc.in.c. ſi religioſus de teſt.lib.vj.⁊.c.tua.e.ti.i antiq̄s Fed.de ſenis ꝯſi.cxliij. ⁊ ꝑ bar.in auc.hoc amplius.C.de fideicom.ꝑ Panor.in.c. ſi heredes de teſt.in quo ſi negligentes fuerunt vř ꝙ talis ptās diſtribuēdi ad pias cās ſit deuoluta ⁊ in epm dyoce ſanū qui vt aiūt ꝯceſſit iura ſua cuidaʒ eccleſie.⁊ ideo dicta bona nō vř ꝙ amplius pertineāt ad dictos heredes.

d ℂ Tn̄ his nō obſtātibus ꝯtrā partem arbitror iuri magis ꝯſonā vba.n.teſtamēti nō ipoztāt ſui nā ꝙ oia reſidua bo na a legatis ſupra hūcāt ipſi hrdes diſtribuere ꝓ aīa teſta tricis ipſos.n.ptīs inſtituit hrdes vl'cas ſimpliciter ⁊ abſo lute ⁊ illa inſtō eſt interpetrāda effectualis nō verbaliter. l.ij.in ſi.C.cōia de leg.⁊.l.pe.§.docere.ff.ne qs eū q in ius voc.eſt vi eximat deinde nō diſpoſuit ꝙ ipſa bona q̄.ſ.pti cularia relicta reſtarēt illa oia vel eoꝝ partē ꝓ aīa diſtribue re:ſʒ recōmiſit aīaʒ ſuā ipſis heredibus in elemoſynis ⁊c. ſub ꝯditiōe ſi aliqua reſtarēt ⁊c.illa q̄dē vba ſignificāt ꝙ fa ciat elemoſynas vl' alia pia opera ꝓ aīa ipſi9 teſtatricis ſi.n. ꝓ aīa ſua irēt ad ſanctū Jacobū vel ad ſepulchrū elemoſy nādo vel ieiunaret dicere oōnes vel alia opa deo accepta faceret ſine ſumptu nō minus aīe ꝓficua q̄ ſi bona eroga ret nemo dixerit nō eiſe ipſis heredibus recōmiſſam aīam teſtatricis arbitrio boni viri:ex quo datur intelligi ꝙ dicta verba nō ipoztāt ꝙ bona teſtatricis erogent ꝓ aīa ipſius teſtatricis.itē lʒ facerent elemoſynas poſſent facere de pro pria pecunia ⁊ bona teſtatricis retinere:nec poſuit ipſa te ſtatrix metam in quantitate qualitate vel tpe circa recom mendationem predictam:ſed predicta oia remiſit in ipſos heredes vt verba aperte ſonant.

e ℂ Noluit autē ipſa teſtatrix ponere metā ſeu declarationē aliquaʒ circa ipſam recōmendationem ſed generaliter. ⁊ indeterminate recōmiſit animam ſuam ipſis heredibus:idō ex hoc pmo ⁊ ante omnia veniebat interpetranda ipſa vo luntas teſtatricis ambigua ad ipſum heredeʒ ad quē perti net interpetrari mētē defuncti.l. ſi q̄s a filio.§. ſi q̄s plures de leg.j.⁊ ibi ꝑ gl.bar.⁊ ceteros.in.l. ſi quis ſeruuʒ.§. inter de leg.ij.maxime cū verba dirigantur ad ipſos hrdes arg. eoꝝ que habent ꝑ gl.⁊ doc.in.l.iunio de leg.ij.⁊ in.l.legato gn̄al' de lega.j.ſed teſtatrix nihilominus voluit ſe declara re ſubdēdo remittēdo in arbitriū ipſorum heredū dicendo in elemoſynis ⁊ alijs ꝓ arbitrio heredū diſponēdis.⁊ etiaʒ ad maiorē animi exaggerationē ⁊ demonſtrationem ꝙ no lebat eos artare ad oia bona erroganda pro ipſius aīa ſub iunxit alia verba prout eis videbitur ⁊ placebit.

f ℂ Dictio.n.prout eſt precedentiū reſtrictiua.⁊ moderatiua l.edita actio in ſi.C.de eden.⁊ ibi ꝑ gl.Cy.Bar.Bal.xxxij. col.⁊ doc.⁊ bar.in extrauag.ad reprimē.in verbo prout. ge minatio verborū que ſubdit dicendo videbit ⁊ placebit pō deranda eſt:q: ſolet augere vim verborum:argu.l. baliſta.⁊ que ibi habentur.ff.ad trebel.⁊ ꝙ ꝑ Ange.in.l.ſi ſtichuʒ.§. ſtipulatio de verbo.oblig.⁊ Pontanum in.l. adoptiuuʒ.§. patronum de in ius vocan.⁊ per Pa.de ca.in.l. ex hac ſcri ptura de dona.facit tex.⁊ ꝙ ibi Bar.⁊ Ang.in.l.ſcimus de agri.⁊ cenſi.lib.xj.⁊ ꝙ per gl.in.c.vt circa de electiōe li.vj. ad ꝙ plura ſimilia adduci poſſent:cēſeatur itaq̄ commiſſuʒ arbitrio ⁊ iudicio ipſorum heredum nedum qualitas ⁊ mo dus diſtributionis ſed ⁊ quantitas diſtribuenda ⁊ quid di ſtribuatur vt geminatio aliqđ operetur ⁊ ne illa vba prout videbitur ⁊ placebit cenſeantur adiecta ludibrio ſine virtu te aliquid operandi argumento.l.ſi quando de lega.j.⁊.c.ſi papa de priuilegijs librum.vj.⁊ ꝙ per Bal.in rubrica de ſi de inſtrumen.ſatis enim erat prouiſuʒ circa qualitatē ⁊ mo duʒ prouidendi per illa verba pro arbitrio diſponendis vt ergo illa verba ſequentia prout eis videbitur ⁊ placebit ali quid operentur ſaltem importent arbitrium circa quantita tem erogandam ⁊ quid erogandū ſit.⁊ quo tēpore. ⁊ prout audio quolibʒ anno factū fuit certū qđ ꝓ aīa ipſius teſtatri cis.⁊ illud fuit viſum placuit heredi ad quem ſpectabat exe qui altero predefuncto vt in.d.c.religioſus.§.ſane de teſta. in.vj.⁊ ſi qđ plus fieri ꝯueniret arbitrio bōi viri illud plus eſt paratus facere.⁊ tempore congruo:itaq̄ nulli iuris co petit dicte eccleſie:ſed dictus ſer petrus eſt heres inſolidū portiōe dicti Frāciſci coheredis inſtituti facta ſ: rius in cām caduci per eius mortem contingentem in vita teſtatricis .l. vnica.§.⁊ cū triplici.⁊.§.pro ſecundo.C.de caducis tollen dis.⁊ bona dicte teſtatricis inſolidum ad eum ſpectant ple no iure non ſolum prelegata ſed etiam alia omnia exceptis his que alijs ſunt particulariter relicta iminet tamē ſibi onus habendi recōmiſſam aīam teſtātis pro ſuo arbitrio regula to ab arbitrio boni viri.⁊ ſic diſcrete non ꝙ oia erogent ⁊ immediate:ſed cuʒ moderatione ⁊ reſpectu tpis ⁊ reſpectu q̄ntitatis habita rōe ꝯſideratiōe q̄ntitatis patrimonij teſtātis ſupra legata cum ad illa habuerit reſpectum ipſa teſtatrix.

g ℂ Huiuſmodi.n.incerta relicta facta ad pias cauſas deben tur cum moderatione inſpecta quātitate patrimonij. ⁊ per ſonarum qualitate argu.l.ſi cui de annuis legatis.⁊.l.penul tima de alimen.⁊ ciba.leg.⁊.l.ſtichus de lega.iij.⁊.l.quidam ita de lega.ij.prout per dicta iura dicit ponts.in.d.auc. ſimi liter colum.lx.xxvij.ſpecialitate circa vltias voluntates. ſui dio etiam ꝙ dicta teſtatrix erat multuʒ affecta dicto Petro qui erat ſanguine cōiunctus ⁊ de ea benemeritus que qua litas etiam confert ad coniecturandam veriſimilem men tem teſtatricis argumen.l.procula de probat.⁊.l. cum alie nam.C.de legatis.⁊.l.ſi ſeruus de dona.inter virum.cum ſi milibus.Et ex quo teſtatrix confiſa fuit de iudicio. ⁊ diſcre tione ⁊ arbitrio ipſius ſer Petri ipſe videtur habere pro ſe fundatam intentionem in ipſo teſtamento dicto reſpectu ⁊ etiam quia ipſe eſt heres vniuerſalis ex manifeſta ⁊ indu bia inſtitutione.⁊ heres ergo dominus.§.fina.inſtit.de he redum qualitate ⁊ differentia.⁊ ſucceſſor in vniuerſum ius defuncti argu.l.nihil aliud de verborum ſignificatio.⁊.l.he reditas de regulis iuris.ideo aduerſarijs incūbit onus pro bandi ꝙ non fecit ea que ſibi fuerunt iniuncta ſeu ꝙ nō be ne fuerit arbitratus dicta ratione.⁊ quia ſe fundat in nega tiua:ideo illam habet neceſſe probare.l.ſi quis conſortium C.de fabricenſibus lib.xj.⁊.l.hoc iure de verborum obliga. ⁊ ibi per Bar.⁊ doctores ⁊ per Innocen. ⁊ doctores in.c. ſuper his de accuſationibus.⁊ in.c.bone.i.de ele. habetur in auc.hoc amplius.C.de fideicom.

h ℂ Nec obſtant adducta in contrarium que maiori ex parte ſunt ſublata per adducta pro hac parte:non enim obſtat ꝙ non eſt cōmiſſum mere voluntati ipſoruʒ heredum:ſed per verba denotantia arbitriū boni viri.q: hoc non negatur:ſʒ non propterea habent arbitrari ꝙ omnia q̄ꝓximum ero gentur:ſed ipſorum diſcretioni ⁊ moderationi ſe commiſit teſtatrix ⁊ circa tempus modum quid ⁊ quantum erogetur pro anima ſua per ipſos maxime cum tot reiteratis verbis eorum diſcretioni ſe commiſerit. ⁊ licet relictum reſpectu qualitatis incertum ad pias cauſas amplietur quando te ſtator non ſe retulit ad aliud per ꝙ veniat declarandum

prout loquit̃.d.l.titia.§.fi.de aur.ꝛ arg.leg. tñ nõ infert̃ ꝙ idẽ dicẽdũ ſit qñ teſtõꝛ ꝓuidit qualr̃ incertitudo illa ſit declarãda ꝓut fecit in cãu nr̃o:qꝛ id remiſit i arbitrio ꝛ diſcretione ipſoꝝ heredũ:iõ ex eoꝝ arbitrio venit in cãu iſto declarãdo volũtas teſtatricis. Et paria ſunt,aliqd eẽ certũ per ſe vl̃ ꝑ relationẽ ad aliũ.l.ſi ita ſcripſero.ꝛ.l. aſſe toto de heredi.inſti. cũ ſi.ſi ãt ipſa teſtatrix voluiſſet ꝙ totũ reſiduũ diſtribueret̃ ꝑ aĩa ſciuiſſet dicere nõ dixit ergo ꝛc.c.ad audiẽtiã de decimis ꝛ nõ ꝯmiſiſſet ꝑ tot geminata v̾ba i ipſos heredes.ꝛ ita ẽt rñderi põt ad.d.l.paulus.§.paulus. itẽ ibi ſeruo nihil poterat ꝑſtari ſi ſi manumittebat̃ cũ nõ eẽt capax bonoꝝ ꝛ inſuꝑ ipſi legatario qd maximũ ꝛ inextimabile ꝑſtabat̃.l.libertas de re.iu.ꝛ ꝑſtans qd ſibi daruũ amittebat ſ.in effectu extimationẽ ſerui ꝛ tãtominus qꝛ poſt manumiſſionẽ aliquid iuris ſibi remanet.ſ.ius patronatus.

i ❡ Nec ob.d.c.ſi tibi.nam ibi teſtõꝛ remiſit extremã voluntatẽ ſuã in aliũ ſm̃ ꝙ verba tex.ſonãt.ꝛ ſic eſſet captatoria q̃ non valeret ſi nõ eſſet ad pias cãs.l.captatorias.C.de teſta.mili.l.captatorie de le.j.cũ ſi.itẽ ibi cõmiſſa fuit diſpõ bonorũ generalr̃.ꝛ ſic nõ indigemus interpetratiõe reſpectu q̃titatis ſed qualitatis circa ꝙ iuriſlatoꝛ iterpetrat̃ ꝙ voluerit ꝙ arbitret̃ in diſtribuẽdo ad pias cãs ſed in caſu iſto mens teſtatricis eſt in hoc certa ꝙ vult diſponi ad pias cauſas:ſed quid qñ. ꝛ q̃tũ remittit in arbitriũ ꝛ iudiciũ ipſius oneratiſ:iõ termini ſunt penitus ſeparati ꝛ de ſeparatis non ſit illatio.l.ſi.de calum.l.ſi maritus.C.de dona.inter virum.l.naturaliter.§.nihil cõe de acquiren.poſ.

k ❡ Nec ob.ꝙ prelegauit ipſis heredibus res certas : qꝛ non ex hoc infert̃ ꝙ noluerit ꝙ effectualiter plus ꝯſequerent̃ ex eius bonis vigoꝛe inſtõnis eoꝝ:potuit.n.ea rõne prelegata facere vt illa ſeparata ꝛ diuiſa hẽrent reſiduũ v̾o bonoꝝ cõe ꝓ indiuiſo:quottidie.n. accedit ꝙ plurib⁹ heredibus inſtitutis ſiũt eis ꝑlegata.ꝛ tñ reſiduũ hereditatis capiũt ex inſtõne.itẽ voluit teſtõꝛ ꝙ dicta prelegata hẽrent ſine onere adeo ꝙ ſi nihil vltra ꝑlegata remanſiſſet noluiſſet eos onerare in aliquo ſ; ſi remaneret ſecus : qꝛ voluit eos onerare nõ in toto reſiduo ſed reſpectu reſidui ꝓut eis videbit̃ ꝛc.

l ❡ Nec ob.ꝙ poſt annũ trãſit ꝑtãs diſponẽdi ad dioceſanũ de relictis ad pias cãs qꝛ primo aduertendũ eſt ꝙ de iure annus non currit niſi a die monitionis.d.c.nos quidẽ ꝛ doctoꝛes ibi ꝛ bal.in.d.l.id qꝺ paupibus.iõ ſi non ꝓuidet ſuꝑ hoc ſpãlis ꝯſtõ ſinodalis nõ eſt elapſus talis ann⁹ cũ non fuerit reqſitus dictus ſer Petr⁹ : ſi v̾o viget talis ꝯſtõ tũc ex alio nõ obſtat:qꝛ dictus ſer Petrus ꝑtendit ſe feciſſe debitũ inherẽdo v̾bis teſtamẽti.ꝛ ſi ad plus teneret̃ eſt paratus facere q̃ꝫ primum inſtruit̃ ad qd teneat̃ tale.n. tp̃s non currit ignorãti ꝓut voluit bal.hoc diſputãs in.d.l.id quod pauperibus ꝛ Panoꝛ.in.d.c.nos qdẽ.ꝛ erroꝛ ſeu ignorantia iuris dubij equiparat̃ ignorantie facti.c.cũ dilectus. vbi caſus ſm̃ vnã lec.extra de ꝯſue.ꝓut ꝛ ibi volũt pe.de an.d.Anto.Jmo.ꝛ Panoꝛ.ꝑ tex.ibi.ꝛ ꝑ no.per gl.in.c. vnico de poſtu.prela.lib.vj.ꝙ ꝛ voluit.d.Ant.in.c.de quarta de preſcrip.ꝛ Jmo.in.c.ſi diligẽti.e.tit.ꝑ.d.c.cum dilectus.ꝛ.d.c.vnicum cũ ibi no.ſed dicta verba ſunt ambigua ita ꝙ ſaltẽ remanet ꝓbabile dubiũ iuris:iõ tp̃s ſibi nõ currat.ꝛ excuſet̃ a dcã pena.ꝛ maxime qꝛ arbitriũ v̾ſat̃ nõ ſolũ circa qualitatẽ ꝛ q̃titatẽ ſ; ẽt circa tp̃s:iõ ſi ſi fuit viſuꝫ ꝙ vſq; i hũc diẽ nõ ꝑſtat̃ ãplius ꝑ aĩa q̃ꝫ erogatũ fuerit nõ venit ꝯ diſpoſita ꝑ teſtõrem.ꝛ illa v̾ba ꝓut videbit̃ vñr facere ꝯditionẽ l.j.ff.de leg.ij.ꝛ.l.ſiqs arbitratu de verb.ob.ꝛ.l.ſi.C.de ꝯtra hen.emp.ꝛ ſaltẽ reſpectu qualitatis tp̃is vel q̃titatis.

m ❡ Nec põt qs iplere ſi nõ cõſtat qd qualr̃ ſit iplendũ vt õ ſe ꝯſtat.ꝛ in relictis ꝯditionalibus nõ currit tp̃s ad exequẽdũ añ euentũ ꝯditiõis vel diei ꝓut determiat bal.in.d.l.id qꝺ pauperibus.ij.q.Jtẽ anteq̃ꝫ declaret̃ eſt impedit⁹ exeq.ꝛ ipedito nõ currit tale tp̃s prout voluerũt Hoſt.ꝛ Jo.an. in.d.c.nos quidẽ per.c.odoardus de ſo.ꝙ ꝛ voluit Fed.de ſenis ꝯſi.ccxxix.prout refert ꝛ ſequit̃ Jmo.in.d.c.nos qdẽ. ꝛ ſi dicat̃ declarare ſpectabat ad eũ:rñdet̃ ꝙ ipſo facto declarabat faciẽdo annuatim certũ qd pro aĩa ipſius teſtatricis facto.n.dat̃ voluntas intelligi.l.reprehendẽda.C. de inſtit.ꝛ ſubſti.ſub cõdi.fac.nec natura rei cõmiſſe ſuadebat ꝙ ab initio arbitraret̃ qd ſiendũ pro aĩa:ſ; de tp̃e in tp̃s ꝓut cõgruuꝫ videbat̃ de tp̃e in tp̃s.ꝛ ſi in pũcto iuris aliud foꝛte eſſet ꝙ nõ puto ſaltẽ erat probabilis erroꝛ maxime apud virum iuris ignarum prout eſt.d.ſer petrus:ex quibus puto ꝙ in epiſcopũ non ſit deuoluta poteſtas diſpenſandi dicta bona:ſed ꝑtineãt ad dictum ſer Petrũ per predicta.

❡ Filius accipiẽdo dotẽ de ꝯſenſu ꝛ iuſſu pr̃is ab vxoꝛe: an obliget patrẽ ad dotis reſtõnẽ:ita ꝙ ſi pr̃ iſtituit dictuꝫ filiũ vna cũ alio ſuo filio hr̃des vl̃es eos ad inuicem ſubſtituẽdo teneant̃ hr̃des pr̃is iſtius filij ad reſtitutionẽ dicte dotis nõ obſtãte ꝙ ipſe filius inſtituerit vxoꝛẽ ſuã hr̃dem vl̃em q̃ eius hr̃ditatẽ adiuit.ꝛ an pactuꝫ ꝙ vxoꝛ lucret̃ donationẽ ꝑꝑ nuptias valeat ita ꝙ dicti hr̃des patris teneantur ad illam preſtandum dicte vxoꝛi.

❡ Conſilium. cciij.

In nomine dñi noſtri Jeſu chꝛiſti. ❡ Jn hac ꝯſultatiõe vr̃ pria facie dicenduꝫ ꝙ dcã dñã Thomaſia non poſſit aliquid petere aduerſus filios ꝛ heredes dicti caroli occaſione dictarum ſuarum dotium que fuerũt ſolute frãciſco ſuo marito.ꝛ nõ dicto valeriano ꝓut ex ſerie inſtr̃i appet.Et ipe frãciſcus nõ ipe valerian⁹ ꝓmiſit ꝛ ſe ac ſuos heredes obligauit ꝑ reſtõne dicte dotis:iõ non vr̃ ꝙ hr̃des dicti Valeriani ſint obligati ad reſtõnem dicte dotis ſ; dũtaxat in heredes dicti frãciſci erat paſſiue trãſitura obligatio ꝛ actio dotalis.

a ❡ Nec vr̃ obſtare ꝙ pr̃ ꝯſenſum preſtitit obligationi ꝛ ꝓmiſſioni filij:qꝛ aliud eſt ꝓmittere aliud cõſentire ꝓmittẽti.l.aliud eſt vendere.ff.de reg.iur.ꝛ.l.non ſolum.§.neceſſitate.C.de bonis que lib.ꝛ exquo ipſi frãciſco futuro marito ſoluta fuit dos,ꝛ ipſe ad reſtõnem ſe obligauit videtur veriſimile ꝙ eius ꝯtemplatione fuerit facta ſolutio ꝙ quidẽ attẽditur ad propoſitũ nr̃m.ſ.dum queritur qs obligetur ad dotis reſtõnẽ qñ ſolutio dotis eſt facta filio ſub patria poteſtate ꝯſtituto ꝓut volũt gl.Bar.ꝛ doc.cõiter in.l.ſi cũ dotẽ.§.trãſgrediamur.ff.ſo.ma.Scdõ hoc idẽ.ſ.ꝙ heredes dicti Caroli nõ teneant̃ ad dotis reſtõnẽ vr̃ dicẽdũ: qꝛ poſito ꝙ pater.ꝛ ſic dict⁹ Valerianus ꝛ ſucceſſiue eius heredes fuerint obligati ꝑ reſtõne dicte dotis ex forma dicti ꝯtrus:tñ conſtat ꝙ fuit obligatus principaliter ipſe filius qui dotem accepit. ꝛ q ſpecifice ſe obligauit ad dotis reſtõnem.ꝛ dicta Thomaſia cui queſita erat actio pro dote predicta ſucceſſit ex teſtamento ipſi franciſco.ꝛ ſic creditoꝛ ſucceſſit debitoꝛi.ꝛ propterea extincta fuit actio. ꝛ obligatio.l.debitoꝛi.C.de pac.ꝛ.l.ſi debitoꝛi.ꝛ.l.vranniꝰ.ff. de fideiuſſo.cum ſimilibus.

b ❡ Et talis ſucceſſio loco ſolõnis cedit.l.ſtichum.§.aditio de ſo.l.ſi id qꝺ mihi de li.leg.ꝛ.d.l.ſi debitoꝛi.credito ſolutiõe aũt eius ꝙ debet̃ oĩs tollit̃ oblĩo inſti.qb.mo.tol.obl. in prin.nec refert qs ſoluat dũmodo debitũ ſoluat̃:ar.l.ſolutionẽ ꝛ iudiciũ.ff.de ſolu.ꝛ.l.ſoluẽdo de neg.ge.iõ ſ; plures inſolidũ ad idẽ teneant̃ tñ vnius ſolõne oẽs liberant̃.l.modeſtinus de ſol.ꝛ.l.ij.in ſi.de duobus reis.nõ.n.patitur bonafides ꝙ bis idẽ exigat̃.l.bonafides nõ patit̃ õ reg.iur. ſi itaq; ſolõ tollit oẽm obligationẽ.ꝛ ſucceſſio hꝫ vim ſolonis ergo ꝛ ſucceſſio oẽm tollat oblĩonẽ dato ẽt ꝙ pr̃ eẽt inſolidũ obligatus vna cũ filio in ſolidũ obligato.ꝛ ſi nõ liberaret̃ i totũ ſaltẽ vr̃ ꝙ veniat liberãdus ope exceptiõis ꝓ dimidia ꝓut qñ ſunt duo rei debẽdi ꝛ vnus debitoꝛ ſuccedit creditoꝛi vel ecõ:tũc alter reus debẽdi eſt tutus ꝑ dimidia:prout voluit gl.in. vranniꝰ de fideiuſſo. ita intelligẽs tex.ibi in verſicu.ſed cum duo.

c ❡ Tertio hoc iuuat̃ qꝛ pr̃ vr̃ teneri ꝑ filio tanq̃ꝫ interceſſoꝛ ꝛ acceſſoꝛie obligatus pro filio ar.l.ij.in ꝑn. ad muni. ꝛ l.ſi.in ſi.ff.ꝙ iuſſu,vbi dicit ꝙ dñs eſt ſilis mãdãti qui mãdans eſt acceſſoꝛie obligatus prout ibi dicit glo. ad hoc.d.l.vrãnius ꝛ in auc.de fideiuſ.ꝛ mãda.in rubꝛo ꝛ nigro. nã mandatoꝛ eſt acceſſoꝛius debitoꝛ prout fideiuſſoꝛ vt dictis iuribus.ꝛ.l.papinianus.ff.man.ꝛ ideꝫ ꝙ in dño dicitur in d.l.ſi.dicendum eſt in patre:qꝛ procedunt a pari in terminis illius tituli vt eadẽ.l.ſi.in primo reſpõſo.ꝛ in.l.ſi mandatoꝛ.C.ꝙ cum eo ꝛc.ꝛ gñalr̃ ſunt pater ꝛ dñs equiparati.l.vt tm̃.ff.de ſeruo coꝛ.ꝛ no.per glo. ꝛ doc.in.l. ſiquis ſeruo.C.de furtis ꝛ ſeruo coꝛ.ad hoc qꝺ not.Bal. in.l.j.in ſi. C.ꝙ cum eo dicens ꝙ quando pater obligat̃ magis accedit fideiuſſoꝛi q̃ꝫ ꝛc. Si aũt creditoꝛ ſuccedit principali debitoꝛi non tenetur fideiuſſoꝛ vel mandatoꝛ ſeu alius acceſſoꝛius debitoꝛ:qꝛ regula eſt ꝙ nõ poteſt quis eſſe interceſſoꝛ pro eodeꝫ apud eundem prout hec theoꝛica ꝛ illatio aperte traditur per iuriſconſultum in .d.l. vrannius. ideo cum in caſu noſtro domina Thomaſia creditrix ſucceſſerit franciſco filio valeriani pricipal̃r obligato videtur ſucceſ-

ſione liberatus heres dicti valeriani:et ſic ſublata vr̄ nedū
ipſa obligatio qua tenebaſ ipſe frāciſcus filius principali
terq̧ obligatus:ſʒ ēt ipſa obligatio pr̄is q vr̄ acceſſorie ob
ligatus:ſʒ fore nō vigore ſolutiōis vel cōfuſionis ſaltē vi
gore regule ne qs apud eundē ꝓ eodē reperiaſ itercessor.
d ¶ Quarto vr̄ ꝙ dicta dn̄a Thomaſia ex alio petere neq̄at
dictā dotē:ea rōne q2 ꝯſtat ꝙ dictā dotē petere poterat ab
hēditate dicti Frāciſci anteq̄ ipſam adiuiſſet ⁊ ſic iſtud ius
paſſiuum remanſit in hēditate frāciſci ⁊ propterea ipſi.d.
thomaſie adeundo vr̄ habuiſſe ⁊ ſibi cōperiſſe iſtud ius in
hereditate predicta ⁊ iſtō ius petēdi dotē erat ius ſibi debi
tū i hēditate Franciſci:ſed arbitri ⁊ arbitratores adiudica
uerunt eidē Thomaſie quintā partē hereditatis valeriani
ꝓ oī iure ſibi debito in hereditate frāciſci quacūq̧ occaſio
ne ꝑut ſonāt apte v̄ba dicti laudi emologati per ptes ergo
ſub illis verbis v̄libus cōprehēdiſ ēt iſtud ius petēdi do
tē. Si aūt ꝓ iſto debito fuit ſibi adiudicata qnta pars he
reditatis valeriani de ipſius conſenſu ⁊ volente creditore
aliud ꝓ alio ſolui pōt.l.j.§.j.in fi.ff.ſi certū petaſ.ideo cen
ſeaſ ſolutū iſtud debitū.⁊ p ꝯn̄s nihil amplius peti poſſit
cū ſolutione oīs obligatio tollaſ prout ⁊ ſupradictū eſt:nec
videnſ obſtare illa verba poſita in fine laudi qḋ ſi que do
tes extrahēde fuerint ſʒ adiudicationē per eos ſupraſactā
reſtitui debeāt:q2 illa verba loquunſ de dotibus poſtea ex
trahendis:ſed iſta dos nō vr̄ ꝙ ſit extrahenda ex quo ꝓ iſta
fuit adiudicata eidem illa quinta pars hereditatis Valeria
ni:ac ēt ex alijs rationibus ſupra adductis:ideo non videſ
ꝙ dictū capſm dicti laudi iuuet dictā Thomaſiā ſed refe/
raſ ad alias dotes que eſſent extrahēde de dcā hereditate
Valeriani:⁊ hoc ne ꝯtrieſ gn̄alitati dicti laudi dū in ſui ꝑn
cipio adiudicat qntā ptē hēditatis ꝓ omni iure debito ⁊c.
e ¶ His tñ minime refragātibus puto ꝯtriū de iure rn̄dēdū
ſ.ꝙ dcā dn̄a Thomaſia dēat dotes ſuas cōſequi pro quat
tuor ptibus de quinq̧ ptibus a dictis filijs ⁊ heredibus di
cti Caroli eius aduerſarijs:ꝓ cuius rei euidētia vidēdū eſt
primo dicta dos dn̄e Thomaſie vn̄ erat extrahenda ſ̄m la
tū laudum. Et ſic quis erat obligatus ⁊ debitor in dicta do
te Thomaſie:⁊ hoc viſo ſucceſſiue vidēdū erit an debitum
ſit ſublatū vel cōfuſione vel ſolutione vel virtute laudi:cir
ca primū eſt aduertēdū ꝙ qn̄q̧ dos ſoluiſ filiofamilias nō
ꝑcedēte iuſſu vel mādato patris ⁊ nō interueniēte eius cō
ſenſu in ipſo actu:qn̄q̧ ꝑcedēte iuſſu ſeu mādato qn̄q̧ in
teruenīēte cōſenſu pr̄is i actu qn̄q̧ ambo ſe obligāt ad do
tis reſtōnē quā vterq̧ recepit:primo cāu ſolus filius obli
gaſ ꝑut volūt Bar.⁊ doc.in.l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur
ſol.mr̄i.nō aūt teneſ pater niſi de peculio vel de rem verſo
ſ̄m eos qn̄q̧ interuenit iuſſus pr̄is:⁊ tūc licʒ gl.diſtinguat
an fuerit ſoluta cōtēplatiōe pr̄is:an ꝯtēplatiōe filij ⁊ doc.
trāſeunt.ſ.ꝙ ille obligeſ q̄ ſoluēs habuit animū obligādi:
⁊ſi ſi nō ꝯſtat de aīo vterq̧ obligaſ:q2 cēſeſ habuiſſe animū
obligādi vtrūq̧:nō pater teneſ lʒ dos ſit ſoluta filio prout
eſt tex.in.d.§.trāſgrediamur.⁊ ita tenēt ibi Bar.bal.⁊ oēs
⁊ Spec.in tit.de do.poſt diuor.reſt.§.formatis.ver.quid ſi
filiuſfa.recepit dotem:vbi vult ꝙ pater teneatur actiōe de
dote ⁊ eius bona ſint tacite obligata pro dotis reſtitutiōe.
f ¶ Et hoc eſt regulare nedū in dotē ſed etiā in alijs ꝯtrib⁹
ꝙ ſi filius cōtrahit iuſſu patris ꝙ pater teneſ ꝙ iuſſu vt in
d.l.ſi.).rn̄ſo ꝙ iuſſu.ff.⁊.l.ſi mādator.C.qḋ cū eo ⁊ tenetur
inſolidū dn̄s vel pater actione qḋ iuſſu regſr.l.j.in prin. ⁊
d.l.ſi.in fi.⁊ in noſtris terminis concludit bal.in.d.§.trāſ
grediamur dicēs ꝙ qn̄ dos ſoluiſ marito filiofamilias iuſ
ſu pr̄is qui.ſ.pater ⁊ filius inſolidum obliganſ. ⁊ idem pre
ſupponit ꝓ firmo ibi Bon.in.iij.col.v̄ſ.ſʒ ſuccedit dubita
tio pulchra ⁊ ſatis ꝓbat tex.in.d.§.trāſgrediamur ſimpli/
citer dicēs ꝙ pr̄ teneſ ad dotis reſtōnē ⁊ inſup dicit ꝙ ab
ſolute teneſ ſʒ nō videreſ abſolute teneri ſi ſolū ad dimi
diam tenereſ:ideo in dubio tenēdū eſt ꝙ inſolidū teneanſ
qḋ etiā eſt de mēte doc.in.d.§.trāſgrediamur q ſimplr̄ te
nent hoc caſu ꝙ pater teneſ ⁊ ꝙ filius teneſ ad dotis reſti
tutionē ⁊ in caſu quo pater ⁊ filius fatenſ recepiſſe dotē ⁊
promittunt reſtituere dicūt ꝙ quilibet cēſeſ obligatus ad
reſtituendū ꝓ dimidia ar.l.reos.§.cū in tabulis de duob⁹
reis.⁊.l.ſi mihi ⁊ titio.de ver.obli.cū ſi. Cum ergo hoc cāu
quo ambo recipiunt ⁊ ambo ſe obligāt querūt an inſolidū
an ꝓ dimidia ꝑſuadeſ ꝙ in ſuperiori qōne.ſ.qn̄ filius iuſ
ſu patris recepit preſupponiſ pro claro ꝙ quilibet in totū
⁊ idē dōm eſt qn̄ precedit mādatū:nam mandatū habeſ ꝓ
iuſſu.l.j.§.ſed ⁊ ſi mādauerit.ff.ꝙ iuſſu.idem vr̄ in his te
minis tenere bar.qn̄ ſolus ꝯſenſus pr̄is interuenit:⁊ doc.
cōiter trāſeūt cū diſtinctione bar.lʒ nō ſit neceſſe ſup hoc
inſtare:q2 pater in caſu iſto nō ſolū adhibuit ꝯſenſū:ſʒ ēt
mādauit vt pʒ in principio inſtr̄i ibi cū conſenſu voluntate
v̄bo ⁊ mādato ⁊c.que v̄ba in principio poſita ad oīa ſeq̄n
tia r. ferēda videnſ ar.l.ſi qs ex argētarijs.§.ſi initiū tabu
larū.ff.de edē.⁊.l.iij.§.ſi filius.ff.de li.⁊ poſthu.qḋ ⁊ repe
tiſ poſtea ſpāliter in receptione dotis ibi ſimili voluntate
verbo ⁊ mādato dicti Valeriani ſui pr̄is habuit ⁊ recepit.
g ¶ Cū ergo dictus Frāciſ.filiuſfami.dicti Valeriani de mā
dato ipſius Valeriani receperit dictā dotē ⁊ ꝓ ea ſe obli
gauerit dictus Valeria.abſolute fuit inſolidū obligatus ꝓ
dicte dotis reſtitutione ⁊ verbū illud abſolute eſt verbum
preciſum ſignificans ex toto ſine conditione vel tergiuerſa
tione vel indiſtincte.c.ꝯ chriſtianos.de here.c.bn̄ficiū.de
reg.li.vj.c.cōſulti.⁊ ri.in antiqs.c.exijt qui ſeminat.§.in ꝓ
mis.de ver.ſig.lib.vj.c.maiores de baptiſmo.⁊ in auc.ḋ re
ſti.⁊ ea que parit.§.j.col.vij.⁊ in auc.vt fratrū filij.col.ix.⁊
in.l.j.ff.de dona.⁊ in.l.euidēter.C.de execu.mu.li.x.⁊ in.l.j.
de ſequeſt.poſ.⁊ fruc.preciſe itaq̧ teneſ ⁊ inſolidum pater
nō diſtinguendo ad quē pecunia ꝑuenerit ex qua iuſſu ſuo
ſoluta fuit:cōfirmaſ q2 ille ver.plane continuaſ ad ꝑcedēs
rn̄ſum p aduerſariū ā plane que denotat diuerſitatē in iure
⁊ in facto niſi adijciaſ aliqua dictio implicatiua:nā tūc di
uerſitatē in facto ⁊ cōformitatē i iure ſignificāt p ea q̄ hn̄r
in.l.ſʒ ⁊ ſi lege.in prin.de peti.here.⁊ in.l.ij.ff.ne quis cuʒ
ſed in.d.v̄ſ.plane dr̄ ꝙ adhuc teneſ ⁊ in precedēti cāu ſiſr
dr̄ ꝙ tenetur pater ideo nō denotat diuerſitatē in iure:nō
illa dictio adhuc ſtat vt implicatiua.facit etiaʒ.l.vbi adhuc
C.de iure do.⁊ per ꝯn̄s idem iuris diſponitur in caſu v̄ſic.
plane ⁊ in caſu.v̄ſ.precedentis.ſed nulli dubiū ꝙ in caſu
verſiculi precedētis pater effectualiter teneſ ⁊ inſolidum:
nec poteſt tueri aliqua exceptione.ergo ⁊ in caſu verſ.pla
ne pater.effectualiter inſolidum teneſ ſine ope exceptiōis.
h ¶ Quibus preſuppoſitis infertur ad deciſionem conſulta
tionis:nā primo inferſ ꝙ dicta dos poterat inſolidū ⁊ effi
caciter exigi ab ipſo valeriano ſeu ipſius herede vel heredi
bus.item ſecūdo infertur ꝙ licʒ etiam ipſe Franciſcus ſeu
eius hereditas foret inſolidum debitrix dicte dotis ⁊ dicta
dn̄a Thomaſia creditrix dicte dotis ſucceſſerit dicto Fran
ciſco debitori ⁊ ſucceſſione fuerit confuſa obligatio dcī frā
ciſci que tranſiuit in eius hereditatem per.d.l.debitori. cū
ſimi.vulgaribus ⁊ eius perſona fuerit remota a dicta obli
gatione tamē remanet obligatio Valeriani qui etiam erat
inſolidum obligatus ⁊ erat principalr̄ non acceſſorie obli
gatus q2 teneſ ipſe pater quaſi ipſe ꝯtractum illum fecerit ex
quo obligatio cātur vt eſt tex.in.l.j.in princi.ff.quod iuſſu.
ita per dictā rōnem concludit Bal.in.l.ſi mandator.C.qḋ
cum eo.ſ.ꝙ pater q iuſſit filio tenetur principaliter non ac
ceſſorie facit.l.j.§.quid ergo.⁊.§.ſed q2 aliud.ff.quod iuſſu.
i ¶ Et qn̄ ſunt duo principalr̄ obligati ⁊ creditor ſuccedit
vni ex ipſis principaliter inſolidū obligatis tunc alter ꝑn
cipaliter obligatus non liberaſ in aliquo vt eſt text.in.d.l.
vrānius ſed cū duo rei ⁊ verſiculo cū altero aūt ⁊ ſ̄m oēs
iſtud procedit de rigore ⁊ ipſo iure:de eq̄tate aūt ⁊ ope ex
ceptionis liberaſ qn̄q̧:nā obſtat exceptio in duob⁹ caſib⁹
ſ.qn̄ ſoluens per actionē negocioꝝ geſtorū haberet repete
re ab ipſo cōreo vl̄ qn̄ debitor haberet cedere actionē ad
uerſus cōreū.nā dictis duob⁹ caſibus ſucceſſio operaſ ꝙ
ēt conreus liberaſ ope exceptionis in totū ſi in totū fuiſſet
locus repetitione per actionem negocioꝝ geſtoꝝ vel in to
tum eēt cedēda actio añ ſolutionē:ſi v̄o pro parte eēt loc⁹
repetitioni vel bn̄ficio cedēdarum tunc pro pte correſpecti
ua liberareſ ope exceptionis conreus confuſione actionis
reſultāte ex eo q2 creditor ſucceſſit alteri cōreo prout has
theoricas latius proſequēdo tradunt docto.maxime Bar.
⁊ Imol.in.d.l.vrānius.vbi etiā tradunt aliā theoricā ⁊ ſic
fallit ꝙ qn̄ habetur loco ſolutionis tunc ſucceſſione facta
vni liberātur oēs ad id inſolidū obligati:q2 bona fides nō
patiſ vt bis idē exigaſ.l.bona fides nō patiſ.de reg.iur.vbi
vero ceſſant oēs dicte tres qualitates.ſ.q2 nō eēt ſoluti re
petitio nec cōpeteret bn̄ficio cedēdarū nec ſucceſſio habe
tur loco ſolōnis tūc ſucceſſione fcā vni ex reis debēdi non
liberanſ alij iſte ē tex.in.d.l.vrānius ſ̄m eos ſʒ dcē regule
inductiue liberationis alterius principalr̄ obligati vr̄ ꝙ ceſ
ſent nā pater teneſ quaſi ipſe feciſſet ꝯtrū dotis:⁊ ſic ipſe re
cepiſſet dotē.d.l.j.i ꝑn.ff.qḋ iuſſu.⁊ p bal.in.d.l.ſi manda
tor ſed ſi ipſe dotem recepiſſet nō deberet eidē cedi actio

aduerſus filiũ nec ſoluẽs haberet actionẽ negocioꝝ geſtoꝝ rum ꝯ filiũ attentis his que tradunt Bar. ⁊ doc. in. d. l. vrã nius. ⁊ in. d. l. modeſtinus ergo nec hoc caſu in quo obligatur ea pretenſa cauſa: quia cenſetur ipſe contraxiſſe.

k ¶ Et hoc vr̃ iuuari ea rõne: qꝛ ad ipſuz ptẽ ptinebat cura ⁊ adminiſtratio dicte pecunie dotalis ar. l. j. C. d bonis mater. ⁊. l. cũ oportet. §. fi. C. d bonis q̃ liberis id veriſimile ẽ ꝙ de ea pecunia curã aſſumpſerit cũ ⁊ vſufructus ⁊ libera adminiſtratio ad eũ ptineret: ⁊ maxie attẽta q̃litate patris ⁊ ipſi filij: naz put ⁊ pcepi pater erat hõ prudẽs ⁊ frugi ⁊ cautus induſtrioſus ⁊ habebat curã ⁊ adminiſtrationẽ bonoꝝ ⁊ familie: ita ꝙ nõ ẽ veriſimile ꝙ pmiſiſſet filiũ iuuenẽ nõ induſtrioſuz ⁊ nõ deditũ alicui exercitio laudabili vl̃ queſtuario ꝑ quo indigebat pecunia retinere penes ſe tantã quãtitatẽ pecunie perceptã ſuo mandato ⁊ pro ſubeundis oneribus matrimonij: arg. l. ꝓ oneribus. C. de iure dot. ⁊. l. dotis fructus. ff. eo. ti. ſaltẽ ſi ipſe pater ſuſtinebat onera matrimonij in exponẽdo ꝓ victu ⁊ veſtitu mariti ⁊ vxoris ⁊ filiorum ſi quos habuit cum ibi deberet eſſe dos vbi onera matrimonij. l. ſi is qui ſtichum. §. ibi dos. ff. de iure dot. ideo tot concurrentibus credenduz eſt ꝙ ipſe pater non poſſit niti aduerſus filium: eo quia pecunia ad eum peruenerit: nam maxime inter patrem filium recurrit̃ ad coniecturas attentis his que habentur per glo. ⁊ doct. in. d. l. cum oportet. in princ. ⁊ per Barto. in. l. titium ⁊ meuium. §. altero. de adminiſ. tu. in. l. ſi patruus. C. com. vtriuſq; iudi.

l ¶ Accedat quod no. Cy. in. d. §. tranſgrediamur. volens ꝙ qñ pater eſt homo induſtrioſus ⁊ habens curam familie ⁊ filius non induſtrioſus ⁊ non habens curam familie preſumitur ad manus patris perueniſſe pecuniam: ⁊ licet Bald. in. d. §. tranſgrediamur dicat ꝙ dictum Cy. procedat de equitate que equitas cedit rigori ſcripto. tñ non loquitur Bal. nec Cyn. in caſu quo precedit iuſſus patris: ſed qñ pater ⁊ filius ſimul receperunt dotem: naz intelligitur quilibet percepiſſe pro parte: ⁊ ideo quilibet pro parte obligatur non inſolidum ⁊ pro parte hz filius detrahere ipſam dotem poſt mortẽ patris de hereditate paterna non poteſt petere totaz dotem ſed dimidiam ſm̃ ipſum Bal. ⁊ ex quo vult Bal. ꝙ non teneantur inſolidum apparet ꝙ non preceſſit iuſſus: qꝛ tunc pater obligatus fuiſſet inſolidum prout ⁊ ipſe dicit in d. l. ſi mandator. ⁊ prout. ſ. deductum eſt. item Bald. loquitur quo ad obligationem querendam creditori vel filio contra patrem: non autez loquitur quo ad hoc vt pater velit ſe niti: ex eo qꝛ pecunia cenſeatur effectualiter perueniſſe ad filiũ ⁊ non ad eũ: quo caſus ipſe pater fundat ſe in eo ꝙ effectualiter peruenerit ad filium: ⁊ in caſu Bal. filius ſe fundaret in hoc ꝙ cenſeretur perueniſſe ad patrez. Et quilibet regulariter probare tenetur id in quo fundatur intentio ſua ſiue agendo ſiue excipiendo. l. ei qui dicit. ⁊. l. in exceptionibus. ff. de proba. cuz ſi. ideo plura concurrunt in caſu iſto que non ꝯcurrunt in terminis Bald. ideo non ab re in caſu iſto procedere poteſt opi. Cy. quã ſequit̃ ibi Jmol. ⁊ maxie ad coniecturandam mentem arbitratoris ⁊ interpetranduz arbitramẽtũ qḋ. ſ. voluerit ꝙ iſta dos ſit ſoluẽda per hr̃des ipſius valeriani: vz ꝑ alios heredes prout quattuor ptibus de quinq; partibus dum in arbitramẽto diſpoſuit ꝙ ſi aliq̃ dotes reſtituende fuerint pro rata ſm̃ adiudicationem hereditatis ſupra factam reſtitui debeãt interpetrãdo ꝙ intellexerit etiam de dote que ex equitate reſtituenda erat cũ talis arbitrator ex latiſſima facultate ſibi per compromiſſum cõceſſa habuerit poteſtatẽ arbitrandi etiã de equitate.

m ¶ Inſuper non reperitur iure cautũ ꝙ pater obligatus ex contractu celebrato per filiũ iuſſu patris habeat bñficiũ cedendarũ vel actionẽ negocioꝝ geſtoꝝ ad repetenduz a filio ſi ſoluit me. ito ⁊c. l. illam. C. de colla. ⁊ in auc. de triẽte ⁊ ſemiſſe. §. conſideremus nec eſt caſus ſimilis alijs caſibus in quibus ꝓdicta beneficia cõpetunt ex quo pater ſoluit quaſi ipſe ꝯtraxerit illum ꝯtractum ex quo filius obligatur: ⁊ attẽto ꝙ ad eum ſpectabat cura ⁊ adminiſtratio dicte pecunie: adeo ꝙ eſt quid ſibi imputetur cum ſciens vel ſcire debẽs ſe inſolidum obligatũ ⁊ poſſe inſolidũ artari ad ſoluendũ non curauit vt pecunia ad eum perueniret prout ⁊ ad eius manus puenire debebat. Et ſatis eſt veriſimile ꝙ puenerit ad eum per ſupradicta ⁊ ea que ꝑ Cy. ⁊ Bald. ⁊ Jmo. in. d. §. tranſgrediamur: nec etiã videtur militare in caſu iſto alia regula que eſt ne bis idẽ exigat̃: nam illa regula obſtat qñ ſucceſſio habetur loco ſolutionis put declarat Bar. in. d. l. vrani. ius.

n ¶ Loco aũt ſolutionis habetur qñ alias heres incideret in damnũ vt igitur euitet damnum habetur ſucceſſio loco ſolutionis: ſed nõ qñ ex hoc ꝙ haberetur in loco ſolonis heres pateretur damnũ regulariter ſecus vt no. Bar. in. l. heres a debitore. §. fi. ⁊ in. l. ſi debitori creditor de fideiuſſo. ⁊ in. l. ſtichum. §. aditio de ſolu. ⁊ idem no. Jmo. in dictis iuribus ſaltem quo ad tertium dicit Jmol. in. d. l. ſi debitori creditor ad hoc. l. ſi ſocer. in prin. ſol. ma. ideo quando creditor habet plures inſolidum obligatos ſucceſſio non habetur loco ſolutionis prout eſt text. apertus in. d. l. vranius ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ⁊ ideo in caſu iſto videnẽ ceſſare oẽs regule que impediunt agi contra alterum ex obligatis inſolidum: ideo videbatur ꝙ dicta Thomaſia potuerit exigere ab heredibus dicti valeriani dotes ſuas licet inſolidum ſucceſſerit dicto Franciſco: ⁊ hoc pro portionibus hereditatis predicte que ſpectabat ad coheredes dicti Frãciſci: qꝛ quo ad portionẽ dicti Franciſci nõ poterat agere niſi cõtra frãciſcũ cuius obligatio ⁊ actio que aduerſus eũ cõpetebat fuit ſublata confuſione ex ſucceſſione reſultãte: cum igit̃ iſta dos fuerit reſtituẽda: ideo militat dictus verſiculus laudi. Item declaramus ꝙ ſi aliq̃ dotes reſtituẽde fuerint pro rata ſm̃ adiudicationẽ ſupra per nos factã reſtitui debeãt.

o ¶ Nec refragatur dicte Thomaſie ſi dicat̃ ꝙ dictus Franciſcus fuit heres dicti Valeriani pro dimidia ⁊ dicta Thomaſia eſt heres inſolidum dicti Franciſci. Ideo in conſequentiam eſt heres pro dimidia dicti Valeriani: ideo ſaltez pro iſta dimidia non poſſint conueniri dicti filij ⁊ heredes dicti Caroli: qꝛ prio ꝓſupponit̃ ꝙ illã dimidiã erat dictus Frãciſ. rogatus reſtituere dicto Carolo ⁊ eius filijs prout ibi dicit̃. Et facta reſtitutiõe ꝓ rata reſtituta dos veniebat detrahẽda ꝑ ea q̃ habent̃ i. l. ij. C. ad trebelleanũ. Et ſz hoc ꝓ quarta pte eſſent i nunc hr̃des dicti Caroli. Tñ qꝛ põt hr̃ditas reſtitui nõ detracta trebelleanica ⁊ tunc ꝓ ſexta pte fuiſſent tuti dicti heredes Caroli: ideo non immerito arbitrator voluit declarare ꝙ pro quinta parte veniret detrahenda iſta dos ab heredibus Caroli qbus quattuor ptes dicte hereditatis fuerunt adiudicate inſuper eſt aduertendum ad verba arbitramenti ibi volentes dictam dñam Thomaſiaz eſſe contentam quinta parte bonorum Valeriani pro omni iure ſibi debito in hereditate Franciſci quacunq; occaſione ⁊c. Conſtat enim ꝙ hereditas Franciſci erat ſua: ⁊ vigore dicte clauſule bona ⁊ hereditas dicti franciſci ſi quid erat vltra hereditatem Valeriani non videtur ꝙ amplius pertineat ad eam: ſed pro ipſa hereditate perceperit quintã parte bonoꝝ Valeriani. Et cenſeat̃ reſultaſſe quedã pmutatio ꝙ loco hereditatis dicti franciſci effectualiter conſequeret̃ quintã partẽ bonoꝝ dicti Valeriani: nam ſi do tibi decem pro tali domo vel trado tibi domũ pro decẽ nulli dubium ꝙ reſultabit venditio ad hoc inſtituta per quas pſonas nobis acquirit̃. §. hoc quoq;. verſicu. ideoq; ſtatuimus facit. l. ſi pro fundo. C. de tranſa. in fine principij ⁊ venditio eſt quedam ſpecies permutationis large ſumpte. l. j. ff. de rerum pmu. ideo ſi do rem pro re cenſet̃ quedam permutatio.

p ¶ Dictio. n. pro fac. ⁊ modum. l. quibus diebus. §. termiſſus. de condi. ⁊ demon. ⁊ ibi per Bar. ⁊ doc. ideo videntur importare dicta verba dicti arbitramenti ꝙ. d. Thomaſia habeat quintã partẽ bonoruz valeriani ⁊ heredes dicti Caroli reſiduum dicte hereditatis ⁊ bonoꝝ dicti Valeriani ⁊ hereditatis dicti franciſci ſi quid forte dictus Franciſc. habuiſſet aliunde q̃ de bonis dicti Valeriani pertineat ad dictos heredes dicti Caroli ⁊ ſi ita eſt infert̃ ꝙ ex quo hereditas frãciſci eſt adiudicata dictis heredibus Caroli ipſi teneantur ſubire onera hereditaria ẽt illud qḋ per aditionez creditoris fuerat aditionẽ ſublatum vt eſt tex. in. l. ij. §. cum qd. ff. de hereditate vel acti. ven. ⁊ ideo ſm̃ hoc iſtud onus hereditariũ dicti franciſci ex forma dicti arbitramenti ſpectat ad dictos heredes dicti Caroli qui pro dicta hereditate cenſent̃ dediſſe dictã quintã partẽ dictoꝝ bonoꝝ valeriani ⁊ ſi dicat̃ nihil cenſent̃ dediſſe dicti filij ⁊ heredes dicti Caroli in compẽſationẽ dicte hereditatis dicti Frãciſci cũ ad dictã thomaſiam ex pſona dicti frãciſci ſpectaret maior pars q̃ quinta pars bonoꝝ dicti valeriani: attẽto ꝙ ſi ex perſona dicti franciſci fuit rogata reſtituere dictã hereditatẽ detracta legitima ⁊ trebellianica remanſiſſet apud eã quarta pars totius hereditatis: ſi vo nõ fuiſſet aſtricta ad reſtituendum tunc ad eã ſpectaſſet dimidia: ⁊ ideo in vtroq; caſu ad eam ſpectabat vltra dictã quintã partem de bonis dicti valeriani rñdet̃ ꝙ imo put deprehendit̃ ex ſerie arbitramenti dictus Frãciſ. alienauerit de bonis dicte hr̃ditatis valeriani

que bona

qui bona alienata per eum imputãda erant ſua legitimã ⁊ trebellianicam.l.marcellus.§.res que.ff.ad treb.⁊ auten. res que.C.cõia de leg.ita ꝙ poterat cõtingere ꝙ quĩta pars bonoꝝ Valeriani que reſtãt ſint tante extimationis ⁊ plu ris ꝙ̃ tota hereditas franciſci.

q ¶ Eſt.n.veriſimile ꝙ ex quo vẽdidit bona patrimonialia ſubiecta reſtitutioni nõ augumẽtauerit p̃rimoniũ adeo qđ hereditas frãciſci veriſiliꝛ erat circa alia ꝙ̃ circa bona q̃ fue rant Valeriani inter parũ ⁊ nihil itaq; ſtare probabiliꝛ põt ꝙ loco hereditatis dicti frãciſci cõſignauerit arbitrator di ctã quintã partẽ dictoꝝ bonoꝝ dicti valeriani:nec ẽt obſt. qđ dicebat̃ ſupra.ſ.ꝙ dicta quinta pars fuit dicte Thoma ſie cõſignata ꝑ omni iure dicte Thomaſie debito in here ditate dicti frãciſci:ſed iſtud ius dotis erat ſibi debitũ ⁊ vr̃ ꝙ eẽt in hr̃ditate franciſci ex quo hr̃ditas frãciſci añ aditã hr̃ditatẽ tenebat̃ ad iſtud debitũ ⁊ aditione fuit cõfuſum ideo iſtud ius veniat ſub dictis v̈bis ꝑ oĩ iure ſibi debito ⁊c.⁊ ſucceſſiue ẽt loco huius dotis cenſeat̃ habuiſſe ꝯſigna tã dictã quintã ptem bonoꝝ Valeriani:iõ nihil amplius petere poſſit q: r̃ndet̃ ꝙ illud ius nunꝙ̃ fuit in hereditate ſ; aduerſus hereditatẽ:actio enim.⁊ ſic ius crediti eſt apđ creditorẽ ⁊ eſt creditoris nõ debitoris nec dicit̃ eſſe in vel de bonis debitoris.l.iure gentiũ.ſ.ſo.l.⁊ ſuũ.§.ſi ante.ff.de pac.iũcta.l.ſi.C.eo.ti.put.⁊ in.d.§.ſi añ põderat Bal. di cẽs ꝙ iõ ibi pactũ filij ſup debito patris collatũ poſt mor tẽ p̃ris vʒ abſq; ꝯſenſu patris q: nõ cenſetur factũ ſup bo nis patris debitoris ſed ſup bonis creditoris ⁊ propterea non ob.d.l.ſi.ſm eũ ⁊ quidã moderni ibi ad hoc ꝙ debitũ nõ cenſeat̃ eſſe in bonis debitoris ſed creditoris allegant. l.rem in bonis.ff.de acqui.rerũ dñio.⁊.l.bonoꝝ.§. in bo nis.ff.de ver.ſig.ad hoc.l.itẽ vidẽdũ.§.ſi.de peti.here. vbi dicit̃ vr̃r ꝙ in petitione hereditatis veniũt oẽs actiones hereditarie:ſed es alienũ cõſtat ꝙ nõ venit in petitione he reditatis:nã heres ipſe eſt obligatus nõ poſſeſſor bonoꝝ hereditatis:ideo non petitur.⁊ iõ datur intelligi ꝙ nõ eſt actio hr̃ditaria actio q̃ dat̃ ꝯ̃ hereditatem:iõ nõ eſt in he reditate ipſa actio:iõ illa v̈ba pro omni iure ſibi debito in hr̃ditate cõprehẽdũt actionẽ que nõ eſt in hr̃ditate ſed cõ petit ꝯ̃ hereditatẽ:ex his itaq; remanet cõcluſio ꝙ dcã dos dicte Thomaſie venit ſoluẽda ꝑ dictis quattuor partibus de quinq; p̃tibus ꝑ hr̃des dicti Caroli vigore dicti arbitra menti non obſtantibus adductis in contrarium que ſunt ſubla.a per adducta ſupra.

r ¶ Circa ſcđm aũt queſitũ vr̃ dđm ꝙ pactũ iſtud de lucran da donatiõe pp nuptias nõ valeat:nã pactũ de lucrãda do natione ꝑpter nuptias requirit pactũ de lucranda dote ex parte viri ſub eadẽ cõditiõe alr̃ nõ valet pactũ vt eſt tex. i l.ex morte.C.d pac.cõuentis.dʒ enim eſſe equale pactũ de lucrãda donatiõe ꝑpter nuptias ⁊ pactũ de lucranda dote vt ibi ⁊ in autẽ.equalitas.⁊.ti.⁊.c.donatio.extra eo.ti.adeo ꝙ ſi minus eſt in vno pacto ⁊ in alio eſt maius qđ eſt lucrã dũ attẽdit̃ qđ eſt minus ⁊ pactũ de pluri lucrãdo trahitur ad illud minus.l.lege leonis.C.eo.tit.cũ itaq; in propoſi to ex parte mariti emanauerit pactuʒ ꝙ ipſe maritus nihil de dote lucraret̃ muliere precedẽte ſine liberis qđ ex eo pʒ q: cõuẽtũ fuit ꝙ tunc ⁊ eo caſu dos reſtitueret̃ itra anni di midiũ a die obitus ipſius vxoris dat̃ intelligi ꝙ noluerũt maritũ eã lucrari:q̃nimo diminuta fuit ꝑ pactũ dilatio le galis q̃ oli erat annua bima trima die:hodie v̈o eſt annus. vnica.§.cũ aũt.⁊.§.exactio.C.de rei vxo.ac.reſtare vr̃ ꝙ di ctum non valeat ex quo nihil conuentum eſt de lucro dotis ⁊ ꝙ nihil eſt minus eſt.l.minus.⁊.l.verbum amplius.in ſi. de verbo.ſigni.⁊.l.illud.§.minus.ff.de tribu.

s ¶ Tñ hoc nõ obſtãte ꝯ̃rium puto de iure verius.Nam pri mo iſta iura cõſuetudine cõiter nõ ſeruant̃ ꝑut ⁊ tãgit gl. in.d.autẽ.equalitas.⁊ bal.ibi ⁊ ſatis mihi perſuadeo qđ ta lis cõſuetudo rome vigeat cum in iſto inſtro nulla ſit equa litas nec in quantitate dotis nec circa lucra nuptialia. Et ſi conſuetudo eſt qñ ꝑ pactũ vel ſine vxor lucret̃ donationeʒ propter nuptias illa valet vt eſt tex.in.c.ſi.de dona.inter vi rũ ⁊ ſatis volunt glo.⁊ doc.in.d.auc.equalitas.⁊ pari rõne valet ſtatutũ ꝙ mihi perſuadeo ꝙ ſup huiuſmodi lucro vi geat rome ꝑpter tenorem inſtri dotalis q: paciſcẽtes de lu crãdo donationẽ ꝑpter nuptias ſe referunt ad formam ſta tutorum:ſʒ circũſcriptis ꝯſuetudine ⁊ ſtatuto idẽ dđm eſt q: dcm̃ pactũ eſt iuratũ ⁊ põt iuramẽtum iſtud ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne:ideo ſeruandũ eſt ⁊ validat ꝯ̃ctũ ſuper quo eſt interpoſitũ.c.cũ contingat.de iureiur.⁊.c. lʒ

mulieres.eo.ti.lib.vj.⁊.c.quãuis.de pac.lib. vj.⁊ in auten. ſacramẽta pube.C.ſi aduer.ven.⁊ per Bart.in.l.ſi quis pro eo de fideiuſ.⁊ docto.in dictis iuribus.

t ¶ Et ꝑ hec tollunt̃ oĩa adducta in ꝯ̃riũ ⁊ remanet conclu ſio ꝙ dcã dña Thomaſia lucrata fuit dictã donationẽ pro pter nuptias de dcõ medio caſali ⁊ ſi fuit fcã traditio in vi ta:ita ꝙ poſſumus dicere traditione mediãte trãſlatũ dñiũ vel ex forma ſtatutoꝝ tũc iſta donata ꝑpter nuptias non eſſent de hr̃ditate Valeriani nec de hr̃ditate ipſius Frãci ſci:ideo eſſent precipua ipſius Thomaſie:ſin autem eẽnt ſo lummodo conuẽtione donata adeo ꝙ actio ad rẽ compete ret nõ ius in re niſi hypothece illa fuiſſet aditione cõfuſa ⁊ tũc militãt dcã circa pcedẽs queſituʒ que etiam trahi poſ ſunt ad iſtud debitũ donationis ꝑpter nuptias niſi quate nus dicta ſunt ꝑ ⁊ ꝯ̃ circa illũ ver.itẽ declaramus ꝙ ſi ali que dotes ⁊c.⁊ maxime iunctis notatis ꝑ bar.in.d.§.tranſ grediamur maxime circa articulũ an pater conſentiẽs filio obliget̃ ex ꝯ̃ctu filij cũ cuiꝰ theorica doc.ibi cõiter trãſeũt: ita ꝙ etiã eo caſu inclino in eãdẽ ſentẽtiam.ſ.ꝙ heredes di cti Caroli teneant̃ ad dictã donationẽ propter nuptias ſal tem pro tribus partibus de quattuor. Laus deo.

¶ Subſtitutio facta heredi ſi deceſſerit ſine filijs vel nepo tibus maſculis de filia teſtatoris:an ꝑcedat ſi duo filij he redis deceſſerint ſine filijs poſt mortem heredis ſuperſtite dicta filia ⁊ altero filio dicti heredis. Et an de dicta ſubſti tutione detrahatur trebellianica.

¶ Conſilium cccv.

In noĩe dñi noſtri ieſu

l ꝑpi. ¶ Quãꝙ̃ hec conſultatio ſatis clara ap pareat:tñ vr̃ poſſe dici ꝙ bona dicti Bart.⁊ eius hereditas ꝑtineat ad dictũ Archange lũ filiũ dicti Telli ⁊ fratrẽ carnalem dictoꝝ Angeli ⁊ Pauli filioꝝ dicti Telli:nã hereditas dicti bart. fuit primo deuoluta in ipſum Tellum qui adeundo fuit he res ex teſtõ ipſius bartoli poſt ipſius telli mortem et veriſi miliꝛ ſucceſſerunt Angelus Pau.⁊ Archãg.eius filij ⁊ he reditas dicti Bar.fuit inuẽta in hereditate telli.⁊ per hãc viã trãſiuit hereditas bartoli i dictos tres filios ⁊ heredes dicti Telli heredis dicti bartoli.

a ¶ Nã heres heredis teſtatoris eſt heres.l.ſi.C.de here.in ſti.dicti aũt Angelus ⁊ Paul.fuerunt ſubſtituti dicto Tel lo poſt eius mortẽ ⁊ preſupponitur qđ dictus Tellus tunc tpis nõ habebat alios filios niſi ſolum dictos duos quos ſubſtituit:eſt veriſiliꝛ ꝙ ſi cogitaſſet dictũ Tellũ tpe mortis habiturũ fuiſſe alios filios etiã illos ſubſtituiſſet cuʒ ipſos nepotes videat̃ dilexiſſe ꝑpter fratrẽ arg.l.dedit doteʒ de colla bonoꝝ ⁊ maxie ex quo filios naſcituros dictoꝝ An geli ⁊ pauli pretulit ſubſtitute ex quo illos poſuit in cõdi tione.l.lucius.in ſi.ff.de here.inſti.⁊ qđ ꝑ glo.in.l.cũ pr.§. cũ quis.de le.ij.ita ⁊ ꝑſuadet̃ ꝙ p̃tuliſſet Archãgelũ magis cõiũctũ ſibi ⁊ dicto Tello primo loco inſtituto.Tellũ.n.p̃ tulit Angelo ⁊ pau.ergo filios Telli videnẽ p̃ferendi filijs Angeli ⁊ Pauli ar.l.publius.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.iõ ex mẽte teſtõris vr̃ ꝙ dcũs Archãgelus filius Telli ſit preferẽdus dñe Marga.ſubſtitute ita ꝙ ꝑut ſi dicti Angelus ⁊ Pau. deceſſiſſent cũ filijs expiraſſet ſubſtõ ita ⁊ expiret ꝑ ſuper exiſtẽtiã dci Archãg.filij Telli. Preterea dci Ange.⁊ pau. fuerũt onerati fideicõmiſſo hoc eſt onere reſtituẽdi hr̃di tatẽ dcẽ margarite poſt eoꝝ mortẽ ſi q̃dẽ ipſi acceptauerũt fideicõmiſſum eis relictũ ⁊ fuit eis reſtitutũ p̃ſuppoſito ꝙ cõditio vltie ſubſtõnis fuerit purificata tenerent̃ illã hr̃di tatem reſtituere dicte Margar.vltimo ſubſtitute ſʒ ſi illud nõ acceptauerũt vel nõ fuiſſet reſtitutũ nõ vr̃ ꝙ onus eis iniunctũ pp fideicõmiſſum eis relictũ ſubſiſtat ex quo non põt reſtituere ꝙ nõ hñt.l.nemo plus iuris.de reg.iur.⁊.l. traditio.de acqui.rerũ dñio.q̃nimo honor eis accõmoda tus per primã ſubſtõnẽ vr̃ ꝯfuſiõe ſublatꝰ ꝑ rata qua fue runt heredes dicti Telli.l.vrãnius.de fideiu.l.ſticbũ.§.adi tio.d ſol.⁊.l.debitori.C.de pac.ergo ⁊ cẽſeat̃ ſublatꝰ onus eis iniunctum pp illũ honorẽ cũ vnum videatur regulari ab altero ar.l.ab eo.C.de fideicõ.⁊.l.imperator.de lega.ij.⁊ l.filie.§.matri.ff.de adimen.leg.

b ¶ Tñ his non obſtãtibus ꝯ̃riam partẽ arbitror iuri magis conſentaneã:nã conſtat ꝙ dicta Margar.eſt ſubſtituta di ctis Angelo ⁊ Pau.ſub cõditiõe ſi ipſi Angelus ⁊ pau.de

cederent ſine filijs ⁊ verum eſt ipſos Angelũ ⁊ pau. deceſ‑ſiſſe ſine filijs in vita dicte Margarite: ita qḋ purificata eſt cõditio fideicõmiſſi ita ꝙ ceſſit dies fideicõmiſſi: ⁊ id clarũ ẽ ꝙ ex verbis teſtamẽti vr̃ debebat dicte dñe Marga. nec a verbis eſt recedendũ. l. nõ aliter. de le. iij. ⁊. l. j. §. ſi is q̄ nauẽ de exer‑citoria. ⁊. l. labeo. §. idẽ tubero. de ſuppel. leg. nec ꝯ mẽte ꝯtra apparet: imo vĩ magis veriſimilis mẽs teſtatoris directa i dñaʒ Margaritã filiã ipi⁹ teſtatoris q̄ȝ in Arcbãgelũ filiũ fratris cũ votũ parẽtis pſumat̃ ꝙ ei⁹ bona deuoluant̃ i eius sobolẽ potiuſq̄ȝ i aliena. l. cũ accutiſſimi. C. de fideicõ. l. nã ⁊ ſi parẽ‑tib⁹. in ꝑncipio de inoffi. teſ. ⁊. l. j. C. de his q̄ ante aper. tab. ibi aduerſus auitũ vel ꝑauitũ deſideriũ: ⁊ maxie cũ dictus Arcbãgelus natus fuit poſt mortẽ dicti Bar. ita ꝙ non ea affectione veriſimiliter ducebatur aduerſus eũ prout ſi na‑tus fuiſſet in vita vt de ſe innoteſcit ⁊ habetur in . l. qui ſi‑liabus. de leg. j. quinimmo forſaſſe cõceptus fuit poſt mor‑tem dicti Bar. itaq̄ȝ nulla agnatione ſibi teſtatori vnq̄ȝ cõ‑iunctus tunc fuiſſet. l. j. §. ſi qs ꝓximior. ff. vnde cogna. l. ter‑tius. ff. de ſuis. ⁊ legi. ⁊. l. paulus. §. paulus de bonis libe.

c ¶ Nec refragatur qḋ dicebat̃ in ꝯtrarium prout magis dilexit Angelũ ⁊ Paulũ filios Telli ita ⁊ dilexiſſet Arcbangelum ſi crediſſet eũ naſciturum ex ipſo Tello: q̄ȝ hoc eſt penitus diuinare ⁊ a veriſimili alienum q̄ȝ dicti Angelus ⁊ paulus poterant meruiſſe honorari ⁊ a dicto Bart. ꝓpter bñficia in eũ collata ⁊ nõ potuit ipſe Arcbãgelus non exiſtens tẽpe teſtamenti forte in rerum natura nec forte tẽpe mortis dicti Bart. ⁊ ſaltẽ tunc nõ erat natus: ideo nulla merita poterãt ſubeſſe ⁊ legata ⁊ fideicõmiſſa fiunt ꝓp merita. l. nec adiecit ff. ꝓ ſocio ⁊ ſubſtitutio fideicõmiſſaria nihil aliud ẽ q̄ȝ lega‑tũ vel fideicõmiſſum vniuerſale: nec ẽt vt dixi eadẽ affectio habet̃ erga nõ natos ſicut erga natos hinc ẽ ꝙ legatũ factũ filijs nõ extẽdit̃ ad poſthumos natos. l. poſt mortẽ teſtatoris multoforti⁹ nõ cadit affectio i natis fratri poſt ipſi⁹ teſtatoris mortẽ ⁊ ſi dicat̃ fuerũt dilecti filij filiorum telli ẽt nati poſt mortẽ teſtatoris: nõ eſt veriſile ꝙ pariter dilexiſſet filios telli cũ tellus fuerit magis dilectus in dicto teſtõ q̄ȝ dicti Angel⁹ ⁊ Pauli eius filij ar. d. l. publius. rñdet̃ ꝑ i vita magis dilexit tellũ. ſʒ poſt mortẽ ipſius telli magis dilexit ipſos Angeluʒ ⁊ Paulũ cuʒ ipſos honorauerit ⁊ onerauerit reſpectu eius tẽpis ipſum tellum ⁊ ipſos pretulit alijs futuris filijs ipſius telli ⁊ ſatis dilectionis oſtendidit ipſi tello cũ eũ primo in‑ſtituerit ⁊ poſtea expreſſe honorauerit eius filios licet non ꝓ ea nec exiſtentia alioꝝ excludebat primam ſubſiſtentiã qḋ nemo negaret: cũ aũt prima ſubſtõne voluerit inuitare di‑ctos Angelũ ⁊ Paulum ⁊ nõ ceteros filios futuros ipſius telli condecentius erat in locum ipſoꝝ Angeli ⁊ Pauli mo‑rie quodãmodo inuitare eorum filios q̄ȝ illos telli poſtea naſcituros: ideo non valeat argumẽtũ voluit preterire vlti‑me ſubſtitute filios dictoruʒ Angeli ⁊ Pauli: ergo fortius filios telli: ⁊ maxime cũ agat̃ de excluſione filie ꝓprie ipſius teſtatoris nec dʒ ſubintelligi ⁊ diuinari dictõ vel ꝯditio q̄ nõ exprimitur ar. l. libertis libertabuſq̄ȝ. de alimẽ. ⁊ cibar. lega. ⁊ l. cum qui kalendis. §. quotiens. de verbo. obli. cũ ſi.

d ¶ Nec obſtat ſi dicti Angelus ⁊ paul. non acceptauerunt dictũ fideicommiſſum q̄ȝ ſi repudiaſſent per repudiationem fuiſſet caducatũ. l. vnica. §. ⁊ cũ triplici. cũ glo. ſua. C. de ca. tol. ⁊ reduxit ad oneratũ cũ ſuo onere ⁊ ſic hoc caſu tranſiiſ‑ſet in ſubſtitutũ eueniẽte ꝯditione. d. l. vnica. §. in primo. §. pro ſcḋo. ⁊. §. ſi aũt ſub ꝯditiõe. in fi. ſi aũt acceptauerũt ſicut vba pñti ſuadẽt tũc lʒ nõ fuerit reſtitutum habebant actionẽ aduerſus hr̃des telli vt reſtitueret̃ fideicommiſſum ẽ vñ ſaltẽ illã cedere tenent̃ quã haberẽt ſi non fuiſſet ꝯfuſa ſicut ꝑ pte hereditaria Arcbãgeli nõ eſt ꝯfuſa: immo prout verba pñti innuũt fuit forſe illa portio reſtituta dictis An‑gelo ⁊ paulo: ſʒ nõ multũ refert propoſitiõibus aũt heredi‑tarijs coꝝ ꝑ quib⁹ actio eſt ꝯfuſa nõ põt ſe excuſare ꝙ non habẽt qḋ reſtituãt cũ hr̃ditatẽ reſtituẽdã habeãt ⁊ eſt clarũ.

e ¶ Et inſuper ſucceſſio ipſa eſt loco ſolonis dicit text. in. l. vranius. de fidein. ⁊. l. ſi debitori creditor. eo. ti. l. ſi ei qui. §. fi. de euictio. ſuadet. n. equitas haberi loco ſolonis vt ma‑gis recta via deſtinata per teſtatorẽ fideicommiſſuʒ imple‑tur: ⁊ maxime ſi aliter diceremus generari in preiudicium ipſi ſubſtituere ⁊ ſucceſſiue ipſi onerati lucrant̃ indebite ꝯ vo‑luntatẽ teſtatoris: vbi. n. ſubeſt equitas ꝙ habeat̃ pro ſolu‑tione ipſa ſucceſſio tũc habet̃ ꝓ ſolutione ſicut habet̃ in di‑ctis iuribus ⁊ in. l. heres a debitore. §. cũ fideiuſſor ⁊ Bar. ⁊ alios de fideiuſ. ideo non obſtat qḋ dictũ eſt de ꝯfuſione: reſtat itaq̄ȝ clariſſima deciſio primi dubij. l. ꝙ eſt locus di‑cte ſubſtitutioni: ⁊ ſic hereditas dicti Bart. deuoluta fuit ad dictã Marga. ⁊ ea decedẽte trãſmittit̃ ad eius filias q̄ȝ legata ſeu fideicõmiſſa purificata trãſmittunt̃ ad hr̃des. l. a titio. ff. de fur. l. vnica. in pn. C. de cad. tol. cũ multis ſi. ⁊ maxime facta ab aſcẽdẽte tranſmittunt̃ ꝑ deſcẽdẽtes ⁊ eorũ deſcẽdẽtes cũ eo caſu etiã hereditatis nõ adita tranſmittat̃ beneficio. l. vnice. C. de his qui ante apertas tabu.

f ¶ Deueniẽdo admodo ad ſcḋm dubium: ꝯſtat dict⁹ tellus q̄ nõ erat deſcẽdẽs nec aſcẽdẽs teſtatoris nõ hʒ detrahere legi‑timã q̄ nũq̄ȝ detrahit̃ a trãſuerſali niſi dũtaxat a frẽ q̄ñ tur‑pis pſona ẽ inſtituta. C. de inof. te. l. frĩs. ⁊. l. frẽs qḋ nõ ꝯti‑git i caſu nr̃o de fideicõmiſſo aũt vlt̃ ſicut ẽ iſtud relictũ di‑cte marga. venit detrahẽda trebellianica vt. d. l. q̄ quadrigẽta. ⁊. d. l. marcell⁹. ⁊. l. i fideicõmiſſaria. ff. ad tre. ⁊ i multis. ll. e. ti. ff. ⁊. C. itaq̄ȝ trebellianica hʒ retineri de dictis bonis ꝑ hr̃des dicti telli ex pſona ipſius Telli q̄ fuit prio rogatus de reſtituẽdo i dicta aũt. trebellianica ſunt cõputãdi fruct⁹ ꝑcepti in vita dicti Telli l. i fideicõmiſſaria i ꝑncipio. ff. ad treb. ⁊. l. iubemus. C. e. ti. argumẽto ſumpto a ſpãli ⁊ ẽ clarũ.

g ¶ Dʒ aũt añ oĩa de dictis bonis detrahi legitĩa q̄ ẽ tertia totius hr̃ditatis autẽ. nouiſſima. C. de inof. te. cõputata in ipſa legitĩa dotẽ ſi eã habuit a pr̃e. l. qm̃ nouella. C. de inof. te. ⁊ ſibi relictis in teſtõ. l. oĩmodo. l. ſi qñ. ⁊. l. ſcim⁹. C. e. ti. de reſiduo aũt. ſ. de eo qḋ reſtat ſupra legitimã dict⁹ Tell⁹ ⁊ ex ei⁹ pſona ſui hr̃des dñt hr̃e q̄rtã pt̃e q̄ quarta pos dʒ de‑trahi de bonis ꝑuenĩẽdis ex dcã ſubſtitutiõe ad dictã dñaʒ marga. ⁊ ſucceſſiue ad ei⁹ filias ⁊ hr̃des. itẽ ex alijs relictis ꝓ rata ſʒ cõtributionẽ q̄ fit i. l. q̄ quadrigẽta. ⁊ i. l. marcell⁹ in pn̄. ff. ad tre. ⁊ ꝓ rata ꝑ q̄ dicta q̄rta dʒ detrahi de bonis deuolutis dicte Marga. dʒ ẽt cõputari dicti fruct⁹ ꝑcepit̃ i vita dicti Telli ꝑ ipſuʒ Tellũ ſi ẽ dʒ diminui dcã q̄rta q̄ȝtũ extimant̃ dci fruct⁹ ⁊ ꝑ h̃ ſatiſfactũ ẽ ſcḋo dubio. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto de quo in principio ꝯſilij: an filia dotata a fratre qui ſucceſſerat eius patri poſſit ſuccedere dcõ fra‑tri ab inteſtato decedenti nullis filijs ex eo remanentibus. ſed tantum altero fratre ex cõi patre ⁊ dicta filia.

¶ Conſilium cccv.

In nomine dñi noſtri

Ieſu xp̃i. ¶ In hac ꝯſultatiõe vr̃ ꝑmo aſpe‑

1 ctu dõm ꝙ dicta dña Modeſta non potue‑rit ab inteſtato ſuccedere in bonis paternis licet ex perſonis Ricciute ⁊ Ioannis francis‑ſcini: nã vba ſtatuti ſcḋo loco deſcripti in themate. ſ. ſub ru‑brica de muliere dotata vel dotãda tã in rubro q̄ȝ in nigro ſunt gñalia ꝙ mulier dotata a pr̃e vel fratre non poſſit hr̃e regreſſum ad bona pr̃na vel mr̃na dũmodo ex pr̃e filij ma‑ſculi vel nepotes maſculi ex filio ſupſint: ſed pſupponit̃ ꝙ dcã modeſta fuit dotata a frĩbus vel ab alijs coꝝ noie. itẽ ꝙ ſupeſt Stephanus filius maſculus dicti Arcbãgeli cõis pr̃is ergo vr̃ clarũ ꝙ dcã Modeſta nõ poterat hr̃e regreſ‑ſum ad bona pr̃na q̄ȝ videnť ſuper hoc vba clara ⁊ vbi vba ſunt clara nõ eſt admittẽda volũtatis q̄ſtio. l. ille aut ille. §. cũ in verbis de leg. iij. ⁊. l. illã. verſiculo de modo de col.

2 ¶ Cũ igit̃ agat̃ de habẽdo regreſſum ad bona que fuerunt dicti Arcbãgeli cõis pr̃is vr̃ ꝙ militent vba dicti ſtatuti ad excluſionẽ dicte Modeſte ne poſſit hr̃e regreſſum ad dcã bona paterna: lʒ aũt dicta bona delata fuerint ad Ioãnem franciſcũ ⁊ ad Ricciutã pro eoꝝ ratis tñ bona predicta lʒ ad filiũ deuoluta paterna dicunt̃ vt ꝓbat̃ in. l. de emãcipatis. C. de legi. hered. ⁊ in rub. C. de bonis mater. ⁊ in. l. j. ⁊ ſi. eo. ti. ⁊ in. c. raynaldus. in verſ. porro. de teſta. ibi paterna bona legauit ⁊ in. c. ſi duo fratres ibi paternum feudũ de feudo marchie. ⁊ in. c. vnico. an maritus ſucce. vxori collatione. x. ⁊ in. c. j. in princi. de alie. feu. ⁊ in. c. j. an agnatus vel filius. ⁊ in. c. j. de nã. ſuc. feu. x. col. vbi poſt mortem fratris frater‑num feudũ dr̃ id qḋ acq̄ſitũ a pr̃e paternũ id qḋ q̄ſitũ a pr̃e ⁊ in filiũ trãſlatũ. ⁊ in. c. ſatis. de prohi. feu. alie. ꝑ locta. ⁊ ita in ſimili ſtatuto terre ſancti Seuerini dr̃ ꝯſuluiſſe Bar. in ꝯſilio incipiẽte viſo pũcto ⁊ viſis dictis trib⁹ ſtatutis dicti Andree: thema vo dicti ꝯſilij incipit q̄ȝ ꝓpter ſtatutum ſcñi de quo querit̃ ⁊c. predicta rõne ſe mouẽs q̄ȝ bona que fili⁹ hʒ a pr̃e dicunt̃ paterna ⁊ habita a mr̃e dicunt̃ materna vt C. de legi. hr̃d. l. de emãcipatis ibi exceptis maternis. ⁊. C. de bonis maternis ꝑ totũ vbi bona materna dicunt̃ que ꝑ ſucceſſionẽ matris deuenerũt in filios ⁊ de verb. ſig. l. lʒ. §. patronos.

patronos.vbi dicimus libertos patronos eos quos a p̄re habemus:hec ſunt verba dicti ꝯſilij q̄d Bart.aſcribit cui⁹ maxima eſt auctoritas ⁊ generalitas dicti ſtatuti vr̄ cōprehēdere caſum iſtum iunctis iuribus prenotatis.

b ¶ Et ſtatutū generaliter loquēs eſt generalr̄ intelligēdū; l.j.§.⁊ gn̄aliter.de leg.preſtā.canone ſi romanorū.xix.diſti. ⁊.c.q2 circa.de priuile.⁊ maxie cū hmōi ſtatuta fiāt ꝓ cōſeruādis agnationibus ſeu maſculis deſcēdētibus per lineaꝫ femininā vt per Cy.⁊ docto.in.l.publico.C.de adul.⁊ per Bal.in.l.maximū vitiū.C.de lib.prete.⁊ dicit Frāciſcus d̄ albergotis in cōſilio.inci.factū ſuper quo ꝙ ſimilia ſtatuta ſunt fundata in rōne agnatiōis:⁊ lꝫ ſtatutū terre burgi ſci Sepulchri iuitet filios ſororis q nō ſunt agnati.l.iuxt aūt agnati.ff.de leg.tu.⁊ inſti.co.ti.in princi.l.pronunciatio.§.familie.ff.de verbo.ſigni.licet enim in cāu illo deuicerit actione non tn̄ deuiat in alijs prout ipſe dicit:ita et poſſum⁹ dicere in caſu noſtro lꝫ inuitet deſcēdētes ex mr̄e q nō ſunt agnati tn̄ in deſcēdētibus ex p̄re dicamus ꝙ militet illa rō agnationis ſm̄ conſiderationē prefati Frāciſci de alber.vl̄ dicamus ꝙ voluit fauere maſculis ⁊ deſcēdētibus maſculis ex ipſis maſculis:⁊ lꝫ mater nō propaget agnationē:tn̄ ſolet magis affici maſculis ſuis ⁊ deſcēdētibus maſculis ex eis iō talis fauor ꝯſideretur pro ratione ſtatuti ⁊ quecūqꝫ ex dictis rationibus aſſignetur militat in caſu noſtro: ⁊ iō talis idētitas rōnis operef vt verba latius trahātur q̄ alr̄s traherentur ad hoc gl.no.in verbo eligātur in cle.j. de ele.iuncta.l.quāuis ⁊ ꝙ ibi per glo.C.de fideicom. vbi Bald. no. ꝙ qn̄ i ſtatuto vnica rō poteſt aſſignari pōt ex ea argui ꝑut ſi eēt expſſa ⁊ idē voluit i.l.maximū vitiū.C.de h.pre.

c ¶ Cōfert ad predictā interpretationē q2 ſtatutū loquitur etiā de dotata a fratre:⁊ tn̄ nihil intereſſerit de ſucceſſiōe fratris:⁊ nihilominus huiuſcemodi ſtatuta excludentia feminas dotatas ſolēt intelligi q̄d nō ſuccedāt ipſis dotātibus vt no.bal.in.l.j.C.de legi.here.argumēto illius.l.⁊.ideꝫ tꝫ ibi pau.de caſt.⁊ quottidie allegaf facit.l.vt liberis de col. do.⁊ ita vidi pluries cōſultū qn̄ ſtatutūꝫ ſimpl̄r loquif ⁊ a doctoribus huius tēpeſtatis ⁊ antiquioribus:nō inherēdo dicte theorice iterpretef ꝙ dotata a fratre nō ſuccedat eidem fratri in bonis p̄nis vel maternis dūmō ſupſint ⁊c. ⁊ ſi illa daref interpretatio neceſſario infert ad excluſionē huius dn̄e modeſte:nec videtur ꝙ hoc caſu poſſit adhiberi interpretatio ꝙ dotata a patre excludaf a bonis patris ⁊ dotata a matre excludatur a bonis matris:attento ꝙ loqtur de dotata ab auo ⁊ de dotata a fratre:⁊ tamē nihil dicit de bonis aui nec de bonis fratris:ita ꝙ ſtatutū nō videtur ꝙ patiatur talem interpretationem.

d ¶ Nō ⁊ vr̄ cōfirmari ex alio q2 dictū ſtatutum ſubdit q̄d dotata a patruo excludif extātibus filijs patrui hoc qdem mēbrū ſtatuti nō vr̄ intelligendū ꝙ excludaf ab hereditate ⁊ bonis ipſius patrui dotantis q2 hoc nō erat opus diſponere:cū omni iure erat expeditū ꝙ filij excludūt tranſuerſales iura ſunt vulgaria:⁊ iō in hac pte lex iſta mūicipalis eēt derſoria ⁊ de caſu in dubio ꝯ legē q̄d labeo ad carbo.iō intelligaf q̄d dotata a patruo excludatur a bonis paternis ⁊ maternis vltimo hoc idē pſuadef ex alio:q2 ſi intelligeref iſtud ſm̄ ſtatutū ſolū q̄d nō ſuccederēt p̄ri vel matri immediata ſucceſſiōe iſtud ſtatutū fuiſſet ſupfluū maxie ꝗtenus diſponit de dotatis a p̄re vel auo cū hoc idē fuerit ſancitūꝫ ꝑ ſtatutū ſupi⁹:iō ne fruſtra occupet mēbranas itelligaf ꝙ addat q̄d nec ipſi p̄ri ſuccedat nec i bonis p̄nis:⁊ ex his vr̄ cōcludēdū ꝙ dcā Modeſta n̄ potuerit ſuccedere dcē Ricciute ⁊ Joāni frāciſco in bonis p̄nis vel mr̄nis ad eos deuolutis ⁊ hoc pſuppoſito nō cadit trāſitus ad ſcdm̄ q̄ſitū.

e ¶ His tn̄ minime refragātibus ꝯtram partē iuri arbitror magis conſentaneā ea potiſſima rōne q2 qui ſuccedit fratri nō cenſef ſuccedere in bonis ⁊ hr̄ditate patris q2 qualitas adiecta verbo intelligit ſm̄ tp̄s verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus ⁊.l.ait.§.fi.de noxa.⁊.l.ſi alienū de tribut.ſuccedif enim tuncfratri ⁊ in hereditate fratris licet in bonis q̄ olī fuerunt patris ⁊ remāſerūt in hr̄ditate patris:ideo habito reſpectu ad tempus iam preteritū poſſunt nuncupari bona paterna eo q2 a patre pceſſerūt ſed habito reſpectu ad tp̄s p̄ns debent dici bona fraterna ⁊ hr̄ditas fratris non hereditas patris:iam enim deſijt eē hereditas patris eoipſo q̄d fuit adita per filiū vel aliū eius hr̄dē vt per glo.⁊ doc.in.l.j.§.veteres.ff.de acqui.poſſeſ.⁊ eſt effecta vna hereditas ⁊ vnum patrimonium vt ibi ⁊.l.ſed ⁊ ſi plures.§.filio. ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ habetur in.l.cum quidam elogio.C.de iure deliberā.⁊ in.l.queſitum ⁊ ſequen.ff.de acquirē.heredita. nec curandūꝫ ꝙ quandoqꝫ in iure appellatione paterna ea que ſunt a patre profecta ⁊ paterna ea que ſunt a matre profecta q2 ille dictiones materna ⁊ paterna demonſtrant qualitatem remotam ⁊ non proximā ⁊ ſumi poſſunt hmōi vocabula ſm̄ ſubiectā materiam multis varijs modis dicitur enim via romana qua itur verſus romam Scipio african⁹ quia deuicit africam filius habet effigiem paternam vel mores patruos q2 ſimiles mores vel effigiem prout ⁊ genitiuus licet ſui propria natura ſignificet dominium.ff.de reli. ⁊ ſum.fun.l.ij.§.in locū tamē ⁊ multis alijs modis in iure ſumitur prout late habentur in rubrica de noui operis nūcia.⁊ multa circa hoc poſſent adduci non itaqꝫ mirū ſi ⁊ iuriſlatores nōnunq̄ appellant bona paterna q2 a patre profecta ⁊ bona materna quia a matre profecta.

f ¶ Et maxime q2 ad denotādū drīam inter iſta bona ⁊ alia bona filij ⁊ dū loquitur de feudo ad denotandū drīam inter feudum nouū ex quo de nouo queſitū per filium ⁊ feudūꝫ antiquū.i.profectū in filiū ex perſona patris itaqꝫ ſilr̄ ſi ſtatuētes locuti fuiſſent d̄ ſucceſſiōe fr̄is dixiſſet i bonis p̄nis vel mr̄nis q2 tunc apparere ꝙ nō denotāt qualitatē ſeu cām ꝓximā illa verba p̄nis ⁊ maternis caderet dcā interpretatio ꝑut ⁊ in ſimili caſu loquunf oīa iura ſupra adducta:non aūt loquunf qn̄ abſolute fit mētio de bonis p̄nis ſeu ſucceſſiōe bonorū p̄noꝝ nō reſpectiue ad ꝑſonam filij in quē bona p̄is ſunt trāſlata:qn̄.n.loqmur de bonis filij ⁊ tūc cōſtat ꝙ illa v̄ba p̄na vel mr̄na denotāt ⁊ demōſtrāt qualitatē q2 a p̄re profecta vel a mr̄e ſingula referēdo ſingulis ⁊ ſignificāt cām remotā nō ꝓximā:ꝓprie aūt ⁊ i dubio ꝯſiderat cā ꝓxima nō cā remota.l.ſociū qui in eo.ff. pro ſocio.⁊ a ꝓxima denoīatur ⁊ iudicaf.l.de die.§.plane. ff.q ſatiſda.cog.nō tn̄ incōuenit ſi qn̄qꝫ etiā cā remota cōſideratur ⁊ denominetur.l.non dubium.C.de legi.l.j.§.de incendio ⁊ q̄d ibi p bar.de incē.rui.⁊ nau.⁊ in.l.qui domū habebat.ff.loca.⁊ in.c.de cetero.cū ſua glo. de homi.

g ¶ Due itaqꝫ regule iuuāt hāc interpretationē.ſ.q2 qualitas intelligit ſꝫ tp̄s vbi ⁊ q2 in dubio attēdif cā ꝓxima nō remota que maxime ſunt amplectēde in caſu nr̄o cū ſciamus in ſtatuto iuris cōis correctiuo cū de iure cōi fit i materia ſucceſſionis ab inteſtato ſublata ois drīa iexus ⁊ agnationis ⁊ cognationis ⁊ inter deſcēdētes ⁊ collaterales in auc. in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ legi.hr̄.⁊ auc.ceſſante.⁊ auctēticis ſequētibus.C.de legi.he.⁊ maximū vitium reputat Juſtinianus facere hmōi differētias inter mares ⁊ feminas.l. maximū vitiū.C.de lib.prete.⁊ nedum iura hmōi correctiua:ſꝫ etiā exorbitātia ſunt ꝑ poſſe reſtringēda vt quantominus fieri pōt ledant ius cōe.l.ius ſingulare.⁊.l.q̄d vero cōtra.ff.de legi.⁊.c.cū dilectus.de conſuetudine.⁊ regula q̄ a iure cōi exorbitāt in ſexto ⁊ habef per docte. de iſtis ſtatutis excludētibus feminas ꝓpter maſculos vel cognatos ꝓpter agnatos multa dicta doc.ꝙ ſunt reſtringenda vt per Bal.⁊ alios in.l.illā.C.de colla.⁊ in.d.l.maximum vitium ⁊ in multis locis quos longū eſſet recēſere ⁊ ea rōne ego obtinui in cā ꝓpria ꝙ ſtāte ſtatuto nr̄o diſponēte ꝙ ſiquis ab inteſtato deceſſerit nō ſupſtitibus deſcēdētibus vel aſcēdētibus vel fratribus ſuccedāt patrui ⁊ filij patruorū ⁊ auūculi nō ſuccedāt vigore talis ſtatuti nō cenſeanf excluſe matertere vel filie matertera rū ⁊ in ea cā cōſuluerūt integerrimi iudicij ⁊ famoſiſſimi iuris interpretes dn̄s Joā.de mōte ſperello dn̄s Bndictus capra dn̄s Bal.de bartolinis ⁊ oēs alij doc.peruſini qui tūc erāt alicuius precij necnon ſenis primarij doc.⁊ tn̄ in caſu illo vigebat rō fauoris agnationis ⁊ regula ꝙ maſculinū ſolet cōcipere femininū ꝑ iura vulgaria ⁊ paritas ſeu maioritas rōnis:⁊ tn̄ nō obſtātibus oibus premiſſis oēs cōcluſerunt ꝙ q2 hmōi ſtatuta ſunt ꝑ poſſe reſtringēda nō curent ꝑmiſſa ⁊ aduerſarius tūc plura gimnaſia peragrauit nec potuit inuenire qui in ꝯtrium voluerit iudicium reddere ⁊ agebaf de ſucceſſione trāſuerſaliū que nō eſt adeo debilis ꝑut deſcēdētibus.l.fi.C.de codicil.⁊.l.ſi emācipata cū ſua glo.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊.l.cū rō de bonis dāna.cū itaqꝫ hmōi ſtatuta ſint reſtringēda reſtringi debent ad bona ꝓprie paterna vel materna que tpe ſucceſſionis ꝓprie dici pſſit paterna vl̄ mr̄na de preſenti n̄ō que improprie ⁊ de preterito fuerunt paterna vl̄ materna.

h ¶ Et maxime ne reſultet alia exorbitātia cum regulr̄ ſuccedēs in hereditate ſuccedat in vniuerſum ius defuncti ar. l.hereditas.de regu.iur.⁊.l.nihil aliud de v̄bo.ſig.cenſetur enim heres eadē perſona cū defuncto in auctē.de iureiur.

a mori.ꝯſtito nec ſolet repreſentare beredē niſi inſolidū vł ꝑ quotas binc eſt ꝙ brs in bonis certis nō in quota brdita tis reputaꝫ potius vt legatari⁹ ꝙ̃ vt beres.l. quoties.C.de beredi.inſti.l.ex facto.ff.e.ti.ſed ꝯſtat ꝙ bona paterna non ſunt aliq̄ quota brditatis filij:nō regulariter no cadit bmōi ſucceſſio in aliquib⁹ bonis ſolū repio boc ſanctū inter vte rinos ⁊ ꝯſanguineos fr̄es ⁊ in caſu.l.qō ſcitis.C.de boniqꝫ li.ſm lec.bar.que tn̄ nunq̄ mibi placuit:ſꝫ nō eſt preſentis diſcuſſiōis ⁊ ſi qui caſus buiuſcemodi cōperiunꝫ ſunt caſus ſpāles ⁊ exorbitātes cū regulariter ab inteſtato ſucceda tur ꝑ quotas in vniuerſo nō ꝑ genera bonoꝝ vt euidēter ap paret ex lectura tori⁹ tractat⁹ ſucceſ. inteſtati ⁊ iſti.de brdi. ab inteſta.⁊ ſequētibus titulis ⁊ in autē.eo.tit.⁊.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ de legi.beredi.⁊ ad tertu.⁊.ff.eo.titu.⁊ vt ita dixe rim ꝑ vniuerſum corpus iuris de materia loquens:ꝯfert q̄ꝛ ꝓbibitio que fit de aliquibus bonis plerunq̄ ceſſat qn̄ illa bona trāſeunt cū vniuerſitate ſꝫ militat qn̄ de ipſis de ꝑ ſe agitur ⁊ ſegregatim ab vniuerſitate.l.quedā.de acqr.rerum dn̄io.⁊.l.⁊ in modicis.ff.de ꝯbē.emptio.⁊.c.ij.§. ex eadem lege de lege cōtra.in vſi.feu.vbi glo.⁊ Bald. ⁊ ideo nō ſuc cedat ipſa filia dotata in bonis paternis qn̄ de illis de per ſe ⁊ principaľr tractatur : tn̄ in eis ſuccedat qn̄ veniunt cum vniuerſitate beredītatis fratris per dicta iura.

i ¶ Itē pōt dici qō dictū ſtatutū ꝑmittit ō patre ⁊ matre do tāte cū loquaꝫ in ꝓncipio de dotata a patre vł matre nec alr ō patre loqꝫ ſꝫ ō bonis paternis ſubdit ſi tali patri vł matri ſupſint filij ⁊c.iō illō v̄bū tali vꝫ referre ⁊ demōſtrare patrē de quo ꝑmiſit.ſ.patrē dotātē ⁊ iſtud ſignificet v̄bū tali ꝙ ⁊ ꝑſuadeꝫ qꝛ id ſignificat in patruo dū ſubdit talis patrui ma ritātis:ꝑterea cumulat pariter de bonis patrui ⁊ tn̄ nō ex cludit a bonis patrui niſi ſupſint filij ex ipſo patruo dotāte vel ex eius fratre maritāte ⁊ ſꝫ ille frater ſit forte patru⁹ tn̄ nō ꝯſiderat eū tāq̄ patruū:ſꝫ tanq̄ fratrē patrui maritātis. itē bꝫ v̄ba nō excludit a bonis patrui ſꝫ ſupſit frater patrui: ⁊ ſꝫ ſit eadē vel maior ratio in fratre q̄ filio fratris tn̄ a pa ritate vel maioritate rōnis nō ampliatur legū correctio aūt. quas actiones.C.de ſac.ſan.eccl. vbi ꝑ doct. ⁊ pꝫ ex ſupra dictis:maxime circa interpetrationē noſtri ſtatuti pnſini de quo.ā.itē nō excludit a bonis patrui ſi ipſe patruus nō do tat ſeu maritat: ita ⁊ nō excludat a bonis patris q non ma ritauit. ⁊ per ꝯn̄s referantur ſingula ſingulis ⁊ maxime qꝛ ab eiſdē determinabilib⁹ determinanꝫ bona patrui ⁊ bona p̄na ⁊ bona mr̄is:ideo debent pariter determinari iuxta.l. iam boc iure de vulg.⁊ pup.⁊.l.brditatē. ⁊.l.ꝙ̃uis.C.eo.ti. ⁊.l.fi.C.de ſententijs.⁊ ideo ꝑut ſꝫ ab auo ⁊ a fratre ſunt ſu perfluo poſita quo ad bona patrui ita ſint ſuperfluo poſita quo ad bona p̄na magis tn̄ me mouet prima conſideratio ꝙ.ſ.a bonis p̄nis excludatur qn̄ agiꝫ de brditate patris ⁊ nō qn̄ agitur de beredītate fratris per ſupradicta nō obſtā tibus adductis in ꝯ̃triū que vere non obſtant.

k ¶ Nō.n.ob.qō dixi allegādo iura in qbus paterna ⁊ mater na dicunꝫ ea q̄ trāſiuerūt in filiū ex ꝑſona patris vł matris qꝛ ſupra pꝫ rn̄ſum ꝙ illa iura īꝓprie loquunꝫ.itē loquunꝫ vbi pꝫ ꝙ agiꝫ de bonis filio acqſitis:ita ꝙ illa v̄ba materna vł paterna nō poſſunt alr itelligi:nos aūt loqmur vbi ſunt v̄ba ſimpľr ꝓlata nō babito reſpectu apte ad ꝑſonā filij ſꝫ abſolute ſunt poſita illa v̄ba paternis bonis ⁊ ſumus in ma teria ſtricta qꝛ correctoria iuris cōis merito ⁊c.vt ſupra de ductum eſt:concurrentibus etiā alijs rationibus adductis.

l ¶ Nec ob.auctoritas Barto.in ꝯ̃triū ponderata qꝛ rn̄deꝫ primo ꝙ inter ꝯſilia Bar.nō reperio:non.n.eſt inter ꝯſilia Bar.redacta in formis nec inter ꝯſilia que prius babeban tur peruſie que adinuicē ſe bn̄t vt excedētia exceſſa:ſed re periꝫ in quodā quolibero ⁊ aſcribiꝫ Bart. deus nouit ſi eſt Bar.ꝯſiliū.preterea ſtatutū terre ſancti Seuerini ſub alia forma ꝯcipiꝫ q̄ ſtatutū de quo ad pn̄s agitur :nam ſtatutū illud bꝫ duo rn̄ſa an primo.n.abſolute ꝓbibet dotatam ve nire ad ſucceſſionē cū ꝑſonis in eo deſcriptis in ſcōo ꝓbi bet venire ad ſucceſſionē de bonis paternis vel maternis: vn̄ forte dictus ꝯſulens voluit ꝙ in boc primo rn̄ſo differ ret a precedēte ſꝫ re v̄a in alio differat:⁊ inſup mibi perſua deo ꝙ non fuerit conſiliū Bar.qꝛ meo iudicio fundaꝫ in ra tione etiā ex alio inepta:nā vult ꝙ ex quo filius inſtitutus a patre erat rogatus alteri reſtituere filia dotata non poſſit ſuccedere fratri in bonis p̄nis que in brditate ipſius fra tris remāſerunt vigore legitime trebelleanice que detra bebanꝫ de illo fideicōmiſſo:nā dicit ille ꝯſulens ꝙ ſtatutū diſponit ꝙ nō poſſit ſuccedere ꝯ̃ volūtatē dotātis :ſꝫ legiti ma ⁊ trebelleanica detrabanꝫ ꝯ̃ volūtatem teſtatoris.l.ſi il lia.ff. ad.l.fal. ergo dicta filia dotata ſuccederet ꝯ̃ volunta tem ipſius teſtatoris:dicta aūt ratio videꝫ inepta quia legiti ma ⁊ trebelleanica ipſo iure detrabuntur.ſ.lucca margari taru in ad.l.fal.⁊.l.penu.C.eo.ti.⁊.l.qm̄ in prioribus.⁊.l.ſci mus in prin.C.de inoffic.⁊ iſta detractio fieri dicitur ꝯ̃ vo luntate teſtatoris ſucceſſio aūt ſororis fit ex interuallo nec ꝓpterea cenſetur facta ꝯ̃ voluntatē teſtatoris nec ad iſtā ſuc ceſſionē aliqd facit.d.l.ſi illa qua ꝯſulens nititur:preterea te ſtator veriſiľr no cogitauit de trebelleanica qꝛ ſi cogitaſſet aut no curaſſet eam detrabi aūt diſpoſuiſſet veriſiľr ꝙ non detraberet ſi aūt nō cogitauit nō ꝓpterea detrabiꝫ ꝯ̃ eius vo luntate qꝛ no cadit nolle nec velle circa incognita vel nō co gitata ar.l.mater decedēs. de inof.te.⁊.l.cū acquiliana.C.de tra nac.⁊.l.beres inſtitutus.⁊.l.ſi is ad que de acq. beredi. funcris.l.nolle.eo.ti.⁊ ſtatutū illud cū ſit exorbitās ſeu corre ctiuū videaꝫ intelligēdū qn̄ ꝓpterea eſt ꝯ̃ volūtatē vt ſic q̄to minus pōt ledat ius cōe vt decet ꝑ iura vulgaria : dr etiam quarta detrabi ꝯ̃ voluntatem qꝛ eſt veriſiľe ſi cogitaſſet no luiſſet eā detrabi ꝑut alſ in nr̄is dicimus circa tacitas ſub ſtitutiones que plerunq̄ dicunꝫ ꝓcedere de tacita volūtate teſtōris eo reſpectu qꝛ ſi cogitaſſet illum caſum futurū etiā in eodeꝫ caſu ꝓuidiſſet vt babeꝫ in.l.j.⁊.ij.ff. de vulg.⁊ pu pil.⁊ in.l.precious.eo.ti.⁊ in.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cō ditione fac.tn̄ dicta tacita voluntas dicto modo cōſiderata nō eſt tante efficacie ꝑut tacita voluntas ꝓſumpta vt qꝛ pre ſumaꝫ ꝙ ita cogitauerit ⁊ voluerit ita diſponere pꝫ qꝛ in no caſu tacita ſubſtitutio admittitur ꝯ̃ matrē alſ ſecus vt babe tur in iuribus ꝓallegatis:ex bis itaq̄ mibi ꝑſuadeo ꝙ illud nō fuerit ꝯſiliū Bar.⁊ ſꝫ foret ꝯſiliū Bar.nibilominus ſta rem cum ſn̄ia ſupra firmata ex rationibus premiſſis.

m ¶ Nec obſtat ꝙ ratio ſtatuti fundata vꝫ in fauore agnatio nis ⁊ maſculorum qꝛ ex dcā tacita ratiōe nō dꝫ extēdi bmōi ſtatutū adeo exorbitās maxime cū nō ſit ſcripta ꝑut ⁊ pon derat Bar.in.l.liberoꝝ.de v̄b. ſig. ⁊ ſatis eſt ꝙ agnatis fa ueatur in ſucceſſione que fieret pr̄i ⁊ mr̄i facit.l. tutori.C.de neg.ge.⁊ ſꝫ velit fauere in ſucceſſione p̄na nō ſeqtur ꝙ ve lit fauere in beredītate fraterna:ſi enim vellemus extēdere ex rōne fauoris agnationis etiam eſſet fauor ſuccedere fra tri ⁊ nepoti ⁊ ꝓnepoti:⁊ tn̄ nō fit extēſo ⁊ in caſu ſupra re lato circa ſtatutum noſtrum erat fauor patrui ſuccedere ex cluſis materteris:⁊ tn̄ nō trabiꝫ ad eū caſum ⁊ idē in termi nis Bal.in.l.quicūq̄.C.de ſer.fug.⁊.l.illā.C.de col.

n ¶ Nec obſtat qō tertio loco dicebaꝫ.ſ.ꝙ dum ſtatutum lo quitur qn̄ extāt filij patrui dotātis ꝙ non pōt ꝓbabiľr intel ligi in caſu quo ſuccedat ipſi patruo dotāti nec fuiſſet deci ſio deriſoria :qꝛ rn̄deꝫ ꝙ ſi ſtatutū volēs extendere ius cōe interſerit caſum a iure cōi deciſum ⁊ addit aliū nō incōue nit:nam pluries videmus ꝙ in legibus nouis ponunꝫ ali qui caſus a iure antiquo clare deciſi vt addatur alius caſus nouiter deciſus :⁊ inſuper dato ꝙ dotata ab vno excludē retur a ſucceſſione alterius non propterea concludere ad ca ſum noſtrum:qꝛ licet excluderet a bonis paternis.ſ.beredi tate paterna non ꝓpterea ab beredītate ⁊ a bonis fraternis prout ſunt iſta de quibus agitur propter ſupradicta.

o ¶ Nec ob.vltia rō in ꝯ̃triū adducta:qꝛ negaꝫ ꝙ iſtud ſcōm ſtatutū eēt ſupfluū ſi intelligiꝫ vt ſupra intellectū ē :nā ſaltē iuuat qꝛ ſcōꝫ ſtatutū trabiꝫ ēt ad caſus ꝑteritos ꝑmū ſecus. itē ꝑmū excipit religioſos.ſcōꝫ gn̄alr loqꝫ.itē primū ſtatutū loqꝫ ſolū de paſſiua ſucceſſiōe patris.ſcōm de paſſiua ſucceſ ſione matris ⁊ patrui:remanet ergo ꝯcluſio ſupraſacta ꝙ ſo ror non excludatur a ſucceſſione fratris vel ſororis ſed etiā ſuccedat ꝑut de iure cōi etiā quo ad bona a patre in eos ex teſtō vel ab inteſtato trāſlata ⁊ memini me iam diu in eadē ciuitate ꝯſultū fuiſſe in bac ſn̄ia ſꝫ ⁊ tūc vidiſſem dictuꝫ aſ ſertū ꝯſiliū Bart.ꝯſului tn̄ ꝓ ꝯſultāte ea ratiōe fretus qꝛ ſo ror dicebaꝫ deceſſiſſe beredītate nō adita licet an eſſet adi ta verteret in dubiū ꝓpter quādā donationē ꝓpter quā di cebatur cenſeri aditā demonſtraui ꝯ̃triū : ⁊ ideo ꝯcluſi eā excluſam morte ex regula qꝛ beredītas non adita non tranſ mittiꝫ.l.qm̄ ſororē.C.de iure delib.⁊.l.j.§.nouiſſimo.C.de cadu.tol. non tn̄ fuit in ꝯſultatione deductum ſtatutum ꝙ quilibet ſucceſſit alicui ⁊c.de quo in tbemate.

p ¶ Quod ſtatutū vꝫ nō iuuare dictā Modeſtā qꝛ ſtatutū vꝫ diſponere qō intelligatur adiuiſſe preſens qui tacuit per ſex menſes:qꝛ vꝫ ꝙ cenſeaꝫ adiuiſſe in preiudiciū ipſius ra centis.ſ.vt teneaꝫ creditoribus alſ fruſtra adderenꝫ verba ſequētia in ipſo ſtatuto ⁊ cōuenīri poſſit vt beres non quo ad boc

ad hoc vt decedẽs hereditatẽ trãſmittat qḋ ⁊ ſuadetur quia illa v̾ba vt heres videnẜ denotare ſiſ̃itudinẽ ⁊ nullũ ſiſ̃e eſt l. qḋ nerua nepoſiti ergo non vr̃ ꝙ ſit heres qḋ ⁊ tertio ſuadeẜ qꝛ v̾bũ intelligaẜ vr̃ ꝙ denotet quãdã impropꝛietatẽ. l. qm̃ itelligiẜ. ff. de iſa. l. liber hõ. ij. i fine ꝑncipij. ꝺ v̾. ob. i. l. pr̃ de captiuis i. §. ei v̾o q inſti. de inuti. ſtip. cum multis ſi.

q ¶ Tñ his nõ ob. ꝯtrũ verius arbitroꝛ nã dcm̃ ſtatutũ clare loquaẜ ꝙ intelligaẜ adiuiſſe ⁊ gñalr̃ loquiẜ ergo ẽ gñalr̃ intelligẽdũ. l. j. §. ⁊ gñalr̃. de leg. ꝑſt. ⁊. l. de ꝑcio de pub. ⁊ cañ. ſi romanoꝝ. xix. di. cũ ſi. nõ ergo diſtinguiẜ ꝙ cenſeaẜ adiuiſſe quo ad incõmoda ſeu quo ad onera eris alieni ⁊ nõ quo ad cõmoda: ergo nec nos diſtinguamus. l. iij. de offi. ꝑſi. ⁊. l. de ꝑcio de publi. cũ ꝯcoꝛ. ⁊ inſup iniquũ eẽt ꝙ ſubiret onera hr̃ditaria ⁊ nõ ꝯſequereẜ cõmoda: nã ſm̃ nãm eſt ꝙ qui ſentit onus ſentiat cõmodũ. l. ſm̃ nãm. ff. de reg. iu. cũ ꝯcoꝛ. ibi ꝑ gl. adductis: iniqſſimũ. n. eẽt ꝙ qs fingereẜ hr̃s ſolum quo ad onera ⁊ cõmoda nõ ꝯſequereẜ vt de ſe. eſt notuꝫ fictio aũt ſemꝑ nitiẜ eq̃tate dicit bar. i. l. ſi is q ꝓ emptoꝛe de vſucap. in. vj. q. ꝑncipali. vbi ꝯcludit ꝙ eq̃tas eſt cã fictiõis adeo ꝙ vbi ceſſat eq̃tas ceſſat fictio: iõ nũq̃ mediãte fictiõe qs patiẜ dãnũ ſine vrgẽti cã ꝓut ſumiẜ ex eius dictis q̇ ꝯſequiẜ ꝑ plura media ſed in caſu iſto patereẜ qs dãnuꝫ ſine cã cũ maxia iniq̃tate: ideo ꝯcludendũ eſt ꝙ intelligiẜ heres ex forma dicti ſtatuti nedũ vt ſatiſfaciat oneribus hereditarijs ſed ẽt vt abſolute ſit hr̃s ẽt quo ad cõmoda ⁊ quo ad bona nec illa v̾ba ſequẽtia ⁊ ꝑueniri poſſit ⁊c. reſtringunt ꝑcedentia: nã. n. copule eſt augumẽtare diſpõneꝫ non reſtringere ⁊ limitare ꝑ tex. ſm̃ Dy. ſingulareꝫ in. l. ea tñ adiectio. de leg. iij. ⁊ notãt doc. in. l. gallus. §. etiã. de liber. ⁊ poſth. ⁊ in. c. ij. extra de reſcrip. nec ob. illa v̾ba vt heres qꝛ denotãt v̾itateꝫ nõ ſiſ̃itudinẽ: nã ex quo ꝑmittit ꝙ itelligiẜ adiuiſſe ⁊ ſubdiẜ ꝙ non põt repudiare ſatis reſultat ꝙ ex poſt efficiẜ hr̃s ꝓut in iure ſeruus inſtitutus q non põt repudiare eſt heres inuitus inſti. de here. qual. ⁊ diã in ꝑn. etiã hodie ⁊ ſuus erat olim in. l. neceſſarijs. de acqui. here. cum ſimi.

r ¶ Et dictio vt multotiẽs denotat v̾itatẽ. l. cũ alijs de ſecũ. nup. ⁊ ibi notat gloſ. ⁊ bal. in ſi. ⁊ qñq3 poniẜ cauſatiue ꝓ ꝙ glo. j. in cle. j. de iurepa. ⁊ hr̃ in. c. cu inferioꝛ. de malo. ⁊ obe. ⁊ facit. c. ſicut. de ſymo. vbi hoc idẽ notat Joã. an. de dictiõe ſicut: que etiaꝫ dictio ſicut denotat nõnũq̃ veritatẽ. c. ſi v̾o. ij. de ſnia excõ. ⁊ in. c. peruenit. i. de appel. ⁊ in. c. j. de cõiug. ſeruoꝝ ꝓut ẽt tanq̃ ſepe veritatẽ ponit vt in. c. ſi vere. de ſnia excõ. c. nõnulli. in ſi. de reſcrip. tex. ⁊ gl. ſi. in. c. cũ pro cã de ſnia excõ. c. ſi poſt ꝑſtitum. de ꝯfeſ. li. vj. pau. i cle. j. ꝺ v̾iu.

s ¶ Nec obſt. v̾bũ intelligiẜ ⁊ ꝑmũ rõ in ꝯtrũ adductam: naꝫ ⁊ tale v̾bũ ſepe denotat v̾itatẽ. l. ſi tibi hõ. §. cũ ſeruus. de le. j. ⁊. l. q ſolidũ. in ꝑn. de le. ij. i. l. cũ. n. ff. de noua. i. l. clã poſſidere. §. q ad nũdinas. ⁊ in. l. cõis ſeruus. in ꝑn. ff. de ac. poſ. ⁊ inſti. de rex diui. §. plane. §. nãlr̃. i pluribus. §§. eius tituli qñq3 ſignificat ꝑſumptiõeꝫ. c. ex ſtudijs. ⁊ ibi gl. de ꝑſum. ⁊ dicit bar. i. l. oẽs ppl̃i. circa ꝑncipiũ v̾ltie charte ꝙ eſt nota tacite itellectus ſi ꝑſumptionẽ ſatis ẽ: qꝛ ꝑſumptiões iuris ſunt liq̇diſſime ꝓbatiões. l. lꝫ impatoꝛ. de le. j. ⁊ tacitũ idẽ ſolet opari qḋ expſſuꝫ. l. cũ qd ſi cer. pe. cũ ꝯcoꝛ. ⁊ ſi denotaret fictionẽ ꝓut ⁊ plerũq3 ſignificat vt. d. l. qm̃ itelligiẜ. ⁊. l. pr̃. de cap. ⁊. l. poſtliminij ius. in ꝑn. ⁊. ti. nõ refert qꝛ fictio ſolet idẽ opari qḋ v̾itas: qꝛ nil aliud eſt fictio q̃ rei certe poſſibilis ꝯ v̾itatẽ ꝓ v̾itate a iure aſſumptio ꝓut poſt multa diffinit bar. in. d. l. ſi is q ꝓ emptoꝛe in. j. q. ⁊ ex fictiõe cauſantur veri iuris effectus ⁊ ꝓprij q cauſarẽtur ꝯ veritate eius quod fingiẜ: iõ ficta traditio cauſat verã ⁊ ꝓpriã poſſeſſionẽ. l. certe. §. ſi ꝓcuratoꝛ. ff. de ꝑca. ⁊. l. j. ⁊. l. qſquis. C. de do. ⁊. l. qḋ meo in prin. de acq. poſ. ⁊ ex ficta ſtipulatiõe vera actio oriẜ. l. vnica. C. de rei vxo. actio. ꝓut ⁊ eſt videre in qualibet fictione: itaq3 ex ficta aditione cauſetur vera eſſentia heredis ⁊ ꝑ h̾ ſint ſublata omnia ꝯtria. Laus deo.

¶ Subſtõ fcã pluribꝰ iſtitutis ſi oẽs deceſſerint ſine filijs de cippo domꝰ q̇ tñ ſolũ ꝓbaẜ ꝑ q̃ttuoꝛ teſtes ⁊ nõ ꝑ iſtr̃m teſtamenti an valeat: ita ꝙ neptis teſtãtis admittaẜ nullus alijs exiſtẽtibus de cippo domus niſi neptis predicta.

¶ Conſilium. cccvj.

In nomine dñi nr̃i ieſu xp̃i.

t ¶ Vr̃ ꝑma facie dõm in hac cõſultatiõe ꝙ veniat dictus ex̃neus inſtitutus ⁊ nõ dcã filia dicti frãci. in bonis ꝑ dictam dñam Joãnã in dcõ teſtõ relictis dicto Joãni: nã ꝓut ꝑſupponiẜ in themate in inſtr̃o teſti nõ eſt vocata ipſa filia expꝛeſſe nec virtute illius cõditionis ſi deceſſerint ſine filijs cenſeẜ virtualiter inuitata qꝛ poſſita in ꝯditiõe nõ cenſenẜ poſita in diſpoſitiõe. l. ſiq̇s ſub ꝯditione. ff. ſiq̇s obmiſ. cã teſti: ⁊ lꝫ multa dicanẜ hincinde an filij poſiti in cõditiõe cenſeanẜ tacite inuitati: tñ cõis ſnia gl. ⁊ doc. eſt ꝙ non ꝓut notant gl. bar. ⁊ doc. in. l. lucius. in ſi. de here. inſti. in. l. filiuſfami. §. cũ qs. de leg. j. ⁊ hr̃ per nõnullos in. l. j. C. de condi. inſer. ⁊ in. l. j. C. de pac. ⁊ in. l. ſi cũ dotem. in ꝑm. ff. ſolu. ma.

a ¶ Pꝛeterea illa pluralitas ſi deceſſerit ſine filijs ⁊ filiabus reſoluẽda eſt ſingularitate: ⁊ ar. l. falſa demõſtratio. §. fina. de ꝯdi. ⁊ demõ. cũ ꝯcoꝛ. alſaris ibi in glo. ⁊. l. lucius. §. gayo. ad treb. qḋ eſt neceſſario dõm in caſu iſto ex quo cõditio iſta ſi deceſſerint ſine filijs eſt facta de vno in alterũ ita ꝙ ſi ambo deceſſiſſent ſine liberis non poſſet v̾ificari dicta ſubſtitutio qꝛ nõ eẽt in rerũ nã ſubſtitutus ⁊ ꝯditio ſubſtõnis ⁊ inuitatio q̇cunq3 ex teſtõ req̇riẜ ꝙ purificeẜ in vita honorati. l. ſi ex pluribus. in ſi. ff. de ſuis ⁊ legitimis hr̃di. ⁊. l. hr̃s meus. in ꝑn. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. ⁊. l. vnica. §. ſin aũt ſub ꝯditiõe. C. de cad. tol. cũ multis ſiſ̃ibus: opꝫ itaq3 ꝙ vnus cẽſeẜ ſubſtitutus alteri q ſine liberis deceſſerit: nõ aũt filiꝰ vnius eſt ſubſtitutus alteri: nam in effectu vnus cenſetur ſubſtitutus alteri ſi ille alter deceſſerit ſine liberis: ex his itaq3 apparet ꝙ verba inſtrumenti nõ iuuãt dictam filiam dicti Frãciſ. ſiſ̃r non videẜ ꝙ iuueẜ dicta filia dicti Frãciſ. vigore atteſtationum dictoꝝ quattuoꝛ teſtiũ ea rõne qꝛ in teſtis requirunẜ ſeptem teſtes. l. hac conſultiſſima. in ꝑn. ⁊. §. ꝑ nuncupationẽ. ſcõa de teſt. ⁊. l. in teſtis. C. de teſta. ⁊. §. ſi. inſti. eo. ti. ⁊ in alijs vltimis volũtatibus ad minus q̇nq3 teſtes ſunt neceſſarij. l. ſi. §. in oĩ. C. de cod. ⁊. l. ſi. C. de dona. cã mor. nec ius canonicum videaẜ in h̾ aduerſari iuri ciuili niſi in teſtamentis ad pias cauſas. c. relatum. de teſta. ⁊ qñ interuenirer preſbyter parrochialis. c. cum eſſes. e. ti. ⁊ lꝫ ſup lec. d. c. cũ eſſes variẽt doc. tñ iſta eſt magis cõis lec. nec eſt inducẽda diſcrepantia inter ius canonicũ ⁊ ciuile. c. cum expediat iura iuribus concoꝛdari de elec. lib. vj. ⁊. l. vnica. C. de inoffic. doti. ⁊ qḋ habetur in. c. j. de noui ope. nuncia.

b ¶ Sꝫ in caſu nr̃o nõ deponũt niſi quattuoꝛ teſtes ſup ſubſtõne filioꝝ ⁊ cippi domus merito non ſufficiãt: ⁊ maxĩe cũ videanẜ laboꝛare aliqua ſuſpitiõe cũ notariꝰ ſupinde ꝯfecerit inſtr̃m ⁊ de hmõi ſubſtõnibus filioꝝ ⁊ cippi domꝰ nulla fiat mẽtio i inſtr̃o nec vr̃ v̾iſiſ̃e ꝙ notariꝰ iſtã ptẽ teſti adeo ponderoſam teſti obmiſerit in inſtr̃o: ⁊ inſup videaẜ ꝙ filij cẽſeanẜ ſubſtituti parẽtibus eoꝛũdẽ: ita ꝙ filiꝰ vl̃ filia Joãnis ipſi Joãni ⁊ filius vel filia ipſius Frãciſci frãciſco ⁊ nõ Joãni ar. d. §. gayo. cũ ſi. nec ẽt videaẜ ꝙ appl̃one cippi domus veniat femina q̇ põt eẽ finis nõ aũt ꝑncipiũ ⁊ fundamẽtũ domꝰ iuxta. l. ꝓnũciatio. §. familie. ff. ꝺ v̾. ſi. ⁊. l. ſunt aũt agnati. de legi. tu. ⁊ inſti. e. ti. §. j. ⁊ iſti. de legi. agna. ſuc. §. j. cippi aũt domꝰ ſignificationẽ nõ hẽmus in iure vt cõpiã: ſꝫ eſt idioma vulgariũ ad ſiſ̃itudinẽ cippi arboꝛis q eſt fundamẽtũ in quo ſubſtẽtaẜ ⁊ a quo deriuaẜ ſupficies ⁊ palmites ſeu rami ⁊ alie ptes arboꝛis ⁊ domꝰ maſ̃lis ⁊ memini me pluries ꝯſuluiſſe ꝙ appl̃one cippi domus vl̃ agnatiõis non veniãt femie ex qbus oibꝰ vr̃ ꝯcludẽdũ ꝙ. d. filia nõ ꝓbeẜ legittime ꝙ fuerit ſubſtituta. d. Joãni: ideo nõ veniat ipſa ad portionẽ. d. Joãnis: ſꝫ hr̃s ab eo inſtitutus lꝫ ſit extraneus.

c ¶ His tñ nõ obſtãtibus ꝯtriã arbitroꝛ ſniam veriorẽ ⁊ quidem ſatis lucidã ⁊ ꝓfecto ꝑmitto ꝙ non eſt expeditum ꝙ filij poſiti in ꝯditione non cẽſeanẜ tacite a teſtatoꝛe inuitati: nã tex. d. l. lucius innuit ſatis vrgenter ꝙ ſic. ⁊. l. titia ſeyo teſſerã. §. ſeya. de leg. ij. ⁊ gl. etiã induciẜ in. d. l. filiuſfami. §. cũ qs adeo ꝙ multi tenent ꝙ filij poſiti in conditione cenſeanẜ ex teſtõ inuitati. Pontanus enim in. l. ſi cũ dotem. in ꝑn. ff. ſo. ma. dicit hoc eſſe v̾iſſimũ ⁊ adducit vltra ꝑdicta. l. j. C. de pac. ⁊ in ſi. l. fideicommiſſa. §. hec v̾ba. de le. iij. hãc etiam partẽ tenuit Oldra. in. l. j. C. de condi. inſer. ⁊ ẽt bald. ibi in lec. antiqua per pulchꝛas rõnes vt refert Pau. de ca. in. l. filiuſfa. §. cum qs. ff. de lega. ij. dicens ꝙ hec opi. ſemper ſibi multũ placuit de iure: adeo ꝙ ſi habuiſſet conſociũ pro ea parte cõſuluiſſet lꝫ qꝛ illa lec. Bald. cõiter non fuit auſus conſulere tñ Saly. in. d. l. j. C. de condi. inſertis hanc parteꝫ expꝛeſſe tenuit ſi liberi poſiti in conditione ſunt de liberis teſtatoꝛis ꝓut in caſu noſtro qḋ reperio allegatuꝫ tenuiſſe Pe. de ancha. in conſi. lxx. incipit. ꝯ Philippam ⁊ Bald. in ꝯſi. incipiente petrus heredẽ ⁊ vidi alio anno conſultũ per dominum Martianũ ſuzzi. qui dicebat ſe pluries conſuluiſſe ⁊ idem conſuluerunt do. Anto. de prato veteri ⁊ plurimi

bononienſes ⁊ Pau.de ca. Raph.ful.⁊ Antonius de roſel
lis ⁊ plures alij quos noiabat p̄dictus.d. Marianus.
d ¶ Itē p̄mitto q̄ lʒ cōiter teneaſ q̄.d.c.cū eſſes non proce
dat in cā p̄ofana qñ nō interuenit p̄sbyter p̄rochianus:tñ
nōnulli ſunt in ꝯtria ſnīa.ſ.q̄ etiā non interueniente p̄sby
tero p̄rochiali ſufficiāt duo vł tres teſtes ꝓut vult ibi.d.an.
p̄ rōnē ibi in tex.expreſſam ⁊ ſm eū ſi teneatur cōis opi.ad
illū tex.ſ.q̄ nō teneat teſtm̄ corā duobus vel tribus teſtib⁹
ſine preſbytero parrochiano:tñ ſufficiat corā quattuoꝛ teſti
bus:qꝛ duo teſtes ſunt maioꝛis fidei q̄ꝫ p̄sbyter parrochia
lis:ideo ſi vʒ factū corā duobus teſtibus ⁊ preſbytero p̄ro
chiali ⁊ ſic tribus teſtibus foꝛtius valeat corā quattuoꝛ teſti
bus vt ſic duo teſtes teneant locū vnius p̄sbyteri parrochia
lis ſm eū:⁊ idem originalr̄ tenuit Spe.in ti.de inſtru.edi.
§.cōpēdioſe.v̄.itē per ius canonicū quē refert ⁊ ſequiſ Pa
noꝛ.in.d.c.cum eſſes.⁊ idē firmat Ponta.in repetitiōe au
tem.ſi.ſr̄.C.ad.l.fal.quoꝝ ꝑfecto magna eſt auctoꝛitas ⁊
ſm hoc ex duplici capite poſſet iuuari dicta filia frāciſci.ſ.
vigoꝛe inſti tenendo q̄ filij poſiti in conditione cenſeātur
inuitati.itē vigoꝛe atteſtationū quattuoꝛ teſtiū tenēdo opi.
Fede.de ſenis.d.Ant. Panoꝛ.⁊ Ponta.ꝯcoꝛdāt aūt doct.
poſt.d.c.cū eſſes ſeruāduʒ ſit in terris eccľie quicqd teneaſ
in terris imperij:nō tñ eſt neceſſe aliqđ ex dictis medijs fir
mare in cāu nr̄o cū in eo militet aliud mediū clare ꝯcludēs.
e ¶ Nam teſtm̄ parentis quatenus diſponit inter liberos vʒ
abſq̄ aliqua ſolēnitate iuris poſitiui:ideo duo tm̄ teſtes ēt
non rogati ſufficiunt.d.l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto
⁊ auctenticis ibi poſitis ⁊.l.ſi.cuʒ auctētica ſua.C.fami.her.
ꝯſtat etiā q̄ neptis ex filio eſt de liberis.l.liberoꝝ.ff.de v̄b.
ſig.l.j.C.de ꝯdi.inſertis.l.ſʒ ſi hac.§.liberos.de in ius voc.
quatenus ergo filij filioꝝ ſunt filijs ſubſtituti teſtm̄ eſt in
ter liberos:ió valeat etiā ſi tm̄ duo teſtes iteruenissent ſeu
per duo tm̄ probareſ:foꝛtius ergo ſi ꝓbaſ per quattuoꝛ:ex
his pʒ q̄ defectus numeri teſtiū nō hʒ in aliquo obſtare di
cte ſubſtitutioni de filijs facte bñ potuiſſet obſtare quo ad
ſubſtōnē factā de cippo domus quatenus venirēt extranei
de quo nō agiſ:cū itaq̄ ſit ꝓbatū p̄ quattuoꝛ teſtes q̄ teſta
trix filijs inſtitutis ſubſtituit eoꝝ filios poſt mortē ipſoꝝ fi
lioꝝ v̄ba generalr̄ ſonāt q̄ filij ſuccedāt in bonis ipſius te
ſtatricis poſt mortē inſtitutoꝝ:⁊ lʒ illa pluralitas decederēt
reſolueref in ſingularitates : ita q̄ ſi vnus decederet ſucce
dant filij ſubſtituti qđ dicendū vr̄ caſu quo decederet vnus
cū filijs:nā tūc eius filij cēſenſ ſibi ſubſtituti ar.d.§.gayo.⁊
d.l.falſa.§.ſi.⁊ eoꝝ q̄ habenſ in.l.hr̄des mei.§.cum ita.ff.ad
treb.⁊.l.penul.C.de impu.in q̄bus iuribus tradiſ theoꝛica
q̄ in ſilibus ſubſtōnibus ſi queriſ vtꝝ verificeſ ſubſtitutio
facta pluribus ſub ſilī ꝯditione collata poſt mortē plurium
purificata ꝯditione in p̄ſona vnius cōſideraſ an ſupſit p̄ſo
na q̄ ex veriſil̄i mente teſtōris excludat ſubſtitutū ⁊ tūc nō
ſit locus ſubſtōnis.d.l.pe.C.de impu.an nō ſupſit perſona
que ex veriſil̄i mente teſtātis excludat ſubſtitutuʒ quo caſu
eſt locus ſubſtōni.d.l.hr̄des.§.cuʒ ita.⁊.d.l.lucius.§.gayo.
⁊ cum hac theoꝛica trāſeūt cōiter oēs in dictis iuribus licet
qñq̄ verba impꝛopꝛiarentur vt ꝓbatur in dictis iuribus.
f ¶ Si itaq̄ hoc caſu decedit vnus aut cum liberis ꝓut ꝯtin
git in p̄ſona Frāciſci ⁊ tūc ſuccedūt eius liberi qꝛ lʒ ſupeſ
ſet alter filius teſtatricis tñ quo ad poꝛtionē ipſius Franci
ſci cenſenſ magis dilecti filij ipſius Franciſci q̄ꝫ ipſe Joan
nes ꝓut aperte ꝓbaſ in.l.cū auus.ff.de ꝯdi.⁊ demō.nec in
dicta ſubſtōne venissent filij Joānis ſi ſuperfuiſſent qꝛ inui
tati ſub illo collectiuo filij p̄dictoꝛū cēſenſ inuitati ꝓximio
res.l.cum ita legaſ.§.de fideicommiſſo.⁊.l.peto.§.fratre.de
leg.ij.⁊.l.ſi.C.de v̄bo.ſig.idē enim qđ in verbo familie dōʒ
eſt in ſimili verbo collectiuo denotāte p̄ſonas pluriū inter
quos cadit oꝛdinis prelatio ꝓut dicit ibi Bal.p.d.§.de fi
deicommiſſo.⁊.c.ij.extra q̄ filij ſint legittimi.idem ergo ſub
noīe liberoꝝ dicit Rapha.cu.in.l.gallus.§.quidā recte.de
lib.⁊ poſthu.⁊ Ang.cōſi.xxxviij.pari.rōne in verbo filij ſn
caſu cū ſit oꝛdinis prelatio:naʒ filij Frāciſci ſunt ꝓximioꝛes
Frāciſco ⁊ filij Joānis ſi habuiſſet fuiſſent ꝓximioꝛes Joā
ni ſi ꝟo Joannes predeceſſiſſet ſupſtite Franciſco foꝛte filij
Frāciſci nō ſucceſſiſſent vigoꝛe ſubſtōnis p̄dicte fcā de fi
lijs cuʒ Frāciſcus ſit ꝓximioꝛ ⁊ videaſ ⁊ magis dilectus vi
goꝛe ſubſtōnis p̄mo facte de q̄ in inſtrō.itē qꝛ iſtitutus cē
ſeſ ſubſtituto p̄dilectus ar.l.publius.ff.de ꝯdi.⁊ demon.ſʒ
ex quo Joānes deceſſit ſine filijs nō ſupſtite Frāciſco ⁊ ſu
perſtite filia ipſius Franciſci nō ſupeſt p̄ſona que ex veriſi
mili mente teſtatricis excludat ipſam filiaʒ Frāciſci neptēq̄
teſtatricis:ideo ipſa veniat ad dictam ſubſtitutiōnem.
g ¶ Nec ſibi ob.q̄ eſt femina q̄ maſculinū ꝯcipit femininū .
l.j.ff.de v̄.ſig.⁊.l.q̄ duos.de leg.iij.cū ſi.nec ob.q̄ eſt vna qꝛ
v̄ificaſ dicta pluralitas ēt in vna ſingularitate.l.j.C.de ꝯdi.
inſer.l.nō eſt ſine liberis.de v̄.ſig.⁊ arg.d.l.falſa.§.ſi.⁊.d.§.
cū ita.⁊.d.§.lucio.cū ſi.nec ob.dicebā q̄ filij cēſeanſ ſubſti
tuti parētibus eoꝛūdē qꝛ negaſ ⁊ v̄ba ſonāt magis generalr̄
⁊ ita veriſil̄is mēs teſtatricis:nec artāt iura in ꝯtriuʒ adducta
in q̄bus recediſ a verbis p̄p veriſimilē mentem teſtatricis
qđ nō cōtingit i caſu iſto:ió ſtādū ē ꝓpꝛie vi v̄boꝝ.l.nō alr̄.
de le.iij.l.j.§.ſi is qui nauem.de exerci.cū ſi.ad alia pʒ clara
reſponſio ex premiſſis concludo itaq̄ q̄ dicta filia Franci
ſci ſuccedit in poꝛtione relicta dicto Joanni per dictam te
ſtatricem ⁊ dicta poꝛtio debet ei reſtitui vigoꝛe dicte ſubſti
tutionis detracta legittima ⁊ trebel. Laus deo .

¶ Stante ſtatuto excludente deſcendentes ex latere mater
no an cenſeatur excluſa auia paterna ab hereditate ſui nepo
tis ex filio a fratre patruelle dicti nepotis.

¶ Conſilium. cccvij.

In noīe domini noſtri

l Jeſu xp̄i.¶ In hac ꝯſultatiōe dōʒ vr̄ q̄.d.
Marcus nō debeat ꝯſeq dcā bōa.d.Cathe
rine maxime inſolidū ꝯſtat.n.q̄ de iure cōi.
d. Marc⁹ nō ſuccedit inſolidū:imo in nihilo ſupſtite cecca
auia p̄rna.d.Catherine de cuius bonis agiſ:nō ꝯſtat q̄ qli
bet aſcēdēs p̄ferſ collateralibus exceptis f̄ribus ⁊ filijs fra
trū.in autē.de hr̄di.ab inte.vē.§.ꝯñs.vñ ſumiſ autē.defun
ctos.C.ad ter.⁊ in aūt.vt fratrū filij.in rub.⁊ nig.de iure aūt
municipali nō vr̄ hoc caſu aliter diſpoſitū:nam lʒ diſponaſ
q̄ fratres patruelles excludāt matrē ⁊ aſcēdētes p̄ lineā ma
ternā:tñ nō vr̄ q̄ excludaſ dicta Cecca qꝛ eſt aſcēdēs per li
neam p̄rnā dicte Catherine nō aūt eſt aſcēdēs p̄ lineā ma
ternā:nā de Catherina ad Ceccam aſcendiſ mediāte patre
Catherine:ió dr̄ auia p̄rna:ió aſcendēs p̄ lineā p̄rnam dici
dʒ nō aſcendēs p̄ lineā maternā merito v̄ba dicti iuris mu
nicipalis nō videnſ complecti dictā Ceccaʒ merito iſte ca
ſus tāq̄ꝫ obmiſſus remaneat ſub diſpōne iuris cōis ar.l.ſi
vero.§.de viro lex loquiſ.ff.ſol.ma.⁊.l.cōmodiſſime.de lib.
⁊ poſthu.⁊.l.precipimus.C.de appel.cum ſimilibus.
a ¶ Statuta.n.correctiua ſunt ꝑ poſſe reſtringenda dictis
iuribus.⁊.l.ſancimus.C.de teſt.⁊ autē.quas actiōes cū ibi
notatis.C.de ſac.ſan.ecc.⁊ de appel.l.precipim⁹.⁊ maxime
hmōi ſtatuta excludentia aſcendētes a luctuoſa hereditate
deſcendentiuʒ ar.l.ſi.C.de inſti.⁊ ſubſt.ſub ꝯditiōe fac.⁊.l.
nam ⁊ ſi parentibus.in prin.de inoffi.teſt.adeo q̄ dicit bal.
in.l.quicunq̄.C.de ſer.fug.q̄ ſtatutuʒ excludēs auū mr̄nuʒ
ꝓpter patruū cenſeſ odioſum odio irrationabili:ideo non
excludaſ auia materna ſm eū lʒ vigeat maioꝛ vel ſaltē eadeʒ
ratio:⁊ lʒ maſculinuʒ ſoleat ꝯcipere femininū per iura vul
garia:tñ ꝓpter odioſitatē ſtatuti excludentis aſcēdētes ꝓ
pter tranſuerſales ſecus eſt ſm euʒ ⁊ alr̄ dicit Bal.i.l.illā.
C.de colla.q̄ hmōi excluſiones que a iure municipali ſiūt
de deſcendentibus vel aſcendentibus feminis ſapiūt quā
dam exheredationem:ideo non trahuntur ad alias perſo
nas q̄ꝫ nominatas in ipſo iure municipali ar.l.cum quidam
de liberis ⁊ poſthu.⁊ eo.tit.l.j.⁊.ij.
b ¶ Et iuſtinianus reputat maximuʒ vitium facere huiuſmo
di drias in ſucceſſiōe inter maſculos ⁊ feminas.l.maximuʒ
vitium.C.de lib.prete.⁊ lʒ loquaſ in filijs:tñ idem vr̄ inter
aſcendentes qui ſunt a iure communi equiparati.d.§.cōſe
quens.⁊.d.autē.defunctos.cuʒ eis debeaſ hereditas deſcē
dentium p̄out econuerſo.d.l.nam ⁊ ſi parentibus.in prin.
⁊ nedum hmōi excluſiones aſcēdentiū vel deſcendentiū in
ſucceſſionibus ab inteſtato ꝯ̄ diſpoſitionem iuris cōis ſunt
plurimum reſtringende ſed etiā excluſiones trāſuerſalium
qui de iure cōi ſuccederent:ſunt ſimiliter reſtringēde vt nō
trahanſ ad alias perſonas ea rōne qꝛ iuriū correctio eſt eui
tanda p̄ iura vulgaria adeo q̄ in cā p̄ropꝛia in iuuētute mea
obtinui q̄ ſtatutuʒ noſtrū diſponēs q̄ patrui ⁊ filij patruo
rum ſuccedant ⁊ nō ſuccedāt auūculi:ſed excluſi intelligan
tur a ſucceſſione vigoꝛe talis ſtatuti nō excludanſ mr̄tere:⁊
ita fuit cōſultuʒ p̄ clariſſimos iure ꝯſultos peruſinos dñm
Benedictum caprā ⁊ dñm Jo.petruciū ⁊.d.Baldū de bar
tolinis.d.philippum franche.d. Manſuetuʒ ⁊ q̄ꝫ plurimos
alios:ac etiam ſenēſes celeberrimos iuris interpetres dñʒ
Marianum

Marianum ſozzinum ⁊ dñm Thomaz doctium:ac ẽt mira doctrina pollentez dñm Franciſcum areti. qui multa in medium adduxerunt que breuitatis cauſa non recenſeo.

c ¶ Ex his aũt cõcludendũ vꝫ ꝙ dictus Marcus nõ excludat dictã Ceccbã que nõ eſt mr̃ nec aſcendẽs per lineã maternã. dicte Ceccbe: ſed ab ea de iure cõi excludaf: ⁊ dato ꝙ ipſa Ceccba nõ ſuccederet: vel qꝛ excluſa a ſtatuto: vł qꝛ deceſſerit nõ adita hr̃ditate cũ hr̃ditas nõ adita nõ trãſmittaf l. vnica. §. i nouiſſimo. C. de cad. tol. ⁊ l. qm̃ ſororẽ. C. de iure delib. ẽt hr̃ditas aſcendẽtis. l. ij. C. ad orñ. ⁊ l. ij. §. ſiqs ex libertis. ff. ad ter. niſi in deſcẽdentes trãſmittẽtis pariterqꝫ in pñtiaz deſcendẽtes eius de cuius hr̃ditate agif. ⁊ in. l. vnica C. de his qui ante aptas tab. ⁊ in eis p doct. ita nec hr̃ditas deſcẽdẽtis trãſmittif per aſcẽdentẽ in poſteros qui nõ ſunt poſteri eius de cuius hr̃ditate agif nec iſte caſus exceptuatus eſt a regula put pſupponere videnf doct. in. d. l. vnica. ⁊ eſt clarũ ſolũ fallit in terminis. l. ſi infanti. C. de iure deli. ꝙ aſcendens hr̃ditatem deſcendẽtibus nõ aditã trãſmittit videref ꝙ excluſa ſuccederẽt pariter dña Alexandra ſoror patruelis: ⁊ dña Bartholo. ſoror amitina cũ oẽs ſint in quarto gradu. ⁊ iõ oẽs pariter admittunf iure nouiſſimo ſublata drña agnationis ⁊ cognationis aũt. poſt fratres fratrũqꝫ filios. C. de legi. here. ⁊ in corpore: iõ dicta Bartholo. nõ excludaf. lꝫ ſit cognata ⁊ non agnata: ⁊ multofortius admittaf Alexandra que eſt in eodẽ gradu agnationis cũ nullo iure nec antiquo legis. xij. tab. nec poſteriori inter agnatos maxime trãſuerſales drña ſit inter mares ⁊ feminas in ſucceſſiõe ab inteſtato: ⁊ maxime qꝛ maſculinũ fratres ſolet concipere etiã ſorores. l. tres fratres. ff. de pac. cum ſi. ideo videf ꝙ ſi eſſet excluſa dña Ceccba nõ ppea excluderẽtur dicte ſorores matris dicta Alexandra ſoror patruelis: ſed potius in ſtatuto cõprehendatur appellatione fratrum patrueliũ ne alia exorbitantia inducaf ſcilicet ꝙ frater patruelis excludat ſororem patruelem ⁊ amitinam.

d ¶ Nec vꝫ iuuari poſſe vigore ſtatuti. de quo in themate de pſcriptiõe diſponẽtis: qꝛ error iuris nõ pſumif potius pſumif mala fides. l. queãdmodũ. C. de agri. ⁊ cẽſi. li. xj. ⁊ regula qui cõtra iura mercaf in. vj. ⁊ per gl. ⁊ doc. in. c. ſi diligẽti. de pſcrip. ⁊ facit. l. leges ſacratiſſime. ⁊ l. ſi. C. de. ll. ⁊ notãt ſpecifice Bar. ⁊ Ang. in. l. lꝫ ⁊ ſi lege. §. ſcire. de peti. here. inſup pſcriptio nõ incipit currere cõtra hr̃ditatẽ iacentẽ. l. ea que ⁊ ibi per doc. C. de tẽp. in integ. reſti. ⁊ notãt Pe. Cy. ⁊ bal. in. l. lꝫ. C. de iure delib. iõ ſi dicta dña Agnes nõ adiuit hereditatẽ dicte Catherine non vꝫ ꝙ incohauerit dicta pſcriptio. ⁊ lꝫ dicaf ſi nõ adiuit. ergo nõ tranſmiſit hr̃ditatẽ put pmiſſum eſt rñdetur ꝙ dicte ſorores patruelis ⁊ amitina vꝫ ꝙ ſuccedãt ex pſonis pprijs put ⁊. ſ. deductum eſt: iõ ipſe ſuccedant ⁊ nõ repellanf vigore pſcriptionis iuris cõis dicta rõne qꝛ prout vꝫ ſine iuſto titulo poſſedit pro portione dictaꝝ ſoroꝝ: ideo ceſſet pſcriptio longi tpis: nec longiſſimũ tps allegaf ſufficiẽs ad longiſſimã pſcriptionẽ: nec vꝫ militare pſcriptio iuris municipalis ea ſaltẽ rõne: qꝛ ꝯ hr̃ditatem iacentẽ nõ incipiat currere pſcriptio ⁊ iura noua ẽt municipalia gñaliter loquẽtia ſolent limitari ⁊ diſtingui p iura antiquiora. l. ſi ſerui vri. C. de noxa. ⁊ c. cũ dilectus. de cõſue. ⁊ l. non eſt nouũ. ⁊ ſequenti. ff. de. ll. ad qõ notata per glo. j. ⁊ ibi per doc. in. l. ſciendum. in prin. ff. qui ſatiſda. cogan.

e ¶ Non obſtantibus aũt premiſſis ꝯriuz arbitror de iure verius: nã premittendũ eſt ꝙ mr̃ excludif a fratre patrueli nõ ſolũ a ſucceſſione filij: ſed ẽt a ſucceſſione deſcẽdentiuz ex filio. ſunt. n. vba mr̃ inſup vel aliqs aſcendẽs per lineã mr̃nã ad ſucceſſionẽ filij vel filie vel deſcẽdentiũ ex eis nõ admittanf exiſtente ⁊c. illa itaqꝫ vba filij vel filie vel deſcendentiũ ex eis pariter referunf ad matrẽ put ad aſcendẽtes per lineã maternã: tũ qꝛ vba ipſa oia ab eodẽ terminabili admittunf ad ſucceſſorez: ⁊ ppea pariter terminenf. l. ſi. C. de ſnis. ⁊ l. iam hoc iure. de vul. ⁊ pup. cũ concor. tum qꝛ vba in fine poſita ad pcedentia oia referũtur. l. iij. §. ſi filius. de libe. ⁊ poſthu. l. talis ſcriptura. de lega. j. nõ ſolum in mã fauorabili. d. l. talis ſcriptura: ſed etiã in mã odioſa. d. l. iij. §. ſi filius. ⁊ l. j. C. eo. ti. ac etiã in materia aſo ſtricta ⁊ exorbitanti. c. ij. requiris. ⁊ c. inquiſitioni. de appel. ſed ſi Ceccba ſuccederet dicte Catherine ſuccederet deſcendenti ex filio cõtra vba clara dicti ſtatuti vt ſupra intellecti: iõ lꝫ non veniret fortaſſe tanqꝫ aſcendẽs per lineã maternam: tñ cõprehendif tanqꝫ mater filij excluſa a ſucceſſione deſcendentiũ ex filio: non tñ putarem abſonũ dicere ꝙ diceremus aſcendẽs per maternam lineaz: nã linea de auia in nepotẽ deriuaf ab auia tanqꝫ a principio: ⁊ finif in nepotez per mediũ patris reſpectu medij dz nuncupari pr̃na linea: ſed reſpectu initij ⁊ primordialis cãe que fuit mater videf poſſe probabiliter denominari materna. principium autẽ cuiuſqꝫ rei potiſſima res eſt dicit iuriſcõſultus in. l. j. ff. de orig. iur. ⁊ originẽ eſſe ſpectanduz probaf in. l. j. C. de impo. lucra. deſcrip. lib. x. ⁊ de cõſecra. diſt. j. placuit. ⁊ l. in venditionibus. ⁊ ibi gl. in verbo initiũ. ff. de contrahen. emp. ⁊ xlij. q. iij. ſacerdotes cum ſi.

f ¶ Nec refragatur ſiquis dixerit ſm hanc interpretationem fruſtra adderenf illa verba vel aliqs aſcendẽs per maternã lineam: nam imo nõ fruſtra. illa. n. dictio aliqs eſt maſculini generis cuius femininũ eſt aliqua: qꝛ potuiſſet dubitari an aſcendens maſculus per lineã maternam excluderef ad tollendum oẽm dubitationẽ poſuit gñale ſignũ maſculini generis: ⁊ ſuadet rõ hanc interpretationẽ: qꝛ cõſtat ꝙ plus attinet alicui mr̃ ppria ꝗ mr̃ pr̃is put eſt auia pr̃na. mater. n. in primo auia in ſcdo gradu: idcirco nõ immerito mr̃ excludit a ſucceſſione ⁊ auiã mr̃nã ⁊ pr̃nã aũt. defuncto. C. ad tertul. iuuaf: qꝛ appellatione mr̃is iuſta interpretatione: venit etiã auia. l. iuſta interpretatione. itẽ cum ſtatutũ intendat fauere agnationi iuxta notata per Jac. de are. Cy. ⁊ doc. in. l. publico. C. de adul. ⁊ per doc. in. l. maximũ vitiũ. C. de lib. prete. ⁊ Bal. in. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. xvij. col. verſic. ſubſequẽter ſequif. ⁊ Bar. in. l. ij. §. videnduz ad tertul. ⁊ dicit circa ſtatutũ terre burgi Franciſcus de alber. in ſuo cõſilio incipiente factũ ſup quo ꝙ hmõi ſtatuta excludentia feminas hñt rõnem agnationis: licet inter ceteros inuitẽtur filij, ſororis put contingit in illo ſtatuto ꝙ ⁊ applicari poteſt ad ſtatutum nr̃m: que quidem rõ ita aduerſaf auie paterne put matri vel auie mr̃ne: nam oẽs ſunt cognate: cõcurrunt itaqꝫ in caſu nr̃o ⁊ verborum ppria vis ⁊ idẽtitas ſeu maioritas rõnis ⁊ iuſta iuris cõmunis interpretatio: ⁊ mens ſtatuentium que eſt idez ꝙ rõ: vt per Dy. in regula ſi. in. vj. per Bar. ⁊ Bal. in. l. non dubiũ. C. de. ll. facit. l. cum mulier. ⁊ qõ ibi per Bal. ff. ſo. ma. ideo vꝫ aperta fronte concludendũ ad excluſionem Ceccbe auie pr̃ne excluſa Ceccba excluditur ẽt dña Bartholomea ſoror amitina deſcẽdẽs ex dicta Ceccba que nõ attinet dicte Catherine niſi mediãte Ceccba: ſi itaqꝫ Ceccba excluditur fortius alij remotiores qui nihil attinẽt perſone defuncte niſi mediãte Ceccba qm̃ nã non patif vt de vno extremo non deueniẽ ad aliud niſi per medium.

g ¶ Et hoc eſt qõ voluit bart. in. d. §. videndũ. volẽs ꝙ hmõi ſtatutũ excludens matrem trahit ad excluſionẽ aui pr̃ni. ⁊ lꝫ verba ſequentia Bar. ⁊ rõ capitis incluſiui quã ipſe ponderat tendant ad excluſionẽ oium cognatoꝝ: tñ ſaltem pcedit in cognatis qui attinent defuncto mediante mr̃e que eſt expreſſe excluſa per ſtatutũ ꝙ ⁊ voluit Bal. in. d. l. maximũ vitium. de lib. prete. ⁊ in. d. l. illã in. j. col. ⁊ Cy. in. l. j. C. que ſit longa cõſue. ⁊ Jo. an. in rub. de teſta. ⁊ preciſe firmat Paul. de ca. in. d. l. illã facit optime. l. ſi viua matre. §. nepotibus ibi deteriores eſſe nepotibus filij non ſinanf: ⁊ maxime qꝛ domina Ceccba erat in medio tpe quo hr̃ditas delata fuit: ita ꝙ de iure cõi illa Bartholomea excluſa fuiſſet per auiã ſuã pariterqꝫ auiã Catherine ab ipſius hr̃ditate: patruelis itaqꝫ excludit auiam ad ſui cõmodum non ad cõmodum alterius prout dicit Bal. in. d. l. ſi defunctus. ⁊ hanc ptem ꝙ qñ perſona excluſa a ſtatuto eſt in medio tunc excludunf alie perſone que a dicta pſona excluderenf concludunt Ang. ⁊ Raphã. fulg. in. d. l. illã. ⁊ de hoc eſt melior tex. qui ſit in iure in d. l. ſi defunctus. prout dicunt Bal. ⁊ Pau. ibi. ⁊ in. d. l. illaz ille enim qui excludit de iure ſpeciali excludit pro ſe nõ pro alio. dicit Pau. in. d. l. illam per tex. in. l. ſi mulieri ⁊ titio. de condi. ⁊ demon. ſecus dicit quando perſona excluſa nõ eſſet in medio: ⁊ illa de qua agitur non attinet ea mediante: ⁊ dicit dictam eius diſtinctionem eſſe veram ſicut euangeliuz ⁊ eam approbat etiam in. d. l. ſi defunctus.

h ¶ Et hec rõ ⁊ rõ capitis incluſiui quam ponderat Bar. in d. §. videndũ. ⁊ Bal. in. d. l. maximũ vitiũ. ⁊ in. d. l. ſi defunctus vrgent non ſolũ contra dictã Bartholomeam: ſed etiã contra dictã Alexandraz ſororẽ patruelem: nã ex quo frater patruelis excludit auiã a ſtatuto inuitatus: ⁊ ex quo ipſe inuitatur oẽs alij cenſentur excluſi ar. l. hereditatẽ. de caſtren. pecu. ⁊ l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. ff. cõmo. prout hanc rõnem ponderat Bar. ⁊ Bal. vrget etiaz illa regula ſi vinco vincentem te. ergo ⁊ vinco te. l. de acceſſionibus. ff. de diuer. ⁊ tempo. preſcript. ideo cum auia vincat ſororem patruelem ⁊ frater patruelis vincat auiam. ergo frater patruelis vincat ſororem patruelem per dictam regulam.

f ¶ Nec ob. ꝙ per hec ius correctiuuꝫ loquens in aſcendẽte extendiꝛ ad trãſuerſalẽ ꝙ fieri nõ dꝫ: ẽt ex maioritate rõnis ꝓut. ſ. latius deductũ eſt in adductis pro pte ꝯtria: qꝛ rñdeꝛ ꝙ nulla reſultat iuris correctio: naꝫ ſoror patruelis nõ eſt a iure inuitata extante mr̃e vel auia pr̃na vel mr̃na per. d. auc. defuncto. ⁊ in. d. §. cõſequẽs in auc. eo. ti. ſi itaqꝫ ſtatutũ vocat fratrẽ patruelẽ ad hereditateꝫ que de iure cõi deferꝛ mr̃i vel auie nõ ſibi ſorori non facit iniuriã ſorori nec quo ad ſororem induciꝛ aliqua correctio vt ex his pꝫ: lꝫ ſi mr̃ vel auia nõ ſupereſſent tpe delate hr̃ditatis tunc hñ induceretꝛ correctio iuris reſpectu ſororis ſi ſoror excluderetꝛ ⁊ ꝓpea doc. vt. ſ. retuli ponderant an mr̃ que a ſtatuto excluditur ſit in medio. ſ. tpe quo deferꝛ hr̃ditas necne: vñ non eſt opus dicere ꝙ appellatione fratris cõprehendatur ſoror ne reſultet iuris correctio in excluſione ſororis patruelis.

k ¶ Quinimo ſi maſculinũ fr̃ibus patruelibus cõcipet femininũ ampliaretꝛ legũ correctio: nã ſi cõprehẽderentꝛ ſorores appl'one fratrum patruelium tunc excluderetꝛ mr̃ ⁊ auia: ⁊ alij aſcendẽtes ꝑ lineã mr̃nã non ſolũ extãte fratre patrueli: ſed etiã extãte ſola ſorore patruele: ⁊ ſic ampliaretur legũ correctio ⁊ ad caſum in quo nõ viget tãtus fauor agnatiõis cũ femine nõ releuẽt agnationes: lꝫ ipſe ſint agnate. l. ꝓnũciatio §. familie. ff. de v. ſig. ⁊ l. ſunt aũt agnati. ff. de legi. tut. ⁊ inſti. eo. ti. §. j. ⁊ inſti. de legi. agna. ſuc. §. j. ⁊ hinc ſumpta rõne dictũ ſtatutũ de quo agiꝛ ⁊ ſimilia ſtatuta de ſucceſſiõibus ab inteſtato diſponẽtia ꝓferũt i mſtis maſculos feminis ẽt agnatis: ⁊ ex hoc mã dꝫ reputari in mã differẽs. iter maſculos ⁊ feminas: ⁊ mã differẽti iter mares ⁊ feminas maſculinũ nõ cõcipit femininũ. l. ſi. ff. de tute. no. bar. in. l. j. ff. de v. ſig. Jo. an. Pe. de anc. in. c. gñali. de ele. li. vj. Saly. Ang. ⁊ moderni in. l. qcũqꝫ. C. de ſer. fu. ⁊ ſolẽt ſubnectere femininũ qñ volũt feminas cõprehẽdi: vt pꝫ in eodẽ. §. mr̃ inſup de cuꝰ. §. interpetratiõe agiꝛ ibi exiſtẽte fr̃e vel ſorore defuncti vꝛ defuncte: ⁊ ibi filij vel filie. itẽ in ꝓn. ſtatuti aliõ capl'm facit de ſucceſſione pr̃is aui vel ꝓaui ⁊ aliud de ſucceſſiõe mr̃is auie vel ꝓauie: lꝫ idẽ diſponaꝛ in vno rñſo ꝙ i alio: ⁊ ſic appl'one pr̃is aui vel ꝓaui nõ cõprehẽdiꝛ mr̃ auia vꝛ ꝓauia: ⁊ ex quo euidẽter deprehẽdiꝛ ꝙ ſtatuẽtes in hoc ſtatuto nõ intẽdũt nec ſolẽt ſub termio maſculini gñis cõprehẽdere femininũ: ⁊ ex ſtilo ⁊ cõſuetudine loquẽdi deprehẽdiꝛ mens ipſoꝝ loquẽtiũ. l. ſi ſeruus pluriũ. §. ſi. de le. j. ⁊ qõ hr̃ in. l. q filiabus eo. ti. ⁊ ꝑ Bar. in. l. centurio circa mediũ. de vul. ⁊ pup.

l ¶ Ex qbus oĩbus itrepide ꝯcludẽdũ arbitror ꝙ ſub dictis vbis exiſtẽtibus fr̃ibus patruelibꝰ vel patruele nõ cõprehẽdanꝛ ſorores patrueles: ⁊ ſic nõ cõprehẽdiꝛ ẽt dicta Alexandra: iõ rõnes ꝑallegate vñr militare ⁊ plurimũ vrgere ad excluſionẽ dcẽ Alexãdre: ⁊ fortiꝰ ad excluſionẽ Cecche ⁊ Bartholomee ꝑdictoꝝ vel ſaltẽ rẽ vehemẽter dubiã cũ dcẽ theorice doc. videanꝛ militare aduerſus dictas ſorores ⁊ aduerſus dictã auiã vrgeant vba dicti ſtatuti ⁊ alia. ſ. adducta. Et ignorãtia iuris vehemẽter dubij ꝙ põt pluribꝰ modis itelligi: lꝫ vnus ſit verior eqparaꝛ ignorãtie fci. c. j. de poſtu. pla. in. vj. cũ ibi notatis ꝑ Jo. an. ⁊ ẽ tex. ſm lect. dñi Ant. Pe. de anc. Jmo. ⁊ Panor. in. c. cũ dilectꝰ. de ꝯſue. in antiqs: adeo ꝙ ſi talis ignorãtia ⁊ error ſup intelligẽtia ſtatuti qui verſaꝛ circa titulũ hr̃ pro iuſto titulo ſufficiẽte ad ꝑſcribenduꝫ ꝓut iuſtus error facti ꝓ titu. hr̃ in. l. celſus. de vſuca. ⁊ l. ſeruus. ⁊ l. ꝙ vulgo. ff. pro emptore. ⁊ hoc ꝙ talis error iuris cauſet ⁊ bonã fidẽ ⁊ habeaꝛ pro titulo ad cauſandã longi tpis ꝑſcriptionẽ firmant in. d. c. cũ dilectus. d. Ant. ⁊ Pet. de anc. per tex. ibi ⁊ idem Jmo. ⁊ Panor. ibi ⁊ per. d. c. vnicũ. de poſtu. pla. cũ ibi notatis qõ ⁊ voluerũt. d. Ant. in. c. de qrta. de preſcrip. ⁊ Jmo. in. c. ſi diligẽti eo. ti. per eadẽ iura: ⁊ ita fuit cõſultum in ſiſi circa ſtatutũ nr̃m peruſinũ ꝙ fuit interpetratum per multos celeberrimos doc. contra eũ qui ꝓſſederat longo tpe: ⁊ tñ ex aduerſo fuit conſultũ per excellentiſſimos doc. ꝙ intellectus ſtatuti erat dubius ⁊ cauſauerat iuſtũ errorẽ qui habebaꝛ pro titulo habili ad cauſandã preſcriptionem longi tpis: ideo cũ dictus tanqꝫ heres dicte Catherine poſſederit bona hereditaria per. xx. annos ⁊ vltra cenſeatur legittime preſcripſiſſe etiam de iure communi.

m ¶ Nec ob. ꝙ cõtra hr̃ditatẽ iacentẽ nõ incipit currere ꝑſcriptio: qꝛ rñdetur ꝙ lꝫ ꝑſcriptio que fundaꝛ in mera negligẽtia nõ petentis nõ currat cõtra hr̃ditateꝫ iacentẽ vt probat d. l. ea que cũ nõ cadat negligẽtia in hr̃ditate iacente ꝓut dicit ibi Rapha. ful. vel ibi in ꝑſcriptione que ab initio hꝫ tpa vtilia. l. ſi. eo. ti. ſm eũ in alia lectura: tñ non eſt eadem rõ in ꝑſcriptione longi tpis que non fundaꝛ in ſola negligẽtia nõ petentis: ⁊ nõ hꝫ tpa vtilia qm̃ nõ eſt eadẽ rõ ⁊ iura ſimpl'r gñaliter loquẽtia nõ videnꝛ reſtringenda per iura loquẽtia in caſu ſeparato nõ hñte paritatẽ rõnis cum de ſepatis nõ fit il'atio. l. ſi. de calũ. ⁊ l. ſi maritus. C. de dona. inter virũ ⁊ l. nãliter. §. nihil cõe. de acqui. poſ. ⁊ ita firmat Raph. fulg. ibi per. l. iulianus in prin. ff. ex quib. cau. ma. vbi bonus text. ⁊ per. l. ſed ſi in cõditiõe. §. ſeruus. de here. inſti. ⁊ idẽ tenẽt gl. Ang. ⁊ Jmo. in. l. furtuꝫ. §. j. ff. de vſucap. per text. ibi: ⁊ iõ non vꝛ obſtare ꝙ hr̃ditas non fuerit adita: ⁊ maxime ſtantibus gñalibus ⁊ vſibus: ⁊ ꝑciſis vbis ſtatuti de quo in themate vbi nullũ ius reddaꝛ ⁊c. ⁊ attento ꝙ ius cõe nõ diſponat clare ꝙ cõtra hr̃ditatem iacenteꝫ nõ currant hmõi ꝑſcriptiones que nõ fundanꝛ in mera negligẽtia nõ petẽtis per ꝑdicta: ⁊ ꝓpea non ob. ꝙ in ꝯtrium dicebaꝛ ꝙ lex antiqua limitat nouã: qꝛ procedit qñ ſpãliter loquitur ⁊ appareret: ꝑterea iure antiquo aliud rñdetur vt premiſſi: ⁊ per hoc in effectu apparent ſublata oĩa adducta in contrarium.

n ¶ Nec ob. ꝙ ꝑſcriptio lõgi tpis ñ currit ex ignorãtia iuris: qꝛ ꝓcedit regul'r: qꝛ regulariter ignorãtia iuris eſt iniuſta ⁊ improbabilis: iõ nõ iuuat vt hr̃ in. l. late culpe. de ver. ſig. ⁊ in iuribus in ꝯtrium adductis: ⁊ fallit qñ eſt ꝓbabile dubiũ iuris: nã tũc iuuat ⁊ tũc preſumiꝛ potius ignorãtia iuris qꝫ mala fides ⁊ dolus. d. c. cũ dilectus. ⁊ volũt doc. vbi ſupra. nec. n. dolus ꝑſumiꝛ. l. dolũ. C. de dolo. ⁊ l. quotiẽs. §. q dolo de ꝓba. hoc ergo caſu nõ ꝑſumitur per ſupradicta: remanet itaqꝫ cõcluſio ꝙ bona dicte. d. Catherine poſſeſſa per dictũ Marcum tpe viginti annoꝝ ⁊ vltra pertineant inſolidũ ad dictum Marcum: nec poſſit in eis legittime inqetari a dictis ſororibus nec ab hr̃dibus dicte Cecche ex duplici capite ſupraſcripto vel ſaltem ex altero ex eis.

o ¶ Deuenio modo ad vltimũ queſitum vꝫ vtrũ hr̃des dñe Cecche poſſint detrahere trebelleanicã de vl'i fideicõmiſſo facto fraternitati: lꝫ poſſint multa adduci pro ⁊ cõtra. ⁊ primo nõ eſt expeditum ꝙ de relictis ad pias cãs nõ detrahiꝛ trebelleanica vt late inter ceteros ꝓſequiꝛ recitando aliorũ opi. Ponta. in auc. ſil'r ad. l. fal. ſed ꝑſuppoſito ꝙ nõ detrahatur ꝓut tandem vꝛ eſſe cõis ſnia eſſet tractandũ an ⁊ qñ hmõi fraternitates ſeculariũ cenſeanꝛ loca pia quẽ articulũ latiſſime ꝓſequiꝛ Pe. de peruſio in ſuo tracta. de qrta epãli: ⁊ ẽt late Jmo. in. c. officij ex̃ de teſta. ſed nõ daꝛ ad pñs otiũ ꝑdicta late diſcutiẽdi ⁊ cõſiderãdi pl'es ſpẽs hmõi fraternitatũ ꝓut cõſideranꝛ per doc. ſed loquẽdo ſimpl'r in fraternitate ſeculariuꝫ ꝓut ſimpl'r loquiꝛ thema: cõcludo ꝙ non dꝫ cenſeri locus pius ex quo eſt ſimplex collegiũ ſecularium. nõ. n. reperiꝛ iure cautũ ꝙ tale collegiũ hẽat priuilegia eccleſiarũ vꝛ alioꝝ pioꝝ locoꝝ merito ⁊c. argumẽto. l. illã. de collatio. in auc. de triente ⁊ ſemi. §. cõſideremus. ⁊ hoc firmat Bal. in auc. hoc ius porrectũ. de ſa. ſan. eccl. ꝙ hmõi fraternitates nõ iudicanꝛ eſſe pia loca: iõ iura loquẽtia. de eccleſijs nõ militat in hmõi fraternitatibus ſeculariũ perſonaꝝ. ⁊ propterea dicit Bal. in quodã ſuo conſil. clx. qõ incipit in dicto teſtõ ꝙ de relictis factis hmõi fraternitatibus detrahitur trebelleanica. ⁊ idẽ latius ꝓſequendo concludit Jmo. in. c. officij extra de teſta. Laus deo.

¶ Vſuſfructus oĩum bonoꝝ vltio loco relictꝰ vxori an tollat alia legata eidẽ vxori facta in codeꝫ teſtõ: ⁊ an vxor tranſiens ad ſcõa vota infra tpa luctus amittat dicta legata.

¶ Conſilium cccviij.

In noie domini noſtri

f Jeſu xpi. ¶ Quod dicta dña nõ dẽat cõſeq dicta legata duplici vꝛ medio deducenduꝫ. ⁊ prio qꝛ vltimũ relictũ vſuſfructus oĩuꝫ ⁊ ſingulorũ bonoꝝ dicti teſtatoris non vꝛ compatibile cum relictis alijs eidem factis circa principium teſtamenti.

a ¶ Nam vſuſfructus formalis qui ꝓprie eſt vſuſfructus vt demonſtraꝛ in toto titulo de vſuf. ff. ⁊ C. ⁊ inſti. ⁊ in titulis ſequentibus ⁊ probaꝛ in. l. ſi alij fundum. ff. de vſuf. lega. ſed vſuſfructus formalis non põt eſſe apud proprietariũ. vt. l. ſi titio. de vſuf. leg. cũ ibi notatis. ⁊ inſti. de vſuf. §. iteꝫ finiꝛ. §. ſeq. ideo ſcõm relictũ factũ vxori nõ eſt cõpatibile cuꝫ ꝑmis relictis eideꝫ factis cũ in primis contineanꝛ plena dñia rerum in ſpecie ſibi relictoꝝ. l. ſi alũ fundum. de vſuf. leg. ⁊ l. ſi titio eo. titu. ⁊ l. legatum ſultimo. de leg. ij. ⁊ l. a titio. de fur. cum ſimilibus: ⁊ in ſecundo omnium bonoruꝫ vſuſfructus relinquatur ⁊ ſingulorum ⁊ ſub illis vniuerſalibus: maxime

cum

cum ſint duplicata ẽt illa bona eidẽ relicta videref cõplecti
argu.l.iuſ.de leg.iij.c.ſolite de maio.⁊ obedi.⁊.l.baliſta.ad
trebe.io vř ꝙ primũ ſit p vltimũ reuocatũ p tex.in.l.qð ita
datũ.⁊ in.l.nõ ad ea.ff.de cõdi.⁊ demõ.vbi ſcðm relictũ de
eadẽ re eidẽ factũ nõ eſt cõpatibile cũ primo relicto cenſef
a prio receſſum ſi ſcðm nõ emanat incõtinẽti ⁊ cẽſef ex in-
teruallo factũ ſcðm relictũ:ẽt ſi in eodẽ teſtõ ſeu eodẽ co-
dicillo ambo fiãt interpoſitis.ſ.alijs ad materiã huic teſti
vel codicilli circũferẽtibus ꝓut volũt ibi gl.Bar.⁊ doc.nõ
eni intelligẽdo de legatis factis in teſtõ põt ſumi ex inter-
uallo:nã totuz teſtm̃ oȝ fieri vno contextu.l. cum antiquas
C.de teſta.l.heredes palã.§.vno cõtextu.ff.eo.ti. ⁊ ſi aliud
fieret reuocaref primũ teſtm̃ ⁊ legata in eo facta ẽt ſi de le-
gatarijs in primo teſtõ factis nulla fieret mẽtio.§. poſterio
re inſti.qui.mo.teſta.in fi.l.fi.ff.de here. inſti.l.ſi iure.ð le.
iij.itẽ põderat ibi Jmo.text. qui dicit iuncta ſcriptura eſt:
ſed inter prima relicta facta huic vxori:⁊ vltimũ eidẽ factũ
ſunt inter media plura legata alijs facta merito ex interual
lo cenſeaf factũ ipſum vltimũ relictũ vxoris.ſcðo vř ꝙ di-
cta relicta cenſeanf facta irrita:q2 nimis ꝓpere tranſiuit ad
ſcða vota per tex.q2 hↄ probat in.l.j.C.de ſecun. nup.cũ.n.
nupſerit intra annũ luctus videf ꝙ amiſerit oĩa q̃ ex teſtõ
viri perceperat.l.j.§.his etiam.C.de ſecundis nup.

b ¶ His aũt minime refragãtibus ↄ̃rã arbitror ſniaȝ verio
rē.nõ.n.eſt veriſil̃e ꝙ teſtõr tã ꝓpere mutauerit ſniaȝ ⁊ fru
ſtratorie feciſſet tot ſpãlia relicta ipſi vxori:nã prio fecit ei-
dẽ donie tria ſepata legata ð diuerſis rebus in diuerſis ca-
pitulis teſti ſepatis:ꝫ cõtinuatis quarto loco de vna re re
licta eidẽ i vno ex dictis legatis diſpoſuit poſt mortẽ ipſi⁹
donie ⁊ filiorũ:itaq; in ea particula demõſtrauit illã rẽ vo-
luiſſe trãſire in filios ipſius donie:⁊ ↄ̃ſiter cogitauit ipſaȝ
tranſiturã ad amplexus alterius hoĩs ⁊ nihilomin⁹ voluit
durare relictũ.nõ eni cenſef intellexiſſe de filijs ex eodem
matrimonio cũ illos vt arbitror nõ hr̃et nec hr̃e ſperaret co
gitãs fortaſſe tuc mortẽ ſubire cuȝ fratres ſibi hr̃des vl'es
inſtituerit.ſi.n.filios habuiſſet vl' ſperaſſet hr̃e eos veriſil̃e
fratribus ꝓtuliſſet:⁊ ſaltẽ de eis veriſil̃r feciſſet mẽtionem
ne teſtm̃ ſuũ redderef inficax cũ nullitas teſti iudicef pe-
na ipſius teſtõris.l.fi.in fi.C.de poſthu.hr̃.inſti.⁊.l.ſenat⁹
cõſult.de ↄ̃hen.emp.itẽ qnto loco reliqd eidẽ vxori oĩa bo
na mobilia q̃ hẽat icerta domo quã teſtõr ipſe reliq̃rat ſue
nepti:mutatio aũt volũtatis nõ pſumif.l.cũ q mutarã.ff.ð
ꝓba.⁊.l.fideicõmiſſa.§. ſi rẽ ð leg.iij. ibi ꝓbationẽ mutare
volũtatis ab hr̃de exigẽdã.Qð.n.nõ mutaf q̃re ſtare ꝓhi-
bef dicit alſ tex.in.l.ſancimus.C.de teſta. ⁊ volũtas teſtõ-
ris hr̃ ꝓ lege in auctentico.ð nup.§.diſponat leg s aũt cor
rectio:⁊ ſic mutatio volũtatis legiſlatoris nõ pſumif ⁊ ꝓ
poſſe eſt euitẽda.l.pcipimus.C.de app.cũ ibi not.⁊ in auc.
quas actiones.C.de ſac.ſan.ecc.⁊ in.c.cũ dilectus.de con-
ſue.ita ⁊ vř ꝙ pro poſſe ſit euitãda correctio ⁊ mutatio vo
luntatis ipſius teſtõris ⁊ maxime ita de proximo.

c ¶ Cũ nõ ſoleat quodãmõ in inſtanti fieri hmõi mutatiões
⁊ reuocationes relictorũ ⁊ argumentũ a ſolitis eſt probabi
le in iure arg.l.fi.C.ð fideiuſ.⁊.l.qð ſi nolit.§.q aſſidua de
edi.edic.⁊.l.j.cũ glo.ſua.C.de arbi.ẽt in materia ꝓbatiõis:
vt per glo.⁊ Bal.in.l.neqȝ natales.C.ð ꝓba.⁊ p gl. ⁊ doc.
in.l.nõ hoc.C.vñ cogna.⁊ maxime fieri nõ ſolẽt qñ exinde
rogatur notarius ⁊ conficif inſtrumentum:q2 notarij ſolẽt
prius ſcribere volũtatẽ teſtatoris:⁊ poſtea illã legere corãȝ
teſtatore ⁊ teſtibus:⁊ ſi teſtator aliqd primo dictauit ⁊ po
ſtea penitet ſolet per notariũ tunc caſſari ⁊ nõ ſolet exinde
fieri poſtea inſtrumentũ publicũ:ideo cũ notarius oĩa di-
cta relicta facta vxori extẽſe redegerit in publicũ inſtrumẽ
tum profecto nõ eſt veriſimile ꝙ fuerint tempore teſtamẽti
per teſtatorẽ reuocata cũ id fieri non ſoleat vt premiſi ⁊ in
re dubia attendif id qð eſt veriſil̃e:⁊ qð plerunqȝ fieri con
ſueuit.l.in obſcuris inſpici.de reg.iur.⁊.c. inſpicitur in ob-
ſcuris.eo.ti.lib.vj.⁊ maxime non eſt veriſimile attento ꝙ
vt dixi fuerunt multa relicta eidem facta nõ vnum dumta-
xat ⁊ pauca relicta fuerũt inter media:maxime q2 inter vlti
mũ legatũ particulare eidẽ donie vxori factũ de bonis mo
bilibus incerta domo permanẽtibus ⁊ relictũ generale ei-
dẽ factum nil intermediat niſi vnũ breue relictũ alteri fa-
ctum:ideo tantominus eſt coniecturanda reuocatio:tũ ꝓ
pter vicinitatẽ ſcripture:tũ ꝓpter pluralitatem relictorũ.

d ¶ Et hoc.ſ.vicinitatem ſcripture ponderat Jmol. in dicta
l.non ad ea dicens ꝙ videf diſtinguendũ an inter primũ ⁊
ſcðm relictũ incompatibile ſint intermedij multi actus an
pauci ſi pauci cenſeantur ſm factum incontinenti ſi multi
ſecus facit q2 inter parum ⁊ nihil nõ ſolet fieri differentia
c.de multa.de prebẽ.cũ ibi notatis:⁊ in auctẽtica preterea
C.vnde vir ⁊ vxor.⁊ in.l.quãuis.ff.de cõdi.⁊ demon.itaqȝ
dicamus ꝙ prima relicta non cenſeantur reuocata per vl-
timum per predicta:ac etiã q2 generalis clauſula nõ videf
reuocare ſpecialem.nõ.n.trahitur a l ſpecialiter diſpoſita.
l.doli clauſula.⁊.l.ſtipulationis cõmodiſſimũ.§.doli clauſu
la.de vbo.ob.⁊.l.ſancio legũ.ff.de penis.ſed ſpecialiter di-
ſpoſita nõ cẽſentur cõprehenſa in illa gñalitate:etiã dato
ꝙ nõ vitiarenf ſi cõprehẽſa cenſeantur ꝓut loquũtur dcã
iura quãtofortius nõ cõprehendãtur ſi ex cõprehenſione
cauſaref vitiatio ⁊ annullatio ſpecialiter diſpoſitoꝝ prout
agitur ꝙ reuocata cenſeanf in caſu iſto.potius aũt dicẽdũ
eſſet ꝙ ſpecialiter diſpoſita derogarent gñali diſpoſitioni
cum regula ſit ꝙ generi per ſpeciẽ derogetur vt in regula
generi in.vj.⁊.l.alimenta.§.baſilice.de alimen.⁊ ciba.lega.
cum multis ſimilibus.⁊ ideo ſi qua derogatio fienda eſſet
potius de illo generali relicto excipiẽda eſſent illa ſpeciali
ter relicta p dcã iura q̃ȝ ꝙ prio relicta eẽnt ex toto ſublata.

e ¶ Uidemus in ſimili ꝙ potius ſolemus dicere ꝙ lex anti
qua limitet generalitatẽ legis noue etiã ex iteruallo ema-
nate q̃ȝ ꝙ per generalitatẽ legis noue tollaf lex antiqua.l.
ſi ſerui veſtri.C.de noxa.⁊.l.ſed ſi lege.§.vt gradatim. de
mun.⁊ bono.⁊ qð per glo.⁊ doc.in.l.ſciendum in pñ.ff.q
ſatiſ.cog.etiã ſi lex noua loquaf per per verba vl'ia:etiã du-
plicata vt hr̃ in.l.j.C.de ſa.ſan. eccle.⁊ in.l.fi.C.ſine cenſu
vel reli.ideo illud gñale relictuȝ potius limitef per ſpãles
diſpoſitiões in eodẽ teſtõ factas q̃ȝ alie reuocenf ⁊ annul
lenf:⁊ maxime q2 dcm̃ relictũ gñale vř fcm̃ in fauorẽ do-
nie vxoris:⁊ in augumẽtũ ⁊ inducta in augumẽtuȝ nõ dñt
inducere diminutionẽ vel eↄ̃.l.legata inutiliter.de leg.j.⁊
l.legata inutiliter.de adimẽ.lega.nec inducta in fauorẽ dñt
nocere.l.qð fauore.C.de legi.⁊.c.qð ob gratiã.de reg.iur.i
vj.cum concor.obmitto ꝙ poſſet negari ꝙ illa.l.nõ ad ea
loquaf qñ vtrũqȝ relictum fuerit factum in eadẽ vltia volũ
tate cũ alterum potuerit fieri in codicillis maxime ſi teſta-
mento fuiſſent ↄ̃firmati:⁊ ſatis videf dici cõiũcta ſcriptu-
ra ſi vnica eſt ſcriptura totius teſtamenti vel codicillorũ:

f ¶ Et ex his multiplex ſumi põt reſponſio ad.d.l.non ad
ea vna ꝙ ibi loquitur quãdo vtrũqȝ relictum.⁊ primũ ⁊ ſe
cundũ incompatibile fuerint ſpecialia in caſu noſtro pria
ſunt ſpecialia ſecundũ eſt generale ſecũdo ꝙ relictũ factũ
in fauorẽ redundaret in odiũ ibi ſi pmo pure ſcðo ſub con
ditione ſcðm nõ videf factuȝ in fauorẽ:ſꝫ potius ad detra
hendum.itẽ ibi vnum relictuȝ reuocaf hic multa ex vnica
diſpoſitione incõpatib ili ſi incõpatibilis dici põt iuxta illð
que nõ proſunt ſingula multa iuuãt.l.excuſanf in princip.
cum concor.de excu.tu.hic aũt põt cenſeri cõpatibile cum
primis.ſ.interpetrãdo ꝙ intelligaf in oĩbus ⁊ ſingulis bo
nis exceptis ſpãliter relictis:⁊ maxĩe cõcurrẽtibus ↄ̃iectu
ris ⁊ veriſil̃ibus ſupra ponderatis.itẽ in caſu iſto põt dici
relictũ gñale incõtinẽti ſubſecutũ ex quo paruuȝ inter me-
diũ eſt p dicta.ſ.itẽ vltra pdicta põt rñderi ꝙ illa vba do
minã maſſariã ⁊ vſufructuariã ſignificẽt quãdã preeminen
tiã in domo ⁊ bonis teſtatoris ⁊ alimẽta prout habebat in
vita teſtatoris:attẽto ꝙ alſ.ſ.fauore filioꝝ ↄ̃ſuetudine ſeu
ex veriſil̃i mẽte teſtatoris:ita iterpetrãtur dcã vba vt p gl.
⁊ doc.in aũt.hoc locũ.C.ſi ſcðo nup.mul.⁊ p Bar.in.l.tu-
tis.§.fi.de leg.ij.⁊ p Bal.in.l.fi.C.de interdic.vid.adeo ꝙ
nõ inconueniret ſi hoc caſu fauore ipſi⁹ vxoris cui⁹ fauore
ſunt dcã vba ꝓlata ⁊ fauore fratrum ipſi⁹ teſtatoris q ſunt
heredes inſtituti:⁊ fauore alioꝝ legatarioꝛuȝ:⁊ inſuper ne
eodẽ contextu cenſeaf variaſſe ⁊ tot ſpãlia legata eluſorie
feciſſe:ita ꝙ oĩa iſta ſimul iuncta operenf de duobus alte-
rum vel qð ſolet operari ſolus fauor liberoꝝ.ſ. dictaȝ ipro
priationẽ verboꝝ nec incõuenit:q2 quotidie pro ↄ̃cordia
legum ⁊ concordia atteſtationum fiunt verboꝝ improprīa
tiones per iura vulgaria ⁊ infinita vt ita dixerunt.

g ¶ Jnſup dcã vba pñt iterpetrari ꝙ ſit vſufructuaria oĩuȝ
⁊ ſinguloꝝ bonoꝝ:tñ diuerſimode:vȝ quia in bonis eidẽȝ
donie ſpãlr relictis hẽat vſumfructũ cauſalem in alijs hẽat
formalẽ nec incõuenit:q2 de facili ↄ̃tingit ꝓ euitandis ↄ̃rie
tatib⁹ vnũ vbũ diuerſimode ⁊ ꝓprie ⁊ iꝓprie ponaf.l.ij.
ff.de offi.ꝓcõſul.l.ſciendũ.§.ſi fundus.ff.q ſatiſd.cog.cum
ↄ̃cor.allegatis p glo.in.d.l.ij.itẽ poſſent dicere diſpõnes cõ
cordari ꝙ dicta dõia hr̃et bonoꝝ oĩum ⁊ ſinguloꝝ vl' dñiũ
vel vſumfructũ dũ honeſte ⁊ caſte vixerit:⁊ vitaȝ vidualem

ſeruauerit ⁊ poſtea a cõtrario nõ hẽret dñiũ nec vſumfru ctum omnium ⁊ ſingulorum bonorum: ſed ſoluẽdo dicto rum relictorum in ſpecie: ita ꝙ argumentum a ꝯtrio firmet non vitiet relicta expreſſe facta: q: non ſolet tacitum preua lere expreſſe argumento.l.nõ nunꝗ.de condi. ⁊ demon. ⁊ ⁊.l.expreſſa nocent.de regu.iur.

b ❡ Et iõ ſolet dici ꝙ p argumentũ a contrario nõ corrigit nec reuocat expreſſa deciſio ꝯtria ad hoc glo.in verbo ſcine rint in cle.j.de ſen.excõ.glo.ij.in.c.j.de etate ⁊ qua. lib.vj. ⁊ glo.in.c.ſignificaſti.de foro cõpe.⁊ Arch.iij.q.j.cañ. bea tus Jo.an.in.c.publicato.Bart.in.l.oẽs populi.de iuſti.⁊ iur.Bal.in.l.qui teſtõ.§.mulier.ff.de teſta.in.l.cõuenticu lam.C.de epiſ.⁊ cle.Saly.in.l.j.§.huius rei.de offic. eius cui man.eſt iuriſdi.multis itaqꝫ medijs euitat primũ ꝯtrũ ſ.de.d.l.nõ ad ea.nõ ob.ꝙ ipſa donna trãſiuit intra tẽpora luctus ad ſcđas nuptias: q: lꝫ de iure ciuili dict e pene ſint ĩpoſite vxori ſcđo nubẽti intra annũ poſt mortẽ viri.tñ ſe cus eſt iure cañ.ꝑut voluit glo.in.l. librorum.§. notant.ff. de his qui notant infa.⁊ in.d.l.j.C.de ſecundis nup.p tex. in.c.fi.extra de ſecũ.nup.⁊ idẽ voluit Inno.in.d.c.fina.qđ ⁊ oẽs volunt ꝑut dicit Bar.in.d.l.j.de ſcđis nup. idẽ vult Bal.⁊ Saly.in.l.decreto.C.ex qui.cau.infa.irrog. qđ ⁊ vo luit Hoſti.in.d.c.fi.⁊ Albericus in.d.l.decreto.idẽ tꝫ dicẽs ꝙ vidit eã in practica ſeruari: ⁊ ſaltẽ procedit de iure cano nico: q: eſt caſus in.d.c.pe.⁊ fi.⁊ cañ.ibi cõiter oẽs tenent ita ꝙ ſaltẽ đ iure canonico hec opinio eſt in dubia: ſed ius canonicũ eſt ſeruandũ in terris imperij: vt hr̃ in.c.j. de no ui ope.nun.⁊ per glo.⁊ doc.in.c.ij. de arbi.lib.vj. ⁊ in.c.ij. de reg.iur.eo.li.per Bar.⁊ Bal.in.l.plꝫ.de ſacroſan. eccl. ideo apud ſpoletũ hꝫ eſt opi. tenenda. Laus deo.

❡ Rogitus teſtium an ſit neceſſarius in diſpoſitione ad pias cauſas ad hoc vt diſpoſitio valeat.

❡ Conſilium cccix.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu xpi. ❡ Ex pluribus videt prima facie dicendũ ꝙ dicta vltima voluntas nõ teneat. ⁊ primo quia non fuerunt teſtes adhib iti rogati ſeu requiſiti vt adeſſent dicte vltime voluntati prout exigi videtur ad validitatem vltime volun tatis: etiam ad pias cauſas vt videtur expreſſum in.c. rela tum.i.extra de teſta.ibi tribus aut duobus teſtibus legiti me requiſitis prout nõnullos vidi ad hoc ponderare illuꝫ tex.inter quos eſt Pon.in auc. ſiſr.C.ad.l.fal.xj. ſpãlitate circa vltias volũtates col.xxviij.dicẽs de h eẽ caſum expſ ſum in.d.c.relatũ qđ capitulũ loquit in relictis factis eccle ſie: ⁊ ſic ad pias cauſas.⁊ tñ requiritur rogatus teſtium.

a ❡ Quia nihil aliud eſt rogari teſtes ꝗ ipſos requirere ad id: ita ꝙ nõ ſint fortuiti vt iaſis dẽmõſtrat vis verbi: ⁊ opti me facit.l.fi.§.in omni.C.de codi.vbi ponunt vt ſpẽs con trarie quaſi ille ſole reperiantur.ſ.teſtes rogati ⁊ teſtes for tuiti.vnde rogati cenſent oẽs nõ fortuiti: ſed requiſiti nõ ſunt fortuiti merito rogati ad idẽ.l.nullũ cuꝫ ſua glo.C.de diuor.vbi teſtes adhibiti.i. ad id habiti cẽſent teſtes roga ti.ergo pariter teſtes requiſiti ad idem adducit Ponta. in ſimili.l.diuus.ff.de mili.teſtat.vbi probatur ꝙ licet militis poteſtas inteſtando ſit libera ⁊ abſoluta ab omni ſolemni tate iuris poſitiui.l.j.ff.eodem titu.⁊ omnes fatentur tamẽ non valet ſine rogitu teſtium: vt eſt text.no. in.d.l.diuus. ergo ⁊ ſimiliter in relictis ad pias cauſas dicamus ꝙ licet liber ſit ſtilus inteſtando ad pias cauſas.l.j.C. đ ſacroſan. eccle.⁊.d.c.relatum.tamen requiratur rogitus teſtium pro ut voluit Ponta.vbi ſupra.

b ❡ Et dato ꝙ nõ requiratur ad ſolemnitatem: tamẽ requi ratur ad demonſtrandum volũtatem teſtantis qđ.ſ. nõ di xerit in accurate vel iocoſe ſeu animo blandiendi ꝑut hoc ponderat tex.in.d.l.diuus.⁊ ita poſſent cõcordari hec opi. cum opi.tenentium ꝙ non requiratur rogitus teſtium in teſtamento ad pias cauſas intelligant ꝙ nõ requiratur ad ſolẽnizandum teſtamentum ex quo non requiritur ſolẽni tas iuris poſitiui: ſed requiratur ad oſtendendũ mentẽ lo quentis ꝙ verba ꝑtulit diſpõne deliberate animo teſtãdi ſicut alias adhibetur dicta conſideratio in.l.pãphilo.§.pro poſitum ibi accerſitis amicis.de lega.iij.

c ❡ Scđo contra monaſterium videtur concludendum: q: tex.requirit tres teſtes vel duos in.d.c.relatum.⁊ ſiſr au ctoritas euãgelica ⁊ diuina veteris ⁊ noui teſtamenti dicit in ore duorum vel trium ſtat omne verbũ vt ibi ⁊ in.c. pro xime precedẽti.⁊ in.c.in omni de teſtibus Mathei.xviij. ⁊ de vterono.c.xix.videt ergo dicendũ ꝙ in rebus arduis ſaltẽ vbi teſtes aliqua ſuſpitione laborãt nõ ſufficiant duo ſed requirant tres: vt ſic illa pars alternatiue vel trium nõ ſit ludibrio poſita ar.eius qđ hr̃ in.c.cõmiſſe.de elec.li.vj.⁊ §.quibus in prima cõſti.C.⁊.l.ſi qñ.de leg.j.⁊.c.ſi papa.de priuile.lib.vj.cauſa aũt iſta videt grauis ⁊ põderoſa cuꝫ vt audio bona que atteſtant relicta dicto monaſterio ſunt nõ mediocris extimationis.itẽ ſumus in vltima voluntate in qua iura reqrũt maiorẽ numerũ teſtiũ ꝗ in ceteris actibus l.hac cõſultiſſima in prin.⁊ in.l.in teſtis.C.de teſt.⁊.l.fi.§. in oĩ.C.de codi.⁊.l.fi.in fi.C.de fideicõ.cũ ſi.iõ interpetre mur ꝙ in hac vltima volũtate ad eã ꝓbãdã nõ ſufficiãt di cti duo teſtes: tũ q: cã vr̃ grauis: tũ q: dicti teſtes nõ viden tur oĩno integri.ſꝫ laborare ſuſpitiõe ⁊ nõ eẽ oĩ exceptiõe maiores.prio q: ambo allegãt in cõteſtẽ quẽdã Ludoui cũ: q tñ examinatus vr̃ dicere ꝙ nõ interfuit dicto relicto: ⁊ ſic in hac pte vident nõ depoſuiſſe veritatẽ: tũ ẽt q: non deponũt de integra vltima volũtate: nã ꝑut deprehendit ex eoꝝ atteſtatiõibus maxime ex depoſitiõe Ludouici plu ra relicta fuerũt facta: ⁊ tñ iſti duo teſtes in qbus ſtat totũ põdus pñtis cõſultationis nihil deponũt de illis: ⁊ iõ tanꝗ nõ deponẽtes de integra vltima voluntate videant non idonei quaſi nõ fuerint pñtes toti vltime volũtati ar.l. cuꝫ antiqtas.C.de teſt.⁊ qđ ibi per Bal.⁊ Pau.de ca. notan tes ex illo tex.ꝙ teſtes debẽt deponere totũ tenoreꝫ teſti: adeo ꝙ ſi aliq ꝓbant plus aliq minus nõ releuãt quaſi nõ interfuerint toti tenori teſti ſm eos.⁊ dicit Bald. h eẽ no tandũ: ⁊ inſup.d.dñs Frãciſcus ꝑut mihi dĩ eſt generalis aduocatus dicti monaſterij.aduocatus aũt nõ videt ꝙ ipſe ſit idoneus: q: vr̃ ꝙ habeat affectionẽ ad cauſam: iõ prohi bentur eſſe teſtes.l.fi.ff.de teſti.⁊ in.c.romana.de teſti.lib. vj.iiij.q.iij.ver.teſtes quos facit.l.pe.ff.de offi.aſſe.⁊.l.fin. C.eo.ti.⁊.ij.q.vj.ſtatuendũ.item dictus.d.Frãciſcus inter ſerit teſtimonium pro ſua vxore: q: deponit de relicto facto ſue vxori: adeo ꝙ quodãmõ videt deponere pro ſeipſo: q: vir ⁊ vxor cenſentur duo in carne vna.

d ❡ His aũt minime refragãtibus ꝯtriuꝫ arbitror de iure rñ dendũ: nam ꝑmittẽdũ eſt ꝙ in relictis ad pias cãs oẽs iu ris poſitiui ſolẽnitas eſt relaxata: adeo ꝙ ſoluꝫ remittit ad ius gẽtiũ qđ nõ reqrit aliquã ſolẽnitatẽ ſup hmõi actibus ſed ſolũ reqritur ꝙ vltima voluntas appareat iſte eſt text. in.d.c.relatũ.i.prout ⁊ cõiter oẽs intelligũt.⁊ in.l.j.C.de ſa croſan.eccl.ſm lec.Bar.q idẽ tꝫ qđ ⁊ tꝫ ibi Bal.in fi.⁊ eſt indubitata cõis opinio: maxime de iure canonico prout ⁊ ſupra dictum eſt: adeo ꝙ ſufficiunt etiam in teſtõ ad pias cauſas due teſtes mulieres etiã nõ rogate prout dicit bal. in.d.l.j.in fin.⁊ eſt de mente doc.in.d.c.relatum.qđ ⁊ vult Panor.in caſu fortiori.ſ.in terminis.d.c.cum eſſes.itẽ pre ſupponendũ ꝙ dicti teſtes non deponũt pro intereſſe pro prio ſed pro intereſſe monaſterij. de quibus nõ dꝫ haberi ſiniſtra ſuſpitio.ſ.ꝙ ſint cauſa ꝙ teſtes falſitatis aliqd imo miſceant ar.c.cuꝫ ex iniuncto in verſi.ſup eo. de noui ope. nun.⁊ ibi glo.in verbo feciſſent: ⁊ in canone expedit.xij.q. ij.vbi glo.in verbo ſi ſcirent que glo.no.ex illis iuribus ꝙ religioſi preſumũtur habere iuſtam litem.nõ enim eſt veri ſimile qui abnegauerunt oĩa propria propter deum velint pro eccl'ia cõi mouere iniuſtã cãm argu.c.nimis in qua. de exceſ.prela.qđ enim cõiter poſſidet nõ extimat pariter vt propria iuxta illđ qđ cõiter poſſidet cõiter negligit.l.ij.C. qñ ⁊ qbus quarta pars debe.lib.xj.⁊.§.neceſſe .xlvij.di.iõ illi de capitulo non ſuſpicant aliqd ſiniſtrum cogitare pro querẽdo aliqd capitulo.c.cũ veniſſent in glo.j.de teſti.ſpo. ideo illi de capitulo ſunt legitimi teſtes in cã capituli ſeu clericus pro ſua eccleſia.c.inſuper.⁊.c.cũ nuncius.de teſti. ⁊.xiiij.q.iij.canone ſuper prudentiã.⁊.c.⁊ ſi chriſtus in fi. de iureiurã.⁊ qđ habet in.l.ſed ſi hac.§.qui manumittit.de in ius vocã.cañ.xij.q.ij.qui manumittit: ideo nõ eſt ſuſpi candum ꝙ dicti teſtes deponentes ad petitionem mona ſterij ſint inducti amore monaſterij ad deponendũ aliquid alienũ a veritate maxime: q: nõ eſt veriſimile ꝙ illi de mo naſterio cum ſeculo ⁊ bonis renunciauerint vellent ꝙ ali quis pro eis a veritate deponendo deuiaret.

c ❡ Nec ſolẽt teſtes niſi ad inſtãtiã partis ꝑtendẽtis inter eſſe a tramite veritatis deuiare: ideo nihil eſt ſuſpicãduꝫ ꝙ gratia monaſterij deponãt qđ eſt plurimum ponderãdum

l.ob carmen.§.fi.aut gr̄e ſuſpitione caret.ff.de teſtib. itaq̄
iſta multum iuuant dictos teſtes ꝙ atteſtationibus lux ve
ritatis aſſiſtat ⁊ veriſimilitudo multum iuuat atteſtationes
l.lꝫ cauſam poſt medium de ꝓba.⁊.d.l.ob carmen.§.fi. ⁊
iiij.q.iij.ſi teſtes.item plurimum iuuat dignitas teſtiū.au
dio enim ꝙ alter eſt doctoꝛ vtriuſq̄ iuris ⁊ ſenio iā cōſtitu
tus alter artium ⁊ medicine doctoꝛ.dignitas enim teſtium
⁊ auctoꝛitas hoc eſt ꝙ ꝓ fidedignis habeant multū iuuat
atteſtatiōes.d.l.ob carmen.§.fi.in fi.adeo ꝙ nōnunꝙ̄ pre
ualet multitudini.c.in noſtra in fi.de teſti.attento itaq̄ fa
uore pie cauſe ⁊ dignitati illoꝛum duoꝛum teſtium puto in
trepide concludendum ꝙ dictū relictū factum pie cāe va
leat ⁊ legitime ꝓbet̄ ꝑ dictos duos teſtes concoꝛdes: qui
bus etiā adminiculatur dictū alterius teſtis: qui lꝫ non con
coꝛdet omnino cū alijs:tñ plurimū adminiculat̄: qꝛ depo
nit ꝙ tunc tempoꝛis dixit ꝙ volebat relinquere illud pote
re dicto monaſterio.lꝫ enim non dicat ꝙ interfuerit tpe di
cti relicti:qꝛ inde diſceſſit:tñ deponit de mēte illius defun
cte:ac etiam deponit ꝙ alias audiuit ab ea ꝙ volebat dictū
potere relinquere dicto monaſterio:itaq̄ ſatis adminiculat̄
ad mouendum mentē iudicis ꝙ illa fuerit mens ipſius de
functe nec ad aliud tendūt principaliter ꝓbationes niſi
vt iudicem moueāt ad credendum ꝓbabiliter ⁊ extiman
dum veruꝫ eſſe id de quo ꝓbando agitur.l.iij.§.eiuſdem
ibi:ſed ex ſentētia animi tui exiſtimare debes quid aut cre
das aut ꝓbatum tibi opinaris.

f ¶ Et lꝫ alij teſtes deponant de eius preſentia ⁊ ipſe neget
non ꝓpterea ſunt contrarij:qꝛ poteſt ꝓbabiliter ꝑſua
deri ꝙ dum ille Ludouicus erat in diſceſſu illa dña conti
nuando ſermonem anteꝙ̄ ex toto recederet deuenerit ad
tale relictum explicandū:ita ꝙ potuiſſet audire: ſꝫ alio ten
dens non aduerterit:ita ꝙ ipſe negans preſentiam verum
deponat:qꝛ non cenſetur preſens qui non intelligit.l.dieꝫ
ꝓferre.⁊.coꝛā de arbi.⁊.l.coꝛā.de verbo.ſignifi.alij vero
teſtes deponentes de eius preſentia ſe referūt ad preſentiā
coꝛpoꝛis nō mentis ⁊ intellectus:qꝛ nō ſe exhibent oculis
teſtiū ꝓut teſtes qui deponunt de poſſeſſione nō intelli
guntur de poſſeſſione que eſt iuris ⁊ animo retinetur ſꝫ de
coꝛpoꝛali detētatione que ſenſu teſtium percipitur: vt ꝑ
glo.⁊ doc.in.l.ſtipulatio iſta.§.hec quoq̄.de verbo.oblig.
⁊ in indiuiduo in teſtibus affirmantibus preſentiam alicu
ius qui negat ſe fuiſſe preſentem ꝙ dicto modo concoꝛdē
tur ⁊ non reputentur contrarij:qꝛ vnus qui negat intelli
gitur de preſentia que includit intelligentiam alius de pre
ſentia coꝛpoꝛis notāt Bal. Ang.⁊ Imo.in.l.heredes palā
in prin.⁊ dicit Bal.ꝙ Bar.ita tenet.

g ¶ Preſentia enim ciuilis requirit intelligentiam: ſed na
turalis preſentia non includit intelligentiam. vt no. Bar.
in.l.j.in fi.ff.de aucto.tut.⁊ Bald.in.d.l.heredes palam. ⁊
ꝓpterea magiſter honophꝛius qui deponit de preſentia
Ludouici non eſt contrarius ipſi Ludouico: dato ꝙ ipſe
Ludouicus dixiſſet ſe non fuiſſe preſentem dominus autē
Frāciſcus non affirmatiue loquitur d̄ preſentia Ludouici:
ſed ſuo videri:inſuper Ludouicus nō negat ſe fuiſſe pñtē
dicto relicto facto monaſterio:ſed dicit neſcire ſi aliter vel
per alia verba ſeu aliam diſpōnem dicta dña Lucia diſpo
ſuerit relinquendo dicto monaſterio ſtāt hec ſimul ꝙ ipſe
fuerit preſens:⁊ intellexerit ⁊ tpe depoſitionis neſciat: qꝛ
oblitus cū memoꝛia hoīs ſit fragilis.l.peregre.de acq.poſ.
l.ij.circa mediū.C.de veteri iure enucle.itē illa v̄ba que ipſe
deponit fuiſſe ꝓlata foꝛte fuerunt taliter ꝓlata ꝙ indu
xerunt diſpōnem ⁊ relictum:nā ſi teſtatoꝛ dicit ego volo re
linquere interpetratur ꝙ reliquerit per no.per glo.⁊ Bar.
⁊ Bal.in.l.ſerui electione in prin.de leg.j.⁊ per Bart.in.l.
pamphila.§.ꝓpoſitum.de leg.j.⁊ optime faciunt que de
verbo volo inquit Bald.in.l.cunctos populos.C.de ſum
ma trini.⁊ maxime ad pias cauſas:nam ad pias cauſas fa
cilius interpetrantur verba ꝓlata animo diſponendi ꝙ̄
in ꝓfanis:nam ꝓut dicit Ponta.in.d.auct.ſimiliter in
xxvi.ſpecialitate in vltimis voluntatibus colū.lix.licet ver
ba adulatoꝛia erga honoꝛatuꝫ directa non diſponant. vt in
c.cum veniſſent.de inſtit.cum ſimilibus:tamen fauoꝛe pie
cauſe ſecus vt eſt tex.vnicus in.l.paulus reſpondit.§. pau
lus.de fideicom.lib.ſm eum.

h ¶ Item licet cauſa ſeu modus reſpiciens fauoꝛem hono
rati cui adijcitur non inducat diſpoſitionem.l.titio centū
in princi.ſecundo reſponſo.de condi.⁊ demon.⁊.l.ij.§.fin.
cum ſua gl.ff.de donatio. tamen ſecus eſt vbi reſpicit piam
cauſam.l.ſiquis ꝓ redemptione.C.de dona.⁊.l.ſi ego in
prin.ff.de iure dot.ꝓut per dicta iura.dicit Bart.in.d.l.
ij.§.fi.de dona.⁊ Ponta.in.d.aūt.ſimiliter col.lxxij.ſpecia
litate.xxxviij.circa vltimas voluntates ex quibus poſt ꝓ
babiliter concludi ꝙ ſi teſtes dicūt ꝙ talis dixit ſe velle ꝓ
anima ſua relinquere monaſterio tale potere ꝙ cenſeantur
ꝓbare relictū:⁊ ſm hoc ille Ludouicus eēt potius cōte
ſtis cum alijs duobus ꝙ̄ eis ꝯtrarius contert v̄bū aliud ⁊ ver
bum aliam cuius natura eſt implicare qualitatem ſimilē:⁊
ſic facere relationē ſimilis qualitatis per ea que hñr in.l.ij.
C.de ſer.fugi.⁊ in.c.ſedes.de reſcri.per Bal.in.l.ꝯuenticu
lam.C.de epiſ.⁊ cle.ꝑ doc.in cle.j.de reſcri.in cle.ſi vna de
rebus eccle.nō alie.per Cy.in auté.ſed neq̄ curialeꝫ.C.de
epi.⁊ cleri.ideo verba predicti teſtis potius implicant ꝙ ꝑ
illa verba diſpoſuerit relinquendo dictum potere ꝙ̄ ꝙ nō
diſpoſuerit ponderata ꝓpꝛia natura verboꝝ per p̄dicta:
itaq̄ dictū illius teſtis non refragat̄:immo coadiuuat pre
miſſam cōcluſionē.ſ.ꝙ dictum relictum legitime ꝓbet̄.

i ¶ Nec obſtant adducta ſupꝛa in contrarium.non enim ob
ſtat ꝙ nō fuit adhibitus rogitus teſtium:nam licet in teſta
mentis rogitus requiratur:tamē ſecus in alijs vltimis vo
luntatibus per.l.fi.§.in omni.C.de codi.ideo cuꝫ dicta di
ſpoſitio non fuerit teſtamentum fruſtra eſt tractare de ro
gitu teſtium:⁊ hoc clariſſimuꝫ inſuper cōmunis fere oīum
ſententia eſt:ꝙ etiam in teſtamento ad pias cauſas non re
quiratur rogitus teſtiū qui eſt ſolēnitas iuris poſitiui:nec
ob.d.c.relatum.qꝛ immo facit pro in ratione ſui in qua nō
fit mentio de requiſitione ſeu rogitu teſtium.nec in dicto
facit contra:qꝛ verbum requiſitis nō refertur ad tempus
teſtamenti nec dirigit̄ ad ſolemnitatem teſti nec verba pre
cedentia tex.diriguntur ad teſtatoꝛem:ſed ad iudiceꝫ:ideo
dicta verba ſequentia pariter ad actus iudicē reſpicientes
referenda videntur maxime cuꝫ determinentur ab eodem
verbo ⁊ qualitas adiecta verbo intelligenda eſt ſm tēpus
verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.de noxa.cuꝫ concoꝛ.ideo
cum premittatur verbū tractetur intelligatur ꝙ requirant̄
dum tractat̄:⁊ ſic requirantur ad ꝓbationē:⁊ ſic verbuꝫ
requiſitis ſignificet ꝙ requirant̄ duo vel tres teſtes ad ꝓ
banda illa relicta pia vel requirantur ad deponendum non
vadant ſpontanei:qꝛ non carent ſuſpitione teſtes qui non
requiſiti a iudice vel a parte ſe ingerūt ad deponendū arg.
l.que omnia.ff.de ꝓcur.vbi doc.dicunt ꝙ teſtes qui non ci
tati vadunt ad deponenduꝫ ſunt ſuſpecti:adeo ꝙ eis non
creditur per illū tex.ibi ⁊ per notata in.l.poſt legatum.§.is
vero.ff.de his quibus vt indig.vbi late per Bar.⁊ Iaco.
de bel.in aūt.de teſti.§.ſi v̄o ignoti.dicit tñ Pau.de caſtr.
in.d.l.que omnia ꝙ parum vidit ſeruari maxime floꝛentie
vbi teſtes nunꝙ̄ citantur ſed producuntur a parte ſm euꝫ
ſatis eſt ꝓut declarat Bar.in.d.§.is vero tex.ergo.d.c.
relatum poteſt intelligi requiſitis.ſ.a iudice vel a parte vt
deponant:⁊ intelligendo dictis modis vel altero eoꝝ nō
obſtat cōi opi.⁊ talis intellectus eſt neceſſarius:qꝛ tex.nō
premittit aliquid de teſtō:ſꝫ ſolū de relicto:itaq̄ poteſt in
telligi in relicto facto in alia vltima voluntate ꝓut in reli
ctis factis in teſtō:⁊ maxime quia premittitur de quinq̄ te
ſtibus qui de iure cōmuni regulariter non ſufficiunt in te
ſtamentis.vt.l.hac conſultiſſima.⁊.l.in teſtamentis.C.de
teſta.ideo demonſtratur ꝙ loquitur de alia vltima volun
tate in qua non requiritur rogitus teſtium :ideo abſonus
eſſet intellectus qō illud capitulum tendens ad relaxatio
nem ſolemnitatis iuris poſitiui in relictis ad pias cauſas
oneraret relicta ad pias cauſas onere ſolēnitatis iure poſi
tiuo non requiſite:ideo neceſſarius eſt intellectus ſupꝛadi
tus ad illum tex.ſcilicet quod non loquatur de rogitu tem
poꝛe teſtamenti.

k ¶ Nec obſtat dicta.l.diuus.de teſtamento mili.tum quia
loquitur in teſtamento nō in alia vltima voluntate per.d.
§.in omni.tum quia ibi rogitus teſtium non requiritur in
teſtamento militis ad ſolemnitatem teſtamenti:ſed ad de
monſtranduꝫ volūtatem militis quod voluerit teſtari que
ratio magis militat i militibus ꝙ̄ in alijs:quia ſunt magis
ſimplices alijs circa huiuſmodi que conſiſtunt in iuris di
ſpoſitioni ar.l.fi.in princip.C.de iure delib.in relictis au
tem ad pias cauſas magis preſumenda eſt mens diſponen
di per dicta ſupꝛa:ita ꝙ nō cadit illa veriſimilis deceptio
que cadit in terminis.d.l.diuus.ideo non mirum ſi com
munis opini.habet ꝙ etiam in teſtamentis ad pias cauſas
non requiritur rogitus.

l ¶ Nec ob. ꝙ ſecūdo loco dicebaṫ ꝙ tex. dicit tres vel duo. ideo non ſemper ſufficiāt duo ne ſuperfluo fuerit facta mē tio de tribus: q2 reſpondetur ꝙ ad veritatē alternatiue ſufficere ſolet alteram partem eſſe veram regula in alternatiuis in. vj. ⁊. l. pleraꝗ̃ in fin. de iure dotium cum concor. ⁊ probatur in. d. c. omni. de teſti. vbi ex illa auctoritate infert ꝙ ſufficiant duo teſtes: ⁊ dato ꝙ non ſemper ſufficiāt duo puta forte quando cauſa eſt multum ponderoſa ⁊ res eſſet veriſimiliter pluribus nota ⁊ teſtes non eſſent omnino integri. non tamen propterea tollitur quin regulariter ſufficiant duo teſtes ad hoc. l. vbi numerus. ff. de teſti. ⁊ hoc eſt clarum. Nec obſtant ea que aduerſus dictos teſtes impingebanṫ. non. n. obſtat ꝙ allegant in conteſtem Ludouicum ⁊ ille vr̄ in hoc aduerſari: nā ad hoc ſupra eſt reſponſum ⁊ adductum ꝙ imo atteſtatio illius tertij teſtis adminiculaṫ fidei dictorum aliorum duorum teſtium non detrahit.

m ¶ Nec ob. ꝙ nō videntur deponēte de integra vltima voluntate: q2 lꝫ teſtamentum debeat fieri vno contextu vt in adductis in ꝯtrium non reperiṫ hoc in alia vltima volūtate. q2 nil repugnat quominus poſſint eē plures codicilli vel alie vltime volūtates prout repugnat in teſtamentis. §. poſteriore inſti. quibus modis teſta. infir. cum cōcor. preterea iſta eſt ſolēnitas iuris poſitiui que eſt relaxata i relictis ad pias cās in quibus ſunt remiſſe ſolēnitates iuris poſitiui prout cōiter fere omnes tenent in. d. l. j. de ſacroſan. eccle. ⁊ in. d. c. relatū. iō ſi dicti teſtes nō deponunt de alijs relictis nihil repugnat preſertim cum non fuerint de alijs interrogati nec alia relicta circūferebant ad cauſaꝫ. ideo nō eſt imputandum ſi de alijs non depoſuerunt non interrogati.

n ¶ Nec ob. ꝙ dictus. d. Frāciſcus dicitur eſſe generalis aduocatus dicti monaſterij pro quo deponit: q2 reſpondetur ꝙ etiam ſi fuiſſet aſſumptus ſpecialis aduocatus ad illam cauſam ſi non aſſumpſiſſet adhuc patrocinium cauſe eſſet nihilominus idoneus teſtis vt probat tex. a contrario ſenſu in. d. l. ſi. ff. de teſti. ⁊ ibi gl. cum qua doc. cōiter tranſeūt. ⁊ Rapb. expreſſe approbat qḋ ⁊ firmat Spe. in ti. de teſti. §. j. ver. item ꝙ fuit in eadem cauſa dicens ꝙ lꝫ perceperit ſalarium pro aduocatione in tali cāttū ſi non aſſumpſit patrocinium pōt eſſe teſtis ſm eū. ceſſat enim affectio ad cām quā nō ſuſcepit propter quā affectionem aduocatus repelliṫ prout dicit Pet. de ancha. in. d. c. romana. cum itaꝗ̃ dictus. d. Franciſcus non ſuſceperit patrocinium nō ſuſcepit affectionem ad cauſam illam: ideo non eſt a teſtimonio repellēdus: maxime q2 nō fuit deputatus ad illaꝫ cāꝫ in ſpē: ⁊ ex h̄ ꝙ nō patrocineṫ in illa cā nō ſit cōſecuturus fortaſſe plus vel minus ſui ordinarij. nec videṫ ꝙ ex eo q2 intereſſeraṫ de relicto facto vxori ꝓprie non videṫ ex h̄ repellendus cū quis valeat relictū factū monaſterio nō ꝓpea vꝫ relictum profanū factum vxori qḋ nō vꝫ factū corā duobus vel tribus teſtibus. d. §. in oī cuius diſpoſitio veriſil'r eſt notiſſima doctori: itaꝗ̃ nō eſt veriſimile ꝙ voluerit ex h̄ a veritate deuiare preſertim cum non minus valiturꝫ ſit relictū ſue vxori ſi nō valeret vel non probaretur relictū monaſterij: nec magis vꝫ vel probatur relictum vxoris ſi probatur vel valet relictum factum monaſterio. attento ꝙ cāu quo deberetur vtrunꝗ̃ relictum non deberet monaſteriꝫ illud relictum vxoris ſed heres facit. §. legatarijs inſtitu. de teſta. ⁊ in. l. qui teſtamento in prin. ff. e. ti. ⁊. l. dictātibus. C. eo. ti. quatenus in eis dicitur ꝙ legatarij poſſunt eſſe legitimi teſtes ⁊ deponere in cauſa heredis: ⁊ fortius in cauſa alterius legatarij quantofortius ſuus alienens. ita ergo in propoſito ⁊ rōnes que ibi aſſignanṫ per doc. militant etiaꝫ in caſu iſto iuuanṫ iam dicta: q2 ſi qua ſuſpitio cauſareṫ cōtra iſtum teſtem: tamen eius fides iuuatur ratione qualitatis litigantium de quibus nihil ſiniſtri eſt ſuſpicandum. item q2 habet cōteſtem prout arbitror ex his que mihi narrantur omni exceptione maiorem ⁊ defectus fidei que eēt in vno teſte ſuppletur ⁊ deletur per legalitatem alterius ꝑ ut notant Bal. ⁊ Ange. ⁊ moderni in. l. ſiqs ex argentarijs in principio de eden.

Laus deo.

¶ Societas omnium bonorū ꝯcta per fratres viuēte eorꝫ patre duratura per centum annos ⁊ iuramento firmata an teneat: ita ꝙ heredes vnius dictorum fratrum debeant in diuiſione habere precipuos mille florenos quos confeſſus fuit in teſtō pater dictorū fratrū habuiſſe ab eo: ⁊ quos poſuit in ſocietate: ⁊ quos ſibi pater prelegauit. Item que bona veniāt diuidēda inter heredes dictorū fratrū ſociorꝫ

¶ Conſilium. cccx.

In nomine dn̄i noſtri

1 ieſu xp̄i. ¶ Quod dicta ſocietas non valeat ⁊ dicti heredes dn̄i Acti debeāt habere precipua dicta mille eidem relicta per eius patrem: ⁊ alia plura que ipſe queſiuit vltra ꝗ̃

d. Hieronymus.

a ¶ Nā vr̄ ꝙ dicta ſocietas n ō tenuerit pluribus rōnibus: ⁊ p̄rio q2 ipſi erāt filijfamilias: ⁊ in illa ſocietate veniebāt ex cōuentione p̄rtiū ēt bona aduēticia in q̄bus p̄ri querēdus erat vſuſfructus lꝫ de illis bonis aduēticijs nō pōt fili⁹ diſponere p. l. ſi. §. filijs aūt. C. de bo. q̄ lib. ⁊ volūt bal. Saly. Rapb. ⁊ Pau. de ca. ꝙ iurm̄ nō validat alienationes taliū bonorū: ꝙ aūt dictus ꝯctus nō valeat ex alio deduciṫ: q2 ſocietas eſt ꝯctus qui dꝫ eē equus ⁊ iuſtus arbitrio boni viri. l. qḋ. n. §. j. ⁊. l. in ꝓpoſita. ⁊. l. ſi ſocietatē mecū coieris ff. ꝑ ſocio. ⁊. l. ij. e. ti. ⁊ ꝯbiṫ ad inſtar cuiuſdā fraternitatis. l. verū in prin. e. ti. ⁊ reqrit in ſuppremo bonāfidē inqt bal. in cōſi. mihi. ccclxxxiiij. incip. examinādа ſunt capitula. iij. co. ⁊ in cōſi. incip. videamus que ſocietas: iō non vr̄ valere pactū ab eqtate alienū in ꝯctu ſocietatis: vt vī ꝓbare text. in. l. ſi nō fuerint. §. j. v̄. ſi mō aliqd plus contulit ſocietati: adeo ꝙ ptes debet eē eque reſpectu eius qḋ imittiṫ in ſocietate: vt ꝓbat tex. inſti. de ſocie. i. §. j. iūcta gloſella interlineari ſup v̄bo equales dū ſupplet ⁊ dicit equale fuiſſe capitale: adeo ꝙ nō vr̄ ꝙ valeat pactū ꝙ vnus plus cōſequaṫ plus debito ſeu pluſq̄ mereaṫ ſuuꝫ capitale ſeu id qḋ ipſe mereṫ pro his que in ſocietate ponit arg. dicti v̄ſic. ſi mō a ꝯtrio ſenſu ꝓut firmat Azo. ꝓut refert ⁊ ſequitur ibi Accu. qḋ ⁊ vr̄ velle Saly. in. l. muti⁹. ff. ꝑ ſocio. ⁊ eſt cōis opi. prout dicit Rapb. in. d. l. ſi nō fuerint. §. j. vbi cuꝫ hoc reſidet. ⁊ idē ſentit in. l. ſi ſocietatē mecū coieris eo. ti. facit etiam tex. in. d. l. ſi nō fuerint. §. ita coiri ibi ſi tanti eſt opa ꝗ̃tū eſt dānū ꝑ que videṫ reſtringenda generalitas tex. d. l. ſi nō fuerint. §. j. p̄rio rn̄ſo. ⁊. d. §. j. inſti. eo. ti. in quibus iuribus dr̄ ꝙ cōuentio ꝙ partes ſint equales vel inequales eſt ſeruāda: nā dꝫ intelligi dūmō ſe coformet cū poſitis in ſocietate vel non appareat notabilis diſproportio aſr ſocietas nō cēſereṫ equa arbitrio boni viri nec hſet in ſuppremo bonāfidē ꝓut eſt de nā ꝯctus ſocietatis prout premiſſum eſt.

b ¶ Cū itaꝗ̃ dictus dn̄s Actus poſuerit mille que dicebantur eſſe ſua ſeu ſaltē eidē per preceptionē legata ꝑ patrem. itē erat veriſil'r plura lucraturus: q2 eius opa appebat precioſior: ⁊ ex ea fuerat plura lucratus ꝗ̃ alter: ideo tale pactū vr̄ iniquū: ⁊ ꝙ nō valeat ex nā ſocietatis qḋ ⁊ tertio vr̄ dicēdū ea rōne q2 vr̄ fuiſſe pactum ſup hr̄ditate ⁊ re alterius poſt eius mortē collatū: q2 cōicauerūt obuētura ex ſucceſſione patris ⁊ matris. hoc. n. ſpāliter conuentuꝫ fuit. itē dictus. d. Actus cōicauit ſpāliter ⁊ expſſe illa mille eidē prelegata: ⁊ ſic obuenienda poſt mortem patris: ſed pactum de hereditate vel ēt re alterius poſt eius mortē certo mō diuidenda vel diſtribuenda eſt a iure reprobatū tanꝗ̃ cōtra bonos mores: q2 plenū triſtiſſimis euētibus dicit tex. in. l. ſi. C. de pac. ⁊ ibi dōes ꝯcordāt merito nec iſta ꝯuētio teneat.

c ¶ Quarto videtur ꝙ non valeat dictus ꝯctus ſocietatis alia rōne. ſcilicet q2 apparet ꝯcta ſocietas: duratura etiam poſt mortē ſociorū: nam longiſſimū vite ſpaciū eſt centum annorū: adeo ꝙ nullus ſperaṫ viuere vltra cētum annos. l. ſi. C. de ſacroſan. eccle. ⁊. l. an vſuſfructus noīe in ſi. ff. de vſufru. ⁊ in auc. vt eccle. roma. centū annorum gau. ſpacio. §. j. ſꝫ dicta ſocietas fuit eo pacto ꝯcta vt duraret ꝑ cētū annos poſtea ſecuturos dicti aūt ꝯhentes erāt tpe ꝯctus in etate virili vt ꝑcepi ⁊ deprehēdi pōt ex ipſo inſtr̄o cū dict⁹ dn̄s Actus foret tūc tpis legū doctor: ⁊ dicebaṫ lucratum fuiſſe mille flo. que nō breui tpe ſuplucranṫ: ⁊ dictus dn̄s Hieronimus diciṫ iuris peritus in dicto inſtr̄o: ideo centuꝫ anni futuri erāt duraturi ꝑ multos annos poſt mortem alterius eorū: imo poſt mortē vtriuſq̄ eorū ex quo iſerṫ ꝙ ſocietas fuit ꝯcta etiā poſt mortē ꝯhentiū qḋ eſt ꝯ naturam ſocietatis que nō pōt ꝯhi vt duret poſt mortē ꝯhētiū: nā ſocietas finiṫ morte alterius ꝯhentiū. l. verū. §. ſi. ⁊. l. actione. §. morte. ff. pro ſocio. adeo ꝙ non vꝫ ſocietas in eternum contracta. l. nulla. ff. eo. ti. nec vꝫ pactum ꝙ ſocietas tranſeat in heredem. l. nemo. ⁊. l. adeo in prin. ⁊. l. verum. §. in heredeꝫ eo. titu. ideo concludaṫ ꝙ dictus ꝯctus ſocietatis ſit nullus: ⁊ per ꝯn̄s nihil ex eo ꝯcta nullo fuerit cōicatum vel veniat cōicandū: ſed heredes dn̄i Acti habeant ⁊ mille eidem domino Acto

mino Acto relicta &c. que ipſe ſuplucratus fuit & heredes dñi Hieronymi hēant ea que remota ſocietate habuiſſent.

d ¶ Tñ his minime refragātibus ꝯtū arbitror ď iure rñdēdū ꝓ cuius rei euidētia pmittendū eſt ꝙ dicta ſocietas nō fuit expſſe ꝯcta ꝙ trāſiret in hrdes nec fuit aliqd cōuentū de bonis puenturis ad hrdes. ſed ipſi ꝯtrxerūt ſocietatē de bonis ad eos puenīēdus nō de bonis hrdū nec circa ipm ꝯctū ſocietatis faciūt mentionē de heredibus. dicūt enim ꝙ ipſi ꝯbūt ſocietatē: nec dicūt per ſe & ſuos heredes nec verbū ꝯhūt pōt intelligi de hrdib⁹ q ſaltē cū qualitate here des no erāt tūc tpe in rerū natura: & p ꝯñs vbū ipſi qđ regiſ a vbo ꝯhunt non pōt referri ad hrdes. de hrdibus aūt eorū ſolū fit mentio dū tractaſ de mō diuiſionis: dum dī: & ſi cōtigerit fieri diuiſionē inter eos vel eorū hrdes &c. cōſiderati itaqꝫ fuerūt ipſorū hrdes circa diuiſionem nō circa ſocietatem: & in pꝛefatiōe inſtrī fit mentio de hrdibus circa iurgia diſſenſiones & dubitatōes: ita etiā ſolent cōiter cōtingere tpe diuiſionis ad quā deueniſ finita ſocietate nec in dicto ꝯctu fit vnqꝫ mentio de bonis heredū: ſed ſemper de bonis ipſoꝝ ꝯhētiū nec vnqꝫ repeÞiſ de hrdib⁹ cū agiſ de bonis ſup qbus fit pp que ꝯhiſ ſocietas: vt pꝫ ibi que p eos aut alterū ex eis poſſidenſ vel in futurū poſſidebunſ profecto illud relatiuū eos & relatiuū eis refert pncipales. nō aūt heredes maxime cū determinent pariter vbū pñtis temporis ꝓut verbū futuri tpis: & ſilr in ſequētibus vbis acqſitarū & acqrendarū: qꝛ relatiuū ipſorū refert pꝛincipales & non heredes quos nō pōt referre reſpectu tpis preſentiert: vnū determinabile plura determinās hꝫ ſi pōt pariter determinare. l. iā hoc. de vulg. & pup. & l. hereditatem. & l. ꝗuis. C. e. ti. & l. ſi. C. de ſen. & interlo. o. iud. & ſequens verbū eorū: conſtat etiā ꝙ ſolū ipſos dñm Actum & dñm Hieronymū refert ibi: cū dicit eorum pꝛemiſ: & ſilr relatiuū eos ꝙ poſtea ſequiſ in dicto inſtrō ibi fuiſſe geſtum inter eos &c. & ſilr inferius ibi inter eos & eorū heredes ſolūmō dictos dñm Actū & dñm Hieronymū referūt. ideo vba ſequentia dū dī ꝙ ꝯhunt ſocietatē oīum bonorū mobilium & imobiliū pꝛeſentiū & futurorū: & dū poſtea ſubdiſ ꝙ diuidanſ in duas partes oīa eorū & cuiuſqꝫ ipſorū bona &c. intelligēda ſunt de bonis ipſorū dñi Acti & dñi Hieronymi: & non de bonis heredum eorūdem.

e ¶ Ex precedentibus enim ſequentia declaranſ. l. ſi ſeruus plurū. §. ſi. de leg. j. & l. qui filiabus cū ibi notatis eo. ti. & l. heredes palā. §. ſed ſi norā. ff. de teſta. ex quo inferſ ꝙ non eſt ꝯcta ſocietas ď bonis hrdū: nec vt hrdes ſint ſocij: & ſic nō fuit actuꝫ vt ſocietas ipſa trāſiret in heredes ſꝫ ſolūmō inter ipſos ꝯhentes: & de bonis p eos acqſitis vel acqrendis ꝓut ſonāt vba inſtrī: & ſi qua dubietas ex vbis reſultare poſſet: & ſi dicta interpetratio eſt amplectenda ad hoc vt actus valeat & nō pereat ar. l. quotiens in ſtipulatiōibus. ff. de v. ob. & l. quotiens in actiōibus. ff. de reb. dub. & c. ſi papa. de priuile. li. vj. & ppea vī ꝙ dicta ſocietas valuerit non obſtāte ꝙ fuerit ꝯcta per tpa centū annorū: qꝛ ex quo fuit ꝯcta ſocietas dꝫ cenſeri ꝯcta ſm nām ipſius ſocietatis que eſt ꝙ diſſoluaſ morte ꝯhentiū vel alterius eoꝝ. vt. d. l. verꝫ §. ſi. & d. l. actiōe. §. morte. ſi. n. fuiſſet cōuentū ꝙ duraret p decē annos ſi interim deceſſiſſent ipſi ꝯhētes vel alter eoꝝ nulli dubiū ꝙ diſſolueref ſocietas nō obſtāte appoſitione tpis decēnalis p iura pallegata: ita ēt nō ob. cōuētiōe ꝙ ſocietas ꝯhaſ per tpa centū annorum ſubintelligaſ niſi interim decedāt ipſi ſocij vel alter eorū. verba. n. ꝯctus intelliguntſ ſm ſubiectā māmꝫ & ſm naturā ꝯctus. l. ſi vno in pn. ff. loca. & l. ſi ita ſtipulatus. ff. de vſu. cum concor.

f ¶ Item cōuentiones intelliguntſ rebus ſic ſe habentibus l. continuus. §. cum quis. ff de verbo. obli. & c. quēadmodū extra de iureiur. & l. qđ ſeruus cum ſua gloſ. ff. de condi. ob cauſam. ad hoc etiam. l. ſi conuenit. ff. pro ſocio vbi eſt expſſum: ꝙ licet expꝛeſſe conueniat ꝙ ſocietas duret per aliqđ tempus nec poſſit ab ipſa diſcedi durāte illo tēpoꝛe nihilominus ſocietas diuidiſ renunciatiōe & renūciatio. licite fit ex cauſa ſuperueniente: puta quia ſocius efficiaſ moleſtus: vel quia cauſa propter quam fuit contracta ſocietas ceſſet. vel quia alter ſocius ſit neceſſaria cauſa affuturus vt ibi. & in. l. ſequenti. & ſic expꝛeſſa conuentio & clara quo ad verba recipit interpetrationeꝫ ex natura ſocietatis: & intelligitur niſi cā iuſta ſuperueniat. ſi itaqꝫ ſupuenit mors que eſt iuſta & neceſſarijſſima cauſa diſſoluitur ſocietas. & nō obſtante ꝙ non ſit elapſum tempus conuentū ſed pactū illud circa tempus appoſitum interpetraſ dūmodo natura ſocietatis patiatur ꝙ duret & interim nō diſſoluatur ex ipſius ꝯctus nā p predicta: nec refragaſ ſiqs dixerit predicta pcedere qñ apponiſ tale tpꝰ qđ eſt poſſibile perfici ꝙ nō videtur ꝯtingere in caſu noſtro argumēto. d. l. ſi. C. de ſacroſan. ecc. cū ꝯcoꝛ. qꝛ ad ħ rñdeſ ꝙ dicta limitatio iure nō ꝓbatur. itē & ſcđo ꝙ lꝫ quis nō pſumaſ viuere centū annos: tñ poſſibile eſt ꝙ ēt vltra duret vita hoīs: & lꝫ ſit de raro ꝯtingentibus: nō tñ eſt impoſſibile. ideo non ob. ſed vř interpetranda mens ꝯhētiū ꝙ voluerint tempus adeo longiſſimū apponere vt deſignarēt ꝙ ipſa ſocietas duraret qñtū eſſet poſſibile: adeo ꝙ lapſu tpis nūqꝫ diſſolueref. nō aūt cenſeaſ appoſitū tale tpꝰ vt recederef a natura ſocietatis preſertim ſi ex hoc vitiaref ipſe ꝯctus p theoꝛicas. ſ. recitatas ac etiā qꝛ virtus iuramēti que eſt ſi actus nō valet vt agiſ cenſeaſ actum vt valeat eo modo quo melius valere pōt. l. cū pater. §. filijs matrē. ff. de leg. ij. ideo ſi dictus cōtractus celebꝛatus fuiſſet vt oīno duraret p centū annos ſi ex hoc nō valeret virtus iuramēti operaref ꝙ fieret interpetratio vt cenſeaſ ꝯcta ad illud tpꝰ non pꝛeciſe ſi eo modo valere non poteſt: ſed ꝙ duraret p dictum tpꝰ quatenus durare poſſet ne alſs actus reddereſ inualidus ar. d. §. filijs matrē.

g ¶ Confert optime ad pdicta id qđ habeſ in. l. j. ff. pro ſocio vbi ſi ſocietas in ppetuū durat ad tpꝰ vite alterius cōtrahentiū pmoꝛiētis: & ſic illud vbū in ppetuū interpetraſ niſi interim alter ex ꝯhentib⁹ decedat: adeo ꝙ receditſ a vi verboꝝ pp naturā ſocietatis que nō pōt durare poſt moꝛtē. itē & ſi ꝯhaſ p tpꝰ centū annoꝝ vba reſtringanſ niſi interim alter ex ꝯhentibus decedat: coadiuuanſ predicta ex vbis ſequētibus in qbus fit mētio de diuiſiōe fiēda inter ipſos ꝯhentes p que vba demōſtraſ ꝙ ſit ꝯtingibile ꝙ dcā ſocietas finiaſ inter ipſos ꝯhentes: qꝛ potuerūt cogitare ꝙ euenire poſſet: vel qꝛ putauerīt eſſe poſſibile qđ ipſi tanto tpe viuerēt: vel qꝛ cogitauerint ꝙ ſocietas ēt intra tpꝰ cōuentū varijs magis diſſolui pōt. de qbus in. d. l. verū. § ſi. & inſti. de ſocie. §. finiſ cū. §§. ſequētib⁹: & ſic ꝯhētes intellexerint ꝙ ꝓpter appoſitionē tpis limitati nō cenſeaſ receſſuꝫ a ſocietate: adeo ꝙ noluerit finiri ſocietatem ex cauſis ex qbus ſocietas neceſſario finiſ ꝯfert ēt ad predicta illud vulgatū vtile p inutile nō vitiaſ vt in reg. iuris vtile p inutile. l. vj. cū ꝯcoꝛ. ex qb⁹ oīb⁹ puto intrepide ꝯcludēdū ꝙ dcā ſocietas tenuerit nō ob. appoſitiōe tpis cētenarij: nec ēt validitate dicte ſocietatis hñt obſtare alia in ꝯtrium adducta.

h ¶ Non. n. ob. ꝙ dicti ꝯhentes erāt filijfamilias: qꝛ lꝫ filijfamilias nequeant alienare vel pignoꝛare bona aduentitia in qbus patri queriſ vſuſfructus p. d. §. filijs aūt. tñ videſ ꝙ lꝫ facultas alienādi ſit ꝓhibita cū adminiſtratio nō pertineat ad eos ſꝫ ad prēm: qui videſ quodāmodo dñs & tanqꝫ dñs adminiſtrat. l. j. cū ibi notatis. C. de bōis maternis. tñ non videſ ꝙ ꝯctus ſocietatis: lꝫ tendat ad cōicandum etiā bona aduētitia debeat ppea vitiari etiā reſpectu ipſoꝝ bonoꝝ aduentitioꝝ: ſaltē interueniēte iuramēto ꝯhentiuꝫ ex quo talis ꝯctus ſeruari pōt ſine diſpēdio ſalutis eterne. lꝫ. n. non potuerint foꝛte trāſferre dñium: vel ēt pignoꝛare ipſa bona aduētitia ex quo facultas diſponēdi videſ ꝯceſſa prī & filio. interdicta tñ obligatio pſonalis ad trāſferenduꝫ dñiuꝫ qñ facultas ſubuenit trāſferēdi vř obſeruāda ex quo ſine peccato vt dixi ſeruari pōt arg. c. cū ꝯtingat. de iureiur. & c. quāuis. de pac. in. vj. & autē. ſacramenta pube. C. ſi aduerſus ven. & que habentur in dictis iuribus. & p Bar. in. l. ſiqs pro eo in pꝛin. de fideiuſ. & maxime cū talis oblō non ſit ꝓpꝛie alienatio ſꝫ obligatio ad alienādū ꝓut eſt vendē aliud pactum de vendendo iuxta. l. ſi neceſſarias. §. de vendendo. ff. de pig. acti. & prout alſs dixit Bar. in. l. iuriſgētiuꝫ in pꝛin. ff. de pac. ꝙ donatio que fit conſenſu nudo a traditione nō eſt propꝛie donatio ſed pactū de donādo. & ideo oblō ad alienādū nō ſit ꝓpꝛia alienatio. & ideo nō militāt verba. d. §. filijs aūt que ꝓhibent alienationē. & lꝫ nōnulli teneant ꝙ iuramētum non validet illaꝫ alienationē factam ꝯ. d. §. filijs autem. tñ Ang. in mea lec. ibi tꝫ ꝙ iurm validet ibi alienationem ex quo pōt ſine diſpendio ſalutis eterne ſeruari per iura preallegata. & idē vř velle gl. ibi que querit de duabus queſtionibus: & rñdet ſimplr ꝙ ſic ita ꝙ videſ reſpondere ad vtrāqꝫ queſtionē ar. l. ſi dēfenſoꝛ. §. qui interrogatus. de interroga. actio. & §. preterea inſti. de inuti. ſtipu. & idem tꝫ Ino. in. c. cū contingat. de iureiur. negādo rōnem qua mouenſ Bal. & ſequaces tenentes contrariū que fuit ꝙ lꝫ pꝛohibentur illo caſu alienare ad inſtar ꝓdigi: nā prout ipſe dicit ille nō aperit. d. §. filijs autem.

l ¶ Preterea nõ eſt expeditũ ꝙ ↄ̃ctus ꝓdigi nõ firmet̃ iura
mẽto. de quo p doc. in. l. iſ cui bonis. ff. de v. obli. ⁊ in. d. c.
cũ cõtingat. ⁊ hec pars ꝙ hmõi ↄ̃ctus firmet̃ iuramẽto nõ
obſtãte. d. §. filijs aũt fuit alĩs viſa verior cõſulendo. ⁊ ẽt le
gẽdo. d. auc. ſacramẽta pub. ⁊. d. §. filijs aũt p generalitatẽʒ
d. c. cũ cõtingat. ⁊. c. q̃uis in eorũ rõne: dato inſup ꝙ etiã
ſtãte virtute iuramẽti nõ poſſint filijfa. ſe obligare ad alie
nãdũ bona aduẽtitia in qbus prĩ querit̃ vſuſfructus q̃ſi
in eis nõ habeãt plenũ dñium ſeu facultatẽ diſponẽdi vt
liberi: ⁊ ↄ̃ñter viuo pr̃e nõ cõicet̃ dñium nec partes fuerint
aſtricte interim ad cõicandũ: tñ mortuo poſtea pr̃e ex na
tura generalis ſocietatis oium bonorũ cũ poſt mortẽ pr̃is
ſit queſita plena ꝓprietas ⁊ plena facultas diſponẽdi vide
tur ꝙ dicta bona veniãt cõicãda preſertiʒ virtute iuramẽti
appoſiti ſup ↄ̃ctu ⁊ inſup multa trãſeũt in vniuerſitate que
nõ pñt ſpãliter in ↄ̃ctu deduci. l. in modicis. ff. d̃ ↄ̃hẽ. emp.
⁊. l. quedã. ff. de acq. re. do. ⁊. l. ſi mercedẽ. §. j. ff. d̃ acti. emp.
itaq; arbitror: ꝙ etiã bona aduẽtitia in quibus patri quere
vſuſfructus veniãt in dicta ſocietate. vtrũ aũt invita: an ve
ro poſt mortẽ pr̃is cẽſeant̃ cõicata: ⁊ ſic inuicẽ alienata nõ
eſt vis quo ad effectũ: iõ nõ inſiſto: ⁊ inſup dato ꝙ in di
cta ſocietate nõ potuiſſent deduci dicta bona aduẽtitia: ⁊
ad ea nõ valeret ſocietas: tñ valeret quo ad alia q̃ vtile per
inutile nõ viciat̃. d. regula vtile in. vj. bona autẽ que queſi
uit dictus dñs actus cõiter erãt vt percipio quaſi caſtrẽſia
in qbus pr̃i nihil querit̃. l. forus. ⁊. l. aduocati. C. de aduo.
diuer. iud. iuncta. l. ſi. C. de inoffi. te. ⁊. l. ſi. C. qui teſt. facere
pñt: iõ vt arbitror d̃ bonis aduẽtitijs in qbus pri quereret̃
vſuſfru. ꝓut arbitror nulla vel parua erit controuerſia. q̃
pauca fortaſſe eſſe reperientur: ⁊ ſi plura modicus erit con
ceſſus ex vna parte magis q̃ ex altera.

k ¶ Nec ob. qd̃ ſcdõ loco in ↄ̃riũ deducit̃. q̃ lʒ in ſocietate
lucri ⁊ queſtus debeat fieri diuiſio ſm q̃ntitatẽ capitalis h̃
eſt eorũ que ponunt̃ in ſocietate. in hac enim ſocietate vi
det̃ loqui tex. in. §. j. inſti. de ſocietate cũ tractet̃ de lucro ⁊
dãno de qbus ſolet in hmõi ſocietatibus lucri ⁊ q̃ſtus cõi
ter agi: ⁊ ẽt cõtinuando illũ. §. ad proxima. ⁊ ſimiliter in tali
ſocietate vr̃ loq tex. d. l. ſi nõ fuerint attẽtis his que ſubdũ
tur in. §. ita cohiri eadẽ. l. tñ in ſocietate oium bonorũ non
vr̃ eadẽ rõ: maxime q̃ ſunt incerta ea que ſunt obuẽtura cũ
poſſint ex fortuna ⁊ ex cã ñ cogitata plura obuenire ⁊ forte
ipſi ↄ̃hentes aliqua cogitabãt obuẽtura que nõ ſunt nota
alijs: iõ nõ debemus interpetrari ꝙ tale pactuʒ fuerit ini
quũ ⁊ inualidũ maxime cũ talis deciſio ꝙ ptes in diuiſiõe
debeant eẽ correſpondẽtes ad imiſſa nõ reperiatur facta in
ſocietate oium bonorũ nec a iuriſ[con]ſultoribus nec a doctori
bus ſaltẽ aperte: nec vr̃ eadẽ rõ per p̃dicta: ac etiã q̃ ſi ha
beret̃ reſpectus ad ea q̃ ponunt̃ in ſocietate tũc parũ pro
deſſet ipſa ſocietas ſi quilibet retraheret q̃ñtũ mitteret: nec
vllo pacto eſt de mente ↄ̃hentiuʒ. ſi vero ab initio fuerunt
haberetur reſpectus ad ea que ſperebant̃ obuenire ſimili
ter non congruit: q̃ veniunt in ea etiã ea de qua nulla erat
ſpes: ideo nõ vr̃ ꝙ talis ſpes ſit in conſideratione: ⁊ maxi
me q̃ hmõi ſpes non eſt alijs nota: ita ꝙ nõ poſſet facile
extimari preſertim longo tp̃e poſt elapſo prout contingit
in caſu iſto ⁊ difficilius fuiſſet ſi lõgiori tempore vixiſſent.

l ¶ Item prelegata tunc tẽporis erant reuocabilia: itaq; nõ
erant magni extimãda. itẽ in dicto contractu ſocietatis pre
ſupponit̃ aliã prius fuiſſe initam ſocietatem ex qua forte
poterat pretẽdi illa queſita fuiſſe cõia ſi queſita fuerant p
dictum dñm Actũ prout pater in ſuo teſtõ fatet̃: lʒ illa cõ
feſſio facta in teſtõ patris non probet: tum q̃ facta abſente
patre. l. certum. §. ſi quis abſente. ff. de cõfeſ. ⁊. l. ſi. ff. de in
terrog. ac. ⁊ qd̃ habet̃ in. l. j. ⁊. l. ſi non deſignata. C. de falſa
cauſa adie. lega. tum q̃ facta inter eos inter quos nõ poteſt
cadere donatio ſeu obligatio ex cauſa profecticia. l. ij. C. de
inoffi. dona. l. frater a fratre. ff. de cõdi. inde. ⁊. l. ſi donatiõe
C. de colla. ⁊ inter ſimiles perſonas confeſſio eſt ſuſpecta:
adeo ꝙ ẽt inter pñtes nõ probat. l. qui teſtamentum. ff. de
proba. ⁊ in. l. cum quis decedens. §. titia honeſtiſſima. ff. de
leg. iij. ⁊ habetur in. d. l. ſi donatione inſuper Bar. in conſi.
mihi. xcviij. incipi. ex facto proponitur ꝙ Julianus de cot
tonis in caſu quo verſabatur forus poli ⁊ forus fori cõclu
ſit ꝙ etiam in ſocietate lucri ⁊ queſtus valeat pactũ ꝙ par
tes ſint equales hoc eſt quilibet ex ſocijs tantũdẽ hẽat in
diuiſione: lʒ vnus plus poſuerit q̃ alter cuius Bar. nõ eſt
parua: imo per maxima auctoritas.

m ¶ Et concordando eius ſniam cum opin. Accurſij ⁊ alio
rum ſupra relata poteſt dici ꝙ dictum pactũ ꝙ vnus ex ſo
cijs maiorẽ partẽ altero in diuiſione ſocietatis conſequat̃
nõ valeat ſi ipſe nõ cõtribuit pluſq̃ alter in ſocietate: ita lo
quunt̃ termini glo. ⁊ doc. in. d. l. ſi non fuerint. §. j. ⁊ tex. ibi
⁊ tex. in. §. ita cohiri eadẽ. l. ſed valeat pactuʒ ꝙ partes ſint
equales ⁊ quilibet ſocius tãtũdẽ conſequat̃ in diuiſione:
lʒ vnus plus ponat in ſocietate q̃ alius ⁊ iſti fuerunt ter
mini in qbus Bar. conſuluit qd̃ pactũ valeret: ⁊ preſertiʒ
ſi diſproportio poſitorũ in ſocietate erat euidẽs ⁊ nõ inco
gnita ↄ̃hentibus: adeo ꝙ nõ eſt deceptio: ⁊ qui poſuit po
terat in ſocium liberalitatẽ conferre: itaq; ſi natura ſocieta
tis nõ patiebatur iniquitatem pacti illã tolleret tacita volũ
tas liberalitatem cõferẽdi vt actus nõ pereat argumẽto. d.
l. quotiẽs cum cõcordantijs. Et maxime inter fratres inter
quos de facili preſumitur animus donãdi argu. l. ſi ſeruus.
de dona. inter virum. ⁊. l. procula. ff. de ꝓba. ⁊ que per bar.
in. l. que dotis. ff. ſolu. ma. concurrente potiſſime virtute iu
ramenti que facit actũ interpetrari: eo mõ quo melius va
lere põt ſi nõ põt valere vt agit̃. d. §. filijs matrẽ. itaq; ſi nõ
poſſet valere vt ſimplex ↄ̃ctus ſocietatis valere cẽſeatur vt
mixtus cũ tacita donatiõe illius qui plus cõicabat q̃ alter
prout hec oia militãt in caſu nr̃o: nã interuenit iuramẽtuʒ
itẽ ſocietas celebrata inter fratres qui vt intellexi ingentẽ
amorẽ ẽt vltra ſolitũ erãt cõiuncti: ⁊ notũ erat eis ꝙ cõica
bat nec. d. Actus qui dr̃ plus cõicaſſe erat eius cõditionis
ꝙ ignoraret qd ſocietati conferret: ⁊ pactuʒ nõ fuit ꝙ vnus
plus cõſequeret̃ q̃ alter: videt̃ autẽ plus alienũ ab eq̃tate
ꝙ vnus ſocius plus altero pcipiat: lʒ nõ plus ↄ̃ferat q̃ ver
ſa vice tantũdẽ percipiãt: lʒ vnus plus cõferat primũ qdẽʒ
abhorreret bona fraternitas ſm plurimũ cogruit optime
fraternitati ad cuius ſilitudinẽ redigit̃ ſocietas. d. l. verũ in
pn. ex qbus oibus ſil ↄ̃ſideratis: ac ẽt ↄcurrẽte ꝙ nõ ẽ ſo
cietas lucri ⁊ queſtus: lʒ oium bonorũ puto intrepide cõclu
dẽdũ ꝙ ex hoc medio nõ vicietur dictus ↄ̃ctus ſocietatis.

n ¶ Nec ẽt dʒ vitiari tertio medio in ↄ̃riũ adducto: naʒ ex
natura ſocietatis oium bonorũ veniunt oẽs hereditates. l.
iij. §. de illo. ff. pro ſocio. ⁊ lʒ pactum de hereditate viuẽtis
nõ valeat regulariter: tñ fallit qñ id venit ex nã p̃cedentis
ↄ̃ct⁹ ita dñt doc. in. d. l. ſi. C. de pac. p tex. in. l. ſi qs ſeruũ. ff.
de acti. emp. ſup glo. pe. que ẽt tãgit ibi. ⁊ in. d. l. ſi qs ſeruũ.
idẽ ſi venit cũ vniuerſitate. vt in. l. ij. §. illud. de h̃ditate vl̃
act. vẽ. ſm ſolutionẽ bar. in. d. l. ſi. de pac. cũ aũt hoc cãu nã
ↄ̃ctus ſocietatis oium bonorũ ſit ſub vniuerſitate: compre
hẽdere ẽt bona paterna ⁊ materna: nõ vr̃ vitiari pactũ ſpeci
ficũ factũ ſup bonis ipſis: lʒ viuẽtiũ ⁊ inſup dato ꝙ nõ va
leret pactũ exp̃ſſum: tñ remaneret cõuẽtio gñalis facta ſup
ſocietate oium bonoꝝ in qua veniũt ẽt bona viuẽtiũ p. d. §.
de illo. ⁊ notat̃ in. d. l. ſi. ſup. d. gl. pe. poſſet ẽt iſtari ꝙ iurm
iuuet pactuʒ ſup h̃ditate viuẽtis: q̃ iurm põt ſeruari ſine
diſpẽdio ſalutis eterne. ergo ⁊c. lʒ. n. inuitare poſſit ad de
linquendũ ⁊ nõnunq̃ inuitet: ⁊ ppea vitiet̃ nõ ſequit̃ ꝙ in
uitet ſemp: ⁊ maxime hmõi pactũ initũ inter filios ꝙ here
ditas pr̃is ⁊ mr̃is inter eos equalr̃ poſt mortẽ diuidet̃. ne
mo. n. dixerit hoc caſu filios inuitati ad necãdũ patrẽ: nec
magis inclinari q̃ ceſſante pacto: vt de ſe innoteſcit: ⁊ alĩs
videmus ꝙ donatio mandat̃ inſinuari ne fraudes fiant. l.
data. C. de dona. ⁊ tñ ſolet teneri ꝙ iuramẽtũ validet dona
tionem nõ inſinuatam: ⁊ videamus ꝙ dicta prohibitio nõ
habeat perpetuam cauſam prohibitionis.

o ¶ Nam non obſtante iſta dubietate vʒ pactũ ſup re viuẽtis
poſt mortẽ collatũ. l. ⁊ ſuũ. §. idẽ probat. ff. de pac. ꝓut dñt
doc. in. d. l. ſi. de pac. ⁊ etiã in. d. §. idẽ probat. lʒ ⁊ aliter poſ
ſit intelligi. item vʒ bois incerti. d. §. de illo. ⁊ in ↄ̃ñtiã ↄ̃
ctus. d. l. ſi qs ſeruũ. ⁊. d. §. illud. itaq; nõ cẽſet̃ dicta rõ tãti
ponderis qn d̃ facili nõ curetur: ita nõ incõueniret: ſi etiã
rõne iuramenti nõ curaretur ꝓut ẽt hec tetigi in auc. ſacra
pube. in. viij. q. pncip. nõ tñ firmaui nec ad pñs me fundo
in virtute iuramenti hoc reſpectu: lʒ non paruifaciã ẽt: h̃ tñ
ex alijs premiſſis euitatur hoc tertium contrarium.

p ¶ Ad vltimũ vo ↄ̃riuʒ eſt. ſ. rñſum: iõ remanet firma ↄcl̃o
ſ. facta. ſ. ꝙ dicta ſocietas teneat nõ ob. adductis in ↄ̃riuʒ:
itẽ ex p̃miſſis infert̃ ꝙ dicta ſocietas fuit diſſoluta morte:
ita ꝙ nõ veniũt cõicãda q̃ſita poſt mortẽ alterius ex ſocijs
nec trãſiuit ad hẽdes p ſupradicta. itẽ ⁊ tertio ꝙ veniũt cõi
cãda oia ⁊ ea aduẽtitia. de qbus pr̃i queſitus fuit vſuſfru
ctus ꝓut alia: ⁊ illa mille prout cetera: circa alia queſita que
nõ videntur mihi multum oportuna nõ me intromitto: q̃
alijs occupatis prout ⁊ añ oia dixi cõſultãti. Laus deo.

¶ Sorores

¶ Sorores vterine vel ꝯſanguinee: an ſuccedãt fratri vterino in bonis maternis ad eum peruentis excluſis fratribus vterinis ſtantibus ſtatutis. de quibus in littera. a. ⁊. b.

¶ Conſilium cccxi.

In noie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Hec ꝯſultatio de iure cõi eẽt clara: qꝛ mr̃i ſuccedũt filij pariter vtriuſqꝫ ſexus ⁊ fratribus ⁊ ſororibꝰ ſuccedũt fratres ⁊ ſorores ꝯiũcti ex vtroqꝫ parẽte ſi extãt. ⁊ ſi nõ extant fratres ⁊ ſorores ex altero latere tñ pariter nõ habita diſtinctiõe ſexꝰ vl̃ agnatiõis ⁊ cognatiõis excluſis oibꝰ alijs trãſuerſalibꝰ exceptis tñ filijs frũ3 auc. i ſucceſſiõe. C. de ſuis ⁊ leg. hr̃. ⁊ auc. ceſſante. ⁊ auc. poſt fr̃es. C. dẽ leg. hr̃.

a ¶ Et pdicta pcedunt regulr̃ fallit qñ ꝯcurrũt fratres vel ſorores vterini tñ ex vna pte. ⁊ ex altera pte fratres vl̃ ſorores ꝯſanguinei tñ: qꝛ tunc in bonis pr̃nis ſuccedũt ꝯſanguinei tñ. in bonis vo mr̃nis ſuccedũt vterini tñ. in ceteris aũt bonis oẽs equaliter ſuccedũt. l. de emãcipatis. C. de leg. here. cũ ſi. itaqꝫ vterini hñt potiora iura in bonis mr̃nis ꝙ in alijs. itẽ vterini hñt pcipuũ ius vltra alios cognatos qꝛ cenſent̃ hr̃e iura agnatiõis ⁊ ſuccedũt vt agnati. l. meminimus. C. de legi. here. ⁊ ſic p viã quandã fictiõis ſuccedũt vt agnati dicit ibi Bal. ⁊ vñr idẽ velle ceteri per quã leges limitat̃ gñalitas iuriũ que militabãt illo tpe qbus agnati preferebant̃ cognatis: ita ẽt non incõgruit ſi limitat̃ gñalitas ſtatuti. dẽ quo in themate diſponẽtis ꝙ agnati noiati in ſtatuto preferant̃ ꝯiunctis ex latere materno: prout eſt frater vel ſoror vterinus ſaltẽ qñ agit̃ de bonis mr̃nis. Corroborat̃ dicta deciſio ſatis plane ex no. p Bar. in. d. l. de emãcipatis. ⁊ bal. ibi. Ex his itaqꝫ pꝫ rñſum ad. d. l. municipalẽ ſub rubrica. de ſucce. ab inteſtato in. §. itẽ mr̃ ꝯiuncti ſcꝫ ꝙ ſuccedãt agnati ibi noiati cognatis excluſis: fallit in fratre vterino quo ad bona mr̃na per pdicta ⁊ maxime vt euitet̃ ll. correctio: iuxta ea que hñr. in. l. pcipimus. C. de ap. in. l. ſancimus. C. de teſt. in auc. quas actiones. C. de ſa. ſan. eccl.

b ¶ Et coadiuuat̃ dicta interpetratio vigore ſcdi ſtatuti ſub rubrica de reſti. dotis ⁊ donatiõis in. §. ⁊ ſi qua mulier. naꝫ in pcedenti caplo ipſius ſtatuti excludit̃ ſoror dotata a ſucceſſiõe fratris: ⁊ poſtea ſubdit̃. ⁊ ſi filia illa nata eſſet ex alia matre ⁊ haberet fratres ex latere paterno tñ hẽat ius ſaluũ in dotibus maternis. non ob. ⁊c. hoc quidẽ ſtatutũ referendo ad oia ſuperiora põt intelligi ẽt in ſucceſſiõe fratris ꝙ in dotibus mr̃nis hẽat ius ſaluũ: vt. ſ. in eis ſuccedat fratri ſuo vterino vel vtrinqꝫ ꝯiuncto. non ob. ꝙ ſit frater cõſanguineus. ⁊ p hãc interpetrationẽ moderat̃ correctio iuris. cõis. ⁊ ppea ſuadetur amplectenda. c. cuꝫ dilectus. de ꝯſue. cum ſi. item non diſtinguit̃ dos materna tranſiuerit in fratrem ſiue non. ergo nec nos diſtinguamꝰ. l. ij. ff. de offi. pſi. ſed indefinite. ⁊ ſic generaliter loquẽs gñaliter intelligatur l. j. §. ⁊ generaliter. de le. preſt. ⁊ canone ſi romanoꝝ. xix. di. c. qꝛ circa. de priuil. ⁊ lꝫ bona mr̃is tranſeãt in filiũ: nõ amittunt nomẽ quin dicant̃ bona mr̃na vt. C. de bo. ma. in rubrica. ⁊ in. l. j. ⁊. l. ſi. ⁊. ti. ⁊ in. l. de emãcipati. C. de leg. here. ⁊ in. c. raynaldus in ver. porro. de teſt. ibi paterna bona legauit. ⁊ in. c. ſi duo fratres ibi paternũ feudũ. de feudo marchie. ⁊ in. c. v. an maritus ſuc. vxo. colla. x. ⁊ in. c. j. in prin. de alie. feu. ⁊ in. c. j. in agna. vl̃ filius. ⁊ in. c. j. de natura ſuc. feu. vbi fraternũ feudũ poſt morteꝫ fratris dr̃ id qđ acquiſituꝫ eſt a fratre paternũ id qđ queſitũ eſt a patre. ⁊ in filiũ trãſlatum. ⁊ in. c. ſatis. de phib. feu. alie. per locta. Et ita in ſili dñ ꝯſuluiſſe Bar. in ꝯſi. inci. viſo puncto. ⁊ viſis dictis tribus ſtatutis dicti andree ꝯcludentẽ ꝙ ſtatutuꝫ terre ſancti ſeuerini diſponẽs ꝙ mulier dotata nõ poſſit hr̃e regreſſum ad bona pr̃na extantibus agnatis excluder ſororẽ a ſucceſſione fratris in bonis pr̃nis ad fratrem deuolutis: qꝛ bona que filius hꝫ a patre dicunt̃ paterna. ⁊ que habuit a matre dicuntur materna per. d. l. de emancipatis. ⁊. l. lꝫ. §. patronos. ff. de ver. ſig. ſm eum: prout vidi ꝯſilium in quodã magno quolibeto intitulatum bar. qđ videri põt hic peruſie. ⁊ ſm illud ꝯſiliũ vidi alio ãno ꝯſultũ apud ciuitatẽ narnie. ⁊ lꝫ illa interpetratio mihi ſatis dubia appareat in illis terminis in quibus per eam interpetrationem iurium correctio ampliatur. tñ non diſplicet in terminis nr̃is in quibus per hanc interpetrationem minus leditur ius commune.

c ¶ Et retenta hac interpetratione ꝙ ſoror vterina ẽt dotata excludit fratreꝫ ꝯſanguineũ a ſucceſſione fratris in dote materna prout de iure cõi lõge fortius frater vterinus cuꝫ ſit eadem ⁊ maior rõ. ⁊ paritate rõnis optimum eſt argu. l. illud ad. l. acqui. l. a ticio. de ver. ob. cũ ꝯcor. maxime cuꝫ per hoc minus ledat̃ ius cõe ex qbus oibus vꝫ cõcludendũ ꝙ fratri in bonis maternis maxime in dote materna: qꝛ vt arbitror nil aliud hẽbat dicta mr̃ frater ⁊ ſoror vterini excludunt fratres ⁊ ſorores ꝯſanguineos: qua cõcluſione facta facilis eſt deciſio oĩs ꝯſultationis. nã capiendo primũ queſitum de iure cõi eſt clarum qđ hereditas materna deuoluetur pro virilibus ad quattuor filios qui ex ea remanſerũt tñ ex forma ſtatuti ſub rubrica de ſuc. ab inteſt. filie femine excludunt̃ a fratribus: ſiue ſint dotate ſiue non: lꝫ nõ dotate debeant dotari. iõ attento ꝙ relicta eſt dos ab auo paterno ⁊ attenta pupillari etate cum adhuc non egeant dote puto eas non ſuccedere ꝯcurrente diſpõne ſtatuti dẽ reſtõne dotis quo diſponitur qđ dotata ab auo non poſſit petere dotes maternas a fratribus: nec forte inter eas. ⁊ Joannem earum fratrem vtrinqꝫ coniunctum eſt controuerſia. ideo non inſiſto amplius ſuper hoc.

d ¶ Circa ſcdm aũt queſitũ ꝯſtat ꝙ de iure cõi dicta nãna ⁊ lucia ſorores cõſanguinee nõ ſuccedũt in bonis mr̃nis per dicta. ſ. ius aũt municipale ſilr̃ eos nõ iuuat p dicta. ſ. Et iõ nõ eſt agẽdũ de trãſmiſſione hr̃ditatis delate hr̃ditas ẽt delata ſorori nõ trãſmittit̃. l. qm̃. ſororẽ. C. de iure deli. ⁊ l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cad. tol. cũ ꝯcor. lꝫ poſſet inſtari vtrum pupilla defuncta trãſmittat ius petendi in inte. reſ. ⁊ ſilr̃is diſceptatio cadere poſſet vtrũ ioachinus trãſmitteret hereditatẽ mr̃is pro portione ſibi delata in eius hr̃dẽ. nam ꝯſtat ꝙ hr̃ditatẽ non trãſmittit. ⁊ ſi nõ tranſmittit ex alio capite excludunt̃ ab hr̃ditate mr̃is dicte nãna ⁊ lucia. nec venire poſſent ad dictã hereditatẽ ẽt ſi ſuccederẽt dicto ioachino. cuius ꝯtrium ſupra eſt cõcluſum: ⁊ recte. ideo non eſt opus inſiſtere ſuper reſtõne in inte. item non eſt opus ꝙ hereditas dicti ioachini adeatur infra annum. nam poteſt adiri intra. xxx. annos. l. licet. C. de iure delib.

e ¶ Lapſus aũt anni ſoluꝫ attẽdit̃ reſpectu iuris deliberãdi qđ nõ trãſmittit̃ niſi defunctus ſciuerit hereditatẽ ſibi delatam. l. cũ antiqoribus. C. de iur. delib. ⁊ per Bar. in. l. qui duos. de re. du. vbi qualis ſcia regrat̃ in hereditate pupillo delata. non aũt intereſt dicti ioannis ꝙ ioachinus trãſmittat. nã ſi ſucceſſores ioachini excluderentur ab hereditate matris ipſius ex pſona dicti ioachini. d. Jo. ſuccederet inſolidũ matri ex pſona propria. ⁊ per h̃ rñſum eſt ad oia queſita ſolum reſtaret videre vtrũ in portione delata dicto ioachino bonis mr̃nis ſuccedãt in aliquo dicte filie primi mr̃imonij vterine ſorores dicti ioachini qđ indigeret latiori diſcuſſione. ad quam in preſentiaꝝ non datur otium: nec arbitror ꝙ controuerſia inter eas ⁊ fratrem vtrinqꝫ coniunctum vertatur. ideo ad preſens non decido. Laus deo.

¶ Vxore decedente cũ filia pupilla ſuperſtite pr̃e ⁊ marito qui dotẽ retinuit per quinquẽniũ: an decedẽte dicta filia in pupillari etate ei ſuccedat pr̃ vxoris an maritꝰ ſi non apparet ꝙ maritus adiuerit hereditatem dicte pupille.

¶ Conſilium cccxij.

In noie dñi nr̃i ieſu xpi. ¶ Vꝫ in hac ꝯſultatione primo aſpectu dõm ꝙ hr̃ditas dicte mulieris defuncte ptineat ad eius patrem. ⁊ non ad marituꝫ licet patrem communis filie poſtea defuncte.

a ¶ Conſtat. n. ꝙ pr̃ pfert̃ marito in ſucceſſiõe ab inteſtato: vt in. l. j. C. vñ vir ⁊ vxor. iteꝫ cõſtat ꝙ hereditas non adita regulr̃ nõ tranſmittit̃. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de ca. tol. ⁊ in. l. qm̃ ſororẽ. C. de iur. deli. ⁊ lꝫ hereditas aſcẽdentis nõ adita per deſcẽdentẽ trãſmittat̃ in poſteros remedio. l. vnice. C. de his qui añ aper. tab. tñ nõ trãſmittit̃ in aſcẽdẽteꝫ. l. ij. C. ad ſenatuſcõ. orſi. ſm qđ no. Cy. Bar. Ange. Saly. ⁊ Pau. de ca. ibi. ⁊ Bar. ⁊ Ang. in. d. l. vnica. de his qui ante aper. tab. allegãtes ẽt text. in. l. ij. §. ſi qs ex liberis. ff. ad ter. qđ ẽt voluit idẽ Bar. in ꝯſi. incip. qõne prepoſita dubiũ eſt cum h̃ hereditas ⁊c. in ordine mihi. cexxiij. dicens ꝙ doct. ita tenẽt. ⁊ ꝙ ſemp h̃ ſibi viſum fuit. ⁊ eſt opi. cõiter a doc. approbata ſm Rapha. ful. in. d. l. vnica. ⁊. l. ſi infanti. C. de iur. deli. qui idẽ tꝫ: lꝫ. n. pr̃ hereditatẽ delatã filio adire poſſet filio recuſante. l. cum non ſolũ in prin. C. de bo. que lib. tñ adire nõ põt filio mortuo: prout volunt Ricciar. malũ.

⁊ Ray. de for. ſm Saly. c. in. d. l. ij. C. ad or. ſi. qñ. n. filius eſt mortuus non eit perſona quam pr̄ poſſet repñtare non ſic in filio recuſante. ſm Ricciar. mal. ⁊ hoc tenēt cōiter doct. ſm Saly. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. ij. idem tenentes qḋ ⁊ volūt Cy. ⁊ Ricciar. mal. in. d. l. cū non ſolū. ⁊ idē vult ibi Rap. ful. ⁊ etiaꝫ Bal. ibi lꝫ aliud videatur voluiſſe in. d. l. ij. in fi.

b ¶ Et lꝫ non reſtituerit dotē non vī ꝙ ex h̄ cenſeaꝛ adiuiſſe hereditateꝫ: qꝛ pater nihil vī gerere non reſtituendo dotem. ⁊ qui nihil gerit non vī adire. l. cuꝫ antiquioribus. C. de iure deli. per quē text. ꝯcludit Bal. ibi in. ij. col. ꝙ pater non reſtituens infra annum dotem in ꝗtitate ꝯſiſtentē nō cenſetur adire. ⁊ ideꝫ tenent alij prout ipſe dicit in. l. dos a patre profecta. C. ſo. ma. ⁊ in. l. j. C. qui admit. in. iij. q. ⁊ idē Bal. in. l. ⁊ in. his. ſ. ſeruus. ff. ſo. ma. ⁊. l. non h̄. C. vñ le. dicens ꝙ ſilentiū non hꝫ veruꝫ actum animi vel corporis in qbus ꝯſiſtit aditio. nā ſilēs nihil gerit. l. ij. C. de ſer. ⁊ aqua. Item ꝗdiu nō reſtituit dotē vī retinere ex titulo dotis nō ex futuro titulo pro herede niſi forte tenuerit per decēniū l. filius. C. de pe. here. qꝛ ex lōgo tp̄e vī qs tenere ex titulo ſuo. ⁊ per ꝯñs poſſidere. arg. l. ſiqs diuturno. ff. ſi ſer. ven. ⁊ qḋ h̄r in. l. pe. C. cōi diui. ſm eū. itē per delictū nō induciꝛ aditio: ꝓut ipſe dicit in. d. l. j. admit. ⁊ idem tꝫ Saly. in. d. l. cuꝫ antiqoribus ver. ideoq; adducēdo. l. ij. C. de leg. here. ⁊. l. filiuſfamilias. de acqr. here. ⁊ idem tꝫ in. d. l. ij. remittēs ſe ad l'tius dicta per ſe in. l. ſi filius. C. de pe. here. ⁊ ideꝫ ꝯ Bar. tenuit Fran. de alber. de aretio in ꝯſi. qḋ incip. p̄dicte rōnes dicens inter cetera ꝙ debitor non eſt in mora iacēte hereditate per. l. pecunie fenebris. ff. de vſur. ⁊ qḋ not. in. l. ſi. in gl. j. de nau. feu. ⁊ dictam rōnem ponderat ēt Pau. de ca. in. d. l. cum antiqoribus col. iiij. ꝑpea reprobans rōnem Bar. qui fuit in ꝯtra opi. ⁊ plures alias rōnes pro hac pte adducit Bart. in ſua diſpu. que incipit debitor in diem.

c ¶ His tñ non ob. ꝯtriam ſniam arbitror veriorem vꝫ ꝙ pr̄ dicte filie maritusq; mulieris de cuius hereditate agiꝛ admittatur. nam primo vī ꝙ non ſoluēdo dotē pr̄ cēſeꝛ adire pro infante pro quo ſolus pōt adire. l. ſi īfanti. C. de iur. deli. Nam ex quo teneꝛ dotē reſtituere intra annū. l. j. ſ. exactio C. de rei vxo. ac. dies interpellat. ⁊ conſtituit debitorem in mora. l. magnaꝫ. C. de ꝯben. ⁊ commit. ſtip. ⁊. l. traiectcie. ſ. de illo. ff. de act. ⁊ ob. ⁊. l. ſi fundum certa die. de ver. ob. cuꝫ ſi. mora aūt non eſt ſine dolo vel culpa. l. omne delictum. de re militari. ⁊. l. quod te ſi cer. pe. ⁊. l. hoiem. ff. manda. Ideo cum illa retentio potuerit fieri licite per ipſum prēm adeū do hereditatem delatā filio infanti cenſeaꝛ voluiſſe pro eo adire potiuſq; facere cās illicitaꝫ. ar. l. merito. ff. pro ſocio. ⁊ l. item apud labeonem. ſ. cōem. de iniurijs. ⁊. l. ſiqs ſeruuꝫ. de ſeruo corrupto. ⁊. l. ſemp in dubijs benigniora ꝑut p dicta iura. ⁊ alias plures rōnes ꝯcludit bart. in diſpu. ſua que inci. debitor in diem. nam ſm eum ad aditionem hereditatis ſufficit ſola voluntas ſaltem declarata ex aliquo extrinſeco que voluntas pōt probari per nō factū ſicut per factū l. ſi. ſ. ſiqs aūt temerario. C. de iur. deli. ⁊ per no. in. l. ꝗdiu. ff. de acq. here. ad hoc. l. recuſari. e. tit. ſm lec. Iac. de arena. iō probaꝛ per iſtā non ſolonem ſm queꝫ vī. pro h̄ caſu recte intelligendo in. l. ſi peculiū. ſ. ſicut aūt. de pecul. leg. vbi ſi dñs eſt debitor ſerui ⁊ ceſſat ei ſoluere: ſtatim vī habere animum adimendi peculium niſi ꝯtrium probeꝛ ita ⁊ a pari debitor non ſoluendo videatur h̄re animum adeundi hereditatem. ſaltem ſi non eſt ſuſpecta qḋ dicit Bar. eſſe veruꝫ ſi ipſe qui ceſſauit ſoluere aſſerat ſe voluiſſe ex illa non ſolutione adiuiſſe hereditatem prout ipſe concludit in. d. ſua diſpu. qui idem voluit in. l. gerit. de acquirenh. eredi. ⁊ eandem opi. ſequitur Imol. ⁊ in hac partem inclinat Paul. de caſtr. in. d. l. cum antiquioribus licet non inhereat rationi Barto. ſupra primo loco recitate.

d ¶ Qḋ maxime dōꝫ vī ſi interuenit pena ⁊ iurm̄ ꝑut ſolet apponi in quolibet inſtrō. nam ne incidat in dubium incurrendi periuriū vī magis de facili ꝑſumenda volūtas adeūdi ꝯcurrente poſtea aſſertione eiuſdem naꝫ de ꝯſiſtentibus in aīo ſtandum eſt iuro eius de cuius aīo agiꝛ vt eſt gl. notabilis in. ſ. alie iſti. de actio. ⁊ h̄r in. l. ſiue poſſidetis. C. de proba. in eo qui. ſemel poſſedit vtruꝫ aīo corretinuerit poſſeſſionem adeo ꝙ poſtea cenſeaꝛ ꝑduraſſe in poſſeſſione. nā cōiter teneꝛ ꝙ in hoc ſtaꝛ ſue aſſertioni prout volunt doct. ibi ⁊ in. c. cū ad ſedē. de reſti. ſpo. iō nō inconuenit ſi ēt hoc caſu ſtaꝛ aſſertioni ipſius pr̄is vtrum. ſ. habuerit aiuꝫ adeūdi necne que rō vī militare etiam ſi teneatur ꝙ mora ceſſet iacente hereditate creditoris: ꝓut etiam ceſſat mora in. d. ſ. ſicut mora enim ceſſat vbicunq; ceſſat petitio. l. ſi pupillus. de ver. ob. ⁊. l. nulla intelligitur mora. de reg. iur. ⁊ etiaꝫ in terminis de quibus in. d. l. ſiue poſſidetis ceſſat dicta rō mote vel culpe. ⁊ nihilominus ſtatur aſſertioni eius de cuius animo dubitatur. ⁊ per hoc reſponderi poteſt ad. l. pecunie fenebris. ⁊ quod notatur per gl. in. l. ſi. de nauti. feno.

e ¶ Lꝫ non ſit alienum a dubitatione an debitor qui nō ſoluit hr̄ditate iacente incurrat morā. nam Pau. de ca. in. l. ad diem. de ver. ob. dicit ꝙ vbi hereditas creditoris eſt iacens requiritur depoſitio ⁊ ꝯſignatio per. l. acceptā. C. de vſu. ꝑ quo faciūt notata per bart. ⁊ bal. in. l. ſi reus paratus. ff. de procu. vbi maxime bal. reqrit depoſitionē ⁊ ꝯſignationem qñ non eſt creditor cui poſſit offerri. ⁊ idem Bar. in. l. item illa. de ꝯſti. pecunia in. ij. col. vult ꝙ qñ creditor hꝫ ire pro ſolone recipienda ad domū debitoris ſufficit ꝙ debitor dicat ego ſum paratus ſoluere ſi eſſet qui reciperet quaſi vel ꝙ non ſufficit ſi taceat. facit ꝙ alr̄ h̄r in. l. qui cōmeatus. ff. de re militari per quē tex. vt ſingulareꝫ vult bar. ibi ꝙ impedimentū nō releuat impeditū niſi ꝓbet ſe fuiſſe paratū facere adeo ꝙ veriſilr feciſſet ſi nō ſupueniſſet impedimētū ad h̄ ēt bo. tex. ⁊ ibi per doc. in. l. ij. ſ. ſiqs rſi. ff. ſiqs cautionibus. in caſu aūt nr̄o nō appet ꝙ pr̄ ſoluiſſet dotē ſi fuiſſꝫ cui poſſet offerre. iō impedimētū nō videaꝛ ipm̄ excuſare.

f ¶ Et ad iura ⁊ rōnes in ꝯtrium anductas pōt rñderi. naꝫ lꝫ ſilens qñq; nihil gerat ⁊ nihil gerere cenſeatur qñ non teneḃaꝛ aliqḋ gerere. tñ qñ tenetur aliqḋ gerere ſi illud non gerit cenſetur facere aduerſus id quod dꝫ inſti. de nup. ſ. ſi vxor. ⁊. l. qui non facit. ff. de reg. iur. Et inſuper non eſt mediocris exitatio vtruꝫ aditio reſultet ſola voluntate nō declarata ex actibus exterioribus ſed retenta in mente. de qua in. l. pro herede. de acqui. here. vbi gl. dicit ꝙ ſolus animus ſufficit. ⁊ in. d. l. gerit. vbi Ang. firmat ꝙ aditio vere reſultat ex ſola voluntate etiam non declarata per aliqua extrinſeca. ⁊ Barto. in dicta diſputatione in. iij. particula in prin. dicit ꝙ doc. cōiter hoc tenent. ⁊ cum hoc videtur ipſe tranſire. ⁊ idem concludit gl. in. l. potuit. C. de iur. deli. qḋ ⁊ tenent docto. moderni prout dicit ibi Bar. idem tenens. ⁊ idem tenet Ange. ibi allegans gloſ. in. l. quia plerunq;. de interroga. acti. ⁊ hanc opi. etiam Petrus ⁊ Cy. in. d. l. potuit quos refert ibi. ⁊ ſequiꝛ Raph. ⁊ facit. l. ſi auia in fine eo. ti. ibi ſola animi deſtinatione. ⁊ inſti. de heredum quali. ⁊ diffe. ſ. ſi. lꝫ nōnulli ſint in cōtraria ſententia.

g ¶ Nec. l. ij. C. de leg. heredi. aſtringit. nec. l. ſi filius. de peti. hr̄ditatis. lꝫ enim nō preſumaꝛ ſolēnis aditio per poſſeſſionem alterius. cuius animus ſolus nō ſufficit non inferꝛ ꝙ non ſufficiat nō ſolum quid facere debebaris cuius ſola voluntas ſufficiebat. nec etiā obſtat ꝙ dicebat Bal. ꝙ per delictum nō adiꝛ hereditas qꝛ non reſpondetur ꝙ nō vult Bar. ꝙ per delictuꝫ inducaꝛ aditio ſed ꝙ preſumiꝛ aditio ꝓpter quā euitaꝛ delictū adeuntis. illud tamē medium nō eſt alienū a dubitatione. ſi autem non reſultaſſet aditio. tñ h̄res dicte pupille: ꝑut eſt pater poſſet ſibi conſulere remedio reſtitutionis in integ. aduerſus hr̄ditatem non aditam l. qui duos. de rebus dubijs ſm lec. Bar. ⁊ in. l. j. C. de reſ. mili. ⁊ argu. l. pantonius. de acqui. here. ⁊ facit. l. ventre eo. ti. ⁊. l. illud. ſ. ſi. de bono. poſ. cōtrata. prout hoc firmāt Iac. de are. Oldra. ⁊ Cy. in. d. l. qui duos per tex. ibi. ⁊. d. l. pantonius. ⁊ Iaco. butri. ibi. ⁊ in. d. l. j. de reſti. mili. ⁊ Io. and. in. c. in preſentia. de ꝓba. ⁊ Bar. Bal. ⁊ Imo. in. d. l. pantonius. ⁊ Bar. ⁊ Imo. in. d. l. venire qui Imo. refert idem tenet Bar. in. d. l. qui duos. ⁊ Rapha. ful. in. d. l. ſi infanti. ⁊ i d. l. j. de reſti. mili. ⁊ illā vt cōem firmat ēt Pau. de caſtr. in d. l. ſi infanti. ⁊ eam ibi firmat. d. Io. petrutij de monte ſperello pr̄ ⁊ dominus meus ⁊ ſm eā tenui ⁊ legendo ⁊ cōſulēdo ⁊ eſt communis opinio: lꝫ quidam teneāt cōtra maxime in infante qḋ non eſt preſentis diſcuſſionis. Et licꝫ imputandum ſit patri non refert quia non petit reſtitutionē ex perſona ſua ſed tanꝗ quilibet heres illi' pupille. ⁊ iſtō medium eſt in iure magis clarum. Laus deo.

¶ Stante bulla Sixti de qua in littera. a. an poſſeſſiones particularum hominum de monte bodio poſſidentium in diſtrictu ſinogalie cenſeantur confiſcate dicte ciuitati ſinogalie. ex quo docuerunt ipſi poſſidentes de eorum iuſtis titulis. ⁊ an dicta bulla dicatur ſubrecticia: ita ꝙ ſufficiat dictis omnibus probare eorum longiſſimam poſſeſſionem. ⁊ an ciuitas ſinogalie poſſit referre queſtionem dominij pro dictis bonis in territorio eius ſitis.

¶ Conſilium

¶ Conſilium cccxiij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Alſ per me ac clariſſimu3 iuris interpretem dñm Bal. de bartholinis pa trem ⁊ dñm bon. pſultum fuit in hac cā ſu per diuerſis tamen articulis ⁊ multis opor tuit pro illis articulis dilucidandis in medium hincinde adducere. ideo ne iudici nimia prolixitate faſtidium infera tur aliqua in hac conſultatione reſecanda erunt.

a ¶ Deueniendo ad primum queſitum vi3 prima facie dñm ꝙ bulla. S.D.N. clare loquatur in hac pte. ſ. ꝙ hoies ſin gulares de terra montiſbodij priuati cenſeant eoꝝ iuribus ſi qua habebant ſuper poſſeſſionibus ⁊ terris ⁊ alijs bonis per eos poſſeſſis in territorio ciuitatis ſinogalie. nam ſupe rior mandat ꝙ hoies particulares cum effectu docere de beant de eoꝝ iuribus. j. xx. dies alioqn ſint ⁊ eſſe cēſeātur penitus pſiſcata camere cōis dicte ciuitatis. ⁊ dicti. xx. dies vſr diu elapſi nec dicti particulares hoies quicq̄ docue runt de eoꝝ iuſtis titulis. iō dicta bona per eos poſſeſſa cen ſeantur ⁊ ſint pſiſcata. duo. n. iniungunt per dictam bulla3 dictis particularibus hoibus. primo ꝙ doceant de eoꝝ iu ſtis titulis. ſcdo ꝙ poſtq̄ id docuerunt teneant oino ad ea3 ſoſonem faciendam ad quam antea aſtricti erāt. ⁊ ſubditur alioquin ſint cōfiſcata ⁊c. iō ſi non ſint ambo illa obſeruata ſit locus dicte pene. qñ. n. duo copulatiue mandantur ⁊ ſi non ſeruantur imponitur pena. ſufficit alterum non ſerua ri. l. is qui. ⁊c. §. cum ita. ⁊ §. vtrum. ff. de re. du. ita ⁊ in caſu noſtro q2 ſub illa coniunctione alioquin hoc totum ptinet.

b ¶ Nam huius dictiōis alioqn ſignificatio eſt mirabilis vt dicit bar. in. l. j. ver. quarto quero de piunctione. de pdi. ⁊ de mon. ⁊ tractatu ſuo tyberiadis. iij. lib. de alueo in ver. alſ h3 in ſe incluſam orationem ptriam precedentibus ⁊ ſequentē orationem reddit pditionalem de proprio eius ſignificatu prout ipſe inqt alſano multa iura. ⁊ refert ad oia ſuperiora c. vt circa. de elec. li. vj. iuncta gl. in vbo alioquin. ⁊ in. c. poſt tranſlationem iuncta gl. pe. de renun. in antiqo ⁊ eius na tura eſt ſeparatiua ⁊ ſeparans a precedentibus non ſolū ſe quentia ſed ēt oia alia precedentibus aduerſa vel diuerſa. prout no. Hon. poſt Ricciar. ⁊ Bartho. de Saly. in. l. ij. in prin. in vltimis verbis. ff. ſi cer. pe. iō cum dicti hoies parti culares nō ſoluerint qcq̄ nec docuerint de eoꝝ iurib⁹ vi3 caſ i eis ſignificatio dcē dictiōis. alioqn ⁊ oio ſub ea ptēta.

c ¶ Et l3 ſit nō in mediocris altercatio vtrū princeps poſſit dñiū alicui ſine cā auferre. ⁊ magis cōiter teneat ꝙ nō put hr in. l. hñ a zenone. C. de quad. preſ. in. c. cum ab eccleſiaꝝ. de pſti. ⁊ in. l. quotiēs. C. de pre. impe. offe. ⁊ in. l. fi. ſi p iuſ vel vtilita. publica3. tñ ꝙ ex cā poſſit oēs concordant ⁊ mil le iuribus probatur. hoc aūt caſu apparet cā q2 non obtēpe rat mandato ſuperioris. nam ⁊ veteri ⁊ nouo teſtō precipi tur ꝙ ſuperiori ſubditi obtemperent. alſ puniantur. c. ij. de ma. ⁊ obe. ⁊. c. ois aia. de cenſi. ⁊. xj. q. i. ois. ⁊ paulus in epi ſtola ad romanos. xiij. c. ⁊ etia3 ſi cā non appareat in dubio preſumitur cā in principe prout no. Inn. ⁊ doc. in. d. c. cum ab eccleſiarum. ⁊ per Cy. ⁊ doc. in. d. l. quotiens. ⁊ per Pa nor. in. c. cum parati. de ap. ſuper gloſ. qō limitant duobus modis qui non tangunt thema nrm. ideo vi ꝙ dicta bona ſint penitus cōfiſcata cōitati ſinogalie. ⁊ ſic ipſo iure abſq3 alia ſniarum q2 participium pſiſcata eſt tpis preteriti non futuri iuxta theoricam gl. ⁊ doc. in. l. in criminali. C. de iur. om. iu. ⁊ in. c. ſi diligenti. de fo. compe. ⁊ in. l. iubemus. §. ſa ne. de ſa. ſan. ec. ⁊ per glo. magnam circa medium in. l. ſiquis in tantam C. vnde vi. tum etiam ex virtute dictionis peni tus determinantis participium confiſcata per tex. cum gl. fi. in. l. ſi qui in fi. C. de poſtbu. ⁊ quod per docto. in verbo prorſus in. c. in quibuſdam. de penis. vbi hoc in verbo pe nitus dicit Panor. per ibi not. ⁊ per. c. fi. eodem titu.

d ¶ Tñ his non ob. in prium arbitror eſſe apertam iuſticiā. ad cuius rei euidentiam premitto ꝙ arctari que3 ad docen dum de ſuo iuſto titulo rei quam poſſidet. alſ res ipſa alte rius efficiatur eſt iuris cōis correctoriū: q2 iure cōi qs non cogitur nedum probare ſed nec allegare titulum ſue poſſeſ ſionis. l. cogi. C. de pe. here. cum pcor. ibi adductis. ⁊ maxi me nemine petente ipſas res prout occurrit in caſu iſto. ⁊ ſi eēt petitor oia iura clamāt ꝙ niſi petitor doceat d. iure ſuo res eſt relaxāda penes poſſeſſorē. ⁊ merito q2 poſſeſſor pre ſumitur dñs: vt no. Inno. in. c. olim. de priuile. moderni in rubrica de no. ope. nun. probatur in. l. ſicuti. §. ſed ſi queraf ff. ſi ſer. ven. ⁊ ibi gl. allegat concor. ad hoc tex. cum gl. in. l. j. ff. fam. her. gl. ⁊ Bar. in. l. quidam in ſuo. ff. de condi. inſti. licet dicta preſumptio non ſit tante efficacie ꝙ iuuet ad vi ctoriam qñ dñium deducitur principaliter ex parte actoris: vt per bar. in. d. l. quida3 in ſuo: ſed ſi inducitur ex parte rei anteq̄ aduerſarius fundet ſuam intentionē dicta preſum ptio iuuat: vt per gl. ⁊ Bal. in. l. ob maritoꝝ. C. ne vxor pro marito. ⁊ ſic in pluribus diſcrepat a iure cōi. ⁊ ipſi drogar. item eſt inhumanum ⁊ ex eo reſultat quodam abſurdum. nam ſi ſunt vere dñi ⁊ non pſit docere de titulo eſt inhu manum ꝙ bona ipſa pſiſcent. ſi vero ſunt aliena eſt abſur dum ꝙ pp non probationem poſſeſſionis dñs priuetur do minio rei ſue quam non poſſidet. ⁊ cui non iniungitur per illam bullam ꝙ probet ſed mandatur eis qui tenent ⁊ poſſi dent ꝙ probent iuſtum titulum. argumentu3 autem ab ab ſurdo eſt validiſſimum in iure. l. nam abſurdum. ff. de ope. lib. ⁊. l. ſcire oportet. §. quotiens. ff. de adminiſtra. tuto.

e ¶ Ad euitandum itaq3 abſurdum iſtud non eſſet abſonu3 reſtringere dictam bullam qō pena cenſeat appoſita ſolu3 non ſoluenti que ſoluere pſueuerant. ⁊ ſic dictio alioqn re feratur ad proxima non aūt ad remota. ad quā interpretra tionem faciendam plura pcurrūt. primo ad euitandā iuriū correctionē que pro poſſe eſt euitāda ſeu reſtringenda q̄tū cōmode fieri pōt. ar. l. ſancimus. C. de teſt. ⁊. l. pcipimus cū ibi no. C. de ap. ⁊. c. cū dilectus. de conſue. ⁊ auc. quas actio nes. ⁊ que ibi per doc. C. de ſa. ſan. ec. ⁊. l. ſi vero. §. de viro. ſo. ma. ⁊ que ibi per Imol. ſcdo moderatio pene cum pene ſint moliende non ampliande. l. ſi preſes. ⁊. l. interpretatio ne. de penis ⁊ regula in penis in. vj. tertio q2 pcedentia id ſuadent. nam prime lrē ad quas tollendas ſcde lrē emana runt releuabant illos de monte bodio a ſoſone ſolito pſta ri pro fundis per eos poſſeſſis in territorio ſinogalie. ⁊ ne ſcde tollant primas. ⁊ illas ſubrepticias. ⁊ inefficaces de clarant ⁊ vniuerſitatem ⁊ hoies de monte bodio ad ſoſonē xij. flor. annua3 teneri. ⁊ poſtea interſerit qō hoies particu lares ſi predicta bona tenent ⁊ poſſident teneant ⁊ debeāt intra. xx. dies a die publicationis ⁊c. docere de iuſtis titu lis. ⁊ poſtea ad eam ſoſonem faciendam ad quā antea aſtri cti erāt oino. teneant ita oia que in dicta bulla ptinētur in rōne ſui. ⁊ in prefationibus reſpiciunt hmōi ſoſonem ⁊ verba diſpoſitiua his repetunt. ⁊ aſtringunt ad eam ſoſo nem ſolum in medio interſeritur preceptum illud inhuma num ꝙ teneant docere de iuſtis titulis. ⁊ ēt illud preceptū reſpicere vi ipſam ſoſonem cum immediate ſubdatur qō poſtq̄ docuerint ad illam ſoſonem teneantur oino. iō ſua det piectura ꝙ potius ad ipſam ſoſonem referat ipſa pena q̄ ad probationem. concurrit etia3 quia non ſolent in iure confiſcari l3 quis non probet rem quam poſſidet eſſe ſuam. Sed propter non ſolutionem eius ad quod tenetur reipu blice ratione rei. res ipſa queratur ei cui non ſoluitur.

f ¶ Et qñq3 ex hoc pſiſcetur plurics reperitur: vt p3 in non ſoluente canonē emphyteoticum. l. vectigalia. §. fi. ⁊. l. cō miſſa. de publi. cum ſi. ⁊ eſt longe maior rō ꝙ pp non ſolo nem eius an qō rōne rei annuati3 tenet res ipſa amittatur q̄ q2 nō probet de iuſto titulo. Et clā in fine poſita ad oia precedentia refertur qñ eſt eadem rō in oibus. ſecus ſi nō eſt eadem rō: vt probat tex. a ptrio lrē in. l. j. C. de lib. prete. ⁊ maxime hoc perſuadetur qñ rō magis ſuadet in pximis q̄ in remotis. ar. l. cum de lanionis. §. aſinā. de fun. inſtruc. ibi proxima copulata ſuccedant. ⁊ eoꝝ que hñr in. l. ſi idē cum eodem in fi. de iu. om. iu. prout ptingit in caſu iſto cū ſua deat rō ꝙ incidat in commiſſu3 ſi nō ſoluit ⁊ repugnet ꝙ incidat in commiſſu3 ſi non probat iuſtum titulum. Et ma xime q2 arctari ad docendu3 de iuſto titulo eſt ptius cōe. ⁊ arctari ad ſolutionem ſolitam conformat iuri cōi. ⁊ clā in fine poſita non refertur ad iuri ptriam: vt eſt gloſ. ſi. que ſolet dici ſingularis in. l. talis ſcriptura. de lega. j. que mouetur per. l. vxori. §. vxori. de lega. iij. cum qua docto. tranſeunt.

g ¶ Ex quibus oibus iuncta abſurditate ſupra ponderata vi poſſe cōcludi ꝙ dictio alioquin non refertur ad oia. S3 dumtaxat ad proxima ſic. ⁊ alſ eadem dictio in fine poſita non refertur ad oia precedentia vt eſt tex. ſm lec. gl. in ver bo priuatum in. c. extirpande in fi. de preben. que mouetur pp rigoroſitatem ſeu odioſitatem quam ptineret illa diſpō ſi ad oia referreretur. ⁊ idem dōm eſt ſm aliam lec. que ma gis cōiter pl3 doc. maxime Hoſt. Jo. an. Jo. cal. ⁊. d. Anto. ſed longe maior humanitas reſultaret in caſu iſto ſi ad oia precedentia pena iſta referreretur. merito ⁊c. confert ēt ad

predictam concluſionem theorica quaȝ tradit Inn.in.d.c.
extirpande.volens ꝙ vbi pena imponit negatiue non com
mittitur niſi precedat monitio.⁊ put ibi dicit Panor. per
doͤs allegatur.⁊ doct.eam cõiter ſequuntur maxime Jo.an.
d.Ant.⁊ Pe.de peru.⁊ iõ cũ non fuerit facta monitio ſal
tem in ſpecie de perſonis que erant certe prout ſpãlis cita
tio fieri dȝ qñ ꝯ certas perſonas actus geritur. vt habetur
per Inn.in.c.humilis.de ma.⁊ obe.per Bar.⁊ doc.in auc.
ſi omnes.C.ſi vt ſe ab hereditate abſtineat.⁊ in.l.j.§. pe.de
vendi.inſpi.⁊ quod not.in.l.iij.§.ſi cauſa cognita.ff.de bo
no.poſſeſ.⁊ in.l.ſi curatoris.C.de iure deliber. ⁊ in.l.j. C.ſi
cui pluſq̃ per.l.fal.⁊ in auc.hoc ſi debitor.C. de pigno.

b ¶ Preterea lȝ in puncto dicatur ꝙ citati fuerunt oẽs gene
raliter:non tñ dẽ ꝙ fuerint moniti vt probarent.vnde cum
fuerint forte citati vt comparerent ad dõm cãm quare que
dam bulla non deberet mandari executioni.⁊ dato ꝙ fue
rint contumaces in non comparendo non fuerunt ppea cõ
tumaces in non probando:qꝛ tñ non vidi formam citatio
nis.⁊ qꝛ in bulla eſt aſſignatus certus dies nõ facio in hoc
fundamentuȝ ſed vltra ſupradicta ex alio ẽt dico dicta bo
na non fore ꝯfiſcata:qꝛ lȝ dicta bulla fuerit corã locũtenen
te ſani pñtata ⁊ fore publice lecta.⁊ dicti poſſeſſores fuerit
ãta in genere citati:nõ ppea apparet bulla publicata illa vt
currant illi viginti dies aſſignati.nã dȝ publicatio fieri cõ
gruo loco ⁊ tpe.ar.l.ſed ſi pupillus.§.proſcribere. de inſti
to.⁊ cle.cãm que.de elec.⁊ in auc.vt noue ꝯſtõnes. ⁊ in.l.ſi
mora in prin.ff.de vſur.Non.n.lȝ ignorare que ſunt publi
cata.ar.c.nulli.cum ſua gl.liiij.di.c.cum in tua extra qui ma
tri.accu.poſ.c.cũ in tua.⁊.c.j.de poſtu.ple.⁊ in canone qꝛ ⁊
humanis.xij.q.ij.⁊ in canone ſi.xvj.di.cũ ꝯcor.Sed ea que
ſunt publica in vno loco non innoteſcunt in alio vt expe
rientia docet rex magiſtra.c.quam ſit in prin. de ele.li.vj.⁊
in.c.ſtatutũ in pñ.e.ti.⁊ li.⁊ ſatis probaĩ in.d.§. ꝓſcribere.

f ¶ Jõ attendiĩ an ſit publicatuȝ in loco vñ eſt is de cuius
ignorantia vel ſcia tractatur vt probatur in.d.c.cum in tua.
⁊ in.d.c.ſi.xvj.diſt.iõ ex quo non fuit publicata in loco vbi
ſunt hi qbus probatio iniungiĩ non cenſetur facta publica
tio ipſaꝝ lraꝝ.⁊ inſuper lȝ fuerint lre pñtate coram locum
tenente non ex hoc.dñr ẽt in eo loco publicate cũ non ſint
publice vbi multitudo veriſilr ꝯueniat manifeſtate. arg.ſu
pradictoꝝ ⁊ maxime cum ſimus in mã exorbitantiſſima in
humana ⁊ penali maxime ſi intelligeretur ꝙ ꝯfiſcatio fieret
eo ſolo ꝙ non fieret probatio de iuſtis titulis per poſſeſſo
res:ideo verba ſunt plurimum reſtringenda per iura vul
garia:⁊ per ſupradicta.remanet ergo concluſio ex premiſſis
ꝙ licet particulares homines non probauerint tamen non
ſint neqȝ intelligantur bona publicata.⁊ adductis in con
trarium patet reſponſio ex deductis ſupra pro hac parte.

k ¶ Reſtat mõ ad ſcdm ꝯſultationis articulum deſcendere
circa quẽ vr primo aſpectu dõm ꝙ dicte lre nullatenus cen
ſeantur ſubreptitie:qꝛ cla motus proprij excludit viciũ ſub
reptionis:vt in.c.ſi motu proprio.de preben.li.vj. papa ãt
in ſua bulla declarat ſe reſcribere motu proprio.⁊ ad maio
rem expreſſionẽ ſubdit ꝙ non reſcripſit.ad inſtantiã ipſius
cõitatis nec alterius pro eis oblate petitionis:ac ẽt ſubne
ctit clam ex certa ſcia que ẽt tolliĩ viciũ ſubreptiõis vt vis
verboꝝ demonſtrat.⁊ hr in cle.ij.de ele.⁊ in.c.ad h̃ ſumus
de reſcrip.vbi ẽt no.gl.ꝙ ex hac cla cenſetur papa vti pleni
tudine pṫãtis.⁊ h̃ ſi talis cla eſt in lris expreſſa vt voluit gl.
ſi.in cle.ij.⁊ gl.in verbo ſtatum in.c.ſtatutum.§.j. de ele.li.
vj.⁊ hr maxime per Panor.in.c.nõnulli.de reſcrip.in anti
quis.iõ vr ꝙ vigore dictaꝝ lrarum poſſint aſtringi ad docẽ
dum.de iuſtis titulis facta publicatione ipſius bulle.alr re
niant ipſa bona publicanda:nec vr obſtare quod longiſſimo
tpe cuius non extet memoria poſſederint.nam aliud eſt poſ
ſeſſio q̃ntũcunqȝ longiſſima aliud eſt titulus poſſeſſionis:qꝛ
titulus poſſeſſionis eſt iuſta cauſa: cuius pretextu poſſide
tur.l.diutina.C.de long.tempo.preſcript.⁊ inſtitu.de vſu
cap.in pñ.⁊ in.l.j.C.de ipo.luc.deſcrip.li.x. ad hoc.l.cogi.
C.de peti.heredi.⁊.l.hereditatem cum ſua gloſ.C.in quib.
cau.ceſſat long.tempo.preſcrip.

l ¶ Tñ hoc non ob.vr aperta fronte dõm ꝯrium vȝ ꝙ pro
bata poſſeſſione tanti tpis non poſſint cogi ad docendũ de
alio titulo.nã primo nullo pacto eſt veriſimile ꝙ ſi inno
tuiſſet pape ꝙ poſſeſſores poſſediſſent tanto tpe arctaſſet
ad docendum de alio titulo ⁊ maxime cũ titulus primeuus
non poſſit veriſilr probari cum non habeaĩ memoria initij
ita ꝙ non eſſet veriſile ꝙ reſcribens voluiſſet ipſos poſ
ſeſſores ad id arctari.⁊ ſaltem ſi forte ꝯceſſiſſet non de leui
conceſſiſſet qd ſufficit ad reddẽdas lras ſubreptitias: vt eſt
tex.ſing.in.c.poſtulaſti.in ſi.de reſcri.prout ⁊ ibi doc.no.⁊
littere hmõi que nõ ſunt littere iuſticie ex ſubreptione red
duntur nulle ipſo iure.c.ad audientiam.ij. de reſcript.non
ob.dicte cle motu proprio ⁊ ex certa ſcientia.⁊ illa non a di
cte ciuitatis aut alterius inſtantiam:qꝛ eſt aduertendum ꝙ
dicte clauſule non ponunĩ in capitulo quo iniungitur ne
ceſſitas probationis:ſed in precedentibus capitulis.ideo h̃
capitulum reſpiciens preceptum ꝙ poſſeſſores probent ti
tulos poſſeſſionum ſuarum non habet dictas clauſulas:nec
ſimiliter penam confiſcationis que poſtea ſubſequitur.

m ¶ Nec ob.ꝙ cla in prin.poſita ad oĩa ſequentia ſolet refer
ri.l.ſiquis ex argentarijs.§.ſi initium tabulaꝝ.ff.de eden.⁊
⁊.l.iij.§.ſi filius.ff.de lib. poſth.qꝛ rñdetur ꝙ dicta regula
non procedit in his que ſunt iuri ꝯtra.arg.d.l.vxori.§.vxo
ri.⁊ dicte gloſ.in.d.l.talis ſcripture prout eas induxi ſupra
ad interpretationẽ dictionis:alioquin ſupra ponderata in
primo dubio.Et alr memini conſultum per recolende me
morie dñm Benedictum capram mihi patrem preceptorẽ
⁊ dñm qd cla vt peteĩ appoſita in ſignatura reſcripti hñtis
plura capita non referatur ad ea que erãt iuri cõi ꝯria ⁊ ſuo
conſilio in iuuentute mea me ſubſcripſi. ⁊ ſi qs dixerit dcã
gl.⁊ dictum ꝯſiliuȝ loquebatur in cla poſita in fine. in caſu
noſtro cle iſte de quibus agiĩ ſunt poſite in pñ. rñdetur ꝙ
cle abſolute poſite magis afficiunt precedentia q̃ſ ſequẽtia:
vt eſt tex.in.c.inquiſitioni extra de ap.vbi cla appellatione
remota poſita in medio plurium capituloꝝ determinat pre
cedentia capitula ⁊ non ſequentia.iõ ſi cla in fine poſita nõ
determinat capitula iuri ꝯtraria nec cla in principio poſi
ta.Confert ẽt qꝛ non eſt eadem rõ in oĩbus capitulis.me
rito ⁊.c.l.j.C.de lib.prete.⁊ que per eam dicta ſunt in proxi
mo precedenti dubio.referatur ergo dicte clauſule ad pro
ximum ſequens capitulum ipſius bulle.arg.eorum que ha
bentur in.l.ſi idem cum eodem in ſi.de iur.omnium iudi.

n ¶ Qd ⁊ apte deduciĩ fuiſſe de mente reſcribentis:qꝛ alio
caplo imediate ſequẽti repertuȝ ſit de eiſdẽ clis in medio
ipſius capli per illa verba motu ⁊ ſcia ſilibus.ſi.n. ille cle
fuiſſent in prin.poſite vt oĩa ſequẽtia reſpicerẽt ⁊ determi
narẽt ſupfluo fuiſſent repetita illa verba motu ſcia ⁊ ſilib⁹
⁊ ſi ad abũdãtiorẽ cautelã repetiſſet pari rõne in alio ſubſe
quẽti caplo magis diſtãti ⁊ min⁹ pmo capitulo ꝯformi re
petijſſet ꝙ minime factũ.ideo pſuadetur fuiſſe mẽtẽ reſcri
bẽtis illas clas ad pximũ dũtaxat capitulũ voluiſſe referri
ꝙ maxie oñdiĩ qꝛ ſi ille motus pprius.⁊ illa certa ſcia de
terminaret oĩa ſequẽtia tũc dbuiſſet dici motu ⁊ ſcia eiſdẽ
nõ ſilibus qꝛ nullũ ſimile eſt idẽ.l.qd nerua cũ ibi notatis
ff.depoſiti.itaqȝ ex illo verbo ſilibus demõſtratur ꝙ mot⁹
⁊ ſciẽtia que reſpiciũt ſcdm caplm nõ comprehẽduntur ſub
precedẽtibus clis appoſitis in pñ.ex quo inferĩ ꝙ ille cle
neceſſario nõ referunĩ ad ſcdm caplum.ſi nõ determinant
ſcdm caplm.multominus determinãt tertiũ ⁊ quartũ que
ſunt magis diſtãtia ⁊ magis rigoroſa ⁊ odioſa.dato autem
ſine preiudicio veritatis ꝙ dcã bulla nõ ſit ſubreptitia. tñ
ſatiſfactũ erit dicte bulle ſi pbatur tãti temporis poſſeſſio.

o ¶ Nam ex tali tã longiſſima poſſeſſione preſumptiue pro
batur titulus ſeu cãtur cũ habeat vim cõſtituti.l. hoc iure.
§.ductus.aq̃.ff.de aq̃ quoti.⁊ eſti.⁊.l.ij.§.deniqȝ in ſi.ff.d
aqua pluuia.arcẽ.⁊ que hñr in eis.⁊ in.c.ſup qbuſdam. de
ver.ſigni.ideo ſatis videtur ſatiſfactũ dicte bulle ſi pbatur
poſſeſſio tãti tẽporis cum per tãti tẽporis poſſeſſionem cẽ
ſeatur titulus in genere per dicta iura.nõ.n.exigit bulla qd
probetur iſte vel ille titulus ſeu probetur titulus in ſpecie
vel ſingulariter ſȝ ſimpliciter.ideo ſatis eſt ſi probaĩ titu
lus i genere.⁊ inſup ex quo p tãti tẽporis poſſeſſionẽ que
ritur dominiũ:vt in iuribus preallegatis:lȝ pri⁹ nullũ titu
lũ habuiſſet tñ q̃ſito dño hȝ titulũ p ſuo qꝛ poſſidet rẽ ſuã
quãlitercũqȝ.n. quis poſſideat rẽ ex cã.ex qua queriĩ dñiũ
p ſuo poſſidet.l.j.⁊.ij.ff.p ſuo. ⁊ poſt vſucapionẽ poſſidet
quis pro ſuo.d.l.j.ibi.⁊ ante vſucapionẽ põderata virtute
implicatiue.⁊ quinimo ⁊ ſi bonafide.xxx.annis poſſediſſet
cum tali poſſeſſiõe vtile dñium queraĩ.l.ſi quis emptiõis.
C.de pſcriptiõe.xxx.vel.xl.annoruȝ ſatis poſſet dici ꝙ vtili
titulo p ſuo poſſideret.ex quo reſpectu vtilis dominij res
ſua eſt ⁊ maxime cum ex hoc modificatur pena ⁊ odioſitas
⁊ exorbitãtia bulle reſtringiĩ:vt decet per iura vulgaria.

p ¶ Nec refragatur ꝙ aduerſus ciuitatem non pdeſt pſcri
ptio niſi cẽtenaria.l.ſi.C.de ſacroſan.ecc.qꝛ reſpondetur ꝙ
in caſu

in caſu iſto non agitur.de preſcriptione ꝯ͂ ciuitatem.nā ciuitas non hȝ dn̄ium reꝝ ſingulariuȝ lȝ ſint ſite ſub ſuo territorio ſed eſt cōiter apud ſingulares perſonas.⁊ pōt eē in nullius bonis.⁊ ſi qđ hȝ dn̄ium eſt dn̄ium vle ſeu iuriſditionale prout dicimus in principe:vt hr̄ in.l. deprecatio ad l.rodiā.de iactu.⁊ in.l.bn̄ a zenone.C.de quad.preſcri.preterea.d.l.ſi.dat priuilegium ciuitati in quattuor caſibus in ea expreſſis.in alijs vero preſcribit͂ ꝯ͂ eā:prout ꝯ͂ ſingulares perſonas:vt ibi probatur.cum itaqꝫ non probentur illi caſus ēt ſi tractatur de preſcriptione militat pſcri.xxx. vel.xl. anno.Et h̄ ſaltē ſtāte breui reuocatorio bulle circa preſcriptionem ⁊ appellationem per quod breue.S.D.N.declarat ꝙ intendit ꝙ preſcriptiones admittantur.adducta autē in contrarium apparent ſublata ex adductis pro hac parte:vnde non eſt amplius ſuper eis inſiſtendum.

q ¶ Sed deueniendum eſt ad tertium queſitum circa qđ lȝ res ſit clara.tn̄ ꝙ ciuitas ſinogalie poſſit referre qōneȝ dn̄i exquo bona ſunt ſub ſuo territorio.iđ vr̄ fundata intentio cōitatis ꝑut fundata eſt intentio epi in ſua dyoceſi. xvj.q.vij.ōes baſilice.⁊.c.cum perſone in ſi. de priuil.in.vj. Preterea vr̄ ꝙ exquo non eſt facta probatio iuſti tituli cēſeant͂ confiſcata bona illa.iđ ſint ex alio capite facta cōitatis ſinogalie tertio dicta terra mōtiſbodij ſi rehabebit dicta bona mediante ꝯditione ob cām vel ſine cā.cā.ſ. redacta nō cām vel cā non ſequuta.tn̄ exquo cōitas ipſa non poterit ꝓbare iuſtuȝ titulū ipſa bona veniēt ꝯfiſcāda ⁊ ſucceſſiue reſtituēda ipi ciuitati ſinogalie adeo ꝙ vr̄ obſtare exceptio dolo facis petere qđ reſtitutura eſ.l.dolo.facit.ff.de excep.doli.

r ¶ Tn̄ his tanq̄ friuolis non ob.ꝯ͂riuȝ eſt intrepide tenendum.nā ꝯſtat ꝙ exquo dicta bona fuerunt tradita dicte cōitati ſinogalie ſeu alteri pro ea recipienti ex cā tranſactionis quaȝ ciuitas ſinogalienſis non acceptauit.⁊ ſic ſaltē hodie non ſubeſt cā.l.j.⁊.l.ſi fullo.ff.de ꝯdi.ſine cā.⁊.l. diſſolute.C.e.ti.Et ſi forte non fuerit tranſlatuȝ dn̄ium:q̄ recipiēs forte non habebat mandatuȝ:⁊ ciuitas ipſa non occupauit tanq̄ recipiens ex dicta cā tranſactionis:ſed potius forte de facto.tunc poſſent vendicari dicta bona.⁊ in oēm euentum bona predicta ſunt reſtituenda dicte cōitati montiſbodij.nec pōt dicta ciuitas ſinogalie referre qōneȝ dn̄ij.lȝ.n.res ſint ſub territorio ciuitatis ⁊ ſubſint rōne iuriſditionis ēt forte meri ⁊ mixti imperij ex quadam ꝯſuetudine cuȝ de iure apud ciuitates non ſit meꝝ vel mixtum imperium ſeu gladium:vt in auc.de defen.ciui.§.audiēt.Et late ex dictis Bar.⁊ doc.in.l.imperium.⁊ in.l.magiſtratibus.ff.de iuriſ.om.iu.ſed non refert.q̄ de iuriſditiōe ⁊ mero ⁊ mixto imperio non agitur.nec de hmōi vr̄i dn̄io:qđ ita large nūcupari pōt cum hn̄tes merum ⁊ mixtū imperium in loco non tpale dn̄r dn̄i illius loci auc.ſi vero dn̄s tpalis.C. de here.⁊ no.Ang.in ꝯſi.cclxviij.inci.in anno dn̄i poſt principiuȝ.⁊ dn̄ium qn̄qꝫ ſignificat quandam preeminentiam.l.pronūciatio.§.pater.ff.de ver.ſigni.⁊.l.cum ſi.exhibuiſſent. §.j.⁊ ij.ff.de pub.⁊.l.ij.ſi.reruȝ amo.⁊ ita procedit ſimile de epo quo ad ſuam prouinciam:q̄ habet fundatam ſuam intentionem reſpectu iuriſditionis ⁊ ſuperioritatis in tota ſua dyoceſi non ꝙ habeat dominium reꝝ particularium ita loquitur.d.c.cum perſone.⁊.d.canon omnes baſilice.

s ¶ Nec ob.ꝙ allegatur de ꝯfiſcatione ⁊c.q̄ rn̄detur ꝙ confiſcatio ceſſat per adducta in primo dubio non repeto ſed duo in his terminis addo ad ibi dicta.nam verba dicte bulle non attingunt caſum iſtum.nā dicta bulla mandat ꝙ probent iuſtum titulum ſuper bonis que tunc tpis tenebant ⁊ poſſidebant:ſed illi de mōte hodio dicta bona tpe date dicte bulle non tenebant nec poſſidebant:exquo illa iam tradiderant cum poſſeſſio ſola voluntate amittant͂ ēt ſi alij nō queratur.l.ſiquis vi.§.dn̄a.⁊.l.qđ meo.§.ſi per venditoreȝ ff.de acqui.poſſeſ.ideo ſi non poſſidebant tpe date ceſſant verba bulle.ideo ceſſet ipſa diſpō.arg.l.quarta.§.pretor ait.de dam.infec.⁊.l.ita autē.ff.de admi.tu.⁊.l.ſi ſeruum.§.nō dixit pretor.ff.de acqui.here. item verba dicte bulle in hac parte diriguntur ad particulares hoīes non ad cōitatē.⁊ lȝ forte re vera cōitas montiſbodij poſſideret illud tenimentum caſtellare plani.tamen pontifici non innotuerat communitatem tenere dictum tenimentū.⁊ ſatis eſt ꝙ nihil iniungit dicte vniuerſitati quo ad onus probandi ſed de particularibus loquitur.ideo non trahendum ad vniuerſitatem.argu.l.ſi vero.§.de viro lex loquitur.ff.ſol.matri.⁊.l.ſi ſeruum.§.non dixit pretor.de acquiren.heredi.cum ſimili.

t ¶ Circa quartum aūt queſitum vr̄ concludendum ꝙ non poſſint noua onera imponi non conſueta imponi pro poſſeſſionibus ⁊ bonis.de qbus cantat breue pape Pij.ſi eniȝ ſoliti ſunt collectari ⁊ onerari vniformiter:lȝ alij alr̄ collectati ⁊ onerati fuerint verba breuis pape Pij non verificarentur ſi grauius impoſteꝝ onerarent͂:ꝑut in ꝯſilio al's reddito late demonſtratū fuit.iđ ex his que in illo ꝯſilio deduxi ēt denuo cōcludo ꝙ nequeant de nouo onera imponi ⁊ vigore breuis pape per ſucceſſores in genere confirmari.⁊ pp alia que in dicto ꝯſilio deduxi non repeto. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto de quo in principio conſilij:an fratres conſanguinei mulieris dotate excludant patrem filie eiuſdem mulieris dotate in pupillari etate defuncte cum dicti fratres fuerint nati poſt mortem dicte mulieris.

¶ Conſilium cccxiiij.

IN noīe dn̄i noſtri ieſu chriſti. ¶ Vr̄ primo aſpectu in hac conſultatione dn̄m ꝙ dictus brunus non ſuccedere ſed potius ſuccedant filij dicti blaſij vigore iuris municipalis ſub rubrica ꝙ mulier dotata non poſſit redire ad hr̄ditatē niſi in certis caſibus.nā dictum ſtatutum in primo rn̄ſo excludit dotatam a patre ⁊ deſcendentes ex ea ſi ſuperſunt fratres ipſius mulieris dotate vtrinqꝫ ꝯiuncti vel ꝯſanguinei tm̄.⁊ lȝ primum rn̄ſuȝ loquatur in hereditate patris ⁊ aſcendentium per lineā paternam.tn̄ in ſcđo rn̄ſo in hereditate matris ⁊ aſcendentiū per lineam maternaȝ ſubdatur.ſimiliter ꝙ excludantur ab hereditate matris ⁊ aſcendentium per lineam maternam.

a ¶ Et lȝ non repetat͂ in ſequēti rn̄ſo de fratre cōſanguineo tn̄ vr̄ ꝙ dēat ſubintelligi per viā repetitionis.nā dictum in vno capl'o legis cenſet͂ repetitum in alio capl'o non multū diſtanti.l.quēadmodum.§.ſi.ff.ad legem acq.inſti.e.ti.§.h̄ tn̄ capite.⁊.l.j.in prin.de incen.ruina.⁊ nauf.iuncta.l.iij.§.qđ ait pretor.ff.de incen.rui.⁊ nauf. Qđ maxime vr̄ dn̄m q̄ ēt poſtea in alio capl'o ſequenti repetitur de fratre conſanguineo ad excluſionem dotate ⁊ deſcendentium ex dotante:media autem ex precedentibus ⁊ ſequentibus declarantur ⁊ determinantur.l.heredes palam .§. ſed ſi notam.de teſtamen.l.ſi ſeruus plurium.§.fin.de lega.j.

b ¶ Coadiuuantur premiſſa ex gn̄alitate rubrice que gn̄alr͂ excludit mulierem dotatā.⁊ ſunt verba diſpoſitiua a qbus lȝ argui.vt no.p gl.⁊ doc.in rubrica.C.ne fideiuſ.do.den.⁊ per doc.in prohemio.vj.in verbo titulus.⁊ per Jmo.in rubrica.de ver.ob.ſaltem ad ampliandum verba nigri magis ſpāliter loquentia prout hanc theoricam tradit Ponta.in ſuis ſingularibus.itaqꝫ in propoſito:lȝ ſtatutū in ſcđo rn̄ſo dicat extantibus fratribus vtrinqꝫ coniunctis.tn̄ ex generalitate rubrice intelligit͂ magis gn̄aliter ēt extante fratre cōſanguineo.corroborant͂ premiſſa ex generalitate.§. nec etiā poſſit vbi generaliter diſponitur ꝙ mulier dotata. ⁊ deſcendentes ex ea non poſſint aliquid petere ⁊c.⁊ exquo generaliter loquitur generaliter videtur intelligendus.l.j. §.⁊ generaliter.de leg.preſt.canone ſi romanorum.xix.diſtin.

c ¶ Sed premiſſis nullatenus hn̄tibus obſtare ꝯcludenduȝ eſt ꝙ dicti filij dicti blaſij nullatenus ſuccedāt in bonis dicte margarite.ꝯſtat.n.ꝙ dicte dn̄e margarite in nihilo attinent exquo nati ⁊ ꝯcepti fuerunt poſt eius morteȝ adeo ꝙ ſi al's fuiſſent ꝯiuncti iure agnationis vel cognatiōis ex h̄ ꝙ non fuerunt ꝯcepti in vita defuncte nihil cenſerent͂ attinere.l.j.§.ſiqs proximior.ff.vn̄ cog.⁊.l.ticius.ff. de ſu.⁊ le.⁊.l.paulus.§.paulus.ff.de bo.li.item dato ꝙ fuiſſent cōcepti in vita nihil poterant attinere dicte margarite niſi iure affinitatis que nullius eſt cōſideratiōis in mā ſucceſſiōis.l.victrico.⁊.l.affinitatis.C.cō.de ſuc.⁊ inſuper abſurdiſſimuȝ foret ꝙ ſcđe nuptie que cenſent͂ eſſe exoſe aīe prime vxoris vt in auc.de nup.§.non igitur videntes iuncta gloſ.interlineari ſuper verbo defuncti.⁊ facit.§.nec illud quoqꝫ.e.titu.ibi iniuriam paſſi ſunt cauſent ſucceſſores in bonis prime vxoris ad excluſionem filie primi matrimonij.

d ¶ Cum iura multū faueant filijs primi matrimonij vxore vel marito ſcđo nubēte auferendo ab ipſo ſcđo nubēte qđ factum erat ſuū.⁊ transferendo in filios primi matrimonij ꝯ͂ rigorem iuris.l.femina cū legibus ſequētibus.⁊ auctenticis poſitis ſuper eis.C.de ſecun.nup.iđ nullo pacto eſt interpetrandum dictum ſtatutuȝ ꝙ intendat filiabus ꝓprijs aliquo mō preferre filios ſcđi mr̄imonij in ſucceſſiōe ꝑme

vxoris predefuncte que ſi viueret nouerca eſſet eis cenſen
da accedat quod plerunqʒ ↄſulendo ſolebat dicere Bal.ſ.
ꝙ ſtatuta debẽt interpetrari ita vt non merean̄ a ſapienti
bus reprehendi per.l.ſaluius ariſto.de le. preſtã.adeo ꝙ ſi
verba ſtatuti id ſuaderent non deberent interpetrari ꝙ ex
cluderẽtur filia pp.vt ita dixeriʒ priuignos.⁊ longe minus
q̃ʒ priuigni: tũ qꝛ ↄcepti poſt mortẽ eius de cuius heredi
tate agi̾:cuʒ ẽt qꝛ ↄcepti ex cobitu odioſo ⁊ quodãmõ in
iurioſo ipſi defuncte per iã dicta q̃ʒtoſortius ea interpetra
tio eſt reſpicienda vbi verba ſtatuti repugnant prout repu
gnant in caſu nr̃o.nã lʒ dũ tracta̾ de ſucceſſiõe pr̃is vl' aſcẽ
dentiũ per lineã pr̃nam vocet fratres vtrinqʒ cõiunctos ad
excluſionẽ filie dotate ⁊ deſcendentiũ ex ea: tñ dum tractat
de paſſiua ſucceſſione mr̃is ⁊ aſcendentium per lineam ma
ternam inuitat ſolummodo fratres vtrinqʒ ↄiunctos.ergo
a contrario ſenſu.ſecus ſi eſſent fratres conſanguinei.

e ❡ Argumentum aũt a ↄ̃rio ſenſu validiſſimuʒ eſt in iure.l.
j.§.huius rei fortiſſimũ eſt ar.ff.de of.eius cui man.eſt iuri.
dicum apl'ica.de his que fiunt a prela.ſine ↄſenſu capl'i.l.ſi
quis ex argentarijs.§.prohibet.de eden.cũ multis ſi.⁊ ma
xime eſt amplectendum dictum ar. ĥ caſu qꝛ ſe ↄformat cuʒ
iure cõi al's eſſet correctorium iuris antiqui quã correctio
nem iura pro poſſe fugiunt.l.precipimus.de ap.c.cuʒ dile
ctus.de ↄſue.l.ſancimus.C.de teſta.⁊ maxime qꝛ reſultaret
al's abſonus intellectus per iã dicta ⁊ reſultaret abſurdum
que ſunt euitanda.l.ij.C.de ↄdi.inſer.l.naʒ abſurdum.ff.de
bo.libe.l.ſcire opꝫ.§.aliud aũt.ff.de excu.tut.quinimmo in
hmõi ſtatutis excluſiuis feminaꝝ.pp maſculos ẽt qñ ṽba ſta
tutoꝝ ſunt clara:tñ limitantur ſi maſculi ſunt al's nõ ſucceſ
ſibiles ⁊ ſuccedunt:ita ꝙ maſculi qui al's non ſuccedũt nõ
excludunt feminas.ar.l.ij.§.ſi ſit agnatus.§.ſi ↄſanguinea.
ff.ad ſenatuſcon.tert.⁊.l.j.§.filiuʒ.ff.de bono.poſ.ↄtab.iſta
eſt theorica.bar.⁊ Ang.in.d.§.filiũ.facit tex.in.l.in ſubſtõ
ne.§.non ſil'i in rõne ſui.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ibi per Bal.⁊ p
eundem Bald.in.l.oẽs ppl'i.de iuſti.⁊ iur.quẽ refert ⁊ ſe
quitur Pe.de anc.in repe.c.canonum.de ↄſti.xiij.q.princ.
col.clij.⁊ no. Bal.in.d.l.maximum vicium.cuʒ itaqʒ dicti
filij hõi matrimonij non ſint al's habiles ad ſucceſſionem.
iõ ẽt ſi ſtatutum gñaliter loqueretur de fratribus non ve
rificaretur in eis qui non ſunt habiles ad ſucceſſioneʒ.facit
qꝛ lex gñaliter loquens de perſonis intell'r de habilibus.l.
j.C.de ſa.ſan.ec.⁊.l.vt gradatim.§.ſed ſi lege.ff.de munc.⁊
hon.⁊ ſtatuta ⁊ lex noua recipiunt paſſiuam interpetratio
nem per iura antiqua.l.ſi ſerui.veſtri.C.de noxa.d.c.cum
dilectus.l.non eſt nouum.⁊.l.nam ⁊ poſteriores.ff.de.ll.⁊
quod not.gloſ.in.l.ſciendum in princi.qui ſatiſda. cogan.⁊
hoc quidem eſt luce meridiana clarius.

f ❡ Nec ob.adducta in ↄ̃rium.non.n.ob.ꝙ primo loco dice
batur ꝙ in precedenti rñlo ⁊ ſequenti ſit mentio de fratri
bus conſanguineis:ergo per viam repetitionis ⁊c.Qꝛ ĩ ñ
detur ꝙ repetitio ſit qñ in ſuperiori capl'o legis aliqd an
nectitur reſpiciens diſpõneʒ ſecus ſi reſpicit facti narratio
nem.nã tunc non ſit hmõi repetitio.l.pretor ait.ij.§.cuiqʒ
dñia.ff.vi bono.rap.vbi Bar.tradit dictam theoricam: ſed
in caſu iſto femina exclud̾ ſi fratres ſuperſunt mentio fra
tris ↄcernit factum ⁊ pariter expreſſio de fratribus ↄſangui
neis.merito non cenſea̾ facta repetitio per dictam theori
cam:preterea ẽt ſi reſpiceret diſpõnem repetitio hrẽt fieri
qñ non eſſet rõ dr̃ie in alio.c.ar.l.j.in ſi.C.de li.prete.tun
cto.c.inquiſitioni.de ap.naʒ qñ cl'a precedens vel ſequens
põt pariter reſpicere oia pcedentia vel ſequentia non de
terminat oia ſi non eſt rõ eadem in oibus:vt.d.l.j.in ſi.q̃ʒ
toſortius vbi eſt appoſita in vno capitulo non determinat
aliud in quo eſt diuerſa rõ arguendo a maiori.arg.l. iij.§.ſi
filius.ff.de libe.⁊ poſth.qꝺ ſit longe diuerſa rõ pʒ euiden
ter.nam in capl'is in quibus ſit mentio de fratribus cõſan
guineis agitur de paſſiua ſucceſſione pr̃is vel aſcendentiuʒ
per lineam paternam.quo caſu fratres ↄſanguinei ſunt ſuc
ceſſibiles pr̃i pariter prout vtrinqʒ coniuncti ipſi filie do
tate.ſed ſi agi̾ de paſſiua ſucceſſiõe matris filie dotate eius
fratres conſanguinei nihil attinent ipſi matri de cuius he
reditate agitur.merito eſt longa rõ dr̃ie inter ipſos caſus.
ideo ſtatuentes noluerunt in iſto caſu repetere de fratrib⁹
conſanguineis.prout expreſſerunt in ſuperiori ⁊ inferiori
capitulis.ſciuiſſent eniʒ in hoc capitulo medio repetere de
conſanguineis.prout fecerunt in ſuperiori ⁊ inferiori capi
tulis ſi voluiſſent.c.ad audientiaʒ.de decimis.⁊.l.vnica.§.
ſinaũt a deficientis.C.de ca.tol.⁊ cum in ſuperiori capitulo

fratres vtrinqʒ coniunctos ⁊ fratres ↄſanguineos noiaue
rint ⁊ in ſequenti admiſerint fratres vtrinqʒ cõiunctos vł
conſanguineos excludere.arg.c.nonne.de preſumptio.⁊.l.
cum pretor.ff.de iud.⁊ inſuper ſi generaliter fratres admi
ſiſſet intelligeretur de habilibus ad ſuccedendum quales
non ſunt iſti prout ſupra demonſtraui.merito ⁊c.

g ❡ Nec rõ de gñalitate rubrice hʒ obſtare.nam dicta gñali
tas recipit limitationes in certis caſibus qui nõ declaran̾
in rubro.vñ neceſſario veniunt declarandi per nigrũ ipſius
ſtatuti.ſtatutum aũt a ↄ̃rio ſenſu admittit filiam dotataʒ ⁊
deſcendentes ex ea ſi non ſuperſunt fratres vtrinqʒ cõiũcti
prout non ſuperſunt.in caſu iſto merito nõ ob.rubrica que
in ſe non hʒ ↄgruam ſignificationeʒ niſi determine̾ p ni
grum.nã abſurdũ eſſet verba illa indefinita vł'r intelligere
cum non diſtinguat de qua muliere nec a qua hr̃ditate:nec
vtruʒ ab inteſtato an ex teſtõ vel ex actu inter viuos: puta
ex venditione emanata in vita forte de cõſenſu eius.de cu
ius hereditate agi̾ vel poſt mortem.⁊ an in dotata a ſeipſa
an in dotata ab eo de cuius hereditate agi̾: an in dotata a
tertio.ſi itaqʒ indefinita loquutio rubrice indiſtincte intel
ligeretur eſſet abſurda diſpõ que eſſet euitanda.ar.d.l.nam
abſurdum.cum cõcor.ſi venit limitanda aut ex forma iuris
cõis.⁊ tunc habemus intentuʒ ꝙ filia ⁊ neptis ſuccedunt
matri ⁊ auie nõ ob.filijs natis ex marito poſt mortẽ ipſius
matris ⁊ auie per ſupradicta:aut ex forma nigri ipſius ſta
tuti.⁊ tunc eſt limitanda quo ad hereditatem mr̃is vel auie
ſi ſuperſunt fratres vtrinqʒ ↄiuncti ⁊ non al's per ↄ̃riũ ſen
ſum ipſius ſtatuti.⁊ tũc qñ ipſi fratres eẽnt habiles ad ſuc
cedenduʒ ⁊ ſuccederent per ſupradicta coadiuuan̾ iã dcã
qꝛ ṽba rubrice ſunt idefinita.⁊ idefinita oratio nõ eqpollet
vł'i ex propria vi verborum ſed ex humanitate. vt eſt tex.in
l.ſeruitus.ff.de ſerui.vrba.predio.⁊ notat Bart.per illum
tex.iij.l.ſi pluribus.de le.ij.ſed hoc eſſet magna inhumani
tas ⁊ iniquitas ſi excluſio vniuerſaliter intelligeretur.meri
to non eſt vniuerſaliter intelligenda preter propriam ver
borum ſignificationem ad ampliationem correctionis mul
torum iurium que correctio eſt plurimum reſtringenda nõ
amplianda prout etiam ſuperius deductum eſt.

h ❡ Item huiuſmodi ſtatuta excludentia generaliter mulie
res dotatas in dubio intelliguntur ſi ſunt dotate ab eis.de
quorũ hereditate agi̾ per no.per Bal.⁊ Pau.de caſt.in.l.
j.C.de leg.heredi.cum quo dicto cõiter doc.⁊ legẽdo con
ſulendo trãſeũt.merito ſi rubrice nõ diſtinguerẽtur p ni
gruʒ ipſius ſtatuti nõ militarẽt in caſu iſto in quo nõ agi̾
de hr̃ditate dotãtis.Si ṽo diſtiguun̾ pariter non militãt
qꝛ nigrũ nõ militat iſto caſu ꝓut deduxi.nẽ indefinita tũc
general'r intelligi̾ qñ eſt eadẽ rõ ⁊ ↄditio oiuʒ ſub vł'i orõ
ne.vt no.gl.in.c.vt circa.de elec.lib.vj.⁊ bar.in.d.l.ſi pluri
bus:ſed in caſu nr̃o eſt loge diuerſa rõ ⁊ cõditio cõprehen
ſorũ ſub vł'i vt eſt notiſſimũ.⁊ ẽt ſupradicta euidẽter oſten
dũt merito ⁊c.Iſta qdẽ ceſſant in terminis dcẽ rubrice ne
fideiuſ.do.den.⁊.d.gl.i.l.j.de cap.ciui.cẽſi.exim.⁊.§.j.i auc.
vt fcẽ noue cõſtitu.iõ nõ ſunt trahẽde ad terminos nr̃os ⁊
inſup ipſa illa erãt ſm̃ verba nigri localia.nec erat verifi'e
ꝙ verba rubrice reſtrigeren̾ ad loca certa in qbus nõ erat
alia rõ q̃ʒ in alijs locis.iõ large interpetrantur.

i ❡ Nec ob.d.§.nec ẽt poſſit:qꝛ.d.§.eſt intelligẽdus ſm̃ ter
minos pcedẽtes.ſ.qñ ml'ier dotata ⁊ deſcẽdẽtes ex ea ſunt
excluſi ab hr̃ditate aſcẽdẽtiũ per ipſum ſtatutũ cũ pcedẽtia
declarẽt ſequẽtia p iura vulgaria.⁊ qꝛ.d.§.nõ excludit eos
ab vł'i ſucceſſione ſʒ a iure petendi legitimã que legitima
nõ petitur ab his q vł'r ſuccedũt adeo ꝙ ſi qs vellet tena
citer inſiſtere.in virtute verborũ generalium.d.§.põt pari
ter ſibi rñderi ꝙ inherẽdo verbis ille.§.nihil facit qꝛ non
agi̾ de petẽdo bonorum ſubſidio ſed de ſuccedẽdo in vni
uerſa hereditate.⁊ de agẽdo vł'i petitiõe hereditatis.debi
tum aũt bonoruʒ ſubſidium eſt quotitatiua portio bono
rum.nõ aũt hr̃ditatis.l.papinianus.§.quarta.ff. de inof.te.
⁊ ñ ↄ.per glo.⁊ doc.in.l.cũ a matre.C.de rei ven.

k ❡ Poſtremo hmõi ſtatuta excluſiua feminarũ ꝓpter cer
tos maſculos pcedere viden̾ qñ maſculi ſupſunt tpe dela
te hr̃ditatis.nã vbi agi̾ de ſucceſſiõe ab inteſtato ſolet tẽ
pus delate hr̃ditatis attẽdi qs ſit ſucceſſibilis.⁊ qs pfera̾
l.ſi qs filio exhr̃dato in pñ.ff.de iniu.teſt.⁊.l.ſi ex duobus
vñ liberi.⁊.§.primus.iſti.de leg.agna.ſuc.⁊.l.ij.§.prim⁹.
ff.de ſuis ⁊ legi.⁊ ideo dicit Bar.in cõſi.lxxiiij.ſm̃ ordinẽ
nõ informis q hĩ peruſie incip.qdã deceſſit inteſtatus qꝺ
ſtatutũ.excludẽs filiã dotatã dʒ intelligi ſi fuit dotata tem

pore

poreꝫ delate hereditatis.⁊ idem voluit Pau.de ca.in conſi. cvj.inci.ſuper eo.de quo queritur.⁊ in ꝯſi.cix.inci.ſup primo dubio.ij.col.⁊ in ꝯſi.cccxxxvij.inci.preſuppoſito.⁊ ideꝫ voluit Per.de ancha.in conſil.ccc).inci.,poſſꝫ probabiliter dubitari facit qđ not.Bal.in.l.ſi plures col. antepenul.ver. iuxta predicta.⁊ al's reperio conſuluiſſe Jmol.in conſi.incip.ad id circa,primum dubium qđ ſtatuta hmôi non vendicat ſibi locuꝫ hereditate delata tpe conditi ſtatuti ⁊ dicto conſilio ſe ſubſcripſit dñs Florianus de ſancto Petro. ⁊ idem conſuluit Pau.de ca.in conſi.inci.franciſcus habuit vxorem: al's incipit ſuper primo queſito cui ſe ſubſcripſit dñs Antonius de roſellis qđ ẽt ꝯfert vt attendaꝶ tps delate hereditatis quo tpe non erant nati dicti filij ſecũdi matrimonij.ideo predicta faciunt qđ vbi alia ceſſarent oino ceſſaret excluſio filie vel neptis:attento ꝙ cã excluſionis ceſſabat tpe delate hereditatis.⁊ ſaltem dicta ratio militaret ſi per dictam Thomaſſaꝫ fuiſſet adita hereditas tempore natiuitatis dictorum ſuorum fratrum conſanguineorum.

l ¶ Ad hoc qđ no.Bal.in.l.ſi matrem.C.de ſu.⁊ le.dicens q̈ ſtatutum mediolani dictans ꝙ mulier nupta extra territorium mediolani non ſuccedat in territorio mediolani militat in hereditate querenda non in acquiſita anteꝙ̃ nuberet.⁊ eum refert ⁊ ſequitur Pe.de anc.in repe.c.j.de cõſti. in antiquis.xij.q.prin.col.cj.vel circa.circũſcripto autẽ hoc medio.idem ꝯcludendum eſt per alia media ſupra adducta video aũt ꝙ filia ⁊ neptis ſunt defuncte.⁊ non deduciꝶ in puncto vtrum hereditatẽ adiuerint nec ꝯſultanti innotuit iđ poſſet inijci ſcrupulus:q̈ hereditas non adita regulariter non tranſmittiꝶ.l.q̃m ſororem.C.de iur. deli.⁊.l.j.§.in nouiſſimo.C.de ca.tol.Et lꝫ hereditas aſcendẽtis,per deſcendentẽ transferaꝶ in deſcendenteꝫ bñficio.l.vnice.C.de his qui ante aper.vt ibi ⁊ in nouiſſimo.tñ non tranſmittiꝶ per deſcẽdentẽ i aſcendentẽ vt eſt tex.in.l.ij.C. ad ſenatuſconſul.orfi.vbi eſt de h̃ caſus.prout ibi dicit Cy.⁊ ita cõiter teneꝶ per illuꝫ tex.⁊ per.l.ij.§.ſi qs ex liberis.ff.ad tert. ⁊ idem voluit bar.in.l.vnica.C.de his qui añ aper.tab.⁊ in conſi.ꝙ inci.in qõne prepoſita dubium eſt dicens ꝙ doct. ita cõiter tenent.iđ cum agatur de tranſmiſſione fienda in patrem dicte neptis non vr̃ ꝙ facta fuerit.⁊ per ꝯñs nõ vĩ ꝙ dictus brunus poſſit adire dictam hereditateꝫ dicte dñe Margarite.⁊ per ꝯñs non poſſit agere vt eius hr̃s ſi non fuit adita eius hereditas per dictam Thomaſſam aut dictam maſciam qđ quidem verũ videtur.tamen prout audio dicta domina maſcia erat minor tempore dicte ſue mortis ⁊ non eſt elapſum quadriennium a tempore ſue mortis.

m ¶ Minor aũt decedens hr̃ditate non adita ſi nõ trãſmitterit ius adeundi hr̃ditatẽ:tñ tanꝙ̃ in non adeũdo hr̃ditatẽ tranſmittit ius petendi integ.reſt.aduerſus hr̃ditateꝫ non aditam prout voluerunt Jac.de are.Oldr.⁊ Cy.in.d.l.qui duos per tex.ibi.⁊ per.d.l.pantonius ⁊ Ja.but.in.d.l.pantonius.⁊ in.d.l.j.de reſti.mili.⁊ Jo.an.in.c.in pñtia.de proba.⁊ bar.bal.⁊ Jmo.in.d.l.pantonius.⁊ bar.⁊ Jmo.in.d.l. ventre qui Jmo.refert idẽ tenere franciſcũ de rãponibus. ⁊ idem tꝫ bar.in.d.l.qui duos.⁊ qđ ⁊ firmat Rap.ful.in.d. l.ſi infanti.⁊ in.d.l.j.de reſti.mil.⁊ illã vt cõem firmat etiaꝫ pau.de ca.in.d.l.ſi iſanti.⁊ eã firmat ibi clariſſimus doc.d. Jo.de monteſpe.pr̃ ⁊ dñs meus ⁊ ſm eaꝫ vt cõem pluries ꝯſului.⁊ legẽdo ẽt illã tenui ꝓut ⁊ in pñtiaꝝ vĩ tenẽda.Et iđ dictus brunus vt hr̃s dicte maſcie ſue filie poterit impetrare dictã reſtõnẽ in integ.⁊ ea ipetrata adire hr̃ditatẽ dicte dñe margarite ex ꝑſonis dictaꝝ dñarũ thomaſſe ⁊ maſcie.⁊ petẽ bona hr̃ditaria a dicte dñe margarite aduerſus poſſeſſores per iã dicta.Nec ob.ſtatutũ de ſuc.ab inteſ.q̈ in nullo eius caplo video ꝙ qcꝙ̃ ꝯferat ad caſuꝫ nr̃m ꝯ̃ dcãꝫ filiã ⁊ neptẽ.nã ſolũ primũ caplm loquiꝶ de decedẽtib⁹ ab inteſtõ ſupſtitib⁹ liberis qđ admittit ad ſucceſſiões maſculos ⁊ feminas nõ excludit feminas dotatas pp maſculos niſi quatenus ꝑ aliud ſtatutũ de quo.ã.excluduntꝶ. Laus deo.

¶ Probat ſol'one cenſus alicuius rei per teſtes an probetur res cenſualis ſi illa res eſt deſcripta in libro cenſuali.

¶ Conſilium cccxv.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Vr̃ in hac ꝯſultatione prima facie dõm ꝙ pars dicti archipreſbyteri foueat iuſtitiã. eo q̈ ꝓbaſſe vĩ per tres ex quattuor teſtibus ꝙ dicta vinea fuerit ⁊ ſit cenſualis cum deponant ꝙ pro dicta vinea fuerit ſolutus cenſus pluribus annis a poſſeſſoribus dicte vinee.⁊ per ꝯñs vĩ ꝙ ex hoc deducatur ꝙ ipſi tenuerint dictã vineam tanꝙ̃ cenſualẽ.⁊ per ꝯñs vr̃ ꝙ dicta eccleſia cenſeaꝶ fuiſſe in ciuili poſſeſſione dicte vinee cuꝫ emphyteota habeat nãlem poſſeſſionem ⁊ dñs habeat ciuilem ad exempluꝫ vſufructuarij ⁊ proprietarij. arg. l.i.in prin.⁊.§.proponitur ⁊.§.quod auteꝫ.ff.de ſuperficie.

a ¶ Et per receptionem penſionis vr̃ probari poſſeſſio per ea que hñr in.l.qui vniuerſas.§.qđ per colonum.⁊ in.l.quis.§.cõductor.ff.de acqui.poſ.probato aũt ꝙ dicta vinea ſit cenſualis dicte eccleſie dicti archipreſbyteri ꝯſtat parteꝫ dicti archipreſbyteri fouere iuſtitiam:q̈ per non ſolutionẽ canonis ad biennium perdiꝶ emphyteota ius ſuũ emphyteoſis redit ad eccleſiam proprietariam lꝫ in priuato regeratur triennium vt in.c.potuit extra de loca. ⁊ in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ in auc.quideꝫ.C.de ſa.ſan.ec.⁊ ſufficit ꝓprietario allegare ſol'onem non factam q̈ incũbit onus probãdi ipſi emphyteote ꝙ canon ſit ſolutus vt no gl.⁊ doc.in d.l.ij.⁊ in alijs iuribus preal.⁊ Bald.⁊ alij in.l.hoc iure.ff. de ver.ob.cum itaq̈ꝫ non probetur dictum canonem fuiſſe ſolutum per triennium iam elapſum quinimmo nec allegeꝶ vr̃ ꝙ ius emphyteoticum ſit amiſſum ⁊ redierit ad eccleſiam proprietariam ⁊ ſolet teneri in iuribus preallegatis ꝙ propria auctoritate poſſet ingredi poſſeſſionem rei emphyteotice pp non ſolutum canonẽ lꝫ tutius ⁊ humanius ſit eam capere manu iudicis prout intendit facere dictus archipreſbyter prout docto. dicunt in iuribus preallegatis. ad hoc quod habetur in.l.iij.C.de pigno.

b ¶ His tñ non ob.in ꝯ̃riũ puto eſſe in dubiã iuſtitiã.nã premittendum eſt ꝙ victoria rei ꝯuenti cãri põt ex duplici capite.ſ.ex iure ſuo.⁊ ex non iure agentis.l.fi.C.de rei ven.ſalutis eſt.n.reo ꝙ actor non ꝓbet ſuã intentionẽ.l. qui accuſare.C.de eden.⁊.c.cũ eccleſia ſutri.in fi.de cau.poſ.⁊ ꝓprie. cum infinitis vt ita dixerim ſilibus.iđ cuꝫ pro pte dicti archipreſbyteri non ſit fundata eius intentio vt ꝓbabo merito dict⁹ Antonius dꝫ abſolui.⁊ nõ moleſtari in ſua poſſeſſione:qđ autem nõ ſit fundata intẽtio dicti archipſbyteri appet ex eo q̈ dicti tres teſtes nõ ꝓbãt eius intẽtionem q̈ dicti teſtes nõ ſunt ꝯteſtes ẽt in ſol'one dicti cẽſus.nam nicolaus antonij al's malacarne pm⁹ teſtis deponit ꝙ ipſe habuit ⁊ recepit ꝓ cẽſu dcẽ vinee ꝓ dño frãciſco oli archipreſbytero dicte eccl'ie bocalia vini ꝓ quolibet ãno vl' circa a magiſtro petro de bononia barbitõſore ⁊ ꝙ ipſe ꝑſonal'r accedat ad domũ magiſtri petri ꝓ dcõ vino.nicolaus aũt ſer vãnis ſcđs teſtis deponit ꝙ duob⁹ ãnis vel plus recepit viginti bocalia vini pro quolibet ãno ꝓ dicto cẽſu a dicto magiſtro antonio ꝓ dño paulo petro ei⁹ filio tũc archipreſbytero dcẽ eccl'ie ſecũdi antiſte gdẽ teſtis variat in pluribus q̈ in tpe cũ deponat de tpe cũ ſunt ſeptẽ ãni vel circa ⁊ precedẽs teſtis ꝙ ſunt.x.ann.dicit itẽ ſecundus variat a pmo in ꝑſona recipiẽte ⁊ in ꝑſona ſoluẽte.⁊ in ꝑſona pro qua recipiꝶ.ex qbus euidẽter appet ꝙ nullatenus ſunt ꝯteſtes:alius aũt teſtis vꝫ.d.Fran.deponit.d.magiſter petrus per ſingulos ãnos ꝓ canone h̃ eſt ꝓ ãnuo cẽſu ſoluit bocalia vini viginti:⁊ de talibus ſol'onibus petijt refutationes a dño franciſco ⁊ a ſer chiriãno.de annis tunc factore ipſius dñi frãciſci.iſte dñs frãciſ.us ꝯſtat ꝙ nõ eſt ꝯteſtis cũ ſcđo teſte cũ deponat de ſol'one facta ꝑ magiſtrũ petrũ. ⁊ ſcđs deponat de ſol'one fcã ꝑ magiſtrũ Antoniũ. ⁊ dict⁹ ſcđs teſtis deponit de ſol'one fcã ꝓ paulo petro tũc archipreſbytero ⁊ dict⁹ dñs frãciſcus vĩ deponere de deceptione fcã tpe ſui archipſbyteratus.ex quo deponit ꝙ refutatio petebaꝶ ab eo.⁊ ex eius factore ꝙ ſuadeꝶ ex tpibus gb⁹ deponũt ex qbus clariſſime appet ꝙ dictus nicolaus ſer vannis ſcđs teſtis eſt ſingularis q̈ nullũ hꝫ cõteſtẽ ergo nihil ꝓbat q̈ teſti ſingulari nõ crediꝶ.c.dilecti.de ele.l.iuſiurãdi C.de teſt.⁊.c.tã l'ris extra.e.tit.⁊ idcirco ꝙ dictus magiſter antonius effectual'r reus ꝯuentus cẽſum ſoluerit nullo pacto ꝓbaꝶ.itẽ nõ appet ꝙ dict⁹ vltim⁹ teſtis ꝯcordet cũ primo.q̈ nõ deponit de ſol'one fcã dcõ nicolao al's malacarne:imo ex ei⁹ diſpõne inuiꝶ ꝯ̃riũ.ex q̃ dpõit ꝙ petebaꝶ refutatio ab ipo dño frãciſco ⁊ achiriãno fcõre ipſi⁹ dñi frãciſci ⁊ ñ dpõit d dcõ nicolao q aſſerit ꝙ tũc tpis ipe nicola⁹ erat fcõr ita ꝙ ẽ vĩſiꝶ ꝙ ſi ipe nicola⁹ erat fcõr ⁊ ſccpat ſol'onẽ ab eo fuiſſꝫ petita ſfutatõ potiuſꝙ̃ achiriãno alio fcõre ⁊ maxie eo pñte:ꝓut d ei⁹ pñtia dpõit dict⁹ dñs frãciſc⁹.

c ¶ Itaq̈ꝫ cũ ñ appeat ꝙ dict⁹ dñs frãciſc⁹ depõat de eiuſdẽ

ſolonibus de qbus deponit.d.nicolaus nõ vr̃ ꝙ ſint cõteſtes attẽta notabili theorica bal.i.l.edicto.C.de edic.diui.col.xij.dicens ꝙ ſicut teſtes ſingulares nõ ꝓbãt ita nec teſtes qui pñt eſſe ſingulares ſicut ꝯteſtes puta qꝛ neſcimus an voluerint deponere de iiſdẽ ãnis an de aliis.ar.cañ.nihilominus.iij.q.viij.⁊ dicit h̃ tenere Barto.in.l.celſus.de vſuca.⁊ idẽ voluit idẽ bal.in.c.bone.de ele.in antiqꝭ:ꝙ dictũ eſt nota dignũ ⁊ ꝓbabile in caſu iſto in quo eſt viſibile ꝙ potius deponãt de diuerſis tpib⁹ ⁊ diuerſis ſolonib⁹ ꝑ eã dicta:ac ẽt attẽta depoſitione ipſius nicolai qui dicit ꝙ ipſe accedebat ꝓ dcis.xx.bocalib⁹ vini ad domũ dci magiſtri petri:nec ẽ viſibile ꝙ dict⁹ dñs Frãciſc⁹ archipſbyter inerit vna cũ eo ad domũ dci magri petri ita ꝙ potuerit ꝓbaꝛ dcã ſolonẽ ꝑ ſenſuꝫ corpis ꝓut reqriꝛ i teſte.l.q teſtõ.§.ſi.ff.d te.⁊.l.teſtiũ.C.d teſ.⁊.c.cũ cãmqꝫ ⁊ ꝙ ibi ꝑ inn.eo.ti.

d ¶ Preterea dictus dñs Frãciſcus vr̃ deponere de dictis ſolonibus dũ fuit interrogat⁹ in cã ſcie ſup ꝑncipali iterrogatione an dicta vinea fuerit cẽſualis necne:attẽta ſerie ſue depoſitiõis ⁊ teſtis qui interrogaꝛ in cã ſcie dꝫ reddere ipſam cãm ſcie per antiquẽ ſenſum corporis per not.ꝑ gl.⁊ doc.in.l.ſolã.C.de teſt.⁊ ꝑ doc.poſt Jnn.in.d.c.cũ cãmqꝫ ⁊ h̃r in.d.l.teſtiũ.⁊ in.d.§.ſi.itẽ ꝯ depoſitionem dicti dñi frãciſci ꝯfert ꝙ ipſe nõ deponit ſpecifice ꝙ dicta ſolo fuerit facta ꝓ canone dicte vinee.⁊ dictũ teſtis ambiguũ non ꝓbat:ꝓbatio dꝫ eẽ neceſſario ꝯcludẽs ꝑ ea que h̃nr in.c.ſ pñris.de ꝓba.⁊ in.l.nõ h̃.C.vñ legi.ad h̃ ẽt qd h̃r in.l.iter ſtipulãtẽ.§.ſi ſtichũ.ff.de v.ob.itẽ nõ ꝯponit ꝙ dicta ſolo fuerit facta recipiẽti pro dicta eccl'ia ex eius depoſitiõe dcã duo vltima innuanꝛ ⁊ ex his depoſitio dicti dñi frãciſci nõ releuat ⁊ multomin⁹ releueret ꝓut itellexi dictus dñs frãciſcus ꝯtendit rehabere dictũ archipſbyteratũ ſancti ſecũdiani:qꝛ tũc agereꝛ quodãmõ ꝓprio intereſſe. Ex his itaqꝫ appꝫ ꝙ dicta annua ſolo ſenſus nõ eſt legittime ꝓbata.

e ¶ Preterea dato ꝙ fuiſſet ꝓbata annua ſolo cẽſus facta ꝑ dictũ magiſtrũ petrũ nõ ꝓbareꝛ neceſſario poſſo dcẽ eccleſie:qꝛ receptio mercedis non ꝓbat poſſeſſionẽ aduerſus tertiũ poſſeſſorẽ ꝑ ea que h̃nr in.d.§.ſi cõductor.⁊ in.d.§.ꝙ ſi ꝑ colonũ ⁊ pari rõne nec ſolo ãnui cẽſus ꝓbat poſſeſſionẽ eccl'ie.ar.l.j.in ꝑin.de ſupſi.⁊.l.j.ſi ager vec. vel emphy.petã.cũ ꝯtus emphyteoticus videaꝛ quedã locatio per lõgũ tps ꝑ dcã iura.ſic eadẽ rõ ſit i receptiõe cañ.emphyteotici.⁊ in receptiõe annue mercedis ꝓ tpali locatione.ergo idẽ ino.l.illud ad.l.ac.⁊.l.a titio.de v.ob.cũ ꝯcor.id dicta ſolo facta per dcm̃ magiſtrũ petruꝫ caſu quo ꝓbareꝛ nõ ꝓbaret poſſeſſionẽ aduerſus dictã dñam cechã.cui⁹ auctores poſſi terũt dictaꝫ vineã.⁊ poſtea ẽt ipſa poſſedit.⁊ lꝫ appeat forſſe ꝙ poſſederit ẽt dictus magiſter petrus ſu⁹ maritus:tñ cẽſeꝛ potius poſſediſſe iure familiaritatis ꝓut mariti ſolent eſſe in poſſeſſionibus vxoꝝ. iuxta.l.qui iure familiaritatis.⁊ que ibi per doc.ff.de acq.poſ.ꝑſertim cum appareat titulus antiquus auctoris dicte dñe Cecbe.⁊ ex primordio tituli poſterior formeꝛ euentus hec poſſeſſio ſequens cenſeꝛ habita vigore tituli ꝑcedentis.l.nimis inſtructus.C.de acq.poſſ.⁊.l.quedã mulier.ff.de rei ven.⁊.l.j.C.de impo.lucra.deſcrip.li.x.⁊ ꝑpea dicta ſolo cenſus nullatenus ꝓbat ſaltem ꝯ dictã dñam Cechã ⁊ eius ſucceſſorẽ.

f ¶ Inſuper dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ ꝓbareꝛ dictã eccleſia i poſſediſſe tanqꝫ rẽ cẽſuã eſt tpe dicti magiſtri petri non ꝑpea probaꝛ dñiuꝫ qꝛ ex ꝑterita poſſeſſiõe non probaꝛ dñium maxime de pñti per no.per Bar.in.l.cũ qdã in ſuo ff.de ꝯdi.inſti.qꝛ immo nec per poſſeſſioneꝫ de pñti dñium probaꝛ ꝓbata poſſeſſiõe qñ principalr̃ deducit dñium per no.per doc.in.l.cũ res.C.de ꝓba.⁊ per bar.in.d.l.qdam in ſuo.⁊ ꝙ h̃r in.l.naturalr̃.§.nihil cõe.de acqr.poſ.⁊ in.l.que nondũ.§.ꝙ dr̃.de pign.⁊ in.l.ſi fur.ff.cõmoda.⁊ maxime ꝯ poſſeſſorẽ ꝓut eſt dictus magiſter Antoni⁹ qui poſſidet de pñti ⁊ hꝫ titulũ reſpiciẽs directũ dñiuꝫ nõ aũt vtile ꝙ cõpetit emphyteote.⁊ idcirco ex ſuo tit.dotali ſequuta poſſeſſiõe ipſe ſaltẽ hꝫ quaſi dñiũ per ea que h̃nr in.l.j.⁊ quaſi perſonis.ff.de publiciana.⁊ in.c.abbate.de re iu.li.vj. Et ꝑ ꝯñs ipſe magiſter antonius ꝓbat de ſuo potiori iure quaꝫ dicta eccl'ia:qꝛ eccl'ia nullatenus ꝓbat de aliquo ti.⁊ ſic nec de dñio vel quaſi dñio nec de poſſeſſiõe de pñti. id dictus magiſter Antoni⁹ dꝫ obtinere ex vtroqꝫ capite.ſ.ex nõ probato iure agentis ⁊ ex ꝓbatiõe iuris ſui.l.quaſi dñij qñ probationes eſſent hincinde pares pro eo qui poſſidet ⁊ ꝯuenitur eſſet in dubio ferenda ſnia vt in.c.cũ ſint partiũ iure obſcura.de re iu.in.vj.⁊ in.l.fauorabiliores.ff.e.tit.cum ſi.

g ¶ Nec ꝑdicte ꝯcluſiõi refragaꝛ ꝙ dictus Nicolaus ꝑmus teſtis iterrogatus de fama dixit ꝙ pluries ⁊ pluries audiuit dictã veniam fore ⁊ eſſe cenſuariã.⁊ ſilr̃ Nicolaus ſcds teſtis.iſti teſtes in h̃ nihil ꝓbãt:qꝛ deponũt de audituali no.d.c.tã iſtis in ꝑin.cũ ꝯcor.ibi adductis in ꝑia gl.⁊ ꝑ gl.⁊ bar.in.l.ij.§.idẽ labeo de aqua plu.arcẽ. ⁊ maxie qꝛ potuerunt audiuiſſe a ꝑtendẽtibus intereſſe.⁊ poſt litẽ motã.nec etiam ob.depoſitio dicti dñi Frãciſci quatenus deponit ꝙ audiuit a laurentio.⁊ a ꝑdicto magiſtro petro:qꝛ ſingularis in ſuo dicto.⁊ non deponit qd audiuerit.nec ẽt ob.alia depoſitio dicti dñi frãciſci deponentis ꝙ vidit dictã vineaꝫ fuiſſe inter alias poſſeſſiões liuellarias dicte eccleſie in libris dicti archipreſbyteratus dictã vineã fuiſſe deſcriptam vt cenſuariaꝫ:qꝛ in hoc eſt ſingularis ⁊ inſuper dato ꝙ appareret deſcripta in libro cenſuario eccleſie nõ ꝓbaret eſſe cenſualẽ niſi forte in preiudiciũ eius qui feciſſet fieri ipſam ſcripturam:vt probatur in.l.ſolemnibus.C.de rei vendi.⁊ ibi pro Bal.⁊ doc.in.l.cenſualis.⁊ que ibi per Bal.C.de dona.nec ẽt per deſcriptionem in libro cenſuali:vt ibi ſumitur ex ſummariis Barto.⁊ Bald. Ex quibus omnibus clariſſime appꝫ ꝙ ꝑtes iudicãs ſunt i ꝓnũciãdo ꝯ ꝑtẽ archipreſbyteri.⁊ inſup in ꝯdẽnãdo eũ in expẽſis. Laus deo.

¶ Cui dẽat reſtitui dos ſoluta per fratrem pro filia ſui fratris ea filia defuncta.⁊ an dicatur dos ſoluta animo eaꝫ repetendi non obſtante diuiſione de qua in littera a.

¶ Conſilium cccxvi.

In noie dñi nři ieſu xpi. ¶ In cõſultatione ĩtra dubia eliciunꝛ:queꝝ duo deciduntꝛ per excellẽtiſſimũ doc.dñm Bernardũ aretinũ vtĩ patrẽ boñ.dñm ꝯſulẽtẽ ſm eius ſniam deciduntꝛ ſup qbus nõ ĩſabor in pñtiaꝝ.nõ.n.daꝛ oñũ illa diſferendi.pluribus.n.implicitus vix tps ſuppetit aliqua circa tertiũ ꝯſultatiõis articulũ q reſtat qd ſentiã breuit⁹ immediũ adducere.cuius qdẽ tertij q̃ſiti deciſio magis meo iudicio expedit ꝯſultãti cũ reſtõ dotis excẽſura legis municipalis tertia parte diminuta fieri debeat ꝓut ex ſerie puncti dignoſcitur.⁊ per ꝯñs etiam ſi reſtitutio dotis ſolis heredibus dicti pippi fienda eſſet intereſt ſua ſaltem pro illa tertia habere regreſſum aduerſus heredes dicti Ludouici

a ¶ Videꝛ aũt prima conſideratione dicendum ꝙ dcũs pippus ſoluẽdo dictã dotem nullũ habuerit regreſſum aduerſus dictum Ludouicum.⁊ ſucceſſiue nec eius heredes naꝫ dictus pippus quo ad dictam dominã Naſtaſiam eſt extraneus.l.vnica.§.extraneũ.C.de rei vxo.acti. extraneus aũt dãdo vel ꝓmittẽdo dotẽ niſi quatenus ſibi reddi ſtipuleꝛ cenſetur dotẽ conſtituere animo donãdi ipſi mulieri dcã.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo.acti.⁊.l.cũ quidã in ꝑn.C.de iure do.ſi aũt ꝓmittit aio donãdi.ergo nõ aio repetẽdi ab alio ⁊ ſic a frẽ.itẽ qñ plures rei debẽdi ꝓmittũt ex cã lucratiua nõ cẽſetur vnus intercedere ꝓ alio.adeo ꝙ ſoluens non repetit a conreo debendi prout voluit Bart.in.l.reos in ꝑn.ff.de duo.re.p.l.iulianus:.ſ.e incipit i.l.falcidia iuſ.ff.ad.l.falcidiã.⁊ cũ hac theorica trãſeũt doc.ibi.⁊ ipſe ⁊ docto.in.l.j.C.de duobus.⁊ Raph.fulg.in.d.l.vir vxori.§.fi.ad velle.ergo vr̃ ꝙ nullatenus cõpetat repetitio aduerſus hẽdes dicti ludouici qd dicẽdum videtur ex alio qꝛ ipſi ludouicus ⁊ pippus deuenerũt ad diuiſionem.⁊ tñ ipſa diuiſiõe fecerũt inuicẽ refutationẽ generalẽ.ergo vr̃ dictus pippus ſibi ꝑiudicaſſe per dictam refutationẽ:attento ꝙ repetitio dicte pecunie ſolute pro dicta dote tũc temporis competebat cum antea dicta dos per eum fuerit ſoluta.

b ¶ Tamẽ his nõ obſtãtibus ꝯtrium arbitror ſi iam veriorẽ nã in duobus reis debẽdi ſi cã ꝓpter quam ſe obligant pertinet ad vtrũqꝫ cẽſentur inuicẽ fideiubere quilibet ꝓ rata ſui conrei.⁊ ſi cã ipa propter quã ſe obligant ſpectat ad alterũ tm̃ ipſe non cenſeꝛ pro ſuo conreo fideiubere ſed ecõtra alius conreus ad quem negocium non pertinebat cenſetur inſolidũ fideiubere ꝓ ipſo cõreo ad quẽ negociũ pertinebat ita concludit Bar.in.d.l.reos allegando.l.vir vxori.§.fi.ad velle.⁊.l.ſi pro pfe.§.fi.de in rem verſo.⁊.l.ſed ⁊ iulianus.§.itẽ ſi duos.ff.ad maced.⁊ idem tenet ibi.ſ.in.d.l.reos Ange.⁊ cũ hoc trãſit ibi Jmo.idem etiaꝫ concludit Bal.in.l.j.C.e.ti.qd ⁊ volunt Raph.ful.⁊ Pau.de caſt.in d.l.vir vxori.§.fin.⁊ propterea ſi cã obligationis erat cõis ⁊ alter ex eis ſolidum debituꝫ ſoluit repetit pro parte a ſuo

conreo

conſtitute eſt expreſſum in.d.l.j.C.de duobus reis.⁊ ſimi
liter ſi cā obligatiōis inſolidū pertinebat ad vnū ⁊ alter in
ſolidū ſoluit totaꝫ pecuniā repetit ab eo ad quē cā obliga
tionis ptinebat cū ſit idē iuris de toto quo ad totum ꝙ de
parte quo ad partē.l.q de tota.ff.de rei ven.⁊.l.q̄ ſcit.ff.de
euic.⁊.c.paſtoralis.§.ſiqs cum totum.de offi.dele.qd ⁊ vo
lunt doc.ā.noiati.⁊.ceteri in iuribus ſupra adductis.⁊ per
Barto.in.l.modeſtinus.ff.de ſolu.⁊ eſt cōis opi.in dubio.
c ¶ Et applicādo,ad terminos nr̄os cū offm̄ dotādi filiam
ſpectat ad pr̄em non ad patruū extante pr̄e.l.ſi.C.de dot.
promiſ.⁊.l.qui liberos.ff.de ritu nup.⁊.l.obligatur.§.lege
cūſſua gl.ff.de act.⁊ obl.⁊ no.Spe.in ti.de iudi.quarta par
te.§.ſequit ver.qd ſi vnus ex fr̄ibus coheredibus.⁊ Bal.
in.l.ſi.C.de dot.promiſ.iō cā ex qua dicti ludouicus ⁊ pip
pus ſe obligauerūt ex cā dotis promiſſe ꝓ filia dicti ludoui
ci.ꝯſtat ꝙ cā obligationis ⁊ negocium ſup quo emanauit
dcm̄ debitū ſpectabat ſolū ad dcm̄ ludouicū.nō aūt ad di
ctū pippum.ideo dictus pippus cenſeat interueniſſe in dcā
obligatiōe tāꝗ fideiuſſor dci ludouici quo ad finē repetis
tiōis cauſande iter pippū ⁊ ludouicū ſm̄ theoricos.ā.tra
ditas.⁊ iō dictus pippus ſoluēdo integrā dotē filie dci lu
douici cēſeatur extunc obligaſſe ſibi dictum ludouicum.
d ¶ Et hoc videtur de mēte bal.i.l.ſi.C.de dotis promiſ.v.
quero quid ſi ſunt duo fratres.vbi vult ꝙ dos ſoluta viuo
auo ꝓ filia alterius fr̄is venit aſcribēda vtriqꝫ ⁊ loquit ge
neraliter non apparet an auus an pr̄ an patruus ſoluerit ⁊
ſic iputat ei ad cuius onus ſpectabat dotare qd ⁊ ſumitur
ex dictis eiuſdem Bal.in ver.ſeq.ſed pone vbi ſi filius pro
ſua filia dat dotē de peculio dos imputat auo ad quem ſpe
ctabat onus dotādi ꝯfert etiā qd habet in.l.ſi ſocius pro fi
lia.ff.ꝓ ſocio.vbi ſi dotatur filia vnius ex ſocijs oīuꝫ bono
rum finita ſocietate vr̄ ꝙ aſcribat oneri pr̄is put inuit illa
l.⁊ alṡ cōſulēdo viſum fuit lꝫ nō tranſeat ſine dubio.⁊ ibi
Raph.fulg.in.j.col.dicit ꝙ id qd ibi dr̄ in ſocijs omnium
bonoꝝ.ſ.ꝙ ſoluto mr̄imonio dos reuertatur ad ſocietateꝫ
eqtas ſuadet ꝙ etiā in fr̄ibus non ſocijs oium bonoꝝ qui
hr̄ditatē cōeꝫ ex cā ſocietatis retinuiſſent.l.cuꝫ duobus.§
papinianus.⁊.ti.eqtas ſuadet ꝙ dos redigeret in cōi mor
tua filia.⁊ ſic pſupponit non cēſeri donatā ꝓ parte patrui.
Item idem Rapha.ful.ibi ſuper glo.in verbo ceteꝝ dicit ꝙ
non ſolum ſi pater promiſit dotē dꝫ dos ſoluta reuerti ad
ſocietateꝫ vt ibi dicit:ſed etiam ſi ipſe pater non ꝓmiſerit
qꝛ lꝫ pr̄ non ſe obligauerit tn̄ onus ſpectabat ad patreꝫ do
tandi.d.l.q liberos ⁊.d.l.ſi.de dot.promiſerit.ideo licet nō
clare loquatur tn̄ videt velle ꝙ ēt ſi alter ſocius dotauerit
cenſeat dos profectitia.⁊ ſic ſoluta rōne oneris paterni.⁊
nihilominus extraneus erat q dotabat.d.§.extraneuꝫ.ſub
erat eni vbi alia coniectura.⁊ ideo ceſſat illa pſumptio do
nationis de qua in.d.§.accedit que ceſſat qn̄ imminet alia
ꝯiectura put vult gl.in.d.l.ſi.de dotis ꝓmiſ.⁊ doc.ibidem
volunt puta qn̄ ꝓmittens vl̄ ſoluens dotem gerebat nego
cia vel mulieris.de cuiꝰ dote agit vel patris ad cuiꝰ onus
ſpectabat.nā tunc non cenſetur animo donādi.ſed potius
animo gerendi negocium eius cuius negocia gerebat:put
Jaco.de are.⁊ doc.communiter omnes concordant.
e ¶ Similiter h̄ caſu cū ſubſit alia ꝯiectura q̄ eſt ꝙ ꝓmiſe
rit aīo aīo itercedēdi ꝓ eius fr̄e ad quē negociū illō dotā
di tāgebat ceſſet pſumptio donatiōis accedat illō vulgarū
qd vbi pōt cadē alia pſumptio ceſſat pſumptio donatiōis.
l.ſi cū aurū.de ſolu.⁊.l.cū donatiōis.C.de pbs.⁊ ꝓ certo
nemo arbitraret fratrē promiſiſſe dotē ꝓ nepte ex fratre
vna cū eo niſi fratris ꝯtēplatione.⁊ ꝓ onere iniuncto fra
tri dotādi filiā.⁊ ꝙ ſoluens dotē aio gerēdi negociū pr̄is
reperit a pr̄e.l.⁊ ideo cū.l.ſeq.ff.de in rem verſo.⁊ in hmōi
terminis allegat conſuluiſſe.Bal.pro hac parte in cōſilio
incipiente factum tale eſt ventrucius ⁊ fuſcherius.
f ¶ Nec ob.adducta in ꝯriū.ad ꝓmā.n.rōnē i ꝯriū adductā
eſt.ā.rn̄ſuꝫ.ad ſcdaꝫ aūt rn̄det ꝙ lꝫ i inſtrō diuiſiōis bo
noꝝ cōiū dicat ꝙ.d.pippus hꝫ ꝓ pte ſua oia bōa mobilia
⁊ ſtabilia q̄ ſunt ⁊ repiunt in territorio ciuitatis cū clau
ſulis gn̄alibꝰ q ſubdunt in themate.nō tn̄ narrat in pūcto
ꝙ fuerit fcā refutatio lꝫ ꝯſultās aliqd pfunctorie v̄bo dixe
rit ꝙ fuerit fcā refutatio de bōis mobilibꝰ ⁊ imobilibꝰ ſitis
⁊c.tn̄ ſi refutatio emanauit put eſt ſatis v̄iſile eſt rōne ſub
iecte materie diuiſiōis veriſile qd emanauerit refutatio de
bōis cōibꝰ.iſta aūt actio ad repetēdū pecuniā ꝓpriā ſolutā
ꝓ dote filie ludouici n̄ erat cōis ſꝫ ꝓpria inſolidū ipſiꝰ pip
pi.iō nullo pacto veniret ſub gn̄ali refutatiōe bonoꝝ cōiū.

Item etiam cōſtat ꝙ actiones ſaltē pſonales nō veniūt ap
pellatione bonorum mobilium ⁊ immobiliuꝫ ſꝫ ſunt tertia
ſpecies de per ſe.l.a diuo.pio.§.in venditione.de re iu.⁊.l.
ꝗ tuberonis.§.in peculio.ff.de pec.⁊ no.Jac.de are.in.l.
mouentiū.ff.de verb.ſigni.⁊ Bar.in.d.l.poteſt.de aucto.
tuto.⁊ Spe.in ti.de fruc.⁊ intereſſe.§.j.ver.ſcdo querit qd
⁊ volūt Bar.⁊ doc.in.l.j.C.ſi aduer.tranſac.cum ſi. Dicta
ergo actio non venit appellatione mobilium ⁊ immobiliuꝫ
nec dicitur ſita in loco merito ⁊c. Laus deo.

¶ Stātibus duobꝰ ſtatutis vno ꝙ frater cōſanguineꝰ ex
cludat ſororē vtrinqꝫ ꝯiūctā dotatā ⁊ alio ſtatuto ꝙ exclu
dat mr̄eꝫ:an fr̄ cōſanguineus pſone defuncte excludat ſo
rorē vtrinqꝫ ei cōiunctā ⁊ matrē eius.⁊ ſi dictus fr̄ cōſan
guineus fuit dcō defuncto p fideicōmiſſuꝫ ſubſtitutus.an
hr̄des ipſius poſſint detrahere legitimaꝫ ⁊ trebellicanicā.

¶ Conſilium. cccxvij.

In nomine dn̄i noſtri

a i ieſu xp̄i.¶ Lꝫ d̄ iure cōi mr̄ ⁊ ſoror vtrinqꝫ
cōiūcta excludat fratrē cōſanguineum.⁊ in
viriles ſuccedant. auc.de functo.C.ad ter.⁊
auc.ceſſante.⁊ auc.poſt fr̄es.C.de leg.here.
⁊ auc.itaqꝫ.C.cōia de ſucceſſione.tn̄ de iure municipali fr̄
cōſanguineus.vr̄ ꝙ excludat ſororē vtrinqꝫ cōiūctā cū ius
municipale excludat ſororē dotatā a pr̄e vel a fr̄e ab hr̄dita
te pr̄is ⁊ ab hr̄ditate fr̄is ſi ſupeſt fr̄ cōiūctus ex latere pa
tris:vt vident apte ſonare v̄ba ꝓmi ſtatuti in themate de
ſcripti.naꝫ diſponere vr̄ ꝙ excludat ab hr̄ditate fr̄is ſoror
dotata a patre vel a fr̄e.⁊ ad veritatē alternatiue ſufficiat al
terā ptē verificari regla in alternatiuis in.vj.l.ſi hr̄di pl̄es
in ſi.de cōſti.c.inter ceteras.de reſcrip.itē alio iure munici
pali filia eiuſdē mr̄imonij excludit matrē.⁊ iō dcā zitadia
na excludit mr̄eꝫ a ſucceſſiōe inteſtati dci diamātis.iō.d.
Joānesantonius excludat dcāꝫ matrē.ex quo pfert zitadia
ne q̄ pfert matri.arg.regule tradite in.l.d acceſſiōibꝰ.d di
uer.⁊ tē p.pſcri.q̄ eſt ꝙ ſi vinco te:ergo vinco vincētē te.
itē ille q vincit aliū vincit ꝓ ſe nō ꝓ alio.no.i.l.pr̄ filiū.ff.
de inoffi.teſt.put dicit bal.in.l.ſi defunctus.C.d ſu.⁊ leg.
here.⁊ in.l.ſiquis vel ſi qua.C.ad treb.ſꝫ dictus fr̄ cōſan
guineus vincēs ſororē vtrinqꝫ cōiunctaꝫ ergo vincat ꝓ ſe
nō ꝓ matre que ab ipſa ſorore excludit quā rōnē adducit
Bald.in dictis iuribus quo ad interpetrationē ſtatuti
ti.ita ergo dicamꝰ in caſu nr̄o ꝙ fr̄ cōſanguineꝰ excludēs
ſororē vtriqꝫ ꝯiūctā excludat ad ſui vtilitatē nō ad vtilita
tē matris q̄ excluderet alṡ a ſorore predicta.ꝯfirmant pre
dicta ex dictis per Pau.de caſt.in.l.illam.C.de col.ſic ergo
in caſu noſtro:ex quo ſoror zitadiana excludit a fratre con
ſanguineo de iure ſpāli excludit ſororē.ideo excludit alios
ac ſi ipſa ſoror nō eſſet ab eo excluſa:ſed ſi dicta zitadiana
non eſſet excluſa a fratre excluderet dictā matrem ergo di
ctus frater ꝯſanguineus excludit mr̄em ſm̄ dictā theoricā.
b ¶ Tn̄ hoc minime obſtāte ꝯriū puto de iure verius ſcꝫ
ꝙ dictus ſer Ant.in nihilo ſuccedat dcō Diamāti ab inte
ſtato.nam cōſtat ꝙ de iure cōi ipſe ſer Joānesantonius ex
cludit a ſucceſſione inteſtati dicti Diamātis per auc.ſupra
adductas.⁊ excludit in totum.itaqꝫ dicta mr̄ pōt dicere ſer
Joānisantonio ego vinco te de iure cōi.⁊ tu vincis zitadia
nā.ergo ego vinco te ⁊ zitadianā.itē zitadiana pt dicē ego
excludo matreꝫ ex forma ſcdi ſtatuti in themate deſcripti ⁊
mr̄ te excludit ego ⁊ matrē ⁊ te excludo.ideo dicto medio
quo vtit.d.ſer Joannesantonius aduerſus matrē ⁊ ſororē.
pn̄t ēt vti dicta ſoror ⁊ dcā mater.item ſilr̄ medio quo vtit
Bal.ſcꝫ ego vinco ꝓ me non pro alio.poſſunt ēt ipſe vti:
⁊ retorquere ꝯ dcm̄ fratrē ſiqs recte intueat.itē fundamen
tum Pau.de ca.iuuat pariter dictā ſororē que de iure ſpāli
excludit matreꝫ.ideo etiam ipſe pōt dicere fr̄i.ego vinco.⁊
excludo matrem de iure ſpāli.ergo excludo te qui excluſus
eſſes a matre Frater autem cōſanguineus magis afficit.qꝛ
excludit a ſorore ꝓpter pluralitateꝫ vinculoꝝ per dcā auc.
itaqꝫ ⁊ a mr̄e p dicta auc.defuncto.neutra aūt ex alijs repit
excluſa niſi vno iure ⁊ ab vna pſona tm̄.item frater conſan
guineus eo iure quo excludit ab vniuerſa excludit heredi
tate.mr̄ autem ⁊ ſoror:ſecus qꝛ vtrinqꝫ reſeruat legitima.
c ¶ Hmōi aūt ſtatuta excluſiua mr̄is ſeu aliarū feminarum
vel cognatoꝝ pp aliquos maſculos vel agnatos:ita demuꝫ
militant qn̄ illi q ſunt cā excluſiōis.⁊ ſic illi quos iuuat ſta

turũ ſuccedũt.ſecus ſi ſuccedere nequeũt.vel qꝛ alij eis pͤferuntur vel qꝛ repudiauerũt hereditatẽ ꝓut inqt bar. in.l.j.§.filiũ.ff.de bono.poſſ.ↄ̃tra.Ultimo ẽt concurrit aliud qḋ ſemp in ſilibus terminis magnifeci.d.§.ſi ſit agnatus.ꝛ.d.l.equiſſimũ.ꝛ.c.auctoritate de ↄ̃ceſ.pͣben.loquunt̃ qñ ſunt tres pſone q̃ inuicẽ excludũt ꝛ excludunt̃ ita ꝙ neutra reperit̃ q̃ in aliquo iure nõ ſit excluſa in totũ.quo ẽt caſu loqtur Bal.in.d.l.illam.ꝛ in.d.l.ſi defunctus.ꝛ in.d.l.ſiqs vel ſi qua vt in eorũ lecturis clare apparet.alius eſt caſus qñ ſunt pſone quaꝝ due diuerſis reſpectibus excludunt̃.in totũ tertia excludit̃ ab vna ex dictis duabus pſonis ꝛ ipſa excludit alterã.iſte eſt caſus noſter in quo mr̃ nullo iure reperit̃ excluſa in totũ.ipſa vͦo oĩ iure excludit frẽm cõſanguineũ dcã auc.defuncto ad tertu.ſꝫ cũ matre admittitur ſoror vtrinqꝫ cõiũcta itaqꝫ ſumus extra terminos iuriũ q̃ ſupra adducunt̃.in qbus q̃libet pſona pōt dicere alteri tu me nõ excludis.qꝛ nõ ſuccedis excluſus ab alio quẽ ego vinco.nã in caſu iſto fr̃ cõſanguineus nõ pōt dicere matri tu me nõ excludis.qꝛ eſſes excluſa a ſorore quã ego vinco. ex quo ſoror nõ excludit mr̃em in totũ.ſꝫ admittit̃ cũ ea illegitima ſi autẽ mr̃ repudiaret poſſet forte fr̃ conſanguineus dicere ſorori vtrinqꝫ cõiuncte ꝙ mr̃ que eũ excludit nõ eſt in cõſideratione.iſte vr̃ text.in.l.ij.§.ſi ſit conſanguinea.ff.ad tertu.ex his concludit̃ ꝙ.d.frater conſanguineus excludit̃ in totũ.ꝛ admittunt̃ ſoror vtrinqꝫ cõiũcta ꝛ mater.ſꝫ qualiter inter ſe debeãt ſuccedere nõ eſſet inueſtigatio aliena a dubitatione.vꝫ qꝛ inter ſe ſunt cõcordes.ideo obmitto.

d ❡ Poſſet ꝛ alio medio iſtari ↄ̃ dcm̃ fratrẽ cõſanguineũ.ſ. ꝙ ipſe excludatur iure cõi a ſorore vtrinqꝫ coniuncta per dcã auc.ceſſante.ꝛ auc.poſt fr̃es.ꝛ dcã auc.itaqꝫ ꝛ nõ excludatur ex forma ſtatuti ea rõne qꝛ nõ fuit dotata a fr̃e.ſed a pr̃e.ꝛ ſtatutum excludẽs ab h̃reditate fr̃is vel pr̃is dotatã a pr̃e vel fr̃e.ad h̃ vt minus exorbitãtie ꝛ correctionis iuris cõis hẽat vt decet.ar.c.cum dilectus.de ↄ̃ſue.cũ ſi.intelligatur ſtatutũ referendo ſingula ſingulis.i.dotata a patre excludat̃ ab h̃reditate pr̃is dotata a fratre excludat̃ ab hereditate fratris ſicut in ſili fit hmõi relatio.vbi v̓ba magis repugnãt in.l.iunius.§.gayus ad treb.ꝛ in.l.falſa.§.ſi.de ↄ̃dit.ꝛ demõ.ꝛ.l.quoties.C.fami.herci.cũ ſi.ꝓut enim qñ ſtatuta loquunt̃ ſimplr̃ qm̃ dotata excludat̃ a ſucceſſiõe interpretet̃ ꝙ excludat̃ a ſucceſſione dotantis ꝓut volunt Bal.ꝛ Pau.de caſtro in.l.j.C.de legi.here.ꝛ communiter tenetur pari rõne pōt intelligi in caſu iſto ꝙ excludat̃ ab hereditate dotantis.ꝓut enim generalis excluſio limitat̃ ſupplẽdo in excluſiõe verbũ dotantis.vt.ſ.dũ ſtatutũ dicit mulier dotata excludatur ab hereditate ſupplet̃ ſcꝫ dotãtis ita ꝛ dũ ſpecialiter excludit ab h̃reditate pr̃is vel fr̃is ſuppleat̃ ſcꝫ dotantis nãꝫ vtroqꝫ caſu pariter adaptat̃ talis ſuppletio ꝛ vtrobiqꝫ cadit eadẽ rõ.ergo ꝛc.l.a titio.de verb.ob.cũ ↄ̃cor.Et vidi pl̃res cõſultũ ꝓ ſili interpretatiõe ꝛ in caſibus qbus v̓ba magis repugnabãt.ꝛ ſꝫ h̃ mediũ nõ diſpliceat magis apud me arctant alia ſupra adducta.ꝛ ex adductis ꝓ hac parte ps ſatis rñſum ad adducta in contrariũ.

e ❡ Deſcẽdẽdo ad ſcdm̃ ↄ̃ſultatiõis articulũ.circa quẽ eſt cõcludẽdũ ꝙ dcũs ſer ioãneſantoni⁹ eſt p fideicõmiſſũ ſubſtitutus dcõ Diamanti.ita ꝙ portio ſua h̃reditatis pr̃ne eſt ſubiecta reſtitutiõi detracta legitima ꝛ trebellianica. ex quo diuerſo tẽpore veniũt detrahẽde.c.raynutius.ꝛ.c.raynaldus.de te.ꝛ.c.ſi pr̃.e.ti.li.vj.ꝛ p doc.in.ll.q̃ↄ̃.C.ad.l.fal.ꝛ in.l.filiũ quẽ h̃ñtẽ fa.her.ꝛ eſt opi.cõis.ꝛ hodie indubitata in vis deciſiua nec fructus medio tpe pcepti cõputant̃ i trebellianicã i filijs pͥmi gradus.l.iubemus.C.ad treb.nec ẽt ob.v̓ba illa teſti integre ſiue aliq̃ diminutiõe.p q̃ v̓ba vr̃ ꝓhibita dtractio q̃rte p ea q̃ h̃ñr i auc.ſꝫ cũ teſtõr.C.ad.l.fal.qꝛ rñdet̃ qḋ illa v̓ba nõ adijciunt̃ in ſubſtõne fcã inuicem inter ipſos filios h̃redes inſtitutos. ſꝫ in ſubſtõne domine Benedicte ꝓut appet ex cõtinuatiõe v̓boꝝ.nãꝫ illa ſubſtõ in qua ſunt appoſita illa v̓ba facta ſub cõditionibus ſi dcã benedicta decedet aut ad vota ſcdã tranſiuerit que cõditio refert ad vtrunqꝫ mẽbrũ ſubſtõnis q̃ immediate ſubdit̃ q̃ cõditio adhuc nõ eſt purificata ꝛ illa v̓ba dcãm h̃reditatẽ appoſita i ſcdo mẽbro ſunt itelligẽda d̓ h̃reditate relicta dcẽ bñdcẽ ꝓut ꝛ ſe declarauit teſtõr i pͥo mẽbro ſubſtõnis pͣdcẽ.

f ❡ Coadiuuat̃ h̃ interpetratio quia pro loco ſubſtituti ſunt magis dilecti q̃ↄ̃ ſcdo loco ſubſtituti.vt de ſe conſtat.iõ nõ dꝫ cẽſeri magis honorat⁹ ſcdo inſtitutus.arg.legis publi⁹ ff.de cõdi.ꝛ demõ.iõ cũ Diamãtes nõ ſit vocatus p dcãm ſubſtõnẽ niſi ad h̃reditatẽ quatenus eſt delata dicte Bñdicte etiam nec dictus ſer Joãneſantoni⁹.ꝛ maxime quia illa verba integre ꝛ ſine aliqua diminutione nõ pñt verificari niſi in illa portiõe relicte dcẽ dñe Bñdicte qꝛ in reſiduo iſte iſtitutus in pte Marianus de quo nõ fit mẽtio in dcã ſubſtõne.itẽ ialtẽ iminebat neceſſario diminutio legitime.ꝛ ſic h̃reditas integra non poterat deuenire vigore dcẽ ſubſtõnis ad dcm̃ Joãneantoniũ vñ interpetret̃ de ea portiõe delata dñe Bñdicte de qua poterat integre diſponere dictus teſtõr cõfert ẽt qꝛ ſi ꝓ̃us ſubſtitutionẽ feciſſet Diamãti ꝛ poſthumis ẽt in eoꝝ portiõibus nõ feciſſet eis aliã ſubſtõnẽ imediate nec veriſilr̃ repetijſſet eos ſimplr̃ i reciproca cõpẽdioſa ſubſtõne i qua vniformiter actiue.ꝛ paſſiue noiat̃ ipſe diamãtes ſicut alij ꝛ p idẽ determinabile dcõ determinant̃.ergo dẽẽt pariſ̃ terminari.l.iã h̃ iure.d̓ vul.ꝛ pu.ꝛ.l.h̃reditatẽ.ꝛ.l.q̃ↄ̃tiens.C.e.ti.ꝛ.l.ſi.C.d̓ ſentẽtijs cũ ſililibus.ſꝫ dcis Joãni antonio ꝛ mariano nõ fuit aliquo pacto fcã ſbſtõ cũ ꝓhibitiõe trebellianice ergo nec cẽſeat̃ fcã dcõ Diamãti ꝛ maxĩe qꝛ p h̃ magis ſeruat̃ eq̃litas inter filios ꝓut iura ſuadẽte equalitatẽ ſuari iter ipos liberos.l.vt liberis.ꝛ.l.illud in ſi.C.d̓ colla.ꝛ.l.ſi.C.cõia vtriuſqꝫ iu.

g ❡ Clariſſimũ itaqꝫ remaneat ꝙ heres dci Diamãtis retẽta legitima ꝛ treb.hꝫ reſtituere reſiduũ h̃reditatis pr̃ne dcõ Joãniantonio ꝓ portiõe delata eidẽ Diamãti.poſſet aũt i ſtari quotta cẽſeat̃ eſſe legitima portio dci Diamãtis ꝛ de iure cõi tradit̃ theorica q̃ appet clara in auc.nouiſſima.C.d̓ inoff.teſtõ ꝙ ꝓ numero liberoꝝ ſit qñqꝫ tertia qñqꝫ dimidia ꝓut ibi dclarat̃ ex themate de ꝓhẽauni fuiſſe quattuor ſꝫ vt pcipio.fuerũt ẽt qnqꝫ alij nepotes ex filio vel filia pͤdefuncte de qbus nõ fit mẽtio in themate:forte qꝛ dſcẽdẽtes ex filia dotata ↄ̃ſanguinea dci Diamãtis h̃ immicet vna dubitatio multũ ardua.l.q̃lr̃ fiat cõſideratio de filia dotata in cõputatiõe legitie vtꝝ.ſ.augeat numerũ liberoꝝ. de q̃ qõne p Ang.Jmo.ꝛ Pau.de caſt.in.l.plane.§.ſi duob⁹.d̓ leg.j.ꝛ Ang.ꝛ Rapha.ful.in.l.papinian⁹.§.vñ ſiqs.ff.de inof.teſt.ꝛ late p Pdõ.in.l.j.C.qñ nõ pet.par.ꝛ ibi in ſili aliqd p bal.de quo ẽt p bar.in repe.l.pr̃ filiũ de ioff.te.ꝛ doct.in auc.nouiſſima.C.e.ti.ſup qua doc.variãt.aduertẽdũ ẽ ꝙ.d.Diamãte a nõ eſt honorat⁹ niſi i dimidia tertie ptis. itaqꝫ ſi legitima eſt tertia tertie ptis nõ habita ↄ̃ſideratiõe pione filie dotate ſexta dũtaxat ps ſue tertie ptis erit reſtituẽda detracta q̃rta illi⁹ tertie ptis adeo ꝙ ſi itegra tertia hereditatis erat octo ꝛ tota h̃reditas aſcẽderet ad.xxiiij. vnũ tm̃ vẽit reſtituẽdũ ſꝫ meũ ↄ̃putũ dcõ ſer ioãniãtonio.ſꝫ ſi tertia ẽẽt dimidia int̃ dcõs qnqꝫ tc̃ min⁹ ẽẽt reſtituẽdũ.Laus deo.

❡ Mulio ſeu vecturalis perdẽs ſiue aſſerẽs ſe perdidiſſe quãdã ſacculã in qua erat argẽtũ ꝛ auꝝ in maſſa quẽ dict⁹ mulio acceperat a mercatore pulino vt eã portaret mercatori florẽtino:an teneat̃ reſarcire tale damnum ipſis mercatoribus ꝛ q̃uo probetur dicti auri ꝛ argenti amiſſio.

❡ Conſilium cccxviij.

In nomie domini noſtri.Jeſu xpi.❡ Pro vecturali contra dcm̃ mercatorẽ pulinu vr̃ ꝓmaſcie rñdendum qꝛ caſus cõtingẽs nocet dñ̃o ſi circa rẽ ſuã cõtingit.l.q̃ fortuitis.C.d̓ pig.ac.ꝛ.l.ſi nulla ꝛ.l.pign⁹.e.ti.ꝛ.l.j.ꝛ.l.iiij.C.de loca.ꝛ cõduc.cũ ſi. Jtẽ liberat dbitorẽ ꝛ cedit dãno creditoris h̃ ẽ i ꝓiudiciũ ſui credici ꝛ actiõis ſibi creditori cõpetẽtis niſi interueniat dolo mora vel culpa debitoris.l.ſi ex legati cã.ff.de v̓b.obli.l.q te.ff.ſi cer.pet.l.j.ꝛ quaſi p totũ.ff.d̓ pericu.ꝛ com.rei ve

a ❡ Culpa aũt vel dolus non pſumit̃ vt de dolo eſt expſſum. in.l.quoties.§.q dolo.ff.de ꝓba.ꝛ.l.dolũ.C.de dolo.Jtem de culpa ꝙ nõ pſumat̃ ſꝫ allegãti incũbat on⁹ ꝓbãdi:ꝓut no.gl.bar.ꝛ doc.cõiter dcs in.l.ſiqs ex argentarijs.§.ſi.ff.de edẽ.regula inſup eſt ꝙ caſus nõ iputat̃ dbitori vl̓ alter. nõ dñs.d.l.q̃ fortuitis.ꝛ.l.ↄ̃ct⁹.ff.d̓ re.iu.ꝛ alijs iurib⁹.ãt adductis cũ multis ſilibus.ꝛ ꝓ regula pſumit̃ adeo ꝙ id ꝓ quo eſt regla nõ cẽſet̃ eſſe dubiũ.vt no bar.i.l.quoties.ff.ſi qs cau.ꝛ faciũt q̃ h̃ñt p bar.ꝛ alios in.l.ij.ſiqs in ius voc.nõ ie.ꝛ Jnn.ꝛ doc.in.c.pterea extra.de dila. Et iõ q ſe fundat in caſu a regula exorbitanti ſubijt onus ꝓbatiõis ad h̃ no.per gl.ꝛ doc.in cle.ſi.de reſcrip.ꝛ qḋ p bal.in.l. ſiqs non dicã rapere.C.de epi.ꝛ cle.facit.l.in exceptiõibus.ff.de proba.nec ſufficeret h̃ caſu docere de culpa leuiſſima cum hmõi vecturales deferant ſub mercede.ꝛ ita preſuppono q facte bat dictus heus.ideo locaſſe opas ſuas ꝛ muloꝝ ſuorum

cenſetur

cenſeť.l.nãlis.§.at cum do.ff.de preſcrip.verb.ꝛ.l.cum in plures.§.ſeruũ meum mulionem.ff.loca.vel ↄ̃ctum innolatum ſiſeꝫ ↄ̃ctui locationis qui per ↄ̃ñs nãm ↄ̃ctus locationis ꝛ cõductionis aſſumit.d.l.naturalis.§.fi.

b ¶ In ↄ̃tibus aũt qui celebrantur grã vtriuſqꝫ leuis culpa imputať non leuiſſima.l.ſi vt certo.§.nunc videndum.j.ff.cõmo.vbi eſt expreſſuꝫ ꝙ locatoꝛ ꝛ cõductoꝛ teneņť de leui culpa ꝛ ſi alias res perit nõ imputatur locanti vel ↄ̃ducenti:ſed perit dño vt eodem.§.ver.qđ vo ꝛ ver.proinde.ꝛ eſt clariſſimũ:ideo cõcludendũ vř ꝙ dictus mulio non teneať niſi doceatur de ſua culpa per predicta ꝛ per tex.in.d.l.cũ in plures.§.ſi ſeruũ tuuꝫ mulioné.caſus aũt vř ꝓbari poſſe per iuramentum.l.fi.in fi.de bo.auc.iud.poſ.

c ¶ Tñ his non ob.ↄ̃trium.ſ.dictũ mulionem teneri etiã alio nõ docto puto verius:nã prius amiſſio hꝫ ꝓbari per ipſum mulioneꝫ cum ipſe nitať ex ipſa amiſſione caſuali:ꝛ iõ ſibi incũbit onus probãdi.l.ſi creditoꝛ.C.de pig.act.ꝛ no.glo.Bar.ꝛ doc.cõiter in.d.l.ſiqs ex argentarijs.§.fin.ꝛ glo.ſi inſti.qb.mo.re ↄ̃bitur obliga.ꝛ per Jac.bu.in.l.ſiqs fundũ §.imperatoꝛ.ff.loca.per Bar.in.l.ij.C.de nauf.li.xj.ꝛ glo.in verbo exceptionem.ff.nau.cau.ſta.Spe.in ti.de pig.§.j.ver.ꝛ no.ꝛ ver.ſeq.ꝛ ibi Jo.an.ꝛ Spe.in ti.de cõmo.§.ij.ꝛ gl.in vbo ſacramẽtuꝫ in.l.fi.C.de fide.inſtru.ꝛ ibi Cy.ꝛ bar.ꝛ Cy.bar.ꝛ Bal.in.l.ſi creditoꝛ.C.de pig.acti.ꝛ Ang.ibidẽ.ꝛ Bar.in tract.ſuo de teſte in rubrica de pemptione ꝛ exquo appareť ꝙ res de qbus agiť peruenerũt ad ipſum vecturalẽ dꝫ plena adhiberi ꝓbatio nec ſtatur iuramento dicẽtis ſe amiſiſſe ꝓut ↄ̃cludit Bar.in.d.l.ſiqs ex argentarijs.§.fi.ꝛ in dicto tractatu de teſte.qñ aũt non appeť ad aliquẽ ꝑueniſſe ꝛ ipſe dicat ſe non hře tũc ſtatur eius iuramẽto.l.ꝓtoꝛ.§.ſꝫ ꝛ ſi ſeruus de eden.l.cũ ita legať.§.ipẽs de leg.ij.l.fi.§.licẽtia.C.de iure deli.ꝓut volũt bar.ꝛ doct.in.d.l.ſiqs ex argentarijs.§.fi.ꝛ tale iuramẽtum eſt iuramẽtũ purgationis dicit ibi Saly.ꝛ ꝑ ↄ̃ñs onus ꝓbãdi pertinet ad aduerſariũ qui dicit eum hře ꝓut ibi dicit Rapb.ful.Ex quorũ dictis inferť ꝙ qñ de amiſſione crediť iuramẽto partis nõ cenſeť onus probãdi ſpectare ad euꝫ cuius iuramẽto ſtať ſꝫ potius ſpectare ad aduerſarium nec illud iuramẽtum cenſeť probatio ſed potius purgatio quedam.

d ¶ Facit optie tex.in.l.cũ q in ꝓn.ff.de iureiur.vbi probať ꝙ iurm̃ eſt exoneratio ab onere ꝓbãdi nõ ꝓbatio ad ideꝫ no.gl.in.l.cũ de indebito in ꝓn.ff.de ꝓba.ſup vbo legittimis.qñqꝫ ergo eſt releuatio ab onere probãdi.vt.d.l.cũ q qñqꝫ onus purgationis ꝓut ꝛ dicũt doc.in.d.l.ꝓtoꝛ.§.ſꝫ ſi ſeruus de edẽdo.ſꝫ gl.ꝛ doc.volũt ꝙ onus probãdi ſpectat ad eũ qui dicit caſum amiſſionis eueniſſe merito doctores volũt ꝙ probetur alř ꝗ̃ per iurm̃:facit ẽt bonus tex.i d.l.pretoꝛ ait.§.ſed ſi ſeruus.ff.de eden.alš ſequereť incõueniens ꝙ vnicuiqꝫ cõmodatario ↄ̃ductori locati pignora hñti ꝛ ſimilibus hñtibus res alienas volũtati dñi eẽt apta via fraudandi creditoreꝫ dicendo ego amiſi caſu ſteť meo iuro:pñt tñ cõcurrere tales ↄ̃iecture in re difficili ad ꝓbandum ꝙ crederet eius iuro puta ſi probare tenuiſſe res in horreo ꝛ de nocte fuerunt fcã hoſtia vel aufugit famulus,ꝛ erat res que facile poterat auferri ꝛ aſportari a famulo ꝓut hmõdi cõiecturas tradunt doc.in.d.l.ſiqs ex argẽtarijs.§.fi.que nõ militãt in caſu iſto.nec ob.d.l.fi.de bo.auc.iud.poſ.qꝛ alij ſunt termini illius tex.alij tex.nři ibi amiſſio eſt cauſa dande actionis quo caſu Bart.ꝛ doc.cõiter ibi ꝛ in d.l.ſiquis ex argentarijs volunt ꝙ regulariter nõ ſufficiat probatio per iuramẽtum:fallit illo caſu licet varias rõnes fallentie adducant que nõ attigunt caſum noſtrũ:ideo eas obmitto:põt etiaꝫ dici ꝙ ibi agiť de leui preiudicio aduerſarij cõtra quem iurať facit.l.theſaurus ꝛ qđ ibi hř.ff.ad exhi.Qñ aũt amiſſio eſt cã defenſiõis vt qꝛ debitoꝛ vult ſe liberare ab eo ad qđ tenebať tũc hꝫ neceſſe probare plenis probationibus ſi nitiť ſe defendẽ ab eo ad qđ tenebať iure actionis:ꝛ qđ probatur ad eum perueniſſe prout cõtingit in caſu iſto prout volũt Bar.ꝛ doc.in.d.l.ſiquis ex argentarijs.§.ſi prout ꝛ probatur ex alijs.ſ.adductis agitur inſuper de graui preiudicio.ſ.de amiſſione rei proprie. Et agitur de lucrando rem alienam iniuſte ſi deieraret ideo augetur ſuſpitio.

e ¶ Ex his itaqꝫ conſtat ꝙ ſi mulio non probaret amiſſioneꝫ ipſe indubie teneretur ſi vero probaret amiſſionem forte parte ↄ̃ſitente tunc ſi probatur amiſſio propter furtum:qꝛ alius abſtulit eo inſcio ipẽ mulio teneť quia fuit culpa non cuſtodiendo ita vt facile furto ſubtrahi nequiret:debuit.n. cuſtodire ita vt furto non dãnificeť.l.cum duobus.§.dãna fatalia.ff.pro ſocio vbi text.ꝓbat qđ furtum aſcribiť ei qui hꝫ rem cuſtodire ꝛ preſumiť eius culpa emanaſſe prout ꝛ ibi no.Bar.Bal.ꝛ doc.ꝛ no.Bal.in.d.l.ſi creditoꝛ.C.de pig.acti.Et appellatione culpe in dubio intelligiť de leui:d.l.ſi vt certo.§.nunc videndũ ſi recte aduertať.ꝛ.l.ſi filio §.maritũ.ff.ſo.mat.ꝛ bal.ibi dicit ꝙ ſocius (qui teneť de leui culpa) teneť de furto qđ maxie dicendũ eſt hoc caſu ex q̃litate facti:qꝛ dictus mulio dicit ſubtractã fuiſſe in itinere dictam ſacculã exiſtente ſup mulo debebat.n. rem tante extimationis ꝛ tã paruaꝫ actare eo loco ꝙ nõ videreť ꝛ non poſſet facile auferri:nec ipſe debat dimittere mulũ quem nõ videret ſi hẽbat tales res que ſubtrahi poterãt ꝛ multo fortius eſſet culpe aſcribendũ ſi taſr actaſſet ꝙ per viam cecidiſſet:qꝛ non ſolent diligentes vecturales ſalmas/ſeu res precioſas:ita ligare in ſalmis quas deferunt ꝙ per viam cadant ex ſalmis ꝛ ſi ſuſpitio cadit ne caderent diligens aïaduerteret itaqꝫ perſpicua coniectura viget ꝙ culpa aut lata aut leui id acciderit iõ ex qualitate negocij culpa preſumẽda eſt que ex indicijs etiam probari põt.ar.eius qđ dicimus in furto ꝛ incendio.ꝛ qꝛ ꝙ eſt fortius ꝛ dolus q plus eſt ꝗ̃ culpa ex indicijs probatur.l.dolũ.C.de dolo.non.n. ſufficit ꝓbare caſum qui plerũqꝫ ſolet culpam habere annexam inqt Bal.in.d.l.ſi creditoꝛ.nemo aũt ſani capitis arbitrareť qn culpa muliõis occurreret ſi res ꝑcioſe ſibi tradita deferenda ſub mercede ex mulo per viam perderetur:qꝛ furto ſubtracta eſſet aut cecidiſſet ex ſalma.ꝛ ideo intrepide cõcludendum reſtat ꝙ ipſe mulio vecturalis tenetur reſarcire mercatori ipſas res ſibi traditas vel earum extimationem.ꝛ hoc eſt intrepide tenendum.

f ¶ Sꝫ imminebit ſcrupulus qꝛ nõ apparet que vel cuius extimationis forẽt res que in ſaccula tradite fuerũt:circa qđ aduertẽdũ eſt ꝙ ſi mercatoꝛ nõ fatetur caſum amiſſionis ꝛ petit ſibi reddi ſacculã ſuã quã eidẽ tradidit ſi mulio nõ reddit qꝛ nõ ꝑſumiť amiſiſſe:ꝛ ꝑ ↄ̃ñs penes ſe hře ꝛ ſi hꝫ ꝛ nõ reſtituit eſt in dolo ꝛ aduerſus doloſuꝫ in actiõibus bonefidei ꝓut eſt actio locati ꝛ ↄ̃ducti.§.actionũ inſti.de act.iurať in litẽ.l.in actionibus in ꝓn.ff.de in lit.iur.ꝛ ẽt ſtatur iuro ptis in actionib' ſtricti iuris qñ iminet difficultas ꝓbationis vt.e.l.i actiõib'.§.plane.minime aũt dubiũ eſt ꝙ ſi nõ amiſiſſet ꝛ nõ reſtitueret eẽt in dolo ꝛ amiſſio nõ preſumiť niſi ꝓbeť vt ꝓbari dꝫ:iõ vř ſtãdũ iuramẽto facit qđ alš dř in eo qui tradidit ſacculũ ſigillatuꝫ ꝛ poſtea reddiť diſigillatũ ꝛ dř alias pſes res puta maiorẽ ꝗ̃titatem pecunie fuiſſe in ſacculo ꝛ alius negat:nã eo caſu dicit Inno.in ti.de fur.§.j.ver.ſed qd ſi res aſſignauit ꝙ ſtatur iuramento eius qui aſſignauit premiſſa taxatione iudicis:ꝛ idem vlt Inno.in.c.fi.extra de his que vi metus vel cã geſta ſunt.ꝛ idem vult Rapb.ful.in.l.j.§.ſi ciſta.ff.de/poſiti qđ ꝛ vř velle Pau.de ca.ibi ꝛ Bal.in Rubri.C.depoſiti.ſꝫ gl.ꝛ Bar.aliud velint in.d.§.ſi ciſta ꝛ Bar.in.l.j.ff.furti aduer.nau.ꝛ idẽ ſentiat in.l.cũ ſeruus de ↄ̃di.ꝛ demõ.ſꝫ ibi appeť caſus diſigillationis nõ appeť per quẽ fuerit diſigillatio fcã:vñ non appeť de dolo vult Bart.ſꝫ hic nõ appeť de caſu amiſſionis:nõ dato ꝙ opi.gl.ꝛ Bar.ꝓcederet nõ obſtaret ſi vero ꝓcederet altera opi.tũc multo fortius dicendum eſſet ꝙ ſtaretur iuramento quia nullo modo reſtituit ꝗ̃ contra eum qui reſtituit diſigillatam.

g ¶ Si vero preſumeretur amiſſio culpa nõ dolo mulionis tunc nõ videreť ſtandum iuramento ptis per ea que hñr in d.l.in actiõibus ꝛ.l.nullus ydoneus.ff.de teſti.ꝛ plerunqꝫ deficit ꝓbatio nõ ius iuxta.l.duo ſunt titij.ff.de teſ.tu.ꝛ.l.ſi fuerit de re.du.verũ qꝛ mulio eſt obligatus ad fcm̃ hoc eſt ad deferendũ reꝫ illã ſibi traditã floꝛentiã ꝛ tradenduꝫ mercatori floꝛẽtino ad quẽ dirigebať ſeu ſaltẽ ad rẽ ipſam reſtituẽdaꝫ in oblĩonibus aũt facti ſuccedit oblĩo ad intereſſe.l.ſtipulationes non diuidũtur ver.celſus de ver.obl.l.j.de act.emp.cum mulris fi.licet aũt ꝗ̃titas intereſſe probari dẽat per actoꝛẽ.l.certi cõditio in princ.ff.ſi cer.pe.vbi glo.ꝛ doc.tñ ſi non ꝓbať extimari põt per iudicẽ ar.l.ſi qđ ex pãpbila.ff.de le.ij.ꝛ qđ ibi bar.ꝛ doc.ꝛ hoc ꝙ lꝫ inꝗ̃tuꝫ interſit nõ probeť tñ iudex extimet cõcludit ipſe bart.in.l.vnica.C.de ſen.q̃ pro eo qđ intereſt ꝛ no.Jo.cal.ꝛ Panoꝛ.in.c.cũ cãmqꝫ.ij.extra de teſtibus qđ iudex qñ videt reũ eẽ condemnanduꝫ ad extimationem alicuius rei vel ad intereſſe ꝛ non probať extimatio rei ꝗ̃ta ſit aut ꝗ̃tum interſit non debet iudex abſoluere quaſi actoꝛ non probauerit ita vt certa ſnia ferri poſſit prout debet.§.curare inſti.de acti.

e.d.l.certi conditio in princi.cum ibi not.ſed potius debet ipſe extimare quãtitatẽ intereſſe hoc caſu ſm eos.⁊ licet iudex rem non videat.tamen poterit videre libros mercatoris ⁊ arbitrari prout ſibi equũ videbitur maxime ſi ſcriptura mercatoris apparebit facta ante caſum amiſſionis prout eſt veriſimile ꝙ facta fuerit tũnc temporis cuȝ ſacculã ſigillatam tradit mulioni.nam mercatores ſolent prius ſcribere ꝙ res exeat de eorum manibus. Laus deo.

¶ Ultima voluntas facta per vxorem ad mariti ſuggeſtionem:an teneat ſi in ea eſt inſtitutus maritus pro medietate ⁊ pro alia medietate eccleſia.⁊ an hoc probetur per tres teſtes in verbis diſcordantibus.⁊ datõ ꝙ nõ valeat an filij ſororis premortue ſuccedant vna cum fratre ⁊ nepote ex altero fratre ſtante ſtatuto de quo in littera.i.

¶ Conſilium cccxix.

i **In nomine dñi noſtri** ieſu chriſti.¶ In hac conſultatione videtur prima facie dicendum ꝙ dicta diſpoſitio domine pandulphine teneat.

a ¶ Nã lȝ nõ valeat teſtã vel alia vltima voluntas in cauſa pphana corã duobus vel tribus teſtibus.ſȝ reqraẽ maior numerus teſtiũ ſaltẽ qnq;.l.fi.§.in oi.C.de codicillis.l.fi. C.de donatiõe cauſa mortis.⁊ in teſtamẽto ſeptẽ reqrunẽ.l.hac cõſultiſſima in pn.⁊.§.per nũcupationẽ.⁊.l.in teſtamentis.C.de teſt.Tamẽ ad pias cãs ſufficiũt duo vł tres teſtes.c.relatũ.i.extra de teſt.ſm cõem lec.⁊.l.j.C.de ſac.ſan.eccle.ꝓut ⁊ eſt cõis oiuȝ iniaȝ.iõ lȝ dcã vltima voluntas ꝓbata p duos vel tres teſtes nõ valeat in fauorẽ venãtij ⁊ quatenus vt dr venãtio reliqt dimidiã ſuoꝝ bonoꝝ.tñ valere vł quatenus reliqt aliã dimidiã bonoꝝ ſuorũ ꝓ opera eccłie ſancte marie.exquo de tali relicto deponũt tres teſtes.⁊ videnẽ illud ꝓbare.⁊ lȝ ꝓ tali opa ſit relicta ſola dimidia bonoꝝ.tñ vł ꝙ debeanẽ dcẽ ope vniuerſa bõa.nã vbũ relinquo adiectũ vniuerſitati bonoꝝ alio ñ iſtituto i portat iſtitutionẽ.vt no.gl.⁊ doc.i.l.his vbis i pn.ff.de hr.iſti. facit tex.ibi.bñ facit.l.diuus titianus.de mili.teſta.⁊ text.⁊ glo.in verbo relictis in auc.de hered.⁊ falci.in.§.ſi vero nulla.

b ¶ Qõs eni neſciũt dicere hrẽdẽ inſtituo dicit gl.i.l.quotiẽs C.fami.her.Exquo ergo vniuerſa bona diſtribuit p vbum relinquo ⁊ nullus alius eſt inſtitutus.vł ꝙ cẽſeaẽ iure inſtitutiõis relictũ.attẽto ꝙ dcã diſpoſitio põt pariter valere vt teſtm̃.⁊ vt alia vltia volũtas qꝛ quo ad piaȝ cãm vtroq; mõ valere põt ⁊ quo ad venãtiũ neutro mõ iſtitutio aũt in ptẽ trahit ad ſe totũ.l.j.§.ſi ex fundo.⁊.l.quotiẽs.§.ſi duo cũ ſi.de here.inſti.⁊ p hãc viã pia cã in totũ ſuccedat.itẽȝ ſi tale relictũ nõ intelligereẽ iure iſtitutiõis.videreẽ ꝙ p aliã viã pia cã totũ cõſequereẽ.nã vł ꝙ dcã pia cauſa ⁊ venantius fuerint mediãte copula cõiuncti verbis.inter cõiunctos aũt vbis eſt locus iuri accreſcẽdi etiã inter legatarios l.vnica.§.in pmo.⁊.§.pro ſecundo.⁊.§.vbi autem legatarij C.de cad.tollẽ.ideo totuȝ accreſcere videtur dicte pie cauſe.⁊ per cõſequens hẽat totũ ſiue iure directo ſiue iure obliquo cẽſeaẽ eſſe relictuȝ.⁊ lȝ regulariter in fideicommiſſarium vłem non trãſeant iura niſi reſtituta hereditate.l.j.in princi.⁊.l.facta reſtitutione.⁊.l.reſtituta.ff.ad treb.cum ſi.tamen videtur ꝙ fallat fauore pie cauſe per.l.fi.C.de ſacroſan.eccle.ꝓut diſputando cõcludit Bar.in diſputa.ſua que incipit filium adultũ.⁊ Bald.in.l.ſancimus.§.cum aũt.C.ad treb.⁊ Rapha.ibi.⁊ Pau.de ca.in.d.l.fi.

c ¶ Tamen his nõ ob.ꝯtrium puto de iure verius.naȝ videtur ꝙ dicta aſſerta vltima volũtas nõ ſit ſeruãda neq; vt teſtamẽtum:neq; vt vltima volũtas.nã pmittẽdũ eſt ꝙ tres teſtes ſunt examinati ſup dicta vltima volũtate vnus non fuit inductus examinatus inter eaſdẽ pſonas qꝛ venantius leonardi inductus fuit pro parte Gaſparis ⁊ Jacobi heredũ dicti Venantij Andree.ideo nõ probat in cã pie cauſe ar.ti.l.res iter alios acta.C.in rubro ⁊ nigro.⁊.c.inter dilectos poſt mediuȝ verſiculo nec atteſtationes.de fide inſtru.⁊ etiã nõ videẽ multũ bene ſe cõformare cum alijs teſtibus maxime cũ alij deponãt ꝙ ſemel reliqt dimidiã ſuorum bonoꝝ ꝓ dicta opera ⁊ dimidiũ dicto venantio ⁊ venantius Leonardi dicit ꝙ bis reliqt.vtrũ autẽ ſi tanta diſſonantia ꝙ repelleret ipſos teſtes non eſt opus inſtare.ex quo iſte venãtius eſt ab alia pſona ꝓductus.⁊ ex h nõ releuat.alij aũt duo teſtes ad inſtãtiã pie cauſe examinati non videntur concludere ex eo qꝛ ſunt varij.in verbis.⁊ inſup ex vboꝝ varietate reſultãt diuerſi effectus vt deducã.merito multofortius no ꝓbẽt qõ reſultẽt diuerſi effectus.ꝓbaẽ qꝛ ex diſpoſitiõe mariani reſultat ꝙ pia cã ⁊ marianus ſint cõiũcti vbis.exquo diuerſe portiões expſſe duobus relinquunẽ in vna oȯne:qꝛ ſub vno vbo pncipali.⁊ ex depoſitiõe Cypriani reſultãt diſiũcti re ⁊ vbis attẽto ꝙ ſub duabus oȯnibus ⁊ ad diuerſas portiões ſunt honorati:vt hec apparẽt ex notatis p bar.in repetitiõe.l.re cõiũcti.de le.iij.p gl.in vbo ſeparatiȝ in.l.j.§.pe.ff.de vſuf.accreſce.⁊ p glo.⁊ doc.in.l.ſi duobus.§.fi.de le.j.inter cõiũctos aũt vbis tm̃ ſolet eſſe locus iuri accreſcẽdi.vt dictis iuribꝰ.⁊ in.j.§.vbi aũt legatarij.de cad.tol.⁊.§.in pmo.⁊.§.p ſcdo eo.ti.ſecus inter nõ cõiunctos re nec vbis.ꝓut habeẽ in dcis iuribus.itẽ variãt in vbis referẽdo vba teſtãtis ⁊ ſunt multũ diſſormis.⁊ ſic cũ dponãt de vbis penitus diſſonãtibus dato ꝙ poſſint forte reduci ad eũdeȝ ſenſuȝ.tñ exquo nõ deponũt de effectu ſȝ de vbis p aliũ ꝓlatis ſuadere vł rõ ꝙ non ꝓbent.⁊ pſertim.qꝛ potuerũt vba diuerſa ꝓferri eodem die loco ⁊ teſtibus.⁊ aliqua ab aliqbus audiri.⁊ aliqua ab alijs ſic teſtes pñt de facili eſſe ſingłares circa ea q̃ deponunt.

d ¶ Et ꝓut dicit bal.in.l.edicto.C.d edic.diui.coi.xxij.ꝓut nõ ꝓbãt teſtes ſingulares p iura vulgaria.ita nec ꝓbãt teſtes q pñt eſſe ſingulares ⁊ cõteſtes allegat no.p Bar.in.l.celſus.de vſuca.⁊ ita ẽt voluit idẽ bal.in.c.bone de elec.in antiqs.⁊ loquiẽ ẽt qñ nõ eſt diſſonãtia in vbis ſeu nõ deponũt de vbis ab alio ꝓlatis.itẽ ꝙ ſola diſſonãtia in cortice vborum reddat teſtes varios aut ſingulares firmant do.Ant.de bu.⁊ Panor.in.c.nihil.de v.ſig.variãt ẽt dicti teſtes:qꝛ Cyprianus depõit ꝙ dcã pãdulphina ad interrogationẽ mariti interrogatus cui volebat relinquere bona ſua illa reſpõdit ꝙ relinqbat dimidiã ꝓ fabrica ⁊c. Et marianus deponit ꝙ ad dictã interrogationeȝ dcã dña reſpõdit laſſo tutto ad voi.⁊ nihil ad dictã interrogationẽ reſpõdit ꝙ relinqueret ꝓ fabrica ſȝ dũ nominauit fabricã reſpondit ad aliã interrogationẽ qua dictus maritus dixit ꝙ volebat ꝙ ita relinqueret:que diſſonãtia nõ eſt in ſolo cortice verboꝝ ſȝ etiã reſpicit effectũ circa interpetrationẽ mẽtis teſtatricis.naȝ eſſet lõge maior cõiectura mẽtis teſtatricis ꝙ verba illa ꝓtuliſſet animo diſponẽdi in piã cãm qſi ad ſimplicẽ interrogationẽ cui vis relinquere ipſa reſpõderet dimidiã ꝓ fabrica dimidiã tibi.tũc eniȝ relictũ ꝓ fabrica nõ hẽret cõiecturari ꝙ eſſet factũ animo blandiendi ⁊ cõplacendi ipſi interroganti:ſȝ nõ ita ſi contingit ꝓut deponit marianus qꝛ iterrogata a marito cui vis relinquere reſpõdit tutto ad voi ⁊ marito inſtãte nõ voglio coſi ma voglio che tu laſſi lamita a lopera ⁊c.⁊ ipſa reſpondit ſi e ſon cõtenta che la mita del mio ſia per lopera.nam ex hac depoſitione eſt magna ſuſpitio ꝙ illa dixerit illa verba ad complacendum marito.ſolent enim infirmi reſpõdere interrogãtibus annuẽdo eoꝝ poſtulationibus.ꝓut not. Joã.and.poſt Albertum papienſem in addi. Spe.in titulo de teſta.§.j.ver.quid ſi is qui infirmi mortis cogitatione turbati ſolent de facili applaudere omnibus ⁊ omnibus de quibus interrogantur reſpondere ꝙ ſic.

e ¶ Et propterea dicit Pau.de ca.in.l.iubemus.C.de teſt.ꝙ ſiquis a non adhibito per eum ad illum actum interrogatur an velit facere talem heredem.⁊ ipſe reſpondet ꝙ ſic.tunc videtur quedam ſuggeſtio ⁊ nõ videẽ voluntas teſtatoris.ideo non valet ſm eum ibi qui dicit ita ſe cõſuluiſſe aretij.⁊ opi.gl.ibi ⁊ ſequaciũ intelligit quando interrogatur a notario vł ab alio ad id adhibito ⁊ in non adhibito a teſtatore procedat opi.Alber.papiẽ.relati.vbi ſupra p Jo.an.⁊ idẽ dñs Ant.in.c.cũ tibi.de teſt.⁊ h coniectura iuuaẽ in caſu nr̃o pluribus veriſilibus.pmo qꝛ dcã pandulphina infirma peſte.nã tali morbo grauati de facili ab oibus deſerunẽ.iõ poterat ꝓbabiliter dubitare ne ſi nõ cõplaceret in cunctis ſuo marito illã deſereret.⁊ maxime attẽto ꝙ ꝓut pſupponiẽ ipſe maritus ſolitus erat eam etiam in ſanitate male tractare.exquo ſuſpitio probabiliter augeri debebat.tertio quia excitata a ſomno ſubito interrogata reſpondit prout ex depoſitionibus teſtium apparere poteſt.

f ¶ A ſomno aũt excitati nõ ſunt oĩno ita mentis compotes ꝓut aľs vt docet experientia rerum magiſtra.c.ꝙ ſit in pn.de elec.lib.vj.ideo maior ſuſpitio ſuggeſtiõis augeẽ.quarto qꝛ nõ fuit ſimplex interrogatio ſed quaſi quoddã preceptum dicẽdo io voglio che tu laſſe ⁊c.verbũ enim volo inducit mandatum.l.j.ff.manda.quinto qꝛ aľs ipſe maritus adhibito

adbibito notario ꝛ teſtibus eā inſtigauit ꝙ vellꝫ relinq̄re ꝑtē bonoꝝ ſuoꝝ dicte eccl'ie ſcē marie ꝛc. ꝛ reſiduū ſibi ꝛ ipa nunq̄ rn̄diu lꝫ ipſe pluries diceret di ɔbē ſi:ex qbus deprebendif maxia ſuggeſtio ſeu conatus ſuggeſtionis ex pte mariti:adeo ꝙ pōt ɔiecturari quā ſuggeſtiōe ipſam mi ſerā taꝫ acerbo morbo laborātē ipiam aſe moleſtabat ita vt de facili iuſta annueret:ex qbus oibus vr̄ ɔcludendū pro hac parte.i.ꝙ dicta vltia voluntas nō valeat in aliquo attentis p̄dictis:ꝛ attēto ꝙ ēt vbi iura multū fauent vltie volūtati ꝛ nullā ſolēnitateꝫ requirunt dūmodo de volūtate cōſtet vt in milite.l.j.cū ſi.ff.de mili.te.nō ſufficiunt vba a milite ꝓlata ego relinquo bōa mea tatioqꝫ ſuſpicaſ iuriſlator ne id dicat oino blandiendmō vt dcā vba vr̄ ſiſta valida reddant diſpōnem exigit regitus teſtiū non pro ſolēnitate que nō reqrit ſed ad demōſtrandū vba prolata aio vere diſponendi:ille eſt tex.no.in.l.diuus.ff.de mi.te.Et attento ēt ꝙ nō dicunt iura ſimpl'r ꝙ ſufficiant duo teſtes ſed ꝙ ſufficiūt duo vl' tres.d.c.relatū ꝛ.c.in oi de teſti.cum cōcor.ꝛ illa vba vel triuꝫ nō debēt eē poſita ſine virtute aliqd opandi:ar.l.ſi qñ de le.j.ꝛ.c.ſi papa de priui.li.vj.ſed vt denotet ꝙ nō ſemp ſufficiāt duo teſtes:ſꝫ qñq̄ reqrant tres teſtes puta qñ nō ſunt oino integri ſed laborāt aliquo morbo lꝫ nō mortifero h̄ eſt nō reddere eos vel alteꝝ inhabilē ad deponēdum ꝛ ſaltē in caſu iſto allegata ꝑ.ē.dictos teſtes ſi eos nō repellit in totum ſaltem repellat eos adeo ꝙ non ſufficiāt duo dumtaxat per predicta.

g ¶Baro autē ſine preiudicio ꝙ dicta vltima volūtas valeat pro dimidia relicta pro fabrica nō ppea oꝫ in fabricā totuꝫ diſtribui ſed pro parte q̄ dr̄ relicta dcō Venātio remaneat apud h̄rdem ab īteſtato qm̄ ceſſat h̄ caſu ſuo accreſcēdi cū nō ꝓbet aliqua ɔiunctio iter fabricā ꝛ ipſuꝫ Venātiū niſi per vnū teſtē ꝛ dictū vnius dictū nullius.l.iuriſiurādi.C. de teſti.cū multis ſi.nec ob.ſi dicaſ ex relicto facto de quo ra bonoꝝ reſultat intñō qꝛ rn̄deſ p̄io ꝙ de hoc eſt cōtrouerſia inter doc.vt h̄r in.l.his vbis de h̄rdi.inſti.qꝛ rn̄deſ ꝙ nō eſt factū relictuꝫ eccleſie ſancte marie que repreſentatur per rectorem ſed relinquit pro fabrica:fabrica autem nō eſt pſona vera vel repreſentata que poſſit adire heredi tatē cū aditio reqrat aium.l.pro herede de acq.hereditate ꝛ l.auia.C.de iure delib.nō cēſeatur legatū vel fideicōmiſſuꝫ nō inſtitutio.ꝛ maxime qꝛ vnus teſtis nō deponit ꝙ relinquat fabrice:ſed pro fabrica que vba verificantur ſi heres aſtringitur ad diſpēſandū ipſa bona ꝓ fabrica inſup tenēt Bal.Saly.ꝛ Pau.de caſt.in.l.ſeniū.C.q teſtamēta facere pñt ꝙ ſi in teſtō minus ſolēni relinquitur ad pias cauſas cōiunctim cū altero ita ꝙ relictū pro parte profana non tꝫ nō accreſcit pie cauſe ne multiplicet inconueniens ar.l.ſi mulieri ꝛ titio de condi.ꝛ demon.ſm eos.

h ¶Deſcendendum admō duxi ad ſcōm cōſultationis articulū circa illū lꝫ de iure communi pariter ſuccedāt mater fratres ꝛ ſorores vtriuſq̄ cōiūcti ꝛ filij ex frīb⁹ vl' ſororibus vtrinq̄ ɔiūctis p̄defunctis vt in aūt.defuncto.C.ad tert.ꝛ in auc.ceſſante.C.de leg.here.ꝛ ſm h̄ ius preteritio fcā de matre non expreſſā cā redderet teſtm̄ nullū de iure nouiſſimo ſm cōem opi.de qua late dixi i auc.ex cā in vbo iriuū col.xlviij.ꝛ ſequēti.tn̄ in cāu iſto ſecus rn̄dū eſt attēta cēſura municipali ꝙ femine nō habēat legittimā in rubro ꝛ nigro:nā p tale ſtatutū excludiſ mr̄ q̄ nō ſuccedūt ab inteſtato nō h̄rī neceſſe ex teſtō bonorari nec coꝝ pteritio vel exheredatio viciat teſtm̄ ꝓut voluit Bar.in.d.l.ſi.qd maxie procedit in caſu nr̄o in quo ſtatutū excludit matrem nedū ab inteſtato:ſed ēt ɔ̄ teſtm̄ cū dicat ꝙ nō poſſit h̄re aliquaꝫ legittimā vl' portionē bonoꝝ filij decedentis ex teſtō vl' ab inteſtato:ſed ſoluꝫ id qd ei relictū eſt:ꝓfecto illa vba decedētis ex teſtō nō importāt niſi qñ vellet venire ɔ̄ teſtm̄.ſ. qꝛ cū vellet impugnare vl' petere ſupplemētū legitime tn̄ qꝛ hmōi excluſio ab inteſtō nō hꝫ locū ſi hij q ſunt cā excluſionis nō ſuccedūt ſed ita demum ſi ſunt ſucceſſibiles ꝛ ſuccedūt:ꝓut notāt Bar.ꝛ Ang.in.l.j.ꝭ.filiū.ff.de ɔ̄ta.fac tex.in.l.in ſubſtitutiōe.ꝭ.nō ſimili mō i rōne ſui.ff.de vul. ꝛ pu.ꝛ ibi per Bal.ꝛ per eundē in.l.oēs populi.ff.de iuſti. ꝛ iur.quē refert ꝛ ſequit Pe.de anch.in repetitiōe capitu li canonuꝫ de conſti.xiiij.q.principali col.cliij.ꝛ no.Bald. in.l.maximum vitium.C.de lib.prete.ſed in terminis nr̄is filij ipſius matris ſunt cā excluſionis materne qui nō ſuccederēt ſi pia cauſa admitteret vt heres ex teſtamēto merito ipſa mater nō cenſeret excluſa:ſi nō excluſa ergo vitiaret teſtm̄ eius preteritio:ꝛ ɔ̄ter pia cā excluderet ſaltem

ab vniuerſa h̄rditate hec tn̄ inueſtigatio nō erat multū neceſſaria facta p̄ia ɔcluſione ſup p̄io queſito tn̄ vitiū fuit iterſerere qꝛ tangit de hoc aliqd in puncto:ꝛ ēt qꝛ ꝛ h̄ pōt conferre ɔ̄ piam cauſam marie ſi vellet cōſequi totā hereditatē tanq̄ inſtituta in pte nullo alio exiſtente h̄rde vniuerſali:diomoda.n.pteritio filij vitiat inſtōnem pie cāe ꝓut voluit Bar.in.l.j.C.de ſacro.ſan.eccle.xiiij.colū.ſecus dicens ſi aliquid eſt relictum filio iure legati licet Bal.ibi intrepetat in hoc contra:ita ergo pōt dici in oimoda preteritione matris ar.l.naꝫ ꝛ ſi parētibus in prin.de inoffi.te.

i ¶Vel remanet dubitatio iter filios ſororis dotate p̄defuncte ꝛ frēs dicte Pandulphine defuncte:ꝛ lꝫ in puncto nō declaret a quo fuerit dotata tn̄ eſt viſiſe ꝙ fuerit dotata a pr̄e vel mr̄e vel auo pr̄no ſeu mr̄no ꝓut cōiter contingit quo caſu vba ſtatuti ſub rubrica de dote ꝛ dotatis mulierib⁹ in pn.vr̄r multū clara ad excluſionē dcōꝝ deſcēdētiū ex ipa muliere dotata cū ſuperſit fr̄ ꝛ nepotes ex altero frē p̄defuncto deſcēdēte verifil'r ex ipſa pſona dotāte pſertiꝫ qꝛ mihi plna ſeo ꝙ fuerit frēs vtriuſq̄ ɔiuncti cū ſoleat exprimi in puncto qñ loqmur de frībus ex vno tm̄ latere cōiuncto ꝛ tunc iudicio meo ſtamus magis claro qꝛ ſunt deſcendētes ex ipſo dotante q̄uis vba p̄dicta ſtatuti militēt etiā ſi ſupſint deſcendētes etiaꝫ ex nō dotantibus de qbus premittit in ipſo ſtatuto.idem ēt dicendū eſt ſi dotata fuerit a fr̄e:maxie qꝛ vba illa vl' deſcēdentiū ab eiſdem vel aliquo p̄dictoꝝ decet ꝙ vel referant ad oia p̄cedentia vel ad ꝓxima tm̄ iuxta ea que h̄r in.l.ſi idē cum eodē de iuriſd. om.iud.aſe aūt memini tpe iuuētutis mee fuiſſe arduā qōnem ſup interpretatione huius nr̄i ſtatuti qꝛ nōnulli magni viri ɔſulendo iterpetrabanſ ꝙ dictū ſtatutū intelligaſ exiſtētib⁹ deſcēdētibus ex eo de cuius h̄rditate agiſ vt euitet abſurditas quedā que aſe reſultaret vr̄ ex dicto ſtatuto aſr itellecto:nā facile contingere pōt ꝙ deſcēdēs ex altero ex notariis in ſtatuto nihil attineat ei de cui⁹ h̄rditate agiſ ꝛ tn̄ ſm vba dci ſtatuti gn̄aſr itellecta filie dotate excluderenſ ab h̄rditate ſuoꝝ parētuꝫ qd videbaſ abſurdū ꝛ ꝓ iſta interpretatiōe adducebaſ.ꝭ.ſaluo qd femie tn̄ ego tūc bis ɔſului ꝙ dicta vba vr̄r gn̄aſr itelligēda vt iacent ꝛ non eſt nr̄m vba ſtatuti ita limitare:ꝛ ita in p̄ntiarū magis vr̄.nam ꝓncipiuꝫ dicti ſtatuti loquiſ ēt indotatis a frēe tn̄ eo caſu ſtatutū excludit ſororeꝫ a ſucceſſiōe frīs dotātis ꝛ ēt a ſucceſſione fratris nō dotātis ēt ſi nō ſupeſt deſcendēs ex eo de cuius h̄rditate agitur vt apparet euidēter ex.ꝭ.ꝛ ſi mulier plures habuerit ꝛc.vbi dotata ab vno frē excludiſ ab h̄rditate frīs decedentis ſine liberis ꝛ ſic donec ſupeſt deſcendens ex frē de cuius h̄rditate nō agitur:iō cum reſpectu frīs dotātis non ɔſideretur ꝙ ſupſint deſcendentes ex eo de cuius h̄rditate agiſ:imo cluſorium fuiſſet prohibere ppter dotem ſororem ſuccedere frī decedenti cum liberis.

k ¶Cū oī iure deſcēdētes ex maſculis excludāt tranſuerſales mares ꝛ feminas dotatas ꝛ nō dotatas maxie iure nouiſſimo autēticoꝝ aūt.in ſucceſſione.C.de ſuis ꝛ leg.ꝛ aūt. ceſſante de legi.h̄rdi.cū itaq̄ in ſorore dotata a frē non intelligaſ principiū donec ſupeſt deſcendēs ex aliquo p̄dictoꝝ.ſ.de cuius h̄rditate agiſ pariter indotata a pr̄e vl' matre nō intelligaſ qd excludaſ donec ſupereſt deſcendēs ex eo de cuius hereditate agiſ maxime cū principiū excludat ab hereditate fratris ēt dotatā a patre vel matre ꝛ vnū determinabile determinans plura determinabilia dr̄at pariter determinare.l.iam h̄ iure de vulga.ꝛ pupil.ꝛ.l.ſi.C.de ſenten.cū ſi.ꝛ dictū inconueniens quo mouebanſ in ɔ̄riuꝫ cōſulente nō eneruaſ ppter dictam ſupplectionē:nā ſimile incōueniens cadere poteſt circa ipſas pncipales perſonas qm̄ auus paternus nihil penit⁹ attinet auo materno ꝛ tn̄ ſm verba filia dotata ab auo mr̄no excluditur extante auo pr̄no ꝛ plura ſifia adduci poſſunt ex vbis dicti ſtatuti que nō pñt euitari per illam ſupplectionē de cui⁹ h̄rditate agiſ:ideo ppter illud incōueniens euitādū nō oꝫ fieri tanta violētia verbis ſtatuti cū illud incōueniens aſe multuꝫ de facili gn̄aſr euitaſ ex quo hmōi ſtatuta excludētia feminas ppter mares ſemp iterpetranſ dūmō ipſi maſculi qui ſunt cā excluſiōis ſint aſe ſucceſſibiles ꝛ ſuccedāt remoto obſtaculo feminaꝝ q̄ excludunſ:nō.n.itendūt hmōi ſtatuta ɔuidere ſup alijs ipedimētis excluſiuis a ſucceſſiōe:ſꝫ ſolū ſup ipedimēto qd aſe cauſaſ pp exiſtentiā feminarum interpetrādo itaq̄ iſtud ſtatutū p dictā gn̄alē theoricā qua ꝛ alia ſtatuta ſolēt iterpetrari vt pmiſi euitaſ omnino dcm̄ incōueniens vt recte intuēti euidēter apparere poteſt.

l ¶ Et ad dcm̄.§.ſaluo q̄ femine plures dant reſponſiones
vna q̄ interpetret ſm̄ pcedetia ſi deſcēdētes p lineā maſcu
linā maſculi nō ſuperſunt ſcʒ deſcēdētes ex aliquo ſupradi
c:oꝝ:nō eniʒ dicit ibi tex.ſtatuti ſi deſcēdētes ex eo de cu
ius hr̄ditate agitur.iō p aliā partē ſtatuti interpetretur vt
ꝓmiſi cū per precedētia ſequētia declarent.l.hr̄des palā.§.
ſed ſi notā.de teſta.⁊.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.ō leg.j. ſecūdo
rn̄det q̄ illud verbum de iure intelligat ſcʒ cōi vel munici
pali:⁊ tūc nihil obſtat tertio q̄ referat ad ꝓximū rn̄ſuʒ dū
diſpoſitio ipſa trahit etiaʒ ad pterita qd̄ eſt ꝯ naturā nouo
rum iuriuʒ.l.leges ⁊ cōſtitutiōes.C.de.ll.⁊.c.ſi.extra.e.tit.
nā circa caſus ptcritos ſiat dcā moderatio p.d.§.ſaluo nō
circa futuros.⁊ ſic p alterā ex iſtis vijs.quarū ꝑma magis
placʒ cōcordet.d.§.ſaluo q̄ femine cū ꝑncipio ſtatuti.⁊ cū
§.⁊ ſi mulier plures alias ⁊ ꝑncipiuʒ:⁊ maxie.d.§.⁊ ſi mu
lier deſtrueret ſi dictus.§.ſaluo q̄ femine intelligat gene
raliter ſolū in deſcēdētibus maſculis ex eo ō cuius hr̄dita
te agit.qd̄ nō eſt dicendū ſʒ potius adhibēda eſt cōcordia
modis qbus ſupra.ar.l.vnice.C.de inoffi.doti.⁊.c.cū ex pe
diat in ꝓn.de elec.li.vj.⁊ maxime in eodem ſtatuto.ar.l.nō
ad ea.de cōdi.⁊ demō.⁊ al's duʒ imminuit dicta diſcepta
tio circa interpetrationē iſtius ſtatuti fuit repertū cameri
ni cōſiliū Pauli de ca.al's redditū in cōſultatione deciſi
ua.in quo paruifaciebat illā interꝑtationeʒ q̄ intelligat de
deſcēdētibus ex eo de cuius hr̄ditate agit. ⁊ etiā aliud cō
ſilium Baldi ſup interpetratione eiuſdem ſtatuti. pro hac
parte q ad.d.§.ſaluo dabat primaʒ reſpōſionem ſupra da
tam.⁊ pro hac interpetratione.facit optime quod cōcludit
Pau.de ca.in conſi.cccxxvij. incip.ꝑſuppoſito q̄ dictū.⁊
Pe.de anch.in cōſi.clv.incipiēte ꝓ veritate ꝑmittēdū.eſt
m ¶ Cū itaq̄ ſtatutū excludat dotatā ⁊ dſcēdētes ex ea do
nec ſupſunt aliq ex noiatis in ſtatuto inter quos noiat fr̄.
iō ipſi filij ſororis dotate excludant ex prio capite ꝑncipij
ipſi⁹ ſtatuti cū ſupſit aliqs ex noiatis i ipo ſtatuto. ⁊ iō ſtā
te ēt iterpetratiōe q̄ dabat in ꝯtū nō hʒ obſtare i caſu iſto
qꝛ tʒ illa obſtaret nepotib⁹ ex fr̄e ꝑmortuo q nō ſunt deſcē
dētes ex ea ō cui⁹ hr̄ditate agit nec ſunt noiati i ꝑncipio ſta
tuti:tn̄ nō obſtat fr̄i q ꝯprehēdit ſub pcedētib⁹ vbis donec
ſupſit aliqs maſcul⁹ legitim⁹⁊ nāt⁹ de pdictis vl' aliquo
pdictoꝝ.⁊ ſatis ē q̄ excludant ab vno vt admittant alij ve
niētes de iure cōi cuʒ ipſo excludēte.l.j.§. ſi ſit cōſangui
nea.ff.ad tertu.⁊ inſti.e.tit.§.ſʒ ſi fuerunt frater ⁊ ſororꝯ nō
ſuccedāt fr̄ ⁊ nepotes ex fr̄e per auc.ceſſante. Laus deo.

¶ Subſtitutio fcā de pia cā ſub cōditiōe ſi fili⁹ maſculus
ipſi teſtatori naſcat ⁊ deceſſerit ſine liberis:an teneat ſi naſci
tur femina que repit in dcō teſtō pterita.⁊ an hoc caſu ope
retur virtus clauſule codicillaris.⁊ an illi qbus per teſta
torem relinquit gubernīū ſuoꝝ bonorum dicant inſtituti.

¶ Conſilium. cccxx.

In nomie domini no
ſtri ieſu xpi. ¶ Dubia qdē appuit ⁊ ſcrupu
loſa pn̄s cōſultatio.naʒ videbatur ꝑmo con
greſſu teſtm̄ nullū fore.exquo non appare
bat in eo aliqua hr̄dis iſtitutio ſine q̄ teſtm̄
eſſe nō poteſt cū caput teſti ſit hr̄dis iſtitutio adeo q̄ ſine
ea nihil in teſtō factum tenet.l.j.in ſi.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l.
ꝓxime.ff.de his q̄ i teſtō dle.pterea teſtm̄ pteritiōis filij
reddit nullū.l.ſi fili⁹ q in pr̄āte.⁊.l.iter cetera.de li.⁊ po
ſthu.⁊ natiuitate poſthumi pteriti rumpit teſtm̄ caſu quo
valeat.l.poſthumo.C.de ꝯtra.⁊.l.j.C.de poſthu.heredi.in
ſti.cum ſi.vtrunq̄ obſtaculū imminere videtur aduerſus
iſtud teſtm̄ de quo agit .nam ⁊ filia nata non inſtituta vr̄
⁊ nata poſthuma pariter non inſtituta.
a ¶ Nec relictū eis titulo legati vel fideicōmiſſi factum iu
uat teſtm̄ iure nouiſſimo.§. aliud quoq̄ captm̄ in auc.vt
cum de appel.cog.prout tenēt cōiter oēs ibi.⁊ in auc. no
uiſſima.C.de inoffi.teſt.⁊ in auc.ex cā.⁊ auc.nō licet.C.de
lib.pte.⁊ verbū reliqt adiectū certe rei nō inducit inſtitu
tionē.vt p gl.⁊ doct.i.l.his vbis in ꝓn.ff.de here.iſti.⁊ qd̄
p Bar.⁊ doc.in.l.cēturio.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.pcibus.C.
de impu.vbi tradit q̄ vbū cōe nō adiectū vniuerſitati bo
noꝝ ſed certe rei vel quātitati nō inducit directā ſubſtitu
tionē q̄ nil aliud eſt q̄ʒ cōditionalis iſtitutio.l.j.§.id qd̄ ex
ſubſtitutione.ff.ad.l.fal.⁊ per text.cum glo.in.l.gallus in
ꝓn.de li.⁊ poſthu.eſt eni ſcōs gradus inſtōnis.l.j.de vul.
⁊ pup.⁊ teſtamēto nullo nō poteſt valerē dicta diſpō facta
in Carolū ⁊ piam cauſam niſi vt fideicommiſſum vel qꝛ de
ſe cēſeat ſubſtitutio fideicommiſſaria confirmata p auc.ex
cauſa vel virtute clauſule codicillaris.⁊ ſic tanq̄ʒ veniētes
ab inteſtato ſint onerati qꝛ ea eſt vis clauſule codicillaris.
vt notat p gl.⁊ bal.in.l.ex teſtō.C.de fideicō.⁊ p gl.in .l.ex
ea ſcriptura.§.ſi.de te.⁊.l.lutius.§.filia.⁊.l.codicill.§.ſi.de
le.ij.facit ēt.l.ſi tut̄.de manu.teſ.⁊ doc.in dcā auc.ex cauſa.
b ¶ Sʒ licet glo.j.voluerit in dcā auc.ex cā q̄ cl'a codicilla
ris nō opet circa inſtitutionē vl' directā ſubſtōnē q̄ vitiat
rōne pteritiōis vel exhr̄datiōis ſʒ ſolū vbi vitiat rōne ob
miſſe ſolēnitatis:put eā recitāt ibi Dy.Cy.bar.⁊ Bal.ac
ēt ipſi bar.⁊ bal.in.l.j.de iure codi.⁊ Dy.dicit eſſe vnicam
Ang.vō dicit eſſe ſociā i.l.ex ea.ff.de teſt.i ſolone ꝯtrā.l.ti
tia.⁊ eā ſequant Ray.Ja.de are.⁊ Old.i pteritiōe ⁊ exhr̄
datiōe iā nati.⁊ ſm̄ hſ dcā pticula teſti iterpetrat ſubſtō
directa vitiat ptextu pteritiōis ⁊ nō ſubſtēt ⁊tute clau
ſule codicillaris ſʒ ſupradcā.ſi naūt iterpetremur eē ſubſti
tutionē fideicōmiſſariā.tūc dficit cōditio ſub q̄ dcā ſubſtō
eſt ꝯcepta.nā ꝯcepta eſt ſub ꝯditiōe ſi filij maſculi naſcen
tur ⁊ dcedēt ſine liberis que ꝯditio deficit.iō dcūs carol⁹
⁊ pia cā nō ſunt ꝑʒ vba honorati in hſ caſu qꝛ ꝯditio ſub q̄
inuitati fuerūt nō euenit ſʒ defecit.iō dcūs carolus ⁊ ſui ⁊
pia cā nō cēſent honorati:exquo cōditio defecit.l.j.in ꝓn.
de regula cato.eſt caſus obmiſſus ſi obmiſſus ergo vere nō
diſpoſitus.⁊ inſup nec quo ad effectuʒ qꝛ caſus obmiſſus
hr̄ ꝓ obmiſſo.l.commodiſſime.ff. de libe.⁊ poſthu.⁊.l.ſi ex
traneus.ff.de cōdi.ob cām.⁊.l.ſi cū dotē in ꝓn. ff.ſolu.ma.
c ¶ Et lʒ in ſubſtōnibus directis ſubſtō fcā in vnuʒ caſum
trahat tacite ad aliū.l.ſi.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi.fac.⁊.l.
iā hſ iure.de vul.⁊ pup.⁊.l.gallus.§.qd ſi tm̄.ō li.⁊ poſthu.
⁊ q̄ ibi habent p doc.⁊ hr̄ in.l.j.⁊.ij.ff.de vul.⁊ pup.⁊ i.l.
pcibus.C.de ipu.⁊ i.c.raynuti⁹.de te.⁊ in.c.ſi pr̄ e.ti.li.vj.
tn̄ in ſubſtōne fideicōmiſſaria nō repio traditā ſilem theo
ricā.nec eſt eade rō.nā ſubſtō directa eſt magis fauorabilis
d.c.ſi pr̄.vſiculo ꝑmiſſe aūt ⁊ merito qꝛ i directa agit ō me
ro fauore ⁊ honore ſubſtituti.i ſubſtōne aūt fideicōmiſſa
ria agit de fauore ſubſtituti ⁊ onere iſtituti q cēſet magis
dilect⁹ q̄ʒ ſubſtitutus.l.publi⁹.ff.ō cōdi.⁊ demō.cū itaq̄
vt dixi pia cā nō videat eſſe ſubſtituta niſi p fideicōmiſſuʒ
ſtāte pteritiōe filiaꝝ nate.ſ.⁊ poſthume.ac ēt qꝛ vr̄ honora
ta i redditib⁹.nō aūt in vniuerſa hr̄ditate cuʒ oneret p illa
vba il reſto de le itrate dare amore dei o maridare ognāno
q̄lche dōzelle ⁊ fazzano ſcr̄o la ꝯſcia ſhoro.⁊ iō nō cēſeat
ſubſtō directa p ea q̄ habent in.l.cogi.§.⁊ gn̄alr̄.ff.ad treb.
⁊ i.d.l.ex his vbis in ꝓn.⁊ dcā ſupra circa iſtitutionē filiaꝝ
reſtare vr̄ q̄ deficiēte ꝯditiōe ſubſtōnis fideicōmiſſarie ex
pſſe nō trahat ad aliū caſuʒ accedat theorica bart.⁊ doc.in
d.§.⁊ qd ſi tm̄.vbi tradit theorica q̄ in diſpoſitiōib⁹ cōdi
tionalibus vltimaꝝ volūtatū aut eſt expſſa cōditio neceſſa
ria.⁊ tūc ſi dficit ꝯditio expſſa ⁊ euēnit cōditio ſicta.tūc di
ſpoſitio purificat ⁊ ſortit effectū:vt ibi cū ꝯcor. ſinautē eſt
cōditio volūtaria.⁊ tūc ſec⁹.nā ſi deficit ꝯditio expſſa cua
neſcit diſpō.d.l.cōmodiſſime cū ſi.applicādo dictam theo
ricam ad terminos nr̄os iſta cōditio ſi filij morietur ſine fi
lijs nō vr̄ conditio neceſſaria fideicōmiſſarie ſubſtitutioni.
cū ēt viui poterant onerari tali fideicōmiſſo.ac etiaʒ liberi
filioꝝ.merito caſus obmiſſus hēat ꝓ obmiſſo in caſu nr̄o.
d ¶ Lū his nō obſtātibus ꝯtiaʒ ſniam arbitror iuri magis
cōſentaneā.nā ꝑmittēdū duxi q̄ fili⁹ vl' filij maſculi cēſe
rent inſtituti ſi natus fuiſſet.⁊ ſucceſſiue dictus Carolus⁊
ſui ꝓpria cā cēſent ei ſubſtituti directo ex mētis teſtōris:vt
ꝓbabo. q̄ aūt ꝑmus gradus inſtitutiōis cenſeat factus de
filio maſculo ſi naſceret.ꝓbat nō mediocris eſt in iure exi
tatio vtrū filij poſiti in cōditione cenſeātur honorati:nec
ne.nā al's in caſu quo fcā eſt ſubſtitutio ſi inſtitutus deceſ
ſerit ſine liberis.an dicti liberi poſiti i dcā ꝯditiōe cēſeant
ipſi ſubſtituti ⁊ ſic iuitati a teſtōre eſt nō mediocris exita
tio.nā q̄ ſic innuit tex.in.l.lutius.ff.de here.inſti.ibi dū di
cit.nō ſolū eniʒ fr̄em pretulit ſubſtituto:ſʒ ēt eius liberos.
⁊ videt ſentire gloſ.in.l.filiuſfami.§.cū qs.ff.de leg.primo.
vbi glo.dicit q̄ huiuſmodi cōditio videt appoſita cā filioꝝ
vt habeant:ſi autem cenſet appoſita cā filiorum ad hoc vt
habeant hereditatem cenſetur non reſultare ſubſtitutio.
e ¶ Nā ita reſultat ſubſtō ex voluntate tacita ꝓut eſt expſſa
l.cū ꝓponeret cū ibi no.p gl.⁊ doc.ff.de leg.ij.facit ēt text.
in.l.ſi mater.§.ſi filius.ff.de vulga.⁊ pupil.iuncta.l. gallus
in ꝓn.⁊ que p totā.l.ff.de lib.⁊ poſthu.vbi pʒ q̄ teſtamētū
ſm̄ conſilium

ſm ꝯſiliū galli fit ſub hac forma ſi fili⁹ me viuo morieṫ ex eo nepotem meum inſtituo.d.l.gallus in pncip.ꝛ ſic filius poniṫ in cōditione ꝛ tñ in.d.l.ſi mater.§.j.dī ſi filius ꝛ ex eo nepos ita hr̄des inſtituanṫ vt gallo acquilio placuit ꝛc. ergo ex inſtōne facta ſm conſiliū galli filius poniṫ in cōditione:ergo poſitus in ꝯditiōe cenſeṫ inſtitutus.quarto faċ tex.in.l.fideicōmiſſa.§.hec verba.ff.de leg.iij.vbi ṽba non importāt ſui natura fideicōmiſſum.ꝛ tñ ex mente reſultat fideicōmiſſum.qnto tex.in ea.l.fideicōmiſſa.§.cum eēt vbi hec verba accepta certa quātitate inducunt fideicōmiſſum facit.vj.qꝛ alias reſultat fideicōmiſſum:lʒ verba ia nō ſonent.l.peto in prin.ff.de lega.ij.vbi iſta verba fis ꝯtentus centū aureis inducūt diſpōnē in reſiduo de quo nihil eſt dctm̄.vij.facit tex.in.l.ij.§.ſi duo.ff.de ꝯtrah.ꝛ hanc partem dicit eſſe veriſſimā Ludo.Ponta.in.l.ſi cū dotem in.j.prin.ff.ſolu.matri.iſta fuit originaliter opi.Oldra.in.d.l.j.de cōdi.inſer.prout ibi refert Saly.dicens ꝙ putat veriorem lʒ relinquat cogitandū ꝛ Pau.de caſtr.in.d.§.cum qs.refert Bald.in.d.l.i.de cōdi.inſer.in lectu.antiqua tenuiſſe hāc ptem p pulchras rōnes ꝛ dicit ꝙ hec opi.ſemp ſibi placuit ꝛ ſi hēret cōſociū ꝯſuleret pro hac pte idē cōſuluerūt pleriqꝫ doc.put refert Jmo.i.d.§.cū qs.ꝛ i.d.l.lutius.ꝛ hāc ptem dṡ ꝯſuluiſſe Bal.in quodā ꝯſi.ſuo incip.Petrus herede ꝛ ego vidi dn̄m Marianū ſuzzinū in quodā ſuo cōſilio allegantē Raph.ful.Pau.de caſtr.ꝛ dn̄m An.de roſel.ꝛ pleroſqꝫ alios tenere hanc ptē cōſulendo:tñ ego lʒ fuerim pluries de hoc cōſultus abſtinui:tamē tot ꝛ tantis do. videtur inherendum:maxime cum faueat veriſimili menti ꝛ volūtati teſtatoris quā iudex debet ſequi ſicut venator leporem dicit Bal.in.l.cum quidam.C.de neceſ.ſer.heredi.inſti.ꝛ hanc partem ſimiliter tenuit benedictus de plūbi.in repetitione.d.l.ſi cum dotem in principio.

f ¶ Et lʒ hec opi.non ſit omnino tuta:tamē eſt ſatis ſubſtētabilis ꝛ eſt nō mediocris cōiectura ꝙ ea fuerit mēs teſtatoris.ſ.ꝙ voluerit ex ipſo teſtamento eſſe honoratos poſitos in cōditione intantū ꝙ dato ꝙ ſola non ſufficeret:tñ iuncta alia coniectura que de per ſe certum eſſet ꝙ nō ſufficeret induceret ſufficiens probatio:adeo ꝙ poſiti in conditione cenſerētur honorati iſta theorica ſumiṫ ex dictis bar.in.d.l.centurio in penultima colū.ver.qro vlterius quid ſi teſtōr vbi vult ꝙ ſi eſt facta ſubſtō poſt mortem inſtituti ꝛ ſuorum liberoꝝ ſi ipſi cenſenṫ onerati fideicōmiſſo cēſenṫ ēt honorati ꝛ idē vult in.l.ſi ſic de lega.iij.ꝛ in.l.codicillis de vſuf.leg.ad h̄ facit tex.in.d.l.codicillis.ꝛ lʒ Jmo.in.d.l.cēturio.ꝛ in.d.c.raynutius ꝛ nōnulli conenṫ impugnare dictū Bar.p rōnē.l.ab eo.C.de fideicom.ꝛ Jmol.vbi ſupra rñdere coneṫ ad iura Bar.aſſignādo rationē quare in eis reſultat tacita inuitatio tamē prout ꝛ ipſe fatetur ratio illa non erat de ſe ſufficiens:due ergo coniecture quarum neutra eſt de ſe ſufficiēs inducūt diſpoſitionem in terminis iurium que adducit Bar.prout ꝛ ipſe Jmol.fatetur.ita ꝛ in caſu Bar.licet ex hoc ſolo ꝙ qs ſit oneratus non inducatur ſufficiens ꝯiectura ꝙ oneratus honoratus cenſeatur.

g ¶ Tamen dato ꝙ poſiti in ꝯditione non cenſeanṫ inuitati nihilominus iuncto alio.ſ.ꝙ oneratus ſit poſitus in conditione ꝛ in vita magis dilectus ꝙ̄ is cui eſt oneratus tunc cauſaṫ ꝙ ipſe oneratus poſitus in conditione cenſeatur honoratus ita ſolueṫ Bart.ꝛ idem ꝙ Bart.firmat Petr⁹ de ancb.in.xij.no.in.d.c.ſi pater de teſt.li.vj.ꝛ ſentit Jmo. in l.filiuſfami.§.cum quis de leg.j.ꝛ idē vt qdā referunt tenet Rap.cu.in.d.§.cū qs ꝛ in.d.l.lutius ꝛ in.l.hr̄ditas ad ſtatiū de hr̄.inſti.ꝛ ego poſt dn̄m meū legēdo firmaui in.d.l.ab eo ꝛ pluries conſulēdo viſum fuit ꝛ alſs apud ferrariaꝫ memini me ꝯſuluiſſe vna cuꝫ famoſiſſimo iuriſconſulto.d.Baldo de bartolinis ꝙ ex qbuſdā ꝯiecturis q̄ in caſu occurrētī iminebāt poſiti in ꝯditione cēſeanṫ honorati nō.n. eſt minor ꝯiectura ꝙ cēſeanṫ iuitati poſiti in conditiōe ꝙ̄ ꝙ cēſeanṫ inuitati ipſi onerati:imo maior qꝛ nemo dubitat ꝙ ſolū onus iniūctū nō cāt honorē:ēt ſi alſs onus iniūctū reddaṫ inutile ꝛ ſic vitietur diſpō.d.l.ab eo.d.l.hr̄ditas ad ſtatiū.ꝛ tñ multi firmāt ꝙ poſiti in conditione cenſeanṫ honorati ēt vbi alſs diſpō nulla ex pte reddaṫ iutilis vt pʒ ex iam dictis lʒ rō ne reddaṫ inutilis diſpoſitio plurimuꝫ alſs vrgere ſoleat.l.quotiens in ſtipulatiōibus de ver.obli.c.ſi papa de verbo.ſig.li.vj.idō put coniectura oneris iniuncti vna cum alia leui ꝯiectura illud cauſat put etiaꝫ vult Jmo. fortius ꝛ poſiti in ꝯditione cenſeanṫ inuitati qñ alie ēt non vehemēs cōiectura cōcurrit in caſu aūt noſtro multe cōiecture iminēt ꝛ vrgētes ꝙ teſtōr voluerit filium maſculum vl̄r hr̄deꝫ inſtituere:nā ſubſtituta eſt pia cā ſub cōditione ſi filius maſculus ipſi teſtōri naſcaṫ ꝛ deceſſerit ſine liberis ꝛ ſic facta eſt ſubſtō cōpēdioſa que plura ipa cōplectitur ꝛ acte nata plures cōprehendere ſubſtitutiones iuxta ea que habentur per Bar.ꝛ alios in.d.l.centurio de vul.ꝛ pup.ꝛ per glo.ꝛ docto.in.l.precibus.C.eo.titul.ꝛ per can.in.d.c. raynutius.ꝛ in.d.c.ſi pater.

h ¶ Et hec cōpēdioſa ſubſtō inter alias cōprehēdit ēt fideicōmiſſariā ſubſtōnē vt in dictis iuribus oēs ꝯcordāt ſʒ nō pñt cōgruētius cēſeri eſſe alios oneratos ꝙ̄ ipſum filiū naſciturū i caſu quo decederet.itē eſt poſit⁹ in ꝯditiōe ſi nat⁹ eſt ꝛ decederet ſine liberis:in vita.n.ſua nō admittiṫ ſubſtitut⁹ ꝛ ſic ipſe put liberi eſt in ꝯditiōe poſit⁹.itē ꝯcurrit ꝛ alia ꝯiectura qꝛ Jacoba filia iā nata eſt honorata in minori ꝙ̄titate ſi naſcereṫ maſcul⁹ ꝙ̄ eo nō nato ꝛ ſil̄r Baldaſar legatarius eſt magis honoratus ſub ꝯditiōe ſi filius nō naſceṫ ex qbus daṫ itelligi ꝙ teſtōr nolebat hr̄ditatē nimiuꝫ onerare maſculo nato vt ipe fili⁹ maſcul⁹ q poſtea naſcereṫ bonis cū minoribus onerib⁹ frueret.itē vl̄ mēs ipſi⁹ teſtōris ꝙ nato filio maſculo nō decedēte ſine liberis vl̄ qꝛ viuat vel qꝛ decedat cū liberis nō hēat cū vniuerſa ſua familia expēſas ꝛ habitationē in domo teſtōris ꝛ gubernatiōeꝫ niſi forte durāte tutela filij naſcituri:ita ſumiṫ ex ꝯrio ſenſu capitali ipſius teſti.itē che hauēdo filioli maſchi ꝛc.ꝯri⁹ n.ſenſus in teſtis ſumiṫ.l.ſtatu liber.§.ſtichū de le.ij.put ꝛ in ꝯtribus.l.iter ſocer.§.cū iter de pac.dota.ꝛ.l.cū qui ita.§.q ita de ṽb.obli.ꝛ per illū ꝯriū ſenſum ſumēdū ex.d.c.teſti.itē che hauēdo filioli maſchi limitāda vl̄ indefinita poſita in ſequenti capl̄o como io fuſſi paſſato de queſta vita ꝛc.ſ.ꝙ Carolus ꝛ ſui habeāt impēſam ꝛc.nō tñ ſemper ſʒ nō nato maſculo vl̄ eo decedēte ſine liberis:nō aūt viuēte maſculo ſaltē finita tutela vl̄ mortuo cū liberis (lʒ h̄ ſit firmare nō ſit neceſſariū) cū itaqꝫ in tot ptibus teſti teſtator voluerit puidere ꝙ extante filio maſculo hr̄ditas non oneraretur ſumiṫ vrgens cōiectura ꝙ teſtōr itēdebat ꝙ hr̄ditas ſua eēt filij maſculi naſcituri ꝛ cū vellet decedē teſtat⁹ ꝯiecturādū eſt ꝙ voluerit ipʒ i teſtō honorare nō ab inteſtato cū neqat ab inteſtato ſuccedi extāte ſucceſſiōe teſtati.l.ꝙ̄diu le.ij.ff.de acq.hr̄.ꝛ.l.an ꝙ̄.C.cōia de ſuc.cū ꝯcor.

i ¶ Jtē compēdioſa cōprehēdit vulgarē ſm oēs ſʒ vulgaris ſubſtō fcā filio vl̄ fingē filiū honoratū:vt in.l.cohr̄di.§.ſi.de vulg.ꝛ pup.put ꝛ ibi dicit Bar.ꝛ i.l.ſi qs cū.§.ſi.e.tit.ꝛ in.l.gall⁹ in pn.de lib.ꝛ poſthu.lʒ h̄ nō magnifaciam ad ꝓpoſitū tū qꝛ multi dānāt Bar.in dcis locis:tū qꝛ Bart. nō vult ꝙ fili⁹ ex teſtō ſuccedat vt iſtitut⁹ ſʒ poti⁹ inuere vl̄ ꝙ ab iteſtato:ſʒ eo cāu nō iminēt alie ꝯiecture quas h̄ pōdero:iſup h̄ demōſtraṫ qꝛ ipſe teſtōr dū teſtaṫ ſolēniter corā notario ꝛ teſtib⁹ aſſerit facē iſtōnes ꝛ ſubſtōnes i illo folio cōtentas pfecto nulla ſubſtō appet in dicto folio ad quā referri poſſit dcm̄ verbum ſubſtōnes niſi inqtum honoraṫ dictus Carolus ꝛ ſui in capl̄is ſupra ponderatis ſeu pia cā:ergo apte demonſtraṫ ꝙ teſtator voluit dictū Caroluꝫ ſeu piā cām ſubſtituere:ſubſtō aūt eſt ſcōs gradus inſtitutionis.l.i.de vulg.ꝛ pupil.ſcōs ꝓſuppenit primuꝫ vt de ſe eſt notiſſimū:ergo teſtōr habuit p prio gradu inſtitutionem filij quia nulli poteſt cēſeri facta ſubſtitutio niſi filio maſculo naſcituro de quo premiſit.attento ꝙ femine non erant honorate niſi in rebus certis:ergo filius naſciturus cenſeṫ vult primo gradu honoratus.

k ¶ Ultimo iuuenṫ ꝓmiſſa ex ṽbis inſt̄i qbus teſtōr confirmat ꝛ dicit ſe facere inſtōnes in illo folio ꝯtentas que ṽba nō minus ꝓbabil̄r adaptanṫ ad inſtōnem filij naſcituri ꝙ̄ adapteṫ ad filias feminas que ſunt honorate in certis quātitatibus nō vl̄ter.ꝯſtat.n.cōem fere eē oium ſniam ꝙ ēt filie honorate in certis quātitatibus p ṽba cōia non cēſenṫ inſtitute put ꝛ late pſequiṫ primus ꝯſulēs non repeto allegat.§.ceterū.ꝛ doct.cōiter in.l.his ṽbis de here.inſti.bart.ꝛ alij in.l.illa inſtitutio Dy.ꝛ alij i.l.cogi.§.gñaliter ad tre.doc.magis cōiter in.d.c.ray.ꝛ in.c.ſi pater poſt gl.in.c.ſi pater.e.ti.li.vj.ꝛ ibi Bal.dicit eē cōem opi.citra montanorū ꝛ Sal.in.l.quotiēs.C.de here.inſti.ꝛ in.l.ſi.C.ſa.hercī.ꝛ in auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſt.ꝛ Bal.in.l.nō codicillū in ſi.cū ꝯcor.lʒ cōtra Ja.de are.ꝛ Pe.ꝛ Bal.in.d.l.quotiens ꝛ omnes doct.toloſani vt refert Bal.in.d.l.ſi famī.hercīſ.in penulti.col.ꝛ Bald.in.l.captatorias.C.de mili.te.ꝛ dñs Cardi.in.c.Raynutius per plures rōnes verbuꝫ aūt relinquo qd eſt latinū vulgaris laſſo eſt verbū cōe ſm

Bal.in.d.l.his verbis.⁊ Jmo.ibi in vltima char.⁊ in.c.cuȝ
tibi.ḋ teſta.in.xxvij.col.itē verbū habeat latinū verbi hab⸗
his eſt ſiliter verbū cōe ſm Bar.in.d.l.cēturio.⁊ Bal.in
d.c.ſi pr̄.ſperabat aūt teſtator vnū filiū naſciturū ex his q̄
deprehēdunt̄ ex verbis teſtamēti.⁊ eo nato vna fuiſſet in⸗
ſtitutio.v̄bū aūt inſtitutiōes eſt pluralis numeri q numer
rus pluralis nō eſt cōtentus vno.l.inter illā in fi.de v̄.ſig.
⁊.l.vbi numerus.ḋ teſti.⁊ in.c.pluralis locutio in.vj. adeo
ꝙ per hāc interpetrationē quā dedi dcō v̄bo inſtitutiōis
referēdo ad inſtitutionē filij maſculi ſi natus eſſet nō tolli⸗
tur quin referri poſſit etiam ad relicta facta filiabus ſuper
quo articulo eleganter allegat excellentiſſimus doctor do⸗
minus Bartholomeus ſozinus ſecundus cōſulens.ideo
me non intromitto:cum itaqȝ vniuerſaliter inſtituto ſit fa
cta ſubſtitutio compendioſa debet interpetrari directa qꝛ
quotiens ſubſtitutio poteſt interpetrari directa nunq̄ȝ in⸗
terpetratur fideicommiſſaria:vt eſt expreſſum in.d.c.ſi pa⸗
ter.§.puniſſe.ꝓbat̄ ēt in.l.iā hoc iure.⁊ in.l cēturio.⁊.l.lu⸗
tius.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ p glo.in.l.v̄bis ciuilibus eo.titu.

l Et appellatiōe ſubſtitutionuȝ veniūt in dubio ſoluȝ di⸗
recte ſubſtitutiōes:vt in rubrica.C.de impu.⁊ alijs ſubſti.
ſūcto nigro.⁊ in rubrica.C.de inſti.⁊ ſubſti.⁊ reſti.vbi co/
pula ⁊ ponit̄ inter verbū inſtitutionibus ⁊ verbū ſubſtitu
tionibus ⁊ natura cōiunctionis eſt poni inter diuerſa.vt
in rubrica.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ in.l.generaliter in prin.ibi
ſubſtitutiōi vl̄ reſtitutiōi.⁊ ibi ſubſtitutiōis vl̄ reſtitutiōis
de inſti.⁊ ſubſti.⁊.l.recuſari.§.titius.⁊.l.ſceuola.ff.ad treb.
ꝓut ⁊ notāt Nic.de mat.bal.Saly.⁊ Pau.de ca.in dcā ru
brica.C.de impu.ad idē.l.q duos.⁊ qḋ ibi per Dy.ff.e.ti.⁊
p bar.in.l.hereditatē.C.e.ti.nulla aūt alia ſubſtitutio dire⸗
cta eſt facta in dcō teſtō.iō nō eſt ad qd poſſit referri dcm̄
verbū ſubſtitutiōes niſi ſubſtitutiōes ſint ille facte de Ca
rolo ⁊ ſuis.⁊ de pia cauſa: iō interpetrent̄ ille ſubſtitutio⸗
nes directe.nec ob.ꝙ pia cā cenſet̄ inuitata ſolūmō in red
ditibus.⁊ ita ēt vr̄ inuitatus dictus carolus.⁊ p conſequēs
honorati cōmodis hr̄ditarijs nō onerati incommodis ſeu
oneribus hr̄ditarijs iō nō cēſeat̄ vl̄e relictū ſȝ ſingulare.l.
cogi.§.generaliter.⁊ q̄ ibi per bar.⁊ doc.ff.ad treb.⁊ iō niſi
ſint adiecta verba directa ciuilia nō cēſet̄ directa ſubſtitu⸗
tio p ea que habent̄ in.d.l.his v̄bis in prin.⁊ in alijs locis
ſupra adductis qꝛ reſpōdet̄ pluribꝰ modis.p̄mo qꝛ tūc cēt
legatū ſeu fideicōmiſſuȝ qꝛ hodie legata cēſent̄ fideicōmiſ
ſa ⁊ ec̄.l.ij.C.cōia.ḋ leg.⁊ ita aſſumpſit ipē teſtōr cū in ſua
vltima diſpōne ſolū mētionē faciat de legatis factis nō de
fideicōmiſſis.vt pȝ ibi dū dicit ꝙ legata ⁊ iſtitutiōes hr̄dū
ac ſubſtiōnes ⁊c.⁊ tamen in dicto folio fecerat etiā fideicō⸗
miſſa:ſaltem vltimum relictum factum Baldaſari.

m Jtē verbū volo inducit fideicōmiſſuȝ.§.fi.inſti.de ſin⸗
gulis rebus p fideicō.relic.⁊ in.l.ij.in p̄n.C.cōia.ḋ le.⁊.l.
⁊ eō modo.ff.de leg.j.vbi etiā verbū exigo qḋ non vr̄ ma⸗
gis deprecatiuū q̄ȝ v̄bū intendo fideicōmiſſo adaptat̄.facit
etiā.l.⁊ hoc modo.eo.ti.itē relictū factuȝ poſthume eſt per
verbū volo.⁊ ſilr̄ ſcd̄ȝ mēbrū relicti facti filie iā nate aſcri
bēdum eſſet fideicōmiſſo nō legato ſi ſumerētur vt diuer⸗
ſa legata ⁊ fideicōmiſſa p iura p̄allegata niſi interpetraren⸗
tur eſſe inſtitutiōes in certis rebus.ꝓut late diſputat ⁊ cō⸗
cludit p̄fatus ſcd̄s cōſulēs.ſi itaqȝ teſtator aſſumit ꝓ eodē
legata ⁊ fideicōmiſſa ⁊ ſubſtitutio obliqua nil aliud ſit q̄ȝ
legatum aut fideicommiſſum vniuerſale ſubſtitutio obli⸗
qua comprehendebatur ſub illo verbo legata cum nō ſe re
ſtringat ad legata ſingularia :ideo vt verbum ſubſtitutio⸗
nes aliquid addat ⁊ nō ſit ſupflus poſitū contra.l.ſi quan
do de lega.j.⁊.c.ſi papa.de priuile.lib.vi.⁊ vt differat a pre⸗
miſſis.vt eſt de natura copule.vt premiſſum eſt verbuȝ ſub
ſtitutiones non adaptetur ad obliquam ſubſtitutionē que
non eſt propria ſubſtitutio ſed adaptetur ad ſubſtitutioneȝ
directam que eſt propria ſubſtitutio.ſecūdo reſpōdetur ꝙ
illa verba teſtamenti e fazzano ſecunda la conſcientia ſua:
non reſtringantur ad introitus de quibus premiſerat: ſed
vniuerſaliter omnia reſpiciant.indefinita enim oratio equi
polleat in hoc vniuerſali iuxta.l.ſi pluribus.de lega.ij.⁊.c.
vt circa.de elec.lib.vj.⁊ in.c.quia circa.de priuile.ꝙ ſcilicet
faciant ſm conſcientiam ſuam de omnibus bonis.⁊ non
eſſet conſcientia non ſatiſfacere creditoribus.⁊ hoc reſpe⸗
ctu contineat etiam onera.⁊ ſi videretur ſue cōſcientie vē⸗
dere aliqua bona pro aliquo pio opere etiam cenſeatur ſibi
permiſſum vigore dictorum verborum.

n Accedat ꝙ vltime voluntates ſunt late interpetrāde.l.
in teſtamētis.ff.de regu.iur.⁊.c.cū dilecti.de dona.⁊ maxīe
fauore pie cāe ⁊ anime q̄ cūctis rebus eſt ꝑponēda.l.ſanci
mus.C.de ſacroſanc.eccle.⁊.c.cū infirmitas.ḋ peni.⁊ remiſ.
⁊ iō qꝛ pia cauſa eſt multuȝ fauorabilis ⁊ infinita vt ita di/
xerim priuilegia ſpecialitates pie cauſe cōcedūtur.de qbus
latiſſime per Pōta. in repetitione aūt ſimiliter.C. ad.l.fal.
iō vt faueatur pie cauſe ⁊ vt verificetur ꝓpria ſignificatio
verbi ſubſtitutionis:prout in iure ſumit̄ illa verba ⁊ fazza
no ſecōdo la ſua conſciētia interpetrētur ꝙ ḋ cūctis faciāt
ſm ſuā cōſciētiam ⁊ in exonerādo animaȝ ipſius teſtatoris
ab his quibus foret obnoxius ⁊ in diſponēdo ad pias cau
ſas ſeruatis alijs diſpoſitis per teſtatorem redditus ⁊ alia
ipſius bona.conſtat enim ꝙ remittēdo diſpoſitioni ſue ſȝ
ſuā cōſciaȝ cēſet̄ cōmittere ꝙ in piā cām conuertat p tex.in
c.cū tibi.de teſta.ſm vnā lec.q̄ a doct.approbat̄.⁊ maxime
hec interpetratio vr̄ amplectāda:qꝛ hoc idē innuunt verba
ſequētia eiuſdem teſtamēti duȝ ſubdit̄ ꝙ immediate ꝙ ipſe
teſtator deceſſerit Carolus ⁊ ſoror teſtatoris ⁊ oēs ſui irēt
ad ſtādum in domo ⁊ ad gubernandum introitus ⁊ totū.
⁊ ſic a pari iudicat ibi ipſe teſtator de introitibus.⁊ de toto
ſcȝ patrimonio.de introitibus aūt ideo ſpecialiter exprimit
qꝛ arbitrabat̄ ꝙ ipſe Carolus ⁊ ſui nollent alienare bona
cū ex eis haberēt alimēta percipere.arbitrabat̄ ergo ꝙ in⸗
troitus qui vltra alimenta reſtarēt eſſent in piā cauſam er⸗
rogādi.tamē ⁊ gubernīū ⁊ diſpenſationē generaleȝ voluit
ei cōcedere.⁊ per iſta verba que ſunt clara circa gubernīū.
⁊ per illa verba p̄cedentia ⁊ fazzano ſecōdo la conſcientia
ſua iboro qui patiuntur hāc interpetrationeȝ per ſupradicta.⁊
maxime cum verba ſequentia ſubnectantur per modum
quēdam ſimilitudinis per illa verba e coſi intēdo quaſi vo
luerit dicere prout ſupra commiſit omnia conſciētie Caro
li ⁊ ſuoruȝ quando filij maſculi naſcerent̄ ⁊ decederēt ſine
liberis:ita ⁊ ſi naſcerentur ⁊ viuerent vel non naſcerentur
maſculi:ſed femina voluit committere ⁊ perſonas filioruȝ
⁊ introitus ⁊ omnia eorum conſcientiali gubernio.

o Verbum enim ita eſt nota ſimilitudinis. vt.l.j.§. illud
tamen.de aqua quoti.⁊ eſti.⁊.c.ſi.de offi.archipreſby.ideo
prout infra ſuper toto prouidet teſtator cōmittēdo guber⸗
nio ipſius Caroli:ita ⁊ ſupra ꝓxime de toto cenſeatur pro⸗
uidiſſe cōmittēdo cōſciētie ſue.⁊ inſuper prout in ſuperio⸗
ri caſu cōſcientia habet verſari in diſpēſando amore dei in
piam cauſam.ita ⁊ in ſequenti caſu gubernare verſet̄ :ſimi⸗
liter in hoc dummodo filius maſculus preferatur pie cau⸗
ſe prout ⁊ prefert̄ in precedenti diſpoſitione teſtatoris vbi
piam cām inuitat poſt mortem filioꝝ maſculoꝝ.ita ⁊ in ſe⸗
quēti ſimili diſpoſitiōe inuitet ceſſantibꝰ filijs maſculis:qꝛ
nō nati vel qꝛ mortui.⁊ illud gubernare ꝓut refert̄ ad tem
pus quo extāt filij maſculi intelligat̄ ꝙ gubernet totū i vti
litatē filioꝝ maſculoꝝ.⁊ i caſu quo nō extarēt maſculi gu⸗
bernet totū in vtilitatē pie cauſe a legatis ⁊ ceteris oneri⸗
bus ſupra.⁊ ſepe occurrit ꝙ vnū verbū diuerſimode ponit̄
reſpectu diuerſoꝝ q̄ determiat.l.ij.de of.ꝓcōſul.cū multis
ſi.adductis ibi p gl.⁊.l.ſi cū dotem in principio ſm vnam
lec.ſolu.ma.⁊ ſm hoc ſubſtitutio eſt facta nō ſolū in reddi
tibus ſȝ in toto.⁊ ſic in vniuerſo p̄rimonio.⁊ p ↄſequēs eſt
directa ſubſtitutio ſi teſtm̄ valet.itē eſt facta nō ſolum ſub
cōditione ſi nati fuerint maſculi ſed ēt ſi non fuerint nati

p Et ita verificat̄ verbū ſubſtitutiōes capiēdo ꝓ directis
ꝓut eſt ꝓpria ſignificatio verbi:vt premiſſum eſt.⁊ ēt plu⸗
ralitas verificatur ꝓut deſignat plurale ſubſtitutiones alr̄
potius diceret̄ vna ſubſtitutio qꝛ facta.in vnū caſuȝ q̄ȝ plu
res ſm cōeȝ vſuȝ loquēdi.⁊ ſi cui videret̄ ex predictis fieri
aliqualē violētiā verbis aiaduertat ꝙ non pōt duci iſta ce
na ſine violatiōe.nō eniȝ pōt dici ſubſtitutio fcā ſi filij nō
ſunt inſtituti cū nulla ſit ſubſtitutio in h̄ teſtō niſi iſta de q̄
agit̄ q̄ ſit filio naſcituro ⁊ poſtea decedēti ſine liberis.⁊ q̄
ſit filio nō nato.itē v̄bū inſtitutiōes nō pōt ꝓprie ſumi ex
v̄bis deſcriptis in illo folio.⁊ ꝑfecto hec interpetratio ma
gis cōuenit mēti teſtōris q̄ appet ꝙ voluit honorare filiaȝ
natā.⁊ filiā naſciturā in quātitatibus certis ⁊ non vltra.iō
eſt veriſilr̄e ꝙ nō minus voluerit inſtituere maſculū q̄ȝ fe⸗
minas.itē deprehēdit̄ ꝙ mēs teſtōris fuit vltra quātitates
taxatas preferre piā cām ipſis filiabus:nec ſuadet ratio ꝙ
voluerit magis honorare in caſu quo filij maſculi naſceren
tur q̄ȝ eo caſu quo nō naſcerent̄:ita ꝙ eſt veriſilr̄e ꝙ vtroqȝ
caſu voluerit piā cām honorare.⁊ ēt carolū circa guberna⸗
tionē ⁊ diſpoſitionē faciēdā in pios vſus.alr̄ reſultaret in
cōueniēs reſpectu mentis teſtatoris.ſ.ꝙ filij maſculi hr̄ent
vniuerſa

vniuerſa bona cum onere ⁊ filie femine cōſequerentur ipſa
bona ſine onere ꝙ nullo pacto fuit de veriſimi mente teſta
toris que in cunctis oſtēdidit maiorē affectionē erga maſcu
los ꝗ̄ erga feminas:adeo inherēdo menti teſtatoris que in
omnibus eſt preponenda.l.in cōditionibus primū locū de
cōditio.⁊ demon.⁊.l.cū virū.⁊.l.cū accutiſſimi.C.de fidei
cō.cū multis ſimilibus:interpetratio pdicta eſt amplecten
da per quā filij maſculi cēſenꝫ honorati a teſtatore magiſꝗ̄
femine quia vniuerſali titulo inſtitutionis ⁊ femine titulo
ſingulari.itē magis onerati maſculi ꝙ ⁊ pia cā:⁊ pia cauſa
magis honorata ꝗ̄ femine non extantibus maſculis:iō hec
via eſt amplectenda cum verba poſſint concordari cū men
te per ea que ſupra adduxi:⁊ hec iterpetratio eſt benignior
ergo amplectenda ar.l.benignius.ff.de legi.

q ¶ Et amplectēda eſt illa interpetratio que facit pro religio
ne ſeu pia cauſa.l.ſunt perſone de relig.⁊ ſum.fu. ſumiꝫ ibi
religio pro ſepultura ⁊ ptinentibꝰ ad eam ⁊ ſic p reſpicien
tibus corpus ab aia ſeparatum ⁊ ſic cadauer:ergo multofor
tius pro religione que reſpicit animā a corpore ſeparatam
ar.d.c.cum infirmitas de pe.⁊ remiſ.cum concor.ſic ⁊ alias
interpetratio in dubio fit pro dote.l.in ambiguis de iu.do
tium ⁊.l.in ambiguis pro dote de regu.iur.cum dos ſit cau
ſa pia.l.cum his.§.mulier.ff.de condit.indebi. ꝗ̄tofortius
pro cauſa vere pia ⁊ longe magis priuilegiata ⁊ fauorabili
ꝗ̄ cauſa dotis:⁊ coadiuuantur premiſſa q2 ſumus in mate
ria ſubſtitutionum in qua iura interpetrantur eam veriſimi
lem mentem teſtatoris ꝙ ſubſtitutio facta in vnum caſum
ſortiatur effectum etiam in alium caſum.d.l.iam hoc iure.⁊
l.ꝗ̄uis in prin.C.de impu.⁊.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cō
di.fac.⁊ per Bar.⁊ ceteros.in.l.j.⁊.l.ij.ff.de vulga.⁊ pup.⁊
in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tantū.de lib:⁊ poſt.ſi ergo iura tra
hunt ſubſtitutionem ad caſum nullatenus in verbis cōpre
henſum ⁊ hoc ex veriſimili mente defuncti ꝗ̄tomagis de
bemus trahere ad caſum qui poteſt verbis complecti prout
eſt caſus noſter prout ſupra demonſtratum eſt.

r ¶ Compendioſa aūt comprehendit ſubſtitutionem vulga
rem expreſſam verbis generalibus vt omnes firmant in.d.
l.precibus.⁊ vbiqꝫ vbi exorditur materia ſubſtōnis cōpen
dioſe.naꝫ ſi ille cui fit ſubſtitutio decedit hereditate nō adi
ta vel q2 nolit vel q2 decedit ante delatam hereditatem ver
ba verificantur ⁊ eſt locus ſubſtitutioni vulgari ex mente ⁊
verbis teſtatoris:cū ergo ſubſtitutio vulgaris facta in vnū
caſum trahatur ex mente teſtatoris in alium caſum ſubſtitu
tionis vulgaris quicunqꝫ occurrat vt in.d.l.fi.C.de inſtit.⁊
ſubſtitu.ſub conditione fac.ſm lectu.Barto.quam omnes
approbant tanꝗ̄ in ſe veram.⁊ per Barto.in.d.§.⁊ quid ſi
tantum:ideo etiam ſi verba deficerent veriſimilis mēs eſſet
trahenda ad hunc caſum quo maſculus non eſſet natꝰ per
d.l.fin.ſm vtrūqꝫ caſum.⁊ licet iſta vulgaris tacita trahere
tur contra filios vel filias teſtatoris:tamen non refert:nam
prout in caſu expreſſo teſtatoris in bonis eſt magis dilecta
pia cā ꝗ̄ ſint filie ⁊ ēt ipſe Carolus ⁊ ſui ſaltem circa guber
nationem ⁊ diſtributionem in pios vſus:ita pari rōne cen
ſentur magis dilecti in caſu tacito prout hanc rōnem in ſi
mili ponderat Bar.ꝯ fratreꝫ impuberis in.l.ij.ff.de vulga.
⁊ pupil.i antepenultima col.verſiculo vlterius quero:⁊ ma
xime q2 teſtōr limitauit quantum volebat ꝙ haberent filie
de bonis ipſius teſtōris ⁊ in his eſt queſtio mētis teſtōris
dicit text.in.d.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti. ſub conditione fac.⁊
Bart.in.d.l.j.⁊.l.ij.de vulg.⁊ pup.⁊ ceteri omnes ⁊ ſecun
dus conſulens pro interpetranda hac veriſimili mente in
medium adducit plures coniecturas ⁊ rationes ⁊ caſus ſi
miles que breuitatis cā obmitto q2 ſatis eſt ab eo fore recē
ſita:⁊ inſuper ego deduxi ꝙ verba hunc caſum comprehen
dere poſſunt:conferunt tamē ille coniecture ⁊ rōnes ille ꝙ
dicta interpetratio verborum amplectenda ſit vt verba mē
ti ꝯueniant ēt ſi aliqua verbis fieret iproprietatio ſeu violētia.

s ¶ Ex his itaqꝫ eliciatur concluſio ꝙ in hoc caſu cenſeatur
ex mente ⁊ verbis teſtatoris vniuerſaliter directo honora
ta pia cauſa ⁊ pro ea dictus Carolus ⁊ alij ſimul cum dicto
Carolo nominati ſm ea que habentur in .d.c. cum tibi ⁊
ex quo teſtator prouidet ꝙ iſte Carolus ⁊ ſui capiant bona
propria auctoritate ⁊ gubernent omnia ⁊ gubernatio ver
ſetur etiam in diſpenſando prout eſt de mente teſtatoris
vt patet ex primo capite ſubſtōnis ⁊ dñs eſt etiam propriꝰ
gubernator rei ſue.ar.l.in re mandata.C.mādati ⁊ ipſe Ca
rolus ⁊ ſui vīr vocari in fauorē tū ⁊ vtilitatē pie cā:⁊ ma
xime cum iudicāda ſit ſubſtitutio directa per ea que ſupra
deduxi:⁊ magis plane interpetrāda ſit directa ſi cēſentur
honorari ſubſtōne ipſe Carolus ⁊ ſui ꝗ̄ ſi ſola pia cā:vt pꝫ
ex hisqꝫ hñr in illa ſatis trita qōne qñ teſtator dixit ſi filius
meus dceſſerit bona diſtribuanꝫ in pauperes per meos fi
deicōmiſſarios de qua p Bar.in ſua diſputatione que inci
pit filiū inſtituit adultū.vbi tꝫ ꝙ ſit fideicōmiſſaria.⁊ idem
tenet Bal.in.l.precibus.dicēs ſe ita cōſuluiſſe verone ideꝫ
Imo.in.d.c.cū tibi.⁊ idē ibi dñs Florētinus dicēs ita fuiſ
ſe cōſultum padue.⁊ idē tꝫ Imo.in.d.l.centurio col.xxj.cū
tribus ſequentibus.⁊ in.d.c.raynutius col. xxiij. ⁊ ſequēti.
dicens ſe ita conſuluiſſe:ſed contrarium tenuit Bar. in.d.
l.centurio col.vij.quem ſequunꝫ ibi Ang. ⁊ doct.prout di
cit ibi Imo.in antepenul.charta quem ⁊ ſequiꝫ Saly. in.d.
l.precibus nec contrarium voluit Bar.in dicta diſputatio
ne.q2 loquitur in filio adulto cui non poteſt pupillariter.⁊
ſic directo ſubſtitui poſt aditā hereditatē ⁊ ego legēdo.d.l.
precibus defenſaui Bar.ab obiectis in ꝑiuꝫ col.xliij.for
tius in caſu iſto ſint loco heredum per ſupra adducta: veri
ſoria aūt vr̄ illa allegatio ꝙ clā codicillaris nō releuet:quia
nō facta in teſtō quoniaꝫ clauſula codicillaris operaꝫ quā
do teſtm̄ non valet.⁊ ſic re reducta ad cām inteſtati ⁊ paria
ſunt eſſe teſtm̄ nullum ⁊ nō eſſe teſtm̄.l.iiij.§. cōdēnatū de
re iudi.cuꝫ concor.⁊ cōſtat codicillos nullo condito teſtō.
⁊ ſic ab inteſtato fieri poſſe.l.ſi qs cum nullum.⁊.l.conficiū
tur in pn.⁊.l.ab inteſtato de iure codi.⁊ añ ⁊ poſt teſtamen
tum fieri poſſe inſti.eodem titulo.§.ſed cum ante.⁊.ff.e.ti.
l.diui.§.licet.⁊.§.ſi.re vera autem tpe inſtri fuit perfectum
teſtm̄ ſeu quecunqꝫ fuerit vltima voluntas: primo.n. dum
fuit ſcriptum illud folium fuit quedam ordinatio teſtamen
ti faciendi ⁊ non valebat:tuꝫ q2 omni carebat ſolemnitate:
tum etiam quia erat facta ea intentione:vt poſtea coram te
ſtibus fieret:vt contingit in.l.fideicōmiſſa.§.quotiens.⁊ ꝙ
ibi Bart.ff.de lega.iij.tempus ergo teſtamenti eſt tempus
inſtrumenti ⁊ inſtrumentum ipſum eſt inſtrumentum te
ſtamenti.licet ipſum inſtrumentum declaretur per relatio
nem ad ipſum folium primo ſcriptuꝫ prout alias in.l.ſi ita
ſcripſero.⁊ que ibi habentur de conditio.⁊ demonſtra. ⁊.l.
aſſe toto de here.inſtit.⁊.l.inſtitutio talis de condi.inſtitu.
cum ſimilibus.

t ¶ Nec obſtāt adducta in.cōtrarium:non enim obſtat ꝙ te
ſtamentuꝫ viciꝫ preteritione filie nate ⁊ nō honorate titu
lo inſtitutionis ⁊ ſi valuiſſet ruptū fuiſſet natiuitate poſthu
me:q2 ad hoc danꝫ plures reſponſiōes p alios cōſulentes
quas nō repeto ne nimio labore afficiā in bina lectione ha
bēteꝫ iudicare inter ceteras Sum.ꝙ pteritio filij nō viciat
inſtitutionē ad pias cauſas quādo filio eſt aliquid relictuꝫ
iure legati put hoc dicit bar.i repe.l.j.C.de ſacroſan.eccle.
in.xv.co.⁊ ſubdit Sum.ꝙ lꝫ bal. ibi i repetitiōe teneat cō
trariū tamē Matheus de matheſilanis in ſuo tractatu extē
ſionū dicit ꝙ p italiā ſeruaꝫ opi.bar.put ⁊ ſimili cauſa mul
ta obmiſi q̄ per alios adducunꝫ:inſuper cū vigeat clauſula
codicillaris poſita per verbū valeat ꝙ eſſe pōt tēporis pre
ſentis ſubiunctiui ⁊ futuri optatiui fauore vltime volūta
tis cuius fauore multa in iure inducuntur ⁊ vt actus valeat
⁊ non pereat ꝙ plurimum ſolet ponderari per iura vulga
ris videtur interpetrādum:vt ſit futuri temporis ſi in tem
pore preſenti poſitum nō releuaret prout per hanc rōnem
cōcludit bar.in verbo valeret in.l.j.in.vij.queſtione de iu
re codi.⁊ idem in verbo valeret voluit Bal.in.l.fi.C.eo.ti.
⁊ dicunt doc.in auc.ex cā de libe.prete.⁊ non minor: immo
maior ratio eſt in verbo valeat ꝗ̄ in verbo valeret ſi diligē
ter intueatur.⁊ ſic validareꝫ ſubſtitutio directa in vi fideicō
miſſi vt ⁊ ſupra dictum eſt ⁊ cum probauerim ꝙ ſubſtitutio
vniuerſalis etiam expreſſa militet ex verbis ⁊ mente teſta
toris non obſtat ſi in obliqua ſubſtitutione facta in vnū ca
ſum non reperiꝫ ſtatutum ꝙ comprehendatur tacita prout
in directa:preterea ſi teſtōr voluit facere ſubſtōnem directā
⁊ trāſfunditur in fideicommiſſariaꝫ virtute clē codicillaris
illa fideicōmiſſaria eſt alterius nature ꝗ̄ fuiſſet fideicōmiſ
ſaria ſimplex:nā trāſfundiꝫ directa in fideicōmiſſariā cū ſui
nā prout voluit Bart.in.l.j.ff.de iure codi.in prima col.per
tex.in...querebaꝫ.ff.de mili.teſt.vbi tex.ꝙ vis teſti trāſfun
diꝫ in fideicōmiſſum.put ⁊ pōderat ēt ibi bar.iō ſm h̄ pro
ut ſi valeret vt teſtm̄ tacita ſubſtō comprehēderetur in caſu
nō expreſſo.ita ⁊ cōprehēdaꝫ tacita ſubſtō ſi valet vt fidei
commiſſum ex quo ius teſti transfertur in fideicommiſſum:
non tñ eſt neceſſarium recurrere ad tacitā ſubſtōnē ex quo
militat expreſſa:vt ſuperius deductum eſt. Laus deo.

¶ Domini caſtroꝝ an poſſint alienare dominium ꝙ ha-
bent in ipſis caſtris irrequiſitis ſubditis. ita ꝙ ſi dominus
vnius caſtri donauit primo ſine ſubditorum conſenſu ali-
cui: ꝛ poſtea alteri cum eorum cōſenſu ſit preferendus qui
hꝫ conſenſum ſubditorum: ꝛ an in dicta donatione veniāt
nemora ꝛ paſcua ꝛ omnia alia ptinentia ad dictum caſtruꝫ.

¶ Conſilium cccxxj.

In nomīe dn̄i nr̄i ieſu
xp̄i. ¶ In hac ꝯſultatione nō ſequēdo ordi
neꝫ queſitoꝝ differendū duxi qs fouear po
tiora iura in dcō caſtro an vꝫ cōitas dicte ci
uitatis an alij p̄mi donatarij ꝛ p̄mitto ad eui
dentiā ꝙ cōitas ꝓut ex themate ꝛ queſitis deprehendit vr̄
plurimū niti ad impugnationē p̄marū donationū ex cōuē
tione q̄ inter ipſos nobiles domicellos emanauerat de non
alienādo extra ipſos ꝛ ꝙ ſi alienatio fieret eēt ipſo iure nul
la ꝛ deuolueret̄ ad nō alienantē cuiꝰ cōuētionis formā nō
reperio i iter ſcripturas trāſmiſſas q̄ fuiſſet nec̄ia ad digno
ſcēdū an vigore dcē ꝯuētiōis p̄me donatiōes veniāt vitāde.

a ¶ Eſt.n. animaduertendū ꝙ regulr̄ cōuētio de nō alienā-
do. ꝛ ſic ꝓhibitio de nō alienādo nō reddit inefficacē alie-
nationē poſtea ſecutam. l. ea lege. C. de ꝯditio. ob cām. ꝛ ibi
glo. Bar. Bal. ꝛ ceteri. ꝛ in. l. ſi ita qs. §. ea lege de vb. obli.
ꝛ ibi ēt p doct. ꝛ p glo. in. l. fi. C. de rebus alie. nō alie. ꝛ per
Inno. in. c. raynutius in gl. pactū enim extra de teſta. ſed lꝫ
hoc ſit regulr̄ verū ꝛ indubitatum. tn̄ dicta regula fallit qn̄
ſi alienaret̄ fieret pactū ꝙ retrāſferret̄ dn̄iū in aliū cui ſit
pactū de nō alienādo ꝛ inſup apponeret̄ cōſtitutio p̄carij:
nam tūc ante perfectā alienationē transfert̄ dn̄ium in paci
ſcentē: ita ꝙ alienās nō pōt dn̄ium ꝙ non hꝫ in alium trāſ
ferre: qꝛ nemo dat ꝙ nō hꝫ. l. traditio de acq. reruꝫ dn̄io. ꝛ
l. nemo plus iuris de regu. iuri. cum ſimilibus prout hanc
cautelā tradit Bar. in. l. q abſenti. §. j. ff. de acq. reruꝫ dn̄io.
dicens eaꝫ procedere ſi dicatur ſi alienabis ſecus ſi aliena-
ueris allegat pro dicta cautela. l. quidā teſtō de fideicō. lib.
ꝛ idem voluit ibi Imo. ꝙ ꝛ voluit Odoffr. in. d. l. ea lege vt
refert ꝛ ſequit̄ ibi Ang. ꝙ ꝛ tenet ibi Bal. dicens doc. ideꝫ
ibi velle: ſi itaqꝫ in dicto inſtr̄o fuit cl̄a precarij ꝛ pactuꝫ ꝙ
retransferat̄ in non alienātes ſi alienarent talis conuentio
viciaſſet alienationem factā per dictum dominuꝫ Gabrie-
lem in extraneā perſonā ꝛ tranſlatio dn̄ij fuiſſet fcā in non
alienātes: ſi nō aūt talis cautela nō fuit legitime adhibita.

b ¶ Potuit ex alio impediri dicta alienatio facta in dictā ex
traneā perſonā ſi dicta bona fuerunt hypothecata. nā conuē
tio de nō alienādo facta per eū qui ſibi reſeruauit ius in re
que prohibet̄ alienari impedit alienationē que poſtea fie-
ret iſte eſt tex. ſingularis in. l. ſi creditor. §. fi. ff. de diſtra. pi
gnoris ſm lr̄am piſanā. ꝛ ibi bart. ꝛ Bal. ꝙ ꝛ voluerūt ipſe
bar. ꝛ doc. in. l. qui abſenti. §. ſi qs poſſeſſionem de acq. poſ.
ꝛ Nic. de mat. ꝛ Bal. in. d. l. ea lege. ſi itaqꝫ in dicto inſtr̄o
ꝯuentionis de nō alienādo dcm̄ caſtrum fuit hypothecatum
ſilr̄ ex hoc capite reſultaret inefficacia alienationis per illū
tex. ſed circa h̄ iminet dubitatio meo iudicio non leuis an
preſtet tale impedimentū hypotheca gn̄alis: nam in hypote
ca ſpāli oēs ꝯcordāt circa ꝙ Imo. in. d. l. ſi ita qs. §. ea lege
col. iij. extra glo. ver. j. caſu concludit ꝙ non dicens cōpre-
hendi ex dictis bar. in. d. l. qui abſenti. §. ſi quis poſſeſſionē
in ſi. item qꝛ iſte caſus ē exorbitās a regula que ſumitur ex
d. §. ea lege. ꝛ ex. d. l. ea lege. ꝛ ſm eum vr̄ loqui in hypote-
ca ſpāli: ergo non extendat̄ ad aliū caſuꝫ ſm eū ꝛ ſilr̄ Bal.
referendo bar. loquitur qn̄ eſt actum ꝙ pro obſeruantia pa
cti res ipſa ſpecialiter eſt obligata.

c ¶ Sed aduertendū vr̄ ꝙ. d. l. ſi creditor. §. fi. nō apit ꝙ lo-
quat̄ in hypotheca ſpāli: ſed ſolū facit mentioē de hypotheca
ꝙ verbum pōt verificari ꝛ in hypotheca generali ꝛ in hypo
theca ſpāli cum vtraqꝫ proprie loquēdo ſit hypotheca. ꝛ ideo
illa lex indefinite. ꝛ ſic generaliter loquendo generaliter in
telligat̄. l. j. §. ꝛ generaliter de leg. preſt. l. de precio de pub.
cañ. ſi romanorum. xix. diſtin. cum ſimi. ꝛ Barto. ꝛ Bal. ibi
ſimplr̄ dicunt ꝙ pactum de non alienādo interpoſituꝫ per
eū qui hꝫ ius in re impedit alienationem: ꝛ ita. d. theoricaꝫ
tradunt in. d. l. ea lege. Nic. de mat. Bar. Bal. Ang. ꝛ Ra-
phs. Fulg. ꝛ non reſtringunt ſe ad hypothecam: ſed generali-
ter tradunt in hn̄te aliquod ius in re certe. idem ius habet
in re hn̄s hypothecā generalem ꝙ hꝫ hn̄s hypothecam ſpecia
lem: ideo doc. p̄fati loquētes in hn̄te aliquod ius in re vr̄r
cōprehendere etiam hn̄tem ius hypothece generalis accedat
illa theorica ꝙ idem operatur generalis diſpoſitio circa ea
que comprehenduntur ſub illo genere prout ſpecialis di-
ſpoſitio probatur in. l. ſi duo in fi. ff. de admi. tu. in. l. omnes
C. de preſcrip. xxx. vel. xl. annorum.

d ¶ Nec Bar. in. d. l. qui abn̄ti loquit̄ de ſpāli hypotheca: ſed
dicit remediū eſt ꝙ ꝓmittas mihi hāc rē ſpāliter nō aliena
re. tūc ſi obliges mihi eā rē. tūc impedit̄ alienatio: non aūt
dicit in mea lec. ꝙ requiratur ſpālis hypotheca: ſed in hypothe-
ca loqtur ſimplr̄: ſed circa ꝓmiſſionē ne alienaret̄ loquitur
per verbum ſpālr̄ ſi mea lec. nō ē corrupta nec ipſe nec bal.
eū referens dn̄t ꝙ non ſit idē in generali ꝓhibitione alie-
nationis vel in gn̄ali hypotheca ꝛ alia eoꝝ dicta ꝛ aliorū in-
ferunt ꝙ ſit idē: iō potius vr̄ ex eoꝝ auctoritate dicendū ꝙ
idē ſit in iure cauſato ex gn̄ali hypotheca ꝙ in iure cauſato ex
ſpāli hypotheca cum ſi. ꝛ alij tradāt gn̄alem theoricam ꝙ im
peditur alienatio ſi paciſcens de non alienādo habet aliqd
ius in re nec dicunt ius cātum ſpāli prouiſione vel genera-
li ꝛ Raph. Ful. dicit in. d. l. ea lege feciſſe obſeruari in diui
ſione fcā inter eum ꝛ ſuos frēs qꝛ de cōſenſu oīum fecit pa
ciſci ne bona poſſeſſiones caſtra ꝛ iuriſditiones quas diui
debant alienarent̄ ſub pena mille pro qua res ipſas obliga
uerunt ꝛc. profecto illa fuit potius gn̄alis hypotheca q̄ ſpe-
cialis: nā vnus fundus qui poſtea contingeret alienari poſ
ſet dici ſpāliter obligatus ex quo ſub vno gn̄ali verbo plu-
ra bona complectens extitit obligatus: lꝫ non eſſet tāta ge-
neralitas q̄tā in oblōne oīum bonoruꝫ non aūt vr̄ maio-
ris efficacie illa indefinita expreſſio que referebatur ad ma-
iorem ptem ſuoꝝ bonoꝝ q̄ vl̄is expſſio que ad oīa bona re
feratur: qꝛ lꝫ ſit magis gn̄alis illa concepta p verba vl̄ia di
cto caſu cōcepta per vba indefinita: ſi verſa vice eſt magis
efficax expreſſio per vl̄em q̄ per indefinitam. l. iulianus. de
leg. iij. ꝛ ꝙ hr̄ in. l. ſi pluribus de le. ij. ꝛ in. c. vt circa de elec.
lib. vj. ꝛ lꝫ aliqui ſe exēplificent in caſu quo eſſet ſpālis hy-
potheca exēpla non arctāt regulā. l. dāni infecti ſtiplo cōpe-
tit de dā. infec. ꝛ. l. j. §. ꝙ dr̄ de vi ꝛ vi ar. ꝛ. c. j. extra ne cleri.
vel mona. qꝛ tn̄ non vidi tenorem dicte ꝯuentionis de nō
alienādo non facio ſuper hoc magnum fundamentum.

e ¶ Sed ex alio vr̄ ꝙ p̄mi donatarij non faueāt iuſticiā ea
rōne qꝛ ſubditi de quoꝝ p̄iudicio agi vr̄ non preſtiterūt cō
ſenſum: lꝫ. n. videat̄ ꝙ eoꝝ conſenſus non ſit neceſſarius:
nā ſue rei quilibet eſt moderator ꝛ arbiter. l. in re mandata.
C. mādati. ꝛ. l. dudū. C. de ꝯhen. emp. vbi iniurioſum ꝛ in-
honeſtuꝫ iudicatur arctare dn̄m ne pro ſuo voluntatis arbi
trio rem ſuaꝫ vendat ſeu alienet. ꝛ facit. l. nemo extraneus. C.
de iude. ꝛ. l. falſo. C. de cōium reꝝ. alie. cum itaqꝫ dn̄i dona
uerint ius eoꝝ nō iura ſubditoꝝ vr̄ ꝙ donatio p̄dicta va-
luerit: lꝫ ſubditi nō ꝯſentiant: ꝛ lꝫ poſſit gn̄ari preiudicium
ſi forte hūerint duriorē ꝛ peiorē dn̄m: ꝛ ſi ēt poſſet reſultare
commodū hn̄do leniorem ꝛ meliorē nouum dn̄m: iō ſalteꝫ
ſi nouus dn̄s non reddat duriorē cām dictoꝝ ſubditorum
vr̄ ꝙ dictam dn̄ij alienationē nequeant impugnare: ꝛ inſu
per dato ſine p̄iudicio veritatis ꝙ ipſi ſubditi valeāt dictā
donationē ipugnare pro ipſoꝝ intereſſe non vr̄ ꝙ ipſimet
alienantes poſſint donationē ipugnare nec hn̄s ab eis cām
cum regl̄r quis nequeat venire ꝯ factum ſuum ēt ſi nō eſſꝫ
efficax. l. poſt mortē. ff. de adoptio. ꝛ. l. per funduꝫ. ff. de ſer.
ruſt. predi. ꝛ. C. de renu. pig. l. j. cum ſi. ꝛ ſi ipſe alienans nō
pōt venire ꝯ non vr̄ ꝙ poſſit alteri illud ius veniendi ꝯ con
cedere cū nemo plus iuris in aliū trāſferre poſſit q̄ ipſe ha
beat. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. ꝛ. l. traditio de acq. re.
do. ꝛ. c. ꝙ aūt de iurepatro. ꝛ qui in ius alterius ſuccedit eo
iure vti dꝫ. l. qui in ius. ff. de reg. iu. ꝛ in. c. cū quis in ius. e.
ti. lib. vj. nec dꝫ quis eſſe melioris conditionis q̄ foret eiꝰ
auctor. l. in his. §. non debeo. ff. e. ti. ꝛ maxime ſi ſunt ſucceſ
ſores ex cā lucratiua cuꝫ exceptio que obſtat cedenti obſtat
etiam ceſſionario ſaltem ex cā lucratiua. l. apud celſum. §. de
auctoris. ꝛ. §. ſed cuꝫ legitima. ff. de excep. doli. ꝛ ibi p bar.
ꝛ Ang. ꝛ per Dy. in dicta regula cuꝫ quis in ius. ꝛ p Imo.
late in. l. doli mali. ff. de nouā. ideo prout ipſi domini Fran
ciſcus ꝛ Brachius non poterant venire contra eorum do-
nationem ꝛ veniendo contra repellebantur exceptione: ita
ꝛ dicta ciuitas eorum donataria non videtur ꝙ poſſit veni
re contra ꝛ ſi contra venire velit repellatur per iam dicta.

f ¶ Tamen in contrarium videtur veritas: quoniam domini
non poſſunt alienare dominium ꝙ habent in aliquod ca-
ſtrum vel ciuitatem ſeu aliud oppidū niſi conſentiant ipſi
ſubditi ſeu vaſalli prout vaſalli appellantur in inſtrumento
facto

facto inter dictos domicellos dominos Frāciſcum ⁊ Baſtbium ⁊ homines dicti caſtri ex vna ⁊ dictam cōitatem dicte ciuitatis ex altera: ⁊ ēt i donatiōe fcā dn̄o Gabriel p dn̄m Baptiſtam: prout.n.vaſalli non pn̄t alteri ſe ſubijcere nec alios loco eorū facē ſubditos dn̄orū.ita nec dn̄i pn̄t alios facere ſuperiores ipſis ſubditis: vt probat tex.in.c.imperialem.§.preterea ducatus de prohibi.feu.alie.p Fede.⁊.colū.⁊ in.c.j.§.ex eadem lege de lege corradi eadē collatione a pari enim in hmōi iudicanſ dn̄i ⁊ vaſalli.c.j.in fi.de forma fideli.⁊ in.c.dn̄i cōmittentis ſi de feu.fue.ctro.⁊ hoc idē determinauit Azo.in ſuis qōnibus vt refert Cyn.in.l.j.C.de noua qōne incipiente an dn̄s rex.idē poſt petrū ſequens ⁊ eum ēt refert Jo.an.in addi.Spe.in ti.de feu.§.qm̄ ver.xxx.⁊ dicit ꝙ idem tꝫ Py.in.l.ij.ff.ſol.ma.⁊ cum hoc videſ tranſire ipē Jo.an.niſi immineat caſus neceſſitatis ſm̄ eos ⁊ lꝫ predicta iura loquanſ in feudis ⁊ iura feudabilia i multis diſcrepant ab alijs iuribus: ſunt enim cōiter iura cōſuetudinaria: vt patet ex prima rubrica.x.collatiōis.⁊ in.c.j.de feu.cog.⁊ iō vbi iura.x.collationis allegamus dici ſolet in vſib.feu.quaſi ille liber ɔtineat ſpāles vſus feudorum non iure cōia tamen prefati trahunt etiam ad dominos habentes ſubditos, puta reges ⁊ domini ciuitatum.

g ¶ Et nō immerito qꝛ ⁊ cōſuetudines ad caſus ſimiles extēduntur.l.de quibus in fi.ff.de.ll.⁊ inſuper ꝓhibitio iſta nō deſcendit ex iure conſuetudinario populorum: ſed ex lege imperatoris.d.l.imperialē.§.preterea ducatus.⁊.d.§.ex eadem.l.de lege corradi.⁊ ad hoc dictum.§.preterea ducatus adducit Jo.an.in.c.dilecti de maio.⁊ obe.in verbo preiudicium.⁊ illum tex.d.c.preterea adducit etiā ad dominos tēporales Panor.i.d.c.dilecti.⁊ ēt Jmo.poſt Jo.an.intereſt eni ſubditorum non mutare dn̄os prout dicit Jnn.in.c.auditis de preſcrip.in glo.illa iura.⁊ bene prout dicit ibi Panor.qui adducunt.d.§.preterea ducatus.⁊.d.§.ex eadē lege ⁊ ſic iura que loquunſ in feudis trahunt doct.ad dominos caſtrorū vel aliorū vniuerſitatū: iō ipſi ſubditi pn̄t contradicere ⁊ reſiſtere ſi dn̄s vult ſuum ius dn̄ij ⁊ ſuperioritatis transferre in alium prout dicunt Hoſt.Jo.an.Jmo.⁊ Panor.in.d.c.dilecti.non ergo ſubijciunſ per alienationē dn̄i niſi ipſi conſentiant: immo alienatio eſt nulla prout ſumiſ ex d.§.preterea ducat⁹.⁊.d.§.ex eadē lege.⁊ hoc idem firmat Bal.in.c.ij.quis ipē miles in vſibus feudorū per eadē iura que in feudis loquunſ ⁊ ſaltem non trāſferſ ius ex ɔtētu cū ipſa alienatio non ſit pmiſſa cū itaqꝫ ſit fcā ſcōa donatio dicte cōitati ciuitatis cū ɔſenſu ipſorū ſubditorū ⁊ ſubditi velint eſſe ſubiecti dicē cōitati ⁊ nō illi primo donatario infertur concluſio ꝙ dictum caſtrū ſpectat ad dictā cōitatem ⁊ nō ad primū donatarium non ob.adductis in contrarium.

b ¶ Nō.n.obſ.ꝙ prio loco in ɔtͣium adducebaſ.ſ.ꝙ rei ſue quilibet ⁊c.nam rn̄detur ꝙ verū eſt niſi lege prohibeaſ.d.l.dudū in fi.prout ɔtingit in caſu iſto p iura ſuperius adducta ⁊ ſubeſt cā ne alteri ꝑiudiciū generetur prout ⁊ multis caſibus alienationes a proprijs dominis nō poſſunt fieri de iuribus ipſorum diuerſis rōnibus vt in fundo dotali pdijs minorū ⁊ pdijs eccleſiarū res ſubiecte reſtōni ⁊ hmōi: vbi aūt non ſubeſt rō prohibendi aut lex non prohibet eſt iniurioſum ⁊ inhoneſtū impedire dominum vendere ⁊ alienare iura ſua pro libito voluntatis iſta procedunt contraria.

i ¶ Nec etiam ob.ꝙ quis non poteſt venire ɔ factum ſuum ⁊ propterea ſi ipſe qui donauit ageret fortaſſe repelleretur dicta ratione ex quo actus non annullatur ſui fauore: ſed fauore ſubditorum ſm̄ theoricam Bar.in.d.l.poſt mortē tamē venire poteſt contra dictus donatarius: maxime qꝛ nō habet mere cauſam ab eo: ſed ēt ab eius ſubditis qui conſenſerunt ⁊ quorū conſenſu fuit validata donatio dominorum preterea in contractibus ex quibus cauſatur ius in re ille eſt potior in quē primo ius in retranſfertur.⁊ ſic in cuius perſonam interueniunt ea ex quibus transferuntur iura realia puta dominium ⁊ ille poteſt venire contra alium. licet ille alter habeat priorem titulum: vt eſt tex.in.l.quotiens.C.de rei vendi.⁊.l.multum intereſt in fine.C.ſi quis alteri vel ſibi cum itaqꝫ ex prima donatione non fuerit tranſlatum ius in primum donatarium cum alienatio a iure vicietur ⁊ ex inutili contractu lege reprobato non transferatur dominiū.l.non dubium.C.de legi.⁊.l.iubemus.§.fin.C.de ſacroſanc.eccle.⁊ ꝙ habetur per Bartol.⁊ docto.in.l.j.§.ſi vir vxori.ff.de acquiren.poſſeſ.⁊ per predicta probatur ꝙ in huiuſmodi terminis poteſt ceſſionarius: vt ita dixerim iuris realis.puta dominij inſurgere contra factū ſui auctoris: licet habeat cauſam lucratiuā.⁊ ſic non militat theorica que traditur in.d.l.apud celſum.§.de auctoris.⁊.§§.ſeq.ff.de exce.doli.⁊ in ſimilibus iuribus ſupra adductis ſcilicet ꝙ exceptio que obſtat cedenti obſtat ceſſionario ex cauſa lucratiua nec in his terminis donatarius vtitur iure ceſſo.immo nititur ex directo dominio cauſato ex contractu donationis ⁊ traditiōe.l.traditionib⁹.C.de pac.⁊.l.traditio.ff.de acq.rerum dominio.⁊ licet.d.§.de auctoris ⁊ ſequentes militet etiā in ſucceſſore hn̄te iura realia tamen non militat in his terminis prout ⁊ patet ex notatis ibi per glo.in verbo exceptionem in.§.ſi cū legitima.⁊ maxime qꝛ hic non interuenit aliquis dolus nec in prima nec in ſecūda donatione.itē vniuerſitas dicte ciuitatis non pretendit meram cauſam lucratiuam cum aſſumat in ipſo contractu in ſe onus tuendi ⁊ defenſandi ipſos donatores in vſufructu dominij ipſius caſtri ⁊ rerum donatarum ⁊ inſuper dicta communitas promiſit impendere omnem fauorem ei poſſibilem pro recuperatione aliorum caſtrorū.dictorum donantium ad omnem eorum requiſitionem qui omnis fauor poſſibilis potuiſſet fortaſſe magnopere extimari obmitto ꝙ aſſerunt ſe facere ob merita precedentia dicte ciuitatis.ſi enim merita equiualentia precedunt donationem donatio non cenſetur preſtare cauſam lucratiuam nec dicitur ꝓprie donatio.l.ſi pater cum ſua glo.ff.de dona.⁊ per doc.ibi.⁊ in.l.modeſtinus.eo.tit.⁊ in.l.ſi donatione.C.de colla.

k ¶ Inſuper dicta theorica procedit in conuento qui ſe defendit exceptione: nam prout exceptione tutus eſſet ſi egiſſet cedens: ita ⁊ tutus eſt aduerſus agentem ex iure ceſſo: ſed ſi habens ius ceſſū conueniſ nō militat dicta theorica.l.an viciū.ff.de diuer.⁊ tēporalibus preſcrip.put ⁊ per illā.l.notat gl.in verbo noceat in.l.ij.in ꝑncipio de excep.doli quam ſequitur Bar.ibi.⁊ Ange.in.d.§.de auctoris in ſummario: ⁊ maxime qꝛ dicta exceptio ꝙ auctor non poteſt venire contra factum ſuum competit etiā ſecundo donatario ideo in pari cā potior eſt conditio poſſidentis: vt in regula in pari in.vj.⁊ in.l.in pari.ff.eo.titu.cum multis ſimilib⁹ puto autē ꝙ dicta communitas ſit in poſſeſſiōe merito ⁊c. licet autem non eſſet in poſſeſſione: tamen idem dicendum eſſet per alias reſponſiones ſupra datas: remanet itaqꝫ concluſio ꝙ dicta communitas habet potiora iura in dicto caſtro vigore ſue donationis.lꝫ poſterioris ꝙ̄ habeat prim⁹ donatarius ad eā pertinet dictū caſtrum: non aūt ad dictū primum donatarium: maxime cū ei ſubijci nolint hoies dicti caſtri: ſed volunt ſubijci dicte cōitati ciuitatis predicte.

l ¶ Et per hec redditur reſponſio ad prima tria queſita: nā predicta omnia militant etiam in donatione facta per alium ſue filie illegitime cui donationi non preſtiterunt conſenſum dicti ſubditi homines ſcilicet dicti caſtri ⁊ tanto plus: quia pater donare non poteſt filie illegitime ſi tamen nata eſt ex dānato coitu.§.ſi vero effuſa.⁊.§.fin.in auc.quibus mo.natu.eff.ſui.vij.col.⁊ in.§.fi.in auc.quibus mo.na.eff.leg.vj.collatione ex quibus ſumitur auc.ex complexu.C.de inceſtis nup.nec poteſt obijci dicte communitati cōuentio de non alienādo in extraneos: nam illa conuentio fuit factā ea contemplatione: vt remaneret de vno in alterum prout tunc primo inter eos conuenerat que ratio ceſſat cum ipſi vltimi alienauerint qui potuerunt illi conuentioni renunciare.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.cū concor.⁊ ceſſante cā ceſſat effectus.c.cum ceſſante de app.⁊.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iurepatro.⁊.l.ꝙ dictum de pac.ad hoc.l.cum pater.§.libertis de leg.ij.⁊ facit.l.filiuſſa.§.diui de leg.j.

m ¶ Deueniendum modo eſt quartum conſultationis articulum circa quem premitto ꝙ licet in ipſo queſito preſupponatur ꝙ fiat mentio ſpecifica de nemoribus ⁊ paſcuis ꝙ eſſet non mediocriter ponderandum tamen ſm̄ copiam ad me delatam non reperio ꝙ aliqua ſpecifica mentio fiat de predictis: ſed ſolum dicitur ꝙ donant totum dominium dicti caſtri belmontis ⁊ tenutam ipſius caſtri ſiue tenimentū poſitum in dioceſi ⁊c.fines ⁊c.libera ſcapula ⁊ abſoluta cū omnibus ⁊ ſingulis iuribus actionibus vſibus ⁊ requiſitionibus ⁊ pertinentijs ſuis prefatis dominio ⁊ tenimento ⁊ cuilibet ipſorum aut ipſis donatoribus quomodocunqꝫ ⁊ qualitercunqꝫ competentibus ⁊ competituris ad habendū tenendū ⁊c.hec ſunt verba formalia in quibus deſignantur ea que in donatione deducuntur pro deciſione itaqꝫ huius quarte: ⁊ etiam ſequentis quinte conſultationis eſt in medium deducenda queſtio quam formant doc.ſcilicet an cōceſſo caſtro cenſeātur cōceſſa molendina que ſunt in territo

torio dicti caſtri ⁊ dictam queſtioné diſputauit Iac.bu.diſputádo an tráſlata ciuitate in dominiũ ⁊ iuriſditioné alterius cenſeanẽ in cóſequẽtiam tráſlata iura molendinorum ipſius ciuitatis in qua diſputatione adducit ratióes ⁊ iura hincinde que ⁊ quas ſerioſe recitat Bal.in.c.j.de capi.qui curiã vendidit.ipſe vero Ja.bu.concludit ꝙ cenſetur tranſlata iuriſditio nó autem molendina.ſed remanẽt apud ipſaʒ ciuitatem tanq̃ peculium ipſius ciuitatis ſm eum ꝙ veruʒ intelligit ipſe Bal.ſi eſt conceſſa ciuitas:q2 tũc non veniũt ea que ſunt extra ciuitatem.⁊ ſic nec ipſa molendina arg.l.nam ꝙ liquide.§.ſi ita legetur.ff.de penu.leg.⁊.c.ſi ciuitas de ſnia excó.idem ſi ipſa molendina nó erant ſub dominio concedentis:ſed ad ciuitaté pertinebant iure priuato accedat.l.ſed ⁊ celſus in prin.ibi non in pecunia cóis iuncta gl.j.ff.de ꝯben.empti.⁊ ꝙ de molendinis cóis bononie dicit glo.in.l.inter publica.ff.de verb.ſig.ſinaũt ſit mentio de ciuitate ⁊ ptinentijs ⁊ dñium molendinorum ſpectat ad concedentem.tunc veniũt non ſolum iuriſditiones:ſed ẽt ipſa molendina in pertinentijs exiſtentia ſm eum in.d.c.j.

n ℭ Ubi ẽt querit ſi imperator conceſſit alicuiᵉ caſtrum an cẽſeatur conceſſiſſe ẽt molendina que ſunt in aliqua ipſius caſtri ⁊ decidit ꝙ aut cóceſſit ſolam iuriſditioné.⁊ tũc non cẽſetur cóceſſiſſe molédina que ſunt ipſius caſtri adducit.d.l.ſed ⁊ celſus cum ibi no.aut conceſſit caſtrum cum pertinẽtijs ſuis ad ipſum caſtrum ſpectantibus.⁊ tunc cenſeẽ conceſſiſſe molendina acceſſorie niſi eſſent molédina priuatorũ perſonarum adducit in argumentum.l.ſi adoptauero.ff.de preca.⁊ ꝙ notatur in.d.l.inter publica.ex quibus pót audacter ſumi deciſio huius cóſultationis.ſ. ꝙ exquo dicti dñi cum conſenſu hoium dicti caſtri donauerunt dicte vniuerſitati ciuitatis omne dñium ipſius caſtri cuʒ pertinentijs ⁊ tenimentis ſuis ⁊ omnia iura ad ipſum caſtruʒ ⁊ dictos dominos ſpectãtia ⁊ pertinentia veniat in dicta donatióe omnis iuriſditio que inerat dicto caſtro ⁊ quã exercebant dci dñi cum pſupponaẽ ꝙ ſtatutis ſuis viuebant ⁊ hẽbant officiales q iuriſditioné exercebant nó dicta iuriſditio cenſetur in totum tranſlata in dictam cóitatem dicte ciuitatis donatarie prout ſupra dicit Bal.ꝙ conceſſa ciuitate cenſeẽ conceſſa iuriſditio ⁊ pari róne in caſtro ꝙ nó eſt pars alicuius ciuitatis:illa enim caſtra que ſubſunt ciuitati ⁊ ſunt de cómitatu ipſius non hñt iuriſditionem.l.qui ex vico cuʒ ibi notatis.ff.ad munici.notat Inno.⁊ doct. maxime Panor.in.c.ex lr̃is de iurepatro.Bal.in.d.c.j.de cap. qui cur.ven.⁊ Bar.in conſi.mihi.xiiij.ſm ordineʒ qui habetur peruſie nó informis ꝙ incipit primo queritur vtꝝ iuriſditio ⁊ bar.in.l.omnes populi.ij.col.ff.de iuriſd.omnium iu.⁊ hoc niſi ex conſuetudine vel conceſſione ꝓut dicit Panor.poſt Inno.in.d.c.ex litteris.⁊ Bar.in.d.cóſ.xiiij.⁊ vñr preſuppo nere prefati doc.ꝙ ſi nó ſubſunt omnino ciuitati ꝙ iuriſditionem habeant:lʒ aũt quo ad aliqd ſubſint non propterea dicuntur pars vel membrum ciuitatis arg.l.ſcaphã.ff.de euic.prout per illum tex.dicit ibi Bal.qualitercũq3 autem ſit ꝙ habuerit iuriſditioné vel ipſa vniuerſitas dicti caſtri vel dicti domini predicti donatores illa cenſetur tranſlata in dictam ciuitatem donatariam exquo verba ſunt vniuerſalia ꝙ donant omnia iura prefato dominio ⁊ tenimento ⁊ ipſis dominis cópetentia.⁊ poſtea tenimentũ exponit ideſt territorium:territoriũ vero dr̃ a terrendo ꝙ iuriſditionem oſtendit.l.pupillus.§.territorium.ff.de ver.ſig.

o ℭ Itẽ veniũt palatia domus nemora paſcua molendina ſi qua ſunt ⁊ omnia alia que tanq̃ domini caſtri ⁊ territorij poſſidebant:iſta.n.veniũt ſub illa vniuerſitate donationis caſtri cũ tenimento territorio ſeu ptinentijs: vt pʒ ex dictis ſupra ſm Bal.in.d.c.j.de capi.qui curiam ven.⁊ faciunt no.per Inno. ⁊ Panor.in.d.c.ex lr̃is de iurepatro.⁊ per doct.in.l.in modicis de ꝯben.emp.⁊ ad dictos dños ptinebãt vt arbitror ẽt alia q̃ ſolent eſſe vniuerſitatũ:vt teatra ſtadia ⁊ hmói que lato ſumpto vocabulo dñr publica.§.vniuerſitatis inſtituta de rerum diui.⁊.l.j.in ſi.ff.co.ti.⁊ hoc ẽt ſignificant vl'ia verba dicte donationis cuius ṽba ſunt latiſſime interpetranda.c.cũ dilecti in ſi.de dona.⁊ qui vniuerſalibᵘ verbis vtitur nihil excludit.c.ſolite de maio.⁊ obe.⁊.l.iulianus de le.iij.⁊.c.ſi romanorũ.xix.di.cũ itaq3 donauerint totum dñium ipſius caſtri ⁊ tenimẽtũ ipſius cũ oibᵘ ⁊ ſingulis iuribus vl'ibus ⁊ reqſitionibus ⁊ ptinẽtijs ſuis prefato dñio ⁊ tenimẽto ⁊ cuilibʒ ipſoꝝ aut ipſis dñis donatoribᵘ qũolibet ⁊ qualitercũq3 cópetẽtibus ⁊ cópetituris oia que ad ipſos ptinebãt ſaltẽ róne vl'is dñij dicti caſtri veniũt in dicta donatióe ⁊ feuda ex qbus cauſaẽ pſtatis operũ ⁊ aliorum ſeruitiorũ ⁊ alia hmói:cum itaq3 vtatur vl'ibus verbis circa iura ad ipſos dños ptinentia.⁊ circa iura ptinẽtia ad ipſa tenimenta:ergo nihil vñr excludere per iura vulgaria.

p ℭ Et maxie cũ geminauerint verba vl'ia ⁊ vſi fuerint verbis vl'ibus duplicatis iuxta.l.haliſta.⁊ que ibi hñr.ff.ad trebel.⁊ que hñr in c.vt circa de elec.lib.vj.⁊ per Ange.in.l.ſi ſticbum.§.ſtipſo de ver.ob.⁊ p bal.in pace ꝯſtãtie in verbo caſſeẽ ⁊ irritẽẽ ⁊ multa que poſſent adduci de virtute geminationis actuũ ſeu ṽborũ ponderãdo ẽt ꝙ acceſſit ꝯſenſus vniuerſitatis hoium ipſius caſtri ⁊ ꝙ qui conſentit alienationi rei ſue ſibi pĩudicat quo ad ipſa iura que hʒ in ipſa re que alienatur.l.ſi fundum per fideicommiſſuʒ in prin.ff.de leg.j.⁊.l.codicillis.§.libertis de leg.ij.⁊.l.ij.C.de remi.pig.⁊ not.gloſ.in.l.aliud eſt vendere aliud vendenti conſentire in prin.ff.de regu.iur.

q ℭ Nec obꝫ ꝙ in gñali conceſſione non veniunt feuda vt in d.c.j.de cap.vẽ.cur.⁊ in.c.in gñali de cótrouer.inter dñʒ ⁊ vaſal.q2 rñdetur ꝙ ꝑdicta vera eſſent ſi ſimpl'r caſtrum cóceſſiſſet prout in.d.c.j.gñaliter conceſſit curiã: q2 non cẽſeẽ cóceſſiſſe feuda que in ea curia hʒ ſaltem.vbi non ꝯſentiũt vaſalli.ſed hic de conſenſu vaſallorũ vendiderunt ⁊ caſtruʒ ⁊ vniuerſaliter non dico generaliter ſeu indefinite oia iura ⁊ per plura verba vl'ia ⁊ geminata:ideo etiã feuda veniunt virtute verborũ ⁊ q2 ceſſat iuris ꝓhibitio:⁊ per h̄ puto ſatis reſponſum ad vltima queſita. Laus deo.

ℭ Hebrei portãtes pignora tráſactata ⁊ recaduta extra ciuitatem:an incidãt in penam ſtãtibus capitulis ꝙ iudei nó poſſint tráſportare pignora extra ciuitatem ſub certa pena.

ℭ Conſilium. cccxxij.

In noie dñi noſtri ieſu

chriſti. ℭ In pñti ꝯſultatione vr̃ prima facie dicendum ꝙ dictis hebreis non licuerit dictas res pignoratas extrahere de ciuitate cameren pro cuius rei euidentia premittendum eſt ꝙ in dictis capitulis pignora non ponuntur proprie prout in iure capiunẽ.ſ.pro quadã obl'one qua res ipſe obliganẽ ſeu oneranẽ ꝓut pʒ inſtituta de act.§.inter pignᵘ ⁊.l.obl'one gñali.⁊.l.ea que nódũ.§.q res.⁊.l.ſi fundus.§.aliena res.⁊.l.creditor de pig.cum infinitis ſimi.

a ℭ Sed pignora ſumunẽ ꝓ ipſis rebus datis in pignus ꝓut pʒ euidenter ex tenore ipſoruʒ capl'orum quaſi per tota ipſa capitula:⁊ maxime dum dr̃ ꝙ liceat hebreis pignora vẽdere:non.n.vendiẽ illa obligatio qua res oneraẽ:ſed vẽdiẽ res data in pignus.itẽ dũ dr̃ ꝙ non liceat ipſa pignora portare extra ciuitateʒ cameren profecto capiẽ tunc pro rebus ſub pignoratis:obligatio.n.eſt qd incorporeũ ꝙ nó clauditur loco.l.fideicommiſſum.§.tractatum.ff.de iud. non autẽ portatur extra ciuitatem obligatio: ſed portantur ipſe res obligatio:vt eſt de ſe notiſſimum.

b ℭ Itẽ ẽ ꝑmittendũ ꝙ lʒ poſtq̃ res ẽ facta creditoris non ſit amplius pignus:q2 res mea non pót eſſe mihi obligata pignori.l.neq3 pignus.⁊.l.ſi reʒ alienam.ff.de pigno.acti.⁊ iõ pignora tradita dcis hebreis non ſint amplius pignora poſtq̃ defierũt eẽ pignoratãtũ ⁊ ſunt tráſactata:vt vtar vocabulo dcóꝝ capl'orũ hoc ẽ poſtq̃ inciderunt in cómiſſum ⁊ tráſierũt in dñiũ ipſoꝝ hebreoꝝ ꝓut mihi exponiẽ verbum illud tráſactata ⁊ ſatis ſumiẽ ex alijs ṽbis dcóꝝ capl'orum.tñ in dictis capitulis ṽbum pignora ſumiẽ et poſtq̃ pignora ſunt tráſactata.⁊ ſic poſtq̃ ſunt fcã ipſoꝝ hebreoꝝ prout euidẽter ſumiẽ ex illa pte capl'oꝝ dũ cótineẽ ꝙ elapſis.xv.menſibus ipſa pignora cenſeantur tráſactata ⁊ intelliganẽ vt res ipſorum hebreorum ⁊ ſubditur ꝙ dictis hebreis liceat dicta pignora vendere ad eorum libitum ⁊ voluntateʒ:⁊ per conſequens appellanẽ pignora poſtq̃ dictis hebreis lʒ vendere ad eorum libitum voluntarie.

c ℭ His preſuppoſitis vr̃ neceſſario inferri ꝙ exquo ipſis hebreis eſt inhibitũ ex eoruʒ cóuẽtione ꝙ nó poſſint dicta bona pignorata extrahere extra ciuitateʒ cameren ſub pena in ipſis capitulis cóuenta ⁊ pignora appellanẽ ẽt poſtq̃ fuerint tráſactata:vt capitulo꞉ vocabulo vtar non licuerit dictis hebreis nec liceat dcã bona eis ſub pignorata portare ẽt poſt.xv.mẽſes extra ciuitatẽ cameren ex ꝑcedentibus.n.ſequentia declaranẽ.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.ff.de le.j.⁊.l.hr̃des palã.§.ſʒ ſi notã.ff.de teſta.ꝙ ⁊ iuuaẽ q2 nó vr̃ ꝙ dicta

ꝙ dicta pignora deſierint eē pignora poſt.xv.menſes etiam ſeruatis p hebreos ſeruādis:qꝛ nō ſequit̄:ſ3 eis vēdere pro eorum libito voluntatis:ergo ſunt domini:na3 ꝛ res aliena vendi pōt.l.ſi rem alienam de cōtrahen.emp.ꝛ licite de voluntate dñi vel auctoritate legis de diſtra.pig.ff.ꝛ.C.quaſi per totu3.l.ſi ꝯuenerit.ff.de pig.acti.ꝛ.C.de pigno.ac.l.pignoris in fi.ꝛ in titulo de bonis auc.iud.poſ.ff.ꝛ.C.quaſi p totos.ꝛ.l.ſi locus.§.fi.ff.quemadmodum ſerui.amit.item nō dicūt v̄ba capitulo2u3 ꝙ ipſa pignora ſint res ipſoꝝ hebreorum:ſ3 intelligant̄ eē:vt res ipſoꝝ hebreoꝝ illa dictio vt denotare vī̄ ſimilitudinē.c.ꝯſultatiōi in fi.ꝛ.c.laudabilem extra de frig.ꝛ malefi.nullū aūt ſimile ē idē.l.ꝙ nerua.ꝛ ꝙ ibi habet̄.ff.depoſiti.coadiuuat̄:qꝛ v̄bū intelligitur ſolet denotare in ꝓprietatē nō rei veritatem in.l.liber hō eſt ſecundo in fi.principij.ff.de v̄bo.obli.in.l.qm̄ de infami.ꝛ.l.pater.ff.de capti.in cle.ꝗuis rigor.§.ſimiliter de appel.in l.vnica in prin.C.de rei vxo.acti.cum multis ſi.

d ¶ Cōfirmantur p̄miſſa qꝛ ſi dicta v̄ba importarent ꝙ efficerentur ipſorum hebreorū fruſtra fuiſſent addita illa v̄ba ꝛ liceat vēdere ꝛc̄.qꝛ quilibet ē ſue rei moderator ꝛ arbiter.l.in re mādata.C.mādati.iō cuilibet l3 vendere rē ſuam cui vult ꝛ put ſibi libet ad idē.l.dudū.C.de ꝯhē.emp.ideo ne dicta v̄ba ſint ſup̄flua:ſ3 aliqd operent̄ vt decet intelligantur durare ipa pignora ꝛ nō trāſire ſub dñio ipſoꝝ hebreorum.ꝛ qꝛ per hoc videbat̄ ꝙ nō poſſint vēdere pro libito voluntatis:ideo ſubdantur illa verba ꝛ liceat ꝛc.

e ¶ Nec vī̄ obſtare ꝙ dicti hebrei ſoliti ſunt portare dicta pignora ſciētibus illuſtribus dñis de varano:qꝛ l3 ſcirent nō ꝓpea p̄miſerūt.nā q tacet non ꝓpea ꝯſentit:vt in.c.is q tacet de reg.iur.in.vj.ꝛ in.l.q tacet.ff.e.ti.ꝛ in.l.ſicut.§.nō vī̄ ff.qb.mo.pig.vel hypo.ſol.ꝛ ꝗto tpe plus qs venit ꝯ legē ꝛ ſic peccat tātomagis dignus eſt pena ar.c.cū tāto de conſue.c.cū hēet de eo q duxit in matri.quā pol.p adul.ꝛ.c.cū in eccleſia.ꝛ.c.nō ſatis ō ſymo.iō l3 lōgiſſimo tpe ſoliti ſint extrahere dcā pignora de camereno nō ꝓpea vī̄r excuſandi nec vī̄r cadere termini.l.cū de in rē v̄ſo.ꝛ ſiſcs.ff.de vſur.qꝛ ibi is de cuius p̄iudicio agit̄ aliqd fecit recipiendo.puta vſuras vel cenſum vel qd ſile at hic ſecus nec vī̄ refragare ꝙ p̄mittat̄ vendere ad libitū ꝛ voluntatē:qꝛ dicta gn̄aliter reſtringi d3 dūmō non extrahāt extra ciuitatē camereni:qꝛ nō inconuenit ꝙ gn̄alitas precedens reſtringat̄ p ſpālē ꝓuiſionē ſubſecuta3 cū generi p ſpēm deroget̄:vt in regula generi in.vj.cū ꝯcor.ꝛ maxime qꝛ venditio pōt vbiq3 fieri ꝛ non ꝓhibet̄:ſ3 portatio eſt inhibita remanē itaq3 ex his vī̄ aperta ꝛ clara ꝯcluſio ꝙ dictis hebreis nō licuit nec liceat in futu3 dictas res pignoratas portare extra ciuitatē camereni ꝛ portātes inciderint in penam conuentionalem.

f ¶ His tñ minime refragātibus ꝯtriā ſniam arbitror iuri magis ꝯſentaneā:nam premittendū eſt ꝙ ex forma dictoꝝ capitulorum res pignorate efficiuntur ipſorum hebreorū elapſis dcis.xv.mēſibus.ꝛ ſcio hāͥmētis reqſitis ex forma dictorum capl̄orum exquo.n.ex forma dictorum capl̄orū que ſunt inita ꝛ ꝯfirmata p hñtes ptātem legis ꝯdende put ꝛ p̄ſupponendū eſt alias dcā capl̄a nō valerēt in p̄iudiciū ꝓuatarū pſonarū.ꝛ tñ p̄ſupponit̄ ꝙ valeāt ꝛ ꝯſīr hñt vi3 legis nā ꝯctus celebrati p hñtes ptātē legis ꝯdende ꝯſtituūt legē ꝛ ꝓ lege ſeruant̄.l.ceſar.ff.de pub.l.ꝛ añpe.C.de do.inter vir.ꝛ vxo.ꝯſtat aūt ꝙ legis auctoritas pōt facē de meo tuū ꝛ quottidie ita facit:vt ꝓbat̄ infinitis:vt ita dixeri3 iuribꝰ.

g ¶ Itē p̄mittendū eſt ꝙ qñ actus fieri pōt vere ꝛ ꝓprie nō ſit improprie.ꝛ ſic ficte.l.in rebꝰ in fi.ꝛ ibi bal.C.de iu.do.ꝛ no.bar.in.l.ſi is q pro emptore.ff.de vſuc.itē ꝛ tertio premittendū duxi ꝙ dictio intelligat̄ ſolet denotare veritatem l.q ſolidu3 in prin.de le.ij.in.l.ſi tibi hō.§.cū ſeruus.de le.j.in.l.clā poſſidere.§.q ad nūdinas de acq.poſ.in.l.cū.n.de noua.ꝛ in.l.cōis ſeruus in prin.ff.de acq.hē.ꝛ inſti.de rerū diui.§.nālem.ꝛ.§.illud cū ſiſibus.§§.eiuſdē tituli ſiſr.ꝛ dictio vt nōnūꝗ veritatē ꝛ non ſiſitudinē ſignificat:vt not.bal.in.l.cū alijs in fi.C.de ſcdis nup.put dictio ſicut text.ō nis excō.c.nulli.ꝛ.c.ſeq.ꝛ ibi no.p Io.an.extra de ſen.exſcō.ꝛ.c.ſi vo.ij.eo.ti.ꝛ de app.ꝓuenit ꝛ de ꝯiug.ſeruo.c.ij.ꝓut.ꝛ in ſiſi dictio ta nꝗ3 cle.j.in fi.de vſur.ꝛ ibi Pau.de lea.tex.in.c.ſolite de maio.ꝛ obe.text.ꝛ doct.in cle.j.§.porro ad fi.de ſum.tri.tex.in.c.ſi poſt preſtitū de ꝯfeſ.li.vj.ꝛ ibi Domini.ꝛ p glo.in.c.cū proinde de ſnia excō.tex.in.§.ſinaute3 ꝯ obſeruata nō fuerint in auc.vt cū de app.cognoſcit̄ iuncta cōi opi.doc.ad intelligentiā illius tex.ad idē tex.in.c.ad trāſlationē de offi.leg.ꝛ in.c.ſ3.eo.tit.iuncto cōi ſummari io.

b ¶ Cu3 itaq3 premittatur ꝙ pignora ſint tranſactata ꝙ ſm vulgare loci ſignificat ꝙ ſint deperdita ꝛ poſtea ſubdat̄ ꝙ nō teneant̄ hebrei amplius reddere p̄mis dñis q ſub pignoratarūt ꝛ ſubdat̄ ꝙ poſſint vendere ad eorū libitū ꝛ voluntatem.ꝛ ſic ꝙ poſſint vendere ꝛ retinere prout voluerunt ꝛ ſic diſponit̄ ꝙ ſe hēant circa eas res put ſe hñt alij veri dñi ꝛ ſic dicta lex municipalis concedit ipſis hebreis ꝙ diſponere poſſint de dictis bonis put alij dñi diſponunt de rebꝰ in qbus dñium hñt ꝛ p̄mis dñis adimit facultatē ipſa bona recuperandi ꝛ oēm ſpē.nō lex ipſa cenſet̄ dicta bona pignorata trāſferre in dñio ipſorū hebreorū ꝛ p̄iuare p̄mos dños facit.l.hēbat.ꝛ ꝙ ibi per glo.ꝛ Bart.de le.iij.ꝛ p ꝯñs ipſa bona nō ſint amplius pignorata exquo nemo hre pōt in pignus re3 ſuā per.d.l.neq3 pignus.ꝛ.d.l.ſi res aliena.ꝛ iō non poſſint dici pignora ꝛ ꝓpea dū pro pte cōmunitatis paciſcit̄ ꝙ nō liceat hebreis dicta pignora portare extra ciuitate3 ſub pena dicta v̄ba nō debent verificari in his que non ſunt amplius pignora cū verba debeant ꝓprie intelligi qñ pñt.l.nō aliſr de lega.iij.ꝛ.l.j.§.ſi is q nauem de exerci.cum ſi.ꝛ maxime in penalibus:vt pene ſint molliende prout decet.l.ſi pſes.ꝛ.l.interpretatione de penis regula in penis in vj.ꝛ.c.ſtatutū de elec.lib.vj.ꝛ inſuper imputandum eſt cōitati ꝛ eam repreſentantibus quare nō apertius legem dixerunt.l.veteribus.ff.de pac.iō verba ſunt ꝯ cōitatē interpretanda.d.l.veteribus.ꝛ.l.quicquid aſtringende de verbo.obli.ꝛ.l.labeo.ff.de contrahen.emptio.

i ¶ Et inſuper dicta verba dicte penalis cōuētionis ſunt indefinita nō vniuerſalia.ꝛ idefinita nō cōprehēdit oia ex ꝓpria vi verborū:ſ3 ex humanitate ꝓbat text.in.l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui.vrb.pred.ꝛ ita per illū tex.notāt Bar.ꝛ doc.poſt eū in.l.ſi pluribus de leg.ij.ſ3 nulla humanitas vī̄ eē ꝙ dicta cōuentio penalis amplief imo humanitas ꝛ benignitas ē ꝙ pena euitet̄ ar.d.regule i penis benignior: iterpretatio eſt amplectenda in.vj.ergo dicta indefinita nō equipolleat vſi:ſed intelligatur in proprijs pignoribus.ꝛ ſic in rebꝰ pignoratis durante obligatione pignoris attento ēt ꝙ indefinita non eqpollet vſi qñ non eſt eadem rō ꝛ conditio oiu3 comprehenſorum ſub vſi prout eſt glo.ꝛ doc.in.c.vt circa de elec.lib.vj.Phe.de bella.Bar.ꝛ doct.in.d.l.ſi pluribꝰ de leg.ij.Dy.in rubrica de reg.iur.lib.vj.ſed in caſu noſtro nō eſt eadem ratio ꝛ conditio oium deductorum ſub illa indefinita dicta pignora:nam alia eſt ratio in pignoribus q̄ nō ſunt tranſactata ſed ſoluto debito ſunt reddenda pignorantibus ꝛ ſunt ipſorum debitorum:nam de illis non hñt diſponere hebrei creditoris pro libito voluntatis:nā illa debent retinere hebrei creditores pro ſua cautela in ciuitate camereni:vt ſit magis facile debitoribꝰ ipſa pignora reluēdi ꝗ ſi extra ciuitatem camereni eſſent trāſportata:ita ꝙ intereſt debitorum ꝙ bona ipſa non extrahātur de ciuitate ꝛ non agitur de conſiderabili intereſſe hebreoru3 ſi ad alia loca nequeunt ipſa pignora trāſportare:alia vero eſt ratio in rebus pignoratis que non pertinēt amplius ad p̄mos dominos:qꝛ eis nō ſunt reddēde:ſ3 pertinēt ad ipos hebreos pro eorū creditis:nā tunc nō intereſt ipſorū anteriorū dominorum ꝙ dicta bona non portentur extra ciuitatem.

k ¶ Intereſt aūt ipſorū hebreorū ꝙ illa poſſint deferre quo voluerit ꝛ eā vendēdi ꝛ eā vſus:quid.n.ſi eſſet vnus anulꝰ quē ipſi vel eorū mulieres vellent portare in digito vī̄ zona vel veſtes ꝛ hmōi quibus vellent ēt vti iniquū ꝛ duru eſſet ꝙ nō poſſent ſecū portare quo vellēt incedere ꝛ ſi dicat̄ intereſt rei publice:vt bona ipſa vēdant̄ in ciuitate:vt habeant̄ in meliori foro:pfecto aliquale intereſt verſat̄.ſ3 leue ꝛ maxime ꝙ nō portent̄ extra ciuitatē ēt incomitatū:nā appellatione ciuitatis dū habet̄ reſpectus ad locū murorum ambitu vī̄ terminari.c.ſi ciuitas de ſentētia excō.li.vj.ꝛ.l.ij.p̄mo reſponſo.ꝛ.l.vt alfenus p̄mo reſponſo de v̄bo.ſigni.vel ſaltē ſuburbijs ꝛ cōtinentibus edificijs terminantur:vt dictis iuribus.ꝛ.l.qui cōtinētibus.e.ti.ꝛ per doc.in dictis iuribus maxime in.d.c.ſi ciuitas.ꝛ per Bart.in cōſil.mihi.xxix.incip.in ciuitate camereni.ꝛ inſuper poſſunt nō portari extra ciuitatē.ꝛ tamē nō vendi ex his itaq3 clare deducitur ꝙ nō eſt eadē ratio in oibus rebus datis in pignus:ſed diuerſa in rebus que ſunt tranſactate ꝛ in alijs.itē nō eſt eadem cōditio omnium ipſorū pignorū quedam ſunt tranſactata quedam non ꝛ in hoc plurimum variatur conditio vt ex premiſſis clare conſtat:ideo dicta indefinita non comprehendat omnia maxime ad ampliandum diſpoſitionem penalem que eſt reſtringenda per iura vulgaria plura itaq3

ſuatur predictam interpetrationem.

l ¶ Et inſuper confirmatur ex obſeruãtia poſtea ſecuta: nã ex quo dicti hebrei a dicto tpe. et citra ꝯtinuo ſoliti ſunt portare dicta pignora extra ciuitatem pro eorũ libito voluntatis et nunq̃ ea occaſione aliquam moleſtiam paſſi ſunt ẽ veriſimile ꝙ ipſi ita intellexerint verba dicte ꝯuentionis cuꝫ ex poſtea geſtis priꝰ geſta interpetrentur vt in.c.cum per bellicam.et.xxxi.q.i.requiſiti.et.xxii.q.ii.can.ꝙ ait.et notatur in.c.ſcribam.de preſum.et maxime attenta qualitate perſonarum: nam hebrei ſolent eſſe multũ timidi et ſummoꝑe cauere ne talia cõmittant ex qbus ſuperiores poſſint eos punire: maxime circa obſeruantiaꝫ capitulorum que faciũt circa huiuſmodi cum communitatibus vel dominis locoꝶ nam ſolent facilius penis pecuniarijs officiq̃ chriſtiani et ideo ſunt magis cauti in non preuaricando: adeo ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ ſi conuentum fuiſſet de non extrahẽdo res pignoratas etiaꝫ elapſis.xv.menſibus dicti hebrei.ita poſſint tanto tempore ipſas res extraxiſſent nec eſt veriſimile ꝙ tãto tempore extraxerint et non innotuiſſet municipibus qui negocia ciuitatis adminiſtrant ex quo preſupponitur ꝙ illuſtribus dñis ipſius ciuitatis innotuit.et ſic innotuit eis ad quos ptinebat cura exigẽde dicte pene: nã dcẽ pene aut ad dños ciuitatis applicabanť aut ad ipſam cõitatẽ que ꝯtrẽ.

m ¶ Cum pene conuentionales contrahentibus applicentur l.ſiquis maior.C.de tranſact.ipſi enim contrahentes ſibi et non alijs cenſentur paciſci cum non ſubintelligatur in contractibus extrinſeca perſona.l.ſi ita ſtipulatus.§.griſogonꝰ de verbo.ob.et pene legales fiſco applicentur communiter vt habetur in.l.agraria de termino moto fiſcꝫ aũt vt aiunt in dicta ciuitate repreſentãt dicti illuſtres domini de varano ciuitas autem repreſentatur per municipes qui negocia ciuitatis adminiſtrant.l.municipibus.ff.de conditio.et demonſtratio.et.l.municipes.ff.ad munici.et.l.ii.de acqui.poſ. cum ſua glo.et ꝙ habetur in.l.aliud.§.refertur.ff.de reg.iu. vnde eſt veriſimile ꝙ ſi fuiſſet prohibituꝫ dictis hebreis et penale extrahere dicta pignora etiam poſt lapſum.xv.menſium ipſi hebrei nõ extraxiſſent et ſi extraxiſſent fuiſſent aliquando puniti.et ſaltem moleſti in interpetrandis autem ꝯtractibus et ceteris que ſunt ambigua plurimum attenditur id quod eſt veriſimile et ꝙ ſolet fieri.l.in obſcuris iſpici.ff. de regu.iur.et in.c.inſpicitur in obſcuris.eo.ti.li.vi.negari aũt non poteſt quin ſtatum ſit obſcuruꝫ an ſint prohibita extrahi pignora tranſactata: an vero demum anteq̃ ſint recaduta: ideo dicta interpetratio adhibeať tanq̃ magis veriſimilis ex his que poſtea ſecuta ſunt per iam dicta et conſuetudo poſtea ſecuta interpetratur ſtatutum ꝙ alias aliter interpetraretur: vt eſt expreſſum in.c.cum dilectus extra de conſue.et ſi fuiſſent tot actus et tales qui veriſimiliter veniſſent in noticiam populi prout eſt veriſimile attenta diuturnitate tanti temporis et attento ꝙ veriſimiliter dicti hebrei palaꝫ et non ſecrete dicta pignora tranſactata et recaduta tranſportarunt. Laus deo.

¶ Datio inſolutum facta contra forenſem contumacem ex forma ſtatuti ſi non fuit legittime citatus an valeat. Et an cauſa appellationis ſeu nullitatis dicatur deſerta vigore ſtatuti de quo in littera.c.

¶ Conſilium cccxxiii.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ Animaduertens ad theoricã Spec.qui fuit ſummus practicus qui in titulo de cõſilij requiſitiõe ver. porro inſtruit ꝙ in cõſultationibus deciſiuis ꝓut eſt preſens conſultatio reddatur conſilium ſine iurium et rationũ allegationibus facit ꝙ ipſe no.in ti.de alle.et diſpu.§.porro.ver.in ſumma et in ti.de ſen.§.qualiter verſi.verum et ꝙ per Io.an.et doc.in.c.ſicut de re iudi.et per Panor. in ſuo conſil.incipi.dum eſſet materia queſtionis in ordine.ii. ſm ordinem informis quam theoricam ſepe ſecutus fui: pluries tamen breuiter et concluſiue procedere ſolitus ſum in huiuſmodi.et ita in pñtiarum facere inſtitui: primum autem pondero ꝙ lꝫ coram iudicibus fuerit appellatũ.tñ fuit ſupplicatum comiti ꝙ committeret cãm nullitatis: et lꝫ in narratione ſupplicationis fiat mẽtio ꝙ fuit appellatũ et de nullitate dictum tñ petiť ꝙ committať cã nullitatis ꝑ illa verba ſe ſupplica e domãda de gr̃a ſe degna cõmettere li a imola ad chi parte adeſſa che ſummarie habbia a cognoſcere e terminare la nullita de aſſerta ſnia et c.et ꝑ ſequẽtia vba et cognito de dicta nullita ſia reſtituito et c.non fuit itaq̃ petitũ ꝙ cõmitteretur cauſa appellatiõis ſeu iniquitatis: ſed ſolũ ꝙ committeretur cauſa nullitatis.

a ¶ Et ſignatura fuit ſimplex: iõ interpetrať ſm poſtulata.l. ſi defenſor.§.qui interrogatus.ff.de interrog.act.et.l.i.§.ſi ita.et.l.ticia rñdit.§.idem rñdit de verb.ob.et hr̃ in.c. ſuper litis de reſcrip.iõ iudex delegatus non hꝫ commiſſionem et ꝯñr iuriſditionẽ niſi ſup nullitate: q2 non põt exire limites cõmiſſionis.c.cũ dilecta de reſcrip.c.cum olim de offi.dele. l.diligẽter.ff.mãdati.et hoc voluit Saly.in.l.preſes.C.quo et qñ iud.in vltima col.et in.l.i.in penul.col.C.qñ ꝓuo.non eſt neceſſe.et Imo.in.l.ſi expreſſim penul.col.dicẽs eſſe no. conſtat aũt ꝙ de iure cõi oĩa acta eſſent nulla: q2 nulla citatio de iure cõi valida preceſſit: ita ꝙ niſi foret ius municipale cuius forma eſt ſeruata nullitas eſſet clariſſima videndũ eſt.itaq̃ an dictũ ſtatutum militet in caſu nr̃o et quidẽ conſtat ꝙ dictum ius municipale eſt exorbitantiſſimum a iure cõi: ita ꝙ eſt ſtricte interpetrandũ per iura vulgaria.

b ¶ Qui aũt ſe fundat in iure exorbitãti hꝫ neceſſe probare qualitates q̃ ponunť in ipſo iure exorbitanti prout voluit Io.an.in.c.i.de homi.lib.vi.volens ꝙ q̃ nitiť ex illa noua ꝯ aſſiſinãtes aliquẽ xpianoꝶ hꝫ neceſſe ꝓbarẽ occiſum ab aſſiſſino fuiſſe xpianũ.et idẽ poſt eũ.no.bal.in.l. ſiqs non dicam rapere.iiij.col.C.de epiſ.et cle.no.gl.et doc. poſt eã in cle.ſi. de reſcrip.et legẽtes in.l.ſiqs maior.C.de trãſac.facit ꝙ no. Bar.in.l.quotiens.ff.ſi quis cau.dicẽs ꝙ qui habet pro ſe regulã pro eo pſumiť et aduerſario incũbit onus ꝓbãdi: ideo qui ſe fundat in dicto iur̃ municipali incũbebat onus ꝓbandi ea q̃ in eo continenť in dicto ſtatuto vƺ ſi forenſis non inueniret in ciuitate vel diſtrictu Imole iſta negatiua debuit deduci et probari.

c ¶ Nã q̃ ſe fundat in negatiua dꝫ illã ꝓbare.l.hoc iure de vbo.ob.et ibi per Bar.et doc.ꝑ Hoſt.et doct. in.c.ſup his de accu.et Io.an.i.c.bone de ele.itẽ reqrit ꝙ ciuis aſſerat forẽſeꝫ ſibi debitorẽ ꝯtxiſſe vř deſtinaſſe ſolutionẽ in ciuitate vř diſtrictu Imole: ſꝫ nõ repio deductũ et ꝓbatũ ꝙ Iacob ſit ciuis Imo.nec i petitiõe vƺ ꝙ.d.dñs Nicolutius ꝯtxerit debitũ in ciuitate mutine vř eius diſtrictu nec ꝙ illuc deſtinauerit ſolutionẽ nec in libris vƺ vbi ꝯtcuꝫ fuerit debitũ: debuit.n.id dici anteq̃ amplecterer vis ſtatuti aliena a iuris cõis.itẽ debuit illud deduci in citatorio ad hoc vt forenſis citatus teneret cõparere corã citãte alr̃ citatio nõ artat citatũ ꝓut notãt doc.in.c.preterea de dila.et in.l.ex quacũq̃. ff.ſi quis in ius vocã.nõ ierit.et in.c.ſup litteris de reſcrip. adeo ꝙ ſi dcũs dñs Nicolutiꝰ fuiſſet citatus in pſonaꝫ nõ potuiſſet ꝯ eũ ꝓcedi vt cõtumacẽ admiſſionẽ i poſſeſſionẽ q2 citatio nõ artaſſet citatũ: et iõ. d.dño Nicolutio exiſtẽte forẽſe ꝓceſſus cõtra eũ agitatꝰ fuit et eſt nullus vltra nullitatẽ que ꝑ patronũ cãe ꝑncipalr̃ deduciť.ſ.ꝙ cõmiſſio fuit fcã ꝯ ſubditos cõmittentis: q2 ita petiť in ſupplicatiõe.et ita et continet in delegatiõe.et ſi dicať ſi ꝯtxit i territorio ſubeſt iuriſditiõi: iõ dicať ſubditus rñdeť ꝙ licet rõne ꝯtcus ſortiať forũ ſaltẽ ſi ibi inueniať.tñ non cenſeť ſubditus ꝓprie loquendo ꝓut notabilr̃ dicit gloſ.in vbo ſubditos in ſi.in cle.i.de fo.cõpe.quã glo.vt ſingularẽ no.ibi Imo.et eã ſeqtur quã.et ſequiť Pe.de anc.in.c.romana.§.ꝯtrahentes de fo. cõpe.ꝑ tex.ibi.e.ti.li.vi.ꝑ quem tex.idẽ no.Pau.in.d.cle.i. ſi ibi nõ inueniať: cũ aũt iuriſditiones delegate ſint odioſe et ſtricte interpetrande vt no.glo.et doc.in cle.i.de offi. dele. et in.c.i.de reſcri.li.vi.et doc.in.c.ſedes.e.ti.in antiqs. iõ cõmiſſio fcã ꝯ ſubditos nõ dꝫ trahi ad forẽſes q ſortiunť forum rõne ꝯtcus ſaltẽ ſi ibi nõ inueniant et lõge fortius ſi nõ allegať ꝯtcũ fcm in territorio delegãtis prout nõ repio probatũ nec deductũ ex qbus omnibus concludo proceſſum et ſnias latas in cã principali fuiſſe et eſſe nullas.

d ¶ Reſtat videre an cã nullitatis ſit deſerta: allegať .n. eſſe deſertã vigore ꝯſtõnis poſite in.vi.li.conſtõnum ſub.vi.rubrica ſup qua deſertiõe repio multa allegata hincinde et vř ꝑ allegantes pſupponiť dcãm ꝯſtõnẽ militaret in terminis nr̃is: ſꝫ inſtať ꝙ nõ cẽſeať deſerta quaſi ſteterit ꝑ ſuperiorem qui cãꝫ nõ cõmiſit et nõ ꝑ appellãtẽ ſeu dicẽtẽ de nullitate ſup qua negligentia non intẽdo inſiſtere: q2 puta rem ſatis ꝯſtare de negligentia appellãtis non obſtantibꝰ his q̃ egregie alleganť ꝑ patronos cãe appellãtis: maxĩe q2 non ſufficiebat cãm delegari: ſꝫ in terminũ tenebať appellãs appellationem proſequi faciendo citare partem appellantẽ attẽ

te ꝙ requiſitio fcã de ſupiore ꝙ cãm cõmittere dicaſ facta in vltima die termini:ita ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ ſi illa die cõmiſiſſet fuiſſet in termino fcã dicta citatiõe attẽto ẽt ꝙ iudex ad quẽ nõ erat princeps ſʒ principis vicari⁹ corã quo poterat appellatio interponi ⁊ peti ꝙ citatio cõmitteretur ꝑut petitũ fuit ꝙ cã delegaret ⁊ multa dici poſſent ad hoc ꝓpoſitũ que cã breuitatis obmitto qꝛ nõ obſtãte dicto lapſu termini octo dierũ poſt appellationẽ interpoſitã ⁊ non factã ꝓſecutionẽ puto nõ eẽ deſertã cãm nullitatis delegatã:qꝛ nõ puto ꝙ dicta cõſtitutio militet in caſu iſto:qꝛ loquiſ in cãis nullitatis appellationis vel reductiõis ⁊c. corã rectore ꝓuincie vel eius iudicibus ſeu ad eos vel eoꝝ curia interponẽdis:nõ aũt loquiſ in īterpoſitis corã vicario pape vel ad eũ deuolutis qui nõ eſt rector ꝓuincie ſed vicarius in territorio Jmole:⁊ dicta cõſtitutio a iure exorbitãs non eſt trahẽda extra ſuos caſus:⁊ vbi vba ↄſtõnis nõ adaptãtur per ea que dicta ſunt.ſ.circa ius municipale que trahi pñt ẽt ad hãc ↄſtõnẽ q̃ eſt a iure cõi ſatis exorbitans ita ꝙ vba ſunt ꝓprie intelligẽda ⁊ reſtringenda vt minus ledant ius cõe p.c.cũ dilecti.de cõſuet.cũ ſi.cũ ergo pluries faciat mẽtionẽ de rectore ꝓuincie ⁊ eius curia vł eius iudices nõ vř ꝙ ſit trahenda ad vicarium pape qui tenet locũ principis in ſolo territorio Jmole.⁊ non in tota prouincia ⁊ hoc medium mihi videtur clarum ſi contrarium non ſe hʒ conſuetudo quã non video approbatam neq̃ allegatam.

e ¶ Preterea põt attentari ꝙ dicta conſtitutio dũ dicit ⁊ dictis tpibus fatalibus elapſis cã intelligaſ oĩno deſerta etiã ſine aliqua ꝓnunciã ⁊c.nõ intelligaſ de termino octo dieꝝ aſſignato ad ꝓſecutionẽ ⁊ citationẽ partis ſed ad tpa aſſignata ad expeditionẽ cauſe que tpa ſolent ꝓprie appellari fatalia.⁊.ſ.in eadẽ ↄſtõne dicta tpa fatalia appellantur prout etiam appellatur in.l.ij.C.de tempo.appel.⁊ ſic referantur dicta verba ad proxima non ad remota:preterea põdero ꝙ in libello appellatorio ꝓducto corã iudicibus a quibus nõ deduxit appellans principaliter cã nullitatis:lʒ.n.narrauerit ſententiam nullam:tñ in concluſione dixit ꝙ ꝓuocat ⁊ appellat ⁊ non concluſit prout dici ſolet.ſ.dico ſententiã nullam ⁊ ſi qua eſt appello:ita ꝙ videtur ꝙ nullitas fuerit deducta incidenter non principaliter.

f ¶ Nã in appellatione deduciſ incidenter ẽt nullitas.l.carmelia pia.de iurepatro.⁊.l.quedã mulier.ff.fami.herc.⁊ per Bar.⁊ alios in.l.ſi expreſſim.ff.de appel.⁊ per doc.in.c.dilecto extra eo.ti. ita ꝙ dato ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ dicta cã appellatiõis ⁊ nullitatis incidẽter deducta cẽſeret deſerta per lapſum octo dieꝝ nõ tñ cenſeaſ deſerta cã nullitatis principaľr deducta:nã per deſertionẽ appellationis lʒ cenſeatur deſerta cauſa nullitatis incidẽter incluſe in appellatione.ar.l.iij.ſ.qui habet.ff.de ſerui.ru.predio. tamẽ non cenſetur deſerta cã nullitatis principaliter deducta vel deducenda.per.d.l.ſi expreſſim prout voluit ibi Bart. ꝙ ⁊ voluit Specula. in titu.de appella.ſ.iuxta.in fine.ſ.⁊ in verbo quid ſi a ſententia ⁊ Bal.in.l.tale pactum.ſ. qui prouocauit ver.decimotertio quero.ff.de pactis.ꝙ ⁊ tenuit idem Bald.in.l.j.C.quando prouoc.non eſt neceſſe.idem voluit Joan.and.in additio.Specula.in.d.ſ.iuxta verſic.in ſumma.⁊ Jmo.in.d.c.dilecto colũ.x.⁊ Panor.ibidem ⁊ Jmo. in dicta.l.ſi expreſſim.colum.xxxv.verſic.iuxta predicta poteſt dubitari licet itaq̃ fuiſſet deſerta cauſa appellationis ⁊ incidentis cauſa nullitatis : tamen potuit committi cauſa nullitatis principaliter deducte prout ſuadetur ex quo ſola cauſa nullitatis fuit commiſſa ⁊ ex quo commiſſio fuit facta poſt lapſum octo dierũ ⁊ iſta interpretatio amplecti debeat vt actus valeat ⁊ non pereat argumẽ.c.ſi papa de priuileg.libro.vj.⁊.l.quotiens in actionibus.ff.de rebus dub. ⁊.l.quotiens in ſtipulationibus.ff.de verborũ obligatio.ex quibus concludo ꝙ dicta cauſa nullitatis non eſt deſerta. per conſequens ꝙ partes iudicis ſunt in prõnũciando ſententiam latam per iudices a quo ⁊ dationem inſolutum per eos factam fuiſſe ⁊ eſſe nullas.⁊ conſequẽter bene fuiſſe de nullitate dictum. Laus deo.

¶ Vxor inops an ꝑpſſit petere quartã in bonis mariti ditis defuncti vigore auctẽtice:preterea.C.vnde vir ⁊ vxor ⁊ an vxor excludat fiſcum ſi non ſuperſunt alie perſone cõiuncte dicto marito ⁊ an reſiduũ habeat iure accreſcẽdi vel deferatur fiſco.

¶ Conſilium. cccxxiiij.

In noĩe domini noſtri ieſu xpi. ¶ Cũ in pũcto ꝑſupponaſ dictum Joãnẽ maritũ dicte clare tpe ſue mortis fuiſſe diuitẽ ⁊ dictã clarã fuiſſe inopẽ ⁊ idotã clariſſima eſt ↄcluſio ꝙ quarta portio hereditatis dicti Antonij delata fuit dicte clare ex quo nõ ſuperſunt tot liberi ꝙ dictã quartã minuãt cũ nulli ſupereſſent ẽt tpe mortis caſus eſt de ꝑdicto terminis in auc.preterea.C.vñ vir ⁊ vxor ⁊ in corpore vñ nõ eſt de hoc dubium ꝙ habuit ius ad quartã ptẽ predictã nec ẽt dubiũ ꝙ poſſidendo ⁊ habitãdo domũ teſtatoris ⁊ fructus recolligẽdo ex vinea ꝙ cẽſeſ accepiſſe dictam portionẽ: ⁊ pñr tranſmiſit poſt eius mortẽ ad eius hẽdes ex quo licite retinere nõ poterat citra ius dicte portiõis ad h.l.j.⁊ ꝙ hř.C. de repu.hered.⁊ in.l.pro herede.ff.de acq.here.⁊ per Bar.in.l.gerit.eo.ti.⁊ per Bal.⁊ doct.in.l.nõ h.C.vñ cogna.qui heredes ſunt ꝑdicti Sanctes ⁊ Jacob⁹ ex quo eoꝝ pr̃ qui eos pcedebat fuit excluſus ðcedẽdo nõ adita hẽditate ⁊ ſic mediãte ſucceſſorio edicto ꝙ hodie locũ habet inter agnatos inſti.de le.agna.ſuc.ſ.placebat.qui Sanctes ⁊ Georgius preſupponitur ꝙ adiuerunt hereditatem: concludimus ergo huc uſq̃ ꝙ ipſi habent quartam hereditatis.

a ¶ Reſtat admõ videre cui competãt alie tres portiões ex quo nõ ſupſunt deſcendẽtes aſcẽdẽtes nec tranſuerſales b nec alius qui poſſit ſuccedere niſi dicta clara vxor vł fiſcus circa ꝙ añ oĩa eſt aduertendũ ꝙ vxor nõ vocaſ ad hereditatem viri ⁊ eꝫ de iure ciuili:ſʒ dũtaxat de iure honorario.l.j.⁊ ibi notãt doc.C.vñ vir ⁊ vxor.⁊.l.j.ff.e.ti. quã bonoꝝ poſſeſſionẽ nõ agnouit:iõ nõ trãſmiſit.l.qm̃ ſororẽ.C. de iure delt.⁊.l.emancipata.C.qui admit.⁊ maxime qꝛ eſt elapſum tp̃s ad petendũ bonorũ poſſeſſionem de quo in.l.j.⁊ ij.C.qui admitti.⁊.l.j.ſ.ꝙ dicimus.⁊.ſ.lar gi⁹.ff. ð ſuc.edi reſtat ergo ꝙ vxor non excludit fiſcũ tanq̃ ſucceſſerit per titulũ vñ vir ⁊ vxor quo caſu excluderet fiſcum ex quo a b illa ſucceſſione eſt excluſa lapſu tpis ⁊ per mortẽ per pred ⁊ eta ⁊ verũ qꝛ ſuccedit vt ſupra dictũ eſt per auc.preterea.c.ti. vnde vir ⁊ vxor ⁊ illa auc.vocat ad quartã dictã vxorẽ ⁊ nõ defert ei vltra quartã vř ꝙ nõ debeat hře niſi dictam quartam portionẽ ⁊ in reſiduo vocetur fiſcus:nam conſtat ꝙ de iure.ff.⁊.C.fiſcus hoc caſu admitteret ex quo vt ſupra dictum eſt vxor nõ vocaſ niſi ad bonoꝝ poſſeſſionẽ a qua eſt excluſa ⁊ fiſcus poſtea ſuccedebat:⁊iõ ex quo iura auctẽticorum nõ derogãt iuri antiquo niſi in quarta portione in reſiduo debemus ſtare iuri antiquo ne inducamus.ll. correctionẽ vltra q̃ verba iuris noui nõ attent.l.precipimus.C. de appel.⁊.l.ſancimus.C.de teſta.cum ſimi.

b ¶ Scdo hoc idẽ oſtendiſ qꝛ dcã auc.preterea dicit ꝙ vxor ſuccedat vna cũ liberis in quartã vel in virilem vt patet ib ſuccedit vna cũ liberis cõibus alterius ve matrimonij ⁊c. tamen non exiſtentibus liberis ſed aſcendẽtibus vel agnatis ſeu cognatis non admittitur niſi ad quartam vt tenuit Plac.cuius opi.vltimo refert gl.in.d.auc.preterea ⁊ in corpore in auc.de exhi.reis.ſ.quoniã vero.⁊ ſic videtur eius opi.approbare argumento eorum que hñr in.l. qui filiũ. ſ. ſabinus.ad trebel.⁊ eam ſequuntur Bart.Bal.Ange.Raphael.⁊ docto.cõiter omnes in dictis locis :ea ergo ratione qua aſcendentes ⁊ tranſuerſales nõ nominati in.d.auc.excludunt dictam vxorẽ in reſiduo : excludaſ ẽt fiſcus ex quo habemus fundamentum ꝙ alij ſucceſſores poſt liberos eã excludũt nec habemus in hoc caſu.l.nec rõnẽ.l. approbatã per quã poſſimus dicere ꝙ in reſiduo admittaſ poſt tranſuerſales ⁊ añ fiſcũ ex quo ſimpľr venit ad quartã vna cũ liberis ⁊ de trãſuerſalib⁹ nullã mentionẽ facit prout nec de fiſco:ſuccedit.n.fiſcus hoc caſu vt heres ꝑut ⁊ agnati ⁊ cognati vt dixit Bal.in.l.ſi vacantia.C.de bo.va.lib.x.circa fi. in verſiculo quero bona deferuntur fiſco an efficiatur ſtatiꝫ heres ⁊c.⁊ in.l.facultas in euidentiali. vbi dicit ꝙ venit vt heres per caput vñ fiſcus ꝙ ⁊ cõſtat qꝛ competit ei petitio hereditatis ⁊ ꝑpria.l.itẽ veniũt.ſ. ꝑdie.⁊.ſ. ait ſenatus. ff.de peti.here.⁊ in.l.j.C.eo.ti.⁊ per Bar.⁊ Bal.in.d.l. facultas.ꝙ aũt agit peti.here.ꝑncipaľr cõcludit ſe ꝑnunciari heredem vt per Bar.⁊ doc.in.l.j.in prin.de edẽ. ⁊ in.l.diuus.ff.de peti.heredi.merito cõſtat ꝙ vt heres admittiſ ad hereditatẽ videmus aũt ꝙ heres improprius nõ hʒ propriam here.peti.vt conſtat in bonorũ poſſeſſione in titulo de bo.poſ.heredi.peti.vt in fideicommiſſario vniuerſali in titu. de fideicommiſſaria heredi.peti.

c ¶ Ad idē ⁊ h̄ eſt fundamētale facit rō ꝑ quaʒ Iac. de bel. in
d. §. qm̄ v° approbat opi. Plac. que cōiter tenet q̄ rō ē q̄r
inter ſuccedētes diuerſo iure nō eſt locus iuri accreſcēdi ꝑ
l. ſed cū patrono. de bo. poſ. ti. generali que rō concludit ꝙ
ceſſet ius accreſcēdi idiſtincte. ⁊ per ꝯñs ēt ceſſantib⁹ agna
tis ⁊ cognatis ceſſet ius accreſcēdi ex quo dcā rō pariter mi
litat. ar. l. illud ad. l. acq. ⁊. l. a titio. de v. ob. cū ſi. militat etiā
rō quā aſſignat Bar. dicēs h̄ aūt nō aſſignat vltra quartam
quaſi dicat in oēm euentū ⁊ in oēm caſuʒ vltra metā limita
tam nō defert vxori vigore illius diſpōnis ꝙ ſuccedāt di
uerſo iure cōſtat liberi aſcēdētes ⁊ cognati de iure cōi vxor
de iure ſpāli: imo illi vt heredes vxor aūt nō vt hr̄s ſed cō
ditione ex. d. auc. ꝑterea vt tenuit bal. ibi ⁊ poſt eū Raph.
ꝙ ⁊ ꝓbat quadruplici medio. p̄mo q̄r tex. in. d. auc. ꝑterea.
dicit ꝙ legatū iputat in quartā: vñ ponamus ꝙ legatū exce
dit quartā dicem⁹ ne dcām vxorē vocari ad dictā quartam
certe nō ꝑ illū text. tū q̄r ceſſat rō que ibi a doct. aſſignat ne
vxor laboret inopia: tū q̄r tex. vult ꝙ ēt ſi ex titulo legati ha
beat quartā ſatis ſit vt eſt text. exp̄ſſus in auc. de exhi. re. §.
ſi. ibi ēt hoc volumus obtinere niſi tm̄ ipſe vir aut legatuʒ
ei aut aliquā ptē inſtitutionis relīquerit: ⁊ facit ēt tex. in eo.
ti. §. qm̄ vero ibi ſi tātū legatū ei reliquerit vir minus quar
ta parte cōpleri ⁊c. qui a contrario ſenſu vult ꝙ ſi non mi
nus quarta parte ceſſaret illa diſpoſitio.

d ¶ Scd̄o medio ꝓbat q̄r tex. in corpore dicti auc. in auc. vt
liceat mr̄i ⁊ auie. §. q̄r vero legē dudū poſuimus colla. viij.
vult ꝙ liberis cōib⁹ exiſtētibus ſuccedat ſolū in vſufructu
ergo nō vt hr̄s ſaltē vl̄is vt pʒ ibi: ita qppe vt vſuʒ in talib⁹
rebus mulier hēat dñium vero filijs ſeruet. tertio medio ꝓ
batur q̄r hr̄s in quota ꝓut eſt. quarta tenetur ad onera he
reditaria. l. j. C. ſi cer. pe. l. pro hereditarijs. ⁊ per totū. C. de
here. acti. vt ⁊ patet in inſtituto qui detrahit quartā trebel
lianicam qui tenet pro quarta portione creditorib⁹ inſti. de
fideicō. here. §. ſed q̄r ſtipulationes ſed iſta mulier non te
net creditoribus: ergo fortius nec legatarijs vt vr̄ ꝓbare ō
directo tex. in corpore de exhiben. reis. §. ſi vero quaſdā res
ꝓprias mulier in domo viri aut alibi repoſitas habuerit ha
rum actionē retētionē hēat oibus modis in minimā ſubia
cere viri creditoribus hmōi rebus nullo mō volētibus ⁊c.
ergo cōſtat ꝙ nō venit iſta vxor vt heres. quarto ꝓbat per
tex. in. d. §. qm̄ vero ad clementiā qui equiparat vxorē ſuc
cedentē in quartā vigore huius nr̄e diſpōnis vxori ſucce
denti vigore. l. ſi. C. de repud. ⁊. §. ſi. n. filij fuerint in auc. de
nup. ſ. qn̄ vir ſine cā expulit vxorē vt ꝓbat text. d. §. qm̄ v°
ibi. ⁊ ſicut ſcripſimus legem volentē ſi ſine dote exiſtenteʒ
vxorē vir dimiſerit quartā partē eius ſubſtantie accipere eaʒ
ſic etiam hic ⁊ clarius. j. ibi vt ſicut in leſas eas iuuamus ſi
forte dimiſſe fuerint a viribus indotate conſiſtens ita ⁊ ſi
perdurauerint ſemper cum eis eadē fruantur ꝓuidentia in
oibus ſm̄ inſtar illius nr̄e cōſtōnis q̄ quartā decernit ⁊c.
ad idē tex. in. d. §. q̄r vero legē duduʒ poſuimus in corpore
vt liceat mr̄i ⁊ auie ibi accipere ſilr ⁊ eam quartā pteʒ ⁊c. ⁊
infra in eodē. §. ibi vxorē aūt ex vtroqʒ hoꝝ caſuum ſi qdeʒ
vſqʒ tres filios ⁊c. quartā ptē ex ſubſtātia viri accipere ⁊c. ⁊
ſic vbū accipere determinat vtrūqʒ caſum: ergo dʒ pariter
terminare. l. iā h̄ iure. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. in teſtō. C. de teſt.
mi. cū ſi. ſed ſi mulier dimittit a viro clarū eſt ꝙ nō accipit
quartā vt hr̄s vt ꝓbabo ergo ſilr nec vt hr̄s capiat qn̄ ſuc
cedit vigore dicte auc. preterea ⁊ ſic in caſu nr̄o pp eqpara
tiones. ſ. factas ꝙ primo caſu nō capiat vt hr̄s cōſtat: q̄r ca
pit inuita mariti vt ꝓbat in. d. l. ſi. ⁊ in. d. §. ſi. n. filij. ⁊ not.
glo. in. d. §. qm̄ v° legē in verbo accipere nec de hereditate
viuētis tractat ⁊ ſic viuens nō hʒ hrdē. l. moribus. §. inter
dum. de vul. ⁊ pup. cū cōcor. ibi in gl. allegatis. ⁊. l. j. de he
redi. vel act. ven. ſi ergo dicta vxor nō capiat dictā quartam
vt hr̄s nō video quo iure poſſit cōſequi reſiduū: q̄r per ius
accreſcendi non q̄r vendicat ſibi locū inter cōiunctos. l. j.
§. his itaqʒ. ⁊. §§. ſeq. C. de cad. tol. l. j. qn̄ nō petē. par. ⁊. l. re
cōiuncti cū ſi. de le. iij. hic nulla eſt cōiūctio ſaltē nō ſupe
ſtitibus liberis ⁊ ſi qua cōiunctio poſſet cadere nō cēt niſi
cōiunctio legalis q̄ nō cauſat ius accreſcēdi niſi inter here
des. l. ⁊ ꝓculo. de leg. ij. ⁊ l. ſeruus cōis ab extero: vñ dica
mus ꝙ in legitima nō cadit īter filios ius accreſcēdi. ⁊ per
bar. in. l. pr̄ filiū. de inoffi. teſt. ⁊ de quo in. l. plane. §. ſi cōiun
ctim. de le. j. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. ꝓculo. ⁊ in. l. plane. §. ſi cō
iunctim. de le. j. ergo cū vxor nō ſit heres ⁊ ceſſat ius accre
ſcendi ceſſante cōiunctiōe hominis: ⁊ maxime q̄r reſultaret
incōuenitēs ꝙ nō heredi accreſceret portio hereditaria.

e ¶ His tn̄ nō ob. ꝯtriā arbitror ſniam veriorē. ſ. ꝙ dicta vxor
veniat ad quartā vt hr̄s deficiētibus deſcēdētib⁹ aſcēdenti
bus ⁊ trāſuerſalib⁹ ipſa ſuccedat ēt in reſiduo aū oia ꝓba
bo ꝙ ipſa ſuccedat vt hr̄s in quartā quo ꝓbato cōfutabū
tur multa in ꝯtriū. ſ. adducta: ⁊ ꝙ ſuccedat vt hr̄s facit tex.
in. d. auc. ꝑterea ibi vna cū liberis ſuccedit ſʒ liberi ſucce
dunt vt hr̄des ergo ⁊ vxor vt verbū ſuccedat pariter deter
minet vxoreʒ ⁊ liberos vt decet ꝑ iura vulgaria. ſ. adducta
ſilis tex. eſt in corpe. de exhibē. re. in. d. §. qm̄ v° ibi in ſuc
ceſſionē cū liberis ⁊c. ad idē accedit auctoritas Irne. qui po
ſuit. d. auc. in ti. vñ vir ⁊ vxor: ex quo ſenſit ꝙ dicta vxor ve
niat ſuccedēdo ad ſimilitudinē illi⁹ edicti ex quo ſuccedit
per bonoꝝ poſſeſſionē ex edicto ꝑtoris: ſʒ q̄r diſpō illa eſt
iuris ciuilis nō poſſumus dicere ꝙ ſuccedat ꝑ bonoꝝ poſ
ſeſſionē. iō dōm eſt ꝙ ſuccedit vt hr̄s de iure ciuili aſſimulā
do magis q̄ꝫ poſſumus illi ſucceſſiōi: tertio de hoc vr̄ caſus
rotūdus in. d. auc. de exhib. re. §. ſi vero quaſdā ibi ſʒ ex hac
l. heres exiſtat: facit ad hoc opi. bal. qui volebat ꝙ ēt exiſtē
tibus collateralibus accreſceret que forte fuit opi. glo. ⁊. d.
§ qm̄ vero. ⁊ in d. auc. ꝑterea. q̄r loquit in ꝑſona ꝓpria di
cendo rñdeo ⁊c. ⁊ ſic ſua rñſio vr̄ illa licet poſtea dicat ſed
Placentinus contra ꝙ tamen non expediat firmare.

f ¶ Nec ob. in ꝯtrium adducta: q̄r lʒ legatum aſcendēs quar
tam faciat ceſſare dictā diſpōnē: non tn̄ ſequit ꝙ ſaltem ab
inteſtato vbi ceſſat legatū ⁊ ſic ꝓcedat diſpō illius auc. nō
ſuccedat vt hr̄s ſilr videmus de iure. C. ꝙ ſi legitīa relin
quit iure legati fili⁹ nō ſuccedit vt hr̄s. l. oimodo. ⁊. l. ſi quū
C. de inoffi. teſt. ⁊ in auc. nouiſſima. e. ti. ⁊ tn̄ ceſſante legato
ſuccedit vt hr̄s tam fracto teſtō per querelā per tituluʒ de
inoffi. teſt. per totū vel per ius dicēdi nullū q̄ꝫ penitus ab
inteſtō per titulū de ſuis ⁊ le. per totū. ⁊ ſic tollitur primū
mediū: nec obſt. alia media q̄r lʒ equiparatio inter illos duos
caſus videat fieri per illos tex. ſ. adductos: tn̄ intellr̄ facta
quo ad quedā ⁊ nō quo ad oia ꝑ p̄dicta: ꝯſtat. n. ꝙ nō quo
ad oia q̄r in vno caſu ſuccedit in vita in alio poſt mortē ita
⁊ differt in ꝯñtiā ꝙ vno caſu nō ſuccedit vt hr̄s ⁊ alio ſic ꝑ
p̄dicta: ꝓpriū. n. eſt leges legibus ꝯcordare vt in dicta auc.
de exhib. reis. §. ſi. ⁊ in. l. j. C. de inoffi. doti. ⁊ in. c. cum expe
diat. de elec. in. vj. verba enim generalia patiuntur ſepenu
mero reſtrictionē vt videmus fere in omnibus regulis iu
ris ad h̄ ꝙ hr̄ in. l. omnis diffinitio. de reg. iu. ⁊ per hoc re
ſpondetur vltimo medio ꝙ magis vrgebat.

g ¶ Nec ob. ſcōm q̄r lʒ poſſem rñdere ꝙ imo hēat dñium ſed
non effectuale ex quo nō pōt de eo diſponere ⁊ h̄ reſpectu
dicat in. d. §. q̄r vero legem vſum in talibus rebus hēat ⁊c.
⁊ hoc denotāt verba ſequentia ibi dñium v° filij ſeruetur:
nam ſi non quereret interim niſi vſum vel vſumfru. ſtatim
filijs quereret dñium ⁊ ſic non ſeruaret eis ſed incōtinēti
haberēt ꝙ ⁊ quidā tenēt in. d. auc. ꝑterea ꝙ non expedit fir
mare: q̄r ⁊ in vſu ⁊ in alia ſingularia pōt quis eſſe heres. l.
quotiens. C. de here. inſti. ⁊ in. l. ex fcō. ff. e. ti. vnde dato ꝙ
ibi ſuccedat in vſuf. ſuccedet tñ vt hr̄s ⁊ dato ꝙ non vt he
res vl̄is dcō caſu quo non hʒ quotā hereditatis tn̄ in caſu
quo habebit quotā hereditatis prout eſt in regulr̄ q̄r filijs
cōibus non exiſtētibus ceſſabit dicta ratio ⁊ ſic erit heres
vl̄is. itē lʒ quis non teneat vltra vires hereditarias ⁊ bona
heredis nō ſint obligata creditoribus nō ſequit ꝙ ꝓpterea
nō ſit heres vt conſtat hodie in herede conficiente inuen
tarium ⁊ olim in eo qui hereditatē coacte adibat. ⁊ per hoc
tolluntur contraria. ad hoc. ſ. adducta: ⁊ remanet conclu
ſio firma ꝙ ſuccedat vt heres.

h ¶ Nec ob. ꝙ dicunt Bal. ⁊ Raph. q̄r dato ꝙ ipſi verū di
cant in caſu quo loquunt ꝙ detur conditio ex lege: quia lo
quunt qn̄ veniret ꝯ teſtm̄: tn̄ in caſu quo veniret ab inteſta
to ſentiunt a contrario ſenſu eorum dicta ꝙ ceſſet cōditio
ex lege ⁊ ſuccedat ſimpliciter vt heres ⁊ ſic potius facit ꝓ
preterea lʒ detur cōditio ex lege ad abuocandā illā quartā
hereditariā: tn̄ ea aduocata forte erit heres ꝓut videmus in
querela inoffi. teſta. vt. l. papinianus. in. §. ſi ex cā. ⁊. l. circa.
de inoffi. teſta. ⁊ per totum ⁊ in fideicōmiſſario vniuerſali
qui agit actione ex teſtamento vt ſibi reſtituatur hereditas
l. j. C. cō. de le. ⁊ tamen facta reſtitutione eſt loco heredis. l.
poſtulāte. ⁊. l. qui quadrigenta. ff. ad tre. ⁊ in. l. ſi filius in. §.
j. ff. ꝙ cum eo ꝙ tamen ſimiliter non expedit firmare: quia
non ſumus in illo caſu.

i ¶ Reſtat admodo videre an reſiduum vxori accreſcat vel
deferatur fiſco: ⁊ breuiter dicendū eſt ꝙ admittatur ad re
ſiduuʒ ipſa vxor prout voluit Bal. in. d. auc. preterea for

maliter decidens hanc qōnem:⁊ idem voluit in caſu ſimili
Rapha.ibidē dicēs in qōne gl. qñ ſuperſunt tranſuerſales
ꝙ ſi repudiant accreſcit vxori reſiduū ⁊ ſubdit ꝙ nonnulli
hoc tenēt.⁊ ꝙ idē ſentit Nic.de mat. ꝙ ⁊ ꝓbaṫ rōne fiſcus
admittiṫ in iſtis terminis ad bona vacantia probat tex.in.l.
j.§.diu⁹.de iure fiſci.ff.⁊ in.l.j.§.j.de ſucceſ.edic.⁊.C.de bo
nis vacan.in rubro ⁊ in.l.vacantia.⁊ in.l.ſi vacantia.lib.x.⁊
admittitur demū vbi nullus alius aliquo iure ſuccedere po
teſt dicit tex.in terminis in.d.l.vacātia.vbi tex.vacātia mor
tuoꝝ bona ad fiſcū iubemus tūc traſſerri:vbi nullū ex qua
libet ſanguinis linea vł iuris titulo legitimū reliquerit he
redē. Ad idē tex.in.d.§.diuus ibi.ex quo certū eſſe ceperit
nullū neqꝫ heredē bonorū poſſeſſorē ⁊c.⁊ tex.in.l.j. de bo
vac.ibi qui ſine legittimo hēde deceſſerit.⁊ facit ēt tex. in
d.l.ſi vacātia:⁊ tūc dicunṫ bona vacātia qñ nō pōt aliqs p̄
ter fiſcum ſuccedere dicunṫ bona iacere vt dicit tex.in.l.j.§.
largius.de ſuc.edic.⁊ hanc dr̄iam facit Bal. inter bona ia
centia ⁊ bona vacātia facit aliqualiter hoc ꝯ͂ tex.in.l.iiij.§.
eadē ꝯſtō.de fideicō.lib.ſiue vacent bona ⁊c.bal.in auc.in
greſſi.C.de ſac.ſanc.ecc.circa mediū.ver.⁊ h̄ premiſſo: hinc
eſt ꝙ appellamus hereditatē iacentē ⁊ nō hereditatē vacā
tē:ꝫ ſm̄ eū vñ ad h̄ vt fiſcus admittaṫ reqriṫ ꝙ null⁹ aliquo
iure poſſit ſuccedere ⁊ ſic dicanṫ bona vacātia vt ꝓbāt dcā
iura:⁊ ſic fiſcus nihil obſtat huic vxori ⁊ tñ pōt ſuccedere
ꝗ̄rū ſi fiſcus eēt penitus excluſus q̄ ſi ipſa aliquo caſu ſe
pareṫ ſuccedere nō admitteret fiſcus per p̄dicta:venit.n.
fiſcus nō (vt puto) ꝓprie vt heres ſeu ſ.ꝗ̄ occupans bona
que nemini pñt cōpetere.nō.n.dr̄ vnq̄ꝫ ꝙ veniat ad here
ditatem ſed ſemp ad bona vacantia vt probāt iura prealleg.

k ℂ Et puto.ar.illoꝝ iuriū ꝙ cū relicta q̄ ab inteſtato relin
quunṫ reqrāt aditionē hereditatis vt ꝓbat tex.in.l.ij.⁊.iij.
de fideicō.li.⁊ ibi per bar.⁊ eſt glo.q̄ dr̄ ſingu.in.l.q filio.in
prin.de here.inſti.⁊ ibi per doc. ꝙ ſi ſunt facta fideicōmiſ
ſa in codicillis ab inteſtato ⁊ nullus adeat niſi q̄ fiſc⁹ occu
pat bona vacātia ꝙ legata nō debeanṫ pro quo facit tex.in
ſti.de eo cui liberta.cā bona adijciūtur in.§.⁊ ne hmōi vbi
vr̄ ſpāliter diſponi ꝙ fiſcus teneaṫ ad preſtandū libertates
⁊ ſic nō teneṫ ad legata.⁊ hoc ꝓbat tex.iuncta glo. in.l.iiij.
§.eadem conſtō.de fideicō.heredi.in gloſ.in verbo alia ra
tione.⁊ voluit Bar.illum tex.allegando in rubrica.de acq.
heredi.vbi expreſſe dicit ꝙ qui ſuccedit in bonis vacanti
bus nō ſuccedit in hereditate alleg.l.j.ad munici. facit q̄
inſti.de heredi.que ab inteſt.deferunṫ cum titulis ſequenti
bus vbi enumeranṫ heredes ab inteſtato ſuccedentes non
enumeraṫ fiſcus ⁊ ſiľr in auc.de hereditati.que ab inteſta.⁊
in.C.de ſuis ⁊ legit.cum ti.ſequen.vſqꝫ in ſi.lib.⁊ ſiľr in.ff.
ſi tabule te.nu.extra.l.j.poſt principiū ⁊ in titulis ſequenti
bus ſed ſolū de eo dr̄ in titulo.de iure fiſci.ff.⁊.C.de bonis
vacan.qui tituli ſunt penitus ſeparati a titulis tractātibus
de ſucceſſionibus ex teſtō vel ab inteſtato ex quo datur in
telligi ꝙ non ſuccedit vt heres ab inteſtato:bonū eſt.n. ar
gumentum ab ordine titulorum vt no.glo.in rubrica.ff. de
eo per quem fac.eſt.⁊ facit.l.ij.de ſtatu ho.⁊ in.l.cum dela
tionis.§.aſinam.de fun.inſtruc.

l ℂ Nec ob.tex.in.d.l.itēveniūt.§.p̄die.q̄ loquiṫ in alio caſu
ſcꝫ qñ deferebaṫ ad fiſcū hereditas tanq̄ꝫ caduca ⁊ ꝙ ſub
ditur in eadē.l.§.item ⁊ ſi vacantia potius facit ꝯ͂ q̄ vr̄ face
re dr̄iam inter caſum qñ fiſcus peteret hereditatē ⁊ qñ vē
dicaret bona vacantia ⁊ ſic vr̄ velle ꝙ nō agat petitione he
reditatis ⁊ nō petat hereditatē qñ vendicat bona vacantia
pro quo facit qꝺ imediate ſubditur vel ex alia quacunqꝫ cā
bona ad eum ptinent nō dicit hereditates pertinēt ⁊ con
ſtat ꝙ ſepe bona ad fiſcū cōpetunt nō vt heredem vt pꝫ ex
his que hn̄r in.l.j.⁊ in.l.intelligiṫ.§.cū ex cā.de iure fi. ⁊ in
l.ij.C.ad.l.iul.de vi.⁊ in.l.inter eos in ſi.de fideiuſ.cum ſi.
facit ēt ꝙ ibi ſubditur in.§.nō ſolū.ſiľr ⁊ tex.in.l.i.C.de pe.
heredi.loquiṫ in materia caducorum:⁊ ideo poſſet ſubtilē
tari ꝙ non competat petitio hereditatis qñ fiſcus admitti
tur ad bona vacantia:ſi tñ volumus prout volunt Bart.⁊
Bal.ꝙ competat petitio hereditatis:ꝙ ⁊ indeciſiue tenē
dum videtur ꝓpter eorū auctoritatem poſſumus dicere ꝙ
non propria petitio hereditatis:ſed appellamus petitionē
hereditatis prout bonorum poſſeſſionem hereditatis peti
tionem ⁊ fideicōmiſſariam hereditatis petitionem: verum
q̄ in caſu noſtro non eſt attributū ſibi aliud cognomen vo
cetur ſimpliciter petitio hereditatis.

m ℂ Et ſiľr largo mō dicaṫ heres:ex quo heres idem eſt ꝙ
oñs.inſti.de here.quali.⁊ di.§.ſi. Cum ergo fiſcus non ime
pediat ius accreſcēdi per p̄dicta ⁊ nō veniat forte vt heres
per id dcā:⁊ incōuenies ⁊ abſurdū vr̄ ꝙ quis decedat pro
parte cū herede ⁊ pro pte ſine herede: nā ſic repñtareṫ me
dius homo:q̄ heres repñtat pſonam defuncti vt in auc.de
iureiur.a mo.pſti.§.j.⁊ ſic repñtareṫ quedā fantaſma ꝙ vr̄
incōuenies ⁊ abſurdū hinc eſt ꝙ magis admittiṫ ius accre
ſcendi in hereditatibus q̄ꝫ in alijs rebus vt.ſ.patet ex iam
dictis:hinc ēt videmus ꝙ inſtitutus in re certa in vlī inſti
tuto repudiante ꝯſequiṫ totū ſiue loquamur per viaꝫ iuris
accreſcendi ſiue per viā iuris vt ita loquar attrahēdi totuꝫ
vt hr̄ in.l.quotiens.C.de here.inſti.⁊ in.l.j.§.ſi ex fundo.ff.
eo.ti.⁊.l.ex facto ꝓponebatur.eo.ti.ad idem optimus tex. in
l.quotiens.§.ſi duo ibi ſi modo patriſfamilias volūtas ma
nifeſtiſſime non refragareṫ.ff.eo.ti.neceſſario opꝫ dicere ꝙ
vxor in terminis noſtris ſit vocata ad quartā detracta mē
tione quarte ſuccedat in totū per prelegata iura.

n ℂ Et pro hac cōcluſione optime facit qꝺ no.Bal.in.l.j.in
ſi.C.de ſecū.nup.vbi format qōnē ſi ſtatutū prohibet virū
ſuccedere vltra octauā partē ab inteſtato an ceſſantib⁹ cō
ſanguineis ſuccedat in reſiduo:⁊ ꝯcludit ꝙ aut prohibitio
fuit facta fauore cōſanguineorū ⁊ tunc eis ceſſantibus ad
mittiṫ ad reſiduū aut in odium viri ⁊ tunc ſecus vult ergo
ꝙ vigore portionis ſibi delate totū querat nec pōt intelli
gi eo caſu quo ſuccederet per vñ vir ⁊ vxor: q̄ illud edictū
vocat demū nullis tranſuerſalibus exiſtentibus.vñ nō poſ
ſet cōſiderari fauor tranſuerſalium.opꝫ ergo intelligere vł
qñ deferreret portio hereditaria vigore.d.auc.preterea.vł
qñ ex alio iure ſpāli ⁊ nihilominus vult ꝙ reſiduum capiat
nō ob.ꝙ ſtatutū ꝓhibeat vltra ſeccedere forti⁹ ergo in caſu
noſtro vbi nō eſt aliqua diſpoſitio ꝓhibitiua vltimo hanc
partē iudicio meo decidit tex.in.d.auc.de exhiben. reis.§.
ſi vero quaſdā.vbi vult ꝙ bona vxoris nō ſint obligata nec
poſſint capi a creditoribus pro ſatiſfactiōe eoꝝ crediti niſi
nullus heres exiſtat ex alia lege q̄ꝫ ex illa vult ergo ille text.
ꝙ alio nō exiſtente herede teneaṫ vxor vltra vires ⁊ de ſuo
ſatiſfacere creditoribus ſecus ſi alij exiſtunt ꝙ non videtur
eſſe ex alio niſi q̄ alijs nō exiſtentibus heredibus ipſa con
ſequitur ſolidā hereditatē.⁊ iō ſuccedit vt quilibet alius he
res illam puto eſſe menteꝫ illius tex.ꝙ ſi verum eſt decidit
caſum noſtrū ꝙ iure accreſcendi vel quaſi iure accreſcendi
reſiduum conſequatur quo preſuppoſito excluditur fiſcus
cum non ſit certum neminem eſſe heredē vt requirit tex.in
dicto.§.diuus.⁊ in.d.l.vacantia.⁊ in.l.j. eodem titulo vt ⁊
ſuperius demonſtraui.

o ℂ Nec obſt.ꝙ inter ſuccedentes diuerſo iure nō ſit locus
iuri accreſcendi vt dicebat Iac.de bel. q̄ reſpondet Bal.
in.d.auc.preterea.ꝙ illa regula non militat in heredib⁹ qui
ſolo animo fiunt heredes ſed in ſuccedentibus de iure p̄
torio.preterea nos videmus in inſtitutio in re certa ⁊ inſti
tutio vniuerſali.nam clarū eſt ꝙ diuerſo iure ſuccedūt:naꝫ
vnus hr̄s vniuerſalis alius non ſed habeṫ loco legatarij.l.
quotiens.C.de here.inſti.⁊ tñ inter eos habet locum ius
accreſcendi quando.n.nullus vniuerſalis heres adiret he
res in re certa ſolidū cōſequeretur vt habeṫ in.d.l. quotiēs.
⁊ in.d.l.ex facto.⁊ in.d.§.ſi ex fundo.⁊ poteſt dici ꝙ nō ſit
prope ius accreſcendi.vt.ſ.dixi ⁊ vt videtur fuiſſe dictum
Ang.in.d.l.quotiens in recollectis florentinis.⁊ hoc forte
voluit gloſ.in.d.auc.preterea.⁊ in corpore dum dicit quaſi
iure accreſcendi ſi.n.eſſent plures heredes vniuerſales etiā
nullatenus coniūcti:q̄ in diuerſis oratiōibus inſtituti ⁊ in
ſeparatis ptibus expſſe ⁊ eſſet inſtitutus in re certa ⁊ vnus
inſtitutus in quota pura:q̄ diceret teſtō: inſtituo titiuꝫ ⁊
ſeyum titium in tali re ⁊ ſeyū in quota vel titium ⁊ ſeyum
inſtituo in eo ꝙ infra aſcripſero deinde vni aſcripſit rē cer
tam alteri quotā negari nō pōt quin ſint verbis coniuncti
tñ tūc vr̄ ꝙ ſeyo in quota inſtituto repudiante accreſceret
coheredibus vlībus ⁊ nō coheredi inſtituto in re certa per
no.in.d.l.quotiēs.cū ſi.ſ.allegatis.⁊ ſic nō vēdicat proprie
ſibi locum ius accreſcēdi in terminis aūt.d.l. ſed cū patro
no erāt alij qui ſuccedere poterant: ⁊ ideo ceſſat ius accre
ſcēdi ⁊ ꝙ in caſu noſtro hēat locū ius accreſcendi ꝓbaṫ tali
exemplo ponamus ꝙ ſupſunt vxor ⁊ liberi vel vxor ⁊ trāſ
uerſales liberi vel tranſuerſales adeūt pro tribus portioni
bus demū vxor repudiat certe nemo negabit quin imedia
te queraṫ filijs vel trāſuerſalibus ecce ꝙ hꝫ locū ius accre
ſcendi vel quaſi dato ꝙ diuerſo iure ſuccedant.

p ℂ Ad p̄dicta optie facit.l.ſi qs hr̄s inſtitut⁹ ex pte in p̄n.
⁊.§.j.de acquirē. hereditate:vbi portio diuerſo iure delata

accreſcit alteri portioni diuerſo iure delate q² vnis erat dela ta ex inſtitutione altera ex ſubſtitutione ⁊ melius facit tex. ſingularis in.l.q pfi.c.ti.vbi hḗditas filij delata ex ſubſtitutione pupillari ⁊ ſic ex teſtō filij accreſcit hḗditati pr̄ne delate ex inſtōne ⁊ teſtō pr̄is ex quo p3 ꝙ non eſt gn̄alis illa regula ꝙ diuerſitas iurū ex qb⁹ portiones deferunt faciat ceſſare ius accreſcēdi nec ob. ꝙ nō repit ius antiquū imutatū niſi in quarta ergo ſolū in quarta fiſcus excludat. ar. l. ſancimus cū ſi. q² admittēdo vxorē ad iſtud reſiduū nō mutat ius antiquū pp hoc: q² ius antiquū dicta ꝙ fiſcus admittat vbi nullus alius pōt eē hr̄s vt ſupra deduxi ꝙ ius ēt hodie ſtātibus p̄dictis ꝯcluſionibus remanet in tactū ⁊ in nihilo imutatū. Preterea ex regula iuris antiq deuenit ad extenſionē. l. correctiue vt tradūt Bar. ⁊ Bal. ⁊ doc. in. l. ij. ff. de le. j. ⁊ Jmo. in. l. ſi do. §. de viro. ſol. mat. expreſſiue hoc firmat adducendo inter cetera glo. in aue. qui ſemel. C. qn̄o ⁊ qn̄ iud. ad hoc qd̄ no. in. l. ſiqs ſeruo. C. de fur. ⁊ facit tex. in. l. regula in ſi. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ p ſupradicta appet ēt riſum ad ſcdām rōnē. ā. in ꝯriū adductā: q² immo eſt rō. l. roborata quare excludat fiſcus ⁊ non excludant tranſuerſales vt patet ex iam dictis. Laus deo.

¶ Epo ꝓcedēs ſaluū ꝓductū canonico ſue maioris eccl'ie ⁊ multū bn̄ficiato in ſua dyoceſi: rūpēdo ipſuz saluūcōductū faciēdo capere dcm̄ canonicū cū multitudine armatorū: an inciderit in excōicationē: ⁊ an laudū a dcō epo latū valeat.

¶ Conſilium. cccxxv.

In noie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Quātū ad primū dubium vr̄ ꝙ epo iſte excōicationem nō incurrit: nam ad epos ptinet corrigere exceſſus clericorū. c. irrefragabili. de offi. or. cū ſi. ad hmōi autem correctionē qn̄ neceſſaria eſt carceratio vt in. c. fame d̄ ſen. excō. ⁊. c. qm̄uis. de pe. lib. vj. ergo vr̄ ꝙ iſte epo licite potuit incarcerare. Pro ſolutione pmitto ꝙ epo d3 eſſe multuz clemens preceteris ⁊ p̄cipue ſeruare regulā apl'i d3 argue obſecra increpa in oī patiētia ⁊ doctrina vt dicit canō. xlv. di. c. j. vn̄ beat⁹ Gregorius vniuerſis epis p galliā ⁊ europā ⁊ germaniā ꝯſtitutis itercetera ſic loquit: l3 plerūq3 accidāt ſacerdotib⁹ q̄ ſunt reprehēdēda plus coartatio q̄3 comminatio beniuolētia quā ſecuritas pl⁹ charitas q̄3 ptās cuz nemo vr̄m ſine rephēſione viuat canonizata ſunt illa vba. xlv. diſt. c. l3. Ad idē verba beati Leonis canonizata in. c. l3 nō nunq̄3. c. di. plus tn̄ erga corrigendos agat beniuolētia q̄3 ſecuritas plus cohartatio q̄3 cōminatio plus charitas q̄3 ptās: ſed ab his q q̄ ſua ſunt q̄rūt nō que ieſu xpi facile ab hac luce diſcedit dū dominari magis q̄3 cōſulere ſubditis placet honor inflat ſuperbiam ꝙ ꝓuiſum eſt ad cōcordiaz tendit ad noxam: ⁊ q² ipſi iurant regulas ſanctorum patrū cuſtodire vt in. c. ego. N. ipſi libertatem eccleſiaſticā potius cuſtodire q̄3 violare debent: exemplo beati Thome qui pro libertate eccleſiaſtica gladiis impioꝝ occubuit ⁊ ex hoc ſanctorum cathalogo meruit connumerari.

b ¶ Et q² inter alias libertates eccl'iaſticas ſacri canōes volūt pſonas clericoꝝ facile nō ledi multa ſtatuerūt pro eorū cōſeruatione: vez q² ēt ad epos pertinet corrigere clericoꝝ crimina a ſacris canonibus ⁊ eccleſiaſticis traditiōib⁹ determinatum eſt qbus medijs ⁊ modis hoc fieri dēat. ⁊ per quas formas ad veritatē ⁊ tādē ad correctionē criminū ſit ꝓcedēdū: vn̄ magno tpe dubitatū fuit an licitū eēt epo p quocūq3 crīe clericos ſine excōicatiōis incurſu carceribus mācipare hoc dubiū tpe Jnnocētij ad cōſultationem lugdun̄. epi determinatū fuit vt in. c. vt fame. de ſen. exc. vbi tex. dicit ꝙ clerici de crīe cōdēnati pn̄t cuſtodie mācipari ⁊ adijcit q cū ſint incorrigibiles ⁊c. p q̄ vba glo. Ber. tenuit ꝙ cleric⁹ ēt p ſuū platū capi nō poſſet niſi eēt incorrigibilis: ⁊ h̄ tenuit glo. in. c. vt fame plegato in vbo violētus hodie aūt declaratū eſt ⁊ ordinatū in. c. ſi clericos. de ſent. ex. in. vj. q̄ vel qualis requirant ⁊ qbus modis platus clericum ſuuz cape poſſit: his ergo p̄ſuppoſitis vr̄ ꝙ epo ille in caſu p̄dicto ſniam excōicationis incurrit ⁊ tanq̄3 excōmunicatus dēat vitari multis rationibus ⁊ motiuis.

c ¶ Primo nā ad hoc vt epo clericū cape ⁊ icarcerari poſſit reqrit ꝙ clericus ille ſit fugitiuus tex. eſt in. c. vt fame pre/alle. ibi oportunitate fugiēdi captata ⁊ in. c. ſi clericos. e. tit. li. vj. ne fugiāt ⁊ ita cōiter intelligūt doc. S3 ille nō dr̄ fugitiuus neq3 de fuga ſuſpect⁹ q tā notabilr̄ vt h3 caſus beneficiat⁹ eſt in illa dioceſi vt dicit Jo. an. ⁊ poſt eū. d. Dn̄icus ⁊ cōiter doc i. d. c. ſi clericos. vn̄ q² de fuga ſuſpect⁹ nō erat nō fuit iuſte captus nec incarceratus. ⁊ p ꝯn̄s capiens vel mādās ſniam canonis ſiqs ſuadēte iciderūt. Preterea ad h̄ vt clericus capi poſſit ſine excōicationis incurſu etiaz per platū vltra p̄dicta reqrit ꝙ de crimine cōſtet ita t3 Jo. an. in. d. c. ſi clericos in vbo cōmiſſos vbi iter cetera dicit caueāt ſibi plati nr̄i tpis q capiūt ſtatim q² dicit eos excōicationē icidere: ⁊ idē tenēt cōiter doc. cū ergo de nullo crimine cōſtiterit ⁊ ipſe cleric⁹ licere ſibi aſſerebat q̄ ſibi epo obiecit ita qd̄ adhuc nō cōſtabat ipm clericū deliqſſe vr̄ ne ēt ſi totū ꝙ ſibi iponebat fuiſſet verū: certū ē ꝙ nō pōt dici de crimine conſtare: vnde epo ille vr̄ eſſe excōicatus.

d ¶ Nec ob. ſi diceret aliqs ꝙ ſola p̄ſumptio de crimine ſufficeret ad capturā clerici vt voluit dn̄s Dn̄icus ad h̄ dr̄ ꝙ qn̄q3 cōſtat de crimine ⁊ neſcit qs fecit: eſt tn̄ certū ꝙ in ſe eſt crimē ſicut eſt furtū ⁊ ſiliare tūc dr̄ ſi notabilis ſuſpitio eſt ꝯ clericū ꝙ ex illa ſuſpitione capi poſſit dūmō alia cōcurrāt ad capturā reqſita ſic voluit dicere. d. Dn̄icus qn̄q3 aūt factū ꝙ opponit eſt tale ꝙ pōt eē delictuz vel nō delictum ſicut in caſu nr̄o vbi dicit clericus captus ꝙ nō ſit exceſſus nec peccatū illud qd̄ ſibi iputat q̄3diu ergo h̄ nō eſt declaratum nō dr̄ de crīe cōſtare: eſt ergo mēs. d. dn̄ici ꝙ ſaltē clare d3 cōſtare crimē eſſe cōmiſſum ⁊ qd ſit crimē: ſed vbi incertitudo eſt qs cōmiſſerit tūc ſuſpitiōes pn̄t eē tales ꝙ ſufficerēt ad capturā ſic non eſt in caſu ꝓpoſito ergo ⁊c.

e ¶ Tertio ad idē nā certū eſt ꝙ ēt ſi eſſem⁹ in caſu quo iſte clericus capi ⁊ incarcerari potuiſſet: tn̄ iſta captura ⁊ icarceratio debuit eē ad cuſtodiā ⁊ nō ad penā vt innuit text. in d. c. clericos cū dicit pena debita poſtea caſtigādos vt vult glo. in ver. poſteā quā dcō ſequunt: carcer aūt cuſtodie non d3 eſſe ſubterraneus ſ3 libez lumē hr̄e nec d3 cathenis ſeu ferreis manicis detinēri ſ3 talr̄ cuſtodiri ꝙ nō ſit ſibi penale vt multū no. dicit tex. in. l. j. C. de cuſt. reo. qui ēt in lextis loquit: vn̄ q² in caſu nr̄o ad locū ſubterraneū poſitus ⁊ cōpedibus ferreis cōtinuo detētus eſt nō ſolū ad cuſtodiā: ſed ad penā dr̄ carceratus. ⁊ hoc nō debuit fieri nec perpetuo neq3 ad tpe niſi poſtq̄3 de crimine fuiſſet cōuictus vel ſaltē de crimīe cōſtituiſſet vt eſt tex. in. c. q̄3uis. de pe. li. vj. vn̄ ēt ſi eā ſufficiēs ſuffuiſſet captiuādi. ⁊ p ꝯn̄s ille epo cu ius mandato ſeu auctoritate ſic captus ⁊ carceratus fuit nō poteſt ab excommunicatione excuſari.

f ¶ Quarto certū eſt ꝙ ēt ſi licitū fuiſſet in caſu nr̄o capere clericū ipſius qn̄ tn̄ offerret ſe ſtare iuri d3 ſub fideiuſſoria cautione dimitti vel ēt pignoratitia vt in. d. gl. per doc. ſed in caſu nr̄o oblate fuerūt ſufficiētes cautiōes pro captiuo: q² captiu̅ coꝝ ſe obtulit corā epo captiuante ⁊ corā legato ſedis aplice: ſ3 ipſe epo noluit has admittere: ſ3 multo tpe poſtea detinuit captiuū ⁊ cōpedibus ferreis die noctuq3 ligatū: vn̄ ex hmōi detētatiōe ipſe epo ēt ſi oīa alia licita fuiſſent excōicationē icurriſſet: ⁊ q² oīa iſta ſunt notoria ⁊ publica vt h3 caſus epo iſte merito ſine aliqua denūciatiōe d3 vitari p tex. c. cū nō ab homine ſen. excō. tex. eſt in. c. vr̄a. de coh. cle. ⁊ mu. ꝓpe ſi. ibi dū dicit q̄3diu tollerant nec habēt operis euidentiā per que vba clare innuit ꝙ euidētia operis ipedit tollerantiā vn̄ gl. que eſt ſup verbo euidētia eqparat notorietatē delicti cōfeſſo ⁊ cōdēnato ⁊ illā gloſ. dcs ſequunt. ad idē allegat glo. no. in. c. cōſtitutus. de pur. ca. ⁊ eſt gl. ſi. que dicit ꝙ nō cōdēnati de crimine non dicuntur tollerati q² per h̄ factū efficit notoriū vt pp hoc nō tollerētur q² gl. innuit plus eſſe notoriū q̄3 cōdēnationē ⁊ illā gl. ibi cōiter ſequunt doc. idem t3 Jnn. in. c. veritatis. de dolo ⁊ contu. ⁊ clarius ſuper verbo excōicationē circa mediū in ver. dicunt tamē aliqui ibi valet ꝙ ſit ab eis quādiu tollerantur ⁊ ſubdit niſi forte eſſet notoriū. ecce clare Jnn. innuit ꝙ notorium tollit tollerationē ſeu tollerantiam. idē ſequuntur ibi Hoſti. Jo. an. ⁊. d. Ant. in vlti. oppo. in ver. aduerte. idē t3 ipſe Ant. latius in repetitione. c. cōſultationibus. de iurepatro. circa medium in ver. ſed tunc dubiū eſt qn̄ dicantur non tollerati vbi clare dicit ꝙ tm̄ operatur notorietas vicij ad impediendā tollerātiā ſicut ſnia hoīs ⁊ allegat dictū Jnn. in. c. veritatis idē Car. i. d. c. veritatis. vbi dicit h̄ notandū ꝙ notorietas ipedit tollerantiā mō ad ꝓpoſitum in caſu nr̄o ꝓponit captiuatio notoria palaz ⁊ publice iuri ſe ſtare offerentē ergo negari nō pōt quin viciū ſit notoriū ⁊ p ꝯn̄s ſi nemo eū vitaret adhuc tn̄ nō diceret tollerat⁹: ⁊ ita ſnia quā tulit ſi notorie excōicatus d3 eē nulla. preterea ad idem

ad idem videmus ꝙ licet cōiter dicatur ſniē excōicati vale re ſi ſit tolleratus ſm omnes: tamē modernos adÿcitur ꝙ illa tollerantia debet eſſe ex probabili ignorātia. vnde ſciē ti excōmunicationeꝫ nihil prodeſt tollerantia hec cōmunis ſententia Calde. Fed. de ſe. in conſi. dñi Ant. ⁊ d. Panor. in. d. c. ad probandum. vbi autem notorie patet viciuꝫ non poteſt eſſe probabilis ignorantia. ⁊ per conſequens ſenten tia ⁊ laudum nequaquā debet valere.

g ¶ Ultimo ad idem ⁊ fortius nam videmus ꝙ tantum eſt excōicatio ⁊ cōicationis periculum ꝙ vbi tollerantia ope ratur in alÿs in excōicationibus nō operatur vnde ꝗtūs cunqꝫ prelatus aliquis vel alius tolleret a ſuperiore ⁊ non poſſit ſibi opponi ꝙ ſit ſeruus infamis ⁊c. propter tollerā tiam ſuperioris que h̄ impedit tamen ſi opponitur excōica tis admittitur illa exceptio ēt propter qualitercunqꝫ toller ratum propter periculum cōionis ſeu cōicationis: ita nota. Inno. quem cōiter ſequuntur docto. in duobus locis in. c. nihil eſt de elec. in glo. magna prope fi. ⁊ in. c. cum ſuper de offi. deleg. in gloſ. magna vltra medium in verbo in ordina rÿs autem cuꝫ ergo in caſu nr̄o loquitur de tollerata in ex cōicatione difficilius debet tollerari oparis in eo ꝗ in alio quocunqꝫ caſu ⁊ ſic notarietas facti ſeu vicÿ efficacius de bet impedire tollerantiam in ſententia excōicationis ꝗ in quocunqꝫ alio caſu: ex omnibus illis videtur poſſe cōcludi ꝙ notorietas excōicationis extraiudicialis ⁊ alie notorieta tes ſuperius inducte impediunt ꝙ iſte epūs non dicitur tol leratus. ⁊ ſi eſſet aliqua tollerantia illa eſſet ex improbabili ignorantia ⁊ ꝙ maxime ⁊ fortius impeditur tollerantia ex quo fundatur ſuper excōicatione ⁊ periculo cōmunionis: ſed diceret aliquis oīa iſta ꝓcederent ſi epūs eſſet excō muni catus ab homine per ſniam: nam tunc certum eſt ꝙ factum eſt notorium. ſed h̄ ſi eſſet excōicatus h̄ eſſet a iure ⁊ illud cadit in tantam certitudinem per ea que no. Ioā. an. in re gula mora. de reg. iur. in. vj. vbi dicit ꝙ quando aliquis ex cōicatur ſi hoc non fecerit non poteſt vitari donec per ſen tentiam ſciatur an non ſit factum: ad h̄ rn̄detur qn̄qꝫ ſentē tia fertur ſuper aliquo non facto ⁊ propter incertitudinem opus eſt ſententia illud non eſſe factum: ita loquitur Ioā. an. qn̄qꝫ auteꝫ fertur ſnia a iure affirmatiuo. ſ. ſiquis hoc fe cerit ⁊ tunc ſi factum eſt notorium non eſt opus alia ſentē tiā ſed ſufficit operum euidentia etiam ſi a ſuis ſuperiori bus tolleretur not. dicit Inn. quem omnes ſequuntur. in. c. veſtra. de coh. cle. ⁊ mul. in verbo operis.

h ¶ Sed diceret aliquis predicta poſſent procedere in ſim plici captiuante clericum qui non habet in eum iuris mini ſterium ſed quando prelatus capit clericū dꝫ preſumi ꝙ p̄ latus hoc faciat ex rōnabili cāuaꝫ pro iudicibus preſumit iuxta not. glo. in. c. pn̄tia. vÿ. q. j. ⁊ faciunt no. in. c. qm̄ cōtra de proba. cum ſi. ad h̄ rn̄detur qn̄ prelatus vel alius iudex facit actus ſuos iudicialiter tunc non preſumit pro eo ſeu facto eius tex. eſt in. c. conquerente. de reſtitu. ſpo. vbi lꝫ pa triarcha ſpoliaſſet clericuꝫ beneficio qꝛ extraiudicialiter fa ctum fuit papa mandauit reſtitui ſicut ſi quilibet priuatus feciſſet vnde ibi cōiter traditur pro theorica ꝙ in extraiudi cialibus ita modicum preſumitur pro plato ſicut pro alio: vnde dn̄s Car. in repe. c. perpendimus. de ſen. excō. in vlt. ſeu pe. opp. dicit ꝙ ſi iudex clerici inÿcit manus in eū ſine iuris ordine incurrit excōicationem canonis ſiquis ſuadē te ſicut quilibet priuatus ⁊ allegatur ad hoc caſum in. c. vni uerſitate. eo. tit. vbi abbas hn̄s prātem manus inÿciendi in monachum aliter inÿcit ꝗ ordo iuris requirit ſniaꝫ incur rit ſic ad propoſitum iſte epūs non ordine iuris ſed publice via facti clericum non fugitiuū: ſed bene beneficiatū in ſua dioceſi nō conuictuꝫ de crimine imo crimen negante ⁊ ad parendum iuri ſe publice offerentē carceribus palam ⁊ pu blice mācipauit: nec ob. ꝙ iſte actus. ſ. corrigere vel cape cle ricos ptinet ad offm̄ dignitatis epalis vt hꝫ ratio ſuperius in ↄtrium allegata. ad h̄ rn̄detur verum eſt ſed epūs dꝫ iſtos actus in forma iuris exercere: nam ſicut ius dat ſibi prāteꝫ agendi ſic ēt dat formam ⁊ moduꝫ qualiter agere debeat: ⁊ qn̄qꝫ iſtam formā nō ſeruat tunc grauius ꝗ alter peccat vt in ſpāle. c. cum querente. ⁊ qꝛ publicū eſt ꝙ illum actum alr egit ꝗ habeat forma iuris non videbitur dubiū quādo ſit tanꝗ excōicatus vitandus ſunt. n. duplices actus pertinē tes ad offm̄ epi aliqui debent fieri in forma iuris ſicut pu nire clericos carcerare vel ſimilia. ⁊ iſta extraiudicium facta hn̄t preſumptionem contra ſe aliqui ſunt actus qui de ſua natura extraiudiciū fieri debent ſicut ordinare benedictio nes diſpenſationes pro iſtis in dubio bene preſumit. vbi auteꝫ notorie conſtat ꝙ actus eſt geſtus aliter ꝗ ius diſpo nit ſicut in caſu noſtro vbi notorie conſtat ꝙ captus non fuit fugitiuus notorie conſtat ꝙ ad parendum iuri ſe obtu lit notorie conſtat ꝙ non fuit conuictus nec condemnatus certum eſt ꝙ omnis preſumptio ceſſabat.

i ¶ Ultimo non poteſt excuſari a ſententia quam ſingulis an nis iterariis vicibus papa profert in capientes romipetas que extenditur in omnes cuiuſcunqꝫ preeminentie vel di gnitatis eſt etiam in propoſito aduertenduꝫ ꝙ licet in alÿs materÿs penalibus in dubio potius ſint reſtringēde: tamē in vitatione excōmunicati aliter eſt ſeruandum: nam ſi eſſet dubiū an quis eſſet excōmunicatus vel ne in dubio potius debet reputari excōicatus text. eſt in. c. illud. de cle. ex. mi. vnde ſola fama cauſat vitationeꝫ excommunicati vt in. c. cū deſideres. ver. ÿ. de ſenten. excom. vnde ſi oppoſitiones eſ ſent vel dubia in caſu noſtro in dubio tutius eſt eligendū: quia illa ſententia eſt medicinalis ⁊ fit vitatio vt excommu nicatus ad cor redeat ⁊ citius penitentiam agat ⁊ ad eccle ſiam reuertatur.

k ¶ Quantum ad ſecundum dubium vtrum vꝫ ſentētia lau di per euꝫ lata teneat attento ꝙ communiter non vitatur: ⁊ videtur primo ꝙ teneat: nam certuꝫ eſt ꝙ ſicut tenet ſen tentia iudicis ordinarÿ vel delegati excōicati ꝗdiu eſt tol leratus: ita tenet ſententia arbitri excommunicati tollerati Spec. in tit. de arbi. §. differt. verſi. item ſm eum ⁊ ſeq. ⁊ ita communiter tenent doct. moderni in. c. ad probandum. de re iudi. qꝛ arbitraria ſunt redacta ad inſtar iudiciorum: l. j. ff. de arbi. ⁊ qꝛ iſte epūs tolleratur communiter ⁊ non vitatur videtur ꝙ ſententia teneat per eum vt arbitrum promulga ta. Pro expeditiōe dicti dubÿ premittitur ꝙ difficultas in hoc ſtat an ille dicatur tolleratus necne: nam ſi eſſet tollera tus probabili ignorantia actus valet: ſi autem non eſt tolle ratus vt premittitur actus non valet ꝙ autem iſte epūs non poſſet dici tolleratus probatur auctoritate ⁊ ratione. primo nam vbicunqꝫ factum ex quo debet ſurgere vitatio eſt no torium ille tunc faciens non dicitur tolleratus ad propoſi tum in caſu noſtro eſt operis euidentia ⁊ multe notorieta tes de quibus. ſ. vnde ſufficit illa notorietas facti pro certi tudine ſententie ad hoc tex. in. c. cum nō ab homine. de ſen tentia ex. vbi clare apparet ꝙ iniectio notoria ſine denūcia tione cauſat vitationem ⁊c. vnde non eſt dr̄ia an ſit excom municatus a iure vel ab homine ſed ſoluꝫ attenditur an ſit factum notorium vel non ⁊ iſta eſt mens Io. an. communi ter doc. de h̄ loquentium. Laus deo.

¶ Expletum eſt quartū ⁊ vltimū volumen cōſiliorūꝫ emi nentiſſimi. U. I. docto. dn̄i Petriphilippi cornei de puſia.
¶ Impreſſum in oppido Tridini dn̄ij Illuſtriſſimi ⁊ in uictiſſimi dn̄i dn̄i Bonifacÿ Marchionis Mōtiſferrati. Impenſis dn̄i Ioānis de ferrarÿs alīs de Iolitis: ac dn̄i Girardi de Zeÿs predicti loci. Anno natiuitatis domini noſtri ieſu xp̄i. Mcccccxxj. die. viÿ. Menſis Nouembris.

Regiſtrum.

aaaa bbbb cccc dddd eeee ffff gggg hhhh iiii kkkk
llll mmmmm nnnn oooo pppp qqqq rrrr ſſſſ tttt uuuu
xxxx yyyy ꝫꝫꝫꝫ ⁊⁊⁊⁊ ꝯꝯꝯꝯ ꝝꝝꝝꝝ
AAAA BBBB CCCC DDDD EEEE FF
FF GGGG HHHH IIII KKKK
Omnes ſunt quaterni preter KKKK qui eſt ternus.

Cum priuilegio.

940,113

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google